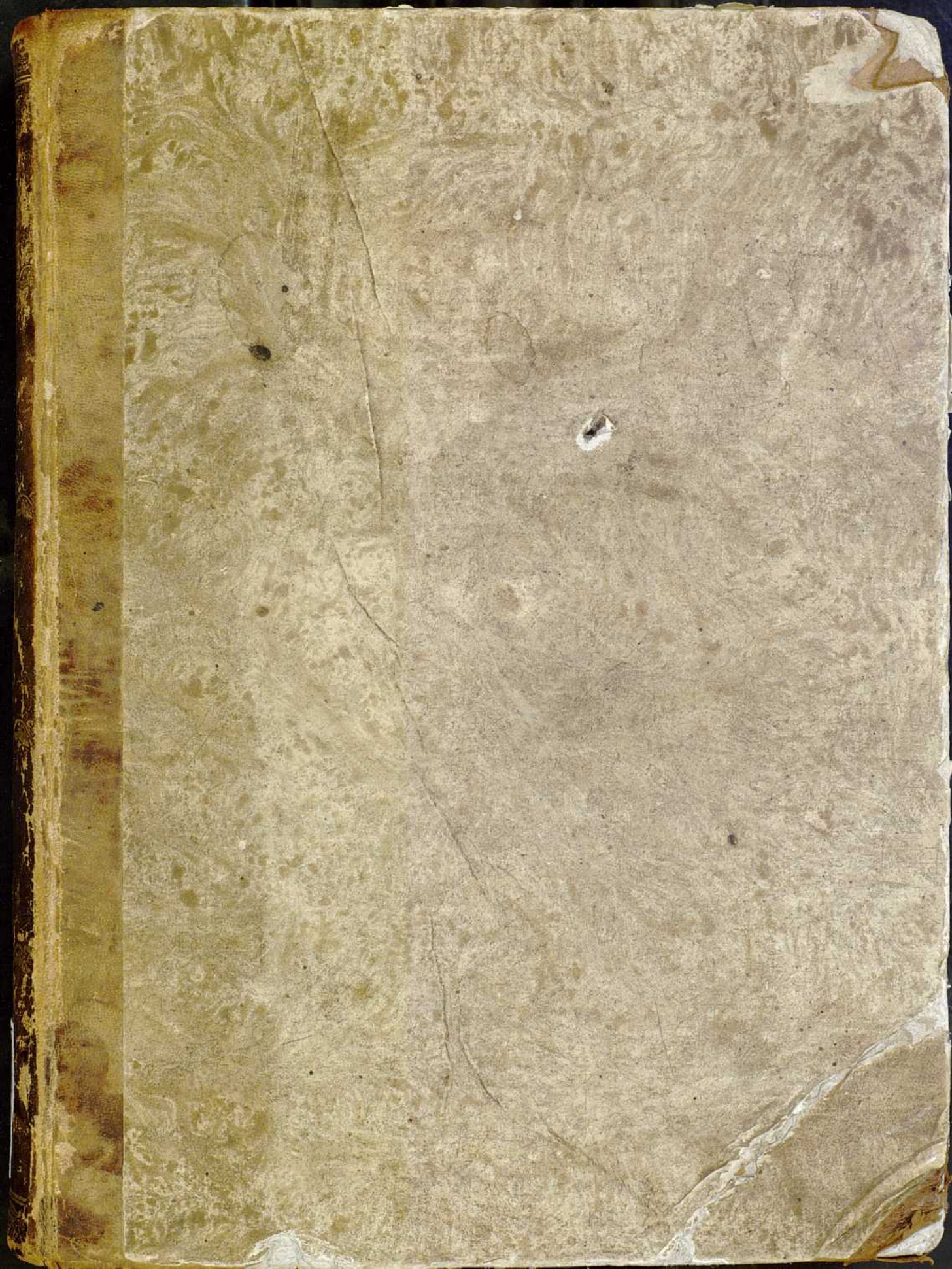

LEXICON
MEDICUM

A
47
215

ROMEO BERTOCCHI

Libreria Scientifica e Antiquariato Medico

40125 BOLOGNA (ITALIA) - STRADA MAGGIORE, 70 int.

2 400 40

Saba

MADE IN SPAIN

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

C. H^o Farm. N° 971

BIBLIOTECA HOSPITAL 104
GRANADA
A
47
215

J-3-21

ROMEO BERTOCCHI

Libreria Scientifica e Antiquariato Medico

40125 BOLOGNA (ITALIA) - STRADA MAGGIORE, 70 int.

C. H. Farm. N.º 973

BIBLIOTECA HOSPITAL	107
GRANADA	
Clase:	A
	47
	215

J-3-21

A M A L T H E U M
CASTELLO-BRUNONIANUM;

S I V E

LEXICON
MEDICUM,

Adquirido con cargo a la consi-
gación de Historia de la Farmacia.

Granada Mayo 1971

Jose Calvente

A M A L T H E U M
C A S T E L L O B R U N O I A N U M

2125

L E X I C O N
M E D I C U M

AMALTHEUM
CASTELLO-BRUNONIANUM,

Sive

LEXICON MEDICUM,

P R I M U M A

BARTHOLOMÆO CASTELLO MESSANENSI.

Inchoatum, ab aliis etiam continuatum,

Tandem ad vera, novaque Artis Medicæ Principia accommodatum, a quam-
 plurimis mendis, & vitiosis allegationibus purgatum;

Ete **VETERUM, RECENTIORUM,** quin & **NOVISSIMORUM MONUMENTIS**
 innumerabilium pene Vocabulorum

PHYSIO-PATHOLOGIC. ANATOMIC. CHEMIC. aliorumque TECHNIC. Accessione amplificatum;

Cura, & Studio iterato

JACOBI PANCRATII BRUNONIS,

Phil. & Med. D. hujusque in Univ. Altdorphi. Prof. Pub. & Lib. Imp. Reip. Norimb. Medici.

A C C E S S E R U N T

Huic novæ editioni Eruditissimi viri

JOANNIS RHODII

In CASTELLI LEXICON perutiles, & hoc signo † notatæ Additiones.

PATAVII M. DCC. XLVI.

Ex Typographia Seminarii apud Joannem Manfrè

SUPERIORUM PERMISSU.

A M A T T H E U M
C A S T E L L O - B R A N O N I A N U M

1752

L E X I C O N M E D I C U M

I N S E C T I O N E

P A T H O L O G I C A E C A S T E L L O - B R A N O N I A N A E

Authorem, et hinc cetera continentem.

Lausani ad vici, novembris Anno Medici Philaei accedentibus, et quibus
quibus modis, et viciis allegandis primum.

The VERIFICATION of the title & contents of the
manuscript of the present Lexicon.

Physio-Pathologic Anatomie curam, et hinc cetera continentem.

Cum, et hinc cetera

J A C O B I P A N G R A T I F E R M O N I

Tab. & Med. D. hinc cetera in Libris Anatomicis, hinc cetera, hinc cetera, hinc cetera.

A C C E S S E R I O N I

Hinc cetera, hinc cetera, hinc cetera.

J O A N N I S R H O D I

In Castell. Lexicon, hinc cetera, & hinc cetera, hinc cetera.

P A T A V I M D O C X L V I

In Typographia Joannis de Joannem Manes

S U P E R I O R U M P A R M I S S I

AD LECTOREM PRÆFATIO.

UAM feliciter, Divina aspirante Gratia, labor noster difficilissimus conscribendi Lexicon Medicum consummatius sub nomine *Castelli Renovati* cesserit, ex his Sole meridiano clarius enitescit, quod non solum Viri in Germania, exterisque locis celeberrimi, deque re Medica optime meriti, gratulationibus prosequi non fuerint dedignati, sed etiam quod insignis Exemplarium, sumtibus Bibliopola Norimbergensis, Præstantissimi Domini JOHANNIS DANIELIS TAUBERI, prima Editione Typis expressorum, copia Ejusdem Opera, & Studio intra breve temporis spatium vendita sit, & distracta. Quod ipsum de secunda Editione sollicitum permovit, ut me instantissime rogaret, quo curiosa recensione, & novo Vocabulorum augmento eam exornarem. Profecto tantum abest, ut hactenus me temporis, aut laboris pæniterit, ut potius DEO OPTIMO MAXIMO gratias habeam, referamque immortales, quod vires corporis, animique concesserit benignissime, quo opus illud haud levis momenti perficere, & bono publico sic litare poterim. Etenim Ars quoque Medica nunc inter reliquas scientias, Theologiam, & Jurisprudentiam, quæ jam dudum egregiis Vocum Thesauris fuerant exornatæ, caput extollere potest, simile memoriæ adminiculum, & eruditionis veræ subsidium, quo antehac non sine magno eorum, qui Artem illam excolere sibi proposuerunt, incommodo caruerat, consecuta. Equidem Clarissimi quondam Viri, inter quos Anutium Foesium, Johannem Gorraum, Bartholomæum Castellum, e Medicis Hippocratico-Galenicis, & e Chemiatis Martinum Rulandum, Gerardum Dornæum, Leonardum Turneiserum, Guilielmum Jonstonum, cum laude nominasse sufficiat, in vocabulis Græcis, Latinis, & Spagyricis explicandis magnam impenderant operam; minime tamen quicquam illorum encomio derogabit, etiamsi laboream eorundem mancum, hodieque insufficientem *πράδος* judicaverimus. Quot, quæso, accesserunt intra paucorum annorum periodos Nomina in singulis Medicinæ partibus noviter excogitata, quæ illi vel penitus ignorarunt, vel diversam significationem non attenderunt? Quid? quod egometipse expertus reapse veritatem sententiæ, a Pergameno principe Lib. 2. de Comp. Medic. secund. loca, Cap. 1. propositæ; *Difficile est, hominem existentem non peccare in multis, vel penitus ignorando, vel male judicando, vel negligentius conscribendo*, hactenus quamplurima collegerim Vocabula partim in priori Editione prorsus omissa, partim in novissimis Authoribus, quorum scripta legendi facultas mihi per alias occupationes concessa fuit, reperta, ut eo minus detrectare poterim iteratam, & cum insigni quamplurimorum Vocabulorum augmento exornatam recensionem, præsertim cum denuo me instigaverint Viri celebratissimi, e quibus recentissimum *ιστορικόν* D.D. GEORGII FRANCI, in Illustri Heidelbergensi Univerf. Prof. P. Vicecancellarii, aliquot S. R. I. Elector. & Principp. Archiatri, Acad. S. R. I. Curiosior. & Italiæ Recuperat. Collegæ, Fautoris, & Amici exoptatissimi, producere sufficiat Testimonium, non ita pridem cum Encomii quidem excessu, quod lubentissime tamen declino, tenuitatis meæ haud immemor, præscriben-

tis:

tis: *Vel publico nomine Tibi exsolvo gratias pro eruditissimo illo tuo Lexico Medico, quo melior liber, ut verum ingenue fatear, lucem hactenus non aspexit, qui omnium non solum Tironum, sed & Magistrorum teratur manibus, quod ipsum quoque effecit, ut Exemplarium raritas desiderium novae editionis, & forte etiam auctioris pariat. Ex Te ergo liceat resciscere, an proxime novam ejusdem speremus editionem, cui felicissimam adprecor Lucinam, &c.* Accipies igitur, Lector Candide, Lexicon Medicum, priore multis modis instructius, & curatius, nec propterea ægre feras, aut nobis succenseas, quod prior Editio, quam tibi comparasti, reddatur supervacanea, siquidem nullus dubito, quin fructus, quem ex usu illius per hoc quadriennium percepisti, satis superque exiguos illos sumtus compensarit. Caterum operæ pretium erit, ut pauca quædam ad hanc editionem pertinentia cum plerisque in prima præfatione monitis breviter adjungam. Quod Lexicon hoc *Amaltheum* vocare non dubitaverim, imitatus sum Ciceronem, qui Attici sui librorum Thesaurum Amalthei, vel Amaltheæ nomine aliquoties, præsertim Lib. 1. Epist. 13. ad eundem exornavit. Neque hoc mihi in vitium vanæ alicujus jactantiæ verti poterit, quod nomen meum primi Authoris nomini copulaverim, *Castello-Brunonianum* appellans, cum res ipsa loquatur, quod numerus Vocabulorum ad omnes Medicinæ partes pertinentium, Græcorum, Latinorum, Exoticorum, Chymicorum, quin & Barbarorum quorundam, quæ meo perquam difficili, & valde prolixo labore accesserunt, Nomina a B. Castello collecta, & in hac etiam editione Asterisco * notata, nimium quantum superent; ut taceam descriptiones dicti Auctoris, salva tamen ejus laude, plerasque ad vera principia minus quadrantes, quas propterea, una cum frequentissime occurrentibus vitiosis locorum e Galeno allegationibus, mutare, & corrigere mearum fuit partium. Interea gratitudinis, & honoris ergo haud plane mihi reticenda est gratissima opera *Viri Ampliff. & Excell. Dn. Danielis Guilielmi Molleri, in hoc Lyceo Norico Histor. & Metaphys. Profess. Publ. celeberrimi, Dn. Collegæ, & Affinis honoratissimi, qui ex uberrimo locorum Communium Gazophylacio suo hanc Editionem quampluribus vocabulis locupletando mihi profuit. Porro quoque admonendus es, L. Amice, me editiones Authorum, quorum folia, vel paginas allegavi, novissimas, si earum copia mihi facta fuit, adhibuisse. Ita loca Hippocratis adducta sunt juxta editionem solertissimi Johannis Antonidis vander Linden Lugduni Batavor. 1665. ut numerus major, & minor fuerint observati, exceptis illis libris, quos Galenus Commentariis illustravit, quorum textus eo citavi ordine, qui in Græca Galeni editione Basiliensi in fol. 1538. extat. Ita & Avicennæ editionem ultimam in folio, nec non Libavii, Hildani, Schroderi, Bartholini, aliorumque, in specie Theatri Chymici sex Volumina Argentorati Annis 1659. 1660. 1661. Typis vulgata secutus sum. Abbreviationes allegatorum ex Authoribus locorum initialibus saltem literis factas ut intelligas, uno veluti obtutu exhibeo.*

Ex Hippocrate.

A. L. & Aq. h. e.
L. I. H.
R. V. I. A.
M. Mul.

De Aere, Locis, & Aquis.
Locis in Homine.
Ratione victus in acutis.
Morbis Mulierum.

Ex Galeno.

U. P.	De Ufu Partium.
L. A.	Locis Affectis.
Al. Fac.	Alimentorum Facultatibus.
S. F.	Simplicium Facultatibus.
M. M.	Methodo Medendi.
C. M. S. L.	Compositione Medicamentorum secundum Loca.
C. M. P. G.	Compositione Medicamentorum per ge- nera.
C. 1. 2. 3. &c.	Commentum 1: 2. vel 3. in aliquem Li- brum Hippocratis.

Ex Aristotele.

H. A.	De Historia Animalium.
P. A.	Partibus Animalium.

Ex Plinio.

H. N.	Historia Naturalis.
-------	---------------------

Ex Vesalio, & Spigelio.

H. C. F.	De Humani Corporis Fabrica.
----------	-----------------------------

Ex Libavio.

S. A. Ch.	Syntagma Arcanorum Chymicorum.
-----------	--------------------------------

Ex Rolfinkio.

O. & M. M. Sp.	Ordo, & Methodus Medicinæ Specia- lis.
CH. I. A. F. R.	Chimia in Artis formam redacta.

Ex Lindeno.

S. M.	Selecta Medica.
-------	-----------------

Ex Francisco de le Boe Sylvio.

Pr. M.	Praxis Medica.
TH. CH.	Theatrum Chymicum.

AD LECTOREM PRÆFATIO.

Ex Dogmatibus Medicinæ Generalis a me editis.

P. C. D. P. Pars, Caput, Dogma, Pagina.

Atque hæc sufficiant. Tuarum erit partium, Candide Lector, erratis, si quæ deprehendes, benevole ignoscere, pro lubitu emendare, conatibus nostris favere, & cuncta dextre interpretari. Vale.

A & Ω.

LEXICON MEDICUM,

NB. *Vocabula, quæ Asterisco * notata sunt, saltem in Castelli Lexico occurrunt, reliqua omnia noviter nunc accesserunt.*

A.

α, INTER LITERAS OMNIUM primam esse, pueris notissimum. In SACRO N. Testamenti Codice attribui Deo Salvatore nostro, omnibus Christianis perspectum est, & esse debet. Quam significationem Raymundus Lullius transtulit etiam in suam

Practicam, applicando ad instrumentum memorativum, uti patet ex Theatr. Chym. Vol. IV. p. 137. Vocatur hæc litera Græcis *Alpha*, cui opponitur *Omega*. Utraque litera exponitur mystice; illa de principio vitæ restitutæ longe loco perpetuæ: hæc de vitæ fine a Gerh. Dornen in Philosophia Chymica Theatr. Ch. Vol. I. p. 469. *A* & *Ab* etiam in principio nominum Medicorum occurrens negationem aliquam importare docuit Zacchias Quæst. Medico-Legal. Lib. I. Tit. 2. quæst. 10. num. 16. quemadmodum & Græcum α particulam *σημαίνει*, h. e. privativam, vel negativam esse ex Grammaticis constat, & multa in hoc Lexico seqq. nomina satis superque confirmabunt.

ABAM vocatur a Chymicis quibusdam *Plumbum*. Rulandus in Lexic. Chym.

* ABAPTISTON, αβαπτιστον, scil. *Trepanum* (usitatius, quam *Abaptista*, subintelligendo *Terebella*) vide infra *Terebella*.

ABASIR, i. e. *Spodium*, Muller in Lex. M.

ABALIENATUS idem, quod *Corruptus*. Usurpatur de parte totaliter destructa, & sui remotio- nem postulante apud Scribon. Larg. ex recen-

sione Jaoh. Rhodii compos. vel num. 227. Dicitur & de sensuum internorum, & externorum corruptione n. 180. Quemadmodum & *Alienari* simpliciter sumitur pro *corrupti*, apud Cels. l. 5. c. 16. l. 7. c. 17. l. 8. cap. 10. Scrib. n. 20. Vide Rhodii Lexic. Scribon.

ABARNAHAS terminus Spagyricus, præsertim in negotio transmutationis metallorum, denotans *Lunam plenam Magnesia*, vel ipsam *Magnesiam*, & vocatur *Abarnahas perfectum*: item *Ovum rufum*; in Senioris Zabith filii Hamullis Chymia Th. Ch. Vol. V. p. 205. seq. & 449.

ABARTAMEN, id est, *Plumbum*. Ruland. in Lex.

* ABARTICULATIO, αβαρτησις, idem, quod *Dearticulatio*, Gr. διαρτησις, i. e. ea naturalis offium per articulationem conjunctio, quæ evidentem motum habet, ad differentiam *Coarticulationis*, Gr. συναρτησις dictæ, qua indicatur ea offium naturalis commissio, quæ exiguum, obscurumque, aliquando nullum motum præ se fert, ex Gal. com. 2. in Hipp. de artic. t. 8. Jung. Foes. in Oec. Hipp. p. 69.

ABAS, idem, quod *Tinea*, Arab. Saphathum, testimonio P. Sorbait Med. Pract. tr. 6. c. 14. in prin. p. 757. quamvis auctoritatem omiserit.

ABBREVIATIO, G. βραχυσις, vel βραχυσις, quid communiter significet, ex aliis Lexicis quoq; constat. Hujusmodi *abbreviations* in Scriptura Medicis esse usitatissimas, patet ex eorū scriptis, præsertim e formulis remediorū. Dicitur & *abbreviatura*. Legatur de his Jon: Theod. Schenk. de præscr. medic. form. p. m. 84. Alias *abbreviatio* quoque usurpatur Spagyricæ de *processu* quodam

A dam

dambreviori, v. g. *Philosophia Adyop* a Guidone a Monte in descriptione illius. Th. Ch. Vol. VI. p. 557. 558. Jung. Libav. in Apoc. Hermet. part. post. T. II. oper. p. 348.

ABDITUS pro *inditus*, vel *absconditus* accipitur apud Scrib. Larg. n. 132. *abdītum* vesica, pro vesicæ inclusum.

* ABDOMEN, ab *abdendo*, communiter idem est, quod *Imus venter*, Gr. γαστήρ, præsertim Arist. l. I. hist. an. c. 13. vocatur, qui superius quidem cartilagine ensiformi, ad latera costis spuriiis, interiori septo transverso, inferiori autem ossibus pubis circumscribitur, ac dividitur in partem supremam, quam in specie *ἐπιγάστριον*, *Epigastrium* nominant, cujus latera sub costis spuriiis, & cartilagineis *Hypochondria* dicuntur: in partem mediam, quæ est *Regio umbilicalis*, & *περὶ τὸν ὀμφαλὸν*, Hipp. 2. aph. 35. cujus latera *Iliæ* appellantur: & in partem infimam, seu *Hypogastrium*, ὑπογάστριον, Hipp. ἥσρον d. I. cujus latera *Inguina*, Gr. βυβάνες vocantur; Ejus vero pars pilosa, αἰ ὑπερὶ τῆ ἀδοῖα περιώσσει, *Pubes* nominatur. Damnavit vocabulum *Abdomen* Casp. Bauhin. in Th. Anat. l. I. c. 1. sed abiq; addita ratione, more videlicet judicis, haud dubie respiciens ad loca Plinii l. 2. hist. nat. c. 37. & l. 8. cap. 51. ubi vocab. hoc scrophis, & suribus adjudicavit. Consentit Spigel. l. 1. de H. C. F. c. 5. Verum nihilominus defendi posse autoritate Celsi l. 4. cap. 1. fin. recte judicavit Joh. Ant. van der Linden, Med. Physiolog. l. 2. c. 4. art. 1. §. 1. p. 38. quem ibidem de hoc vocabulo prolixius differentem legere, si liber, licet. Strictius quoque aliquando *Abdomen* sumi posse, vel pro parte anteriori imi ventris, vel pro communibus, & propriis membrorum ad stabulum nutritionis, & officinam procreationis spectantium integumentis, vel pro hypogastrio, & summe, nolumus præfracte impugnare.

* ABDUCTIO ἀπαγμα, vel ἀπόλασμα idem, quod *Abruptio*, est *fracturæ species*, quæ prope articulum per totam ossium crassitudinem fit, ita ut a sese plurimum distent. Quales fracturæ a recentioribus *καυκλῶν καυκλῶν* caulatum factæ fracturæ nuncupantur, teste Gal. com. 3. in Hipp. de iis, quæ in medicatr. fiunt. t. 31. Jung. Foef. Oec. p. 67. *Abducere* etiam pro *bibere* sumptum legitur ap. Scrib. n. 122. notante Rhodio in Lex. Scribon. Alias Musculi *Abductores*, vel *Abducentes* vocantur in Anatomicis, qui a corpore, vel parte vicina membrum, vel partem semovent. v. g. *Abductores* manuum, digitorum, pedum, &c. vide Barthol. & alios. His opponuntur *Adductores*, vel *Adducentes*, qui admovent.

ABEBÆOS, ἀββῆου, Lat. *infirmus*, debilis, *inconstans* dicitur apud Hipp. de signis 2. aph. 37. adde Dieterich. Jatrei Hipp. n. 1.

ABESAMUM est *Lutum Rosæ*. Rul. & Guilielm. Johnf. in Lex. Ch.

ABESTUS, idem, quod *Asbestos*, de quo inferius. Videtur *Lesio mendosa*. Rul. d. loc. Dicitur & *Albesten* ibid.

ABESUM, id est, *Calx viva*. Rul. & Joh. in Lex. Ch.

ABEVACUATIO, ἀποκένωσις, h. e. partialis evacuationio. Vide *Cenosis*.

ABICUM, idem, quod *Cooperatorium*. Rul. & Johnf. d. I.

ABIT vel ABOIT, id est, *Cerussa*, Rul.

ABLACTATIO, ἀπογαλακτισμός vocatur, cum fetus a lacte materno depellitur, legitur ap. Hipp. de dentitione, ed. Lind. II. II. vid. Foef. p. 72.

* ABLATIO, ἀφάρσις, triplicem in Medicina habet significationem: prima est Hipp. quando in lib. de flat. III. 13. definit per additionem, & *ablationem*, additionem eorum, quæ deficiunt: *ablationem* eorum, quæ excedunt, & hæc omnes evacuationum, & remotionum species complectitur. In specie tamen usurpavit de subtractione victus 1. aph. 19. de sanguinis e venis remotione, 7. aph. 54. Coac. t. 560. Jung. Foef. d. I. p. 110. Dieter. Jatrei n. 133. Altera est Gal. I. de morb. temp. c. 6. ubi significat *tempus remissionis* post paroxysmum, sive ad integritatem veniat, sive non. Vocatur & *Intervallum*. Vide *Dialeimma*. Tertia est Chymica, denotatq; *abstractionem* per partem superiorem, variisq; modis perficitur. In siccis, quæ lenius adhærent, deterfio fieri potest per pedem leporinum, vel similia, quædam penna, cutellus auferimus: quædam detergimus adstricto panno, vel scopis, iisque fetaceis, ferreis, ligneis, &c. Rul. & Johnf. in Lex. Est & significatio ἀφορέσεως peculiaris ap. Hipp. de dec. orn. V. 12. & *rapiam* notat, sed est extra pomæria artis Medicæ.

* ABLUENTIA vocantur medicamenta, quæ & *abstergentia*, ῥύπτια, ἢ ἀποπλυστικά dicuntur, quæ succum mordicationem facientem, præsertim in intestinis, leniendo secum educunt, & mordicationis sunt medela, Gal. l. 2. de Sim. fac. c. 12. Hæc *adstringentibus* opponuntur l. I. d. t. c. 37. *Abstergentia*, vel *Detergentia* duum alias sunt generum: Alia detergunt fordes, quæ saltem sunt in superficie, & hæc proprie *Abluentia* dicuntur: alia, quæ etiam fordes in materia impactas detergunt, quæ rectius *Detergentia* vocantur. Fallop. de Med. purg. simpl. cap. 10. Tom. I. Oper. p. 55.

ABLUTIO, ἀπόλυσις, καθαρσις, alia est *externa*, quæ fit in balneis, sive totius corporis, sive certorum saltem membrorum: alia *interna*, ad quam Veteres magnam copiam feri lactis propinare soliti sunt, cujus meminit Gal. de sal. diat. t. 18. alia est *Chymica*, quæ est exaltatio cre-

bris infusionibus res immundas *abluens*, & ad puritatem reducens. Estq; vel Imbibitio, vel Cohobatio, Rul. & Joh. in Lex. In negotio transmutationis metallorum, quæ & qualis dicitur *ablutio*, legatur in Oper. Miner. Joh. Isaacci c. 26. Th. Ch. Vol. 3. p. 435. quamvis adeo obscure, ut vix queas intelligere, quid velit. Paulo aliter in Rosario abbreviato ibid. p. 654. *Abluere* est inhumare, destillare, & calcinare. Jung. & David Lagnæi Harmon. Chym. Vol. IV. p. 749. seqq. & 764. Pertinet quoque huc *Ablutio Latonis ænigmatica*, & fit per Lac Virginis, h. e. per Mercurium Philosophorum resolutum, seu redactum, qui & Azoth dicitur, & aqua permanens. Libav. Synt. Arcan. Chl. 7. c. 8.

ABNELECTEN, id est, *Alumen*. Dicitur & *Asfor*. Rul. in Lex. Ch.

ABOIT, vide *Abit*, i. e. *Cerussa*. Dicitur & *alkarat*. V. idem.

* ABOLITIO *pulsus*, ἀρρωξία. vide *Asphyxia*. *Pulsus*.

ABOMASUM, Barth. *abomasus* βύσσρον, vide *Eusstrom*.

ABOMINATIO, ὑποσιτία, idem significat, quod *Fastidium ciborum*, & differt ab Inappetentia, illud vocabulum usurpavit P. M. de Caldera Tom. II. Oper. p. 105. D. Jung. Joh. Anglicus Ros. Angl. p. m. 328.

* ABORTUS, Abortus, indiscriminatim accipiuntur, quamvis ex Nonnio Marcello differentiam aliquam ponat Dieterich. in Jatr. n. 202. *Abortum* dicens foetus corruptelam, quæ fit in primis mensibus. *Abortum* vero, quæ prope tempus. Casp. Barthius Advers. l. 37. c. 15. vix Latinum esse vocab. *Abortus* iudicat. Et cui bono hæc λεπτολογία, Gr. dicitur ἀμβλωπις, επιτρωσις, φθορά, αποφθορά, διαφθορά, εκβολή, εξάμβλωσις. Est vero nihil aliud, quam foetus imperfecti, vel immaturi exclusio a causis internis, vel externis violentis inducta. Pleraque *abortus* causas enumeravit Gal. c. 2. in l. 3. Epid. t. 8. Medicamenta *abortum* promoventia Græcis dicuntur ἀμβλωπικά, φθόρα, επιβόλις, αποφθόρα. An licitum sit talibus uti medicamentis ad provocandum abortum propter aliquem casum, aut vitæ periculum, prolixè ventilavit Casp. Rejés Camp. Elyf. quæst. 51. Jungatur & Dieterich. d. l.

* ABRASIO, ξουματώδης διάθεσις, est superficialia quædam partium membranarum exulceratio, ita ut quædam cedant ramenta, quemadmodum in specie *abrasionis* in intestinis meminit, ejusque noxam exponit Gal. c. 3. de rat. vict. in ac. t. 33.

* ABRASUM, ἀπόσυρμα, vide *aposyrma*.

ABRIC, id est, *Sulphur*. Dicitur & *Kibit*, *Kibat*. Rul. & Joh. in Lex.

* ABRUPTIO, vide *abductio*.

* ABSCEDENTIA, sive quæ *abscesserunt*, & ἀδυσσεῖς vocat Hipp. omnia, quæ, cum corpus secundum naturam sese habeat, vel unita aliis partibus sunt, vel congrua, cum præter naturam affectum est, unionem, vel contactum non amplius servant. Ita Hipp. ossa in ulceribus annis, & chronicis abscedere dixit 6. aph. 45. Huc pertinent etiam *Expansa*, de quibus suo loco Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 25.

* ABCESSIO ἀπόσυσσις, inter alias significationes hanc quoq; recipit, quod denotet continuitatis, vel contiguitatis solutionem, quæ fieri solet plerumque in Crisi imperfecta a materia morbifica ad aliam partem vergente, & collecta. Quo pertinent aphor. 31. 32. 74. sect. 4. & 2. prognost. t. 34. 65. Alias vocabulum *abscessio* latius quoque acceptum legitur apud eundem Hip. & Gal. quatenus denotat transitum unius febris in aliam, l. 1. Epid. sect. 2. t. 21. vel omnis generis evacuationes morbis acutis supervenientes, l. 6. Epid. f. 3. t. 39. & l. 1. Epid. f. 2. t. 8. ubi Gal. in com. cum additione appellat ἀπόσυσσιν κατ' ἔκρη, *abscessionem cum effluxu*. Plura vide apud Dieterich. Jatr. n. 93. quamvis in eo mihi videatur hallucinatus, dum in Galenum censoria virgula usus est, ideo, quod vocabulo *abscessionis* plane inusitatam, & Hipp. menti adversam significationem attribuerit, c. 4. de R. V. I. A. t. 68. quasi perfectam crisin *apostasis*; *Metastasis* vero imperfectam d. tex. notaret, quod tamen ex ipso commentario evinci nequit. Quin potius mihi videtur Gal. ibid. demonstrare distinctos solutionis modos in morbis acutis contingentes, videlicet 1. per evacuationem manifestam, quæ est crisis perfecta. 2. per *abscessum* ad partem ignobiliorem, seu imperfectam crisin. 3. per *metastasin* sive transmutationem in morbum lentum, sive chronicum, minus tamen periculosum, qui successive, causa peccante per loca convenientia educta, solvitur.

* ABCESSUS, ἀπόσυσμα, præter illas significationes, quas cum *Abcessionis* vocabulo communes habet, ut plurimum denotat tumorem præter naturam, cujus materia collecta, vel ob caloris vitalis debilitatem, degenerat in pus, aut in saniem; aut certo quodam *folliculo* & membrana inclusa, vel speciem pultis; ut in *atheromate*: vel mellis, ut in *meliceride*: vel sevi, ut in *steatomate*, præ se fert. Hinc distinctio inter *abscessus sine*, & cum *folliculo* introducta fuit. Interdum etiam in *abscessibus* reperiuntur carbones, testæ, amurca, lutum, lapides, & aliæ id genus corporum proprietates, quæ omnes toto genere sunt præter naturam. Her. Fabr. ab Aquapend. de Oper. Chir. p. m. 142. Edit. Patav.

* ABSCESSIO ἀποκοπή, quadruplicem habet signifi-

gnificationem. I. *Exitum morbi*, qui citra declinationem terminatur vel propter ægrotantium imbecillitatem, vel propter causæ morbificæ vehementiam, & ferociam: quando supra vires existit, quod lethalius morborum est proprium. Gal. l. de tot. morb. temp. c. 1. & 5. II. Significat *speciem fracturæ ossis*, quæ & ἀπὸ θραύσεως vocatur, cum ossis pars absconditur, & detrahitur; vel resectæ alicujus partis mollioris, nervi videlicet, aut tenuis particulæ genæ, aut præputii, ex 6. aph. 19. & 7. aph. 29. Vocatur & ἀγκοπή. Jung. Fœf. Oec. p. 74. III. Dicitur *abscissio* de vocis obscuritate & interceptione, apud Diosc. l. 2. c. 146. unde & Cels. *vocem abscissam*, vel suppressam vocavit Scrib. Larg. n. 72. 100. Adde Rhod. in Lex. Scrib. Dicitur & *vocis amputatio* apud Cæl. Aurel. l. 2. de morb. chron. c. 6. IV. *abscissionis* vox etiam sumitur pro *Operatione Chirurgica*, qua pars quædam corrupta, vel alia materia vitiosa instrumento secante rescinditur, apud Hildan. in Centuriis Observationum, aliisque; Authores.

ABSCONSTIO, idem, quod *Sinus*, Gr. κόλπῳ, Latine etiam *Caverna* dicitur, quamvis nonnulli *abscensionem* esse, quod penetrat subcutem, & separatur ab eo cutis: *Cavernam* illud, quod concavat, inflectiturque sub cute, & dilatatur in ea. Illam Græci in specie dicunt φακῶδη, *lacernosum sinum*, attritæ videlicet vestis, lacernæque similem. Hanc vero ὑπόνομη, *cuniculosum*. Ingrassius in Avic. de Tum. p. n. Tract. 2. c. 1. p. m. 81.

ABSORBEO, ἀναπίνω. Vide *Anapimone*, *Absorbentia*, ἀναπίνοντα, dicuntur medicamenta, quæ siccitate sua terrestri falia acria, & acida in humoribus corporis humani hærentia imbibunt, unde & *Imbibentia* vocantur. An vero recte Aperientibus annumerentur, uti fecit Dn. D. VValdschmid. Instit. l. 5. c. 16. §. 12. aliis ventilandum relinquimus, nobis per accidens talia dicenda esse videntur.

ABSTEMIUS proprie significat illum, qui vino abstinet, unde Gr. ἀσπίω. An vero etiam lata significatio, quam Blancardus in Lexico suo ipsi tribuit, quod is, qui cibis, & potu Medico interdictis se abstinet, auctoritate nitatur, nobis non constat.

* **ABSTERGENTIA**, vide *Abluentia*. Recentiores & Cartesiani principis vim *abstergentem* in asperis, duriusculis, pectinatis, & scopalibus particulis sordes abradendo auferentibus consistere volunt.

ABSTINENTIA, ἀσπίω, νησείη, dicitur plerunq; de cibo, & potu, est; debita alimentorum intermissio, & carentia, quæ duplex esse potest: alia omnimoda, & *totalis*, quæ Gr. etiam λιμοκτοσία dicitur Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 61. alia *particularis*, quod pertinent *victus tenuissimus*, & *tenuis*,

quando æger non nisi quod oportet assumit. Cels. l. 2. c. 16. Rolsink. Ord. & Med. Medic. Comm. l. 14. sect. 1. c. 6. Dogm. nostra Medicinæ General. part. V. c. 2. dogm. 10. Scrib. Larg. n. 6. Rhod. in Lex. Dicitur & *abstinentia* generaliter de omni re. Scrib. n. 52. & 122.

ABSTRACTITIUS, vel *abstractivus* nonnullis hodiernis Chymicis vocatur Spiritus e vegetabilibus paratus, quatenus opponitur Spiritibus per fermentationem productis. Et locum habet in illis plantis, quæ multo abundant sale volatili. Ita Spiritus Cocleariæ *abstractivus* melior est eo, qui per fermentationem paratur. Legitur vero hoc vocabulum apud Dan. Ludovici Pharmac. dissert. 1. p. 457.

* **ABVACUATIO**, ἀποκένυσις, denotat *largiorem evacuationem* corpori plus æquo plethorico cacochymico convenientem, quando præsertim palindromia materiæ peccantis urget, ex Gal. art. parv. c. 96. vertente ita Græcum vocabul. Nicol. Leoniceno. Alias Latinum est *inufitatum*.

ABUNDANTIA, Abundans, ἀρίστων, ἀριστός, vide *Perissos*, *Perissosus*. Significatio etiam ex aliis Lexicis jam nota esse debet.

ABUSUS, κατὰ χρῆσιν, quid significet aliunde etiam notum est. *Abusus* rerum non naturalium, ut & Medicamentorum, Chirurgicarumque operationum sunt causæ præcatoricæ morborum. Vide passim Institut. Med.

ABYSSUS, ἀβυσσῳ, proprie significat infinitam aquarum congeriem, quæ fundum non habet. Tropice vero etiam pro materia prima accipitur a Guil. Menens. tract. Aurei velleris l. 1. c. 7. in Th. Ch. Vol. V. p. 274. Est & terminus Paracelsitarum mysticus, quo denotatur proximum receptaculum feminalis materiæ cavum, solidum, ut plurimum humidum, quia & semina sunt spiritalia, & humida, propter quæ omnia sunt facta. Libav. in Exam. Philosophor. vivent. Tom. IV. p. 139.

ACADEMIA quid significet, aliunde debet constare; Locum videlicet publicum docentium, & discientium Artes nobiliores, & Scientias: *Academia* vero *Paracelsi* dicitur *universa Natura*, per quam DEUS sese cernendum præbet tam potentem, tamque sapientem, modo quæramus eum. Dornæus de Genealog. mineral. c. 7. in Th. Ch. Vol. I. p. 576.

ACERIA, ἀργεῖα, *aceros*, ἀχυρῳ, significat *importunitatem*, & *insepestrivum*. Vide *Importunitas*.

ACAH est *aqua aluminis*, dicitur & *achabi*: item *Feseol*. Rul. in Lex.

ACID, est *acetum*, vel *acetosum*. Rul. & Johnf. in Lex. Ch.

ACALAI, id est, *Sal*. Dicitur & *Alet*. Idem. ACA-

ACALCUM, id est, *Stannum*, Jupiter. Mull. L. M.

* ACAMATOS, ἀκάματος, media est omnium membrorum figura, quasi *sine fatigatione* dixeris, eaque optima. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 1. Occurrit & ap. Hipp. c. 1. de fract. t. 16. ubi mendose nonnulli ἀκάματος legerunt, animadvertente Foef. Oec. p. 15.

ACANOR, *Furnus Philosophorum*. Mull. L. M.

* ACANTHA, ἀκανθα, generaliter significat spinam qualemcumque: pressius si sumatur, animalium quorundam, ut Echinorum piscium notat *aculeos*. Hinc piscis quidam *Galeus* ad differentiam aliorum Galeorum vocatur *acanthias*, ἀκανθίας, *aculeatus*, *spinosus*, aduobus aculeis, quos in dorso habet. Rondel. l. 13. de pisc. c. 2. de Galeo vero vide infra in GA. In specie vero *acantha* etiam dicitur *Spina dorsif*, seu potius vertebrarum dorsif processus in id facti, ut violentiam extrinsecus incidentium, & medullarum parantium retundant. Gal. l. 12. de U. P. c. 15. Junge Comm. Casp. Hofm. ad h. l. n. 921. Dicitur alias *ράχης*, vide infra *Rachis*. Derivatio Blacardi ab ἀνή, & ἀνδίστημι commentitia, & inepta videtur. Cum ἀνδίστημι jam sit verbum compositum, in nomine vero *acantha* ne vestigium quidem verbi ἴστημι observare licet.

ACANTHABOLOS, ἀκανθαβόλος, dicitur *Æginet*. l. 6. c. 32. instrumentum Chirurgicum pro extrahendis spiculis, spinis piscium, turundis, pilis, &c. quod Celsus *Volsellam* dixit l. 7. c. 30. Ejus delineatio habetur apud Sculterum Arm. Chir. Tab. II. Fig. I. Recurvtum quoque aliud *acanthaboli* nomen ad faucium Chirurgiam commodum exhibet idem ex Aquapend. Tab. X. Fig. I.

ACANTHIS, ἀκανθίς. vide *Carduelis*.

ACARDIOS, ἀκάρδιος, q. d. *Lat. Secors*, *Excors*, qui ignavus, timidus, imbecillusque est; quemadmodum Cor reassumere dicuntur ii, qui ad rem fortem obundam excitantur. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACARI, est animalculum minimum, quod juxta Arist. in cera gignitur. Alii vero tribuunt hoc nomen *Pediculis* sub cute, & cuticula latitantibus, qui *Cirrones*, vel *Cyrones* vulgo dicuntur. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 4. Nic. Piso de morb. cogn. & cur. l. 1. c. 4.

ACARNAN, ἀκάρναν, ἀκάρνη, ἄκάρνη, *Acarne* est piscis *Orpho* similis ratione carnis: colore vero differt, cum sit albus, squamis argenteis. Carne est candidissima, facile concoquitur, distribuitur, & bonum succum gignit. Rondel. l. 5. de pisc. c. 20. Aldrov. l. 2. h. tit. c. 10.

ACATALEPSIA, ἀκατάληψια, *incertitudinem* in cognoscendo significat. Ejus contrarium *κατάληψια*. Gal. lib. de sect. c. 5.

ACATASTATOS, ἀκατάστατος, dicitur *Inconstans*, usurpaturque de febribus apud Hipp. quæ nihil certi neque in periodis, neque in urinis retinent, sed semper variant 4. de R. V. I. A. t. 52. De horrore Coac. t. 574. De urina l. 1. prorrheticom. t. 31. Coac. t. 198. De tempore l. de Humor. VI. 15. De morb. in gen. 3. aph. 8. Junge Foef. Oec. p. 15. Dieter. n. 26.

ACATHARSIA, ἀκαθάρσια, *impuritatem humorum non purgatorum*, sordes, & illuviem significat apud Hipp. l. 3. de morb. II. 2. & III. 3. c. 3. de fract. t. 33. adde Foef. d. l. p. 14.

ACAZDIR, id est, *Stannum*. Dicitur & *Alkain*, *Alomba*. Rul. & Johnf. d. l.

ACCATEM, ACCATUM, id est, *Aurichalcum*, Rul. Johnf. in Lex.

* ACCESSIO, παραξυσμός, est deterius tempus totius in morbis intermittentibus periodi. Frequentius autem apud Latinos in usu est vocabulum *Paroxysmus*, de quo suo loco. Dicitur & *Exacerbatio*. *Accessio* quoque idem ἀθροισμασί, scil. proprium in febribus intermittentibus invasionis febrilis specificæ symptoma. Vide Rh. in Lex. Scrib. *Accessio* Græce ἀρχή, ἡ ἀθροισμασί dicitur primi paroxysmi εἰσβολή, vel *invasio*, seu tempus illud indivisibile, quo humor morbum faciens, vel fovens moveri incipit. Jonst. Synt. Med. P. II. l. 1. tit. 1. c. 2.

ACCIB, id est, *Plumbum*. Rul. & Johnf.

* ACCIDENS, συμβεβηκός, in genere notat omne id, quod substantiæ opponitur. Specialiter vero in medicina sumitur pro omni eo, quicquid corporis dispositionem necessariam sequitur, sive illud secundum, sive præter naturam fuerit. Aliquando vero, & quidem recte, strictius si accipitur, ea, quæ sanorum dispositionem consequuntur, *Accidentia* vocantur. Gal. lib. 1. Meth. med. c. 9. Unde licet Interpretes Latini etiam de rebus p. n. usi sint vocabulo *accidentis*, in græco tamen textu nunquam occurrit vocab. σὺμβεβηκός. *Non accidentia* vero Gr. ἀποσυμβεβηκόσιν vocant recentiores Medici ea, quæ non existunt, quamvis existere possent, ut dolore vacare, & hujusmodi. Gal. c. 1. in prognost. Hipp. t. 27.

ACCIPITER, ἄεραξ, vocabulum haud expers æquivocationis. Vel enim significat genus *Avis rapacis*, voracis, acuto visu præditæ, de cujus variis speciebus, usque in Medicina legatur Ulyss. Aldrov. l. 4. Ornitholog. & l. 5. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. p. 313. Vel significat piscem, ut est ap. Athen. l. 7. c. 38. & l. 8. c. 9. qui etiam *Milvus* dicitur, de quo Rondelet. l. 10. de pisc. c. 8. Aldr. h. t. l. 2. c. 5. Vel in Chirurgicis ita vocatur *fasciæ*, vel deligationis species naso destinata, vel cum duabus, vel tribus fasciis. Gal. de fasc. n. 46. 47. & 53. Reliquæ significationes, videlicet,

quod vir quidam illustris, qui primus Cereri templum posuisse fertur ex Antonio Liberali in Metamorph. *Accipitris* nomen habuerit, & quod species tormentorum bellicorum, quæ hodieque vernacule *Musket*, Ital. *Moschetti* appellantur, *Accipitris* quoque nomine venerint, non sunt hujus loci.

* **ACCOMMODATUS**, *οικειος*, dicitur de eo, quod in unoquoque corporis membro, & figura, & colore, & magnitudine optime sese habet. Gal. c. 1. de fract. t. 2. Dieter. n. 605.

* **ACCRETIO**. Vide *Augmentatio*.

ACCUBITUS dicitur, quando aliquis cum alio in uno lecto concumbit, absque tamen congressu venereo. Et de hoc disputat Joh. Bapt. de Lanzverde in Hist. molarum uteri, an virgo, vel vidua solo *accubitu* concipere possit, c. 21. p. 181.

ACCURATORIA vocatur Lullio Synopsis, vel Epitome de Lapide Philosophico, in Th. Ch. Vol. III. p. 72.

ACCUSATIO idem, quod *Indicatio*, quatenus denunciare videtur Medico, quid sibi faciendum sit juxta Methodum medicinale. Mich. Gavaletius de Indic. cur. c. 4. p. m. 50.

ACEDIA, *ἀκηδία*, *incuriam*, neglectionem significat, a *κῆδος*, cura. Quid vero significet ap. Hipp. l. de gland. VIII. 11. non adeo evidenter liquet. Interpretes reddiderunt per magnum tædium, & molestiam. Foef. legit *ἀκιδία*, p. 15.

ACEPHALOS, *ἀκέφαλος*, proprie significat *monstrum sine capite*, sive *capite carens*; Quod vero naturaliter populi tales fuerint, aut hodieque sint, de quibus ap. Plin. l. 5. H. N. c. 8. & alios, merito hodieque pro fabula habetur Jung Zachæ qu. Med. Legal. l. 7. Tit. 1. q. 1. n. 35. De monstris vero *Acephalis* Observationes collectas lege etiam apud Bonett. Medic. Septentrional. Collat. l. 1. f. 2. c. 1. p. 15. seqq.

ACERATOS, *ἀκέρυτος*, h. e. *incorruptus*, sincerus, purus. Usurpatur de humore apud Hipp. l. de Affect. XLVI. 6. Dicitur & *ἀκέρυτος*, *ἀκέρυτος*, i. e. *incorruptibilis*. Foef. p. 16.

* **ACERBUS**, *στυφρός*. Vide *Stryphnos*.

ACERIDES, *ἀκρηίδες* (male *ἀκρηίδες*, monente Foef. p. 16. C. Hofm. in notis *ἀκρηίδος* ad Gal. 3. de iis q. in med. t. 14.) vocarunt *Emplastra*, quæ *carent cera*. Tale etiam legitur ap. Gal. 4. d. C. M. P. G. c. 4. fin. Talis est compositio decantatissima, quæ *Emplastrum Norimbergense*, & Irusingerianum ab auctore vocatur.

ACEROSUS, idem quod *Furfuraceus*, *πιττωειος*, Epitheton panis vilissimi, qui omnium minime nutrit. Dicitur & *Canicæus*, a *canicis*, sive fursure farinaceo. Jonston. Synt. Medic. p. 45.

ACESIS, *ἀκῆσις*, idem, quod *ἀκῆ*, *medelam*, *curvationem* significat. Hipp. de præcept. l. 3. VI. 10.

Verbum *ἀκῆσθαι*, *mederi*, sanare, quod legitur 1. de fract. t. 34. Hinc & *ἀκῆσιος*, *sanabilis* vocatur, quo aliquoties usus Hipp. ut & opposito *ἀνῆσιος*, *incurabilis*, 3. de artic. t. 103. Foe. d. l. *ἀκῆσιος*, quoque dicitur Medicis species *Chrysolle factitia* ex pueri urina, quæ medicinæ usibus inservit. Gorr. in defin. ex Plin. l. 33. c. 5.

ACESTORIS, *ἀκῆστορις* dicitur *Medicatrix*. Hipp. l. de flat. l. 8. & contracte *ἀκῆστορις* pro *obstetricæ* ponitur l. de Carn. in fin.

* **ACETABULUM**, *κοτύλη*, *κοτυληδών*, variis gaudet significationibus. I. & quidem generalius denotat *ossis cavitatem* alterius ossis caput profundius excipientem. Gal. de ossib. in progm. Specialius vero applicatur cavitati, quæ est in extrema cervicis scapulæ parte, caput brachii excipiens. Gal. c. 1. de artic. t. 21. Gr. *ἀμοκοτύλη*, h. e. *umeri acetabulum* dici testatur Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 52. Huic in inferioribus respondet sinus profundior ossis coxæ, qui femoris caput globosum excipit, itidem specialissime *Acetabulum*, vel *Cotyle* dictus a Ruffo l. 3. de partib. c. 5. Mundinus in Anat. *pyxidem* appellavit, Papias *vertebram*, quia in caput femoris vertitur. Linden. d. l. §. 107. II. *Acetabula Cotyledones*, *κοτυληδόνες* ab Anatom. veteribus, & recentioribus carneæ molli, vel glandulosæ, quæ in homine *placenta uterina*, vel *Hepatis uterini* nomine venit, unanimiter attributa sunt. Quid vero proprie in illa carne mole vocabulum *Acetabula* denotet, nondum satis liquet. Ex Hipp. 5. ap. 45. nihil certi determinari posse videtur, num ipsam totam placentam, an vero vasorum umbilicalium insertionem in illam voluerit intellectam? Gal. in l. de dissect. matric. c. 10. & aliis in locis statuit *Acetabula* esse vasorum, quæ ad matrices perveniunt, orificia in uteri cavitatem hiantia, quamvis in humano genere potius *Acetabulares eminentias* quasdam (*κοτυληδονείδης ἕξοχῆς*) saltem adesse statuat, quales etiam recto intestino in hæmorrhoidibus esse solent. Reliquas veterum sententias collegit Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. fer. cap. 5. Jung. Foef. Oec. p. 350. seq. Dieterich. Jatr. n. 472. Ex recentioribus Harveus in Additamentis Exercitationum de generat. anim. tit. de *Acetabulis* dixit, esse cellulas plurimas exiguæ capacitatis, per carnosam substantiam dispersas, atque albumine, sive materia mucilaginea refertas, magnitudine spongiæ majoris loculamenta non excedentes, inque singulas earum totidem vasorum umbilicalium ramulos tenuissimos profunde penetrare, & in iis alimentum foetui recondi. An quoque in humano genere *Acetabula* vere occurrant, & olim, & hodieque in controversiam venit, ita ut ex utraque parte celebres Anatomici, & Medici steterint, & adhuc

huc stent, quam legit nostram facere nec loci hujus est, nec instituti concedit ratio. *Acetabulum*, κοτύλη, ὀξύβαφον, ἐμβάφισι, quoque *mensuram pharmaceuticam* liquidorum significat: verum & hic de quantitatibus certa determinatione discrepantes Authorum sententias videre licet apud Linden. Select. Med. Exerc. XVI §. 100. seq. IV. *Acetabulum* & *Cotyledon* de plantis quoque quibusdam dicitur ex Dioscoride, & Fuchsio testatur Bauhin. Pinac. l. 7. f. 8. & 6. p. m. 285. 287. Vide plura de vocabulo κοτύλη, & κοτυληδόνες apud Foes. Oec. p. 350. seq.

ACETOSA est nomen plantæ notissimæ apud Botanicos. Deinde nonnullis Chymicis vocabulum hoc tribuitur cum adjectivo *Esurina* Spiritui Veneris, ut legitur in Morley Collect. Chym. Feidenf. c. 497.

ACETUM, ἄξος, dicitur proprie liquor aciditate terrestriori, ac fixiori imprægnatus. Schr. Pharmacop. Medico-Chym. l. 4. cl. 2. n. 368. Fr. Hofm. in clavi ad Schroder. h. l. De hujus natura, & viribus prolixè differuit Gal. l. 1. de simpl. fac. c. 17. seqq. Dioscorid. l. 5. c. 21. Jul. Alexand. l. 18. Salubr. c. 8. Bruyerin de re cibaria l. 10. c. 3. Generationem, vel confectionem *aceti* ex recentioribus egregie descripsit etiam Thomas VVilil. de ferment. c. 7. Martin. Kerger. h. r. f. 1. c. 10. p. 96. seqq. Ex novissimis Nobilif. D. D. Jon. Bohn. Lipsenf. Prof. Pub. celeberrimus in Dissert. Chymico-Physic. IX. §. 26. seqq. statuens fieri *Acetum* mediante fermentatione peculiari, non quidem destruentem sulphureas particulas, sed potius involvente, & tartareas salinas acidas magis magisque recludente, & in fluorem cogente; unde & *Acetum Tartarus liquidus*, & *Tartarus rufus Acetum solidum* & siccum rectè dici possit. Jung. & Nob. D. D. VVedelius Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 1. c. 6. *Acetum portatile* dicitur *Tartarus albus ablutus siccatus*, & decies in aceto acerrimo infusus, cujus processus videatur in Collect. Ch. Leidenf. Christ. Love Morley c. 6. p. 3. In Chymicis *Acetum* etiam de variis rebus prædicatur. *Acetum Philosophorum* dicitur *aqua Mercurialis*, quam alias *Lac Virginis* appellant, quo metalla solvi perhibent. Sine hoc nihil solvitur, nihil destillatur, nihil fermentatur. Circa materiam, ex qua fiat, discrepant Authores. Alii cum Theophrasto Vitriolum: alii testudines marinas per sublimationem, & destillationem: alii aquam pluvialem supra Antimonium putrefactam: alii mel, & salem Tartari esse dixerunt. Rul. & Johnf. in Lexic. Schroder. d. l. 1. 2. c. 5. Fr. Hofm. in clavi ad h. l. Compositi magis *Aceti* Philosophorum salibus acidis Sulphuris, & Aluminis aucti descriptionem tradidit Jac. le Mort. Chym. Med. Physic. t. 13. p. 137. Alii Mercurium ipsum posuerunt,

qui & *Acetum acerrimum*, & fortissimum aliquoties appellatur a Dav. Lagneo Harmon. Chym. in c. 1. Th. Ch. Vol. IV. p. 719. 721. 725. & c. *Acetum Chymicorum metallicum* fieri ex rore Majali, vel hydromelite addito stibio loco fermenti notavit Libavius Syntagm. Arc. Chym. l. 6. c. 8. & l. 7. c. 22. Descriptionem etiam *Aceti* omnia solventis ex Isaaco tradidit l. 8. c. 9. Ex hac varietate descriptionem an certum effectum sperare, aut promittere licebit? Mihi sane non videtur. *Acetum radicale* est *acetum* destillatum ex sua radice, vel matrice: Dicitur etiam *Aqua solvens Dorn. Rul. & Johnf. Vel Acetum radicatum* nonnullis est liquor ille acerrimus *Aceti*, qui abstracto phlegmate in fundo restat. Fit ex Crystallis sæcum *Aceti* destillando per retortam cum cohobis: vel *acetum vini bonum* impone in retortam, destilla lento igne phlegma, refunde hoc capiti mortuo sæpius, & digere in simo, tandem destilla; Et primo quod erit scorsim, cape, quod posterius igni fortissimo prolicitum prodit, est *acetum radicatum*. Rul. & Johnf. in Lexic. *Acetum aminicum* est album. Johnf. *Acetorum* in Pharmaceuticis usualium, qua simplicium, qua compositorum, historiam, & catalogum vide in Dispensatoriis Norimbergensi, Augustano, Londinensi, aliisque, necnon in Schroder. lib. 2. c. 37. Jac. le Mort. Pharmac. Medico-Physica c. 20. p. m. 146. seqq. *Acetum Esurinum* Zvvolveri est spiritus Veneris e crystallis viridis æris paratus, de cujus examine legatur idem Ch. Med. Physic. c. 17. p. 214. Verbum *Acetare* legitur apud Apulejum de medic. herbar. cap. 3. quod exposuit Gabr. Humelberg. in acredinem verti, qualis est in *Aceto*. Item significat commovere, agitare, comm. ad ill. loc. p. 49.

ACHATES, ἀχάτης, dicitur gemma, quæ ex fluvio Siciliae ejusdem nominis, in quo primum reperta fuit, nomen adepta, coloribus, & rerum imaginibus, quas ab ipsa natura formatas repræsentat, valde varians. Ejus virtutes dicuntur esse, venenis resistere, præsertim viperino, sitim sedare, visui prodesse, reddere facundum, & disertum. Plura de *Achatis* historia, & variis speciebus legantur apud Andr. Chioecum in Musæo Calceol. sect. III. p. 246. seq. pluribus.

ACHEIR, ἀχῆρ. Vide *Demanus*.

ACHILLEUS, ἀχιλλῆος, ἀχιλλῆες, epitheton denotans *magnum*, plenum, & optimum. Desumptum ab *Achille* quodam, qui agricola Babronius fuisse dicitur. Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & XXXI. 4. & apud Theophr. hist. pl. l. 8. c. 10. de causis plant. l. 3. c. 26. & 27. vide & Foes. Oec. p. 114.

* ACHLYS, ἀχλὺς, vel significat *aeris caliginem*

nem & turbationem; cujus crassamentum est medium inter nebulam, & nubem, crassius nebula, & nube tenuius. Gal. c. 2. in 1. prorrh. Hipp. t. 11. Vel in specie ita dicitur *oculorum caligo* quædam, & obtenebrata, ex levi, & superficiali exulceratione nata, nigrum pupillæ occupans. Gal. in def. Medic. & Ætio l. 3. tetrab. 2. c. 25. In qua significatione acceptum legitur & ap. Hipp. l. 2. prorrh. XXIX. 33. Dicitur & ἀχλωδές ἢ ὀφθαλμῶν. Coac. t. 228. cui opponitur ἡ καθαρότης, puritas oculorum, t. 217. Ægri quoque ἀχλωδές, caliginosi vocantur, quorum oculi tenebris, & caligine obducuntur. Coac. t. 35. Venti quoque talem *caliginem* inferentes vocantur ἀχλωδές 3. aph. 5. Metaphorice etiam ἀχλὺς, sive *caligo* utero attributa legitur l. 2. de morb. mul. LVII. 1. Confer ad Foef. p. 115. Dieter. n. 144. Linden. Sel. Med. Ex. IV. §. 92.

ACHMADIUM, *Achimadium*, corruptum ex Arabico *Achman*, vel *Achimān*, vocabulum denotans *Antimonium*. Fallop. tr. de metall. & fossil. c. 29. p. T. I. Op. p. m. 332.

ACHNE, ἀχνη significat *liniei ramentum*, aut *lanuginem* derafam, ex qua penicilli, & turunda vulnerariæ, aut concepta linamenta fieri solent. In qua significatione aliquoties legitur ap. Hipp. in Mochlico statim in principio 2. de artic. t. 45. l. 1. de morb. mul. XXXV. 3. l. 2. h. t. LXI. 17. II. tribuitur hoc nomen ἀχνη *sordibus oculi* instar lanuginis inarescentibus l. 6. Epid. l. 1. t. 23. Unde & ἀχλωδές ὄμμα, i. e. *lanuginosus oculus* vocatur Coac. t. 225. quamvis alii ἀχλωδές legant. III. dicitur etiam de tenui aquarum, & maris aspergine, vel spuma l. de intern. aff. 1. 21. Adde Foef. d. l.

* ACHORES, ἀχῶρες vocantur *manantia ulcera cutis* in capite, & generis infantum plurimis, ac minimis foraminibus cutem perforantia, ex quibus tenuis, & glutinosa effluit sanies. Huic morbo affinis est *Favus*, & *Cerion*, de quibus infra suis literis. Vide Gal. lib. 1. de comp. med. fec. loc. c. 8. Jung. Sennert. med. pr. l. V. part. 1. cap. 32. Generantur *Achores* ex falso, nitrosoque succo cum portionibus glutinosi misto, quem pituitam falsam vocavit Paulus Barbette Chirurg. Part. III. l. 3. c. 2. Videatur & Foef. p. 116. seq. Vocatur & ab aliis *Crustra Lactea*, *Lactumen*, *Tinea*, præsertim si *Achores* diutius durant, & tardius ad curationem disponuntur. Vide *Tinea*. VValther. in Sylv. Med. p. 14. & p. 789. ubi plures Authores collegit, quibus ex novissimis jungi poterit Junken Chym. Exp. Cur. Part. II. l. f. c. 2. p. 810. seq.

ACHORISTOS, ἀχῶριστος, h. e. *inseparabilis*. Dicitur de accidentibus, symptomatibus & signis, quæ dispositionem secundum, vel præter naturam semper comitantur. Ita mollities hu-

midii, durities sicci dicuntur *inseparabilia*. Gal. l. 2. de temp. c. 4. Ita actionum integritas est sanitatis accidens *inseparabile*. Dolor lateris punctioris symptoma inflammationis pleuræ, quæ alias pleuritis vocatur, *inseparabile*, &c.

* ACHROI, ἀχροί, fere iidem, qui λεῖφομοί, dicuntur *decolores* homines, pallidi, & sanguine defecti, ap. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 115. cujus textus notatu digni expositionem dedimus in Remoris, ac Impedimentis Purgationis Ex. IV. & V. in specie vero horum vocabulorum explicationem legere licet Ex. IV. 29. 30. Causæ huius coloris defectus possunt esse varæ, cum quidam *exangues* esse possint, & decolores a natiuitate; quidam vi morbi; alii ob nimiam evacuationem prægressam.

ACHIRON, ἀχρον, *paleam, festucam*, præsertim frumentorum significat. Hipp. I. Progn. t. 123. de nat. mul. XXIX. 163. 166. Sed & exterius putamen in semine cucumeris ita vocatur l. 2. de diæt. XIV. 17. Hinc ἀχρωδές ἄριστος, *panis acerosus* vocatur, qui plurimas habet *paleas* admixtas, vel solis *paleis* constat. Foef. p. 116. & ἀχρόρωτος dicitur *ratio commiscendi paleas cum argilla*, aliove luto, ab hirundinibus nidum ita conficientibus excogitata. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 16.

* ACIA, τὸ ῥάμμα, vocatur *filum* per foramen acu trajectum, quo vel partes corporis distinctas inter se committere, vel caput fasciæ subiectis partibus asuere consuevimus. Gal. c. 2. de iis q. in med. f. t. 7. Quid vero *nodus* sit, quare infra. Adde Foef. p. 550.

ACIENS, ἀκιος vocatur *infirmus*, debilis, cui *ικίος*, h. e. *robur* ad motionem non inest. Legitur ap. Hipp. l. 4. de morb. XVI. 28. Junge Foef. p. 16.

* ACIDA Bilis, vide *Bilis Atra*, & *Melancholia*.

* ACIDA Pituita. Vide *Pituita*.

ACIDNOS, ἀκιδνος, quasi ἀκίος, idem, quod *ἀκίος*, *infirmum*, virium alacritate privatum significat apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXVII. 3. de nat. puer. XXXVII. 5. præcept. VII. 14. Junge Foef. d. l.

ACIDULÆ (Græcum Latino respondens apud veteres non occurrit. Comprehendi tamen debent sub iis aquis, quas Hipp. l. de A. Loc. & Aq. vocat ἡ ποταμῶδαι, item ἀλικκῆ & Gal. l. 1. art. cur de Glauco. c. 9. & alibi ἡ ἰδαρυ ἀλωδῆ, πικρῶδη, θάλασσα, marinas, nitrosas, sulphureas &c.) sunt aq. medicatæ metallicæ actu frigidæ (ad differentiam *Theymarum*, de quibus infra in lit. T.) acidi magis vel minus saporis, mineralibus plerunque ferri, vitrioli, nitri, aluminis, quandoque etiam auri essentis in terræ abyssu imprægnatæ. Duo igitur iis insunt: Mineralis substantia, ceu pars potior: & Phlegmatis liquor, seu aqua substantiæ minerali vehiculum præbens. Schrod. Pharm. Med. Chym. l. 3. c. 3. Essentiam mineralium consistere in

in subtilissimis mineralium variorum particulis, & spiritibus ex actione, & reactione in Martem, vel pugnam ortis, quæ causa etiam, quod acidulæ sint potandæ ex ipso vivifico fonte, vel scaturigine ipsa, recte docet Fr. Hofm. in clav. ad h. Scrod. loc. p. 144. Dividuntur in *Naturales*, quas Gal. appellat *ωπύφωτ*, sponte natas l. 1. de S. F. c. 17. Hipp. v. l. 7. Epid. f. 4. t. 19. *ὄδαξ, ἀτεχνέα*, quas arte carentes; & *Artificiales* sive artificiosas, *τεχνηκῶς κτισσασθαι δένετ*. Gal. comm. ad d. l. Hipp. Schrod. d. l. c. 17. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Historiam, & Catalogum variarum *Acidularum* videre licet apud Tabernamontan. in suo vernaculo libro *Tthesaurus Aquarum* inscripto, ut & Joh. Vveker Antidotar. Spec. l. 1. f. 3. ubi sub nomine *Balnearum* & internas acidulas complectitur. Ex recentioribus Arcanum *Acidularum* prodere tentavit Petr. Giurinus, ut extat in Actis Erud. Lipsf. 1682.

ACIDUS, *ὄξυς*, quid significet sensibus magis perfectum est, quam ut verbis exprimi commode possit. Ejus tamen hodieque in medicina frequentior applicatio tricas peperit non paucas. Quas ut breviter pro instituti ratione expediamus, *Acidum* accipitur vel de qualitate quadam gustatili, qua præternaturali in humoribus, alimentis, medicamentis occurrente; cujus virtus juxta Galenum quidem consistit in hoc, quod mordicet absque calefactione, & vis fermentandi quoque insit, l. 1. de S. F. c. 37. item, quod natum sit incidere, extenuare, dividere, fæculæque liberare, perpurigare citra excalefactionem, l. 5. c. 26. Enimvero insufficientes hæc est enumeratio. Hinc recentiores recte quoque *Acido* cuidam tribuerunt vim congelandi, coagulandi, figendi, incassandi, obstruendi, fermentationem cohibendi, & ita frigus totius corporis, pallorem, & infirmitatem efficiendi, quatenus nimirum *Acidum aliud* in fixis, vitriolaceis, aluminosis portionibus; *aliud* vero in nitrosis, volatilibus consistit. Vel ex principiis Philosophiæ Cartesianæ *Acidorum* particulæ modo gladiolis, modo novaculis, modo acubus, & aculeis, modo etiam cuneolis assimilantur, unde & *Antacida* varia esse debent. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 1. c. 3. §. 19. p. 53. Vel sumitur pro principio quodam salino constitutivo, & substantiali omnium corporum naturalium, ita ut una cum altero, quod *Alkali* appellant, ad constitutionem rerum naturalium in initiis earum, tum in mixti partibus concurrere nonnulli modernorum docuerint, quæ sententia etiam tantum invenit applausum, ut in multorum scriptis Medicis nil nisi *Acidum* & *Alkali* ferme legatur: Imo non modo naturalium rerum, sed & præternaturalium, morborum puta, causarumque morbificarum originem ex illis duobus deducere non veriti sint. Qua de

caussa etiam palmaria Medicinæ objecta, & Architectonica Naturæ instrumenta appellata fuerint. Enimvero quantis commentum hoc ingeniosum adhuc scateat tenebris obscurissimis, evidentissimis contra quandoque contradictionibus, cuilibet, cujus animus novitatis vanæ cupidine non præoccupatus, & occæcatus fuerit, legenti recentiorum, videlicet Takeni, Svalbe, Davidis de Beke, Barneri, aliorumque scripta nullo negotio patebit: ita ut idem judicium, quod Gal. quondam de Chryssippi scriptis tulit, de his quoque ferre salva veritate liceat: Oportet ter, & quater multo cum otio, studioque, & diligentia non mediocri perlegere, atque ita demum credere, id in illis reperi, quod in proverbio est, cum ajunt: Nihil apprehende, & fortiter tene: Adeo ænigmata sunt mirabili quadam obscuritate perplexa, l. 3. de Hipp. & Plat. Decr. c. 4. Quid? quod jam insufficientiam horum principiorum agnovit, & fassus sit D. D. Joannes Bohnius in Epistola ad D. Langelotum publice edita. An *Aciditas* naturalis in fermento ventriculi chylicante, & succo pancreatico occurrat, etiam hodieque in dubium vocatur. Enimvero nostri non est instituti, controversias has ventilare, aut dirimere. Igitur de *Acido* *ἀκίς σπυδής*.

* ACINESIA, *ἀκίνησις*, Lat. *Immobilitas*, generaliter quid significet, notius est, quam ut opus sit proluxa expositione; videlicet *Motus privationem*, vel motum localem abolitum. Specialiter vero Gal. ita dicitur *media illa quies*, quæ systolen, & diastolen pulsus intercedit, l. 1. de diff. puls. c. 7. Vocatur & *ἡσυχία, ἡρεμία*, i. e. *Quies*.

* ACINOSA *tunica*, eadem quæ *Uvea*, *ραγοειδής*, Vide *Oculus Rhagoides*. Dicitur & *Aciniformis* apud Ingrassiam comm. in Avic. de Tumor. p. n. p. m. 292.

* ACINUS, *σαφυλή, ῥύξ*. Vide *Staphyle*, *Cion*.

ACIS, *ἀκίς*, vocatur *cuspis* teli, vel sagittæ, & pertinet inter causas vulnerum. Unde aliquoties legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XX. 2. 4. 5. XXI. 6. Junge Foes. p. 17.

* ACMASTICOS, *ἀκμαστικός*, epitheton febris, quæ & *Homotenus*, *ὁμότενης* dicitur, *Synochi species*, quæ similem servando effervescentiam continuam ad finem usque terminatur. *Epa-cmastica* vero *ἐπακμαστικός σπυδῶς* appellatur, quando continuo crescendo procedit: E contra *παρακμαστικός, paracmastica* febris, quæ crescendo movetur, ex Gal. l. 9. meth. med. c. 4.

* ACME, *ἀκμή*, proprie significat juxta Etymologici Auctorem *summam ferri aciem*, quasi ab *ἄκμῃ, acies*, quod ab *ἔκω, venio*, descendit, quia omnia penetrat. Igitur *ἀκμή* dicitur, & pleonastico literæ *μ ἀκμή*. Verum hæc significatio non est hujus

hujus loci. Ab hac tamen dependet altera generalior translaticia, quando summum uniuscujusque rei *vigorem*, & incrementum denotat. *Vigor* enim dicitur, quasi *vis agendi*, & *Vigentes*, quasi *vi agentes*, virtute pleni. Hinc *vigor* corporis, *Vigor ætatis* sæpe legitur ap. Auctores. Est vero *Vigor ætatis* nihil aliud, quam *stata ætas* Scaligero in Poetic. media inter juventutem, & senectutem, in qua promptitudo ad actiones, motusque, & robur corporis vigent. Gal. l. 1. de san. tu. c. 2. Leonicensus reddidit *Constitutam*, alii *Constantem*, alii *Subsistentem* vocarunt. Inde translatum vocabulum ad alia omnia summam perfectionem adepta, quin & ad ipsos morbos. Sic enim tertium morborum tempus *ἄνωθεν*, *statum*, *vigorem* appellant, in quo summum habent impetum, & causa eorum *viget*, floretque vis mali. Ita enim per *ἀνωθεν* *florere* eleganti metaphora quoque expressit Hipp. *statum morbi*, vel *vigorem* l. 2. Epid. l. 1. n. 24. Videtis Linden. Sel. Med. Ex. XII. §. 83. seqq. De voce vero *ἄνωθεν* consule etiam Foes. p. 17. Dieter. Jatr. n. 29.

ACNE, *ἀκμή*. Vide *Jontbos*.

ACO, AQUO, *σάραχος*, *Sarachus*, *Sarachinus piscis* est ap. Epirotas, & Insuæbre frequens, nec non in lacu Comensi, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 58. Inter cibos sat probos rite præparatus commendatur ibidem.

ACOE, *ἀκοή*. Vide *Auditus*.

ACOELIOS, *ἀκοίλιος*, q. d. *Deventris*, h. e. ita extenuatus, ut ventre quis carere videatur. Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

ACOLASTOS, *ἀκόλαστος*, Ethicum potius, quam Medicum, significans *petulantem*, *lascivum*. In qua significatione & de moribus sumitur ab Hipp. l. 4. Epid. VII. 7. Adde Foes. d. l.

ACONE, *ἀκόνη*, *cos*, *pila*, vel *mortarium*. Legitur ap. Hipp. in utraque significatione, 4. de R. V. I. A. t. 123. & l. de visu III. 7. Foes. d. l. Vide *Cos*.

ACONION, *ἀκόνιον*, Lat. *Cotricula*, Diminutivum *Cotis*. Dicitur & de medicamento Ophthalmico, in quo medicamenta dura, & solidiora, gemmæ multæ, atque ebenum ad cotem atteruntur, ne oculum lædere queat. Gorr.

ACONTIAS, *ἀκοντίας*. Vide *Cenchrías*.

ACOPON, *ἀκόπον*, dicitur omne id in genere, quod *lassitudinem*, *κόπον*, tollit. In qua significatione usus Hipp. 2. aph. 48. Vide Dieter. Jatr. n. 30. In specie translatum vocabulum ad *medicamenta Topica*, quæ illitu blando lassitudinem ex multo, vehementique motu corporis, & laboribus obortam tollere valent. Tandem usus paulatim nomen hoc extendit etiam ad alia medicamenta lassitudini tollendæ non dicata, similem saltem Linimentis, vel Olei consistentiam habentia. Gal. l. 9. de C. MP. G. c. 11. seqq. Jung. Foes. d. l. & p. 18. Gorr. in defin.

* ACOR, *ἀκόρη*, communiter idem est, quod *Aciditas*. In specie tamen Gal. ita dicitur species *corruptionis acidæ alimentorum* in ventriculo, unde acidæ rufus proveniunt, juxta Gal. l. 5. de U. P. c. 4. Sunt vero alimenta illa corruptelæ acidæ obnoxia frigidiora, magisque pituitosa, l. 3. de sympt. caus. c. 1. Cæterum *Acori* in ventriculo naturali multum tribuisse Helmontium, patet ex tr. Pleura fures, n. 14. id quod intelligendum de fermento ventriculi acidiusculo, si rite se habuerint. Vide Rolfin. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 2. f. 2. c. 14. 15. quamvis & hodieque sint, qui *acorem* fermenti pernegent, & inter non Entia referre non dubitent.

ACORDINA, i. e. *Turtia Inda*. Rul. in Lexi.

ACORIA, *ἀκορία*, emphaticum hoc vocabulum legitur in Aurea sententia Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 20. *ἀσκησις ὑγιής*, (vel juxta Foes. *ὑγιής*) *ἀκορία* *ἔροφης ἀκονίη πόσις*, h. e. Exercitatio sanitatis, vel sanitas est, vesi citra fatietatem, & impigras, vel alacritas ad labores. Et hic verus est sensus, atque genuinus. Quare mirandum, quod accuratissimus alias Interpres Hippocraticorum vocabulorum Foes. in Oec. p. 18. quemadmodum & Henr. Steph. in Thesauro vocabulum hoc verterint per *insatiabilem* edendi cupiditatem, & inexplabile ciborum desiderium. Quid distu absurdum, quam hoc, quod excessus cupiditatis ciborum nunquam non vitiosus, cum Bulimo, & Appetentia canina coincidens faciat ad exercitationem, vel conservationem sanitatis? Sic bonus sæpe dormitat Homerus.

ACOS, *ἀκος*, idem quod *ἀκίσις*, i. e. *auxilium*, medela. Huic opponitur *ἄχος*, *nocumentum*, exilium. Vide *Acesis*.

ACOSMIA, *ἀκοσμία*, Gal. dicitur in specie *inordinatio*, vel *ἄξιον* dierum criticorum in febribus, quemadmodum *κόσμος* eorum ordinem significat. Gal. c. 3. in prog. Hipp. t. 7. Alias & Calvi dicebantur *ἀκαστοί*, teste Polluce l. 2. quia sublati capillis humani capitis tota pulchritudo flaccescit. Keuchen. ad Samonic. p. 118.

ACREPALOS, *ἀκράπαλος*, i. e. *crapulam prohibens*, & impediens. Diosc. l. 1. c. 35. Gorr. Vide *Crapale*.

ACRAI, vox Arabica denotans *titillationem genitalium* in utroque sexu, frequentius in muliebri, cum tensione spasmodica vasorum spermaticorum, & inflatione ventris, nec non sudore frigido. Dicitur & *Arafcon*, *Asatum*, *Brachuna*. Species Satyriaseos esse creditur ab Interpretibus. Avic. lib. 3. fen. 21. tract. 1. c. 5. & 6.

ACRASIA, *ἀκρασία*, ap. Hipp. significat *incontinentiam* circa cibum, potum, & rem genitalem, imo & circa cæteras res non naturales, l. de humor. III. 110. & alibi. Dicitur alias & *ἀπὸ αὐτοῦ*. Gal.

Gal. l. 5. de fan. tu. c. 1. fin. In quibusdam locis ἀκρωσία quoque denotat *debilitatem* partis, & impotentiam, & ita coincidit cum vocab. ἀκράτεια, de quo paulo post. Ita in Coac. t. 164. l. de int. aff. xxxv. 1. 7. l. 4. Epid. VI. 5. & alibi. Vide Foef. p. 10.

ACRATIA, ἀκράτεια, *impotentiam*, *debilitatem*, & *inefficacitatem* significat ap. Hipp. Prorrh. l. 1. f. 3. t. 60. Coac. t. 477. 5. aph. 16. & passim sæpius, quæ loca collegit Foef. d. l. ibi, & adjectivum ἀκράτης pro debili accipitur, & impotente 3. aph. 12. 7. aph. 40. Aliquando v. sumitur excessive utrumque, & coincidit cum ἀκρασία, *incontinentia*, quando cupiditas affectuum vincit hominem, ita ut a cupiscentia sola trahatur, sequente illam, tanquam ancilla, ratione. Gal. l. 4. de Hip. & Plat. decr. c. 2. Vide Dieter. n. 31.

ACRATISMA, ἀκράτισμα, ἀκρατισμός, est *species jentaculi* veterum Græcorum, quando solo pane in mero macerato vescerantur, de quo lege Lang. l. 1. ep. 55. & Linden. S. M. Ex. IX. §. 65. qui ex Dorotheo doct. 18. βυκκίαν κρῆτον, *buccam mero intinctam* appellari scripsit.

ACRATOS, ἀκράτος, i. e. *merus*, *sincerus*, non mixtus. Vide Merus.

ACREA, ἀκρεα, ἀκράτεια, idem, quod ἀκρωσία. Vide Acroteria. Legitur apud Hipp. Prorrh. f. 2. t. 8. l. 1. Epid. com. 3. t. 28. & 75. l. de humid. uf. IV. 13. V. 2. & c. Vide Foef. p. 21. seq.

ACRESPERON, ἀκρέσπερον, *summam vesperam* significat, h. e. incipientem apud Hipp. l. 7. Epid. XIV. 10. Foef. p. 22.

ACRIBES, ἀκριβής, *exquisitum*, *accuratum*, exactum significat, ἀκριβεία, exactam, accuratamque rationem. Utrumque legitur aliquoties ap. Hip. v. g. de aere usurpatur l. de morb. sacr. XVII. 12. de feb. 4. aph. 59. de diæta 1. aph. 5. de remediis 1. aph. 6. Legitur & ap. Gal. l. 1. ad Glauc. c. 8. l. 14. M. M. c. 3. Confer. ad Foef. p. 22. Dieterich. n. 34.

ACRIMONIA, ΑΚΡΕ, δαμύτης, δαμύ. Vide Drimys.

ACRIS, ἀκρίς, proprie & strictè *summitatem montis*, vel *cacumen* significat. Per translationem etiam de prominentia ossium accipitur apud Hipp. 1. de artic. t. 63. Foef. d. l. Deinde significat etiam *Locustam*, de quo infra in *Locusta*.

* ACRISIA, ἀκρῖσις, apud Hipp. sumitur duplici sensu: vel quatenus significat *nullam crisin*, aut nullum morbi iudicium futurum, vel *malam crisin*, Gal. c. 2. in l. 1. Epid. t. 46. quamvis accurate loquendo posterior significatio sit incongrua, & potius ab illa phrasi abstinendum esset, quandoquidem *mala crisis* cum naturæ robore non potest consistere, quod tamen ad *Crisis* formalem rationem requiritur. Vide *Crisis*.

ACRITOS, ἀκρίτος, duo significat. 1. *Temperaturarium*, absque *solutione Critica*, & præter rationem. In qua legitur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 36. lib. 1. Prorrh. f. 3. t. 10. & c. II. significat *Concretum*, congelatum v. g. ita sumitur de gelu, exponente ita Foef. p. 23.

ACROASIS, ἀκρόασις, idem quod ἀκοή, *auditionem* vel actum audiendi significat. Hipp. in Præcep. IX. 25. & jurejurand. l. 18.

ACROBYSTHIA, ἀκροβυστία. Vide *Acroposthia*.

ACROCHIR, ἀκρόχρη, vel ἀκρόχειρον, dicitur ab Hipp. & Gal. *summa*, & *extrema manus*, cujus termini sunt ulna cum radio, & extremi digitorum apices. Dividitur in tres partes minores: Carpum seu Brachiale, Metacarpum s. Postbrachiale, & Digitos. C. Hofm. in argum. ad Gal. l. 1. & 2. de U. P. n. 14. Fallop. expos. de Ossib. c. 27. Tom. I. Oper. p. m. 521.

ACROCHIRETIS, ACROCHIRISMOS, ἀκροχίρησις, ἀκροχίρησις, ἀκροχίρησις, ἀκροχίρησις, dicitur species luctæ, vel exercitationis, quando duo summis manibus inter se colluctantur, & sese raptant citra reliqui corporis congressum. Meminit hujus luctæ Hipp. l. 2. de diæt. XLII. 17. l. 3. xxlll. 7. xxv. 32. Gal. l. 2. de fan. tu. c. 7. & l. 5. c. 3. Vide & Foef. l. Lang. l. 1. Ep. 52.

ACROCHLIARON, ἀκροχλίαρρον, h. e. ἀκρὸς χλίαρρον, *summe repidam*, quod est medium exquisitè inter frigidum, & calidum, significat, ap. Hipp. 3. de V. R. I. A. t. 29. Vide Gal. comm. ad h. l.

* ACROCHORDON, ἀκροχόρδον, est genus *verrucarum* dolens *penfile*, & foras prominens, exilique veluti pediculo ceu basi innitens, ad differentiam κωρυμνιῶν, vel *verrucarum sessilium*, de quibus infra suo loco. Sunt v. *Acrochordones* vitiosi multi fucci nutritici ad exteriora, & cutim repentis soboles, ex Gal. 3. aph. 16. Actius, & Celsus (l. 5. c. 28.) describunt, quod sint *Verruce* duriores sub cute asperiores, callosæ, & plerumque teretes, cuti concolores, infra tenues, ad cutim latiores, raro tamen magnitudinem fabæ excedentes, juniores maxime infestantes, sic dictæ, vel quod vertice suo similes sint reflectæ cordæ secundum extremitatem, vel quod in imo adeo angustæ sint, ut pendere videantur. Ex ejusmodi verruca nomen Q. Fabio Maximo factum, ut *Verrucosus* diceretur, teste Plutarcho in ejus Vita, & ex veteri inscriptione.

Q. FABIVS MAXV. VERRUCOSVS.

Meminit quoque Q. Serenus Sammonicus c. *Verrucis* tollendis.

Interdum existit turpi verruca papilla.

Hinc quondam Fabio verum cognomen adhaesit. Ad quem locum vid. Keuchen. in not. pag. 294. Adde & Foef. Oec. p. 25. Dieter. n. 38.

ACROCHORISMUS, ἀκροχορησμός, dicitur febriva saltatio, & refertur inter exercitia corporis, crurum, manuum, & brachiorum propria. Andr. Baccius de Therm. l. 7. c. 7. m. 449.

ACROCOLIA, ἀκροκόλια, dicuntur apud Hipp. & Arist. *extremitates membrorum*, nec non edulia ex illis parata, videlicet aures, pedes, rostra. Loca illius sunt, l. 3. de diæt. xx. 14. xxv. 12. xxvii. 29. l. 2. de morb. mul. LIV. 25. Hujus v. est l. 23. probl. 40. Budæus quoque addit χερδᾶς, ἢ χόλινας intestina & exta. Celfo, & Gaza vertuntur *trunculi*. Talia hodieque ad Gelatinas parandas in re cibaria accipi solent. Cur Erotianus hanc vocem expositione minime egentem judicaverit, ceu nimis notam, non video. Confer ad Foef. p. 23.

ACRODRYA, ἀκρόδρυα, vocantur in genere omnes arborei fructus, qui alias ὄπωρον, Lat. *Pomorum* nomine veniunt; in specie v. ii, qui in ambitu putamen habent lignosum, eoque concluduntur, ut sunt Juglandes, Avellanae, Castaneæ &c. & *Nucum* κερύων appellacione comprehenduntur. Hipp. generalius saltem accepisse videtur de nat. pueri II. 12. & de humor. IIX. 25. Hinc recte etiam negavit C. Hofm. vocabulum hoc significare certum fructum l. 3. var. Lect. cap. 24. Δρῦς n. vetustissimis arbor est. Idem com. ad Gal. LL. de U. P. n. 112. Junge Foef. d. l.

ACROLENION, ἀκρολήνιον, idem quod *Olecranon*, de quo suo loco C. Hofm. d. l. ad Gal. de U. P. n. 94.

* ACROMION, ἀκρόμιον, est *summus humerus*, humerive pars summa exterior, & prominens, brachioque hærens. Insuper ea est compactio, qua os scapulae a spina tenue inchoatum, paulatimque plenius effectum ad *Acromii* locum pervenit, ibique brachio connectitur. Alii præter hæc ambo, quæ conjunguntur, tertium os esse inquit, quod in hominibus solum deprehenditur, idque *Cataclida*, κατακλιδα, & *Acromion* appellari existimant a Gal. de ossib. c. 14. & l. 13. de U. P. c. 10. quamvis C. Hofm. ad h. l. 104. doceat, Galenum duo hæc vocabula distinxisse, & κατακλιδα os parvum scapulae cartilaginofum significare, ἀκρόμιον vero *summum humerum*.

ACROMPHALION, ἀκρομφάλιον, sic dicitur *pars media umbilici*, de quo infra suo loco.

ACROPATHOS, ἀκρόπαθος, dicitur de morbo, qui summam corporis partem aliquam afficit. Usurpatur ab Hipp. de uteri orificio affecto l. de superfæt. XIV. 10. de Cancro occulto l. 2. Prorr. XIX. 9. Junge Foef. Oec. p. 24.

ACROPIS, ἀκροπίς (alii ἀκροπίς, vel ἀκροπίς) est epitheton *Linguae*, quæ sua ipsius extrema formare nequit, h. e. propter motus difficultatem *inarticulata*, Gal. in expof. voc. Hipp. quamvis Foef. in Oec. p. 24. ex ipsis textibus Hipp. l. 7. Epid. XXIII. 21. XXVI. 7. XLII. 49. potius ad

ægrum ipsum pertinere hoc epitheton existimet, id quod minime certum est, cum Hip. hæud infrequens sit, ipsa nomina affectuum abstracta cum epithetis ægrorum concretis permiscere.

ACROPLOA, ἀκρόπλοα, apud Hipp. dicuntur, *que in summo extant*, velut in superficie innatantia, lib. 1. de morb. X. 66. adde Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 24.

ACROPOSTHIA, ἀκροποσθία, vel ἀκροπόδιον, dicitur *Præputium*, aut summa, vel extrema *Præputii* pars glandem penis integens. Idem fere ergo, quod πόδι. Hæc præputari, & rescari solet adhuc Judæis, & Turcis. Legitur hoc vocabulum apud Hipp. 6. aph. 19. Coac. t. 504. l. 4. de morb. XXIX. 8. Adde Foef. p. 24. Gorr. in Def. Dieterich. n. 35.

ACROPSILON, ἀκρόψιλον, vocatur *membrum in extremitate nudum*, & legitur apud Hipp. de pudendo in extrema parte denudato, l. 4. Epid. XX. 6. Vide Foef. p. 25.

ACROS, ἀκροϑ, proprie significat *summum*, *extremum*. Ita dicitur de naso ἀκροῦς, Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 3. alias uno vocabulo ἀκροῦνιον. Usurpatur & de statu corporis, qui ad summum bonitatis pervenit, 1. aph. 3. de ætate 3. aph. 18. Per translationem vero etiam id, quod *optimum* est, significat: v. g. Unguentum Iri-num ἀκρον, i. e. *optimum*, apud Diosc. l. 1. c. 67. Hipp. l. 2. de mor. mul. XXII. 4. Confer ad Foef. p. 23. Dieter. n. 36. Derivatio Blancardi ab ἀκροῦς est inepta, cum hoc ceu verbum frequentativum derivetur juxta regulas Etymologiæ a nomine primitivo ἀκροϑ.

ACROSAPES, ἀκροσαπες, apud Hipp. l. de alim. IV. 1. de cibo dicitur, qui in juvenibus *leviter putrescens*, in senibus vero perfecte, & ad summum transmutabilis est, & offerendus. In quem locum tamen recte animadvertisse videtur Valefius in comm. p. m. 243. hoc Epitheton significare *concoctum facile*, & modum hunc loquendi fluxisse a quodam Medicorum dogmate, quamvis falso, concoctionem ciborum putrescentia quadam perfici. Nam sæpe ex falso dogmate nomina fluunt, quæ ab Auctoribus retinentur, etiam si in illo dogmate non acquiescant.

ACROTHERIA, ἀκροθήρη, alias ἀκρεα, ἀκροῦρα, dicuntur Hipp. *extrema corporis partes*, videlicet caput, manus, & pedes. Horum refrigerationem in morbis acutis exitiosam esse ob flammæ vitalis, vel sanguinis coagulationem, vel nimiam conflagrationem prægressam, docet Hipp. 7. aph. 1. & 26. legitur & 2. de R. V. I. A. t. 44. f. 3. t. 33. f. t. 4. 16. 26. Adde Fal. in comm. ad illa loca, & Junge Foef. p. 25. Dieter. n. 37.

ACROTERTIASMOS, ἀκροτριάσμος, vocatur *extremarum corporis partium*, videl. *manuum, & pedum*

dum vel putrescentium, vel quorum ossa perierunt, per serram *refectio*; cujus modum accuratum vide apud Aquapend. in Oper. Chirurgic. & Hildan. in tract. de Gangræna, & Sphacelo. Vocabulum vero Græcum sic descripsit Gorr. in definitionibus absque adducta auctoritate, ubi illud extet.

ACROTHOREX, ἀκροθώραξ, vocatur ille, qui *leviter vino inebriatus* est, & opponitur ab Aristotele τῷ μεθύοντι σφόδρα, valde ebrius, lib. 3. probl. 2.

ACSUO est *Corallium rubrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ACTIN, ACTIS, ἀκτίν, ἀκτίς, vide *Radius*.

ACTINOBOLISMUS, ἀκτινοβολισμός, ἀκτινοβολία, vide *Diradiatio*. Jung. Willis An. Brut. Part. 1. cap. 15.

* ACTIO, ἐνέργεια, πράξις, idem, quod *Functio*, *Operatio*. Quandoque late sumitur, quandoque stricte. In lata significatione complectitur & activus motus, vel *actiones activas*, ἐνεργείας δρασιμῆς, vel *πρακτικῆς*, quæ sunt motus agentis, sive motus activi partium organicarum, ver. gr. Manus *actio* est apprehensio: Pedis, ambulatio, &c. & *passivas*, παθητικῆς, quales sunt sensuum, quæ sunt recipiendo species sensibiles. Ita oculi *actio* dicitur Visio: Auris, auditus. Sed & *utilitas*, & *usus* partium quarundam comprehenduntur, dum quædam membrorum organicorum partes ministrant agentibus, quasi stando in succenturiis, v. g. ut Oculus videat, non est satis, illum bene habere, sed & opus est ciliis, superciliis, palpebris, &c. ut loquitur C. Hofm. in Gal. de Ul. P. n. 955. In stricta vero significatione quamvis in Medicina minus frequenti veri motus partium organicarum saltem *actionum* nomine veniunt. Sunt vero in genere nihil aliud, quam *accidentia sanitatis*, & *morborum prima*, quæ dispositionem, vel facultatem corporis humani, ejusque membrorum secundum, & præter naturam sese habentem immediate consequuntur, dividunturque in tres Classes; *Naturales*, *Vitales*, & *Animales*: secundum Mœbium in *Vitales*, *Animales*, & *Genitales*, quarum omnium quædam sunt *Nobiliiores*, quædam *Ignobiliiores*: aliæ *Publicæ*, aliæ *Privatæ*. Omnino igitur ab *Operibus*, quæ ἐργα, vel ἐνεργήματα dicuntur, probe sunt distinguenda, utpote quæ secundam accidentium, & symptomatum classem constituunt, contra opinionem Gal. lib. 1. Meth. medic. cap. 5. ubi dixit, nihil referre, sive opus, sive *actionem* inter loquendum dixeris. De *Actionum* differentiis vide plura in Institutionibus. Divisio in *Animalem*, quæ a cerebro, & *Naturalem*, quæ a cerebello dependet, insufficientis est, & inepte a Blancardo proposita.

ACTIVUS, δρασιμῆς. Vide *Drasticus*.

ACTUATIO, Lat. dicitur de rebus, præcipue medicamentis, potentia talibus, quæ, ut operentur actu, opus habent mutatione a calore nostro, vel temperamento vitali. Est igitur *Actuatio* illud *mutationis momentum*, τῆς μεταβολῆς ἀφορμή, a calore nostro vitali dependens, cujus beneficio virtus medicamentosa elicitur, & humoribus vitalibus, atque spiritibus nostri corporis applicatur, & ita in actum deducitur. Vide Gal. 1. 2. de Temper. c. 4. Ut enim *actu* talia sint, id a nobis accipiunt d. l. c. 1. Jungat. r. Disputatio nostra de Purgat. modo, ac viis ad alv. th. 14. & Dogmata Medic. Gener. P. VI. c. 2. dogm. 2. p. 686. seqq.

* Actus, ἐνέργεια, opponitur *δυνάμει*, *potentia*, hinc & in Medicina remedium *actu*, vel τὸ κατ' ἐνέργειαν contradistinguitur ab illo, quod est potestate tale, τὸ δυνάμει, Gal. 1. 1. de Simplic. fac. c. 6. Illius cognitio facilis est, quia in sensus incurrit, & tactu percipitur, ignem esse calidum, v. g. & glaciem frigidam, lib. 2. de Temper. cap. 2. Est & *actu tale* perfectius eo, quod potentia tale, quia hoc nondum tale est, sed potest saltem tale esse. Illud vero jam præsens ipsa energia. Dicitur autem *Tale actu*, v. g. calidum, frigidum, humidum, siccum, &c. vel quod summam habet ejusmodi qualitatem, vel vincentem qualitates contrarias, vel ad cognati generis mediocre aliquid, vel ad unum quodlibet a nobis est collatum, l. 3. d. tit. c. 1. Breviter. Res est in se magis perspicua, quam ut opus sit verbis. *Actus activorum* sunt in patiente dispositio, id est forma agit secundum materiam dispositionem, scribit Dav. Lagneus in Harmon. Chym. Theat. Vol. IV. p. 750.

ACUTIO, vel verbum *Acuere*, ἀξύνει usurpatur tropice haud raro de medicamentis, quæ aliis natura debilioribus adduntur, ut stimulum his addant, & eorum vim medicamentosam adaugeant. Ita purgantibus mitioribus quandoque addi solent in minori dosi purgantia fortiora, v. g. pilulæ, & pulveres purgantes *acui* solent granis aliquot diagyridii, troch. alhandal. Extr. helleb. nigri. Sic Spiritu salis *acuitur* succus citri, & Spiritu Nitri *acuitur* Acetum ad Solutionem. Schroder. l. 1. c. 13. Hofm. clav. ad h. l. Modum *acuendi* aquam Mercurialem Philosophicam satis obscure propositum vide in Christophori Parisiensis Elucidarii l. 1. c. 3. in Th. Chymic. Vol. VI. p. 237.

ACUREB, notat *Vitium*. Rul. & Johnf.

ACUS, βελόν, βράχίς quid sit, ex aliis jam *Dictionary* constat. Pertinet vero inter instrumenta Chirurgica, & varium obtinet usum. In specie vero *acus interpunctoria*, qua utuntur in *suf-*
fusioni-

fusionibus, five cataractis in oculo removendis, Galeno dicitur *αδυσκέντησιον*, Com. 1. de iis q. in med. f. t. 6. Græcum vocabulum *ραφίς* legitur ap. Hipp. l. 2. de morb. LXIV. 11. Apud Gal. etiam extat *ραφίον*, *Acicula*, notante Foefio in Oec. p. 551. Varias *Acus* Chirurgicas exhibet Sculter. Armam. Chirurg. Part. 1. Tab. VII. IIX. XIV. & XVII. Caterum nomen hoc & locum invenit in Anatomicis, dum acuti illi processus prope mammillares, vel potius appendiculæ in osse petroso vocantur a Fallopio *Acus ossæ*, in observ. Anat. Tom. I. Oper. p. 364. vide *Graphioides*. Ad Docimasticen metallicam pertinent etiam *Acus exploratorix* dictæ, quæ sunt exiles latiusculæ Virgulæ metallicæ, quæ Lapidi Lydio affrictæ testantur de puritate metallorum, & monetarum, vulgo *Streich Nadeln*. De his lege D. Ol. Borrich. Docimast. metall. §. 18. Porro *Acus* etiam est nomen piscis duum generum, Aristot. & Oppiani, uterque tamen ad alimentum minus commodus, quia fere exsuccus; de quibus vide Rondelet. l. 8. c. 3. & 4. Aldr. l. 1. de Pisc. c. 22. seq. Hujus anatomem ab Ol. Borrich. communicatam vide in Act. Hafn. Vol. II. obs. 48. p. 149. seq.

ACUSTIOS, *ἀκυσίος*, i. e. *invitus*. Opponitur *ἐκυσίω*, *spontaneo*. Extat & Partic. *ἀκυστα* ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 10.

ACUSTICUS, *ἀκυστικός*, i. e. *ad auditum pertinens*, auditorius, ita nervus *Acusticus*, medicamenta *Acustica*, i. e. auditum juvantia.

ACUSTO, idem, quod *Nitrum*, Rul. & Johnf.

* **ACUTUS**, *ὄξυς*, quid proprie significet, aliunde notum esse debet, ac potest. In Medicina vero in genere notat omne id, quod celeriter, & cum violentia, aut periculo movetur; & dicitur cum de rebus non naturalibus, tum preternaturalibus. Ita *Acute exercitationes* ap. Gal. l. 5. de san. tu. c. 2. *ὁ γυνήσασα ὄξυς* sunt, quorum celeres sunt motus, Synonyma τῶς σφοδρῶς, vehementibus. Frequentius vero prædicatur *Acutum* de morbis. Suntque *Acuti morbi* *ὄξυς νοσήματα*, in genere magni, qui ob sui magnitudinem, & symptomatum vehementiam in celeriter ad vigorem properant, & cum ægri periculo tempora sua percurrunt. Galen. 2. aph. 23. Magnitudo morbi, & symptomatum vehementia a causæ internæ motu, & attività vehementiori dependet, mutationem inferens magnam, vel ad salutem, vel ad interitum. Hinc nullæ certæ de illis institui possunt prædictiones, Hipp. 2. aph. 19. Dividuntur communiter in tres classes: (1.) videlicet in *morbos Peracutos*, *νοσήματα κωτοξέα*, qui intra septem dies communiter terminantur, ubi tamen nonnulli *λεπτολογόντες* rursus distinguunt *Perperacutos* a *Peracutis*: per illos intelligentes *Acutissimos*, *ὄξυτάς*, qui etiam primis quatuor

diebus ad terminum properant, & exemplum habetur in Hipp. l. 3. Epid. l. 3. t. 77. ægr. 6. (2.) in *Acutos simpliciter*, *ὄξυς ἀπλῶς νοσήματα*, qui plerumque quatuordecim diebus judicantur. Et (3.) in *Acutos ex decidentia*, *ὄξυς ἐκ κτηπιώσεως*, qui quandoque ad quadragesimum usque diem extenduntur. Plura vide ap. Gal. l. 2. de diebus Crit. cap. 12. Nobis sufficit monuisse causam, ob quam non possit firmus aliquis limes, aut terminus poni morborum *acutorum*, consistere in varietate causarum externarum causarum morbificam, ejusque motum vel promoventium, vel remorantium. Gal. com. 3. progn. t. 25. *Acutos morbos*, & præsertim *febriles* maximam partem continuos esse docet. Idem l. 2. de cris. c. 12. *Febris acuta* etiam simpliciter *ὄξυς* vocatur absque additione *πυρετις*, ap. Hipp. l. 4. Epid. XIII. 19. Plura de hoc vocabulo vide etiam ap. Foef. Oec. p. 455. seqq. Dieterich. Jatr. n. 621.

ADAL, est terminus Paracelsicus, quo indicatur substantia, vel virtus substantialis plantarum, quando purum ab impuro jam est separatum, in qua virtute dependent gradus diversi facultatum operatarum in corpus humanum. Ejus meminit in fragm. de re herb. l. 1. §. de Incarnativ.

ADAM, proprium nomen primi hominis a DEO creati. In Chymiam vero translatum ænigmatische notat *Lapidem Philosophicum*, item *Mercurium Philosophum*, qui suam *Evam* occultam in corpore suo gessit. Hinc vocatur etiam *Adam Philosophicus*. Dornæus de transm. metall. cap. 6. 8. & 9. *Lapis* quoque dicitur *Adamicus* ibid. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 508. 509. 520.

ADAMAS, *ἀδάμας*, refertur inter lapides pretiosissimos, & gemmas maximæ æstimationis, & multorum nummorum. Crystallum & cognationis vinculo, & generationis modo pene imitatur. Videatur de hoc Chioec. Mus. Calc. f. 3. p. 202. seqq. ubi simul fabulosam illam sententiam Plinii de invincibili ejus duritie, & soliditate, ita ut omnem vim ignis, & ferri eludere dicatur, refutatam reperies. Apud Gal. etiam dicitur *ἀπαθής*, *impatibilis*, vel omnis affectionis, & passionis expertus, l. 1. de san. tu. c. 4. & multum terræ habere l. 9. de S. Fac. *Adamas* ex Lunæ cælo, & ejus terra fieri legitur in Theatr. Chym. Vol. I. p. 317. Aliter ejus generatio describitur in Vol. IV. p. 427. quando vapor naturæ per se sublimatur sine accessu pinguedinis sulphuris, & venit ad locum aquæ puræ salis, fiunt *Adamantes*, & hoc in locis frigidissimis, ad quæ non potest pervenire pinguedo illa. An *Adamas* venenis intus sumptis re&e annumeretur, ventilavit Sennert. M. Pr. l. 3. p. 3. f. 2. c. 7. qu. 2. & l.

& l. 6. p. 6. c. 6. *Adamas facitius* ex hyacinto, sapphiro, legitur apud Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 4. Alia compositio proponitur a Lullio in Tr. Animæ transmutatio, quod fiat ex natura argenti terminati in naturam lapidificam. Th. Chym. d. l. p. 189.

ADAMITA, ADAMITUM Paracelso vocatur durissimum in albo. Sunt durissimi albi lapides, & *Adamita* est lapis proprie, qui in vefica reperitur, l. 1. de Tart. fr. 1 c. 1. *Adamitum* est proprie Lithiasis. Id. in Fragm. ad h. l.

ADARCE, ADARCION, ADARCUS, ἀδάρκη, ἀδάρκιον, ἀδάρκις, secundum substantiam est veluti spuma concreta aquæ salæ, concrefcens ad arundines, & stipulas. Acerrimum est, calidissimumque, & propterea deleterium, & impossibile, ut intra corpus sumatur. Foris vero impositum permisceri solet aliis mitioribus, quæ vim ejus retundant, & ita cum fructu adhibetur, teste Gal. l. 11. de S. Fac. h. tit. Rul. & Johnf. in Lex. Chym. dicunt, esse carnem marinam secundum nonnullos, & præcipue in Cappadocia, & Galatia nasci. Indiacum nativum veluti in arundinibus Indiæ sponte nasci, vel ut sal Indicum in Canna. Est vero *Adarce* similis colore flori lapidis Asii, & in forma mellis halcyonio, & aliquando cavo proxima, ut possit videri lacustre, quasi halcyonium. Et quia pendet arundinibus, *Pericalamitum*, & *Calamochium* quondam dicebatur. Hodie, nisi fallor, *Balla marinum* vocant. Ita videmus Medicos uti his ridiculis, sæpius contemptis nobilioribus: nonnunquam etiam res ita obscuris vocant vocabulis, ut Oedipo ipso foret opus. Hactenus Rul. & Johnf. De *Adarcii* viribus docet quoque Dioscor. l. 5. cap. 137. Et Jung. Chioceus, qui etiam *Alcyonis* adjunxit Mus. Calc. sect. 1. p. 24.

ADARIGO, notat *Auripigmentum*, ut & *Adarnech*. Rul. & Johnf. in Lex.

ADARTICULATIO, ἀρθρωδία. Vide *Arthrodiā*. Ingrass. Latinum vocabulum applicat Græco, προσάρθρωσις, quod idem est cum ἀρθρωσις. Comm. in Gal. l. de ossib. p. 26. Vide *Diartbrofisis*.

ADAXOMAE, ἀδάξομαι, idem, quod ἰδάξομαι, pungor, lancinor, prurio, mordeor. Extat ap. Hipp. lib. 2. de morb. mul. LXI. 4. LXIV. 10. Jung. Foef. p. 4.

ADDEPHAGIA, ἀδδηφαγία, vel ἀδδηφαγία, voracitas dicitur, præsertim pueris familiaris, dum panes esu largiori capiuntur, quam potissimam causam lumbricorum, vel vermium esse censet C. Hofm. l. 3. Apol. pro Gal. c. 213. I. & quidem ex Gal. c. 7. in 6. Epid. t. 7.

ADDITAMENTUM, ἐπιφύσις, idem, quod Appendix Vide *Epiφύσις*. *Additamentum* necatum vocari processum Ulnæ, sive ossis cubiti infe-

rioris test. Vesal. de H. C. F. l. 1. circa fin. p. 208.

ADDITIO, πρόσθεσις, idem, quod *Appositio*, *Adjunctio*, est alterum in Medicinæ definitione Hippocratica membrum, oppositum τῆ ἀφουρέσει, quando ea, quæ deficiunt, mediante arte restituuntur. Hoc vero pro diversis scopis quam plurimis multifariam quoque perficitur, quam varietatem nunc exponere non est hujus loci. Est & *Additio*, vel *Appositio* opus naturæ ad nutritionem necessarium, quando portiones succi nutriticii parti nutriendæ, vel toti corpori offeruntur, ut incrementum capiat, sive id fiat per arteriarum extremitates, sive per nervorum fibrosas divisiones. Hic enim inter se discrepant Authores recentiores. Nobis prior hæctenus visa est verisimilior sententia.

ADDUCTIO, πρὸςφυγὴ, vide *Attractio*, *Paragoge*. *Adductores* qui dicantur Musculi, vide *Adductio*.

ADEC est *Lac Acetosum*. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

ADECH Paracelso vocatur spiritus hominis vitalis, & internus, author operationum, vel functionum intrinsecarum, l. 2. Chirurg. magnæ c. 13. Hunc spiritum quoque infici in peste, & mediante hoc pestem fieri Epidemicam contagiosam, docuit l. 1. de apostem. tract. 3. c. 7. Dorn. Ruland. & Johnf. paulo aliter descripserunt: *Adech* est interior homo noster, & invisibilis, singulorum exemplaria præfigurans in animo nostro, quæ postea exterior homo manibus suis imitatur, & effingit. Quid hoc aliud, quam Actus Ratiocinationis, sive Animæ Rationalis actus secundi?

* ADEDENTES. Vide *Phagedæna*.

ADEHEMEST, id est, *Lamina*. Dicitur & *Ajonec*, *Albhonec*. Rul. & Johnf.

ADELLOS, ἀδελος, dicitur Latine *Insensibilis*, non evidens. Potissimum usurpatur de *Transpiratione*, quæ fit per poros cutaneos absque sudore evidente, dum vapores, & fuligines insensibiliter exhalant, & avolant. Vide *Diapnoe*. Ἀδελος πρὸςσυμμερὶ dicuntur ab Empiricis, quæ sensibus quidem usurpari, & cognosci possunt, sed nondum tamen apparuerunt. Gorr. ex Gal. l. de sectis.

ADELPHIXIA, ADELPHIXIS, ἀδελφιξία, ἀδελφιξίς, Latine *Fraternitas*, *Fratratiō*, vocatur Hipp. *communio*, consensus, & cognatio partium, aliarumque rerum cum in statu secundum, tum præter naturam. Hipp. c. 3. de art. t. 100. Etenim ἀδελφιξίσθαι eidem dicitur summa familiaritate cum alio gaudere. Quo verbo etiam aliquoties usus v. g. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 4. XXXIIX. 14. c. 3. de fract. t. 35. *Adjectivum* quoque ἀδελφιξίς dicitur de *morbis consimilibus*, prioribus l. 1. de morb. mul. LXII. 1. ubi

ubi alii ἀδελφῶ legunt, quod & l. 2. Epid. sect. III. 125. occurrit. Vide Foes. P. 5.

ADEMONIA, ἀδημονία, angorem, & anxietatem animi significat. Et adjectivum ἀδημων, anxium graviterque mœstum; Quod legitur ap. Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. t. 75. & Participium ἀδημονέων, l. de virg. morb. II. 26. Vide Foes. d. l.

* ADEN, ἄδην. Vide Glandula.

ADENOIDES, ἀδενοειδής, Epithethon Parasitarum, sive corporis glandulosi ad vesicæ fundum siti, in quod vasa deferentia inferuntur. Vide Parasitata, Prostata.

ADENOSUS Abscessus vocatur Tuberculum erudum, durum, atque omnino contumax discusso, soboles limosi, pituitosique sanguinis, glandulam mentiensem etiam circa loca glandularum expertia enatam. De his legatur M. Aur. Sever. l. de noviss. obs. abscess. c. 5.

* ADEPS, ἄεψ. Dicitur & Sebum, Sebum, & Axungia, ἀξυγγία, vel ἀξυγγιον (ita legitur apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 5. Vide Lind. S. M. Ex. IIX. §. 76.) differt a pinguedine, quod ille crassior sit, in animalibusque totam naturam magis terrestrem habentibus proveniens, velut in humidioribus pinguedo. Adeps quoque non tam facile igni appositus liquatur, & funditur, sicut v. celerrime coit, & congelatur, multoque apparet pinguedine durior. Quod si v. voles, omnem oleosam, & pinguem in animantibus substantiam Adipem appellato, ut plerique Medici. Sed & Pinguedinem totum hoc genus appellare tibi licet, verbis Gal. l. 11. de S. Fac. Ita quoque pro Synonymis habet P. Barbette Chirurg. P. III. L. 1. c. 3. nec alii recentiorum distinctionem aliquam observarunt. Usus etiam cum Pinguedine est communis. Vel n. ad caloris conservationem, & augmentationem, vel ad partium emollitionem, vasorum distributionem, motus facilitatem, aliosque similes usus facit. Utrumque & Adipem, & Pinguedinem partibus organicis simplicioribus secundariis annumerare, veritati magis consonum videtur, quam Humoribus, aut Excrementis, utilibus licet, associare. Rul. & Johnf. in appendic. Lex. Chym. ita Adipem descripserunt, quod sit pinguedo coagulata, vel condensata, quam consistentiam habet a saliois portionibus. Etenim si destilletur adeps, destillatione partes sulphureæ ascendant, & remanent in fundo portiones salinæ, unde liquor ille post destillationem non amplius coagulatur, & Oleum Adipis dicitur.

ADEPTUS, terminus Paracelso, & Helmontio familiarissimus, quo notatur singularis quædam a DEO donata, & concessa cognitio. Ita Adepti vocantur, quorum rector etiam Spiritus DEI est,

quique sibi aliquam peculiarem compararunt scientiam, præsertim per artem Cabala. Helmont. de magn. vuln. cur. n. 129. Unde & Adepta Scientia, vel Sophia κατ' ἐξοχὴν dicitur Magia Naturalis, & Ars Caballistica, de qua infra in Cabala. Talem quoque specialem sententiam urget Helmont. in Medico, & Adeptum mendendi appellat, quem opponit Galenicæ, & Paganæ scientiæ Medicæ, atque peculiare donum DEI habetur nobiliss, & superius, quam quod e cognitione præexistente sensuum formatur in intellectu, imo quod nec proprie doceri, vel demonstrari potest. Plura vide in præf. tract. de Lithiasi. Adeptæ Sophiæ meminit Paracels. l. 1. r. de peste cum addit, Adeptæ Philosophiæ l. 2. Chir. magn. t. 3. c. 1. Adepti etiam Chymici dicuntur, qui omnem laborem in Arcano universali acquirendo impendunt, & in hanc metam adspirant. Verum modo iterum ad illos non quadraret supra adductum proverbium ap. Galen. Nihil apprehende, & fortiter tene.

ADHAERENTIA, πρόσφυσις. Vide Prophytis.

ADIACHYTOS, ἀδιάχυτος, i. e. minime diffuens, aut diffusus. Usurpatur tropice de iis, qui vestit, & cultu sunt frugali, minimeque dissoluto. Hipp. l. de dec. ornatu II. 18. Junge Foes. d. l.

ADIAPHOROS, ἀδιάφορος. Vide Indifferens.

* ADIAPNEUSTIA, ἀδιάπνευσία, h. e. impedita perspiratio Gal. l. 11. M. M. c. 10. Est causa primaria februm, quando nimirum fuliginosa, & vaporosa effluvia per habitum corporis, & poros cutaneos exhalare nequeunt, sed regurgitantia ad massam sanguineam confusione sua insignes perturbationes in sanguine producant, & subinde copiosius congesta, & subactionem respicientia turgescunt, & febriles effervescentias pariunt. Vide Thom. Villis de febric. c. 1. §. dum sanguis. Confer etiam ad Rolsink. O. & M. M. Spéc. l. 2. f. 3. c. 33.

ADIAPTOTOS, ἀδιάπτωτος, nomen est Medicamenti Colici, cujus descriptio habetur apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 4. & nomen hoc ideo accepisse videtur, quod ad omnem inflammationem efficax sit. Gorr.

ADIARRHOEA, ἀδιάρρεια, dicitur eorum, quæ excerni deberent, omnimoda retentio, ac inhibitio. Erotian. in Onomastic. Hipp. pag. m. 18. b.

ADIB, est nomen animalis, cujus Hepar commendatur ab Avicenna in omni Hepatis imbecillitate, l. 3. fen. 14. tr. 1. c. 18. fin. Intestinum, & Stercus in Colica d. l. fen. 16. tr. 4. c. 14. Si rabiosum fuerit illud animal, de ejus morfu, & cura agitur l. 4. fen. 6. tr. 4. c. 5. Vide verb. Lupus.

ADIBAT, i. e. Mercurius. Rul. & Johnf. Adie-

ADJECTIO, ADJUNCTIO, προσεγγυή. Idem quod πρόσθεσις, *Additio*, opponiturque ab Hipp. τῇ ἀφαιρέσει, *ablationi*, de Insomn. V. II. & alibi. Plura loca, ubi verbo προσέγγυή usus Hipp. collegit Foef. Oec. p. 532.

ADIPSON, ἄδιπον, in genere omne id dicitur, quod sitim abigit, vel arcet, qualia describuntur a Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Alias speciale Græcis fuisse epitheton *prisanæ* hordeaceæ testatur Lang. l. I. ep. 57. ita & Hipp. hoc titulo exornavit *prisanam*, & *oxymel* in l. de R. V. I. A. f. I. t. 18. & f. 3. t. 20. Vide Foef. p. 5. Gorr. in def.

ADJUVANTIA, συνεργητική, dicuntur Medicamenta, quæ naturæ, & calori vitali succurrunt ministerialiter, & instrumentaliter. Fallop. de tum. p. n. c. 17. Tom. I. Oper. p. 635.

ADJUTORIUM, idem quod humerus, brachium, os habens unicum. Ita vocatur a Joh. Anglico Ros. Angl. p. 1060. c. de dislocatione *adjutorii*. Legitur & in Vesalii de H. C. F. p. m. 207. Describitur vero claris verbis ab Albucasi. Adjutorium est os illud, quod est inter cubitum usque ad caput spatulæ, l. 3. Meth. Med. c. II. p. m. 206.

ADYLISTOS, ἀδύλιστος, vocatur *vinum non defæcatum*, vel per saccum non colatum. Id quod fieri solet in vinis conditis ad saporem, vel in aliis ad reprimendam eorum vehementiam. Gorr. p. 6.

ADMIRATIO, ἄδμια, quid significet, aliunde notum est. Hanc passionem omnium post Voluptatem, & dolorem primam statuit Charlotnus, quando novi insolitive cujusvis species sensum percussit, Ex. Pathol. XIX. §. 25. Alias hoc vocabulo usus quoque est Jostreus de Jostreus, inscribens libellum suum de erroribus variis, qui committuntur circa usum Vesicantium, Curcubitularum. V. S. nis, purgationis, & victus, *Admirationes Medicas*.

ADMISURAB, Terram significat.

* ADNATA, vel *Agnata*, ἄντατος, vocatur Tunica oculi prima ordine, crassior, & validior, superficie plana, colore candido, (unde & *Alba tunica* dicitur, & *Album oculi*) oculum tum ossibus, tum palpebris conjungens, inque suo thalamo stabiliens, quare & officio suo *Conjunctiva* vocatur. Hanc tunicam, quamvis non habeat vasa conspicua in bene habentibus, ophthalmiæ, h. e. inflammationis oculorum constituere subjectum, communi Doctorum consensu constat. Ulteriorem hujus tunicæ descriptionem vide in Anatomicis. Vide *Agnata*.

ADOLESCENS, *Adolescentia*. Vide *Juvenis*. μείζων. *Adolescentia* media est inter pubertatem ætatem, & vigorem consistentem, cujus temperies calida, & humida est saluberrima,

& veris temperaturæ correspondens. Petr. Mich. de Calderia Tom. II. Oper. p. 218. A.

ADOS, est aqua, in qua ferrum candens restinguitur. Rul. & Johnf. in Lex.

ADPLUMBATUM, idem, quod *ferruminatum*, legitur apud Scrib. n. 271.

ADRAM, id est, *Sal gemme*. Idem.

ADRASTEIA, ἀδράστεια, epitheton Deæ apud Ethnicos *Nemesis* dictæ, juxta Strab. l. 13. Geograph. ab *Adrasto* Rege, qui primus huic Deæ templum erexit, appellatæ. Hujus Deæ *Legem* neminem effugere posse, dixit Gal. l. 6. de U. P. c. 12. Est v. Lex illius nihil aliud, quam vis, & potentia vindicandi ab adversariis veritatis lumen, & splendorem, præsertim in determinandis rerum causis, ut cogantur tandem palmam dare. Frequentissime pariter ad illam provocavit contra Gal. C. Hofm. in scriptis suis. Plura de hac Dea videantur in Adagiis Erasmi Chiliad. II. cent. 6. adag. 38. & d. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 374.

ADROP, est terminus Spagyricus, denotans vel illud ipsum corpus, aut *plumbum*, e quo elici debet *Mercurius* pro lapide Philosophico, in qua significatione sumitur a Ripleo in Axiomatibus Philosophicis, quæ extant in Th. Ch. Vol. II. p. 114. & in Epistola Anonymi de principiis Art. Hermet. in Th. Ch. Vol. IV. p. 474. vel notat ipsum *Lapidem Philosophicum*. Lagneus in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 726. quia & *Saturnus*, vel *Plumbum* dicitur. Rul. in Lex.

ADSAMAR, significat *Lotium*, vel *Urinam*. Rul. & Johnf. in Lex.

ADSELLARE, verbum antiquum, denotans *exonerationem alvi*, sive excretionem quotidianam. *Selle n. familie*, vel *familiaris* vocabantur a rei rusticæ scriptoribus loca illa ad secessum necessaria, teste Keuch. in not. ad Samon. p. 197.

ADSTANTES, παρόντες, dicuntur Hippocr. II, qui ægris præsto sunt ministrando, curamque gerendo, ex Hippocr. I. aphor. I. Jung. Dieter. n. 655.

ADSTRICTIO, ἄδστριξις, habetur pro effectu frigiditatis, Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia, vim habet glutinandi opera crassæ terrenæque frigiditatis, l. 7. d. tit. §. Centaur. minus. Dicitur & *Constipatio*. Gorr. ita descripsit: Quod sit qualitas gustatilis, quæ a frigido vincente perficitur in crassa, & terrena substantia. Itaque propria facultate contrahit, & densat meatus, refrigerat, & repercutit; per accidens a calore excitat, & auget, conduciturque ad concoctionem. Enimvero non solum ad ea, quæ gustu percipiuntur, refertur hæc qualitas: verum tribuitur & aliis rebus in passiva significatione. Ita

ALVI *adstrictio*, Pororum cutis, &c.

* **ADSTRINGENS**, *σφον*, est, cujus substantia est crassarum partium, *παχυμερής*, terrena, & frigida, habens vim siccandi, humores depascendi, partesque roborandi. Gal. l. 5. de S. F. c. 14. quamvis recentiores salinis *styracis*, & ponticis portionibus, uno verbo, fixis illam describant, quæ sub terrestribus optime intelligi, & comprehendi queunt. Conveniunt in plerisque cum *Acerbis*, & *Austerris*, de quibus supra. Celeberrimus D. D. Bohn. *Adstringentium* potentiam in terrestreitate pontica, h. e. acore partibus terreis determinate combinato consistere scripsit Dissert. Chymico-Phys. XI. §. 16.

ADULTERATIO, *δέλσις*, *δολισμός*, in Pharmaceuticis significat medicamentorum fraudulentam corruptionem, sub specie genuina. De quibus plura occurrunt apud Schroder. Rolpink. & alios rerum Pharmaceuticarum scriptores: *Adulterari* ap. Diosc. Gr. per *δολίζεσθαι* exprimitur frequentissime. Catalogum *Adulterinorum simplicium* collegit J. D. Horslius in Part. I. Dispens. Pharmac. Univers. lib. 4. cap. 17. p. LXXV. seqq.

ADULTERIUM, *Adulterinus* quid proprie significet, constare debet ex aliis Lexicis, cum non sit hujus loci. Paracelsus vero plane abusive, & tropice transtulit hoc vocabulum ad ventriculi vitium, quando corpus, aut saltem ventriculus nimium obruitur assumptis, ob inordinatam animæ brutalis appetentiam, quia supponit animam illam sensitivam esse instar maris, & corpus instar feminae, & mutuum illud commercium se se habere ad instar conjugii. Paramiri l. 2. c. 8. & tr. de Alvi fluxu. §. Causa. Alias *Adulterina* dicuntur medicamenta spuria, & supposititia, quæ vel ratione substantiæ, vel ratione facultatis, vel ratione utriusque videntur habere speciem bonitatis, accuratius v. examinata falsa, & vitiosa deprehenduntur, docente Schenk. de comp. & præscr. medic. formul. p. m. 93.

ADUSTIO, idem quod *Combustio*, de quo inferius. *Adurere* os dixit de Ephemero Scribon. n. 193. *Adustio* Spagyrica dicitur, quando commiscetur, aut *aduritur*, aut corrumpitur humiditas substantialis rei. Th. Chym. Vol. IV. p. 669.

ADYNAMIA, *ἀδυναμία*, Lat. *Impotentia*. Hoc vocabulum meo quidem judicio optimum, & accuratissimum inter omnia alia genus constituit in definitione morbi, non modo ex mente Aristotelis in Categoriis, quod ægri dicantur, qui habent impotentiam naturalem, scilicet ad functiones necessarias; sed etiam ex suffragio ipsius Gal. de diff. morb. c. 2. dicentis, quod sanitas non operatione, sed potius per potentiam sit definienda, quoniam &

dormientes, aut alioquin in tenebris, & otio degentes, aut sæpe discumbentes neque ulla parte corporis movemur, neque alium rei extrinsecæ sensum habemus, nihilominus tamen sani sumus. Igitur cum sanitatis contrarium sit morbus, deberet & hic potius per *ἀδυναμίαν*, *impotentiam*, definiiri, quam per aliud genus, quamvis Gal. ipse non fecerit. Et frustra sibi metuit C. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 8. A. B. obici posse, hoc vocabulum esse nudum nomen. Quin ne peti debet: Veræ enim indicationes non a morbo, sed a causa petendæ sunt; quemadmodum nec a sanitate, sed a causis ejus indicationes conservatoriæ desumuntur. Junge Dogm. nostr. P. II. c. 2. D. 2. pag. 113. Vide *Impotentia*.

ADYNAMON, *ἀδύναμον*, vini factitii genus est. In multi sextarios viginti additur aquæ dimidium. Fervet, donec excoquatur aquæ mensura. Datur ægris, quibus vini noxa timetur. Est enim *invalidum*, unde illi nomen. Diosc. parem multi, & aquæ mensuram miscet, & lento igni leniter decoquit, donec aqua tota consumatur; cumque refrixerit, id in picatum dolium fundit. Hæc Gorr.

ADYNATOS, *ἀδύνατος*, duplicem habet significationem. Vel enim notat *impossibile*, sive quod fieri non potest, vide *Impossibilis*: Vel significat *Impotentem*, h. e. viribus fractum, ad actiones obundas imbecillum. In qua usus Hipp. lib. 1. prorrh. c. 2. t. 3. Coac. t. 53. & 175. Adde Foes. Oec. p. 6.

ÆAZO, *αἰζῶ*, idem, quod *ἀρνέω*, h. e. *lamentor*, lugeo, gemo. Erot. in Onom. & Foes. p. 8.

ÆDOEA, *αἰδοῖα*, Lat. *Pudenda*, h. e. *partes genitales* utriusque sexus vocantur, Hipp. 3. aph. 21. & 5. aph. 22. Jung. Dieter. n. 14.

ÆDES, *αἰδής*, h. e. *insuavis*, *injucundus*, ingratus. Usurpatur de alimentis palato non acceptis, sed saltem comparative, Hipp. 2. aph. 38. Idem quoque de medicamentis intelligi potest, Dieter. n. 10.

ÆGAGROPILUS, *αἰγαγοπίλος*, ab *Ægagros*, *Rupicapra*, & *πίλος*, *pila*, vel *globulus*, ex flocculis laneis confectus est in ventriculo primo, aut secundo *Rupicapravum* occurrens, massa quædam frequentius oblonga, rarius rotunda, duplici substantia consistens, quam interior aut fibras radicum, aut filamenta, & cauliculos plantarum succo concreto, & exsiccatione in pulverem subtilem faceffente compacta refert; exterior coriaceam cutim, interdum tamen lignosum corticem quandam, rarissime crustam lapideam æmulatur, coloris ut plurimum cinerici, aut nigri, magnitudinis variæ, quæ manum tamen in pugnum contractam vix unquam excedat,

cedat, ex alimentis vegetabilibus, & mineralibus, familiaribus copiosius assumptis per fermentum ventriculi facultate coagulativa infectum genita, in se quidem præternaturalis, ratione tamen efficaciam, quam experientia hætenus confirmavit, salutaris, & variis in affectibus singularis, cum emolumento sæpius a Medicis exhibita in certa dosi. Vulgo *Gemseuzegel*. Hujus accuratam descriptionem, virtutumq; variarum commendationem ex professo publicavit Georgius Hieronymus Velschius, Doctor Medicus Augustanus, dissert. de *Ægagropilis*; quæ lectu haud indigna, modo mortuo non insultasset leoni, & Θεοπέσιον C. Hofm. non adeo temere perstrinxisset, quod alio loco, & tempore severius animadvertere constituissem, nisi & mors illius me a proposito revocasset. Meminit quoq; ex Velchio Rolink. *Ægagropilorum* Ord. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 1. fin.

ÆGER, ÆGROTUS, νεπερὸς, νοσῶν, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Breviter, *qui laborat morbo*. Dicitur & *Insalubris*. De quo inferius.

ÆGEIRINON, αἰγείρινον, nomen *Unguenti*, quod Lat. *Populeum*, vel *Populneum* vocatur, ab αἰγίφο, *populus*. Describitur ab Æginet. l. 7. c. 19. Gorr.

ÆGIAS, αἰγίᾶς, (perperam a Foef. αἰγίς, p. 8. positum, quod aliam habet significationem) apud Hippocr. significat concretionem albicantem pupillæ oculi inhærescentem, aciei caliginem ofundentem, eamque obscurantem, sive ex crassiore excrementitio humore enata fuerit, sive ex ulcere relicta cicatriculæ subalbicans fuerit. Coac. t. 218. l. 2. Prorrh. XXII. 33.

ÆGIDION, αἰγίδιον est nomen *Collyrii*, quo fluxiones commode sisti possunt, quod genus *καπνὸν* appellant. Descriptio habetur apud Aetium, citante Gorr.

* ÆGILOPS, sive ANCHILOPS, αἰγίλωψ, ἀγχίλωψ, quamvis quidam Medicorum differentiam inter hæc duo vocabula constituunt, quod *Anchilops* sit tumor in magno oculi angulo nondum ruptus; *Ægilops* vero jam ruptum tumorem significet, (quod capræ huic vitio peculiariter obnoxia ferantur.) Dicitur & *Fistula lacrymalis*, quia ulcus ex tuberculo rupto facillime sinuosum evadit, & in fistulam abit, quam aliquando alius sequitur affectus, ῥυῖς, *Rhyas* dictus, quando caruncula in angulo oculi absumitur. Sufficit nunc, hanc distinctionem ab Authoribus non semper observari, nec quoad causas, & generandi modum multum inter se differre. Hinc Gal. l. Introduct. seu Medicus c. 15. descripsit omnes dictos affectus complexus: *Ægilops*, vel *Angilops* est abscessus quidam ad

angulum oculi, qui naribus propior est, pus continens, quod erumpens aut os exedit, aut ad angulum, aut usque ad nares destillat. Jungatur l. 5. de C. M. S. L. c. 2. Causa cum aliis ulceribus est communis, humor nimirum acris, salsus, lixiviosus, septicus, & corrosivus. Hinc facile in fistulam abit, præsertim si ulcus neglectum fuerit. Est affectio ægre curabilis, propter corporum tenuitatem, subjecto osse corrupto, juxta Aet. l. 7. c. 87. nihilominus feliciter se quoque absque cauterio actuali curasse testatur Hild. Cent. V. Obs. 22.

ÆGLIA, αἰγλία, vel αἰγλίη, ap. Gorr. idem, quod αἰγίᾶς.

ÆGOPROSON, αἰγοπροσῶπον, idem quod αἰγίδιον, nomen *Collyrii*. Gorr.

ÆGYPTION, αἰγυπτιον dicitur *Unguentum* album oleosum, quod & *μυρδύσιον* appellatum est, compositum ex liliis, & aromatibus. Meminit aliquoties Hipp. in lib. de Nat. mul. quæ loca collegit Foef. p. 9. quæ huc transferre non est operæ pretium. Vocatur & *εἰλαιον*, oleum, ob consentientiam oleosam. Galenus existimat vocari quoque *Malabathrinum*, *Susinum*, *Liliaceum*. *Ægyptium* quoque est epitheton lini, aut filii, quo spongiam involvit Hipp. quo firmior, & durior sit in Polypi curatione, l. 2. de Morb. XXXIII. 9. item corii, vel alutæ, ceu mollioris, & validioris ad parandas spiras, 3. de fractur. t. 29. Ita aluminis lib. de Ulcer. X. 3. 4. XII. 11.

ÆIDES, αἰδής, h. e. *indecorus*, *deformis*. Legitur ap. Hipp. 2. aph. 54. Huic opponitur αἰδέης, *formosus*, *decorus*. Jungatur Dicter. Jatr. n. 9.

ÆIGLEUCES, αἰγίλευκός, dicitur genus vini dulcis, quasi semper mustum, quod paratur musto in dolia, vel cados condito, & statim in aquam merso, donec bruma transeat, ut musto consuetudo quædam fiat algendi. Solus namque fervor musti facit ex hoc vinum. Gorr.

ÆIΡΑΘΗΕΙΑ, αἰεπαθεία, dicitur passio vel affectio perpetuo durans, nec remissionem habens.

ÆOLASTHAE, αἰολᾶσθαι, significat *errare*, *vagari*, instar venti, & legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LII. 20. Adde Foef. p. 13.

ÆOLIPYLAE, αἰολόπυλαι, vocantur ex commento Paræi vasa illa ænea punctum, vel foramen habentia angustissimum, quo aqua infunditur, & ad ignem collocata, ignis actione aquam in aerem cum magno impetu emittunt. Par. l. 10. Chir. in Apol. II. ad Carol. IV. Regem Gall. post præfat.

ÆON, αἰὼν sumitur apud Hipp. pro *totâ hominis vita*, & *ætate*, l. περὶ αἰώνων, & 2. de fract. t. 21. Foef. p. 14. qui etiam ex Erotiano monstrat αἰὼνα significare *medullam spi-*

spinalem, apud Hipp. l. 7. Epid. LII. 8. verum Linden. ibid. κενώϊα posuit.

ÆONESIS, αἰώνησις, h. e. *Perfusio*, Aspergio. Verbum etiam αἰώνια significat *perfunto*. Nomen vero legitur apud Hipp. de humid. usu l. 7. Veni Erotian. in Onomast. p. m. 15.

ÆORA, αἰώρα, significat *gestationem*, & in specie *pensilem* apud Aet. Tetrab. 1. l. 3. c. 6. allegante Foef. Tales *pensiles gestationes* ab Atheniensibus introductæ tempore Bacchanalium. Verbum αἰωρέσθαι, & ἀπαιωρέσθαι etiam denotat *attolli*, *suspendi*, & legitur apud Hipp. l. 2. de fract. t. 56. l. 3. t. 77. & activum αἰωρέειν, l. 1. de morb. mul. XCIII. 20. Plura vide apud Foef. p. 14.

ÆPOS, αἶπος, *locum acclivem*, arduum significat apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 11. L. 13. XLII. 4. de int. aff. XLVII. 15. quamvis Linden. vel ἡπος, vel ἐπέριον posuit, excepto unico loco l. 7. Epid. LII. 8. ubi retinuit αἶπος. Confer ad Foef. p. 13.

† ÆQUALITAS COLLECTIVA, pulsus. Herc. Sax. de pulsibus.

* ÆQUALE, τὸ ὀμαλόν, ὀμαλές, ἴσον, de rebus naturalibus, secundum, & præternaturalibus prædicare solet Gal. c. 2. in progn. t. 21. Denotat vero non solum rerum saltem numero, vel etiam specie differentiam convenientiam ratione quantitatis, sed etiam ratione qualitatis. E. G. *Æquale temperamentum*, ἰσότης τῆς κρύσεως, quando vel nullus excessus caloris vitalis, aut alterius qualitatis in corpore humano ejusque membri observatur; vel quando excessus caloris, aut frigoris, humiditatis, aut siccitatis simplex, vel compositus adest quidem in latitudine sanitatis, ille tamen semper eandem servat indolem. Item *Æqualis Pulsus*, ὀμαλὸς σφυγμὸς dicitur, cum omnes ictus eundem inter se servant ordinem, & portione, ita ut secundus respondeat primo, tertius secundo, & sic deinceps. Gal. l. 6. de diff. puls. c. 10. *Æqualis urina*, ἴσον ὀμαλές, vocatur, quæ, quoties mingitur, eandem præ se fert semper speciem, ratione coloris, consistentiæ, & contentorum. Sic & de reliquis excrementis, v. g. *Æquale pus*, est proprietas puris laudabilis, τὸ πύον ὀμαλόν, l. prognost. t. 42. De rebus præternaturalibus quoque usurpatur, quando *Æqualis morbus* dicitur, qui perpetuo sibi constat, & æquales habet motus, & symptomata semper similia. Gal. c. 2. aph. 23. Sed & de diversis specie rebus sumitur *Æqualitas*. Ita *vinum æquale æquali aqua mixtum*, h. e. tantum vini, quantum aquæ, & vice versa continens, Gr. ὄνητος, vel uno verbo ἰσοκρατής dicitur Hipp. 7. aph. 56. l. 2. de morb. XXXII. 6. *Æqualis inæqualitas* in pulsa, ὀμαλὴ ἀτομαλία vocatur, quando pristinam

naturam quidem immutantes, sive magnitudine, sive qualitate *æqualia*, vel *inæqualia* capiunt incrementa: nam quatenus *æqualitatem* commutant, vocantur *æquales*; sed quatenus *æqualem* semper mutationem assequuntur, *æqualiter* dicuntur mutari, ex Gal. l. 2. de diff. puls. c. 11.

ÆQUE, *Æquis portionibus*, ponderibus, &c. Vide *Ana*.

* AER, ἀήρ, quid proprie sit, e Physicis addiscendum est. Dorneus in Physica Genesi, & Physica Trismegisti dicit, *Aerem* nil aliud esse, quam aquam vi caloris, vel Spiritus Domini in creatione resolutam. Th. Ch. Vol. 1. p. 355. 373. unde & Masculus Hermaphroditus vocatur, participans de natura ignis, & aquæ, d. l. p. 490. & mediator habetur inter ignem, & aquam a Seniore Zadith de Chymia Vol. V. p. 203. Dicitur & ibidem res vivificans, imo vita cuiusque rei. Suntque *aer*, & ignis elementa agentia, in Platonis Libro Quattorum l. 4. in Th. Ch. Vol. V. p. 170. *Aer* tanquam magnum recipiens hujus Macrocosmi considerari potest, in quo omnis generis semina, & spiritus mundi tanquam in proprio domicilio hospitare solent. Jac. le Mort. Med. Chym. Phys. c. 9. p. 89. Jung. Rob. Boyle Suspicionem de latentibus quibusdam aeris qualitatibus. Cæterum in Medicina consideratur potissimum ut res non naturalis summè necessaria, & causa sanitatis, morborumque procatartica, pro ejusdem usu, vel abusu, cum per inspirationem, tum ambiendo, corpus nostrum afficiens. Ab Hippocr. describitur, quod sit spiritus corpora nostra ambiens, iisque circumfusum, omnium, quæ corpori accidunt, author & dominus, utpote cujus in naturalia corrumpendi, & conservandi vis est maxima, l. de Flatib. IV. 8. 9. Ejus varias quoque constitutiones, & μεταμορφώσεως, sive mutationes tradidit l. de Aer. Loc. & Aq. quæ omnes a Medico probe attendendæ, & perspicendæ sunt, monente Gal. c. 8. in l. 6. Epid. & c. 2. de Humor. t. 29. Quo sine etiam legi meretur Charletoni Exercit. Patholog. V. & X. §. 33. seqq. Inquiri etiam possunt loca varia de *Aere* in Dolæi Encyclopædia Medica, quæ monstrabit Index, & laud. D. D. Bohn. Diss. Medico-Physicæ IV. per totum, item annexa ejusdem Dissert. de Aeris in hæc sublunaria influxu. A Chymicis quoque *Aer* diversimode accipitur. Libav. scripsit, *Aerem Chymicorum* non esse instar Elementarem resolutum, sed in forma magis fixa oleiformem cum citrinitate, S. Arc. Chym. l. 7. c. 35. & esse organon, seu machinam omnium, per quam fiunt omnia, ex Hermete Ægyptio notavit idem in Exam. Philos. f. 36. De *Aere Chymico* videatur etiam

etiam Becherus in Oedipo Chym. tit. 4. §. 4. Aenigmatica quoque *Aer* appellatur *Lapis Philosophicus* in Harmonia Chymica Th. Ch. Vol. IV. p. 725. seqq.

ÆRADADI, sunt spiritus corporei in aere degentes. Dorn. in Diction. Paracels.

ÆREOLUM χαλκός. Vide *Chalcus*.

ÆRYSIPELAS, plane vitiose sapius legitur pro *Erysipelas* in Tom. I. Oper. Petri Mich. de Calderia.

† ACROPHOBÆ. Aeris timor generaliter phreniticis adscribitur. Cælius Aurel. acut. morb. l. 3. c. 12.

AEROMELI, αερούμις, i.e. *mel aereum*: Epitheton mellis, quod ex *aeris rose* factum est, unde mel roscidum; Dromeli dicitur Aldrov. de insect. l. 1. c. 2. Apes quoque αἰθερῶν νέκτωρ ἐργατῆδες, ætherei nectaris opifices dicebantur a Poetis Græcis, vel quod faucibus, & organis respirationis medeatur, teste Dioscoride. Vide & not. Keuch. ad Samonic. p. 147.

* AEROSIS, αἰρώσις, est sanguinis attenuatio, & in halitus resolutio, pro spirituum vitalium continuatione, & flammæ vitalis pabulo, ex Gal. l. 11. meth. med. c. 2. Hujus *subiliationis*, & quasi rarefactionis pro nutrienda flammula vitali causam statuit Charlton. d. l. §. 3. *aerem* in pulmones inspirando attractum consimili prorsus modo, quo per folles insufflato aere flamma in lignis promptius accenditur. Quod paradoxon prolixius deductum in Oecon. anim. Ex. IIX. num adeo firmis nitatur rationibus, ut assensum mereatur, ventilavimus in Dogmat. nost. p. 583.

AEREUS, ἀήρειος, ἡνέριος, dicitur de omni, quod participat de aeris natura, vel quoad substantiam, vel quoad efficaciam. De illis statuit Fallop. *Aerea* conspisciari quidem posse, sed non congelari tr. de metall. & fossil. c. 11. Tom. I. Oper. p. 301.

ÆRUGINOSA BILIS, ἰώδης χολή. Vide *Bilis*.

ÆRUGO, ἰός, (quæ vox Græca etiam aliorum metallorum rubiginem significat,) *Vivide ævis*, est *rubigo ævis*, vel cupri gustantibus actem qualitatem offerens, digerendi, depascendi, & corrodendi non teneram modo, sed & duriorum carnem vim habens. Gal. l. 9. de S. Fac. Estque vel nativa, vel factitia. De utraq; legatur Diosc. l. 5. c. 91. 92. Rul. & Johnf. in Lex. Ch. Schrod. Pharm. l. 3. c. 12. Sed & Latinum *Ærugo* aliis adjungitur metallis. Ita *Ærugo ferri*, & plumbi legitur apud Fallop. tr. de comp. med. c. 11. Tom. I. Op. p. 149.

ÆRUMNA, est ægritudo animi cum labore conjuncta. Fernel. Phys. l. 6. c. 12.

Æs, χαλκός, idem, quod *Cuprum*, est metallum ignobilius, durius plumbo, mollius fer-

ro, constans portionibus sulphureis, mercurialibus, & salinis, quamvis hoc negare velit Frid. Hofm. Clav. ad Schrod. d. l. Enimvero non video, quid obftet, quominus salinas etiam concurrere portiones quis credat, præsertim si vera est hypothefis Willisii, & aliorum, quod salibus, & corporibus naturalibus compactionem, soliditatem, nec non pondus, & durationem largiatur, de Ferment. c. 2. & 3. Cur *Cyprium æs* vocetur, vide Joh. Rhod. ad Scribon. n. 16. Appellatur & *Philosophicum*, de cuius viribus vide Th. Ch. Vol. I. p. 631. A Chymicis *Æs Veneris* nomine exornatur. Species varias *gris* recenset Rul. in Lex. Ch. v. g. *Purum*, sive *nativum rubrum*, ab omnibus aliis metallis liberum: *Æs*, quod excoquitur ex pyrite, h. e. marchasita, item ex aliis speciebus, ex nonnullis terræ generibus, luteis, & purpureis, chrysolocolla, & cœruleo etiam, unde & varia a coloribus Epitheta obtinuit, Rubrum, Flavum, Cœruleum, Nigrum. Item *æs caldarium*, abstractum, residuum. *Æs ustum*, sive *crematum* fit ex æreis clavis compositis cum sulphure, & sale, aut etiam alumine in vase fictili. Diosc. l. 5. c. 42. Gal. vocat *καυαρῆρον χαλκόν*, & habet vim adstringendi, & cicatricem inducendi, præsertim si lotum fuerit, l. 9. de S. Fac. & alibi. *Squama gris*, λεπτιὰ χαλκῶς ejusdem est virtutis. *Æris flos*, χαλκῶς ἀνθός dicitur *squamæ* ex pre fuso, & in alias fornaces translato, flatu crebriore excussæ, ut docuit Plin. l. 34. H. N. c. 1. Hippocrati simpliciter ἀνθός dicitur de morb. l. 2. XXXIII. 21. seqq. adde Rhod. not. ad Scribon. n. 34. Non esse confundendum cum *Chalcantho* monet idem n. 31. *Panes gris* dicitur massa *gris* in fornacibus per fusionem cocta, & parata. *Æs* etiam generalius accipitur quandoque denotans quamcunque mineram metallicam, quæ in fodinis reperitur, vulgo *Erb*, item illud metallum mixtum, e quo monetæ cuduntur, Rul. in Spagyricis, *Æs Hermetis* vocatur corpus illud imperfectum in magisterio Lapid. Philosoph. nondum præparatum, sicut est initio: Dicitur alias Pulvis Solis, Caput corvi, Terra citrinata, Continens, & Contentum, Plumbum nostrum, Leo viridis, &c. Confer ad Lagnei Harmon. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. pag. 7. 8. seqq. Imo ibidem ipse Lapis Philosophicus *æs* vocatur, p. 727.

ÆSCHOS, αἰσχός, *deformitatem* significat, præsertim corporis, vel membri cujusdam. Legitur apud Hipp. l. de artic. t. 64. *Causam deformitatis* monstrat Paracels. statuit esse deficientem naturam in disgregatione debita massæ seminalis post conceptionem, l. 3. de morb. invisib. *Deformitatis* in facie mentio fit apud Scrib. n. 184.

ÆSCHROMYTHEO, *αἰσχρομυθῆς*, i. e. *zurpia*, & *obscœna loquor*. De Deliris usurpavit Hipp. 1. 3. Epid. ægr. XI. post stat. pest. & l. 4. VII. 8. Gal. c. 1. prorrh. t. 27. Vide Foef. p. 14.

ÆSCHROPIEO, *αἰσχροποιῆω*, significat *zurpia facio*, sive artes turpiter dehonesto. Hippoc. de arte in principio.

† ÆSTATES, Plin. l. 28. c. 12. vitia cutis ab aëstione Solis. Mercur. de Decorat. c. 8.

ÆΣΤΑΣ, *ἄερας*, dicitur pars anni calidior, & siccior ut plurimum, quando Solis radii vertici nostro propiores vim suam potentius exerunt. Si autem veri similis fuerit, sudores multos expectandos esse, docet Hipp. 3. aph. 6. *Æstatis morbos* recenset idem 3. aph. 13. & 21. In specie meminit quartanarum febrium *æstivarum* 2. aph. 25. Quod purgatio per vomitum institienda sit *æstate*, docet 4. aph. 4. verum neque perpetuum esse, recte monet Valles. in ann. neque etiam rationes sat gravissimum momenti. *Æstas* quoque Hipp. dicitur *ἄερον ἄρα*, 5. de R. V. I. A. t. 1. Vide Foef. p. 268. Dieter. n. 390. Legi quoque merentur, quæ de *æstatis* origine, & naturali constitutione egregie dissevit Linden. Ex. XI. §. 196. seqq. Aenigmatice quoque *æstas* refertur inter nomina Lapidis Philosoph. Vol. IV. Th. Chym. p. 727.

ÆSTHESIS, *Æstheterion*, *Æstheticos*, *Æsthetos*, *αἰσθησις*, *αἰσθητήριος*, *αἰσθητικός*, *αἰσθητός*. Vide infra *Sensus*, *Sensorium*, *Sensificus*, *Sensibilis*.

ÆSTHARA, est incineratio carnis, vel substantiæ corporis. Dorn. in Diction. Parac.

ÆSTUARIUM, vocatur instrumentum, in quo longius ab igne candens concluditur, & ita applicatur partibus nimia frigiditate languentibus. Paræus lib. 25. Chr. c. 13. Aliud quoque æstuarium sudatorium totum hominem excipiens descripsit Palmarius de morb. contag. l. 1. c. 17. p. m. 37.

ÆSTUATIO, *καύσις*, idem quod *Ardor*, vel *Exæstatio*, quam excitat materia quædam ignea, vel acris; estque effectus Effervescentiæ, vel Accensionis. Ita *æstatio* sequi dicitur usum purgantium fortiorum a Fillopo. de med. simpl. purg. c. 3. Tom. I. Oper. p. m. 23.

ÆSTUS, *καύμα*, idem, quod *Ardor*, *Ustio*. Extenditur ad quoslibet fervores, sive sint externi a Sole, pharmaco, igne, sive interni a febribus, & inflammationibus, in qua significatione legitur apud Hipp. 4. aph. 65. & 7. aphor. 13. quamvis hunc locum Gal. generalius exposuerit, per *æstus* intelligens & febres, & aeris fervores, & cauteria, & escharas, in comm. In priori significatione sumptum occurrit l. 3. Epi. sect. III. t. 6. Hinc *æstas æstiosa* dicitur, & l. de sal. diæt. t. 4. *æstati* hic tribuitur effectus, quod

faciat *æstiosa* corpora, & squalida, *καυμάτῳ*, & *αἰχμηρά*. Jung. Foef. Oec. p. 329. Diet. Jatr. n. 452. Lind. Ex. XI. §. 183. 189.

ÆTAS, *ἡλικία*, refertur inter res naturales, ad sanitatis, & morborum generationem symbolum suam conferentes. Est vero *etas* nihil aliud, quam aliqua vitæ periodus, & spatium mobile, quo hominis temperamentum vitale evidentem subit mutationem. Et hæc ratio est, quod, quemadmodum sanitas variat secundum *ætatem* differentias; (unde *ætatem* ab *ætate* distinguere oportet, ex l. 6. Epid. f. 8. t. 29.) sic etiam diversis in *ætatibus* diversi quoque oriuntur morbi, & cuique *ætati* sui sint morbi familiares, quorum catalogum sigillatim recenset Hippoc. 3. aph. a 21. ad 31. Junge Diet. n. 375.

ÆTHALE, *αἰθήλη*, & *αἰθαλό*, vide *Fuligo*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CXXII. 10. & Gal. l. 3. de præf. ex pulm. c. 7. Adde Foef. pag. 9.

ÆTHER, *αἰθήρ*, late dicitur *cælum*, vel *dium* supra aeris regionem infimam existens, nubibus inclusis, ut patet ex Hippoc. l. 6. Epid. f. 4. t. 19. Strictè vero *cælum serenum* supra aerem, & nubes expansum significat. Gal. Comm. ad h. l. Hodieque a nonnullis *Æther* habetur pro principio quodam universali constitutivo corporum naturalium, quod intime sese insinuat in atomos materiales, & ab ejus majori, minorive copia, & potentia vires corporum naturalium deducere conantur, nimium quantum hoc commento fibimet ipsi blandientes, & placentes; nec fortassis aliud per hoc intelligendum, quam Spiritus mundi.

ÆTHES, *ἄηθες*, Lat. *insolens*, *inconsuetum*, usurpatur de sputo 1. Prorrh. comm. 3. t. 30. quamvis Foef. existimet, legendum esse *ἀήθεια*, ex loco parallelo Coac. t. 350. Vide Foef. pag. 7.

ÆTHNA, dicitur ignis subterraneus, invisibilis, sulphureus, vel potius bituminosus, qui lapides sub montibus adurit in carbones Gagai per similes, refina, & bitumine quodam modo plenos, ut carbonum ex ligno vice nonnulli populi utantur. Alias Montem Siciliæ Ignivomum proprie *Æthnam* vocari ex Geographicis constat. Ita & spiritus ignei, & meteoræ ignea, hominis igne flagrantis, vel alius rei forma apparentia *Æthnici* dicuntur. Dorn. Rul. & Joh. in Dict. & Lex. Ch.

ÆTHOLICES, *αἰθολίκες*, aliis *αἰθαλίκες*, dicuntur *pustule* in superficie corporis ortæ fervidæ, ab *αἰθα*, *uro*. Erot. in Onom. Meminit earum Hipp. de humid. uf. X. 5. ubi Latinus Interpres in Edit. Linden. expressit per *Dorbienes*, sive *Furunculos*. Adde Foef. p. 10.

ÆTHYA, αἰθύα. Vide *Mergus*.

ÆTITES, αἰτίτης, vocatur lapis quidam inter minus pretiosos pertinens, alio, dum quatitur, intra se, ac velut in utero prægnans lapide, qui *Collimus* dicitur, coloris vel albicantis, vel gal-læ similis, vel subrutili, vel nigricantis. Differentias hujus lege sis apud Schroder. Pharm. l. 3. c. 8. n. 1. *Aquila* dicitur lapis, quia in aquilæ nido reperiri creditur, ad promovendum partum, Aldrov. l. 1. Ornith. c. 1. De viribus alias partum promovendi, vel etiam cohibendi, pro diversitate applicationis, si vel brachio sinistro, vel coxæ alligatur, aut imponitur, legatur Dioscorid. l. 1. c. 16 f. & Gulielm. Menens Aurei Velleris l. 2. c. 1. in Th. Ch. Vol. III. p. 387. quem usum etiam fabulosum judicavit Dan. Ludovici Dissert. 1. Pharmac. p. 789. De mira vero facultate fures deprehendendi, si quis pane conditum offerat, cujus etiam meminit Dioscorides, recte judicat Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. loc. quod sapiat fabulam, quid? si adderemus ex Chiocco Mus. Calc. f. 3. p. 322. vel præstigiis, aut superstitiosum quid a pio Christiano omnino alienum, & propterea respuendum.

ÆTIA, αἰτία, αἴτιον. Vide *Causa*.

ÆTIOLOGIA, αἰτιολογία, vocatur quibusdam Medicinæ pars, *Pathologica*, in qua non solum causæ morborum, sed & morbi ipsi, & symptomata pertractantur. Gal. l. Introduct. cap. 7. Verum de hoc vocabulo vide meam *ἑπιπέριον* in Dogmat. P. II. c. 1. d. 1. p. 106.

ÆTOMA, αἰτώμα, significat *supremam partem domus*, triangulari forma in altum sublata, & culmen ædium. Legitur apud Hipp. 3. de artic. t. 23. Gal. in comm. ad h. l. Jung. Aldrov. d. l. Foel. p. 6. Dicitur alias & δῆτις, *vinculum testis*, Lat. *Testudinarum*.

* AFFECTIO, AFFECTUS, ἄφῆσις, ἀφῆσις, ab *efficiendo* dictum, de multis effertur rebus, sed in Medicina recessus in statum p. n. qualescunque illi fuerint, *Affectus*, sive *Affectiones* ut plurimum nuncupantur. Gal. l. de cur. rat. per S. M. cap. 3. quamvis in Græco vocabulum *πάθησις* habeatur comm. 1. in Hipp. de vis, quæ in med. t. 1. l. 5. de L. Aff. c. 4. Nonnulli pro majori subtilitate vocab. *Affectus* ad dispositionem morbosam, quæ est in fieri, vel ἐν ὄψει, referunt. Vocabulum vero *Morbus* ad factam, firmam, & stabilem impotentiam naturalem, quæ est in ἔξει. Gal. l. de diff. sympt. c. 1. & l. 1. de L. A. c. 2. E contrario sunt ex recentioribus, qui *Affectionem*, & verbum *Afficere*, *Affici*, etiam rebus secundum naturam, videlicet Sanitati, Causis, & Accidentibus ejusdem applicare non dubitarunt: siquidem *Afficere* nihil aliud est, quam in aliud corpus agere, illudque alterare; & *Affici* idem, quod ab alio pa-

ti, & mutari. Præter has significationes non infrequens quoque est acceptio vocabuli *Affectus* pro motibus, & *perturbationibus*, vel passionibus *animi*, quibus non modo profundius anima nostra affici, & veluti concuti videtur, quoties eas patitur, sed & quarum magna vis est *afficiendi*, & mutandi sanguinem, & spiritus, & per has totum corpus, ut non immerito inter causas potentiores procatarticas sanitatis, & morborum referri soleant, ac debeant. De quibus legi merentur, quæ scripsit Charlton. ex IIX. Patholog. & Th. Willis. tract. Anim. br. p. 1. c. 8.

* AFFECTUS *Implicatus*, *Magnus*. Vide *Implicatus*, *Magnus*.

* AFFECTUS *Præcordialis*, *Melancholicus*, *Flatulentus*, *Mirachialis*. Vide *Hypochondria*, *Melancholia*.

AFFENICUM est *Anima*. Rul. & Johnf. in Lex. AFFEOS, pro *Aphros*, ἀφρός, idest, *Spu-ma*. Idem.

AFFIDRA, h. e. *Cerussa*. Idem.

AFFION, Idem, quod *Opium*. Dicitur & *Opium*. Est & nomen Electuarii ab Indis Orientalibus in Bantam parati ad excitandam ferociam, ut & stimulum Venereum, propter *Opium*, quod ingreditur, ita dicti. Ex Joh. Jac. Sahr. Itiner. Ind. Orient. notarunt Naturæ Curiosi Ephem. A. II. Obs. 59.

AFFLATUS, ἀπνοσία, vel *Adflatus*, dicitur quando aura, vel vapor aliud corpus cum violentia quadam veluti percellit. Ita de serpentibus dicitur apud Scrib. n. 165. Item de Vento. Rhod. in Lex. Scribon.

AFFLECTIO, dicitur ægritudo animi, cum vexatione corporis conjuncta. Fernel. Physiol. l. 6. cap. 12.

AFFODIAS, aliis *Afudius*, *Afrodus*, epitheton Serpentis, vel plane ejusdem cum *Hæmorrhoo*, vel maxime similis, & occurrit apud Ardyonum de Venen. l. 6. c. 8. Vide Aldrov. Hillor. Serp. & Drac. l. 1. c. 5.

AFFORMAS, i. e. *Vitrum*. Rul. & Johnf.

* AFFUSIO, ἀφύσις, quid significet, notum est, videlicet liquoris alicujus in aliam rem infusionem. Aliquando vero concrevere sumitur, & respondet Græco *πυρέγγυμα*. Vide *Parenchyma*. Gal. Introd. c. 9. Interdum etiam pro *Suffusione*, sive *Cataracta oculi* accipitur, uti videre est apud Forest. l. XI. Obs. 30. Schol.

AFRA avis. Vide *Struthiocamelus*.

AEROB, est *Plumbum nostrum*, corpus *im-mundum*. Rul. & Johnf. in Lex.

AGALLOCHUM, ἀγάλλοχοι, idem, quod *Lignum Aloes*, ξύλλοχοι, est lignum exoticum pretiosum, ex Arabia, atque India advectum, sal-

tem in frustis, & quidem raro magnis punctis, & venis variegatis maculatum, ponderosum, amarum, suaveolens, si accendatur, adstringens. De cuius viribus, & usu vide apud Dioscor. l. 1. c. 21. Scroder. l. 4. cl. i. n. 13. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. qui adhuc dubitat, num *Agallocum* veterum idem sit cum *Ligno Aloes* Officinar.

AGAPE, ἀγάπη, communiter significat *Amorem*, Delectationem. Vide *Amor*. Specialiter vero etiam cibationis quædam species hoc nomine appellata fuit, v. g. *Merenda*, & *Vesperna* Fr. Bonamic. de Alim. l. 3. c. 40.

AGAR, *Calcem* significat. John. in Lex.

AGARICUM, ἀγαρικόν, dicitur fungus albus, trunco laris adnatus. Estque duplex, Mas, & Fœmina. Dioscorid. incertus ex aliorum sententia scribit, esse radicem sulphii similem, non tamen densam, sed rariorem l. 3. c. 1. De *Agarici* historia, viribus, & usu vide Dioscorid. d. l. Scroder. l. 4. cl. 3. n. 403. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rosink. de purgantib. f. 1. a. i. c. 1. Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 28.

* AGATHON, ἀγαθόν, communiter *Bonum* significat, h. e. præstans commodum, utile. Et in hac generali significatione *Bona*, quæ in rerum natura continentur, alia animi sunt, alia corporis, alia fortunæ, sive externa, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest, ex verbis Gal. orat. suaf. ad artes cap. 6. In strictiore significatione vero apud Hippocr. ἀγαθόν denotare *firmum*, stabile, certum, ac *perpetuum*, testatur idem Gal. c. 2. de fract. t. 31. Jung. Foes. p. i. Dieter. n. 2.

AGELEOS, ἀγελεύς, idem, quod ἀγορεύς, epitheton *panis*, qui gregarius, vilior, forensis, *venalitiis*, *Cibarius* Lat. vocatur. Gorr.

* AGERASIA, ἀγήρῃα, h. e. *Insenscentia*. Gal. l. de Marcor. c. 2. & *Ageros*, ἀγήρως, homo dicitur, qui *senii est expertus*. Ibid.

AGER, ἀγρῆς, quid proprie significet, pueri a Vocabulariis norunt. Tropice *Ager* *mineralium* vocatur *Aqua* a Dorneo Genealog. mineral. c. 3. in Th. Vol. I. p. 571. *Ager Chymicus triplex recensetur* a Nicol. Flamello in Annot. d. l. p. 778.

AGERATUS lapis, ἀγήρατος, dicitur species lapidis vilioris, quo coriarii olim usi sunt, & sutores calcamenta expoliverunt, facultatis mixtæ, adstringentis, & digerentis. Meminit ejus aliquoties Gal. l. 9. de S. F. l. 6. de C. M. S. l. c. 3. &c.

AGENS, ἀγῆν, ἐνεργῆν, quid communiter significet, ex aliis constat Lexicis. Idem quod *Operari*, *Efficere*. Dicitur de eo, quod motum ex seipso habet. Opponitur τῷ *pati*, πάσχειν, quod motum obtinet ex alio,

Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. Ita medicamenta dicuntur *agere* in corpus nostrum, ad differentiam Alimentorum, quæ magis *pati*, quam *agere* creduntur. Gal. l. 3. de Temp. c. 4. Inter *agens*, & *patiens* justa debet esse proportio, Th. Chym. Vol. IV. p. 387.

AGES, ἀγῆς, idem, quod ἀγοστῆς, *volamantis* significat. Gorr. ex Hesychio.

AGEUSTIA, ἀγῆστία, significat *jejunium*, quando aliquis nihil gustat de cibo, vel potu, quamvis non occurrat nobis in lectione Medicorum Græcorum. Videantur vero Lexicographi Græci.

* AGGLUTINATIO, duplicem habet significationem, unam propriam, & idem significat, quod *Glutinatio*, κόλλησις, ἐπικόλλησις, προσκόλλησις, quando corpus unum alteri per *glutinum* jungitur; alteram impropiam, quando beneficio succi nutritii fit *Apposio*, vel *Additio* novæ carnis, v. g. in ulcere, Gal. l. 3. M. M. c. 10. Hinc *Agglutinans* medicamentum προσκόλλημα, κόλλητικόν dicitur, quod ad ulceris sanationem requiritur, & debet esse ficans, vel adstringens, lib. 5. cap. 1. Vide *Additio*.

AGGREGATUM hodiernis Physicis, & Chymicis usitatissimum est epitheton Corporis ex minimis, vel homogeneis, h. e. ejusdem speciei, vel heterogeneis, seu diversarum specierum corpusculis constans, & unum quantum contiguitate coagmentatum, non habito respectu ad quale, aut essenziale illarum atomorum, sive molecularum. Differt a *Mixto*, quod immediate ex principiis materialibus constat, adeo firmiter per contiguitatem junctis, ut vel difficillime, vel prorsus non separari queant. A *Composito*, quod mixtis componitur, & facilius dissolvi potest.

AGITATIO, vide *Vibratio*. *Agitatio* humorum per purgantia producta non sufficit ad purgationis effectum. Fallop. tr. de purg. simpl. cap. 3. Tom. I. Oper. p. m. 15. *Agitationes*, quæ manibus, baculis, vasorum commotiones sunt, ad solutiones concretorum magno opere necessarias, & experientia confirmat, & recte notavit D. D. Bohn. Dissert. Chymico-Phys. 1. §. 25.

AGLOSSOSTOMOGRAPHIA, ἀγλωσσομογραφία, h. e. descriptio oris sine lingua, quod perfecte loquitur: Titulus est libri a Jac. Rolando de Bellegad scripti, & in Lat. versi a Car. Reigero. Eph. Nat. Cur. Ann. III. Junge Bonnetum Med. Sept. l. 2. f. 18. c. 23. p. 460.

AGME, ἀγμῆ, & ἀγμῶν. Vide *Fraclura*.

* AGNATA, vel *Adnata*, ἐπιφυσώματα dicuntur Gal. duplicia: Quædam plane familiaria propriaque conspiciuntur, tum plantarum, tum anima.

animalium naturis: ut Lana, Pili, Cornua: Item ova, fœtus, fructus arborum quodammodo huc referri possunt: quædam non omnino talia, ut viscum, fungi, & similia, si qua diversæ plane naturæ alii corpori vegetabili, vel animanti *adnascuntur*. Gal. l. 11. de S. Fac. §. Ovorum facultas.

AGNATA *Tunica*. Vide *Adnata*.

AGNINA, scil. membrana, dicitur *Ammios tunica*, teste Barthol. l. 1. An. c. 36. p. 301.

AGNOEA, ἀγνοια. Vide *Ignorantia*.

AGNUS, Vide *Ovis*.

AGO, ἄγω, i. e. *Duco*, pro *Educo*. Hipp. 1. aph. 21. 23. 4. aph. 2. & 4. Vide Dieter. n. 6. Scrib. n. 133. 188.

AGOGE, ἀγωγή, duplicem habet significationem, generalem, & specialem. Secundum illam denotat *ordinem*, *viam*, *rationem*, & *ductum*, totum rei statum, & tenorem, vitæ rationem, ac institutum. Ita de morbi tenore usurpatur ab Hipp. l. 7. Epid. LVI. 16. Pro curandi regula sumitur a Gal. l. 2. de cur. rat. ad Glauc. cap. 3. Secundum hanc vero denotat *aeris statum*, vel *κλιμακον*, ut l. 1. Epid. f. 1. tr. 8. Junge Foes. Occ. pag. 3.

AGON, ἀγων, vide *Certamen*. Alias *Agon*, ἀγων significat *summum vitæ periculum*. Unde verbum *Agonizare*, & *Ægri agonizantes* dicuntur, qui exsuperante jam morbo, & natura prostrata animam efflati de proximo sunt: Jureconsultis vocantur *Constituti*, aut *positi in extremis*, *Laborantes in extremis*. Vide Zacch. qu. Medico. Leg. l. 2. tit. 1. q. 19. n. 6.

AGONIA, ἀγνια, *sterilitatem* in utroque sexu significat. Verum vocab. hoc minus usitatum, quamvis ἀγνια adjectivum, *sterilis*, etiam reperitur. Vide *Gonimos*.

* AGONIA, ἀγωνία, *Angorem* significat, & verbum ἀγωνίζην, juxta Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 5. ad finem, affectum animi compositum ex ira, & timore; illa quidem sanguinem, & spiritum foras agente, & fundente, hoc v. utrumque ad vitæ principium, & interiora, cum refrigeratione eorum, quæ in summo corpore sunt, reducente, & contrahente. Derivatur ab ἀγων, *certamen*, *Lueta*. Unde & ἀγωνία, *certamen* quandoque significat. Vide Henr. Stephan. in Thes. Græco-Lat. Vide & infra *Angor*. Hoc vocabulum *Agonia* ulterius declaravit Helmont. tr. de Ideis morbos. n. 9. dicens: *Agoniam* non esse colluctationem solius spei, & timoris, sed etiam iræ, & dissimulationis; spei, & iræ; odii, & timoris; spei, & tristitiæ, &c. Ad summam *Agonia* significat in genere *Colluctationem* diversorum affectuum animi inter se contrariorum. Jung. Leonh. Fuchsi comm. ad Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 8. p. m. 124. b. ubi egregie

vocabulum hoc explicavit per *trepidationem* ante certamen ex ira, & metu mixtam. Iræ motus a spe victoriæ dependet. Metus ex timore, ne ab adversario vincatur.

AGONISTICE, ἀγωνιστικῶς, *certatorie*. Adverbum occurrit ap. Gal. l. de marasmo c. 8. & dicitur de usu aquæ frigidissimæ largiori in statu febris erysipelaceæ acutioris, ita ut aqua certare debeat adversus sanguinis fervorem acriorem. Potest enim commode aliis remediis potentioribus applicari.

AGONISTICON, ἀγωνιστικόν, vocatur aqua *frigidissima* apud Ægin. l. 2. c. 30. citante Gorræo in def.

AGONOS, ἀγονος, *sterilis*, cui opponitur γονιμος *fecundus*. Vide *Gonimos*.

AGOREOS, ἀγορειος, *forensis*, *venalis*; Epitheron panis vilioris: Idem, quod ἀγελαιῶς, significans, de quo paulo superius.

AGOSTUS, ἀγοςτός, vocabulum hoc Poetis magis, quam Medicis usitatum significat *extremam manum internam*, sive *volam*, sive *manum cum ulna*, & *radio*, quia ulnis, & brachiis, manibusque simul complectimur aliquid, & ad nos adducimus. Gorr. in def. p. 3. Vide *Ages*.

AGRESTA, ἀμφάκιον, *Omphacium*, dicitur fucus ex uvis immaturis, quæ Gr. ὀμφάκιος vocantur, expressus, colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asservatus. Schred. l. 4. c. 2. pag. 201. Hinc paratur syrupus de *Agresta* Offic. Notetur ob saporis similitudinem *Oleum* ex olivis immaturis expressum *Omphacinum* dici.

AGRESTEN, dicitur *Tartarus acidus lapillatus*. Procedit enim omnis acetositas ex salibus de minera vitriolata. Fragm. ad tr. 5. de Tartaro.

AGRESTIS, ἀγελαιῶς primum in genere dicitur de omni vegetabili, quod sponte absque cultura in campis, pratis, & sylvis nascitur, & ita opponitur τῷ ἡμένῳ, h. e. hortensi, domestico per culturam enato, apud Gal. 6. 7. & 8. de Simpl. fac. Deinde etiam prædicatur de morbis quibusdam gravioribus, & vehementioribus, & significat *Ferum*, ut ἀγελαιῶς λεχθῶς, h. e. *Agrestis lichen*, id est, *fera* impetigo l. 6. de C. M. S. G. c. 2. in fin. & Gorr. scabiei quandam speciem, ἀγελαιῶς, i. e. *feram*, appellari dicit, quæ cito serpit, & exulcerationem concitat, certoque anni tempore revertitur, asperior omnibus aliis, & curatu difficilior. Imo & de hominum indole, moribusque usurpatur τὸ ἀγελαιῶς, *feritas*, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIII. 11.

AGRIPPÆ, quasi *Ægrippe*, ab agro partu dicitur, quorum in nascendo non caput, sed pedes primi exierunt, & inter partus difficiles hic meri-

merito refertur, imprimis, si brachia sursum porrigant supra caput, ubi plerumque fœtus vita periclitatur in angustiis, dum diutius in medio ventre, sive pectore sub axillis constrictus subsistere cogitur. Dicitur volent Etymologi ab *agritudine ex pedibus*. Vide Gell. l. 16. N. A. e. 16. & Non. c. 19. *Agrippini partus* observatio quoque habetur apud Joh. Nic. Binninger. Cent. 2. Obs. 53. p. 59.

AGROECOPYRRHONEIOS, ἀγροεκοπυρρώνειος, dicitur *Philosophus Pyrrhoniensis, agrestis*, h. e. adeo rudis, crudus, & crassus ex *Scepticorum* numero, ut ne suos quidem affectus agnoscere fateatur. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2. adde Foef. p. 3.

AGROPHON, ἀγροφον, idem, quod ἐρφιδόν, *monzanum*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. notante Foef. d. l.

† AGRUMINA, Cερᾶ, porrum, &c. Capiv. pract. l. 3. c. 2.

* AGRYPNIA, ἀγρυπνία. Vide *Vigilia, Per-
vigilium*.

AGRYPNOCOMA, ἀγρυπνιόκομα, idem, quod *Coma vigil*, notante Blancardo in Lex. qua vero autoritate nixus sit, inquirere nolumus.

AGYION, ἀγίον, exposuit Gal. per *imbecille*, debile. Usus hoc vocabulo Hipp. l. 1. de morb. mul. XLII. 8. de Embryonibus. Alias significat *mutilum*, membris carens, præcipue manibus, & pedibus. Hesychius expressit per ἀνεδρον. Derivatur ab α privativo, & γῆδον, *membrum*. Quæ significatio cur non ad illum quoque locum Hippocratis applicari possit, aut debeat, non video rationem. Sane ipse contextus hoc videtur velle, quando Princeps ibidem recenset quasdam causas abortus præmaturi, antequam plenarie formatus adhuc fuerit.

AGYRTÆ, ἀγύρται, olim, teste Plat. l. 2. de Rep. dicebantur illi *Circulatores*, harioli, & *prestigiazores*, qui ante januas divitum stipem petitori oppidatim quæstus causa oberrabant, & divina quadam virtute, carnis, & sacrificiorum mysteriis se morbos instigare, instillos quoque curare, & si quid sceleris a divitibus, aut eorum proavis esset commissum, id magica sacrificiorum celebritate, suffimentorumque odore expiare, eorumque inimicos tam fontes, quam infontes carminibus oblatere posse gloriabantur. Lang. l. 1. ep. 33. & l. 3. ep. 6. Verum hodieque *Agyrtæ* vocantur omnes Pseudo Medici, & circumforanei, qui congregata, coactaque multitudine pharmaca aliqua ostentant, eaque prædicantes divident, misere simplici populo imponentes, ut est ap. Henr. Steph. in Indice Thesauri sui celeberrimi, voce ἀγύρτης, Italis *Cerletani, Montainbanchi* vocati, testatur C. Hof. com. ad Gal. LL. de U. P. num. 1017. Horum

hodieque tanta solet esse ferrago, ut merito deploranda sit conditio Artis Medicæ in se δεικνυμένης, & singularis doni a Deo hominibus concessi, quod a tot flagellis confurcetur. Ex omnibus enim vitæ stationibus, etiam desperatissimi quique, quorum profligatissima vita est, in campos Medicinæ audacissima insiliunt, &

Fingunt se Medicos quivis Idiota, Sacerdos, Judeus, Monachus, Histrio, Rasor, Anus, Miles, Mercator, Cerdo, Nutrix, & Arator. Et Ambubajarum collegia, Pharmacopola,

Rastricola, Moliator, Pistor, Agaso, Faber. quin etiam (proh DEUM immortalem!) ipse *Carnifex*. O deplorandam Magistratuum lenitatem, qua impune de corio humano ludere concessum, qua datur ita temere sævire in humana viscera! O inexcusabilem dissimulationem, & conniventiam Superiorum! Pax!

AHIUS, i. e. *Sal fossile*. Rul. & Johnf.

AHUSAL, est *Arsenicum, Sulphur*. Id.

AIDRIS, αἰδρῆς, *inscium*, ignarum significat, cui opponitur ἰδρῆς, *gnarus*, sciens, peritus, a verbo ἴδρῆς, scio. Hipp. in Ep. 2. ad Damaget. n. 340. Democrit. ad Hipp. de nat. Hom. n. 3. Vide Foef. Oec. p. 9.

AIO, αἰώ, significat apud Hipp. *audio*, percipio, & legitur l. 2. de morb. II. 18.

* AIPATHIA, ἀἰπάθεια, h. e. *perpetua patibilitas*, ut ἀπάθεια, *Impatibilitas*. Hanc statuere in Medicina absurdum esse judicat Gal. vel quisquis Author fuerit Artis Medicinæ. c. 8. & cum eo C. Hofm. in Apolog. pro Gal. l. 3. c. 10. D. & c. 11. F. ne confundantur duæ partes Medicinæ principes, Conservativa, & Curativa. Alibi tamen sano sensu eam quoque admitti posse, & quidem sub parte ὑγιεινῆς, existimat hic Instit. Med. l. 4. c. 1. §. 5. Dum enim quotidiano victu resarcire opus habet, quod ob substantiæ fluorem singulis diebus decedit, profecto curat lapsum parvum. Quid? quod si totum hominem a nativitate morbum vere dixisse Democritum in epistol. ad Hipp. statuunt eruditi, an non hoc modo locum inveniat *Aipathia*?

AISSO, αἰσσο, i. e. *irruo, prorumpo*, ut & αἰσσομαι, quod idem significat. Utrouque usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 4. & LXV. 6. Vide Foef. Oec. p. 14.

ALTRUAD, Arab. idem, quod *Antimonium*, Fallop. tr. de met. & fossil. c. 29. Tom. I. Oper. p. 332.

AKIBOT, significat *Sulph.* Rul. & Johnf. in Lex.

AKON, *cotem*, significat, de quo suo loco Rul.

* ALA, æquivocum est vocabulum. Quid commu-

communiter significat, ex aliis notum est. Dictionariis, videlicet geminum instrumentum ad volandum volatilibus proprie competens. Gr. πτερυξ, πτερύγιον. Vide *Pteryx*, *Pterygion*. In Anatomicis vocabulum *Ala* variis corporis partibus attribuitur. Ita locus sub humero concavus multis glandulis, & exterius pilis scaetens, oppositus loco superhumerali, sive epomidi dicitur *Ala*, Gr. μαχαίλη, μαχαίλις, Latine etiam *Axilla* nuncupatur. Hipp. 2. de artic. t. 66. Gal. in comm. ad h. l. Hipp. de glandul. II. 20. 21. Est ad recipiendos humores opportunus locus, ubi etiam quandoque fœtor oritur, fœtor *alarum* dicitur, Gr. δυσώδης μαχαίμου, com. 2. de hum. t. i. Porro *Alæ* etiam dicuntur de naso, suntque tenuja, cartilaginea corpuscula utrique nasi lateri a parte inferiori adnata, quæ etiam *Pinnæ* appellari solent, Gr. πτερόγυια. Ita & partes auris utriusque exteriores capiti annexæ *Alæ* appellantur, πτερυγιάκι, Gal. Introd. c. 10. *Pulmones* quoque ab Hipp. Coac. t. 400. in tres *Alas* πτέρυγες dividuntur, supremam, mediam, & infernam, quæ alias Lobi appellantur solent. In sinu muliebri sub labiis delitescentes carunculae geminæ rimam constituentes *Alæ* vocantur Anatomicis, πτερύγια, ἢ πτερυγιάκι, Rolsink. de par. genit. P. II. cap. 38.

ALABANDICUS lapis, ἀλαβανδικὸς λίθος, & ἀλαβάνδιος, est lapis subniger, & flavus, pellucens, quasi segmentis quibusdam, aut fissuris discriminatus. Ad purpuram magis inclinare dicit G. Agricola l. i. de nat. fossil. pag. m. 172. Hinc etiam *Carbunculus Alabandicus* appellatur a Chiocco in Mus. Calceol. f. 3. p. 389. Idem refert hunc lapidem inter illos, qui in ardentibus fornaces conjecti fluunt, & liquefcunt. Hinc speciem vitri dixit Fallop. de met. & fossil. c. 6. Tom. I. p. 279. Nascitur in Caria ad *Alabandam*, & in ea Miletii. Agricola l. 5. pag. 273. ex Plin. l. 36. c. 8. Tritus pilos nigros efficere dicitur. Gorr. in def.

ALABARI, *Plumbum* significat. Rul. in Lex.

ALABASTRITES, ἀλαβαστρίτης, vel *Alabastrum*, dicitur lapis candidus notissimus ab Agricola inter marmora relatus, l. 7. de nat. fossil. Cui tamen dicam scripsit C. Hofm. Paralip. Offic. c. 72. quia est non minus fragilis, quam ulla terra sigulina. Unde *Marmor incoctum*, vel imperfectum saltem dici posset, juxta Scroder. Pharm. l. 3. c. 8. Fr. Hofm. clav. ad h. l. tres constituit *Alabastris* species, unam candidantem, alteram cum maculis nigris, & tertiam in rufo candidantem, quæ propterea a Dioscorid. l. 5. c. 153. *Onyx* appellata fuit. Huic usto, & cum resina, & pice excepto virtus discutiendi durities, stomachi dolores levandi, gingivas reprimendi

cum cærato ab eodem tribuitur. Junge Chioe. Mus. Calc. f. 3. p. 390. seqq. Unguentum de *Alabaastro* in Officinis est usitatissimum, in dolore capitis tollendo commendatum. De *Alabaastro glaciali* legatur Imperatus l. 24. Hist. Nat. c. 13. 14. ἀλάβαστρον quoque secundum Gorræi descriptionem est vasculum ex levi, & lubrica materia efformatum, servandis odoribus maxime conveniens, quod ut plurimum ex solidissimo, & frigidissimo lapide conficeretur. Id quia propter lævorem suum non facile potest teneri manibus, sed dilaberetur, hoc nomen sortitum est ab α σερηπιῶν, & τῷ λαβῆν, capere. Gorr. in def. *Alabastris* quoque vocantur quinque folia viridia, e quibus flores rosarum exurgunt, quorum duo barbata, duo vero veluti imberbia sunt, Tabernamont. l. 3. Stirp. Hist. c. 100.

ALACAR, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALACUOTH dicitur Arab. ille, qui in coitu Venereo simul excernit alvum, ob resolutionem spirituum, Avic. l. 3. fen. 20. tr. i. c. 40.

ALAFI, i. e. *Sal Alkali*.

ALAFORT, idem significat. Rul. & Johnf. in Lex.

ALAFREG, est species *Cerussæ*. Rul. & Johnf.

ALAHABAR, h. e. *Plumbum*. Rul. Johnf. vero scripsit, significare *Calcem*.

ALAHATIB, id est, *Lapis rubeus*. Rul.

ALAIÀ, ἀλαία, i. e. cæca, & inconspicua. Epitheton Tabis, quæ orta est, quando in medullam fluxio facta fuit, Hipp. l. de loco in hom. XIX. 8. ubi quidem in Gr. ἀλλῆ habetur, nihilominus in versione Latina legitur *occulta*, ac *inconspicua*. Recte igitur animadvertit Foes. ponendum ἀλαία, quia ἀλαίῳ, vel ἀλαίῳ dicitur cæcus, qui inaniter aliquid investigat, aut gradiendo oberrat, uti Hesychius explicavit. Vide Foes. p. 26.

ALAMANDINA, refertur inter gemmas, vel lapides, & dicitur fieri ex cælo, & terra Martis, a Ger. Dorneo de Gemm. structura in Th. Ch. Vol. I. p. 487. Haud dubie vero intelligendus lapis *Alabandinus*.

ALANFUTA, Epitheton *Venæ*, quæ olim secta fuit contra fœtorem oris, sita intra mentum, & labium inferius. Avic. lib. 1. fen. 4. doct. 5. cap. 20.

ALARIS, sive *Aliformis*, πτερυγοδής, dicitur de diversis partibus. Vide *Aliformis*.

ALASTAR, i. e. *Æfustum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALASALET, i. e. *Armoniacum*. Iidem.

ALASTOR, ἀλάστωρ, dicitur homo *facinorosus*, maleficus, exitiosus, perniciosus, apud Hipp. lib. de morbo fac. IV. 14. Plura de hoc vocabulo vide ap. Foes. d. l. p. 6.

ALASTROB, juxta Ruland. *plumbum*, secundum

dum Johnf. vero *calcem significat*.

ALATHAR, dicitur *mineralis*, inter *atramenta* pertinens, & generatur ex majoribus granis atramenti, & accipit vim ferream, eritque rubrum, aut croceum, quemadmodum describitur ab Avic. de conglutinatione Lapidum, in Th. Ch. Vol. IV. p. 885. seqq.

ALATUS, *πτερυγίδης*, dicitur apud Hipp. de iis, quibus scapulae retro prominent, & extant veluti alae avium, estque signum tabis periculosum, ob vitiosam thoracis conformationem angustam, l. 3. Epid. comm. 3. t. 70. Adde Gal. in comm. ad h. l. item ad l. 1. Epid. comm. 1. tr. 18. & lib. 6. epid. cap. 3. t. 13. item lib. 2. de Temp. cap. 6. & lib. de causis morb. cap. 7. Aretæum lib. 1. cap. 8. Vide & Foef. Oec. pag. 549. seqq. Porro processus quoque duo ossis cuneiformis in capite, sive sphenoidis vocantur *Alati*, Gal. l. de ossib. c. 1.

ALAUDA, *κόρης, κόρυδα, κορυδαλις, κορυδαλός*, vocatur avicula notissima, duplicis generis, *cristata*, & non *cristata*. Illa quoque dicitur *Galerita*. Utriusque usus est commendatus in cibis, & medicina. Ejus descriptionem prolixiorem cum usu lege apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 10. seqq. In colicis doloribus laudari, testatur Keuchen. ad Seren. p. 211. *Alauda* quoque appellatur piscis quidam saxatilis, duplicis pariter generis, *Cristata*, & non *Cristata*, carnis substantia *Galeritæ* similis, cibus nullius ferre pretii; de qua videatur Rondelet. l. 6. de pisc. c. 21. 22. & Aldrov. l. 1. de pisc. in fin.

ALAU RAT, id est, *Sal nitrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALAZON, *ἀλαζών*, ostentatorem, & jactatorem significat in Ethicis, qui se simulat probum, & multiscium. Legitur vero apud Hipp. l. de morb. fac. II. 3. derivativum *ἀλαζονείον*, hoc est, quod jactationem praefert, l. de Medic. IV. 9. Vide Foef. p. 26.

* ALBA, *Pituita*. Vide *Leucophlegmatia*.

ALBA Terra, dicitur *Lapis Philosophicus*, id est, compositum ex Mercurio, & Sulphure. Th. Ch. Vol. IV. p. 721. 727. 729. 749.

* ALBA *Vitiligo*. Vide *Vitiligo*.

ALABARDA, est nomen Arabicum *officuli famosidei*, primo pollicis articulo ad metatarsi ossis caput oppositum *majusculi* (ad differentiam secundi secundo pollicis articulo substrati,) forma & magnitudine pisi majoris decorticati, &c. Barthol. Anat. libell. 4. c. ult.

ALBAGIAZI, Arab. dicitur *Os sacrum*, teste Fallop. Expof. de ossib. c. 22. Tom. I. p. 515.

ALBANUM, i. e. *Sal urinae*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBARA, idem, quod Leuce, Morphea, *Vitiligo*. Vvalth. Sylv. Med. p. 1059. seqq.

ALBARAS, est *Arsenicum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBATIO, idem, quod *Albificatio*, terminus est Spagyricus, pertinens ad transmutationem metallorum, praesertim Cupri in Argentum. Vocatur & *Elixir ad Lunam*, *Tinctura ad Lunam*: item *Attincar*. Formulas plures videre licet apud Paracels. in Manuali primo, & apud alios. B. Rolink. vanitatibus his nullam tribuit fidem, l. 6. Chymiae c. 13. Dicitur & *Dealbatio*, Rul. & Johnf. descriperunt *Albationem*, quod sit destructio corporis per cinefactionem, sive combustio in cineres. Vide & Libav. S. Ch. Arc. l. 4. c. 15. 16. In negotio Lapidis Philosophici Aqua spiritualis secunda vocatur *Albificatio*, vel *Dealbatio*, cui opponitur *Rubificatio*, de quibus obscuritatibus aëigmaticis legi poterit Senior de Chymia, in Th. Chym. Vol. V. pag. 201. seqq.

ALBEDO, in Spagyricis de lapide Philosoph. dicitur, quando, cum Mercurius dealbatur, fit Sulphur album Philosophicum incombustibile, continens in se venenum. Quod splendore marmoris est simile, quod invidi *Ethelia* vocant, & Auripigmentum, & Tincturam, quia solum sulphur est, dealbat. Laurent. Ventura de Lapid. Philos. c. 27. in Th. Ch. Vol. II. p. 292. Idem ergo est, quod *Albatio*. Plura de *Albedine* inquirantur etiam in reliquorum dicti Theatri Voluminum indicibus.

ALBERIK, id est, *Album Aëris*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBI, i. e. *Sublimati*. Idem.

ALBIFICATIO. Vide *Albatio*.

† Albindacaron, Troch. Hedieroi voce graeca ab Arabibus corrupta. Trincavel. de Cur. morb. praef. l. 4. c. 8.

ALBOR, *λαύρος*, idem, quod *Albedo*, quid in genere significet, notum est. In specie dicitur de *Albumine*, de quo p. p. *Albor* quoque vocatur *Urina*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBORA, significat apud Paracelsum *mixtam scabiei malignae speciem* ex tribus, Morphea, Serpigne, & Lepra, l. de ulcerib. c. 42.

ALBOT, notat *Crucibulum*. Rul. & Johnf.

ALBOTAR, est *Cerussa*. Dicitur & *Alubar*, item *Alfiras*. Rul. & Johnf.

ALBOTIM, *Albotai*, *Albotra*, *Albuben*, *Altilibat*, sunt Synonyma, *Terebinthinam* significantia. Rul. & Johnf. in Lex.

ALBOTH, species morbi, quae Graece *Τέφμηθ* dicitur. Vide *Terminthos*.

* *Albugineus humor oculi*, Latino-Barbara appellatio. Vide *Aqueus humor*. *Albuginea* quoque dicitur *Testium tunica*, immediate eorum substantiam ambiens, a colore albo, ceu nervea crassa, & valida. Barthol. Anat. l. 1. c. 22. Alii ad innominatam oculorum *tunicam* hoc Epitheton applicant, uti fecit Blancard. in Lex. Med.

* **ALBUGO**, λευκωμα, est affectus oculorum, & quidem corneæ eorum tunicæ, quando macula quædam alba in illa, ex condensatione humoris impacti, vel propter cicatricem vulneris, ulcerisve, vel propter visciditatem crudam ipsius humoris, oritur, visum quodammodo lædens. Differt a *Nubecula*, νεφέλιον, vel ομίχλη, dura crassitie, Æginet. l. 3. c. 22. Generaliter utraque species *Cicatricum* ἑλῶν nomine comprehenditur. Senn. M. Pr. l. 1. p. 3. f. 2. c. 16.

ALBULA, æquivocum est. *Albula*, ἀλβυλα, vocatur Aquæ aluminosæ, mirum in modum adstringentes, & vulneribus medentes. Gal. l. 8. M. Med. c. 2. quin & Rhetix mons nivibus jugiter obitus hoc nomine *Albula* indigitatur. Est & Epitheton Tiberis, fluvii Italiæ, ex Apennino monte Romam fluentis. *Albula* etiam maculam in oculis significat, & ita idem est, quod *Albugo* apud Ingrassiam, & Paracelsum, Manual. II. Piscis quoque aliquis vocatur *Albula*, in Lacu Tigrino, inter cibos bonos laudatus, de quo legatur Aldrovand. l. 5. de Pisc. c. 53. seqq.

ALBUM, λευκόν, de variis dicitur rebus. In Officiis cum Epitheto *Græcum* dicitur de *Stercore Canino*, cujus præparationem tradidit Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 28. fin. aliam in Alchym. Pharmac. P. II. c. 11. in Tom. II. Oper. in Anatomicis *Album oculi* vocatur *Tunica Adnata*; de qua superius. In Physicis etiam idem est, quod *Albumen*, de quo mox. In Chymicis *Album* notat *Cerussam*, vel simpliciter, vel cum epitheto *Hispanicum*, notante Fallop. de metall. seu fossil. c. 28. Tom. I. p. 330. *Album* sumitur pro *Albatione*, *Albedine*, hoc est *Tinctura Transmutatoria* metallorum. Paracels. Manual. I. *Album*, vel *Candidum* quoque tribuitur, tanquam epitheton, variis compositionibus medicamentorum, v. gr. *Unguentum album sine*, & cum *Campbora*, *Emplastrum Album coctum*. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 14. Ufurpatur quoque de *Menstruis Albis*, Hipp. t. 4. Epid. 132. Vide *Albus*.

ALBUMEN, λευκωμα, λευκόν, dicitur humor, vel liquor in ovo lentus, vitellum undique cingens, & ambiens. Vocatur Anaxagoræ ὀρνιθόγαλλη, hoc est, *Lac avis*, Latine *Album ovi*. *Albor*, Scribon. n. 54. 26. Rhod. in Lex. Scrib. *Ovi candidum*, *Albugo*, *Albumentum*. Crassitie variat, dum ad obtusam ovi, acutamque partem liquidius, in aliis crassius visitur. De eius historia vide *Harveum* de Gen. Anim. Ex XII. & LX. Usus illius in foro Medico magis externus, ad paranda collyria, & anacollemta, quia habet vim refrigerandi, agglutinandi, & adstringendi, quam internus; quamvis Hippocrates febricitantibus exhibue-

rit *Albumina* 3. vel 4. ad refrigerandum, & egerendum. Hippocr. l. 3. de morb. XXX. 12. Vide Schr. Pharm. l. 5. p. 319.

† **ALBURNUM**, ligni pars exterior, cortici vicinior, mollior, & albidior. Dodon. pempt. t. l. 1. c. 1. Hist. stirp.

ALBURNUS, λευκόν, nomen pisciculi vi-
lioris æstimationis, carne molli, & parum pingui præditi, de quo videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 37.

ALBUS, λευκός, præter notissimam coloris candidi significationem, piscem denotat apud Saluvianum, qui Gesnero *Capito Lacustris* dicitur, dura carne, & difficilis coctionis, ut ita omnium piscium ferme sit vilissimus. Aldrov. d. l. c. 55.

ALCAHEST. Vide *Alkabeft*.

ALCALI. Vide *Alkali*.

ALCAOL, est *Lac acetosum*, vel *Mercurius*: Rul. & Johnf.

ALCAR, ἀλκαρ, idem, quod βοήθημα, h. e. *auxilium*, remedium. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Vide Foef. p. 30.

ALCE, ἄλκη, rectius fortassis, quam *Alces*, *Equicervus* aliis, est animal quadrupes bifulcum, ad cervi, quo tamen major est, naturam accedens, timidum, comitiali morbo obnoxium, adversus illum tamen morbum singulare præbens remedium. Etenim *Ungula* illius præprimis dextri pedis posterioris, creditur specifica virtute adversus Epilepsiam præcavendo, & curando, interne exhibita, & externe amuleti instar suspenfa conducere. Quamvis Dudithius in epist. ad Monav. apud Scholtz. epist. 49. fabulosum dixerit illud ἄλκαμυμ. Lectu non indigna est epistola. Sane plurima sunt vana adhuc in medicina remedia, quæ tamen experientia putantur esse confirmata. Verum experientia vah! quam σφαλερῆ, teste Hipp. l. 1. aph. 1. De *Alcis* historia, & usu legatur Aldrov. l. 1. de quadr. bifulc. c. 32. Schr. l. 5. cl. 1. n. 1. Hofm. in Clav. ad h. l. ἄλκη quoque *auxilium* significare, unde ἀναλκας, quod non juvat, scribit Erotian. Onom. p. 14. f.

ALCEBRIS, vivum est *Sulphur*. Ruland. & Johnf.

ALCEDO, ἀλκυόν. Vide *Halcyonia*.

ALCHARIT, est *Argentum vivum*. Johnf. Lex. Chym. l. 2.

ALHAZONON, est *Lutum rotæ fabrorum*. Rul.

ALCHEMIA, idem, quod *Chymia*, de quo vocabulo infra in CH.

ALCHIEN, est nomen rei, & rebus proprium multorum nominum, & rei, quam Græci vocant χαρδακική, scil. præparatio, & vocant illam Medici naturam discretam, præparativam omnium ciborum, & est res, quæ vir-
tute

tate sua attrahit generationem, & corruptionem, & per eam est augmentum. Ita describitur in l. 3. Quattorum Platonis. Th. Ch. Vol. V. p. 182.

ALCHITRUM, est *oleum juniperi*, *pix liquida*; Significat etiam *Arsenicum preparatum* ad abluendum. Rul. & Johnf.

ALCHYMIA. Vide *Chymia*.

ALCHYTRAN, appellatur *fex destillationis*. Dicitur & *Alkytran*. Rul. & Johnf. *Achytran*, apud Mesuem est simplex quoddam medicamentum ad dentes dolentes, cavos, & verminofos. Chymici sic vocant falsi speciem, videturque vox illa a Græco χύτρα, olla, descendere, ut sit alumen catinorum, sive Sal in ollis fufus, aut ex illis fuforiis extractus. Alii aliter componunt. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39.

ALCIMAD, notat *Antimonium*, sicut & *Alkofol*, alii *Alkofol*. Rul. & Johnf. Dorn.

ALGOB, i. e. *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALCOHOL, *Alchool*, *Alcool*, *Alkol*, *Alcol*, vox est Arabica, de cujus derivatione, & significatione vide Rolfink. Ch. l. 4. f. 8. in quam tamen animadvertere non dubitavit D. D. Wedel. Pharm. Acroam. l. 1. f. 1. c. 3. p. 16. 17. aliam substituens derivationem. Duo diversissima denotat; primum pulverem tenuissimum, ac pollinis farinæ tenuissimæ instar, fere impalpabilem; deinde spiritum vini reiteratis destillationibus rectificatissimum, ut accensus totus consumatur, nec fæces, aut phlegma relinquat. Libav. Schroder. Rolfink. Ruland. Johnf. & alii. Quamvis recentiores adhuc Chymiatrī ad quosvis spiritus subtilissimos, & rectificatissimos applicaverint. Vide & D. D. Wedel. Ph. J. A. F. R. l. 1. sect. 1. c. 1. pag. 7. & Acroam. l. 1. f. 1. c. 3. p. 16. Hæc duo tamen diversa significata in hoc conveniunt, quod ambo sint tenuissimarum partium. Paracels. l. 2. de Tartar. tr. 3. c. 5. in Schol. ut ita *Alcool* sit purior substantia rei separata ab impuritate sua. Rul. Modus parandi dicitur *Alcoholisatio*. Producta *Alcoholisata*.

ALCOFOL, est *Antimonium*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

ALCOL, etiam est *Acetum*. Rul. & Johnf.

ALCOLA, idem est, quod *Aphtha*, apud Avic. l. 1. fen. 2. d. 3. c. 3. Vide *Aphtha*. *Alcola* Paracelso dicitur Tartarus urinæ, id est excrementum, cujus signum est *Alcool*, id est Tartarus resolutus in minutas partes, in sal resolutus, & fit multipliciter. Aliquando enim exiit cum urina granula alba, aliquando videtur in urina usnea, aliquando pruina. Hinc *Alcola* triplex forma, 1. Resoluta, eaque vel alba, vel rubra. 2. Arenosa, alba, & rubra. 3. Mucilaginosa, vel viscosa. Ab *Alcola* Urina di-

citur *Alcolita*. Paracels. de Urin. Jud. l. 1. tr. 2. c. 1. 2. 3.

ALCONE, est *Aurichalcum*. Rul. & Johnf. ALCOR, est *Æs ustum*, veluti grana. Rul. & Johnf.

ALCORE, significat *Lapidem* quendam, habentem folia similia argento. Idem.

ALCUBA, est *Burzum crudum*. Idem. Dicitur & *Alumbair*.

ALCUBRID, vel *Alcur*, idem est, quod *Sulphur*. Dicitur & *Aluzar*. Idem.

ALCYONIA. Vide *Halcyonia*.

ALDABARAM, vocantur a Joh. van. Horne Microcosm. §. 59. duo officula sub pollice pedis posita, & minori fabæ quadrantenus similia. Circa quod nomen plura ex Rioloano annotata reperies in Nobiliss. D. D. Joh. Mauritiū Hoffmanni Collegæ, & Affinis nostri honoratissimi Annotationibus ad h. l. p. 249.

ALECHARITH, notat *Mercurium*. Ruland. & Johnf.

ALECHIL, i. e. *Tripes*. Rul. & Johnf.

ALECTORIUS, ἀλεκτορίας, vel ἀλεκτορία, lapis dicitur, qui in ventriculis, aut hepate gallinæ quandoque reperitur; & habet ut plurimum figuram lupini, magnitudinem ejusdem, aut fabæ, colorem vel in cinereo candidum, vel fuscum, sed dilutum, interdum crystallina specie est, sed coloris obscuri, fibræque interdum habet rubras. Gorr. Rul. & Johnf. in Lex. Agricola de nat. fossil. l. 6. & prolixius Chioocus Mus. Calceol. f. 3. p. 343. seqq. Guil. Menens Vur. Vell. l. 2. c. 1. in Th. Ch. Vol. V. pag. 388.

ALEIMMA, ἀλειμμα. Vid. *Linimentum*. Dicitur & ἀλειμμα, item ἀλειμμα, de quibus mox.

ALEION, αλειον, epitheton *aquæ*, significans conferto imbre collectam aquam, αλειον enim confertum vocat. Gorr.

ALEIPHA, ἀλειφα, idem, quod ελαιον, *oleum*, adeps, aut *Linimentum*. Frequens Hippocratis dictio, v. gr. l. 2. de Morb. XXVI. 14. l. 1. de Morb. mul. c. 39. CXXI. 6. & alibi sæpius. Plura vide apud Foes. p. 27.

ALEMA, ALETON, ἀλεμα, ἀλετον, vide *Farina*, idem, quod ἀλερον. Foes. p. 29.

ALEMBIC, notat *Mercurium*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALEMBICUS, dicitur vas illud ad destillationem usitatissimum, quod & *Galea*, *Pileus*, *Capitellum* dicitur, & imponitur vas inferioribus, & incurbitis, ad recipiendos vapores, estque duplex, alius *Rostratus*, alius *Cæcus*. Ille dimittit vapores humidos per rostrum, vel canalem in vas recipiens: hic vero sublimationibus infervit, estque etiam in vertice aliquando perforatus, humo-

mores adscendentes emittens. Libav. Prax. Alchym. in princ. Rul. & Johnf. in Lex. Jungat. e novissimis D. D. VVedelii Pharm. Acrom. l. 1. f. 5. c. 1. p. 201. Hoc improbavit Morley in Collect. Ch. Leidenf. proleg. c. 2. statuens, *Alembicum* potius esse nomen Cucurbitæ vasis angustis colli, & fundi capacioris. Num vero Chymicorum priorum celeberrimorum consentientium sententias adeo libere liceat rejicere, & ob quam rationem id fiat, nolumus ventilare.

ALEMBROTH, est species *Salis fastitii*, qui vocatur *Clavis Artis Chymicæ*, qua corpora, si ea referantur, fiunt apta ad transmutationem. Dicitur & interdum *Sal fusionis*, aut *Sal fixationis*. Varios parandi modos vide apud Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38. Vocatur & *Elebro*, diciturque habere naturam halonitri, & aluminis, & extrahi in Cypro ex peculiari terra, in monte Olympo, forma, & colore sanguinis concreti, &c. Ibid. in annotationibus. *Alembroth* est *Sal Mercurii*, vel *Sal Philosophorum*, & *Artis*. *Alembroth defecatum* est *Sal Tartari*, & magisterium magistrorum. Dorn. in D. C. Rul. & Johnf. in Lex. Ch. *Alembroth* dicitur esse vocab. Chaldaic. quod significat Clavem Artis. In tractatulo incerti Auctoris Mer fugit, dum bibit. Th. Ch. Vol. IV. p. 975.

ALENON, ἀλιον, epitheton *olei amygdalarum*, ut scribit Aet. l. 7. c. 69. citante Gorræo.

ALEORE, ἀλεωρη, munimentum, præsidium, solarium significat, & legitur in Hipp. Præc. VI. 19. Vide Foes. Oec. p. 29.

ALEOS, ἀλεος, & ἀλεος, substantivum quoque nonnullis videtur, significans calorem. Et huc referunt locum Hipp. l. 1. de morb. mul. XIV. 6. 8. Unde ἀλεος, vel ἀλεος, calidus, & verbum ἀλεωζειν, calefacere. Vide Foes. pag. 27.

ALES, ἀλες, frequenter apud Hipp. occurrit, pro ἀλες, confertum, coacervatum significans. Ita excrementa ἀλες, coacervata leguntur, l. 4. Epid. XXIX. 10. l. 7. XVII. 8. menstrua l. 1. de mor. mul. XXXVII. 12. l. de Sterilib. III. 10. uteri ἀλες, d. l. XXXVII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foes. p. 28. 29.

ALES, est *Sal compositum*. Rul. & Johnf. ALEVON, ἄλεβρον, farinam significat, ab ἀλεω, Hipp. l. de nat. mul. CI. 4. & l. 2. de morb. mul. LXXII. 2. 3. Unde ἀλεβροτησις cribrum farinaceum. Vide Crescena.

ALEXANDRINUM, ἀλεξανδρινόν, scilicet ἑμπλαστῶν, sive *Emplastrum viride*, ad extrahendum, cujus descriptio habetur apud Cels. l. 5. cap. 19. Gorr.

ALEXANTHI, i. e. *Flos aris*, item *Altingar*. Rul. & Johnf.

ALEXASTHAE, ἀλέξασθαι, significat *auxilium*

ferre, juvare. Hipp. de sal. diæt. t. 4. Foes. p. 28.

* ALEXIPHARMACA, *Alexiteria*, ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια, præter rationem, & necessitatem a nonnullis distinguuntur, quasi illa dicantur medicamenta venenis lethalibus resistentia; hæc vero medicamenta venenatarum bestiarum morbos sanantia, ex Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. aut quod cum Gorr. illa interna, hæc externa significant. Ludunt etiam, quia ἀλεξιτήρια scribunt. Commentum quoque est ridiculum apud Blancardum, quando discriminis inter hæc duo vocabula rationem deducere a diversa compositione, & verbum τήρειν, confervo obtudere non veretur, cum illa terminatio Græca τήρειν in multis aliis Græcis nominibus occurrat, & mere sit patronymica, nullam compositionis speciem constituens. Neque enim bestiarum servari debent, aut iis auxilium ferri, quod tamen emphasis vocabuli per scripti intenderet. Paucis: Sunt Synonyma hæc duo vocabula. Notant vero medicamenta *Alexipharmaca* duplicata: *Generalia*, & *Specialia*. Illa, quæ omnibus venenis resistunt, cor, quin potius sanguinem sufficienter roborando, ut resistent portionibus malignis, & venenosis, expellendo, subigendo, vincendo; hæc, quæ specialiter huic, vel illi, vel isti veneno resistere creduntur. Occulta utraque agere qualitate hæctenus judicatum; Enimvero cum hodieque venenorum vis, & efficacia magis innotuerit, quorum quædam sanguinem, & liquorem nervosum, flavissimam vitalem, & spiritus animales nimis fundendo, liquando, dissipando; quædam illos repente coagulando, putrefaciendo; quædam vero mixto operantur modo: hinc facile ex natura indicantium, & indicatorum colligere licet, quod *Alexipharmaca* alia nimis colliquationi, & fusioni resistere debeant, figendo, præcipitando, & adæquabilem mixtionem, & motum reducendo, cujus efficaciam singulare exemplum de Pomo Citrio legi poterit apud Fr. Hofm. in Clav. Schrod. lib. 4. p. 444. seq. alia vero spirituascens, & volatilisationem sanguinis, & spirituum resolvendo, attenuando, & coagulationi, vel congelationi, nec non putredini resistendo, promoveant; alia vero mixta ex utraque facultate operandi ratione, mixtis etiam venenis opponantur. Jungantur Dogmata nostra Med. Gen. P. VI. c. 2. p. 715. In quibus vero particulis materialibus non solum, sed & in quo principio formali activo singulorum *Alexipharmacorum* virtus specifica consistat, hoc omnino occultum est, & manet, non minus, quam aliorum medicamentorum.

ALEXIPYRETOS, ἀλεξιπύρετος, dicitur de remediis contra febres, sive *febrifugis* dictis. Scrib. Larg. n. 95. quamvis Rhod. in notis arguat, potius

tius legendum esse *ληξιπύρετος* ἀπὸ τῆς λέξεως πύρετος, quod *finiat febres*. Quasi vero non ambo vocabula, ceu Synonyma, tolerari possent, cum nil obstat.

ALEXIR, dicitur *medicina Chimice præparata*. Rul. & Johnf.

ALEXITERIUM, ἀλεξιτήριον. Vide *Alexipharmacum*.

ALEZARAM, est *Lotura plumbi*. Iidem.

ALFACTA, dicitur *Destillatio*. Iidem.

ALFADIDAM, h. e. *Scoria Auri, Ferri, Cupri*: item *Cuprum usum*. Iidem.

ALFATIDE, est *Sal Ammoniacus*. Rul.

ALFOL, idem significat. Iidem.

ALFUSA, significat *Tutium*. Iidem.

† ALGARIA, & *Sederva Serapionis*, est succus herbæ frigidus, & adstringens, ut *Acacia*.

ALGALIA, Avicennæ, *Zibethum*: Petrus Castellus l. 23. c. 10.

ALGALI, est *Nitrum*. Rul. & Johnf.

ALGAMET, significat *Carbones*. Iidem.

ALGEMA, ALGOS, ἀλγῆμα, ἄλγος, & *dolorem*, & morbum, quem *dolor* comitatur, significat. Hipp. 4. aph. 11. aph. 6. 7. & alibi passim. Jung. Foef. Oec. p. 27. Dieter. Jatr. n. 39. Vide *Dolor*.

ALGERIE, est *Calx*. Rul. & Johnf.

ALGEROTH, est *Mercurius vitæ*, Johnf. Schr. l. 3. c. 18. In Morleii Collect. Chym. Leid. c. 57. proc. 3. & 4. dicitur *Pulvis Algoreth*, item *Succinum Antimonii*.

ALGOS, ἄλγος. Vide *Algema*.

ALIANI, sunt *Spagyri palpitantes*. Dorn. in Dict. Par.

† ALICA, ab alendo dicta, non Halica, ut vulgo, factitia, & naturalis: pariter Chondrus.

† ALICA, est species Zeæ simplicis, quam speltam vocant. Chondrus far. ex utroque fiebat alica veterum. Nicol. Leonicus in Bononimo, seu Dialogo de alica, fol. 48. vide Saxon. præct. 1. c. 22. Hodie loco ipsius usurpatur farina. Masfar. de feb. c. 7.

ALICA, χόνδρος, etiam cum adspiratione, *Halica* (quod vocabulum in genere *Granum* significat) quid proprie sit, an res factitia, an nativa aliqua seminis species, non adeo planum est. Gal. l. 1. de Al. Fac. cap. 6. ex tritici genere esse scripsit. Plin. l. 18. H. N. c. 17. & c. 11. sibimet ipsi non constat. In priori enim loco claris verbis annumerat frumentis vernis, quæ sunt, Milium, Panicum, Lens, Cicer, *Alica*. In posteriore vero factitium quid e Zea statuit, cujus parandi modum etiam ibidem tradit. Nobis placet posterior sententia, quod factitium quid sit *Alica* persuadente hoc ipso Principe Coo, l. de Affect. XL. L. 7. ubi alicam, & ptisanam jun-

xit, & inter sorbitiones fortiores retulit. Ac videntur χόνδρος, & πλωσίον generalia fuisse apud veteres omnium frugum siccarum, decorticatarum, & in grumos tusarum nomina. Num vero modus ille parandi, quem e Costantino Casare tradidit Gorraux, & ex hoc Henr. Stephan. in Thesauro, quod Zea in aqua fervente macerata, expressa, & gypso, arenaque candidissima permiscetur, & iterum cribro cernitur, sanitati humanæ conveniens sit, merito dubitatur, ob gypsi vim noxiam. Dicitur Latine etiam Far; quamvis Hor. Aug. l. 6. Epist. & Conf. Medic. ep. 2. Tom. I. p. m. 54. multum inter se differre Far, & Alicam scripserit. Foef. χόνδρον, sive *Alicam* descripsit, quod ex Zea decorticata, & in grana plura confusa leguminis loco cum juculis coctum editur, celeberrimum, & valde tritum in omnibus morbis apud antiquos alimentum. Quæ descriptio valde convenit cum usitatissimo nostro pulvis genere.

† ALICES, maculæ, quæ præcedunt Variolas. Campolong. Variolis c. 32.

ALICORNU, Cornu, i. e. *Unicornu*. Legitur ap. Fallop. de metall. seu fossil. c. 38. p. Tom. I. Op. p. 353.

ALIENATIO mentis. Vide *Delirium*.

* ALIENUM, ἀλλόθιον, dicitur, cujus præsentia naturæ nostræ incommodat. Estque duplex, quantitate tale, vel qualitate. In specie *Aliene caliditatis*, θερμότητος ἀλλοθίνης, ex Aristot. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. meminit, describens, quod sit externa, non insita, neque familiaris unicuique, in quo existit. Talis naturæ esse calorem febrilem, præsertim in febris patridis dictis, licet substantia ab insito non differat, testatur C. Hofm. de febb. aliquoties. *Alienum* pro corrupto sumitur ap. Scrib. n. 201. Cels. l. 7. c. 16.

ALIFORMIS, ἀλίσμορφος, epitheton processuum binorum Ossis Cuneiformis ad palati latera occurrentium, a similitudine alarum vesperilionum. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. p. 818. ita & par musculorum maxillæ inferioris *Alare*, vel *Aliforme* dicitur apud eundem l. 3. Anat. c. 11. p. 536. quod Vesalius Temporalis musculi partem esse existimavit.

ALIGULUS, denotat Confectionem. Rul.

ALIMA, est species *Arenæ* in Aurifodinis, e qua plumbum fit. Rul.

ALIMENTUM, τροφή, varias habet significaciones, quarum quædam propriæ sunt. Ex illis latissima est, quando sumitur pro omni eo, quod ad alendum corpus quaqua ratione necessarium est. Et ita coincidit cum vocabulis, *Victus*, *Dietæ*, complectiturque cultum corporis, vestitum, habitationem, & similia. *Strictior* est, quando

quando significat rem cibariam, vel cibos, potusque, & ita amicitui contradistinguitur. Ita accipitur 4. aph. 24. Horum naturam consistere in τῆ *Vinci*, quemadmodum Medicamenti in τῆ *Vincere*, cum grano salis accipiendum est, cum & alimenta virtute polleant operandi, & suo modo vincendi, sicuti medicamenta aliquid pati debent a nostro calore. *Alimentorum* optimorum determinatio est impossibilis. Referuntur enim ad varia individua. Vide C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 5. §. 4. seqq. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 2. d. 2. p. 596. seqq. *Stricctissime* significationes sunt quando de chylo, succo nutritio, ipsis corporis partibus appropriando, & assimilando, imo & de sanguine ipso, sumitur *Alimentum*, τροφή. Confer, si placet, ad Foes. p. 625. Diet. n. 841. 845. Linden. Ex. XIII. §. 105. seqq. Latine dicitur & *Nutrimendum*, de quo etiam infra in NU.

† ALINDACARON, Troch. Hedieroi voce græca ab Arabibus corrupta. Trincavel. de Cura mor. pract. l. 4. c. 8.

ALINDESIS, ἀλινδης, ἀλινδης, fuit corporis exercitatio, quando oleo delibuti sese in pulvere volutabant. Hipp. l. 2. de diet. XLII. 15. l. 3. X. l. XXVI. 35. l. de Insomn. VI. 11. Unde & loca, ubi equi se volutare solent, ἀλινδραδῆ dicta sunt, ex Scholiaste Aristoph. in Ranis. Leg. Lang. l. 1. ep. 32. adde & Foes. Oec. p. 30.

ALINTHISAR, idem, quod *Uva procidentia*. Vvalther. Sylv. Med. p. 1611.

ALIOGAB, est *Sal ammoniacum*. Dicitur & *Alemzadar*. Dorn. Rul. & Johnf.

ALIPAENOS, ἀλίπαρος, ἀλίπαρος, ab α privativo, & λίπυειν, pinguescere, dicta sunt de iis, quæ pinguedinis sunt expertia, & sicca medicamenta externa, unde & Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 15. ἀλίπη vocavit, quæ cruentis protinus vulneribus imponuntur, ad reprimendam inflammationem, & accelerandam conglutinationem, ex Celsi l. 5. c. 19. Opponuntur Emplastris λιπαροῦς, quæ pinguia recipiunt, unde & idem Celsus *Lenia* appellavit. Vide Lang. l. 1. ep. 77.

ALIPILI dicebantur Balneatorum ministri, alarum pilos vossella evelientes. Ant. Fumonnell. de Baln. p. p. princip.

ALIPA, αιδουσιβης, ille olim dicebatur, qui athletas ungebat. Unde & locus ille, ubi hoc faciebat, *Alipterium* vocabatur, teste Lang. l. 1. ep. 51. Meminit *Aliptarum* Gal. com. 1. de art. t. 62.

ALISTELES, *Alixelles*, dicitur *Sal Armoniacum*. Rul.

ALITURA, ἄλιτις, idem, *Nutritio*. Vide infra suo loco. Blancard. in Lex. apud Gellium occurrit.

ALKAES, est *subtilis pulvis althocos*. Rul. in Lex.

ALKAHEST, *Alcabeft*, vocabulum Arabicum, vel barbarum, de cuius origine, & significatione nihil certi constat. Dicitur, *Quasi Alkali est*. Significat vel *Sal universale*, quod trium regnorum, Mineralis, Vegetabilis, Animalis, climata pervadit, centra specierum Macrocosmi referat, singularique prerogativa, violata omni reactionis lege, dum agit, immutabile manet, vitalis naturæ, ac specifica dos, uti satis quidem speciose, (modo in rei veritate existeret tale Sal) descripsit Rolsink. Chym. in art. f. red. l. 5. f. 1. art. 2. c. 2. Vel notat Mercurium peculiariter præparatum in medicinam hepatis, ad custodiendum illud ab hydrope, & omnibus ejus speciebus, quæ ex hepate veniunt, ut descripsit ex Paracelsi. l. 2. de virib. membror. princip. c. 6. Johnf. in Lex. Chym. l. 1. ubi plura legi possunt, quemadmodum & apud Helmont. tr. Potestas medicam. & alibi, qui etiam loco Mercurii Tartari falem volatilem admittit, in tract. de febr. alibi vero veram liquoris *Alcabeft* præparationem occultam permanuram usque ad mundi confusionem docet, ceu a Deo reservatam, de Lithias. c. 8. n. 2. Hujus liquoris subtilissimi, & spirituosissimi vires esse, extrahere sulphur etiam ex mineralibus, vult Polemann. Mysterii Sulphuris Philosoph. t. 11. in Th. Ch. Vol. VI. p. 650. imo esse universale solvens, perenne, & immutabile, quod reducit omne corpus visibile in liquorem sui concreti, servata feminum potestate, forma essentiali, & nativa integra; quemadmodum liquorem hunc definivit ex Paracelsi, & Helmont. sententia Fr. Hofm. in Clav. ad Schroder. pag. 3. quamvis & hic & alibi, videlicet p. 82. dubitaverit, an in rerum natura unquam fuerit talis liquor, & *Menstruum universale* solvens, aut artificio ullo possit parari, ob distinctam liquidorum, & solidorum corporum naturam. Unde & Schroder. l. 2. c. 57. fatius duxit de eo tacuisse, quam aliquid incerti tradidisse, &c. Relinquamus igitur ridentes has vanitates, & ἀσύστα figmenta, tantis involuta tenebris ab authoribus, ut nihil de eo literis consignatum occurrat ea intentione, quo intelligatur, sed ut non intelligatur, verbis laud. Rolsink. d. l. Mitioerem ἄλιτις D. D. Vvedelii vide in ejus Pharmac. p. 31. De triplici vero *Alcabeft*, vegetabili, animali, & minerali, legi poterit Cneselius in Ephemerid. Nat. Curios. Decif. I. Ann. VI. in Appendice. *Alcabeft Glauberi* nihil aliud esse, quam Alkali ex calcinatione Tartari, & Nitri emergens, & per deliquium solutum, scripsit D. D. Bohn. Diss. Chymico-Phyl. VI. §. 26. Marggravius vero putat, Liquorem Nitri fixi esse *Alcabeft* Glauberi Morley Collect. Chym. Leid. cap. 299. Spiritus Veneris quoque

que dicitur *Alcabeſt* Zvvolvero . Id. d. l. cap. 497.

ALKAFIAL, eſt *Antimonium*. Rul. & Johnf. in Lex.

ALKALE, id eſt, oleum gallinæ. Rul.

ALKALI, *Alcali*, terminus Spagyricus novus, denotans hodieque alterum commentitium principium univerſale ſalinum rerum omnium naturalium, & præternaturalium, oppoſitum *Acido*, principio ſuperius deſcripto, volatile, & fixum, lixivioſum, urinoſum, ab acido actuacionem accipiens, & tamen viciffim illud actuans, & quæ ſunt aliæ proprietates ab amatoribus horum commentorum attributæ, quæ in Tachenio, Bechero, Barnero, aliisque legi poterunt. Nos adhuc acquieſcimus in *ſynopſi* ſupra de *Acido* data, ſalva diſſentientium autoritate. Ruland. vocat principium Chymicorum ſymbolicum. In ſpecie tamen *Alcali* quoque dicit eſſe *Vitriolum foſſile* ſeu *fuſile*. Aliis quoque generalius ſignificat *Lapillum ſalis* modo ex calcibus reverberatis poſt humorem extractum, & denuo poſt abſumptum humorem coagulatum. Per ſimilitudinem vero ſaltem *Alcali* nomine veniunt, quando res integræ calcinantur, & denuo ad conſiſtentiam reducuntur, ut ſunt *Magiſteria Margaritarum*, *Coralliorum* &c. Rul. & Johnf. in Lex. Vide etiam de *Alcalibus* Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 15. l. 8. c. 38. *Alkali* & *Sal Alkali* vocatur in proceſſu lapidis philoſophici opus illud, quod provenit ex denigratione ſecunda, & alio nomine *Mercurius extractus de Cambar* vocatur. Lagn. Harm. Chym. in Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 739. & Senior de Chymia Vol. V. pag. 207. Alias omnium prima ſignificatio vocabuli *Alkali* fuit hæc, quando ſal paratus fuit ex Herba Kali dicta per combustionem, quod fuit *Alkali Arabum*, cui reſpondet *Alkali Syriacum*, & *Saracenicum*, de quibus omnibus legi poterit Libav. d. l. Hinc & corpora naturalia, in quibus particulæ *Salis alcali* prævalent, *Alcalina*, vel *Alcalica* frequenter dicuntur apud recentiores.

ALKALIA, i. e. *Vas*. Rul. & Johnf.

ALKALID, i. e. *Æs uſtum*. Id.

ALKANT, vel eſt *Mercurius*, vel *ſpecies Atramenti*. Rul.

ALKANTUM, eſt *Æs uſtum*, vel *ſpecies aromatica*, vel ſecundum quosdam *Arsenicum*. Rul.

ALKARA, i. e. *Cucurbita*. Rul.

ALKARANUM, i. e. *Dueneq viride*. Ruland. & Johnf.

ALKASA, i. e. *Albat*, *Alkaxgal*, idem. Iid.

ALKERMES, *Alchermes*. Vide *Confectio*.

ALKIAN, dicitur ſpiritus nutriens, & regens hominem, per quem fit converſio nutrimenti,

& generatio animalis, & per ipſum conſiſtit homo, & eſt ſubſtantia permixtibilis omnium horum; ita deſcribitur in Quartor. Platon. l. 3. Th. Ch. Vol. V. p. 135. Dari etiam *Alkion terre* legitur l. 4. p. 170.

ALKIBRIC, *Alchibrich*, eſt *Sulphur vivum*, idem quod *Kibric*, vel *Cibric*, de quo infer. Rul. & Johnf. *Sulphur incombustibile* vocatur in Th. Ch. Vol. V. p. 492.

ALKIN, id eſt, *Cinis Clavellatus*. Rul. & Johnf.

ALKIN, eſt *ſumus*, vel notat *Carbones*. Iid.

ALKITRAM, eſt *pix liquida*. Iid.

ALKOEL, eſt *plumbum exquiſitum de minera*. Alii dicunt, quod fit *Lapis Lazuli*. Alii vero, quod fit *Antimonium*. Rul. & Johnf.

ALKOL, idem, quod *Alcohol*.

ALKOSOR, i. e. *Camphora*. Rul. & Johnf.

ALKT, *plumbi*; eſt *materia dulcis ex plumbi*. Iidem.

ALKYmia, *pulvis* eſt de *Baſiliſco*. Iid.

ALLABROT, eſt quoddam genus ſalis conſectum, Rul. & Johnf.

* ALLANTOIDES, *ἀλλαντοειδής*, q. d. *Farcimimalis*, dicitur membrana foetum involvens, farcimini ſimilis, in brutis, præſertim ruminantibus, ſaltem occurrens, & truncum corporis circumdans, urinæque colligendæ præcipue dicata. Gal. l. de diſſect. vulv. c. 10. Homines, & canes, & feles, & id genus alia utrinque dentata deſtitui, docet Hier. Fabr. ab Aquapend. de form. foetus c. 3. Hanc etiam in humano corpore dari Needham, tueri voluit Diſp. de format. foetu c. 3. Harvejus negat, re diverſam eſſe membranam a *Chorio*, ſed a Veteribus eandem membranam modo *Chorion* a vaſorum copia, modo a figura *allantoidem* appellari. Exerc. de gen. anim. addit 4.

ALIAREUS, terminus Spagyricus in negotio lapidis Philoſophici, denotans *Æs Philoſophicum*, quod etiam *Æs album*, *aqua Mercurii*, aliisque infinitis nominibus appellatur. Vvilhelm. Teceneniſis tr. Liliū e ſpinis evulſum. c. 2. in Th. Ch. Vol. 4. p. 889.

ALLIGATURA, pro *Ligatura*, vel *Deligatione* ponitur in Scribon. n. 209. & *Alligatus*, pro *Deligatus*, n. 80. & 109.

ALLOCHOOS, *ἀλλοχόος*, *alienus*, aliena loquens. Dicitur de iis, qui deliri nec mente, nec verbis ſibi conſtant. Hipp. l. 2. Epid. f. II. 90. quamvis in Græco textu Lindem. *παλοχόος* poſuerit; in Latino vero aliena loquentes, retinuerit, cum tamen *παλοχόος*, *ſalivatores* potius ſignificet.

ALLOCHROEO, *ἀλλοχρόος*, i. e. *colorem mutans*, alium atque alium colorem induo. Legitur apud Hipp. l. de int. Aff. XXXIIX. 4. Foef. p. 31.

ALLODEMIA,

ALLODEMIA, ἀλλοδημία, peregrinationem significat, apud Hipp. l. de int. aff. LI. 32. quamvis videatur mendum, & legendum potius ἀλλοδημία, Foef. Oec. p. 30.

ALLOEOSIS, ἀλλοίωσις, & Alleoticos, ἀλλοιωτικός. Vide Alteratio, & Alterantia.

ALLOEOTROPEO, ἀλλοιοτροπέω, significat varie immutor. Hipp. d. l. XL. 4. Foef. d. l.

ALLOGNOEO, ἀλλογνοέω, idem quod ἀδύφρονέω, deliro. Gal. in Ex. voc. Hipp.

ALMA, id est, Aqua. Rul. & Johnf.

ALMABRI, dicitur Lapis Ambre similis, Ruland.

ALMAGER, idem, quod Synopida. De quo inferius. Rul.

ALMAGRA, est Bolum rubrum, Laton, terra rubra, & lapis ipse, vel idem est Almagra, quod lotum, vel lotio. Rul. Johnf. Legitur & de Sulphure albo in negotio Lapid. Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 729.

ALMAKANDA, Almakist, id est Lithargyrium. Rul. & Johnf.

ALMARIAB, Almarbaz, etiam Lithargyrium. Idem.

ALMARGAT, id est scoria auri. Idem.

ALMARGEN, Armalgor, id est Corallium. Idem.

ALMARKASITA; i. e. Mercurius. Iid.

ALMARTAK, id est Lithargyrinus cinis. Idem.

ALMATATICA, i. e. Metallum Cupri. Rul. & Johnf.

ALMECHASITE, i. e. Cuprum. Iid.

ALMELILETU, Avicennæ dicitur calor quidam p. n. febrili remissior, qui etiam post febre remanere potest, de quo vocabulo prolixius differuit P. M. de Calderia Tom. I. Oper. p. 138.

ALMENE, i. e. Sal lucidum, vel gemma. Rul. & Johnf.

ALMETAT, i. e. Scoria auri. Rul.

ALMISADIR, i. e. Sal armoniacus preparatus, Amisadir. Rul.

ALMIZADIR, est viride eris. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Tribuitur & hoc nomen in processu Lapid. Philos. Aquæ Philosophorum, sive Mercuriali, quæ & albumen ovi, aqua marina, &c. vocatur. Anonym. l. 3. de Chemia in Th. Ch. Vol. V. p. 437.

ALNEC, i. e. Stannum. Rul. & Johnf. Dicitur & Allenec.

ALOE, ἄλον, primario nomen est plantæ crassioribus foliis constantis, & perpetuo viventis, cujus descriptionem petas e Botanicis. Ex illa planta paratur succus inspissatus inter purgantia mitiora pertinens, cujus historiam, & species cum usu, & viribus vide apud Diosc.

l. 3. c. 25. Gal. l. 6. de S. F. §. Aloe. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 5. Schrop. l. 4. cl. 4. n. 442. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Rolink. de purgant. l. 1. a. 2.

ALGEDARIUM, ἀλοδάριον, est medicina ad ventrem solvendum aloan recipiens, nec eam quidem solam, sed plurimis aliis medicamentis admistam. Ejusmodi compositiones multas descripsit Aet. & Oribaf. & Philagriol. 3. c. 101. & seqq. citante Gorr. Est hoc nomen a recentioribus Medicis usurpatum. Ita Reimund. Mindererus tractatum suum Alcedarii nomine insignivit.

ALOFEL, i. e. pannus, quo vas operitur. Rul. & Johnf. in Lex.

ALOGOTROPHIA, ἀλογοτροφία, vocatur ea vitiosa partis alicujus nutritio, quæ conjuncta est cum illius figura vitata, ita in Rachitide; si ossa vertebrarum dorsi ab altera parte plenius alantur in infantibus, necesse est ea incurvari, quod fieri per Alogotrophiam docet Charletonus Exerc. X. Pathol. §. 42. p. m. 200.

ALOHAR, Alohoc, id est Argentum vivum. Idem.

* ALOPECIA, ἀλωπεία, capillorum defluivium est, propter vitiatos humores sic appellata, quod vulpibus frequenter accidat. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in qua locus affectus apparet scaber, colore prorsus exangui, de rem. fac. par. c. 6. quamvis ibidem mutationem capillorum in alium colorem potius esse statuat Alopeciam. Celsus Areaam vocat l. 6. c. 4. Evenit autem pilis hoc vitii genus, eadem fere cum stirpibus ratione, quæ corrumpuntur, intereuntque interdum penuria nutrientis ipsas succi, interdum immutatione hujus in alienum contrarium d. l. Sola figura differt ab Ophiaci, non generatione, nec solutione. Utriusque causa est succus nutritivus pilorum vel deficiens, vel vitiosus, acris, malignus, & postulat eandem sui remotionem, aut correctionem.

ALOPEX, ἀλόπηξ, vide Vulper. Musculos Psoas etiam a quibusdam dici ἀλόπηους scribit Vesal de H. C. F. l. 2. c. 38. & Fallop. in Observ. Anat. Tom. I. p. 390.

ALOSA, ἄλοσα, φρίσα, Clupea, piscis marinus est, ad ostia tamen fluviorum pinguior & melior, alias inter cibos mediocriter bonos pertinens. Aldrov. l. 4. de pisc. c. 4. J. Alexan. lib. 14. Sal. cap. 10. Bruyerin. de re cibar. l. 22. c. 19.

ALOS, Alosanthi, pro Halos, & Halosanthos, dicitur Sal, & Flos salis, Ruland. & Johnf. in Lex.

ALPHITIDON, ἀλφιδόν, scil. κλέγμα, dicitur fractura, quando os in multas tenues particulas farinæ instar comminuitur, qua similitudine ei nomen inditum est. Potest & vocari farinatum

vinatim fractum os. Gal. c. 1. de fract. t. 50. Dicitur & κρηθδόν, *fractura instar nucis fractæ*. Gorr.

ALPHITON, ἀλφίτων, *Polenta* dicitur, & in genere significat quamlibet *farinam*; Hipp. tamen restrinxit ad *hordei rosti*, sive fricti *farinam*, l. 2. de diæt. VIII. 24. quamvis ex aliis locis constet, illum quoque frumentorum granis applicasse, v. gr. triticeæ polentæ lib. 1. de morb. mul. CXII. 3. l. 2. VI. 19. lib. de nat. mul. XLV. 6. item ervi, lentiumque torrefactorum ἀλφίτα leguntur, l. de int. aff. XXV. 37. Vide Foef. p. 34.

* ALPHUS, ἀλφός, Lat. *Vitiligo*, vel generaliter accipitur pro macula cutanea subaspera, sive alba, & *Leuce* dicitur, non tamen continua, sed veluti guttulæ quædam dispersæ apparent; sive nigra, quam Cels. l. 5. c. 28. *Melanen* vocat: vel stricte, quando solum albam maculam denotat, ut est apud Cels. d. l. Unde Festus ἀλφόν, quasi *Album* dictum vult. *Alphos* ex humorum vitiositate maligna, quæ in cute est, oriri, quemadmodum & de *Lepra* planum est, docet Gal. com. 3. de humor. Nimirum portiones sanguinis impuri, aquei, aut atrabiliarii, maligne corrupti serosæ, vel lymphaticæ, diversimode corruptæ, congelatæ, acedentes, sub cute stagnantes hujusmodi maculas gignere poterunt.

ALRAMUTI, i. e. Cineritium. Rul.

ALRATICA est, quando vulva mulieris non est perforata, aut est foramen parvum, & quidem vel naturaliter, vel accidentaliter. Albuca. l. 2. de M. M. c. 72. p. m. 119. Vide *Arvetti*.

ALSAMACH, vel *Alsemach* est Arabibus foramen in osse petroso, ut notavit ex Jacobo de Partibus, & Andrea Bellunensi Emil. Parifan. l. II. de Subtilit. Exerc. I. c. 1. p. 449.

ALSECH, i. e. *Alumen Jameni*, vel *plumofum*. Rul. & Johnf.

ALSELAT, i. e. *Æs ustum*.

ALTAMBUS, i. e. *Lapis rubeus*, scil. sanguis venarum hominum. Rul.

ALTANUS, nomen venti Meridionalis, vel partim e meridiana, partim occidentali plaga spirantis. Rul.

ALTARIS, id est, *Argentum vivum*. Dicitur & *Anavis*. Rul. Johnf.

ALTERANS, ἀλλοιωτικός, epitheton virtutis medicamentosæ, quando remedia, vel auxilia absque manifesta evacuatione, aut etiam augmentatione mutationem aliquam evidentem in humoribus, spiritibus, & partibus solidis inducunt. Qui ad qualitates primas dictas vulgo, caliditatem puta, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem restringunt vim *alterantem*, præter necessitatem limites *alterantium* restrin-

gunt. Jungesius Dogmata nostra M. G. P. VI. c. 2. d. 8. p. 706. seqq. ubi etiam Catalogum *Alterantium* reperies.

ALTERATIO, ἀλλοίωσις, varias habet significaciones. Generaliter denotat *qualitatum mutationem*, h. e. in aliam naturam, & a præsentis diversam transitionem; in qua significatione etiam Evacuaciones, & Adjectiones comprehenduntur. Linden. S. M. Vx. XIII. §. 335. seqq. *Alterationem* triplicem constituit haud male Fallop. *Unam*, quæ plane non lædit, v. gr. si cutis alicui nigrescit: *Alteram*, quæ toto genere est præter naturam, & læsionem infert: *Tertiam*, quæ medio se habet modo, & vel ad statum sec. nat. vel p. n. referri potest, pro majori, vel minori excessu. Tr. de Tum. p. n. c. 3. Tom. I. 620. *Strictæ* vero significat mutationem qualitatum contradistinctam ab Evacuacione, & Appositione, quemadmodum p. a. de *Alterantibus* dictum est. *Magis* adhuc *stricta* est significatio, quando per *alterationem* mutatio præsentis qualitatis in contrarium accipitur, Gal. l. 2. de Tem. c. 2. *Strictissime* sumitur, quando significat alimenti concoctionem, vel quæ fit in ventriculo, l. 3. de sympt. caus. c. 2. vel quæ fit in toto corpore, usque dum in similitudinem partis, quæ nutritur, transmutatur, l. 8. de C. M. S. L. c. 6. *Alterari* quoque, ἀλλοιωθῆναι, ab Hipp. dictum est de partibus solidis, videlicet musculus, 2. de artic. t. 21. Jung. Foef. p. 30. Ad *strictissimam* quoque videtur referri posse *Alteratio Spagyrica*, quæ est unius in alterum per similitudinem conversio, estque duplex: alia per se, quæ iterum duobus modis fit: uno, prout formæ in cælum, & istud in formas alterantur: altera, quando formæ, & cælum ita simpliciter convertuntur, ut in tertium numerum iterato converti queant, scilicet in medicinam perfectam, & plus: Alia per accidens, quando ex imperfectis projectione sunt medicina perfecta transmutatione, Dornæus in tract. Artific. supernaturale, c. 5. in Th. Chym. Vol. I. p. 288. Idem in Philof. Chymic. d. l. p. 420. 436. Specialiter mutatio argenti vivi in calcem, vel in aurum, vel in argentum, absque mitione, ita & auri in calcem, calcis rursus in aurum, &c. vocatur *Alteratio*, Tract. de triplici auri, & argent. præp. Vol. IV. p. 383. Nullam *alterationem* absque particularum concreti motu, & translocatione, hinc secretionem, ac adaptationem concipere licere, rectissime scripsisse videtur Celeb. D. D. Bohn. Diff. Chym. Phys. I. §. 2.

ALTEY plumbi, est *materia dulcis ex plumbo*, Rul. & Johnf.

ALTHAENOMAE, ἀλθαίνουμαι, idem quod *θεραπεύομαι*, *sanus fio*, curor. Legitur apud Hipp.

l. 2. de morb. XXXII. 22. XXXIV. 9. adde Foes. p. 29.

ALTHANACHA, i. e. *Auripigmentum*, *Alermer*, *Albimec*, idem Rul. & Johnf. in Lex.

ALTHEXIS, quibusdam *Altbaxis*, ἀλθεξις, ἀλθεξις, *fanationem*, medelam significat, a verbo ἀλθεῖν, *fanare*, mederi, aut etiam ἀλθισκην. Nomine usus est Hipp. 2. de artic. t. 37. ubi quædam exemplaria habent ἀθεξις, & 2. de fract. t. 12. in quo loco & verbum compositum ξυμπαλθισκομαι, h. e. *una sanus fio*, occurrit. Verbum ἀλθισκην legitur l. 2. de morb. XXXIV. 28. 34. Foes. p. 30.

ALTIMAR, est *æsustum*. Rul. & Johnf.

ALTIMIO, est *fex plumbi*. Iid.

ALTINGAR, dicitur species falsis *fæctitii*, ad purganda fundendaque metalla, cujus præparationem diversam vide apud Libav. S. Ch. Arc. 1. 8. c. 38.

ALTINGAT, est *flos æris*, vel viride æris. Rul. & Johnf.

ALTINURAUUM, est *vitriolum*. Iid.

ALTOLIZOIM, vocatur apud Helmont. *Lutum Paracelsi* (de quo infra suo loco) optime confusum, calcinatum, & usque in olei formam bullitum, quod *Fel terræ* etiam vocatur, quia est *Sal amaryum*. Sonat vero alltho oli *gestotten*, h. e. *totum conversum in oleum*, per ebullitionem. Quæ Luti eminentissima præparatio paucis mortalium sub brevi hoc symmate innotuit hæctenus. Helm. de lithias. c. 7. n. 22.

ALTRIX, idem, quod *Nutrix*, vel *Nutritiva* dicitur facultas, Gr. τροφικὴ δύναμις. Appellatur alias *Anima vegetativa*, & Platoni dicitur *Appetritrix*. Gal. comm. 5. in 6. Epid. t. 5.

* ALTUS, ὑψυλός, quid proprie significet, aliunde notum est. Tropice dicitur de somno nimio, v. gr. *Altus somnus*, *Altus sopor*, apud Seren. Samonic. Vide Keuch. in not. pag. 282. seqq.

ALUDEL, vel *Aludel* vocatur *Vitrum sublimatorium*. Rul. & Johnf. Meminit etiam Paracels. l. 6. de mort. rer. nat. Parari potest etiam fictile. *Aludel* est capitellum duplicatum, imo & quadruplicatum. Morley Collect. Chym. Leiden. proleg. c. 2.

ALUDIT, i. e. *Mercurius*. Iid.

ALVEARIUM, vocatur cavitas illa juxta meatum auditorium, ubi sordes flavæ, & amaræ, quæ Cerumen vocantur, gignuntur. Bartholin. l. 3. Anat. c. 9.

ALUECH, est *Jovis*, h. e. *stanni corpus purum*. Iid.

* ALVEOLI. Vide *Botyria*, *Phatnia*.

ALVEUS tropice vocatur Pequetto uterque Ramus lacteus tumidior a Receptaculo chyli proveniens, sub diaphragmate, cum epitheto *Am-*

pullascens. Barthol. libell. I. Anat. c. 3. append. 2. p. 615.

ALUFIR, est *rubedo*. Iid.

ALUMBOTI, i. e. *plumbumustum*. Iid.

ALUMEN, συπληρία, a vehementer adstringendo ita dictum, Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. est falsugo terræ naturæ Saturninæ, constans ex acido spiritu, & sale terrestri. Fr. Hofm. Clav. Schrod. l. 3. c. 24. §. 58. Junge Doxoscopiam Physicam Jungii cap. de *Alumine*. Gal. numerat seqq. species: *Scissile*, vel *Fissile*, σχιςλω, *Rotundum*, στρογγύλω, & *Humidum*, sive *liquidum*, υγρὸν, l. 9. de S. Fac. Schrod. vero quinque genera officialia proponit: *Rupeum*, seu *Glaciale Plumosum*, sive *lapidem Amiantum*, *Scissile*, *Saccharium*, sive *Zuccarinum*, ex rupeo mediante albumine ovi, & aqua rosacea paratum. *Catinum*, quamvis hoc proprie non sit *alumen*, sed Sal ex cineribus lignorum quorundam extractum. Vim habet adstringendi, & exsiccandi potentem. Dicitur etiam omnia vegetabilia præcipitare. Morley Collect. Chym. Leid. c. 90. Rulandus vero multo plures recenset species, & differentias aluminis, quas omnes huc adducere, non videtur operæ pretium. Mentio quoque sæpe fit *Aluminis* in Voluminibus Theatri Chymici, præsertim *Aluminis Jamenti*, cujus præparatio proponitur Vol. III. p. 95. Est vero *alumen scissum*. Rul. a Chymicis notatur caractere literæ O. *Alumenustum*, συπληρία κεκαυμένη, Chirurgis notissimum, usitatissimumque in excrecentiis vulnere absumendis. Laudat & Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 6. *Aluminis Chalcitidis*, *Ægyptii*, & *Melini* etiam meminit idem alibi, quæ loca vide apud Foes. Oec. p. 592. Plura quoque de *Alumine* legantur in Ferrante Imperato. Hist. Nat. l. 13. c. 19. seqq.

ALUMBUR, i. e. *Luna*. Rul. & Johnf.

ALUNSEL, i. e. *silla*. Iid.

ALUSAR, est *Manna*. Iid. ut & Dorn.

† ALUSA, pilulæ bechicæ Neapoli. Altimar. c. 47. ex amylo, tragacant, amygdal. dulcibus, seu oleo ipsarum, & saccharo. Iid. c. 43.

ALUSEN, i. e. *Sulphurata*. Iid.

ALUSIA, ἀλυσία, h. e. *Illotio*, sive *Lotionis defectus*. Gal. 2. aph. 50.

ALUTA, σκυτά, in genere omne *corium* significat, juxta Hesygium. Unde & epifices, qui id præparant, *Alutarii* vocantur. In foro Medico vocatur *Aluta* illud *Corium*, quo utuntur Medici, & Chirurgi ad Emplastra illinenda. Ejus exterior pars durior, & densior, interior vero mollior, quæ Hippocrati *Caro alute* dicitur, 2. de artic. t. 29. vide Gal. in com. Scr. n. 81. Rhod. in not. ad h. l. de Græco vocab. σκυτά, vide Foes. Oec. p. 575. seqq.

ALVUS, ἡ κάτω κοιλία, dicitur *venter inferior*, per quem fecum, & excrementorum crassiorum naturalis fit excretio. Hæc interdum in latitudine sanitatis, & in statu præternaturali excedit, interdum etiam deficit. Illa dicitur *Alvus liquida*, κοιλία ὑγρή, in qua liquida dejectiuntur. Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 3. Huic opponitur *Alvus dura*, σκληρὰ κοιλία, 3. aph. 25. quando pauca, & eaque indurata, Gr. σκόβαλα dicta excernuntur. *Alvus fluida*, vel *fluxa*, citior, vel cita, κοιλία ὑγροτέρα, quando liquidæ dejectiones sunt frequentiores: quo pertinet *Lienteria*, *Diarrhæa*. *Alvus adstricta*, ἄσπαστος, quando excessive sistitur, & restat, nimiumque retinentur excrementa, cap. 1. in li. 1. Epid. t. 75.

ALYXÆ, ἀλύξ, *Alyxis*, ἀλυσίς, ἀλυσμός, ἀλύξις, idem significant. Derivatur a verbo ἀλύξω, ἀλυκτίειν, angi, *anxiæte vexari*. Nomina igitur illa denotant *anxiætem*, & *corporeis inquietudinem* propter *anxiætem*, cum a fervente, & corpus inæquabiliter commovente materia primis in venis vellicatur stomachus, adeoque natura exagitat, ut præsentem rerum statum fastidiat, subindeque corporis figuram mutet, membraque dissolute admodum dispergat, Foes. in not. ad Hipp. l. Epid. p. 1056. seqq. Oec. p. 33. Dieter. Jatr. n. 44. Inter recentiores egregie *Anxiætatum* cordis, & præcordiorum descripsit generationem Franc. de le Boe Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 34. §. 87. *Anxiætas* cordis, & præcordiorum partim mali focus abdomen, partemque in tenue intestinum sese exonerantes, ac in primis pancreas, partim mali fomitem manifestat. Humorem non tantum acidum, qui dolores lancinantes, rodentesve, aut perterebrantes parit, sed insuper glutinosum, qui partibus omnibus firmiter adhærens ab iisdem recedit lentius, ac difficiliter, ac proinde urget pertinaciter: quia Bile oppressa in halitus, statusque viscosos, lentosque diductus notaram auget *anxiætem*.

ALYPIAS, est purgans bilis atræ, & species Turbith. Fallop. lib. de purg. simpl. cap. 25. Tom. I. pag. 100. quamvis idem notaverit apud Gal. medicamentum ἀλυπον esse saltem leniter subducens, sive minorativum; d. l. c. 16. cap. 62.

ALZEGI, i. e. *Atramentum*. Rul. & Johnf.

ALZEMAFOR, i. e. *Cinabrium*. Iid.

ALZILAT, est *pondus trium granorum*. Iid.

ALZIMAR, est *Virile*. Rul.

ALZOFAR, i. e. *as ustum*. Rul. & Johnf.

AMALDYNØ, ἀμαλδύνη, & ἀμαλδύνησις, significat *corrumpo*, deleo, aboleo, & *corrumpor*. Activum legitur apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Passivum lib. de genit. III. i. l. 1. de morb. mul.

XV. 13. XIIIX. 4. lib. 1. LXXIIX. 8. Vide Foes. pag. 35.

AMALGAMA, *Amalgamatio*, est *calcinatio*, vel *impastatio metallorum*, facta per *hydrargyrum*, sive *argentum vivum*. Rul. in Lex. Chym. Joh. Schrod. l. 1. c. 3. & Frid. Hofm. in clav. ad h. l. Rolfink. Ch. l. 2. c. 3. D. D. Bohn. Diff. Chym. Phys. §. 11. seq. D. D. Vvedel. Ph. J. A. F. R. lib. 1. f. 4. c. 5. p. 52. Hujus laboris quoque sæpe mentio fit in Th. Ch. Voluminibus pene omnibus. Fallop. dicitur *Amalgama* esse quoque *Mixtura Aquarum fontium* (an leg. fortium) cum metallis, tr. de Morb. Gall. c. 26. t. 1. p. 731. *Amalgama* dici quasi *Hamalgama*, juxta *Palmarium*, ab ἄμα, *simul*, & ἀλγειν, *dolere*, vel γαμῶν, *nubere*, vel μαλάττειν, *mollire*, testatur *Libav. de Igne nat. c. 30.* Dividitur in vulgare *Auri cum argento vivo vulgari*, & *Philosophicum cum Mercurio Philosophorum*. Ibid. Alias & *solutionem Martis cum Sulphure Amalgamationem* appellare non dubitavit *Schroder. d. l. p. 27.* unde & *Lagneus Amalgama* in genere dixit *Mollificationem*, in *Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. p. 729.*

AMANDINUS lapis, est *gemma coloris varii*. Extinguit omnia venena, & reprimat; quare non est *gemma contemnenda*: de qua consule *Albertum*. Rul. in Lex.

† **AMARACUS**, *Majorana tenuifolia*. *Crauto*. Epist. p. 358.

AMARACINON, ἀμαράκινον, vocatur *Unguentum præstantissimum*, paratum ex oleo, & aromaticis variis, ita dictum ab *amaraço*, ἀμαράκη, quod idem est ac *σαμύλινον*, vulgo *Majorana*. Descriptio habetur apud *Dioscor. l. 1. cap. 68. Gorr.*

* **AMARUM**, πικρὸν, dicitur *secund. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 19. 22.* & aliquoties alibi, quod calidam habet facultatem, & siccam, & cineri est simile. Generari quoque credit omnia *Amaræ* ex calefactis dulcibus, sive a calore ingenito, sive ab igne, quod tamen non videtur veritati consonum. Secundum recentiores *Amari* natura consistit in salinis portionibus lixiviosis, & alcalicis, per sulphureas, vel oleosas determinatis, & modo saltem affectionibus aliquo ab *Acri* differt, *Pechlin. de purg. c. 16.* Villis de ferment. c. 2. *Amarum* oriri ex *mistura spirituosarum, sulphurearum, & salinarum portionum existimat*, id quod de quibusdam, non vero de omnibus *amaris* concedi poterit.

AMARYGAE, ἀμαρυγαί, hoc nomine quidam *oculos*, quidam vero *supercilia* intelligunt. *Gorr.*

AMATORIA febris. Vide *Chlorosis*.

AMATORIA veneficia. Vide *Philtroa*.

* **AMAYROSIS**, ἀμάνρωσις (qs. d. *Obscuritas*) *Obscuratio* est totius lucis in oculo impedi-

pedimentum, acutis morbis accidens, quæ est imbecillis facultatis animalis indicium, Gal. c. 2. in l. 1. prorrh. t. 11. Clarius *Amavrosifis* est, cum oculi lux extinguatur defectu spirituum. Spiritu non influente cessat calor quoque. Huius defectu necessario frigent, & rigent oculi. Linden. Ex. IV. §. 92. Nullum vero manifestum in oculo apparet vitium, sed pupilla integra, & plane pura conspicitur. Differt ab *αμφλωπιᾷ*, fologradu minore, Gorr. Hipp. aliquoties meminit *αμωρῶσεως*, v. g. c. 3. l. 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. & 483. Plura loca vide apud Foef. Oec. p. 36.

AMASUM, Alias *Smaltum*, vulgo Schmalglas, est vitrum fusorium ob facilem liquefactionem. Usurpatur etiam ad picturas annulis, & insignibus inurendas. Unde *Encaustum* appellatur. Alias quoque *Terra Saracenicæ* nuncupatur, Joh. Isaac. de operib. miner. l. c. 89. & seqq. qui metallica potissimum vitra per *amausa* intelligit, in Th. Ch. Vol. III. Clarius *amausa* describuntur a Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Variis coloribus prædita esse *Amausa*, pro varietate materiæ, ex qua fiunt, prolixè ibid. videtur esse.

AMAZONIOS, *ἀμαζόνιος*, epitheton *passilli*, vel *trochisci*, cujus descriptio videatur ap. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Gorr. Facit ad stomachi subversiones, & vomitus.

AMBE, *ἄμβη*, *crepido*, lignum aliquod supra gradum scalæ Hippocraticæ, ad repositionem brachii in cavitatem alligandum. Gal. cap. 1. de artic. t. 14. 19. Ejus descriptionem, & delineationem tradidit etiam Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 1. & 2. Quin & in genere superciliosam eminentiam, quæ est in ora alicujus, vel ambitu, significat, unde & ad ossa per similitudinem refertur ab Hippocr. 4. de artic. t. 64. Vide Foef. Oec. pag. 37.

AMBAR, *Ambarum*, communiter *Ambra*, *ἄμβρα*, *Ambra* Fallop. est odoramenti genus, de quo variæ sunt sententiæ. Alii tradunt, in maris profundo, veluti fungum, concrefcere, & procellis in litus ejici, aut devorari a pisce quodam, in cujus corpore postea reperitur. Alii putant, ipsum e fontibus quibusdam scaturire, bituminis modo, aut sulphuris. Tria ejus produntur genera, fulvum, subalbidum, atrum. Calefacit, & siccit cerebrum, & olfactum roborat; senibus, & natura frigidis opem mirifice præstat. Hæc Gorr. Scroderus posteriori sententiæ accedens dixit, esse bituminis genus, ex fontibus, & alveis maris ad litus eructatum, & duplex statuit; unum *Ambra Grisea* vocatur valde odorata; alterum *Citrinum*, quod *Succinum* constituit.

Sperma Ceti quoque *Ambra subalbida* nomine quandoque venire, docet l. 3. Pharm. cap. 29. Junge Hofm. in cl. ad h. l. item C. Hofm. Paralip. Off. c. 54. 65. D. Justum Klobium in Acad. Vuittebergensi octodecim opinionones de *Ambra grysea* recensuisse, & tandem eam, quamvis hæsitandum, amplexum esse, quæ statuit, eam esse *Merdam Avis Indicæ* in Madagascar, *Aschibobuch* dictæ (licet & alteri faverit, quæ tradit, *Merdam esse Balenarum* quarundam *Trompæ* dictarum) legitur in Actis Philosophicis Oldenburgii Angli Anni 1667. Mens. Octobr.

AMBIDEXTER, *ἀμφοτέρωθεν*, dicitur is, qui sinistra, perinde ut dextra, utitur. Hæc felicitas denegatur mulieribus ab Hipp. 7. aph. 43. ob caloris nativi infirmitatem, videl. *ὡς ἐστὶ τὸ πᾶν*. Vide Foef. p. 42. Diet. Jatr. n. 50. Alias & ferrum utrinque incidens *Ambidextrum* ab Euripide dictum esse, testatur Gal. in comm. ad h. l.

* AMBLOSIS, *Ambloma*, *Amblotica medicamenta*, *ἀμβλωσις*, *ἀμβλωμα*, *ἀμβλωπικία*. Vide *Abortus*.

AMBLYOPIA, *ἀμβλυωπία*, *ἀμβλυωπία*, *ἀμβλυωπία*, idem fere quod *αμωρῶσις*, hoc est *Hebetudo oculorum*. Vide *Amavrosifis*. Perperam a Matth. Sylvatico, obignorantiam Græcæ linguæ, mutatum in *Ampliopeam*, aut *Ampliopiã*, Dieter. n. 48.

* AMBON, *ἄμβων*, est margo, labrum, sive supercilium cotylarum, & cavitatum in dearticulatione, Gal. l. 2. de U. P. c. 17. Item *crepido*, & ita idem, quod *ἄμβη*, *Ambe*, c. 1. de art. t. 19. Adde Foef. p. 37.

AMBRA. Vide *Ambar*.

AMBROSIA, *ἀμβροσία*, est epitheton quoddam splendidum nonnullarum Compositionum Alexipharmacarum, sive Theriacalium, idem significans, quod *Athanasia*, *ἄθανασία*, veluti immortalitatem promovens. Meminit illius Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Ita & in specie Philippi Macedonis Antidotus ad venena, omniumque venenosorum iclus, & internos corporis morbos dicta fuit *Athanasia*, l. 2. de Antid. c. 8. Sunt vero omnes calefacientes, & exiccantes, lib. 8. M. M. c. 7. *Ambrosia* est etiam nomen plantæ, apud Diosc. l. 3. c. 129. & Gal. l. 6. de S. F. h. t. & tribuitur diversis, v. g. Tanaceto, Abrotano, Artemisîa, Botryi, de quo vide Bauhin. in Pinace. Abraham Frambesarius integrum libellum medicum scripsit, vocans *Ambrosiopœam*, qui statim ab initio *Ambrosiam* definiuit, quod sit pura medicamenti essentia, naturæ celestis amula, spiritus instar e corporea concretionem, relicto crassamento elementari, extracta, tantaque elaborata industria, ut exigua mole plurimum

polleat, citraque fastidium, & citra noxam exhiberi queat. Divisit quoque in Universalem, & Particularem, &c.

AMBULATIO, *πάδιος*, est actio utriusque curis, quæ ab homine fit, altero quidem in terra firmato, altero vero circumlato, & ita perficitur per firmationem, & motum. Illius instrumenta sunt pedes; hujus autem totum Crus: Gal. l. 3. de U. P. c. 5. Ejus consideratio in statu sec. & prat. nat. Medico necessaria est, & utilis. *Ambulatoria instrumenta* quoque vocantur *Pedes*, *πάδιον ὄργανον*, d. l. c. 8.

* AMBUSTA, *Ambustiones*, *πυρκαϊσά, καὶ κηλίματα*, idem, quod *Combusta*. *Combustiones* sunt, quæ igne, vel ardente aqua comburuntur, ita ut bullas aliquando excitent, Gal. l. 9. & 11. de S. F. Constat autem, si quis in aqua ferventi ustus fuerit, hunc etiam affectum *πυρκαϊσάων* (non *Piricautum*, uti recte correxit C. Hofm.) i. e. *ambustum* igne notinari, l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Vide etiam Keuchen. in not. ad Samon. p. 254.

AMEIBO, *ἀμείβο*, significat apud Hipp. *mutuo*, permuto, l. de iis, q. in med. f. t. 17. & l. 6. Epid. f. 5. t. 19. ubi quidam *μετέμειβεν* legunt, Foes. p. 38.

Amenenos, *ἀμηνός*, denotat, *debile, infirmum*, ab *α*, & *μείος*, *robur*, Hipp. l. 2. prorrh. XXXVI. 13. & l. 1. de morb. mul. XIV. 12. Foes. d. l.

* AMENTIA, *ἄνοια*, idem, quod *Mentis alienatio, emotio, aberratio*. Dicitur & *Dementia*, estque delirii species, ratiocinatricis functionis veluti paralyssis, & abolitio, Gal. lib. de diff. sympt. cap. 3. Cujus causam veram determinare difficillimum est, si nullus morbus corporis concurrerit, ideo quod mentis humanæ naturam, & affectiones minus exploratas habeamus, ita ut unicuique cum Cicerone in Tuscul. roganti, Ubi, aut qualis est Mens? Ubi tua, aut qualis? potesne dicere? respondere cum Lactantio. de opif. c. 16. liceat: Mentis rationem incomprehensibilem esse quis nesciat, nisi qui omnino illam non habet, cum ipsa Mens quo loco sit, aut cujusmodi, nesciatur? Jung. Carlton. Ex. Path. VIII. §. 3. Vide *Delirium*.

AMENTUM. Vide *Ancyle*. *Amentum* etiam dicitur *Alumen scissum*. Rul. in Lex.

† AMERINA, i. e. vitex. Ruv. l. 7. c. 46.

AMETHODICUM, *ἀμεθοδικόν*, dicitur, quod sine methodo, & ratione certa fit, aut proponitur, ut solent Empirici. Blancard. in Lexic. quamvis non constet, cujus autoritate hoc vocabulum posuerit.

AMETHYSTA, *ἀμέθυστα*, dicuntur in genere *medicamenta quæ ab ebrietate præservant*: Ga-

len. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Hinc etiam dictus *Amerhythus lapis*, *ἀμέθυστος*, gemma, vel lapis pretiosus, coloris violacei, aut vini subrubri, vel nigri aqua diluti, cujus quidem nobilioris patria est India; viliorum vero Arabia, Ægyptus, Galatia &c. quin & Bohemia. Non immerito vero virtus hæc ebrietati resistendi in hoc lapide fictitia habetur a Plutarcho, item veneficiis, malisque cogitationibus. Confer ad Chiocc. Mus. Calc. f. III. p. 189. seqq. Rul. in Lex. Ch.

* AMETRIA, *ἀμετρία*, Lat. *Immoderantia, Immoderatio*, in genere est a justa temperie recessus. Gal. l. 4. M. M. c. 4. opponitur symmetriæ. Hoc vocabulum verum genus logicum constituere in definitione morbi C. Hofm. in Animadvers. ad Montan. c. 1. §. 8. censet, definiens morbum, quod sit *ἀμετρία* temperamenti, organizationis, & unitatis. Enimvero cum hoc genus non respiciat ad effectum immediatum morborum, videlicet Actiones læsas, mihi non videtur adeo accuratum, sed potius retinendum esse genus *ἀδυναμία*, sive *Impotentiam agendi*.

AMIA, *ἄμια*, piscis nomen est in mari, fluviis, & stagnis degentis, commodumque præbentis sui generis cibum, si rite paratus fuerit, de quo vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 20.

AMIANTUS, *ἀμίαντος* (perperam a nonnullis per th, vel θ scribitur) lapis est in Cypro natus, alumini scissili similis, e quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia textunt, quæ ignibus injectæ ardent quidem, sed flammis invictæ splendidiore exeunt. Diofc. l. 5. c. 156. Dicitur alias *Alumen plumosum*, item *Lapis Asbestus*, *ἄσβηστος*. Differt ab Alumine scissili, quod hoc sit combustibile. De hoc Lapide vide Schrod. l. 3. c. 8. Hofm. in clav. ad h. l. Dorn. Rul. Johnf. in Lex. Chiocc. Mus. Calc. f. III. pag. 286. seqq. Mentio quoque telarum paratarum a Venetis fit in Th. Ch. Vol. V. p. 391. Perperam vero illud linum, vel *Lapidem Asbestum* hodieque reperiri negarunt Monardes, & Amatus, uti recte ostendit ex Joh. Brabo, Mizaldo, Langio l. 1. ep. 66. & Ul. Aldrov. Casp. Reies Camp. Elyf. qu. 25. n. 2. & 11. Vocatur & *Salamander*, & *Salamandra*, Dorn. Rul.

* AMICULUM. Vide *Amnios*.

AMIDUM, pro *Amilum*, vel *Amylum*, est albissima farina concreta in panes ad Solem, Dor. Rul. & Johnf. in Lex.

AMINÆUS, *ἀμίναιος*, epitheton vini, & vitis, ab *Aminæo*, Italiz oppido dictum in Campania. Duplex habetur apud Galen. l. 12. M. M. c. 4. videlicet *Aminæum Neapolitanum*, & *Aminæum Siculum*. Est & *Aminæum* factitium ap. Constantin. Cæsar. l. de Agricult. 8. cap. 21. notante

notante Gorr. Adde Keuchen. not. ad Sam. p. 204. seqq.

* AMMA. Vide *Hamma*. In Gr. enim est aspiratum *ἀμμα*, ab *ἀπλω*.

AMMION, *ἀμμιον*. Vide *Minium*.

AMMOCHOSIA, *ἀμμοχυσία*, vocatur remedii genus exsiccando corpori idoneum, eo super arenam decumbente, & arena superingesta. Oportet autem calentissimam esse, & marinam, si ejus copia haberi possit. Fluviatilis enim humectantior est. Est autem & Sal ad eam rem efficacior, quam arena. Oribas. l. 10. 2. 8. Collect. med. notante Gorr. p. 29.

AMMODITES, *Ammodytes*, idem quod *Psammodytes*, *ἀμμοδίτης*, *ψαμμοδίτης*, nomen est serpentis grandioris in arena latentis, cujus descriptionem cum ejus veneno, & adversus hoc remediis, videas apud Aldrov. l. 1. de serpent. & drac. c. 3.

AMMONIACUM, *ἀμμωνιακόν*, dicitur 1. de succo, vel *Gummi quodam* ferulæ in Libya nascentis, cujus duo habentur genera: Unum purius, ligni, & arenarum expers, maxime coloratum, thuri simile, minutis glebis constans, odore castorei, gustu amaro, quod & *ῥρωσόν*, five *ῥωσάρα* vocatur, quasi *frustum*, aut *friatura*: Alterum impurius, & lapidosius, quod *φύραμα*, quasi *commixtionem* appellant. De Gummi Ammoniaco vide Gorr. p. 29. C. Hofm. in Officin. l. 2. c. 10. Schr. l. 4. cl. 2. n. 369. Rolfink. qui inter purgantia retulit, tr. de purgant. f. 1. art. 3. Deinde dicitur de *Sale*. Vide *Sal*.

AMMONION, *ἀμμώνιον*, dicitur *Collyrium*, maximæ commoditatis in multis oculorum morbis, quod & alio nomine *ὕγειον* appellatur. Refertur ab Aetio l. 7. inter *ἔνερδιν*, & *ἔθερόπικ*, collyria, notante Gorr. d. 1.

AMMONIS cornu, vocatur *lapis* coloris cinerei, omni armatura vacuus, & ita nodosus, quasi juncturis cohæreat, arietis cornu tam forma, quam colore referens. Rul. in Lex. ubi varias *Ammonitis* species recenset.

AMNA, Paracelso dicitur *Aqua*, quæ currit per calces, & ubi terra est alba, sicut est in Anglia, l. 1. de Tart. tr. 5. c. 2. in Schol.

* AMNIOS, *Amnion*, *ἀμνιον*, *ἀμνιον*, in neutro usurpavit Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 7. §. 17. apud Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 7. & de fœt. form. c. 2. legitur *ἀμνίον* (quod tamen correxit sua manu C. Hofm. in Græca Basil. edit.) est membrana interior fœtum involvens, five interior fœtus involucrum, unde & *Amniculum* appellatur, quod fœtum *amicia*, & obvolvatur. Membrana hæc liquorem illum aqueum, cui fœtus quasi innatat, non a sudore fœtus, multo minus ab urina, sed a colligamento aqueo, partim feminali a conceptio-

ne redundante, partim succi nutritii relicto provenientem continet. Videatur Harveus de gener. animal. in append. tit. de Membran. Barthol. l. 1. An. cap. 36. Jung. laud. supra D. D. Hofm. Jun. Diss. in Horne Microscop. p. 293. Vocabuli etymologiam, & veram significationem se juxta cum ignorantissimis nescire, ingenue fateretur C. Hofm. com. in lib. 15. de U. P. num. 1067. & ex hoc Linden. dict. l.

AMNIS *alcalisatus*, est aqua ducta per calces terrarum, ex qua desumptum est *Alcali*. Dorn. Rul. & Johnf.

* AMOLYNTON, *ἀμόλυτον*, Cœlius Aurelianus vertit, quod atrectatum manibus nihil a se inquinamenti dimittit, l. 2. de morb. cur. c. 37. Hinc *Amolynta* dicuntur *non inquinantia medicamenta*, similia his, quæ proprie *Epithemata* dicuntur, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. ubi ad *Acopa* referuntur, de quibus supra dictum.

AMONGABRIEL, i. e. *Cinabrium*. Dorn. Rul. & Johnf.

AMOR, *ἔρως*, quid in genere significet, aliunde cognitum esse debet. Strictius vero in Medicina plerumque sumitur de *Amore conjugali*, vel *libidinoso*, & refertur inter causas procatarticas sanitatis, & morborum, quatenus vel moderatus, licitus, & honestus, vel immoderatus, illicitus, & turpis fuerit, siquidem est vehementior quædam animi passio, & perturbatio, in qua spiritus vitales, & animales fervidiores redduntur, Charlt. Ex. Pathol. VIII. § 26. Vuillis An. Brut. P. 1. c. 9. Ad immoderatos, & illicitos potissimum spectat. *Affectus Eroticus* dictus, de quo integram epistolam scripsit Lang. l. 1. ep. 24. quandoque cum delirio conjunctus, præsertim in sexu fœminino, unde & *Amor insanus* appellatur, de quo videatur Sennert. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 10. Ob *Amorem* filius regis ab Erasistrato deprehensus legitur ap. Gal. c. 1. in prognost. t. 4. Aliud exemplum legitur de fœmina quadam in lib. de iis, qui morbum simulant.

AMORGE, *ἀμόργη*. Vide *Amurca*.

AMPELIS, *ἀμπελῖς*, avis nomen est, quæ & *Garrulus Bohemicus* dicitur, cujus descriptionem vide ap. Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 18. Hujus caro inter cibos gratissimos, & ipsi Turdo etiam præferenda refertur.

AMPELITIS, *ἀμπελίτις*. Vide *Pharmacitis*. Epitheton *Terræ bituminosæ*. Gorr. p. 30.

AMPHARISTEROS, *ἀμφαριστέρος*. Vide *Amphidexios*.

* AMPHEMERINUS, *ἀμφημερινός*, scil. *πυρετός*, Lat. *Febris quotidiana*. Vide *Febris Quotidiana*.

* AMPHIBLESTROIDES, *ἀμφιβλεστροειδής*. Vide *Retiformis*.

AMPHIBRANCHIA, ἀμφιβράχια, *Tonsilla*. Hippocrati dicuntur & partes vicinæ. l. de int. aff. LX. 6. & l. de dieb. crit. V. 10. Vide Foes. p. 41.

AMPHICATHEZOMĒ, ἀμφικαθέζουμαι, i. e. *Circumsedeo*. Verbum exprimens modum In-*sessus* in Semicupium, ut Decoctum circumcirca partes irriget, & mulier prorsus immergatur. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXX. 10.

AMPHICAUSTIS, ἀμφικαυστις, duplicem habere dicitur significationem. 1. notat *montanum hordeum*, quod & ἄσπεξ dicitur. Deinde *pudendum muliebre*, teste Eustathio. Gorr. p. 32.

AMPHIDEXTIOS, ἀμφιδέξιον. Vide *Ambidexter*. Alias e contrario aliquis etiam dici potest ἀμφιχειρής, *ambilius*, & per metaphoram de homine infausto usurpari quirit.

AMPHIDION, *Amphideon*; ἀμφιδιον, ἀμφιδιον, proprie significat *armillam muliebrem*, qua vel collum, vel brachia circumdantur. Per metaphoram vero Hippocr. hoc nomen indigitavit summam uteri osculi extremitatem rotundam, vel oram, l. 1. de morb. mul. LXXXIII. 8. Plura de hoc vocabulo vide apud Foes. p. 42. Gal. in Hex. voc. Hipp. quod vero Blancard. in Lex. posuerat ἐλικειδής ἐπιάντασις, in illo loco non occurrit.

AMPHIMETRIUM, ἀμφιμέτρον, est epitheton signorum affectus matricis significantium, q. d. circa matricem. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. sect. 8. t. 38. ubi in edit. Linden. occurrit Latina versio, *Circa mensem*. Foes. d. l.

AMPHIPNEUMA, ἀμφίπνευμα, h. e. *circumcirca urgens spiratio*, & est species, & symptoma magnæ difficultatis in respirando, cujus meminit Hipp. l. 4. Epid. XXIV. 17. Foes. p. 43.

AMPHIPOLOS, ἀμφίπολον, significat *pedissequam* vel *ministram*, quæ heram circumstat, ap. Hipp. l. 5. Epid. XII. 15. Foes. d. l.

AMPHISBAENA, ἀμφίσβαινα, nomen serpentis æqualis ubique crassitie, ita ut duo capita in extremitate utraque habere videatur, quamvis Aldrov. illud revera defendat, qui prolixius descripsit, & usum ejus varium Medicum monstravit, l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 10.

* AMPHISMILA, ἀμφισμίλη (perperam *Ambismela*, quia in Græco est Jota) ab ἀμφί, *utrinque*, & σμίλη, *scalpellus, cutellus*, idem, quod *μαχάειρον* est, *culter Anatomicus*, utrinque acie præditus ad sectionem, cujus inter alia instrumenta meminit Gal. l. 1. Anat. adm. cap. 10. Castell.

AMPHISPHALSIS, ἀμφίσφαλσις, dicitur *circumactio, circumductio*, oberratio. Ulus Hippocr. de cruris circumductione, ut in sedem suam revertatur. 4. de articul. t. 47. Foes. p.

43.

AMPHITANE, idem quod *Chrysocolla*. Fallop. tr. de metall. seu fossil. c. 31. Tom. I. p. 334.

AMPHODONTA, ἀμφόδοντα, dicuntur animalia, quæ in utraque maxilla dentes habent, *utrinque dentata*. Hippocr. 1. de artic. t. 28. Foes. d. l.

AMPHORA, κεράμιον, ἀμφορέας, fuit mensura certa liquidorum apud veteres, & quidem duplex: *Italica* continens libras LXXII. Galen. de pond. & mensur. c. 4. & *Attica*, quæ capacior, utpote quæ præterea *urnam* contineret, h. e. dimidiam circiter *amphoram*. Hæc in specie dicta Atticis μετρητός. Gorr. p. 32.

AMPLEXATIO, five *Basiatio*, mystice, vel Spagyricè dicitur, quando *Mercurius Philosophorum*, seu *mulier candida*, juncta fermento aureo, quod est *maritus ruber*, sustinet motum, & agitationem, & fit frequens reflexio halituum super corpus in fundo. Libav. Tom. II. Op. pag. 395.

AMPOTIS, ἀμποτις, proprie significat *æstus marini reciprocationem*, aut aquæ marinæ recessum a litore, quasi mare eam recedentem rebibere, & absorbere videatur. Per translationem vero Hipp. usurpavit de *Humorum recessu*, & recursum ad interiores partes, & ita fere coincidit cum *Palindromia*. l. de Hum. statim in princ. Gal. c. 3. aph. 2. l. 4. de San. tu. c. 10. fin. Vide etiam Foes. p. 40. Dieter. n. 226.

AMPULLA, ἀμπύλη, πομφόλυξ, quid proprie significet, notum est. Per translationem *Ampullas* vocavit Paræus prima delineamenta trium viscerum, cordis, hepatis, & cerebri post conceptionem. l. 23. Chirurg. c. 9. in Chymicis *Ampulle* vocantur vasa ampliora, ut Cucurbita, Pellicanus &c. Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. c. 2.

AMPULLASCENS. Vide *Alveus*.

AMPUTATIO. Vide *Sectio*. Valde *κατεχρηστικῶς*, & licenter usum esse de virtute medicamenti Tryphera dicti Scrib. n. 230. testatur Rho. in Lex.

* AMULETA, *πελάμματα, ελεμπίνα* appellantur, quod de collo suspendantur, aut alicui corporis parti alligentur. Gal. l. 1. de rem. fac. par. c. 1. fin. & sunt medicamenta, quæ occulta quadam virtute, & mira efficacia nos latente aliquid in corpore præstare creduntur. Helmon. *amuleta*, & *periapta* appensa agere credit vi influentiæ partim citra evaporationem illorum, partim cum *δυσπόποις*, quæ etiam sensim viribus minuuntur. Dividit etiam in Ossea, Cornea, Animalia, Plantas, Lapidea, Salina, Transparentia, & Opaca, tr. Post. medicam. n. 61. Circa omnium illorum usum multum vanitatis, quin & multum superstitionis concurrere, quotidiana testatur experientia, unde re-
cte

de Gal. vocavit ἀλογα, irrationabilia, absurda, reiiciens tanquam fabulas aniles hujusmodi mangonias, l. 6. de S. Fac. in procem. quamvis aliqua fortassis sint, quæ naturalibus, & non plane occultis viribus operantur, propterea non profus reiicienda. Videatur Dieter. Jatr. n. 683. Amuleta quoque in peste proposuit Hild. Epist. 96.

AMURCA, ἀμύργη, dicitur *sedimentum*, vel *recrementum olivatum expressarum, fex olei*, Hipp. 7. aph. 45. (Gal. in comm. ad h. l.) de Ulceribus IX. 6. 7. Ejus usus commendatus in ulceribus. Calefacit enim, & exiccatur in gradu secundo, secundum Gal. 6. de S. Fac. Vide Foef. p. 39. Gorr. p. 29. & seqq. *Amurcam* quoque appellavit Renu succenturium Humorem, credens, se scapham scapham appellare D. Joh. Jaf. Harder. in Pæon. & Pythagor. Ex Anatomico. Medic. II. p. 12.

AMYCHE, ἀμύχη, est *superficialia*, & levior *continui solutio*, vel præternaturalis, vel artificialis. In illa significatione legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXXV. 7. quæ in Coac. t. 444. dicuntur ἀμύχαιδα ἐξανθίσματα, *superficialiæ efflorescentiæ cum ulcusculis*. In hac usus est Gal. de incisuris per scarificationem l. 2. de curat. ad Glæuc. c. 7. Vide Foef. p. 46.

AMYDROS, ἀμύδρος, significat *obscurum*, & vix conspicuum. Legitur apud Hippocr. de astris usurpantem, lib. de Insomn. IIX. 5. Foef. dict. l.

AMYGDALAE. Vide *Tonsillæ*. Botanica significatione non est hujus loci.

AMYGDALATUM lac artificiale, sive Emulsio ex Amygdalis, aliisque feminibus albicanibus lege artis parata, Blancard. in Lex.

AMYLU, ἀμύλον, ἀμύλον, Hipp. lib. 2. de morb. mul. LXXVI. 3. dicitur, quod *sine mella fiat*, ut testatur Diosc. l. 1. c. 123. Foef. pag. 40. Fit. a. ex tritico, & filigine, estque cum cibus, tum medicamentum. Gal. l. 1. de al. fac. c. 8. & l. 5. de S. Fac. c. 34. alibique *Amyla* in genere quoque dicuntur *Fæcula Chymicorum*. Libav. S. Arc. Ch. l. 2. c. 1. & 21.

AMYON, ἄμιον, dicitur membrum *emusculationum*; h. e. ita extenuatum, ut musculorum delineationes non habeat sensui satis apparentes. Hipp. 3. de artic. t. 81. ubi jungitur ἄσκαρος, *carnis expertus*. Foef. d. l.

AMYTHAONIS medicamentum, ἀμύθαιον φάρμακον, vocatur compositio quædam vel ad Emplastra, vel ad Malagmata pertinens, valens ad præcordiorum tensionem, articulos contractos, convulsosque. Digerit enim, discutit, & extrahit. Describitur apud Ægin. l. 4. c. 32. Gorr. p. 31.

AN, dicitur pater Sulphur. *Anfir*, filius

Mercurius: *Anfirario*, Spiritus, Sal. Rul. & Johnf.

ANA, ἀνά, est terminus Pharmaceuticus, quo utuntur Medici, *æqualitatem mensuræ*, vel *ponderis designaturi*. Hipp. l. 1. de morb. mul. C. l. 44. quamvis Lind. omiserit. Foef. Oec. p. 43. Imo *Anatica proportio* æqualitatem infert. Libav. T. II. p. 343. *Ana* quoque in secretis mysteriis Mekubalim *Mentem* denotat, cui innatæ primæ notiones, in cuius medio federe dicuntur *Angelus*, quem vocant *Anim*, qui rei veritatem indicat. Unde & *Ana* nomen Idoli, & aliis *Anani* Divinatio. Hinc quoque *Ananiasapta*, vox magica, significans dæmonem divinatore, quem sic occulte invocant, ut ferentis, & ægyptiantis miseretur. Vide Keuch. in not. ad Seren. p. 60.

ANABASIS, ἀνάβασις, *Ascensus*, vel *ascensio*, idem est, quod *augmentum*, vel *incrementum morbi* totius, sive particularis paroxyismi. Gal. l. de morb. tempor. c. 2. l. 1. de Crif. c. 3. Hinc *Anabatica* febris, ἀνάβαστικός πυρετός, est febris continua, quæ & *Epacnastica* dicitur, de qua supra in *Acme*.

ANABETTO, ἀναβήθη. Vide *Extusio*. ANABLEPO, ἀναβλέπω, significat apud Hipp. visum prius amissum recipio. l. 7. Epid. XXV. 10. Foef. p. 46.

ANABLYO, ἀναβλύω, h. e. *ebullio*, effervesco. Hipp. l. de morb. sacr. IIX. 18. & l. 1. de morb. mul. CIV. 13. Foef. d. l.

ANABOLE, ἀναβολή, significat *rejectionem materiæ per superiora*, idem quod ἀναγωγή. Vide *Anagoge*. Gal. Vomitus vocat ἀναβολή, l. 8. de C. M. S. l. c. 3.

ANABROCHISMOS ἀναβροχισμός, non ἀναβροχισμός, uti quidem legitur apud Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 12. siquidem a βροχός, i. e. laqueus derivari debet. Significat enim *Ullaqueationem*, estque nihil aliud quam pilorum in palpebris oculum infestantium (qui affectus τετραχίσις, vel τετρίχισις dicitur) per Chirurgiam ablatio. Ægin. l. 6. c. 13. Vide Foef. d. l.

* ANABROSIS, ἀνάβρωσις, quæ & ἀβρωσις dicitur, est *solutio* continuitatis ex erosione ab humoribus mordacibus introducta. Gal. l. 5. de L. A. c. 5. & l. 4. M. M. c. 1.

ANACAR, ἀνάκας, significat apud Hipp. *in partem superiore*, εἰς τὸ ἄνω μέρος, uti ὀπίσθη, *in partem inferiore*. Gorr. Foef. & Gal. expof. voc. Hipp. quamvis locum Hipp. nullus horum citaverit.

ANACATHARSIS, ἀνακάθαρσις, *purgationem per spua* in specie significare ap. Hipp. 5. aph. 8. testatur Gal. in com. ad h. l. confirmat Dieter. n. 56. quamvis Blancardus late exposuerit per omne medicamentum per superiora purgans, v. g. Vomi-

Vomitorium, Sternutatorium, Masticatorium &c. qua auctoritate ipse videat.

ANACESTOS, ἀνάκεστος, i. e. incurabilis. Foef. p. 47.

ANACHMUS, est spiritus incorporeus. Dorn. in Diæt. Paracels.

ANACHREMPIS, ἀνάχρησις dicitur Lat. Excretio, sive per creatum sputi rejectio. Hipp. Coac. t. 24. 244. 320. & alibi. Idem est, quod ἀπόχρησις. Foef. p. 56. 57.

ANACINEMA, ἀνακίνημα, significat commotionem corporis, quæ inter exercitationes ponitur ab Hipp. l. 2. de Diæt. XLII. 5.

ANACLISIS, ἀνάκλισις, vocatur articuli flexio, cum recurvatur, & retorquetur in exteriorem partem, ut de interna manus extensione scripsit Hipp. l. de fract. t. 11. Plura apud Foef. p. 47.

ANACLISIS, ἀνάκλισις, dicitur decubitus ægyptium. Hipp. de dec. orn. XI. 1. ἀνακλισμός vero vocatur ea pars fellæ, in quam dorso recumbimus, l. de artic. t. 22. Foef. d. l.

ANACOCHE, ἀνακοχή, ἀνακόχσις, dicitur inhibitiō, retentio, mora, retardatio, a verbo ἀνακοχέω, inhibeo, remoror, quo aliquoties usus Hipp. l. de artic. t. 30. & c. 2. t. 47. l. de Corde IIX. 15. Vide Erot. in Onomast. p. 18. f. Foef. p. 48.

* ANACOLLEMA, ἀνακόλλημα dicitur medicamentum, quod in affectionibus oculorum fronti imponitur, & veluti agglutinatur ad restringendum fluxiones. Gal. de rem. fac. parab. c. 10. & l. 11. de S. Fac. §. Ovor. fac. l. 6. de C. M. S. G. c. 8. Pertinet ad Frontalia. Morell. de form. rem. l. 2. f. 2. c. 1.

ANACOMIDE, ἀνακομιδή, dicitur refectio, recreatio ægri ex morbo. Coac. t. 220. 235. & l. de Aff. XXXIIX. 9. Nam verbum ἀνακομιζέω, significat ægrum reficere. l. 2. de morb. XV. 14. 26. XXI. 17. l. de fract. t. 48. Dicitur etiam simpliciter κομιδή, & κομιζέω, l. de Affect. XLV. 13. L. 13. & κομιστής, reficiens, dict. l. L. 1. Foef. p. 47.

ANACONCHIZO, ἀνακογχίζω, idem, quod ἀνακοχέω, inhibeo. Hippocr. Mochlico. l. 4. Foef. d. l.

ANACONCHOLISMOS, ἀνακογχολισμός. Vide Gargarysmus.

ANACTESIS, ἀνάκτησις, est vivium restauratio, & reparatio, idem quod ἀνάκλησις, Hipp. l. de vet. med. IX. 6. Foef. p. 48.

ANACUPHISMA, ἀνακύψισμα, corporis allevationem, & sublevationem significat, quæ pertinet inter corporis exercitationes. Hipp. l. 1. de diæt. XLII. 6. Foef. d. l.

ANACTICAO, ἀνακτικάω, i. e. perfundo, admisceo, subigo. Legitur apud Hipp. l. 2. de

morb. mul. XLIX. 37. LXII. 10. LXXXIIX. 11. Foef. d. l.

ANACYCLEON, ἀνακυκλών, i. e. Circulator, idem quod Agyrtæ. Hipp. l. de dec. orn. I. 21. Foef. d. l.

ANACYPTO, ἀνακύπτω, i. e. sursum tendo, ad superiora feror. Hipp. l. 5. Epid. XX. 9.

ANACYRIOSIS, ἀνακυρίωσις, denotat gravitatem, & auctoritatem Medici, quam habere debet ap. ægros. Hipp. IX. 9. Foef. d. l.

* ANADIPILOSIS, ἀναδίπλωσις, est paroxysmorum reduplicatio. Gal. de Typis c. 4. Dicitur & Epanadiplosis, ἐπαναδίπλωσις, a fermenti febrilis copia, & heterogeneitate dependens; fit hoc symptoma in semitertiana. Gorr. p. 32.

† ANADOSIS, distributio Chyli ad Jecur. Diadosis, distributio sanguinis in univerrum corpus. Asellius de Venis lact. c. 22.

* ANADOSIS, ἀνάδοσις, est nutrimenti per vasa distributio, quod idem est ac digestio. Differre dicitur a ἀλάδοσις, quod hæc sit traditio, vel porrectio nutrimenti in singula invisibilibus meatuum, vasorum, extimarumque partium substantiam intimam. Gal. l. 2. de fac. nat. c. 6. Verbum etiam ἀναδίδομι significat distribuor, & usurpatur ab Hippocr. de doloribus, l. 1. pror. rhet. c. 3. t. 26. & l. 4. Epid. XIX. 21. Foef. pag. 45.

ANADROME, ἀναδρομή apud Hipp. est doloris recursus ex inferioribus ad superiora. l. 1. pror. II. t. 35. 51. Coac. t. 308. 314. 316. Foef. d. l.

ANAEDES, ἀναίδης, impudens. Hinc Adverb. ἀναίδες, impudenter; ab Hipp. vero per translationem sumptum pro affatim, copiose de aqua in asperam arteriam irruente. l. de Corde III. 1. Foef. d. l.

ANAENOMAE, ἀνάνομαι, i. e. renuo, respuo. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 4. Foef. p. 46. Erot. in Onom. p. 27. f.

ANAESTHESIA, ἀνααισθησία, i. e. Sensus privatio. Vide Stupor.

ANAGARGALICTA, ἀναγαργαλιχτα. Anagargaristum, ἀναγαργαρίστον. Vide Gargarysmus.

ANAGNOSIS, ἀνάγνωσις, non modo communiter Lectionem significat, ut patet ex Hipp. præc. X. 10. Vide Lectio: sed etiam persuasionem denotare quidam volunt, quemadmodum & verbum ἀναγιώσκω ita plerique Interpretes verterunt apud Hipp. l. de artic. t. 3. Vide Foef. Oec. p. 45.

ANAGOGE, ἀναγωγή, est reductio, recessus humorum. In specie per superiora excretionem significat apud Hipp. Coac. t. 334. Apud Diosc. l. 2. parabil. c. 30. & Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. significat ἀναγωγή refectionem sanguinis, ἐξ ἀναγωγῆς, significat repetitis vicibus, sicut fit respiratio. Linden. S. M. Ex. V. §. 49.

ANAGRAPHÉ, ἀναγραφή, dicitur medicamentorum præscriptio, vulgo *Recepta*. Harum copiam in promptu habere debet Medicus ex præcepto Hippocr. l. de dec. orn. VIII. 18. Foef. p. 45.

ANAÏSSO, ἀνάισσω, h. e. *refugio*, irrumpo, sursum cum impetu feror, sæpe usus Hipp. de morborum *recursu*, ut l. 3. Progn. t. r. Coac. t. 299. l. de morb. fac. I. 14. l. de int. aff. LI. 23. l. de virg. morb. II. 8. &c. Vide Foef. p. 46.

ANALGES, ἀναλγες, dicitur *imbecillum*, e-viratum, viribus destitutum, ab alpha, & ἀλγή, *robur*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXIX. 6. Foef. p. 49.

ANALDES, ἀναλδής, i. e. *non capiens*, aut affertens *incrementum*, *insalubris*. Hipp. d. l. XXXVII. 11. Foef. d. l.

ANALENTIA, est terminus Paracelsicus factus, speciem Epilepsie denotans, quemadmodum & *Catalentia*, & *Epilentia*, tract. 2. de morb. ament. c. 1.

ANALEPSIA, vocatur Epilepsia, quæ provenit a stomacho, quasi læso a conversiva ad caput, uti vult Joh. Anglic. Ros. Angli. p. 35. Verum hodieque non est in usu.

ANALEPSIS, ἀνάληψις, dicitur *refectio*, re-nutritio, Gal. de marc. c. 9. idem quod ἀνακομιδή, vel ἀνάστροφις. Hinc *Analeptica*, ἀναλεπτική dicitur pars Diæticæ, & sive victus ratio, quasi *Refectricem dicas*, & debetur his, qui convalescunt ex morbo. Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. ad Thrasylbul. c. 30. *Analepsis*, ἀνάληψις, etiam dicitur de modo appendendi membrum fractum, præsertim manum per mitellam. Hipp. 2. de iis q. in med. t. 33. Foef. p. 49.

ANALGESIA, ἀναλγησία, significat indolentiam, sive defectum doloris, tum in statu sec. nat. tum in præternaturali, propter partium ἀνωδυσίαν, & stuporem.

ANALMYRON, ἀνάλμυρον, *insulsum* significat, Gal. in Exec. voc. Hipp. Foef. p. 50. Gorr.

* ANALOGISMUS, ἀναλογισμός, est comparatio causarum morbidarum, præsidiorumque juvantium per similitudines, Gal. de opt. sect. ad Trasyb. c. 11. sive *Analogismus* est ratio, quæ ab evidenti aufpicatur, rei obscuræ faciens cognitionem, c. 1. Progn. t. 6. (quamvis in Græco textu non habeatur) Dogmaticorum propria, quemadmodum *Epilogismus* Empyricorum, ceu communis ratio, & omnium assensu conspecta. *Analogismum* etiam ab indicatione vera dogmatica exclusum vult Gald. d. l. sed male, nostro quidem iudicio. Videantur nostra Dogmata Med. Gen. P. IV. cap. 1. d. 3. p. 459. seqq. Medicina Rationalis, sive Dogmatica etiam vocatur ἀναλογιστική, & Medici Dogmatici, ἀναλογι-

στοί. Gal. l. de sect. ad tyron. cap. 1. fin. ANALYSIS, ἀνάλυσις, *consumptio*, imminutio, idem, quod *μετάσις*. Dicitur de cerebro apud Hipp. l. 6. Epid. l. 3. t. 1. a verbo ἀναλίσκειν, *consumere*, quo usus idem 1. aph. 14. & lib. de ver. med. XIX. 17. 31.

ANALTHES, ἀναλθές, *incurabile* significat. Hipp. 4. de artic. t. 26. Foef. p. 49.

ANALTOS, ἀναλτος, h. e. *insulsum*, sine sale. De cibariis frequenter usurpavit Hippocr. l. 2. de morb. LII. 14. LIII. 36. lib. de nat. mul. XXXII. 20. lib. 2. de morb. mul. XXI. 12. item de sputo, lib. 1. de morb. mul. XXV. 4. Vide Foef. p. 50.

ANALYSIS, ἀνάλυσις, est alicujus corporis in sua principia resolutio. Huc pertinet Anatomica partium corporis humani demonstratio, ut & pertractatio alicujus argumenti, vel materiæ fundamentalis, & secundum omnes ejus partes instituta.

ANAMIX, ἀνάμιξις, adverb. significans permixtum, *promiscue*, legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 4. quamvis Linden. legat ἀνάμιξος, Foef. d. l.

ANAMNESIS, ἀνάμνησις, Lat. *Recordatio*, *Reminiscencia*, Gal. l. de plenitud. c. 9. Hinc & *Anamnesticæ*, ἀναμνηστικῆ signa quædam dicuntur ad Diagnostica pertinentia, quæ præteritum statum sive secundum, sive præter naturam in memoria revocant. Vocantur alias *Rememorativa*. Vide Dogm. nostr. Med. Gen. P. III. c. 1. d. 6. p. 303.

† ANAMNITIS, *Reminiscencia*, *memoria*, *recordatio*, *admonitio*, *commemoratio*.

ANANCE, ἀνάγκη, Lat. *Necessitas* dicitur: *Coactio*. Hinc verbum ἀναγκάζω, *cogo*, *necessitate* impello, & ἀναγκάζω, *necessarius*, descendunt. Omnibus his vocabulis usus est Hipp. v. g. 1. aph. 8. 19. 3. aph. 11. 6. aph. 50. & 58. Vide Dieterich. num. 51. seqq. Quod vero in specie etiam ἀνάγκη violentam operationem Chirurgicam, præsertim extensionem, aut impulsionem in luxatis, & fractis membris Hipp. significet, uti vult Gal. c. 2. de fract. t. 42. & alibi, non mihi videtur vero simile, quia saltem illa significatio ex connexione, & applicatione expressa ad materiam talem resultat. Vide *Necessitas*. ἀναγκάζω, *necessarius*, dicitur vel de rebus, quæ æternitatem, sive perpetuitatem a natura nasci sunt, ut ita fiant, & ordinem ex *necessitate* habent, quibus opponuntur *Res Contingentes*, & opinione nitentes, & ἔνδοξα: vel de rebus seriis ad commodam vivendi rationem apprime facientibus, ex Coac. t. 98. Vide Foef. p. 44.

ANANDRIES, ἀνανδρίας, dicitur *Eviratus*, *Es-feminatus*, quales sunt castrati. Hipp. l. de A. L. & Aq.

& Aq. XLIX. 4. quamvis Linden. cum Mercuriali legat *ανάσεις*. Dicuntur & *άνανδροι*, quod vocabulum proprie significat *feminam virum non expertam*, l. 1. de morb. mul. XIII. 19. Foef. p. 40.

ANAPALIN, *ανάπαλιν*, h. e. *ex adversa parte, e contrario*: opponitur τῷ κατ' ἴξιν, sive *e directo*. Hipp. 1. prorrh. III. t. 33. Gal. in comm. ad h. l. & c. 1. progn. t. 32. 1. aph. 21.

ANAPALINDROMEO, *ανάπαλινδρομέω*, significat *Recurro*, & quidem *per oppositum*. Dicitur de fascia, quæ circumvoluta ad eum locum recurrit, ubi prior desit. Hippocr. 1. de fract. t. 30. Foef. dict. l.

ANAPAUSIS, *ανάπαυσις*, *otium, remissionem, quietem* significat. Hipp. 4. aph. 13. de nat. hum. II. t. 1. lib. de Medico IV. 23. Unde & verbum *ανάπαύομαι*, *requiesco*, cesso, quod legitur 2. de R. V. I. A. t. 50. & f. 4. t. 44. Vide Foef. dict. l. Dieter. n. 59. Vide *Requies*.

ANAPETIA, *ανάπητις*, significat *expansionem meatuum*, quæ obturationi eorum opponitur. Occurrit apud Gal. l. 1. de morb. diff. c. 5. ad quem locum vide Leonh. Fuch. Comment. p. m. 22. b.

ANAPHALANTIASIS, *ανάφαλαντίασις*, dicitur *defluvium pilorum in superciliis*, sive *φαλακρύτης in Capite*. Gaza *salitium* vocat, sed tantisper, inquit, dum melius vocabulum invenit. Gorr. p. 35.

ANAPHONESIS, *ανάφωνσις*. Lat. *Vociferatio*. Vide *Clamor*. Est vehementior exclamatio pectus, & vocis organa exercens, inque iis calorem nativum excitans, corporis solidas partes corroborans, excrementa attenuans, & repurgans. Plura exercitationis commoda vide apud Gorr. p. 35.

ANAPHORA, *ανάφορα*, significat apud Hippocr. *gratiam, vel meritum*, quod alicui debetur, l. de arte V. 13. Deinde etiam notat *rejectionem materię per os*, Foef. Oec. p. 56. Ita & *ανάφοροί* dicuntur *οί αίμοποϊνοί*, qui sanguinem ex infernis partibus per os reiiciunt. Gorr. Ita & verbum *ανάφέρω* habet diversas significationes. Vel enim sumitur pro *perferre*, tolerare, l. 4. de mor. XVII. 9. XX. 30. XXI. 3. XXIII. 38. Vel notat *restituere sanitati*, 2. aph. 43. & lib. 4. de morb. XXVII. 50. Vide Dieter. n. 63. Vel significat *vehementer spirare*, aut *respirare*, l. 2. porrheth. XX. 2. Jung. Foef. p. 55. seqq.

ANAPHORYSSO, *ανάφορύσσω*, idem quod *φορώω, φορύσσω, pinso, subigo* ad modum farinae. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXIII. 29. LXXXII. 6. & l. 2. LXXXV. 19.

ANAPHRODISIA, *ανάφροδισία*, dicitur *impotentia Venerea*, sive *ineptitudo ad congressus*

conjugales, & legitur apud Bonett. Medic. Sept. l. 3. f. 33. c. 7. p. 876.

ANAPHRON, *άναφρον*, h. e. *sine spuma*. Hipp. l. de humor. III. 2. Foef. p. 16.

ANAPHYRAO, *ανάφυραώ*, significat *subigo, commisceo*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVII. 19. 24. Foef. d. l.

ANAPINOMAE, *ανάπινομαι, absorberi, exugri* significat. Hippocr. 2. de artic. t. 25. Foef. p. 51.

ANAPLISIS, *ανάπλασις*, dicitur Hipp. *confirmatio, membri fracti restitutio, compositio, & reparatio*, ita ut fracturæ extrema sese mutuo contingant, & partes e directo statuuntur. Est idem quod *εξέπλασις*, uti patet ex 3. de ijs q. in med. f. t. 19. & 32. Vide Foef. d. l.

* ANAPLEROSIS, *ανάπλήρωσις*, in genere significat *Repletionem*. Alias specialiter ita dicitur pars Chirurgiæ, qua restituuntur deficientia. Idem significat, quod *πρόσθεσις, appositio*. Barbett. Chirurg. P. 1. c. 1. Hinc & *ανάπληρωτικά* dicuntur medicamenta, quæ alta vulnera carne complent, cicatrices incrassant, & limpidunt. Gal. de dynamid.

ANAPLEUSIS, *ανάπλευσις*, dicitur *fluxuatio, innatio*, & usurpatur de osse corrupto ab Hipp. Coac. t. 239. quando os pure corruptum separatur, ut *fluxuet*, siceretur, & decidat. In specie quoque de dentibus corruptis exundantibus, & deciduis legitur l. 4. Epid. IX. 1. De squamula ossis corrupti apud Ægin. l. 6. c. 107. dicitur verbum *ανάπλευν*, *resolvi*, & *emergere*. Foef. dict. l.

ANAPNEUSIS, *ανάπνευσις, Anapnoe, άναπνοή*. Vide *Respiratio*.

ANAPSYXIS, *ανάψυξις*, est *Refrigeratio*. Hipp. 3. de fract. t. 8. Usus est etiam aliquando verbo *ανάψύχην, refrigerare*, v. g. d. l. t. 5. l. 14. & c. Foef. p. 57.

ANAPTYO, *ανάπτύω*, significat *Expuo materiam e partibus inferioribus sursum retractam per os*. Hipp. Coac. t. 389. 390. Progn. II. t. 43. Foef. p. 52.

ANAPTYSSOMAE, *ανάπτύσσομαι*, i. e. *explicor, expandor, extendor*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. LI. 5. 16. l. de dieb. crit. III. 4. & IV. 1. Foef. d. l.

ANARISTESIS, *ανάριστισις*, significat *abstinentiam a prandio*, l. de Insomn. IV. 13. & XIV. 11. vide *Impransus*. Foef. p. 52.

ANARMA, *άναρμα*, idem quod *Atomī, άτομοι*, corpuscula minutissima simplicissima, q. d. *impactibilia*. Gal. fragm. de subst. fac. nat.

ANARRHEGNYMAE, *άναρρήγγυμαι*, i. e. *disrumpor, diffingor*. Hipp. 2. de fract. t. 22. & ulcera *άναρρήγγυμια* dicuntur, quæ præpropere cicatrice obducta rursus recrudescunt. Coac. t. 430. l. 1. de morb. XIX. 6. Dicitur etiam

ἀναρρημι alias d. l. XIIX. 10. 11. Foef. d. l.

ANARRHINON, ἀναρρηνον, i. e. per naves rodens; q. d. ἀνὰ ῥηῖνῶν, Gorr. p. 34. Foef. d. l. alii explicant per cutem.

ANARRHOPIA, ἀναρροπία, dicitur humorum versus superiora inclinatio, & latio, quemadmodum e contrario κατάρροπία eorumdem versus inferiora impetum, & inclinationem significat. Utramque observandam Medico inculcat Hipp. l. de humor. l. 21. Ad intestina quoque revoluta applicat Linden. Ex. IV. §. 100. Foef. p. 321.

ANARTHROS, ἀναρθρος, dicitur homo crassus, carnosus, articulis non apparentibus, h. e. informis præ crassitie. Hippoc. l. A. L. & Aq. LVII. 5. Alibi dicitur εὐσπικχέες, q. supercrassi. d. l. XXXIIX. 3. Foef. p. 52.

ANAS, ἄνασσα, ἦπαρ, ἦτορ, quid significet jam puerise Dictionariis notum est; nimirum avem quandam aquaticam palmipedem. Sunt vero Anates vel domestici, vel Feri. Reliquas differentias, nomina, proprietates quis enumeret? Ut ex quamplurimis aliquot saltem nomina referamus, Boscas, Querquedula, Penelops, Anas Glaucia, Circa, Capella, Amarillus, Branda, Fulca, Muscaria, &c. Huc pertinere videntur & omnes Mergi species, de quibus una cum usu in cibis, & medicina explicatis vide Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 24. seqq. Cum victu gaudeant impuro, sordidoque præsertim Domestici, carnem habent præz concoctionis; Ferinæ fortassis meliorem. An vero delectus partium sit habendus, juxta distichon Martialis:

Tota quidem ponatur Anas, sed peiore tantum,
Et cervice sapit, cætera redde coquo.

non immerito in dubium vocari potest cum C. Hofm. l. 5. Instit. Med. c. 20. §. 7. quia totum corpus uno gaudet sanguine, succoque nutritio, ut ita partes posticæ æque bonæ sint, si bonitas toti quædam insit. Jung. & Renat. Moraus ad Schol. Salernit. c. 64. p. m. 620. seq. Bruyerin. de re cibari. l. 15. c. 31. Deodat. Penth. Hyg. l. 1. c. 36. Jonst. Synt. Med. l. 1. Tit. l. c. 2. art. 3. punct. 3. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 45.

ANASARCA, ἀνασάρκα, vel divisum, τὸ ἀνὰ σάρκα, quæ & Catasarca, Hyposarcidijum, & Episarcidijum dicitur. Hydrops species est prima, & mitissima, in qua humidis substantia tenuis copiosa, & cruditates in tota inferiore thoracis regione acervantur, habitusque totus pituitæ plenus redditur. Gal. com. 4. de R. V. l. A. t. 111. Diciturque Anasarca, & Aqua inter cutem, vel intercus, quod per carnem ille humor pituitosus crudus fluat. l. defin. Med. Vocatur etiam Leucophlegmatia, pro quo Gippuritur disjunctis vocibus, λευκὸν φλέγμα, 7. aph. 29. quique ea corripiuntur, una voce ab eo-

dem λευκοφλεγματῆνες dicuntur. Coac. t. 248. Describi poterit ex veris Artis principiis, quod sit intumescencia in toto corporis habitu notabilis, & vestigium impressi digiti retinens, cum languore, pallore, respiratione difficili, aliisque symptomatibus cachexiam comitantibus, proveniente succi nutritii, & lymphæ aquosa impuritate excedente, & stagnante, sanguinis, & flammæ vitalis deficientem spirituositatem simul conjunctam habente. Hinc apposite satis jam olim Serenus Samonicus in carmine appellavit Lymphaticum errorem. Keuch. not. ad eund. pag. 193.

ANASECOO, ἀνασηκῶν, e. rependo per equipondium, a σήκωμι. Communiter significat resarcire, & addere, quod deficit. Legitur ap. Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 33. Foef. p. 52.

ANASPASIS, ἀνάσπασις, i. e. Retractio. In specie de ventriculo dicitur, apud Hipp. l. de vet. med. XX. 11. quamvis Foef. legi malit ἀνάσπασιν, Oec. p. 52. Enimvero nulla cogit necessitas permutandi, cum sensus sit clarus: ventriculum scilicet adhuc a priori fermentatione ferventem indigere majori retractione, scilicet a novis alimentis, & quiete. Quod si enim ἀνάσπασις legatur, non video, quomodo excufari possit τωτολογία, Hippocrati minime familiaris.

ANASPONGIZO, ἀνασπογγίζω, significat spongia abstergere, emundare. Hipp. l. de Ulcer. IV. 12. Sed & lane illinere medicamentum aliquoties denotat. v. g. l. de nat. mul. XXV. 6. l. de mor. mul. CXVII. 4. & sapius alibi Foef. d. l.

ANASSYTOS, ἀνάσυστος. i. e. sursum impulsus, diciturque de Aere, a σίσμαι, vel potius σάσαι, agitator, impellor. l. 2. de morb. mul. XVI. 11. Foef. p. 53.

ANASTASIS, ἀνάστασις, in specie significat apud Hipp. exsurrectionem, cum æger ad egerendum surgit. Coac. t. 616. 620. 621. l. 3. Epid. ægr. 3. & alibi. Alias verbum ipsum ἀνάσσειν, vel ἀναστῆναι, usurpatur de in statu reconvallescentiæ constitutis, 4. aph. 32. Vide Foef. d. l. Dieterich. n. 7.

ANASTELLO, ἀνασέλω, & ἀνασέλωμι, h. e. retrabo, diduco. Hipp. de vuln. c. XIX. 4.

* ANASTOCHEIOSIS, ἀναστοχέωσις, q. d. Reelementatio, seu Resolutio in elementa, est colliquatio, seu resolutio, aut dissolutio aliquando totius corporis substantiæ, aliquando succorum, qui in venis sunt duntaxat. Quod autem ex ea colliquatione provenit, alias ad ventrem confluit, alias ad urinas, alias ad sudores pellitur. Gal. l. 3. de sympt. caus. c. 2. ἀναστοχέωσιν, ἀνάλυσιν, κὶ συνίτηξιν, idem allimare videtur Castell. Vide Colliquatio.

* ANASTOMOSIS, ἀναστόμισις, h. e. Oculorum apertio, duas potissimum habet significaciones:

1. Denotat osculi, vel extremitatis in venā, vel arteria apertionem, ex qua sequitur sanguinis profuvium, uti in hæmorrhagia narium, menstruo fluxu, & hæmorrhoidibus; aliquando vero & a pulmonibus, & e ventriculo hoc modo sanguis rejicitur. Huius causas tres proposuit Gal. l. 5. M. M. c. 2. vasis imbecillitatem, sanguinis copiam, & denique ejusdem acrimoniam corrosivam. Est ergo species solutionis continui, quamvis & in statu sec. naturam locum habeat, uti dictum de menstruis, & hæmorrhoidibus. Differt a *διασπινδιση*, sive *transudatione*, quod in hac tanta vasorum apertionem nonndum sit, sed saltem tunicularum rarefactio cum sanguinis tenuitate, Ibid. Secundum hanc significationem appellantur *Anastomotica*, *αναστομωτικά*, medicamenta, quæ ora vasorum aperiendi vim habent, calida scilicet acria, & quodammodo mordacia, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 14. quod vero etiam addiderit, debere esse crassatum partium, non videtur veritati consonum; quin potius contrarium locum haberet, ut esse debeant tenuium partium. Hippocrati tale medicamentum dicitur *αναστομωτήριον*, l. de nar. mul. CV. 24. Latine quoque *Deobstruens* dici solet. Verum numquid obstat, quominus hæc significatio etiam ad alia vasorum genera præter sanguinea transferri, & applicari queat, v. g. ad Vasa lymphatica, ductus salivales, quorum etiam in catarrhosis, & reumaticis affectionibus, hydropes, & aliis similibus fieri solet *αναόμωσις*, & *apertio*? Ego non video. Obiter notetur, vocabulum *Αναστομωτήριον* ab Hipp. plane accipi in contraria significatione, ita ut denotet *restrictivem*, *arctiorem* uterum, de quo prædicatur, l. 1. de morb. mul. l. 17. vide Foef. p. 53. II. *Anastomosis* significat mutuum *venarum*, & *arteriarum connexionem*, veluti *Exosculationem*, vel *Inosculationem*, unde & *Osculatio* verti posset; de quo integro capite egit Gal. l. 6. de U. P. c. 17. quamvis in assignando usu rem acu, quod dicitur, non retigerit, neque ejus Commentator C. Hofmannus *ο μωωστήρις*. Est vero notissima utilitas, ut sanguinis motus reciprocos, & circulatio eo expeditior fieri possit per totum corpus, de qua suo loco plura dicenda. De variis vasorum Anastomosis vide apud Barthol. Anatom. Sua & loca quærantur in Indice; quamvis hodieque sint, qui venarum, & arteriarum *Anastomoses* ausint negare. Ita Blancardus somnium vigilantium appellare non est veritus, ob rationem quod hypothesis hæc circulationis legi vim inferret. Enimvero non sufficit dixisse, sed & probare hanc rationem debuisset. Sane, posito saltem, non concessio, si in tenuioribus utriusque generis vasis fieret mutua

αναόμωσις, ut sanguis ex arteriis promptius transire posset ad venas, hoc non inferret vim Circulationi, quin potius hanc juvaret.

† ANATES, morbus ani, seu podicis, ex Festo, & glossis Balbi Jan. Laurenbergius in Antiquario.

* ANATASIS, *ανάστασις*, est *tentio ad loca superna* per translationem, Gal. in defin. Med. cui opponitur *κατάστασις*, de quo infra in *Catastasis*. Alias verbum *ἀνατείνεσθαι*, *contentis esse viribus*, firmis, & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est, ex Hipp. l. 2. prorrh. XI. 7.

ANATHERMAENOMAE, *ἀναθερμαίνουμαι*, i. e. *Recalesco*, revocor ad calorem. Usurpavit Hippoc. sæpe de membris externis antea refrigeratis, v. g. l. 1. Epid. f. 2. t. 5. l. 3. agr. 12. l. 1. prorrh. f. 2. t. 31. 32. aliquando etiam de febrili recalescentia, v. g. prognost. S. II. t. 63. Coac. t. 35. Vide Foef. p. 45.

ANATHLISIS, *ἀνάθλιξις*, idem quod *ἐκθλιψις*, *eliso*, *expressio*. Erot. in Onom. pag. m. 21. b. Foef. d. 1.

ANATHREPSIS, *ἀναθρεψις*, i. e. *Renutritio*, *refectio*, qua corpus restauratur, & cutis per extenuationem largior corrigitur, Hipp. l. Epid. f. III. Verbum *ἀναθρεψομαι* dicitur de victu reconvalescentium. Hipp. de vet. med. XXIII. 21. Dieter. n. 55.

ANATHYMIASIS *ἀναθυμίασις*. Vide *Evaporatio*.

* ANATOMIE, *Anatomia*, *ἀνατομή*, est humani corporis, ut & brutorum, abditarumque ejus partium artificiosa dissectio, & speculatio, ut sensibus, quæ in iis delitescant, patefiat, pleniorque, & facilius earundem instituat curatio. Gal. def. med. Hujus studium maximum jam olim apud veteres fuisse non modo Medicos, sed etiam Philosophos, testatur idem l. 2. Anat. adm. c. 1. Hujusmodi exercitia vocantur *ἀνατομικαὶ ἐργασίαι*, & qui exercent, *Anatomici*, *ἀνατομικοί*, dicuntur d. t. l. 1. c. 5. Dupliciter instituitur, in mortuis, qua brutis, qua hominibus: & in vivis brutis tantum. Homines enim minime vivos esse disseccandos recte judicat idem l. 2. de Temper. c. 6. Meo quidem judicio *Anatomia* ad Phisicam potius, quam Medicinam pertinere videtur, siquidem corporis naturalem constitutionem investigat. Jung. Barthol. in præm. Anatom. Porro vocabulum hoc Chymici quoque in suum rapuerunt forum, eam appellantes *Anatomiam Spagyricam*, Dorneus tract. vita brevis in Th. Chym. Vol. I. p. 460. *Anatomia Effata* quid significet, Vide *Essatum*. Apud Rul. *Anatomia Effata* dicitur pars morborum, in Lex. ut & Johnf.

ANATRESIS, ἀνάτρησις, perforatio dicitur, idem quod ἔρησις, sumiturque pro Trepanatione a Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

ANATRIBE, ἀνατριβή, idem quod ἀνάτρησις, Legitur ap. Moschion. de morb. mul. c. 135.

* ANATRIPSIS, ἀνάτριψις, idem quod τριψις, quamvis illud usitatus sit apud veteres, quam hoc, significat *Frictionem* non solum eam, quæ ab inferiori parte sursum procedit, sed etiam quamcumque, Gal. cap. 3. de iis q. in med. f. t. 25.

ANATRON, 1. sumitur pro *felle vitri*, quod nihil aliud est, quam spuma materiæ, ex qua vitrum fieri debet. 2. Pro *terra Saracenica*, cujus sunt tres species, Nigra, Rubra, Cœrulea. 3. Pro *excrecentia alba, ac lapidea*, quæ in petris crescit, in modum Usneæ albae, a quibusdam Sal Nitrum vocata. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Schroder. Pharm. l. 2. c. 79. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 92. Sal *Anatron* est mistura salina ad fusonem, & purgationem metalorum excogitata, cujus descriptionem vide apud Schroder. dict. l. Meminit cum contemptu D. Ludovici Pharm. diff. r. p. 440. Dicitur & *Anatron*, & *Antrum*. Item.

ANATON, *Anatron*, i. e. *Bauvac*. Dorn.

ANATRIS, vel *Antaris*, est *Mercurius*. Rul. Johnf.

ANATROPE, ἀνατροπή, dicitur *stomachi subversio*, aut dissolutio, cum in vomitiones effunditur, & breviter inappetentia, nauseabunda affectio, ita ut interdum vomitiones contingant, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 1. Vulgo etiam Vernacula dicitur: *Der Magen teht sichum*. Alias verbum ἀνατρέπειν, in genere significat *subvertere*, distribuere, apud Hippocr. 4. de artic. t. 35. Foef. p. 54.

ANAUDIA, ἀναυδία, idem quod ἀφωνία, *vois privatio*, & ἀναυδία, *motus*, idem, qui ἀφωσία, ab α & ᾠδή, vox. Hipp. Coac. t. 34. & 359. l. 3. Epid. ægr. 3. p. stat. pest. Foef. d. l.

ANCHA, idem, quod *Coxa*, legitur apud Avic. l. 4. fen. l. c. 24. seqq. Aliquoties etiam occurrit apud Forest. l. 6. Obs. Chirurg. 49. in Schol. & l. 8. Obs. 7. Schol.

* ANCHILOPS. Vide *Ægilops*.

* ANCHYLE. Vide *Ancyle*.

* ANCI, Gr. γαλιάρκυνος, an a similitudine ἄρ γαλιῶν, *mustelarum*, an alia causa ita dicantur, viderint illi, qui diligenter talia inquirere solent. Gal. c. 1. de artic. t. 10. Sunt vero ii, quibus ex luxatione brachii, vel ex capitis humeri prolapsu in alam brachium brevius rediditur, 3. de artic. t. 88. Foef. p. 132.

ANCISTRON, ἀγκιστρον. Vide *Hamus*, idem quod ἀγκιστρομήλη, apud Hipp.

ANCON, ἀγκών, *cubiti gibbus*, eminentia,

aut cubiti flexura, vel gibbi medium, cui innititur: diciturque ἀγκών, alterum majus, & acutissimum ossium cubiti, quod & *Olecranon*, ἀλέκρον, h. e. *ulnae verticem*, & *Cubitum* vocant Attici, verbis Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Vide *Brachium*.

ANCORA, i. e. *Calx*. Rul. & Johnf. in Lex.

* ANCORALIS *processus*. Vide *Coracoidea*.

ANCOSA, i. e. *Lacca*. Rul. & Johnf.

ANCTERES, ἀγκυτρες, dicuntur *Fibulae*, quibus vulnere labia longius diffusa conjunguntur, quæ operatio propterea ἀγκυτρησμοδος, *Infibulatio* dicitur, teste Gorr. Lang. l. 1. ep. 77. Gal. l. 3. M. M. c. ult. Vices sustinent *Suturae*. Parantur ex Emplastris fortissime adhaerentibus. In specie etiam ita dicta fuit, quando histrionibus, & comædis per præputium trajiciebatur *Fibula*. Rolsink. de partib. genit. P. I. c. 50.

ANCUBITUS, dictus olim fuit affectus oculorum, quando in illis quasi arenæ, & parvæ petrae esse videntur. Alias & Petrificatio vocabatur. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 860.

* ANCYLE, ἀγκύλη, denotat in specie *articulorum contractiorem*, artuum motus difficilis, & ligationem, h. e. obstrictos articulos, Gal. l. 8. de C. M. P. G. c. 6. Celsus per contractos recenti cicatrice articulos vertit l. 5. c. 18. Provenit ab humoribus infarctis, quorum interventu musculorum tendo non obsequitur, idque potissimum in poplite, cubito, & digitis contingit. Hipp. hac voce usus junxit articulis induratis, l. de Humid. uf. XI. Dicitur & Ἔγινετᾶ ἀγκύλωσις, a verbo ἀγκυλῶσθαι, Lang. l. 1. ep. 82. Rhod. ad Scribon. n. 255. Huic affectui opponitur τὸ ὀρθόκλον, de quo vide infra *Orthocolon*. Vide Foef. p. 1. Cum additione etiam de aliis partium motibus localibus impeditis dici solet, de quibus vocabulis mox.

ANCYLIDOTON, ἀγκυλιδωτὸν, significat *ansulatum*, vel ansulam habens. Gorr. p. 2.

* ANCYLOBLEPHARON, ἀγκυλοβλεφάρων, vitium est in oculis, in quo palpebræ vel inter se, vel cum alba, aut nigra oculi parte concreverunt, aut coherent. In causa est ulcus negligenter, & imperite curatum: Sanescendo enim quod diduci debuit, & potuit, conglutinatur, ἀγκύλωσις τῶν βλεφάρων dicitur Aetio, qui & προσφυσσιν τῶν βλεφάρων id vitii appellavit, l. 7. c. 66. ubi ejus curationem persequitur. E Recentioribus videatur Aquap. oper. Chir. c. h. t. Meliorem, & minus dolorificum curandi modum observavit Hild. Cent. 6. O. 7. Junge Scultet. Armam. Chir. P. I. Tab. XXX. fig. 7.

ANCYLOGLOSSUM, ἀγκυλόγλωσσον, est *vitium linguae*, aut congenitum membranis inferioribus, quæ linguam vincunt, duriusculis, & brevioribus a natura productis, aut adnatum, i. e. acci-

dentarium, cum ulcus sub lingua cicatricem duriolem contraxit. Dicitur hoc malum etiam *Ancylion*, ἀγκύλιον, Ægin. l. 6. c. 29. Coniunctum est cum difficultate loquendi summa. Modum curandi Chirurgicum docet Aquap. d. l. tit. Lingue Chirurgia. Non semper esse præsertim in infantibus recens natis necessariam illam ligamenti solutionem, & experientia confirmat, & testatur historia ap. Hildan. Cent. 1. obs. 28. quam grave periculum ex temeraria, & plane non necessaria illa solutione secutum fuerit. Junge Barthol. l. 3. Anat. c. 13. Ephem. Nar. Cur. Ann. III. p. 576.

ANCYLOMELE, ἀγκυλωμήλη, (mendose ἀγκυρομήλη) dicitur *specillum hamatum*, quo Medici vulnera pertentant. Gal. in Exp. voc. Hippocr. Gorr. p. 2.

ANCYLOTOMUS, ἀγκυλότομος, *cultellus* dicitur, vel *scalpellum*, quo membranae illæ linguam contrahentes, & vincientes rescinduntur. Quamvis & in genere accipiatur pro *cultello aciem incurvam habente* ab Ægin. d. l. c. 30.

ANCYRA, ἀγκύρα. Vide *Uncus*. Hoc nomine quoque apud Epicharmum venire *puendum hominis*, scribit Hefychius, teste Gorr. p. 3.

ANCYROIDES, ἀγκυροειδής. Vide *Coracoides*.

ANCYROMELE, ἀγκυρομήλη, rectius ἀγκυλωμήλη. Vide *Ancylomele Hamus*.

† ANDACCOCH, Solenander consil. 8. sect. 4.

ANDARAC, i. e. *Auripigmentum Rubeum*. Rul. Johnf.

ANDAS, dicitur *Resolutio Salis*, vel *Sal resolutum*. Parac. de ulc. apottem. &c. l. 1. c. 1.

ANDENA, est *chalybs* ex regionibus Orientalibus advecta, quæ liquefcit igne, haud secus, atque aliud quoque metallum, fundique se permittit in formas. Rul. & Johnf.

ANDRANATOME, vel *Androtome*, ἀνδραντομή, ἀνδρτομή dicitur *difsectio corporis humani*; & utrumque habetur in M. Aur. Severini Zootome Democrit. l. 1. c. 1. p. 36. & l. 2. c. 1. p. 91. seqq.

ANDRAPODOCAPELOS, ἀνδραποδοκάπηλος. Vide *Mango*.

ANDREIOS, ἀνδρείος, h. e. *virilis, generosus*. Tribuitur metaphoricè etiam vino robusto, & potenti. Erot. in Onom. p. 21. & 83. Foef. pag. 57. Quidam etiam scribunt ἀνδραίος. Est autem vinum generosum, quod aquæ multum fert, & admittit. Lind. Ex. X. §. III.

ANDRIA, dicitur *Mulier Hermaphroditica*, sexus virilis genitalibus etiam prædita, de qua legatur observatio ap. Bonett. Med. Septentr. l. 3. f. 32. c. 4. p. 859. seqq.

ANDROCOETEO, ἀνδροκοίτην, idem quod ἀνδρῆμα, (de quo p. p.) i. e. *cum viro concumbens*. Legitur apud Moschion. de morb. mul.

cap. 160. quamvis ἀνδροκοίτης (quod idem est cum ἀνδροκοίτης) alias in Sacro codice nefandum concubitum maris cum mare significet, I. Cor. VI. 9.

ANDROGENIA, ἀνδρογένεια, apud Hipp. dicitur generis successio per viros, aut *virilis sexus propagatio*, Foef. Oec. p. 57.

ANDROGYNI, ἀνδρόγυνοι, dicuntur *viri effæminati*, quando semen mulieris masculam naturam habens prævaluit in conceptione semini viri fæmineo, ex mente Hipp. l. 1. de diæt. XXI. 26. Opponuntur ibi τοῖς ἀνδρείοις, *virilibus*. Hoc nomine quoque appellantur *Hermaphroditii*, de quibus suo loco.

ANDRONION, ἀνδρόνιον, nomen est *Pastilli* ab Androne Medico compositi, qui refertur inter vehementia medicamenta contra Carunculum ab Ægin. l. 4. c. 25. item ad Herpetem, c. 20. Vide Gorr. p. 36.

ANDROTOME, ἀνδρτομή. Vide *Andranatome*.

ANDRUMÆ, ἀνδρῆμα, Hipp. significat *viro conjungi*, concumbere, τῷ ἀνδρὶ ξυνοικῆσαι, uti exponitur l. de virg. morb. III. 36. ubi & tales ἀνδρῆμα, *viro cohabitantes*, vocantur. Alias & ἀνδρωθῆμα, *virilem ætatem attingere*, 3. de art. t. 104. Foef. p. 57. Opponitur τῷ ἀνδρωθῆμα, h. e. *virum non esse expertam*. Unde ἀνδρῆμα dicitur *virum non expertæ*. Vide supra *Anandries*.

ANEPOS, ἀνηβος. Vide *Impuber*.

ANECAS, ἀνεκός, adverbium, significans *sumsum*. Hipp. l. de morb. mul. II. 4. l. 2. XXXVII. 12. Foef. p. 58.

ANECESTOS, ἀνεκόςτος, idem, quod ἀνεκόςτος, ἀνπομόνητος, *incurabilis, intolerabilis*. Hip. 3. de artic. t. 103. & 2. de R. V. I. A. t. 40. Foef. p. 59.

ANECHO, ἀνεχός, i. e. *promineo, emineo, intumesco*. Usus Hipp. de hæmorrhoidibus tumensibus, l. 5. Epid. X. 14. Foef. d. l.

ANECPYETOS, ἀνεκπύετος, i. e. *non suppurabilis*. Vide *Ecpyisq*.

ANEILEMA, ἀνείλημα, ἀνείλησις, *involutionem*, & in specie torminum, & flatuum in intestinis *involutionem* significat. Hipp. de vet. med. XL. 16. l. 3. Ep. f. 3. t. 55. Derivatur a verbo ἀνελεῖσθαι, *sumsum volvi*, revolvi, quod legitur Prognost. f. 2. t. 24. Foef. p. 57.

ANELEOS, ἀνελεός, adv. significans *Timide*, invite, circa affectum. Hip. l. de affect. XXXIX. 13. Foef. p. 59.

ANEMIUS, ἀνέμιος, epitheton *Furni*. Vide *Furnus*.

ANEMOS, ἀνεμος. Vide *Ventus*.

ANENCEPHALOS, ἀνεγκεφάλος, *Excerebratus*, i. e. tropice amens, stolidus. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. de cr. c. 4. quamvis & propria significat.

ficatio applicari possit Monstris cerebro natis, qualium Observationes collegit Bonetr. Med. Septentr. l. i. f. 2. c. 8. p. 29. seqq.

ANENIOS, ἀνίσιος, qui sine mœrore est, aut tristitia, inopacius, illæsus. Foef. Oec. p. 58. Quod vero ibidem statuit, δουλίσσιος, idem significare cum ἀνίσιος, non videtur cum aliis testimoniis concordare; cum δουλίσσιος significet vel valde anxium, & qui levi de causa mœrorem concipit; vel qui difficulter habentis contineri potest, i. e. effrænem, ab ἡνία, *habena*. Vide Henr. Steph. in Thes.

ANEPICRITOS, ἀνεπίκρσιτος, dicitur de eo, quod neque sensu, neque intellectu judicari potest, qualis est dissensio, & concertatio Empiricorum. Gal. de sect. c. 5. Vide *Acatalepsia*. Foef. p. 58.

ANER, ἀνῆρ. Vide *Vir*.

ANERECTOS, ἀνέρεκτος, ἀνέρεκτος, ἀνῆρεκτος. h. e. non *fresus* aut *fractus mola*, vel *pistillo*. De farina, aut pane ex farina minus pura, nec cribro, vel incerniculo parata, aut a futuribus secreta dicitur, apud Hipp. l. de affect. XIV. 13. Foef. d. l.

ANESIS, ἀνσις, h. e. *Remissio*. Vide *Dialemma*. Legitur apud Gal. de temp. tot. morb. c. 8. Vide & *Aetium* Tetrab. 2. l. 1. c. 9. & 10. allegante Foef. p. 59.

* ANEURYSMA, ἀνδρυσμα, dicitur *Arteriæ dilatatio*, quæ fit sinu in arteria ex vulnere factò, quod nec mature obductum, conglutinatum, aut carne coactum fuit. Gal. de Tum. p. n. c. 11. Clarius sic describi potest: *Aneurysma* est tumor p. n. continuo pulsans, digitis facile cedens, at iterum illico sese extendens, ab arteriarum interioris tunicæ rupta, & exterioris dilatatione. Barbette Chir. P. II. l. 1. c. 16. De hujus exemplis, & curandi ratione videtur Hildan. Cent. III. O. 42. seqq. tit. & Th. Bartholini historiam *Aneurysmatis* dissecti, cum epist. Joannis van Horne ejusdem argumenti, aliosque recentiores.

ANFAKA, i. e. *Coagululum*. Rul. & Johnf. in Lex.

ANGEIOLOGIA, ἀγγειολογία, rectius fortassis *Angeiologia*, ἀγγειοτομία, cum prioris etymi nulla videatur adesse sufficiens ratio, est vasorum in temporibus, vel fronte dissectio artificiosa, cujus modum descripsit Ægin. l. 6. c. 5. ex hoc Gorr. p. 2.

ANGEION, ἀγγειον. Vide *Vas*.

ANGELICUS *pulvis*, Epitheton est hyperbolicum nimis jactuose, & minus vere attributum *Mercurio vitæ* apud Schroder. Ph. l. 3. c. 15. Nominis hujus defensionem videtur apud Libav. Synt. Ch. Arc. l. 4. c. 17. An fortassis eo sensu intelligendum, quo eundem *Mercurium vitæ* scilicet *æternæ*, ubi *Angelorum* societate perpetua frui

licet, appellasse Hildan. in epist. ad D. Mich. Doringium, testatur Sennert. Institut. l. 5. p. 3. f. 3. c. 18. & ex hoc Casp. Hofm. in præfat. ad *Officinalia*?

ANGI, dicuntur *Bubones*, seu tumores in inguinibus. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. p. 738.

* ANGINA, ab *Angendo*, quod *angit* guttur. Gr. σπινάγχι, vel κινάγχι, quod posterius Hippoc. magis est familiare, phlegmone, vel inflammatio aliis extra collum, ut partes tumescant, aliis intra tonsillas, ut simul partes quoque afficiantur respirationis, & ægra spiratio sequatur. Gal. in defin. med. aliter: *Angina* est angustia faucium, cum spirationis, & deglutinationis difficultate, aliisque symptomatibus, proveniens ab inflammatione faucium, & laryngis legitima, vel spuria. Quod vero Medici recentiores post Hipp. singulis Anginæ speciebus, & differentis certa imposuerint nomina, videlicet *Synanobem*, σπινάγχι, appellantes, cum interni faucium, hoc est loci, ubi simul conveniunt gutturis gulæque extrema, musculi inflammati sunt: deinde *Cynanobem*, κινάγχι, quando interni gutturis musculi inflammantur, ita ut æger instar anhelosi canis linguam exerat: tertio *Paracynanobem*, quando exteriores faucium musculi inflammationem patiuntur. Denique *Paracynanobem*, παρακινάγχι, cum externi gutturis musculi inflammatione laborant, quemadmodum ex Ægin. l. 3. c. 27. recenset Gorr. p. 253. & ex parte etiam sequitur Barbette Chirurg. d. l. c. 18. videtur plane supervacanea esse ἀνεμβολογία, ita ut Gal. recte dixisse videatur de iis, l. 4. de loc. aff. cap. 3. tum primum homines res ipsas neglexerunt, quum nimio studio nomina quærere inciperent. Authores, qui hunc affectum pertractarunt, veteres, & recentiores vide apud Walther. Sylv. med. p. 55. seqq.

ANGLICUS, *sudor*, h. e. *Febris sudatoria Epidemica*, ὑδροπύρετος, dicitur quædam species febris pestilentialis colliquativa, cum multis sudoribus, aliisque symptomatibus malignitatem magnam significantibus, a massæ sanguinæ per contagiosa fusoria effluvia (quæ in sale volatili subacido consistere credit Franc. de le Boe Sylvius. P. M. l. 1. c. 58. §. 17. & in specie in succum Pancreaticum magis volatilem, quam acrem refert, c. 30. §. 40. & 114.) nimia colliquatione, & dissolutione proveniens. Plura de hac febre legantur apud Sennert. de Febr. l. 4. c. 15.

* ANGOR, ἀγωνία, ἀδημονία, est nativi calor contractio, & in centrum retractio, ad quam sequitur ejusdem cordis dolor, palpitatio, & tristitia, pessimumque est signum, si in principio acutarum febrium advenerit, Gal. comm. 1. de hum.

hum. & com. 2. in l. i. Epid. t. 75. l. 4. de differ. pulf. c. 3. Obiter mirandum, quod neutrum voc. Græcum satis emphaticum exposerit Foef. vel Gorr. quamvis utriusque ἀνεπίβου eleganter diduxerit Henr. Steph. in Thesauro.

ANGOS, ἀγγος, idem quod ἀγγεῖον, significat in genere *Vas*, & conceptaculum humorum. In specie tamen Hipp. accepit pro *Utero*, l. 6. Epid. f. V. t. 17. quamvis insolenter existimat Gal. in com. Rationem hujus expositionis dedit Prosp. Martianus in Annot. ad Hippoc. d. l. p. 352. Dixit *Vas*, ut indicaret humores morbosum uterum afficientes in ejus cavitate consistere, non per ejus tunicas exteriores dispersos. Hi enim non ita mammis communicantur, quemadmodum illi, qui in cavitate consistunt. Enimvero mihi neque ratio adducta satis liquida, neque veris Anatomicis principiis conformis videtur.

ANGUILLA, ἔγχελυς piscis est fluviatilis notus, olim inter delicatissimos apud priscos habitus, hodieque mensis divitum opiparis saltem apponitur. Usus quoque ejus in medicina laudatur in dolore aurium, alopecia, hæmorrhoidibus, præsertim pinguedinis. Plura vide apud Aldr. l. 4. de pis. c. 14. Schroder. l. 5. c. 3. n. 72. Eruyer de re cibar. l. 19. c. 39.

ANGUIS, ὄφεις, in genere significat *Serpentem*. In specie vero accipitur pro serpente non venenato, qualis est *Anguis Æsculapii*, *Parseas*, *perpæus*, dicto, de quo legatur Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 16.

* ANGULUS, κωνίδις, *Canthus*, dicitur de oculis, estque oculi pars communis superioris, & inferioris palpebræ, vel est extremum utriusque palpebræ connexum. Habet autem uterque oculus angulum duplicem, unum majorem, juxta nares, sub quo *Cavuncula lacrymalis*, ἐγκυκλις, propterea dicta, delitescit; alterum minorem juxta tempora, κωνοπίς, *Hirquus*, Poluci l. 2. c. 4. dictum, Gal. l. Introd. c. 10. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 88. quamvis *Hirquus* etiam pro utroque angulo sumatur. *Angulus operis* vocatur *Lapis Philosophorum*, apud Lagneum in Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

ANGUSTIA, *Angustatio*, σπαστική, pertinet ad differentias essentielles, vel species morborum organicorum in vasis, & meatibus, quando p. n. coarctantur, & angustiores redduntur, cujus iterum varix habentur species subalternæ, v. g. *Obstructio*, *Subsidentia*, *Coalescentia*, *Compressio*, de quibus singulis suo loco. Gal. l. de diff. morb. c. 7.

* ANHELITUS, *Anhelosis*, vide *Astma*. *Orthopnea*: A Chymicis *Anhelitus* sumitur pro fumo, aliis pro fumo equino. Rul. in Lex.

† ANICETUM, idem quod Anisum, Renod.

de mat. med. pharm.

† ANI Cerasia, mariscæ, Joan. Thomas Minad. Disput. 4.

ANICETON, ἀνικητόν, est Epitheton Emplastri, quod ad Critonem authorem refertur. Describitur a Gal. l. i. de C. M. S. L. c. 8. sic dictum, quasi *inexsuperabile*, & in curatione Achorum nunquam fallens. Ita & inter Collyria liquida d. l. l. 4. c. 7. legitur formula quædam, *Anicetus Aster dicta*, Gorr. p. 38.

ANIDROSIS, ἀνιδρωσις, i. e. *sudoris nullitas*, vel *privatio*. Hipp. l. 7. Ep. LI. 11. Hinc & Febris, quæ *sine sudore*, & crisi in longum tempus protrahitur, propter exagitatam a purgantibus naturam, dicitur *ανιδρος*, & ἀνεκτος, 4. de R. V. I. A. t. 44. Adverbium *ανιδρωτι*, i. e. *sine sudore*, aliquoties usurpavit etiam Hipp. l. 1. prorrh. com. 2. t. 27. c. 3. t. 30. Coac. t. 297. 299. Foef. p. 62.

* ANIMA, ψυχή, subintellige *Humana*, Medica, quatenus *Anima* significat principium illud actuum, & proximum *Animæ* in prima significatione sumptæ instrumentum, cujus beneficio membra corporis vivunt, sentiunt, moventur, & omnes in vita actiones edunt. Hanc intellexit Hip. quando l. 6. Epid. f. V. t. 5. hominis *Animam* perpetuo fieri, vel nasci usque ad mortem dixit. Ideo vero nascitur, quia perpetuo moritur. Finis namque ab origine pendet. Est enim ignis, a quo in existendo, & operando dependet, natura fluxa, & caduca, & alimenti ea propter indiga perpetui, pluris, aut paucioris, prout vel ætas, vel anni tempestas, vel alia quæcunque ἀπὸ τῆς ἕξωθεν externa necessitas postulaverit, quemadmodum egregie locum hunc explicavit Linden. S. M. Ex. XV. §. 39. Hanc intellexisse Gal. nullum est dubium, quando scripsit, quod *Anima* aut temperamentum sit activarum qualitatum, aut illud, quod temperamento alteratur, & organo velut in operando utitur. l. 3. de L. A. c. 7. Ad summam: *Anima hæc est Calor, Spiritus, Aura, Ignis, Flamma vitalis, Biolychnium, Natura*, vel quocunque tandem nomine appellare libuerit. Ea potissimum in & cum sanguine (quam Virg. propterea *purpuream Animam* haud inepte dixit) suam habet existentiam, & perennitatem: unde Gal. ipsum *sanguinem* appellare *Calidum nativum* non est veritus. l. adv. Lycum c. 7. In hac significatione vocavit Willis *Animam Brutalem*, quia hac ratione non differt ab *anima Brutorum*, d. l. in Tropica significatione a Chymicis, & Spagyricis *Anima* accipitur in genere pro omni simplici per se volatili, potestatem habente secum rapiendi corpus, ac deferendi ab igne, Dion. Zacharius in Theat. Chym. Vol. I. pag. 740. In specie medicamen-

camenta simplicia artificiose per resolutionem, & extractionem exaltata *animarum* nomine exornantur, v. g. *Anima Aloes*, *Rhabbarbari*, *Veneris* &c. apud D. D. Vvedelium, & alios. In opere Lapidis Philosophici *Anima* notatur *quam Mercurialem Philosophicam*, Vol. III. p. 26. Vol. IV. p. 75. 721. seqq. imo etiam *Lapis Phil. Animæ* nomine appellatur, p. 728. seqq. Vide etiam in Vol. V. Indice, Rul. in Lex. Specialissime *Anima Saturni* dicitur *Altoc*, vel *Dulcedo Plumbi* suavissima, quæ aceto extrahitur, Dorn. Rul. & Johf. Modo describitur in Proc. Paracelsi, qui habetur in Th. Ch. Vol. III. p. 363. *Anima Catholica Mundi* dicitur *Spiritus universalis* rerum cum substantia humida, ætherea, & quintessentificata vestitus, & conjunctus, a Joh. Collesone in Idea perfecta Phil. Herm. Th. Ch. Vol. VI. p. 147.

ANIMAL, ζῷον, dicitur, quod præter vitam, & facultatem vegetativam, sensu quoque, & motu locali gaudet. *Animalium* naturam exponere quamvis ad Medicum proprie non spectet, neque etiam subiectum Medicinæ constituat (quod Plempius in Fundam. suis voluit) quatenus tamen ad materiam Medicam spectat vel Diæticam, vel Pharmaceuticam, eatenus ad objectum Medicinæ referri haud immerito debent. *Animal* veluti *parvum mundum* esse, veteres naturæ periti dixerunt, teste Gal. l. 3. de U. P. c. 10. fin. Simpliciter positum plerumque contradistinguitur ab Homine. Dicitur alias *Brutum*, *Bestia*, *Bestiola* pro *Insecto* sumitur, Rhod. in Lex. Scrib. *Animalia sunt* ærestris, aquatilia, quadrupedia, bipeda, volatilia, insecta &c. *Animal* quoque mystice, & Spagyricè vocatur *Lapis Philos.* & quidem *nobilissimum*, ad exemplum majoris mundi, & minoris, scil. Hominis factum, Libav. Apoc. Herm. P. prior. c. 21. Lagn. in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

* ANIMALIS *Facultas*, vel *Virtus*. Vide *Facultas*.

* ANIMALIS *Motus*. Vide *Motus*.

* ANIMALIS *Spiritus*. Vid. *Spiritus*

ANIMATIO, est vocab. ænigmaticum Alchymistarum, in negotio transmutationis metallorum, quando terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulph. philosophica, vel cœlesti; Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. *Animatus Mercurius* dicitur, quando per perfecti metalli conjunctionem ad certam speciem est ductus, de quo legi poterit idem Apoc. Hermet. P. prior. c. 10. Talis Mercurius ad opus lapidis Philosophici requiritur a Spagyricis.

ANIMELLÆ dicuntur glandulæ sub aurium radicibus, & universo spatio inferiori maxilla circumscripto contentæ, vasorum distributio-

nibus præfectæ, quæ & lacticia appellatur, Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 5. p. m. 22.

* ANIMI, & *Animæ deliquium*. Vide *Lipothymia*, *Syncope*.

* ANIMI *pathemata*. Vide *Affectus*.

ANIMUS, νῦς, νόσ, θυμός, γνῶμη, ψῆναι, idem quod *Mens*, aliquando sumitur late pro *Animæ* in genere, & ita de Brutis quoque dicitur apud Gal. l. 6. Anat. adm. c. 1. quod omnia animantia habeant corpus *animi* moribus, & facultatibus conforme, quamvis in Græco legatur ψυχή. Usitatus vero strictè significat vim, ac virtutem *animæ* humanæ ratiocinativam, judicativam, & cognoscentem. Egregie differentiam *Animi*, & *Animæ* proposuit Linden. Ex. XII. §. 475. seq. ex Nonio, & aliis Grammaticis, quamvis *Animam* in posteriori significatione accepisse videatur, dicens: *Animus*, & *Anima* hoc distant: *Animus* est, quo sapimus: *Anima*, qua vivimus. Sapimus *animò*: fruimur *anima*. Sine *animò* *anima* est debilis. Medicis *Anima* vitalis est; *Animus* animalis est &c. Vide *Mens*.

ANISCALPTOR, vocatur Musculus Latissimus, qui rotum fere dorsum tegit cum suo compari. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 561.

ANISOS, ἄισος. Vide *Inæqualis*

ANISOTACHYS, ἀισοτάχης, epitheton pul-
sus *inequalis cum celeritate* conjuncti. Gorr. p. 38.

ANNETESTES, dicuntur Paracelso scoptice *Medici Galenici*, ceu ignorantes, cœcutientes in rerum principiis, & causis investigandis, Fragm. de morb. Gallic.

ANNORA, est *Calx ovorum*, vel *Calx viva*, Rul. & Johf. in Lex.

* ANNOTATIO, ἐπισημείωσις, dicitur ipsum principium paroxyfmi febris, quando solent ægri horrere, refrigerari, oscitare, pandiculare, dormire, & alia quædam his familia pati, Gal. 2. aph. 1. Dicitur & εἰσβολὴ παροξυσμοῦ. Verum est & alia *Annotatio*, vel *Epistematia* hecticarum febrium propria, quando ægri una, vel altera hora post assumptum cibum calorem, & pulsum celeritatem, magnitudinemque intendi sentiunt, absque tamen horrore, refrigeratione, aut alio antea distorum symptomatum: hinc ἐπισημείωσις ἀδλιπῶς, *Annotatio incompressa* dicitur, l. de diff. febr. c. 9.

ANNUITIO, dicitur apud Plin. motus capitis in partem anteriorem Vide *Renutus*.

ANNULUS, δακτυλίδιον, κέλυκος, quid proprie dicatur, ex aliis Lexicis notum est. Eorum quoque varium esse usum in Medicina, experientia testatur. In specie *Annuli purgatorii* e Saturni vitro parati meminit Quercet. de Med. Hermet.

def. c. 9. & ex hoc Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 20. De *Annulis Superstitiosis* contra Colicam, & Epilepsiam ex Marcell. & Tralliano lege Keuch. in not. ad Seren. p. 66. seqq. *Annulos Chirurgicos* ad confirmandum oculum, & scalpellum occultantem delineatos vide apud Sculter. Arm. Chirurg. P. 1. Tab. VIII. fig. 5. T. XIV. fig. 14. & T. XXXVI. fig. 1. *Annulum aurum* ore dententum extrahere e corpore argenti vivum scribit Joh. Zecchius de morb. Gall. c. 19. p. m. 58. *Annularis digitus* dicitur *minimus* in manu. *Annularis*, vel *Annuliformis Cartilago*, καλαφθίς, quæ sit, Vide *Cricoides*.

ANNUS, ἔτος, ἔνιαυτος, quid significet, notum est. Hunc communiter trecentis, & sexaginta quinque diebus, & quarta diei parte insuper constare dicunt, quamvis Hipparchus adhuc quingentesimam septuagesimam sextam diei partem addiderit, quæ subtilitas est supervacanea, Gal. princ. com. de septim. partu. *Anni tempora*, Gr. ἄρα τῷ ἔτους, aliquando simpliciter ἄρα, aliquando κληροῖ dicuntur. Veteres olim duo saltem constituisse, *Æstatem* nimirum, & *Hyemem*, demonstrat ex Theophrasto Lind. Ex XI. §. 196. Recentiores vero in quatuor dividerunt, addendo illis duobus adhuc alia, *Ver*, & *Autumnum*, de quibus omnibus suo loco. *Anni tempora*, eorumque vicissitudines variis morborum mutationibus ansam dare, docet Hipp. sect. 3. aph. Hinc eorum temporum temperies, & mutationes probe sunt observandæ. *Anni tempora constantia*, καθεστῶτες κληροῖ dicuntur, quando tempestive sunt, morbosque stabiles, & boni iudicii promittunt; quæ vero sunt *inconstantia*, ἀκαθίστατοι, instabiles, & difficilis iudicii, patet ex 3. aph. 8. *Annus Philosophicus* est *Mensis vulgaris*, Dorn. *Anni unius opus* vocatur *Lapis Philosophicus*, quia in annum huius operis potest fieri perfectio, nempe de grosso subtile, de fixo volatile, Lang. in Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 771. seqq.

ANO, ἄνω, significat *Sursum*, & opponitur τῷ κάτω, *Deorsum*. Jungitur sæpe apud Hipp. & alios cum nomine *νῆδία*, *venter*, & denotat os ventriculi, & oesophagum, 4. aph. 4. inferior vero intestina. Ipsa quoque purgantia quædam dicuntur ἄνω, quæ sunt *vomitoria*, quædam κάτω, quæ per *alvum* educunt, l. 5. Epid. II. 6. Jung. Linden. Ex. XIII. §. 357. seqq. Diet. Jatr. n. 70. Dicitur & aliquando ἄνωθεν, quamvis hoc sit temporis, & loci adverbium, 7. aph. 32. Vide & Foef. p. 65. 66.

ANOCHYROS, ἀνωχρὸς, i. e. *non munitus*, ab α, & ἔχυρος, vel ὄχυρος, *munitus*, firmatus. Legitur apud Hipp. l. de A. L. & Aq. LIIX. i. Foef. d. l.

ANODIA, ἀνοδία, *iter invivum* significat tropice, Hippoc. l. Præcept. II. 8. pro inepta, & incongrua descendendi ratione, cui opponitur ἀνοδία, ἢ ἀόδης τέχνη, *ars peruvia*, & facilis, l. de dec. orn. IV. 10. Foef. p. 62.

ANODMOS, ἀνοδμοῦ, *inodorus*. Usurpavit de jure laudabili Hipp. Coac. t. 206. Dicitur & ἀνοσμοῦ, t. 172. & opponitur δυσώδης, *fætidum*, Foef. d. l.

ANODUS, id est, quod ex nutrimento separatur a renibus, Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. cui opponitur Calx, quod est superfluum, i. e. urina, Parac. l. 1. de Tart. t. 3. c. 2. in annot. Græce ἀνόδης significat *edentulum*, de quo infra in lit. E

* ANODYNA, ἀνώδωξ, *medicamenta dicuntur dolorem lenientia*, & sedantia. Suntque duorum generum. Quædam proprie talia vocantur, & revera dolores mitigant, unde & παρηγορητικά, *Paragorica* appellantur, quæ sunt temperata, nostroque calori maxime convenientia, Gal. l. de S. F. c. 19. Quædam vero improprie talia sunt, veluti si quisquam hominem mortuum ἀνώδωξ appellat, i. e. doloris expertem, d. l. Suntque ea, quæ refrigerando, & stupefaciendo doloris sensum tollunt, alias *Narcotica* quoque dicta, ex l. 2. ad Glauc. c. 6. qualia sunt Opiata, Gorr. p. 40. 41.

ANODYNIA, ἀνώδυμία, idem, quod ἀπονία, ἀποχρησία, & significat *indolentiam*, doloris absentiam, molestiæ vacationem, Gal. com. 2. in l. 1. Epid. t. 46. & l. 6. in 6. Epid. t. 5.

† ANODYNUM minerale, i. e. Sal prunellæ, Phil. Hechstet. Observ. Med. Dec. 1. c. 6.

ANOEA, ἀνοία. Vide *Amentia*.

ANOMALIA, ἀνωμαλία, in genere *Inæqualitatem* significat. Ita ἀνώμαλῳ σφυγμῶς, *inæqualis pulsus* dicitur. Inspecie vero *Anomalia* est sensus humoris pauci, & minime acris per corporis habitum ante febrem leviter moti, estque symptoma ante accessionem febrilem exoriens, sicut rigor, & horror. Pertinet ergo ad *Episemiasiam*, ἐπισημασίαν, sive *Annotationem*, Gorræus pag. 41. Refertur etiam a Gal. inter signa mensium suppressorum, lib. 6. de L. A. cap. 5. *Anomalous abscessus*, qui & *Multiformis* eidem vocatur, M. Aurel. Severino dicitur, qui continet præter humorem etiam substantiam aliquam solidam p. n. & propterea naturalium abscessuum inter alienam, & animatam media. De his integrum librum dicitur Author inferuit libro de Abscessibus, h. tit.

* ANOMOEOMERES, ἀνομοιομερές, *Dissimilare* dicitur, quod ex dissimularibus partibus est confatum, Gal. l. 7. M. M. c. 6. Vocantur & ἑτερογενή, Gor. p. 39. Perperam vero in Medicina pro

pro *Organicis* tantum habentur *Dissimilares* partes, cum omnes etiam *Similares* alias dictæ, Os, Fibra, Nervus, Vena Arteria, considerari debeant, quatenus sunt *Organicæ*, h. e. facultatem habent agendi, vel usum præstandi, in qua Sanitatis formalis ratio consistit. Vide Dogm. Med. Gen. P. I. c. 2. Dogm. 6. p. 27. seqq.

ANOMOEOS, ἀνόμοιος, *Dissimilis*. Dicitur & *Heterogeneous*. Usurpatur ab Hipp. de humoribus præter naturam, & vitiosis, qui vel sursum, vel deorsum removeri debent, quo scilicet vergeant l. 6. Epid. l. II. t. 9. Foes. p. 62. Aliquando & pro ἀνιστός, *Inæqualis*, ponitur.

ANONTAGIUS, *Lapis est Philosphicus*, Donum DEI, sulphur fixum a natura, Dorn. in Dict. Rul. Johnf. in Lex.

ANONYMUS, ἀνώνυμος, i. e. *nomine carens*. Fuit quondam epitheton secundæ cartilaginis in gutture, quæ tamen postea nomen accepit *Cricoides*, κρικοειδής dicta, vel *Annuliformis*, de quo vocabulo paulo superius. Vocavit vero inter alios *Anonymum* Theophil. Protospartarius de H. C. F. l. 3. c. 5. p. m. 178.

* ANOREXIA, ἀνορέξια, i. e. *Inappetentia*, ciborum fastidium, cum stomachus intemperie affectus, aut humorum redundantia gravatus cibos refugit, Ægin. l. 3. c. 37. Fermentum enim ventriculi destructum est. Idem significare videtur, quod *Astia*, vel *Apositia*, ἀσπία, ἢ ἀποσίτια, i. e. *abstinentia a cibo*, juxta Gal. 4. aph. 19. quamvis alibi inter ἀσίτους, & ἀποσίτους distinguat c. 1. in l. 1. Epid. t. 29. Ἀνόρεξτοι duplicis sunt generis: Quidam enim simul atque *dapes* libarunt, veluti satiati protinus ablinent, Græc. propterea ἀψυχοποιοί dicti. Hos olim *Tadulos* Latini appellabant. Alii vero sunt, qui nihil omnino appetunt. Gal. l. 1. de caus. sympt. cap. 7. Hinc per ἀποστροφὴν ab Ægin. h. e. *fastidium* describitur, d. l. Linden. Ex. XIV. §. 63. Plures de ἀνορέξια, vel *Inappetentia* authores vide apud Vvalther. Sylv. Med. p. 103. seqq. ubi *Appetitum dejectum* vocat.

ANORGISMENON, ἀνοργισμένον, significat apud Hipp. *remollitum*, Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Gorr. p. 39.

ANOSIA, ἀνοσία, i. e. *morbi carentia*, diciturque de actu sanis, esseque alter finis particularis Medicinæ, ne sani in morbos incidant, uti patet ex elegantissimo loco Hipp. l. 2. prorrh. quem citavit Dieter. n. 449.

ANOTASIER, est *Sal Ammoniacum*, Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

ANSER, χίτων, inter aves majores aquaticas palmipedes est notissima. Ejus historiam, differentias, & usum in cibis, atque medicina vide, si curæ est, apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 17. seqq.

Bruyerin de re cibari. l. 15. c. 29. Claud. Deodat. l. 1. c. 36. Renat. Moræum ad Schol. Salern. c. 65. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 46. *Anseres* e ligno in mare projecto nasci, Claki dictos, legitur apud Menenf. Aurei Veller. l. 1. c. 12. in Th. Ch. Vol. V. p. 331.

ANTACHATES, ἀνταχάτης, est *succinum*, vel *lapis alterius coloris bituminosus*, qui, cum uritur, myrrham redolet, ut scribit G. Agricola, allegante Gorr. p. 39.

ANTACIDA dicuntur remedia, quæ acidis humoribus, & particulis resistunt, proque horum varietate etiam varia esse debent. Legitur apud Dolæum Encyclopæd. l. 1. c. 3. §. 19. p. 55. Græcè etiam dici possent ἀντιξέα.

ANTAGONISTA, ἀνταγωνιστής, epitheton musculorum aliis contrariorum, v. g. Abductor, & Adductor Brachii sunt *antagonistæ*. Barthol. Anar. l. 1. c. 5. p. 41.

ANTAL, est *lotio pura*, Ruland. & Johnf. in Lex. *Antastaphy*

ANTALI. Vide *Entali*.

ANTAPODOSIS, ἀνταπόδοσις, legitur apud Hipp. 1. aph. 12. (quamvis Gal. ibidem legerit ἐπιδόσις) denotatque *statam periodorum febrilium reciprocationem*, vel repetitionem, & vicissitudinem. Dieter. n. 68.

* ANTECEDENS, προηγμένη, scilicet *caussa*. Vide *Causa*. *Antecedentia* alias signa Laur. Bellino dicuntur, quæ quemlibet morbum antecedunt, in opere novissime edito p. 247. seqq.

ANTECHO, ἀντέχω, vel ἀντέχομαι, i. e. *resisto*, *venitor*. Legitur de ventre reluctante, ut medicamentis moveri non possit. Hipp. l. 2. Epid. II. 16. VIII. 11. Foes. p. 63.

ANTEBALLOMENOS, ἀντεμβαλλόμενος. Vide *Substitutus*.

ANTEBASIS, ἀντέβασις, significat Gal. mutuum infertionem, sive *mutuum ingressum*, l. de Ossib. in præcæ. ubi verbum ἀντεμβαίω occurrit, ad quem locum nomen quoque verbale exposuit Ingrassias comm. p. 42.

ANTEMETICA, ἀντεμετρικά, vocantur remedia vomitum præternaturalem conspicientia. Occurrit apud Vvillis Pharm. Rat. Part. 1. sect. 2. cap. 3.

ANTENDEIXIS, ἀντενδέξις, i. e. *Contraindicatio*, sive *Contradictio* indicationum, quando aliquid occurrit in homine, quod primariæ indicationi refragatur, & *contrariatur*. Gal. l. 8. M. M. c. 17. Hocque dicitur *contraindicans*, ἀντενδέξις κριμύθωρ, de opt. sect. c. 22.

ANTENEASMUS, vel *Anteneasum*, idem, quod *Enthustasmus*, species Maniæ periculosa nimium, dum irritantur tanquam maniaci, & in se manus violentas iniiciunt. Hi subito corripiuntur cum saltatione manuum, & pedum. Videtur

detur igitur coincidere cum Chorea S. Viti Lasciva, & Irata. P. Zacchias Quæst. Medico-Leg. lib. 2. tit. 1. q. 18. n. 31. seqq. ex Garioponto l. 1. c. 11.

ANTEPILEPTICOS, ἀντεπιληπτικός, dicitur de virtute medicamentosa Epilepsia, & motibus convulsivis resistente, & pessima a recentioribus Medicis usurpatur. Vide *Anti*.

ANTEPRIMA, materia vocatur apud Paracels. *Tinctura*, quæ materia corporis primam tingere, & mutare vel secundum, vel p. naturam potest, l. 3. Chirurg. magn. c. 11.

ANTERA, pro *Anthera*, apud Dorn. in Diction. Vide *Anthera*.

ANTEREISIS, ἀντέρεσις, venientiam significat, obliuentionem, vel obnixam firmitatem, qualis ossibus tribuitur apud Hippoc. 3. de artic. t. 58. Foef. d. l.

ANTERIT, i. e. *Mercurius*. Rul. & Johnf. in Lex.

ANTEROS, ἀντέρος, idem qui ἀμέθυσος lapis dicitur, Gorr. p. 39. Vide *Amethystrus*.

ANTHELIX, ἀνθέλιξ, dicitur pars auriculæ externæ, Helici opposita, anfractuosa, & inferior, ad confinia temporum sita, introrsum sursumque imbricata, Linden. Med. Phys. l. 2. c. 11. §. 4.

ANTHELMINTHICA, ἀνθελμινθικά, vocantur medicamenta contra vermes, quæ interimendo, suffocando, liquando, destruendo operantur, Bonett. Mercur. Compital. l. 10. p. 458.

ANTHERA, ἀνθήρα, vocabulum æquiuocum est. 1. Dicitur de *medicamentis aëdis*, ex metallicis præprimis compositis, colorem floridum habentibus, ac prærubrum. Meminit harum compositionum Gal. l. 4. & 5. de C. M. S. L. Cels. l. 6. c. 11. Apud Æginet. l. 7. c. 13. etiam ἀνθηρὸν legitur, & in fœmin. ἀνθηρά, l. 3. c. 79. In omnibus illis compositionibus Sandaracham inuenies. 2. In Botanicis *Anthera* significat medium illud croceum, & rubrum in quibusdam floribus, v. g. liliis, croco, &c. 3. Hinc & Crocos Chymicos congrue dici posse *Anthera mineralia*, voluit Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 20. Paracelso vero Extractio de Hyacinthis *Anthera* appellatur, de Isterit. c. 2. Dorn. Rul. Johnf. Alias ἀνθηρὸν Hipp. in genere dicitur *floridum*, prærubrum, & sanguineum, v. g. homines ἀνθηροί, id est, *floridi*, l. 1. prorrh. f. II. t. 56. Coac. 162. Corpus ἀνθηρὸν, l. 6. Epid. f. III. t. 3. Sputa ἀνθηρὰ, d. l. f. IV. t. 4. & l. 2. Epid. f. III. t. 17. l. 4. de R. V. I. A. t. 72. &c. Foef. p. 60.

ANTHEREON, ἀνθερών, dicitur *Mentum*, pars faciei, in qua barba nascitur, exponente Hefych. Confirmare videtur hanc significationem locus Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 7. & l. de Venis

XCVI. Vide Foef. pag. 61.

ANTHIA, ἀνθία, dicitur Piscis quoddam genus, uti constat ex Oppian. Aristotel. Rondelet. l. 6. c. 11. seqq. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 19. Incertum vero est determinare, qui ex illis recte descriperit, cum minime inter se conueniant. In summo olim pretio fuisse, patet ex epithetis, quod θεοί, i. e. *Divini*, ceu summo honore digni, appellati fuerint. Usum quoque in Medicina, v. g. fellis contra exanthemata, adipis contratumores, & abscessus &c. notavit e Kiranide Aldrov. d. l.

ANTHINES, *Anthinos*, ἀνθινός, ἀνθινός epitheton vini, & olei. Vinum ita dicitur οἶνος ἀνθινός, quod *floribus conditum*, & bene odoratum, siue fragrantius redditur, ut exponit Gal. in Ex. voc. Hipp. vide Foef. p. 60. seqq. Oleum vero ἀνθινόν vocatur *Liliaceum*, vel *Susinum*, quod & μέρον, Unguentum appellatur. Hipp. l. 1. de morb. mul. CXIIX. 29. seqq. Mixture quoque illa, quæ *Cyceon*, κυκεὼν vocatur, ἀνθινή dicitur, l. de int. aff. XIII. 47. Vide *Cyceon*.

† ANTHORA Antiqua, Venenum. Christ. Baravalus de peste intelligit forte Napellum cum Avicenna.

ANTHONOR, idem, quod *Athamor*, de quo infra, Rul.

ANTHOS, ἀνθος, Latine *Flos* dicitur: & tribuitur non solum plantis, estque ultimum, & perfectum plantæ productum ex subtilissimis concretis particulis constans, uti florum Anatomem speciose satis descripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 3. c. 5. p. 189. seqq. quamvis adhuc in dubio relinquamus, an omnium plantarum flores sulphuris sint particulæ appropriatæ, verum etiam mineralibus. Ita ἀνθος, *æris florem*, notat Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 21. XXXIV. 8. 33. Strictissime vero ἀνθος *rosmarinum*, vel *flores Rosmarini* significat. In Chymicis *quintam essentiam*, siue *Elixir auri*, item *medicinam extractam ex perlis* notat, Parac. l. 3. de vit. long. c. 1. de Gradib. & Compos. in Scholliis, Rul. & Johnf. *Anthos Philosophorum* dici modum transmutandi metallum aliquem, qui fit per Vitriolum, vult Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 7. Vide infra *Flos*.

ANTHOSMIAS, ἀνθοσμίας, dicitur *vinum odoratum*, flagrans, *floridum*, purum, nobilissimum. *Flos enim vini* idem est, quod *vinum egregium*, & purum, uti constat ex Plauti Cistell. act. 2. sc. 2. Differt ab *Anthino*, quod hoc sit vinum medicatum, ab herbis odoratis fragrantiam acquirens; illud vero ab uvis nativam fragrantiam obtineat. Videtis Linden. Ex. X. §. 130. seqq. Aliter exposuit *Anthosmiam* Lang. l. 1. ep. 27. scil. quod sit vinum aqua maris quinquagesima parte musto addita mistum, ex Athenæo l. 1.

I. I. Dipnosoph. Vide Foef. p. 61.

ANTHRACIA, ἀνθράκιν, dicitur congeries prunarum, five carbonum accensorum, apud Hipp. l. de nat. mul. LVII. & l. i. de morb. mul. CI. 28. Menfes quoque muliebres adusti, nigri, carbonibus fimiles eidem appellantur ἀνθράκωδες ἐπιμβύια, l. i. de morb. mul. XXIV. 11. Foef. p. 62.

ANTHRACITES, ἀνθράκίτης, Vide Schistus Lapis.

ANTHRACOSIS, ἀνθράκωσις, in specie carbunculum, vel in oculi bulbo, vel in palpebra occurrentem denotat, apud Æginet. l. 3. c. 22.

ANTHRAX, ἀνθράξ, proprie carbonem accensum, hoc est prunam significat, uti patet ex 5. aph. 11. Junge Dieterich. n. 66. Per translationem in Pathologicis Anthrax vocatur Carbunculus, Tumor p. n. inflammatorius ex sanguine nimirum adusto, & crassiore partem, in qua colligitur, depafcente obortus. Vide & Gal. 6. aph. 45. Apud Serenum etiam Carbo vocatur. Adde Keuchen. in not. ad h. l. p. 241. feqq. Dicitur alias & Latine Ignis Persicus. Vide Barbette, Chirurg. P. II. c. 12. Authores de Anthrace, vel Carbunculo vide apud Walther. Sylv. Medic. p. 302. feqq. Dicitur etiam de lapide pretioso, qui Carbunculus vocatur, de quo infra. Vide Carbunculus. Adde Th. Ch. Vol. IV. p. 796.

ANTHROPŌ, ἀνθρώπων, vel ἀνθρωποίν, dicitur Curis humana, apud Herodot. notante Vesalio l. 2. de C. H. F. c. 5. princ.

ANTHROPOS, ἀνθρώπος. Vide Homo.

ANTHYPNOTICA, ἀνθυπνωτικά, vocari possunt medicamenta somnum abigentia.

ANTHYSTERICA, vult etiam appellari medicamenta contra Passionem Hyftericam, Blancard. in Lex. sed an in quodam Authore Græco legerit, an vero ipse hæc nomina finxerit, de eo non constat.

† ANTHOPHYLLI, apud Andr. Cæsalpin. Cariophylli aromatici. G. Bauhin. Pin. lib. 11. sect. 3.

† ANTIAGRI, Tonfillarum tumor Ulpinian. Riolan. Enchrid. Anatom. l. 4. c. 7.

† ANTIDOTUM, acrius Catharticum, non semper enim locum in venenis habet. Isaac. Casaubonus in Spartianum.

ANTIDONIUM, Hispanis Alcohol. Anton. Nebressensis Quinquagen. c. 44.

ANTI, ἀντί, præpositio e Grammaticis nota, significans Contra, adversus. Sæpe conjungitur in Medicina alijs nominibus, aut verbis ad exprimendam virtutem remedij alicujus specificam adversus hunc, vel illum affectum, v. g. Antepileptica, Antemetica, Antinephritica, quamvis & haud raro omittatur, & nihilominus significatio curatoria intelligatur, v. g.

Medicamenta Collica, Nephritica, Arthritica, &c.

* ANTIADDES, ἀντιάδες. Vide Tonfilla. Alias Antiades dicuntur Tonfilla inflammate. Nicol. Pifo de morb. cogn. & cur. l. 2. c. 2.

ANTIBALLOMENOS, ἀντιβαλλόμενος, idem quod ἀντεβαλλόμενος. Vide Substitutus.

ANTICADMIÆ, est tertium genus Cadmiæ fossilis, quod & Pseudocadmiæ dicitur. Appellatur vero Anticadmiæ, non quod Cadmiæ opponatur, sed quod substituitur in hujus locum. Fallop. tr. de metall. & fossil. c. 12. Tom. I. Oper. p. m. 307.

ANTICAR, i. e. Borax. Dorn. Ruland. & Johnf. in Lex.

* ANTICARDIUM, ἀντικάρδιον, sic dicitur cavum illud, quod est sub pectore, carneum molleque ad os ventris pertingens. Vocatur etiam σφαγή. Rufus vero cavitatem eam pectoris, quæ est ad claviculas, tradidit ab Homero dici λικκάρδιον, a Medicis vero ἀντικάρδιον, & σφαγίσι. Gorr. p. 39. Dicitur & serodivculus cordis.

* ANTICHEIR, ἀντίχειρ, est magnus digitus manus, qui & Pollex, & Promanus dicitur. Gal. l. de musc. dissect. c. 22. & l. i. de U. P. c. 22. Ita vero dictus, quod appositis sibi quatuor digitis æqualem habeat usum, vel quod locum totius manus tutari possit. C. Hofm. in com. ad hunc Gal. l. n. 63. Hipp. δάκτυλος μέγας, digitum magnum appellavit, c. 1. de iis, q. in med. f. t. 21. Est vero digitus primus a carpo, five brachiali incipiens, eique per diarthrosin insertus, reliquis quatuor digitis multo inferior, & illis non recta, sed ex obliquo appositus. Per hunc manus actiones omnes habet firmiores. Tantum enim roboris præbet, quantum reliqui digiti simul sumpti. Hinc & a poliendo Pollicem Latini appellaverunt. Gorrh. p. 40.

* ANTICIPANS, προληπτικός, & Anticipatio, τὸ προληπτικόν, dicitur de morbis, quorum paroxysmorum ordines, vel periodi statim ab initio aliquid futuri temporis accipitur, Gal. l. i. de cris. c. 3. vel qui cum diversis horis semper accedat, & remittat, prævenit quidem continuo, citiusque horas absolvit. Ita & Menstrua Anticipata opponuntur Postpositis. Vide Postpositio. E contrario qui tardat, & serius absolvit periodum, Hyftericos, ὑστερτικός, five posterius veniens, vel sublequens, & Tardatio illa, vel Subsecutio, τὸ ὑστερίξεν, nuncupatur, Castell.

* ANTICNEMION, ἀντικνέμιον, dicitur Gal. 2. de fract. t. 34. media, & carne vacua Tibiæ pars a summo deorsum in longitudinem protensa, in gracilibus conspicua. Prima Tibia, aut anterior vocatur, quod crassiori, & inferiori

gniori *Tibia* parti opponatur. Foef. p. 63. Latine *Ocrea*, quamvis hanc versionem nonnulli improbent.

ANTICONTOSIS, ἀντικόντωσις, apud Hipp. est *venixus conti*, aut qui conto, vel scipione fit, cum videl. loco cruris baculo corpus fulcitur, 3. de artic. t. 76. 103. Adde Foef. p. 64.

ANTIDIDOME, ἀντιδίδομαι, h. e. ex *adverso respondeo*, diciturque de signis morbo ex adverso respondentibus. Hipp. Coac. 145. Foef. p. 63.

ANTIDINICA, ἀντιδινικῆ, dici possunt *medicamenta contra vertiginem*, Blancard. in Lexico. An vero in Græco quodam scriptore Medico hoc vocab. occurrat, certo affirmare non possumus.

ANTIDOTARIUM, ἀντιδόταριον, i. e. *Dispensatorium*, de quo vocab. infra suo loco.

ANTIDOTOS, ἀντιδοτός, Fœminin. Latinum apud Gal. l. 17. c. 16. & in neutro *Antidotum sc. medicamentum* est, quod non extrinsecus impositum, sed intus assumptum, malignas, cæcas, & latentes corporis affectiones sanat. Gal. l. 1. de Antidot. c. 1. Verum mos est junioribus Medicis, *Antidotos* appellare non modo quæ adversus mortifera medicamenta, quæque ad morsus, ictusve venenosos exhibent; sed etiam quæ contra malas corporis affectiones, præsertim diutinas, l. 2. c. 16. Vide *Alexipharmaca*. *Antidotos* quoque mystice appellatur *Lapis Philosoph.* ap. Lagneum, in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727. seqq.

ANTIFEBRILE. Vide *Febrifuga*.

ANTIFIDES, dicitur *calx metallorum*. Rul. in Lex. Ch.

ANTILEPSIS, ἀντιληψις, *apprehensio*, ap. Hipp. significat modum deligationis, videlicet vinculorum in partem contrariam, aut sanam involutionem, aut appensionem, aut veluti occupationem quandam, ut deligatæ partes firmius contineantur; ut in humeri deligatione, quando fit per alteram alam vinculi circumductio, aut inguine laborante, ea, quæ fit ad alterum inguen, 2. de iis, q. in Med. f. t. 16. Foef. Oec. 64. Alias Lat. *Apprehensio* sumitur pro *Indicatione*, quatenus Medicus id apprehendit, quod est utile ad finem suum obtinendum. Mich. Gavassetus l. de Indicac. curat. c. 4. pag. m. 50. 51.

ANTILOBIIUM, ἀντιλόβιον, ἢ ἀντιλόβις, dicitur pars illa exigua in auricula, quæ infimæ parti, quem Lobum appellant, superposita est. Ruffus scribit, *Antilobida*, vel *Oblobium* dici Helicis extremum subbreve. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 11. §. 4.

ANTIOLOGIA, ἀντιλογία. Vid. *Contradictio*.

ANTIMONIUM, idem quod *Stibium*, σίμι, *σιβι*,

est minerale ad metallinam naturam proxime accedens, e Sulphure, Mercurio crudo, cum portionibus terrestribus, & paucis salinis mistis constans. Ejus historiam, & vires descriptas vide passim in Auctoribus, v. g. in Th. Ch. Vol. I. p. 562. ubi duplex statuitur a Dorn. *nigrum*, & *album*, quod Magnesia dicitur, l. de Transmut. metall. c. 24. can. 5. Item pag. 616. seqq. plurib. Libav. S. A. Chym. l. 7. c. 22. Apoc. Herm. Part. prior. c. 13. & alibi. Schroder. Pharmac. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. qui etiam tantas huic minerali tribuit laudes, ut sit quasi fons, & scaturigo præstantissimorum medicamentorum, & Cornu Amalthææ salutarium remedium. Contra in C. Hofm. Paralip. Officin. c. 90. reperies decretum totius Collegii Parisiensis contra *Stibii* usum A. 1566. publicatum, statuens, esse deleterium, nec posse quavis præparatione emendari, ut intro citra molestissimam noxam possit assumi. An fortassis utrinque peccatum est in judicando cum in excessu, tum in defectu? Sane perdifficile est, & periculosæ res alexæ, arbitrium facere. Enigmatische a Spagyricis *Antimonium* vocatur *Lupus*, *Proteus*, *Radix Metallorum*, *Saturnus Philosophorum*, *Magnesia Saturni*; & exprimitur hoc caractere ☉ *Marcastita plumbea* dicitur *Antimonium Philosophorum*, Th. Chym. Vol. VI. pag. 475. Ipse quoque *Lapis Philosoph.* vocatur *Antimonium* in Lagnei Harmon. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 427.

ANTINEPHRITICA, ἀντινεφριτικῆ, *medicamenta contra morbos renum*. Blanc. in Lex.

ANTIPATHES, ἀντιπαθής, est species *Corallini nigri*, secundum Diosc. l. 5. c. 140. arboris figura, magisque ramosi, & vices easdem cum *Corallio* habentis. Adstringit enim, & refrigerat mediocriter. Georg. Agricola scribit, non aliud videri, quam *Hematiten nigrum*, l. 4. fossil. pag. 249. & l. 5. p. 254.

ANTIPATHIA, ἀντιπάθεια, dicitur species *qualitatis occultæ*, opposita *Sympathie*, quando inter duas res vel odium aliquod naturale occurrit, vel una alteram fere inexplicabili ratione afficit, eamque remove, aut destruere annititur. Ita Gal. l. 11. de S. F. §. Coria vetera, de iis combustis scriptum esse a quibusdam tradit, quod attritiones sanent ex *antipathia* quadam. Enimvero licet nec *sympathiam*, nec *antipathiam* omnem negare velimus, aut possimus, nec tamen hoc quoque dissimulabimus, quod multa vana, absurda, & falsa in enumeratione exemplorum ad utramque illam qualitatem concurrere solent; quemadmodum hoc etiam publice contra Digbæi Dissertationem de Pulvere Sympathetico ad

ad oculos demonstravimus, *Sympathia*, & *Antipathia* rationem omnem haud inepte deduci posse e corpusculorum ἀποειδῶν, vel effluviis occurrentium diversorum motibus, & configurationibus variis gaudentium, vel mutua cohesione, & combinatione, vel reciproca arctatione, & repulsione existimat Charlton. Ex. X. Pathol. §. 33. Enimvero Joh. Marcus Marci vult adhuc efficacius intercedere principium vitale, videlicet vel Archeum, & ejus vim conservativam, quæ transit in alterius corpus, vel ideam aliquam hostilem, aut necantem, aut corrumptentem, quæ recipitur in alterius sphaeram radiosam, ex effluviis maximam partem constantem, Phil. Veter. rest. Part. V. sect. 1. subsect. 3. & sect. 3. subsect. 1. Enimvero mihi videtur in totius hujus argumenti explicatione frequentior fallacia petitionis ejus, quod est in principio, committi, dum obscurum per æque obscurum, incertum per incertius demonstratur. Effectus *Antipathia* recenset etiam Roslink. O. & M. M. Spec. l. 2. f. 3. c. 199.

ANTIPERISTASIS, ἀντιπεριστάσις dicitur *Circumobfistentia*, sive caloris, aut frigoris compressio & coarctatio, ob contrariam circumfusi corporis qualitatem. Ita Theophrast. l. de Igne rationem, cur in hyeme corpora robustiora sint, & facilius alim' ita concoquant, ponit in collecto calore potentiori per *antiperistasin*. Hæc etiam causa est inflammationum internarum hyemali tempore familiarium, v. g. pleuritis, peripneumonia &c. 3. aph. 23. Dicitur vero ἀντιπεριστάσις emphatice, ἀντ, quia contrarium; ἀει, quia cohibens; σῆσις, quia indimotum, scil. frigus, cujus obfessione ignis unitur, unione roboratur, roboratus incalescit. Vide Dieterich. Jatr. n. 448. & Linden. Ex. X. §. 115.

ANTIPHARMACUM, ἀντιφάρμακον, dicitur *medicamentum contra venena*, & ita idem, quod *Alexipharmacum*. Diosc. Blanc. in Lex.

ANTIPHYSIKA, ἀντιφυσικὰ. Vide *Carminativa*.

ANTIPOEEO, ἀντιποιέω, Hipp. significat *resistere malo*, juvare, 2. de artic. t. 42. Vide Foef. Oec. p. 64.

ANTIΠΡΑΞΙΑ, ἀντιπραξία, significat *functionum, & temperamentorum in diversis morbis contrarietatem*, quam veteres excogitarunt ad declarandam in effectibus Hypochondriaci symptomatum concurrentium varietatem sæpe contrariam: v. gr. Hepatis intemperies calida, & Stomachi frigida etiam in vulgus pene notæ communiter inculantur. Quam licet nonnulli ex recentioribus inficiari non vereantur, inter quos & B. Etmüllerus, ideo quod sanguis debito circulo distributus

proportionaliter calefaciat & stomachum, & hepar, adeoque debitam crasin obtineat. Insufficiens tamen hæc ratio nobis videtur, siquidem, non obstante illa proportionali convenientia temperamentorum in singulis organis, nihilominus sano sensu aliqua etiam contrarietas statui, & defendi poterit. Ut taceamus, videri nobis illos confundere statum secnat. cum statu pr. nat. ita ut licet concederetur, non dari ἀντιπραξίαν in illo, non statim liceret inferre, quod nec in statu prænaturali occurrat.

ANTIQUARTIUM vocatur Practicis quibusdam recentioribus medicamentum *Specificum contra febrem quartanam*, quale est Riverii. Ita & *Antiquartium Peruvianum* dicta fuit *China China*, de quo suo loco. Meminit & *Essentia antiquaria* D. D. Wedel. Ph. I. A. R. l. 3. f. 2. c. 8.

ANTIQUUS, παλαιός, idem quod *Vetus Antiqui morbi*, i. e. *inveterati*.

ANTIRROPE, ἀντιρροπή, ἢ ἀντιρροπή, significat in *contrariam partem propensionem*, vel inclinationem, & usurpat Hipp. de nare inclinata mediante habena in contrarium retrahenda, 2. de art. t. 46. Foef. d. l.

ANTISECOSIS, ἀντισέκωσις, dicitur *æqualis repressio*, aut ad æquilibrium reductio, *adequatio*, idem quod ἀντιστάθμισις, a verbo ἀντισέκωσις, quo utitur Hipp. in figurata quidem significatione, pro reficere, & cibum deperditum reponere, aut rependere, 2. de R. V. I. A. t. 28. Foef. d. l. Itali ἀντισέκωσις vocant *Bilancia*, quem terminum transfulerunt Arithmetici, & Mercatores in forum suum frequentissime. Latinum *Compensatio* quoque respondet ἀντισέκωσις.

* **ANTISPASIS**, ἀντισπασίς, *Reversio, Retractio*, dicitur humoris fluentis in contrariam partem retractio, & aversio. Hujus species sunt quatuor pro positionum differentiis. Nam *Reversio* fit aut ab inferiori parte ad superiorem, aut a dextera ad sinistram, aut ab anteriori ad posteriorem, aut ab interiori ad externam. Gal. l. de hirudin. revulf. &c. c. 3. quamvis l. 5. M. M. c. 3. tres tantum enumeret. Meminit Gipp. quoque *revulsionis*, l. 6. Epid. f. 2. t. 8. Foef. d. l. & p. 65. Gor. p. 40. An, & quomodo hæc fieri possit per Venæ sectionem, stante Circulationis sanguinis principio indubitato, sane difficilimum est explicatu. Nobis sufficere videtur, quod aliquando natura defectum sanguinis e parte læsa opposita detracti resarcite cogatur e parte læsa, vel affecta. *Antispasticon*, ἀντισπαστικόν, appellatur in genere auxilium in diversa revellens. Gal. l. 13. M. M. c. 11.

ANTISPODA, ἀντισποδα, dicuntur medicamenta, quæ eadem cum τῷ σποδίῳ quod & σποδός dicitur, facultate pollent, ita ut in *spodii penuria*

nuria in ejus locum substitui possint; quorum meminit Diosc. l. 5. c. de pompholyge, cujus species *Spodium* est. Gorr. d. l.

ANTISTATHMESIS, ἀνίσταθμις. Vide *Antiseccosis*.

ANTISTERIGMA, ἀντιστήριγμα, apud Hipp. dicitur *Fulcrum*, quo aliquid obfirmatur, & fulcitur, i. de artic. t. 74. Derivatur a verbo ἀντιστήριζεν, *obniti*, obfirmari, quod legitur ap. eund. c. 3. de art. t. 103. & 4. h. t. 58. Vide Foef. p. 65.

ANTISTERNON, ἀνίστηρον, i. e. *Dorsum*, de quo suo loco. Gorr. d. l.

* ANTITASIS, ἀντίτασις, cum ossa, quæ discedunt, ad hoc ut e directo admoveantur, prius retrorsum trahuntur. Hæc ad *oppositum tractio*, ἀντίτασις dicitur Gal. l. 6. M. M. c. 5.

ANTITHENAR, ἀντίθεναρ, vocatur a Riolano Musculus adducens pollicem tertius, teste Bartholin. l. 4. An. c. 9. p. 577. quemadmodum & alter adducens Musculus *Hypothenar* eidem dicitur.

ANTITRAGUS, ἀντίτραγος, est *pars crassior Anthelici* opposita *Trago*, uti descripsit Rufus. Quid vero *Anthelix* sit, & *Tragus*, vide suo loco. Gorr. d. l. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 11. §. 4.

ANTITYPOS, ἀντίτυπος. Vide *Renifus*.

ANTRUM cum epitheto *Buccinosum* vocatur *Cochlea auris*, teste Barthol. libell. 4. An. c. 6. fin.

ANTYLION, ἀντύλιον, nomen est *malagmaris* valde adstringentis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. Gorr. d. l.

* ANUS, ἄρχος, δακτύλιος, ἔδρα, κίοναρος, κινός, idem quod *Podex*, *Culus*, dicitur inferior corporis pars, in qua est recti intestini extremum, per quod excrementa redduntur. Gal. l. 5. de U. P. c. 14. Hujus exterior pars musculo Sphinctere donata *Anulus*, δακτύλιος, dicitur l. Introduct. c. 10. *Ani* partes crassiores musculosæ vocantur *Nates*. Sumitur & ἄρχος pro *toto intestino recto*, ex 5. aphor. 59. Vide Foef. pag. 98. Dieterich. num. 111. *Anus* in genere feminino mulierem vetulam significat. Vide *Græc.*

ANXIETAS. Vide *Alyce Angor*.

ANYDRIA, ἀνύδρη, *cælum siccum*, & squalidum significat, uno verbo *Sudum*. Hipp. l. 2. Epid. l. 6. l. 1. Epid. f. l. t. 7. Hinc & Adjectivum ἀνύδρον, i. e. *siccum*, *squalidum*, de diversis anni temporibus prædicatur, v. g. de vere, & æstate, l. 2. Ep. f. III. de autumno 3. aph. 14. Vide Foef. pag. 65. Dieter. Jatr. n. 69.

ANYPERBLETOS, ἀνυπέβλητος, i. e. *insuperabilis*, incoctilis. Legitur de carne bubula apud Hipp. de R. V. I. A. t. 98. Foef. d. l.

ANYPEUTHYNOS, ἀνυπεθύωνος, dicitur de eo quod rationi reddendæ non est obnoxium. Sunt autem illa in arte, quæ sensibus sunt obvia, & minime examinanda. Hipp. Præcept. VI. 8. Foef. d. l.

ANYSTOS, ἀνυστός, significat *expeditum sermone*, promptum verbis, quod etiam Medicum decet. Hipp. de dec. orn. II. 31.

AOCHLESIA, ἀοχλησία, Vide *Anodynia*.

AOCNIA, ἀοκνία, *impigritas*, vel *sedulitas*. Hanc in laboribus commendavit ad sanitatis exercitium proficuum Hipp. l. 6. Epid. f. IV. t. 20.

AONCON, ἀογκον, dicitur *carens tumore*, & in superlativo ἀογκόετον, quo usus est Hipp. de corpore valde gracili, minimeque tumente, f. 2. de nat. hum. t. 4. Quidam etiam exponunt per solidissimum, ut externæ aeris injuriæ minus sit expositum. Foef. p. 66.

AORGESIA, ἀοργησία, ἀόργητος, *ira vacuitas*, Lat. & *Lentitudo* dicitur, oppositus affectus iracundiæ, quando quis nescit irasci. Mart. Akakia in Gal. art. parv. p. 118.

AORNOS, ἀορνος, dicitur locus *carens avibus*, ob exhalationes malignas præsertim & lacubus, avibus advolantibus necem adferentes. Qualis fuit in Campania circa lacum rotundum Averni nomine indigitatum. Talis locus *Aornus* etiam in Epiro, qui pestilenti exhalatione insignis, nec ipse finit volucres cælo frui libero, sed exanimatas dejecit. Plura vide de his locis apud G. Agricol. de re metall. pag. m. 147. 148.

AORTA, ἀορτή, epitheton *Arteriæ Magnæ*. Vide *Arteria*; quamvis apud Hipp. vocabulum ἀορται, *Aorta*, potius de bronchiis asperæ arteriæ, & ramis per pulmonum lobos dispersis sumi videatur, uti patet ex lib. de loc. in hom. XXVII. 14. Vide Foef. d. l. & p. 67.

AORTRA, Ἀορτρον, ἀορτρά, ἀορτρῶν, dicitur suspenso utrinque pulmonis pars, quam Linden. etiam per *Articulum* vertit, l. 2. de morb. LII. 1. Coac. t. 400. Apud Diosc. etiam legi ἀορτρῆς scribit Foef. d. l. Ad summum, notante eodem ex Gal. circa horum vocabulorum lectionem ἡ πάντων τῶν σφίγες ἔσθι.

APAEOREOMAE, ἀπαερόεουμαι. Vide *Æora*.

APAGMA, ἀπαγμα. Vide *Abductio*. Strictius exposuit Gal. hoc vocab. l. 6. M. M. c. 5. quod sit appellatio Medicorum propria vulgo inusitata, quoties offis finis, qua parte cum alio maxime committitur, abruptus est. Foef. d. l.

APALLAGE, ἀπαλλάγη, in genere quidem omnem *mutationem*, in specie vero apud Hippoc. liberationem a morbo significat, 2. aph. 45. a verbo ἀπαλλάττω, *muto*, de quo vid. Dieter. n. 74. & Foef. Oec. pag. 68. qui multis locis ex Hippocr. demonstrat, significare quoque hoc

hoc verbum evacuare cum emolitione.

APANCHOMENOS, ἀπαγχόμενος, qui strangulatus, qui suspensio suffocatus est, occurrit apud Hipp. l. 2. aph. 43.

APANTESIS, vel *Apantoma*, ἀπάντησις, ἀπάντωμα, obviam itionem, & id, quod alteri occurrit, significat, Hipp. l. de dec. hab. V. 11. & IX. 14. quamvis alii legant ἀπαντόμια. Intelligit veroper *Apantesin* officium Medici, quo mature consulit emendare in futurum errores commissos, & docere unumquemque, quid sui muneris sit apud ægrum, quid fieri de tempore in tempus debeat, quid non fieri: egregie exponente hoc Linden. S. M. Exerc. II. §. 26.

* APANTHISMUS, ἀπανθισμός, est subtilissima linea, quæ ægre videri potest, quasi exolescentem lineolam dices, cui simillimæ sunt venarum quædam propagines, filorum aranæ, aut capillorum modo angustæ, & extensæ, quæ venæ capillares dicuntur. Gal. de ven. & arter. dissect. c. 8.

APANTHROPIA, ἀπανθρωπία, significat hominum averfionem, & solitudinem, referturque inter symptomata melancholiæ, & signum habetur malum Leucophlegmaticorum, Coac. t. 482.

APANTICRY, ἀπαντικρύ, significat palam, evidenter, manifeste. Hipp. 3. de fract. t. 34.

APARACHYTUM, scil. vinum, ἀπαράχυτος οἶνος, est vinum meracissimum, originale scil. vinum, cui marina aqua non est admixta. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 7. & l. 12. M. M. c. 4. Erant autem hujusmodi vina generosa; Ignobilibus vero, aut imbecillis vinis marina immiscebatur, indeque τετρακλωτάρειον οἶνον, vel τετρακλωτάρειον, vel τετρακλωτάρειον, vel τετρακλωτάρειον dicebatur. Celsus modo *salsum* simpliciter vocat, l. 1. c. 6. modo *salsum Græcum*, lib. 3. cap. 24. & alibi. Græcorum enim inventum erat, vinorum sola ignobilia condientium mari; quomodo? docet Diosc. l. 5. c. 27. itemque Columella l. 12. c. 25. quare? docet Plutarch. quæst. nat. X. Species falsi septem recenset Plin. l. 14. H. N. c. 8. *Aparachyton* etiam dicebatur ἀπαράχυτος, h. e. maris expertus, cum Horat. 2. Sat. 8. v. 15. Hæc ex Linden. S. M. Exerc. X. §. 63.

APARASCEVASIA, ἀπαράσκειασια, dicitur, cum quæ necessaria sunt ad balneum, sunt imparata, neque rite suppetunt. Hipp. c. 3. de R. V. I. A. t. 44.

APAREGORETOS, ἀπαρηγόρητος, dicitur de eo, quod nullius est solatii, nullum affert commodum. Hipp. de dec. orn. IV. 8.

APARTES, ἀπάρτης, *suspensus*, separatus, penalis. Usurpatur de naso ab Hipp. 2. de art. 47. Foef. p. 69.

APARTHROSIS, ἀπάρθρωσις. Vide *Abarticulatio*.

APARTI, ἀπάρτη, ἀπάρτιως, adverbium est Hippocraticum, significans *integre, exquisite*, exacte, 2. de R. V. I. A. t. 43. & 1. aph. 20. Foef. d. l.

APARTISIS, ἀπάρτισις, *compagem*, & *connexionem perfectam*, integritatem, & *perfectiorem* significat. Usurpatur de Nervis ab Hipp. 1. de art. t. 25. Foef. p. 70.

APARYO, ἀπαρύω, id est *dehavo*, exhaurio. Hippocr. l. de intern. aff. X. 20. 21. 22. Foef. d. l.

APATE, ἀπάτη, *deceptionem*, fallaciam significat. Hipp. l. 6. Ep. f. V. t. 13. Hinc ἀπάρτη, dicitur *Impostor*, quod legitur 3. de art. t. 20. Verbum habetur ἀπατάω, *decipio*, & compositum idem significans ἐξαπατάω, quod occurrit l. de vet. med. III. 18. Foef. d. l.

APATHIA, ἀπάθεια, significat *affectuum p. n. defectum*.

APAUDAO, ἀπαυδάω, proprie, & stricte significat, *loquendi facultate destitutor*. In latiori vero significatione omnem virium defectiorem, imbecillitatem, (quam plerunque & vocis defectus comitatur) denotare solet, ut patet ex Hipp. 1. aph. 9. l. de Gland. X. 12. l. Præcept. IIX. 7. l. 1. de morb. mul. c. 28. Quin & de morbo deficiente usurpatur l. 2. Epid. f. l. 31. Hinc descendit *Compositum παρπαυδάω*, quod significat, vel antea viribus deficio, vel antea voce destitutor. Hipp. l. 1. prorr. l. 1. t. 8. Vide Foef. d. l.

APAUROSCOMAE, ἀπαυροσκομαί, h. e. *consumor*. Legitur apud Hipp. l. 4. de morb. XXX. 9. Foef. d. l.

APECHEMA, ἀπέχημα, dicitur quasi, ut in echo sit, responso quædam, est a contraria ictus parte facta calvariæ fractura, vel fissio, de qua etiam Celsus l. 8. c. 4. Negavit vero eam contingere P. Ægin. l. 6. c. 90. In medio reliquit Marcell. Vergil. com. ad Dioscor. l. 4. c. 24. ex quo hæc depromsimus. Ægineta subscribit Gorr. quia os calvariæ futuras habet, quæ teste Gal. l. 9. de U. P. c. 17. impediunt, ne ictus una in parte acceptus alteram, quæ ultra futuram est, violet, sed noxa terminetur ad ipsam futuram. Provocavit vero ad experientiam multis observationibus confirmatam Job a Meckren Obs. Medico-Chirurg. c. 1. p. 20. 21. Lat. dicitur *Contrafractura*. Hanc ab Hipp. vocari ἐπιφορὰν, *calamitatem*, l. de vuln. c. XVIII. 2. credit Scult. Arm. Chir. p. 1. Tab. XXIX. post. fig. 10. §. 21.

APEIROS, ἀπειρος, duplicem habet significationem. 1. notat *infinitum*, a πῆρας, terminus. Vide *Infinitum*. 2. *Inexpertum*, a πῆρα, *experientia*. Vide *Imperitia*.

APETHEVMENA, ἀπεθεύματα, dicuntur Hipp. ea, in quibus æger Medici preceptis minime se præstat morigerum. l. 2. prorrh. VII. 1. Hinc & huiusmodi ægri dici possunt ἀπειθήντες, im-morigeri. Foef. p. 71.

APELLA, ἀπόδερμα, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicitur, cui præputium ex morbo, vel sectione deficit, aut ita contractum est, ut glandem amplius tegere nequeat. Romani etiam *Recutitum* vocant. *A-pella* propterea epitheton Judæorum ob circum-cisionem esse solet. Morbus vero retracti præputii alias *Paraphimosis* vocatur.

APEREMPOLESIS, ἀπεμπολήσις. Occurrit hæc vox apud Hipp. l. de dec. hab. V. 15. Refertur ibi inter virtutes, & decora Medici. Foefius in Oec. exposuit per venditionem, nundinationem, jungens cum purgationibus, q. d. nundinatio, ac venditio medicamentorum ad purgandum necessariorum, quorum scientiam habere debet. Hanc versionem videtur confirmare Henr. Steph. in Thef. Gr. Verum an nundinatio hæc ad τὰ πώρον Medici pertinet? Minime. Magis igitur mihi placet versio Hier. Mercurialis, plane contrariam significationem tribuentis, scilicet. quod notet Alienitatem a mercimoniis. Hunc secutus Linden. in edit. Hipp. noviss. quamvis in S. M. Ex. II. §. 30. seqq. limitaverit, nisi æger ipse urgeat, metu ne non detentus mercede, velut hamo, Medicus se deserat, vel curationem protrahendo quæstum ex morbi longitudine faciat uberionem. Alias pacifici cum ægrotis præjudicat honestati, atque utilitati.

APENES, ἀπηνής, significat *immite*, in iuncundum, quod cum sumitur, molestiam quandam exhibet, uti exponit Gal. com. 1. de R. V. I. A. r. 18. Huic opponitur τὰ προσηνής, *mite*, suave, iucundum. Graviter vero hallucinatus est Gorræus, qui in def. plane invertit utriusque significationes.

* APERSIA, ἀπέρσια, in genere *Cruditatem* significat, de quo infra. In specie vero est Symptoma ventriculi, & denotat abolitionem ejus Chylificationem, ob defectum, vel vitium fermenti, aut temperamenti vitalis, h. e. intemperiem frigidam, & humidam.

* APEPTON, ἀπεπτον. Vide *Crudum*. *Ape-pta phymata*, ἀπεπτα φυματά solitus est Hippocr. nominare *cruda tubercula*, seu tumores p. n. nervosa corpora vertebris ipsis, atque spinali medullæ insita extendentes, causam nempe gibborum effectricem, teste Galen. 4. de L. A. 3.

APER, κείπε, (quæ vox Græca multos Scriptores in errorem duxit, ut verterint Latine per *Caper*, recte notante Ul. Aldrov. l. r. de quadr. bisulc. c. 37. quamvis ex contextu evidentissi-

me pateat, non esse ipsius Aldrovandi scriptum, sed alterius continuantis opera illius, cum Aldrovandum ibidem cum laude allegaverit) primo, & proprie significat *Verrem*, sive suam *Sylvestrem* utriusque sexus: imo & *Porcellum sylvestrem* complecti potest. Ejus usus non solum in cibo notissimus, & in deliciis magnatum, unde & *Aprugna caro* suillæ domesticæ præfertur. Deodat. Panth. Hyg. l. 1. c. 33. sed & in medicina habetur. De utroque vide Aldr. d. l. Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 5. num. 3. Secundario, & per similitudinem quandam *Aper* etiam *Piscem* quandam *marinum* denotat, cujus descriptionem vide apud Rondelet. l. 5. de pisc. c. 27. Aldrovand. l. 3. h. t. c. 12. quem etiam male verterunt nonnulli per *Caprum*, quemadmodum & κειπίσκος, dici debet *Porcellus marinus*. Rondel. d. l. c. 26. Delineatum etiam hunc piscem exhibet Paræus l. 24. Chir. c. 21.

APEREVGOMAE, ἀπερύγομαι, significat *eructor*, vel eructando aliquid ejicio: item *aversor*, apud Hipp. l. 2. de morb. LIIX. 8. Foef. p. 71.

* APERIENTIA, ἀπεροματτία. Vide *Anastomosis*.

* APERISTATON, ἀπερίστατον, est epitheton ulceris, quod non est magnum, nec ulli graviori noxæ conjunctum. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 1. h. e. quod nec vitiosi humoris influxu impetitur, nec solidum, nec inflammatum est, nec in circumposita carne intemperiem ullam habet. Sic dicitur ἀπό τῆς ἀδυσίας, quæ apud Græcos afflictionem, periculum, & cladem significat, Gorr.

APERITTOS, ἀπερίττος, epitheton est ciborum, qui *minimum habent excrementi*, quales sunt carnes sylvestrium animalium, & eorum, quæ siccioribus locis visitant. Opposita sunt τοῖς ἀεὶ τρωματικαῖς. Gorr. p. 42.

APERTUS, pro Exulcerato sumitur, ut *aperta strumæ*, ap. Scrib. Larg. n. 81. Vide Rhod. in not. & Lex. Scrib.

APERTHYSMENOS, ἀπερθυσμένος, h. e. *directus*. Ita Græcis vocatur *Intestinum Rectum*, postremum ex crassis, per quod alvi fæces rejiciuntur. Gorr. p. 42.

APHAERESIS, ἀφαίρεσις, duo significat: in genere omnem *ablationem* in Medicina necessariam, ceu alteram in ejus definitione Hipp. partem oppositam τῇ προσθέσει, additioni. Medicinæ officium palmarium hoc quoque est, removere ea, quæ removenda sunt. In specie vero est pars Chirurgiæ, quæ aufert ea, quæ sunt superflua. Hanc Barbetta appellavit ἐξάφραση. Hipp. quoque hoc vocab. usus de sanguinis largis detractionibus noxiis. Coac. t. 360.

APHANISMOS, ἀφανισμός, Lat. *Evanescentia* dicitur, a verbo ἀφανίζω, quod significat deleo, eximo. Hipp. l. de hæmorrh. V. 9. VI. 2. & passivum ἀφανίζομαι, *disparceo*, evanesco, quod frequentius occurrit, v. g. f. 2. prognost. t. 68. f. 3. t. 10. l. 1. f. 2. prorh. t. 1. f. 3. t. 5. l. 1. Epid. sect. 1. t. 10. f. 2. t. 38. 67. plura loca vide apud Foes. p. 110.

APHASSOMENOS, ἀφασσόμενος, h. e. *contrectatus*, digitis confricatus. Hipp. l. 2. de morb. XXX. 9. XXXVII. 2. l. de nar. mul. VII. 5. in quo loco legit Lind. ἐσαφάσθη, fortassis majoris ἀκροβείας gratia. Foes. d. l.

APHEBRIOK, i. e. *Sulphur*. Rul. in Lex.

APHEIDEO, ἀφείδω, i. e. *audacter aliquid perago*, nihil parco. Hipp. 2. de artic. t. 46. Foes. p. 111.

APHELIA, ἀφέλεια, dicitur simplicitas docendi, faciendique medicinam, Methodicæ sectæ propria. Gal. l. 4. M. M. c. 4.

APHELICESTEROS, ἀφελικέστερος, dicitur *provecioris ætatis homo*, qui florentem ætatem jam exegit. Hipp. l. 7. Epid. tr. 1.

APHEPSEMA, ἀφέψημα, i. e. *Decoctum*. Legitur in Remediis Græcis Marchion. l. de mor. mul. annexis c. 4.

APHESIS, ἀφεςις, vel significat morbi *remissionem*, solutionem, & liberationem, ut Hipp. Coac. t. 575. vel sumitur de emissionibus sagittarum, l. de artic. c. 1. t. 11. vel denotat membrorum quorundam, vel omnium totius corporis exsolutionem, & languorem. l. 3. Epid. f. 3. t. 37.

† ΑΨΙΡΕΣΙΑ, in qua non solum animæ facultatibus, sed anima ipsa privatur animal. Sennert. Pract. l. 1. part. 3. c. 30.

APHICNEOMAE, ἀφικνεόμαι, significat *devenio*, pervenio. Inde ἀφικνέω, quod legitur i. aph. 4. Dieter. n. 136.

APHIEMI, ἀφίημι, i. e. *remitto*, tollo, dimoveo. Hipp. 2. prorh. XLIII. 4. 4. aph. 30. 5. aph. 13. Foes. p. 112. Dieter. n. 137.

APHISTHEMI, ἀφίστημι. Vide *Apoistasis*. *Apostema*

APHLEGMANTOS, ἀφλέγμαντος, i. e. pituita carens. Est nota boni puris apud Hipp. l. 2. prorh. XII. 2. Coac. t. 402.

APHODOS, ἀφόδος, *reliquiarum alimenti excretionem*, *stercus* significat. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 24. Gal. in com. ad h. l. Dicitur alias ἀππάτρωα, item ἀφόδασσις, Lat. *Seccessus*. Verbum ἀφόδασσιν, *ventrem exonerare* significat, l. 7. Epid. IX. 5. l. de fistul. IV. 6. Latine *Adfellare*, de quo verbo supra ex Keuch. in not. ad Sæmonic. p. 197. ΑΨόδασμα etiam *stercus* significat, & ἀφόδασσιν *Latrinam*. ΑΨόδιον, idem, quod ἀφόδος. Et hoc Nicander in Theriaca,

& Alexipharm. mutavit in ἀφόριον, interferendo lit. ρ. metri causa. Vide Foes. p. 112. Linden. Ex. XIII. §. 251.

* APHONIA, ἀφωνία, i. e. *vocis carentia*, *privatio*, seu defectio, *Obmutescencia*, quæ ægris solet accidere, læsis duntaxat iis, quæ voci efformanda subserviunt instrumentis, vel etiam iis, quæ respirationi deputavit natura, vel ob recentem quandam exolutionem, & afflictionem virtutis. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 23. Per exuperantiam etiam hoc vocabulum epilepsiam, apoplexiam, catalepsin, syncopen, aliosque id genus affectus complectitur, teste Holler. in Hippoc. Coac. Vid. Dieterich. Iatr. num. 143. & Foes. in Oec. τὸ ἀφώνησθαι duobus modis accipi, & pro privatione vocis, & pro ejusdem depravatione, docet Galen. lib. 4. de Hippocr. & Plat. decr. cap. 4. Lat. *Invocale* vocatur.

APHORETOS, ἀφώρητος, h. e. *intolerabilis*, vehemens. Tribuitur febribus apud Hipp. l. de Crisib. IX. 11. item avaritiæ, Ep. ad S. P. Q. Abderit. n. 20. Alibi dicitur ἀφωρητος, l. 1. de morb. mul. LXIV. 16. ubi inepte redditur in Lat. per *sterilis*, Foes. d. l.

APHORISMUS, ἀφορισμός, est oratio, quæ omnes rei proprietates brevissimis verbis circumscribit. Gal. c. 1. aph. 1. qui & definitiones appellat aphorismos, c. 3. de his, quæ in med. t. 32.

APHORME, ἀφορμή, dicitur *Occasio*, causa externa, & manifesta, ex qua aliquid fit. Vocatur & περίορισις. Usurpatur præcipue de *causis procatarteticis* morborum. Hipp. l. de int. aff. LIV. 2. l. 2. Epid. f. 79. l. 6. com. 3. t. 14. 16. 19. 25. Foes. d. l.

APHRIZO, ἀφρίζω, idem quod ἀφρίζω, *spumo*, spumam reddo. Hipp. l. 7. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 23. Foes. p. 113.

APHRODES, ἀφρώδης, *spumofus*, vel *spumeus*. Usurpatur cum de sanguine, tum de excrementis. Hipp. Coac. t. 450. 607. 7. aph. 30. Foes. d. l. Diet. n. 142.

APHRODISIA, *Aphrodisiasmus*, ἀφροδισία, ἀφροδισιασμός, res venerea, usus Veneris, coitus viri cum femina. Hipp. 6. aph. 39. Ejus nimius, & illicitus usus, quin & deficiens licitus morbis gravissimis ansam præbet. Hinc in specie *Epilepsia* dicitur *Aphrodisiastica*. Casp. Reies Camp. Elyf. quæst. 46. n. 18. *Aphrodisia* quoque dicitur *Ætas Venerea*. Rul. & Johnf. in Lex. *Aphrodisiacum* vocatur medicamentum Veneris æstrum excitans, quemadmodum extinguentia *Antaphrodisiaca* dici possunt.

APHRODITARIUM, ἀφροδιταριον, nomen est aridi medicamenti, quod constat thure, squama æris,

æris, malo Punico, cerussa, amylo, pari pondere inter se mixtis, apud P. Eginet. l. 4. c. 40. Hoc nomen quoque appellatur Collyrium quoddam a Gal. l. 4. de C. M. S. L. Gorr. p. 65.

APHROGALA, ἀφρόγαλα, lac spumofum, siue tantopere agitatum, ut totum in spumam verfum sit. Remedium aduersus calidam intemperiem ventriculi commendatum a Gal. l. 7. M. M. cap. 4. Videtur etiam hoc nomine appellari posse *Flos lactis* dictus, vulgo *Milchbraum*, vel in Norico *Reyn*, quem *Capilactem* vocasse Alex. Petronium l. 3. de Victu Rom. c. 19. notavit J. H. Velschius ad Marcell. Cuman. Obs. 23. in Sylloge Cur. & Obs. M. Cent. i. p. m. 52.

APHROLITRUM, ἀφρόλιτρον, *Aphrolitrum*, ἀφρόλιτρον, h. e. spuma nitri. Quamvis C. Hofm. Officin. Paralip. c. 63. *Litron*, & *Nitron* dialecto saltem differre itatuat; est tamen magna inter utrumque dictum medicamentum differentia apud Gal. quam tradit lib. 9. de sim. fac. §. *Aphrolitrum*, in hoc potissimum consistens, quod illud sit farinæ simile, hoc vero congelatum, & coactum. Illud mediam habet facultatem inter Aphronitrum, & saltem: huic sola inest vis detergendi, vel digerendi. Gorr. p. 65.

APHRONITRUM, *flos petrae*, vel *pavietis*, res est levissima, globosa, & friabilis, spumosa, mordens, coloris pene purpurei, & hæc optima. Nascitur in muris, & petris. Quodammodo virtus similis est Sali adusto. Rul. in Lex. *Aphronitrum* quoque nonnulli vocant spumam falsam massæ vitrorum liquatæ innatantem. Libav. Apoc. Herm. pr. c. 17.

APHRONTISTEO, ἀφροντιστω, significat *negligo*. Hipp. Præcep. VI. 27. X. 5. Foef. d. l.

APHROS, ἀφρος. Vide *Spuma*.

APHROSELENIS, ἀφροσεληνός, lapis est, quem aliqui *Seleniten* appellant, quod imaginem Lunæ repræsentet, velut in speculo. Unde & *Specularium* dicitur, Gr. ἀστυλαίον, quamvis C. Hof. in Paralip. c. 75. subscribere nolit. Contrarium autem defendit Chioc. Mus. Casceolar. f. 3. p. 283. seqq. Nostrium non est, hanc dirimere litem.

APHROSYNE, ἀφροσύνη, i. e. *Amentia*, *Delirium*, idem quod ἄνοια. Legitur apud Nic. Pison. de cogn. & cur. morb. l. i. c. 15.

* APHTHA, ἀφθα, de ulceribus superficialiis oriscum interni, tum externi dicitur. Sunt enim *Aphthæ* ulcera oris superciem occupantia cum molesto caloribus p. n. sensu conjuncta, vel a sero sanguinis chyloso acriori salino, & ichoroso, vel a lacte similiter corrupto provenientia. Unde pueros lactantes præcipue infestare solent. Gal. 3. in 3. Epid. t. 12. & Hipp. inter

morbos infantiles recensuit, 3. aph. 24. Aliquando aliis quoque corporis partibus exulceratis verbum ἀφθα, attribui legitur apud eundem, v. g. de pudendis muliebribus, l. de nar. mul. LVI. l. LXXX. i. l. i. de morb. mul. LVII. 1. Huc pertinet etiam Coac. t. 529. ubi ἀφθαδου βένουατος de gravidis leguntur, item de fistula pulmonum, siue aspera arteria, l. 2. de morb. XLII. 2. & Gal. testiculos ἀφθαίτης, curandos docet, l. 9. de C. M. S. L. c. 8. ubi vitiose legitur in Gr. ἀφθαίτης. Jung. Dieterich. n. 135.

APHTHARTOS, ἀφθαρτός, dicitur *Incorruptibilis*, quod de corporibus mixtis, & præsertim quæ ex arteriis, venis, nervis, & carne constant, prædicari non posse docet Gal. l. 14. de U. P. c. 2.

APHYA, *Apua*, ἀφύα, dicitur pisciculus minutus, cujus varias species, & descriptiones vide ap. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 28. seqq. Flutulentum gignere succum testatur idem ibid. Hinc ἀφύαδες, epitheton coloris, denotans Exalbidum, *Aphyam*, vel *Apuam* piscem referentem. Hipp. l. 2. de morb. mul. III. 2. IX. 7. Occurrit ap. eundem & verbum ἀφύα, *exalbesco*, l. de int. Affect. XLIII. 8. Foef. p. 113.

APHYSOS, ἀφυσός, i. e. *Expers flatuum*, non faciens flatum. Gorr. p. 66.

APIONTA, ἀπίοντα, dicuntur *Excreta*, *Secedentia*, quæ egeruntur. Usurpatur de semine virili. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIII. 12. Alias & alvi egestiones quoque ita vocantur, l. 4. Epid. XXV. 6. quamvis & generaliter de aliis excrementis dici possit, v. g. de sudore, l. 6. Ep. f. VIII. t. 21. Ita & verbum ἀπίοναι, *abire*, *secerui*, significat, l. 2. de morb. mul. XXVII. 6. 7. Vide Foef. p. 71.

APIS, μέλισσα, μέλισσα, est animalculum insectum notissimum, mellificum, cujus prolixam descriptionem cum usu vide, si curæ est, apud Aldrov. de Insect. c. 1. ubi tradit, Cumanæ regionis incolas *apibus* velci. Usus in medicina hic maxime laudari solet, quod sicca & contrita, aut etiam combusta pilorum generationem promoveant. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 94.

APITES, ἀπίτης, epitheton vini ex pyris facti. Gorr. p. 43.

APLESTIA, ἀπλεσία, dicitur *Infatiabilitas*, vitium animi pessimum, cui opponitur ἀπλεσία, *contentum esse sua sorte*, Gal. l. de dign. & cur. an. morb. c. 9.

APLEVROS, ἀπλεβρός, q. d. *Decostis*, i. e. costis carens. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

APNEUSTI, ἀπνεύσι, adverbium, significans *sine respiratione*, vel uno spiritu aliquid perficere, v. g. bibere uno hauflu. Hipp. de int. aff. XIII. 23. Foef. p. 72.

* APNOEA ἀπνοια, i. e. defectus spirandi, Gal. 2. M. M. c. 2. unde & ἀπνοια ἀναισθησι, eidem dicitur l. 1. de diffic. respir. c. 8. h. e. respiratio spiritu privata, non quod in totum abolita sit, neque enim manere posset vita, sed quod adeo parva, rara, & tarda, ut periisse videatur; qualis ἀπνοια in uteri strangulatu, apoplexia, syncope, & lethargo accidit, ideo quod instrumentorum respirationi destinatorum resolutionem, ob defectum influentium spirituum, spirandi quoque privato consequatur. Junge-
Fr. de le Boe Sylvium Pr. Med. lib. 1. cap. 34. §. 13.

APNUS, ἀπνυς, epitheton respirationis adeo parvæ, & tardæ, ut plane spiritus periisse videatur.

APOBAENON, ἀποβαίνον. Vide *Eventus*.

APOBAMMA, ἀποβάμμα, *Intinctus*, ab ἀποβάπτω, leniter intingo: Idem quod *Embama*. Meminit illius Cardanus l. 5. de subtil. rer. quod vulgus Medicorum liquorem, in quo aureos nummos, vel catenas ignitas extinxerunt, aut coxerunt, ad confirmationem spirituum, & membrorum principalium, *Apo-
bama* vocaverit. Penotus de med. Ch. in Th. Ch. Vol. I. p. 626.

APOBRASMA, ἀποβρασμα. Vide *Sputa*. Alias verbum ἀποβράσσειν, legitur apud Hipp. de feminis fervidi ejaculatione, l. de nat. puer. XLV. 4.

* APOBREGMA, ἀποβρεγμα, *Dilutum*. Vide *Infra Dilutum*.

APOCAPNISMOS, ἀποκαπνισμός. Vide *Fumigatio*.

APOCATEREON, ἀποκατέρειν dicitur, qui inedia se consumit, & fame, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 17. Foef. p. 73.

APOCATASTASIS, ἀποκατάστασις, dicitur a verbo ἀποκαθίσταειν, significat *restitutionem in integrum, subsidientiam, cessationem*, pro subjecti, de quo dicitur, conditione. Quando de urinis prædicatur, earum subsidientiam, & restitutionem in integrum exprimit Hipp. l. 7. Ep. LV. 20. ad quem locum vid. Lind. Ex. XVI. §. 241. seqq. Item de lingua prius inarticulata iterum restituta, Hipp. d. l. XXVI. 11. De morbis, & tumoribus subsidentibus, & evanescentibus, idem 6. aph. 49. Jung. Foef. Oec. p. 73. Dieter. Jatr. n. 81.

APOCATHARSIS, ἀποκαθάρσις, in genere idem est quod *Expurgatio*. Hinc apud Thucyd. l. 2. ἀποκαθάρσις χολῆς, bilis expurgationes, sive per vomitum, sive per secessum, leguntur, in peste Athenis memorabili.

APOCAVLIZOME, ἀποκαυλίζομαι, i. e. in *transversum frangor*, unde & fractura dicitur καυλί-
ζω, *caulatum*. Vide *Cavledon*. Verbo usus est

aliquoties Hipp. 1. de artic. t. 63. c. 63. c. 2. t. 52. 28. Foef. d. l.

APOCENOSIS, ἀποκένωσις. Vide *Cenosis*.

APOCERIGMA, ἀποκήρυγμα, significat *denunciationem*, quæ ægris fit in morbis, sive id, quod ægris debet revelari, & indicari, apud Hipp. II. prorrh. XL. 8.

APOCHOREON, ἀποχωρέον, idem est, quod *excrementum* in genere, sive quod e corpore excernitur. Et verbum ἀποχωρέειν significat *excernere*, & dicitur de excretionibus. Hip. 4. aph. 47. item de alvo, & urina, 7. aph. 69. Idem est, quod ἀποχωρέειν, ἐκκρίνειν, ἀποκρίνειν, & similia.

APOCHREPSIS, ἀπόχρηψις, ap. Hipp. d. l. & Coac. t. 242. *excreationem sputi* significat, & *Apochremma*, ἀπόχρημμα, *sputum*, l. de loc. in hom. XXIX. 15. a verbo ἀποχρέμπεειν, *ex-
create*, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 27.

APOCHYLISMA, ἀποχύλισμα, significat *suc-
cum extractum*, & inspissatum ex vegetabili-
bus, & respondet termino officinali Rob. de quo
inferius suo loco. Lat. etiam *Succago* dicitur.

* APOCHYMA, ἀπόχυμα. Vide *Zorissa*.

* APOCLASMA, ἀποκλάσμα, idem quod *A-
pragma*. Vide *Abductio*. Dicitur & ἀποκλα-
σμάζον, ap. Hipp. l. de fract.

APOCLEISIS, ἀποκλείσις, *Exclusionem* signi-
ficat, & *ciborum fastidium*, estque idem quod
ἀσπίς. Hipp. l. 7. Ep. XLIX. 16. a verbo ἀπο-
κλείσθαι, *excludi, averfari*, fastidire, l. 2. de
diæt. XXVI. 3. 6. l. de int. aff. l. 96. Foef. p. 74.

APOCONCHIZO, ἀποκογχίζω, hoc est in *con-
cham testantem tepono*, concha excipio. Gorr.
pag. 44.

* APOCOPE, ἀποκοπή. Vide *Abscissio*.

APOCRISIS, ἀποκρίσις, idem quod ἐκκρίσις,
expulsionem, excrementum significat, & quic-
quid e corpore velut redundans educitur. Hinc
Apoctrica facultas, ἀποκρική δύναμις, ap. Gal.
l. de fac. natur. legitur, h. e. *expultrix*, secre-
trix, qua singula partes supervacua remouent,
vel excernunt. Alias quoque ap. Hip. *Apoctris*
morbofa, eleganter dicitur de effluviis aeris
contagiosis, sive de morbofa quadam qualitate
per exhalationem aeri impressa, quæ *Miasma*
dicta, l. de nat. hum. c. 2. t. 4. quæ causa sit
morborum Epidemicorum pestifentialium, Vi-
de Charleton. Ex. X. Pathol. §. 34. seqq. Vide
Contagium.

* APOCRUSTICON, ἀποκρυστικόν, dicitur *me-
dicamentum repellendi virtutem habens*, &
adstringentem. Gal. 11. M. M. 15. Rolf. Ord.
ac Meth. Med. spec. lib. 4. sect. 1. cap. 15. Est-
que de natura frigidorum. Gal. lib. 6. C. M. S.
L. cap. 1.

APOCVESIS, ἀποκύνσις, *parium* significat. Le-
gitur

giture apud Gal. l. i. de causf. morb. cap. 7. Jung. Fuch. comm. ad h. l. p. m. 50. b.

* APODACRYTICA, ἀποδακρυπτικά, dicuntur medicamenta lacrymas moventia, & iterum supprimentia. Possent uno verbo dici *Delacrymativa*. Nam & Columella, & Plinius delacrymare ea significatione dicunt. Meminit illorum Gal. l. 4. de M. C. S. L. c. 5.

APODEIXIS, ἀποδείξις, *Demonstratio*. Vide infra.

APODYTERIUM, ἀποδυτήριον, est conclave ante balnei ingressum situm, in quo balneaturi vestes exuebant. Lang. l. i. Ep. 51. ubi & *Coniferium* dicitur. Vocatur & *Spoliarium* apud Prosp. Alpin. de Medic. Ægyptior. l. 3. c. 16. p. m. 106. a.

APOEUM, ἀποιον, in genere significat experis omnis qualitatis, quæ sensu deprehendi potest, *insipidum*, quod neque adstrictionem, neque acrimoniam, aut aliam insignem facultatem obtinet, qualis inter humiditas substantias commendatur Aqua, & inter siccas Amylum. Gal. l. i. de Alim. fac. c. 8. Vide *Inspidus*.

APOGALACTISMUS, ἀπογαλακτισμός. Vide *Ablactatio*.

APOGEVOMAE, ἀπογενομαι, significat *degresso*, Hipp. l. i. Ep. II. 12. Foef. p. 72.

APOGINOMAE, ἀπογινομαι, significat *decedo, absum*. Usurpatur de morbis. Hipp. de morb. facr. III. 15. ubi verbum oppositum *προσσιπίθη* jungitur, i. e. accedere. De sanguine effluente etiam dicitur, l. 5. Ep. I. 10. Aliquando etiam denotat mori, ap. Hipp. d. l. XX. 14. XXIX. 3. l. i. de morb. mul. XLII. 6. Et ita opponitur *γίνομαι*, nascor, sic, l. de septim. part. X. 4. Aliquando idem significat, quod devenire, vel progressu temporis fieri, l. 4. Ep. IV. 2. 19.

APOGLAUCOSIS, ἀπογλαυκωσις. Vide *Glaucositas*.

APOGONA, ἡ ἀπόγονος, dicuntur *vitalia fecunda*, fetus vitalis. Hipp. l. 2. Ep. f. III. 113. & l. 6. f. VIII. 6. Foef. p. 72.

APOLAUSIS, ἀπόλαυσις, *fruitio*, usum fructum, commodum significat. Verbum notum ἀπολαύω, fruor, Hipp. lib. de vet. med. XX. 3. 15. Nomen apud Galen. occurrit l. 3. de fac. nat. cap. 6.

APOLEPSIS, ἀπόληψις, crebro usurpatur Hipp. & *interceptionem*, cohibitionem, & retentionem significat. Dicitur vel de urinis aliquoties f. 4. de R. V. I. A. t. 14. c. 2. in 1. prorrh. t. 16. & c. 3. t. 28. & alibi: vel de alvo (quæ & alias ἀπολελημένη κοιλίη eidem vocatur, sive ἀπέλημμένη) Coac. t. 603. vel de venis, quando nimium opplentur, ita ut extinctionis caloris nativi periculum immineat, de R. V. I. A. f. 4. 23. Qua de causa etiam spirituum interce-

ptiones fiunt, d. l. t. 21. 26. Tandem etiam de morbo prædicatur, l. 2. Ep. f. 6. t. 16. Legitur etiam aliquando ἀπόληψις, pro ἀπόληψις, uti ἀνάληψις, pro ἀνάληψις, de Humid. uf. XI. 5. Vide plura apud Foef. in Oec. p. 75. seqq. Vocatur etiam quandoque κατέληψις, ἢ ἐγκυτέληψις. Vide *Interceptio*.

APOLEXIS, ἀπόληξις, est ætas a vigore recedens, & propius ad vitæ terminum accedens, prima senectus, apud Hipp. in præcept. XI. 11. Opponitur enim eidem ἀκμή ηλικίας, vigor ætatis.

APOLINOSIS, ἀπολίνωσις, dicitur Æginetæ *curandi ratio fistulas per limum crudum*. Vide infra *Omolinon*.

APOLOGIA, ἀπολογία, *defensionem* significat, Galen. lib. 5. de sanit. tuend. cap. 1. Alias Latinum *defendere* etiam pro *arcere*, aut *præcauere* accipitur, uti ostendit Keuch. de Seren. p. 34. seqq.

APOLYSIS, ἀπόλυσις, significat *solutionem*, liberationem, exclusionem, pro diversitate rerum, de quibus dicitur, v. de fetus exclusione, l. 5. Ep. VI. 9. item secundinarum, lib. 2. prorrh. XXX. 18. de morbi solutione, Coac. t. 384. seqq. denique de ligamentorum, & fasciarum resolutione, c. 2. de fract. t. 15. Jungefi Foef. Oec. p. 77.

APOMAGMA, ἀπόμαγμα, *absterforium*, exterforium sordibus, & excrementis detergendis idoneum significat, Hipp. de Medic. III. 4.

APOMATHEMA, ἀπομάθημα, dicitur oblivio ejus rei, quam antea didicimus: uno verbo, *Dediscere*. Hipp. 3. de fract. t. 8.

* APOMELI, ἀπόμελι, est species decocti parati ex melle, vel favis cum aceto commistis, & tantisper decoctis, quoad utrorumque qualitates inter se uniantur, & aceri vis retundatur. Dicitur alias ἀξύγλυκον, ἢ ἔξυγλυκός, Gal. 3. de fract. t. 49. Medium locum habere inter mulsam, & oxymel, ejusdemque plurimum in Peloponneso fuisse usum, scribit Gal. l. 8. M. M. c. 4. Præditum est vi extergendi alvum, & urinam movendi, calidioribus tamen, & biliosis naturis adversum, & inconueniens.

APOMYLENAS, ἀπομυληνίσις, dicitur *protendens labra compressim*. Gal. in Ex. voc. Hipp. Gorr. p. 45.

APONENOEMENOS, ἀπονενομημένος, i. e. *animio averso*, vel ob nimium fastidium, vel propter delirium. Hipp. l. 3. Ep. post stat. pestil. agrot. 2. vel juxta Gal. f. 3. t. 73.

* APONEVROSIS, ἀπονεύρωσις, quasi pronervatio, vel *denervatio*, ita dicitur extremitas musculorum, quæ alias τένων, *tendo* appellatur. Gal. l. 6. M. M. c. 4. Sunt vero duplicis generis *Aponevroses*: Quædam sunt carosiores, σαρκαδής,

καὶ δὲ, quædam nervosiores, νευρωδὲς, c. 2. de art. t. 6.

ΑΡΟΝΙΑ, ἀρονία, idem quod *Anodynia*. De quo vide supra. Gorr. p. 45.

ΑΡΟΝΙΤΡΟΣΑΕ, ἀρονιτρῶσαι, est ulcus nitro aspergere, & perfricare. Hipp. l. de ulcer. XII. 12.

ΑΡΟΠΑΛΛΙΣΙΣ, *Apopalisis*, ἀποπάλλησις, ἀπόπαλλις, expulsionem; extrusionem, evibrationem significat, apud Hipp. a verbo ἀποπάλλω, quamvis circa hoc magna subsit difficultas, quæ videatur apud Foef. p. 78.

ΑΡΟΠΑΡΘΗΝΕΒΟΜΑΕ, ἀροπαρθενέβωμ, i. e. virginitate privor, *deuiginor*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLII. 4.

ΑΡΟΠΑΤΕΜΑ, ἀροπάτημα, *Aropatesis*, ἀροπάτης. Vide *Aphodos*, *Aropatos*, ἀροπάτος, locum ad fecesum denotare etiam monstrat Linden. Ex. XIII. 252.

ΑΡΟΠΕΔΑΟ, ἀροπηδάω, significat *exilio*, & usurpatur ab Hipp. de articulis luxatis, eque loco naturali elapsis. 3. de artic. t. 48. & 155. vel f. 4. t. 1. Foef. p. 79.

ΑΡΟΠΕΥΓΟ, ἀροπέφυω, i. e. *liberor a malo*. a morbo evado. Hipp. l. de morb. mul. XLII. 8. XLII. 12. L. 2. l. de nat. mul. LII. 1. LXXI. Foef. p. 86.

* ΑΡΟΠΗΛΕΓΜΑΤΙΣΜΟΣ, ἀροπηλεγμاتیσμος, est medicamentum pollens facultate pituitam, vel lympham eliciendi e capite, perque os excernendi, Gal. de san. tu. 10. Offeritur vel forma *Gargavisini*, vel *Masticatorii*, vel *Uguenti*, reclusi *Eclegmatis*. Schrod. Offic. Pharm. l. 1. c. 3. Formulas vide ap. Rolsink. O. ac Meth. l. 6. f. 4. c. 3. & apud alios.

ΑΡΟΠΗΡΑΣΟ, ἀροπηράσω, significat *obsturo*, *obstruo*, diciturque de mensibus suppressis. Hipp. l. 1. de morb. mul. l. 19. Foef. d. l.

* ΑΡΟΠΗΘΟΡΑ, ἀροπηθορά, ἀροπηθεύω, *abortio*. Vide *Abortus*.

† Α'ροφυξ, appendix. Unde ἀροφυξίδες, adnata, i. e. adnascens ramuli ramis majoribus, appendicum agnatio, soboles laterales, furculi, rami, exortus, germina, Arist. ἀροφυξίδες ἢ δ' ἄντερων, vocat intestinorum appendices, quæ & κυφυξίδες dicuntur.

† Α'ροφυσίς, appendix, furculus, ramus alio subnascens.

ΑΡΟΦΥΑΣ, ἀροφυξίς, est *appendix*, vel adnatum, ramus, ac furculus. De venis utitur Hipp. l. de venis XVII. 8. Paulo post vero appellat ἀροφυξίδας, XXVI. 6.

* ΑΡΟΦΥΣΙΣ, ἀροφυσίς, est extranea offis pars, instar tuberculi prominens, seu adnata appendix. Gal. l. de Ossib. in proœm. Latine etiam *Processus* dicitur. Differt ab ἄροφύσῃ, quod hæc sit adnatum quid, & contiguum;

illa vero ipsius offis continuata portio. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. *Apophyfes* etiam dicuntur Hip. ex crescentiæ carneæ tantum in massa carnea, & foetu feminino apparentes, quasi processus, ac exortus membrorum, & protuberantiæ, non vero certæ, & exactæ distinctiones, quales in fœtibus masculis observari dicit, l. de septim. part. VIII. 22. 23.

ΑΡΟΠΙΕΣΜΑ, ἀροπίεσμα, est expressio humorum, quæ fit ex deligationibus, in vulnere, aut fracturis. Hipp. c. 3. de fract. t. 31.

ΑΡΟΠΛΑΝΑΟ, ἀροπλανάω, significat errabunde abducere, usurpavit de venis Hipp. l. de venis XXVI. 4.

ΑΡΟΠΛΕΚΤΑ vocatur vena jugularis interna, ad apertæ arteriæ latus ascendens. Barthol. Anat. libell. 1. cap. 6. Hanc male ab antiquis Soporalem dictam esse vult Blancard. in Lexic. Verum si Arteriæ Carotidis nomen non improbat, non video stringentem rationem, ob quam adeo male factum sit, si & vena *Apoplecta*. cujus ramus cum arteriæ carotidis ramo fertur, eodem quoque nomine appellatur.

* ΑΡΟΠΛΕΧΙΑ, ἀροπληξία, quod sit ablatio sensus, & motus in toto corpore, seu vehemens, & repentina totius corporis resolutio, ac stupor, ex Gal. l. 3. de L. A. c. 10. & cap. 2. aphor. 43. nullum amplius est dubium. Verum quænam hujus affectus vera sit causa, adeo incertum est e veterum, & recentiorum monumentis determinate, ut quo aliquis se velit deflectere, reperitur trabs in omnibus, sicut in proverbio dicitur. Nihilominus veritatis maxime consentanea nobis videntur, & philiatris propterea commendanda, quæ de hujus affectus causis, & generatione tradidit Vvillis tr. de Anima Brut. Part. 11. cap. 8. ut & Sylvius Prax. Med. lib. 2. Prax. Med. cap. 21. Dicitur & Latinis *Syderatio*. Apud Hippocr. *Apoplexia* vocabulum aliquando ad certa saltem corporis membra refertur, lib. 2. Proth. XXIII. 9. in specie ad linguam, & brachium, Coac. t. 359. ad dextrum, aut sinistrum latus, t. 477. quæ species alias *Paraplegia*, ἀροπληγία, aut ἡμιπληγία nomine venire solet. Foef. Oec. pag. 79.

* ΑΡΟΠΛΕΚΤΙΚΑΕ *venæ*. Vide *Jugulares venæ*.

ΑΡΟΠΝΙΧΙΣ, ἀροπνίχτις, idem quod *ωνυχίς*, *suffocatio*, præfocatio. Legitur apud Moschion cum epitheto τῆς μήτρας, i. e. *uteri*, vel *matricis*, de morb. mul. c. 127.

ΑΡΟΠΣΟΡΗΘΕΟ, ἀροψοφέω, significat crepitum ventris emittere. Hippoc. l. 6. Epid. sect. 3. t. 19.

ΑΡΟΠΣΥΧΙΑ, ἀροψύχη, idem quod ἀψύχη, Gal.

Gal. c. 3. in I. prorrh. t. 20. summum animi deliquium.

ΑΡΟΠΤΟΣΙΣ, ἀπόπτωσις, est vinculorum relaxatio, & remissio secundum Erotianum, & ita coincidit cum ἀπολύσει, de quo superius.

ΑΡΟΠΥΤΙΖΟ, ἀροπυτίζω, i. e. expro. Hipp. l. 7. Ep. XV. 34. Foef. p. 80.

ΑΡΟΡΕΓΟ, ἀρορέγω, significat porrigo, præbeo. De manu usus Hipp. l. de fract. t. 4. Foef. dist. 1.

ΑΡΟΡΙΑ, ἀρορία. Vide Angor, Alyce.

ΑΡΟΡΡΗΑΙΔΕΣ, ἀρορράιδες, dicuntur murices aculeati, sive conchyliæ. Aldrov. l. 3. de Test. c. 14.

ΑΡΟΡΡΗΙΠΣΙΣ, ἀρορρήιψις, rejectionem significat, v. g. vestimentorum, uti faciunt ægræstuantantes, aut delirantes. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44.

ΑΡΟΡΡΗΟΕΑ, ἀρορρήοια, defluxus, vel influxus, idem quod Contagium, Miasma, Effluuium, Apocriasis morbosa. Vide Apocriasis, Contagium, Effluuium. Dicitur & ἀρορρήη, defluuium, v. g. ἀρορρήη τῶν τελεῶν, defluuium capillarum, quod legitur in Moschion. remediis Græcis, vel de morb. mul. annexis n. 2. Vide Alopecia, Calvities.

ΑΡΟΣ, rectius Apus, ἄπυς, dicitur species avis Hirundini similis, majoris tamen, plurimum volantis, ob pedes brevissimos ad rependum potius, quam insistendum factos. Licet Germani, & Belgæ ab Apodum in cibus usu abhorreant, non tamen ingratas esse vult Aldr. l. 17. Ornith.

ΑΡΟΣΕΜΜΑ, vel Αρσεψις, ἀρσέπημις, ἢ ἀρσέπησις, vocatur decubitus humorum, cum qui prius unum membrum infestant humores, eo relicto, ad alterum traesunt. Gal. l. 2. ad Glau. c. 7. Propterea & ipsi morborum transitus, & transmutationes ita dicuntur apud Hipp. 6. aph. 56. Gal. quoque appellantur ἀρσέπημις, corporis excrementa, quæ in alvum deponuntur, totumque corpus, aut etiam partem quandam veluti humoribus in eam decumbentibus exonerant, c. 2. prognost. t. 13.

*ΑΡΟΣΕΡΑΠΝΙΣΜΟΣ, ἀροσεραπνισμός, est species una fractura cranii, vel etiam alterius ossis, cum ipsam velut a latere finditur, perinde ac si ascia ligni fragmenti abscindatur: siquidem ἀρσέραπνις, asciam significat. Fit telo levi, & acuto. Gorr.

ΑΡΟΣΧΑΣΙΣ, Αρσχασμύς, ἀρσχασίς, ἀρσχασμός, scarificationem significat, & levem cutis incisionem. Videtur & venæ sectionem significare, ex l. 5. Ep. XXVI. 12. XXVII. 1. & l. 7. XXXIV. 15. XXXV. 2.

ΑΡΟΣΙΓΕΣΙΣ, ἀροσίγησις, resicentia dicitur,

Hipp. l. de dec. orn. II. 26. ubi videtur responsio arguta, & præmeditata innui.

*ΑΡΟΣΙΤΙΑ, ἀροσίτια, ciborum fastidium. Vide Anorexia; quamvis ab hac differre videatur, ita ut Anorexia, quæ & Astitia dicitur, fit inappetentia; Αροσίτια vero fastidium. Gal. cap. 1. in l. Epid. t. 29. Multi enim non appetunt, qui tamen nec fastidiunt. Linden. S. M. Ex. XIII. §. 79. Dicuntur hinc ἀροσίτιοι, Gal. dist. 1.

ΑΡΟΣΙΤΙΚΟΣ, ἀροσίτικος, dicitur ap. Hipp. de iis, quæ fastidium cibi, & inappetentiam faciunt, notante Gorr. p. 46. ex Gal. Ex. voc. Hipp. Adde Foef. p. 80. 81.

ΑΡΟΣΜΙΛΑΕΝΟ, ἀροσμιλαίνο, (Erot. & Foef. existimant, legendum potius esse ἀροσμιλαίνο, significat in acutum ducor, aut incurvor. Hipp. usurpavit de maxilla incurvata, 2. de art. t. 31. Foef. d. 1.

ΑΡΟΣΠΑΡΑΣΣΟ, ἀροσπαράσσω, idest avello lacerando. At Αροσπαρσάζω, ἀροσπαρσάζω, denotat palpito, vibro. Illud retinuit Linden. hoc vero Foef. & alii in loco Hipp. l. 2. de morb. X. 9.

ΑΡΟΣΠΑΣΜΑ, ἀροσπασμύς, Lat. Divulsum, dicitur omnis solatio continui, quæ partibus organicis accidit. Gal. de constit. art. c. 6. de dist. morb. c. 11. In specie dicitur de ligamentis divulsis, l. 4. M. M. c. 1. & c. 3. de iis, quæ in medic. t. 31. Αροσπασματα etiam vocavit Recrementa, vel Producta Metallica, qualia sunt Tutia, Melantheria, Misy, Sory, & similia. D. Ludovici disert. 1. Pharm. p. 538. quamvis mendose legatur ibi Αροσπασματα.

ΑΡΟΣΦΑΚΕΛΙΣΙΣ, ἀροσφακέλις, Hipp. dicitur fideratio, vel mortificatio carnis, quæ fit in vulneribus, & fracturis, a fortiori, quam par erat, ligatura, 4. de art. t. 35.

ΑΡΟΣΦΑΓΗ, ἀροσφαγή, denotat macerationem, jugulationem, apud Hipp. l. de vet. med. XL. 24.

ΑΡΟΣΦΑΓΜΑ, ἀροσφαγμύς, exponitur Gal. apud Hipp. feculentia colatura, aut excolamentum, quod & Hypοσφαγμα dicitur. Intellegi autem potest sanguis, qui supposito vase pecudi jugulata defluit, & excipitur, ac in cibum varia conditura formatur, teste Plinio l. 27. H. N. c. 14.

ΑΡΟΣΦΙΝΚΙΣ, ἀροσφιγκίς, est constrictio, quando pars fasciis constringitur. Hipp. 2. de iis, quæ in med. t. 28. c. 4. de art. t. 35. f. 2. de fract. t. 19.

ΑΡΟΣΠΟΝΓΙΣΜΟΣ, ἀροσπογγισμός, est spongiæ vel siccæ, vel aqua perfusæ admotio, vel ad detergendas fordes, vel ad sedandos dolores, pruritus, vel ad spiritus refocillandos. Gorr. p. 46.

APOSTAGMA, *Apostagma*, ἀπόσταγμα, ἀποσταλγμα, dicitur id mistum, quod priusquam uvæ calcantur, destillat. Ob dulcedinis prærogativam singularem vocatur etiam γλυκόστος, aliis *Protropum*, Linden. Ex. X. §. 206. 207.

APOSTASIS, ἀπόστασις, idem est quod *Abscessus*, de cuius vocabuli variis significationibus superius actum. Specialiter fracturam ossis denotat, cum fragmentum aliquod ab osse discedit, Hipp. 3. de fract. t. 17. & 20. Dicitur & quædam ἀποστασις κατ' ἐκριν, ἢ κατ' ἐκροσιν, cum morbus excretionem quadam, aut per effluxum solvitur, ad differentiam ἀποστάσεως in alios morbos, quæ alias *Metastasis* appellatur. Jungeſis Foef. Oec. p. 83. 84. Græcos etiam *recessus* qualitatum ab halitu temperato vocasse ἀποστάσις, scribit Fallop. tr. de purg. simpl. cap. 4. Tom. I. p. 136. Ita morbi dicuntur *recessus* a naturali constitutione; Magnitudo morbi est major recessus. Hor. Augen. Tom. III. Ep. & Conf. medic. l. 6. p. m. 232.

APOSTAXIS. Vide *Staxis*.

* APOSTEMA, ἀπόστημα. Vide *Abscessus*.

APOSTERIGMA, ἀποστήριγμα, est sulcrum & *stabilimentum*, quod sine deligatione affectæ parti, ad eam stabiliendam, apponitur, qualescunque fuerit, sive superdetur, sive subternatur, veluti caput pulvinis, lanis etiam, & pannis mollibus firmatur. Gal. com. 3. de iis, quæ in medic. t. 36. Aliam quoque significationem huic vocabulo competere, ita ut infixum, & in hærentem morbum, vel *oppilationem* denotet, probari posse videtur ex Hipp. l. de flatib. XIV. 1. nisi lectio suspecta & mendosa fuerit, uti existimat Foef. Oec. p. 84. Nihilominus hanc significationem admittit, & confirmat Lind. Ex. IV. §. 15. 16. Verbum ἀποστηρίξω, i. e. *fulcio*, firmo, legitur l. 2. prorrh. XXIII. 13.

APOSTRACOSOSTEON, ἀποτρακός οστέον, dicitur os ita exiccatum, & exangue, ut in testam mutatum sit. Hipp. de vuln. c. XXIII. 6.

APOSTROPHE, ἀποτροφή, *aversationem*, & fastidium ciborum significat, apud P. Ægin. l. 3. c. 37. Vi. Lind. Ex. XIV. §. 63.

APOSYMBEBECOTA, ἀποσυμβεβηκότα, dicuntur signa, quæ alias ἀχὺ ὑπάρχουσι vocantur, quasi *non existentia*, qualia sunt ἀνελγία, i. e. doloris absentiam, & privationem denotare videntur. Gal. com. 1. in progn. Hipp. t. 27. Jung. Dogm. nostræ med. gen. p. 300.

APOSYRINGMĒ, ἀποσυγγύμμη, significat in fistulam degenerare, vel excavari. Hipp. l. de loc. in hom. XX. 4. & l. de venis XXVI. 9.

* APOSYRMA, ἀπόσυρμα, dicitur desquamatio cutis, aut *abrasio*. Est solutionis continui species, abrasa scilicet cute. Hipp. l. de hum. usu V. 20. *Aposyrmata* igitur Græci vocant, quod Latini

Abrafra; suntque exulcerationes superficialiæ, quæ cutem habent suspensam. Gal. l. 1. de C. M. S. G. c. 13. Scrib. Larg. n. 215. Rhod. in Lex. Scribon. Exponitur alias quoque locus desquamatus, & frustulum in ulceribus a partis ulceratæ substantia abrafam.

APOTANYO, ἀποτάνω, significat *protendo*, extendo. Hipp. 2. de fract. t. 2.

† APOTELESMA, affectus sive exitus passionum, Cælius Aurel. chron. l. 2. c. 12.

APOTELMATIZO, ἀποτελματίζω, dicitur e luto, vel cœnoeruo, sordes & fæces repurgo. Hipp. usurpavit tropice de veritate pura dicenda, l. de dec. orn. II. 36. Linden. reddidit audeo, confido.

* APOTHERAPIA, ἀποθεραπεία, in genere notare potest *curationem absolutam*, sive ad finem perductam, a verb. ἀποθεραπεύω σου, quod usurpasse videtur in hac significatione Hipp. Precept. IV. 28. Apud Gal. vero *Apothepapia* significat partim finem perfectæ exercitationis, & postremam partem, quando adhiberi solet vel frictio, vel unctio, vel balneum, ad lassitudinem tollendam: partim pro ipsa specie quadam exercitationis, quando inter ipsam spiritus fit cohibitio, aut frictio, aut motus tardiores, & mediocres cum frequenti interposita quiete, uti constat ex Gal. 3. de san. tu. c. 2. seqq. Ea pars quoque Medicinæ, quæ hoc docet, *Apothepapeutica*, ἀποθεραπευτική, propterea dicitur.

* APOTHERMUM, ἀποθερμον, dicitur condimentum quoddam acre, cuiusmodi est, quod ex sinapi, oleo, & aceto, vel aceto solo fit. Galen. lib. de atten. diæt. cap. 11. Obiter quoque monendum, minus recte quosdam ex Gal. lib. 1. de alim. fac. cap. 13. statuere, quod *Apothermum*, Sapa, Siræon, & Hepsēma synonyma sunt, cum ex ipso textu nunquam hoc evinci possit.

APOTHESIS, ἀπόθεσις, Hipp. est fracti membri, & deligati *debita repositio*, & collocatio, ut eo situ contineatur, l. 2. de iis, quæ in med. t. 26. Verbum ἀποθέσθαι, significat & *deponere*, i. e. removere. Gal. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 5. quod Lat. *depono* sæpius occurrit ap. Scrib. n. 45. 207. 210. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

APOTHLIMMA, ἀποθλίμμα, interdum expressæ alicujus rei retrimentum, interdum etiam ipsum succum ab aliqua re expressum significat, teste Gorr. p. 44.

APOTHRAYSIS, ἀποθρῆψις, est detractio partis ossis disrupta superficie, sic ut quod auferatur, supernatet. Dicitur etiam *Apocope*.

APOTIMAO, ἀποτιμάω, significat *magni aestimare*. Hipp. 2. de art. c. 46.

APOTOCOS, ἀπότοκος, dicitur *germen abortivum*.

um. Usurpatur tropice de morbis veluti *aborivis*. Hipp. 3. de art. t. 54. Foesf. p. 86.

ΑΡΟΤΡΕΡΟΜΕ, ἀποτρέπωμαι, h. e. revertor, avertor. Hipp. de suppuratione imminente, sed inhibita usurpavit, l. 4. Epid. XVI. 18. Foesf. d. l.

ΑΡΟΤΡΟΡΕΟΣ, ἀποτροπαῖος, dicitur vel de *Diis gentilium avertuntatoribus*, *Vejobibus*: vel de *sacrificiis*, quæ illis facta sunt. Hipp. lib. de Infom. XI. 7. Possunt & *Amuleta* sic vocari. Foesf. d. l.

ΑΡΟΥΤΥΧΙΑ, ἀρουτυχία. Vide *Calamitas*. Erratum.

ΑΡΟΧΕ, & *Aroxera*, ἀροχή, & ἀπόξηρα, dicuntur Hipp. *partes acuminatae*, vel quæ in extremitate tenuantur, & præ siccitate in acutum tendunt. Quidam ἀπέξηρα legunt, d. l. t. 2. Vide Foesf. p. 78.

ΑΡΟΖΕΜΑ, ἀροζέμα. Vide infra *Decoctum*.

ΑΡΟΖΕΟ, ἀροζέω, h. e. *deserveo*, deservesco, idem quod fermentatione perficior, purificor. De musto, oleo crudo, aliisque liquoribus crudis dicitur. Scrib. n. 269. Rhod. in Lex. Scrib.

ΑΡΕΖΕΥΓΝΥΜΙ, ἀρεζέγγυμι, significat *remoueo*, aufero; proprie *sejungo*. Idem est quod ἀφαιρεῖσθαι, cui opponitur τὸ προσθῆναι, *addere*. Legitur apud Hipp. l. de loc. in hom. XX. 13. Foesf. p. 72.

ΑΡΟΖΥΜΟΣ, ἀροζύμος, i. e. *fermentatus*, sive per fermentationem intumescens. Usurpavit Hippocr. de ventre l. 2. prorrh. XXXI. 10. quamvis Linden. ἀροζύμος profuerit. Videantur Annotationes Foesf. ad h. l. in oper. Hipp. p. 105. F. & Oec. p. 73.

APPARATUS, ἀπάραιον vocatur Chirurgis instrumentorum necessariorum expedita repositio, & collocatio, ut omnia prompta sint manibus Chirurgi, & ministrorum, quæ plurimum confert ad citam, tutam, & jucundam curandi rationem. Quod vocabulum aliquoties occurrit in Sculteti Arm. Chir. quæ loca ex Indice primo haberi possunt.

APPENDIX, Græc. ἐπιφύσις. Vide *Epiphyssis*.

APPENSIO, ἀπέληψις. Vide *Analepsis*.

* APPETITUS, *Appetentia*, ὄρεξις, ὄρησις, ahas etiam ἐπιθυμία dicitur. (Hinc ἐπιθυμητικὴ δυνάμις, *facultas appetitiua* veterum excogitata, cujus sedem in hepate, in quo spiritus naturalis gigneretur, esse finxerunt. Verum hodieque hujus opinionis absurditas ex Anatomicis principiis satis superque inclaruit, quod in hepate nullus peculiaris generetur spiritus, sed solum organum sit sanguinis depuratorium. Vel late sumitur pro omni naturali in-

clinatione qua animatorum, qua inanimatorum ad sui conservationem; quæ significatio Philosophica magis, quam Medica est; vel strictè pro desiderio ad alimenta, cibum, & potum percepto in ventriculo ab humore fermentali orto. D. Mæb. l. 1. Epit. Inltit. Med. c. 7. Vel fortasse clarius ita describi posset, quod sit perceptio, vel commotio animæ sensitivæ ad cibum, & potum, proveniens a spiritu animalium intensione per fermenti in ventriculo partim aciditatem, partim falsedinem acrem majorem, & liberiolem excitata. Quidni enim & illud desiderium ad actiones animales referri posset, ac deberet, cum revera sentiat quisque se desiderare alimenta? Sensus autem ad functiones animales pertinet. Potest igitur & Actio Naturalis ratione causæ stimulantis, quæ acor est fermenti, dici & Animalis respectu perceptionis, quæ fit per spiritus animales animæ sensitivæ emissarios. Ejus sunt duæ species, *Fames*, & *Sitis*; de quibus suo loco.

APPETITUS *caninus*, ὄρεξις κυνιάδης (Dekers in not. ad Barbette Pr. Med. l. 4. c. 1. lit. g. κυνωρεξίαν appellat) est species nimis famis, vehementique comedendi desiderium, quo & plurima edunt, & maxime gravati assumpta ferè inalterata paulo post revomunt. Gal. l. 1. de sympt. causf. c. 7. l. 6. de L. A. c. 3. Provenit vero a fermento ventriculi corrupto, nimiumque acido, ipsum orificium ventriculi vellicante, & spiritus animales ibidem præsentés irritante, deinde a copia etiam ipsum ventriculum ad contractionem stimulantem, ut vel evomat, vel citius ad intestina crudum chylum dejiciat, & ita alvi profluvium sequatur cæliacum, sive lientericum, Gal. d. l. Jungefis Sylv. pr. med. l. 1. c. 2. & alios, præsertim Senert. P. M. l. 3. p. 1. f. 2. c. 4. Differt a *Bulimo*, quod in hoc vomitus, aut alvi fluxus non concurrat, sed periculum Lipothymis urgeat. Dicitur aliquando etiam *Phagedæna*, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 37. *Appetentia Canina* dicitur etiam de *Pica*, sive *Appetitu depravato*. Vide Dispp. Medicar. Basileens. Dec. II. Dispp. VII.

APPETITUS *deperditio*, *amissio*, *carentia*. Vide *Anorexia*.

APPETITUS *depravatus*. Vide *Pica*.

APPLICATIO, ἐφαρμογή, ποσοσιμεσις, dicitur plerumque illa artificis, vel Medici, vel Chirurgi actio, quando remedia interna, vel externa ægro manu sua imponit, injicit, & ita corpori communicat: ut *Applicatio Clysteris*, *Emplastri*, &c.

* APPPOSITIO, quæ & *Adjunctio*, *Additio*, & *Prosthesis*, πρόσθεσις, dicitur. Vide *Additio*.

APPREHENSIO, & *Apprehensorium*. Vide *Antilepsis*. *Apprehensio* etiam aliquando sumitur pro *Catalepsi*, sive *Catocha*, P. Zacchia quæst. *Medico-Legal*. l. 2. t. 1. q. 15. n. 9. 10.

APPROPRIATIO, προσαρμωσις, est actio caloris nativi, vel flammæ vitalis, qua humores, & spiritus corpori, ejusque partibus solidis ita uniantur, ut functiones sibi proprias edere, & perficere valeant. Imo flamma vitalis semetipsam una cum sanguine sese appropriat, & insinuat. Alias & *Appropriata* dicuntur Medicamenta, quæ certæ parti corporis destinata creduntur. Hæc quæ ratione, falsis veris Artis principiis, præsertim vero cum sanguinis motu circulari, defendi queant, vide in nostris dogm. med. gen. P. VI. c. 2. d. 12. p. 171. seqq.

† Aⁿ αρρηκ^o, impotens. Trin. l. 11. cap. 26.

APRACTA, ἀπρακ^τα, cognominantur Genitalia membra ignava, & ad generationem inepta, vel impotentia. Nicol. Piso de M. C. & C. lib. 3. c. 47.

* APSYCHIA, ἀψυχ^ια, i. e. animi deliquium, defectio. Idem quod *Lipopsychia*. Occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. V. 4. l. 4. de R. V. I. A. t. 58. 61. 62. c. 3. in 1. prorrh. t. 20. Coac. t. 225. l. de mor. mul. LXXXIIX. 21. Aⁿ ψυχ^o, *inanimatus*. Gal. l. 1. de temp. c. 8.

APSINTHATUM, ἀψίνθητον, fuit genus potionis ad ventriculum accommodatæ, cujus aliquot formulæ leguntur apud Aet. lib. 3. cap. 69. 70. 71. &c. haud dubie ita dictum, quod magna ex parte *absinthio*, quod Gr. ἀψίνθητον dicitur, constaret. Unde & ἀψίνθητος οἶνος, *winum absinthites* dicitur hodieque notissimum. Gorr. p. 68.

APSIRRHON, ἀψίρρον, *retorsum fluens*, apud Hipp. teste Gorr. p. 68.

APTISTOS, ἀπίστος, non *decorticatus*, de granis non decorticatis dicitur, v. g. tritico, apud Hipp. de vet. med. XXIII. 19. πλίωσεν enim est corticem tundendo detrahere, vulgo *Rnaven*, Foef. p. 87. 88.

ATYSTOS, ἀπύστος, *sputo carens*: est epitheton pleuritidis, aut peripneumonix periculosis, in qua nihil expuitur. Coac. t. 381. l. 1. de morb. XXV. 1. & l. 3. XX. 1. Causa est fervor sanguinis acrior cum siccitate conjunctus. Foef. d. l.

APYREXIA, ἀπυρεξία, dicitur *febris intermissio*, & cessatio, sive de intermittentibus indicibus sc. intercalaribus, ubi in paroxysmo omnis materia febrilis est diffusa, donec nova ad plenitudinem congeratur, sive de continuis etiam, quando curatione rite instituta sequitur vera, & totalis febris cessatio, & va-

cuas. Celso *Integritas* dicitur. Gorr. p. 48.

APYROMELE, ἀπυρομήλη, ἀπυρωμήλη, dicitur *specillum non habens nucleum*. Vocatur etiam *μυλωπις*, *specillum auricularium*. Gal. in Ex. dict. Hip. Foef. d. l.

APYRON, ἀπυρον, quod *ignem non expectum est*. In specie dicitur de Sulphure vivo apud Diof. l. 5. c. 124. quem locum magna sane audacia pro confirmando lapidis Philosophici figmento adductum reperies in Th. Ch. Vol. I. de verit. & antiq. Chym. c. 1. p. 16.

† AQUA, i. e. serum, differt ab humore melancholico. Prop. Mart. in Hipp.

† AQUA TETTUCIANA in Agro Pistoriensi, aqua B. Virginis Veronensium Capiv. prax. lib. 3. c. 17.

† AQUA LACTIS, serum. Ant. Beniv. de abdit. morb. causis.

† AQUÆ INDOMITÆ, Veteribus quæ solem habent aversum, non fluentes ad ortum. Mercat. de Indic. med.

† AQUA INTERCUS, hydropum morbus, quasi inter cutem. Non. Marcell.

AQUA, ὕδωρ, quid proprie significet, notissimum est, estque principium corporum naturalium materiale, unde & *omnisfeminaria* dicitur. Jung. ex novissimis D. D. Bohnii diff. Chymic. Phys. V. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. cap. 7. pag. 51. seqq. D. Helbig. in suo introitu in Physicam veram, & inauditam, ubi persuasum habuit, & *Chaos* in prima creatione fuisse *aquam* quandam viscosam, quæ per divinum motum postea in subtilem, mediam, & crassam, h. e. Aerem, *Aquam*, & Terram fuit separata. In Medicina consideratur, quatenus est res non naturalis, quæ in potum, aut alium usum alimentosum, vel medicamentosum cedit homini, & ita causa fit procatartica sanitatis, & morborum. Ejus igitur differentias, & facultates probe perfectas habere Medici plurimum interest, quando quædam puræ, quædam lutulentæ, quædam salis, quædam aluminosæ, quædam palustres, quædam aeris, aut alterius rei naturam imitantur. Inter omnes vero optima censetur, quæ ἄποιος, expers omnis qualitatis & quoad gustum, & quoad odoratum. Gal. com. 3. de hum. t. 3. De aquis mineralibus, vel metallicis vid. *Acidula*, & *Thermæ*. Porro vocab. *Aqua*, Grace ὕδωρ, quandoque apud Hipp. ponitur pro decocto, v. g. *aqua hordei*, 4. de R. V. I. A. 1. 71. *aqua malvæ*, l. 1. de morb. mul. XLIII. 37. LIV. 2. XCIII. 24. *aqua mercurialis*, l. 7. Epid. XXXI. 23. XLVI. 9. &c. A recentioribus vero de *aquis destillatis* potius, qua simplicibus, qua compositis, usurpari solet. Usur-

patur etiam vocab. *Ψωρ*, *agua*, aliquando pro fero, quod in sanguine supernatat, aut ejusdem vehiculum constituit, i. de genitura V. 5. Dicitur vero alibi *Ψωρ*, lib. 4. de morb. alias Ichor. An & *Lympha* hic subintelligenda? Vide Foef. Oec. p. 633. Chymicis *Aqua* dicitur mater, radix, & ager omnium mineralium. Dorn. in Genealog. mineral. c. 2. feqq. Tb. Ch. Vol. I. p. 571. Alias *Aqua Philofophorum* iisdem dicitur humidum radicale, seu *Aqua* primordialis corporum, quæ triplex existit, Animalis, Vegetabilis, Mineralis, adæquata ad recipiendas formas sulphurum in regno suo, vita, & mors rerum. In regno minerali *Aqua incombustibilis*, cœlestis, spiritualis vocatur. Vide Becheri Oedip. Ch. Tit. IV. §. 5. In specie quoque a nonnullis *Mercurius* dicitur *Aqua Philofophorum*, lucens, aucta, congregationis, cœli, vel cœlestina, frigida, lubrica, mortis, viscosa, viva, vitæ, sicca. Vid. Rul. & Johnf. Th. Ch. Volumina omnia, & quære in Ind. Sal. alkali, *Aqua alkali*, & *Aqua* duorum fratrum cum sorore. Iid. Acetum etiam, & omnis liquor corrosivus *Aqua* corrodens vocatur, vel *Aqua solvens*. *Aque fortes* dicuntur etiam Corrosivæ, causticæ, stygiæ, quæ pro diversitate scoporum salibus mineralibus acrioribus, & corrosivis certa proportione commistis violento igne destillantur; quo pertinet *Aqua Regia*, solutioni Auri destinata; item *Aqua Gradatoria*, quæ ad gradandum Tincturas adhibetur. Libav. S. A. Ch. lib. 8. cap. 31. *Aqua ingressive* dicitur, quæ pertinet ad transmutationem metallorum, quæque cogit ingredi Rubinum Philosophicum in argentum fixum, ut aureo tingat. Id. d. t. lib. 7. cap. 10. *Aque descensorie*, quæ per descensum destillantur, lib. 9. c. 37. *Aqua Aesculapii*, quæ ex aceto paratur, & est dulcis liquor aceti, participans naturam Jovis, & Veneris, d. lib. cap. 28. quamvis, teste Sala Anat. Antim. part. 1. cap. 1. p. 328. hoc nomine veniat *agua* ex plumbeo vase destillata, quam Zapata commendat ad Epilepsiam, notante D. D. Vvedelio Ph. I. R. F. R. lib. 2. f. i. c. 3. p. 67. *Aqua alma*, & *cœlestis* est vinum rectificatum, ut cœli quodammodo naturam, & similitudinem inducat, multis peractis revolutionibus. *Aqua fecum vini* est ea, quæ fit ex calce fecum vini super marmor dissoluta, ad modum olei Tartari. *Aqua permanens* dicitur ea, quæ fit ex duobus perfectissimis metallis, Sole, & Luna, & est ipse Mercurius Philosophorum. Dicitur & *Aqua virginea viscosa*. *Aqua Saturnia* est, quæ naturam retinet primorum trium, ut sunt *aque*

Thermarum a natura dictorum naturaliter medicatæ, per quæ transeunt. *Aqua Alvegi* est *agua calcis*. *Aqua Cerebri*, i. e. *Aqua Tartari*. *Aqua Elfabon*, vel *Holfobon*, *Salmatina* dicitur *Aqua salis communis*. *Aqua lillii* est Auripigmentum. *Aqua nitri* est sal Alkali, vel *Aqua fortis*. *Aqua pugilum* dicitur *Aqua Regia*, sive Regis balneum minerale. Morley. Coll. Chym. Leid. c. 64. *Aqua rubicunda*, *Aqua megii*, *legii*, i. e. *Aqua vitrioli*. *Aqua vitri* est vitrum aqua solutum. Rul. & Johnf. Lex. *Aqua Saffranica* quid sit. vide apud Lagn. Harm. Ch. c. 12. Th. Ch. Vol. IV. p. 780.

* *AQUA inter cutem, intercus*. Vide *Hydro-ps*.

AQUA mulsæ, *μειλίκρατον*. Vide *Hydromel*.

AQUÆDUCTUS, *Ψδροχέον* proprie significat canales, & fistulas, per quas aquæ vel de scaturigine, & fonte, vel ex rivis ad alia loca commode feruntur. Tales plerumque lignei hodieque parantur, aliquando & ex metallis sunt, quamvis Langius plumbeos *aqueductus* merito improbet, l. i. Ep. 44. circa fin. Tropice Fallop. *aqueductum* vocavit canalem quandam osseum in osse petroso ad auditum spectante, qui alias *Meatus cæcus* (quod tamen epitheton rejicit dictus author in Obs. Anat. Tom. I. Oper. p. m. 366. & 406.) aliis *Cochlearis*, vel *Capreolaris* dicitur, & describitur etiam a Barthol. libell. 4. An. c. 6. p. 724.

* *AQUALICULUS*, *ὄπισθον, ὄπισσον*, qui & *Pubes* nonnullis dicitur, est ea trunci pars, in quam thorax finitur, ubi & masculorum pudenta constituta sunt, quin & feminarum ad femoris utriusque exortum, ut sub hoc occultentur. Galen. Introduct. c. 10. Vide *Hypogastrium*.

AQUARIUS, i. e. ferrum. Rul. & Johnf.

AQUASTER, Parac. *visio* quædam est, representans rem aliquam, quæ res ipsa non est, lib. i. de vit. long. c. 3. Rul. & Johnf. in Lex.

AQUATILE, *Aquaticum*, *ἑνδρον*, de animalibus dicitur, quæ in aquis vivunt, generantur, aut degunt. Gal. l. 3. de A. F. c. 24.

AQUATIAS, & superlat. *Aquatissimum*, a Scrib. Larg. n. 42. 26. Rhod. in Lex. Scrib.

AQUATUM, *Ψωρπές*. Vide *Aqueum*, idem quod dilutum. Usurpatur & in comparativo.

AQUEUM medicamentum, *Ψαπνον φάρμακον*, dicebatur olim, quod ad oculorum affectus adhibebatur. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 19. Dicitur alias *Collyrium liquidum*. *Aquea* etiam dicuntur simplicia, malva, blitum, atriplex, &c. de attenuant. diæt. c. 2.

AQUEUS humor oculi, *Albugineus*, rectius *Albumineus*, quia albumini ovi responder, *ὄψον*

υδατοδές. Gal. l. 1. de caus. sympt. c. 2. η̄ υδαδές. Aer. l. 7. c. 1. est materia fluida, paulo tamen crassior, quam aqua, angustius illis, quæ intra corneam prominentem, & tunicam araneam, ciliarique ligamentum relinquitur, comprehensa, humoremque crystallinum anterieus aluens, specierum visvarum refractionem usque ad pupillam continuans, vicinas partes ab excitatione defendens, aliosque usus ad visionem necessarios præstans, de quibus legantur Anatomici, & inter hos Aquapend. de Visione cap. 5. Plem. Ophthalmogr. l. d. c. 16.

AQUILA, αετός, proprie & communiter significavit avem majorem, & Reginam inter volatilia, cujus descriptionem, species, & usum vide apud Aldrov. l. 1. & 2. Ornitholog. Ejus Anatome ab Olao Borrichio facta, & descripta legitur in Actis Hafniens. Vol. I. Obs. 2. p. 6. seqq. & musculorum hujus historia a Nic. Stenone communicata Vol. II. Obs. 127. p. 320. Tropice, & ænigmatice in Chemia varia significat. Inter alia potissimum denotat *Mercurium Philosphorum*, vel *metallorum*, i. e. metallum in primam sui materiam redactum, uti patet ex Rul. & Joh. in Lex. Sumitur & pro *Sale Ammoniac*. Hofm. Clav. Schrod. p. 4. Ita *Aquila alba* dicitur, quod ex *Sale Ammoniac*, & communi sublimate paratur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 39. nec non in confectioe lapidis Philos. spirituale, & crystallinum sublimatum, cujus gluten est vera *Aqua Mercurialis*; Apoc. Herm. Part. post. c. 2. *Aquila Lacryma* appellatur liquor ex dicto Sale modo volatili, modo fixo concinnatus. S. A. Ch. l. 4. c. 18. *Aquila cælestis* admirandarum virtutum, & panacea omnibus morbis profliganda apta (si Diis placet) ex Mercurio essentiali paratur, l. 6. c. 19. *Aquila nigra* dicitur Spiritus Cadmiæ venenatæ, quem Cobaltum dicunt, quam nonnulli credunt esse materiam Mercurii Philosphorum, l. 7. c. 18. *Aquila venenis* est, quæ fit ex Croco facta ex æruginè in reverberio, vel cæmento, junctoque Sale ammoniac septies sublimate, l. 3. c. 8. Sic & plures aliæ appellationes apud eundem occurrunt, v. g. *Aquila Rubra*, *Salutifera*, *Vitriolata*, *Expansa*, *Fixa*, *Hematina*, *Præcipitata*, *Volans*, &c. quæ ibi videantur. *Aquila volans per aërem*, & *Bufo gradians per terram*, quale sit magisterium, vide in Rosar. abbreviat. Tract. 4. Th. Chym. Vol. III. p. 679. Lapis quoque Philosophic. hoc nomine venit apud Lagn. Har. Chym. Vol. IV. pag. 727. *Aquila* quoque piscem marinum denotat in cœnolis locis degentem, monstrosum, & palato ingratum; quin & plebi exosum, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 48.

AQUILO. Vide *Boreas*.

* AQUOSA *urina*, & *Cruda* dicitur. Vide *Urina*.

* AQUOSUS *hydrops* Vide *Ascites*.

AQUULA. Vide *Hydatis*.

ARA *parva*, βουμός μικρός, dicebatur species fasciæ quædam, & delegationis elegantioris Sostriato tributæ apud Gal. de fasciis n. 96.

ARABICUS *lapis*, ἀραβινός λίθος est marmor album in Arabia repertum, maculoso ebori simile: unde *Gemma Arabica*, quæ, ut Plin. scribit l. 37. H. N. l. 10. ebori simillima est, & hoc videretur, nisi abnueret duritia, Georg. Agric. l. 7. de nat. fossil. p. m. 310. Elephantis similis, desiccantis, abstergentisque facultatis est. Gal. 9. de Sim. Fac. §. h. t. Hinc tritus illitu hæmorrhoides exiccat, cinisq. ejus dentificio optimus est. Gorr. in def. p. 48. Videtur proxime accedere ad naturam Alabastris Plin. l. 36. c. 8.

ARACHNE, ἀράχνη. Vid. *Aranea*.

ARACHNOIDES, ἀραχνοειδής. Vide *Aranea tunica*.

ARADOS, ἀραδος, Hippocrati significat *perturbationem humorum*, quæ fit ab inordinata, & tumultuaria perturbatione colligativa; qualis v. g. oritur in ventriculo ex diversis facultate cibariis, t. de R. V. l. A. t. 18. & f. 4. t. 94. item ex purgantibus etiam mitioribus, l. 4. de morb. XXXI. 4. ad quem locum vide Disp. nostram de Remor. & Imped. Purgant. 7 34. seqq. Extenditur etiam ad perturbationem, quæ in quavis corporis parte sentitur, de cap. vuln. XXII. l. Habetur pro effectu calidi excedentis. Jung. Foef. Oec. p. 88.

* ARÆON, *Aræoticon*, ἀραγον, ἀραιωτικός. Vide *Rarum*, *Rarefaciens*.

ARÆOSYNCRITOS, ἀραμοσύγκριτος, dicitur homo rara corporis mistura, & compage præditus. Gal. l. 6. de san. tu. c. 6.

ARANEA, vel *Araneus*, ἀράχνης, ἀράχνη, φιλάγγιον, (quamvis in fœminino potius *relans aranei* significat) est insectum venenatum, puncturis suis nocens, cujus prolixiorem descriptionem legere licet ap. Aldrov. de Insect. l. 5. c. 12. Veneni naturam, & Symptomata descripsit Sennerl. l. 6. M. Pr. Part. 8. c. 24. Verum non solum in Medicina consideratur ut noxium quid morfu suo, contra quem cum admiratione prædicat Trifolium Gal. de Ther. ad Pison. c. 4. sed etiam ut utile medicamentum, quatenus pulvisibus, & temporibus applicatum febriles paroxysmos arcere dicitur (hinc est laudatissimum Emplastrum antifebriale Strobilbergeri) aut amuleti instar appensum, isterum curare creditur. In specie Tela aranei vulneraria habetur, & inflammationes sedans. Gal. l. XI. de Sim. Fac. Schro-

Scroder. l. 5. Phar. c. 4. §. 98. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ova quoque *araneorum* unguento nardino mista contra dolorem dentium ab Archigene commendata leguntur, apud Gal. l. 5. de C. M. S. I. c. 9. Quæ de lapide *Araneorum* vulgo perhibentur, merito inter fabulas, & nugas referuntur a D. Simone Pauli, Quadripart. cl. 2. Succus e telis *araneorum* combustis commendatur ad verrucas, callos, &c. Libav. Synt. Ch. T. 1. l. 8. cap. 12.

* *ARANEATUNICA*, vel *Arenosa*, ἀραχνοειδής, est oculi tunica propria, quæ cum retina perfectam sphaeram efficit, investiens humorem crystallinum sc. anterior ad modum telæ aranæ subtilis, ne impediatur humen ad humores. Gal. de Anat. vivor. Linden. in Physiol. Med. l. 2. c. 10. art. 7. etiam Vitream tunicam a Ruffo *Ara-neosam* appellari, ostendit e verbis l. 2. c. 3.

* *ARANEOSUS pulsus*, ἀραχνοειδής φωνή, legitur apud Gal. in def. med. qui adeo parvus, velut brevi auræ agitata moveatur. Et ἀραχνοειδής ἔρον, *arenosa* urina, legitur apud Hipp. t. 582.

ARBOR DIANAË, sive Philosophica, dicitur modus ille Crystallisationis, quando aqua fortis Mercurio, & argento incorporata, in aquam effusa, in fruticem quasi se explicat, frondes, folia, fructus, &c. exhibentem, estque nihil aliud, quam fluor Nitri metallo, & mercurio accrescens. D. D. Bohn. Diss. Chym. Phys. II. §. 6.

ARBOR maris, est *corallum*, quod fruticis instar in mari crescat, vegetetque. Dorm. in Dict. Parac. Rul. & Johnf.

ARBOR vitæ, cujus meminit Helmont. peculiari tractatu, h. t. & intelligit tale remedium, cujus beneficio vita prorogari possit, vires laspas recreando, detinendoque vitam aliquouſque a fluxu, & tale credit præbere Cedrum, ejuſque lignum, cujus præparandi modum ibidem monstrat. Nos permitimus suum quenquam abundare sensu.

ARBORES, est *cutis plane desedatio* morbosa, neque ulla est in principio exulceratio, sed in processu temporis. Idem quod *Morphea*. Rul. & Johnf. in Lex.

ARBYLA, ἀρβύλα, dicitur Hipp. genus calceorum, quod exacte pedes integros usque ad malleolos constringit, & munit. Hinc etiam *πηλαπιδες*, quasi *lucalceæ*, quod iis aptissime lutum calcari queat. Meminit horum calceorum, 4. de artic. t. 13. Lat. *perones*, vel *focci* etiam dicuntur, Foes. Oec. p. 89.

ARCA Arcanorum dicitur *Mercurius Philosophorum*, in qua duo, tria, quatuor latent, idque agente artifice cum naturæ rerum dispositione. Liba. S. A. Ch. l. 7. c. 27.

ARCANUM (Gr. dici potest ἀπόκρυτον, ἀπόκρυφον, μυστήριον) est genus remedii, cujus modus præparandi singularis, vel efficacia abstrusior relinquatur, ne vileſcat. Paracelsus descripsit, quod sit principale aliquid medium, quod per experientiam investigari debet, de Therm. Piper. c. 4. Hujusmodi *Arcanis* excogitandis, & fingendis nimiam hodieque adhuc impendunt operam Chymiatræ, plus tribuentes experientie fallaci licet, quam rationi demonstrativæ. Reſiſſime vero Capi-vaccius verum artis Medicinæ *Arcanum* dixit Indicationem. Vide Dogmata P. IV. c. 1. d. 3. De *Arcanis* Paracelsi legatur Helmont. tr. h. t. Alia *arcana*, vel Secreta detecta videtis apud Libav. Schrod. Rolf. & in Th. Ch. Voluminibus pene omnibus, & loca quære in Indice. *Arcanum* est res secreta, incorporalis, atque immortalis, quæ ab homine cognosci non potest, nisi per experientiam. Est enim virtus cujusque rei, quæ millesies plus operatur, quam res ipsa. *Arcanum materiale* est Extractum specificum, materiæ corporis vicinior. Cum autem materia corporum mistorum sit ex duplici elemento, Humido scilicet & Sicco: (Aer enim, & Ignis formalia potius sunt, & efficientem habent rationem:) itaque & hoc *Arcanum æmulans* ipsum conditio est duplex: *Aqua stillatitia*, & *Coagulum specificum*. *Arcanum specificum* est Extractum naturæ interioris, cujusque speciei substantiam referens propius, ut in illa agnosci queat. Itaque & ea industria elaborandum est, ne crasis substantialis pereat. Inde enim & specificum dicitur, & diffinit ab *Essentia quinta*, quæ propter summam subtilitatem, nobilitatemque videtur pene a sua specie ad æthereorum classem defecisse. At *Arcanum specificum* mistorum substantiam, formamque, & differentiam specificam ex corpore penetrali productum exhibet propinquius: Estque duplex: Unum *formalius* est, & vocatur *Astrale*: alterum *Materialius*. Hæc Dorn. Ruland. & Johnf. Hodieque duo medicamenta præcipue hoc nomine specioso exornata usum retinuerunt, videlicet *Arcanum duplicatum* Mynsichti, & *Arcanum corallinum*; quamvis prius rite præparatum multo sit securioris usus posteriori, modo inter alia & cautela observetur, a D. D. Wedelio inculcata Pharm. I. A. R. l. 1. f. 4. c. 4. pag. 51.

ARCEO, ἀρκέω, sufficio, vel potius impersonaliter ἀρκέω, satis est, *sufficit*, aliis confert. Apud Hipp. occurrit sæpius, 2. de art. t. 43. f. 3. l. 52. 53. l. 1. de morb. IV. 14.

ARCHEUS, ἀρχαῖος, vetus, antiquus, pristinus. Vel dicitur de tota Medicina veteri. Hipp. integrum scripsit librum περὶ ἀρχαῖου ἰατρικῆς: Vel de naturali statu, qui fuit ante morbum.

I. I. de morb. XXXIII. §. 1. de Steril. XXIV. 20. Vel in specie de situ, vel sede naturali alicujus membri, vel ossis, 1. de art. t. 62. f. 2. t. 46. l. 4. t. 45. & 67. c. 3. de fract. t. 63. *Archeus* etiam scribitur pro *Archeus*, de quo p. p. Rul.

ARCHALTES (Rul. *Archates*) est Paracelso terræ fundamentum, sive columna, quod a suis consortibus sustentari non videatur, sed ab alio Magnali, & arcano Dei videlicet, hoc ipsum *Archaltem* vocat Dorn. in Dict. Par. Rul. & Johnf. in Lex.

ARCHE, ἀρχή. Vide *Principium*, *Initium*.

ARCHEGONOS, ἀρχηγόνος. Vide *Primigenius*.

ARCHENDA, dicitur pulvis paratus ex foliis Ligustri Ægyptii, Alcanna, vel Elharme Ægyptii dicti, quo pedes post balneum implastrabant illi populi, & mire commendabatur contra nimiam humiditatem, & fœtorem, imbecillitatemque pedum vi adstrictoria, & roborante. Prosp. Alpin. l. 3. de medic. Ægypt. l. 3. c. 18. p. m. 113. b.

ARCHEUS, vocabulum est Helmontio frequentissimum, denotans vel causam efficientem internam totius mundi, unde Universalis *Archeus* influus eidem dicitur, tr. *Archeus* faber. §. 8. Fortassis est Anima Mundi, aut Æther, aut Spiritus æthereus modernorum: Vel Particularem singulorum corporum naturalium, præsertim animalium. Hic secundum illius hypothesein constat ex connexionem vitalis auræ, velut materiæ, cum imagine feminali, quæ est interior nucleus spiritualis, fœcunditatem seminis continens, §. 4. Hic est generationis faber, ac rector, seipsum vestiens corporali amictu. Præses etiam manet, curator, rectorque internus finium in obitu usque §. 6. & 7. An non hæc plane coincidunt cum δυνάμει πλαστικῇ, sive virtute plastica Philosophorum veterum Græcorum? Confer, si placet, ad C. Hofm. de gener. hom. l. 3. c. 1. Quomodo Joh. Marc. *Archeum* descripsit ab Helmontio in quibusdam recedens, in Philof. V. Rest. p. 4. sect. 2. subsect. 2. non videntur vere realia, sed potius abstractivi mentis conceptus, & notiones parum usus obtinentes in arte nostra. Ab hoc *Archeo* corrupto per varias Ideas *archeales* dictas provenire quamplurimos morbos, propterea etiam ab illo *Archeales* dictos, demonstrare conatur tr. de Ideis morbofis, & morbis *Archealibus* Dorn. Rul. & Johnf. ita descriperunt: *Archeus* est fumus exaltatus, & invisibilis spiritus, qui separatur a corporibus, exaltatur & ascendit: occulta naturæ virtus, generalis omnibus, artifex, & Medicus. Item Archiatros, supremus naturæ Medicus, qui rei cuique suum *Archeum* peculiarem, & morbo cui libet occulte

per Aerem distribuit. Item *Archeus* primus in natura vis est occultissima, res omnes producens ex Iliaste, divina virtute nimirum suffulta duntaxat. Vel *Archeus* species invisibilis est, oberrans, & se a corporibus separans, Medici vis, atque virtus naturæ. Dicitur & Mineralium dispensator a Dorneo Geneal. min. c. 8. in Th. Ch. Vol. I. p. 576.

ARCHIATER, ἀρχίατρος, in duplici significatione sumitur. Primo pro Principis alicujus, aut Imperatoris, Regis, &c. Medico, quam acceptationem defendit Hier. Mercurial. l. 4. V. L. c. 1. Deinde pro primario inter Medicos alicujus Collegii, qualis esse solet, qui vel Decani officio fungitur, vel Senior vocatur. Et hanc significationem præ prioribus tuetur C. Hofm. l. 5. V. L. c. 27. quamvis hodieque sint, qui affectent hunc titulum secundum utramque significationem, sibi metipsis arroganter attribuentes. Comes *Archiatorum* olim dicebatur, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte egregia, & cæterorum *Archiatorum*, vel Collegiarum dirimendi consilius, C. Hofm. d. l. *Archiater* etiam mystice dicitur Archeus, de quo p. a.

ARCHIDOXIS, hoc vocabul. inscribitur Scriptum quoddam Paracelsi Chymicum, quod magicum appellat Libav. in Exam. Philosoph. nov.

ARCHIMAGIA, Chymica dicitur ars conficiendi aurum, vel argentum, quæ meretur titulum *Artis supernaturalis*, & *Metaphysicæ*, apud Menens tr. Aurei Veller. l. 1. c. 4. in Th. Ch. Vol. V. p. 255.

ARCHIMIA differt ab *Alchimia*, diciturque in specie ars transmutationis metallorum imperfectiorum in perfectiora, Libav. Alchym. Phar. præfat. T. II. Oper. p. 22.

ARCHOS, ἀρχός. Vide *Anus*.

ARGOS, est Æs usum, Aycophes, Azaphora, Rul. in Lex.

ARCTATIO, ζυμωσις, vel συμπύλησις, idem quod *Constipatio*. In specie de intestinis dicitur ex inflammatione contipatis. Confer ad Linden. Ex. IV. §. 25. Est species *angustationis* meatuum, de qua supra. *Arctata* pars quoque dicitur per Chirurgiam, v. g. fibulas conjuncta. Scrib. Lat. n. 206.

ARCTOS. ἀρκτος. Vide *Ursa*.

ARCUALIA OSSA dicuntur aliis *Ossa syncipitis*, aliis *Ossa Temporum*, notante Barthol. An. libell. 4. c. 6. d. 707. 718. *Arcualis* sutura, i. e. Coronalis.

ARGUATIO, vocatur a quibusdam *Gibbositas anterior*, quando occidit cum communitate ossium *Cassi*, i. e. *Sterni*. Avic. l. 4. fen. 21. tr. 2. c. 12.

* ARCUATUS morbus, *Arquatus*. Vide *Icterus*.

ARDAS, *Ardalos*, ἄρδης, ἄρδουλ, sordes, inquinamentum, idem quod ῥύπον, ἡμιολυσμός, a verbo ἀρδᾶσαι, inquinare, quo usus Hipp. l. de nat. mul. LXII. 6. l. 1. de morb. mul. XXXVI. 4.

ARDEA, ἐρωδιός, est species Avis aquaticæ fissipedis, cujus descriptionem, differentias, usum in cibis, & medicina legere licet apud Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 8. seqq. Bruyerin. de recibal. l. 15. c. 66. Schr. l. 5. cl. 2. n. 47. alioq. Pisciculenti aliquid subdolere gustatu, scribit Jul. Alexand. l. 13. sal. c. 4.

* **ARDENS febris**. Vide *Febris*.

ARDENTIA sunt, quæ in cibum, & potum non assumpta sunt ustionibus obnoxia natura propria, ut ista, Carabe Terebinthina, Gagate, & familia. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

ARDO, ἄρδω, significat *Irrigo*, *Adaugo*. Legitur ap. Hipp. l. de L. I. H. II. 4. VI. 7. XIV. 11. XVIII. 14. l. de Carnibus, vel principiis XII. 5. l. 2. de diæt. XXXII. 11. 17. l. de Cord. V. 13. Vide *Foef. Oec. p. 91.*

ARDOR, καύκη. Vide *Æstus*, *Ardor Stomachi*, vel *Ventriculi*, est species Cardialgiæ, quando ardens dolor in ventriculo, ejusque orificio sinistro, & gula percipitur a particulæ biliosarum cum acido-acribus effervescencia, fibras, & nervosas partes lacinante: Gr. καύση τῆς σωματικῆς dici scribit Senn. Med. Pr. l. 3. P. 1. f. 2. c. 16.

ARDOR urinae. Vide *Dysuria*.

ARDOSIA, Anglis vocatur lapis quidam commodus ad tegendas domos, de cujus varietate, & utilitate cum sumptuum computatione legi possunt speculationes Sam. Colepres in Oldenburg. Act. Philosoph. Ann. 1669. Mens. Augusto.

AREA, dicitur *massa fodinarum*, sive locus, ubi metalla effodiuntur. Rul. in Lex. in foro Medico Pathologico species est *Alopecia*. Vide supra *Alopecia*.

AREFACTIO, ξέρωνσις, idem quod *Exiccatio* fortior, estque species quædam præparationis medicamentorum humiditate quadam scatentium, ut in pollinem, vel pulverem redigi queant. Ita Coagulum Hinnuli cervi arefacere jussit in loco, ubi neque Sol, neque Luna accedere poterit, Scrib. Larg. com. 13. Vide n. 60. 92. 123. 127. Rhod. in Lex. Scrib.

AREMAROS, idem quod *Cinabris*, vel *Cinabrium*. Rul. in Lex.

ARENA, *Arenula*, ἄμμον, ἄμμιον, alias *fabulum*, antiquis Harena, est materia sicca, minutissimis granulis constans varii coloris, rubra, flava, candidans, e portionibus salinis lixiviosis, & sæculentis Tartareis invicem coagulatis genita, quandoque materiam calculi

renum, vel vesicæ præbens, quandoque etiam statim e sero pertransiente abluta, & excreata: unde *Urina arenosa*, ψαμμώδης ὕρον, appellatur, & tales ægri *arenosi*, vel *arenulosi*, Hor. Aug. l. 12. Epist. & Conf. Med. ep. 1. Vide Thom. Vvill. Exerc. de Urin. c. 5. Fr. Sylvius l. 1. Pr. Med. c. 55. §. 44. generationis *arenarum* causam in læsas a frigore externo glandulas conglobatas, & longum in dorso decubitus refert. Verum præstitisset, si rem clarius exposuisset. *Arenas* rubras signum esse doloris nephritici constat ex Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 6. etiam calculi vesicæ, ex 4. aphor. 79. Confer ad Dieterich. Jatr. num. 939. *Arenæ* species recenset Rul. in Lex. quales sunt, Vilis, Fossilis, Candida, Metallica, Sabulum, Rubra, Cinera, &c.

ARENAMEN, est *Bolus Armenus*. Rul. Johnf. Dicitur & *Arenarum*.

ARENATIO, idem quod *Saburratio*, est remedium externum simile pene Illutationi, ægrotantibus maxime utile, quando calentissima arena e mari, vel deficiente illa e fluvio corpori ægrotantis confertim superingeritur, loci recubitu assidue permutato. Andr. Baccius de Therm. l. 2. c. 17. p. m. 118.

ARES, vocabulum est a Paracelso fictum, quo exprimi, aut denotari debet occultus dispensator in tribus principiis, unde singula constant, qui rebus omnibus formam, & substantiam cuique suam peculiariter disponit, ut propriam, & non alienam induant naturam. Notanda igitur inter hæc tria pulcherrime ordinata divinitus in natura differentia, ut profolarum consuetudine loquar. *Ilias* est generis generalissimi substantia, consistens in prima rerum omnium universali materia. Hanc in tria genera primum disponit, videlicet in Sulphur, Mercurium, & Sal: primus naturæ dispensator *Arebæus*, indeque res producit omnes in proxima sua genera. Tandem accedit *Ares*, alter naturæ dispensator, ex generibus formas producat, & species in individua. Dorn. Rul. & John. in Lex. Distinguit *Ares* Paracels. in *Archeicum*, quod Naturale, & *Chymicum*, quod Artificiale. Huc pertinet & *Melofinicum*, transmutationis principium, quod & *Salamandrina essentia* dicitur, quale lapidi Philosophorum attribuitur, l. 3. de vit. long. cap. 12. & l. 4. cap. 6. De *Ares* vide etiam ap. eund. l. 2. de Gradib. five Thefal. secund. c. 2. *Ares*, ἄρης, alias Græce *Martem* significat. Vide *Mars*.

ARETE, ἀρετή, *virtus*, idem quod vigor: de corporis vigore usurpat Hipp. l. 2. prorrh. XXIII. 10. Vide *Virtus*.

AREAR, i. e. *Arsenicum*. Dicitur & *Arsag* Rul. & Johnf.

† ARGENTUM FUGITIVUM, Rondel. pag. de fucif. idem quod Mercurius.

* ARGEMON, *Argema*, ἀργέμων, ἢ ἀργέμη dicitur ulcusculum oculi, quod in iridis circulo nascitur, partem quidem aliquam candidi, partem etiam nigri comprehendens. Id extra quidem iridem rubicundum, intra vero candidum apparet. Per ipsum tunica uniformis aliquando procidit, si profundius, sordidiusque evaserit; quo vitio qui laborant, ἐπαγγέμους vocat Gal. Vide Foef. Oec. p. 90.

ARGENTI Spuma, vel flos, ἀργύρεα ἀνθή dicitur, quo utitur Hipp. ad uteri ulcera cum vino, & aqua subluenda, l. de nat. mul. XXIX. 146. Argenti spuma alias dicitur *Lithargyrum*, de quo infra.

ARGENTUM, ἀργύρεον, ἀργύρον, est metallum nobile, candidum, auro tamen imperfectius. Schr. l. 3. Pharm. c. 10. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. A Chymicis Luna dicitur, hocque signo ☽ indigitatur. De hujus Specifica virtute cephalica corroborandi cerebrum, spiritus animales reficiendo, & irradiando, præstat judicium nostrum suspendere, quam gravissimæ huic controversiæ inter celeberrimos Medicos agitata: sese implicare; præsertim cum ipsi peritissimi Chymicis dubitent, an possibilis vera solutio *Auri*, & *Argenti*, ita ut a calore nostro actuari, & in usum converti queat. De *Argento foliato* idem locum habet judicium, quod de *Auri* foliis, sive laminis, de quo infra V. *Aurum*. *Argentum metallum* proximum post aurum, album albedine pura, mundum, durum, sonans; cujus tinctura alba est, ex *Argento* vivo puro fere fixo, claro, albo, & tali de sulphure mundo, fixo, albo, claro, quod cecidit super substantiam argenti vivi, deficit ei pauca fixatio, color, & pondus. Est quasi filia naturæ proponentis aurum, coeunte argento vivo, & sulphure albo, non urente. Habetur triplex: 1. *Fossile purum*, sine opificio fornacum, & plerunque parumper saxi adhærens: 2. *Rude fossile*, varii coloris, Rubri, Plumbei, Nigri, Purpurei, Cinerei, Rufi: & 3. *Artificiale*, quod excoquitur ex Metallis, & Mineralibus; de quibus, & pluribus aliis huc pertinentibus prolixius egit Rul. in Lex. Ch. Inquiri etiam possunt Indices Volum. VI. Th. Ch. ubi multa reperies de *Argento*, quæ omnia huc inferere instituti non permittit ratio. *Argenti recrementum* dicitur *Scoria*, ἐλκυσμα Gr. Vide *Helcyfma*. Chymici multa jactitarunt de *Tinctura Luna*, vel *Argenti cærulea*, sed eam alii cautiores suspectam reddiderunt, imo D. Olaus Borrichius negare non dubitavit *Argentum* purissimum præbere cæruleam tincturam, quemadmodum legitur in

Act. Hafn. Volum. I. Obs. 68. pag. 129.

ARGENTUM Vivum. Vide *Hydrargyros*.

ARGES, *Argas*, ἄργης, ἀργᾶς, Dorn. est nomen serpentis, qualis juveni cuidam in os ingressus legitur, mortem cum convulsionibus inferens, apud Hipp. lib. 5. Epid. XXXI. 6. 7. seqq.

ARGILLA, ἀργίλα, terra est candida, unde & *Creta figuraris* dicitur, friabilis, & pinguitudinis experta, l. 9. de Sim. Fac. Accipitur vero quandoque latius varii coloris species comprehendens, ut nigram, luteam, pumiceam, purpuream, viridem, cæruleam, cineritiam. G. Agricol. in Dialogo, qui dicitur *Bermannus*, p. 452. Confer ad C. Hofm. Paralip. c. 43. & Imper. H. N. l. 2. c. 1. Adhibetur *argilla* ad perlutationem, quod Scrib. Larg. exprimit per circumdata ex *argilla*, n. 76. & 122. *Argillarum* varia genera recenset Rul. in Lex.

ARGISTATA, id est *increata*. Ruland. & Johnf.

ARGOS, ἀργός, *inelaboratum*, crudum significat, aut nondum præparatum. Legitur de tritico apud Hipp. de ver. med. XXII. 8. Significat & *ignavum*, otiosum; unde ἀργία, quasi ἀργία, otium, desidia, *pigritia*, quæ etiam noxia, & causa morborum. lib. 5. de san. tu. cap. 11.

* ARGYRITIS terra, ἀργυρίτις γῆ, quæ ex argenti metallis sumpta pluribus parvis terræ particulis plures parvas argenti mistas habet particulas. Gal. d. l. Est etiam *Argyritis* species quædam *Lithargyri*, sive spumæ argenti, sic dicta vel a materia, quod ex argento, hoc est mistura plumbi, & argenti fieret, ut scribit Plin. l. 33. II. N. c. 6. vel a calore tantum, quod instar argenti candida esset, ut ait Dioscorid. l. 5. c. 102. etiam si forte argenti nihil haberet; siquidem eam, quæ ex argento conficeretur, Galabritin appellari tradit. Potest enim illi color albus citra argenti admixtionem artificiosa coctura conciliari. Gorr. in def. Vide *Lithargyros*.

ARGYROGONIA, ἀργυρογονία, dicitur a *Gastone Clavone semen Argentificum*, ex argento prius soluto perfecte concoctum, seu *Tinctura Argentifica* candidi coloris, sicut *Chrysofonia*, *semen Aurificum*, de quo suo loco. Vide Apolog. *Argyropææ* in Th. Ch. Vol. II. p. 24. Junge & Vol. IV. p. 388.

ARGYROPOEA, ἀργυροποιία, est ipsa ars, quæ docet modum conficiendi argentum e metallis, & mineralibus imperfectioribus, non tam illa, quæ in argentifodinis exercetur, quam hæc, quam jactitant Spagyrici ope vel Lapidis Philosophici, vel Mercurii Philosophorum, vel illius *seminis Argentifici*, de quo p. a.

Videantur etiam loca ibidem e Th. Ch. allegata. An fortassis rectius hæc dici possit ἀργυροφθορία, sive ars argentum, quod jam ante in promptu fuerat, vana spe lucri destruenti, dilapidandique? Ita quidem censuisse videtur Rolf. Ch. l. i. c. 10.

ARGYROS, ἀργυρῶς. Vide *Argentum*.

ARGYROTROPHEMA, ἀργυροτρόφημα, species est edulij e lacte confecti, ad temperationem caloris, & squalloris in corpore, ut est ap. Gal. l. de succ. bon. & vit. c. 13.

ARICYMON, ἀρικύμων, dicitur femina, quæ cito concipit, & imprægnatur, sæcunda. Hipp. de superfæt. X. 10. 11. l. de sterilib. XI. 13. Dicitur & alibi ἀρικύμων, l. de A. L. & Aq. VIII. 13.

ARIDITAS corporis. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Ariditas* summorum pilorum lanuginosa superficies, pulvere conspersis adsimilis, Gr. ξηρότης, Gal. def. med. *Ariditas* quoque *lingue* est symptoma superveniens febrium, cum halitus e sanguine in pulmones delato per asperam arteriam effusi eandem exsiccant. Fr. Sylv. P. M. l. i. c. 30. §. 60.

ARIDUM, ξηρόν, κεφαλαίον, καὶ ξηρόν, idem quod *siccum*, de quo infra suo loco. De cute *arida*, cum quadam duritie, §. aph. 71.

ARIDURA, est corporis, vel membrorum omnimoda consumptio, vel fideratio, ut vocant Dorn. Rul. & Johs. Idem quod *Febris Hæctica*, Dolæus Encyclop. l. 4. c. 4.

ARIES, κείως, valde est æquivocum vocabulum; proprie vero notat *Ovem marem*. Vide *Ovis*. Equivocationem expedit Aldrov. lib. 1. de quadr. bisul. cap. 8. Quo pertinet significatio *Cerevisiæ Uratislaviensis*, *Aries* dicta, teste Cratone, Consil. Medic. 169. apud Laur. Scholz.

ARIGEOS, ἀριγέως, id est *citra rigorem*, sine rigore. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 23. Foef. pag. 92.

ARILLA, γίγαντον. Vide *Gigarton*.

ARIOBARZANIOS, ἀριοβαρζάνιος, nomen est Emplastri apud P. Ægin. parotidas induratas emolliens, l. 3. c. 23. & l. 7. c. 17.

ARIS, ἄρις, instrumentum fabrilis, aut scobinam fabri significat. Meminit ejus Hipp. l. de art. t. 61. Vide Foef. Oec. p. 93.

ARISTON, ἄριστον, *prandium*, & verbum ἀριστῶν, *prandere*, significat, quo sæpius utitur Hipp. de vet. med. Veteres *prandium* alio tempore, & quidem commodiori instituisse, hora nimirum tertia ab ortu Solis, demonstrat Lang. l. i. Epid. 35. *Ariston magnum*, & *parvum* vocantur medicamenta composita contra phthisin, dolorem ventris, febres mixtas. Avic. lib. 5. summ. l. tr. 1.

ARISTOPHANEION, ἀριστοφάνειον, nomen est *Emplastri emollientis*, quod constat picis libris quatuor, apochymatis libris duabus, cæteræ libra una, opopanax uncia una, aceti hemina, Gorr. p. 51.

ARITHMOS, ἀριθμῶς, Lat. *Numerus* dicitur. Vide *Numerum*. Hipp. vero differentiam *numericam*, vel individualem, qua morbus a morbo discrepat, per hoc vocabulum determinavit, 1. de R. V. I. A. t. 8. Vide Foef. d. l.

ARLADA, *Arladar*, est Realgar adustum, vel calcinatum. Laudatur a Paracelso in ulceribus malignis, l. de ulc. c. 2.

ARLES *crudum*, sunt guttulæ cadentes in Junio, & quidem sæpe noctu. Paracels. de grad. & comp. l. 4. c. 6. cum Scholiis. Dorn. in Dict. Par.

ARMARIUM *Unguentum*. Vide *Hoplochrisma*.

* ARMATURA, *Conceptus*. Arab. *Abges*. Vide *Ammios*.

ARME, ἄρμη, a verbo ἄρω, apto, significat vel in genere commissuram, coalitum, & corporis compagem, uti vult Erotianus: vel in specie futuram, quales occurrunt in capite, sicut exposuit Gal. Legitur vero apud Hipp. l. de venis XVII. 10. quamvis Lind. ἀρμονίως retinuerit. Foef. in Oec. p. 94.

ARMENA *Bolus*. Vide *Bolus*.

ARMENIUS *lapis*, ἀρμένιος λίθος, est lapis maculis viridibus, cæruleis, subnigris relucens, sicuti *Lapis Lazuli*, a quo non differt, nisi sola maturitate: *Lazuli* enim maturior. Uterque autem in unis iisdem scaptensulis reperitur. Dicitur *Armenius*, quod olim ex Armenia ad nos translatus fuerit, hodie tamen & in Germania producitur, videlicet in Comitatu Tirolensi, ut & in Lygiis ad Goldbergam. Tribuitur utrique vis purgatrix melancholiæ, & confortativa, sive cardiaca. Legantur Scrod. lib. 3. cap. 8. & 4. & Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Differentiam aliquam inter utrumque constituit Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 4. pag. 467. seqq. Usum ad purgandum suspectum merito facit C. Hofm. Paralip. Offic. c. 75. Canicula Armeniæ ænigmatically dicitur de materia vel Mercuriali, vel sulphurea ad Lapid. pertinente, apud Lagn. Harm. Chym. in Th. Chym. Vol. IV. p. 762.

ARMENOS, ἀρμένιος, dicitur *commodus*, congruus, *conveniens*. Imprimis vero ἄρμενος significat apud Hipp. ad Chirurgi usum *accommodata instrumenta*, aliaque necessaria, imo omnia, quæ ad agendum sunt commoda, lib. de iis, q. in med. f. t. 6. Gal. in comm. ad h. l. Foef. p. 93. Ita etiam quæ balneo parando necessaria sunt, vocantur ἀρμενος, 3. de R. V. I. A. t. 44.

ARMILLA, *manus membranosa*, dicitur apud P. Barbette Chirurg. lib. 5. c. 1. ligamentum illud circulare, tendines multiplices universæ manus circulo aliquo comprehendens in regione carpi, in varia alia facile divisibile. Ideo Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. a. 12. §. 83. duplex constituit: unum carpi succingens, revera unicum, sed latum, robustumque, simul omnes tendines flectentium muscutorum continens: alterum, quod est in dorso carpi, ex sex inter se connexis, & singulis annulis instar obvolutis circa extendentium tendines.

ARMONIACUM. Vide *Sal.*

† **ARMORACIA**, Radicula Sylvestris. Dodon. pempt. 5. l. 3. c. 6.

ARMUTHEUS lapis, corrupta voce dicitur a Nicheplo Medico *Armenius lapis*, teste Aetio l. 2. Sermon. c. 47. & ex hoc Fallop. tr. de Metall. seu fossil. c. 37. T. I. p. 337.

ARNACIS, ἀρνυδῆς, dicitur pellis agnina cum lana, & villis. Usurpat Hipp. l. de superfect. XXIV. 3. item tegumentum laneum, quod cruribus circumdatur, lib. 1. de morb. mulier. LXXXIV. 16.

† **ARCHIATER**, Principis Medicus, vel qui ceteros anteiret sapientiæ fama, vel jurisdictione, aut principis favore; seu verius Medicorum princeps, quod nomen Neronis atate investum Andromachus apud Gal. & Erosianum obtinuit solus: post M. Aur. Antonini temporibus plures in Collegium aggregati Comites archiaterorum appellati. Marfil. Cagnatus Variar. observ. l. 2. cap. 15.

† **ARBOR PYRAMEA**, Quint. seren. cap. 28. Morus, sub qua Pyramus adolescens memphiticus Thisbes amore flagrans semet interfecit, auctore Ovid. 4. Metamorphos. Hamelberg in e. l.

ΑΡΟΗΟΤ, id est *Argentum vivum*. Ruland. in Lex.

AROMA, ἀρώμα, est medicamentum grati, penetrantisque odoris, & spirituosa natura, humoribus, & spiritibus activitatem, & motum inducens, incidens, attenuans, aperiens, discutiens. Talia sunt non solum fructus, aut semina, sed etiam radices, cortices, & flores, succi, vel gummi, quorum Catalogum vide apud Schrod. Pharm. l. 2. c. 8. imo integræ plantæ, vel herbæ aromaticæ propterea dictæ, quas allegat Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 2. §. 40. & XXXIV. §. 95. Ex his quæ preparantur composita, ut sunt Infusa, Extracta, Olea, & alia, *Aromatica* dicuntur. Gorr. p. 57. In specie etiam vocab. *Aroma* quandoque accipi pro *Myrrha*, demonstrat Lind. S. M. Ex. X. §. 125. seqq. *Crocum* etiam κατ' ἐξοχὴν *Aroma Philosopherum* appellari, testis est Fr. Hofm. Clav.

Schrod. pag. 459. quod nomen etiam *Aroph Paracelsi* (de quo p. p.) obtinet.

AROMATITIS, ἀρωματισίς, est gemma ex bitumine conflatâ in lapidis modum, quæ myrrham colore, & odore refert, unde & nomen reperit. In Arabia creditur gigni, & in Ægypto circa Pisas, Reginis frequentata, Gorr. def.

AROPH Paracelsi, dicuntur vel flores elegantissime Chymice per sublimationem præparati ex lapide Hæmatite cum salis Ammoniaci æquis portionibus, quibus magna virtus in quartana, Plica Polonica, & morbo hypochondriaco tribuitur, Fr. Hofm. Clav. Schrod. p. 179. Vel dicitur de Croco cum pane vino madefacto, inque vase clauso posito per aliquot dies in fimum equinum, & tandem destillato, ex Helmolt. de Liebiaf. c. 7. n. 14. c. 8. n. 23. *Aroph* etiam meminit Paracelsus, liquorem esse statuens per destillationem paratum, vimque habere renum operationem delendi, dicens l. 2. de vir. membr. cap. 10. *Aroph* etiam dicitur *Mandragora*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. *Aroph* nonnulli recentiores exponunt, quod sit vocabulum technicum Paracelsi, denotans medicamentum, quod calculus humanum frangendi vim habet. Hoc alii admirati sequaces putarunt denotare, & explicare illud *Aroma Philosophorum*. Etmull. in MM. SS. Chym. Vide *Aroma*.

ARQUATA, est nomen avis cujusdam, quæ & *Numenius*, νυμνίου, dicitur, a mense Junio. Ejus descriptionem cum usu in cibis vide apud Aldrov. l. 20. Ornith. c. 21.

* **ARQUATUS morbus**. Vide *Icterus*.

ARRHABON, ἀρραβον, i. e. *futuris cavens*. Dicitur de Cranio, & legitur apud D. Melch. Sebizium Ex. Med. p. m. 132. ubi causa Cephalgiæ incurabilis habetur.

ARRHEN, vel *Arsen*, ἀρρην, ἄρρην. Vide *Mas*.

ARRHOEA, ἀρροια, ἀρροία, fluxionem suppressam significat, ac proprie de mensium suppressione dicitur. Hipp. l. de loc. in hom. sub fin. quamvis in editione Lindenii non occurrant ea, quæ de morbis mulierum leguntur in editione Foesii p. 423. seqq. Perperam mihi videtur scribi ἀρροια, vel ἀρροια, in quibusdam exemplaribus. Vide Foes. in Oec. p. 95.

ARRHOSTIA, ἀρροστια, ἀρροστια, infirmitas, imbecillitas. Sæpe sumitur pro Morbo, ut 2. aph. 31. & 3. aph. 5. Alias etiam ad mentis imbecillitatem notandam solet adhiberi.

ARRHYTHMUS, ἀρρυθμος. Vide *Arythmus*.

ARS, τέχνη, verum est genus Medicinæ, quicquid nonnulli Arabum secuti placita regerant. Jung. Dieter. num. 829. Nobis sufficit ὁμοιοπαθ

Vertebris, Cervicalis muscula, item Axillaris, Scapularis interna, & externa, Thoracica inferior, & ad brachium ubi pervenit, Brachia, Radica, Cubitea. Partim etiam juxta Subclavios exsurgunt Carotides, ad aurium radices excurrentes, quæ iterum in Externam, & Internam distinguuntur, omnibus capitis continentibus, & contentis partibus propagines suas largientes. *Aortæ truncus descendens*, τὸ μέρους κάτω φερόμενον, d. l. etiam quamplurimos de se dimittit ramos, & propagines, sive ἀποπόδας Galeno dictas, suntque ex his potiores, & quidem antequam ad os sacrum in ramos insignes geminos distrahatur, a trunco prodeunt Arteriæ *Intercostales inferiores*, *bina Phrenicæ*, *Cæliacæ*, quæ in duos ramos dividitur, *Hepatica*, & *Splenicæ* dictos, quorum furculi sunt, *Hepaticæ* quidem *Pyloricæ*, *Cystica gemella*, *Epiplœicæ dextra*, *Intestinalis*, & *Gastroepiploicæ dextra*: *Splenicæ* vero propagines, antequam lienem ingreditur, *Gastricæ Coronaria*, *Epiplœicæ sinistra*, *Gastroepiploicæ sinistra*, & *Vas breve arteriosum*. Porro e trunco prodeunt *Mesenteria superior*, & *inferior*, *Emulgentes*, *Spermaticeæ*, *Lumbales*. Tandem e trunco bifurcato fiunt *Iliacæ duæ*, quarum utraque in *externam*, & *internam* distinguitur. Hujus propagines sunt *Gluteæ*, *Hypogastricæ*, *Hæmorrhoidales externa*, & in nondum natis *Arteriæ Umbilicales*; in natis vero coalescentes ligamenti indolem præ se ferunt. Illius vero *Epigastricæ*, *Pudendæ*, postea extra abdomen progressa *Cruentalis*, eaque vel *Externa*, vel *Interna Muscula*, item *Ischiatica*, *Tibialis*, & sic ad extremum pedem usque pergens. Hæc omnia Anatomica potius oculari demonstratione, quam e scriptis addisci poterunt. Nihilominus jungere libet veterum, & recentiorum Anatomicorum monumenta prolixius hæc declarantia, cum nostris non sit instituti, perfectam tradere Anatomiam doctrinam.

* ARTERIACA, ἀρτηριακή, scil. ἀπίδοτος. Vide Arteria.

ARTERIOTOMIA, ἀρτηριωτομία, est species Chirurgicæ operationis, videlicet artificiosa, & in gratiam sanitatis instituta, per phlebotomum facta incisione arteriæ cujusdam. Olim periculosissima habita ob periculum aneurysmatis (de quo supra) præsertim si in brachio institueretur; ita ut jam tempore Galeni quidam Medicorum negaverint fieri posse arteriam vulneratam, quæ ad manum est, coire, partim experientia, partim ratione structuræ fere cartilagineæ nixi. Galenus tamen contrarium evicit observatione quadam propria in juvene agresti, cui loco venæ arteria

fuit secta, feliciter tamen a Gal. per deligationem, & vulneraria præsidia curata, l. 5. M. M. c. 7. Hodieque etiam tantum periculi non subesse creditur, modo industria in deligando adhibeatur, & tales eligantur arteriæ, quibus os quoddam subiiciatur. Hinc in cubito data opera nemo facile suadere audebit. Controversiam hanc prolixè ventilavit B. Rolink. Ord. & Meth. Comm. l. 4. f. 3. per totum. Modum incidendi, & delectum arteriarum tradidit P. Barb. Chir. P. III. l. 1. c. 9. Hujus tamen operationis inutilitatem pariter, ac periculum denuo ante oculos ponere non dubitavit D. Craen. in Lum. Rat. Medico novissime edito, sive Praxi Reformata, c. 1. p. 9. cui & nos lubentes volentes assentimur.

ARTETISCOS, *Arteriscus*, dicitur, qui membri alicujus defectum patitur. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

ARTHOLCUM, est oleum rubrum ex radicibus herbarum una cum pane simulo infimo digestis arte tractum. Idem. Rectius igitur scriberetur *Artoicum*, ab ἄρτος videlicet deducendum, id est *panis*. Ruland. vocat & *Pannoniam*.

ARTHRITIS, *Arthritica*, *Arthetica*, Articularis morbus, vel Dolor, ἀρθρίτις, ἀρθρον νόσος est artuum vitium, sive articuli tumor dolorificus, quem fluxio in eum decumbens excitavit. Gal. l. 6. M. M. c. 20. unde & ægri *Arthritici* dicuntur. Potiores species sunt *Chiragra*, quando articulos manus infestat; *Podagra*, quando pedum; *Gonagra*, quando genu; *Ischias*, quando coxam, vel coxendicem occupat, l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Martianus tamen quartam quoque addidit ex Hipp. in Not. ad eundem p. 215. quæ κεδυμίται nomine venit, & sunt articulorum dolores diurni non admodum vehementes, quorum materia a prædominio pituitosa est. Hæc species Scythis quondam familiaris, &c. Ex recentioribus fundamentis accuratior hæc dari potest descriptio: *Arthritis* est dolor exquisitus circa partes nervosas articulorum cum vel sine inflammatione, & tumore, proveniens a solutione continui per particulas salinas diversi generis, sibi quæ valde contrarias acidas fluidas succi nervosi, & lixiviosas, tartareasque succi nutritii cum sanguine arterioso delati mixtas, & effervescentes facta. Clarissime, εἰς τὸ ἀκρότατον, morbi hujus naturam e causis suis, & curationem descripsit Thom. Willis tract. de Animal. Brut. P. II. c. 14. Dividitur in *calidam*, & *frigidam*, quæ etiam *Nodosa dicitur*, pro prærogativa vel acidarum, fluidarum, aut fixarum majori. *Arthritis Scorbutica vaga* est species peculiaris *Arthritidis*, maior.

maiores & malignas, h. e. cum gravioribus Symptomatibus, vires vitales aggravantibus, siptam causæ heterogeneæ mixtæ vitiositatem præsupponens, de qua leg. Idem tr. de Scorbut. c. 5.

* **ARTHODIA**, ἀρθῶδις, est species *Diarthrofos*, vel *Dearticulationis*, quando articuli cavum leve superficialium, & capitulum etiam depressum concurrunt. Gal. l. de ossib. in princ. Talis est in occipitis osse, & vertebra prima colli. P. Barbette d. l. cap. 3. Lindenius vocari posse dixit *Adarticulationem*. Opponitur illi *Enarthrosis*, ἐναρθρώσεως, cum sinus os excipiens magnus, convexus ossis excipientis insignis, qualis est femoris cum acetabulo ischii. Ibid.

ARTHRON, ἄρθρον. *Articulus*.

ARTHROSIS, ἀρθρώσις, *Articulationem* in genere significat. Unde & adject. ἀρθρωδής, adverb. ἀρθρωδῶς descendunt, quæ leguntur apud Gal. l. de ossib. in princ.

* **ARTICULUS**, *Articulatio*, *Articulamentum*, Scrib. Larg. n. 206. 214. 263. ἄρθρον, συνδέσις κατ' ἄρθρον, est naturalis ossium diveriorum Syntaxis, vel compositio, differt a *Symphysi*, συμφύσις, quæ est ossium naturalis unio, vel coalitio. Dividitur in *Diarthrosin*, διάρθρωσιν, *Dearticulationem*, quæ est articulatio laxior, & ossium structura, quorum motus est evidens. (Vide supra *Abarticulatio*) in *Synarthrosin*, συναρθρώσιν, quæ est articulatio strictior, seu ossium motum manifestum non habentium compositio; & in *Ginglymum*, γίγγλυμον, (juxta C. Hofm. γίγγλυσµόν) cum os unum excipit suo sinu processum alterius, & contra os alterum suo sinu processum prioris; qualis est in osse femoris, & tibia, in humero, & ulna. Gal. & Barbett. d. l. quorum ille *Articulum* in genere clarius etiam alibi descripsit hoc modo. *Articulus* est, cum duo ossa ita invicem coeunt, ut alterum quidem ipsorum sit, quod movetur, alterum velut sedes quædam ei, quod movetur, & firmamentum, ut in ostiorum cardinibus apparet, unde moventi cavitas (quæ Coryle, κοτύλη, id est *Acetabulum*, & *Glene*, γλήνη, sive *pupilla* dicitur) & ei quod movetur, convexitas, *Caput*, & *Condylus*, κεφαλή, ἡ κόνδυλος appellata, inest, l. r. de mor. musc. c. 9.

* **ARTICULARIS morbus**, passio, affectio. Vide *Arthritis*.

ARTIFEX, δημιουργός, Hipp. Gr. τεχνίτης, Gal. quid in genere significet, omnibus notum est. Restrigitur vero haud raro ad Medicum, qui artem Medicam per experientiam confirmatam callet. Unde Gal. *Artificem fieri*, Gr. τεχνιθίζειν, dicitur l. 2. de Crif. c. 9. Spe-

cialiter quoque dicitur de Chymicis, & Spagyricis, in Th. Chym. aliquoties.

ARTISCUS, ἄρτισκος, in genere *Trochiscum* significat, a pane exigui figura. Specialiter vero, & κατ' ἐξοχὴν *Artisci* dicuntur ii, qui e viperæ carnis cum pane mistis, coctisque præparantur ad Theriacæ compositionem, unde & *Theriaci*, θηριακοί, appellantur. Modum præparandi monstravit Galen. t. 11. de S. F. §. Caro viperæ. Nostro etiam adhuc seculo magnis impensis Venetiis allati fuerunt pro confectioe Theriacæ. Verum vanitatem horum Trochiscorum egregie aperuit, & solide demonstravit Joh. Zwolf. in Pharmac. Aug. Animadvers. XII. pag. m. 209. seqq. in fol. unde & hodieque Alcohol, vel Pulvis viperarum substituitur in Theriacæ compositione.

ARTIOS, ἄρτιος, significat id quod *perfectum*, *integrum*, omnibus numeris absolutum, illæsum, & aequale, aptum est, apud Hipp. Ita ἄρτιος κεκριμένε, perfecte judicata r. aph. 20. leguntur, de vertebra inter se æqualibus, & apte coherentibus, 3. de artic. 29. In specie dies pares dicuntur ἄρτιοι, in quibus difficiles fiunt crises, & opponuntur imparibus, quæ dicuntur περιεσῶν. Vid. 3. in 3. Epid. t. 13. 14. Foef. pag. 95.

ARTISTOMON, ἀρτιστόμων, significat *undique planum*, & æquale; in specie de telis usurpavit Hippocr. l. de c. vuln. XIV. 3. Alioqui etiam ἀρτιστόμος dicitur is, qui verba integre profert, non mutila, aut truncata. Foef. d. l.

ARTIPHYES, ἀρτιφύεις, dicitur de numero pari, perfecto, & integro Critico, qualis est juxta Hippocr. decimus quartus, & quadragesimus secundus dies, lib. de septimestri. VII. 8. 9. 10.

ARTIYPOCHROS, ἀρτίποχος, dicitur color *subpallidus*, & *subluteus*, Hipp. l. de intern. aff. XXXVI. 13. Foef. d. l.

ARTIZOOS, ἀρτιζωος, de pueris, qui brevis sunt vitæ, ob molestiam, quam passi sunt in partu difficiliore, ut in genitalibus diu hæserint, l. de superfect. VII. 5.

ARTOCREAS, ἀρτοκρεας. Vide *Pastetum*.

ARTOS, ἄρτος. Vide *Panis*.

* **ARTOMELI**, ἀρτόμελι, fuit species Cataplasmatis ex pane, & melle parati, extrinsecus impositi præsertim præcordiis, cujus meminit Gal. l. 10. M. M. c. 6. l. 11. c. 15. l. 13. c. 15. Male igitur per Jusculum vertit Castellus, fortassis loca Galeni non recte inspiciens.

* **ARTUS**, ἄρτια, extremæ sunt, & compositissimæ corporis partes, Manus, & Pedes. Eorum cognitionem necessariam commendat Galen. l. 3. administrat. cap. 1. Van-Horne descri-

descripsit quod sint membra e trunco exporrecta in Microcosmo §. 75. ad quem locum vide D. D. Hoffmanni Dissertat. Anatom. pag. 233.

ARTYMA, ἀρτυμα, i. e. *Condimentum*. Vide infra suo loco.

ARYSTER, ἀρυστήρ, est vas aliquod cavum ad hauriendum, velut cyathus, cotyla, aut calix. Usus Hipp. l. de genit. VIII. 29.

* ARYTAENOIDES, ἀρτυαινοειδής, q. d. *gutturnalis*, epitheton est cartilagineum duarum Laryngis ab *Arytana*, quod gutturnium, aut infundibulum significat. Galen. de vocal instr. dissect. cap. 4. l. 7. de U. P. c. 11. Ab hac Cartilagine Muscoli eandem constringentes dicuntur *Artenoidei*, de quibus vide Barthol. l. 2. Anat. c. 11. p. 442. Vide *Arteria aspera*.

ARYTHMUS, vel *Aryhythmus*, ἀρρυθμος, ἢ ἀρρυθμῶς, pulsus ille, qui nullum rhythmum, ordinem, aut proportionem observat, non vero plane abolitum pulsus significat, cui opponitur ἑρυθμῶς, rhythmum certum observans; dicitur & κατ' ἀρρυθμῶς. *Aryhythmi* pulsus species numerantur tres. *Pararythmus*, quando vicinæ ætatis rhythmum observat: *Heterorythmus*, qui plane alterius ætatis ordinem servat: *Echythmus*, qui nullius ætatis rhythmum retinet. Galen. lib. de differ. puls. c. 9.

As, vel *Assarium*, ἄσκαριον μυσ, accipitur 1. de toto, quod dividitur in duodecim partes, quæ dicuntur uncie. 2. est species ponderis habens drachmas duas, Gal. l. de pond. & mens. ex l. Cleopatrarum de munditiis.

ASA, vel *Assa*, homonymon est: (I.) Dicitur hoc nomine duplex gummi, suaveolens unum, quod *Benzoin* appellatur: Alterum fetidum, quod *Assa fetida* vocatur. De utroque vide Schroder. l. 4. cl. n. 372. & 377. (II.) *Assa* vocatur a Basilio Valentino *remedium Universale* ad omnes morbos externos etiam desperatissimos probatum, (si Diis placeat) cui respondet *Phalaja*, ceu *Universale* ad omnes morbos internos commendatum; utrumque tamen eandem materiam præsupponens, tr. de arcanis mundi. (III.) *Assa* denique *fetida* quoque ænigmatice a Spagyricis dicitur *Mercurius*, ab odore, quem habet, quando recenter de absurdo corpore suo extractus est. Guido Magn. de Monte tr. de Adrop. Philos. in T. VI. Th. Ch. p. 548.

ASABON, i. e. *Sapo*. Rul. & Johnf.

ASAGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Iid.

ASAGI, i. e. *Vitriolum*, vel *Atramentum Rubeum*. Azep. Idem Iid.

ASAMAZ, i. e. *Vitriolum*. Iid.

ASAESTUS, ἀσάεστος. Vide *Calcarinus lapis*, *Calx*.

ASAPES, ἀσάπης, & adverb. ἀσάπῆως, idem quod ἀσπῆλον, *crudum*, non perfecte coctum, aut elaboratum: Adverbialiter de sputo utitur Hipp. in pleuritide I. de R. V. I. A. r. 33. Dicitur alias ἀσπῆλον, *non putrefactum*, ex veterum hypothefi erronea coctionem, & putrefactionem confundentium.

ASAPHATUM, est *Serpigo*, vel *Impetigo*, aut intercutanea scabies in poris generata, vermiculorum instar. Si comprimatur cutis, prodeunt fila oblonga nigro capite. Dorn. Rul. & Johnf.

ASAPHIA, ἀσάφεια, est *vocis obscuritas*, vel propter vocem efformantium organorum, & nervosi generis vitium, vel propter mentis læsionem. 2. in 1. prorrh. t. 3. Ἀσάφεια, ægri dicuntur Hippoc. qui obscure loquuntur, nec clare differunt. Coac. t. 175. item ἀσάφης lingua, 7. Epid. XII. 12. 14. & LII. 15. Dicitur & ἀσάφῶδες πνεύμασις, 1. in 1. prorrh. t. 33.

ASARCON, ἀσάκρον, stricte significat *Excarnæ*, sive destitutum omni carne. Verum ap. Arist. l. 2. de P. A. c. 10. comparative saltem accipi de capite, quod cum medio, & infimo ventre corporis humani comparatum parum carnis habeat, docet Melch. Sebiz. Ex. Med. p. m. 153. seqq.

ASBESTUS, ἄσβεστος, *inextinctus*, dicitur de calce viva, vel cruda, v. g. κοίρα, vel πύραυλος ἄσβεστος. Gorræus. Vide & *Amiantus*.

ASCALABOTES, ἀσκαλαβώτης, item καλύτης, est genus lacertæ, cujus meminit Gal. XI. de Sim. Fac. §. Draco marinus. Et l. de Theriac. ad Pis. c. 9. dicitur *Stellio*. Hujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. ovip. c. 19.

ASCARDAMYCTES, ἀσκαρδαμύκτης, dicitur, qui *inconviventibus oculis fixis*, & immotis intuetur, 2. Ep. l. 6. t. 4. Σκαρδαμύκτης enim *nielare*, & conniverè significat.

* ASCARIDES, ἀσκαρίδες. Vide *Helminthes* apud Aldrovand. l. 1. de quadr. digit. ovip. cap. 10.

ASCELES, ἀσκαλής, *decurus*, qui caret cruribus. Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. dec. c. 4.

ASCENDENTIA signa dicuntur, vel *Astra* firmamenti cæli, & præcipue *siderei Spiritus*. Dorn. in Dict. Par.

* ASCENSUS morbi, idem quod *Augmentum*, de quo vide infra suo loco. *Ascensus* quoque, vel *Ascensio* accipitur de modo quodam sublimationis, & destillationis Chymicæ. Cui opponitur *Descensio*. Libav. & alii. Vide *Destillatio*.

ASCESIS, ἄσκησις. Vide *Exercisatio*.

ASCETES, ἀσκητής, idem significat, quod *Athleta*. Attici enim *Athletas*, ἀσκητής, h. e. exercitatores vocant, teste Foef. Oecon. pag. 104.

ASCHEMON, ἀσχημον, deforme significat. Hinc in comparativo Hipp. usurpavit ἀσχημονέστερον κίλθου, crus deformius vocans, 3. de art. t. 103.

* ASCIA, σκέπαριος, ἢ σκέπαριον, proprie denotat instrumentum fabrile, quod *Securis* etiam vocatur, quæ in summitate incurvata est. Unde ad vinculi, & deligationis simplicis genus transfertur, quæ parum a recto declinat, in obliquum tamen nondum vergit insigniter, Gal. 3. de fract. t. 40. de iis, quæ in Medic. t. 2. Hujusmodi deligatio dicitur Hipp. σκέπαριον δὲν φαῖτα d. l. de fract. Jung. Foef. p. 571. Hoc Vinculi genus egregie delineavit, usumque monstravit. Scultet. Arm. Chir. P. 1. Tab. LIV. fig. 3. seqq.

* ASCITES, ἀσκίτης, Paracelso vitiose *Ascites*, hydrops species est, velut *hydrops utricularius* dicta, in qua in membrana abdominalis interiore, Græcis peritonæo dicta, aut potius inter peritonæum, & omentum humor serofus veluti in utre quodam continetur, cum paucissimo spiritu, unde eam vocat Hippocr. *aqueosum hydropem*. Præcipua ejus causa frigiditas est, Galen. 4. aphor. 11. Accuratus ita describi poterit; *Ascites* est intumescencia ventris inferioris, sive abdominalis, ut & crurum, aliquando & scroti, genitaliumque, cum multis aliis gravioribus Symptomatibus, a collectione, & extravasatione serosarum, & lymphaticarum portionum, accrescentium, propter vitium, præsertim obstructionem organorum colatoriorum, renum, glandularum, hepatis, & pancreatis inducta proveniens. Jung. P. Barbette Pr. Med. lib. 4. cap. 4. & Fr. Sylv. l. 1. Pr. M. c. 17. §. 8. 9. seqq. cap. 39. §. 2.

ASCLEPIOS, ἀσκληπιός, nomen est Smegmatis aridi, quod descriptum legitur apud P. Ægin. l. 7. c. 13. item Trochisci, apud Aet. l. 14. & Gal. l. 3. de C. M. S. G. c. 13. item Collyrii, ex Scrib. apud Gal. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 7. quod *Athenippum* etiam dicitur.

ASCLITES, perperam usurpatur pro *Ascites*, ap. Avic. l. 3. fen. 14. t. 4. c. 15.

ASCOS, ἀσκός, utriculum, vel *utrem* scortum, seu coriaceum significat. Unde aliquando additur epitheton σκώπιου. Ejus usus etiam olim fuit ad affectam partem fovendam, quando implebatur materia aliqua, aqua nimirum calida, vel oleo, uti videre est apud Hipp. l. 2. de morb. XII. 18. 30. XIV. 13. l. 7. Epid. XXV. 13. & 4. de R. V. I. A. t. 83. *Urre* etiam flatibus

repleto, distento, & supposito usus est ad spinæ directionem, & articuli luxati repositionem, 3. de art. t. 50. & c. 4. t. 61. Videlis Foef. p. 104. & Utris.

ASE, ἄση, emphaticum est vocabulum, in quo unico includitur πῶς πολὺς, multus labor, ut Aretæus loquitur. Primum & communiter significat *fastidium*, ex 5. aph. 61. quod fastidium etiam de pica gravidarum intellectum vult Dieter. in Jatr. n. d. 13. item Coac. t. 142. l. 1. Epid. ægr. XI. deinde *anxietatem* circa Cor, aut Stomachum, l. 7. Epid. IX. 6. Hinc febres appellantur ἀσάδες, 4. de R. V. I. A. t. 47. denique *consilii inopiam*, anxietatem, & ita idem cum ἀλυτῶν, de quo supra. Ad summam ἄση implaciditatem, insignem molestiam corporis exprimit. Hinc & ἀσρόν, ἀσάδες, molestum, noxium significat, 2. de fract. t. 75. f. 3. t. 46. f. 1. de art. t. 65. f. 2. t. 40. 49. proth. f. 2. t. 28.

ASEB, dicitur *Alumen*. Rul. & Johnf.

ASED, i. e. *Leo*. Rul. & Johnf.

ASEDENIGI, i. e. *Hematites*. Iid.

ASEGEN, i. e. *Sanguis Draconis*. Dicitur & *Azogen*. Iid.

ASELLUS, ἄσσηκος, vocabulum est πολύσημον in Medicina, quemadmodum & *Asinus*, ἄσση. Præter vulgatissimam enim illam significationem, quando quadrupes animal illud contemptum, & despectum, sarcinis tamen portandis, aliisque negotiis multis utilissimum (cujus laudes Cl. Heinsius quondam fusissime est prosecutus;) quin imo in re Medica multa remedia offerens, videlicet lac, lienem, renes, testes, penem, ungulas, urinam, sterces, de quibus videatur Aldrov. l. 1. de quadrup. cap. 2. p. m. 343. seqq. significat quoque piscem, nec tamen unum eundemque, sed varium, de qua significatione adisif prolixè differentem Linden. Ex. XI. §. 20. seqq. de *Asellis* vide Rondelet. l. 9. de pisc. c. 9. & Aldrov. l. 3. de pisc. c. 1. seqq. Comparantur piscibus saxatilibus bonitate nutrimenti a Gal. l. 8. M. M. c. 2. Porro significat & insectum, sive animal multipes (unde a Latinis *Millepedis*, vel *Millepedæ*, item *Curionis*, aut *Porcellionis* nomine; Gr. *μύβαξις*, indigitatur, vide Linden. Ex. XI. Sel. Med. §. 21. Junge Aldrov. lib. 5. de insect. c. 13.) in aquariis vasis, & sterquiliniis enascens, quod ad digitorum contactum in orbem se contrahit. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Tandem & *Axes* ipsos *Asinos* appellare consuevit Hipp. & *parvos axes Asellos*, quos etiam *Suculas* vocant, 2. de fract. t. 48. f. 3. t. 40. f. 3. de artic. t. 25. & f. 4. t. 51. Junge Foef. pag. 455.

ASEMOS, ἀσημος, dicitur de iis, quæ ci-

tra evidentem significationem, præsertim criticam, & prærationem contingunt; aut quæ levioris sunt momenti, & nullam effatu dignam significationem præ se ferunt. Ita ἀσημα πινδύματι, inspirationem exiguam, obscuram, ac velut interceptam, nullamque fere sui significationem edentem denotant, l. 6. Epid. f. 7. t. 13. juxta Valles. dolores lateris in febribus tenuiores, ἀσημα ἀλγήματα, Coac. t. 491. *Asema*, ὠσημος κέλις est, quæcumque a nullo dierum indicantium fuit indicata, unde *sine signo* dicitur, Gal. l. 3. de Crif. c. 10. Adverb. ἀσήμως, eandem cum adjectivo habere significationem apud Hipp. Videatur Foef. p. 100. seqq.

ASENEC, i. e. *Sol*. Rul. & Johnf.

ASEPH, h. e. *Alumen scissum*. Id.

ASEPTON, ἀσηπτον. Vide *Asapes*.

ASILUS, *Oestrus*, *Tabanus*, οἴστρος, μύψ, insectum est, in ore habens aculeum, binis penis volans. Descripsit Aldrov. l. 3. de insect. c. 4. In specie *Asilum* dici illud insectum, quod boves lacestat, vult Plin. l. 31. c. 2. H. N. Idem ex Magorum commentis tradit, vermiculos, e quibus *Afili* fiunt, antequam pennæ germinet, contra febris allegari, l. 30. c. 11.

ASINES, & *Afines* (adverb.) ἀπινές, ἀπινέος, *innoxium*, & sine noxa significat, a verbo σίνω, *noceo*, cum *z* privativo. Hinc Hipp. rupturæ pectinis ἀπινέος dicitur, l. 2. Ep. f. l. 70. c. 1. in l. Ep. t. 10.

ASINGAR, i. e. *Viride avis*. Dicitur & *Asurgar*, *Asmiar*, *Asigi*. Rul. & Johnf.

* ASINUS, ὄνος. Vide *Afellus*.

ASIRACHUS, ἀσίραχος, dicitur species locustæ, quæ & ὄνος, *Afinus*, dicitur Dioscoridi lib. 2. cap. 57. Confirmat virtutem adversus Scorpionum ictus Gal. lib. XI. de Sim. Fac. & Dracomarin.

* ASITIA, ἀπίτια. Vide *Anorexia*, *Apostitia*, *Inedia*.

ASIVS lapis. Vide *Affius*.

ASMAGA, dicitur *permixtio*, vel *commixtio* quorundam metallorum ad invicem. Ruland. & Johnf. in Lex.

ASODES, ἀτώδες. Vide *Ase*.

ASOPER, i. e. *Fuligo*. Rul. & Johnf.

ASPALTUM, pro *Asphaltum*. Rul. & Johnf.
 † ASPARAGI REGII. Merc. de Ind. l. 1. c. 9.
 † ASPASIA, medicamentum locos muliebres constringens, descriptum a Capivæ. Prax. l. 4. c. 4. fit ex sola lana, infuso gallar. immatur. imbuta.

* ASPERA Arteria. Vide *Arteria aspera*.

* ASPERSIO, ἀπρόσχυσμα, βροττισμός, βρόπις, & βρόπις, βρόπιση, notissima est applicatio aliqujus materiæ Medicæ vel liquidæ, vel pulverulentæ superficiali, & rara, seu minutatim fa-

cta. Scrib. Larg. n. 46. 207. & alibi. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Hinc & talia medicamenta, quæ *asperguntur*, Gr. συμπασματῶ, Lat. *Aspergines* vocari vult Blancard. in Lex. quamvis nos nullibi legerimus.

* ASPERUM, *Asprum*, per syncopen, Scribon. Larg. n. 180. Vide Rhod. in Lex. τραχύ, *Asperitas*, *Aspritudo*. Scribon. Larg. num. 21. 22. & alibi, ξαχύτης, dicitur de superficie partis, vel membri inæquali. Omne *asperum* est inæquale, non viceversa, Gal. cap. 3. de iis quæ in med. t. 11. Oritur vel ab adstrictione, & nimia siccitate, vel ab acrimonia, l. de pitana, c. 5. Est species differentiæ morborum organicorum essentialis in superficie, cui opponitur *Levitas*, λήθης. In specie *Asperæ palpebræ*, ξαχέα βλέφαρα, dicuntur, cum everfæ sanguinolentiores apparent, & magis asperæ, carnosæque, & fici acinis similes. Galen. lib. introd. c. 15.

ASPHALEJA, ἀσφάλεια, *securitatem*, firmitatem denotat, & ἀσφαλές, tutum, *securum*, firmum, 5. aph. 22. & 2. aph. 15. Gal. l. 12. de U. P. c. 6. Jul. Alex. not. ad h. l. Dicitur quasi τὸ μὴ σφάλλον, ἢ σφαλλόμενον, expers lapsus. Vide Diet. Jatr. n. 120. 121.

ASPHALTITIS, ἀσφαλτίτις, dicitur prima lumborum vertebra, quæ & a renibus νεφάτις, Gorr. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 14. & 34.

* ASPHALTUM. Vide *Bitumen*.

* ASPHYXIA, ἀσφυξία, i. e. *pulsus privatio*, sive defectio, cum non percipitur nostrum tantum motus, atque hoc per totum animal accidit, ut nulla usquam arteria moveri videatur, quod tamen si ad veritatem exigas, in corpus vivum nunquam cadit; ad nostrum tamen tantum frequenter reperitur. Gal. l. 1. de præf. ex puls. c. 2. quam Hipp. vocat *spirituum interceptiones*, πνέματων ἀποκλίσις ἀπὸ τῆς φλέβης, 3. de R. V. I. A. t. 26. (Vide supra *Apolepsis*.) Est immediatus comes gravioris animi deliquii, quod pro lubitu *Lipopsychia*, aut *Syncope*, quin & *Asphyxia* dici poterit. Causa immediata *Pulsus deficientis* est in sanguine naturali effervescentia, & rarefactione circa cor destituta, ut propterea cor non satis expandatur, contrahaturque, & sanguis insufficienter in Arterias effundatur. Fr. Sylv. Pr. Med. l. 1. cap. 34. præsertim §. 43. *Ἀσφυκτικὸν* dicuntur *pulsu privati*, & in quibus motus nullus subsensum cadit in ulla corporis parte cujuscunque arteriæ, l. 1. de diff. puls. c. 3.

ASPIS, ἀπίς, idem quod *serpens*, sed venenato suo morfu perniciosissimus. Ejus tres species constituit Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. quarum prima dicitur *Obersea*, altera *Cbelidania*,

donia, tertia *Ptyas*, quæ perniciosissima. Si quidem, perinde ac si tunc ratione prædita foret, æstimata intervalli distantia, collum eousque extendit, & celeriter hominibus inspuvit venenum. Hac specie feruntur Reginam Cleopatram sibi citra suspicionem repente mortem confecisse, cum Imperator Augustus eam vivam captam vellet in triumphum Romæ ducere. P. Ægin. l. 5. c. 19. Plura de *Aspide* in genere, & ejus pluribus speciebus vide apud Aldrov. l. de serp. & drac. c. 7. Nihilominus ex his perniciosissimis serpentum generibus olim Emplastrum confectum fuit *δρ ἀσπίδος* dictum, discutiens valentissime strumas, aliasque durities, ad dolores arthriticos pariter utile, teste Æt. l. 15.

* **ASPREDO**, *ἄσπρεδος*, est affectus palpebrarum, diciturque durities, & asperitas inæqualis, quæ intra palpebras oritur. Gal. def. medic.

† **ASSA ODORATA**, Benzoin. Capivac. de febr. c. 37.

ASSALA, i. e. *Nux moscata*. Dorn. Rul. & Johnf.

ASSALIÆ, vermes sunt intra asseres crescentes. Dicuntur etiam *Cossi*, *Teredines*, *Termes*, *Thripes*, *Xylophagi*, *ξυλοφάγοι*. Dorn. Ruland. *Asalliarum* meminit Paracelsi. lib. 2. de morb. Gall. pustulis, & sympt. c. 6. in icteritia commendans. Verum suspicari quis posset, non tam *Teredines*, aut *Coscos* intelligi debere, quam *Asellos*, sive *Millepedes* in locis humidis crescentes, de quibus paulo superius. Hos enim valde in ictero commendari, e *Dioscoride*, & Gal. constat.

ASSANGI, dicitur *Pulvis* decedens de parietibus salis. Vocatur & *Afanirgi*. Ruland. in Lex.

ASSATIO, *ἄσσιος*, est species coctionis ciborum artificialis, quæ fit ab extrinseco, & alieno calore fortiori, & exiccante. Species, seu modi *Assationis* plures sunt. Vel enim igni admoventur ea, quæ assari debent; vel in aliquo vase reponuntur, cui subicitur ignis, affuso aliquo, sed insufficiente, aut plane nullo humore. Illuc pertinent etiam *Frixa*, quæ propterea *Assorum* sunt species. Huc referre licebit *Tostionem*, *σάτυλον*, Arist. l. 4. Meteor. c. 3. Renats Morcau. ad Schol. Salernit. c. 7. p. 138 *Assata*, & *frixa* siccus dare corpori alimentum, docet Gal. l. 3. de alim. fac. c. 2. Gr. dicuntur illa *ἄσσιος*, hæc *τηγανιστά*. Ovorum *assorum* meminit Scrib. Larg. n. 221. *Assare* quoque Spagyricè est, vel rem desiccare, & in tali statu ponere, ut possit in pulverem sibi competentem redigi; vel aliquando idem est, quod congelare. Th. Ch. Vol. III. p. 39. Quæ intus,

forisque tota ignescunt, perperam *assari* dicuntur a Scheunemanno, iudice Libav. in defensione Syntagm. Act. 1. c. 12. *Assare* quoque allegorice dicitur *septimum Regimen*, quod est *Luna*, h. e. calefacere, & componere per 25 dies, & hoc regimen dicitur *Argenti*, in Allegoribus super Turbam Philos. distinct. 1. in Th. Chym. Vol. V. p. 58. *Assati* etiam in Magisterio Lap. Phil. dicitur suavis, & modesta desiccatio corporum dissolutorum, & a mensuris suis separatorum, exiccans sub finem corpus exiguo igne, quæ desiccatio suavis calcinatio est. Christ. Paris. Elucid. lib. 3. c. 8. Th. Ch. Vol. VI. p. 264.

ASSATURA, dicitur animal, vel caro assa, quales si statim post remotionem ab igne cooperiuntur, & panno involvuntur, *Assaturæ suffocatas* vocavit Santes Ardoynus, & inter Venena retulit, noxam, & curationem proponens, l. 4. de Venen. c. 9.

ASSERVATIO, idem quod *Conservatio*, dicitur in Pharmaceuticis simplicium collectorum in debitis vasibus, & locis ad usum necessaria repositio, ut semper in promptu sint. Jac. le Mor. Pharm. Med. Phys. c. 7. D. Schenk. Synt. Comp. & præscr. med. form. p. m. 89.

* **ASSIDENS**, *signum*, *συνδραστήριον*, quod *mox apparens* dicitur, quod plerumque morbo accidit, ut in febre ardente lingua aspera sicca, sitis, vigiliæ. Differt tamen a *Pathognomonico*, quod hoc fit plane inseparabile, illud non item Gal. 3. in 3. Epid. t. 34. Exemplum sit morbus lateralis, in quo acuta febris, spirandi difficultas, tussis, pungens dolor lateris sunt pathognomonica, scilicet collective sumpta; quod autem dolor ad hypochondrium, vel ad claviculam perveniat, aut quod facilius in latus patiens, quam in alterum æger decumbat, *Assidentia* signa sunt, c. 1. aph. 12.

ASSIDUUS, usurpatur a Fernelio pro *Continuus*. Ita *Febres Assiduas* vocavit, easque intermittentibus opposuit, Method. cur. febr. c. 6. ferme ad finem.

ASSIMILATIO, *ἰξουσίωσις*, *ὁμοίωσις*, dicitur Nutritionis supplementum, quando id, quod nutrit, alteratur, & ei, quod nutritur, simile fit. Gal. 3. de fac. nat. 1. Porro ut hæc fiat, *Agglutinatio*, sive *Adhærentia*, *πρόσφυσις*, præcedat oportet, quemadmodum & hanc *Appositio*, *προσθέσις*, l. 1. de F. N. c. 11. Nomine a *Nutritio* dissidet, re autem non dissidet, l. 2. de Caus. Symp. c. 2. Perficit hanc functionem non secus, ac reliquas Naturales dictas Anima, sive Vis Plastica, sive calidum innatum, & flammula vitalis, quæ in medicina non differunt. Charlton. Oecon. anim. Exerc. 1. §. 1. seqq.

ASSIS, vel idem est, quod *Opium*, *Meconion*: vel est *pulvis ex Cannabis foliis* paratus, cujus cum aqua misti bolos quinque aut plures castaneæ magnitudine Ægyptii devorant, a quibus per horam homines quasi ebrii facti amentias suas produunt, & in ecclasi manentes visionibus desideratis oblectantur. Pr. Alpin. de Medic. Ægypt. l. 4. c. 1. p. 1. p. 121. b.

* ASSISTENTES, sive *Astites glandulosi*. Vide *Parastute*.

ASSIUS lapis, ἄσσιος λίθος, (perperam per simplex S) ab *Assio*, urbe Troadis, quæ est regio minoris Asiæ, Helleponto adiacens, alias minor Phrygia dicta, appellatus est lapis tophaceus mollis, friabilis, & laxis, vim habens sine morstu carnes molliores colliquandi; præsertim vero hac virtute prævalet *Assiæ petræ* flos dictus, qui innascitur farinæ tenuissimæ, qualis molarum parietibus adhærere visitur. Gal. l. 9. de Sim. Fac. Dioscor. l. 5. c. 142. ubi per simplex S scriptum legitur, ad locum generaliore, Asiæ minorem, fortassis respectu habito. Plin. l. 2. c. 96. & l. 36. c. 17. *Sarcophagum* appellat ideo, quod in eo condita cadavera intra 40. dies una cum ossibus, solis dentibus exceptis, consumantur. Reliquas illius virtutes collegit Chiococcus Mus. Calc. f. 3. p. 349. seqq.

ASSOS, i. e. *Alumen*. Rul.

ASSUETUDO. Vide *Consuetudo*.

ASSUMPTIO, πρόσληψις, προσφορά, dicitur de omni materia, alimento, & medicamento, quod per os corpori communicatur, quæ *Assumpta*, & πρόσφερόμενα appellantur; quamvis & Aer inter illa quoque referatur. Vide Jonston. Synt. Med. l. 1. Tit. 1. c. 1.

ASTACUS, ἄστακος. Vide *Cancer*.

ASTAKILLOS, a Paracelfo dicitur *Ulcus gangrenosum*, malignum, serpens ad tibias pedum a sale mercuriali in sanguine occurrente. Dicitur eidem quoque *Araneus*, vel *Ulcus Aranei*, l. de ulc. c. 18.

ASTARZOF, Unguentum vocatur, vel linimentum, quod recipit Lithargyrium Sperniolam cum succis Sedi majoris, & Nymphaeæ. Vel etiam ita dicitur *Mixtura ex aqua rosarum*, & *Camphora*, apud Paracels. d. l. c. 38.

ASTEOS, ἄστος, *probum*, laudabilem significat Hipp. & opponitur τῷ φλέγμα, ἢ βλαβερῷ, vitioso, & noxio, l. de Helleborism. 12. de Alim. IIX. 14. X. 9. 10. Coac. t. 218. Vide Foes. Oec. pag. 104. & Jung. Ex. nostr. II. de re mor. purg. §. 13.

ASTERGES, ἀστεργής, denotat durum, *compactum*, *severum*, & opponitur laxo, sive molli, blando. Hipp. Gland. XI. 14. quamvis Foes. d. l. aliud vocab. substituere velit

magis accommodum, nimirum ἄστρον. Ego sane non video tantam immutandi necessitatem. De ligno crudeliore legitur ἀστεργέστρον, 2. de fract. t. 64. quamvis & illum locum mutatum velit Foes. d. l.

ASTER, ἀστὴρ, *Astrum*, ἄστρον. Vide *Stella*.

ASTER *Samius*. Vide *Terra Samia*.

ASTER *Tbalassius*, ἀστὴρ θαλάσσιος, Vide *Stella Marina*, dicitur Zoophyton quoddam marinum. Vide *Stella*. Commendavit Hipp. cum brassica, & vino odorato ad uteri ascensum dictum, & ad dolores hystericos, l. de nat. mul. XXIX. 85. l. 2. de morb. mul. LXXIX. 7. Vide Foes. p. 105. Alias & *Aster* nomen est medicamenti ab Andromacho excogitati adversus destillationes, & dolores varios. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

ASTERIAS, ἀστερίας, ἄστρος, ἀστέρτης, ἀστέροβόλον. Vide *Astroites*. Est gemma fossilis, admodum dura, dimidiati globi figura, stellarum, quæ radios jaciunt nigros, plenissima, ex quo nomen videtur accepisse. Nascitur in India, & Carmania. Qui colore candido est, præfertur cæruleo, *Ceraunia* dicto. Habetur pro perapto adversus nævos maternos infantum, *Erasm. Francif. P. II. Hort. Indic. p. 1218. Astevias* etiam idem quod *Accipiter*. Aldrov. l. 5. Orn. c. 1.

ASTHENES, ἀσθενής, vocatur *infirmus*, *imbecillus*, *debilis*, ab α privativo, & θέω, *robur*. Legitur apud Hippocr. lib. de vet. med. XXI. 6. 7. ubi hæc differentia notanda venit, quod ἀσθενής dicatur, qui nondum actu ægrotat, sed *debilem* habet naturam; ἀσθενέων vero, qui actu languet. Usurpatur quoque de cibis, & alimentis, lib. 6. Epid. sect. IV. t. 16. & sect. V. t. 20. cap. de R. V. I. A. t. 30. quæ scilicet non multum præbent nutrimenti, qualis est *Ptisana*. Apud Galen. quoque substantivum ἀσθενεία, *infirmitas*, *debilitas* occurrit, comm. ad l. ult. Vide Foes. pag. 101. Dieter. n. 115.

* ASTHMA, ἄσθμα, i. e. *Anhelatio*, creber, & molestus anhelitus, affectus est, in quo propter angustiam organorum respirationis, & bronchiorum oppilationem apparet, summe moveri usque ad operata scoptula, & scapulas, thoracem, etiam citra febrem, motu celeri, ac denso, ut etiam in iis, qui velociter cucurrerunt, quique respirando pinnas narium movent, quas inspirando contrahunt, expirando dilatant. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4. Accuratius ita definiri posset. *Asthma* est difficilis respiratio, frequens, densa, cum sibilo, vel sono, quandoque & tussi, proveniens ab insigni angustatione, vel obturatione bronchiorum pulmonis

nis intrinsicus, vel extrinsecus facta. Causæ enim variæ hunc affectum producere valent, v. g. Pituita viscida, Flatus, & Halitus, Aquosa collectio, sive Hydrops, pulmonis Tubercula. Gravissima *Asthmatis* species est, quod Vvillis inter morbos convulsivos refert, & *Asthma convulsivum cum Tussi* appellat, de morb. convuls. c. 12. scorbuticis interdum familiare, unde & *Asthma Scorbuticum* appellare licet. Confer etiam ad Sylv. Pr. Med. l. 1. cap. 22. §. 22. & P. Barb. Pr. Med. l. 4. c. 3. aliosque. Viriose etiam dictum legitur *Asma* apud Joh. Bauერიум de Imola in Consil. 8. & 32.

* **ASTITES.** Vide *Parastate*.

ASTOMOS, ἀστουμος, dicitur, qui caret ore, & creditum fuit olim, fuisse gentem quandam toto corpore hirtam, & vestiri in India frondium lanugine, sine ore, halitu tantum viventem, & odore, ut ex Plinio refertur a Menens Auri Veller. l. 1. c. 10. in Th. Ch. Vol. V. pag. 302. Verum Olearius, & alii Itinerariorum scriptores fallaciam hanc detexerunt.

ASTRABES, ἀστράβης, quod minime torquetur, *indistortum* significat, apud Hipp. 2. de art. f. 19. & in Mochlic. VII. 5.

* **ASTRAGALUS**, ἀστράγαλος, ἀστράγος, item τάλος, *Talus*, vulgo *Os balliste*, *Quartio*, est primum inter ossa tarsi, & principalissimum eorum, quæ ad pedes movendos pertinent, in circumferentias quasdam desinens, magnum quidem & maximis supernis ossibus dearticulatum, in medio tibiæ, & calcanei locatum. Gal. lib. 3. de U. P. c. 6. & 8. de off. cap. 22. Clarius est os quasi cubicæ figuræ irregularis, ad pedis, tibiæque articulationem comparatum. Superius enim per ginglymum tibiæ conjungitur; ad latera utrinque malleolo comprehenditur, ligamentis validis copulatum; anteriorius capitulo rotundo sinui ossis scaphoidis adaptatur; inferiorius partim protuberat, partim mediante profundo sinu cum calcaneo ligamentis cartilagineis connectitur. Barthol. libell. 4. An. c. 21. In medicina præ aliis commendantur *Astragali Leporum*, & *Porcorum*: Illorum quidem contra epilepsiam, difficultatem partus, colicam, & calculum: Horum vero ad fracturas ossium, capitis, & colli dolores, teste Schrod. Pharm. l. 5. cl. 1. n. XXIV. & XXXIV.

ASTRAPE, ἀστραπή, *coruscatio*, fulgur. Refertur inter causas procatarticas epilepsiae a Gal. de pu. epil. c. 2.

ASTRION, ἀστρίον, idem quod *Astragalus*, sive *Talus*. Ingrass. com. in Gal. de offib. p. 164.

ASTROBLES, ἀστροβλής, ἀστροβλητός, idem quod ἀσπληνικός, *sideratus*, *Apoplecticus*, Gorr. pag. 60.

ASTROBOLISMUS, ἀστροβολισμός, idem quod *Sphacelus*, de quo infra, quamvis proprie de plantis, quæ sub canicula pereunt, quasi sidere percussæ, dicatur. Matth. Flacius l. 2. de vit. & mort. c. 24. p. m. 96.

ASTROITES, idem quod *Asterias*, lapis maculis plurimis stellarum formam habentibus notatus, globi dimidiati figuram habens. Estque duplex: Unus, ubi maculæ stellatæ sunt dispersæ: Alter, in quo visuntur ita compactæ, ut crucis similes sint maculæ. *Astroites* varios, majores, minores, magis, vel minus concinne radiatos exhibet Joh. Bauhin. in descriptione. Font. & Baln. Bollenf. lib. 4. p. m. 31. ex Astroite etiam parabantur globuli, quibus numerare solent preces Pontifici. Rul. in Lex.

ASTROLOGIA, ἀστρολογία, vocatur scientia, vel *Ars divinandæ ex Astris*, eorum vario positu, aliisque attributis, quam nonnulli adeo credunt esse necessariam Medico, ut propterea stellarum ortus, occasus, phases varias inter causas morborum, & sanitatis referre non dubitaverint. Enimvero; licet Astrorum influxum, vel efficaciam in aerem, & corpora sublunaria, quin & in ipsum hominem nolimus præstracte ire incicias, quia tamen plurimum vanitatis, & superstitionis subest in *Astrologia judiciaria*, quemadmodum egregie hactenus hoc aperuit Clariss. Dn. Sturmii, aliique ex recentioribus Astronomis, absque peritiæ suæ detrimento, & jactura hac scientia carere omnino poterit Medicus. Vanitatem præfagiendi, & noxam e themate genethliaco quoque notavit Rolsink. O. & M. M. l. 4. f. 1. c. 9.

ASTRUM, ἄστρον, idem quod ἀστὴρ, *Stella*, *stella cælestis*. Vide *Stella*. Tropice *Astrum* apud Chymicos quoque dicitur virtus, & potentia rerum ex præparationibus acquisita, ut *Sulphuris Astrum* ejus est accensio, qua vertitur in oleum præstantissimum. Item *Astrum Salis* est ejus in aquam, vel oleum resolutio, qua pariter majores vires induit. *Mercurii Astrum* est ejus sublimatio, qua miram acquirit vim, & potentiam naturali sua majorem, & subtiliorem. Dicitur alias *Alcol*, *Quinta Essentia*, *Extractum*, *Sperma*, &c. Dorn. Rul. & Johnf. *Astrum Solis*, vel *Auri*, *Lune*, &c. legitur apud Dorn. de Transm. metall. c. 13. Th. Chym. Vol. I. p. 534. *Astrum ex igne* est ardens ignis instar, & vehementis impressionis. Dorn. in Dict. Parac.

ASTUR, idem quod *Accipiter*, *Asterias*. Aldrov. l. 5. Ornith. c. 1.

ASUB, i. e. *Galaxia*. Rul. & Johnf. **ASUBEDEGRI**, h. e. *lapis scindens alios lapides*. Iid.

ASUBIC, i. e. Lapis Lazuli. Iid.

ASULI, i. e. *Atramentum*, fuligo. Iid.

ASYMPHOROS, ἀσύμφωρος, significat non incommo- dum, sive non damnosum, apud Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 6. Vide *Conferens*.

ASYMPHYTON, ἀσύμφυτον, id quod non est continuum, significat: Epitheton partium dissimilariarum, apud Hipp. l. de arte XVII. 8. Paucis, Pars ab aliis distincta, & separata ita dicitur. Foef. p. 105.

ASYMPTOTON, ἀσύμπτωτον, significat id, quod non concidit, neque compressum est; veluti συμπίπτειν dicitur, quod prius tumefactum concidit, & contrahitur. Hipp. l. de humor. III. 17. 52. Gal. l. 1. de art. cur. ad Glauco. c. 8.

ASYNETHES, ἀσυνήθης, *inconsuetus, insuetus, insolens*, dicitur; & opponitur τῷ συνήθει. Usurpatur de rebus non naturalibus ab Hipp. 2. aph. 49. 50. Jung. Dieter. n. 119.

ATAC, i. e. *Talcum*, vel *Nitrum*. Rul. & Johnf.

ATACTOS, ἀτακτος. Vide *Ataxia*.

ATANOR, i. e. *Olla perforata*. Iid.

ATAXIA, & *Acosmia*, ἀταξία, καὶ ἀκοσμία, in genere privationem, vel defectum ordinis decentis significant. Ut enim κόσμος, i. e. decentis constitutionis proprium est ἕξις, ordo, & ob eam rem appellaverunt mortales universum hoc *Cosmos*, argumento ordinis; Ita *Acosmias*, i. e. indecentis constitutionis proprium est *Ataxia*, ordinis carentia, ex Gal. c. 3. Prog. Hinc quæ sine ordine contingunt, ἀτακτος, & πεπληκρημένος fieri dicuntur Hipp. in l. Epid. t. 25. & 33. In specie vero *Ataxia*, & *Acosmia* est ordinis nullitas circa dies criticos, & circa paroxysmos, d. l. & l. 3. Epid. ægr. 9. post stat. pestil. Pulsus quoque dicitur ἀτακτος, *inordinatus*, qui nullum magnitudinis, celeritatis, aut æqualitatis ordinem observat; cui opponitur ordinatus, contrario modo sese habens. Et febris *erratica* dicitur ἀτακτος, vel ἄτυπος, quæ nullum servat typum, vel ordinem in periodis. Gal. l. de Typis c. 4.

ATAXMIR, dicitur cura oculi, quæ adhibetur, quando pili præter naturam in palpebris oculi sub pilis naturalibus excreverunt, & ipsi nocent oculo, cuius curæ quatuor modos tradidit Albucaf. l. 2. M. M. c. 11. 12. p. 96. seqq.

ATEBRAS, dicitur *uncus equinus*, vel *vas sublimatorium*. Rul. in Lex.

ATECHNIA, ἀτεχνία, Hippocrati dicitur *artis expertis*, in quo nihil recti, neque pravi quicquam inest. l. de art. VII. 5. alias specia- liorem significationem ἀτέχνια, i. e. *amoribus non conciliati*, videtis apud Linden. S. M. Ex. IX. §. 22. Unde & *Atechnia* idem, quod *A-*

gonia, Lat. *Sterilitas*, teste Fel. Platero l. 2. Prax. c. 19. Tom. I. m. 660.

ATENES, ἀτενές, fixum, immotum, rigidum, intentum dicitur, v. g. de Oculo 3. prorrh. t. 32. Coac. t. 351. l. 5. Epid. XXXV. 13. & l. 7. XVII. 24. Et verbum ἀτενίζω significat *fixis aliquid intueri oculis*, non solum ap. Hipp. d. l. 7. XV. 31. sed & aliquoties in Nov. Test.

ATER, succus. Vide *Melancholia*. *Ater* idem quod *Niger*, μέλας.

ATERAMNIA, ἀτερωνία, ἀτερωνόλης, *crudelitatem, & in coquendo perveracitatem* significat, ex Hipp. l. de A. L. & Aq. VII. 5. ubi duritiei, σκληρότητι, conjungitur. Unde *Ateramna* dicitur, quasi *indomita*, ea cibaria, quæ concoqui non possunt, neque in coctura intumescunt, veluti semina quædam cerealia. Gal. l. de succ. bon. & mal. cap. 5. Per metaphoram ad animum indomitum, ingenium refractarium, & morum asperitatem, inhumanitatem refertur, ex Hippocr. de præcept. IV. 25. De ventre quoque, & intestinis siccioribus, & durioribus legitur, d. l. de A. L. & Aq. V. 4. Vide Foef. p. 105. seqq.

ATERES, ἀτερής, *noxium*, lædentem, Hipp. denotat, d. l. LV. 14. quamvis Helychius exponat per ἀκαταπόνητον, qui nec precibus, nec laboribus frangi potest. Foef. p. 6.

ATHANASIA, ἀθανασία, est epitheton quorundam Antidotorum, satis quidem jactuosum, Gal. de C. M. S. L. c. 7. & alibi. Vide Gorr. p. 8. Calidæ, & sicca esse temperie illa medicamenta, dicit l. 8. M. M. c. 7. Idem est quod *Ambrosia*, quasi immortalitatem tribuens, de quo supra. Occurrit & in Dispens. Aug. compositio Nicolai *Athanasia magna* dicta, in dysenteria, & hæmorrhagiis variis commendata. Dubitari tamen possit, an calida, & sicca tenuium partium ingredientia quantitate, & virtute reliquis prævalentia effectum illum promittere queant; & mirum, quod Zwolferus non monuerit.

ATHANOR, est nomen Furni Chymici, sive Philosophici compositi, cujus prolixam descriptionem legere licet apud Mart. Rul. Lexic. Chym. & Libav. in Apoc. Hermet. Meminit Rolsink. Chymia l. 2. c. 17. Vocatur & *Uterus Spagyricus*, vel *Chymicus*, & describitur a Dorneo de Transmut. metall. c. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. p. 503. seqq. *Athanor* habetur *fornax sublimationis*, in Quart. lib. 4. Platon. d. l. Vol. V. p. 180. & applicatur ad *Bonum Henricum* ab Orthelio in Epil. & Recapit. in Nov. Lum. Sendivog. Vol. VI. p. 457. *Athanor* Arabibus idem est, quod *Furnus*. Hodieque autem hoc nomine veniunt *Furni turriti*. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 5. c. 2.

ATHELXIS, ἀθελξις, *succionem*, vel *attractionem* significat, quæ succionem, vel mulgendo fit, a verbo ἀθελγισμι, quo usus Hipp. l. de Hum. L. 31. & compositio ἐξαληθελγισμι, *exugo, emulgeo*, 2. de iis, q. in med. f. t. 27. Vide Foef. p. 7.

ATHENA, ἀθῆνα, dicitur Emplastrum laudatum ab Asclepiade, & descriptum ab Orisbas. Aetio, & Ægineta l. 7. cap. 17. allegante Gorr. p. 8. Refertur vero inter ἐμμοζα ab Ægin. l. 4. c. 40. fin.

ATHENATORIUM, dicitur coopertorium spissum vitreum super cucurbitam, habens collum gracile, & spissum, quod intrat cucurbitam, non exterius eam ambire debet. Usus ejus ad sublimationem, Th. Ch. Vol. III. p. 33.

ATHENIPPUM, Athenippium, ἀθηνίπιον, est epitheton Collyrii ab Authore *Athenippo*, Scribon. Larg. n. 26. 27. & Rhod. in not. ad h. l. Gorr. pag. 8.

ATHER, ἀθή, quod in hordeo aculeatum est significat, & per translationem teli cuspidem aculeatam. Hipp. l. 3. de morb. XXX. 4. & l. 5. Epid. XXI. 6. Foef. p. 7.

ATHERA, ἀθήρα, est *pulvicula liquidior*, & forbilis ex Triticis Zeave molitis, inque tenuissimum pollinem redactis confecta, infantibus conveniens. Diosc. l. 2. c. 114.

ATHERINA, ἀθήρινη, ἀνθήρινη, dicitur *pisciculus* multis spinis intra carnem refertus, alias boni succi, & digestionis cibum præbens. Describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 36.

* **ATHEROMA**, ἀθήρωμα, rectius ἀθήρωμα, est species Abscessus cum folliculo, in quo aliquid pulvi simile continetur, peculiari tunica inclusum. Vide *Abscessus*, & Gal. l. 2. M. M. c. 42. p. Barbette Chir. P. II. l. 1. c. 9. & alios.

* **ATHLETICUS**, vel *Athletarum habitus*, ἀθλητικὸν ἀθέτης, dicitur illa bona corporis constitutio, quæ ad summum quidem bonitatis pervenit, sed cum summo periculo conjuncta est subitæ mutationis in deterius, ex 1. aph. 3. propter nimiam scilicet corporis repletionem. Dum enim exercitiis augent calorem *Athletæ*, ob id multis frui possunt alimentis. Gal. com. ad h. l. Hinc *Athletas* dictos non injuria quis dixerit generoso nomine notari, vel a certamine, & præmio, vel a summa miseria: siquidem nullum genus miserius est *Athletis*, quod ad bonam valetudinem attinet. Exhort. ad art. l. c. 6. Dieter. n. 11.

ATHLIPTOS, ἀθλιπτός, dicitur *incomprehensa invasio febrilis*, de his febribus, quæ statim initio accessionum pulsus in magnitudinem, & celeritatem mutant, nec fit prius tardus, aut parvus, ideo quod eam inæqualitatem, quæ initii febrium fere sentitur, non

percipiunt, veluti neque frigus, neque rigorem, neque stomachi vellicationem, neque compressionem, quæ fit initiis accessionum, sanguine quasi a tota superficie externa recedente, & ad viscera conflante: unde & pulsus inæquales tunc fiunt, & parvi, & tardi, & languidi, Gal. l. 3. de præf. ex puls. cap. 7. Foef. Oec. pag. 8.

ATHLON, ἀθλον. Vide *Certamen*.

ATHORECTUS, ἀθωρηκτος, dicitur apud Hipp. qui non est ebrius. l. de steril. XI. 16. & de superf. XI. 1. Foef. p. 8.

ATHREO, ἀθρέω, significat *perpendo, considero*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. Foef. pag. 8.

ATHRIX, ἀθριξ, *depilis*, idem quod *μακάρως*. Legitur apud Gal. l. de C.M.S.L. c. 4.

ATHROESMA, ἀθροισμα, in specie *cumulatio* observationum denotat, Empiricæ sectæ familiaris, ut est apud Gorr. in def. a verbo ἀθροίζω.

ATHROEZO, ἀθροίζω, significat *congrego, cumulo*. Usus Hipp. 5. aph. 63. Dieter. Jatr. n. 12.

* **ATHROOM**, ἀθρόον, *confertum, coacervatum*, densum, & in se collectum significat. Foef. p. 8. ex Gal. 7. aphor. 35. Coac. t. 359. seqq. 609. l. 3. Epid. ægr. 4. post stat. pestil. & alibi. Hinc & ἀθρώως, *cumulativè, confertim* denotat, 2. aph. 18. & inter proprietates solutionis continui dolorosæ refertur. Gal. l. de Sympt. caus. c. 6. Dieter. n. 13.

ATHYMIA, ἀθυμία, dicitur *animi abjectio, desperatio, consternatio, tristitia*, apud Hipp. Coac. t. 4. & 482. l. 5. Epid. XXXII. 15. & l. 7. XLVII. 1. Et ἀθυμῶ significatum, qui animo est abjecto, tristi, desperato, l. 3. Epid. ægr. 2. post stat. pestil. Foef. p. 8.

ATINCAR, vel *Atinkar*, i. e. *borax de petra, Baurath*. Rul. & Johnf. in Lex.

ATLAS, ἄτλας, ἀτλάντιον, vocatur ultima colli vertebra, dorso scilicet proxima, sic dicta, tum quod reliquas colli vertebrae sustineat, tum quod ferendis oneribus potissimum laboret. Gorr. & Linden. in Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 17. Alii vero nomen hoc primæ attribuerunt colli vertebrae, inter quos & P. Barberte Chirurg. P. III. l. 1. c. 3. & Horne in Microcosmo §. 31. ad quem locum vide D. D. Hofmani Dissert. An. p. 119.

ATMOSPHAERA, ἀτμόςφαιρα, dicitur aer corporum naturalium peripheriā saltem contingens, atque ambiens. D. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. IV. §. 2. Sub quo aere comprehenduntur simul illa effluvia, quæ e corporibus naturalibus qua animatis, qua inanimatis expire, & procedere hæcenus observarunt Naturæ scrutato-

res, præsertim Rob. Boyle. Videantur ejusdem Exercitationes de *Atmosphæris* corporum consistentium.

ATMUS, ἀτμός. Vide *Halitus*, *Vapor*.

ATOCOS, ἀτοκος, Galeno dicitur *sterilis*, non quidem *fœmina*, quæ ad conceptum minus est idonea, sed quæ vidua est, & viri congressu, ac rebus venereis abstinet, c. 6. in 6. Ep. t. 18. Ατῶκος, quoque dicitur medicamentum, quod concipiendi facultatem adimit, fec. Gor. def.

ATOLMIA, ἀτομία. Vide *Eutolmia*.

ATOMUS, ἄτομος, est corpusculum individuum *insectile*, juxta Epicuri, Leucippi, Democriti, & Asclepiadis hypothefin, principium omnium corporum naturalium universale, teste Gal. l. 2. de fac. nat. l. 1. c. 14. l. 2. c. 7. de Theriac. ad Pison. c. 11. Supposuerunt autem illi auctores, illa corpora esse impatibilia, vel infrangibilia, ut Epicurus; vel indivisibilia, ut Leucippus. Uno verbo: Corpora qualitatis expertia, quorum nullum aut alterari, aut sentire aptum natum est, Gal. l. 1. de Elem. c. 2. *Atomis Democriti* dicuntur aquosus vapor, fumus, aut aqua resoluta a Crassio Chortalasco dicto in tract. Arca Arcani Cabala Chemica, Vol. VI. Thef. Ch. p. 376. Hæc opinio de *Atomis* olim quidem improbata, hodieque insignem invenit applausum, & multorum recentissimorum Philosophorum, Medicorumque suffragium. Neque Medicis vitio fortassis verti potest, si acquiescere velint in principiis corporeis. An vero Philosophi, qua tales, idem facere queant, non est est hujus loci ventilare.

ATONIA, ἀτονία, idem quod ἀρρωσία, ἀδύναμις, *imbecillitas*, infirmitas corporis. Methodicorum olim fuisse terminum, testatur Gal. 4. M. M. 4. Vinum quoque natura infirmum, vel tenuius, ἀτονίον dici, vult Linden. Ex. V. §. 63. Stricte ἀτονίον vocari quoque *vitium Stomachi*, quod cum siccitate, & ardore ejus, & in requiebili, ut ita dicam, vel inextinguibili siti consistit, ab eo quod exsiccat omnem stomachi humorem, voluit Scribon. Larg. n. 105. Verum Rhod. in Not. ad h. l. potius ex Marcello ἔγκλωπον dici debere hunc effectum censet, & propterea non admittendam esse Scribonii lectionem statuit; quamvis ἀτονίον, sive languor, aut laxitas sequatur.

ATOPOS, ἄτοπος, *absurdum* significat, *inconveniens*, malum, de lacrymis voluntariis, & involuntariis legitur apud Hipp. 4. aph. 52. Jung. Dieter. n. 124.

* ATRA bilis. Vide *Bilis*. *Melancholia*.

ATRACHELUS, ἀράχην, dicitur homo valde brevi cervice, aut collo præditus, apud Gal. l. 1. de dif. puls. c. 9. Alias in nullo Lexi-

co occurrit, quantum ego scio. Huic opponitur μακροβράχην, longo collo præditus. Significat & *Decollatum*. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. cap. 4.

TRACTUS, ἄχαιτος, proprie *fusum ad lanificium aptum* significat, ut & *sagitta lignum*; & ita extra forum Medicum spectat. Meminit tamen ejus Hipp. l. de Visu II. 2. & l. I. Epid. XII. 15. 6.

ATRAMENTUM, μέλαν, varias habet significationes. Communiter denotat *scriptorium*, vel *librarium*, τὸ μέλαν γραφικόν. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. vel *fuliginem*, & *pitiorium*, quæ non sunt hujus loci; vel significat in Medicina plerunque *Chalcantum*, sive *Vitriolum*, & dicitur *Atramentum sutorium*, χάλκανθον. Vide suo loco *Vitriolum*. Confer ad Lex. Chym. Rul. sub vocab. *Atramentum*, & Joh. Rhod. in Lex. Scrib. Mystice quoque, vel Ænigmatice tribuitur hoc nomen lapidi Philosophico a Lagneo in Harmon. Chym. Thef. Chym. Vol. IV. p. 77.

† Ατρητοι, quibus coaliuit uteri meatus. Gal. de causis Symp. l. 6. c. 4.

ATRECES, ἀτρεκής, & adv. ἀτρεκέως, non una significatione sumitur apud Hipp. Interdum significat *exactum*, curiosum, perfectum, accuratum, l. de Ætate (qui in plerisque appendix est de Carnib.) XXII. 3. 6. l. de vet. med. XXI. 10. 18. in Mochlico, XXI. 10. & XXV. 8. interdum *vere*, vel *verum*. Hinc vocab. ἀτρεκέην, pro *veritate* etiam ponitur de nat. pueri XXXV. 11. quamvis non videam, quid obftet, quominus etiam per accuratum verti possit: interdum *penitus*, ex toto, profusus, ut i. de art. 263. Plura vide ap. Foef. p. 106. seqq.

ATREMAS, *Atremeas*, *Atremeas*, ἀτρεμάς, ἀτρεμάς, ἀτρεμάς, ἀτρεμάς, a verbo ἀτρεμάειν, *quiescere*, *immutum esse* (quod legitur apud Hipp. i. aphor. 3.) significat *intrepide* habentem, *quietum* (unde & ἀτρεμία, idem quod ἠσυχία, *quies*, juxta Helych.) uti patet ex l. 5. Epid. XXIV. 6. reperitur l. 7. Epid. XVIII. 9. 2. de iis, quæ in med. t. 15. & 2. de fract. t. 77. Vide Foef. Oec. p. 107. 109. & Diet. n. 115.

ATRETI, *Imperforati*, ἀτρητοι, dicuntur in utroque sexu, quibus anus, aut genitalia perforata non sunt, sive id ex natura fuerit, sive morbo acciderit, carne, vel membrana supercrescente, & meatum obstruente. Gal. 3. de sympt. caus. 4. Arab. dicitur *Alratrica*. Vide supra. Ad quam classem morborum referendi sint *Imperforati* dicti, dubitatur. Casp. Hofm. in Instit. l. 3. c. 141. morbis in situ annuerat, quemadmodum & Apolog. pro Gal. l. 3. c. 226. Montanus vero ad morbum meatuum, sive via-

rum refert, teste eodem Hofm. d. l. c. 104. A. Verum salvo aliorum iudicio existimo, constituere peculiarem speciem ad tertiam differentiam essentialem morborum solutioni nimirum continui oppositam, & ita eo potius referendam. Hoc certum est, ad morbos in situ minus recte referri. Vid. Dogm. nostr. P. II. c. 4. d. 8. & Chirurg. Oper. Fabric. de Aquap. degland. non perforata, hymene non perforato, & ano non perforato, p. m. 84. 94. 100. edit. Patav. Ultimi exemplum a nativitate vidi antequam plures annos in vico Neila dicto Narisforum, qui filiolus perfecte *Atretus* in ano paulo post obiit.

ATRICES, vocantur tubercula parva circa anum, quæ interdum recedunt, & tempore redeunt, saltem in principio. Annumerantur Condylomatibus, & Fico a Valeco de Tarant. Philon. Pharmac. l. 4. c. 35. p. m. 516.

ATRICI, dicuntur vulnera occulta in extremitate intestini recti nascentia, ita tamen ut aliquando concavitas horum non ita tangat intestinum, ut perforet ipsum. Isaac. l. 9. Theoricæ c. 32.

ATROPHIA, ἀτροφία, i. e. *nutritionis defectus*, quando ex nutrimento fructus non percipitur, Gal. 2. M. M. 7. uno verbo *Macies*, *Tabes*, *Contractio*; quamvis hæc duo vocabula distinguat Fran. Sylvius l. 5. P. M. c. 37. §. 6. in quo capite ex professo de *Atrophia* solide tractat, *Maciem* dicens, si sola pinguedo absumitur, nec æque restituitur; *Tabem* vero, si caro simul minuitur. Est igitur in genere *Atrophia* imminuta nutritio, quam corpus, vel ejusdem certa membra naturaliter quidem absumtis portionibus quibusdam nutritiis, nullis vero in earum locum succedentibus, perpeti coguntur. Videatur Celsus l. 3. c. 22. Est igitur duplex, Universalis totius corporis, & Particularis in determinatis tantum partibus, Artubus præsertim. Causæ possunt esse variæ, internæ, vel externæ, quæ in eo omnes conveniunt, quod vel impediunt succi nutritii proventum sufficientem, vel ejusdem debitam distributionem. An a fascino inferri possit *Atrophia* pueris, legat. Sennert. Med. Pr. l. 6. p. 9. c. 1. & Roder. a Castro Med. Polit. l. 4. c. 1. *Atrophiam* a vermiculis dorsalibus etiam in dubium vocat Fr. Hof. in M. M. l. 1. c. 19. Singularis quoque species est *Atrophia in oculo*, cum ex longa imbecillitate, vel alia quadam latente causa oculus paululum quasi propulsus, deinde cavatus ad radicem cum dolore minor evadit, obscureque, aut nihil omnino videt. Gal. l. Intro. c. 15.

ATTAÆ dicuntur Festo, qui ob crurum, vel pedum vitium plantis insistentes terram attingunt magis, quam ambulant.

ATTAGAR, i. e. *Lapis*. Rul. Johnf.

ATTAGEN, & ἀταγή, & ἀταγή, Fœmin. *Attagena*, avis nota inter delicias cibarias, vulgo *Dafelbum*, cujus descriptionem, & usum in cibus, atque medicina legesit apud Aldrov. l. 13. Orthnith. cap. 10. Bruyerin. de re cibari. lib. 15. cap. 38.

ATTALUS, ἄταλος. *Attalicum*, ἀταλικόν, epitheta sunt quarundam formularum medicamenti, ap. Gal. in lib. de compos. med. sec. loc. & genera, hodieque minus usitata, sed obsoleta. Vide Gorr.

* **ATTELABAS**. Vide *Locusta*.

ATTENUANS, λεπύνας, dicitur de cibus, & de medicamentis, quæ acri, & calida facultate prædita crassos succos attenuant, colligunt, incidunt, & resolvunt. Gal. 14. M. M. 15. Hodieque dicuntur portionibus salinis, nitrosi, lixiviosis, alcalicis, volatilibus, vel evectis operari.

ATTENUATIO, λεπύσιμος, λεπέτης, idem quod *Extenuatio*, dicitur totius mollis collapsus, vel subsistentia, ejusque signum est cutis laxitas. Hippocr. 3. in 5. Epid. t. 29. & Galen. in comm. Coincidit cum *Atrophia*, de qua p. a. Junge 4. aphor. 23. Dicitur & *Gracilitas*, quæ corporis est exilitas, quam a macie quidem distinguit: Illam naturalem, hanc præternaturalem tenuitatem, quæ Græce ισχυρότης dicitur, statuens Linden. Exerc. XIV. §. 23. 24. Sumitur & *Mechanicæ pro Comminutione*, D. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. VII. §. 4. Vide *Comminutio*. In Opere Spagyrico conjugii massæ Solis, & Lunæ *Attenuatio* dicitur secunda Clavis, quoniam rigiditas corpori inest, & flexibilitas, & inquinatio. Theatr. Chym. Vol. V. pag. 452.

ATTICUS, ἄτικος, epitheton mellis optimi, ut & *Ceræ*, sive *Propoleos*, apud Scribon. Larg. passim.

ATTILUS, dicitur *piscis fluvialilis*, Pado flumini proprius, cartilagineus, Sturioni magna ex parte respondens, cujus caro mollis, & fluxa, palatoque minus jucunda. Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 1.

ATTINCAR Veneris, formula est Tincturæ ad Lunam, apud Paracels. Manual. 1. Vide *Albatio*.

ATTINGAT, i. e. *flos æris*. Rul. Johnf.

ATTINGIR, i. e. *Capsula terreæ*. Iid.

ATTONDERE. Vide *Tondere*. Scribon. Larg. n. 10.

* **ATTONITUS morbus**, idem quod *Apoplexia*, de quo vocab. vide supra.

* **ATTRACTIO**, ἄτtraction, in genere dicitur ea species motus localis, quando res quædam ex alio loco mediante vi quadam motrice alterius trahentis

trahentis movetur, ut huic propius adjungatur. Dividi potest in *manifestam*, quæ etiam proprie talis est, quando trahens principium externum in sensus incurrit una cum modo tractionis; estque vel naturalis, vel artificialis. Ita manu res attrahimus; aut labiis infantes illiciunt lac e papilla, quæ attractionis species *sustio*, *ἐπιψήσις*, dicitur; Ita, quando ore attrahimus inspirando aerem, specialiter *Epispasmus*, *ἐπισπασμός*, Hipp. vocatur §. in 6. Ep. t. 32. Sic instrumentis etiam variis perfici solet attractio artificiosa. Et in *occultam*, & *intrinsicam*, veluti improprium, quæ etiam vel corpori, & partibus attribuitur, qua de causa *Attrahrix*, *ἐλκτική δύναμις*, *facultas*, vel virtus excogitata fuit, cujus beneficio singulæ partes sibi peculiare succos nutritionis gratia appetere, & attrahere valent. Gal. 5. de L. A. i. Vel etiam medicamentis, præsertim purgantibus, aliisque rebus, magneti, succino, &c. Verum posteriores hanc in universum, occultam scilicet & intrinsicam recentiores rejiciunt, ceu commentitiam, & plane metaphoricam, ex aliis principiiis evidentioribus rem ipsam declarantes. In specie purgantium vim attractricem nos quoque impugnativimus disp. de purgat. mod. ac viis ad alv. & Joh. Nic. Pechlin. tr. de purg. Reliqua Philosphis ventilanda, & dirimenda relinquimus.

ATTRACTIVUM, Parac. dicitur, quod natura præstat, de Therm. Piper. c. 4. Item *Attrahiva* dicuntur medicamenta, quæ vim ad se trahendi habent, ex similibus etiam *attractivis* composita. Dorn. Rul. & Johnf.

ATTRACTORIUS, idem quod *Attrahivus*, *ἐπισπαστικός*. Vide *Epispasticus*.

ATTRAHENS, *ἐπισπαστικός*, *ἐλκτικός*. Vide *Attrahitio*, *Epispasticus*.

† **ATTRITA**, dicuntur Plinio Intertrigines. Mercur. de morb. puer. l. 1. c. 1.

ATTRITIO, *ἐνθλιψις*, *πυρρῆσις*, dicitur solutio continui superficialia cuticulæ, & cutis a compressione oborta, ita v. g. ex itinere pedes, aut femora atteruntur. Gal. lib. 11. de S. Fac. §. Coria vetera, & l. 1. de C. M. S. G. cap. 5. *Attritio* quoque est species *Cardialgie*, quando ventriculus ab assumpto cibo, antequam excernitur, exæstus *atteri* videtur, cum angustia, & compressione anhelitus, ut statim præfocari videatur. Senner. Med. Pract. l. 3. P. I. f. 2. c. 15. Usurpatur etiam *Attritionis* vox a modernis Physicis, & Chymicis Physiologicæ in declarando fermentationis negotio, ubi partes ab intestino motu agitatae, præcipue crassiores, salinæ, & terræ sese atterunt, & comminuunt, quemadmodum passim in eorum scriptis legitur.

ATUREB, i. e. *Vitrum Azazeze*. Rul.

ATYPOS, *ἀτυπος*, idem quod *ἄζυτος*, *erraticus*, epitheton morborum inordinato modo invadentium. Gal. de Typis c. 4.

AVANSIS, *ἀβανσις*, a verbo *ἀβανισθῆναι*, exsiccare, areferi, in genere *exsiccationem* significat. Hinc etiam verbum *ἀβανισθῆναι*, de uteris præ labore exsiccatis usurpavit Hipp. l. 1. de morb. mul. 5. Specialiter tamen substantivum ad senium plantarum refertur, ut idem sit, quod *γῆρας*, senium in animalibus. Fit enim utrumque ab immoda siccitate. Gal. l. 1. de san. tu. 2.

AVANTE, *ἀβαντή*, aliis *ἀβαντή*, minus recte, *ἀβαντή*, specialiter Hipp. *morbus siccatorius* dicitur, descriptus l. 2. de morb. LXIV. 1. cujus causa a fermenti in ventriculo aciditate valde volatili, & flatulenta, necnon succi pancreatici consimili vitiositate deducenda videtur.

AUCHEN, *ἀυχών*, i. e. *Cervix*, *Collum*, de quo suo loco.

AUCHMUS, *ἀυχμός*, i. e. *squallos*, immoderatam siccitatem denotat. Frequenti in usu apud Hipp. præsertim de anni temporum siccioris conditione, v. g. in l. 2. Epid. t. 4. de hyeme; in genere de omnibus anni temporibus, 3. aph. 7. & 15. Hinc adjectivum *ἀυχμηρόν*, *squalidum*, de ætate, d. l. aphor. 13. de hyeme, aph. 11. Opponitur *ἐπιπομπή*, *εὐπομπή* pluviarum copia, d. l. Vide Dieterich. num. 132. Alias Joh. Martinus Profess. quondam Regius Parisiens. in prælectionibus suis ad Hip. l. de A. L. & Aq. exposuit vocab. *ἀυχμός* etiam de moderata siccitate australi, & boreali p. m. 17. 18.

AUCTIO, *Augmentatio*, *αὐξήσις*, idem quod *Accretio*, proprie dicitur species illa nutritionis, quando corpora & partes, accedentibus de novo portionibus, e quibus antea constabant, virtute flammæ vitalis assimilatis secundum omnes dimensiones augentur, accrescunt usque ad naturæ determinatam quantitatem, Charlton. Oec. An. Ex. 1. §. 1. Quæ verò extenduntur, nec tamen rescinduntur, speciem falsæ *augmentationis* præ se ferunt. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 7. Hinc *ἡ ἀυξησις*, *quæ augentur*, plurimum habere calidi nativi, & propterea plurimo indigere alimento dicuntur l. aph. 14. Improperie *Accretio*, vel *Auctio* fit, quando in mixto quædam res heterogeneæ accrescunt, aut agglutinantur, estque citra assimilationem. Fallopius *auctionem* propriam dixit, quæ fit a principio intrinseco; impropriam vero, quæ ab externo, tr. de metall. sive fossil. c. 8. Tom. I. p. 286. De *Accretione* duplici vid. Becheri Oed. Chym. Tit. 6. §. 1.

AUDACIA, *τόλμη*. Vide *Tolme*.

AUDE, *αὐδή*. Vide *Vox*.

* **AUDI**

* AUDITORIUS *meatus*, πῶρος ἀκουστικὸς, est rotundum foramen, quod ad aures pertinens non solum usque ad cerebri membranam pergit, sed etiam nervum auditorium contingit, qui in ipsum a cerebro descendit. Gal. l. 6. M. M. c. 6. quod & *cæcum foramen* dicitur, τὸ φλὸν ἔσθμα, l. de nerv. diff. c. 6. Anterior claudit Tympanum, sive membranas tympani, interior complectitur officula tympani, Malleum, Incudem, Stapedem, ipsas cavitates anfractuosas, Labyrinthum, & Cochleam. Vide *Aures*.

AUDITUS, ἀκοή, est actio animalis externa, qua species sonoræ, mediante aere externo, ad auriculæ antrum exterius, deinde ad aerem insitum, & in antrum interius, labyrinthum, & cochleam delatæ, a nervo auditorio ibidem implantato excipiuntur, & a spiritu animali percipiuntur. Vide *Anatomicos*, & ex recentioribus Th. Villis de anim. brut. p. 1. c. 14. D. Du. Verney Anatom. Paris. celeberrimi tr. de *auditus* organi structura, usu, & effectibus, cujus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683. Gunth. Christ. Schelhammeri Prof. in Acad. Julia librum de *Auditu*.

AUDITUS *gravitas, difficultas*, δυσκοιλία, βαρυνόια. Vide *Surditas*.

AVERSIO, ἀποτροπή, Gal. idem, quod *Revulsio*. Vide *Antispasms*. Gal. 2. in 6. Epid. t. 29. & 5. aph. 68. Verum admittit latiorē significationem, dum *Aversio* in genere notat auxilium evertens motum materiæ morbificæ ad partem aliquam inconvenientem, cujus species sunt *Revulsio*, *Derivatio*, *Repulsio*. Albertin. Botton. l. 1. de morb. mul. c. 28. *Aversio* quoque idem, quod *nausea*. Hinc *aversus* ab omni esca stomachus legitur apud Scrib. Larg. n. 186. *Aversionem uteri* vocavit Mercatus ejus motum ad varias partes factum (quamvis fictitium potius, quam revera ita se habentem) & prolixius de hoc argumento egit l. 2. de mul. aff. c. 12. p. m. 221. seqq.

AVES, ὀρνίθες, pertinent ad classē rerum non naturalium in Medicina, quatenus vel alimentum, vel etiam medicamentum præbent hominibus. Eo sunt salubriores, quo sicciori præ aliis animalibus præditæ sunt temperamento, utpote aridioribus cibis gaudentes, paucoque potu utentes. Gal. 4. in 6. Epid. t. 26. l. 3. de alim. fac. c. 9. Specialiter *Avis Medica* dicitur *Pavo*, ob insignem ejus vivacitatem, ut & utilitatem in Medicina, teste Schrod. Pharm. l. V. cl. II. i. n. 65. *Aves Cypriæ*, vel *Avicula Cypriæ* dicuntur illæ *Candelæ odoratæ pro fumo* ex massa Trochiscorum paratæ, quæ & *Baculi* a forma oblonga dicuntur, quemadmodum paratur *Cera Hispanica* vulgo dicta, varii colo-

ris, ad obfignandas literas usitatissima. Quæ Chymicis dicantur *Aves Hermetice*, & quid sit *Avis*, quæ noctu volat sine alis, vid. ap. Dorn. de tranfm. metall. c. 11. in Th. Ch. Vol. I. p. 725. Vol. IV. pag. 355. Libav. Tom. II. p. 333. De duabus *Avibus Hermeticis* videatur Senior de Chymia in Th. Ch. Vol. V. p. 206. 208. Rationem hujus appellationis hanc dedit Rul. quia in altum volat *as Hermetis*, & tamen iterum in terram propter nutrimenta descendit; unde nutritrix omnium est *Terra*. In Lex. Alchim. *Avicula Hermetica* sunt sal universale juxta Seadivogium ex rore colligendum. Ephem. Nat. Curios. Dec. I. Ann. III. p. 452.

AUGITES, ἀυγίτης, est nomen gemmæ viride pallentis, vilioris Topazio, quæ & *Callais*, vel *Calais* alio nomine dicitur. Plin. l. 37. c. 8. & Agric. l. 6. fossil. p. m. 292.

AUGMENTATIO. Vide *Auglio*.

AUGMENTUM, ἀξίωσις, ἐπιπόσις, ἀνάβασις, idem est quod *Ascensus*, *Incrementum*, ceu Synonyma secundum tempus morborum denotantia, juxta Gal. lib. 1. de Crif. cap. 3. quando dispositio p. n. magis magisque sese per symptomata interiora, aut frequentiora exerit, specialiter in febribus, quando calor febrilis una cum aliis symptomatibus ingravescit, l. 2. de diff. febr. c. 11. si cruor nimis effervescit, cum pulsu forti, & vehementi; si vigiliæ, phrenitis, aut dolor capitis immaniter urgeant. Villis de febr. cap. 11. Dicitur & ἐπικυμῶς, & morbus in *augmento ἐπακμύλλει*, Dieter. n. 29.

AUGURISTA, dicitur superstitionis artifex, qui suam artem in speculis, crystallis, & in aquis exercet, præcipue in volucrum cantu, volatuque, ut ex eis præfagiat, aliorum etiam ritus ob eandem causam observat. Dorn. in Dict. Par.

AULOS, αὐλὸς, & diminut. ἀυλίσκος. Vide *Fistula*.

AURA, πνοή, idem quod *Exhalatio aerea*, spiritus, vapor. Imprimis vero nonnulli modernorum hoc vocabulo delectantur, quibus scrupulum movet terminus *Flammæ* ad exprimendum principium vitale sanguineum, sive Calidum nativum, secuti Helmont. qui integrum tractatum conscripsit, & inscripsit, *Aura vitalis*. Verum res omnino caret difficultate. Alio enim respectu flamma, alio vero spiritus, *Aura Vitalis*, & alio rursus aliter appellari potest.

AURANCUM, vel *Aurantum*, i. e. *Testa ovorum*. Rul. & Johnf.

AURARIC, i. e. *Mercurius*, idem quod *Azoth* Iid.

AURATA, *Orata*, χρύσοφορος, ἰερός ἰχθύς, piscis

piscis sacer, ἰωνιακός, *piscis* littoralis nomen est, qui teste Athenæo l. 7. omnium suavissimus palatoque gratissimus olim habebatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 17. Bruyerin. l. 10. de re cib. c. 1. J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

* **AURES**, ὄτα, dicuntur auditus instrumentum. Gal. de diff. instr. odor. c. 2. & qua frons ad tempora porrigitur, in ipsius terminis sitæ sunt. Dividitur *Auris* in *Externam*, & *Internam*. Illa dicitur *Auricula*, τὸ ὠτίον, (vide Joh. Rhod. in Lex. Scrib.) & gaudet membrana admodum sensibili, a parte etiam postica Glandulis nonnullis Parotides dictis. (Unde & inflammationo circa illas glandulas, vel abscessus eodem nomine indigitatur) *Auriculæ* pars superior potissimum *Ala* dicitur, πτερύγιον, Ruffo, quamvis & toti auri externæ hoc nomen tribuatur; inferior *Lobus*, λοβός. Partes miniores *Alarum* sunt quoad ambitum *Helix*, i. e. *Anfractus*, & superior, posteriorque tortuosa, & introrsum imbricata portio, cujus finem ἀντιπροβλάξ dixerunt, & *Xyster*, ξυστήρ. Huic opposita interior protuberantia *Anthelix*, ἀντέλιξ, quasi obanfractus dicta. Cavitas auri externæ interior *Scapha* appellatur, σκάφος, item *Concha*, Conchula, κογχίλιον. Conchæ opposita eminentia juxta temporis fines *Tragus*, τράγος, & altera huic adversa ἀντίτραγος, *Antitragus*, dicuntur. Ad hanc *aurem*, nimirum *internam*, concurrunt seqq. partes. *Os petrosum*, λιθοειδές ὄστυον, in quo quinque foramina, quorum primum *Meatus auditorius*, πόρος τῆς ἀκοῆς ἢ ἀκουστικός dicitur. Hipp. l. de Glandul. σκολιός πόρος, κῆς φρένς, & tres cavitates insigniores, *Concha*, κόγχη, *Cochlea*, & *Labyrinthus*: *Tympanum*, membrana fatis valida in extremitate circulo osseo munita; *Trida* officula, *Malleus*, *Incus*, & *Stapes*, quibus nonnulli addunt quartum, quod *Cochlear* appellavit Lind. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 26. Vasa sanguinea, Nervus auditorius, & musculi. Quæ omnia prolixius descripta reperire licet in scriptis Anatomicorum, & in specie in H. F. ab Aquap. tr. de aure auditus organo, Barthol. l. 3. Anatom. cap. 9.

* **AURES cordis**, vel *Auriculæ*, ὄτα ἔπι τῆς καρδίας, Hipp. ἄταξ, l. de cord. t. XI. 2. sunt duo sinus minores membranosi, quam cor, concavi, in utraque cordis basos parte sinistra collocatæ, ad similitudinem aurium. Gal. lib. 7. de Adm. Anat. c. 9. & 6. de U. P. c. 15. quarum dextra excipit sanguinem e principio trunci venæ cavæ, & coarctata exprimit in ventriculum cordis dextrum: Sinistra vero e principio venæ pulmonalis (alias Art. Venosa dictæ) recipiens per Systolen offert ventriculo cordis sinistro, teste Harvæo, primo circulationis sanguinis

vel inventore, vel restauratore, Ex. de motu cordis, & sang. confirmantibus quoque hoc perisque omnibus recentioribus Anatomicis.

AUREUM vellus, dicuntur scripta Chemicæ de auro, & argento, & libri in velleribus conscripti. Robert. Vallenensis de verit. & antiquit. art. Chemicæ, in Thef. Chym. Vol. I. p. 10. ex Svida, quamvis in hoc de velleribus nihil reperire in Gr. potuerim, ἐν τῶν παλαιῶν, in veteribus. Hoc nomine quoque Guil. Menens scriptum suum indigitavit in Th. Ch. Vol. V.

AUREUM ramus, etiam significat *Chrysopeam*, sive artificium aurum faciendi, Ibid. pag. 18. *Aureus* est quoque nomen ponderis, idem significans, quod solidus, i. e. Drachma una cum dimidia, Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 885.

AURICALCUM, idem quod *Oriobalcum*, vocatur *Æs* illud factitium flavum, colorem auri præ se ferens. Unde & tropice, vel mystice *Hypocrisin* significat. Vide Blas. Vigenerium tr. de Igne, & Sale c. 47. in Th. Ch. Vol. VI. p. 76. Paratur vero ex Cupro mixtura lapidis calaminaris fuso, quamvis colorem auro similem intensius acquirat, adjecta Marcasita argentea, & parva quantitate Tutie cum cupro fuis, Jac. le Mort. Metallurg. contr. p. 271.

AURICOLLA, quasi *Auri gluten*, quid significet, Vide in Turba Philos. ferm. 24. Th. Ch. Vol. V. p. 20.

AURICULA. Vide *Auris*. *Aures*. Tropice etiam funguli illi frutici Sambuci adnati vulgo *Dolundersd mamlein*, *Auriculae Jude* vocantur, quæ appellatio ad Botanicos pertinet.

AURICULARIUS, ὠπικός, epitheton Medici. Gal. ad Thraly. c. 24.

AURIGA, dicitur species fasciæ, ad latera deliganda, cujus descriptio videatur apud Gal. de fasciis, num. 10. In Anatomicis Lobus quartus Hepatis olim dictus etiam *Auriga*. Vide *Focus*.

* **AURIGO**, *Aurugo*, Scrib. L. n. 110. & *Auriginosus*. Vide *Icterus*.

AURIPIGMENTUM. Vide *Arsenicum*.

AURISCALPIUM, ὠργυλοφός, instrumentum auribus purgandis destinatum, & aliis usibus ad aures curandas accommodatum. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

AURIUM abscessus. Vide *Parotis*.

AURIUM affectiones, sive morbi, ὄτα ἐν τῶν ὠσὶ παθήσῃ, varii occurrunt, de quorum curatione legatur etiam Gal. l. 3. de C. M. S. L.

AURIUM dolor. Vide *Oralgia*.

AURIUM igneus fervor. Vide *Pyrosts*.

AURIUM inflammatio, φλεγμονή ἐν ὠσὶ, ex natura Inflammationum in genere intelligitur.

AURIUM sonitus, τinnitus. Vide *Tinnitus*.

AURIUM sordes. Vide *Cerumen*.

AURIUM speculum, vel specillum. Vide *Speculum*.

AURIUM vermes, σκώληκες ἐν ὠσὶ. Vide *Vermis*.

AURIUM ulcus, Aures exulceratae, ἔλκος ἐν ὠσὶ, ex natura ulceris innotescit.

AURORA surgens, enigmatica est locutio Spagyricorum, qua indicant Lapidis Philosophici virtutem multiplicativam, quemadmodum unum frumenti granum multum fert fructum. Th. Ch. Vol. I. p. 169.

AURUM, χρυσός, est metallorum omnium nobilissimum, solidissimum, colore flavum, ex principiis digestis, adeoque fixis compactum, potissimum Sulphure, & Mercurio. Dicitur *Rex Metallorum, & Solis nomine,* atque characterē O a Chymicis insignitus. Num vero tanta sit vis, & efficacia in corpus humanum, vel potius sanguinem, & spiritus Medica, non est hujus loci prolixè ventilare. Videantur, quæ supra de *Argento* dicta sunt. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. De *Auri* historia legatur Schrod. l. 3. c. 9. & Fr. Hofm. in Cl. ad ill. loc. Rolf. Disp. de *Auro,* & Ord. ac M. comm. l. 13. c. 4. Plura de *Auro* invenies in omnibus sex Voluminibus Th. Chym. quæ loca quæras in Indice. Ceterum apud Chymicos seu veros, seu Sophisticos, & impostores non unum habetur *Aurum,* sed varium. Est *Aurum vulgi,* quod & *Naturale,* diciturque per essentiam. Est aliud *Philosophicum,* quod in Opere Magni Mysteriorum, seu Lapidis Physicorum (qui & ipse *Aurum Philosophorum* dicitur) crebro occurrit. Aliud appellant *Medicum;* aliud *Magicum, & Cabalisticum.* Sed & *Aurum Muscum* invenimus, & *Aurum vitæ, & Sophisticum.* Est *volatile, & fixum.* Est *Diaphoreticum,* verba sunt Libavii S. A. Chym. l. 2. c. 11. De *Auro potabili* (quod fortassis citra injuriam *putabile* dixit Crolius) cui libet tempestere lectione nugarum, vel jactationum, adeat varia Chymicorum scripta. Judicium vero de his, & similibus *Aureis Medicinis* non ineptum legat apud Libav. Apocalypf. Hermet. Part. prior. c. 19. *Aurum Horizontale* est *Mercurius factus Diaphoreticus dulcis,* ut mel, & instar *Auri* fixus. Helmont. tr. de Lith. c. 8. n. 4. Vide *Horizontale.*

AUSTER, ἴστος, Notus, ventus ita dicitur meridionalis, calidus, & humidus, morborum feracissimus, uti patet ex 3. aph. 5. Rationem reddidit Gal. 2. in 1. Ep. t. 62. quia facit dissolvere corpora, humoresque fundere, adeoque putrefacere simul, præfertim ubi cum largioribus conjunctus sit imbribus. Temporis anni dispositio, in quo *Auster* ventus frequentius fiat, *Notia, ἴστος, vel Australis, Austrina* dicitur. Vide Dieter. Jatr. n. 578. 579.

AUSTERUS, ἄσπερος, Auster, Scrib. Larg. p. 118. dicitur de eo, quod terrestris est naturæ, cum salinis tartareis permixtæ, vim habens adstringendi, ab *Acerbo* sola intentione diversum. Gal. l. 1. de Sim. Fac. c. 37. Ex hypothesebus Cartesianæ Philosophiæ *Austum* consistere creditur in particulis obtusangulis, hebetiori ferræ adsimilantibus. Dolæus Encyclopæd. l. 1. c. 11. §. 11. p. 165. Habere etiam *Austera* vim calculos producendi, quatenus glutinositatem, & tenacitatem rerum fluidarum inferunt, ostendit Fr. Sylv. Pr. M. l. 1. c. 55. §. 50. Eorum utilitatem tradit c. 13. §. 32. 47. 48. & alibi.

AUSTROMANTIA, alia est quædam superstitio excogitata ex ventorum observationibus, ut quum Astra ventorum in summam, ultra consuetudinem, vehementiam erumpunt: Inde futuri præfagium homines otiosi magis, quam curiosi pronunciant. Dorn. in Dict. Parac.

AUTARCIA, ἀὐτάρχεια, est animi tranquillitas, qua quis sua sorte contentus est, & opponitur τῇ ἀπλησίᾳ. Gal. de dign. ac curan. morb. c. 9. Vide *Aplestia.*

AUTETES, αὐτέτης. Vide *Autites.*

AUTHADES, αὐθάδης, arrogantem, & superbum significat, qui præ se cæteros despicit: Vitium ingens in Medic. l. 26. Dicitur & ἰδιόγνῶμα, *contumax.*

AUTHEMERON, αὐθήμερον, αὐθιμερόν, i. e. eo ipso die, apud Hipp. 4. aphor. 10. Dieter. n. 126. Hinc & medicamentum dicitur *Authemerum,* quod eo die, quo adhibuitur est, medetur, ac juvat; cuius generis duo habentur apud Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ad lienis affectus. Dicitur & αὐθιμερόν, Gorr.

AUTHORITAS, ἀξιοπιστία, de Authoribus Medicis dicitur, quibus secure fides haberi potest, iis nimirum, qui non ob inanem gloriam, neque ex dogmatum amore compulsi, neque altercandi studio irritati aliquid scribunt; iudicium Galeni de opt. sect. ad Thrafsyb. cap. 14. τίς ἐστὶν ἄριστος.

AUTITES, αὐτίτης, nonnulli αὐτέτης, epitheton est vini, vel quod *hornum* dicitur, i. e. hujus anni, quo bibitur, quasi αὐτοπότης, uti exponitur locus Hippocr. lib. 3. de morb. XV. 33. vel quod est *sincerum,* non dilutum aqua, ἀσθράχυνον, quam significationem urget Linden. Sel. M. Ex. VII. §. 24. Vide Foef. Occ. pag. 109.

AUTOCINETOS, αὐτοκίνητος, αὐτέδρομος, dicitur de eo, quod per se movetur, apud Hipp. l. de hebdomad. allegante Foef. d. l.

AUTOLITHOTOMUS, (rectius fortassis *Hautolithotomus,* aut ad imitationem vocis Terentianæ *Heautontimorumenos, Heautolithotomus*) vocatur

catur ille, qui sibi metipſi calculum ſeſtione exemit, quæ hiſtoria admiratione digna communicata a D. D. Reifelio legitur in Ephemer. Nat. Cur. Decad. I. Ann. III. Obſ. 192.

AUTOMATOS, ἀὐτομάτως, & ἀὐτομάτως, denotat ſpontaneum, ſpontè, ultro, non alterius admimiculo, 1. aph. 2. 4. aph. 21. 6. aph. 5. Cur Dieter. triplicem conſtituerit ſignificationem Jatr. n. 130. non video neceſſitatem. Vid. & Linden. Ex. 15. §. 136. Frequenter etiam hodieque uſurpatur de Horologiis, aliisque machinis, quarum partes ita diſpoſitæ ſunt, ut ſe invicem moveant.

* AUTOPSIA, ἀὐτοψία, vocabulum erat olim Empiricæ ſectæ proprium, quo ſignificabant memoriam eorum, quæ frequenter, & eodem modo viſa eſſent. Verum & hodieque ad Medicinam Dogmaticam, vel Rationalem ſumme neceſſaria eſt *Autopſia*, ſeu eorum obſervatio, & memoria, quæ proprio intuitu unusquiſque inſpexit. Gal. de partib. art. medic. cap. 2. Sane per *Autopſiam*, ſive ocularem demonſtrationem acceſſerunt hoc ſeculo quamplura inventa Anatomica, artem Medicam illuſtrantia, quibus carendum fuit veteribus, non ſine gravi detrimento. E recentioribus quoque hanc *Autopſiæ Medicæ* (quæ non ſolum per uſum, ſed & per reliquos ſenſus externos obſervata comprehendit) neceſſitatem, & utilitatem egregia oratione h. tit. demonſtravit celeberrimus D. Paulus Ammannus Profeſſor Lipſienſis.

* AUTOPYROS, ἀὐτοπυρός, ἢ ἀὐτοπυρέτης, eſt epitheton panis, qui & *Syncomiſtus*, *εὐγκομιστός*, dicitur, quando totum triticum, nulla detracta ſiliginea parte, ſed furfure ſolum ſecreto, in panificium cedit, ſic ut inter furfuraceum, & ſimilagineum medius ſit. Hic qualem ex natura habet farinam triticum, talem etiam ſervat. Gal. l. 2. ad Glau. c. 7. Celfus l. 2. c. 18. deſcripſit, cui nihil ademptum eſt, ita ut e farina paucis etiam furfuribus, & utriculis conſuſa paretur, exponente Guil. Pantino, in comment. ad h. l. p. m. 285. Vocatur *Panis domesticus*, *ſecundarius*, *cibarius*, *confuſanus*, *Jonſt. Synt. Med. pag. 45. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.*

AUTUMNUS, ὀθνηέπωρον, dicitur anni tempus tertium poſt æſtatem, Arcturo oriente incipiens, & Vergiliarum occaſu deſinens, in quo humores, & ſpiritus poſt præcedentem æſtum incipiunt defectionem pati. Hinc morborum feraciſſimus dicitur.

Autumnusq; gravis, Libitinae queſtus acerbe. Horat. l. 2. Sat. 6. v. 19. *Autumno* morbi in genere acutiſſimi, & pernicioſiſſimi familiares ſunt, in primis vero phthiſis, vel tabes, ex 3. aph. 9.

& 10. Catalogum morborum *Autumnalium* vide d. l. aph. 22. Quid myſtice *Autumnus* dicatur in opere *Lapidis Philoſophici*, videatur in Magiſtri. Ortulani Præctic. Alchimid. & Mag. Valentini opere præclaro, quæ extant in Th. Ch. Vol. IV. pag. 917. 943. Imo etiam ipſe *Lapis Phil.* dicitur *Autumnus*, ap. Lagn. Harm. Chym. d. l. p. 727.

AUVER, i. e. *Aqua pura, vel levis.* Ruland. in Lex.

* AVULSUM, *Avulſio.* Vide *Apoſpasma.*

AUXESIS, ἀΐσις, verbum, ἀΐσις. Vide *Augmentatio*, & *Augmentum.*

AUXILIATIO, *Auxilium*, βοήθημα, βοήθεια, idem quod *Remedium*, de quo infra ſuo loco. Scrib. Larg. n. 67. 106.

AXEA *commiſſura*, ἄχχοδής. Vide *Trochoides.*

AXILLARIS *vena*, ἡ ἀπὸ τῆς μετὰ τῆς φρενέψ, quæ per axillam percurrens major humerali per totum brachium in ramos ſcinditur duos; ſuperiorem, inferiorem externum, internum: Ille *vena hepatica*: hic *ſubalaris*, *baſilica*, & *vena cubiti interna* appellatur, Gal. l. 3. de adm. anat. c. 5. Eſt ergo *Axillaris vena* ſoboles inſignior venæ ſubclaviæ thoracis cavitate egreſſa. Ita & *Arteria Axillaris* dicitur *ſubclavia* thoracem egreſſa, Anat. Barthol. libell. 2. c. 2. p. 652.

AXIOLOGOS, ἀξιόλογος, id eſt *effatu dignus*. Tribuitur etiam abſceſſui ab Hippocr. Coac. t. 150.

* AXIOMA, ἀξίωμα, vocatur præpoſitio indemonſtrabilis, apud Gal. lib. 1. Met. Med. c. 4. Illorum duo numerat in arte Medica Salvius Sclanus, ceu univerſaliſſimas præpoſitiones, ſcilicet quod ea, quæ ſunt præter naturam, debent amoveri, & ſic per contraria; & quod ea, quæ ſunt ſec. nat. debent conſervari, & ſic per ſimilia. Comment. in 1. aphor. 16. pag. m. 249.

AXIOPISTIA, ἀξιοπιστία. Vide *Authoritas.*

AZIRNAC dicitur adeps, qui generatur in tunicis palpebræ ſuperioris, & plurimum quidem accidit pueris. Albucaſ. l. 2. M. M. c. 10. p. m. 55.

AXON, ἄξων. Vide *Epistrophus.*

* AXUNGIA, ἀξόγγιον, ἀξόγγιον, ἀξόγγιον. Dioſcor. l. 3. c. 104. *ἄξων*, l. 2. c. 87. ab axium uſtione ita dicta, teſte Iſidoro Hiſpal. l. 20. Orig. 2. ſpecialiter quidem adipem ſuillum inveteratum denotat, juxta Gal. l. 7. de C. M. S. G. cap. 4.

Uſu tamen receptum, quod in genere ſeuum vetus, *ἄξων χρονίζον*, *Axungia* quoque dicatur, d. l. 7. c. 5.

AXUNGIA *de mumia*, quæ interdum etiam *Mumia de medullis* ſcripta reperitur, eſt *medulla*

dulla offium. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.
 AYCOPHOS, i. e. *Æs ustum*. Rul. & Johnf.
 AZAA, i. e. *Magra*, Terra rubra. Iid.
 AZAGOR, h. e. *Viride æris*.
 AZAMAR, *vermilionem*, vel *minium* significat. Rul. in Lex.
 AZAMO, i. e. *Color Indus*. Rul. & Johnf.
 AZANEC, i. e. *Armoniacus*. Iid.
 AZARNET, dicitur *Auripigmentum*. Iid.
 AZCI, i. e. *Atramentum*. Iid.
 AZEC, i. e. *Atramentum viride*. Iid.
 AZEDEGRIN, dicitur *Lapis hematites*. Iid.
 AZEF, h. e. *Alumen scissum*. Iid.
 AZEG, h. e. *Vitriolum*. Iid.
 AZEGI, h. e. *Aqua atramenti*. Iid.
 AZEM, i. e. *Butyrum coctum*. Iid.
 AZEMASOR, i. e. *Minium*, vel *Cinabrium*. Rul. & Johnf.

AZENSALI, dicitur *lapis* quidam *niger*, qui in auro reperitur. Est etiam *muscus* in *petris* crescens. Rul. in Lex.

AZIMAR, id est *flos æris*, vel *æs ustum*. Idem.

AZIUS, dicitur *Lapis*, super quem sal crefcit. Idem.

AZOB, dicitur *Alumen Saccharinum*. Idem.

AZOC, *Azock*, *Azoth*, barbara sunt vocabula Paracelsica, quibus insignitur *Mercurius*, præsertim *Philosophorum*, h. e. *argentum vivum*, ex quo vis corpore metallico tractum, *Mercurius* quovis corpore. Rul. Lex. Chym. B. Rolf. Non ens. Alias *Parac. Azoth* quoque appellabatur medicina universalis, ex *Mercurio*, *Sole*, & *Luna* parata rerum speciem omnem exuta, & intensissimam induta vim, atque centalem quandam virtutem generalissimam, reliquis omnibus medicinis in se concludens, non aliter, quam prima reliquis omnes substantias, exclusis accidentibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocunque locorum jerit, gestasse secum perhibetur, Idem. De Eliæ Johannis Hesling. *Azoth* legatur Fr. Hofm. ad Schrod. l. 3. c. 5. §. 22. p. 266. Audacius exprobravit ejus usum Junken. Ch. Experim. Part. I. f. 5. c. 1. Vide *Lapis Philosophorum*. Junge Th. Chym. Vol. IV. p. 401. 409. 523. 727. 729. &c. *Azoth* idem est, quod *Liquor sublimati Mercurii*, sive *argenti vivi* (id est *vulgaris hydrargyri vitriolo*, & *sale juncti*, & in sublimati acti) qui etiam vocatur *Aqua permanens*, *CrySTALLUS Philosophorum*, *Luna Physica*, & quocunque alio nomine mystico appellari solet. Libav. S. Ch. Arc. l. 3. c. 14. Adde Th. Ch. d. l. p. 901. B. Etmuller. in quinque classes disposuit significationes vocabuli *Azoth*, docens (1) notare *Mercurium metallicum* ex perfecto metallo resuscitatum. (2) *Mercurium Philosophorum duplicatum*, sive *Rebis Sulphure Sola-*

ri, & *Mercurio Universalis* constans, de quo illud vulgare circumfertur: *Ignis, & Azoth* sufficiunt. (3.) *Juxta* nonnullorum sententiam remedium summum ex *Mercurio*, *Sole*, & *Luna* paratum. (4.) *Mercurium fixatum* in igne, non destructibilem, qui proximus est gradus ad *Lapidem Philosophorum*, qualem fuisse suum *Azoth* falso olim *Heslingius* affirmavit, cum saltem fuerit vehemens *Emetico-Catharticum Mercuriale*. (5.) *Summam illam Medicinam universalem*, & *Panaceam Paracelsi* in capulo ens gestatam, ab omni particulari destinatione separatam, & vim omnium rerum in se concentratam habentem. An vero hæc ex naturalibus viribus mediante artificio ita exaltatis tale fuerit *Catholicum remedium*, citra suspensionem *Magiæ Dæmoniacæ*, aliis peritioribus judicandum permittimus. Legitur & descriptio *Azoth* compositi apud *Fumanell. de Pestis* curatione, cap. 24. & *Azoth* *Auri* facti. in *Morley Collect. Chym. Leidens.* cap. 81.

AZRAGAR, id est *viride æris*. Ruland. & Johnf.

AZUB, dicitur *Alumen*. Iid.

AZUBO, dicitur *vas Chymicum*. Iid.

AZUC, h. e. *corallus rubeus*. Iid.

AZUMEN, i. e. *pondus baccatum*. Iid.

AZURIC, h. e. *vitriolum rubrum*. Iid.

AZURIUM, dicitur *massa* quædam *dura Chymica*, facta ex duabus partibus *Mercurii*, *tertia parte Sulphuris*, & *quarta Salis Ammoniaci*. *Albert. Magni Chymia*, in *Th. Chym. Vol. II.* p. 437.

AZYGES, ἀζυγές, dicitur quoque *os Cuneiforme*. *Gorr. Vide Sphenoides*.

* AZYGOS, ἀζυγος, id est *sine pari*, dicitur *Vena* quædam, quæ est *propago* *venæ cavæ* ex *trunci superioris* parte *dextra*, plerunque inter *quartam*, & *quintam* *costarum* *radicem* *enata*, *juxta* *dorsi* *vertebras* *descendit*, *spatiisque* *intercostalibus*, præsertim *octo inferioribus*, *ramos largitur*, tandemque *inter acuta diaphragmatis principia* *duplici* *extremo terminatur*. *Sine pari* dicitur, non quod nullæ respondeant *arteriæ intercostales*, quod voluit *C. Hofmann. c. in Gal. l. 16. de U. P. num. 1114.* sed quod *parem* & *sinistra* *venæ cavæ* parte *natura non formaverit* *propaginem*; quamvis *interdum* *naturam*, *omissa* *etiam* *dextra ἀζυγος*, *ex ramis subclaviis* *prope mammarias* *binas* *venæ sine pari æmulas* *propagines*, quemadmodum *in brutis ruminantibus* *ramos intercostales*, & *lumbales* *emittentes* *produxisse*, *Experientia rerum* *magistra* *Anatomicos* *docuerit*. *Quod Galenus* *semper* *sub corde* *exortam* *venam* *Azygon* *observaverit*, *lib. 5. de L. A. cap. 2. no-*
 G 2 stro

stro vero seculo propter thoracis brevitatem supra cor, & pericardium exoriatur, ad quintam plerunque thoracis vertebram, quemadmodum Gorr. & Castellus scripserunt, nugæ sunt, cum ipse Gal. quoque illam supra cor originem aliquoties confessus sit, demonstrante Bauhino l. 2. Theatr. c. 18. in notis. Quemadmodum & hoc principio circulationis sanguinis repugnat, quod per hujus venæ ramulorum orificia aperta materia pleuritica effundatur, cum affluxus per venas nullus fiat ad partes, sed per arterias.

AZYMAR, id est *Vermilio*. Ruland. in Lexic.

* AZYMUS, ἀζυμος, id est *fermenti expers*, Rhod. in Lex. Scribon. In specie de pane non fermentato dicitur, qui nemini prorsus est accommodus. Galen. lib. 1. de alim. fac. cap. 2. Verum cum ex hodiernis principiis innotuerit *Fermentationis* etiam humorum, præsertim sanguinis, necessitas pariter, & utilitas, ejusdem defectum quoque per *Azymian* exprimere quidni liceret? cum & Plato in Timæo carnem quandam ἀζυμον appellare non dubitaverit?

B

BAUZICARIOS, βαυζικάρους, idem quod ἐπιώλης, Lat. *Incubus*, a βαυζάω, inarticulate loquor. Vide *Ephialtes*.

BACAR, idem quod *pondus*. Ruland. in Lex. Chym.

BACCA, κόκκος, hac voce appellantur fructus malis minores, qui conjunctivi quidem crescunt, sed quam acini dispersus rariusque v. g. Lauri, Olivæ, aliaque ejusmodi.

BACCHUS, βᾶχος, præter vulgarem significationem, qua Deastrum Gentilium vini præfidem notat, nomen est quoque piscis cujusdam. Vide *Mugil*.

BACULUS. Vide *Aves*. *Bacillus* etiam dicitur instrumentum, cui spongiæ alligantur, apud Hildan. l. de ichor. & melic. c. 29. Dicuntur & *Baculi*, & *Bacilli ferrei*, variæ formæ. Rul. in L. Ch. uncinati, fucula inclusi, &c.

BADISIS, βᾶσις, incessus, vel *Ambulatio* dicitur, estque actio crurum. Galen. l. 1. M. M. cap. 6.

BEOS, βεός, *paucus*, idem quod ἐλίγος, Hipp. in Lege. Vide Foef. Oec. p. 128.

BAJAC, id est *Cerussa*. Ruland. & Johnf. in Lex.

BALÆNA, perperam *Balena*, βάλαινα, piscis est grandior, ex *Cetaceorum* genere, multo sanguine calente præditus. Gal. l. 6. de U. p. c. 9. fistulam in capite pro aeris attractione, & a-

quarum ejectione habens, & in hoc differens a pisce *Musculus* dicto. Carnem habet duram, & excrementitiam, propterea cum acrioribus condimentis debet comedi. Gal. lib. 3. de A. F. cap. 31. Videatur & de *Balæna vera*, & vulgo dicta Rondel. de pisc. lib. 16. cap. 11. 12. seqq. Aldrov. l. 1. de Cet. cap. 2. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 3.

BALANDINA, dicitur *lapis factitius*, compositus ex argento vivo ferri, & est coloris rubei valde, & resplendet ratione sulphuris decocta, &c. Lull. de animæ transmut. in Th. Ch. Vol. IV. p. 190.

BALANUS, βάλανος. Vide *Glans*.

BALASIVS, alius *Ballasus*, lapis vel gemma est, purpureo, seu roseo colore rutilans, & flammescens, a nonnullis *Placidus* dictus. Est tertia species *Carbunculorum* in Calceol. Mus. f. 3. p. 237. Pluries etiam compertum est, quod exterior pars unius lapidis repræsentet *Ballasium*, interior Carbunculum, & ex hoc dicitur, *Ballasium* esse domum Carbunculi. Ejus virtus esse dicitur, quod varias cogitationes, ac luxuriam auferat, ac reprimat; conciliet amicorum discordias, & sanitatem corpori humano inducat; in specie tritus, & potus cum aqua oculorum infirmitatibus medeatur, & hepatis doloribus subveniat. Quod vero domus, viridaria, aut vineæ, si hoc lapide quatuor angulis tangantur, a fulgure, tempestatibus, & a vermibus immunes reddantur, non tam mirum dicendum, quam nugatorium. Rul. in Lex. Chym.

BALBIS, βάλβις, significat cavitatem oblongam cum repagulo, juxta Foef. in Oecon. pag. 118. Unde βάλβιδες legitur apud Hippocr. in Mochlico, vel juxta Linden. de ossium nat. IV. 8. de parte brachii versus cubiti gibbum extrema, quæ excipit veluti in sinum processum cubiti, quod dicitur κερώνη, sive cornix, cum manus est extensa. Alias etiam significat Hefychio locum, in quo equestre exercitium tractari solet, quod non est hujus loci.

BALBUTIES, τραυλότης, τραλισμός, ψεβότης, ψεβισμός, est vitium vocis humanæ, vel sermonis, proveniens a linguæ affectu vel conato, vel adscito. In genere significat omne impedimentum linguæ: in specie vero vel hæstationem, quando alii in loquendo nunc subsistunt, nunc sermonem præcipitant, quod Græce etiam dicitur βᾶπιζήδην, vulgo *Stottern*, *Stamlen*, id quod a linguæ nimia immobilitate, & ligamentorum ejus laxitate deducendum esse credit C. Hofmann. lib. 3. Inst. cap. 138. §. 1. vel ineptitudinem exprimendi literas quasdam, præsertim caninam R. cujus caus-

causam in siccitatem ligamentorum linguæ, & hujus brevitate refert idem; quamvis mihi non videatur rem acu tetigisse, cum in expressione lit. R lingua potius retrahatur, & attollatur versus palatum, non vero ad dentes extendatur, quod vitium etiam *Blasitas*, & *Blasa lingua* appellatur, vulgo *Bispela*: vel quando pleno ore loquuntur, *Balatrone*, & *Bambaliones* dicti, vulgo *als mann sie Bren im Maul hatten*, vel uno vocab. *Bren Maul*, cujus causa in laxitate, & humiditate nimia linguæ, & ligamentorum consistere videtur. Hinc etiam diarrhæis facile capi, docet Hipp. 6. aph. 32. Jung. Dieter. n. 837. C. Hofm. d. l.

BALITISTERA, i. e. *Terra rubra*. Ruland. & Johnf.

* **BALLISTEOS**. Vide *Astragalus*.

BALNEUM, *Balneæ*, λυτρὸν βαλνεῖον, *Balineum*. Scrib. Larg. n. 214. Vide Rhod. Lexic. Scrib. est res non naturalis externa, & remedium corpori potissimum lavando, detergendo, quin & ad sudationem deputatum. Cum simpliciter dicitur, *Balneum aquæ dulcis* intelligendum est. Tempore Hippocratis in Græcia non adeo frequenter fuisse in usu, testatur Gal. 3. de R. V. I. A. t. 44. & c. 2. de iis, quæ in med. t. 32. At apud Romanos nimia luxuries in apparatu *Balneorum* fuerat, de qua legatur Lang. l. 1. Ep. 50. Jung. Gorr. in def. Dividi solet in *Naturalia*, & *Artificialia*. De illis vide *Thermæ*. Hæc iterum in *Calida*, & *Frigida*. *Balneorum* utilitas amplissima in omnibus fere generis morbis, maxima vero redundat in corpora tabida, nisi alia quædam fontica impedimenta obstiterint. Plura videantur apud Dieter. Jatr. n. 508. *Laconicum* dictum vaporosum potius est, & *Sudatorium*, vel *Æsuarium* rectius, quam λυτρὸν, aut *Balneum* dicendum. De hoc Rolfink Ord. ac Meth. l. 6. f. i. c. 10. De hujus apparatu veterilege sis Rhodii notas ad Scrib. Larg. num. 60. De *Balenis voluptuosis*, v. g. Darii videatur etiam Henricus de Rochas, tract. de Aq. sulphuris, c. 1. in Th. Chy. Vol. VI. p. 728. Præter hanc significationem, *Balneum* quoque significat instrumentum, vel Furnum distillationibus præprimis destinatum, eumque geminum: unum dictum *Maria*, vel *Mavis*: alterum *Roris*, vel *Vaporis*. Illud est, quando res dissolvenda in conveniente vase aquæ calidæ in suo ahenò contentæ imponitur, & ita operatio distillatoria perficitur. Cui quodammodo respondet *Balneum siccum* dictum, quando capella arena, cineribus, aut limatura martis repleta est. Hoc vero vocatur, quando vas rem dissolvendam continens, vel etiam res ipsa dissolvenda quam non contingit, sed saltem a vapore ascendente dissolutio fit. Dorn. in Dict. Rul. &

Johnf. in Lex. Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 39. 40. V. *Furnus*, *Destillatio*. Est & *Balneum arenæ*, cujus usus est ad mundationem Argenti vivi factam per elevationem, & mentio ejus fit in August. Phathei Arte, & Theoria transmutationis metall. Part. II. c. 3. in Th. Chym. Vol. II. pag. 532. Aqua regia etiam dicitur *Balneum Minerale Regis*, sive Aqua pugilum. Morl. Coll. Ch. Leid. c. 64.

BALSAMATIO, in specie fumitur pro *Conditura cadaverum*, Gr. σμυρισμός. Vide *Conditura*.

BALSAMOSAGCHARUM, est medicamentum compositum recentiorum, fere conveniens cum Elæosaccharis, quamvis hodieque minus usitatum. Meminit vero ejus D. D. Vvedell. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. i. c. 4. p. 246.

BALSAMUS, *Balsamum*, βάλσαμον, varias obtinet significationes, proprias, & tropicas. I. Strictissime, & κατ' ἐξοχῆν dicitur de succo arboris alicujus in Arabia, præsertim ad metropolim Meccham, Judæa, Palæstina cultæ, Arab. *Balleffam*, vel *Balsam* dictæ, qui succus etiam *Opobalsamum* dicitur. Huic vicina, & viribus affinia sunt *Balsamum Tolutanum*, & *Indicum*, omnia nativa, de quibus legatur prolixius Schrl. Pharm. l. 4. cl. 2. n. 373. seqq. Jung. Hofm. in c. ad h. l. & celeb. D. Joh. G. Volcameri tractatus, dictus: Examen, & sinceritas Opobalsami: & B. Rolfink. Ord. ac Meth. Spec. l. XI. f. i. c. 6. seqq. Jung. & Rhod. ad Scrib. n. 33. & Chioec. Musf. Calceol. f. V p. 637. seqq. Haud dubie & Gal. horum aliquod intellexit l. 6. de Sim. Fac. II. significat medicamenta artificialia valde suavolentia, & penetrantia, spirituosâ virtute prædita, interni, & externi usus, liquidiora, quæ recte quoque *Balsamea* dici possunt: aliquando etiam destillata, & solidiora, instar crassioris unguenti parata, quorum varias formulas passim in Medicorum libris Practicis reperire licet. *Balsamum artificiale* significationem egregie explicavit Celeb. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. i. c. 7. Ad improprias, & tropicas significationes referre libet. III. quando *Balsami* nomen tribuitur a Chymicis *Salibus fuis*, & *liquatis*. V. G. *Balsamus Salis Gemmæ*, Tartari (huc pertinet *Balsamus Samech* Paracelsi, cujus descriptio habetur in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 469.) Saturni, &c. IV. Tralatitis etiam est, quando de humoribus, & spiritibus in corpore humano occurrentibus dicitur, v. g. portio sanguinis glutinosa, sive fibrosa calore fusa, *Balsamus nature*, teste Lind. Sel. M. Ex. XI. §. 30. Dorn. Rul. & Johnf. significationes *Balsami* ita exposuerunt: *Balsamum* est substantia corporum a putredine conservans. *Balsamus* alias a nonnullis scribitur. Est *internus*, & *externus*. *Internus*

in humano corpore temperatissima quædam est substantia, non amara, non dulcis, non acerbata, neque sal minerale, sed sal liquoris, quod a putrefactione validissime præservat humana corpora. Dicitur etiam *Natura corporis gluten temperatissimum*. Brevius sic definitur *Est fals interioris liquor, suum a corruptione corpus tutissime præservans naturaliter*. *Externus vero Terebinthina* vocatur a Paracelso, nullam ignis violentiam passa, sed digesta. Item, est omne, quod celeriter sanat, a Germanico sermone ad Chirurgiam adaptatum nomen, duabus dictionibus *baidjamen*, id est *celeriter conjunctum* (Ridicula sane derivatio.) Dicitur etiam oleum ex omni corpore destillatum, & ad summum gradum puritatis adductum. *Balsamus de mumis* est *Balsamus* de carne tractus. *Balsamus Elementorum* externus est *Liquor Mercurii externi*, alias *Mumia elementorum* externorum, & proprie rerum firmamentalis essentia, quam etiam nonnulli quintam vocant. *Balsamum corporis Hermetici* dicitur habere singularem harmoniam cum corpore humano, in Aphor. Basilianis Th. Chym. Vol. IV. p. 328. *Balsamus Philosophorum* est Aurum potabile, ibid. p. 788. Valde quoque improprie V. accipitur, quando aqua officinalis usitatissima gravidis pro sætu corroborando *Balsamus Embryonum* appellari consuevit. Denique VI. nobis impropriissima videtur significatio, quando de humore corporis nostri excrementitio, puta Bile flava, prædicatur, quod hæc sit sanguinis *Balsamus* verus, Ger. L. Claf. Medic. gener. Part. I. l. 2. sect. 2. subsect. 1. c. 2. cui opinioni paradoxæ alii quoque moderni Doctores subscripserunt, nondum vero fatis confirmarunt.

BALUX, item *Chrysamus*, vel rectius *Chrysamus*, χρύσαυτος, dicebatur olim Hispanis, & Latinis Arena aurea, e qua aurum conficiebatur, ex Plin. H. N. l. 33. c. 4. Th. Ch. Vol. II. p. 360. t. Mirandul. de Auro l. 3. c. 1.

BAMAHEMI, sunt curricula supernaturalium. Dorn. in Diæt.

BAMMA, βάμμα, idem quod *Embamma*, de quo inferius suo loco.

BANAUSTA, βαναυσία, apud Hipp. sumitur pro sordida, & illiberali, nec non quæstiosa professione, vel arte, l. de dec. orn. l. 20. De circulatoribus, & circumforaneis commode intelligi poterit.

BANGE, sive **BENGI**, est remedium in forma pulveris, vel massæ in India Orientali apud Indostanos regni Magni Mogol incolas usitatum pro sopro Venereum stimulandi, & paratum ex Cannabis foliis, & semine, quod si verum sit, Cannabis non erit Anti-Venereum. Confer ad

Olearii Itinerarium. Meminit & hujus Itinerarii D. Ludov. Pharm. diff. I. p. 720.

BAOBAB *Babobab*, fructum proprie denotat, quo Æthiopes ad extinguendam sitim utuntur, teste Prosp. Alpino de Plant. Ægypt. c. 17. Fructui vero illi similem lapidem descripsit quoque A. Chioccus Musc. Calc. sect. III. p. 414. appellans *Baobab lapideum*.

BAPTISTERIUM, βαπτιστήριον, idem quod *Columbethra*, vel *Dexamene*, de quibus vocabulis infra suis locis. Andr. Bacc. de Therm. l. 7. c. 8. p. m. 450.

BAPTUS, βαπτίς, est species lapidis bituminosi, mollis, odore excellentis. A Tinflura nomen accepit. Sunt enim qui existiment, Anchusæ radicem intinctam fuisse. Agric. de nat. fossil. l. 4. p. m. 246.

BARAGH panis, id est *Nitrum salis*. Rul. & Johnf.

BARAC. Vide *Albaras*.

BARATHRUM, βάρηθρον, dicitur *Antvum*. Vide *Cbaronium*.

BARBA, πάργον, est pars viri secundaria, pilosa, & ad genas, eo jam perfecto, in mento proveniens. Una enim ex iis, quæ ὄσσει μωχία, h. e. *postgenite partes* appellantur, quales sunt dentes, & pili. Oritur vero ab humoribus nutritiis calidioribus, & siccioribus. Dividitur *Barba* in superiorem, quæ sub naribus in superiori progerminat, & μύσαξ, *Myflax*, vel ὄσσογώνιον, & ὑποπίγιον vocatur; & inferiorem, quæ πάργος, vel ὑπώβιον dicitur. Prima lanugo erumpens Græcis dicitur χῆρες, Gorr. in def. voc. πάργον, pag. 399. Ad provocandos pilos in *Barba* eadem conferre medicamenta, quæ in alopecia curanda commendantur, restatur Galen. c. in 6. Epid. t. 4. *Barbam* singulare ornamentum esse virorum, & venerabundos facere, docet idem l. 11. de U. P. c. 14. ad quem loc. vide C. Hofm. in comm. num. 825. seqq.

BARBARUM, *Barbara*, Scrib. Larg. n. 207. βάρβαρον, est epitheton Emplastri glutinantis, ad vulnera cruenta, & sanguinem fundentia, (unde & Emplastrum hæc, & vulnera ipsa ἐνσμου appellantur) bitumen recipientis, & ita siccioris, ut videre est ap. Gal. l. 4. de C. M. S. G. c. 22. Jung. Rhod. ad Scrib. l. c.

BARBUS, μωρίς, *Myflus*, dicitur piscis quidam vulgo etiam notus, in fluviis potius, quam lacubus occurrens, a quibusdam, v. g. Cardano, & Platina, inter cibos nullius pretii relatus; ab aliis vero, ut Gesnero, & Salviano, cibis concoctu facilibus, & boni succi annumeratus. Ova ejus vim habere venenatam, & quidem colliquativam, testantur observationes apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 16. ubi plura de hoc pisce.

Adde

Adde Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 7. Bruyerin de re cib. l. 22. c. 18.

BARDADIA, i. e. libra. Rul. & Johnf.

BARNABUS, *Βαρναβας*, sal petrae urinarium, urina salis petrae, item Acetum acerrimum. Rul. & Johnf.

BAROMETRUM, vel *Paroscopium*, vocatur modernis Naturae scrutatoribus instrumentum aliquod, in quo, mediante Mercurio infuso, aeris pondus, & pressio secundum minutissimas variationes observari, & ostendi potest, quale Rob. Boyle, Hockius, Cl. Dn. Sturmus, & alii descripserunt. His jungi poterit succincta de iis relatio in Actis Philos. Oldenb. de Anno 1665. in Februar.

BARONES, vocantur vermiculi in pinnis nati, quibus compressis illi exeunt. Vocantur & *Nepones*. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. 885.

BAROS, *βαρος*, onus. *Barys*, *βαρὺς*, *Gravis*, sunt vocabula notissima in quotidiano usu. In Medicina tamen denotat molestiam, & speciem lassitudinis, praecipue in artubus, v. gr. in genubus, apud Hipp. 4. aph. 20. item de capite, Gal. l. de odor. instr. c. 4. De foetu quoque cum multo mucore refracto ad abortum proclivi legitur 5. aph. 45. Vid. Diet. n. 146. 148. & infra.

BARURAC, est *Vitrum*. Rul.

* BARYCOIA, *βερυκοία*, *Obauditio*, *Obauditio*, imbecillitas est auditus. Dicitur & *δυσηκοία*. Vide *Surditas*.

BASALTES, *βασάλτης*, est *lapis* multangularis, colore ferri, durissimus, ut non facile secari, aut vulnerari possit. Gorr. p. 72.

BASANISMUS, *βασανισμός*, ἢ *βάσανος*, a verbo *βασανίζω*, *explorare*, probare, diligenter considerare, significat examinationem, investigationem, probationem, apud Galen. l. 3. de Tem. c. 6. Verbo vero usus est Hippocr. lib. de hum. usu, lib. 23. Commodissime vero usurpatur de medicamentis, aut remediis, de quorum virtute nondum constiterit, sed noviter investigantur. Dicitur & *βάσανος* a quibusdam *cotricula* illa, in qua aurum, & argentum attritum colore, tanquam trutina, examinatur, *Lapis Lydius*, vulgo *Drobierstein*. De hoc vocab. vide plura apud Libav. in Defen. Syntagm. Act. 2. not. 37. Dicitur & ars probandi metalla *Docimastice*. de quo vocab. vide suo loco.

BASANITES, i. e. lapis morteriorum medicinalium: item lapis, ex quo fiunt cotes ferrei coloris, & duritiei. Jos. Laurent. Amalth. Onom. p. 108.

BASCANON, *βάσκανον*, Fascinum. Vide *Fascinum*.

BASIATIO. Vide *Amplexatio*.

* BASELARE OS. Vide *Cuneiforme os*.

BASILEON, *βασίλειον*, est *collyrium* *σηκτικόν*, ad principia suffusionum, ad omnem visus hebetudinem, & cicatrices efficax, apud Act. l. 7. citante Gorr. d. l.

* BASILICA Urna. Vide *Axillaris*.

BASILICUM, *βασιλικόν*, praeter significationem Botanicam, quam in Pinace Bauhini, aliisque herbariis invenire licet, epitheton est Emplastri Officialis, quod alias *Tetrapharmacum* dicitur, a quatuor simplicibus, e quibus paratur. Occurrunt & hujus nominis emplastra apud Cels. l. 5. c. 19. & Scrib. Larg. teste Gorr. in def.

BASILIDION, *βασιλίδιον*, est *Collyrium*, *σηκτικόν*, diversum a superiori. Describ. a Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad fin. Gorr. d. l.

BASILISCUS, *βασιλισκός*, dicitur esse serpens venenatissimus, parum flavus, tres in capite eminentias habens, qui tantummodo conspectus, & quando sibilat, auditus, videntes se, & audientes necare, imo, si animal quoddam illum etiam mortuum attingit, statim mori fertur, ut est apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Forest. l. 39. obs. 1. in Schol. Plura de *Basilisco* vide apud Aldrov. l. 2. de serp. & drac. c. 2. Senn. Med. Pr. l. 6. p. 8. cap. 12. *Basilisci* nomine duo animalium genera venire dicit, serpentem, & avem ex ovo galli gallinacei natam; & illum in rerum natura esse veneno potentissimo praeditum. Plura legantur de *Basilisco* in Ephemerid. Naturae Curiosorum Anni Tertii Obs. 128. & 190. *Basiliscus* Mystice dicitur Alchymistis *Mercurius Philosophorum sublimatus*, Libav. in Syntagm. Julius vero peculiarem lapidem spagyricè confectum *Basiliscum* vocavit, qui Mercurium occidit, & in perfectum argentum absque igne congelat, & figit. Guido de Monte tr. de Adrop. Phil. in Th. Chym. Vol. VI. pag. 563. Alias & ipse Lapis Philosophicus *Basiliscus* vocatur, apud Lagneum in Harm. Chym. Volum. IV. pag. 727. Imo fuerunt, qui materiam lapidis Philos. statuerint esse pulverem animalis *Basilisci*, uti patet ex Vol. III. pag. 150.

BASIOGLOSSI, *βασιογλωσσοί*, vocantur duo muscoli ab osse hyoide, vel ypsiloide oborti, & in medium linguae desinentes, unde *Parapsiloideum* vocantur. De quibus vide Barth. l. 3. Anat. c. 13. p. 550.

* BASIS, *βάσις*, in genere *fundamentum* significat; in specie dicitur de latiore parte cordis, & superiori, cui ad latera binæ auriculæ adhærent, appellatur & *κεφαλὴ*, *caput*, vertex, Gal. l. 6. de U. P. c. 7. cui opponitur inferior, & angustior, apex, aut *μυροδία*, *κορυφή*, ἢ *πυρμή*. 2. de medicamentorum compo-

fiturum potiori parte, sive illo medicamento simplici, uno vel pluribus, quæ reliqua vel quantitate, vel viribus superant, unde compositum plerunque denominationem sortitur. 3. apud Hipp. quoque *plantam pedum* significat, l. de artic. f. 3. t. 103.

BASIUM, *βάσιον*, idem quod *Osculum*; allegorice significat Tincturam extemporaneam Martis, & Veneris, sive Chalybis, & Cupri, a Clossæo excogitatum, apud Schrod. Ph. l. 3. c. 11.

* **BATHMIS**, *βαθμῖς*, *βαθμῆς*, dicitur sedes, basis, sinus, & recessus ossis, in quem alterum os inferitur, v. g. de cubiti cavitate figmatoide, in quam ima brachii pars cardinis modo immittitur. Hipp. 1. de fract. t. 10. *Barboides* etiam vocantur sinus, ac cavitates in brachiis utrinque singulæ, in quas extendentibus totam manum, & flectentibus cubiti ipsius processus, *Corona* dicti, ingrediuntur. Gal. l. 2. de U. P. c. 15.

BATHRUM, *βάθρον*, *βαθρον*, sedes, subsellium, ac fundamentum significat. In specie *Scamnum Chirurgicum*, luxatis partibus restituendis valde idoneum denotat, cujus descriptionem, & iconem videre licet ex Oribasio de Machinam. apud Gorr. Vocatur *Scamnum Hippocraticum*, *βάθρον ἰπποκράτους*. Gal. 1. de artic. in proëm. Clarius adhuc descripsit, modumque utendi egregie monstravit Sculter. Arm. Chirurg. Part. 1. Tab. XX. III. fig. 5. & Tab. XLVI. XLVII. & L. Metaphorice etiam tribuitur Aeri, quod Lunæ sit sedes, apud Hipp. l. de flatib. V. 22.

BATHYS, *βαθύς*, fuit olim epitheton Casei præstantissimi, & optimi, qui Romæ apud divites in deliciis habebatur. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17.

BATIA, idem quod *Retorta*, sive *Cucurbita*, colli recurvi. Morley Collect. Chym. Leidens. prolegom. c. 2.

BATITURA. Vide *Battitura*.

BATOS, *βάτος*, idem quod *βαπῆς*, piscis genus denotat, *Raje* nomine Latinis veniens, a *βάπῆς*, quod Rubum spinosum significat. Aculeos enim habent *Rajæ* leves, *λεοβάπῆσι* quidem in sola cauda extrema, asperæ vero multo plures. Rondelet. lib. 12. de pisc. cap. 2. seqq. Aldrov. lib. 3. de pisc. c. 48. seqq. Linguam *Rajæ* usurpavit Hipp. in pessa ad mentium redundantiam, & l. de nat. mul. LXVIII. 3. 4. *Monstroſæ Rajæ* asperæ basilisci ad instar iconem videre licet in Mus. Calceol. f. 1. p. 91. ubi simul elegans morale de his piscibus ex Olao Magno reperies.

BATRACHITES, *βατραχίτης*, est lapis, vel gemma ignobilior, bullæ instar, altera parte

quodammodo cava, altera convexa, cujus tres species traduntur: prima ranæ colore, ex qua nomen habet: secunda eboris: tertia, quæ e nigro rubet. Agricol. lib. 6. de nat. foss. pag. 305. Differt a vero *Buffonite* lapide, qui in capitibus buffonum reperitur, uti hoc prolixè autoritatibus non spernendis, aut irridendis demonstravit Andr. Chiococcus Mus. Calceol. sect. 3. pag. 363. seqq. Hic dicitur etiam *Crapaudino* a Gallico *Crapaul*, quod *Buffonem* significat. Author laudatus hunc os potius esse statuit, quale etiam in capite Cyprini piscis invenitur. Est igitur *Batrachites* minerale; *Buffonites* vero ab animalibus desumptus. Sunt tamen alii non vilioris auctoritatis Doctores, qui posteriorem negant, quos citat etiam Fr. Hofm. Clav. Schroder lib. 5. cap. 1. §. 7. n. 646. Nostrarum non est partium, controversiam hanc dirimere.

BATRACHUS, *βάτραχ*. Vide *Rana*, *Ranula*.

BATTITURA, i. e. *Squama*, v. g. *Battitura* æris, metallorum. Gr. *λεπίς*, Arab. *Bubel*. Ruland. & Johf. in Lex.

BAUL, i. e. *Urina*. lid.

BAURAC, Arab. i. e. *Nitrum*, de quo infra. In genere etiam quodlibet genus saluginis *Baurac* dicitur. Rul.

BAYDA, i. e. *Vas*, super quod destillatur. Idem.

BDALSIS, *βδέλλης*, *multum*, vel suctionem significat. Gal. l. 1. de lympt. causs. c. 7.

BDELLA, *βδέλλα*. Vide *Hirudo*.

BDELLIUM, *βδέλλιον*, significat & gummi, & arborem, unde colligitur, de qua vide Botanicos. De illo vero legatur Schrod. l. 4. clav. 2. n. 376. Jung. Hofm.

BDELLOS, *βδέλλος*, *factorem* extinctæ lucernæ, item *crepitem ventris* significat. Jos. Laur. Am. Onom. p. 110. Lex. Græco-Lat. Budæi, aliorumque.

BDELYGMIA, *βδελυγμία*, *βδελυγία*, a verbo *βδελύσσειν*. i. e. fastidire, abominari, significat *molestum fastidium*, & *nauseam*, præcipue ciborum, apud Hipp. l. de int. aff. XXIX. 12. *Βδελυγμῆν* etiam factorem abominabilem, & *nauseabundum* denotat, l. de fistulis lib. 3. Jung. Foes. Oec. p. 120.

BEBEOS, *βέβαιος*, *firmus*. Vide *Constans*.

* **BECHICA** *medicamenta*, *βηχικά*, ea dicuntur, quæ tussim sedant. *Βηξ* enim *tussis* est Galen. l. 1. de Sim. Fac. c. 1. Suntque duplicia: alia tussim promovent, & sunt tenuium partium: alia sedant incrassando, l. 5. c. 20. Dicuntur alias *Pneumonica*, vel *Thoracica*, quorum Catalogum passim in Pharmaceuticis scriptis reperies.

BECOS, βέκος, hoc vocabulo Phryges pænomolim appellasse, testatur Gal. l. 2. de diff. puls. c. 5.

BEGMA, βήγμα (quidam scribunt & legunt cum ρ, βήγμα, absque ratione sufficienti) non tam tussim, quam sputum, quod tussi reiicitur, notat, uti constat ex Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 8.

BELENITES, *Belemnites*, ἀπὸ τῆ βέλης, ἢ βελέμυ, telo vel sagitta, cujus figuram quodammodo refert; est lapis teres, pyramidalis, varii coloris refertus, & prodesse dicitur contra calculum, ischēritiam, & fluxus ventris; & specialiter commendatur in febris intermittebilibus, quod habeat vim fermenti febrilis præcipitantem. Dicitur alias *Lapis Lyncis*, vel *Lyncurium* veterum, quod crediderint ex urina lyncis, sive lupi cervarii coagulata generari, quod tamen potius pro figmento habendum videtur. Dicitur etiam est *Dactylus Idæus*, a figura digiti, & monte Ida Insulæ Cretæ, ubi olim reperiebatur; at hodieque in Borussia, Pomerania, &c. occurrit. Plura apud Schrod. l. 3. c. 8. n. 12. & Hofm. in cl. ad ill. loc. p. 182.

BELEMNOIDES, vel *Beloides processus*. Vide *Graphioides*.

BELESON, i. e. *Balsamus*. Rul. & Johnf.

BELLARIA, πέμμαρα, ἴτρια, τραγήματα, ἐπιδέρματα, in genere dicuntur omnia, quæ in secunda mensa apponi solent; in specie tamen a Galen. pro placentis mellitis sumpta fuisse, patet ex l. de bon. & mal. succ. c. 14. & l. 1. de S. F. tit. Papav. Jung. Lang. l. 1. Ep. 56.

BELLICUSI, vel *Bellivici marini*, sunt species Conchyliorum, sive Cochlearum marinarum, umbilicali figura constantes, vel candido colore, cum maculis flavis conspersis, vel flavo, cum nigricantibus lineis ad imaginem cochleæ circumductis præditæ. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 57.

BELLOCULUS, quasi *Beli oculus*, est gemma, oculi effigiem quodammodo exprimens, olim apud Assyrios ad superstitiones grata, a signatura vero affectibus oculi prodesse credita. Agric. l. 6. Fossil. & Chioc. f. 3. c. 379. seqq. Olfv. Crollius de signatur.

BELONE, βελόνη, i. e. *Acus*. Vide supra.

BELONIDES, βελονοειδής, i. e. *Acus formam habens*. Vide *Graphioides*. *Acus*.

BELOS, βέλος. Vide *Sagitta*.

BELULCUM, βελυκόν, quasi τὸ βέλος ἔλκον, dicitur instrumentum Chirurgicum telis extrahendis accommodatum, variæ figuræ, de quo videatur Ambros. Paræus l. 10. Chirurg. cap. 18. seq. H. Fab. ab Aquap. de Oper. Chir. p. m. 150. ed. Patav. in fol.

† **BELZOIN**, nostrarum officinarum, est succus Cyrenaicus, sive Laserpitii Cardanus.

BENAT NOCTIS. Vide *Planta*.

BENEDICTUM, est epitheton *Lenientium* pharmacorum, ab Arabum interpretibus introductum, præsertim quondam Helideus de Paduanis in tract. suo de purgantibus MS. frequentius hoc termino de Rhabarbaro, similisque notæ mitioribus usus est. Jung. Rolink O. & M. Spec. Comm. l. 5. f. 1. c. 6. Ita in dispensatoriis notissimum est *Electuarium Lenitivum*, quod vocatur *Benedicta Laxativa*. Ita Rulandus *Aquam* vocavit *Benedictam* infusum suum Vomitorium, de quo apud Schrod. l. 3. c. 17. Alias & ipse Lapis Philosophorum vocatur *Aqua Benedicta*, item *Lapis Benedictus*, a Lagn. in Harm. Chym. in Th. Ch. Vol. IV. p. 719.

BENEFACIO, ἐφορμάζω, λυσιτελεῖν, verbum hoc frequentissime occurrit apud Scrib. Larg. Hinc & in Epilogo, vel Peroratione vocat omnes, quas edidit Compositiones, *Benefacientes*. Legitur & apud eundem, *Facit bene*, n. 129. 213. *Melius* n. 131. *optime facit*, n. 112. h. e. prodest, convenit, conducit, &c. quamvis C. Barth. Adv. l. 1. c. 14. parum putet Latinitatem.

* **BENEOLENTIA**, ἀώδη, scilicet remedia, medicamenta, sunt species *odoratorum*, quæ ὀσμώδη in genere dicuntur, respondet proportionem quadam iis, quæ linguæ sunt dulcia: Opponuntur *Graveolentia*, δυτώδη. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. Illorum effluvia a corporibus aeri ambiente permista, ac deinde pernarium inspirationem in Cerebrum delata familiaria sunt spiritui animali, & Cerebri naturæ: Horum vero sunt adversa, & ingrata.

BENIGNUS, ἀνθής, quasi *boni moris*, est terminus differentie morborum accidentalium a causæ morbificæ conditione desumptæ, quando morbus habet symptomata naturæ suæ congrua, & mitiora, propter causæ morbificæ qualitatem non nimis a statu naturali recedentem; Huic opponitur *Malignus*, κακοήθης, sive mali moris, quando symptomata non respondent morbi naturæ, sed vehementiora sunt, aut plura, cum virium majori prostratione. Eleganter *malignitatem* sobolem latentis alicubi cacochymie prævæ appellavit Linden. S. M. Ex. IIX. §. 57.

BENZOIN. Vide *Afa*. De olei *Benzoini* præparatione, & viribus, & in specie quod de Mercurio participet, quia cuprum dealbat, & aurum confirmat, lege Vigenerii Tract. de Igne, & Sale, c. 35. in Th. Ch. Vol. VI. p. 49. De floribus *Benzoes* scrupulum D. D. Bohnii, an phthificis conveniat? vide in ejusdem Diff. Chym. Phys. XI. §. 6. 7.

BERCOS, id est *Rotundum*. Ruland. in Lex.

† BERENI SECUM, Artemisia. Santes Ardoynus l. 8. c. 11.

* BERENICIUM, *Βερενικιον*, est epitheton *Nitri*, apud Gal. l. 6. de C.M.S.L.c. 1. l. 3. de C.M.S. G. c. 2. & alibi. Valet maxime ad vulnera nervorum.

BERIBERI, est nomen morbi apud Indos, *Paralyfis species*, dum veluti niſtando genibus, ac elevando crura, tanquam oves, ingrediuntur, de quo plura vide apud Jac. Bontium, Meth. Med. c. 1. *Beriberi Spurium* descripsit, & historiam illius proluxe proposuit ex Bartholino Bonett. Medic. Septentrion. l. 1. f. 17. c. 27. pag. 180.

BERILLISTICA, est ars in ejusmodi specillis, quæ *Berilli* dicuntur, visiones observandi. Dorn. Rul. & Johnf.

BERILLUS, dicitur speculum ex crystallo superstitioſe consecratum ab auguristis. Iid.

BERNA, h. e. *Vas vitriatum*. *Birmina*, Rul. & Johnf.

BERRIONIS, i. e. *Colophonias*, Gummi Juniperi. Alias *Vernix*. Rul.

BERS, dicitur Eleſtuarium, quo Ægyptii utebantur ad deliramenta incitanda, cujus descriptio extat apud Proſp. Alpin. l. 4. de med. Ægypt. c. 122. a.

† BERULA, Latinis Anagallis aquatica, a Gallicis *Berle* Dodon. hist. plant.

BERYLLUS, *Βερυλλος*, lapis, vel gemma est pellucida, colore viridi, sed diluto; ita ut duos colores illi inesse, unum viridem, alterum pallentem, traxerint, imo octo genera ex varietate colorum ex mente aliorum recensent Gorr. In sacris Literis tanta fuit habitus æstimatione, ut octavam poneret fundamentum cælestis Hierosolymæ. Chymici docent, *Berylli* structuram constare ex Lunæ, & Jovis cœlis æqualibus cum terra Lunæ, Th. Chym. Vol. I. p. 487. Aliter Lullius de transm. metall. in Vol. IV. p. 191. De ejus viribus Medicis traditur, valere contra vitia hepatis, suspiria, eruſtationes, oculorum fluxiones, contusiones, &c. Hodieque tamen ejus nulla fit mentio. Chioc. in Mus. Calc. f. 3. p. 221.

BERYTION, *Βερυτιον*, est nomen medicamenti Ophthalmici, sive Collyrii, quo *Berytius* quidam ad maximas epiphoras usus est, & describitur a Gal. l. 4. de C.M.S.L.c. 7. est & *Pastilli* nomen ad dyſentericos perutilis. l. 9. c. 5. Gorr. p. 74.

BES, item *Bessis*, Gr. *Βεσση*, est nomen ponderis continentis duos Assis trientes, h. e. uncias octo. Vulgo *Marca*. Legitur apud Celsum.

BESACHAR, *Fungus* dicitur. Dorn. Rul. & Johnf.

BESONNA, in specie vocatur *Muscarum fungus*. Iid.

BESSANEM, vocatur rubedo externa similis rubedini ejus, in quo incipit lepra, quæ apparet super faciem, & super extremitates, & proprie in hyeme, & frigore. Avic. l. 4. fen. 7. r. 2. cap. 8.

BESTIA, *Bestiola*. Vide *Animal*. *Bestiola* etiam in specie dicitur Aranea minima in leguminibus nata solifuga, de cujus noxa, & cura legitur Ardoyn. de Venen. l. 8. c. 18.

BEX, *Βεξ*, id est *Tuffis*, de qua inferius suo loco.

BEYA. Vide *Gabricus*.

† BEZOAR MINERALE, terra quædam medicata Pedemontana. Hercules Saxonia, de plicata cap. 67.

† BEZAR, a Bezaar voce Persica, quæ Alexipharmacum significat. Franc. Pona de Am. Bez. cap. 6.

BEZAAR, *Bezoar*, *Bezehard*, *Pa-Zabar*, vi etymi in genere idem esse posset quod Antidotus, vel Alexiterium; siquidem apud Persas *Pa* contra, *Zabar* vero venenum significare traditur. Hinc etiam a Medicis derivativum *Bezoarticum* usurpatur non solum de medicamentis, quæ lapis *Bezoar* ingreditur; sed & frequentius de aliis, quæ insigni, imo etiam meliori, quam ille, pollent venena, & malignitates expellendi virtute, suntque vel simplicia, vel composita, utraque ex Vegetabilium, & Animalium etiam classibus desumpta: v. g. ex Vegetabilibus simplicibus Radix Anthoræ, vel Contrayervæ primas tenere creditur. Ex Animalibus Cervi Cornu, & Os de corde cervi, nec non Unicornu prærogativæ palmam ferme sibi adſeiverunt. E compositis *Tinctura Bezoartica* D. D. Michaelis hodieque celebratissima esse solet, nec immerito ob ingredientia alexiteria præstantissima, cujus descriptionem exposuit peculiari libello. Ita Chymiatrum plurimum etiam attribuunt *Bezoarticis* suis *mineralibus* varii generis, *Solari*, *Lunari*, *Joviali*, &c. circa quorum tamen usum, an ratione securitatis cum aliis Alexipharmacis Vegetabilium, vel Animalium jure possint certare, nemini vitio vertendum, si dubitet. Specialiter tamen, & proprie *Bezaar*, vel *Bezoar* de lapide quodam duplicis fortis accipitur, *Orientali*, & *Occidentali*. *Orientalis* est lapis in Capricervæ orientalis Indicæ, vel Persicæ visceribus, præsertim ventriculis, aliisque cavitatibus internis concretus, & repertus, figura rotunda, ovali, fessili, variante, intus paululum cavata, utpote meditullio paleam, pilos, vel simile

simile quid continente, superficie levi, & splendente, colore plerunque atro virente, aut dilutius virente cineritio, pallefcente, magnitudine, & pondere etiam valde variante, substantia e laminis veluti cęparum sese invicem incumbentibus compacta, virtute insigni alexipharmaca, cordiali, & diaphoretica commendatus. *Occidentalis* vero est lapis in Capricerva Occidentali Peruviana repertus, eodem modo, ut prior, concretus, magnitudine vero illo major plerunque, superficie etiam scabra, colore vario, albicante, nigricante, obscure virente (qui optimus habetur) viribus alexipharmacis, & diaphoreticis Orientali quodammodo cedens; de quibus cum integri tractatus, & Disquisitiones publice proflent, Lectorem ad illa scripta remittimus. Jungantur iis, quę occurrunt ap. Scroder. l. 5. cl. 1. n. 12. & Fr. Hofm. cl. d. l. Lapis *Bezoar factitius* naturalem repręsentans, quomodo parari possit ex Magisterio, sive Zacca Herbarum Alexipharmacarum, vide ex Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 15. p. 198. Secundario, & veluti *αβυχρηστίας* nomen hoc etiam tribuitur aliquando lapidibus in Damis, sive Capris montanis repertis, ut *Bezoar Germanicum*; appellantur, quamvis non sint proprie lapides, sed pilę; unde *Ægagropile*, vel *Ægagropili* dicuntur, de quibus supra. Tandem *Lacrymas Cervorum* coagulatas, & in lapideam duritiem veluti concretas, veteres nonnullos *Bezehardi* nominasse, & pro antidoto efficacissimo habuisse contra quodvis venenum, testatur Lang. l. 2. Ep. 24. Vocatur & Moschus ex oculis Cervi. Legatur & Joh. G. Agricolę Cervologia Germ. p. 2. c. 4.

BEZAR, vel *Besar*, lapis viridis dicitur. Dorn. Rul. & Johnf.

BIA, *Biaum*, βία, βίαιον. Vide *Violentia*. *Violentum*.

BIARCHETUNSIM, i. e. *Cerufa*. Rul.

BIBERE, πίνειν, est ore potulenta haurire, & sorbere. Linden. S. M. Ex. XIII. §. 356. Vide *Potus*.

BIBITORIUS MUSCULUS, in Anatomia vocatur ille oculi musculus, introrsum versus nasum oculum movens. Barthol. l. 3. Anatom. c. 9. p. 513.

BIBLOS, *Biblion*, βιβλος, βιβλίον. Vide *Liber*.

BICEPS, δικέφαλος, Epitheton monstrorum duo capita obtinentium, quorum varias observationes ex aliis collegit Bonnetus Medic. Septentrio. lib. 2. f. 2. c. 2. p. 18. seqq. *Biceps* quoque vocatur Musculus Cubiti flexor primus. Barthol. l. 4. Anat. cap. 8. p. 571. quemadmodum & Tibię flectens eodem nomine appellatur, d. l. c. 12. p. 580.

BICHICHIAE, Epitheton Pilularum, vel potius *Trochiscorum Arteriacorum*, ex succo liquiritię, saccharo, amylo, tragacanth. & amygdalis excorticatis, cum mucilag. sem. cydon. paratorum, ap. Rhafen. l. o. c. 55. vertere Galentio de S. Sophia fol. m. 41. a.

BICONGIUS, i. e. *duo congi*, sive mensura duodecim sextarios continens. Vide *Cbus*.

BICORNE os. Vide *Hypoides*.

BILADEN, i. e. *Chalybs*.

BILINGUIS, διγλωσσος, quod tropice significet hominem versutum, simulatorem, cui candor omnis deficit, ex aliis scriptoribus Politicis novimus. *Bilinguem* etiam dici hominem duarum linguarum peritum, ostendimus infra in voce *Diglossos*. Proprie vero etiam significat hominem duas linguas in ore habentem, qualem observationem a Joh. Dolęo notavit Bonnett. Med. Septentr. l. 5. f. 25. c. 1. p. 301.

* BILIS, χολή. *Fel*. Non est nostrarum partium, omnia nunc commenta veterum, & recentiorum de *Bile* hic proponere, & ventilare, sed saltem terminum Medico sensu exponere. Hinc sufficere facile potest, communi Doctorum consensu certum esse, quod simpliciter sumtum vocab. *bilis* denotet *Naturalem*, *Flavam*, Gr. ξωδία dictam, quę in Hepatis vasis, vel poris Cholodochis, & Vesicula fellis naturaliter inveniri, & ab utrisque per communem ductum ad Intestinum Duodenum excerni solet. Est igitur *bilis* Excernendum naturale, sive liquor excrementitius, ex sanguinis salino-sulphureis ob longiorem moram effęctis redditis portionibus, paucoque sero dilutis constans, a massa sanguinis in glanduloso hepatis parenchymate secretus, ad dicta vasa, & receptacula collectus, & excretus. Usus hujus in intestino Duodeno est indubitatus, Chyli e ventriculo immediate huc translati segregabilitatem, & dissolutionem in utiles, & feculentas portiones una cum succo pancreatico, seu contrarię facultatis, mediante aliqua fermentationis lucta, promovere. Quę circa alias quoque utilitates veteres, & novi Authores tradiderunt: item an denuo cum chylo ad sanguinem quędam *bilis* portiones loco novi fermenti, & balsami vitalis redeant? an vero statim e vesicula fellea per certas arteriolas ad sanguinem refundantur, uti conjectatus est Fr. de le Boe Sylv. Disp. Med. VI. & quę sunt alia, aliis, & alibi ventilanda relinquimus. Porro *bilis præternaturalis*, & *vitiosa* fit per varios corruptionis modos, & varia sortitur epitheta, vel a colore, vel a consistentia, vel ab alia circumstantia petita, quę paucis annexere luber. Ita quędam dicitur *bilis pallida*, *αχρᾶ*, vel *χλωρᾶ*, quę ad naturalem proxime accedens, vel

vel a serosis, aut aquosis portionibus copiosioribus diluentibus, (unde & *Aquosa*, & *humida*, υδατώδης, ἢ ὑγρὰ appellatur) vel a minori aculeo lixivioso præditis falinis calorem obtinet remissiore, huic contraria est *Rubra*, ἐρυθρὰ, *subrubra*, ὑποερυθρὸς, *rufa*, vel ignei coloris, πυρρὰ (quæ saltem sunt gradus differentiarum) quæ majoris lixiviositatis indicium præbent, & particularum salinarum combustarum, vel nimium assarum copiam præsupponunt; quales etiam particulæ coagulatae intense rubentes haud raro cum urina excerni, & ad matulam affigi firmiter solent, teste Willis de Urin. c. 5. §. Usitatum. *Vitellina*, λευκωδής, hoc est ovorum crudorum vitellis colore, & consistentiâ similis, ex assumptis alimentis per biliofas regurgitantes ex intestino in ventriculum portiones corruptas admixtas depravatis nata, & mediante vomitu innotescens. Sic & *Porracea*, πυροδής, ἢ πυρῶδης, mixta est ex chylosis, & biliosis (an & succi pancreatici vitiosi?) portionibus heterogeneis corruptis, vitriolaceis conflata, & per vomitum in sensus incurrens. Porro quoque *bilis Glasstea*, sive glastum colore cæsius referens ἰσατώδης, *Æruginea*, (nosa) ἰώδης, *Cærulea*, κυανή, ἢ κυανίζουσα, *Obscura*, aut *Fusca*, ἰσχυρῶδης ἢ φικὰ mixta, & heterogeneæ sunt *Bilis* species, gradu corruptionis, & colorum variantes, quæ liquoris biliosi, succique pancreatici concurrentem vitiosam effervescentiam, & corruptionem præsupponunt, uti hoc innuit rectissime Sylv. l. 1. c. 30. §. 112. & c. 46. §. 37. E quo Authore alia quædam *bilis p. n.* epitheta addere libet, ut sunt, *bilis Heterogenea*, quæ constat diversis partibus, aliis acrioribus, aliis obtusioribus, l. 1. c. 48. §. 6. *Copiosa*, & simul *Acrior*, cujus causas recenset c. 18. §. 11. huicque contraria *Pauca*, & *iners*, §. 12. *Spirituosa*, & *Volatilis*, quam credit esse causam veram Icteri, c. 46. §. 41. seqq. & Ructuum nidorosorum, c. 7. §. 21. Vomitoriarumque febrium, c. 30. §. 112. *Pinguior*, & *Oleosa*, seu causa Fastidii ciborum, c. 2. §. 8. ardentisque totius corporis, vel intestinorum, vel lumborum doloris, c. 11. §. 18. & c. 14. §. 16. *Fluida*, vel *Fluxilis*, aut *Turgens*, author Cholerae, & Diarrhœæ, qualem etiam per purgantia fortiora gigni, & expelli constat, c. 7. §. 46. *Glutinosa*, & *spissa*, huicque affinis *Calculosa*, causa obstructionis, præsertim meatuum biliariorum, c. 45. & 46. Plura si cui legere placet de *Bilis* natura, generatione, varietate, & usu, ille præter Hipp. & Gal. monumenta, aliorumque veterum scripta, ex recentioribus legat Franc. Glissonii Anatomiam hepatis, & Marcelli Malpighii Ex. de Hepate, c. 5. seqq. alioque. Per *biles* in

plurali & *Flavam*, & *Atram* simul intelligi, ostendit Joh. Rhodius in Not. ad Scribon. Larg. c. 136. *Bilis* Anatomiam Chymicam, h. e. Medicamenta e *bile* parata vide in Morley Collect. Chym. Leidens. c. 96. 97.

BILIS atra, μελαγχολή (vide *Melancholia*) denotat apud Gal. humorem melancholicum, l. 7. aph. 32. c. 1. de nat. hum. t. 27. & c. 5. in 6. Ep. t. 14. Cum autem æque obscurum sit ap. illum, & reliquos omnes antiquiores, quid proprie sit humor Melancholicus sive naturalis, sive præternaturalis, declarari hoc debet ex recentioribus hypothesibus Physiologicis Pathologiæ rite applicatis, secundum quas *bilis atra* nihil aliud est, quam humor excrementitius, acidus, in pancreate naturaliter collectus, & ad intestinum duodenum secretus, (qui simpliciter *Melancholia* dici commode potest) præternaturaliter se habens, præsertim nimia aciditate corrosiva, & exulcerativa peccans. Vid. Not. nostr. ad Jessen. Judic. de S. V. S. M. pag. 161. Quamvis & *bilis flava* per mixturam hujus acidi p. n. pancreatici liquoris corruptam, in *atram bilem* degenerare possit, teste Fr. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 46. §. 37. imo ipsum Sanguinem, & Spirituum animalium liquorem, si in eum regurgitaverit, ille nimium acidus liquor *Atrabiliarium* facere queat, unde gravissimorum morborum Ilias provenit. *Atra bilis* quoque mystice appellatur *Nigredo* illa prima in præparatione *Mercurii Philosophorum*, & *Lapidis Philosophici*, quam offert in prima operatione, de qua ap. Libav. T. II. Oper. in Apoc. Herm. Part. post. in præc. m.

BINSCA, hoc nomine Rabbinii vocant ægritudinem mentalem, & in specie *Atrophiam organi phantasie*, teste Helmont. tr. Venatio scient. n. 51. & de magnet. vul. cur. §. 148.

BINARIUS, est numerus mysticus, seu potius commentitius Spagyricorum Philosophorum, statuiturque duplex: *Naturalis*, qui est ortus a DEO per divisionem corporum superiorum ab inferioribus in prima creatione: *Binarius contra naturam* est id, quod est nedum naturæ, sed DEO primum inimicissimum, radix morborum omnium, & interitus. Vol. I. Th. Ch. p. 462.

BIOLYCHNIUM, βιολύχνιον, idem quod *Flamma vitalis*, sive *Calor natus*, de quo infra: Epitheton Charltono, aliisque recentioribus non infrequens. Alias vocabulum hoc accipitur de singulari quodam secreto ex sanguine humano parato, uti videre est apud Beguin. Tyr. l. 3. c. 1. in notis Glukradii, ubi simul mentio fit Joannis Ernesti Burggravii, qui integrum libellum de hujusmodi *Biolychnio* conscripsit, & edidit.

BIOS, βίος, βιοτός, βιότη, dupliciter sumitur. 1. frequentius pro *Vita*, ejusque curriculum. 2. rarius pro *Victu*, h. e. alimentorum usu ad vitam necessarium. Vide suo loco *Vita*, *Victus*.

BIOTHANATI, βιοθανται, dicuntur Foresto l. 1. Obf. 1. in Schol. 2. qui *violenta morte* perierunt. Verum non videtur vocab. a bonis authoribus approbatum.

† **BIPULA**, est Vermis apud Arist. l. 5. hist. anim. c. 29. interprete Gaza. Mercur. de morb. puer. l. 3. c. 7.

BIRA. Vide *Cerevisia*.

BISCOCTUS, διεσθός, διασπότης, potissimum dicitur de pane iterato cocto, quem & ε-ξοπιόν, h. e. *valde assatum*, dici existimat Linden. Ex. XVI. §. 129. seqq. Jung. locus Hipp. de Int. Aff. XXIX. 16. Haber vim desiccandi, & cum siligineus est, neque nimium tostus, minus omnium excrementi relinquit, Renat. Moreau ad Schol. Salernit. c. 17. p. 263.

BISMUTHUM, *Bisematum*, *Marchasita*, vulgo *Mismuth*, est recrementum metallicum in generatione metalli alicujus ex portione quadam ad generationem metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum, ac fragile mutatum. Schrod. l. 3. Ph. M. c. 18. Verum Olaus Wormius Musæi c. 8. ad sui generis metallum refert, licet aliquando argentum in se contineat. Libav. quoque inter metalla referre non dubitavit. Defens. Syntagm. A. 2. N. 53. Est vel solidius, sectionemque admittit, vel interdum laxius, instar Galenæ. Datur & *Marchasita aurea*, vulgo *Boid Roist*. *Plumbum* etiam *scriptorium* a nonnullis ad *Bismuthi* speciem refertur. Hofm. in Cl. Schrov. d. l. p. 329. Viribus recremento Plumbi respondet; usu quamvis rarissimus, & nonnisi externus. *Bisematum* appellavit levissimum, pallidissimum, & vilissimum plumbum. Rul. in Lex.

BITHNIMALCA, idem quod *Gasteranax* (de quo sua in litera) hoc est peculiare principium activum in ventriculo residens, functionum chylosificationis, & distributionis, segregationisque excrementorum præles, quod nomen finxit Dolæus in Encyclopæd. Med. l. 3. c. 1. 3. & 4.

BITRINATI, i. e. *vitro obductum*. Rul.

BITHYNOS, βιθυνός, duo significat medicamenta: 1. est nomen Emplastri ad hydropem efficacia, cujus descriptio habetur ap. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. deinde *Pastillus* dicitur *Bithynus*, l. 1. de C. M. P. G. c. 11. Gorr. p. 75.

* **BITUMEN**, ἀσφαλτός, ἀσφαλτῖον, generaliter sumptum denotat omnem terræ pinguedinem tenacissimam, facile urentem. Hinc Langius *Bitumen* ignis fomentum in montibus illis

ignivomis esse dixit, ita ut ab aqua magis accendatur, l. 2. Ep. 52. & sub se comprehendit varias species, quas videre est apud Schr. d. l. c. 29. Specialiter vero denotat succum pinguem aquis marinis, aliisque stagnantibus marinæ non dissimilibus, & optimum est mari mortuo, (quod propterea Lacus *Asphaltites* dicitur) veluti spuma innatans, postea vero resificatum ad littora pice sicca durius efficitur, tenacissimumque redditur. Optimæ notæ habetur, si ponderosum, validum odorem vibrans, purpureoque ad atrum vergente colore præditum sit. Ejus virtus est cum moderata calefactione exsiccatoria, & glutinatoria. Gal. l. 1. de S. F. Schrod. l. 3. c. 32. Hofm. in Clav. aliique plures. Gorr. in def. aliter distinguunt *Bitumen*, ἀσφαλτον, in *Liquidum*, & *Fossile*. Illud, quod instar olei sit propter pinguitudinem, postmodo tamen vel sponte, vel coctione inspissatur. Meminit illius Scrib. Larg. n. 52. ad inunctionem narium. Dicitur & *Zacynthium*, (perperam Saguntinum, cum in agro Saguntino non deprehendatur) ζακυνθία ἀσφαλτος, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. Vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 208. quemadmodum siccum *Judaicum* quoque vocatur. Hoc vero siccum e terra eruitur, lapidum, aut carbonum modo, nigrum, splendensque picis instar, & ab aliis Gagatis, aut Fossilis Carbonis, aut Petræ nomine venit. Vide *Lithanthrax*. *Bitumen* etiam tribuitur a Paracelso excremento urinæ *Alcola* dicto, (de quo supra) quod ipse Tartarum mucilaginosum etiam appellat in Fragment. Medic. ad l. 1. de Tart. c. 9. & alibi. Dornæus descripsit *Bitumen*, quod sit sulphurea terra, in Diction. item Rul. in Lex. qui multa genera etiam proposuit: Liquidum oleo simile, Petroleum, Odoratum Saxonicum, tetrum, camphoræ nativæ: nigrum crassum Fossile carbonibus simile. *Bitumen perversum* est liquor incertus, &c.

BIVENTER, διγαστρικός, Vide *Digastricus*.

BLABE, βλάβη, noxam, læsionem significat, a verbo βλάπτειν, nocere; cui opponitur ἀφελέρειν, prodesse. Hipp. lib. de Alim. III. 3. seqq. Eidem quoque *σίναξ* dici ab Jonico σίνει, & noxia βλαβεία, ἢ σίνιωμα, docet Galen. c. 3. R. V. I. A. t. 14.

BLACCIAE, apud Rhazen dicuntur *Morbili*, notante Ingrassia comm. in Avic. l. de Tum. p. n. p. 194. 195.

BLACHMAL, est *materia liquefactione pluvium una metallorum confusa in sulphur injecta*. Johnf. in Lex. Chym.

BLACTARA, i. e. *Cerussa*, vel *Blanchia*. Rul. in Lex.

* **BLAESUS**, *Blessus*, βλαυσός, βλαυσός, vitium aliquod in figura membrorum corporis, præ-

præfertim externorum significat . Frequentius de cruribus extrorsum diductis usurpari solet . Alias Latinis *Valgi* dicuntur . Gal. de causis mor. 1. 7. c. 3. de iis, quæ in Med. sunt. t. 31. Jung. M. A. Severin. de gibb. valg. & var. P. 11. cap. 2. Quibus opponuntur *ρῆσσοι*, vel *ρῆσσοι*, *ρῆσσοι*, *Vari*, quibus crura introrsum vertuntur; quamvis C. Hofm. mendum subesse existimet, & invertendam esse utriusque significationem doceat, l. 3. Inst. c. 59. §. 1. & l. 3. Apolog. pro Gal. c. 99. Utinam vero rationem addidisset, cum Authores, & Lexicographi non consentiant in illam significationum inversionem . An incertitudo significationis fortassis inde oborta est, quod utrumque vitium in cruribus semper concurrat? Dum enim genua extrorsum vergunt, pedes extremi coeunt; quod si vero hi diducuntur extrorsum, genua coarctantur . *Blestas* etiam dicitur de illo, cui lingua impedita est, ut literam aliquam exprimere non possit . Vide supra *Balburies* .

BLANCA mulierum, *Blanca*, *Cerussa*. Rul. in Lex.

BLANDUS, εὐς, ἠδύς, idem quod *Mitis*. Est epitheton plerumque Ignis, a Pharmacopœis, & Chymistis receptum, ad differentiam Ignis fortioris . Ita in negotio lapidis Philosophici requiritur *Blandus Ignis*, & æqualis, ita ut nec invalescat, nec debilitetur, a Ventura apud Lagneum in Harmon. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 767.

BLAS, terminus est Helmontianus novus, & significat in genere motum localem, & alterativum Astrorum, a quorum utroque oriuntur temporum mutationes, tempestates, atque vicissitudines . Unde *Blas motivum stellarum* ab illo describitur, quod sit virtus pulsiva ratione itineris, per loca, & secundum aspectus . *Blas vero alterativum stellarum* in productione caloris, atque frigoris consistit, idque præcipue cum ventorum mutationibus . Passivas vero qualitates, puta humiditatem, & siccitatem, ad nos astra transferre nequeunt, cum ex sese non habeant . Porro ad imitationem illius in Brutis quoque, & Hominiibus *Blas* occurrere docet, idque duplex, *Naturale*, & *Voluntarium* . Illud dicitur, quod quodlibet viscus ad typum sui Astri format; hinc & *Astrale* dicitur . Hoc vero, quod voluntate animalium ad motum localem dirigitur, & nullo modo connexum est lationi superne, hoc est absque cœlorum *Blas*, & motore immobili naturali seipsum movet, in tr. *Blas Meteoron*, & *Blas Humanum* . Quis vero non rideat has novitates?

BLASTEMA, βλάστημα, βλάστησις, *germinatio*, *germen* significat in genere, a verbo

βλαστᾶν, propullulare, germinare, & occurrit illud quatuor in locis (notante Foes. in Oec. pag. 122.) apud Hippoc. v. g. de Humor. I. 35. l. 4. Epid. XXIV. 8. & l. 6. Epid. sect. 2. l. 10. de Ulc. V. 3. Quamvis vero locus obscurum sit, qualia *germina* p. n. in illis locis intellexerit, nobistamen videtur, potius exponendum esse per eruptionem alicujus materiæ sive pustulosæ, sive crustosæ, sive fungosæ, aut alterius consistentiæ . Et ita alter locus in Epid. cujus expositio apud Galen. non occurrit, erit perspicuus, quod tumores glandularum sint signum eruptionum cutanearum, id quod experientia testatur, præsertim in pueris, & puellis, v. gr. pone aures, maxillas, ad collum tumores significare scabiosam exulcerationem præsentem, vel futuram . Hinc Wallefii commentum ad illum locum plane *ἄκρον*, & improprium nobis videtur . Vide etiam infra *German* .

BLATTA, est vocabulum valde æquivocum, præcipue vero duas habet significationes . 1. denotat Insecti genus, & ita respondet Græcum σίλφη, *Silphe*, vel etiam πύλη, quæ significatio iterum tribui solet variis insectis, vel vermiculis, de quibus omnibus legatur Ulyss. Aldrovand. l. 4. de Insectis c. 9. edit. Bonon. p. m. 499. seqq. ubi etiam exponit σίλφης ἄνδρα πύλην, & βλάστας, i. e. *Blattas* sine alis, & foetentes, quarum ex Archigene meminit Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. & l. 5. c. 9. ad affectus aurium, & dentium . 2. denotat Testaceorum species, vel potius opercula Conchyliorum, si oblonga fuerint; si rotunda, Buccinorum, & Purpurarum habentur, quamvis indiscriminatim, sed perperam, a Pharmacopolis, & Aromatariis vendi soleant . Dicitur cum epitheto *Blatta Byzantia*, βλάττων, vel βλάττων βυζάντιον, item ὄνηξ, Diosc. l. 2. c. 12. *Unguis odoratus*, non quod suaviter oleat, sed quod odor sit gravior, castoreum æmulans . De his legantur Rondel. l. 2. de Testac. c. 15. Aldrovand. l. 3. de Testac. pag. m. 294. seqq. item pag. 346. Schroder. Ph. l. 5. cl. 3. num. 74. *Ungui odorata* tribuitur interne sumpto virtus alvum laxandi, lienem emolliendi . Externe suffitus contra epilepsiam, & suffocationem uteri commendatur; in reliquis cum aliis concharum testis viribus respondens .

BLECHRUS, βληχρός, significat *Debilis*, *Lenis*, & est epitheton usitatum morborum, præsertim febrium, apud Hipp. 5. aph. 64. l. 5. Epid. XXII. 24. XXXVI. c. 2. & passim alibi; de quibus locis vid. Foes. p. 123. Dieter. Jatr. n. 156.

BLEMA, βλήμα . Vide *Intritum* .

* BLENNA, *Blenna*, sive *Mucus*, βλένω, μύξα, est

est humor excrementitius crassior, concoctus, per palatum, & nares defluens, minusque acris, & mordax, propterea & crassior pituita ab Hipp. vocatur. Gal. l. de tot. morb. temp. c. 3. & lib. 2. de sem. c. 6. βλέννα, & βλένα, frigidus, humidusque est succus, quem omnes homines phlegma vocant, ut scribit Gal. l. 2. de fac. nat. c. 9. Vide *Phlegma*. Dicitur & Hipp. βλάνα, l. 2. de mor. XII. 6. Unde & derivativa βλενωδης vel βλανωδης, vel de ipsis excretis mucosis legitur, l. 4. Epid. in princ. vel de hominibus, in specie mulieribus, l. de Carn. vel de ætate XXI. 8. Foef. d. l.

BLENNUS, βλένω, βλίνω, βλινός, Suidæ βλίον, est piscis littoralis, nullius pene pretii, quod vel ex nomine *mucum* denotante constare potest, cum carnem habeat mollem, excrementitiam inspidam, & ita ingratham. Ejus descriptionem vide apud Aldrov. lib. 2. de pisc. c. 26.

BLEPHARIDES, βλεφαρίδες. Vide *Cilia*.

BLEPHARON, βλέφαρον. Vide *Palpebra*.

BLEPHAROXYSTUM, βλεφαροξυστον, est instrumentum Chirurgicum radendis, vellendis, concinnandisque palpebris aptum, in *Trachomate*, sive asperitudine callosa palpebrarum interiorum, quæ & τύλωσις vocatur, P. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr. in def. p. 76.

BLESTRISMUS, βλεστρισμός, Hippocrati incontinentem corporis *jastrationem*, & inquietudinem significat, qua corpus perpetuo exagitur, aut incontinenter disjicitur. Dicitur alias quoque βίπασμος, l. 1. de Epid. ægr. 2. Provenit a sanguinis nimia, & tumultuaria effervescencia in febribus acutis. Verbum quoque βλεστίζω, Hipp. in usu fuit, idem significans; scil. *jastrare seipsum*, lib. 1. de morb. VII. 17. De phreniticis Aretæus usurpat βλεστίζω, h. e. *jastrari*. Foef. p. 122.

BLETUS, βλητός, *ictus* dicitur, cujus latus propter internam malignam inflammationem, v. g. pleuritidem, peripneumoniam, præsertim mox post obitum, lividum, aut maculosum, tanquam ex ictu, aut plaga, conspicitur, Hipp. Coac. t. 400. f. 1. de R. V. I. A. t. 35. De fœtu quoque in utero hac ratione extinctolegitur l. 1. de M. M. CX. 8. ubi in seqq. exponitur per περιδόν, lividum.

BLICARE, i. e. *præfil præparatum*. Ruland. in Lex.

BLINCTA, i. e. *Terra rubra*. Id.

BLITYRI, βλίτυροι, est vocabulum fictitium, plane nihil significans, proverbii loco a Galeno usurpatum cum altero *Scindapsus*, σκινδαψός ad irridendam nimiam fingendorum novorum terminorum vanitatem, l. 3. de diff. puls. c. 4. & l. 2. MM. c. 7.

BLUMATI, *terreum est vas vitreatum*. Johnst. in Lex.

† BOA, Morbus papularum Plinio lib. 24. cap. 8. hodie morbus Gallicus apud Hisp. Delecamp. in hunc locum. Plinio lib. 16. cap. 11. tumor crurum ex labore viæ collectus. Lurembergius in Antiquario. Rei rusticæ Scriptoribus boum, notante Julio Scaligero in Felto.

BOA, βῶα, βόη, Plinio dicuntur papulæ rubentes cutaneæ, vulgo *Dibblatterlein*, sive pustulæ ichorosa, l. 24. H. N. c. 9. & lib. 26. cap. 11. quamvis & nomen sit serpentum maximorum in Italia, ita ut aliquando solidus infans in ventre occisæ *Boæ* fuerit repertus, apud eundem, l. 8. c. 14. Jung. Aldrov. l. 1. de serp. & dr. c. 19. Vide *Papula*. *Pustula*.

BOAX. Vide *Boops*.

BOCHETUM, dicitur *Decoctum secundarium* ex ligno sancto, falsapariglia, china, & aliis sudoriferis paratum. Blas. Med. Univ. p. 79.

BOCIA, dicitur *vas vitreum* firmiter clausum, ventre rotundum, collo oblongum, & strictum ad mensuram dimidii pedis, vel circa. Dicitur alias & *Ovum*, *Sublimatorium*, *Urinale*, *Cucurbita*. Lagn. in Harm. Chym. T. Ch. Vol. IV. p. 769. Hanc frigida non licet attingere manu in labore Chymico, ne rumpatur. Greverius in Secret. Vol. III. p. 719.

BODAGI, i. e. *aliud vas*. Rul.

BODID, i. e. *Ovum*. Id.

BOE, βοή. Vid. *Clamor*.

* BOETHEMA, βοήθημα, *Auxilium*, *Remedium*. Vide *Remedium*.

BOF, i. e. *Calx viva*. Rul.

BOLBIDEON, *Bolbition*, βολβιδιον, βολβίτιον, dicitur parvus polypus, vel sepiola parva, ap. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXV. 6. & XXIX. 34. Foef. d. l. Gorr. p. 76.

BOLBITON, βόλβιτον, *stercus bubulum* in specie apud Hipp. significat, cujus usum ad fotum, & suffitum in affectibus uterinis commendavit, l. de nat. mul. II. 17. XXIX. 173. 174. l. 1. de morb. mul. LXXXV. 13. CXXIII. 13. lib. 2. LXXIV. 31. Foef. p. 124.

BOLCHON, βολχόν appellat quidam *Baelium*, teste Diosc. l. 1. c. 80. Gorr. p. 76.

BOLESIS, dicuntur *Corallia*. Rul.

BOLISMUS, mendose pro *Bulimus* legitur ap. Avic. l. 3. fen. 13. t. 2. c. 15. 16.

BOLUS, ἢ βῶλον, dupliciter sumi solet, generaliter, & specialiter. Generaliter idem est ac *Gleba*, sive terra pinguis, & limosa; quamvis per metaphoram & aliis rebus aptari possit, v. g. *Glebae nivis*, *Glebae thuris*, *Glebae casei*. Vid. Rhod. Lex. Scrib. p. 388. Specialiter vero 1. significat terræ quoddam genus ex pal-

lido

lido rubrum, lentore pingui præditum, in levo-rem calcis affuso humore promptissime solubile, ac assumptum butyri instar liquefcere visum vaporibus Martial. imprimis imprægnatum, Schr. l. 3. c. 2. Præ reliquis laudatur *Bolus Armena*, ἢ *Ἐν τῆς Ἀρμενίας βάλος*, Gal. l. 9. de S. Fac. §. Terra Samia in fin. quæ scilicet ex Armenia, & finitimis locis affertur; quamvis non reiiciendæ sint aliorum quoque locorum, in quibus fodiuntur *Boli*: v. g. *Toccaviensis*, quam Armenia non inferiorem commendavit Joh. Crato Consil. 79. apud Scholz. item epist. 123. 130. *Orientelem* ab Armenia distinguit idem, epist. 107. ceu ex Cappadocia Constantinopolin allatam. *Vitæbergicam* approbat Schrod. d. loc. & F. Hofm. in cl. ad illum locum. Ex quo etiam constat, dari *Bolos* alius coloris, videlicet *Albos* ex Hetruria, *Cinereos* e Fionia, & *Boringia* Daniæ Insula, item *Norruvedicos*. *Bolis*, præsertim *Armenia*, tribuitur præter vim exiccantem, adstringentem, consolidantem, roborantem, etiam virtus alexipharmaca in ipsa peste salutaris. Ejus tamen usum suspectum reddere conatus est Langius l. 1. epist. 18. *Bolus* dicitur *lutum*, quod minerale nullum in se habet. Dorn. Rul. & Johnf. *Boletus* idem significat. Deinde *Bolus* significat certam medicamenti formam, mellis fere consistentia paulo crassiore conglomeratam tanta quantitate, quamvis buccæ fere capere potest. Dividitur in *Purgantem*, *Diaphoreticam*, *Alterantem*, & *Roborantem*. In Officinis pro usu nulli extant, sed ex præscriptione Medici statim parantur. Petr. Morell. de formul. rem. l. 1. f. 2. c. 1. Schrod. l. 2. c. 42. Parantur ex Elethuariis, pulpis, confervis, pulveribus, in consistentiam deglutibilem redactis. Spagyricis quoque *Bolus* dicitur *Coagulum specificum*, quod est essentiale Chymicum, ut sit essentia quædam liberata ab impuris, & alienitatibus per coagulationis, quam necessario antecedit solutio, modum segregata, constitutaque, quomodo solent *Boli* eluti in specie fieri, sit ut eis consistentia, & forma homogenea, qualis est bolaris, novumque etiam rabulis id, quod ad essentiam parum interest. Rul. in Lex.

BOMBAX, *Gossypium*, *Cotta*, *Cotonum*, *ξύλον*, primo denotat plantam ipsam exoticam in Syria, & Cypri copiosam, ferentem semina multalanugine involuta instar nucis crinitæ inclusa: secundo ipsa quoque *Lanugo* hoc nomine vocatur. Seminis usus in phthificis, & asthmaticis laudatur: *Lanuginis* rarior internus, frequentissimus externus. Schrod. l. 4. clav. 1. num. 59.

BOMBUS, *βούβος*, est murmur, vel strepitus resonans ex flatibus, qui in amplitudinem effunduntur, & evolvuntur ex locorum angu-

stis. Si hujusmodi sonus in auribus percipitur in acutis morbis, lethale habetur signum ab Hipp. Coac. t. 135. In intestinis crassis fieri a portionibus chylolis in status resolutis, docet Gal. 3. de sympt. causs. c. 2. unde & sonori crepitus quandoque excernuntur.

BOMBYLIUS, *βομβύλιος*, & *βομβυλιός*, est genus poculi, vel vasculi cum angustiore orificio, a resonando ita dictum, cujus meminit Hipp. l. 3. de morb. XXIV. 62. quamvis cum epitheto *δρευσόμεν*, latoris. Verum mendosum esse locum, & substituendum *σενοσόμεν*, ingeniose demonstravit Foes. in Oecon. p. 125. Jung. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 32.

BOMBYX, *βόμβυξ*, ut & *βομβύλιος*, est vermis lanificus, sericum texens, oriturque tum sponte, tum ex ovis. Ejus historiam admirandam prolixè reperies apud Ulyss. Aldrov. l. 2. de Insect. c. 6. p. m. 278. multisque seqq. Jungatur ex recentioribus dissertatio Epistolica de *Bombyce*, Marc. Malpighii Regiæ Societati Acad. dicata, de quo etiam videantur Acta Philosophica Oldenburgii An. 1669. Mens. Jul. Quærantur & alia de hoc insecto loca ibidem in Indice. Papiliones *bombycis* κατ' ἐξοχλῶν *Bombylii* dicuntur, teste eodem. Urpantur in Medicina integri, Sericum cum textura, & Folliculi, teste Schroder. lib. 5. clav. 4. num. 97. Verum non est flocci facienda animadversio Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 703. Dicitur & *Bombyx sylvestris*, e genere erucarum viridium simili metamorphosi cum *Bombyce* domestico mutabilium, de cujus usu in Medicina nihil adhuc constat.

BONATI, i. e. *vitæati*. Rul. in Lex.

BONUM, *ἀγαθόν*, *καλόν*, notissimum quidem, & communissimum est vocabulum, & in genere significat, quod quis aut eligere, aut agere, aut cui contidere potest, ac debet, ex Gal. l. 7. de Hipp. & Plat. de cr. c. 2. Sumitur vero vel absolute, & per se, vel comparative, & secundum quid, respectu personarum, vel alterius alicujus rei. *Bona per se*, & absolute, quæ in rerum natura continentur, alia animi, alia corporis, alia exteriora sunt, nec præter hæc ullum aliud bonorum genus excogitari potest. Gal. Orat. suavor. ad artes, c. 6. *Respective bonum* dicitur, vel ut signum, vel ut signatum. Sub utroque respectu *Bonum* aliquando etiam complectitur *minus malum* c. 20. in 6. Ep. t. 38. *Bonum* etiam pro certo, stabili, vero, & perpetuo positum est, c. 2. de fract. t. 31. Plura huc facientia videlicet ap. Diet. Jatr. p. 2.

BOOPS, *Boax*, *Box*, *βῶξ*, *βίαξ*, *βόηξ*, est nomen piscis littoralis, qui inter cibos concoctu faciles refertur, ita ut etiam ægris apponatur. Vide Aldrov. l. 2. de pisc. c. 41. Brüyerin. l. 20. c. 9.

BORACO, vocatur etiam *Capistrum auri*.
Rul.

BORADES, i. e. *Limatura*. Id.

BORAX, *Borax*, factitium quod sit, & Nitri veluti species, unde & nomine suo proxime accedit ad Arabic. *Baurac*, h. e. *Nitrum*, extra dubium est. Ex qua vero materia præparetur, & quo modo, incertum adhuc habetur. Venetiis confici ex cremato quodam lapide candido, & fissili, quem *Boracem crudum* vocant, & Kentin *Nitrum nativum scissile*, docet C. Hofm. in Paralipom. Offic. c. 55. Consentit in hoc Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 2. c. 79. quod ex minera quadam conficiatur, sed modum nobis esse adhuc ignotum fatetur. At Paracelsus *Boracem* optimum fieri vult ex Aluminis, Salis Armeniaci, & Tartari calcinati æquis portionibus in aqua bullientibus, & in Alcali coctis, in Appendic. Chirurg. oper. Manuali I. Ch. Schrod. vero d. l. prolixiorem formulam tradit, addendo dictis mineralibus Nitrum, Sal commune, Gummi Arabic. & Maffichen, & aquæ loco substituit Urinam. Quam compositionem ceu inutilem rejecit Fr. Hofm. dicto loc. Quoad vires commendatur *Borax Venet.* in difficili partu, retentis secundinis, & menstruis. Verum illum effectum in dubium vocare conatus est C. Hofm. dict. l. Vocatur & *Attin Karnatural*. Rul.

BORBORODES, βορβοράδες, cœnosum, cœnum referens, lutulentum significat, nimirum a βορβωρος, cœnum, simus. Utritur ab Hipp. de pure fœtido, 7. aph. 44. 2. progn. t. 70. Coac. t. 409. de Urina fœtente, Gal. comm. 4. aph. 69. de odoribus cœnosis, Hippocr. de hum. VI. 7.

* **BORBORYGMUS**, βορβορύγμος, est sonus, vel murmur in crassis intestinis factum a flatu, qui neque multus sit, sed cum humiditate quadam moderata ad alvum movetur. Gal. lib. 3. de symptom. caus. c. 2. & 4. aph. 63. Linden. S. M. Ex. VI. §. 69. Differt a *Bombo*, quod hic sit sicior flatus, cum majori sono prodiens. Frequenti quoque in usu est apud Hippocr. verbum compositum βορβορίζειν, αἷς βορβορίζει, & βορβορίζειν, de ventre, & intestinis, dict. aph. & 4. de R. V. I. A. t. 6. 4. l. 3. Prorrh. t. 16. Coac. t. 62.

BOREAS, βορέας, βορέας, βορέας, Aquilo, est ventus quidam et quatuor Cardinalibus, qui a Septentrione spirat, frigidus, & siccus. Gal. l. 1. de Temp. c. 2. unde & ab Ovid. l. 1. Trist. el. 2. v. 27. gelidus *Boreas* dicitur. In temporum, & corporis mutationibus potentissimus, propterea Medico maxime considerandus. Opponitur austro, 3. aph. 5. Quæ aeris temperatas βόας, scil. κίβητα dicitur, frigida,

& sicca. Quod verol. 2. de diet. V. *Boream* frigidum, & humidum statuerit Hippoc. ex alio principio id asseruit, videlicet omnes ventos habere naturam humectandi tum vegetabilium, tum animalium corpora, quia necesse est omnes ventos spirare a nive, glacie, fluminibus, stagnis, terra humecta, &c. ibid. IV. 2. Cæteris paribus alias *Borealis*, vel *Aquilonaris* constitutio commodior, & salubrior habetur plantis, & hominibus, quam *Austrina*. Hipp. de A. L. & Aq. & ex hoc Renatus Moreau in Schol. Sal. Membr. 7. p. 88.

BORITIS, dicitur lapis Philosophorum, quæ Sapientum æs liquefacit, & velut aquam fluxibilem vertit. Turba Philosoph. ferm. 22. in Theat. Chym. Vol. V. pag. 19. & ex hoc Ruland. in Lex.

BORROS, βορρός, dicitur vorax, edax, v. g. de Aqua, & Vigilia, 6. Epid. sect. 3. t. 20. In fœmin. βορρά, cibum, alimentum significat, lib. 1. de morb. mul. XXXVII. 3. Et homines, qui multum possunt comedere, dicuntur ἀνδρωτοι βορροί, ut Asiatici. Gal. in comm. ad l. Epid.

Bos, βῶς, dicitur animal vulgo notissimum, quadrupes, plerunque bicornis, bisulcum, ruminans, laboribus agrestibus, victui, & Medicinæ valde accommodum. Vocabulum hoc aliquando generaliter accipitur de utroque sexu; aliquando specialiter de solo masculo, qui & *Taurus* dicitur, quemadmodum fœmina *Vacca*, ἡ βῶς. Integram *Bovis* historiam prolixissime leges apud Ulyss. Aldrov. l. 1. de quadruped. bisulc. c. 1. *Bos* sicciore est temperamento, quam *sus*. Hinc *carnes bubulæ* alimentum corpori suggerunt non mediocriter, neque dissipatu facile, sanguinemque gignunt aliis æquo crassiores; propterea melancholicis frequentior harum usus noxius habetur. Gal. l. 3. de Al. Fac. cap. 2. Plura de carnis *Bubulæ* dotibus vide apud Linden. Ex. XIII. §. 505. seqq. l. Alex. lib. 11. Salubr. c. 9. Bruyerin. de re cib. lib. 13. cap. 4. *Bobus* aliquando cornua deficere, videl. in Scythia, ideo quod præ frigore regionis cornua non enasci queant, testatur Hippoc. l. de A. L. & Aq. XLIV. 6. 7. Quæ de *Bove* in usum Medicum cedere possunt, videantur apud Scrod. l. 5. cl. 1. n. 5. & Fr. Hofm. clav. ad h. l. pag. 643. *Boves* quoque dicuntur pisces cartilaginei quidam, & *Rajæ* species, inter cibos non postremæ bonitatis pertinentes, cum carne sint molliore, quam reliquæ *Rajæ*. De iis vide Aldrov. l. 3. de pisc. c. 52. Vitulus etiam marinus *Bovis* nomine venit, teste eodem l. 1. de Cet. c. 10.

BOSA, Ægyptiis dicta fuit *massa* parata ex *fari-na loliacea*, *seminibus canabis*, & *aqua*, ejul-

dem virtutis inebriativæ, qua Affis, de quo vocab. vide supra. Pr. Alpin. l. 4. de medic. Ægypt. c. 2. p. 121. b.

BOSCADES, βοσκῆδες, est epitheton columbarum, quæ in turribus nidum collocant, quas in agris extruere nonnulli solent. Vocantur a quibusdam *agrestes*, ad differentiam domesticarum, ἡστὴν κατωιδίων, Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 10. fin. *Botisks* quoque dicitur picis ficioris quoddam genus, quod visci instar lentum est. Gorræus.

BOTAMUM, i. e. *plumbum lotum*. Rul.

BOTANE, βοτάνη. Vide *Herba*.

BOTANICON, βοτανικόν, est nomen Emplastri, quod describitur ab Æginet. l. 7. c. 17. & meminit etiam ejus l. 4. c. 22. Gorr. p. 76.

* **BOTHOR**. Vide *Exanthema*. *Bothor*, idem quod *Apostema narium*, apud Vvalther. Sylv. Med. p. 183. *Bothor* triplicem apud Arabes habere significationem, latam unam pro omni tumore, strictam pro tumore cum solutione continui, strictissimam pro parvis tumoribus, scribit Fallop. de tum. p. n. c. 2. Tom. I. p. 619.

* **BOTHRIION**, βόθριον, *foveola*, (1.) significat alveolum, & cavitatem cujusque dentis, quemadmodum Phatuion Ossa, quibus continentur dentes. Gal. de ossib. c. 5. fin. (2.) *Bothrion* dicitur ulcus cavum cornæ tunicæ in oculo, parvum, angustum, puncturis rotundis simile, ulcusculove altius. Gal. Introduct. cap. 5. Ita quoque descripsit P. Æginet. l. 3. c. 22. addens etiam purum. Verum quod Interpres Latinus Joh. Guinterius Andernacus in versione non solum mutaverit vocab. in *Botryon*, sed etiam, ut fucum suæ versionis faceret, addiderit, ob uvæ similitudinem ita appellari, non respondet Gr. textui, in quo expresse legitur βόθριον. Ita quoque deceptus Forellus lib. XI. Obs. 17. in Schol. Differentiam ab aliis oculi ulceribus ibidem reperire licet. Causa eadem, & generationis modus cum aliis ulceribus communis est. Vide Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 18. Capiy. dicitur *Fossula* Pract. lib. 1. cap. 33. Vide infra *Fossula*.

BOTIN, *Butino*, est *Terebinthina*, item *Balsamum Terebinthinae*, quando certo suo tempore colligitur secundum hæc influentiam balsamicam. Rul. in L. Ch. Meminit *Botin destillati* ad extrahendum florem æris Theoph. Parac. lib. 10. Chir.

BOTIUM. Vide *Bronchocele*.

BOTOHINUM, terminus Paracelsicus obscurus, quem exponit per florem morbi. Unde *Podagram* vocavit *Locustam gummatam Botohinam*, l. 2. de podagr. §. Necromantia.

BOTRYITES, *Botritis*, βοτρυίτης, species *Cadmie* usæ, uvæ speciem referens, quæ in editiori

parte fornacum, in quibus uritur, colligitur. Nam quæ in inferioribus reperitur, *Placitis*, πλάκίτης, vocatur. Gorr. dict. l. Quamvis Schrod. lib. 3. cap. 19. aliter distinguat, in *Botritum*, quæ in media parte fornacis; *Placitin*, quæ in editiore; & *Ostracitin*, quæ in infima. Uter rectius distinxerit, fortassis inquirere supervacuum, cum viribus vix, ac ne vix quidem discrepent.

BOTUS, *Botia*, *Botus barbatus*, est vas Chymicum, quod dicitur alias Cucurbita, de quo infra: Item vas super vas: Vas fusorium, vel Descensorium, Crucibulum, Junco, factum ad fundendum. Vide *Bocia*.

† **BOVILLAE** prificis medicis, Morbilli nostris. Raym. Vinarius de peste l. 3.

BOVINA AFFECTIO, vocatur *Vermis* intercutem, & carnem perambulans, & illam perforans, quod in plurimis bobus utriusque sexus observatur, uti ex Alfaharavio notavit Vvalther. Sylv. Med. p. 928.

Boxus, dicitur *vifcus* in arbore nascens, qualis est viscus quercinus. Dorn. in Dict.

† **BRABYLA**, Athen. l. 2. pruna sylvestria, Nicol. Locutia miscell. épiphill. l. 9. c. 12.

BRABYLA, βράβυλα, dicuntur *pruna*, & quidem magna, dulcia, atrocærulea, vulgo *Damascena*, & *Hungarica*, & referuntur inter ea, quæ exiguum alimentum præbent corpori, malique succi, apud Gal. l. 2. de Al. Fac. cap. 38. Succus tamen coctus etiam refertur inter stomatica medicamenta, lib. 6. de C. M. S. L. cap. 1.

BRACHERIUM, dicitur vinculum, & subligaculum Chirurgorum, quo utuntur in curandis, & deligandis herniis, de quo vide H. Fabr. ab Aquap. de Oper. Chir. c. de intestin. Hernia. Ambr. Paræum l. 7. Chir. cap. 15. P. Barbett. Scultet. Anam. Chir. part. I. Tab. XXXIX. figura 3. & 5. & Tab. XXXIX. figura 9.

BRACHIÆUS dicitur *Musculus flexor cubiti*, sub bicipite latens, cujus ulterior descriptio petatur ex Anatomicis, speciatim Barthol. l. 4. c. 8. p. 571.

* **BRACHIALE**. Vide *Carpus*.

BRACHIUM, βραχίον, vel sumitur late pro omni eo, quod a summo humero ad extremam usque manum protenditur, totus scilicet ille officium ductus, *Humeri radii*, atque *Ulnæ*, cum suis musculis circumpositis, & ipsa ossa vestientibus, vasis, & communibus integumentis, Gal. comm. 2. de fract. in princ. Linden. Exerc. XIII. §. 412. Reald. Columb. lib. 4. Anatom. cap. 23. quamvis ibidem de ossibus ipsi solum sermo sit: Vel stricte, (quæ significatio Medicis propria esse debet) pro illa parte manus late accipitur,

ptæ, quæ scapulis annexa est, ejus termini sunt inferne articulus, qui in curvatura cubiti est, quem *Anconam*, sive *cubitum*, cui innititur, vocamus: Superne autem *humeri articulus*: Galen. lib. 2. de motu-musc. cap. 2. & lib. de inæq. intemp. cap. 2. Jungantur aliorum Anatomicorum scripta. Quod vero Lind. dist. 1. & in Phys. lib. 2. cap. 14. art. 10. *Brachium* acceperit pro illa parte, quæ inter Cubitum, & extremam manum interjacet, Ulna, & Radio constans, an non dici poterit, quod fuerit hallucinatus? Sane loca Galeni, quibus nititur, obscuriora sunt, quam ut hoc probeat. Aliquando adhuc strictius accipitur pro totius *Brachii* parte, quæ inter duas juncturas Humeri, & Cubiti intercedit, cap. 1. de artic. t. 4. *Brachium* fascitium Chirurgicum delineatum vide apud Paræum Chirurg. lib. 22. cap. 12.

BRACHUNA, idem quod *Acrai*. Vide *Acrai*.

* BRACHYCHRONIUS, Βραχυχρόνιος, idem quod *Brevis*, de morbo dicitur, qui brevi tempore finitur. Gal. in def. med.

BRACHYPNOEA, Βραχυπνοια, frequentius significat *brevem*, & simul ex longis intervallis factam *spirationem*, ex Galen. lib. 3. de diff. resp. cap. 8. Hinc & *Brachypnois*, ὁ βραχυπνοῦς, ἢ βραχυπνοῦς dicitur, Latine *brevispirus*, qui & rarum, & parvum spiritum trahit, cap. 3. in 3. Epid. t. 84. idque malum dependet ab imminente sanguinis perfrigeratione, & flammæ vitalis extinctione. Interdum tamen etiam βραχυπνοῦς saltem de brevem spiritum trahente absque raritate intelligi debet. Hippocr. lib. 2. Epidem. sect. 3. num. 70. & 6. Epidem. sect. 2. t. 19. Vide Foes. Occ. pag. 127.

BRACHYPOTAE, Βραχυπόται, ἢ Βραχυποτοί, dicuntur, qui parum ex longo intervallo bibunt. Gal. 3. in 3. Epidem. t. 74. quamvis hoc nomine venire statuat eos quoque, qui rarius quidem, sed paulo copiosius bibunt, lib. 1. de diff. respir. cap. 12. Vide iterum Foes. d. 1.

BRACHYS, Βραχύς. Vide *Brevis*.

BRACIUM, alii *Brachium*, i. e. *Cuprum*. Rul. Vide *Æs*.

BRACTEA, ἔλασμα, ἔλασμαίς, πέλαιον, idem quod *Lamina*, Solea, e variis metallis parata, diversis usibus medicis, præsertim Chirurgicis destinata: vulgo *ein Blech*. Rul. in Lex.

* BRADYPEPSIA, Βραδυπέψια, est tardior, imbecilla, & imperfecta cibi concoctio, & ita symptoma actionis diminutæ ventriculi non nisi tardius alimenta concoquentis, ex Gal. de diff. sympt. cap. 4. Ægre vero, & plus justo

longiori tempore fit chylicatio vel culpa alimentorum, vel culpa fermenti: Alimentorum vitio accidit, si vel quantitate nimia, vel qualitate vitiosa fermentationi debitæ resistentiâ ingeruntur: Fermenti culpa contingit, quando vel deficit, vel iners est, veluti pinguis, viscidus, aquosus. Franc. Sylv. lib. 1. Pr. Medic. cap. 7. §. 9. seqq. An vero omnem imminutam chylicationem necessario comitetur alimentorum excretio minus, quam decebat, immutata, unde nihil, vel parum nutrimenti, roborisque ab assumptis alimentis accedit ægro, quemadmodum idem descripsit §. 3. merito in dubium vocari potest. Verum hæc disceptatio excedit instituti nostri limites.

BRADYS, Βραδύς. Vide *Tardus*.

* BRANCHUS, Βεράχης, est species catarri fauces, guttur, & asperam arteriam afficientis. Gal. l. 5. de san. tu. c. 8. & l. 3. de sympt. caus. Latin. *Raucedo*, *Raucitas*, vocis asperitas, antiquis *Ravis*, ex Plauti Pænulo A. 3. Sc. 5. & Captiv. prolog. Causam ejus vide in *Catarribus*. *Branchi*, vel *Branche* etiam vocantur tumores glandulosi in faucibus, qui amygdalas duas quasi præ se ferunt, unde difficilis fit excretio, & anxia spiritus attractio. Rul. l. 2. M. M. c. 16.

BRANTA, sive *Bernicla*, est species *Anglicæ Anseris*, & *Scoticæ*, de quo multa fabulati sunt, quod vel ex arboribus nascatur, a caudice, & ramis dependens; vel ex putridis lignis generetur, cujus descriptionem exhibet Aldrov. l. 18. Ornith. c. 23. Caro ejus vulgari Anseris insuavior est, nec a divitibus expetitur.

BRARICIA, i. e. *Vitrum*. Rul.

BRASE, i. e. *Carbones*. Id.

BRASIUM. Vide *Byne*.

BRASSIDELLICA *Ars*, dicitur ab Herba *Brassidella*, vel *Brassatella*, quæ alio nomine vocatur *Ophioglossum*. Lanceola est species curationis vulnerariæ, apud Paracelsum, lib. 2. de vit. long. c. 14. per appositionem dictæ herbæ super vulnus recens. Possunt & alia imponi. v. g. *Perciscaria*, *Telephium*, *Cortex Juglandis arboris*, &c. Libav. Apocal. Herm. P. prior. cap. 22.

* BREGMA, Βρέγμα, Βρέγμα, & Βραχμός, dicitur pars capitis media, & anterior, supra frontem sita, & a lateribus ad tempora usque protensa. Hæc an recte dicatur *Sinciput*, nolumus litem nostram facere. Si placet, legas de hujus vocis obscuræ derivatione C. Hof. lib. 2. Inst. c. 59. §. 2. Linden. Physiol. lib. 2. c. 8. §. 16. Constat *Bregma* duobus ossibus prope modum quadratis, quorum unum dextrum, alterum sinistrum est. Ambo autem parte qui-

dem posteriore lateribus suturæ lambdoidis ; anteriore vero sutura coronali, a lateribus *πορολλήμοσι*, sive futuris *λεπιδοειδέσι*, superiori denique ea sutura terminantur, quæ utrique communis est, & secundum longitudinem capitis recta procedit (quam *επιλαϊάσι* nominant, h. e. *Sagittalem*) Constant, ut reliqua fere omnia cranii ossa, duabus squamis, inter quas valde fistulosa, raraque apparent; nisi quæ temporum ossibus conjunguntur, ubi tenuissima quidem sunt, sed solida, & minime fistulosa. Nec frustra quidem hæc ossa natura machinata est, quod toto vitæ decursu tenuia, & halitiosa cerebri excrementa maxime per Synciput diffuari oportebat. Est enim cerebrum ea cranii parte, quam reliquis copiosius. Sunt qui *πὸ τῆ βρεχέσι*, *humerilare*, madefacere, dictum putent, quod hæc pars capitis humidissima, molliissimaque sit, præsertim infantibus fere membranacea, ut videri possit *βεβρεχθαι*, hoc est *madefacta esse*. Ex quo forte etiam obstetrices partem eam *fontem capitis* appellant. Huic parti, quia Sutura dictæ, Coronalis, & Sagittalis, ibi concurrunt, & transitum facilem concedunt. Embrochæ, sive stillicidia commode adhibentur, sed & in pthificis fonticuli injuri solent. Gorr. Jung. Sculter. Arm. Chir. P. I. Tab. XXVI. fig. 2. seqq. Meminit *Bregmatis*. Hipp. de Cap. vuln. III. 1. & 5. *Bregma* etiam aliquando pro *Begma* scribi, Gr. *Βρηγμα*. Vide supra *Begma*.

BRENTHUS, *Βρένθος*, est species *Anatis*, vel *Mergi*, Bœotis inter delicias habita. Aldrov. l. 19. Ornith. c. 10.

BREPPOS, *τὸ βρέψος*, significat *infantem*. An a *βρέψω*, mutato τ in β, an vero a *φέρβω*, per metathesin, & ρ, derivari debet, Philologi disputent.

BREVIS, *Βρεχὺς*, diversimode prædicatur apud Hippoc. I. aph. 1. de vita nostra; cuius expositionem prolixiorē vide apud Diet. num. 163. Jactantia est, si qui contra illud verissimum dictum artem brevem, & vitam longam pollicentur. 2. de pulsu Galen. de pulsu ad tyr. cap. 2. quamvis fortassis absque aliqua utilitate in Medicina. 3. de morbis, eorumque temporibus qua universalibus, qua particularibus. Dicuntur *βραχυχερόνοι*, hoc est *brevi tempore durantes*, ad oppositionem *ἡ μακροχρονίων*, id est *Chronicorum*. 4. de doctrinæ genere. Hanc breviter cum perspicuitate vix, ac ne vix quidem conjunctam esse, aliquoties urfit Gal. v. g. c. 1. de iis, quæ in Med. f. t. 5. 15. lib. 5. de san. tu. cap. 1. aph. 8. & alibi. *Brevis* quoque est epitheton cujusdam Musculi cubitum extendentis, apud Barthol. l. 4. An. c. 8. p. 572.

BREXANTES, *Βρέξαντες*, epitheton ranarum parvarum viridium, apud Gal. l. 10. de Sim. Fac. ubi vanitatem detexit illius remedii, sanguinis nimirum dictarum ranarum, in prohibenda generatione pilorum: haud dubie vero ita dictæ a sono, & voce illarum, de qua ap. Aristoph. in ranis.

BRITHOS, *τὸ βρεῖθος*, pondus, gravitas, moles dicitur. Hippoc. lib. 1. de morb. mul. X. 11. LXXVII. 10. LXXXVII. 28. in Ep. ad Damaget. 252. a verbo *βρεῖθω*, quod est *pondere gravare*, incumbere, l. 1. de morb. mul. XIII. 12. & l. de flat. XVII. 3.

BROCHOS, *Βρόχος*, significat *laqueum*. Vide *Laqueus*.

BROCHTHUS, *Βρόχθος*, i. e. *Gula*, idem quod *Bronchus*. Lund. Phys. l. 2. c. 6. §. 199. Significat & poculi genus, aut lagenulam, Hip. 2. de morb. LXVII. 6. & LXXII. 5. Coef. in Oec. p. 128.

BROCHUS, *Βρόχος*, dicitur, cui superius labrum prominet, cui vitium est contrarium Mento, cui mentum extat. Aliter descripsit antiquissimus author Franc. Mar. Grapaldus de part. ædium fol. 128. *Brochi* Latine dicuntur, qui sunt ore producto, dentibus prominentibus, Gr. *προσδόντες*. Alias & *Brunçi*. Non confundendi vero cum *Broncis*, aut *Bronchis*, qui gutturis vitio laborant, *Gutturosi* Ulpiano dict. l. qui clav. §. 2. ff. de ædil. ed. quamvis Nonius Gramm. l. 1. 102. aliter descripserit. *Bronci* sunt producto ore, & dentibus prominentibus; quem falsitatis arguit Linden. Ex. XI. §. 40. quem vide.

BRODIUM, est terminus Pharmaceuticus, idem significans quod *Jusculum*, sive liquorem aliquem, in quo alia res, sive medicamentum solidum vel asservatur, vel diluitur: ita dicitur *Brodium* Salis communis, Salsuginis ex olivis, Salis Armoniaci in Theatr. Chym. Vol. I. Tr. de Medic. Chym. p. 607. seqq.

BROMA, *τὸ βρώμα*, *cibum*, *edulium*, esculentum significat, ad differentiam *τῷ πικνωπῆς*, quod potum. Galen. lib. 1. de alim. fac. cap. 1. & cap. 4. de R. V. I. A. t. 89. ubi per *ἐδάσμα* exprimit; in specie vero solidum cibum, qui, uti commolitione indigeret, ita & negotium exhibere calori nostro posset, ingeniose demonstrat Linden. ex XIII. §. 290.

BROMION, *Βρόμιον*, nomen est Emplastri, aut Malagmatis, *Ασπί*, apud P. Æginet. l. 7. c. 19. & Aet. l. 15. Gorr. p. 80.

BROMUS, *Βρόμος*, alii *Βρώμος*, scribunt *Avenam* significat apud Gal. & alios.

* BRONCHIA,

* BRONCHIA, βρόγχια, dicuntur rami aspera arteriæ. Vide *Arteria aspera*.

* BRONCHOCELE, βρογχοκύλη, i.e. *Hernia gutturalis*, *Scyrrus*, χορδών, dicitur tumor magnus, durus, rotundus, in aspera arteria oboriens, sive ad fauces. Gal. l. 2. de C. M. S. G. c. 17. & l. 6. c. 14. Dicitur & *Scrophula*, a scrophis, quibus hic morbus est familiaris. Lang. l. 3. ep. 4. Huc pertinet & *Natta*, vel *Natta*, quæ, ut scribit Guido, est excrescentia magna carnosæ, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem formæ, & magnitudinis, cuiusmodi sunt Melopepon, & Cucurbita. Tales tumores diversa fortiuntur nomina, pro formæ, & membri, in quo est, varietate. Forest. l. 3. Chirurg. Obs. 7. Schol. Dicitur & *Bocium*, vel *Bocium*, Gossium, quamvis hoc vocab. latius extendat ad quasvis excrescentias carneas, etiam verrucas, nodos, condylomata, imprimis ad illas excrescentias, quæ oriuntur in fæminis ex suppressis mensibus; in viris ex hæmorrhoidibus. Paracels. l. 8. de natur. & cura morbi Gallic. c. 1. l. de ulcerib. c. 30. Videtur etiam referri posse ad Abscessus cum folliculo. Siquidem aliquando in *bronchocele* caro hebes, aliquando humor aliquis melli, adipi, pultri, & aquæve similis includitur. Forest. d. l. Causa eadem, quæ aliorum scirrhosorum tumorum in glandulis, & circa glandulas, nimirum Lympha excrementitia viscosior, vel alia congelativa, aut nimium coagulativa vitiositate peccans, ibidemque stagnans. Atque ita veterum pituitam cum melancholia mixtam exponendam esse arbitramur. De curatione *Scyrrumatum* per solum contactum mira narrantur de Regibus Angliæ, & Galliæ. Quod tangere soleant, aut soliti sint, certum est. An vero curatæ fuerint illo contactu, credat, qui volet. Nobis videtur cum Diet. Jatr. n. 724. μή κατά λόγον.

BRONCHOTOMIA, βρογχοτομία, eadem operatio Chirurgica, quæ & Laryngotomia dicitur, de quo vocabulo inferius suo loco.

† BRONCHOTOMIA, quæ Laryngotomia vulgo. Renatus Moreau in Epist. ad Thom. Bartholin. quæ accessit ejusdem lib. de Angina Epidemia.

* BRONCHUS, βρόγχος, βρόγχι, βρογχίη. Vide *Arteria aspera*.

BRONTE, βροντή, Tonitru.

BROTOS, βροτός, i. e. *mortalis*, epitheton hominis est, mortalitatem ejus exprimens. Sumitur ergo pro ipso homine, v. g. aph. 12. Vocabulum alias Poetis magis, quam aliis Scriptoribus usitatum.

BRUCHUS. Vide *Eruca*. *Brachum* vomitu rejectum, in frusto carnis, ad parvæ pilæ ma-

gnitudinem, velut in filiqua reclusum notavit Forest. l. 18. Obs. 19. Schol.

BRUMA, idem quod *Hyems*, præsertim ejus portio circa Solstitium, quando dies est brevissima: a *Brumo*, i. e. Baccho, ita dictum esse, vult Jos. Scaliger: Gr. Βραχμία ἡμέρα.

BRUSMAR, terminus Spagyricus, significans *Argentum*, vel *Lunam*, quemadmodum *Soloma Solem*, vel *Aurum*, in Opere Petri Silento, quod extat in Th. Ch. Vol. IV. p. 986.

BRUMATI *terreum*, i. e. *Vas vitreatum*. Rul. BRUNUS, *Ignis sacer*, *S. Antonii*, idem quod *Erysipelas*. Idem.

BRUTA, est vis quædam influentiæ cælestis, quæ per animalia bruta rationalibus manifestatur, ut in Chelidonia per hirundinem, per ciconiam Clysteris usus. Rul. in Lex.

BRUTIUS, est epitheton Picis, quæ pinguis, & resinosisima. Plin. l. 15. H. N. c. 7. teste Rhod. ad Scrib. n. 210.

BRUTOBON, nomen Unguenti cuiusdam Greci brutum, & barbarum, notante J. H. Velechio ad Marcell. Cuman. Obs. XI. in Sylloge cur. & Obs. Med. Cent. I. p. 40. 42. quamvis non constet, quale sit Unguentum.

BRUTUM, βρογρον, est epitheton animalium ratione carentium, idem significans, quod irrationale. Gal. orat. suavor. ad artic. c. 1. Dicitur & eidem βρογμίματα, 4. de R. V. I. A. t. 1. *Brutorum* Cor vocatur Lapis Philos. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

BRYCHIOS, βρύχιος, dicitur *profundus*, submersus, idem quod υποβρύχιος. Hipp. de venis XXIV. 3.

BRYGMUS, βρυγμός, est *dentium* inter se collisorum *stridor*, ac strepitus. Species quædam motus convulsivi maxillæ inferioris, proveniens ab effluviis nitrosis, acris, & vellicantibus, & ad explosionem spiritus animales in illis musculis, & nervosis partibus iritantibus. Confer ad Villis Pathol. Cereb. P. I. c. 4. p. m. 54. 55. Infantibus, & pueris familiaris, præsertim verminosis. Sæpe etiam comes rigoris febrilis esse solet *stridor dentium*, ex Hipp. l. de nat. mul. XXX. 15. XXXI. 16. l. 2. de morb. XLII. 3. l. 1. de nat. mul. LXXXVI. 16. LXXXIX. 4. l. 3. XLV. 56. Verbum quoque est βρύκη, & βρύχεν, Hip. usitatissimum, quod significat, *dentibus stridere*. Loca, si placeat, vide in Oec. Foef. p. 129.

BRYON, βρύον, alias σπλάγχνον, significat *Muscum* molliorem arborum, præsertim quercuum corticibus adnascentem, quem canos arborum villos Plinius appellat, l. 12. H. N. c. 23. Hipp. ad uteri suffitus adhibuit, l. de nat. mul. XXIX. 169. & 181. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 9. In specie βρύον θαλάσσιον notat *Algam*, sive muscum

scum marinum, quem ad uteros inflammatione laborantes adhibuit Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 4. Hinc etiam adjectivum derivatur *Bryodes*, βρυώδες, quod de vinculo molliusculo, & algæ ritu cedente usurpatur, ulceribus circumdando, & opponitur adeo duro, ut premar. Gal. l. 3. M. M. c. 4.

BRYTIA, βρύτια, dicuntur uvarum partes solidæ, quæ multo expresso superflunt, quemadmodum σέμφυλα, olivarum reliquiæ post olei expressionem. Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 9.

BRYTON, βρύτον, est potionis genus ex hordeo, quod Arist. πῖνον vocavit. Eo qui temulenti fiunt, non in omnem partem, inquit, corrunt ut ceteri, sed retrorsum duntaxat, & supini. Alii dicunt ex obriza fieri; alii vero etiam ex milio. Gorr. in def.

BUBALUS, *Buffelus*, βύβαλος, est animal quadrupes, ex boum ferorum genere, bovi simile, sed majus, altiusque, corpore valde crasso, cute durissima, membris macilentis. Carnes ejus in cibis nec boni saporis, nec commodæ ad nutrimentum. Ex unguibus, & cornibus annuli facti laudantur adversus nervorum spasmos, & contracturas. Vide Aldr. lib. 1. de quadr. Bisulc. cap. 6. De *Bubalo* veterum c. 5.

BUBASTICUM, βυβαστικόν, epitheton ulcers, quod est præhumidum, & pueri maxime in superficie oritur, notante Gorr. p. 77. ex Aetio l. 4. c. 21. Rationem hujus appellationis reddere non licet.

* *BUBO*, βυβών, significat partem, & morbum: *Partem*, quæ alias dicitur Inguen, locus ille ad latera pubis, ubi femur, & coxendix coeunt, Dieter. num. 159. Barthol. lib. 1. Anatom. in procem. Cum vero in illo loco *Glandulæ* plures sitæ sint, & illæ aliquando *Bubonum* nomine venire solent. *Morbum*, si illæ glandulæ tumore afficiuntur vel inflammatorio, vel erysipelaceo, vel scirrholo, *Bubones* κατ' ἔξοχὴν appellantur. De inflammatione benigna, vel maligna erysipelacea loquitur Hip. 4. aph. 55. Causa horum tumorum cum aliarum partium similibus communis, nisi quod glandulæ ad humiditates abundantes qualescunque vitiosas magis sint dispositæ, & opportuna. Galen. lib. 13. M. M. cap. 5. ubi simul *bubonum* vocab. glandularum etiam in collo, capite, & secus aures tumoribus attribuit. *Bubo* dividitur in benignum, & malignum, hicque rursus in Venereum, & Pestilentialem. P. Barberte Chirurg. P. II. lib. 1. c. 11. *Bubo* quoque nomen est avis cujusdam, alias *Noctua* dictæ, cujus descriptionem vide ap. Aldrov. l. 8. Ornith. c. 2. De hac varia descripta sunt remedia. Verum pleraque vana, & inutilia, superstitiosa,

aut superflua rectissime judicat idem d. l. p. m. 518. ed. Bonon.

* *BUBONCELE*, βυβωνικήλη, *Hernia*, seu *ramex inguinalis*, est species tumoris ad inguina mollioris, vel durioris, pro diversitate causæ continentis, quæ vel pars corporis, videl. portio peritonæi plus nimis dilatati, vulnerati, aut rupti, aut omenti, aut intestinorum subsidens esse potest, ita tamen ut in inguine subsistat, nec descendat in scrotum. P. Ægin. l. 3. c. 53. Gal. l. de Tum. p. n. cap. 16. vel collectio, & stagnatio excrementitiæ humiditatis ad glandulas; & ita ejus natura, & generationis modus ex descriptione *Bronchocæles* facile intelligi poterit.

BUBULA, sine adjectione, *Caro*, h. e. caro bovis, apud Scrib. Larg. n. 188. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

BUCCA, ὁ γνάθος, ab Anatomicis ea pars appellatur, quæ utrique malæ subjecta est. Gal. c. 2. de art. t. 3. & inflari potest. Barth. l. 4. An. c. 11. Sumitur etiam pro ipso ore. Prolixiorem descriptionem vide in prælim. Anat. Piccolominei p. 313.

BUCCACRATON, βυβωνάκρατον, dicebatur *buccæa*, vel *buccella* illa panis vino intincta, mane loco jentaculi olim sumpta, de quo vide Lind. Ex. IX. §. 65. Cur vero insalubre dixerit hoc jentaculum, non licet hariolari.

BUCCATUM, id est, *Vitreatum*, Ruland. & Johnf.

† *BUCCÆA*, Lat. Bolus, Renod. Pharm. lib. 5. cap. 13.

BUCCÆA, *Buccella*, βύκκη, ψυμός, Græco-barbare significat frustum aliquod majus, minusve, quod una vice aliquis potest ore comprehendere, & devorare. Paracelsus etiam *Buccellam* appellat excrementam carneam Polypi in naso, qui existimat, esse portionem carnis buccarum aberrantem, & naso sese insnuantem, lib. de Ulcer. c. 20. Verbum quoque *Buccellare* significat *Cibare*, *Frustrillare*. Rul. & Johnf.

BUCCELATON, βυβωνέλατον, est medicamentum in panis formam concinnatum, purgandi vim habens. Latine dici potest *Buccella purgatoria*. Paratur ex Scammonio præparato cum suis corrigentibus, indito in fermentum, in artificos formato, inque clibano cocto, juxta Aet. lib. 3. c. 100. P. Ægin. vero in forma electuarii solidiorum cum melle (vel placenta mellitæ, cum tostionem præceperit) paravit, l. 7. c. 5. ex scammonio tosto, cum feminibus apii, piperis, anisi, fœniculi.

BUCCINA, κύρυξ, *Buccinum*, est species quædam animalium σκελετοδέρμων, quorum totius corporis integumentum testæ, aut lapidi palam

est simile. Gal. 3. de Al. Fac. c. 33. five testaceorum turbinatorum *Purpure* affine, variæ formæ, cujus prolixiorum descriptionem, & differentias, usum quoque in cibis, & medicina reperire licet apud Ul. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 6. & Chiocc. in Mus. Calceol. f. 1, p. 49. Dicitur & *Murex*, quamvis generalius hoc sit vocabulum, *Purpuram* quoque complectens. *Testam buccinorum*, *Purpurarumque* durissimam esse, & ideo usam adhiberi debere, qua ratione vim desiccandi obtineat, scribit Gal. l. 11. de Sim. Fac. §. de *Buccinis*, & *Purpuris*, & l. 1. de C. M. S. G. c. 16. fin.

BUCGINATOR, vocatur Musculus mole sua buccas constituens, rotundus, in Tubicinibus maxime conspicuus, de quo plura apud Barthol. l. 3. An. c. 11. p. m. 533.

BUCULA, dicitur carnosa sub mento pars. Barthol. d. l. p. 532.

BUCELLATIO, vocatur modus sistendi sanguinem imponendo lineamentum super venam, vel arteriam, uti scribit ex Avic. Fallop. de Vuln. partic. c. 10. Tom. II. Op. p. 208.

BUCERAS, *Buceros*, βύκρινος, βυκέρως, dicitur *faenum græcum*, ejusque semen, ap. Hipp. lib. 1. de morb. mul. XXIII. 24. Vocatur & *Telis*, Gr. τῆλις.

† **BUELON**, verriculum, quo utuntur qui calculum extrahunt. Sanct. Barolitanus de Calc. vesic. c. 10.

BUFO, μύθος, est animal ob venositate suam abominabile, deterrimum, & notissimum ad *Ranarum* speciem accedens. Estque vel terrestris, qui notior, vel palustris, minus vulgaris. Ejus usus Medicus internus in pulvere siccato licet hodieque in dubium vocari nec possit, nec debeat, utpote observationibus fide dignis satis superque confirmatus, uti videre est apud Schr. Ph. l. 5. cl. 1. n. 7. & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. cum tamen natura nimium quantum animal hoc abhorreat, annon melius foret, abstinere ab ejus usu interno, præsertim cum aliorum gratiorum medicamentorum copia minime destituamur, prudentiorum judicio relinquo. Quid? quod externus quoque usus ei, cui applicatur, si innotuerit, horrorem & metum incutere haud dubie solet. De singulari amuleto adversus pestem vide Helmont. tr. Tumulus Pestis, tit. Zenexton. Plura apud Fr. Hofm. d. l. *Bufo*. Spagyricis etiam dicitur *Lapis Philosophicus*, a Lagneo Harm. Chym. Theat. Chym. Vol. IV. pag. 727. Quid sit *Bufo grossus de lacte*, tumet ipse aridare ex eodem d. l. pag. 759. *Bufo Philosophorum* vocatur in extractione animæ Mercurii metallorum, quando spiritus est fixatus in sua terra sulphurea, estque venenum pessimum, quia siccitas sua

est sufficiens ad convertendum proprium suum Mercurium metallicum, & naturalem in Sulphur purum, in Appendice Elucidarii Christ. Parisiens. Theat. Chym. Vol. VI. pag. 275.

BUFONITES lapis, *Bufonius lapis*, *Crapaudina*, *Chelonites*. Vide *Batrachites*. Hofm. ad Schr. d. l. p. 646. fabulas, & nugas sapere existimat, quod lapis hic in bufonibus reperitur. De virtute ejus insigni virus omne eliciendi, & inflationes a venenatis bestiis illatas discutiendi, solo saltém contactu, & attritu blando, testatur Aldr. l. 4. de Insect. c. 3. p. m. 469. l. 5. c. 12. p. m. 620.

† **BUGANTIE PERNIONES**. Mercat. lib. 1. cap. 12.

BULEUMA, βύλεμα. Vide *Consilium*.

* **BULIMUS**, βύλιμος, vehemens, frequentior, & nimium aucta fames, est symptoma p. n. aucti appetitus ciborum, etiam cum animi deliquio, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo acidioris orificium ventriculi velli- cantibus, & pungentibus. P. Barbette lib. 4. Prax. c. 1. cum not. Dekeri, Franc. Sylvius l. 1. Pr. c. 2. §. 5. Qui cum Galeno causam in refrigeratione oris ventriculi, & indigentia quærunt, ex l. 1. de causis. sympt. c. 7. operam perdunt. Dicitur & a nonnullis βυλιμία, item βύπινα, magna esuries, *Furcilla*. Vide Linden. Sel. Med. Ex. XIII. §. 58. seqq. Differt ab *Appetentia canina*, quod in hac vomitiones sequantur ex nimia ingluvie; in *Bulimo* non item, sed animi deliquium sit hujus comes, & symptoma proprium, atque inseparabile, uti Lind. d. l. §. 74. testatur.

BULLA, πουβόλαξ, dicitur flatus inclusus humido circum extenso. Ita enim generari scripsit Gal. c. 7. aph. 34. Adde Dieter. n. 708. *Bulle* sunt circumtenso humore spiritui flatuoso, & solet hoc magis accidere, quando humor aliquid tenacitatis habet; tunc *Bulle* quoque magis stabiles, & difficulter solubiles esse solent. Est ergo *Bulla* soboles flatuum, cum superficialia viscositate majori, minorive, per agitationem, & conquassationem obortum. De hujus generatione, & differentis plura legis in notis ad Jossenii Judic. de S. V. S. M. p. 190. seqq. Quid *Bulle* in urinis significent, indicat Hipp. 7. aph. 34. quamvis alii etiam ad alios morbos flatulentos hoc signum extendant, Dieter. n. 708. Paracels. de urin. judic. t. 2. c. 3. *Bulle* dicuntur etiam pustulæ, cum oculis obortæ, tum ex combustione in aliis quoque partibus excitatæ. Gal. lib. 6. & 9. de Sim. Fac.

BULLIMENTA, vocantur ab Augustino Pantheo quando vasa aurea, vel argentea eluuntur,

tur, & exterguntur convenienti quodam liquore, ut fiant nitidiora. Libav. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

BUPREINA. Vide *Bulimus*.

BUPRESTIS, *βύρπρις*, est animal insectum quoddam, cantharidi & specie, & visibus ad simile. Gall. l. 1. de S. Fac. §. h. t. Dicitur a *βῦ*, particula intensiva, vel a *βῦς*, bos, quod animal bobus imprimis exitiosum sit, teste Plin. l. 22. c. 22. quod nominis indicium urget Joh. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 190. quamvis & equis pariter noxium notaverit P. Veget. Art. Vel. l. 3. c. 78. & *πύρπρις*, inflammare, & inflare. Integram *Buprestis* historiam vide apud Ulyss. Aldrov. lib. 4. de insect. cap. 6. Dicitur etiam quibusdam Græcis *βυδάπρις*, a valde mordendo. Venenum ejus acre, nitrosum, imo causticum, & corrosivum est. Quod si quis *buprestem* biberit, antidota tradidit Scribon. Larg. num. 190. & Gal. l. 2. de Antid. c. 7. Nihilominus *Buprestes* ad utilitatem quoque medicam fuisse olim adhibitas, v. g. ad uteros inflandos, & purgandos, testatur Hipp. l. 1. de morb. mul. c. 25. 42. & quidem sine alis, pedibus, & capite, l. de nat. mul. XXIX. 90. Et Dioscor. lib. 2. c. 66. ad carcinomata, lepram, & impetiginem curandas aliis admittas fuisse confirmat.

BUR, terminus Helmontianus, significans succum mineralem, in quem aqua in terra frascens aliquando transit, juxta species per directionem feminum electas, quemadmodum *Loffos* dicitur liquor seminalis, ex aqua frascenscente ad plantarum generationem faciens, tr. Elementa n. 13. *Bur* prima mineralium soboles dicitur, tr. Aqua n. 7.

BURAC, est *omne genus salis*. Alii vero distinguunt, ut *Baurac*, *Denequat*; *Borago*, *Borax*, *Uritat*, *Angar*. Rul.

BURDO, *Burdus*, vocatur *Hinnulus equi*, vel *muli*; cujus posterioris testiculi, & jecur qualem vim habeant medicam, docet Aldrov. l. 1. de quadr. c. 5. fin.

BURINA, i. c. *pix*. Rul.

BURIS, vocatur *Hernia scirrhosa*, ex lapideitate apostematis duri genita. Avic. l. 3. fen. 2. t. 1. c. 3.

* *BURSA testium*. Vide *Scrotum*.

BURSALIS, vocatur Musculus femoris obturator internus, ob similitudinem quandam cum marsupio. Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 520.

BUTEO, *βυτέων*, *τερόρχης*, est species *Accipitris*, cujus descriptionem vide in Aldr. l. 5. Ornith. c. 7. Hujus singularis usus est in cibis, cum carnem obtineat optimam, & teneram, ut & in medicina, quando testiculi cum melle cocti, & oblati laudantur ad arcendam conjuga-

lem infirmitatem, p. 372. ed. Bonon.

BUTIGA, est inflatio totius faciei, quæ & *Gusta rosa*, vel *rubea* vocatur. Rul.

BUTBLER, nomen est hominis, qui lapidem mirabilis efficaciz habuit, de quo integrum tractatum scripsit Helmontius inscriptum *Butler*. Fuit natione Hybernus, homo magna quondam in æstimatione apud Jacobum Angliæ Regem, qui mira præstitisse lapide suo ibid. legitur in curatione morborum gravissimorum citissima, in *Chrysoptæja*, sive auri ex plumbo, & hydrargyro confectioe excellens. Credat, qui voler. Plura de illo, & ejus obitu violento vide apud Fr. Hofmann. in clav. Schroder l. 2. c. 65. pag. 89. seqq. An hujusmodi *Panacea Butleriana*, quæ solo intinctu magnæ olei copiaz vires suas communicet, & multiplicet, & sola etiam inunctione, vel unius, alteriusve guttulæ propinatione tam miros effectus præstet, naturalibus viribus excogitari, & operari possit, ego valde dubito. An proflus vana erit suspicio de præstigijs? Judicium B. Rolfskii de *Butleriana* hac universali medicina legito in Ord. ac Meth. Med. Spec. Comm. l. XIII. c. 5. necnon in Marci Marci Philos. vet. rest. Parr. IV. f. 1. subf. 6. Vide *Panacea*. Descriptio Lapidis *Butleri* occurrit in Morley Collect. Chym. Leid. c. 375.

BUTYRUM, *βούτυρον*, & in masculino *Butyrum*, *βούτυρος*, perinde enim esse docet Gal. l. 10. S. Fac. & l. 7. de C. M. S. L. c. 1. dicitur (1.) ipsa lactis substantia, & pars ejus pinguis, ab ipso multa agitatione, & conquassatione secreta. Etenim *Butyrum* fit ex eo, quod in lacte pinguisimum est. Gal. d. l. de S. F. Unde etiam nonnullis oleum ex lacte appellatur. Paratur copiosissimum e lacte bubulo, (hinc & nominis originem habere ex Joh. Petro Harluno notavit J. Rhod. in Lex. Scrib. t. *Butyrum*) quamvis omnino ex ovillo, & caprillo lacte parari possit, teste Plin. l. 28. c. 6. nec video, cur Gal. d. l. hoc mirum visum fuerit. Quin & ex humano lacte parari posse, norunt lactantes mulierculæ, abundantia ejus gaudentes; quo *Butyro* nihil præstantius contraphthisin esse dixit Fr. Hofm. cl. Schrod. p. 662. *Butyrum* olim Romanis non multum fuisse in usu, vult C. Bartholin. in Advers. l. 53. c. 14. Limitavit vero Rhod. hoc intelligendum esse de florente Republ. Not. ad Scrib. n. 43. quem huc porro referas. Scythas olim ex equino lacte *Butyrum* parasse, testatur Hipp. l. 4. de morb. XXV. 22. seqq. ubi simul modus parandi traditur: locus sane lectu dignus, & jucundus. Jung. Linden. Exer. XVI. §. 10. seqq. multis; quem modum Plin. d. l. paucioribus verbis comprehendit. Quod fiat hyeme calefacto lacte, æstate expresso tantum, in longis vasis crebro jactatu angusto foramine spiritum concipi.

conciipientibus sub ipso ore, res est per senotissima; quemadmodum & ejus vires, & usus internus, & externus omni carent difficultate. Scilicet molliendi facultate præditum est, vimque habet olei. Dioscor. l. 2. c. 81. Singularem vim venenis resistendi oleositate sua, & acrimoniam illorum infringendi valide deprædicat Forest. lib. 30. Obs. 8. in Schol. (2.) A Chymicis hoc vocabulum translatum ad liquores oleosos ex mineralibus paratos; v.g. ex Antimonio, & Mercurio simul destillatis paratur *Butyrum Antimonii* dictum, de quo Rolsink. Chym. lib. 3. sect. 1. art. 4. cap. 12. & alii. Libav. vocat etiam *Butyrum Sublimati*, Syntag. Chym. t. 1. lib. 3. cap. 14. Ita & Magisterium Saturni, sive Plumbi dicitur *Butyrum*, a dulcedine, & consistentia. Rolsink. d. l. lib. 5. sect. 2. cap. 32. Rul. in Lex. *Butyrum Arsenici* ad caneros commendatum a Paracelsis, de cuius tamen periculo vide Libav. Synt. Chym. t. 1. lib. 7. c. 26. *Butyrum scissile* Crollii vide in Chym. & ap. Libav. t. 2. Alch. Pharm. c. 36. Poterius quoque singulare *Butyrum margaritarum* antihecticum finxit, teste eodem Rolsink. d. l. cap. 41. (3.) Pharmacopæi etiam compositionibus usitatoribus Unguentorum Potabilium, Rubri, & Viridis *Butyri* titulum attribuerunt, vulgo *Vote und grüne Butter*, cum basis sit *Butyrum*. Vide Dispensatoria.

BYNE, βύνη, dicitur hordeum maceratum, germinans, ac una cum lingulis tostum, uti recte descripsit Aet. l. 30. c. 29. Vocatur & *Brafsium*, vulgo *Malta*, vel *Maltum*, Germ. *Malb*. Ex hac cocta cum aqua, & lupulo condita fit potus ille notissimus, *Cerevisia*, sive *Bira*. Perspicua magis descriptionem, & declarationem vide apud Th. Vvillis de Ferm. c. 7.

BYRETHRUM. Occurrit hoc vocabulum apud Forest. l. X. Obs. 132. schol. & denotat speciem alicujus sacculi capitalis, vel pileoli medicati, sive cucuphæ ex speciebus cephalicis paratæ. Verum nullam hujus appellationis invenire licet rationem, aut ansam, aut etiam auctoritatem. Neque enim in Græco, aut Latino tale vocab. occurrit. An fortassis Author voluit appellare *Barettum*, a Gallico *Barette*, vel *Berettum* ab Ital. *Berette*, quorum utrumque pileolum, vel capitum significat?

BYRSA, βύρσα, id est *Corium*. Vide infra *Corium*.

BYSAUCHEN, βυσαύχων, dicitur proprie, qui humeros attollens cervicem contrahit. Usurpatur etiam de iis, qui morbosa rigiditate cervicis laborant, & obstipa cervice incedunt, teste Keuch. in notis ad Seren. p. 150.

BYSMA, βύσμα, a βύς, quod significat *oppleo, obturo*, dicitur *obcuramentum*, vel *Episto-*

mium in vasis, quale de doliis oleariis sumtum, & cum fordibus officinæ fullonum, & fructu, sive femine serpentis mistum ligni multo accenso injectum ad suffitum hystericum ordinavit Hipp. l. 2. de morb. mul. VII. 7. Qui vero ibidem *amurcam* infusam, (ceu ad exulcerationes sedis, & genitalium utriusque sexus utilem, teste Diosc. l. 1. c. 134.) per hoc vocab. intelligunt, nulla ratione niti videntur. Huc pertinet & adverb. βύστω, Hipp. non infrequens, significans *acervatim*, cumulate, dense, v.g. de mensibus largiter cum impetu prorumpentibus, l. de nat. mul. VI. 3. & l. de morb. mul. XIV. 5. Eidem quoque vestis probe contexta, densa, & plena dicitur *βύσμα βύστω*, dict. l. II. 3. 6. cui opponitur τὸ μελαγχρόν, raram, laxum, molle.

BYSSUS, βύσσω, est lini genus tenuissimum, & nobilissimum, nascens in India, & Ægypto, ex quo olim pretiosissimæ vestes conficiebantur. Gorr. Unde *Byssinus*, βύσσινος. Qui *Byssum* per colorem purpuræ exponit, eos recte carpit Henr. Steph. in Lex. ex Luc. XVI. Aristoph. Scholiast. *Byssum* exponit per pudendum muliebre. Dicitur & βύσσω.

BYTHOS, βυθός, *profundum, altum*, imum gurgitem significat. Usurpatur ab Hippoc. de fundo ventriculi, ad quem gula cibos transmittit, in Epist. item de profunditate maris ibid. & tropice de *supina ignorantia*, in Præc. VI. 1. & de extrema pernicie rursus in Epistol.

C

CAB, Aurum significare, vult Mart. Rul. in Lex. Ch.

CABALATAR, i. e. *Sal nitrum*. Rul. Dicitur alias *Cabulator*, de quo p. p.

CABEBI, *Cabeb*, i. e. *squamma ferri*. Rul. & Johnf. in Lex.

CABELIAVUS, dicitur Belgis species *Aselli* piscis, vel *Lucii*, de quo plura vide apud J. Ant. Linden. Sel. Med. Ex. XI. §. 81. seqq.

CABULATOR, i. e. *Sal nitrum*. Mich. Toxites, & Johnf. in Lex.

CACABULUM, notat locum ad secessum, & alvum exonerandam. Acon. in Lex. Med. citante Jos. Laur. in Amalth. Onom.

CACABUS, κακάβω, κακάβη, κακάβη, idem quod *olla*, vel *lebes*, aut *sartago*, in qua aliquid coquitur. Meminit illius sapius Scrib. Larg. Jungat. Joh. Rhod. in Lex. Scribon. Sunt *Cacabi* vel fictiles, vel ænei. Rul. & Johnf. describunt, quod sit vas continens choros tres, vulgo *Cine Dafanne* oder *Bessel*.

CACANGELIA, κακαγγελία, idem quod κακορήμοσιση, maledicentia, procacitas. Legitur apud Hippocr. lib. de Arte in princ. quamvis legatur ibid. κακαγγελία. Vid. Foef. Oec. p. 301.

CACAOTETI, sive Lapis Corvinus Indiæ, qui calefactus tonitru edere dicitur, apud Borell. hist. & Observ. Cent. 2. O. 38.

CACATIO, ἀποθήσις, idem quod Aphodos. Vide supra. Cacator, quod scabiosus fiat natibus mediante tostura excrementorum, hoc per magnetismum fieri, persuadere cupit Helmd. de magn. vuln. cur. num. 21. Sed rectius præstigiis annumerari debet. Inter febrium species numeratur quoque Cacateria a Fr. Sylv. Pr. Med. lib. 1. cap. 30. §. 113. 181. juxta suam hypothesein, dependens a bile minus volatili, sed magis acri, & ad notatum succi pancreatici accessum acriori adhuc reddita ipsa intestina mordente, & ad contentorum propulsionem irritante.

CACATORIA FEBRIS, dicitur Sylvio febris quædam intermittens, cum alvi defectione copiosa, & quandoque torminosa, ægros valde affligens, quæ & Dejectoria, aut Cathartica vocari potest. Sylv. l. 1. Pr. M. l. 1. c. 30. §. 39.

CACEDÆRIUM Tartarum, est materia peccans in corpore humano, generata a separationibus facultate segregativa, non succedente mox expulsiva. Rul. & Johnf. in Lex. Ch.

CACHEXIA, καχεξία, dicitur malus corporis habitus, & opponitur τῇ δσξία, hoc est bono corporis habitui, per Habitum, ἔξιν, intelligendo externam, & in sensus, præfertim visum, & tactum, incurrentem corporis καχεξία, sive constitutionem, secundum quam aliquis carnosus, vel gracilis duro, vel molli, denso, vel raro, bene, vel male colorato corpore præditus esse dicitur. Dieter. in Jatr. num. 454. Extenditur etiam a quibusdam ad Maciem, Tabem, vel Atrophiam, monstrante hoc Linden. S. M. Ex. XIII. §. 61. 197. quando scil. intumescencia imprimis crurum jam concurrerit, cujus singulare, & rarum exemplum legi potest apud Rolsink. Ord. ac Meth. Commen. lib. XIV. f. 1. cap. 5. Est alias veræ Cachymia soboles, & plerunque hydropis prodromus, & nutritionis depravationem complectitur. Causa a laud. Rolsink. adducta, Sal scil. resolutum, d. l. l. II. f. 3. cap. 11. est nimis generalis. Definitio Jonstoni in Syntagm. Pr. P. III. l. 5. Tit. 6. c. 2. a. 2. ita potest, ac debet suppleri: Cachexia est universi corporis in tumidam, & male coloratam mollitionem diffusio, proveniens a succi nutritii chylosi diversimoda vitiositate, sanguinis quoque varii generis corruptionem supponente. Jung. Fr.

Sylv. Pr. M. l. f. c. 39. Barbet. Chir. P. III. l. r. c. 14. peculiarem quidem causam, videl. obstructionem vaforum lymphaticorum videtur statuere. Sed & hæc succi nutritii, & sanguinis vitiositatem præsupponit. Cachecticus, καχεκτικός, dicitur, qui cachexia laborat. Galen. de cur. rat. per S. M. c. 19.

CACHIMIA. Vide Cachymia.

CACHLEX, κάχληξ, est lapillus, vel calculus, præfertim qui in aquis, & maris littoribus reperitur, teste Svida, qui etiam speciem aliquam animalculi cujusdam hoc nomine venire dicit. Lapillos illos, qui κάχληξες dicuntur, ignitos, & in sero lactis extincto imbure hoc vi adstrictoria contra dysenteriam utili, testatur Gal. l. 10. de S. F. §. Serum lactis.

CACHRYS, κάχρυς, (Gorraus rectius scribi vult κάχρυς, Chanchrys, κάχχρυς, & κάχρυς significat semen rosismarini, apud Dioscor. l. 3. cap. 87. imo ipsum etiam Rosmarinum, sive Libanotidem, ex Hippoc. de nat. mul. XXIX. 75. Dicitur 2. & germinatio arborum quarundam, videlicet quercus, abietis, piceæ, juglandis, &c. sive verna, sive autumnalis, veluti κόνια, & rudimentum κάχρυς. Theoph. lib. 3. Histor. Plant. cap. 7. 3. significat Hordeum tostum in furno, ut facilius commoli, & in farinam redigi possit. Svida, & Gorr. in def. Meminit hujus vocab. fortassis in hac significatione Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 6. dicens, nihil habere virtutis emollientis, sed digerentis. In hac quoque significatione Hipp. accepit, de nat. mul. XXIX. 69. lib. 2. de morb. LXV. 14. & l. 3. XXX. 13. Vide Foef. in Oecon. pag. 294. De hoc vocabulo etiam legatur Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 70.

CACHIMIA, Cachymia, Kakimia, terminus est Paracelsicus, quo denotatur corpus metallicum imperfectum, vel immatura metalli minera, quod non est salinum, neque metallum, sed pene metallicum, cum primam materiam metallicam habeat, & ex primis tribus metallicis ducat originem. Cachymia dividi possunt in Sulphurea, ut Marchasita, Chiseta, Cobleta: 2. in Mercurialia, ut Arsenicalia, Auripigmientalia, &c. 3. in Salina, ut omnia Talcica. Ger. Dorn. genealog. mineral. c. 20. in Th. Ch. Vol. I. p. 587. Allegoricam, & ænigmaticam Cachymiarum applicationem vide, si placet tempus terere, passim in scriptis Paracelsi, præcipue in Paramiro. Cachymiarum vitam consistere in spiritu Mercuriali tingente; contra mortificari per sublimationem sale, & vitriolo, dixit l. 4. & 5. de vit. rer. natur. Joh. 30. species Cachymiarum hodieque reperiri cognitæ jactat, quas tamen enumerare non vult, fortassis nec potest.

CACIA, *ferrea*, i. e. *Coclear ferreum*. Rul. & Johnf. in Lex.

CACALEXITERIUM, *κακαλεξίτηριον*, idem quod *Alexiterium*, h. e. remedium, quod præsens virus expellit. Utitur Helmont. tr. de peste §. præservatio.

CACOCORI, *κακόχορι*, i. e. *pravo calore præditi* sc. in facie. Differunt ab *αγρόοις*, sive decoloribus. Gal. comm. de R. V. I. A. t. 118. Joh. Martinus prælect. in Hipp. de A. L. & Aq. t. 27. p. m. 46. Jung. Marcell. ad Diosc. l. 3.

CACOGNEMOS, *κακόνυμος*, i. e. *malis suris præditus*; alii per *macilentum* exponunt. Ital. di cattive garate. Jof. Laur. Amalth. Onom.

* **CACOCHYMIA**, *κακοχυμία*, est vitium humorum vitalium, præcipue Massæ sanguineæ, qualitate p. n. efficiens, & proveniens a collectione portionum heterogenearum, & vitiosarum corpori alendo ineptarum, vel unius, vel varii generis. Pro varietate degenerationis ad hujus, vel alius excrementi indolem, quatuor sunt *Cacochymie* species: Biliosa, sive Cholericæ, Pituitosa, sive Phlegmaticæ, Atrabilaria, sive Melancholica, & Serosa, quævis duæ posteriores fortassis conjungi possent. Dividi etiam potest, ac debet in Benignam, & Malignam, quæ posterior & Putrida recte dicitur a Linden. Ex. XVI. §. 242. ejusque fructus est Dysenteria, §. 170. De *Cacochymia* plura vide in Dogm. nostris Part. II. cap. 7. d. 9. In specie a Galeno quoque *κακοχυμία* ad cibum mali succi restricta fuit, lib. de bon. & mal. succi cibus, qui alias dicitur eidem τροφή κακόχυμος, cui opponitur *ἀχχυμία*, ἐ τῆς ἀχχυμῆς.

CACODÆMONUM Magia, i. e. præstigiōsa, *diabolica*, opponitur *Magiæ Naturali*, & veræ, ceu damnata, & ab homine Christiano abominanda. Penotus de med. Chym. in Vol. I. Th. Ch. p. 665.

CACODES, *κακώδης*, significat *meleolens*, & dicitur de Vomitu. Hipp. Coac. t. 556. & l. de superfoet. XIII. 6. Foef. p. 302.

* **CACOETHES**, *κακοηθής*. Vide *Malignus*, & *Cacoethia*, *κακοηθία*. Vide *Malignitas*. In specie *Cacoethe ulcera*, *κακοηθῆ ἕλκη* dicuntur, quæ omnibus rite decenterque factis nihilominus non sanantur, Gal. 4. M. M. 5. scil. propter materiæ affluentis putrescentem acrimoniam.

CACONIE, *κακονία*, vitiose pro *κακονία*, *Caconiae*, de quo postea.

CACOPATHIA, *κακοπάθεια*, i. e. *passio mala*, afflictio. Hipp. de vet. med. XXXIIX. 13.

* **CACOPHONIA**, *κακοφωνία*, dici potest in genere *vitiosa vox*, cujus species sunt, v. g. *ἀφωνία*, *δυσφωνία*, ex Gal. de diff. sympt. c. 3.

CACOPHRASTUS, epitheton Theophr. Para-

celso attributum, ut quidem ipse queritur, a malevolis; quamvis semetipsum quoque ita appellaverit in præfat. ad tr. Paragranum. Sane obscœnum, quo utitur in scriptis, & sordidum dicendi genus, hoc titulo haud indignum illum esse, demonstrare satis superque videtur.

CACOREMA, *κακόρημα*, rectius *κέρμα*. Vide *Corema*.

CACORRHEMOSYNE, *κακορρημοσύνη*. Vide *Cacangelia*.

CACORRHYTHMUS, *κακορρυθμός*, idem quod *ἀρυθμός*. Vide *Arythmus*.

CACOS, *κακός*, *malum* significat. Usitatissimum Hipp. in præfagiendo. Opponitur τῷ ἀγαθῷ, 2. aph. 33. An semper vero idem significet, quod *letale*, merito Gal. dubitavit, & nos cum illo. Jung. Dieter. Jatr. n. 427. Foef. p. 301.

CACOSINON, *Cacosinoteron*, *Cacosinatoron*, *κακόςινον*, *κακόςινότερον*, *κακόςινώτατον*, idem quod *nocens*, *nocentius*, vel *nocentissimum*. Hip. t. de fract. t. 63. Vide Foef. p. 302. & Gorr. pag. 205.

CACOSIS, *κακώσις*, *in la dispositio*, vitium, a verbo *κακῶσαι*, quod significat male habere, male affici. *Κάκωσις τῷ σώματι*, *vitium corporis*, legitur apud Hipp. de inter. aff. Φωνῆ κακώδηαι, voces vitiatæ, 3. Epid. l. 10. & 32.

CACOSITIA, *κακόςιτια*, *fastidium ciborum*, & *κακόςιτος*, *qui fastidit cibos*. Jof. Laur. Amalth. On. p. 128.

* **CACOPHYXIA**, *κακοφυξία*, *vitiosum pulsum* in genere significat. Gal. de diff. symptom. cap. 4.

CACOSTOMACHUS, *κακόςτομαχος*, dicitur de alimentis, quæ vel stomachus respuit, vel eundem offendunt. Opposita sunt *ἡ ἀσβωαχα*, stomacho grata. Gorr. in defin. Jonst. System. P. I. l. i. c. 2. art. 1.

CACOSTOMOS, *κακόςτομος*, i. e. qui mali oris est. Jof. Laur. d. l. Ital. *di mala bocca*.

CACOTHANATAO, *κακοθανάτω*, significat *miseræ mortis pericula subeo*, sive miserabiliter morti me tradeo. Jul. Alex. not. in Gal. l. 3. de L. Aff. cap. 6.

CACOTHYMIA, *κακοθυμία*, *vitium animi* est, improbis, & imperitis commune, in his emendabilius, in illis malignius. Linden. S. M. Ex. II. §. 29.

CACOTROPEEIN, *κακοτροπέειν*, est *maligne*, sive *perverse agere*, moribus esse *perversis*. Hip. lib. i. de morb. mul. LXV. 6. Jung. Foef. pag. 302.

CACOTROPHIA, *κακοτροφία*, in genere *vitiosam nutritionem* significat. Gal. de diff. sympt. cap. 4.

CACUMEN, *ἄκρον*, *Summum*. Vide *Acron*.
CADAVER, *νεκρὸν*, quid proprie significet, etiam pueris in triviis notum est, scil. vel animal, vel hominem vita destitutū, sive mortuum. Ejusmodi *Cadavera* olim ad exercendas operationes Anatomicas adhibita fuisse, testatur Gal. in Libris de Administrat. Anatom. in specie l. 2. princ. *Cadaverum* cruentationem, cujus rationem Helmont. in Spiritus mumiales, vel infitos refert, de magnēt. vuln. cur. num. 113. & quod aquis submersa maneat, non est hujus loci examinare. *Cadaveris* humani cujusdam raram fragilitatem statim post obitum leges in Ephemer. Nat. Cur. Tom. III. Obs. 127. *Cadaverum* condituram antiquam, & hodiernam vide apud Rolsink. de Purgant. f. 1. art. 2. c. 44. & 44. & ex novissimis Morley Collect. Chym. Leid. c. 100. *Cadaveris* humani phtisii correpti manū maculas infantiles ad contactum tollere, asserit Helmont. tr. Demens Idæa n. 46. *Cadaver* humanum esse frigidius glacie, vult idem, tr. Ort. imag. morb. n. 15. Ejus fœtorem stomachum subvertere, testatur tr. Custos errans n. 46. *Cadaveris* humani vermes a femine monstruoso gigni, voluit Parac. l. 2. Paragraph. 3. *Cadaver* quoque appellat in oppositionem Spiritus, vel Tincturæ, de caduco matric. §. 3.

CADMEA, *καδμεία*, a *Cadmo* Agenoris Phœnicum Regis filio, qui Thebas in Bœotia condidit, unde & Arx Thebana *Cadmea* dicitur. Inde obortum proverbium: *Cadmea victoria*, *καδμεία νίκη*, quo usus est Gal. l. 1. de diff. respir. c. 2. in fin. victoria inutilis & victori minime gloriosa.

CADMIA, *καδμεία*, aliis *Climia*, *Chlimia*, duplex dicitur: *Nativa*, quæ iterum gemina: Metallica, quæ Cobaltum, & metalli expers, quæ lapis calaminaris est. *Factitia* varia, Botrytis, Capnitis, Calamitis, Ostracitis, Placitis, in quarum differentias inquirere, cum C. Hofm. Paralip. offic. c. 94. A. supervacuum arbitramur. Vid. Schrod. l. 3. Pharm. c. 19. & Fr. Hofm. in cl. ad ill. loc. Galenus quoque utriusque speciei meminit, nativæ quidem satis obscure l. 9. de S. F. §. Molybdæna, factitiæ vero ibid. §. *Cadmia*. Pluribus etiam descripsit Rul. in Lex. Ch. De hac, & ejus vi venenata legi etiam potest Obs. 78. Tom. II. Ephem. Natur. Curios. Quod, & quomodo æs tingere possit, lege in Vogel. tr. de Lap. Phys. condit. c. 7. Vol. III. Th. Ch.

CADUCUS, simpliciter, & cum adjectione *Morbus*. Vide *Epilepsia*.

CADUS, *κάδος*, est nomen vasis vinarii, & certæ quoque mensuræ, videlicet amphorarum octoginta. Amphora vero libris octo,

vel unciis nonaginta sex æstimatur. Linden. S. M. Ex. X. §. 140. Dicitur & *μερήτης*, Gorr. p. 292.

CÆCILIA. Vide *Cæcilia*.

CÆLATURA, *Cælatura*, fortassis a *κόλλω*, *Cavus*, *γλυφή*, est artificium sculpendi, vel pingendi cælo, scalpris, adamante, aliisque instrumentis ligna, lapides, metalla; de quo artificio legatur Libav. Syntagm. Arc. T. 1. l. 1. c. 23.

CÆMENTATIO, *Cæmentum*, *Cæmentum*, *Cimentum*, & *Cimentatio*, legitur apud Gerard. Dorn. de transm. metall. c. 20. in Th. Chym. Vol. I. p. 548. seqq. Per simplex *e*, & per *æ* legitur in Rul. & Johnf. Lex. Præter vulgarem, & genuinam significationem ad architectos pertinentem, qua denotat lapides sectos, & materiam ad ædificia cæsam, Gr. *χάλξ*, habet in Chymia aliam quoque peculiarem significationem. His enim ita dicitur corrosio sicca, qua corpus aliquod metallicum cum salibus corrodentibus, quæ etiam *Cæmentum* dicuntur, stratificatum calcinatur. Solum aurum, & argentum sustinent *Cæmentationis* violentiam, seu ultimum supplicium, nec mutantur in calcem, sed saltem consumitis reliquis metallis imperfectis admixtis, puriora evadunt, Rolf. in Ch. l. 2. c. 3. Jung. Schr. Ph. l. 3. c. 8. pag. 362. seqq. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. cap. 6. Pharm. Acroam. l. 1. f. 4. c. 6. D. D. Bohn. diff. Phys. Chym. XII. par. 22. *Cæmentationem* speciem calcinationis dixit Parac. l. 7. de resuscit. rer. nat. *Cæmentorum* varias species peculiari libro collegit idem. In genere quoque *Cæmentare* usurpari pro stratificare, h. e. alteras res quasdam ponere, vult Rul. d. l. *Cæmentum* pro luto, quibus vitra, & alembici occluduntur, accepit Helmont. tr. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 47.

CÆO, *καίω*, uro. Vide *Cauma*, *Causis*.

* **CÆROS**, *καρὸς*, occasio est, & opportunitas rei cujuslibet agendæ, quomodo ap. Hip. 1. aph. 1. *καρὸς ὄψης* dicitur, quod Medico maxime considerandum; cujus prudentiæ, & pietatis est officium, in omnes occasiones temporis habere oculum paratum, esse oculatum ad quamvis arripiendam occasionem, præsertim ubi in acie res, atque cito solet momentum occasionis præterire. Unde *καρὸς* dicitur, cui opponitur *ἀκαρὸς ἰατρὸς*, Dieter. Jatr. n. 425. Dicuntur & *morbi tempora* Galeno *καρποὶ*, quorum quatuor numerantur, qua universalis totius morbi, qua particularia singularum periodorum in intermittentibus, de quibus singulis suo loco. A substantivo *καρὸς* descendit *καίωσις*, quod præter suam receptam, & generalem significationem, qua *Opportunum* notat, apud Hipp.

Hipp. in specie periculo mortis *opportunitum*, h. e. lethale significat, v. g. de vulneribus, quæ certissimam, & celerrimam mortem adferunt, de artic. sect. 2. t. 10. Gal. 3. in prorrh. t. 29. & in genere de morbis periculosis, & lethalisibus, Hippoc. l. i. de morb. IV. 1. 9. 10. 11. Phrasin Homericam ex Iliad. 3. v. 48. & 326. ideoque veteribus usurpatum demonstravit Foef. in Oec. p. 300.

CÆSAR, *Cæsareus*, *Cæso*, Gr. ὑψιστομοτοκία, de partu, vel fœtu ex utero matris sive mortuæ, sive vivæ sectione uteri, & abdominis extracto dicitur, de quo legatur integer tract. Franc. Rousseti de partu Cæsareo, & Sennert. Med. Pr. l. 4. P. 2. f. 6. c. 8.

CÆSIUS. Vide *Glaucoma*, *Glaucosis*, *Glaucos*.

CAFA, *Caf*, *Cafur*. Vide *Camphora*. Rul. & Johnf.

CAGARET. Vide *Mena*. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 71.

CAGASTRUM, vocatur a Paracelso semen morbificum non connatum, vel hæreditarium, sed adscititium ex corruptione, ad differentiam *Iliastri*. Suntque morbi *Cagastici*, Pleuritis, Pestis, Febris, &c. tr. Labyrinth. Med. CXI.

CAHOS, pro *Chaos*, de quo infra. Johnf.

CAL, est *Arsenicum Citrinum*. Significat & *Acetum*. Rul. Johnf.

CALAE, *Calaem*, *Calaemum*, est species *Stanni* Indici, quod ignis examini subjectum transmutatur in speciem cerusæ, qualis fit ex plumbo, & stanno nostrate. Libav. Alchym. transmutat. Defens. contra Guibert. in T. III. p. 183. De ejusdem transmutatione in argentum per cæmentationem legatur idem, Syntagm. Arc. Ch. l. 7. c. 10. & 16.

CALAMEDON, καλαμηδόν, epitheton differentia alicujus fracturæ, quæ etiam dicitur εἰς ὄρυχον, quando fit secundum partem aliquam recta, in extremo autem Lunata. Gorræus in Def. quamvis Joh. Siglic. in quad. Disp. de Fract. hanc ab illa distinguat, & fracturam αἰδαμηδόν, hoc est *assulatum*, sive instar ligni fissi factam cum καλαμηδόν coincidere statuatur.

† CALAMI MEDULLA DULCIS, *Cassia*. Hieronym. Mont. pract. P. I. l. 2. c. 8.

CALAMINARIS, *Calamina*. Rul. Johnf. *Cadmia lapidosa*, metalli expers est lapis, qui reperitur in metallorum fodinis, fossilis, subflavus, non admodum durus, luteum, dum accenditur, fumum eructans, cujus usus externus siccans, & adstringens esse solet. A Glaubero naturæ Aluminaris, ab aliis vero Martialis habetur, quælibet acida & humida absorbens, indeque ulceribus curandis valde

proficius. Et ejus Magisterium merito suspectum habetur a Fr. Hofm. in clav. ad Schrod. l. 3. c. 8. quamvis Paracels. crudum quoque intus adhibuerit, l. 2. de Tart. t. 3. c. 3. & tr. 2. de morb. ex Tartaro, c. 2. de externo usu, l. de præparat. 1. Ejus usus etiam est ad faciendum Orichalcum, dum cupro colorem illum aureum tribuit. *Lapidis calaminaris* igniti, & in aquis ophthalmicis extincti in gratiam collyrii meminit Libav. Alchym. Ph. cap. 10.

CALAMITAS, καλαμίτις, pro infelici, & damno eventui sumitur, v. g. de purgantium ἀποτυχίαις. Gal. c. 2. de R. V. l. A. t. 11. Scrib. L. n. 231.

CALAMITIS, καλαμίτις, est differentia *Cadmie fuscissimæ*, dicta ita a figura *calami*, quam a pertica ferrea, cui, dum æs fusum ea agitur, adhærescit, acquirit. Schrod. l. 3. c. 19. Agricola quoque *Calamiten* appellat stirpem lapideam in mari natam, a forma *calami* sic dictam l. 4. fossil. in fin.

CALAMUS, καλαμῶς, præter significationem botanicam, qua *Arundinem*, ejusque varias species denotat, quæ non est hujus loci, tribuitur etiam pennæ, qua scribimus, cujus parandi modum vide apud Gal. l. 9. de admin. Anat. cap. 5. Olim fiebat ex arundine, teste Rhod. ad Scrib. n. 10.

CALANDRA, *Chalandra*, καλανδρα, dicitur volucris ex *Alaudarum* genere, estque alauda maxima, cujus caro inter cibos laudatissimi succi refertur. Aldrov. l. 18. Ornith. c. 13.

CALATIÆ, dicuntur homines lascivi, & impudentes, a *Caleo*, juxta Johnson. in Lexic. l. 2.

CALBEUM. Vide *Galbeum*.

CALCADIS, *Calcadinum*, dicitur *Vitriolum album*, aliis *Sal Alkali*. Rul. & Johnf.

* CALCANEUS, *Calcaneum*, *Calx*, os *Calcis*, Gr. πτέρηξ, maximum, & principalissimum est os pedis, ad firmationem pertinens, quod Astragalo subest. Gal. l. 3. de U. P. c. 7. & lib. de Ossib. c. 24. In hoc os chorda totius corporis maxima, & robustissima, hoc est tendo communis trium musculorum pedis, (quamvis C. Hofm. comm. ad Gal. l. 3. de U. P. n. 151. quatuor musculorum existimat esse tendinem, Plantarem etiam addens) inseritur. Barthol. Anat. l. 4. c. 21.

CALCANTHOS, *Calcanthum*, pro *Chalcanthum*. Rul.

CALCAR, idem quod *Calcaneum*.

CALCARIUS Lapis, est saxum, unde *Calx* paratur. Schrod. l. 3. c. 8. Habetur ineptus ad vitrum, propter Sal acidum. Helmont. de Lith. c. 3. n. 7.

CALCEAMENTUM. Vide *Calceus*.

CALCEDONIUS, vulgo *Cacedonius* (an *Carbedonius* Agricolaë, quem speciem Carbunculi dixit in lib. de metall.) est lapis inter pretiosos infimus, variis coloribus, lucidis, & opacis constans, striatus, purior tamen, & præstantior marmore. Paracels. tr. Cælum Philos. fere sub fin. & l. 4. Philos. c. 6. Ignis per attritionem elicitur, tr. de Podagr. Dicitur etiam de Tartaro, & calculo morbifico, lib. 1. de Tart. t. 1. cap. 2.

CALCENA, *Calceon*, *Calcenonia*, *Calcinoia*, dicitur minera Tartarea morbosa, siue Calx tartarea. Parac. d. l. 2. c. 1.

CALCETUS, idem quod *Calcenonius*, vel *Calceos*. Sanguinem *calcetum* dixit Parac. l. 2. de Tart. t. 3. i. c. sanguinem Tartareis portionibus scatentem.

CALCEUS, *Calceamentum*, ὑπόδημα, ὑποδήμαρον (quorum vocab. expositionem mirum omisisse Foesium, & Gorraum) quid significet, etiam pueris notum est, *Calceorum* tamen commodam formam, & præparationem Medico quoque scitu necessariam esse, pater ex Hippoc. 4. de artic. t. 12. seqq. & Galen. in comm. ad h. l. *Calceamentorum* clavis transfixorum, ὑποδημάτων ἡλεκτριζμένων meminit l. 10. de C. M. S. L. c. 1. De *calceis* veterum vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 161. ubi & minora calceamenta dicuntur *calceoli*. Ibid. duplicis *calcei* mentio fit. *Calceorum Indicorum* virilium, & muliebrium ex cocto corio ad unguem concinnatorum, admirabili artificio affabrefactorum meminit Chioceus Mus. Caleol. sect. VI. cap. 714.

CALCIDICUM, dicitur medicamentum ex Arsenico. Rul. & Johnf.

CALCIFRAGA, epitheton Scolopendrii, apud Scrib. L. n. 150. Adde Rhod. ad h. l. Idem quod *Saxifraga*.

CALCIGRADUS, περροβάτης, dicitur qui calci fortius insulit inter ambulandum, quam anteriori pedis parti. Hippoc. sect. 3. de artic. t. III.

CALCINATIO (annon Græce dici posset τήνησις, uti etiam existimat Rul. in Lex. a verbo transitivo τήνησις, quod a τήνησις, calx) in genere significat speciem transmutationis corporum, siue dissolutionis, ἀλλοτρίωσις, unde Parac. primus gradus transmutationis dicitur f. 7. de natur. rer. id quod olim potissimum de ea transmutatione intelligebatur, quæ per ignem fit. Ita enim descripsit *calcinationem* Theod. ab Hogelande, quod sit rei per ignem pulverisatio, ex privatione suæ humiditatis partes consolidantis. Th. Ch. Vol. I. p. 184. Et ita *Incineratio* maxime huc spectat, Verum post-

modo Chymici alios etiam modos excogitarunt *calcinationis*, vel per Sal, vel per Sulphur, vel per Aquam fortem, vel per Fuliginem Mercurii, vel per Argentum vivum. Parac. l. 5. de nat. rer. Hinc Schrod. l. 1. c. 14. & l. 2. c. 63. ita in ordinem redegit *calcinationem*, distinguens in eam, quæ fit per Ignem, & eam, quæ per Corrosionem. Illa subdividitur in Incinerationem, & Reverberationem, quo & Extinctio rei ignitæ pertinet. Hæc per Corrosionem complectitur Amalgamationem, Precipitationem, Vaporisationem (quæ in specie etiam Philosophica dicitur, v. g. de Cornu Cervi philosophice calcinato, Rhod. ad Scrib. n. 122. quamvis & reliquæ corrosionis species hoc epitheto exornari soleant) Fumigationem, & Cæmentationem. Referri quoque huc debet Illinitio liquoris corrosivi, de quibus omnibus in suis locis. Jung. Rolfink. l. 2. Chymia c. 4. Novissime *Calcinationis* rationem, & differentias perspicue, & accurate proposuit Celebb. D. Bohnius Diss. Chymico-Phys. XII. per totum D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 1. Jung. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 18. p. 223. seqq. *Detonationem* quoque per nitrum, vulgo *derbuffen*, esse nihil aliud, quam philosophicam, siue *Chymicam calcinationem*, serio urget Libav. defens. contra Scheunem. II. Nor. 46. Idem in *calcinatione* non perire vires nativas metallarum, & gemmarum, sed potius illam esse clavem ad interiores latebras, qua seris apertis protrahuntur, suntque actuosæ naturæ, contra Riolanum acriter propugnat Syntagm. Arc. Ch. l. 5. c. 17. Ita nec in *calcinatione* corporis fieri diminutionem, imo potius multiplicationem, voluit Querc. Resp. ad Aubert. Th. Ch. Vol. II. & alibi. Sic & Rob. Boyle in suis experimentis detecta penetrabilitate vitri a ponderabilibus partibus ignis, elici posse putavit consecrarium illud: In *calcinatione* per ignem facta non perdi particulas humiditas, aliasque fugaces metallorum, sed saltem dissolvi, quia ex hujusmodi calcibus rursus iterum fieri poterit Metallum solidum malleabile, d. l. Coroll. 3. Talia per Chymicam *calcinationem* præparata dicuntur *Calcinata*, vel *Calces*. Vide *Calx*. In specie quoque *Calcinatum majus* vocatur omne id, quod arte Spagyrica dulce factum est, quod ex propria sua natura non erat, ut Mercurius dulcis, Saccharum Saturni. *Calcinatum vero minus* dicitur omne id, quod a natura dulce est, & citissime curat, v. g. Saccharum, Manna, Tereb. &c.

CALCOIDEA OSSICULA, vocantur a Fallopio tria Ossicula Tarsi, quæ & *Cuneiformia* dicuntur, teste Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 21. p. 756.

CALCULIERAGUS, λιθοθρυπίτης, epitheton Pulveris, apud Morley Collect. Chym. Leidens. c. 108.

* CALCULUS, *Calculosus morbus*, λιθίωσις, λιθίς, λίθος (λιθίδια in specie dici possent arenulæ illæ ad calculi generationem concurrentes, vel ejus prodromi, vel recrementa, Dieter. in Jatr. n. 503.) *Calculositas* in genere dicitur de omni materia dura, concreta, excrementitia, & toto genere præternaturali, qualem non solum in renibus, & vesica, sed etiam in aliis corporis humani membris, & cavitatibus productam esse, observationes medicorum testantur, quarum Autorum plerisque citavit J. C. Dieter. in Jatr. d. I. & D. Joh. Lechel. in Disp. Inaug. h. tit. quibus addi possunt Observationes variæ in Ephem. Nat. Curios. Tom. I. II. III. &c. In specie, & strictius, quin & frequentius accipitur saltem de *calculo Renum*, & *Vesicæ*. Hujus causas, præsertim Materiam, & Efficientem, passim a Medicis antiquis, & recentioribus exercitam prolixius ventilare, an scilicet spiritus, an principium quoddam lapidificum? an Paracelsi Tartarus, vel Tartarum? an Dulech Helmontii? an pituita Galeni, & ejus sectatorum? an calor nimius, an vero frigus ad ejus concretionem concurrat? non est hujus loci, vel instituti; sed sufficiat hanc saltem definitionem adjecisse: *Calculus* in genere est symptoma excernendi p. n. retenti, videlicet materiæ excrementitiæ duræ, magis, vel minus concretæ, compactæ, & condensatæ, genitæ ex portionibus excrementitiis salinis, nimirum fixis, & terrestribus, intervenientibus quandoque lentis etiam, & viscidis massæ sanguineæ heterogeneæ, & portionibus activis sufficientibus desinitutæ, compagem facile deferentibus, in diversis locis collectis, & subsistentibus, beneficioque caloris successively concretis, coagulatis, & lapidum scitilium, sive testarum instar induratis. Pro hujus descriptionis meliori intellectu confer ad Th. Willis Exerc. de ferment. cap. 2. & 12. & de Urin. cap. 5. Materiam *Calculi* mucaginofam excretam statim ab aere externo in *Calculus* flavum riguisse, legitur in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 70.

CALDARIUM, a *Caldus*, pro *Calidus*, significat ahenum, in quo quid fervescit. Blancardus in Lex. scribit, *Caldarium* denotare Balneum Laconicum.

CALDERIÆ *Balneæ*, fuerunt Thermæ Italiæ prope Ferrariam, ad urinæ difficultatem utiles. Forest. l. 26. Obs. 1. in Schol.

CALDUS, a, um, pro *Calidus*, θερμός, frequenti in usu apud Scribon. Larg. v. g. *Cal-*

das pitisanæ cremor, n. 184. *Calda* farina, n. 179. podagra, n. 158. &c. *Caldum* vinum, n. 179. oleum, n. 198. &c. *Calda* aqua, Rob. Keuch. not. ad Seren. p. 205.

CALEFACIENS, θερμίων, διεγερτικόν, idem quod *Calidus*, θερμός, διεγερτικός, scilicet effective, dicitur de omni materia Medica, quæ vim habet corporis nostri calorem vitalem fovendi, adaugendi, portionesque inflammabiles, & activas multiplicandi, vel actuandi. Estque vel actu ενεργεία, vel potestate talis, δυναμιά. Gal. l. 2. de S. F. c. 3. Jung. Dieter. n. 388. Græce etiam ενδραμίων dicitur Hipp. 5. aph. 19. Consistere hæc efficacia creditur secundum hodierna principia in plurimo motu particularum subtilium, spirituosorum salinarum, & auræ ætheræ, sive materiæ subtilis, quæ occurrentes aliis corporibus iis majorem motum conciliare queunt, Jac. le Mort. Pharm. Medic. Phys. c. 8. p. 30.

CALEFACTVM, Vide *Calescens*.

CALENTVRE, nomen morbi cujusdam peregrini, quo navigantes versus Indiam Occidentalem infestantur, dum Tropicum appropinquant, & consistit in depravata imaginatione, cum pulsu debili, æquali, lento, absque febre, & calore excedente, de quo legatur Bonettus Med. Sept. l. 1. f. 6. c. 2. p. 82. item Acta Philos. Oldenburg. Ann. 1668. M. Junio ex Observ. D. Stubbes.

CALENVUM, epitheton vini alicujus, apud Athenæum l. 1. c. 21. ejus quidem origo obscura valde est, & an idem cum *Caveno*, vel *Caræno*, teste Linden. Sel. Med. Exerc. X. §. 24.

* CALESCERE, & *Calesfactum* esse, θερμωδου, ή το θερμώδου, *Calescens*, & *Calesfactum*, το διεγερτικόν, ή το ενεργητικόν, quomodo differant, monstravit Gal. exemplo ferventis aquæ in frigidum lebetem infusæ, & ferventis lebetis frigidam aquam excipientis. Illic aqua calesfacta est, & lebes calescit, juxta typum febrium puridarum. Hic lebes calesfactus est, & aqua calescit, ad morem febrium hæcticarum, l. 1. de diff. febr. c. 1. In eo autem conveniunt *Calescens*, & *Calesfactum*, quod utrumque consistat in receptione portionum ignearum, & inflammabilium, a quibus subjectum illud, quod recipit, temperiem illam calidam in minori, majorive excessu acquirit, & obtinet.

CALIDARIUM, vocatur Celfo pars Balnei Veterum, quod Græci πυρμαίριον, aut επόκασον vocarunt. Vide infra *Hypocaustum*. Confer ad Cels. lib. 1. cap. 4. & adde Guil. Pantini notas ad h. l.

* CALIDVM, *Calor*, θερμόν, θερμότης, passim ab Authoribus antiquis, & recentioribus, Philo-

Philosophis, & Medicis: illis quidem vel Peripateticis, vel Democriteis, Cartesianis, & Gassendicis: his vero vel Hippocraticis, vel Paracelsicis, aut Spagyricis diversimode accipitur, & exponitur, quorum omnium opiniones colligere, excederet Lexici nostri scopum. Libet saltem potiores significationes brevissimis, quantum fieri potest, describere. *Calidum*, & *Calor* autem accipitur dupliciter, substantialiter, sive qualitative. Gal. comm. 1. aph. 14. In illa dicitur de *Calido nativo*, quod Hipp. d. aph. $\theta\epsilon\mu\acute{o}\nu \mu\epsilon\phi\upsilon\tau\omicron\nu$ dixit, & 6. Ep. f. 5. r. 9. $\psi\upsilon\chi\lambda\acute{o}\nu$, animam hominis. Hodieque dicitur *Flamma*, *Spiritus*, *Aura*, *Calor vitalis*, *Anima Medica*, *Archeus* particularis hominis. Estque proximus animæ incorporeæ humanæ focus, vehiculum, & instrumentum, quo mediante anima fit, & recte dicitur Actus corporis organici, omnium coëtionum, & actionum in corpore opifex. Gignitur ($\phi\upsilon\epsilon\tau\alpha\iota$) a portionibus sulphureis exaltatis, & spirituosis, uno verbo, activis, & vegetativis, primum una cum semine parentum in generatione communicatis, postea in sanguine continua homogeneam particularum, & ex assumtis rite chylificatis, & sanguificatis, beneficio fermentationis elicitarum elaboratione, successione, & assimilatione continuatis, una cum sanguine perpetuo usque ad extremum vitæ terminum per totum corpus, & ad omnes ejus partes diffluens, & influens. Hinc patet, quid sit sentiendum de distinctione illa inter *Calidum Insitum*, & *Influens*. Nimirum ratione primæ saltem originis in generatione dici poterit Insitum, quia communi conceptus massæ inseritur; mox vero, dum formatur fœtus, & formatus est, fit influens. Ut ita non differant realiter, sed duntaxat considerandi modo. An porro in omnibus Animalibus hoc *Calidum* substantiale sit reapse diversum ab Anima ipsa, non est hujus loci ventilare, sed pertinet ad Physicam. In homine hoc videtur verosimile, quod *Calidum nativum* materialiter consideratum, quatenus consistit in portionibus sanguinis sulphureis, volatilibus, & spirituosis, sive igneis, & aëreis, sit elementaris naturæ. Formaliter vero, sive ratione sui principii substantialis specfici, quo contradistinguitur ab aliis animalibus, quod in homine indubitanter immateriale est, Animæ videlicet humanæ, consideratum, est Supraelementaris naturæ, & $\theta\epsilon\acute{o}\nu \tau\iota$. Accidentaler, sive Qualitative iterum dupliciter accipitur, vel ut Efficiens, vel ut Effectus. De illa significatione vide p. a. *Calefaciens*, cui addi poterit distinctio inter *Calefaciens*, & *Calidum* secundum, & præter naturam. Illud pertinet ad Causas sanitatis internas, & ex-

ternas: Hoc ad causas morborum: *Calidum* ut effectus idem est, quod *calefscens*, & *calefactum*, de quibus etiam p. a. dictum. Et hoc etiam cum in statu secundum, tum præter naturam occurrit. Illuc pertinent Temperamenta *Calida*, Simplex, & Composita; huc morbi omnes *Calidi* simplices, & compositi, sive intemperies *calida*, item *calida*, & humida a plethora p. n. *calida*, & sicca a bilioso sanguine dependentes. De utraque significatione *calidi*, ut Efficiens, & ut Effectus porro hæc quoque notanda distinctio, quod aliud sit per se, aliud per accidens. Per se *calidum* efficiens dicitur, quod propriis, insitisque viribus proxime, nulliusque interventu id præstat: ita Vinum, & Aromata per se calefaciunt. Per accidens vero *calidum* efficiens est, quod non propriis viribus, sed alterius interventu operatur: v. g. quando aer frigidus constipando spiracula cutis, fervidos halitus foras prorupturos intro repellens in causa est, ut sanguis febrili effervescentia turgescat. *Calidum* vero, ut effectus per se, & per accidens, dicitur, quod a causa *calida* vel per se, vel per accidens producit. Vide Charleton. Exerc. Pathol. 4. §. 10. Ad *Accidentalem calorem* quoque referendus *calor artificialis*, qui ad artificis nutum accendi, dirigi, & administrari potest; cujus usus in Medicina amplissimus, v. g. in Diætetica, Pharmaceutica, Chymica, & in Chirurgicis operationibus quibusdam. Estque duplex, *alius* simplex, *alius* mistus. Simplex est, qui uni duntaxat operationi, sive illa sit digestionis, sive separationis, inservit. *Calor naturalis* est, quando radii Solares vel per se materiam sibi applicatam excoquant, vel in speculo concavo collecti rei applicantur. Hujus ignis usus est apud Artifices. Possunt enim hoc dissolvere, & calcinare. Imo nonnullis illum in Lapidis Philosophici præparationem adhibendum esse autumant; quam opinionem suis Authoribus relinquentes, eum tamen non negligendum esse censemus. *Calor cinerum* est, quando partes fixiores per cineres eliciuntur. Hic medius est inter Balnei, & Arenæ *calorem*. Proinde illius ope non modo subtiliores, & ad naturam aequitatis simplicis approximantes substantiæ propelluntur, sed etiam colores, & fixiores partes eliciuntur. *Calor fimi* est, quando vase in fimo posito, materiamque continente, digestio fit. Hic *Calor* multi usus est apud artifices in infundendis, digerendis, & putrefaciendis rebus. Adhibetur interdum fimus equinus, in quo vas sepelitur. Aliquando vas ligneum sæno, vel stramine impletum, cui vapore fervente aqua applicatur, fimi in locum adhibetur. *Calor digerens* est, quo materia dissolvenda digeritur,

Id quod aut Athanore, aut Fimo perficitur. *Calor fortis* est, quando igne interiori, & auctiori res separantur. Estque impeditus, aut liber. *Calor impeditus* est, quando ignis materia, vel vase, ne illud proxime tangat, aut alio vase impeditur. Estque arenæ, vel scobis. *Calor arenæ* medius est inter cinerem, & scobis ferri, estque quando vas materiam continens in catino arenario arena circumdatum substantiam fixiorem, quam cineres propellere nequibant, protrudit. Ubi advertendum est, arenam subtilem non adeo violentum calorem præbere, quam grossam. *Calor scobis*, aut *scoria ferri* superiore intensior, & aperto vicinior est, quando ex scobe, vel scoria ferri res propelluntur. *Calor libes* est, qui proxime materiam, aut vas materiam continens tangit. Hoc calore proliciuntur, quæ contumacius liquorem emittunt, sive id fiat ob siccitatem, & paucitatem, sive quod ob viscositatem, & homogeneitatem ille terreis partibus pertinacius adhæreat. Taceo, quod calcinationi, fusioni, & aliis operationibus inserviat. Estque *carbonum*, vel *flammarum calor*, quando calor prunarum flagrantium materiam, vel vas proxime tangit. Hujus usus est in infusionibus, cæmentationibus, probationibus, calcinationibus, & dissolutionibus. *Calor flammæ* est, quando adhibito conveniente alimento, flammæ materiam attingunt. Hic calor vocatur Ignis vivus, quo reverberantur, & calcinantur omnium metallorum corpora, nec non spiritus tandem propelluntur. *Calor vesica levis* est, quo ex materia vesicæ impositæ, applicato alembico, substantia humida prolicetur. Hæc ex Rul. & Johs. Lex. De caloris varietatibus in Chymia plura quære, si libet, in Th. Ch. v. g. Volum. I. p. 179. 702. In specie in Opere Lapidis Philos. Vol. IV. p. 66. 404. 726. seqq. Vol. V. p. 489. & alibi.

CALIENDRA, vocantur congeries artificiosæ capillorum, quibus caput hodieque tegi solet, ne frigore externo tam facile id lædatur. Gallice *les perruques* vocant, quem terminum & Germani retinent. Latino vero *caliendra* usus est Dolæus Encyclopæd. l. i. c. 14. §. 12. p. 219.

CALIETA, *Caliete*, Paracelso dicuntur funguli flavi in fruticibus juniperorum occurrentes, l. de Isteric. c. 2. Rul. & Johs. in Lex.

CALIGO. Vide *Achlys*, item *Amavrosia*.

CALIX, ἡ κλίξ, est species vasis, ex quo potus hauriri solet. Varro l. 5. de Ling. Latin. existimat, *calicem* dictum, quod calidum eo veteres biberent, notante Thod. ad Scrib. L. n. 122. De *calicum* incrustatione videatur idem p. 137. **Parantur vero calices** ex varia materia, ligno,

argilla, metallo, &c. In specie *calicum* cereorum, κελίκων κερήων meminit Gal. com. 4. de R. V. I. A. t. 5. *Calices* multos, magnosque exicare, etiam suo tempore frequens fuisse, conqueritur idem l. i. M. M. c. i. *Calices* etiam dicuntur oculi, sive gemmæ florum prodromi: ut oculi populi arboris; vel *calix* est folliculus, quo flos primum, mox seminis sætus clauditur. Schrod. l. 1. Pharm. c. 2. Huc pertinet Gr. κελύξ apud Gorr. in def.

CALLÆON, καλλίων, *barba gallinacei*. Vide *Palear*.

CALLARIAS, καλλάριας, est genus piscis marini, sed quale, adhuc fere incertum. Aldr. l. 3. de pisc. c. 2. putat, esse *Afellum* minorem, Belgarum *Schelfisch*, cui consentit hæsitanter Rond. l. 9. de pisc. c. 15. *Mustelam vulgarem* appellans. Uterque etiam ab Oppiano in Halieut. *Clariam* contracte appellari credidit. Verum hanc opinionem utranque ceu erroneam reiicit I. A. Lind. Ex. XI. §. 28. seqq. statuens, *callariam* esse piscem maris Euboici ad vada occurrentem, quod ibi plurimum nutrimenti reperiat; minime vero e genere *Afellorum* esse.

CALLENA, species est *salis petreæ*. Paracels. Schol. in lib. de gradibus, Ruland. & Johs. in Lex.

CALLIBLEPHARON, καλλιβλέφαρον, dicitur medicamentum palpebris exornandis accommodum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 6. Cum vero pluribus modis palpebræ deformari possint, patet, non unum esse genus καλλιβλέφαρον. potissimum vero pollutent virtute mediocriter desiccante, & abusive humiditates vitiosas. Unde & facultas hæc καλλιβλέφαρον δυνάμεις dicitur, Gal. l. 7. de S. F. §. Fuligo. Tali virtute quoque pollet Sal Armeniacum, l. 9. Vid. Gorr. in def. p. 206.

† **CALICHAPA**, vera Spina alba. Rondel. Meth. Cur. l. 2. c. 23. p. 473.

* **CALLICREAS**, καλλικρέας. Vide *Pancreas*.

CALLIONYMUS, καλλιόνυμος, καλλιχθυσ, est nomen piscis marini, qui etiam *Uranoscopus*, ὕρανοσκοπος dicitur, ab oculis supra caput a natura collocatis, quibus recta cælum intuetur; ob quam prærogativam etiam nomen *callionymi* accepit, non ob formæ pulchritudinem, quæ ipsi nulla est, cum potius aspectu sit ingratus, ac deformis. Habet præ aliis piscibus fel copiosius, quod commendatur in Collyriis ad oculos, & aurium affectus, a Gal. l. 10. de S. F. §. Chole l. 3. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. c. 4. Vide de hoc pisce Arist. l. 2. H. A. c. 15. Rond. l. 10. de pisc. c. 23. Aler. l. 2. de pisc. c. 51. qui etiam nomen hoc alii pisci Romano, *Fiatola* dicto, tribui dicit, d. l. c. 24. Rob. Keuchen. ad Seren. in proleg. p. 93. Hippocrates quoque ejusdem

aliquoties meminit, inter siccissimos referens, l. 2. de diarr. XIX. 4. & propterea agris concedit. v. g. Levophlegmaticis, l. de Int. affect. XXIII. 22. in splenico morbo, XXXIII. 39. in morbis crassis, n. LII. 26. Foef. p. 302.

CALLONE, καλλονή, dicitur Hipp. vitæ decor, honestas, & ornamentum, l. de dec. habit. l. 8. Foef. d. l.

CALLOPISMUS, καλλοπισμός, ornatum aliquem externum significat visui gratum. Hipp. de Medico III. 2. IV. 11.

CALLOS, κάλλος. Vide Pulchritudo.

CALLOSITAS, callus, τήλωσις, τήλωμα, τήλω, πῦρον, in genere dicitur de omni duritie cutanea, carnea, & ossea, qua naturali, qua præternaturali. Frequentius tamen de callo circa oras fracturæ genitæ, de cujus generationis modo vide Gal. com. 1. de fract. 1. 31. & H. F. ab Aquapend. l. 4. Pentat. c. 6. **Calli**, πῶροι, quæque dicuntur nodi illi in morbis articularibus, de quorum generationis modo videatur Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. & l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Specialiter vero **callositas**, & **callus** dicitur, Gr. τήλωσις, & τήλωσις, durities palpebrarum in oculis. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Scrib. Larg. n. 36. seqq. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 3. proveniens a succo acido Tartareo, sive coagulativo. De **calli** in fistulis generatione legatur H. F. ab Aquapend. l. 3. Pentateuch. c. 11. **Calli** in matrice meminit Forestus, l. 28. Obs. 45. Schol. De **callo** in plantis, digitisque manuum, & pedum, quo & **clavus** pertinet, Gr. ἄλλος, videatur idem l. 4. Chirurg. Obs. 12. Schol. Gal. vocavit **callosas excrescentias**, l. 3. de C. M. P. G. c. 9. Paracelsus vero in Chirurg. tr. de ulcer. c. 59. & 60. aliter plane accipit, **callum** dicens apostema, vel ulcus, quod oritur a succo nutritio acriori, & arsenicali pruritu vehementem excitante. Interdum etiam malignitatem luis Gallicæ subesse testatur idem l. 7. de Gallic. pustulis, &c. c. 5. Tandem singularis in statu corporis naturali occurrit **calli**, vel **callositatis** significatio, dum portio quadam in cerebro, ejusque parte interiori, medulla dicta, dicitur **corpus callosum**, quia substantia est aliquantum durior instar **calli**, τολώσις πῶρος. Gal. l. 9. Anat. admin. c. 3. ubi duabus extuberantibus anterioribus ventriculi, vel sinus cerebri incumbere videntur. Th. Barthol. l. 3. Anat. c. 6. Th. Willis Anat. Cereb. c. 10. n. 3. Malpigh. de Cer.

CALONIA, καλονία, est epitheton Myrrhæ, ap. Hipp. de nat. mul. VI. 11.

Calopodium, καλοπόδιον, forma illa lignea, qua utuntur, varia, ad conficiendos calceos futores. Gal. proverbialiter usus in egregia sententia l. 5. de San. t. c. 11. Sicut impossibi-

bile est futoribus unico uti **calopodio** ad omnes homines: ita & Medicis unica vitæ, vel victus specie conducente.

* **Calor**. Vide **Calidum**.

CALOS, κάλος, κάλος. Vide **Bonus**.

* **CALVA**, **Calvaria**, κρῆνος, Latine **cranium**, dicitur Os capitis, c. 1. de ossib. quod quasi κρῆνος, sive galea cerebrum contineat, Gal. 8. de U. P. 8. pars capitis ossea, & capillata exterius, cujus partes externæ sunt Sinciput, Occiput, Vertex, Tempora, quas investiant pili cum communibus corporis integumentis. Constituitur **calvaria** in adultis octo ossibus, uno frontis, duobus sincipitis, uno occipitis, duobus temporum, & duobus communibus cum maxilla superiore, nempe cuneiformi, & spongioso. Th. Barthol. Anat. l. 2. præc. 1. & l. 4. c. 4. Crassitudo illi magna est, ut validum sit, non tamen solida, sed cavernosa, transmittendis excrementis idonea.

* **CALVATA**, φαλλκρά, appellat Hipp. Feramenta, quæ rotunditatem quandam levem habent in extremis partibus, & cujusmodi sunt specillorum capitula, & quæ **Nucleata**, πύραυλοι, appellantur, & **Spatulæ**, σπατουλάια. **Oblonga** vero his contraria nuncupant, σφραγίται, quorum extrema minime sunt rotunda, sed mucronata, ad suffusionem, & cataractam punctione tollendam accommodata instrumenta quodammodo similia. Gal. comm. 1. de art. 1. 43.

* **CALVITIES**, **calvitium**, φαλέρωσις, φαλέρωμα, μαδάρωσις, μαδάρις, μαδάρις, est defectus capillorum, potissimum in sincipite. Differte quidem dicit Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. ab **Alopecia**, **Areæ**, **Ophiasis**, & **Tinea**, quod hæc species ab humoris nutritii vitio proveniant; **Calvities** vero propter humoris defectum. Eujmverò an hæc differentia semper observetur, merito dubitandum. Causas **calvities** enumerat Barthol. Anat. l. 3. c. 1. & in specie nimiam Venærem, ex Aristotele Lang. l. 2. Epid. 7. **Calvi** dicuntur φαλλκροί, Hipp. 6. aph. 34. Dividi possunt in natura, & ex morbo tales. Fr. Valles. de sacr. Philos. c. 9. Jung. Dieter. n. 883. seqq. Foef. Oec. p. 650.

CALUMENON, καλέμνον, καλέμνον, hoc est **calum**, vel nominatum, aut, quod appellatur, & καλέμνον, vocari, Hipp. adicere solitus est, interdum quidem, si appellatio Græcis omnibus nullo pacto usitata fuit, interdum vero, si abrogata, & interdum, si artificiosum quiddam demonstrat. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 24.

CALUMNIA, ἐπάρρη, λοιδορία, contumelia. Has quomodo perferre homo debeat, egregie docet Gal. de dignof. & cur. animi morb.

cap. 3. Σοὶ ταυτὸν ἴατρο φιλοσόφῳ κἀκέρῳ ἔσῃ
 περὶ σοφίαν . Hoc sit sapientia studium , æquo
 animo ferre calumnias .

* CALX , ἢ πῶς , Gorrao etiam κοιλία , να-
 ρίης gaudet significationibus . 1. Communiter
 denotat materiam illam candidam , interdum
 & alius coloris , quæ paratur ex lapide calca-
 rio , vi ignis in furno , vel clibano cremato ,
 cæmentariis opificibus notissima . Similis quo-
 que fit ex ossibus piscium magnorum , ut & ex
 testis buccinorum , & ostrearum crematis ,
 teste Dioscorid. l. 5. c. 133. Vocatur hæc po-
 sterior *Calx peregrinorum* , Theoph. Par. Man-
 nual. l. item *Calx manica alba* . Rul. & Johnf.
 in Lex. Est vero duplex , *calx viva* , πῶς
 ἄσβεστος , & simpliciter ἄσβεστος , cui post u-
 sionem nulla affusa est aqua , & *extincta* ,
 ἄσβεστος , vel ἄσβεσμένη , quæ affusa aqua veluti
 in pulmentum abit . Illius vis est ignea , mordens ,
 escharotica ; imo ejus ignis abditus , aliquando
 actualem ignem videtur superare . Oleo facilli-
 me permiscetur ; aquam vero odit . Hujus vis
 per aquam est fere extincta , quamvis crustam
 nihilominus efficiat . Galen. l. 9. de S. Fac. §. πῶς .
 Circa usum medicum occurrit apud eundem duplex , *Calx lota* , & *illota* ,
 πεπλυμένη , ἢ ἄπλυτος , l. 3. de C. M. S. G. c. 2.
 Illa introducta fuit ad sal lixiviosum , quo
 abundare creditur , eluendum . Imo Sal duplex
 inesse , lixiviale , & acidum , docet Helmont.
 de Febr. c. 9. num. 25. Verum Fr. Hofmann.
 in clav. Schroder. l. 3. c. 8. negat , & propterea
 ceu ineptam , & supervacaneam illam lotionem
 rejicit , quod Chymicis ventilandum relinquimus .
 2. In Chymica significatione *calx*
 dicitur pulvis quilibet , per ablationem superflua
 humiditatis in partes tenuissimas , & veluti
 impalpabiles comminutus . Rul. & Johnf. in
 Lex. & ita idem est , quod *calcinatum* , de
 quo supra vid. *calcinatio* . Huc pertinent *calces*
 omnis generis Metallorum , & Mineralium ,
 de quibus legatur Libav. Syntag. Arc. Ch. l. 5.
 & Alchym. Pharm. c. 9. & ex novissimis
 D. D. Wedel. Ph. I. A. F. R. J. 2. f. 1. c. 9. Specialiter
calx viva Philosophorum vocatur , quæ ex argento vivo
 paratur , d. l. Synt. c. 12. Vocatur & *Minera Alchemica* ,
 de qua in Lulii clav. c. 2. seqq. Th. Chym. Vol. III. pag. 297.
 seqq. *Calx Saturni* dicitur Cerussa cum aceto
 destillato rectificato calcinata , aut in Sole , M.
 Joh. Isaac Oper. miner. c. 42. d. l. p. 347. Huc
 quoque referri debent alia appellationes , v. g.
calx permanens , i. e. incremabilis materia .
Calx lignorum , quæ est cinis eorum , quæ in vitrum
 aut aliam materiam converti nequit ,
 Ruland. 3. *Calx* quoque Paracelso dicitur ex-
 crementum urinæ , quia spiritum calcis habet ,

& distinguitur ab *Anada* , de quo supra vide
 l. i. de Tart. tr. 3. c. 2. *Calces terræ* eidem
 quoque sunt Terræ bolares , vel argillaceæ ,
 ut Creta , d. l. Tr. c. 5. c. 2. not. 4. Mate-
 ria in articulis Podagricorum concreta *calx*
 vocatur a Paracelso , & aliis . 5. Denique *calx*
 in masculi genere idem est , quod *calcaneus* ,
 πῆξον , de quo paulo superius . Hinc & totius
 pedis posterior pars *calx* dicitur , Galen. In-
 troduc. c. 10. .

CALYPTER , κλυπτήρ , dicitur *operculum* , &
 in specie carneum , quod hæmorrhoides te-
 git . Hippoc. l. de hæmorrhoid. III. 13. Foes.
 pag. 303. .

† CALZEOARIA , Viola arborefcens , ab in-
 ventore Calceol. .

CAMARA , καμάρα , in genere *cameram* , for-
 nicem , aut testudinem significat . Lind. Sel. M. Ex. V. §. 10. Unde & cerebri pars con-
 vexa per cavitatem cranii καμάρα , ἢ ψα-
 λιδοφθῆς , fornicata dici potest . Gal. l. 8. de
 U. P. c. 11. Vid. Hofm. comm. ad h. l. In
 specie vero *camera* , vel καμάρα dicitur locus
 ad auriculæ cavum cameratus , sive aditus ad
 foramen , cujus pars superior ἄσκατος , *Astac-*
cus , & quod subest *Arcola* , πρόσπον , vocatur .
 Lind. Phys. Med. l. 2. c. 11. a. 1. §. 4. .

* CAMAROSIS , *camarota* , καμάρωσις , καμά-
 ρωμα , præter architectonicam significationem ,
 qua *concamerationem* denotat , apud Medicos
 ita dicitur ossis fractura , cum ex alterutra
 refractum parte similem *cameræ* figuram acce-
 perit . Gal. def. Med. unde recentiorum nonnul-
 li vehementissimas fracturas vocant *camaroma-*
tata , quæ partem intermedium exaltatum habent .
 Εγγυσιώματα vero dicuntur , quæ in medio
 sui membranæ innituntur . Gal. l. 6. M. M. c. 6.
 Juxta P. Aeginetam l. 6. c. 90. fractura cranii
 in specie , seu calvaria ita dicitur , in qua
 os fractum cameræ modo utrinque extollitur .
 Gorr. in def. pag. 206. Recentiores Latine *camer-*
ationem vocarunt , describentes , quod sit
 species fracturæ cranii , sive divisio hujus , in
 qua pars affecta cameræ modo exaltata relin-
 quitur , ac intro a sanis fracturæ partibus os-
 sa magis recedunt , membranisque cerebri in-
 nituntur , quas contactu suo premunt , uti
 descripta legitur in Observ. Medico-chirurgicis
 Latine redditis Jobi a Meckeren Chirurgi
 Amstelodamensis c. 1. p. 12. .

CAMATOS , καμάτος . Vide *Labor* .

CAMBAR , est terminus Spagyricus , cujus
 descriptionem , & explicationem non minus
 obscuram vide in Turb. Philos. ferm. 44. &
 50. Ridiculam derivationem a *canna* , i. e.
ignis , & *bar filius* , in Anonym. Ch. l. 2. in
 Th. Ch. Vol. V. p. 34. 37. 484. .

CAMBIL, dicitur *Terra rubra*. Rul.

† **CAMBIUM**, in assimilatione, vox barbara, Matamoros de feb. l. 3. tr. 2. disp. 6.

CAMBIUM, olim dicebatur humor nutritius, qui ex sanguine originem trahens ita coctus, præparatus, & parti nutriendæ appropriatus est, ut proxime in substantiam partis deperditæ transeat, & cum illa naturam suam *cambiat*, mutetque. Sennert. Inst. Med. l. c. 9. Arabum est commentum, cujus nulla certitudo, aut necessitas, uti recte judicat Ger. Blasius Med. Gen. l. 2. f. 2. subsect. 1. c. 3.

CAMBUCA, item *Cambucca membrata*, dicitur species bubonis, vel tumoris ulcerosi ad inguina, vel juxta genitalia ex vase spermatico. Paracelsi de ulcer. cap. 24. libell. Theoric. c. 4. de ulcer. Ruland. in Lexic. Est signum luis Gallicæ.

CAMELOPARDALIS, vel barbata *Camelopardalus*, καμηλοπάρδαλις, non ita dicitur, quod a Pardo, & Camelo simul generetur, sed a magnitudine corporis *Camelus*, a variis maculis *Pardus*, cujus descriptionem tradit ex variis Authoribus Aldrov. l. 1. de quadrupif. c. 35. Fuit cibus populo Judaico olim interdictus, Deuter. XIV.

CAMELUS, κάμηλος, Jon. κάμηρος, quia κάμητι τὸς μηρὸς, femora curvat, proprie significat animal quadrupes vastum, in dorso vel unum, vel binos habens gibbos, ruminans, cornibus carens. Gal. l. 6. de admin. Anatom. c. 3. Vescitur ligneo, & spinoso alimento. Valde vero delectatur Junci odorati, sive Schœnanthi flore, & summitatibus in Arabia secus vias frequentissime crescentibus, unde & vulgo *Camelbeu* dicitur. Galen. l. 1. de Antid. c. 14. in cibis usus non adeo frequens, imo Judaico populo d. l. prohibitus. Caro est pessimi succi, & concoctu difficillima, uti equorum, & asinorum domesticorum: unde ea solum homines animo, & corpore asinini, ac camelini vescuntur. Galen. l. 3. de Alim. Fac. c. 5. In Medicina cerebrum *Cameli* siccatum, & ex aceto bibitum epilepticos curare dicitur, apud Gal. l. de Theria. ad Pis. c. 9. Fel ex melle potum idem efficere, & in angina conferre; Caudam arefactam alvum solvere; setas e cauda contortas, & alligatas sinistro brachio quartanis mederi, testatur Plin. l. 28. c. 8. Jungatur Aldrovand. lib. 1. de quadrup. b. f. c. 34.

CAMERATIO. Vid. *Camavosis*.

CAMET, *Cames*, i. e. *Argentum*. Ruland. & Johnl.

CAMINUS, κάμινος, quid significet, notissimum est, scilicet tam fornacem, quam locum, per quem fumus transit. Vide *Fornax*, *Furnus*.

Apud Rul. in Lex. Chym. *Caminus* significat Campanam.

* **CAMISIA satus**. Vide *Chorion*.

CAMMARUS, κάμμαρος, κάμμος, *Gamma-rus*. Vide *Cancer*.

CAMNO, κάμνω, verbum, significat *Laboro*, Ægrotto, ex Hippocr. VII. 65. Diæter. Jatr. n. 430.

CAMPANA, κάδων, quid vulgo significet, aliunde notum est, videlicet instrumentum sonorum, mediante mobili malleo pensili ad utrumque latus intus quatientem, sonum edens. Vulgo *cloca*, vel *Glogga*. Vide Georg. Chladni Inventar. Templo. cap. 3. art. 1. p. 325. seqq. In Chymicis vero *campane* dicuntur receptacula illa, quibus pro parando spiritu sulphuris acidis Gas hujus concentratum, & in aquosam tenuem materiam collectum excipitur. D. D. Vvedel. Pharm. Acroam. l. 1. f. 5. c. 1. pag. 201. Unde Spiritus Sulphuris per *campanam* appellatur.

* **CAMPE**, κάμπος, significat *flexuram*, flexionem, a κάμνω, flecto, cujus meminit Galen. lib. XI. de Us. Par. cap. 51. quando respirationis principium non e directo opponitur arteriæ, sed facit ambagem, & deflexionem. Vid. C. Hofmann. comm. de Us. Par. num. 518. Dicitur & hoc nomine *Poples*, quia flectitur, qui alias proprio nomine *Ἰγνὸς* appellatur, Gorr. *Flexio cruris*, κάμψη, cap. 3. de artic. t. 113.

CAMPORA, *Caphur*, *Casur*, *Capur*, *Campbura*, κάφουρα, non est species bituminis, uti Georg. Agricola, Cardanus, Cæsalpinus, &c. statuerunt, sed est lacryma resinosa, sive gummi resinofum proceræ cujusdam arboris peregrinæ, e cujus meditullio perrimas exsudat; estque duplex: vel granulata, absque artificio collecta: vel in panes orbiculares coacta: singulari artificio, organorum peculiarium beneficio. De hac prolixius legatur Gothofr. Mœb. Anatom. *camphoræ*. Schrod. l. 4. Pharm. Med. Chym. clav. 2. num. 378. Fr. Hofm. in cl. ad d. l. Junken. Chym. Exper. Part. l. f. 3. c. 11. p. m. 239. De Elixiris *camphoræ* præparatione, virtuteque anodyna Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 15. p. 188. seqq. C. Hofm. Paralip. Officin. c. 63. in medio reliquit, nihil determinans, an vegetabile, an vero minerale sit *camphora*. Legatur etiam Erasmi. Francisci Hort. Indic. Part. l. p. 708. qui Linschotti, A Costa, & aliorum scriinia compilavit.

CAMPTER, κάμπτω, in genere *flexuram*, vel *incurvationem* denotat; specialiter vero metam cursorum, quam præfixam habent, significat. In qua significatione usus est per comparisonem in descriptione nervorum sexti paris recurrentium, natura

natura quasi in $\alpha\lambda\gamma\acute{\upsilon}\lambda\omega$, h. e. geminato, & reciproco cursu concurrente, l. 7. U. P. cap. 14. quam metam alibi in eadem comparatione $\nu\acute{\omicron}\sigma\tau\alpha\iota$ appellavit, l. 16. c. 4. Vide C. Hofm. comm. ad prior. loc. p. 481.

CAMPTON, $\kappa\alpha\mu\pi\acute{\omicron}\nu$, flexile dicitur, cui opponitur $\tau\acute{\omicron}\delta\acute{\epsilon}\omega\omega\tau\acute{\omicron}\nu$, quando ex curvo fit rectum. Gorr.

* CAMPYLON, $\kappa\alpha\mu\pi\acute{\upsilon}\lambda\omicron\nu$, a verbo $\kappa\alpha\mu\pi\acute{\upsilon}\lambda\epsilon\delta\acute{\omicron}$ (non $\kappa\alpha\mu\pi\acute{\upsilon}\lambda\epsilon\delta\acute{\omicron}$) quod significat *incurvare*, flecti, & idem est quod $\kappa\alpha\mu\pi\acute{\omicron}\epsilon\delta\acute{\omicron}$, dicitur tortuose *incurvatum*, flexum. Crebro adjectivum illud usurpavit Hipp. de palpebra inversa, & retorta, t. prognost. t. 12. Gal. l. 10. de U. P. c. 9. qui affectus alias dicitur $\kappa\alpha\mu\pi\acute{\upsilon}\lambda\omicron\tau\eta\varsigma$ $\beta\lambda\epsilon\phi\alpha\rho\acute{\iota}\delta\omega\iota$, palpebrarum recurvatio; item $\kappa\alpha\lambda\acute{\iota}\kappa\lambda\omicron\sigma\iota\varsigma$, nec non $\iota\lambda\omega\sigma\iota\varsigma$, Coac. t. 218. Jung. C. Hofm. comm. ad Galen. LL. de U. P. num. 746. Item de Ossibus brachii, costarum, t. de artic. t. 4. l. Mochlic. IX. 13. f. 3. de art. t. 38. Verbo vero $\lambda\kappa\alpha\mu\pi\acute{\upsilon}\lambda\epsilon\delta\omega\iota$, id est *incurvare*, flecti, usus d. loc. t. 113. Vide Foef. Oec. p. 304.

CANABIL. Vide *Evetria*.

CANADELLA. Vide *Chanadella*.

CANALIS, $\sigma\omega\lambda\lambda\iota$, in genere significat instrumentum aliquod rotundum, cavum, oblongum, per quod materia fluida descendere potest, ac solet. Et in hac significatione a Medicis omnis generis vasa, arteriæ, venæ, nervi frequentissime *canales*, alias Ductus quoque dicti, nuncupantur. In specie *Canalis* urinarii meminit Barthol. Anat. lib. 1. c. 2. Imo, teste Gorræo, ob similitudinem ab Anatomicis medium quoque foramen, quo omnes cervicis vertebrae perviæ sunt, & spinalis medulla a cerebro descendit, $\sigma\omega\lambda\lambda\iota$, *Canalis* dicitur, & alio quoque nomine $\iota\sigma\tau\acute{\alpha}$ $\sigma\acute{\upsilon}\epsilon\gamma\epsilon\zeta$, quasi *sacram fistulam* dicas, aut *magnam*. In specie vero, ob formæ similitudinem, *Canalis* denotat instrumentum Chirurgicum, concavum, & oblongum, in quod membrum fractum, crus, aut femur imponitur, & continetur, apud Hippoc. 3. de iis, quæ in med. t. 18. Galen. comm. 3. d. loc. t. 36. Æginet. l. 6. c. 106. Cels. lib. 8. c. 10. & alios. Paratur vel ex ligno, vel materia fictili, imo etiam ex stramine cum linteo parari solet; vulgo *ein Erdglein*. Quales varii monstrantur a Sculteto Arm. Chirurgic. Part. I. Tab. XXIII. Potest etiam ad alia instrumenta Chymica applicari hoc vocabulum, quæ concava sunt, & siphonum vices præstant, & ita pro *Cannula* accipi. Dicitur & in diminut. *canaliculus*, vel *canalicula*, $\sigma\omega\lambda\lambda\iota\acute{\alpha}\epsilon\iota\omicron\nu$, Rul. *Canaliculus*.

CANCELLUS, vel est diminutivum *cancris*, & dicitur Græce $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\omicron\nu$, & in plur. $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\alpha\delta\epsilon\varsigma$, Aet. l. 2. c. 139. Vide *Cancer*. Vel denotat por-

tam, aut valvam ex multis assulis, vel ferreis portionibus decussatim conjunctis paratam, vulgo *ein Bitter*, Gr. $\kappa\iota\gamma\kappa\lambda\iota\varsigma$, a $\kappa\lambda\epsilon\acute{\iota}\omega$, *claudio*. Rul. in Lex.

† CANCER INFILTRATUS, qui Costis adhæret, Adr. Spigel. in præl. prior.

* CANCER, $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\omicron$, est valde æquivocum vocabulum. Præter illas significationes, quæ non sunt hujus loci, v. g. quando certum sidus in Zodiaco, vel genus quoddam calceamenti, apud Hefych. & Polluc. vel versus retrogrados denotat: in Medicina quadruplicem obtinet significationem. 1. *Cancer* dicitur, vel in genere omne animal crustatum, exanguine. Plin. l. 9. c. 30. vel in specie denotat duo eorum præcipua genera, *cancros marinos*, & *fluviatiles*, qui posteriores potissimum & *Astaci*, *Cammari*, *Gammari*, $\acute{\alpha}\sigma\alpha\kappa\omicron\iota$, $\kappa\acute{\alpha}\mu\mu\kappa\alpha\kappa\omicron\iota$, Gr. vocari solent; priores vero $\kappa\alpha\tau\acute{\prime}$ $\acute{\epsilon}\xi\sigma\chi\lambda\iota$ *Cancris* dicuntur. Jung. C. Hofm. comm. de U. P. n. 539. aliquando etiam *Carabi*, $\kappa\acute{\alpha}\rho\alpha\beta\omicron\iota$. Aldrov. lib. 2. de crust. c. 2. Huc quoque pertinent *Cancellorum*, $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\omicron\nu$ species, quorum omnium descriptiones, & differentias huc afferre, nimis prolixum foret. Videantur vero apud Aldrov. l. 2. de crust. & Rondelet. l. 18. Quod attinet ad eorum usum in cibis, de iis omnibus dixisse sufficiat cum Jonstano Syntagm. l. 1. Tit. 1. c. 2. art. 6. duræ esse carnis, & difficilis concoctionis, sed firmi, si vincatur, alimenti. Cauto igitur opus esse iis, qui commendant in atrophæ, phthisi, hæctica, ne citius, quam par est, extinguant igniculum superstitem. Imo suspectam esse illam magnificam horum commentationem, rectissime monet C. Hofm. Inst. l. 5. c. 22. §. 12. Reliquus usus in Medicina internus, & externus videatur apud Schrod. l. 5. cl. 3. n. 75. Hofm. in cl. add. l. Jung. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. de Theriac. ad Pis. c. 9. l. 2. de antidot. c. 15. & alibi. 2. *Cancer* appellatur ob aliquam similitudinem cum forma *cancris*, præsertim in mammillis fœminarum, teste Galen. l. 2. ad Glauc. c. 10. tumor quidam præter naturam, fusci, & lividi coloris, in quo venulæ quædam exaltatæ primo occultæ, (& *Cancrum latentem* vocant $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\omicron$ $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\omicron\nu$, Hipp. 6. aph. 35. Gal. de atr. bil. cap. 4.) deinde manifestæ a crasso, & nigriore sanguine facti vini assimilés sunt. Gal. 11. M. M. 9. quæ si exulcerentur, faciunt *Cancrum exulceratum*, $\kappa\alpha\tau\acute{\iota}\nu\omicron$ $\mu\epsilon\delta\acute{\iota}$ $\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omega\sigma\tau\omega\varsigma$. Gal. 4. aph. 24. Circa hujus affectus gravissimi causam magnæ occurrunt difficultates, & diffidia apud Authores. Plerique ab atra bile deducunt. Paracels. de ulcer. cap. 3. & in Fragment. in Colcothare, vel Realgare Microcosmico caussam ponit. Helmont. a sale alcalico corrosivo deducit. Schol.

Hum. pass. dec. c. 1. n. 32. Joh. Vvalæus salem, & terram in corpore abundantem concretam, a quibus serum est segregatum, statuit causam, Med. Pr. l. 2. c. 25. Nobis placet subscribere primæ opinioni, per atram bilem intelligendo toto genere præternaturalem, coagulativam, & tandem depascentem, sive exulcerantem, supra ad vocab. *Bilis Atra* descriptam. Unde retinemus hanc descriptionem. *Cancer* est tumor rotundus, lividus, aut subniger, venis circumcirca turgidis, & repletis, cum, vel sine exulceratione, a bile atra diversimode corrupta stagnante exortus. Qui cum Paracelo d. l. & de Podagr. ad solas mammas fœminarum, & scapulas virorum restringunt *cancrum*, nimis arctos ejus statuunt cancellos. Græce etiam dicitur *καρκίνωμα*, *Carcinoma*, quod vocab. Gorræus ad affectum corneæ tunicæ in oculo, si ad hunc undique venæ sanguine plenæ, & liventes concurrunt, vult a Græcis sæpe restringi. Confunditur haud raro etiam *Cancer* cum *Gangræna*, notante Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. num. 62. & 114. item cum *Herpete*, *Esthiomemo*, cum ulceribus malignis, lib. 2. *Cancræ* cura per *cancrum vivum* laudatur a Paracels. lib. Principior. de myster. verm. *Cancer albus* quod dicitur Gallis recementum quoddam album cretaceum, oris internas partes, linguamque totam infantum sæpe occupans, & nisi mature detergatur, exulcerans, scribit Paræus lib. 23. Chirurg. cap. 17. & haud dubie intelligit *Aphthas*. Os jugale quoque *καρκίνος* nomine venire apud Pollucem, testis est Aldr. d. l. & Gorræus, forsan quia ita committuntur extremitates, uti chelæ, vel forcipes *cancrorum* inter se coeunt. 4. Denique *Fasciæ* quandam speciem *cancrum*, *καρκίνος* dici, quæ capiti convenit, & in plures partes *Cancrorum* pedes referentes scissa est, videre est apud Gal. de Fasciis.

CANCHRYS, *Canchry*. Vide *Cachrys*, *Cachry*.

CANCINPERICON, i. e. *Calidus fœmus equi*. Rul. in Lex.

CANCRENA, idem quod *Gangræna*, vocab. Parac. frequens; quamvis & Lang. usus sit l. 1. ep. 12.

CANDELA, *λύχνος*, *κρός*, quid significet, etiam pueris notum est, nimirum fila per oblongum compacta cera, vel sevo liquefacto obducta, ut accensa conclavia illuminent: quamvis & aliquando usum Medicum habeant, applicando in meatus affectos. Hujusmodi *candelarum* flammæ non male comparatur anima Medica, sive sensitiva, aut principium vitale ab Helmont. de Lithias. c. 9. n. 35. *Candelarum* fumum abortum promovere, passim Practici

veteres, & recentiores scriptis testati sunt. Deinde ob formæ oblongæ similitudinem, & quod accendantur, *candela* quoque fumales ex massa Trochiscorum paratæ nomen obtinuerunt, de quibus vide *Vecker*. Antidot. spec. l. 2. f. 48. Schrod. lib. 2. cap. 86. Dicuntur & *Aves Cypriæ*, & *Bacilli*, de quibus supra. *Candela* quoque inter Chirurgica instrumenta referuntur. Ita *cereæ candelæ* exhibet depictas ad carunculas in meatu urinario Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 12. & *candelam uterinam*, Tab. XXII. fig. 4.

CANDIDUS, *Candor*, proprie idem est, quod *Albus*, *Albedo*, de quo supra. Tropice etiam ad animum sincerum applicatur frequentissime. *Candidare* dicitur quartum regimen, & tribuitur Soli in Th. Ch. Vol. 5. p. 49.

CANDIDATUM, dicitur confectio saccharo candidato facta, absque additione amyli, & motitatione recipiens formam angularem, & crystallinam. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 2. c. 2. pag. 106.

CANEON, *Canion*, *κάνειον*, *κάνιον*, *κάνιον*, *κάνιον*, apud Hipp. pro ollæ operculo ponitur, per quod apposito calamo, & arundine suffitus in uterum deferebatur, lib. 1. de morbumul. XXVI. l. 2. & l. 2. XXIV. 22. seqq. Alias *canistrum*, aut *cistam* significat. Vide *Foef. Oecon. p. 304.*

CANFORA, idem quod *Camphara*. Rul.

CANIGACEUS, *κάνισκος*, idem quod *Furfuraceus*, *Acerofus*. Vide *Acerofus*, *Furfur*.

CANICULA, *κάνικουλα*, diminutivum *Canis*, item *catellus*, tot significationibus gaudens, quot vocab. *canis* accipitur. Vide *Canis*.

CANICULARIS, dicitur de tempore, in quo *canicula*, sive *Sirius*, *σείριος*, stella illa fulgida primæ magnitudinis in sidere, *Canis major*, *κύων*, vocato (ad differentiam *Canis minoris*, *πρόκυων* dicti, qui ortum *Canis majoris* solet præcedere) cum sole heliaticè oritur; qui dies dicuntur *caniculares*, vulgo *Dunds Zæe*, quo tempore magni aestus, & ardore esse solent, *κωνοκώμικα* dicti propterea a Plin. Valer. l. 3. c. 14. quorum causa falso, temereque in stellam illam refertur, cum a Sole solo dependeat, uti rectissime hoc demonstravit Linden. S. M. Ex. XI. §. 167. seqq. Dies illos ineptos esse ad purgantium usum, constat ex Hippoc. 4. aph. 5. & tempus illud generationi lumbricorum favore, vult Parac. tr. de lumbric.

CANINUS, *κωνικός*, denominat. a *Cane*, dicitur de omni eo, quod vel participat de natura canis, vel cum cane aliquam habet convenientiam. In illa significatione, ceu propria, omnia membra canis *canina* appellari possunt. Ita *canina pellis* (quamvis incertum sit, num de

cane

cano terrestri, an marino sit intelligendum) commendatur adversus podagram duplici calceo indita, apud Scrib. Larg. n. 161. Vide Rhod. ad h. l. Huc pertinent & *caninum* stercus, *canini* pediculi, &c. nec non *canina membrana*, sive tunica fœtum catellorum involvens, reſerta vasis cum funiculo ad mesenterium pergentibus, Th. Barthol. Anat. lib. 1. cap. 36. fin. In Tropica vero significatione accipitur de *Ap-petentia canina*, Gr. ὄρεξις κωνάδης dicta, de qua supra in lit. A. item de *Dentibus caninis* Græcis vocatis κωνόδοντες, & sunt duo utrinque mandibulæ inferiori, & superiori inhaerentes, inter Incisorios, & Molares, qui *canum* dentibus quam simillimi sunt, inferiori basi lati, parte superna acuti, ut si quid propter duritiem ab incisoribus dentibus minui minus potuit, id frangant. Gal. lib. de Ossib. cap. 5. Ita per similitudinem dicitur κωνόδοντες, vinculum illud, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, alias *Frenum* dictum. Græci etiam κωνά appellat, Latini *Canem*, aut *caninum* vinculum dicere possunt. Gorr. Pertinet & huc *Spasmus cynicus*, sive *caninus*, κωνάδος κωνάδες, species convulsionis particularis muscutorum maxillarum, per quam os, nasus, oculus, atque adeo dimidia faciei pars in obliquum torquetur; item κωνάδων πύλη, qui affectus idem cum Lycanthropia. Ut taceamus alias denominationes plantarum de *Cane*, de quibus consulantur Botanici, & Gorr. p. 256.

CANIS, κωνά, est homonymum valde vocabulum. Præter Astronomicam significationem, de qua p. a. in voc. *Canicularis*, & Anatomicam, de qua in voce *Caninus* dictum fuit, duo denotat animalia, in quibus multa occurrunt diversa, seu corporis species formam, seu animi mores, Terrestre scilicet & Aquaticum, sive marinum. Illud est cicur, hominisque amans; hoc insidiosum, & ferum: Illud quadrupes; hoc non: illud latrabile; hoc ad latrandum minus habile. Gal. l. 2. M. M. c. 7. Utrumque in Medicina perspectum esse debet, propter usum, & noxam. *Canis terrestris*, & domestici usus olim etiam fuit in cibis, teste Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. ubi dicit, canes juvenes, sive catulos, ac pingues, & potissimum cum fuerint castrati, ap. quasdam gentes frequentissime comedi. Verum noster orbis inepulas non admittit, Bruyerin. de re cib. l. 13. c. 37. In Medicina quis sit *Canis* quadrupedis usus, videri potest ap. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 8. & Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Prolixiore autem *Canis terrestris* in genere, & secundum species descriptionem, deque ejus usu in cibis, & medicina, ut & ad alia quævis, invenies ap. Aldrov. l. 3. de quadr. digit. vivip. c. 1.

seqq. Extra usum Medicum *canis* vittus, bonitatisque est, ad venationem, & tutelam quidem quam animosissimum, ad domesticos quam mitissimum esse. Gal. l. 1. de Temper. c. 6. Noxa gravissima, sive venenum ejus consistit in morsu, si rabiosus fuerit, quod communicatur per particulas salivales dentibus adhærentes, quamvis & aliis modis citra morsum communicari queat, & solet. Videatur Senn. l. 6. p. 8. c. 30. Med. Pr. ubi etiam symptomata, & signa enumerantur, inter quæ Hydrophobia, sive metus aquarum ferme palmarum, & quod mors postea sequitur, occurrit. Cuncta vero testantur, illius veneni naturam non tam esse volatilem, furiosam, & arsenicalis naturæ, quam lentam, coagulativam, vel congelativam, & putrefactivam. Confirmat hoc Gal. c. 7. in 3. Ep. t. 72. ubi appellat venenum hoc, πόν τῶ κωνάδος ἰδόν, & affectos illo λυσσοδόντες. Quod vero lib. 6. de L. A. c. 5. solum *canem* rabie affici, nec ullum aliud animalium, hoc experientiæ, & autoritatibus aliorum repugnare videtur. De lupo rabioso rusticum lethaliter lædente mihi perspecta est historia. Remedia evaporista vide l. 3. de med. facile par. In specie Antidotum Apul. Celsi laudatur apud Scrib. Larg. n. 171. Confer infra *Rabies*, *Hydrophobia*. De *cane marino*, qui *Cetaceis* ob magnitudinem annumeratur, & *Galeorum*, *Mustelorumque* species est, *Carcharias*, κρχαρίας γυλός etiam dictus, ob dentium acutissimorum copiam, videatur Ul. Aldrov. l. 3. de pisc. c. 32. seqq. Usus ejus in cibis ob carnis soliditatem a Rondeletio l. 13. cap. 5. commendatur, a Galeno vero lib. 3. de Al. Fac. cap. 31. improbat. In Medicina ad dentium affectus potissimum laudari, dentitionemque infantum promovere suspensus *canis* piscis dentes, d. Aldrov. loco videre est. Noxa ejus consistit in hoc, quod urinatoribus insidietur, & cum his luctetur. Plin. l. 4. H. N. c. 46. Utriusque animalis, terrestris, & marini dantur & species minores, quæ *canicula*, *catuli*, *catelli*, κωνάδος nomine veniunt. *Canis* Coraceni, & *catula* Armeniæ Hieroglyphicam significationem, in negotio Lapidis Philosophici præparandi, videtis Th. Chym. Vol. III. pag. 38. tr. de Alchym. incert. auth. c. 41. & Vol. IV. p. 736. & 762. *Canum magicorum*, & diabolicorum meminit Libav. tr. de horrib. impiet. mag. f. 9. *Canis* quoque in Anatomicis dicitur frenum illud, quo ligatur præputium cum glande penis in parte inferna. Vocatur & *Filellum*, Fallop. tr. de decoratione, c. 9. Tom. II. Oper. pag. 339.

* **CANITIES**, *Canitia*, Rhod. in Lex. Scrib. πωλιότης, πωλιότης, ἢ πωλιὰ, & in plural. πωλιὰ, scilicet τριχες, est pilorum in album comuta-

mutatio, vel ordinaria in senectute, vel extraordinaria ante legitimam ætatem, vel etiam a morbo. Hanc saltem descripsit Gal. in def. med. *Canities* causam videtis apud Hipp. de natur. puer. XIX. 4. seqq. Alias veteres putarunt, fieri *canitiam* a siccitate, quemadmodum arborum folia ex siccitate albescunt. Sed hos refutat Arist. l. 5. de gen. an. c. 5. & l. 10. probl. 36. putredinem potius *canities* causam dicens. Subscripsit Th. Barthol. Anat. l. 3. c. 1. hoc etiam phænomenon addens, quod qui tecto capite incedunt, citius canescant, ne tamen ita exiccantur, quam qui nudum caput aeri exponunt; deinde quidam ab ortu statim canescant, quod non a siccitate. Verum neutra sententia rem nobis videtur acu retigisse. Non prior, quia experientia testatur esse *canos*, qui corpore succi pleno præditi sunt. Quomodo igitur *canities* esset a siccitate? nec posterior, quia eadem experientia teste *cani* sunt nihilominus vegeti, & incolumes, qui vigor cum putredine humorum consistere nequit. An igitur causa potius in peculiari succi nutritii dispositione salina, & terrestri quærenda, & ponenda erit?

CANNA, *κάλυμνος*, variis pollet significationibus. 1. denotat *arundinem*, *κάλυμνος*, vallarem, & vulgarem, *φραγματίω*. Gal. l. 7. de S. Fac. h. t. *Cassia fistula*, illud inter Cholagoga celebratum, etiam *canna* dicitur, Schrod. l. 4. cl. 3. n. 416. 3. In Anatomicis Ossa tibiæ dicuntur *cannæ*, majus quidem *κατ' ἐξοχῶν* Tibia dictum, *canna major*, scil. *Focile majus*; & *Fibula*, sive *minus*, *Canna minor*. Barth. Anat. lib. 4. cap. 21. Ita & *canna* accipitur sæpius pro *Aspera Arteria*, sive Broncho, & Bronchiis, apud Avic. lib. 3. fen. 10. tr. 1. c. 1. & alibi. 4. Instrumentum quoddam Chirurgicum *Canna* vocatur, & idem est quod *Siphunculus*. Ruland. in Lexic. Ita *cannam* argenteam in cranium perforatum epileptici infingendam esse, ut vapores epileptici exhalent, suadet Paracels. Paraphor. lib. 3. cap. 4. §. 1. Diminutivum quoque *cannula* frequentis est in usu apud Chirurgo, quales diversos monstrat Scultetus in Arm. suo Chirurgico, & quæri possunt in Indice primo.

CANON, *κανών*, *regulam*, normam, ad quam res aliqua conficitur, significat. In Medicina *canonem* idem esse quod Methodum medicinalem, videtur constare e Paracelfo, quando opponit *Canones Medicorum* arcanis, sive remediis secretis, d. l. & propterea *canonicam curam*, sive curam regularem non in omnibus morbis locum habere, statuit de caducis par. 4. *Canonicum* remedium eidem sunt purgationes, syrupi, confortantia, d. l. *Canonis* etiam meminit l. 2. de Podagr. De canonibus metallorum

septem vid. Dorn. de transm. metall. cap. 24. Th. Ch. Vol. I. p. 558.

CANONIE, *κανονία*, perperam *κανονία* dicuntur, qui ventre sunt substricto, non prominente, aut prominulo, sed veluti ad regulam directo. Hipp. l. de A. L. & Aq. L. V. 9. Dicuntur & *Procevi* Zuingero. His opponuntur *σαρκώδεις*, carnosus, crassi. Foef. Oec. p. 304.

CANTACON, est *Crocus hortulanus*. Ruland. in Lex.

CANTARELLI, vocantur vermes quidam, qui in vernacula lingua vocantur *Vermes Majales*, qui in oleo macerati oleum eadem cum scorpionum oleo virtute imbuere dicuntur. Horst. l. 8. Obs. & Ep. Med. obs. 8. T. II. Op. p. 409. Referuntur inter *Scarabeos*, & in specie *Unctuosus* cognominantur, quia ab tactu liquorem unctuosum acrem, fortiterque olentem emittunt, qui liquor vomitum, secessum, & urinam movere dicitur a Glaubero, cum tamen per se urinam moveat. Borellus Cent. 4. Obs. 27. Meminit & cum animadversione D. Ludovici Diss. Ph. p. 417.

CANTERIUM, aliis *Cantherius*, *ερωτήρ*, *κιντήριον*, Gorr. *trabem* significat, quæ ab una columna ad aliam pertingit, qua usus ad repositionem humeri Hipp. l. 1. de art. t. 20. Vid. com. Gal. ad h. l.

CANTHARIDES, *κυνθάριδες*, *Muscæ Hispanicæ*, sunt animalia insecta, volatilia, quorum variorum quidem species describuntur ab Aldrov. lib. 4. de Insect. cap. 4. In eo tamen convenire debent, quod aureum, & splendentem colorem habent. Quæ in Medicina receptæ sunt, producantur ex genere quodam vermiculorum *Erucis* similium, natorum ex humore folijs arborum nonnullarum, v. g. Populi, Fraxini, &c. adhærente. Præstantiores autem habentur, quæ in frumento, aut pratis reperiuntur, vesicicolores, & luteas in alis transversas lineas habent, corpore oblongo, crassæ recentis, uti descripsit Schrod. in Pharm. lib. 5. cl. 4. num. 98. Quod vim habeant causticam, & quidem essentialiter, uti loquitur Parac. lib. de renov. & restaur. corrosivam, & vesicatoriam, jam omnibus pene innouit. Unde usus externus earum receptissimus in parandis vesicatoriis. At intra corpus sumptæ olim pro veneno habitæ fuerunt, teste Gal. l. 2. de antid. c. 7. quod peculiariter vesicam exulcerare creditum fuerit, l. 1. de C. M. P. G. c. 1. unde & varia apud eundem legi possunt alexiteria. Jung. Scrib. Larg. n. 189. Rhod. in not. ad h. l. Ex recentioribus tamen sunt, qui usum quoque internum defendere satagunt, nixi autoritate Hipp. qui hydropticis propinasse legitur, 4. de R. V. l. A. t. 122. & Ictericis lib. de intern. affect. XXXIX. 20.

inter

inter quos recentiores est Joh. Lang. l. 1. ep. 47. Th. Barthol. cent. 5. Hist. 82. citante Fr. Hofm. in cl. 2. ad d. Schrod. loc. Jung. Ephemer. Nat. Cur. T. I. Obs. 133. Enimvero quid cogit nos ad suspecta, & cum tanto periculo conjuncta confugere, cum in tanta medicamentorum farragine securiora abundant? Oportet Medicum quam maxime intendere utilitatem ægrotantium; sin minus, ut certe eos non lædat, juxta aureum præceptum Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 40. Laudandus ergo hoc in casu Paracels. qui l. 2. de Tart. t. 3. c. 5. in not. *Cantharides* quidem ceu diureticum fortissimum in calculo adhiberi testatur, sed non esse laudabile medicamentum censet, quia corrosivum. Neque etiam intrinsecus in balneo approbat, l. 1. de Tart. tr. 3. c. 2. in not.

CANTHARUS, *κάνθαρος*, varia significat, quorum aliqua non sunt hujus loci, v. g. Puculi genus, tum olim Bacchi proprium, tum hodieque etiam usitatum, Navis apud Arist. portus Atheniensis, signum cœleste in Aquario, Malleus, quo fores pulsantur, apud Plaut. de quibus omnibus videatur Aldrov. lib. 4. de Insect. cap. 3. Quadam vero hucquoque spectant. 1. quando denotat Piscem quendam sive littoralem, sive pelagium, qui & *Scarabeus* a nonnullis dicitur, cujus usus quondam in cibis fuit, quamvis non adeo commodus ob carnem nimis mollem, & præhumidam, si Ovidio credimus, & Rondeletio. Videatur de hoc pisce Aldr. l. 2. de Pisc. c. 20. Deinde significat Insectorum varias species, quæ Latine *Scarabæi* dicuntur, de quibus omnibus idem legatur dicto de Insectis loco. Ex his specialiter in usum venit Medicum *Scarabeus cornutus*, sive *Cervus volans*, *Scarabælabus*, vulgo *Schorer*, Gr. *κάραβος*, ut & *Pilarius*, sive stercorarius, Gr. *ροσέρων*, *Rob Rafer*, de quorum usu Medico præter Aldrov. d. l. legi potest Schr. l. 5. cl. 4. n. 114.

* CANTHUS, *κάνθος*. Vide *Angulus*.

CANTUM, *Cantium*, *κάντων*, *κάντων*, vocabulum esse Græcorum mediæ sæculi, seu a puritate veteris elegantiae recedentium, vult e Salmasio, & Meursii Glossario ostendere Lind. Sel. Med. Exerc. X. §. 16. & significare *angulosum*, atque esse epitheton sacchari crystallisati, & propterea animadvertit in eos, qui *Saccharum candum* scribunt, cum debeat *cantum*, vel *cantium* scribi. Enimvero stante hac significatione, quod Angulosum denotet, cur non potius *cantium* vel *cantibium* scribendum esset, cum *κάνθος* per θ angulum significet, non vocab. *κάντος*, quod verbum nusquam in Lexicis occurrit.

CANUTIUM, i. e. *Calamus*, vel *Canna*. Dicitur & *Canutum*. Rul. in Lex.

CANZE, vasis genus. Id.

CAPELLA, significat in Chymicis vernaculo potius idiomate, quam Latino vas fictile, in quo arena continetur, cui vasa cum materia destillanda immittuntur. Dicitur alias *Catinus arenarius*. Vel etiam vasculum aliquod ex ossibus calcinatis, vel simili materia confectum, in quo separatio metallorum puriorum ab impuris instituitur. Vide infra *cupella*.

CAPER, *ἑκάγος*. Vide *Hircus*, *capra*. Quando vero piscis quidam *caper* vocatur, illud factum esse vel ex ignorantia, vel ex confusione Græcæ Linguae cum Latina, sciendum, cum potius dici debuisset *Aper*, cum Græcum *κίππος* non caprum, sed *Aprum* significet. Vide *Aper*.

CAPETUS, *κάπετος*, dicitur *fossula*, seroebis, *fovea*. Sumitur apud Hippocratem de foraminibus imperviis, quæ in medio scamno Chirurgico excavantur, quorum usus est ad vesces firmandos, f. 4. de art. tr. 52. & 58. Jung. Gal. in com. ad ill. loc. & Foes. in Oec. p. 305. Vide *Bathron*.

CAPILACTEUM, *ἀφρογάλα*. Vide *Aphrogala*.

CAPILLAMENTUM, *τεχλωμα*, *τεχλωμάπον*, proprie significat omne pilosum, villosumque in brutis, & hominibus tegmen, quemadmodum *πέρωμα* pennosum in avibus. Et ita idem est, quod *capillitium*. Tropice vero *capillamenta* sunt etiam filamenta illa tenuia, in floribus medietate surgentia. Schr. l. 1. c. 2.

* CAPILLARIS, *τεχλωδης*, *τεχλωδης*, dicitur de omni eo, quicquid pili speciem refert. In specie vero de venis extremis, quæ *capillares* dicuntur. Vide *Apanthismus*.

CAPILLATIO. Vide *Trichismus*.

CAPILLITIUM, naturaliter idem, quod *Capillamentum*. Præter naturalem vero significationem vide infra in voc. *Trichiasis*.

CAPILLORUM *desluvium*. Vide *Alopecia*.

CAPILLUS, *τεχλωδης*, specialiter *pilos capitis* significat, quos inter congenitos refert Th. Barthol. lib. 3. Anat. cap. 1. Idem quoque copiosissimos *capillos* eidem tribuit, quia homo præ cæteris animalibus cerebrum habet maximum. *Capillos* in lepra cadere, legitur apud Paracels. Schol. in lib. Paragraphor. Sumitur & aliquando late pro *Pilis*, sive *crinibus* in genere. *Capilli* nomen quoque refertur inter nomina Lapidis Philof. a Lagneo in Harm. Chym. Vol. IV. p. 717.

CAPILLUS, i. e. *Lapis Rebis*. Rul. & Johnf.

* CAPISTRATIO. Vide *Phimosis*.

CAPISTRUM, *φίμος*, *φίμος*, *κίμος*, quid proprie significet, e trivis notum, nec hujus loci. Per similitudinem dicitur de quibusdam fasciarum Chirurgicarum capiti applicandarum speciebus,

speciebus, apud Gal. de Fasciis. *Capistrum* auri dicitur *Borax*. Rul. in Lex.

CAPITATUS, *a, um, κεφαλωτός*, quod formam rotundam capitis similem habet. Est epitheton in plantis frequens, v.g. *Brassica capitata*, *Thymbra cephalote*, vel *capitata*. Keuch. ad Seren. p. 176.

CAPITELIUM, est aqua saponis, Johnf. in Lex. vel Lixivium, Libav. Apoc. Herm. part. pr. c. 2. Paræus Chirurg. l. 25. c. 32. Fallop. de Cauteriis c. 5. Tom. I. p. 537. An Paracelsus hanc quoque intellexerit, quando tr. *don Farb Suchren* de Tincturibus scripsit, quod si *Capitella* sapientum Alcali usurpent, colores pannorum eluantur, qui alias sola aqua elui nequeunt, nolo determinare.

CAPITILUVIUM, i. e. *Lotio capitis*, eaque vel roborans, vel mundificans. Legitur apud D. D. Vvedel. Pharmac. Acroam. l. 2. f. 3. cap. 7. p. 351.

CAPITIS Dolor. Vide *Cephalalgia*.

* CAPITIS VENA. Vide *Cephalicus*.

CAPITO, *καπίτων*, cognomentum Artemidori Medici, qui Hipp. scripta edidit, ejus aliquoties meminit Gal. com. 1. de nat. hum. t. 1. de his, quæ in med. in proœm. c. 1. de hum. t. 24. alibique sæpius. *Capito* etiam est epitheton quorundam piscium fluviatilium, v.g. *Squali veterum*, item Orphi Germanorum, quorum usus est in cibis, de quibus videatur Aldrov. l. 5. de pisc. c. 17. seqq. Appellative idem est, quod *μικροίΦαλοι*. Vide infra.

CAPITULUM, idem quod *caput minus*, sive processus, aut protuberantia ossis minor ab alio osse excepta. Cui respondet Græcum *κόνδυλοι*. Vide *caput*.

CAPNELÆUM, *καπιελαιον*, est species Resinæ, quæ sponte fluit, Gr. *αιτήριον*, *ή αρωτήριον* dicta, calidior, tenuior, liquidisque omnibus resinis liquidior; ut ad oleum fere accedat, quæ igni exposita multum emittit fumum, unde nominis in Cilicia impositi ratio patet. Dicitur & *Pisais flor*, Gr. *πείσαιθος*. Gal. c. 6. in 6. Ep. l. 5. Adde l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 3. de C. M. P. G. c. 1. Foes. in Oec. p. 305.

CARNIAS, *καρνίας*, vel est species Jaspidis, uti ex Aetio testatur Gorr. qui valde turbido colore est, vel etiam species Vitis partim albas, partim nigras uvæ ferentis, uti ajunt Theophr. l. 5. de caus. plant. c. 3. & ex hoc Linden. Ex. X. S. M. §. 9.

CARNISTON, *καρνιστόν*, scil. *έλαιον*, epitheton olei, quod per aromata ignem concipientia, fumo suo ipsis subiectum, suffumigatur, & vim aromaticam, fragrantemque acquirit; cuius conficiendi rationem docuit Aetius lib. 1. teste Gorr. Quomodo vero differat a *καπιελαιον*,

ex collatione descriptionum facile erit intellectu.

CARNITIS, *καρνίτις*. Vide *Cadmia*.

CARNUS, *καρνός*. Vide *Fumus*. Est & epitheton plantarum, de quo legantur Botanici.

CAPO, Vide *Capus*.

CAPRA, *αίξ, καριώ*, Cretensibus *Capella*. & ejus mas, sive dux, *Hircus*, *βράχ*, per errorem, vel Latinismum etiam *καπρος*, item *Caper*; (quod vocab. Varro *hircus castrato* competere docet) animalia sunt notissima, quadrupedia, bifulca, ruminantia, cornigera, quorum descriptionem prolixiore petere licet ex Aldrov. l. 1. de anim. quadrup. bifulc. c. 9. Usus eorum in cibis, & medicina, de quibus, & in specie de usu alimentario, præter dictum Authorem, videatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 2. Bruyerin. l. 13. c. 16. seqq. Jonston. Synt. Part. I. l. 1. tit. 1. c. 2. art. 4. punct. 1. p. m. 68. De usu vero medico iterum passim Galenus; succincte vero Schrod. l. 5. cl. 1. n. 9. & in hunc Fr. Hofm. in cl. de *Lactis caprini* natur. Vide *Lac*. Quod ex utrisque *capra*, & *hircus*, gignitur tenellum adhuc vocatur *Hædus*, *απυλιός*, & *εϊφο*, qui vere nascitur; *χέιμερος*, qui in hyeme. *Hædorum* carnem nonnulli adeo in deliciis habent, ut continuo tempore, quo in promptu haberi possunt, iis vesci absque nausea soleant. An non verode natura vel hircinæ, vel caprinæ participet vitiosa, merito in dubium vocatur. Consulatur dicti Authores. *Capra alpina*, Vide *Rupicapra*.

CAPREA. Vide *Capreolus*, *Rupicapra*.

* CAPREOLARIS, sive *Hederarius anfractus*, *κισσοειδής, έλεκεριδής*, est arteriarum, & venarum spermaticarum ad utrumque testiculum descendentium non recto itinere, sed instar capreoli, aut hederæ variis modis involutarum connexus. Gal. l. 2. de sem. c. 12. Vocantur & *vasa preparantia*, *corpus varicosum*, *pampini-forme*, *pyramidale*, quia ex angulo principio in latiore basin sese explicat. Vide Th. Barth. Anat. l. 1. c. 21. Hunc plexum comitari quoque vasa lymphatica, per *άντιψίλαν* Anatomicam certissime constat.

CAPREOLUS, item *capreus*, sæmina *Caprea*, *δορκός, δόρξ, δόρκον*, animal bifulcæ sylvestre, aspectu elegans, cornua exigua alens, alacre, cursu velocissimum, pellem maculosam habens, cujus caro inter delicias mensarum referri solet, nec immerito, ob carnis concocti facili, gratique saporis bonitatem; imo etiam febricitantibus concessa. Rolsink. Ord. ac Meth. com. l. 14. f. 1. c. 17. Usus medicus legatur ap. Schr. d. l. n. 13. & Hofm. d. l. Descriptio habetur in Aldr. l. 1. de quadr. bifc. 16. Quod si *capreolus* in Anatomicis *Helicem*, sive ambitum

ambitum auris exteriori ob tortuositatem significet, docet Barthol. l. 3. c. 9.

† CAPRIMULGA, i. e. Vipera magna non venenata. Fallop. c. 18.

CAPRICERVA (an posset Gr. dici *Καρχαρος*) nomen est animalis diversi, & Indiæ orientalis, & Indiæ occidentalis, unde duplex *Bezoar* desumi solet. Vide *Bezoar*. Ob formæ cum *capra*, & *cervo* similitudinem ita dicitur. Vid. Schrod. d. l. n. 25. 16. Hofm. ad eund. Aldr. etiam dicitur *Hircus Bezoaricus*, vel *capra Bezoarica*, d. l. c. 21.

CAPRICORNUS, id est *Plumbum*. Ruland. in Lex.

* CAPRIZANS, *δορυκώδης*, est epitheton Herophilianum pulsus irregularis, & inæqualis, quando motum arteria interpellat velut, & interruptit, ita ut motus a quiete alter celerior primo, & vehementior sit, per similitudinem, quam cum capris habet, quæ eo modo videntur salire, quasi geminum quendam motum facientes. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 29.

* CAPSA, *capsula*, *capsella*, Plin. *κασία*, *κασία*, *κασίον*, *κασίον*, *κασίον*, Diosc. l. 3. c. 26. *κασίον* *γλωσσόμορον*, in genere, & propria significatione thecam, receptaculum, loculamentum, in quo edulia, vestes, & res quævis asservari possunt, significat. In specie *capsa* dicitur Johnsono, & Rulando, cujus fundum est filis ferreis contextum. Quid *Glossocomon* in Chirurgicis significet, vide suo loco lit. G. Capsula pro instrumento Chirurgico ad fonticulum inurendum a Casserio Placentino inventa videatur apud Aquapend. & Scultetum Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. fig. 10. Per metaphoram etiam quædam partes corporis *capsule* dicuntur, v. g. Pericardium dicitur *capsula cordis*. Paracels. l. 1. de virib. membr. c. 3. & tr. 1. de morbo. ment. c. 4. & tr. de hydrop. cui respondet Gr. *σπυρίκωδης*, *culcus*, vel vagina, apud Hipp. l. de cord. III. 7. Glandulæ illæ Renibus adjacentes Casserio *Renis succenturiati* a Parth. dicte *capsule atrabillares*, Anat. l. 1. c. 18. p. 18. seqq. Vesiculas quoque seminales *capsulas* dici in extremo vasorum deferentium semen asservantes, constat ex eodem l. 1. c. 23. pag. 230. Adest etiam in Hepate *capsula communis*, vel *Vagina Porta*, indicio Glissonii, quæ membrana ex peritonæo, sed crassior, atque carnosior, Portæ truncum, ubi hepar intrat, & Porum biliarium involvens roboris ergo, & ut Portam in transfereundo sanguine juvet, hepatis tunicæ circumcirca continuatur, & ad Portæ normam divaricatur, ad ultima usque capillaria cum illa divisa. Verbo: Peritonæi est tunica, qua portæ venæ indigebat, quia arteriæ munus obit, verbis *eiusdem*, d. l. c. 14. ubi legi plura poterunt.

CAPTIOSUS, *σπορικός*. Vide *Sophisticus*.

CAPUT, *capo*, *ἀκεφάλωτος*, *κροτίς*, hoc est *gallus castvatus*, cui telliculi sunt exempti. De huius usu in cibo, & in medicina legantur Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 17. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 2. Bruyer. de cib. l. 15. c. 20. An nimia illa saginatio corpori nostro adeo proficua esse possit, non sine causa dubitatur, cum pinguedo superflua, & fere excrementitia magis noceat, quam proficit. De *Agua caponis* destillata vid. Dispensatoria: Sed & in hanc animadvertit Zvvolf.

* CAPUT, *κεφαλή*, poet. *τὸ κέφα*, *κάρπιον*, diversimode sumitur 1. in Physicis, vel Anatomicis, & quidem proprie *caput* dicitur suprema corporis pars, quam nonnulli *Ventrem superiorem*, vel *summum* dicunt, collo terminatur, & partes Animales strictè dicta continet. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. cap. 8. totum illud, quod collo suprapositum est, *caput* esse dixit. Totum osseum, pro tutiori munimento Animæ sensitivæ (addo & rationalis) domicilium precipuum. Hinc & *membrum divinum*, & *mansio partis Divinæ*, nimirum *animæ*, vocatur, Quartor. Plat. l. 4. Th. Ch. Tol. V. p. 155. Dividitur in *calvariæ*, & *vultum*, vel juxta alios *Partem capillatam*, quæ *calva* dicitur, & non *capillatam*, quæ *Facies* nuncupatur. Th. Barthol. l. 3. Anat. in princ. Linden. Phyl. Med. l. 2. c. 8. art. 2. Deinde per similitudinem aliis quoque partibus attribuitur. Ita *caput cordis*, *κεφαλή καρδίας* dicitur, estque ampla, & orbicularis superna ejus pars, quæ alias *Basis* vocatur. Gal. l. 6. de U.P. c. 7. Et *caput ossis* est extrema tenuis processus ossium pars crassior, & orbiculata, l. de ossib. in præcæ. Imo omne id, quod in ossium extremis rotundum est, & crassius, & Gorr. in def. 2. Tropice ad metallurgiam, & fodinas translatum esse vocabulum *caput*, patet ex Rulandi Lex. ubi legitur *caput arcæ*. *Caput fodinarum*, & *caput fodinarum adversum*. Item, *caput follis*, *caput pili*, quo metalla cruda contunduntur, *caput canalis*, sive *capsa* brevis patens. 3. In Chymicorum ore frequentissimum est *caput mortuum*, id est terra mortua, vel fex, Johns. Vel clarius deferbitur, quod sit residua illa materia crassa, & sicca, quæ in destillationibus, præcipue mineralium, remanet. Communissime autem remanentiam Vitrioli notat Schr. l. 1. c. 3. quamvis & Libav. meminere *capitis mortui* de sublimato, Synt. Arch. Ch. l. 7. c. 27. fin. 4. Denique ænigmatice quoque, & Hieroglyphice ab Hermeticis usurpatur *caput*. Ita *caput corvi* dicitur *Mercurius Philosophorum* in vitro Hermetice obnigato ocellus, vi ignis lenioris coagulatus, & fixatus, ut instar terræ nigræ in fundo maneat. Libav. d. l. c. 13.

c. 13. nec non Apoc. Herm. part. poster. adde Th. Ch. Vol. IV. p. 718. 727. 745. 753. Ita & *Draconi* illi Myſtico, quo nomine etiam Mercurius inſignitur, *caput*, & cauda tribuuntur, apud eund. de ign. nat. 31. Jung. Ejuſd. Exam. Philoſ. vivent. ſec. deſcr. Hartm. f. 33. *Caput*, & *cauda* principium, & finis dicuntur alicujus operis, Anonym. l. 3. de Chym. in Th. Chym. Vol. V. p. 462.

* *CAPUTPURGIA*, per licentiam Medicam dicuntur medicamenta omnia, quæ capitis purgandi gratia applicantur, ſive naribus indantur, & dicuntur *Errbina*, ἔρβινα, ſive ori, ut colluendo, vel mandendo per ſputum caput purgent, & vocantur ἀποφλεγματιζόντα, vel *Apoplegmatismi*. Gal. 5. de S. F. 20. De utriſque vid. ſuis locis. B. Roſſink. tres ordines conſtituit *caputpurgiorum*, addendo diſtis duobus *Sternutatoria*, ſive πτερυκὰ, Ord. ac Meth. l. 6. f. 4. c. 1. quamvis hæc quoque ſub Errhinis generaliter ſumtis comprehendendi poſſint. Meminit & *caputpurgiorum* Foreſt. l. XI. obf. 2. in Schol. Legitur & aliquoties in Avicennæ ſcriptis, ubi & caput mundificantia Topica, ſive externa complectitur, verb. gr. lib. 5. ſum. 2. tract. 1. & alibi.

CARABE. Vide *Succinum*, quamvis Paraceſ. ad alia quoque tranſtulerit. Ita vitellum ovi in *caraben* mutari a Sole, legitur lib. de Tart. morb. cap. 9. *Carabe* ex Asphalt, lib. 7. Paragraph. §. 4.

CARABUS, κάραβος, valde ambiguae eſt ſignificationis. Interdum enim pro inſecto in lignis aridis nato ſumitur, & pertinet ad *Scarabeos*. Vide *cantharus*. Vel pro *Locuſta marina*, vel etiam pro *cammaris*, vel *Aſtaci*, reſte Aldrovand. lib. 2. de cruſtac. cap. 2. Vide *Cancer*.

CARACOSMOS, dicitur *Oxygala* equinum nonnihil ad cœruleum vergens. Magnatibus Tartariſ in deliciis eſt, cujus parandi modum ex Gul. Rubrici Itinerario Tartarię monſtrat Lind. S. M. Ex. XVI. §. 127.

CARANNA, vocatur Refina, vel Gummi potius arboris exoticæ, eſtque viribus Tacahama-cæ ſimilis. Schr. l. 3. cl. 2. n. 380. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad h. l.

CARBASUS, fœm. plur. neutr. *Carbaſa*, κάραβος, ἀρβύρον, linteum tenue ſignificat; vel etiam fila e lino ſubtili, quibus utuntur Chirurghi ad excipiendos pulveres, vel unguenta, & applicandam parti affectæ, vel etiam ad exciccandam ſuperfluam in ulcerofis locis humiditatem. Scrib. L. n. 227. An quodammodo illi reſpondet corruptum nomen vernaculum Chirurgaſtrorum noſtrorum, *Rorbeo* oder *Rurbo*? Alii aliter pronunciant.

CARBO, vide *Anthrax*, *carbones cœli* dicuntur Stellæ. Rul. in Lex. *Carbo Petræ*. Vide *Bitumen*. *Carbones* quoque ad uſum Medicum transferri, patet ex titiionibus e ligno tilizæ paratis, quorum uſus ad ſanguinis grumos laudatur. Alii contra epilepſiam commendant. *Carbo*, qui ſub *Artemiſia* reperitur, habetur etiam ſecretum contra epilepſiam. De hoc vid. Dekers in not. ad Barb. Prax. Med. l. 2. c. 1. lit. n. Alias *carbonum* uſum in Pyrotechniæ operationibus variis ſumme neceſſarium, ignique aperto lignorum præferendum, cum delectu illorum, egregie monſtravit etiam D. D. Bohm. Diſſ. Ch. Phyſ. III. §. 22. *Carbo* quoque dicitur *Lapis Philoſophicus* a Lagneo Harm. Chym. Th. Ch. Vol. IV. p. 727. Et in ſpecie ejus *nigredo* dicitur *carbo montis*, p. 739. & Senior de Chymia. Vol. V. p. 207.

CARBOANTHES, eſt titulus libri, vel operis Paraceſici, in quo Tranſmutationes declaravit in forma, & eſſe. Valent. de Rhetis. Vid. T. 6. Oper. Paraceſ.

CARBON, Paraceſo dicitur *ſtercus humanum*, teſte Schr. l. 5. cl. 1. n. 23.

* *CARBUNCULUS*, ἀρβύξ, vel ſignificat tumorem illum igneum, & malignum, qui dicitur *Anthrax*, aut *carbo*, de quo ſupra in *Anthrax*; vel ſignificat gemmam pretioſam rutilantem, rubentemque (unde & *Rubinus* dicitur) cujus rubedo eſt inſtar ſanguinis, *Lacæ Indicæ*, aut coloris coccei, & *Pyropus* vocatur. Nobiliores in inſula Zeilan naſcuntur, ubi etiam Rex illius Inſulæ poſſidet jure hæreditario *carbunculum* inæſtimabilis pretii, palmæ tranſverſæ magnitudine, triumque digitorum latorum craſſitiem habentem, ſplendoris ignei, uti ex Paulo Veneto notavit Eraſm. Franciſc. Par. 2. Hort. Indici p. 1229. Plures ſpecies *carbunculi* recenſet Rul. in Lex. Chym. Confer etiam Muſ. Calc. Chiocci f. p. 234. ſeqq. Ejus virtutes medicas videſis apud Schroder lib. 3. cap. 5. *Granatos* quoque præfertim orientales, & *Hyacinthos* ſub *carbunculis* comprehendendi, teſtatur Idem ibid.

CARCAROS, κάρακος. Vide *Quevquera*.

CARCER, φυλακή, εἶρητή, quid ſignificet, nemo non novit. Cur vero in forum Medicum produxerim, anſam dedit Paraceſus, qui non conſideravit *carcerem*, veluti locum plectendis fontibus deſtinatum, obſcurum, a converſatione ſeparatum; ſed tanquam remedium ad coercendos motus & corporis, & animi vagos, & libidinofos idoneum, v. g. in curandis Choreis p. n. qualis dicitur S. Viti, & revera nō abſq; plauſibili ratione, tr. 2. de morb. ament. c. 3.

CARCHARIAS, κερχαιίας. Vide *canis*. Jung. Lind. Ex. XI. §. 67. ſeqq.

* **CARCHARODONTA**, *καρχαροδόντιον*, dicuntur animalia, quæ acutis, & ferratis sunt dentibus, Gal. l. 8. de U. P. c. 2. ut sunt inter quadrupedia Ursus, Leo: inter pisces Galeus, sive Canis marinus, propterea *charcharias* dictus. Vid. Lind. d. l. & Jung. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 685. 773. 802.

CARCHEDONIUS, vocatur lapis quidam pretiosus, vel Gemma, & dicitur generari igne divino Luna plena, Menens Aur. Vell. l. 2. Th. Ch. Vol. V. p. 390.

CARCHESIUM, *καρχήσιον*, Foef. rectius *carthesia* Latine dici vult, significat extrema mali nautici foramina, quæ rudentes excipiunt. Hinc *κάλος καρχήσιον*, *rudens* dicitur, Gal. 2. de artic. t. 25. Oribasio *καρχήσιος βρόχιον*, *laqueus carthesius*. l. de laqueis. Usus Chirurgicum hujusmodi laqueorum, & erecti ad instar mali ligni vid. d. l. apud Hipp. & Galen. *Carthesium* etiam poculum aliquod significare, non est hujus loci. Jung. Foef. in Oec. p. 311. & Gorr.

* **CARCINOMA**, *καρκίνωμα*. Vide *Cancer*. Malignitatem in hoc malo demonstrat Rhod. ad Scrib. L. n. 102.

* **CARCINOS**, *καρκίνος*, vel *κάρκινος*, idem quod *cancer*.

CARCINUSTHÆ, *καρκινώδης*, significat *implitatis* crinibus esse, vel fibrillis. Usurpatur etiam de radicibus *crinitis*. Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 48.

CARDEMELEUM, *καρδαμύλη*, nomen medicamenti alicujus, cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 7.

CARDAMYSSO, *καρδαμύσσω*. Vide *Scardamyssein*.

* **CARDIA**, *καρδία*, de duabus partibus principalibus dicitur: 1. de corde. 2. de orificio ventriculi sinistro, quod alias *Stomachus* dicitur, propter affinitatem maximam, quæ est illi cum corde, & mutuum consensum. Galen. lib. 2. de Hippoc. & Platon. decret. cap. 8. & 4. aphor. 75. Adifis Erotian. in *καρδιώσεων*, Foef. in Oecon. pag. 305. Nimirum nulla sunt nullius etiam membri, quæ pari vehementi, æque cito, æque subito, æque graviter in consensum trahunt cor hominis, verbis Linden. Ex. XIII. §. 132. An vero propterea sedes animæ, & totus radicalis in *stomacho* recte ponatur ab Helmont. tr. Sedes animæ, non est hujus loci ventilare.

* **CARDIACA**, scilicet medicamenta, *καρδιακά*, dicuntur *cordialia*, quæ cordi tam intus data, quam extrinsecus applicata conveniunt. Jonst. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 4. c. 4. Rectius autem ita describi poterunt. *Cardiaca* dicuntur, quæ sanguinis distributionem e corde, flammæque

vitalis continuationem debitam quovis modo promovent, & faciunt, idque vel attenuando, & debitam spiritualescentiam excitando, vel nimiam effervescentiam, & colliquationem cohibendo, & dissipationem spirituum infringendo. Hinc alia calida, alia frigida dicuntur. Egregie horum naturam exposuit Th. Vvil. Pharm. Rat. f. 6. c. 1. Catalogum utrorumque vide passim apud Practicos. Sufficiat allegasse Jonst. d. l. Rolfsink. Ord. ac Meth. comm. l. 8. f. 2. c. 1. seqq.

* **CARDIACA passio**, *cardiacus morbus*, *cardialgia*, *cardiognus*, *καρδιακή πάθησις*, *cardiaca*, & *Stomachica exolutio*, *ἐκλυσις καρδιακή*, *ἢ στομαχική*, *ὁδύνη τῆς καρδίας*, plerumque habentur, & haberi possunt pro Synonymis, licet fortassis quidam aliquam differentiam vel ratione graduum commenti sint, vel etiam ratione subiecti, quando *καρδιαγμῶν* ad palpitationem cordis retulerunt. Gorr. in def. Lind. S. M. Exer. XII. §. 133. seqq. Hoc inficiari nolo, *καρδιαγμῶν* majorem affectus vehementiam tacite exprimere. Describi vero in genere poterit, quod sit vehementissimus, & tantum non intolerabilis dolor stomachi, sive orificii ventriculi sinistri, vel superioris vulgo, quamvis perperam dicti, ut & præcordiorum in genere, cum gravissimis quandoque aliis symptomatibus, palpitatione cordis, animi deliquio, nausea, & vomendi conatu vehementiori, immoderato sudore particulari thoracis, cervicis, capitis, erubore vero, & pedibus siccoribus, necnon & febre inordinaria, sive symptomata (quales propterea *cardiacas* appellavit Sylv. l. 1. Pr. cap. 30. §. 28. 102.) proveniens a solutione continui, vel per succos acerrimos, sive nimium acidus, sive per halitus, vel auram acidam, acrioremque vellicando, lancinando, mordendo facta. Causas vero externas omnes ad dispositionem succi pancreatici, & biliaris præternaturalem huc concurrentes prolixius hic recensere, excederet limites instituti nostri. Vid. Gal. 3. aphor. 65. Introduct. c. 13. ex recentioribus Sennert. Med. Pr. l. 3. P. I. f. 2. c. 15. De *cardialgia* ex assumtis hirudinibus vid. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 199. seqq. Qui hujusmodi graviiori morbo laborant, *cardiaci*, *καρδιακοί*, dicuntur Gorr.

CARDIMELECH, terminus fictitius Dolæj, quo exprimere voluit particulæ quoddam principium activum residens in corde, destinatum functionibus vitalibus vulgo dictis, Respirationi, & sanguinis per corpus distributioni, de quo videatur d. Auth. Encyclop. l. 2. ubi sæpius occurrit, quæ loca quæri possunt in Indice. An vero figmentis his terminorum novum lumen accedat Arti nostræ, aliis judicandum relinquimus.

mus. Nobis videntur multo clariores termini, Spiritus vitalis, calidum nativum, flamma vitalis, & similes.

CARDINAMENTUM, γγγλυμοειδές, appellat Hipp. inferiorem partem brachii, qua cum cubito dearticulatum est, propterea quod cardines concavas partes quasdam, quasdam eminentes habeant, quarum illæ prominentias admittunt, hæ vero cavitates ingrediuntur. Gal. c. de fract. t. 10. Fallop. vocat *Cardinam commissuram*, in Ind. ad Tom. I. Oper. quæ explicatur in Obs. Anat. p. 359.

* CARDIOGMUS. Vid. *cardiaca passio*.

CARDO, γγγλυμος. Vide *Ginglymus*. Quid vero Parac. per vocem *cardo* intellexerit l. 7. de pustul. ulcer. aliisque malis Gall. c. 5. non licet hariolari.

CARDONIUM, est vinum herbis medicatum, ita ut mustum recens iis affundatur, & defecatio subsequatur. Modum parandi vide apud Parac. de ulcerib. cap. 56. Adde Ruland. & Johnf. in Lex.

CARDUELIS, *Acanthis*, ἀκανθίς, est avicula nobis notissima, elegans, cantuque suavi commendata, cujus descriptionem, & species vide apud Aldrovand. l. 18. Ornith. c. 3. Cibum quidem non ineptum, sed exiguum præbet earum caro. Plus voce, quam patina hominem delectare, recte dixit Platina. Adde Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 49. Stercus illarum, aut etiam aqua, de qua biberunt, in Epilepsia infantili a vulgo aliquando laudatur, quemadmodum & aliarum. Sed eventus non responderet expectationi. Præstat abstinere ab hujusmodi sordibus.

CAREBARIA, καρβαρία, species doloris, vel molestia capitis, veluti gravitas quædam capitis. Hipp. 5. aph. 22. Gal. in comm. Austrinam tempestatem, & odora menta gignere hanc capitis gravitatem, testatur idem 3. aph. 17. & 5. aph. 28.

CARENA, est vigesima quarta pars guttæ. Rul. & Johnf.

CARENUM, κάρηνον. Vide *caput*. Gal. 5. aph. 6.

CARICA, interdum *caryca*, ἰχθὺς qf. ἰχθύς, *ficus* arboris fructum in sole vel furno exiccato proprie significat. Alii *ficus passie* dicuntur. Interdum tamen & de recenti fructu sumitur vocabulum. Inter cibos boni, & mali fucci referuntur *caricae* pro diversa temperie ventriculæ recipientis, a Gal. l. de bon. & mal. succ. cib. c. 8. ubi tamen & earum virtus alexipharmaca laudatur. Vid. Bruyerin. de re cib. l. 11. c. 38.

* CARICUM, κάρικον, dicitur medicamentum quoddam catharticum, sordida ulcera deter-

gens, & carnes exedens, recipitque acria calida, helleborum nigrum, sandaracham, æris squamam, plumbum ustum, sulphur, auripigmentum, & cantharides; quæ omnia oleo cedrino miscentur, & subiguntur ad formam linimenti, & medic. liquidi. Hipp. de ulc. XI. 7. seqq.

CARIDES, κείδες, Squillæ, Species Cancrorum. Gal. l. 3. de alim. fac. c. 34. Aldrov. de crustac. l. 2. c. 9.

CARIES, τριδάς, est morbus solutæ unitatis, in partibus duris, ossibus videl. cum deperditione substantiæ, a materia acri, & corrosiva proveniens. Hipp. l. 2. de morb. VII. Respondet igitur ulceri, quod est in partibus molli- bus. Dogm. nostr. P. 2. c. 5. dogm. 8. Gal. de capf. morb. c. ult. *Caries* pudendorum quæ dicitur, Vide *Caroli*.

CARINA, ῥόπη, proprie unam navis partem significat. Metaphorice etiam dicitur de spina dorsæ, ap. Gal. l. 12. de U. P. c. 11. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 905.

CARIUM *terrae*, i. e. *gluten*. Rul.

CARMEN, ἔπος, ἔρωδη, quid significet, aliunde jam notum esse debet. Cæterum in superstitiosa Medicina *Carmina* fuisse ad sanandum usitata, ita quidem ut aliquando his majorem vim attribuerint, quam solutis verbis, testatur Keuch. ad Seren. in prolegom. pag. 65. seqq.

CARMINATIVA, scil. medicamenta, ἐκπιπτικά, ἀγξῶπικά, per metaphoram a *carminando*, sive lanas pectendo, & discerpendo dicuntur, quæ flatus, & vapores in corpore molestos sua vi attenuante, & diaphoretica discutunt, & per insensibilem transpirationem resolvunt. Proprie *Flatus discutientia*. Gr. ἀντιφουσικά, Rolf. Ord. ac Meth. C. lib. 6. sect. 4. cap. 1. Sunt calida, & sale volatili, aut spirituosis portionibus scatentia; quamvis flatus non semper hujusmodi calidis curari possint, aut debeant, de quo alibi. Helmont. quoque ridet illa remedia, insanum decretum appellans, tr. de Flatib. n. 17. *Carminativa* curæ quoque meminit Paracels. in lapillis intestinorum, lib. 2. de Tart. tract. i. cap. 4.

CARMOTUS, vocatur *Materia Lapidis Philosphici*, apud Lagn. Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

CARNICULA, legitur apud Fallop. Expof. de oss. c. 12. & ponitur pro *caruncula*, in specie de illa, quæ dentibus circumfusa, diciturque gluten dentium.

CARNIFEX SPAGYRICUS dicitur *Vulcanus*, sive Ignis in negotio Lap. Philos. Fr. Basil. Valent. de Lap. Phil. Germ. p. 127.

CARNIFORMIS *abscessus*, dicitur, qui coactio- nis, firmiorisque est substantiæ, ostracosa prædi-

tus duritie, subjecta particula affinis, tubere-
haud multum elato, sed lato; expansioque mem-
branis plerunq; fibris, filisve intertextus; plu-
rimum ad musculos, qua se ad articulos ap-
pellunt, oriri suetus. Differt a Sarcomate. M.
A. Severini de novis. obs. abscess. c. 2.

CARNIOLUS, *carnelius*, *carnaeolus*. Vide *Sar-
didis lapis*.

CARNIVORUS, *σαρκοφάγος*. Vide *Sarcopha-
gor*.

* CARNOSA *cuis*. Vide *Panniculus carno-
sus*.

* CARO, *σάρξ*, *σάρκες*, vocatur proprie tan-
tum ea, quæ in musculo est, reliquarum par-
tium nullam homines *carnem* vocant, præter-
quam pauci admodum. Sed quæ in visceribus,
seu secore; renibus, liene, pulmone visun-
tur *carnes*, eas *parenchymata*, *παρασκευασμένη*
(quasi effusiones dixeris) Græci vocant. Quæ
in intestinis, ventriculo, stomacho, & ute-
ro sunt, sine nomine relinquunt. Galen. lib. 10.
Meth. Med. cap. 11. *Parenchymata* autem eas
partes vocant, non *carnes*, propterea quod
ex venis effusus sanguis circum vasa omnis
concrestat, lib. 11. de Sim. Fac. Hæc Castellus.
Enimvero cum nec Hippocrates, nec Gale-
nus hanc strictam significationem semper ob-
servaverit, libet rem clariis, & distinctius pro-
ponere. *Caro* in genere est Medicis, quicquid
ex sanguine partium fibris, aut vasis circumfu-
so concrevit mollius, aut durius, a calore sti-
patum, prout comparatur vel ad compagi-
nandas, firmandasque fibras vice glutinis, vel
ad replenda spatia. Vel sic potest describi.
Caro est pars solida quantitate, situ, con-
nexionem, figura varia, calida, & moderate hu-
mida, mollis, rara, ad albedinem, vel ru-
bedinem vergens, ad id ut corpulentiam ro-
burque adferat, & ad motum partium conse-
rat, aut humorum segregationi, vasorum tute-
læ, similibusque usibus interserviat. Ger. Blas. 2.
Med. Gen. sect. 1. subsect. 1. cap. 2. Eam ex di-
versæ materiæ particulis concretam, plus ta-
men alcalinis, & dulcibus constantem, quam
acidis, in separatione vero Chymica offerre
phlegma copiosum, sal volatile, oleum, &
sal fixum, demonstravit J. Helfr. Junken. Chym.
Experim. Part. 1. f. 2. c. 4. p. 110. seqq. Dividi po-
test in *proprie dictam*, & *improprie dictam*. Per
illam intelligitur ea, quæ musculorum fibris,
sive fibratis potius tendinibus obnaoscitur, sim-
plex, mollis, & rubicunda. Dicitur uno ver-
bo *Musculosa*. Hinc & Hipp. *σάρκες*, idem est
quod *musculi*, teste Gal. c. 1. de fract. tr. 12. &
com. 2. t. 68. *Improprie dicta* subdividitur in *Pa-
renchymata*, & *Propriam* cuilibet parti. Ad il-
la pertinent Hepar, Lien, Pulmo, quamvis

hodieque recentiorum quidam negent, esse pa-
renchymata, id est affusiones sanguinis veluti
concreti; sed potius vel glandulas esse statuant,
vel membranarum congeries in cellulas, &
concamerationes, de quibus vid. Malpighii
Exercitationes de Hepate, Liene, &c. Cor-
dis *caro* non recte dicitur parenchyma, cum sit
revera musculosa, quicquid alii regerant.
Propria est vel *Membranosa*, vel cuiusque par-
tis membranosa carnosissima substantia, ut in oeso-
phago, ventriculo, intestinis, utero, vesica,
vel *Glandulosa*. Vide *Glandula*. An huc quoque
Cerebri substantia referenda cum Malpighio?
Jung. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 16. a. 20. §. 321.
seqq. Barth. Anat. præm. edit. noviss. pag. 5.
Qui Ossium quoque substantiam *carnem* vocant,
nixi auctoritate Galeni, XI. Meth. Med. 1.
(quamvis *σάρξ* non dixerit) mihi videntur
vocabulo valde abuti. In Præternaturali
statu excrecentiæ *carnæ*, *caro* excrecens, lu-
xurians eminens, Scrib. num. 227. mentitur
solum *carnem*, & æquivoce talis dicitur. In
Phytologia etiam per tropum substantiæ illæ
molliores fructuum succulentorum *carnes* ap-
pellari solent: verb. gr. *Caro* cydoniorum,
citri, cassiæ, prunorum, &c. Schrod. lib. 1.
cap. 2.

CAROENUM, quibusdam *carneum*, *κάρνον*,
dicitur, quod caput, *τὸ κάρν*, aggravet, est vi-
num decoctum, ita ut tertia pars absumta sit,
duæ tantum remaneant. Gorr. Plura vide apud
Lind. Ex. X. §. 19. seqq. Keuchen. ad Seren. p. 216.
seqq.

CAROLI, vocantur pustulæ in membro virili
Venereæ, quæ & *caries pudendorum* dicuntur.
Marcell. Cuman. Obs. 20. apud J. H. Velsch. in
Syll. cur. & Obs. Med. Cent. p. m. 48. & Obs. 37.
pag. 77.

CAROTICUS, *καρωτικός*, dicitur de eo, quod
caput vehementius afficit, v. g. de vino gene-
roso vehementer inebriante. Linden. d. l. §.
III.

* CAROS, *καρὸς*, sive *Sopor*, est deper-
ditio sensus, & motus in toto animalis corpo-
re, illæsa manente spirandi facultate, læsa au-
tem anteriore cerebri parte, & temporum
musculis: (sed tamen & medius ventriculus
sæpe consentit; Sequitur inde somnus profun-
dus, oculis perpetuo clausis: Nec tamen ita
perit sensus, quin, si pungantur, sentiant,
non tamen propterea vel loquantur, vel oculos
aperiant) si vero spirationem adeo vehementer
opprimat, ut quis vel magno conatu vix
spirare possit, eorum exemplo, qui per gra-
vem somnum stertere solent, Apoplexia tunc
affectio nominatur, cui Paralysis sæpissime suc-
cedit. Hæc ex Gal. l. 4. de L. A. c. 2. l. 13. M. M.
§. 21.

c. 21. & c. 2. in 1. prorrh. t. 29. olim Castellus. Enimvero cum hodieque non satient animum Philiatrī discendi cupidum, affectum hunc paulo accuratius describere libet: *Carus* Veterini species est, affectio soporosa, Lethargo major, Apoplexia paulo minor, huic tamen valde affinis, ut in ipsam non raro transeat, cum respiratione tamen adhuc paulo liberiori, a prohibita per portiones impuras serofas, vel alia ratione heterogeneas spirituum animalium e medulla cerebri versus corticem expansione proveniens. Jung. Th. Villis de Anim. Brut. P. II. c. 4.

CAROSIS, κάρσις, id est *Separatio*, sive *somnolentia*. Moichion. de morbor. mul. cap. 134.

* CAROTIDES, κάρυδες, ἢ κάρυτις ἀρτηρίαι, sunt duæ illæ arteriæ, quæ ab arteria magna e sinistro cordis ventriculo emergentes recta ad caput feruntur, omnibus, quæ sunt supra Cor, partibus distributæ. Gal. l. 15. de U. P. c. 12. & l. 1. de Hipp. & Pl. Decr. c. 7. sed has non recte carotidas, sive *Soporarias* dici censendum est, sed obtinent saltem nomen ex communi Medicorum, & Philosophorum post Hipp. opinione creditum, Soporī sedem esse has arterias. Vide *Arteriæ aortæ Truncus ascendens*. Jungat. Barth. Anat. l. 2. c. 4.

† CARPESIUM, Gal. de quo Mercurialis de Comp. med. l. 2. c. 9. Vide Matthiol. in Dioscor. & Bauhin. in Phytopinace. Item Dodon. hist. simp. Pempt. 6. l. 1. c. 4.

CARPHALEON, κάρφαλεον, *avidum*, *siccum* significat Hipp. 6. Epid. l. 6. t. 29. & 5. aph. 71. ut & alibi de cute sicca usurpavit. Jung. Foes. Oec. P. 311.

CARPUS, κάρπος, *paleam*, *festucam* significat. Diosc. lib. 5. cap. 85. Hinc verbum κάρφαλογεῖν, & Hippoc. ἀποκάρφαλογεῖν, *festucas*, & *paleas legere*, quod est phreniticorum symptoma. Dicitur & κροκιδίζειν, sect. 1. progn. t. 23.

CARPIO, *Carpus*, κάρπιος, *Cyprinus*, λεπίδωπις, est nomen piscis nobis notissimi in lacubus frequentis, in fluviis vero delicatioris. De usu in cibis, & medicina vide partim apud Aldrovand. l. 5. de pisc. cap. 40. partim apud Schrod. l. 5. cl. 3. num. 75. Est & alius piscis *carpio* dictus, qui in solo lacu Benaco capitur, delicatior, de quo etiam Aldrovand. dist. loc. cap. 50.

CARPOS, κάρπος. Vide *Fructus*.

CARPUS, κέρπος, aliis *Brachiale*, Arab. *Rasceeta*, est pars manus, qua cubito per articulum conjungitur: Vel quod utrinque inter manum, & brachium intercedit, utramque inter se aptans, id dicitur *carpus*. Quot officulis

constet, dissentiunt Anatomici, dum quidam septem, quidam octo numerant. Non multum refert, utri parti calculum quis adjecerit. Linden. Med. Physiol. lib. 2. cap. 14. art. 12. §. 81. seqq.

CARSIA, i. e. aqua salis. Rul. & Johaf.

CARTA, κάρτα, apud Hipp. significat *valde*, admodum, 3. de R. V. in Ac. tr. 26. & 42. Jung. Gal. in comm.

* CARTILAGO, χόνδρος, est particula simplex in animalis corpore, quæ aliarum quidem omnium est durissima, toto autem osse est mollior. Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 3. Quamvis autem diversa sit ab osse *cartilago*, sæpe tamen ætatis spatio in os degenerat, imo vero nulla fere sunt ossa, quæ ante cartilagine non fuerint. Ossā namque omnia, & dentes genis adhuc conclusi infantibus *cartilago* sunt, quæ tandem in ossa duratur, uti *cartilagine*, quæ inter sterni ossa continentur. Hactenus Castellus. Dividi possunt *cartilagine*; 1. in illas, quæ aliis connascuntur ossibus, eademque connectunt, vel absque alio medio, ut in ossibus pubis, & sterni, vel interjectu communium ligamentorum, ut in connexione per διαέρωσι; & in has, quæ per se constituunt partes, de quibus p. p. 2. in duriores, quæ ossæ evadunt cum tempore, & in molliores, articulos colligantes, & ligamentorum naturam fere referentes, unde χόνδρωσιδεσµοί vocant. Barthol. Anat. libell. 4. c. 2. Inter speciales *cartilagine* sunt præcipue seqq.

* CARTILAGO *ensiformis*, χόνδρος ξιφοειδής, Gal. l. 6. de U. P. c. 3. & l. de artic. & ven. dissect. c. 5. *cartilago mucronata*, quæ est extrema ora medii ossis pectoris, quæ est propter os ventriculi, cui alligatur. Aliqui sunt, qui totam pectoralis ossis figuram, (non eam tantum quæ in imo ejus est) quia gladii similitudinem repræsentat, *ensiformem cartilaginem* dicant esse. Gal. lib. de Ossib. c. 13. Jung. Barth. d. l. cap. 18.

* CARTILAGO *innoninata*, Gal. recentioribus vero *Annularis*, κερκοειδής dicta, quæ est secunda laryngis *cartilago*, in internis partibus, qua œsophagus est, positionem habens, Galen. lib. 7. de Us. Part. cap. 11. & est intrusa cartilagini Thyroidi. Est instar annuli Turcici, quo pollicem muniunt in emittendis sagittis. Basis est reliquarum *cartilaginum* asperæ arteriæ. Barthol. lib. 2. Anatom. cap. 11.

* CARTILAGO *scutiformis*, θυροειδής χόνδρος, perperam θυροειδής, recte notante Linden. Medic. Physiol. lib. 2. cap. 13. art. 15. §. 94. male a Castello *Peltalia*. Peltæ enim rotundæ erant, cum

cum figura hujus cartilaginis sit quadrilatera, ut Scuta. Ejus gibbositas apparet in gutturo, ac *Adami pomum* appellatur, quia vulgo per suafum, in Adami faucibus pomi fatalis partem ex pœna Divina remansisse, & ad posteros translata. In medio distinguitur linea, unde duplicem alii constituere, cum revera duplex rarissime inveniatur. Divulsam in medio observavit in Studiofo a nimio cantu Barthol. d. l. ubi plura ad ejus perfectam descriptionem pertinentia reperies. Præter has, quas Castellus olim adduxit, dantur adhuc aliæ peculiare *cartilaginee* considerandæ, & quidem in ipsa quoque larynge; Videlicet: *Bina cartilaginee*, *αὐτομαθεῖς*, *Gutturiformes*, sive *Arytenoideæ*, quia in una parte conjunctæ instar gutturni rimam pro modulanda voce, *Glottis*, *γλωττῆς*, dictam efformant. Item *Epiglottis*, *ἐπιγλωττῆς*, *Cartilago*, quæ rimam illam claudit, & tegit, ne ex cibo, vel potu in tracheam cum periculo suffocationis quædam incidant, sed commode in gulam abire queant. Reliquæ *cartilaginee* asperæ arteriæ *semicirculares*, & *sigmoidæ*, *στροφοειδῆς*, non libet inter peculiare referre. Nec *Narium* quoque *cartilaginee* quinque, quarum duæ supremæ nasi ossibus adherent, tertia septum constituit, sive intersitium inter duo nasi foramina, reliquæ vero duæ pinnas constituunt, per membranosa ligamenta colligatæ, commode inter peculiare referri non possunt, cum ad nasi constitutionem faciant. De his videatur Barthol. d. l. 3. Anat. c. 10. *Cartilaginum* in genere præcipuus usus est duplex: Unus, ut partes quasdam leves, ac politas ad motus promptitudinem efficiant, in articulis scilicet: Alter, ut violentiæ foris occurrentium mediocriter cedant. *Cartilaginis* enim substantia maxime idonea est ad tegendum, & defendendum partes subjectas. Non enim potest comminui, & frangi, ut dura, & friabilia, neque incidi, & contundi, ut mollia, & carnosa. Hæc Castell. Verum nec alii usus excludendi sunt, ut, Connexionem facere ossium, quæ dicitur *συχχόνδρωσις*. Partes prominentes, vel etiam curvas formare, ut in aspera arteria, larynge: Cavitates explere, Operculi operam præstare, Fulcrum præbere, de quibus Barthol. libell. 4. c. 2. *Cartilago* quoque de spinis piscium dicitur, specialiter vero, & *κατ' ἐξοχῶν cartilaginei pisces* dicuntur, qui spinam dorsum cartilagineam, intus medullam habentem, obtinent, Græcis propterea *χονδρῶν κύνδοι* dicti, aliis & *σελάχη*, vel *σελαχῶν*. Suntque duum generum: Plani, ut sunt Raja, Pastinaca, & his similes: & Longi, atque Rotundi, v. gr. Galeæ, de quibus legatur Aldrovand. l. 3. de pisc. c. 31.

CARUNCULA, *σπυρίον*, accipitur vel in statu secundum, vel præter naturam. In illo dicitur de *carunculis* in utroque oculi Cantho, vel Angulo occurrentibus, quarum illa, quæ in majori, sive interno existit; *Lacrymalis*, in externo vero *Innominata* est, Barthol. l. 3. Anat. c. 8. *Caruncule* quoque appellantur *cuticulares Ale*, sive Nymphæ in sinu muliebri, teste eodem l. i. c. 35. quo etiam *caruncule myrtiformes* spectant, d. l. c. 33. In renibus *caruncule papillares* minus coloratæ instar glandularum reliqua carne duriores occurrunt, de quibus idem d. l. c. 17. *Carnosam* quoque illam particulam in summo ore pendentem, quam alias *Columellam*, aut *Uvam* vel *Uvulam* vocant, a Gal. *carunculam* appellari constat ex l. 6. de C. M. S. L. c. 3 in princ. Præternaturaliter usurpatur hoc vocab. (1.) de portiunculis, quæ in dysenteria excernuntur, quas Hipp. *carnes*, *σάρκες*, vocavit, 4. aph. 26. (2.) de *carunculis* capillaribus cum urina a renibus excretis, 4. aph. 76. qui affectus etiam dicitur *Trichiasis*, *τρίχιασις*. Ita & Celsus lib. 6. cap. 8. *carunculas* quasdam in naribus nasci scripsit, Polypum etiam per *carunculam* definiuit. Ita & aliæ *excrecentiæ carnee caruncularum* nomine venire possunt, quamvis Hippoc. *σπυρίον*, 3. de fract. tr. 45. aliis *ὄψα σπυρίωνος*, aut *σπυρίοντα* dicantur.

* CARUS. Vide *Caros*.

CARYCA, quibusdam pro *carica*. Est & denominativum haud dubie ab urbe quadam Peloponnesi *Carya*. Unde *caryca lingua*, *καρύκη*, Gr. confusa valde, & absurda dicta Gal. l. 2. de diff. puls. c. 2. *Carica*, *καρύκη*, fuit olim peculiare bellarium, edulium, condimentum, embamma, Lydorum primum inventum, paratum ex sanguine, & aliis *ἰδιόρρωσι*, id est aromatibus, & suavis condituris. Hinc & omne *conditum*, quod jus lapidum facere, & infuscare posset, Lydiæ *carica* adinstar, *carycam* appellare liceat. Hesy chius etiam descripsit, quod sit jus supervacuum, sive ambitiosum. Plura vide de hac re apud Lind. S. M. Ex. X. §. 37. seqq. Lang. l. 1. ep. 58.

CARYCEIA, *καρυκίνη*, idem quod *caryca*. Gal. l. 4. de san. tu. t. 5.

CARYCOIDES, *καρυκοειδῆς*, dicitur Hipp. excrementum colorem subcruentum instar *carycæ* condimenti illius ex sanguine parati præ se ferens, 4. Epid. XIV. 10. Plura apud Foel. Oec. p. 310.

CARYDON, *καρυδόν*. Vide *Alphitidon*.

CARYON, *κάρυον*. Vide *Nux*.

CARYOPHYLLUM, *καρυόφυλλον*, nomen & floris, & aromatis, & arboris. Nullius horum expositio est hujus loci.

CARYOTI, καρυοτί, scil. βάλαροι, nomen *dactylorum*, sive fructuum *palme* optimorum, qui in Syria, & Palæstina crescunt. Gal. lib. 2. de A. F. c. 26.

CASA, Gr. κλήβη, οίκου, οίκισκη, οίκιδιον, tugurium, vel vile domicilium significat, qualia sunt metalli fossorum circa fodinas. Rul. in Lex.

CASEUS, τυρός, quid sit, omnibus notum est. Lac coagulatum, & glaciatum, per præcipitationis modum. Usus ejus in diæta, & medicina varius. Cum in *caseis* singulatis permagna sit differentia, tum pro animalium natura, tum pro præparandi *modis*, & præterea ipsorum ætate, non licet hic eam exponere varietatem. Consulantur Authores, utpote Gal. l. 3. de A. F. c. 17. & l. 10. de S. F. c. 17. & l. 10. Th. Villis de ferment. c. 11. Bruyerin. Moræus, C. Hofm. Jonston. alii. An commune vitium sit omnium *caseorum*, succum habere vitiosum, & crassum, uti d. l. scriptum reliquit Gal. ulterius ventilandum relinquatur. Pro negativa facit Hipp. de vet. medic. XXXVII. 9. seqq. & de affect. XLIX. 11. Usum medicum etiam videmus apud Scribon. Larg. n. 158. adversus podagram. *Caseum* descripsit Paracels. l. 1. de Tart. tract. 5. c. 2. quod sit Tartarus alabastrinus, & incurabilis, viscus inexpulsivus. Imo hoc vocabulum tropice ad ipsos morbos renum applicuit, *caseum*, vel *lac segregatum*, aut *caseum* ægritudinibus renum annumerans, in Fragment. & Scholiis ad d. l. de Tartaro. Verum rem ipsam magis obscurat illis terminis, quam ut declarat. *Caseus præparatus* Rulando, & Johnf. dicitur resistens viscosa, manens in fundo lactis ex caseo diffluentis, in Lex.

CASIA, κασία, plerunque *Cassia*, κασία, duplicem potissimum obtinet significationem, quarum neutra quidem proprie huc pertinet, sed ad Botanicam. Paucis tamen indicasse sufficiat. (1.) Significat aroma quoddam, quæ & *Cassia lignea*, *Xylocassia* dicitur, ad Cinnamonem fere naturam accedens; de qua videatur Gal. de S. F. l. 7. & alibi. (2.) Purgans quoddam cholagogum, quod *cassia fistula*, siliquosa, solutiva, κασία ούλεγγε dicitur. Hæc veteribus Græcis fuit ignota. Licet enim Gal. etiam aliquoties in lib. de Antid. & de C. M. S. L. mentionem fecerit *Cassie fistule*, semper tamen intelligit illam Aromaticam, quæ etiam fistulosa videtur. De solutiva videatur Roslin. de purgant. f. 3. art. 2. c. 1. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 416.

CASSA, barbaris dicitur *Thorax*, Fallop. expos. de ossib. c. 18. Tom. I. p. 508.

CASSALE vulnus, i. e. vulnus pectoris.

Legitur apud Marcell. Cuman. Observ. 65. apud D. Vesch. in Syllog. cur. & observ. Medic. Cent. I. p. m. 73. 74. Derivatur ab Arabico *cas*, i. e. pectus.

CASSATUM, est sanguis in venis invalidus, & emortuus, grumulosus, sanguinis bonum tranfitum, & motum obstruens. Paracels. l. 7. Archidox. §. de Specifico Diaphoretico, & ex hoc Rul. & Johnf. in Lex.

CASSIA, κασία. Vide *Cassia*.

CASSIA MELLIS, dicitur species *Cassie* extractæ pro Clysteribus, quam compositionem ingreditur Mel, ut conservetur, in cujus tamen præparatione fraudem Pharmacopæorum detexit Joh. Anton. Loddetus Dialog. de impostur. nonnull. Pharmacopæorum addito declarationi fraudum, & errorum apud Pharmacopæos commissorum Lisseti Benancii opera Bartholini Latinitati donatæ, pag. 149.

CASSITEROS, κασίτηρος. Vide *Stannum*.

CASSOVARIUS, nomen avis exoticæ, nobis incognitæ, quam ingluvie carere legitur in Nehem. Grew. Anglicæ Societatis Regalis Collegæ Inchoata Anatome comparativa ventriculorum, & intestinorum, cujus mentio fit in Actis Erudit. Lips. Anno. 1682. pag. 60.

CASSUS. Vide *Laparos*.

CASTALITICUM, corrupte, pro *Cassastalticum*, κασταλιτικόν, idem est, quod repressorium, stipticum. Diet. Jatr. n. 408.

CASTELLUM, idem quod *Lacusculus*, κακκίδιον. Ruland. & Johnf. *Castellum Urine* quid dicatur Paræo, vide apud eund. lib. 22. Chir. cap. 9.

CASTIGATUS, a, um, (Gr. dici posset σφραγισθείς) dicitur de Mammillis, & Papillis apud Q. Serenum. Si *castigatas* studium est servare papillas &c. quid vero sint *castigata mamme*, exposuit Hieron. Mercurial. l. 5. Var. Lect. c. 3.

CASTITAS, σφραγισμένη, εργονία, proprie continentiam circa res Venereas significat. Hinc *Casti sua natura* dicuntur σφραγιστικοί φρόσφοι, qui etiam a libidinosis cogitationibus abstinent. Galen. l. 6. de Loc. Aff. c. ultim. *Castitatis* sedem veram in renibus esse magis, quam in testiculis, voluit Paracels. lib. 2. de virib. membr. cap. 10. quam opinionem denuo propugnare voluerunt Joach. Oelhasius, Dan. Sennert. & Casp. Hofmann. verum absque successu, cum pugnare videatur cum principiis Anatomicis, quibus constat, renibus nihil esse commercii cum reliquis partibus genitalibus.

CASTOR, κάσταρος, *Fiber*, animal est amphibium, aqua, & terra ambiens, vivens piscibus,

bus, & fructibus arborum. Ejus descriptionem vid. apud Aldrov. lib. 2. de quadruped. digit. vivipar. cap. 12. ubi etiam ejus usum in cibis, & medicina exponit, & in Ephemerid. Natur. Curios. Ann. II. Obs. 251. Anatomicam ejus descriptionem etiam legere licet in Actis Philosophicis Oldenburgii Anni 1669. Mens. Julio. Jungatur Schrod. lib. 5. cl. 1. num. 14. Ob convenientiam cum hoc animali maximæ pernicitatis in pisces grassandi avis quædam species, videl. Mergus eirratu major, Bellonio dicitur etiam *Castor*, vel *Fiber*, ut est ap. eund. Aldrovand. Ornith. lib. 18. cap. 62. Urinæ quoque lactæ excretionem *Castoris* nomine venire, ex Drauwiz. de Scorbut. cap. 9. videatur in Ephemerid. Natur. Curios. Ann. I. Obs. 89.

CASTORIUM, καστόριον, καστόριον, sunt testiculi *Castoris* quadrupedis excisi, purgati, & exiccati, virtutis valde attenuantis, discutientis, nervos, nervosæque partes roborantis, spiritusque animales excitantis, multique in Medicina usus. Adulterari solent gummi Ammoniaco, quod cum *Castoris* sanguine subactum vesiculis inditur, exiccaturque. Schroder. d. l. In hunc animadvertit Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. negando *Castorium* esse testiculos, qui adeo parvi sunt, ut gallorum galinaceorum testiculos vix superent, sed potius esse tumores, seu crumenæ inguinis vestitæ pellicula fatis crassa, quibus parva semper annexa est, impleta liquore oleagineo, & cinerose, semper liquido manente, cum in illis crassior contineatur, qui potest exiccari ad pulverisandum. Confirmatur hæc sententia plurimis autoritatibus in Ephem. Nat. Cur. d. l. De *Castorii* viribus videatur & Gal. l. XI. de Simpl. Fac. Diosc. 1. 2. cap. 26. Pontici *Castoris* vires diversas esse ab Hispanico, ex Strabone ostendit Rhod. ad Scrib. n. 175.

CASTRATUS, ἀνέχθης, ἀνεχθής, dicitur, cui testiculi sunt excisi; & ita vis genitalis ablata. *Castratio*, quæ Gr. ἀνεχθής, ἐκτομή, ἐρχοτομία dicitur, in brutis utriusque sexus adhibetur, teste Galeni l. 1. de semin. cap. 15. *Castratum* animal semper fœminæ redditi simile, aut his, quæ sunt ætatis minoris. Idem l. 10. de S. F. §. Bolis, & l. 11. §. pinguedo, & adeps. Caro etiam *castratorum* suavior, & præstantior eidem habetur, lib. de sem. cap. 15. & lib. 2. de A. F. cap. 2. Quomodo vero mutatio corporum ratione temperamenti vitalis, morum, habitus corporis a *castratione* dependeat, non est adeo in apri-co. Videatur de hac quæstione Barthol. lib. 1. Anat. cap. 22. An *castratio* hominum ex-

ensari, & defendi possit, necne, meam nolo facere litem. In maniaco adhibuit Sam. Formius apud River. in observ. commun. In summe libidinoso detrectavit Balth. Timæus a Guldenlee l. 3. cap. 52. *Castratio* etiam sumitur pro *Herniotomia*, & *Castratores* sunt *Herniotomi* vulgares, in qua significatione hoc vocabulo usus Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXXIX. simul improbens, quod in omni Hernia testiculos eximant, in sola Sarcocele saltem hoc admittens. Per metaphoram quoque medicamentorum fortiorum, & malignorum, præsertim purgantium electivorum correctio dicitur *castratio* apud Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. modern. n. 49. Jung. Ex. nostr. 1. de Remor. Purg. §. 38. Item farina crassior, κριμων, dicitur *castrata*. Vide Crimmon. Dieter. n. 478.

CASTRENSIS, Militaris, ἐπιθητικὸς, ἐπιθητικὸς, est epitheton etiam morborum quorundam contagiosorum, & epidemicorum, præsertim februm, quarum meminit Helmont. de Febr. cap. 10. num. 7. Endemicas appellans, non adeo incongrue, in quibus non tam effervescentia calor, quam maligna cruditas ex victu, & rerum non naturalium usu pravo collecta peccare, & urgere solet. Pestilentibus annumeravit, & satis perspicue descripsit Thom. Willis de Febr. cap. 14. nec non pecul. tract. Joh. Valent. Willius Medicus Danus.

* CASUS, in Latino valde æquivocum est. Vel enim idem est, quod *Symptoma*, συμπτῶμα. Galen. de opt. sect. ad Thrasylb. cap. 13. & 1. aph. 12. aliisque in locis. Vide *Symptoma*. Vel idem est, quod *Fortuitum*, & opponitur Arti, vel Providentiæ. Gr. dicitur τύχη, vel τύχης ἔργον. Gal. l. 11. de U. P. c. 7. de sub. figur. Empir. cap. 12. Interdum & Græc. dicitur ἀντόματον. Hipp. de Arte IX. 5. seqq. & Galen. cap. 1. in prognost. Hippoc. t. 4. id est *spontaneum*, quod sine ulla deliberatione, aut consultatione contingit. Vel idem est, quod *Lapsus*, πῦσις, vel κατὰ πῦσις, verb. gr. ex alto, lib. 1. M. M. cap. 2. Vel idem est, quod *morbus præsens*: in qua significatione sumit Paracels. lib. 1. Paragraph. cap. 1. §. 4. & 5. Vel denique idem, quod *Historia morbi* integra, Observatio Empirica. Unde frequentissime dici solet: *Casus* Medicinales v. g. laudati Timæi a Gludenlee, pro, Observaciones Medicæ Practicæ. Collegium *Casuale*, hoc est in quo tractantur, & exponuntur speciales Morborum singularium historiae. Vide *Historia*.

CATA, κατὰ. Vide *Secundum*.

CATABALLO, κατὰβάλλω, significat *desicio*, K 2. de-

demitto, *prosterno*. In qua significatione sumfit Hipp. l. de nat. hum. t. 2.

CATABASIS, κατάβασις, *descensus*, a verbo καβαίνω, *descendo*, cui opponitur ἀβαίνω, *ascendo*. Verbum legitur apud Hipp. 6. aphor. 22.

CATABIBAZO, κατὰβιβάζω, emphaticum verbum *humorum deorsum factam exclusionem*, & deturbationem exprimens, apud Hippoc. 3. in 1. prorrh. t. 51.

CATABLACEVO, κατὰβλακνύω, significat *ignavum esse*, desidiam, negligentem in actionibus, & præsertim in curando, apud Hipp. 3. de artic. t. 83. idem quod κατὰβλέω, quod legitur in Mochlic. XI. 7. Descendit a voce *Blax*, βλάξ, quod nomen est piscis nullius plane utilitatis, aut pretii.

CATABLEMA, κατὰβλημα, significat quod *injicitur*, aut applicatur, in specie fimbriam, vel *ligamentum*, quod parti injicitur ad deligationem confringendam. Hippoc. 2. de artic. t. 22. Ægin. dicitur ὀπίβλημα, aliis ἀεβλημα. Foef. in Oec. p. 312.

CATABRONCHIZO, *Catabrochthizo*, κατὰβρογχίζω, κατὰβροχθίζω, utrumque significat *deglutitio*, a βρογχο, & βροχθῶ, *gula*, *guttur*. Hipp. Coac. t. 636. & t. 62.

CATACAVMA, κατὰκαύμα. Vide *Ambusta*. Hippocr. Coac. tract. 158. interdum simpliciter *cauma*, καύμα. Jung. Linden. Exerc. XI. §. 189.

CATACECLIMENOS, κατὰκεκλιμένω, dicitur qui propter morbi vehementiam, & virium imbecillitatem decumbit. Hipp. 2. prorrh. t. 319. quamvis alii κατὰκεκλιμένους, *fractos viribus*, legant. Idem est quod κατὰκλινῆς, κλινηρῆς, κλινωπετής, *clanicus*, & opponitur τῷ ὀρθοσάδῳ. Foef. Oec. p. 314.

CATACECRAMENOS, κατὰκεκραμένω, de fractura dicitur, quæ dependet, aut suspensa est. Hipp. 3. de fract. t. 74.

CATACERASTICOS, κατὰκεραστικός, idem quod ἑπιπεραστικός. Vide *Epicerasticos*.

CATACERMATIZOMENOS, κατὰκερματιζόμενος, a verbo κερματίζεσθαι, quod proprie significat in minutulos nummos dividi, a κέρμα, *numulus*, minutiae aris. Sed & in genere dirimi in minutissimas partes denotat. Usurpat Hippoc. de calore febrili, qui in totum corpus distrahitur, 4. de R. V. I. A. t. 39.

CATACHEO, κατὰχέω. Vide *Catachysis*.

CATACHLIDAO, κατὰχλιδάω, vel κατὰχλιδέω, uti videtur conjugari apud Hipp. in præcept. VI. 8. significat *deliciis nimium indulgere*, luxu diffluere. Idem quod κατὰχλάειν.

CATACLOOS, κατὰχλοο, significat *val-*

de vires. Dicitur ver. gr. de excrementis biliosis corruptis, 7. Epid. XI. 27. quamvis plerique legant κατὰχολον, quæ lectio non aridet.

CATACHRESIS, κατὰχρησις. Vide *Abusus*.

CATACHYSIS, κατὰχυσις, *effusionem perfusionem* significat, a verbo κατὰχέω, *perundo*. Ita de frigida aqua *perfusionem* usus Hipp. 5. aph. 21. & 7. aph. 42. de aqua calida, Dieter. Jatr. n. 447. 448.

CATACLASIS, κατὰκλασις, *perfractio* nem, *perversionem* in genere significat. In specie frequenter de oculi *perversione*, cum palpebræ pervertuntur. Idque alterius musculorum oculos claudentium *convulsionem* indicat. Hippocr. 6. Epid. sect. 1. t. 31. ubi etiam t. 30. de membrorum *perfractio* nibus legitur. Vide *Campylon*.

* CATACLEIS, κατὰκλεις, dicitur os cartilagineum, imo Cartilago in commissura omoplatae, vel scapulae cum clavi sita. Reperti in solis hominibus, testatur Gal. de ossibus c. 14. Confer l. 13. de U. P. c. 11. Alibi prima Thoracis costa parva dicitur, & quasi *Subclavium*. Gal. de dissect. musc. c. 12. Vide C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 103. & not. ad l. cit. de ossib. qui recte reprehendit, quod κατὰκλεις etiam ἀπώριον dicatur.

CATACLINES, κατὰκλινῆς, *lecto affixus*. Vide *cataceclimenos*.

CATACLISIS, κατὰκλισις, *inclinationem*, *declinationem*, *incurvationem*, & item *decubitum* denotat, v. g. κατὰκλισις ἡμικύκλιω, *incurvatio semicircularis*, uti est in Græca lit. C. juxta veteres. Vid. Hofm. d. l. n. 385. Gal. l. 2. de mot. musc. c. 4.

† CATACLYSMI, vehementiores aquarum illusiones, vulgo medicor. Irrigationes. Cælius Aurel. Chronic. l. 1. c. 16.

CATACLYSMA, κατὰκλυσμα. Hipp. de sal. diat. t. 15. Vide *Clyster*.

CATAGORES, κατὰγορῆς, abundans, *superfluum* significat. Addit rei, cui jungitur, in specie bili, *intensionem*. Usurpat adjective, & adverbialiter. Quando simpliciter ponitur, nihilominus bilis ad excessum restringendum esse, vult Foef. in Oec. pag. 315. v. g. apud Hipp. Coac. t. 612. & 608. id quod & interpretes observarunt. Hinc & κατὰγορῆς φάρμακον, significat *bilem meracam*, largius evacuans medicamentum, apud Hipp. l. 5. Epid. VIII. 10. 14. Dicitur & adverb. κατὰγορῆως, Hippoc. 3. de R. V. I. A. t. 13. Vide Gal. in comm. ad h. l. Jung. & Linden. Ex. IV. §. 77.

CATACREMNAME, κατὰκρημμαται, significat *dependeo*, & usurpatur ab Hippoc. de gurgulio-

ne inflammato, & intumefcente, l. 2. de mor. X. 3. Descendit a κρημνός, præcipitium.

CATACRUO, κατακρυσίω, proprie depellere significat. Apud Hipp. vero diffindere, & profundius pertundere, & discindere denotat, l. de Ulc. XV. 4. & l. de Medico VII. 1. 3.

CATADARTHEO, καθεδαρθέω, verbum proprie significans dormire, a καθάρσιον, dormire, quamvis Scholiastes Aristoph. a δέρμα, pellis, cum Etymologo deducens restringat significationem, dicendo, idem esse, atque in pellibus dormire. Usus Hipp. lib. 5. Ep. XVII. 1. & l. 3. de diæt. XVI. 15.

CATADECHOMAE, καταδέχομαι, sumo, suscipio. Usurpavit Hipp. de alimento, l. 7. Epid. XXII. 8.

CATADICEN, κατὰ δίκην, id est jure merito, æque, ut par est. Frequenti in usu apud Hipp. v. g. l. de cord. III. 10. lib. 1. de mor. mul. LXXXVII. 14. l. de vuln. c. V. 3. Foef in Oec. pag. 313.

CATADULOO, καταδύλω, proprie significat in servitutem redigo. Metaphorice vero spiritus frango, animum subigo. Hipp. 2. de fract. t. 61.

CATÆGIZO, καταγιζώ, significat cum impetu deorsum irruo, delabor, ab αἶσμα, irruo. De ventis, & procellæ impetu proprie dicitur. Unde & καταγίς procellam significat. Metaphorice de doloribus, & morbis cum impetu irruentibus sæpe usus est Hipp. lib. 3. de morb. VII. 25. XXIV. 57. l. 2. de morb. mul. LXXXVII. 2. l. 7. Epid. XIII. 16. Foef. d. l. Præcipue de morbi statu accipitur, teste Linden. Ex. XII. §. 81. 87.

CATÆONESIS, καταώνσις, id est irrigatio, perfusio, fit humore aliquo in partem aliquam effuso. Quo quidem remedii genere utimur, cum aliqua de causa balneo excludimur. Differt ab Embroche, ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, quando post illam lanam, aut linteum superponimus, quod post embrocham non fit. Gorr. in def.

CATAGLISCHRAENO, καταγλισχραίνω, verbum significans viscosum efficio. Hippoc. 1. de R. V. I. A. t. 33. & sect. 3. t. 10. Galen. in comm. ad h. l.

CATAGLYPHE, καταγλυφή, sculpturam excavatam significat in Chirurgicis. Hipp. 4. de art. t. 53. & Mochlic. XXIII. 8. 10.

* CATAGMA, κάταγμα. Vide Fractura.

* CATAGMATICUS, καταγματικός, dicitur de remediis ad fracturarum curationem necessariis, v. g. Deligatio catagmatica, καταγματική δάσις. Galen. lib. 1. de C. M. P. G. cap. 4. Item Emplastrum catagmaticum, quæ in fracturis cranii specialiter dicuntur cephalica, κεφαλικὰ, habentque abstergendi, digerendi, & siccan-

di potestatem, quibus plerique & paululum ex adstringentibus admiscant, lib. 1. h. tit. c. 16.

CATAGOGE, καταγωγή, ductus, sedes, loci, vel partis alicujus circumscriptio, vel regio dicitur Hipp. l. 7. Epid. III. 14. veluti si quis umbilicum contractans manus toti ventris regionem admoveat. Foef. d. l.

CATAGYOIO, καταγυῖοι, proprie significat membra debilita, a γυῖον, membrum. Usurpatur de nimia virium imbecillitate, & enervatione. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 17. & l. 2. de morb. mul. LVI. 15. de Gland. VIII. 11.

CATALEMMA, κατέλημμα. Vide Comprehensamentum.

CATALENTIA, fictus est a Parac. terminus, speciem Epilepsiae significans, quemadmodum & Analentia, & Epilentia, de morb. ament. t. 2. c. 1. & l. 3. Paragraph. c. 1. §. 1.

* CATALEPSIS, catalepsia, Lang. l. 1. ep. 25. est perditio sensus visus, apertis palpebris, servata tamen secundum naturam spiratione, in qua posteriora cerebri potissimum, & nervorum exortus intemperie frigida, & sicca afficiuntur. Gal. l. 4. de L. A. 2. licet alibi catalepsin dicat esse spiritus cohibitionem, de musc. dissect. c. 26. & alibi dicat, catalepsin fieri refrigerata prima parte sensitiva, id est cerebro ipso: quæ refrigeratio cum fortis fuerit, mista humiditate facit lethargicas passiones; cum siccitate vero eas, quæ a Græcis καταλήψεις dicuntur, Lat. Interceptiones (aliis Deprehensiones) 2. aph. 3. in comm. Gal. Eundem effectum vocant κατοχὴν, catochen, & qui eo laborant, catochos, κατόχος, l. 4. de caus. puls. c. 16. Hæc Castellus. Clarius ut explicetur terminus catalepsis, καταλήψις accipitur late, & stricte. Late, & quidem rarius, pro omni interceptione, v. g. Sanguinis in vasibus, Hipp. l. de Med. VII. 8. quæ alibi ἀπολήψις eidem dicitur, vel Apolepsis, ἐγκατέληψις. Sensusum, Aurelian. l. 2. acut. c. 5. Spirituum, Gal. l. 2. de san. tu. 12. & l. 3. c. 2. Cutis contractio, dum ita digitis apprehenditur, & candens feramentum recte, & sine noxa immittatur. Hipp. 1. de artic. t. 50. De interceptione urinæ, & sanguinis legitur 2. Epid. f. 3. num. 75. quam t. 6. f. 2. num. 35. ἐγκατέληψιν vocavit. Ad hanc latam significationem quoque pertinet, quando illa deligandi ratio, ubi vinculum aliquod articulis oblatis superinjecitur, ad ea, quæ oblata sunt, comprehendenda, & continenda, aut extremitas vinculi, quod ultimo superinjectum reliquas obvolutiones firmiter continet, catalepsis, καταλήψις, dicuntur. Hipp. 2. de iis, quæ in Med. t. 15. & t. 17. 18. Stricte sumitur pro affectu soporoso, quem nonnulli

eundem cum *Comate Vigili* esse statuunt. Lang. d. l. Alii vero negant, ut Dieterich. Jatr. n. 863. quod si Galeni descriptio supra d. l. locum habuerit, non video, quæ sit inter utrumque differentia, vide *Coma*. Tandem & *Tropica* superest significatio, quando *καθελκίσις* denotat veram, firmam, & indubitam rei alicujus perceptionem, & cognitionem. Galen. de sectis cap. 6. & de opt. secta in princ. cui opponitur *ἀκαθελκίσις*. In specie tribuitur loco generis Indicationi *comprehensio* in definitione, de qua prolixius vide Mich. Gavasser. l. de Indic. curat. c. 2. seqq. Dicitur & *Apprehensio*, de quo supra.

* *CATALOGICA*, *καθελκίσις*, medicamenta sunt quæ cicatrices grossas æquant, & limpidant. Gal. l. de Dynamid. An a *καθελκίσις*, vel *αλόω*, tero.

CATALYSIS, *καθελκίσις*, significat *dissolutionem*, vel *resolutionem*, v. g. artuum. Hipp. l. 4. Epid. XXIX. 31. Quod dicantur *οἱ κακὰ λυόμενοι* apud Hipp. 2. aph. 43. illi, qui jam jam morituri sunt, & in procinctu mortis, unanimis quidem Interpretum est consensus. Jung. Dieter. n. 438. Enimvero si per *ἀπαγοχρησμός* proprie strangulati laqueo, aut manu veniunt intelligendi, nihil obstat, quominus etiam *dissoluti* exponi possint de *detracto* laqueo, aut manu resoluta, cum Celso l. 2. c. 8. fin. qui vocat *Detractos ex suspendio*.

CATAMANTHANO, *καθαρμανθάνω*, *addisco*, confidero. Hipp. 6. aph. 5.

CATAMARENOMĒ, *καθαρμάρηνωμα*, *emaresco*. Dicitur de tumoribus, qui detumescunt, subsidunt, & desinunt. Hippoc. 2. prorrh. XI. 33.

CATAMASSASTHĒ, *καθαρμασαστή*, *dentibus conserere*, commanducare significat. Usus est Hippoc. de Epileptica, quæ linguam dentibus contrivit, & devoravit, l. 5. Epid. XXII. 10. repetitur l. 7. XXXVII. 10.

CATAMATTEVOMENOS, *καταματτεβόμενος*, *contrelians*. Vide *Matteo*, vel *Matos*.

CATAMENIA, *καταμηνία*. Vide *Menstruum*.

CATAMOLYNTHIS, *καταμολυνθίσις*, *remissum*, *debilitatum*, sensum languidum significat, a *μώλυνος*, vel *μώλυνος*, ignavus, hebes, indoctus. Gal. c. 4. prorrh. Hipp. t. 77. de tuberculis ad aures usus est.

CATAMYŌ, *καταμύω*, *niſto*, oculis conivoco, *claudio* significat. Legitur apud Hipp. 7. Epid. XLI. 24. Per syncopen etiam *καμμύω* aliquando dicitur.

CATANESIMUMĒ, *κατανησιμύω*, non *κατανησιμύω*, significat *confumor*, ab *ἀναισιμύω*, vel *ἀναισιμύω*, *expensas facio*. Hipp. de glandul. II. 8. quamvis alii etiam exponant per *reflector*,

ab *ἀναισιμύω*, *refinum fieri*. Foef. Oec. pag. 319.

CATANANCAZO, *καταναγκάζω*, *per vim cogō*, *compello*, *depello*. Usurpatur in operatione Chirurgica, quando id, quod loco suo excidit, vi adhibita restituit, & reponi debet. Hipp. 1. de artic. t. 15. 20. 21. 62. 65. 69. & sect. 3. t. 49. & in Mochlico IX. 16. XI. 12. XV. 5. &c. Legitur & simpliciter *ἀναγκάζω*, 2. de fractur. t. 10.

CATANIPHTHIS, *κατανιφθίσις*, *elorus*, *exterfus*, a verbo *κατανίφω*, pro *κατανίπω*, *perluo*, *perfundo*. Participio usus est Hippoc. de diarrhœa per lac decoctum elota, quæ sponte desinit, 2. prorrh. XXXII. 2. Verbo vero de vulnusculis circa tumores factis aceto eluendis ad grimum tollendum, lib. de ulcerib. XV. 6. XVII. 3.

CATANIZO, *κατανίζω*. Vide *Cataniphthis*.

CATANOEŌ, *κατανόω*, *valeo sensuum integritate*, intelligentia, idem quod *καταφρονέω*. Hippoc. lib. 5. Epidem. XVII. 6. Jung. Foef. d. l.

CATANTIA, *καταντία*, *declivitatē*, *deorsum inclinationem* significat, ab *ἀντίω*, vel *ἀντω*, *occurro*. Hippoc. 1. de iis, quæ in med. t. 29. Hinc & *καταντή*, *declivia* denotant, sect. 2. h. t. t. II.

CATANTIS, *κατάντης*, *declivis*. Vide *Catantia*.

CATANTLEMA, *καταντήλημα*, significat *lorionem per infusionem aquæ factam*; idem fere, quod *ἐπώντηλημα*, vel *ἐπώντησις*. Legitur apud Mosch. de morb. mul. c. 50. Vide *Epanilepsis*.

CATAPASMA, *καθάρπασμα*, dicitur medicamentum aridum, ex sicco medicamentorum pulvere conflatum, ad extergendum, repurgandum, discutiendum cuti aspersum. Ægin. l. 7. c. 13. Dicitur & *καταπασών φάρμακον* Gorr. in def. quamvis & generaliter omne, quo aliquid corpus conspergitur, significet. Dicitur & *σμπασμα*, vel *ἀσμπασμα*, vel *ἐμπασμα*, *ἐπιπασών*. Gorr.

CATAPASMUS, *καταπατισμός*, dicitur Aureliano specialiter post humeros, atque colla devexo ductu mitis, & lenis defricatio, aut levis deductio, l. i. de pass. trad. c. 5. Foef. d. l.

CATAPASTUM, *καταπαστίον*. Vide *Catapastma*.

CATAPAVOMĒ, *καταπαύομαι*, significat *evanesco*, *cesso*. Gal. 1. prorrh. t. c. 35. unde *καθάρπαστος* finem, *requiem* denotat; & tumores subfidentes *καταπαυόμενα* vocantur.

CATAPELTES, *καθαρπέλτης*. Vide *catapulta*.

CATAPERUS, *καθάρπυρος*, *mutilus*. Vide *Petrosis*.

* CATAPHORA, *καταφορά*, est affectio veterosa, gravis in soporem delatio. Gal. 3. prorrh. t. 1. qua ægris sopori gravi simile quid accidit, fiuntque tum omnis sensus, tum vocis expertes, l. 1. de dieb. crit. c. 4. Nihil differt a *coma*, licet Gal. voluerit. Vide *Coma*.

CATAPHRACTA, *καταφράκτις*, nomen fasciæ, sive ligaturæ thoracis, a similitudine Thoracis Romani, quem *cataphractam* dicunt. Gal. de fasciis n. 70. seqq. Ejus figuram exhibet cum usu Scultetus Arm. Chirurg. part. I. tab. XXXVI. fig. 7.

CATAPHRONEO, *καταφρονέω*. Vide *Cataneo*. Sumitur & in malam partem, significans *contemptio*. Hinc *δὲ καταφρονέων*, quod facile contemnitur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10.

CATAPINO, *καταπίνω*, devoro, *deglutio*. Vide *Cataposis*.

* CATAPLASMA, *κατέπλασμα*, est medicamentum externum, sive topicum, variæ pro diversitate ingredientium virtutis, & diversi usus, estque compositio mollis, pulvi similis, ex aliquo farinæ genere; floribus, & aliquo humido, sive unctuoso parata. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Quæ crassiora, siccioraque sunt, Emplastra, & Cerata, quæ liquidiora, *συγχέουσι*, & Unguenta appellantur. Gorr. Castell. *Cataplasma*, i. e. *superpositum medicamentum*. Scrib. Larg. n. 158. Jung. Schrod. l. 2. c. 44. Morellus, l. 2. de form. remed. f. 1. c. 13. alique plures.

CATAPLEXIS, *κατέπληξις*, id est *stupor*, *stupefactio*, v. gr. oculorum. Hippocr. lib. 7. Epid. XXX. 8. quæ alias *oculus stupefactus*, *εφθαλμὸς κατέπληξ* eidem vocatur, 5. Epid. XXI. 22.

CATAPOSIS, *κατέπισις*, *deglutitio*, est prompta cibi, potus, medicamentorum per gulam descensio. Gal. l. 7. de U. P. c. 16. Verbum etiam *καταπίσις*, *deglutire*, significat, Hipp. 4. aph. 35. Unde *καταπόσιον*, *catapotium*, medicamentum, quod deglutiri debeat, *Pilula*. Dieter. n. 441. Modum *deglutitionis* vide apud Anatomicos, præsertim Barth. l. 2. Anat. c. 12. Vide *Deglutitio*.

* CATAPOTIUM, *κατόπιον*, ἢ *καταπόσιον*. Vide *Cataposis*, & *Pilula*.

CATAPSYXIS, *κατέψυξις*, idem quod *ψέψυξις*, *refrigeratio magna* corporis, & membrorum dicitur, cum refrigerationis sensus cum dolore sentitur, absque cutis, & superficie inæquali motu. Gal. de rigor. trem. &c. Præsertim vero apud Hipp. de extremarum partium frigore, ceu malo signo in febribus usurpatur, f. 1. prorrh. t. 26. 30. f. 3. prorrh. t. 61. 72. Coac. t. 243. c. 587. 647. & f. 4. de R. V. I. A. t. 27. l. 7. Epid. III. 20. LIII. 4. Hujusmodi refrigerationis

causam constituunt portiones vitiosæ, vel crudæ, vel congelativæ, vel coagulativæ malignæ, quæ spiritus vitales obrundunt, & continuationem flammæ vitalis impediunt. Vocatur & *infrigidatio*, *Perfrictio*.

* CATAPTOSIS, *καταπτώσις*, morbus non est, sed Symptoma Epilepticorum, & Apoplecticorum, attonitam in *terram concidentiam*, vel casum significans, Gal. l. de tot. morb. temp. c. 4. 5. Significat quoque in genere *Decidentiam*, & quidem vel proprie, quæ est motus alicujus membri organici præter voluntatem deorsum vergens, proveniens ex paralyti, & relaxatione p. n. musculorum, ac tendinum, neque indiget musculo agente, de qua Gal. l. 1. de motu musc. c. 7. Fere idem quod *καταπτώσις*, de qua p. p. Vel tropice dictam, ubi denotat statum *Neurum sanorum*, quando ad morbosam aliquam dispositionem inclinant. Vid. Dogm. nostr. Prælim. p. 9.

CATAPULTA, *καταπέλτης*, est tormentum bellicum, quo lapides, vel sagittæ jaciebantur; qua ratione & Tychon læsus legitur, apud Hippoc. l. 5. Epid. XXXIV. 1. Vide Valles. ad h. l. t. 93.

* CATARACTA, *catarrhacta*, aliis *catharracta*, sed vitiosè *κατάρκτις*, & *καταρράκτις*, *catarrhactes*, proprie significat loca petrosa, per quæ aquæ cum impetu decidunt. Unde & nubes pluvias largiores, & cum impetu profundentes dicuntur *catarrhactæ cæli* apertæ, quas Helmontius Aeris fundos statuit, proprioque nomine *Peroleados* vocat, item Valvas Cæli tr. Gas aquæ n. 24. 25. *Cataractæ* etiam dicuntur hac ratione obices, quibus aquæ cursus temperantur, & sustinentur. Frequentes in Hollandia, ubi vocantur Belgicè *Sluiffen*. Ita & Fores pendulæ intra portas murorum adversus irruptionem hostium ex ligno, ferove, quæ dimitti, & attolli præ voluntate custodis possunt, hoc nomine veniunt. Plura vide apud Aldrov. lib. 19. Ornith. cap. 11. ubi etiam *cataracta* species avis aquaticæ rapacis Mergis annumerandæ dicitur. In foro Medico per similitudinem ad affectus oculi translatus hoc vocabulum, *cataracta*, qui alias *Suffusio*, *Hypochyma*, *ύπόχυμα*, *ύπόχυσις*, vulgo *Staar*, dicitur, estque notante Castello juxta Gal. pituita inter uveam, & crystallinum humorem coagulata, prohibens spiritum visibilem ab oculo exire, & intrare, l. de ocul. part. 4. cap. 12. vel Suffusio est, cum cernendi facultas deperditur, apparente, sive non apparente in oculis malo aliquo, & aut propria affectione molestatis, aut oris ventriculi, aut cerebri ex cognitione, & consensu iisdem afflictis, l. 4. de L. A. c. 22 quam vocant Græci *ύπόχυμα*, lib. 10. de U. P.

c. 1. Helmontius *catarrhas* oriri dicit, si latex, vel digestionum vitia reperiat, vel aliena secum eo deferat, tr. Retenta, p. m. 362. ed. Lugdun. De hoc affectu vid. Senn. M. Pr. l. 1. P. 3. f. 2. c. 28. & alios.

CATARRHEUMA, κατάρρημα, *defluxio*. Lang. l. 2. ep. 16. Vide *Catarrhus*.

CATARRHEXIS, κατάρρηξις, a verbo καταρρησθαι, effundi, perumpere, significat *effusionem*, *eruptionem*, v. g. alvi. Hipp. Coac. t. 240. lib. 4. Epid. XIX. 6. Verbo quoque ipso sapius usus est idem, v. g. de alvo, i. prorrh. 31. f. 2. t. 58. f. 2. t. 47. & alibi; item de tumoribus, l. 6. Epid. f. 8. t. 37. Coac. t. 623. de mammis, & aliis membris fluidioribus factis, de nat. puer. XLIII. 16. 18. & l. 1. de morb. mul. l. 5. v. 6. Vide Foes. p. 320.

CATARRHETICUS, καταρρητικός, dicitur de eo, quod penetrat, perumpit; v. g. de vino tenuium partium, quod vim habet diureticam. 3. de R. V. I. A. t. 6. de Oxymelite, t. 31. de Pleplo, f. 2. t. 11.

CATARRHOECUS, καταρρητικός sumitur active, & passive. Active significat, *destillationes efficiens*. Hipp. 5. aph. 24. passive de morbis etiam a destillatione ortis dicitur. Dieter. num. 444.

CATARRHOPIA, καταρροπία, significat *declinitatem*, *inclinationem deorsum*, quemadmodum ἀναρροπία, *reclinationem sursum*. Vide *Anarrhopia*. Adjectivum κατάρροπος, de variis dici potest rebus, significans *deorsum vergens*, *declinans*, *declivis*, *deorsum propendens*, v. g. l. 6. Ep. f. 2. t. 39. de flatib. f. 1. t. 13. de morbo remittente, l. de hum. III. 81. 99.

CATARRHYSIS, κατάρρησις, *defluxionem*, i. e. *declinationem deorsum* significat. Vide *Hyporrhysis*. Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 10. Gal. in comm.

CATARRHUS, κατάρρησις, ἢ κατάρρησις, & κατάρρησις, Lat. *Destillatio*, seu *defluxus*, a verbo καταρρῆω, *defluo*, est multorum humorum delatio ex cerebro per palati foramina, & nares, quæ in exitu una cum flatu exeunte strepitum quandam faciunt. Gal. de fi. Nascitur ejusmodi *destillatio* a cerebri intemperie frigida, & humida, & ab omnibus, quæ replent caput. Hæc Castellus: sed insufficienter, & confuse. Oportet ergo rem distinctius exponere. *Catarrhus* generaliter denotat *omnem fluxum*, aut delapsam materiam peccantis a quacunque parte, & ad quamcunque fluat partem, & in hac significatione comprehendit omnem *Rheumaticam affectionem*, vel *Rheumatismum*, Gr. ῥέω. In qua significatione etiam dicitur κατάρρησις, Lang. l. 2. ep. 16. Specialiter significat vitiosæ materiam in capite, vitio aut proprio, aut ad-

scitio, ut caufarum internarum, & externarum, collectæ, præter naturam ex illo in partes subjacentes defluxum. Hujus tot species constitui possunt, quot partes, ad quam materia descendit. Hipp. l. de loc. in hom. XIX. septem fluxiones e capite numerat, in oculos, in nares, in aures, in thoracem, in ventrem inferiorem, in spinalem medullam, in vertebra, & musculos lumborum, & coxam. Verum hodieque tres præcipue, ceu evidentiore, retinentur sub hoc nomine *catarrhi*: prima quæ ad nares, dicitur *coryza*, κόρυζα, cujus meminit Hipp. 2. aph. 40. Secunda, quæ ad fauces, & vocatur *Branchus*, βραγχος, *Raucedo*, non βρόγχος, Hipp. d. l. Tertia ad pectus, & appellatur in specie *Catarrhus*, juxta verficulos notissimos.

Si fluit ad pectus, dicatur Rheuma Catarrhus,

Ad fauces Branchus, ad nares esto Coryza.

Aliquando *Destillatio* hujusmodi fit cum insigni ebullitione sanguinis febrili, quæ febres propterea dicuntur *Catarrhales*, quas ad Intermitteutes refert Fr. de le Boe Sylvius l. 1. P. M. c. 30. §. 35. & quarum causa sunt humores in capite collecti, in paroxysmo soluti, & ad defluxum commoti, §. 109. præprimis vero Lympham vitiatam, ceu causam, & glandulas in cerebro existentes, ceu subjectum accusat, c. 27. §. 29. Hujusmodi febres quandoque Epidemicas, & malignas esse, testantur Observationes Thom. Willis de Febr. c. 17. Varietas insignis est *catarrhorum* cum ratione qualitatis materiam vitiosæ, dum alius calidus, frigidus, acris, falsus, acidus, pituitosus, mixtus dici potest, 4. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in comm. In specie pituitosorum *catarrhorum* ortu ab alimentis viscidis, & aere frigido deducit Sylv. c. 13. §. 14. Tum ratione ætatis juvenilis, senilis, qui frequentior, Hipp. 3. aph. 31. Ratione etiam modi defluxionis, sive motus causæ peccantis differunt *catarrhi*, cum vel lente delabitur materia, vel cum impetu ruit. Huc pertinet *Catarrhus suffocativus*, πηγυδής ἢ κατάρρησις τρωτικός ἀπολλής, diaph. 12. estque humoris excrementitii præceps a capite ad organa respirationis defluxio, & ipsum quandoque cor, cum difficillima respiratione, & suffocationis metu. Sylv. c. 22. §. 11. Atque hæc de *catarrho* sufficiant. Plura peti possunt ex Practicis, & e prolifiximo opere Schneideri de *catarrho*. Legi etiam a Philiatris poterit P. Barbette Prax. c. 4. cum not. Dekeri. Imprimis etiam jungatur Diet. Jatr. n. 445. *catarrhos*, ceu extra naturam, & medicam considerationem, relegari quidem vult Helmont. de lithias. c. 1. & in peculiari tractatu inscripto, *Catarrhi deliramenta*. Sed non est hujus loci, illius Novatoris importuni nugæ ventis

lare, licet invenerit hodieque quosdam adstipulantes.

CATARTISMUS, καταρτισμός, καταρτισμός, est *translatio officium a sede p. n. ad naturalem*, apud Æginet. l. 9. in multis capp. Verbum καταρτίζω, in debitum repono locum, metaphorice significat *Reconciliationem*.

CATASARCA, κατασάρκα. Vide *Anasarca*.

CATASBENNYSTHÆ, κατὰ βεννύσθαι, significat *extingui*, sedari, dicitur de tuberculis, ad aures absque suppuratione, & dolore rursus discuffis, & evanescentibus. Hippoc. l. i. Epid. f. i. r. 10.

CATASCEVE, κατὰ σκεπή, Gal. dicitur absoluta, & *perfectissima corporis exercitatio*, quam per immodicos in certaminibus labores etiam totum diem aliquando continuatos, præparato jam ad eam corpore, obeunt athletæ, l. 3. de san. tu. c. 2. Foef. p. 322. Significat quoque *structuram organicam corporis humani concinnam*. Gal. c. 2. de R. V. I. A. r. 31.

CATA SCHESIN, κατὰ σέσι. Vide *Schesis*.

CATASEISIS, κατὰ σεισίς, *concussionem*, vel potius *extensionem*, sive distentionem significat. Hipp. de art. t. 51.

CATASILLÆNO, κατὰ σιλλῆνω, idem quod σιλλῆνω, *ludibrio habeo*, dicitur, & scommate excipio, a σῆμος, quod est poema illuforium, sive scommata. Unde *Sillographi* sunt Satyrici, ap. Gell. Verbum illud usurpavit Hipp. in præcept. VII. 11.

CATASPAO, κατὰ πᾶω, *deorsum duco*, detraho. Hippoc. aliquoties de mensuris provocandis, l. i. de morb. mul. XXIV. 5. 6. C. i. CVI. 5. CXXII. 1. de mammis carnosis, & grandioribus, l. 6. Epid. f. 3. t. 21. ubi opponitur ἀνασπᾶσθαι, retrahi, quod de mammis gracilibus dicitur.

CATASTALTICUS, κατὰ σάλτικος, barbare ex ignorantia Græcæ Linguæ *Castalticus*, idem quod repressorius, sicuticus, vim adstringendi habens. Dicitur & simpliciter *Stalticus*, σάλτικος. Diet. Jatr. n. 408.

* CATASTASIS, κατὰ στασις, vox Hippo. familiarissima, in genere *constitutionem*, habitudinem, statum, conditionem alicujus rei significat. Κατὰ στασις Gal. est forma, & idea alicujus rei. Holler. not. in 3. aph. 15. Frequenter de constitutione anni temporum, & aeris, qui & cælum vulgo dicitur, usurpavit Hipp. v. g. l. Epid. f. i. t. 9. & 37. t. 60. 63. & alibi sæpius, si nude, & simpliciter positum est. De morborum etiam forma, & conditione, i. aph. 12. l. Epid. f. 3. t. 10. 3. Epid. f. 3. c. 34. Prognost. f. 3. t. 7. & sæpius. Gal. l. i. de crif. c. 4. De coloris, & totius corporis externo habitu, 2. pror.

VII. 5. Sed & *collocationem*, & *restitutionem officis*, vel *membrum* in pristinum locum significat. Hipp. f. 3. de fract. t. 38. Vide Diet. n. 446. Foef. p. 322. seqq.

CATASTEMA, κατὰ στεμα, est veluti *fulcrimentum*, & innixus, a verbo κατὰ στεμα, *sistere*, reprimere, moderari. Hipp. l. i. de morb. mul. XLVIII. 4.

CATASTOLE, κατὰ σολή, est modestia in vestitu, seu *modestus habitus*. Hipp. de orn. V. 7. VII. 16. IX. 7.

CATASTORESTHYNE, κατὰ στωρεσθῆναι, proprie significat *prostratum esse*, humi dejectum. Tropice dicitur de *humoribus evictis*, sedatis, & ad excretionem dispositis. Hippoc. de vet. Med. XXXIV. 22.

CATATASIS, κατὰ τάσις, est ad *inferna loca corporum tractio*, quæ obitur partim organis tentorii e regione oppositis, partim transmutatione in contrarium, nempe transmissis per rotulas principii, quæ tentionem moluntur, ac superius annexis. Opposita huic est *Anatasis*, ἀνάτασις, quæ est tentio ad loca superna per translationem. Gal. in defin. ἀντιένεσθαι, *contentis esse viribus*, firmis, & integris, aut contra obniti, & se erigere significat, quod totum Celsus per firma viscera complexus est. Hæc Castellus. Quamvis & nomen κατὰ τάσις, & verbum κατὰ τᾶν, vel κατὰ τᾶν, non solum de tentione, sed & de omni repositione, aut collocatione membri apud Hipp. accipitur, teste Erotiano, Onomastic. cum not. Barthol. Eustachii fol. m. 64. 65. ita ut idem significet, quod κατὰ δέξις. Jung. Foef. pag. 324.

CATATILAO, κατὰ τιλάω, significat *conspurcare*, inquinare. Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 124. ubi de linteo, cui pinguis illini debent, ad applicandum usurpatur. Dicitur & ἐγκατὰ τιλάω aut ἐγκατὰ τιλάω, aliis ἐγκατὰ τιλάω, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 4.

CATATRECHO, κατὰ τρέχω, i. e. *procuro*, insulto. C. Hofm. de U. P. n. 1166.

CATATRIPSIS, κατὰ τριψίς, dicitur *atritio instrumentorum*, cum nimia siccitate functionum organa languida, exoluta, & infirma evadunt, translatione sumpta a vestibus, aut vasis, quæ longo usu atteruntur, & exiccantur. Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 1.

CATAVDESIS, κατὰ ὠδισίς, *vociferationem* significat, apud Hipp. in Præcept. XI. II. 3. quæ molestiam affert. Dicitur alias φωνασκία, Aret. Foef. p. 325.

CATAXA, κατὰ ξα, *sericum crudum*, dicitur Aetio, & Actuario, i. e. lanificum bombycis, antequam colorem, vel cortinas experiantur. Gorr. p. 214.

CATAXIS, *κατάξις*, fractio. Gorr. ibid. Inutilitatum, nec occurrit in Henr. Steph. Thesaur. Sed verbum *κατάξιμ*, frangere, legitur apud Platon. Euripid.

CATECHESIS, *κατήχησις*, dicitur instructio Medici, quæ fit viva voce ad adstantes, vel ægros. Hipp. in præcept. X. 10.

CATECHOMENOS, *κατεχόμενος*. Vide *Cateche*.

CATECHU, nomen *Terræ Japonicæ*, quæ est genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac si situm contraxisset, sapore austeriusculum, masticando liquefescens, & subdulcem post se saporem relinquens. Usus creditur esse in catarrhis exiccandis, capiteque roborando. Schr. l. 3. in fin. Nonnulli ex recentioribus statuunt esse artificiale quid paratum ex Terra quadam Vicirolacea, & Glycyrrhiza, quamvis de modo præparandi nondum certo constet.

CATELUMENOS, *κατελύμενος*, introrsum convolutum significat. Hipp. usurpavit de rufu, Coac. t. 432. item de voce implicata, reventa, & quasi involuta, *Φωνή κατελύται*, 3. Epid. f. 3. t. 32.

CATELLUS. Vide *Canis*.

CATENA, *σφαίρα*, *άλυσος*, quid significet, omnibus notum est. Pertinet in foro Medico ad instrumenta Chirurgica. Oribaf. de machin. c. 4. Rul. in Lex. Paracelsus quoque meminit *Catene* cujusdam mysticæ in corpore humano, quam vocat *Gratiam Dei*, tract. 1. de pestilit. item Vinculum illud Balsamicum, quo ununtur quinque spiritus corpus regentes. Fr. 2. h. t. *Catena Homeri aurea*, dicitur *Cabala*. Vigen. de Igne, & Sale, c. 26. in Th. Chym. Vol. VI. p. 31.

CATEPEDANOS, *κατηπεδανός*. Vide *Epedanos*.

CATEPHES, *κατηφής*, *subtristem*, *demissum* significat. Hippoc. utitur de vultu. Coac. t. 388. de oculis, 7. Epidem. XV. 31. & XXII. 11.

CATERGASTICOS, *κατεργαστικός*, *conficiens*, *opprimens*, *exercens*. Hipp. de taciturna animi abiectione. Coac. t. 482. Verbum est *κατεργάζω*. Foef. p. 326.

CATERTEMENON, *κατηρτημένον*, *concinnum*, *compositum* significat, a *κατερτιζω*. Dicitur de sermone apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 41. Unde & *κατηρτισμός*. Vide *Catartismus*.

CATHEMON, *καθήμενος*, *cruentum* significat, ex Eurip. Linden. Ex. XIII. §. 449.

CATHERESIS, *καθάρσις*, differt a *καθάρισι*, licet ab uno verbo *καθαίρω* descendant, & significat *detractionem*, aut *subtractionem*, & *extenuationem* corporis absque purgatione, aut

fanguinis missione, v. g. quæ fit nimio motu, & exercitiis. Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 2. Vid. Gal. in com. quamvis Lat. *Detractio* non semper ita strictè sumatur, sed etiam late pro *Evacuatione* per alvum, vomitum, os, &c. Scrib. L. n. 6. 9. 100. 135. 136. *Detractio* etiam est imminutio, vel demtio. Ita detracto pondere, Id. n. 97. Vid. Rhod. in Lex. Scrib. p. 373.

* CATHERETICOS, *καθαρητικός*, etiam a verbo *καθαίρω*, quatenus significat *consumo*, *absumo*, *depaſcor*. Differt igitur a *καθαρτικός*, *purgans*; & est epitheton medicamentorum, quæ carnem excreſcentem imminuunt, depaſcunt, & ad statum naturalem deducunt. Gal. l. 5. de S. F. c. 2. Gradu minori differunt a *Cauticis*, sive *Septicis*, aut *Escharoticis*; & per accidens cicatricem inducere dicuntur; cum non sint ejusdem cum *Epuloticis* naturæ, v. g. *Asiæ petræ flos*, *Æsustum*, d. l. c. 15. *Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 30.* Eorum facultas consistit in salinis acrioribus, lixiviosis, & alcalicis valde effectis particulis.

CATHAMMIZO, *καθαμμίζω*, significat in *arena me occulto*, quod dicitur de quibusdam piscibus, *Asello*, *Passere*, &c. ex *Arist. l. 9. H. A. c. 37.* *Lind. Ex. XI. §. 206.*

CATHARIOTES, *καθαρίοτης*, *munditiem*, *puritatem* significat, quæ Medicum decet. Hippoc. lib. de dec. orn. V. 12. idem quod *καθαρότης*.

CATHARMA, *καθάρμα*, *purgamentum*, *excrementum*, quod in purgatione rejicitur, & expurgatur. Hipp. l. 5. Epid. XIX. 2.

CATHARMOS, *καθάρμος*, duo significat, (1.) *purgationem*, & ita coincidit cum vocab. *καθάρσις*, Hipp. l. 2. de morb. mul. XX. 21. (2.) *expiationem*, sive *curationem* per expiamenta vana, & *magica*, quæ significatio Hippoc. est frequentior, v. g. l. de morb. sacr. II. 7. II. 10. 14. &c.

CATHAROS, *καθαρός*, *purus*, *depurgatus*, *mundus*. Dicitur & *καθαρίω*. Usurpatur non solum de corpore, ejusque membris, v. g. *Alvus pura*, 7. aph. 67. vel juxta Gal. 64. Contra dicuntur corpora *μη καθαρά*, *non pura*, 2. aph. 10. sed etiam de excrementis, verb. gr. de *urina*, 1. Epidem. sect. 1. t. 33. & de *fecibus alvi*, de R. V. I. A. t. 57. Coac. t. ult. *Puritas* quoque vasorum commendatur pro ægris, 4. in 6. Epid. 1. 8.

CATHARODES, *καθαράδες*, de oculis, 5. Epid. XXXV. 13. recte a Lindeno pro mendo habetur substituente *καρῶδες*. Ex. IV. §. 92.

CATHAROSIS, *καθάρσις*, *purgatio*. Vide *Purgatio*. *Menstruum*.

* CATHARTICUS, *καθαρτικός*, *purgans*, *purgatorius*. Vide *Purgans*.

CATHEAUTONPERAS, καὶ ἑαυτὸν πέρους, nomen Mensis apud Macedones tantum, in cuius principium incidit Solstitium brumale. Gal. c. r. in r. Epid. t. i.

CATHETICE, καθητικὴ, sc. διωξιμὸς, retentrix facultas. Vide Retentio.

CATHELIN, καθελίον, a verbo καθάρειν, idem quod κολίξω, castigo. Vide Colazo. Gal. 3. de R. V. I. A. t. 30.

* CATHEMERINOS, καθημερινός, idem quod ἀμφημερινός, quotidianus. Epitheton febris. Vide Quotidianana. Gal. 2. de diff. febr. c. 7.

CATHESTECOS, καθηστῆκος, καθηστῆς, constans, consistens. Usurpat ab Hipp. de ætate, 1. aph. 13. de anni tempore, 3. aph. 8. Est autem constans, quod vel suam naturam servat, & non immutatur, vel quando ad summum pervenit, & nunc incipit declinare. Vide Carhistemi, & Catastasis. Est & Diætæ accuratæ, & ad unguem observatæ epitheton apud Plutarch. in præcept. ὑγιεινῶς. Jung. Dieter. num. 421. 422. Foes. p. 297.

CATHETER, καθητήρ, Catheteras, Lang. l. 2. ep. 19. est fistula, cannulae urinaria, cuius extremum aliquo linimento, aut oleo illinimus, & ad removendam urinæ suppressionem virgæ immittimus. Gal. ad Thrasylbul. c. 23. Sive est instrumentum Chirurgicum cavum, & altera parte recurvum, quo urina retenta elicitur, & vesicæ vitia probantur, ἀπὸ τῆς καθήσεως, i. e. ab immittendo, sive infundendo, quod eo instrumento iniici solent, quæ iniicere expedit. Gal. l. 5. M. M. c. 5. & 7. Cæterum καθητήρ ab Hipp. non pro eo instrumento usurpari voluit Gal. in expos. voc. Hipp. sed pro linimento torto, quod intra ulcera inditur, l. 2. de mor. mul. XLVI. 8. 9. Verum legitur ibidem καθητήριον, i. e. ad similitudinem catheteris facto penicillo lineo. Foes. d. l. Helmont. pro suo adversus Gal. & ejus sectatores æstro reicit, ceu atrox, atque cruentum, & alium cathetera commodiorem se invenisse gloriatur ex corio, vel aluta, de Lithia. c. 6. n. 34. verum experientia confirmat etiam usum catheteris et metallo facti innocuum, nec cruentum. Figuram cum usu vide apud Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XVII. fig. 7. & Tab. XL. fig. 6.

* CATHETERISMUS, καθητηρισμὸς, est administrationis Chirurgicæ ratio, qua iniicimus per catheterem in vesicam id, quod ad ejus curationem convenit; vel eximimus id, quod urinam impedit, ne urina reddatur, sive concretus intus sit sanguis, sive calculus, sive alius quippiam, recto siphone immisso, quem Græci καθητήριον vocant. Cast. Æginet. lib. 6. cap. 59.

CATHIDRYSIS, καθιδρῆσις, in pristinum locum

repositio partis. Vide Catastasis. Verbum καθιδρῆσαι, reponere, legitur apud Hippoc. prorrh. XXIX. 23. 28.

CATHIMIA, Cathmia, dicitur 1. vena mineralis subterranea, e qua effoditur aurum, & argentum, juxta quosdam metallifossiles. 2. Id, quod crescit in fornacibus auri, vel argenti. 3. aurum. 4. argenti spuma. 5. fumus adhaerens partibus, dum æustum fit. Cathimia affidia, i. e. Cadmia argenti secundum colorem lithargyrii, i. e. plumbi usli, cathimia, i. e. auri, æris, argenteive spuma. Dicitur & cathmia ferri. Rul. in Lex. Chym.

CATHINNYME, καθίνυμι, significat desideo, infideo, idem quod καθίζομαι. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIX. 13. LIII. 2. LXI. 23. XCI. 4. f. 1. de fract. t. 17. quamvis vitiose ibidem legatur καθίνουσαι.

CATHISTAMÆ, cathistemi, καθίσταμι, καθίστημι, multiplicem, & variam habet significationem apud Hipp. Interdum consistere significat, ac veluti firmari, l. 6. Epid. XXIII. 30. l. 4. Ep. XXIII. 1. Interdum in proprium locum repono. Vide Catastasis. Gal. c. 3. de fract. t. 38. Interdum significat corpus præparare, compono ad aliquod negotium, v. g. ad purgationem, l. 2. de morb. mul. XXIV. 17. ad totam curationem. 2. prorrh. XX. 6. in integrum restituo, ἕς τὸ ἄνω, d. l. XLII. 8. Coac. t. 163. Interdum subsideo, detumesco, v. g. de tumoribus, & tuberculis, 1. Epid. f. 2. t. 8. l. 7. XXIII. 3. De urinis subsidentibus sæpissime, l. 1. Epid. f. 1. t. 26. f. 2. t. 31. & alibi. Vide Foes. p. 298. seqq. Linden. Ex. XV. 1. §. 247. Interdum sedari in passivo, v. g. de phthisi, l. 5. Epid.

CATIZESTHÆ, καθίζεσθαι, idem quod καθίνουσαι, & καθήρουσαι, desidere, in pristinum sedem collocare. Hippocr. 2. de fract. t. 58.

CATHODOS, καθόδος, descensum significat. Usurpat de dispositione menstrui sanguinis ad excretionem in virginibus nubilibus, & maturis viro, l. 1. de morb. virgin. 11. 2. & miror, quod Foes. pag. 300. per regressum, & reversionem exposuerit, nulla urgente ratione, aut necessitate.

CATHOLCEUS, καθολικός, appellatur fascia oblonga, quæ capitis totum vinculum, quod περιπέπαστρον dicitur, continet, & prohibet, ne ipsum vinculum diducatur. Gal. de fasciis. Gorr.

* CATHOLICUS, καθολικός, id est universalis: item Panacea, epitheton est quorundam medicamentorum, quæ evacuantium, qua alterantium, hyperbolicum, quasi ad omnia utilium. Vide Panacea. Ita in dispensatoriis notum est Extractum catholicum, ubi idem significat,

gnificat, quod *Panchymagogum*, h. e. omnes humores evacuans. Tale etiam tradidit Querc. in Pharm. test. Inter alterantia quondam hoc titulo exornavit famosus ille Francisc. Josephus Burrhus *ceram suam Catholicam*. Imprimis vero Chymici Hermophili, & Stibiophili hoc epitheto abutuntur. Huc pertinent Fr. Basilii *Asa*, & *Phalaja*, Paracelli *Tinctura Physicorum*, quam *Catholicum Physicorum* propterea appellavit. Tr. Tinct. Phys. c. 7. Similes *Panaceæ*, si Diis placet, ex sublimato leguntur apud Lib. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 30. ex oleo Antimonii, & Mercurii conjunctim l. 8. c. 22. Quid vero hic sentiat de *Medicina Universalis*, quod scilicet sit nomen sine re, id. T. II. Oper. p. 171. Consentit Rolf. in Chym.

CATHYGRENO, καθυγραίνω, *humeflare*, madefacere significat; & quidem de alvo. Usurpatur ab Hippocr. 4. aph. 27. Coac. t. 19. 153. 281.

CATHYGROS, καθυγρόω, *excessive humidum* significat. Legitur de utero, vel matrice, apud Hipp. 5. aph. 62. Vide Diet. n. 423.

CATHYLOMANEO, καθυλομανέω, significat proprie *frondibus*, & *foliis abundare*, & *luxuriare*, idque de arboribus, quæ supervacuis frondibus luxuriando sylvescunt, dicitur. Translatum vero ab Hipp. ad mulieres, quarum natura sæpe ita luxuriat, mature refecanda, in ep. ad Dionys.

CATIAS, κατίζει, dicitur *Scalper*, vel *Scalpelus excisorius*, ad excindendum fœtum mortuum, apud Ægin., l. 6. c. 74. Foef. vult deductum a καθίσταμαι, immittere, pag. 327. Verum annon commodius derivaretur ab ἰσπτοω, mitto, vel ἰσς, telum, cum præposit. κατ, quæ deorsum, vel in significat?

CATILLENŒ, κατιλλένω, *distorqueo*, significat. Gal. 3. in 3. Epid. t. 32. unde κατιλλένω φωνά, voces *distortæ*. Vide *Cateilumenos*.

CATINUS, Catillus, Græce τριβλίον, τριβλίδιον, παροψίς, in genere significat *paropsidem*, in qua cibi apponuntur. Denotat etiam aliquando *ollam*, vel *trullam*. Apud Rul. & Joh. occurrunt *Catinus arenarius*, vel *Capella*, vel cinereus, h. e. vas terreum in modum pilei rotundi, cum margine trium, vel quatuor digitorum, ex terra tenaci factum: item *catinus* vel *catillus æreus ferreus*.

CATISCON, κατιχών, *continens*, dicitur scilicet *alvum*, cui opponitur ὁ βραχὺ καθαιρόμενος, qui celeriter purgatur. 6. Epid. sect. 8. 1. 33.

CAT'IXIN, κατ' Ἰξιν, Vide *Ixis*.

CATMA, *limatura auri* dicitur. Ruland. & Johnf.

CATO, κάτω, in genere significat *infra*, *deor-*

sum. Specialiter vero apud Hipp. denotat *ventrem inferiorem*, sive *alvum*, quæ alias dicitur ἡ κάτω κοιλία, 4. Epid. XX. 16. Unde & purgationes per alvum dicuntur κάτω, quibus opponuntur ἄνω, per vomitum, 2. aphor. 6. seqq. Jungatur Dieter. n. 451. Linden. Ex. IX. §. 12. quamvis alibi τὴν ἄνω κοιλίην significare velit ventriculum ipsum, & τὴν κάτω, in specie intestinum colum, in loco Hipp. 3. de morb. XV. 2. Vid. Linden. d. l. §. 26. & Ex. VII. §. 69. an vero adeo certa sit hæc conjectura, alii videant. Quid enim obstat, quominus per τὴν κάτω omnia intestina, & præsertim crassa, intelligantur?

CATOBLECTA animalia, dicuntur odorifero Zibethi unguine turgida, apud Lang. l. i. Epist. 63. Vide *Zibetum*.

* **CATOCHE**, qui & *Catobus*, κατοχή, κάτωτοχῶ, vigilans sopor est. Gal. l. 3. de L. A. c. 5. estque solius cerebri affectus, veluti & per totum corpus convulsiones c. 3. in 1. prorrh. t. 69. Aliter: est in somnum, sed sine somno, & febre, propensio, per quam & oculi manent aperti, & servatur secundum naturam spiratio. Eo qui detinentur, κάτωτοχοί, & κατεγόμενοι dicti sunt. Habent autem tenfos, apertosque oculos, non ut Comatosi, & Cataphorici, clausos. In his siquidem humiditas affectionis causa est nervorum firmitatem, roburque dissolvens; in illis propter siccitatem tenso oritur. Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 56. Hæc Castellus. Vide *Catalepsis*. Est quoque *Catobus*, κάτωτοχῶ, fascia longior, quæ in orbem faciei, & capiti circumdatur, ut operculum comprehendat, l. de fasc. Alias & generaliter κατεχομεία dicuntur, quæ retinentur, v. g. urinæ, apud Hipp. 1. prorrh. f. 2. t. 25.

CATOCITES, (haud dubie a κατέχω, detineo, vel κάτωτοχῶ, perperam igitur apud Rul. & Johnf. *Catobites* scriptum occurrit) κατοχίτης, Corsica lapis est, cæteris major, mirabilis, si vera traduntur, impositam manum, veluti gummi, retinens. Plin. l. 37. H. N. c. 10. Veluti magnes ferrum, sagda lignum, gagate, & succinum paleas attrahunt, & retinet: sic *Catocites* carnes, & manus retinet innato gummi, seu glutino lentissimo. Rul. in Lex.

CATOECIDIUS, κατοικίδῶ, h. e. *familiaris*, *domesticus*, paratu facilis. Usurpatur ab Hipp. de extensionibus corporis promptis, & expeditis, vide artic. t. 62.

CATOMISMUS, κατομισμός, *subhumeratio*, a verbo κατωμιζω, *subhumero*, humerum suppono, vel in humerum sustollo, est in humeros sublatio, & restituendi articulum alterius humeri in pristinum locum modus, apud Hipp. 1. de art. t. 13.

CATOPIN, *κάτοπιν*, significat *retro, pone*, post. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXVI. 30. & lib. 2. XXXIII. 22.

CATOPTER, *κατοπίρ*. Vide *Speculum. Dioptra*.

CATORCHITES, *κατορχίτης*. Vide *Sycites*.

* CATOTERICA, *κατωτεριανά*, dicuntur medicamenta *dejeſtoria*, quæ & *ύπόληξη* vocantur, quibus renes, vesicæ, & gibba hepatis, cum multo vitioso succo sunt referta, expurgantur, Gal. 7. M. M. 13. Uno verbo, Purgantia per alvum, Hipp. 5. Epid. X. 15. Lind. Ex. VI. §. 69. Ex. XII. §. 49. 52.

CATOKYS, *κάτοκυσ*, *peracutus*, dicitur de morbo acuto in comparativo, vel superlativo gradu, qui celerius, & majori cum periculo movetur, quam acuti simpliciter, & in quo statim symptomata summa sunt omnia. Hipp. 1. aph. 7. Vide com. Gal. ad h. l. Foef. p. 327. Dieter. n. 450.

CATULASTER, *βέπαις*, est ætatis nomen, significatque juvenulum adolescentem, magnum puerum, qui ea ætate est, qua catulire incipit, hoc est ostendere se velle maritari, ut Varro interpretatur l. 2. de re rustic. c. 9. Lind. Ex. XIII. §. 63. seqq.

CATUS, *Felis*, *ἄλυξ*, *γαλιότης*, animal est notissimum, libidinosum, visu acutum, qua *Domesticus*, qua *Sylvestris*, sive ferus. Utriusque descriptionem vide apud Aldrovan. lib. 3. de quadrup. digit. vivipar. cap. 10. seqq. Olim & hodieque a quibusdam populis carnem illius puta domesticæ in cibum venisse testantur Bruyerinus lib. 13. de re cibar. cap. 36. & Jonston. Syntag. Med. Hygien. lib. 1. cap. 2. art. 4. punct. 2. verum nos abhorremus. Quem usum Medicum præbeat, legatur apud Schroder. lib. 5. clav. 1. num. 15. & Hofmann. in clav. ad hunc locum, ubi etiam mentio fit *cati* cujusdam peregrini *Zibethini*, *Civetta* dicta Rhod. ad Scrib. num. 38. qui in Indiis, & Regno Peruano magna copia reperitur, qui liquorem fragrantissimum concretum excrementitium inter testiculos collectum in utriculis offert; qui dicitur *Officin. Zibethum*. Plura d. l. legantur. Jungatur & Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 22.

CAVATUS, *καλωθεύς*, a verbo *cavo*, pro *Excavatus*. Usus est de scalpro medicinali Scrib. Larg. n. 53.

* CAVA VENA. Vide *Vena*.

CAVCALOIDES, *καυκαλοδές*, est epitheton molæ, sive patellæ, quam per periphraſin appellavit *καυκαλοδές όστέον*, i. e. *caucali flori simile* Os, Moschion de morb. mul. c. 91.

* CAUDA, *κόκυξ*, *ήρά*, *κέρκιος*, quid communiter significet, omnibus notum est. In Ana-

tomicis dicitur extremitas spinæ, vel potius ossis sacri, quæ & *cuculus*, *σπογγίον*, vel *σπόγγιον* dicitur, item *Os coccygis*, ex tribus vel quatuor ossibus, & duabus cartilaginibus constans, quamvis aliquando excreverit etiam in hominibus, quemadmodum & in brutis quam pluribus ordinarie, ut numerus ossium, & cartilaginum haud dubie major fuerit, notante Barthol. libell. 4. de Ossib. t. 104. Carnes *caudarum* in brutis duriores, & crudiores esse, statuit Gal. de bon. & mal. succ. cib. c. 6. Porro etiam *Clitoris*, vel *Mentula muliebris*, præsertim si præternaturali magnitudine peccaverit, *caudæ* nomine venit, teste Vvalthero Sylv. med. p. 1936. seqq. Spagyrici ænigmatica *Caudam Draconis* (quo nomine alias Astrologis venit intersectio Viæ Lunæ, & Viæ Solis in Zodiaco alterutra) vocant in præparatione Lapidis Philosophici duo spermata, aut Aquam Mercurialem. Th. Ch. Vol. III. p. 26. 29. de Alchym. incert. auth. c. 27. & 31. Lagneus Harm. Chym. cap. 8. Vol. IV. pag. 766. Plura vide ap. Libav. tr. de Igne natur. cap. 31. & in Apocal. Hermet. proœm. & in Exam. Philosoph. vivent. sect. 31. Paracels. in microcosmo quoque *Caudam Draconis* mysticam latere, quemadmodum & alia phenomena Astralia, docet tr. Paragran. tr. 2. de Astrom. *Cauda vulpis rubicundi* etiam dicitur *Minio ex plumbo*. Rul. in Lex.

CAUDATIO, vocatur Blasio Med. Univ. p. m. 334. prolongatio Clitoridis, quam etiam *caudæ* nomine exprimi p. a. diximus.

CAVERNA, *κτρον*, idem quod *Cavitas*, *Fovea*. Accipitur aliquando de partibus naturalibus. Unde & os supra nasi radicem occurrens, *cribriforme*, *ήθωαιδές*, dictum, *cavernosum*, *πολύρητον* dicitur, Gal. l. 8. de U. P. c. 7. & *Penis coles* Latinis vocatur *cavernosus nervus*, qui Gr. *σπριγγώδες νεύρον*, i. in 6. Epid. t. 2. aliquando de præternaturali constitutione. Ita de dentibus exelis *cavernam* usurpavit Scribon. Larg. n. 95.

CAVICULA, sive *Cavilla*, idem quod *Malloolus* pedis, sive *Roscetta*, & occurrit ap. Foreſt. l. 6. Chirurg. Obs. 57. Vide *Roscetta*.

CAVILLATIO, *σόφισμα*, *ἀπάτη*, *παρεγγείρησις*, est ratio subdola, similitudinem quandam veris rationibus habens, quam quis, mendacii sibi conscius licet, vincendi tamen causa profert. Sane prægnans vitium, & quo vix aliud Medicum dedecet magis. Gal. lib. 9. de Hippoc. & Plat. decr. cap. 7. Linden. Ex. X. §. 266.

CAVITAS, *καλωτής*, *πύκαλον*, quid in genere significet, neminem Latina, vel Græca callentem latere potest. In Physiologicis, & Pathologicis

logis constituit speciem aliquam organicæ conformationis vel integræ, vel vitiatæ. Unde morbi in *cavitatibus* dicuntur *ἢ κοιλοτήτων*, de diff. morb. c. 15. Vid. & Gal. de ossib. c. 12. & c. 3. de artic. c. 7. Quod vocab. Græc. *κοιλία*, etiam significat aliquando omnem cavitatem, uti vult Erotianus, & Dieterich. n. 468. nondum mihi possum persuadere cum Foef. p. 345. Sane nulla necessitas urget aph. 20. 5. 6. ita generaliter exponere.

* CAULEDON, *caulaim*, *καυληδών*, hoc est *caulis in morem facta fractura*, est species fracti ossis, quæ fit per transversum, in qua fracti ossis partes ita a se dissident, ut e directo non jaceant. Gal. 6. M. M. c. 5. P. Egineta auctor est, τὸ καυληδὼν καὶ ἄλλοις dici etiam *βατρυλλιδών*, & *σκυηδόν*, a similitudine fractæ radiculæ, & cucumeris.

CAULIAS, *καυλίας*, est epitheton Lasferis, sive liquoris ex caule silphii, plantæ illius Syriacæ, præsertim Cyrenaicæ collectus, quem admodum ille, qui ex radice incisa colligitur, *Rhizias*, *ρίζιας*, dicebatur. Lang. lib. 1. epist. 62. qui suavem odorem, & fragrantem ei tribuit, quod quomodo cum Asa fœtida, quæ succus Silphii, vel Lasferis Syriaci dicitur apud Schroder. lib. 4. clav. 2. num. 172. ingratiſſimum, & insuetis vix tolerandum odorem spirante quadret, non video. An fortassis Langius Ironice exponendus? quamvis & Indiarum incolis Javanis, ac Malais gratissimum sit odoramentum, & suavissimum condimentum, teste Jac. Bontio de Medic. Indor. & Fr. Hofmanno in clav. ad dict. Schrod. loc.

* CAULIS, *καυλός*, significat (1.) *caulem*, sive scapum plantarum. Gal. lib. 2. de Al. Fac. cap. 70. & in specie κατ' ἐξοχὴν, *caulem* lasferis vel silphii, apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 34. (2.) *Penem*, sive membrum virile, Gal. lib. 14. de U. P. cap. 12. unde & fortassis Latinum *coles*. (3.) *Collum uteri*, sicut muliebrem, veluti vaginam penis, C. Hofm. de U. P. n. 963. ex Crist. lib. H. A. c. 2. quamvis Linden. haud inepte conjectandum proponat, annon potius *αὐλός* ibi legendum sit? Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 14. §. 130.

CAULOTON, *καυλωτόν*, quod in *caulem* excreſcit. Epitheton Betæ. Linden. Exerc. XVI. §. 171.

CAVMA, *καῦμα*, *ardor*, æstus. Vide *Æstus*. *Catacauma*.

CAVRIACE, *καυρικὴ*, epitheton medicamento externi, apud Galen. l. 2. de C. M. P. G. c. 1.

CAURUS, *ἀκρόστος*, est nomen venti, & quidem *Austri*, si sicciior, & frigidior fuerit.

Galen. 3. in 3. Epidem. tract. 3.

* CAUSA, *caussa*, *αἰτία*, *αἰτίον*, in Medicina tantum pro efficiente accipi solet cum fanitatis, tum morborum. Eius differentias varias vide in Dogm. nostr. P. 1. c. 15. P. 11. cap. 7. Charlton. Ex. Pathol. IV. Rolsnk. O. & M. com. l. 2. f. 3. c. 2. & alios, præsertim Institutionistas. Gal. *causam morbi* in genere descripsit per id, quo præſente afficimur, & quo sublato statim cessat affectus, l. 1. de L. A. c. 2. aut quod ei, qui fit, morbo aliquam generationis partem tribuit. Receptissima divisio est in *Procatarticas*, *προκαταρτικὰς*, *Antecedentem*, *προηγούμενην*, & *proximam*, sive *continentem*, quam cum morbo confundit Linden. Ex. VIII. §. 69. 71. Vocabul. *causæ* aliquando pro ipso vitio accipi, testatur Rhod. ad Scribon. Larg. n. 228. Unde & verbale *causatio* noxam denotat, ibid. *Causarum* divisionem perperam cavillatur Paracels. Paragran. Tr. 2. de Astron. item tract. de Podagra, unicam substituens *causam*, *Magicam Anastomiam*, tr. de morb. caduc. Nuggæ.

CAUSIS, *καῦσις*. Vide *Ustio*.

CAUSODES, *καυσώδης*, Vide *causus*. Qui *febrem ardentem*, *καυσώδη πυρετόν*, a *causis* distinguunt, præter necessitatem *λεπτολογεῖν*.

CAVSOMA, *καῦσμα*, idem quod *καῦμα*, *πύρρος*, *ardor*, inflammatio. Gorr.

* CAUSTICUS, *καυστικός*, *urens*, vel *vim urendi habens*, vel dicitur de medicamentis, quæ vehementer calida sunt, & consistentia crassa, quæque ignis instar corpus colliquant, & sæpe escharas, hoc est crustas, ritu cauterii, scilicet actualis, efficiunt, Galen. lib. 5. de Simp. Fac. cap. 15. quocirca & *εὐκαυστικά* appellantur. Eorum materia sunt, Lixivium, Calx viva, Auripigmentum, Sandaracha, Chalcitis, & id genus alia, quæ multis salinis acerrimis, lixiviosis, fixis tamen abundant. Quomodo *caustica* operentur in corpus vivum, & mortuum, vid. apud Helmont. tract. Ignor. hosp. morb. n. 76. 77. & tr. Potest. medicam. n. 60. Vel dicitur de affectione corporis urente, quæ resultat ex febre ardente, Hipp. 1. prorrh. sect. 2. t. 36. Item de causis externis, quarum virtus est, morbum & acutum, & periculosum, & velocis judicationis reddere, t. 60. Vid. Gal. ad h. l.

* CAUSUS, *καῦσος*, aliis est *καῦσων*, quod & Paracels. retinuit, lib. 10. Paragr. par. 3. & Linden. Ex. XVII. par. 198. i. e. *febris ardens*, quæ est species febris continuæ acutæ, cum æstu vehementiori, aliisque symptomatibus, insigniorem sanguinis phlogosin, & incendium arguentibus, proveniens a sanguinis sulphureis portionibus abundantis per causas externas inducta

ducta effervescentia, accensione, & caloris intensissimi per totum corpus diffusionem, nisi summa malignitas adfuerit, in quo casu extrema frigere solent, ex 4. aph. 48. Linden. Exerc. VIII. §. 47. Vocantur hæc febres & πυρετοὶ καυσάδες, 4. aphor. 54. Paracels. nomine etiam *Flammule* comprehendit in *Fragm. Medic.* Plura de hac febre, hocque nomine καύσις apud Hippoc. 4. de R. V. I. A. t. 1. seqq. Foes. in *Oec.* p. 329. Dieter. n. 453. C. Hofmann. de febr. c. 52. (ubi rationem quoque reddit veræ pronuntiationis per *cav*, non per *cau*, quam de verbo ad verbum excerpit, quemadmodum alia quoque bene multa, Francisc. Pienf. de febr. tract. spec. cap. 6. pag. m. 79.) Th. Villis de febb. cap. 11. qui meo quidem iudicio si rem metiri liceret, optime hanc doctrinam exposuisse mihi videtur. *Causus* quoque est epitheton Viperæ, vel serpentis marini, magnitudine cubitali, qui alias & *Dipsas*, item *Prester* vocatur, uti descripsit ex Actio Forest. l. 30. Obs. 12. in Schol.

CAUTELA, *cautio*, ἀλξίβηξ, προφυλακή, usitatum Medicis est vocabulum, quando ad evitandam aliquam graviolem noxam, aut errorem aliquid præcipitur, aut manifestatur, aut prohibetur. Gal. de subfig. Epir. c. 1. Forest. l. 2. Obs. 10. & 21. in Scholiis, Heurn. passim in not. ad aphor. Hipp. Hujusmodi *cautelae*, & *cautiones* plures reperies etiam in Not. Rhodii ad Scrib. Larg. Videatur saltem Index posterior Rhodii h. t. Et Lud. Septalius *Animadversiones*, & *cautiones* Medicas edidit, quas etiam Joh. Rhodius notis illustravit. In specie *cautelae* Rul. & Johnf. dicitur in arte Spagyrica habitu comparata quædam industria, qua facilius obeunt suas operationes, ac perficiunt artis hujus professores.

† **CAUTERIUM FRIGIDUM**. Ægin. l. 4. c. 7. non est potentiale, nisi ratione eorum, quæ in igne rutilant, ut putat Holler. de mater. Chir. c. 6.

CAUTERIUM, *cauter*, Κωτήρ, καυτήριον, est quod urendi vim habet. Usurpatur tam pro medicamento, quod potestate urit, quam pro ferro candente, cujus usus plerumque necessarius est vel ad sistendum sanguinis profluvium, undecunque manaverit, vel ad interceptandas defluxiones, vel ad ossa cariola, & maligna ulcera. Id ferrum καυτήριον Hipp. appellavit, (l. de hæmorrhoid. V. 2. quod perperam in edit. Linden. per *clysterem* in Latin. versum est.) Erat autem, ut scribit Gal. in Exeg. voc. Hipp. æreus calamus perforatus in fundo, per quem parvum ferrum adurens demisso adurebat. Hæc Castellus ex Gorr. Clarius: *Cauterium* duplex est: Aliud dicitur *Actuale*, aliud *Potentiale*. Illud fit igne, vel materia quadam ignita, quæ

varia esse potest, inter quas tamen ferrum candens reliquis palmam præripit usus frequentia. Figura vero, forma, & magnitudo hujusmodi feramentorum variat pro diversitate partis applicandæ, de quibus consulantur Chirurgiæ Doctores, præsertim Hier. Fabr. ab Aquapend. in *Operat. Chirurg.* & M. Aurel. Severinus in *Chirurg.* sua efficaci, Petrus Paulus Magnus, Chirurgus quondam Romanus in eleganti tractatu Italico de *cauteriis*, Scultet. *Arm. Chir.* Tab. LV. alique plures. Hoc fit medicamentum causticis, sive vim colligandi partes solidas molliores habentibus, quorum etiam formulæ variæ extant, lapidis, olei, spiritus, butyri, lixivii, inter quas tamen lapis corrosivus ex lixivio paratus facile primas tenet. Jungat. Paræus l. 25. c. 32. ubi quædam *cauteria potentialia* vocat *Serica*, vel *Holoferica*, vel quod sine dolore operentur, vel quod carius emerit Author a quodam Chymista. Rul. & Johnf. hanc divisionem ita proposuerunt. *Cauterium*, *Kautin*, est instrumentum Chirurgorum, quo aperiunt cutem, & carnes exustionibus in putridis, & ulceribus obnoxiiis locis. Est etiam medicamentum simplex corrosivum, quo cutis absque dolore fricatur. Plura de *cauteriis* vide apud Fallop. tr. de *cauteriis*, Tom. I. Oper. p. 534. seqq. Peculiaris noxæ, & detrimenti ex cauterio subgeneri ante purgationem facti, ita ut locus cauterifatus cancerosus factus sit, meminit Lanfrancus Tract. 3. doctr. 3. c. 18. Rolpink. O. ac M. comm. l. 4. sect. 5. part. 1. c. 1. seqq. Scrib. Larg. hujusmodi *Medicamenta Caustica*, & *Escharotica* vocavit *quasi cauterium*, n. 114. 240. Utrum præferendum sit, num *actuale*, an *potentiale*? non est hujus loci dirimere. Peculiaris *Cauterii potentialis* meminit Libavius parati ex affusa aqua forti, vel spiritu sulphuris in liquore ferri, Syntagm. l. 6. c. 1. Aliud produxit lib. 8. cap. 38. Helmontii in vectiva gravis in *cauteria* irrita transeat, de Lithias. cap. 15. num. 12.

CAVUS, *ca*, *um*, καίθη, λι, λον, *Concavus*, dicitur de omni eo, quod *cavitatem* aliquam habet, sive naturalem, sive præternaturalem. In specie vero καίθη, aliis κῆλα, h. e. *Cava*, dicuntur eæ oculorum *cavitates*, quæ in palpebris, qua superioribus, qua inferioribus (quæ tamen quandoque specialiter ἐπικαίθη, quasi subcava dicuntur) occurrunt, in morbis vero chronicis, & a cruditate obortis, ut cachectis, diuturnis hæmorrhoidibus, longis mulierum profluviiis, & inchoantibus ophtalmiis, intumescere per flatulentiam quandam solent, qui tumor per verbum Gr. καίθησις indigitatur. Meminit hujus quoque tumoris Hipp. 2. de morb. XLV. 7. Sunt & qui *cava*, & καίθη, interpretantur

interpretantur oculorum *cavitates*, & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen *κωνδοί* dicuntur. *Κοῦλον* quoque vocari, five *cavum* illam in ima pedis planta *cavitatem*, quæ suspensis tarfi ossibus efficitur, post calcem, quam *πέδιον*, & *planum pedis* sequitur, quod *ἔνθεον ποδός*, id est *pectus pedis* dicitur, constat ex Hippocr. lib. 5. Epidem. XXI. 3. & Gal. cap. 3. de artic. tr. 92. Jung. Foef. Oec. p. 343. seqq.

CEASMA, *κέκρημα*, *fissura*, fragmentum, a verbo *κέκρω*, *findo*, divido, quod legitur ap. Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXXIV. 10. XLIII. 4.

† **CEBI GALLINÆ**, epar torrefactum. Paul. Bagell. de morb. pueror.

CEBUS, *κῆβος*, *Cephus*, *κῆφος*, animal est e simiarum genere, caudam habens, & accipiti natura partim hominem, partim quadrupedem bestiam imitatur. Aristot. lib. 2. H. A. cap. 9. Dicitur *Cercopithecus*, de quo plura legantur apud Aldrovand. lib. 2. de quadr. vivip. digit. cap. 6. Musculos temporales exiles, & debiles ei tribuit, similes homini, & lynxi, Gal. l. 11. de U. P. c. 2. *Cercopithecus* Indici inusitata formæ Anatomem descriptam vide in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 36. p. 67. seqq. & alterius Vol. II. Obs. 9. p. 13.

CECHYNOS, *κεχυνός*, *hians*, dicitur de brutis, & hominibus os apertum habentibus, five ore *hiantibus*. Imprimis tribuitur pisci Afello tale os, uti videre est apud Linden. Ex. XI. §. 61.

CECIS, *κηκίς*. Vide *Cicis*.

CECYPHALOS, & *Cecryphalon*, *κεκρυφαλος*, & *τὸ κεκρυφαλον*, *Reticulum*, dicitur quo mulierum crines continentur, & religantur. Dicitur & *κεφαλοδέσμιον*, item *κεκρυφαλον*. Meminit Hipp. de Steril. XI. 6. 8. & de superfoet. X. 6. 8. Ob similitudinem quoque *Reticulum*, *κεκρυφαλος*, dicitur quadrupedum ruminantium una maxilla dentatorum ventriculus peculiaris, qui Omasum præcedit. Arist. l. 2. de H. A. c. 17. Barth. l. 1. An. c. 9.

* **CECMA**, *κέσμα*, diuturna dicitur ad articulos defluxio, præcipue in coxendicem Hipp. l. 6. Epid. l. 5. t. 22. Gal. in comm. Prosp. Mart. *κέσμαξ*, quartam speciem Arthritidis constituit. Vide *Arthritis*. Quibusdam vero ea quoque, quæ partes genitales occupat, *κέσμα* vocatur, Foef. in Oec. p. 331. Keuchen. ad Seren. p. 280. Usus est hac voce etiam Hipp. aliis in locis, v. g. l. de A. L. I. LII. l. lib. de Loc. in Hom. XIX. 1. 3. l. 1. de morb. III. 11. & l. 7. Ep. LVII. 12.

CEDRELEUM, *κεδρέλαιον*, *oleum Cedri*. Vide *Cedria*.

† **CEDRIA**, vulgo *Kotranum*, vulgo *Gal. lotum*, Gal. *Refina*, *lacryma*, *pix* Per. *Bel. lonius* de medicato cadavere conservando, l. 3. cap. 1.

CEDRIA, *Cedrium*, *Cedrinum*, *κέδριον*, *κέδριον*, plerumque indifferenter accipiuntur, cum pro *oleo*, quod *cedro* nascitur, tum pro *pice*, vel *refina cedri*, & magna *cedro*, quæ *κεδράτη* vocatur, emanans, quæ nihil aliud est, quam *cruda cedri lacryma*. Illud habetur liquidius, hæc solidior. *cedrini* meminit Hipp. l. 2. de nat. mul. XXIX. 81. & 141. l. 1. de morb. mulier. CXI. 13. Jung. Foef. dist. loc. *cedrinum* pro *cedria* etiam accipi, patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. collato cum l. 2. c. 1. *cedria* quoque mentionem fecit Scribon. Larg. num. 58. & 267. ad quæ loca vide notas Rhod. *cedria*, *Gummi Cedri*. Rul. in Lex. *cedrinus* etiam dicitur de morbis; sed quinam illi sint, non exponit, l. 1. Paramir. de orig. morb. ex trib. primis subst. c. 6.

CEDUE, idem quod *Aer*. Rul. in Lex.

CEDURINI, legitur apud Paracels. de vit. long. l. 5. c. 5. quamvis non certo constet, quid hoc vocabulo velit intellectum.

CEIMELION, *κεμίλιον*, est pretiosa supellex recondita, aut opes reconditæ. Usus Hipp. metaphorice de imperitia dicens, quod fit malus thesaurus, & *κακὸν κέμίλιον*, malæ opes reconditæ, in Lege III. 6.

CEIMENON, *κέιμενον*, quod reponitur. Dicitur de urina, quæ in matula reponitur ad iudicium, ut subsideat. Hipp. l. 1. Ep. ægr. 2. & 4. & 5. l. 3. ægr. 2. Aliquando tamen & de faucibus non inflammatis usus est, *φάρυγγε ἢ φλεγμονώσσα*, *κειμένη δέ*, quomodo id exponi debeat, non adeo certo constat. Mihi videtur potius de *uvula*, five *columella* commode posse intelligi, quæ subsidet, etiam si non fuerit inflammata. Vallesius in com. ad h. l. nimir. l. 2. Ep. f. 2. t. 28. metaphorice exponit pro faucibus afflicta, compressis, male habentibus. Cum interpretes in multis, & varios sensus abeant, quemlibet sup. abundare sensu permittimus.

CEIRIÆ, *κέριαι*, *lembrici lati*. Gal. l. 4. M. c. 17. Vide *Helminthes*.

* **CELE**, *κίλη*, id est, *Hernia*, *ramex*. Vernaculè per *Rupturam* exprimitur. Vide *Hernia*.

CELEFOLI, est materia mucilaginoso de stellis, & ingreditur compositionem Spermioji. Parac. de ulc. & apost. c. 5. quamvis in ventriculo eodem libro legatur *cerefolii*.

* **CELER**, *παχὺς*, dicitur, qui brevi tempore motum suum perficit, v. g. *Pulsus celer*. Gal. lib. 2. de dign. pulf. c. 1. aut cum brevi tempore arteria distenditur, lib. 1. de diff. pulf. cap. 7.

Medicamentum

Medicamentum celeres affectus habens, Scrib. Larg. num. 28. *celeris* perfusio, Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50. quamvis Gal. in comm. existimet, ibi potius *πρωβί*, *frequentem*, intelligi, cum sæpe *celer* cum frequente confundatur. Enimvero frequentia præsupponit *celeritatem*. *Celeres* excretiones, 2. aph. 18. Adde Dieter. num. 816.

CELERITAS, *ἑλότης*, Galen. lib. 2. de dign. puls. cap. 1. Est proprietas motus, l. 3. de diff. resp. cap. 3. Cui opponitur *βραδύτης*, *tarditas*. Infracta *celeritas*, Scribon. num. 221. Dicitur & *Velocitas*.

CELERITER, *πρωβίως*, *ἑλότης*, *ὡς ἑλότης*, *cito*. Jungitur cum adverb. *ἄσπρωτος*. Hipp. 2. aph. 18. Jung. Dieter. n. 816. *cito*, vel *celeriter* sanescere, legitur l. 1. de morb. mul. XCII. 14. & *celeriter* curam adhibere, ibid. 15. Ulcera *cito* putrescere, *cito* augeri, ibid. 16. *Celeriter*, & *cito* sumptam excreare, 2. prognost. t. 43. *cito*, & *celeriter* mori, lib. 3. de morb. IV. 11. Jung. Foef. p. 612. *Celerius* etiam pro *celeriter*, Scrib. n. 46. 106. *Celerrime* n. 128.

CELIS, *κλήσις*, i. e. *Macula*, idem quod *σπίλον*. Vide *Macula*.

CELLE, vocabantur partes Balnei, testudinis instructæ, & concameratæ, cum ad sudationem, tum ad lavacrum destinatæ. Fumanel. de Baln. in princ.

CELLO, *κλήσις*, i. e. *moveo*. Linden. Ex. XI. §. 38.

CELLULE, vocantur in Intestino colo spatia illa, & cavitates, in quibus stercora aliquandiu morantur, quarum descriptionem, & delineationem vide apud Barthol. Anat. l. 1. cap. II. p. 91. 94.

CELONEUM, *κλήσιον*, instrumentum est mechanicum, quod sursum deorsumque tollitur, more oscilli, & alternis hinc inde suspicit, & despicit. Turneb. 6. Advers. 18. Hujus similitudinem quandam habent, ideoque idem nomen occuparunt instrumenta illa hodie architectis usitata, quibus lapides, & alia tollunt, motu rotæ, quam unus, & alter bajulus calcando circummagit. Habent enim superius quasi collum quoddam oblongum; verum quod non est mobile, ut in illis veterum *κλήσις* qualia fere sunt in puteis villaticis. Talia instrumenta dicuntur alias *Grues*, *Ciconie*, *Tollones*, vel *Tollenones*. Meminit hujus vocabuli Gal. l. 7. de U. P. c. 7. Jungatur C. Hofmann. in comm. n. 250.

CELOMIA, *κλήσιον*, id est *Hernia scroti*. Legitur in Ephem. Nat. Curios. Dec. II. Ann. III. Obs. 95.

CELSA, musculus vitæ, pulsus per singulas partes corporis oberrans, *Das Serq.* Rulan. in

Lex. Sed Paracelsus inter affectus cutaneos refert, annumerans *Testudinibus*, l. de ulcer. & apostem. cap. 31. & provenire a sale accidentali coagulato. Est flatus, vel vapor, vel spiritus quidam spurius, & sylvestris, sub corporis integumentis delitescens, & exitum motu suo quærens.

CEMENTATIO, *Cementum*. Vide *Cementatio*.

CENCHRAMIS, *κεγχραμίσ*, *granum in ficu* dicitur, vel carica, quod milli granum & magnitudine, & colore, & figura refert. Usus Hipp. l. de nat. mul. CV. 12. Gal. 1. de S. F. tit. Mesplium.

* CENCHRIAS, *κεγχριάς*, (a *κέγχρος*, quod *milium* significat) vel est epitheton *Herpetis*, qui propterea *Herpes miliaris* dicitur. Gal. l. 14. M. M. c. 17. Vide *Herpes*. Vel epitheton est *serpentis*, qui & *Cenchrites*, & *Cenchrius* dicitur, & *Acontias*, *ἀκοντιάς*, estque magnitudine duorum cubitorum, figura crassa in tenuem abeunte, colore viridi, maxime juxta alvum, ut milium colore refert, unde nominis ratio. De ejus natura, & morfu, & nocuentis vide Aetium l. 13. c. 27. Ægin. l. 5. c. 18. qui *κέγχρος* vocat, Forest. lib. 30. Observ. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 12. & 13. Vide *Jaculus*. Mentionem quoque facit *Cenchritarum avium* ex Oppiano Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 18. & inter anferes feros refert, qui laqueis, & retibus capiuntur.

CENCHRIS, *κέγχρις*. Vide *Tinnunculus*.

CENEANGIA, *κνεγγαγή*, proprie, & primum *vasorum inanitionem* significat, atque ob id *Astitia*, id est ciborum abstinentia, *κνεγγαγή*, id est *vasorum inanitio* sæpius dicitur, tanquam nomine generis etiam in specie homines uti consueverint. Gal. 2. de R. V. I. A. t. 47. Hæc Castell. Cæterum *κνεγγαγή*, vel *κνεγγαγή*, in genere *vasorum exinanitionem* significat, quæ fit ob evacuationem, sive ea fit sensui manifesta, sive occulta. Et in hac significatione sæpe usus est Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 19. 21. f. 2. t. 47. l. 3. de morb. II. 22. & l. 1. de morb. mul. XIV. 6. Quod vero in specie etiam significet purgationem artificialem, in 1. aph. 2. quod vult Valles. in comm. & subscribit Dieter. num. 455. nullam plane video rationem. Quin potius existimo, sanguinis e vasis evacuationem primario spontaneam, consequenter tamen & artificialem illo vocab. intelligi, quemadmodum hoc in Disp. ad hunc aph. demonstravimus. Adjectivum quoque *κνεγγαγικός* legitur apud Hipp. l. de Humid. Ul. V. 11. & 1. prorih. f. 2. t. 5. Verbum *κνεγγαγή* occurrit l. 1. de mor. mul. XVI. 4. f. 3. de artic. t. 56. & f. 4. t. 41. Jung. Foef. p. 332.

CENEBRUM, κενέβριον, κενέβριον, significat carnem morticinam, κρέας νεκρωμίου, ἢ θησιδίου. Erotian. ex Hipp. quamvis Foësius in hoc invenire haud potuerit. Vid. Oecon. pag. 332. seqq.

* CENEON, κενών, significat vel totam illam alvi cavitatem, quæ a costis ad ossa *lilii* subtenditur, vel laterum mollitudines, & inanitates, quæ præcordiis subsunt, in quibus mesenterium, & tenuia intestina continentur. Vocatur & λαπαρυ, λαγυ, item *lle*, *lila*, Gal. comm. 2. progn. t. 1. & c. 2. de iis, quæ in medic. t. 16. Hippoc. Coac. t. 452. & alibi sæpius, quæ loca vide apud Foëf. Oecon. p. 333. Κενώνια, id est *ile*, locum eum vocat Hipp. qui inter *liliorum* ossa, & costas spurias intercedit, propterea quod κενός, id est vacuus, & cassus ossibus est, quasi *cassum* dixeris. Gal. c. 3. de artic. t. 74. Locus etiam, ubi umbilicus infantum est, κενών dicitur. Mosch. de morb. mul. c. 41.

CENEOS, κενός, idem quod κενός, *vacuus*, inanis. Vide *Cenos*.

CENIGDAM, *Cenigotam*, item *Ceniplam*, *Cenipolam*, instrumentum notat Chirurgicum, quo cranium aperitur in Epilepsia. Paracels. l. 3. Paragraph. c. 4. §. 1. Johnf. in Lex.

CENIOTEMIUM, est remedium purgans in morbo Gallico, apud Paracels. l. 2. de vit. long. c. 12. sed quale sit, non expressit. Dolæus vero scripsit esse Mercurium specificè ad Luem Veneream præparatum. Encycloped. l. 3. c. 15. §. 9. p. 663.

CENOS, κενός, Jon. κενός, id est *vacuus*, inanis; item *vanus*. Hipp. 7. aph. 24. & 2. de iis, quæ in Med. t. 9. ubi vid. com. Gal. Opponitur plenus, πλήρης, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. Quid sint κενά χωρά κ' ἀέματος, *vacua* loca pulmonum, vide apud C. Hofm. de U. P. n. 456. Κενόν etiam *spatium* significat in capite, 7. aph. 51. Vide *Vacuus*.

CENOSIS, κένωσις, a κενώω, *vacuatio*, *evacuatio*, exinanitio, dicitur generaliter, si quid vel naturæ sponte, vel arte Medici ex toto corpore, vel aliqua parte detrahatur, & expellitur. Quod si totalis, vel universalis fuerit, simpliciter κένωσις vocatur. Si vero portio saltem aliqua subtrahatur, ἀποκένωσις, *abevacuatio* appellatur. Opponitur repletio, πληρωσις, 2. aph. 22. Meminit quoque aph. 8. item 1. aph. 3. 4. aph. 41. &c. Jung. Dieter. num. 458. Varias *evacuacionis* species vide propriis suis nominibus, & locis.

CENTAURUS, κένταυρος, significat monstrum, superiore parte quidem hominem, inferiore parte equum referens. Hoc fabulosum esse, & per rerum naturam fieri non potuif-

se, demonstrat Gal. l. 3. de U. P. c. 1. ubi vide C. Hofmann. n. 114. 119. 122.

CENTO, κέντων, vestem e variis panniculis contextam pauperulorum significat. Meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. de vase probe panniculis investiendo, & circummuniendo.

CENTOTAUROS, κεντόταυρος, idem quod *Centaurus*. Hofm. n. 118. d. 1.

CENTRATIO, legitur apud Paracels. l. 4. Chirurgic. de ulcerib. c. 3. & intelligitur principii salini mutatio in corrosivam, & exulcerantem qualitatem. Unde & *Centrum salis* dicitur principium ulcerum, ibid. & c. seq.

CENTRIUM, κέντριον, epitheton Emplatri cujusdam, a verbo κεντῶ, *pungere*. Ut ita huic respondeat Germanicum *Stich-Dflaster*. Meminit hujus Galen. l. 1. de C. M. P. G. cap. 10.

CENTRINA, κεντρίνη, piscis aculeatus, a κεντῶ, *pungere*, cujus descriptionem, species, usum in cibis, & medicina videtis apud Aldr. l. 3. de pisc. c. 41.

CENTRUM, κέντρον, proprie vocatur circuli medium punctum. Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Enimvero frequentissimo quoque in usu hujus vocabuli impropria, topica, & ænigmatica acceptio apud Paracelsum, ejusque sectatores veteres, & recentiores est, dum per *centrum* denotatur sedes principalis, radix, fundamentum, & principium alicujus rei; & huic notitiæ tantum tribuunt, ut veræ scientiæ abyssum in ea ponant; & quicumque veri puncti, & *centri* rationem cognoscit, nihil in rerum natura unquam ipsum latere possit, cujus non perfectam habeat scientiam, verbis Crollii in Basil. Chym. Ita *Centrum* universi ipsi dicitur DEUS, *Centrum* omnium creaturarum homo. *Centrum* vitæ Cor, & spiritus animalis cerebrum. Paracels. Tab. V. Theoricæ. *Centrum* mulieris matrix, Paramir. l. 4. de orig. morb. matric. *Centrum* carnis in dorso. Schol. in LL. de Tartaro. Describit vero etiam *centrum* medietatem duorum membrorum, ibid. Ita *centrum* spinæ dorsii est media duarum vertebrarum junctura. Imo cuiuslibet morbo suum est *centrum*, sua *centratio*, Paragran. tr. 2. de Astron. Hoc morborum *centrum*, & locum exacte cognoscere, hoc opus, hic labor est, l. de Icteric. c. 2. *Centrum* morborum dissolutorum dicitur Stomachus, l. 1. Paragraph. c. 1. §. 1. *Centrum* colicæ Intestina, Schol. in LL. de Tart. *Centrum* terræ dicitur Spagyricis locus vacuus, ubi nihil quiescere potest. Lefchus de Lapid. Philos. tr. 2. Th. Chym. Vol. IV. pag. 423. Et quis omnes nugas colligetet? *Centrum* ovi dicitur vitellus, apud Rul. in Lex. Plura vi-

videantur in Th. Chym. Vol. I. v. g. pag. 266. 391. 358. 467. 484. Meminit etiam *centri* sæpius Joh. Joach. Becherus in sua Metallurgia tit. 57. At Andr. Libav. hanc parabolicam, & mysticam *centri* significationem graviter perstrinxit in Exam. Philos. vivent. Hartman. f. 6. *Centrum* illius sapientiæ Severinianæ, & Paracelsicæ esse Chaos errorum, stultitiæ Peripheriam, Labyrinthum impietatum, abominatium, mendaciorum, & f. 38. *Centratum vinum correctum* legitur etiam apud Parac. tr. de Colica, sed quale sit, non exponit.

CENTUMCELLIS, Thermæ quondam celebres in Tuscia Italiæ. Vide Joh. Rhod. ad Scrib. L. n. 146.

* CEPHALEA, κεφαλαία, cerebri, & membranarum ejus symptoma, est Capitis diuturnus dolor, difficulter solubilis, qui a prava occasione vehementes habet accessiones, ita ut neque voces, aut motum tolerare possit infirmus, sed tranquillitatem, obscurum cubiculum quærat, ob doloris vehementiam, cum nonnulli veluti malleo se percuti, alii caput sibi contundi, distendique sentiant, non paucis ad oculorum radices dolor extendatur, (quod signum est cerebri membranas affectas esse. Nam quandoque in Pericranio tantum est, qui in superficie solum hæret dolor) suis intermissionibus circumacti, non secus ac qui cephalalgia laborant. Sed in *Cephalæa* affecta partes redduntur multo debiliores, quam in *Cephalalgia*. Gal. l. 3. de L. A. c. 9. & 2. 2. de C. M. S. L. c. 2. Brevius ex Aræti l. de chron. aff. 2. ita describitur, quod sit Capitis dolor inveteratus, ægre cedens, contumax, & pertinax. Jung. Dieter. num. 459. & Foef. in Oecon. p. 335. Differt a *cephalalgia*, ut magis, & minus. Thomas Willis de Anim. Brutor. Part. 2. c. 1. appellat *Dolorem capitis habitualem*, quemadmodum *cephalalgiam* Accidentalem, vel *Occasionalem*. Causam vero *cephalææ* peculiarem geminam esse recte statuit, unam partis affectæ, hoc est fibrarum nervearum ad membranas, tendines, carnes musculofas, aliaque corpora sensilia pertinentium, vel malam conformationem, vel debilitatem, alteram materiæ morbificæ, sanguinis, feri, succi nutritii, liquoris nervosi, vitiose dispositorum promptam, ac facilem congregationem; quæ omnia prolixius deducta dict. loc. reperies.

* CEPHALALGIA, κεφαλαλγία, quibusdam, (sed fortassis vitiose) *cephalalgia*, vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 99. quamvis Phavorinus defendat, vid. Rhod. in not. pag. 162. Accipitur quandoque late, & generaliter pro omni capitis dolore; aliquando strictè pro dolore

capitis, qui nec diuturnus est, nec cum magna capitis imbecillitate conjunctus, sed qualis a crapula, a sole, a labore, aut febribus excitari solet. Galen. lib. 2. C. M. S. L. cap. 1. & 2. Meminit Hippocr. 3. aphor. 13. inter morbos æstatem siccam, & autumnum pluviosum sequentes. Et hæc species non præsupponit aliquam præviam partium capitis pravam dispositionem; sed saltem a causa occasionali humores, & spiritus vitiosam acquirunt dispositionem, & ita fibras dictas earum continuitatem diversimode solvendo afficiunt, doloremque gignunt. Vid. Thom. Willis dict. l. Jurgantur alii Practicorum libri. Capite dolentes dicuntur κεφαλαλγικοί, Hippoc. 1. prorrh. sect. 2. tract. 56. Apud Scribon. num. 206. etiam κεφαλαλγία de diuturno capitis dolore exponitur.

CEPHALE, κεφαλή, id est Caput. Vide Caput.

* CEPHALICUS, κεφαλικός, dicitur de omni eo, quod ad caput, ejusque partes pertinet. Ita *cephalica vena*, κεφαλική φλέψ, dicitur ramus superior venæ Axillaris, sive Humeralis, quia in capitis affectibus secari solet ab antiquis, & Chirurgis recentioribus sive imperitis, sive superstitionis, quamvis nulla peculiaris præ aliis venis cum capite sit communio. Barthol. Anat. libell. 1. c. 7. Ita *cephalica medicamenta*, κεφαλικὰ φάρμακα, dicuntur, quæ specifica quadam virtute, & idiosyncrasia capiti prodesse creduntur. Jonston. Syntag. lib. 4. Therapeut. Tit. 4. c. 1. art. 1. & 2. Vel ita describi possunt, quæ nervos respiciunt confortandos, qualia omnia particulis subtilioribus prædita acrium spicula mitigant, & sine impedimento in ipsos spiritus animales penetrant. Suntque ut plurimum volatilia: nam fixiora per accidens talia saltem dicuntur. J. H. Junken. Chym. Exper. Part. II. sect. 1. c. 7. Specialiter vero, & strictè *cephalica Emplastræ* vocantur, quæ capitis fracturis usque ad crassæ meningis duplicaturam pertingentibus destinata sunt, quorum virtus est, ut osium squamam sursum attrahant, & in pristinum locum revocent, & fragmenta tum ex capite, tum ex aliis corporis ossibus educant. Nonnulli communi genere hæc etiam vocant *Catagmatica*, proprie vero nuncupata *cephalica fortiora* sunt. Siquidem ex alto superficiem extimam non ossa modo, sed his multo quoque magis humorem aliquem crassum, & viscosum, vel omnino dapravatum, sua caliditate attrahunt. Castell. ex Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. Ant. Sarracen. in not. ad Dioscor. p. m. 61. Scrib. num. 201. Horum materiam vide etiam l. 3. M. M. c. 2. *Cephalica* quoque accipitur pro *cephalalgia*

phalalgia a Parac. l. 2. de Tartar. tr. 3. cap. 4. in explic.

— CEPHALINE, κεφαλίνη, vocatur juxta Gorræum ea linguæ pars, quæ est ad fauces, quam & γέυσι plerique nuncupant, quod in ea gustus putetur esse acutior. Enimvero mendum mihi videtur subesse, cum nec Barthol. nec C. Hofm. nec Lindenus hujus nominis in descriptione Linguæ partium meminerit, accurati alias Græcorum terminorum indagatores. Quid? quod nec ratio hujus appellationis ulla sese offerat.

— CEPHALOIDES, κεφαλοειδής, significat *capitis formam habens*, non vero capite præditum, uti Gorræus iterum perperam exposuit. Ita Papaver, Pœonia, & aliæ herbæ secundum signaturas plantarum Crollianas κεφαλοειδής dici possunt.

— CEPHALOTOS, κεφαλωτός. Vide *Capitatus*.

— CEPHALOS, κεφάλος, non est idem, quod *Capito*, quamvis ita Latine reddi possit; sed in specie est Epitheton quorundam piscium *Mugiles* dictorum, non tam quod capite sint grandiore, sed quod caput in metu abscondant, rotos ita occultari credentes. Aldrov. lib. 4. de pisc. c. 6. Gal. l. 3. A. F. c. 25.

† CEREA, vel Cera, fordes aurium, ex Math. de Grand. in IX. Rhaf.

† CERA VIRGINEA, Scrib. Larg. Vulgo propolis Holler. de Mat. Chir. in Præfat.

CERA, κρός, quid sit, notum est, nimirum nihil aliud, quam Favi, ex quibus mel est expressum. Aldrovand. lib. 1. de insect. cap. 3. ubi prolixam ceræ historiam, & usum varium reperies. Vel est expressorum favorum recementum, uti Gorr. descripsit. Unde & iisdem cum melle particulis constare, sed flexilibus ramis tenacius sibi implicatis, & multo crassioribus, nec spicula sua facile exerentibus scribit JunK. Chym. Exp. P. I. sect. 2. cap. 9. Medium quodammodo tenet calefacientium, refrigerantium, humectantium, siccantium, ita tamen ut ad caliditatem inclinet. Partium quadantenus est crassarum, & emplasticarum. Ideoque digerit, maturat, &c. Gal. l. 7. de S. Fac. §. h. t. Dioscor. lib. 105. Schrod. lib. 5. cl. 4. num. 94. Ceræ resolutionem Chymico-Physicam vide in Junken. Chym. Med. Phys. P. I. sect. 2. cap. 9. pag. 139. seqq. Adeo usitata officinis est, ut vix emplastrum reperias, cujus non exhibeat consistentiam. Hinc *cera* materies Emplastrorum dicitur, Gal. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 2. *Cera Virginea*, quid sit, Vide *Propolis*. Curationem ridiculam Choreæ S. Viti ex iracundia, quam Viristam dixit, per *ceræam* imaginem, vide apud Parac. de morb. ament. tr. 2. cap. 3. *Ceram Ponticam* optimam olim ha-

bitam fuisse, constat ex Galen. dict. l. & passim aliquoties, nec non ex Scrib. Larg. num. 86. ubi vid. not. Rhod. Hoc certum est, quod habeat, pro favorum viribus, ex quibus exprimitur, varias facultates. An *flava* semper sit præferenda *albæ* per insolationem, uti vult Fr. Hofm. in clav. Schrod. ad dict. l. dubitatur, quia aliquando saltem corpus, & materiem alicujus mixti præbere debet, non vero virtutem aliquam, vel efficaciam. *Cera chymicæ* quæ sint, vide apud RoslinK. Chymicæ lib. 5. sect. 14. cap. 4. *Cera sacra*, idem quod *Virginea*, Rhod. ad Scribon. Larg. num. 84. *Cera trachia*, Κρός τραχίης, quid significet, vide apud Keuchen. ad Seren. pag. 101. scilicet *cera* tractatione dealbata. A Sereno dicitur *cera coacta*.

* CERÆAE, κεραίαι, dicuntur non mulieres, quarum uterus propriis ex morbis, tum qui in processibus, & cornibus consistunt, tum qui in collo, aut fundo, vel aliquando plura, quam prius, vel aliquando pauciora, aut nulla, vel mala excernit menstrua, Gal. 3. de sym. caus. c. 4. (quamvis in Græco textu vocab. hoc non extet) sed potius ipsa cornua uteri, uti recte Gorr. & Linden. in Phys. Med. docent. Vocantur alias & πλεγκτήριον, cirri, Gal. l. de dissect. vulv. c. 3.

CERAGO, κήραδος, est alimentum, quo apes vescuntur mellificantes. Arist. l. 9. H. A. c. 40. Aldrov. d. l. c. 1.

CERAMICE, *Ceramitis*, κεραμική, κεραμίτις, scil. γῆ, significat *terram figulinam*, argillam, apud Hipp. l. 1. de morb. XII. 13. l. 3. l. 18. de int. affect. IIX. 10.

CERAMIUM, *Ceraminum*, est nomen mensuræ liquidæ, quæ Latinis *Amphora* dicitur, vel *Cadus*, continens in Italia Choas 8. Notabatur olim κρή, Galen. l. de pond. & mens. c. 2. & 3.

CERAMOS, κέραμος, *fielle*, tegula. Gal. l. de temp. c. 6.

CERANITES, κερανίτης, (quamvis in Gr. Basil. legantur κερανίτες, fortassis mendose) epitheton Pastilli multiplicis usus, apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. circa fin.

CERANTHEMUS, κέρανθεμος, epitheton apum glutinis, apud Aldrovand. dict. loc. l. p. 84.

CERAS, κέρας. Vide *Cornu*.

CERASIATUM, est nomen medicamenti purgantis, ex succo cerasorum, & pomorum dulcium purgato, cum essentia Mercuriata paratum, apud Libav. Syntag. Arc. Chymic. lib. 8. cap. 12.

CERASMA, κέρασμα, a verbo κεράσσειν, vinum aqua miscere, Lang. lib. 1. epist. 29. significat aqua

aqua mixturam, qua aquæ frigiditatem calidiorē addita frangimus, uti vult Gal. in comm. ad de R. V. I. A. notante Gorr.

CERASOPHOROS, κηροφόρος, i. e. *Cornutus*. Vide *Corniger*.

CERASTES, κέρσης, κερσις, κερσις, nomen est serpentis, vel viperæ, ita dictæ ab eminentiis alias binis, alias quaternis, & juxta Solinum, Plinium, & Arabes quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt. Sarac. in not. ad Dioscor. p. 136. & 137. a. Meminit & Galen. ex poemate Andromachi de Theriac. ad Pis. cap. 6. Est vero longitudine cubitali, ad summum duorum cubitorum. Corpus ei colore arenosum, juxta caudam desquamatum, morsu nocentissimum, contra quod virus vide remedia apud Diosc. Theriac. c. 16. Aet. l. 13. c. 28. Jung. Forest. l. 20. Obs. 12. Schol. imprimis Aldrov. l. 1. de serp. & drac. cap. 4.

CERATIO, κήρησις, κηρήρησις, ἐγκήρησις, *inceratio*, denotat actum, quo aliquid cera involvitur. Chymici utuntur hac voce de magisterio Lapidis, RolfinK. Chym. l. 2. c. 2. Rulandus vero ex Gebero definit, esse mollificationem rei duræ, vel succi non fusibilis ad liquefactionem. Dicitur autem hic modus *ceratio*, quod medicinam Philosophicam instar ceræ igni admotæ facile liquefacientem reddat. Quando enim Philosophi (Spagyrici) argentum vivum in aurum, aut argentum convertere volunt, necesse est, ut habeant medicinam fluentem, quæ subito ante fugam ejus in profundo illi adhæreat, ipsique per minima conjungatur, & illud inspisset, atque sua fixatione in igne conservet, quousque adveniat illi majoris ignis tolerantia, ejus humiditatem consumentis, & convertat illud per hoc artificium in momento in solificum, & humificum verum, secundum illud, ad quod medicina fuerit præparata. Fit autem *ceratio*, quando corpus siccum, & durum suo humore, reiterata frequenti imbibitione, perfunditur. Hæc Ruland. & ex hoc Johnf. *Cerare* quoque iisdem dicitur incorporare, vel miscere. *Ceratio* fit, quando continuo calore fluida fit, ac mollis materia. Gerar. Dorn. de transm. metall. c. 8. fin. Th. Chym. Vol. I. p. 580. *Cerantur* corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo, vel *cerando*. Melior *inceratio* fit cum Azoth vivo, i. e. Mercurio, & gutta saponis. Richard. Anglic. Rosar. min. c. 12. Jung. Alb. Magn. Alch. in Th. Chym. Vol. II. pag. 412. 442. & Vol. III. pag. 76. seqq. & 370. Vol. IV. pag. 408. 749. 741. 771. 857. lib. de lapid. phys. condit. cap. 1. Ad summam, *ceratio* est species Fusionis, vel Colliquationis.

CERATITES, κεραιτης, est *Unicornu fossile*. Vide *Monoceros*.

CERATIUM, κεράτιον, primo denotat *Siliquam* fructum arboris ejusdem nominis, quæ & *ceratonia* dicitur. Hanc pravi succi edulium appellat, lignosum, ac concoctu difficile, Gal. l. 2. de Alim. Fac. c. 33. Quæ significatio non est hujus loci. Secundo est nomen ponderis antiqui minoris, continens *grana quatuor*. Dicitur & *Karat*. Alii dicunt, habere duos æreos cum duabus tertiis particulis. Gal. de pond. & ment. c. 3.

CERATOGLOSSI, κεραιτόγλωσσοι, vocantur bini Musculi linguam recta deorsum versus interiora moventes, si simul agunt, si vero alteruter, ad latus alterutrum flexens, de quibus vide Barthol. l. 2. Anat. c. 13. p. 550.

* CERATOIDES, κεραιτοειδής, *Cornea*, seu *corniformis* tunica, vel membrana oculi secunda est, a dura meninge orta, (tunicam choroidem complectens) crassa admodum, sed parte ejus media tenuissima, & densissima, splendida, ad splendorem recipiendum, & transmittendum, cornibus admodum extenuatis similis; unde eam a cornu similitudine *ceratoidem*, *corneam*, & *corniformem* appellant, Gal. l. 10. de U. P. c. 3. Jungatur Barthol. Anat. l. 3. c. 8. p. m. 515.

* CERATOMALAGMA, κηρομαλάγμα, non differt a *cerato*. Vide *Ceratum*. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11.

CERATUM, vel *cerovum*, κηρωτόν, vel κηρωτή, item *ceratomalagma*. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 11. est medicamentum Topicum, vel externum, consistentia medium inter Unguentum, & Emplastrum. Foef. pag. 337. Nomen a *ceræ* habet. Vocant & *ceroneum*. Fiebat olim ex oleo, & *ceræ* tantum. Cæterum confundunt cum unguento sæpius; proprie tamen medicamentum est consistentia medium inter Unguentum, & Emplastrum, illo durius, hoc mollius. Horum compositionem videtis apud Schrod. l. 2. f. 1. c. 10. alioque. Veteribus non fuisse unam *cerati* consistentiam, aut temperaturam, sed aliud quandoque spissum, aliud tenerum, demonstrat Joh. Rhod. ad Scribon. L. num. 81.

CERAUNIUS, κεραινιος, dicitur vulgo *lapis fulmineus*, *Dunnestein cuneus fulminis*, quia communi etiam modernorum Physicorum, & Cartesianorum consensu creditur cadere de nubibus cum tonitru, & esse nihil aliud, quam corpus solidissimum, genitum in magno fulmine ex diutina exhalationis valde terrestris, & densæ inclusione, quæ cum invehitur in nubem frigidam, & aquosam, ab humore circumfuso conglobatur, & conglutinatur, hujus-

modique massam, & mixturam facit, & ab igne fulgureo in solidissimum corpus lapideum induratur. Varia quoque forma, & coloribus variis exornatus visitur, prout variæ, ac diversæ sunt exhalationes terrestres, & metallicæ ab inferioribus ad superiores partes exhalantes. Plura de hoc lapide vid. apud Andr. Chioce. in Mus. Calceol. f. 3. p. 305. seqq. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur provocare dulces fomnos, valere contra fulmina, & ad prælia, & causas vincendas; qua fide, alii videant.

CERAVNOCHRYOS, κερωνόχρυσος, est Aurum fulminans, vel sclopetans. Rolfink. Ch. l. 5. f. 2. c. 27.

CERAVNOS, κερωνός. Vide Fulmen.

CERBERUS, κέρβερος, præter propriam Canis infernalis Ethnicorum tripicis significacionem, in foro Chymico denotat triplicem Mercurium ex sale, hydrargyro, & calcantho. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 7. cap. 10. Cerberus quoque triceps vocatur medicamentum purgans famosissimum, ex Diagrydio sulphurato, Antimonio diaphoretico, & Cremore Tartari paratum, a D. D. Vvedelio magnopere laudatum, quamvis loco scamonii sulphurati refinam illius sumendam esse, ceu magis efficacem, suaserit. Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 4. cap. 2. p. 168.

CERCHNALEON, κερκναλέον. Vide Cerechnos.

* CERCHNOS, κέρκνος, κέρκνον, κέρκνω, κέρκνω, exaspero, raucum sonum edo, item κέρκνω, est asperitas quædam faucium, & raucus sonus gutturis, cum exiguo ad tussendum conatu, ita ut sicut vomitum nausea, ita tussim hoc symptoma præcedat, ex Gal. l. 2. de caus. symp. c. 4. & 5. Causa ex natura catarrhi, & tussis petenda. Imprimis alimenta κερκνώδεια accusantur ab Hipp. 3. de artic. t. 61. qualia sunt pingua, acida, & acria. Κερκναλέον, vel κερκναλέον dicitur etiam sonus creperus, & raucus in faucibus, l. 7. Epid. VII. 3. & XI. 7. ubi κερκναλέον legitur. it. XII. 6. tussis rauca βίξ κερκναλή.

* CERCIS, κερκίς, Radius, duas obtinet potissimum significaciones: (1.) denotat *Oscubiti*, vel *Brachii superius*, quod & brevius, & minus statuitur, quod cum altero osse, *Ulna*, αλένη, Gr. δίστο, Brachium constituit: ita ut *Radius* ulnam inferius, hæc illum superius excipiat. Vid. C. Hofm. de U. P. n. 92. Lind. Med. Phylol. l. 2. c. 14. & 74. seqq. Barthol. Anat. libell. 4. c. 20. (2.) instrumentum, quo medicamentum teritur, & movetur, veluti *radicula*, aut *pisillum*. Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 3. Dicitur alias & κερκίδιον, atque ὑπέρ, item δίδυξ, quod etiam *cochleare* significat. Jung. Foef. p. 334.

CERCOPES, κέρκωπος, dicuntur *versuti*, & notæ fraudulentia homines, ut satis indicat proverb. κέρκωπων αγορά, *cercopum forum*, vel cætus. Meminit Galen. in lib. de prænot. c. 9. ubi pro impostoribus, & veteratoribus sumit, aut vili hominum genere, qui publice rerum emendarum, aut dividendarum quæstum, ac magonium fecerunt, & in Suburra circum meretricum cellas, aut fornice fuerunt. Sic enim συβέρος κέρκωπων dixit pro *impostoribus*, qui in Suburra erant, ubi tamen βεβέρος vitiose legitur in omnibus Græcis exemplaribus. Foef. d.l.

CERCOPI THECUS. Vide *Cebus*.

CERCOSIS, κέρκωσις, *Cauda*, item *Mentula muliebris*, *Nympha*, Gr. Κύων, a quibusdam *Tentigo*, *virga*, *Symptoma turpitudinis* vocatur, estque morbus muliebris auctæ magnitudinis in *clitoride*, sive *carnea illa*, & spongiosa substantia in sinus muliebris parte media superior delitescente occurrens, a nimio portionum spirituofarum per frequentem contractionem, attritionemve inducto affluxu oborta. Senn. l. 4. M. Pr. P. I. f. i. c. 2. cujus circumfisionem tradit Ægin. l. 6. c. 7.

CERDAC, i. e. *Mercurius*. Rul. in Lex.

* CEREALIS, κερκάλειος, epitheton seminum quorundam, quæ inter *frumentacea gustamenta*, σιτηρά γάρματα referuntur, ut sunt *lens*, *faba*, *lupinum*, *cicerula*, *panicum*, *milium*, *pisum*, *sænum græcum*, *avena*, *tirpha*, *cicera*, & quæcunque id genus alia. Dicuntur alias *pleraque* & *Legumina* κερκάλειος, & ὀσπερι, quia manibus carpuntur, l. de attenuant. vict. cap. 6. ex hispanis non fit, nisi summa necessitate, l. 1. de Alim. Fac. cap. 16. Horum quædam, dum coquantur, non intumescunt, propterea κερκάλειος dicta, de bon. & mal. succ. cib. c. 5. Vide *Asteramnia*. Jung. de *cerealibus* Rolfink. O. M. Com. Gen. l. 2. f. 3. c. 69.

* CEREBELLUM, κερκάλειος, ἐγκέφαλος, ἐγκράνιον, κερκάλειος, posterior est cerebri pars ex multis, & parvis corporibus coagmentata. Gal. l. 9. An. oper. c. 2. Totum namque Cerebrum in duo divisum est, anterius, & posterius, sed supernis tantum partibus. Nam sua basi continuum est, non sibi modo, sed spinali etiam medullæ, & per hanc *cerebello*. Durius autem, sicciasque est reliquo cerebro: quod quo ulterius procedit, eo siccius evadit. Colore quoque diversum est. Nam cum reliquum candidum sit, *cerebellum* velut ustione quadam subflavum est, & plenum animali spiritu, quem nervis duris a spinali medulla prodeuntibus impertit. Hæc Castell. Accuratiorem *cerebelli* descriptionem pete sis ex Barth. Anat. l. 3. cap. 5. Th. Vvillis Anat. cerebr. c. 15. 16. & sequi ubi *peculia*.

culiarem hypothefin de spiritibus *cerebelli* proponit.

CEREBELLA uvina, a colore *cerebri* dicitur Paracelso Schol. in lib. de urin. l. 2. c. 1. nimirum non penitus lactea, & secum semper portat spumam albam, quæ superficiei circulari adheret; & ex his judicandos esse *cerebri* morbos arbitratur.

* *CEREBRUM*, ἐγκέφαλος, (nam nominatur ita, quod ἐν τῇ κεφαλῇ, h. e. in capite situm habet) animæ rationalis est domicilium, nervorum, & sensus omnis, motusque voluntarii principium, substantia nervis simillimum, nisi quod mollius. Nam id illi conveniebat, ut quod sensus quidem omnes recipit, omnesque imaginationes, atque mentis motiones complectitur. Gal. l. 9. M. M. & l. 8. de U. P. cap. 4. Substantia ipsius glandularis est alba, veluti spuma quadam concreta, & humida, libr. definit. Anterior *cerebri* pars duplex quoque statuitur, dextra, & sinistra; duosque sinus, seu ventres habet, dextrum, & sinistrum, qui a corpore calloso, quod *πλοσφῆς* dicitur, dirimuntur. Hi posteriore sui parte in tertium sinum mediocrem sub psalloide concurrunt, a quo meatus est longus *πῶς γλωπίος*, i. e. *natus* (ita enim ob similitudinem quandam vocant) subditus, qui in sinum alium quantum, omnium postremum, minimumque inter *cerebelli* basin, spinalemque medullam situm, incidit. Hæc Castellus. Enimvero hodieque multo accuratorem, & clariorem *cerebri* descriptionem reperire licet apud Barthol. d. l. c. 3. seqq. Th. Vvillis in Anat. *cerebri* capp. prioribus. Malpigh. Ex. Epist. de *cerebro*. Car. Fracasser. ep. Responfor. ad Malpigh. de *cerebro*, ut alios paulo vetustiores taceamus. C. Hofm. Linden. multoque plures. A Paracelso, & ejus asseclis *cerebrum* dicitur Luna Microcosmica, de Pestilit. tr. 2. & 4. remedia *cerebri* per Lunam dirigi creduntur, Paragran. t. 3. Idem quoque *cerebrum* dividit in *Cerebrum Macrocosmi*, vel *Archei*, & *Microcosmi*, tr. de trib. essent. Morbos quoque aliis alias partibus competentes *cerebro* quoque adiudicat, ut Leporam, tabem, icteritiam, & similes alios, uti passim in scriptis ejus videre licet. Mystice, & Spagyricè *cerebrum* significat Aquam, & *cerebrum arietis*, a quam albuminis ovi. *Cerebrum bovis*, i. e. Tartarum combustum, Rul. in Lex. & Johnf. *Cerebrum* aliquando pro capite sumi, constat ex Marcel. Seren. & Keuch. ad eund. in not. p. 91. *Cerebrum* etiam vocatur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

CEREFACATIO, dicitur operatio Spagyrica, quæ fit dissolutione, & congelatione, in Allegoriis sapient. distinct. 1. in Th. Chym.

Vol. V. pag. 78.

* *CERELAEUM*, κηρέλαιον, compositio est ex *cera*, & *oleo*, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Alias hoc nomine quoque venire potest *Oleum cereæ*, cujus descriptionem vide apud RolsinK. Ch. l. 3. f. 2. art. 2. c. 2. quod & *Butyrum cereæ* appellat, & κηρέλαιον.

CEREMONIA, caerimonia, τελετή, θρησκεία, ritus, & ambages varias circa rem, aut actionem aliquam notare, notum est. Has in Medicina merito suspectas esse, & præstigias, aut vanitatem sapere, ipse fatetur Paracelso, penitus rejiciens, & damnans, vocans *ceremonias Nigromanticas*, Christianis illicitas, & prohibitas, l. 9. de sign. rer. natur. & tr. de philof. ocul. §. de Conjuratationibus.

CEREVISIA, mendose *cervisia*, ζύθος, *Biva*, est potus nobis, aliisque Septentrionalibus populis notissimus, ex hordeo ut plurimum, ut ex tritico, rarius (qui etiam nocentior) ex avena, aliove frumenti genere paratus, decoctus cum aqua, & lupulo conditus. Cujus præparandi modum ex *malto*, vel *brasso*, vel *byne*, egregie descripsit Th. Vvillis de ferment. cap. 7. Eiusdem fermentationem monstrat Mart. Kerger. de ferment. c. 2. c. 5. Differentias plures succincte tradidit Jonston. System. Part. Hygi. l. c. tit. 1. c. 3. art. 3. *Cervisia* fuisse vetustissimum usum, constat ex Athen. l. 1. & 10. a quo etiam vocatur vinum ex hordeo, οἶνος ἐκ τῶν κριθῶν, οἶνος κριθίνος, item ex Herodot. Theophrasto, Epigram. Græc. Jung. C. Barthol. l. XI. Advers. c. 32. Linden. S. M. Ex. VI. §. 9. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 27. RolsinK. O. ac M. com. l. 14. f. c. 1. 25. Kerger. d. l. f. 3. c. 2. Inter causas morbificas refertur ab eodem RolsinK. d. l. l. 2. f. 3. c. 8. Viscositate ei tribuit pipere, vel butyro corrigendam Paracels. l. 1. de Tart. tr. 2. c. 1. in not. Ansam dat morbis Tartareis, tr. 1. de Morb. ex Tart. c. 2. In specie acida est causa colicæ, tr. de Colic. Ab aciditate præservativum singulare commendat oleum Caryophyllorum, aut oleum caryophyllatæ, lib. 3. de conserv. rer. natur. in fin. Integrum alias tractatum de *cervisia* paucis ab hinc annis edidit D. Meibomius, qui videatur. *Cervisiam* mense Martio coctam diutius servari, & augeri tam in bonitate, quam jucunditate, uti legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 664. tr. de Medic. Chym. tit. de hydromelite, fortassis magis opinione, quam veritate nititur. Certe hic locorum fallit. Helmont. appellat periphraستice *cervisiam* sumentem, liquamen, aut consummatum jus granorum, tr. Imago ferm. imprægn. n. 2. Vide etiam *Zybos*.

CERIFICATIO, dicitur gradus tertius in processu Gebri Arabis, qui legitur in Th. Chym. Vol. IV. p. 38.

* CERION, κηρίον, *Favus*, proprie significat opus illud Apum artificiosissimum, cellulis angulosis succo melleo plenis distinctum, & exornatum, de quo videatur Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. Hujus decoctum in aqua maceratum sæpe propinat Hipp. de febre, lib. 2. de morb. XLI. 21. LII. 34. LVI. 19. lib. 3. XXX. 1. Trope vero per similitudinem κηρίον, *Favus*, quoque dicitur ulcus multis foraminibus pervium, ex quibus melli similis humor excernitur. Gal. defin. Med. Quod in capite frequentius occurrit, movit haud dubie Galenum, & alios, ut capitis affectibus annumeraverint. Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 1. de C. M. S. L. cap. 18. Differt ab *Achore*, foraminum magnitudine, quæ in Achore minor est. Aetius l. 2. tetrab. c. 67. etiam vult, appellari *Melicerida*. Sed *Meliceris* proprie est abscessus species cum folliculo, de quo suo loco. *Cerium* etiam in muscolosis partibus, in articulis, & plantis pedum oritur: Sæpe etiam sextam colli vertebra occupat, & aliquando etiam costas invadit. Meminit hujusmodi ulcerum & Hippocr. lib. 2. prorrh. XIII. 4. Causa haud dubie in portionibus salino-sulphureis cum pituita mixtis, & excrementitiis alcalicis collectis, & corruptis ponenda erit. P. Barberte *Porriginem*, *Achores*, & *Favum* confundit, in Chirurg. P. 3. l. 2. cap. 1.

CERITUS, *Ceritus*, item *cereritus*, μανόουρο, πνευμακτής, παρέμφρακτο, δημοτελέληπτο, idem significat, quod *Delirus*, *Maniacus*, furiosus. Tres enim præsidis furoris erant apud antiquos, Ceres, Luna, Bacchus, inde *Ceriti*, *Lunatici*, *Bacchi*. Et ex Nonio *ceriti*, & *larvari* male sani, aut *Cereris* ira, & larvarum incurstone animo vexati. Meminit hujus vocabuli P. Seren. in carm. med. t. Phrenesi, & cap. purg. ad quem locum vide not. Rob. Keuchen. p. 115.

CERNO, κερνώ, *asperum sibilum edo*. Unde κερνώδες, idem quod κερνώδες, *asperitas faucium*. Vide *Cerchnos*.

CERNO, ὀράω, βλέπω, idem quod *video*, deinde significat cribro trajicere, *cribrare*. Ita apud Apul. *cernere cribro*, legitur. Scrib. Larg. n. 110. & Rhod. in Indic. primo Gr. κοσκινίζω, σινεζω. Vide *Cribrum*.

CERNUA, ὀφθαλμῶν, *Oryzæ*, nomen piscis, sed qualis certo intelligi debeat, obscurum. Alium enim vult Gal. 3. de Al. Fac. c. 31. qui inter dura carnis pisces refert: Alium Arist. Athenæus, Bellonius. Vid. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 11. & 36. l. 5. c. 34.

CEROMA, κέρωμα, significat unguentum ex *cera* oleo subacta, quo inungebantur Palæstriæ. Unde *ceromaticus*, qui *ceromate* inunctus,

apud Juvenal. Et *ceromazico* fert inceteria collo, Sat. 3. ad quem locum Th. Farnabius notavit, *ceroma* ex oleo, *cera*, & pulvere fieri. Apud Hipp. pro *unguento*, aut *cerato* in genere sumitur, 4. de R. V. I. A. t. 78. Vide *Foef.* pag. 337.

CEROPISSOS, κηροπίσσο, *medicamentum ex cera*, & *pice constans*, aut nomen emplastri, vel cerati ex *cera*, & *pice* confecti, quo splenium illini jubet Hipp. aperta frontis cute, l. 2. de morb. XIII. 12.

CERTAMEN, ἀγών, ἀθλον, quid sit, notum est. Eatenus vero ad forum Medicum spectat, quatenus priscorum seculis ad Gymnasticam, vel Athleticam pertinuit, dum vir operarius naturalia munia exequens, vere bono habitu præditus, in certamen descendens non lucta modo, sed & cursu cum aliis certavit, aut jactu, aut arcu, aut disco. Gal. ad Thrasylbul. c. 33. Vide *Athleticus*.

CERTATOR, ἀθλητής. Vide *Athleticus*.

CERTATORIE, ἀγωνιστικῆς. Vide *Agonistica*.

CERVICALIS, dicitur de *Arteria*, & *Vena*, apud Barthol. libell. 1. Anat. c. 6. p. 638. & l. 2. c. 2. p. 652.

* CERVIX, ἀνχλή, ζάχλη, ἄρη, est æquivocum. Aliquando accipitur late, & idem est quod *collum*, pars scilicet intermedia inter thoracem, & caput. Hippoc. f. 3. prognost. t. 16. Galen. in comm. Barthol. Anat. lib. 8. cap. 13. vocat appendicem ad medium ventrem. Constat septem vertebra intra cavitatem spinalem medullam a cerebro continuatam excipientibus, de quibus, ut & reliquis partibus, qua exterioribus, qua interioribus, videantur Anatomici. In hac significatione dicitur *cervix vigida*, apud Scribon. Larg. num. 225. & *valida cervice* præditi, κρατεράνυχνης, Hippocr. 6. Epidem. sect. 1. t. 3. Aliquando stricte pro parte posteriore colli. Barthol. d. l. Aliquando metaphoricè. Ita *cervix Uteri Collum* dicitur, canal, sive meatus oblongus, situs inter orificium interius, & exterius, instar vaginæ penem excipiens. Vide *Caulis*. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 7. art. 12. §. 114. Barth. l. 1. cap. 20. Ita & *ossium processus*, vel ἀποφύξες dicuntur *cervices*. Gal. l. de ossib. præm. Barth. libell. 4. c. 1. in fin.

CERVICULAE, *spiritus est ossis de Corde Cervi*. Ruland.

CERUMEN, ὠτὸς ῥύπτο, κηψελίς, *aurium sordes*, *Marmorata*, est excrementum aurium naturale. Gal. l. 10. de simpl. fac. in fine, humor calidus, fæcus, quandoque humidus, consistens, subflavus, amarus, ex sero, bile, & pituita constans, in exteriori aurium meatu, partim a calore tenuia dissipante, partim ab externo

externo frigore dissipationem inhibendo uniente collectus, inde instrumenti ope extrahendus, uti descripsit Ger. Blafius in Medic. General. Usus ejusdem Medicus externus in curandis paronychiis, a Gal. d. l. adductus, ut quod medeatur ictibus scorpionum, conglutinet vulnera, fissuras cutis, &c. ex Schrod. l. 5. cl. 1. n. 23. non improbat. At internus pro præsentissimo in colica remedio, in potu si sumatur, ceu fordidus, minime nobis probatur, delicias has aliis relinquentibus.

■ CERUSIANA, κερυσιακή, epitheton medicinali, quod a Philippo Trallianis fuit datum, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 5. in fin. contra phthificos, & suppuratos.

† CERUSA FACTITIA, Gerfa Serpentariæ, Holler. de mat. Chir. l. 2. c. 5.

CERUSSA, *Cerusa* Palladio. Vid. Rhod. in Indic. prior. ad Scribon. ψιμιθιον, ψιμιθιον, Scribon. num. 184. fit e plumbo, & est ejus veluti ærugo, per calcinationem vaporosam. Modum videtis apud Dioscor. lib. 5. cap. 103. & Schroder. lib. 3. cap. 12. Olim fuit laudatissima, quæ in Rhodo, Corintho, aut Lacedæmone parata. Est autem fere omnibus nota *cerussa*. Meminit ejus aliquoties Gal. & Scrib. Quando torretur, donec similis fiat Sandarachæ, dicitur *Scandix*. Lavatur etiam *cerussa* Cadmiæ modo. Dioscor. dict. l. Ruland. in Lexic. Paracels. *cerussam* plumbum mortuum appellat, de mort. rer. natur. lib. 5. Jungar. Libav. synt. arc. Chym. lib. 5. cap. 10. Tribuitur etiam artificialibus hoc vocabulum: verb. gr. *cerussa* Antimonii, quæ est Antimonium Diaphoreticum, ex Regulo ejus paratum. Schrod. l. 3. c. 17.

CERUSSEA *urina*, dicitur apud Parac. quando est alba, ut *cerussa*, estque signum mortis, aut significat oppilationem hepatis, l. 2. de Urin. judic.

CERVUS, *Cerva*, ἐλάφιον, ἀρρεν, ♂ θήλυ, Animal utriusque sexus est notissimum, bisulcum, ferum, vel sylvestre, vivacissimum, certis temporibus salacissimum, præsertim Mas, qui cornutus est. Unde & *cervus*, quasi κερυός, cornua gerens, dictus, Fœmina est ἀκέρυος, nec habet cornua. Utriusque descriptionem pleniorē reperies apud Aldrovand. lib. 1. de quadrup. bisulc. cap. 25. Usus imprimis maris non solum in victu, sed & in medicina frequentissimus, dum Cornua, Os de Corde Cervi (quod tamen cum bubuli cordis osse sæpissime permutatur) Genitale, Testiculi, Sanguis, Lacryma, Medulla, Sevum, Talus, Astragalus, Corium, Lapis, adhibentur, de quibus omnibus vide Aldrovand. d. l. & succincte apud Schrod. lib. 5. clav. 1. num. 17.

Hofm. in clay. ad ill. loc. Joh. Georg. Agric. vernac. descriptionem *cervi*. Pertinet huc *Ela-phographia*, hoc est *cervi* descriptio Physico-Medico-Chymica D. Joh. Andreæ Graba Collegæ Nat. Curios. cujus mentio quoque fit in Oldemburgii Actis Philosoph. Ann. 1668. Mens. Septembr. Sparsum etiam invenire licet apud Galen. aliquid de *cervo*, de carne, quod succum vitiosum generat, lib. 3. de Alm. Fac. c. 2. Et proximam asinorum carni esse dixit, de atten. victu. cap. 8. de *cornibus*, lib. 3. de Simpl. Fac. t. *cornua cervi*: de *Medulla*, quod sit blandissimum medicamentum, de Theriac. ad Pison. cap. 9. & lib. 7. de C. M. P. G. cap. 16. inter Damocratis Acopa. Ita & apud Scrib. Larg. mentio fit *Hinnulei cervi*, num. 11. cujus coagulum laudatur contra epilepsiam: Cornuum, num. 122. lacrymarum, num. 163. de quibus in notis pag. 239. Rhod. ex Scaligero scribit, quod centesimo demum anno Cervis lacryma nascatur, summum ad venena sudoriferum, de cujus veritate merito dubitare quis posset. De *osse cordis cervi* legatur etiam apud Paracels. de morb. Tartar. c. 11. tr. de pestil. *cervus volans* dicitur *Scarabeus Cornutus*. Vide *Cantharus*.

CESSO. Vide *Eao*, *Pavo*.

CESTREUS, κερδός. Vide *Mugil*.

CETACEUS, κητόνης, epitheton animalium marinorum grandiorum, in quorum numero sunt Phocæ, Balenæ, Delphini, Libellæ, grandiores Thunni, &c. de quibus in summa dicendum, quod omnia ejusmodi habent carnem duram, pravi succi, & excrementitiam. Gal. l. 3. de A. F. c. 37. Plura de his vide ap. Aldr. l. 1. de *cetis*.

CETE, *Cetum*, κητος, vel sumitur late pro omni pisce *cetaceo*, h. e. grandiore, qui etiam Latine dicuntur *Pisces*. Vide *cetaceus*. Vel stricte aliquando *Balena*. Vide *Balena*. Aldrov. d. l. c. 2. Apud Parac. in *Fragm. Med. Cetum* dicitur scabies arborum.

CEVIL, est terminus Paracelsicus, denotans induratum quandam substantiam in terra ad similitudinem calculi in homine, e terreo Tartaro indurato pro spiritum urinae, qui est in liquore terræ. Estque appropriatum remedium contra Lithiasin, quia sese invicem frangunt, & conterunt. Tr. I. de morb. ex Tart. c. 4. Dicitur & *Ludus* eidem, & *Helmont*. tr. de Lithias. c. 8. n. 23.

CHÆTE, χαιτη, proprie *jubam* significat in quadrupedibus. Usurpatur tamen & de *caesarie*, vel coma humana, præsertim de capillis, qui a parte posteriore secundum occiput prominent, ut & de pilis circa tempora oriundis. Gort. p. 501.

CHALAO, χαλαρό, remitto, relaxo. Frequens verbum apud Hipp. de remissione morbi, & symptomatum, v. g. l. 7. Epidem. II. 35. VII. 17. XXVII. 6. 28. XXXIX. 8. &c. Vide Foes. Oec. p. 673. Hinc descendit π χαλαρόν, quod dicitur de intestino recto. Hipp. l. 3. de artic. v. 41. etiam de cute, 5. aph. 71.

CHALASIS, Chalasmos, χαλασις, χαλασμός, relaxatio, opponitur tensioni, ad eundem modum, quo duritati mollities. Estque remedium Lassitudinis tensivæ. Hipp. 6. Epid. VII. 29. Gal. l. 3. de tu. san. c. 6.

* CHALASTICOS, χαλαστικός, relaxans, dicitur de medicamentis, quæ tensioni medentur. Gal. l. 5. de S. F. c. 11. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Et licet tensio multis contingat modis, & ita non videatur una laxantium esse species, sed alia humectando laxent, alia calefaciendo, alia molliendo, alia vacuando, alia tumores p. n. purgando, alia aliud quippiam faciendo: Attamen si proprie universalem quandam Laxantium medicamentorum substantiam, & naturam constituere licet, ea certe erit ex genere modice calefacientium, adde & humectantium. Summa. Parum, vel nihil differre videntur ab Emollientibus, de quibus suo loco. Vid. Dog. nostr. P. 6. c. 1. dogm. 9.

* CHALAZA, Chalazion, Chalazosis, χαλαζω, χαλαζιον, χαλαζωσις, Grando, in foro Medico significat tuberculum grandini simile, & pellucidum in palpebris concretum, otiosi humoris in palpebris colluvies. Ægin. l. 6. c. 16. Gal. in desin. Est igitur vitium, quod oculos infestat, cujus causa est humor quidam lentus post congestionem concretus. Affinis affectus Critheæ, vel Hordeolo, vel Posthiis. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7. ut & similis Lithiasis in palpebris, unde conjunxit Sennert. in Pr. Med. l. 1. r. p. 3. sect. 2. cap. 4.

CHALBANE, χαλαβάν. Vide Galbanum.

CHALCANTHUM, χαλκάνθη. Vide Vitriolum.

CHALCEDONIUS, χαλκιδόνιον, est epitheton medicamenti contra purulentas, & inveteratas aurium affectiones. Galen. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1.

CHALCIDICA, χαλκιδίση, est epitheton Laceræ cujusdam, quæ etiam Seps, σήψ, σήψις vocatur, cujus morsum tumor pellucidus sequitur, veluti nigrore in ambitu plagæ reluctente. Verum eadem lacerta vino pota propriis morsibus succurrere creditur. P. Æginet. lib. 7. lit. S. in Seps, & Forest. l. 3. Obs. 12. in Schol.

CHALCITIS, χαλκίτις, est medicamentum, & crementum metallicum, colore æris, intercurtantibus oblongis venis, splendentibusque.

Nascitur in iisdem metallis, in quibus Sory, & Misy, mediumque inter ea non tantum loco, sed & consilientia, Sory scilicet tenuius, & Misy crassius, nec non viribus. Habet vim adstringentem, & adurentem, uno verbo, Escharoticam. Dicitur & Atramentum rubrum, Pyrites avosus. Speciem æris præ se fert, nativa, nunquam factitia. Alia est cruda, alia usta, & lota, & cujus color cinereus est. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. fin. & alibi. Dioscor. l. 5. 115. Schroder. l. 3. cap. 18. Hofm. in clavi ad h. l. Celebre, & notum est in Officinis Emplastrum Diachalcitidos, quod & Diapalma vocatur, ex Gal. d. l. c. 4. Rul. chalcitidem describit, quod sit lapis, unde æs coquitur. Unde & Lapis ærarius, Marchasita, Pyrites eidem vocatur. Deinde alteram quoque significationem addit, quod significat Alumen capillare, five Schisum. Hinc & locum illum Hipp. l. de ulcer. XII. 11. ubi χαλκίτις συπτήρησιν legitur, de Alumine exponendum esse volunt. Usurpavit etiam sæpius Scrib. Larg. in compositionibus, num. 37. 47. 2. 40. Vid. Rhod. in not. pag. 76.

CHALCEIUM, χαλκίον, æreum significat: Foes. reddidit officinam fabri. Rectius omnia instrumenta ex ære parata complectitur, ut sunt follis, fistula, vasa, athena, lebetes, olla, uti demonstrat C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 280.

CHALCOMA, χαλκωμα, idem quod χαλκίον, vas æreum significat. Hinc vasa Corinthiaca, χαλκώματα dicta, tum primum ex ære fieri ceperunt, cum Corintho a L. Mummius devastata incendio, simulacra ex omnifariis aris, argenti, & auri metallis conflata in unam massam confluxissent. Lang. l. 1. Epist. 29.

CHALCOS, χαλκός, Vide Æs. Per χαλκόν νόσσηρα, apud Homer. Iliad. β, intelligi Noricum æs, five Germanicum ex Alpiibus Noricis, testatur C. Hofm. d. l. n. 44.

CHALCUS, χαλκός, areolum, est nomen ponderis Medici, & Attici. Est autem sexta pars oboli, & ita duodecima scrupuli. Pendit autem circiter grana duo, cum olim scrupulus 24. grana contineret, apud Fernel. Therapeut. l. 4. c. 6. legitur in Muscul. areolus.

CHALCUTE, idem quod Æs ustum. Rul. & Johnf.

CHALEPOS, χαλεπός, communiter difficilis, gravis significat. Enimvero, si quod aliud magnum est, & plena significationis epitheton apud suos, quod Latini idcirco multis reddunt, & æque magnis, sed sumtis semper e natura rei, cui opponitur. Par pari quippe nequeunt verbis. Linden. Ex. XIII. §. 310. Etenim non nudam difficultatem denotat, sed difficultatem

cum periculo, aut damno conjunctam. Ita tota Medicina habetur difficilis, quia quæ in illa continentur, periculum conjunctum habent. Ita Crisis dicitur *difficilis*, 1. aph. 1. Ita sani tenuem victum *difficiliter* ferunt, 1. aph. 5. hoc est cum periculo, & detrimento, Junge 5. aph. 55. l. 5. Epid. V. &c. Vid. Dieter. num. 916.

CHALICRATON, χαλικράτων, vinum mistum, vel aqua temperatum significat: χαλκίς enim, vel χαλιξ, vinum ab antiquissimis Poetis dicebatur. Keuchen. ad Q. Seren. not. p. 203.

CHALINOS, χαλινός, proprie frenum significat. Apud Aurelian. vero, & Pollucem hoc nomine quoque venit angulus oris, & compago, vel pars buccarum circa labiorum confinia, quod sit instar freni, vel retinaculi oris. Blancard.

CALYBS. Vide Ferrum.

CHAMA, χαμα, *Cheme*, est nomen Conchæ marinæ capacioris, vel hiantis. Nam utraque significatio a verbo χαῶ applicari potest. *Hiazulus* vertit Gaza, & C. Hofmann. ad Gal. de U. P. num. 539. *Chamarum* descriptionem, differentias, & usum in cibo vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 58. seqq. Gal. l. de bon. & mal. suc. cib. cap. 4. *cbema*, vel *cheme*, χαίμα, est quoque nomen mensuræ apud Atticos duplicis. *cbema* major pendet drachmas tres, & vigesima pars est Cotyles: minor duas drachmas, & trigesima pars est Cotyles. Utitur Hippoc. lib. de morb. mul. Cl. 17. Cl. 20. Quamvis nihil certi de pondere *cbema* ex his locis consistit. Unde verosimilius videtur, per Chemam non certum pondus, sed potius certam mensuram, quantum conchæ marinæ *cbama* dictæ, mediocris testa capit, indicari, cujus certum pondus exprimi nequeat ob rerum diversam gravitatem; quemadmodum & hodie cochlearis capacitas incerto modo vulgo usurpatur, in rebus præsertim, ubi parum refert, plus, minusve paulo quisumat. Confer ad loca Gal. 5. de C. M. S. L. c. 7. & lib. 3. Foes. p. 677. seqq.

CHAMBAR, dicitur *Magnesia*. Rul. Vide suo loco.

CHAMELEON, χαμαιλέον, & nomen plantæ est, de qua consulatur Botanici, & nomen animalis ovipari, figura plane lacertam repræsentantis, cujus descriptionem pleniorē videbis apud Aristot. l. 2. H. A. c. 11. & Aldrov. l. 1. de quadr. dig. ovip. c. 14. *Chameleontis* ejusdem Ægyptiaci fortassis Anatomicam succinctam leges in Oldenburg. Actis Philosophicis de Ann. 1669. M. Julio, ubi absque litera h scriptum occurrit. Hujus fel una cum aliis commendatur contra trichiasin, sive pilos palpe-

brarum inutiles, apud Galen. l. 4. de C. M. S. P. cap. 8.

CHAMÆZELUS χαμαιζελος, *humilis*: de loco usurpatur, *sedili*, apud Hipp. 3. de fract. t. 61. item de humero, vel potius Epomide, superiori humeri parte in humero avulso, l. 1. de artic. t. 62.

CHAMBROCH, denotat *Trifolium*, apud Helmont. in Indice.

CAMEVNIA, χαμυνία, *humi decubitus*, vel *humicubationem* significat, qua voce usus Gal. c. 3. aph. 29. & 30. Quod Foesius credit, idem esse, quod σκληροκοίτια, aut σκληροκοιτέον, *duriter cubare*, durum cubile, cujus meminit Hippoc. de victu salubr. t. 12. vel 13. & Gal. in comm.

CHANDOTHEN, χανδοθεν, adverb. significans, *hiatim*, *hianter*, item *affatim*, copiose. Usus Hipp. l. de glandul. VIII. 7. quamvis in edit. Linden. legatur *χανδοθεν*. Vid. Foes. pag. 674. qf. *Hians*, *Hieculus*.

CHANNA, *Channe*, aliis, sed perperam *canna*, Gr. χαννος, χανν, est nomen piscis marini, vel potius in locis saxosis degentis, *Perca* similis, tenera carne præditi, duriori tamen, quam perca, de quo videatur Aldrov. lib. 1. de pisc. cap. 10. Huic similis est alius *canadella*, vel rectius *cbanadella* dictus, qui a Masiliensibus etiam *cbanna* vocatur, dict. l. cap. 1.

CHAOMANTIA, est ars, qua præsagium sumitur ex aere. Rul. & Johnf. quando sese astra aeris manifestant, & ventorum, quæ sunt signa *chaomantia*. Paracels. de signat. rer. nat. lib. 9. Species *chaomantia* sunt Borealis, Australis, Zephyra, Eurona, Fulgurina, Tonitruata, Tempestatum, Flata, in Tab. ad Philos. sagacem.

CHAOS, χῶος, terminus Paracelsicus denotans *Aerem*, Paragran. Tr. 2. de Astron. Comparatur alboovi, & vitellus est sphaera inferior terræ. *Chaos* est elementum aeris, tr. de morb. Tartar. Sumitur & pro Iliaste, vel Iliastro, Rul. Huic similem anxit Idem *chaos Microcosmi*, quamvis adeo obscure, ut nugas illas extricare, esset nihil aliud, quam tempus perdere. Vid. d. l. & tr. de peste I. 3. *Chaos Microcosmi* est aer, qui dispersus per totum corpus causa est Epilepsiæ, ut spasmus feratur ex eodem, sicuti venti exteriores impetu quodam moventur in Schol. ad Paragraphor. l. 3. c. 2. & aliis pluribus in locis. Spagyrici circa negotio lapidis Philosophici aliud adhuc *chaos* finxerunt, describentes *chaos Spagyricum*, quod sit formarum particularum, & materiarum suarum cum universali forma, suaque materia confusio. Vel est universale quid, omnia, quæ

nos operamur, in se concludens, a cujus ventre debet ingeniosus artifex elicere materiam suam, formam, cœlum, & elementa, ut ex istis medicinas conficiat, in Th. Chym. Vol. I. p. 286. & 418. tit. Philosoph. Chym. Vol. II. p. 91. Adde Vol. V. pag. 344. in Dialogo Ægidii de Vadis, cap. 4. Vocatur & *chaos Magicum Hermetis*, quod contradistinguitur *Theologico chao*. Libav. Exam. Philos. vivent. sect. 12. *Chaos minerale* vocatur lapis mineralis, qui aurum præparatum, corallia, margaritas reddat potabilia, dictus Abyssinis *Bistumi*, Arnaldo *chiffir* minerale, Syntagm. arc. Chym. l. 7. c. 8. *Ἰπηνέμικα*. *Chaos vicissitudinum* legitur apud Helmont. de Ideis morbos. num. 26. Ipse lapis Philos. quoque vocatur *Chaos*, Lang. Harm. Chym. Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Chaos Mercurii* quid dicatur Chymicis, vide in Morley Coll. Chym. Leid. c. 62. proc. 2. *Chaos mentale* vocatur species, & ideæ sensibiles, seu memorativæ confuse subjecto, vel cerebro inexistentes, de qua significatione prolixius egit Joh. Marc. Philos. ver. rest. Part. III. sect. 6. pag. 270. seqq.

CHAOSDA, epitheton Paracelsicum Pestis, q. d. *Pestis Aerea*, in Fragm. medic.

CHAOVA, vocatur Decoctum Ægyptiis usitatum, ex seminibus *Bon* paratum fabas imitantibus, de cujus viribus legatur Prosp. Alpin. de Med. Ægypt. l. 4. c. 3. p. 122. b. seqq.

CHARA, *χαρά*. Vide *Gaudium*.

CHARABE, idem quod *Succinum*. Vide *Carabe*. Succus quoque Populi arboris *charabo* dictus fuit P. Aponens. Conciliat. controverf. diff. 132.

CHARACTER, *ἡρακτήρ*, *Sigillum*, duplicem potissimum habet significationem, propriam, & impropiam. Proprie *characteres* sunt figuræ certæ ab artifice seu fingente, seu pingente excogitatæ, ut ex instituto, & consensu cum aliis pluribus, vel paucioribus aliquid significant. Hujusmodi *Characteres* sunt *Officinales*, quibus pondera, & mensura denotantur; v. g. Unciæ \mathfrak{z} , drachma, \mathfrak{z} , scrupulus, \mathfrak{z} , libra, lib. &c. item *Chymici*, de quibus vide Schrod. in princ. Pharm. Medico-Chym. Libav. Exam. Phil. viv. f. 28. alios. Jungatur & Schenk. Synt. Comp. & cræs. med. form. p. m. 82. seqq. Huc etiam referri potest *Character* sub figura triplicis pentagoni, qui in Græcas literas *ύγιεια* resolvebatur, quod signum per somnium Antiocho Soteri regi ex Divina revelatione communicatum fuisse legitur, ut loco tesseræ in vestibus militum intertextæ uteretur, quo facto etiam victoriam a Galatis reportavit. Lang. l. 1. ep. 34. ubi plura de

Chara

Characteribus. Quod vero tales *characteres* *σημαιωτικοί*, significantes, vel etiam alii *ασημοί*, h. e. nihil significantes, fortuito, & temerario ordine dispositæ, & exarata figuræ medicam, & activam curandi morbos vim obtineant, eamque naturalem, uti quidem Paracelsus acriter defendere *artem* hanc *characteristicam* passim in scriptis conatur, persuadens, eos *characterismos* quidem non ex propria virtute, sed interveniente imaginatione nostra Astrali effectum illum præstare, illud solidis rationibus refutat apud Sennert. de cons. & diff. Ch. c. 18. Dieter. Jatr. n. 683. & Rob. Keuch. proleg. ad Q. Seren. Sammonic. reperies. Revera sunt, & manebunt tesseræ diaboli, ad confirmationem pacti cum ipso sive impliciti, sive expliciti, & a Medico pio, bonoque arte sua sancte exercente fugiendæ. Vide *Sigillum*. Improprie *character*, vel *characterismus* significat hæreditariam quandam dispositionem, & veluti jus gentilitium, quæ locum habet in multis morbis, præsertim Chronicis, & ad eorum causam antecedentem pertinet. Ita Epileptici nascuntur ex epilepticis, Arthritici ex arthriticis, Tabidi ex tabidis, &c. Rolf. Ord. ac Meth. comm. l. 1. f. 3. c. 33. Nec inepte de eodem scripsit Helmont. in tr. A sede animæ ad morbos: Quamvis etiam de statu naturali *character* dici possit, per quem v. g. homo alterum cognoscit. Ita facies corporis, & lineamenta ejus dicuntur *character*. *Character* etiam a compositione morborum, a conformatione lineamentorum, a figura, statura, habitu, incessu, voce suis cuique est, verbis Lind. Ex. IX. §. 19.

CHARADRA, *χαράδρα*, *torrentis alveum*, sulcum, ac *voraginem* significat, quam torrens rapido suo impetu efficit, & excavat, aut salebrosus, & confragosus locum. Unde verb. *χαράδρω*, deducitur, quod significat *excavo* in torrentis alveum, aut *cavernosum reddo*: & *χαράδρωσις* in passiva significatione, quo usus Hipp. l. de Flat. XVII. 11. Plura vide apud Foef. d. l.

CHARADRIUS, *χαράδριος*, nomen aviculæ, quæ & *Galgulus* dicitur, & *Hiaticula*, cujus descriptionem exhibet Ul. Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 67. de qua scribit Elianus, quod eximio naturæ beneficio affecta sit, dum ictérico morbo laborantes solo hujus aviculæ intuitu a morbo liberet, croceos sibilis vapores, vel effluvia alliciendo. Ob id sub velamine vendebatur, ne licitator remediî particeps fieret, antequam emeret. Quamvis vero Joh. Langius videatur assensum præbere l. 2. ep. 36. rectius tamen Aldrov. nostro fecit judicio, qui nugas vocavit.

CHARAXIS, *χάρυξις*, orbitam significat, vel scrobes effossas, in quibus sudes defiguntur. *Χάρυξις* enim *sudem* notat. Proprie huc non pertinet. Meminit saltem Linden. Exerc. XI. §. 75.

CHARIEIS, *Chariesteros*, *Chariestatos*, *χαριέος*, *χαριέστου*, *χαριέστατος*, *Gratosum* in positivo, comparativo, & superlativo gradu significat, estque epitheton Medici, non quidem eo sensu, quo Illustribus personis tribuitur; sed quatenus apud alios celebris, & acceptus habetur, & majorem longe lateque sibi existimationem, atque laudem consecutus est; quod fit, quando artem suam theorematis non fallacibus apprehendit, & usu, atque observatione sedula confirmavit. Ita enim Aglajam cum majestate venerandam, Thalamiam cum humanitate amabilem, Euphrosynem cum decore prudentem, illas *Gratias* dextra quasi praeferet, & dubium sine dubio faciet omnibus, magisne ob virtutem amandus, quam honorandus sit ob necessitatem, ut verba Lindeni nostra facere liceat. Ex. II. §. 15.

CHARIS, *χάρις*, *gratiam* significat, *indulgentiam*, & specialiter eam, qua ægro interdum gratificamur, aut eum exhilaramus, e jusque gratiam aucupamur, & nostra persuasione obsequentem nobis Medicis reddimus. Hujusmodi *gratificationes* recenset Hipp. l. 6. Ep. f. 4. t. 7. vel 8.

CHARME, vel *Charmis*, *χάρμη*, *χάρμης*, est epitheton cujusdam *Antidoti* veteris, cujus descriptio carminice legitur apud Gal. l. 1. de antid. c. 4. ab Authore *Charmide*, qui non integram libram mille Atticis drachmis vendidit, & gratis fere emptori dare existimavit.

CHARONIUS, *χαρώνειος*, est epitheton regionum, & fossarum, & antrorum subterraneorum. Paucis, denotat loca inaccessa præ putore, aut alioquin pestifera, a *Charonte* Stygio nauclero ita dicta, qualis erat Phrygiæ regio, *Charonia* dicta, apud Strab. lib. 12. Meminit Gal. c. 2. de nat. hum. t. 2. l. 7. de U. P. (ad quem locum vid. annot. C. Hofm. n. 464.) lib. 1. in 1. Epid. in proëm. & exponit per *βροδύμαξ*, gravem odorem spirantia, lib. de util. resp. c. 4. ita ut vel unica inspiratione homines moriantur, quasi acutissime strangulati. Aret. l. 1. c. 7. Jung. Foes. p. 675.

CHAROPOS, *χαροπίος*, *colorem oculi gratum* significat, qualis est cæli, & maris, uti *cæsius*, aut *cæruleus*. De oculis usurpavit Hippoc. 2. Epidem. sect. V. 3. & sect. 6. num. 6. Linden. vertit oculos *ravos*, 3. Epid. f. 3. t. 70. ubi tamen certo non constat, an de oculis exponi debeat. Cælius Aurelianus, etiam de urina tenui, & aquosa, & ita subalbida,

ut coloraturæ liquidæ colorem fingat, usus est l. 5. Tard. pass. c. 3. Foes. d. l.

CHARTA, *χάρτης*, notissimum omnibus, quid hodieque sit, & unde paretur. Olim ex planta quadam *Papyrus* dicta, arundinibus cognata, parabatur, teste Dioscor. l. 8. c. 115. Rhod. in not. ad Scribon. Larg. num. 114. quæ *Charta combusta*, vel cinis inter ficcantia *ἀπώεα* relata fuit. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 5. & l. 9. C. M. S. L. c. 5. & 7. & alibi. Num vero nostra *Charta combusta* substitui possit, ac debeat, *ἐπιχειρῶν* mihi non vendicabo. Modum parandi *Chartam undularam*, pictam, & *patronalem* oleo delibutum videtis apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 21. Tropice *Charta Virginea* vocatur tunica *Amnios*, Barthol. l. 1. Anat. c. 36. p. 301.

CHARTILAGO, pro *Cartilago*.

CHASCO, *χάσσω*, significat *hiare*, & ore esse hiante, & aperto, idem quod *χαίρω*. Hippoc. l. 4. Epid. XXIX. 8. Usus etiam de utero post menstruas purgationes aperto, & hiascente, l. 2. Epid. III. 113. & l. 6. f. 8. t. 9. Jung. Dieter. n. 587. *Os hians* habetur pro signo stultitiæ, & dicuntur hujusmodi stolidi *ἠχλωότες*, Linden. Ex. XI. §. 61.

CHASME, *χάσμα*, *χάσμη*, *χάσματος*, *hiatus*, *oscitatio*, dicitur a *χάσσω*, *bio*, estque vel naturalis, aut in latitudine sanitatis occurrens, actus ipse *oscitandi*, hoc est explosio flatus, & discussio e musculis. Confer ad C. Hofmann. Inst. l. 3. c. 87. §. 9. cujus causa est flatus, vel vapor quidam in musculis contentus, ut scribit Gal. 7. aph. 56. quam causam etiam agnoscit Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 30. §. 82. & c. 34. §. 69. in hoc discrepans (quod & mihi verosimile videtur) illos halitus stultentem ad pulmones tendere, & ita excitare *oscitationem*, quamvis revera modus generationis sit satis obscurus in hoc quotidiano accidente. Helmont. ad os ventriculi stomachum reducit causam *Oscitationis*, de febb. c. 9. §. 27. seqq. vel p. n. ubi quidem eadem causa, sed vel excessu, vel qualitate vitiosa peccans. An vero ad motus depravatos animales, & quasi convulsivos recte referatur, cum naturaliter quotidie fere fiat, dubitari possit. Ego litem meam non faciam. Esto levior depravatio. Assiduarum *oscitationum* medela est longa spiratio. Hippoc. l. 2. Epid. f. III. 69. & l. 6. f. 2. num. 19. *Χαρμῶν*, etiam dicuntur hiatus cutis, & *fissura* scalpello inductæ, & loci scalpello exasperati, in quibus sanguinis grumi resistant. Hippoc. de Ulcer. XV. 6. Imo *Hiatus* quoque Anatomicis vocantur spatia illa, quæ cutis relinquit in quibusdam corporis membris pro alimento, spiritu, luce, sono admittendis, emittendisque variis

superfluis . Johvan Herne Microc. §. 64. D. D. Hofm. Diff. An. ad h. l. p. 264.

CHAULIODONTA, χαυλιόδοντα, dicuntur animalia, quibus dentes sunt exerti, ut Aper. Gal. l. 1. de U. P. c. 2.

CHAVNOS, χαυνός, laxus, fungosus, mollis, & digitis cedens. Epitheton tumorum, apud Hipp. 5. aph. 67. ubi opponuntur τὸ σπυγμα, interius crudi tumores, & l. 2. Epid. f. 3. n. 128. ubi opponuntur τὸ ἄνω νεύμα, sursum pascentes. Dicitur & de Ossibus, quæ rara, laxaque sunt, & facile callum faciunt, 1. de artic. t. 65. Per translationem vero, & improprie urina etiam χαυνὸν ὕρον, laxa, & mollis vocatur, quæ nullo crasso, aut lento succo permixta est, sed tenuis, & aquea conspicitur, l. 4. Epid. VI. 18. Foef. d. l. quamvis mihi videatur de Enæoremate ipso, ceu contento, & tubercula laxa illud dici, cui opponitur tenuis. Χαυνοῦ τῆς μήτρας h. e. laxitas uteri, legitur apud Mosch. de morb. mul. c. 139. quamvis interpretis quidam per lassitudinem reddiderit.

CHEDROPOS, χεδρόπις. Vide Cerealis, Legumen.

CHEIE, Cheie, χείαι, est epitheton calceamenti, vel crepidarum. Χείαι κρηπίδες Hippocrati dicuntur Cheie crepide, ad pedis distortionem curandam accommodatæ, 4. de artic. t. 12.

CHEILOACE, χηλοάκη, five Labrisulcium, vocatur affectus quidam in Anglia, & Hybernia familiaris, interdum Epidemius, infantibus præsertim molestus, sub quo labra admodum tumescunt, tumore duro, & nonnihil rubicundo, sed nequaquam fervido, aut inflammatorio, qui nunquam suppuret, uti notavit ex Arn. Bootii de affectib. omiff. c. 20. Theoph. Boner. in Sepulchreto, vel Anatom. Pract. l. 1. f. 21. Obs. 18. p. 351. & Mercur. Compital. l. 10. p. 426.

CHEILON, χηλὼν, Labeo. Vide Labeo.

CHEILOS, χηλός, labrum. Vide Labium.

CHEIMIUSA, χημιῦσα, participium, cujus tamen verbum non occurrit in Lexicis commodum. Haud dubie a χῆμα, vel χημὼν, hyems. Significat refrigeratam, rigentem, frigore condensatam carnem. Legitur apud Hippoc. de loc. in hom. XXI. l. 6. Foef. quidem substantivum χημῖν exponit, quod sit frigus, horror ex Gal. & inde χημιῦσα deducit. Idem etiam fecit H. Steph. in Thesauro. Sed neuter auctoritatem addidit, qua substantivi usus demonstrari posset.

CHEIMON, χημών, hyems. Vide Hyems. Χαμών etiam frigus hybernium quandoque denotat; unde χημιερά, hyberna, lib. 4. Epid. III. 6.

CHEIR, χεῖρ, manus. Vide Manus.

CHEIRAPSA, χειραψία, est manuum contactus, & defricatio, quam scabiosi, & pruritu tentati affectant. Cœl. Aurelian. lib. 2. auctor. c. 18.

CHEIRI, Cheyri, Heyri, duo significat; 1. Levcoium luteum, vel Violam luteam petraeam, cujus flores in Officinis Flores cheiri dicuntur, Schrod. l. 4. cl. i. n. 93. Deinde apud Chymicos Argentum vivum denotat. Cum per adjectionem reperitur, ut flos cheiri ex argento, significat album Elixir: Vel ejus quintam essentiam, ut Flos Anthos, auti rubrum Elixir. Alii Aurum portabile esse volunt: alii Antimonium. Rul. & Johnf. in Lex. Aliter vero exposuit Libav. Synr. Arc. Ch. l. 7. c. 7. Vocant, inquiens, Chelidonium Philosophorum, vel cheiri, propter colorem aureum florum; sicut Anthos illum modum, qui fit per Vitriolum, interdum Cheiri, & Chelidorium lapidem rubrum, ad quem sumunt Solem Philosophorum, seu Cinabarinum Mercurium, sed Anthos album, pro quo Vitriolatum capiunt, & quantum in utroque sit uterque. Hæc ille. An Paracel. per liquorem cheiri in l. 2. de Tart. c. 3. de Peste intelligat Mercurialem, uti verosimile est, non certo constat. Alias Parac. cheiri Veneri tribuit, Anthos Marti, l. 3. de vit. long. c. 2. & ipsis longævitatatis effectum adjudicat, l. 4. c. 1. Finxit etiam Cheiri Microcosmicum in homine, Labyrinth. Med. c. 4. Somnia!

CHEIRISMA, Cheirismus, χηρισμός, χηρισμός, est manuum tractatio, cum Medicus circa partem affectam aliquid manibus operatur. Hipp. 1. de art. t. 65. l. 1. de iis, q. in med. t. 19. a verbo χηρίζω, & χηρίζω, manibus aliquid tractare, quo etiam sæpe usus Hippoc. v. g. d. l. & i. fract. 15. Foef. p. 676.

CHEIRIS, χηρίς, chiritbecam, manicam ex pellibus factam significat, manus involucrum usitatum, qualibus etiam opus aliquando in morbis externis manuum ad muniendum ab externis injuriis, fovendum, & refocillandum. Aliis pellis manicata, item Manicum, vel Manicia dicuntur. Joh. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 16. p. 55.

CHEIRIXIS, χηριξίε, vel late sumitur pro Chirurgia ipsa, imo pro omni absolute rerum omnium in ipsa curatione administratione, Gal. c. 1. de fract. t. 49. quamvis C. Hofm. corrigere ausus fuerit, substituens χηρισίον, a χηρίζω, quia littera ξ absque ratione Grammatica inserta esse videtur. Dicitur & μετὰ χηριξίε.

CHEIROMACTRON, χηρόμακτρον, Mantile, five linteum ad manus abstergendas. Talia incombustibilia habuisse Carolum Cæsarem, ejusque consiliarium, Comitum de Nassau, quæ

in ignem coniecta, tandem a fordibus purgata illaesa eximerentur, refert Lang. l. 1. ep. 66. num vero ex Salamandra, an vero ex *Lapide Asbesto*, vel *Amianto* parata fuerint, (qui lapis etiam *Salamandra mineralis* dicitur,) ventilandum ibidem proponit.

CHELE, χηλή, etiam Latine *chela*; 1. significat *ungulam bifurcam*, vel *forcicem cancrorum*, sive brachium denticulatis forcipibus. 2. instrumentum Chirurgicum, sive *specillum bifurcum*, summa parte acie præditum, & incisum unguæ instar, quod commendat Hipp. in curatione polyphi, lib. 2. de morb. XXXIII. 18. XXXIV. 16. 18. quamvis in edit. Lindeni semper occurrat *μήλη*. Sunt etiam 3. χηλαὶ Ruffio Ephesio *ciliorum extrema* per somnum sese contingentia. Denique *chela* dicuntur *fissuræ alarum, pedum, pudendi*, Polluci. l. 4. c. 25. Vide Foef. p. 677.

CHELIDON, χελιδὼν, *hirundinem* significat. Vide *Hirundo*. Cavum quoque quod flexu fit in brachio, olim fuisse vocatum *χελιδόνα, hirundinem*, demonstravit Lind. Phyl. lib. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414.

CHELIDONIUS, χελιδόνιος λίθος, lapis, vel gemmula est, quæ reperitur in ventriculis pulorum hirundinum primo partu exclusorum, crescente luna dissectorum. Et quidem duo inveniuntur diversi coloris, unus niger, alter rufus: vel unus colore vario, alter simplici; magnitudine seminis lini, & ejusdem formæ, Diosc. l. 2. c. 60. Rul. & Johnf. in Lex. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 17. Hofm. in clavi. Plura de hoc lapide, ejusque usu vario videantur apud Aldr. l. 17. Ornithol. cap. 6. Chroc. in Mus. Calceol. l. 3. p. 359. seqq. Dantur & lapides minerales, sive fossiles, *chelidonii* dicti, ex Meliteni insula, qui huic descriptioni conveniunt, quos incolæ oculos serpentum vocant petrificatos. An de serpente illo, qui *chelidonium* vocatur, vel *Aspis chelidonia*? cujus meminit Gal. t. de Ther. ad Pis. c. 7. & Ægin. l. 5. c. 19. ex utroque Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. *chelidonia*, vel *chelidonium* de plantis dici, constare potest e Botanicis. *Chelidonia* quoque Spagyricè accipi pro *Auro*, aut pro *Elixir auri*, vel argenti. Vide supra in *Cbeiri*.

CHELMON, χελμών. Vide *Chilon*.

CHELOMA, χηλωμα, est rima in sagitta exculpta bifida, cui nervum ipsius arcus applicat inter jaculandum. Galen. in exeg. voc. Hipp.

CHELON, χελών. Vide *Chilon*.

CHELONE, χελών, *Testudo*, est instrumentum Chirurgicum, quod in organis ad id collatum est, ut corpora, quæ restituuntur, paulatim, & minime concussa extendantur,

quemadmodum *testudines* animalia lento gradu procedunt. Hujusmodi *testudines* variegatae figuræ, & varii usus, de quibus Oribasius in machinamentis. Aliæ cubitos, & spatiam attollunt, aliæ nihil attollunt, sed saltem extendunt. *Testudo* quoque Chymicis dicitur argillaceum, in medio furni tegmen catinorum, dimidium cylindri segmentum referens, concavum, & parte inferiori hinc inde variè excisum, ut flammam eo liberiores admittat, &c. describente D. Olao Borrich. in tr. Decimasi. Metall. §. 8. *Testudinatum testis* quid sit, Vide *Ætoma*. De *Testudine* animali, scutum in dorso gerente, marina, & terrestri, ejusdemque utilitate in victu, & medicina vide Aldrov. l. de quadr. dig. ovip. c. 1. seqq. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 171. Schr. l. 5. cl. 3. n. 90. & alios.

CHELONION, χελόνιον, pars gibba dorsi, que collo proxime subjacet, sic dicta a testudinis figura. Gorr.

CHELONITES. Vide *Bufonites*. Rul. & Johnf. e Plin. l. 37. c. 10. meminerunt *chelonitis*, vel *chelonitidis* gemmæ, quæ similis sit testudinibus; interdum & alterius figuræ, nempe oblongæ, referentis aquaticam concham tornaticam. Interdum exacte referunt conchas marinas S. Jacobi dictas. Repertæ sunt in veteri Marchia ad Fluvios Tangrum, & Albim. De usu nihil addunt.

CHELYS, χελύς, proprie *testudinem* denotat. Per translationem aliquando *pectus* significat. Hipp. l. de resect. l. 5. Hofman. com. de Us. Part. num. 338. Hinc verbum *χελύπτεσθαι*, *χελύπτεσθαι*, tussiendo e pectore educere, veluti *testudine*: item *ἀναχελύπτεσθαι*. Hinc & descendit

CHELYSION, χελύσιον, vitiose *χελύσιον*, quod significat *tussiculam*, & quidem siccam. Gal. Exeg. voc. Hipp. Foef. & Gorr.

CHEME, χήμη. Vide *Chama*.

CHEMIA, pro *Chymia* Vide suo loco.

* CHEMOSIS, χήμωσις, (vitiose *χήμωσις*) est vitium oculorum, cum album oculi nigro supereminet, eoque sublimius evadit, adeo ut hiatus cujusdam similitudo appareat inter nigrum, & album. Gal. in defin. Ægin. l. 3. c. 21. quamvis & alibi rubram, carnosamque corneæ oculi tunicæ inflammationem *χήμωσιν* vocarit, l. de facil. parab. Utriusque causa haud dubie in portionum crudiorum nutritiarum una cum sanguine affluentium subsistentia consistit.

CHENALOPEK, χηναλόπηξ. Vide *Vulpanfer*.

CHEON, χιών, *nivem* significat. Vide *Nix*.

CHEMAMIS, χημμίσις, epitheton *conche cavæ*, quam *Hiatulam* vocant. Vide *Chama*. Dicitur *αὐτὴ τὸ κρημμίσις*, quod locum cavum, *antrum*, laxum

faxum cavum, *lustrum* denotat. Usurpavit aliquando Hipp. l. 3. de morb. XIX. 66. 71. XXV. 77. & alibi sæpius, quæ loca collegit Foesius p. 678.

CHERIO, *Cherionius*. *Cherio* est nihil aliud, quam calor, aut frigiditas eorum, quæ corpus relinquit, & in naturam abit. Exemplum de Camphora. Hæc frigiditatem ex *cherione* suo habet. Quare præsentissimum remedium est in Inflaturis. In substantia autem primarum suarum calida manet, quemadmodum Sulphur, & Spiritus Salis, una cum Mercuriali. Sic enim Gemmæ, & Herbar. Præterea quicquid natura producit, suum *cherionem* habet, h. e. Elementare accidens externum. Unde *cherionia natura* dicitur, & morbis naturæ *cherionie* opponi debent *cherionia* recepta, Paracels. l. 2. de grad. & compos. cap. 3. & 4. Contradistinguitur *Relloleo*, quod intrinsicam naturam essentialem denotat. Hinc mortem non esse *cherioniam*, sed *relollaceam*, ibid. dixit. Johnf. ita descripsit: *cherio* est externorum elementorum occulta accidentalis virtus, & non qualificata natura caliditatis, vel frigiditatis. Meminit & *cherionis* qualitatis *relloleo* oppositæ Helmont. Paradox. 5. num. 19. Nobis videtur *cherio* respondere Temperamento Elementati, *relloleum* Vitali, quamvis in eo non subscribamus, vires medicamentorum esse potius ab Elementari, quam Vitali.

CHERMES, *Kermes*, est nomen fructus notissimum *cocci infectorii*, vel *grani tinctorii*, vulgo *Scarlati*, unde famosissima *Confectio Alkermes Monspelienis* paratur. Vid. Schroder. l. 4. f. 1. num. 93. & Fr. Hofman. in clav. ad h. l. Impugnavit vero hoc D. Martin. Bernardus a Bern. Reg. Maj. Polon. Archiater in Literis ad Dn. D. Sachs, negans idem esse *chermes* cum *cocco*, sed illud ex Ilice, hoc vero ad radices Polygoni Polonici circa Thorunium copiose crescentis nasci, scripsit. Vid. Nat. Curios. Ephem. T. III. Obs. 104. & jungatur T. I. Obs. 8. D. Segeri.

CHERNIBION, *χέρνιβιον*, vas significat, in quo aqua ad manuum ablutionem in sacrificiis recondebatur, Latin. *Vas aquiminale*, aut *aquimanile* dicitur, Gr. etiam *χέρνιβον*, ἢ *χέρνιψ*. Ab Hipp. vero accipitur pro *matula*, h. e. vase, in quod urina excipitur, l. 7. Epid. XLI. 7. Foes. p. 677.

CHERSA, idem quod *Fecula*, designat radicem in farinaceo pulverem comminutam, vel tritam, quem laborem merito Zwolferus in Animadversionibus ad Pharmac. August. improbat; quamvis alii adhuc defendere conentur. De *cherseis* legatur Rolf. Chymicæ l. 5. f. 3. Jung. Schr. l. 2. c. 59. & Fr. Hofm. cl. ad h. l.

CHERSÆA, *χέρσαία*, est epitheton *Aspidis* e tribus generibus, quorum meminit Gal. l. de Theriac. ad Pis. c. 8. & Ægin. l. 5. c. 19. Dicitur quasi *Terrestis*.

CHERSYDRUS, *χέρσυδρος*, est nomen serpentis amphibii. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 6. In principio enim in aquosis degit locis, & *Hydra* appellatur ab ipsis aquis, h. e. *Natrix*. Postea vero siccos incolit locos, unde ex compositione locorum *chersydri* nomen acquisivit. Aet. l. 13. c. 35. ex hoc Forest. l. 30. Observ. 12. Schol. Aldrov. l. 1. de serp. & drac. c. 17. *Hydrum*, vel *Natricem*, & *Chersydrum* pro uno, eodemque serpente habet, ubi pleniorum ejus descriptionem, deque noxa, & usu invenire licet.

CHERUBIM, est virtus, & influentia cœlestis, dominatio, atque potestas super omnes dominationes, & potestates, a DEO procedens in terram, & super omnes homines. De hac divina gloria legitur amplissime apud Paracels. in expof. Ps. David Johnf. in Lex.

† **CHESIS**, *χέσις*, effusio, diffusio feminis.

CHEVSIS, *χέσις*, h. e. *liquatio*, *fusio*, cui τὸ πύχος, *crassities* opponitur. Usus Hippoc. de lacrymarum tenuatione, l. 6. Epid. f. 8. r. 23. quamvis omnes Interpretes *χέσις* legant, & pro sapore accipiant, quam & Linden. retinuit. Placet tamen Foesii sententia in Oec. pag. 677.

CHEZANANCE, *χέζανάνκη*, sic dici potest omne remedium, quod necessitatem cacandi affert. Alias apud Æginet. l. 7. cap. 9. epitheton est Unguenti ex melle, & alumine parati, & cocti, quoad rubescat, quo sedes perungitur. Facile enim copiosa citra laborem subducit. Ætius quoque Emplastrum hoc nomine exornavit, quod umbilico impositum alvum movit. Gorr. p. 505.

CHIA TERRA, *χία γῆ*, dicitur gleba terræ, quæ in *Chio* Insula provenit, albicans, & pollens vi adstringendi, purgandi, extenuandi. Pulcherrimum est ad verus ambusta remedium. Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia.

CHIACUM, *χιακόν*, epitheton Collyrii, cuius materia vino *Chio*, h. e. austero, & aquæ marinæ experte lavigatur, & miscetur, quale proposuit *χιακόν κολλύριον* P. Æginet. l. 7. c. 16. Et Ætius l. 7. varios Collyriorum modos tradit, teste Gorr.

CHIADUS, Paracello idem quod *Furunculus*, *Dorbien*.

CHIASMOS, *χιασμός*, denotat concursum duarum rerum, sub forma, aut figura crucis † Paucis, *χιασμός* est *forma crucis*. Idem & adverbium *χιαστί*, vel *χιαστίως* significat. Ita nervi

nerui optici utriusque oculi occurrunt *χιασμοί*. Imo juxta Barthol. libell. 3. Anat. cap. 2. plane confunduntur, in qua unione frustra quærent identitatem speciei visibilis in utroque oculo, cum & utraque auris eandem simul, & semel percipiat speciem sonoram, nec tamen de nervis Acusticis talis unio notata sit. Latine etiam dicitur *χιασμός*, figura *decussata*, *Cruciata*, *Andreata*. Vid. C. Hofm. comm. in Gal. de U.P. n. 684. 693. 694. 756.

CHIASTOS, *χιαστός*, *laquei* nomen apud Oribasium sic dicti, quod habentæ capita decussatum instar literæ X invicem occurrant.

CHIAZO, *χιάζω*, h. e. *cancellos facio*, emendo aliquid factis *χιασμοίς*, cancellis, *lituras facio per cancellos*. C. Hofm. d. l. n. 694.

CHIFFIR, *Chifir*, teste Libav. Synt. Arc. Ch. c. 8. dicitur in præparatione Lapidis Philosophi. *Lapis animalis*; quemadmodum mineralis vocatur *Chaos minerale*. Johns. vero dicit, *Chifir minerale* nonnullos interpretari, quod sit aurum. Verum se judicare ex præcedentibus, quod sit Sulphur generis metallici. Ad summam: Bœotica ænigmata.

CHILIODYNAMON, *χιλιοδύναμον*, epitheton *Polemonii* herbæ, q. d. *Mille virtutibus*, vel facultatibus *pollens*, h. e. ad quam multa utile, Gal. l. 8. de S. F. t. Polemonion.

CHILON, *Cheilon*, *χέλιον*, dicitur qui labiis præditus majoribus: uno verbo, *Labeo*. Ita inter pisces, qui *capitones* dicuntur, quidam etiam appellatur *χελώνες*, hoc est *Labeones*. Lind. Ex. XI. §. 38.

CHIMETHLON, aliis, sed fortassis mendose *Chymetlon*, Gr. *χίμηθλον*, aut *χίμηθλον*. Vide *Pernio*.

CHIMOLEA *laxa*, terminus est Parac. obscurus, & obscure explicitus. Dicit enim, significare pulverem, qui separatur de floribus falfarum mineralium, l. 2. de morb. Gall. c. 4.

CHIMUS, quid sit, apud Paracels. certo non constat. Hoc saltem dixit, quod *chimus*, *Realgar*, & *Aurum* sint una minera, & tamen quodlibet eorum habere diversam naturam, & virtutem. Ex consequentibus tamen hoc licet colligere, per *Chimum* intelligi debere facem mineræ, massam sæculentam, vulgo *Schlaßten*, l. 2. Chir. magn. c. 11.

CHINA, *Chinna*, *Cina*, *Cinna*, nomen est radicis exoticæ ex India, vel Orientali Chinæ regno, vel occidentali Hispania nova, & Peru allatæ. Utriusque descriptio in Botanicis quærat, cum non sit nostri jam instituti. Hic saltem libuit inferere, quod hodieque ejusdem usus non solum in lue Venerea, sed & in omnibus pene morbis chronicis, ubi sanguinis lymphæ impuritate peccat, probatus innotue-

rit. Insigniter vero eam laudibus extulit Amat. Lusitan. cent. 2. cur. 31. Jung. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 94. Hofm. in cl. ad h. l. & alii. Plane diversum est medicamentum, quod dicitur *china de china*, aut *china china*, *cina cina*, in Offic. estque species aromatis, Cinnamomi formam referens, cujus usus contra febres, præsertim quartanas, nostris temporibus admodum frequens esse cepit, quamvis pene rursus exoleat. Thomæ Vvillif. dicitur *cortex Peruvianus*, de feb. c. 6. Plura qui desiderat, legat citatos auctores a Fr. Hofm. d. l. n. 99. de Cinnamomo pag. 443. alias Regni *chinæ* Medicinam sub *Specimine Medicinæ Sinicæ* edidisse Andr. Cleyerum Archiatrum Societatis Indiæ, constat ex Actis Lipsiens. Ann. 1682.

CHINISCUS, pertinet ad machinamenta, de quibus legatur Oribas. de machinamentis, c. 4. ubi ita describit: *Chinisci*, cujusmodi sunt in lyra, excogitati sunt ad axes continendos. Ubi enim fibulæ non sint, quid poterit aliud utilius inveniri? Quod enim ad vim pertinet, usum habent fibularum. Decoris causa insculpta habent capita anserina. Statuuntur in organis phliæ, ut ab uno latere ad alterum penetrantes axes contineant, cujusmodi sunt in Scamno Hipp. & nostro. Hæc Oribas.

CHIOLI, idem quod *Furunculi*. Parac. l. 5. de Gall. ulc. apostem. &c. c. 6.

CHION, *χίων*. Vide *Nix*.

CHIRAGRA, *χίραγρα*, est species *Arthritidis*, quando manus infestat. Vide *Arthritis*.

CHIROMANTIA, *χίρομαντία*, strictè significat artem prædicendi, vel vaticinandi ex manibus, signaturis, & lineamentis. Latius tamen accipere videtur Parac. partem hanc Magiæ naturalis statuens, quæ docet in homine, brutis, & herbis signaturarum, & lineamentorum singularem utilitatem in Medicina, ita ut absque hac scientia non possit aliquis verus, & perfectus esse Medicus; quemadmodum hoc passim in scriptis suis urget, præsertim in tract. de Pestilente, l. 2. de morb. podagr. de Caducis Paragr. 3. &c. Unde & dividit in *chirophantiam* externam, & internam, d. l. Enimvero licet in generali significatione non rejicienda sit hæc scientia, considerans per externa phænomena in corporibus naturalibus occurrentia internam horum constitutionem, si dextre, & vero consentaneis cum rationibus tractatur: Verum quod Paracelsus in pluribus fumos saltem vendat, hoc etiam inficias ire nec possumus, nec volumus.

CHIRON, *χείρων*, id est *deterior*, pejor. Frequens terminus Hippocrati, i. aphor. 3. sect. 2. aphor. 38. 53. 54. Videat. Dieter. n. 921.

CHIRONAX, χειρώνας, *opificem, operarium*, qui manibus opus suum tractat, significat. Hip. I. de R. V. I. A. t. 10. f. 2. t. 48. idem quod χροτέχνης, *Artifex bonus*, χειρώνας ἀγαθός, I. de Cord. VI. 6. Ars, vel *artificium manuarium*, χειρώνας vocatur, 3. de artic. t. 86.

*CHIRONIUM, χειρώνιον, est epitheton ulceris maligni inveterati, ægre cicatricem ducentis, & quod aras habet duras, callosas, & tumentes. Gal. Idem quod *Telephium*, quale est Herpes exedens, *Phagedana, Carbunculus*, &c. l. 14. M. M. c. 17. 6. aph. 45. dictum est a *Chirone*, qui primus tale sanasse dicitur, lib. 2. M. M. c. 2.

CHIRONOMIA, χειρονομία, est species *exercitationis*, vel motus *manuum certa quadam lege*, & arte factæ, vel manuum ad rhythmum motio, & inter corporis exercitationes reponitur. Hippocr. l. 1. de Diæt. XLIII. 2. & l. 3. XXVI. 33. Gal. 5. de tu. san. c. 3.

CHIROTECHNES, χροτέχνης, proprie idem quod *chironax*, χροτέχνης, de quo superius. Accipitur tamen ab Hipp. pro *Artifice*. Unde & Medicus ab eo dicitur χροτέχνης, l. de vet. medic. XIII. 18.

CHIROTIBIA, χροτεβία, est exercitatio in arte, & *Usus medicus*. Idem quod τεβία, vel τὸ τεχνολόγιον Galeni. Usus Hippoc. in præcept. X. 18.

*CHIRURGIA, *Chirurgus, Obirurgicus, χειρουργία, χειρουργός, χειρουργικός*. Est autem *chirurgia* in genere nihil aliud, quam *manualis operatio*. Gal. l. 6. M. M. c. 6. Proprie est ea medicinæ pars, quæ manu medetur, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. non tamen exclusivè aliis remediis. Vid. Rhod. ad Septal. n. 200. p. 28. Vel accuratius: Est pars ministræ medicinæ, quæ docet rectam operationum beneficio manus, & instrumentorum pro sanitate vel servanda, vel recuperanda administrationem. Vid. Dogm. Med. gen. nostr. Part. VII. Libav. in Med. Hipp. & Hermetica typo. Unde instrumenta vocantur *chirurgica*, & operationes *chirurgicæ*. Artifex *chirurgus*, cujus officium quintuplex est, Conjungere Separata, Separare Conjuncta, Remove Excedentia, Restituere Deficientia, & Corrigitur Curvata. In omnibus iis tria sibi maxime proponere debet *chirurgus*, tum ut cito curet, jucunde, & citra dolorem, tum ut maxime tuto. Ac rursus ut tuto curet, tria potissimum considerabit. Unum, primumque, ut absolutionem operis assequatur; alterum, ut, sicubi hanc non consequatur, saltem curandum, ne lædat; tertium, ut vitium non revertatur facile. Hæc enim qui præstiterit, merito optimus *chirurgus* censebitur. Gor. & Castell. Apud recentiores duæ adhuc pecu-

liares species *chirurgiæ* leguntur, quarum una dicitur *Infusoria*, qua medicamenta liquida in venas sanguineas artificiosè injiciuntur: altera *Transfusoria*, qua sanguis ex animali vero, vel alio homine per canaliculos transfunditur. Vide *Infusio*, & *Transfusio*.

CHITON, χιτών, *tunicam significat*. Vide *Tunica*.

CHIUM *vinum*, χιῶ οἶνος, quod in insula *Chio* colligitur. Molle est, ut scribit Diosc. l. 2. c. 10. aptum potui. Bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Hinc Scrib. Larg. ad Collyria usus, n. 26. & 36.

CHLAENA, χλαίνα, *pallium, lanam*, vel vestimentum, quod cæteris vestibus superimponitur, significat. Nova pallia vertit Erot. in Onomast. p. 123.

CHLEVASTES, χλαυστής, *derisorum, subsannatorem significat*, a χλαΐζω, *derideo*, quod a χλαΐη, *ludibrium*. Linden. Ex. X. §. 268. seqq.

CHLIENESTHAE, χλιάνεσθαι, *incallescere, intepescere significat*. Usus Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. n. 12. & de febribus, Coac. t. 158. Scrib. n. 217.

CHLIAROS, χλιαρός, *tepidus*, a præced. verbo χλιάνεσθαι. Galen. vocat febres mitiores χλιαρός, & opponit acutis, quæ sunt fervidiores, 4. aph. 37. Est vero *tepidum*, medium inter calidum, & frigidum. Galen. lib. 1. M. M. cap. 7. Adde J. Alex. not. in Galen. l. 7. M. M. cap. 8.

CHLIASMA, χλίασμα, *tepefactorium dicitur*, & in specie *focus humidus*, cui opponitur *περὶσπας, focus siccus*. Utriusque meminit Hipp. l. 1. de morb. mul. LIIX. 15. & illius tantum f. 4. de R. V. I. A. t. 78. Vocat vero alibi *θέρμασμα*, f. 2. de R. V. I. A. t. 2.

CHLOE, χλόη, Jon. χλοή, *herbam virentem notat*, a χλόη, χλῶς, *viror*, aut viriditas pallefcens. Dicitur & χλωροσμοκ, Hipp. lib. 6. Epid. f. 2. t. 11.

CHLORIAZO, χλωρίζω, aut χλωρίω, cum *virore pallefcio*. Hippocr. lib. 4. Epid. XXI. 19.

*CHLOROS, *chloros*, χλωρός, contr. χλωρός, ambiguae significationis, apud Hipp. & incertum, quemnam calorem proprie designet. Modo namque ex virore pallefcens, interdum pallidum, luteum, aut subpallidum denotat. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. & cap. 2. progn. t. 44. Vide Foef. p. 679. Oculi quoque dicuntur χλωροί, h. e. *lutei*, signum sunt Icteri, Hippocr. l. 2. de morb. XXXV. 4. 30. Sed & insignis cacochymia, & viscerum obstructions, si herbacei coloris, quos Plautus vocat *herbeos oculos*. Lind. Ex. IX.

Ex. IX. §. 16. Est & nomen piscis, qui *Gobio*, vel *Gubius* dicitur. Vide *Gobio*.

CHNUS, χνῆς, velut tomentum, aut lanarum rasuram, & rejectamentum significat, quo culcitra infarciuntur, quod ex tenera lana, & molli villo fit. Usus Hippoc. de splene aquoso laxo, l. 1. de morb. mulier. LXXXVII. 7. Alibi vult Foes. d. l. sonum, vel strepitum in faucibus denotare, ut l. de int. affect. XI. 16. quamvis & hoc in loco retinere possit primam significationem, dum fauces veluti lanugine repletæ sibilum edunt, tanquam per fistulam.

CHOA, Vide *Chus*.

CHOACUM, χοάκον, nomen Emplastri, quod describitur a Celfo l. 5. c. 19. quamvis etiam legatur *coacum*.

* CHOANA, Χόανον, χόανον, χῶσαν, χῶσαν, proprie *infundibulum* significat, uti patet ex Hippoc. ubi gula describitur, tanquam *infundibulum*, per quod cibus, & potus in ventriculum infunditur, l. de cord. I. 12. Alias & *choana*, χόανος, seu χόανον, a χῆω, id est *fundo*, liquefacio, vas dicitur ex argilla, quo argentarii utuntur, & Chymici in fuendis, ac liquefaciendis metallis. Castellus. Vide *Infundibulum*. Per metaphoram & Cavitas in cerebro, quæ *Infundibulum* Latine dicitur, *choana*, χοάνη, aut propter usum excipientem, & principium ejus amplius πύελος, Pelvis dicta, hoc nomine venit; estque nihil aliud, quam cavitas orbicularis, nonnumquam triangularis, facta ex pia matre, ubi cerebri basin fuccingit, unde & cerebri ventriculi investuntur. Th. Barthol. Anat. l. 3. c. 6. Jung. Gal. l. 9. de U. P. c. 3. C. Hofmann. in comm. ad h. l. n. 662.

CHOCOLATA, *chocolate*, item *Succolata*, est massa quædam solida, & exotica, vel inplacentas, vel cylindros formata, saturate rubra, friabilis, sine odore, similis fere sanguini Draconis, cujus basis potissima est fructus Cacao dictus, Avellana Mexicana. De hac confectioe habes integram libellum Anton. Colimeneri de Ledesma, Latine redditum a M. Aur. Severino, cura D. D. J. G. Volcameri editum. Jung. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 404. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

* CHOENICIS, Χοενικίς, χοενικίον, est nomen *Modioli*, vel terebellæ, seu instrumenti Chirurgici ad perforandum, & reponendum cranium, cujus meminit Gal. l. 6. M. M. c. 6. Celf. l. 8. c. 3. Egin. l. 6. c. 90.

CHOENIX, Χοίνιξ, est mensura Atticorum arida, continens cotylas tres, sive sextarium unum, & dimidium, sive duas libras mensurales cum quadrante. Signum fuit ☉. Gal. de pond. & mens. Gorr.

* CHOERAS, Χοίρας, *strumam* significat. Vide *Struma*.

CHOEROS, Χοίρος. Vide *Porcus*.

* CHOLAGOGUS, Χολαγωγός, dicitur de medicamentis, quæ *bilem evacuant*, Gal. 4. aph. 2. qua simplicibus, qua compositis. Catalogum eorum tum apud alios, tum apud Jonston. Synt. Med. Part. II. l. 4. tit. 3. c. 2. art. 1. punct. 3. reperire licet; quamvis multa concurrant cum veris principiis minime concordantia.

CHOLAS, Χολάς, Lat. secundum Gazam *cholago*, omne cavum hypocondriorum, & *Ilium* dicitur, ex Arist. l. 1. H. A. c. 13. vel quod hepar, seu bilis colatorum contineat; vel a cavitate, quasi καλός. Utitur & Homerus hac voce Iliad. δ, vers. 527. ubi tamen pro *intestinis* potius sumitur.

CHOLE, Χολή, *bilem* significat. Vide *Bilis*.

* CHOLEDOCHOS, Χοληδόχος, i. e. *bilem continens*, aut recipiens. Epitheton commune & vesiculæ fellis, & vasis Hepaticis, πόρος χοληδόχοι, unanimiter dictis, & vasi felleo communi ad intestinum duodenum excurrenti, ut patet ex Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Vid. C. Hofm. in comm. n. 223.

CHOLEGON, Χοληγόν, (item χολήιον, idem quod *cholagogum*) Usus Hipp. lib. 1. de morb. XLIII. 15. In libro vero de L. I. H. XXXIIX. 7. & XL. 10. vocavit χοληγαγον. Vid. Foes. pag. 683.

* CHOLERA, Χολέρα, Foes. χολερά, quasi *biliaris*. Gal. 1. progn. t. 25. est acutus affectus cum vomitibus biliosis multis, alviq; dejectionibus, furis quoque se contrahentibus, ac frigescentibus extremitatibus, suntque in his ægris pulsus minores, & obscuriores. *Cholera* duplex est apud Hippoc. altera *humida*, in qua, ut omnes norunt, vehemens est excretio bilis supra, infraque erumpentis, intestina graviter torquentur, accedunt convulsiones, sæpe etiam crurum suræ contrahuntur. Alteram *siccam choleram* vocat Hippocr. ab eadem provenientem causa, ac circa eadem consistentem, (falsum hoc) at citra ventris fluorem, & vomitum. Gal. in desin. Hic morbus ex continua ciborum cruditate proveniens quibusdam accidit certis intervallis, omnemque corporis redundantiam educit, una cum vitiosis humoribus magnam quoque bonorum partem evacuans. Galen. l. 7. M. M. c. 11. Tantus est impetus, tantaque vis erumpentis humoris biliosi. Χολεραμοί, seu χολεραμώτες dicuntur a Medicis Cholera morbo laborantes. Nomen habet non tam a χολή, quam a χολάς, id est intestinum, per quod materia ex ventre excernitur. Hæc quondam Castellus de

hoc affectu. Quibus alia clariora, & accuratiora annectemus. Cholera morbus rectius derivatur a *χολή*, quam ἀπὸ τῆς *χολάδων*, uti voluit Trallianus, Diet. n. 925. Est morbus acutissimus, interdum omnibus aliis velocior, ita ut sub uno die sæpe vitæ terminum fecerit. Duplex est, juxta Hipp. *Humida*, & *secca*, 4. de R. V. I. A. t. 102. 103. quæ ab una causa provenire minime possunt, cum in sicca venter saltem infletur, & strepitus insint, & laterum, lumborumque dolor urgeat, nihil autem per alvum secedat, sed adstringatur. In humida vero omnia pene contrario modo sese habent. *Humide* causa ergo nulla alia est, quam humorum excrementitiorum bilis, & succi pancreatici simul peccantium propria acrimonia in intestinis tenuibus nimia effervescencia stimulans, & motum intestinorum peristalticum convellens, invertens, ipsumque etiam ventriculum convellens. Sylv. l. 2. Prax. Med. cap. XI. §. 12. & XV. §. 5. seqq. cui conjuncta est totius massæ sanguinæ effervescencia tumultuaria, & colligativa. Unde non mirum, si tam cito interimat ægrum. In *secca* vero flatus sicciore, veluti per torrefactionem, a sanguine acriter exandescente, & combusto sicciore, & insufficienti bilis secretionem, & succi pancreatici nimia austeritate oborti peccans, quemadmodum ex eodem d. l. & alibi patet. Cholera a Paracelso fumitur pro ipsa *Bile* passim in Scriptis suis; quemadmodum & Æ. Lampridium accepisse, notavit Rhod. in Indic. prior. ad Scribon.

* **CHOLERICUS**, *Χολεραϊκός*, *biliosus*, duas diversas habet significationes. 1. enim accipitur pro eo, quod naturam æmulatur bilis excrementitiæ, nondum tamen in eam penitus degeneravit. Ita *cholericum* temperamentum in latitudine sanitatis, & intemperies *cholericæ* in statu p. n. Sanguis *cholericus*, seu biliosus ad utrumque statum spectans, seu causa; in quo portiones salinæ volatiles, & sulphuræ acres prævalent, unde calor major, & sanguinis motus intrinsecus fortior observatur, nutritio vero minor. Ita homines dicuntur *cholevici*, vel *biliosi*, tali sanguine, & temperamento, sive vel p. n. præditi, uti passim ex veteribus, & recentioribus constat. 2. accipitur pro iis, qui *cholera* morbo laborant, uti dictum. Unde Hipp. *χολεραϊκὴ πάθησις* vocavit, l. 5. Epid. XXVII. 6. 8. XXIX. 16. & l. 7. XXXV. 4. XI. 8. Alibi etiam *χολεράδων* dicuntur. Coac. 535.

CHOLOBAPHINON, *Χολοβάφινον*, est epitheton æris auri colorem mentientis. Dicitur *æs coronarium*. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 6.

CHOLOMA, *Χάλωμα*, *cholosis*, *Χάλωσις*, *Χάλας τῆς σπένδης*. Gal. 6. aph. 60. vel communiter

omnem morbi distortionem, & depravationem quoad motum significat. Gal. c. 4. de artic. t. 11. vel specialiter *claudicationem*, quando crus vel longius fit, interius laxatum, vel brevius, si foras luxatio fit, ex 6. aph. 60.

CHOLOS, *Χολός*, *claudus*, etiam in lata, & stricta significatione. Hinc & manus *clauda*, *χολὴ χερῶν*, dicitur. Hipp. 2. prorrh. l. 6.

* **CHONDROSYNDESMUS**, *Χρονδροσύνδεσμος*, i. e. *cartilagineum ligamentum*. Galen. l. 1. de temper. cap. 9. Hinc & *συνχρόδρωσις*, unio ossium cartilaginis interventu facta. Vide *cartilago*.

* **CHONDRUS**, *Χόνδρος*, Far. Vide *Alica*, *cartilago*, ad priorem significationem per translationem pertinet & hæc, quando thuris mica, seu granum *χόνδρος λιβάνης* dicitur, alias *Manna Thuris*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 104. p. 172.

CHONE, *Χώνη*, idem quod *chona*. Vide supra. Gal. l. 9. de Anat. oper. c. 1.

* **CHORA**, *Χώρα*, i. e. *Regio*, locus, in quo homines degunt. Hujus accuratam notitiam maxime esse necessariam ad conservandam, & recuperandam sanitatem, patet ex Hipp. 1. aph. 2. & prolixius l. de A. L. & Aq. Jung. Diet. n. 936. *χώρα* etiam dicuntur cavitates oculorum seu *regiones*, quæ superciliis subjacent. Gal. l. 8. de U. P. c. 6. item *Spacium*, vel *Spatium*, h. e. locum aliquem vacuum, Gal. l. de inæq. temp. c. 2. & l. 10. M. M. c. 6. alibique.

* **CHORDA**, *corda*, *χορδή*, dupliciter accipitur. Proprie pro *fidibus*, & nervis canoris extensis super instrumenta Musica. Gal. l. de trem. palp. c. 3. & l. 3. de L. A. c. 6. sæpiusque alibi. Per translationem, & improprie denotat *Tensionem*, Gr. *τένον*, dictum. Vide *Tendo*. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 1. Apud alios, præsertim Poetas, *Intestina* quoque *χορδαί* dicta sunt, unde *chordapsi* derivationem petunt. Parac. etiam per *chordas* intellexit *puenda*, unde *cuvam chordarum* vocavit, l. 7. de orig. & cur. morb. Gallic. c. 11. & l. 8. c. 3.

* **CHORDAPSUS**, *Χορδαψός*, idem quod *Ileus*, *Volvulus*. Vide *Eileos*.

CHOREA, *Χορεία*, communiter motionem pedum, & corporis ad rhythmum, & legem Musicam denotat, quæ *Saltatio* dicitur, & ita inter Exercitationes corporis indifferenter ad sanitatem, & morbos referri potest. Specialiter vero significat morbi convulsivi speciem, quæ *chorea S. Viti*, a sacello S. Viti, quod est in finibus Ulmensium, appellatur, malum affine *Tarantulatis*, quando mulieres quotannis saltu cum perturbatione mentis eouq; sese nocte, dieq; exercent, donec ecstatarum instar corruant, quatione resilitæ sibi videntur, ut parum a

vel nihil sentiant per integrum annum usque ad solstitium æstivum, circa diem S. Viri occurrens. Horst. in Epist. med. f. 6. de admir. convuls. Hujus affectus causam naturalem persuasurus Th. Willis in spiritus animales œstro quodam, ceu copula heterogenea explosiva excitari, ac effrænes evadere docet, de convuls. morb. c. 7. Enimvero an non illud œstrum, aut illa copula vel provenire potuerit a diabolicis præstigiis, vel ab his regi propter superstitionem concurrentem, alii quoque perpendant, & dijudicent. Paracels. *Choream S. Viti* divisit in *Choream Lascivam*, & *Iratam*, vel *Æstimatoriam*, Tr. 2. de morb. Ament. c. 3. ubi etiam curam utriusque tradit, illius quidem haud plane ineptam; hujus vero superstitionem, aut vanam. Liquorem etiam Sapphiri peculiariter tollere hunc affectum, legitur apud eund. l. 2. de virib. membr. c. 4.

CHOREGIA, χορηγία, proprie significat officium Chirurghi, generaliter etiam notat erogationem sumptuum, contributionem; sed Gal. accipit pro *reducantia materia* ad morbi generationem facientis, l. de cur. rat. per S. M. c. 19. Jung. Fuchf. comm. ad hunc l. pag. m. 285. b. 286. a.

CHOREO, χορέω, dupliciter ab Hipp. sumptum (1.) significat procedo, progredior, πρὸς βίην, ad virtutem, aut robur, f. 2. de nat. hum. t. 13. (2.) pro exeo, excernor, v. g. de Urina, 2. prorrh. XXXI. 15. Et ἐξ χορέωνται, quævis dicuntur *excreta*, i. aph. 23. Jung. Dieter. n. 937. Lind. Ex. XIII. §. 248. seqq.

* CHORION, χορίον, quibusdam etiam *χασίον*, est nomen membranæ fœtum involventis exterioris, totum uterum replentis, cui Placenta adhæret uterina, ita dicta, quod multæ venæ, arteriæque sint in ipso tanquam in choro quodam congressæ, ac dispositæ; aut quod instar circuli fœtum ambiat. Plenior hujus membranæ descriptionem vide in Anatonicis, Hier. Fabric. ab Aquapend. de form. fœtu, Harv. Ex. de gen. anim. in additament. h. tit. Bartholin. l. 1. Anat. c. 36. Qui per ω scribunt *χασίον*, hanc dant rationem, quod hæc membrana fœtus veluti sedes, & domicilium sit, vel quod una cum fœtu *χορέι*, exeat. Castell. Quod ramen improbat C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1068.

* CHOROIDES, χοροειδής, dicitur de diversis membranis ob copiam vasculorum sanguineorum *chorio* membranæ in utero similibus. Ita *Plexus choroidei*, χοροειδή πλέγματα, ἢ συσπρέμματα, sunt convolutiones membranarum cerebri, ex multis venis, & arteriis prope medium cerebri ventriculū constitutæ. Gal. l. 9. de Anat. Oper. c. 3. & l. 9. U. P. c. 7. Ipsa quoque tenuis

cerebri membrana, alias *Pia mater* dicta, vocatur *χοροειδής*, eo quod cerebri vasa non aliter sustineat, quam τὸ *χορίον* vasa ad fœtum pertinentia complectitur, l. 8. de U. P. c. 9. Sic & *Oculi tunica Retiformis*, vel ἀμφιβληστροειδής, alias dicta etiam *χοροειδής*, humorem vitreum oculi ambiens vocatur. Gal. l. 10. de U. P. c. 2. Castell.

CHORUS, χορός, vel idem significat, quod *χορεία*, *Chorea*, saltationem, *tripudium*, vel *cœtum*, aut multitudinem *hominum saltantium*, & quidem manibus junctis facta *corona*, vel *circulo*. Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. l. de U. P. n. 790. Barthol. d. l.

CHREIA, χρεία, est vocabulum emphaticum, *usum*, *officium*, necessitatem alicujus rei exprimens. Gal. conscripsit Libros de *Usu Parrisium*, περὶ χρείας τῶν μοσίων. C. Hofm. in comm. n. 8. Gorr. in def. p. 514.

CHREMA, χρέμα, quid in vita civili significet, non est hujus loci exponere. Ab Hippoc. vocabulum hoc sumitur pro omni re, & ita idem quod τὸ ἄγμα, Hipp. l. de A. L. & Aq. XII. 11. XVII. 7. XX. 6. Ita ventriculus dicitur *χρέμα ἰσχυρόν*, res valida, l. 4. de morb. XXXI. 13. & Pulmo ibidem rara, vel laxa res, 7. Videantur & loca alia, v. g. 4. de fract. t. 63. & in epist. ad Philopœmen, Adde Foesf. pag. 684. seqq.

CHRESIMOS, *Chrestos*, χρεῖσιμος, χρεῖσος, i. e. *utilis*, *proficiuus*, *commodus*. Ita de purgantibus, Hipp. 4. aph. 2. Molles tumores, *χρεῖσος*, 5. aph. 67. & horror à sudore à *χρεῖσός*, non est proficiuus, 7. aph. 4. Et Eunuchi in specie ad generationem dicuntur à *χρεῖσοι*, *inutiles*, l. de genitur. III. 6.

CHRESMOLOGUS, χρεσμολόγος, *fatidicus*, idem quod Μάντις, *Vates*, aut certe species vatis. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 16. a *χρεσμός*, *Oraculum*.

CHRESTOMATHEIA, *Χρησμάθεια*, significat *Utilia*, *Excerpta*, & explicationes selectiores in aliqua scientia. Ita B. C. Hofm. Annotationes, Scripta quædam Physiologica, & Pathologica nomine *χρησμάθειαν* exornavit, quæ Illustri Guido Patinus pluribus annis post obitum Authoris Lugduni Anno 1658. experimenda curavit. De hoc vocab. vide laudati Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 2.

CHRISIS, κρίσις. Vide *Inunctio*.

CHRISTI manus, est epitheton *sacchari depurati*, cum aq. rosar. costi, & in rotulas fusi, additis margaritis præparatis, vel omiffis. Vide Dispensatoria Lang. l. 3. epist. 1. cap. 6.

CHRISTOS, χριστός, & *χρίω*, ungo, significat id, quod *ungendo applicatur*. Olim φάρμακον

na, præsertim externa, triplicis fuisse fortis: *Επίπασα*, quæ vulneribus sanandis imponebantur: *Χρυσά*, quibus telorum cuspides inficiebant: & *Πίσσα*, vel *Πόσ* Hippocr. dicta, lib. de affect. XLIII. 1. Primi generis semper bona: quæ secundi, semper mala: quæ denique tertii, pro voluntate offerentis, aut bona, aut mala erant. Atque ita obtinuit apud eos, qui Medici non erant. Linden. Ex. XIII. §. 323.

CHROMA, *χρῶμα*, duo significat: 1. *Colorum*, Hipp. 4. aph. 21. Coac. t. 125. & alibi. Dicitur & *Χροιά*, t. 608. Vide *Color*. 2. *Corporis habitum* exteriorem, sive *cutem*, lib. de Insomn. IV. 16. l. 4. Epidem. XXII. 20. & l. 5. XXIV. 18.

CHROMATISMUS, *χρωματισμός*, *colorationem* significat, sive modum naturalem, sive artificium colorem rebus certum conciliandi. Vide Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. cap. 23. seqq. Vide *Coloratio*.

CHROMIS, *χρόμις*, *χρόμις*, nomen piscis litoralis, cujus usus in cibis, de quo legatur Aldrov. l. 2. de pisc. c. 14.

* **CHRONICUS**, *Chronicus*, *Polychronicus*, *χρονικός*, *χρόνιος*, *πολυχρόνιος*, denotat *diuturnum*; & est epitheton morborum, qui tardius moventur. Ita 3. aph. 14. *coryzæ chronica*: *Hæmorrhoides chronica*, 6. aph. 12. Et opponuntur *Brevibus*. Vide *Brachychronicus*, & *Brevis*. Hunc terminum aliquoties retinuit Paracelsus.

CHRONIZO, *χρονίζω*, *morari*, cunctari, *moram* facere significat, Hipp. 4. aph. 10.

CHRONOS, *χρόνος*, significat *Tempus*. Vide *Tempus*.

CHROS, *χρός*, apud Jones *corporeis carnosam partem*, & substantiam significat, in quo genere cutis, & muscoli sunt, membranæ, & viscera. Gal. de fract. t. 9. & l. 3. t. 6. Jun. Coa. t. 243. ubi superficiem corporis denotat. Foef. in Oec. p. 685.

CHRYSAMMOS, *χρυσάμμος*, h. e. *aurea arena*, quam Galenus terram *χρυσίτην* vocavit, l. 9. de S. F. in qua portiunculæ, aut frustula quædam auri parva reperiuntur, quæ negotio huic dediti beneficio ignis, & fornacum colligando, aut fundendo extrahunt. De qua auri faciendi antiqua arte legatur Jo. Franc. Pici Miraadulæ de auro l. 3. c. 1. in Theatr. Chym. Vol. II. pag. 360. De hujusmodi glebis, & arenis auro puro turgidis plura legantur ex aliorum scientiis compilata in Erasmo Franc. Hort. Orient. & Occid. Ind. T. I. Part. 2. p. m. 1116. seqq.

CHRYSE, *χρυσή*, nomen Emplastri, cruentis vulneribus accommodati, ex thure, alu-

mine scissil. colophon, resina, oleo, auripigmento, & oxelæo parati, apud Æginet. lib. 7. c. 17.

* **CHRYSITIS**, *χρυσίτις*, idem quod *obrysammos*. *Chrystitis* etiam dicitur *Litargyrium auri*. Diosc. l. 5. c. 102.

CHRYSOBALANUS, *χρυσόβαλλανος*, *glans aurea*, quid proprie denotet, non constat. Bauhinustamen in Pinace existimat ex mente aliorum, *Nucem moscatam* esse intelligendam. Occurrit apud Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

CHRYSOCERAUNIUS, *Χρυσόκεραυνός*. Vide *Cerauniochrysolus*.

CHRYSOCHALCOS, *Χρυσόχαλκός*, idem quod *Aurichalcum*. Rul. & Johnf. Dicitur & *Oriochalcum*.

CHRYSOCOLLA, *χρυσόκολλα*, quasi *gluten auri*, est minerale coloris late viridis, Venereæ, salinæ, nitrosæ, & sulforis naturæ. Duplex est, *Nativa*, & *Factitia*. Inter nativas Armeniaca primas, secundas Macedonica, tertias Cypria tenet. Quamvis & in Germania sint excellentes, in Silesia, nec non & in Hungaria, alibique. Est *Borax* nativus. Et posset dici *Chrysololla* viride scissile, sicut *Ærugo aris viridescens* dicitur. Estque quasi species nitri. Plin. lib. 33. H. N. cap. 5. *Factitia* vel ex ipsa nativa depurata paratur, vel etiam ex urina infantum. De facultatibus *Chrysolollæ* leniter escharotica, colliquativa, siccante vide Gal. l. 9. de S. F. in fin. Dioscor. l. 5. c. 104. Jung. Rul. & Johnf. in Lex. Chioce. in Mus. Calc. sect. 3. pag. 375. seqq. *Borax* etiam *Chrysololla Aurifabrorum* vocatur a C. Hofmann. Paralip. Offic. c. 55.

CHRYSOGONIA, *χρυσόγονία*, est *semen aurificum*, ex auro prius soluto perfectissime concoctum, seu *Tinctura aurifica* rubri coloris, admirabili tenuitate substantiæ prædita, cui a natura vis illa aurifica inest, quemadmodum in *Argyrogonia* vis *argentifica*. Videatur Gaston. Claveii Apolog. Chrysopeja, & Argyp. Th. Ch. Vol. II.

CHRYSOLITHUS, *χρυσόλιθος*, est lapis pretiosus, vel gemma aurei coloris, (unde & nomen quasi *Lapis aureus*.) Duplex habetur: Veterum, qui *Topazius* modernorum: & *Topazius* veterum, qui *Chrysolithus* recentiorum gemmariorum. Duo sunt genera, *Orientalis*, & *Europæus*, quorum ille hunc & colore, & duritie superat. A signatura coloris iudicatur naturæ esse, & virtutis Solaris, h. e. Cardiacæ, & Cephalicæ. Proinde creditur timores nocturnos, & melancholiam minuere, intellectum confortare, &c. Plura vide apud Ruland. in Lexic. Schroder. l. 3. cap. 5. Fr. Hofman. in clav. ad hunc loc. Dicitur & *Chrysolopassus* Para-

Paracels. tr. Cœlum Philos. item *Erbesius*, Rul. & Johnf.

CHRYSOMANES, χρυσομανής, dicitur, qui nimio auri desiderio ducitur, *auri insane* quasi cupidus, quales olim Hispanos fuisse in Indiis ex Itinerariis, & Historiis constat. De hoc vocabulo vide Linden. Ex. X. §. 208. Annon & *Chrysopei* hoc nomine venire possent?

CHRYSOPLYCIUS pulvis, dicitur, qui plumbo duritiem, argento vivo, & stanno difficilem liquationem dat, quam utramque qualitatem ferro adimit Helmont. tr. *Natura contr. nesc. n. 40.*

CHRYSOPOEIA, χρυσοποιία, est pas Spagyrica, vel Chymia, quæ monstrat artificium ex metallis imperfectioribus aurum verum conficiendi, beneficio Mercurii Philosophorum, ceu *Chrysogonias*, vel *Chrysopei* pulveris, uti vocat Helmont. tr. *formar. ortus, n. 21.* Vide *Argyropœja*. De utraque uti certum est, ad Medicinam proprie non pertinere, ita adhuc incertum, & valde dubium, an possibilis sit naturalibus viribus. Rolfink. licet fere penitus ad negativam inclinaverit, tamen difficillimam esse statuit, Chym. l. 6. c. 13. Qui vero de hac arte plura legere expetit, adeat Theat. Chy. & Andr. Libavii scripta Chymica. Nobis non licet omnia convasare.

CHRYSOS, χρυσός, Latine *Aurum* dicitur. Vide *Aurum*.

CHRYSULGA, epitheton *Aqua Stygia*, quæ *Regia* dicitur, solvendo auro destinata. Rolfink. d. l. 1. 3. f. r. art. 4. cap. 24. Helmont. tr. *Pharmac. ac Dispens. mod. num. 15.* tr. *Humor. pass. c. r. num. 78.*

CHRYSUN, χρυσόν, Lat. *Aurum*, nomen est vel Collyrii apud Aet. l. 7. ad incipientes suffusiones efficacis, vel Pessivalentis ad inflammationes uteri, apud eund. lib. 16. c. 83. Vid. Gorr. p. 515.

CHUS, χῆς, *Choa*, *Congius*, est mensura liquidorum apud Atticos, capiens sextarios sex, vel cotylas Atticas duodecim. Aut habet olei libras novem, vini decem, mellis tredecim, cum dimidia. Galen. de pond. & mensur. Lind. vini saltem tribuit libras octo, cum uncis quatuor, Ex. X. §. 227. Rhodius ad Scrib. Larg. num. 268. *congium* denas libras pendere scripsit, quod inculpta decussis manifestat.

CHYBUR, *Chibur*, denotat Sulphur. Hoc præparatum unice extollit Paracels. in affectibus pulmonum, ut nihil melius eo valeat. Vocat Balsamum pulmonis, & pectoris, neque majus arcanum in viribus rerum querendum, Parac. lib. 2. de vir. membr. ext. n. 14. Jung. Johnf. in Lex.

CHYLARION, χυλάριον, diminutive idem quod *Chylus*, χυλός, quæ vox in specie ptisanæ succum denotat; quasi *Succatiunculam* diceret. χυλάριον legendum esse in Hippocr. l. de int. affect. XL. 17. existimat Foef. Oecon. pag. 685. quamvis in edit. Linden. χυράριον legatur.

CHILIFICATIO, χύλισις, χυλοποιήσις, vulgo *coctio prima*, est actio ventriculi propria, (quamvis non negari possit, initium accipere in ore, & supplementum in intestinis, præsertim tenuibus) qua assumpta alimenta per os, beneficio caloris nativi, sive flammæ vitalis appropriata, allaborante quoque viscerum adjacentium, præsertim hepatis calore, mediante succo quodam spirituoso acido, aut juxta nonnullos moderate acido falso, quod Fermentum dicitur ventriculi, fermentationis moderatæ modo in ejusmodi substantiam, quæ cremori, vel succo ptisanæ similis est, & proxime converti potest in sanguinem, transmuntur. Vid. Joh. Wallæi Epist. de motu Chyli, & sang. Dieter. Jatr. n. 157. & 117. C. Hof. com. ad Gal. de U. P. num. 180. Th. Barthol. Anat. l. 1. c. 9. aliique ex recentioribus plures, præsertim Charlton. in Oecon. anim. Ex. II.

CHYLISMA, χύλισμα, a χυλίζω, *succum exprimo*, significat *succum expressum*. Diof. l. 3. c. 125. Unde hanc vocem ei auctori propriam vocavit Rhod. in Indic. ad Scribon. prior. B. tamen Rolfink. etiam *Extrahis* hoc nomen applicare non dubitavit. Unde extractum quoddam vocati *Chylisma Catholicum*, & *Holagogum*, Chym. l. 4. f. 3. c. 12.

***CHYLUS**, χυλός, generaliter *succum* significat, cum in animantibus, tum in plantis paululum incrassatum. Gal. l. 1. de S. F. c. 36. Ap. Hippocratem vero specialiter accipitur pro *succo ptisanæ*, & sorbitionem significat, quam *Ptisanam colatam* vocant, expressam hordei substantiam continentem, non cremorem, qui est aqua hordei expressa apud Latinos, non succus ipsius substantiæ hordei, cui tota, & integra ptisana, hoc est non colata opponitur, r. de R. V. l. A. t. 28. 4r. 47. t. 5. Epid. X. 12. 16. l. 7. II. 421. V. 9. 20. & alibi sæpius, quæ loca videri possunt apud Foef. p. 686. Propter similitudinem cum hoc *Ptisanæ succo* specialissime etiam *chylus*, χυλός, dicitur succus ex assumptis cibis; nativi caloris, & fermenti in ventriculo contenti vi, per fermentationem (quam antea *Chylificationem* diximus) elaboratus, partim tenuioribus, partim crassioribus portionibus constans. Gal. l. de atr. bile, c. 3. & l. 4. de U. P. c. 3. Cur Lindenus scribere maluerit *chilus*, non video rationem. Vocat vero pul-

tem illam, quæ in ventriculo, ceu publica olla, coquitur quotidie, & præter cremorem, quem *χυμὸν*, vel succum appellat, habet etiam scoriam, seu recrementa ciborum, Exerc. XIII. 281. Quemadmodum vero indubitatae veritatis, & in confesso est omnium, quod *chylus* sit materia sanguinis; ita per quas vias, quo motu, & an ad viscera quoque, præsertim hepar, & lienem, feratur pro sanguificatione, nondum inter Anatomicos prorsus expeditum est; quorum sententias adducere non admittit instituti ratio. Vid. Th. Barth. in Anat. d. l. & alibi.

CHYMIA, *Alchymia, Chemia, Chimia, χυμία, χυμία, αργυρία, Spagyrica*, (hæ scribendi varietates a diversa derivatione obortæ sunt, & adhuc salva Orthographia defendi possunt. Vid. Rolfink. l. i. Chymicæ, c. 8. Lib. Synt. Arc. Chym. in pr.) generaliter artem, materiam quandam solidam liquandi, aut solvendi significat, Rul. in Lex. Specialiter vero tribus potissimum gaudet significationibus. 1. sumitur pro arte, quæ monstrat modos diversos medicamenta simplicia, vel composita concreta solvendi, aut soluta coagulandi, ut purum ab impuro separaretur, & vis medicamentosa eorum exaltetur, aut promptior reddatur. Hæc definitio fere coincidit cum Rolf. dict. l. cap. 11. 22. Et hæc *Chymia* est medica, parque Pharmaceuticæ. Unde & Pharmacia selectior vocatur maritanda cum Galenica, D. D. Wedell. in Ph. I. A. F. R. in præem. p. 4. Verum Medicinæ saltem ministra, aut serva, quam tamen hodieque multi non sine præjudicio Artis Medicæ, suæque dignitatis ultra πέντεπρον laudibus extollunt. 2. sumitur pro arte μεταστροφική, sive transmutandi metalla imperfectiora in perfectiora, Aurum, & Argentum, cujus duæ sunt partes, *Argyropræja*, & *Chrysopræja*, de quibus vide supra suo loco. Et in hac significatione sumpsit Joh. Fr. Picus Mirandula, l. 2. de Auro cap. 1. in Theat. Ch. Volum. II. pag. 329. accipitur pro arte, quæ occupata est in præparatione *Lapidis Philosophici*, sive per hunc intelligatur *Medicina Universalis*, per quam omnes morbos sanari posse alii persuadere conantur, sive illud semen *Chryso*, vel *Argyropæum*, quo mediante transmutatio fit metallorum in aurum, & argentum. Quamvis vero nunquam non omnes hæc *Alchymicæ* species suos habuerint amatores, quam nimio amore deperierunt, præsertim vero tantis encomiis exornarunt, ut Philosophiam veram, Sophiam adeptam etiam vocare non sint veriti. Videatur iterum Theatr. Chym. in singulorum Voluminum Indice. Sunt tamen qui de duarum posteriorum certitudine, veritate, amo-

ris hujus dignitate haud immerito dubitant, de quibus legi poterit Rolfink. dict. loc. c. 9. & 10. cui etiam calculum nostrum addere eo minus dubitamus, quomagus persuasum nobis habemus, verissimum hæctenus fuisse illud proverbium, cujus meminit Guido Pancirollus in nov. repert. part. post. tit. 7. Nunquam vidi Alchymistam divitem, cui respondet Italicum: Non ti fidare all' Alchymista povero, e Medico ammalato. Et omnino dolendum, quod Magnates quidam permittant, ab hujusmodi artificibus (verius ut plurimum impostoribus) decipi, ut etiam ad dignitates varias evahere non vereantur. Artifices Chymicæ vocantur Chimici, Chymici, Chymiatri, Alchymistæ, Spagyrici, Philosophi, Adepti, quæ duo epitheta fortassis vel hyperbolice, vel Ironice sunt accipienda.

CHYMOLEA. Vide *Kymolea*.

CHYMOSES, vitiose, pro *chemosis*. Vide supra.

CHYMOsum, dicitur Paracelso genus nutrimenti ex assumptis in Chylum mutati, & ita idem quod *chylus*, e quo aliquando & vermes Ascarides generantur, lib. 2. Paragr. §. 2.

* CHYMUS, *χυμός*, quamvis communi significato nihil aliud, quam succum, humorem præsertim coctione paulum in crassatum denotet, & ita a vocabulo *chylus*, *χυλός*, nihil differat; Quidam tamen qua veteres, qua recentiores, aliquam differentiam urgere solent. Ita Galen. lib. 1. de Simpl. Fac. cap. 36. *χυμὸν* vult significare *gustatoriam facultatem*, vel qualitatem, quam *Saporem* vocavit, qui est in plantis, & animalibus; *chylum* vero succum in crassatum, in quo *sapor* inest. Lindenus vero Ex. XIII. §. 282. ita differre scripsit, ut *chymus* sit cremor, & portio *chylis* melior. Rul. & Johnf. vero plane contrarium innuerunt, docentes in Lex. *chymum* esse massam, item fecem.

CHYSIS, *χύσις*. Vide *Fusio*.

CHYLON, *χύλον*, dicitur *inunctio*, quæ cum multa aqua, & oleo fit. Hinc verb. *χυτίζω*, aqua, & oleo simul perfundo. Foes. p. 686. & verbum *χυτίζω*, quod significat aqua, & oleo simul confuso, tritoque inungi, aut perfundi. Gal. l. 2. de S. F. c. 25. Opponitur τῷ ξυραλίσει.

CHYTRA, *χύτρα*, i. e. olla, vas fictile, in quo aliquid coquitur. Idem significat *χύτρα*, apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. seqq. *χυτρίδιον*, *ollulam* denotat, lib. de ulcer. XII. 2. *χύτρα πλατύσμοος*, ampli orificii olla, legitur apud Gal. lib. de C. M. P. G. cap. 12.

CIBARIUM, idem quod *cibus*. Vide *Cibus*. *Cibarius panis*, hoc est secundarius, in quo satis uber copia furfurum relicta est. Cels. lib. 12. cap. 18. C. Hofmann. Instit. Medic. lib. 5. c. 6. §. 4.

CIBATIO, *ἄφθ*, idem quod ciborum, vel alimentorum assumptio. Chymice vero *cibatio* significat *corporationem*. *Cibatio* vocatur nutritio materiæ siccæ nostræ. Ripley in Axiom. Philosoph. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 215. Vel est subtilis ingrossatio, & crassi subtiliatio. Quercet. Respons. ad Aubert. ibid. p. 175.

CIBUS, *ἄφθ*, *σιπτον*, varie sumitur: Late, strictè, strictius, & tropice, vel improprie. Late, pro *omni alimento*, quod per os assumitur, verb. gr. apud Hippocr. lib. 6. Epidem. sect. 4. t. ultim. Labores *cibus* præcedant. *Strictè*, pro solidioribus alimentis, & ita contradistinguitur *potui*, quæ acceptio est communissima, nec opus habet testimoniis. *Strictius*, quando significat frumentum, panem, & quæ ex frumentis parantur, frumentacea alimenta. Galen. cap. 1. de R. V. I. A. t. 18. Unde *στρουθὸν γλευκὸν*, frumentacea *gustamenta*, ibid. in textu leguntur. *Tropice*, & improprie sumitur *cibus*, *ἄφθ*, vel pro *massa chilosa*, ex assumtis alimentis in ventriculo elaborata, notante Lindeno ad Hippocr. lib. 5. Epid. II. 6. 7. seqq. Exerc. XIII. §. 185. vel *excrementis alvi indigestis*, & crudioribus, Hipp. d. l. & l. 4. XXIX. 5. Plura vid. in Foef. p. 568. *Ciborum* varietatem non semper esse noxiam, probari potest ex Scrib. L. num. 184. ubi vide Rhod. ad h. l.

CICADA, *τέπιξ*, est insectum *ἐγυλάδων*, sonoram vocem edens, *Gryllis* simile, rore vivens; unde ore caret, & in pectore aculeatum quid habet, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ, nostratibus incognita. Hujus plenior descriptionem videlicet apud Aldrov. l. 2. de insect. c. 13. Usus earum olim fuit non modo in cibus, sed & in medicina, præsertim contra colicos affectus, cum granis piperis imparibus, apud Gal. l. 11. de S. F.

CICATRIX, *ἄλθ*, proprie notat cutem, quæ in ulcere a natura per medicamentum exiccantia, quæ & *cicatrifiantia*, *ἐπελωπικὰ*, dicuntur, regeneratur. Hanc non esse veram cutem, sed cuti saltem simile, unanimiter Anatomici statuunt, & subscripsisse videtur Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 2. quod sit ex carne exusta, & quasi exsiccata. Particulatim *cicatrix oculi* dicitur *Albugo*. Vide supra suo loco. Gr. dicitur etiam *ἄτεικὸν*, quamvis hoc vocab. aliquando etiam pro ipsi ulceribus sumi, monstrat Foef. ex 1. de artic. t. 44. & lib. de vuln. cap. XIX. 3.

At mihi potius labia vulneris, aut ulceris significari videntur. Paracels. vocem *cicatrix* etiam accepit pro affectibus cutaneis externis, ut sunt Morphea, Sirones, &c. Archidox. lib. 9. & de vit. long. lib. 2. cap. 11. *Cicatricula* etiam appellatur a quibusdam particula illa ovulis generationis adhærens, quæ a mare fecundata beneficio liquoris genitalis, vel virtualiter, vel materialiter mediantibus particulis subtilissimis, & spirituosissimis, (quæ etiam Spiritus plastici nomen merentur) principium sit formationis fœtus, in qua significatione descripsit D. D. Peierus in Ex. Anatomico-Medicis Pœonis, & Pythagoræ Epifollicis Ex. 19.

CICATRIZANS, *ἐπελωπικόν*. Vide *Epelepticum*.

CICCUS, *κίκκος*, est species cicadæ parvæ, & contemptibilis, teste Hesychio. Unde proverbium apud Linden. Ex. 5. §. 52. quamvis & *ciccus* sit Anseris feri species, apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 10.

CICINDELA, *Lampyrus*, *λευπυρίς*, *Noctiluca*, *Nitidula*, insectum est alatum, in tenebris ignis modo lucens. Vulgo *Vermiculus S. Johannis*, cujus splendoris causam in humorem diaphanum, quem in alvo continet, referunt. Ejus insecti descriptio legatur apud Aldrovand. lib. 4. de insect. cap. 8. De usu medico, quamvis raro, vide Scrod. l. 5. cl. 4. n. 100.

† **CICLA**, de qua passim in Clyster. Rondel. Barbar. & officinis Beta, notat Dodon.

CICONIA, *πελαργός*, potissimum duplicem habet significationem. (1.) Significat Avis speciem in vulgus notam, cauda, & alis nigris, in reliquis corporis partibus pennatis albam, rostro, & pedibus oblongis rubicundis (quamvis & dorso nigram, ventre saltem albam dari in locis quibusdam desertis paludosis, ex Aldrovand. constet) de qua vide plura apud dictum Aldrovand. lib. 20. Ornith. cap. 1. Hujus avis usus quamvis in cibus hodieque nullus sit, haud dubie propter victus rationem suspectam, in Medicina tamen non carere utilitate, legatur præter dict. loc. apud Schr. lib. 5. clav. 2. num. 48. Imprimis contra pestem commendat Paracels. tract. 1. & 2. de pestilente. Stercoris *ciconiarum* laudes contra epilepsiam suspectas haud incongrue reddidit Galen. lib. 12. de Simpl. Fac. §. Stercus anser. (2.) significat machinam, vel instrumentum mechanicum, quod & *Gruis* nomine venit, it. Tolleno. Dicitur Gr. *γεράνιον*, *κελάνιον*. Vide *Celoneum*.

* **CILIA**, *παροὶ*, sunt extremæ palpebrarum partes, semicirculares, & veluti cartilagineæ,

gineæ, quæ in somno clausis oculis committuntur. Iis & pili semper fere eandem servantes magnitudinem insiguntur, qui etiam ab aliis *cilia* vocantur. Bartholin. lib. 2. Anatom. cap. 8. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. n. 737. 741.

CILLO, aliud vitium a *Cilone*, vel *Chilone*, & significat eum, cui perpetuum superius cilium plusquam cilleret, sive tremere perpetua agitatione. Quod se in fœmina vidisse meminit Linden. d. l. & nos in alia similiter vidimus.

CILO, *φρονέφιλ*, C. Hofmann. *φοφός* dicitur, cui frons est eminentior, ac dextra, sinistraque velut recisa videtur. Hinc oblongum, & compressum videtur caput. *Cilo* dictus, cui frons veluti cellit, & exurgit. Linden. Exerc. XI. §. 38. C. Hofm. ad Gal. de U. P. num. 694.

CIMEX, *κάρις*, est vermis, vel insectum parvum latiuscule compressum, & (præsertim domesticus, sive lectularius) morfu valde molestum, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 2. Cæterum etsi sit animal abominandum, non tamen utilitate carere in Medicina, constat ex Gal. de S. F. l. 11. Schrod. lib. 5. cl. 4. num. 101. *Cimices* ex nostris excrementis nasci, ceu hospites, & vicinos nostræ miseriæ, dicit Helmont. tr. Imag. Ferm. imprægn. num. 9.

CIMENTATIO, idem quod *Cementatio*. Vide supra suo loco.

CIMOLIA terra, *κιμώλια γῆ*, est terra modice pinguis, rara, mollis, candida, aut in candido purpurea. Habet vim mistam refrigerandi, siccandi, & modice digerendi. Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia. Dicitur & *Cimolia creta*, a Scrib. Larg. n. 245. ab insula *Cimolo*, vulgo *Terra saponaria*. Hodie vel ignota, quæ tamen veteribus fuit familiaris; vel hac appellatione nostris temporibus non adfertur, notante Rhod. ad Scrib. d. l. p. 230. vel *Crete vulgari* nomen hoc competit.

CINABARIS. Vide *Cinnabaris*.

CINAEDUS, *κίναϊδ*, nomen aviculæ, cujus fel commendatur ad pilos circa oculos superfluos, a Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. *cinædi* alias dicuntur turpiter viventes, ex Cælio ap. Lind. Ex. XI. §. 39.

CINCLESIS, *Cinclisimos*, *κίγκλησις*, *κίγκλισμος*, parvam motionem corporis significat. Latine dici posset *crissatio*, *crissatum*, a *crissa* ave, quæ & *Motacilla* dicitur, Gr. *κίγκλη*, quæ caudam assidue motat, & agit, cujus aviculæ descriptionem vide apud Aldrovand. lib. 17. Ornith. cap. 22. seqq. quamvis & alias aves sub nomine *cincli*, *Motacillæ* similes de-

scripserit l. 20. c. 56. De motione vero corporis parva confer ad Hippoc. l. de art. tr. 67. & l. 4. t. 46. & Gal. in comm. Foes. p. 337. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 107. Dicitur & *κίγκλησις*, a *κίγκλησις*, quod occurrit ap. Hipp. de art. t. 64.

CINDYNOS, *κίνδυνος*, *periculum*. Ap. Hipp. vero *grave periculum* vitæ notat, uti constat ex 5. aph. 12. & 34. Jung. Dieter. n. 462.

CINEFACTIO, idem quod *cineratio*, vel *Incineratio*, aut *calcinatio*. Est operatio, qua sunt *cineses*. Estque duplex, occlusa, & aperta. Rul. in Lex.

CINEO, *κινέω*, *moveo*, *cieo*, significat. Verum in Medicina diversimode sumitur. Vel enim *Movere* dicitur de humoribus prius quiescentibus. Ita humores arthrici *moventur* ut plurimum vere, & autumnus, 5. aphor. 55. Vel de turgescitibus, & urgentibus, & ita includit *evacuationem*, 1. aph. 22. Vel significat omnem mutationem a Medico inductam, 2. aph. 29. & 1. aphor. 20. Vel etiam dicitur de corporis *motu locali*, 4. aph. 14. 15. Vel denique de præternaturali offium *dimotione* *κινέω* accipitur, 2. de fract. t. 39. Jung. Dieter. n. 463. Foes. p. 338. Imo & morbus dicitur *κινέω*, i. e. qui *moveatur*, quique diversis horis semper accedit, ac remittit. Cui contrarii sunt affectus *έσώτες*, iidem horis subinde accedentes, & remittentes.

CINERARIUM, *κείριον*, vocatur infima pars Furni Chymici, in quam decidunt cineres, ne ignem suffocent, habetque foramen, per quod cineres eximi possunt. Rolfink. Chym. I. A. F. R. l. 2. c. 17.

CINERATIO, *τέφερωσις*, idem quod *cinefactio*, vel *calcinatio*. *Cineratio* quid sit in opere Lapidis Philof. vide Vol. IV. Th. Chym. p. 858. 930. 958. de quibus suo loco. Vide *Incineratio*.

† **CINERICIUM**, Vestigium, quod transacta accessione manet in foco putredinis. Bened. Metamor. de feb. put. l. 4. t. 2. disp. 4.

CINERITIUM, *Ciniritium*, est Cementum auri, vel argenti. A nonnullis *Regale* vocatur. Item significat & vas aurifabri, in quo aurum, & argentum calcinatur. Rul. in Lex. Est & modus colamenti per *cineritium*. Th. Ch. Vol. II. in fin. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. In Pathologia quoque *cineritium* dicitur illud, quod post humorum, aut alterius rei putredinem (vel potius effervescentiam, & combustionem) remanet sub forma terrea, & crassa, nec potest in vapores, aut fuligines tenues mutari; desumpta similitudine a lignorum ustione, quæ secundum partes aliquas inflammabiles ignem, & fumum concipiunt, secundum alias mini-

me, sed in cineres mutantur. Petr. Michael. de Calderia in Avicenn. de febr. Tom. I. Oper. p. 121.

CINEREUS, *cineraceus*, τερροειδής, ἐντερροειδής, τερροειδής, de colore dicitur cineri simili, estque postremus color in negotio Lapidis Philosoph. teste Lagneo Harm. Chym. cap. 8. Vol. IV. Th. Chym. pag. 765. Specialiter est epitheton *collyrii*, quod & *Tephrium*, τέρφριον, dicitur. Scribon. Larg. num. 26. 37. Rhod. in not. ad prior. loc. p. 65. ubi vocatur etiam *collyrium spodiaceum*.

CINESIS, κίνησης, motum significat. Vide *Motus*.

CINERULA, σποδίου. Vide *Spodium*.

CINETUS, idem quod *Diaphragma*, de quo suo loco. Vide Barth. l. 2. Anat. c. 3.

* CINGENS. Vide *Hypozocus*.

CINGULUM, ζώνη. Vide *Zona*.

CINIFICATUM, idem quod *Calcinatum*, Rul. & Johnf.

CINIFLONES, οἱ ἐπὶ τοῖς σποδοῖς ἀρμαίνοντες, est epitheton *Pseudo-Chymicorum*, vel *chymicastrovum*, qui neque *Gas*, neque *Blas* habent artis, interim venditantes negotiosa inopia mirabile arcanissimi lapidis Philosophici mysterium, ambiguisque responsis promittentes essentiam Solis ex nefcio quo puteo emergentem, qui *chrysofophi* dum alios auro Seraphico, & sanitate volunt ditare, ipsi paupertate, & scabie molestantur, tandemque pro auro cinerum favillas micantes in furno relinquunt, uti verbis non minus verissimis, quam elegantissimis descripsit Dieter. num. 829. Lang. lib. 1. Epist. Med. 52.

CINIS, τέφρα, σποδός, σποδίον, (quamvis hoc ad metallicos cineres restringi solet, vide *Spodium*) sic appellantur non solum lignorum ustorum, sed & omnium aliarum rerum reliquarum. Habet autem in se diversas particulas, & qualitates. Quædam enim sunt terrea, quædam fuliginosa, tenuium partium, quæ hodieque salina, alkalicæ, lixiviosæ vocantur, & cum aqua in maceratione cineris una abeunt. Verum non est omnis cinis eadem facultate, & temperata præditus, sed varius, pro combustæ materiæ diversitate. Gal. l. 8. de S. F. Teph. Ita omnium animalium ustorum cinis est acris, & discussorius, alius magis, alius minus. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. *Cinis sarmenitius*, τέφρα κληματίη, olim in usu fuit, de cuius virtutibus vid. Dioscorid. lib. 5. 135. Gal. lib. 9. de C. M. S. L. cap. 8. Ruland. in Lex. Ch. *cinis clavellatus* alias dicitur, qui ex fæcibus vini post spiritum vini distillationem relictis, per combustionem, & elixivationem fit, quamvis & sub hoc nomine alia falsia alkalia etiam

ex Ifatide, ligno Querno, &c. subintelligantur. Schroder. lib. 4. cl. 2. num. 412. Hofmann. in clav. ad h. l. Proprie non esse cinerem, sed falem, a priori, & posteriori demonstravit celeb. D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 2. sect. 1. cap. 9. pa. 95. *Cinis clavellatus*, id est *Alkali*. Dicitur & *cinis bederae*. Ruland. & Johnf. in Lex. *Cinis ex cinere* est Aqua extracta. *Cinis cineris* est congelatum coagulans. Iidem. Hoc nomine etiam venit ipse Lap. Philosoph. Lagn. Harm. Chym. Vol. IV. Theatr. Chym. p. 727. Paracels. cinerem in genere vocat *Sal*, de mor. Tartar. cap. 10. De cineribus vegetabilium vide Rolfink. Chym. lib. 5. sect. 7. cap. 11. ubi etiam de cineribus clavellatis. *Cinereum* quoque usus est in operationibus chymicis, verb. gr. in digestionem. Id. lib. 2. cap. 2. De singularibus quibusdam cineribus lege Libav. Syntagm. Arcan. Chym. lib. 5. cap. 19. De cinere Hermetico in præparatione Lapidis Philosophici in Apoc. Hermet. parte poster. Helmont. statuit cinerem humanum nihil continere terræ, tr. Terra, num. 10. Idem asserit, cinerem lignorum esse ex aqua, quia lignum totum ex aqua, tract. complex. atque mulsion. figm. num. 36. *Cinis* in genere fæmin. legitur sæpe apud Scribon. Larg. num. 216. 228. 230. Videatur Rhod. in Indic.

CINNOGLOTTUS, *cinnætus*, sunt termini a Paracelso ficti, denotantes interitum, mortem, corruptionem totalem corporum mineralium, Chirurg. l. 5. c. 7.

CINNABARIS, *cinabaris*, *cinabrium*, κιννάβαρι, quale proprie Minerale fuerit, non fuisse veteribus adeo perspectum, colligere licet e Dioscorid. lib. 5. cap. 109. & Galen. lib. 9. de Sim. Fac. Hinc factum, ut cum *Minto* confudisse videantur, animadvertente Sarracen. in not. ad Dioscorid. dict. loc. Hodieque certo certius est, duplicem esse *cinnabarium*, *Nativam*, & *Factitiam*. Illa est tertia mineralis lapidefcens, constans ex Sulphure, & Mercurio exquisite secum mixtis in materia terrestri instar lapidis compactis, & hospitantibus, interdum purior, interdum impurior reperta. Interdum etiam minera Solaris reperitur intermixta. Vid. Scrod. lib. 2. cap. 16. Fr. Hofmann. in clav. ad hunc loc. ubi etiam questio illa solvitur, An *cinnabaris* cruda adhiberi possit? quamvis fortassis encomium videatur hyperbolicum. Ex novissimis etiam Dissertationem de *cinnabari nativa* ad normam Acad. Nat. Cur. scripsit D. Gabr. Clauderus Medicus Ducal. Sax. cujus mentio quoque fit in Act. Erud. Lips. 1684. *Cinnabaris nativa* quoque vocatur *Electrum minerale impræparatum*, quod Helmontio *Metallus primus*, sive *mafculus* vocatur. Vide *Metallus*.
Usus

Usum illius suspectum reddere ausus est D. Barthol. ob sulphur nigrum Arsenicale, uti patet ex Act. Hafn. Vol. I. Obs. 41. p. 77. *Facit* est, vel species Mercurii sublimate, Schroder. d. l. cap. 15. Hofmann. ad h. l. vel cum additione *cinnabaris Antimonii*, ex floribus Antimonii cum aqua forti parata. Vid. eisdem l. 3. cap. 17. Si placet, poterit etiam legi Rul. & Johnf. in Lex. Plura de *Facitia* apud Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 24. *Cinabrium* vocatur etiam ipse Lapis Philos. Lagn. Harm. Ch. d. l. *Cinnabaris Antimonii* est nihil aliud, quam Mercurius sublimate dulcis, sulphure, sive Tinctura Antimonii imprægnatus, & ita Cinnabari nativæ quoad usum postponenda. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 2. sect. 3. cap. 4. pag. 139. Quid Helmontio dicatur *cinnabaris*, Vide in tr. de Herb. Verb. & Lap. &c.

CINNAMOMUM, Cinnamon, Rhod. ap. Scrib. Larg. in Ind. priori, *κιννάμωμον*, inter aromata præstantiora notissimum, summe tenuium partium, nec tamen summe calidum. Gal. lib. 7. de S. F. Verum cum sit cortex arboris cujusdam, Botanicis relinquimus. Hujus resolutionem Chymicam vide apud Junken. Chym. Med. Phys. P. I. sect. 3. cap. 1. pag. 154. seqq.

CINNUS, *κιννάω*, est miscella plurimarum rerum. In specie vero significat potionis genus ex multis liquoribus confectum. Hinc descendit verbum *concinare*. Meminit hujus vocabuli Galen. l. 1. de A. F. c. 9. Vide Lind. Ex. X. §. 198. Vide *Cyceo*.

CINZILLA, est nomen Paracelsicum, denotans speciem *Herpetis excedentis* maligni, *Zona* alias dictam, quemadmodum ex descriptione colligere licet, Parac. de ulc. & apostem. c. 33. Vide *Zona*.

* **CION**, *κίων*. Vide *Columella*.

* **CIONIS**, *κίωνος*, idem quod *κίων*, *Columella*. Vide suo loco. Ita quoque dicitur affectus gurgulionis, vel *uvulæ*, quando ex fluxione majorem crassitiam obtinuit, & ita opponitur *ιμάδης*. Vide *Corrigia*.

† **CIPARIUM**, vulgo Civerium, edulla ex Carne Cuniculi concisa cum Zing. Cinam. bono, & omphacis. Franciscus Tornasius de peste.

CIRCA, *circum*, *περὶ*, quid significet, scilicet partes vicinas, vid. apud Gal. 4. aph. 80. Diet. n. 669.

CIRCINUS, *κίρκινος*, haud dubie a *κίρκος*, *circus*, instrumentum mechanicum, quo circulus describitur. Meminit Gal. l. de opt. docendi gen. Tropice etiam legitur *Circinus erroris*, in Theatr. Chym. Vol. I. tr. Vita brevis, p. 463. 467. &c.

* **CIRCUITUS**, *περίοδος*. Vide *Periodus*.

CIRCULARIS motus. Vide *Circulatio*.

CIRCULATIO, *circularis motus*, Gr. dici posset *περίοδος*, *περίδρομή*, fortassis etiam *κύκλιος*, *ἢ προκύκλιος*, frequentius usus est in Medicina. Accipitur vero (1.) Physice de motu sanguinis reciproco, qui geminus notatur: Quidam *Universalis*, quando sanguis omnis e sinistro ventriculo cordis in Arteriam Aortam, sive magnam per impulsum influit, & mediantibus hujus ramis, & furculis in totum corpus diffunditur, postea a Venæ Cavæ, & in abdomine Venæ etiam Portæ furculis, & ramis etiam in toto corpore distributis idem sanguis recipitur, & per illos ad truncum venæ cavæ deferretur, & ex hoc ad cor, in specie ad auriculam ejus dextram, & ex hac in ventriculum dextrum redit. Cujus *circuitus* primus inventor, & author præcipuus Guilielmus Harveus Anglus, Medicus Regius, & in Collegio Medicorum Londinensi Anatomix, & Chirurgix Professor, qui peculiarem scripsit *Exercitationem Anatomicam de Motu cordis, & sanguinis in animalibus*. Hunc mox secutus est Herm. Conringius, libellum etiam de generatione, & motu sanguinis edens, Joh. Vvallæus, & paulo post quamplures alii. Vide Dieter. in Jatr. n. 15. Estque hodie adeo recepta, & sensuum fide, Anatomicaque experientia confirmata sententia, ut qui vellet eam præfracte negare, vel impugnare, ille adversus solem loqui videretur. Altera *circulatio sanguinis particularis* est, quando e dextro cordis ventriculo exprimitur in Arteriam Pulmonalem, vulgo Venam Arteriosam dictam, per substantiam pulmonum distributa, e cujus ramis vicissim transit in Venam Pulmonalem, vulgo Arteria venosa dictam, ejusque ramos, qua mediante redit ad Cor, ejusque Auriculam sinistram, & ex hac in Ventriculum sinistrum. Quem motum etiam C. Hofm. agnovit, & admittit, licet alii impugnaverint. De hoc vide Bartholin. Anat. l. 2. cap. 9. quamvis in embryonibus, & recens quoque natis paulo aliter fiat, mediante peculiari canali, & foramine ovali, de qua *circulatione* vid. d. l. cap. 8. sub fin. Ita & *circulatio spirituum animalium* a nonnullis Physicis, & Medicis satis verosimiliter, v. g. Henr. Regio, Rogerio, aliisque. Sic mentio fit tractatus cujusdam Religiosi Congregationis S. Mauri de hoc argumento in Act. Erud. Lips. 1684. Bartholin. vero in dubio reliquit hanc hypothefin, Anatom. Libell. 3. cap. 1. (2.) accipitur Chymice, vel Spagyricæ, estque exaltatio essentiarum per *circularem* in vase Hermetico, Pelicano, vel Geranio reductionem, & ab impuritatibus separationem, Rolfink. Chym. lib. 2. cap. 2. Paracell. dieit esse

esse speciem putrefactionis, l. 7. de transmut. rer. natur. De *circulatione* Chymica legatur etiam D.D. Bohn. Diff. Ch. Phys. XII. §. 18. & D.D. Wedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 3. c. 5. Quæ ita præparantur, appellantur *circulata*. Parac. Archid. l. 6. 8. & 9. & l. de renov. & restaur. Hinc legitur *circulatum majus*, & *minus*, *circulatum solvens*, apud Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 14. & c. 25. Idem meminit alius abstrusioris *circulationis*, & *circulati* circa negotium Lapidis Philosophici in Apocal. Herm. part. post. Videatur Rul. in Lexic. *Circulatum majus* vocatur quoque Paracelso *Liquor Alcabeſt*, sive *Menstruum universale*, quod & *Acetum Radicis* eisdem appellatur, secundum modernorum Chymicorum sententiam. Peculiarem quoque physicum ignis elementaris *circularem* motum excogitavit Ger. Dorn. in l. de Nat. luce tr. 1. Physica Genesis die tertio. Vid. Vol. I. Th. Ch. *Aque circulatæ* meminit Paracels. l. 2. de vir. membr. cap. 3. *Aque vitæ circulatæ*, tr. 2. de membr. contract. c. 3.

CIRCULATOR, *περιδρατής*, idem quod *Agyrta*. Vide supra suo loco.

CIRCULATORIUM, vocatur vas illud, ubi infusus liquor ascendendo, & descendendo quasi in *circulo* rotatur. Usus ejus in subtiliationibus, exaltationibus, & *circulationibus* positus est. Varia hujus generis vasa a variis ingenii sunt excogitata, ex quorum numero duo duntaxat magni momenti, & usus nobis placent, *Pelecanus*, & *Diæta*. Rul. in Lex. Meminit *circulatorii* Paracels. tract. 2. de membr. contr. c. 3.

CIRCULATUM, Vide *circulatio*.

CIRCULUS, *κύκλος*, est proprie figura, quæ a medio suo undique distat æqualiter. Vocatur vero medium *centrum*, Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Hujus figuræ encomium aliquoties attigit, uti loca notavit C. Hofm. in comm. ad Gal. l. de U. P. n. 641. ut & Paracels. Paragran. tr. 2. de Tart. morb. c. 1. & comm. in r. aph. 1. Hippocr. Et apud priscos erat *circulus* in honore, propterea quod mundus sit sphericus, ibid. Et *circulare corpus* plane undique sibi simile dicitur. Gal. l. 2. de caus. puls. c. 13. Applicatur porro ipsis partibus corporis. Ita Mala ipsæ vocantur Hippocr. *οἱ κύκλοι προσώπου*, *circuli faciei*, l. 2. de morb. XLIX. 12. & *circuitus oculorum*, *ἡ κύκλα τῶν ὀφθαλμῶν*, *circuli oculorum*, vel *orbes*, l. 7. Ep. VI. 3. *Circulus* septem in oculo exposuit Gal. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. Itæ de urina dicitur, quod faciat in vitro aliquando *circulum*, & vocantur Hipp. urinae *circulares*, d. l. 7. XLII. 39. *Circulus* quoque Chymicis dicitur instrumentum rotundum vitris abscindendis ex ferro factum. Perfringuntur autem hoc modo. *Circu-*

lus candefactus vitro apponitur, illudque tamdiu stringit, donec ferveſcat, & incalſcat. Cumque adhuc fervet, frigida gutta immiſſa, aut frigidi halitus affluxu diſſilit, atque diſrumpitur. Rul. in Lex. *Circulus quadruplex* est species faciæ, quæ dicitur *Plinius laqueus*. Gal. de fasc. Referuntur & *circuli* inter instrumenta Chirurgica, quales uterinos exhibet Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig. 6. 7. & Tab. XLIII. fig. 5.

* CIRCUMCISIO, *circumſectio*, *περιτομή*, *περίεσις*, olim fuit ritus sacer, & Sacramentum V. T. Judæis injunctum, ut præputii, quo glans membri virilis tegitur, portio abſcinderetur, ex Gen. c. XVII. Hic mos & Turcis, Persisque hodieque adhuc receptus. Verum etiam inter affectus p. n. refertur a Gal. indefin. Medic. *Circumcisio*, quod sit ablatio cutis glandem contegentis. Et opponitur *περιτομή*, quando glans regi nequit præputio. Fœminis quoque aliquando necessariam esse *circumcisionem* vel *circumſectionem* Clitoridis, aut Nympharum, constat ex Rolf. Ord. ac Meth. Generat. dicat. part. Part. 2. c. 38. & Th. Barthol. Anatom. l. 1. cap. 34. Modum amputandi tradit Æginet. l. 6. c. 70. Ita & in viris, si præputium totum deniguerit, *circumcidendum* esse, docet d. l. c. 57.

CIRCUMFERENTIA, *περιφέρεια*, dicitur ambitus circuli, vel corporis rotundi, sive extremitas, Gal. l. 10. de U. P. c. 12.

CIRCUMFORANEUS, idem quod *circulator*, vel *Agyrta*. Vide *Agyrta*.

CIRCUMINDURO, *περικληρυσίω*, *obduro*. Verbum usurpavit Hipp. de frigore excessivo cutem obdurante, 5. aph. 20.

CIRCUMLITIO, *πείχελις*, *πείχελισόν*, reſtius *πείχελισοί*, Marcell. medicamentum *Pavichristianon* generaliter omne denotat, quod circa partem aliquam affectam undequaque illinitur. Strictè vero de medicamentis ocularibus, quando palpebræ oculorum oblinuntur, ne quid intra oculum fluat, dicitur Scrib. Larg. n. 29. Rhod. in not. ad h. l. p. 68. Diosc. vocantur *ὀφθαλμικὴν πείχελισίς*, l. 2. c. 131.

* CIRCUMOSSALIS, *membrana*, *circumossia*, *περίοσις*, *περίοσιον*. Vide *Priestium*.

CIRCUMSEDEO, *ἀμφικυκλίζομαι*. Vide *Ambicatzome*.

CIRCUMSTANTIA, *τὸ περιεπιπνόν*. Qua appellatione Medici comprehendere solent, quicquid ad Indicantis principalis neque essentiam, neque essentia connexa pertinet. Hujus generis sunt in rebus vulgo naturalibus dictis Proprietas cum Hominis, tum Partis laborantis, Vires, Ætas, Sexus, Vitæ genus, & consuetudo. In præternaturalibus, Morborum tempora, Pa-

Paroxyfmi, Numerus, & Symptomata. In non naturalibus denique Cœlum, & Solum. Hæc sunt, quæ reſlum uſum moderantur, feu, quomodo agendum, indicant, verbis doctiffimi Linden. Ex. VIII. §. 69. Vid. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 2.

CIRCUMTEGO, περικαλύπτω, uſurpatur ab Hipp. 5. aph. 59. in experimento imprægnationis, dum infernas partes fœminæ veſtimentis probe circumtegi jubet, ut vapor, ſive ſuffius in ſinum muliebrem immittatur. Diet. in Jar. n. 673.

CIRCUMVAGATIO, περιεργαſtis, Vide *Periſphalſis*.

CIRCUS, δίαυλος. Vide *Diaulus*.

CIRLUS. Vide *Lutea*.

CIRNAO, κίρνω, i. e. *miſceo*, item περικίρνω. Utroque uſus Hipp. Illo l. 9. de morb. XXXV. 14. & l. 2. de morb. mul. VI. 22. Hoc vero l. 2. de diata XXXI. 16. & l. de int. aff. XLIX. 9.

CIRRHOS, κίρρος, eſt nomen coloris, præfertim in vino, & denotat *fulvum*, h. e. quod ex ruſo, & igneo pallet. Gal. l. 4. de S. F. cap. 23. Vocatur & *Gilvus*. Eſt autem medius color inter album, flavumque. Dioſc. vero dicit vinum κίρρον eſſe medium inter album, & nigrum, quæ latior eſt acceptio, l. 5. c. 7.

* **CIRRUS**, κίρρον. Vide *cereæ*, & *Polyrus*.

* **CIRSOCELE**, κίρσοκλήνη, i. e. *Hernia vari-coſa*. Vide *Hernia*.

CIRSOS, κίρσος, *Varix*. Vide *Varix*.

CISSERIS, κίσσηρις, Attice κίππηρις, *pumex*. Vide *Pumex*.

CISSINUM, κίσσινον, nomen Emplaſtri ad nervorum vulnera etiam diuturna, ut & puncturas, cujus deſcriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17.

CISSYBIUM, κίσσυβιον, poculum dicebatur Græcorum, ex ligno Hederae confectum, quod duplici de cauſa laudat Lang. l. 1. ep. 19. primum, quia hedera vini temulentiam ſuo frigore arcere creditur; deinde quod cauponum fraudes, qui vinum aqua miſcent, deſtat. Nam teſte Catone de re ruſtic. c. 110. ſi vinum lymphatum in vas hederaceum effunditur, tum vinum per poros reſudat, & effluit, aqua vero ob craſſiorem vino ſubſtantiam remanet. Verum hodieque damnum ad emptorem ſaltem redundaret, ſi hæc pocula in uſu eſſent.

CIST, vel alias *Kiſt*, eſt capacitas duarum menſurarum vini, vel ſequimenſuræ, juxta locorum diverſitatem, circiter libras quatuor continens. Rul. & Jonſ. in Lex.

CISTA, κίſτη, κίſτις, κίſτις, dicitur *capſa*, vel *capſula*, in qua aliquid aſſervatur, præſer-

tim edulia, veſtimenta, medicamenta. Occurrit in ſputiis, quæ adjecta ſunt, l. de morb. mul. III. 16. Vide *Foef. p. 339*.

CISTERNA, ὑδροδοχεῖον, vel ὑδροδοχῆ, Grædici poſſet, ſignificat vas, vel receptaculum, in quo aqua colligitur, v. g. pluviæ, in deſectu aquæ fluviatilis, & fontanæ. Translata tamen hæc vox per Anatomicum ad partes quaſdam corporis. Ita quartus Ventriculus cerebri, vel cerebelli proprius *cisterna* Arantii dictus, C. Hofmann. comm. ad Gal. de U. P. nu. 631. 939. Ita D. Joh. Ferdin. Hertodius a Todenfeld, Medicus Brunnenſis Moraviæ Acad. Cur. haud incongrue concurſum vaſorum lacteorum in mammis lactantium, *cisternam mammariam* appellavit, *Ephem. Nat. cur. An. l. Obf. 6*.

CITHAROS, κίθαρος, κίθαρῆς, Heſych. idem quod *Thorax*. Uſurpavit hanc diſtinctionem Hipp. de loc. in hom. IIX. 10. XIIIX. 3. 7. XXIX. 1. XXVI. 6. 9. XXIIIX. 19. & c. *Foef. in Oecon. pag. 337*. Dicitur & κίθαρα, Hofm. comm. de U. P. n. 338. Eſt etiam piſcis, apud Gal. 3. de Al. fac. c. 30. Deſcriptionem, & ſpecies vide apud Aldr. l. 2. de piſc. c. 44.

CITO, κίχυν, κίχυνος, κίχυν, bifariam accipitur: Vel quatenus reſpicit morbi principium, vel quatenus ipſam operationem, de qua dicitur. Ita ſcœratio cito facta bona eſt in morbis pectoris, & thoracis, non ſolum ratione initii morborum, ſed & ſi ſputum *prompte*, & expeditè externi poteſt. Gal. 2. progn. t. 43. quamvis poſterior mihi videatur frequentior eſſe acceptio. Vide 2. aph. 18. 36. plura alia loca, quæ collegit *Foef. p. 612*. Dicitur etiam *cite*, apud Scrib. Larg. n. 198. approbante Rhod. ad h. l. p. 284.

CITRINATIO, dicitur nihil aliud eſſe, quam completa digeſtio, in *Corrector. Richard. Anglic. c. 12. Th. Chym. Vol. II. p. 396. Rul. & Joh. deſcriperunt per reſuſcitationem, vel reſurrectionem*.

CITRINULUS, *citrinolus*, *citrinus*, eſt lapis medius inter Cryſtallum, & Berillum. Dicitur etiam *Saxifragus*, *Parac. l. 1. de præparat. & l. 2. de Tart. tr. c. 5. Citrinulus* eſt Cryſtallus pallidus, Rul. Ex eo fit liquor in modum alkali contra calculum. Alias & *citrinus*, vel *citreus* dicitur de colore flavo pomum *citrum* æmulante, qualis color requiritur in urina ſanorum, Will. de urin. c. 2. Ita *Parac. Iſterum flavum* vocavit *Iſteriam citrinam*, h. de Iſter. c. 1. Emplaſtrum quoque vulgaris notitiæ in officinis vocatur *citrinum* a colore. Et eſt nomen Malagmatis, apud P. Ægin. l. 7. c. 18.

CITRONES, occurrit in *Paracelſ. Philoſ. ad Athenienſ. l. 1. t. 14. ubi dicit: In ſegregatione aqua-*

aquarum inter alia orta esse varia corpora, pisces, animalia carnea, corpora salina, & alia corpora in mari occurrentia, ut Corallia, Trina, & citrones. Sed quid sint non exponit.

* **CITTA**, *cissa*, κίττα, vel κίτσα, idem quod *Pica*, vel *Malacia*. Vide *Pica*. Fœminæ *pica* laborantes dicuntur κίττωσι, Gal. l. 5. de fan. tu. c. 9.

CIVETTA. Vide *Catus*.

CIVITAS, πόλις, quid significet, & pueris constat. *Civitatum* situm Medicus intueri, & perspectum habere debet, ut experimentis iudicet, quæ ratione didicit. Gal. l. quod opt. Medicus &c.

CLADOS, κλάδος, ramum ab arbore avulsam, aut *salum* significat, quæ implantatur. Usus Hipp. l. de nat. pu. XXIV. z. XXV. 7. 9. Derivativum κλαδάρως, *vibratilis*, vibrans instar rami teneri. Græcos quoque κλαδάρων vocasse lumbos fluctuantes ad lasciviam, qui motus alias exprimitur per *crissare*, testatur R. Xeuch. ad Seren. p. 184.

CLAMOR, βοή, a βοῶν, *clamo*, est vocis magnitudo, & sonus intensior. Gal. 4. in 6. Ep. t. 5. l. 4. de L. Aff. c. 8. Aliquando parit similem inflammationi affectum citra membranam faucium, & musculos, l. 4. de L. Aff. c. 6. qui affectus comparatur Lassitudini ulcerosæ, vel inflammatæ, quæ manibus, cruribus, & lumbis accidit post nimium laborem. Scilicet portiones spirituosæ, & humidæ absumuntur, fibræ, membranæque exsiccantur, & angustantur, l. 8. de C. M. S. L. c. 1. Interdum *clamor* est symptoma morborum Tartareorum, ut Medicus debeat iudicare ex *clamore* semper, quod Tartarus adest, quia urit, & pungit instar cultri. Paracels. l. 2. de Tartar. t. 1. c. 2. in not. Interdum etiam debet esse aliquale remedium pro excitandis syncope, sive animi deliquio graviore correptis *clamor*, vel vociferatio, quemadmodum e Practicorum scriptis de Syncope constat.

CLANGOR, *clange*, κλαγγή, vocem sonoram significat, alias anserum & gruorum propriam. Unde κλαγγαλίδης φωνή, *clangorosa*, quæ fit etiam in homine ob resiccationem voci destinatorum instrumentorum. Hipp. l. prorrh. f. 1. tr. 17. & 19. l. 2. tr. 12. Denotat vero acutam vocem cum stridore. Frequentius quoque in aliis locis usus est, quæ collegit Foes. p. 339. seqq.

CLARETA, significat albumen ovorum, κλαρέτα, κλαρόν τῶ ὄβ. Rul. in Lex.

CLARETUM dicitur vinum aromatum infusione impregnatum, atque cum saccharo dulcoratum. Dicitur alias *vinum*, vel *Potus Hippocra-*

ticus, Schrod. lib. 1. c. 3. Modum componendi monstrat Petr. Morell. de form. remed. f. 1. c. 6. Schenk. Syntag. comp. medic. cl. 2. f. 2. c. 4. etiam ad *Moretum*, & *Mulsam*, sive *Hydromel* extendit. *Claretum*, vel *Vinum artificiale* duplex esse potest, *Alterans*, & *Purgans*. Utraque exempla vide apud Schrod. lib. 2. cap. 63. Vveker. Antidot. spec. l. 2. f. 6.

CLARIFICATIO, dicitur species, vel modus depurationis liquidorum, præsertim decoctorum, sitque diversimode: Vel per se, dum quod sæculentum est, subsidet, ut Succus Rosarum, & Limonum &c. Vel interveniente coctione a Sole, & igne, ut Succus Pomorum dulcium & acidorum, pro coctione Syrupi de Pomis Mesue; Vel addendo coctioni albumen ovi, aquam, v. g. quando *clarificatur* saccharum, aut mel, & despumatur. Aliquando acetum affunditur pro *clarificatione*. Interdum & per iteratam colaturam quidam liquores *clarificantur*. Vide Vveker. Antid. gen. l. 3. c. 37. *Clarificationis* spiritualis corporum meminit Paracels. Paramir. l. 2. c. 8. & lib. 4. de morb. invisib. orig. ubi *glorificationem* vocat, describens, quod fiat per remotiorem virium naturalium. Hæc non sunt hujus loci.

CLARITAS, καθαριότης, plerumque de dictis, & verbis perspicuis, evidentibusque accipitur, cum maxima sit virtus dictionum *claritas*. Gal. l. 1. de Nat. fac. c. 1. licet plerique hominum, relictis *claris*, & notis, (Gr. καθαρή, καθαριότητα) delectentur potius enigmaticæ dictis, τοῖς ἀνεγχετιωδῶς εἰρηδύοις, Gal. 2. in I. prorrh. 58. An non hoc etiam quadrat ad hodiernum morem, quando Acidum, & Alkali Ramenta, Moleculæ, Blas, Gas, Leffas, & id genus alia obtruduntur?

CLARUM, τὸ σαφές, λευκρόν, præter illam significationem, de qua in præced. dictum est, denotat id, quod fit ex crystallo. Ruland. in Lex.

CLASIS, *clasma*, κλάσις, κλάσμα, a κλάω, *Frango*, *Fractiorem*, *Fracturam* significat. Vide *Fractura*. Quamvis etiam de musculorum, vel potius tendinum distortionem, aut reflexione usurpetur, ubi fere irrita, & inanis est musculorum actio, notante Foes. p. 340.

CLAUDIACON, κλαυδιῶν, nomen est *collyrii*, quod describitur a P. Æginet. l. 7. c. 16.

CLAUDICATIO, *clauditas*, χωλοπῆς, χωλῆα, χάλουα. Vide *Choloma*.

CLAUDO, κλέω, κλύω, κλύω, quid vulgo significet, notum. Antiquis etiam usitatum *claudo*; ut est apud Scrib. Larg. & alios. Vid. Rhod. in Ind. prior. ad Scrib. p. 362. Specialiter in Medicina dicitur de oculis, quando per somnum

clauduntur : item de utero , Hipp. 5. aphor. 51. Sed in Gr. legitur *κλειν*, *ξυμμένον*, cui opponitur πρὸ *χάινον*, *χάισκον*. Sic & vulnus cicatrice *claudi* dicitur.

CLAVATIO, *γόμεφως*. Vide *Gompbosis*.

CLAVELATI cineres, qui dicantur, Vide *Cinis*.

* CLAVICULÆ, usitatus quam *Claves*, *αι λαιδας*, *κλειδας*, item *κλεις*, Gal. 8. Anat. admin. c. 1. Vocantur & *Furcula*. *Ligula* dicuntur duo ossa sita transversim in pectoris summo sub collo, ita dicta, vel quod Thoracem claudant superius, quemadmodum septum transversum inferius, Galen. d. 1. & instar *clavis* scapulam firment cum sterno; vel quod antiquæ ædium *claves* referant, similes literæ s. Latinæ. Barth. Anat. libell. 4. c. 19. Jung. C. Hofm. comm. Gal. de U. P. 101. seqq.

† CLAVIS vesicæ, Catheter. Joan. Riolan. Enchirid. Anat. l. 2. c. 30. Consider. Med.

* CLAVIS, *κλεις*, *κλειδιον*, præter vulgarem significationem, accipitur 1. in Medicina pro *clavicula*, de qua antea: 2. accipitur tropice. Ita *Menstrua*, præsertim mineralium, h. e. corpora solventia vocantur *claves*, quia claustra mistorum aperiunt, & ad interiora viam parant, Libav. Alchym. Pharmac. cap. 4. Imo omnis processus, monstrans secretiorem aliquam operationem, *clavis* nomine venit, Nicol. Flammell. in annot. ad Dion. Zacharii opusc. Vol. I. Th. Ch. p. 781. vide & p. 293. 298. præsertim in negotio lapidis philosophici. Unde & *claves Philosophicæ* dicuntur, quarum duodecim Fratr. Basilii Valentini publice prostant. Et *Clavicula* Raimund. Lulii, cujus mentionem fecit Libav. in Apocal. Herm. part. post. Et passim hujusmodi *clavium* fit mentio in talibus scriptis Spagyricorum.

CLAUSTRUM, *κλειθρον*, *κλειθρον*, præter communem significationem, in Medicina denotat locum angustum sub tonsillis ad gutturis aditum, veluti gutturis *claustrum*. Hipp. l. 2. de morb. XXIX. 3. 14.

CLAUSURA, cum additione *Nigromantica*, dicitur Paracelso quarta species *Nigromantie*, quam ad Philosophiam sagacem refert, si quis poterit intra corpus absque externa læsione penetrare, & vel aliquid eximere, vel indere, Philos. sagac. l. 1. Verum absit a Christiano hæc *Magia*.

CLAVTHMOS, *κλαυθμος*, id est *Fletus*. Vide infra. Dicitur & *κλαυθμωσμος*, quod occurrit apud Moschion. de morb. mul. c. 99. quemadmodum & verbum *κλαυθμωσιζω*, (de quo mox) sæpius apud eundem legitur, ibidem.

CLAVTHMYRIZO, *κλαυμυριζω*, *κλειω*, *στ-*

re, ejulare significat cum anhelitu, & suspirio, uti solent pueri. Hippoc. l. 3. Progn. t. 34. per flere cum magna spiritus contentione exposuit Gal. Hinc *κλαυμωδες αναπνοαι*, dicuntur lucuosæ, & ejulabunda respiraciones, quæ sunt interrupto spiritu, aut cum sonitu gemebundo, 6. aph. 54. Et vox acuta, *κλαυθμωδης* in febribus malignis male legitur, Coac. t. 257. quamvis in prorrh. f. 2. t. 12. legatur *κλαγγωδης*, (de qua paulo superius in *clangor*) quæ tamen non multum discrepant. Foel. p. 240. Dieter. n. 466.

* CLAVUS, *γόμεφω*, *ηλας*, proprie significat instrumentum aliquod vel ligneum, vel metallicum, acutum in uno extremo, in altero plerunque crassius, & rotundum, quo aliquid alteri corpori affigitur. Ad similitudinem hujusmodi *clavi* etiam parare curavit per artificem *clavum* ex auro capitatum, cujus in palatum exulceratum intrusi beneficio loquela penitus amissa artificiose recuperata fuit. Aemat. Lusit. cent. 6. cur. 14. Similem ex argento ad idem, cum successu paratum confirmat Forest. l. 32. Obs. 13. *Clavi* usum Magicum, quod cordi equino infixus spiritum sagæ detineat, & nectat cum spiritu mumiali equi, excusare conatur, ceu medium licitum ad productionem fagarum, Helmont. de magn. vuln. cur. num. 171. Sed fallitur. Alium quoque superstitiosum *clavi* usum animadvertit Rhod. ad Scribon. n. 16. Per translationem *clavus* quoque significat verrucarum speciem, non tam tuberculum, quam impressionem callosam ad peristitia usque penetrantem, præsertim ad digitos, & in plantis pedum ex calcei pressu, & intertrigine, acuto interdum dolore sponte ferientem; semper vero ingredienti molestam. Vulgo a forma *Oculus gallinaceus* dicitur, cujus causa consistit in succo nutritio crassiori, & salino adhærente peristio, & portionibus excrementitiis mixto. Rolf. causam horum *clavorum* dicit esse sal reverberatum, Ord. & Leth. comm. l. 2. f. 3. c. 11. *Clavus* quoque dicitur affectus quidam in oculo, videlicet callosus, i. e. albo oculi tuberculum, a figuræ similitudine ita dictum. Cels. l. 7. c. 7. cujus causa etiam in succi nutritii stagnatione, & congelatione ponenda erit. *Clavus* etiam accipitur pro *Condylomatibus induratis matricis*, Avic. l. 3. fen. 21. tr. 4. c. 22.

CLEIDION, *κλειδιον*, vel est epitheton *Pastilli* magnopere adstringentis, & in dysenteria, hæmoptysi, cæliaca, &c. utilis, quales describuntur ap. Gal. l. 9. de C. M. P. L. c. 5. & Egin. lib. 7. c. 12. vel nomen *Episthematis* ejusdem cum pastillis facultatis, apud Aetium l. 9. Nominis vero ratio adstrictoriam virtutem exprimit,

primit, quasi *claudentem*. Κλαδίον enim idem est, quod *Clavis*, vel *Clavicula*.

CLEIS, κλέϊς. Vide *Clavis*.

CLEISAGRA, κλεϊσάγρα, (fortassis melius κλεϊδάγρα) dici potest species Arthritidis jugulorum, sive clavicularum articulationem obsidentis. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

CLEITHRON, κλεϊθρον. Vide *Claustum*.

CLEIZO, κλεϊζω, aut κλιζω, i. e. *celebro*, publice commemoro cum laude. Hipp. 3. de artic. t. 20.

CLEPSYDRA, κλεψύδρα, fuit olim vasculum ab antiquis excogitatum pro horologio, de cuius structura, & parandi modo prolixè scriptit Gal. l. de cuiusque animi peccator. notitia, atque medela, cap. 5. Hinc translatum ad labores Chymicos, quibus *Clepsydra*, vel *Clepsydraria* est subductio liquoris per vasis solidi iustus perforati foramen, quod *Oculus* dicitur. Ea res olim fiebat in horariis machinis. Unde nomen habet; quamquam non aqua tantum subducatur, sed & oleum, & fusiones mineralium. Ruland. & Johnf. in Lexic. *Clepsydra* quoque dicitur instrumentum, per quod fieri potest suffitus in orificium matricis. Parac. l. de Ister. c. 3.

CLEPTO, κλέπτω, significat *furari*, clanculum subtrahere. Usus Hipp. de oculi splendore, & videndi acie imminuta, de sal. diæt. t. 33. & l. 2. de morb. XII. 9. Per translationem etiam significat *animum fallere*, & iudicium subtrahere. Quo sensu accepit Idem l. 5. Epid. XIV. 3. quod alibi per συγκαλέπειν expressit, de cap. vuln. XV. 3. XVI. 2. quamvis in priori loco mendose legatur συμβλέπειν, pro συγκαλέπειν, uti ex verborum connexionem, & sensu patet.

CLIBANUS, aliis *Cribanus*, κλίβανος, κρίβανος, significat *Testum*, sive *Furnum* minorem, sub, & in quo panes, & alia edulia coqui possunt. Unde *Panis clibanites*, ἄρτος κλιβανίτης, κριβανίτης, dicitur, qui distinguitur ab ἰπνίτη, in furno cocto. Gal. lib. 1. de A. F. cap. 2. Vide *Furnus*.

CLIDION, κλεϊδιον. Vide *Cleidion*.

CLIMA, κλίμα, in genere *Declivitatem* significat, a κλίω, *inclino*. Receptor tamen est stricta significatio Geographica, quando significat spatium terræ, vel regionum duobus parallelis inclusum, tanto disjunctis interstitio, ut dies longissimus dimidia hora in uno longior, vel brevior sit, quam in altero. Vitruv. l. 1. c. 1. Et hanc *climatam* terræ diversitatem scitu necessariam rectissime dixit Paracelsus, quia diversam etiam curam morborum parit, & diætam in morbis instituendam variat, & salium species diversas facit, lib. de

Tart. morb. c. 2. l. 2. de podagr. & lib. de caduco matric. §. 8.

CLIMACION, κλιμακίον, vel κλιμάκον, ap. Hipp. significat *scalam*. Hipp. 1. de artic. t. 17. Idem quod *climax*, κλίμαξ.

CLIMACTER, κλιμακτήρις, vel idem denotat quod κλιμάκιον, *scale gradum*, Hipp. d. l. t. 18. & 21. & l. 4. t. 55. vel per translationem significat annum scanabilem, & ita idem, quod *Climactericus* annus, κλιμακτηριαίς. Tales anni sunt per certos gradus, vel certam distantiam, aut numerum septenarium, & nonarium distincti, & inter hos quadragesimus nonus, & sexagesimus tertius præ aliis notatu dignissimi habiti, quod in his insignes mutationes, & pericula vitæ metuenda sint, quemadmodum ex Plinio, Censorino, Gellio, & aliis constat. Invenunt etiam adhuc hodieque fidem inter Christianos, & eruditos. Enimvero salva auctoritate aliorum, cum nec numero ulla sit efficacia attribuenda, nec aliæ rationes prægnantes ex fundamentis Physicis adduci possint, non mihi videtur illis annis, præ aliis, peculiaris prærogativa concedenda esse. Observationibus in contrarium facile refelli possunt. Quæ per analogismum huc applicari solent a diebus Criticis, sunt ἀποροδιόνοια. Crisis enim saltem locum habet in ægrotis. Anni Climacterici etiam ad sanos pertinent. Quid, quod nec Crises sint adeo certæ? Quicquid tandem horum sit, placet nobis sententia Rolsink. Ord. ac Meth. Gen. l. 4. f. 1. c. 8. Tutius esse, non aperire ægris annorum *climactericorum* periculum, cum imaginatio tantas turbas dare possit, ut fatum acceleret ante tempus. Et p. p. Ut in numeris fundamentum non habet, ita nec cursum suum absolvit vita ἐν τῷ βίῳ consistens, & in natura.

CLIMAX, κλίμαξ. Vide *Scala*.

CLIMIA, *Cblimia*, idem quod *Cadmia*. Libav. Apoc. Herm. part. prior. *Climia Ereps* est *Cadmia Auripigmenti*. Ruland. & Johnf. in Lex.

CLINE, κλίνη, *lectum* significat, a κλίνω, quod in illo recumbamus, vel reclinemus. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXXVII. 12. ubi tamen legitur κλίσση, quod idem esse cum κλίνη vult Erotianus l. de nat. mul. IV. 8. l. de Steril. XXVII. 12. Vide *Lectus*.

CLINERES, κλινήρης. Vide *Clinopetes*.

CLINICUS, κλινικός, dicitur vel de Medico, qui ægros lecto affixos invisit, & curat. Unde & illa Medicina *clinica* dicitur, apud Plin. l. 29. c. 1. de Hippocrate auctore primo *climices*, & Lang. l. 1. ep. 51. vel de ægro, qui lecto affixus est. Et ita idem, quod κλινωπέτης. Plin. l. 25. cap. 5.

CLINODIA, dicitur omnis generis gemmæ, & pretiosa, quæ ornatus gratia in auribus, collo, pectore, &c. gestantur. C. Hofman. comm. de U. P. n. 423.

CLINOIDES, κλινωδής, *lecti formam habens*. Tres processus, vel apophyses ossis sphenoidis in capite dicitur κλινωδείς, quod lectum repræsentent; quarum una postica superiorem; duæ vero anticæ inferiorem lecti partem referunt. Gorr. Ast vera quatuor sunt processus minores, qui *sellam Turcicam* dictam, vel Ehippium efformant. Vid. Barthol. Anat. libell. 4. c. 8. & Lind. Medic. Physiolog. cap. 8. §. 89.

CLINOPALE, κλινοπάλη, *concupitum venerium* in lecto, vel collucustationem, & palæstram significat, ex Sveton. in vit. Domitiani, cap. 22. Hinc hebetiorem, & debiliorem Veneris usum *Clinopalem nudipedalem* dici posse, existimat Lang. l. 2. ep. 9. ubi & aliam significationem sacrorum Judaicorum nudipedalium ex Tertulliano, & Hieronymo adduxit, quæ non est hujus loci.

CLINOPEDES, κλινωπετής, *lecto affixus*. Dicitur & κλινήρης. Opponitur τῷ ὄρθου ἀδύω, vel ὄρθου ἀδύω, qui erecto corpore incedit. An vero hoc epitheton solum de sanis, & illud de ægris proprium sit, vide ἐπιπύριον nostram in Dogm. Gen. p. 335.

CLISIA, κλισία, Hipp. idem est, quod κλίση. Vide *Cline*: denotaturque lectum, vel sellam, in qua recliui cervicæ etiam recumbere possumus. Alias & *tabernaculum*, & *casam*, vel tugurium significare ex Lexicographis constat.

CLISMOS, κλισμός, idem significat, quod κλισία, vel κλίση, *lectum*, aut *sellam recubitoriam*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XLI. 12.

CLISSUS, dicitur Paracels. lib. 4. tr. 1. cap. 2. virtus illa, vel vicissitudo occulta rerum, vadens, & rediens, unde primum exivit, oriens, & occidens. Ita omnes herbarum flores ad vesperam flaccescunt, mane iterum expanduntur. Et virtus radicis primum in caulem transit, & reliqua, quæ surgunt ex eis, tandem in eas revertitur, per autumnum ibidem delitescens, & per hyemem usque ad ver, & æstatem. Rul. & Jöhnf. in Lex. Sumitur etiam pro *clyssa*, qui est opus Chymicum, de quo infra.

CLITORIS, κλητορίς. Reperitur & κλητορίς, item κλητορίς, & κλητορίον, *Mentula*, vel *penis muliebris*, ob similitudinem formæ cum virili, veteribus etiam *Nympha*. Est particula corporis solida in sexu fœminino sita in superiore parte media matricis, vel sinus muliebris, ubi concurrunt nymphæ ante meatum urinarium instar penis parvuli interdum protu-

berans, substantia porosa, nervosaque constans, cujus accuratorem descriptionem videre, & legere licet in Anatomicis, præsertim Rolsink. Ord. ac Meth. Gen. distar. part. Part. 2. cap. 42. Barthol. Anat. l. 1. cap. 34. De ejus usu lascivo jung. C. Hofm. in comm. de U. P. n. 1064.

CLOACA, ὄχετος, ἀπόσπαστος, significat *locum ad secessum*, vel alvi excrementa deponenda, cujus vicinitas aerem quoque inficere, & foetentem reddere potest. Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 14.

CLONODES, κλονώδης, i. e. *vibratus*, epitheton pulsus vehementis, vel magni, & simul inæqualis etiam in una pulsatione: Coincidit ferme cum *convulsivo*. Est similis jaculorum, vel virgarum vibrationi. Gal. l. 2. de causis puls. c. 6. l. de diff. puls. c. 28. & alibi.

CLONOS, κλονος, significat *motum*, qualis est tumultuantium, *inordinatum*. Idem, quod κλονή, θόρυβος. Per translationem *motus convulsivus Epilepticorum* dicitur κλονος, aut *motus clonicus*, uti passim in Practicis hoc tit. videre est, præsertim apud Rolf. Meth. cogn. & cur. morb. cap. partic. Disp. VII. & in Epit. meth. cogn. & cur. morb. corp. partic. l. i. part. i. c. 15. i. e. *Vibratio*.

CLUDO, *Clusus*, idem quod *Claudo*, *Clausus*. Usurpatur a Scrib. L. n. 42. 97. Vide Rhod. Ind. prior. in ill.

* **CLUNES**, κλυνοι, κλυναί, idem quod *Naves*. Vide infra suo loco.

* **CLYDON**, κλυδων, *fluctuationem*, & flatulentiam significat. Estque symptoma actionis lætæ, scil. Chylificationis partim imminutæ, partim depravatæ, cujus causa vel in assumptorum alimentorum ineptitudine, si videlicet cibi, & potus flatuosi sint, vel in fermenti chylificationis cruditate flatulenta, vel etiam in utroque vitio simul quærenda. Meminit Gal. de diff. Sympt. c. 4.

† **CLYMA**, fæx auri, vel argenti. Domin. Leonis l. 4. f. i. c. 24. p. 363.

CLYPEUS, ἄσπίς, quid significet, notum est. Quid vero fuerit *clypeus balnei* apud Vitruv. l. 5. c. 10. in balneis veterum usitatus, paucos hætenus affectos esse, testatur Rhod. ap. Scrib. Larg. p. 104. qui tamen ex Francisci Robortelli explicatione Ruderum balnearum Pisanæ urbis aliquo modo declarat, quod fuerit instrumentum æreum *clypei* instar rotundum, quo obstruebatur lumen illud in hæmisphærio magno balnearum, ad quos vapores, qui ascenderant, per alveolos communi concursu ferebantur, & exibant. Hunc *clypeum* catena ferrea suspensum aut reducere, aut demittere potuerunt, ut pro hominum arbitrio, qui labantur,

vabantur, caloris temperatura fieret, p. 112.

CLYSSIFORMIS *Destillatio* dicitur, quando per retortam tubulatam destillantur, quæ accendi, & detonari apta sunt. D. D. Vvedel. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 3. c. 3.

CLYSMA, κλύσμα. Vide *Clyster*. *Clysmatica* ars dicitur *Chirurgia infusoria*. Vide *Infusio*.

CLYSSUS, κλύσος, an a κλύω, abluo, vel a κλύδων, fluctuatio, deduci debeat, ac possit, obscurum est. Est terminus technicus Chymicus, denotatque spiritus minerales compositos. Præsertim vero Antimonium basis *clyssi* statuitur. Triplex dicitur, Minoris, medii, & majoris apparatus, quorum omnium descriptionem vide apud Rolf. Chymicæ, l. 3. f. 2. art. 1. c. 24. Schrod. l. 3. cap. 17. ubi vocatur *Aqua Stimmi Sulphurea*. Hofm. in clavi ad illum locum. Aliter vero descriperunt *clyssum* Rul. & ex hoc Johnf. quod totam rei essentiam complecti potest. Quandoquidem abjectis impuritatibus, & fæcibus, quicquid est in ea essentiale, ad unum redigitur compositum. Vel est extractio subtilitatis omnium plantæ partium, in unum esse commune coiens. Et duobus modis uniri potest, sive ut omnes e diversis partibus extractæ essentia conjungantur, incorporenturque, sive ut oleum sit in una cucurbita, in altera sal, in tertia liquor, atque ita unico alembico subiecto destillentur per communem canalem, & sic uniantur. Sed non ita facile hoc succedet. Non enim pariter ascendunt aquæ, & sales. Itaque in diversis oleis, & aquis id fieri possit. Hæc Ruland. Hinc & *clyssum* pro Synonymo *Quintæ Essentiæ* sumpsit Jacob. de Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 15. pag. 192. *Clyssus* etiam in genere describitur, quod sit species Chymica, cum ejusdem rei species diversæ seorsim elaboratæ rursus conjunguntur: v. g. cum Sal, Sulphur, & Spiritus seorsim extracta, v. g. ex Carduo bened. & Tabaco, iterum conjunguntur. Morley. Proleg. Coll. Ch. Leid. c. 4.

† CLYSTER NOCTURNUS, qui nocte integra retinendus, sicubi refrigerandum impense. Rodericus a Castro de morb. mul. l. 1. c. 2.

* CLYSTER, *Clysterium*, κλύστρον, κλύστρον, item *Clyisma*, *Clysmus*, κλύσμα, κλύσμος, & a modo applicationis *ένεμα*, *Enema*, quasi *Injectio*; quamvis Medici hujus temporis *Clysteris*, & *Enematis* Græcis vocibus in Latinitatem assumtis, quam Latinis malint uti. Bifariam accipitur, videlicet late, & stricte. Late significat quamvis abluionem, aut injectionem aliquam in partem quamlibet, ut sunt anus, uterus, vesica, penis, aures, sinus, & fistulosa ulcera. Est igitur *Clyster* medicamenti genus, quando liquidum intra partem aliquam

corporis injicitur. Strictè vero denotat injectionem liquoris in anum, vel intestinum rectum, beneficio fistulæ alicujus, vel canalis, qui *ένασμα* dicitur, teste Linden. Ex. IV. §. 101. Quæ sunt in uterum, vocantur *μηνεγγύται*: quæ in aurem, *ώτεγγύται*: quæ in vesicam, *καθετήρες*, Gal. l. 5. Meth. Med. c. 7. Qui termini omnes etiam de instrumentis ibidem accipiuntur. Dividuntur *Clysteres* in Purgantes, & Alterantes. Alii addunt Corroborantes. An etiam dentur Nutrientes? non est hujus loci determinare. Sano sensu non videtur negandum. Modum componendi, & præparandi *Clysteres*, vel *Enemata* vid. apud Vveker. Antidot. gen. lib. 1. c. 16. Schrod. l. 2. c. 45. Morell. Meth. præscr. form. l. 2. f. 2. c. 14. & 15. Schenk. Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. class. 2. sect. 2. cap. 4. Multas vero horum formulas videtis apud Vveker. Antidot. spec. lib. 2. sect. 9. *Clysterum* fuisse usum nobilem apud veteres, demonstrat Linden. d. l. Scribon. Larg. etiam vocavit *Glysterem*, num. 179. propter mutuam veteribus U, & Y usum, notante Rhod. ad h. l.

CNACOS, *Cnecos*, κνάκος, κνήκος, significat colorem ex albo, & fulvo mistum. C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 10.

CNAPHOS, κνάφος, & *carduum fullonum*, & *officinam fulloniam* denotare videtur. Unde κνάφος κάρσις, *sordes in officina fullonia*, Hipp. lib. 2. de morb. mul. VII. 7. Jung. Foef. p. 341.

CNEMA, κνήμα, rectius κνήσμα. Vide *Cnesma*.

* CNEME, κνήμη, *tibiam* significat. Vide *Tibia*.

CNEMODACTYLEOS, κνημοδακτύλος, est nomen Musculi digitos pedis extendentis, qui & *Longus* dicitur, a superiori tibia antèrius extorti, & quatuor distinctis tendinibus in quatuor digitos desinentis. Blaf. Med. Un. p. m. 219.

CNESERA, κνησέρα. Vide *Cresera*.

CNESIS, κνήσις, idem quod κνήσμα, vel κνησμός, *puncturam*, *prurium*, *vellicationem*, *morsum* significat. Legitur de pectoris dolore punctorio, apud Hipp. Coac. t. 469. Jung. Foef. p. 342.

CNESMA, κνήσμα, *ramentum*, aut *vasuram*, quale post prurium, & scalpium sequi solet, significat. Aliis κνήμα legitur, fortassis mendose. Illo usus est Hippoc. de plumbi *ramentis*, de nat. pueri IX. 21.

CNESMOS, κνησμός, *prurium*, & *scalpium* significat. Posteriorem confirmat significationem Gal. c. 5. in 6. Epid. t. 4. describens per impetum, & motionem per unguis effectam, quam

in prurientes partes animantia faciunt, idque a natura omnibus inest. Hinc *κνησμώδης*, *pruriginosus*, quod de pustulis latis negatur, 6. aph. 9. scil. ob humiditatem obundentem salinam nitrosam acrimoniam. Est enim *κνησμώδης*, *pruritus*, dolorifica voluptas in cute excitata ab acri falso ichore tenui, sine exulceratione. Dieter. n. 467.

CNESTER, *Cnestis*, *Cnestron*, *κνηστής*, *κνήσις*, *κνηστήριον*, contracte *κνήστις*, *radulam*, aut instrumentum ferreum, quo aliquid raditur, aut cultrum, quo quid secamus, significat. Hinc *τυροκνήσις* dicitur *culter*, quo coqui caesum deradunt, aut dissecant. Vox *κνήστις* legitur apud Nicandr. in Ther. & Alexipharmac. Alias *κνήστις* etiam nomen plantæ est, quæ alias *Cneonon*, aut *Thymelæa* dicitur. Sed hæc significatio non est hujus loci. Vide Foef. d. l.

CNICELAEON, *κνιέλαιον*, i. e. *oleum Cnicinum*. De hoc legatur Diosc. l. 1. c. 44.

CNIDELAEON, *κνιδέλαιον*, i. e. *oleum e grano Gnidio* expressum. Diosc. d. l. c. 43.

CNIDIOS, *κνιδίος*. Vide *Gnidius*.

CNIDOSIS, *κνιδωσις*, significat *pungentem pruritum*, aut *uredinem*, qualis ab urtica excitatur, quæ Gr. *κνιδή* dicitur. Usus Hipp. aliquid, 2. prorrh. XXXVII. r. 3. XXXIX. 6. XLVII. 10.

CNIPOTES, *κνιπότης*, dicitur *prurigo*, *pruritus*, cum *siccitate*. Usurpavit Hippoc. de *ἔκκρισι καὶ ἰατρικῆ*, l. de loc. in hom. XXI. 8. Scilicet ab effluviis, aut vaporibus, aut alcalicis exaltatis.

CNIPOS, *κνίπος*, a *κνίζω*, quod per translationem etiam significat, *molestus sum*, scrupulum injicio, stomachum facio, dicitur de fastidioso, qui attingere in mensa nihil eorum solet, quo populus utitur, quin & in omni deliciarum affluentia, nisi quid novum atque inexpectatum, & ad ambitionem, non ad utilitatem comparatum apponitur, consuetudine electitia sectari, nihil invenit, quod ad palatum faciat: uno verbo: *Cupediis*. Linden. Ex. X. §. 82.

CNISMOS, *κνισμός*, idem quod *cnesmos*, *pruritus* significat. Gorr. p. 233.

CNISSA, *κνίσσα*. Vide *Nidor*.

CNYMA, *κνύμα*, vel *levem pruritum*, aut molestam puncturam significat, uti usurpavit Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 33. quamvis passim *κνύμα* legatur, de plumbeo pessulo in pudenda immisso æstum faciente, qui eximendus rursus, & aquæ frigidæ prius immergendus. Vel significat juxta Gal. in Exeg. voc. Hipp. vocem ad levem quandam strepitum, & sonum imitandum. Unde particip. *κνυζόμενος*, qui *leviter suspirat*.

Hinc *κνυζόμενος*, *querulus canum gannitus*, & *sonus* proprie dicitur. Foef. d. l.

CO, *Cos*, *Coos*, *κω*, *κός*, *κωός*, nomen insulæ, & urbis in mari Ægeo mediterraneo sitæ, Patria Hippocratis, qui propterea *Cous* passim dicitur. Zona eadem gaudet cum Insula *Gnido*, exquisitè temperata, juxta Gal. 3. aph. 14. Vinum *coum*, *κωός οίνος*, est quinta vini falsi species, juxta Plin. l. 14. c. 8. cujus ex Italico vino faciendi modum artificialem scribit a Catone demonstratum fuisse, super omnia in Sole quadriennio maturandum præcipiente, de quo & Constantinus Cæsar Agricul. l. 8. c. 23. Aliqui, inquit, multi partes tres, & aquæ marinæ partem unam ad tertias coquant. Alii Salis drachmas 12. defruti congiunt, musti congiunt unum, spicæ Celticæ drachm. 16. in vini albi metretas duas admiscunt. Gorr. p. 259.

COACTILE, *πίλο*, *vestem*, vel *indumentum* significat *ex coactis lanis compactum*. Hinc *Coactilarius*, *πλοπιός*, qui *pileos ex coactis lanis* conficit. Joh. Rhod. ad Scrib. L. p. 230. quamvis C. Hofm. rectius generaliore tribuit significationem, pro omnino fumens, qui facit *ἐμπύλα*, Lat. *Impilia*, *πίλοι* κτήματα, h. e. omnis generis res ex lana compacta paratas. Unde Germanicum nostrum *Filb* esse videtur, com. ad Gal. de U. P. n. 883.

COACTIO, *Coactus*, *cogi*. Vide *Anance*. *Coactor*, idem quod *coactilarius*, teste Rhod. & Hofmann. dd. II. Alias *coactio* quoque est nomen passionis in animalibus, ex qua varia ægritudinum genera nascuntur, ideo sic appellata, quod ab injuria, labore, & *coactione* contingat. Veget. in Mulomedicina, c. 37. 38. p. m. 32. 33.

COADJUVANS, *cooperans*, *συνδύοι*, *coadjutrix*, sumitur in bonam, & malam partem. Illuc pertinet, quando Medici ad præceptum Hipp. debent esse *συνδύοι*, *cooperarii* naturæ. Huc pertinet, quando dicitur de Causæ morificæ quadam specie, quæ sua virtute morbum efficere non potest, sed alteri auxiliatur: ut libido articulare morbum promovet, & sanguinis eruptionem remigatio. Gal. l. Introd. cap. 8.

COADUNATIO, Rul. & Johnf. dicitur elaboratio, qua ununtur disgregata, Gr. *ένωσις* dici potest. Appellatur nonnunquam speciei excellentioris nomine *coagulatio*. Unde extitit illud dogma, quod Chymicum artificium in solutione, & coagulatione consistat, quo tamen respicitur ad Lapidis Philosophici mysterium potius, (si Dii placet). Ita *coadunatio* est solutionis reductio in his, in quibus fieri potest. Ejus species sunt *duæ*, *Compositio*, & *Coagulatio*. Vide *Compressiva*.

COAGU-

COAGULATIO. Magna occurrit ambiguitas, & æquivocatio circa hoc vocabulum, ita ut fere Delio quis opus haberet natatore. Potissimum autem dupliciter accipitur, Late, & Strictè. Late æquipollet vocabulis *coadunatio*, *concretio*, *congelatio*, Gr. *σύνθεσις*, *πῆξις*. Gal. l. 1. de Temper. fin. Rul. & Johnf. describunt *coagulationem* per comprehensionem, quando totum simul comprehensum, remissumque ad uniformem substantiam *coagulatur*, aut coit. Et in hac significatione sæpissime etiam sumitur in scriptis Chymicis. Strictè vero dicitur, quando quibusdam segregatis reliquum concrevit. Vocatur *coagulatio* per segregationem. Hinc B. Rolf. dixit, *coagulationes* fiunt discussione humiditatis. Harumque duas species constituit, *Fixationem*, & *Præcipitationem*, de quibus suo loco, Chym. l. 2. c. 4. Jung. Vvill. de ferment. c. 12. *Coagulatio* est humoris in quacunq; re externa, vel interna privatio. Jac. le Mort. Chym. Medic. Phys. cap. 5. pag. 30. Junken. *coagulationem* duplicem constituit Chymicam; unam calidam, quæ est rei liquidæ ad solidam massam per humiditatis mediante calore privationem reductio; alteram frigidam, qua res in calido dissolutæ in frigido coagulantur. Chym. Med. Phys. P. 1. l. 1. c. 4. p. 72. Ad similitudinem artificialium operationum terminorum horum acceptio haud infrequens est in describenda sanguinis, & humorum aliorum præternaturali certa *concretionem*, apud recentiores Medicos, præsertim Th. Vvillis de febribus malign. Sylvium in Prax. Medic. lib. 1. c. 17. §. 5. c. 20. §. 5. c. 30. §. 104. & sæpius alibi, quemadmodum & hujus in Indice videre licet.

COAGULUM, *πηκτά*, *ξύμωτος*, aliis, Diosc. Gal. Ægin. scribitur *πηκόν*, sed mendose, recte notante Henr. Stephano in Thesauro, & substituente *πηκία* (quæ tamen scriptura mihi etiam mendo non carere videtur, ob nullam derivandi rationem) *απύγγωμι* concrelescere facio, vel *πίπω*. Aristot. lib. 3. de Hist. Anim. cap. 21. *πυσπία* proprie nihil aliud est, quam lactis, vel lacteiliquoris in ventriculo animalium, quæ adhuc sugunt, concretio, & condensatio, Schr. lib. 2. c. 36. Vid. C. Hofmann. l. 2. Var. Lect. c. 28. Horum varia in Medicina usitata esse constat ex Gal. v. g. hinnuli. lib. 2. de Antidot. cap. 19. pulli cervini, c. 15. leporis, l. 9. de C. M. S. L. cap. 1. Jung. Ægin. lib. 7. voc. Pytia, Scrib. Larg. num. 188. 197. & ad h. l. Rhod. in not. ubi simul facultas omnis *coaguli* exprimitur, quod sit acris naturæ, & tenuis, discutientisque, id quod & Galen. docuit l. 10. de S. F. Vid. & Diosc. l. 2. c. 86. Alias vulgarior usus *coaguli* consistit in præcipitando la-

te ad efformandos caseos, uti patet ex Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 17. & Th. Will. de ferment. cap. 11. Spagyrici quoque sibi finxerunt Ænigmatica, & Metaphysica (si Diis placet) *Coagula*: v. g. Mercurius dicitur *coagulum*, h. e. Mercurius noster, vel Philosophorum in cælo metaphysico: *Coagulum coagulans*, Sulphur Philosophorum, prima materia. Unde aurum nostrum. Fermentum fermenti, spiritum *coagulans*, Sulphur *coagulans* Mercurium. Rul. & Johnf. Quis non rideat contradictiones? Basil. Valent. *coagulationem* denegat Mercurio, & tribuit Sali, tr. repetitionis de Lap. Philos. Transeant hæ nugæ. Præternaturaliter etiam quandoque *coagulum* dicitur de portionibus quibusdam vitiosis, maligne corruptis, humores, præsertim sanguinem, ad *coagulationem* cogentibus, uti apud Vvill. & alios videre licet.

COALESCENTIA, *σύνθεσις*, *ξύμωσις*, *ξύμωσις*, significat unionem, & compaginem duorum corporum antea disparatorum, ex argum. Hipp. 6. aph. 19. 24. 7. aph. 28. Strictè vero sæpius de ossium *coalitu*, & unionem sumitur ab eodem, 2. de artic. t. 34. & l. 4. t. 63.

COALTERNE febres vocantur, quando duæ febres concurrunt in ægro, ita ut brevia sine integro paroxysmi unius invadat alter paroxysmus alterius speciei. Laur. Bell. in Opusc. Med. tit. de febr. p. m. 253.

COARCTATIO, vocatur submersio pulsus, & parvitas in principio paroxysmi febrilis. Avic. l. 4. fen. l. t. 2. c. 2.

* COARTICULATIO, *συνάρθρωσις*. Vide *Abarticulatio*.

COBALTUM, est *cadmia nativa*, recrementum metallicum, vel minerale terreum, colore fere nigrum, argenti, vel æris particeps, Mufcarum venenum. Schr. l. 3. c. 18. Jung. Fr. Hof. in clav. ad hoc l. ubi duplex esse dicit, aliud metalli expertis, & lapidis speciem; aliud Metallum ferax.

COBITES, *καβίτες*, *κῶβες*, *ἐξύρυγγες*, vel *δικάλιγγες*, dici posset. Nomen pisciculi in aquis fontanis, & rivis degentis, diversæ sortis: Cujus usus in cibis solet esse, vel vulgaris, vel in majori æstimatione, uti est *Cobitas*, *Barbatula*, *Fundulus*. Vid. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 30. 31.

COCCALOS, *κόκκλος*, *nucem pineam* significat. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 60. Pertinet ad Botanicam.

COCCON, *κόκκων*, *granum mali punici* significat, nec etiam hujus est loci. Usus Hippocr. l. 1. de morb. mul. LXIII. 36. teste Foef. pag. 346. quamvis Lind. *κοκκῶνα* posuerit.

Coccus, κόκκος, *Granum* quodvis, aut *Baccam* denotat. Strictè vero ab Hipp. sumptum pro *cocco cnicido*, sive baccis laureolæ; quarum descriptio etiam huc non spectat. Vid. Hipp. d. l. 1. de morb. mul. LXIII. 19. CXX. 25. CXXIII. 9. 26. &c. Quid *coccus Polonica* sit, Vid. Eph. Nat. Cur. A. III. Q. 104. De *Grano zinziborio*, κόκκος βαρυνή, consulas etiam Herbariæ rei scriptores.

COCCYX, κόκκυξ. Vide *cauda*, *Cuculus*.

COCHAB, nomen sideris celestis, quod operationem suam habere existimat in Cete, & Balænas, quando semina emittunt, Paracels. tr. 1. de pestil.

COCHLAX, κόχλαξ, *Silex*. Vid. infra *Silex*.

COCHIA, κόχια, epitheton *Pilularum* officinalium usitatissimarum. Descriptio est Phasis l. 9. de Almanfor. Videntur ita dictæ a forma, quæ granum, vel baccam, κόκκον, repræsentat. An non & a κόχξ derivari possent, quod humorem copiose defluentem significat?

COCHINELLA, vel *cochinilla*, est nomen insecti, vel vermiculi in baccis granorum Chermes geniti, tincturam elegantem Scarlatinam præbentis. Ejus quoque usus hodieque insignis est in Medicina. Jung. observationes de cochinilla, in Act. Philos. Oldenburgii Anno 1618. Mens. Octobr.

COCHLEA, κόχλη, κοχλία, *Limax*, est nomen animalculi cujusdam testacei exanguis, terrestris, aquatici, & marini, cujus descriptionem, & species, ut & usum in cibus, inque medicina prolixè reperies apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 29. & seqq. qui & æquivocationem expedit. Rondelet. de Testac. l. 2. c. 26. Quoad usum, jungatur Schroder. lib. 3. cl. r. n. 18. Bruyerin. lib. 13. de R. C. cap. 51. Olim Africanam in usu potissimum fuisse, non solum constat e Galen. aliquot in locis, sed & Scrib. Larg. num. 122. Cochleæ carnem, & mucum commendavit ad ani procidentiam, Hipp. lib. de fistul. IV. 3. De sagineandis cochleis, ut fiant salubriores, vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 200. seqq. Tropice dicitur de cavitate quadam in *Aure*. Vide *Auris*. Barthol. Anat. Libell. 4. c. 6. *Cochleæ* quoque vocantur in machinis, quibus *Trochleæ* moventur. Oribaf. de machin. cap. 4. & 5.

COCHLEARE, *Cochlear*, *cochlearium*, Parac. κοχλιέριον, quale sit instrumentum ad capiendos cibos liquidiores usitatissimum, & pueris liquet. Sumitur & pro mensura medica, estque vel majus, vel minus. Gal. de puer. epilept. sub fin. l. 7. M. M. c. 11. Significat & instrumentum ad elevandam uvulam relaxatam, l. 6. de C. M. S. L. c. 3. cujus figuram vide apud

Aquap. & Scultetum Arm. Chirurg. Part. I. Tab. IX. fig. 7. *Cochlearis*, quo calculi eximuntur, Tab. XVII. fig. 5. & *cochlearis* anserini, Tab. XVI. fig. 7. quæ in textu Spathula rostro anserino prædita dicitur. Tropice hoc etiam nomine exornavit, ab aliquali formæ similitudine, Officulum auditus quartum D. Lindenus, quod alias Orbiculare dicitur, notante Barthol. libell. IV. Anat. cap. 7. p. m. 714.

COCHLIA, κοχλή. Vide *cochlea*.

COCHONE, κοχόν, *commissuram coxæ ad sedem* denotat, teste Foef. p. 351. seqq. Usus Hip. lib. 1. de morb. mul. LXIX. 13. & l. 2. h. t. XXII. 7.

COCOMICUS, a, um, terminus Paracelsi. satus obscurus; videtur autem innuere aliquod flamen, vel sperma heterogeneous communitatum corpori, vel de celo, vel e terra, cujus ratio dari non potest. Ita Podagræ generatio dicitur *cocomica*, Tr. de podagr. l. 2.

† **COCTIO**, Veteribus Empedocli, & Hipp. putrefactio. Mercurial. l. 1. Var. Lect. c. 1.

* **COCTIO**, πέψις, πέψισις, πεπασμός, *coctio*. In hujus vocabuli expositione plane nihil accurati præstitit Castellus. Ejus vocis varia acceptio debet applicari subjecto, de quo dicitur, diverso secundum suam indolem, & conditionem. In genere quidem omnis *coctio* nihil aliud esse videtur, quam Status maturationis, vel maturitatis, aut perfectionis in suo genere: sed quatuor potissimum ejus sunt species, secundum quadruplicia subjecta. Ita alia est *coctio Alimentorum*, alia *Humorum*, alia *Excrementorum*, alia denique *Morborum*, vel potius *causarum morbificarum*. *Alimentorum coctio* est vel Artificialis, vel Naturalis: Illa fit per calorem externum, ignem dissolventem compagem rerum coquendarum, emollientem, alterantem, & ad assumendum præparantem: Cujus iterum variaz sunt differentiaz ad Coquinariam pertinentes: *Elixatio*, *Assatio*, *Tostio*, &c. de quibus omnibus sigillatim suis in locis, & literis initialibus. Hæc fit in ventriculo, diciturque *chylificatio*, de qua supra suo loco; alias *coctio prima* vocatur. *Humorum coctio* omnis fit beneficio caloris vitalis, vel Biolychnii: & sub se comprehendit *Sanguificationem*, quæ *coctio secunda* appellatur, *Lactis*, *Seminis*, *Succorum Nutritii*, & *Nervosi laborationem*, *Nutritionem*, quæ *coctio tertia* dici solet: de quibus omnibus suo loco: *Excrementorum coctio* consistit in perfecta segregatione portionum inutilium ab utilibus, & in utilium collectione ad loca convenientia, & cuilibet excremento a natura destinata. Huc pertinent *Urinæ coctio*, Galen. 1. de cris. cap. 27. *Alvi fecum*, *Sudoris*, &c. *coctio*. *Tandem*

dem Morborum, five caufarum fuarum *coctio*, quæ fecundum nonnullos Gr. *πεπρωμός*, aut *πεπρωσις* ftrictè dicitur. Dieter. n. 668. est, quando materia vitiofa peccans morbifica difponitur beneficio flammæ vitalis vel ad expulſionem e corpore, vel ad remotionem in alia loca convenientiora, & ignobiliora, vel ita ſuperatur, & ſubigitur, ut ad priſtinam bonitatem humorum utilium reducat. Proſp. Mart. com. in Hipp. p. 347. Modus fere omnibus *coctionibus* communis eſt, & dicitur *Fermentatio*, de qua inferius ſuo loco. Habet & quælibet *coctio* ſua certa organa, vel inſtrumenta, quibus perfectitur. Tandem ut ſingulæ *coctiones* rectè cognoscantur, & an perfectæ, vel imperfectæ, validæ, vel debiles ſint, dignoſcantur, ſunt diverſa *coctionum ſigna*: Imprimis vero *ſigna coctionis* materiæ morbificæ de convaleſcentia hominis, vel ſalute futura, ſive per criſin, ſive per lentam ſolutionem teſtantur, Gal. l. 1. de criſ. c. 7. Hæc de vocab. *coctionis* hoc loco ſufficiant.

COCUS. Vide *Coquus*.

CODESELLA, nomen Italic. ſignificans *carbunculum peſtilentem*, vel Anthracem, Foreſt. l. 6. Obſ. 21. Schol.

CODEX, βιβλος, ἀπίγραφον, idem quod Liber. Metaphorice etiam mundus *codex* dicitur *Naturæ*, cujus tot folia, quot regiones. Parac. deſenſ. 4.

CODIA, κωδία, κωδία, κώδις, ſignificat *caprus*, præfertim Papaveris. dicitur & *Scaphium*, κωδιον, Linden. S. M. Ex. V. §. 185.

CODON, κώδων. Vide *Campana*.

CODOSCELLE vocantur *Bubones*, ſive Tumores inguinum, ſcribente Fallop. tr. de Morb. Gall. c. 10. Tom. I. p. 738.

COECILLIA, *cæcula*, alii *Cæcilia*, τυφλίνα, ἢ τυφλίνα, τυφλόψ, nomen ſerpentis, cujus morſus, & venenum eadem cum *Amphisbæna*, aut *Vipera* inferit Symptomata, teſte Foreſto l. 2. obſ. 12. Schol. Huius deſcriptionem prolixiorẽ, & uſum in Medicina vide apud Aldr. l. 1. de ſerp. & drac. c. 11.

COECITAS, alii *cæcitas*, τυφλότις, τύφλωσις, eſt abolitio viſus in oculis, a quacunq; tandem cauſa oriatur. Senn. l. 1. M. Pr. p. 3. ſ. 2. c. 44. Ita *cæcitates* ſequi plerunque læſionem pupillæ, cum proſuſione aquei humoris, vult Gal. lib. 1. de ſympt. cauſſ. c. 2. quamvis rariffime etiam viſus aliquando redeat, denuo collecto illo humore. *Cæcitas*, quia privatio eſt, opponitur rebus, quæ exiſtunt, ſive entibus poſitivis, ab eodem l. de V. S. adv. Eraſiſtrum, c. 9. *Cæcitatẽ* magice induci poſſe, monſtrat Parac. tr. 4. de peſtil. c. 2.

* **COECUS**, τυφλός, dicitur, qui viſu caret.

Per metaphoram vero quibusdam partibus corporis attribuitur, v. g. *Inteſtinum* inter craſſa primum dicitur *cæcum*, τυφλόν έντερον. Ubi enim tenue inteſtinum deſinit, illinc *cæcum* una cum *colo* incipit. Ita vero vocatur, quia in uno extremo impervium inſtar utriculi ileo, & colo adhæret. Ejus pleniorẽ hiftoriam, & uſum legito apud Barthol. l. 1. Anat. c. 10. Ita & foramen illud anguſtius, quod ex duobus foraminibus, quibus quinta nervorum conjugatio a cerebro excipitur, prope aures eſt collocatum, cui ſubditur Labyrinthus quidam, quem natura effecit, muſculis temporalibus conſulens, nervum eis durum ſimul, & labiis immittens, dicitur *cæcum*, τυφλόν έθμα, Galen. lib. 9. de U. P. cap. 13. non quod ſevera impervium ſit, ſed quod anfractuofum, & veteres ſeta, vel funiculo injecto exitum non reperirent, cum non ſit recta perforatum. Gorr. p. 471. Et in Chymicis Alembicus *cæcus* vocatur, qui caret foramine, aut roſtro. Rolſink. aliiq;.

CÆLESTINUS, epitheton Paracelſicum coloris, cæruleum exprimens coloris cæli ſimilem, vulgo *Timmelblau*. Talis circulus in urina ſeiminariũ ſignificare dicitur putrefactionem leproſam in matrice: Ita & bulla *cæleſtini* coloris in medio urinæ facta Lepre præſentis, & aliquando etiam Alopecieæ ſignum eſt, juxta Parac. l. 2. de urin. judic. c. 3.

CÆLESTIS, ερηνιος, dicitur de omni, quod vel a *cælo* dependet, vel cum eodem aliquod commercium habet. Ita Stellæ dicuntur ſubſtantie, vel corpora *cæleſtia*, έ κατ' ερηνιον, Gal. l. 2. de dieb. crit. c. 2. Ita nonnulli ſtatuant *colorem Cæleſtem*, qui ſiderum motu, & lumine omnia corpora concavo lunæ orbi ſubjecta penetrat, vivificat, & fœcunda facit. Hic *cæleſtia* cum terrenis ineffabili ſympathia, & cognatione connectit, admirationeque dignos effectus producit, verbis Langii l. 1. ep. 17. Ita & Helmont. dixit, *naturam cæleſtem*, & enormiticam rebus ipſis ineſſe, quæ tamen ad rhythmum ſuperioris lationis ſeſe concitet, ac moderetur, quandiu non refractaria haberi velit, l. de magnet. vuln. cur. num. 60. Jungantur, quæ mox ad vocab. *cælum* proponuntur. Quidam etiam Morbos *cæleſtes* fingere non veriti ſunt. Libav. in deſenſ. Syntagm. contra Scheun. II 24.

* **CÆLIA**, κοιλία. Vide *cavitas*, *Venter*.

CÆLIACA, κοιλιακή, i. e. *ventralis diſpoſitio*. Communis morbus eſt ventriculo, & inteſtinis, in quo materiæ non mordaces egeruntur ob inteſtinorum imbecillitatem, quæ retinere contenta ne exiguo quidem tempore poſſunt, ſed ea illico excernunt, perinde ac ſi grave onus

aliquod deponerent, haud secus quam in stranguria, in qua ob acrimoniam, & vellicationem vesica jugiter, quicquid ad eam pervenerit, excernit, quod molem ipsius vel exiguum sustinere nequeat. Gal. l. 9. de L. A. cap. 2. Unde *κοιλιακοί* dicuntur, quibus excrementa lævia humentia, & semicocta alvo continenter fluida redduntur aliquanto, postquam assumpta fuerint, tempore. Causa hujus mali est assidua cibi corruptio, & cibus cacochymus; ad hæc frigiditas, aut vehemens ardor, aut plagæ ventri inflictæ. Ex longis quoque morbis facile hic morbus contrahitur. Hucusque Castellus. Dicitur & *Lienteria*, quamvis nonnulli differentiam quandam inter *coeliacam passionem*, & *Lienteriam* quærant, quam tamen subtilitatem minime necessariam esse arbitror. Paucis: Est species alvi fluxus p.n. in quo cruda, & chylosa, aut etiam plane non chylosificata rejiciuntur, proveniens cum a fermenti in ventriculo aciditate volatili, tum succi pancreatici excedente aviditate, ad expulsionem tunicas incitante. Duas *coeliaci affectus* constituit species Fr. Sylvius lib. 1. P. M. cap. 13. §. 3. & 4. *Passio ventriculosa* vocatur, ægri & *Ventriculosi*, qui subito universa dejiciunt, apud Rhod. & Scrib. pag. 159. Aliquando & *coeliaci* in libris antiquis inveniri, testatur Keuch. ad Q. Seren. p. 189. Alias & in Anatomicis *Arteria coeliaca* vocatur, quæ multos ramos emittit ad ventriculum, inque duos ramos dividitur. Barthol. libell. An. c. 5. p. 655.

* **CÆLOMA**, *κοίλωμα*, dicitur ulcus in cornea oculi tunica latius Bothrio, rotundum, & minus profundum. P. Ægin. l. 3. c. 22. Galen. l. Intro. c. 55.

CÆLOS, *καλον*, *κοίλον*, *κοίλον*, *cavum* significat. Vide *cavus*.

CÆLUM, *ἄρην*, *κοίλον*. Multi etiam scribunt *cælum*. Est vocabulum valde homonymum, sive æquivocum. *Vel* enim 1. significat sedem, aut locum Beatorum in vita æterna, quæ significatio non est hujus loci, licet & omni vero Christiano Medico hoc incumbat, ut per veram salvificam fidem eo perveniat post mortem. *Vel* 2. significat locum siderum, vel stellarum fixarum, & planetarum. Horum scientiam Medico valde necessariam esse, nonnulli arbitrantur, Hipp. & Gal. autoritates producentes, uti ex recentioribus Rolink. in Ord. ac Meth. sua passim inculcat. Imprimis vero Paracellus variis in locis *cæli* operationem Medico scitu necessariam esse docuit, præsertim in Paragran. alter. Tr. 2. de Astronomia, quem postmodo ejusdem sectatores secuti sunt. Enimvero cum hæc scientia *cæli*, & ejus virtutis in inferiora nondum adeo expeditis, &

infallibilibus nitatur principiis, neque sit in Medici potestate, illam operationem vel mutare, vel promovere, vel impedire, non videro tantam necessitatem, qua Medicus teneatur ad illam notitiam comparandam. *Vel* 3. significat more vulgi *Aerem*, qui supra nos est, usque ad nubium regionem, uti quidem colligere est ex Hipp. 1. Ep. f. 3. t. 1. ubi manifeste & *ἄρην*, cœlestia scilicet corpora, in Græco habetur. Alias licet sæpius apud Gal. edit. Lat. occurrat vocab. *cæli* status, in Græco tamen tantum vocabulum *καὶ ἄρην* reperitur, absque additione vel *cæli*, vel aeris. *Vel* 4. significat tropice aliquas concavas partes corporis. Ita specialiter *κοίλον*, *cælum* vocatur superioris palpebræ superficies, sicut *Hypocælum*, *ὕποκαλον*, pars inferior, quæ ei respondet, ex Ruffo, Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 10. §. 85. Sunt & qui *κοίλα* oculorum interpretantur cavitates, quæ sub oculis, & utraque nasi parte cernuntur, quæ tamen *καὶ ὀφθαλμοί* dicuntur, quæ partes in pravo corporis habitu, crapula, cachexia, hydropse plerumque intumescunt. Foef. in Oecon. p. 443. Sic etiam dicitur *cælum*, *ἄρην*, vel *ἄρην σκότος*, palatum, ἢ *ὠσφάρα*, apud Arist. l. 2. de part. anim. c. 17. in princ. Et Plinio *cælum* capitis Calvaria dicitur, dum cerebrum viscerum excelsum dixit, proximumque cælo capitis, l. 11. H. N. c. 37. *Vel* 5. varias Chymicas habet significaciones. Ita apud Paracell. d. l. *cælum microcosmi*, vel hominis effinxit a prima nativeitate cuilibet individuo peculiare. Ita & Helmont. nos *cælum* intus gerere dixit, quod sese ad universalissimum Blas astrorum componit, tr. Astra necessit. non inclin. n. 17. *Cælum* quoque significat Chymicis quintam essentiam, formas rerum essentielles. Libav. Alckym. Ph. cap. 18. *Cælum Spagyricum* est suprema pars vasis Philosophici, Ruland. & Johnf. Denique 6. & quidem valde abusive, & mystice, imo phantastice, h. e. fictæ, *cælum Philosophorum* significat *Lapidem Philosophorum*, medicinam Catholicam. Ruland. Videantur & Basilius Valentini scripta de rebus nat. & supernat. de lapid. Philos. & alii hujusmodi scriptores. De *cælo magico factitio*, ceu præstigiolo, item de *cælo infero Hartmanni* præstat flere Christianum, judicio Libav. in Exam. Philos. nov. qui etiam rectissime contra Crollium *cælo* virtutem illam tribuendi hominibus omnem scientiam, & artem, ceu nugacem, vel impiam, rejicit.

CÆMENTUM. Vide *cementatio*.

CÆNA, *δειπνον*, cibationem vespertinam significat. Quod vero tempus veteribus ordinarium fuerit, non facile definiveris. Plerumque tamen Sole occidente cenasse, licet viri graves

occupationum causam sæpe distulerint usque ad accensa lumina, testatur Linden. Exerc. XVI. §. 223. *Cenam* largiorem fuisse olim, quia parcius pransi sunt, constat etiam ex Gal. l. 7. Meth. Med. c. 6. Et revera nostræ sanitati plus conducere, si hodieque consuetudo illa fervaretur. Jung. C. Hofmann. Instit. l. 5. c. 28. & Dogm. nostr. Part. V. c. 2. Dogm. 8. Lang. l. 1. ep. 55. quamvis hujus ratio, quod Luna ad cibarium concoctiones multum conferat, non sit magni roboris, cum tempore novilunii bene concoquantur, & chyloscentur alimenta. Prandium largius *cæna* inter causas morborum retulit Rolf. Ord. ac Meth. com. l. 2. f. 3. c. 28. quamvis Lucianus Belus de Rocha contracta, (vel secundum alios Ant. Maria Bettus) in pecul. tractatu de cæna, & prandii portione, prandium largius defenderit contra Oddum. *Cæna secundaria*, Gr. dicitur *επιδειπνον*, quasi *Postcænum*, apud nos in conviviis nuptialibus frequens.

COENOLOGIA, *κοινολογία*, *Consultatio*, Collegiandi ratio, est Medicorum concilium, collocutio, ac communis consideratio, quæ fit pluribus Medicis convocatis ad cognitionem de morbo inquirendam, & in curatione mutuam operam præstandam. Hipp. in Præcept. VII. 4.

COENONIA, *κοινωνία*, *communicatio*. Vide infra.

COENOS, *κοινός*, *communis*. Dicitur & de partibus corporis, quæ pluribus destinatae sunt usibus, quales sunt Intestina, &c. Hofm. in Gal. de U. P. n. 248. 259. *Communia organa*, Arteria, Venæ, Nervi, Gal. l. 16. de U. P. c. 1. & de morbis *communibus* multis populis, qui & *πάγκοινοι*, *πάνδημοι* vocari solent. Quibus opponuntur *privati*, *σπερμαδες*, ἢ *σπερματικοί*, Hof. Inst. l. 3. c. 6. §. 5. Ita leguntur *communes mentis conceptus*, *κοινὴ ἔννοια*, Gal. l. de plenit. c. 8. *Communis sermo*, i. e. universalis, *κοινὸς λόγος*, c. 1. de R. V. I. A. t. 13.

COENOTES, *κοινότης*, dicitur de Hypothesebus Methodicæ sectæ, quæ *Communitates* dicuntur, quia sunt saltem universales quadam notiones, ex quibus indicationem remediorum omnem peti posse censuerunt ejus sectæ asseclæ. Tres autem in universum statuerunt, Adstrictionem, Fluxionem, & Mixtum ex utroque. Vide *Methodicus*. Gal. l. 9. contra Julian. c. 5. & de opt. sect. ad Thrasyb. c. 32.

COENUM, *βόρβορος*, *lutum*, *finis*. Vide *Barborodes*.

* COERULEUS, *κυανός*, vel *κύανος*, nomen coloris intermedii inter nigrum, & rubrum, qualis est Cæli fereni, Sapphiri, &c. In specie lapis Lazuli vocatur *ægruleus*, Rul. &

Johnf. *Ægrulea tunica* in oculo, *χιτων κυανός* vocatur, alias *Uvea* dicta, Rhagoides. Gal. l. 10. de U. P. c. 3. & 4. Isteritiam quoque, & urinam *Ægruleam* dixit Paracels. l. 1. de icter.

COETE, *κοίτη*. Vid. *Cubile*.

COETONETES, *κοιτονητής*, *cubicularius*. Vide *Cubile*.

COGITATIO, *φροντις*, *λογισια*. Vide *Phrontis*. Ossa *cogitationis* quæ sint, vide *Arcualis*.

COGNATIO, *συγγένεια*, dicitur de similitudine, & *communione* mutata rerum, inter quas *ἀδελφότης*, fraternitas potissima habetur, ap. Gal. 2. de fract. t. 34. Vide *Adelphixia*.

† COGNIDIUM, Vinum ex Chio, & Gnidio mistum, Mercur. Tom. 4. concil. 9.

COGNITIO, *γνώσις*, quid significet, notum est. Duplex datur quoque in Medicina; una externa, & perfunctoria, quæ facilius; & altera interna, & accurata, quæ difficilius. Gal. de dign. & cur. anim. morb. c. 6. Quæ vero in *cogitationem* veniunt, aut sensu, aut ratione deprehenduntur, lib. an. sang. in arter. c. 5. quamvis in textu Græco non occurrat. Quo plenior vero, & certior est nostra de rebus *cognitio*, tanto majore ipsi cum fiducia, atque securitate utimur. Linden. Exerc. XI. §. 6. *Cognitio mortalium* in specie Paracelsi est pars Nigromantiæ, L. 1. Philos. sagacis. De *cognitione Adeptæ* Philosophorum, hoc est Spagyricorum, vide apud Ger. Dornæum Specul. Philos. c. 3.

COGNOMEN, *ἐπωνυμία*, est nihil aliud, quam epitheton, sive *adjectivum* aliquod substantivo additum, v. g. homo simus, aliquis, cæsius. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 8.

COHIBITIO, *cohibeo*, *επιχρη*, *ἐπιχρησις*. Vide *Epischesis*.

COHITUS, *coire*, *cobuendi*, &c. passim legitur pro *coitu*, *coire*, &c. apud Albertin. Botton. de morb. mul. præsertim lib. 2. capp. prioribus.

COHOBATIO, est liquoris corporis sapius affusi frequens abstractio, seu destillatio, & reiterata affusio, vel exaltationis virium gratia, vel etiam majoris fixationis causa. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Ger. Dorn. de transf. metall. c. 1. D. D. Bohnius Diss. Ch. Phys. XI. §. 27. Parac. tamen etiam de morborum duratione usus *Cobob* vocat, quando morbus remediis non facile cedit; unde & medicamenta secundum *cobob* danda, h. e. repetitis vicibus offerenda, l. 2. de Tart. Tr. 2. c. 5. & alibi.

COHOL, pro *Alcohol*, in specie dicitur de Collyriis siccis, sub forma pulveris tenuissimi præparatis. Avic. l. 5. summ. 2. tr. 2.

COHOS est, quicquid cutis in toto corpore concludit, veluti in circulo, allusione ad *Cohors* fa-

facta, quo jam in ordinem Divinitus redacto, & non ut prius, informi, cuncta creata comprehenduntur, ad minoris ordinati *cabos*, vel *cabos* utilitatem, ex Parac. l. de ulcerib. c. 9. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

* COINCIDENTIA, *παρέμπτωσης*, q. d. *Intercidentia*, est, cum aliunde in aliud vas humor fluit. Gal. l. 7. de Admin. Anat. c. 16. & l. de plenit. c. 6. Specialiter in oculo *coincidentia* est, ubi in meatum, porumve opticum, qui a basi cerebri veniens oculo videndi facultatem tribuit, humor, adaptato, vel rupto vase, incidit, obturaturque eum, unde cum dolore visus offenditur, l. Introd. cap. 15. Pulsus quoque quidam dicitur *παρεμπτωτικός*, *coincidentens*, quando non expectato intervallo supervacuus aliquis sentitur. Opponitur deficienti, τῷ ἀελαίπονη, Gorr. p. 362.

* COINDICANTIA, *συνσυνδεδειγμένα*, vocantur, quæ cum propriis cujusque morbi indicationibus in curatione conspirant, v. g. vires vitales, sive naturæ robur, ætas, regio, anni tempus, consuetudo, & id genus alia, quæ a propriis indicantibus indigitata præsidia veluti confirmant, & approbant. Gal. 13. M. M. 16. quamvis etiam ad methodum conservatricem applicari possent, si liberet; nam & in his illa attributa omnia attendi debent, & solent. Vid. Dogm. nostr. P. IV. c. 2. dogm. 4. p. 470. Comprehensio illa *coindicantium*, & *coindicatorum* dicitur *coindicatio*, *συνένδειξις*.

COITUS, *καρμὴν*, Hipp. *συνσυσμῶδες*, *συνδυασμῶδες*, *συνσυσία*, *concupitum* maris, & fœminæ Venereum significat, partiumque genitalium communicationem, quam actionem prolixius describere non est operæ pretium, cum Rolf. & alii nihil intermiserint amplificationis in descriptione hujus, in Ord. ac Meth. Generationi dicat. part. Videantur, si placet, & alii Anatomici. Vide infra *Lagneia*. *Coitio*, & *coire* etiam sumitur pro *coalitione*, aut *coalescere*. Gal. 3. Meth. Med. c. 4. Item de unione medicamentorum in unam massam, v. g. in coctione Emplastrorum, Scrib. Larg. n. 212. 213. & alibi sæpius.

* COLA, *κόλλα*, dicuntur *Artus*. Vide supra suo loco.

COLAMENTUM, *ἀπὸ κολαίου*, *κὼλῆμα*, in Offic. *colatura* est liquefactæ rei a facie suæ turbulentis separatio. Joh. Augustin. Pantheus in Voarchadumia portione 2. Vide Th. Chymic. Vol. II. in fin. p. 532.

COLATIO, *κὼλῆσις*, *κὼλῆσις*, ab ἴθω, *colo*, est ipsa actio, qua liquida per colla varia transmittuntur ad separandas fæces. Est ergo similis *cribrationi*, quæ ficcorum est; illa vero humidorum. Differentiæ *colationis* sunt varix:

Quædam calidissima, quædam tepida, quædam frigida colantur; quædam uno, alia duobus, alia tribus colis egent. Quædam per subfidentiam colantur. Weket. Antid. gen. l. 3. c. 38. Joh. Aug. Pancheus d. l. tres modos *colationis* tradidit, per Manicam Hippocr. per cinerium, per Balneum Arenæ. Jung. D. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. XV. §. 2. seqq.

* COLATORIUS, Græce dici possit *κὼλῆτικὸς*, quamvis non reperitur usitatum, dicitur de quibusdam membris corporis, quorum usus est sanguinem ab excrementis purgare. V. g. Hepar est organum *colatorium* pro bile sequestranda, Renes pro sero, &c. Os quoque nasi dicitur *colatorium*. Os *colatorii* quoque dici *cuneiforme*, scribit Barthol. libell. 4. Anat. c. 8. p. 718. Vide *Ethmoides*.

COLAZO, *κολάζω*, proprie significat *punio*, *castigo*. At per metaphoram ab Hipp. & Gal. sumitur pro *refrenare*, *temperare* violentiam alicuius rei, v. g. acetum melli mixtum in oxymelite dicitur biliosam mellis naturam castigare, vel temperare, refringere. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 30. Gal. in com. Ita diata *νεκρολυτική* legitur, h. e. *temperata*, ap. Lucian.

COLCITAN, subjectum Pythonissarum, pro excitandis tempestatibus. Paracels. de Podagra.

† COLCODEA, id est efficiens, sive dator formarum.

COLCOTHAR, proprie apud Paracels. dicitur *Vitriolum fixum*, de nat. rer. l. 7. de refuscit. rer. natur. quando videlicet phlegma a Vitriolo destillando abstrahitur, atque hoc toties, donec *colcothar* phlegma, sive aquam omnem imbiberit, neque ulla amplius aqua destillaverit, licet igne urgeatur. Dicitur *serpens*, seu *lacerta viridis*, quæ propriam caudam devoravit. Communius tamen intelligitur *caput mortuum Vitrioli*, simplici modo citra cobationem rubificatum, vel atramentum rubrum, seu citrinum. Ironice vocatur *Henricus rubeus*, in derisionem aliquorum eminentiorum Chirurgorum, & circulatorum, qui hoc solo medicamento conabantur omnia ulcera, & vulnera curare, & huic unico remedio, tanquam sacre anchoræ, innitebantur, (quemadmodum & hodieque Balneatores, & Chirurgastri facere solent) perdetentes potius ægros, quam servantes. Ruland. in Lex. Quamvis Helmont. nimum laudibus evehat in ulceribus, Tr. Scabies, & Ulcer. Scholar. num. 35. E *colcothare* verum fieri *Sulphur Vitrioli*, negat idem, tr. Duumvirat. num. 9. *Colcothar* vi medica ditissimum vocat, de Lithias. c. 8. n. 21. Frequentem ejus usum vide apud Parac. in libris Paragraph. & alibi.

COLEOS, καλῆς, exponitur a Gal. in E. reg. voc. Hipp. membrum in vulnere, quod recte extrahi potest. Verum Fœf. in Oec. p. 367. existimat, mendosam esse hanc expositionem; sibi que videtur καλῆς idem esse, quod καλῆ καλῆ, aut καλῆ, aut καλλῆ, quod significat, vel *pernam*, aut *petasontem*, vel saltem *petiolos*, aut *extremos pedes*, ut apud Hippocr. 7. Epidem. XXXIII. 13.

COLERITIMUM, *coloritium*, Johnf. est liquor compositus ex corrosivis metallorum inimicissimis materialibus, quo probatur Aurum ad Lydium lapidem affricatu, & cui nullum metallum, præter Aurum solum, resistere potest, unde cognoscitur e vestigio, si quod aliud aurum permixtum sit, hoc omne mox evanescit, mutato colore ea parte, qua *coloritium* illitum fuerit, cætera non madefacta colorem affricati auri servant. Putum vero, ac purum nihilo prorsus immutatur eo liquore. Rul. in Lex.

* COLES, *colis*, καυλός, *penem*, sive *membrum virile*, mentulam, virgulam significat. Vide *Cavlos*. Est particula corporis insignis ad extremum collum vesicæ sita, qua mares fæminas exuperant. Gal. 1. 6. de U. P. c. 8. Hujus descriptionem accuratam vide in Anatomicorum scriptis, præsertim apud Bartholin. Anat. 1. 1. c. 24.

* COLICA, καλική ἀγδρασις, est morbus plenioris (i. e. crassioris) intestini diurnus, in quo cruciatus intolerabiles, difficultates spirandi, sudores, perfrictionesque suboriuntur. Gal. in defn. Suntque *colicus*, & *Volvulus* intestinum etiam inflammationes, quorum alter renuoris intestini affectus est, alter plenioris. Quare dejectiones includuntur, & flatus intestinis involuti, eo quod exitum non habeant, dolores vehementes, & tormenta excitant, l. Introd. c. 13. & l. 2. de L. A. c. 5. Inde *colica medicamenta* sunt, quæ ad sedandum coli dolorem sunt comparata, quæ quidem etsi anodyna sunt, a communi tamen anodynorum forma differunt, quod quæ proprie *colica* appellantur, aromatis odoratis, ac urinam cientibus seminibus permiscuntur. Et quanquam *colica* vocantur, non tamen ad *colicos* tantum, sed ad omnem dolorem in quacunque corporis parte factum sedandum admoventur; quo factum est, (inquit Gal. init. l. 6. de L. A.) ut Antidotus omnes dolorem sedantes Veteres *colicos* nuncupaverint, l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Vide *Narcotica*. Quamvis vero καλική variis de causis oriri possit, sic tamen potissimum dicitur, quæ a frigido, crassoque, aut viscoso humore, aut flatuoso spiritu excitatur. Eum consequuntur nausea, & vomitus pituitosi, atque corrupti humoris multo graviores, & magis assidui,

quam per nephriticos affectus. Ad hæc excrementorum retentio, ut ne flatum quidem, neque etiam ructum possint emittere, adest. Sæpe etiam veluti circuite videtur dolor, aut plurima loca occupare, & modo in hac, modo in illa parte vehementior fieri, cum nephritici dolores eodem in loco stabiles jugiter infestent. Difficile tamen est discrimen, adeo, ut non modo plebei, sed Medici quidam non semper discernant, omnesque eos dolores, sive Renes, sive Ureteres, sive Mesenterium, sive tenuia etiam intestina occupent, καυλωδῶς indifferenter appellant. Hęc *Castellus*. Quæ cum nec accurate, nec accommode satis in omnibus se se habeant, libet ex recentiorum principis quædam annectere. *Colica Passio* accipitur quandoque late pro omni Intestinorum dolore, quandoque stricte pro dolore intestini *colis*; quamvis Th. Willis utrumque neget, & potius partes quasvis abdominis, & viscera omnia totius ventris subjectum hujus morbi statuat, Part. II. de An. Brut. c. 15. id quod in medio relinquimus. Alias in d. l. affectum hunc quoad Ætiologiam, & Therapiam egregie expedit. Jung. Lind. Ex. IV. VII. & VIII. ex quo constabit, apud Hippocratem non fuisse observatam differentiam inter *Colicam*, & *Iliacam passionem*. Sylv. Prax. Med. l. 1. c. 14. E quorum hypothesebus talem annectere libet descriptionem: *Colica Passio*, vel *dolor Colicus* est præternaturaliter aucta licet varia perceptio tactus in intestinis, præsertim *Colo*, cum variis symptomatibus conjuncta, imprimalvo ut plurimum vehementer adstricta, proveniens a solutione continui membranarum, & partium nervosarum in parte affecta per varias causas, videlicet intemperiem materialem a diverso humorum, & spirituum vitio dependentem, vel obstructionem graviolem, oborta, & vehementer urgente. Hujus affectus primam originem aliquando latere in acido quodam acetoso crudeli, tormina tam in stomacho, quam in intestinis plerunque crudelia gignente, haud inepte statuit Helmont. tr. A sede anim. ad morb. num. 10. Paracels. tot *Colicæ* species constituit, quot ventorum genera, & *Colicæ*, ventorumque, ac tempestatum eundem esse generationis modum dixit, in Paragran. Labyrinth. & alibi. *Colicam* quoque Zibethinam Moschatam, non ventosam, biliosam, vocari debere voluit Paragr. t. 1. *Colicæ*, subintellige Antidotus, dicitur etiam medicamentum contra coli dolorem, apud Scrib. Larg. num. 120. seqq. Ruland. in Lex. *Colicam* describit per Tartarum resolutum in intestinis, morbumque fixum in colo intestino. Sed hæc descriptio iusto strictior est.

COLIPHUS, epitheton panis apud veteres, quo solo usi sunt in prandio absque aliis cibis, parato ex flore tritici filigineo, addito fermenti momento modice pisto, & in oblongam formam redacto, uti legitur apud Lang. lib. 1. ep. 55.

COLLA, κόλλα, *Gluten*, vel *glutinum* significat. Idque omne dicitur, quo sicca corpora secum ununtur. *Colla libraria* ex simila, & garo habet virtutem emplasticam, & concoquendi vi prædita est, quibuscumque eam partibus illinas. Gal. 1. 8. de S. F. Ægin. 1. 7. c. 3. Alias ex variis rebus paratur. Præstantissimum est ex auribus taurorum, & genitalibus, fit & ex quibusvis pellibus inveteratis, & decoctis. Rhodiacam cæteris prætulit Diosc. 1. 3. c. 101. Vocari solet vel τρωροκόλλα, vel ξυλοκόλλα. Auro *glutinum* est Santerna, ferro Argilla, æris massis Cadmia, laminis Alumen, Stannum aramentis, stanno Argentum, marmori, & plumbo Refina, &c. Gorr. p. 234.

COLLAPSUS corporis, ξυμπώσις, 1. aph. 3. idem quod *contabescencia*, *concidencia*, *Imminutio*, μάρνησις. Lind. Ex. XIII. §. 219. Dieter. n. 588. Vide *Symptosis*.

COLLATENNA, est nomen vulnerarii speciei, apud Parac. 1. 2. de vit. long. c. 14.

COLLATIO, idem quod *Comparatio*. Vide suo loco.

COLLATIVUS, Fest. *conlativus*, a verbo *collatare*, Gr. dici posset συμπλαττωτής, dicitur apud Plautum de ventre, propter Cachexiam hepaticam tumido, & magno, serofaque Cacochymia stagnante pleno Cappadocis lenonis, Curcul. Act. 2. sc. 1. de quo loco vide Linden. Ex. IX. Select. & de hoc vocab. §. 13. seq.

* **COLLECTIO**, συλλογή, συστροφή, σύστασις, de variis usurpatur, v. g. de Medicamentis simplicibus, ubi quidam modi peculiare quandoque observari solent, uti legitur apud Schr. Pharm. 1. 1. c. 27. quorum tamen aliquos merito, ceu signenta, & phantasia somnia, rejicit Hofmann. in cl. ad h. 1. Dicitur etiam *Collectio* de humorum peccantium in aliquam partem confluxu, & coacervatione, unde Inflammationes, aliaque tumorum genera oriri solent. Rhod. ad Scrib. n. 206. Excell. Dn. D. Maur. Hoffmann. in Prud. Medic. Disp. 23. *Collectio* quoque significat modum quandam cognoscendi compositum, quando videlicet aliquid sensu, memoria, & ratione simul cognoscitur, quæ & *connumeratio*, & *consummatio*, συναριθμησις, κὲ συγκριτικώσις dici solet, Gal. c. 1. de iis q. in med. t. 3. Pulsuum quoque *collectiva inæqualitas* legitur apud eundem l. 1. de diff. puls. c. 30. quæ ex

inæqualitate plurium pulsuum est conflata, Gr. συστηματική, ἀνεπιμέλεια.

COLLEGIUM, συνέδριον, significat societatem, aut cæterum certum proborum, doctorumque virorum. Gal. advers. Jul. c. 1. Ita *Collegium Medicorum* & olim fuerunt, qui Medici Archiatri dicebantur, probante C. Hofm. 1. 5. Var. L. c. 27. Hinc & *collegiandi ratio* idem significat, quod *consultatio Medica* inter plures Medicos, C. Hofm. Orat. Isagog. 2. p. 131. Capiiv. *Collegiandi artem* Medicam scripsit Oper. p. m. 931. seqq.

COLLEISIS, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

* **COLLETICUS**, κολλητικός, h. e. *facultatem habens glutinandi*, & conjungendi diversas partes. Gal. 1. 5. de S. F. c. 2. Unde *colletica*, sive *Glutinatoria* medicamenta vocantur, quæ diversas partes in pristinam unitatem reducunt: Ita P. Æginet. 1. 7. c. 17. Emplastrum κολλητικόν vocat. Est autem *glutinantium* materia diversa, pro corporum varietate, quæ glutinari debent, v. g. quæ ex Argenti spuma, sive Lithargyro, Oleo, & Aceto præparantur, imbecillam, mollemque carnem glutinant: quæ Bitumine, Ærugine, Squama, Aloe, & Myrrha constant, robustam, & duram. Castell. & Gor. d. l. Vide *Colla*.

COLLICIÆ, dicuntur lacrymalium punctorum in unum ductum in utroque latere concursus, humorem palpebrarum in narium cava derivantes. Occurrit hoc vocabulum apud Nicol. Stenonem de Muscul. & Gland. p. m. 38.

* **COLLICULUM**, idem quod *Nympha*, κόμφη, caruncula membranosa in pudendo muliebri gemina, rimam, vel sinum tegens, quam etiam in Ægyptiis mulieribus circumcisam fuisse voluit Gal. Introd. c. 10.

COLLIGAMEN, *Colligamentum*, *Colligatio*, συνδέσμος, idem quod *Ligamentum*, de quo vide infra.

COLLIGANTIA, est nota consensus alicujus morborum quoad locum vitiatum, unde & *Morbi Colligantia*, *Societatis*, aut *Connexionis* dicuntur. Blas. Medic. Univerf. Fundam. pag. m. 21. Usus & jam olim Constantinus de Stomacho c. 3. in Oper. Isaaci annexo.

COLLIQUAMENTUM, in specie Harveo dicitur humor iste, & materia colliquata transparentis, quæ paucis post conceptum diebus propria tunica tenuissima, atque orbiculari contenta, humoreque eo, in quo factus postea natat, longe purior, in cujus medio fibræ sanguinæ, & punctum saliens (primum futuri fetus fundamentum) citra ullam præterea cujuslibet rei præsentiam clare discernuntur, estque prima pars genitalis. In ovo gallinaceo etiam Oculus ab eo vocatur,

eatur, quemadmodum descripsit de generat. anim. Ex. LXIX. p. m. 445.

* COLLIQUATIO, item *Liquatio*, *Fusio*, τήξις, ἔκτλησις, συντήξις, ἀνέκωσις, diversimode accipitur pro diversitate subiecti, de quo dicitur. Vel enim dicitur de humoribus utilibus, præsertim sanguine, quando nimium attenuatur, & ejus fibrositas; aut naturalis glutinositas destruitur. Hanc etiam agnovit Gal. l. 3. de sympt. caus. c. 2. Unde *Febres Colliquatiivæ* nomen suum acquisiverunt, πυρετοὶ συντήκοντες, quia sanguis in illis propter igneas copiosas portiones accensas, & effervescentes nimium liquatur. C. Hofm. de febr. c. 55. Franc. Piens tr. Spec. de febr. c. 6. n. 2. Qualem sanguinis, & reliquorum humorum *colliquationem* etiam producant Purgantia fortiora, & quædam Venena, uti constat ex nostr. Disp. I. Remor. Purg. §. 29. seqq. Charlton. Exerc. X. Pathol. §. 27. Willis de febr. c. 12. qui duo per *Fusionem* expresserunt, quod perinde est. Vel dicitur de ipso corpore, & ejus partibus non tam solidis, quam humidis, insinuat, & appropriatis, pinguedine, nimis attenuatis, unde soliditas corporis imminuitur, & moles carnosæ contabescit, quæ alias *consumtio* Latinis dicitur. Hinc Hippocr. conjunxit τήξις, καὶ φθίσις, *colliquescere*, & *tabescere*, 5. Epidem. II. 10. ad quem locum vide Linden. Exerc. XIII. §. 192. seqq. ubi egregie *colliquationis* naturam declaravit. Et in hac significatione frequentius occurrit apud Hippoc. & Galen. v. g. 2. aphor. 28. f. 3. de iis, quæ in medic. t. 32. &c. Vel dicitur de Excrementis, quæ propterea Lat. *Colliquamenta*, συντήξις, dicuntur, quatenus veluti effectus sequuntur *colliquationem* humorum, & corporis, 4. aph. 21. f. 4. de R. V. I. A. t. 112. c. 2. in 1. Epid. t. 35. c. 3. in 3. Epidem. t. 66. sect. 2. prognost. t. 35. Unde & veteres difficillime *colliquationem* ab *excretionem* distinguere potuerunt, teste Galen. de opt. sect. c. 28. Imo in hac significatione *colliquatio* idem est, quod *Fluxio Methodicorum*, sive ῥύσις. Denique dicitur de artificiali, & præsertim Chymica rerum solidarum vi ignis liquefactione, quæ & *Fusio* appellatur. Rolfink. vocat *Liquefactionem*, estque duplex, *simplex*, & *probatoria*, Chym. l. 2. c. 2. Imo Ruland. adhuc strictius descripsit, respiciens ad præpositionem *Cum* præfixam, quod sit plurimum fusiolum in igni ad unum compositum per igneam liquationem conjunctio, in Lexic. Vide *Liquatio*.

COLLISIO, idem quod *contusio*, θλάσις, θλάσις. Vide *contusio*. Alii tamen discrimen faciunt inter *collisionem*, & *contusionem*, illam dicentes esse solutionem continui in osse

factam; hanc vero in carne. Petr. Martyr. Tronus de vulner. c. fol. m. 64. b.

COLLIX, κόλλιξ, ἢ κόλιξ, *pastillum*, vel *trichiscum* significat. Hipp. l. 2. Epid. f. 6. n. 55. l. de inter. aff. XXV. 38. Ægin. l. 2. c. 27. Vide Foef. Oec. p. 347. Est & panis rotundi genus, teste Cristoph.

† COLOBUS, pessi species. Roder. a Castro. Sch. in l. 1. c. 5. de morb. mul.

COLLODIUM, legitur apud Paracels. l. 2. de vit. long. c. 9. quid vero significet, non constat.

* COLLUM, κόλυν. Vide *Cervix*. *Collum uteri* rectius diceretur *Os uteri*, quia intus est, ubi uterus definit, quam exterior extremitas, quæ mulieris pudendis conjungitur, quæ potius *colli uterini os* non sine ratione vocatur. Gal. 5. aph. 68.

COLLURIO, est nomen avis rapacis, *Lanariorum* genus minus, inter Accipitres, vel Falcones minores referendum, cujus iterum sunt diversæ species, majores, & minores, de quibus vide Aldrov. l. 5. Ornith. c. 12. seqq.

COLLUTIO, γαργαρισμός. Vide *Gargarismus*.

COLLYMUS, *Collimus lapis*. Vide *Aetites*.

* COLLYRIUM, *Collurium*, Salmasio ad Solin. κόλλυριον, κολλύριον, duabus gaudet significationibus, antiqua, & nova. Olim *collyrium* denotavit medicamentum siccum, ad instar Glandis, vel Pessi, vel Turundæ, longum, rotundum, cohærensque ex succis, liquoribus, feminibus, fructibus, & metallicis compositum, quod in usum asservabatur. Eo vero utebantur intro penitus immisso in uterum, in anum, in aures, in nasum. Vid. Hippoc. lib. 1. de morb. LXXX. 6. Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 13. Unde & vulgo *Glandes*, *Turundæ*, & *Globuli* dici solent. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 142. Hodieque vero de medicamentis Topicis, quæ oculis admoventur, accipi solet; licet & hæc stricta significatio veteribus usitata fuerit, uti constat e Scribon. num. 19. & seqq. Rhod. in not. ad h. l. Suntque *collyria* duum genera. Quædam enim *liquida*, ὑγροκόλλυρια, quæ instillantur, aut guttatim instillantur; quædam *solida*, vel *sicca*, ξηροκόλλυρια, quæ barbara voce dicuntur *Sief*. Galen. lib. 4. de C. M. S. L. c. 5. Junguntur alii Scriptores, v. g. Weker. Antidor. Gener. lib. 1. cap. 45. Special. l. 2. sect. 41. Petr. Morell. in Method. formul. l. 2. sect. 2. cap. 4. Schrod. l. 2. c. 86. Hofm. in clav.

* COLOBOMA, κόλοβωμα, hoc est *mutilum*, sive *curtum*. Gal. l. 2. Meth. Med. c. 2. Dicitur de iis, quæ deficiunt, v. g. in labiis, narium alis, auribus, oculorum angulis, quarum glan-

glandularum defectus specialiter *Rhæas*, *foedis* vocatur, de quo vocab. suo loco.

COLAEOS, *κολαίος*. Vide *Gracculus*.

* COLON, *κόλον*, dicitur intestinum quintum in ordine a ventriculo, secundum autem in crassis, inter cæcum, & rectum medium. Gal. l. 6. admin. Anat. c. 9. quod excrementa ex distributione segregata suscipit, Intro. c. 11. Unde propter sui latitudinem ipsum solum quidam *ventrem inferiorem* appellarunt, 4 de R. V. I. A. t. 112. Abscedit longissime a centro Mesenterii, quod non expediat, venas mesaricas valde exugere ea, quæ continet excrementa. *Cæco* autem, ut ait Gal. ad portionem respondet. Sicut enim cæcum valde extuberat, globosumque est, ita & *colon* tota sui longitudine multos habet medios globos, & veluti cellulas exiguas quidem, nec tamen tantas, quantas cæcum, (hoc enim totum veluti quidam venter est) sed ad portionem ejus, similitudinemque factas. In eo crassiores fæces diutius commorantur, donec excernendi tempus apparet. Itaque fit, ut sæpe ab his male afficiatur, variisque morbis tentetur, pro contenti excrementi qualitate. Hæc Castellus. Quamvis non in omnibus rem acu, quod dicitur, tetigerit, v. g. quod *colon* a mesenterii centro longissime distet, ratio hæc potius est, quod veng lactæ paucissimæ adsint, per quas chylus ad centrum illud exprimi, & diffuere posset, cum jam materia maximam partem sit excrementitia. Comparatio quoque cum *cæco* intestino non respondet Avtopsiæ Anatomicæ, qua novimus, in adultis hominibus cæcum intestinum minime amplum esse, aut extuberrare, sed musculum esse, & angustæ capacitatis. De *Intestini coli*, & *cæci* structura vid. Anatomicos, præsertim Barthol. l. 10. c. 10. *Colon* esse locum, vel sedem *colicæ*, etiam dixit Paracels. l. 2. de Tart. Tr. I. c. 5. & 6. in explic. *Colo infestari*, pro *colica* laborare, legitur apud Scrib. Larg. n. 122. ubi etiam sæpe occurrit *coli dolor*, pro *colica*.

COLOPHONIA, *κολοφώνια*, dicta est antiquis *resina pinea*, quod *Colophone* præcipua apportaretur. Nam & ex Gallia, & Tyrrenia deferretur. Eadem quoque alio, & simplici nomine *φρυκτῆ* dicebatur. Erat autem omnium fere resinarum maxime parabilis, & in penuria Mastiche substituebatur. Præter hanc autem, quæ *φρυκτῆ* dicebatur, aliam fuisse *colophoniam*, chix mastichæ persimilem, & molliens aliquid habentem, uti scribit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 3. Hæc Gorr. p. 236. Jung. Sch. l. 4. cl. 2. n. 381. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Colosonia* legitur sæpius apud Scrib. L. n. 137. seqq. ubi vide Rhod. in not. ad primum locum. *Colophoniam* ex

Terebinthina fieri in fundo relictam, testatur & Paracels. tr. 4. de pestilit.

COLOR, *χρῶμα*, quid proprie sit, & an reale quid etiam in tenebris existens, an vero saltem modificatio lucis per reflexiones, & refractiones? Physicis dirimendum relinquimus. In foro Medico consideratur ut signum Physiologicum sanitatis, & Pathologicum, sive morbosa dispositionis in humoribus, corpore solido, & excrementis in rebus non naturalibus. Imo ad omnes partes ministras sese extendit, ut ita *colorum* differentias probe perpendere debeat Medicus, quemadmodum hoc pluribus testimoniis ex Hipp. Gal. & aliis confirmari posset. *Colores corporum* omnes a Sole dependere, dixit Parac. de pestil. tr. 1. *Colores* non designare fictos humores, sed imitari proprietates vitæ mediæ, atque spissitudines, inque materia esse opera Archei seminalis, vult Helm. tr. Schol. Humor. pass. decept. cap. 1. n. 49. Emplastrum *coloris incervi* legitur apud Scrib. Larg. n. 214. De *coloribus Spagyricis*, & Chymicis, præsertim in negotio Lapidis Philosophi. plura loca quære in Th. Ch. Vol. I. indice, ut & Vol. III. IV. V.

COLORATIO, *Chromatismus*. *χρωματισμός*, *ἐπιχρωσις*, coloris inductionem vel superficialiam, vel penetrantem significat. Ita veteres colorem unguentis conciliaffe, constat ex Scribon. n. 228. 230. vide Rhod. ad h. l. Ita Oleum Rosaceum olim Anchusa tingebatur, Dioscor. authore l. 1. c. 53. Rulandus seq. species *colorationis* descripsit. *Coloratio* per haustum liquoris ingredientis est frequens admodum modus per liquidam tincturam, quam res colorandæ potare seu combibere coguntur. Id fit pro natura earum diversa. Quæ & porosa sunt, macerantur in tinctura liquida, vel etiam concoquantur una, aut irrigantur, perfundunturque sæpius reficcationibus interpositis, donec color placeat. Ita tingunt vulgo vellera, linamenta ferica, pannos, &c. *Coloratio* externa est, cum superficiebus duntaxat color exaltatur. Id fit variis modis, quibus aliter atque aliter disponitur subjecti facies externa ad lumen diversimode terminandum, unde oritur color diversus, isque in eadem specie illustrior, & veluti interpollis, vel obliterata priore, ad diversam nobilior. *Coloratio* per calorem solum est modus colorandi, cum e potentia in actum, seu ex occulto in manifestum color protrahitur, adhibito calore duntaxat alteratorio. Neque solum principali extractionis sine hoc fit, sed & inservit Tincturis arcanis. *Coloratio* per absolutionem est, cum fuscædines spirituales, aliæque sordes colorem obscurantes, mutantæque aquis acribus eluuntur, ita.

itaque color illustratur, exaltaturve. Prolitius de *chromatistis*, vel *colorationibus* egit Libav. Synr. A. Ch. l. 6. c. 2. seqq. De *coloratione Tyria* videatur Turba Philos. serm. 14. in Th. Chym. Vol. V. Pag. 12.

COLORITUM, vide *Coleristium*. Est gradatio coloris per pastam acutam, quam *coleristium* etiam nominant. Itaque tingendi modus quidam est, metallis principaliter destinatus; nec valet, nisi in superficie. Non enim alte penetrare potest, propter corpulentiam, nisi diluatur liquore copioso pasta, atque ita commutetur in formam lixivii, Rul. Lex.

COLOSSINUS, *Colossenus*, καλλόσιμος est species, vel differentia coloris rubri, ita dicta a colore floris *Cyclaminis*, flos *colossinus* dicti, a *Colossis* urbe Troadis, non procul Laodicea, ubi herba illius proventus copiosus, & lana eo colore imbuta commendabatur. C. Hofm. Var. Lect. l. 2. c. 9.

COLOSTRUM, ἰσφαλῆς, dicitur lac primum post partum. Deinde etiam a nonnullis tribuitur Emulsioni ex terebinthina cum vitello ovi parata, uti vult Blanchardus.

COLOTES, καλωτῆς, *Stellio*. Vide *Ascalabores*. Hinc

COLOTOIDES, καλωτοειδῆς, *stellionum*, seu lacertorum tunicis *similis*, id est variegatus, & variis quasi guttulis respersus. Dicitur de excrementis, apud Hipp. lib. 4. Epid. XXIX. 10. quamvis apud Linden. aliter legatur, ὡς ἐν Ἀβδηροῖσι καλωτῆ, εἰδένα, &c. Enimvero Foef. in sua edit. probat omnia exemplaria habere, vel καλοτοειδέα, vel καλωτοειδέα, quæ lectio & nobis verosimilior videtur.

COLPOS, κόλπος, *sinum* significat; quando in medio carnosarum partium humor cum sanguinis affluxu consistit, & putrescit, & sibi jam exitum paravit; in hac apertura, vel exulceratione differt ab abscessu. Gal. 3. de iis, q. in med. t. 27. cum longo tempore cum subjectis partibus cutis agglutinari nequit, hujusmodi affectum *Sinum* nominant. Id. lib. 2. ad Glauc. cap. 8. prim. & lib. de princ. de tum. p. n. cap. 4. Differt a *Fistula* partim flexuositate, partim callositate, quæ in Sinu non occurrunt. Dicitur & *Ulcus sinuosum*. In Anatomicis vero, & Physiologicis *Sinus* dicitur de certis partibus, v. g. *Collo uteri*, quod dicitur *Sinus muliebri*, vel *Sinus pudoris*, κόλπος γυναικῆος, ἢ αἰδοῖος. Linden. Med. Phytol. l. 2. cap. 7. §. 129. seqq. Bartholin. Anatom. lib. 10. c. 30. Et cavitates, quas format reduplicatio meningis crassæ, sive duræ matris, *Sinus* vocantur, quamvis in Gr. κόλπος vocabul. nondum invenerim, sed Gal. vocat διπλώσεις, l. 9. de U. P. c. 6. & κοιλίας, l. 9. admin. Anat. c. 1.

quorum quatuor communiter numerantur; recentiores vero tres adhuc addiderunt, quos tamen in omni subjecto reperiri, negat Barthol. l. 3. c. 2.

COLUM, ἡδμὸς, ἰλίσθη, est id, per quod liquida colantur, & transmittuntur ad separationem, vel depurationem. Græco nomine non differt a *cribro*, sed Latino; quia *cribrum* dicitur, per quod sicca trajiciuntur. Differentiæ *colorum* sunt variaz, cum quoad materiam, tum quoad formam, tum quoad alia accidentia. Materiam præbent carta bibula, linum, lana, cannabis, juncus, metalla. Oblongum lineum *colum*, pyramidis figura, vel lanceum dicitur *Manica Hippocratis*. *Calige*. Ita *colum* novum, rarum, densum, detritum, simplex, duplex, &c. vocatur. Vide Wexer. Antid. gen. l. 3. c. 38. de *colo junceo*, id est sporta juncea, vel sparteæ vid. Scrib. Larg. num. 271. & Rhod. not. ad h. l. *Colum* etiam idem est, quod *colon*, scil. Intestinum.

COLUMBA, *Columbus*, κολομβῆ, est animal volatile notissimum, admodum fecundum, calidissimum, cerealibus vivens. Estque vel *Domestica*, vel *Sylvestris*. Huc pertinent *Palumbus*, & *Turtur*. Quorum omnium prolixam descriptionem, genera, differentias, usum in cibus, & medicina videtis apud Aldrovand. l. 15. Ornithol. a. c. 1. ad 10. Jul. Alexan. lib. 13. Sal. c. 3. Bruyerin. de reb. cibari. l. 15. cap. 24. 25. 26. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. num. 49. Ejus Anatomica historia quoque ab Ol. Borrich. descripta occurrit in Actis Hafn. Vol. I. Obs. 96. p. 185. seqq. Mystice, & ænigmatice *Columba alba* quoque dicitur pulvis albus præcipitatus ex Antimon. Ungar. cum Aq. fort. commun. destill. & in aquam frigidam instillatus. Rolfinck. Chym. lib. 3. sect. 1. a. 4. c. 15. item plumbo inesse *Columbam album*, quæ & *Sal metallorum* dicitur, docet Grassæus in Arca arcani, in Th. Chym. Vol. VI. pag. 214. & Medicamentum quoddam ex argento vivo sublimato, & Hydrargyro crudo paratum, quod olim *Panaceam Cesaream*, vel *Theriacam Theriacarum* vocarunt. Quercetan. appellavit *lenem*, & *suavem columbam ex omnivoro dracone*, & *aquilam cælestem*, teste Libav. Apoc. Germ. part. prior. c. 6. Quis non rideat hunc syncretismum Draconis, *Columbe*, *Aquilæ*? Quid, quæso, est σύγκλωστα συγκλωθεν, si hoc non est?

* **COLUMELLA**, κίον, κίονις, *Columna*, item *Gargareon*, *Gargulio*, γαργαρίων, *Uva*, *Uvula*, *Staphylo*, σταφυλή, est caruncula membranosa, vel spongiosa, in fine palati a faucibus dependens, vocis instrumentum, quod hiante ore conspicitur. Gal. in def. Dicitur & *Plestrum*,

Arum, $\omega\lambda\eta\kappa\epsilon\tau\eta$, id est vocis refractorium, l. 7. de U. P. c. 5. Ejus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. lib. 3. cap. 12. ubi negat ad vocis formationem facere, cum etiam hac parte penitus absumpta nontamen vox lædatur, quemadmodum & nos observavimus. Nic. Piso tamen existimat, vocab. *Columella* rectius tribui affectui inflammatorio *Gurgulianis*, quando longior, tenuiorque fit, ut columnæ modo extendatur, de M. C. & C. l. 2. c. 1. De morbis *Uvula* vide apud Practicos. Geminam vidit in Hugone Mauritio Gallo Dn. D. Mauritius Hofmannus Senior, norante hujus filio in Diff. Anat. pag. 52. in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 13. cum Schol. Ab Hippocrate etiam Pathologicè dicitur morbus in pudendo muliebri, quando pars illa, quæ *Turbo*, & *Columella* figuræ cum uvula faucium similitudine dicitur, excrefcit, l. de nat. mul. LXI. 2. 6. l. 2. de morb. mul. XCII. 1. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 148.

* *COLUMNA*, $\kappa\acute{\iota}\omega\mu$, idem quod *Columella*. Alias & pars carnosæ in medio nasi prominens labio vicina *columna* appellatur. Barth. l. 3. c. 10. ex Ruffo l. 1. c. 4. Gal. Introduct. cap. 10. Linden. vocat dissepimentum inter utrumque nasi tubum, Med. Phys. l. 2. c. 12. §. 10. Latinis *Interseptum*. Alias quid proprie significet *columna*, etiam pueris notum. De *columnis* in veterum balneis, *columnis miliaribus* lege Lang. lib. 1. ep. 40. Differentiam *columnæ*, & *Pilæ* attigit C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. nu. 495. Tropice quatuor *columnas* Medicinæ statuit Paracellus, *Philosophiam*, *Astronomiam*, *Alchymiam*, & *cultum virtutum*, præf. in Paragr. In comm. vero ad aph. 1. Hipp. Virtutem omittit, & *Physicam* substituit.

COLYMBÆDES, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\mu\beta\acute{\epsilon}\delta\epsilon\varsigma$, dicuntur Olivæ muria conditæ, inque ea innatantes. Condiendi rationem *Constantinus Cæsar* explicat lib. 9. c. 33. de agricult. Gorr. p. 237.

COLYMBENA, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\mu\beta\acute{\epsilon}\nu\alpha$, Lat. *Natatrix*, nomen *Astaci*, vel *Squille marinae*, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. cap. 4. quamvis mihi videatur mendum subesse, cum nemo alius hujus nominis mentionem fecerit: hinc existimo legendum esse *colybdæna*, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\beta\delta\acute{\epsilon}\nu\alpha$, juxta *Heraclidem* in *Opartytico*, apud *Athen.* lib. 3. Vid. *Aldrov.* l. 2. de *Crustat.* c. 9. Alias *colybdæna* significat *Metulam marinam*, speciem *Urticæ Zoophytæ*, apud eundem de *Zoophytis*, l. 4. de *Exanguibus*, c. 1.

COLYMBETHRA, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\mu\beta\eta\theta\rho\alpha$. Vide *Dexamene*.

COLYMBUS, *colymbas*, *colymbis*, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\mu\beta\omicron$, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\mu\beta\acute{\epsilon}\varsigma$, a natando, $\kappa\omicron\lambda\upsilon\mu\beta\acute{\epsilon}\nu$, est nomen avium aquaticarum, (quasi dicas *Natatrix*, &

rinatrix *Avis*, vulgo *Gucher*, *Zaucher*) suntque duum generum, *Majores*, & *Minores*. Quarum descriptionem, differentias, usum in cibus, lege apud *Aldrov.* lib. 19. *Ornithol.* c. 51. seqq.

COMA, $\tau\rho\acute{\iota}\chi\omicron\mu\alpha\varsigma$, $\kappa\acute{\omicron}\mu\eta$, idem quod *capillitium*. Vide *crines*.

* *COMA*, $\kappa\acute{\omicron}\mu\alpha$, i. e. *Sopor*, sive propensio, & delatio in somnum, est cum vigilare ægri nequeunt, non apertos habentes oculos, sed conniventes, & alto somno detinentur. Gal. com. 1. in 3. *Epid.* t. 7. Vide *Caros*. Hippocrates vero *cataphoram*, $\kappa\alpha\tau\alpha\phi\omicron\rho\alpha\tau\eta$, omnem ad somnum propensionem appellat. Est enim in somnum delatio, non valentibus infirmis vigilantium munia obire, sed cum palpebras claudere cupientibus, tum dormire sperantibus. Cum autem ægri clausis palpebris dormire nequeunt, sed plurimum vigilant, *coma* $\alpha\gamma\rho\upsilon\pi\upsilon\alpha\delta\epsilon\varsigma$, id est *Pervigil*, & non somniculosum vocat, comm. 1. in prorrh. t. 1. Aliquando & apud Latinos *Marcor* pro *comate* ponitur. Gal. 4. de san. tu. cap. 4. *Marcere* enim torpere significat, atque languore, & inertia teneri; unde *Celsus* de *Lethargo* dicit, *Marcor* est inexpugnabilis dormiendi necessitas, l. 3. cap. 20. Hæc *Castellus*. Enimvero cum hæc non sufficiant, libet paulo accuratius affectum hunc declarare. Quoad vocab. $\kappa\acute{\omicron}\mu\alpha$, *coma*, an a verbo $\kappa\omicron\mu\acute{\alpha}\zeta\omega$, i. e. *crapulæ*, & commensationibus indulgè, derivandum sit, uti vult Gal. lib. de *comate*, c. 1. Grammaticis relinquimus. Hoc nobis sufficiat, *coma*, & *cataphoram* esse pro synonymis habenda, cum Gal. 1. in 1. prorrh. t. 32. & 1. in 3. *Epid.* t. 7. Dividitur a practicis in *coma somnolentum*, & *Vigil*. Illud est desiderium dormiendi p. n. auctum cum ore hiantè, proveniens a spiritibus animalibus per portiones vaporosas vel serosas impuras inquinatis, & ad fixationem pronis, intemperiem cerebri frigidam præsupponentibus. Vid. ex recentioribus Will. de An. Brut. Part. 2. c. 4. Differt a *Lethargo*, quod *comatosi* non sint obliviosi, sed facilius experscibiles: in *Lethargo* somnus, actu p. n. urgeat; qua ratione & a *Caro* discrepat. Hoc sc. *Coma vigil* est proclivitas ad somnum continua, sed frustranea; plerunque febrì, phrenitidi, aut *Lethargo* superveniens, & proveniens a spirituum animalium portionibus impuris, narcoticis, & vaporosis crassioribus inquinatum, & ita debita activitate destitutum, per, & propter febrilem effervescentiam nimia agitatione, Wil. d. l. c. 5.

COMBIBO, $\sigma\upsilon\mu\pi\acute{\iota}\omega$, metaphorice pro *imbibo* dicitur, quando medicamenta liquida a parte, cui applicantur, excipiuntur, & veluti imbi-

imbibuntur, ita ut illa huic sese insinuent. Ufurpatur a Scrib. L. n. 20. & 227.

COMBINATIO, idem quod *concretio*, *compositio*, aut *coagulatio late sumta*, qua nimirum quæ plura sunt, & separata, ita invicem agglomerantur, ut ex iis unum contiguum, fluidum æque, ac solidum confletur corpus, ut prolixius hoc vocabulum exposuit, & per exempla illustravit Cl. D. D. Bohn. Diff. Ch. Phys. II. per totum.

COMBINATIVA, five *combinatoria* Fermentatio. Vide *confermentatio*, & *Resolutivus*. Alias in genere *combinatoria ars Athan. Kircheri* significat artificiosam scientiæ subjectorum combinationem, in hoc præcipue consistantem, ut quibusvis subjectis datis, vel propositis exhibeat, quoties, & quot modis simul combinari, commutari, vel transponi possint. De quo prolixo Opere vide Acta Philosoph. Oldemburg. Anno 1669. Mensis Dec.

COMBUSTIO, *καύσις*, idem quod *ambustio*, scil. *ignitio*, corpora comburendo in calcem redigens. Rul. Rolf. Chym. l. 2. c. 3. Hinc & *combustum*, *καυθέν*, cum ambusto (de quo supra) coincidit. De *combustis* vide Gal. 9. de S. F. in princ.

COMEDO, *comeſtio*, *comeſtum*, *ἔδω*, *φάγω*, *ἔδία*, *ἔδωδῆ*, *ἔδιόρωρον*, sunt termini notissimi, denotantes assumptionem alimentorum solidorum, vel esculentorum, & ipsa *esculentia*, five *cibus*. In Infinitivo dicitur & *comesse*, apud Scrib. Larg. num. 12. Substantivum quoque *comedo*, Græce *φάγος*, in usu est, idem significans, quod *lurco*, scilicet capax gulæ hominem, & bonorum suorum consumptorem, five qui gulæ, ac ventri immodice deditus comedit omnem substantiam suam; unde & a Latinis appellantur tales homines *ventres*. Linden. Exerc. XI. §. 128. *Comedones* etiam appellantur a quibusdam Medicis Vermiculi illi in dorso infantum, & puerorum per poros cutaneos prominentes, cum subsequente contabescencia, qui alias dicuntur *crinones*, de quo vocabulo paulo inferius plura videantur. *Comestibile*, idem quod *Cibus*, *Alimentum*.

† COMES ARCHIATRORUM, apud Vindicianum, id est Judex Disputationum inter Medicos, Talenton. Rer. reconditar. lib. 1. cap. 9.

COMES, nomen dignitatis, & prærogativæ. Ita *Comes* Archiatrorum nominabatur olim unus ex Archiatris, quem adhuc prioribus seculis *Archiatrum* κατ' ἔξοχὴν vocarunt, cui delegata fuit potestas arbitrandi in arte, eorumque distinguendi conflictus, quos judica-

re solus solebat affectus. C. Hofmann. l. 5. Var. Lect. cap. 27. Hier. Mercurial. lib. 4. Var. Lect. cap. 1.

COMETA, *κομήτης*, dicitur quasi *stella comata*. Non esse Meteoron aereum, uti voluit Aristoteles lib. 1. Meteor. cap. 7. clarissime Astronomorum industria demonstravit. Sunt vero *comete* nihil aliud, quam *Astra extraordinaria*, instar Planetarum, situm suum in Cælo varie mutantia, & coma quadam, seu capillitio plerunque exornata, pro cuius vario situ, & figura varia fortiuntur nomina, (vid. Plin. lib. 11. cap. 25.) modo paucissimos dies, modo plures usque ad integrum anni spatium durantia. Quorum descriptionem succinctam videmus in Clariss. Dn. Joh. Christ. Sturnii, Matth. & Phys. Prof. Pub. in Univers. Altdorff. celeberrimi, Tab. Astronom. Part. Spec. Tab. X. & prolixius apud Hevelium in *Cometographia*. An vero frustra credatur, (quod idem laudatus Author vult,) *cometas*, ut & *novas Stellas*, physice mala quadam vel efficere, vel præsignificare, adhuc.

Διχθὰ δέμοι κρηδὴ μέμονε φρεσὶν ὀσμύθησι, ut cum Homero Iliad. § loqui liceat. Paracels. *cometas* per imaginationem animæ majoris mundi erroneam fieri existimat, & ita *zizania*, vel *monstra mundi* vocare non dubitat, Tract. 2. de pestilit. cap. 1. Et ex hac hypothesei *pestem vicissim cometam microcosmi* appellavit, Trac. 1. d. tit.

COMEZ, est *gutta semis*. Rul. in Lex.

COMIDE, *κοιδίη*. Vide *Educatio*.

COMISTE, *κομιστή*, idem quod *ἱσθη*, *cibus*, alimentum, a verbo *κοιῶ*, *κοιῶ*, curam gero, *alo*, nutrio. Hefych. Hinc derivativum *κοιτικόν*, *nutriens*, apud Hippocr. lib. de Affect. XLIX. 8. Vide Linden. Exerc. XVI. §. 173.

* COMITALIS morbus, aliquando simpliciter idem quod *epilepsia*. Vid. infra lit. E. Rationem hujus appellationis duplicem tradunt Interpretes: Primum, quod olim concidente Epileptico *comitia* interrumpiebantur, unde & *fonticus*, & *sacer morbus* dictus fuit, ἱερὰ νόσος, ἢ θεήλατος. Deinde, quod in *comitiis* eo correpti maxime infestarentur, & detegerentur, quam rationem etiam Medicorum filii maxime amplexantur. Rhod. ad Scribon. Larg. num. 12. Rob. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 284. seqq.

COMMAGENUM, *κομμαγιών*, sæpe *comagenum*, epitheton Unguenti cujusdam, cujus meminit Galen. l. 2. de C. M. S. L. cap. 1. quod & *syriacum* alias dicitur. Vocatum vero ita a *Comagene*, Syriæ parte, ubi fiebat, & unde ap-

portabatur. Vim habuit calefaciendi, & relaxandi. Mentio quoque fit apud Gal. l. 3. de San. tu. c. 10. Unguenti *commacini*, κομμάκις, cui pares vires tribuit, sed videtur mendosa esse lectio, & substitui debere *commagenum*, quod facilis lapsus sit, quodque alibi nusquam *commacinum* legatur, recte notante Gorræo in def. d. l.

COMMANDUCATIO, pro *Masticatione* usurpatur aliquoties apud Scrib. L. n. 9. 53. 55. 104. 165. Aliis quoque dicitur *Manducare*, *Mandere*, *commaculare*. Rhod. in Lex. Scrib.

COMMEMORO, λέγω, idem quod *dico*. Gal. l. de dign. & cur. an. morb. in pr. De maxime necessariis nihilo pejus est bis terve eadem commemorare.

COMMENTARIUS, ἰστορία, explicationem alicujus loci, vel rei significat, si quid perspicuum desideraverit. Gal. c. 3. de artic. t. 44. Dicuntur & ἰστορήματα, quæ unusquisque Studiosorum conficit sibi ex Authorum Lectio-
ne, *Commentarii*, seu libri ad memoriæ studium confecti, *adversaria* quidam vocant ex Ciceron. Ab aliis *commentaria* significatu vocabuli hodie non ita trito, C. Hofm. comm. in Gal. l. de U. P. n. 869.

COMMENTATIO, ἐξήγησις, explicatio, *explicatio*, scilicet alicujus Scriptoris antiquioris, cujus conditiones vide apud Gal. 2. in 1. Epid. t. 46. fin. & 1. in 3. Epid. t. 4.

COMMERCIIUM, κοινία, *communio*. Vide *confluxio*.

COMMI, κόμμι. Vide *Gummi*. In Genitivo *commis* sæpe usurpat Scrib. L. n. 23. 22. 28. 30. & c. Vide Rhod. Lex. Scribon. & not. ad num. 72.

COMMINUTIO, θραύσις, λείψις, Gal. lib. II. de U. P. c. 8. συνθραύσις est, cum in minutissimas partes per collisionem rem aliquam redigimus. Dici potest & *contritio*. Inservit ei nonnunquam rei exsiccatio, tostio, cribratio. Nam cum non omnia simul possint attenuari subtilissime, per angustum cribrum excutienda sunt subtilia, & opus cum crassioribus repetendum. Rul. & Johnf. in Lex. Est vel Naturalis, vel Artificialis. Ad illam pertinet *comminutio*, quæ fit dentibus, præsertim molaribus. Gal. d. l. Hæc fit variis instrumentis, imprimis autem in mortario. Jung. Rhod. in Not. ad Scribon. n. 111. De *comminutionis* significatione diversa accurate scripsit Celeb. Dn. D. Bohn. Diff. Chymico-Phys. VII. ubi & *Attenuatio* dicitur.

COMMISSURA, ζυμβολή. Vide *junctiona*, *Raphe*.

COMMISTIO, *commixtio*, σύμμιξις, μίξις, κράσις, ἀ κερύσσουσι, *permisceri*. Gal. l. 12. de

U. P. c. 3. cum res diversæ in unam veluti massam, vel acervum conjunguntur. Quod fieri non potest, ut per totum aliquid cum alio miscetur, nisi prius fuerit comminutum. Gal. d. l. Frequentissimum etiam in Pharmaceuticis vocabulum. Specialiter vero *commissionis* species Chymicis ea est, cum corpori calcinando vel Sulphur, vel Vitriolum, vel Sal culinarium adduntur, iisque igni admotis, res ipsa in calcem redigitur, de qua specie vide plura ap. Rolf. Chym. l. 2. c. 3.

COMMODERATUS, ἄρμυρον, epitheton sani corporis. Vide *symmetria*.

COMMODUS, ἄρμυρον. Vide *armenos*, *chromos*.

COMMORIOR, ξυμπαθησις, dicitur de morbis, qui ad mortem usque comitari solent hominem. Hipp. 2. aph. 39. 5. aph. 7. Jung. Diet. Jatr. n. 591.

COMMOTICA, κομμοτική, scilicet ars, est pars Medicinæ a *cosmetica* differens, quod circa fucum, & pulchritudinem, vel ornatum adscititium perfetur: *cosmetica* vero naturalem tueatur pulchritudinem. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 7. Unde & κομμοτικά medicamenta dicuntur pigmenta, & fucus, quibus mulieres suæ formæ lenocinantur, ut vitia naturæ artificio ce-
lent. Dicitur Lat. *Ars comptoria*, *fucarvix*, ἀ κομμοτός, ornatus fictus, *fucus*, *manganium*.

COMMOTIO, ὀχλησις, ἐνόχλησις, ab ὀχλέω & ἐνόχλέω, *commotio*, molestam, & tumultuariam agitationem humorum, vel excrementorum, vel materiæ morbosæ significat. De *commotione Tartari* legatur Paracelsi lib. de morb. Tartar. cap. 12. Thom. Villis vocat *effervescentiam immodicam*, quam egregie in Vino declaravit Exerc. de ferment. c. 7. Potest & *fermentatio inordinata*, *tumultuaria* vocari. Vide *Arados*. Unde hoc vocabulum pro adæquato genere, & ratione formali febrium continuarum habuit Th. Sydenham Method. cura n. febr. in princip.

COMMUNICANTES FEBRES dicuntur, quando in concursu duarum febrium in uno ægro, decedente paroxysmo unius, statim, & absque ulla mora sequitur paroxysmus alterius. Laur. Bell. in Opusc. Med. tit. de febr. p. m. 553.

COMMUNICATIO, κοινία, dicitur de specie generationis morborum pro consensum, quando materia morbifica vel per μεταπώσιν, hoc est *transmissionem* in alium locum, relicto priori, vel per ἐπιγένεσιν, h. e. per *novi morbi generationem*, superfluit adhuc priori, communicatur. Rolf. O. ac M. comm. l. 2. f. 3. c. 5.

* COMMUNIS, *Communisitas*. Vide *Cænos*, *cænoses*.

COMMUTATIO,

COMMUTATIO, ὑπεκατάγω, μεταβολή, idem quod *mutatio*, de qua infra suo loco. Vide *Apallage*.

COMPACTIO, idem quod *compages*. Quamvis Paracelsus etiam de ipsa corporis, & partium soliditate, quam congelationem etiam vocat, acceperit, quam a sale obtinere existimavit, Paramir. l. 2. c. 1.

* **COMPAGES**, *compaginatio*, ξύμφυσις, σύνεσμα, *compago*, in genere sumitur pro structura, & organica densitate, & soliditate corporis, suorumque membrorum. In specie vero unionem, coalitionem, coherentiam significat, qua ossa inter se ununtur. Hipp. 2. de art. t. 34. f. 4. t. 31. Dicitur & Hippocrati ξυμφυσις, 3. de fract. t. 63. Ita maxilla inferior ex duobus ossibus exacte *compaginis* constare dicitur, apud Galen. comm. ad dict. primum de artic. locum.

COMPARATIO, ὑποβολή, dicitur, quando una res cum alia confertur, in quibus conveniat, aut discrepet. Oportet enim ea, quæ inter se *comparantur*, & in quibusdam diffidere, & in quibusdam convenire. Gal. lib. 1. de Al. Fac. cap. 2. Hujusmodi *comparationum* Catalogum prolixum reperire licet apud eundem, quas consignavit Aloyf. Mundella in Theatro, vel Indice Galenico, & Ant. Mus. Brassavol. in Indic. ad Gal. Effectus *comparare*, h. e. conferre, scilicet medicamentorum, legitur apud Scrib. Larg. num. 38. *Comparanda* non debent tamen habere magnam inter se differentiam, monente Linden. Ex. XII. §. 6. ex Arist. 3. Top. 1. Legi etiam possunt in Theatro Chym. variaz *comparationes*, v. g. Mercurii cum conjugibus, Moralium ad Chymica, Naturæ cum pictore. Enimvero probe notanda quoque animadversio, & cautela Libavii, quod *comparatio* a simili non ponat essentiam, Exam. Philos. viv. p. 259.

COMPASSIO, συμπαθής, est communicatio affectus, vel affectio per consensum. Hipp. in præcept. XIII. 1. Vide *consensus*.

COMPENDIUM, βραχυλογία, διδασκαλία, ἔπιτομα, συνοψις, succincta pertractatio dicitur, in qua res saltem per summas contrarietates proponuntur aphoristicè, relictis intermediis, ceu ex extremis cognoscendis. Galen. lib. 2. de san. tu. cap. 4. Hæc discendi ratio licet non careat utilitate ad primam, & perfunctoriam cognitionem, insufficientis tamen est, neque Artificem facit peritum, uti ostendimus in Medic. Dogm. Præliminar. Dogm. I. pag. 3. Ita & Gal. *Compendiarium*, ἔπιτομα, experiundi viam, ceu fallacem, damnat lib. 2. de Temp. cap. 6. *Compendium* etiam pro utilitate, lucro, & quæstu accipi demonstravit Johnf. Rhod. ad

Scrib. num. 22. & in Lex. Scribon.

COMPERTUS, idem quod *expertus*. Vide *experimentum*. Scrib. n. 106.

COMPESCO, συμπίρω, accipitur pro reprimō, exiccō, absumō, v. g. carnem luxuriantem in ulcere. Scrib. Larg. num. 42. 90. 239. 240. Rhod. in Lex.

COMPETENS, τὸ δέον. *Competenter*, δέοντως, dicitur de omni eo, quod ad rem facit, quodque conveniens. Diet. n. 179.

COMPLANO, λείανω, λείνω, significat apud Hipp. 6. Epid. f. 2. t. 4. asperitatem per medicina tollo. Gal. in comm.

COMPLETIO, πλήρωσις, dicitur de arteriis, spiritu a corde suppeditato repletis, ex mente Erasistrati. Hæc differre dicitur ab *Impletione*, quod in contractione arteriarum non omnis spiritus evacuetur. Est ergo *completio* saltem additio alicujus ad refarcendum defectum, Gal. l. 4. de diff. puls. c. 17.

* **COMPLEXIO**, *complexus*, ἐπιπλοκή, συμπλοκή, tripliciter accipitur: 1. pro diversarum rerum conjunctione, v. g. morborum plurium complexione, unde & morbi *complexi* dicuntur, Dieter. Jatr. num. 574. ubi ἄλλοσύνθετον morborum vocat. Ita *febrilis complexio* est, quando duæ febres diversis temporibus invaserunt. *Confusio* vero, κρᾶσις, quando eodem tempore ineeperunt, Gal. l. 2. de diff. febr. cap. 8. Sic pulsum *complexio* dicitur de differentiis pulsum compositis, lib. 1. de caus. puls. cap. 11. Deinde etiam pro *coitu*, & conjunctione maris, & fœminæ. Scrib. Larg. num. 18. Denique *complexio* aliquando accipitur vulgariter pro *temperamento*, Paracels. passim, Ruland. & Johnf. in Lexic. *Musculi complexi* qui dicantur, vide Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 566.

COMPOSITIO, συνθεσις, quid significet, pueris quoque notum est, scilicet diversorum conjunctionem, vel coadunationem, Ruland. Frequentissime dicitur de medicamentorum simplicium conjunctione. Unde *medicamenta composita*, συνθετὰ φάρμακα vocantur. *Compositum* omne naturam sapere simplicium *componendum*, demonstravit Galen. lib. 1. de Elem. 3. Hinc *compositurus* medicamenta simplicium naturam probe cognita habere debet, lib. 1. de C. M. P. G. cap. 14. *compositus morbus* est, qui opponitur simplici, & coincidit cum *complicato*, vel *confuso*, lib. de Typ. cap. 3. De *compositione Philosophica*, quæ fit per viam Lapidis Philosophorum, deque *essentiis compositis* prolixè legatur Libav. Alchym. Pharm. cap. 32. alibique. Aliquando *compositio*, *compositum*, absque additione medicamenti, accipitur pro pharmaco *composito*, apud Scribon.

Larg. num. 5. 8. 10. 26. 200. 205. 253. & aliis in locis, de quibus vide in Rhodii Lexic. Scribon. & ejus notas, pag. 11. Et vocabulum *synthesis* etiam sic acceptum legitur apud Q. Seren. cap. de lumbric. & tin. purg. vers. ult. pag. 19. ed. Keuchen. Vide not. Keuchen. ad hunc l. pag. 210.

COMPOTATIO, συμποσία, συμπόσιον, οινόφλυγία, est veluti concertatio cum oblectatione in potando, unde hujusmodi homines *compotatores*, συμποτίται vocantur, Gal. de dignof. & cur. an. morb. c. 6.

COMPREHENSAMENTUM, κατέλλημμα, dicitur de tertio interveniente vinculo in faciendo nodo. Gal. c. 2. de iis, quæ in medic. t. 7. contrafracte *comprehensio*. Scrib. n. 227.

COMPREHENSIO, κατέληψις, idem quod firma, & vera cognitio, quæ etiam vocari potest *comprehensiva imaginatio*, cui opponitur *incomprehensibilitas*, ἀκατέληψία. Gal. l. de sect. ad eos, qui introd. c. 5. Hinc & *comprehensibile*, κατεληπτόν, coincidit cum *cognoscibili*, τῆ γνῶσι, l. de opt. doc. gener. in princ. Vide *cataplexis*.

COMPRESSA, vulgo vocantur a Chirurgis pulvilli, sive splenia, h. e. panni linei complicati, partibus leniter comprimendis accommodati. Blas. Med. Un. p. m. 72.

* COMPRESSIO, θλίψις, θλάσις, est modus, vel species angustationis cavitationem, canalium, aut pororum, facta ob externæ cujusdam rei violentiorem contactum. Ita *compressio pulsus*, θλίψις σφυγμῶν, apud Gorr. pag. 182. & *compressio stomachi*, quæ fit ex ciborum copia sola quantitate molestorum, Gal. l. sag. in Pulsus, c. 10. fere in fin. Est igitur laterum cujuscunque vasis, vel canalis, vel pori forinsecus facta adstrictio, differens ab obstructione, vel oppilatione, quod hæc fit meatuum angustatio ab interposito aliquo intus corpore, lib. 1. de sympt. caus. cap. 5. & de diff. morb. cap. 7. *Compressio musculorum* legitur apud Scrib. Larg. num. 84. *Compressionis* vocabulum minus accurate sumpsit Paracelsus, per *compressiones Thoracis* intelligens omnes morbos Ventriculi, qui fiunt a Tartari vitio, l. 2. de Tart. tract. 1. c. 2. & alibi. Alias *compressio* idem est, quod *costrictio*. Dicitur & *oppressio*.

COMPRESSIVA medicina, dicitur Avicennæ medicamentum siccum, causans in membro siccitatem, & coadunationem ipsius ad seipsam, unde obturatur transitus, & meatus. Et ex fortitudine compressionis, & coadunationis partium membri ad invicem coguntur humiditates subtiles in ejus concavitatibus permanentes exprimi violenter ex motu ejus opposito. Avic. l. de virib. cord. tr. 2. c. 7.

COMPREVOMENOS, κομψάειν, significat eum, qui ad ostentationem aliquid perficit cum industria, a verbo κομψάειν, venuste, & ostentationis gratia facere. Hinc & κομψαίται, idem quod πανουργία, & κομψάματα, *faceria*, quæ ad decedent Medicum. Galen. lib. 3. de san. tu. cap. 13. Linden. Ex. X. §. 165. κομψὲς πανουργός, *vasfermentum*, & *vasfer*. Usus Hippocr. 4. de artic. t. 43. Vide Galen. in comm. Fœf. Oec. p. 347.

COMPTORIA, κομμοτική, scilicet ars. Vide *comptorice*.

* COMPUNCTIO, πηκτικότητα, est perforatio, quæ fit acu. Gal. l. 10. de U. P. c. 6. Vide *Paracentesis*, *Tblasif*.

* CONARIUM, κωνάριον, conoides corpus, sive *turbinatum*, κωνοειδὲς σῶμα, *glandula pinealis*, est particula cerebri, veluti firmamentum quoddam, venis a magna vena cava propagatis adjacens. Gal. l. 9. de oper. Anatom. cap. 3. cuius substantia glandula est, figura autem *cono* perquam similis; unde ei nomen quoque est impositum. Utilitatem autem eandem esse existimant aliqui, quæ ex Pyloro ventriculi; nam ut hunc confirmant esse glandulam, prohibereque ex ventriculo cibum, prius quam is coctus sit, in tenue intestinum transumi: ad eundem modum & hanc glandulam, *conarium*, in principio meatus ejus constitutam, qui spiritum ex medio ventriculo in Parencephalidis ventriculum transmittit, custodem quandam esse ajunt, & velut Oeconomum non plures spiritus de sese emittentem, quam quantum spiritus mitti oportet. Gal. l. 8. de U. P. cap. 14. Jung. C. Hofm. comm. ad h. l. n. 648. Recentiorum sententiam de hac *glandula* videas apud Barthol. Anat. l. 3. c. 6. Th. Vvillis Anat. Cerebr. c. 14. Vvarthon. de gland. c. 23. M. Malpigh. Ex. de cerebr.

CONATUS, πῆρα, πῆρατος, ὄρη, ἐπιχέρησις, significat actionis intentionem fere supra vires, & cum quadam violentia, Italis *Forza* vocatur. Rhod. in Lex. Scrib. v. g. *Conatus* in menjendo difficilis doloris plenus in stranguria, Linden. S. M. Ex. XVI. §. 32.

CONCALEO, *concalesco*, *concalesco*, συναθεμαίνουμαι, significat calorem acquiri ab alia re calida, per contactum juncta. Scrib. Larg. n. 1. & 84.

* CONCAUSSA, συνώπιον, dicitur, quæ licet effectum sua vi producere valeat, generat tamen alteri coharens, ut lapis in vesica, & inflammatio. Nam ambæ urinæ suppressionis causa sunt, etsi per se utraque illam generare possit. Gal. Introd. c. 8.

CONCAVATIO, idem quod *Arquatio*, de qua superius.

* CONCAVUS.

CONCAVUS. Vide *Cavus*. In specie *conca-
vum metallicum ardens* vocatur speculum quod-
dam, omne genus metalli, ipsum etiam fer-
rum brevissimo temporis spatio fundens, de
quo videatur Relatio Parisiis missa in Actis
Philosophic. Oldenburgii, Anno 1669. in Ju-
lio.

CONCEDO, *ἐπιδωκε*, idem quod *Remitto*.
Ita *concedere* inflammationem, tumorem, du-
ritiam, &c. dicitur Gal. c. 2. in progn. Hip.
t. 73.

CONCERTATIO, est terminus Chymicus, qua
vis medicamentosa sive spiritus, sive salis,
sive sulphuris in concreto quodam intrinsece co-
ercetur, & veluti centrum repellitur, v. g. in
Mercurio sublimato, quod est concretum quod-
dam sal extractum ex Mercurio vivo, &
spiritu salis, hic *concentratus* observatur, un-
de formam albam crystallinam representat.
Dicitur alias de colore intrinsecus coercito,
qui etiam *concentratus* vocatur.

CONCENTUS, *ἀρμονία*. Vide *Harmonia*.

CONCEPTACULUM, *ἀγγύλιον*, idem quod *Vas*.
Vide *Angos*.

* **CONCEPTIO**, *κύνσις*, est seminis compre-
hensio in uteris mulierum ad fœtus generatio-
nem, ejusque retentio. Dieter. Jatr. num. 486.
Galenus dicit, esse motum contractionis uteri,
dum semen in se ipsum ejaculatum amplecti-
tur ac veluti manu quadam avidissime, lib. 1. de
sem. cap. 2. Inter recentiores nondum certo
constat, an *conceptio* in Utero fiat, an vero in
Tubis, quod suspicatur Bartholin. l. 1. r. Anatom.
cap. 27. An massa seminalis in masculo concu-
rat ad *conceptionem*: quod negat Guil. Har-
væus de gener. anim. & in specie appendic.
Exerc. de *conceptione*, quam tamen hypothe-
sin reprobat Barthol. d. l. cap. 28. Nostrium
jam non est arbitria facere de his quæstioni-
bus. *Conceptio* Spagyrica in negotio lapidis
Philosophici dicitur, quando materia candi-
da, seu mulier mystica, sive Mercurius, &
spiritus rubeus, seu maritus post fermenta-
tionem a calore externo inductam, (quæ *con-
jugium*, & *Amplexus* vocatur) quiescunt in
vitro Hermetico. Libav. Apocal. Herm. part.
poster. t. 2. p. 395.

CONCEPTUS, *τὸ κύνικον*, est illa massa, ex qua
formatur fœtus in utero. Vocatur & *Ovum*,
asserente Harvæo Ex. r. de gen. an. qui omnia
animantia etiam vivipara, atque hominem
adeo ipsum ex ovo progigni, primosque eo-
rum *conceptus*, e quibus fœtus fiunt, ova quæ-
dam esse credidit, & hodieque suos invenit
adstipulatores. Nos in medio relinquimus.
Dicitur & *conceptum*, apud Scrib. L. in epist.
p. 3. e. Rhod. Vide *Fœtus*.

CONCESSIO, *concessum*, *ἐνδεχόμενον*, id quod
licet, r. aph. 7. Dieter. n. 288.

† **CONCHA** *Stactæ*, lixivium destillatum.

* **CONCHA**, *Conchula*, *κόγχη*, *κόγχιον*, va-
rias habet significationes. 1. notat animal *Te-
staceum* omne, sive levibus scil. testis asperis
præditum: aliquando tamen contradistinguitur
a Purpuris, Cochleis, Ostreis, Conchi-
liis, uti prolixè ostendit Aldrovand. lib. 3. de
anim. exanguib. cap. 1. De *concharum* virtute
Medica vide præter d. Author. & Sch. l. 5. cl.
3. num. 78. Harum omnium succum ventrem
solvere testatur Galen. lib. 3. de S. F. cap. 15.
2. Significat apud Anatomicos cavitatem auric-
ulæ, & auris externæ præcipuam partem,
inter Helicem, & Anthelicem. Barthol. l. 3.
Anat. cap. 9. quamvis & *cochleam* post membra-
nam tympani occurrentem *concham* vocaverit,
libell. 4. c. 6. 3. Veteres quoque, præsertim
Comicos pudendum muliebre *concham* vocaf-
se, clare demonstravit Rolf. Ord. & Meth.
part. gener. dic. Part. 2. c. 33. 4. *Concham* et-
iam vocari patellam in genu, vult Gorr. indef.
pag. 233. quamvis alii *conchum* dicant. 5. Di-
versa quoque vasorum, & mensurarum gene-
ra denotat. Ita apud Hippocr. mensuram si-
gnificat, Gr. *σικφός*, dictam, quæ *concha*
capacitatem æquet, & mystra duo contineat,
sive drachmas sex ponderis, lib. de nat. mul.
XXIX. 2. l. 1. de morb. mul. CVI. 6. CIIX. 33.
Vide *Cheme*, & Foef. in Oec. p. 343. *Concha*
quoque dicitur labrum, vel vas æneum, seu
pelvis tonsoria, Forest. lib. 6. Obs. 54. Item
alveolus vitreus, sive vas vitreum, in modum
alvei formatum, cum ore & manubrio, Rul.
in Lex. De *conchis* saxatilibus, sive lapideis
vide A. 3. Ephem. Nat. cur. obs. 70.

CONCHIS, *quasi concha*, dicitur faba cum
valvulis, sive involucris costâ, demonstrante
Rhodio ad Scrib. L. n. 233.

CONCHUS, *κόγχος*, vel idem est quod *con-
châ*, vel significat aliquando cranium. Cavi-
tates quoque oculorum *conchi* dicuntur Pol-
luci. *Conchum* Græcorum fuisse vilem cibum,
& facilem paratu, vult Linden. Exerc. X. §.
74.

CONCHYLIS, *κόγχυλις*, *conchylium*, *κογχύ-
λιον*, idem quod *Purpura*, Scrib. Larg. n. 191.
In specie vel eam denotat, quæ *Purpura*, *πορ-
φύρα*, dicitur, cujus descriptionem, species,
& usum vide apud Aldrov. d. l. cap. 5. Memi-
nit prioris vocabuli Rob. Keuchen. in not. ad
Q. Seren. pag. 252. 295. Vel *conchylium* alias
accurate loquendo differt a Purpura, Buccino,
aliisque conchis, estque peculiaris oblon-
ga species, quam descriptam invenies apud
d. Aldrov. l. c. c. 15.

CONCIDENTIA, ξυμπώσεις, σύμπτωσης, idem quod *collapsus*, de quo supra. Cui opponitur *μετεωρισμός*, aut ἐπίδοσις εἰς ὄγκον, crassities, & in molem majorem elatio. Meminit τῆς ξυμπώσεως Hipp. I. aph. 3. Causa *concidentie* corporis, & vaforum est nimia evacuatio, & repletina, Dieter. n. 588.

CONCINNITAS, ἁρμονία. Vide *Harmonia*. Alias *concinnare* ex diversis aliquid conficere significat. *Cinnus* autem est commistio plurimorum, & in specie potionis genus ex multis liquoribus confectum, ita dici solet teste Non. Marcello, Hinc & *vinum concinnatum*, idem quod *Facitium*, σκευασὸς οἴνου. Vide Linden. S. M. Ex. X. §. 198.

CONCOAGULATIO, legitur in Robert. Boyle exer. de nat. determin. effluv. c. 2. edit. Lat. Genev. p. 22. 23. & denotat diversorum salium simul dissolutorum, & ad crystallandum sepositorum concreto mixta, in crystallulos mixtam figuram obtinentes.

CONCOCTIO, πύξις, πεπτημένης, idem quod *coctio*, de quo vocab. vide supr.

CONCORDIA, concordantia, συμφωνία, dicitur, quando plures auctores in una aliqua re, vel materia consentiunt, quod optimum est historiae judicatorium. Galen. de subsign. Empir. c. 10. & nihil magis fide dignum, quam *concordia* suspicione carens, lib. de V. S. advers. Erasistratum cap. 5. Sumitur & a Paracello pro Harmonia, & *concentu* tropico rerum, v.g. Elementorum: quam tamen parabolicam *concordantiam* non incongrue reprobatur Libav. t. 4. de Philosophia Harmonica Magic. Fratr. Ros. cr. pag. 283. Dicitur & eidem *conformitas*.

CONCRETIO, πήξις, σύμπληξις, est materiae liquidioris in massam solidiorem condensatio. Ferme coincidit cum *congelatione*, ut patet ex Willis de ferment. cap. 12. §. *Congelatio*. Ita de Gypso potest scribit Scrib. Larg. n. 182. quod in aliqua parte ventris concreseat id quod potum est, & tactu quasi saxum percipiatur. Hinc *concretile*, πικρόν, dicitur, quod condensari, & indurari potest. Gorr. p. 372. Lind. Ex. V. §. 117.

CONCUBITUS, συνουσία, idem quod *coitus*. Vide supra.

CONCUPISCENTIA, ἐπιθυμία, & *concupiscibilis facultas*, ἐπιθυμητικὴ δύναμις, est vis animae sensitivae, qua desiderat, & expetit objecta talia, quae sibi conveniunt, v.g. alimenta, & omnis generis voluptates. Haec *cupiditas* consistit in spiritu animalium cujusque partis propriorum motu vegetiori, & expansione ampliori, juxta Villif. de An. Brut. Part. I. c. 9. Jung. Charleton. Ex. IIX. Patholog. §. 28. Dici-

tur & Gr. ἐργασμός, *turgescencia*, nam qui turgent ab aliqua materia, titillantur, commoventur, & concitantur, unde & *concupiscere* a posteriori explicari potest, Diet. n. 624. *Concupiscencia* si excefferit, quomodo debeat corrigi, docet Rolf. O. & Med. comm. Gal. I. 14. l. 3. c. 8. haud dubie ex Gal. I. de cognosc. & cur. anim. morb. c. 6.

CONCURSUS, συνδρομή. Vide *Synndrome*.

CONCUSSIO, τὸ βίγγω, Gal. idem quod *Rigor*. Vide *Rigor*, item *catastasis*.

* **CONDENSATIO**, πύκνωσις, vel obstructio meatuum corporis facta a refrigerantibus, adstringentibus, siccantibus, *condensatio* artificialis dicitur, & *Insufflatio*, de quo infra lit. I. Gorr. p. 395. Unde *condensantia medicamenta*, συνυποπικὰ φάρμακα, omnia frigida sunt, quare poros cutis, & meatus in unoquoque corpore *condensant*, & contrahunt; ceterum instrumentum undique totum constringere nequeunt. Gal. I. 5. de S. F. c. 14. coincidunt ferme cum *Incrassantibus*, παχυντικῶς.

CONDIMENTUM, ἡδύσμα, ἀρωμα, dicitur, quicquid cibum reddit gratiorem, ita ut non per se sit edendo, ad suavitatem tamen alimentorum conferat. Gal. I. r. de S. F. c. 16. praesertim si fuerint acria, c. 17. Inter *condimenta* Sal primas merito tenet, judicio Scholae Salernitanæ, vid. Renat. Morzæm in eandem de conf. valet. cap. 8. & 9. pag. 145. seqq. C. Hof. lib. 5. inst. cap. 13. &c. Alias ἡδύσματα dicuntur *Unguenta* ipsa, quibus ad suavitatem odoris *Aromata* adjuncta sunt; alii non unguenta, sed *Aromata* ipsa sic appellant, juxta locum Hipp. lib. 2. de morb. mul. XLI. 1. Imo in genere ἡδύσματα dici possunt, quaecunque rem aliquam jucundiorem reddunt, quemadmodum Gal. lib. 3. de A. F. cap. 11. pinguedinem & adipem carniū *condimenta* esse dixit; & Plut. quietem laborum, ἀρωμα elegantia metaphora vocavit.

CONDITIO, καλίστασις, *constitutio*. Vide supra *catastasis*. Cui addi poterit *conditio agri* scitu necessaria; de qua eleganter Lindenus. *Conditionis* notitia cum plurimum conferat ad notitiam causæ, Hipp. ipse hanc jubet interrogando protinus bene inquirere, Ex. VII. §. 24. Parac. per *conditionem* intelligit unam, & simplicem qualitatem, v. g. caliditatem, frigiditatem, &c. quatenus opponitur *complexioni*, sive Temperiei, quæ in mixtione qualitatum consistit, Paramir. I. r. c. 4.

CONDITOR, pen. brev. δημιουργός, idem quod *Creator*, *Opifex*, de Deo, & de Natura dicitur. Gal. I. 3. de U. P. c. 10. & alibi. *Conditor* etiam professionis dicitur Hipp. a Scrib. L. in ep. ad C. Jul. Callistum.

CONDITOR, pen. long. dicitur, qui rem aliquam artificiose præparat, ut vel asservari melius, vel gravior fieri possit, v.g. qui saccharo res palato gratiores reddit, Gr. ὀψαρχός, (cur non & simpliciter ἀρτυτής) Ita & ἑσυχάτης in specie dicitur, qui sale carnes condit, & asservat. V. plura p.p. ad vocab. *conditura*.

CONDITUM, κοδῖτον, ἀρτυτόν, in genere significat omne id, quod artis opera gratum additum est, sive alimentum, sive medicamentum fuerit. Vid. Schrod. l. 2. c. 46. In specie variis cupediis compositis, qua alimentosis, solidis, & liquidis, qua medicamentosis tribuitur. Ita vinum aromatibus *conditum*, aliis Mulsu *conditum* vocabatur. Gal. de facile parabilit. de obstructione renum. Vid. Foef. in Oec. p. 348. An idem cum vino Hippocratico dicto, sive *claveto*, de quo supra? Ita quoque formula Medicamenti suavis consistentia Electuariis, & conservis similis, ex variis, & suavis parata *conditi* nomine venit. Dicitur & quibusdam *Opiata*. Morell. l. i. Meth. præscrib. form. rem. f. 2. c. 4. Ita legitur *conditum* suave pyris, & persicis paratum, ap. Claud. Deodatum Panth. Hygiast. l. i. c. 29. Dicitur *conditum compositum* Vvekeri Antidot. gen. l. i. c. 31.

CONDITURA, vel idem significat, quod *condimentum*, ἀρτυμα, materia illa, qua aliquid *conditur*, sal, saccharum, muria, aromata, &c. vel denotat modum condiendi, & artem, Gr. ἀρτυσις dictam, qua alimenta, vel medicamenta alioqui fastidiosa palato, & stomacho grata redduntur, aut etiam in longius temporis spatium integra asservantur. Vveker. Antidot. l. 3. c. 23. Translatum hoc quoque vocabulum ad corporum mortuorum præparationem, ne putredine tam facile pereant. De hac *conditura* Cadaverum leges Forest. l. 29. Obs. 29. Rolfinck. tr. de purgant. f. i. art. 2. c. 43. seqq. ubi σμυρισμὸν vocat. Latine etiam dicitur *Balsamatio*. Sub quo titulo etiam D. Gabr. Clauderus tractatum conscripsit. Verum diversos modos Balsamationis cum veterum, tum Clauderi, & Billii ventilavit D. Tobia Andreæ, ut constat ex Actis Erudit. Lips. Anno 1683. Modum quoque *conditura* vasorum, & viscerum exenteratorum peculiarem habuisse D. Billium, ex Anatomicorum scriptis hodieque constat.

CONDUCTOR, appellatur instrumentum Chirurgicum, Terebræ, qua casei explorari solent, non ab simile, concavum, quod in Lithotomia post factam incisionem in sulcum catheteris immittitur, ut catheter eximi possit. Blas. Med. Un. p. m. 72. 341.

† CONDYSI veterum, Saponaria Trago, c. 131. Averr. Helleborus albus. Lobelius.

* CONDYLOMA, κοδύλωμα, est carnis excrescentia callosa in digitis manuum, ac pedum, præsertim vero circa anum, & pudenda muliebria occurrens, sic dictum, quod prominens in modum articuli, quem κοδύλον appellant. Ideo vero præcipue in sede oritur, ruga aliqua corporum in ano reduplicatorum insurgente, ac præter naturam intumescente. Quum enim sinuosus sit anus, rugas coagmentatas habet; ubi vero amplius intumuerit, tunc fit *condyloma*. Et aliquando quidem citra inflammationem fit, & molle est; quandoque vero cum inflammatione, tumque durum est, & dolorificum. Hæc Gorr. p. 238. Castellus. Enimvero omnino etiam causam supponunt morbosicam, portiones succi nutritii corruptas, & excrementitii mixtas, quandoque de malignitate Venerea, & Gallica participant. Parac. de nat. & orig. morb. Gall. l. 8. c. 1. Ad *condylomata*, seu species, pertinent Thymus, & Ficus. Jonston. Synt. Med. Nosomic. l. 5. tit. 4. c. 1. Medicamenta topica adversus *condylomata* lege apud Scrib. L. n. 214. seqq. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. & l. 4. c. 13. Hæmorrhoides quoque cæcæ, vel protuberantia venæ hæmorrhoidalis vocatur κοδύλωδης ἀμυγίτης, Hipp. de hæmorrh. III. 12. 13. item simpliciter κοδύλωσις, ut hæmorrhoids indicetur, quæ tuberosam habet eminentiam, & ab ea, quæ mori fructum refert, distinguatur. Foef. d. l.

* CONDYLUS, κόδύλος, i. e. *Tuberculum*, *Nodus*, dicitur gibbosa explanatio Radii, & Cubiti, quæ carpo dearticulatur; ob id etiam aliquando *capita* dicuntur, & *Apophyses*, Gal. l. 2. de U. P. c. 2. Dicuntur & *Epiophyses*, id est *Artuum capita*: ubi enim os medullam habet, ejus finibus utrinque caput instar operculi cuiusdam ut plurimum vides adnasci, lib. 10. de U. P. c. 18. Vide *Articulus*. Deinde & vocab. κόδύλος significat præternaturalem protuberantiam in dentibus, apud Hipp. l. 4. Epid. IX. 8. XVII. 8.

CONFECTIO, *confectum*, vel accipitur pro *substantione*. Ita *confectum* thus legitur, κατεργασμένον, aceto acerrimo, apud Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Vel *confecta* dicuntur materiæ saccharo sicco obductæ, & seu testorio quodam obductæ, quod artificium *confectionis* nomine venit. Vveker. l. 1. Antid. gen. c. 4. S. Schr. l. 2. c. 47. Quin & Tabulæ, Morfuli, Rotulæ *confectioes solidæ* vocantur, Vveker. d. l. c. 42. Imo & Electuaria quædam confortantia, vel cardiaca, *confectionis* titulo insignantur, uti constat de decantatissima *confessione Alkermes*,

de qua videantur Dispensatoria, Schrod. Rolf. & alii. Hunc pertinet *Confectio Humain* ad oculos, cujus descriptionem vide apud Rolf. O, ac M. l. 7. f. 2. c. 2.

CONFERENS, *ξυμφέρων*, a verbo *ξυμφέρω*, *συμφέρω*, *confero*, apud Hippocr. significat, quod utile est, & prodest, scilicet ad sanitatem. Estque unum criterium ex duobus, quo dignoscitur omnis indicati, vel remedii in methodo conservandi sanitatem, & medendicertitudo, & veritas; præprimis evacuationum Criticarum, & spontanearum, ex 1. aph. 2. & 4. aphor. 47. Hinc & loca illa, per quæ hujusmodi evacuationes fieri solent, dicuntur *χωρῆξυμφέροντα*, loca *conferentia*, id est lege naturæ commoda, 1. aphor. 21. Ita & de anni tempore accipitur, v. g. de autumno aquilonio, & sicco, 3. aph. 14. Huic opponitur *ἀσυμφορον*, *inutile*, damnosum.

FERMENTATIO, dicitur *Fermentatio combinativa*, sive *combinatoria*, ad differentiam *Fermentationis Resolutive*, estque motus efficientis in materia principiorum ejus pro circumscriptione loci, temporis, & caloris conjunctivus, quemadmodum eam prolixius descripsit D. D. Stahl. in *Disquis. eleganti de Sanguificat.* c. 3.

CONFERTUS, *confertim*, ἀφρόθ, ἀφρώως. Vide *Athroon*.

† CONFITA, i. e. sæx liquida styracis, Pharmacop. Londinensis.

CONFIDENTIA. Vide *Fiducia*. *Eutolmia*.

CONFIRMAMENTUM, dicitur astri corpus in homine, vel corpus sidereum, & astrale. Rul. & Johnf. in *Lex.*

CONFIRMATIO, *ιχυρῆσις*, *Affirmatio*, & *confirmatorio*, *ιχυρῆσις*, ἢ *δυσχυρῆσις*. Vide *Ischyresis*. Alias & *confirmare* idem est, quod *confortare*, reficere. Scribo. *Larg.* num. 104. 107. & de iis remediis, quæ dentes confirmant, num. 57. 59. 60. Græce dici posset *ἰδρύουαι*, fixam sedem acquirere, ex 4. aphor. 11. ubi de hydropo sicco dicitur, quomodo *confirmetur*.

CONFLUENTIA, terminus Paracelsicus significans *concordantiam*, & conjunctionem, vel confederationem microcosmi cum astris, morbi cum remediis, lib. 2. de podagr. morb.

CONFLUXILE, σὺρρῶν. Galen. l. 1. M. M. c. 2. Vide *Confluxio*.

CONFLUXIO, *ξυρρῶσις*, terminus est Hippocraticus, in loco notatu, & explicatu dignissimo de *Aliment.* IV. 24. *ξυρρῶσις μία*, *ξυμπαροισία μία*, *ξυμπαροισία πάντα*, *Confluxio una*, *conspiratione una*, *consentientia omnia*. Et mirum, Foesium horum terminorum expositionem in

Oeconomia sua Hippocratica neglexisse. Quam certum vero est, per *confluxionem*, & *conspirationem* hoc in loco intelligi admirandum illum corporis humani, omniumque partium non tantum solidarum, sed & humorum, spirituumque vitalium, & animalium consensum, concordantiam, & mutuam operam; ut recte Galenus l. 1. *Meth. Med.* cap. 6. totum corpus *conspirabile*, & *confluxile* idem esse, ac si dixisset Hippocr. omnes particulas mutuo a se affici: Ita qua ratione hoc in omnibus, ac singulis fiat, optandum esset, ut aliquis accurate, & ex veris principis ostendere sibi proponeret. Dicitur & Latinis *commercium*, *confortium*, *κοινωνία*. Confer ad Galen. l. 2. de caus. puls. c. 12. l. 3. de facult. natur. c. 14.

CONFOEDERATIO, Paracelso idem quod *confluentia*, *commercium*, *consensus*, tr. de Tabes. Contraria.

CONFORMATIO, *ἀπλάσις*, est secunda species, vel differentia essentialis, aut modus considerandi subiectum Medicinæ Hominem, quoad organicam structuram, vel soliditatem, & sub se comprehendit quatuor species, vel classes. 1. *Conformationem* strictè dictam, *ἀπλάσιον*, quoad figuram, *οξύμω*, quoad cavitates, & meatus, *κοιλίας*, ἢ *πύρες*, & quoad superficiem, *ἐπιφάνειαν*. 2. *Magnitudinem*, *τὸ μέγεθος*. 3. *Situm*, vel *positum*, *θέσις*, ἢ *κοινωνία*. 4. *Numerum*, *τὸν ἀριθμὸν*. Quæ *conformatio*, & ejus species, si præternaturaliter sese habuerint, dicuntur *Morbi male conformationis*, vel *Morbi Organici*. Videantur *Institutionistæ*, in specie *Dogmata nostra* P. I. c. 3. & P. II. c. 4.

CONFORMITAS. Vide *Concordantia*.

CONFORTANS, *confortativum*, Græce dici posset *κρηθιωτικόν*, *βεβαιωτικόν*, aut *κρηθιακόν*, quasi *Cordiale*, est terminus technicus, Pharmacæuticus, & Chymicus, diciturque de medicamentis, quæ corda hominum, atque naturam corroborant, ut virtus expulsiua ejus valeat accidentia noxia quævis excludere. Potissima totius Medicinæ methodus, in qua totus Spagyricus labor insudat, (utinam se res ita haberet!) Nam sibi metipsum Natura Medicus esse debet. Homo, cui Medici nomen tribuitur, minister naturæ tantum, & servus veri Medici. Si quid ultra præsumat, temerarium esse Naturæ persecutorem, imo perditorem dicimus, quemadmodum terminum exposuit Ruland. in *Lexic.* & de verbo ad verbum ex illo Johnsonus. Clarius *confortantia*, vel *confortativa* describi possunt, quæ Humorum, potissimum Sanguinis, & Liquoris nervosi, spirituositatem, vitalitatem, & activitatem,

ratem, in quibus potissimum Naturæ vigor consistit, ocyus promovere valent. De vi *confortativa* Macrocosmica, & Microcosmica vide Parac. de trib. prim. Essent. c. 1. An vero in Auro talis sit vis *confortativa* cordialis, quemadmodum idem statuit, ut & in Smaragdo, non absque ratione hodieque in dubium vocatur. Quid? quod de Gemmis, & Coralliis, in quibus tamen evidentior adhuc vegetabilitas, non veriti sint dubitare. Imprimis vero hanc materiam ventilant Petrus Monavius, & Thomas Erastus, quorum ille vim *confortantem* Auri, & Gemmarum defendit. Hic vero negavit. Legantur hac de re Epistolæ a Laur. Scholzio collectæ, ep. 208. 209. seqq. & 291. seqq.

CONFRICTATRICES, *frictivæ*, feminae valde libidinosæ dicuntur, Clitoride abutentes. Th. Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 34. Cur has non putaverit C. Hofmann. dici posse *ἑβρίδης*, comm. in Galen. de U. P. num. 1064. non video rationem. Licet enim Cœl. Aurelianus de morb. chron. lib. 4. cap. ult. *ἑβρίδης* vocaverit, quæ *ὀλίσθη* libidinem hanc exercuerunt; eadem tamen est ratio *ἑβρίδης* cum clitoride, nisi quis has vocare velit *συνἑβρίδης*, *Confrictivæ*.

CONFRICTATIO, dicitur in Pharmaceuticis species Trituræ, estque levis quædam attritio, per quam res facile pulverabiles digitorum friatu, aut solidioris corporis *confricatu* cito lævigantur, ut Amylum, Cerussa, quæ statim ut *confricantur*, pulverantur; sicque *confricatio*, & *Attritio* secundum magis, & minus tantum discrepare videntur, verbis J. D. Horstii Dispensat. Pharmac. Univers. Part. I. lib. 2. cap. 10. pag. XXVI. Alias *confrictio* etiam radicibus, & fructibus succulentis adhibetur, ad fuccum commodius exprimendum. Dom. D. Vvedel. Pharmac. Acroam. lib. 1. sect. 2. c. 6. pag. 51.

CONFUSÆ FEBRES, dicuntur Laur. Bellino, quando plures febres ejusdem, vel diversi generis eodem tempore affligunt ægrum, simul incipientes, & una desinentes, ita ut vix discerni possint, nihilominus servant singulæ naturam suam, neutraque illarum prævaleat. In Opusc. Medic. tit. de febr. p. m. 252.

CONFUSANEUS, *ἀντίπυρος*, epitheton panis domestici, & quotidiani. Vide *Autopyros*. Legitur apud Jonston. Synt. Med. p. 45.

* **CONFUSIO**, *κρήσις*. Vide *Complexio*. Porro *confusio*, *σύγχυσις*, est commistio liquidorum, quæ per se fluere possunt. Itaque & consistentia tum partibus, tum toti aquea est, & fluida. Quæ enim eliquata sunt, posteaque *confunduntur*, ut pix, & cera, & resina, &c. principaliter sunt colliquationis, licet mini-

stret illis *confusio* obiter, cum & sine *confusione* possent congedi. Ruland. & Johnf. Alias *confusio* in malam partem accepta compositioni non æquipollet; cum talis *confusio* sit absque artificio, *ἀλόγως*, *ἢ ἀμεθοδώς*, Sehenk. S. C. & Pr. Med. E. pag. m. 32. seqq. *Confusio* quoque inter affectus oculorum refertur, quando propter ruptionem tunicarum, quæ in profundo sunt, aliquando ex percussione, aliquando sponte obortam, humores oculi *confunduntur*, cum pupillæ alteratione, ut primo major appareat, tandem vero contabescat, & minor seipsa appareat. Galen. def. Med. Meminit quoque *confusionis* omnium Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 1. vocans *ξόγχυσιν ἔλων*, quæ nihil aliud innuitur, quam cruditarum collectio, & inde dependens vitiosa nutritio, dum excrementitia cum utilibus permixta sunt, cujus causa veli signum est alvi stupor, id est dejectio alvi deficiens, quemadmodum hunc locum recte exposuit Vales. in comm. Quæ *confusæ literæ* significant, apud Scrib. Larg. n. 231. Philologis inquirendum relinquimus. Jung. Rhod. in not. ad h. l.

CONFUTATIO, *ἑλεγχῶ*, i. e. alicujus hypotheseos, vel sententiæ circa aliquam rem ex fundamentis veris, vel verosimilibus improbatio. Hæc in Medicina duplex est: Una quidem ex Anatome: Altera ex consequentia logica, vel rationali, ex notatu dignissimo loco Gal. 1. 6. de U. P. c. 13.

* **CONGELATIO**, *πῆξις*, frequens in usu terminus Medicus, sed diversimode accipitur. Physice considerata *congelatio* coincidit cum *concretionem*. Vide *Concretio*. In foro Medico Pathologico *congelationes*, *πῆξις*, omnes ægritudines dicuntur, quæ a causa frigida, & vehementibus algoribus ortum duxerunt. Galen. lib. de diff. morb. cap. 5. Scilicet quando fit sanguinis, spirituumque p. n. fixatio. In specie *catalepsin*, & *Nervorum vigorem* sic vocant. Castell. Ita in peste *congelationem* sanguinis fieri vult Paracels. tr. 2. de pestilent. quavis rectius *coagulatio* dicatur. Imo de dentibus *congelatio* dicta fuit, id est stupor, Joh. Anglic. Ros. Angl. pag. m. 929. In foro Pharmaceutico, & Chymico *congelatio* dicitur, quando Materia prius liquidior condensatur, & concrefcit instar glaciei super aqua, Ruland. Ita & *adeps congelari* dicitur, apud Scrib. Larg. n. 271.

CONGELATI etiam dicuntur *Ecstatici*, quibus nullum movetur membrum, præter spiritalia, sed sunt veluti rapti, & interdum existimant se vidisse, & audivisse Angelos, &c. Valesc. de Tarant. Phil. Pharm. lib. 1. cap. 22.

CONGENITUS, συγγενής. Vide Connatus.

CONGER, Congrus, γόγγρος, κόγχρος, est species serpentis marini, plane similis Anguillæ, unde & a nonnullis *Anguilla marina* dicitur, cuius descriptionem, & usum in cibo, ac medicina leges apud Aldr. l. 3. de pisc. c. 25. Gal. inter pisces duræ carnis refert, l. 3. de alim. fac. c. 31.

CONGESTIO, συμφόρα, συμφόρησις, συμφορισμός, (an non & ἄλεια, vel συναλία, a verb. ἀλίω, & συναλίω?) idem quod collectio: quamvis a nonnullis distinguatur ab hac, quod congestio fiat lente; Collectio vero cum impetu, & confertim. Jonston. Synt. Med. Nosocom. Special. l. 1. tit. 1. c. 1. Congerere medicamenta, legitur apud Scrib. n. 38. A. M. A. Sever. l. de abscess. per congest. describitur, quod sit lenta humoris in parte, quæ nutritur, inquinati, ac superflui coacervatio, cap. 8. ubi & abscessus hoc modo productos congestiles appellat.

CONGIUS. Vide Chus.

CONGLACIATIO, idem quod coagulatio, vel congelatio. Legitur apud D. D. Bohn. Diff. Ch. Phyl. III. §. 20.

* CONGLUTINATIO, κόλλησις, est species unionis adversus solutam unitatem in partibus carnis factam, quæ & coalitus, σύμφυσις, dicitur, Gal. Art. Med. c. 90. quamvis hoc vocab. etiam de duris partibus sumatur. Vide coalescentia. Conglutinatio quoque est per glutinum compositio, manente natura conglutinatorum. Itaque & reductio hic est, seu restitutio in integrum. Glutinum autem pro natura cuiusque varium est, & dicitur hic omne, quod visciditate tenaci conjungit alterum alteri, aut etiam coerces. Congluten, vel conglutinativum dicitur Parac. quod ex putrefactione in gluten coloratum descendit, & substantia propria utriusque corpori, substantialis scil. & vitalis, lib. 1. de Tart. c. 3. Ruh. & Johnf. in Lex.

CONGREGO, ἀθροίζω, i. e. accumulo. Vide Athroezo.

CONGRUITAS, Parac. rectius congruentia, ἀρμονία, ἁρμονία, idem quod Concordantia, Paracels. Paragran. t. 4. Hinc Adject. Congruum, idem quod conveniens, conferens, de quibus suis locis.

CONGRUS, γόγγρος. Vide Conger.

* CONIA, κοία, tria significat, Lixivium, calcem, cinerem. Ita Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. Lixivium destillatum, κοίαν σικκίω exponit. Ex reliquis enim quorumlibet corporum ustorum ablutis lixivium fieri potest, præditum diversis facultatibus, pro ejus quod eluitur natura. Ejus enim, quod empyreuma, seu igneam naturam habet acerrimam, ipsum quoque acer-

rimum est, ejus, quod tale non est, etiam moderatius. Idem vero etiam simpliciter σικκίη appellatur. Conia enim nihil aliud, quam ablutio cinerum est, t. 7. de S. Fac. §. Conia. Alias datur & κοία ἀσβέσω, Lixivium calcis. Quod si cineri calx addatur, id Lixivii genus σικκίωσικκίω appellatur, P. Ægineta author est l. 7. cap. 3. §. Conia q. d. quod primum destillaverit, & eluentibus potissimum medicinis accommodatur. Sunt & alia Lixiviorum genera, varias sortita appellationes ab artificibus, quibus illa inserviunt: ut πηλοποιητική, & σαπωνομένη, quorum illud figulis, hoc vero saponariis in usu est, nisi quis malit paratum ex sapone lixivium intelligere. Ab hac κοίως significatione quoque dictæ sunt urinae lixivio similes, ἄρα κοίωδες, ap. Hipp. Coac. t. 582. quamvis aliis placuerit vertere per urinas pulverulentas, aut cineritias; nobis tamen prior versio magis aridet, quarum urinarum causam egregie, & solide exposuit Cl. Vvillis de urin. c. 4. De reliquis binis significationibus testimonia adeo certa non prostant, quemadmodum ex Henr. Steph. Thef. constare potest.

CONIEMA, κοίημα, dicitur parietis incrustatio, aut testorium, ut opus albarium, quo parietes calce, aut gypso dealbati inducuntur, & usus Hipp. l. 7. Epid. X. 9. quamvis potius ipsum parietem dealbatum significare videatur. Foef. Oec. p. 348.

* CONJECTURA, σοχασμός, dicitur rei cuiusdam notitia, non simpliciter demonstrativa, & infallibilis, sed saltem probabilis. Cujus cognitionis cum iterum varii dentur gradus, dum alia magis fallax, & incerta, alia certior magis habeatur conjectura, in Medicina saltem ea locum habet, quæ artificiosa, μετέτέχνης, ἢ σοχασμός τεχνικός dicitur, & quam proxime ad veritatem accedit. Gal. l. 1. de cris. c. 9. Et hac de causa refertur quoque Medicina inter artes conjecturales, vel conjectricas, σοχαστικός, l. Introduct. c. 5. quamvis l. de opt. sect. ad Thrasymb. cap. 4. non tam propter præcepta, quæ satis firma sunt, conjectricem dici velit, quam propter eventum, quod non semper sine suo potiat. Jung. C. Hofmann. Instit. lib. 1. cap. 1. §. 3. seqq. & Dogmat. Medic. Gen. Nostra proleg. pag. 4. Regnare vero videtur imprimis conjectura in parte Semiotica, quæ tamen ita est, & esse debet artificialis, ut ad scientiam, quod ait Erasius orat. de laud. Medicinæ, proprie accedat. Regnare etiam in determinandis medicamentorum, præsertim purgantium, dosibus. Scire sane convenit, & sapienti σοχασμῷ colligere, & dijudicare, quando, quanta, quanam, quomodo individuo cuius apta, necessaria, congrua, utilia: Artific.

Artificiose autem conjicere viri est, qui vires omnium, quæ ad eam artem pertinent, didicerit, memoriæque mandaverit, & in artis operibus, diligentia adhibita, se exercuerit, verbis notatu dignis Dieter. Jatr. n. 2. Quod vero Dn. D. Ammannus in præf. parænes. ad discipulos *conjecturalem* ita exposuerit, siquidem rota nostra cognitio tam circa Theoriam, quam circa Praxin meris, & nudis nititur conjecturis, & opinionibus, profecto μέγα λίαν ἄνημα, quod quomodo non cedat in opprobrium Artis, non intelligo.

CONIS, *κονίς*, pulvis. Vide *pediculus*.

CONISALOS, *κονισαλός*, Atticum vocab. significans terram in palæstris athletarum, & deambulantium pedibus conculcatam, sudoreque eorum, vel olei aspergine irrigatam, quæ fere eundem cum strigmentis usum in molliendis, & discutiendis bubonum, & lactantium uberum, & aliis tumoribus præstabat, uti constat ex Gal. l. 10. de S. F. S. Sudor. ubi & *πῶτος* dicitur, i. e. via conculcata. Vide Lang. l. 1. ep. 51.

CONISTERIUM, *κονίστηριον*, idem quod *apodyterium*, de quo supra. Lang. d. l. Significat & infimam partem furni Chymici, quæ Latinis *cinerarium* dicitur, de quo vocabulo supra.

CONJUGATIO, *conjugium*, *συνζυγία*, *ζεύξις*, idem quod *copulatio*, *conjunctio* duarum rerum. 1. Dicitur de partibus numero duabus in corpore existentibus, quæ semper æqualiter a medio abesse volunt. Gal. lib. 15. de U. P. cap. 2. 2. De pulsibus, vide *conjugationes pulsum* aliquot, l. 1. de caus. puls. c. 8. 3. *conjugium* dicitur copulatio maris, & femina. Hæc significatio mystico, & Spagyrico sensu applicatur diversimode. Imo omnia consistere in *conjugio* duarum rerum, dixit Paracels. lib. de morbor. Tartar. cap. 22. In specie de *conjugio* Medici, & Medicinæ loquitur idem, comm. ad Hippocr. 1. aphor. 1. *Conjugium Divinum* dicitur, quod constat ex Mundo superiore, & inferiore. Theatr. Chym. Vol. I. tr. Artificium supernaturale, c. 16. & c. 5. vocat *conjugium metaphysicum*, Theatr. Chym. Vol. I. pag. 188. & 318. Ita in conficiendo lapide Philosophico utriusque materiæ, Mercurii, & Spiritus rubri conjunctorum, & vitro Hermetice inclusorum unio, & mutua amplexatio, vel congressus vocatur *conjugium*. Libav. Apocal. Hermet. part. poster. p. 395.

CONJUNCTIO, *συνζυγία*, idem quod *conjugatio*. Ita de Astris dicuntur *conjunctioes*, quas Medico scitu necessarias esse, dixit Paracels. Paragran. Tract. 2. de Astronom. Vide *Astrum*. Interdum sumitur pro *compositione*, v. g. *con-*

junctiones medicamentorum, Helmont. tr. Pharmacopolium, &c. Haud raro etiam per *conjunctioem* intellexit Paracelsus convenientiam quandam inter morbum, & subjectum: v. g. *conjunctio pestis*, & *hominis*, de Peste cum additionibus, lib. 1. It. de caduco matricis, & alibi. *Conjunctio* quoque describitur, quod sit *copulatio* separatarum qualitatum, vel adæquatio principiorum, cujus Synonymon est *connexio*, eique opponitur *solutio*; suntque duo principia arduæ scientiæ spagyricæ, licet plura alia sint principia. Ripleus in Axiom. Philos. in Th. Chym. Vol. III. p. 113. 114. *conjunctioem* etiam Spagyrici *fermentationem* dixerunt, M. Joh. Isaac. Op. Mineral. l. 1. c. 136. d. l. Vol. III. p. 409. Et *conjungere* est *impregnare*, *dealbare*, & *rubificare*. Rosar. abbreviat. Tract. 2. d. l. p. 654. & Lagn. in Harm. Chym. Vol. IV. p. 751. seqq. De hac *conjunctioe* videatur & Lullii Practica, c. 12. d. l. p. 144. & de *conjunctioe solis*, & *lunæ*, p. 340. Vide & Orthelii commentar. in nov. Lum. Sendivogii, cap. 11. Vol. VI. p. 426. seqq.

* CONJUNCTA *caussa*. Vide *continens caussa*.

CONJUNCTI quoque *morbi* dicuntur; & distinguuntur in *connexos*, & *consequentes*; quorum discrimen in hoc consistit, quod morbo morbus accedat in *connexis*, succedat in *consequentibus*. Nempe ibi prior *caussa* manet, duratque; hic abit, & cessat. Hoc per *μὴ ἐπιπέσει* fit, illud per *ἐπιπέσει*. Linden. S. M. Ex. VI. §. 19. *Conjuncta morbi essentia* dicitur, quæ quidem ab essentia ipsius sunt inseparabilia, ut Magnitudo, Motus, Mos. Distinguuntur ab *adjunctis* morbi, quæ sunt *causæ*, & *Symptomata*: Hæc consequentia: Illa antecedentia. *Conjuncta* signa dicuntur, quæ sunt *Pathognomonica*, & una cum antecedentibus, & succedentibus morbi naturam aperiunt. *Conjuncta* vero, & *adjuncta* uno nomine appellantur *connexa morbi*, *ἐπιπέσει*. Idem Exerc. IIX. §. 68.

CONJURATIO, *conjurator*, accipitur apud Paracelsum pro arte, & artifice curandi morbos per certas dejectiones, & præstigias diabolicas, quod Christiano prohibito esse aliquoties urit, v. g. lib. 9. de signatur. renatur. lib. principior. seu de mysteriis verm. cap. 6. tract. de surdit. §. cura lib. 1. Philos. sagac.

CONNATUS, *συνγενής*, *συνγενής*, *συγγενής*, *congenitus*, dicitur Hippocrati de eo omni, quod homini competit a prima nativitate; ejusque rationem esse docet, quod ab homine hæc omnia habente genitus sit, & deinde nutritus in homine hæc omnia habente, f. i. de nat. hum.

t. 27. In specie de nativa, vel *connata* dispositione, & propensione ad morbum aliquem; unde & morbi tales *connati* vocantur, & *Hereditarii*, prorrh. 2. & l. 3. Epid. ægrot. 6. Ex eadem *cognatione*, qui tali morbo laborat, infolita phrasi eidem appellatur *συγγενής*, Prorrh. 2. Foef. p. 437.

CONNEXIO, *συνπλοκή*, idem quod *conjunctio*, *conjugatio*, *commercium*. Ita partes Medicinæ adeo *connexas* esse, & implicitas, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint, scripsit Scrib. Larg. num. 200. *Connexa*, & *connexi* Morbi quid sint, Vide *Conjuncta*.

CONNIVEO, *σκαρδαμύσσω*, ἢ *καρδαμύσσω*, dicitur, quando quis oculorum palpebras cito claudit, & cito aperit: uno verbo quoque appellatur *Nictare*, vel *Nictari*, Gal. 5. in 6. Epid. t. 2. Foef. Oecon. pag. 569. Cui opponitur *ἀσκαρδαμύσσειν*. Vide *Aiscardamyctes*. Vocatur & Grece *μύειν*, *ξυμύειν*, cum oculi clauduntur ex somno per membranam illam, qua oculus quasi veste integitur. Ita & uterus dicitur *ξυμύειν* a conceptu, Hippoc. 5. aph. 51. cum ejus os perangustum sit, uti explicavit Philotheus, & clauditur. Vide plura apud Dieter. num. 587. Abusiva vero est licentia, quando Hæmorrhoides Apertæ appellantur *conniventes*.

CONNUMERATIO, *συνκερίθμις*. Vide *collectio*. Est opus mentis, quæ plures res simul comprehendendo considerat. Galen. 1. de iis, quæ in Medic. tr. 3. Dicitur & *consummatio*.

* CONNUTRITUS, *ξυμτροφος*, dicitur de morbis una nobiscum educatis, & longinquo tempore hominum corpora infestantibus, & quasi connatis. Hipp. 6. Epid. l. 5. t. 6. Gal. in comm. & l. de A. L. & Aq. XI. 3. Idem quoque significat, quod *οἰκόνιον*, *familiare*, accommodatum, conveniens, 3. de fract. t. 23. & t. 44. Gal. in comm.

* CONOIDES corpus, *κωνοειδές σώμα*. Vide *Conarium*.

CONOPS, *κόνωψ*. Vide *Culex*.

CONQUASSATIO, *συνκρίσιμος*, est species *compressionis*, qua humidiora concreta in mortario lapideo, aut vitreo, aut tudicula lignea contunduntur, donec per succulentiam propriam, aut assuum liquorem in pulviculam abeant, quam, etiam si mollior fuerit, *Polli-nem* vocant. D. D. Bohn. Diff. Chym. Phys. VII. §. 27.

CONSCIENTIA, *συνείδησις*, est actus animæ rationalis, & ita homini proprius affectus, quando mens humana relinquens animam sensitivam, vel facultates animæ corporeas, sua

sponte ad se redit, & vel propter occasionem expergefacta, & erroris sui conscia, contra hanc animam brutalem, sive corpoream insurgit, & colluctatur. Thom. Vvillis de anim. brut. P. 1. c. 7. Hujus quoque puritati studere debet Medicus.

CONSECRATIO, *καθιέρωσις*, & olim, & hodie in Medicinam translata fuit. Sed rectissime a Parac. damnata, & rejecta, tr. Philos. occulta, tit. de *consecrationibus*.

CONSENSUS, *συνπέθεσις*, *συμφωνία*, *ὁμολογία*, usurpatur in statu secundum, & præter naturam. In illo idem est, quod *concordantia*, *commercium*, opera mutua. In hoc vero significat, quando ad aliquam partem morbo correptam aliæ etiam non temere, aut perfunctorie, sed graviter compati solent. Ita jecore affecto singultus succedit, compatiens stomacho. Galen. 6. aphor. 16. Per *consensum* quoque dupliciter affici dicitur: uno modo cum aliquid transmittitur ad aliquam partem, ut puta fumosus vapor a ventriculo ad oculos: alio modo quando impeditur communicatio illius, quod alteri deberet communicari. Galen. lib. 3. de Loc. Aff. cap. 4. & alibi. Charleton. addidit tertium modum, quando pars compatitur ob mutuam connexionem, vel operis societatem, Exerc. III. Pathologic. §. de rarioribus *consensibus* partium in statu p. n. Vide *Ephemer. Natur. Cur. Ann. I. Obs. 20.*

CONSEQUENS, *ἐπόμενον*, *συνβεβηκός*, significat in foro Medico id, quod vel sanitatem, vel morbum sequitur. Et ita æquipollet vocabulo *Accidens*, & *symptoma*. Gal. 1. 1. M. M. cap. 9. Vid. Dogm. nostr. Part. 1. cap. 8. dogm. 1. Quid sint *Morbi consequentes*, vide p. a. in *conjunctis*.

CONSERVA, terminus est Pharmaceuticus, qui denotat flores, herbas, rarius radices, rarissime carnes, aut pulpas fructuum tenuissime incisas, vel tufas, & saccharo exacte mixtas. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 31. Hæc actio dicitur *conservatio*, Schr. l. 3. c. 48. Vid. & Schenk. Syntagm. comp. & præscr. Med. Part. spec. cl. 3. f. 2. c. 1.

CONSERVATIO, *φύλαξις*, dicitur de re in sua natura, & per proprium calorem sustentata, cui opponitur *corruptio*, quæ fit per immoderationes externas, videlicet caloris, aut frigoris excessus. Gal. l. 4. de S. F. cap. 14. Hinc non adeo a veritate declinavit Paracelsus, Hominem in se habere *conservatorem*, & destructorem sanitatis, modo rem obscuris terminis non ita defœdasset, Labyrinth. Medic. cap. 7. *Conservatio*, & *conservantia* quæque usurpantur in Pharmaceuticis de simplicibus

cibus quibusdam, quæ adduntur aliis, vel ad præcavendam eorum consumptionem, uti Magneti ferrum adjungitur, Camphoræ grana pſylli, milii; vel ne corrumpantur; quo pertinent Sal, Saccharum, Mel, & alia Condimenta, quæ ratione *conservantur* Cappares, Cucumeres, Olivæ, Cydonia, &c. De *conservatione* hujusmodi medicamentorum legatur J. D. Hörst. Part. I. Dispens. Pharm. Univ. l. 4. c. 12. p. LXXI.

CONSERVATIVUS, *a, um, φυλακτικός*, vel dicitur de parte Medicinæ principali, quæ sanitatem præsentem tuetur. Vocatur alias *Methodus conservandi sanitatem*, ὑγιανή. Vid. Dogm. nostr. Part. IV. cap. 2. cui opponitur *Methodus medendi*, ἑθεβρωτική. Vel tribuitur etiam causis, quæ dividuntur in *Conservatrices*, & *Effebtrices*, scilicet sanitatis, αἰτία φυλακτική, ἢ ποικιλία τῆς ὑγίαιας, Galen. Art. Medic. cap. 48. *Conservantia* Phylcorum, hoc est Spagyricorum, præsertim sunt medicamenta vitam, & corpus a corruptionibus præservantia. Talia potissimum ex iis rebus petenda, quæ longiore vitam, ac temperatorem a natura nacta sunt, qualia sunt vegetabilia, quæcunque semper virent, & longiori tempore perseverant; Inter mineralia, quæ muralis essentiæ liquoris multum habent: & inter metalla, quæ sunt ærugini minus obnoxia. Talia non sunt *conservæ* rosar. violar. &c. quæ *conservatione* ipsamet indigent, ac mutantur a saccharo. Ruland. in Lex. Haud dubie hic referri deberet Arbor vitæ Helmont. nisi hæc ipsa hypothesis multis adhuc scateret dubiis, quin & ineptis collectionibus, quas nostri instituti ratio non admittit prolixius ventilare. Sufficiat, quod ab arbore longæva non liceat certi quid inferre ad hominis longævitatē. Quid enim de cervo, aliisque brutis dicendum maxime longævus, quæ tamen ad humanam vitam prorogandam nutrimenti loco vel minus, vel plene non conferunt? Sed manum de tabula.

CONSIDENTIA, δυνικαῖσσις. Vide *Apocastaſis*. Est & species angustationis cavitationum, vel meatuum, quando latera concidunt, Gr. σμυζήσις. Jul. Alex. not. ad Gal. de diff. morb. T. II. p. 297.

CONSIDERATIO, σπέρμμη, quid significet, notum est. Tres *considerationes*, quæ tamen potestate unum sunt, statuit Galenus: primam, de propriis, & communibus speculari: secundam, an similia, vel dissimilia sint ea, quæ inter se conferuntur, discernere: tertiam, quid idem, & quid diversum sit in rebus, considerare, lib. de Hip-

pocr. & Platon. decret. cap. 5.

CONSILIUM, βέλδμω, quid in genere significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Notetur saltem egregia gnome. *Consilium* sapientis unicum multorum manus superat. Inſcitia v. semper per se mala, juncta armis adhuc pejor est. Galen. orat. exhort. ad artes, fere sub finem. In Medicina *consilium* dicitur sententia illa, quam Medicus vel solus, vel cum aliis prius consultans de hominis statu, vel secundum naturam, vel præter naturam fert; & quid agendum sit, juxta indicationes utriusque methodi præcipit, aut præferibit. Vide *Consultatio*.

* CONSISTENTIA, duplicem potissimum habet significationem Medicam. (1.) De ætate, vel morbo quando usurpatur, Græc. dicitur ἀκμή, & ita idem significat, quod *Status*. Vide *Acme*, ex Galen. 2. de differ. febr. cap. 11. (2.) Usurpatur de humoribus, aliisque materiis, qua utilis, qua inutilis, & denotat eorum constitutionem, ratione tenuitatis, vel crassitudinis, soliditatis, aut corporeitatis. Ita de urinæ *consistentia* legitur apud Galen. lib. 9. Meth. Med. cap. 4. Græce dicitur σύσκησις, quod vocabulum & recentiores retinuerunt, uti patet ex Cl. Thom. Vvill. Exerc. de Urin. c. 1. 3. 6. &c. quamvis Græcum vocab. σύσκησις apud Hippocr. collectionem, aut concretionem, vel *coacervationem* alicujus materiæ denotet. Coac. t. 238. de morb. sacr. XVIII. 13. Verbum *Consisto* etiam aliquando sumitur pro *Existo* cum alia quadam re. Scribon. Larg. num. 19. 27. 90. 102. 160. &c.

CONSOLIDANS, idem quod *Sarcoticum*, aut *Epulaticum*. Ita Rul.

CONSOLIDATIVUM, *consolidatura*, medicamentum vulnera, & ulcera carnis recentibus *explens*, & *cicatricem obducens*, ἐπιλωτικὸν, *incarnans*, σαρρωτικὸν vocatur, de quibus suo loco. *Consolidare* quoque numeratur inter quatuor regimina lapidis Philosoph. ap. Lang. in Harm. Chym. cap. 6. Th. Ch. Vol. IV. p. 753. fin.

CONSOLOR, παρηγορέω. Vide *Paregoreo*.

CONSORTIUM, κοινωνία. Vide *communicatio*, *confluxio*. Tale *consortium* tribus modis fieri, scripsit Gal. i. in 3. Epid. 4. vel propter viciniam, vel propter genus, vel propter familiaritatem operis.

CONSPERSIO, κατέπασμα. Vide *Catapasma*.

CONSPICUUS, ἐπιδηλοῦς, manifestus, *evidens*, dicitur de homine, qui sensu increſcere deprehenditur, quod fit a septimo ad decimum

mum quartum annum. Hipp. I. de Carn. XIII. 13. deinde etiam de diebus quibusdam, qui futuræ criseos præbent indicium in morbis, unde Latinis *Indices* vocantur. Tales sunt cuiusque septimanæ dies quartus, ex 2. aph. 24. Vide Foef. p. 224. Dieter. n. 314.

CONSPIRABILE, *conspiratio*, ζύμπνη, ζύμπνοια. Vide *Confluxio*.

CONSPUENDUS, καὶ ἄπιος, dicitur de eo, qui sui emolumentis, & ornamentis nullam curam gerit. Gal. in orat. suavor. ad artes c. 5.

CONSTANS, ἀσταθής, ἀβέβαιος, sumitur de bona constitutione corporis, & de morbosa. In illa dicitur a Metrodoro finis bonorum esse corporis *constans*, & firma constitutio, ἀρκίς ἀσταθής καὶ ἄσημα, apud Clement. Alexandr. In hac legitur apud Hippocr. 3. aphor. 8. de morbis *constantibus* boni moris, & æqualibus, item 2. Epid. f. 1. num. 20. Dieter. n. 361. Foef. p. 252.

CONSTANTIA, ββουότης, ἀσκήσια, dicitur de corpore, & animo. De illo legitur apud Gal. cap. de nat. hum. t. 39. ubi firmitatem corporis ab humore melancholico dependere statuit, quemadmodum & comm. 2. de humor. De anima, vel mente occurrit apud Hipp. 1. de dec. orn. IX. 15.

CONSTELLATIO, est terminus Astrologicus, denotans certum consortium, & communionem Astrorum ratione luminis, vel influentiæ. Hunc terminum Spagyrici transtulerunt in suum forum, dum *constellationem* dixerunt esse supernorum astrorum in inferna virium, & virtutum impressionem, & operationem, quæ conveniunt in concordantiam quandam naturalem. Et de hac sibi persuaserunt habere excellentissimam scientiam Physicam, quæ *Physiognomia signata* rerum naturalium in Sympathia superiorum ad inferiora dicitur. Rul. & Johnson. in Lexic. Urget hanc, seu scitu valde necessariam Medicis, Paracels. Paragran. tr. 2. de Astronomia. Enimvero cum res nondum adeo expedita sit de Influentiis, vel virtutibus Astrorum omnium in hæc inferiora, siquidem Physici, Mathematici, & Medici fuerunt, hodieque sunt, qui eas in dubium adhuc vocent, clarissimi, v. gr. Thom. Vvillis de febr. cap. 9. qui negat, Crises a Lunæ, siderumque influentiis dependere: & supra laud. Dn. Joh. Christ. Sturm. in Tab. suis Astronomic. (quamvis hætenus nostrum addere calculum nondum libuerit) hinc patet, quam incerta hæc sit *constellationum*, & *concordantia* superiorum cum inferioribus scientia, nec adeo Medico scitu necessaria. Quid? quod Paracelsica illa doctrina sit mere fictitia, & ridicula.

CONSTERNATIO, ἐκπληξίς. Vide *Eclipse*.

CONSTIPATIO, σφύσις, idem quod *Adstrictio*. Vide supra suo loco. *Constipationem* Tartaro deducere conatus est Paracels. passim in scriptis suis, præsertim vero in lib. de Tart.

* CONSTITUTIO, καὶ ἔσασσις. Vide *Catastasis*.

CONRICTIO, vel idem est quod *Adstrictio*, σφύσις. Hæc per fundentia curatur. Ita verbum *constringere*, sumitur a Scrib. Larg. num. 104. Ita & *constrictiva*, σφιστικὰ, dicuntur Chirurgis medicamenta labia vulnerum comprimentia. Ruland. Vel dicitur de Motu cordis, quando coarctatur, ut sanguinem in arterias exprimat: Græc. συστολή. Vide *Cor. Systole*.

CONSTRUCTIO, idem quod *Generatio*, aut *Factio* alicujus rei, cui opponitur *Destructio*. Lombard. Margar. pretios. c. 16. in Th. Chym. Vol. V. p. 659.

CONSUETUDO, ἔθος, ἐθισμός, in Medicina significat vel rerum non naturalium usum per longum temporis spatium uno, eodemque modo continuatum, quemadmodum hoc Hippocr. passim, & Galen. integro libello h. tit. & sparsim alibi hujus *consuetudinis* efficaciam, necessitatem, & utilitatem inculcavit; quorum loca omnia si placet inquirere, consulatur Franc. Valleriola Loc. Comm. lib. 1. c. 6. & Aloyf. Mundellæ Theatr. Galenic. lit. C. Vel ipsam corporis, & omnium suarum partium continentium, contentarum, & impetum facientium constitutionem eodem semper modo sese habentem, per, & propter consuetum rerum non naturalium usum. Dividitur in Bonam, & Pravam: Illa conservanda, hæc prudenter, & leniter corrigenda, mutandaque est. In genere *consuetudo* dicitur altera, & adventitia natura, ἐπικτητος φύσις, Galen. lib. 2. de mot. muscul. cap. 7. & cap. 3. in l. de iis, q. in Med. r. 20. quid per *consuetos*, & *consuetos*, ἐθισμούς, συνήθειας, & συνήθειαν intelligendum sit, ex dictis facile constat. Videatur Hippocr. 2. aph. 49. 50. una cum Commentatoribus ad illa loca. In specie Dieter. num. 237. seqq. num. 801.

CONSULTATIO, συμβούλιος, significat illud officium Medici, quo quemadmodum nullum inter omnia Medicorum opera est illustrius, utpote quo solo a doctis Medicis. indocti discernuntur; ita res ipsa facile testatum facit, in Medicina universa nihil quoque esse consultandi methodo difficilius. Est vero *consultatio* nihil aliud, quam cum uno, vel pluribus aliis Medicis instituta consideratio status alicujus, sive secundum, sive præter naturam cum suis causis,

is, & consequentibus, & rite facta utriusque Methodi conservativæ, aut curativæ per Indicationes, & remedia applicatio. Dicitur & *collegiandi officium* a C. Hofm. orat. Isag. 2. a me edita, p. 131. ubi plura de hoc argumento reperies. Legatur & Claudiani elegans libellus de ingressu ad infirmos. Inculcavit hujus muneris necessitatem, & utilitatem ipse Hipp. de præcept. VII. 1. seqq. *Consultationes* olim vocabantur *Deliberationes*, *conventionesque*, apud Scr. Larg. in epist. ad Callistum princ. ad quem locum vide notas Joh. Rhodii, p. 15. Animæ quoque nostræ pars dicitur *consultans*, βουλευτικός μέρος, a Gal. de form. fœtus, c. 9. Estque hæc functio animæ rationalis propria, uti patet ex Th. Vvill. Tr. de An. Brut. Part. 1. c. 7. differtque ab appetente, vel concupiscente, quæ facultas, vel vis quoque est Animæ Brutorum, vel corporeæ, d. l. c. 9.

CONSUMMATIO, συγκεφαλαιώσις, idem quod *connumeratio*, de quo supra, i. e. in summam collectio. Gal. l. 1. de iis, q. in Med. t. 3. Alias *consummare* idem est, quod *perficere*. Ita Scrib. Larg. in Epist. ad C. Jul. Callist. p. 4. dicit: Per antiquos auctores *consumari*, i. e. perfici professionem. Vide plura loca in Lexic. Scribon. Rhodii.

CONSUMMATUM, est epitheton Juris, sive Brodii, vel liquidioris alimenti ad culinam potius pertinentis, quam Pharmaciæ, quod paratur ex carne, v. g. vitulorum, pullorum, caponum, perdicum, cancerorum, mollissime etiam cum ossibus contusis cocta, additis aliis simplicibus nutrientibus, confortantibus, alterantibus, etiam aromatibus, Gallic. *consumme*. Schenk. S. C. & Pr. M. F. p. 109. 118. Morell. de præscrib. formul. l. 1. sect. 1. cap. 16.

CONSUMPTIO, συντήρις. Vide *colliquatio*. *Analosis*. Causam *consumptionis* corporis dicit Paracelsus esse Sulphur, item Sal: Resistere vero Mercurium, tr. de trib. Essentiis, c. 1. seqq. *Consumere* etiam de tempore, & cibis usurpatur. Scribon. Larg. num. 16. 17. 140. i. e. absumere, impendere. Vide Lexic. Scrib. Rhodii.

CONTABESCENTIA. Vide *Atrophia*, *Analosis*, *Colliquatio*, *Consumptio*, *Marasmus*, *Phthisis*. Vid. Lin. Ex. IX. §. 51.

CONTACTUS, ψύσις, dicitur, quando duæ partes ita naturaliter conjunctæ sunt, ut se se contingant, cui opponitur *Abscessio*, ἀψύσις, ἀποσπασίς. Gal. c. 2. de iis, quæ in med. t. 25. Ita corpora, quæ cor attingunt, videlicet pulmo, pericardium, &c. dicuntur & ψύσιος τῆς καρδίας, l. 3. de præfag. ex puls. c. 4. fin. Verbum etiam ψύσις Hipp. non in-

frequens fuit, v. g. 1. de fract. t. 17. f. 3. h. t. ult. 3. de artic. t. 47. l. 4. Epid. XX. 18.

CONTAGIO, *contagium*, ἀπόρρηξ, ἀπόρρηξις, Ciceroni olim l. 2. de Divinat. dicebatur ea vis, quæ a stella defluit, & in sublunaria influit. Lind. Ex. XI. §. 187. Hodieque vero plerunque, & potissimum per *contagium* intelligitur vis illa, vel activitas, qua affectus quispiam residens in uno corpore sui similem excitat in alio; & quidem vel immediate, & corporaliter per contactum, vel mediate, & ad distans. Th. Vvill. de febr. c. 12. Charlton. Ex. Pathol. X. §. 34. D. D. Maur. Hofm. de morb. contag. Disp. 1. seqq. Vide *Apocrisis*, *Aporrhœa*.

CONTEMPLABILIS, θεωρητός, dicitur de diebus *indicibus*, quarto, undecimo, & decimo septimo, ex quorum diligentibus observatione intelligitur, quando, & qualis futura sit crisis. Hipp. 2. aph. 24. Vid. Dieter. n. 391.

CONTEMPLATIO, θεωρησις, significat rei aliquostractionem, & considerationem in mente, quæ si proluxa fuerit, brevibus verbis exprimi non potest. Gal. l. 5. de san. tu. c. 1. *contemplari*, ἐπιβλέπειν, i. e. cognoscere, deliberare, scire, non dubitare, est Medico summè necessarium. Parac. comm. in 1. aph. 1. Vide & Diet. n. 311.

CONTEMPTUS, ἀμετάφρασις. Vide *Cataphronesis*.
CONTENSIO, idem quod *Tensio*, τένσις. Vide *Tasis*.

* CONTENTA, ἰσχυρόματα, ὀυχορόματα, dicuntur ab Hippocr. 6. Epid. sect. 8. t. 19. humores in solidarum partium spatiis, vasis, & cavitatibus conclusi, qui tamen non hæc tantum ratione contineri dicuntur, sed quod etiam ab ipsis solidis partibus regantur, & gubernentur. Quod enim in gignantur, quodque usibus corporis inserviant, id habent a solidis partibus. Hæc quidem Gorr. p. 198. & Castellus. Enimvero hæc sententia repugnat veris hodiernis Artis principiis, quibus docemur, partes solidas potius ab humoribus vitalibus, & spiritibus suam obtinere activitatem, ut sint organica. Vide Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 3. & 5. *Contenta* quoque dicuntur, quæ urinis sanorum, aut ægrorum præter aquosam substantiam insunt, Gr. παραφρισμάτια. Suntque vel universalialia, vel particularia, naturalia, aut præternaturalia, Vvill. de Urin. c. 3. & 5. Dogmat. nostr. P. 3. c. 4. d. 9. & 11. quamvis Paracell. *contentum* dixerit non illud, quod in urina, sed quod supra urinam est. Schol. in l. de urin. c. 3.

CONTENTIO, τὸ ἀμφιπέδησον, ἕσις, idem quod *controversia*, *disputatio*, est discrepancia opinionum, quando unus alteri assensum denegat, & dis-

dissentit. Hæc aliquando justa est, aliquando condonanda. Gal. l. 3. de diff. puls. c. 1. Olim etiam *consultationes* Medicorum dictæ fuerunt *contentiones*. Scribon. Larg. Epist. ad Callisth. in princ. *Contentionum* *lis*, *disputatioque*, Cels. proëm. l. 1. *Contendere* quoque ibid. & compos. 38. accipitur pro *Asseverare*, Rhob. in Lex. Scrib. *Contentio* quoque dicitur *συστοιχία*, de nervosis, & fibrosis partibus, per spiritus animales, aut vitales repletis, aut de stamine in tetrina extenso pro planas. Galen. l. 1. de fem. c. 15. In statu p. n. dicitur *ἔκστασις*, *συνέκστασις*, *contentio*, id est *Extensio*, c. 1. in 1. Epid. t. 10. & 6. Epid. f. 1. t. 30. Opponitur huic *Relaxatio*, *ἀσπασίς*.

* *CONTENTUS*, æquivocum apud Latinos est vocabulum. Vel enim sumitur pro eo, quod ab aliquo continetur. Lind. Exerc. XV. §. 71. Græce *ἰσχυρόμυθος*, *ἐπιισχυρόμυθος*, *συνεχόμενος*. Vide *Contenta*. Galen. lib. de plenitud. cap. 3. ubi & mentio fit *contentricis facultatis*, *συνεπιπλήξ δυνάμειος*: vel sumitur pro eo, quod est *expansum*, Gr. *συνεπιπλήξω*, cui opponitur *relaxatum*, *κρηλασόμενος*, 6. Epidem. sect. 1. t. 30. Galen. in comm. Vide *contentio*. Per translationem etiam *Pulsus* hoc modo dicitur *contentus*, *ἀπνεύσιος*, id est vehemens, qui cum renisu quodam pulsatur, l. 3. de diff. puls. c. 5. vel etiam significat *satiabilitatem*, quæ Gr. dicitur *ωὐρέφεια*, & qui *contentus* sua sorte, *ωὐρέφης*, cui opponitur *ἀπλησία*, *insatiabilitas*. Gal. de dignosc. & cur. animi morb. c. 9. in fin.

* *CONTINENS*, & hujus vocabuli æquivocatio ex præcedente patet; quando significat rem, quæ aliam recipit, fovet, & servat, Gr. dicitur *ἰσχυρόν*, *συνέχον*. Ita partes solidæ sunt *continentia* respectu fluidarum. Et quædam causæ morbificæ dicuntur *continentes*, quæ semper morbum fovent. Imo Febres quædam dicuntur *continentes*, *συνέχοι*, a *continuis* distinctæ, quæ sine exacerbatione perdurant usque ad finem. Sylv. l. 1. Prax. c. 29. §. 3. Deinde & *contingens* dicitur, qui suos affectus per rationis moderamen vincere potest, Gr. *ἐγκρατής*, cui opponitur *Incontinens*, *ἀγκρατής*, qui est mancipium cupiditatum, & affectuum. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Magis adhuc restrinxit significationem vocabuli *continentia*, *ἐγκρατέα*, ad victum, Marfil. Cagnatus libellum suum de sanis. tuenda hoc tit. de *continentia* inscribens. Hermetici tropicam quoque attribuunt variam significationem verbo *continere*: v. g. sumitur pro *informare*, *vivificare*, *exaltare*, vel pro *cobibere*, & *inhibere*, ne avolet, aut efferatur; vel in *potentia habere* aliquid, ut postea in actum deducatur.

Libav. Apoc. Hermet. Part. post. T. 2. Oper. pag. 390. Rhafes magnum suum opus multis libris constans inscriplit *Continens*. Fallop. tr. de pur. c. 15. Tom. I. p. 52.

CONTINGENS, τὸ ἐπιδοχόμενον, dicitur vel de iis, quæ a voluntate, & arbitrio hominis pendunt; vel de his rebus, quæ pendent a suis causis, & præviis dispositionibus in natura. Priorum non est determinata veritas quoad nos: Posteriora admittunt prædictiones veritatis, quæ micare possunt radiis, ex solerti dispositionum consideratione. Rolf. O. ac. M Gen. l. 3. f. 2. c. 3. Jung. Gal. de subfig. empir. in fin. Ita res non naturales quædam, seu causæ, & media sanitatis, & morborum, possunt dici *contingentes*, ut sunt Medicamenta, Operationes Chirurgicæ, in respectu ad sex reliquas, Aërem, Cibum, & Potum, &c. Charlton. Ex. IV. Pathol. 3. 5.

* *CONTINUITAS*, *continuus*, *συνεχής*, *συνεχής*, triplici gaudet significatione. (1.) In statu secundum naturam, de partium solidarum singularum integritate *continua*, sive *ἐνώσει* naturali, cui opponitur differentia essentialis tertii morborum, *continuitas soluta*, vel *continuitatis solutio*, *λύσις τῆς συνεχείας*, cuius species vide apud Galen. l. de diff. morb. cap. 11. & lib. 4. Meth. Med. c. 1. Dieter. n. 437. (2.) In statu p. n. de morbis, & in specie de febris, quædam dicuntur *continuae*, *συνεχῆς*, quæ in totum non intermittunt, licet aliquando quædam remissio appareat, lib. 1. Epidem. sect. 3. t. 2. vide comm. Galen. in h. l. Recentiores vero *continuas* iterum subdiviserunt in *continentes*, *συνέχοις*, de quibus p. a. vocab. *contingens*, & *continuas* strictè dictas, *συνεχῆς*, quæ etiam non quidem totaliter intermittunt, interim vel quotidie, aut tertio, aut quarto die, aliove exacerbationem habent. Sylv. lib. 1. cap. 31. (3.) Sumitur pro indicatione medica contra solutam unitatem: v. g. ulceris indicatio dicitur vel unio, vel agglutinatio, vel coitio, vel *continuitas*, aut *continuatio*, *συνεχίσις*. Galen. l. 3. Meth. Med. cap. 10.

CONTORQUEO, *ἐπιτρέφω*, accipitur ab Hipp. de vertebra colli intortis, 4. aphor. 35. *contorsio* aliquando etiam idem est, quod *Heus*, *Volvulus*, *Chordapsus*, seu *Misereve mei*. Rul. & Johnf. *Contorsio* quoque vocatur species dislocationis ossis incompletæ, in qua non exit totaliter, Avic. l. 3. fen. 4. t. 2. c. 1. Forest. l. 9. Obs. Chirurg. Obs. 1. Schol. in specie *contorsio* est luxatio vertebrarum dorsum in laterali, & ita species Gibbositatis. Avic. l. 3. fen. 21. t. 2. c. 12.

* *CONTRACTIO*, *συστολή*, vocabulum est homo-

homonymum . In statu naturali sumitur de Actione Musculorum propria . Galen. lib. 1. de mot. muscul. cap. 9. Jung. Carleton. Econ. ani. Exerc. XI. Nic. Sten. de Muscul. & Glandul. Anonym. de rat. mot. muscul. apud Willis Anat. Cerebr. aliosque Anatomicos . Qua significatione etiam de Corde dicitur , quando sanguinem e venis in ventriculos receptum in arterias , pulmonalem , & aortam , exprimit sese *contrabendo* , cui opponitur *Diastole* , ἀρρολι , quæ non est vera distensio , sed saltim *relaxatio* , seu adpristinam figuram regressus . Vide *Cor* . Vera autem *distensio* saltem in arteriis per systolen cordis magis oppletis locum habet , unde pulsus oritur . Vide *Pulsus* . 2. In statu præternaturali accipitur de partium solidarum abbreviatione , aut corrugatione , cum impotentia , viriumque , & actionum suarum destititione . Galen. de opt. sect. ad Thras. c. 51. Quæ membra dicuntur *contracta* , συσπυλλωσις , Hipp. 2. de iis , q. in medic. t. 32. quibus opponuntur *diducta* , vel *expansa* , ἀπεπυλλωσις . Et affectus hic tendinum , nervorumque proprius vulgo dicitur *contractiva* . Paracels. Theoric. fig. morbor. univ. Tab. 4. Ruland. Helmont. Sed. anim. num. 32. &c. cujus causa haud dubie in acido quodam spiritu , vel halitu nervosis partibus inimico ponenda , Gr. ἀγκυλη . Vide *Ancylosis* .

CONTRADICTIO , ἀπλογία , quando quis alterius sententiæ , & verbis κατ' ἄντικρυ , e directo sese opponit , eaque inficiatur . Fit vero non solum iuste , de quo Linden. Exerc. XII. §. 162. sed & haud raro falso , vel ex petulantia , dum inter homines dantur , qui semper *contradicere* audent , eaque vituperare , quæ nunquam didicere , vel cognovere , Gal. c. 3. in Hipp. l. de iis , q. in med. t. 32. Et adversus hos leges statuendas optavit l. adv. Jul. c. 1.

CONTRAFISSURA , ἀπήχημα . Vide *Apechyma* .

CONTRAHENS . Vide *Contractio* . *Contrahens* quoque in parte pharmaceutica dicitur medicamentum , συσπυλλωσις , Gr. quod coincidit cum *condensante* , πυκνωτικόν . Galen. lib. 5. de S. F. cap. 14.

* **CONTRAINDICATIO** , ἀντιδείξις , *contra-indicans* , ἀντεδειγνύμενοι . Vide *Antendeixis* .

CONTRALUNARIS , Græce verti posset ἀπὸ σελήνης , vel ἀπὸσεληνιαῖος . Usus hoc vocabulo Dieter. de foeminis menstrui immunditiæ tempore concipientibus . Jatr. num. 586.

CONTRARIUS , ἀντίος , quid in genere significet , notissimum est . Ita & in foro Me-

dico *contrarium* dicitur de corporibus diversis . Ita Magnum parvo , Laxum denso , Plenum vacuo est *contrarium* . De qualitibus , & potentis : ita calidum frigidum , humidum siccum , aperiens obstruente , & viceversa , *contrariatur* . Imprimis vero in Methodo medendi omne fert punctum , ceu scopus universalissimus , *contraria contrariorum esse remedia* , & ἀντίος τῶν ἀντίων ὑπέρχων ἰάματα , quemadmodum hoc passim ex Hippocr. & Gal. scriptis liquet , de cujus axiomatis limitatione videbis Dogm. nostr. P. 4. cap. 3. Dogm. 3. pag. 482. seqq. In stricta significatione *contraria* dicuntur , quæ utrinque a medio æqualiter distant . Galen. cap. 5. in 6. Epid. t. 20. *Contraria* realiter in natura existere , negare ausus est Helmont. tr. Natura *contrariorum* nescia . Verum an feliciter , & accurate hoc fecerit , non est hujus loci ventilare . Accipitur & *contrarium* de sententiarum repugnantia , & oppositione , & ita pene coincidit cum *contradictione* , in qua acceptione rectissime dixit Libav. Alchymia transmutat. defens. 2. contra Guibert. Apolog. c. 9. T. III. pag. 150. *Contrarii absurditas veritatem contrarii confirmat* . *Contrarius* quoque idem aliquando est , quod *Adversarius* , hostis . Ita Medicus *contrarius* vocatur is , qui fas professionis egreditur , Diis , hominibusque invisus , apud Scribon. Larg. n. 199. edit. Rhod.

CONTRITIO , συντεμμα , συντεβή , συντεπίσις , idem quod simplex *Tritura* , *Tritus* , *Tritio* , *τεβή* , *τεμμός* , est species comminutionis rerum crassiorum , & solidiorum , vel simplicium , vel compositarum . Wekerus Antidot. gen. l. 3. c. 6. vocat *Tusionem* , ubi vide plura Schenk. Syntagm. comp. & præfer. med. p. m. 289. Dicitur & crassa Minerva *Pulverisatio* . Vide *Pulvis* . *Species* . Jung. Lexic. Rhodii Scrib. pag. 367. Aliquando , sed abusive , *contritio* vocatur solutio corporum , quæ fit per corrosionem . Vide *corrosio* . Ita incertus Author de Magni lapidis compos. c. 36. in Th. Ch. Vol. III. p. 36. *Contributionem Draconis* vocavit , quæ non fit super marmore , nec manibus hominum , sed est tantum aqua , quæ teritur , & penetrat corpus , & draconem de natura sua propria , & virtute .

CONTROVERSIA , τὸ ἀσφάρετον , ἕως . Vide *Contentio* .

† **CONTURBATIO OCULORUM** apud S. Largum est minor ophthalmia , quæ ἔραξις dicitur Græc. Turn. l. 2. c. 6.

CONTURBATIO , ἔραξις . Vide *Taraxis* . Legit. apud Joh. Steph. Paraphras. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 6. p. 158.

CONTUS , κόπτος , dicitur instrumentum ob-

longum, quo naves reguntur, & promoventur; nec non varia ferrea instrumenta longa in metallifodinis necessaria, v. gr. *contus* foforum, *contus* tertius, *contus* uncinatus, &c. Ruland.

* **CONTUSIO**, *θλάσις*, *θλάσμα*, Jonice *φλάσμα*, vel dicitur de morbo, & specie solutionis continui, cum grave aliquid supra corpus incidit, acid ipsum collidit, & continuitatem solvit, citra deperditionem manifestam substantiæ, aut externam rupturam, ubi plerunque in parte carnea cruor sub cute colligitur; & *suggillatio*, *εγχύμαμα*, five effusio dicitur, quia venæ exiguæ sub cute rumpuntur. Gal. c. 3. de his, q. in med. t. 30. detum. p. n. cap. 105. In specie quoque *θλάσις*, *contusio* dicitur cranii, vel calvariæ recessus, & incurvatio a violenta illusione absque fractura; quale quid stanneis vasis, & plumbis contingere videmus, si foris illiduntur. Gal. in def. Medic. Jung. P. Æginet. lib. 6. cap. 60. & Job. a Meekren. Obs. Chirurg. lib. 1. p. 13. ed. Lat. Blasii. Res illa, quæ est causa *contusionis*, dicitur *contundens*, *θλών*, corpus grave, ac durum, Meth. Med. 2. Membrum vero, vel pars affecta, *contusum*, *θλασθέν*, *θλασθέν*, lib. 1. de C. M. P. G. c. 4. item *θλάσμα*, Jonice *φλάσμα*. Jung. Lexic. Scribon. Rhodii, pag. 367. Vel dicitur de modo dividendi rem crassiolem, & solidam in particulas minores: ita plerunque coincidit cum *contritione*; quamvis hæc in minimas particulas dividat, *contusio* etiam portiunculas crassiores complecti possit. Fit illa *contusio* vel pistillo in mortario, vel alio instrumento graviore, quo res solida dissolvi potest. *Contusum* dicitur etiam Jus confortativum, ad cucus præparationem, post coctionem carnosarum partium, ossa etiam contunduntur in mortario, ut succus exprimi possit. Est species Juris consummati restaurantis, Blas. Medic. Univ. pag. m. 78.

CONVALESCENTIA, *ἀνάληψις*, *ἀνέστασις* *ἐκ νόσου*, est status ille hominis, in quo morbo prius defuncti, & debiles incipiunt resumere vires, & fieri rursus habiles ad obeunda munera intermissa, verbis Linden. Ex. XIII. §. 241. Tales dicuntur *convalescentes*, *ἀναληπτικῶς ἀγόμενοι*, vel *ἀναλαμβάνοντες ἐκ νόσου*. Hos habere optimum, licet paucum sanguinem, unde re-nutritione, & attemperazione potius tractandos esse, quam evacuationibus, recte docuit P. M. de Calderia Tom. II. Oper. p. 35. A. Et ars, quæ spectat ad eos, *Analeptica* dicta fuit, *ἀναληπτική*, Gal. de constit. art. med. c. 20. quæ potissimum in dextra rerum sex non naturalium applicatione consistit. Statum *convalescentiæ* quidam ad *Neutrum* referre non dubitant, quod

quidem per nos licet, quamvis citra necessitatem urgentem fiat. Vide Dogm. nostr. Prælim. p. 8. 9.

* **CONVENIENTIA**, *conveniens*, duabus potissimum gaudet significationibus. 1. significat similitudinem quandam; & idem est, quod *concordantia*, *ὁμοίότης*, *ἁρμονία*, Gal. de sugfig. empir. 2. idem denotat, quod utile, *congruum*, conferens, *συμφερον*, *ἁρμόζον*, *προσῆκον*, Diet. Jatr. n. 105. 589. 728. 929. Scrib. L. nu. 97. 101. Vide *Cbrefsimos*.

CONVERSATIO, *ἐπιλέω*. Vide *Homilia*.

* **CONVEXUS**, *κωντός*, *κωπός*, significat protuberantiam, & *gibbum*, qua naturalem, qua præternaturalem, & oppositum ei *cautum*, πὸ *κωντή*. Galen. 6. aphor. 46. Ita Hepatis pars exterior versus hypochondria spectans dicitur *convexa*, *gibba*, *κωντή*, quemadmodum interior *fima*, *σιμή*. Ruff. lib. 1. cap. 28. allegante Linden. Physiol. Med. 1. 2. c. 5. §. 91. In statu p. n. *Gibbosi* in dorso ex vertebrarum situ mutato, & luxatione dicuntur *convexi*, *κωντοί*, alias *κωφοί*, *ὑβοί*. Galen. d. l. Hinc & Hypochondriorum tumores, & protuberantiæ *κωντώματα*, i. e. *Convexitates*, five *gibbositates*, leguntur apud Hippocr. Prognostic. sect. 2. t. 25. Jung. Galen. comm. ad h. l. quo nomine & gravidarum venter protuberans venit, 2. prorrh. XXXV. 6. nec non a flatibus distenta alvus, l. 4. Epid. VII. 7. lien tumidus, & veluti *convexus*, *κωντός* *σπλήν*, l. 2. Epid. sect. 2. n. 65. Vide Foes. p. 366.

CONVIVIUM, *συμπόσιον*, quid significet, notius est, quam ut indigeat verbis. Consideratur verò in Medicina ut res non naturalis, medio se habens modo ad sanitatem vel conservandam, vel destruendam. Illo respectu *convivium* est commilitonum homilia, alacritatis animi pabulum, amicitia philtum, & benevolentia parens. Imo, uno verbo, (juxta Aristarchi sententiam) *Convivium* sobrie institutum præsens animi, corporisque est pharmacum, describente Langio lib. 1. Epidem. 1. Adde lib. 3. epist. 6. Hoc vero respectu, quando scilicet abusus intervenit, pertinet ad causas procatacticas morborum, & in specie ad victum largiorem, & importunum. Fucus in faciebus *convivantium* foeminarum detectum lege apud Gal. orat. suaf. ad art. cap. 6.

CONVOLVULUS, *Ψ*, est nomen insecti, vel vermiculi, qui se involvit pampino vitis. Dicitur & *Involvulus*, apud Plautum, & *Volvox*. Plura vide apud Linden. Sel. Med. Ex. V. §. 109. seqq. Descriptionem reperies apud Aldrov. lib. 4. de insect. c. 4.

CONUS, *κωνός*, 1. significat figuram, quæ a plu-

plurimis rectis lineis circuli extensis in unum punctum coeuntibus circumscribitur. Galen. l. 10. de U. P. c. 12. l. 3. de dign. pulf. c. 2. Helm. tr. Formarum ortus, num. 49. Unde & corpus hujusmodi figuram habens *conus* dicitur, i. e. inversus turbo, pyramis. 2. Significat *nucem* quandam, quam Hippocr. *κέκκαλον*, recentiores *ερόβιον* vocant, quam haud dubie etiam Galen. intellexit, inter edulia multi seminis referens, l. 5. de S. F. c. 23. *Picem liquidam* a nonnullis *κωνον* appellatam fuisse, scripsit Diosc. l. 1. c. 94. Vid. Ant. Saraceni Scholia ad h. l. 3. *conus fusorius* dicitur Vasis Chymici species, in quo aliquid funditur, sive liquatur. Morley in Proleg. Collect. Ch. Leid. c. 2. fin.

* CONVULSIO, *σπασμὸς*. Cum omnes arbitrarii motus musculis obeantur, quando ad sua capita retracti, unaque particulam, cui inseruntur, simul attraxerint, si affectus aliquis p. n. in tensionem musculos ducens iisdem acciderit, hunc motus sequitur similis quidem naturali, sed citra voluntatem, & vocatur affectus *convulsio*. Galen. lib. de Trem. palpit. &c. c. 7. &c. Hæc, & plura alia Castellus. Quæ tamen vel nihil, vel parum ad rem faciunt. Libet ergo accuratius, & clarius exponere: *convulsio*, *σπασμὸς*, interdum accipitur late, comprehensens omnes motus convulsivos, præsertim *Epilepsiam*, ut 3. aphor. 25. sect. 5. aphor. 2. 3. 4. 70. & sect. 7. aphor. 18. & alibi. De *Epilepsia* vero vide infra suo loco. Interdum strictè vocatur *convulsio*, vel in toto corpore, vel certo membro musculosarum partium contractio permanens, & rigiditas durans, proveniens a spiritu naturali, sive liquore nervoso, portionibus explosivis nitro-sulphureis inquinato, juxta Vvillis in Pathol. cerebri; vel a nimia fibrosarum partium repletionem, & distensionem, juxta Sylv. P. Med. l. 2. c. 23. §. 9. seqq. Universalis tres sunt species; *Tetanus*, *τετανὸς*, (quamvis & hoc vocab. generaliter pro omni Spasmo proprie dicto accipitur) quando totum corpus æqualiter rigidum, & immotum est; *ἐμπροσθεντικὸς*, si corporis musculi anteriores contrahuntur, & corpus versus anteriora convellitur, quo morbo laborasse mulierem, apud Luc. c. XIII. existimat Dieter. num. 779. & *ὀπισθεντικὸς*, quando corpus ad posteriora convellitur, & in dorsum, ac scapulas contorquetur. Particularis *Spasmi* species sunt in oculis, *Strabismus*, *στραβισμὸς*, quando oculi vel sursum, vel deorsum, vel ad latera contorquentur. In ore, *Spasmus Cynicus*, *σπασμὸς κυνικὸς*, estque affectio musculorum maxillarium, per quam os, nasus etiam, labrum,

adeoque dimidia faciei pars in obliquum torquetur. Vocatur & *Oris tortura*, Galen. 4. Loc. Aff. 2. In mandibula *τετραμὸς*, quando dentes invitis nobis cum sonitu concutiuntur, quamvis hic affectus ad motus *convulsivos* particulares potius pertineat. Datur tamen & vera *convulsio* mandibulæ inferioris, ita ut os occlusum permaneat: In pene *Satyriasis*, *σατυριασῆς*, de quibus omnibus suo loco. Convulsiones interiorum partium leguntur apud Scribon. Larg. n. 165. Plura de vera *Spasmi* natura, & causis lege apud Cl. Vvillis de Morbis Convulsivis, cap. 1. 2. seqq. Datur & *Convulsio flatulenta*, vulgò *Cramphus*, ex flatulento spiritu musculos, & tendines replente, præcipue pedum, qui levi quandoque frictione sanantur. Liddel. lib. 3. Art. Med. cap. 8. Helm. de Lithias. c. 9. n. 135.

* CONVULSIVUS, *σπασμωδὴς*, vel dicitur de affectibus *convulsionem* quadantenus æmulantibus, ita tamen ut non revera spasmi sint, sed motus saltem *convulsivi*. Galen. lib. 1. de præfag. ex pulf. cap. 4. & c. 3. in r. prorrh. t. 99. Thom. Vvillis omnibus morbis generaliter attribuit, d. l. Vel usurpatur de pulsu, qui alias *Vibratus*, *κλονωδὴς*, vocatur, in quo ad utrumque terminum tenditur arteria, quem convulsio sequi solet, Gr. *σπασμωδὴς σφυγμὸς*, Galen. l. 2. de causis pulf. c. 12. & 1. de diff. pulf. 28.

* CONVULSUM, *σπασμα*, dicitur species solutionis continui partium nervosarum, quales sunt fibræ, tendines, ligamenta, tuniçæ, citra rupturam. Hippocr. 5. aphor. 25. Galen. de art. medic. conflit. c. 6. l. 2. Meth. Med. c. 2. Spasmata quoque sumuntur pro contentionibus, ac concussionibus totius thoracis, quibus a facultate animali commovetur ad expectorandum, & repurgandum sputum. Aut contractiones corporis, & concussionem significant, quæ cum rigore fiunt, aut horrore initio pleuritidis, cum sanguis, & spiritus ad locum inflammatione tentatum feruntur, ex Hipp. Coac. t. 382. & 425. exponente ita Foes. Oec. p. 578.

COOPERARIUS, *Cooperans*. Vide *Coadjuvans*.

COOPERTIO, *ἄρισολή*, tegumentum, *amiculus*, vel *amiculum*, quo corpus ab aeris injuria munitur, quod legitur apud Hippoc. l. de dec. ornat. IX. 8. Deducitur a verbo *ἄρισεσθαι*, vel *ἄρισεσθαι*, *Cooperare*, *tegere*, quo aliquoties usus Hipp. 4. de R. V. I. A. r. 44. l. 2. Epid. sect. 2. n. 57. ed. Lind. l. 3. Epid. sect. 7. ægr. 3. & 15. Gal. l. 3. de diff. resp. c. 11. Item de ventre, & utero sætum investiente, l. 1. de morb.

mul. LI. 13. Legitur & de medicamento, quod denti imponitur, ut involvat, veluti emplastrum, apud Scrib. L. n. 56. Cartilago quoque *θεροδής*, sive peltalis, aut Scutiformis dicitur *cooperatoria* Castello.

COOPTATIO dicitur, quando res in destillatione fixantur, & præsertim si res fixandæ aquam in se contineant, uti Vitriolum, &c. Johnf. in Lex.

COORDINATIO, *συνταξίς*. Vide *Synaxis*.

COOSTRUM, dicitur *intermedia pars diaphragmatis*. Rul. in Lex.

COPAIVE *Balsamus*, dicitur Exoticum quoddam oleum nativum densius, a loco natali, quemadmodum Peruvianus, Indicus, aliique. Meminit ejus aliquoties Jacobus le Mort. in Ch. Medico-Physica, præsertim c. 16. Egregium in Gonorrhœa, ingreditur Elixir Antivenereum. Junge Merley Coll. Chym. Leidenf. c. 137.

COPAL, est nomen *Resinæ* duriusculæ, admodum candidæ, vel ex albo flavescens, pellucidæ, suaveolentis, in massam redactæ, quæ asportatur ex India occidentali, sive nova Hispania, ubi ex vulnerata arbore guttatim stillat. Dicitur & *Pancopal*. Habet vires calefaciendi, humectandi, resolvendi. Vid. Schr. l. 4. cl. 2. n. 382.

* COPHOSIS, *κώφωσις*, Lat. *Surditas*, est abolitus, vel valde imminutus auditus, proveniens a deficiente spiritus animalis per nervum acusticum affluxu, & distributione, propter varios morbos internos, vel externos induta. In specie *Surditatis* a Tympani relaxatione meminit Vvillis Anim. Brut. Part. 1. c. 14. Alias duplex est, alia in fieri, quæ fugax est, & levis, qualis repente fit in febris. Galen. 4. aph. 28. & 60. & 1. in r. prorrh. t. 32. Alia habitualis, stabilis, & fixa, quæ a variis morbis internis provenire potest. Foes. Oecon. p. 370. Dieter. Jatr. num. 491. Alias duas species recenset Lind. Ex. IV. §. 79. *κωφίς* etiam *mutum* significat. Vide *Mutus*; quia *muti* a natiuitate plerumque *surdi*. Ephem. N. C. Ann. I. Obs. 35. Schol.

COPIA, *πληθὺς*, *ἄδύτης*, idem quod *Multitudo*, *Abundantia*. Vide *Plethos*. *Hædros*.

COPISCUS, *κόπισκος*, est species Thuris in Arabia, & Similo nascentis, quod Indico minus multo, & fulvius est. Diosc. huic secundum locum attribuit, l. 1. c. 81.

* COPOS, *κόπος*, *Lassitudo*, *Fatigatio*, dicitur talis affectio corporis, qua pleræque functiones animales ob debilitatem quandam succi nervosi præpedite, ac minus vegete ex-

ercentur. Hinc potentia loco motiva vacillat, & ita affecti otium, & secessum amant, corporis exercitia, labores devitant, pensa quævis ægre suscipiunt, eaque statim delassati remittunt, ut liceat (quidni vero liceret?) verba de *lassitudine* scorbutica Cl. Thom. Vvillis de Scorbuto, c. 4. sano sensu generalius accepta huc referre. Distinguitur *Lassitudo* in eam, quæ sanis etiam competit post corporis exercitia, & labores, propter dissipatos spiritus vitales, & animales prius novo pabulo refarciendos; & in hanc, quæ præternaturalis est, & morbos comitatur. Et hæc triplex esse dicitur, *Tensiva*, *Pblegmosa*, & *Ulcerosa*. *Tensiva*, *πυώδης*, est, quando ob copiam sanguinis vasa distendentem, citra insignem impuritatem, musculosæ partes, & fibrosæ impediuntur, ne per spiritus animales expandi fati queant. Quæ species etiam ad latitudinem sanitatis pertinere videtur. *Pblegmosa*, *φλεγμονώδης*, quæ & *Æstuosa* vocatur, est, quæ a plethora cum effervescentia conjuncta dependet, & non solum distendendo, sed & æstum inferendo membris musculosis, & nervosis afficit. Linden. Exerc. XIV. §. 86. 87. Dicitur & *δύσοκόπη*. Hæc vel iis ut plurimum contingit, qui validi licet, assueti tamen exercitationibus non sunt; vel acute febricitantes comitatur. Unde & tales febres *κοπώδης*, ἢ *κοπιώδης* dicuntur Hippocrati 4. aph. 31. & 74. 6. Epidem. sect. 2. t. 24. Coac. t. 642. quamvis si jam malignitas quædam concurrerit, tertia species *Lassitudinis* p. n. potius intelligi debeat, quæ est *Ulcerosa*, *έλκωδης*, & hæc provenit ab impuritate sanguinis, & succi nervosi plerumque serosa, & salina, cum defectu spiritualescentiæ, & activitatis debitæ conjuncta. Hæc si fuerit in iis, qui sunt in statu decidentis, hoc est nondum revera ægrotant, ad morbos tamen valde dispositi, dicitur *Lassitudo spontanea*, *κόπη* *αὐτόμυκτη*, & significat morbos imminere. Hipp. 2. aphor. 5. Quædam vero sequitur, & comitatur morbos jam præsentis: imprimis vero Scorbuti symptoma solet esse familiarissimum. Vvillis d. l. & alii Authores, qui de scorbuto scripserunt. *Κόποι* aliquando etiam ipsum laborem vehementiorem significare existimat Foes. ex Hipp. 6. Epid. f. 1. t. 12. Oecon. p. 348. Enimvero non video tantam necessitatem, cum sensus etiam integer sit, si per *lassitudines* venturatur vocab *κόποι*.

COPRIEMETOS, *κοπριμέτος*, i. e. *merdivomus*, quando quis stercorea vomitu per os rejicit in Ileo desperato. Usus hac voce Hipp. 2. Epid. f. 1. n. 71. edit. Lind.

COPROS, κόπρος, *stercus*, *simus*, excrementum alvi in prima coctione segregatum significat. Dicitur & Hippocr. κόπριον, κόπρωρον, Coac. t. 214. & 602. Consideratur vel ut res sec. natur. quatenus est consequens sanitatis, vel ut res non naturalis, quatenus esse potest causa procatartica sanitatis, & morborum; vel ut res p. n. tanquam symptoma, si excrementa videlicet corrupta morbum sequantur; vel ut medicamentum, quamvis sordidum, & merito quoad internum usum abrogandum. De facultatibus diversorum stercoreum vide Galen. l. 5. de S. F. cap. 17. & l. 10. tit. *Copros*.

COPTON, κοπτόν, κοπή, dicitur medicamentum ad *placentæ* formam contundendo redactum, sic dictum, quod non coqueretur, sed tunderetur. Meminit Æginet. l. 7. cap. 18. tanquam externum, & parti affectæ, stomacho, vel jecinori imponendum. Interim & Gal. ad interna Arteriaca dicta, h. e. quæ contra tussim, & alia asperæ arteriæ vitia adhiberi possunt, retulit *Coptarium*, κοπτήριον, hoc est placentulam contra tussientes, l. i. de C. M. S. L. cap. 2.

COPULA, dicitur Capivaccio genus somni naturalis, & nil aliud denotat, quam immobilitatem partis sensitivæ, l. i. Practic. cap. 18. p. m. 528. seqq.

* **COPULA**, σύνδεσμος, idem quod *Ligamentum*. Vide infra lit. L. *Copulatio*. Vide *Conjugium*.

COQUUS, κόμης, minister Medici, Galen. lib. 2. de san. tu. cap. 11. qui proprie alimenta præparat ad victum quotidianum pro conservanda, aut recuperanda sanitate. Per metaphoram ad Pharmacopœum quoque refertur, dum & ipse *coquendo* quædam facit medicamenta. Imo & ventriculus dicitur *coquus* noster communis triplice; est enim coctionis officina, & instrumentum, non quidem propria facultate, sed beneficio fermenti, & adjacentium viscerum caloris vitalis. Vide *Chylificatio*. Dicitur & *cocus*, præsertim in plurali, *coci*, ad differentiam Infinitivi passivi *coqui*. Vid. not. Rhodii ad Scribon. Larg. n. 111.

* **COR**, καρδιά, dicitur ratione necessitatis & utilitatis principalissima pars solida organica corporis carnea, musculosa, constans duabus cavitatibus, quæ *Ventriculi* dicuntur, sinistro angustiori, dextro capaciore per intermedium carneum septum multis serobiculis, sed imperviis præditum distinctis, & duabus ad basin, sive partem latiore annexas appendiculis, quæ *Auriculæ*, vel *aures cordis* vocantur, exterius membrana quadam veluti amiculo

munita, quæ *Pericardium* appellatur, e vena cava ad auriculam dextram sanguinem a toto corpore refluxum excipiens, abhinc in ventriculum dextrum assumens, inde per contractionem, & coarctationem in arteriam pulmonalem per substantiam pulmonis expellens, postea per venam pulmonalem refluxentem in auriculam sinistram, & ex hac in ventriculum sinistram recipiens, medianteque contractione cum contractione ventriculi dextri coincidente in aortam, sive arteriam magnam, per totum corpus distribuens. De *Cordis* Structura videantur Anatomici, & inter hos Lind. Medic. Physiolog. l. 2. c. 6. Barthol. Anat. l. 2. c. 6. Tropice *cor* quoque dicitur *Macrocosmi* Sol, & viceversa *cor* hominis, Sol *Microcosmi*, Paracel. de pestil. Tract. 1. & 2. alibique. Inter metalla *cor* dicitur *Aurum*, inter Elementa *Ignis*. Rul. in Lex.

CORACINE, σφραγίς, κορακίνη σφραγίς, est nomen Pastilli, quem ex Asclepiade recitat Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 11.

CORACINUS, κορακίνος, nomen piscis, qua fluviatilis, præsertim in flumine Nilo, qua marini, cujus descriptionem, usumque in cibo, & medicina vide apud Ul. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 15. Bruyer. de re cib. l. 19. c. 40. Differt a *Corvo*, vel *corace*, de quo mox. Dicitur & *Graculus*, Gal. 3. de A. F. c. 31.

CORACOBRACHIÆUS. Vide *Coracoides*.

* **CORACOIDES**, κορακοειδής, est epitheton processus acuti, exiguique in inferiore parte ossis cervicis, & scapulæ, qui, cum anchoræ, vel cervini rostri similitudinem referat, *Ancyroides*, ἀγκυροειδής a nonnullis, *Caracoides* ab aliis nuncupatur; quandoquidem extrema ejus pars, ut Corniculæ rostrum, ad exteriora inclinatur. Galen. lib. de ossib. cap. 14. cap. 1. de artic. t. 2. De hujus ossis descriptione vide & Bartholin. libell. 4. Anatom. cap. 19. qui & σπυροειδής dici, & per hunc processum, & cavitatem scapulæ cum brachio jungi testatur. Ab hoc processu, propter originem, & adhesionem, nomina quoque obtinuerunt Musculi *Caracoidei*, vel *Coracobrachii*, & *Coracohyoidei*, de quibus vide eund. Anat. l. 4. c. 1. & l. 3. c. 12.

CORALLATUM, est nomen medicamenti apud Parac. cum epitheto *Diaphoreticum*, cujus descriptionem vide apud eund. l. 3. de morb. Gal. c. 25. & explicationem apud Libav. Apoc. Hermet. part. prior. c. 5.

CORALLINUM, epitheton *Arcani* cujusdam Paracelsici, quod alias dicitur *Mercurius sublimatus rubeus non corrosivus*, cujus descriptionem ex Crollii Basil. Chymic. repetiit Libav. Syntag. Arc. Chym. l. 7. cap. 29. fin. Liquoris *Corallini*

meminit Parac. l. 3. de vit. long. c. 12. *Arcanum corallinum*, quod ex essentia auri est, laudat idem Parac. adversus Podagram, l. 2. de vit. lon. c. 1. De triplici *Arcallino corallino* Paracelsi vide Libav. Apoc. Herm. p. prior. c. 5. Hujus *Arcani corallini Paracelsi* modum præparandi manifestare quoque voluit Helmont. de febr. c. 10. §. 10. 11. quod fieri debeat per abstractionem Liquoris Alcahest a Mercurio vulgo veniali. Enimvero cum æque obscurus sit liquor Alcahest, facile quis intelliget, & hoc Arcanum Paracelsicum esse revera arcanum, h. e. obscurum, & ita melius negligi, quam operosius inquiri, præsertim cum sit Mercuriale, cui temere non est fidendum.

CORALLIUM, *coralium*, *corallus*, *κοράλλιον*, *κόραλλος*, imo & *corallum*, quasi τῆ κορά ἀλωτῶν, i. e. *confusa*, & *prefectione captum*, *Busad* Arab. an inter vegetabilia, an vero mineralia referri debeat, valde dubium est. Ex utraque parte militant Viri doctissimi. Gorius per lapidem ex pingui succo in mari arboris in formam concretum descripsit. Schroderus quoque lib. 3. cap. 6. lapidibus pretiosis subjunxit; cui subscripsit Fr. Hofmann. in clav. vocans lapidem, seu faxeam in fruticis speciem concretionem. Helmont. t. Potestas medic. num. 62. etiam lapidibus annumeravit, quamvis tr. de Lith. cap. 1. num. 16. plantam lapideam dixerit. C. Hofm. vero l. 2. Officin. c. 153. §. 24. vegetabilibus annumerare non dubitavit, imitatus Ferdin. Imperatum, l. 27. hip. nat. cap. 2. dicentem: *Li coralli* sono numerati tra le piante, ch' an vita nell' umore. Fruticem quoque marinum, & plantam vocavit Chiocchus in Musf. Calceol. f. 1. in princ. Nostrarum non est partium litem hanc dirimere; utpote quod in foro medico ignorare parum affert detrimenti, scire parum emolumenti: Quemadmodum & hunc scrupulum, An *corallia* in fundo maris mollia nascantur, & demum in aerem liberum producta indurentur in lapideam concretionem? De quo dubio videantur dicti Authores. Placet tamen Fr. Hofm. δὴμίσιον, distinguendo inter illorum germinationem, & perfectionem: Quoad illam, mollia esse possunt: quoad hanc, dura quoque reperiuntur in profundo maris. De eorum generatione, differentiis, viribus, quas quidem Chymici pene incredibiles attribuant, videantur modo laudati Authores, quibus jungantur Parac. passim in scriptis suis, Croll. in Basil. Chym. Ruland. in Lex. Johnf. & c. Jungatur & Junken. Chym. Med. Physf. P. I. sect. 4. cap. 8. pag. 309. De *corallis factitiis* vide etiam Parac. l. 7. de transmut. rer. natur. Meminit & Rul. d. l.

CORAX, *κόραξ*, *Corvus*. Lat. æquivocum est

nomen. (1.) significat *avis* rapacissima, & notissima genus, cujus descriptionem, & usum vide apud Aldrov. l. 11. Ornith. c. 1. adde Schr. l. 5. cl. 2. n. 51. (2.) est nomen *piscis* marini, corporis forma *Milvo* pisci similis, carne duriori præditi, non tamen contemnendi in cibis. De hoc vide Rond. l. 10. de pisc. c. 71. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 57. Historiam de *Corvis* albis in Veteravia vide in Ephem. Nat. cur. Ann. III. Obs. 57. (3.) *Morbus* quoque in oculo, qui *Ægilops* alias vocatur, Haliabbi dictus fuit *Corvus*, teste Manardo in Epist. (4.) *Corax*, nomen est etiam medicamenti, videlicet *Pastilli* perutilis ad putridorum ulcerum, præsertim pudendum nomas, cujus descriptio bis habetur ap. Aet. l. 1. teste Gorr. p. 241. Taceo plures significationes huc plane non pertinentes, quas diligenter collegit Aldr. Ornith. d. l. §. Æquivoca.

CORDA, *Chorda*. *χορδή*. Vide *Chorda*.

† **CORDIS COMPRESSIO**, cartilaginis mucronatæ depressio mulierculis. Septalius de morb. mucronatæ cartil. c. 2.

† **CORDOLIUM**, *κορδολίον*. Laurenbergius in Antiquario.

CORDINEMA, *κορδινημα*, scribitur & *κορδίνημα*, significat autem idem, quod *κορβελα*, (vide supra *carebaria*) i. e. *capitis gravitatem*, eo quod τὸ κάρυ διεδῆ, caput in orbem vertatur, ita exponente Erotiano in Onomastico p. m. 58. quamvis Hipp. semper usus sit vocab. *κορδίνημα* pro *tensione membrorum*, & verbo *σκορδινῶδῆ*, tendi, l. 2. Epid. f. 3. n. 34. & lib. 6. Epidem. f. 5. t. 4. ubi legitur *σκορδινωσάμενος*, *tensio membrorum* cum oscitatione, & l. de superfoet. IX. 3.

* **CORDYLA**, *κορδύλη*, nomen piscis. Vide *Thunnus*.

CORE, *κόρη*, primum significat *puellam virginem*, quæ nōdum nupsit. Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 4. Coac. t. 549. Jung. C. Hofm. in Galen. de U. P. l. 7. n. 482. dicitur & eidem ἡ κόρη, l. 6. Epid. f. 8. t. 28. deinde significat *Pupillam*, mediam iridis in oculo partem, per quam visus peragitur, sive minorem oculi circulum intra iridem comprehensum, per quem cernimus. Estque nihil aliud, quam tunica, quæ *βυρσαδῆς*, *Uvea*, dicitur, foramen, in eum usum a natura factum, ut per ipsum res visibiles humoris crystallino, vel potius spiritui animali, & nervi optici expansioni retiformi facilius paterent. Barth. l. 3. Anat. c. 8. In hac significatione usus Hipp. 2. prorrh. XXIX. 16. 31. Vide Foef. Oec. p. 349.

COREMA, *κόρημα*, significat vel *purgamentum*, quod verrendo collectum est, vel ipsas quoque *Scopas*, quibus verritur. Gorr. in def. d. l. quamvis nullam addiderit auctoritatem.

Medicamenta

Medicamenta quoque ad exterendam, & lævigandam curim comoda vocat P. Ægin. *κορίμυζα*, l. 7. voce Olyris.

† CORIZIOLA. Rhaf. ad Almanf. Scammon. Monspeliensium. Vide de hujus Virtute Lud. Merc. in praxi. Polygonum in aquis nascens, Tebernæmon. in Iconibus.

CORIS, *κόρις*, i. e. *Cimex*. Vide supra.

CORIUM, *βύρα*, *δέρμα*, *δέρας*, *σάυτος*, quid sit, etiam vulgo notum est, nimirum cortex, quo caro tegitur, quodque deglubi a carne potest. Lind. Ex. V. §. 42. *Coria* molliri pro oleum, dixit Galen. l. 2. de S. F. cap. 5. *Coria* vetera usita ad attritiones comoda esse, legitur l. 11. de S. F. De aliis *Corii* usibus variis vide Aldrov. l. 1. de quadruped. bis. c. 1. p. m. 334. seqq. ed. Bonon. *Cortex* quoque exterior granorum, & fructuum *corium* dicitur, v. g. *Coria malorum*, Scribon. Larg. num. 111. mali granati, num. 234. unde contractæ *Malicorium* dicitur in offic. Vide Rhod. in not. ad h. l. & in Lex. Scrib. Ervum sine *corio*, Veger. l. 3. cap. 4. *Corium terra*, legitur apud Rol. in Lex. *Coriaceum*, de animalibus legitur, *βυσσίδες*, ap. Gal. l. 3. de A. F. c. 41.

CORNELUS, *Carneolus*. Vide *Sardius lapis*.

CORNESTA, idem quod *Retorta*. Morley collect. Chym. Leidens. proleg. c. 2.

* CORNEUS, *κρῖνωειδής*, *Corniformis*. Vide *Ceratoides*.

CORNICULA, vocatur instrumentum Chirurgicum parvum excavatum, quod majoribus membri aridi vas adhibuit sine igne, & solo oris suctu per exile, & summum foramen nutrimentum potenter attrahit, teste Scult. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XII. fig. 7. ex Hildan. Obs. Chirurg. Cent. I. Observ. 80. & Tulp. lib. 3. Obs. 49.

CORNICULARIS *processus*. Vide *Ancyroides*.

CORNIGER, *κρῖνοφόρος*, epitheton animalium, quibus cornua naturaliter accrescere solent capiti. Dicitur & *cornutus*. Talibus animalibus plerunque deesse dentes superiores, notavit Gal. l. 6. de Anat. admin. c. 3.

CORNIX, *κορώνη*, *κύμβα*, *κρῖνωις*, est nomen avis rapacis corvini generis, cujus descriptionem, differentiam, & usum vide apud Aldr. Ornithol. l. 12. c. 2. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 50. *Cornix* etiam de ossium processibus acutis dicitur, Gal. de ossib. in proœm. l. 2. de U. P. cap. 14. Ita cubiti acutum processum vocavit *κρῖνωις* Galen. cap. 2. in Hippocr. de artic. in proœm. & Hippocr. sect. 2. de artic. t. 5. *κρῖνωις* acutam apophysin maxillæ inferioris. Barthol. Anat. libell. 4. c. 11. p. 726. Horn. Microc. §. 12. D. D. Hofm. Diss. Anat. ad h. l. pag. 33. 34. Vocantur autem ita hujusmodi acuti processus,

propter similitudinem rostri *cornicis*. Foef. Oec. pag. 350.

* CORNU, *κέρας*, dicitur proprie de eminentiis illis instar ossium duris, & siccis, in quorundam animalium capitibus naturaliter productis, plerunque binis, rarius una, propriæ defensionis gratia, quæ tamen insignem etiam usum præstant in Medicina, quorum catalogum vide apud Schrod. l. 2. c. 25. Apud Scrib. Larg. n. 8. 60. 141. legitur *cornum*, *corni*, *cornorum*, & plura hujusmodi inflexionis, & declinationis exempla collegit ex aliis Rhodius in Lexic. Scrib. n. 67. Junge Robert. Keuchen. ad Seren. p. 144. & 209. Aliquando tamen, & præternaturaliter tales prominentiæ cum in brutis, tum in homine observatæ sunt. Vide Hildan. Cent. 1. Obs. 25. Ephemer. Nat. Curios. Tom. vel Ann. I. Obs. 30. & Nobiliss. D. D. Georg. Franci Exerc. de *cornutis*. Jung. Bonetti Medic. Sept. l. 1. f. 3. c. 1. p. 43. seqq. Ita Pathologica *cornua* quoque dicuntur additiones spissæ, singulariter nascentes super juncturas in extremitatibus, propter vehementiam operationis. Avicen. lib. 4. fen. t. 3. cap. 14. Appellatur quoque *cornua*, *κέραια*, *κράσια*, uteri processus, vel prominentiæ ad latera fundi uterini utrinque occurrentia, ubi vasa deferentia inferuntur, quæ tamen magis in non gravidis, quam gravidis notari possunt. Spigel. de Hum. corp. fabr. lib. 8. c. 19. Aquapend. de form. fœtu. Barthol. lib. 1. Anat. cap. 29. Vide *Ceraa*. Castellus vocat *Aspices matricis*. In specie *cornu Cervi* in Chymicis est *alembici rostrum*. Est autem in medicinalibus apud Paracels. herba vulneraria, ob similitudinem foliorum ad ejusmodi *cornua* aludentem, naturaliter ex arte signata. Rul. & Joh. in Lex. *Cornu divortii* Spagyricis dicitur distractio duorum, vel potius trium principiorum essentialium, Balsami vitæ sulphurei, salisque humidi diaphani, & Mercurii vitæ, si ve humidi radicalis, illius quidem per ustionem; hujus vero per congelationem. Gerar. Dornæus tr. Phil. Chym. tr. 2. Vita brevis, in Th. Ch. Vol. I. p. 468.

CORNUMUSA, idem quod *cornesta*, vel *Retorta*. Morley. d. l.

† CORNUSTIBIUM, a cornu, & Stibio, hoc est gutto Corneo, in quo reponitur stibium. Ant. Nebriffensis quinquagen. c. 44.

COROLLA, *στέφανος*. Vide *corona*.

CORONA, sumitur diversimode. Primum proprie Gr. *στέφανος*, *στέφανος*, pro serto ex floribus, si ve fasce florum per seriem comprehensorum. Hinc plethilis *corona* dicebatur. Junge Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 9. & Rhod. ad Scrib. Larg. num. 271. Galen. l. de caus. procat. cap. 1. Ad cujus similitudinem deinde per

metaphoram circulus varii coloris ab una tunica oculi dependens, *corona* quoque dicitur, Gal. c. 1. in progn. Hipp. t. 20. Spigel. l. 10. de H. C. F. c. 9. quæ alias *Iris* vocatur. Ita & circulus ille in radice, vel basi glandis in membro virili satis altam marginem habens, *corona* appellatur, teste Rolf. M. ac Meth. part. genit. part. 1. c. 52. Barthol. l. 1. Anat. c. 24. De *corona serpentina* ficta lege Libav. tract. Chym. de Igne naturæ, c. 42. Barth. Eustath. quoque *coronas* vocavit eminentias ossium acutas, curvas, aut rotundas, Opuſc. Anat. p. m. 187. 188. quamvis ad Gr. κορώνη vocabulum hæc significatio pertineat. Vide *cornix*.

* CORONARIUS, στεφανιάσιον. Vide *Stephanieos*. Os *coronale* dicitur Os frontis, scribit Barth. libell. 5. Anat. c. 6. p. 706.

CORONE, κορώνη. Vide *cornix*.

COROS, κόρος, *satiætatem cum repletionem* significat, juxta Galen. cap. 4. de R. V. I. A. n. 57. quamvis & alibi per *novella germina* e ramis adnata vertatur vox κόρος, teste Foef. Oec. pag. 349.

CORPULENTIA, πάχος, παχυτός, δ'σπαρκία, παχύτης. *Corpulentus, corporatus, δ'σπασμα, δ'σπάματος, παχύς, δ'σπορκ, δ'σπαρκ*, opponitur maciæ, & extenuationi corporis, & absumto, ἀσφία, ἐλεπή, ἢ εὐτετηκία, ἀγθέσφ, 2. aphor. 35. 44. lib. 3. aphor. 25. lib. 5. aphor. 46. sect. 2. progn. t. 19. Gal. l. 2. de temper. cap. 4. & de sal. diæt. t. 12. Vide Diet. Jatr. n. 662. 663. 664. Dicitur & *Obesitas*, & *Obesus*.

CORPUS, σώμα, χρῶς, quid in genere significet, ex Philosophicis perspectum esse debet, & potest; nimirum id, quod opponitur Spiritui, cujus est adaptatum subjectum. Schrod. d. l. i. cap. 5. In Medicina vel de corpore humano, ceu subjecto artis accipitur, vel de objecto, causis, & mediis sanitatis, & morborum corporeis. Quamvis Ruland. & Jons. animam quoque appellaverint *corpus invisibile*, siquidem tenet medium inter *corpus visibile*, qua de causa *corpus* ea parte vocatur, & *invisibile* dicitur, quia participat de spiritu invisibili. Iidem quoque *corpora supercaelestia* descriperunt, quæ per mentem in imaginatione solum, & non per oculos carnes cognoscuntur. Suntque Spagyrorum subjecta mirabilium operum, si Diis placet. Chymicis Paracelsicis *corpus* id omne dicitur, in quo virtutes rerum delitescunt, Jonsf. Hinc non dubitant etiam Morborum *corpora* comminisci. Paracels. tr. Paragran. tr. 2. Placet nobis annectere egregiam *corporis animalis*, & ita etiam *Humani*, (quod est Artis Medicæ subjectum) descriptionem e Rob. Boyle eleganti libello

de *corporum animalium* porositate Latine reddito. *Corpus animalis* non est rudis, & indigesta materiæ moles, sed ingeniosa plane machina, ad variarum operationum exercitium mirabiliter constructa, puta ad nutritionem, generationem, sensationem, variosque discrepantes locales motus, & propterea dissimularium, ac organicarum partium (addere libet, imo & simularium) varietatem perite, & varie constructam requirens.

CORRADIATIO, idem quod *concordantia*, *constellatio*, *collustratio*, figmentum Paracelsicum, & Hermeticum, nihil fani continens. Libav. de Philos. Hermet. mag. Fratr. Rof. Cruc. not. 10. T. 4. Oper. p. 283. 284.

CORRECTIO, διόρθωσις, ἐπανόρθωσις, ἐντοπή, vel dicitur de corpore, & ejus membris vel incurvatis, vel in situ p. n. existentibus, in pristinum situm naturalem restituendis. Gal. cap. 2. de iis, q. in medic. t. 25. cap. 3. hoc t. Hippocr. 2. de artic. t. 46. & sect. 4. t. 64. Vid. Dogm. Medic. Gener. Part. VII. cap. 1. Dogm. 4. Sumitur etiam pro curatione causarum morbosicarum a Galen. lib. de art. medic. constit. cap. 19. & opponitur *conservationi*, lib. art. medic. 86. 87. *Corrections* quoque fiunt in medicamentis, v. g. quando purgantibus validioribus adduntur quedam medicamenta illorum vehementiam infringentia, & flamma vitalis continuationem conservantia, quæ propterea dicuntur *corrigentia*: aut quando in præparatione fit separatio puri ab impuro, quem modum tantum *correctionis* titulo dignatus est Paracels. Paragran. tr. 3. & lib. 1. de defenf. 3. Vid. & Libav. Alchim. Pharm. cap. 19. Vel accipitur de mente sive propria, sive alterius, quando ea in opinione perversa hærens reducit veluti in viam, & emendatur; in qua significatione exposuit vocabulum ἐντοπή per *correctionem*, & quidem modestam, Linden. Exerc. II. §. 20. dum Medicus conatur ægro fugienda dissuadere, & persuadere sequenda, debita dexteritate, ita tamen, ut si, urgente necessitate, oratio amarorem requirat, ratio amore præferat.

CORRIGIA, ἰμάς, *lorum* proprie significat. Per translationem etiam usurpatur de tendinibus, & ligamentis, quæ Galen. Græce vocavit ἰμάντια, 1. progn. t. 7. Uvulæ, vel gurgulionis affectus, cum longior, sicior, & gracilior evaserit, dicitur ἰμάς, vel ἰμάντις, Aetio lib. 8. cap. 43. Differt ἀπὸ κιοιῖδος, quod in hac gurgulio non extenuatus, sed crassitiem ex fluxione majorem adeptus sit. Gorraeus p. 192.

CORRIPIO, ἐπιλαμβάνω, idem quod *invado*. Vide *Epilambano*. Unde dicitur *corruptus* mor-

bo, malo, vel vitio. Scrib. L. n. 6. 16. 95. 99. 101. 171. ubi etiam *corruptio*, i. e. accessio, vel *invasio morbi* legitur.

CORROBORATIO, *corroborans*, ῥῶσις, ῥωσι-
κός, ῥῶσις διδόν τις μορῆς, idem quod *confortatio*, *confortans*. Vide supra. Dicitur de illa efficacia, qua vires vitales partium, & corporis deficientes, vel imbecilliores restituntur. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 19.

CORROSIO, ἀβρωσις, *erosio*, dicitur & ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*. Præter illam significationem Pathologicam, magis adhuc recepta est Pharmaceutica, & Chymica, qua describitur *Corrosio*, quod fit calcinatio res coagulatas per corrodescentes spiritus in calcem reducens. Estque duplex, *Vaporosa*, vel *Immersiva*, quarum omnium species expositas vid. apud Rul. & Johnf. Accuratus adhuc *corrosionis* species exposuit Dn. D. Sohn. Diff. Chym. Physf. XII. §. 7. Media illa, & materiæ, quibus *corrosio* perficitur, dicuntur *corrosiva*, ἀβρωπικὰ, qualia etiam sunt Chirurgorum medicamenta, quæ superfluum carnem, & excrementa depaucant, exedunt, & absumunt. Alias καθευρηπικὰ, νερόμυρα, στυπικὰ. Vide *Catherica*. Ruland. & Johnf. *Corrosivum minus* Paracelsi quod dicatur, vide in Morley Collect. Chym. Leid. c. 147.

* **CORRUGATIO**, ῥινοσις, *rugositas*, dicitur de cute, quando propter extenuationem incidit, & in rugas contrahitur. Gal. 3. in 6. Ep. t. 29. aliis t. 21. Huic opponitur ἑκχέσις, *extensio* cutis cum refectione, ac repletionem. Foef. Oec. p. 554. Ita & Oculi Tabes nihil aliud est, quam *corrugatio* tunicarum, aut pupillæ. Gal. l. 10. de U. P. c. 5.

CORRUPTIO, φθορά, ἀφθορά, quid in genere significet, e Physiis sciri potest. Specialius quatuor modis viventia cuncta *corrupti* posse, docet Galen. l. de marasmo, c. 1. ubi *corruptio*, & *marcor* pro Synonymis habentur. In Medicina restringitur *Corruptio* ad hominem, eique competentes partes continentem, contentas, & impetum facientes, nihilque aliud est, quam recessus a statu naturali ad naturæ contrarium. Suntque ejusdem varii gradus, quorum ultimus consistit in tanta eversione ad naturæ contrarium, ut non possit iterum ex naturæ coctione ad pristinam naturam redire. Galen. 2. aphor. 17. *Corruptum* quoque dicitur, quod alienum est a natura, indicatque sui remotionem, l. 9. Meth. Med. c. 10. fin. *Corruptio* etiam attribuitur rebus non naturalibus, præsertim alimentis. Hinc elegantissime Linden. Ex. V. §. 119. Sane *Corruptio*, inquit, ciborum multorumque, & multipliciter, neque consuetorum, ac alia super

aliam cruditas per se fati sunt ad ducendum hominem in certum vitæ discrimen. Quin & ob *Corruptiones* aeris, aquarumque causantur morbi, uti patet non solum ex Hipp. de A. L. & Aq. sed & ex Paracelsi Labyrinth. Med. c. 11. quos morbos *cagastricos* vocat, a *cagastris*. Vide supra *Cagastrum*. *Corruptio* Chymistica nihil aliud est, quam totius a natura compositi suas in partes resolutio. Gerard. Dorn. Art. Chem. l. 1. c. 5. in Theat. Chym. Vol. I. pag. 198. Quid vero idem per *Rotam corruptionis* intelligat, tr. Artif. supernat. c. 6. 7. videtur p. 296. Quibusdam Spagyricis *Corruptio* significat terram nigram, quæ in operatione circa Lapidem Philosophor. incipit post sublimationem, & distillationem subsidere in aqua usque ad fundum vasis, alias *Fætidum menstruale* quoque dicta. M. Joh. Isaac. Oper. Miner. c. 26. in Th. Ch. Vol. III. p. 435. Vide etiam *Distruccio*.

CORRE, *Corse*, κόρη, κόρη, a κείρω, *tondeo*, significat *tempora*, vel *maxillas*, quæ tonderi solent, Horr. p. 24. Idem quod κρήνη.

CORSUFLE, est terminus Spagyricus, denotans compositionem quandam, quæ mutato nomine Ixir dicitur, de quo plura in Turba Philos. ferm. 30. & 31. Th. Chym. Vol. V. pag. 24.

CORTEX, φλοιός, φλοός, φλῶς, exteriorem crustam, & tegmen, vel involucrem radicis, arborum, fructuumque significat, quorum in Officinis usitatorum catalogum vide ap. Schr. l. 2. Pharm. c. 9. *Cortex extensus* signum est perfectæ maturitatis, non rugosus. Gal. l. 2. de Ant. c. 15. *Cortex* corium tegens describitur a Lind. Ex. V. §. 42. Vide *Corium*. *Cortex* ovi pro *Testa* venuste legitur apud Q. Seren. Keuchen. in not. ad illum p. 205. In Anatomicis quoque *Cortex* dicitur exterior substantia cerebri cinerei coloris, ad differentiam interioris candidioris, quæ medullaris, & Callosum corpus dicitur, quemadmodum passim in scriptis Anatomicis legere est. Aliis vocatur *corricalis substantia cerebri*. *Cortex* quoque in genere sequiore, vel foeminino legitur apud Scrib. L. n. 60. quamvis Barthius non satis Latinis addiderit. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 368. *Cortex avis* est *Bracillum*, vel *Bracium*, flos æris. *Cortex maris*, est *Aceum Philosophicum*. Rul. John.

CORVINUS lapis, dicitur ille, qui calefactus tonitru edere, & in India reperiri fertur, ab Incolis *cocaote* vocatus, haud dubie propter portiones sulphureo-nitrosas volatiles abundantes. Borell. Cent. 2. Obs. 38. Fr. Hofm. Clav. ad Schr. l. 3. §. 153.

CORUSCATIO, ἀσραπέ. Vide *Astrape*.

CORVUS,

CORVUS, κέρυξ. Vide *Corax*.

CORYCUS, κέρυκος, legitur & κέρυκος, significat *follem grandem*, vel *pilam majorem*, qua olim in *corycino* balnei ædificio colluderent. Alii describitur per *cistulam pannariam*, aut *vasculum*, utri, vel folli simillimum, ex pellibus confutum. Alii testantur fuisse *Lanceam*, aut *Naviculam*. Vid. Lang. l. 1. ep. 52. Prima significatio spectat ad exercitia corporis, dicitur *κορυκομαχία*, teste Galen. l. 2. de sanit. tu. c. 8. Junge Foef. pag. 349. Annon hodieque lusus pilæ majoris huc spectaret? quæ pilæ Gallice dicitur, & vernacule un balon. Diminutivum est *κορυμίδιον*, *Corycidium*, quod fuit etiam concavum, ex pellibus, scutum, & involucrium, quod sagittantes sinistro apponebant, Lang. d. l. Hoc nomine quoque *pila* minor manuarum venire possit. Hoc vocab. κέρυκος non debet confundi cum *Corycus*, κέρυκος, per ω, quod significat *specum*. Unde *Coryceus auscultator*. Vid. Hofm. l. 6. Var. Lect. c. 3.

CORYDOS, *Corydallus*, κέρυδος, κορύδαλλον, id est *alauda*, *galerite*. Vide *Alauda*. P. Æginet. l. 7.

CORYMBOS, κέρυμβος, *baccam hedera* significat. Sumitur & pro *mammis* a Q. Sereño Medic. cap. de *Mammis* sanandis. Vide Rob. Keuchen. not. p. 160.

CORYPHE, κορυφή, primario *verticem capitis* significat, qui est *media*, & *summa* inter *siniciput*, & *occiput* pars, unde velut a centro circulus, capillorum proventus incipere videtur. Gal. l. Introd. c. 10. Dicitur etiam *εσφάγη*, (quo & Latini respexisse videntur, dum *verticem* dixerunt a *vertendo*, nimirum propter flexum capillorum, quod illic velut in gyrum vertantur, quam etiam ob causam quidam ex Gr. ἐλεγμόν, & πύλον, τῆ πολέων, h. e. a *vertendo*, eandem partem appellarunt, Castell.) Alii linea illa, qua capilli alii ad dextram, alii ad sinistram vertuntur, κορυφή vocatur. Unde & δικάρυφοι, i. e. *bivertices* vocantur, non ii quidem quibus os summum geminum est, sed illa potius linea, discrimenque capillorum. Secundario etiam aliis partibus attribuitur, v. g. *Principium Mesenterii*, quod spinæ dorsi alligatum est, vocatur κορυφή, i. e. *apex*, seu *principium Mesenterii*, a Gal. l. 16. de U. P. c. 10. Item appellatur alibi ἀρτηρα, *vinculum*, v. g. l. 6. de Admin. Anat. c. 6. & 4. in. 6. Epid. t. 7. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. 4. de U. P. n. 216. Ita & *basis cordis*, veluti operculum ventriculorum cordis, dicitur κορυφή, teste eodem C. Hofm. d. l. n. 336.

* CORYZA, κέρυζα, est species *catarrhi*, in qua materia peccans per nares secerntur,

Latinis *Gravedo*. Hipp. usus hoc vocabulo, & derivativo κορυζώδης, 3. aph. 20. l. 6. Epid. f. 3. t. 32. & 1. 3. t. 6. Vide Foef. Oecon. p. 349. & supra *Catarrhus*.

Cos, αἰώνη, est lapis in quo cultri, & alia instrumenta fecantia, aut pungentia terendo acui solent. *Cos Medica* vero est lapis, in quo tritura nonnullorum simplicium medicamentorum, quæ *preparata* in officinis dici solent, fieri solet. Meminit Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. Alibi vocavit *cotem oculorum*, ἀκόνις ὀφθαλμικῶν, haud dubie vel quia lapis plerumque cavitatem oculi repræsentat; vel quia Collyria lavigari in illo solent. Galen. l. 9. S. F. §. de Lapidibus. Dicitur alias *Porphyrites*, lapis super quem alio lapide versatili fit lavigatio, aspersa aliqua aqua destillata conveniente, ut fiat instar pulvis. Vide Schroder. l. 2. c. 76. *Cotis Naxiæ* mentionem facit Gal. l. 9. S. Fac. §. *Ostracites*. *Cercicula*. Vide *Lydius*.

COSGINOS, κόνις, id est *cribrum*. Unde κοκκινίζω, *cerno*, *cribro*. Vide *Cerno*, *Cribrum*.

COSMETICA, κοσμητικὴ, est pars Medicinæ ministrata ad Diæticam, & Pharmaceuticam pertinens, quæ tradit modum per media (quæ etiam *Cosmetica* vocantur,) naturalem servandi, aut restituendi pulchritudinem. Vide *Decoratio*. Hæc quomodo differat a *Commotica*, Vide supra *Commotica*. Quamvis Rolf. hanc differentiam non attenderit, sed *Cosmetica* remedia vocaverit etiam fucos ad album, & rubrum, Ord. ac Meth. Gen. lib. 7. f. 2. cap. 12. 13. *Cosmeticum* Crollii, ad delendas maculas, & tollendam serpiginem, vide etiam apud Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 30.

COSMETORGES, est vocabulum a Dolæo effectum, quo explicare, & exprimere voluit Microcosmetora, hoc est animam sensitivam particulariter in cerebri globosa parte sedem suam habentem, in furorem actam, & ad iram commotam, mediante sanguine nimis effervescente, & scoriis sulphureis referto, Encyclopæd. l. 1. c. 2. §. 10. pag. 14. Plura loca, ubi hujus vocabuli fit mentio, quarantur in Indice.

COSMOS, κόσμος, variis gaudet significacionibus. 1. denotat *Mundum universum*, quæ acceptio non est hujus loci. Vide *Mundus*. 2. apud Hippocr. significat ordinem, & rerum seriem in genere, tum in specie circa crism, & dies criticos. Vide l. 2. de morb. mul. XLII. 13. XLIX. 42. f. 3. progn. t. 7. Hinc & κόσμοι, teste Erot. sunt ἀντικτοι, *bene ordinati*, & κοσμηταί dicebantur, qui præerant adolescentibus ad moderandos eorum mores. Foef. Oecon. p. 350. Gorr.

COSMOGRAPHIA, *κοσμογραφία*, est proprie ars, & pars Matheseos, tradens descriptionem, constitutionem Orbis terrarum, & ejusdem partium. Hanc Medico scitu esse necessariam, urget Paracelsus non in eum finem, ut sciat, quales caligas induant incolæ diversi, sed quibus morbis diversis infestentur, Defens. 4. Idem ex hypothesi illa accepta, quod *Homo* dicatur *parvus Mundus*, duplicem constituit *Cosmographiam*, *Macrocosmi*, & *Micracosmi*, Labyrinth. Med. cap. 4. per hanc intelligens partem Physiologicam Medicinæ, & Anatomiam, de morb. Tartar. c. 12. 18. & alibi sæpius.

† **COSSI**, Vermes in lignis Cariosis. Herf. bach. l. 2. de re rustica.

COSSUM, Paracello dicitur exulceratio circa nares gravior, proveniens, ex mente illius, ex sulphure albo, & sale scisso Martiali, lib. de apostem. ulceribus, cap. 39. Aliquando etiam participat de malignitate Gallica, seu Venerea, lib. de ulcer. Gall. aliisque affectibus, lib. 3. cap. 5. Jungatur Marcell. Cuman. Obser. 84. apud J. H. Velsch. in Syllog. Curat. & Observ. Medicin. Cent. I. p. 81. *Coff.* etiam Italis, vel *Cox.* vocari Varos, & similes tumores parvos, & duros in faciei cute abortos, scribit Forest. lib. 5. Obs. Chirurg. Obs. 7.

COSSUS, *κόψη*, *τερηδών*, est nomen vermiculti e lignis nati, præsertim e robore, & quartum genus *teredinis*, cujus descriptionem, & usum medicum vide apud Ul. Aldrovand. lib. 6. de Insect. cap. 5. Legitur & aliquando in plural. *Coffes*, Ibid. Imprius vero farina illa *Teredinum* hodieque notissima est, & familiaris mulierculis nostris in excicandis excoriationibus infantum. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 117.

* **COSTA**, *πλάρα*, & *πλάρον*, indifferenter sumitur. Quid significet, jam notum est, *Costæ* sunt ossa pectoris, quæ a collo toto ad illa usque ex anteriore parte ad utrumque latus protenduntur. Galen. lib. Introd. cap. 10. & 3. de artic. t. 37. Dividuntur in *legitimas*, & *spurias*. Utrarumque descriptionem prolixiorum petefis ex Anatomicis veteribus, & recentioribus, & inter hos e Barthol. libell. 4. Anatom. cap. 17. *Costa extrema* est, non parva illa revera spuria, quæ ab illis discedit, & carnosæ parti diaphragmatis obducta est, sed ipsi proxima, cui manifesta jam membrana tenuis intus subinditur, continuata cum ea, quæ omnes costas subcingit, & alias *Pleura* vocatur. Galen. lib. 5. Anatom. adm. c. 3. fin. *Costa sartoria*, vocatur vulgo da gischbein, estque firmamentum Ceti manillæ fere osseum,

quo utuntur sartores ad firmanda vestimenta, præsertim in sexu fœminino. Usus in Medicina est largior, dum præbet largam mucaginem; & meminit illius Dan. Ludov. Dissert. I. Pharm. p. 314.

COTARONIUM, terminus est Paracelsicus, significans *liquorem*, in quem, veluti principium materiale, resolvi possunt corpora naturalia, quin & ipsa Elementa. Respondere videtur *Mercurio*, tr. Labyrinth. Med. c. 3.

COTHON, *κόθων*, fuit poculi fictilis genus ampli, & capacis, quo se comotando invitabant, quæ comotandi ratio per verbum *κοθωνίζεσθαι*, & *κοθωνίσαι*, & substantivum *κοθωνιός* exprimebatur. Foef. Oecon. pag. 366. Forest. lib. 9. Obse. 28. in Schol. Caip. Hofm. in Gal. de U. P. n. 222. Apud Hippocr. vero in Epistola ad Cratevam, n. 23. significat *vas fictile*, in quo flores, folia, aut radices coaduntur. Ita & Galen. vasculum fictile ad urendam cadmiam, *κόθων κεκομμένον* vocavit, l. 4. de C. M. S. L. c. 6.

† **COTYLA SANGUINIS**, apud Gal. constat unciis duodecim circiter. Petrus Salius de Affectibus partic. c. 22.

COTIS, *κότις*, Hippocrati *Occiput*, & posteriorem capitis partem significat, lib. 2. de morb. XII. 43. & XX. 3. Vide Foef. pag. 350.

COTTABISMUS, *κοτταβισμός*, remedii nomen, cujus mentio fit a P. Ægineta in curatione Cachexiæ, lib. 3. cap. 47. Quale vero fuerit, non est facile dictu, Potest intelligi eo nomine *aqua superfusio*, eo fere modo, quo veteres Athenenses in illo conviviali ludo, qui *κότταβος* dicebatur, facere solebant, ut Athenæus, & Suida scriptis suis prodiderunt. Potest & simpliciter accipi de *ablutione*, *deterfione*que per *spongiam ficta*, auctore Phavorino, qui in Lexico suo *κοτταβίζειν* per *ἀποπνογγίζειν* interpretatur. Hæc Gorræus. Alii per *vomitum* explicant. Vide Henr. Stephan. Thesaur. Græc. in Indic. voc. *κότταβος*.

COTURNIX, *ορνιθίον*, *έρτυξ*, *ορνίθη*, est nomen avis nulli non genti notæ, loca campestris amantis, inque segetibus mox maturis latitantis, & pulveri, carne sefe obvolvantis, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 13. Ornith. cap. 22. Creditur innoxie helleboro vesci, Gal. lib. 2. de A. F. cap. 6. & hoc fieri propter convenientiam temperamentorum, l. 3. de Temper. cap. 4. & multos ex usu *coturnicum* distentionibus hypochondriorum correptos narravit idem, 5. in 6. Epid. t. 35. Jung. Schrod. lib. 5. cl. 2. n. 52.

* **COTYLE**, κοτύλη, *Cotyla*, *Cotyledon*, idem quod *Acetabulum*. Vide supra suo loco.

COTYLIS, κοτύλις, h. e. *concauitas coxæ*, vel *coxendicis*. Hipp. de oss. nat. quamvis alii legant κοτύλη, Gorr.

COURAP, apud Indos in genere omnem *scabiem* significat. Κετ' ἐξοχλῆν vero illam *Herpetis*, vel *Impetiginis* speciem molestissimam dictis populis *Endemicam*, quæ ut plurimum alias faciem, pectus, inguina, imo aliquando totum corpus occupat, cum pruritu intolerabili, adeo ut ægridies, noctesque manus abstinere a scalpendo nequeant, sed statim istam voluptatem, quam ex unguium attritu homines sentiunt, acerbæ pœnitentia sequitur, ingens nempe dolor in crudis, & cuticula detectis partibus, quas ungues aperuerunt, dum mordicans, ac nitrosus iste humor peccans partes nervosas vellicat, & inde interuallæ, vel indusia sine crustarum laceratione avelli nequeunt. Hujus causa consistit in ferro acerrimo, & corrosivo. Vide plura ap. Jacob. Bontium, Meth. Med. morb. Indiæ Or. c. 17.

* **COXA**, *Coxendix*, *Ischion*, ἰσχίον, Parac. passim *Schia*, magnum femoris ossis caput est, cujus cavitas *Acetabulum*, κοτύλη, vel κοτύληδων vocatur. Galen. lib. 2. de fract. t. 70. unde affectus articularis illius ossis *Ischias*, & *Coxendix* appellatur. Inde *Ischiadici*, & *Coxarii*, i. e. *Coxæ* morbo laborantes, l. 7. de C. M. P. G. c. 16. *Ischion*, ἰσχίον, etiam aliquando significat ligamentum ipsum, quo femur *Coxendicis acetabulo* colligatur; interdum vero ipsum articulum. Sed & *Ischia*, ἰσχία, dicuntur a quibusdam partes carnosæ ex utroque sacri ossis latere, quæ & σκαφίς Græcis, a Latinis *clunes* appellantur. Os autem *coxendicis* est apophysis ossis sacri, ad *coxendicis acetabulum* undique pertinens. Os enim sacrum, qua parte femoris caput ei inferitur, *ischion* vocatum est. Hæc Castellus. Enimvero videtur Os sacrum cum osse *innominato* confudisse, siquidem Os *ischium* est pars Ossis *innominati*, non sacri, quod inter duo *innominata* interiacet cum vertebra dorsi contiguum. Videantur *Anatomici*, in specie *Barthol. libell. 4. de ossib. c. 15. & 16.*

CRABATUS, κράββατος, vel κράββατος, Latine alias *Grabatus*, idem quod κλίνη, lectus. Vide *Cline*, *Lectus*. Duos κράββατους pro puerpera requiri, unum duriores, si in sella mulier parere nequit, alterum molliorem post partum, legitur apud *Moschion. de morb. mul. cap. 48.*

CRABRO, σφῆξ, est insecti vespis similis, sed

majoris nomen, cujus ictus potius inter causas morbificas, quam alius quidam usus inter remedia referri debet. Descriptionem vide ap. Aldr. l. 1. de Insect. c. 7.

CRABE, κράβη, ramum *ficulneum* significat. Hipp. de superfoet. XXI. 5.

CREPALE, κραπέλη, *crapula*, significat omnem capitis noxam, quæ ex vino, vel alio potu generoso largius sumto fit. Hippocr. 5. aphor. 5. Galen. in comm. h. l. παρά τὸ κάρυον πάλη, a caput percellere. Qui differentiam inter *Crapulam*, & *Ebrietatem* fingunt, λογομαχῆσι, Foef. pag. 353. Dieter. num. 475. Inter causas vitam abbreviantes rectissime quoque *crapulam* retulit *Helmont. Tract. Mortis Occasiones*; si scilicet vel frequentior fuerit, vel potus noxius. *Crapulam* privationis intellectus causam statuit *Paracels. Tract. 1. de morb. ament. cap. 4. & hydropis tr. h. t. Quæ Ebrietati*, vel *Crapulæ* resistunt remedia, dicuntur ἀκράϊπαλα, ἀμέθυσα, Diet. d. l. Inter quæ refert *Dioscorides Crocum*, l. 1. cap. 35.

CRENO, κρένω, duplicem habet significationem apud Hipp. Vel enim significat *desino*, ad finem pertingo, f. 3. de art. t. 33. vel denotat *perficio*, effectum reddo, l. de Virg. morb. II. 28. Foef. Oec. p. 353.

CRAMA, κράμα, *vinum dilutum*, & aqua temperatum significat. *Celsus dilutam potionem* vocat. Gor. p. 234.

CRAMBION, κραιβίον, decoctum *cramber*, vel *brassicæ* denotat, Hipp. l. 2. de morb. mulier. XIV. 12.

CRAMPUS, idem quod *spasmus flatulentus*. *Helmont. de Lithias. cap. 9. n. 135. Vide convulsio.*

* **CRANIUM**, κράνιον, quasi *parva Galea*, *Calva*, *Calvaria*, est os capitis crassum, rarum, rotundum, ossibus septem (alii plura numerant) compactum, futurisque veris tribus, *Coronali*, *Lambdaide*, & *Sagittali* distinctum, Cerebrum contingens, atque utramque meningem contingens, quod quasi κράνιον, id est *Galea*, cerebro adiaceat, sic dictum. Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Accuratiorem descriptionem videre licet ap. *Anatomicos recentiores*, præsertim *Barthol. libell. 4. Anat. c. 4. 5. & 9. T. Villis Anat. Cerebri cap. 4. De usu Cranii Medico* videatur *Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. inter partes corporis demortui quinta, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. p. 675. seqq. Adde & Rhodium ad Scrib. L. n. 16.*

CRANOCOLAPTES, κρανοκόλλησις, epitheton *Aranei* cujusdam, qui quartum genus constituit, ap. *Aet. l. 13. c. 18. sublongi, viridis, stimulumque sub collo habentis, atque si quidem irruat, loca circa caput*

caput petentis. Junge Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. & Ul. Aldr. l. 5. de Insect. c. 12.

CRANTER, κρατήρ, a κραίνω, perficio, epitheton dentium malorum, qui omnium novissimi enascuntur. Idem quoque σφαρονισήρες, οψίγοροι, fero nati appellantur, vulgo etiam dentes sapientiae, quod eo tempore nascuntur, quo homo incipit sapere, videlicet ut plurimum ab anno 18. ad 26. Gor. p. 245.

† CRAPULA, Plin. l. 16. c. 11. Refina lota, non fex resinæ, ut quidam volunt. Marfilium Cagnatis Var. obs. l. 2. c. 1.

CRAPULA. Vide Crapale.

* CRASIS, κράσις, mixturam in genere, usitatus vero temperiem, temperamentum apud Medicos significat. Quid vero proprie sit, non omnes accurate exposuerunt. Vulgares Complexionem vocant. Galenus prolixos de Temperamentis libros conscripsit. Verum multa ἀκόσμη inseruit. Generalior de Temperamento doctrina spectat ad Physicum. In foro Medico accipitur de Temperamento vitali, & actuali, quod quidem Elementare non excludit, sed subjective includit; estque nihil aliud, quam species, vel differentia essentialis sanitatis primæ, seu facultas corporis humani, ejusque partium, functiones suas obeundi, proveniens a caloris vitalis in, & cum sanguine debita facta appropriatione, & continuatione. Plura vide in nostris Dogmat. Gener. Med. Part. I. cap. 3. Huic respondet quoque Facultas Medicamentorum, quæ etiam nihil aliud est, quam Temperamentum actuale specificum, dependens a vitali principio essentiali, portiones Elementares informantæ, & exaltante. Ubi tamen notetur, effectum aliquando a Temperamento Elementari etiam provenire, qua tali, id quod per accidens fieri dicendum: v. g. quando Aloe, aut Rhabarb. sicant, & adstringunt. Hoc non tam a Temperamento vitali, & essentiali dependet, cujus virtute potus fermentationem augent, fundunt, liquant, quam a Temperie portionum terrearum, siccarum, quibus scatent, destructo, aut oppresso vitali Temperamento. Vide etiam Dogm. Med. Gen. P. 6. c. 2.

CRASSENA, terminus Paracelsicus, significans portiones salinas, putrefactivas, & corrosivas, faciens ulcera, tumores diversæ formæ, libell. Theorico de ulc. c. 6.

* CRASSITIES, Crassitudo, Crassus, πάχος, παχυσμός, παχύτης, παχύνει, est nomen notissimæ significationis. De his vocabulis vide Diet. num. 662. seqq. Linden. Exerc. X. §. 184. Attribuitur vero in Medicina diversis rebus, v. g. 1. Moli corporis, Corpulentie. Vide corpulentia. 2. Membranis, ita membrana exte-

rior, & prima cerebrum investiens, quæ vulgo Dura mater vocatur, dicitur crassa meninx, Galen. lib. 9. de admin. Anatom. cap. 1. παχέα μήνιγξ, ἢ σκληρά. 3. Venis, 1. de artic. 53. φλέψ παχέα. 4. Pulsui, estque pulsus crassus, qui & turgidus appellatur, & coincidit cum magno. Galen. lib. 1. de diff. puls. cap. 5. παχὺς, ἢ αἰσρές, cui opponitur λεπτός, ἢ ἰσχνός, tenuis, vel gracilis. 5. Medicamentis, quæ alias dicuntur crassarum partium, παχυμῆθ, quæ non facile in tenues partes dissolvi possunt, quibus opponuntur ἢ λεπτομῆθ, tenuia, sive tenuium partium. Gal. l. 1. de S. M. F. c. 3. & alibi. Crassum emplastrum, i. e. spissum, Scrib. L. num. 205. Crasse obtinere, n. 46. 228.

CRATEO, κρατέω, verbum hoc significat apud Hippoc. vinco, supero, contineo, & passivum κρατέσθαι, vinci, superari, 5. aphor. 45. l. 7. Epid. V. 22. l. 6. sect. 5. t. 37. Unde & κρατημένοι dicuntur deplorati agri, & a morbo victi, quibus deneganda medicina, lib. de art. IV. 6. quamvis etiam de alio adstricta accipiat, teste Lind. Ex. IV. §. 99. Jung. Foel. pag. 353. Diet. n. 477.

CRATER, κρατήρ, communiter poculum amplius significat. Rulandus vero Craterem descripsit per abenum, quod inferius amplius, superius vero angustius est. Diminutivum est Craterium, κρατήριον. Foel. p. 353.

CRATERAUCHEN, κρατῆραυχίον, ἢ κρατῆραυχίον, hominem valida cervice præditum, robustum significat. Hippoc. 6. Epidem. f. 1. t. 3. Galen. in comm.

CRATICULA, ἐχάριον, φεύγετον, est instrumentum ex bacillis ferreis quadratis, & digitalis crassitudinis juxta se in acutum ita positum, ut semidigitale spatium intersit, factum focus conficiendis, carbonibus sustentandis, & cineribus dimittendis inserviens. Rul. & Johnf. Meminit ejus Villis tr. An. Brut. P. II. c. 9. pro foco siccato parando in paralyti.

CRATOS, κράτος, proprie robur, vim, & potentiam significat. Ita & κρατισμός, robur, firmitudinem ætatis florentis, viresque denotat, apud Hippoc. 6. Epid. f. 8. t. 29. a verbo κρατῆσθαι, roborari, firmari, solidescere, quo usus Hippoc. de ossibus coalescentibus post fracturam, l. de fract. t. 41. & f. 2. t. 6. Improprie etiam a nonnullis κράτος pars ea manus, quæ sub digitis est, & quidem interior magis, quam exterior, quia in interioribus totam Naturæ potentiam apprehendendi, & contemendi posuit, dicitur. Gor. in def. p. 245. Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 85.

CRATYSMOS, Cratynome, κρατυσμός, κρατυσμου, robur. Vide Cratos.

CAUROS, κραιῦρος, i. e. friabilis. Dicitur & θρωσός, & ἄρσος, & ψαθρός, & accipitur de omni eo, quod nec lentoris, nec pinguedinis quicquam habet. Gor. d. l. & Lind. S. M. Ex. V. §. 41.

CREATIO, *Creatura, Creator, κτίσις, κτίσμα, κτίσις, ἢ κτίων, δημιουργία, δημιουργός.* Horum vocabulorum propria, & stricta significatio non est hujus loci, quatenus scilicet per *Creationem* intelligitur ortus rerum naturalium ex nihilo primævus, a Divina Omnipotentia, & liberrima voluntate dependens. Vide Schr. lib. 1. cap. 4. Quod si vero in latiore significatione accipiatur pro omni affectione naturali, & opere, contradistinctis artificialibus, coincidit fere cum *Generatione*: & in hoc sensu Galen. *Naturam* vocat δημιουργίαν, quod Interpretes exprefferunt per *Creatorem*. Et ilius summam sapientiam in *Creatione* corporum naturalium, præsertim vero nostra aliquoties deprædicavit, in l. 1. de U. P. c. 18. lib. 9. de Hipp. & Plat. decret. c. 8. & 9. & passim alibi. Verum & hæc significatio potius Physica, quam Medica dicenda. In hac latiori acceptione quoque verbo κτίσιν, aut κτίσεως usus est Hipp. 3. de art. t. 41.

* CREBER, πυκνός, πυκνός, frequens, cuius interveniens quietis tempus est breve. Galen. de pulsib. ad tyr. cap. 4. Dicitur de respiratione πυκνὸν πνεῦμα, crebra spiratio. Et fœmina apud Hippoc. lib. 6. Epidem. sect. 4. tr. 4. πυκνοπνεῦματος fuisse legitur; de pulsu, Galen. d. l. & lib. 2. de dignosc. puls. cap. 1. alibi que de morbis, v. g. Crebra febris, πυκνὸν πῦρ, lib. 2. de morb. mul. XIV. 4. quamvis fortassis rectius per densum vertatur. Crebra fluxio, πυκνὴ ροή, de glandul. IX. 19. Quod vero Galen. d. l. de dignosc. puls. differentiam aliquam inter celeritatem, & crebritatem vult omnibus viribus comminisci, non videtur necessarium, sed mera inanis λεπτολογία. Alias Græcum πυκνός aliquando & densum, & durum denotat: v. g. alvi durientis, πυκνότης κοιλίης, 6. Epid. l. 3. t. i. venæ condensate, indurate, φλέβες πυκνωθεῖσαι, de salub. diæt. t. 27. & carne densa præditi vocantur πυκνέταρτοι, Ibid.

CREDO, πισκω, fidem adhibeo, fido. Verbum notissimum. Usus est Hipp. 2. aph. 27. Vid. Diet. n. 683. In genere quoque recte dixit Gal. quod id, quod quisque maxime cupit, etiam facillime credit, de præc. ad posthum. c. 10. Vix credendi effectus simplicium laudantur a Scrib. L. n. 19.

CREGYON, κρήγυον, bonum, acceptum, significat idem quod ἀγαθόν. Usus Hipp. Coac. t. 30.

CREMASIS, *Cremaasmus, κρέμασις, κρεμασμός, suspensio, appensio.* Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 52. 60. sect. 3. de artic. t. 56. Descendit a verbo κρεμάται, suspendere, quo etiam sæpe usus Hippocrat. 1. de artic. t. 14. sect. 4. t. 43. 44. 64. &c. Foef. Oecon. pag. 353. seqq.

* CREMASTERES, κρεμαστήρες, dicuntur musculi duo, utrinque scilicet unus, a quibus testes sursum trahuntur. Eorum uterque gracilis, & longus, & cum vasis spermaticis a musculis hypogastrii descendit ad ipsos testes, eos relevans. Contrariis carent musculis, qui contrarium motum efficiant. Nullus enim est, qui testes ad inferiora revellat, quod satis gravitate ima petant, ægris præsertim, & senibus. Hæc Castellus. De his musculis vid. & Barthol. l. 1. Anat. c. 22. p. 214. Similia duo corpora musculoſa etiam utero adesse, quæ κρεμαστήρες dici possint, existimat Gal. l. 14. de U. P. cap. 11. fin. & l. 2. de femin. c. 5. C. Hofm. in comm. n. 1038. *Cremaſteres* quoque denotant petiolos, vel pedes uvarum, teste Lind. Ex. X. §. 192.

CREMER, nomen morbi Hungarici fere Endemii, quando nauseam ex cibo vario inordinate sumpto, vel a potu nimio contrahunt, & statim alio ulnam manus in parte domestica fortiter fricant, hancque partem sibi dolere dicunt. Post usum alicujus Aquæ cordialis statim evanescit. Ephem. Nat. Cur. Tom. vel Ann. II. Obs. 28.

CREMNOS, κρημνός, duo significat apud Hippoc. 1. *Labia pudendi muliebris*, & eminentias, five alas, l. de loc. in homin. ed. Foef. p. 423. vel lib. 2. de morb. mul. lib. 3. 5. juxta Linden. 2. significat *labia ulcerum*, d. l. de Loc. in hom. XXI. 2. edit. Linden. Jung. Foef. Oec. p. 354.

CREMOR, κρημός, item κρημός. Vide Chylus, Chymus. Est enim Cremor, idem quod Chymus. Galen. lib. 3. de nat. fac. cap. 4. *Cremor ptisanæ*, χυλὸς πτισάνης est, ubi a decoctione quis Ptisanam colaverit, deinde cremorem a decocti parte aquosa separaverit, cap. 1. de R. V. I. A. t. 26. In Pharmaceuticis quoque, & Chymicis vocabulum hoc frequentem in usu est, ubi tamen notat potius formam siccam pulveris. Ita notus est Cremor Tartari in Dispensatoriis, & apud Schrod. lib. 4. clav. 2. num. 408. Cremor Crystalli, lib. 3. cap. 8. num. 8. Cremor Silicis, d. l. n. 18. Talcis, num. 20. Saturni, l. 3. cap. 14. Cremor, vel Lac Sulphuris, Libav. Alchym. Pharm. c. 36. Schr. l. 3. c. 28.

CREPATURA, Paracelso dicitur *Hernia intestinalis*. Prælect. Chr. in fin.

CREPIDO, ἄμβη, ἀμβώνη. Vide *Amba*, *Ambon*.

CREPINUM, Paracelso idem, quod *Tartarus*. *Crepinum introversum*, id est *Tartarus* correctus, l. 3. de morb. Gallico, cap. 30. Imo in l. 1. de orig. & generat. luis Venereæ hunc affectum *crepinum* dicendum esse, a modo curandi statuit.

CREPITATIO. Vide *Decrepitatio*.

CREPITUS, φῆσα, φῆση, πέρθησις, πῆδη, flatum per anum emisum cum sono significat. Siquidem alii sunt silentes, & sine strepitu, φῆσαι σιωπῶδες. *Crepitus* vero vocantur φῆσαι ψοβῶδες, ἢ ἐν βρόμῳ, Hippo. l. Epidem. sect. 3. r. 1. & 4. Epidem. XX. 13. lib. 1. prognost. sect. 2. t. 24. Generatio horum ex natura, & doctrina flatuum petenda. Esse a Sulphure immundo, & ardere, vel accendi posse, ridicule statuit Paracels. lib. 1. de Tart. t. 2. cap. 2. in not. *Crepitus lupi* est species fungi, Chirurgorum orbicularis vulgo *Bovilla* dicti; adversus hæmorrhagias celebratissimi. Sch. lib. 4. clav. 2. num. 411. In specie *crepitis ossium* vocatur Symptoma quoddam scorbuticum, rarius tamen superveniens, quando ossium capita ex membri, vel corporis quovis motu etiam leviori strepitum edunt ingentem, quasi nuda essent. Vvillus de Scrob. c. 9. *Crepitus tendinis* vocatur sonus tendinis in manu siti, cum digito premitur, a Joh. Muys Pr. Chir. Rat. Dec. II. Obs. 5.

CREPUSCULUM, ἑσπέρη, ὄψων, ἑσπέρα, est tempus vesperæ post Solis occasum, sic fortasse appellatum, quod res incertæ *crepera* dicantur. Id quoque tempus noctis, an diei sit, incertum est. Lind. S. M. Ex. XVI. §. 221. seqq.

CRESCITIVA VIRTUS, dicitur species *Vegetative*, aut *Nutritivæ facultatis*, quæ in totius corporis diametris addit secundum proportionalitatem naturalem, quatenus ipsum ad finem augmenti perducatur per illud, quod ipsum ex nutriente ingreditur. Avic. t. 1. fen. 1. doct. 6. c. 1. Vocatur alias *Augmentativa Virtus*.

CRESCO, αἰξάνομαι, αἰξομαι idem quod *Augeor*, incrementum capio. Vide *Auctio*. Quid per *Philosophiam Crescentium*, & *Fonitium* intelligat Parac. legatur in *Labyrinth*. Medic. cap. 11.

CRESERA, κρησέρα, *Cribrum pollinarium* significat, quo farina expurgatur, & cribratur. Vocatur & ἀλαρότης Polluci, l. 6. c. 11. Legitur & κρησέρα, l. 2. de morb. mul. XI. 32. Vide *Foef. Occ. p. 354. 355.*

† CRESSON, Nasturtium. Cod. hist. Plant. pempt.

CRETA CIMOLIA, ab insula Cimolia. Joann. Ruellius in Nomenclatura rei Veterinariæ.

CRETA, vel denotat insulam, patriam Andromachi, κρήνη dictam; unde κρης, *Cretensis* dicitur. Galen. lib. de Theriac. ad Pison. c. 1. quæ significatio non est hujus loci. Vel significat *Terræ* speciem notissimam, γῆ κρητική, candidam, quamvis Renodæus & virentem, & nigricantem faciat, quæ tamen non sunt in usu. An Græce κρηλίνα γῆ dicenda? Vide *Cimolia*. De *Cretæ* vulgaris usu vid. Schr. lib. 3. c. 2. num. 3. De speciebus *Cretæ*, sive *Creticæ terræ* legatur? & *Mercurial*. l. 3. Var. Lect. cap. 21. Ruland. & Johnson. seqq. differentias fecerunt: 1. *Creta* argentaria: in qua micæ argentæ internitent: 2. rara, mollis: 3. dura: 4. lutea mollis Waldenburgica, quæ facillime lineas ducit: 5. topheæ: 6. in cinereo violacea dura: 7. cærulea, quæ effoditur in Thuringia prope oppidum Mogellam, qua fabri in pingendis parietibus utuntur: 8. viridis dura: 9. subviridis: 10. nigra mollis: 11. nigra mollis, argenteis maculis nitens: 12. nigra dura: 13. fabrilis candida, ex qua Cataloni ad matronam parietes, & muros extruunt. Unde etiam Argiæ portus extractus dicitur. Ex tot speciebus colligere est, vocab. *Creta* generaliter accipi pro *Terra medicata*, & *bolari*: quam suspicionem confirmat Scribon. Larg. qui *Terram Samiam* aliquoties *Cretam* vocavit, num. 83. 86. 112. 189. Vide Lexic. Scrib. Rhodii pag. 368. *Creta sutoria*. Vide *Melanteria*. Præter usum medicamentosum *Cretæ*, de quo apud Schroder. d. l. & Mynsicht. Armament. Medico-Chymic. sect. 8. in fin. de *Morsulis diacretæ*, hodieque abusus *Cretæ* Zythepis nostris est familiarissimus, quando cerevisiam tempore æstivo accensentem magna copia *Cretæ* vulgaris injecta emendare conatur, non sine dispendio sanitatis, quia redditur Calcæria, & acris alkalizata. Paracels. lib. 1. de Tart. Tr. 5. cap. 2. in explic. Quid? quod haud raro portionibus impuris scaterere soleat *Creta*. Nihilominus tamen minus cogimur sanitatis jacturam facere, & pati, pro lubitu illorum cerevisiæ coctorum, quando alio potus genere destituimur.

CRETUS, i. e. *Cribratus*, a *Cerno*, idem quod *cribro*. Scrib. L. n. 70. 115. 122.

CRIBRATIO, Gr. dici posset κοσκινισμός, est species secretionis, qua solidiora in minoribus particulis redacta, aut etiam pulposa per cribrum trahuntur, ad separandum tenuiora a crassioribus. Dn. D. Bohn. Dissert. Chym. Phys. XV. §. 2.

CRIBATORIUM, *Cribrum*, κοσκίνος, κρησέρα, quid proprie sit, in vulgus notum est. Dicitur & quandoque *Colum*, κρημύς. Pertinet ad instrumenta etiam Diætica, Pharmaceutica, & Chi-

Chirurgica. Unde rectissime vocavit Galen. lib. 6. de C. M. S. L. cap. 2. *Cribrum Medicum*, κορυβιον ιατρικόν. Actio ipsa dicitur *cribrare*, *Percribrare*, *cernere*. Vid. Lex. Scribon. Rhodii pag. 368. ejusdemque notas ad d. auth. n. 61. 75. Per translationem etiam *cribrum* in Anatomicis usurpatur, v. g. *Os Ethmoides*, sive *cribriforme*, *cribrosum*, ad radicem nasi occurrens, cujus descriptionem vide apud Barth. libell. 4. cap. 8. & *Cribrum Renum*, quod a veteribus fictum esse, idem l. 1. Anatom. cap. 17.

CRICOARYTENOIDEI, dicuntur duo Musculi laryngem aperientes, de quibus legatur Barth. lib. 2. Anat. c. 11. p. 442.

* CRICOIDES, κερκοειδής, epitheton cartilaginis ad Laryngem pertinentis, ita dicta, quia *annuli* figuram imitatur, Κεκοειδης enim annulum, & circulum significat, ut constat ex Hippocr. libell. de Anatom. lib. 3. in Mochlic. XXV. Dicitur & a quibusdam *cymbularis*, *coopertoria*, *Castell*. Cartilaginis descriptionem vide apud Barthol. Anatom. lib. 2. cap. 11. Aquapendens vocat *Innominatam*, cum tamen a Galeno, & Orisatio *cricoides* jam appellata fuerit, Tract. de Larynge vocis organo part. 1. & 3. c. 5.

CRICOTYROIDEI, vocantur musculi, qui judice Barth. rectius dicerentur *Thyrocricoidei*. d. l. p. 439.

† CRIDONES, Vermiculi intercutanei, Hoff. epit. med. §. 5.

CRIFERA, linsens facculis; Aret. lib. 1. cap. 7.

* CRIMNON, κριμμον, dicitur *farina crassior*, castrata, negligentius molita, & saltem per cribrum laxiora habens foramina trajecta. Dioscor. lib. 2. cap. 112. Galen. lib. 7. de S. F. §. hoc tit. Meminit & aliquoties hujus vocabuli Hippocr. de potu agens, in quo farina crassior macerata fuit, lib. 2. de morb. XIV. 15. XXIX. 11. & saepius alibi. Aliquando vero usus est foeminino κριμμη, etiam *potentiam* crassiorem indicans, v. g. lib. de natur. mul. XXIX. 53. quamvis Linden. κριμμον retinuerit. Derivativum etiam κριμμάδης, *potentarius*, *farinaceus*, de sedimentis urinæ crassioribus surfuraceis saepe usurpavit, 7. aph. 21. Prog. d. l. Coac. t. 263. 588. cruditatum excrementitiarum, & corruptarum copiam in massa sanguinea indicantes. Jung. Foef. Oec. p. 355. seq. Diet. n. 478.

CRINALE, vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum, Ophthalmicum, cujus figuram, cum usu exhibet Scult. Arm. Chir. P. I. Tab. IV. fig. 1. & Tab. XXXI. fig. 5.

CRINATUM, κρινατόν, epitheton *suffimenti*,

vel *Thymiamatis*, apud P. Ægin. l. 7. c. 22. h. e. *liliaceum*, α κρινον, *lilium*.

CRINIS, κρινίς, sing. κρινή, *Pilus*, quid significet satis constat. Sunt vero *Pili* partes corporis secundariæ tenues, longæ, siccae, ex cute erumpentes, a succi cujusdam pene excrementitio-nutritii sulphureo-salini, in crudi præsentia copia obortæ. Variant autem ratione coloris propter variam sanguinis, succi nutritii constitutionem, & temperiem. Qui *crinibus*, vel *pilis* abundant, *pilosi*, *hirti*, *birsu-ti*, *δυσκρίσις* vocantur, qui vero carent iis locis, in quibus esse deberent, præsertim in capite, *calvi* appellantur. *Pilos* quoque non carere medicamentosa virtute, vide apud Schrod. lib. 5. clav. 2. num. 23. Locus ubi *Pili* abundant, præsertim in capite, dicitur *capillitium*, κρινοειδής, κρινοειδής. Gorr. in def. Signaturam *crinium* esse valde fallacem, recte judicavit Parac. l. 9. de nat. rer.

CRINITUS, α, um, κρινοειδής, dicitur de plantis, quarum radices multis fibrillis, vel capillamentis ad latera dispersis per terram diffunduntur, instar pedum cancrorum, apud Theoph. saepe. Vide Keuch. not. ad Seren. p. 148.

CRINOMENOS, κρινομενός, id quod *judicatur*. Vide *crisis*.

CRINOMYRON, κρινομύρον, Unguentum *Liliaceum*, quod & *Aegyptium album*, & *Susinum* vocabatur, significat. Constabat lilio, & quibusdam aromatis. Gorr. p. 246.

CRINONES, vocantur nonnulli Practicis *Vermiculi cutanei*, qui & *Dracunculi* aliis dicuntur, summum prurium sub cuticula excitantes, & atrophiam, sive maciem corpori inferentes, haud dubie a succo nutritio vitioso, & coagulato provenientes, quorum capitula cineritii coloris e cute erumpunt, si inunctio facta fuit prius linimento ex farina triticea, & melle parato, hinc vel novacula abraduntur, vel crusta panis. Tim. a GuldenKlee l. 5. ca. 23. Vide *Dracontion*.

CRIOGENES, κριογενής, epitheton Trochiscorum ad expurgandum ulcera fordida, apud P. Ægin. l. 7. c. 12.

CRIOMYXOS, κριομυξός, vocatur proprie *mucosus in naribus abundans*, instar arietis. Tropice usurpatur de hominibus stupidis, & vacui cerebri. Gal. l. 6. Meth. Med. c. 3. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 1025.

* CRISIMOS, *Criticus*, κρισίμος, κρισίμης, vel de morbis, qui *judicantur*, vel de diebus, in quibus *judicari* solent, accipitur, apud Hipp. Gal. l. de dieb. judic. c. 3. & 3. progn. t. 1. Vide Diet. num. 482. Foef. p. 359. Frequentior tamen est posterior acceptio. *Signa* quoque *crisima* fulsissime

me reperies apud Gal. 1. aph. 12. & l. 1. de cris. c. 3. 7. 8. & 14. l. 3. c. 4.

* CRISIS, κρίσις, *Judicium, Judicatio*. Quam certum vero, & expeditum est, vocabulum hoc frequentissime usurpatum in Medicina non denotare *Judicium* forense, vel iudicationem; tam intricatum, multisque difficultatibus adhuc implicitum est, quid Hippo. Gal. & alii veteres, recentioresque Medici per *crisin* intellexerint, aut potius quænam sit hujus vocabuli genuina significatio; interdum enim *crisis* dicitur subita morbi in melius, pejusve ad vitam, aut mortem mutatio: interdum ea, quæ antecedit *judicium*, humorum agitatio: Interdum integra totius morbi solutio: Interdum illa tantum morbi solutio, quæ ad bonum fit, nomine *criseos* venit. Gal. l. 1. de cris. c. 1. Quæ varietas sententiarum oborta esse videtur a neglecta consideratione comparationis inter *Judicium* Forense, & *Judicium* Medicum; quæ si probe attendatur, res mihi videtur expeditu facilior, quænam significatio adæquata sit dicenda? Nimirum quemadmodum ad *Judicium* Forense ad minimum tria necessario requiruntur, *Judex, Reus, & Testimonium*: ita quoque in *Crisi* Medica res sese habere debet. Reo respondere *Ægrum*, nullum est dubium. Testibus, vel Testimonis comparari posse attributa varia causarum, & subiecti probe examinata, & considerata, hoc etiam nemo facile inficias ibit. Quæritur saltem de *Judice* Medico, quis constitui debeat, ac possit? Sane *Æger*, vel *Morbus* non potest simul *Judicis*, & *Rei* partes sustinere. Ergo vel *Natura*, i. e. vigor flammæ, & temperamentum vitalis adhuc in *ægro* superstes, vel *Medicus* *Judicis* vices subire debent. Quia vero *Medici* opera saltem ministerialis est respectu naturæ, quæ dicitur ab Hipp. morborum medicatrix; igitur satis est, *Naturæ* *Judicis* *Medici* officium attribuisse. Quibus ita positis, facile quilibet rem hanc antea intricatam penitus considerans, neque quamvis mutationem ad vitam, vel mortem, in melius, vel deterius, recte dici *crisin* videbit; quia mutatio, quæ fit in deterius, non fit virtute, aut vigore naturæ, sed potius vi morbi, & ita deficit *Judex* competens, quo deficiente, quis vellet dicere *crisin*? neque humorum agitatio antecedens *crisis* appellanda, quia adhuc sub *judice* lis hæret, an illa agitatio a viribus vitalibus, an vero a vehementia causæ morbificæ oborta sit? quemadmodum nec in foro inquisitio, & ventilatio actionum proprie dicitur *Judicium*, aut sententia, sed potius quando actio deciditur per *Judicem*. Relinquitur ergo, *crisin* saltem dici adæquate, quando beneficio virium vitalium, h. e. naturæ

& adhuc sufficientis vigoris humorum, & spirituum causæ morbificæ sit remotio, & *ægrum* morbo liberatio; id quod Gal. ipse fateri coactus est, l. 3. de cris. c. 1. quod ea, quæ repente fit, per excellentiam κρίσις dicatur, & a natura, ea, quæ præter naturam sunt, superante, exquisite perficatur. Quam eam de *crisis* significatione sententiam prolixius expositam reperies in Dogm. Med. Gen. P. III. c. 6. dogm. 8. seqq. Concidit ergo, stante hac sententia, distinctio inter *crisin bonam*, & *malam*, cum mala nulla detur. Siquidem, *Judice* favente, h. e. naturæ robore sufficiente, in malum non potest fieri mutatio: Implicaret enim contradictionem manifestam. Distinctio vero in *crisin perfectam*, & *imperfectam* suo statulo, quarum illa cum manifesta materiæ peccantis evacuatione, hæc cum remotione ad alium locum ignobiliorem conjuncta est. Quod si tamen aliis placuerit, retinere illas tricas, & ambiguitates, per nos illis liceat. Jungi vero possunt circa hoc vocabulum, Foes. Oecon. p. 357. Dieter. n. 479. seqq. Præter hanc significationem *crisis* etiam requiritur in Medico, h. e. *Judicium* exactum, & rectum de visis fieri, & auditis, de futuris prædicendis, de agendis juxta veram methodum. Quam difficile vero hoc sit, judicavit Hipp. statim ab initio 1. aph. 1. Prudentia igitur, & exercitatione opus esse, quis non intelligit? Adde Linden. Ex. V. §. 6.

CRISPATURA, κρῆσπασίς, proprie dicitur de pilis contortis, & legitur apud Gal. l. 1. de C. M. S. L. cap. 3. fere ad fin. Improprie nonnulli recentiores Medici usurpant de spasmodica contractione partium membranacearum, & fibrosarum. Ita sunt, qui uteri *crispaturam* accusant in calculo renum urgentem, quamvis fortassis non absque rationibus adhuc de ea dubitari possit, quod ulterius ventilare non est hujus loci.

CRISPELLA, est forma alimenti, vel medicamenti, quale exemplum contra hæmorrhoides commendatum tradidit Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 167. seqq.

CRISSA avis, *Crissatum*, κρῖσσος, κρῖσσομός. Vide *Cinclismus*. *Crissare*, quid sit, Vide *Caldos*.

CRISTA, κόρυς, est prominentia illa mollis capitibus gallorum gallinaceorum superposita. Galen. l. 2. de A. F. c. 21. Ad hujus similitudinem, & processus acutus Ossis Cribiformis, & medius *crista galli* dicitur, Barthol. libell. 4. cap. 8. Pathologicæ quoque appellantur *crisse* illæ *Excrescentiæ carnee*, fungosæ in ano pullulantes, obortæ ut plurimum ex foædo concubitu, de quo tacere præstat, ad quarum radices

dices plerunque fissuræ, sive rhagades adsunt, Ital. *crestte*. Meminit *cristarum* Aquapend. in tract. de Oper. Chirurg. edit. Patav. pag. m. 102.

* CRITHE, κριθή, *Hordeum* significare, ex Botanicis constat. Diminutivum κριθίδιον, *Hordeolum* significans legitur pro decocto hordei, apud Hipp. de nat. mul. XLIX. 3. 4. Ad similitudinem *Hordei*, nomen quoque hoc tribuitur *Tuberculo* oblongo palpebræ cilio externa parte, qua pili sunt, adnascenti, a materiæ crudæ cum sanguine affluentis collectione oborto. Meminit hujus Hippocr. l. 2. Epidem. f. 2. n. 10. Galen. defn. Med. & Introduct. c. 16. ubi & ποθία, *preputiolum* vocatur, l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & 8. fin. Æginet. l. 3. c. 22. aliique.

CRITERIUM, κριτήριον, normam, & fundamentum, secundum quod iudicium aliquid instituitur, significat. Galen. l. 1. de U. P. c. 8. Adde C. Hofmann. in Appendice Commentar. in qua Variæ Lestiones continentur, n. 1143.

* CRITICUS, κριτικός, idem quod κριτικός, scilicet *ad crisin faciens*, vel pertinet, vel ut causa, vel ut subjectum, vel ut signum. Vide *crisimos*. Ceterum apud Æginetam *criticon* est nomen medicamenti Topici contra stigmata, h. e. cutim punctatis maculis decoloratam laudati, fortassis ab Authore *Critone*, cujus in eodem quoque loco meminerat, l. 4. cap. 7.

CROCE, κρόκη, *tramam*, vel subtegmen significat; sed sumitur apud Hipp. pro *silo*, l. 2. de morb. XIX. 11. Idem significare vocab. κροκίς, existimat Foef. p. 360. ex Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1.

CROCIDIZO, κροκιδίζω, idem fere quod κροκιδίζω, floccos evello, vel colligo. Vide *carphos*, a κροκός, floccus.

CROCINUM, κρόκινον, nomen Collyrii, & unguenti, apud Ægin. l. 7. c. 16. & 20.

CROCODES, κροκώδης, epitheton pastilli, vel *Trochisci*, quasi *croccus* dicti, ob magnam quantitatem *croci*, quæ compositionem illam ingreditur. Ægin. l. 7. c. 12.

CROCODILUS, κροκόδειλος, dicitur animal Ægyptiacum amphibium quadrupes, oviparum, cujus descriptionem, differentiam inter terrestrem, & aquaticum, vim venenosam per morsum, usum in cibis, & medicamento sum prolixius videre licet apud Ul. Aldrov. lib. 1. de quadr. dig. ovip. c. 15. Jungantur Observaciones communicatæ per Doct. Stubbes in Act. Philos. Oldenburg. Ann. 1668. in Junio. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 5. de U. P. cap. 2. quod solus *Crocodilus* non moveat inferiorem maxillam,

l. 7. de C. M. P. G. c. 13. quod adeps *crocodili* conditus sit odoramentis, lib. de Theriac. ad Pison. c. 10. quod adeps *crocodili* ejus animalis morsum certo curet, lib. 10. de S. Fac. quod sanguis *crocodili terrestris* visum acure dicatur, sed se noluisse experiri, & quod sterces hujus inter Cosmetica retulerint mulierculæ deliciosæ, &c. *Crocodili terrestris* sunt nihil aliud, quam *Scinci*; quorum usus est iratas uxores conciliare, & in Veneris conflictu victoriam reportare, verbis Lang. l. 1. epist. 65. Horum sterces jucundo nidore pollens *crocodilea* vocatur, & non modo contra epilepsiam ex aceto mulso bibitur, sed etiam est fucus egregius mulieribus, monstrante Rhodio ad Scribon. Larg. n. 14. *crocodilum* solo anhelitu venenoso inficere, testatur Paracelsi lib. 2. de peste cum addition. tr. 3. Idem etiam *crocodilos* inter serpentes manifeste refert, l. princip. seu de myster. verm. c. 6.

CROCOMAGMA, κροκόμαγμα, est retrimentum *crocini* unguenti, ita dictum, quod expressis unguenti *crocini* odoramentis, & in formas digestis paratur. Μαύματη enim appellantur, quæ expressa aliqua materia relinquuntur crassa, fœculenta, & lignosa. Variæ vero sunt differentiæ *crocomagmatis*, varique usus. Vid. Galen. lib. 2. de Antidot. cap. 5. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. in fin. Dioscor. l. 1. c. 26. P. Ægin. lib. 7. c. 12. Scrib. L. n. 4. 30. 70. 299. Rhod. in not. ad n. 4. Adde Gorr. in def.

CROCOPHANTOS, κροκοφαντός, κροκοφαντίον, dicitur sacculus stupa contextus, cui *crocus* inditur, cujus meminit Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 2.

† CROCUS HORTULANUS, est herba, cujus semen Carthamum. Matth. de grad. Part. 2. c. 13.

CROCUS, Crocum, κρόκος, κρόκον. Utrumque in usu esse demonstravit Rhod. in Lex. Scrib. p. 368. Vel enim significat plantam bulbosam, flore purpureo autumnali, cujus stamina flamma instar antheræ constituunt aroma notissimum *crocum officinale*, ad cibos, & medicamenta commendatissimum, de quo vide Schr. l. 4. cl. 1. n. 110. ut & veteres, novisque alios quamplurimos authores. Ru. vocatur *crocus* flos. Vel denotat calcem purpuream ad *croceum* colorem vergentem, qui paratur ex Antimonio, vel Marte, vel Venere. Idem l. 1. c. 3. lit. C. Libav. describit per magisterium mineralis tingens, & per modum efflorescentiæ nascens, Synt. Arc. Ch. l. 5. c. 20. ubi etiam putat, haud inepte dici posse *Antheram mineralem*; Species vero ex variis mineralibus, & metallis paratas recenset capp. seqq. *Crocus metal-*

metallorum est ille ipse, qui ex Antimonio paratur. Jung. Rolink. Chym. l. 5. sect. 10. *Crocus*, vel *crocum* etiam a Galeno dicitur de *Vitello ovi*, qui λέκωθ alias Gr. vocatur, l. 3. de facil. parab. Foef. Oec. p. 360. *Crocum Arabicum* vocatur etiam compositio quadam Spagyrica, fatis obscure descripta, quæ & *Oleum Arabicum* dicitur, Arist. de perfecto Magisterio: Th. Ch. Vol. III. p. 116. Lapis Phil. vocatur *crocus*, Vol. IV. p. 727.

CRONOS, κρόνος, Vide *Saturnus*.

CROTALISTRIA, idem quod *Ciconia*, apud Petron. c. 37. quod rostri collisu, ceu crotalo sonum efficit. Linden. Ex. X. §. 273. Vide *Ciconia*.

* CROTAPHI, κρόταφοι, *Tempora*, dicuntur ossa duo cranii, utrinque singula ad aures sita trilatera, parte superiore futuris λεπιδώδεις, sive squamosis, posteriore laterum τῆς λαμβωδῆς additamentis, anteriore futura, quæ cranio, & ossi σφηνοειδῆ communis est, terminata. Sunt autem omnium cranii ossium infirmissima, tum quod tenuissima sint, tum quod pertusa meatu auditorio, & cavata, partim ad genæ supernæ diarthrosin, partim ad venæ jugularis ramos intus, & foris excipiendos. Non sunt vero simplicia, sed multiformia. Castell. & Gorr. p. 250. Dicuntur *Ossa Temporum*, quia vocab. *Tempora* etiam latius accipitur pro tota regione laterali inter oculos, & aures. Jung. Barth. l. 3. Anat. proœm. & libell. 4. c. 6.

CROTAPHITÆ, κροταφίται, vocantur *Temporales* musculi, quia *Temporum* cavitatem, & regionem occupant, ossaque *Temporum* tegunt; Maxillam vero inferiorem movent, & sursum trahunt; atque ita os claudunt. Gal. l. de muscul. dissect. c. 6. Barth. Anat. l. 3. c. 11.

CROTON, κρότων, *Ricinum* significat, & ad Botanicos pertinet. Vid. Hipp. lib. 2. de morb. mul. 79. 11. Alias & Galenus κρότωνος apud Hipp. l. 2. de morb. 14. per *Bronchia* pulmonum exponit, Foef. p. 360. Meminit etiam κροτώνων Gal. lib. 10. de S. Fac. §. De sanguine viridium ranarum, & insecta intelligit, quæ bovis, ovibus, & canibus (hinc & κυνοράϊσαι, *Raiſtæ canum* vocantur) infesta, quorum historiam cum usu in medicina vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 5. & e Seren. c. 36. Keuchen. in not. ad h. l.

CROTONE, κρότωνη, *excreſcentiam fungosam* in arboribus proprie significat, uti patet ex Teophrast. lib. 1. de plant. c. 13. Dicitur alias γάγγρη, σπῆμον, *fungus*. Per translationem etiam excreſcentias, & tumores fungosos, ad ossium panniculos abortos κρότωνος dici, testatur Lang. l. 1. ep. 42.

CRUCIATUS, πόνος λυπηρὸς, ἀλγος σφοδρότατον, *dolorem intensissimum* significat, & tantum non intolerabilem, quique animam in consensum pertractam conficiat mœrore, ac sæpe desperatione, qualis est dolor calculi, arthriticus, colicus, & præsertim *Cardiaca passio*, sive *cardiognus*. Linden. Exerc. XIII. §. 129. 130. & *dolor* hepatis in Cappadoce Hepatico, Exerc. §. 41. Jung. & Scrib. Larg. n. 90. 171. Respondet doloribus in *cruciaris*, h. e. cruci affixis.

CRUCIBULUM, est vas fusorium ex terra igni contumacissima factum, acutiorie basi, vel fundo, & tereti in ampliorem capacitatem forma triangulari, vel rotunda desinentem, profundendis, & liquandis metallis, & mineralibus formatum. Rul. & Johnf. Lex.

CRUCIUMVINUM dicebatur, quod in extremis offerri solitum est peccatoribus ad supplicium mortis deductis. Lind. Ex. X. §. 102.

CRUCUS, pro *Crocus*. Rul.

CRUDITAS, ἀούτης. *Crudus*, ὠμός, ἴμαρ, proprie de fructibus immaturis dicitur, dein de refertur ad cibos, humores, excrementa, morbos, quæ omnia si nondum acceperunt perfectam constitutionem in quolibet suo genere *cruda*, aut *cruditates* dici possunt. Principium vero *crudorum* humorum potissimum a ventriculi, ejusque fermenti imbecillitate dependet: unde & morbus ipse ἀπεψίς, vel δυσπεψίς, *cruditatis* nomine exprimitur. Opponitur *cruditati*, & *crudis*, coctio, & cocta, πέψις, πέπταις, πέπων. Vid. Foef. Oec. p. 692. Diet. n. 945. *Cruditates* genitricis multorum morborum eleganter, & vere appellavit Lind. Ex. XIII. §. 149. *Crudus* etiam vocatur, qui *cruditatibus* laborat. Cels. l. 2. c. 10. ubi dicit, *crudo* non esse sanguinem mittendum: & Scrib. Larg. n. 122. in quo prohibet, ne *crudus*, i. e. *cruditates* in ventriculo habens sumat medicamentum.

CRUDIVORUS, ἀμοφάγος, dicitur de brutis, & hominibus barbaris carnes *crudas* devorantibus, de quibus recte dicit Aristot. l. 9. Histor. Anim. c. 1. quod talibus omnia sunt infesta, & ipsa aliis.

CRUENTUS, αίμκτώδης, αίμκτηρὸς, dicitur de humoribus, vel excrementis potius cruore, vel sanguine extravasato mistis, v. g. de sputo *cruento*. Ægin. l. 3. c. 31. Hippocr. Coac. t. 390. expresse vocatur αίμκπι ζυμειμμένης, *sanguine mistum*, de Urinis, Coac. t. 22. 272. 581. & alibi: de excrementis Hippoc. de nat. human. sect. 2. t. 10. l. 3. Epid. Unde & Dysenteria, αίμκτηρῆ, *cruenta* dicitur. Gal. 3. in 3. Epid. 70. & ad 5. aph. 65. De sudore *cruento* vide *Baricellum*, & alios.

CRUMA, κρύμα, significat *sonum*, qui ex pulsatis organis musicis percipitur, a κρύω, pulso. Ufus Hipp. l. 1. de Diæt. XV. 16.

CRUNION, κρύιον, nomen est medicamenti compositi, quod vim habet vehementem movendi urinam; quare sic dictum est a *torrens*, Græc. κρύϊος, similitudine. Legitur apud Aet. l. 12. Gorr.

CRUOR, apud Latinos ambigua gaudet significatione. Aliquando sumitur late pro *Sanguine*, & ita æquipollet Græco αἷμα. Vide *Sanguis*. Paracel. passim in scriptis. Ita enim aliquoties legitur apud Willis. Vel sumitur strictè, & quidem pro *sanguine venoso*. Helmont. tr. Blas human. num. 21. seqq. vel pro *sanguine extra vasa* existente, a κρύω. Perott. ad Mart. Scrib. Larg. num. 193. 196. Vel pro *ichore sanguineo*, Gal. de Urin. cap. 22. & lib. 3. de C. M. S. L. c. 1. Gr. ἰχὺρ. Vide *Ichor*. Vel etiam pro *sanguine congelato*, Gr. θρόμβος αἵματος, uti passim in Authoribus legitur. Peculiarem descriptionem *cruoris* legitimus apud Paracel. lib. 1. de Tart. tract. 1. c. 3. in notis. Viscus secundæ generationis est *cruor*, qui descendit a salibus. Est enim *cruor* sal egetum, i. e. rejectum, & separatam a primo sale. Verum hæc sunt Bœotica ænigmata.

CRURALIS, epitheton *Vena*, & *Arteriæ* per crura, & pedes excurrentium, apud Bartholin. libell. 1. Anatom. c. 9. pag. 644. & libell. 2. c. 6. p. 658.

CRUREUS, vocatur Musculus ossi cruris affixus, tibiam extendens, Barthol. lib. 4. Anatom. c. 12. p. 581.

* CRUS, κρέας, in pl. *Crura*, κρέα, dicuntur extremæ corporis partes, quæ thoracem, & imum ventrem prætergrediuntur, ut quicquid prominet ultra os sacrum, & carnosos musculos, ibi inferne usque ad pedes, id *crura* dicantur. Dividit hæc Galen. in partes tres: ἢς κρηόιτε, κῆ κνήμη, κῆ πόδα, femur, tibiam, & pedem. Gal. Introd. c. 10. & alibi. Suntque ambulationis instrumenta, l. 15. de U. P. c. 8. (unde & a currendo vocab. deducitur per metaphoram literarum) & incessus fundamenta, l. de parv. pilæ exerc. c. 2. fin. *Crus* brevius describitur a Dieterichio, quod sit pars organica corporis, a coxendice ad imum pedem protensa, Jatr. num. 774. Æquipollet *Pedi* Anatomice sumto. Lind. Ex. VII. §. 56. *Crus* contabescens per colliquationem, κρέας τληβήμων, legitur apud Hipp. 9. aph. 60. Sumitur tamen & aliquando strictius pro parte pedis, quæ sub genu, ac poplite utrinque est, uti hoc demonstrat ex Polluce l. 2. cap. 4. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 12. §. 116. *Crura fistitia* descripta vide apud Paræum, l. 22. Chir. c. 13.

CRUSTA, vocabulum est πολυσημον. Vel sumitur de animalibus *crustam* habentibus in ambitu corporis, sive *cutim crustaceam*: & ita Gr. dicitur ὄστρακοι, & Animalia *crustacea*, *crustata*, ὄστρακιδόστρακα, μαλακιδόστρακα, Galen. de puer. epil. etiam dicuntur ὄστρακα, cap. 5. de quibus vide Aldrov. lib. 1. de Exanguibus *crustatis*. De *Crustaceis* Offic. Schroder. lib. 2. c. 27. Vel accipitur pro *Eschara*, Gr. ἐσχάρη, ἐφέλις, quæ ulceribus veluti septum, vel sua sponte, vel arte pyroticorum, sive causticorum medicaminum usu adnascitur. Galen. l. 5. Meth. Med. c. 5. Scrib. Larg. num. 25. Rhod. in not. ad h. l. Talia media dicuntur *Escharotica*, ἐσχάρωτικὰ, suntque duplicia, ignitum ferramentum, & medicamentum septicum, vel causticum, lib. 5. de S. F. cap. 15. Talia medicamenta abundant salinis acerrimis lixiviosis portionibus, uti patet ex lapide septico parato ex lixivio fortissimo. Legitur & apud Hippocr. ἐσχυράπεπα κερμὰ, farinas, & pultes farinaceas *crustam* facientes in craticula coctas, l. 4. Epid. XXIII. 11. Vel sumitur pro *cuticula*, quæ liquoribus, aut etiam partibus solidis ex aliqua congelatione superficialia adnasci solet. Hanc Gal. vocat σκινὸν ἐπιχρῶτον, lib. 2. de Alim. Fac. cap. 23. Talis *crusta* observatur quoque in sanguine extravasato, de qua videantur notæ nostræ ad Jessen. p. 174. seqq. Will. vocavit *Cremorem*, de febr. cap. 1. Ita & in urinis conspicitur quandoque *crusta* albicans in superficie concrescens, a particulis salis fluidi cum fixi portionibus combinatis. Idem lib. de Urin. cap. 5. *Crustam* quoque tribuit Gulæ Ventriculo, & intestinis in superficie interiori, Bartholin. l. 1. cap. 9. & 10. quam *crustam villosam* vocat Villis Pharmac. Ration. Part. 1. sect. 1. cap. 2. & in parte postica, sive convexa glandulis numerosissimis annulatis constitam esse docet.

CRUSTULA, idem quod *Ecchymoma*, in oculo, h. e. sanguis, qui ad conjunctivam tunnicam a suis descendit arteriis, cum ipsa creperint. Fit autem duobus modis, scil. ex oculi percussione, & fissura conjunctiva; vel ex apostemate in conjunctivæ, & non ex sui fissura. Isaac. l. 2. Viatici c. 3.

CRUSTUMINATUM, κρυσημίνικτον, genus dicitur potionis ex *crustumii pyris* præparatum, cujus meminit Aet. l. 5. de illis vero pyris optimis vide Scrib. L. n. 104. & Rhod. in not. ad h. l. ut & in Lex. Scrib. p. 369.

CRUX, σταυρός, quid significet, notum est, & proprie ad Medicum non pertinet. Videatur Lipsii libellus de *Cruce*. De signatura *Crucis* hieroglyphica vid. Johannis Dee Londinensis Monas Hieroglyphica Theor. XVI. in Th. Ch. Vol.

Vol. II. pag. 197. seqq. Signaturas *Crucis* vestimentis cœlitus impressas malum quid portendere, vult Paracels. Philos. l. 2. cap. 8. l. Meteor. cap. 9. & lib. 2. de Meteoris, & de Meteoris ex Elemento Ignis, cap. 33. Legatur quoque, si placet, de forma *Crucis*, qualis fuerat, C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 694. Tropice etiam *crux cervi* vocatur a Venatoribus *Ossiculum de corde cervi*, a figura, quam quodammodo refert, quod plurimum ad cordis affectum valere vana potius persuasio nobis videtur, quam experientia, multo minus ratione vera confirmata sententia.

CRYBDEN, κρυβδην, significat *clam*, latenter, occulte, Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXII. 12.

CRYPHINA, κρυφινᾶ, κρυφία, animi sensa occulta denotat. Hippocr. lib. 7. Epid. plane in fine; quamvis Linden. κρυφουμᾶ retinuerit, Foes. p. 360.

CRYMDES, κρυμᾶδης, est epitheton Febris continuæ, & ardentis accensæ ab erysipelate circa pulmonem existente, quemadmodum ex Actio l. 5. c. 89. notavit Gorr. Derivatur a κρυμᾶς, idem quod κρυβῶ, frigus, algor, q. d. febris algida, vel frigida, scil. ratione partium externatum.

CRYOS, κρυῶ, frigus, algor, & glacies & per metaphoram durities crustæ: Lind. Ex. V. §. 41.

CRYPTOS, κρυπτός, occultum significat, vel latentem. Usurpavit Hipp. de Cancr. 6. aph. 38. Vide Diet. n. 483. Vide *Occultus*.

CRYSORCHIS, κρυσορχίς, est testiculi, aut testiculorum occultatio, vel recessio. Galen. in def. Med.

CRYSTALLISATIO, est operatio Chymica salibus & salinis concretis propria, quatenus post corporatam liquoris illa dissolventis quantitatem certam, corpuscula salina congregari rursus, & uniri incipiunt, donec vel sola, vel cum aliis metallicis, aut mineralibus combinata in diaphanam compagem diversæ, cuius tamen salis propriæ figuræ abeant. D. D. Bohn. Dissert. Ch. Phys. XIII. §. 23. seqq.

CRYSTALLUS, κρυσθαλλῶν, communiter describitur, quod sit succus intra terram frigore concretus. Itaque ex marmorum, saxorumque canalibus effoditur, vel venis, fibrisque detectis, aliquando aratro excitatur, & torrentibus defertur. Sunt qui dicunt esse aquam cœlestem gelu vehementiori duratam. Gorr. p. 251. Imo Ruland. non dubitat glaciem esse, quia impatiens est caloris, nec reperitur alibi, quam ubi maxime hybernæ nives rigent. Hanc sententiam & Joh. Agricola de Metallicis, & Matthiolus, alique defenderunt. Enimvero salinitatem hujus opinionis solidis rationibus, &

experimentis detexerunt Andr. Chiocc. in Mus. Calceol. f. 3. p. 193. seqq. Ferd. Imperatus l. 24. c. 3. seqq. & Fr. Hofm. in clav. ad Schrod. lib. 3. cap. 8. §. 133. Jungatur Scholion Nat. Curios. Eph. Ann. l. Obs. 73. Est igitur *crystallus* revera corpus fossile, sive minerale lapidosum, & gemma peculiaris ex aqueo succo, sed cum tersa siccitate a frigore congelata, vel potius beneficio specificæ, & essentialis formæ lapidificæ (sive spiritum, sive semen petrosum dixeris, perinde erit) producta. De ejus virtutibus medicis vid. Ruland. Chiocum dist. l. Schrod. d. l. & alios. Summatim: Facultatibus est refrigerantis, Præcipitatoriæ. Inde confert in omni alvi fluxu bilioso, dysentericis, cholericis, &c. *Crystallus* artificialiter sumptæ Chymicis dicitur lapillus fragilis per congelationem factus. Congelatio autem ejusmodi fit humore aqueo secedente, & congelabili succo consistente in formam lapilli, quod sine calore evidenti etiam in cella fieri potest. Si tamen pars aquositate divaporando dissipatur, opus procedit citius. Itaque & lixivium glaciei solent decoqui ad crassitiem sapalem, aut sedimento facto, quod innatat, depleri; reliquum congelat eo facilius. Hæc Rul. Lex. Huc pertinent *Crystalli* Nitri, Tartari, Solis, Martis, Mercurii, Veneris, Sulphuris, Vegetabilium, de quibus legantur Libav. in Syntagm. Arc. Chym. l. 8. c. 59. Alchym. Pharm. c. 22. Schrod. in diversis locis, qui in Indice queri possunt, Dispensatoria, aliorumque practicoorum scripta, nos oportet breviter studere. *Crystallus* etiam pro ipsa glacie accipitur, haud dubie ex communi opinione, quamvis falsa supra tradita, apud Hippoc. 5. aph. 24. Dieter. num. 484. *Crystalli* quoque Pathologicæ vocantur Pustulæ per universum corpus dispersæ, lupini magnitudine, albæ, ac instar crystalli diaphanæ, quas cum Phlyctenosis coincidere existimat Ingrassias comm. in Avicen. de Tum. p. n. p. m. 194. E recentioribus quoque hoc nomine usus D. Binniger. Obs. Med. Cent. 2. Obs. 94. p. 366.

* CRYSTALLINUS, κρυσθαλλειδής, vel dicitur de humore oculi in medio sito, duriusculo, non omnino rotundo, sed aliquantum plano, pellucido, & puro, ceu medio visionis adæquato, & fere primario, cujus descriptionem, & usum vide in Anatomicorum scriptis, præsertim Barthol. Anat. l. 3. c. 8. dicitur hic humor etiam *Glacialis*. Vel usurpatur de membris corporis summe frigidis. Ita χῆρας vocavit κρυσθαλλίνος, *crystallinus*, Hipp. l. 7. Ep. XV. 36. h. e. quasi congelatas.

CTEDONES, κτηνῶδες, vocantur *Fibræ*. Vide infra *Fibræ*.

* **CTEIS**, κτέεις, *pecten*, *pubes*, pili decoratus dicitur in hypogastrio juxta pudenda, ubi pili inhorrescunt. Hipp. 7. aph. 39. Alias proprie *pecten*, κτέεις, dicitur instrumentum dentatum, quo capilli explicantur, Diet. n. 485. de quorum forma antiqua vide Lind. Ex. XI. §. 61. A quibusdam etiam κτέεις dicuntur dentes quatuor primores acuti, vel Incisores, qui & διχαστῆρες, τομαῖς, & γελαππίοι dicti. Sunt etiam, qui κτέεις vocant partem manus externam, τῷ θένει, sive volæ oppositum, quam propterea alii ἐπιθένειρ, alii προκάρσιοι, alii ὄροι appellant. Sunt & κτέεις θαλάσσιοι, *Pectines marini*, Plinius *Pectunculus* vocat, suntque Conchæ *pectinatum* striatæ brivalves, quarum descriptio videatur apud Aldrov. lib. 3. de Testac. c. 69. Castell. Gorr.

CTENOS, κτήνη, *Jumentum*, *Pecus*. Hinc κτηνικῆ. Vide *Veterinaria*.

CTISIS, Ctizo. κτίσις, κτίζω. Vide *Creasio*.

CUBARIS, κυβερῆς, species infecti, quod dicitur *Millepeda*. Vide *Asellus*.

CUBATIO, κυβήκλισις. Vide *Cataclisis*.

* **CUBIFORMIS**, κυβοειδής, est epitheton offis, quod & *cubicum* dicitur; estque os, quod ab externis ossis partibus, pedis firmum in terra statuitur, externisque *Tarsi* partibus est locatum, & articulatam cavitati calcanei ad finem adjacenti. Galen. lib. 3. de U. P. cap. 6. Et hoc unicum os ex quatuor *Tarsi* offibus solum nomine donatum est, cum reliqua tria careant nominibus. Est autem os hoc, ut reliqua *Tarsi* ossa, intus cavum, foris gibbum, cubo simile, quod latera sex habeat cubo communia, admodum inæqualia, & fere aspera. Castell. Jung. Barth. libel. 4. Anat. c. 11. Dicitur & *Os tessera*, Arab. *Grandinosum*, item πολύμορφον. Est etiam epitheton dorsi *auriculæ*, seu *conchæ* partis externæ versus caput, quæ aliis dicitur κροτειδής, *gibbiformis*. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 21. §. 4.

CUBIL, i. e. Terra rubra. Rul. Lex.

CUBILE, *Cubiculum*, κοίτη, quamvis hoc vocabulum lectum, & fulcrum, & omnia ad lectum pertinentia comprehendat, uti patet ex Hipp. 6. Ep. f. 4. t. 19. & f. 8. t. 27. f. 2. de R. V. I. A. t. 50. Hinc κοιτονητής, *cubicularius*, qui *cubiculo* præest vocatur. Gal. l. de præcogn. cap. 5. quem Atticisantes σωματοφύλακας vocant. Jung. Foef. Oec. p. 346.

* **CUBITUS**, κύβιτος, πήχυς, est generaliter os, quod inter *Humerum*, & *Carpum*, quod *Brachiale* dicitur, situm est. Specialiter alterum saltem illius partis os grandius, quod alteri subest *Radius* dicto, vocatur, Græc. *Focile majus*, πήχυς, ἄγκυλ. Vide *Ancon*,

ἀλέκτρονον. Specialissime processus quoque, & articulatio illa ulnæ, cui reclinati inniti solemus, *cubitus* appellatur, Græc. ἀλέκτρονον, κορμη, κορμῶν. Vid. Foef. Oec. p. 260. seqq. & 505. seqq. Diet. num. 3. Hofm. in Gal. de U. P. num. 92. Vocabulo κύβιτος usus Hipp. l. de loc. in hom. XI. 11. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 72. seqq. Musculi quidem *cubitus* flexentes, extendentes vocantur *cubitei*; *Flexor* quidem *internus*; *Extensor*, *externus*. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 575. Est & πήχυς, *cubitus*, mensuræ nomen, qua verum intervallum dimetitur, estque extensio a cubito usque ad summum medium digitum pedis unius, & dimidii. Hip. 1. de fract. t. 16. Ab hoc derivantur πήχυς, *cubitalis*, 2. de fract. t. 3. Item ἡμικήχυς, *dipichus*, τριπήχυς, *tripichus*, ἑξάπηχυς, *semitubitalis*, *duorum*, *trium*, *sex cubitorum*, scil. longus, sæpe ap. Authores occurrunt. Castell.

CUBUS, κύβος, significat vel corpus, vel figuram hexaedram, sex quadratis lateribus constantem, qualis est tessera. Galen. l. 8. de Hipp. & Plat. decr. c. 3. Unde corpora alia similem figuram habentia dicuntur κυβοειδής, *cubiformia*, vel *cubica*. Κύβος, *cubus* quoque a quibusdam dici spinæ vertebrae, & præsertim colli, vult Gorr. in defn.

CUCULATUM majus, dicitur *Aqua vitæ*, sive spiritus vini. Rul. Lex.

CUCULLARIS, dicitur Musculus, qui Galeno *Trapezius*, ἑκπέξιος, vocatur; scapulam movens vario modo, ob formam cucullum Monachorum referentem, Barthol. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

CUCULLUS, πιλός, πιλόν, aliquando totam vestem, usitatus tamen tegmen saltem capitis denotat. Aldr. Ornith. l. 15. c. 17. Dicitur & *Cucullio*.

CUCULUS, κόκκυξ, æquivocum est. Significat enim vel avem notissimam, inter rapaces referendam, Accipitri similem, cujus descriptionem, & usum Medicum vide apud Aldr. d. l. Schr. l. 5. cl. n. 53. Avem hanc sanguinem vomere, si alvi fluxus, vel dysenteria Epidemica homines invaserit, scripsit Parac. de pest. t. 1. Vel piscem, de quo legatur idem Aldrov. l. 2. de pisc. c. 4. Gal. 3. de A. F. c. 31. inter pisces carnis duræ refert. Vel Offis Sacri extremitatem. Vide *Cauda*.

CUCURBA, nomen *Pileoli*, qui paratur ex sindone, vel linteo tenuiori, cum pulvere specierum cephalicarum corone, vel gossypio excepto, & interpuncto, seu interpassato, ut vocant. Videatur Petr. Morell. l. 2. de method. præscr. remed. form. f. 2. c. 3. Schr. l. 2. cap. 78. qui sacculis annumeravit.

* **CUCURBITA**, σπυρον, σπικα, σπικυς, σπικω, cucumis. Quid proprie sit, Botanice relinquimus. A figura, vel formæ similitudine *cucurbite*, vel *cucurbitule* Medicis dicuntur vascula illa, quæ cuti cum flamma affigi solent, cum, vel sine scarificatione. Dicuntur & *Venrose*, præsertim Italis. Parantur & materia metallica, vel vitrea, vel cornea, Dieter. n. 772. Quæ sine scarificatione apponuntur, dicuntur leves, Galen. lib. 5. de L. A. cap. 4. Hippocrates vocavit σπικας, lib. de Medico, VI. l. 1. 4. de morb. VI. 9. Dividuntur in magnas, & parvas, quæ *cucurbitule* vocantur. Magnæ meminit Hippocr. 5. aphor. 60. & Gal. lib. 2. ad Glancon. cap. 6. alibique. Vid. & Rhod. ad Scribon. Larg. nu. 46. Chymicis *cucurbita* dicitur vas plerumque turbinatum, in cucurbitæ, vel pyri formam turgescens. Et alia fundo globoso prædita est, alia plano. Alia quoque aperta, cui alembicus imponi solet: alia cæca, quæ est vas, in quo dissolutiones salium, aliarumque rerum fiunt. Rulan. & Lex. & Johnf.

CUCURBITULA. Vide *Cucurbita*.

CULATUM, id est *Calcinarum*. Rul. Johnf. in Lex.

CULBICIO, veteribus dictus fuit affectus stranguriæ similis, vel potius ardoris urinae species, Gallorum *chaude pisse*, ab inflammatione parastatarum mediante acri, & putrescente semine producta dependens. G. H. Velsch. in Sylloges cur. & Obs. Medic. Epifagmatis Obs. 67. pag. m. 43.

CULEUS, κυλός, *saccum coriaceum* significat. Est & nomen mensuræ liquoris omnium maximæ, quæ Romani usi sunt. Continebat enim viginti amphoras, auctore Plinio l. 14. H. N. c. 4. Interdum tamen paulo plus, minusve continentia vasa *culei* quoque vocabantur. Gor. p. 244.

CULEX, κώνιψ, dicitur insectum bipenne, aculeum habens in ore, cujus prolixam descriptionem cum speciebus tradidit Aldrov. l. 3. de Insect. c. 5. Remedia pro necandis, & fugandis *culicibus* vide apud Gal. l. 3. de facult. parab. 69. & P. Egin. l. 5. c. 1. Forest. l. 30. Obs. 12. Schol. Maculæ in febribus malignis Epidemicis dicuntur Hipp. κωνίπων ἀνεδήγμενα, *culicum* morfus, propter similitudinem, l. 2. Epid. f. 3. n. 21. l. 7. XXXIX. 2. Coac. t. 564. Hodieque dicuntur communiter *Petechie* febres *Petechiæles*. Quis ergo dubitaret morbos hosce Hipp. tempore fuisse cognitos?

CULICULA, legitur hoc vocab. apud Parac. de pustul. Gallic. & clauditate, l. 10. c. 1. sed quid proprie intelligat, non certo constat.

CULTER, *Cultellus*, μάχαρις, μαχάριον, μαχαιρίς, quid in genere significet, notum est, nimirum instrumentum, quo uti solemus ad dissecandum corpora solida, mollia, v. g. carnes, membranas. *Cultri* usus varius in Medicina. In Anatomicis *cultros* excisorios vocavit Gal. Εισοπάς, l. 7. Anat. adm. c. 12. incisorium vero Επακόπιον, lib. 8. c. 6. *Cultrum* falcatum, & rasorium Chirurgicum depictum, & descriptum vide apud Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. 2. & Tab. XX. fig. 2. De *cultro* Venatorio vide Rhod. ad Scrib. n. 13. *Cultelli* utrinque acuti meminit Rul. in Lex. *Cultellos* quatuor e chalybe, partim instar ferræ denotatos una cum aliis rebus, ligno, fermentis, globis capillorum, &c. in ventriculo agricolæ cujusdam mortui repertos, recenset Lang. l. 1. Ep. 18. fin. *Culter* in Anatomicis tertius Lobus Hepatis vocatus fuit, ut est apud Theoph. Protospatarium, l. 2. de H. F. c. 11. Vide *Focus*.

CULTRIVORUS, μαχαιροφάγος, qui *cultrum* involuntarie deglutivit, cujus geminum exemplum de rustico Borusso, & Bohemo vide allegatum apud Diet. Jatr. n. 468. & alia duo de Basileensi, & Kondinensi, apud Bonnet. Med. Sept. l. 3. f. 1. c. 16. seqq. p. 509. seqq.

CULUS, ἀρχός, ἔδρα, idem quod *Anus*. Vide *Anus*.

CUMANUS LAPIS, est species *cadmiæ fossilis*, seu potius *Pseudo-cadmiæ*, prorsus ineptus. Fallop. tr. de metall. & fossil. cap. 1x. Tom. I. Oper. p. 307.

CUMULATIM, ἀθροώς. Vide *Athroon*. *Cumulans*. *Cumulatum*. Vide apud Scrib. n. 122. 127. Rhod. in Lex. Scrib.

CUNA, *Cunæ*, κλίων, κοττός, i. e. lectulus parvus pro infantibus, ita fabricatus pedibus, & spondis suis, ut ad utrumque latus facile moveri possit. Moschion. retinuit etiam in Græco κύναι, & plur. κύναι, de morb. mul. c. 24.

CUNEALIS, vocatur sutura cranii inter spurias relata, quæ a lateribus ossis cuneiformis, ubi ossi frontis committitur, in anteriori cranii parte transversim ad ossis ethmoidis angulos fertur, Blaf. Med. Un. p. m. 104.

CUNCTATIO, μέλλημα, μέλλησις dicitur mora illa noxia, & tarditas in applicatione membrorum, quam in acutis semper perniciosam recte dixit P. M. de Calderia Tom. I. Oper. pag. 64. B.

CUNEATIO, σφύσιωσις, id est applicatio in formam *cunei*, κωνίδη. Legitur apud Scrib. n. 46. Vid. Rhod. ad h. l. & in Lex. Scribon. Proprie vero *cuneatio*, σφύσιωσις, est *cuneo* adacto facta divisio, & fissio. Usus Hipp. 3. de fract. t. 40.

* CUNEIFORMIS, *σφλωιδής*, epitheton ossis in media basi capitis, & cerebro instar basis sublati, ita ut omnia fere capitis, & maxillæ superioris ossa tangat, *ἑστὴ σφλωιδής*. Dicitur & *Os basilare*, *Os palati*. Gal. de ossib. c. 1. scribit, apud veteres fuisse controversum, ad quam pertineat partem, quod a nonnullis inter cranii, ab aliis inter genæ superioris ossa numeretur, quia inter utrumque est medium: vicit tamen eorum opinio, qui id cranio tribuunt. Est igitur unum ex ossibus cranii, quod in capitis basi collocatur inter capitis, & genæ superioris ossa, velut *σφλω*, id est *cuneus* adigitur, atque immittitur. Sic dicitur a *cunei* forma, vel potius usu, quod omnibus suis partibus *cunei* modo se insinuet inter ossa capitis omnia, & prope omnia genæ supernæ. Nam os occipitis tangit *λαμβδοειδής*, atque ab eo distinguitur satura communi, deinde longo tractu attingit ossa temporalia, & supra hæc angulum bregmatis, &c. Hæc Castell. Videat. Barth. libell. 4. Anat. c. 8.

* CUNEUS, *Cuneolus*, *σφλω*, *σφλωιδής*, *σφλωιδή*, proprie dicitur de instrumento, quo ligna, & lapides in scissuras indito vi mallei finduntur. Pertinet vero etiam *cuneus* ad machinas Medicas, & paratur præsertim ad humeri caput in alam prolapsam, ac deinceps ad alios quoque usus. Orib. de machin. c. 4. Linteamentum in *cunei* formam contortum, & inditum dicitur *cuneolus*, *σφλωιδής*, Ægin. l. 6. c. 4. Interpres reddidit *obturamentum*.

CUNICULUS, *κύνικλος*, *κύνικλος*, *δυσπύγε*, est animalculum lepori simile in Iberia frequens. Gal. l. 3. de A. F. c. 2. cuius descriptionem, & usum in cibis, atque in medicina vide apud Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 24. 25. Sch. l. 5. cl. t. n. 19. *Cuniculus* quoque dicitur quilibet meatus subterraneus arte factus, v. g. in metallis fodinis. Unde ortum proverbium, *cuniculis* bellare, i. e. non aperta vi, sed dolis. Rul. in Lex.

* CUNNUS, i. e. *puendum muliebri*, *πυγαικόν*. Vide *Vulva*, Rolf. O. ac M. Gener. dicat. part. Part. 2. c. 32.

CUPEDIUS, *κύνιος*, *fastidiosus*. Vide *Cynipos*.

CUPELLA, *Copella*, *Capulla*, est carillus cinereus, utpote ex meris cineribus compactus, & lavore ossium, aut ex alijs rebus parato confersus, ad aurum, & argentum poliendum, & depurandum, cum tenuibus plumbi bracteis involvitur, vasculo immittitur, & igni imponitur. Hac depuratio metallorum nobiliorum vocatur *cupellatio*, de qua legi potest satis perspicue Jacob. le Mort. Metallurg. contract. sect. 2. p. m. 265. 266. Dicitur *Aurum de copel-*

la. Videtur hoc vasculum veteribus quoque notum esse ex cineritio majore, qui est focus argenti, & plumbi separandi, expressum exemplum parvum. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 22. & l. 7. c. 24.

CUPEROSA, i. e. *Æs ustum*. *Cuperosum* est vena mineralis cupri subterranea. Rul. Lex. *Cuperosa* florida, est dilutum chalcantothosum, cuius descriptionem vide apud Libav. Synt. Ch. l. 8. c. 41. Fallopius scribit, *Cuperosam* esse chalcantum purissimum, quod non habet admixtum æs, vel ferrum, tract. de Tum. p. n. c. 27. Tom. II. Oper. p. 303.

CUPHOS, *κῦθος*, dicitur *levis*, & describitur per suapte natura tendens ad superiorem locum. Si de alimentis prædicatur, consistentia debet esse rara, & nullo negotio penetrabilis calori, & proinde concoctu facilis, citoque transiens. Si de morbis, denotat eorum remissionem, & causæ motum minorem, uti 6. aph. 7. videre est. Vid. Dieter. Jatr. n. 474. Linden. Ex. V. §. 90. Hinc descendit verbum *κῦθω*, *levo*, *elevo*, proprie de onere. Metaphorice ad animum, & corpus, & ad morbos transfertur. Hipp. 2. aph. 17. Dieter. n. 473. Vide *Levis*.

CUPIDITAS, *ἐπιθυμία*, dicitur animi passio quædam, vel perceptio, affectus, aut pathema Amoris effectus, vel comes, qua anima disponitur ad expetendum in futurum res quas ut sibi, vel corpori convenientes, voluptatemque parituras repræsentat. Fit hoc spiritus animales, ceu emissarios suos, diffundendo, vel expandendo, ut rei sensoriæ expetendæ speciem in se admittant. Potest hæc *cupiditas* rationalis, & irrationalis dici: Hoc, quia etiam brutis competit, quæ pariter desiderio ducuntur ad rem aliquam, commodi, vel voluptatis gratia, licet non intelligant, quod concupiscunt: Illud vero, quatenus in homine rationis regimine ducitur, aut duci debet, ut ita nulla contraditio metuenda, uti putavit Gal. adversus Chrysiptum, l. 4. de Hippocr. & Plat. Decr. c. 2. & 4. Jung. Cl. Th. Willis de An. Brut. Part. 1. c. 9. & Charlot. 1. Ex. VIII. Pathol. §. 24. 28.

CUPRUM, *χάλκος*, idem quod *Æs*. Vide *Æs*.

CURA, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim significat animi motum mixtum, Tristitiæ, & Desiderio respondentem, qua quis de re aliqua sollicitus est. Gr. dicitur *ἐπιμέλεια*, *φροντισ*, *μελεδών*, & *μελέων*, *μερίων*. Vide *Merimæ*, quod ultimum Hippoc. in usu habuit, v. g. l. 1. de morb. mul. LXI. 3. 13. l. de int. aff. VII. 42. Dicitur & *μελεδών*, l. 1. de morb. mul. XCII. 15. Hic animi motus, & exercitatio,

fi moderatior fuerit, facit ad sanitatem, lib. 6. Epid. l. 5. t. 10. vel 11. Quod si vero nimia fuerit, magnus morbus eidem dicitur, dum in melancholiam morbum degenerat, lib. 2. de morb. LXX. 1. Vel significat idem, quod *Medula*, *Sanatio*, Gr. *θεραπεύειν*, *curatio*, *ἴασις*. Vid. 1. aph. 6. Estque ea morbi sublatio, quæ jam facta est, non quæ adhuc fit. Galen. cap. 1. de R. V. I. A. t. 3. Duplex habetur: Una a natura: altera ab arte. Linden. Exer. VII. §. 17. *Morbi curabilitas* a cognitione recta dependet, Exerc. VIII. §. 61. *Cura*, *Medicina*, *curator*, *Medicus*, scripsit Rob. Keuchen. ad Seren. not. pag. 94. *Curatio* etiam aliquando ponitur pro purgatione, v. g. apud Scribon. Larg. num. 222. *Curatus* adeps suillus, id est *purgatus*. Vid. Rhod. not. ad h. l. & Lexic. Scribon. pag. 369.

CURA, *Cure*, *κυσά*, *κυσή*, Græcum vocab. Latinis significat tonsuram capillorum, quæ vel sanitatis, vel ornatus gratia institui solet. *Deionst* Gr. *καρότριοι* vocantur, Hipp. 6. Epid. l. 4. t. 9. Gal. in com. 4. ad h. l.

CURALIUM, *κυσάριον*, *κυσάριον*, idem quod *covalium*. Vide supra. Rob. Keuchen. not. ad Seren. p. 276.

* *CURATORIA*, *Curatrix*, *θεραπευτική*, *Medicina* pars princeps dicitur, quæ tum factum morbum tollit, tum sicuti occurrit; minime vero (uti vult Castellus) imminentem, aut futurum præcavet. Hæc enim est functio Conservatricis partis, *ὑγιής*. Utitur vero *curatoria* tribus partibus ministris, Dietetica, Pharmaceutica, & Chirurgica. Videantur passim Institutionistæ.

CURCULIO, *κίς*, *ῥόξ*, *πίδα*, est nomen insecti minimi, quod ex frumento nascitur, & quidem varix formæ, aliud e tritico, aliud ex hordeo, alia ex leguminibus, de quibus omnibus videatur Aldr. l. 2. de Insect. c. 9. Legitur & *gurgulio*.

CURIOSITAS, sumitur & in bonam, & in malam partem. Illo respectu, idem est quod *diligentia*, *cura*, intentio animi ad rem recte perficiendam, Gr. *ἐπιμέλεια*, *σπουδή*. Rhod. in Lex. Scribon. Ita Hippocr. 2. prorrh. XV. 8. utitur de eo, qui *curiose* victum observat ad præcavendam arthritidem, *ἐπιμελής ἔστιν*. Hoc vero respectu, Græce dicitur *περιεργία*, *περιτὴ ἐπιμέλεια*, Gal. l. de V. S. adv. Erasistrat. c. 4. Estque inutilis, & supervacanea circa rem aliquam opera, & sollicitudo. Ita Galenus frequentem syllogismorum constructionem pessimam *curiositatem* dixit, l. 2. de Hippoc. & Plat. decr. c. 3.

CURMI, *κέρμη*, genus est potionis, *Zytho*, vel cerevisiæ nostræ amulæ ex hordeo factæ,

cujus potu sæpe pro vino veteres usi sunt. Verum noxium humorem gignere, dolorem capitis, & nervorum vires resolvere dicitur, apud Diosc. l. 2. c. 110. Non videtur esse nomen Græcum, sed ejus gentis, in qua parabatur, Gor. p. 24.

CURSUS, *δρόμος*, quid significet, in trivio notum est. At in Medicina consideratur ut actio crurum. Siquidem est ambulatio vehementis. C. Hofmann. ad Galen. de U. P. num. 177. Estque simul motus corporis vehementior, & ita res non naturalis ad sanitatis conservationem, vel destructionem, pro usu, vel abusu, faciens. Utilitatem monstrat Hipp. lib. 1. de Diet. XXX. 10. XXXIV. 12. Noxam vero docet Gal. l. de parv. pilæ exercit. c. 33. Aliquando sumitur abusive pro fluxu. *Cursus* urinæ, Seren. de remed. §. Vesicæ, & calculo purg. Keuchen. in not. ad III. p. 215. *Cursus* menstruus, p. 227. seqq.

* *CURTUM*, *κολόβωμα*. Vide *Coloboma*, & *Ægin*. l. c. c. 26.

CURVAMEN, *κύρτωμα*, *ὑβωικ*, extuberantiam, & gibbositatem, vel secundum, vel præter naturam denotat. Hipp. 1. progn. t. 25. Ita ventris tumor in prægnante dicitur *κύρτωμα τῆς γαστρῆς*, 2. prorrh. XXXV. 6. de liene, lib. 1. Epidem. ægrot. I. In specie vero *ὑβωικ* vocari *curvamen* omne vertebrarum, patet ex Galen. c. 3. de artic. t. 53. Dicitur & *obstipitas*, *σκολίωσις*, d. l. t. 40.

* *CURVUS*, *κρῦτος*, *ὑβός*, *σκολιός*, *γκυρός*, quid sit, ex præter. descriptione facile patet: *κρῦτος* legitur de ventriculo, apud Hippocr. l. 4. Epid. VII. 6. de liene, l. 2. l. 2. num. 65. *ὑβός* proprie de gibbosis in dorso dicitur, 4. aph. 46. Jung. Diet. num. 848. Huic opponitur *λορδός*, Gal. in comm. ad h. l. *σκολιός* in composito usus *ἰθυσκολιός*, 3. de artic. t. 40. & verbo *σκολιάνειν*, ad latus *incurvari*, t. 48. *γκυρός*, vel *γῦσος* legitur 2. de fract. t. 69. & 4. de artic. t. 61. 64.

CUSCUTA, est proprie nomen plantæ herbis adnascens intricatissimæ, quæ significatio non est hujus loci. Improprie Paracelso significat excrescentias in ossibus, vulgo *Uberbein*, l. 7. de orig. caus. & cur. morb. Gallic. c. 11. & lib. 8. cap. 3.

CUSPIS, *αἶχμη*, *ἄκρον*, quid proprie significet, non est hujus loci, ceu notissimum. Per translationem dicitur Extremitas in pene, sive glans. Rolsink. Ord. ac Meth. part. gener. inferv. part. 1. cap. 47. & species quædam deligationis, sive fasciæ, n. 91. apud Gal. de fasciis.

CUSTODIA, *φύλαξις*, *πρεσβυλαξις*, *προφυλαξις*, idem significat quod *conservatio*, *Præservatio*.

zio. *Custodes* pororum, φρεσι, dicuntur musculi, Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 4. & *custodiam* salutis facere, legitur apud Scrib. L. n. 84. Vide Rhod. Lex. Scrib. p. 870. Plane singulariter *custos* Helmontio significat mucii productorem, sive potestatem mucii effectricem, Tr. *Custos errans*, 5. n. 27. Quid *custos membranae*, Gr. μωιγγοφύλαξ, dicatur in Chirurgicis, vide infra in voce *Meningophylax*.

CUTACEUS, δερμάδης, idem quod *coriaceus*, βυρτάδης, Epitheton quorundam animalium concoctu difficiliorum. Gal. l. 3. de A. F. cap. 41.

CUTAMBULI, dicuntur vel vermiculi sub cuticula, aut super eam repentes, & titillantes, cum molestia; vel dolores vagi scorbutici instar talium vermiculorum discurrentium, cum magno cruciatu, & molestia ægrum infestantes, ab ichore tenuissimo volatili peculiari malignitate scorbutica inquinato provenientes. Vocantur & Veredarii vermes, vernac. *lauffende Bayen*, D. Joh. Nic. Binniger. Obs. Med. Cent. 4. Obs. 42. pag. 418. Vide & *Sareni Varus*.

CUTEUS labor, Paracelso dicitur generatio Tartari quotidiana, i. e. usnea super usneam, vel quasi Tartarum super Tartarum, l. 1. de Tartar. t. 3. c. 3. Verum quis intelligit hæc ænigmata Bæorica?

CUTIO, a cutis duritie, idem quod *Millepeda*, *Asellus*, cubaris. Vide *Asellus*. Rhod. ad Scrib. L. n. 31. & Lind. Ex. XI. §. 21.

* *CUTICULA*, ἐπιδερμὶς, δερμὶς, cutis suprema, & veluti tegumentum cutis, aut operculum, est pars solida magis, similis, tenuis, exanguis, porosa, tegendæ cuti destinata. Barthol. l. 1. Anat. c. 1. negat esse partem corporis, sed an rationibus sufficientibus, dubito, quas ventilare non est hujus loci. Meminit ἐπιδερμὶδος aliquoties Hipp. v. g. de nat. pueri, XVII. 3. 7. 14. 18. XIX. 1. & alibi sapius in eod. lib.

* *CUTICULARIS*, ἐπιδερμῶδης, epitheton membranæ exterioris cerebrum investientis, vulgo *Dura mater* dictæ, apud Gal. l. 9. admin. Anat. cap. 1.

* *CUTIS*, δέρμα, est pars solida exterior, seu integumentum corporis commune, & tactus instrumentum; cujus descriptionem videre licet in Anatomicis; in specie apud Barthol. l. 1. Anat. c. 1.

CYAMUS, κύαμος, proprie *Fabam* significat. Ob figuræ vero similitudinem etiam insectum illud *Millepeda*, quando sese contrahit, κύαμος vocatur, teste Rhod. ad Scrib. Larg. n. 39. Vide *Faba*.

CYANUS, κύανος. Vide *Ceruleus*.

CYAR, κύαρ, foramen in acu significat, apud Hippocr. 4. de R. V. I. A. t. 123. & lib. 2. de morb. XXXIII. 15. 17. Apud Pollucem v. lib. 2. κύαρ dicitur interius auris foramen. Lindenius vertit *curvedo*. Med. Physiol. lib. 2. cap. 11. §. 4.

CYATHISCOS, κωθίσκος, dicitur specilli Chirurgici pars altera concava in parvi *cyathi* modum, qua aliquid vel extrahi, vel infundi potest. Gorr. Ægin. l. 6. c. 11.

CYATHUS, κύαθος, ita dicitur liquoris, & rei aridæ communis mensura apud Romanos, ligulas, sive cochlearia quatuor continens, & ratque Sextarii pars duodecima. Apud Atticos vero etiam communis liquidorum, & aridorum mensura erat, sed capiens conchas duas, sive mystra quatuor, sive chemas quinque, sive Hefychio etiam tribuit uncias duas, ad Scrib. n. 1. alibi vero n. 127. fescunciam, uti patet ex Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. l. de pond. & mens. c. 4. 5. seqq. Ægin. l. 9. fin. Apud Rom. *cyathi* nota erat C. Apud Græcos vero X. Gor. p. 251. *Cyathorum cereorum*, κωθῶν κρητῶν, quoque meminit Gal. de R. V. I. A. t. 42.

CYBITOS, κύβιτος. Vide *Cubitus*.

CIBIUM, κύβιον, dicitur *Pelamys*, seu piscis marinus grandior, qualis *Thunnus* est, in frusta cubica, vel quadrata divisus, ex Plin. l. 32. H. N. c. 11. Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 18. An vero idem, aut quid significet *Cybium*, apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. in fin. certo non constat.

CYBOIDES, κύβοειδής. Vide *Cubiformis*.

CYBOS, κύβος. Vide *Cubus*.

† *CYCEON*, potio ex polenta, & Vino. Valer. in Hipp. de Victu Acut.

CYCEON, κύκεων, dicitur miscellanea potio alimenti, & potus rationem simul habens. Duplex videtur olim fuisse: Vilior cum aqua, & farina mixtus: Alter generosior, & delicatior cum vino, & variis farinis, melle etiam interdum, & caseo paratus, uti patet ex Hipp. l. 2. de diet. IX. 1. 2. quamvis in posteriori significatione frequentius sumatur. Aliquoties ejus meminit Hippocr. v. g. de R. V. I. A. t. 40. lib. 2. de morb. XXXIX. 19. XLIX. 37. l. de nat. mul. XXXII. 21. lib. 11. de morb. mul. LXXXII. 7. lib. 6. Epid. sect. 6. t. 5. & alibi sapius. Vide Foes. Oecon. pag. 362. Lang. l. 1. ep. 58. Lind. Exerc. X. §. 107. Dicitur & *cinnus*. Vide supra. Descendit a verbo κύκω, misceo, *concinno*, quod legitur apud Hipp. in epist. ad Damagetum, n. 295. quemadmodum & composita, ζυγκνώω, *commisceo*, lib. de int. aff. XIII. 53. καλκυκώω, & προσκύκνωω, l. 3. de morb. XXX. 12.

CYCIMA, idem, quod *Lithargyrum*: Rul.

* CYCLISCUS, κύκλιστος, duplicem habet significationem. Primo significat idem, quod *Trochiscus*. Gal. l. 10. de S. F. §. Chole. Deinde denotat scalprum excisorium cavum, sic dictum, quod ima sui parte ad circuli figuram accedat, cujus usus fuit præcipue in fracturis capitis, quum illæ usque ad membranas pervenerunt. Veruntamen non absque periculo adhiberi potuit, cum quatiat immodice caput. Gal. l. 6. M. M. c. 6. Ægin. l. 6. c. 90.

† CYCLO CURARE, l. Methodo. Vide Phil. farob. Mauff. sati de Plutarchi scriptis, iudicium, & statu tridui ordine. Mercur. Var. Lect. lib. 6. cap. 11.

CYCLOPION, κυκλόπιον, idem quod *album oculi*, sive totum illud, quod in oculo albit. Arist. l. 4. de H. A. c. 9. Gor. p. 253.

CYCLOPS, κύκλωψ, nomen quidem fabulosum Poetarum de nonnullis hominibus unum solum oculum in, vel sub frontis medio habentibus, inter quos Polyphemus apud Homerum, & Virgilium jure refertur. Observationes tamen testantur, talia monstra aliquando in lucem producta fuisse, inter quæ notatu digna est observatio Borrichii de duobus, uno masculini, altero fœminini sexus Parisiis a Chirurgo Tamponette ex utero extractis, quibus unus erat oculus rite conformatus grandior cum duplici nervo optico, sub media fronte ad radicem nasi situs, quam legere licet apud Bonettum, Medic. Septentr. l. 1. f. 22. ep. 2. p. 22. qui desumpsit ex Act. Haf. Vol. 1. Obs. 93. p. 182. seqq.

CYCLOS, κύκλος. Vide *Circulus*.

CYCNARION, κυκνάριον, dicitur collyrium colore albo, ἄσπερον, citra morsum, ubi Amylum, terra Samia, & crassa Rhodica prævalent. Mentio fit hujus medicamenti apud Hal. I. Introduct. c. 14. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Ægin. l. 7. c. 16. ubi & *rubeus cygnus* describitur. Dicitur enim cygnus, vel cygnus, κύκνος.

CYCNUS, κύκνος, *Cygnus*, *Olor*, est proprie nomen avis palmipedis aquaticæ, ad genus anserinum (cum quibus tamen in odio vivit) forma, victu, & ideo fortassis etiam facultatibus accedentis, cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 19. Ornithol. c. 1. Schrod. l. 1. cl. c. n. 61. Improprie quid notet, Vide *Cygnarion*.

CYDAR, i. e. *Jupiter*. Rul.

CYDONIATUM, *Cydonatum*, κυδώνιον, idem quod *diacydonites*, compositio ex malis cydoniis parata, additis aliis speciebus. P. Ægin. l. 7. c. 11.

* CYEMA, κύημα. Vide *Conceptus*, *Fœtus*.

CYGNUS, κύκνος. Vide *Cygnus*.

CYLICHNIS, *Cylichne*, κυλικήνις, κυλίχνη, κυλικίς, vitiose κυγγίς, significat parvum calicem, aut pyxidem medicamentariam. Gal. Exeg. Diæt. Hipp. Foef. Oec. p. 461.

CYLINDRUS, κύλινδρος. Vide *Magdaleon*.

CYLLO, idem quod κυλλίς. Vide *Cyllos*, i. e. *mutus*. Lind. Ex. XI. §. 39.

* CYLLOS, κυλλός, *cyllosis*, κύλλωσις, in genere *claudum*, curvum, mancum, *mutilum* significat. Hipp. & Gal. tamen in specie κυλλός dicuntur, quibus crura extorsum sunt distorta, & intus sinuata, vel incurvata, l. 2. de art. t. 87. & l. 4. 1. 3. & alibi. De aure quoque legitur 2. de art. t. 53. Jung. Foef. Oec. p. 363.

* CYMA, κύμα, quasi κύμα, quo nomine veniunt teneriores cauliculi scaporum, quos videmus appetente vere in prima germinatione prorumpere. Latini non tantum *cymata* neutro genere dicunt, sed etiam fœminino *cymas*. Κύμα alias *fluctum*, *undam* significare, ex Lexicographis constat. Hinc descendit

CYMATODES, κυματώδης, *undosus*, *fluctuans*, est epitheton *pulsus* inæqualis, præsupponentis impuritatem flatulentam, & feram in sanguine, cum debilitata continuatione flammæ vitalis conjunctam. Tribuitur senibus a Vvalæo, Instit. Med. l. 2. c. 5. Lege Galen. l. 1. de diff. puls. c. 26.

† CYMATA, teneriores cauliculi (imbrifica) Joann. Ruellius in nomenclatura rei Veterinariæ.

* CYMBALARIS. Vide *Cricoides*.

CYMBIFORME, idem quod *Naviculare*, σκαφοειδές. Vide *Naviculare*.

* CYNANCHE, κυνάγχη. Vide *Angina*.

CYNANTHROPIA, κυνανθρωπία, est delirium melancholicum, in quo homines existimant se mutatos esse in canes, eorumque mores æmulantur. Laur. Bellin. de morb. capitis, &c. pag. m. 513.

* CYNICUS, κυνικός. Vide *Caninus*, *Convulso*.

CYNIPHES, vel culices, vel *muscas* denotat. Helmont. credit, ea fuisse insecta, quæ Moses jussu Dei in Ægypto in plagam produxit, nec Magi poterant imitari, de Lithias. c. 1. num. 15. Jung. Aldrovand. lib. 3. de Insect. c. 1. &c.

CYNNABAR, idem quod *Cinabaris*. Rul.

CYNNIA, *Cymia*, *carota*, significat vas simile urinali. Rul.

CYNOCEPHALUS, κυνοκέφαλος, est nomen animalis simiæ quodammodo similis, capite vero canem representantis, cujus descriptionem vid. apud Aldr. l. 2. de quad. dig. vivip. c. 7. Meminit aliquoties Gal. l. 1. admin. Anat. c. 3. l. 11. de U. P. c. 2.

CYNODES, κυνώδης, *Caninus*. Vide *caninus*.

CYNODESMION, κυνοδῆμιον, dicitur vinculum, quo membri genitalis cuticula cum glande colligatur, id quod etiam κυνώ, *canem*, appellarunt, Gorr. p. 254. Dicitur alias *frenum*, χελιδόν. Vide Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 7. §. 78.

* CYNODONTES, κυνοδόντες, *dentes canini*. Vide *Caninus*. Meminit eorum Hippocr. 3. aph. 25. Vulgo ab oculis *Ungensdne*, Dieter. n. 488.

CYNOLOPHOI, κυνόλοφοι, dicuntur eminentiæ, sive processus exstantes in vertebra, quæ arcent occurrentia. Alex. Benedictus lib. 1. de hist. part. hum. corp. c. 6. m. 1185. & l. 5. cap. 24. p. 1265.

CYNORAISTÆ, κυνοραϊσται. Vide *Croton*.

CYNOREXIA, κυνορεξία. Vide *Appetitus Caninus*.

CYON, κύων. Vide *Canis*, *Caninus*, *Canicularis*.

CYPHI, κύφισ, est confectio quædam aromatica ad suffitum, qua quondam Egyptii facerdoes usi. Dioscor. l. 1. c. 24. Concinnabatur olim ex sexdecim rebus, quas recenset Lind. S. M. Ex. X. §. 151. Sed postea etiam Antidotis addita. Unde tales compositiones, *cyphoidea*, κυφοειδῆς dictæ sunt. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. P. Eginet. l. 7. c. 22. Rhod. ad Scribon. Larg. n. 70. Hier. Mercurial. l. 3. Var. Lect. cap. 2. Duæ potissimum species: una Solaris, & magna dicta, ex tribus rebus constans: altera Lunar, ex 28. Egin. d. l.

* CYPHOS, *Cyphosis*, *cyphoma*, κύφωσις, κύφωμα, significant *gibbositatem*, gibberositatem, seu morbum malæ conformationis, consistentem in figura vitiata dorsi, ob vertebrarum situm versus exteriora mutatum, & luxationem plerumque a causis externis violentis inductam. Et licet Hippocr. *gibbositatem* quoque ab asthma, aut tussi fieri posse dixerit, 6. aph. 46. rarum tamen hoc est, & causæ vehementia nihilominus respondet quoque externæ cuidam violentiæ. Leguntur illa vocabula apud Hippocr. 3. de artic. t. 1. & seqq. & Gal. in comm. ad illos, ut & ad cit. aph. Dicitur & ἐπιδοκίφωσις, item κύρτωσις, & qui hoc affectu laborant, κύφωι, κύρτωι, *gibbosi* vocantur. Huic opponitur λάρδωσις, de qua suo loco. Jung. & M. A. Sever. l. de gibb. valg. & varis part. priori.

CYPRINUS, κυπρίνιον, nomen piscis aristulofi. Linden. Ex. XI. §. 230. Vide *Carpio*. Adde Schroder. lib. 5. clav. 3. num. 76. Est & epitheton Pulveris, qui usurpatur ad capillos cum naturales, tum artificialiter compactos (qui

Calientra apud Dolæum vocantur) a sordibus mundandos, siccandos, & exornandos, cuius aliqua etiam descriptio extat in Morley Coll. Chym. Leid. c. 153.

CYPRIMUM ꝑꝛ, i. e. *Cuprum*. Scribon. Larg. n. 16.

CYPSOLE, *Cypselis*, κυψέλη, κυψελίς, idem est quod *cerumen*, sive Aurium sordes. Vide *cerumen*. Unde & κυψελόβουσα nuncupantur, quæ sordium altitudine adobruta latent. Rob. Keuch. ad Q. Seren. p. 241.

CYRCANAO, κυρκανάω, significat *miscere*, turbo, confundo. Legitur apud Hipp. l. 1. de mor. mul. LXXXIII. 5.

CYREO, κύρεω, significat *contingo*, evenio, incido. Hipp. 4. de art. t. 36. ubi mendose in Gr. Gal. edit. Basil. legitur κυρήση. Dicitur & κύρω. Composita sunt ξυγκυρέω, *contingo*, quod legitur l. 1. de morb. XXIII. 5. πρὸς κύρεω. l. de præcept. VII. 11.

CYREBIA, κυρήβια, idem quod ἄχυρα. Vide *Achyron*. Legitur hæc vox apud Hippocr. lib. de nat. mulier. LIV. 5. lib. 2. de morb. mul. XLII. 3. LXXXI. 5. Vide Foef. Oecon. pag. 365. 366. Scribitur & κυρήβια. Gorræus pag. 255.

CYRIACUS, κυριακός, epitheton est pastilli ad nomas, & putredines utilis. Appellatur & alio nomine *Asclepius*, ἀσκληπιός, Gorr. d. l.

CYRIOS, κύριος, quod in substantivo *Dominum* significet, notum, sed non est hujus loci. Hippocrati adjective est epitheton dierum, qui in morbis certe aliquid indicant, & decernunt, & in quibus crises ratæ, firmæque fiunt. Æquipollet ergo diebus *criticis* strictè dictis, κριτικοῖς ἡμέραις. Occurrit autem l. 1. de morb. X. 12. XI. 8. XXII. 27. XXIV. 7. & in superlat. κυριώταται, l. 1. de morb. mul. XXXIII. 9.

CYRENAICUS, κυρηναικός, est epitheton *Succi*, *Laserpitium* veterum dicti. Scribon. Larg. num. 167. Rhod. in not. ad h. l. Meminit & Egin. l. 7. cap. 3.

CYRENA, *Crococoma*, i. e. *sex olei*, & de *Croco*. Rul. Johnf.

CYRTOIDES, κυρτωειδής, *gibbiformis*. Vide *Cubiformis*.

* CYRTOMA, *Cyrtosis*, κύρτωμα, κύρτωσις, idem, quod κύφωσις, *gibbositas*, Latine *Quasatio*. Vide *cyphosis*, *curvus*. Tumores hypochondriorum κυρτωματώα vocavit Hipp. 2. progn. t. 25.

* CYSOS, *Cyssaros*, κύσος, κύσκαρος, *Anum* podicem significat, & idem quod ἀρχός. Vide *Archus*, *Anus*. Occurrit apud Hipp. l. de nat. puer. IX. 16. Jung. Foef. Oec. p. 366.

CYSTICAE Arterię, & *Venę* dicuntur Anatomicis, non tam quæ ad vesicam urinariam, quam quæ ad fellis vesiculam excurrunt. Barth. libell. 2. Anat. c. 5. p. 655.

CYSTEOLITHOS, *κυστέλιθος*, idem quod *Lapis Spongig*, ab usu, & virtute calculum vesicę frangendi ita dictus. Schr. l. 3. c. 8. num. 19. Verum annon majori jure ipse *calculus vesicę* hoc nomine venire possit?

CYSTICUS, *κυστικός*, *Vesicalis*, epitheton venarum gemellarum a trunco venę portę ad vesicam felleam occurrentium, de quibus videantur Anatomici.

* **CYSTIS κύστις**, *vesica* significat primario, & absque adjectione illam, quæ urinam excipit, & foras per intervalla excernit. Hipp. l. 4. aph. 77. seqq. & alibi. Hujus descriptionem pleniorē videbis in scriptis Anatomicis, in specie Th. Bartholin. l. 1. Anatom. c. 20. Deinde & secundario cum additione folliculus ille bilem flavam sub hepatis cava parte continens, *κύστις χοληδόχου*, *Vesica fellis* dicitur. Gal. l. 4. de U. P. c. 12. & alibi. Hujus historia videatur apud laud. Barthol. d. l. i. c. 15. Cæterum dantur etiam *Vesicę* minores in Anatomicis naturales, quales sunt *Vesicę seminales*, sive cellulę, de quibus vide eund. d. l. i. cap. 22. Et si Malpighio credendum, ipsa substantia pulmonum tota *Vesicularis* est, pene infinitas *Vesiculas* orbiculares, & sinuosas ex tenuissimis, & levissimis membranis efformatas continens. Id. l. 2. c. 9. *Vesica parva* Græce dicitur *κύστις*, juxta Gal. in expos. voc. Hipp. Dari quoque *Vesicas præternaturales*, v. g. *Hydatidas*, & alias, ex Practicis observationibus constare poterit. De hydropse *Vesicali* vide Eugalen. de Scorbut. n. 32. p. m. 153. seqq.

CYTHION, *κύθιον*, nomen est *collyrii*, quod a cinereo colore etiam *τέφρον* vocatur, & describitur a Corn. Cels. l. 6. c. 6. Gorr.

CYZICENUS, *κυστικώδης*, epitheton *Emplastri* facientis ad ulcera chronica, & nervos præcisos, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

A. D.

HAc litera olim Symbolice quartanam febrem fuisse signatam, quæ litera aliis major est, patet ex Galen. 3. in 3. Epidem. t. 71.

DACNO, *δάκνω*, significat *mordeo*. De aquilone vento usurpatur, quod oculos *mordeat*. Hippoc. 3. aph. 17. Hinc descendit *δακνώδης*, *mordax*, quod usurpatur de frigido in ulceribus, 5. aph. 20. Jung. Diet. Jatr. num. 172. 173.

Gorr. pag. 68. vertit per *mordacitatem*, & descripsit per tangibilem qualitatem, quæ in corpore subiens exasperat, & punctiois sensum inducit. Talis qualitas tribus saporibus inest, acido, amaro, & acri: Acido quidem, ut frigido simul, & subtili: Frigidum namque non nisi in raris corporibus, qualia sunt vulnerata omnia, oculi, os, nares, & venter, *mordicat*. Amaro vero, & acri, ut calidis, *mordacitas* inest. Frigidum præstat condensando; calidum in duriora subiens dissolvendo; fundendo operatur. Dicitur & febris *mordax*, *πυρετός δακνώδης*, quæ manum Medici perpetim, & æqualiter acri calore afficit, & *mordeat*; quales sunt biliosæ, cum omni tempore, tum præcipue in statu. Idem in def. *De mordacibus* humoribus agit Gal. l. de plenit. c. 8.

DACRYGELOS, *δακρυγέλος*, qui *lacrymatur videns*. Jos. Laurent. Amalth. Onom. pag. 237.

DACRYON, *δάκρυον*, significat *Lacrymam*, quæ proprie est liquor excrementitius, serosus, aut lymphaticus, ex oculorum glandulis prorumpens, occasione magnorum animi pathematum, doloris, tristitiæ, commiserationis, gaudii repentini, &c. spiritus animales, & sanguinem ita agitantium, & compellentium, ut portiones serosas, & lymphaticas largius ibidem deponant, & demittant. De *lacrymarum* natura, origine, & excretionē legantur Vvarthon. de Glandul. c. 26. Thom. Barthol. Anatom. l. 3. c. 8. Thom. Vvillis de An. Brut. Part. 1. cap. 15. Glandulæ oculorum etiam Anatomicis dicuntur *Lacrymales*, & viæ illæ, sive vascula, *canaliculi Lacrymales*, *Puncta Lacrymalia*. Dividuntur *Lacrymę* in naturales, & præternaturales. Illæ sunt, quas modo descripsimus. Hæ vero, quæ vel invitibus nobis effluunt, involuntariæ dictæ, *δακρῖον δάκρυον*, quæ in febribus malum præbent signum. Hipp. l. Epid. sect. 2. t. 80. Jung. 4. aph. 52. prognost. t. 10. l. 4. Epid. XXVII. 12. & l. 6. sect. 1. r. 16. Vel sanguineæ, cum sanguineæ guttulæ lacrymarum instar ex oculis fluunt. Dieter. Jatr. num. 174. Improprie usurpatur de succis plantarum sponte promanantibus, & in resinam, vel gummi concretescentibus. Ita succus papaveris *Opium*, *δάκρυον*, *Lacryma* dicitur, Rhod. ad Scribon. num. 86. *Lacryma Thuris*, Æginet. lib. 7. cap. 3. Gummi Oleæ Æthiopicæ, Scribon. num. 252. succus lacteus ficuum, Keuchen. ad Seren. pag. 200. Vide Schroder. lib. 1. cap. 2. lit. L. Sordes quoque induratæ in oculorum angulis in cervis repertæ, odoris gravis, & penetrantis, *Lacrymę Cervi* vocantur, de quarum virtute medicamentosa vid. Schroder. lib. 5. clas. 1. num. 17. Dicitur contra

contra venena, & venenatos morbos Antidotum pretiosius regum thesauris anteposendum. Fr. Hofm. in cl. Schr. ad d. l. pag. 659. Vide & C. Reies Camp. El. q. 67.

DACRYODES, δακρυώδης, *Lacrymosus*. Dicitur improprie de ulcere humido, & sanioso, apud Hipp. 3. de fract. t. 7.

DACRYOPOEOS, δακρυποῖός, i. e. *Lacrymas irritans*. Dicitur de quibusdam medicamentis acris, ut sunt Cera, Raphanus marinus, &c. Jof. Laur. Am. On. p. 237.

DACTYLETHRA, & *Dactylisbra*, δακτυλίθρα, δακτυλίθρα, significat *Digitale*, quod ex diversis rebus paratum digitis applicatur. De *digitalibus* purgantibus ex Oribas. Collect. Med. lib. 8. cap. 6. legatur Rhod. ad Scribon. comp. 180.

* DACTYLIOS, δακτύλιος, orbiculum, *pastillum* significat, apud Hipp. de nat. mul. CV. 24. Vide Foes. Oec. p. 145.

DACTYLODOCHME, δακτυλοδόχη, est mensura quatuor digitorum transversorum, qua intervalla dimetitur. Dicitur & δοχμή πάλαι, ἢ δάχων, Lat. *palmus*. Gorr. p. 99.

DACTYLOS, δάκτυλος, vel *fructum palme* denotat, quæ significatio Botanicis relinquatur: vel significat *digitum*. Horum quinque sunt ordinarie in omni manu, & pede hominum. In manibus peculiariibus nominibus gaudent. Primus, & ceteris oppositus crassior, *Pollex*, ἀπὸ χειρ, quasi *promanus* vocatur. Vide *Anticheir*. Secundus *Index*, διχυνός, item *Salutaris*. Tertius *Medius*, μέσος, & longissimus. Quartus, ὀρθόμυτος, quasi *medio proximus*, alias *Annularis* dictus. Quintus minimus, *Auricularis*, μικρός. In pedibus carent nominibus propriis. Singuli terna ossa, internodia, & articulationes habent. Consulantur Anatomicorum scripta, v. g. Linden. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 88. seqq. C. Hofm. Instit. l. 2. c. 104. & in comm. ad Gal. LI. de U. P. n. 45. seqq. Barth. & l. 5. & libell. 4. Anatom. *Dactyli marini* dicuntur Balani ostreacei, inter dura saxa in mari prope Anconam geniti, apud Aldrov. de serp. & dracon. l. 2. c. 5. *Dactylus*, sive *digitus* est minima quoque mensura, quibus rerum intervalla dimetitur. Unde proverbialis locutio, *Digitus dies* est, de qua vide Lind. Exerc. XVI. §. 224. seqq.

DACTYLOTHECE, δακτυλοθήκη vocatur Paræo instrumentum Chirurgicum ad erigendum pollicem, vel alium quemvis digitum alias semper pendulum ex læsione. l. 22. Chir. c. 10.

DAEDALUS, vocatur *Mercurius*, Lang. Harm. Ch. c. 1. Th. Ch. Vol. IV. p. 121.

DAEDION, δαῖδιον, diminutivum, *tadulam* significans. Vide *Das*.

† DAEMONIS STERCUS, Asphaltus. Jo. Tagaul. l. 2. c. 4. Inst. Chir.

DAEMON, δαίμων, esse vocabulum μέσον, & ambiguae significationis, in bonam, ac malam partem, constat ex aliis Lexicographis, præsertim Henr. Stephani Thesauro Græco. Significat vero *Deum*, *Numen*, vel *Genium* bonum, vel malum, item *Fortunam*. In bona significatione accepit haud dubie Gal. l. 10. de U. P. c. 12. Vide C. Hofm. in comm. num. 761. In mala vero comm. 1. in prognost. t. 4. Idem etiam ipsam animam rationalem, *Demonem* nostrum vocavit, lib. de Consuetud. cap. 4. Verum frequentior hodieque in foro Medico acceptio mala, quando sumitur pro *Diabolo*, qui & *cacodemon* appellatur. In qua significatione legitur apud Forest. l. 10. Obs. 19. Schol. lib. 30. Obs. 8. Schol. Lang. in Epist. aliquoties apud Vvier. Senn. & alios, ubi ejus præstigiæ in producendis morbis, in decipiendis melancholicis, epilepticis, &c. occurrunt, Rolli. Ord. ac Meth. Med. Spec. l. 2. f. 3. c. 29. Tales morbi quoque, & ægroti vocantur *demoniaci*. Huc pertinet *Demonium caninum*, vel *lupinum*, quo nomine etiam exprimentur *cynanthropia*, & *Lycanthropia*. Dolæus Encyclopæd. l. 2. c. 4. §. 2. pag. 56. Chymici abusive accipiunt in bonam partem. Ita Crolius singulis elementis *Dæmones* inesse dixit, teste Libav. in Exam. Phil. viv. sec. descr. Hartm. p. 141.

DAES, δαῖς, & per contractionem δᾶς, *tedam* significat, apud Hipp. & materiam *tedariam*, l. 1. de morb. mul. X. 8. LXIII. 39. CII. 31. l. de Steril. IIX. 26. XIII. 31. XIX. 18. XXI. 2. Diminutivum quoque δαῖδιον, *tadula*, legitur apud eundem l. 1. de morb. mul. XXIX. 3. XXIX. 5. & alibi. Vide Foes. Oec. p. 145.

DAETIS, δαιτίς, *tedam magnam* denotat, Gal. in Ex. quamvis Foes. potius *parvam* significare velit, quia est diminutivum, d. l.

DALNI, nomen esse insectorum e stercorebus oriendorum incertum, patet ex Parac. l. 1. Philof. ad Athen. t. 20.

DAMA. Vide *Rupicapra*.

DAMNUM, δάμνη, idem, quod *Noxa*, læsio, detrimentum. Vide *Blabe*.

DAMNOSUS, ἀσύμφορος, βλαβερός. Vide *Alymphoros*.

DAPHNELAEON, δαφνέλαιον, i. e. *Oleum Laurinum*. Diosc. l. 1. c. 49.

DAPHNIA, δαφνία, vocatur *Gemma comitali* morbo medens. Plin. l. 37. H. N. c. 10. Ansh. Boet. hist. gemmar. pag. 555. a Lauri figura ita dicta.

DARATOS, δάρατος, idem quod ἀζυμος, qui *fermento caret*. Epitheton panis, apud Nicand. Vide Gorr. p. 55. Helychio dicitur δαρῆς.

DARIA-

DARIADESTUS, epitheton obscurum ap. Parac. in Frag. Med. l. de Epid. c. 1.

* **DARSIS**, δάρσις, i. e. *excoriatio*, qua cutis a subjectis partibus scapello deciditur, & separatur. Gal. l. 3. Anat. admin. c. 2. a verbo δέρω. Aliquoties usus etiam est phrasi hac δάρσις, separare partes ab aliis, Lyser. Cultr. Anatom. l. 1. c. 2. p. 22. 23. Meminit & Vesal. l. 2. de H. C. F. cap. 6.

DARTA, idem quod *fera Imperigo*. D. Bining. Obs. Med. Cent. 4. Obs. 89.

* **DARTUS**, δάρτιον, nomen est membranæ, vel involucri Testes investientis, & quidem in viris communis, unde etiam ab aliis sub scroti nomine comprehenditur, & constat ex paniculo carnosio etiam tenuiori, quam alibi, venisque, & arteriis referro. Barthol. lib. 1. Anatom. cap. 22. In fœminis vero propria est testium, & quidem unica, quia communibus carent. Gal. de dissect. matric. c. 9. Barthol. d. l. cap. 26.

DAS, δάς, idem quod δάις. Vide *Dgs*.

* **DASYMMA**, δάσυμμα, oculi vitium, vel idem quod *πράχνομα*, vel gradu minori differens. Vide *Trachoma*. Aet. lib. 7. Gorr. p. 100.

* **DASYPUS**, δασύπους, h. e. villosos pedes habens. Strictè *cuniculum* significat; interdum & *Leporem*, de quibus suis locis. Legitur ap. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

DASYS, δασύς, significat *densus*, *asper*, *pilosus*, *hirsutus*, vel *hirtus*, pro conditione rerum, de quibus prædicatur. Ita Hippocr. de lingua usurpat, δασύη γλῶττι, *asperæ*, propter siccitatem linguæ, i. prorrh. sect. 1. t. 3. Coac. t. 234. De capillis usus, 6. aphor. 34. de palpebris *densis*, Galen. comm. ad prorrh. text. ubi & δασύσμοι legitur, qui *densam* habet vocem; δασύστροι, qui *pilosum* habet pectus: de respiratione *densa*, Galen. c. 3. de fract. t. 61. de urina, i. prorrh. f. 3. t. 3. Coac. t. 176. 583. 593. Epid. LIII. 8. lib. 7. Jung. Dieter. n. 175. Hinc δασύτης, vel δάσιον, *asperitas*, *villositas*, *densitas*. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 724.

DAURA, Paracelso dicitur *Helleborus niger*. testimonio D. Ludov. Pharm. p. 139. Dicitur & nonnullis *Dura*.

DEACUMINATA, ἀπόκη. Vide *Apoxe*.

DEALBATIO, ἀλειψασμός, vel ἀλκωσις, vel pertinet ad Cosmeticam partem, v. g. quando dicitur *dealbatio* dentium, cicatricum, Forest. lib. 31. Obs. 4. 7. Vel pertinet ad Spagyricam. Ita *Dealbatio* dicitur tertium opus in regimine Lapidis Philosophici, a Laurent. Ventura in tr. de Lapid. Philosoph. cap. 27. totiusque operis initium, & firmamentum, c. 30. Jungatur Al-

chemia incerti Authoris, c. 36. & 41. & in Th. Ch. Vol. III. p. 34. 38. seqq. Adde Vol. V. p. 201. seqq. & 477. *Dealbandi* quoque modos fucatos, quibus metalla tingi possunt, tradidit Paracels. in Manual.

DEAMBULATIO, ἀσκήσις, proprie denotat motum corporis moderatiorem, & exercitationem levioiorem. Tropice vero etiam de animo usurpatur. Ita cura vocatur *deambulatio*, Hipp. 6. Epid. f. 5. t. 11.

DEARGENTATIO, ἀργύρωσις, dicitur Tinctura Metallorum ignobiliorum, v. g. Cupri in colorem argenteum, cuius modum sat perspicue tradidit Jacob. le Mort. Metallurg. contract. f. 2. p. m. 271.

* **DEARTICULATIO**, ἀσθρασις. Vide *Abarticulatio*.

DEAURATIO, χρύσεισις, dicitur Tinctura fucata metallorum, monetarum, &c. in colorem aureum, quales aliquot tradidit Paracels. Manual. primo. Vide Jacob. le Mort. d. l.

DEBILIS, ἀβέβαιος, βληχερός, ἀδυνής. Vide *Abebeos*, *Blechyos*, *Athenes*. *Debilis* causa in flammæ vitalis sanguineæ impotentia consistit. Hinc *debiles* dicuntur *μυηρόσφυκται*, parvo pulsu præditi, teste Linden. Exerc. X. §. 155. *Debilis* morbosæ universalis, vel particularis causis vide apud Helmont. tr. Ignotus hospes morbus, num. 74. dextre veris, & perspicuis principiis applicandas, & explicandas.

DEBUS, terminus Paracelsicus, remedium adversus iram, cuius meminit traët. Apocryph. de vulneribus, §. de Apocryphis vulneribus.

DECAMYRON, δεκάμυρον, nomen Malagmatis apud Oribas. sic dicti, quod ex decem aromatum generibus paratur. Refertur ab Aetio, & Ægin. l. 7. c. 18. ubi per Gr. γάρβος intelligi debet Unguentum Nardinum, recte notante Gorr. p. 11. Meminit Keuchen. ad Seren. not. p. 181.

DECANTATIO, ἀκτίζουσις, idem quod *Defuco*, quando liquor aliquis a materia, quæ se præcipitavit, lente citra colationem, aut filtrationem defunditur, & passim in Authoribus occurrit, ut non opus sit testimonia peculiaris apponere.

DECANUS, δεκανός, nomen officii, & dignitatis, diversæ significationis, pro varietate status vel Ecclesiastici, vel secularis, usitatum hodieque etiam in Universitatibus, ubi *Præses* in aliqua facultate *Decanus* vocari solet, estque dignitas ambulatoria. Olim in malam partem quoque fuisse usurpatum pro præstigiatoribus, constat ex Gal. l. 6. de S. F. mox a principio. Mentio fit quoque *Decani* cuiusdam, haud dubie

bie Ecclesiastici) qui centum, & octuaginta sex annos vixit, ejusque Epitaphium legitur ap. Penotum Medic. Chym. in Vol. I. Th. Chym. p. 659.

DECATORTHOMA, δεκατόρθωμα, dici potest medicamentum compositum, quod ex decem simplicibus parari, & componi solet. Keuch. ad Seren. d. l. Coincidit fere cum δεκάμυρον.

DECENS, τὸ δέον. Vide Deon.

DECERNO, κρίνω, idem quod Judico. Vide Crisis.

DECIDENTIA, κατάρσις. Vide Cataposis.

DECIDUUS, dicitur de Uvula relaxata, aut procidente, quam Joh. Stephan. vocat deciduam Uvam, Paraphras. in Avicenn. l. 3. fen. 1. cap. 22. p. 232.

DECLARATIO, ἐρμηνεία, ἐξηγήσις, idem quod Explicatio, Interpretatio. Gal. 4. de diff. puls. cap. 2.

DECLINATIO, πρηνής, dicitur illud morbi tempus, vel universale, vel etiam paroxysmorum particulare, quando causa morbifica victas porrigit manus calori vitali, sive naturæ victrici, cum symptomatum remissione. Sequitur statum, vel vigorem morbi, & præsentate declinatione cessat periculum mortis. Et si quis moritur, non declinationis merito, sed erroris superadditi, novique morbi inde dependentis culpa moritur. Vid. Dogm. nostr. p. 424. Declinatio quoque dicitur ex Avicenna species dislocationis ossium, aut luxationis imperfectæ, quæ & contortio, in qua os non totaliter exit e sua sede, vocatur. Forest. l. 9. Obs. Chir. Obs. I. in Schol.

DECLIVIS, Declivitas, κατάρσις, κατάρσις. Vide Catarrhopos.

† DECOQUERE AD PALMAM, i. e. ad quartas. Columella.

† DECOCTUM GRADATUM, in quo restant vires residuæ. Georg. Melich. in præcept. General. dispensator.

DECOCTIO, ἑψησις, ἀφεψις, late idem est quod coctio, de quo supra. Frequentius tamen Latinum usurpatur de coctione artificiali, vel culinaria, vel pharmaceutica. Strictè vero Decoctio, ἀφεψις, denotat perfectam, & plenariam alicujus rei coctionem, ad differentiam coctionis inchoatæ, vel imperfectæ, quæ simpliciter coctio dici potest. Medicorum Decoctiones fieri solent lento igne, clementer, & curtis ignibus. Keuch. ad Seren. p. 88. Jungat. Rhod. in Lex. Scrib. lit. D.

DECOCTUM, ἀπόξημα, ἀφεψηθὲν, in genere denotat omnem decoctionis effectum, sive materiam, quæ cocta est. Specialiter vero in Pharmaceuticis est forma medicamenti liquida, (barbare etiam Brodium dicta) con-

flans ex liquore viribus medicamentosis imprægnato, & interveniente debita secundum artem coctione. Differentias, & modum parandi Decocta artificiosum vide apud Vveker. Antid. gener. lib. 1. cap. 14. Special. lib. 2. sect. 7. Morell. lib. 1. Form. Rem. sect. 1. cap. 1. Schr. lib. 1. cap. 3. lit. D. l. 2. cap. 9. Hofm. in cl. ad h. l. aliosque plures. Helmon. Decocta suspecta reddere ausus est, quod non sint entia, qualia per destillationem proliciuntur, sed translationes entis in medium peregrinum, tr. Aditus præclusus ad condum, n. 9. & præsertim febricitantibus non competere, tr. de febr. c. 8. num. 3. Enimvero videtur adversus solem loqui. Quod vero Solenander in imbecillitate ventriculi Decoctorum Stomachicorum dictorum usum improbet s. 5. p. m. 513. ob aqueam humiditatem nimis relaxantem, majorem præ se fert verisimilitudinem. Verum non est hujus loci pluribus hæc ventilare.

DECOLLATUS, ἀτραχελός. Vide Atrachelus. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 194.

DECOLOR, Decoloratio, ἀχρῶς, ἀχρῶς. Vide Achro.

DECOMPOSITUM, vocabulum augens significationem compositi. In Physica Trismegisti hæc legitur descriptio. Th. Chym. Vol. I. p. 374. Composita sunt ea, quæ patiuntur corruptionem, & componuntur. Decomposita vero sunt illa, quæ jam in compositione per corruptionem, & generationem convenerunt.

DECORATIO, κόσμος, Fallopio dicitur conservatio, vel restitutio pulchritudinis naturalis, vel in universo corpore, vel in parte per se; & ars hoc præstans eidem etiam vocatur decoratoria, tr. de Decoratione, c. 2. Tom. II. p. 327. Vide Cosmetica.

DECORTICO, λέπις. Vide Lepis.

DECOSTIS, ἀπλευρός, Vide Apleuros.

DECREMENTUM, πρηνής, dicitur vel de ætate, quæ sequitur consistentem, & alia pars decrescens vocatur; vel de morbo, ubi idem est, quod declinatio. Opponitur Incrementum, αἴξη. Legitur apud Paracel. Paramir. l. 1. c. 3. fin.

DECREPITATIO, vel etiam simpliciter Crepitiatio, Gr. ἰσθός, dicitur Streptus ille, quem edunt salia vim ignis experta, aut igni injecta, ob portiones nitrosas adhærentes; ita etiam aqueæ portiones oleosis admixtæ, & pinguibus super igne crepitare solent. Legitur prius vocabulum apud D. Ludov. diff. I. Pharm. p. 434. Accuratus hanc operationem descriperunt celeberrimi Chymiatræ, D. D. Vvedelius Ph. I. A. F. R. l. r. f. 4. c. 3. p. 50. & D. D. Bohn. diff. Chym. Phys. XII. §. 6. Jung. Morley Coll. Chym. Leid. c. 370.

DECREPITUS, εὐχαπογέρων, παρήλιξ, dicitur, qui ad senium extremum pervenit, & ad octuagesimum annum, vel paulo plus sese extendit. Ætas quoque dicitur decrepita, εὐχαπογέρων, ὑπέρμετρον, ἀκρόβητον, Galen. cap. 2. aphor. 28. Jung. Dieterich. Jatr. num. 375.

* DECRESCENS, ἀνεμικτικός, dicitur de ætate. Vide *Decrementum*, & de morbo, & præfertim febre, quæ est species continuæ, vel continentis. Vide *Acmaistica*. Sylv. l. 1. Prax. c. 28. §. 4.

* DECRETORIUS, κρησιμῶς, κρηπικός, idem quod *Indicatorius*. Vide *Crisimos*.

DECRUS, ἀσκηλός. Vide *Asceles*.

DECUBITUS, vel de corpore dicitur, & idem est quod *Cubatio*, Græc. dicitur κατάκλισις, Vide *Cataclisis*. *Decubitus* ægrorum optimi, qui naturalibus similes sunt. Hippocr. in prognost. Rolf. O. ac M. Com. Spec. lib. 3. sect. 2. c. 16. Vel de humoribus de parte in aliam fluentibus, & vocatur ἀπέσκηψις, δάσσημιμα. Vide *Aposcepsis*.

DECURSUS, δασδρομή, Græc. dici posset, plerumque durationem alicujus rei, vel temporis, vel morbi denotat. Quamvis & verbum *decurre* aliquando significet properare ad aliquid, v.g. ad medicamenta. Cels. l. 6. c. 8. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371.

DECURTATUS, μείωρος, vel μυνέζων, mendose μύωρος, est species debilis pulsus, & deficientis, quando perpetuo diminuitur, nec minui desistit, donec prorsus deficiat; quod si iterum redeat, & de integro augeatur, *decurtatus reciprocus*, & μείωρος παλινδρομῶν vocatur. Galen. l. 1. de dif. puls. c. 11. Quod si in eo nulla fervetur æqualitas, motuque ipso frequenter deficiat, *deficiens inæqualis* appellatur, μείωρος ἀνάμειλος, 2. de caus. puls. 11. Pulsus omnis *decurtatus* provenit ab imbecillitate facultatis pulsificæ, h. e. flammæ vitalis deficiente continuatione, & activitate.

DECUSSIO, σχήσις. *Decussorium*, σχιστηρία. *Decutio*, σχάζω. Vide *Schazo*. *Decussorium*, instrumentum peculiare in cranio læso, cum suppuratione ad piam matrem, vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 11. & Tab. XXIX. fig. 1. ut & apud Paræum l. 9. Chir. c. 21. Jung. Blaf. Med. Un. p. m. 73.

DEDUCO, Gr. dici posset κατάγω, εξάγω, significat etiam *Evacuatio*: v.g. *Deducere per nates*, Scrib. Larg. num. 9. Rhod. in Lex. Scribon. d. l.

DEFECTIO, vel de viribus corporis dicitur, vel de animo. Vide *Eclipsis*, *Liporhymia*, *Syncope*. Alias & *Defectio* olim dictus fuit *Morbus Lienis*, quando deficit trahere ab hepate fæces

fanguinis, ex hypothesi hodieque obsoleta, & Anatomicis principiis plane repugnante. Legitur vero apud Isaacum l. 9. Theor. c. 35.

DEFECTUS, ἔνδειξις, ἔνδειξις, ἔμφησις, ἐλλείψις, significat absentiam, vel carentiam alicujus, quæ usu æstimatur. Galen. lib. 1. de caus. puls. cap. 11. Opponitur ei *superfluum*, περισσῶρον, & utrumque a natura alienum, lib. 1. de U. P. cap. 32.

DEFENSIO, ἀπολογία. Vide *Apologia*.

DEFENSIVUM, est vulgare Chirurgis epitheton quorundam Topicorum, quæ pertinent ad ἀποκρηστικά, sive repellentia, verum saltem eorum proprie, quæ non ipsi parti affectæ, sed vicinæ applicantur, pro interceptione: unde & ἀγλαπτικὰ, *interceptientia*, & effectus ἀγλαπτικῆς, *interceptio* vocatur. Rolf. Ord. ac M. Med. Spec. lib. 4. sect. 1. cap. 15. Paracelsus etiam ad interna transtulit, per *Defensivum* intelligens *confortativa*, & quæ symptomata graviora prohibent, quo pertinent Gemmæ, & Spiritus Auri, l. 2. de peste, c. 4. & 5. & in frag. de Peste.

DEFERENTIA VASA. Vide *Ejaculantia*.

DEFERVESCO, *Deferveo*, ἀποζέω. Vide *Apozeo*.

DEFICIO, ἐκλείπω, ἀπαυδάω, ἐλλείπω, & de corpore, & de animo dicitur. Vide *Defectio*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 371. 372. In specie *pulsus deficiens*, ἐκλείπων dicitur, qui admoventi digitos videtur exolutus, & paulo post prorsus definit, ob defectum spirituositatis in sanguine. Gal. l. 2. de caus. puls. c. 3.

DEFINITIO, ὄρισ, ὁρισμός, est oratio explicans essentiam rei. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2. & seqq. alibique sapius. Debet vero continere genus, differentias, subjectum, causam efficientem, si perfecta esse velit, d. l. Quæ talis *definitio* dicitur in acquirenda cognitione morbi, eadem dicitur indicatio in exequenda curatione, verbis elegantissimis Lind. Ex. IV. §. 19. De *definitionis* in medicina utilitate vide Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. l. 2. c. 2. seqq. Interdum essentialis, interdum causales proponi solent, C. Hof. comm. de U. P. n. 409.

DEFIXUS. Vide *Devotatus*.

DEFLAGRATIO, ἐπιφλόγισμα. Vide *Epiphlogisma*.

DEFLOROR, ἀποκαρτεροῦμαι, idem quod *devirginor*, virginitatem depono. Vide *Apartbenevome*.

DEFLUVIUM *Capillarum*. Vide *Alopecia*. In genere *defluvium* respondet Græco ἀπαρρόη. Vide *Aporrhoe*.

DEFLUXIO, *Defluxus*, κατάρροσις, κάταρροϋς, ρύμασις, dicitur, quando materia peccans vel una cum sanguine, vel liquore nervoso, aut

lympha a parte aliqua superiori transit ad aliam inferiorem, sive internam, sive externam. Vide *Catarrhifis*, *Catarrhus*, *Fluor*, *Rheumatismus*.

DEFORMITAS, *Deformis*, αἰσχρῶς, αἰεθής. Vide *Æscbos*, *Aides*.

DEFRENS, *Defrensus*, ἀφραγξ, quasi fracta seges, vel *defrensa*. *Frendere* fabam, fruges, εἰσφῶν, idem quod frangere. Inde *Nefrendes* pueri, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt. Rob. Keuchen. ad *Serenum* pag. 96.

DEFERUTUM, ἀψημα, σφραμον, dicebatur olim specialiter *Mustum ad dimidias coctum*, quemadmodum *Sapa*, mustum ad tertias coctum. Media est facultatis, lenis, & citra acrimoniam extergentis. Ad condiendos cibos veteribus fuisse usitatissimum, demonstrat *Linden*. Ex. X. §. 19. 29. 36. seq. 60. seqq. Potest tamen hoc vocabulum haud inepte aliis succis ad spissitudinem coctis attribui, qui alias Arabib. & in offic. *Robob* vocari solent. Gorr. Dieterich. etiam existimat Græce dici posse ἀπόζεμα, n. 734. fin.

DEFUNCTUS, θανὼν, τεθνηώς, Idem quod *Mortuus*.

DEGENERATIO, νόσος, νοθέω, dicitur, quando res quædam a pristina sua indole, & natura recedit, & mutatur in deteriores. Ita sanguis *degenerare* dicitur vel admisione rei extraneæ, vel impressione peregrina, vel demum errore indignati, vel avocati *Archei*, *Helm.* r. de feb. c. 11. n. 6.

DEGLUTITIO, κατάρσις. Vide *Catapsis*. *Deglutitoris* insignis, qui frustra cultrorum, catarum, araneas, coria, lacertos, bufones, calculos, &c. sine damno *deglutivit*, & devoravit, historiam recenset *D. Binning*. Ob. Med. Cent. 5. obs. 7. p. 492. seqq.

DEGMOS, δηγμός, in genere *morsum* significat, & in specie oris ventriculi, ab humorum, & fermenti acrimonia, & malignitate dependentem, apud *Hipp.* *Coac.* t. 636. Quomodo differat a *διωγμός*, vide *Lind.* Ex. XIII. §. 137.

DEI, δῆ, impersonale, significans *Decet*, *Oportet*, & monstrat necessitatem Medico in actionibus, præsertim in applicatione remedium Pharmaceuticorum, & Chirurgicorum. De cuius verbi emphasi vide *Diet.* n. 177. Inde τὸ δέον, *decorum*, necessarium. Vide & *Oportet*.

DEICTICOS, δεικτικός, *Indicans*, *Index*. Vide *Index*.

DEIDIZOMÆ, *Deidissomæ*, διδίζομαι, διδίσσομαι, διδίσσομαι, significat *metuo*, *timeo*, & usus est *Hipp.* l. 1. de morb. mul. XLI. 17.

* **DEJECTIO**, ἀποχάρμαξ, ita solet *Hipp.* vo-

care in specie excrementa per alvum exeuntia, 7. aph. 64. & alibi; & quidem non tantum naturalia, verum etiam frequentius præternaturaliter se habentia. Sunt vero duplicia: Alia sincera, quæ unum tantum obtinent colorem: Alia permixta, & variegata; unde diversa quoque in prænot. Prognostic. *Coac.* textibus tradidit *Hipp.* prognostica, & eventus boni, vel mali præfagia. Legitur & hoc vocab. apud *Scrib.* L. n. 90. 92. 142. & in diminutivo *Dejectionis* descripsit. In aliis vero textibus seq. malas addidit. Inquiratur in *Indice Jonstoni* ad *Coac.* *Hipp.* De præfagio ex *dejectionibus* legatur quoque *Rolf.* O. ac M. M. Spec. l. 3. sect. 2. cap. 19.

DEJECTORIUM, κατὰ τερμὸν. Vide *Cataverica*. *Lind.* Ex. XII. §. 47. 53.

DEILOS, δειλός, *timidum* significat, velut ad omne opus ob imbecillitatem *tædiosum*. *Gal.* c. 1. de R. V. I. A. t. 22. *Foef.* *Oec.* p. 146.

DEIMA, δέμα, notat *terrorem*, *metum*, *terriculamentum*, qualis est, qui a spectris incutitur. *Hipp.* l. de *Virg.* morb. l. 6.

DEINOS, δεινός, hoc est *gravis*, *terribilis*: est epitheton exaggerans. Usurpat *Hippoc.* de febre l. 7. *Epid.* f. i. t. 17. ubi *Gal.* & alii Interpretes *Hæcticam* febrem intelligunt. Verum non video, quomodo hoc quadrat cum addito epitheto *πεμφιγώδης*, h. e. *bullam*, aut *statum referens*, inflatus. Sane *Hæcticorum* corpora potius arida, & exsucca conspiciuntur. Videtur igitur potius malignæ febris lentæ ex summa cacochymia statulenta abortæ species intelligenda hic esse. Fortassis non male dici posset *Febris Cachectica*.

DEINOSIS, δεινώσις, denotat *exaggerationem*, *amplificationem*. Legitur de *supercillibus* distentis, & convulsione retractis, apud *Hipp.* 2. de R. V. I. A. t. 44.

DEIPNON, δῆπνον, significat *Cœnam*. Vide *Cœna*. Aliquando tamen, & late pro omnino cibo, vel cibatione videtur sumi, v. g. 2. *prorrh.* XII. 4.

DEIRE, δειρῆ, *cervicem*, aut *collum* significat. Vide *Cervix*. Legitur apud *Hipp.* l. 2. de morb. mul. LIV. 15.

DEITAS, θεότης, quid proprie significet, scilicet *naturam Divinam*, ad Theologos pertinet. Rebus quoque creatis, & naturalibus *deitatem* inesse, & independentiam voluerunt quondam *Ethnici*. Sed *luridas deitates*, & cœcitates vocavit *Helmont.* tr. *Promissa* *Authoris* n. 15.

DELACRIMATIVUS, ἀποδακρυτικός. Vide *Apodacrytica*.

DELAPSIUS,

DELAPSI, ἔκπλις, idem quod *Prolapsus*. Vide *Depressis*.

DELATIO, idem quod *Indicatio*, quatenus Medico ostendit, & repræsentat, sive per simile, sive per contrarium, quod apprehendere, & præstare debet pro fine suo obtinendo. Mich. Gavaletius l. de indic. curat. cap. 4. pag. m. 50.

DELECTATIO, ἡδονή, τὸ ἡδοναῖον, idem quod *Oblectatio*, *Voluptas*, est animæ perceptio, & passio, vel commotio excitata ab objectis externis, sub specie bonorum a sensibus externis perceptis, consistens in spiritu ceu animæ emissariorum expansione, & diffusionem. Huic opponitur *dolor*, de quo p. infra. De causis *delectationis*, & doloris legi quidem potest Gal. l. 1. de sympt. causis c. 6. Lang. l. 1. ep. 41. Verum accuratius hanc materiam pertractarunt Charlt. Ex. VIII. Pathol. §. 31. seqq. & Th. Vill. de anim. brut. Parr. 1. c. 8.

DELESIS, δόλησις, significat *noxam*, detrimentum, idem quod *λεβωσις*, φθορά, Hipp. in Juramento II. 3.

DELETERIOS, δηλητήριος, significat *perniciosum*, summe noxium. Estque epitheton venenorum. Galenus describit *deleteria*, quæ nec ægris, nec sanis profunt, l. 6. in 6. Epidem. t. 5. Idem etiam omnium purgantium naturam vocavit *deleteriam*, & naturæ nostræ adversam, c. 2. de R. V. I. A. t. 12. id quod de fortioribus, & electivis distis intelligendum est. Vid. disp. 3. nostram de Remoris Purgationis.

DELICTUM, ἀμαρτήριον, ἀμαρτία, ἀμαρτωλίον, idem quod *Error*, *Peccatum*. Qualis ab ægris, adstantibus, a Medico, committi solent. Unde & apud Hipp. & Gal. passim eorum fit mentio, v. g. 2. de R. V. I. A. t. 40. 48. l. 4. Epid. VI. 18. Gal. 2. in 1. prorrh. t. 14. Vid. Foef. Occ. p. 36. Diet. n. 46.

* **DELIGATIO**, *Deligatura*, ἐπίδεσις, est operatio Chirurgica, qua pars læsa, & soluta continuitate laborans fasciis debitis munitur, aut ad unionem promovetur. De hac passim Hipp. in l. quæ ad medicat. pertinent. Item de fract. de vuln. ulc. de part. Tres species *deligationis* recenset ex Avicenn. Aquapend. l. 2. Pentateuch. c. 5. Forest. l. 6. obs. 11. Schol. *Glutinatoriam*, seu incarnativam, *Retentivam*, & *Expulsivam*. Vide *Epidesis*.

DELIQUIM, vel sumitur pro virium animi, & corporis iactura; & ita idem est quod *Lipthymia*, *Defectio*, *Syncope*, *Eclipsis*, de quibus suo loco: vel accipitur Chymice pro specie quadam ἀσπίρωσις, sive *dissolutionis*, estque *Liquatio* per descensionem facta, quando corpora coagulata cellæ, aeri, puteo, aut alii frigido, & humido loco, super marmore, ta-

bula vitrea, vel in manicam Hipp. ut vocant, exposita, externæ humiditatis, hisce corporibus sese adjunctis adjuvamine, in liquorem resolvuntur, & in subiectum vas defluunt, atque destillant. Resolvuntur autem in frigido porissimum pulveres calcinati, salia, & ejusmodi alia corpora salium naturam redolentia. Sed omnia, quæ in frigido resolvuntur, in calido rursus coagulantur. Et hoc est *deliquium* in aere, vel vaporosum. De hoc deliquio legatur etiam ex novissimis D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 1. f. 2. c. 1. Aliud quoque est *deliquium*, *Embapicum*, cum res in humore demersa eoque continetur, donec deliquerit. Hoc fit dupliciter. Nam res aut vasculo contenta immergitur, ut ipsa humoris substantia non accedat, vel saltem tenuissimus sudor permeet, veluti cum in vase cereo, vel vesica bubula imponitur, & cum delicit, extrahitur, quæ res, si humor est calidus, (quod fit plerumque) simulacrum balnei est; aut in ipsum humorem finitur diffundi, seu nude, seu lineata petia interveniente, qua simul segregantur sordes. Et hic quoque vel frigidus liquor est, quo pasto gummi, succi inspissati, ut saccharum, & c. solvi possunt; vel indiget calefactione, ut in manna, & similibus pinguedinem, succumque tenacem habentibus. Humor autem ille, qui est medium solutionis, talis esse debet, ut si eum segregatum cupimus, facile possit de novo separari, ne peregrinam qualitatem invehat soluto, nisi studio quarimus simul alterationem ejusmodi. Hæc Rul. & Johnf. in Lex. Jung. & Rolf. Chymicæ l. 2. c. 2. Ad priorem modum pertinet liquor, vel Oleum Myrrhæ, apud Schr. l. 4. cl. n. 392. & oleum Tartari, p. d. d. l. num. 408.

DELIRAMENTUM, φλεβὴν, idem quod *Nugæ*. Proverb. locutio.

* **DELIRIUM**, ἀσθένεια, ἀσθενία, est generale nomen, denotans alienationem mentis, h. e. depravatam Imaginationem, & Ratiocinationem, uno verbo, Insaniam, dementiam, *desipientiam*, sine, & cum febre, comprehenditque varias species, Phrenitidem, Lethargum, Maniam, Melancholiam, Stupiditatem, quas omnes egregie declaravit, & descripsit Th. Vill. de An. brut. P. 2. c. 10. seqq. Generalis vero *delirii* ratio formalis in hoc consistit, quod spiritus animales aut nimis irritati, aut in confusionem acti huc illuc intra globosam cerebri substantiam inordinate, & tumultuose ferantur, & propterea incongrue animæ rationali phantasmata offerantur, & proinde intellectus, & voluntatis actus depravati sequantur. An interdum in *delirio* sola phantasia, vel imaginatio depravetur, salva

ratiocinatione, & vicissim, an sola ratiocinatione, salva phantasia, lædi possit, uti Castell. ex Gal. l. de differ. sympt. c. 3. non est hujus loci ventilare. De *Delirio* vide Diet. Jatr. num. 649. 653. Vide etiam *Insania*. *Delirare*, est de *Lira*, seu recto rationis recedere, & aberrare. *Liram* veteres vocabant fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducebatur, & in quam uligo terræ decurrit. Lind. Exerc. XII. §. 169. Foef. Oecon. pag. 480. & alibi. *Deliriorum* initium a somno deducere conatur Helm. tr. Demens Idea, n. 30. seqq. & tr. Jus Duumviratus, n. 30. & ita animæ sensitivæ attribuit, de Lith. num. 38.

DELITIAE, τρυφή, idem quod *Gaudium*, *Oblectatio*. Illas etiam vires corporis frangere, si immodicæ fuerint, testatur Galen. l. 3. de U. P. cap. 10.

DELOO, δηλώω, significat *indico*, manifesto, testor. Usus Hipp. 1. aph. 12. & 2. aph. 17. Vid. Diet. n. 182. Hinc δηλον, manifestum, notum significat, & δηλωτικός, *Indicativus*, quo nomine indigitavit signa *diagnostica* communiter dicta Lind. Ex. LV. §. 51.

DELPHAX, δελφάξ, idem quod *Scorpea*, sive *Sus* fœmina, quod δελφύς, i. e. *matrices porcellorum* conceptacula habent, ita dicta. Unde & *porcelli* δελφάκια, vocantur, Lang. l. 1. ep. 61.

DELPHINUS, δελφίν, nomen piscis est ex *Cetaceorum* genere. Gal. l. 3. de Al. Fact. cap. 37. dura carnis, ob nimiam pinguedinem lardo porcarum non cedentem, *Porcus marinus* dicti, cujus prolixam descriptionem cum usu in medicina vide apud Ul. Aldrov. lib. 1. de Cetis, cap. 7. Anatomem *Delphini* septentrionalium, sive *Phocæne* lege in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 20. *Delphines* quoque vocantur machinamenta dentata, quæ prohibent motum, id quod & unci faciunt. Orib. demach. cap. 4.

DELPHUS, item *Edelphus*, terminus Parac. quod denotatur separatio aliqua de mineralibus, v. g. de Arsenico, tr. 2. de pestil. Repetit. lib. 2. de Tart. v. 2. c. 3.

DELPHYS, δελφύς, *uterum* significat, Hippocrati lib. de Sterilib. XII. 8. idem quod μήτρα ὑστέρα, hoc est totum genitale mulierum membrum, matrix, naturæ arvus, conceptorium, vulva, & si quæ sunt alia synonyma, quæ videantur apud Rolsink. Ord. ac Meth. part. gener. dic. Part. 2. c. IX. Linden. Medic. Physiol. lib. 2. cap. 7. §. 94. cujus descriptionem organicam, & partes descriptas habere licet in Anatomicis libris, præsertim apud Barth. l. 1. Anat. c. 28.

DELTIUS, terminus Paracelsicus impressio-

nem vitæ alienæ, ad prolongationem vitæ facientem, denotans. Verum sunt φλεδένες. Legitur apud Parac. l. 1. de vit. long. c. 9.

* DELTOIDES, δελτοειδής, hoc est figuram literæ Græcæ Δ triangularem representans; estque epitheton musculi humerum, vel superiorem brachii partem occupantis, carnosus, & triangularis, quem Nic. Steno in duodecim musculos distinxit inter se unitos. Plura de hoc musculo videantur apud Barthol. Anatom. l. 4. c. 2.

DEMADESCO, καθυγράνω, βρέχομαι, hoc e. probe madesco. Scrib. n. 73.

DEMANUS, ἄχρη, qui manibus caret. Gal. l. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

DEMAS, δέμας, significat *Corpus*. Quare ita vocetur, videatur apud Macrob. in Scipion. somn. l. 11. citante Lind. Ex. XVI. §. 107.

DEMENTIA, ἀνοικία, παράνοικία, idem quod *Amentia*, *Delirium*. Vide *Amentia*, *Delirium*: Helmont. quod sit vis foporifera errans, tr. de Retentis.

DEMERISIO, κατωποτισμός, ponitur pro *submersione*, ab Helmont. de Lithias. cap. 9. num. 46.

DEMETRIOS, δημήτριος. Vide *Cerealis*.

DEMITTO, καταβάλλω, καθίημι, idem quod *Immitto*, *Inicio*, unde κατάβλημα. Vide *Catablema*. Verbum sæpius occurrit apud Scrib. L. num. 123. 130. 255. &c. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.

DEMIURGIA, *Demiurgos*, δημιουργία, δημιουργός, *Creationem* & *Creatorem* significat, q. d. publicum opus, & publice operans. Imprimis vero generationi hoc competit, in qua significatione frequenter accipitur apud Galen. Latine quoque vocatur *Opifex*, *Opificium*. Vide *Creatio*, &c.

DEMONSTRATIO, ἀπόδειξις, est terminus potius Philosophicus, quam Medicus, significans probationem ex evidentibus, certis, & indubitatis, tum sensu, tum intellectu talibus desumptam. Gal. 1. Meth. Med. c. 4. & 5. Antales etiam locum habeant in Medicina? ventilari solet, & sano quoque sensu affirmari potest, cum & ars Medica sua habeat propria, & confessa principia, quibus utitur. Pudeat ergo illos Medicos, qui in Artis ignominiam illa principia in dubium vocare, imo omnino studio annihilare conantur.

DEMORSUS, idem quod *Morsus*, δῆξις. Legitur apud Fuchf. comm. in Gal. lib. 1. de sympt. causf. c. 2. m. 100. b. Vide *Dacno*.

* DEMOS, æquivocum est vocabulum. Vel enim populum, cœtum multorum hominum significat, & ita in Gr. penultima circumflexa est, δῆμος, quæ significatio huc non pertinet. Vel,

Vel, si in Græco ultima acuto accentu exprimitur, *δημός* denotat *pinguedinem*, uti patet ex Epistola Democriti de natura hominis ad Hipp. n. 63. Vide *Foef. Oec.* p. 148.

DEMOTIVUS *lapsus*, id est *repentina mors*. Rul. & *Johnf.* in *Lex.*

DEMULGEO, *παρηγερέω*, h. e. mitigo, *lenio*. Vide *Paregoreo*.

DEMUSCULATUM, *ἄμυον*. Vide *Amyon*.

DENARIUS, *denarium pondus*, in lat. versione apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11. & alibi sumitur pro *Drachma*. Hinc & in Græco *δράχμη* legitur. Idem pondus quoque denotari per *denarium cruciatum* in *Scrib. exillimo*. Vide *Lex.* & *Indic. Rhod. Scrib.*

* DENERVATIO, *ἀπονεύρωσις*, idem quod *Tendo*. Vide *Aponeurosis*.

DENIGRATIO, *μελκράσις*, *μέλκρσις*, Hippocrati dicitur, quando vel pars a frigore externo nigrorem contrahit, 5. aphor. 17. & 20. Vide *Dieterich. num.* 529. Vel quando ex sanguine extra venas refluxo pro contusionem, aut aliam causam externam nigrescit. Dicitur alias *Sugillatio*, *συχύμασις*, Hipp. 2. de fract. t. 28. lib. de humid. uf. IIX. 4. quæ *denigratio* sæpe principium putredinis gangrænosæ, aut potius sphacelosæ est, ibid. XI. 25. cap. 2. prognost. t. 9. lib. 2. prorrh. t. 7. Coac. t. 493. Videat. *Foef. pag.* 404. Dicitur & *denigratio* de artificialibus, apud *Scrib. num.* 208. & in *Theatr. Chym. Vol. II.* Alchymia incerti author. 32. seq. *Denigratio* quoque vocatur Spagyricis initium operis in Magisterio Lapidis Philof. estque materiæ, vel Elixiris prima dissolutio, fitque *nigra*, unde & *caput corvi* dicitur, & est signum solutionis. Vocatur etiam *Acetum Philosoph.* Lang. *Harmon. Chym. c.* 1. 6. & 11. Vol. IV. p. 725. 752. 775. item in Allegoriis sapientum distinct. 10. Vol. V. p. 74. Senior de *Chymia* ibid. p. 207. seqq.

DENODATIO, i. e. *Dissolutio*. Rul.

* DENS, *ὀδών*, *ὀδός*, Jon. propria, & notissima significatione denotat partes osseas in utraque maxilla occurrentes, certis alveolis, quæ *βέδρα* dicuntur, infixas, quæ radices vocantur, & partim supra gingivas extantes. Infixio illa dicitur *γόμεφωσις*, *Clavatio*. Non enim aliter hærent, quam clavi in parietibus. *Dentes* sunt triplicis ordinis: Primores in utraque maxilla quatuor: *Incisores*, *τοιμαί*, & *γελκῆνοι* vocantur. Proxime iis adstantes acciti, & socii, *Canini*, & *Oculares*, *κλωδόντες*. Hi frangunt. Reliqui latiores *Molares*, *μῦλοι*, item *κρητῆρες* appellantur. *Dentium* descriptionem vide ap. *Anatomicos*, in specie *Linden. Med. Physiol.* l. 2. c. 13. & 24. seqq. *Dieter. n.* 600. *Bartholin. Anatom. libell.* 4. c. 11. 13. *Dentes* arma

hominum dicuntur apud *Keuchen. ad Sereu. p.* 289. Per metaphoram quoque *Dens* vocatur primario processus secundæ colli vertebræ, & per consequens tota illa vertebra, ob similitudinem, quam habet processus cum dente. Hipp. 1. 2. Ep. f. 2. n. 69. Vocatur & *ὀδοντοειδής*, h. e. *Dentiformis*, Gal. c. 2. in 1. prorrh. t. 55. & l. 4. de L. Aff. c. 3. Vid. *Foef. Oec.* p. 443. *Barthol. libell.* 4. An. c. 25. p. 735. Dicitur & *πυλωειδής*, *nucleiformis*.

DENSITAS, *Densusus*, *δατός*. Vide *Dasys*, & *πικρῆτις*, *πικρός*, quæ leguntur apud Hipp. 5. aph. 63. 67. quamvis & crebritatem significet, si de pulsu, vel respiratione prædicatur, v. g. l. 6. Ep. 6. 4. t. 4. Vide *Creber*.

DENTAGRA, *ὀδοντόγρα*, *Forfex dentaria*, vel forceps *dentes* extrahens, forceps dentium. Dicitur & *Ψαλῆς*, Lat. *Dentiducum*, *Dentarpaga*, *Odontogogum*. Rhod. ad *Scribon.* n. 53. Harum forcicum species, & figuras varias vide apud *Paræum*, l. 16. c. 27.

DENTALIS *Lapis*, dicitur materia illa tartarea, vel tophacea, quæ ex vitiosis portionibus coagulatis adhæret dentibus, & in lapideam fere duritiem consolidatur, apud *Helmtr.* *Alimenta Tartari insontia*, n. 23.

DENTALIUM, *Dentale*, est species Conchylii, vel Conchula parva oblonga, exterius asperula, intus lævissima, tubuli modo concava, alteraque parte rimam habens canini dentis instar acuminatam. *Schrod. lib.* 5. cl. 3. num. 79. ubi ab *Entalio*, quod Conchula cornu instar foris striata, intus lævis describitur, distinxit. Verum *Aldrovand.* haud dubie conjunxit, quinque differentias dentaliorum proponens, ubi secunda, & tertia *Entalia* repræsentant. Pertinent vero hæc Conchyliæ ad *Purpuras*, & *Buccina*, l. 3. de *Testac.* c. 5. Ingrediuntur Compositionem *Ung. Citrini Offic.*

DENTARIUS, *ὀδοντικός*, epitheton Medici, vel Chirurgi, qui ex professo artem dentes evellendi, & curandi exercet. Gal. ad *Thrasylbul.* c. 24 ubi & *Ocularius*, *Auricularius*, *ὀφθαλμικός*, & *ὀττικός* legitur.

DENTARPAGA, Vide *Dentarpa*.

† DENTES COLUMELLARES, *Varroni*, & *Plin.* qui alias *Varroni Canini Uritn.* ad c. 7. l. 2. *Varron. de re rustica*.

DENTEX, *συνόδων*, vel *σανόδες*, nomen piscis ita dicti a dentium teretium, & qf. multorum æqualitate instar paxillorum, qui *Citharæ* aptantur. *Lind. Ex. XI.* §. 77. Descriptionem vero, & usum in cibis laudabilem vide apud *Aldrov.* l. 2. de *pisc.* c. 12.

DENTIDUCUM, *ὀδοντογωγόν*. Vide *Dentagra*.

* **DENTIFRICIUM**, *δοντοφρῖμιχ*, dicitur medicamentum, quo utimur ad dentes confricandos, & a sordibus purgandos, quin & gingivarum circumsitaram, quando humore fuerint prægnantes, depurationem, & abstersionem. Horum formulas vide apud Galen. lib. 5. de C. M. S. L. cap. ult. fere ad finem. Weker. l. 2. Antidot. Spec. sect. 47. Morell. l. 2. sect. 2. cap. 7. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 31. fin. Suntque non solum sicca in forma pulveris, sed & liquida. Schr. l. 2. c. 61. Paræus d. l. c. 28.

* **DENTIO**, *δοντοφρῖσις*, aliis & *μυλῖσις*, quod in specie de molarium proventu dici posset, hoc est dentes accipio, dicitur de pueris plerunque septimestribus Hipp. 3. aph. 25. Foef. Oec. p. 443. Jung. Dieter. Jatr. n. 599. & Keuch. ad Seren. p. 206. Hinc *dentitio*, *δοντοφρῖσις*, *δοντοφρῖσις*, *δοντοφρῖσις*, significans ipsam dentium eruptionem, quæ plerunque cum dolore, & pruritu gingivarum fit, qui Græce dicitur *δακτισμός*, & a solutione continui violenta, & urgente dependens.

DENTISCALPIUM, *δοντοκάλυπον*, dicitur instrumentum Chirurgicum, non solum quo dentes a sordibus purgantur (Vide *Odontoglyphon*) sed etiam apud Scultet. id significat, quo gingivæ a dentibus separantur ad commodiorem evulsionem. Armam. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 10.

DENUDATIO, *γυμνῶσις*, dicitur de ossibus, quæ in fractura eminent. Gal. c. 4. de artic. t. 16. *Ossa denudata*, *γυμνῶσθαι*.

DEO, *δέω*, significat *ligo*, constringo, cui opponitur *λύω*, solvo, relaxo. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 25.

DEON, *δέον*, decorum, opportunum, quod decet, officium, a *δέω*, decet, oportet. Vide supra Galen. cap. 4. de artic. 50. τὰ δέοντα urget Hipp. 1. aph. 1. non solum in Medico, sed & in ægro, & adstantibus. Jung. Dieter. n. 179.

DEOBSTRUENS, *ἀντομιστικός*, *εμφρακτικός*, idem quod *Aperiens*, epitheton facultatis medicamentosæ. Vide *Anostomosis*.

* **DEOPPILANTIA**, *Deoppilativa* etiam dicuntur medicamenta *Aperiens*, *Deobstruens*, Helm. t. Aditus præclus. ad cond. visc. n. 3.

DEORSUM, *κάτω*. Vide *Cato*. *Deorsum* nihil excerni, est signum Pathognomicum Ilei, si cum aliis jungatur. Linden. Ex. IV. §. 64.

* **DEPASCENS**, *νομῶδης*, est epitheton ulceris putredinosi, & prosperendo erodentis vicinas partes, quod proprio nomine *Phagedæna*, *Φαγδαίνα*, & *Herpes exedens* dici solet. Galen. 6. aph. 45. Hipp. alias vocat hujusmodi ulcera

νομῶδης, 2. prorr. XXI. 2. l. de ulcer. XII. 11. Ægin. l. 4. cap. 44. quamvis alias vocab. *Νομῶδης*, *Νομῶδης*, etiam distributionem fasciarum, & involutionem pro deligandi ratione commodam significet, teste Gal. c. 2. de iis, q. in medic. t. 7. Vide Foef. Oec. p. 432.

DEPELLO, *κατανγκάζω*, h. e. deorsum pello, deorsum cogo. Vide *Catannancazo*.

* **DEPERDITIO**, *ἀποφθορά*, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

DEPHLEGMATIO, idem quod *Reificatio*, quæ competit Chymicis liquidis, præsertim spiritus, quando vel per cohobationem, vel alia ratione a phlegmate liberantur. Occurrit hic terminus passim in Chymicorum scriptis.

DEPILATIO, *μαδῖσις*, alii & *μαδῖσις*, item *ψιλῶσις*, id est *Glabrities*, pilorum defluvium. Hipp. l. 2. Epid. l. 1. num. 49. l. 3. f. 3. t. 25. l. 6. f. 6. t. 22.

DEPILATORIUM, *ψιλῶδρον*, dicitur medicamentum, quod pilos corrumpit, estque triplicis generis: Quædam *κατ' ἔροχλῶν ψιλῶδρα* vocantur: quædam crassiores pilos attenuant: alia vero penitus extirpant, quæ ultima sunt periculosi usus, ob vim corrosivam. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4.

DEPILIS, *ἀδελῖς*, *μαδῖσις*, *ψεμῶδης*, h. e. *pilis carens*. Vide *Asbrix*. Quamvis & *μαδῖσις*, & *ψεμῶδης* prædicetur de ulceribus glabris, hoc est nimio humore diffluentibus, putridis, malignis, 6. aph. 4. & l. 6. Epid. l. 8. t. 2. & de urinæ sedimenti lævi, & raro, l. 7. Epid. XII. 6.

DEPLORATUS, *ἀέλπις*, idem quod *desperatus*. Hipp. describit per victum a morbo, *κεκρημῖσιον ὑπὸ νοσημάτων*, & talibus ægris vetat adhibere medicinam, l. de arte XIII. 1. XIV. 4. 5. Vide Forest. l. 2. Obs. 20. in Schol. sub fin. & Dogm. nostr. in proleg. p. 12.

DEPLUMATIO, Latine dici potest affectus palpebrarum oculi, Gr. *πίλωσις* vocatur, ubi cum tumore calloso palpebrarum pili quoque earundem decidunt, estque composita affectio ex Madarosi, & Sclerophthalmia ex mente Aetii lib. 7. c. 78. nec semper conjunctum habere pilorum defluvium, docet Ægin. notante Ingrass. com. in Avic. de tum. p. n. p. 360.

DEPORRIGO, *ἀπορέγω*. Vide *Aporego*.

DEPONO, *κατάθημι*. Vide *Apothesis*.

* **DEPRENSIO**, *κατάληψις*. Vide *Catalepsis*. Alias *Deprehensio* quoque pro *dignatione* accipitur, Scrib. n. 183. 184. Vide Rhod. in Lex.

DEPRESSIO, *ἔσφρασις*, idem significat, quod *Impressio*, *Introcessio*, scilicet *Cranii*. Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXIX. §. 15. seqq. post fig. 10.

* **DEPRESSUS**, *καταρῆς*, *humilis*, epitheton capitis in osse, sive extremitatis in osse rotundæ, & orbiculatæ, quæ extremitas interdum oblonga, & depressa est, *καταρῆς*, *καταρῆς*, interdum in mucronem definit, & *Corone* vocatur. Gal. de ossib. in præcæm.

DEPSO, *δέψω*, *mollio*, subigo, significat, coriariorem more, quando coria macerant, & subigunt. Hipp. 2. de artic. t. 13. Galen. in comm. Ita de cera quoque dici testatur.

DEPURATIO, Græc. dici posset *καθαρισμός*, *Mundatio*, sumitur a Chymicis pro exaltatione alicujus rei. Vid. Theatr. Chym. Vol. II. pag. 95. in Egidii de Vadis Dialogo c. 8. & Vol. III. pag. 56. Rosar. abbreviati tract. 3. Lagn. Harm. Chym. c. 5. in princ. Vol. IV. pag. 747. *Depuratoria Febris* vocatur Thom. Sydenham Februm Intermittentium Epidemicarum quædam species mitissima, in qua Natura ita omnia symptomata moderatur, ut materiam febrilem coctione præparatam certo suo tempore ad exitum disponat, vel per justam *αερόρρασην*, vel per *αερίωσιν*, sive transpirationem paulo liberaliorem, ita ut recte etiam *primaria Natura Febris* dici mereatur, quemadmodum descripsit eam Obser. Medic. de morb. acut. sect. 5. c. 6. pag. m. 400.

DERAS, *δέρας*, *Aureum Vellus* proprie significat, de quo Poetæ finxerunt, Jasonem a Pelia patruo ex Thessalia cum Argonautis ablegatum in Colchos ad auferendum *δέρας* ab ignivomis Draconibus custoditum navigasse, quod etiam Medææ astu acquisitum in Thessaliam attulit. Quæ fabula applicari solet ad Chymiam, præsertim *Chrysopeaiam*, ut ita *δέρας* significet librum, in quo ars conficiendi aurum ex metallis inferioribus, & crudis conscripta fuit. Lang. l. i. epist. 53. Theatr. Chym. Vol. I. pag. 19. Libav. T. III. pag. 211. 234. An fortassis in fabulositate quoque conveniunt? Vide *Vellus*.

DERBIA, vocatur a Chirurgis *Impetigo*. Fallop. tr. de Ulcerib. cap. 23. Tom. I. pag. 612. 613.

DERIS, *δέρας*, idem quod *δέρμα*, *cutis*, *corium*, *aluta*. Hipp. 2. de art. t. 8.

* **DERIVATIO**, *παροχέτασις*, *εποχέτασις*, dicitur in Medicina, quando humor aliquis evacuatione indigens, si per convenientem locum fieri nequit, artis auxilio evacuat per proxima, v. g. si per urinæ vias propter læsam vesicam, aut renes educi nequeat ferus humor, per alvum educendus. De sanguinis *derivatione* agens scripsit Gal. 3. Meth. Med. c. 3. *Derivatio* ad vicina loca fit, cum id, quod per palatum vacuatur, per nares *derivatur*. Vid. Rolf. O. ac Meth. Med. Sp. l.

4. f. 1. cap. 15. *Derivationem* in febribus esse impertinentem, non adeo inepte scripsit Helm. de febr. cap. 5. num. 40. In pleuritide etiam non semper attendenda, tr. pleura furens, n. 8. *Rivare* est per rivos ducere. *Derivare* est a rivis ad latera divertere. Castell. ex Oribas.

* **DERMA**, *δέρμα*, h. e. *Cutis*, item *Corium*. Vide suo loco.

DERMATODES, *δερματώδης*, epitheton crafioris, & exterioris membranæ cerebrum investientis, *Dura Mater* dictæ, quasi *Cutanea*, vel *Coriacea*. Gorr. p. 101.

DERSES, est occultus terræ fumus, seu vapor, ex quo nascitur omne lignum, & crescit, h. e. *succus arborum nutritivus*. Rul. & Jonf. in Lexic. ex Paracels. lib. 3. Philos. ad Atheniens. text. 3.

DERTRON, *δέρτρον*, quid significet apud Hippocrat. lib. 5. Epidem. XIII. 4. 7. non adeo certum est. Foef. in Oecon. pag. 147. existimat, vel *Omentum*, vel *Peritoneum* denotare. Sed Lind. vertit, ex Cornarii opinione, per *intestinum tenue*.

DESCENSIO, *κατάβασις*, *Descensus*, proprie dicitur de motu corporis, vel humoris moderatori, vel remissiori deorsum, cui opponitur *ανάβασις*, *ascensus*. Vide *Catabasis*. Dicitur & de ruptionibus deorsum factis, 6. aph. 22. Vel accipitur Chymice pro *destillatione per descensum*, estque calida, vel frigida. Illa est liquoris et corporibus elicivi caloris inverso vase destillatio. Et fit hoc modo: Accipito cucurbitam terream, eique dissolvendorum fragmenta imponito, eaque, ne inversa cucurbita decendant, nonnullis majoribus fragmentis, vel bacillis transverse juxta se positis tegito; his peractis, aliam cucurbitam, in qua parum aquæ sit, huic inversæ applicato, ita ut superior exacte cum inferioris orificio conveniat, sed inter utramque laminam aliquam satis fortem ferream instar lancis concavam, & perforatam collocari oportet, quæ decidentia fragmenta, ne in suppositum vas delabantur, detineat. Tandem optimo luto clausuras obfirmatas arefacito, vasque in fornacem suam ponito, & vas recipiens in arena, vel cineribus collocato, ut ab ignis violentia tutum eo facilius humorem *descendentem* recipiat. Dissolvuntur autem hac *descensione* omnis generis ligna, ossa, & alia, quorum liquor per gravitatem ascendere nequit. *Descensio* frigida est, quando liquor dissolutus in frigido *descendit*: Estque *Deliquium*, vel *Filtratio*. Ruland. & Johnf. in Lexic. Rolfink. Chymicæ l. 2. c. 2. Denique *Descensio* sumitur abusive pro mutatione alicujus rei in deterius, v.

gr. quando ex Auro fit Mercurius. Ruland.
DESCENSORIUM, dicitur fornax, vel *furnus Chymicus*, in quo fit destillatio per descensum. Ruland.

* DESICCATIO, *Desiccans*, ξηρανσις, ξηραντικός, idem quod *Siccatio*, *Siccans*. Vide *Siccitas*, *Siccus*. *Desiccatio oculi*, est idem ac *spasmus oculi*. Gal. in l. spurio de oculis, c. 13. *Desiccatio* quoque a Chymicis, licet improprie, ad *Calcinationes* refertur. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 3.

DESIDEO, ἐξανίσταμαι, h. e. *exurgo ad exonerandam alvum*. Occurrit aliquoties apud Hippocrat. l. 1. Epidem. ægor. 4. l. 7. Epidem. IX. 4. & substantivum ἐξανίστασις, conatus ad *desidendum*, 2. prognost. t. 14. & Galen. c. 1. in 1. Epidem. t. 25. dicit: Coma mordacitatis est assidue *desidere*. In hac significatione quoque usus Scrib. Larg. n. 227. Jung. Rhod. in Lex. Scr. Dicitur & Latinis. *Adsellare*, de quo verbo supra suo loco.

DESIDERIUM, ὄρεσις, ὄρεξις, ἐπιθυμία, idem quod *Appetitus*, *Cupiditas*, de quibus supra.

DESIDIA, ἀργία, *ignavia*. Vide *Argus*. Dicitur & *desidies*, Rhod. in Lexic. Scribon. p. 377.

DESIPIENTIA, ἀθυροσύνη, idem quod *Delirium*, cum ægri nihil rationi contentaneum dicunt, aut agunt. Galen. 7. aphor. 14. Vide *Delirium*.

DESME, δέσμα, *fascem*, sive *fasciculum* significat. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 155. Vide *Fasciculus*.

DESMIDION, δεσμίδιον, significat *Fasciculum*, seu diminutivum vocabuli δεσμός, vinculum. Sumitur pro *Manipulo*, ut est ap. Scrib. L. in Græco, vel, ut Cels. exponit, quantum manus complexu sumitur, unde & δεσμίδιον χερσῶν πλεθές dicitur, Gorr. p. 102.

DESMOS, δεσμός, *vinculum*, ligamentum, *fascem*, vel *fasciam* significat. Usus Hipp. de fract. t. 60.

* DESPERATUS, ἀέλπις, hoc est de quo non spes amplius superest. Vide *Deploratus*. Dicitur de morbis, & ægrotis morbo incurabili correptis, v. g. hydrope, 7. aph. 47. *Desperata ulcera*, ἀπεγνωσμένα ἔλκη, quoque dicuntur, quorum curationem plerique aggressi non abfolverunt, sed tanquam ab insanabilibus destiterunt. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 5. Alias *Desperatio* significat *diffidentiam*, sive *diffidentiam*, & ad Theologos potius pertinet, quamvis & morbi ex *Desperatione* provenire soleant, quorum meminit Paracels. in Fragment. Medic. ad Tom. I. referendis, c. de *Desperatis morbis*; & de eorum cura agitur in Vol. I. Thea-

tr. Chymici in tract. Penoti de medicam. Chymic. p. 628.

DESPUMATIO, Græce dici potest ἀπφορισμός, vel ἐπιφορισμός, dicitur spumæ detractio, cujus materia non solum est succus quidam concretus, lentus, & includens flatum; sed & simul sordes omnis levior a calore ignis expurgata, vel etiam gravior albuminibus coacta, & colligata. De hac actione Coquinaria, & Pharmaceutica vide Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 36. *Despumatio* etiam per translationem vocatur in febribus intermittentibus materiæ febrilis jam subactæ, & quasi devictæ expulsio, seu separatio. Th. Sydenham. Meth. Cur. febr. p. m. 70.

DESQUAMATIO, *Desquamatum*, ἀπόστυμα. Vide *Aposyuma*.

DESQUAMATORIUM, epitheton Trepani, quod & *Exfoliativum* dicitur, quo tantum ofsis eximere licet, quantum videbitur. Paræus l. 9. Chir. c. 5.

* DESTILLATIO, aliis *Disillatio*, apud Latinos est æquivocum vocabulum. Vel enim sumitur Pathologica, & idem est quod *Catarribus*, *Catarribus*, & *Defluxio*, *Rheuma*; de quibus suo loco dictum. Vel accipitur Pharmaceutice, aut Chymice, & est artificiosa prolestatio, vel extractio essentia medicamentosa sub forma vaporis coagulata in formam liquoris, defertur per stillidium, translata a vase materiæ in excipulum deorsum locatum. Quod itaque *destillandum* est, resolvable in consistentiam humidam esse necesse est, aut cum humore esse, sive is connatus sit, sive foris adjectus. Sunt autem talia maxime vaporosa, & quæ spiritus oleosos habent. Unde si *destillanda* per naturam non sunt talia, per artem eo sunt deducenda. Et est inventa *destillatio* essentia extrahendæ gratia principaliter, quanquam & famuletur abstractionibus, depurationibus, & similibus. *Destillationis* tres numerantur species: Per *Ascensum*, cum antequam *destillet* essentia extracta, sublimatur specie aerea, debetque ea esse continua, ab initio ad finem, cum opere interrupto vix ascendat id, quod reliquum est: Per *Descensum*, vide p. a. *Descensio*: Per *Inclinationem*, quæ fit vase materiæ continente inclinato, rostro deorsum vergente: cumque illud vas plerunque sit *Retorta* dictum, etiam hæc *Destillationis* species per *Retortam* opus nominatur. Quamvis & nonnunquam *Destillatio* per descensum dicitur, quod parva fiat elevatio, indeque maxime deorsum reflexio, vel quod spiritus maxime deorsum revocentur, & sine alembico in curvatura coagulati descendant. Hæc Ruland. & Johnf. in Lexic. Adde Rolfink. Chymicæ l. 2. cap.

cap. 2. (qui etiam *Destillationis* alicujus naturalis mentionem fecit, qualis fit in generatione pluviae, sed hæc est extra forum Medicum.) Junge ex antiquioribus Matthioli de ratione *destillandi* aquas ex plantis. Weker. Antid. Gen. l. 2. c. 39. seqq. aliquot. De *destillatione Spagyrica* in specie circa negotium Lap. Philof. quære in Th. Chym. Indic. Vol. II. p. 311. 441. 451. seqq. Vol. III. p. 477. 435. 562. 733. Vol. IV. p. 749. Vol. VI. p. 271.

DESTRINGO, *ἀποψάω*, significat sudorem, & sudorulentas corporis sordes lacinia, aut incurvata fricanti manu, aut strigili detergere. Lang. l. 1. ep. 51.

DESTRUCTIO, Gr. *φθορά*, *ἀποφθορά*, idem quod *Corruptio*, Chymicis dicitur *dissolutio*, vel deperditio pristinae, & nativæ suæ formæ, vel consistentiæ, & mutatio in alienam. Vid. Parac. & Th. Chym. passim, v. g. Vol. I. p. 294. Talis *destructio* Spagyrica difficilior habetur labor, quam *constructio*. Lang. Harm. Ch. c. 6. & Alan. in Th. Ch. Vol. IV. p. 749. Vide etiam *corruptio*.

* DESUDATIO, *ἐφιδρωσις*. Vide *Ephidrosis*. Apud Avicennam *desudatio* notat sudationem largiorem, quam sequuntur interdum pustulæ, tanquam sudoris feces inobedienter ad exsudandum, unde & *hidroa*, *ιδρώα*, *sudamina* vocantur, perperam vero *ιδρώα*. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 8. l. graff. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 272. 183. 191. &c.

* DESURRECTIO, *ἐξανάστασις*. *Desurgo*, idem quod *desido*, vel *desideo*, h. e. scedo ad ponendam alvum. Vide p. a. *desideo*, Jungat. Scribon. num. 112. 140. 150. 142. Rhod. in not. ad 112. 140.

DESENTIO, aliquando significat idem quod *Catalepsis*, *Catoche*, de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Zacchias quæst. Medico-Legal. l. 2. Tit. 1. q. 15. n. 9. 10.

DETENTUS, *ἐχόμενος*, proprie qui ab altero habetur, & ita in alterius potestate est, sive vi coactus, sive necessitate. Unde & Gal. exponit per *κατεχόμενος*, *ἢ βιαζόμενος*, 6. aphor. 16. Linden. Sch. Medic. Exerc. XII. §. 17. *Detenta* quoque dicuntur ea, quæ *Retentia*, quæ nostro commodo natura ad tempus moratur, Exerc. XV. §. 71. differunt a *contentis*, quod hæc in genere dicuntur, quod ratione suæ liquiditatis, vel fluiditatis contineri habeant necesse.

DETERGENS, *ἀποψάων*, idem quod *Astergens*. Vide *Abluentia*. Jung. Gal. lib. 8. Meth. M. cap. 4.

* DETERSORIUS, *ἀποψάων*, idem quod *Absorptivus*. Gal. l. de R. V. I. A. t. 18. *Detersorium* vocabatur *Locus Balnei*, in quo sudor detergebatur,

& ungebantur unctione indigentes. *Fumanell.* l. de Baln. mox a principio.

DETONATIO, est terminus Chymicus, quo indicatur operatio deflagrationis, & calcinationis per Nitrum in præparationibus Antimonialibus, de quibus vide Rolf. Schr. & alios, præsertim & recentioribus celeberrimos Chemiatros. D. D. Wed. Ph. I. A. F. R. l. 1. f. 4. c. 3. D. Bohn. Diss. Ch. Phys. XII. §. 20. &c. Prolixum vero de *Detonationis* effectu, qui est, per fustum Stibium penetrante, penitus liquare, attenuare, Mercuriale, Arsenicale, & Sulphureum recrementum in fumum vertere, purgare, & figere, vide apud Libav. defens. Synt. Ch. contr. Scheunem. II. not. 46.

DETONSUS, *κείρωμος*, a *κέρω*, *tondeo*. Inde *κέρω*, tonsura. Vide *Cura*, Græc.

DETO, *δέτος*, *vinculum testis*, idem quod *αίτωμα*, 3. de art. t. 23. Vide *Aetoma*.

DETRACTIO, *καθάρασις*. Vide *Catharesis*.

DETRITIO, *ράσωσις*, est effectus scroti, scilicet cutis in scroto multa, & nimia *extensio*. Gal. in defin. med. Ægin. l. 6. cap. 67. In genere etiam *detritio* sumitur pro *tritura*. Scribon. Larg. n. 130.

DEVALGATUS, *βραχαιοπομύς*, dicitur, cujus ossa sunt valga. Opponitur *demancato*, *κεκομωμένος*. Gal. c. 2. de artic. t. 10. 11. Vide *Blæsus*.

DEVENIO, *ἀφικνούμαι*. Vide *Aphicneoma*.

DEVENTRIS, *ἀνοήλιος*, qui carere videtur ventre. Vide *Acælios*.

DEVIRGINO, *ἀποπαρθενώουμαι*. Vide *Apoparthenovoma*. *Devirginatio* legitur in Scribon. n. 18. Barthol. 39. c. 19. Advers. putat, esse femellis proprium. Sed tamen & *Devirginare* puerum, dicit Varro apud Non. Marcel. de prop. ferm. in Cornucopia Nic. Perotti p. m. 1463. lin. 27.

DEVORO, *καταπίω*, idem quod *Deglutio*. Tropice usurpatur de scientiis intra nos recondendis. Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. proprie *devorare* est magna aviditate multum cibi ad serapere, non mandere, vix gustare, adeoque ventriculum implere, ut oneri sit non tantum, verum etiam revomatur sæpe, verbis Lind. Ex. XIII. §. 301. 302. *Devorare* medicamentum, pastillos, mel, legitur apud Scrib. n. 87. 94. 116. 135. 155. 165. 198. Foes. l. 4. c. 4. In Chymicis *devoratio* quoque dicitur, quando Aurum depuratur Antimonio in igne fusionis. B. D. Etmuller. ad D. Ludov. Pharmac.

DEVOTATUS, idem quod *defixus*, & utroque nomine appellatur, qui maleficio, aut incantamento prohibitus est a Venereo congressu, & ligatus. Apul. de medic. herb. c. 7. n. 1. Humelberg. comm. ad h. l. p. 65.

* DEU-

* DEURENS, *κώσων*, idem quod *Causos*, *Febribus ardens*.

DEUSTIO, *ἔγκαισις*. Vide *Encausis*. Gal. de inæq. intemp. c. 7.

DEUTERIA, *δευτερία*, *δευτερίαι*, *deuterias*, *δευτερίαις*, *deuterinarum*, *δευτερίαι*, Lind. Ex. X. §. 198. Accipiuntur hæc vocabula pro vinofecundario, viliori, Lora alias dicto, parato ex aqua vinaceis affuso illa macerante. Alias etiam Gr. *ξύγα*. Asiaticos *σεμφυλίτην* vocasse, author est Gal. l. 2. de A. F. c. 9. Vide *Lora*. Dioscor. l. 5. c. 13. etiam *πόπιμον* appellari scripsit. Est portionis genus vile, & noxium, de cuius viribus Gal. & Diosc. d. l. Lang. l. 1. ep. 27. fin. ubi & *Thamna* dicuntur.

DEUTERION, *τὸ δευτερον*, idem *ἔξ δευτερι*, significat *secundinas*, vel *secundas*, ita dictas, quod secundo post foetum natum loco ordinariæ, & naturaliter excludantur. Hipp. vocat *ἔξ ὕστερον*, §. aph. 49. *τὸ ὕστερον*, 2. prorrh. XXX. 18. & l. 2. Epid. sect. V. 42. *χέραι*, suntque nihil aliud, quam membranæ foetum prius continentes præsertim exterior *Chorion* dicta cum placenta Uterina. Nam interdum *Amnios*, seu interior, cum foetu ipso excluditur galeæ instar inherens. De his vide Harveii Additamenta ad Ex. de gener. animal. Barth. l. 1. Anat. c. 36. Dict. n. 876. Quæ p. n. retentæ in affectionem gravissimam conjiciunt foeminas. Unde remedia fere eadem, ac ad partum necessaria sunt adhibenda, de quibus ap. Hipp. Gal. & Practicos videre est.

DEUTEROPATHIA, *δευτεροπάθεια*, idem quod *συμπάθεια*. *Consensus*. Usurpatur de morbis per consensum primo, qui per *πρωτοπάθειαν* obortus esse dicitur, supervenientibus. Legitur & apud Helm. de Lith. c. 9. n. 55.

DEXAMENE, *δεξιμηνή*, in genere *receptaculum* significat. Restrigitur vero ad receptaculum aquarum, sive *labrum*, aut *solum aque calide*, in quo qui lavantur, etiam innatare possunt. Dicitur alio nomine *κολύμβηστρον*, Galen. l. 2. de Temp. c. 2. & *ἔμβαστρον* Gor. p. 101.

DEXIOS, *δεξιός*, h. e. *dexter*, duplicem habet significationem. Primo denotat illam corporis regionem, vel illud latus, in quo hepar situm suum obtinet. De hoc *dextro* corporis latere recepta est opinio veterum, quod *dextera* sint robustiora & calidiora sinistris, quod mares etiam magis in dextrouteri latere concipiantur, & generentur. Hippoc. §. aph. 48. & quod arteriæ sint majores *dextri* lateris sinistris, & quod morbi *dextri* lateris sint periculosiores. Enimvero videtur in plerisque esse mera imaginatio, & differentia fictitia. Imo dubitare quis etiam de rationibus Barthol. l. 4. Anat. c. 2.

posset, ob quas *dextram* manum agiliorē esse docuit sinistra. Enimvero non licet, nec libet hoc loco controversari. Vide C. Hofmann. comm. in Galen. de U. P. num. 854. seqq. Deinde significat idem, quod *felix*, *congruus*, conveniens: v. g. *Dexter* usus rerum non naturalium dicitur, qui opponitur *sinistro*, vel abusive; quæ significatione est per translationem. In utraque significatione *dextro* opponitur *sinistrum*, *τὸ ἀεὶσδόν*. In circulo neque *dextrum*, neque *sinistrum* dari, neque in natura, non male scripsit Helm. de Lith. c. 9. n. 45.

DEXIS, *δέξις*, *morsus*. Vide *Dacno*.

DEXIVMÆ, *δεξιμῆς*, significat *comiter excipio aliquem*, ac veluti dextra prehensum deduco, aut dextram alicui porrigo. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. IX. 8.

DEXTANS, in Gr. *δεκάμορον*, est nomen *ponderis unciarum decem*, tota libra divisa in duodecim uncias. Meminit Scrib. L. n. 203.

DEXTER, *δεξιός*. Vide *Dexios*.

DIA, *διά*, hæc præpositio in Medicina frequentissimi usus esse solet in appellationibus medicamentorum compositorum a basi, vel potiori simplici ingrediente desumptis, & significationem obtinet præpositionis *De*: v. g. *Diacodion*, *Diacydonion*, *Diaphenicon*, &c. quorum etiam aliqua suo ordine in seqq. exponuntur.

DIABEBOS, *διβεβός*, *diductum*, *divaricatum*, & *disparatum* significat. Usurpavit Hipp. de malleolis 4. de art. t. 22.

† DIABESASA, interdum ex ruta agresti. Dom. Leon. Art. Med. l. 2. c. 2.

* DIABETES, *διβήτης*, est *Urina profusivum*, *Hydrops ad maculam*. *Hydrops matelle dipsacos*, *diarrhea in urina*, *ὕδρως εἰς ἀμύδα*, *εἰς ἕρως διβήτοις*, *διψακός*, synonyma sunt, cum continuo, & extuberanter per urinam redditur id, quod bibitur, nihil plane immutatum. Gal. l. 6. de L. A. c. 3. & l. de diff. sympt. c. 6. Passio hæc talis est, qualis circa alvum Lienteria, & Bulimos, extinctio, ut diceret quispiam, utriusque virtutis, & retentricis, & alteratricis, lib. 1. de cris. c. 12. Consentit quidem quodammodo vesica, & copia urinæ premitur, at nec ipse morbus, nec morbi causa est in vesica, sed in solis renibus. Est autem attrahendæ urinæ inexplebilis cupiditas, & ejus retinendæ impotentia. Attractionem tantam excitat vel calida, & sicca renum intemperies, vel humor biliosus acris, salus, & renes assidue irritans, inque ipso renum corpore impactus, vel, ut ait Aretæus, morbus aliquis acutus in renes firmatus, & per crisis malignitatem suam in eos deponens, vel venenum aliquod deleterium, ex eorum genere, quæ
velli.

vesicam, & renes infestant, quale id est, quod a dipsade serpente funditur. Hæc enim omnia sitim ingentem movent, obquam assidue æger bibit. Potum autem hunc avide renes attrahunt, antequam etiam in ventriculo concoquantur, sed eum propter imbecillitatem non retinent, sed talem effundunt, qualis sumtus est, qua in re *diabetes* appetentiæ caninæ persimilis est, quam ἔρσην κυρῶδη vocant. Non vero id solum, quod bibitur, protinus crudum mingitur, sed humor etiam copiosus a renibus colliquato corpore trahitur; in eoque *diabetes* proprie consistere, Aretæus arbitratur, definiens, esse σπρωκῶν, ἢ μελέων ἐς ἔρον σύντηξιν, hoc est carniem, & membrorum in urinam colliquationem, ob quam & summa rotius corporis macies est, & copiosior multo urina redditur, quam potus est. Quod si

vel modico tempore a menjendo abstinuerint, tument lumbi, testes, & ilia. Rarum id prorsus mali genus, & a Galeno bis tantum visum. Eo autem nomine appellatur, quod humor corporis nullo in loco consistat, sed subinde de loco in locum μεταβιβάνει, hoc est pertransit, non aliter quam aqua per siphonem, quem μεταβήτην vocant Mechanici, ut scribit Colum. lib. 3. c. 10. Latini nullum illi peculiare nomen dederunt. Hæc Gorraeus, & Castellus. Enimvero cum illud de Attractione vetus figmentum hodieque exoleverit, hujus affectus analysin, & expositionem per causam veriore, & certiore nobis reliquit CL. Willis Pharm. Rat. Part. I. sect. 4. c. 3. statuens, causam proximam in sanguinis deliquio, sive nimia serositate colliquativa consistere, dum compages sanguinis nimis est laxata, & dissoluta. Paracellus causam hujus affectus ponit in sale resoluto, & scisso per ingressum acuti salis, lib. 2. de Tart. tract. 3. c. 2. ubi plura legantur, & in fragment. ad Tom. III. referendis. Observationes de *Diabete* varias vide in Ephem. Natur. Cur. Ann. II. Obser. 162. 167. 175. 198. & Ann. III. Obser. 183.

DIABIBASCO, μεταβιβάσκω, pro μεταβιβάζω ponitur, & significat transcendendo, traduco, transmitto, apud Hipp. 1. de fract. t. 29.

DIABOLUS, διάβολος, infensissimus ille animarum nostrarum, & corporum hostis, & adversarius. Dicitur *Dæmon*, *Cacodæmon*. Vide *Dæmon*. *Diabolus* metallorum etiam appellatur *Jupiter*, sive *Stannum* a Chymicis, ideo quod sociatum aliis metallis eadem irreducibilia, vel admodum difficulter reducibilia facit. D. Etmuller. ad Lud. Pharm.

* DIABOTANUM, διαβότανον, dicitur Emplastrum ex herbis confectum, cujus descriptio-

nem vide in Gal. lib. 6. de C. M. P. G. cap. 2.

DIABORBORYZO, διαβορβορίζω, significat *marmituro*. Dicitur de hypochondriis, apud Hipp. 5. aph. 64. Vid. Deier. n. 184. Lind. Ex. VI. §. 67. Vide *Borborygmos*.

DIABROSIS, διαβρωσις, idem quod ἀνάβρωσις. Vide *Anabrosis*. *erosio*, a re acri, & mordaci facta, sive internis, sive externis, igne, vel medicamentis, quæ propterea διαβρωτικῶς appellantur, media quodammodo inter ἐκφυγκτικῶς, ἢ κωστικῶς, i. e. extergentia, & adurentia: Sunt enim extergentibus valentiora, & urentibus debiliora. Vide *Corrosio*.

DIACADMIAS, διακαδμίας, nomen Emplastri a *Cadmia*, seu basi ita dicti, apud Scrib. Larg. comp. 242. cui simile legitur apud Gal. lib. 2. de C. M. P. G. c. 14. a Lucio usurpatum, interque Epulotica relatum.

DIACARCINON, διακαρκινῶν, nomen Antidoti ex Cancris adversus morsum canis rabidi, quo & Æschron optimo cum successu usus legitur apud Gal. lib. 11. de S. F. §. De cancris ustis Vid. Forest. l. 10. Obs. 27. Schol.

DIACARYON, διακαρύων, i. e. *Robnucum*. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 2. Vide Dispensator August.

DIACELTATESSON, terminus Paracelsicus, ad curam febrium spectans, quo usus l. 2. de vit. long. c. 5. Videtur autem vomitum per Mercurium excitatum intelligere. In Rul. & Johnf. legitur, *Diateffadeltion*, i. e. *Mercurius præcipitatus*. Alii volunt *Diaceltateffon* Paracelsi esse medicamentum Chymicum, quod præbet Mercurius vivus a liquore Alcahest solutus. Ast quia illo liquore sese carere hodieque fatentur Chymici, quare & hoc medicamentum manet in occulto, & fortassis citra Artis detrimentum.

DIACENES, διακηνός, significat *frustra*, in vanum. Aliquoties legitur apud Hipp. lib. 7. Ep. V. 22. X. 42. XL. 24.

DIACENOS, διακηνός, significat *Cavernosum*, fistulosum, non vero simpliciter vacuum. Dicitur de corporibus porosiss, qualia sunt Spongia, & Pumex. Galen. lib. 4. de diff. puls. cap. 6.

DIACHALLASIS, διαχάλασις, a verbo διαχάλλω, significat in specie *sutura laxationem*, & dissolutionem, apud Hipp. l. de vuln. c. XV. §. 6. XVI. 1. 2. ubi & πρήξις ἐπὶ τὴν βλάβην, ὑποπίο circa futuram vocatur.

* DIACHEIRISMOS, διαχειρισμός, tractatio *manuaria*, quæ manibus pericitur. Dicitur de medicamentorum præparatione, apud Hipp. l. 2. Ep. f. III. 41. A verbo διαχειρίζω, & διαχειρίζω, manibus aliquid tractare, quod occurrat l. 2. de morb. mul. IV. 11.

DIACHEOMĒ, *Διχέομαι*, significat *dissipari*, discuti. Usurpavit Hippocr. de tuberculo, lib. 4. Epidem. XXVI. 3. Activum *Διχῶν*, *discutere*, legitur apud Dioscor. l. 3. c. 170.

DIACHOREMA, *Diachoresis*, *Διχῶρημα*, *Διχῶρησις*, a verbo *Διχῶρῶ*, generaliter significat omnis generis *Excrementa*, & *Excretiones* e corpore factas, Foef. Oecon. p. 162. Gorr. in defn. In specie vero *Excrementa alvi*, & *Excretionem per alvum*, 2. aph. 14. 18. f. 4. aph. 47. f. 5. aph. 64. Vide Dieterich. n. 200. seqq. Linden. Ex. XII. §. 253. seqq. Dicitur & Lat. Distributio.

DIACHORISIS, *Διχῶρησις*, *Διχῶρησις*, significat *separationem*, & *disjunctionem*, a *χωρῶ*, *seorsim*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 129.

DIACHRYSU, *Διχρύσιον*, nomen Emplastri ad fracturas, *Aureum* dicitur apud Gal. sup. l. de Dynamidris §. Ad ossa fracta.

* DIACHYLON, *Διχύλον*, Emplastrum dicitur ex succis compositum, emolliens, concoquens. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 9. Vide & Dispensatoria. Variæ ejus in illis occurrunt descriptiones.

DIACHYSIS, *Διχύσις*, dicitur *Liquefactio*, *Fusio*. Estque corporis siccis ad humidius alteratio, & permutatio. Contraria est τῇ πήξει, *concretioni*, vel *coagulationi*. Humiditas autem corporibus siccis inducitur, vel novo humore superinducto, vel resolutione partium aquarum, quæ antea in corpore latebant compressæ, & consipatæ; vel dissolutione partium terrestrium prius in unum coactarum. Ad primam speciem pertinet *Elixatio*, *Maceratio*. Ad secundam *Fusio*. Ad tertiam *Chylificatio* referri posset.

DIACHYTOS, *Διχύτος*, est epitheton vini, quod & *ὑπόχυτος οἶνος* vocatur, quod paratur uvis in Sole siccatis loco clauso per dies septem in cratibus totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octavo die calcatis. Ita fieri *optimi odoris*, *saporisque vinum*, testatur ex Plin. l. 14. c. 9. Linden. Exerc. X. §. 118.

DIACINCLIZO, *Διακινκίζω*. Vide *Cinclisimos*.

DIACINEMA, *Διακίνημα*, dicitur *dimotio*, cum ossa paulatim excefferunt, *prolapsio* parva ossium, apud Cels. l. 8. c. 14. Ολίθνημα vero *integra* ossium *prolapsio* vocatur. Hipp. 3. de fract. t. 51. A verbo *Διακινῶ*, *dimoveo*, 2. de art. t. 13.

DIACLYSMA, *Διακλύσμα*, significat specialiter *collutionem oris* per liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur, & sub se

comprehendit *Gargarismum*, & *Apopblegmatismum*, Schr. l. 2. c. 61.

DIACNEO, *Διακνῶ*, significat *corrupto*, *lancino*, *corrodo*. Dicitur & *ἀποκνῶ*, Hipp. l. 1. de morb. X. 35. lib. 2. de morb. mul. XIII. 13. XV. II. Significat & *defrico*. Rhod. ad Scrib. n. 55.

DIACOCYLACON, *Διακοκύλακων*, epitheton *Lactis*, in quo filices igniti extincti prius sunt. Hipp. vocat *Διακοκύλακων*, l. 7. Epid. III. 4. Lind. Ex. XVI. §. 82.

DIACOCYMELO, *Διακοκκυμήλων*. Vid. *Diaprunum*.

* DIACODYON, *Διακώδιον*, est *confectio ex capitibus papaveris*, cuius varias formulas veterum tradidit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

DIACOLOCYNTHIS, *Διακολοκυσίνθιδων*. Vide *Hiera*.

DIAGOMIZO, *Διαγομίζω*, idem quod *ἀνακομίζω*, *restauro*, de quo vide supra *Anacomide*, Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 23.

DIACOMMA, *Διακομμα*, *dissectum*, *discissum* significat, etiam a *Διακόπτω*, *difsecō*. Hipp. 2. prorrh. XXV.

DIACONES, *Διακόνες*, nomen Emplastri Critonis ex *Cote* parati, ap. Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2.

DIACOPE, *Διακοπή*, *difcisionem*, *præcisionem*, & *difsectionem* profundam significat, ap. Hipp. 7. aph. 24. l. de cap. vuln. VIII. 6. a verbo *διακόπτω*, quo frequentius usus idem 6. aph. 18. 19. 50. Coac. t. 503. Vid. Dieterich. n. 187. Foef. Oecon. p. 150. Sumitur pro omni magno, & profundo vulnere, Gal. comm. ad 6. aph. 18.

DIACOPREGIA, *Διακοπραγία*, dicitur medicamentum Topicum e *stercore caprino* factum, teste Blancardo, quamvis nobis non licuerit in Græco authore Medico invenire hoc vocabulum.

† DIACORALLIUM ALEXANDRI, non a Corallo, sed ab Anagallide appellatum, quia non adstringit, sed penetrat. Heurnius Meth. prax. l. 2. c. 15.

DIACORUM, *Διακόρον*, *confectio ex Acoro*, sive *Galamo aromatico* a Mesue excogitata, cuius descriptionem, & commendationem Zylvolferianam vide in Disp. August. Class. 14.

DIACRISIS, *Διακρίσις*, idem quod *κρίσις*, in morbis humorum secretionem, vel excretionem, & *judicationem* denotat. Hippocr. lib. de genitur. V. 8. Verbum *διακρίνω*, excerno, *secerno*, occurrit in Coac. t. 137. & lib. 2. de morb. LXIX. 30. Opponitur τῇ συγκρίσει, quod significat *miscere*. Gal. lib. 4. Meth. Med. c. 4. Denotat etiam Chymicam solutionem. Vide *Solutio*.

DIACRITICE, διακριτική, dicitur a quibusdam facultas *discretrix*, vel *secretrix*; quæ bonum a malo secernat, & dijudicet in morbis, & hanc quintam nonnulli statuunt quatuor ministris addendam. Gorr. p. 104. Enimvero exulent in Medicina hæ abstractivæ subtilitates Philosophicæ.

† DIACROCUM, electuarium de Ovo, Plater. de Curat. febrium pestilentialium Tom. 2. c. 2.

DIACROCU, διακροκία, διακροκον; nomen Collyrii sicci, quod *crocum* recipit, apud P. Ægin. l. 7. c. 16. Gorr. in def. p. 105.

DIACYDONIUM, διακυδωνίων, sc. μήλων, confectio Stomachica ex succo malorum *cydoniorum*, vel *codoneorum*, hodie adhuc usitatissimum, commendatum vero & olim a Gal. l. 6. de san. tu. c. 15. Jung. Dispensatoria, ubi & *diacydmiati laxativi* mentio fit.

DIADAPHNIDON, διαδαφνίδων, nomen Emplastri, ad extrahendum, & pus movendum, a *baccis lauri* ingredientibus sic dicti, cujus descriptionem vide apud Cels. l. 5. c. 19.

DIADEMA, διάδημα, generaliter quidem omnem *fasciam* denotat. Specialiter vero exprimit *fasciam capitis*, sive *redimiculum*; quæliam commendatur in doloribus capitis, ubi futurarum relaxatio metuitur. Forest. lib. 9. Obs. 53. Schol.

DIADEXIS, Diadoche, διαδέξις, διαδοχή, dicitur *humorum exceptio*, vel successio, vel de parte ad aliam partem transitus. Hippoc. 6. Epid. sect. 2. t. 28. & Aretæus lib. 2. de cur. morb. ac. Vide Foef. p. 149. Vocatur & *ἐνδεξις*, Gor. p. 103.

DIADOSIS, διάδοσις, communiter *distributionem* quidem significat, ut ita idem sit, quod *ἐνδεξις*. Vide *Anadosis*. Gal. l. 2. de nat. fac. c. 6. Verum denotare quoque potest *remissionem*, aut *cessionem morbi*, a verbo *διαδίδωμι*, quod in hac significatione sumpsit Hippoc. 4. de R. V. l. A. t. 22.

DIÆRESIS, διαίρεσις, significat *divisionem*. A Galeno sumitur generaliter pro *solutione continui*, cujus quatuor constituit species, *vulnerationem*, *contusionem*, *erosionem*, *ruptionem*, l. 5. Meth. Med. c. 2. Jung. Diet. Jatr. n. 15. p. 118. Notat & *distinctionem*. Gal. l. 9. de Hipp. & Pl. dec. c. 6.

* DIÆTA, διαίτη, dicitur *victus ratio*, *vivendi modus*, ac *lex*, certa *victus institutio*, & norma, non in solo cibo, & potu consistens, verum in omnibus aliis rebus nonnaturalibus quotidianis, Aere, Otio, Exercitatione, Venere, Somno, Vigiliis, Repletionem, Inanitionem, Animi Affectibus. Galen. ad Thrasylbul. c. 35. 3. in 3. Epidem. t. 9. In *dieta* duo hæc potissimum sunt præcepta, in quibus tota

fere vertitur: integram sanitatem similibus conservandam: inclinatum autem, & in vitium ruentem prope modico contrariorum usu corrigendam esse. Disciplina, quæ hanc instituit, *Dietetica*, διαιτητική dicta est pars artis Medicæ ministra, cum quæ sanis ad imminentes morbos arcendos, tum quæ ægris ad præsentem profigandos debetur. Galen. lib. 11. Meth. Med. cap. 15. Castell. & Gorr. Jungat. Dieterich. num. 186. Lind. Exerc. XIII. §. 108. feqq. Rhod. ad Scribon. num. 122. Rolfink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 14. sect. 1. c. 1. feqq. Dogmat. Nostr. Medic. Gener. Part. IV. cap. 1. *Dieteticam* olim tempore Homeri minus fuisse excultam, refert Lang. lib. 1. epist. 51. Verum ex Jamblichio in vit. Pythagor. notavit Rhod. ad Scribon. in not. pag. 17. Pythagoreis in pretio fuisse maxime *dieteticam*, Pharmaciam minus probatam. In strictiori significatione pro solo victu sumit Helmont. tr. victus ratio, & sobrietatem statuit esse totius *dietæ* cardinem, num. 16. ubi simul *dietæ* remedia in curandis morbis infida dixit, & languida, num. 17. 18. verum ratione frivola. Non enim ideo victus ratio præscribitur in curatione commoda, ut præsens morbi causa per illam tollatur, sed & ut causæ futuræ proveniunt inhibeatur. Hinc rectius scripsit Scribon. Larg. compos. num. 200. Implicitas Medicinæ partes inter se, & ita connexas esse constat, ut nullo modo diduci sine totius professionis detrimento possint. Ex eo intelligitur, quod neque Chirurgia sine *dietetica*, neque hæc sine Chirurgia, id est sine ea parte, quæ medicamentorum utilium usum habet, perfici possint, sed aliæ ab aliis adjuvantur, & quasi consumuntur. Jung. Rhod. not. ad h. l. pag. 288. Strictissime *dietæ* etiam significat *Decoctum diaphoreticum* ex ligno sancto, & similibus paratum, vel etiam additur epitheton, *Dietæ sudorifica*, vel si purgantia addantur, *Dietæ Sudorifico-Cathartica*. Blaf. Medic. Univ. pag. 79.

DIÆTEMA, διαίτημα, idem quod *Dietæ*, quamvis Gal. præter cibum, & potum reliquas res nonnaturales ita vocaverit, ad Thras. cap. 28.

DIAGINOMÆ, διαγίνομαι, significat apud Hipp. *superstium*, vitam retineo, evado. Legitur l. 1. de morb. XXIV. 10. & l. 1. Epid. sect. 1. t. 19.

DIAGLAUCIUM, *Diaglaucium*, διαγλαυκία, est nomen collyrii ad incipientes lippitudines, & ophthalmias laudati a Scrib. L. compos. 22. ita dicti a *Glauco* succo herbæ, in Syria, & Parthia pronatæ. Ejus vero usum recentioribus exolevisse, recte animadvertit Victor Trincavell. de

de cur. part. l. c. 4. notante Rhod. ad d. Scrib. l. in notis p. 61.

* **DIAGNOSIS**, *Ἀγνῶσις*, *Dignotio*, est præsentium per signa cognitio, Galen. c. 1. in prognost. t. 5. Rolfink. pro tota Pathologia sumptissime videtur, in Ord. ac Meth. l. 2. sect. 1. c. 3. & sect. 2. c. 1. seqq. Plerique omnes institutio-nistæ ad morbos saltem refrinxerunt, sed perperam, cum & sanitatis præsentis per signa cognitio sit scitu necessaria. Vid. Dogm. nostr. Part. 3. c. 1. Dogm. 2. & cap. 2. per totum. Signa, quæ hanc cognitionem promovent, dicuntur *Diagnostica*, *Ἀγνωστικά*, alias & *ἑπιγνωτικά*. Vide *Deloo*. Jung. Dieterich. num. 1. quamvis Linden. proprio ausu, & autoritate vocab. *Diagnostica* aliter acceperit pro *Pathognomonicis*, sive propriis, & demonstrativis signis, Ex. IV. §. 51. contra receptam omnium aliorum sententiam. Medicus quoque, qui per signa rem f. vel p. n. dignoscit, dici potest *Ἀγνωστικός*, vel *Ἀγνωστικόν*, *arbiter*, vel discernendi potens. Diet. d. l.

DIAGO, *Ἀγάω*, vel significat vitam duco, *perago*, ut Hippocr. 3. aphor. 18. vel ad morbos refertur tempora sua *transigentes*, lib. 1. Epid. sect. 1. t. 20. Jung. Foes. pag. 148. Dieter. n. 183.

* **DIAGRYDIUM**. Vide *Scammonium*.

DAISSO, *Ἀγίσσω*, significat cum impetu transeo, *percurro*. Frequenti in usu apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. XXI. 13. l. 1. de morb. mul. LIX. 8. l. 2. XXIV. 7. Dolor quoque *Ἀγίσσων πόνος* dicitur, qui a parte primario affecta celeriter transit cum impetu ad partes vicinas. Gal. l. 2. de L. A. c. 7.

DIALAMBANO, *Ἀλαμβάνω*, significat intermissionem fumo, vel *intervallum facio*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIII. 20.

DIALEGOMĒ, *Ἀλεγόμεναι*, Hippocrati significat sermonem profecto articulatam, vel locutionem, quæ etiam signum præbet notandum in ægris, uti patet l. 3. Epid. f. 3. t. 38. & 73. l. de Carnib. XIX. 1. 9. 12. l. 7. Epid. f. 7. t. 2. Coac. t. 228. l. 1. prorrh. f. 3. t. 36. f. 4. de R. V. I. A. t. 66.

* **DIALEIMMA**, *Ἀλείμμα*, *intermissio*, est illud *intervallum*, quo febris ad *infabricitationem*, Gr. *ἄπυρεξίαν* venit, antequam sequens annotatio adveniat. Gal. l. de morb. temp. c. 3. Dicitur quidem in specie in febribus *ἄπυρεξία*, in aliis vero morbis intermittens, ut Cephalæa, Epilepsia, Podagra, Calculo, simpliciter *Ἀλείμμα*, ἀπὸ τῆς ἀλειπέων, hoc est ab *intermittendo*. Significat ergo apud Hippoc. *εὐκρινῆ ἀνεσπιν*, sinceram, & puram *remissionem*. Vide Gal. 4. aph. 47. Datur enim & in continuis quibusdam febribus quedam mu-

tatio remissionem æmulans; sed non est pura, & *plenaria intermissio*. Accipitur & generaliter de *intervallis temporis*. Gal. l. de san. tu. c. 17. Vide *Intervallum*.

DIALEIPO, *Ἀλείπω*, *intermitto*. Frequens verbum Hippocr. de febribus *intermittentibus*, quæ dicuntur *πυρεστοὶ ἀλείποντες*, & quibus opponuntur *continuarum*, sive *non intermittentes*, *μὴ ἀλείποντες*. Utrarumque causam præ aliis exposuit Cl. Th. Willis de febrib. cap. 3. & c. 7. Illarum consistit in succo nutritio heterogeneo sanguini permixto, & tandem ad efflorescentiam incitante. Harum ratio fundatur in intrinsicâ sanguinis ad effervescentiam ob copiam sulphuream, & spirituosarum portionum excessivam dispositione. Aliquando vero & *ἀλείπειν* dicitur de febribus *continuis*, suas mutationes, & aliquales remissiones particulares periodicas habentibus, teste Gal. c. 3. in 1. Epidem. t. 2. *ἀλείπειν*, etiam accipitur de ligaturæ *intermissione* in fractura cum ulcere, vel vulnere, ubi spatium relinquunt pro ulcers curatione. Hippocr. 3. de fract. t. 5. & 6. ubi *ἀλείψις*, aliis *ἀλλοψις* legitur, hoc est, *intermissio deligationis*. Vide & Dieterich. de hoc verbo n. 189. Vide *Intermittens*.

DIALEPSIS, *Ἀλέψις*. Vide *Interceptio*, & *Dialeipo*.

* **DIALOES**, *δι' ἀλόης*, dicitur de medicamentis *Aloen* basin habentibus. Ita *Hiera* officin. *Picra* vocatur *dialoes* a Galen. l. 6. de fan. tuend. c. 7. Ab *Ægineta* vero dicitur medicamentum in forma sicca topicum, alias *Cataplasma* dictum, ad ulcera curanda faciens, *Dialoes* l. 7. c. 13. ut & *Collyrium* quoddam, cap. 16.

DIALYSIS, *Ἀλύσις*, *dissolutionem* significat; & quidem de corpore, & ejus membris denotat *languorem*, & impotentiam suæ functionis propriæ, l. 4. Epidem. XXV. 6. cui opponitur *σώφρονσις*, *contentio corporis*, firmitas. Galen. 1. in 6. Epid. t. 18. Verbum quoque *ἀλύω*, *dissolvo*, h. e. languidum reddo, ita accipitur ab Hipp. & præsertim de ventis dicitur, v. g. Austro, 3. aph. 17. unde & *νότοι ἀλυπνοὶ*, Austri *dissolventes* corpora vocantur, d. f. aphor. 5. Diet. n. 189.

DIAMARENATUM, dicitur confectio ex cerasis acidis in pulsam redactis, & per cribrum trajectis, cum saccharo, ut & aromatibus parata, unde dividitur in *diamarenatum simplex*, & *compositum*, apud Schr. l. 4. cl. r. n. 85. Meminit & hujus medicamenti, contra febrem biliosam commendans, sed parari scripsit ex acinis quibusdam crescentibus in Veenlandia, l. 5. Obs. 7. in Schol.

DIAMASTEMA, Διαμάσημα. Vide *Masticatorium*.

DIAMENO, Διαμῆνω, *permaneo*, duro, significat. Usurpavit Hipp. de morbis fixam sedem sibi parantibus, 2. aph. 27. 28. Diet. nu. 190. Legitur & t. 6. Ep. l. 8. t. 50.

DIAMNES, vocatur Barbaris Medicis propria affectio vesicæ, in qua urina egreditur involuntarie, aut ignoratur ejus exitus, sicut in somno. Distinguitur igitur a diabete expressa a Joh. Anglico Ros. Anglin. Tom. I. pag. 512. 516.

DIAMORON, Διαμόρων, nomen medicamenti in offic. notissimi, sive *Rob. ex Moris parati*, cujus varios parandi modos etiam Galen. tradidit l. 6. de C. M. S. L. cap. 1. Videantur Dispensatoria.

DIAMOTOSIS, Διαμότωσις, idem quod *μάτωσις*, a *μάτος*, lineamentum, quod vulnere inditur. Significat ergo *infectionem lineamentorum* in cavitatem ulceris. Gorr. p. 106.

DIAMPERES, Διαμπερές, Διαμπερέως, adverbium usitatum Hipp. & significat *per totum*, prorsus, 4. de fract. t. 76. l. 2. de morb. LX. 3. lib. de intern. aff. IX. 8. Usus est quoque adjectivo Διαπερής, *penitus penetrans*, & transiens, de dolore, l. 2. de morb. mul. XVII. 3. Vide Foef. p. 153.

DIAMYDAO, Διαμυδάω, significat *nimio humore marcesco*, & corrumpor. Hipp. de cap. vuln. XXIX. 2.

DIANA, Chymicis ænigmatica dicitur *Argentum Philosphorum*, Luna alba, Terra virgo. Libav. Alchym. Pharm. c. 31. *Dianæ arbor* quæ dicatur, Vide *Arbor*.

DIANACATHIZO, Διακαθίζω, h. e. colloco ad sedendum. Hip. l. 2. de morb. LXXIX. 15.

DIANASCAMOS, Διανασκάω, *coactionem*, & per vim alicujus membri restitutionem significat. Hippoc. 3. de art. t. 49. ubi quidam Διασκαμώδης legitur.

DIANAPAVO, Διαναπαύω, significat *interquiesco*, per intervalla post motum vehementiorem quiete reficior. Hipp. 2. aph. 48. & de fal. diæt. t. 26. Dieter. n. 191. idem quod *ἀνάπαυσις*. Vide *Anapausis*.

DIANISTEMOS, Διανίστημι, *jaculum*, & quidem frugi, ita dictum a surgendo. Idem quod *ἀκράτισμα*. Lang. l. 1. ep. 55.

DIANOEIA, Διανοία, significat *mentem*, animum, ratiocinandi facultatem. In qua significatione legitur apud Hipp. 5. aph. 33. Coac. t. 448. & l. 7. Epid. l. 14. Vide *Animus*. Dieter. n. 192. Aliquando & *σφοδράσειν*, *consilium* denotat *premeditatum*. Ita natura dicitur agere *ἐκ ἐκ ἀγνοίας*, non ex *premeditato*, l. 6. Epid. l. 5. t. 2. Foef. Occ. p. 153.

DIAMOEMA, Διαμόημα, *cogitationem* significat, deque agrorum imaginationibus, & perceptionibus animi Medico probe considerandis sumitur ab Hipp. lib. 1. Epid. l. 3. t. 1. Vide *Imaginatio*.

DIANOSEO, Διανοέω, *morbum trahocum* varietate afflictionis significat, apud Hippoc. 1. prorrh. l. 3. t. 7. 26. 32. Foef. d. l.

DIANTĒOS, Διαντήω, significat *adversus*, ex adverso penetrans per totum, nullibi conjunctus. Dicitur de tendinibus, vel τόνους nervosis vertebrarum, apud Hipp. 3. de artic. l. 31. item de habena cum duobus separatistloris, t. 49. de laqueo, cum binis appendicibus adversis in instrumento, quod dicitur γλωσσόκομιον, Gal. l. 7. de U. P. c. 14.

DIANTLIZOME, Διαντλιζομαι, *valde laboro*, tanquam in sentina haurienda. Usus Hipp. in præcept. VI. 25.

† DIAPASMA, seu pulvis cicatrizans. Rod. a Castro de morb. mulier. lib. 1. ex myrrha cæset Servius de odoribus p. 123. Hac voce usus Martialis l. 1. in quem locum Calderinus ex Plin. notat, esse unguentum ex siccis odoribus. Vide Gorr. definitiones medicas in A. & H. Adr. Jung. nomenclator. n. 320. Cornarius in lib. 8. cap. 1. de medicamentis secundum loca. Latinis Aspergo, apud Anonymum in Sylva medicamentorum, comp. c. 16. ad Fortunatum Scacehum myrhot. c. 2. & Petri la Sien Nepent. Hom. p. 69.

DIAPASMA, Διαπάσμα, idem quod *κλιπατήριον*. Vide *Catapasma*.

* DIAPEDESIS, Διαπέδησις, Lat. q. d. *Perfuditio*, *Transudatio*, est species viarum, vel meatuum relaxatorum, seu causa morborum in cavitatibus apertis, consistens in vasorum tunicis attenuatis, & rarefactis, ut serosæ sanguinis portiones transire possint. Galen. lib. 3. de causis symptom. cap. 2. Fit ergo ex tunica rarefacta, sanguine vero tenuato, unde transcolatur sanguis, & sudoris, aut roris more transmittitur, lib. 5. Meth. Med. cap. 2. Differt ab *Anastomosi*, in qua tum majorum vasorum ora aperiuntur, tum sanguis cum impetu, & copia prorumpit. Quod si contigerit aliqua *Διαπέδησις*, apertis etiam vasorum oculis, vasa quidem omnino exigua sunt, ex quibus sanguis copiosus, & cum impetu emanare non potest.

DIAPEGMATA, Διαπέγματα, Διαπέγματα, dicuntur in Chirurgicis instrumentis veterum majoribus *intercolumnia*, sive partes transversariæ, ad crurum, laterumque compaginem firmandam. Gorr. 9. p. 107.

DIAPEPLEGMENOS, Διαπεπλεγμένω, significat *divaricatus*, digressus. Dicitur de crutibus,

bus, Hippocr. prognost. sect. r. t. 18. Gorr. De hujus vocabuli varia lectione vide C. Hofm. comm. in Galen. de U. P. num. 147. a verbo διαπεπλησθαι, quod etiam denotat *divaricari*, vel cruribus diductis jacere. Galen. cap. 2. de fract. t. 70.

DIAPERÆOTHEIS, διαπεραυθής, *transmissus*, *transiens*. Dicitur ab Hipp. de murmure flutuoso. Coac. t. 282.

* DIAPHANES, διαφανής, proprie *pellucidus*, *lucidus*, *transparens* significat. Dicitur de urinis, Hippocr. 4. aphor. 72. Coac. t. 579. Dieterich. num. 199. de venis, lib. 6. Epidem. sect. 3. t. 22. de auribus præ siccitate pellucetibus, Coac. t. 192. Deinde denotat etiam valde candens, & *ignitum*, & usurpatur de cauteriis ferramentis *ignitis*, i. de artic. t. 44. lib. de hemorrhoid. 23. V. 4. unde & simpliciter διαφάνεια dicuntur, l. de Visu lib. 17. Ita de furni testis candefactis usurpatur lib. 2. de morb. XLIV. 17. A priori significatione *lapis* quoque *Specularis* dictus fuit διαφανής, quod vitro similis translucet. Unde & laminæ illius antiquitus vitri loco fenestris insertæ fuerunt, teste Galen. lib. 9. de Admin. Anatom. cap. 3. Ejus virtutem vero sine morfu exsiccantem, præsertim si usus fuerit, laudat lib. 4. de C. M. P. G. cap. 1. Videatur & Chiocc. Mus. Calceolar. sect. 3. pag. 281. seqq. *Diaphanitatem* omnibus rebus inesse, dixit Parac. tr. de morb. color.

DIAPHERO, διαφέρω, verbum est πλύω, & variæ significationis apud Medicos Græcos. Communiter enim denotat *discrepo*, *difereo*, uti passim apud Hippocr. videre est, præsertim l. 1. de morb. XI. 50. 55. & alibi. Porro significat *duro*, l. de intern. aff. XIII. 18. item *perfero*, *tolero*, ibid. & XLIII. 19. lib. 5. Epidem. VII. 15. Ulterius sumitur pro *transmittere* ad diversa loca materiam, delegare, l. 4. de morb. VII. 12. Tandem etiam pro *confero* ponitur, & idem significat, quod ξυμφέρω, 5. aph. 22. Vid. Foef. Oec. p. 160.

DIAPHEVGO, διαφάγω, significat *effugio*, *evado*, *supero*. Hipp. 5. aph. 6. & 10. 7. aph. 50. Coac. t. 367. quamvis & in aliis simpliciter φάγω, posuerit, v. g. t. 379. 380. Dieter. Jatr. n. 201.

DIAPHLYXIS, διαφλύξις, notat *effusionem*, *perfusionem*, *humectationem*, a verbo διαφλύω, *perfuno*, *perfundo*, *humecto*. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foef. p. 761. Gorr. p. 109.

DIAPHOENICON, διαφοινικόν, dicitur *medicamentum ex palmulis*, vel *dactylis*. Estque vel *internum*, *Confectio de dactylis*, apud Mesuen distinct. 3. de Electuariis fol. mihi 114. b. Vel *Externum*, *Emplastrum Stomachicum*, cali-

dum, & *frigidum*, *Mesue* in *Dispensat. Augusti*. Meminit & *Emplastri*, διαφαινικόν Gal. l. r. ad Glauco. c. 14.

DIAPHOENISSOMĒ, διαφοινίσσωμα, significat *rubescio*, aut colore puniceo inficior. Hipp. Coac. t. 489.

DIAPHONIA, διαφωνία, significat *dissonantiam*, *discordiam*, quam in Medicis abesse debere, monet Lang. ex Gal. l. 1. ep. 26. quia ignorantia suspicionem gignit.

DIAPHORA, διαφορά, *Differentia*, dicitur notio, qua in Medicina sanitas, vel morbus ab alia sanitate, vel morbo discrepat. Dicitur interdum & *modi*, *species*. Dividuntur communiter in *Essentiales*, & *Accidentales*, quamvis perperam a perisq; Institutionistis antiquioribus ad Morbum saltem relata fuerit hæc distinctio, cum & sanitatis dentur *differentiæ Essentiales*, & *Accidentales*. Vid. Dogmat. Nostr. Part. I. c. 3. 4. Part. II. cap. 36. Rolsink. etiam excogitavit divisionem *Differentiarum*, desumptam a ratione causæ formalis, materialis, & efficientis, quam vide in Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 2. sect. 3. c. 113. Generalior acceptio de *differentiis ætatum*, corporum, regionum cuilibet nota est, & patet ex verbo διαφέρω. Vide *Diaphero*.

DIAPHORESIS, διαφώρησις, in genere omnem evacuationem, quæ per habitum corporis, & poros cutaneos fieri potest, significat; non modo *insensibilem Evaporationem*, quæ ἀδηλον διαφώρησις, ἢ διαπνοή, *insensibilis transpiratio* vocatur, & portiones vitiosas sub specie halitus evacuat, Galen. lib. 11. Meth. Med. cap. 16. sed etiam quæ fit *per sudorem*, & sensibiliter; unde & medicamenta sudorem moventia διαφωρητικά, *diaphoretica* hodieque appellari solent. Rolsink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 9. sect. 1. c. 1. Suntque duplicia: Alia, quæ per rarefactionem, & spirituaferentiam adauctam operantur, cum *Attenuantibus* convenientia: Alia, quæ figendo, nimiam ebullitionem compescendo agunt, cum *Præcipitantibus* coincidentia. De his medicamentis legatur Vvillis Pharm. Rat. P. I. sect. 5. c. 1. & 2.

DIAPHOROS, διάφορος, præter communem significationem, qua denotat *differens*, *discrepans*, a διαφέρω, ab Hippocrate quoque accipitur pro eo, quod ad rem facit, quod *multum interest*, & magni momenti est, i. de art. t. 70.

DIAPHRADES, Diaphraδεις, διαφραδής, *aperte*, *liquido*. Hipp. de loc. in hom. IV. 4.

* DIAPHHRAGMA, διαφραγμα, *Septum trans-*
ver-

versum dicitur, quod Antiqui φρένες appellarunt, quia, ut putant aliqui, eo inflammato, mens ægrotat, quamvis veritatem hujus asserti in dubium vocaverit Willis tr. An. Brut. Part. Barth. c. 10. Dicitur vero *diaphragma*, quod mediam, & infimam corporis regionem, h. e. thoracem, & abdomen, διαφραγξίς, h. e. *dividit*, quasi septum quoddam medium. Estque musculus rotundus, obliquus, in medio membranofus, vel nervosus, in circumferentia carnosus, palmarium respirationis organum; cujus prolixiorum descriptionem videre licet in scriptis Anatomicis; v. g. Barthol. l. 2. Anatom. c. 3. Porro vocabulum hoc *diaphragma* aliis tribuitur partibus, ob aliquam similitudinem; v. g. Interstitio illi in faucibus ad gurgulionem, vel uvulam, Hippoc. l. 2. Epid. sect. 2. num. 86. *Septo* in naribus, Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 4. *Septo laxo*, & rugoso, quo ventriculi cerebri distinguuntur, Barthol. l. 3. An. c. 6. *Membram tympani* in aure, Id. d. l. c. 9. Et *mediastinum* dicitur διαφραγξίς ὑπὸ τῶν, Gorr. in def. p. 109.

DIAPHRATTON, διαφραγξίς. Vide *Diaphragma*.

DIAPHROS, διαφρός, idem quod ἀφρίζων, *spumans*. Gal. in Exeg.

* DIAPHTHORA, διαφθορά, generaliter quidem omnem *corruptionem* significare solet. Specialiter vero apud Hipp. notat *Abortum*, seu fœtus corruptionem, & coincidit cum φθορά, vel ἀποφθορά. Vide *Abortus*. Occurrit hæc vox apud Hippoc. Coac. t. 515. 516. & l. 1. de morb. mulier. X. 17. Ita & verbum διαφθέρω, significat *Abortio*, vel fœtum corumpere. Hipp. 5. aph. 53. l. 1. de morb. mulier. XXXVII. 2. XCII. 9. l. 7. Epid. XXII. 4. XXXVII. Jung. Dieter. num. 202. *Corruptio* quoque *ciborum* in ventriculo dicitur διαφθορά, Gal. l. 2. de L. A. c. 1.

DIAPHYSIS, διάφυσις, significat *interstitium*, intervallum, septum, discrimen, spatiorum intercapedinem. Hippoc. l. de arte XVII. 19. 2. de fract. t. 37. in Mochlici principio, vel juxta Lin. edit. de ossib. III. 6. 10. IV. 10. in quibus tamen locis potius prominentiam aliquam, vel partem solidam processum modo prominentem significare arbitramur, cum Fallopio in Obser. Anatom. Tom. I. Op. p. 362. Paræus διάφυσιν dici vult Ligamentum tertium, quo os tibiæ firmatur in articulo cum osse femoris, l. 5. Chir. c. 36. Dicitur & de *pediculo*, ex quo fructus arboris inhæret furculo, & dependet, l. de octim. part. IV. 12.

DIAPLASIS, διάπλασις. Vide *Conformatio*. In specie vero ita dicitur a Chirurgis fracti ossis compositio ejusmodi, uti comminuti of-

fis extrema se contingant, & omnes ejus partes sibi ex adverso collocentur, & in pristinam unitatem reducantur. Gal. 1. de fract. t. 1. Gorr. pag. 107. Verbum διαπλάσις, & διαπλάσισις, & *conformare*, & partem in suum locum restituere significat. Gal. 2. de artic. t. 46. Foef. pag. 54.

DIAPLASMA, διαπλασμα, Dioscoridi unctio, vel fomentum toti corpori illitum, norante Scapula in Lex. quamvis locum Dioscoridis reperire non potuerimus.

DIAPLESSOMÆ, διαπλήσισις, i. e. *Divaricor*. Vide *Diaplegmenos*.

DIAPLOCE, διαπλοκή, dicitur *implicatio*, & sumitur pro succorum, qui ad alimentum idonei futuri sunt, miscella, ac permixtione. Hipp. l. de Alim. III. 5.

† DIAPNE, Μίχτις involuntaria. San. Barolit. de ard. urinæ.

DIAPNOE, διαπνοή, significat *perspirationem*, five *transpirationem*, quando per corporis habitum, & poros cutaneos aer subit, & rursus expirat una cum effluviis vaporosis, aut fuliginosis. Dicitur & ἀδύνατος διαπνοή, *insensibilis perspiratio*, quod hi motus obscuri sint, & nativi caloris beneficio per occulta cutis spiracula tententur, cujus meminit Gal. 2. aph. 28. & in l. de sal. diat. t. 2. fin. *Diapneam* vocat Helmont. & diversam a sudore esse ostendit tr. Tumul. pestis, §. Præparata sedes.

DIAPOREMA, διαπόρημα, idem quod ἀπειρία, *anxietatem*, ælutionem, & corporis jactationem inquietam significat, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44.

DIAPRESSOMÆ, διαπρήσισις, Jon. pro διαπρήσισις, significat *conficis*, perficis, exequor, *perago*. Frequenti in usu apud Hipp. l. 1. de diætâ XXXI. 10. l. 2. IIX. 6. 21. l. de Insomniis l. 8. 11. l. de fistul. II. 15. In specie de actu Venereo sumitur, l. 2. prorrh. IIX. 16.

DIAPRUNUM, vel *Diaprunis*, διαπρουνήλων, nomen sectionis ex *Prunis*, vel Eleaguarii, & quidem vel simplicis alterantis, vel compositi laxantis, & solutivi. Vide dispensatoria Norimb. & August. *Diapruni solutivi* usum reprobatur, seu deterioris commatis, Linden. Ex. XII. §. 128.

DIAPSYCHO, διαψύχων, significat proprie *refrigerare*. Verum Linden. existimat, etiam aliquando denotare *Exsicco*, Exerc. V. §. 104. Enimvero mihi non videtur necessaria expositio coacta, & violenta in illo loco Athenæi, cum revera quoque cibi fortiores, quales sunt calidiores, per frequentiore coctionem refrigerentur, dissipatis portionibus calidis.

† DIAPTERNES, medicamentum ex perna, & caseo, Guil. Bud. de morb. artic. curandis.

DIAPTEROSIS, διαπέρωσις dicitur Erotiano in Onomast. p. 37. F. Aurium repurgatio, quod purgandis auribus interdum pennas adhibeamus, ut tibicines repurgandis tibiis. Alioqui διαπέρωσις notat alarum expansionem, & est idem quod διαπύξις. Verbum διαπέρωσις etiam significat alas expandere, explicat Hip. 3. de R. V. I. A. t. 26. Foef. Oec. p. 155.

* DIAPYEMA, Διαπυεσις, Diapyon, διαπύημα, διαπύσις, διάπυον, suppuratum, & suppurationem significat, 7. aphor. 45. Prognost. sect. 1. t. 31. & 40. Verbum διαπύειν, suppurare notat, 4. aph. 82. & 5. aph. 47. Vide Dieterich. num. 163. 194. Unde & medicamenta suppurantia, διαπυητικά vocantur, suntque moderate calida, & humida, alias Maturantia dicta. Gorr. pag. 107. Verbum διαπύσσω, idem quod εμπύσσω, suppurare, Vide apud Gal. de tum. p. n. cap. 3.

DIARCEO, διαρκέω, idem quod βοηθέω, succorro, auxilium fero, suppetias assero, significat apud Erotian. in Onom. p. 38. d.

* DIARIUS, ἑφήμερος. Vide Ephemerus.

DIAROMATICUM, vocari potest medicamentum ex aromaticis compositum. Legitur apud D. D. Ludovici dissert. I. Pharmac. p. m. 56.

DIARRHAGE, διαρραγή, disruptionem significat, usurpaturque de ossibus ad tempora ab Hipp. Coac. t. 188.

DIARRHECTUS, διαρρηκτός, i. e. Disruptus, a διαρρήγγω, dirumpo. Dicitur & Lat. directus de Liene, apud Plaut. Curcul. a. 2. f. i. de quo verbo vide Lind. Ex. IV. §. 71.

DIARRHEO, διαρρέπω, significat divergo, vel in utramque partem inclino. Dicitur de iis, qui ob cruris brevitate, dum ambulant, in utramque partem inclinare, & propendere coguntur. Hipp. 3. de art. t. 94.

DIARRHODON, διαρρόδον, medicamentum ex Rosis dictum, vel internum, vel externum. Inter notissima Confectio, vel species sunt species diarrhodon Abbatis, in disp. Nor. & Aug. Inter cetera plura occurrunt hoc nomine Collyria, apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Gorr. p. 108.

* DIARRHOEA, διάρροια, alvi profluvium, in genere significat praternaturale. Galen. in def. & i. progn. t. 28. Specialius vero denotat alvi fluxum distinctum a dysenteria, Fluxu hepatico, Lienteria, & aliis. Et potest describi, quod sit frequens, largior, & diuturna excretio fluidorum, serosorum, & biliosorum excrementorum, cum utilibus permixtorum, magis, vel minus acrium, cum vel sine febre, torminibus, proveniens a bile salina longius e vasis suis ad intestinum duodenum ef-

fusa, cum succo pancreatico, massam chylosam e ventriculo exeuntem nimis colliquante, & ad excretionem intestina stimulante, Præter veteres auctores Hipp. 3. de diat. XII. 248. & Gal. videantur Dieter. n. 195. Linden. Ex. VII. §. 95. Th. Willis de febr. c. 10. & Pharmac. Rat. P. I. f. 3. c. 3. Fr. de le Boe Sylvius l. i. Pr. Med. c. 11. §. 7. c. 13. §. 5. 6. seqq. Diarrhœa in Urina. Vide Diabetes. Διάρροια τῆ σπέρματος, vocatur profluvium seminis praternaturale, quod alias Gonorrhœa dicitur. Moschion. de morb. mul. c. 138.

* DIARTHROSIS, διάρθρωσις, Dearticulatio, dicitur aliquando generatim omnis ossium compositio ad motum voluntarium comparata, Latine Junctura. Sed nonnunquam speciatim sumitur pro ea ossium commissura, quæ motum inter se evidentem habet. Gal. 2. de art. t. 9. Vide Abarticulatio. Jung. Foef. p. 156. C. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. num. 658. Barthol. libell. 4. Anatom. c. i. ubi tres species διάρθρωσεως constituit, ἐνάρθρωσι, ἀρθρωδία, γίγγλυμον, de quibus suo loco. Vocatur & παραρθρωσις.

DIASCHIS, διασχίσις, discessionem, divisionem aliquam significat. Dicitur de vena divisa, apud Hipp. 3. de fract. t. 63.

DIASCHON, διασχών, ὄσα, ὄν, significat penetrans, perrumpens. Legitur de ossibus costarum fractis, quæ ad thoracis anteriorem cavitationem non penetrant. Hipp. 3. de art. t. 55. item de venis, l. de ven. XXVI. 2.

DIASCINCI, vel Diascincus, δια σκίνης, epitheton Antidoti Mitridatis, Eupatoris, a basi Scincus ita dicti, qua usus esse Rex adversus venena, legitur apud Galen. lib. 2. de Antidot. cap. 9.

DIASCORDIUM, est usitatissima Antidotus in officinis, cujus Author primus fuit Hier. Fracastorius, & revera ipsis prolixioribus, & satis inconcinne compositis Antidotis aliis longe anteferenda. Descriptio occurrit in dispensatoriis, neque negligenda in illam animadversio Zwolf. Sylvius tamen in minori dosi multo efficacioris descriptionem Diascordii excogitavit, & posteritati reliquit, quæ extat l. i. Prax. c. 58. §. 22. seqq. ut & in Morleii Coll. Ch. Leid. c. 154.

DIASEGMENTOS, διασεσμημένον, per totum refertus significat, a διασάτω, i. e. confertim impleo, refertio. Dicitur de arteria valde repleta, ceu causa pulsus pleni, apud Gal. l. 4. de dign. puls. c. 2. Idem quod νασός, vel νασότης.

DIASETHO, διασθήτω, significat cribro, incerno. Unde διασθῆσαι, incernere, quod legitur apud Hipp. l. i. de morb. mul. LXX. 4.

DIASMYRNON, vel *Diasmyrnes*, διασμύρνης, διάσμιρον, epitheton Collyriorum, quæ mul-
rum recipiunt σμύρνης, i. e. myrrhæ. Gal. l.
9. de S. F. §. Sang. columbæ, & l. 4. de C.
M. S. l. c. 7. Scrib. Larg. n. 26. ad quem
locum vide Rhodii notas p. 65.

DIASPAO, Διασπᾶς, significat *divello*, non
evello, apud Gal. l. 1. de U. P. c. 7. notan-
te C. Hofmann. in comm. n. 1143. Διασπασίς
dispersionem notat, vel distractionem, *divul-*
sionem. *Divulsio* inter causas morificas re-
lata est vera divisio, seu distractio, ac re-
motio a contactu, ejus sensus veluti undas
in nervis facit, & flexiones fortiores, depen-
detque a stimulo divellente. Laur. Bellin. de
sang. miss. in Opusculis p. m. 170.

* DIASPERMATON, διὰ σπερμάτων, nomen
medicamenti Topici, vel *Malagmatis* ita di-
cti, quod *semina* recipiat, præsertim Fœnu-
græcum. Gal. l. 7. de C. M. P. G. t. 7. Me-
minit tamen idem alterius interni, uti vide-
tur, remedii *diaspermaton* dicti, quod vim
narcoticam obtinuit, quamvis descriptionem
non addiderit, l. 5. M. M. c. 13.

DIASPHAGE, διασφαγίς, διασφαγή, διάσφα-
ξις, proprie denotat *hiatum in muro* inter-
rupto, aut diruto. Sumitur & tamen latius
pro omni interstitio, aut *Separatione*. Usus
Hipp. lib. de Loc. in hom. VIII. 5. & lib.
2. Epidem. sect. I. 69. *Fissura illa in Hepa-*
te, ubi vena umbilicalis ingreditur, ab He-
rophilo dicta fuit διασφαγή, teste Galen. lib.
6. Adm. Anatom. c. 8. Vid. C. Hofmann.
comm. in Galen. de U. P. num. 1077.

DIASPHYXIS, διάσφυξις, significat *pulsatio-*
nem arteriarum, & ita idem quod σφυγμός,
Hipp. l. de Alim. X. 15.

DIASTASIS, διάστασις, in genere *distantiam*,
dimensionem, *disparationem* significat. Nu-
merantur vero tres *dimensiones*, vel *διαστάσεις*,
in latum, longum, & profundum. Galen.
l. de puls. ad tyron. c. 2. Specialiter vero su-
mitur de *ossium diductione*, quæ vel per sutu-
ram, vel coalitionem mutuam juncta esse de-
bent. Hippocr. 3. de fract. t. 63. Galen. c. 2.
de artic. t. 1. & in defin. Medic. Interdum di-
citur διάστημα, c. 3. de iis, quæ in med. t. 31.
Hoc vocab. Διάστημα aliter tamen exponit in
Exeg. dict. Hippocr. quod notet corporum ip-
sorum compositionem, vel compagem laxam
lanis similem. Eadem vox Hippocr. sumi vi-
detur pro intervallo, in quo Medicus ab æ-
gro discessit, lib. de dec. orn. XII. 7. aut pro
intervallo morbi, quo mutari solet. Vox ve-
ro Διαστάσις interdum *distensionem*, & porre-
ctionem convulsivam significat. Hippocr. 4.
de R. V. I. A. t. 26. Venarum *distensiones* vo-

cat etiam διαστασις. Aret. l. 2. acut. c. 2. Ven-
triculi διάστασις l. eod. c. 7. Aliquando idem notat,
quod διαστολή, Galen. l. 4. de diff. puls. c. 8. 9. &
17. Ifung. Foef. Oec. 157. Vide *Interstitium*.

DIASTEMA, διάστημα. Vide *Diastasis*. *Inter-*
stitium.

* DIASTOLE, διαστολή, *Dilatationem*, & *Di-*
stensionem significat, & diversis rebus tribui-
tur. Communiter dicitur de motu arteriæ,
quando a cordis systole impulso sanguine dis-
tenditur, qui motus dicitur *Pulsus*. Vide
Contractio. Deinde de Corde ipso dicitur. Est
nihil aliud, quam reductus ad naturalem statum
cum dilatatione, post præcedentem systolen,
ventriculorum quidem cordis, ut sanguinem
iterum ex auriculis expressum recipiant; au-
ricularum vero, ut ex principiis Venarum Ca-
væ, & Pulmonalis admittant. Walæus de mo-
tu chyl. in Anatom. Barthol. edit. ult. pag. 785.
seqq. Hanc *dilatationem* propterea motum cor-
dis accidentarium vocavit, ejusque potius pas-
sionem, quam actionem Bartholin. l. 2. Ana-
tom. c. 6. pag. 371. In genere quoque διαστολή
dicitur omnis *elevatio*, & *extensio in longum*,
latum, & *altum*, cordis, cerebri, & mem-
branarum, in sensum tactus cadens. Gal. in
defin. διαστολή quoque vocantur Empiricis ser-
mones, quibus proprium quid a communi dis-
tinguitur, alias διορθωμοί dicti. Gal. c. 1. de
R. V. I. A. num. 18. Vid. Foef. d. l.

DIASTOLEVS, διαστολεύς, idem quod διαστο-
ματώδης. Foef. Oec. p. 413. seqq.

DIASTOMOTRIS, διαστοματώδης, scil. μόλη, in
masculino διαστολής, generaliter omne instru-
mentum dilatatorium significat, qualia sunt
Speculum Oris, *Ani*, *Uteri*, quorum effigies
vide in Chirurgicis, Aquapendente, Paræo,
Sculcteto, & aliis. Specialiter vero de *Speculo*,
quo Os clausum diducitur, accipi posset.
Vid. Gal. in Exeg.

DIASTREMA, διάστημα, διαστροφή, signifi-
cat *perversionem*, *distortionem* membræ, estque
species luxationis, qua non ea modo, quæ
juxta articulum sunt, nervosa, sed & ipse
articulus leviter depravatur, suaque sede com-
movetur, vulgo *Berrendug*. Leguntur apud
Hipp. l. 2. prorrh. XVI. 24. Coac. t. 221.
Eadem notione & talia membra διαστρημέναι,
2. de iis, quæ in medic. t. 73. a verbo δια-
στρέφειν, quod significat distorqueri, perverti,
apud eund. 4. aph. 49. prognost. sect. 1.
t. 10. Coac. t. 218. l. 2. prorrh. XVI. 18. Vid.
Dieterich. num. 197. *Distorsiones* in recens
natis infantibus refert Fallop. ad luxationes,
& prolixius eas exponit tract. de Luxation.
cap. 15. Tom. II. pag. 87.

DIASTREPHOMĒ, διαστρέφωμαι. Vide *Diastrema*.

DIASULPHURIS, Epitheton Medicamentorum internorum, & externorum compositorum, a Mart. Rulando præsertim excogitatum, v. g. *Balsamum Diasulphuris*, sive Oleum, item *Emplastrum Diasulphuris* ejusdem. Utriusque sæpissime mentio fit in Curationibus illius Empiricis, v. g. Cent. I. Cur. 83. seqq. & alibi. Descriptiones quoque proponuntur a Morleo Coll. Chym. Leid. c. 445. 446. an vero genuinæ ad mentem primi Authoris, nolumus determinare. Ita *Tincturam Diasulphuris* Jac. le Mort. tradidit, quæ legitur d. l. c. 439.

DIATASIS, διατάσις, id est *Dissentio*, vel *Distensio*. Dicitur de membris in fractura, quando ab inferiore parte intenduntur, & a superiore continentur. Hipp. 3. de iis, quæ in med. t. 19. 22.

DIATECOLITHU, διά τιμολίθου, nomen medicamenti, vel Antidoti, ita dicti a lapide Judaico, Gr. τιμολίθου, qui ingreditur, apud Æg. l. 7. c. 11.

DIATESSADELTON, dicitur *Mercurius præcipitatus* a Rul. & Johf. Vide *Diacetateffon*.

* **DIATESSARON**, διατεσσαρόν, epitheton medicamenti compositi ex quatuor simplicibus. Estque vel *Internum*, quod descripsit Ægin. l. 3. c. 77. & in officinis *Theriaca diateffaron*, quæ ferme palmam præripit *Theriaca Andromachi*, ob majorem simplicitatem. Vid. Animadv. Zwolferi ad Disp. Aug. vel *Externum Emplastrum*, quod videre est apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 14.

DIATETIGON, διά τετιγών, i. e. medicamentum ex Cicadis, Epitheton Antidoti nephriticæ, ap. Ægin. l. 7. c. 11.

DIATHESIS, διάθεσις, significat *dispositionem*, aut constitutionem alicujus corporis. Et Græcum, & Latinum vocab. usitatissimum est in Medicina, sed sub diversa notione. Receptissima est significatio, quæ denotat *facultatem*, & *affectionem*, vel sec. vel præter naturam; constituitque genus sanitatis, & morbi; de quo vid. Dogm. nostr. P. I. c. 2. dogm. 2. & P. II. c. 2. d. 2. Confer, si placet, ad C. Hofmann. Apol. pro Gal. l. 3. p. 1. f. i. c. 4. seqq. & animadv. in Montan. c. 1. & 2. Interdum late sumitur, complectens morbum, causam, & symptomata: interdum strictius, pro dispositione, vel constitutione morbosa, quæ est adhuc in fieri, vel in principio, nondum consummata, Gal. 4. in 6. Epid. t. 3. Huic opponitur *dispositio permanens*, l. de diff. sympt. c. 1. Sumitur etiam pro *habitudine*, l. ad Thrasib. c. 12. Complicatos quoque affectus a Græcis vocari *διαθέσεις*, testatur Lang. l. 1. ep. 4. *Diathefes*, & Sympto-

mata pro uno eodemque habuit Helmont. tract. ignot. hosp. morb. n. 66.

DIATHERMAENO, διαθερμάνω, idem quod θερμάνω, *Calefacio*. Videtur tamen præpositio δια augere significationem, & *excalefactionem*, sive intensiorem calorem indigitare. Hipp. 7. aph. 51.

DIATHESMOS, διάθεσμος, notat *divisionem*. Erot. Onom. p. 35. a.

DIATRECHO, διατρέχω, *percurro*, pervenio cum celeriori motu. Hippocr. l. de intern. aff. XLII. 15.

DIATREPOMAE, significat *commoveor*, perturbor, deterreor. Hipp. l. 5. Epid. XXX. 22.

DIATRETOS, διάτρετος, i. e. *Perforatus*. Gal. de hamo usurpavit, l. 8. Anat. adm. c. 4.

DIATRIBO, διατρίβω, *tereo tempus*, *cunctor*, *moror*, *protraho* significat. Hipp. l. de vuln. cap. XXVII. 2. Substantivum διατριβή, *mora*, notat *conversationem*, vel *commorationem* cum alio, l. de Medico XI. 8.

* **DIATRION** piperem, τὸ διὰ τριῶν πιπέρεων, nomen Specierum, vel Confectionis Stomachicæ, quæ recipit *tria Piperis genera*, longum, album, & nigrum. Gal. l. 4. de san. tu. c. 5. Vide *Dispensatoria*.

* **DIATRITARIUS**. Vide *Diatrite*.

* **DIATRITE**, Διατριτός, διατρίτης, id est *triduana inedia*, unde *Diatritarii* dicebantur, qui eam præceperant, item *Thessalii*, ab autore Thessalo, Methodicæ sectæ chorago. Inventum fuit Empiricorum, consistens totum in victus ratione, quam ita instituebant in omnibus ægris, ut primum in quarto die ipsos cibarent, post in sexto, mox in octavo, deinde in decimo. Prima quidem cibus post primam *diatrion*, deinde alternis diebus. Gal. 4. M. M. 4. Sed nugæ eas, & deliramenta multis in locis ridet.

DIAUDODROMOS, διαυλόδρομος. Vide *Diaulos*.

DIAULOS, διαυλος, significat *cursum reciprocum*, revertentem, ac recurrentem. Dicitur & Circensis, cum quis ad metam pervenisset, flectens eo rursus recurrebat, unde *cursum inceperat*. Pertinet ad exercitationes corporis, & motus concitatores, & meminit Hipp. l. 1. de diata XXXIV. 12. l. 2. XLI. 12. l. 3. IX. 9. XXIII. 5. Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & l. 16. c. 2. Qui tales cursus exercebant, vocabantur *διαυλόδρομοι*, aut dicebantur *διαυλόδρομοι*, *dioulos* currere, *cursum Circensem* peragere. Foes. Oec. p. 159. C. Hofmann. in comm. ad Gal. de U. P. p. 481.

DIAZOMA, διάζωμα, idem quod *διάφραγμα*, *septum transversum*. Vide *Diaphragma*. C. Hofm. d. l. n. 201. 238.

DIASOSMA, διαζωσμα. Interpres Gal. vertit *cingulum*, rectius *munimentum*, *tegumentum*. Est alias vocabulum Architectonicum. Occurrit apud Gal. l. 8. de U. P. c. 12. Vid. C. Hofmann. d. l. n. 1175.

DIAZOSTER, διαζωστήρ, sic a quibusdam peculiari nomine vocatur duodecima dorsi vertebra, a cinctu sic dicta, quod per eam partem cingimur. Gorr. p. 103.

DICEOS, δίκαιος, variam, & multiplicem habet significationem, apud Hipp. ut inquit Erot. Onom. p. 35. b. c. seqq. Interdum idem quod δ'λογον, h. e. rationi consentaneum, *equum*, τ. de fract. t. 3. Interdum simile, & *equale*, Hipp. f. 1. de art. t. 34. 3. de fract. t. 31. Interdum *justum*, & utile, 1. de art. t. 21. Vide Foef. Oec. p. 165.

DICENTETON, διέντητον, nomen collyrii calidi, & acris ex æruginè, misy, succo papaveris, & gummi parati, lacrymas moventis, quo Ægin. usus in *ξηροφθαλμία*, l. 3. c. 23.

DICHALCON, δίχελκον, pondus significat *duorum areolorum*, h. e. tertiam partem oboli, si quidem *obolus* ἕξ χελκῆς, sex areola continet. Proinde male apud Ægin. l. 3. c. 29. in fin. scriptum est Elaterii δίχελκον ὃ ἐστὶν ἡμισόβλιον, cum ἡμισόβλιον non duo, sed tria contineat areola, uti animadvertit Gorr. p. 113.

† **DICHALCOS**, i. e. Oboli dimidium, Ægin. l. 3. c. 29.

DICHASTERES, διχαστῆρες, epitheton dentium *Incisorum*, Gr. τμησῆς. Vide *Dens*.

* **DICHOPHYIA**, διχοφυΐα, vitium est pilorum, quando finduntur, & bifurcantur. Gal. in def. Med. Causam vulgus dicit esse vermiculos in pilis natos.

DICHOTOMOS, διχότομος, significat in genere divisum quid in duas partes æquales. Strictè usurpat Gal. de Luna, quando est quadrang. l. 3. de dieb. critic. c. 2.

* **DICHROMOS**, δίχρωμος, significat *Bicolor*. In specie dicitur de quibusdam Emplastris, quæ & *Gilva* dicuntur, coloris ambigui. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 1. Ægin. l. 7. c. 17. Neque enim particularis alicujus medicamenti nomen est, sed multorum, quæ duplici colore prædita sunt. Horum colorem, aut rationem explicat Gal. l. 2. ad Glauc. c. 8. Quidam eadem quoque vocant διπρόσωπα, *diprosopa*, i. e. *bifacia*. Castell.

DICLEIS, δικλῆϊς, epitheton *januæ bifidæ*, binas valvas continentis, q. d. *bifovis*. Hipp. 1. de art. t. 23. Plura vide in Foef. p. 165.

DICO, λέγω. Vide *Diſtio*, *Diſtum*.

DICOCTA, δίκωκτα, dicebatur aqua calefacta prius, & postea nive refrigerata, teste Gal. l. 7. Meth. Med. c. 4.

DICRAEOS, *Dicrus*, *Dicranos*, δίκρανος, δίκρανος, δίκρανος, quasi *δικράνος*, *bifidus*, *bifidus*, *bifidus*, veluti duos vertices habens. Hipp. l. de loc. in hom. XIII. 3. 5. 6. 7. 8. l. de Ven. XXV. 10. (quamvis Lind. διακράνην scripsit) Coac. t. 130. l. de dieb. judic. II. 7. l. 6. Ep. f. l. t. 11. Vide Foef. p. 166.

* **DICROTUS**, δίκροτος, id est *bis feriens*, vel pullans. Dicitur de specie quadam Pulsus, quando diaſtole arteriæ non perfecte absolvitur, sed intercipitur, pro subductione, aut inhibiti spiritus vitalis quantitate: deinde repetitur, & absolvitur. Galen. de fin. Medic. Non veropropterea duo sunt pulsus, ut Archigenes voluit, sed est unus pulsus, cum arteria nondum perfecte fuit dilatata, sed ictus saltem interceptus, quemadmodum ex malleis incudem percutientibus, & postea resilientibus apparet. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 17. Causa hujus pulsus haud dubie consistit in impedita æquali spiritus ascensu sanguinis, & cordis systolem interceptante, & dependente a portionibus excrementitiis, præsertim fuliginosis, & fumosis admixtis. Jung. lib. 2. de prælag. ex puls. c. 8.

DICRUS, δίκρανος. Vide *Dicraeos*.

DICTUM, ἀρημένον, γινώμη, *dictio*, λέξις, quid significet, notum est. In Medicina non esse temere *dictionem* obscurandam, aut mutandam, monuit Gal. 3. meth. Med. 10.

DICTYOIDES, δικτυοειδής, id est *Retiformis*, *Reticularis*, epitheton implicationis, sive plexus, & contextus ramorum, & furculorum arteriæ carotidis ad basin cerebri, *Rete mirabile* alias dicti, cujus descriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anatom. cap. 6. Will. Anatom. cerebr. cap. 4. *Reticulare* quoque *corpus* ex observatione Malpighii vocatur commune integumentum cuticulæ subjacens, distinctum a cuticula, ad quod pupillæ nervæ proximæ tactus organum desinunt. Hoc esse subjectum nigredinis, non cuticulam, præter Malpighium Exerc. de Tactus organo, a Pechlino confirmatum, asseruit D. D. Hofm. diff. Anat. ad Horn. Microscop. p. 265. Vide & supra *Choroides*, & infra *Rete*.

DIDACTOS, δίδακτος, a δίδακτω, proprie significat *doctum*. Apud Hipp. vero etiam denotat *exquisitum*, accuratum; diciturque de ornatu, l. dec. orn. II. 7.

DIDASCALIA, διδασκαλία. Vide *Institutio*.

DIDYMAEA, διδυμαία, est nomen *Malagmatis*, vel *Cataplasmatibus*, ad ischiadicis, & pleræque alia similia mala utilis, cujus descriptio habetur apud Galen. lib. 10. de C. M. S. L. cap. 2.

* DIDYMI, διδυμοί, hoc est *Gemini*, *Gemelli*, proprie dicuntur fratres uno partu editi. Hippocr. 5. aphor. 38. Porro eodem nomine quoque veniunt *Testes*, quia viriles, quia muliebres. Galen. lib. 14. de U. P. cap. 12. & 14. RolfinK. Ord. ac Meth. de Part. Gener. inferv. P. 1. cap. 4. & P. 2. cap. 2. Hos non esse glandulas, sed potius congeriem minutissimorum vasculorum seminalem materiam elaborantium, & suscipientium, observarunt Graf. Horne, & alii, quibus moderni Anatomici omnes adscripulantur. Glandulas tamen exiguas intertextas adesse, & rationibus, & autoritatibus comprobare ausus est D. D. Hoffm. Jun. diss. Anat. ad Microc. Horn. pag. 171. Vide *Orchis*. Propter aliquam similitudinem tandem duarum protuberantiarum, & eminentiarum, in substantia cerebri occurrentes, supra, & ante conarium *didymia*, διδυμία vocantur, Latine *Testes*, quæ alias *Glutia*, γλυτία, *parvae nates* dictæ sunt, teste Gal. l. 8. de U. P. c. 14. quamvis in recentioribus quatuor protuberantiarum numerentur, quarum duas majores *Nates*, γλυτία, minores vero *Testes*, sive διδυμια appellarunt. Vide Barth. l. 3. Anat. c. 6.

DIEBOLION, διαβόλιον, idem quod ἐκβόλιον, medicamentum factum ejiciens. Leg. in Hipp. l. n. de morb. mul. CXXIIX. 1.

DIEMO, διέχω, quid proprie significet, in Hipp. loco, l. 5. Epid. XI. 12. non adeo planum est. Equidem plerique Interpretes per *penetrare* exponunt. Verum non videtur congrue dictum de vomitu, quod ægrum per sex menses penetraverit; quin mihi videtur, convenientius verti per *distinere*, h. e. Vomitus per sex menses ægrum distinxit.

DIELINNYO, διελινοῦω, significat quiesco, a labore cesso, otior, Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 50.

DIEMAE, est vocab. Parac. notans peculiare spiritus, qui lapidibus infunt, & inhabitant, Philos. ad Athen. l. 1. t. 13.

DIEMI, διήμι, idem quod διαῖω, *humeſco*, *mafacio* significat. Hipp. d. l. t. 5.

DIERECTUS, διαρρηκτός. Vide *Diarrhectus*.

DIERSAE, διέρσαι, a verbo διαίρειν, significat *transicere*, *transmittere*. Hipp. 4. de artic. t. 48. 55.

* DIES, ἡμέρα, apud Medicos non solum *lucem*, sed etiam *noctem* complectitur, non id tempus tantum, quo Sol supra terram fertur, appellantes diem, sed etiam tempora noctis illi adjacentia. Gal. l. 2. de crisi. c. 2. Dicitur alias *dies naturalis*, qui complectitur mensuram temporis 24. horarum. Dividuntur *dies* a Medicis in *faustos*, & *infastos*; item in *dies Criticos*, *Indices*, & *Intercalares*. Diet. p. 376. Quando nocti opponitur, vocatur *dies civilis*.

Lind. Ex. XI. §. 169. *Dies naturalis* quatuor sua continet tempora, quæ quodammodo respondent quatuor anni temporibus. *Aurora* leni tempore vernat: *Meridies* Solis æstu incalcescit: *Crepusculum* instar autumnus qualitates aeris evariat. Deinde *nox* altera hyems frigore torpet, quo pori corporis, ne calor naturalis diffusetur, constringuntur. Lang. lib. 1. ep. 55. Jung. Hier. Mercurial. l. 3. V. L. c. 1. Horum quatuor temporum applicationem ænigmaticam ad Lapidem Philosophicum vide apud Lib. in Apocal. Hermet. part. poster. p. 405. Tom. II. Quod *dies* in masculino genere notet spatium duodecim horarum, juxta Grammaticos, uti notavit Rhod. in Lex. Scribon. non videtur universaliter verum.

DIESIS, δίσσις, *transmissionem*, *divisionem*, item *humeſationem*, vel *mafacionem* notat, a διήμι, de quo p. a. Vide *Diemi*. Est alias vox Musicorum propria, & principium Musicæ elementorum significat, in quo sensu legitur apud Gal. l. 2. de diff. puls. c. 8. Jung. C. Hof. l. 1. V. L. c. 19.

DIESTECOS, δισσηκός, significat *disjunctum*, *disparatum*. Dicitur de ossibus, in Hipp. Coac. t. 187. item de urinis divisulis, 7. aph. 33. i. e. variantibus in colore, & substantia. Vide Diet. n. 209. Foef. Oec. p. 164.

† DIAETA, Medicis totum illud tempus, quo de victu sudorifero utuntur ægri, quia exactam poscit victus rationem. Morellus doct. Montpelienſis in suis formulis.

DIETHICOS, διηθικός, hoc est, *percolatus*, a διηθείω, colo. Dicitur de vino, quod & vinum *saccatum* dicitur. Theophrast. lib. 6. de causis plant. cap. 24. ubi saltem διηθείω οἴνου legitur. Vide Rhod. ad Scribon. num. 122. Vide infra *Saccatum*.

DIEXODOS, διέξοδος, idem quod ἐξοδος, in genere significat *exitum*, & *viam*, per quam aliquid excernitur, v. g. in sternutatione, 7. aph. 51. in pituitæ collectione, 7. aph. 54. Jung. Diet. n. 208. de alvi excrementis, Progn. l. 2. t. 22. 1. de fractur. t. 46. Unde & *Nates*, vel *Anus*, dicuntur Aristoteli τὸ διέξοδικόν, quod excrementa per illam partem tranſeant, l. 1. hist. an. c. 13. notante C. Hofm. ad Gal. de U. P. num. 177. quamvis mendum ibi sit in numero, dum c. 161. pro 13. legitur.

DIFFERENTIA, διαφορά. Vide *Diaphora*.

* DIFFICILIS, *Difficultas*, χαλεπός, χαλεπότης. Vide *Chalepos*. Exprimitur etiam in compositis vocabulis *difficultas* per particulam δυσ, v. g. δυσχερής, *difficilis* iudicatu, δυσχερής, *difficultas* intestinorum, δυσχερής, urinæ *difficultas*, vel *ardor*, de quibus vide singulis suo loco. Jung. Lex. Scrib. Rhodii.

DIFFIDENTIA, *ἀπιστία*, dicitur, quando æger nullam fiduciam ponit in Medicum, aut quando Medicus de sanitate ægri desperat. Utraque est perniciofa. De illa vide Lind. Ex. II. §. 30. De hac egimus vocab. *Desperatio*. *Diffidere* propriis donis a natura concessis, est *diffidere* Deo. Parac. Fragm. Medic. ad Tom. I. referendis cap. de Desperatis morbis.

DIFFINITIO, *ὁρίσιμος*, idem quod *Definitio*. Occurrit sæpissime in Petri Aponensis Conciliatore controversiarum, quæ loca videantur in ejus indice.

* **DIFELATIO**, *διαπνοή*, idem quod *Transpiratio*. Vide *Diapnoe*.

DIGASTRICUS, *δυσσπυμδς*, quasi *Biventer*, vocatur Musculus quidam maxilla inferioris, ideo quod in medio tendinosus factus bis carnosus conficiatur. Dicitur & *Graphoides* a processu styliformi, Bart. l. 3. Anatom. c. 11. p. 536. Quamvis Lovver. de Corde c. 1. omnes musculos *Biventes* esse docuerit, notante, & approbante D. D. Hofmann. in Diss. Anat. ad Horn. Microscop. p. 252.

DIGERENS, *Digestivus*. Vide *Digestio*.

DIGESTIO, *ἀνάδοσις, διαφύρησις*, Vide *Anadosis*, *Diaphoresis*. Verum Latinum vocabulum varias habet significationes. In genere significat mutationem, & maturationem simplicem, qua in calore *digestorio* res concoquendæ disponuntur ad vim suam exerendam. Estque vel *Naturalis*, vel *Artificialis*. Illa fit in ventriculo, quando alimenta vi fermenti, & calor vitalis concoquuntur, & præparantur, ut in chylum permutentur. Imo Helmontius sex in corpore *digestiones* numeravit, de quibus vide passim in scriptis suis, præsertim tr. Retenta: item Blas Human. num. 22. & alibi. Hæc iterum duplex: Alia respicit usum cum naturali quodammodo concurrentem, quatenus nimirum internus calor noster per medicamenta artificialia disponitur, & excitatur, ut humores *digerat*, & disponat ad segregationem inutilium ab utilibus. Talis *digestio* alias dicitur quoque *Præparatio* humorum, v. g. ante purgantium usum olim quoque usitatissima; unde & talia medicamenta *Digestiva*, vel *Præparantia* dici solent; quorum Catalogum vide apud RolsinK. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 4. sect. 2. cap. 1. seqq. Talis *digestio* Chirurgis usitata, quando Topicis *digestivis*, alias *Maturantibus* dictis, materia stagnans, collecta, vel congesta disponitur beneficio calor nostri æstuantis ad suppurationem, & secretionem. Alia est mere artificialis, & Chymica. Hanc in genere descripsit Ruland. *Digestio*, est operatio, vel gradus Chymicus, similis ventriculo, in quo, & per quem materia

coquitur in melius ad separationem puri ab impuro. Vel est subtiliatio *μακροχρονική*, res crudas in calore *digestivo* dissolvens. Estque vel *Putrefactio*, vel *Extractio*. Ger. Dornæus in tr. Artificiose supernatural. cap. 5. quod habetur in Theatr. Chym. Volum. I. pag. 289. *Digestionem* descripsit per concepti seminis a semine fomentum, quo medio quidem oritur medicina perfecta, & plus quam perfecta. Eadem verba leguntur in Ejuisd. tr. de Philof. Chymica, d. l. pag. 421. Hæc artificialis *digestio* vel fit immediate in vitro, nonnunquam alembico cæco superimposito, nonnunquam in phiala, cui alia inverso modo apicetenus intruditur: mediate in balneo, arena, cineribus, equino fimo, vinaceis. RolsinK. Chym. in art. form. red. lib. 2. cap. 2. Ad mediatam pertinet *digestio in Athannore*, quando turri Athannoris ad summum usque impleta, ignem in foco accendimus, & ferrea spatula, vel registro pro nostro arbitrio ostiolum calorem ad Athannor transmittens dilatamus, ut intensior, aut remissior esse queat. Ruland. Hinc resultant *digestionis* gradus, mediantibus ignis, vel calor gradibus productæ. De *digestionis Chymicæ* laudibus etiam hyperbolicis vide Libav. tr. Alchymia Pharmac. cap. 24. in Tom. II. Oper. pag. 185. & Epistolam Joel. Langelotti ad Naturæ Curiosos, quæ legitur Anno III. Ephemerid. Natur. Curios. Observ. 59.

DIGITALE, *δακτυλίθρα*. Vide *Dactylethra*.

* **DIGITUS**, *δακτυλός*. Vide *Dactylus*.

DIGLOTOS, *δίγλωπτός*, q. d. *bilinguis*. Olim ita dicebatur homoduarum linguarum peritus, quod miraculum habebatur. Gal. l. 2. de diff. puls. c. 5. Vide *Bilinguis*.

* **DIGNOTIO**, *διάγνωσις*. Vide *Diagnosis*. Dicitur & *τέκμαρσις*.

DIGRESSIO, *πληχάς*. Vide *Plechas*.

DIHEMATON, *διὰ τῆς αἱμάτων*, nomen Antidoti adversus lethalia venena, & sagitta vulnera, ita dicti, quod inter alia recipiat sanguinem anatis maris, & fœminæ, & anseris. Descriptionem vide apud Gal. l. 2. de Antid. c. 8. fin. Ægin. l. 7. c. 11.

DIHALON, *διὰ ἁλῶν*, dicitur Emplastrum ex salibus communi, & nitro paratum. Ægin. l. 7. c. 17. Valet ad ulcera fordida.

DII, *θεοί*. Vide *DEUS*. De Diis tribus Hermetis, Deo, Mundo, & Homine Vide Lib. Tom. IV. Oper. p. 50. & 129.

DIIPETES, *διιπέτης*, id est repente fluens, *diffluens*. Epitheton genituræ, vel seminis promte defluentis, ap. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIX. Vid. Foef. Oec. p. 164.

DII SCHYRIO, διασχυρίω, affirmo, assevero. Vide *Ischyresis*.

DILANIANS, accipitur pro *Corrosivo*, sive *Cathevético*; & legitur apud Forest. l. 30. Obser. 1. in Sch.

DILATATIO, διάρυσμος, ανδρυσμός, διδρυσμός, a verbo διάρύνω, idem quod *Rarefactio*. Vel sumitur p. n. & dicitur de meatibus, & cavitaribus dilatatis; vel Pharmaceutice de affectu medicamentoso. Opponitur *Constrictioni*, στεγνώσει, πυκνώσει Hipp. 6. Epid. sect. 2. t. 1. Porro *dilatatio* idem est, quod *diastole*, de quo supra. Verbum *dilatate* etiam aliquando sumitur pro *extendere*, præsertim manibus emollire, & tractare rem medicamentosam, ap. Scr. Larg. n. 50. 205. 210. 212.

DILATATORIUM, dicitur instrumentum Chirurgicum ad sensum deducendum os, & dentes notissimum, hodieque etiam Balneatoribus notissimum. Vide Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 5. & Tab. XXXII. fig. 7. Blaf. Med. Un. p. 74. 341.

DILIGENTIA, σπουδή. Vide *Spude*.

DILUTUM, ἀπιβρεγμα, a diluo, quod est dissolvo aliquid liquore. Dicitur de formulis medicamentorum liquidis, v. g. *Diluta* purgantia. Libav. Alchym. Pharmac. cap. 38. Tom. II. pag. 220. *Dilutum* a Rulando strictè sumitur prolixivo per cineres, vel terram factò. Verbum *diluo* frequenter occurrit in Scribonii compositionibus. Vid. in Lexic. Scribon. Rhodii.

DIMENSIO, διάστασις. Vide *Diastasis*. De Chemicorum *trina dimensione* vide Ger. Dorn. art. Chemic. l. 1. c. 6. & Joh. Ang. Pantheum Art. & Theor. transmut. metall. Vol. II. Th. Chym. p. 476.

DIMIDIUM, ἡμισυ, quid significet, notum est. Frequenter illis additur in Medicina, quæ non perfectionem debitam acquisiverunt, aut in quibus aliquid deficit. Gal. 3. in 1. Epid. t. 5. Exprimitur vulgo per particulam *Semis*.

DIMINUTUM, μινυθημα. Vide *Minythemata*.

DIMITTO, διαδέπω, ἀφήμι, idem quod *remitto*, *desino*. Vid. Diet. n. 137. 188. Sumitur & pro *Emittere*, v. g. *dimittere* sanguinem, Rhod. in Lex. Scrib.

* DIMOTIO, διακίνημα. Vide *Diacinema*.

DINOS, δίνω, significat *Vertiginem*, & si tenebræ oculis obversantur, dicitur σκοποδίνω, σκοτήδινω, item ἰλιγγώ. Vide *Ilingos*. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 42. Legitur vocab. δίνω apud Hipp. l. de cap. vuln. XX. 4. Describi potest vero *Vertigo*, quod sit imaginatio depravata falsæ circumgyrationis objectorum, & sui ipsius, interdum cum visus obscuracione, casu, pal-

pitacione cordis, aliisque symptomatibus, proveniens a spirituum animalium vaporosorum, aut flatulentorum, tumultuariam sanguinis agitationem, similemque vitiositatem præsupponentium inordinata agitatione, & commotione. Vid. Vvillis Part. 2. de anima brut. cap. 7. Sylv. l. 5. P. M. c. 34. §. 74. aliique Practici. Parac. refert inter morbos caducos. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 2. Causam ejus dicit esse virus rotans, Hel. tr. Ignota actio regim. n. 25. *Dinos*, δίνω, quod est Erotiano Saltationis genus, sic fortasse dictum, quod in gyrum agatur. Onomast. p. 36. C. Jung. Coef. p. p. 166.

DINOTATIO, διάγνωσις, idem quod *dignotio*. Vide *Diagnosis*.

DI OBOLON, διάβολον, est pondus duorum obolorum, sive scrupuli unius. Unde διαβολάω, *Diabolavis*. Dicitur de Pastillis talis ponderis, apud Gall. 7. de C. M. S. L. Vide Gorr. pag. 113. Vocatur & *Gramma*, γράμμα.

DIODOS, διόδω, transitus, via, idem quod διέξωδω. Dicitur & διόδωσις, Hipp. prorrh. l. 3. t. 35. l. de flatib. XIV. 2. l. 5. Epid. XXIX. 19. l. 7. XXXV. 9. Vide *Diexodos*.

DIOECESIS, διαίκησις, dispensationem significat. Gal. c. 1. de iis, q. in Med. t. 1.

DI OG MOS, διαγωγός, fugam persecutoriam significat. Differt a δηγμός, quod morsum notat. Vide *Cardiogmus*, & Linden. Exerc. XIII. §. 137.

DIOLISTHENO, διαλιθύνω, significat *elabor*, *dilabor*, *effugio*. Dicitur de rebus lubricis elabentibus. Hipp. 2. de art. t. 56.

DIOMEDEA avis, ita dicta ab insulis *Diomedeis*, quæ hodie *Dremiti* vocantur, cujus descriptionem, & usum in cibo, & medicina vide apud Aldr. l. 16. Ornith. c. 3.

DION, δίων, nomen mensis apud Macedones tantum; in cujus initium incidit æquinoctium autumnale. Galen. cap. 1. in 1. Epidem. t. 1.

DIONCOSIS, διαγκωσις, vocabulum est Methodistorum, significans διαίτησιν, sive *distentionem*, tumefactionem corporis, vel a fusione humorum, & inundatione, vela collectioe excrementorum factam. Gal. de opt. sect. c. 28. Huic opponitur ζύμπτωσις.

DIONYSIA, διονυσία, nomen Emplastri Heræ Cappadocis, quod mirabile habetur ad abscessus; item ad mammas, & inguina, vim habens trahendi, per latentes meatus discutiendi. Descriptionem vide apud Ægin. l. 4. c. 18. Act. l. 15. Gorr. in def. p. 111. Meminit & Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Est & nomen Hederæ, διονυσία, quod non est hujus loci.

* DIONISISCI, διονισσικοί, dicuntur esse eminentiæ, quæ prope tempora nascuntur.

Vocantur & κέρντα, *Cornua*, detorto a cornigeris animalibus nomine. Sic dicuntur a Baccho, quem Poetæ Cornutum finxerunt. Hæc Gorr. d. l. & Castellus. Sed mirum, quod alii Anatomici Græci non meminerint. Author definitionum medicarum inter affectus p. n. numerat.

DIONYSIUS, διονύσιος, est authoris nomen, cujus leguntur Collyria, & Emplastra, apud Celsum lib. 6. cap. 6. Scribon. Larg. cap. 212. Vel est nomen *Lapidis*, sive gemmæ nigræ, vel fuscæ, duræ, mixtæ, seu sparæ rubentibus maculis, vel guttulis, quæ trita ex aqua saporem vini, & odorem facit. Inde resistere fertur ebrietati, quia resolvit, & expellit vapores, unde fit ebrietas. Gemma est pretiosa, de qua consule Plin. l. 37. c. 10. Solin. in polyhistor. c. 40. Albert. in suo lapidario, & alios. Hæc Rul.

DIONYSOS, διόνυσος, nomen *Collyrii* apud Aet. l. 7. & referri potest inter *diasmyrna*, & *Chiaca*. Nam & Myrrham continet, & vino *Chio* lævigatur: Non dissimilem ab eo compositionem habet Ægin. l. 7. c. 16. titulo Maiabathrini collyrii, & Isothei, Gorr. d. l.

DIOPOS, δίοπος, (vitiose, notante Foef. p. 167. δίοπος,) a δίοπος, regere, administrare, significat *rectorem navis*, vel gubernatorem, apud Hipp. l. 5. Epid. XXIX. 16. & l. 7. XX. 4.

DIOPTRA, δίοπτρα, *speculum*. Ita dicuntur instrumenta ad sinum muliebrem, vel anum, vel alias cavitates dilatandas. Vocatur & κυτόπτρα, κυτόπτρον. Quod ad sedem dilatandam usurpatur, appellatur *δίοπτρον*, h. e. *specillum*, Æginet. l. 6. c. 78. Alias *dioptra* significat *per-specillum*, ad objecta distantia accuratius contemplananda. De *Belgicis dioptris* vide C. Hofm. in comm. in Gal. de U. P. num. 719. 727. Vide *Dyoptra*.

DIOPTRON, δίοπτρον, idem quod *lapis Specularis*, alias *Diaphanes* dictus. Vide *Diaphanes*. Keuch. ad Q. Seren. p. 166.

DIOPTRISMOS, δίοπτρισμός, vocatur illa operatio Chirurgica, quæ applicat *specilla*, vel *specula* corporis sinibus dilatandis, ano, utero, ori, &c. Ægin. l. 3. c. 66.

DIORISMOS, διορισμός. Vide *Dia-stole*, *Limitatio*.

DIORRHESIS, διάρρησις, *sevescentiam* notat, idem quod διάρρησις. Vide *Diuresis*; quamvis hoc vocab. potius excretionem seri per meatus urinarios significet, notante quoque C. Hofm. ad Foef. Oec. in M. S.

DIORTHOSIS, διορθωσις, *directionem*, & *correctionem* significat, & quidem Chirurgicam membrorum fractorum, luxatorum, & a fe-

de naturali dimotorum. Hipp. 4. de art. t. 64. f. 3. de iis, q. in medic. t. 2. a verbo διορθών, *corrigerere*, in pristinum locum redigere, quousque idem 2. de art. t. 46. ubi & διορθωσις pro διορθωσις legitur.

DIORYX, διώρυξ, *fossam*, canalem, & *aqueductum* significat. Hippocr. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 8.

DIOSCUROS, δίοσκυρος, idem quod *Parotis*, juxta nonnullos. Gal. in def. medic. Gorr. pag. 112.

DIOSPHYRON, δίοσφυρον, alias *δίοσφυρον*, apud Theophr. lib. 3. H. Pl. cap. 23. est fructus *ceraso* similis, relatus inter alimenta pauci nutrimenti, & pravi succi. Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 38.

* DIOSPOLITICON, διοσπολιτικόν, perperam in Castello *diaspoliticum*, est compositum medicamentum Carminativum, cujus geminam descriptionem tradit Gal. 4. de san. tu. c. 5. Legatur & P. Ægin. l. 7. c. 11. ubi refert inter Antidotos, & vocatur *diaspolites*, διοσπολιτης.

DIOTA (an *Dyota* ?) est vasculum, vel pocolum, paratum ex ligno Juniperino, laricino, betula, cinamomo, caryophyllis, cum resina incrustatum. Rhod. ad Scr. n. 135.

DIPHROS, διφρος, *sellam* significat, & usus Hipp. de *sella* perforata ad excipiendum suffutum, vel fomentum in sinum muliebrem, l. de Steril. XVI. 5. *δίοσπος μαιδπιός*, i. e. *sella obstericalis*, ad partum necessaria, & commoda describitur a Mosch. de morb. mul. c. 46. 47.

DIPHRYGES, διφρυγές, est perfecti æris veluti fæx subsidens, & cohærens imæ fornacum parti, tanquam ustorum in foco lignorum cinis ablato ære visitur. Gorr. d. l. Schroder. d. l. 3. cap. 19. num. 2. describit, quod sit genus recrementi metallici, quod subsidet, dum æs in fornace fufum aqua frigida perfunditur. Rulandus vero distinguit *Disphrygos* in *Nativum*, & *Factitium*. *Illud* est, quod in Cypro gignitur, & extrahitur solum lutosum, ex luto cuiusdam specus, & extractum Sole siccat, mox circumpositis sarmentis uritur. Et ideo *diaphryges* vocatum est, quod a Sole, & a sarmentis uratur, torreatur, & arefcatur. Tale etiam Goslaræ in speluncis gignitur, colore flavum, & sarmentis quoque uritur, unde *Biscoctum* dicitur. *Factitium* est duplex: primum nihil aliud est, quam fæx æris perfecti: alterum vero est, quando Pyrites, ut calx, concrematur in camino, donec rubescat, ut Rubricæ. Vid. Diosc. lib. 5. c. 120. Plin. lib. 34. c. 13. Gal. l. 9. de S. F. §. *Diphryges*, ut & alibi, vires ejus valde extollit. Verum hodieque rarissimi est usus, dicente Schrodero. At Ruland. animadvertit hanc negligentiam, dicens, Proh dolor!

dolor! nulla jam Diphrygis est nota Chirurgis, imo neque habetur in Pharmacopoliis, adeo res bonæ contentæ jacent socordia. Utinam talia revocarent ad usum medicum nostri Physici! sed furdus narro fabulam.

DIPHTHERA, διφθέρη. Vide *Isale*.

DIPLANGIUM, idem quod *diploma*. Rhod. ad Scrib. n. 73. Vide *Diploma*.

DIPLEAO, διπλάω, h. e. *diffringo*, in fragmenta resolvo. Legitur ap. Hipp. l. i. de morb. mul. CI. 4.

DIPLASIASMUS, διπλασιασμός, i. e. *duplicatio*, quæ est duorum musculorum, qui ab ipsa scapula excipiuntur, ad exteriora, posterioraque membrum circumagunt, quatenus ambo simul agentes brachii circumductionem efficiunt, Gal. l. de musc. dissect. c. 18.

DIPLOE, διπλοῖ, dicitur ossis calvariae *dupplicata lamina*, & interior ejus pars rara, ac laxa, cavernosa, & mollissima, qua ossa inter se connectuntur. Hipp. l. de cap. vuln. 2. 3. XXIV. 3. Gal. l. 6. Meth. Med. c. 6. Διαπλοῖ quoque dicitur propria uteri tunica, veluti ex duabus tunicis compacta, pumicis instar foraminosa, de qua vide Rolf. O. ac M. de Part. gener. dicat. P. 2. c. 23.

DIPLOMA, διπλωμα, idem quod διπλῶν ἀγγύων, *duplex vas*, Lat. etiam *diplangium* dicitur. Rhod. ad Scribon. Larg. num. 73. Coquere vero in *diplomate* nihil aliud est, quam aquam fervidam in magno quodam lebetæ continere, ac postea vasculum, quod pharmacum coquendum in se habet, imponere, circa lebetem vero præstas prunas, aut ligna accensa, fumum non edentia, succendere, & ita coquere. Galen. l. 7. de C. M. S. L. cap. 2. l. 4. de san. tu. cap. 8. Nec caret magna ratione ejusmodi coctio. Impedit enim, ne ignis violentia dissipentur eorum vires, quæ coquere volunt. Minus enim aqua fervens agit, quam vel ignis, vel calor siccus. In arte destillatoria *diplomati* respondet *Balneum Maris*, vel *Marie*. Vide *Balneum*.

* DIPLOOS, *Diplus*, διπλῶς, διπλῶς, significat geminatus, *dupplicatus*, duplex. Hippocr. lib. i. Epidem. XLVI. & lib. de morb. sacro VI. 6.

† DIAPNE, Mictio involuntaria. Sanct. Bârolitan. de ardore urinæ.

DIPNOOS, διπνοῦ, *Bispirus*, dicitur de vulneribus penetrantibus, vel de foramine duobus veluti oculis prædito. Galen. in Exeg. dict. Hipp. Foef. p. 168.

* DIPROSOPOS, διπροσωπῶς. Vide *Dichromos*.

DIPSA, δίψα, *sitim* significat, quæ est cupiditas animæ sensitivæ excitata in sinistro cum-

primis officio ventriculi, tunicaque interna gulæ faucium, & ventriculi, confirmataque per motum aliquem spirituum, & sanguinis præcipue ab effluviis, & halitibus salis, muraticis lixiviosis concurrentibus. Estque vel naturalis, quæ omnium prima nuper nati passio est. Sylvius lib. i. Prax. Medic. cap. i. §. 1. Vel præternaturalis, Aucta, Imminuta, Depravata, Abolita; de quibus omnibus d. l. Hippocr. lib. 6. Epidem. sect. 4. t. 23. meminit *Sitis* levioris, & superficialiæ. Jung. nostra disp. V. de Remor. Purg. th. 2. & seqq. Legatur & Dieterich. num. 210. quamvis ejus causam, nimirum calorem, & siccitatem, non approbemus. Helmont. sitim vocat præconem laticis vel deficientis, vel alieno vitio corrupti, tr. Latex humor, & Tuffis n. 27. Plura vide in Indice.

* DIPSACOS, διψάκος. Vide *Diabetes*. Est alias nomen plantæ, quæ & *Labrum Veneris*, & *Carduus fullonum* vocatur.

DIPSAS, διψάς, nomen est serpentis valde venenati, a cujus læsione ægri vehementissime æstuant, & sitiunt, & ut plurimum fatiscientes intereunt. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 8. Ejus descriptionem vide apud Ul. Aldrov. l. i. Hist. serp. & drac. c. 8. Terra quoque arida dicitur διψάς, ibid.

DIPSODES, διψώδης, *siticulosus*, a δίψα, *sitis*. Vide Diet. n. 212. Hipp. mentionem facit 4. aph. 54. & 5. aph. 64.

DIPYRENON, διπύρρον, instrumentum Chirurgicum, quod *Specillum* vocatur, biceps, duo capita habens, veluti nucleos averfa sui parte, summaque sui cuspidate, qua aliquando perforatum erat, ut linum velut acus traheret. Meminit Gal. l. 2. de fem. c. i. l. 9. de admin. Anatom. c. i. Hipp. vocat μήλων κασσιπερίδης ἐπὶ ἄκρῃ τετραμηνίῳ, *Specillum* stanneum in extremo perforatum, l. de fistul. II. 14. Jung. Foef. Oec. d. l.

DIPYRITES, *Dipyros*, διπύρρης, δίπυρος, epitheton panis *biscocti*, seu bis ignem experti, qualis panis nauticus esse solet. Meminit Hipp. l. de int. aff. XXIX. 16. Jung. Linden. Ex. XVI. §. 142.

DIRADIATIO, ἀκτινοβολισμός, apud Helmont. significat actum spiritus animalis momentaneum, quod defert animæ, vel voluntatis imperium, & nutum ad musculos, ceu organa motus voluntarii, tr. de Lithias. c. 9. num. 75. Dicitur & *Irradiatio*. Confirmat hanc sententiam Charl. Oec. An. Ex. XI. §. 3.

DIRECTORIUS, idem quod *Dirigens*. Vide p. p.

DIRECTUS, ὀρθός, idem quod *rectus*, apud Scrib. n. 142.

DIRIGENS, vel *directorius*, dicitur de medicamentis simplicibus, quæ in compositione adduntur basi juvandi gratia, non quidem ad nutum Medici quod talia sint, sed quatenus vel vehiculum præbent, vel quod parti affectæ habeantur veluti appropriata. Schenk. syntag. comp. & præf. gen. nostr. p. 750. seqq.

Dis, particula adaugens separationem, v. g. *discotta*, pro, coquendo dissoluta. De hac particula vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 375 Italis familiaris particula negationem, vel remotionem aliquam significans in compositis vocabulis.

DISCRIPTIO, τίλιμα. Vide *Tilma*.

DISCESSUS, præter communem, & omnibus notam significationem, Chymicis peculiariter dicitur separatio unitorum, cum penitus unita caloris solventis potissimum efficacia separantur, disceduntque. Hoc pericitur expiratione, & solutione commistorum. *Discessus per expirationem* est, cum pars in spiritum attenuata discedit. Et exspiratio tunc nominatur principaliter, cum in aerem liberum elevatur, dimittiturque. Quando enim excipitur, destillatio, vel sublimatio nuncupatur, quæ operationes nonnunquam pro expiratione famulantur. Est autem *Exspiratio* in humidis, vapidisque. Rul. & Johnf. Lex.

* DISCISSIO, ἀσποπὶ. Vide *Diacope*.

DISCOBOLOS, ἀσκοβόλος, qui *discum* in sublime jaculatur. Comprehenditur sub *Athletis* in lata significatione. Diet. n. 11.

DISCOLORATIO, idem quod *Decoloratio*, ἀχρεια. Vide *Achroi*.

DISCOIDES, δισκοειδές, epitheton humoris Crystallini, q. *Disciformis*, apud Aet. l. 7. c. 1. quia habet aliquam compressam rotunditatem. Gorr. d. l.

DISCORDANTIA, *Discrepantia*, διαφωνία, opponitur *Concordantiæ*, vel *Concentui*, *Conformitati*, de qua supra vide *Concordia*, ut ex oppositione facile innotescat.

DISCREPO, διαφέρω, idem quod *Differo*.

DISCRETIO, διορισμός. Vide *Diastole*. Gal. 3. M. M. c. 3.

* DISCRETIVUS, διαγνωστικός. Vide *Diagnosis*.

DISCRETORIUM, dicitur etiam *Septum transversum*, Barthol. l. 2. Anat. c. 3.

DISCRETA PURGATIO, Fallopio dicitur ea, quæ certum, & determinatum humorem evacuat, tr. de purg. simpl. cap. 1. Tom. I. Op. pag. 4.

DISCRIMEN, est apud Latinos ambiguae significationis. Vel enim idem est, quod *Diaphora*, differentia, de quo supra vide *Diaphora*. Vel significat periculum, damnum. Scribon.

n. 70. Vel etiam est nomen fasciæ, respondentis *Tubo* Glaucii. Gal. de fasciis, n. 11.

DISCRIMINATIO, ἀφύπνις. Vide *Diaphysis*.

DISCUNEATIO, σφλίσπις, est cuneo adactæ divisio, vel divulsio. Dicitur & *Cuneatio*. Tale quid fit, quando ligna finduntur. Hip. 3. de fract. t. 40. Gal. in comm. Jung. Foef. Oec. p. 605.

Discos, δίσκος, orbis ex ferro, ære, lapide, ligno, qui exercendi corporis causa in auras projiciebatur. Pertinet igitur ad exercitia corporis. Galen. lib. de parv. pilæ exercit. cap. 5. Vide *Discobolos*. Aliter exposuit Andr. Cæsalpin. dicens, *discum* fuisse apud antiquos lusorium instrumentum, quod qui longius projecisset, victor erat, hodie *Rullam* vocari, sive lineam rotulam, quæ filo circumducta, & projecta longius rotundo plana transigit, l. 8. de Plantis, c. 76. p. m. 466. *Discus Solis* dicitur Chymicis *Argentum vivum ex auro*. Rul. Sed ab aliis refertur inter non entia, a Fallopio inter Chymistarum mendacia, tr. de Metall. f. fossil. c. 37. Tom. I. p. 345.

DISCUSIO, *Discussio*, *discussorius*, ἀσφορησις, ἀσφορητικός. Vide *Diaphoresis*. Verbum *discutio* legitur etiam apud Scrib. n. 12. 44. 206. 214. & alibi.

DISEPHTHOS, δισεφθός, *biscotus*, idem quod *dipyros*. Lang. l. 1. ep. 66. Proverb. κρέμνη δισεφθός θύκωτος. De Brassica *δισέφθα* vide & Gal. l. 1. de A. F. c. 1.

DISJUNCTUS, Gr. dici posset ἀσζυγός, ἀσζυγός, est epitheton morborum, apud Fernel. l. 1. Patholog. c. 10. Suntque *disjuncti morbi*, qui in distantibus, sejunctisque partibus consistunt, quarum nec functio, nec usus est communis, nec una alteri affectum confert, & impertitur. His opponuntur *conjuncti*, σζυγοί, & subdividuntur in *connexos*, & *consequentes*, de quibus vide supra suis locis. Jung. Linden. Ex. VI. §. 119.

DISLOCATIO, idem quod *Luxatio*, scilicet egressus ossis e sede sua naturali, in qua fuit conjunctum. Avicenn. lib. 3. fen. 5. tr. 1. per totum. Forest. lib. 9. Observ. Chirurg. 1. in Schol.

DISPENSATIO, διοικησις. Vide *Dioecesis*.

DISPENSATOR, διοικητής, δισπαστής, proprie dicebatur, auctore Festo, qui æpensans expendebat, non adnumerabat. Urbis Romæ quippe initio veteres gravi ære utebantur. Rhod. ad Scrib. n. 231. & in Lex. in Medicina vero accipitur pro Pharmacopœo, præsertim quando occupatus est in componendis medicamentis, ubi prius simplicia colligit, & ordinate collocat, dicitur *dispensare* in Officiis. Archæus

cheus quoque vocatur naturalis *dispensator* mineralium, a Gr. Dorn. in Geneal. Miner. c. 8. Vol. I. Ch. Th. p. 575.

DISPENSATORIUM, terminus est technicus, notans vel locum, & officinam, vel sæpius librum, in quo agitur de compositionibus medicamentorum. Gr. ἀνδοζέριον fuisse dictum, demonstrat egregie Schenk. S. C. & P. M. F. pag. 359. Ita habemus in promptu *dispensatorium* Norimbergense, Augustanum, Londinense, Romanum, &c. Helmontius eadem perstringens, & examinans ita dici vult a *dispensatione*, sive substitutione unius pro altero, tr. Pharmac. & dispenf. modern. num. 24.

DISPERSIO, διάσπυσις. Vide *Diaspao*.

* DISPERSUS morbus, σποράς, vel σποραδικός. Vide *Sporadicus*.

DISPICIO, ἐπιβλέπω. Vide *Epiblepo*.

DISPLICENTIA, δυσάρεσις, a δυσάρεσις, *displiceo*, dicitur de hominibus jam ad statum p. n. vergentibus, melancholicis. Galen. lib. 8. Meth. Med. *Displiciens corpus* apud Scribon. num. 188. exponit Rhodius per marcidum, vulgo melancholicum. Cælius Aurelian. lib. de morb. chron. cap. 4. dicit de Veneris usu, quod *displacere* facit sibimet corpus cum dolore, & quadam debilitate, vel mœsitudine.

DISPOSITIO, διάθεσις. Vide *Diathefis*. *Dispositio* materiæ consistit in particularum minimarum inter se ordinarum figura, ex principiis modernæ Philosophiæ. Linden. Exerc. X. §. 20. *Dispositio*, & *dispositum* Paracello dicitur separatio per naturam ab Illech; inde fluit tempus resolvendi, scil. moriendi, rei per rem, materiæ per materiam, naturæ per naturam, corporis per corpus, per species, per genera, per similes, unum post aliud, usque in consumtionem materiæ primæ in ultimum Ens. de tart. l. 2. tr. 2. c. 3.

DISRUPTIO, dicitur species Puncturæ vehementioris, & majoris, quando punctio pervenit ad carnem, & ita indiget regimine vulneris, regimine doloris. Avic. l. 4. fen. 4. t. 2. c. 9.

DISSECTIO, ἀνομή, ἀνατομή. Vide *Anatome*, *diacope*.

DISSENSIO, ἀφωνία. Vide *Diaphonia*. *DisSENSIO*, quæ in verbis cernitur, cum eadem sententia servatur, omittenda est; cum sensum immutat, non est plane contemnenda. Gal. c. 3. de humor. t. 29.

DISSEPTUM, i. e. *Diaphragma*, *Septum transversum*. Barth. l. 2. Anat. c. 3.

* DISSIDENTIA, διάσπυσις, διάσπυσις. Vide *Diaspasis*, idem quod *disparatio*.

* DISSIMILARIS, ἀνομοιομερές. Vide *Ano-moio-meres*. Idem est quod *Instrumentalis*, ὀργανικός. Gal. de diff. morb. c. 3. quamvis, si accurate rem consideres, etiam *similares* corporis partes sint organicæ, v. g. Vena, Arteria, Nervus, &c.

DISSIMILIS, ἀνόμοιος. *Dissimilitudo*, ἀνομοιότης, quid significet, notum est. Ejus vero rationem quoque habendam esse in Medicina, præsertim quoad morbos, & symptomata testantur Hipp. l. 5. Epid. c. 3. t. 20. s. i. de iis, quæ in med. t. i. l. 3. aph. 3. & Gal. in comm. Causam *dissimilitudinis* creaturarum, ita ut nihil in rerum natura possit videri in omnibus, & per omnia simile cuiquam alteri, esse ignem multiplicem, qui pro diversitate subjecti, in quod influit, variatur, vult Ger. Dorneus in Transmut. metall. cap. 3. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 503.

DISSIPO, σκεδάω, σκεδάω, idem quod *dispergo*. Ita Gal. l. 9. M. M. c. 17. puerorum substantiam facillime *dissipari* propter humiditatem scripsit. Aliquando etiam idem est, quod *discutio*: v. g. *dissipare* suppurationem, vel inflationes. Scrib. n. 89. 263.

DISSOLOGISTOS, διολογιστος, dicitur de eo, quod dupliciter efferri potest, vel duplicem admittit scripturam, apud Gal. c. 1. de iis, q. in med. in princ.

* DISSOLUTIO, διάλυσις. Vide *Dialysis*. Quod si animi defectum denotat, Græce etiam dicitur ἐκλυσις. Præter illam Pathologicam significationem, usitata quoque hæc dictio est Chymicis, estque prima species separationis, sive ἀγκύρωσις. Rolfink. Chym. lib. 2. c. 2. *Dissolutio* mitioni opponitur, Gasto Claveus in Apolog. Crysopeæ, & Argyrop. Vol. II. Theat. Chym. pag. 28. 30. &c. & describitur ibidem, quod sit misti corporis partium essentialium, quæ unicam formam constituebant, secretio in alias partes, manentibus in illis quibusdam sensibus accidentibus prioris materiæ, aut subjecti. Unamquamque rem *dissolvi* per rupturam vinculorum, quæ eam stringunt, scripsit Helmont. tr. Tartarus in potu, num. 18. Talem *dissolutionem* mixti, præsertim aquarum Thermalium, egregie divisit Fallop. in *Naturalem*, quando portiones in ipso fluxu quædam segregantur, uti viderelicet in Thermis Carolinis, ubi canalibus adhæret tophacea materia: & *Artificialem*, quæ triplex est, per *Cobtionem*, per *Evaporationem*, & per *Elambicationem*, tr. de Eq. Thermal. cap. 9. Tom. I. pag. 222. De divisione *dissolutionis* in *majorem*, & *minorem* vide Th. Chym. Vol. I. pag. 296. ubi & mystica, metaphysica, sed fortassis etiam ridicula definitio *dissolutionis* bis

occurrit. *Dissolutio* dicitur coitio, seu coitus masculi cum femina metaphysicus, & illius ab illo concipientis id ipsum, quod concipere debet. In Pharmaceuticis etiam *dissolutio* vocatur, quando medicamenta simplicia, & composita diluuntur in humore quodam idoneo ad consistentiam mediocrem, liquidiorum, aut crassiusculam, uti descripsit Joh. Dan. Horst. Part. I. disp. Pharmac. Univ. l. 2. c. 17. pag. XXX. An vero recte Trituræ speciem dixerit, dubitamus.

Dissolutus morbus, vocatur dysenteria apud Walter. Sylv. Med. p. 488.

DISTANTIA, dicitur aliquando pro *dimensione*. Vide *Dimensio*. Gr. *ἀστάσις*.

† *DISSECTOR*, Anatomicus. Vales in Hipp. de alim.

DISTEMPERANTIA, *δυσκρασία*. Vide *Dyscrasia*. *Distemperies*, idem quod *Intemperies*. Legitur apud Petr. Mich. de Calderia aliquoties.

* *DISTENTIO*, apud Latinos diversas obtinet significationes. Velenim accipitur pro *dilatatione* v. g. arteriarum in pulsu, uti Heraclides apud Gal. l. 4. de diff. puls. c. 10. & ita respondet Græco *ἀεσολή*, *ἀεσώσις*, vel fortassis rectius *ἀέσις*. Vide *Diastasis*, *Diastole*, *Diastasis*. Vel dicitur de corporis *distensione* in oscitatione, vel hiatu, Gal. l. 3. de diff. respir. c. 10. ubi in Gr. habetur *σπασμωδία*. Vel notat speciem convulsionis, quæ *τέτανος* vocatur. Vide *Convulsio*. Hipp. 4. aph. 57. Galen. in comm. & l. 3. de L. Aff. c. 10.

DISTICHIA, *distichiasis*, *distichia*, *distichiasis*, item *διτρίχιασις*, est morbus in numero aucto pilorum palpebræ alterutrius, vel utriusque, dum alius sub ordine naturali ordo successit, partim a copia succi nutritii pilorum proprii, partim a cutis porositate pilorum proventui favente dependens. Gal. in def. med. Æginet. l. 6. c. 8. & 11. in quo ultimo mendose legitur *δυστρίχια*.

DISTILLATIO, pro *destillatione* sæpe usurpatur.

DISTINCTIO, *ἀρίσθσις*, *διουλίμυς*, idem quod *divisio*, scil. totius in partes, generis in species, universalis in particularia. Significatio est notissima. Res vero ipsa non caret usu in Medicina.

* *DISTORTIO*, *distorsio*, *ἀστρεμμα*, *ἀστρεμότης*. Vide *Diastemma*. Hip. 2. de is, q. in medic. t. 33. Oculi *distortio* specialiter dicitur *Strabismus*, item *ἰθυσίς*, de quibus vide suo loco.

DISTRACTIO, *ἀφρασις*, describitur a Rul. quando partes *distrabuntur*, qualibet manente in sua homogenea. Itaque quasi divulsio quædam hic fit diversorum antea coherentium, aut uniorum, citra respectum extractionis unius in

altero existentis, vel comprehensi. *Distractio* autem est duplex, *Separatio*, aut *Calcinatio*.

DISTRIBUTIO, apud Latinos diversimode accipitur. Si de humoribus nutritiis, respondet Græco *ἀνάδοσις*. Vide *Anadosis*. Si de excrementis, dicitur Græce *ἀγχορησις*. Vide *Diachorema*. Aliquando etiam sumitur pro *distinctione*, vel *divisione*, apud Libav. defens. 2. Syntagm. Arc. Chym. contra Henn. Scheunem. not. 53.

DITRICHIASIS, *διτρίχιασις*, idem quod *distichiasis*, est oculi morbus, cum pilis naturalibus alii subnascentes ipsum pungunt, fluoremque concitant. Gal. introd. c. 15. Vide *Distichia*. Gorr. p. 122.

DIVAPORATIO, *ἐξάτμισις*, dicitur in ficis, fumidis, vel halabilibus exhalatio. Nam Chymici spiritum tam humidum habent, quam siccum. *Divaporatio* instituitur in aliquo vase, veluti pro rei conditione, olla, sartagine, cucurbita, &c. Fitque gradibus caloris diversis. Ruland. & Johnf. in Lex. Chym.

DIVERGO, *ἀγρῆσις*. Vide *Diarrheo*.

DIVERTALLUM, Paracelso dicitur, quicquid ex elementis generatur. Philos. ad Athen. lib. 2. text. 5. est generatio elementorum. Rul.

DIVES, *πλούσιος*, quis dicatur, omnibus notum est, scil. qui bonis fortunæ abundat. Verum Joh. Fr. Picus Mirandula, l. 3. de Auro, c. 4. ita descripsit: Is proprie *dives* est, qui religione imprimis imbutus Christi, deinde sincera pollet sanitate mentis, & corporis, demum auri, & argenti faciendi potestate præditus est. In Th. Ch. Vol. II. p. 116. 368. 369. Verum ubi est ille albus corvus?

DIVINATIO, *divinatrix*, *προγνώσις*, *προγνωσική*. Vide *Prognosis*. Rulandus *divinationem* descripsit, quod sit incertum præfagium, vel prædictio a cognitione ex propria luce desumptis, ut cum dicitur: Hoc mihi mens mea, vel cor præfagii, vel animus meus angelus indicat. De *Divinationibus* licitis vide Lib. Tom. IV. Op. p. 32.

† *DIVINUM*, Hipp. Ambientis aeris constitutio. Jo. Bapt. Montanus Conf. post.

DIVINUM, *θεῖον*, apud Hippocr. variis gaudet significationibus. Ita dicitur principium illud, & primaria causa rerum humanarum, vel in hominibus, in specie sexus feminini, lib. de Nat. Muliebr. lib. 2. 11. Vel significat aliquid ita occultum, & incomprehensibile, cujus causam neque sensu, neque cogitatione assequi possis, l. de morb. sacr. l. 4. 6. 9. II. 5. Progn. l. 1. t. 4. Vide Gal. ad h. l. In specie a plerisque Interpretibus accipitur *τὸ θεῖον*, sive *Divinum* pro aeris constitutione peculiari, quæ magis pro-

proprietas totius substantiæ, quam primis suis qualitibus nostra corpora offendat. Dicitur alias *νοσηρὰ ἀπόχρησις*, Hipp. l. 2. de nat. hum. 1. 4. Confirmat Charl. Ex. Pathol. X. §. 22. & nos in dogm. med. gen. p. 191. Jung. Foes. Oec. p. 267. *Divina passio* dicitur Arculano Amor infanus, teste Foresto l. 10. Obs. 29. in Schol. Alias Avicennæ & Iliscus vocatur. Vide *Iliscus*. De *Divina* in Chymia vid. Libav. de igne natur. c. 25. π̄ δ̄ιον etiam significat *Sulphur*. Vide infra *Sulphur*.

DIVISIO, διαίρεσις, quotupliciter accipi possit, legatur apud Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. de cr. in fin. De *divisione* Medicinæ specialis in Commentatoriam, & Consultatoriam vide Rolf. in O. ac M. M. sp. t. 1. f. 1. c. 2. *Divisio* quoque dicitur de operatione Pharmaceutica, quando artifex v. g. massam pilularum *dividit* in globulos, vel alias particulas. Vid. Lex. Scrib. Rhodii p. 376.

DIVITIÆ, πλῆτος, quid significet, in trivis notum est. *Divitiarum* finis juxta naturam haud longius profertur, quam ut ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus. Galen. l. quod opt. Medicus, &c. Hinc *divitiis* præstare non virtutis, sed fortunæ munus dixit, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 9. Vide *Dives*.

DIUM, αἰθήρ. Vide *Æther*. Sub *Dio* exponere vocat ποιητήσθαι, Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 2.

* **DIURESIS**, διαύρησις, proprie significat *excretionem urinae*, vel feri per meatus urinarios: unde & virtus *διουρητική* medicamentorum, & medicamenta *diuretica*, διουρητικά φάρμακα, nomen habent, aut salinæ naturæ, aut actualiter humidæ tenuis, sive serosæ. Hipp. de aff. XLIV. 37. l. 2. prorrh. XXXI. 7. Gorr. d. l. Confer ad Gal. l. 11. meth. med. c. 19. & l. 5. de Sim. Fac. c. 20. Catalogum horum medicamentorum vide passim in Practicis, præsertim Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 9. f. 4. Egregie etiam de his scripsit Junken. Chym. Med. Phys. P. II. f. 1. c. 4. P. 484. seqq. Foes. tamen in Oec. pag. 167. existimat, vocab. διαύρησις, & verbum διουρητική, aliquando apud Hipp. sumi pro διαύρησις, & διαύρησις, mutatione in serum, sive serescencia, serosum fieri, v. g. l. de steril. III. 14. 15. l. 1. de morb. XXIX. 5. 8. L. 14.

* **DIUTURNUS**, χρονικός, μακροχρόνιος. Vide *Chronicus*. Dicitur & *diurnus*. Jung. Lexic. Scrib. Rhod. p. 376.

DIVULSIO, διάπτωσις. Vide *Diaspao*. *Divulso* urinæ est, cum hypostasis hinc inde est divulsa, & quasi hinc inde nebulosa. Paracels. l. 1. de Urin. judic. c. 2.

DIURNUS, ήμερησις, dicitur de morbis, & præsertim de febribus, quarum paroxysmi ac-

cidunt in die, ac opponuntur Nocturnis, νυκτερησις. Petr. Mich. de Calderia, Tom. I. O. per. p. 305.

DIVUS, δῖος, θεῖος, θεοπέσιος, epitheton, quod viris claris, & Imperatoribus solet attribui, ut & Medicis. Ita Gal. *Divum Gaium* vocavit, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Rhod. ad Scrib. p. 27.

DIYDROS, διυδρῶς, idem quod δ'υδρῶς. Hippocr. lib. de intern. affect. alii legunt δ'ιουδρῶς.

DIYGROS, διυγρῶς, humidum, perhumefactum significat, vel *dilutum*. Hipp. l. de intern. aff. XXII. 7. XLVI. 3. & alias in eodem libro.

DIVLISMOS, διυλισμός, liquationem, transfcolationem, vel *saccationem* significat, a verbo διυλίζω, liquare. Dicitur de vino liquato, οἶνος διυλισμῶς. Plura vide apud Lind. S. M. Exerc. X. §. 219. seqq.

DNODUS, dicitur *Stella*, quæ habet *cata-ractam*, arte sc. Paracels. fragm. de Anatom. Ocul.

DNOPHERON, δυοφερῶν, caliginem, tenebrosum, atrum significat. Ita & δυοφερῶδες, Hipp. l. de morb. fac. XV. 6. 16.

DOCHME, δοχμή, palmum significat, sive mensuram apud Græcos, qua rerum dime-tiuntur intervalla. Sic dicta est ἀπὸ τῆ δόχου-σαι. Constat ex quatuor digitis, subintellige fractis transversis. Vide *Dactylodochme*, item *Palaste*.

DOCHMOS, δοχμός, δόχμη, h. e. obliquus, recurvus. Usus Hip. l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1. Erot. Onom. p. 37. d.

DOCIMASTICE, dicitur ars, quæ modum tradit explorandi corpora præcipue fossilia, ut cognoscatur, quantum vel metalli, vel mineralis in iisdem delitescat. D. Ol. Borrich. in tr. h. tit. §. 1.

DOCOS, δοκός, trabem, vel lignum significat, quemadmodum & δοκίς, trabeculam, vel parvam trabem. Inter instrumenta Chirurgica ad curandas fracturas meminit Hipp. 2. de fract. 1. 48.

DOCTILETUS, dicitur Paracelfo quoddam remedium contra cancrum, tr. Labyrinth. Med. c. 10. In Indice quoque legitur *dactyletus*.

DOCTOR, Gr. δίδασκαλος, est notissimus honoris titulus, quemadmodum Viris Eruditis, & in aliis scientiis, atque facultatibus probe peritis, & exercitatis, ita & Artem Medicam rite callentibus publica Superiorum autoritate, præviis examinibus, & probationibus probe exantlatis, solemniter attributus; quamvis non omnibus æquo jure competat, sed quandoque sint, qui titulo tali fruuntur citra omnem eruditio-

ditionis veræ meritum, quos *doctores* *Jemicydos* haud inepte vocavit Lind. Ex. V. §. 12. Dicuntur autem Medici *doctores*, non quod necesse sit, ut doceant alios, sed quod tantam sibi Artis medicæ comparaverint scientiam, ut data occasione alios quoque docere possint. Lind. Ex. XII. §. 192. *Doctores* dicit, h. e. *Imperatores vitæ, & necis*, satis mehercule ambitiose, cum Hipp. vocaverit *Μηστρους*. Nec male Libav. scripsit contra Scheunem. defenſ. 2. Tom. 3. p. 42. quod quilibet *Doctor* vi juramenti debet vera docere, & falsa redarguere in sua professione.

DOCTRINA, *διδασκαλία, παιδεία*, inter Medico necessaria refertur ab Hipp. Lege II. 8. Jung. Lind. Ex. I. §. 17. Dividitur in latam, vel *diffusam*, Gr. *διεξοδωλι*, & *compendiarium*, κατ' ἐμπειρίαν. Illa quidem reddit perfectos artifices: interim tamen neque hæc tanquam inutilis rejicienda, cum summam totius rei brevibus complectatur. Gal. 3. de iis, q. in medic. t. 17. Quod vero sint, qui per *compendiarium doctrinam* non verentur artem nostram brevem, & vitam longam promittere, illi magnopere falluntur, & alios quoque fallunt, cum ad artificem peritum minime sufficiat methodus, aut doctrina *compendiaria*, sed requiratur longa circa particularia exercitatio, uti rectissime hoc passim inculcavit Gal.

* DODECADACTYLON, *δωδεκάδακτυλον*, nomen *Intestini*, inter tenuia primi, a longitudine *duodecim* digitorum transversorum sic appellati, Latine *duodenum* dicti. Helmton. tr. Septuplex digestio, n. 2. Cohæret mediante pyloro, sive orificio dextro ipsi ventriculo. Vid. Gal. l. 6. de Admin. Anatom. c. 9. Olim quidam non dignati sunt vocare *intestinum*, priusquam in anfractus, orbisque convolvatur, sed ipsum *ἔκφυσον, productionem, appendicem* appellarunt, c. 12. Hodieque clarum insertionem duorum ductuum, Biliarii, & Pancreatici. Jung. Barthol. Anat. l. I. c. 10. qui longitudinem 12. digitorum in dubium vocavit.

DODECATHÉON, *δωδεκάθεον*, epitheton Antidotii cujusdam ex duodecim simplicibus constantis, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

† DODRA, antiquis potionis genus ex novem speciebus confectum. Raymundus Mindererus Aloedarii c. 12.

DODRANS, *σσιθάμη*, nomen ponderis, & mensuræ in quantitate continua, & discreta usitatum, significans tres quartas partes totius, v. g. novem uncias, aut duodecim digit. Occurrit ap. Scrib. L. n. 42.

DOEDYX, *δοιδύξ*, significat *Cochleavæ*. Significat & *Radium*, sive *Pisillum*, cum quo ali-

quid in mortario tunditur. Gorr. p. 114.

DOGGA, proprie nomine Arabico vocatur *Panaritium*, sive *Reduvia*, apud Avenzoar. l. 8. Theor. c. 18. & l. 4. Pract. c. 7. allegante Ingrass. com. in Avic. l. de tum. p. n. p. 289.

ΔΟΓΜΑ, *δόγμα*, in genere *sententiam*, vel opinionem de aliqua re, vel materia significat. C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. num. 53. Unde quædam *dogmata* sunt certa, quædam probabilia, quædam absurda, &c. Gal. lib. 8. de Hipp. & Plat. decret. c. 9. & alibi. Enimvero aliquando specialiter, & accurate *dogma* Medicum dicitur, quod nititur vera ratione, & experientia. Hinc & *Medicina dogmatica*, & *Medici dogmatici*, *δογματικοί*, item *δολιχός*, contradistinguuntur ab aliis sectis, Methodica, & Empirica, earundemque sectatoribus. Galen. de subfig. Empir. c. 7. 8. & 9. & alibi, l. de secta, de opt. sect. &c. Jung. Gorr. d. l. & alios.

DOLICHOS, *δολιχός*, interdum & *ῥόλιχ*, triplicem habet significationem. I. notat legumen oblongis siliquis constans, quod aliis *Phascolus*, aut *Lobus* dicitur. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 28. Deinde significat *Cursum*, aut certum curriculi spatium duodecim, aut secundum alios viginti quatuor stadiorum, & ita *cursum* diu continuatum. Galen. l. 2. de san. tu. c. 10. fin. Junge C. Hofmann. comm. ad Galen. de U. P. n. 481. ubi & *δολιχάει*, i. e. *dolicibus curvere*, & *δολιχόδρομοι* legitur. Denique adjectivum est, & significat *longum*, prolixum. Vid. Lexicographos.

DOLICHLITHOS, *δολιχόλιθος*, hoc nomine appellavit D. Georg. Hier. Velschius lapidum genus ex Comitatu Tyrolensi ad se allatum, nigricans, phascolos magnitudine, & figura accurate representans, attritione nonnihil odoratum. Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 157.

DOLIUM, *πίθος*, quid significet, & pueri norunt. Varium quoque usum habent *dolia* in arte Medica, & Pharmaceutica. Præsertim vaporarii hydropicorum per *dolium* meminit Galen. l. de util. resp. c. 4. *Dolia*, quæ musto, vel vino replentur, collocanda esse cum interstitio, ne inter sese vitia serpent, ex Plinio l. 14. c. 21. notavit Lind. Ex. X. §. 184. *Doliolum* diminutivum est, Gr. *πιθάριον*, *Doliola* ex Tamarice parata splenicis proficua laudat Rhod. ad Scrib. c. 128. Parantur etiam ex larice, junipero, betula, &c.

DOLOR, *ἄλγος, ἄλγυμα, ὀδύνη, πόνος*, &c. in genere tristis est sensus, ut *Voluptas* blandus, vel suavis. Gal. l. 2. de L. A. c. 2. unanimes quoque Medicorum consensus certum est, *Dolorem* non esse morbum, sed symptoma, & quidem Actionem læsam: Qualis vero actionis læsæ

læsa species sit, nondum expeditum est. Pleurique veteres, & recentiores statuunt, actionem esse depravatam, & quidem actionem *Tælus*. Nobis vero verisimilius videtur, esse p. n. *Auctam*, uti demonstravimus in Dogm. Nostr. Medic. Gen. num. 273. seqq. Alii referunt ad Animi passiones, sive Affectus, v. g. Willis de An. Brut. Part. I. c. 9. & Charlton. Exerc. Pathol. 8. Differentiæ *doloris* sunt multifariæ, v. g. *Dolor* Gravativus, Densivus, Acutus, Punctorius, Rarus, Levis, vel cum stupore quodam Pulsativus, Ulcerosus, Pruriginosus, Criticus, &c. Inter recentiores videatur & Laurent. Bellin. in ejus Opusc. Medic. tr. de morb. cap. pag. 568. seqq. Causa *doloris* proxima consistit in solutione continui partium nervosarum repente, & cum vehementia, sed diversimode fiente, unde anima mediantibus spiritibus animalibus persentiscit. Cæterum quod vocab. *Dolor* etiam sumatur pro ipso morbo, & parte affecta, patet ex Rhod. in Scrib. in not. p. 16. & Rob. Keuch. ad Q. Seren. in not. p. 116.

DOLUS, δόλος, δολοφροσύνη, significat *deceptionem*, fallaciam, aut circumventionem. Hunc Medico quandoque esse licitum, testatur Rolfink. P. ac Meth. Med. Spec. I. 14. f. 3. c. 17. & aliæ Observationes. Omnis vero *dolus malus* absit a Medico, ceu viro probo, cui suprema lex est, Salus Ægri. *Fallacias* etiam Chirurgicas quære apud Scult. Arm. Chir. in Indice primo lit. F.

DOMESTICUS, οικῆος, quid proprie significet, huc non pertinet, & cuilibet notum est. Per translationem in Medicina notat id, quod alicujus naturæ est familiare, conveniens, accommodum. Unde & morbi quidam dicuntur *domestici*, h. e. οικῆοι, Hipp. 2. aphor. 34. Vide Diet. n. 605. Ita & de muliere quadam sibi familiari, vel *domestica* usurpat Hipp. de natur. puer. IV. 9. Hoc quoque Epitheto exornatur *Syrupus de Spina Cervina* in dispensatoriis, quando *domesticus* vocatur, haud dubie ad commendationem pro usu frequentiori, quamvis non ubique sit in usu, ob nauseam, & segnitiam, ob quas etiam exulare jussit Ludov. in Pharm. Diff. I. d. 152. Alii vero ejus usum in infantibus valde commendare non verentur.

DOMINATUS, δυναστεία, a δυνασάω, *Dominor*, dominatum teneo, prædominor. Dicitur vel de tempestate, quæ vel in toto anno, vel in certa ejus parte prævalet, & *dominium* obtinet. Hipp. 3. aph. 5. Gal. vocavit κρατῆσαι c. 3. in 3. Epid. r. 8. vel de humoribus prærogativam præ aliis, & super alios habentibus, 6. Epid. f. 5. r. 18. ubi προσκρατῆν legitur, quod vocab. Gal. per *dominatum* exposuit, a verbo κρα-

κρατῆν, præesse. Vid. Dieterich. num. 214. Ita Aer dicitur δυναστεύς, *dominus*, dominans, prædominans in omnibus symptomatibus. Hipp. l. de flatib. IV. 9.

DOMITUS, supin. verbi *domare*, accipitur pro *valde costio*, a Q. Sereno in hoc versu: *Ovum valde teres domitum ferventibus undis*: Græce κάψιδρον. Vide Keuchen. in not. ad illum, p. 153.

DOMUS, *Domicilium* (veteribus *domicolium*, teste Keuchen. d. l. pag. 128.) Græce οἶκος, quid significet, nemini non notissimum est. *Domorum* vero quoque rationem esse habendam Medico, exemplo reconvalescentium demonstrat Galen. l. 7. Meth. Med. c. 6. Jung. l. 10. c. 8. & alibi. Ita inter causas morificas refertur *domus* recenter calce illita, a Galen. l. 7. de Us. Part. c. 8. (ad quem locum adde C. Hofmann. comment. num. 465.) comm. 1. in 1. prorrh. t. 8. l. de us. respir. c. 4. &c. Quomodo *domus* elotæ, vel clausæ virus pestilens infringant, scripsit Helmont. in Tumul. pestis. §. Præservatio. Cæterum vox *domus* per metaphoram cochlearum quoque testis, & speluncis serarum tribuitur, docente Keuchen. ad Seren. p. 185.

DONO, δωρεῖδωμι, sumitur interdum pro *Exhibeo*, *Do*. Scribon. n. 13. quamvis Barthius parum Latine dictum judicaverit, l. 49. ad vers. c. 29.

DONUM, δῶρον. Vide *Doron*. *Donum Venereis* quid dicatur Chymicis, vide apud Libav. defens. I. contra Scheunemann. Tom. III. Oper. pag. 20.

DORCADIZON, δορκάδιζον. Vide *Capri-zans*.

DORCAS, δορκάς. Vide *Capreolus*.

† **DOREA**, qui interdum, non noctu videt. Rhaf. & Mer. de affect. ocul. c. 1.

† **DORIDUS HUMOR**, apud Q. Seren. l. aqua marina, prout apud Virgil. Ecl. X. Doris amara, G. Barth. Adv. l. 18. c. 16.

DORIS, *Doridos humor*, significat *aquam marinam*, præsertim apud Poetas. Usus Q. Seren. in Medicina metrica. Vide Keuch. in not. ad illum p. 150. 271.

DORMIO. Vide *Somnus*. *Dormire* an aperto ore conducatur? Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 402. 913.

DORON, δῶρον, significat *donum*, rem aliquam gratis ab altero acceptam. Ita ipsa quoque Medicina *Donum Dei* jure dicitur, & Medicus a Siracide c. 38. Ita Sanitas inter bona temporalia præstantissimum *Dei donum* laudatur. Porro Græc. δῶρον, idem significat, quod δόχη, *palmus*: unde δ'δῶρον, τετραδῶρον, πενταδῶρον, &c.

DORPESTOS, δόρηστος, aut δόρηστος, significat *cœnam*, aut *cœnæ tempus*, apud Hipp. l. 5. Epid. XI. 17. Jung. Foes. p. 169.

DORPOS, δόρηστος, idem quod δόρηστος, *cœna*. Gorr. p. 114. quamvis Lang. l. 1. ep. 55. per *prandium* verterit, quod & *cœnam* ἐκιδόρηστος dici statuerit.

DORSALIS, ὀπίσθιος, dicitur de *Medulla spinali*, a Galen. 5. aphor. 65. Est etiam epitheron certæ speciei Atrophis, quæ dicitur *Tabes dorsalis*, quæ libidinosis, & Veneri nimis deditis familiaris; in qua febris expertes bene quidem comedunt, nihilo tamen minus colliguntur, & marcescunt, conquerentes sibi videri ex superioribus partibus e capite veluti formicas in spinam prorepere, & una cum urinæ, alvique excretionem semen quoque liquidum copiose effluit, unde ad generationem postea fiunt inepti. Cujus causa sine dubio in succi nutritii, sanguinisque tenuioris vitio colloquativo, spiritus quoque animales irritante, consistere videtur.

* DORSUM, ὀπίσθιον, in plur. ὀπίσθια, dicitur posterior pars Thoracis, sive medii ventris a cervice usque ad septum transversum. Celsus vocab. ὀπίσθια plerunque reddidit per scapulas, in text. Hipp. 2. prorrh. XXXVI. 14. 15. XLIV. 3. 6. aph. 22. Verum strictius, quam par est, recte animadvertente Foes. Oec. p. 436. Alii latius acceperunt *Dorsum*, dicentes totam posteriorem corporis partem ab occipite usque ad extremum Coccygem, triginta quatuor vertebra compactam, uti Arist. l. 1. Hist. An. c. 15. Verum accuratius Anatomici lumbos, & os sacrum cum coccyge ad continentes imi Ventris, sive abdominis referunt; *Dorsum* vero posteriorem Thoracis partem constituunt. Barth. l. 2. Anat. in proœm. Gr. dicitur μετέσθιον, Gal. Introd. cap. 10.

DOSIS, δόσις, usitatissimum Medicis vocabulum, quo innuitur *quantitas* medicamenti vel simplicis, vel compositi, quæ una vice homini præsertim ægro exhibetur. Ejus inventio determinata adeo est difficilis, ut nihil sit, quod in Praxi Medica artem magis reddat conjecturalem, quam singulorum prædiorum quantitas. Galen. de cur. rat. p. S. M. c. 12. Nihilominus omnem operam impendat Medicus, præsertim in purgantibus, ne vel ægrum in discrimen vitæ coniciat, vel Medicus sese ludibrio exponat. Paracels. defens. 3. & Paragr. l. 3. c. 4. §. 1. Vide Dogm. Nost. Med. Gen. P. VI. c. 6. pag. 755. seqq. & not. ad Jessen. de Sang. V. S. miss. p. 131. De *Dosis* plerunque medicamentorum vide, præter alios, apud Schroder. l. 1. c. 33. & Excels. D. D. Georg. Franci, Prof. Heidelberg. Fautoris, & Amici nostri

Appendicem Synopses Instit. Medic. continentem Delineationem Dosis Medicamentorum.

* DOTHIEU, δόθιον, id est *Furunculus*, Galen. l. 2. Meth. Med. cap. 2. de quo nomine notavit Galenus, quod nec locum affectum præsentet, nec causam, quæ ipsum efficit. Significat autem tumorem ἀποσηματώδη, ex crassis humoribus in carnosus plerunque partibus consistentem, mitem quidem, cum solam cutem occupat, sed pervicacem, & malignum, ubi subter actis radicibus erumpit, l. de tum. p. n. c. 15. Jung. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Est ex genere inflammationum in abscessus degenerantium, & respondent *Varis*. Meminit quoque Hipp. l. de Aff. XXX. 12. & l. 6. Epid. sect. 3. t. 28. Vid. & Ægin. l. 4. c. 23. Junge Sennert. l. 5. Med. Pr. p. 2. c. 9. Causa ejus consistit in sanguinis crassioris, & sæculenti extravasati collectione.

ΔΟΞΑ, δόξα, duplicem habet significationem. (1.) notat *opinionem* incertam de aliqua re. Unde qui tales foveat opiniones, dicuntur δόξαστοι. (2.) significat *famam*, *gloriam*, & honorem, cujus etiam rationem probe habere debet Medicus, monente Hipp. l. de dec. orn. V. 8. ad quem locum vide egregiam exercitationem Linden. S. M. Ex. II. §. 23. Vide & *Gloria*.

DRACATIUM, id est *Saturnus*. Ruland. & Jonf.

DRACHMA, δραχμή, nomen est ponderis, & mensuræ. Duplex fuit olim, *Ægyptia*, & *Attica*. Illa pendet obolum, scribente Cleopatra; hæc vero scrupulos tres, vel obolos sex, qualis etiam hodieque usitata est in officinis. Harum octo faciunt unciam: Signum est ζ, Olim fuit ζ Gal. de pond. & mens. c. 2. Mensuralis *Drachma* etiam octava pars uncis, & nonagesima sexta libræ. Dicebatur & olim δλμή, *Holca*, ejus nota fuit Ϟ Gal. d. l. Vid. Gorr. p. 155.

DRACHUM, est terminus Paracelsicus obscurus, cujus meminit in Philosophia l. 4. tract. 1. cap. 3. in fin. Videtur denotare ultimam dissolutionem elementi aquæ, vel ejus consumptionem.

DRACO, δράκων, est vocabulum multæ significationis. (1.) nomen est *piscis marini*, qui & *Araneus* a quibusdam vocatur, cujus plenior descriptionem leges apud Aldrovan. lib. 2. de pisc. cap. 50. De hujus ictu venenato, & remediis adversus illum egit quoque Gal. lib. 9. de Simpl. Fac. 2. Sulphur. & lib. 11. §. 2. Draco marinus, &c. Alias caro ejus inter alimenta nihilominus refertur, & quidem duræ carnis, lib. 2. de Al. Fac. cap. 32. (2.) significat

Serpentem variæ formæ, & magnitudinis monstroſæ, de quo legatur d. Aldrov. l. 3. de Serp. & Dracon. cap. 12. ubi ſtatim ab initio homonymiam hujus vocabuli prolixè declarat. Huc referri debent obſervationes de *Draconibus Carpathicis*, & eorum ſpeluncis, quæ extant in *Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obſerv. 139. & 194.* Præter has proprias ſignificationes, (3) a Spagyricis frequentiffimè tribuitur hoc nomen *Mercurio*, ſive *Argento vivo*, non ſolum in operationibus Lapidis Philoſophici, uti videre eſt in ſcriptis Baſilii Valentini, & paſſim in *Theatr. Chym. Ruland. in Lexic. Libav. aliquoties*; ſed & in operationibus medicamentofis & Mercurio paratis. Ita Mercurius dulcis ſublimateus, ſive meteorizatus dicitur *Draco mitigatus*, *Schrod. l. 3. c. 15. p. 406.* Duo *Dracones* Quercetani ſunt Argentum vivum ſublimateum, & *Regulus Antimonii*. *Libav. Apoc. Hermet. Part. prior. cap. 9.* *Draco* etiam dicitur *Sulphur*, quod extrahitur e corporibus per magiſterium. *Luc. Rodargirus de ſolur. Philoſ. cap. 6. in Theatr. Chym. Vol. 5. pag. 735.* Reliquas ſignificationes, ceu huc non pertinentes, omittimus.

DRACONITES, *Dracontias*, ſive *Drachates*, *Δρακονίτις λίθος*, nomen Gemmæ lapideæ, de qua *Plinius pluribus lib. 37. cap. 10.* quod fiat e cerebro draconum. Sed niſi viventi abſcindatur, nunquam gemmaſcit, invidia animalis mori ſe ſentientis. Igitur dormientibus draconibus caput amputari debet, & ita auferri. *Ruland. Ei tribuunt virtutem omnia venena fugandi, & venenofos morſus curandi.* Tales etiam *Draconites* ex noſtris *Hydris*, & *Chelydris* colligi ferunt nonnunquam, de quibus idem *Ruland. opinatur*, vel ex cerebro hydrionum colligi, vel ex ſpuma per attritionem mutuam excitata generari. Enimvero *Fr. Hofmann. detexit hanc fraudem*, dicens, concurrere circumforaneorum impoſturam, plebeis obtruſam, dum nihil aliud ſunt, quam *Chelæ*, vel *Squillæ marinæ*, quæ dentatæ ab uno latere interiore ſemifalcatæ, ebore quovis nitidiores, quas affabre ea parte, qua dearticulatæ fuerunt, committunt, capsuliſque offeis, & ligneis decenter inferunt, vulgo *Schlängen, Ardulein*. In *Clav. ad Schroder. l. 3. c. 8.*

DRACONTION, *Δρακόντιον*, Latine *Dracunculus*, duplicem potiſſimum habet ſignificationem: *Botanicam*, quæ non eſt hujus loci, dum plantam Aro ſimilem acrioris facultatis denotat. *Ruland. vult*, etiam hoc nomen competere *Cræſſatellæ*, vel *Ophiogloſſo*, in *Lex. Et Pathologicam*, quando ſignificat ulcus, quod lationem habet nervi a proxima parte. Dici-

tur vero *Dracunculus*, quod nervus in motibus membri recedat in ulcus, & ſefe in illo occultet. *Galen. in def. Medic. Vel ſunt corpuscula nervoſa*, frequentius in tibiis genita, calore, craſſitudineque lumbricis ſimilia, in Arabiæ locis familiaria. *Galen. lib. 6. de Loc. Aff. cap. 3.* quem tamen affectum ipſe nunquam vidit. *Aetius ex Leonida Dracunculum* lumbrico ſimilem eſſe dixit, interdum magnum, alias parvum reperiri, & frequentius quidem in cruribus, aliquando vero & in brachiorum muſculis oriri, & conſiſtere, naſci autem in *Æthiopia*, atque *India* maxime pueris, lumbricis latis non abſimilem, moverique ſub cute ſine moleſtia, verum temporis progreſſu circa *Dracunculi* extremitatem ſuppurationem fieri, cuteque aperta *Dracunculum* caput exerecere, quem ſi quis tentet attrahere, dolorem ingentem moveri, præſertim ſi eum abruptum contigerit. Quod enim intus relinquitur, acerbiffimos dolores excitare, proinde ut ne intro animal recurrat, valido ſiſlo brachium conſtringi oportere, idque quotidie agendum eſſe, ut *Dracunculus* progrediens paulatim integer excludatur. Verum *Soranus*, ut refert ex eo *P. Ægineta lib. 4. cap. 59.* non exiſtimat animal eſſe, ſed nervoſam quandam ſubſtantiam, quæ opinionem motus ſolum præbeat. Sed quid revera ſit, nemo Medicorum explicare poteſt, qui *Europam* incolunt; poſſe tamen animal eſſe, ratio nobis dicat, cum non modo in ventriculo, atque inteſtinis creari, verum etiam ex cute erumpere tum pediculus, tum majora quandoque animalia, compertiſſimum habeamus ex hiſtoriis. Incertitudinem quoque hanc, quid de veterum *Dracunculis* ſtatuendum ſit, non diffitetur *Horſt. lib. 8. Conſult. & Epiſt. Medicin. Obſerv. 8. Tom. II. Oper. pag. 409.* Meminit & eorundem in *Inſtit. Med. Diſp. XI. in additam. Tom. I. Oper. pag. 299.* Item *Casp. Reges Camp. Elyſ. quæſt. 36. num. 7.* Jungatur *D. Etmulleri Obſervatio de Crimonibus*, quæ extat in *Actis Eruditor. Lipſ. Ann. 1682.*

* **DRACUNCULUS**, *Δρακόντιον*. Vide *Dracontium*.

DRAGANTUM, vel idem quod *Tragacanthum*, ſpecies Gummi cujuſdam; vel eſt idem quod *Vitriolum*, vulgo *Zegi*, præſertim *Hiſpanicum*. *Rul. in Lex.*

DRAGETA, idem quod *Tragea*, apud *Foreſt. l. 2. Obſ. Chir. O. 3. in Schol.*

DRAGMIS, *Δραχμῖς*, dicitur *Pugillus*, quantum tribus digitis comprehenditur. *Hippocr. l. 2. de morb. LIII. 26. lib. 1. de morb. mul. Cl. 58. lib. de nat. mul. XXIX. 11, XC. 4. lib. de int. aff. LIIX. 6.* Interdum ſcribitur per χ , *Δραχμῖς* quam

quam descriptionem etiam Lind. retinuit. Verum videtur accuratior esse per γ, *δραγμαίς*, quia descendit a verbo *δράω*, prehendo: unde & *δράγμα*, *manipulus*.

DRAPTOS, *δραπτός*, *Dilaniatum*, divulsum, dilaceratum significat. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

DRASTICOS, *δραστικός*, i. e. *Asivus*. Usurpatur de Medicamentis præsentis efficaciz, & multarum virium, in specie de purgantibus fortioribus usurpari quoque solet.

DRIFF, *Drif*, Helmontio dicitur *Lapis Butleri*, vel ejusmodi potestativum, fermentativumque remedium, tr. *Butler*. Paratur ex Ulnæ, sale marino, & Ente veneris, cum Ichthyocolla soluta, habeturque *Periapton Salutaris Magneticum*, quo solo attractu extremo linguæ apice salutem afferri creditur, Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 53. Schol. Plura de *Driff* vide apud Joh. Marcum Marci in Philos. veter. rest. P. IV. sect. 1. subsect. 9. Ejus efficaciam suspectam reddere ausus est D. Ludov. in Pharmac. Dissert. I. p. 125. Alii ex modernis docent parari *Driff* ex capite mortuo Vitrioli Veneris beneficio salis volatilis Urinæ a fœtore liberati. Differt hoc *Driff* a Mercurio Diaphoretico, ut & Oleo Vitrioli Veneris. D. Etmull.

DRIMYLEON, *δριμυλέων*, i. e. *acris led*. Ita impudentissime appellasse Menodotum Empiricum omnes Medicos, & Philosophos, qui ratione niterentur, *δριμυλέωντας*, & *δριμυμάρας*, i. e. *acres fatuos*, sive stultos, testatur Gal. de subfig. empir. c. 13.

DRIMYMOROS, *δριμύμορος*, *acris stultus*. Vide *Drimyleon*.

DRIMYPHAGIA, *δριμυφαγία*, significat *esum acrium*. Usus aliquoties hac voce Dioscorides: usi & alii Medici. Gorr. in def. p. 116.

* **DRIMYS**, *Drimytes*, *δριμύς*, *δριμύτης*. Vide *Acre*. Confundi interdum cum *Acido*, τῷ ὄξει, docet Gal. l. I. in 6. Epid. t. 29.

DROGISTA, *μικροπώλης*, *microptolus*, idem quod *Pigmentarius*, Pigmentorum institor. Rhod. ad Scrib. in not. p. 62.

DROMEDIARIUS, vel *dromeda*, est genus *Camelorum*, cujus descriptionem pleniorē vide ap. Aldrov. lib. de quadrup. bisulc. cap. 34. & circa structuram Anatomicas observationes in Oldenburg. Actis Philosoph. Anno 1669. in Julio.

DROMOS, *δρόμος*. Vide *Cursus*.

DROPACISMUS, *δραπακισμός*. Vide *Dropax*.

DROPACISTOS, *δραπακιστός*, dicitur vel de *Dropacibus*, vel de similibus topicis medicamentis, quæ *Dropacum* modo illinuntur, quæ alias a Gal. appellantur *πιπώματα*, *Picata* medicamenta, τ. 3. de iis, q. in med. t. 32.

* **DROPAX**, *δραπάξ*, est medicamenti rubificantis forma quædam, interdum liquidioris, in modum malagmatis, interdum siccioris, Emplastris modo, prout usus exigit, parata, vel ad alimoniam, & vitam partibus conciliandam, vel etiam ad vitia inveterata, & contumaciora educenda inventa. Dividitur in simpliciorē, & Compositum: in *dropacem Veterum*, & *Recentiorum*. Vid. Morell. Form. rem. l. 2. f. i. c. 14. Schrod. l. i. c. 53. Fr. Hofman. in clav. ad h. l. Dicitur & *Picatio*, *πιπίσις*, item *δραπακισμός*. Rolf. O. ac M. M. Spec. l. 4. f. 9. p. 2. Vocatur & *ψίλωθρον*, *depilatorium*, ab effectu, quod pilos evellat. Keuchen. ad Q. Seren. p. 196.

DROSATUM, *δροσάτιον*, idem quod *Rosatium*. Keuch. d. l. p. 226.

DROSOMELI, *δροσόμελι*, *mel roscidum*, quod & *αερόμελι* vocatur, q. d. *mel aerium*. Hodieque dicitur *Manna*. Junge Galen. l. 3. de A. F. c. 39. Vide *Mel. Manna*.

DROSOS, *δρόσος*. Vide *Ros*.

DRUPA, *δρυπητής*, epitheton Olivæ, q. d. *decidua*, *caduca*. Ægin. l. i. c. 81. De hoc voc. vide Hier. Mercur. Var. Lect. l. i. c. 3. & C. Hofm. l. 5. V. L. c. 1.

DRYINUS, *δρύινος*, q. d. *Querculus*, nomen serpentis venenosissimi, & fœtentis, cujus meminit Gal. de Theriac. ad Pison. c. 8. Ægin. lib. 5. cap. 15. Ita dicitur, quia ad quercuum radices degit. Delineationem, & descriptionem ulteriorem vide apud Aldrovand. l. i. Hist. Serpent. & Drac. c. 14. Dicitur & *Cbelydros*, *χέλυδρος*.

DRYPETES, *δρυπητής*. Vide *Drupa*. Dicitur etiam *drupus* de aliis fructibus maturis, & deciduis. Gorr. d. l.

DRYOPETIS, etiam significat *Ranunculum viridem*, sive *Calamiten*, a calamis, in quibus degit, ita dictum. Schroder. lib. 5. clav. i. num. 31.

DUA, pro *duo*, antique dici, patet ex Scribon. n. 45. 81. 83. 156. &c. pondo *dua*. Vide Rhod. in Ind. Scrib. p. 376.

DUALITAS, *δυσία*, i. e. numerus binarius, quam nonnulli materiam infinitam esse dixerunt, sed stulte, judicio Galen. lib. 3. de dieb. critic. cap. 11. *dualitatem* morbum dixit, quemadmodum *Unitatem* sanitatem, Ger. Dorneus in tract. de Vita brevī; Tom. I. Th. Ch. imo mortem per dissectionem ab unitate recessum, & corruptionem. Idem tr. Physica Genesis, p. 357.

DUAMIR, species Serpentum ingredientium compositionem Theriacæ. Ruland. Sunt ergo *Viperæ*.

DUBEL COLEPH, est compositio e Corallio, & Carabe. Rul. in Lex.

DUBELECH, dicitur apostematum cavitas in genere manifesta cum solutione continua. Rul. & Johnf.

DUBLETUS, idem quod *Nodus*, estque Tumor pituitosus ad Abscessus cum folliculo pertinet. Amat. Lusit. cent. 3. cur. 100. in Sch. Forrest. Chir. Obs. l. 3. Obs. 7. Schol. Habetur alias pro vocabulo generali apud Arabes, quod æquipollet Gr. *δυσήμα*, & Lat. *Abscessus*, sive *Vomica*, J. H. Velsch. ad Marcell. Cuman. Obs. 8. Cent. 1. p. m. 38.

† **DUZIA**, stillicidium aquarum naturalium, Italis Amat. Lusit. Cent. 3. Cur. 65.

DUZIA, a Barbaris dicta fuit *Gusta*, vel *Cura per Stillicidium*, Fallop. tr. de aq. therm. & met. c. 10. & 13. Tom. I. p. 229. 249. Apud Andr. Baccium legitur *Ducia*, cujus duplicem modum tradidit de Therm. l. 2. c. 14. p. 112. seqq.

DUCO, ἔγω, i. e. *Educo*. Vide *Ago*. Aliquando *ducere* etiam idem esse, quod *Bibere*, monstrat Keuch. ad Q. Seren. p. 193. 194. Alias *Duco* sumitur pro *Trabo*, ἔλω. Unde

DUCTILIS, *Ductibilis*, ὀλισθητός, & ἄκλιμος, dicitur de eo, quod distractum propter visciditatem non divellitur, sed continuum manet. Usurpatur de farina triticea. Hipp. 2. de artic. t. 44. vel 45. Per metaphoram etiam Gal. attribuit dolori hepatis continuato, & qf. viscido, lib. 2. de L. Aff. cap. 8. Ita & Metalla *ductibilia* vocantur omnia, quæ sunt liquabilia, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mista cum substantia terræ, commixtione forti, & non potest unum ab altero separari. Richard. Anglicus in Correctorio cap. 5. Theatr. Chym. Volum. II. p. 288.

DUCTUS, ab Anatomicis sæpe sumitur pro *Canali*, σπλῆν. Vide *Canalis*. Ita apud Barth. leguntur *ductus* Chyliferus, libell. 1. c. 3. appendic. 2. *Ductus* Lactei, Roriferi, Biliarii, Pancreatici, Lymphatici, &c. Quære in Indice dict. Auth.

† **DUDAİM**, Hebreis Mandragora. Resp. med. Epist. 60.

DUDAİM, Heb. *Mandragoram* denotare dicit Scroder. l. 4. cl. 1. n. 201. quod ventilare non est hujus loci.

DUELECH. Vide *Dulech*.

DUENEC, est *Mercurius Philosophorum*, qui & *Leo viridis*. *Dux* solutivus auri, Libav. Apoc. Hermet. part. poster. in proem.

DUENECH, est *Antimonium*. Rul. & Johnf.

DUENEZ, *limatura ferri*. Idem.

DUELLA, dicitur tertia uncia pars, octonis scrupulis terminata. Rhod. ad Scrib. n. 145.

DUELLUM, *μονομαχία*, in genere significat pugnam, & concertationem inter duo. Sumitur autem vel in bonam, vel in malam partem: In bonam, quando dicitur *duellum* Animi cum Corpore a Ger. Dorn. tr. Vita Brevis, Theatr. Chym. Vol. I. pag. 234. 472. seqq. In malam, quando causa morbifica pugnat cum calore, & flamma vitali, & ita coincidit cum *dualitate*.

DULCACIDUM, *ξυγλυκυσ*, (an non & *γλυκός*) quando mistura est facta dulcis, & acidi. Robert. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 126. 127. 143.

DULCARIUS, *σιτοποιός*, vocatur pistor, qui panes mellitos conficit, sive bellaria, & plantas ex melle. Gal. l. I. de sem. c. 4.

DULCEDO, *Dulcor*, *γλυκύτης*, *dulcis*, *γλυκός*, dicitur vel de qualitate gustatili, sive sapore, vel materia suavem saporem habente, & moderato suo calore cognata, & familiari. Hinc & Hippocr. κατ' ἔξοχῶν per γλυκὸν intellexit sanguinem in oppositione ad τὸ πικρὸν, amarum, id est bilem flavam, l. de nat. hum. t. 1.

Dulcia proprie dicta ex acido constare, probare conatus est diversis phænomenis, & experimentis Junken. Chym. Medic. Phys. P. I. lect. 2. cap. 8. pag. 133. seqq. Interdum *dulce*, *γλυκός*, pro vino *dulci* posuit lib. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 1. Dicitur Latinis *passum*. Accipitur aliquando latius pro omni sapore suavi, quatenus opponitur falso, acri, amaro. Ita quicquid *ἀπικρον* est, *dulce* vocatur, v. g. aqua *dulcis*, licet sit insipida. Præter has proprias significationes accipitur *dulcedo*, & *dulcis* pro Voluptate, & Grato. Ita ab Anatomicis, v. g. Columbo *Clitoris* dicta fuit *dulcedo Amoris*. Barthol. lib. 1. Anat. cap. 34. A Chymicis Cerussa vocatur *Dulcedo Saturni*, Rul. De *dulcedine* Saturni vide quoque Lib. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 36. De *dulcedine* Vitrioli, & Mercurii, l. 8. c. 14. &c.

DULECH, *Dulech*, terminus est Paracelsicus, & Helmontianus. Rulandus ita descripsit: *Dulech* est Tartari species, in humano corpore, lapis spongiosus, periculum, & dolorem maximum creans. Verum Parac. contradistinguit a Tartaro, dicens, esse medium quid inter Tartara, & calculos, l. de morb. Tart. cap. 11. & alibi. Quid Helm. de *dulech* statuatur, vide in tract. de Lithias. c. 2. 3. 4. seqq.

† **DULCIGINI VENETOR**, *Thrafi Venetorum*, Kaavvol. Itiner. Orient. c. 4.

† **DULCICHINUM**, Bulbocastanum, Doronicum, Calamus, & Juncus odoratus. Moly. Ep. 4.

Duo, δύο, quid significet, notum. *Duo* dissimilia non posse conjungi sine medio, legitur in M. Joh. Isaaci oper. mineral. c. 141. Theatr. Chym.

Chym. Vol. III. p. 508. Ita & Lap. Philof. vocari *Opus ex duobus*, vide in Lagn. Harm. Ch. cap. 2. Vol. IV. p. 733. feqq.

* DUODENUS. Vide *dodecadaſtylos*.

DUPLEX, διπλῆς. Vide *diploos*.

DUPPLICATIO, διπλασιασμός. Vide *diplasiaſmos*.

DUPONDIIUM, διπόνδιον, nomen ponderis, penditque drachmas quatuor. Gal. l. de pond. & menſ. ex Cleopatra.

DURACIENA, epitheton malorum *Perſicorum*, ceu peculiaris ſpecies, a quorum nucleis cultro, aut dentibus caro ægre avellitur. Lang. l. 1. ep. 67.

DURANTIO, διάρεια, ſignificat rei alicujus permanentiam, abſque omni viciffitudine, uniformem conſtantiam. Helmont. tr. de Tempore n. 35. De ficta illa, & impia *duracione* hominis Aſtralis Crolliani vide Libav. Exam. Phil. vivent. ſec. Hartm. ſect. 13. Tom. IV. Oper. p. 120. fin.

DURATUS, σκληρωθείς, pro *induratus*, a verbo *duro*, i. e. ſolidius aliquid reddo. *Durata* ova, caſeus, &c. *Duratum* etiam pro *Macerato* accepit Scrib. n. 23. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 377.

DURDALES, dicuntur Paracelſo Spiritus corporei, inhabitatores arborum. Philoſoph. ad Athen. l. 1. text. 13. Rul. & Johnſ. in Lex.

* DURITIA, *durities*, σκληρότης, σκληρωσις, *durus*, σκληρός, dicitur de qualitate tactili corporum ſolidorum, quando tactui reniuntur, nec ſponte cedunt, Græc. ἀπίπτου. Gorræus dividit *durum* in tres ſpecies: in ſumme, vel absolute *durum*, ut terra: in exceſſive *durum*, ut os, cornu, unguis, &c. & in comparative *durum*, quod reſpectu alterius mollioris ita dicitur, licet absolute non ſit *durum*. Ita Pulſus *durus*, Gal. dicitur σκληρός σφυγμός, ubi arteria ſiccior, rigidiorque in modum corii apparet, lib. de pulſ. ad Tyron. cap. 3. Ita *dura* mater vocatur membrana, ſive meninx *crassa* exterior, cerebrum inveſtiens, ſaltem comparative ad interiorem Tenuiorem, quæ *Pia* mater vocatur. Omnem *duritiem* eſſe ex ſale, vult Parac. Paramir. lib. 2. cap. 1. Ita *durities* Tartari ex ſale miner. lib. 1. de Tart. tr. 4. cap. 2. in not. *Duritia* alia eſt naturalis, alia præternaturalis. Inter has pertinet *durities* mammarium, Scribon. num. 220. Hepatis, Lienis, quæ *Scirrbus* dicuntur. *Dura ulcera*, Gr. σκληρά, i. e. verrucoſa vocant, quæ callum contraxerunt, & prætumidas, ac duras oras habent. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 12. Cur *dura* corpora non ſentiant, vide C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 160. Accipitur etiam pro ſiccitate, & aſperitate. Ita cutis *durities*, apud Hippocr. l. 4. Epidem.

XXVII. 11. Aliquando pro *obſtructione*. Ita *Alvus dura* legitur 3. apher. 15. Interdum tropice *durus* ſumitur pro gravi, moleſto. Ita Anginæ, & Paraplegiæ Hipp. dictæ ſunt *duræ*, l. 6. Ep. l. 7. t. 1. Ita *Acetum durum* apud Q. Seren. in lib. metrico, §. Porrigini depellendæ. Vide Keuch. in not. p. 98.

DUUM, sæpe occurrit apud Scribon. Pondo *duum*, pro *duo*, vel *duorum*, n. 15. 56. 63. 65. 66. &c. Vide in Lex. Scrib. Rhod. d. l.

DUUMVIRATUS, terminus Helmontianus, quo indicare voluit poteſtatem peculiarem in totum corpus, quam conjunctive habent Lien, Ventriculus, tract. Septuplex Diſteſtio, num. 11. Vide & integrum ejus tractatum de jure *Duumviratus*.

DUX, ἡγεμὼν, Chymicis vocatur *Mercurius Philoſophorum*. Vide *Duenee*.

DYNAMIS, δύναμις, ſignificat *facultatem*, *potentiam*, a qua actio procedit. Terminus in medicina uſitatiffimus. Vel ita deſcribitur, quod ſit proprietas totius ſubſtantię, vel eſſentię. Galen. 4. in 6. Epid. tex. 5. & alibi. Uſurpatur vel de corpore humano, ejuſque partibus, & ita plane coincidit cum *diſpoſitione*. Vide *Diatheſis*. Non ſolum de membris ſolidis, ſed & humoribus, Hipp. lib. de vet. medic. XXXIX. 5. 6. ita de ſemine dicitur, quod ſit *dynamis πλαſτική*, vis *plastica*, ſive *facultas* formatrix, quæ eadem eſt cum Anima vegetativa. Vid. C. Hofm. de gener. hom. lib. 2. cap. 1. feqq. vel de remedis, imprimis medicamentis, & alimentis, quæ etiam nihil aliud ſunt quam proprietas, & diſpoſitiones ſecundum totam eſſentiam, a quibus operatio procedit. De his vide dogm. noſtr. Med. Gen. P. VI. c. 2. Dicuntur autem *δυνάμεις*, ſive *facultates*, ad oppoſitionem eorum, quæ actu ſunt. Nam *facultates* indigent alio principio, quod prius in actum deducat ſive actuet, nimirum calore noſtro, vel flamma vitali. Ignis vero operatur actu ſecundo, citra noſtram actuationem, & Aqua refrigerat immediate, &c. *Δυνάμεις* quoque haud raro vocantur ipſæ medicamentorum *compoſitiones*, apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. cap. 1. *ὀνικὰ δυνάμεις*, lib. 4. cap. 1. *θευδαίονες δυνάμεις*, id eſt aciem exacuentes *compoſitiones*, lib. adverſ. Lyc. cap. 7. *τετραφάρμακον δυνάμεις*, *Tetrapharmacum* medicamentum. *Δυνάμεις* ſumitur quoque a Philoſophis technice pro arte *σχεματική*, *conjecturali*, qualis ipſa quoque eſt *Medicina*. C. Hofmann. inſtit. l. 1. §. 2. Linden. Exerc. V. §. 2. Linden. Ex. V. §. 12. Dogm. Noſtr. in præcæm. Jung. Fœcl. p. 117. Gorr. pag. 117. Vide *Vires*.

DYNASTEVO, δυνατεύω, ſignificat principatum obtineo, prævalco, prædominor. Uſus Hipp.

3. aph. 5. Jung. Diet. n. 214. Unde *δυναστες*, *dominator*. Vide *Dominatus*.

DYOPTRA, (rectius *dioptra*) Rul. dicitur asferculus perforatus, seu tabula lignea manubriata circa medium, in latum tissa, ut per eam faciei præsentam absque oculorum injuria ignis, atque operis modum contemplari possimus.

DYOTA, est vas Circulatorum, a duabus auribus, vel una utrumque brachium lateribus applicatum habente dictum. Hujus inferior pars est in modum Cucurbitæ, cui impositus est Alembicus, in summo canalem, qui liquori infundendo inserviat, habens, in loco autem conveniente duobus rostris incurvatis, & in Cucurbitam a Capitulo humorem condensatum devehentibus præditum. Rul. & Johnf. in Lex.

DYS, *δύς*, particula aliis vocabulis præfigi solita, notat imperfectionem, *difficultatem*, malignitatem, vel tale quid. In genere nihil boni, sed potius malum quid significat, v. g. *dysenteria*, *dystimia*, *dysuria*, &c. Vide Dieter. n. 205.

DISALTHES, *δυσάλθης*, *curatu difficilis*, apud Hipp. 3. de art. t. 10.

DYSANIOS, *δυσένιος*, *δυσήνιος*, significat *anxium*, morosum, *tristem*, qui non est animo securo, sed fere semper angitur. Hipp. l. 3. Ep. ægr. 2. post. stat. pestil. Gal. in com. 3. l. 3. t. 82. Junge Foes. d. l. Gorr. *δυσήνιος* plane contrario modo interpretatus, quod sit is, qui non facile tristatur, p. 119.

* DYSÆSTHESIA, *δυσαισθησία*, in genere *sensus difficultatem*, sive defectum sensuum, h. e. abolitam sensationem, vel imminutam significat. Gal. de diff. sympt. c. 2.

DYSCHERES, *δυσχέρης*, significat *difficilis* tractatu, a *δύς*, & *χέρ*, quasi *d. manibus non facile tractabilis*. Unde adverb. *δυσχερῶς*, *difficiliter*, cum molestia. Legitur apud Hipp. 1. aph. 25. idem quod *δυσρόως*. Diet. n. 224.

DYSCHRESTOS, *δυσχρηστος*, significat *difficilis commodus*, incommodus, inutilis, quo difficulter uti possimus. Contrarium est *εὐχρηστος*, *commodus*, utilis. Occurrit apud Hipp. 2. aph. 54. Diet. n. 225.

DYSCROOS, *δυσχρῶς*, *δύσχροος*, *δύσχροος*, *male coloratus*, fere coincidit cum *ἀχροός*, de quibus supra. Vide *Achrois*. Opponitur huic *εὐχρῶς*, *bene coloratus*. Utrumque legitur in Hipp. 5. aph. 42. Jung. Diet. n. 226.

† DYSCLINESIA, est motus perversitas, palpitationē interpretantur nonnulli. Gal. 3. aph. com. 17.

DYSCINESIA, *δυσκινήσις*, significat *impotentiam movendi*, h. e. vel abolitum, vel imminutum motum localem. Gal. de sympt. diff. c. 2. Huic opponitur *εὐκινήσις*, *facilitas ad motum*,

mobilitas. Illud legitur apud Hipp. 3. aph. 17. Jung. Dieter. n. 218.

DYSCOETEO, *δυσκοιτέω*, significat *molestē curare*, aut decumbere. Occurrit apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 25.

DYSCOLOS, *δύσκολος*, significat *difficilis*, molestus. Dicitur de morbis non facilibus solutu, gravioribus, cum periculo conjunctis, interdum & sine periculo. Frequenter legitur apud Hipp. 1. prorrh. f. 3. t. 25. 28. 49. Coac. t. 11. 13. 37. 309. item de signis malis, & molestis. Coac. t. 160. 276. Hinc & verbum *δυσκολία*, *molestiam facio*, exhibeo, quod legitur 1. prorrh. f. 3. t. 16. Vide Foes. p. 172.

DYSCOPHOS, *δύσκοφος*, vocatur, qui *graviter surdus* est, aurium gravitate laborans. Hipp. Coac. t. 197.

* DYSCRASIA, *δυσκράσις*, significat *intemperiem*, & opponitur Temperamento, sive *κράσι*. Vide *crasis*. Est autem *Intemperies* duplex, Alia Sanitatis, alia Morborum. Illa est absque manifesta læsione actionum conjuncta. De utraque vide Institutiones, & præsertim Dogm. nostra, P. 1. c. 3. & 2. c. 3. Dicitur etiam sæpe de ipsis humoribus: v. g. *dyscrasia* sanguinis, i. e. sanguinis *intemperies*, h. e. in qualitate quadam excessus, aut defectus.

DYSCRITOS, *δύσκριτος*, *judicatu*, vel solutu *difficilis*. Usurpatur de morbis ad crisin difficulter pervenientibus, sive qui difficulter judicantur. Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur *δυσκρινέες*, *judicatu faciles*, 4. aphor. 29. 30. Coac. tex. 15. Alias vocatur & *δυσκρίτοι*. Vide *Acritos*, & *δύσλυτοι*, *difficiliter solubiles*. Galen. comm. ad d. aphor. 30. Jung. Foes. p. 173. & Dieterich. n. 219.

DYSECOIA, *δυσήκοια*, idem quod *βερνηκός*, *audicus difficultas*. Forest. l. 12. Obs. 12. Schol.

DYSELCLIA, *δυσελκία*, significat *difficilem ulcerum curationem*, qualis est in corporibus mollibus, & multo humore præditis, v. g. in hydropticis. Legitur apud Hipp. 1. 2. Epid. f. 1. n. 75. Hujusmodi humor vocatur *δερσελικός*, in quo ulcera ægre sanescunt, cui opponitur *εὐελκίς*. Utrumque legitur 2. de R. V. I. A. tit. 51. Prius etiam 1. 2. de morb. l. 5. Vide Foes. p. 161.

DYSENIOS, *δυσένιος*, idem quod *δυσήνιος*. Vide *dysanios*.

* DYSENTERIA, *δυσεντερία*, *difficultas intestinorum* cum exulceratione. Unde & Gall. 6. de L. A. *εὐκωσις ἐντέρων*, exulceratio intestinorum vocatur. Celsus Latine expressit per vocab. *Tormina*, l. 2. c. 8. Ita & Scrib. n. 85. *dysentericos*, id est *torminosos*, scripsit. Describitur in def. med. Galeno adscriptis, quod sit exulceratio intestinorum, cum inflammatione, & cruentarum, aut etiam strigentosarum fordium

excretionē, mōrum, alvi dolorem, ac intestinorum afferens. Vide & Dieter. num. 216. Confer ad Hipp. l. de affect. XXV. & t. 2. de diæta XIX. 14. 15. seqq. Junge Linden. Exerc. XVI. §. 34. 35. Accuratio definitio hæc fieri posset: *Dysenteria* est excretio alvi p. n. frequens, cruenta, strigentosa, aut purulenta, interdum & aquea, vel lymphatica, cum dolore ventris, superveniente tenesmo, virium prostratione, aliisque symptomatibus, proveniens ab interna intestinorum exulceratione, & vasculorum corrosione, per, & propter acrimoniam humoris sanguinis, bilis, succi pancreatici, liquoris lymphatici oborta, febrem magis, vel minus malignam conjunctam habente. Vid. Vvillis pharm. Rat. P. 1. f. 3. c. 2. de feb. cap. 10. num. 4. Sylv. l. 1. cap. 11. §. 12. seqq. P. Barbett. l. 4. c. 5. & alii. Observationem de Dysenteria ἀκόρη, sive indolente, vide Eph. N. C. An. II. c. 43.

* *DYSEPULOTUS*, δυσἐπύλωτος, dicitur de ulcere, quod cicatrice difficulter obducitur. Interdum coincidit cum ulcere κακόνθη, sive maligno, interdum differt, quatenus citra dispositionem malignam partis affectæ ab humorum acrimiam affluxu ulcus oritur. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 18. Dicuntur & Philopono δυσάπυλα, Gorr. Vid. Forest. l. 7. Chir. Obs. 12. Schol.

DYSEXANALOTOS, δυσἐξανάλωτος, significat id, quod difficulter consumitur. Hipp. de alimento usurpavit, l. de Alimento XI. 4. ubi & oppositum ejus legitur ἀεξανάλωτον, quod facile consumitur. Lindenus ita descripsit. Proprie δυσἐξανάλωτον illud est, quod semel appositum membris perquam difficulter a calore atteritur, & cum insensibili transpiratione digeritur, Ex. XIII. §. 161.

DYSEXODOS, δυσἐξόδος, or, dicitur de eo, quod difficilem habet exitum, aut minatur. Hip. l. 4. Epid. XIX. 13.

DYSIS, δῦσις, Occasus. Usurpatur de Astris, Sole, Luna, & reliquis, estque vel verus, vel apparens, qui & Heliacus dicitur. Linden. Ex. XI. §. 178. Vide Occasus.

DYSONEIRO, δυώνειρος, est epitheton, quod significat insomnia perturbans, somnum per insomnia molesta inquietum reddens. Legitur apud Diosc. l. 5. c. 7. de vino novo. Jung. Lind. Ex. X. §. 28.

DYSODES, δυσώδης, significat graveolens, fetidus. Occurrit frequenter ap. Hipp. v. g. 4. aph. 47. 7. a. 44. 69. l. 1. r. prorrh. f. 3. t. 66. Coac. t. 1. 292. Hinc & substantivum, δυσωδία, fetoris, quod etiam legitur Coac. t. 406. Contrarium est ἁδύς, & ἁδία. Diet. Jatr. n. 227.

DYSOREXIA, δυσορεξία, dici potest juxta Blancardum appetitus imminutus, ad differen-

tiam anorexiæ, sive appetitus aboliti. Verum in nullo authore alio, neque etiam in Lexico Stephani, vel Scapula Græco reperire licuit.

DYSORGIA, δυσοργία, significat iram gravem, vehementem. Hipp. l. de vet. med. XIX. 28. l. de Humor. IX. 3. ubi δυσοργισίω legitur.

* *DYSPATHIA*, δυσπάθεια, h. e. ad patientiam difficultas. Gal. l. 1. de U. P. c. 15. l. 2. cap. 7. & 8. Adjectiv. δυσπαθής, cui opponitur ἀπαθής, id est dispositio facilis ad passionem, vel affectum, ibid. & 4. de V. F. c. 14.

* *DYSPEPSIA*, δυσπεψία, juxta Etymologiam significat difficultatem concoctionis, sc. in ventriculo. At Gal. vult, rectius tribui hoc vocabulum depravatæ alimenti concoctioni, sive alimentorum in ventriculo corruptelæ, de sympt. caus. c. 4. Estque symptoma actionis naturalis depravatæ. Depravatur autem, cum alimenta in qualitate a natura alienam permutantur. Ea gemina statuitur, κίττωδης ἢ ἐξωδης, h. e. nidiosa, & acida. Hæc a frigidis, illa ex calidis provenit, sc. fermentum ventriculo depravantibus. Castell.

* *DYSPHONIA*, δυσφωνία, h. e. vocis difficultas, quemadmodum Aponia, ἀφωνία, ejusdem abolitio. Gal. de dif. sympt. c. 3. Oritur vel a vitio spirituum animalium, & intemperie organorum voci inservientium, vel a læsa eorum structura organica.

DYSPHORIA, δυσφορία, dysphoros, δύσφορος, significat difficultatem, molestiam, difficile, molestum. Utrumque frequenter legitur ap. Hip. 1. prorrh. f. 2. t. 54. Coac. t. 2. 265. 479. lib. 5. Epid. XXIV. 18. l. 7. Epid. LVII. 20. l. 2. aph. 13. 54. l. 1. prorrh. f. 2. t. 43. Coac. t. 8. 11. &c. Contrarium est εὐφορία, εὐφρος, tolerantia, & tolerabilis. Dieter. n. 223.

DYSPNOEA, δύσπνοια, i. e. difficilis spiratio, difficultas spirandi. Gal. l. 1. de diff. spir. cap. 1. Estque symptoma læsæ respirationis, commune asthmaticis, orthnopnoicis, peripnevmnicis, synanchicis, phthisicis, hydropicis, scorbuticis, & aliis similiter male affectis, a quo ægri δύσπνοιοὶ appellantur. Gal. in def. & alibi. Causæ igitur variant, quamvis proxima, & conjuncta non variet, quæ est impedita aeris per asperam arteriam reciprocatio, sive ea ab obstructione, sive e diaphragmatis per flatum tensione, aut compressione, sive ab aliis causis provenerit. Jung. Diet. n. 221. Peculiarrem causam mediatam dyspnoæ diurnæ, connexionem pulmonum ad latera cum plevra per fibrosos nexus statuit Barth. Anat. l. 2. c. 9. Plura de variis respirationis læsæ speciebus vide apud Vvill. Pharm. Rat. P. 2. f. 1. c. 2. & seqq.

DYSPNOON, δύσπνοον, δύσπνοον, idem quod δύσπνοια, difficultas respirandi. Legitur apud Hipp. Coac. t. 17.

DYSRACHITIS, *δυσραχίτις*, est nomen Emplastri apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 3. Valer ad fistulas, callosos sinus, &c.

DYSTHANATOS, *δυσθάνατος*, vel active, vel passive sumi potest, tum de eo, quod difficilem, & molestam mortem infert, tum de hominibus huiusmodi mortem laboriosam oppetentibus. Hipp. l. 1. prorrh. f. 9. t. 2. t. 20. Gal. in com. ad h. l. Reperitur Coac. t. 249.

DYSTHENEOS, *δυσθηνέω*, significat *viribus deficio*, infirmis sum viribus. Hipp. l. 2. de morb. l. 1. 24. LVI. 8. ubi tamen in ed. Linden. legitur *δυσθυμεία*, & LXV. 7. ubi *δυσθηνεία* occurrit.

* DYSTHERAPEVTOS, *δυσθεράπειτος*, id est *difficiliter curabilis*, vel curatu difficilis. Dicitur de ulceribus, apud Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 1.

DYSTHESIA, *δυσθήςια*, significat *displicentiam*, morositatem. Erot. Onom. p. 37. b.

* DYSTHYMIA, *δυσθυμία*, i. e. *animi moror*, abjectio, & desponsio, & verbum *δυσθυμῶν*, animum despondere, tristari. Hipp. 6. aph. 23. l. 1. Epid. f. 2. t. 75. l. 3. Epid. ægr. 2. post. stat. pestil. Foes. Oec. 172. Diet. n. 217. Opponitur *ἀθυμία*, animi tranquillitas, præsentia.

DYSTOCIA, *δυστοκία*, *partum difficilem* significat, a *δυστοκῶ*, difficulter pario, quod legitur apud Hipp. 5. aph. 35. Partus vero difficultas a variis causis dependet, quarum aliæ foetum, aliæ uterum concernunt. Vid. Diet. n. 12. Consulantur Authores de morb. mul. Mercatus, Rhod. a Castro, & alii. Jungatur & Epistola D. Joh. Lud. Hannemani in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 14.

* DYSTOECHIASIS, *δυστοχίσις*, dicitur a Medicis ordinis pravitas pilorum in palpebris. Vide Forest. l. 11. Obs. 46. Schol. Lat. *Hispiditas*.

* DYSURIA, *δυσουρία*, in genere est *urinae difficilis excretio*. Quatenus vero distinguitur a Stranguria, & Ischuria, significat dolorosam urinae excretionem, sive Ardorem Urinae. Hip. 3. aph. 31. & 7. aph. 48. Est igitur Dysuria, sive Ardor Urinae mictio cum dolore intensiori, & ardore, proveniens a solutione continui in orificio vesicæ, aut meatu urinario per causas varias inducta. Sylv. l. 1. J. M. c. 57. §. 11. In generali significatione videtur accepisse Linden. l. x. IV. §. 98. & VI. §. 13. Observationem singularem mulieris *Dysuria* extinctæ vide ap. Helm. tr. Retenta in edit. fol. p. m. 382.

E.

E, & **H**, Græcum merito conjunguntur, quia veteres hæc duo elementa uno eodemque caractere notarunt, teste Gal. 3. in 6. Epid. t. 4.

ΕΑΟ, *ἐάω*, significat *sino*, missum facio,

cesso. Usus Hipp. 1. aph. 20. Vid. Dieter. Jatr. n. 229.

ΕΑΡ, *ἔαρ*, contracte *ἔρ*, significat *Ver*, inter quatuor anni tempora primum, & saluberrimum, ex Hipp. 3. aph. 9. Accipitur vero diversimode *Ver*: vel Astronomicæ, quando Sol ingreditur signum Arietis in Zodiaco: vel saltem vulgariter, quando remittente frigore blandior incipit tempestas, quod in diversis regionibus quoque variat. Constitutio ejusest calida, & humida, temperatissimaque, unde & corpora sana. Gal. l. 3. de caus. pulm. c. 6. Huic responderet pueritia, & juvenus interætates, ex 3. aph. 18. Jung. Diet. n. 228.

EBENUM, dicitur & *ebenus*, *ἔβερος*, *Hebenus*, & *Hebenum*, lignum est exoticum, cujus arborem depictam habet Domin. Chabræus, Schr. l. 4. cl. 1. n. 129. quidem nullius usus esse, scripsit, in medicina, præterquam quod Parac. oleum, ac sal ejus maxime commendat. Enimvero Fr. Hofm. in clav. ad h. l. non dubitat asserere, magnam habere cum ligno Guajaco affinitatem, & esse insignis efficaciam contra luem Gallicam. Ejus virtutem esse calefacientem, deterforiam, & subtilem, & inter Ocularia medicamenta propterea commendari, testantur Gal. l. 6. de S. F. & P. Ægin. l. 7. De *Ebeno* factitio ex aliis lignis parando vide Libav. Synt. Arc. Chym. l. 6. c. 3.

EBET, vocatur infirmitas dentium, quando quis habet dentes frigoris, caloris, duritieque impatiens. Joh. Steph. Paraphr. in Avic. lib. 3. fen. c. 25. p. 222.

EBRIECATUM, est terminus Parac. significans alienam sapientiam hominis, qua recedit, & defleat ab humana sapientia, quale quid fieri videmus in ebris. Plura de hoc vide Philof. sagac. l. 1. c. 5. Est & *Ebriecatum caeleste*, quando ex peculiari afflatu Divino homo loquitur, aut agit, qualis homo dicitur *Ebriecator*, vel *Inebriecatus Cælestis* l. 2. c. 5.

EBRIETAS, *μέθη*, quid significet, notum est, quando nimirum plus bibitur, quam vinci possit a natura. Ridiculam Jac. Forohvienfis Etymologiam vide apud Diet. n. 524. Pertinet inter causas morborum externas. Gal. l. de caus. mor. c. 3. & plerumque excitat febrem Diariam. Lind. Ex. X. §. 240. seq. ubi plura de hoc malo reperies. In specie prolificationi obesse, testatur Lang. l. 2. Ep. 9. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 806. De aliis malis affectibus vide plura in Authorib. Jung. Helm. tr. Spiritus vitæ, n. 18. Dicitur & *οἰνοπλυγία*. Vide *Oenoplygia*.

EBRON, id est *Paradisus*, locus ille purus, & amœnus, in quo fuerunt Adam, & Eva Protoplastæ ante lapsum. Paracels. l. de gener. Stult. l. 1. tr. 2.

ESEMENCH, nomen est *Argenti vivi* ex Cambar sublimate. Lagn. Harm. Ch. c. 1. in Th. Ch. Vol. I. p. 728.

EBULLITIO, ἀνάζεις, dicitur species *Effervescens*, vel *Elixationis* fortioris materiae liquidæ, cum generatione bullarum a calore fortiori. Sumitur & pro fermentationis gradu majori. Vide *Fermentatio*. Placet etiam nobis divisio *Ebullitionis*, (quæ ad fermentationem quoque commode applicari potest) in *Perfektivam*, & *Corruptivam*. Illa est in exemplo Musti, quum residua liquidat, ac vinum purissimum resultat. Hæc vero contingit ex humorum a vitiosis cibis genitorum prava qualitate, ac per hoc naturam stimulantem, ita quidem ut si valida virtus sit, nihilominus perfectiva evadere possit; si vero natura succumbere cogitur, ad mortem permittatur; estque fervor vini similis, quum corrumpitur, aut in acetum permittatur. Ingrass. comm. ad Avic. de Tun. p. n. p. 204. Quid magis concinne ad hodierna principia dici potuisset?

EBUR, Gr. ἐλέφας. Vide *Elephas*.

ECBENON, ἐκβένον, vel ἐκβένονον. Vide *Eventus*.

ECBALLO, ἐκβάλλω, duplicem habet ap. Hipp. significationem. Vel enim denotat *abortio*, vel factum eiicio abortivum, l. 1. de morb. mulier. LXXXVI. 4. CX. 8. 9. 12. l. 4. Epid. XV. 7. Hinc talia remedia eidem dicuntur ἐκβάλλια, dict. loc. de morb. mul. & l. de nat. mul. XC. 1. Vide *Abortus*. Vel significat, *Os aliquod* ex articulatione dimoveo, vel *sede sua eiicio*, 4. de artic. t. 32. quamvis in Græco legatur ἐκβάλλειν iniicere, quod potius contrarium est verbo ἐκβάλλω. Sed hoc potius approbant Cornarius, & Foef. in Oec. p. 185. nec improbat C. Hofmann. in not. MMSS. ad ill. loc.

* **ECBOLIOS**, ἐκβόλιος. Vide *Ecballo*, *Abortus*.

ECBRASSO, ἐκβράσω, significat *cum impetu eiicio*, velut ebulliendo expello. Unde ἐκβρασμός, *rejectionem*, quod de maris fordibus usurpat. Verbum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. VI. 2. l. de int. aff. i. 19. lib. de glandul. II. 16. Jung. Foef. c. 185. ἐκβράσωμα quoque vocantur papulae ardentes, & fervidæ, quæ alias ἐκπέματα dicuntur, Gorr. p. 126.

ECBYRSOMA, ἐκβύρσωμα, dicitur *Articulus*, vel oscute extans, foras emittens, veluti extracorium eminentia, & ejectione, q. d. *Excitatio*, Gal. 4. de art. t. 34. Aliquando & ἐκβύρσωμα, t. 38. item ἐκβύρσωσις. Medicus vel Isagog. c. 17.

* **ECCATHARTICOS**, ἐκκαθαριστικός, h. e. *purgans per exteriora*, scil. per poros cutis, competitque nitrosus, & amarus. Gal. l. 5. de S. F. c. 12. Synonymon est ἐκφρακτικός ἢ πύριον. Pertinet ad *Diaphoretica*, & opponitur τοῖς

ἀμπλαστικοῖς, obturantibus. Descendit a verbo ἐκκαθαίρω, vel ἐκκαθαίρωμαι, *Expurgo*, & *Expurgor*, quod usurpavit Hipp. de iis, quæ e thorace rejiciuntur, 2. de R. V. I. A. t. 27. Hinc ἐκκαθαριστικός *Expurgatio*, idem quod *Purgatio*.

ECCHAVNOO, ἐκχώνω, significat *tumidum reddo*, & inflatum inani aliqua concepta opinione, & aura populari. Hipp. 7. de artic. t. 20. Junge Lind. S. M. Ex. XIII. §. 10.

ECCHLOEUME, ἐκχλωδύμαι, vel ἐκχλωμα, significat apud Hippocr. *vireo*, aut ex *virore pallesco*, qualis color in cachecticis, & istericis, hepaticis, & sanguine defectis apparet, Coac. t. 460. 621. l. 2. Epid. f. i. n. 31. Jung. Foef. p. 195.

ECCHYLOMA, *Ecchylosts*, ἐκχύλωμα, ἐκχύλωσις. Vide *Extractio*, *Extractum*.

ECCHYMA, ἐκχύμα, idem quod ἐκζεμα. Erot. Onom. p. 41. *fervida eruptione*, Pustula, quamvis Barth. Eustach. ad h. l. notaverit, vocab. hoc non reperiri in Hipp. Potest & usurpari scem. ἐκχυσίς, *effusio*. Verbum ἐκχύω, *effundo*, legitur 6. aph. 20. de sang. extrav.

ECCHYMOMA, *Ecchymosis*, ἐκχύμωμα, ἐκχύμωσις, id est *effusio*, *Sugillatio*; & est affectio circa cutem, cum tenuibus in ipsa venis contusis sanguis per fissuras effunditur, nondum in grumos coactus, sed postquam per ἀγπίδισιν, effusio ipsa facta est. Contingit sane aliquando, ubi ita cojerit, temporis progressu eundem livescere, & denigrari, parvis nimirum grumulis ex disperso in multas cutis partes sanguine coactis. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & l. 4. M. M. c. 1. Eandem vocat ἐκχύμωσις, solutionem continuitatis, cum contusione, & ruptione conjunctam. Generatim vero Hipp. solitus est vocare *Ecchymoses*, ex vasculis sanguinis effusiones, & manationes, & alio nomine ραυσίωσις, l. 6. Epid. f. II. t. 9. quæ effusio in phlegmone quoque fit a causa interna, ubi sanguis e vasis effunditur, & tumor excitatur, tactu mollis, & cedens. Distinguit tamen Galen. 6. aphor. 20. Phlegmonem ab Ecchymosi, quod in Phlegmone sanguis per musculorum cavitates sola ratione contemplabiles secundum minimas sui partes effunditur: In *Ecchymosi* vero in spatia effluit, quæ venis adjacent. Species *Ecchymomatosis* sunt *Hypopion*, & *Hypophragma*, ὑπόπιον, ἢ ὑπόσφραγμα, & sanguinis ad unguis concursus ex plaga. Atque id quidem proprie significat *Ecchymosis*. Hæc Castell. Jung. Foef. 1. p. 196.

ECCILISIS, ἐκκλισις, significat *declinationem*, ossis a sede sua emotionem, & excessum, *luxationem* ad exteriora. Hipp. 4. de art. t. 4. Verbum ἐκκλίνας, *luxari*, foras prorumpere, occurrit d. t. 61.

ECCOPE, ἐκκοπή, *Excisio*, divisio est calvariae, qua os offensum refractum est, Gal. in def. Med. Ægin. l. 6. c. 90. Verum potest etiam accipi de operatione Chirurgica, qua aliquid e corpore excinditur, ab ἐκκόπτω, *excindo*. Dicitur & ἐκτομή.

ECCOPEUS, ἐκκοπέτης, idem quod ἐκτομῆς, dicitur culter, vel *Scalper excisarius*, quo utebantur antiqui in ossium sectionibus, ac præcipue capitis. Gal. l. 4. admin. Anatom. cap. 4. & lib. 7. cap. 2. Horum scalporum tres species ponit Galen. lib. 6. Meth. Med. cap. 6. cavos, angustos, & planos. Primi vocantur κυκλίστοι, ἢ κυκλίσκατοι, ἢ φιλκῆτοι, lenticulares: secundi στροφί, angusti, ξυσήρες: tertii μυδιῶτοι, specilli formam habentes. Jung. Ægin. d. l. Foesf. p. 186.

ECOPRIZO, ἐκκορρίζω, significat *alvi feces depono*. Hipp. l. 1. Epid. ægr. 4. post stat. pestil. Hinc & medicamentum promoventia excretionem alvi mitiora dicuntur ἐκκορρωτικά, quæ movendi tantum stercoreis, & ea, quæ in spaciis intestinorum primæque regionis viis continentur, deijciendi vim habent. Lind. Ex. XII. §. 50.

ECCRISIS, ἐκκρίσις, significat *excretionem*, expulsionem, sive materiæ excrementitiæ, aut morbificæ e corpore remotionem, sive per alvum, sive per alias vias convenientes. Dicitur de perfecta Crisi. Accipitur etiam pro ipsa materia, quæ excernitur, 2. aph. 15. Vid. Dieter. n. 250.

ECDEXIS, ἐκδέξις, idem quod ἀδαχῆ, *successio*. Vide *Diadexis*.

ECDORIOS, ἐκδόριος, dicitur de medicamentis urendi vim habentibus, sive causticis, quæ cutem abradunt, & exulcerant, quasi *excoriantia*, ἀπό τῆς ἐκδέρσεως. Diof. l. 3. c. 70.

ECHEL, id est *Sol*. Laur. Vent. de Lap. Phil. c. 30. in Th. Ch. T. II.

ECHECOLON, ἐχέκλον, dicitur medicamentum *glutinosum*, & tenax, quod affectæ parti appositum extrinsecus firmiter adheret, ut ipsum vinculo contineri non necesse sit. Idem distrahendo plurimum extendi potest. Gorr. in def. p. 162. Meminit Gal. c. 2. de iis, q. in med. t. 23.

ECHEJON, ἐχέιον, usurpatur de vasis in theatris collocatis. Occurrit apud Gal. l. 7. de U. P. c. 5. Vid. C. Hofm. in comm. n. 445. & l. 1. V. L. cap. 19.

ECHENEIS, dicitur Piscis ænigmaticus, & parabolicus in mari philosophico Lapidis, de quo Libav. T. II. Oper. pag. 3. 27. 28. Vide *Remora*.

ECHIDNA, ἐχίδινα, *Vipera*, dicitur & ἐχίς. Sumitur vel generaliter pro omni serpente,

vel specialiter pro specie serpentis viviparæ, quæ serpentibus communibus habetur venenosior, hyeme in scopulis sopita delitescens, & terra oblecta. Schrod. l. 5. cl. 1. num. 37. Plura vide de ejus venositate, in quo consistat, apud Fr. Hofm. in Flav. ad h. l. Dicitur quasi *Vivipera*, quod tamen aliis quoque serpentibus commune. De virtute carnis *Viperarum* diaphoretica, & alexipharmaca vide Gal. in l. de Antid. de Theriaca ad Pison. ad Pamphilian. & l. 11. de S. F. Ægin. l. 7. c. 3. lit. E. Jung. Aldrov. Histor. Serp. & Drac. lib. 1. cap. 2. Bald. Angel. Abbatum tr. de admirab. Viper. nat. & facul. *Echis* Vipera masculus, *Echidna* Vipera femina. Rul.

ECHIES, dicuntur catuli, seu filii *Echidis*. Item, & Johnf.

ECHINOPHTHALMIA, ἐχινοφθαλμία, dicitur *inflammatio palpebrarum*. Forest. l. 7. Observ. 20. Schol.

ECHINUS, ἐχίνος, est vocabulum multæ significationis, cujus homonymiam videtis apud Aldrovand. lib. 2. de Quadrup. digit. vivipar. cap. 37. & lib. 3. de Testac. cap. 40. Latinis dicitur etiam *Erinaceus*. Denotat vero duo præsertim animalium genera: Unum *terrestre*, aculeatum, cujus descriptionem vid. apud Aldrovand. lib. priori citato; de cujus viribus præter illum scripsit quoque Galen. lib. 11. Simpl. Jung. Schroder. lib. 5. cl. 1. num. 22. Item Act. Hafn. Vol. I. Observ. 20. pag. 49. *Erinacei* terrestris anatomia legitur d. l. Observ. 90. pag. 173. Alterum marinum, testaceum, de quo vide Aldrov. in loco posteriori allegato. De usu in cibis legatur Galen. lib. 2. de A. F. cap. 38. Jul. Alex. lib. 14. Sal. cap. 14. Bruyer. de re cib. lib. 21. cap. 10. Porro vocab. ἐχίνος quoque notat *sinum ventris anteriorem* in animalibus, qui asper, cancellatus, crustatus, & magnitudine reticuli, Lat. *Omasum*. Gorr. pag. 162. *Omasum* nihil aliud esse, quam intestinum rectum, ἀσπρήνην, scripsit C. Hofm. l. 3. Inst. Med. cap. 3. l. §. 8. In specie Gallinarum *tunica stomachi interior* *Echinus* quoque vocatur. Aldrovand. lib. 9. Ornithol. cap. 2. Significat quoque vas, vel *Ollam*, apud Hipp. l. de nat. mul. CIII. 4. & alibi, notante Erot. pag. 50. b. Reliquæ significationes Botanicae non sunt hujus loci.

ECHIS, ἐχίς. Vide *Echidna*.

ECHO, ἐχῶ, verbum notissimum, sed diversæ significationis apud Hipp. notante Foesf. Oec. p. 256. Notissima est significatio, quando notat *Habere*. Interdum vero ponitur pro *significo*, 3. de R. V. I. A. t. 14. Galen. in comm. Interdum pro *utero genere* accipitur, lib. 4. Epid. XII. 19. Aliquando pro *Sum*, ut l. 2. Epid. VI.

37. Interdum sumitur pro *præbco*, παρέχω, l. de Medico IV. 23. Aliquando *detineo* significat; & ita dicitur de morbis, qui ægrum detinent, vel infestant. Prognost. f. 2. t. 65. Et ita passiv. ἐχουμι, *detineor*, de homine morbo detento, & correpto sæpe accipitur, 4. aph. 34. 35. Jung. Dieter. n. 367. Lind. Ex. XII. §. 122. 123. XIII. §. 21. 25.

ECHO, ἦχός, est sonus reciprocus, quæ ab imitatione vocis humanæ imago quoque dicitur; estque resonantia ex repercussione simplici, vel multiplici ejus soni, a quo est emissus, quem etiam obiter audiunt alii præfentes. Lib. defens. Syntagm. contr. Scheunem. II. not. 57. T. III. Oper. p. 111.

ECHOS, ἦχος, significat *sonum*, sonitum; & pertinet inter symptomata qualitatum audibilia mutatarum. Legitur apud Hippocr. v. prorrh. f. 1. t. 18. Coac. t. 131. 161. 193. 194. Foef. p. 265.

ECLACTIZO, ἐκλακτίζω, significat *calcitro*, calces jacto, excalcitro. Legitur apud Hipp. Coac. t. 190. f. 4. de art. t. 64.

ECLAMPSIS, ἐκλάμψις, item ἐπλάμψις, significat splendorem, fulgorem, *effulgescentiam*, & emicationem, quales ex oculis aliquando prodeunt. Hippocr. Coac. t. 218. ubi λαμπρόν vocatur. Metaphorice sumitur de emicatione flammæ vitalis in pubertate, & ætatis vigore, lib. 6. Epidem. sect. 1. t. 5. quam ab aere deducere non veritus est Charlton. Ex. Pathol. §. 2. Descendit a verbo ἐκλάμπω, *effulgeo*, emico, quod legitur in propria, & metaphorica significatione: v. g. 1. prorrh. f. 3. t. 32. Coac. t. 351. l. de vet. medic. XXIX. 26. l. 1. Epid. f. 3. t. 10. Foef. p. 187.

ECLÆENOMÆ, ἐκλαῖνομαι, significat *extorvi*, levigari, leniri, explanari; & sumitur de cicatricibus, quæ delentur, 2. prorrh. XXIX. 33.

ELECTICA, dici poterit quoque Medicina illa, quæ hodieque, ex veris fundamentis Physiologicis, Anatomicis, & Chemicis, proponitur, ad differentiam sectarum aliarum, quales fuerunt olim Methodica, Empirica, Galenica, & hodieque Paracelsica, Helmontiana; quemadmodum & hunc terminum Philosophi applicare solent ad suas disciplinas, & scientias.

ELECTOS, ἐλεκτός, dicitur de forma medicamenti *Arteriæci*, Lat. *Linctus*, & *Offic. Loch*. Vocatur & *Elegma*, in affectibus arteriæ aspera frequens. Galen. lib. 7. de C. M. S. l. cap. 2. ἐκλεγμα ἄρτηριακόν. Ore assumtum sensum liquefcit, & deglutitur. Vid. Vveker. Antidot. Gen. lib. 1. cap. 33. Spec. lib. 2. sect. 24. Schroder. l. 2. c. 50. Morell. de formul. remed. l.

1. f. 2. c. 3. & alii. Significare potest & in genere *Elethuarium*.

ECLIPSO, ἐκλείπω, significat *deficio*; item animi deliquium patior. Hipp. 6. aph. 29. & 1. prorrh. f. 2. t. 38. Diet. n. 251.

ECLEUCOS, ἐκλευκός, *valde albicans*, aut candidus. Dicitur de habitu corporis. Coac. t. 614. lib. 2. Epidem. t. 76. Dicuntur alias tales ἐπόλευκοι, aut λευχοχρότες, de excrementis, 1. prorrh. sect. 2. tr. 18. & Coac. t. 615.

ECLIPSIS, ἔκλειψις, est terminus Astronomicus, denotans obscurationem Luminis Solaris, vel lunaris respectu visus nostri. Hinc duplex *eclipsis*, Solis, & Lunæ. Galen. lib. de dignor. & cur. cufque animi peccat. cap. 3. *eclipsis solis* fit, interveniente Lunæ disco inter corpus Solis, & oculum nostrum, quod contingit in Novilunio. *Eclipsis lunæ* fit, interveniente umbra terræ se porrigente ad discum Lunæ e directo Soli oppositæ, impediende ne Sol Lunam illuminare queat. Utraque est vel totalis, vel partialis. Plura vide in Scientia Cosmica Clariss. Do. Joh. Sturmii Part. Spec. Tab. V. ubi & mentio fit *Eclipseos terræ*. De *eclipsibus* plurium dierum miraculosis vide C. Hofmann. Commen. in Galen. de Uf. Part. num. 720. seqq. Omnem *eclipsim* Solis, & Lunæ fieri, quoties est Luna concentrica mundo, dixit Helmont. tr. Form. ortus, num. 47. Num *eclipses* ratione sanitatis in homine malum portendant, aut causas morbificas internas disponant, hodieque a nonnullis Astronomis in dubium vocatur. Nostrum non est dijudicare. Spagyricis *eclipses* dicitur ænigmatice *caput corvi*, Ruland. Johnson. quando Aqua Mercurialis, cui Sol, & Luna inerant, in superficie omnino nigra apparet in operatione Lapidis Philosophici, uti colligere est ex M. Joh. Isaaci l. 2. Oper. Miner. cap. 25. fin. Theat. Chym. Vol. II. pag. 434. Paracels. quoque tr. Pestilentia *eclipses* vocat *irregularitates pulsuum* in homine.

ECLUGE, ἐκλογή, idem quod ὑπέμνημα, *excerptum*, Explicatio historica. Ita dicuntur ἐκλογαὶ τῶν ἀνατομῶν, *Historia Anatomica*, C. Hofman. comm. in Galen. de U. P. num. 2. & 869.

ECLYSIS, ἐκλυσις, significat *exsolutionem*, virium prostrationem, & deliquium facultatum animalium, & vitalium languorem, provenientem ab impedita flammæ vitalis sanguineæ continuatione, vel propter oppressionem, & suffocationem, vel propter dissipationem spirituum; & ita idem esse vult, quod *lipothymia*, Diet. n. 252. Vid. Sylv. Pr. Med. lib. 2.

c. 34. Will. Pharm. Rat. Part. 1. f. 6. c. 1. Meminit hujus vocab. Hippocr. 7. aph. 8. i. prorrh. f. 1. t. 24. Coac. l. 245. 250. 256. Vid. Lind. Ex. XIII. §. 474. Verbum est ἐκλύωμι, *viribus deficio*, 2. aph. 41. l. 1. prorrh. f. 3. tit. 28. Coac. t. 158. 588. Ἐκλύσις etiam aliquando significat alvi solutionem, Coac. t. 634. Confer ad Lind. Ex. IV. §. 72. Jung. Foef. p. 188.

ECMAENO, ἐκμάνω, hoc est *vehementer insanio*, vel deliro. Hippocr. l. 3. Epid. ægr. 4. & 13. post stat. pestil. l. 1. prorrh. f. 1. t. 10. 17. f. 2. t. 41.

ECMAGEION, ἐκμαγεῖον, *Expurgatorium*, absterforium, vertit C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 202. 1060. Verum in Lexicis redditur per expressum alicujus rei simulacrum. Est epitheton Lienis, apud Gal. l. 3. de U. P. c. 7. quia est ἕδον ἡπαρ spurium hepar, & ita velut *simulacrum*. Prior vero significatio non quadrat ad principia hodierna, cum Lien non ab Hepate sanguinem accipiat, sed Hepati tradat.

ECMASSO, vel *Ecmatto*, ἐκμάσσω, ἢ ἐκμάπτω, significat *efformo*, & signo. Hipp. aliquoties usurpavit, l. de nat. mul. CV. 24. l. de Steril. XVII. 8. l. 2. de morb. XIV. 29. Significat quoque ἐκμάπτω, *absterge*, l. de int. aff. XLIII. 31. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 4.

ECMIAENOMAE, ἐκμιάνομαι, significat *polluor*, contaminor, præsertim effluvio feminis; & ita idem est Hippocr. quod διαρρέω lib. de superfætat. XIII. 9. quamvis in edit. Linden. legatur ἐκμιάμηται, defæviat. Hier. vero Mercurialis vult legendum esse ἐκμιάνηται, l. 2. V. L. c. 11.

ECNEPHIAS, ἐκνεφίαις, *e nube proveniens*. Dicitur de Æmbre, de vento, de febre, ap. Hipp. teste Gal. in Exeg. Gorr. p. 127. reddidit cum Sole factus, cum tamen & de Sole dicatur ἐκνεφίαις, i. e. *æstuosus, nubium expers*, aut e nubibus prorumpens. Foef. p. 189.

ECNESTEVO, ἐκνέστω, *sejunium longius perfero*, Hipp. l. 2. de morb. LIII. 32.

ECPLAGOS, ἐκπλάγως, adverb. significat *vehementer*, stupendum in modum. Frequens Hipp. l. 1. de morb. mul. X. 3. t. 2. LVI. 3. & in ep. ad Philopœmen. n. 4.

ECPALEO, ἐκπαλέω, & ἐκπαλαίω, *elucior*, significat, *evibro*, vi quadam moveor. Ufus Hipp. de articuloꝝum emotione violenta e sua sede, Unde ἐκπάλητος, *emotio*, ἐκπαλίς, *emotus*, 3. de fract. t. 63. 3. de art. t. 88. 93. Gal. com. ad d. l. t. 98.

ECPEPIESMENOS, ἐκπεπιασμένος, *eversus*, *expressus*, *protuberans*, dicitur de ulcere labra protuberantia habente. Hippocr. 3. de fract. t. 7. licet alii legant ἐκπεπληγμένος, de quo postea.

ECPEPLEGMENOS, ἐκπεπληγμένος. Vide *Eplexis*.

ECPEPTAMENOS, ἐκπεπταμένος, *expansus*, *hians*, *apertus*. Dicitur de vulneribus hiantibus, 2. de iis, quæ in medic. tex. 25. 31. de figuris membrorum, l. de vet. medic. XXXIX. 10.

ECPHERO, ἐκφέρω, significat *perfero* ad debitum tempus, & usurpat de gravidis factum ad maturitatem gestantibus. Hippocr. l. de nat. mul. XIX. 1. lib. 1. de morb. mul. XXXVII. & 13. lib. de Steril. XXIII. 3. Alias proprie significat *effero*, *exporto*: unde ἐκφερόμενα dicuntur, quæ cum urina excernuntur, l. 7. Epid. XXI. 28.

* ECPHRAXIS, ἐκφραξις, id est *pororum apertio*, & *reclusio*. Galen. l. 11. M. M. c. 31. ubi opponitur τῇ ἐμφραξί. Inde ἐκφρακτικὰ medicamenta opposita Emplastis. Vide *Deobstruens*. Dicuntur & ἐκκασθητικά. Vide *Eccatharticus*.

ECPHYAS, ἐκφυάς, idem quod ἐκφυσις, *appendix*: Epitheton intestini Cæci. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 258. Vide *Ecphyfis*.

* ECPHYSESIS, ἐκφύσις, *efflatio*, sive *exsufflatio*, est expiratio aeris copiosissimi confertim facta. Galen. l. 2. de mot. muscul. c. 9. l. 2. de Hippocr. & Plat. decret. c. 4. Ejus opifices sunt musculi omnes intus inter costas siti, adjuti etiam iis, qui ad thoracem perveniunt ex scapulis, & dorso, atque aliis etiam magnis, qui in Epigastrio habentur. Galen. l. 8. de U. P. c. 7. l. 2. de dist. resp. c. 3. Oritur a sanguinis spirituosi nimia effervescencia. Estque duplex, ψοφάσις, ἢ ἀψοφία, cum sono, & sine strepitu, l. de usu respir. c. 2. & l. 4. de L. A. c. 2. Vide C. Hofm. d. l. 606. Utraque est species ἐκπνοῆς, *expiratio*, sed violenta, l. de us. puls. c. 7.

* ECPHYSIS, ἐκφύσις, in genere *processum*, appendicem in aliqua parte naturalem significat. Galen. l. 2. de Adm. Anat. c. 5. In specie ita dicitur *Intestinum duodenum*. Galen. l. 5. de U. P. c. 3. In osse dicitur alio nomine ἀπόφυσις. Vide *Arophyfis*.

ECPIESMOS, ἐκπεσιμός, *expressio*. Vide *Infra*.

ECPICRUMENOS, ἐκπικρέμενος, *amarefscens*, dicitur de ore. Hipp. 4. aph. 17. Jung. Dieter. n. 255. ob portiones biliosas regurgitantes per pylorum in ventriculum, & effluvia versus stomachum, & gulam emittentes. Gal. l. de plen. c. 11.

* ECPIESMA, ἐκπίσιμα, i. generaliter dicitur ossis in multas partes diffractio, in qua intrusæ ossis partes deorsum, vel introrsum separantur, & membranam subjacentem innixu suo pre-

premunt. Gal. in def. med. 2. specialiter *επιέσμη* vocatur talis fractura cranii, ubi fracturæ officula descendunt, & meningem Cerebri comprimunt. Ægin. l. 6. cap. 90. Significat & *επιέσμη* apud Medicos rei cuiusque detrimentum, sed etiam sæpenumero succum ipsum: ut cum dicitur *μυροβιόλης επιέσμη*, vel quod idem est, *μυροβιόλης πίεσμη*, quod & *ἀπόθλιμμα*, & *μάγμα* appellatur. Sumitur in ea significatione apud Diosc. l. 4. c. 160.

ΕCPIESMOS, *επιέσμος*, in genere *expressio-* nem notat. Specialiter inter affectus oculi refertur extra suam cavitatem, ut prominens appareat. Differt tamen a *Procidencia*, *πρόπτωσης* dicta, quod in hac Uvea tantum tunica, in illa totus oculus fere erumpat. Hoc malum intellexit Celsus, cum ait, nonnunquam ingentem inflammationem tanto impetu erumpere, ut oculos sua sede propellat, l. 6. c. 6.

ΕCPLAGEOME, *επιπλαγίωμα*, *percellor*, perterresio. Hipp. Progn. l. 3. t. 34.

ΕCPLEROMA, *επιπλήρωμα*, *Supplementum* vocatur, quod a Chirurgis intruditur ad complendum sinum, vel cavitatem aliquam, pro meliori deligatione; veluti sunt pilæ parvæ duræ, coriaceæ, & similia. Hipp. Mochlic. VIII. 17.

ΕCPLETHRIZO, *επιπλεθρίζω*, pertinet ad motus corporis celeres, quando quis in sexta parte stadii, quæ *πλεθρον* dicitur, profum retrorsumque vicissim, idque sæpe in utramque partem sine flexu cursitat, unoquoque cursu breve quiddam de spatio demit, quoad denique in uno gressu constitit. Galen. l. de fan. tu. c. 9.

* ΕCPLIXIS, *επιπλιξις*, *Stupor*, obstupescencia dicitur, cum ægri apertis oculis quieti manent, attonitis similes, neque aliud agunt, aut dicunt. Galen. comm. ad 7. aphor. 14. Vel est mentis consternatio, & *Estasis*, ex aliqua repentina perturbatione proveniens, def. medic. Jung. Dieterich. num. 256. Huic opponitur *πεπληγία*, *excessus gaudii*; & scimus amborum occasione plures interiisse subito. Galen. l. 12. Meth. Med. c. 5. Charlthon. exposuit per *Anima contractionem*, & subsequentem *Exanimationem*, Ex. VIII. Pathol. §. 24. Descendit a verbo *επιπλήσσομαι*, percutior, consternor. Quod vero idem verbum etiam significet *hiare*, aut diductis esse labris, & oris, unde *επιπληγίμων* vel *επιπληγίμων ἔλιος*, & ulcus distans, hians, diductum, ex Gal. & Homero conatur probare quidem Foes. p. 190. mihi non videtur cum Lexicographis respondere, sed emendum subesse, & substituendum verbum *επιπλίσσομαι*, per *i*, & præter *επιπληγίμων*, egredior, dehisco, &c.

ΕCΡΝΟΕ, *εκρνοή*, significat *expirationem*, seu motum thoracis, quo aer vel spiritus foras fertur, & fit, ut docet Galen. lib. 2. de musc. tantum confidentibus in se musculis, qui inspirationem fecerunt; estque actio valde remissa, quæque etiam est in non valentibus loqui. C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. n. 474. Huic opponitur *εμπνοή*, *Inspiratio*, de qua paulo inferius. Vide *Eisprnoe*. Jung. Sylv. l. 1. Pr. Med. c. 23. Willis Pharm. Rat. P. II. l. 1. c. 4.

ΕCPSYCHEO, *εκψυχέω*, significat *exanimor*, animo deficio, idem quod *ἀσπυχοχέω*, Hipp. l. 1. de morb. IV. 2. XII. 15. 16. quamvis in primo loco legat Foes. *εκψύχωσι*, præter necessitatem.

ΕCPTERUMÆ, *εκπερῆμα*, *alatus fio*, quasi alis subditis in altum vehor. Legitur ap. Hipp. l. 1. de diæt. XIIX. 8.

* ΕCPTOMA, *εκπτοσις*, *ἐκπτώσις*, *ἐκπίωσις*, dicitur Hipp. ossium, vel articularum e sede sua prolapsio, vel emotio, citra fracturam, *Excidentia*, *Luxatio*: Idem quod *ἐξάρθρωσις*, *ἐξάρθρωμα*, l. de fract. t. 1. §. 3. de iis, quæ in med. t. 31. (vide Gal. in comm.) l. de morb. V. 15. At v. in l. 2. Epid. in stat. pestil. *εκπίωσις* significant partium corruptarum decidentias, & mutilationes. Cum additione *ύσέρων* etiam de secundinis excidentibus legitur 5. aphor. 40. Vid. Dieter. num. 257. Verbum quoque *εκπίπω*, de omenti prolapsu usurpatur, 5. aph. 58. Dieter. n. 154. Ceterum de *Luxatione*, e jusque differentiis vide Chirurgiæ scriptores veteres, & recentiores.

* ΕCPTYEMA, *εκπύημα*, *εκπύσις*, dicitur ab Hipp. copiosa puris collectio, tumore aliquo, præsertim phlegmone, suppurato, *vomica abscessus cum suppuratione*. Coac. t. 630. 7. aph. 20. 22. Verbum est *εκπύσις*, in pus vector, 7. aph. 20. vel *εκπύω*, 7. aph. 38. l. 2. progn. t. 52. Vid. Diet. Jatr. n. 158. 259.

ΕCPTYRIAOMAE, *εκπυρίαμομαι*, significat *ignescere*, incendor. Hipp. 5. aph. 63. Diet. v. *εκπυρώω*, vel *εκπυρώμαι*, exposuit, n. 260.

ΕCREGMA, *εκρηγμα*, primo notat *abscessus segmentum*, frustum abruptum. Ita Gal. legit 3. de art. t. 63. quamvis in omnibus Exemplaribus occurrat *εφρηγμασι*, Foes. p. 281. Deinde significat *eruptionem*, vel pustulam, 7. Epid. VII. 5. Verbum *εφρηγωμι*, *erumpo*, effringo, legitur 4. aph. 82. & 7. aph. 57. Diet. n. 262.

ΕCΡΗΥΘΜΟΣ, *εκρυθμός*, *nullum servans rhythum*, est species pulsus *Arrhythmici*, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9. Vide *Arrhythmus*.

ΕCΡΟΕ, *εκροή*, *effluxum*, aut *effluvium* significat, & *cursum*, per quem humor expurgandus elabitur, & effluit. Hipp. l. 2. Epid. l. 52.

Decendit a verbo *ἐκρέω*, *effluo*, vel *ἐκρῶ*, 6. aph. 27. Diet. n. 261. Hinc provenit & *ἐκρῆς*, vel *ἐκροῦ*, *effluxus*, l. de virg. morb. II. 7. Foef. d. l. Item *ἐκρῆσις*, idem quod *ἐκρῆς*.

ECRYTIZO, *ἐκρυτίζω*, significat *erygo*, h. e. rugas tollo. Jul. Alex. Ann. in l. 1. Gal. de C. M. S. L. c. 3. Tom. II. Oper. p. 790.

ECSCAROMA, *ἐκσάρωμα*, *excreſcentia carnea*. Vocatur alias *ἐκσάρωσις*. Gorr. p. 128.

* ECSTASIS, *ἔκστασις*, Hipp. *vehementem mentis emotionem*, & delirium significat. Confer ad Coac. t. 486. l. 2. prorrh. XVI. 12. 13. 14. Adde Gal. comm. 2. in 1. prorrh. t. 19. Alia est *cum silentio*, *ἢ σιγῆς*, d. l. Alia *ἔκστασις μελαγχολικῆ*, quæ furiosa dicitur, *μελικῆ*, *mentis motio*, qualis est atra bile percitis, & plerumque in furorem erumpit, 7. aph. 5. Diet. num. 163. c. 1. in 1. prorrh. t. 14. Vigiliis habet conjunctas, & ita Comati contraria. Ita & verbum *ἐξίστημι* significat *graviter delirare*. Coac. n. 437. 1. prorrh. f. 1. t. 19. f. 2. t. 348. f. 3. t. 5. 6. & alibi sæpius. Vide Foef. p. 218. seqq. Vide *delirium*. Aliis tamen significat abstractionem mentis a corpore ad contemplanda cælestia, quam alio nomine *ἐκστασις* appellant. Vide *Catalepsis*. *Entusiasmus*. Senn. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 30. *Ἐκστασις δαιμόνια* dicitur facultas alienandi animum, qualis est in Hyosciamo, Coriandro viridi, & Ephemero. Castell.

ECSTROPHIOS, *ἐκστροφίος*, *extractorius*, epitheton remedium hamorrhoidibus cæcis extrahendis, aperientisque convenientium, quo postea facilius medicamenta adherere possint. Vid. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7. Unde & affectus ibid. dicitur *ἐκστροφῆ*, *extractio*.

ECSYRINGUMĒ, *ἐκσυγγύμμι*, in fistulam abeo, *fistulosus fio*. Dicitur de abscessibus, vel ulceribus, quando in fistulas degenerant. Hip. Coac. t. 395. In progn. vero f. 2. t. 64. simpliciter effertur per *συγγύμμι*. Foef. p. 193.

ECTANYO, *ἐκτανύω*, idem quod *ἐκταίω*, *extendo*. Hipp. 3. de fract. p. 63.

ECTARATTOMĒ, *ἐκταράττωμι*, commoveor, *perturbor*. Hipp. 4. aph. 60.

ECTASIS, *ἔκτασις*, *extensio*: est cutis affectus cum in longitudinem, & latitudinem extenditur. Opponitur huic *ῥίγκωσις*, *convulsiō*, l. 6. Epid. f. 3. t. 21. item *σύγκλιψις*, *inflexio*, 3. de iis, q. in med. t. 20.

ECTEXIS, *ἐκτέξις*, *colliquationem* significat. Vide *Colliquatio*. Hippo. 2. prorrh. XV. 5. & *ἐκτεκρόμενον ἄμμα*, *sanguis colliquatus*, *fusus*. Coac. t. 639. Et quia *colliquationem* illam sanguinis sequitur macies, potest *ἐκτέξις* hanc quoque denotare. Ita *ἐκτεκνῆσις* dicitur de abdomine tabefacto, 2. aphor. 35. Vide *Dieterich*. n. 265.

ECTELYNSIS, *ἐκτέλωνσις*, *effaminatio*, *mollities*. Dicitur metaphoricè de cutis, & carnis laxitate, & mollitie, 5. aph. 16. de humid. uf. III. 2. *ἀτονίαν* vocat Gal. in comm.) Ufurpatur etiam de cruribus, l. 6. Epid. f. 2. t. 12. de vinculi laxitate in deligationibus, 3. de iis, qu. in med. t. 6. Unde & *ἐκτεκρόμενον* legitur, 3. de frac. t. 81. & l. 1. de morb. XXIX. 12. a verbo *ἐκτεκρῶναι*.

* ECTHLMIMA, *ἐκθλίμμα*, vocat Hippocrat. *exulcerationem*, quæ fit in summa cute, ex compressione violenta. Gal. comm. 2. de fract. t. 65.

ECTHLEPSIS, *ἐκθλίψις*, *elisionem*, *expressionem* denotat, v. g. oculorum. Coac. t. 218. Foef. p. 186.

* ECTHYMA, *ἐκθύμα*, ab *ἐκθύειν*, quod significat *cum impetu ferri*, erumpere, denotat papulam super cutem erumpentem, *efflorescentiam* cutaneam ab humoribus superfluis falsis, & tenuibus sub cuticula coagulatis. Dicitur & alio nomine *ἐξαιθήμα*, quo pertinent Variolæ, Morbilli, Petechiæ, &c. Vid. Lind. S. M. Ex. XI. §. 189. Hujusmodi *Ecthymata*, frigidibiles nigras, vibices, pellis vocat tincturas superficiales, quæ Archeum denotant affectum, Helm. Tumul. Pestis. §. Præparata sedes.

ECTOME, *ἐκτομή*, idem quod *ἐκκοπή*, *excisio*, *excisio*. Vide *Eccorpe*.

ECTOMIAS, *ἐκτομίαις*, *ἐκτομῶ*, i. e. *Castratus*, *Eunuchus*, *excisus*. Vide *Castratus*.

ECTRAPELOGASTROS, *ἐκτραπελόγαστρος*, ἢ *ἐκτραπελόγαστρον*, *monstrosum habens ventrem*.

ECTRAPELOS, *ἐκτραπέλος*, dicitur de omni eo, quod a communi, seu ordinaria natura degenerat. Lind. Ex. XI. §. 142. 143.

ECTREPSIS, *ἐκτρέψις*. Hoc vocabulum pro *ἐκτελψις* substituendum esse in Hipp. 1. de iis, quæ in med. t. 19. volunt Galen. Foef. in Oec. p. 194. & C. Hofm. in not. MMSS. ad Gal. comm. in h. l. quia ex connexionem textus colligere licet, denotare hic corporis tractandi mutationem, & perversionem ad latera commoda, a verbo *ἐκτρέπω*, *perverto*. *Ἐκτελψις* vero *delationem* significat, quamvis non sit dissimulandum, nomen *ἐκτρέψις* in aliis Lexicis non occurrere.

ECTRIMMA, *ἐκτριμμα*, *intertriginem*, attritum, h. e. cuticulæ, vel cutis extremæ exulcerationem significat, quales fieri solent circa os facrum, femore fracto, & longo tempore eodem habitu collocato. Hipp. 3. de fract. t. 26.

ECTRIPSIS, *ἐκτριψις*. Vide *Ectrepsis*.

ECTROPE, *ἐκτροπή*, significat *diverticulum*, per quod materia peccans abscedit, & veluti cuniculis actis in sinum se recipit. Hipp. 1. 2. Epid. f. l. 45. Sunt ergo *ἐκτροπαί* veluti divortia

tia, & subterfugia, & a populari via deflexiones, digressiones, commutationes, quæ in humorum transpositu fiunt. Foesl. p. 194.

* **ECTROPION**, ἐκτρόπιον, est suborta caro in palpebra, quæ sua gravitate palpebram foras evertit. Gal. in def. Ægin. l. 3. c. 22. vocat ἐκτροπὴν τῶ βλεφάρου, *eversionem palpebræ*, ubi etiam caussam dicit esse cicatricem.

* **ECTROSIS**, Ἐκτροφος, ἐκτροσις, ἐκτροφωσις, a verbo ἐκτρέπωσκω, abortio. Vide *Abortus*.

ECTYLOTICA, ἐκτυλωτικά, vitiose ἐκπλωτικά, vel ἐκτιλωτικά, significare medicamenta, *Callum absumentia*, vult J. D. Horst. Part. I. dispens. Pharmac. Univ. l. 2. c. 14. p. XIII. sed qua autoritate nitatur, non constat. Nos in nullo Græco Authore reperire potuimus. Si vero licitum est fingere, possent etiam dici ἐκπωρωτικά. Sunt autem nihil aliud, quam καυμαστικά. Vide *Cautereticos*.

* **ECZEMA**, ἔκζεμα, *pustula ardens*, & fervida dicitur, dolorem ciens circa saniem. Ingens enim fervor omnem materiam absument. Gorr. p. 126. Castell. Vel potius causa in fuliginosis sicciorebus effluviis cum pauca humiditate junctis consistit.

EDAPHOS, ἔδαφος, folium, *pavimentum domus* significat. Moschion. de morb. mul. c. 163.

EDAX, βορρῆς. Vide *Borros*. *Edaces* dicuntur multicibi: *Voraces*, qui præ aviditate tubercinantur, & raptim manducant. Lind. Ex. VIII. §. 159. *Edacitas* refertur inter cupiditates nimias nocivas; estque desiderium alimenti solidioris, quemadmodum *Bibacitas* liquidioris. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 6.

EDELPHISMENOS, ἑδελφισμῆος. Vide *Adelphixia*.

EDELPHUS, dicitur Paracello, qui ex elementorum natura prognosticat. Rul. & Johnf. Vide Parac. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 3. in Schol. ad h. l.

EIDENTULUS, ἀνόδον, κωδός, i. e. dentes non habens, *carens dentibus*. Hunc semper mancum pronunciauit Fallopius, ideo quod omnes literas exprimere non possit. Tract. exposit. de Ossib. c. 16. Tom. I. p. 503.

EDES, Edez, id est *Aurum Elempius*, *Electrum*. Rul.

EDESMA, ἔδσμα, *Edulium*, idem quod βρώμα. Vide *Broma*.

EDIC, Edich, Edir, i. e. Mars, ferrum, chalybs. Rul.

EDUCATIO, apud Latinos duplicem habet significationem. Vel enim accipitur de victus ratione pueris competente, & ita Gr. dicitur ἔδωξις, ut patet ex Gal. l. quod an. mores seq. Æmp. corp. c. 10. item κομιδή, Ægin. l. 1. c. 5.

Vel sumitur pro *Institutione puerorum*; & ita vocatur παιδεία, διδασκαλία, παιδομαδία, παιδων ἀγωγὴ. Galen. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. cujus necessitatem in Republ. egregie inculcat Lang. lib. 3. ep. 6. De *educatione* pro futuro Medico vide Lind. Ex. I. §. 21. seqq.

EDUCTIO, ἀναγωγή, Diet. n. 54. Vide *Anagoge*. *Educere* aliquando accipitur pro *Bibere*. Rhod. ad Scrib. n. 122.

EDULCORATIO, γλυκύνσις, Græce dici posset, duo significat: 1. modum medicamentum, vel alimentum liquidum, vel siccum saccharo, vel melle dulce reddendi, ad gratiorem saporem; 2. modum medicamenta Chymica a salina acrimonia liberandi, affusione aquæ frequenti, quæ Ablutio, vel etiam Lotio vocatur. Hujusmodi *edulcorationis* aliquoties meminit etiam Schrod. v. g. in præcipitationibus, & sublimationibus Vitrioli, alibique. Descripsit & Jacob. de Mor. Chym. Medico-Phys. cap. 18. Duplici modo *edulcorationem* perficit: uno, qui fit mediante Sale Alkali; & locum habet in pulveribus corrosivis, v. g. Mercurio præcipitato rubro, dulci &c. altero, qui fit aqua vel frigida, vel calida. Legitur in Morl. Coll. Ch. Leid. c. 266.

EDULIUM, ἔδωμα. Vide *Broma*. *Cibus*.

EFFECTIVUM, πηκτικόν, est proprium Artium: unde & *Medicina* dicitur ἑπιστήμη πηκτική, Gal. art. med. c. 3.

EFFECTUS, ἔργον, dicitur omne id, quod ab alio, tanquam a causa sua, producitur, & dependet. Dicitur & *effectum*. *Effectuum* varietas ab una causa dependet a materia dispositione. Ita Sol terram adurit, & indurat, ceram liquefacit. Lang. l. 2. ep. 17. Alias qualis causa, talis effectus. Si causa per se agit, sequitur effectus per se. Si causa per accidens operatur, *effectus* quoque per accidens statuentur. Unius *effectus* possunt etiam plures esse causæ, sed subordinatæ: & vice versa unius causæ plures *effectus*. Libav. de Philos. Harm. Mag. Tom. IV. Oper. pag. 283. Sæpe etiam *effectus* accipitur pro Medicamentorum utilitate, quam actu præstiterunt in corpore humano. Scribon. num. 19. 97. 75. 106. &c. Videat. Lexic. Rhodii.

EFFERVESCENTIA, ζέσις, ἔκζεσις, terminus hodieque in Medicina receptissimus, denotaturque interdum idem, quod *Fermentatio*, de quo vocab. infra; interdum vero, & frequentius excessivam fermentationem, sive motum intrinsecum vehementiorem, aut nimiam agitationem alicujus liquoris mixti, ex activis, & passivis portionibus constantis, obortam vel a calore quodam extraneo, vel interno quodam fomite heterogeneo ad lactam illam irritante.

Videatur ex recentioribus Cl. Vvillis de *effervescentia* vini, de ferment. cap. 7. & de febr. cap. 1. ubi & sanguinis *effervescentia* describitur, quemadmodum & cap. 2. seq. In Artificialibus quoque alia calida, alia frigida. Sylv. lib. 1. Pr. Med. cap. 4. §. 8. 16. cap. 19. §. 61. Inter naturales etiam referenda *Intestinalis*, ex confluxu bilis, & succi pancreatici, cap. 11. item *Vitalis*, quæ excitatur ex portionibus salinis, oleosis, volatilibus sanguinis permistis, cum portionibus acidis Lymphæ, cap. 19. §. 2. 3. seqq. Medicamenta quoque composita *effervesce* dicuntur ob contrarietatem simplicium ingredientium. Scribonum. 46. 207. 250. *Effervescentia* Chymica est, quando cum evidenti motu perficitur median- te furni igne, ubi spiritus subtiliores avolant, ut, nisi vas alicubi rima sit præditum, diffiliat. Junken. Chym. Medic. Physic. pag. 1. sect. 1. c. 4. pag. 62.

EFFICACIA, *δύναμις*, idem quod *Virtus*, Potentia agendi in aliud. Hinc & *Efficax* dicitur medicamentum aliquoties apud Scrib. L. Vide Rhodii Lex. *Efficacia* per experientiam nota dicitur rerum virtus, Ger. Dorn. Specul. Philos. l. 2. c. 3.

EFFICIENS, *δραστικός, πηκτικός*, est nomen notissimum *causæ*, qua aliud producitur, aut fit. Hæc in Medicina vel sola, vel potissimum intelligitur, quando *causæ* fit mentio. Vide *Causa*. Jung. Lind. Ex. XII. §. 100.

EFFIDES, id est cinis Plumbi, vel Cerusæ, Rul. Johnf.

EFFILA, maculæ, vel tinctura a Sole facta in facie, vel alia parte in cute. Ruland. & Johnf.

* **EFFLATIO**, *εκφύσησις*. Vide *Ecphyse- sis*.

* **EFFLORATIO**, *εξανθήμα, εξάνθισμα*. Vide *Exanthema*.

EFFLORESCENTIA, idem. Vide *Exanthema*.

EFFLUVIUM, *ἀπόρροια*. Vide *Aporrhæa*. Cæterum cum *Effluviis* consideratio hodieque in Philoſophia, & Medicina insignem sceneretur lucem, & utilitatem, eorum miram subtilitatem, determinatam naturam, & insignem efficaciam tribus per hos titulos distinctis *Exercitationibus* egregie pro ingenii sui sagacitate Robert. Boyle descripsit.

EFFLUXUS, *επιρροή*. Vide *Ecroe*. *Exerrho- sis*.

EFFOEMINATIO, *ευνδηλωσις*. Vide *Ectholyn- sis*. Vide & *Androgyni*.

EFFRACTURA, *Παρω* dicitur tertia fracturæ cranii species, seu Ossis depressio, quando vehementissimo ictu labat os, & intro effrin-

gitur. Differt a *Contusione*, in qua os non labat, l. 9. Chir. c. 6.

EFFRENIS, idem quod immoderatus, excessivus cum aliquo impetu. Ita *effrenes* humores dicti sunt *Turgentes*. Fallop. tract. de purg. simpl. cap. 16. Tom. I. p. 67. *Effrenis* purgatio est nihil aliud, quam *υπερμάδισις*, quam Barbari *effrenitationem* vocaverunt. Id. l. c. 7. p. 35.

EFFUGIO, *διαφύγω*. Vide *Diapheugo*.

* **EFFULGESCENCIA**, *επλάμψις*. Vide *Eclampsis*.

* **EFFUSIO**, *εκχύμαμα. Εκχύλωσις*. Vide *Ecchymoma*.

† **EGELIDUM**, medium inter calidum, & frigid. Ref. med. Epist. 63.

EGESTIO, *εκκρεσις*, idem quod *Excretio*. Vide *Eccrisis*. Plerunque de alvi excretionem sumitur.

EGOITAS, terminus Helmontianus barbarus, quo indicatur Intellectus nostri lumen, veluti intrinsecus secum contemplans, deliberrans, tr. Confessio Authoris n. 7.

EGREGORSIS, *εκρήγορσις, Vigilia*, vigilantia, experfactio, curæ essentia, & ratio formalis consistit in libertate, & expansione spirituum animalium, in cerebro, & toto nervoso genere. Gal. defin. medic. Vvillis de An. brut. Part. I. cap. 16. sub fin. Jung. Carlton. Exerc. VII. §. 4. ubi *Vigilias* vocat *Exercitium sensuum internorum, & externorum*. De pulsibus *Expergiscientium* vid. Gal. lib. 3. de caus. puls. c. 10.

EJACULANTIA, vel *Ejaculatoria* vasa dicuntur, quæ & *Deferentia* appellantur, quæ semen in testibus elaboratum excipiunt, deferunt, & in congressu ejiciunt in colem, quorum descriptionem vide in Anatomicis, speciat. in Barth. l. 1. Anat. c. 21. seqq. Pertinent huc veluti partes, Corpus variciforme, Parastata, Prostata, Vesiculæ seminales, &c.

EICE, *εἰρή*, adverbium usitatum Hippocrati, significans *temere*, absque consilio, negliger, in elegantissima gnome: *μηδὲν εἰρή, μηδὲν ὑπερορῶν, nihil temere, nihil inconsiderate*, 6. Epid. sect. 2. t. 25. Legitur & l. 6. Epid. sect. 8. t. 49.

EIDECHTES, dicitur quod vel aspectu, vel fœtore est abominandum, & exosum. Hipp. l. 2. de morb. mul. VIII. r. XVII. 9.

EIDESIS, *εἰδσις*, significat *scientiam*, vel *conscientiam*, uti vult Lind. Ex. III. §. 3. Occurrit apud Hipp. de dec. orn. VI. 2.

EIDOS, *εἶδος*, in genere *speciem*, quæ generi subjicitur, significat, quæ & aliis nominibus, *διαφορὰ, τρόπος, differentia, modus*, a Medicis dicitur, teste Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 8.

τ. 8. & c. 2. t. 3. Specialiter vero apud Hippocr. denotat corpus *naturam*, & *temperamentum*, & differentiam ab aliis corporum naturis. Galen. c. 2. de nat. hum. t. 14. t. de fal. diæt. t. 5. l. 2. prorrh. XVII. 28. 12. & c. Jung. Foef. p. 181.

EJECTIO, ἐβολή, idem quod *excretio*. Dicitur & *Defectio*. Vide supra.

EILAMIDES, ἐλαμίδες, dicuntur Polluci *membrane cerebrum investientes* binæ, ideo quod cerebri medullam involvant, ab ἐλαω. Vocantur alias *Meninges*. Gorr. p. 125.

EILEMA, ἔλημα, ἔλυμα, significat apud Hipp. *convulsionem* intestinorum dolorosam, aut tormina, & refertur inter morbos a flatibus, l. de flatib. XIV. 1. Lind. descripsit, quod ἐλάματα sint dolores fixi, & veluti clavi muro impacti, quorum causa est flatus intra tunicas intestini inclusus, Sel. M. Ex. IV. §. 14. Significat & *Involucrum*. Vide in lit. I.

EILEON, ἔλεον. Lat. est nomen intestini tenuis ordine tertii, quod incipit, ubi Jejunum desinit, omnium longissimum, a frequentibus circumvolutionibus ita dictum, cuius descriptionem vide ap. Anat. & in specie Barth. l. 1. Anat. c. 10.

EILEOS, ἔλεος, & cum aspir. ἔλεός, *Ileus*, est affectus intestini *Ilei* vehementissimus. Dicitur & *Volvulus*, cuius prolixam descriptionem, & expositionem egregie tradidit Lind. Exerc. IV. per totum, & seqq. Jung. Dieter. n. 240. Sunt & qui scribunt, ἔλεος. Helych. Vocatur & *Misereve mei*, *Chordapsus*. Meminit Hippocr. 3. aphor. 22. Interdum sub *Codica* comprehenditur a Veteribus. Apud Scribon. n. 116. describitur, quod sit inflatio intestinorum; sed monet recte Rhod. in Not. verius dici inflammationem. Ex recentioribus vid. Sylv. l. 1. Pr. Medic. c. 15. P. Barbette l. 4. c. 17. Ex his seq. descriptio dari potest: *Ileus*, vel *Passio Iliaca* est dolor acerbissimus intestini *Ilei*, vel etiam (sec. nonnullos) *Cæci*, cum constipatione alvi, tumore ventris chordæ instar tenso, subsequente etiam reiectione fecum per os, aliisque gravissimis symptomatibus, proveniens ab inflammatione quandoque gangrænosa, aut alia graviore solutione continui dictæ partis, per sanguinis motum impeditum oborta, intestinorum motum peristalticum invertente.

EILICRINES, ἐλικρινής, *sincerus*, purus, merus, impermixtus, dicitur de subdientia in urina. Coac. t. 586. ἐλικρινέως, adverb. pure, *sincere*, legitur de crisi, l. 4. Epid. III. 9.

EILETHERES, ἐλεθέρης, aliis ἐλαθέρης, ἐλαθέρης, significat *in*, vel a *Sole calefactum*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXX. 8.

LXVI. 17. LXIIX. 20. Et ἐλεθέρην dicitur *insolatus*, qui in Solis radiis corpus exponit. Gal. l. 8. Meth. M. c. 2.

EILUMENOS, ἐλάμνω, *contortus*, convolutus, ab ἐλέωμαι, vel ἐλέω, *contorqueo*, *coarcto*. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

EIOIHOS, εἰωθός, *consuetus*, perennis, solitus. Ita εἰωθία κίνησις, motus *consuetus*, perennis. Legitur ap. Hipp. l. 1. de morb. XXX. 18. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 230. seqq.

EIRION, εἶριον, εἶρον, *lanam*, & quidem ῥυπαρόν, *succidum* significat, quæ vim mitigandi, & digerendi habet, præcipue ubi bene carminatæ sunt. Legitur & εἶρια οἰσπηρά, ob *aspyrum*, & *succum sordidum*, quo imbutæ sunt. Hippocr. 2. de fract. t. 72. l. 3. t. 24. l. 4. de artic. t. 24. l. de ulcer. XV. 6. l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. LXVI. 7. & alibi. Vid. Foef. p. 183. 184.

EIRYOMAE, εἶρυομαι, idem quod ἔλκομαι, *trahor*. Frequens Hipp. 1. prorrh. f. 2. t. 1. 10. Coac. t. 51. l. 2. de morb. mul. XXII. 6. Foef. d. l.

EISAGOGE, εἰσαγωγή. Vide *Tyrocinium*.

EISBOLE, εἰσβολή, proprie *injectionem* significat. Medicis vero denotat *insultum*, & *aggressionem primam* morbi, vel paroxysmi, quæ alias & ἐπισημασία dicitur. Gal. l. de temper. morb. c. 6. Item *irruptionem*.

EISPNOE, εἰσπνοή, *Inspiratio*. Estque pars respirationis, qua aer intra pulmonem per os, & nares trahitur, ad cordis, & sanguinis ventilationem. Gorr. Jung. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 316. De *Inspiratione* integra, & læta vide apud Willis Part. 2. Pharm. Rat. sect. 1. c. 1. 2. 3.

ELABORATIO, Gr. dici posset ἐξεργασία, φιλοπονία, est operatio manualia, qua res in substantia, eaque potissimum materiali mutata *elaboratur*. Id enim nunc *elaborare* appellamus, cum remotis ignobilioribus materiæ partibus, quæ seculum obiter adhærent, seu quovis modo adminiculum præstant essentiæ, præstantissimam elicimus. Itaque & maxime viget hic impuri a puro segregatio. *Elaboratio* aut est solutio, aut coadunatio. Hæc Rul. & Juhnfl. *Elaborationis* Chymicæ, vel Philosophicæ modos sex vide apud Libav. Tract. de Igne naturæ c. 37. Tom. II. Oper. p. 79. *Elaborare*, i. e. *multum laborare*, anniti, valde laborare, Scrib. n. 38. Rhod. in Lex.

ELAEOMELI, ἐλαίωμελι, genus quoddam *Resinæ Palmyris* Syriæ familiare. Id ex vetustis arborum caudicibus manat pingue, unguinosum, crassius melle, resina tenuius, perinde quasi nunc e lapidibus quibusdam, quod παρῆλομον nominant. Iis, quibus infederit, hæret admodum pertinaciter, atque si edatur, mar-

marcore confumit, & viribus destituit, veterumque inducit. Gorr. in defin. pag. 131. Jung. P. A. Matthiol. in Apolog. adv. Amat. Lust. §. h. t. Legitur & apud Dioscorid. ipsum l. i. c. 37.

OLEON, ἔλαιον, id est *Oleum*, ab ἔλαια, *Olea*. Nam *Oleum* simpliciter dictum denotat *Oleum olivarum*, hoc est succum pinguem ex olivis maturis expressum. Trium enim generum *Olea* occurrunt in Medicina usitata: *Olea expressa*, de quibus vide Schroder. l. 2. c. 71. *Cocta per infusionem*, & *coctionem*, d. l. c. 72. & *destillata*, d. l. c. 70. Jung. Fr. Hofmann. in clav. De *Oleis expressis*, & *Coctis* non inepte quoque scripsit Jac. le Mort. Pharmac. Med. Physiol. c. 28. pag. 204. seqq. *Olea* in genere, præsertim commune, mediæ esse naturæ inter humectantia, & siccantia, docet Galen. l. 2. de Sim. Fac. c. 25. *Olea* in genere omnia salinæ esse naturæ, & a salibus perfectione saltem differre, ita ut *Olea* ex salibus, & hæc viceversa ex illis confici queant, expresse scripsit Junken. Chym. Exp. Gur. P. I. sect. 2. c. 1. pag. 78. Aliquando vocab. ἔλαιον etiam accipitur apud Hippocr. pro *pinguedine*, vel *adipe*, v. g. Vituli marini, seu Phocæ. l. de nat. mul. XXII. 13. XXIX. 167. 181. l. de exfectione fœtus, IV. 5. Anferis, l. de nat. mul. XXIX. 124. 135. 140. LXV. 3. LXIIX. 2. LXXX. 2. Suis, l. i. de morb. mul. XC. 11. Vide Foef. pag. 197. *Butyrum* quoque vocari ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, *oleum de lacte*, testatur Linden. Ex. XVI. §. 119. Derivativum est ἐλαϊδης, *Oleofus*. Ita nuces, amygdala, & femina alia habent ἐλαϊδες, *Oleofam* substantiam. C. Hofm. l. 3. V. L. c. 2. Vide *Oleum*.

ELAEOPINES, ἐλαιοπίνης, *oleo infectus*, imbutus. Usurpatur de vestibus fordidis, quibus opponuntur puræ. Hipp. de sal. diet. t. 11.

ELAEOSACCHARUM, Gr. dici potest ἐλαιοσακχαρον, est terminus Pharmaceuticus, denotans mixturam Olei destillati cum Saccharo, v. g. olei ℞ j. sacchari ℥ j. vel circiter. Schr. l. 1. c. 3. Ejus encomium, & formulas vide apud Rolf. Chym. l. 4. f. 6. c. 1. seqq.

ELAGUIR, *Vitriolum viride*. Rul.

ELAMBICATIO, dicitur modus *Dissolutionis* aquarum Thermalium ad investigandum virtutem mineralem; sitque duplici modo, uno in balneo Mariæ, qui difficilior, altero igne in vitris, quem prolixius describit Fallop. tr. de Aq. Therm. c. 9. Tom. I. p. 224. Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 3. p. m. 87.

ELANULA, *Alumen durissimum instar ferri*. Id.

ELAPHOCAMELOS, ἐλαφοκάμηλον, i. e. Cervicamelus, vocatur animal quadrupes partim cervum, partim Camelum referens, ex Pe-

ru Indiæ Occidentalis regione Antuerpiam delatum, cujus descriptio prolixior extat in Matthiol. l. 5. Epist. p. m. 211.

ELAPHOS, ἐλαφος. Vide *Cervus*. Hinc *Elaphographia*, id est *Cervi descriptio*. Vide *Cervus*.

ELAPS, *Elops*, ἐλαψ, ἔλαψ, nomen serpentis, cujus meminit ex Aetio Forest. l. 30. O. 18. in Schol. De hoc vid. Aldr. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 15. ubi & alias hujus vocis significationes huc non pertinentes invenies.

ELAPSUS, ἐλαπισ. Legitur apud Aug. Tom. III. p. 115. Vide *Ecptosis*.

ELASMA, ἔλασμα, in genere denotat *Laminam*. Vide infra *Lamina*. In specie vero significat fistulam clysteris, quæ ano immittitur, demonstrante Lind. Ex. IV. §. 101. Descendit a verbo ἐλάω, vel ἐλάω, quod varias obtinet significationes: v. g. significat *diduco*, extendo, quando de materia dura diducta usurpatur. Item agito, *moveo*, stimulo, unde ἐλατῆρ, ἐλαστικός, *Elater*, *Elasticus*, qui termini latinitate quoque donati hodieque frequentissimo sunt in usu apud Willif. & alios, dum spiritui animali, & liquori nervoso attribuitur qua sec. qua p. nat. virtus *Elastica*, & impetum faciens. Vide Tract. Anat. Cerebr. de An. Brut. de Morb. Convulsiv. Ita & Aeri tribuitur *vis elastica* nitrosa, & penetrabilis. Malach. Truston. de respir. p. 33. Vid. & Cl. Sturmii Colleg. Curios. & p. p. *Elastis*.

ELASSON, *Elatton*, ἐλάσσων, ἐλάττων, minor. In specie Hippoc. usurpavit de *minoribus* statura corporis, 2. aphor. 54. Dieter. n. 270. De Vino tenuiori, vel *minori* legitur in Sacris, Joh. 2. v. 10. Vide Rhodii Lexic. Scrib. exiguum vinum.

ELASIS, ἐλασις, *Elater*, ἐλατῆρ, hodieque etiam a recentioribus sunt introducti termini, quibus expulsionem impetuofam, & agitationem spirituum, præsertim animalium, nec non causam, & principium, unde illa expulsio dependet, explicant. Coincidit cum *explosione*, de quo vocab. paulo inferius. Imprimis vero Aeri insignis *elater* tribui solet, seu spontanea vis dilatandi sese: num vero in omnibus ita sese habeat, fortassis alia occasio ventilandi sese offeret. Meminit etiam hujus ex Pecquetto Barth. l. 3. An. c. 9. p. 427. Vide *Elasticus*.

† ELATERII nomine quodvis Catharticum apud Gal. Hipp. expos. mer. l. 1. c. 2.

ELATERIUM, ἐλατήριον, sumitur stricte, & late. Stricto pro medicamento purgante valido, quod fit ex Cucumere agreffi, succus sc. inspissatus ex fructu Cucumeris per expressionem, de quo Schr. l. 4. cl. 3. n. 443. Rolfink. O. ac M. M. Spec. l. 5. f. 6. c. 5. & tr. de Purg. f. 3.

f. 3. Art. 5. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 7. Late pro omni valido purgante per alvum, notante Galen. c. 5. in 6. Epid. t. 35. & plurimis locis ex Hippoc. Hoc confirmat Foes. d. l. Jungatur & Joh. Nic. Pechlin. de Purgant. c. 21. Derivatur ab ἐλάωω, *agito*, commoveo.

ELATON, ἐλάτων, Arist. 3. Meteorol. c. ult. i. c. *Malleo ductile*, proprietates metallorum. Vide *Malleabile*.

ELECTIO, ἐκλογή, ἀρεσις, quid significet, notum est. Est vero præsertim circa usum, & præparationem remedium Diætæ, Pharmacæ, & Chirurgiæ maxime necessaria *electio*, uti patet ex Methodo medendi. Ita aliquando propter consuetudinem eligendus cibus, & potus paulo deterior. Hipp. 2. aph. 38. De *electio*ne simplicium medicamentorum vide Weckeri Antid. Gen. l. 1. c. 1. seqq.

ELECTRODES, ἤλεκτρόδιος, *Succino similis*. Usurpavit Hippocr. de alvo deiciente succino similia, hoc est excretionem alvi splendentem, & relucens, l. 4. Epid. XXII. 16. Vid. Foes. p. 261.

ELECTRUM, ἤλεκτρον, *Succinum*, nihil aliud est, quam succus bituminosus, seu resina terræ, & arborum vetustarum optime digesta, exinde in mare traducta, atque ibidem præcipue concreta. Schroder. l. 3. c. 30. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. estque duplex: Album, & Citrinum, in Officinis usitatum. Plures alias species proposuit Andr. Chiocuss Mul. Calceol. sect. 2. pag. 180. seqq. Eleganter quoque *succini* historiam tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 4. c. 7. pag. 302. seqq. Sunt tamen alii, qui *succinum* speciem picis fossilis, seu bituminis esse sibi persuasum habeant, propterea quod & in locis longe a mari distantibus, & e montibus terræ firmæ effodiatur. Vid. Act. Philosoph. Oldenburg. Ann. 1666. Mens. Novem. Jungantur & Acta Hafn. Vol. I. Obs. 57. p. 110. seqq. Dicitur & *Carabe*, *Glossum*. A *Succino* paleas, & festucas attrahi, quemadmodum a Magnete ferrum, vulgatissima est opinio, cujus etiam meminit Galen. l. de nat. fac. c. 14. quam tamen nihil æstimare conatus est Pechlin. de purgant. c. 2. Medicamenta ex *Succino* vide passim in Pharmaciæ Scriptoribus, præsertim supra alleg. Schroder. & Hofmanno. De *Succino artificiali*, atque parandi modo legatur Jac. le Mort. Chym. Med. Physiol. c. 10. pag. 110. seqq. *Electrum* quoque Populi albæ lacrymam dicunt, quæ juxta amnem Eridanum destillat, & in spissitudinem coit, aureo colore, quod si levigatum bibatur, stomachi, & alvi fluxiones, & sanguinem compescit. Ægin. l. 3. c. 3. Apud Chymicos etiam diversas, & ex

parte quoque fatis obscuras obrinet significationes. Vel enim denotat *Aurum* quoque imperfectius, sive nativum, sive factitium; cujus portio quinta est Argentum, ita dictum, quod Soli oppositum magis splendet, quam Aurum, & Argentum. Rul. Vid. Libav. Synt. Ar. Ch. l. 4. c. 9. & l. 7. c. 24. Vel Theophrasto est mixtura compositi metalli ex omnibus septem Planetis in unum corpus colliquis, Parac. de nat. rer. l. 8. de separat. rer. natur. in princ. Rul. Ex simili constabat Virgilio Campanula, tempore regis Artus, quæ adulterio contaminatos tam viros, quam fœminas de ponte in aquam præcipitavit, solo sonitu clangore. Fertur etiam e simili rite confato metallo Scyphus gustatorius fabrefactus toxicum nullum admittere; quod si forte iniiciatur, ebullire, quicquid in eo liquoris continetur, edito strepitu maxime perceptibili, ac si nitrum in prunas coniceretur. Aliud narrat Paracels. de similis *Electri* compositione, se vidisse quandam Hispanum habentem ejusmodi Campanulam, pondere vix sesquialtera, per quam inscriptis aliquot characteribus, & verbis, tot spectra, prodigiaque, quot vellet, convocabat, edebat, & abigebat pro suo arbitrio. Voluit is persuadere Paracelso, vim illius Campanulæ in verbis, ac characteribus magis, quam in sonitu, vel metallo consistere. Verum Parac. rem non ita se habere, ut asserbat, et si pro variatione scripturæ varia etiam ederentur prodigia, maximam potentiam in metallo sitam esse deprehendit. Hæc Rul. & Johns. Enimvero quid si quis plane de veritate hujus effectus dubitaret? Videntur sane fatis fabulose hæc scripta. *Electrum* est metallum ex alio factum per artem, sed illi, ex quo factum est, non amplius simile: v. g. si æs, vel cuprum ante paratur candidum, aut si ex cupro fit orichalcum, vocatur *Electrum*, & c. Paracels. de reb. nat. c. 9. de Arsenico, Ger. Dornus de genealog. mineral. c. 18. Th. Chym. Vol. I. pag. 586. Ad præparationem Lapidis Philosophici baseos loco recipi jussit *Electrum minerale immaturum*. Idem in Manuali de Lapid. Philosoph. cui incredibiles attribuit vires, *Electri* annulos, ait ex Paracelso Johnsonus, digitis gestari solitos præcavere, ut nunquam aliquis spasmo, vel odontalgia, vel epilepsia corripere, adeo ut simul atque Epileptici digito, quem annularem vocant, annulus talis applicatus est in paroxysmo, subito de illo depulsus, & quasi digitus absterfus evanuerit, & æger a lapsu confestim resurrexerit. Imo si aliquis annulorum istorum in digito annulari gestatur, & abditus quidam morbus foras erupturus est, annulum istum exsudare videas jugiter, & ab insigni quadam

sympathia decolorari cernas ad oculum. Observatu porro dignum est, *Electrum* hoc nostrum adversus infestos spiritus, vel genios noxios esse amuletum præstantissimum. Cœlica enim *Electro* inest operatio quædam, omniumque planetarum agit in illo influentia, cum harmonia quadam superiorum, & inferiorum omnium. Sed *Electrum*, quod in venis metallicis ex Auro, & Argento natura concretum est, uti Mathesius scribit, non tam numerosa pollet virtute, ac illud, quod artificum industria ex septem metallis in igne fabricatum est, uti Geber, Lullius, Paracelsus, & alii hujus rei artifices testantur. Et tamen magno in pretio habuerunt veteres istiusmodi Metallum; quod varia sibi ex isto fictilia conflabant in usum domesticum, & vasa ex *Electro* inter suppellectilem asservabant rariorem præ aureis, & smaragdinis. Hæc Jonson. Nugarum satis. De *Electri* variis significationibus, & præparationibus lege Rolfink. Chym. l. 5. sect. 11. c. 2. seqq. *Electrum minerale*, vel metallicum duorum, vel plurium ejusmodi corporum mixtura describitur a Dorneo, de transm. met. c. 11. Th. Ch. Vol. I. p. 529. imo in omnium sex Voluminum Indicibus sat multa de *Electro* reperies. *Electra* quoque vocantur compositiones metallicæ, quarum una ex Antimonio cum Sole, & Luna facta vocatur *Electrum majus*: altera ex Jove, & Marte dicitur *Electrum minus*. Utriusque meminit D. Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 329.

† ELECTUARIUM silichinum, Hippocr. Succus Cucumeris asinini. Matth. de grad. in 9. Rhafis cap. 55.

ELECTUARIUM, *Electarium* etiam dicitur, & est medicamentum Syrupum, & Eclegmate crassius, constans ex medicamentis durioribus pulverisatis, melle, syrupo, saccharo syrupsato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, id est mellis consistentiæ accurate mixtis. Schroder. l. 1. c. 3. Weker. Antid. gen. l. 1. c. 28. Dividuntur in *Alterantia*, & *Purgantia*. Utrorumque Catalogum vid. apud Weker. Ant. Spec. l. 2. sect. 21. Schrod. l. 2. c. 51.

ELEMENTATUS, a, um, Paracelso significat excessum aliquem caloris, vel frigoris. Ita Pulsus *elementatus* calidus vel igneus, & Pulsus *elementatus* frigidus dicitur, in Scholliis ad libros de Urinis.

* ELEMENTUM, στοιχείον, vocatur corpus simplex, ex quo quidque primum constituitur, & in quod ultima resolutio fit, cujus partes non sunt diversi generis, sed homogeneæ. Refertur autem *elementum* ad aliquid, sicut & pars. Gorr. pag. 432. *Elementum* appellatur minima pars ejus rei, cujus est *Ele-*

mentum. Omnium autem corporum, quæ gi-gnuntur, & corrumpuntur, quatuor sunt *Elementa*, Ignis, Aer, Aqua, Terra. Ut minimum intelligatur id, quod minime divisionem suscipere potest, Gal. l. 8. de Hipp. & Plat. de cr. c. 2. Enimvero fuerunt, & sunt, qui numerum illum quaternarium impugnant, non solum ex Philosophis recentioribus Gassendicis, seu Democriteis, sed etiam ex Medicis, præsertim Chymicis. Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 34. Zacharius in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 739. Ita & Cl. Willis de ferment. c. 1. in dubium vocavit. Nostri nunc non est instituti, hæc prolixius ventilare: præsertim cum Medici facile acquiescere possint in *Elementorum* sensibilibus hypothese, qualia etiam dici possunt partes similes respectu dissimilium, & magis compositarum. *Elementa* porro matricæ rerum dicuntur, in, & ex quibus generantur omnia. Rul. De *Elementis Chymicis* Vide Libav. Alchym. Pharmac. c. 8. *Elementum* Parac. est corruptibile, ac transitura mundi essentia, & omnium, quæ patientur mutationem, & anxietatem, atque necessitatem, in diem usque ad extremum consumptionis hujus mundi. Item: Est essentia spirituum in *Elementis* delitescens, & degentium: item Astrum eorum, Rul. *Elementorum* divisionem in Simplicia, Composita, & Decomposita vide apud Ger. Dorneum art. Alchym. l. 1. c. 4. in Th. Chym. Vol. II. p. 524. Interdum & *Elementum* dicitur de primis principiis artium, & disciplinarum; de literis, seu principiis vocum; de causis rerum, &c. Vide Libav. d. l. Et quis omnes acceptiones hujus vocabuli huc vellet compilare?

ELENCHUS, ἐλεγχος, significat communiter abstractivè, vel *Argumentum*, probationem; vel *Criminationem*, accusationem; vel *dedecus*, opprobrium. Hipp. vero in concreto sumit de Medicis indoctis, l. Præcept. VI. 3. Vocatur & redargutio eorum, quæ non se recte habent. Opponiturque τῇ δοκιμασίᾳ, approbationi. Gal. 3. in Epid. t. 20. fin.

† ELEOSCLINUM, apium, quod soli in montibus expositum nascitur.

ELEPHANTINUS, ἐλεφαντινός, nomen est *emplastri*, quod habet cerussæ partes 30. ceræ partes 45. olei heminam, aquæ sextarium. Est autem compositio percandida; ideoque *elephantina* nominatur. Habetur apud Aetium gemina. Gorr. p. 133.

* ELEPHAS, *Elephantus*, ἐλέφας, vocabulum diversarum significationum. 1. notat animal quadrupes vastissimum, cujus prolixam descriptionem, & usum in Medicina vide ap. Ul. Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 9. C. Hofm. vocat sapien-

fapientiffimum, & proboscidem habet loco manus, comm. in Gal. de U. P. n. 27. 28. Hujus Animalis Anatomicam historiam novissime tradidit A. Moulins Medicus Collegii Trinitatis prope Doublinam, uti patet ex Act. Erud. Lipf. 1684. (2) *Ebur*, seu dentes *Elephantis*, decantatiffimi etiam in Medicina ufus, de quo etiam vid. Aldr. d. l. c. 14. Schr. l. 5. cl. 1. n. 20. *Eboris* vires vermes necandi, & Icterus curandi extulit Jac. le Mort. Pharm. Chym. unde defumpfit Morley Coll. Chym. Leid. c. 155. Hoc ufum, vel calcinatum vocatur *Spodium*, cum additione ex *Ebore*. (3) significat *Morbum*, & quidem malignum duum generum: aut *Lepram Arabum*, quæ *Græcorum Elephantiasis* vocatur, ἐλεφαντίασις, ἐλεφαντία, quam & Medici cancerum totius corporis definiunt. Apud Ruland. hæc leguntur quoque epitheta, *Herculeus morbus*, *Leo*, *Satyriasis*, *Leontiasis*. Vid. & Keuch. ad Seren. p. 124. Castell. seqq. de hoc morbo notavit. *Elephas* (qui & *Elephantiasis* dicitur) morbus est, in quo naturalis faciei figura mutatur, refimatur nasus, labra crassa fiunt, extenuantur aures ad Satyrorum effigiem. Gal. lib. de caus. morb. c. 7. ex sanguine melancholico primam generationem habens, quam affectionem, cum incipit, σατυρίασις nominant, tum a genarum rubore, & facie Satyris persimili, tum propter inexplicabilem, & impudentem coeundi libidinem. Aliqui vero osseas eminentias, quæ in temporibus fiunt, sic vocant. In aliis autem partibus quoque fiunt tales ossium eminentiæ, quas *Exostoses* vocant, l. de tum. p. n. c. 14. Ἐξοστώσις, ἐλεφαντίασις, universi corporis cancer est, qui nullam omnino admittit curationem. Id nominis nactum est hoc malum, quod in eo cutis corio *Elephantis* similis videatur. Nam maculis quibusdam ad atrum colorem vergentibus inficitur, atque inæqualiter aspera, crassa, ac veluti squamis fœda, livens, ferinaque redditur. Nec *Elephas* quicquam (apud aliquos) a *Lepra* Arabum differt. Sunt vero alii, qui differentiam inter *Lepram*, & *Elephantiasin* constituunt, præsertim hanc, quod *Lepra* cutem occupet, *Elephantiasis* carnem. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 250. Vocarunt & veteres morbum hunc ἑράκλειον, h. e. *Herculeum*, quod nullus eo major sit, & violentior. Nam morbo ingravescente, primum quidem stupet cutis, deinde sensum prorsus amittit, ut ne acu quidem compuncti dolorem sentiant, aut fervente aqua affusa urantur. Hæc Castell. Vid. & Jonst. Synt. Med. Pr. Part. III. l. 1. tit. 1. Nobis ita definite placet: *Elephantiasis* est scabies vel totius corporis, vel etiam certi membri, cancrofa, maligna, sicca, & furfuracea, vel squamata, cum tumore cancrofo, & aliis plurimis symptomatibus gravioribus stipata,

proveniens a massæ sanguinæ salina maligna coagulatione, & lenta putredine, succum nervosum, & nutritum ad νεκρωσιν disponente, & gravissime corrumpente. Vide & D. D. Maur. Hofm. Sciagr. Morb. Contag. disp. ult. 40. Signa *Elephantiasis* videantur apud Hildan. in Epist. 24. Cur vero hujusmodi homines adeo falacitate nimia afficiantur, non adeo planum est determinare. Aut *Elephantiasis* significat *Arabibus* tumorem pedum ulcerosum malignum, a sanguinis atrabilarii putredine corrosiva, & corruptione succum nutritum quoque perdente obortum. Vid. Jonst. d. l. cap. 10. Hanc quoque intellexit Lang. l. 1. ep. 12. & 17. (4) *Elephas* quoque notat Chymice *Aquam fortem*. Rul. in Lex. *Elephantias* quoque significat *serpentem*. Aldr. hist. serp. ac drac. l. 1. c. 1. §. Epitheta & c. 15.

ELEPODATUM, id est *limatum*. Ruland. & Johnf.

ELERSNA, idem quod *Molybdæna*. Ruland. & Johnf.

ELESMATIS, id est *Plumbum ustum*. Rul. & Johnf.

ELEVATIO, est vocabulum diversæ significationis. Dicitur de Pulsu, vel potius arteriæ distensione; & ita respondet Græco ἀγέσθη: vel de tumore, seu intumescencia membri. Ita *elevatio* stomachi Forest. lib. 18. Observ. 30. in Schol. Græce dicitur ἔπαυσις, ἔπαυσις. *Elevationes* jecoris, lienis, hypochondriorum leguntur aliquoties ad P. M. de Calderia Tom. II. Oper. pag. 14. Vel dicitur Chymicis artificiosa *substantio*, & *sublimatio* (Græc. μεταεωρασις) quando partes spirituales a corporeis, subtiles a crassis, non fixæ a fixis, instar fumi, vi ignis *elevantur*, & a summitate capitelli condensantur. Est & vel sicca, vel humida. Sicca, vulgo *Sublimatio* est, qua partes siccæ subtiliores elevantur, cum adhærentia sui vasis. Hæc sequenti modo peragitur. Accipio materiam aliquam sublimandam, eamque vel solam, vel aliis admixtam materiebus, vasi alicui vitreo, aut terreo inferius lato, vel rotundo includo, ita ut duabus partibus vacuis tertia impleta sit. Vasi huic, sive incurbitæ alembicum cæcum in vertice parvo foramine perforatum impono, luto obduco, & ne spiritus, aut partes sublimatæ exhalare possint, obfirmo. Deinde in catinum arenarium, tribus digitis a fundo, & parietibus, intercedente arena, vel in ignem liberum pono, caloremque per gradus augeo. Primo autem gradu omnis humiditas abeat necesse est, quod imposita vitro lamina, aliqua ferrea lævigata facile exploro. Cum enim humiditas aliqua adhuc residua est, lamina illa adhæret, sed quando omnis humiditas

tas discessit, spiritus sicci ascendunt, & hinc alembici foramen, superstrato aliquo vitro adæquato, luto bono, ne spiritus expirent, claudo. Tandem ignem tantisper foveo, donec omnis materia *sublimanda* elevata est. Nonnulli loco cucurbitæ scutella, vel concha aliqua terrea materiam continente cum vitreo cono parietibus vasis inferioris rite accommodato utuntur. Rul. Ita Flores Sulphuris, & alii parantur per sublimationem. Vide de hac Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Humida dicitur alias *destillatio*, de qua vide supra suo loco.

ELEVATORIUM (perperam *Elevaterium*) est nomen instrumentorum Chirurgicorum diversorum, quale etiam Paræus invenit, de quo vide Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. III. fig. 4. *Elevatorium* linguæ, Tab. XI. fig. 7. Blas. Med. Un. p. 73.

ELIDRIUM, *Elidrium*: Vel est gummi *Maffix*: Vel notat *Mercurium*, sive *Rhaponticum*: Vel est massa metallica, parata ex duabus partibus argenti, una auri, & una æris inter se mistis. Rul.

ELIGI morbus, dicitur Joh. Anglico *fistula* propter curationem, quia patens fistulam habens ex itinere ad locum illum calefit, & ita materia consumitur, atque curatur. Ros. Angl. pag. 1029.

ELINNYO, ἐλινύω, significat otior, *ferior*, quiesco, immoror. Verbum frequens Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 53. l. 6. Epid. f. 5. t. 5. f. 4. t. 13. l. 1. de fract. t. 9. 45. lib. 3. de iis, quæ in medicat. t. 20.

ELIOTROPIA (rectius *Heliotropia*) est nomen Gemmæ, vel lapidis pretiosi, cujus mentio fit in Ger. Dorn. tr. de gemmar. struct. Theat. Chym. Vol. I. p. 487. ubi dicitur, quod gignatur ex cælo Veneris, & ex cælo, & terra Martis cum terra Lunæ. Aliter paulo ejus compositio traditur a Lulio in tract. Animæ transmutatio. Vol. IV. a. 190.

ELIQUATIO, idem, quod *Colliquatio*. Vide supra suo loco.

ELIXATIO, ἔλιξις, est species coctionis, notissima in re culinaria, qua massa quædam solida per liquidum affusum vi caloris externi fervefactum dissolvitur, coquitur, & emolitur, aut liquefit; quemadmodum fit quotidie in culina, ubi videre est, panem aquæ, aut lacti incoctum, motu igniculorum (qui per ollæ corpus penetrant in liquorem primum, & hinc in panem) dissolvi panem, & attenuari, & liquefactum permisceri cum aqua, aut lacte, atque ita redigi in unum corpus quasi homogeneum, quod pulvem nominamus. Linden. Exerc. XIII. §. 166. ubi etiam *Elixationem* in ventriculo fieri statuit, pro chyli ela-

boratione, quamvis alii sint, qui negent, & fermentationem urgeant; cum tamen fermentatio *elixationi* minime opponatur, quemadmodum colligere licet ex Villis de ferm. cap. 7. sub fin. & c. 9.

ELIXIR, terminus Pharmaceuticus, & Chymicus, de cujus origine, & Etymologia legi poterit Rolsink. Chym. lib. 4. sect. 2. cap. 1. ubi & variæ ejus significationes occurrunt. Apud Rulandum seqq. leguntur. *Elixir*, *elei*, id est Medicina. *Elixir* Medicina est incomparabilis, conservandæ vitæ, & pellendis morbis dicata. Vel *elixir* est fermentum, cujus minima quantitas sui generis ingentem molem in pastam sibi similem penetrando conglutinat. *Pasta* h. l. est spiritus vitæ hominum, inter nusque vitæ balsamus. Est interna corporis conservatrix in eo statu, in quo illud reperit. *Elixir* autem externus arte balsamus ab externis conquisitus, ac præparatus in Spagyricum fermentum. Vel *elixir* etiam est Medicina fermentata, velex auro solo, vel ex septem metallis. Vel *elixir* est species ex pluribus diversis generis simplicium speciebus composita. Itaque cum Oleum Terebinthi componitur cum floribus Sulphuris, & oleo Myrrhæ, quando quintæ vini essentiæ miscetur tinctura Croci, magisteria vegetabilium magisteriis mineralium, seu essentiis, seu extractis aliis, & similia coadunantur in Medicinam compositam, *elixir* vocatur. Potissimum tamen excellunt *Elixiria* liquida, quæ forma sua representant aquas bezoardicas, aliasque stillantias compositas, quibus ob cognitionem nomen communicatur. Aliis *elixir* distat ab omnibus aliis essentiis, quod fiat ex pluribus, & detur vel ad sanitatem in eodem statu detinendam, vel ad imminentes morbos arcendos, præservandumque a putredine. Hodieque communiter accipitur pro liquore spirituofo, facultatibus præcellentibus, mediante infusione, imprægnato. Hinc convenit ut plurimum cum *Tincturis liquidis*. Schroed. lib. 2. c. 52. Rolsink. d. l. & seqq. capp. Jung. Libav. Synr. Arcan. Chym. lib. 8. cap. 43. *Elixir* etiam dicitur Lapis Philosophicus, Robert. Vallensis de verit. & antiquit. Chym. cap. 1. estque vel perfectum, vel imperfectum. Vide plura in Theatr. Chym. Vol. I. II. III. & V. Lacinus dicit: *Elixir* paratur ex tribus, Sole, Luna, & Mercurio, consistentiæ mediæ inter molle, & durum, mollius, ac subtilius, quam Mercurius. Secus enim aurum exinde paratum fit intractabile. Ex *elixir* fit Azoth, & est prima pars laboris circa Lapidem Philosophicum. *Elixir* duplex est, album, & rubrum, & c. Rul. In *Elixir Paracelsi* animadvertit Helmont. tr. Arca-

Arcana Paracelsi. Hodieque etiam commendatur a Chymiatris. *Elixir proprietatis Paracelsi* duplici modo paratum, vel cum acido, sive spiritu Sulphuris, vel sine acido cum alcali paratum.

ELIXIS, ἔλιξις, significat *Linctum*, idem quod ἔλεγγμα. Hipp. l. 7. Epid. VI. 10. IIX. 12. Vide *Ecligma*.

ELIXIVIATIO, vocatur operatio, quando post calcinationem alicujus materiae affusa aqua sal aliquod extrahitur fixum.

ELLEBORUS, *Elleborismus*, pro *Helleborus*, *Helleborismus*, ponitur. Vide infra *Helleborus*.

ELLOBOS, ἐλλοβός, dicitur de feminibus, quæ in siliquis continentur, ut fabæ, phascolli, &c. Gorr. ex Theophr. p. 134.

ELLYCHNIOTOS, ἐλλυχνιώτης, *linimenti genus* apud Chirurgo, Galen. *Introduct.* cap. 19. sic dictum, vel quod in *ellychnii* formam componeretur; vel, quod verius est, ex eadem materia constaret, ex qua *ellychnia* fiebant, quibus vis erat ad supercrescentia ulcera non mediocris. Gorr. p. 135.

ELLYCHNIUM, ἐλλυχνιον, significat *funiculum* in candelis, sive *lucernarium*, ut flamma continuetur. *Extinctus* vero ab Hippocr. ad suffocationem uteri in suffitu commendatur, lib. de nat. mulier. XXII. 12. lib. 2. de morb. mulier. LXXXI. 6.

ELOANX, dicitur *Auripigmentum*. *Elome*, idem. *Rul.*

ELOGIUM, significat apud Paræum *Renunciacionem*, sive *Judicium Medici de ægri statu*. Vide *Renunciatio*. Alias notum est, quod *Elogium* idem sit, quod *Commendatio*, *Laus*.

ELONGATIO, est species luxationis imperfectæ, Græce ἐξάρθρωμα, ad differentiam *Luxationis*, vel *Exarticulationis* perfectæ, quæ ἐξάρθρωμα vocatur. Illa fit, quando ligamentum saltem articuli elongatur, ita tamen ut os non penitus exeat e junctura. *Forest.* lib. 9. *Chirurg.* *Observ.* 1. *Schol.* *Elongatio* etiam accipitur pro remedio Chirurgico, & quidem primo in curatione Luxationis. *Fallop.* tr. de luxat. cap. 3. *Tom.* II. pag. 65. Idem quod *extensio*.

ELOPITINIUM, *Dragantum*, *Vitriolum*. *Rulandus*.

ELOS maris, *plumbum ustum*. Idem.

ELPIS, ἐλπις, *Spes*, est inter affectus animi, cujus significatio notissima. De hujus natura vide *Vvillis P. 1.* *An. brut.* c. 9. *Charlton.* *Exerc.* 8. *Pathol.* Hæc cupiditas futuri cum opinione fovet ægrum, etiam dum mors fere in labris est. Ægroto enim, dum anima est, spes esse dicitur. *Ufus Hippocr.* hoc vocabulo

4. *aphor.* 74. *Jung.* *Dieterich.* num. 276. *Spem* aliquando frustrari, ut moriatur aliquis, de quo *Medicus* fuit securus, testatur *Lind.* *Ex.* III. §. 10.

ELUTRIATIO, ἐλυτρίωσις, dicitur materiae liquidæ ex uno vase in aliud transfusio, ut vel sordes crassiores, vel etiam materia efficcanda per affusum liquorem vel macerata, vel lavigata prius a liquore illo iterum liberetur. Vide passim in libris *Pharmaceuticis*.

ELUXATIO, ἐξάρθρωσις, idem quod *Luxatio*, *Exarticulatio*.

ELYTRON, ἔλυτρον, significat *tegumentum*, involucrem, *vaginam*, *putamen*. Ita tunicas spinalem medullam involventes *Hippocr.* vocavit ἔλυτρα. *Galen.* 3. de artic. tract. 33. Ita quoque seminum folliculi vocantur apud *Dioscor.* lib. 2. cap. 111. & lib. 4. cap. 167. Unde & ἐλυτρίδις, dicitur tunica testium propria, quasi *Vaginalis*; estque processus peritonæi, & in ea fieri hernias, vult *Rolfink.* *Ord.* ac *Meth.* gener. dic. part. 1. cap. 16. qui ab ἐρυθροφιδί distinguunt. Alii tamen eandem esse arbitrantur. *Vid.* *Barth.* l. 1. *Anatom.* c. 7. *Hæc* feminas carere, dixit *Gal.* de dissect. vulv. c. 9. *Vide Vagina*.

ELZ, *Elzimar*, id est *flos æris*. *Rulandus*.

EMACIATUS, λεπτιώμενος, idem quod *Exenuatus*. *Vide Leptysmus*.

EMBALLO, ἐμβάλλω. *Embole*, ἐμβολή, & verbum, & nomen hoc accipitur *Chirurgice* de repositione ossis articulatione sua elapsi, ap. *Hippocr.* 1. de fract. t. 9. sect. 2. t. 40. 51. 52. Per metaphoram etiam significat *hostiliter*, vel *violenter invadere*, aggredi, l. 5. *Ep.* XIII. 7. *Jung.* *Foef.* p. 202.

EMBAMMA, ἐμβάμμα, hoc est *Intinctus*, est species condimenti liquidi, in quod intingimus cibum ad saporis commendationem, appetitum excitandum, aut cruditates p. n. digerendas; quale fuit olim acetum conditum, vinum saccharo edulcoratum: item *Mostarda* et *sinapi*. *Gorr.* p. 135. & *Rolf.* O. ac M. M. Sp. l. 4. f. 1. c. 24.

EMBAPHION, ἐμβάφιον, acetabulum, sive vasculum, quo medicamenta, vel alimenta induntur, aut mensurantur. *Legitur* apud *Hipp.* l. de morb. mul. Cf. l. 1. l. 2. LXXIV. 21. LXXXVII. 14. LXXXIX. 8. *Atramentarium* quoque dici ἐμβάφιον, alias μελανδοχῆιον, monstrat *Linden.* *Ex.* V. §. 26.

EMBASIS, ἐμβασις, infessus, *labrum*, solium aquæ calidæ, in quo quis lavatur. *Dicitur* & κολυμβήθρις δεξαμένη. *Gorr.* d. l.

EMBATE, ἐμβάτη, significat *pellicem indumentum*, vel *tegumentum*. *Hipp.* l. de int. aff.

LIX. 15. Quidam volunt etiam aliquando idem esse, quod *ἐμβυσίς*, labrum, aut pelvim ad lavandum. Foef. d. l.

EMBORISMA, Emborismum, corrupto vocabulo Latino, legitur pro Aneurisma: quemadmodum & *Hyporisma*. Ingrass. comm. ad Av. de Tum. p. n. p. 112. fin.

EMBOTHROMAE, *ἐμβοθρῶμα*, foveam recipio, incavor in foveam, vel scrobem. Hipp. lib. de Cord. IV. 17.

EMBOLE, *ἐμβολή*. Vide *Emballo*. *Repositio*.

EMBOTUM, notat corniculum articulare, altero extremo latiore, altero angustiore, teste Forest. l. 12. Obs. 9. Schol. in fin.

EMBREGMA, *Embryoché*, *ἐμβρεγμα*, ἢ *ἐμβροχή*, medicamenti, vel auxilii genus est, cum locis affectis liquore aliquo humectatis, perfusisque lanam deinceps, aut linteum eodem liquore imbutum imponimus, imbecillius Cataplasmate. Sed tamen ubi commode aptari id non potest, ut in capite, ibi ἢ *ἐμβροχή* apte adhibetur & illis similiter, qui propter imbecillitatem ferre non possunt Cataplasmatum gravitatem: item praecordiis inflammatis per initia morborum, quo tempore intempestivus est usus Cataplasmatum; praeterea fracturis, & contusionibus, cum Emplastis uti non licet. Castell. Meminit & C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. num. 366. 574. Schroder. ita descripsit: *Embryoché*, irrigatio, instillatio, stillicidium est fomentationis genus, cum liquor fomentans stillatim, seu guttatim in partem fomentandam funditur, l. i. c. 3. Dicitur & *Embryochatio*, *Impluvium*. Vide P. Morell. Meth. praesc. form. l. 2. f. i. c. 7. Vocatur & *ἐμβροχή*, Gal. l. 13. M. M. cap. 22.

EMBRITHES, *ἐμβριθής*, *gravis*, ponderosus, per metaphoram de morbis dicitur. Hipp. in Epist. ad Sen. Abderit fin.

EMBROCATIO, Embroch. Vide *Embregma*.

EMBRONTETOS, *ἐμβρόντητος*, *attonitus*, proprie a tonitru: consequenter & de Apoplexia correptis dici potest. Forest. l. 10. Observ. 69. Schol.

* EMBRYO, *Embryon*, *ἐμβρυον*, *fœtum in utero*, & quidem jam membris suis delineatum significat. Differt ergo a vocab. *κνήμη*, conceptus, de quo supra, item a *γενή*, de quo infra. Gal. l. i. de fem. c. 9. Diet. n. 277. Hipp. meminit 5. aph. 31. 48. 60. Per metaphoram etiam usurpavit vocab. de aliis involutis, & inclusis, tr. de Caducis, §. 2.

EMBRYONATUM, de Sulphure interno, quod praecellit, Spagyricè dicitur, ab origine specifica, ut Sulphur embryonis, auri, lapidis, &c. *Embryonati* sulphuris duæ notandæ condi-

tiones: Una ex fixa volatilis fit: Altera purus, & vivus est ignis invisibilis, & visibilis. Utraque in similem consumptionem transit, ligni videlicet, ac morbi. *Embryonati sulphuris* extractio fit vel per sublimationem, vel per descensum. Videatur Ger. Dornæus de genealog. miner. cap. 17. in Theatr. Chym. Vol. I. pag. 584. Illius *Sulphuris embryonati* acidum est *Universale esurinum*, omnium metallorum, & mineralium principium activum, quod dum adhuc in forma nativæ exit, rodendo mineras coit cum his in vitriolum. Hoc Basilium sub *Spiritu vitrioli albi* nomine olim quævisse, author est D. Etmuller. in notis ad Ludovici Pharmac. Alias & *Sal acidum embryonatum* dicitur, quod in terræ visceribus delitescit, nulli alii corpori junctum.

EMBRYOTHLASTES, *ἐμβρυοθλάσης*, instrumentum dicitur Chirurgicum, ad contundenda ossa in extrahendo fœtu accommodatum, quod & *οἰσθη* dicitur, Hipp. l. de morb. XCVI. 4. Gal. etiam exponit per *θλάσις*, vel *θλάσις*. Foef. p. 507.

EMBRYOTOMIA, *ἐμβρυοτομία*, idem quod *ἐγκυτομή τῆς ἐμβρύου*, i. e. *excelsio fœtus in utero motui*. Foef. in not. ad lib. Hipp. h. tit. Differt ab *Hysterotomia*, vel *Hysterotomotia*, quæ est fœtus vivi per sectionem uteri exentio, sive Partus Cæsareus. Cæterum *embryotomia* etiam embryonis dissectionem Anatomicam notat, juxta Blancard.

* EMBRYULCOS, *ἐμβρυολκός*, idem quod *ἐκκυστήρ*, *οἰξ*, uncus ferreus ad extrahendum fœtum. *Ἐκκυστήρ* legitur apud Hipp. d. l. Descriptionem, & delineationem vide apud Chir. Scriptores, praesertim Aquapend. de Oper. Chir. Operatio quoque dicitur *ἐμβρυοσελίαι*, ἢ *ἐμβρυολκία*. Aegin. l. 3. c. 76. fin. quam Rolf. *ἐμβρυοσελίαν* vocavit, O. ac M. M. Spec. l. 4. f. i. cap. 35. describens, quod sit portentosum artis Medicæ opus, terribile intuentibus, puerperis desperabundis exoptabile. De hac vid. Aquapend. l. cit. Paræus l. 23. Chir. c. 26. Hildan. Cent. 6. Obs. 64. & in epist. Croquerum, ad P. Barbett. Chir. P. I. cap. 23.

EMBULA, i. e. *Canna*, vel *fistula*. Rul.

EMEDULLO, *ἐξεντρίζω*, i. e. *cortice libero*, *exentero*, *λεπίζω*. Rhod. ad Scrib. n. 74. 95.

EMERICUS, nomen lapidis pretiosi adeo duri, ut ab artificibus adhibeatur ad ferrum, *chalybem*, & alias gemmas crystallo, aut chalybe duriores secandas. Rob. Boyle tr. de corp. solid. porosit. c. 2. & 6.

EMESIA, *ἐμεσίς*, *emesis*, *ἐμεσις*, *emesma*, *ἐμεσμα*, idem quod *ἐμετός*, *vomitus*. Vide *Emetes*. Hip. l. 2. de morb. XXVI. 9. XXXIX. 25. LXXII. 8. l. 1. prorrh. f. 2. t. 28.

EMETI

EMETICUM, ἐμετικόν, i. e. Vomitorium. Vide de emetos. Vomitoria.

EMETOCATHARTICUM, ἐμετοκαθαρτικόν, dicitur hodiernis quibusdam Medicis, præsertim Chymicis, medicamentum sursum deorsumque purgans; in quibus fingendis, & excogitandis sicut curiosi esse solent præter necessitatem, & utilitatem, ita nec intermittunt nova quoque comminisci, & attribuerent nomina, ut eo facilius applausum inveniant.

EMETOS, ἐμετός, Vomitus significat, qui nihil aliud est, quam excretio violenta per os, proveniens a ventriculi motu convulsivo, per spirituum animalium in fibris tunicarum præsertim irritatorum explosionem, quemadmodum egregie hoc demonstravit Vvillis Pharmac. Rat. Part. I. f. 2. c. 1. Causæ externæ Vomitionis sunt omnia illa irritamenta improporcionata, tunicam anteriorem ventriculi nerveam vellicantia, sive ori ingesta, ut Alimenta, Medicamenta, quæ propterea dicuntur ἐμετικά, Vomitoria, Venena; vel in ventriculo genita, h. e. materies quædam, & saburra corrupta, &c. Vomitus alias est spontaneus, 1. aph. 2. 6. aph. 15. alius arte factus, de quo vide Vvillis d. l. f. 2. c. 2. Verbum est ἐμέω, vomo. Dieter. n. 278. 279.

EMINENTIA, ἐξοχή, ἐξάνθημα, significat omnem protuberantiam, vel tumorem etiam exiguum, præternaturalem. Estque vel ulcerosa, Forest. l. 8. Obs. 17. Schol. vel non ulcerosa, ut Callus, Verrucæ. Scrib. n. 227. de quibus omnibus suo loco. Vide Protuberantia.

EMISSARIUS, dicitur in Medicina de spiritibus animalibus, qui sunt animæ rationalis emissarii, Charlton. Exerc. VIII. Pathol. & alij. Emissarium puris, id est ulcus, Scribon. n. 206. 229.

EMMENAGOGA, ἐμμηναγωγά, sunt medicamenta sanguinem menstruum fœminarum subsistentem promoventia, caute a Medicis præscribenda, fœmellis præsertim cœlibibus suspectis.

EMMENIA, ἐμμήνια, idem quod καθεμίνη, sanguis menstruus fœminarum. Vide Menstruum.

* EMMOTOS, ἐμμοτός, Linamentarius, dicitur de eo, qui, vel quod curatione indiget per linamenta, λέγει μοτὸς θεραπεύεται. Ita de hominibus usurpatur, 3. de artic. t. 55. 59. de utero, l. de nat. mul. VI. 5. l. 2. de morb. mul. XXXIX. 4. & 5. aph. 47. Vid. Dieterich. n. 280. de ulceribus, 3. de artic. t. 93. l. de intern. aff. XVI. 11. Jung. Foes. 203.

EMOGIA, vitiose ob ignorantiam, vel negligentiam Græcæ Linguæ pro Hæmodia legitur, id est Stupor dentium. Joh. Stephan. Pa-

raphraf. ad Avic. l. 3. fen. 7. c. 23. p. 222. Vide Hæmodia.

* EMOLLIENS, μαλακτικὸς, μαλακτικὸς, dicitur de remediis, quæ temperata humiditate, & calore blando vim habent solidiora, & duriora resolvendi. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 2. Dogm. 9. Coincidit cum χαλαστικοῖς, Laxantibus, de quibus supra. Vide Chalastrictos. Emollitio dicitur μάλαξσις, 3. de R. V. I. A. t. 13. Emollitio ossium qui fiat, Vide Os.

EMOTIO, ἐκπτώσις, vel de mente dicitur, & ita pertinet ad Delirium. Vide suo loco. Vel de parte corporis: & ita coincidit cum Luxatione, aut morbo in situ mutato.

EMPASMA, ἐμπασμα, idem quod κατὰπασμα, inspersio. Vide Catapsasma.

EMPEIRIA, ἐμπειρία, experientia. Dicitur & πᾶσι, 1. aph. 1. Estque nihil aliud, quam ejus, quod frequenter, & eodem modo visum est, comprehensio, & memoria. Galen. ad Thrasylb. cap. 11. Est summe necessaria in arte Medica, ceu subsidium, criterium, & fulcrum artis, sed non solum, quin etiam ratio conjungenda. Qui vero sola experientia confidunt, dicuntur empirici, cujus sectæ primus author extitit Heraclion, qui naturæ cognitionem, rationalemque disciplinam nihil ad Medicinam pertinere professus, in usu, & experimentis eam posuit. Vide Galen. passim in scriptis, potissimum in Theatr. Mundellæ, voc. Experientia. Experientia est vel universalis, vel particularis, vel singularis. Ista est consensus omnium exemplorum: Illa consensus multorum exemplorum: Hæc, cum in uno aliquid observatum est. Dieter. Jatr. num. 665. ubi plura de hoc argumento reperies. Dicitur alias proverbialiter stultorum magistra Experientia. Linden. Exerc. VII. §. 119. 182. Experientiam descripsit Gorr. Dorn. quod sit veritatis manifesta demonstratio, Spec. Philosoph. cap. 3. Th. Chym. Vol. I. pag. 234. Ita etiam laudavit Menens in Aur. Vell. lib. 2. Vol. V. pag. 404. At Hipp. d. l. fallacem eam dixit, σφαλῆρῶν, si scilicet ratione destituatur. Ἐμπείρων vocatur, qui gnatus est alicujus rei. Lind. Ex. XIII. §. 150.

EMPLEPHLASMENOS, ἐμπεφλασμένος, infarctus, intro cedens, depressus. Dicitur de osse, l. 2. prorrh. XXII. 2.

EMPEROS, ἐμπερός, idem quod πῆρος, mutilus, membris non absolutus. Hipp. lib. 1. de morb. l. 8. III. 12.

EMPHASIS, ἐμφασίς, representationem, sive specularem ostensionem significat in definitione Indicationis, apud Gal. 2. M. M. c. 7. prolixius genus hoc exponente Mich. Gavasserio de Indic. cur. c. 2. p. m. 48. seqq.

EMPHERES, ἐμφέρις, *similis*, affinis. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 7. Linden. Exerc. XI. §. 148. 150.

* EMPHEROMENOS, ἐμφερόμενος, dicitur de contentis in urinis, nebula, sedimento, sublimamento. Hipp. l. 7. Epid. XXI. 18. quamvis Lin. legerit ἐμφερόμα. Vide Foef. p. 206.

EMPHRACTICOS, ἐμφρακτικός, *obstruens*, infarciens, idem quod ἐμπλαστικός. Gal. l. 5. de S. F. c. 11. est viscosa, vel terrenæ naturæ, mordacitatis expers, & corpori applicatum tenaciter adhæret, ibid. Opponitur τῷ ἐκκρετικῷ. Vide supra *εσφραξις*.

EMPHRAGMA, ἐμφραγμα, *obturamentum*, impedimentum. Legitur apud Hipp. l. de part. octimestr. II. 8.

* EMPHRAXIS, ἐμφραξις, *Obstructio*, est meatuum, aut cavitatum naturalium stipatio, ex copia, vel vitiosa qualitate, puta lentore, & crassitie humorum proveniens. Et ita pertinet ad morbos organicos, ceu modus certus, per quem meatus angustantur. Vid. Dogm. nostr. p. 254. 255.

EMPHRON, ἐμφρον, id est, *mentis compos*. Hippocr. Coac. t. 139. modestus, l. 7. Epidem. VII. 10.

* EMPHYSEMA, ἐμφύσημα, *inflationem* significat, ex flatuosi spiritus copia in corporis cavitatibus collecta, tumorem flatulentum. Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pest. l. 4. de R. V. I. A. t. 115. (ad quem locum vide nostr. Disp. V. de Remor. purg. §. 17. seqq.) l. 2. Epid. f. 3. num. 122. 122. Restrinxit Blasius hoc vocabulum ad tumorem flatulentum palpebrarum, Med. Univ. p. 194. Significat & Insufflationem. Vide *Flatus*, *Insufflatio*.

EMPHYTOS, ἐμφυτός, *Innatus*, natus, connatus. Dicitur de Calore nostro vitali, ap. Hippocr. l. aphor. 14. quod tamen non ita intelligendum est, quod idem numero calor maneat, qui ab initio conceptionis fuit, sed saltem idem specie. Continuatur enim, instar flammæ, per multiplicationem. Vide *Calidum*, *Ingenitus*.

EMPIPLAO, *Empimplemi*, ἐμπιπλάω, ἐμπιμπλάω, h. e. *impleo*, repleo, apud Hipp. l. de R. V. I. A. t. 44. & 7. aph. 55.

EMPIPTO, ἐμπιπτόω, *incido*, vel *intervenio*, *invado*. Vel dicitur de morbis, & symptomaticis intervenientibus. Hipp. 4. aph. 46. Junge Diet. n. 282. Vel dicitur de diebus quasi Criticis *intercipientibus*, παρεμπιπτόωσι, in quibus quasi Crises sunt, sed secundariæ, & imperfectæ, Gal. c. 3. progn. t. 1. Vid. *Invado*.

EMPIRICA, ἐμπειρική. Vide *empeiria*. De triplici genere *empiricæ* vide Keuch. in proleg. ad Q. Seren. p. 50.

EMPLASSOMĒ, ἐμπλάσσομαι, i. e. *intus formor*, imprimor, obstruor. Aliquoties usus hoc verbo Hipp. l. 2. de morb. mul. IX. 11. X. 6. XIII. 11. & l. 2. de morb. XIII. 3.

EMPLASTICOS, ἐμπλαστικός, idem quod ἐμφρακτικός, *obstruens*. Vide *emphracticus*.

EMPLASTRUM, ἐμπλάστρον, nomen medicamenti externi solidioris, quam Ceratum, & Unguentum viscidum, quod linteo, vel alutæ inductum corpori, & curi applicatur, & adhærescit. P. Morell. Meth. Form. remed. l. 2. f. 1. c. 11. Vveker. Antid. gen. l. 1. cap. 37. *Emplastrum* vero historiam, & catalogum vide apud eundem Aut. spec. l. 3. f. 29. Schr. l. 2. c. 53. & alios. Quod dentibus imponitur, vocavit Scr. *quasi emplastrum*, n. 56. *Emplastrum* animatum tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 1. cap. 18. *Emplastris* nihil esse admiscendum, quod non possit per totum generaliter dissolvi, vult, & fortassis non absque ratione, Helm. Pharmac. ac Disp. Modern. n. 56. Ars conficiendi *emplastra* dicitur *emplastroptasia*, ἐμπλαστροπεία, Gal. l. 6. de C. M. P. G.

* EMPLATTOMENA MEDICAMENTA, ἐμπλαττόμενα, dicuntur eadem, quæ ἐμπλαστικά, quæ exiguis totius corporis meatibus adhærent, & prohibent, ne quid per urinas, aut cutim effluat, aut diffusetur. Gal. l. 8. M. M. c. 2.

EMPNEUMATOSIS, ἐμπνευμάτωσις, *inflatio*, idem quod ἐμφύσημα. Vide *emphysema*. Gal. in defn. Medic. Uteri ἐμπνευμάτωσις, Æginet. l. 3. c. 70. Nominatur & πρήξις, vel, πρήγμα, Foef. p. 204.

EMPOLEO, ἐμπολέω, i. e. *Dego*, vivo, verbor. Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 20.

EMPOREVOMĒ, ἐμπορέβομαι, significat *invado*, *insector*. Dicitur de iis, qui temere in artem Medicam insultant, & nundinantur quæstus gratia. Hipp. l. de arte l. 13.

EMPRION, ἐμπρίων, *ferratus*, est epitheton pulsus inæqualis, in quo pars arteriæ alia magis distenta videtur, alia minus, & proprius habetur omnis magnæ inflammationis. Gal. l. de puls. ad tyr. c. 11.

* EMPROSTHOTONOS, ἐμπροσθότονος, est species convulsio. Vide *Convulsio*.

EMPSYCHOSIS, ἐμψύχωσις, significat *animæ in corpus migrationem*, sive animæ cum corpore conjunctionem. Dicitur & μετεμψύχωσις, Gal. fragm. de subst. fac. natur. Meminit & Helm. hujus vocabuli, tr. Jus duum vir. c. 9. Latine dici posset *Animatio*.

* EMPYEMA, ἐμπύημα, item ἐμπύημα, ἐμπύησις, Aretæo triplicem habet significationem. 1. Significat omnem suppurationem in genere, sive mutationem in abscessum purulentum; & ita coincidit cum vocab. διαπύημα, *Diaplyema*, Gal.

Gal. comm. ad 5. aph. 8. ad 7. aph. 44. l. de Tum. p. n. c. 3. comm. 1. in progn. t. 40. 2. Significat collectionem puris in pulmonibus, qui affectus & *Vomica pulmonis* dicitur, & coincidit cum Phthisi; quo pertinet 5. aph. 10. 3. Et quidem usitatissime significat puris collectionem in cavitate thoracis extra pulmonum substantiam. Huc spectant 5. aph. 8. 7. 38. aph. comm. Gal. in 6. aph. 27. & 7. aph. 34. Ægroti, in quibus suppuratio fit, dicuntur *ἐμπυροί*, vel *ἐμπυροί*. Gal. l. 4. de causis. puls. c. 2. & alibi. Jung. Foef. Oec. p. 205. Diet. n. 284. 285.

EMPYROS, *ἐμπυροί*, suppuracione affectus. Vide *Empyema*. Dicitur etiam de linamentis ad sordes purulentas abstergendas, *ἐμπυροί μορφή*, Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVI. 12.

* EMPYREUMA, *ἐμπύρευμα*, significat ignitionem quandam, sive calorem siccum adventitium, veluti combusta accipiunt. Galen. l. 9. de S. F. in princ. ex Aristot. l. 2. de part. anim. c. 2. in fin. Tale *Empyreuma* etiam aquis destillatis inesse, testatur Lang. l. 1. ep. 32. & C. Hofmann. in præfat. super Officialia. *Empyreuma* quoque notat reliquias caloris febrilis post paroxysmum. Dispositio quædam est neutra, mediaque inter febrem, & febris intermissionem, intermittentium, & putridarum febrium propria, ut soluta accessione superfit nonnihil calor, vel in ipsis humoribus relictis, vel adhuc solidis etiam partibus impressi, quem aliqui febris fomitem appellant. Huic contraria est *ἀπυρεξία*, sive *Infebricitatio*. Hæc Cast. & Gorr. p. 138.

EMPYROS, *ἐμπυροί*, Hipp. dicitur febricitans, qui febre detinetur, lib. 2. de morb. XXXVI. 23.

* EMULGENTES Arteriæ, & Venæ dicuntur rami ab Arteriæ Aortæ, & Venæ Cavæ trunco descendente excurrentes ad Renes insignes: quorum illi sanguinem adferunt, ut superfluum, & inutile serum cum salinis portionibus effœtis deponant: hi vero sanguinem ab illis recrementis liberatum revehunt ad truncum Venæ Cavæ. Barthol. libell. 1. cap. 8. & libell. 2. c. 5.

EMULSIO, est nomen medicamenti liquidi a junioribus inventi, quod lac colore æmulatur, ex medulla fructuum, seminumve lactescentium contusorum, & tritorum paratum, interveniente liquore appropriato. Hujus historiam, & descriptionem vide apud Weker. Antid. spec. f. 5. P. Morell. Form. Rem. l. 1. f. 7. c. 7. Schr. l. 2. cap. 14. Schenk. de med. comp. pag. 150. *Emulorium* legitur pro *emulsione*, apud Forest. l. 26. O. 6.

EMUNCTORIUM, dicitur locus, per quem fit expurgatio vitiosi, aut inutilis. Rul-

& Joh. Ita Glandulæ dicuntur *emunctoria*. Ita cutis est corporis *emunctorium*. Paracels. Paramir. t. 2. c. 9. seqq. l. 3. Tract. 4. &c. Ita nasus cerebri dicitur *emunctorium*, &c.

† ENÆ CHARTARUM, apud Mercur. Empir. pro Imæ, id est filamenta Chartæ tenuia, quæ ipsam reddunt horridam. Salmast. in Solin.

* ENEMOS, *ἐναιμος*, & *ἐναιμων*, i. dicitur de medicamento topico, quod glutinat. Gal. l. 4. Meth. Med. c. 5. imponiturque maxime cruentis vulneribus sistendo sanguini, lib. 2. de C. M. P. G. c. 21. cum cruor, qui *αἷμα* dicitur, ex cute ipsa vulnerata, vel etiam ex carne in toris speciem distillat, atque ideo & *sanguinarium*, & *cruentis opitulans*, & *glutinatorium* dicitur, l. 3. d. tit. t. 2. Meminit aliquoties Hipp. 3. de fract. t. 3. l. 4. de artic. t. 26. l. 5. Epid. XXXIV. 12. l. de ulcer. II. 13. Constant ex medicamentis non pinguibus, ideoque *ἀλίπαινα* (Vide supra *Alipana*) nominantur; cum debeant siccare, & citra absterfionem leniter adstringere. Maxime ex bitumine componuntur; cumque varii sint generis, duo tamen habentur præstantissima: unum *βάρβαρον*, *Barbarum*: alterum *Cizicenum*, *κνζικινωδόν* appellatum; de quibus supra suis locis. Celsus l. 5. c. 19. 2. Dicitur de corpore, & ejus partibus, l. 4. f. 3. n. 110. l. 7. Epidem. sect. 6. t. 27. de venis, lib. de venis XXVII. 7. ubi opponitur *ὀλίγαυμοί*, *pauci sanguinis vena*; de nervo, l. de humid. U. f. V. 6. ad quem locum Interpretes non conveniunt, quid per Nervum sanguineum intelligendum sit. Foef. existimat, panniculum carnosum, qui sub cute occurrit, denotari. Erot. vero per venam exponit. Jung. Lind. Exerc. XIII. §. 449. seqq.

* ENEGOREMA, *ἐναγόρημα*, significat Hipp. & aliis sublime quiddam in urina *innans*, & per mediam urinam pendulum. Lang. l. 2. epist. 41. *Sublimamentum* Latine dici posset. Dicitur & *νεφέλη*, *Nubes*, vel *Nubecula*. Gal. comm. 2. in progn. t. 29. Variant vero *ἐναγορήματα* in ægris. Interdum est tenuius, & nubeculæ simile, quod vocat Hipp. *ἐναγορήματα ὀπίσθεν*, l. 3. Epid. ægr. 1. 3. & 5. interdum genituræ, vel massæ seminali simile, & vocatur *γοισιεδές*, l. 1. Epid. ægr. 1. & l. 3. Epid. ægr. 3. interdum rotundum, disperfum, non residens, *στρογγύλον, διασπαρμύλον, ἔπι ἐκ ἄδρυτο*, l. 1. Epidem. ægr. 1. & l. 3. ægr. 11. post stat. pest. Idem dicitur & *μετέωρον*, i. e. *sublime*, superficiem superiorem occupans, l. 2. Epidem. ægr. 3. 9. 12. post stat. pest. Urina cum *sublimamentis* dicitur *ἄρον ἐναγορήδενον*, ἢ *ἐναγορήδωρον*, 1. prorrh. sect. 1. t. 4. & 31. Coac. t. 198. Sed aliquando oculi dicuntur *ἐναγορῶμενοι*, *subli-*

sublimes, suspensi, quales cernuntur in moribundis, i. progn. t. 10. Vide Foef. p. 208.

ENANTESIS, ἐναντιότης, dicitur Gal. *occurfus vasorum* sanguiferorum, quando vasis descendentibus alia ascendentia obviam veluti veniunt, notante Bonetto Anat. Pract. l. 1. Part. I. Obs. 8. p. 11. Qualem *occursum* aliquando observari inter venam mammariam, & epigastricam in recto abdominis musculo, testatur Barth. l. 1. An. c. 5. p. 55.

ENANTIOS, ἐναντίον. Vide *Contrarius*.

ENARGES, ἐναργής, *manifestus*. Usurpavit Hipp. de Insomniis i. prorrh. f. i. t. i. & Coac. t. 90. Dicitur & liquidus. Galen. l. 2. de fan. tu. c. 4.

ENARICYMON, ἐναρικύμων, idem quod ἀερίκων, *fecundus*, da. Vide *Aricymon*.

ENARTHROSIS, ἐναρθρωσις, est species ἀρθρώσεως, cum cavum excipientis ossis altum admodum est, caputque, quod in id inseritur, oblongum. Galen. l. de ossib. in procem. Ejus pauca sunt exempla, ut cruris cum ischio, & forte tali cum osse navis speciem referente. Latine dici potest *Inarticulatio*. Barth. libell. 4. Anat. c. 1.

ENAVLIA, ἐναυλία, proprie dicitur via interior, vel trames, aut fistularis via, aut interior habitatio, ac domicilium. Sed Hippoc. metaphoricè usurpavit de Vulvæ interiori cavitatē, sive vagina, vel collo, lib. 2. de morb. mulier. XIII. 13. Verbum ἐναυλιζομαι significat *immorari*, permanere, 2. de natur. hum. t. 20.

* ENCANTHIS, ἐγκανθίς, duplicem habet significationem. Vel enim accipitur pro immoderato augmento angulorum oculi, cui opponitur ῥοϊαίς, *Rhoias*, immoderata eorundem diminutio. Gal. l. de diff. morb. c. 9. Vel sumitur pro excessu, & carnis excrecentia in oculi angulo majore, l. de fin. medic. nec est tumor toto genere p. n. l. de tum. p. n. c. 17. Pterygio oculorum plerumque succedere solet. Alias malum hoc canibus frequens, minus homines corripit, & eos magis, qui in mari versantur: siquidem aliquando hoc carnis incrementum benignum est, & tenerum, laxum, & sine dolore, quod medicamentis siccis consumendum est: aliquando vero malignum, durum, inæquale, & cum dolore punctorio, quod manu curare, & scalpro evellere oportet. Cast. De medicamentis πρὸς ἐγκανθίδας vide Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. De hoc affectu legatur & Aquap. de Oper. Chir. h. tit. Quod & Caruncula in angulo majori naturaliter se habens dicatur ἐγκανθίς, vult C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 750.

* ENCARDION, ἐγκάρδιον, late significat

medium uniuscujusque rei, *medicallium*. Strictè vero dicitur medulla caudicis, ἐγκάρδιον, quæ & ἐντεριώνη, apud Dioscor. l. 1. c. 12. Strictissime quoque locum significat, ubi cor situm obtinet. Gorr. p. 122.

ENCARPOS, ἐγκάρπος, *fructuosus*, in se fructum habens. Unde ἐγκάρπια dicuntur fructus, vel poma, quæ multum seminis in se habent, & hæc sunt ἀεχάρπια, alvum subducentia. Hipp. l. 2. de diat. XXII. 2.

ENCARSIOS, ἐγκάρσιος, *transversus*. Refertur ad modos fractionis a Gal. l. 2. de fan. tu. c. 3. princ.

ENCATACECLEISMENOS, ἐγκτεκλεισμένος, *interclusus*, interceptus. Usurpat Hipp. de excrementis, quæ longo tempore non defecit alvus, 3. de R. V. l. A. t. 32.

ENCATADAMASTHEN, ἐγκτεδωμάθεν, dicitur corpus *afflictum*, *perdomitum*. Hipp. l. 7. Epid. XXXIX. 3.

ENCATALEPSIS, ἐγκτανάληψις, idem quod ἀπολήψις, vel κλέληψις. Vide *Apolepsis*, *Catalepsis*. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. f. 2. t. 12.

ENCATALEIPOMAE, ἐγκτελειπίομαι, ἢ ἐγκτελιπύομαι, significat *relinquor*, & dicitur apud Hippoc. de iis relictis, vel morborum reliquiis, quæ post morbi judicationem, aut solutionem adhuc in corpore humano de materia peccante, vel ejus effectu residua sunt, ex 2. aphor. 1. 2. lib. 2. Epid. sect. 3. num. 72. l. 6. sect. 2. t. 12. vel 32. juxta Linden. in qua sectione aliquoties hoc verbum legitur. Vid. Dieter. n. 237.

* ENCATHISMA, ἐγκανθίσμα, est *sessio* in aqua medicata ab imis pedibus, vel feminibus usque ad umbilicum, ita ut supernæ partes non madescant. Galen. l. 5. de C. M. P. G. c. 13. Hodieque vocatur *Semicupium*. In quibus affectibus hoc remediis externi generis conveniat, non est hujus loci determinare. Alias vocatur & *Infessio*. Vide *Infessio*. Meminit Forest. l. 27. Observ. 24. Schol. Hild. de dysent. c. 19. & lithotom. c. 9. Habet & Pathologicam significationem, qua denotat corporis abscessus, tumores, excrecentias corpori velut insidentes, & balneis, fomentisque indigentes. Apul. l. de med. herb. c. 38. n. 3. Humelberg. com. ad h. l. p. 143. Legitur & *Encathesma*. Diminutivum ἐγκανθισμάτιον, legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 35.

ENCAVMA, ἐγκάωμα, in genere significat *Inustionem*, pustulam ex ustione contractam. Deinde ita dicitur ulcus in oculo, quod a febre ut plurimum cum crusta impura in nigro, aut albo oritur. Ac in nigro quidem dum fit, sæpe profundum est, ac fere semper in ipsa expurgatione major tunicarum erosio contingit, a deo

deo ut humores paulatim diffuant, & totus oculus effundatur. Hæc ex Aetio l. 7. c. 26. Gorr. p. 122. Causa est eadem, quæ aliorum ulcerum, materia nimirum ichorosa salinis, lixiviosis, corrosivisque particulis scatens. Ægineta ἐπικωμωμῶν appellavit, l. 3. c. 22.

ENCAVSIS, ἐγκωσις, vocatur *Æstus*, ardor, *incensio*, *inustio*. Dicitur vero ita a Gal. lib. 1. de diff. febr. cap. 3. illa caloris actio in corpus, quam inducunt causæ externæ, sive Solis operatio, sive ignis, sive affectus vehementiores, &c. *Encavsis* quoque dicitur pictura, vel cælutura per cauteria potentialia peracta, de qua Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 1. cap. 23. & lib. 6. cap. 6. Vocatur & Pictura *encaustica*, & Artifex *encavstes*.

ENCAUSTUM, ἐγκαυστον, materia illa, qua perficitur cælutura, vel pictura *encaustica*, cujus tres numerantur species: *Cyroggraphia*, κρογογραφία, *Cestroggraphia*, κεσερογογραφία, & *tertia*, quæ pennicillo peragitur. Libav. d. l. Hinc & cælati, sculpti dicuntur ἐγκαυστοί, teste Rhod. ad Scrib. n. 231. In Othoicis quoque quibusdam materia Atramenti scriptorii dici solet *encavstum*.

ENCEIMEÆ, ἐγκίμαι, i. e. *incumbo*. Usurpatur de utero, quando ischio incumbit. Hipp. 5. aph. 47. Diet. n. 234.

* ENCEPHALOS, ἐγκεφαλον, *Cerebrum*. Vide supra suo loco.

ENCERIS, ἐγκρις, *grumus cereæ*, vel massa informis, quando liquata infunduntur mortario in frigore. Gal. l. 2. de C.M. P.G. c. 2. l. 3. c. 4. l. 4. c. 5.

ENCEROSIS, ἐγκήρωσις, Vide *Inceratio*.

ENCHALINOMÆ, ἐγκληνώμωμω, significat *frenor*, vel frenis cingor. Hippocr. lib. de venis XXVII. 8.

* ENCHARAXIS, ἐγχάρηξις, Medicis dicitur *Scarificatio*, quæ est cutis, & subjectæ carnis per scalpellum sectio, non punctum, sed cæsum facta. Differt a Phlebotomia, quod hæc uno vulnere venam adaperiat; illa multis vulnuculis, & sectionibus cutem dividat. Differentiæ potissimum tres constitui possunt. Aut enim tenuis, & superficialis est *scarificatio*, aut magna, & profundior, aut intermedia. Gal. l. 2. ad Glauco. c. 7. Plura de *scarificatione* vide ap. eundem integro libell. de cucurb. scarificat. &c. Imprimis vero ad renutritorem facere, testatur Oribaf. l. de scarific. c. 20. cit. ante Rhod. ad Scrib. n. 55. Jung. & Petri Pauli Magni Romani Chirurghi libellus Italicus, Inscriptus: Discorso sopra le ventose.

ENCHEIRESIS, ἐγχήρησις, proprie significat generationem, vel *tractionem manibus factam*; vel si quis negotium aliquod propria ma-

nu aggreditur: *Exercitium*. Ita Galen. libros scripsit ἐγχήρησιων ἀντομοικῶν, de cujus tituli Latina versione vide D. Hofmann. var. lect. lib. 2. c. 13.

ENCHEIRIA, ἐγχήρησια, idem quod ἐγχήρησις, manus aggressio, *administratio manuarum*. Legitur apud Hipp. 2. de artic. t. 40. Libavius partem Chymicæ, quæ agit de instrumentis, & operationibus, vocavit *encherian*, tract. de Igne naturæ, c. 36.

ENCHONDROS, ἐγχονδρον, duplicem habet significationem, a primitivo χονδρον, quod & *granum*, & *cartilagineum* notat. Itaque & derivativum hoc 1. significat *granulosum*, *grumosum*; in qua significatione usus est Dioscor. l. 1. c. 83. deinde *Cartilagineum*, teste Gorr. p. 123.

ENCRIMTO, *Enchripto*, ἐγκρίμπτω, ἐγκριπτω, idem quod χερίμπτω, significat *applico*, *admoveo*, *implico*, *appropinquo*. Usus Hippocrat. de ossibus, quæ in fracturis inter se *implicantur*, & mutuo actu se offendunt, 2. de artic. t. 35. & de composit. προσεγκριμπτω, lib. 3. t. 122. de utero ad inguina, *pectinem*, & *vesicam procumbente*, lib. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Junge Foef. p. 179.

ENCHYLOS, ἐγχυλον, quasi dicas, *Insuccatus*, *udus*, *madidus*. Idem quod κασέε. Gal. l. 4. de diff. puls. c. 2.

ENCHYMA, ἐγχυμα, idem quod ἐγκυσις, *infusionem* significat. Ita plenitudo quoad vasa vocatur πλεθρον, ἀπὸ τοῦ ἐγχυμα. Non solum sanguinis, verum etiam ad omnem vasorum arte factorum repletionem applicari potest. Gorr. p. 124. Vide *Infusio*.

* ENCHYMOMA, *Enchymosis*, ἐγκύμωμω, ἐγκυμωσις, *humorum vitalium* in partes solidas *infusionem* significat, ap. Hipp. l. 2. Epid. f. 4. n. 26. quale quid fieri videmus in ira, verecundia, aut gaudio, quod sanguis in venulas cutaneas rapiatur, ut color vividus, floridusque appareat. Huic opponitur *ecchymoma*, & *ecchymosis*, de quo superius.

* ENCHYOTOS, ἐγκυτον, dicitur de eo, quod *infunditur*, & *instillatur*. In specie ἐγκυτον vocantur medicamenta, quæ oculis instillantur, ut Fœnugræci decoctum, Lac muliebre, & alia Collyria liquida. Gal. l. de rem. fac. parab. c. 10.

ENCISSEVOMÆ, ἐγκισσεβομω, significat *implicor*, instar hederæ. Legitur apud Hipp. de venis XX. 7. Posset etiam usurpari de venis spermaticis pampiniformibus.

ENCLYSMA, ἐγκλυσμω, idem quod *Clyisma*, vel *enema* significat. Vide *Enema*. *Clyster*. Legitur apud Diosc.

ENCOELION, ἐγκοίλιον, significat *Abdomen*, *Hira*, videlicet omnia viscera sub costis recondita ἐγκοίλιε vocantur. Linden. Ex. IX. §. 57. 58.

ENCOLPISMUS, ἐγκολπισμός, proprie *insinuationem* significat. Usurpatur vero de applicatione remediorum uterinorum in sinum muliebrem, a Moschione de morb. mul. c. 132.

* ENCOPE, ἐγκοπή, significat proprie *incisionem*, qualis aliquando contingit in capitis ossibus; estque soluta continuitas ab aliquo acuto diffecante facta. Coincidit cum vocabus ἐγκοπή, ἔδρα. Castell. Gorr. pag. 123. Improprie etiam significare potest *impedimentum*, interceptionem. Derivatur a verbo ἐγκόπω, *incido*, impedio; in qua posteriori significatione legitur apud Hippocr. in præcept. XI. 3.

* ENCRANIS, *Encranion*, ἐγκρανίς, ἐγκράσιον. Vide *Cerebellum*.

ENCRATES, ἐγκρατής, id est *validus*, *firmus*, *robustus*. Hipp. l. 7. Epidem. VII. 14. IIX. 14.

ENCRASICHOLUS, ἐγκρασίχολος, nomen *pisciculi littoralis*, ad *Sardas*, vel *Sardones* Italarum pertinentis. Sale conditus usurpatur ad cibum. Cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 3.

ENCRIS, ἐγκρίς, *placentæ* genus, dum farina bene subacta in oleo primum coquitur, mox mel adiicitur. Ταγκρίαν Pollux vocavit, quod patinis fere frigatur. Gorr. d. l. C. Hofm. l. 3. V. L. c. 17. fin.

ENCRYPHIAS, ἐγκρυφίας, epitheton *panis*, qui & ἀγοραῖος, i. e. *forensis*, aut *venalis* dicitur, quod in foro vendendus exponatur. Gorr. d. 1.

ENCYLINDOTOS, ἐγκυλινδωτός, *in orbem*, vel *cylindri* formam *convolutus*. Dicitur de lana utero applicanda, l. r. de morb. mul. CII. 57. Foef. p. 178.

ENCYMON, ἐγκύμων, dicitur *pregnans*, *gravida*, ab ἐγκύω, concipio. Gal. c. 3. in progn. t. 30.

ENCYRO, ἐγκύρω, ἢ ἐγκυρέω, significat *incido*, irruo. Hipp. usurpat de flat. l. de vet. med. XII. 1. Jung. 1. de art. t. 45.

ENEDINEMENOS, ἐνεδινήμενος, *intro convolutus*, introrsum conversus. Est epitheton oculorum vitiose se habentium, aut etiam instabilem, & δινήσει quadam affectorum, apud Hippocrat. lib. 6. Epidem. sect. 1. t. 27. Linden. reddidit per tremulos oculos a tremore, vel motu convulsivo musculorum ocularium mira celeritate, atque incessanter oculi orbitam in omnem partem raptantium. Exerc. IV. §. 92.

ENDEIA, ἔνδεια, *indigentia*, defectus, *penuria* dicitur, quæ opponitur *Plenitudini*, *Abundantia*. Huc pertinet κενεαγγελία, valorum inanitio, 1. aph. 2.

* ENDEIXIS, *Indicatio*, communitas, *scopus*. Terminus frequentissimus in arte Medica, & præsertim in Methodo Medicinali. Estque nihil aliud, quam monstratio, vel determinatio juvantis, vel indicatio ex indicante, h. e. accurata determinatio agendorum in Medicina ex causis, modoque generationis cum sanitatis, tum morbi. Hinc duplicis generis sunt *indicationes*. Aliæ sunt *Conservatorie*, ad methodum ὑγιεινῶν spectantes: alia *Curatorie*, ad methodum ἑμπειρικῶν pertinentes. Quamvis plerique confundant, & in genere tres constituent etiam medendi methodum concernentes *Indicationes*: *Præservatoriam*, quam ad causam Gr. προφυλακτικῆς: *Curatoriam*, quam ad morbum: & *Vitalem*, quam ad vires corporis referunt. De quibus vide passim in Authoribus, præsertim apud Rolsink. Ord. ac Meth. Med. Spec. lib. 4. sect. 1. cap. 11. seqq. Nostram vero sententiam invenies in Dogmat. Medic. Gen. Part. IV. cap. 1. 2. 3. & 4. Egregie quoque de *Indicationibus*, *Indicantibus*, & *Indicatis* differuit Linden. Exerc. VIII. §. 63. seqq. & alibi, quorum loca vide in Indice illius Authoris.

* ENDEMOS, *Endemios*, ἐνδημος, ὀνδήμιος, *Vernaculus*, alicui populo familiaris, quasi *Patrium* dixeris, est epitheton morborum communium, multis in una regione viventibus ob causam communem illi regioni familiarem, Gal. c. 1. in 1. Epid. in proem. & in defin. Vernaculi morbi sunt, qui in quibusdam locis abundare solent. Differunt ab *epidemicis*, quod hi certis saltem temporibus infestare soleant, propter causam vitio aeris infesti, aut intemperatioris constantis prægressi contractam. Illi vero nullo non tempore solent esse familiares, v. g. Scorbutus maritimum, & palustrium locorum incolis. Vid. Dogm. Nostr. P. II. cap. 6. Dogm. 11.

ENDESIS, ἔνδεσις, *colligationem*, *connexionem* per vinculum significat; & ea pedis pars ap. Hipp. hoc vocabulo intelligitur, in quam tibiæ ossa desinunt, & ad talos ligamentis connectitur, l. de venis XXIV. 2.

ENDICA, significat *feces in fundo*. Moriens vero ita scripsit: *Endicam* quære in vitreis vasis, & repone tantisper, donec acescat. Nam in dulci materia nihil præstare poteris. Hæc corporibus addita, & in terram sic mutatis, conservat illa, ne comburantur. Quando enim corpora amittunt animam, tunc facile comburantur. *Endica* omnibus corporibus utilis
ido.

stonea reddens & vitalia, præservat a putredine, & ignis consumptione. Dicitur & *Mose bazuania*. Hæc *Rul.*

ENDOEASTOS, ἐνδοαστός, significat *dubius*, anceps. Frequens vocab. Hipp. l. 2. prorrh. XXIV. 2. Coac. t. 121. l. de Crisib. IV. 11. l. de morb. I. 9. III. 10. l. 2. Epid. f. 4. n. 20.

ENDON, ἐνδον, *Interne*. Vide *Exo*.

ENDOSIS, ἐνδοσις, *remissio*, intermissio dicitur de febribus, præsertim continuis, quando suis particularibus accessionibus insignes habent ad remissionem, aut declinationem mutationes. Gal. c. 3. in 1. Epid. t. 2. Differt ab ἀπυρεψία, quod hæc de febrium intermittentium totali remissione dicitur. Verbum ἐνδιδωμι significat *remitto*; & non modo de febribus, sed & de aliis morbis, & symptomatibus cessantibus, & remittentibus accipitur, comm. 3. in progn. t. 73. De corpore quoque sumitur, quando a morbo non minuitur, nec decrementum capit, 2. aph. 28. Diet. n. 289.

ENDROMIS, vestis dicitur balnearia, hirsuta, villi longioris, quæ ex Gallia mittebatur, cujus usus in balneis, & gymnasiis præcipuus erat. Ant. Fumanell. de Baln. in princ.

ENEDRE, ἐνέδρη, significat proprie *infectionem*. Hinc & ἐνέδρη dicuntur Hipp. qui equis firmiter insident, de A. L. & Aq. XLVII. 7. Verum vocab. ἐνέδρη strictius usurpavit de applicatione, & impositione ferularum Chirurgica, 2. de fract. t. 65. f. 3. t. 13. 40. Alias vocab. ἐνέδρα etiam *convallationem* denotare, monstravit Lind. Ex. X. §. 266.

ENELLAGMENOS, ἐνλληγμένους, i. e. inter se *alternatus*, alias alium recipiens. Usurpatur de vertebra, quarum processus ita committuntur, ut vertebra vertebra alteram vicissim excipere videatur, 3. de art. t. 45. vel 46.

* **ENEMA**, ἐνέμα. Vide *Clyster*, *Infusum*.

ENEOS, ἐνεός, idem quod κενός, *vanus*, inutilis, & per tropum *stolidus*, qui nec audit, nec videt. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 9.

ENEREISIS, ἐνέρεσις, compressionem, *illusionem* significat. Hip. d. tit. l. 3. t. 6. Unde & ἐνέρεσις, *impactus*, *infixus* denotat, l. 6. Epid. f. 6. t. 26.

ENERGIA, ἐνέργεια. Vide *Actio*, *Operatio*.

ENERGEMA, ἐνέργημα, proprie *Opus* significat, quod sequitur actionem tanquam effectus. Ita Excernenda, & Retinenda sunt *Opus* functionum naturalium. Chylus est ἐνέργημα chylificantis ventriculi, &c. Interdum tamen pro ἐνέργεια sumitur. Ita Cruciatu ἐνέργημα ἐδωίνης, *Opus* doloris vocatur. Linden. Exerc. XIII. §. 309.

ENERGOS, ἐνεργός, significat non solum *actuofum*, alacrem ad functiones, sed & mo-

ribus cultis præditum, humanum, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. notante Joh. Bapt. Persona com. in Gal. l. quod an. morb. seq. &c. p. m. 289.

ENERGUMENI, ἐνεργύμενοι, in malam partem sumto vocabulo dicuntur *Obsessi* a *Demonio*, sive vere tales, sive falso, & ex mentis errore. Qua significatione accipit D. Binninger Observ. Med. Cent. 5. Obs. 32. p. 523. seqq.

ENERVATIO, ἀνεργασία est. Vel enim idem significat, quod ἀπυρεψία, i. e. *tendo*. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 6. de quo supra. Vel proprie notat *repurgationem* a fibris & membranulis; quæ etiam curatio dici solet, teste Rhod. ad Scrib. n. 212. Vel tropice accipitur pro *debilitatione*, G. ἐλλυσις Vid. *Eclipsis*. Diet. n. 253.

ENASTRIMYTHOS, ἐγγαστρίμυθος, dicitur proprie, *qui concluso ore loquitur*, quod ventre vocem edere videatur. Translatum vero ad mulierum fatidicam *Pythiam*, quæ divaricatis cruribus ex ventre inferiore, & partibus genitalibus vaticinium protulit. Hipp. lib. 5. Epid. XXV. 8. lib. 7. XVII. 7. Jung. Jac. Rolandi de belebad. Aglossotomographiam, c. 6. in Anno III. Ephemer. Nat. Cur. p. 588. Latine dici potest *Ventriloquus*, de quo vocab. etiam infra suo loco.

* **ENGISOMA**, ἐγγείσωμα, ἐγγίσωμα, instrumentum dicitur, quod in calvaria fracturis olim fuit adhibitum: Vel etiam juxta alios est ossis pertusio, cum pars affecta in profundum descendit, ac super illæsum os corrui. Gal. l. 6. M. M. c. 6. & def. Med.

ENGENES, ἐγγενής, *ingenitus*, *congenitus*, idem etiam quod οἰκῆος, *domesticus*, *familiaris*. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

ENGERASCO, ἐγγηράσκω, *senesco*, *in senescio*. Hipp. 2. aph. 54. idem quod ἀπηγέρσκω, d. l. aph. 53. Diet. n. 231.

ENGLOTTOGASTOR, ἐγγλωττογαστῶρ, id est *linguam in ventrem habens*, dicitur, cui in solius ventris commodum cura est intenta. Lind. Ex. XVI. §. 131.

* **ENGOMPHOSIS**, ἐγγόμφωσις, idem quod γόμφωσις. Vide *Gomphosis*.

ENCONIOS, ἐγγώνιος, *Angularis*, quando duo membra connectuntur ad angulum sive rectum, sive obliquum. Hipp. 1. de iis, q. in med. t. t. 17. f. 3. t. 20. Mochlic. IX. 14. XXII. 5. Gal. l. 6. M. M. c. 5. Vide *Foef. Oec. p. 176*.

ENIAVTOS, ἐνιαυτός. Vide *Annus*. Hinc ἐνιαυτός, *Annuus*, dicitur de morbis, & ulceribus, 6. aph. 45. & l. de nat. hum. t. 42.

ENISCOMENOS, ἐνισχόμενος. Vide *Contentus*.

ENISTEMI, ἐνίστημι, *insisto*, *in hæreo*, *urgeo*. Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 7. Unde ἐνάστασις, *instans*, dicitur Democriti sectatoribus familiaris, cum morbos atomorum in vacuos meatus ingressu,

gressu, & obstructione orii docuit, hujusmodi digressionem, & infixionem significans Hier. Merc. l. 4. var. lect. c. 13. Foef. p. 212.

ENIXA, idem quod Puerpera; & aliquoties legitur in scriptis P. M. de Calderia, Tom. II. Oper. p. 74. 77. &c. Alias apud Chymicos *Enixum* est epitheton salium tertii generis ex acido, & alcali geniti, quod alias *Neutrum*, *Tertium*, juxta Gläuber. *Mirabile* juxta alios *Anomalum* dicitur, & utriusque vires, sed refractas possidet. Vide David. von der Beke, Barnerum castigat. Hodiernis etiam *Sal salsum* appellari solet, quod ex acido, & alcali junctis resultat: v. g. Tartarus Vitriolatus, & alia.

ENNEAPHARMACOS, ἐνεαφάρμακος, medicamentum ex novem simplicibus constans. Ita dicitur pessus quidam, qui ad uteri, & sedis inflammationes confert. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 6. Ægin. l. 7. c. 24. fin. Antidotus Heraclidis, apud Gal. l. 2. de antidot. c. 14. Ita & emplastra quædam apud Aet. & Cels. *Enneapharmaca* dicuntur, teste Gorr. p. 142.

ENNEAZO, ἐνάζω, significat *adulesco*, juvenor. Hipp. 2. aph. 54. Diet. n. 293.

ENOCH, creditur *Hermes Trismegistus* fuisse, juxta plerosque Spagyricos. Zacharius in opusculo Th. Ch. Vol. I. p. 723. Menens aurei Veller. l. 1. c. 4. in Vol. V. p. 256.

ENOCHDIANUS, Paracelfo dicitur, qui longævitate æmulatur *Enochum* Prophetam. Hinc *Enochdiana vita*, eidem est vita admirabiliter longæva. Vid. lib. 4. de vita long. cap. 6. l. 5. c. 2. & 5.

ENOCHLEO, ἐνοχλέω, *infesto*, *perturbo*, molestia afficio significat. Coac. t. 195. & 2. aph. 50. 4. aph. 57. Vid. Dieterich. num. 264. Vide *Infesto*.

ENODIOS, ἐνόδιος, in via positus, *in via habitans*. Apud Hipp. vero est nomen proprium, lib. de morb. fac. IV. 40. Junge Foef. pag. 211. 212.

ENOMOS, ἐνωμος, *crudus*. Vide *Cruditas*. Hipp. 5. aph. 67. Vid. Diet. n. 296.

ENORMON, ἐνωρμών, *impetum faciens*. Dicitur & simpliciter ὀρμών, Epitheton spirituum aptissimum, & rei naturam exprimens, videlicet summam levitatem, tenuitatem, & activitatem. Vide *Pneuma*. Hipp. l. 6. Ep. f. 8. t. 19. ubi tamen simplex verbum legitur ὀρμώντα, quod idem est. Gal. l. de rigor. c. 5.

ENPHLEBOTOMEO, ἐμφλεβοτομέω, significat Hipp. *distribuo venas in multas partes*, vel ramos, vel propagines, l. de ven. XXVI. 6.

*ENRHYTHMOS, ἐνρhythμος, epitheton pulsus alicujus, qui ordinis rationem observat aliquam. Differt ab ἁρhythμῳ, saltem gradu, cum hic ita dicatur, quando exactus ordo inter pul-

sus invicem subsequentes observatur, respectu celeritatis, vehementiæ, & æqualitatis. Nihilominus adhuc ἔνρhythμος dici potest, licet unum attributum non plenarie adfit. Junge Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

ENS, τὸ ἐν, vel Metaphysice, vel Medice exponi potest. Illa significatio non est hujus loci, sed petenda a Philosophis. Secundum hanc incidit cum *Existente*, *Substantia*, ὑπάρχων, ὄψεις ὅς, Gr. dictis. Gal. l. 2. M. M. c. 7. fin. A Paracelsicis, & Chymicis aliter describitur *Ens*, quod sit extractum minerarum primum, quæ nondum attigerunt perfectionem, suntque feminales potentiaæ fœcundiores. Hinc nominari solet & *Materia prima*, quæ est cujusque generis, & vim ad id proximam habet, ex qua primum motus naturalis ad substantiam existit. Petitur primum *Ens* e Mineralibus potissimum. Hinc enim metallorum, & gemmarum actu quidem illis vacuæ, at potentia fœcundæ inveniuntur. Ita Illustr. Boyleus *Ens* suum *Veneris* e Colcothar Vitrioli prius edulcorato aqua pluviali sublimando, cum duplici quantitate Salis Ammoniaci conficit, notante Joh. Franc. Viganii, Medull. Chym. p. 5. Paulo aliter a Marggravio paratum legitur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 530. *Ens Horizontis* dicitur Electrum minerale immaturum, uti patet ex Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. r. cap. 7. pag. 549. In vegetabilibus quæritur ex plantis, cum adhuc sunt in herba, vel immaturis fructibus. Animalium classis non multa præbet, nisi e sanguine conficere velis, & ovis. Ita & Ranarum, similibusque spermata ad hunc vocantur usum. Hæc Rul. & Johnf. Ita & Paracels. *Ens* dixit esse originem, vel scaturiginem, quæ potentiam habet corpus regendi. Paramir. de quinque entib. morb. l. prolog. 2. n. 7. prolog. 3. Hinc varia passim occurrunt *Entia*: *Ens* Dei, creatum Astrorum, humorum, seminis: *Ens* Naturæ longum, & Breve: *Ens* virtutis, morborum, veneni, &c. De quibus omnibus in indice Operum suorum querere licet, quæ tamen pleraque, ceu figmenta exoterica, & inepta, partim etiam magica, rejicit Libav. in scriptis suis aliquoties. In Lapidis Philosophici magisterio *ens primum* dicitur illa Tinctura, cujus beneficio metalla transmuntantur. Her. Dornæus de transm. metall. cap. 14. Th. Chym. Vol. I. pag. 534. *Ens primum Auri* abufive Chymicis audit *Pulvis* quidam *Antimonialis*, cujus descriptio quædam extat (si fides illi tribuenda) in Morley Coll. Chym. Leiden. cap. 49. proc. 8. Helmontius rursus *ens* aliter exposuit, tria constituens *Entia*: *Ens* reale, quod est veritas: *Ens* mentale, quod est Ratio: & *ens* Rationis, quod est Non *ens*, putatione matre

matre oriundum, tr. Venatio scientiarum, num.

27. ENSIFORMIS, *Enficularus*, ξιφοειδής, est epitheton Cartilaginisperti infimæ sterni adnatæ, gladii, vel ensis effigie, figura triangula, interdum penitus ossæ. Dicitur & *Mucronasa*, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. libell. 4. de Anato. cap. 18. Vocatur alias & *Furcella*, vel *Furcula*, quod in fine nonnunquam bifida observetur.

ENSTACTON, ἐνστακτον, q. d. *Instillatitium*, nomen Collyrii ita dicti, quod oculis instillaretur liquidum. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Ægin. vero vocavit *στακτιδόν*, l. 5. c. 16. Rhod. ad Scrib. n. 34.

ENSTALAXIS, ἐνστάλαξις. Vide *Instillatio*.

ENSTASIS, ἐνστασις. *Instantia*. Vide *Enistemi*.

ENTALIUM, *Entali*, *Entale*. Vide *Dentalium*. *Entali* quoque idem quod *Alumen scissum*, quod aliquando generatur ex Sale gemmæ. Paracels. tr. 2. Chirurg. magnæ, cap. 8. Rul. Unde & in genere Sal *Entalicum* dicitur acidum aluminosum, quæ omnia ex frigido coagulantur. Paracels. Paramir. l. 2. c. 6. Tale Sal *Entalicum* statuit idem causam icteritiæ, l. de Icteric. c. 1. Sal *Entalicum* Microcosmi rejicitur per alvum. Paragraph. l. 1. c. 2. §. 2.

ENTASIS, ἐντασις, *intensionem*, aut internam tensionem significat, quæ & simpliciter *τάσις*, aut *ξύψις* vocatur. Legitur in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 17. 21. l. 4. Epid. XIII. 19. Gal. comm. in 3. Epid. t. 5. & comm. 3. d. l. t. 17.

ENTATICOS, ἐντατικός, *intensus*, tribuitur medicamentis internis, & externis Venerem stimulantibus, alias *Incentiva* dictis, item *Satyrica*. Diet. n. 260. in fin. Tale Emplastrum legitur apud Ægin. l. 7. c. 17.

ENTERADENES, ἐντερᾶδενες, h. e. Glandulæ intestinales, quas D. Joh. Conr. Pejerus egregie descripsit peculiaribus Exercitationibus, & hoc nomen Græcum ipsis attribuit, in ep. ad D. Joh. Jac. Harder. quæ occurrit in Pæonis, & Pythagoræ Exercitationibus Epistolicis Anatomico-Medicis, Ex. 32. Vocavit & illius scriptum hic *Enderadenographiam*.

ENTERENCHYTÆ, ἐντερηνχύται, vocantur instrumenta Chirurgica ad Clysterem intestinis injiciendum destinata. Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XIII. fig. 4. 5.

ENTERIONE, ἐντέριον, idem quod *ἐγκάρδιον*. Vide *Encardion*.

* **ENTERON**, ἔντερον, *Intestinum*, & pluraliter *ἔντερα*, *Intestina*, dicuntur corpora oblonga, cava, rotunda, membranosa, a ventriculi orificio dextro ad extremum anum protensa,

distribuendi ad vasa lactea chyli, & continendi, expellendarumque sæcum instrumenta, fibris circularibus, aliisque prædita, & varie circumgyrata, quorum prolixiorum descriptionem reperies in Anatomicis, specialiter Bartholin. lib. 1. Anatom. cap. 10. 11. Et si vero revera unum, & continuum sit *Intestinorum* corpus, loco tamen, magnitudine, numero orbium, & anfractu variare, & distingui, hincque senarium resultasse numerum, ita ut tria priora dicantur *Tenuia*, *Duodenum*, *Jejunum*, & *Ileum*; tria reliqua *Crasa*, *Cæcum*, *Colon*, & *Rectum*, notum est, de quibus omnibus suo loco. Galen. lib. 5. de U. P. cap. 3. & lib. 6. Anatom. admin. cap. 6. Jung. Diet. n. 295. Ob hanc divisionem dixit Linden. *Intestinum* re unum, appellatione geminum, Exerc. I. X. §. 2. Aliquando & *ἔντερον* in singulari κατ' ἔξοχὴν denotat *Colon*, apud Hippocr. lib. 6. Epid. sect. 4. t. 3. notante Gal. in comm. Jung. l. de humor. XI. 16. *Ἐντέρα* quoque significant sacculum, vel folliculum, in quem medicamenta ad forum immittuntur, forte quia ut vesica, sic & *Intestina* ad eum usum accommodari possunt. Hipp. l. 3. de morb. l. 20. Foef. p. 212. Per metaphoram etiam Lumbrici terrestres dicuntur *ἔντερα γῆς*, *Intestina* terræ, notante Forest. l. 21. Obs. 29. Schol.

* **ENTEROCELE**, ἐντερουκύλη, est *Hernia intestinalis*, quando intestina prolabantur vel ad inguina, vel ad scrotum, ob rupturam peritonæi, & tumorem gignunt. Gal. l. de diff. morb. c. 10. Hujus observationes, & curationes vide apud Hildan. Cent. 2. Obs. 81. seqq. Cent. 6. Obs. 73. & alias. Tales ægri vocantur *Enterocelici*, d. l.

ENTEROEPIDOCLE, ἐντερουπεπλοκύλη, est nomen *Herniæ* in scroto potissimum, quando omentum, & intestina simul devolvuntur, & prolabantur. Hinc Gal. ad tumores compositos refert, l. de tum. p. n. c. 15.

ENTEROMPHALOS, ἐντερουμφαλός, dicitur *Hernia umbilicalis*, quando intestina umbilicum protuberare faciunt. Dicitur & *ἐξομφαλος*, quamvis hoc vocab. omnem umbilici protuberantiam denotet, ab aliis quoque causis obortam. Hildan. ep. ad Mich. Doring. in oper. p. 900. Affectus hic mulieribus præsertim tempore partus haud raro contingere solet.

ENTHEASTICOS, ἐνθεαστικός, epitheton Melancholici, qui putat, a majori quadam vi se defendi, & exornari, vaticinaturque futura. Vid. Ægin. l. 3. c. 14. Latine *Divinaculus*, *Vaticinator*.

ENTHERMOS, ἐνθερμος, idem quod *πολύθερμος*, *impense calidus*. Hipp. l. 6. Epist. l. 4. t. 13. 19. Gal. in comm.

ENTHETOS, ἐνθετός, in genere dicitur *Impositus*, *Inditus*. Specialiter vero sumitur de medicamentis, quæ naribus imponuntur, ad sistendam hæmorrhagiam. Hipp. vocat ἐνθεθέντες, l. 1. Ep. XXII. 2. & l. 6. t. 25. a verbo ἐνθεθῆναι, *impono*, *ingero*, l. 6. l. 2. t. 2.

ENTHLASIS, ἐνθλασις, internam collisionem, & contusionem, *Illisionem* significat, a verbo ἐνθλάω, *imprimo*, introrsum cogo; quod usurpavit Hipp. l. de int. aff. XLVII. 11. 13. Jung. Foef. p. 211. Gal. l. de diff. morb. c. 11. Vide *Illisio*. Sennert. Infit. Med. l. 2. Part. 1. c. 10.

ENTHRASSO, ἐνθράσσω, idem quod θράσσω, *perturbo*, molestiam affero. Hipp. 3. de artic. t. 47.

* ENTHUSIASMOS, ἐνθουσιασμός, id est *fanatica percussio*, seu numinis afflatio est, veluti cum quidam in sacris faciendis mente capiuntur, si quæ viderint, aut si tympana, vel tibias, vel signa audierint. Gal. in def. Med. Pertinet ad deliria Melancholica. *Enthusiasum* Paracelsicum pro singulari artis Medicæ notitia acquiranda vocat *Diabolicum* Libav. Tom. IV. Oper. p. 79. Vocatur & *Raptus*. Vide infra.

ENTHYMEMATICOS, ἐνθυμηματικὸς, epitheton, & proprietas boni Medici, quod debeat esse *argutus*, *premeditatus*, & acris in respondendo. Hipp. l. de dec. orn. II. 26.

ENTOMON, ἔντομον. Vide *Insectum*.

ENTRICHOMA, ἐνρίχωμα, dicitur a quibusdam extremis palpebrarum ambitus, sive extrema ora, in qua excrescunt cilia. Gorr. pag. 144.

ENTRIMMA, ἔντριμμα. Vide *Intriturum*.

ENTROPE, ἔντροπια, ἐντροπία, ἐντροπία, significat *pudorem*, *verecundiam*. Hipp. l. de dec. orn. l. 16. V. 5. Lind. reddidit, *Modesta correctio*. Ex. II. §. 22.

ENTYPOSIS, ἐντύπωση, dicitur Humeri acetabulum, alias ἀμοκοτύλη. Estque articulatio humeri cum brachio. Gorr. p. 144.

ENULON, ἔνυλον, caro dicitur *gingivarum interna*; quemadmodum externa dicitur ἔλον, & media inter dentes ἀρμός. Gorr. ex Polluce, p. 143.

ENUR, est occultus vapor aquæ, ex quo lapides generantur. Rul. & Johnf.

ENUREO, ἐνυρέω, idem quod ὑρέω, *mingo*, *mejo*, *immino*. Hipp. l. 7. Ep. XV. 43. ubi tamen Lind. cum Cornario exponit per *mingere in stratum*, in qua significatione etiam usus Nic. Piso de M. C. & C. l. 3. c. 41.

ENYDREOMAE, ἐνυδρέομαι, i. e. *madefio*, *humector*. Erot. Onom. p. 41. c. 1.

ENYPNION, ἐνύπνιον, *Insomnium*, idem quod ἄνυπνος, ἄνυπνος, *insomnis*, quid significet, notum est. Referuntur *Insomnia* a Medicis inter signa

sanitatis, & morborum, quamvis valde dubia, & incerta. Hinc Hipp. integrum scripsit libellum de *insomniis*, & Gal. tractatum de prælagio ex *insomniis*. Ex recentioribus vero egregie de *insomniis*, quid videntur, & eorum generationis modo egit Th. Villis Anim. Brut. Part. I. t. 16. *Insomnia* vel sunt Divina, vel Naturalia, (sub quibus tamen & ægrotorum comprehenduntur) vel Diabolica. Dicitur & *Somnium*. Videatur & de *insomniis* Casp. Rejes C. El. q. 37. Jung. descriptio *Somni* apud Lind. Ex. XV. §. 37.

ENYPOSAPROS, ἐνυπόσπρωπος, *intus subputridus* significat, & usurpavit Hipp. de sputo in hepaticis. Coac. t. 446.

ENYSTRON, ἔνυστρον, est ventris sinus in quadrupedibus, dicitur *Abomasum*. Hic venter est magnitudine amplior *Omaso*, quod ἔχινον vocant, forma oblongior, cancellis intus, & crustis multis magnis, & levibus inornatus. Abeo proxime intestinum sequitur. Gor. p. 172. Jung. Arist. l. 3. de part. an. c. 14. Barth. l. 1. An. c. 9. *Abomasum* prorsus esse fictitium, contra Gazam scripsit C. Hofm. l. 2. Inst. Med. c. 31. §. 8.

EON, ἔων, dicitur totus oculorum ambitus. Gorr. p. 175.

* EPACMASTICOS, ἐπακμαστικός, *accrescens*. Vide *Acme*. Dicitur & ἀναβατικός. Vide *Anabasis*.

EPACROS, ἔπακρος, dicitur de eo, quod in summitate acutum est, vel in angustum tendit. Hipp. l. 2. de morb. LIX. 25. Foef. p. 221.

EPAEIROMAE, ἐπαείρομαι, *attollo*, insurgo significat. Usurpatur de humoribus inordinate commotis. Hipp. l. de humid. us.

EPAGOGION, ἐπαγωγίον, dicitur genitalis membri *Preputium*, apud Diosc. l. 3. c. 25. quamvis dubitet, apud quem est caput 23. Verum approbat C. Hofm. l. 4. Var. Lect. c. 33. Quod vero Gorræus p. 146. scripsit ἐπαγωγίον significare *preputia* tantum male affecta, nullam prorsus video rationem.

EPAJO, ἐπάω, sentio, *percipio*. Frequens verbum Hipp. 2. ptorrh. XXVI. 2. 4. l. 2. de morb. XXI. 9. l. 1. de morb. mul. XLIII. 5. l. 2. LIIX. 15.

EPAISSO, ἐπαίσσω, & med. ἐπιπόρομαι, significat *cum impetu irruo*, *irrumpo*. Legitur in Hipp. lib. de nat. puer. IX. 7. Linden. vertit per *Exsilio*.

EPALIPHO, ἐπαλέφω, proprie significat *superlino*, translative exacuo, *irrito*, in qua significatione legitur de Cancro exasperato. Hipp. l. 5. Epid. X. 21.

EPANACLESIS, ἐπανάκλησις, *revocatio*. Dicitur de calore, Hipp. l. 5. aph. 21. & l. de hum. uf. XI. 16. Diet. n. 307. Junge Dogm. Nostra Med. Gen. P. IV. 2. p. 480. 481.

EPANADIDOMI, ἐπαναδίδωμι, significat *in-
erisco*, ingravesco. Usurpatur de morbis ab in-
itio minus vehementibus, progressu vero tem-
poris in gravius tendentibus, l. 6. Epid. f. 1. t. 1.
29. & l. 1. de morb. mul. XLI. 5.

EPANADIPLOSIS, ἐπαναδίπλωσις, *reduplica-
tio*. Vide *Anadiplosis*. Vocatur & ἐπανάληψις,
repetitio. Gal. l. de morb. tempor. c. 8.

EPANALEPSIS, ἐπανάληψις, *repetitio*. Vide
Epanadiplosis.

EPANAPHERO, ἐπαναφέρω, *reassumo*, *repeto*,
significat, & quidem apud Hipp. de viribus re-
sumptis usurpatur. Coac. t. 1. ubi ἐπανηγύγαιτες,
sefe recolligentes, occurrit.

EPANAPNEO, ἐπαναπνέω, *subinde*, & *crebro
respiro*. Hipp. l. 7. Ep. XLVI. 13.

EPANASTASIS, ἐπαναστασις, *provumpens e-
minentia*, *eruptio*, *pustula*. Legitur in Hipp.
Coac. t. 220.

EPANCYLOTOS, ἐπαγκυλωτός, dicitur Laquei
species apud Oribasium, quo sinus super sinum
iniicitur, faciens ad corpora figuranda. Gorr.
p. 146.

EPANEMEO, ἐπανημέω, significat *vomitum
subinde repeto*, *revomo*. Hipp. Coac. t. 568.

EPANEREUGOMAE, ἐπανερδύουμαι, *crebro e-
ruisto*. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

EPANORTHUMAE, ἐπανορθύωμαι, idem quod
διορθύωμαι. Vide *Diorthosis*.

EPANTHISMA, ἐπάνθησμα, significat *Efflo-
rescentiam*, idem quod ἐξάνθημα. Occurrit apud
Hipp. 1. prorrh. f. 1. t. 21. f. 2. t. 25. Coac. t. 579.
a verbo ἐπανάθω, *effloresco*, quod legitur l. 7.
Ep. XXIII. 19.

EPANTLESIS, ἐπάντησις, *perfusionem aquae*,
aut *infusionem* significat, qualis fieri solet in
balneis. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 50.

EPAPHAERESIS, ἐπαφήρεσις, in genere dicitur
repetita sublatio, vel *evacuatio*. In specie vero
vocatur ita sanguinis missio repetita, ap. Gal. l.
de cur. rat. per sang. c. 1.

EPAPHROS, ἐπαφρός, *spumam* significat,
idem quod ἀφράδης. Occurrit in Hipp. f. 1. prorrh.
f. 2. t. 60. & f. 3. t. 1. ubi mendose legitur ἐπα-
φρον, notante C. Hofmann. in notis ἀνεκδότοις ad
Gal. opera. h. l. Foef. p. 223.

EPARGEMOS, ἐπαργεμός, dicitur, qui ul-
cusculo oculi, quod ἀργεμα dicitur, laborat.
Vide *Argemon*.

EPARITA, dicitur Paracelso lutum quoddam
argillaceum, haud dubie a colore atrorbente.
Unde & *Tartarus eparitinus*, l. de morb. Tar-
tareis, c. 4.

EPARMA, Επαρσις, ἐπαρμα, ἐπαρσις, in ge-
nere *omnem tumorem*, vel *intumescientiam* in
parte aliqua obortam significat. Neque ullam
video sufficientem rationem, quam ob Inter-

pretes statuerint, stricte, & specialiter deno-
tare tumorem ad aures obortum, cum Hippocr.
semper exprimat addendo πρὸς αὐς, *ad aures*,
v. g. Coac. t. 626. lib. 1. Epidem. sect. 1. t. 10.
Lib. vero Epidem. sect. 4. t. 1. vocab. ἐπαρμα pla-
ne omiserit, notante Galen. in comm. Usurpa-
tur vero etiam de præcordiorum tumore, lib. 3.
Epid. ægr. 3. post stat. pest. item de ventris tu-
more, Coac. t. 86. 142.

EPAURISCOMÆ, ἐπαυρίσκομαι, significat *hau-
rio*, *fruo*, *fructum capio*. Frequens Hipp. l. 4.
de morb. II. 2. 4. XI. 12. 18. XV. 9. XVI. 38. 39.
XIII. 2.

EPAUXES, ἐπαυξής, *increscens*, *incrementum
capiens* significat, diciturque de morbis. Fe-
re idem, quod ἀμβρατικός, vel ἐπαυματικός.
Legitur apud Hipp. 1. 6. Epid. f. 5. t. 26. Act.
l. 3. c. 8. notante Foef. p. 222.

EPENCRANIS, ἐπεγκρανίς. Vide *Cerebellum*.
Sic vocat Erasistratus apud Gal. l. 8. de U. P.
cap. 13.

EPEDANOS, ἠπεδανός, significat *Debilis*, in-
firmus, quasi ἀπεδανός. Cui opponitur ἔμπε-
δός. Legitur illud apud Hipp. l. 1. de morb. mul.
XXIII. 9. XLIV. 3. CVI. 3.

* EPHEBAEON, ἐφήβαιον, *Pubes*, *Pecten*, i-
tem *Aqualiculus*, id totum dicitur, quod est
ab Hypogastrio, seu imo ventre, (quem & *Su-
men* vocant) usque ad pudenda. Gorræus,
Castell. ex Galen. Introd. cap. 10. ubi & ἑπι-
στων, & ἴβη vocatur. Unde & *Erhebia*,
ἐφρηβία, *Pubertas*, & *Erhebi*, ἐφρηβοί, *Puber-
es*, denominantur. Galen. lib. 2. de temper.
cap. 5. & comm. de fal. diat. t. 7. ubi puberum
describitur ætas, quod sit media inter pueros,
& adultos. Alias *Erhebeum* quoque vocabatur
apud Romanos, & Græcos locus peculiaris
in palæstris, & medius, & erat exhedra am-
plissima, in qua Rhetores, Philosophi, & alii
liberalibus studiis addicti sedentes disputa-
bant. Lang. l. 1. ep. 51.

EPHEDRA, ἐφέδρα, est nomen herbæ arbori-
bus insidentis, quæ Polygonum bacciferum
scandens Bauhino dicitur in Pinace. Alias hoc
nomine quoque venire instrumentum quod-
dam Chirurgicum, reponendis membris luxatis
idoneum, scribit Joh. Laurentis. Amalth. Onom.
p. 309.

EPHEDRANA, ἐφέδρανα, idem quod γλυστοί,
nates, vel *natum prominentiæ*. Gorr. def. pag.
161. ex Polluce, Cæl. Rhodig.

EPHEDRIA, ἐφέδραια, apud Galen. signifi-
cat *observationem*, *dijudicationem*, & *cor-
rectionem*, lib. de cogn. cur. animi morb. cap.
1.

EPHEDRON, ἐφέδρον, est *sellæ* firmior, & sedi-
le stabile, in quo æger, vel etiam Chirurgus, aut

Medicus firmiter desiderare possit. Hipp. l. 2. de morb. XLV. 9. & 2. de fract. t. 3.

* EPHELICIS, ἐφελικίς, dicitur ramentum, seu cruoris exigua guttula, quæ interdum tussi in hæmoptoica passione reicitur. Gal. l. 4. de L. A. c. 5. item ulcerum crustula, l. 3. de sympt. causs. c. 2.

* EPHELIS, ἐφελίς, est aspreudo, & nigrities in facie ex ardore solis progenita, aut etiam ab inflammatione ortum ducens. Quæcunque enim causa similem asperitatem, & colorem excitavit, perinde est. Legitur apud Hipp. l. 2. prorrh. XXXI. 9. l. de Alim. IV. 18. l. de steril. VI. 8. l. 2. de morb. mul. LIIX. 1. Plinius aliquando discolorum a Sole cutem, aliquando a Sole nuda, vel a Sole adusta interpretatur, eoque vitio deformes Solatros appellat. Alii vitia cutis simpliciter Latine reddunt. Lind. vertit Maculas Solares, Ex. XI. §. 189.

EPHEMERIDES, ἐφημερίδες, vocantur proprie connotationes, & Calendaria, quæ siderum ortus, & occasus, ac tempestates, diesque fastos indicant. Lang. lib. 1. epist. 36. Per translationem vero apud Helmont. Morbi concentrici, qui astra respiciunt, & præsertim ad Lunæ syzygiam moventur, vocantur Ephemerides ægrorum, v. g. Epilepsia, tr. de Morb. Arch. num. 18. Vulgus etiam vernacule dicere solet: Perpetuum habet Calendarium hic, vel ille æger.

* EPHEMERUS, ἐφήμερος, est epitheton quarundam febrium intermittentium, quarum tota constitutio unica accessione horarum viginti quatuor circumscribitur. Galen. lib. 4. aph. 55. Jung. Dieter. num. 365. Latine Diaria, unicum durans diem, scilicet ut plurimum. Nam Synochus simplex non putris dicitur etiam Medicis Ephemera plurium dierum. Ephemera meminit Hipp. 4. aph. 55. l. 2. Epid. f. 3. num. 60. Causam veram harum febrium vide apud Vill. l. de feb. cap. 8. quæ est subtilium, & spirituosarum sanguinis portionum accensio, vel effervescentia. Jung. Sylv. l. 1. P. M. cap. 28. Fr. Piens de febr. part. spec. c. 1. Quod vero Helm. scripsit, Ephemeram sedere in stomachi cavo, & plerunque ex vitio cibo oriri, propterea etiam a vomitu, vel perfecta digestionem sponte cessare, particulariter saltem verum est. Tr. de febr. c. 9. §. 25.

EPHESIS, ἐφεσις, significat provocationem in jus, vel ad litem. Applicatur vero non inepte desiderio lascivo feminarum, dum viri congressum anxie desiderant, & ad Venerem quam provocant. Moschion. de morb. mul. cap. 128. 138.

EPHESTIAS, ἐφεσιάζει, nomen emplastri egregie resiccantis, quod & μάγις alio nomine dicitur.

Ejus descriptio habetur apud Aet. l. 10. inter remedia Hydropicorum. Gorr. p. 161.

* EPHIALTES, ἐφιάλτης, Latine Incubus, vel Incubo, Gr. etiam ἐπιβολή, & πυγάλιος, est nocturna corporis oppressio, & quædam quasi suffocatio, cum quis ab initio somni supinus jacens, grandi se mole opprimi, atque ab alio invadi imaginatur, cum difficili respiratione, immobilitate, ac voce præpedita proprie suffocari æger videatur. Forte ex veteribus quidam Dæmonem, alii Cupidinem, alii incubantem vetulam, aut externam quandam vim, quæ quiescentes invaderet, & pondere oppressos gravaret, esse voluerunt, quamvis tota mali causa intra corpus esset. Vid. Rhod. ad Scribon. num. 100. Ea autem causa nulla est alia, quam materies quædam vaporosa incongrua spiritibus animalibus, præsertim in Cerebello, stuporem aliquem inducens, ut mox a functionum suarum sensitivarum, & locomotivæ munis paululum cessent. Hinc una cum corde pulmones, Diaphragma, & Thoracis muscoli impediuntur, & quasi constringuntur, quemadmodum egregie modum generationis Incubi descripsit Th. Villif. An. brut. P. 2. c. 6.

* EPIDROSIS, ἐπίδρωσις, ambiguae significationis est vocabulum, apud Hipp. monente Gal. aliquoties in comm. ad Prorrh. v. g. comm. 1. t. 7. c. 2. t. 7. & 60. c. 3. t. 33. Plerunque tamen Sudatiunculam tenuem significat inutilem, & malæ notæ. Nihilominus aliquando etiam usurpatur de sudore bono, & Critico, cap. 3. in 1. Prorrh. t. 17. Coac. t. 36. & 136. A. Th. Villifio accipitur generaliter pro omni Sudatione, vel Sudore, Pharm. Rat. Part. I. f. 5. cap. 1. feqq. Vide Hydros.

EPHIPPION, ἐπίππιον, hujus vocabuli propria significatio non est hujus loci, ex aliis Lexicis jam nota. Per comparisonem tributum hoc nomen ossi Sphanoideo, sive Cuneiformi, ob quatuor parvos processus formam Ephippii, sive fellæ, quæ equo imponitur, repræsentantes; Sinus glandulam pituitariam excipit. Barth. Anat. libell. IV. c. 8. p. m. 718.

EPHISTAMAE, ἐφίσταμαι, significat innato; & dicitur de materia urinæ innatante. Hippoc. 7. aph. 34. Diet. n. 366.

EPHODOS, ἐφῶδος, triplicem habet significationem apud Hipp. 1. Significat vias, & meatus, per quos corporis recrementa deponuntur, l. 6. Epid. f. 2. t. 34. & f. 5. t. 2. (quamvis alii textum hunc aliter explicent per aggressionem naturæ. Verum ex subsequ. verbis patet, de viis & meatibus excretoriis sermonem esse.) 2. Invasionem notat hostilem, & incursum, vel insultum, 3. Progn. t. 3. 3. ἐφῶδοι Hipp. sæpe dicuntur

cuntur rerum similitum, vel dissimilium *accessiones*, quæ corporis temperaturam juvant, vel lædunt, i. de diæt. XXIV. II. XXV. 5. 7. Foef. p. 256.

* **EPIALOS**, ἐπιᾶλος, est epitheton febris cujusdam, in qua simul ægri febricitant, & rigore corripiuntur, uti describit Galen. l. 2. de diff. febr. c. 6. Dici posset *febris algida*, aut *cum tremore*, ab antiquis Latinis *Quercera* dicta. Est vero lenta, & mitis febris, cujus meminit Hipp. l. de A. L. & Aq. IV. 7. l. de superf. XXIX. 3. l. 4. Ep. X. 9. De genere Quotidianarum esse videtur; unde veteres a pituita vitrea, & acida deduxerunt. Verum causa ejus vera ex causa febris *Quotidianæ* potius deducenda, de qua vide Willis de feb. c. 5. & Piens part. spec. de feb. c. 10. Vide *Quotidiana*.

EPIALTES, ἐπιᾶλτης, idem quod *Ephialtes*, i. e. *Inculus*. Vide *Ephialtes*.

EPIBELEMENOS, ἐπιβεβλημένος, dicitur Hipp. vestimentis, vel stragulis tectus, aut *amiculo opertus*, l. 6. Ep. f. 4. t. 14.

EPIBROCHE, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*.

EPICEROS, ἐπίκερος, vel significat *opportunitus*, tempestivus. Hipp. l. i. Epid. f. 3. t. 12. l. 3. f. 3. t. 29. & l. i. de R. V. I. A. t. 2. & 24. Vel idem est, quod *insignis*, magnus, notabilis; & usurpator de morbis, & membris corporis. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 51. l. 2. de fract. t. 17. 22. & f. 3. t. 47. 63. l. 3. de art. t. 59. 103. Vel etiam notat *periculosum* valde, & insignem habens malignitatem, l. de virg. morb. II. 18. & l. i. Ep. ægr. 8. Vide Foef. p. 227.

EPICANTHIDES, ἐπικανθίδες, dicuntur *ambo oculorum anguli*, alias κωνοὶ dicti. Gor. p. 149.

EPICAR, ἐπίκαρ, i. e. *partem inferiorem*. Opponitur τῇ ἀνωτέρῃ. Vide supra *Anacar*.

EPICARPIMUM, ἐπίκαρπιον, dicitur medicamentum regioni pulsus in carpis manuum applicandum; qualia sunt *Emplatra*, vel *Unguenta antifebrilia*: item *Confortativa*, ut *Sacculi pro pulsibus*, &c. Aliis *Pericarpia* dicuntur. Vide suo loco.

* **EPICAVMA**, ἐπίκαυμα, est velut ex igne facta *crustosa exulceratio*, quæ oculi nigro accidit, *Inussio* Lat. dici posset. Galen. defin. Medic. Vide *Encavma*. Jung. Forest. l. XI. obs. 17. Schol.

* **EPICERASTICOS**, ἐπίκεραστικός, dicitur & ἐπίκεραστικός, epitheton medicamentorum, quæ vim habent temperandi, & obtundendi malignitatem, vel morsum, i. e. ichorescentiam salinam corrosivam, & ulcerosam humorum in aliqua parte ventorum; veluti uva passiva mordentes in ventriculo humores obundit. Gal. l. 2. de A. F. c. 2. Vide & l. 2. de S. F. c. 21. ubi & ἐπίκεραστίοντι dicuntur.

EPICEROS, ἐπίκερος. Vide *Hypoceros*.

EPICHERECACIA, ἐπιχειρηκκία, *malevolentia*, quando quis alterius malis oblectatur. Refertur inter causas morificas a Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 107.

EPICHEIRON, *Epicheirion*, ἐπιχειρον, ἐπιχειρόν, idem quod *σώρον*, five præmium, quod Medico, vel Chirurgo solvitur pro opera, & studio. Hipp. in præcept. II. 9. a verbo ἐπιχειρίζω, & ἐπιχειρίζομαι, manum admoveo alicui negotio. Hipp. l. 5. Ep. X. 18.

EPICHLIENOMÆ, ἐπιχλινομαι, subinde calesco, *intrepeasco*, significat, & quidem plerumque præternaturaliter, apud Hipp. Coac. t. 621. l. 4. Ep. XIX. 6. l. 2. f. 2. n. 19. l. 6. f. 7. t. 2.

EPICHNUS, ἐπίχνης, significat sordes, vel *lanuginosam concretionem*: & metaphorice aliquoties tribuitur oculis squallidis, & obtenebratis. Hippocr. i. prorrh. sect. 17. Coac. t. 561.

EPICHOLOS, ἐπίχολος, i. e. *biliosus*, dicitur de corpore. Hipp. l. 5. Ep. XI. 14. XIII. 16. Idem quod *Cholericus*.

EPICHORDIS, ἐπιχορδής, dicitur *Mesenterium* Aretæo l. 2. de causis & fin. ac morb. c. 6. citante Foef. p. 235. Ita vero vocatur, quia supra Chordas, i. e. intestina situm est.

EPICINDYNOS, ἐπίκινδυνος, *valde periculosus*. Hipp. 4. aph. 43. Vid. Diet. n. 317. Opponuntur τῇ ἀσφαλῆς, securus, item *ἀκινδυνος*. Ibid.

EPICOELIS, ἐπίκοιλίς, *Cilium* significat, uti interpretatur Gæza, quo nomine veteres extremum ambitum genæ superioris designarunt. Gott. p. 140.

EPICOEMASIS, ἐπίκοίμωσις, *decubitus ad dormiendum*, & ipsam dormitionem significat, a verbo ἐπικοίμωσις, 5. ap. 27. Jung. Diet. n. 316. Legitur & hoc vocab. 2. de art. t. 50. Sed quomodo versio Latina quadret, *vellicationem*, aut scalpturam reddens, non video. An cum Cornario legendum *ἐπικοίμωσις*?

EPICOLICA, dicitur Glissonio ea corporis pars, quæ colo intestino accumbit, notante Blanc. in Lex.

EPICOPHOSIS, ἐπίκοφωσις, idem quod *κοφωσις*, *surditas*. Vide *Cophosis*, quamvis strictè *surditatem* potius alii morbo supervenientem significare videatur. Legitur apud Hippocr. i. prorrh. f. 3. t. 49.

† *Ἐπίκοφωσις*. Altimarus vertit *Contemperamentum*, l. i. c. 79.

* **EPICRISIS**, ἐπίκρισις, proprie *contemperatorem* significat. In Medicina vero ita dicitur *curationis ratio per vices* instituta, quæ opponitur ei, quæ contemrit, & in totum causa morbifica removetur. Gal. l. 9. Meth. Med. c. 10. Neque vero necesse est semper evacuationem

intelligi; sed & per ἐπιγραφῶν curatio perfici potest successive, & per vices alterando, mitigando, ad excretionem disponendo vitiosos humores, permittā soli naturā evacuatione, quæ eorum partem vel convertat in alimentum sanguinis, vel per alvum, urinas, sudorem, aut aliter expurget. Castell.

EPICRATEIA, ἐπικράτεια, significat *exsuperantiam*, quæ duplex est, alia materialis, alia virtualis, vel qualitativa. Gal. l. 3. de S. F. c. 16.

EPICRATETIGUS, ἐπικρατητικός, apud Galen. striatē dicitur de facultate coercendi, aut retinendi alvum, quæ tribuitur juri gallinarum, & opponitur τῷ ὑπεκτικῷ, subducendi virtuti, l. 1. de S. F.

EPICRATIS, ἐπικράτης, apud Hipp. significat *sudarium*, sive linteam ad detergendos sudores: item ex tenui flamine paratum capitis tegumentum, & involucreum. Hipp. in præcept. IX. 14.

* EPICRISIS, ἐπικρίσις, id est *Adjudicatio*, Galen. ad Thras. cap. 6. Quæ mutua inter se dependentia connectuntur, per appellatam ἐπικρίσιν a Græcis, id est, *Adjudicationem*, judicanda sunt.

* EPICRUSIS, ἐπικρούσις, certa quædam dicitur *percussio*, qua mangones puerorum tanquam præsidio succurrunt iis, quibus e natali die gracilia sunt membra. Gal. l. 14. M. M. c. 16.

EPICTENION, ἐπικτέτιον, locus est imi ventris supra pectinem, & *Pubes* alias dicitur. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXVI. 3. Significat & *lanuginem* in lanificio pectini insidentem, quam in subditio medicamento exhibet, ibid. C. 10. CXX. 8. Jung. Foes. p. 228.

* EPICYEMA, *Epicyesis*, ἐπικύημα, ἐπικύσις, *Superfœtatio*, *Superimprægnatio*; estque secundus fœtus conceptus, gravida jam existente muliere; id quod fit, cum fœtu jam concepto non clauditur exacte uterus, sed semen aliud, vel potius ovulum etiam postea intro admittit, l. de superfœtat. Tempore partus rem non carere periculo, experientia nos quoque docuit. Aliquando & mola carnea cum fœtu conjuncta ἐπικύημα vocatur, l. 5. Epid. V. 14. Jung. Dieter. Jatr. p. 875. seqq.

EPIDEIPNON, ἐπιδήπνον. Vide *Postcanium*.

EPIDELOS, ἐπιδηλος, significat *conspicuus*, evidens; & dicitur vel de homine, qui sensu increscere deprehenditur, ut primo, secundo, tertio, & quarto septenario, &c. Hipp. l. de Carnibus XIII. 13. Vel usurpatur de diebus futuram crisin manifestantibus, qui Latine *Indices*, vel *Indicativi* vocantur, 2. aph. 14. Vid. Diet. n. 314.

* EPIDEMIOS, *Epidemos*, ἐπιδήμιος, ἐπιδημιος, est epitheton morborum ex genere communium, i. e. *populariter grassans*, a communi,

sed tamen insolita, & minus familiari causa ortus. Causa vero illorum non semper est aeris vitium malignum, & venenatum, sive pestilens, sed interdum etiam saltem constans, & diu perdurans anni temporum intemperies, & dyscrasia, humores, & spiritus ad communem vitiositatem disponens; quemadmodum patet ex historiis febrium *epidemicarum* apud Willis c. 17. Qui ab illa causa proveniunt, sunt vere *Contagiosi*, *Pestilentes*; hi non item, quamvis recte dicantur *Maligni*.

EPIDERIS, ἐπιδερῖς, sic dicitur aliquibus in pudendo muliebri adnata caruncula, quæ aliis *Nympha*, aut *Clitoris* vocatur. Gorr. ex Polluce pag. 145. Rolfink. de part. generat. P. 2. cap. 42.

* EPIDERMIS, ἐπιδερμῖς. Vide *Cuticula*.

EPIDESMOS, ἐπιδесμος, dicitur fascia, quæ plagulis, aut splenis superinducitur, & superligatur, Latine *superfasciatio*, *superligamentum*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 6. Huic opponitur ὑποδесμος, de quo suo loco.

EPIDESIS, ἐπιδесσις, genus ligationis est ad sanguinis profluvium fluentibus vasibus injectæ; quamquam ipsum vas circulo non complectatur, sicut vinculum. Verum cum ex parte suo complexu committat quodammodo vulnerati membri labra dissidentia, & quæ superimposita sunt, contineat; merito inter claudencia remedia numeratur, ex Gal. l. 5. M. M. cap. 3. Verum non video, quid obest, quominus omnis *deligatio* in genere ἐπιδесσις vocari possit. Vide *Deligatio*.

* EPIDIDYMIS, ἐπιδιδυμῖς, ita dicitur appendix, & parvus quidam veluti testiculustestis capiti superimpositus; cujus historiam, & usum vide ap. Anatom. præsertim Barth. l. 1. An. c. 22. 23. Inepte vertitur *Supergerminalis*, C. Hof. in comm. ad Gal. de U. P. n. 1016.

EPIDORPION, ἐπιδόρπιον, dicitur *mensa secunda*, ubi bellaria, quæ etiam hoc nomine venire solent, apponuntur. Lang. l. 2. ep. 51.

EPIDOSIS, ἐπιδosis, *Additamentum*, vel incrementum significat, a verbo ἐπιδесμι, *augeor*, *increasco*. Utrumque & de corporis naturali incremento, & de morborum augmentum sumi potest. Idem ergo est, quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*. Hipp. l. 2. aph. 31. 32. l. 5. Epid. XIII. 8. l. 6. l. 4. t. 26. Gal. l. 1. de crif. c. 3. & l. de Morb. tempor. c. 6. Jung. Foes. p. 225. Diet. n. 315. Lind. Ex. XV. §. 91.

EPIDROME, ἐπιδρόμη, *accursionem*, *astutumve humorum* significat. Gal. exponit per ἐπιδρόμη, 3. de iis, q. in med. t. 32.

EPICEICES, ἐπιεικής, significat *æquus*, *moderatus*, *lenis*. Frequenti in usu apud Hipp. præsertim etiam adverbium ἐπιεικέως. Tribuuntur vero

vero vel hominibus, Gal. c. 3. in prorrh. c. 67. vel morbis, & symptomatibus morbos comitantibus, & leniter sese habentibus, i. prorrh. f. i. t. 12. Coac. t. 143. 109. 255. 374. l. 5. Ep. XV. 2. XXIX. 3. & alibi sæpius. Linden. Ex. VII. §. 5. Vide Foef. p. 226. Substantivum quoque ἐπιγένεια, equitatem, moderationem, & lenitatem significat, 3. de fract. t. 34. Tropice notat probabilitatem, verosimilitudinem.

* EPIGASTRION, ἐπιγάστριον. Vide *Abdomen*. Barth. l. 2. Anat. in princ. *Epigastricam venam*, & *Arteriam* descriptas vide in *Anatomicorum monumentis*.

EPIGETOS, ἐπιγετός, terrestris, terræ propior, humilis. De plantis dicitur *humilibus*. Gal. l. 4. de S. F. c. 15.

† EPIGENESIS, morbi propagatio. Steph. Castrensis quæ ex quibus, l. i. c. 2.

* EPIGENEMA, *Epigenesis*, ἐπιγένεσις, ἐπιγένεσις, *Superveniens*, accidens priori accedens, ab ἐπιγίνομαι, *supervenio*, accedo. Dicitur de omni re prænaturali, quæ manente priori supervenit, sive morbus novus fuerit, sive symptoma. Causa quoque morbifica propagata dicitur κατ' ἐπιγένεσιν. Differt a μετέπιώσει, quod in hac prior focus morbidus cesserit, & alius fiat. Legitur substantivum ap. Hippocr. Coac. t. 230. Verbum vero ἐπιγίνομαι frequentius occurrit. Unde & symptomata, ceu signa, quæ non statim a principio morbi adsunt, dicuntur ἐπιγινώσκου, *accedentia*, *supervenientia*, 6. aph. 35. & alibi. Vid. Galen. in comm. Foef. pag. 224. Dieterich. n. 312. Rolfinck. O. ac M. M. Spec. l. 2. f. 3. c. 5. & l. 3. f. 2. c. 48. Lind. Ex. VI. §. 22. feqq. VII. §. 12. 14. XII. §. 125.

* EPIGLOTTIS, ἐπιγλωττίς, id est *Superlingula*, est membrana cartilaginosa, rotunditatis oblongæ, in interiori gutturis parte collocata. Gal. l. i. de Loc. Aff. c. i. vel est *Laryngis quinta cartilago*, quæ rimam *GloTTis* distam ex junctura duarum *Arytænoidearum* obortam tegit, & claudit, ne ex cibo, & potu aliquid in asperam arteriam decidat, sed clausa in gulam abeat, quamvis Bartholinus existimet, aliquid de liquidis in tracheam transire, l. 2. An. c. 11. Legitur ap. Hipp. l. de Corde II. i. Vide & Lang. l. 2. ep. 44.

EPIGLOTTUM, Paracelso dicitur instrumentum argenteum simile ferreo instrumento, quo utuntur calcæarii, & adhibetur ad palpebras sursum tollendas, poniturque subtus supercilia, & pili diriguntur, Scholio in l. 6. paragr. de Lepra.

EPIGLUTIS, ἐπιγλυτίς, dicitur *femoris*, & *natis pars exterior*, quemadmodum pars subnatis ad femur depressa ἐπιγλυτίς vocatur.

Gorr. ex Aristot. l. i. Histor. Anim. c. 14. vid. pag. 145.

* EDIGONATIS, *Epigonis*, ἐπιγονῆς, ἐπιγονῆς, & ἐπιγονῆς, dicitur μύλη, *Mola*, sive *Parella genu*; estque os cartilaginofum, latum, rotundum, intus læve, & cavum, toti genu suprapositum. Duabus constat substantiis, ossæ interiori, altera cartilaginea exteriori. Ad latera asperum est, quo commodius tendines tibiam extendentes aptentur. De hac vide *Anatomicos*, & in specie Barth. libell. 4. Anat. c. 21. Legitur apud Hipp. l. de ven. XXIV. 3. XXV. 2.

EPIGONON, ἐπιγονόν, Hipp. idem est, quod ἐπιπόνημα, *superfetatio*, l. i. de diæt. XXIV. 1. Gorr. d. l.

EPILABE, ἐπιλαβή, ita dicitur *apprehensio*, anfa, & locus, qui prehendi possit, quique injectum vinculum firmat, & retinet, aut eminentiam aliquam habet, quæ injectis laqueis moræ fit, ut inhæreant, nec elabantur. Hipp. 3. de art. t. 50. Jung. Foef. p. 228. a verbo ἐπιλαμβάνω, *apprehendo*.

EPIILAMPSIS, ἐπιλαμψις, *Effulgescentia*. Vide *Eclampsis*.

EPIILATHERA, est particularis Anatomia. *Epilathera* ad hunc modum debet considerari, quod in omnium minutissima gutta quoque Anatomia Microcosmi constat. Quilibet enim Spagyricus gradus virtutis suæ tinctura est. Et cuilibet Medico intelligendum venit, in unaquaque gutta, quotquot etiam sunt, tot etiam integras esse Anatomias, ut in Microcosmis, & in Elementatis. Ita Johnsonus explicavit hunc terminum. Unde vero excerpterit has subtilitates, reperire non potui. Ruland. plane non habet.

EPILEMPHIS, ἐπιληψις, idem quod *Epilepsia*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 599. ex mente Foef. p. 228. quamvis Lind. ἐπιληψιν legerit, quod etiam verofimilius, & magis congruum. Vide *Epilepsia*.

EPILENTIA, Paracelso dicitur quoque *Epilepsia*. Defens. 2.

* EPILEPSIA, ἐπιληψία, ἐπιληψις, *Morbus Comitialis*. Vid. *Comitia*. *Caducus*, *Herculeus*, *Sacer*, *Puerilis*. Vide Dieterich. n. 319. Lang. l. i. Epist. 25. Late etiam *Convulsionis*, σπασμῶν, nomine venit. Vide *Convulsio*. Est primaria species morborum convulsivorum: potestque ex principiis recentiorum veris commode ita describi, quod sit varia, & mixta actionum animalium læsio, imprimis vero motus animalis depravatus, interdum & abolitus, convulsivus, clonicus, vel totius corporis, vel quarundam ejus partium, cum aliis pluribus symptomatibus, fridore, spuma oris,

ris, clamore, compressione dentium, præsertim vero contractione pollicis, proveniens a spiritu animalium, sive nervosi liquoris, per auram malignam nitrosam, vel vitriolaceam explosivam, vel congelativam irregulari commotione, expansione, agitatione, præsertim in appendice cerebri medullari, & nervorum principio facta, ex hypothesibus Th. Willis de morb. convuls. c. 2. & 3. Parac. refert inter *νέρβος Caducos*, quorum sex numerat, Theriacæ morbor. Tab. V. cujus causam statuit Mercurium, vel potius fumum Mercurii, Schol. ad l. 3. paragraph. c. 2. §. 3. Helmontius ab Archeo furioso deducit, tr. de Ideis morbos. n. 34. & virus vocat inebrians, soporiferum, & quodammodo furiosum, quod primitus circa ventriculum elucescit, tr. de morb. Archeal. n. 17. *Epilepsia* per consensum ab aura adscendente exemplum evidens vide in Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 336. ut & in tract. Galeni de puero Epileptico. De *Epilepsia* causa fuisse votum Cratonis: Utinam ante finem vitæ suæ exitum aliquis ostendat! testatur D. Hofm. com. ad Gal. de U. P. pag. 597. Qui hoc morbo laborant, vocantur *ἐπιληπτικοί*, Hipp. 2. aph. 45. & symptomata convulsiva & *ἐπιληπτικά*, 5. aph. 7. Coac. t. 522.

EPILESMON, *ἐπιλήσμων*, *obliviosum* significat, cui memoria debilitata est ex spirituum animalium impedita actuazione. Legitur apud Hipp. Coac. t. 161.

***EPILOGISMUS**, *ἐπιλογισμὸς*, communis est quædam ratio, & omnium assensu comprobata. Vide *Analogismus*.

EPIMELES, *ἐπιμελής*, *solicitus*, curiosus. In specie usurpatur de eo, cui victus ratio curæ est, 2. prorrh. XV. 8.

EPIMORIOS, *ἐπιμόριος*, *superparialis*, epitheton differentię pulsuum, respectu numeri ad numerum, cum, quot est distentio, sive diastole temporum, totidem est systole, sive coincidentia. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 9.

EPIMYLIS, *ἐπιμυλὶς*, idem quod *μύλη*, *ἐπιγοικτις*, *Mola*, *Patella genui*. Vide *Epigonatis*. Jung. Focf. p. 229.

EPINEMESIS, *ἐπιπέμσις*, ἢ *ἐπιπέμωσις*, *administrationem*, aut distributionem significat; qualis Medico necessaria propter subjectorum varietatem, ut sciat addere, vel adimere, prout circumstantiæ exigunt. Hipp. in præcep. VI. 29.

EPINENEVCOS, *ἐπιπένηκος*, id est *annuens*, vel *innuens*. Est epitheton pulsus inæqualis in una pulsatione, & diversis arteriæ partibus, quoties pulsus magnus circa duos Medici digitos medios sentitur, minor autem sub extremis. Gorr. p. 151. ex Gal. in Isag. puls.

Dicitur & *ἐπιπένηκος*, *circumnuens*. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 20. Hecticis familiaris, l. 24. de caus. puls. c. 10.

EPINEPHELOS, *ἐπιπέφελος*, nubeculam offrens, *nubilosus*. Dicitur de Urinæ sedimento nubeculam representante. Hipp. 4. aphor. 71. Coac. t. 575. l. 3. Epid. agr. 1. & 3. Usurpatur etiam de Autumno *nubiloso*, l. 3. Epid. l. 3. t. 3.

EPINOEMA, *ἐπιπόημα*, *commentum*, inventum significat, hoc seculo in Medicina frequens. Legitur vero apud Hipp. de scala quadam, in qua perversa spina reducebatur, 3. de artic. t. 20.

EPINOTION, *ἐπιπότιον*, idem quod *ἐμοσπλάτη*, *Scapula*. Gorr. p. 152.

EPINYCTIS, *ἐπινοκτις*, *pustulam nocturnam* significat. Est species exanthematis, *ἐξανθήματα*. Vide *Exanthema*. Plinio dicitur *Pustula livens*, & *noctibus inquietans*. Hinc enim nomen sumit, vel quod noctu oriatur, vel quod infestet, magnumque dolorem moveat. Causa eadem, quæ aliarum solutionum continui superficialium, sive exulcerationum cutanearum, scilicet portiones subtiliores salinæ vel feri sanguinei, vel succi nutritii lymphatici.

EPIOS, ἢ *ἐπιός*, i. e. *mitis*, lenis. Usurpatur de febribus benignioribus, ab Hipp. l. 6. Epid. XXIX. 7. l. 7. Ep. I. 6. 14.

***EPIPAROXYNESTHĒ**, *ἐπιπαροξύνεσθῆς*, id est *superexacerbari*, accessionem morbi repetere, ingravescere, veluti reduplicare. Dicitur de febribus, quarum paroxysmi plures habent insultus, ac veluti reduplicaciones; uti in Semitertiana, quæ tertio die duplicatam habet accessionem cum quotidiana continua, & ἀνεδιπλώσῃs quædam. Provenit hoc a materiæ febrilis heterogenea turgescentia. Hipp. l. 1. Epid. sect. 1. t. 23. Est & *ἐπιπαροξύνεσθῆς*, *irritari*; & de abscessibus sub aure abortis dicitur, 1. prorrh. sect. 3. t. 70. Finxisse hinc videtur propria auctoritate Blancard. nomen *Epiparoxysmus*, in alio enim scriptore Medico vix occurrit.

EPIPASTOS, *ἐπίπαστος*, idem quod *καταπαστός*. Vide *Catapsma*. Gorr. *ἐπίπαστος* quoque olim vocabantur medicamenta, quæ vulneribus sanandis apponuntur. Linden. Exerc. XIII. §. 323.

EPIPECHY, *ἐπίπεχυς*, dicitur *pars cubiti superior*, sicut *ἀγοςός*, inferior, de quo vide supra. Vide *Agostus*. Gorr. p. 152.

EPIPEPHYCOS, *ἐπιπέφυκος*, *Adnatus*. Vide *Adnata tunica*.

EPIPEPHNOMENOS, *ἐπιπέφηνωμένος*, dicitur de iis symptomatibus, quæ post morbum presentem apparent, nec una cum morbo statim sunt præ-

Apud Chymicos *Epipolasis* est, cum sublimatum ad superficiem duntaxat ascendit, eique infidet. Et quidem primum a centro ad superficiem essentia extrahuntur, sed nonnunquam eadem operatio infervit repugnationi. Duplex est, *Humida*, & *Sicca*. Illa dicitur, cum e re in humore excedente collocata sublimatum enatat, emergitque usque ad summum, ubi subsistens apparet. Itaque & *Sublimatio per Enatationem*, seu *Emersionem* appellari potest. Adjuvatur autem hæc levitatis naturalis inclinatione, & dissidio diversarum substantiarum, & procuratur non modo per calorem actualem, sed & potentialem. *Epipolasis sicca* est cum immediate ex re ipsa sublimatum efflorescit, eique cohæret proxime in sicco. Et peragitur modis variis, operâ caloris elevantis, & clausuris apertis viam egressu laxantis. Hæc Rul. in Lex.

EPIDOMA, ἑπίδομα. Vide *Epipigma*.

EPIPONOS, ἑπίπονος, significat *laboriosus*, molestus, difficilis. Usurpatur de excrementis difficulter prodeuntibus. Hipp. 1. Ep. 1. f. 1. t. 16. l. 2. Ep. f. 3. n. 51. l. 1. prorrh. f. 2. t. 24.

EPIPOROMA, ἑπίπορομα dicitur *Callus*, vel *tophus in articulis* enatus, & induratus, ap. Hip. 1. 2. prorrh. XV. 2. 7.

EPIPTYXIS, ἐπίπτυξις, *complicatio*, *occlusio labiorum*. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 1169.

EPIPIRETTO, ἐπιπυρέτιον, significat *insuper febricitans*: dicitur de ægro, in quo febris & repetit & ingravescit, 1. prorrh. f. 1. t. 15. Coac. t. 95.

EPIRIGEO, ἐπιρίγειον, significat *insuper*, vel *inde rigeo*, quando rigores frequentiores, & repetiti urgent. Hipp. 1. 6. Ep. f. 2. t. 7.

* EPIRROE, ἐπιρροή, *influxum* significat, vel affluxum humorum in partem, a verbo ἐπιρρέω, *influxo*. Hipp. 5. aph. 23. Vide *influentia*, *Influxus*.

* EPISARCIDIUM, ἐπισαρκίδιον, idem quod *Hiposarcidium*. Vide *Anasarca*.

EPISCHESIS, ἐπίσχησις, inhibitionem, *suppressionem*, retentionem excernendorum denotat. Gal. c. 2. in 3. Ep. t. 4. ab ἐπίσχω, *cohibeo*, *supprimo*, *sisto*, 5. aph. 50.

EPISCHION, ἐπίσχιον, dicitur *Os pubis*, *Pecten*, quod est os transversum, & latum in imo ventre, quod pubi subjacet, & munit intestina. Gorr. p. 153.

EPISCHON, ἐπίσχιον, dicitur de ægro, in quo morbosa accessio cessat, inhibetur, aut differtur. Hipp. Coac. t. 79. l. 5. Ep. XXXI. 7. l. 7. IX. 5. l. 15. XLIV. 5.

EPISCLEROS, ἐπίσκληρος, *induratus*. Legitur de ventre. Hipp. 1. prorrh. f. 3. t. 46.

* EPISEION, ἐπίσειον, ἑπίσειον, idem quod ἐπίσειον. Vide *Ephabeum*, i. e. *Pubes*, *Aqualisculus*. Occurrit apud Hipp. 1. de morb. mul. LXXXIX. 5. l. 2. VI. 5. & alibi sæpius. Piccol. Præl. Anat. p. 72.

* EPISEMASIA, ἐπισημασία, in genere *Significationem*, vel *Consignificationem*, & *Annotationem* significat, a verbo ἐπισημασίω, indicium, vel signum aliquod præbeo, quod in hac significatione legitur apud Hippocr. lib. de nat. puer. V. 5. & 4. de R. V. I. A. t. 89. Astrologorum judicia de tempestatibus ex siderum phasibus dicuntur ἐπισημασίαι. Linden. Ex. XI. §. 191. In specie vero significat primum insultum febrilem, in quo ægri solent horrere, refrigerari, oscitare, pandiculari, dormire, aut aliud quid simile pati. Vide *Annotatio*. Denique & specialissime verbum ἐπισημασίω, significat *suspicere aliquam notam*, aut characterem, ex epilepsie paroxysmo. Unde & pueri tales dicuntur ἐπισημασία παιδία & qui carent, ἄσημα. Hippocr. lib. de morb. sacro, IX. 5. 9. X. 1.

EPISPADEN, ἐπισπάδην, *affatim*, unico haustu, *avide*. Inter Compotatores vulgo effertur, *hausticos*. Occurrit apud Hipp. 1. de int. aff. XXIX. 4.

EPISPASMOS, ἐπισπασμός, vel idem est, quod ἐπνοή, *inspiratio*, uti vult Galen. cap. 5. in 6. Epidem. t. 32. vel juxta alios celeriore, præternaturaliter crebram inspirationem notat. Posset etiam exponi de *Attractione* in genere. Unde ἐπισπαστικά φάρμακα, idem quod ἐλκτικά, *Attrahentia*, *Attractiva* dicta, de quibus vide in genere supra *Attractio*. Quas Hippocrates intellexit *fortitiones* per ἐπισπαστικά φάρμακα in febribus ardentibus, 4. de R. V. I. A. l. 18. Galen. in comm. constare posse negat. At Hor. Augen. exponendum esse textum per alimenta forbilia purgantibus mixta, Tom. II. Epist. & Consil. Medic. pag. m. 344. Specialiter *Epistachium* dicitur medicamentum aridum inspersile, ad malignorum ulcerum curationem non inefficax, Galen. lib. 4. de C. M. S. L. cap. 5. ἐπισπαστικόν emplastrum, quod aperit, & educit pus, vel si quid aliud subest. Scrib. Larg. n. 215.

EPISPACELIZO, ἐπισφακέλιζω, significat proprius *Sphacelo*, h. e. totali mortificatione, & *nekrosis* corrumptor. Hipp. 1. de art. t. 63. unde & ἐπισφακέλισις, *totalis mortificatio*, 3. de art. t. 55. Jung. 59.

EPISPHERIA, ἐπισφαίραια, dicuntur anfractus cerebri, & gyri exteriores, ut vasa sanguinea per cerebri substantiam melius distribuuntur, uti notavit Blanc. in Lex.

EPISPHALES, ἐπισφαλής, valde *periculosus*. Hipp.

Hipp. 2. aph. 35. & l. de vet. med. XVII. 13. Junß. Diet. n. 327.

EPISPHRAGIZOMÆ, ἐπισφραγιζομαι, significat *obsigno*, insigno. Ita Chymici *obsignant* vasa sigillo Hermetico. Vide *Sigillum*. Rhod. in Lex. Scribon. Signare vas, ne vires evanescant.

EPISPLENOS, ἐπισπληνός, *lienosum*, lienis tumore vexatum significat. Hipp. lib. 7. Epid. LII. 8.

EPISTASIS, ἐπιστάσις, vel significat Hippocr. idem quod ἐπιστασις, *suppressio*, retentio excernendorum, l. 1. prorrh. f. 3. t. 46. 62. Coac. t. 133. 234. 487. &c. Vel significat *superficiem* urinæ, indidentiam, & opponitur *υπερσύνεσι*, *subidentia* in urina. In hac significatione sumitur 7. aph. 35. & verb. ἐπιστάσθαι, aphor. 34. Vide Foef. p. 232. Diet. n. 325.

EPISTATEO, ἐπιστάτω, significat Hipp. *morbis præsum*, & ægrotum curam habeo, l. Præcept. V. 13. X. 12. Dicitur & προσάτω, *præficio*. d. l. X. 8.

EPISTAXIS, ἐπιστάξις, significat *σάξις*, id est *sanguinis et naribus stillationem repetitam*, a verbo ἐπαστάω, sæpius *sanguinem e naribus stillo*. l. Prorrh. f. 3. t. 56. Coac. t. 87. 247.

EPISTEME, ἐπιστήμη. Vide *Scientia*.

EPISTOMION, ἐπιστόμιον, in genere significat *Experimentum*, vel *Obturamentum*, Chymicis vero *Epistomia* dicuntur spiracula in furnis, sive *Ventilia*, quæ & *Registra* vocantur. Morley in Collect. Chym. Leidens. Prolegomen.

EPISTOREO, ἐπιστόρω, significat *insterno*, videlicet corpus durum re molli, uti fit in Chirurgicis operationibus, quando instrumenta dura involvuntur, & spersternuntur stragulis, aut linteis mollibus, ne lædant. Hipp. 3. de art. t. 49. & l. 4. t. 59.

EPISTROPHE, ἐπιστροφή, in genere *inversionem* significat. Specialiter vero sumitur pro *Recidiva morbi*, quando morbus, qui cessavit, revertitur, Hipp. Coac. t. 256. Dicitur alias *υπερστροφή*, aut *υπερστροφή*. Verbum quoque ἐπιστρέφω, sumitur de vertebrarum pervertione, quando collum intorquetur, 4. aph. 35. Vide Dieter. n. 326.

EPISTROPHEVS, ἐπιστροφός, nomen primæ colli vertebræ apud Medicos antiquos. Nam ea super secunda vertitur, veluti super axem, quam ob causam etiam secunda hæc *ἀξων* a vertibus dicta fuit. Gorr. d. l.

EPISYNTHETICE, ἐπισυνθετική. Vide *Supercompositiva*.

EPITASIS, ἐπιτάσις, Hippoc. dicitur morbum, præsertim febrium, *intentio*, & accessus initium, 4. de R. V. I. A. t. 114. Verbum

quoque ἐπιτάσις significat *augeſco*, *glico*, Coac. t. 116. & l. 5. Epid. XXI. 18. Vide Linden. Exerc. XV. §. 94. Interdum vero ἐπιτάσις quoque idem significare videtur, quod ἐπιστασις, *suppressio*, retentio, 2. in 1. Prorrh. t. 46. & 48. quamvis alii legant ἐπιστασις. Foef. p. 233.

EPITECNOS, ἐπιτεκνός, *ſecundus*, h. e. dispositus ad generationem liberorum. Dicitur de utroque sexu. Hipp. 5. aph. 62. *ſecunditatis* causa potissimum in bona temperie maris, & ſœminæ conſiſtit. Dieterich. num. 486. Imprimis vero sobria victus ratio exigitur. Lang. lib. 2. epist. 9. *ſecunditatem* ſeminis oriri potissimum ex motu in actu amoris minimis particulis impresso, probabiliter hodierni docent Doctores, inter quos celeberr. D. Bohn. Circul. Physiolog. progymn. 1. p. 17. 18. & Joh. Bapt. Lamzwerde de histor. molar. uter. cap. 22. p. 246.

EPITEDEVMA, ἐπιτέδευμα, vocatur *vita infirmitum*, vel *genus*, quod homo obit aut utilitate, aut necessitate adductus. Gal. comm. 2. in 1. Epid. t. 1. Legitur & apud Hipp. 2. Prorrh. XI. 23. XV. 9.

EPITEX, ἐπιτέξ, Jonice significat *partui vicinam*. Hipp. l. 1. de morb. mul. LI. 9.

* EPITHEMA, ἐπιθήμα, ἐπιθέμα, varias habet significationes. 1. Notat *Operculum*. Hipp. l. 2. de morb. XXV. l. 6. Epid. f. 4. t. 8. Gall. 2. de U. P. c. 9. 2. Est nomen medicamenti externi, sive topici generale, sive liquidum sit, sive solidum. Specialiter tamen in Praxi denotat recentioribus medicamentum liquidum, quod panno, spongia, linteo, stappa exceptum parti alicui imponitur; quorum descriptionem, & exempla vide apud Schrod. lib. 2. c. 56. Weker. Anrid. Gen. l. 1. c. 19. & Spec. l. 2. sect. 13. P. Morell. Form. remed. l. 2. sect. 1. c. 1. 3. Apud Veteres *Epithema* notabat medicamentum externum Ceratis valentius, ex Unguentis, & similem vim habentibus compositum. Gal. l. 7. M. M. c. 4.

EPITHREPTOS, ἐπιθρεπτός, bene habitus, bene nutritus. Legitur in Hippocr. lib. 2. Prorrh. XXXIII. 4.

EPITHYMIA, ἐπιθυμία. Vide *Cupiditas*.

EPITOCOS, ἐπιτόκος, *ſecundus*, de ſœminis legitur. Hipp. l. 5. Epid. f. 8. t. 55. Alias dicuntur ἐπιτεκνοί, 5. aph. 62. de quo. p. a.

EPITOME, ἐπιτομή, idem quod *Synopsis*, Vide *Compendium*.

EPITROPE, ἐπιτροπή, *cura*, procuratio. Vide *cura*. Hipp. l. dec. orn. XII. 8.

* EPOCHE, ἐποχή, primum dicitur *suspensa sententia*, nihilque certi definiens; quod est de nulla re pronuciare, nec afferere certo. Gal. de opt. doc. gen. in princ. Deinde aliquando idem

idem, ac *ἐπιχέσις*, *suppressio*, *retentio*, c. 2. in 3. Epid. t. 4. Vide *Epiſcheſis*.

ΕPOCHETEVSIS, *ἐποχέτης*, *Derivatio*, idem quod *παροχέτης*, Vide *Derivatio*, a verbo *ἐποχέτασθαι*, *derivor*, quod legitur ap. Hipp. l. de Venis XXI. 9. quamvis Lind. *ἐποχέτασθαι* posuerit, quam scriptionem reprobavit Foef. p. 246.

ΕPODE, *ἐπωδή*, *ἐπωδός*, in genere *Incantationem* significat. Vide *Incantatio*. In specie vero notat curandi rationem præstigiosam per certa carmina, & cantilenas; de qua vide Lang. l. 1. ep. 33. & l. 2. ep. 46. Rob. Keuchen. in proleg. ad Seren. qui tales cantiones accinit, dicitur *ἐπωδός*. Jung. Gal. l. 17. de U. P. in fin. & C. Hofm. com. ad l. n. 1140.

ΕPODYNOS, *ἐπόδυνος*, valde *dolens* significat. Hipp. c. 2. in l. 1. Prorrh. t. 18.

ΕPOEDEON, *ἐποιδέων*, *intumescens*, tumidus. Idem quod *οἰδάλειος*, d. l. t. 18.

ΕPOMBROS, *ἐπομβρος*, significat *pluviosus*, valde pluvius: de tempestate dicitur ap. Hipp. 3. aph. 11. 12. 13. Unde *ἐπομβροία*, *tempeſtas pluvioſa*, 3. aph. 15. Diet. n. 335.

* ΕPOMIS, *ἐπομῖς*, dicitur superior humeri pars, quæ superjecta est humeri articulo cum brachio, *Superhumeralis*. Occurrit apud Hipp. 1. de artic. t. 4. & lib. 3. t. 44. Galen. lib. 1. Adm. Anatom. cap. 11. Vid. C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 105.

ΕPOMPHALION, *ἐπομφάλιον*, *ἐπομφαλικόν*, dicitur medicamentum, quod umbilico impositum alvum movet. Talia vide apud Ægin. l. 7. cap. 9.

ΕPOPS, *ἐποψ*. Vide *Urupa*.

† ΕPOREDIA NA BALNEA, vulgo Porretana. Jo. P. Arlunus de Balneis.

ΕPOSILINGA, id est *Squama ferri*. Ruland. Johnf.

ΕPSILOMENOS, *ἐψιλώμενος*, *denudatus*, carne exutus. Dicitur de Ossibus, 5. aph. 22.

* ΕPULIS, *ἐπυλῖς*, dicitur *Tuberculum*, & carnis excrementum in *Gingivis* proveniens, & ad intimos molares dentes sese extendens, ita ut æger aliquando os aperire nequeat. Galen. lib. 5. de C. M. S. L. cap. 9. Causa est solutio continui, facta per inflammationem, & succum nutritivum sanguinis dimittens. Vid. Scrib. num. 61. & Rhod. in not. Ephem. Nat. C. Ann. II. Obs. 255.

* ΕPULOTICUS, *ἐπυλωτικός*, epitheton medicamentorum, quæ non liquare, sed indurare carnem, desiccare, & cicatricem inducere apta sunt. Suntque omnia terrestri siccitate prædita, & adstringentia. Vide Gal. l. 5. de S. F. 2. cap. 17. Dicitur & *συνεπυλωτικός*. Gal. l. 13. M. M. c. 5.

ΕPUREO, *ἐπυρέω*, *urinam facio*, idem quod simplex *ὑρέω*. Lind. Ex. V. §. 71.

† EQUICLIBANUS, *ſimus equinus*, Chym. Alb. Magnus de mineral. l. 3. t. 1. c. 10.

ΕQUICEVUS. Vide *Alce*. Cujus descriptionem vide etiam apud Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 32.

ΕQUITATIO, *ἰωωεία*, *ἰκπασία*, *ἰκπασίς*, est motus corporis quandoque fortior, quando equo insidens cursum absolvit. *Equitatio* continuata solet etiam sterilitati ansam dare, teste Hipp. de A. L. & Aq. & Lang. l. 2. ep. 9.

* EQUUS, *ἵππος*, homonymum est vocabulum. Proprie notat animal quadrupes notissimum, solidipes, utriusque sexus, cujus proximam descriptionem reperies in Aldrovand. l. 1. de quadrup. solidip. c. 1. & usum medicum ap. Schroder. lib. 5. cl. 1. num. XXI. *Equi* Anatomie descripta legitur in Aët. Hafnienf. Vol. I. Obser. XI. p. 36. seqq. De *Equis* prasinis lege Lang. l. 1. epist. 78. & Fr. Hofmann. in clavi ad Schrodl. De *Equis* Magicis, & Diabolicis præstat tacere, quam scribere. Improprie vero *ἵππος*, *Equus*, dicitur oculorum quidam affectus, quibusdam insitus, quibus oculi nullo tempore manere possunt quieti, sed subinde nistant instabiles. Gal. l. def. med. & c. 1. Progn. t. 1. 2. & c. 2. in 1. Prorrh. t. 11. Causa sine dubio in inveterata spirituum animalium agitatione, in musculis palpebras moventibus consistet. An vero propterea non sit morbus dicendus, quia Medicorum nemo meminit, non est nunc meorum partium ventilare. Sane in ipsa actione visus aliquid impedimentum præbere mihi non videtur dubium.

ΕRADICATIVUS, dictum olim fuit de purgatione fortiori, & de purgantibus violentioribus, ad oppositionem *Minorativæ* purgationis. Fallop. de purg. simpl. c. 16. Tom. I. p. 61.

ΕRECTIMANCUS, *ὀρθόμανκος*, *οἰδομανκος*. Vide *Orthocolos*.

ΕRECTUS, *ὀρθός*, idem quod *Rectus*, dicitur de corpore vivo, & plerunque sano. Unde Gal. egregie hoc demonstravit, *erectum* esse, provenire & ab animo, & spirituum præsertim animalium vigore. Nam illis absentibus, corpus deorsum fertur, & in terram declinat, l. de palp. trem. rig. c. 4.

ΕREGMOS, *ἐρεγμος*, in specie *Fabam fresam*, fractamque significat, ut ita sit idem in faba, quod prifana in hordeo, aut *χόνδρος* in alica. Late tamen aliquando de omni legumine fresco accipitur, notante Gal. comm. 4. aph. 76. Foef. etiam vult, interdum pro *lomento*, aut farina fabarum sumi, quod negat Gorr. p. 154. Dicitur & *ἐρεγμα*, *ἐρηγμα*, ab *ερέκω*, *frango*, quod aliquoties occurrit in Hipp. v. g. l. 2. de morb. LXV.

14. l. 1. de morb. mul. CIV. 5. l. 2. VI. 28. Substantivum ἔρχυμ legitur Coac. t. 63. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 13.

EREISMA, ἔρεισμα, significat *fulcimentum*, vel *stabilimentum*. Idem quod ἔρρισμα, ἤ-ερχυμ. v. g. in Chirurgicis, per fasciam, & vinculum, Gal. c. 3. de iis, quæ in med. t. 36. & 2. de fract. t. 77. Deinde significat *illisionem* cum impressione, aut impetu. Hipp. 2. de fract. t. 24. Descendit ab ἐρείδω, *innitor*, adurgeo. Unde ἀτερείδω, *venitor*.

EREMEOS, ἡρεμῖος, *quietus*, *lenis*. Dicitur de igne, apud Hippoc. lib. de morb. mul. LXIV. 11.

EREMOS, ἔρημος, *desertus*, *derelictus*, *desitutus*. Usurpat Hipp. de osse curatione desituito, l. 7. Epid. in fin.

ERETHISMOS, ἐρεθισμός, generaliter in Medicina significat omne *irritamentum*, comprehensens cuncta, quæ quovis modo vires vitales reddunt infirmiores, & ita flammam, sive calorem vitalem labefactant, aut criticos conatus impediunt, sive sint acres, & vitiosi humores in corpore, & alia præternaturalia, lumbrici, calculi, &c. sive res externæ, vigiliæ, ira, mœror, quemadmodum ita exposuit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 54. Unde & huiusmodi res dicuntur σμύματα ἐρεθιστικά, *signa irritantia*. Legitur in hac significatione vocab. ἐρεθισμός, 2. aph. 20. In specie aliquando sumitur pro *irritatione* facta per alvum, l. 1. Epid. ægr. 2. & 12. Vide Foes. Oec. p. 237.

ERETRIA, Eretrias, ἐρετρία, ἢ ἐρετριώσις, scil. γῆ, terra. Est species terræ, quæ nomen habet ab urbe Eubœæ Eretria, sita prope Chalcidem, Arab. dicitur *Canabil*. Sunt duæ ipsi colorum differentiæ, Alba, & Cinerea. Modice pinguis. Vim habet extergendi validam; si lavetur, aut uratur, & postea lavetur, magis adhuc siccat. Vide Dioscor. l. 5. c. 171. Gal. l. 9. de S. F. Quod vero Forest. terram rubram minutam, ut arenam, scripsit l. 7. Chirurg. Observ. XI. in Schol. non quadrat cum Dioscoridis descriptione. Meminit & Hipp. l. 3. de morb. XXVII. 7. & 11. *Terræ eretriadis*, quæ rubram tincturam præbet; sed an cum illa coincidat, quæ a Dioscoride describitur, certo non constat.

EREVTHOS, ἐρεθός, significat *Ruborem*, v. g. faciei, signum plenitudinis sanguinis, sed etiam aliquando *lixiviositatis nimis*, & *inchorositatis salinæ*, præsertim in scorbuticis. Vocabulum legitur apud Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. post stat. pest. a verbo ἐρεθῶ, *rubescere*, l. 2. Epid. f. 1. n. 36.

EREVXIS, Eryge, Erevgmos, ἐρεξκ, ἐρυγή, ἐρεγγός, dicitur Latine *Rufus*, etque proprie

nihil aliud, quam excretio flatuum per os. Dicitur & *eructatio*, cujus causa nulla alia est, quam inordinata fermentatio, & dissolutio alimentorum facta a fermento quodam heterogeneo, & improporionato ad materiam dissolvendam; unde effluvia vaporosa, & halitus excitantur, qui coagmentati prius, postmodo sursum tendentes, cum impetu exitum per stomachum, & gulam sibi parant, & hinc sonora flatus excretio, quæ *Ructus* nomine venit. Vid. Sylv. l. 1. Pr. Medic. c. 9. In hypocondriacis haud dubie ab aciditate succi pancreatici, & fermenti chylificantis *acidi ructus* sunt frequentes, unde ἐρυγγία dicitur. Vide *Oxyregma*, Vocab. ἐρεξκ legitur apud Hippoc. l. 6. Epid. sect. 2. t. 32. vel 33. & lib. de humor. II. 17. Foes. etiam scripsit, quibusdam ἐρεξκ omnem transpirationem, & emissionem spirituum per corpus denotare. Sed nullo probavit exemplo. Legitur & aliquando ἐρεξκ l. 6. Ep. f. 8. t. 22.

ERGASTERIUM, ἐργαστήριον, idem quod *Laboratorium*. In specie *Ergasterion* quoque dicitur pars furni, in qua materia medica mediante Capella, Alembico, Retorta, &c. reponitur, & Chymice alteratur. Morley in Collect. Ch. Leid. proleg. c. 2.

ERGATA, nomen *machinamenti*, vel instrumenti *attractorii*, quod ad cochleæ sœminæ, ἀεολόχλιον diætæ, constitutionem concurrat. Oribasi de machinam.

ERGMA, ἔργμα, *impedimentum* significat, vel *septum*. Hipp. l. de Steril. III. 2.

ERGON, ἔργον, *Opus*, omnem partium corporis actionem, & functionem indicare, præcipue tamen ad sensiles animi facultates referri, vult Foes. Oec. pag. 263. & quidem ex Hippoc. l. 6. Epid. sect. 8. t. 35. In specie ἔργα τῆς φύσεως, *opera naturæ* dicuntur, quando irritata agit in alienum subiectum cum vi quadam, sed felici successu, v. g. in stertuatione, tussi, ex Galen. 5. Epid. sect. 5. t. 3. C. Hofmann. l. 3. Instit. c. 9. §. 2. Linden. Exerc. XV. §. 142. Imprimis vero ἔργον tale notat factum, vel *opus*, quod cum molestia quadam conjunctum est, aut difficultatem quandam præ se fert: Hinc ἐργάδης, idem quod χαλεπός, *difficilis*, *molestus*. Hipp. 2. aph. 37. & 4. aph. 15. Vid. Dieter. u. 337. Nec molestia carent ἔργα κώπιδος, *munia Veneris*, de quibus vide Rob. Keuch. ad Q. Seren. not. p. 217. Vide *Opus*.

ERICERON, ἐρικηρόν, est *Species Collyriorum* ἢ σαπκίων, cujus aliquot differentia ab Aetio recensentur. Non dubium est, sic vocari a fructu *Ericæ*, quem recipiunt; quem Gal. l. 4. de C. M. S. L. inter mediocriter adstringentia enumerat. Gorr. p. 155.

ERICIS,

ERICIS, ἐρικίς, *Hordeum crassius divisum* etiam significat, teste Gal. in Exeg. dict. Hipp.

ERICIOS, ἐρικίος, *fresus, fractus*. Vide *Ereigma*.

ERIGMA, ἔριγμα. Vide *Eregmos*.

ERIMOIDES, legitur apud Parac. l. 2. de Tart. t. 3. c. 3. in comm. & videtur ex contextu innoscere, quod denotet fabulum, vel subfidentiam in urina arenosam.

ERINACEUS, ἐρίναιος. Vide *Echinus*.

ERIPHOS, ἔριφος, i. e. *Hædus*, pullus caprinus tenellus, seu caper tenellus: eapropter uti natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores, & imbecilliores obtinet. Schr. l. 5. cl. 1. n. 9.

ERION, ἔριον, *Lanam* significat, magni in Medicina usus. Ejus duæ sunt differentiæ, *pura*, & *sordida*: *Pura* dicitur, quæ lota est: *Sordida* vero illota, quam Gr. ἔριον ῥυπαρὸν, ἢ αἰσυπηρὸν, Hipp. vero πύρον, & πύρες appellat. Est autem πύρον, idem quod ῥίπον, sordes. Vide *Eurion*, *Lana*.

ERMESIA, ἐρμεσία, compositionis cujusdam nomen est, qua Magos quondam ufos esse perhibent ad liberos generandos pulchros, bonosque. Conflabat nucleis pineæ nucis tritis cum melle, myrrha, croco, & palmeo vino, atque ita admixto lacte bibere jubebant. Similiter & a conceptu puerperas partum enutrientes sic fieri constantes animo, & forma excellentes, atque bonos alumnos pollicebantur. Hæc Gortæus p. 156.

ERODINIUM, est indicium alicujus rei, vel futuræ historiæ, quæ tantisper adhuc latet homines, donec adveniat; tum demum vocatur ex incerto notum, & certius præaugium. Hinc dicitur *Erodenium corpus*, quod indicat dispositionem singularem. Item *Historia Erodenia*. Parac. de Podagr. l. 2. §. *Necromantia*. Rul. in Lex.

EROS, ἔρως. Vide *Amor*.

EROSIO, ἔρρωσις, idem quod *Corrosio*. Vide supra.

EROTOLEPTOS, ἐρωτόληπτος, dicitur proprie is, qui *ardet amore mulieris honesto*. Lind. Ex. XV. §. 46.

EROTOMANES, ἐρωτομανής, vocatur, qui *furore quodam sectatur vagas, & illicitas libidines*. Lind. d. l.

*ERRATICUS, ἔρρατικός, ἄτυπος. Vide *Atactos*, *Atypos*. *Erraticæ* Luis Venereæ meminit Parac. l. 8. de Gallicis papulis, & aliis sympt. c. 9. & Locorum *erraticorum* in morbo Gallico, l. 3. Chirurg. magn. de morb. Gall. c. 5.

ERRATUM, *Error*, ἀμαρτία, ἁμαρτία, σφάλμα, πλάνη, quid significet, notum est. *Erroribus* quoque expostam esse *artem Medi-*

cam, & eos, qui eam exercent, fatetur Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. i. ubi causas quoque errorum adduxit, ignorantiam, malam judicationem, negligentiam in conscribendo. *Errores* hujusmodi notari, interest & artis, & posteritatis. Linden. Exerc. XII. §. 160. seqq.

ERROR externus, ἀποτυχία τῆς ἐνεργείας, dicitur, quando Natura in agendo excidere cogitur ab intentione operis destinati, ob non bene se habentes causas externas. Idem Ex. XV. §. 147. Vid. Senn. Inst. l. 2. P. 3. f. 1. c. 2. & C. Hofm. l. 3. Inst. c. 9. §. 7. & 9. *Errares* hujusmodi externi fiunt postea causæ morborum. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. cap. 25. *Error lymphaticus* vocatur Hydrops species *Anasarca* a Q. Seren. notante Keuchen. in not. p. 193.

*ERRHINON, ἔρρινον, Latine *Nasale*, epitheton medicamentorum, quæ *navibus*, quas Græci ῥίνας vocant, capitis purgandi gratia induntur. Galen. lib. 5. Simpl. Fac. c. 20. *Materiæ*, & formulæ variæ sunt, de quibus vide Weker. Ant. Gen. l. 1. cap. 18. & 47. Spec. l. 2. sect. 11. P. Morell. Form. Rem. lib. 2. sect. 2. c. 8. Schr. l. 2. c. 55. Rolfink. O. ac M. M. Spec. l. 6. f. 4. c. 1. *Errhinorum* species sunt *Ptarmica*, *πταρμική*, *Sternutatoria*, quæ Sternutationem movent.

ERRHIPSIS, ἔρρηψις, projectio, *prospiratio*, & *dejectio* dicitur apud Hipp. cum corpus velut mortuum, ac inanime, omni robore perfecte exolutum, & remisso, prostratum est, quod extremum virium lapsum denotat, l. de humor. III. 15. Junge Gal. comm. 1. ad hunc l. t. 14. ἔρρηψις ὀμματος, *oculorum projectio*, cum oculi præ imbecillitate amplius aperti esse nequeunt, sed eorum vis omnino languida est, & prostrata; oculoque ferocienti opponitur, qui delirium portendit, l. 6. Epid. f. 1. sub fin. Vide Foef. p. 242.

ERRHOMENOS, ἔρρωμένος, *valens*, validus, sanitate præ se ferens. Usurpatur de diversis rebus naturalibus, & non naturalibus, ap. Hipp. v. g. de vultu, Coac. t. 296. l. 2. Epid. f. VI. 12. de vigiliis l. de Crisib. IX. 1. de animo, vel mente, 2. aph. 33. Vid. Linden. Ex. XIII. §. 298. 491.

ERUCA, vocabulum est homonymon, & plantam, & animal insectum significans. Priorem significationem Botanicis relinquimus. Juxta posteriorem Gr. dicitur ἔρρυπη, Latine etiam *Bruchus*. Estque insectum vulgaris notitiæ originem trahens vel ex stirpium excrementis, vel ex ovis papilionis. Species totidem sunt, quot plantarum, inquit Schr. l. 4. cl. 4. n. 102. *Erucarum* vero descriptionem prolixiorum pete ex Aldr. l. de insect. præsertim l. 2. c. 1. seqq. In specie

cic *erucas*, quæ in piceis nascuntur, & propterea *πικροκάμπου* appellantur, facultate esse *Cantharidum*, testatur Gal. l. 11. de S. F. tit. *Pityocampe*. Jung. Lang. l. 1. ep. 81.

ERUCTATIO, ἔρδξις. Vide *Ereuxis*.

ERUGO, Ἐρυγίζω. Vide *Ecyrtizo*.

ERUPTIO, ἔρηξις, ἔρηγμα, κατ'ἔρηξις, vel significat excretionem alicujus materiæ confertim, & largiter factam: v. g. *Eruptio* sanguinis, puris, in qua significatione aliquoties legitur apud Scrib. L. n. 46. 66. 84. 206. 240. Vide Lex. Scrib. Rhodii. Vel notat affectiones ulcerosas; & ita idem est, quod *exanthema*, ἐξάνθημα. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 6. Ægin. l. 4. c. 9. Vide *Ecregma*.

ERYGE, ἔρυγη, ἔρυγμα. Vide *Ereuxis*.

ERYGMATODES, ἐρυγματώδης, epitheton *morbi flatulenti*, & ructuum effectivi, qualis est hyponcondriaca affectio. Gorr. ex Hippocr. p. 157.

ERYMA, ἔρυμα, significat *munimentum*, valium, *propugnaculum*; & tribuitur Deo apud Hipp. de morb. fac. IV. 56. Viris bonis, in Epist. ad S. P. Q. Abder. in princ.

* ERYSPÉLAS, ἐρυσιπέλας, est tumor præter naturam, non alte descendens, sed in cute consistens, a bilioso sanguine obortus, colore pallido rubente. Gal. l. 14. Meth. Med. c. 1. & l. 1. ad Glauc. c. 1. Vel ex veris principiis ita describi potest. *Erysipelas* est intemperies calida, & sicca cum materia, plerunque particularis certi membri, rarissime totius habitus externi corporis, cum tumore leviori, rubedine diluta, dolore acerrimo, proveniens ab effervescentis sanguinis biliosi portionibus ichorosis renuioribus subsistentibus, & efflorescentibus. Dividitur in *Purum*, & *Spurium*, quod posterius participat vel cum inflammatione, vel alterius Tumoris p. n. genere. Gal. d. l. *Erysipelas* vero vocatur, quasi *Viciniraba*, aut *Vicinirubra*, ab ἔρω, & ἔλας, vel ἔρυθρός, c. 3. de iis, quæ in Medic. t. 30. Habet & alia nomina, ut *Ignis Sacer*, *S. Antonii*. Vide Dieter. n. 343. Helmont. appellavit *Apostema maxime igneum*, in quo excandescit spiritus vitalis a causa morbifica lacescitur, & veluti ad iram provocatus, tr. Natura Contr. nescia, n. 30. & Blas humanum 28. Species *Erysipelatis* est *Zona*, vel *ῥωγίς*, de quo infra. Jung. Eph. N. C. Ann. III. Observ. 4. Junken. etiam meminit alius *Erysipelatis*, & *Puerile* vocat, inter morbos infantiles referens; quodque sæpe purpuræ miliaris specie efflorescit, alias internis torminibus infantes affligit, quiete privat, & excrementa alvi ex flavo viridescencia secedere facit: hujus causam refert in matrum dispositionem biliosam, texturamque vario-

rem, & externam subitam sanguini phlogosim inducentes. Chym. Med. Phys. Part. II. l. 2. c. 2. pag. 791. seqq. *Erysipelatodes*, ἐρυσιπέλατώδης, dicitur, quod indolem *Erysipelatis* præ se fert, quamvis non sit ex affe.

ERITHACOS, ἐρυθάκος. Vide *Rubecula*.

ERYTHEMA, ἐρύθημα, ruborem, vel rubedinem significat, idem quod ἔρδσις. Vide *Ereuxis*. Usurpatur sæpe ab Hip. 7. aph. 49. s. 4. de R. V. I. A. t. 26. l. 1. Epid. æg. 14. & in Coac. textibus aliquoties. Vide Foel. p. 242.

ERYTHRINUS, ἐρυθρίνῳ, aliis ἐρυθρίνῳ, Lat. Plinio *Rubellio*, (quamvis hoc nomine aliud piscis genus veniat) est piscis marinus, ita dictus a colore rubro; cujus descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrov. lib. 2. de pisc. cap. 9.

ERYTHRION, ἐρύθριον, nomen est Malagmatis, cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. cap. 18.

* ERYTHROEIDES, ἐρυθροειδής, epitheton *Tunicæ Testium intimæ*. Vide *Elytron*.

ERYTHROS, ἐρυθρός, ruber, rubens dicitur Hipp. 4. aph. 71. 5. aph. 65. & alibi sæpius. Vide *Ereuxis*.

ESAPHE, ἐσαφή, contractionem *digitis immixtis factam* significat, a verbo ἐσαφάω, vel ἐσαφάσω, *digitis contracto*, quo aliquoties usus Hipp. l. de nat. mul. XI. 12. XXXI. 14. XXXIII. 3. & alibi sæpius. Vide *Esmasemenos*.

ESCA, *Esculentum*, βρωμα, ἄρωμα, idem quod *Cibus*. Vide *Broma*, *Cibus*.

* ESCHARA, ἐσχάρα, *Crustam* significat. Vide *Crusta*. Alias proprie significat locum, ubi focus struitur. Rhod. in Scrib. n. 25. *Escharas* fieri ministerio salium acutorum, docet Helm. tr. Potestas medicam. n. 4. Hinc *Escharoticus*, ἐσχαρατικός, *crustam inducens*, de quo etiam supra in voc. *Crusta*.

ESCHATIAE, ἐσχάται, dicuntur Hippocrati *membrorum extremitates*, aut *extremæ partes*, 1. de fract. t. 40.

ESCHATOS, ἐσχάτος, *extremus*, summus, ultimus. Quando tribuitur morbis, significat *extreme periculosos*, quibus nulli alii sunt acutiores. 1. aph. 6. quando doloribus, exprimit *acutissimam* etiam, & maximam molestiam, 1. aph. 7. quando diæta, vel victui tenui, *summam* tenuitatem denotat, ibid. Jung. Dieterich. n. 345.

ESCIASMENOS, ἐσκιασμένος, dicitur de membris corporis velatis, & testis veluti umbraculo. Hipp. l. 2. de morb. XXXV. 3.

ESCURA, idem quod *Eschara*, caro nigra emortua, quæ per cauterium, vel medicamentum corrosivum a bona, vivaque carne separatur, ac deciditur. Rul. Lex.

ESDRA,

ESDRA, ἔσδρα, est nomen *Antidoti* cujusdam prolixæ, ex valde contrariis compositæ, & quidem ex 50. circiter simplicibus, apud Ægin. l. 7. c. 11. qui πολύχρησον vocat, & vehementer desiccandi vim tribuit.

ESEBON, vel *Alsebon*, id est *Sal commune*. Rul. & Johnf.

ESMASAMENOS, ἐσμάσμινος, *manum immittens* ad contrectandum, vel implorandum. Verbum ἐσμάσμι, vel ἐσμάπιω, *imprimo*, legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCVI. 20. & 3. de art. tex. 47. Coincidit cum ἐσφάσι. Vide *Esaphe*.

ESMYRNISMENOS, ἐσμυρνήμινος, *Myrrhæ*: Epitheton vini Myrrhæ conditi, quale Christo Servatori Judæos crucifigendo dedisse, existimat Lind. Ex. X. §. 141.

ESOCHE, ἐσωχή, dicitur *eminentia*, & *excrescentia*, aut tuberculum intus latens in ano, quemadmodum ἐξωχή tale significat in dicta parte foris emittens. Apud Galen. utrumque legitur cum remediis, de fac. parabil. l. 3. c. 6. 7. & 51.

ESPHLISIS, ἐσφλῆσις, *Intropulsio*, significat *cessionem partis introrsum factam* a re externa violenter imprime. Legitur de osse Cranii, apud Hipp. l. de c. vuln. VII. 5. ubi & verbum ἐσφλάσσι, & ἐσφλάσμινος, *imprimi*, *impressum*, occurrit. De hac legatur observatio singularis apud Bonett. Med. Sep. l. 1. f. 3. c. 17. p. 54. & Act. Hafn. Vol. III. Obs. 69.

ESSATUM potentiale, est virtus, potentia, & vis medicamentosa, quæ inest vegetabilibus, & mineralibus. Quam virtutem si beneficio extractionis sibi junxerit spiritus vini, vocatur *Vinum essatum*, quando vino destillato, rectificatoque adduntur herbæ, ut earum extrahat essentias, ut Vinum de Melissa, Pulmonaria, &c. Rul. & Johnf. in Lex. ex Parac. l. 8. Paragr. c. 2. §. 2. item in Schol. ad h. l. & in Thefalo. II. de grad. & compos. c. 2. Quin & alia medicamenta insigni virtute medicamentosa imprægnata, *essata* vocari, patet ex eodem l. 2. de Tartaro, t. i. c. 6. Ita quondam D. Mich. Rupertus Bessler. Med. Norimberg. juncta duorum Pharmacopœorum, Joh. Schmidii, & Martini Brendelii opera, *Anatomiam essatam* instituit, in qua, mediante Vulcano, ex omnibus, & singulis corporis humani partibus, membris, & excrementis medicamenta sine ulla additione confici posse demonstratum fuit. Verum an non potius ad ossentationem, quam utilitatem hic labor fuerit, alii judicent.

ESSENTIA, ἔσις, dupliciter accipitur, Physice, & Medice, vel Chymice. Juxta illam significationem denotat rerum naturalium quidditatem, sive internum principium substantiale,

aut formam, quæ dat esse rei. Vocatur & *Natura*. De quo infra. Chymice accipitur generaliter, & specialiter. Generaliter *essentia* est extractum simplex, e rebus tota sua natura perfectis productum. Et nominatur *essentia* ideo, quod in elementariis loculentis nata, & comprehensa, totius substantiæ mixturæ pars sit perfecta, natura, & essentiali ratione, virtuteque instructa. Talis potest fieri ex omni mistorum genere, Minerali, Vegetabili, & Animali, magno cum proventu; quemadmodum hoc plurimis exemplis monstravit Rolfink. Chymicæ l. 4. f. 1. per totum. Junge Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 8. cap. 1. 2. 3. D. D. Vvedell. Pharm. in A. F. R. lib. 2. sect. 2. cap. 7. & 8. Plures etiam extant in Morley Coll. Chym. Leid. quæ loca videantur in Indice. Specialiter *essentia* est duplex, *Succus*, & *Mysterium*. Ruland. Ad *Mysterium* pertinet *essentia quinta*, sive *Quinta essentia*, quæ est materia corporalis ex omnibus, quibus vita inest, separata ab omnibus impuritatibus, ac corruptibilitatibus subtilissime purgata, in qua omnis rerum potentia est, & medicina. Vel est aliquid præter elementa, nec ex crasi horum ortum, divinum auctore, & effectis. Ruland. & Johnf. in Lexic. Vide *Quinta*. Quod in *essentiarum Chymicarum*, præsertim ex Antimonio, & similibus mineralibus venenosis elaboratione vanæ occurrant sæpe jaæctationes, testatur Libav. Tract. de Igne Nat. cap. 35. De differentia inter *essentiam* Philosophicæ, & Chymicæ acceptam non inepte scriptis Helm. tract. Tria prima Chymicæ. princ. & c. num. 76. 77. Abusive quoque vocab. *essentie* sumi, quando *elæosaccharis* tribuitur, notavit Schrod. l. 1. c. 3. lit. E.

ESSENTIALE, ἐσιδες, in genere dicitur, quod participat de essentia alicujus rei, sive ad essentiam pertinet. In specie vero Chymicis *Salia essentialia* vocantur, quæ parantur ex Decoctis vegetabilium; & modus describitur ab Ang. Sala, ut & Rolf. Ch. l. 5. f. 1. art. 1. c. 5. seqq. p. m. 286. seqq. quamvis juxta aliorum sententiam, non sint vera salia, sed saltem saliniformia. Hæc talia *essentialia* sunt nihil aliud, quam Tartarus plantarum confusus ex acido, & alcali. Morley Collect. Ch. Leid. c. 11. In specie *essentiale* suum principale vocavit Kreuchnerus Nitrum Vitriolatum, d. l. c. 300.

ESSENTIFICATUM, dicitur de Mercurio, vel argento vivo sublimato puro, quando instar crystalli pellucet. Hinc *essentificatum Crystallinum*, lib. Apoc. Herm. Part. l. c. 8. Tom. II. Op. p. 452. Vel dicitur de Spiritibus Alcalicis destillatis, addito sale proprio, v. g. Spiritus C. C. essentificatus.

ESSERAE, *Effere*, *Saire*, vocantur pustulæ parvæ

parvæ scabiei, bullarum instar, vel squamarum, nisi quod carnem habeant exuberantem. Rul. Paracelsus vocat *squamulas pediculares*, & deducit ex vaporibus Talci, vel Cachimæ; hinc morbum familiarissimum metalli fossoribus dixit, tr. de ulcerib. & apostemat. c. 47. Forestus ad *epinyctidas* retulit, Obs. Chirurg. l. 1. Obs. 15. Schol. Jungatur quoque de hoc affectu legendus Ingrassias, comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 186. seqq.

ESSODINUM, est certum rei futuræ presagium ex indicio. Rul. Opponitur igitur *Ero-dinio*, de quo p. supr.

* ESTHIOMENOS, ἐσθιόμηνος, dicitur depascens, exedens, corrosivus, de morbis, quorum causa consistens in salinis corrosivis, & acerrimis portionibus depascitur, & corrumpit solidam quoque carnosarum, & aliarum partium mollium, quin & aliquando durarum substantiam. Ita dicitur *Herpes esthióμηνος*, sive *exedens*, *Ulcus depascens*, *Lupus*. *Zona serpens*, vel *Zoster*. Galen. l. de tum. p. n. cap. 9. Rul. in Lexic. Paracels. in fragm. Med. ad Tom. II. pertinentibus omne *esthiomenon* a sale Arsenicali deducit: item ex sale Mercuriali Herpetem, sive *Lupum*, l. de ulcerib. cap. 7. & alibi. Excrementa quoque alvi quædam dicuntur ἐσθιόμηνος, *corrodentia*, Hipp. l. 4. Epid. XII. 7.

ESURINUM, Paracelso dicitur *Acetosum medicamentum*, quod sua natura famem tantam excitare valet, ut etiam appetat non esculentia, & eadem concoquat, l. de Tart. morb. c. 16. Non inepte quoque Charletonus Fermentum ventriculi Chylificans vocavit *Acidum esurinum*, Oec. An. Ex. II. §. 6. Ita & *Spiritus Veneris* nonnullis vocatur *Acetosæsurina*. Morley Collect. Ch. Leid. c. 497.

ESURIES, & *Esuritio*, idem quod *Fames*, Gr. λιμός. Vide *Fames*.

ETESIE, ἐτησίη, dicuntur quidam *Venti anniversarii*, qui post exortum Caniculæ spirant Boreales, vel *Aquilonares*, temperantque æstum solarem per 40. circiter dies. Unde si defecerint, non temere suspectum reddunt aeris statum, teste Hipp. l. in 1. Epid. t. 7. c. 3. in 3. Ep. t. 6. & l. 2. f. III. 5.

ETHAS, ἔθας, & ἔθας, dicitur, qui alicui rei assuetus est. Ita uterus vocatur *assuetus* generaturæ, & conceptui, lib. 1. de morb. mul. l. 12. XXVII. 5. Homines morbis *assueti* ἔθας, des τῆ νόση, l. de morb. sacr. XIV. 1. Morbi *assueti*, vel familiares etiam ita appellantur, l. 2. de morb. mul. XVII. 2.

ETHEES, dicitur *Aurum Rhenanum*, pretiosum. Rul. Lex.

ETHEL, & *ignem*, & *nigredinem* denotat.

Turba fol. 61. *Ethelia* est corpus adustum siccum, rubrum, & album, *Auri colla*. *Ethelia* Tinctura rubra. Est & flos albus auri. Hæc Rul. Idem, quod Terra alba, Sulphur album, Magnesia. Lagn. Arm. Ch. c. 1. Volum. IV. p. 729.

ETHESIUS, dicitur *Chrysolithus* lapis. Rul. & Johnf. Vide *Chrysolithus*.

ETHICA, idem quod *Hectica*. Vide *Hectica*.

ETHMOIDES, *Ethmos*, ἔθμος, ἔθμος. Vide *Cribrarorium*.

ETHOS, ἔθος, ἔθισμός. Vide *Consuetudo*.

ETHOS, ἔθος. Vide *Mos*.

ETNOS, ἔτνος, significat edulium ex omni generis leguminibus contractis, & elixis. Legitur apud Hipp. l. 4. de R. V. I. A. t. 112. l. 2. de morb. LII. 14. l. 2. de morb. mul. XXIX. 33. 7. Epid. XXXIII. 11.

ETOS, ἔτος, idem quod *ἐπιωτός*. Vide *Annus*.

ETRON, ἔτρον, pars infima ventris, *Hypogastrium*. Vide *Abdomen*.

ETYMOLOGIA, ἐτυμολογία, i. e. explicatio nominis, ratione suæ originis. Ea licet scitu necessaria Medico sit, fallax tamen, & incertum præbet argumentum, teste Gal. l. 2. de Hip. & Pl. decr. c. 2.

* EVACUATIO, κένωσις. Vide *Genesis*. Duplex est, alia naturalis, artificialis alia. Id quod supra omisum est.

EVÆMIA, ἐβημία, i. e. bonitas sanguinis. Legitur apud Fernel. l. 2. Pathol. c. 14.

EVALTHES, ἐβάλθης, qui facile sanatur. Hipp. 2. de art. t. 47. & c. 4. t. 35.

EVANALEPTOS, ἐβανάλεπτος, qui facile ex morbo vires recolligit; fere idem qui cum priori. Hipp. l. 6. f. 4. Ep. t. 8.

EVANASPHALTOS, ἐβανασφάλτος, idem quod *ἐβάλθης*, cui opponitur *δοτανόσφαλτος*, qui difficulter curatur. Hipp. l. de alim. VI. 5. 7.

EVANESCO, ἀφανίζομαι. Vide *Aphanizomæ*.

EVANTHES, ἐβανθής, *floridus*. Pro diversa tamen subjectorum, de quibus dicitur, natura, diversimode quoque exponi debet: v. gr. quando de sanguine, significat *rutilantem*. Hipp. Coac. t. 631. Si de urina, *rubicundam*, & pellucidam notat, ibid. t. 586. Descendit a verbo *ἐβανθέω*, bene *floreo*, lib. de nat. mul. VIII. 1. quamvis suspecta lectio videatur pro *ἐβανθέω*, *excurreo*.

EVAPHION, ἐβήφιον, nomen medicamento ad hæmorrhoidas, sic dicti a lenitudine; cuius meminit Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 7.

EVAPOLYTOS, ἐβηπόλυτος, dicitur de eo, quod facile absolvitur, recedit, aut abscedit. Hipp. l. de art. t. 69. & in Mochlic.

EVAPORATIO, *Evaporans*, *Ἀεφορήσις*, *Ἀεφορηπιός*. Vide *Diaphoresis*. *Evaporatio* quae Chymicus dicitur sublimatio liquidæ materiæ, & resolutio in halitus. Est & secundus modus Dissolutionis artificialis aquarum Thermalium, ad investigandas particulas minerales. Vide *Dissolutio*. De *Evaporatione* aquæ fit, cum Aqua paradisi ascendit in cælum, ac guttatim in terram decedit, Vide M. Joh. Haaci oper. miner. cap. 24. in Theatr. Chym. Tom. III. p. 430.

EUBASTACTOS, *Ἐβαστακτός*, i. e. qui probe sustentatur. Usurpatur de vulnere in deligatione re aliqua molli supposita probe sustentato. Hipp. 3. de fract. t. 31.

EUCARDIOS, *Ἐκάρδιος*, idem quod *Ἐσέρμαχος*, *ventriculo gratus*. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

EUCATASCEPTOS, *Ἐκατάσκηπτός*, bene deorsum vergens. Junctum legitur cum p. a. dicto *Ἐβαστακτός*, de vulnere. Hipp. d. l.

EUCHERES, *Ἐχερής*, facilis, periculo vacans. Dicitur de convulsionibus. Hipp. 1. prorrh. l. 4. t. 27. Coac. 349. Opponitur *δυσχερής*, *difficilis*. Vide supra *Dyscheres*.

EUCHROEA, *Ἐχροία*, bonitas coloris, v. g. Faciei. Hipp. Coac. t. 67. & 213. Dicitur alias saturus rubor, qui fixus, & stabilis, non refluxus, ut in verecundiam datis. Lind. Ex. IV. §. 60. Index est sanguinis boni, & sanitatis documentum. Tales homines dicuntur *Ἐχροοί*, Hipp. 5. aph. 42. cui opponuntur *δυσχροοί*. Jung. Diet. n. 364. *Ἐχροον* quoque nomen est Emplastri, ap. Scrib. L. com. 203. & meminit quoque Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. in not. ad Scrib. loc.

EUCHYLOS, *Ἐχυλός*, succi bonitate præditus. Adv. *Ἐχύλιος*, legitur ap. Hipp. l. de morb. mul. XXXIII. 2. Dicitur & *Ἐχύμιος*.

* EUCHYMIA, *Ἐχυμία*, i. e. succorum in corpore bonitas. Galen. l. 2. S. F. c. 13. Imprimis dicitur de alimentis bonum succum nutritium præbentibus. Unde Galen. integrum libellum conscripsit de boni, & mali succi cibus, *περὶ Ἐχυμίας, καὶ κκοχυμίας*. *Ἐχυμιό* quoque dicitur τροφή, nutrimentum boni succi, l. 6. de fan. tu. c. 7.

EUCINETOS, *Ἐκίνητος*, motu facilis, expeditus ad motum, mobilis. Hipp. 3. aphor. 17. Vid. Diet. n. 353.

* EUCRASIA, *Ἐκρασία*, Temperamentum bonum significat, i. e. conveniens uniuscujusque nature, ætati, sexui, & vitæ conditioni. Hinc magna est ejus latitudo. Gal. l. 1. de fan. tu. c. 5. Et qui tale adeptus est, dicitur *Ἐκρατός*, bene temperatus; qui caret, *δύσκρατος*, Galen. 2. de temper. c. 1. In quo vero consistat temperamentum, de eo vide supra *Crafsis*.

EUCRINES, *Ἐκρινής*, duplicem habet significationem. Vel enim notat *distinctum*, explicatum, *discretum*. Gal. c. 2. de iis, q. in med. t. 2. & 22. Vel significat, *judicatu facilis*; & dicitur de morbis. Hipp. 3. aph. 8. ubi opponuntur etiam *δύσκρατοι*, *judicatu difficiles*. Item l. 2. Epid. sect. 1. 20. 21. Item de signis *boni judicii*, v. g. de excrementis alvi, Coac. t. 615. Dicitur & *Ἐ-ετος*, 1. aphor. 12. Jung. Dieterich. n. 354. 355.

EUCYCLOS, *Ἐκυκλός*, orbicularis, circularis. Dicitur de deligatione partem affectam circumcirca complectente. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 2. quamvis alii *ἔγκυκλος* legant.

EUDEPSETOS, bene molitius, subactus. Legitur de Corio. Hipp. 2. de art. t. 13.

EUDIA, *Ἐδία*, significat *serenitatem*, & tranquillitatem aeris, maris, cœli, regionis. Occurrit aliquoties; ut & adjectivum *Ἐδίο*, *serenus*, apud Hipp. v. g. 3. aph. 12. l. de A. L. & Aq. XXV. 4. XXVI. 4. XXXII. 2. l. de Infomn. XI. l. 1. 7. Epid. LI. 13. Vide Foes. Oec. p. 247. Dieter. n. 349.

EUDIAPNEUSTOS, *Ἐδιπνεύστος*, dicitur, cui libera est corporis transpiratio, quod hominum genus nec assidue ægrotat, nec longo tempore, ideo quod excrementa fuliginosa, & vaporosa facile per halitum digerantur. Gorr. p. 159.

EVECOOS, *Ἐέκοος*, dicitur, qui auditu pollet. Hipp. 3. aph. 17. Jung. Diet. n. 351.

EVECPLYTOS, *Ἐέππλυτος*, dicitur de eo, quod vim habet detergendi, abluendi. Epitheton Prifanæ, apud Hipp. 1. de R. V. I. A. t. 18.

EVECTICUS, *Ἐεκτικός*. Vide *Evexia*.

EVEIDES, *Ἐείδης*. Vide *Pulchritudo*.

EVELCES, *Ἐελέης*, cui ulcera facile sanantur. Vide *Dysfelcia*.

EVELPIDION, *Ἐεπίδιον*, epitheton Collyrii liquidi, *Diarrhodon* dicti, quod & *Diasmyrnum* vocatur, ap. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7.

EVEBOLOS, *Ἐέμβολος*, dicitur Chirurgus luxata instaurandi, & restituendi probe peritus, teste Lang. l. 1. ep. 82.

EVEMES, *Ἐέμης*, facilis ad vomendum, propensus ad vomitum, cui opponitur *δυσήμης*. Hipp. 4. aph. 6. 7. Diet. n. 352.

EVENIOS, *Ἐένιος*, dicitur, qui facile credit, & compescitur: v. g. Torpor, apud Hipp. l. de virg. morb. II. 16.

EVENTILATIO, proprie dicitur, quando aliquid jaçtatur in aere, v. g. linteamina. Ruland. Verbum *eventilo* Gr. dicitur *ἐκκινῶ*, vel *ἐκκινῶ*.

EVENTUS, *Ἐπεβῆιον*, ἀποβησόμενον, *επιβησόμενον*, Hipp. dictus, 2. Prorrh. XVII. 6. de dec. orn. IX. 3. sect. 4. de R. V. I. A. t. 66. terminus est

est notissimus, denotans exitum morborum, sive ad salutem, sive ad mortem. Dicitur & *Terminatio morbi*, Dieterich. num. 823. de *E-ventus* divisione Vid. Dogm. Med. G. P. III. c. 6. Dogm. 3.

ΕΥΕΡΑΕΣΤΕΤΟΣ, *Δεπύςητος*, sensu acri, & exquisito *præditus*, Hippocr. lib. 1. de morb. mul. LXV. 4.

ΕΥΕΡΙΑ, *Δεπύη*, *facundia*, verborum elegantia etiam Medico conveniens ad persuadendum ægris. Hipp. l. de dec. orn. II. 33.

ΕΥΕΡΕΣ, *Δύρης*, significat proprie *remigatio-narium*. Latine tamen tribuitur omni instru-mento etiam Medico, & Chirurgico idoneo, & ad usum expedito. Hipp. l. de Medico III. 8.

ΕΥΕΡΡΙCULUM, dicitur *Paræo Specillum*, quo post extractum calculum vesica expurgari potest a sabulo, sanguinis grumis, aliisque præter naturam corpusculis, l. 16. Chir. c. 42.

ΕΥΕΡSIO, *Ευεπύη*, *Εκτροπίον*, strictè dicitur de *affectu palpebrarum*. Vide supra *Εκτροπίον*. Jung. Forest. l. 15. Obs. 41.

ΕΥΕSTRUM, dicitur *Firmamenti perpetuum* in quatuor elementorum mundis. Item *Spiritus Propheticus*, qui per præcedens signum præ-sagit, & aliquid certo prædicat. Item *Corpus siderum hominis*, quod nobis aut mortem futu-ram, aut aliud malum indicat. Rul. & Johnf. in Lex. Confer ad Parac. Tract. 2. de Pestil- lita. item l. 6. de nat. rer. fere ad fin. lib. 2. Philosph. ad Athen. t. 18. seqq.

ΕΥΕTHES, *Δύρης*, id est *boni moris*. Vide *Benignus*.

* ΕΥΕΧΙΑ, *Δεξία*, est *bona corporis habitudo*, vel *bonus corporis habitus*. Galen. l. de san. tu. cap. 8. ut huic opposita *Cachexia*, id est *præ- vus corporis habitus*, *Δεξία*, & *καχεξία*. De hac superius dictum in *Cachexia*. Illam complent bona omnium partium temperies, actio- num robur, euechymia, sanguinis, carnis, toti- usque corporis symmetria, quemadmodum hoc patet ex elegantia descriptione apud Hipp. in præcept. IX. 1. seqq. Est autem duplex *Δεξία*: una est *ἀπλως*, que in optima corpo- ris constitutione deprehenditur: altera vero *μετ' προσθήκης Δεξία*, quam habent singulæ cor- porum naturæ propriam, & in comparatione dictam. Itaque *ἡ ἀπλως Δεξία* nihil aliud est quam perfecta, & absoluta sanitas, quæque non facile a causis insalubribus offenditur; sed quia *ἔξισ*, id est habitus est, firma, con- stansque perseverat. Quæ autem ab hac defi- cit, modo nondum vitiosa sit, non jam *Δεξία*, sed ab omnibus *ὑγίεια*, *Sanitas* nuncupa- tur, scilicet in latitudine, quæ eadem est cum *μετ' ἴσης προσθήκης Δεξία*. Tunc enim non sim- pliciter, sed hujus, vel illius *Δεξία* dicitur.

Sic *ἡ ἀθλητῶν Δεξία*, *bonus athletarum habi- tus*, non simpliciter talis dicitur, quoniam opti- ma non est, quam periculo proximam esse Hippocr. pronuntiavit, & negavit natura esse comparatam. Nam ut reliqua habuerit optima, attamen sanguis, & præcipue carno- sum genus in ea supra modum excrevit, ex 1. aphor. 3. Hæc Castell. Derivatur ab *ευ- χία ευεχίως*, *Δευπύος*; & non modo dicitur de hominibus, qui tali gaudent *Δεξία*, Die- terich. n. 350. ex Plutarcho; sed etiam ars, & pars Medicinæ, quam alii *Gymnasticam* vocant, *ευεχίκα* appellatur, quæ optimum corpori habitum inducere studet. Galen. ad Thrasylbul. c. 30. & de subfig. emp. c. 4. Jung. Lang. l. 1. ep. 51.

ΕΥΙSΤΙΟΛΑ, denotat affectum externum in nucha excrefcentem, a cerebri impuritate in- veterata, quam Leporam vocat abusive Parac. Schol. in l. 6. Paragraph.

ΕΥΛΕ, *Δλή*, *vermis*. Et quidem *Δλή* di- cuntur peculiariter illi, qui in corpore ex vul- nere, vel ulcere nascuntur. Occurrit hoc vo- cabulum apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. CI. 43. 47.

ΕΥΛΟΓΙUM, dicuntur *Rhafi exanthemata*, *Variolæ*, & *Morbilli*, teste Forest. l. 7. Ob. 31. in Schol.

ΕΥΛΥΤΟΣ, *Δλύτος solutu facilis*. De excre- mentis usurpatur apud Hipp. 2. Prognost. t. 65. Coac. t. 135. 455. 644. De orificio uteri, l. 2. de morb. mul. IIX. 19.

ΕΥΜΕΝΕS, *Δύρηος*, *benevolus*, amicus, Hip- 3. de R. V. I. A. t. 30. lib. 1. de morb. mul. LXIII. 23. Aliquando & firmum, scil. absque violentia notat, 2. de art. t. 28. 32.

ΕΥΝΕ, *Δνή*, *cubile*, cubatio. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50. ubi jungitur cum *κοίτη*. Vide *Cubile*. Interdum vero etiam *coitum* signifi- cat, l. 2. de morb. mul. LXI. 6.

† ΕΥΝΟΥCΙΟΝ, lactuca, ab effectu, quia venerem comprimit. Rod. a Castrol. l. c. 15. de morb. mul.

ΕΥΝΟΥCΗS, *Δύχος*. Vide *Castratus*. Mem- init Hipp. 5. aph. 28. Jung. Diet. num. 357. Dicitur & Latinis *Spado*.

ΕΥΟCΙΑ, *Δωχία*, *Convivium*, epulæ lau- tæ, opiparæ. Hinc verbum *Δωχίσομαι*, *epulor large*, quo usus Hipp. lib. 1. de morb. mul. XIV. 4. 7.

* ΕΥΟCΗS, *Δύχος*, *validus*, firmus, fir- miter tenens. De vinculo usurpatur, Hipp. 3. de art. 22. & de figura corporis, sive posi- tu ad membrum læsum citra molestiam tenen- dum, 3. de fra. t. 63.

ΕΥΟΔΕS, *Δύδης*, *suaveolens*, contra *δυσώ- δης*. Vide *Dysodes*. *Ευώδης* legitur l. 5. Epidem.

XXVII. 7. est nomen Collyrii *ἄδης*, ap. Scrib. L. n. 26. Vid. Rhod. in not. ad h. l.

EVODIA, *Evodos*, *ἄδης*, *ἄδης*, *ἄδης*, *facilis via*. Vide *Anodia*.

EVOMITIO, idem quod Vomitus. Vide *E-metos*.

EVONCOS, *ἄγχιος*, *justa mole præditus*, mediocriter tumidus. De ventre, Hipp. 2. prog. t. 19.

EVPARAGOGOS, *ἄπυργος*, *agilis*, dispositus. De offib. ap. Hipp. 1. de fract. t. 41.

EVPATHIA, *ἄπυργος*. Vide *Dyspathia*.

EVPEGES, *ἄπυργος*, *solidus*, compactus, densus. Tribuitur Utero, Hipp. 1. 1. de morb. mul. LXXVII. 2.

EVPETES, *ἄπυργος*, *promptus*, facilis, proclivis. Usurpatur de excretionibus, & fluxionibus, l. 1. de morb. mul. XCI. 9. l. 2. de morb. XXVII. 13. de gestatione in utero, l. de Septim. partu III. 15. & alibi sæpius. *Ἐπέτης* quoque significat *otium*, ignaviam, 2. de nat. hum. t. 14. Jung. Foef. Oec. p. 251.

EVPHLECTOS, *ἄπυργος*, dicitur de eo, *quod facile flammam concipit*. Lind. Ex. IX. §. 61.

EVPHORBUM, *ἄπυργος*, est succus concretus alicujus plantæ arboreæ, quæ & *Euphorbia* dicitur Plinio, & Sereno. Vid. Keuch. in not. ad Seren. p. 284. acerrimæ, & cavsticæ facultatis. Unde correctione opus est. Vide Schr. t. 4. cl. 4. n. 444.

EVPHORIA, *Euphoros*, *ἄπυργος*, *ἄπυργος*, *tolerantia*, *toleratu facilis*. Pertinet inter Criteria dextri usus remediorum, una cum altero *ἔπιπυργος*, Hipp. 1. aph. 2. & 23. c. 3. in 1. prorrh. t. 22. Coac. t. 257. l. 6. Epid. f. 4. t. 12. & f. 7. t. 6. Jung. Diet. n. 363.

EVPHRONE, *ἄπυργος*, idem quod *νῆξ*, *Nox*. Non solum vocab. Poetis usitatum, sed & Hip. l. de nat. mul. CVII. 4. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. 20. 22. & alibi. Foef. p. 254.

* EVPHYIA, *ἄπυργος*, *bonitatem nature* significat. Hipp. 4. de art. t. 64. Galen. l. 1. de U. P. c. 9. *Ἐφυία*, i. e. *partium naturalis constitutio*, & bona dispositio, C. Hofm. comm. ad d. Gal. l. n. 37.

* EVPNOEA, *ἄπυργος*, *respirationis facilitas*, vel *Respiratio* sec. naturam, cui opponitur *Ἐπυργος*, *Difficultas respirandi*, de qua supra in *Dyspnœa*. Indicat vero *ἄπυργος* neque thoracem, neque cor, neque pulmonem, neque septum transversum, neque ulla partes adjacentes affectu aliquo detineri. Gal. c. 1. prog. t. 25. Balneum quoque, quod levem respirationem facit, dicitur *ἄπυργος*, 3. de R. V. I. A. t. 58.

EVFORIA, *ἄπυργος*, *promptitudo*, expeditio, facilitas operandi. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 1. Hinc *ἄπυργος* dicuntur Medicis remedia

vel *facile parabilia*, quæ apud singulos copiose in promptu sunt, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. vel promptæ activitatis. Ita Gal. & Diosc. integros libellos *ἄπυργος* scripserunt, quos & alii recentiores sunt imitati.

EVROEOS, *ἄπυργος*, a quibusdam ita dicitur *lapis Judaicus*, quasi *facile fluens*, quod urinum movere, & calculos frangere dicatur. Gorr. p. 160.

EVROS, *ἄπυργος*, significat *sinum*, *mucorem*, humorem corruptum, & putrefactum. Legitur apud Vvillis de ferm. e. 8. ubi rationem illius corruptionis tradidit. Unde *ἄπυργος*, vel *ἄπυργος*, de eo dicitur, quod *mucoris* particeps est, ibid.

EVRSVS, *ἄπυργος*, ventus ab Oriente spirans, Gal. 5. M. M. 7. salutaris præ aliis. Dicitur & *Subsolanus*. Vide Dieter. n. 578. Commentum Paracelsicum de *Euro Microcosmico* hominis in Pyloro vide Parac. de Colica. *Euronotus* est ventus participans de plaga cœli Septentrionali, & Orientali.

EVRRHUS, *ἄπυργος*, *ἄπυργος*, *fluidus*, facile fluens. Dicitur de corporibus dispositis ad excretionem. Hipp. 2. aph. 9. Vide Diet. n. 358.

* EVRYTHMIA, *ἄπυργος*, vel dicitur de *pulsus concinnitate*, quod suum *rhythmum*, & ordinem ætati, naturæ, & temperamento proprium servat; & talis pulsus dicitur *ἄπυργος*, a sanguinis homogenea fermentatione, & distributione æquabili dependens. Galen. l. 5. de diff. puls. cap. 9. Alias & *ἄπυργος* in genere dicitur de Chirurgica curandi ratione jucunda, cum Chirurgus compositis, & expeditis instrumentis utitur ad artem accommodatis. Hipp. 1. de dec. orn. VII. 20. & 2. de iis, q. in med. t. 1. Jung. Lind. Ex. XVI. §. 2.

EVRYCHORIA, *ἄπυργος*, *sinus*, spatium, cavitas interna. Gorr. *Capacitatem* reddidit, C. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 1167.

EVSARGOS, *ἄπυργος*, *bene carnosum*, *quadratum* significat, sed tamen *σῆμα*, cujus carnosæ moles non est impedimento in actionibus obeundis. Tale corpus nec gracile, nec minus crassum, sed medium inter hæc constituitur: Gal. l. 1. de tem. c. 9. & l. 3. de caus. puls. cap. 11. Gal. comm. de sal. diæt. t. 5. Egregiam *ἄπυργος* descriptionem reperies apud Linden. Ex. XV. §. 109. Jung. Diet. n. 359. Legitur vocab. apud Hipp. 4. aph. 7. 5. aph. 21.

EVSCHAMOSYNE, *ἄπυργος*, significat *decentem habitum* Medici, sive ornatum, cum artis suæ, quam sibi longo præceptionum usu confirmavit, dignitatem, & auctoritatem morum honestate, & probitate, omnisque Philosophiæ, & melioris literaturæ utilis, & necessaria cognitione veluti conditam exornat, neque inde sibi gratiam,

gratiam, existimationem, & celebritatem apud alios conciliat. De hac integrum libellum scripsit Hipp. *ἔπι ἀρχημοσύνης*. Jung. Lind. Ex. II. §. 15. seqq.

EUSCHETOS, *ἄχρητος*, significat *bene retentum*, ap. Hipp. 3. de iis, qu. in med. t. 21.

* EUSEMIA, *ἁσημεία*, *bonam significationem*, sive bonorum signorum præsentiam significat. Legitur apud Hipp. lib. 6. Ep. f. 2. t. 34. Hinc *ἁσημεία κελτίς* dicitur, quæ cum bonis signis a sua indicatoria die fuit indicata; ut quum undecimo die coctionem in urina, noctem gravem, quæ accessionem præcedit, insultus cum concussionem pulsuum, Criticam commotionem, & sudores bonos citra horrenda pericula habuit. Gal. l. 1. de dieb. critic. c. 7.

EUSITIA, *ἄσιτία*, bonum appetitum ad cibos, & *bonam cibationem* denotat. Inde *ἄσιτοι* dicuntur, qui cibi desiderio tenentur, & bono sunt ventriculo. Verbum est *ἄσιτέω*, *cibum appetentia capio*, cui opponitur *ἀσιτέω*, *aversor cibos*. Utrumque legitur in Hipp. 2. aph. 41. 32. Vid. Diet. n. 360. *ἄσιτος* vero in Coac. t. 127.

EUSPLANCHNOS, *ἑσπληγχνος*, dicitur is, *qui robustis est visceribus*. Hipp. l. 2. prorrh. XI. 6. XVII. 8.

EUSTALIA, *ἑσάλια*, *decens*, ac succincta dispositio, ac constitutio alicujus rei, vel partis dicitur. Ita de genu legitur apud Hip. 4. de art. t. 64. & adjectivum *ἑσάλιας*, de membris corporis, 3. de fractur. t. 52. lib. de superfoet. V. 5. Adverb. *ἑσάλιας* quoque non infrequens Hippocr. notat, decenter, succincte, *composite*, l. de dec. orn. XI. 33. l. de iis, qu. in med. t. 16. l. 2. t. 14.

EUSTATHES, *ἑσθαθής*, *stabilis*, constans, firmus. Tribuitur ab Hipp. anni temporibus, l. 3. Epid. sub finem status pestilentis, & morbis, 3. aph. 8. ubi & *ἀκώστατοι* opponuntur, id est *inconstantes*. Item l. 2. Epid. f. 1. 20. 21. Usurpari etiam potest de firma corporis constitutione sana, & de nutritione firma, ut ostendit Diet. n. 361.

* EUSTOMACHUS, *ἑστόμαχος*, i. e. stomacho, vel *ventriculo conveniens*, & utilis. Epitheton cibi ventriculo grati, apud Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. fin.

EUSTAMIEUTOS, *ἑστυμειυτος*, *facile parabilis*. Dicitur de extensione, quæ facile promittit, & reconditur. Hipp. 2. de art. t. 32.

EUTHANASIA, *ἑθνασία*, uti Theologis notat beatam, & placidam mortem fidelium; ita in Medicina significat mortem facilem absque gravioribus symptomatibus, v. g. convulsionibus. In qua significatione Octavianum Cæsarem Augustum accepisse, auctor est Sveton. in vit. Octav. c. 99.

EUTHENIA, *ἑθυσία*, *vigor*, *exuberantia*, prospera valetudo, a verbo *ἑθύσσω*, prospere habeo, *bene valeo*, *exubero*, quo usus Hipp. l. de A. L. & Ag. XXXII. 9. l. 6. Ep. f. 4. t. 26.

EUTHESIA, *ἑθυσία*, exponitur a Galeno per *ingentium corporis habitum*, quemadmodum & annus *ἑθυσίος* vocatur, hoc est fertilis, & fœcundus, in Exeg. dict. Hipp. Proprie tamen, & strictè potius videtur significare partium corporis bonam collationem, & *suum optimum*. Hinc *ἑθυσία* Hippocrati dicuntur, *quæ bene sunt collocata*, & disposita, 3. de iis, qu. in med. t. 21. & verbum *ἑθυσίζω*, de offibus *bene collocatis*, 2. de fract. t. 65. & l. 1. de artic. t. 73. Transfertur etiam ad firmam, & bonam deligationem, & pleniorum colloctionem, 1. de fract. t. 32. Metaphorice vero *ἑθυσίος*, Hipp. dicuntur accommodati, opportuni, l. de dec. orn. II. 21. 27.

EUTHYMIA, *ἑθυμία*, dicitur *animi tranquillitas*, bonitas, lætitia, securitas, quæ in ægris etiam utilis ad excitandam spirituum ascensionem. Meminit Hipp. l. 5. Epid. XXXI. 15. l. 7. XLV. 1. ubi simul *ἑθυμία*, *animi abjectio*, opponitur. Qui lætus hujusmodi animum habet, dicitur *ἑθυμος*.

EUTHYNTOS, *ἑθυντός*, dicitur de eo, *quod e curvo in rectum reduci potest*. Huic opponitur *τὸ κωμῖόν*. Vide *Campios*. Gorr. p. 160.

* EUTHYORIA, *ἑθυσία*, *Rectitudo*, rectus trames, recta via. Non est aliud quam directio quædam meatuum, per quos humorum deductiones fieri commode possunt. Hipp. alias peculiari nomine *ἕξις* vocavit, de R. V. I. C. t. 29. (vide comm. Gal. ad h. l.) lib. de morb. mul. XXXIII. 12. & aliorum in L. de fract. Vide Foef. Oec. pag. 248. Etiam *ἑθυσία* legitur 3. de fractur. t. 31. Quamvis vero hæc *rectitudo*, & consensus partium *κατ' ἕξις* quotidiana experientia confirmata sit, ejus tamen rationem reddere valde difficile, si non impossibile, fatente Linden. Med. Physic. lib. 2. c. 15. §. 12. seqq. & §. 63. quamvis vero minime aberrasse nobis videatur Anton. Alvarez, *Rectitudinem* & directionem, dicens, in locorum communione, & fibrarum ratione consistere. Part. I. Conf. & Epistol. Medicin. depuls. 11. contra Salvium Sclanum p. m. 64.

* EUTHYROROS, *ἑθυσίωρος*, *directus*, in rectum procedens. Epitheton tensionis, quando membrum fractum tenditur in directum. Gal. l. 6. M. M. c. 5.

EUTHYS, *ἑθυσός*, *Rectus*. Dicitur & *ἑθυσός*. Unde *κατ' ἑθυσίαν*, *e directo* legitur apud Hipp. l. de iis, qu. in med. t. 15.

* EUTOCOS, *ἑθυτικός*, idem quod *ἑθυσίωρος*, *fœcundus*. Vide *Epithecios*.

EUTOLMIA, ἑυτολμία, est affectus animi sanitate conservando, aut recuperando adjuvans, qui dicitur *Confidentia*, sive animi concitatio, cum ad adipiscendum magnum aliquod bonum, aut depellendum malum animus movetur. Martin. Akakia in Galen. art. parv. 113. & 124. Opponitur huic ἄτολμία, *diffidentia, animi desectio*.

EUTONOS, ἑυτονός, *valens*, firmus, robustus. Præsertim dicitur de corpore, ejusque membris solidis, debitum tonum, vel tenorem obtinentibus. Hipp. 3. aph. 17. Usurpavit etiam de Exercitio valido abque celeritate. Gal. 1. 2. de san. tuend. c. 9. Lind. Ex. X. §. 110. ita scripsit. Græci ἑυτονον vocant, cui unus velut & perpetuus tenor, atque constantia virtutis, ac mollitudinis est.

EUTRAPELIA, ἑυτραπλία, significat *comitatem*, affabilitatem, & debitam facilitatem, quam requirit in Medico Hipp. de dec. orn. VII. 2. ubi αὐστηρόν, *austeritas*, n. 3. opponitur.

* **EUTROPHIA**, ἑυτροφία, i. e. *bona, & uberior nutritio*. Gal. 1. 3. de san. tu. c. 8. Opponitur huic ὀλιγοτροφία, *paucior nutritio*. Ibid.

EUTROPOS, ἑυτροπός, *variabilis*, facile mutabilis. Hoc vocabulo veteres ambigua significatione usos esse, partim in bona, partim in mala, testatur Galenus, cap. 3. in prorrh. t. 6.

EUTYCHIA, ἑυτυχία, *felicitem*, fortunam bonam significat, qua quandoque gaudent imperitiores Medici. Hipp. de arte V. 8. Opponitur ἡ ἀτυχία, *fortuna adversa*.

EVULSIO, ἐβουλήσις, ἐκπιλῶσις, τιλῶσις, a verbo ἐβουλήσω, *evello*, cujus meminit Hipp. 1. progn. t. 23.

EXACERBATIO, ἐξακέρβασις. Vide *Paroxysmus*.

EXACTUS, ἐκστρότος, idem quod ἀκραιβίς, *accuratus*. Hipp. 1. 3. de artic. t. 60. Vide Gal. com. ad h. l. &c. 1. de fract. t. 45. *Exactior* usus legitur apud Scrib. L. n. 97. ubi tamen Rhodius in Lex. notat, cultioribus Latinis non esse vocem adeo puram, Martiali vero, & Plinio Juniori non displicuisse.

EXAIREYMENOS, ἐξαίρεινός, *elevatus*, affurgens. Dicitur de tumoribus p. n. ap. Hip. de fract. t. 72. & verbum ἐξαιρέω, *attollo*, t. 64.

EXEMOS, ἐξέμοσ, *exanguis*, idem quod λέφθαμος, defectus sanguinis ob multam profusionem. Unde verbum ἐξαίματος, sanguinor. Lind. Ex. XIII. §. 462. seqq.

EXERUME, ἐξαιρέω, significat *perflari*, ab aere perspirari. Legitur in Hipp. de nat. puer. XXXI. 5. quod male Scapula reddidit evanesco, contra sensum.

EXESIOS, ἐξέσιος, significat *immoderatum, ingens, excedens*. Hip. 1. 7. Epid. XLVII. 15.

EXETHRIAZOMENOS, ἐξαιθριαζόμενος, *asino libero*, vel sub dio *expositus*. Hip. 1. 2. Epid. sect. III. 9.

EXALIPTES, ἐξαιλίπης, ἐξάλιπης, idem quod *Alipia*, unitor. Vide *Alipia*.

EXALMA, *Exalsis*, ἐξάλμα, ἐξάλσις, i. e. *salvus, Exultus*, in specie de vertebrarum e suo loco eruptione, aut expulsionem dicitur. Hipp. 3. de art. t. 45. 46. a verbo ἐξάλλομαι, *exilio*, Ibid.

EXALTATIO, Gr. dici potest μεταωρισμός, terminus est Spagyricus, denotatque *Sublimationem*. Vel est operatio, qua res affectionibus mutata ad altiore substantiæ, & virtutis dignitatem perducitur. Estque duplex: *Maturatio*, quæ nihil aliud est, quam exaltatio erudi cruditate ad maturum, & perfectum, cujus species quatuor sunt; *Digestio, Circulatio, Fermentatio, & Projectio*, de quibus suis vide locis. De *Gradatione* vide etiam suo loco. Vel *Exaltatio* ita describitur, quod sit sublimatio μικροχρονική, res sensim dissolvendo in puriorem, ac majorem virtutis suæ gradum transponens; & fit *Circulatione*, aut *Ablutione*. Hæc Rul. & Joh. Vide & Georg. Replei Axiomata Philosoph. XII. Portarum in Th. Ch. Vol. II. Jos. Quercetani responsionem ad Jac. Aubertum, Ib. nec non Libav. Apoc. Hermet. part. poster. Notabilia, & Porta X. de Exaltatione in Tom. II. p. 433. seqq. *Exaltatio Aquæ* dicitur ipse Lapis Philos. apud Lagu. Harm. Ch. Vol. IV. p. 719.

EXAMBLOSIS, *Examblema*, ἐξάμβλωσις, ἐξάμβλωμα, i. e. *Abortus*. Vide *Abortus*.

EXAMEN, ἐξέτασις, ἐξεπιστάσις, significat *accuratam per investigationem alicujus rei*. Ita dicitur *Examen, Examinatio* alimentorum, medicamentorum, ægrorum, membrorum, &c. *Examen Vitrioli* legitur in Her. Dorneo General. miner. c. 15.

* **EXANASTOMOSIS**, ἐξαναστόμισις, idem quod ἀναστόμισις, *osculorum in vasis apertio*. Vide *Anastomosis*.

EXANASTROPHE, ἐξαναστροφή, *Reconvalescentia*, & verbum ἐξαναστρέφω, *Reconvalesco*, significat. Diet. n. 298.

EXANEMUMÆ, ἐξανημῆμα, flatu, vel vento *distendor*, elevor. Hipp. 1. 1. de morb. mul. LII. 1. & de nat. mul. LXIV. 1.

EXANGIZO, ἐξαγγίζω, *Exaurio*, evacuo. Hipp. 1. de vet. med. XL. 9.

* **EXANGUIS**, ἐξέμοσ. Vide *Exemos*. *Exanguis* quoque corporis partes dicuntur ossa, cartilagine, quæ humore naturæ suæ analogo astantur lentore, & albedine prædito. Gal. c. 3. de art. t. 65.

EXANIMATIO, duplicem admittit significacionem. I. Denotat veram mortem; & ita idem est, quod θάνατος. Quo sensu legitur ap. Scrib. n. 196. 2. apparentem faltem mortem; & ita coincidit cum *Animi deliquio*. Gr. dicitur ἀψυχία, ἐψυχία, ἔκλυσις. Vide *Apsychia*, *Epsychia*, *Eclipsis*.

EXANTES, ἐξάντης, i. e. *sanus*, incolumis, q. ἐξω τῆς ἄτης, *extra noxam*. Legitur in Hipp. l. I. de morb. X. 56. lib. 3. III. II. l. 5. Epid. XIX. I. l. 1. de morb. mul. LXIX. 4.

† EXANTHEMATA, metaphorice a gemmis arborum Joan. Bapt. Sufius de fest. in Variol. & morbillis, c. I. q. 1.

* EXANTHEMA, ἐξάνθημα, item ἐξάνθισμα, in genere denotat omnem *efflorescentiam*, aut eruptionem præternaturalem in cute, sive cum aliqua solutione continui fuerit, ut sunt Pustulæ, Papulæ, Variolæ, quo etiam pertinentalia nomina, *Ecbrafmata*, *Eczesmata*, &c. Sive absque soluta continuitate colorem saltem cutis mutatum, sive maculas cutaneas. Quo pertinent *Morbilli*, *Petechia*, *Macula Scorbuti-cæ*, *Hepaticæ*, *Lentiginis*, &c. Vide Galen. comm. ad l. 6. aph. 9. Hipp. Dieter. n. 299. Foef. Oec. p. 213. seqq. Verbum est ἐξανθέω, *effloresco*, erumpo. Quod etiam Hipp. de ulceribus usurpavit, l. de morb. sacr. VII. 8.

EXAPLOSIS, ἐξάπλωσις. Vide *Synneusis*.

EXAPSIS, ἐξέψις, *accensionem*, inflammationem significat. Usurpatur de alimentorum corruptione, quando in ventriculo succenditur, & æstuosi fiunt; quem effectum caefo tribuit Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 91. Provenit vero hoc a fermenti chylicantis nidorosa, & salina sulphurea qualitate vitiosa.

EXARAGMA, ἐξάραγμα, idem quod σύνθραγμα, significare vult Gal. *collisionem*, *confractiorem*, in Exec. dist. Hipp.

EXARCHIATROS, ἐξαρχίατρος, dubium est, quid proprie significet. C. Hofm. inclinat in hanc significacionem, quod *Exarchiatri* sint Comites Archiatrorum, qui præsent Collegio Medico, l. 5. Var. Lect. c. 28. Quemadmodum & ἐξίατρος denotat Medicum, qui præ aliis artis sibi insignem peritiam paravit, d. l. c. 26.

EXARMA, ἔξαρμα, idem quod ἐπαρμα, *tumor elatus*. Hipp. l. 4. Epid. XX. 14.

EXARSIO, significat intemperiam valde calidam absque tumore, a sanguinis exæstuatione, & nimia effervescentia inductam, & quidem cum siccitate, qualis in febribus hæcticis reperitur. Fallop. de Tumor. p. n. c. 3. Tom. I. p. 621.

EXARTEMA, ἐξάρτημα, idem quod *amuletum*, *Periatum*, ligatura, ubi plerunque superstitione,

sa, aut vana, aut magica coincidunt. Rob. Keuch. in proleg. ad Q. Seren. p. 54.

* EXARTHREMA, ἐξάρθρωμα, ἐξάρθρωσις, *Luxatio* dicitur, & quidem totalis, quando totus articulus a sua sede naturali excidit. Gal. l. 2. M. M. c. 2. Dicitur & ἐκπίωσις, & ἐκπίωµα. Vide *Ecproma*. *Luxatio* vero parva vocatur πλάσθρηµα. Vide *Luxatio*.

EXARTHROS, ἔαρθρος, Hipp. dicitur quasi *Exarticulatus*, cui articuli natura prominent, & exerti sunt, l. de art. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. quamvis & æger, cui membrum luxatum est, ἔξαρθρος dici possit.

* EXARTICULATIO, ἐξάρθρωσις. Vide *Exarthrema*.

EXASPERATIO, ἀπωχέσις, ἐξυγέσις, ἔαχύτης, idem quod *Asperitas*. Vide *Asperitas*. Dicitur vel de morbo in superficie, quando partis alicujus superficies supernaturaliter inæqualis fit, quæ levis esse debeat. Dogm. Med. Gen. l. 2. c. 4. dogm. 5. Et in hac significacione legitur ap. Scrib. L. n. 72. & 222. Ita fauces *exasperate*, &c. vel de remedio, quo nimium levigata exasperantur, Hipp. 6. Epid. f. 2. t. 4. & Gal. in comm. Talia medicamenta dicuntur ἔαχύνοντα, *Exasperantia*, qualia sunt acria, acida, & adstringentia. Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 18. *Exasperare* etiam sæpe a Medicis usurpatur pro *Exacerbare*, quando v. g. dolor dicitur *Exasperari*, h. e. augeri, exacerbari.

EXARYSIS, ἐξάρυσις, *Exhaustio* significat, idem quod ἀπάντησις, vel ἐξάντησις. Gorr. p. 144. Derivatur a verbo ἐξάρω, quo sæpe usus Hipp. l. de loc. in Hom. XL. 12.

EXCALEFACTIO, idem quod *Calefactio*, θερμότης, vel θέρμανσις.

EXCANDESCENTIA, ἔσθουραϊν, dicitur species *Irae* celerioris, quando quis levi etiam de causa ad iracundiam commovetur. *Præceps ira* quoque vocatur, & consistit in spirituum vitalium, & animalium præpropera accensione, & agitatione, sanguinisque præsertim circa præcordia æstu, & ebullitione ad habitum corporis quoque diffusa. Pertinet igitur inter affectus, & pathemata animi, quæ medio modo sese habent, ita ut quandoque causa morbifica esse possit, Gal. l. 3. de diffic. respir. c. 10. quandoque vero remedium præbeat pro calore excitando. Hipp. l. 2. Epid. f. IV. 26. Qui ad hujusmodi iram proclives sunt, appellantur ἐξέθυμοι, Gal. c. 2. in Epid. t. 78. Vide Foef. Oec. p. 457.

EXCANTATORIA, est species *Magiæ præstigiöse*, & diabolicæ, quæ & *Incantatoria* vocatur, de qua vide Libav. Tom. IV. Oper. p. 29.

EXCASTRATUS, idem quod *Castratus*. Vide supra. Scrib. L. n. 9. Rhod. in Lex. Scrib.

* **EXCAVATIO**, λάρδωσις. Vide *Lordosis*. Alias in genere *excavatum*, idem quod *Cavatum*. Vide *Cavatus*.

EXCEPTIO, dicitur de medicamentis siccis, quando incorporantur liquore quodam. Ita pulveres, & species Theriacam ingredientes dicuntur *excipi* melle; & simile quid etiam fieri solet in syrupsis compositis, ubi sicca saccharo *excipiuntur*.

EXCEREBRATUS, ἀνεγκέφαλος, tropice dicitur insipiens, *amens*. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

EXCERNICULUM, vocant haud raro recentiores Medici partes excretioni alicujus humoris dicatas. Ita Capsulas renales atrabiles Petruccius vocavit *excerniculum*, & receptaculum atræ bilis. Spicil. Anat. p. 72.

EXCERPTUM, εκλογή. Vide *Ecloga*.

* **EXCIDENTIA**, εκπτώσις. Vide *Ectoposis*.

EXCIPULUM, dicitur vasculum vitreum, quo excipitur liquor e retorta, vel alembici rostro destillans. Occurrit apud Paræum Chirur. lib. 26. c. 5. & 9.

EXCISIO, εκτομή, εκτομή. Vide *Eccope*.

EXCLAMATIO, βοή, idem quod *Clamor*. Vide supra suo loco.

EXCOCTIO, ἐφθότης, est species *elixationis*, vel *Colligationis*, quæ fit ob nimiam humiditatem, non autem siccitatem, ut fit in carnis elixis, quæ nimia redundante humiditate *excoctæ*, & exactæ sunt. Et tribuit metaphoricè corpori, quod per nimium somnum, veluti per quandam *elixationem*, dissolvitur, 4. de R. V. l. A. t. 55. Gal. in comm. *Excoctio*, & *Excoctior* dicitur de liquatione metallorum crudorum, vulgo *Schmelben*. Rul.

EXCOECATIO, idem quod *Cæcitas*.

EXCORIATIO, δάρσις. Vide *Darsis*. *Excortivus*. Vide *Ecdorius*.

EXCORS, ἀκάρδιος, idem quod *Secors*, quasi sine corde: Epitheton tropicum meticulosi. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

EXCORTICATIO, λεπτομα, idem quod *Decorticatio*, i. e. *Corticis* exterioris detractio, usitata v. g. in 4. feminibus frigidis majoribus. Schr. l. 1. c. 14. Fr. Hofm. in cl. p. 28.

* **EXCREMENTUM**, *Excretum*, *Excernendum*, item haud raro abstractivè *Excretio*, Gr. ἀκρτωμα, ἀκχωρήμα. Vide *Diachorema*. In genere notat omne id, quod in corpore alendo nec confici, nec assimilari potuit. Cumque corpori non adnascatur, nec adcreseat, propterea per ipsius laxiora intus spatia supervacaneum errat. Galen. l. 1. de san. tu. c. 3. Vel *Excrementum* generaliter est omne superfluum per naturam ejectionem. Ruland. Accuratius vero ita describi possunt *Excrementa*, quod sint

ea, quæ vel ex opificis instituto, vel propter copiam, vel propter degenerem conditionem ex corpore secerni, & ejici postulant. Unde fuit quoque divisio in *Excrementa naturalia*, sive sec. naturam, & *Præternaturalia*: Utrorumque Catalogum vide in nostris Dogm. med. Gen. Part. l. c. 9. & Part. II. cap. 11. Jung. Dieterich. n. 205. 206. Notanda quoque distinctio in *liquida*, & *solida*. Linden. Ex. XI. §. 108. Dividuntur & in *Excrementa primæ*, secundæ, & tertię coctionis, Dieterich. & plerique Institutionistæ. Maculas in Astris, & Ignis cadentes, & similia Meteora ignita *Excrementa* vocasse Parac. patet ex tract. 1. de pestilitate, & confirmat Libav. T. IV. O. per. p. 147.

EXCRESCENTIA, ὑπερσάρκωσις, σαρκωφύα, caro *excrecens*, luxurians: est species morbi in numero excedente, quando massa quædam carnosa p. naturaliter parti alicui accrescit, ex luxuriante succo nutritio, aut per solutionem continui aberrante; quo pertinent οὐκωσις, *ficus*, *polypus*, *unguis in oculo*, &c. *Σαρκωφύα* meminit Hipp. 3. de fract. t. 45. quamvis mihi videatur potius significare regenerationem carnis deperditæ necessariam, non superfluum. ὑπερσάρκωσις vocatur a Gal. lib. 3. M. M. c. 6. & ulcus, cum excrecens carnis dicitur ὑπερσάρκων, l. 2. M. M. c. 2. Vid. & Scribon. n. 37. & 228. Verrucas, similesque *Excrecencias* collecto in conum lumine Lunæ per vitrum super-radiatas, donec frigus intro fenserint, sponte deinceps evanescere, scripsit Helmont. tr. Formar. Ort. n. 55.

EXCRETIO, ἀκχωρήσις, vel sumitur proprie pro ipsa actione excernenda rejiciendi, estque Naturæ munus. Linden. Exerc. XIII. §. 258. Vel, quod frequentius, pro *Excremento* ipso actionem excretoriam præsupponente. Vide *Excrementum*.

EXCUSUSIO, quibusdam recentioribus significat existentiam causæ morbificæ extra partem affectam: v. g. in palpitatione cordis causa morbifica est vel ab intra, & circa Cor, & dicitur ab *Oppressione*, vel aliunde est, & dicitur ab *excussione*. Bonett. Anat. Pract. l. 2. f. 8. Obl. 31. in not. p. 655.

EXCUSSUS, Ital. *Scollato*, dicitur, quando quid madefactum iterum in aere agitur, ut superflua humiditas adhærens separetur, ne medicamentum, cui intingitur, nimis adhæreat. Scrib. L. n. 10. Vide Rhod. in not.

* **EXCUTATIO**, ἐκβύρωμα. Vide *Ecbryosoma*.

EXECHEBRONCHOS, ἐξέχεβρογχος, gutturvofus dicitur, qui guttur in anteriorem partem prominens habet. Hipp. 3. de art. t. 8.

EXECHGLUTOS, ἐξεχέγλυτος, vocatur, qui prominentes habet nates, q. d. *Funeminulus*, quales sunt, quibus utrumque femur in exteriorem partem luxatum est. Hippocr. d. l. 1. 95.

EXEDENS, ἐξεδίμμιος. Vide *Esteiomenos*.

EXEGESIS, ἐξήγησις, est obscure orationis *explicatio*. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 1. & comm. 2. in 1. Epid. t. 56. Medico quoque necessaria, & utilis. Dicitur & *Explanatio*.

EXELASIS, ἐξέλασις. Vide *Explosio*.

EXELCOSIS, ἐξέλασις, i. e. *Exulceratio*. Leg. ap. Mosch. de morb. mul. c. 135.

* EXELCYSMUS, ἐξελκυσμός, est ossis, vel ossium deductio a superficie in profundum. Gal. in def. med. fin.

EXEMPLUM, ἐξέμπελον, quid significet, notum. Horum observationes Medico maxime necessariae esse, docet Gal. l. 9. M. M. cap. 4. in princ. & l. 2. de caus. puls. c. 13.

EXENTERIZO, ἐξεντερίζω. Vide *Emedullo*.

EXENTHROPISMENOS, ἐξενθροπισμένος, ab ἐξενθροπίζω, i. e. *ad hominis usum*, & *naturam accommodatus*. Legitur apud Hipp. l. de octim. partu III. 26.

EXERAMA, ἐξέρημα, *vomitum*, vel materiam vomitu rejectam significat, a verbo ἐξέρω, *vomitu refugio*, quo usus Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 16. Significat etiam *Exhaurio*, lib. 2. de morb. LIX. 28.

* EXERCITATIO, ἀσκησις, *Exercitium*, ἀσκησις, γυμνάσιον. Dicitur de Corpore, & Animo. Utraque necessaria scitu in Medicina, & utilis. Interdum etiam per abusum noxia. *Exercitatio* corporis consistit in motu locali corporis, & membrorum validiori. Cujus varias esse differentias, docuit F. Valleriola l. 2. LL. CC. c. 10. Vide Dogm. Nostra Medic. Gen. P. V. c. 5. Dogm. 2. & dividi possunt in Serias, & Ludicras. Illæ *Laborum*, hæ *Ludorum* nomine venire solent. Quid sit *Exercitatio* sanitatis, ἀσκησις ὑγιής, docet Hipp. l. 6. Epid. sect. 4. t. 22. Quando *Exercitatio* salubris, vel insalubris sit, monstrat Galen. Art. Medic. cap. 85. *Exercitatio* acuta, cujus celeres sunt motus, γυμνάσιον ἐξυ, corpus extenuat, contraria crassum reddit, multa corpus siccant, mediocri obesum præstat, l. 5. de san. tu. cap. 3. *Mentis exercitatio* dicitur, quando animus exercetur in artis alicujus studio cum assiduitate, & cura. Hipp. etiam vocat τραβήν, item χροταβήν, usum artis Præceptorum, l. Præcept. X. 16. 18. Hanc quoque inculcavit, ceu necessariam Galen. l. 2. de L. A. cap. 1. ubi tres modos proposuit; quorum primus versatur circa corporis partes, & membra; secundus circa causas, & dispositiones; tertius circa accidentia, & sympto-

mata. Videantur plura loca, si placet, in Th. Mundellæ, aliisque Auctor.

EXERCHOMÆ, ἐξέρχουμαι, *abeo*, recedo; & usurpatur aliquoties de morbo, apud Hipp. l. 2. de morb. XIII. 23. LXVII. 23. l. de int. aff. XLIX. 17. LI. 50. LIII. 17.

EXERRHOSIS, ἐξέρρησις, ἐξέρρησις, ἢ ἐξέρρησις, idem quod ἐκρῆσις, *effluxus*, *effluvium*. Legitur in Hipp. l. 6. Epid. l. 6. t. 27.

EXERYTHROS, ἐξέρυθρος, significat *præurbrum*, sive valde rubrum. Alii de rubore extrinseco exponunt. Utrumque verum esse potest, pro diversitate subjecti, de quo dicitur, licet prior significato sit usitator. Usurpatur vero apud Hipp. de oculis, c. 3. l. 1. prorrh. t. 45. de excrementis, & urinis, d. l. t. 35. & l. 13. Coac. t. 569. Vide Foef. p. 217.

EXESUS, ἀγβεβρωμέσις, idem quod *Corrosus*, *corruptus*, σηπίος, dicitur de dentibus, ap. Scrib. L. n. 53. 95.

EXESTIÆ, ἐξέστιαι dicuntur eminentiæ, *exstantia fila in linteis*, quæ interdum dedita opera, interdum etiam temere fiunt. Et meminuit hujus vocabuli Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 26. Mendose legitur a Gal. & Erciano ἐξέσις, vel ἐξέσις.

EXETRIASMENOS, ἐξέτρισμασις, i. e. *colatus*, percolatus. Galen. in Exeg. dict. Hipp.

EXEVCRINEO, ἐξευκρινέω, significat Hipp. *coopto*, distincte, & convenienter compono; diciturque de ossibus rite in naturalem sedem restitutis, 2. de fract. t. 62.

EXEVNUCHIZO, ἐξενυχίζω, significat *castro*. Vide *Castratus*.

† EXFOLIANTIA MEDICAMENTA, idem quod *desquamantia*. Varand. de Indic. l. 2. c. 9.

EXFOLIATIUM. Vide *Desquamatorium*.

EXHALATIO, ἀναδυσιασις, dicitur & *Evaporatio*. Græce etiam πιδμα vocatur, uti patet ex Dieterich. n. 697. quia nihil aliud est, quam aer, vel spiritus per calorem in aere corpore mixtis elevatus, & discedens. Tres *exhalationum* species constituit Galen. l. de caus. morb. cap. 3. *fuliginosam*, *vaporosam*, & *fumosam*, quamvis alibi etiam *flatuosa* meminerit, com. 5. in 6. Epid. t. 15. Verum nimis stricte usurpavit vocabulum *exhalationis* de excrementitiis, & præternaturalibus; cum tamen revera etiam ipse calor noster vitalis, & *Flammula*, sive *Biolychnium* nihil aliud sit, quam *exhalatio spirituoosa* ignea; quemadmodum hoc jam olim in publica quadam Disp. de Ferment. sanguinis defendere non dubitavi, & suo calculo Charlton. in Oec. Anim. Ex. I. alique comprobantur. *Exhalatio* quoque *Artificialis*, vel *Chymica* datur, cum spiritus sicci per calorem in aere elevati discedunt. Et sit potissimum

simum in ficis tritis, positique super tabulis ferreis, vel catinis plani fundi, vel etiam clibanorum pavimenti: Igni succenso, vel circum suprave adhibito torrentur, donec halitus sint absumpti, ut in venis metallicis evenit. Ruland. & Johnf. *Exhalata* naturalia in universum faciem post se relinquere tam in vivis, quam inanimatis, excepto sanguine, vult Helm. tr. Blas hum. n. 34. Verum adhuc dubitatur de assertionis hujus veritate.

EXHAUSTIO, ἐξήρσις. Vide *Exarsis*.

EXHIBITIO, παρέξις, dicitur Hippocrati quando æger se Medico exhibet, & sistit, ad dignoscendum, & curandum, 3. de iis, quæ in med. t. 19. vide Galen. in comm. ad h. l. Ita & verbum παρέχω, exhibeo, hac significatione fumitur, l. de int. aff. XXXVII. 13. Sed & de Medici officio dicitur, quod & reciproce sese ægro exhibere debeat expeditum, 1. aph. 1. Vide Diet. n. 654.

EXIATROS, ἐξιάτρος. Vide *Exarchiatros*.

EXINANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

* EXIPOTICOS, ἐξίποτικός, epitheton aliquod medicamentorum *digerentium*, aut præparantium, quod Galen. coincidere existimat cum ἐπιπικνωτός, vel attrahentibus, l. 6. de C. M. P. G. cap. 9. Enimvero major emphasis latet in hoc vocabulo ἐπιπικνός, ad hodierna principia faciens, quatenus modum tacite exprimit, per quem operantur: Nimirum segregando excrementitias portiones ab utilibus, & in organis, visceribusque colatoriis veluti exprimendo, & ad excretionem ita disponendo; de quo modo plura legantur in disp. nostr. de Purg. modo, ac viis ad alvum annexa Remoris Purgationis, 9. 43. seqq.

EXISCHIOS, ἐξίχιος, dicitur specialiter *Osfemoris luxatum* ex acetabulo *Iscii*, vel coxæ, item *Coxa luxata*. Unde & illi homines, quibus nates rotundæ extant, & coxæ eminet, ἐξίχιοι vocantur, quos paulo superius ἐξέχλυέτος diximus. Vid. Hipp. Mochlic. XI. 10. XXIV. 10. & 3. de art. t. 103.

EXISCHON, ἐξίχων, id est *prominens*, tumidus, extans, cui opponitur ἐγκοιλός, *incavatus*. Dicitur utrumque de oculis, 1. progn. t. 10.

EXISTIMATIVA *Virtus*, vocatur species animæ sensitivæ exaltata, ultra *Imaginativam*, qua animal judicat, quod lupus est inimicus, & proles dilecta. Accedit proxime ad rationalem. Avic. l. 1. fen. 2. doct. 1. c. 5.

EXITELOS, ἐξίτηλος, significat evanidum, exolescens, *exile*; diciturque de alimentis nullo incrementum conferentibus. Hippoc. de alim. l. 7. Prædicatur etiam de defectu aliquo naturæ minori, Præcept. IX. 10.

EXITIALIS, *Exitium*, ἐλάθη, ἐλάθη, idem quod *Perniciosus*, *Pernicies*. Dicitur de eventu morbi funesto, & signis eundem indicantibus.

EXITURA, generaliter est omne *Apostema*, quod saniem ejicit. Ruland. Walther. in Sylv. Medic. pag. 10. Latine etiam *Abcessus suppurratus* dici potest. Sæpe legitur hoc vocab. in Avicenna, idem significans, quod *Abcessus*, quando materia colligitur in tumorem calidum, lib. 4. fen. 4. tract. 1. cap. 20. seqq. Jung. Forest. lib. 1. Observ. Chirurg. 1. Schol. Paracelsus vero latius extendit, *exituram* dicens, quod omne excrementum alias naturale quidem, sed corruptum sit *exitura*; v. g. mucus purulentus, urina putrescens, fudor, & stercus putrescens. Pus in auribus ipsi dicuntur *exiturae*, lib. de Ulceribus, & Apostem. suppur. c. 59.

EXITUS, ἐξοδός, διέξοδος. Vide *Diexodos*. Scrib. L. n. 192. Sumitur etiam aliquando pro *eventu morbi*.

EXMIRALDUS, vocatur *Lapis* quidam *Favarius*, aut *Nativus*; cujus compositio, vel generatio fati obscure describitur a Lullio Tract. Animæ transmut. Theat. Chym. Vol. IV. p. 190.

EXO, *Exothen*, έξω, έξωθεν, particula usitata Hippocr. in genere significans *externe*. Juncta vero cum articulo θ, vel significat *partes corporis externas*, & remotiores a corde, ceu fonte caloris, ut sunt manus, pedes, nasus, aures, labia, & aliquando tota cutis, uti patet ex 4. aphor. 48. collato cum 2. progn. t. 4. Videatur Linden. Medic. Physiol. lib. 2. c. 15. §. 11. Vel denotat *causas externas* remotiores concurrentes in sanitatis, vel morborum generatione. Quo pertinet 1. aphor. 1. Jung. Dieterich. num. 306. Aliquando simpliciter positum έξω, *foras*, notat *locum exteriorem*, quo vergit materia morbifica salutariter, 6. aph. 37. & 1. prognost. t. 40. Huic opponitur ἐσω, *intus*.

EXOCHAS, *Exoche*, έξοχάς, έξοχά, dicitur in *ano* genitum *tuberculum*, quod callum nondum contraxit. Si namque jam contraxit, κωνύλωμα vocatur, p. 146.

EXOCULATIO, ἐξομμάτωσις, dicitur vel *totalis oculi ablatio*, vel *virtualis ejusdem privatio*. C. Hofm. V. L. tr. 4. c. 39.

EXODOS, ἐξοδός, *Exitus*. Vide *Diexodos*.

EXOLCYSMOS, ἐξολκυσμός, idem quod *Exelcysmos*. Vide p. superius.

* EXOMPHALOS, ἐξομφαλός substantivè, & adjectivè accipitur. Substantivè significat *umbilici prominentiam*, quæ variis de causis fit. Gal. def. med. Hinc *Herniæ umbilicalis* species

comp'editur. Adjective notat *homines tali umbilici pro ninentia laborantes*, sive rupto omento, aut peritonæo, aut procidente intestino, vel laxatis musculis transversis, sive carne subnata, sive sanguine, aut alio humore ibidem collecto. Gal. l. de tum. p. n. c. 15.

EXONGOMA, ἐξόγκωμα, vocatur magnus, & valde prominens tumor, Lat. *Protuberantia*; & usurpatur a Gal. de protuberante vertebra post luxationem, l. 4. de L. A. c. 3.

EXONEIROISIS, ἐξονείρωσις, *pollutio nocturna*, sive seminis in somnio excretio. Est species *Gonorrhææ*. De hac voce, & verbo ἐξονείρωστω lege Lind. Ex. XV. §. 35. seqq. fere per totum. Vide infra *Gonorrhæa*.

EXOPHTHALMIA, ἐξοφθαλμία, dicitur *Oculi rotius prominentia* extra suam orbitam, qualem ex hypocondriaca obstructione cum insigni tumore conjunctam abortam notavit Bonettus Med. Sept. l. i. f. 22. c. 64. p. 260.

EXOPTOS, ἐξοπτός, percussus, *excoctus*. Hipp. l. 7. Epid. LV. 15. Vide *Biscoctus*.

EXORCISMUS, ἐξορκισμός, *Adjurationem* significat, & quidem magicam, qua dæmonia, quæ homines obsidebant, & morbis affligebant, profligantur. Cujus inventio Salomoni accepta refertur, teste Langiol. l. ep. 34. *Exorcista* est superstitiosus artifex, qui manes, ac spiritus adjurationibus evocat, ac apparere facit. Rul. Cur vero *Exorcistarum* verba non semper operentur, vide apud Helm. tr. de magnet. vuln. cur. n. 172.

† EXORESCENTIA febr. exacerbatio. Petrus Merenda de rat. evac. l. 2.

EXORNATORIUS, κοσμητικός, κομμωτικός. Vide *Cosmeticus*.

* EXOSIS, ἐξωσις, *Expulsionem* significat. Hipp. 3. de art. t. 45. a verbo ἐξώσται, *expellere*, quod legitur l. 6. Ep. f. 2. t. 2. quod idem est, quod ἐκκεῖν, *evacuare*. Galen. in comm.

EXOSIS, *Exos*, epitheton piscis *Hufonis Ichthyocollæ*, ita dicti, quod ossibus, & spinis careat. Vide Schroder. lib. 5. cl. 3. num. 81. Aldrovand. lib. 4. de pisc. cap. 11. & lib. 5. cap. 4. Hirudo quoque *exos* dicitur, teste R. Keuchen. ad Seren. p. 233.

* EXOSTOSIS, ἐξόστωσις, Lat. *Exossatio*, *ossis eminentia*, & extuberatio, quacunq; corporis parte præter naturam contigerit. Peculiariter tamen nomine ossium tubera, quæ in genis contingunt, σατυρικομαὶ dicuntur. Non dubium est, hujus tumoris, qui præter naturam est, materiam crassam esse, & melancholicam. Sunt autem hujusmodi tumores Gallico morbo laborantibus familiares. Hæc Gorr. p. 145. & Castell. ex Gal. l. de tum. p. n. c. 14. Meminit c. l. 14. M. M. c. 7.

EXOTHEN, ἔξοθεν. Vide *Exo*.

EXOTICUS, ἐξωτικός, *extraneus*, peregrinus, Remedia *exotica* dicuntur, quæ aliunde e peregrinis terris transferuntur; & horum usum non semper præferendum esse domesticis, judicat Schrod. l. i. c. 13. & Fr. Hofm. in clav. ad h. l. p. 26.

* EXPANSUS, ἐκπεπλημένος. Vide *Ecceptamentos*.

EXPEDITIO, ἀποδοχή, idem quod *promptitudo*, facilitas in operationibus Medicis, & Chirurgicis. Hipp. 2. de iis, q. n. med. t. i. Vide *Euporia*. *Expeditus* pro *Liberatus*, aut curatus, legitur apud Scrib. L. n. 171.

EXPERGEFACTIO, ἐργήγρησις. Vide *Egregorifis*.

* EXPERIENTIA, πᾶρα, ἐμπειρία. Vide *Empyria*.

EXPERIMENTUM, vocatur remedium, quod per experientiam innouit, quamvis ratio virtutis nondum satis perspecta. Parac. vocat *experimentum ad sortem*, & sine scientia, Labyr. Medic. c. 6. Alias etiam sæpe sumitur pro ipsa *experientia*. Vide Diet. n. 665. Quod sæpe etiam *experimenta* fallant, testis est magistra stultorum *experientia*.

EXPERIMENTATOR, dicitur Paracelso, qui utitur remediis sine scientia ad sortem, Paragran. tr. i. de Philosoph. tr. de Epilepsia, l. 1. de mor. Podagric.

EXPLANATIO, ἐξήγησις, idem quod *explicatio*. Vide *Exegesis*.

EXPLANATIO, ἀπόφυσις, Vide *Apoptysis*. Legitur apud Ingrass. comm. in Galen. lib. de ossib. p. 22.

EXPLETIO, πληρωσις, πληρωσις, idem quod *Repletio*, *Impletio*.

EXPLOSION, ἐξέλασις, ἐξέλασις, εκκροπησις, hodieque terminus est receptissimus, quo exprimitur impetus ille, quem præstat pulvis Pyrius, Aurum fulminans, & similes mixtura Nitro-sulphureæ, dum igni admoventur. Postea tropice applicatur ad spiritus animales, dum motum animale, sive localem efficiunt in statu sec. & præternat. ex hypothesi Vvillisi de ferment. c. 10. & Patholog. cerebr. c. 1. 2. alibique.

EXPLORATIO, quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Refertur autem in foro Medico inter Chirurgicas operationes, denotans modum per instrumenta inquirendi in affectus attributa, v. g. profunditatem, cuniculos, &c. Blas. Medic. Univ. pag. 38. *Exploratoria* instrumenta lege apud eund. d. l. pag. 71.

EXPOSITIO, ἐκθεσις, idem quod ἐξήγησις, *Explicatio*.

EXPRESSIO.

EXPRESSIO, *ἐπισημωσις*, *ἐκθλιψις*, est humida, & tenuis substantiæ separatio a sicca, & crassa per violentam, & validam compressionem facta. Fit autem vel torculari, vel prælo, vel manu, vel aliis instrumentis, prout necessitas, aut vis major exigit. *Expressionis* usus latissime patet in infusis, decoctis, syrups, oleis, & id genus aliis. Vveker. Antid. Gen. l. 3. cap. 31. Rulandus paulo aliter descripsit: *Expressio* est extractio per prælum, quo coacta res substantiam forma liquida effundit. Ejus usus excellit in succis, & aliis quibusdam extrahendis.

* **EXPULSIO**, *ἄσις*, *διόκρησις*, *ἐκκρησις*. Vide *Apocrysis*, *Ecrisis*. Adde & Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 28. *Expulsoria ligatura* dicitur, quæ in antiquis ulceribus, & sinibus locum habet, ut collectam e fundo materiam, & colluviem extrudat, & ne quid amplius in locum affectum confluat, valide prohibeat. Forest. lib. 6. Obs. Chir. II. Schol.

* **EXPULTRIX facultas**, *ἀποκρητική δύναμις*. Vide *Apocrysis*. Gal. l. 5. de L. A. c. 7.

EXPURGATIO, *ἐκκάθαρσις*, idem quod *Purgatio*. Vide infra in Pur.

* **EXQUISITUS**, *ἀκριβής*, *γνήσιος*. Vide *Acribes*.

EXSICCATIO, *Exiccatio*, *ξήρανσις*, *διόξηρανσις*, *Exsiccans*, *ξηρατικός*. Vide *Siccatio*, *Siccans*, *Siccus*.

EXSOLUTIO, *Exolutio*, *ἔκλυσις*. Vide *Eclysis*.

* **EXSPIRATIO**, *Expiratio*, *ἐκπνοή*. Vide *Ecpnoe*. De *expirationis* specie convulsiva vide Gal. l. 2. de sympt. causs. c. 2. & 4. aph. 68.

EXPUITIO, *πύσιμα*, *πύσις*. Vide *Pyxis*. Huius organon Linguam esse vult Jacob. Rolandus de Belebad. in tr. Glossostomograph. cap. 3. vid. Ephemer. Natur. Curios. Ann. III. in fin.

* **EXSUCCATIO**, *ἐκχύμωμα*, idem quod *Sungillatio*. Vide *Ecchymoma*. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 30.

EXSUCTIO, *ἐμψύξις*, idem quod *suctio*, h. e. violenta attractio liquoris, quemadmodum infantes lac e papilla eliciunt ore.

* **EXSUDATIO**, *ἐπίδρωσις*. Vide *Ephidrosis*.

* **EXSUFFLATIO**, *ἐκφύσησις*. Vide *Ecpnyfesit*.

EXSUPERANTIA, *ἐπιπράτεια*. Vide *Epicrateia*.

EXSURRECTIO, *ἀνάστασις*. Vide *Anastasis*.

EXTA, *ὠσπλάγχνα ἱερά*, idem quod *viscera*, præsertim abdominalis. In specie etiam solum de Hepate usurpatur a Poetis, teste Aldrov. l. 19. Orth. d. 17. Coincidit cum vocabulis *ἐγχοίλιον*, & *Hira*. Vide *Encalion*. Unde & olim Sacrificuli Gentilium vaticinant es ex inspectione visce-

rum *exispices* vocabantur, teste D. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 189.

EXTENSIO, *ἔκσις*, *ἐκτέσις*, *κατέκτασις*, *ἀνάπτυξις*. Vide *Anasis*, *Ectasis*, *Cantatasis*, *Tasis*. *Extensio qualitatium* in subjecto aliquo est acquisitio formæ accidentariæ. Th. Chym. Vol. IV. p. 377.

EXTENUATIO, *λεπτωσις*, *λέπλωσις*, dicitur totius molis corporis detractio, imminutio, collapsio, aut subsidencia, aut utcumque appellare libet: cui opponitur *παχυσις*, *Incrassatio*. Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 29. Duplex vero esse potest *extenuatio*: alia, quæ fit ab evacuatione sensibili, aut insensibili portionum utilium, & nutritiarum excedente: altera, quæ oritur a Cacoehymia, sive collectione, & præsentia portionum vitiosarum, & inutilium. Diet. n. 499.

* **EXTERGENS**, *extersorius*, *ὑπεκτινός*, idem quod *Abstergens*, *Extergens*. Vide *Abluentia*.

EXTERIOR, *Externus*, *Extimus*, *ἔξω*, *ἔξωθεν*. Vide *Exo*.

EXTINCTIO, *σβέσις*, communiter dicitur de flamma ignis vi quadam oppressa, & e medio sublata. In foro medico vero a nonnullis accipitur de specie quadam mortis, quando flamma vitalis suffocatur, & supprimitur. Id quod etiam in iis, qui naturali morte intereunt, fieri circa dextrum ventriculum solet. Verbum *extinguo* etiam Gr. dicitur *ἀποσβέννυμι*. Hipp. t. aph. 14. Jung. Diet. n. 88. Verbum *σβεσθῆναι* etiam usurpatur de tuberculis præter rationem evanescentibus. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 63. Gal. comm. ad h. l. Vid. Foes. p. 560.

EXTRANEUS, *ἔξωτικός*. Vide *Exoticos*.

EXTRA, *ἔξω*. Vide *Exo*.

EXTRACTIO, *ἐξγωγή*, *ἐξολή*, *ἐξελεγκτός*, *ἐκχύλωσις*, accipitur dupliciter. i. & proprie Chirurgice, & corporaliter, quando opera manuarum, & instrumentorum congruorum aliquid extrahitur. Quo pertinet *extractio* fœtus, calculi, globulorum e vulnere: de quibus vide in Chirurgicis. 2. Pharmaceutice, & improprie: & ita *extractio* est digestio e corporea concretionem partes subtiliores, ac puriores ab affuso aliquo menstruo apprehensas, relictis fœcibus, dissolvens. V. G. fumo Rheubarbari q. v. illique pulverisato tantum spiritus infundo, ut quatuor digitis illi supernatet, clausoque vase per quadrimum ad digestionem in balneum colloco. Postea aperto vase per inclinationem spiritum coloratum a radice separo, affusoque alio spiritu vas clausum rursus ad digestionem pono, idque tantisper, donec spiritus non amplius coloratur. Tunc enim omnis Tinctura, & Essentia e Rheubarbaro *extracta* est. Porro confusus omnibus

omnibus *extractionibus* spirituum in B. M. abstrahō, residuamque essentiam in vitreo vase ad usum refervo; diciturque *extractum Rhabarbari*. Vel *extractio* est segregatio essentia, que corpore suo extrahitur. Fit hic una etiam distractio, & potissimum ei famulatur resolutio commistorum, nonnunquam etiam calcinatio, coactio, & similes: & intelligitur *extrahi* essentia in unum collecta, & veluti prolici, quantum id non fiat sine solutione continui, & divulsionē. Et sic nobiliores esse distractionibus *extractiones* manifestum est, quanquam interdum vel famulentur aliis, vel eorum locum cedant. Hæc Rul. Adde Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 35. Rolf. Chym. l. 4. f. 3. c. 1. seqq. Jac. ist. Mort. Ch. Medico-Physic. c. 15. Interdum etiam *extractio* sumitur pro *evacuatione*, & coincidit cum *eductione*. Vid. Diet. n. 6. & 54.

EXTRACTUM, Gr. dici posse *ἐξός*, vel *ἐξώδωμι*, est, quod e corpore concrezione, relicta crassitie elementari, extrahitur. Estque hoc quasi medulla, & pars nobilissima substantia totius in elementis producta, & quasi feminata, in quorum quoque sinu conservata est, & ad nobilitatis suæ perfectionem innutrita. Habet quidem radicem quadantenus ab elementis, unde etiam existit familiaritas congenerationis, & substantiationis, sed principaliter a vi creatis Dei, & per cæli occultos influxus, porro etiam in natura conservantis dependet. Hinc *Extracta* presertim nobiliora ætheræ, & cælestis naturæ dicuntur æmula, beneque præparata, & dextre ad salutem humanam adhibita, Deo simul benedicente, multum in re medica possunt. Cum vero etiam ab elementis, seu matricibus suis pleraque quam exactissime liberentur, (nam inæqualis est in his quoque elaboratio) constat inde, quomodo a magisteriis differant, nisi interdum negligatur quiddam, aut inter depurandum secedat; verumtamen exaltantur ad æmulationem *extractorum*. Deinde etiam quantas habeant in celeriter juvando, ob subtilitatem essentia penetrantem corpora tota, prærogativas, patet. Istis autem appellantur nominibus, non quod plane ad elementa non pertineant *extracta*, sed quod in collatione cum parte crassa, nobilis altera videatur Anima, Balsamus vitæ, Essentia purissima, & Cælestis naturæ esse (quanquam non nihil etiam a Cælo habeat) vel secundum materiam, si his aliqua fides est, qui in segregatione cælestis lucis a terra obscura non omne abscēssisse æthereum ex Platone putant, aut saltem postea in ortu mistorum aliquod inde repetitum; idque comprobatur ratio argentium e cælo corporum in hæc inferiora. Hæc Rul. & Jöhnf. Confer etiam ad Lib. Synt. Arc. Ch.

l. i. c. 5. & l. 8. c. 9. seqq. Liqueor ille prodiversitate materia varius, quo fit *extractio*, dicitur a Medicis, & Chymicis *Menstruum*. Plura circa *extractorum* Historiam vide apud Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 34. & Spec. l. 2. f. 26. Schr. l. 2. c. 57. cum clavi Fr. Hofm. Rolfsnk. d. l. Dispensatoria Norimberg. & Augustan. cum Zylvolferi Animadvers. & alios Authores, imprimis D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. l. 2. c. 7. & 8. Impugnavit earum virtutem, & Magisteria prætulit Helmont. tr. Pharmac. ac Disp. modern. n. 21. 22.

EXTRAVASATUS, Extravenatus, dicitur de sanguine, qui e vasis effluxit, sive adhuc hæreat intra partes corporis molliores, fugillationem, vel Ecchymoma constituens; sive penitus e corpore separatus fuerit. Illud vocabulum frequentius in usu est. Hoc legitur apud Joh. Bapt. Carcan. ferm. 2. lect. 5. f. m. 84. b.

EXTRAVERSIO, *Extravertens*, *Extraversum*, hodieque a Chymicis usurpari solet pro opposito *Concentrationis*, quando vis quædam salina, alcalica, vel acida prius intus delitescens evocatur, ut eo citius vires suas exerat: v. g. in Mercurio vivo Sulphur peregrinum in mineris associatum operibus artis solet *extraverti*, unde vomitus, secessus, salivationes, &c.

EXTREMUS, ἔσχατος. Vide *Eschatos*. Omnium metallorum *extrema* vocantur Sulphur, & Argentum vivum, a Nicol. Flamell. in Annot. additis Th. Ch. Vol. I. p. 733.

* EXTUBERATIO, idem quod *protuberantia*. Dicitur etiam de *ἐξερρόσει* vertebræ, vel luxatione. Gal. l. 9. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

EXTUSSIO, ἀναβήσις, ἐμβήσις, significat materiam per *tussim* exerno. Occurrit apud Galen. 7. aph. 37. l. 7. de Simpl. Fac. §. Conus. *Extussum* dicitur ἀναβήσιν, l. de const. art. medic. cap. 16.

EXUBERATIO, dicitur de Labore Spagyrico, quando tanquam ex uberibus emulgetur, & extrahitur labore: v. g. cum Argento vivo minerali sit aqua prima. Lib. Apoc. Herm. Part. post. Vid. Tom. II. Oper. p. 421. Aliter Lull. in Pract. c. 27. quod *exuberatio* humidis nutritivi, & nutrientis sit appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionatum qualitibus nutriti, ut non sit nimis frigidum, aut calidum, &c. Vol. IV. Th. Ch. p. 164.

EXUBERES, alias Græce *ἐπιγάλακτοι*, dicuntur pueri, qui uberum succum jam desuerunt, quemadmodum *Sububeres*, ἐπιγάλακτοι, qui adhuc sugunt, & sunt sub ubere. Keuch. ad Seren. p. 206.

EXUMBILICATIO, ἐξομφαλός, ομφαλοκήλη, dicitur alias *Hernia umbilicalis*, *Umbilici proci-*
dentia,

denia, ἀρόπιος τῶ ὀμφαλῷ. Egin. l. 3. c. 51. Egri quoque vocatur *exumbilicati* ab Ingrassia comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 249.

EXULCERATIO, ἔλκωσις, ἔλκωσις, ἔλκωσις, Vide *Helcoma*. *Helcos*.

† EXUNGULARE, rosarum folia liberare a foliis, i. e. partibus albis, quæ capiti proxima. Nic. Menand. de Ros.

EXUROS, ἐξυροῦ, significat *in angustum tendens*, coarctatum. Ufus Hipp. de pudendis, l. 2. de morb. mul. LXI. 6. & de pessariis, d. l. XXV. 13.

* EXUSTIO, idem quod *Deustio*, ἔγρωσις. Vide *Encausis*.

EXUVIAE, ἐκρυαί, λάφυρα, λεβηθίς, vocantur cuticulæ, quas serpentes præsertim tempore verno exuunt, & deponunt. Appellatur etiam ab aliis *Senecta*, *Syphar Spolium*, *Vernatio*, *Exuvium*. Foef. p. 376. Vide Aldrov. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 1. Harum *exuviarum* vero virtutem medicam lege apud Schroder. l. 5. cl. 1. cap. 33. Alias & in latiori significatione *exuvie* quoque significant omnia tegmina, vestes, lectos, indumenta, & ipsam quoque corporis cutem, teste Keuchen. ad Q. Seren. p. 214. Vide *Leberis*. *Geras*.

EXUDATIO, ἐξυδάτωσις, i. e. *in aquam resolvo*, diluo, in aqueam naturam converto. Legitur apud Hipp. l. de fistul. III. 2. & l. 4. Epid. XXVII. 21. Hinc ἐξυδάτωσις, idem quod ἀποτοχία τῆς αἱματώσεως, *frustrata sanguificatio*, quando loco sanguinis humor aquosus generatur, & colligitur, unde prompte aqua inter cutem emergit. Gorr. p. 136.

EXYGIAENO, ἐξυγιάνω, significat *Convalesco*. Hipp. 2. de fract. t. 12.

EXYGROS, *Exygranomenos*, ἐξυγροῦ, ἐξυγροῦ μῆλις, i. e. *perhumidus*, valde humidus, perliquidus. Dicitur de excrementis, Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 4. Coac. t. 613. c. 1. de morb. mul. XXII. 4.

EZEZICH, id est *Sal*. Ruland. & Johnf. in Lex.

F

FABA, κλάμω, est vocabulum æquivocum. Proprie notat *legumen*, fructum *siliquosum*, de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 1. n. 140. & passim apud Gal. Dioscor. Mercur. V. L. l. 2. c. 6. & alios. Ob cuius aliqualem similitudinem, præsertim respectu hili, Glans penis *Faba* a quibusdam nationibus dicta fuit, teste Rolfink. O. ac M. part. gener. dicat. P. l. c. 52. Deinde & improprie *faba* est nomen ponderis, nimirum tertia pars scrupuli. Rul. & Johnf. quamvis & circa hujus determina-

tionem res valde sit incerta, propter varietatem *fabarum*. Siquidem *faba Ægyptia* multo major, quam vulgaris, vel nostra, teste Galen. l. 1. de Al. Fac. cap. 19. Apud Scribon. aliquoties occurrit dosis medicamenti determinata per magnitudinem *fabæ*, ubi tamen interdum intelligenda est *faba* major, drachmæ ponderi respondens, interdum Lupini granum, quatuor granis pondere respondens. Vide Rhod. in not. ad Compos. 13. 74. 75. 95. Pythagoram quoque Ovum Philosophorum, hoc est Lapidem vegetabilem, animale, & metallicum *fabam* appellasse, vult Marcellus, docente Joh. Chryssippo Faniano, tr. de artis metallicæ metamorphosi, in tr. Chym. Vol. I. pag. 41. Vide *Cyamos*.

† FABA, id est Drachmæ pars tertia. Nic. Flor. ser. 4. tr. 2. c. 24.

FABACIUM, olim dicebatur *edulium ex fabis paratum*. C. Hofm. l. 4. V. L. c. 38. Legitur etiam in fem. *fabacia*, genus cibi e fabis confecti, Apitius in Culinariis, Ital. Torta di fave, Favarella. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 348.

FABER, *Fabricator*, τέκτων, δημιουργός, quid proprie significet, pueris quoque notum est, videlicet *Opificem*, qui e materia solida, & dura opus aliquod perficit. In foro Medico sumitur Tropice. Ita Natura, Anima, flamma vitalis, imo & Deus ipse dicuntur *Fabri* naturales. Vide *Demiurgos*. Quam comparationem etiam Ger. Dorneus ita profecutus est ad physicam Trismegisti Vol. I. Th. Chym. pag. 372. Uti lignum, & ipsa dolabra nihil efficiunt, nisi *faber* illa moverit ad actum; ita Cælum, & Elementa nihil generare poterunt, nisi *faber*, aut *fabri* cœlestes in instrumento cœlo motum, ut animam, excitent, medium instrumentum inter *fabrum*, & materiam Elementorum. Fatetur hoc & Paracels. Paramir. lib. 1. cap. 6. Quo sensu etiam Helmont. Archeum suum *fabri* titulo exornavit, tr. *Archeus faber*. Vide *Archeus*. *Faber* quoque nomen piscis, cujus descriptionem, & usum vide apud Aldr. l. 1. de pisc. cap. 25. Athenæo κλάμωσις dicitur. Instrumentum etiam aliquod operosum, & magnum *faber* vocatur, apud Oribas. de Machin. cap. 25. in class. 7. Oper. Galen. edit. Blasil. Latina.

FACETIAE, κἀμψαλαί. Vide *Compseuomenos*.

FACH, est Medicina Turcica, conferens omnibus venenis. Santes Ardoyn. l. 1. de venen. p. m. 63.

* FACIES, πρόσωπον, *vultus*, dicitur pars capitis anterior in homine non capillata, comprehendens quicquid tota fronte, auribus, oculis, naso, & ore ad mentum usque circum-

scribitur. Galen. I. Introduct. c. 10. Dividitur in superiorem, quæ *frons* dicitur, & inferiorem, in qua organa sensuum externorum sunt, ut oculi, nares, aures, & os, in quo lingua, aliaque partes latitant. Barthol. l. 3. Anat. in præc. Vide & C. Hofmann. comm. in Gal. de U. P. num. 763. In brutis vocari *faciem* προτομῆς, & in avibus ῥάκουον, notantur ex Polluce Gorr. & Castell. *Faciei* consideratio ad prognosin utilis est, vel in statu sec. vel p. n. De illa egit Hipp. Coac. t. 182. 296. de bono colore, ibid. t. 213. 214. t. prorrh. l. 2. t. 14. l. 6. Epid. l. 2. t. 34. Ad hanc vero pertinet *facies cadaverosa*, sive *Hippocratica* dicta, προσώπου ἡλεφθορή, quæ descripta legitur Coac. t. 212. Vide Dogm. Nostra, P. II. cap. 6. d. 4. Sylv. Prax. Medic. l. 1. c. 37. §. 17. Utramque considerationem conjunxit Rolink O. ac M. M. Spec. l. 3. f. 2. c. 25. De *faciei* consensu cum aliis corporis partibus vide Eph. Nat. Cur. Ann. I. Observ. 20. Per metaphoram aliarum quoque rerum eminentiæ προσώπου, sive *facies* dicuntur, uti patet ex Hipp. l. 2. de morb. XII. 9.

FACILITAS, *Facilis*, ῥάδιον, ῥᾶδιον, ἄφροειν. Vide *Euphoria*. *Rbadios*, vel *Rbassone*.

FACINUM, dicitur *metallum*, vel *minera metalli*. Rul.

FACIO, ποιέω, est proprietas quoque artis Medicæ, & pertinet ad Medici, ægri, adstantium officia, ex Hippoc. l. aph. 1. Vid. Diet. n. 702. Alias verbum *facio* varias habet significationes, omnes tamen ex Lexicis Latinis communibus notas. Confer, si placet, etiam ad J. Rhodii Lex. Scrib. p. 383.

FACULTAS, δυνάμις. Vide *Dynamis*. Confer etiam ad Dogm. nostr. p. 20. 85. 706. seqq.

FAECULA, Fæx. Vide *Fecula*. *Fex*.

FALCANOS, alio nomine est *Arsenicum*, vulgariter *Auripigmentum*. Rul.

FALCIFORMIS, δρεπνοφόρος, vocatur Sinus ille, quem efformat Membrana cerebri exterior, sive *Dura Mater* reduplicatione in capitis vertice, & Cerebrum dividit in dextram, & sinistram partem, quia parte posteriore latior, angustiore arctatur, ut *falcis* messoriarum figuram repræsentet: *falx* etiam ab Anatomicis vocatur. Barth. l. 3. Anat. c. 2.

FALCO, φαλκῶν, est nomen avis rapacis ad *Accipitres* pertinentis, cujus prolixam descriptionem, differentias, usum, & morbos ei familiares vide apud Aldrovand. lib. 6. Ornitholog. per totum. Meminit & Helmontius *falconis* peste correpti, qui per plateam delatus infecerit alios omnes *falcones*, qui triduo abinde isthac delati sunt. Tumul. Pestis, §. Proprietas pestis.

FALERNUM, φάλερνον, epitheton *vini generosi*, a loco, monte Campaniæ *Falerno* ita dicti, crassioris, & fulvi coloris, cujus meminit Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 10. Dicitur & *Amineum*, ab oppido hujus nominis in Campania. Hinc & *vitis*, & *uva Aminga*. Rul. ad Scrib. n. 64. Adde n. 30. Confer & ad Jul. Alex. annot. ad Gal. l. 1. de Antidot. c. 1.

FALLACIA, ἀπάτη. Vide *Apateon*. *Dolus*.

FALSITAS, *Falsum*, τὸ ψεῦδος, quid significet, notum, nimirum quicquid vero contrarium est, & esse non debet. Ger. Dornegus in Philos. spec. c. 2. Th. Chym. Vol. p. 240. Non admittit excusationem, vel consolationem. Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 13. quamvis non omne *falsum* statim sit deridendum, l. 8. de Hippocr. & Plat. decr. c. 9.

FALX, δρεπάνη, δρεπανιον. Vide *Falciformis*.

FAMA, φήμη, δόξα. Vide *Doxa*. *Fama* describitur, quod sit *Nomen bonum*. Lind. Ex. X. §. 90. Qui *famam* prosequuntur, sæpe *famam* assequuntur. Ex. XI. §. 42.

FAMELICUS, λιμῶδης, λιμοεχρόδον, λιμοκρυτέλλον, fame correptus, vel detentus. Vide *Fames*. *Febres* quoque *famelicas* vocavit Sylvius, quibus conjuncta est *fames* inexplibilis, & *rabida*, l. 1. Prax. c. 30. §. 27. 147.

† **FAMES VACUI**. Bulimos. Merc. de Ind. l. 4. c. 14.

* **FAMES**, λιμός, πείνη, in genere significat omnem ciborum defectum, & inedia. Gal. 1. aphor. 16. Accuratus tamen exponitur per αἰσθητικὴν εἰδέειν, per *sensum indigentis*, qui fit in orificio ventriculi sinistro, & nervis ad illud excurrentibus, lib. 4. de U. P. cap. 7. & hæc dicitur *fames Animalis*; quemadmodum defectus alimenti in toto corpore *fames Naturalis*. C. Hofmann. comm. ad Gal. L. L. de U. P. n. 198. *Fames* considerari potest dupliciter, in statu secundum, & in statu præter naturam. Illo modo considerata est cupiditas, vel desiderium esculentorum, proveniens ab effluviis, & halitibus acidis, spiritus animales in orificio ventriculi superiori, & eisdem nervis molestia quodam sensu afficientibus, & contrahentibus, quorum impressio cerebro communicatur, in quo itidem spiritus animales cerebri afficiuntur, & per hos prosecutio rei desideratæ excusatur; quemadmodum hoc nerveose descripsit Th. Vill. de An. Br. P. I. c. 9. Causam vero illorum halituum blande acidorum recte censet Sylvius, Alimento prius assumptorum reliquias resistentes, atque a deglutitæ continuæ salivæ parte ipsis adhærentes magis magisque fermentatas, lib. 1. Prax. Med. cap. 2. §. 3. Commentaria vero

vero sunt, quæ veteres de suctione venarum, primum extremarum, deinde majorum ramorum, deinceps trunci, & per hunc denique venarum stomachi, & mesenterii, proposuerunt; quemadmodum nec Helmontii opinio cum rei veritate quadrare videtur, qui famem a splene inspirari in stomachum docuit, tr. Pylorus Rector, n. 20. *Fames præternaturalis* quadruplex est, *Aucta*, *Abolita*, *Imminuta*, *Depravata*: de quibus vid. Sylv. d. l. Ad nimiam etiam pertinet βάλιμος, Vide supra *Bulimos*, λιμυγχία, λιμοκτονία, de quibus infra lit. L. Ad abolitam ἀνορέξια, ἀσπικ, δόσισπικ. Vide *Anorexia*. Ad depravatam pertinet vocab. *Pica*, *Citta*, *Malacia*, de quibus etiam suis in locis. A vocabulo *fames* descendunt *famelicus*, λιμώδης, *famesco*, vel *fameo*, λιμώσω. Diet. n. 504. Lind. Ex. XIII. §. 146.

FAMILIARIS, οἰκῆτος. Vide *Domesticus*.

FAMULA, οἰκέτης, vide Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIX. 1.

† FAR, farina crassior. Mercur. de morb. cur. l. i. c. 8.

FAR, χόδρον. Vide *Alica*. *Far* est nomen commune. Hinc *Far* adorem, triticeum, hordeaceum, Zezum. Jul. Alex. Not. in lit. 8. Meth. Med. Galen. c. 2. & l. 4. de san. tu. c. 4. Ad hordeum incisum restrinxit Mercur. l. 4. V. L. c. 18.

FARCIMINALIS, ἀλλυποαδής. Vide *Allantoides*.

FARCTURA, *Fartura*, dicitur in Pharmaceuticis, quando exenterata animalia, aut excavati fructus medicamentosis, vel alimentosis rebus sive ad jucunditatem, sive ad peculiarem utilitatem replentur. Joh. Dan. Horst. Part. I. Dispens. Pharmac. Univ. lib. 2. cap. 30. p. XXXVI.

FARCTUS, *Infarctus*, ἔμφορξίς, idem quod *Obstructio*. Vide *Empfraxis*.

FARINA, ἀλφιτον, κέλευον. Vide *Alphiton*, *Crimmon*. *Farinarum* officialium catalogum vide apud Schr. l. 2. c. 58. Jung. & D. D. Vvedel. Pharm. I. A. F. R. l. 2. f. 3. c. 1.

FERREA *nubes*, dicitur Sereno Sammonico *Furfuratio*, sive *Pityriasis*, c. 3. Junge Heurn. de morb. c. 5.

FASCIA, σπάργγον, ἐπίδερμα. Vide *Epidermos*. *Fasciola*, σπάργγιον. Unde & *fasciatio*, ἐπίδερμα, ἢ σπάργγωσις dicitur. Varium *fasciarum* apparatus, delineationem, & usum quære in Scultet. Armam. Chirurg. & Indice. De verbo *fasciare* vide Keuchen. ad Seren. p. 90. Per metaphoram *fascia* quoque tribuitur quibusdam corporis partibus. Ita membrana exterior renum a Peritonæolaxe adhærens *fascia renum* vocatur. Barthol. l. 1. Anatom. c. 17. Et

musculus tibiæ, Abductor dictus, *fascia lata* appellatur. Id. lib. 4. cap. 12. Vocatur & *Instita*, *Tenia*. *Fascialis* Musculus vocatur inter flexorios Tibiæ, qui & *Sartorius* dicitur, omniumque fere musculorum longissimus. Barth. d. l. p. 581. *Fascialis* est quoque epitheton lumbricorum latorum intestinalium, qui æqualiter sunt externi, ad differentiam Cucurbitinorum, qui instar seminum cucurbitæ coherentium exhibent suas connexiones. Blas. Medic. Un. p. 336.

FASCICULUS, δεσμίδιον, χειροπληθές, in foro Medico idem est quod *Manipulus*, sive quantum manu comprehendi potest. Rhod. in Lex. Scrib. Ant. vero Musa Brassavolus in Indice Galenico vult esse, quantum duobus digitis comprehendi potest: φάκελλον etiam Græce dicitur, Hipp. l. 1. de morb. mul. XGIII. 11. Vide Foes. p. 649.

FASCINUM, βάτκνον. *Fascinatio*, βασκανία, habetur pro genere quodam incantationis, quando seu intuitu, seu laudatione, non solum infantes, & homines, sed & agni, pulli gallinæ, equi &c. inficiuntur, ut marcescant, & moriantur. Refertur inter causas morborum occultas. De hoc argumento vide J. Lang. l. 2. ep. 35. Sennert. Med. Pr. l. 6. part. 9. c. 1. Inter novissimos prolixissime hoc argumentum pertractavit D. D. Frommannus, integro libro h. tit. *Fascinum* quoque olim vocatum fuisse *Membrum virile*, testis est Rolf. de partibus generationis, Part. I. c. 43.

FASTIDIUM, est cibi, & potus, vel alterutrius averfatio, Gr. ἀνορέξια, δόσισπικ, de quibus omnibus supra lit. A dictum. Junge, si placet, Sylv. l. 1. P. M. c. 3.

FASTIGIATI *Furni* vocantur, qui pluribus aludel, sive sublimatoriis impositis sunt exornati. D. Ludov. Pharm. p. 203. Videatur etiam de his Glauber. in Furn. Philos.

FATALIS LINEA, quæ dicitur, Vide *Linea*.

FATIGATIO, κόπος, πόσις. Vide *Copos*.

* FATUITAS, μάρωσις, νωδρότης, coincidit cum *Amentia*, de qua supra. Est enim mentis læsio, qua una cum memoria ratio etiam perit, Foes. Oec. p. 423. Villifus expressit per *Stupiditatem*, qui hoc argumentum egregie explicavit, de An. Brut. part. 2. c. 13.

FATUM, ἐμμερῆσι, significat aliquam necessitatem inevitabilem a causa quadam superiori dependentem. Quo etiam pertinet *Adrastea*, de qua supra. Duplex *fatum* constituit Lang. l. 1. ep. 78. Aliud *Divinum*, & *naturale*, quod ex indissolubili causarum coherentia dependet: aliud *conditionale*, sive necessaria ex hypothesi sc. veritatis, aut quæsti consecutio. Parac. per *fatum* signa quædam ex homine, vel re mor-

tua desumpta intelligit: item Manes, l. i. de vit. long. c. 7. l. 2. Philos. c. 1. & de modo pharmacandi, tr. 4. Rul. ita descripsit: *Fatum* est perpetuum quiddam, & insensibile astrorum Cœli, Solis, & Lunæ. Prædictionem *ex fato*, vel hujusmodi signis Parac. vocavit d. l. *Fatomantiam*. Eidem quoque *Prædestinatio* passim in scriptis appellatur.

* **FAUCES**, φάρυγξ, dicuntur spatium illud internum, sive interior oris locus, ubi simul conveniunt & gulæ, & gutturis partes extremæ. Gal. l. 4. de L. Aff. c. 3. in fin. & c. 4. Prognost. t. 16. Jungatur Dieter. Jatr. n. 889. Appellatur & Græce ἰσθαδός, ἰσθαμός, vel ἰσθαμιον. Gal. 3. aph. 5. l. 6. vocab. vero φάρυγξ aliquando & ipsam Gulam denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. & confirmatur ex epist. Democ. ad Hipp. in hujus operibus occurrente, de nat. homin. num. 40. Videatur Foef. Oecon. p. 651. In plurali φάρυγγες, effectus, sive morbos *faucium* significare, constat ex Hip. 3. aph. 5. l. 6. Epidem. sect. VII. II. 12. Gal. comm. 3. in 3. Epid. t. 66.

FAVILLA, αἰθάλη, idem quod *fuligo*; estque nihil aliud, quam ἑκκαυμα ἔ λυγυώδες, h. e. *fuligo* usta. Applicatur commode portionibus sanguinis adustis. Vide Lind. Ex. XV. §. 126. 127.

FAULEK, id est *Cerion*. Rul.

FAVONIUS, ζέφυρος, nomen venti ab Occidente spirantis, sive Occidentalis. Rul. Estque humidus, & lenis. Galen. comm. 3. de hum. t. 13.

† **FAUNORUM LUDIBRIA**, Plin. Natur. Hist. l. 25. c. 4. Incubus. Idem l. eodem c. 7. morbus fonticus, idem Comitialis.

FAUNUS, φαινός, nomen Daestri, vel Dæmonis gentilium fictitii, sive Satyri lascivi, cujus ideo mentio fit in foro Medico, quod olim Ethnici superstitioni persuadere voluerunt, Incubum ab hujusmodi dæmonibus insultantibus oriri, quod ceu fabulosum merito repudiandum. Forest. l. 10. Obs. 50. 51. in Schol. Rhod. ad Scrib. Helmont. tr. Venatio scieat. n. 35. vocat Ens rationis.

* **FAVUS**, κηρίον. Vide *Cerion*. *Favi* singularem destillationem pro solutione auri vide ap. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 3. c. 5. Dicitur & ab Ingr. *favosa tineæ*, item *favositas*, comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 172. 175.

† **FEBRIS**, a fervore appellatur, ex Varro- ne Non. Marcell.

† **FEBRIS SEPULTA**, Maligna latens, quales enum. Jo. Bapt. Montan. de febr. Conf. XIV.

FEBRIS Typhodes, Typhos calor sepultus. inde Avic. Latic. Montan. Conf. 183.

* **FEBRIS**, πυρετός, & frequentissime quoque apud Hipp. in Epidemiis πυρε, teste Foef. Oec.

p. 545. Secundam communem omnium hominum consensum est caliditas præter naturam, maxime quidem in totum animal effusa; minus, at omnino vel in plurimis partibus, vel in nobilissimis accensa. Gal. comm. 1. in 6. Epid. t. 29. cum is calor adeo auctus est, ut hominem offendat, & actionem cordis lædat, l. 8. M. M. c. 1. Accuratus tamen, & ex hodiernis artis principiis *febris* generaliter describi potest seq. in modum, quod sit Intemperies cordis, & totius corporis p. n. calida, sed diversi generis, cum variis symptomatibus, mitioribus, vel vehementioribus, proveniens a sanguinis diversimode sese habentis varia præternaturali fermentatione, benigna, vel maligna, cum, vel sine corruptione, aut congelatione, aut coagulatione putrefactiva. Vel causaliter ex Willis de febr. c. 3. quod sit motus inordinatus sanguinis, ejusque nimia effervescentia, cum calore, siti, aliisque præterea symptomatibus, quibus Oeconomia naturalis varie perturbatur. Qui plura circa *februm* etymologiam, descriptionem, differentias desiderat, ille quærat, & inveniet passim in vet. & rec. scriptis, præsertim Gal. de diff. & caus. febr. & ex recentioribus C. Hofm. de febr. Sennert. h. t. Diet. n. 78. Sylv. l. 1. P. Med. c. 27. seqq. Franc. Piens de febr. Th. Sindenham tit. eodem, & quamplures alios. Potiores quoque differentias descriptas vide in hoc Lexic. suis locis, v. g. *Ephemera*, *Quotidiana*, *Tertiana*, &c. Descriptio *febris* apud Linden. Ex. XV. §. 34. strictior esse videtur, competens saltem benignioribus, salutaribus, & intermittentibus, quando scripsit: *Febris* est fervor toties repetitus, & a natura excitatus in spiritu, ut se impediendum materiam subigat, & disponat ad excretionem, & excernat, quam primum possit, eaque excreta, viribusque receptis, quarum in laborioso hoc opere fecit jacturam, deinceps pergat libere, & inculpate fungi officio suo. Helmontii hypothesis de *februm* natura videtur in pec. tr. de inaud. februm doctrina. Quæ adversus Villisium scribere absque applausu ausus est Edmund. Demeara, lege in Examine Diatribes Villisiana. Cornel. quoque Bontekoe non veritus est ad unum omnes de *febribus* auctores veteres, ac recentiores incusare errorum cum circa theoriam, tum circa praxim in quadam Diatriba; sed qualem ille sententiam defenderit, hæcenus nobis nondum innotuit. Novissime etiam de *febribus* D. Laur. Bellini labor in publicum prodiit, in Operis sui argumenta varia contentis Membro IV. h. tit. a pag. 247. ad 437. quamvis, pace illius Viri laudatissimi, ejusdem descriptio justo latior videatur, quæ ita se habet: *Febris* est vitium sanguinis aut in

motu, aut in quantitate, aut in qualitate, aut in horum aliquibus, aut in omnibus: cum hæc definitio falva veritate pluribus aliis morbis humoralibus, præsertim a sanguine dependentibus, facile possit applicari. Qui *febvre* laborat, dicitur *febricitans*, *febricus*, passim in autoribus.

FEBRIFUGA, ληξίπύρεξ, dicuntur medicamenta febrem sedantia, vel tollentia, vel *Antifebrilia*. Gal. 2. de Antidot. c. 6. Tale Aconitum describit l. 7. de C. M. P. G. c. 12. Diet. n. 745. etiam vocari dicit ξί πύρεξ σβασήρα, *febrem extinguentia*. Alii scribunt ἀλεξίπύρετα, sed melius ληξίπύρετα, Rhod. ad Scrib. nu. 95. *Febrifugi* admirabilis præparationem e Stanno, & Mercurio tradit Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 33. Centaurium minus κατ' ἄρχην *febrifuga* vocatur, testimonio Botanicorum, & Schr. l. 4. cl. 1. n. 82. *Antifebrile Crollii* vide in Dispensatoriis, & d. Schr. l. 5. cl. 3. n. 78.

FECULA, φέκκη, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & σφέκκη, Ægin. l. 7. c. 3. in τρύξ. Rhod. in Lex. Scrib. id est *fecis vini*, vel *aceti*. Rul. & Johnf. idem quod *fecula*.

FECOSITAS, idem quod *feculentia*, refertur inter species Luti, & exponitur per quamdam *spurcitiem*. Fallop. tr. de Therm. aq. & metall. c. 16. Tom. I. Oper. p. m. 252.

FECULA, *Fæcula*, ξύξ, generaliter idem significat, quod *fecis*, de quo paulo inferius. Scrib. in 226. 228. 230. Specialiter, est terminus Pharmaceuticus, vel Chymicus, (quamvis modus præparandi non adeo fit artificiosus, ut inter Chymicos labores relatus fuerit) & notat *Extractum farinaceum*, sive Amylum ex radicibus quibusdam viridibus paratum per subsidentiam ad instar fecum. Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 1. & 21. qui etiam existimat, in despectum artis hoc nomen esse impositum, cum hujusmodi farina sit potius medulla, cremor, & flos quidam sessilis talium radicum. At Zvolferus contrarium statuit, dicens *feculas* esse pulveres farinaceos, succo suo nativo orbatos, consequenter etiam omnis virtutis, & efficaciam expertes. Animadv. in Pharmac. August. in Mantiss. Hermet. h. tit. Vocantur & *Gersæ*, *Cerusse*, ib. *Fæcularum* Catalogum lege apud Schr. l. 2. c. 59. Confirmat iudicium Zwolferi F. Hofm. in cl. ad Schr. d. l. At Cl. D. D. Vvedelius durior sententiam Zwolferi statuens, laudem debitam *feculis* concessit, Ph. I. A. F. R. l. 2. f. 3. c. 3. *Fæcula* vocatur etiam condimentum ex fecis vini factum acidum, Turneb. Advers. Item Uva pinguis, decocta usq; ad crassitudinem mellis, Jon. Laurent. An. On. p. 349. *Fæcula*, φέκκη, & σφέκκη, notat etiam lixivium, vel condimentum lixivii ad instar fermentorum acrimoniam

habens, quo mulieres capillum ungere solent, ut rutilus esset crinis. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 103. Paracello *Fæcula Urina* vocatur, cum urina vernacule frangi dicitur, seu corrumpitur, signum nutrimenti, l. de Urin. Judic. tr. 2. cap. 1. Est species Rubini in urina in Scholliis ad d. l.

FECULENTUS, ζευγάδης. Vide *Fex*.

FEDUM, i. e. *Crocus*. Rul. & Johnf.

† **FEL DRACONIS**, Hydrargyrum e stanno, Hadr. Jun. Nomenclat. argentum vivum.

* **FEL**, χολή, idem quod *Bilis*. Vide *Bilis*. Helmontii de *felle* opinionem lege in Scholar. Humorist. passiv. decept. cap. 2. §. 24. *Fellis* genera in officinis uhitata tradidit Schroder. l. 2. c. 30. quamvis omiserit piscium *fel*, quod tamen non minus laudatur in medicamentis Ophthalmicis, teste Galeno, & aliis. *Fel vitri* vocatur spuma vitri, Ruland. Libav. Apoc. Hermet. part. prior. c. 17. Dicitur alias *Aphronitrum*. *Fel Draconis* est Argentum vivum ex Stanno. Ruland. & Johnf. Centaurium minus quoque appellatur *fel terreæ*. Scribon. nu. 227. Rhod. in not. ad h. l. *Fel* etiam refertur inter nomina Lapidis Philof. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

FLEBRIS, *Fellebris*, θηλάσιμος, θηλοτός, dicitur, qui *lac* fugit, vel qui adhuc lacte vivit. Keuch. ad Seren. p. 290.

FELICITAS, εὐτυχία. Vide *Eutychia*.

FELILECH, *Fæules*, & *Ferrum*. Ruland. & Johnf.

FELIS, ἄλωρος. Vide *Catus*. De *felle* per os pariente, ex Bartholino, vid. Ann. I. Ephem. Nat. Cur. Obs. 109. Schol. & Rolfinck. de part. gen. inserv. part. 2. c. 45. *Felis* ex ore mulieris, & viri rejectæ geminam historiam vid. d. l. Ephemerid.

FELLA, i. e. Aqua Sulphurea, vel sulphurata. Rul.

FELLIFLUA passio, dicitur *Cholera*, apud Cæl. Aurelianus, notante Dolæo Encyclopæd. l. 3. c. 4. §. 1. p. 415.

* **FEMEN**, φέλαιον. Vide *Interfemineum*.

* **FEMINA**. Vide *Fæmina*.

* **FEMUR**, *Fæmur*, μῆρς, an Latinum a *ferendo* descendat, quod totius corporis reliquum ferat, & sustineat, veluti onus, in medio relinquitur. Idem fere, quod *Crus*. Os magnitudine cunctis animantis ossibus præstat, supra coxendici, infra tibiæ ossi alligatur, cuius cervicis duo sunt exigui processus, quos *Trochanteres*, Ἰσχαντήρες vocant, quorum anteriorem, qui longe major est, *Gluton*, γλυτόν, appellant. Gal. de ossib. c. 21. Barthol. libell. 4. Anat. c. 21.

FENESTRA, θυρός, ἐπή, quid proprie significet,

cet, notum est, nec hujus loci exponere. Per metaphoram *fenestra* quoque ab Anatomicis vocatur Meatus Auditorius interior, nec non duo foramina in cavitate Conchæ statim post Tympanum occurrentia, unum ovale, alterum rotundum. Barthol. libell. 4. Anatom. c. 6. & Linden. Medic. Physiolog. l. 2. c. 11. §. 15. 16.

FERA, *θηρ*, *θηρίον*, significat animal inferum, quod difficillime, aut plane non cicurari potest. Qualia dantur in solo, saloque. Lind. Exercit. XI. §. 91. Leonem, & alia similia grandiora ferociora animalia κατ' ἐξοχὴν *feras* appellari, testatur Gal. l. quod anim. mor. seq. temp. c. 1.

FERA REGIA, *βασιλικὴ θηρίον*, idem est quod *Basiliscus*, de quo adhuc dubitatur, an fuerit in rerum natura. Gal. lib. 10. de S. Fac. in procem. Per translationem *θηρίον* etiam non solum de hominibus dici, patet ex Lind. d. l. §. 115. 119. sed etiam ex Hipp. constat, quosdam morbos *θηρία*, *feras*, appellari, v. g. ulcera maligna, Coac. t. 467. 468. uti quidem vult Foes. Oec. p. 207. quamvis Lind. & alii animalcula in interaneis genita, v. g. lumbricos, sive vermes intellexerint. Utramque opinionem admittit Jonst. in not. ad hos tex. Jung. l. 6. Epid. f. 7. t. 7. cum comm. Gal.

FERCULUM, idem quod *Cibus*, *Cibarium*. *βρωμα*.

* FERINUS, *θηριώδης*, significat naturam, vel indolem feræ nocivam, & malignam obtinens. Transfertur ad morbos malignos, insignem humorum pravitatem præsupponentes. Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 14. Ita Lumbrici non solum hoc nomine veniunt, sed & Tussis, §. Epid. f. 2. t. 17. Deficientia, sive mentis emotio, c. 1. in 1. Prorrh. t. 25. & c. 3. t. 31. Coac. t. 85. & 155. Ægri quoque vocantur *θηριώδης*, *ferini*, hujusmodi morbis malignis correpti, l. 4. Epid. VIII. 7. Jung. Foes. Oec. d. l. Viæus quoque *ferinus*, *θηριώδης*, vocabatur brutis communis, quo priscis seculis homines utebantur. Hippocr. de veter. medic. VII. 4. XIII. 22. Ad animum etiam referri posse *feritatem*, τὸ ἄγριον, ἄγριότητά, quod idem est, ac τὸ *θηριώδες*. Vide *Agrión*.

FERION, terminus fictitius Spagyricus, qui legitur in Th. Ch. Vol. V. p. 159. Quid vero significet, ex descriptione ibidem data nemo percipiet.

* FERMENTATIO, *ζύμωσις*, quid proprie significaverit olim, minus fuit perspectum. Hinc saltem apud Hipp. mentio *fermentationis*, *ζυμώσεως*, & verbi *ζυμώσθαι*, *fermentari*, facta in statu p. n. quibus nihil aliud indicavit, quam elevationem aliquam in tumorem, distentionem,

& inflationem: v. g. Hepatis *fermentatio*, i. e. intumescencia, l. 5. Epid. 3. 14. Venter *fermentatus*, l. de veter. med. XX. 8. Et quamvis hoc in loco non sit sermo de statu p. n. tamen minus perspicua est *fermentationis* significatio. Urinæ *fermentatio*, c. 2. in 1. prorrh. t. 40. Alvi *fecum fermentatio*, Coac. t. 604. Ita nec ap. Gal. alio sensu occurrit. Recentiores vero Medici ex Philosophia Platonica in usum revocarunt, generaliter per *fermentationem* intelligentes terreni cujusdam, & solidi motionem, & ab aere intus concepto distentionem, inflationem, & in tumorem levem elevationem. Quam Platoniceam descriptionem integro libello, Anatomia *fermentationis* Platonice dicto declaravit Ant. Gunth. Billichius, & hunc vicissim Exercitationibus illustravit Conringius. Hos postmodo alii secuti viri doctissimi, applicantes ad humores, præsertim sanguinem, & chylum, v. g. Th. Willis Exerc. de *ferment.* & de febr. Jung. Mart. Kerger. tract. de fermento: Mart. Schook. h. t. Ex quibus hæc descriptio sufficere potest. *Fermentatio* est motus quidam intrinsecus, & varia agitatio particularum alicujus corporis mixti activarum, & passivarum, cum tendentia ad perfectionem, vel propter mutationem ad aliud. Et ita duplicis generis est, Naturalis una, alia Præternaturalis. De *fermentatione* in ventriculo vide voc. *Chylificatio*. Adde Barthol. l. 1. Anat. c. 9. & alios. A Chymicis quoque *fermentatio* in usum translata. Hinc Rul. & Johnf. descripserunt, quod sit rei in substantia per admisionem fermenti, quod virtute per spiritum distributa totam penetrat massam, & in suam materiam immutat, exaltatio. Ideo enim inventa est, ut ex symbolico ignobiliore, efficacia medicinx *fermentantis*, nobilissima fiat substantia, ad quam pervenire natura sinit. Potissimum autem in metallis, quorum natura ad mutua est proclivis, locum habet, & ab imitatione massæ *fermentate* nomen invenit. Vel *fermentatio* est *fermenti* cum *re fermentanda* incorporatio. Rolf. *fermentationem* cum putrefactione conjunxit, ceu gradu saltem differentes, Chymix l. 2. c. 2. Jung. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 4. Junk. Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 1. c. 4. p. 60. seqq. Imprimis vero, & singulariter *fermentatio* ad negotium lapidis Philosophici applicata legitur in scriptis Spagyricorum, præsertim Gerard. Dornæi Theatr. Chym. Volum. I. Tit. Artificium supernaturale, p. 192. 313. Jung. Libav. Apoc. Hermetic. Part. poster. de porta *fermentationis* Riplæi, Tom. II. Oper. p. 406. & 434. seqq.

FERMENTUM, *ζύμη*, quid sit, obscurum. Communiter, sed strictius justo tribuitur in

panificio massæ farinacæ, quæ acorem contraxit. Galen. l. 6. de S. F. §. Zyme. Sed revera etiam aliis rebus similem effectum præstantibus attribui potest, & in genere describi, quod sit materia firma, tanquam fixa, quæ suæ naturæ materiam ad suam firmatam conditionem præparat, quæ etiam ante præparationem non magis, quam illa habebat, ut *fermentum* panis est farina firmata in pastam, quæ farinam similem, raram, & discontinuam in aliam pastam fermentatam adducit, Rul. De varietate *fermentorum*, pro diverso usu, & materiæ fermentandæ conditione, vid. Villis d. l. c. 6. & seqq. Kerger. f. 2. c. 1. de *fermento*. De *fermento* chylicificante vide *Chylificatio*. An particularia dentur *fermenta* naturalia in diversis corporis partibus, non concedit loci angustia hic ventilare. A Spagyricis *fermenti* vox sæpe abusive sumitur pro Anima, Sole, Luna. Vide Th. Chym. Vol. III. Libav. dicto loco. Ita Dorn. in Philos. Chym. scripsit: Minus perfectum in majus posse progredi in infinitum, mediante forma, & cælo, tanquam *fermentis*, quod paucissimis etiam artificibus hætenus cognitum fuit. Vide Vol. I. Th. Chym. & quære in Indice. Imo ipsa nomina *fermentorum* complectuntur. Unde Rulandus ita descripsit: Quale *fermentum*, tale & fermentatum. Et sicuti parum *fermenti* pastæ multam farinam in suam naturam, & pastam convertere potest: ita etiam *fermentum Chymicum* fermentandum, cui adjunctum est, sibi assimilatur. Intelligunt autem Philosophi, i. e. Spagyrici, per *fermentum* verum corpus, & veram materiam, quæ proprio suo Mercurio conjuncta illam in suam naturam convertit. Deinde etiam Lapidem ipsum volunt esse *fermentum* corporis perfecti. Cum enim lapis adeo subtilis (ut Philosophi asserunt) sit, ut super corpus imperfectum projectum in modum olei supernatet, neque cum illo permisceatur; opus est corpore aliquo primam illius affinitatem redolente, quod illum recipiat, atque in alia corpora introducat. Nam quam primum corpus illud lapide infectum, & fermentatum est, statim in tincturam abit. Hæc Rul. & Johnf. De *fermentatione*, & *fermentis* Lapidis Physici, vel Philosophici vide plura in Th. Ch. Vol. IV. p. 607. Vol. XI. p. 110. seqq. *Fermentum album*, id est argentum, Felda idem. *Fermeatum*, i. e. Elixir, idem.

FEROX, *ἄσπετος*. Vide *Thrasos*.

FERRAMENTUM, *σίδηρον*, instrumentum *ferreum* Chirurgis necessarium significat. Hipp. l. 3. de fract. t. 29. & l. 1. de artic. t. 43. Vocatur & *σίδηρον*, 6. Epid. l. 6. t. 5. Ita & apud Ru-

land. instrumenta metalli fossoribus usitata vocantur *ferramenta*.

FERRATUS, *σιδηροῦς*, vel dicitur de re aliqua ferro munita, vel etiam a Medicis sumitur de liquore spiritu ferri imprægnato, v. g. Aquæ *ferrate*, Acidulæ *ferrate*, Rolfink. O. ac M. M. Sp. l. 9. f. 3. c. 1. Libav. Synt. Arc. Chym. l. 1. c. 10.

FERRETUM, vocatur *Æs nigrum*, vel *Cyprium*, vel ex *ferro factum*, quod officinæ plus nimio urendo efficiunt. Libav. Synt. Chym. l. 6. c. 4. *Ferretum* Hispanicum est optimum æsustum. Fallop. de Metall. seu Fossil. c. 14. Tom. I. p. 311.

FERRUGO, *ῥῆς σίδηρου*, i. e. *rubigo ferri*. De hujus virtute Medica vide Diosc. l. 5. c. 93. *Ferrugo* vel sumitur pro ferri vitio, & situ; & ita idem est, quod *Rubigo*; vel etiam *proscoria ferri*, vel *caca*, Gr. *σκωρῆς* dicta, quæ & *Stercus* dicitur. Scrib. n. 188. Rhod. in annor. Rul. & Fr. Hofm. in clav. ad Schr. l. 1. c. 2. *Ferruginis*, & ulcerum eandem esse generationem, vult Parac. Paragr. tr. 1.

FERRUM, *σίδηρος*, dicitur metallum ignobilius, constans ex Mercurio, & Sulphure minus liquabili, crudiori, seu, si mavis, ex Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta sunt. Schroder. l. 3. c. 11. Fr. Hofm. vero in Clavi negat, de Sale nobis aliquid constare. Purgatum *ferrum* per ignem in furno Anemio fortissimum fit *Chalybs*. Unde etiam *Medulla ferri* dicitur Libavio Apocal. Hermet. Part. prior. cap. 20. Et in usu interno loco *ferri* semper *Chalybem* recipere præstat, monente Schrodero. De *Chalybis*, & ferri depurati virtutibus variis, præparationibus, & medicamentorum formulis consulantur veteres, & recentiores Practici, & inter hos Libav. dicto loco, & Synt. Arcan. Chymic. lib. 2. cap. 21. Schr. & Hofmann. d. l. Willis Patholog. Cerebri cap. 11. & alii. Ruland. ita descripsit: *Ferrum* est metallum lividum, multum, parum, rubrum, albedine non pura participans, durum. Nam si Sulphur fixum, terreum Argentivo vivo fixo terreo commixtum fuerit, & hæc ambo non puræ, sed lividæ albedinis fuerint, si superat Sulphur, fit *ferrum*. In summa, si Argentum vivum fuerit porosum, terreum, & immundum, fetidum, & terreum, & fixæ substantiæ, (tanquam si pene morbidus cum muliere mæstruosa coit) *ferrum* generatur. Tribuitur autem istud Metallum a Chymistis *Marti*; & *Mars* dicitur, utpote cujus usus ut plurimum sit in bello. Porro *ferrum* est duplex, *Nativum*, & *Factitium*. Nativum est purum, & reperitur in fodinis, grana veluti, seu massa. Alterum autem conflatum, seu

excoctum est id, quod excoquitur in officinis ferreis, & quidem vel ex lapidibus ferreis, vel ex terra rubra ferrugine quasi læsa, ut in Silesia, Marchia. Species singulas enumerare huc non pertinet. Sufficiant hæc ex Rul. & Johnf. Aliquando & Ferrum, σίδηρος, accipitur pro Ferramentis, sive instrumentis ferreis, ad sectionem, vel ustionem necessariis. Hippoc. 8. aph. 6. Add. Diet. Jatr. n. 771. Rhod. ad Scrib. in proem. p. 19. Ferrum quoque vocatur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

FERRE, vulgo dicuntur Morbilli, a fervore fortassis, juxta Forest. l. 6. Obs. 32. in Schol. FERU, Zegi, id est Scannum, Metallum. Rul. & Johnf.

FERULA, φάρδος, æquivocum est. 1. notat plantam, de qua vide Botanicos. 2. in Chirurgicis significat ad deligationem fracturarum usitatissimum instrumentum, videl. Assulas leves ad firmandum ossa reposita necessarias. Hipp. 1. de fract. 1. 41. l. 3. t. 11. & 3. de iis, q. in med. t. 11. Harum apparatus cum usu monstravit etiam Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. LII. fig. X. & explicavit ad Tab. LVI. p. 145.

* FERVOR, idem quod Æstus, Effervescentia, Gr. κῶμος, ζέσις, φλόγῳσις. Vide Æstus, Cauma, Effervescentia.

FEX, Fex, Græce ζύξ, proprie dicitur de recremento inutili vini, quod Græc. σφέκη dicitur. Rhod. in Lex. Scrib. p. 384. quemadmodum Olei recrementum Amurca vocatur. Gal. l. 1. de Simpl. Fac. c. 17. Dioscor. l. 5. c. 132. Vocatur alia exsiccata fex Vini Tartarum, vel Tartarus. De fece usta, quod acre est medicamentum, Galen. l. 1. de C. M. S. L. c. & alibi. Dioscor. d. l. Latius vero denotat omne excrementum. Hinc & frequentissime Feces pro excremento alvi ponuntur. Sedimentum quoque in urina hoc nomine venit; unde Urina feculenta. Chymicis in genere Fex inter abjectanea est, quæ a puris essentiis separata seponuntur, & subsidunt. Fex vitri, id est Sal vitri, Rul. de fecibus Lapidis Philosophici videantur Op. Mineral. M. Isaaci l. 1. c. 113. & l. 2. c. 33. 34. Quid per fecem Cæli intellexerit Libav. legatur Tom. II. Oper. p. 43. scil. in Tract. de Igne nat. c. 23.

FESTINATIO, Festinantia, quid significet, notum est. Ejus detrimentum in opere Lap. Phil. inculcatur in Th. Ch. Vol. IV. p. 771. seqq.

FIBER, κέστωρ. Vide Castor.

* FIBRA, ίς, Vilus. Plur. ίνες, fibræ, dicuntur fila quædam oblonga, gracilia, alba, solida, valida, omnis generis corporis partibus inserta, uti recte describit Gorr. p. 193. Vel ex Gal. fibræ sunt tenues quædam, & subtiliores ærverorum, & ligamentorum propagines, a-

ponevroses, & derivationes, quibus opitulantibus (perinde ut manus digitis) nervi, & musculi actiones suas obeunt, l. 5. de U. P. c. 11. & l. 1. de Hipp. & Pl. decr. c. 10. Accuratiorem vero Fibrarum considerationem tradunt Wilf. Anat. Cerebr. c. 19. Barth. Anat. l. 1. c. 5. Dividuntur in Nervosas, & Sanguineas. Illarum potissimum tres sunt, Rectæ, Obliquæ, & Orbiculares, vel Circulares. Harum vero meminit Hipp. l. de Carn. vel Principiis IX. 16. & l. 2. de morb. XLV. 34. Fibræ vocantur & κτηδόνες l. 2. de Cord. XII. 10. Vid. Foef. p. 282. Fibra jecoris pro jecinore, Keuchen. ad Q. Seren. p. 171. Alias Lobi hepatis fibrarum nomine venerunt, ut est apud Theoph. Protospatrium l. 2. de H. C. F. c. 11. Dicitur & in diminutivo fibrilla pro fibra, a Cartesio. Barthol. d. l. c. 2. A. Botanicis per translationem fibræ sumuntur vel pro filamentis, & staminibus plantarum, arborum intextis, vel capillamentis extrinsecus adnascentibus, v. g. radicibus, & similibus. Schr. lib. 1. c. 2. lit. F. Piores etiam κτηδόνες vocantur a Theophr. l. 1. Hist. pl. c. 2.

* FIBULA, κερών, stricte significat os tibiæ exterius, & tenuius, quod & Sura, Canna minor, Focile minus appellatur, cujus descriptionem vide apud Barth. Anat. libell. 4. c. 21. Tibiæ extrinsecus attensum, ut radius cubito. Late vero varias obtinet significationes: v. g. fumitur pro Radio, qui cubito in brachio jungitur. Hipp. l. de loc. in hom. XI. 78. seqq. Etiam pro appendice ossis, d. l. XI. 5. 6. seqq. Plura loca vide apud Foef. p. 503. Fibula quoque ad instrumenta Chirurgica, & machinas refertur ab Oribaf. de machin. c. 4. Rul. Unde actio illa fibulatio, vel infibulatio dicitur, & pars fibulis arctata legitur ap. Scrib. n. 206.

* FICATIO, σύνκλισις. Vide Ficus.

* FICATUS, συκωπής, dicitur cum de visceribus animalium ficum siccarum esu saginatis, tum de edullis ex hujusmodi visceribus paratis, præsertim vero de jecinore. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 12. comm. 3. de R. V. I. A. t. r. Jul. Alex. not. ad loc. prior. Foef. Oec. p. 594.

FICEDULA, συκκίς, a ficum esu sic dicta, nomen avis æquivocum est. Primo enim notat aviculam parvam, quæ & Passer gramineus, Atracapilla vocatur, cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina pete ex Aldr. l. 11. Ornith. c. 36. deinde avem majorem, alias Gallinago dictam, de qua inferius Gallinago. Ita ex Alberto vocavit Schrod. l. 5. cl. n. 54.

FICTILE, scil. vas, κεράμιον, όστράκιον αγυάον, i. e. vas figulinum, testaceum, Hipp. l. de nat. mul. CI. 12. l. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Scrib. L. n. 65. 269.

FICUS, *ἄκνη*, primo significat fructum arboris, quæ *Ficus* dicitur, Gr. *συκή*, quæ significatio non est hujus loci. Hinc *συκίτης οἶνος*, *vinum ex ficibus*, sive *caricis* maceratis paratum, quod & *καποχίτης οἶνος* dicitur. Diosc. l. 5. c. 41. Et *συκίδος*, *decoctum ficium*, sive *caricarum* appellatur. Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXXIX. 8. XXXI. 7. Deinde notat affectum p. n. nimirum excrementum aliquam carneam, & quidem vel in oculo, ejusque palpebris, Hipp. Gal. 3. in 3. Epid. 3. 48. vel in mento; & est tumor natus ex crassiori humore, & ferofiori tenuitate, quam Varus. Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 4. & 7. in fin. vel in ano, a thymo sola magnitudine differens. Vel in digitorum externis. Jul. Cæs. Arantius l. de tum. p. n. c. 72. p. m. 299. Synonyma horum affectuum sunt *σύνκωσις*, *σύνκωμα*, *Ficatio*, *Ficosus tumor*, vel *Ficosa eminentia*, *Marisca*. Causa vero in succo nutritio corrupto, & propter solutionem continui aberrante, & collecto consistit. *Ficus curis*, *Lichen*, Plin. & Diosc. dicitur verruca in nascens cuti ad crura equorum, quæ medicamentum aptum ad matricem præbet. Ruland. *Ficus* etiam sumitur pro *Tinea*, & Ulcerum capitis manantium specie, teste Heurn. de morb. capitis, c. 7. Capiv. Med. Pr. l. 1. c. 5.

FIDA, i. e. *Aurum*, *Argentum*. Rul.

FIDDA, *Fidde*, id est *Luna*. Idem. Legitur in Th. Ch. Vol. IV. p. 957.

FIDES, *πίστις*. Non intelligitur hic Theologica, vel Christiana, quamvis & hanc necessariam esse Medico pio, proboque nemo dubitabit. E contrario valde dubito, an venia, vel excusatione digni sint illi inter Christianos, qui Medici *Fide* Christiana prorsus carentis, v. g. Judæi, opera utuntur. Sed *Fides* hoc loco notat assensum, quem Medicus præbet ad ea, quæ audivit, aut legit. Hanc non debere esse temerariam, sed perspectam, & cautam, aliquoties inculcavit Gal. v. g. l. 1. de sem. c. 2. & lib. 1. de peccator. animi proprior. cognit. & medela, c. 6. & c. *Fidem Hippocratis* scriptis habendam esse, demonstravit Lind. Ex. VI. §. 7. *Fides naturalis Magica*, sive miraculosa Paracelsicorum merito reprobatur a Libav. Tom. IV. Oper. p. 70. seqq.

FIDUCIA, *πεποίθησις*, *Confidentia*, est *Fides* ægrorum in Medicos firma. Hæc quantum valeat ad curationem felicem reddendam, docet Hipp. in Prognost. præm. & ex hoc Linden. Ex. XV. §. 4. Et Avic. dixit: *Confidentia*, quam habet infirmus de Medico, plus facit ad sanitatem, quam Medicus cum omnibus suis instrumentis.

FIENS, *γινώσκω*. Quænam sit differentiaratio inter *Fientem*, & *Factum* morbum, ex-

plicare quoque non feliciter ausus mihi videtur Ingrassias comm. ad Avic. de Tum. p. n. p. 49. comparatione instituta ab Homine *Fiente*, & *Facto*. Homo *Fiens* dicitur, & dici potest non solum ille, qui esse suum adhuc in generatione habet, & formatione, in utero perficienda, postquam vero perfectus in lucem egreditur, homo procul dubio factus est: sed etiam ille quoque qui *Factus* licet, toto tamen adolescentiæ tempore, dum adhuc increfcit, & augetur, propter illam futuram quantitatem *Fiens* dicendus; postquam vero jam adultus, *Factus* dici meretur. Ita & morbus *Fiens* dicendus cum ille, qui gigni incipit, estque in principio; tum hic, qui nondum ad vigorem suum pervenit, vel statum, partibus aliis denuo adductis continuo increfcit. Imo illi quoque *Fientes* dici solent, & possunt, qui etiam in statu suo opus habent portionibus causæ morbificæ continuo succedentibus, ut esse suum retineant: quales sunt *Causus*, *Tertiana*, & alii similes. Vide plura d. l.

FIGENS. Vide *Fixatio*.

FIGULINUS. Vide *Ficibile*.

FIGURA, *ἄξιον*, *Figuratio*, varias habet significaciones. 1. dicitur illa dispositio, & constitutio extremitatis corporis, sive species corporis externa, quæ in oculum incurrit. Julian. Alexand. Annot. in Galen. l. 7. de Hippoc. & Platon. decr. c. 7. ubi quidem in genere *Figura Sphærica*, sive circularis prærogativam obtinet ante reliquas omnes, teste Galen. l. 1. de U. P. c. 11. l. 4. c. 7. l. 7. c. 7. l. 8. c. 11. l. 10. c. 15. Jung. C. Hofm. com. ad d. l. præsertim n. 641. 642. Schr. in genere figuram latius descripsit, quod sit, quæ resultat ex conformatione, & configuratione, quæ res scilicet vel bene habita, pinguis, carnosa, succulenta, vel e contra male habita, macilenta, strigosa, gracilis: vel ampla, magna, extensa, vel e contra, l. 1. c. 34. In specie vero membrorum corporis *Figura media* optima dicitur, ubi nulla excessiva tensio, aut flexio nimia occurrit, quæ sunt extremæ. Gal. l. 2. de mor. musc. c. 1. Hinc & *recta* membri *Figura* servanda, & observanda in Chirurgicis; & ea vocatur, quæ est maxime accommodata ad functionem illius membri propriam. Hipp. 1. de art. t. 49. Gal. in com. in Forest. l. 8. Obs. Chir. 2. Schol. Qualis *Figura* corporis naturalis, si fuerit vitata, constituit *morbos Figure* vel adventitios, vel nativos. Galen. de diff. morb. c. 7. In hac significacione quoque tribuitur medicamentis; v. g. *Figura Emplastri*, Scrib. Larg. n. 157. Vide Rhod. in Lex. 2. *Figura* etiam de morbis ipsis dicitur, Hipp. 6. Epid. l. 8. n. 44. 3. *Figura* idem significat, quod *Character*. Vid. supra *Character*. Rhod. ad

ad Scrib. n. 189. Diet. n. 683. *Figurata medicamenta* dicuntur Fallopio, quæ certam obtinent formam, vel *Figuram* externam; ut sunt Rotulæ, Trochisci, Pilulæ, &c.

FILAMENTUM, tropice dicitur de materia illa viscida concreta, pilorum instar, in urinis quorundam ægrorum occurrente, quam a sale volatili, & oleoso gigni existimat Sylv. l. 1. Pr. M. c. 55. §. 48. Vide *Trichiasis*.

FILELIUM, Vide *Canis*.

FILETUM, dicitur vinculum illud nervosum sub lingua, quod obstetrices solent ungue, aut numuli acie refecare statim post partum; sæpe etiam a Chirurgastris forfice, aut phlebotomo dissecatur non sine vitæ, & sermone periculo, teste etiam nuperrima experientia; cum tamen rarissime illam necessariam observaverimus operationem. Occurrit vocabulum illud apud Omnibon. Ferrar. lib. 3. de morb. infant. c. 44. p. m. 130.

FILIUS, υἱός, quid proprie significet, & pueris in trivio notum est; ita & quid *Filia*, θυγάτηρ, sit. Tropice tamen, & ænigmatice a Spagyricis applicatur variis operibus, v. g. in negotio Lapidis Philosophici. Post albedinem emergens Rubedo, quæ dicitur *Rex diadematus*, vel coronatus, vocatur etiam *Filius nigri*, & *albi*, non quod albedo, & nigredo efficiendi vim habeant, sed quod talis facta sit successio colorum. Libav. Apocal. Hermet. Part. poster. Tom. II. Oper. pag. 395. Jung. & Tom. IV. pag. 736. 758. Imo non veniunt ipsum *Filium* in Sacro-Sancta Divina Trinitate illis figmentis applicare, uti patet ex Fr. Basili Valentini conclusionibus. *Filius* quoque *unius* est *Vitriolum*, vel *Auripigmentum*. *Filius unius diei* dicitur *Ovum*, item *Lapis Philosophicus*; *Filius Veneris*, *Aurichalcum*. Rul. & Johnf.

FILETIN, i. e. *Lamina ferri*. Rul.

FILONES, dicuntur *Fibre Lapidum*. Fallop. tr. de Metall. seu Fossil. c. 8. Tom. I. p. 287.

FILTRATIO, est subductio per *Filtrum*. Id autem eorum Chymicum est. Itaque & *colatura* seu *percolatio* appellari potest. Fit potissimum in humidis, e quibus aquositas tenuis transit, resistentibus spissis, & oleosis. Praxis ejus principaliter sic habet. Charta emporetica convolvitur, aut complicatur, vel loco ejus pannus villosus confutur in sacci formam, aut vasi applicatur, veluti infundibili, &c. Liquor infusus finitur paulatim in excipulum destillari; unde hæc operatio *destillatio per filtrum* dicitur. Vel *filtratio* est descensio frigida humorum aquosus per *filtrum*, seu chartam bibulam convolutam, vel complicatam, in modum infundibili, relictis in *filtra* facibus,

dimittens. Sed pro *filero* etiam alia adhibentur, utpote Manica, Hippocr. Pannus laneus, lineus, setaceus, &c. Hæc Ruland. & Johnf. Vide supra *Colatio*. Jung. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. *Filtratura* quoque apud quosdam recentiores legitur pro *colatura*, h. e. massa illa, quæ per filtrum, aut eorum jam transit.

FILUM, νῆμα, quid significet notissimum est. Usus ejus quoque est in operationibus Chirurgicis variis, ad suturas, & deligationes. *Filum sericum*, νῆμα σερακόν, nec tendis arteriis, & venis commodissimum esse, scripsit Gal. l. 13. M. M. c. 22. in fin. Tropice *filum Arsenicale* dicitur arsenicum sublimatum, & *filum* ex alumine plumoso. Rul.

FIMBRIA, πύργωμα, vocatur *vesegmentum indumentorum*, aut quod ab indumentis detrahitur; qualia ob mollitiem continendis, aut constringendis deligationibus superponuntur; unde & κλιταβλήματα vocantur. Hippoc. 3. de iis, q. in med. t. 8. Gal. comm. ad h. l. &c. de art. t. 31.

FIMUS, κόπρος. Vide *Copros*. *Fimi* cur quidam incallescant, quidam non, Vide Helm. de febr. c. 2. num. 11. seqq. *Fimus* quoque vocatur ænigmatice *Mercurius*, Th. Chym. Vol. IV. p. 722.

FINIS, τέλος, dicitur id in genere, in quo artifex, cum fecerit, acquiescit. Gal. lib. ad Trafsybul. cap. 16. Est igitur perfectio quædam, & bonum, cap. 13. Artis Medicæ *Finis* omnium consensu est *Sanitas*, isque est ultimus. Verum intermedius est *Medici officium*, hoc est facere, & prospicere omnia, quæ ad illum obtinendum sunt necessaria. Estque geminum. Conservare omnia, quæ sunt secundum naturam, & Removere omnia, quæ sunt præter naturam. Vid. Dogm. Nostra in proleg. Dogm. 4. An vero in Natura omnia fiant propter finem, recte negavit C. Hofman. comm. ad Galen. lib. de Ul. Part. num. 666. seq. Interdum coincidit cum *Termino*, Græc. πέρας, dicto.

FIREX, i. e. *Oleum*. Rul. Johnf.

FIFIR, i. e. *Color rubeus*. Idem.

FIRMAMENTUM, est vox æquivoca. Vel enim sumitur pro Cælo naturali toto, a Lunæ situ elementis proximo, usque ad extremam universi creati naturalis concavitatem. Ger. Dorn. in tr. Physic. Genes. in Th. Chym. Vol. I. p. 345. Hocque dicitur *Microcosmicum*. Vel huic analogice æquiparatur *Firmamentum* hominis, seu *Microcosmi*; de quo Parac. passim in scriptis suis, præsertim vero Paramiri, tr. 3. c. 1. 2. 3. &c. Crollus *Firmamentum* vocat Lumen naturæ, quod homini omnia naturaliter influit. Hoc egregie, seu commentitium, perstrinxit

Libav. tr. de princ. scient. Paracelsicæ Magiæ fec. Croll. f. 11. Tom. IV. Oper. pag. 21. Vel significat idem, quod *fulcimentum*, Gr. ἔρειμα, ἑρείμα. Gal. l. 3. de iis, quæ in med. t. 36. Vide *Eresma*. Hinc & *Firmamentum* dicitur ἑσπεραμῆρον, 4. aph. 30. Vel *Firmamentum* notat *Lazarium*. Rul. Johnf.

FIRMITAS, *Firmus*, ἀσφάλεια, ἀσφαλῆς, βεβαιότης, βέβαιος. Vide *Asphalia*, *Bebeos*, *Constans*. *Firmitas* particularum est illarum quies. Jac. le Mort. Chym. Medico-Phys. c. 10. Opponitur *Fluiditati*.

FIRNISUM mineralium, vocat *Antimonium* Parac. de morb. metallifoss. l. 1. c. 7.

FISARUM, i. e. *Confectio Salis Amoniaci*, Rul. & Johnf.

FISSURA, ῥαγά, est species solutionis continui potissimum in ossibus, quando secundum longitudinem franguntur; quamvis & de naturalibus rimis, & poris usurpetur ab Hip. l. de nat. puer. l. 18. De *Fissura* in hepate vide supra *Diasphage*. Vide *Rhagas*.

* **FISTULA**, σὺριξ, proprie notat instrumentum aliquid concavum, oblongum, instar arundinis excavatum, qualia sunt tibiæ Musicæ. Gal. c. 2. in progn. Hipp. t. 64. Ita Siphunculus, quo aliquid loco cuidam infunditur, & in specie per quem clysteres injiciuntur, *Fistula* dicitur. Rhod. ad Scrib. n. 39. Linden. Ex. IV. §. 101. Ita *Fistula Cochleariformis*, pro uvula relaxata descripta apud Sculter. conspicitur Arm. Chirurg. Part. I. Tab. 9. fig. 7. Dicitur Latine etiam *Syringa*, quam *tentativam* exhibet idem Tab. XVII. fig. 7. Translatum vero vocabulum etiam i. ad partes quasdam naturales: v. gr. Penis, aut potius meatus in pene intermedium vocatur *Fistula urinaria*, uno verbo *Urethra*; & penis ipse nervus *fistulosus*, l. 6. de Loc. Aff. c. 6. Aspera arteria dicitur *fistula* pulmonis, Hipp. 2. de morb. XLIX. 2. & Vena portæ in hepate, l. de nat. mul. XLVI. 2. Foramen, per quod medulla spinalis per vertebra omnes transit, nonnullis vocatur *fistula sacra*, teste Barth. libell. 4. Anatom. c. 14. pag. 733. 2. Ad morbosam constitutionem; & significat sinum angustum, oblongum, & collosum. Galen. lib. de Tum. p. n. cap. 5. Pertinet ad abscessus, quorum materia, sive sanies sibi sinum parat in partibus mollioribus: unde Hippocr. dicitur σπυγγώδους, κισπυγγώδους, ἐπισπυγγώδους, Hipp. 2. progn. l. 64. Coac. t. 395. Junge totum libell. de *Fistulis*. Plura de his in Chirurgiæ Scriptoris, Paræo, Aquapendente, Hildano, Barbetto, & aliis. Species sunt *Fistula lacrymalis*, *fistula ani*. *Fistularum* conformationis causam in salem referre conatur Parac. Paramir. l. 2. c. 5. Descriptio generalis hæc dari

potest: *Fistula* est ulcus cum uno, vel pluribus cuniculis callo magis, vel minus obductis, sine insigni dolore, proveniens a materiæ putridæ portionibus retentis, salinis, coagulativis, & carnosas partes indurantibus.

FIXATIO, *Fixio*, Græce dici potest πῆξις, παγίωσις, terminus est technicus Chymicorum, denotans speciem *Coagulationis*. Estque rei volatilis, & fugacis ad permanendum in igne firmatio, & assuefactio, ut non amplius fugiat. Comparatur imprimis rei fixæ additione, Rolfink. Chym. lib. 2. cap. 4. Rulandus ita descripsit: *Fixatio* est rei ignem fugientis, ut eum non amplius fugiat, sed in eo *fixa* permaneat, per ignem assuefactio, sive ea fiat per calcinationem, sive per decoctionem lentam, & diurnam, sive per crebram sublimationem, sive per crebro iteratam solutionem, & coagulationem, sive tandem per rei fixæ additionem perficiatur. Adde Libav. Syntag. Arcan. Chym. l. 6. c. 11. & Alchym. Pharm. cap. 5. Jac. le Mort. Chym. Medico-Phys. cap. 15. Morb. Coll. Chym. Leid. cap. 369. Quæ ita figuntur, dicuntur *fixa*. Per quæ vero fit *Fixatio*, vocantur *Fixativa*. Item *figentia*. *Fixa* cum cibis assumpta fieri volatilia, vult Helmont. de Lithias. c. 3. n. 24. De *Fixatione* vide plura in Th. Ch. Vol. IV. quæ loca quæras in Indice.

FLABELLUM, ῥιπίδιον, instrumentum ad refrigerandum faciem usitatum. Unde ῥιπίζω, *ventilo*, significat. Utrumque legitur apud Moschion. de morb. mul. cap. 136. Gallicum *Esventail*.

FLAGÆ, sunt spiritus, qui norunt secreta hominum, vel spiritus a rebus in speculo apparentibus. Rul. & Johnf. ex Parac. tr. 2. de Pestilitate, & l. 1. Philosoph. sagac. tit. de Necromantia.

FLAGELLATIO, *flagellum*, ὑψίγιον, quid proprie significet notum est. Tropice dicitur quoque de morbis, Parac. Paramir. Tract. V. c. 2. &c. Ita Lues Gallica vocatur *flagellum* scortatorum. Forest. l. 32. Observ. 2. in Schol. Quod *flagellations* languens Venus excitari possit, vide Dieter. n. 100. Veteres quoque usos *flagellis* ad curandam maciem corporis, & id operis fecisse ferulis parvis levibus modice illitis, quæ gracilibus partibus incuterentur, donec modice intumescerent, e Gal. l. 14. M. M. c. 16. notavit Laur. Bellin. tr. de san. miss. inter Opuſcula p. 183.

FLAMMA, *Flammula*, φλόξ, φλογίον, φλογιμὸς, proprie de igne dicitur. Est enim ignis genus. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 2. fin. & fit aere, vel aereo in ignem mutato, l. 3. de Temp. c. 1. *Flammæ* acidum quoddam inesse demonstravit Fr.

Fr. Hofm. clav. ad Schr. p. 226. 232. 244. Helm. descripsit per accensam fuliginem, tr. Complexi-
on. atque mision. Elemental. figment. n. 7.
& per exhalationem pinguem, tr. Formar.
Ortus, n. 28. Huiusmodi *flamme* generatio-
nem e puteo, e ventriculo, & intestinis qua
vivorum, qua mortuorum, per observaciones
confirmatam vid. in Ephem. Nat. Curios. Ann.
I. Obs. 33. & 77. Per translationem vero voca-
bulum *flamma* a Medicis accipitur, vel de Ca-
lore nativo vitali, qui propterea βιολύχρῶν δι-
citur. Vide *Biolychnion*, *Calidum*. Junge
Vvillis Part. I. de Anim. Brut. c. 2. seqq. Barthol.
l. 2. Anat. c. 6. Vel de calore præternaturali cor-
poris, & partium ejus. Hipp. lib. de vet. med.
XXXII. 9. l. de capit. vuln. XXII. 1. l. 1. de mor.
mul. LXII. 2.

† FLATUARI (qui nobis Chymici) Con-
stantino Imperatori. Marcellus Donat. Dilu-
cidar. in Flav. Vopiscum.

* FLATUS, φῦμα, φύμα, item πνεύμα, *flatu-
sus spiritus*, in genere significat congeriem ha-
lituum, vel vaporum, veluti quadam membra-
na inclusorum. Specialiter vero Medicis ac-
cipitur de huiusmodi congerie halituum in
corpore humano genita, præsertim in ventri-
culo, intestinis, hypochondriis, utero, vesica,
&c. Horum generationem quamvis plurimi
veterum, & recentiorum deducere ausi sint,
v. 6. Hipp. integrol. de flat. Galen. l. 3. de sympt.
causs. t. 2. Jung. ex recentioribus Helmont. de
flatibus, Dieter. Jatr. n. 912. & alii plures.
Videantur & Notæ nostræ ad Jessen. Judic. de
fang. V. S. misso, p. 193. seqq. Tamen vix cla-
rius hæc doctrina apud ullum alium reperie-
tur, quam apud Vvillis Phar. Ration. P. I. c. 2.
c. 1. Lindenus non male crudelitatis sobolem di-
xit, Ex. XII. §. 45. De *flatibus* e pene erumpen-
tibus vid. Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 46.
Vide etiam supra *Crepitus*. *Flatulentus*, Græc.
dicitur φουδῶδης. *Flatulenta* affectio, dicitur
morbus *Hypochondriacus*.

* FLAVUS, ξανθός, *Luteus*, nomen coloris
a rubore igneo ad albedinem declinantis. Gal.
c. 2. de R. V. I. A. t. 22. intensioris tamen, quam
ἄχρως, pallidus color. *Flavedinem* excremen-
torum non ex bilis tinctura, sed ex propria
putrefactionis vitio oboriri, vult Helm. tr. Schol-
lar. Humi pass. decept. c. 5. n. 15. sed videtur
committere fallaciam oppositorum; siquidem
bilis excrementitiæ admixtio, ut & succi pan-
creatici promovet illam putrefactionem por-
tionum ab assumtis chylicis sæculentarum,
& terrestrium. Vide *Xanthos*.

FLEMEN, quasi *Flegmen*, Gr. κέδωξ dici pos-
set τῆ ποδός, significat tumorem pedis circa ta-
los, *Flemina* dicuntur, quum labore viæ san-

guis defuit circa talos, & tumorem facit.
Aliter Flavius Caper: *Flemina* sunt, ubi a-
bundant crura sanguine. *Flemina*, cum in
manibus, pedibus callosi sulci sunt. Dieter.
n. 465. Keuch. ad Q. Seren. p. 280.

FLETUS, κλυθμός, lamentatio: pertinet
inter causas sanitatis, & morborum procatar-
cticas. Vide *Dacryon*, *Clavbmevizo*.

FLEXIO, κάμψη. Vide *Campe*. Unde &
καμπύλιος, & καμπυλότης, apud Hipp. legitur.
Incurvatum, seu flexum, & *Incurvatio*. Vide
Campilon.

FLOCCUS, κροκίς. Vide *Crocidizo*. *Floccus*
notat lanuginem, aut teneros fructus. Rhod.
ad Scrib. n. 154. Non est semper signum lethale,
in febribus acutis *Floccos* evellere, Ephem.
N. C. Ann. III. Obs. 269.

FLORIDUS, ἀφρόος. Vide *Anthera*. Hipp.
Epid. l. 3. t. 7.

† FLOS MAGDALENÆ, Spica Celtica. Eu-
char. Rhod. de partu c. 12.

† FLOS NOCTIS, Concordia, Solanum Vesi-
carium.

FLOS, ἀνθος. Vide *Anthos*. Quibus addi
possunt quoad Chymicam significationem de-
scriptiones. *Flos* est bolus per sublimationem
extractus. Ex centro, & imis partibus elevan-
dus, & producendusest, ut in summitate for-
ma sicca coagulet. *Flos* spirituosa rei substantia
est, *Turbith* vero magis terrea. Omnis *Flos*
per se volatilis est, & spirituosus, quanquam
ingenio magistrali possit figi, & ad naturam
Turbith aliquando adduci. Ruland. & Johnf.
Flores in Chymia sunt subtiliores partes corpo-
ris per sublimationem e crassioribus particulis
sub forma sicca separatæ. Schrod. l. 2. c. 60. ubi
simul Catalogum *Florum* Chymicorum inven-
nies. De vocab. *Flos* homonymia, & Chymica
acceptione legito etiam Rolfink. Chym. l. 5. f. 4.
c. 1. seqq. *Flos* etiam vocatur farina illa tenuis-
sima, quæ lapidibus innascitur: v. g. *Flos Assiæ
Lapidis*, Rhod. Scrib. num. 72. *Flos* capillorum,
vocatur color naturalis in ætate vegeta, & op-
ponitur canities. Keuch. ad Seren. p. 101. *Flos
æris*, id est *Viride æris*. *Flos Cheiri*, id est *Auri
essentia*. *Flos Salis*, Gr. ἀλῆς ἀνθος. *Flos* se-
ctorem Croe alii volunt esse Croci *Flores*, ob
additionem croe, putantes errorem illorum,
qui scripta Paracelsi manu non exacte legunt
e pro ci. Rulandus vero per transpositionem
deprehendit, esse florem nucis moschatæ, ut no-
men anthos denotat: alii *Florem* Chelidoniæ ex-
tractum. *Flos* quoque vocatur ipse *Lapis Philof.
Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 727. Flos vini*.
Vide *Anthosmia*. Jung. Linden. Exerc. X. §. 131.
seqq. *Flos virginitalis* vocatur ille sanguis, qui
in primo coitu a mulieribus post deflorationem
fun-

funditur: vel ipsa membranula *Hymen* dicta. Barth. l. 1. An. c. 31.

FLUCTUATIO, κλύδων. Vide *Clydon*. Meminit & Forest. l. 20. Obs. 4. in Schol. *Fluctuatio* corporis navigantium promovet digestionem. Helm. tr. Blas. hum. n. 36.

FLUIDITAS, *Fluidus*, quid significet, ex aliis Lexicis notum. Scilicet dicitur de omni eo, quod mobilitate facili præditum est. Refertur autem hodieque inter differentias essentielles primigenias corporum compositorum. Dividitur *fluidum* simile in Æthereum, sive spirituosum, quod in continuo motu consistit; estque subtilissimum; & in aqueum, crassiorem consistentiam habens. *Fluidum* Dissimulare, & compositum etiam duplex statuitur. Aliud Ramosum, cujus textura libera a se moveri potest, vehiculo spirituofo interno adjuncta. Tenui enim materiæ innatas globulos super, & juxta se invicem posito microscopio conspicuo ramulorum figura exhibet. Aliud *fluidum* viscosum, in quo præpoller materia aquea, aerea crassior, ut & salina, quemadmodum prolixius de his differuit Jac. le Mort. in Pharm. Medic. Phyl. Nimirum eo hodieque perventum est, ut quilibet sibi licentiamumat fingendi nova Artis principia Physica e suo cerebro, ut non male quis Cerebrina principia dicere possit.

* **FLUOR**, *Fluxio*, *Fluxus*, βέουα, βέου, βέος, βέουσις, varias habet apud Medicos significationes. Accipitur etiam aliquando late pro omni Defluxione; & ita convenit cum vocabis *Catarrhytis*, *Catarrhus*, de quibus supra. Hipp. species varias recenset, l. de Glandulis fere toto. Aliquando stricte, & cum additione, v. g. *Fluxus* ventris, cum semper, & assidue humida deiciuntur excrementa sine tenebro, & liente. Gal. c. 2. in Epid. t. 36. Jung. Keuch. ad Q. Seren. p. 202. *Fluxus hepaticus*, ἥπατις, in quo ob imbecillitatem hepatis ab intemperie frigida inductam alvi sedimenta, aquæ, in qua nuper macinata caro abluta est, redduntur simillima. Galen. l. 5. de L. A. c. 7. Sylvius negat, se unquam hunc affectum vidisse, existimat vero causam ejus in copioso sero sanguini admisso, & vasa simul relaxante consistere, l. 1. Pr. Med. c. 13. §. 24. P. Barbetæ putat, esse speciem *Fluxus hæmorrhoidalis*. Pr. l. 4. c. 6. Aliquando strictissime cum, & sine additione de *fluxu muliebri*. Hipp. l. de nat. mul. XV. 11. XLV. 1. LXXXIV. seq. Cujus variæ sunt ratione coloris excretorum species: *Fluxus albus*, cujus descriptionem, & causam vide infra in *Gonorrhœa: Ruber*, sive *Cruentus*; & hic vel coincidit cum menstruo, καὶ μὲν, l. 2. de morb. mul. LIX. 5. (est alias in fin. l. de loc. in homine) LIX. 6. LXIII. seqq. vel diversus, & ita causa eadem cum aliis san-

guinis profusionibus, solutio continui venarum uteri, ob copiam, vel acrimoniam sanguinis. *Crocæ fluoris* historiam vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 115. Aliquando accipitur pro *Defluxio capillorum*. Keuchen. ad Q. Seren. pag. 117. ἡ βέουσις τῶν τρίχων. Trallian. lib. 1. cap. 2. Denique *fluores* dicuntur lapides, ex fodinis, similes gemmis ipsis, sed minus duri. Metallici vocant *fluores*. Siquidem ignis calore, ut glacies Sole, liquefunt, & fluunt. *Fluores* sunt quasi contrarii metallis istis mediis, seu remotis, quæ in spiritus, & aerem resolvuntur. Theophrastus ipsos si novisset, ἐν κρῆσσι vocasset, quod fluxu in terra fierent. Sed videtur, ignotos omnino fuisse veteribus. Sunt variæ species, a colorum, & formæ, vel figuræ differentia desumptæ, quas prolixè collegit Rul. in Lex. p. 217. seqq. Sed omnia compilare non est hujus loci.

FOCALE, σφραγῖον, ἀσφραγῖον, σφραγῖον, λέρυγγον, dicebatur veteribus fascia, vel ligaculum, quo adversus aeris injurias, fauces muniebant, ex Quintiliano Instit. Or. l. 5. c. 3. Rhod. ad Scrib. n. 80. Hodie Germanis receptissimum est.

FOCHA, quid proprie sit, non licet certo determinare. Interpretes Avic. Costæus, & Magius exposuerunt, quod sit porus factus ex hordeo, item ex passulis. Avic. de remov. docum. in usu rerum non natur. tr. 5. c. 18. alibi tamen *focham* etiam tribui potui aromatico, quæ facit ad coitum, l. 1. sum. 1. sum. 1. tr. 6.

* **FOCILE majus**, & *minus*, dicuntur duo ossa cubiti, quorum alterum majus, alias *Radii*, alterum minus *Cercis* vocatur. Vide *Brachium*, *Cubitus*. Bartholin. etiam Tibiæ geminis ossibus attribuit. Vide Libell. 4. Anatom. c. 20. 21.

Focus, ἐστία, proprie dicitur arte factus locus planus, aut concavus, ex scitibus, aut ferro, in quo ignis struitur, & vel coctio, vel liquatio perficitur. Ita in metallurgia *Focus excoctorum*, in quo plumbum purgatur, aut in quo massæ plumbeæ liquantur. Rul. & Johnf. Per translationem vero etiam *Focus morbi*, v. g. *Febris*, dicitur ea corporis pars, quæ prima solida sua in substantia immodice fuerit calefacta, quæ Cor, vel Jecur, vel Ventriculus statuitur. Gal. l. de marasmo c. 7. Aut aliter: *Focus febris* dicitur particula, quam vel obstructio, vel putredo, vel inflammatio obsederit, l. 11. M. M. c. 20. Jung. P. Mich. de Calderia, Tom. I. Oper. p. 118. seqq. In Anatomicis quoque metaphorica occurrit significatio, quando Lobus hepatis primus dicebatur olim *Focus*, ex vana persuasione, illam partem facere ad coctionem, quemadmodum secundus *Mensa* dictus fuit.

fuit, quod alimenta membrorum in ipsum apponi credebantur: tertius, *Culter*: quartus *Auriga*, ceu ad distributionem alimentorum facientes, de quibus nominibus legi poterit Teoph. Protospart. l. 2. de H. C. F. c. 11. Vocab. Græc. *ἔσιμα* etiam est nomen Emplastri alicujus nobilis apud veteres, quod sic dictum est, quia ex Græci nominis literarum calculo, quæ in *ἔσιμα* continentur, indicatur, ipsum Drachmis DXVI. constare. Refertur ad Neceplonem Regem. Conducit omni vulnerum generi. Descriptio ejus habetur apud Act. lib. 15. Hæc Gorr. in defin.

FODINA, *μέτωπος*, in genere idem significat, quod *fovea*, vel cuniculus subterraneus. Specialiter vero notat ea loca subterranea, e quibus metalla eruuntur. Hinc *Aurifodina*, &c. Tropice in aure cavitas illa anfractuosa Labyrinthi dicta vocatur etiam *fodina*. Bartholin. libell. 4. c. 6.

FÆCUNDUS, *ἑκτεκνῶ*. Vide *Epitencos*.

FÆMINA, *ἡμένη*, *ἡμίωξ*, *ἡλίω*, nomen sexus mulieris proprium. Linden. per simplex e *Femina* scribit, Ex. X. §. 200. 164. XIII. §. 542. &c. Sumitur late, & stricte. Late complectitur puellas, virgines, viduas, & conjuges, & saltem differentiam sexus indicat. Stricte significat mulierem, quæ vel in conjugio vixit, vel adhuc vivit. Ejus officia vide ap. Gal. l. 3. de caus. puls. c. 2. Est imperfectior mare, C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 980. seqq. Quid *Fæmina* Spagyricis dicatur in Lapidis Philosph. magisterio, vide apud Libav. Alchym. Pharm. c. 7. Basil. Valentin. tr. de Lapide Philof. & similes Auctores, &c. Th. Ch. Vol. IV. p. 724. 726. & alibi.

FÆMINITAS, *ἡμιναν*. Vide *Masculinitas*.

FOETABULUM, idem significat, quod *Abcessus cum folliculo*. Quod nomen excogitavit M. Aur. Severin. l. de Abcessibus anomalis, commodius illud statuens, quam germen, siquidem in animante tales abcessus gignuntur. Germinis autem vox ad Vegetabilia potius spectat, d. l. c. 3. fin. & seqq.

FOETATIO, *ἑκτεκνῶ*, idem quod *Impregnatio*, *ἡμιναν*, *ἡμιναν*. Gal. l. de septim. part. in princ. & l. an omnes particulæ animalis, quod foetatur, fiant simul: quamvis neutrum in Græco habeatur Codice.

FOETIDUS, *ἡμιναν*, *ἡμιναν*. Vide *Dysfodes*. Exempla gravissimi *foetoris* in hominibus vivis vide Ann. II. Ephem. Nat. Cur. Obs. 191. *Færens* quoque habetur Lapis Philof. in Th. Ch. Vol. IV. p. 745.

* FOETUS, *ἡμιναν*, proprie vocatur *Conceptus* in utero, ex semine factus, quando viscerum,

Cordis, Jecoris, Cerebri indistincta adhuc, & informia adsunt rudimenta, & ita carneæ apparet substantia, non vero amplius seminalis, quam alias Hipp. genituram, *ἡμιναν*, appellat. Gal. l. 1. de sem. c. 9. *Fœtus* duplex: *Mæculus*, & *Fæmininus*. De nutritione *Fœtus* in utero elegantem tractatum scripsit Claudius de Couree. Vide *Conceptus*. Jung. Barth. l. 1. An. c. 28. *Fœtus* a Ger. Dorneo describitur, quod sit mixtum ex utriusque parentis substantia productum ad sui perfectionem. Art. Alchymist. l. 3. c. 15. fin. *Fœtus* Spagyricus vocatur illa medicina catholica Spagyricorum. Id. in Philof. Chemicæ Th. Ch. Vol. 1.

FOLIATA terra, vocatur *Sulphur* perfecte mundatum, purificatum, & dealbatum. Theatr. Chy. n. Vol. IV. p. 729. Hodieque etiam *Sal Tartari Essentiale*, & Chymicorum *Arcanum terræ foliata Tartari* titulo insignitur, magnopere laudibus extollitur; estque nihil aliud, quam Tartarus regeneratus, cujus descriptionem vide apud Rolsink. Chym. lib. 5. sect. 1. art. 1. c. 14. D. Ludov. Pharmac. Diss. 1. pag. 391. aliisque in Chymicorum monumentis, præsertim MSS.

FOLIATUM, *ἡμιναν*, nomen Unguenti pretiosi, quo divites solum utebantur Romæ ad stomachum, & caput. Dictum etiam *Spicatum*, *ἡμιναν*, Galen. l. 2. de C. M. S. L. cap. 1. lib. 8. cap. 1. & lib. 7. de C. M. P. G. cap. 12. necnon alibi.

† FOLIUM, *ἡμιναν*. Mercur. de morb. Cutan. l. 1. c. 2.

FOLIUM, *ἡμιναν*, hujus significatio propria, & nota pertinet ad Botanicos, qua lata, qua stricta pro *Malabathro*. Rhod. ad Scrib. n. 170. Improperie *Foliadatura* dicuntur quasi *folia aurea*, *Folia* notant pura, & a fordibus separata. Hinc quando Spagyrici dicunt, Vertite aurum in *folia*, volunt indicare, Solvite in liquorem, ut anima parce extrahatur, quæ sulphur tingens est. Rul. Johnf. In Mineralogia *Folia* Auri, & Argenti sunt tenuissimæ laminæ dictorum metallorum, Schroder. l. 1. c. 2. *Folium* quoque vocatur ipse Lapis Philosoph. in Theatr. Vol. IV. p. 727. In Anatomicis quoque Lacunam illam triangularem, ubi concursus est suturæ sagittalis, & coronalis in infantibus, membranaceum *Folium* vocari, scribit Blaf. Med. Un. p. m. 106.

* FOLLIS, *ἡμιναν*, est instrumentum, quo non modo aurifabri, sed & alii artifices utuntur ad inflandum aerem. Galen. l. 9. An. Admin. c. 2. fin. Qua ratione corium ad *folles* conficiendos debeat præparari, vide ap. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Ab Anatomicis sumitur pro Vesicula, *ἡμιναν* dicta, ut *Folliculus fellis*. Vide *Cistis*. Barth. l. 1. Anat. c. 15. Botanicis,

& Pharmaceuticis *Folliculus* dicitur theca tenuis, quæ granum, vel semen continet involutum. Schr. d. l. Ita Chirurgico-Pathologicis *folliculus* vocatur exterior superficies membranæ mentiens, quæ continet materiam abscissum anomalorum, sive cum *folliculo* dictorum, quales sunt Steatoma, Atheroma, Meliceris. De quibus suo loco.

FOM, i. e. *Sonus*, vel *Vox*. Rul.

* FOMENTUM, *πυξίς, Σέμασμα*, dicitur omne id, quod quovis modo foris applicatum corpus calefacit actû; ut Spongia aqua calida imbuta, & similia. Gal. l. 2. de R. V. I. A. t. f. seqq. *Fomenta* pertinent ad *Epithemata*. Vide Antid. Wexer. Gen. l. 1. c. 2. P. Morell. l. 2. f. 1. c. 3. Dicitur & *Forus, Fomentatio*. Harum noxam attingit Sylv. l. v. Pr. Med. c. 15. §. 23. Vide *Pyria*. Alias egregie *fomentorum* differentias, & species enumeravit Celsus l. 2. c. 17. & in certas classes redegit. Wilh. Pantinus in annot. ad h. l. p. 271.

FOMES, *ἐνώσιμα, Ζώριον*, quid proprie significet, notum: Nimirum ignis fuscitabulum. *Fomites* præsentaneos parandi modum docet Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 1. Per metaphoram ita dicitur causa interna, vel antecedens, qua morbus fovetur, & continuatur. Jul. Alex. l. 4. Annot. in Galen. lib. 1. Art. Cur. ad Glauco. cap. 4. p. 601.

FONS, *πηγή*, quid proprie significet, non est hujus loci, nisi quatenus aqua fontana inter res non naturales quoque refertur. De *Fontium* varietate differuit Helmont. tr. Supplem. de Spadani fontibus, n. 1. seqq. Impropria, & tropica significatio frequentior est in foro Medico. Ita Hipp. vocavit sanguinem, bilem, pituitam, & aquam quatuor *Fontes* corporis, lib. 4. de morb. X. 17. XI. 1. Ita *Fontes Signorum* appellantur eæ res, vel circumstantiæ, e quibus signa sanitatis, & morborum desumuntur, Dogm. Nostr. Part. III. cap. 1. Dogm. 7. Materia quoque præsidiorum Medicorum triplex *Fontium* nomine venit apud Institutionistas: *Fons Diateticus, Pharmaceuticus, Chirurgicus*, Rolf. O. ac Meth. Med. Spec. l. 4. f. 1. c. 3. Anatomicis pars illa, quæ in infantibus recens natis membranosa reperitur ad commissuram coronalem, & sagittalem, quæque progressu temporis in os, sed tenuius induratur, *Fons pulsans*, vel *pulsatilis*, aliis *Fontana*, & *Fontanella* dicitur. C. Hofm. ad Gal. de U. P. n. 574. Barthol. libell. 4. de offib. c. 6. Joh. van Gorne Microc. §. 42. D. D. Hofmann. in diff. ad h. pag. 177. Chymicis Mercurius *Fons Chymicæ* indigitatur. Nic. Flamellus ann. in Dionys. Zachariæ opusc. Theatr. Chym. Vol. I. & IV. p. 721. 725. Libav. Apoc. Hermet. Part. prior. cap. 5. *Fons Philo-*

sophorum, est Balneum Maris, vel Mariæ. Rul. & Johnf.

FONTALE *Acetosum*, idem quod *Acidula*. Parac. de Tart. morb. c. 16.

† FONTICULUS, Cauterium, quia per eum assidue humor fluit. Campolong. de Arthrit. cap. 45.

FONTICULUS, *Fontanella*, est nomen remediî Chirurgici, nihilque aliud significat, quam ulcusculum in aliqua corporis parte, plerumque vero in brachio ad musculum deltoïdem, in pede vero vel supra, vel infra genu, sive ferro ignito, sive cauterio potenciali paratum, ad blande, & leniter educendos vitiosos humores superfluos. Est vero *Fonticulus* usus in variis morbis, imo in omnibus ferme corporis nostri affectionibus a defluxione dependentibus, in quacunque intemperie *Fontanelle* conveniunt, teste Dieter. n. 744. Jung. Ephem. Nat. Cur. An. 3. Obs. 155. & 214. Plura apud Bartholin. Syntagm. de Cauteriis, & Glandorpium in Gazophylacio Fonticul. & Seton. Schoreum, tract. German. de *Fonticul.* & ex novissimis Raimund. Restaurant. tractatum, dictum Hip. de *Inustionibus*, sive *Fonticulis*, ejus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683. Jungatur Epistola D. Joh. Lud. Hanne-manni ad D. Barth. in Act. Hafn. Vol. 3. Obs. 12. pag. 21. seqq. Quinam impugnaverint Auctores, lege ap. Rolf. Ord. ac Method. Medic. Spec. lib. 4. Part. 2. c. 5. seq. Vide supra *Cauterium*. *Fonticulus* naturalium historiam vide in Eph. N. C. Ann. 2. Obs. 157. Alteram *Fontanelle* significationem vide p. a. in *Fons*.

* FORAMEN, *ἔσσμα*, dicitur locus quidam apertus, forando veluti factus. Galen. lib. de caus. morb. cap. 11. Linden. Ex. V. §. 37. *Foratio*, *ἔσσμα*, dicitur Galen. ibid. *Foramen cæcum* quid sit in Anatomicis, Vide supra *Cæcus*. *Foratio* idem est, ac *Perforatio*, sive *Trepanatio*, qua utimur in fracturis capitis, cum usque ad cerebri membranas calvariam dividimus. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 2. ubi Gr. ἀνέσσειν vocavit. *Foraminulentum* os dicitur quoque *Cribiforme*, sive *Ethmoides*.

FORCEPS, *πυράργα* (ita dicta, quod ignita teneri possint) *αρκέτιον*, est nomen instrumenti Chirurgici ferrei, variæ formæ, quo aliquid apprehenditur, eximitur, aut effringitur. Ita *forceps* dentium, *ὀδονόγρη*. Vide *Densiducum*. Dicitur & *Dentarpa*. *Forcipes* pro calculo eximendo, Paræus l. 19. Chirurg. c. 42. *Forceps* pro extrahenda mola, Cent. 2. Obs. 52. pro abscissione mammæ, Obs. 79. pro apprehendendo vase sanguineo ad constringendum laqueo, lib. de gangr. & sphacel. cap. 29. *Forceps* parva in Cista milit. cl. 19. Confunditur cum *forfice*,

& *forcipe*. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 53. Vide *Forfex*. *Forcipum* delineationem quære in Aquap. Paræi, Hildani Operibus, & in Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tabulis, quæ loca monstrabit Index primus.

FORFEX, *ῥαλλίς*, *τομὴς*, est instrumentum Chirurgicum ferreum, vel ex Chalybe paratum, bifidum, vel bifulcum, quo aliquid refecatur. Rhod. d. l. quamvis ibidem confundatur cum *forcipe*, quod & Rul. fecit, describens: *Forfex* est instrumentum oblongum, & biceps, quod manibus facile comprimi, & dilatari potest, igni imponendis, dirigendisque prunis, atque vasis aptum. Est & alia *forficum* species, qua vasa tantum ex igne sustollimus, quæ instar *forcipis* complicatur. Mentio fit *forficum* ap. Orib. de machin. c. 5. *Forfices* etiam dicuntur, quibus pili refecantur, diversæ tamen a novaculis, quia bifidæ. Hildan. Cist. mil. cl. 9. Junge Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XII. fig. 4. T. XVII. f. 4. & T. XX. f. 1.

FORIS, *Foras*, *ἔξω*. Vide *Exo*.

* **FORMA**, *εἶδος*, *ἰδέα*, *μορφή*, est æquivoçæ significationis. Velenim significat internam, & substantialem naturam, & principium actuum corporis naturalis, qualis est anima in homine, animalibus, & vegetabilibus. Gal. quod anim. mor. temper. corp. seq. cap. 3. l. 2. de sem. c. 1. Vel denotat externam speciem, & pulchritudinem. Orat. suaf. ad artes c. 5. seqq. Unde *αἰδῶς*, *deformis*, & *εὐαῖδῶς*, *formosus*, Diet. n. 9. Juxta priorem significationem opponitur *materiæ*, & speciem constituit; unde & substantiæ modus vocatur. Linden. Ex. X. §. 19. quamvis Cartesianam sapiant Philosophiam, quæ ibi traduntur, qui negat *formam* substantialem specificam. Verius mihi videtur scripsisse Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 1. c. 11. p. 16. A *formarum* specificarum in seminibus, aut his analogis delitescentium diversitate ex aqua producuntur diversa vegetabilium, terrarum, mineralium, salium, liquorum, lapidum, animalium genera, & per species exsurgunt. Ab his *formis* specificis dependent virtutes medicamentoſæ, quæ sunt veluti *forme* subordinatæ, uti vocat Idem ad l. 1. c. 36. p. 38. Helmont. rursus aliter de *formarum* essentiali ratione docuit, uti videre est in tr. *Formarum* ortus. Egregie quoque de *forma* rerum naturalium intrinseca scripsit Junken. Ch. Ep. Cur. P. I. f. 1. c. 1. p. 3. seq. Chymici per *formam* intelligunt, vel Spiritum Mundi, a quo corpora naturalia producuntur: vel describunt, quod *forma* rerum sit virtus generativa, quæ sibi simile quodque producere potest; ut hominis *forma* latet in homine, & non in alio; arboris in arbore, nec non in metallo metalli. Ger. Dorn. t. Artific. supernatur.

c. 5. in Th. Ch. Vol. I. Vel *formæ* rerum sunt influxus cœlestium, quos a superioribus habent inferiora, occulta potentia, vis, & virtus cuiusque rei, Rul. & Johnf. Vel *forma* ipsis idem est, quod *quinta essentia*. Libav. passim in scriptis. Veletiam de externa alicujus rei figura. Hinc *formas* plantarum resuscitare, *formas* fundere, apud eundem legitur in Synt. Arc. Ch. & alibi.

* **FORMATIO**, *σχηματισμός*, plerunque ponitur pro externa *figuratione*: v. g. *formare* pilulas, globulos, pastillos, apud Scrib. Vide in Lex. Rhod. Sumitur tamen & pro *generatione*, v. g. *Formatio* fœtus passim legitur.

* **FORMATRIX** *virtus*, *δύναμις πλάστική*. Vide *Dynamis*. A Galeno describitur, quod sit ea, quæ jacto in uterum semine, sive interram, stans temporibus universas, & singulas conflat partes ejus, quod gignitur; quæ est optima, & summa ars, quæ omnia alicujus gratia molitur, sic ut nihil otiosum sit, aut supervacaneum, l. de nat. fac. c. 6. Vocatur ibidem *δύναμις γεννητική*, *facultas generatrix*. Est ipsa anima vegetativa, Lang. l. 1. ep. 14.

* **FORMICA**, *μύρμηξ*, est nomen insecti mira providentia dotati, ita ut inter rationalia Cicero, & Celsus referre non fuerint veriti; ejus descriptionem prolixam, & usum in Medicina vide apud Aldrov. lib. 5. de insect. cap. 1. Schroder. l. 5. cl. 4. num. 103. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Jungantur observationes communicatæ a D. Edmundo King. Societatis Regiæ Anglicanæ Socio apud Henric. Oldenburg. in Act. Philos. Ann. 1666. *Formicas* ex melle, & pane fecalitia generari, docet Helmont. tr. Potestas med. n. 37. *Formica* quoque dicitur *Verrucæ* species, quæ Gr. *μυρμηκία*, verruca formicaria vocatur, tumens, & callosa, colore nigricans, basi lata, & cute sessili, in excisione dolores afferens morfiunculis *formicæ* simillimos, a quo etiam nomen accepit. Forest. lib. 23. Observ. 9. Meminit illarum Hipp. l. de humid. usu VIII. 11. Dolor ille etiam *μυρμηκισμός*, *μυρμηκίσις*, *formicatio* vocatur. Galen. lib. 3. de fac. partib. Foef. Oecon. pag. 420. Dieter. n. 38. *Formicæ*, verrucalia apotemata, vel porralia, sessiles verrucæ *formicantes*, *formicationes myrmecia*. Ruland. & Johnf. Lexic. *Formica* etiam non solum de *Verrucis*, quæ *Myrmecia* dicuntur, accipitur; verum & notat *Herpetem miliarem*, docente Ingrass. comm. ad Avic. de tum. p. n. p. 181. seqq.

* **FORMICANS**, *μυρμηκίζων*, est epitheton *pulsus* inæqualis, & omnium minimi, apud Gal. *formicarum* motui similis; estque nullus alius, quam vermiculans imminutus, a summa paupertate flammæ vitalis, & cordis systole imbecilla

becilla dependens, l. de pulf. ad Tyron. c. 8. & l. 1. de diff. pulf. c. 26. 27.

FORMIX, idem quod *Noli me tangere*, sive *Herpes esthiomenos*, alias *Lupus* dictus. Vvalth. Sylv. Med. p. 654.

FORMULA, est terminus technicus; diciturque de medicamentorum, qua simplicium, qua compositorum, constitutione, cum quoad consistentiam, tum quoad descriptionem. *Formularum* differentias vide apud Schroder. l. 1. c. 32. *Formula urina* Parac. dicitur urina rubra, clara, de qua in l. de Urinis, & Scholliis passim legere est.

FORNAX, *καμίνες*, quid significet, omnibus notum est. Dicitur & *furvus*. *Fornacum*, & *furorum* Medicorum historiam, & differentias vide apud Schr. l. 1. c. 20. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 29. Theodor. ad Hoghelande, l. de Alchem. diff. septem *furorum* genera numerat, Calcinatorium, Sublimatorium, Destillatorium, Descensorium, Fusorium, Solutorium, & Fixatorium, ex Gebro. His addit *furnum secretum*. Ger. Dorn. Art. Chemic. l. 2. c. 2. feqq. tres peculiare formas *fornacum* exhibet, secundum tres motus perpendiculares extractas, sursum, deorsum, & lateraliter latum. Plura de hac re vide apud Dan. Mylium l. 1. Basil. Phil. de furnis, & vasis Philof. cap. 2. Rolfin. L. Chym. l. 2. c. 17. Rul. potissimum *fornacum* meminit, quarum usus est circa metalli fodinas: v. g. *Fornax* prima vitrariorum, & etiam ea, in qua excoquantur venæ. *Fornax*, in qua plumbum ab argento separatur. *Fornax*, in qua plumbum, & argentum ab ære separantur. *Fornax*, in qua ferrum excoquitur. *Fornax*, in qua panes ærei coquantur torrefacti. *Fornax*, quæ foraminibus vento inspiratur: *Fornax*, furno similis. *Fornacem anemiam* porro sic descripsit, quod fiat e ferro instar tripodis, cum conisterio, & foco, quæ duæ regiones per craticulam discernuntur. Conisterium clauditur janua ferrea, per quam aer subintrat. Focus autem est apertus, & intus luto crasso obductus. Ergastulum est liberum spatium. Ple-runque enim accommodantur res per sartagine-m, ollam, catinum triangularem, & similia, ita ut insistant prunis, vel parumper demittantur. Quamquam autem ignis nonnunquam flabello, vel follibus intendatur; tamen subintrantis aeris, seu venti vis maxima est. Itaque & in eo loco collocari debet, ut janua conisterii vento, vel aeris motui exponatur, fitque nullus alius exitus undequaue fenestris, & aliis clausis, præter sursum tendens fumarium, ut ita aer cogatur per prunas elabi. Id autem tunc maxime fit, cum liquare aliquid magno igni, aut calcinare volumus. Vide in-

fra *Furnus*. De *Fornace* balneariorum vide Rhod. ad Scrib. Larg. num. 60. *Fornacula* est diminutivum.

* FURNIX, *καμίνες*, item *ψαλς*. Vide *Camara*. Quid sit *furnix cerebri*, vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

FORPEX. Vide *Forfex*.

FORTIFICANS, idem quod *Confortans*, *Corroborans*. Helm. de febr. c. 8. n. 14.

FORTUITUS, *τυχαίος*, dicitur de iis, quæ sine humano consilio, vel casu, vel natura eveniunt. Gal. l. de subfig. Empir. cap. 2. *Fortuitam* curationem merito improbat Libav. tract. Artis Med. Hipp. & Hermetypus, Tom. III. Op. p. 119. Vide *Fortuna*.

FORTUNA, *τύχη*, opponitur Arti, & Naturæ. Galen. lib. 11. de U. P. cap. 7. Verissime existimavit Helmontius, omnes omnium *Fortunas*, tam prosperas, quam adversas, concernere dispositionem divinam, non autem inclinationem, multoque minus ab astris dependere, licet in firmamento sint præsignatæ, tr. Astra necessitant, non inclin. num. 41. An *Fortuna* aliquid possit in arte Medica, & Medico, disceptatur. Negare videtur Hipp. lib. de loc. in hom. LVIII. & ex eo Mercurial. lib. 2. Var. Lect. cap. 12. Enimvero distinguendum est inter *Fortunam* temerariam, sive paganam, & Christianam, cumque scientia, prudentia, & vera pietate conjunctam. Hæc omnino requiritur in Medico. Vide de hac re plura apud Rolf. Chym. l. 1. c. 4.

FORTUNATUS, *ετυχεύς*, idem quod *Felix*. Vide *Eutychia*.

FOSSA, *σκάμμα*, præter vulgarem significationem, Anatomicis dicitur interior cavitas, & *rima magna* pudendi muliebri, quæ apparere diductis labiis, quæ & *fossa navicularis* dicitur. Barth. l. 1. Anat. c. 32.

FOSSEUS, idem quod *Fossilis*, *ὄρυκτός*. Dicitur de eo, quod e terra effodi solet; estque epitheton *Salis*, apud Scribon. Larg. num. 59. 70. Dioscor. lib. 5. cap. 126. Vocatur alias *Montanus*. Rhod. Not. ad h. l. Offic. *Sal gemme*, Schr. l. 3. c. 22.

FOSSIO, *σκαφή*, *σκαπάμα*, refertur a Gal. inter exercitia corporis validiora, l. 2. de san. tu. c. 8. & 9. a verbo *σκάπω*, *fodio*. Hinc *Fossiores* dicuntur, qui mineram metallorum e terris eruunt, Gr. *σκαπήρες*.

FOSULA, *βόθραν*, ita vocatur affectus oculi, apud Capivaccium, Pract. l. 1. c. 33. Vide *Botbriion*.

FOTUS. Vide *Fomentum*.

* FOVEA, *βόθρος*, præter receptam significationem, etiam ab Anatomicis accipitur pro *pudendo*, & *sinu muliebri*. Rolf. de part. genit. Part. 2.

Part. 2. c. 32. Vide *Fossa*. *Foveola*, βόθρον. Vide *Botbrion*. In specie *foveola*, βόθρον, est parvum ulcus, & cavum in nigro oculi. Gal. def. med.

FRACES, τρέφυλα τῶν ἐλαίων, dicuntur carnes olivarum expressæ, unde *Amurca*, sive *faces* in oleo. Plin. l. 15. c. 6. Lind. Ex. V. §. 199. Hinc *fracedo* descendunt, & *fracidus* odor, de quibus vide *Helmont*. tr. Blas. meteoron. n. 2. & tr. *Tumulul Peltis*. §. Fermentum peltis, ubi fermentationem, & exhalationem putridam, & foetidam significat.

* FRACTURA, κλάσις, κλάσις, item ἄγωμα, κἀπαγωμα, passim apud Hipp. l. περὶ ἀγμάτων, & Gal. in comm. est species solutæ unitatis in partibus duris, ossibus, & cartilaginibus durioribus, proveniens ab externo violenter continuatam dissolvente. Ejus differentias vide in Chirurgiæ Scriptoribus, præsertim Hieron. Fabr. ad Aquapend. Pentatevchi l. 4. c. 1. Senn. M. Pr. lib. 5. part. 5. per totum, P. Barbette Chirurgiæ Part. 1. c. 3. & alios. Dicitur & *fractio*, Dieterich. num. 437. De *fracturis* gravidarum curatu difficilibus vide *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 25.*

FRÆNUM. Vide *Frenum*.

FRAGIFORMIS, est epitheton trium nævorum in capite Helvigiij occurrentium; de qua observatione legatur *Bonett. Med. Sep. l. 1. sect. 1. c. 8. p. 11.*

FRAGILIS, κρωρός, dicitur de sicco, quod facile in minores particulas dissolvi potest. Gal. l. de S. F. c. 11. & l. de bon. & mal. succ. c. 10. Hinc *fragilitas*, κρωρότης, Ib. De *fragilitate*, vel *friabilitate* metallorum lege *Jacobum le Mort. Metallurg. contract. p. m. 271.* est que nihil aliud, quam ineptitudo ad sustinendum malleum. Opponitur *Malleabilitati*: de quo infra.

FRAGMEN, *Fragmentum*, ἄγωμα, κλάσις, vel idem est, quod *fractura*: Vel particulas quasdam a toto solido corpore separatas significat. Ita *fragmina* calculi dicuntur *fabulum*, & *granula*. *Scrib. Larg. num. 152.* Vide *Lexic. Rhodii*.

FRATERNITAS, ἀδελφικία, item *Fraternitas*. Vide *Adelphyxia*. Peculiaris quoque est *Spagyricorum* quorundam *fraternitas de Rosea Crucis*; de quo vide *judicium Libavii integrotract. de Philosophia Harmonica Magica Fratrum Roseæ Crucis*, Operum Tom. IV. & *Dieter. Jatr. pag. 1208.* *Fratres Lombardorum*, vel *Saleritanorum* dicuntur partus monstri, verminosi, *Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 1.* *Frater* quoque vocatur, & *Fratris uterini* lapis *Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.* & *Frater Mercurii* dicitur *Sol*, vel *Aurum*, p. 725.

FRAUS, ἀπάτη, idem quod *dolus*, impostura, *deceptio*. De *fraudibus* Pharmacopæorum nonnullorum legatur *elegans libellus* inscriptus: *Declaratio fraudum, & errorum ap. Pharmacopæos commissorum*, *Lisleti Benancij*, cum *Dialogo Joh. Anton. Lodetti*, *Dialogo ejusdem argumenti*, a celeberrimo quondam *Bartholino Latinitate donatus*. Optandum vero esset, ut in gratiam boni publici potius vernacula lingua divulgaretur, ut & Magistratui, & subditis fraudes illæ melius innotescerent, & communi opera adversus illas competentia investigarentur, & excogitarentur.

FRENDO, σκλήζω, significat proprie supremis labris, vel etiam dentibus aliquid evellere, uti faciunt bruta ἀμβρόδιον, utrinque dentata. *Hippocr. lib. de artic. t. 28.* Gal. in com. Adde *Foef. Oecon. pag. 558.* Improprie significat *subsannare* morsus labris, & irridere. *Ude sarcasmus*, sive *subsannatio* vocatur in *Rhetoricis*.

† FRENA, dentium alveoli, apud *Atium Cletum*, de morbis strangul. c. 3.

FRENANS medicamentum, κελινωγοδόν, dicitur *Fernesio*, quod ferocientes humores turgentes, & quoquoeversum impulsos coerctet, atque compescit. *Therap. l. 5. c. 25.* Idem quod *Domans*.

FRENUM, *Frenum*, κροτίσμιον, dicitur vinculum illud, quo præputium glandi penis adheret. Alii *Canem* vocant. *Rolf. de part. gen. P. 1. c. 3.* *Barth. l. 1. c. 24.*

FREQUENS, πυκνός, idem quod *Creber*. Vide *Creber*. *Frequentia* specialiter dicitur *Ger. Dorn. in Philosoph. Speculativa*, cap. 5. concepti circa veritatis amorem perseverantia.

* FRESUM, ἔρημα, a *Frendo*. Vide *Ergomus*.

FRIABILIS, ψαθύρος, *friabilitas*, ψαθύροτης, dicitur de eo corpore, quod est inter humidum, & siccum medium, & facile in minimas particulas potest dissolvi. *Galen. de bon. & mal. succ. c. 10.* Ita caro *friabilis* multoties legitur *lib. 3. de Al. Fac. cap. 27.* Dicitur & ψαθύρος. Vide *Psapheros*. Item θραυστός. Vide *Thraustos*.

* FRICATIO, *Fricatio*, τριβίς, ἀντέτριβις. Vide *Anatripsis*. Duplex est, *sicca*, & *humida*. Illa est, quando corpus univrsum, vel membrum ejus solis manibus, vel linteo, nullo admisto humido, aut pingui corpore, *fricatur*, eadem & *Chirothecis* aliquando perficitur, ἢ κερύδαλον, *Rhod. ad Scribon. n. 180.* Hæc vero dicitur, quæ fit per aquæ, & olei admixtionem. Alias *frictio* in genere duobus modis usurpatur: uno quidem pro omni motu, qui extrinsecus

extrinsecus tam sanis, quam ægris adhibetur ad cutem quovis tempore: altero vero, vel est pars exercitationis, vel potius, ut ait Gal. exercitationi subservit. Differentiæ sex *frictionum* numerantur, *Mollis, Dura*, & inter eas *Media, Multa, Pauca*, & in eo genere *mediocris. Dura* ligandi, *Mollis* solvendi, *multa* minuendi, *mediocris* carnem generandi vim habet. Gal. l. 2. de san. tuend. c. 3. & in specie de *frictione* cum oleo, l. 2. de Sim. Fac. cap. 18. & alibi. Vide Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 4. f. 10. P. 1. cap. 1.

* **FRIGEFACTIO**, *Frigefaciens, Frigiditas, Frigus, Frigidus*, ψυχρός, ψυχρότης, ψύξις, ψύμα. Terminorum significatio nota est. Opus est distinctione.

FRIGIDARIUM, vocabatur ahenum in balneis veterum, frigidam continens aquam, quemadmodum reliqua duo, *Caldarium*, calidam, & *Tepidarium* tepidam continentia. Fumanell. de Baln. mox a princ.

* **FRIGIDUM**, etiam accipi potest, prout supra de *Calido* diximus, Substantialiter, & Accidentaliter. Substantialiter dicitur de aqua, nive, glacie, aut aliis, quæ destituuntur principio calido substantiali. Hinc Helmontius recte dixit: *Frigus* non est principium vitale, sed extinctionis, tr. Progymn. Meteor. num. 25. Imo etiam homines, quibus calor, vel flamma vitalis est imbecillior, secundum, vel præter naturam, dicuntur *Frigidi*. Ita sœminæ respectu virorum dicuntur *frigide*. Impotentes quoque ad Venerem vocantur *frigidi*. C. Hofmann. V. L. lib. 4. cap. 43. Accidentaliter, vel Qualitative iterum dupliciter sumitur, Efficienter, & Effective: sive ut efficiens, & effectus. Ad illum respectum pertinent

FRIGEFACIENS, *Refrigerans, Frigefactio*; & consistit in actuali, vel potentiali sufflammatione, oppressionem, vel extinctionem caloris, & flammæ vitalis. Remedia *refrigerantia* Hippocr. dicuntur ψύματα, lib. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. lib. de nat. mul. XII. 19. l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 8. Hæc virtus consistere hodieque creditur in particulis acidis nitrotartareis, rigidis, quæ coagulum inducere possunt aliis corporibus, aliaque a motu nimio cohibere, ita ut in statum aliqualem quietis reducantur, verbis Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 8. Effectus respectu *frigidum* dicitur, & quidem in statu secundum naturam, quando calor vitalis excessus est correctus. Usitatus vero in statu præternaturali, & frequentius occurrit. Ita extrema membra *frigida* ψύξις ἀκροτηρίων, 7. aph. 1. 26. *frigiditas* pedum, 4. de R. V. I. A. t. 39.

FRIGUS, paroxysmos febriles quosdam præcedens, præsertim in intermittentibus, dependens a portionum succi nutritii acescentia, succum quoque nervosum corrumpente. Vid. Vvill. de febr. c. 3. seqq. Sylvius ex acido succo pancreatico lymphæ, & pituita deducit, Pr. M. l. 1. c. 27. §. 33. Dicitur hoc etiam Gr. χεμίη. Vide *Cheimon*. *Frigus* etiam aliquando sumi pro catarrho, & affectu capitis a vitiosis humoribus dependente, monstrat Keuch. ad Ser. p. 122.

FRINGILLA, nomen aviculæ notissimæ, quæ etiam vulgo *Vincorubeus* dicitur. Usus ejus est in cibis. Alias descript. vide in Aldrov. l. 18. Ornith. c. 6.

FRIXUS, *Frixtus*, φρυκτός, φρυγομήμος, τηγόσμος, τετηγαυσμήμος, τηγαυτός, dicitur de iis quæ in sartagine torrentur, vel *friguntur*. Unde & panis τηγαυτός, in sartagine *frixus*. Omnia *frixa* succium dare alimentum, & flatulentia carere, docet Galen. lib. 1. de Al. Fac. cap. 22. & lib. 3. cap. 2. Confirmat Linden. Exerc. V. §. 105. *Frixta resina*, vel *frixa*, quæ κατ' ἐξοχήν Gr. φρυκτῆ dicitur, notat *Colephoniæ*, ad differentiam liquidæ, sive humidæ. Ita vero vocatur, quia torretur, aut uritur, uti docet Dioscor. lib. 1. cap. 93. Substitui potest Terebinthina, teste Galen. lib. 6. Meth. Med. & alibi. Vid. Foes. Oec. pag. 668. Scrib. aliquoties meminit n. 203. seqq. Vid. Rhod. in not. ad primum n. 203.

FRONDIS, φυλλός, θυάδος, item *Frundis*, pro *Frons*, notat ramulosum arboris, vel fruticis foliosum, ut *Delpica*, vel *Persica frondis*. Keuch. ad Seren. p. 134. 210.

* **FRONS**, *Frondis*, idem quod *frondis*. *Frons frontis* vero, Gr. μέτωπον, dicitur pars capitis anterior depilis, supra oculos sita, & ad tempora usque protensa. *Frons* corrugata, contracta, dicitur Hipp. μετάπερ συναγωγή, Coac. t. 213. Sudor *Frontis*, μετωπιδάιος ἰδρῶς, l. 2. de morb. mul. LIV. 6. Vena in *fronte*, 5. aphor. 68. Vide Diet. n. 546. *Fronsis* descriptionem vide ap. Barth. l. 3. Anat. c. 7.

FRONTALE, προμετωπίδιον, nomen medicamento externi, vel topici, quod *Fronti* applicatur. In specie vero significat topicum refrigerans, & hypnoticum ex cephalicis frigidis contusis sacculo lineo quatuor, vel quinque digitos lato exceptis; vel etiam idem quod ἀνεκρόθημα. Vide *Anacollemma*. Descriptionem lege apud Morell. de form. remed. lib. 2. sect. 2. cap. 1. Meminit & Forest. lib. 7. Obs. 23. & in Schol.

FRONTO, μετωπίς, Polluci dicitur, cui frons ampla, & lata. Differt a *Citone*, cui frons prominens. Lind. Ex. XI. §. 38.

FRUCTUS, καρπός, in genere significat omne id, quod plantæ ultimo proferunt; adeoque & femina, vel grana complectitur. Gal. c. 1. de nat. hum. t. 15. In specie tamen id nominis sibi reservant *fructus* majores; pyra, poma, pruna, nuces, & his similia. Schrod. l. 2. c. c. 12. ubi catalogum officinalium *fructuum* invenies. Dividuntur in fugaces, & solidiores, qui reponi possunt. De utrorumque facultatibus vide passim apud Galen. præsertim l. de atten. vict. rat. cap. 10. Dividuntur & in maturos, vel immaturos. Tropice fructus terræ etiam vocantur metalla, quatenus ex sua matre aqua in aliam matrem subintrant, nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus in aqua defixis. Ger. Dorneus de geneal. mineral. cap. 3. & 4. *Fructus* etiam metaphoricè omne commodum significat.

FRUGALITAS, ἀπέλειξ, σωφροσύνη, notat mediocritatem in assumendis cibis, & *temperantiam*. Hæc est noverca Medicorum, & apud præcos tanta fuit, ut ad victum nihil obsonii deesse existimaverint, modo ne deesse olus, verbis Scaligeri apud Linden. Ex. XVI. §. 160.

FRUGES, in genere idem quod *fructus*. In specie tamen denotat duo genera, *Fruimenta*, & *Legumina*. Claud. Deodat. l. 1. Pant. Hyg. c. 27. l. Alex. l. 8. Sal. c. 8. C. Hofm. Instit. l. 5. c. 4.

FRUITIO, ἀπέλασις. Vide *Apolausis*.

FRUMENTUM, Gr. σῖτος, significat omnia granorum genera, ex quibus panis conficitur. Idem quod *Fruges*. Hinc *Fruimentacea* gustamenta, σιτηρὰ γαστρίμια, Hipp. 1. de R. V. l. A. t. 18. Jung. Gal. in comm. De *frumentorum* conversatione, morbis, &c. Vide *Ephem. N. Cur. An. II. Observ. 112.*

FUCA, Φυκίς, *Phycis* etiam Lat. est nomen piscis saxatilis bonæ carnis, & grati saporis, cujus meminit Galen. l. 3. de Alim. Fac. c. 30. & l. de atten. vict. rat. c. 8. Ejus vero descriptionem, usumque in cibis, & medicina pete ex Aldrov. l. 1. de pisc. c. 8.

FUCATUS, idem tropice quod *Palliatus*. Ita *fucata* Elephantiasis, curatio eorum ægrorum, qui nullo remedio in integrum restitui possunt, traditur, & legitur apud Julian. *Palmarium* de morbis contagios. l. de Elephantias. c. 7.

FUCUS, φύκος, est homonymum. Velenim significat *Insectum* quoddam vespis, vel apibus simile, cujus descriptionem vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 5. Vel significat colorem, vel pigmentum, & ornatum peregrinum, quo *fucatus* aut faciem, quod pertinet ad *Cosmeticam*, quorum *fucorum* exempla vide apud

Forest. l. 31. per totum; aut capillos, Keuchen. ad Q. Seren. p. 100. Græc. χρῆμα. Hinc & herba marina, species *Algæ*, unde tinctura quædam defumitur, φύκος, *fucus* dicitur. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 28. 29.

FUGA, φυγή, refertur inter affectus animi, & opponitur Cupiditati; estque passio animi consistens in depressione spirituum, & malum absens e longinquo adspiciens: de quo affectu vid. Willis An. Brut. Part. II. c. 9.

* **FUGAX**, ἀραιός, idem quod *Horavius*: est epitheton fructuum quorundam, qui nascuntur eo tempore, quod *Horam* vocant. Est autem *Hora* Græcis id anni tempus, in cujus medio Caniculam exoriri contingit. Dicuntur vero *fugaces*, quod recentes ad reponendum sint inepti, v. g. Cucurbitæ, Mora, Pepones, Melopepones, &c. de his vid. plura apud Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 2. Abscessus *fugaces* dicuntur M. A. Severino, qui de loco uno leviter in alium transferuntur, l. de Abscess. Critic. c. 14. p. m. 25.

FUGILE, vel excrementum auris denotat, & ita cum *Cerumine* coincidit. Ad cujus similitudinem etiam sordes flavæ in urina apparentes *Fugilis* nomine veniunt apud Paracellum, cerebrique & aurium dolores significant, in Schrod. ad Lib. 2. de Urin. c. 1. Vel *Apostema* circa aures notat, quod *Parotis* vocatur. Ruland. & Johnf. Vvalth. Sylv. Med. p. 1210. Paracel. & *Fugilativum* vocat l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 5. Apud Forestum dicitur *Fugilla*; & in genere idem est, quod *Bubo*, i. e. *Apostema* glandularum. In specie vero *Parotis*, sive tumor glandularum sub ipsis auribus ita vocatur, Obs. Chirurg. l. 3. Obs. 7. Schol.

FUGITIVUS, addito *Servus*, vocatur Chymicis Mercurius, ideo quod etsi putent se probe eum ligasse, nihilominus effugiat. Vide *Servus*.

FULCIMEN, *Fulcimentum*, ἔρσημα, ἐπέτημα. Vide *Ereisma*.

FULICA, ἀψίς, ἰσχυρὸς, juxta Ciceron. est nomen avis aquaticæ; cujus descriptionem, & usum in cibis, ac medicina vide apud Aldrov. l. 19. Ornith. c. 13. Meminit & Jul. Alex. Salubr. l. 13. c. 4.

FULIGO, κηρός, est terræ materiæ ad plenum perustæ exhalatio; & differt a *fumo*, qui est exhalatio a semiusta, & humida materia proveniens. Galen. advers. Lyc. c. 2. fin. *Fuligo* vapor terrestris. *Fumus* mistio quædam ex terrestris, & aquea substantia, l. 8. meth. med. c. 5. fin. De ejus natura, & facultatibus medicamentosis vide Gal. l. 7. de Sim. Fac. h. t. Schroder. l. 4. cl. 2. d. 384. Fr. Hofm. in Clav. p. 584. seq. *Fuliginem* e fumo provenire vult Junk. Chym. Exp.

Cur. P. I. sect. 3. c. 11. p. m. 242. *Fuligo* quoque est, qua pictores utuntur; & fit variis modis, & multis ex rebus. Apud nos fit ex tæda. Dioscor. *fuliginem* prædicat e vitriariis officinis, cujus vis medica est adstringere, & erodere, l. 5. c. 182. (de *fuligine thuris*, & alia ex myrrha, resina, & styrace, vid. eund. l. 1. c. 84. 85.) Rul. & Johnf. in Lexic. Per similitudinem *fuligo* quoque vocatur excrementum terreum oleosi sanguinis, quod illi in flammulam vitalem, quem Spiritum vocamus, accenso, & deflagrato superest. Lind. Ex. XV. §. 125. D. D. Hofmann. in Dissert. Anat. ad Horne Microsc. p. 152. *fuliginem* excrementum aqueum vapidum, salis, & sulphuris spirituosi parte maxima orbatum pronunciauit. Estque vel naturalis, vel præternaturalis, quando excedit. Hæc evacuari debet per poros cutis, Lind. Ex. XIII. 400. seqq. A purgantibus vero augetur, §. 374. Retentæ vero *fuligines* valde nocent, Ex. XV. §. 132. Inde oritur lingua *ληγρῶδης*, *fuliginosa*, nigra, Hipp. l. 3. Epid. ægr. 12. post stat. pestil. & l. 6. Epid. f. 5. t. 14. Saliva *fuliginosa*, & sputum, l. 2. de Morb. L. 2. Coac. t. 390. Jung. Foef. pag. 384. 385. Hanc de *Fuliginibus* sententiam, præsertim per expirationem a natura propellendis, adeo absurdam dixit Charltonus, ut Heraclito risum excutere posset, Oecon. Ann. Ex. IIX. §. 14. an vero fatis probaverit, merito adhuc dubitatur. *Fuligo metallorum* proprie dicitur *Arsenicum*, sæpe etiam *Mercurius*, Rul. Johnf. Helmont. paulo aliter de *fuliginis* natura docuit, statuens, omnem *fuliginem* partim esse sal volatile concretæ præservatum ab inflammatione, propter aquæ evolantis commisionem, partim esse oleum, quod evolandæ celeritate combustionem præterfugit, tr. Complex. atque Mist. Element. figm. n. 33. *Fuliginis sanguinis* non esse causam Asthmatis, aut Tussis, vult Idem tr. Asthma, & Tussis, n. 54. seqq. De spiritu *fuliginis* vid. Schrod. d. l. & Hofmann. V villis Pharm. Rat. Part. I. sect. 5. c. 2. Spagyricis *fuligo* duplex est, Humida, & sicca. Humida est cælestis vapor per distillationem prolectus: Sicca per ollam, & cooperculum æreum, ut a Cinnabari vapor albus. Nicol. Flamellus Annot. Theatr. Chym. Tom. I. p. 778.

FULMEN, *κεραυνός*, quid proprie significet, Physicorum est docere: Nimirum ignis in nubibus accensus, & cum fragore, quem *Tonitru* vocant, disiectus, in nitrosus, sulphureis, & aliis particulis, quales ad pulveris pyrii constitutionem concurrere solent, consistens. Vide plura apud Joh. Marc. Marci Philos. vet. rest. Part. II. sect. 5. subf. 1. & Ephem. N. Cur. Ann. II. Obs. 27. *Fulmen* Chymicis dicuntur flores cupellati argenti, in ipsius cum plumbo repurga-

tionem. Unde *Fulminare* metalla idem est, ac repurgare, potissimum quæ perfecta dicuntur. Vide *Tonitru*.

FULMINATIO, (an non Gr. *κεραυνώσις* dici posset?) est gradatio metallica cum excoctione ad purum incineritio, cujus perfectio veluti effulgente indicatur splendore. Inde etiam nomen operis est, quod *Coruscatio* veluti in fulmine apparente fulgure fiat. Nam postquam absumptæ, segregatæque sunt alienitates (veluti fluores adjecti, plumbum, mineralia conjuncta) nubecula quædam sulphurea obequitat per superficiem, unde postea purpureus elucet splendor, quem *fulgur*, vel *fulmen*, aut etiam florem nuncupare solent, qui cum disparet, relictus Regulus refrigeratur. Rul. & Johnf. De lapide *fulminari*, Auro *fulminante* vide *Ceraunios*, *Ceraunochrysos*. De musco clavellato, & similibus herbis *fulminantibus*, Ephem. N. Cur. A. I. Obs. 97. in Schol.

* **FULVUS**, *κίρβος*. Vide *Cirrhos*.

† **FUMARIA** Corporis vasa majora, Arteria, & stomachus. Cælius Aurel. Chronic. l. 1. c. 1.

FUMIGATIO, Gr. *καπνισμός*, *δύσκαπνισμός*, *καπνισμός*, Chymicis est per fumum acrem, corrodentemque calcinatio. Et fit diverso modo. Metalla nobiliora afflatu plumbi fusi, vel hydrargyri fragilia redduntur, & postea comminuuntur terendo cum sale. Rul. & Johnf. Vel *Fumigatio* dicitur species solutionis Chymicæ; & ad Calcinationes pertinet, quando metallum, vel materia solvenda per vaporem, vel fumum ascendentem e particulis salinis cujusunque notæ superficie tenus corroditur, & temporis tractu in pulverem redigitur. Jac. le Mort. Chymic. Medico-Phys. c. 3. p. 20. Ita & Calcinatio philosophica, vulgo dicta Cornu Cervi, est nihil aliud, quam *Fumigatio*. Morley Coll. Chym. Leid. c. 141. Alias *fumigata* dicuntur *καπνιστά*, ut sunt carnes, pisces, &c. Parac. l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 1. Apud Medicos vero *fumigatio*, *δύσκαπνισμός*, dicitur, quando rei alicujus nidor suffitæ per infundibulum imbibitur, vel per arundinem fumus haustus excipitur, uti fit cum Nicotiana, vel Tabaco. Diosc. l. 3. c. 126. Plin. l. 26. H. N. c. 6. Vocatur & *Fumigium* Forest.

* **FUMUS**, *καπνός*, quid sit, & qualis exhalatio, vide *Fuligo*. *Fumus* proprie est id, quod ex rebus, cum cremantur, exhalat, Lind. Exerc. XV. §. 124. 128. In nobis est idem, quod *fuligo*. Paracell. omnem *fumum* existimat esse de narcotico anodyno cum stupefactione innata, l. 10. Paragr. §. 2. Spagyricis, & Metallurgis *Fumus albus* est Mercurius. *Fumus citrinus* est Sulphur, *Rubeus* est Auripigmentum. *Fumus virosus*, vel virus est aura illa, vel vapor venenosus, qui ali-

aliquando oritur cum periculo vitæ in metalli fodinis, vulgo *Schmaden*. Sunt & *Fumi* Alchemici venenosi, v.g. in operationibus Mercurialibus, & Antimonialibus, contra quorum virus opus est remediis, de quibus vide Magistri Odometri Practicam ad discipulum in Tom. III. Theatr. Chym. *Fumus duplex* est in materia lapidis Philosophorum, i. e. Sulphur, & Argentum vivum. Efferarius Monachus de lapide Philos. ibidem. *Fumans nix* dicitur *Calx viva*. Keuch. ad Q. Seren. p. 243. seq.

FUNAMBULO, *χοροβάτης*, vocatur histrio quidam, qui agilitate membrorum mira præditus graditur, saltat super funem, suspendens se variis modis. Exempla rariora vide apud J. Alex. l. 6. Salubr. c. 4. & Lang l. 1. ep. 10. *χοροβότην*, *funambulatio*, Foef. n. 609.

FUNCTIO, *δυσέρχια*, idem quod *Actio*, de quo supra suo loco. Adde Barthol. in præcæm. Anat. & Willis An. Brut. P. I. c. 4.

FUNDA, *σφραδόν*, Medicis est nomen *fasciæ*, vel *Mitellæ*, vel deligationis certæ, naso, jugulo, labio inferiori applicandæ, Gal. de fasciis. Hipp. 1. de art. t. 74. Foef. p. 604.

FUNDALIA, vocavit Lullius *Feculas*, sive *Gersas*, teste Libav. Alchym. Pharm. cap. 21. Vide *Fecula*.

FUNDAMENTUM, *βάσις*. Vide *Basis*.

FUNDO. Vide *Fusio*.

FUNDULUS, *υμβρός*. Vid. *Cobites*. *Fundula* etiam dicitur alia pisciculi species, quæ alias *Capito* dicitur, aut *Gobio capitatus*. Aldr. l. 5. c. 27.

FUNDUS, *πυθώλι*, dicitur de inferiore parte ventriculi, Gal. l. 5. de L. A. c. 6. Item de inferiore parte testium, uti ex Polluce notavit Fall. in obs. Anat. T. 1. p. 418. De *Fundorum* terræ varietate vide Helmont. paradox. 1. n. 3. 16. *πυθρόδες*, *funditus*, pro omnino, profusus, legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 42. Adde Foef. p. 543. *Fundus uring*, idem quod *sedimentum*, Paracelsi. de Urin. judic. l. 1. Tr. 1. c. 3. & alibi.

FUNESTUS, *θανάσιμος*, *θαντώδης*, idem quod *Lethalis*, dicitur de eventu morbi ad mortem terminante; & quidem dupliciter, vel simpliciter, & necessario, vel magna ex parte, Gal. 5. aph. 2. & 3. Vide Diet. Jat. num. 385. Lind. Ex. XII. §. 27.

*FUNGUS, *μύκης*, diversimode accipitur. Aut enim notat excrecentiam terræ, vel excrementum terræ quoddam variæ formæ, & figuræ; suntque hujusmodi *Fungi* rudimenta plantarum. Eph. N. C. A. II. O. 54. quorum tres species recensentur, Esculenti, Officinales, & Venenosi *fungi*, de quibus vide Botanicos, præsertim Clusium de *fungis*. Officinalium. Ca-

talogum lege apud Schrod. l. 2. c. 13. Tales *fungos* terrestres dicit Helmont. esse *Leffas terræ* pelle obductas, sive fumum transforticem, tr. Imago ferm. imprægn. n. 31. *Fungus* minimus dicitur *Fungillus Mitrbridaticus*, Eph. N. C. An. III. Obs. 34. Inter omnia esculenta *fungi* pessimi sunt cibi, Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 4. & de puer. epil. Aut significat *Fungus* excrementiam quandam in partibus ulceratis ex humore nutritio corrupto natam, veluti tuberosam eminentiam: cujus meminit Hipp. l. 2. de morb. XLII. 10. Clarius vero apud Gal. l. 1. de L. Aff. c. 1. & c. 3. in 3. Epid. t. 49. Horum plures observationes quære in Hildan. Cent. 1. obs. 15. Cent. 2. O. 36. 36. Cent. 3. obs. 1. l. de Ich. & Melicer. c. 23.

†FUNUS BRACHII, Mater, nigra vena, Mediana, Communis. Zechius Lect. in 1. §. aph. Hipp.

FUNIS, *χοῖνον*, *χοῖνιον*, quid sit, non indiget declaratione. Pertinet inter instrumenta Chirurgis necessaria, uti patet ex Hipp. 4. de art. t. 63. ex quo loco simul patet, *navium funes* vocari *ἔπλα*, *armamenta*, teste Gal. in com. ad h. l. Per similitudinem Vasa umbilicalia dicuntur *Funiculus*, Bartholin. l. 1. Anat. c. 37. & Arabes venam Medianam vocasse *Funem brachii*, testatur Joh. Zechius lect. 11. in sect. 1. aph. Hipp. p. m. 109.

*FURCULA, idem quod *Clavicula*. Avic. l. 4. fen. 5. tr. 1. cap. 8. Vide supra. *Clavicula Furcilla* etiam idem est, quod *Bulimus*, quæ significatio uti minus est obvia, ita passim ignorata. Lind. Ex. XIII. §. 58.

†FURFURES, plurali numero Morbus, Greg. Horst. de Anat. l. 1. c. 42.

*FURFUR, *πίτυρον*, proprie significat pelliculam, sive corticem, quæ a frumento inter molendum abscedit. In qua significatione apud Hipp. & Gal. aliquoties occurrit: v.g. Hipp. l. 7. Epid. XXXIII. 8. & l. 2. de diætâ XI. 19. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & alibi, ubi *furfurum* facultatem detergentem ad gargarismata laudat. Quo sine & frequenter Clysterum decoctis addere solent Galli, uti patet ex Philiberti Guybert Medicin. Charitable, idiomate Gallico expressa in princ. Ab hujusmodi *furfuribus* panis dicitur *πίτυρις*, *furfuraceus*, ubi *furfur* a farina non est separatus, qui & *ὑπόπυρον* *συννομισός* vocatur Gal. 1. c. 2. & omne *furfureum*, *πίτυριδες*, habere vim deterforiam, dicitur c. 12. Ab eorum similitudine etiam *πίτυρα*, *furfures* dicuntur particulæ excrementorum cum urina prodeuntes, Hipp. 2. de Nat. hum. t. 21. unde & *πίτυριδες* *ὑπόστασις*, *furfureum* *sedimentum*, & *Urina furfurea* vocatur Coac. t. 581. comm. 2. Progn. tex. 28. lib. 7. aph. 44. Vide Dieter. num. 684.

Furfurosi quoque vocantur, quibus assidue squamulæ, veluti *furfures*, in scabie gignuntur, quæ & pectendo, aut scalpendo decidunt. Unde & affectus *πίτρυς*, *furfures*, aut *πιτυρίαις*, *Furfuratio* vocatur, quæ *Porrigo* dicitur, Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 6. Seren. de re medica, c. 3. ubi & *Farrea nubes* appellatur, Keuchen. in not. p. 94. Causa ejus consistit in portionibus siccioribus salinis, & ad scabiem siccam referri potest. *Furfurifca* etiam vocatur ille morbus. Vitalis de Furno Medicin. c. 69. p. m. 74.

FURNUS, idem quod *Fornax*, vide supra. Rolsink. expresse scripsit, pari passu ambulare, Chym. l. 2. c. 17. *Furnus* est locus, capsula, & velut officina Vulcania ignis coercendi, regendi, recteque administrandi gratia excogitata vocatur ibidem Domicilium, & Claustrum Vulcanium. Ruland. ita descripsit: *Furnus* est locus, in quo ignis ad materiam Chymice tractandam dextre, & convenienter accommodatur. Estque *Aperius*, vel *Tectus*. *Aperius* est, cujus pars superior est aperta. Estque tum *Probatorius*, tum *Ventosus*. *Probatorius*, vel *docimasticus* dicitur, in quo metalla perfectiora purgantur, examinantur, vel, ut usitatiore rem vocabulo delineem, fulminantur. *Furnus ventosus*, seu *Anemia* dicitur, in quo beneficio venti ignis vim augmentis mineralia liquantur, & funduntur. *Furnus tectus* est, cujus superficies tecta est. Estque vel *simplex*, vel *compositus*. Ille, qui simpliciter, & absolute alterius adminiculo constat: estque vel *Calcinatorius*, vel *Dissolutorius*. Ad calcinatorium pertinet *Cementatorius*, & *Reverberatorius*. *Dissolutorius* est vel *Ascensorius*, vel *Descensorius*. Ille est vel *ficus*, & quidem aut in *vesica*, aut in *catino arenario*; vel *Humidus*, sive *Balnei*. *Furni compositi* dicuntur ii, ubi uno igne plures *furni* foventur, ut sunt *Atanor*, & *Acediæ furnus*, de quibus supra Rul. Plura legantur apud D. D. Vvedel. Pharm. in A. F. R. l. 1. f. 5. c. 2. Joh. Franc. Vigani Medull. Chymicæ circa fin. de *furnis*, & *Vasis*, Morley Coll. Chym. Leid. c. 196. seqq. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 2. p. 36. seqq.

FURO, *ἄνθρ*, idem quod *Viverru*, sive *Mustela Sylvestris*. Vide *Ictis*.

* **FUROR**, *μανία*, est species vehementioris delirii absque febre, cujus accuratam descriptionem invenire licet in *Vvillis An. Brut.* part. II. c. 12. Vide supra *Delirium*. Junge Dieter. n. 512. 518. Ejus species est *furor ἐπιλητικός*, *amatorius*. Helmont. negat, *furorem esse mentis affectum*, aut animam rationalem lædi, tr. Formar. ortus, n. 79. & tr. Imago

mentis, n. 6. Qui tali affectu laborant, vocantur *furiosi*, *μανιακοί*, *μανύροδοι*. Vide *Mania*.

* **FURUNCULUS**, *δοθίλι*. Vide *Dothien*.

* **FUSANEUS**, *χυτός*, *βυός*, dicitur de piscibus, qui gregatim simul natant, & fusim retibus capiuntur. Aldrov. ex Aristotele, l. 2. de pisc. c. 18. & l. 3. c. 18. Quando vero de morbis dicitur, est Gr. *σποραδικός*, vide *Sporadicus*, & opponitur *Endemiis*, vel *Epidemiis*. Gal. in def. Med.

FUSCUS, *φαιός*, *πυλός*, est nomen coloris inter nigrum, & candidum medii, magis tamen ad nigrum vergentis. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 3. Dicitur *umbrosus*, *εμιαρής*, *σινιδής*. Hinc quædam medicamenta Gal. dicuntur *φαιά*, *fusca*, Gal. l. 6. de C. M. S. G. c. 8. 10. *Fuscado faciei*, legitur apud Forest. l. 31. Obs. 3. in Schol. *Fuscado linguæ*, vulgo dicitur *Angina*, teste Lang. l. 1. ep. 4.

FUSIO, *χύσις*, terminus est Chymicus, exprimens in genere liquationis speciem per ignem. Unde & *Fusio*, & solutio per ignem pari passu ambulant. Tract. de Alchemia incerti Authoris, c. 32. in Volum. Chym. III. Specialiter *Fusio per Antimonium* dicitur, qua verum Aurum non modo a metallis imperfectis, sed etiam ab ipso Argento separamus, & fit hoc modo: Accipio Aurum aliis metallis mixtum, ipsique tres partes Antimonii pulverisati commisceo, & in crucibulo igni contumaci in furnum ventosum pono. Postea juvante, si placet, folle probe liquefactum in pyramidem calefactam, sevoque illitam transfundo, ubi labris malleo concussis regulus Aurum continens in apice residet, quem malleo detrunco. Antimonium porro residuum rursus in tigillo igni ad tertiam etiam vicem impono, & prædicto modo procedo, ut omne aurum ex antimonio protrudatur. Tandem regulos hosce singulos in catillo terreo prope follem pono, carbonibusque superpositis in modum fornacis ignem accendo; tandiuque flammam superinduco, quousque omni antimonio evaporato aurum purum putumque resideat, quod statim coagulatur. Hæc Rul. & Johnf. Vide & Rolsink. Chym. l. 2. c. 2. *Fusorum*, quæ Gr. *χυτά*, vel *πυλανά* dicuntur, Catalogum lege apud Libav. Synt. A. Ch. l. 2. cap. 4. seqq.

FUSTIS Pistillaris, *ξύλον ὑπεροχθές*, inter instrumenta refertur ad articulos reponendos ab Hipp. 4. de art. t. 57.

FYADA, id est *Mercurius*, *Fumus albus*. Ruland. & Johnf.

G

GRÆCUM Γ apud Medicos Græcos *unciam* notat, Rhod. ad Scrib. n. 71. Vide textum Græcum Gal. in libris de compos. Medic. & facile parabilibus; item de pond. & mens.

GABAL, vide *Cabales*, *Gaballa*, *Gaballia*. Vide *Cabala*.

GABANALA, nomen dicitur fuisse primævum artis Cabalisticæ ab Authore, Paracelsus Philos. sagac. l. i. §. Probatio in Necromantiam.

GABIREA, γαβίρη, species est Myrrhæ pinguis, læto, & pingui solo nascens, quæ copiosam sudat Staetem, teste Diosc. l. i. c. 77. Gorr. 5.

GABRICU, terminus est Spagyricus, denotans *Maritum Philosophicum*, i. e. *Sulphur Philosophorum*; cujus femina dicitur *Beya*, i. e. Aqua Mercurialis, Th. Chym. Vol. III. p. 675. & Vol. IV. p. 736.

GADOS, γάδος, idem quod *Galeus*; de quo infra suo loco. Vide Linden. Ex. XI. §. 24. seqq.

GÆA, γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*.

GÆODES, γαῖον, vel appellative, vel proprie accipitur. In illa significatione idem est quod *Terrestis*, *Terrenus*, a γαῖα, *Terra*. Vide *Ge*. Hac vero significatione notat lapidem de genere *Æritarum*, etiam si Dioscorid. separatim de utroque disserat l. 5. c. 161. Terram in se complectitur, ut plurimum quidem candidam, sed aliquando pallidam, aliquando luteam; solaque figura a *Belenite* differt. Hic enim instar sagittæ oblongus est, *Gæodes* vero rotundus. Muscus, qui ei adhærescit, olet violam. Hic lapis adstringit, siccatur, caliginem oculorum discutit, & illitus ex aqua testium, mammarumque inflammationes sedat. Hæc ex Dioscor. d. l. Gorræus.

GAGATES, γαγάτης, est species lapidis minus pretiosi, ita dicta a fluvio *Gagas* in Lycia, vel secundum alios in Cilicia, ex liquido bitumine, vel ex succo pingui, & bituminoso concreti, qui igni admotus ardet, & bituminis odorem reddit. Perperam a nonnullis confunditur cum *Succino*. De hujus differentiis, & usu Medico vide Gal. l. 9. de S. Fac. l. 9. de C. M. S. L. c. 2. Scribon. n. 225. Rhod. in not. ad h. l. Dioscor. l. 5. c. 146. Lang. l. i. ep. 65. Chiocum Mus. Calceol. sect. 3. p. 355. seq. Schroder. l. 3. c. 33. Hofm. in clav. ad h. l. Rulandus cum succino confundisse videtur.

GAJETANUS, γαῖονος, est epitheton vinculorum ex materia ægre putrescibili factorum, cujus meminit Gal. lib. 13. Meth. med. c. 22. ad fin. Jul. vero Alexandrinus opinatur, si-

gnificari hoc nomine fides, chordasque ex animalium nervis eductas, concinnatasque, quæ vulgo *Gavetæ* dicuntur; & materia est corrupti, aut putrescere non admodum facilis, in notis ad h. l.

GALA, γάλα, *Lac* significat. Est vocabulum valde æquivocum. Proprie, & usitatissime ita dicitur liquor ille candicans, calidus, dulcis, tenuis, ad mammas, & ubera collectus, & suctione, vel pressione externa papillarum infantibus, & brutis noviter exclusis pro nutrimento elicitus, & excretus. De hujus materia ingens est Medicorum veterum, & recentiorum dissensus; dum alii Sanguinem, & quidem menstruum *Lactis* materiam statuerunt, inter quos est ipse Hippoc. quamvis non penitus expresse scriptum reliquerit, tamen facile colligi posse videtur ex 5. aphor. 39. Galenus vero ἀσπράδιον asseruit l. de V. S. adv. Erasistratum c. 5. unam esse ὑπόστασιν, vel essentiam *lactis*, & menstruorum, & amborum communes fontes, nempe venas. Quos principes secutus fuit postmodo totus pene Doctorum Medicorum chorus. Alii tamen pauciores recesserunt ab illa recepta sententia, & Chylum pro *lactis* materia substituerunt; inter quos primus nobis videtur Prosper Martianus in præfat. ad Hippoc. librum de Nat. Pueri, p. 42. 43. quamvis sanguinem ex parte adhuc admiserit. Hunc secuti & alii ex recentioribus, solum Chylum urgentes, de quibus videatur Bartholin. Anat. lib. 2. c. 1. Prostant & novissime habitæ Exercitationes Academicæ de hoc argumento in hoc Lyceo Altdorffino, & alibi habitæ. Egregie etiam ventilavit opiniones de materia sanguinis, secundum recentiorum phænomena, Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. s. 2. c. 2. p. 93. seqq. Solus Hier. Barbatus Serum *lactis* materiam pronunciauit, illud a sanguine separari, & in *Lac* assimilari iudicans. Verum rectissime Barthol. d. l. de hac hypothesi scripsit: Recte, sed non solum. Pinguius enim *Lac* Chylum requirit; q. d. si solum serum *lactis* esset materia, unde provenirent butyrosæ, & pingues ejus portiones quandoque sat copiosæ? Inter Alimenta vero optimi succi, & laudabilis cum coctionis, tum distributionis principatum obtinere, verissime docuit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 15. & cum eo plures alii. Jungatur Dieter. n. 165. Quo alimenti respectu triplex potissimum, præter humanum, nobis in usu esse, *Babulum*, *Caprillum*, & *Ovillum*, novimus ex C. Hofm. Instit. Med. l. 5. c. 19. §. 1. & aliis. Verum quoad usum medicamentosum addi debent *Equinum*, & *Afininum*. *Lac* virtutibus medica-

dicamentosis egregiis humectandi, refrigerandi, mitigandi pollere, etiam ex Gal. & aliis constat. Vid. Lind. Ex. XVI. §. 78. Hinc usus ejus & internus, & externus esse solet. Ad artificiosas lactis præparationes pertinet *lac πεπυρωμένον*, quod & *γαλακοχλάσιον* vocatum fuit, quando igniti filices in illo fuerunt extincti. Idem d. l. §. 82. *γάλα σερφωμένον*, *lac* quassum nihil aliud est, quam *lac* ebutyratum, & portione sua butyrofa per agitationem, & conquassationem privatum, Id. §. 108. & seqq. Improprie, & tropice *lac* quoque terminus est Pharmaceuticus, & tribuitur diversis medicamentorum simplicium, & compositorum formulis: v. g. Emulsionibus, Schroder. l. 2. c. 14. succis herbarum expressis, Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 6. v. g. Papaveris, Scrib. n. 22. Peucedani, n. 166. 170. (Vid. Rhod. in not. ad hæc loca) *lac* Papaveris, i. e. *Opium*, Rul. Ita & aliæ præparationes hoc nomine veniunt. *Lac* Sulphuris, perlarum: *Lac* Virginis. De quibus videantur Dispensatoria, Schrod. Libav. & alii. Denique in lapidis Philosophici labore Mercurius, sive materia ad album redacta, *Lac Philosophorum*, item *lac Virginis* vocatur, quæ & succus Lunariæ dicitur, Rul. Ger. Dorneus in Philof. Chémica. Item de transmut. metall. Dionys. Zacharius in opusc. Th. Chym. Vol. III. & alibi, de quibus in Indice, Libav. Apoc. Hermet. Part. posterior. Heptad. Hermet. monad. 6. in Tom. II. Oper. p. 403. seqq. Imo & ipse *Lapis* Philof. vocatur etiam *Lac*, Theatr. Chym. Vol. IV. p. 727. *Lacte*, pro *lac* veteres quoque posuisse, testatur Rhod. ad Scribon. nu. 22. *Lactes* quid sint, vide infra *lactes*.

GALACTINA, *γαλάτινα*. Vide *Lactinia*.

GALACTITES, *γαλακτίτης*, dicitur lapis ex saxo calcario nascens, sicut & *melitites*, *μελιτήτης*, cui & in reliquis notis valde similis est, cinereo colore, qui cum coti atteritur, succum reddit lacteum, & dulcem, ex quo nomen suum accepit. Singulis fere annis capit incrementum, quo fit, ut aliquando magnitudine pueri caput exæquet. Caloris aliquid habet, atque abtergit; ad oculorum fluxiones, & ulcera inungitur. Oportet autem in aqua tritum pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod obhæret. Idem mulieres lacte copioso implet, si ritu post balneum cum aqua, aut vino dulci bibatur. Hæc Gorræus. De hoc lapide legatur Gal. l. 9. de Sim. Fac. §. Hæmatites, Dioscor. l. 5. c. 150. Ægin. l. 7. c. 3. l. t. L. Chioccus Mul. Calceol. sect. 3. p. 277. 399.

GALACTODES, *γαλακτώδης*, duplicem habet significationem. (1) notat *tepidum* in modum lactis recentis, quod neque calidum, neque frigi-

dum est. Dicitur & *egelidum*. Ita dicitur de vino, Hipp. l. 7. Epid. L. 7. de aqua, Aet. l. 3. Tetrabibl. l. c. 170. ubi frigidæ opponitur. Et apud Gal. l. 7. met. med. *ἐδέσματα γαλακτώδη* vocantur edulia *tepidæ*. (2) significat colorem lacteum; & ita dicitur de excrementis *lacteum* colorem obtinentibus, Hipp. l. 3. Epid. ægr. 13. post stat. pest. de urina, Gorræus.

GALACTOPHOROS, *γαλακτοφόρος*, i. e. *Lactiferus*. Epitheton canalium, vel vasorum aut chyllum ad mammas recta pro materia Lactis deferentium, quos omnino adesse nonnulli sibi persuasum habent: vel potius ductus illi, & tubuli, qui e glandulis mamillarum substantiam ad papillam, veluti ad centrum, colligunt, de quibus tubulis legi poterit Bartholin. l. 9. Anat. c. 1. p. 332. Dicitur & communiter *lacteus*, de quo vocabulo paulo inferius.

GALACTOPOETICA, *γαλακτοποιητική*, sc. facultas, dicitur aptitudo illa in mammis *lac* vel e chylo, vel ex sanguinea massa conficiendi.

GALACTOPOTES, *γαλακτοπίτης*, i. e. *Lactipositor*. Pollux.

GALARICIDES, vel *Galaractis*, lapis idem, qui *Galaçites*. Albert. & Anshelm. Boetius de Boot histor. gemm. & lapid. 559. & seqq.

GALARIAS, *γαλαρίας*, idem quod *Callarias*, nomen piscis, qui & *Asellus* dicitur. Lind. Ex. XI. §. 28.

GALATURÆ, dicuntur mucilagines semicydonior. aut psyllii factæ per aquas, v. gr. cancerum, aut spermat. ranar. in affectibus oculorum efficaces. Meminit hujus vocabuli D. Ludovic. Pharmac. diss. l. p. 415.

GALAX, *γάλαξ*, idem quod *γλαύξ*. Vide *Glaux*.

GALAXA, *Galacia*, terminus Paracelsicus. Dicitur esse spina ignis, l. 2. de Gallicis pustulis, ulceribus, &c. cap. 5. Alias communiter notat lineam illam albam in cælo, quam Cic. *Circulum lacteum* quoque vocavit, Gr. *γαλαξίας κύκλος*: estque nihil aliud, quam congeries minutissimarum stellarum fixarum, sive nebulosarum stellarum. Vid. Dn. Sturm. in Scientiæ Cosmicæ Part. Gen. Tab. 3. Hujus principium esse sulphur subtilissimum, esse causam hyemis, nebulas producere, docet Paracels. Fragment. de Anat. oculor. item l. 1. de morbis metallifossor. tr. 2. c. 1. & in fragmentis huc pertinentibus. Idem etiam analogice *galaxam* in homine statuit. Paragran. tr. 2. de Astronomia, specialiter in Cranio proficitates hoc nomine insignivit, l. 1. de Podagricis: Charlton. quoque vias, & distributionem Chyli *galaxiæ* nomine exornavit, Exerc. 3. Oec. Animal.

GALAXIAS, γαλαξίας, est etiam nomen lapidis, qui alias μύροχθος, vel μύροζθος, item λαπογραφίς, vocatur, quem Gal. cum Galactite confundit, l. 9. de Si. Fac. §. Schistus. Dioscorides vero separat, l. 5. c. 150. & 152.

GALBANETUM, Paracelso dicitur balsamus, qui penetrat venas, & ligamenta; cujus descriptiones vide l. 2. de Tartaro tr. 1. c. 6. & in explicatione. Johnsonus vero galbanetum describit, quod sit liquor ex galbano de Terebinthina dilutus, Lexic. Chym. l. 2. Ejus descriptio habetur apud Schroder. l. 4. class. 2. p. 196. quam etiam B. Etmullerus suo calculo comprobavit. Junge Jac. le Mort Pharm. Chym. Phyl. & ex hoc Morley Coll. Chym. Leid. c. 200. Significat & felem, de quo animali vide supra felis.

GALBANUM, γάλβανον, χαλβάνη, vocatur gummi quoddam plantæ ferulaceæ Syriacæ, quæ *Metopium* dicitur, intense flavum, inflammabile, vim habens calefaciendi, resolvendi. Gal. l. 8. de Sim. Fac. Dioscorid. l. 3. c. 97. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 385. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 81. In specie quomodo signum præbeat fecunditatis, lege apud Lang. l. 1. ep. 40.

GALBEUM, & in plur. *Galbei*, vel *Calbei*, κόσμιμα, κόσμοι, dicuntur *Armille*, quæ & ornatus, & juvandar valetudinis causa usurpantur, uti demonstravit ex Suet. in vita Galbæ, c. 3. Keuch. in not. ad Seren. p. 272.

† **GALBULA**, num. plur. nuces Cupressi. Fal. c. 21.

GALBULUS, *Galgulus*, *Galbula*, *Galgula*, est nomen avis, quæ alias *Picus nidus suspendens*, item *Chlorion*, Gr. χλωρίων, κελός, κολός dicitur; cujus descriptionem, & usum in Medicina vide apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 39. Alia quoque avicula lutea *Calgulg* nomine venit, quæ alias *Civulus mas* appellatur, apud eundem l. 18. Ornithol. c. 21. cujus hodieque usus in cibo notissimus. Keuchen. vocat *galgalum*, & *Hianticicum*, proleg. ad Q. Seren. p. 53. Dicitur & *Charadrius*, de cujus vi adversus Icturum occulta vide Lang. l. 2. ep. 36.

GALE, γάλη, γαλή, *Mustela*, est nomen animalculi quadrupedis, vivipari, digitati, cujus species, differentias, descriptionem, usumque in cibis, & medicina vid. apud Aldrov. lib. 2. de quadr. digit. vivip. c. 15. 16. Sed & piscis notissimus *Mustela* vocatur, qui Græc. σῶρος, Lat. *Gobius fluviatilis* dicitur, Schroder. l. 5. cl. 3. nu. 84. Descriptionem, & usum lege in Aldrov. l. 5. de pisc. c. 7. De usu cineris *mustelæ* combustæ quadrupedis vide apud Gal. l. 11. de S. Fac. & Ægin. l. 7.

GALEA, γαλέα, γαλέα, quid proprie signifi-

cet, non spectat ad Medicum. Improprie, & per metaphoram ita dicitur *Ammios* membrana. Vide *Ammios*. Barthol. l. 1. Anat. c. 36. Est & nomen fasciæ, sive deligationis in capite factæ, apud Gal. de fasciis, n. 29. Piscis etiam, qui & *Afellus* vocatur, *Galea*, & *Galeus* vocatur, Lind. Ex. XI. §. 54. *Galea* dicitur quoque *Capitis Dolor*. Valefc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 7.

GALEANTHROPIA, γαλεάνθρωπία, dicitur species delirii Melancholici, similis Lycanthropiæ, aut Cynanthropiæ, cum homines arbitrantur, se factos esse feles, eorumque mores æmulantur, a γάλη, vel γαλέη, felis. Laur. Bellin. de Urin. & Pulsb. in Opuscul. suis Medicis, p. 513.

GALENA, *Galene*, γαλένη, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Molybdæna*, μολυβδαίνα, quæ est vel nativa, vel factitia. Illa est minera plumbi, vel potius plumbi, & argenti simul. Plin. l. 34. c. 8. Rhod. ad Scribon. n. 220. Latine *Plumbago* dicitur, Ruland. & Johnson. in Lex. Chym. l. 2. Hæc est species *Lithargyrii*, videlicet recementum illud, quod in purificatione argenti, vel auri per plumbum fornacis folio concretum adhæret, & perustum. Schroder. l. 3. c. 9. Chioc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 397. Ejus virtus similis est Lithargyrii, videlicet ficcare, & refrigerare. Gal. l. 9. de Sim. Fac. Deinde γαλένη, fuit olim primum nomen Theriacæ, sic ab An. romacho, & aliis, qui anteabant, appellabatur, cum videlicet viperæ carnes nondum admixta haberet. Est autem ita dicta γαλένη, quia corporibus tanquam aliqua morborum tempestate vexatis tranquillitatem, & veluti serenitatem inducit. Galen. l. de Theriaca ad Pamphilian. Gorr. Libav. Alchym. Pharmac. c. 14.

GALENTION, γαλενίον, nomen est Malagmatis anodyni, cujus compositionem habet P. Æginet. l. 7. c. 18.

GALENUS. Nomen alterius Artis Medicæ post Hippocratem Principis, prænomine *Claudius*, & a patria cognominie *Pergamenus* dicti. Cujus singularem industriam in amplificanda arte Hippocratica scriptis quidem quamplurimis, & prolixioribus per omnes Medicinæ partes licet Helmontius, & multi ex Neotericis hodieque adhuc vel subannare, vel a superioribus verbis perstringere non erubescant, rectius tamen illis nobis facere videntur, qui gloriam illius sartam testamque cupiunt. Quamvis enim prolixitate nimia molestus esse videatur, neque ad vera hodierna principia ipsi tum temporis ignota non quadrent hujus scripta, multa tamen in illis continentur lectu pariter, & notatu utilia. Quid? quod sine dubio haud pauciter de illo judicent, veluti cæcus de coloribus;

ribus; cum vel ob ignorantiam Græcæ linguæ, vel ob pretii, quo opera Authoris illius veneunt, magnitudinem nunquam viderint, aut legerint, saltem aliorum iudicio sese mancipantes. Qui vero nimium *Galenii* scriptis tribuunt, & omnia pro oraculo habent, illi iure merito *galenici*, vel *galenistæ*, & eorum Medicina *galenica* appellatur.

GALEONYMOS, γαλεώνυμος, idem quod *galenus*. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

GALEUS, γαλεός, Lat. *Mustelus*, dicitur genus quoddam piscium carne dura præditorum. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Suntque ejus variæ rursus species, de quibus erudite differit Lind. Ex. XI. § 56. seqq. Dorioni idem esse *galeum* cum *Asino*, & *Gado* pisce, testatur Idem §. 26. Prolixiorem descriptionem *Galeorum*, vel *Mustelorum*, & usum vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 31. 32. 33.

GALERITA. Vide *Alauda*.

GALEXIAS, γαλεξίας, etiam γαλαξίας, dicitur piscis e *Muttelorum* genere, sed delicatior, & molliori carne præditus, propterea apud Romanos magni æstimatus. Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

GALGALUS, *Galgula*, *Galgulas*, vide *Galbulus*.

GALIAS, γαλιός, nomen piscis minoris, quam sit *galeus*. Dicitur & *Asellus*, *Catellus*, Lind. Ex. VI. §. 28. Vid. Aldrov. d. l. c. 34.

*GALIANCONES, γαλιανκωνες, dicuntur Hippocrati, qui ob capitis humeri in alam prolapsum brachium iusto brevius, & gracilius habent, partes vero circa cubitum tumetiores, mustelæque cubito præditi sunt, quos ideo *Mustelaneos* quidam vocant, alii simpliciter *Ancos*. Hujus mali vero duplex a Gal. assignatur causa: vel quando adhuc in utero humeri luxantur: vel quando post ortum adhuc tenera ætate juxta humeri caput in intimis partibus, alteque suppuraciones oriuntur, sive secentur, sive urantur, sive per se pus aperiatur, ut ab eo scriptum. Meminit aliquoties eorum Hipp. 1. de artic. t. 59. 60. & l. 3. t. 88. l. 6. Epid. f. l. t. 18. Vide Gal. comm. ad illa loca. Adde Foef. Oec. p. 132. Forest. l. 9. Chirurg. obs. 4. in Schol.

GALLA, γαλλίς, duplicem habet significationem: unam ad Botanicos pertinentem, quando notat excrementum quercuum globosum, interdum solidum, interdum perforatum: alteram, quando sumitur pro atro, & aspero vino, docente Keuchen. ad Seren. p. 98.

GALLATURA, vocatur portio illa albuminis in ovo paulo densior, & crassior, quam vernacule *den Bogel* appellant, & creditur esse signum

fecunditatis ad pulli generationem. Legitur apud Eustach. Rudium Pract. l. 1. c. 20. citante Sennerto Med. Pract. l. 5. P. 3. f. 2. c. 3.

GALLERIDAS, γαλλερίδας, idem quod *Affinus piscis*. Lind. Ex. §. 24. 28. 34. 41. Jul. Alex. l. 14. salubr. c. 9.

†GALLIA, & *Algalia*, odoramentum, unde *Gallia Alephagina*, *Moschata*. Pet. Castellus de Hyæna odorifera.

GALLICULA, γαλλικόλιον, est species calceamenti de quo egregie differit Rhod. ad Scribon. n. 171.

GALLICUS, Epitheton vel venti intermedii inter Eurum, & Boream, magis tamen ad Septentrionem accedentis, vulgo *Nord Nord Est*, Rul. in Lex. vel morbi gravissimi, ita ut mirum sit, Italos, & Gallos hodieque pene pudorem omnem exuisse, ut morbum hunc vilipendant, ceu minime sordidum, & obscænum, cum sit totius corporis virulenta, & contagiosa cachexia, uti recte vocavit Jonston. Syntagm. Nosocomic. spec. l. 6. tit. 1. Dicitur alias *Lues Venerea*, *Morbus Gallicus*, *Hispanicus*, *Italicus*, *Neapolitanus*, *Syphili*, *Pudendagra*, *Variola magna*, Senn. Med. Pr. l. 7. P. 4. c. 11. Fernelio dignum scortatorum flagellum. Quamvis vero de hoc affectu, ejus natura, causis, & curatione integra in publicum prodierit Volumina, inter quæ sub titulo *Aphrodisiaci* ingens prostat Volumen compilatum, & ab Aloysio Lausino Utinensi collectum, & editum, præter practico- rum aliorum scripta, a quibus hoc argumentum pertractatum est; vix tamen, ac ne vix quidem adhuc de vera, & accurata hujus morbi indole, causis, & generatione certos nos esse licet, ob indeterminabile symptomatum in diversis individuis varietatem. Nihilominus hæc addere libet descriptionem, ex hodiernis Artis principiis erutam: *Morbus Gallicus* est Intemperies cum materia universalis, sive totius corporis maligna, lenta, per varios affectus particulares, & symptomata, tumores, ulcera, exanthemata, modos, gummata, atrophiam, dolorem nocturnum in scapulis, & artubus, virium prostrationem, gonorrhœam, & alia sese exerens, ortaque ab intricate heterogenea sanguinis, succi nutritii, & nervosi corruptione, congelatione, coagulatione, lenta putredine, per fermentationem inordinatam sese multiplicante, & continuante. Junge, si placet, Junken. Chym. Ex. Cur. P. II. f. l. c. 22. p. 739. seqq.

GALLINA. Vide *Gallus*.

GALLINAGO, γαλλίναξ, *rustica perdix*, *Scolopax*, *Rusticula*: dicitur avis longiori rostro prædita, vulgo *Sneppa* dicta, inter delicias, & dapes nobiliores pertinet; cujus descri-
ptio-

ptionem, & diversas species, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 20. c. 51. seqq. Claud. Deodat. Panthei Hygiast. l. 1. c. 37. p. m. 368.

GALLINULA, nomen est generale avis aquaticæ, varias species sub se comprehendens; quarum descriptionem, & usum alimentarium vide apud Aldrov. d. l. c. 32. seqq.

GALLOPAVO (an *Meleagris?*) *Gallus Indicus*, *Pavo Indicus*, item *Calecutensis*, cum Gallina sunt volatilia hodieque notissima; quarum descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrov. lib. 13. Ornithol. cap. 4. Cl. Deodat. l. d. p. 359.

GALLOS, γάλλος, idem quod *Eunuchus*, κόκοπος, *Castratus*, cui excisa sunt virilia, *Spado*. Foef. Oecon. p. 132. Est & nomen *Dropacis*, apud P. Ægin. l. 7. c. 19. & Aetium l. 3. c. 180. citante Gorr.

GALLUS, ἀλέκτωρ, ἀλεκτρυών, *Gallina*, ἀλεκτρυών, ἀλεκτρυών, significat animal pennatum domesticum, biceps, notissimum, cristatum, utriusque sexus. Prima est inter aves pulveratrices dicta. Mas vocatur cum additione *Gallus gallinaceus*. *Castratus* vero *Capo*, vel *Capus* appellatur. Horum omnium prolixam descriptionem, & usum in cibis, ac medicina amplissimum invenies, præter Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. 33. in Aldrov. l. 14. Ornith. c. 1. seq. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 55. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Deodat. d. l. De *Gallis gallinaceis* cornutis vid. Ephem. N. Cur. Ann. I. Obs. 30. *Gallus*, & *Gallina* refertur inter nomina Lapidis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GALREDA est species *Gelating*, nimirum succus inspissatus, viscosus, lucidus; fitque plerunque ex decoctis partibus animalium cartilaginosis, v. g. ex pedibus vituli, porcellorum, &c. Schrod. l. 1. c. 3. lit. G. *Galvedam* quoque pro mucagine accipi excrementitia, patet ex Paracel. l. 2. de mor. metallifossor. tract. 2. c. 3.

GALTHIENUM, *Galibenum*, terminus Paracelsicus satis obscurus, quo tamen indicare videtur virtutem illam occultam curæ Caduci, quæ debet induci in essentiam Mumie, tr. Berthonea l. 1. c. 15.

GAMAHEU, *Gamabgi*, *Gamathei*, sunt lapides, quibus cælestes vires, & supernæ constellationes imprimuntur, mirandis characteribus, imaginibus, & figuris insigniti, quales aliquando natura fabricatos videre contingit e montibus erutos, quandoque secundum ripas aquarum. Rul. & Johnf. in *Lex. Gamabæ* vim obtrinet Australem in commovendis spiritibus, & principis Microcosmi. Paracelsus quoque plurimum

attribuit hujusmodi *Gamabgi* imaginibus, & Characterismis, quod a Cæli influentia proveniant, ut passim in scriptis suis videre est. Unde quartam speciem Magicæ artis *Gamabeos* quoque vocavit, Philos. sagac. l. 1. c. 4. Dicitur alias *Talismanica*. Verum Helmont. inter scurrilia dæmonia refert, tr. Potestas medicaminum, n. 62. Damnavit quoque Libavius in Paracelsica sentent. Biblicar. depravatione ex Crollio Tom. IV. oper. p. 53. seqq. *Gamabeum conjugium*, dictum fuit a Magis virium, & proprietatum cælestium cum Elementaribus conjunctio. Dorneus tr. congeries transm. metall. c. 19.

GAMANDRA. Vide *Gamboidea*.

GAMBOIDEA, scil. *Gutta*: Epitheton *Gummi*, quod alias communiter dicitur *Gummi Gorte*, item *Gummi ad Podagram*; de cuius historia, & viribus vide Rolsink. tr. de Purgant. f. 13. art. 8. p. 417. seqq. Vocatur & *Succus Indicus Purgans*: Item *Gummi Gammandre*, de quo etiam integrum scriptis libellum Mich. Reudenius Med. quondam Narifeorum Curienfis. Jung. Schrod. sub tit. *Gbitta Jemau*, l. 4. cl. 4. p. 255. F. Hofm. in cl. ad h. l. D. Ludov. Pharm. Diff. l. c. 144. Vide infra *Gbitta Jemau*.

GAMMAROS. Vide *Cancer*.

GAMMAUT, Italici dicitur *scalpellus falcatius*, quo Apostemata commode aperiuntur, in parte gibba retusus, in cava acutus. Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIV. fig. 5.

GAMPELE, γαμφήλη, idem quod ἄσπός, *Maxilla*. Vide *Genys*. Gorr.

GAMPSONIX, vel *Gampsonychos*, γαμψώνης, γαμψώνυχος, i. e. *aduncos unguis habens*: Epitheton animalium rapacium, & sunt Leones, Lupi, &c. C. Hofmann. ad Gal. lib. de U. P. num. 138.

GAMPSOS, γαμψός, *incurvum*, inflexum, aduncum significat. Gal. in exegef. voc. Hipp. Foef. Oec. p. 133. Lind. Ex. X. §. 68.

GANGAMON, γαγγαμών, sic a plerisque appellatum est *Omenium*, quia propter varium venarum, & arteriarum contextum reti piscatorio, quod Gr. γάγγαμων dicitur, simile videatur. Aliis autem, quia circa umbilicum cernitur, quasi nervorum quidam contextus, γαγγαμών vocatur Gorr.

GANGITIS, γαγγίτις, idem quod *Gagates*, de quo superius. Gorr.

* GANGLION, γάγγλιον, dicitur nervi nodosa, & renitens contractio, nullo præter naturam colore, doloris experta, proveniens a succi nervosi propter ordinem fibrarum per causam externam, plagam videlicet, vel nimiam compressionem nervorum turbatum concretionem, & nervi consequente induratione. Galea.

in def. med. & com. 2. de artic. t. 56. ubi quidem Hipp. ipse in contextu vocat *γαγγλιώδεια*. His fere notis deprehenditur. Tumor est parvus, non in profundo, sed sub cutem saltem delitescens, inæqualis in compressione ad latera recedens. In multis corporis partibus occurrere potest, sed in manibus, & pedibus frequenter, rarius in cubito, & capite oritur. Gorr. Forest. l. 26. obs. 8. penis *ganglion* notavit. De *gangliis* in artubus vid. Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 326. *Ganglii* in Carpo paulo ante partum plane evanescentis, & post partum in pristinum locum redeuntis observationem vide in Act. Hafn. Vol. I. obs. 56. p. 110.

* **GANGRAENA**, *γάγγραινα*, Medicis vocatur partis alicujus ob inflammationis, qua conflictatur, magnitudinem, incipiens mortificatio, & corruptio. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 9. Cum enim pars omnino emortua est, *σφάκελος*, *Sphacelus*, h. e. *Sideratio* nominatur, quæ est *gangræna* terminus. *Gangræna* vero est ad *Sphacelum* via. Foef. Oec. p. 130. Diet. n. 807. Dicitur & *ignis S. Marcelli*, *Antonii*, &c. Gal. in def. med. paulo aliter descripsit: *Gangræna* est mutatio coloris a statu naturali in alienum, & mortificatio membri cum, vel sine ulcere. Causa est sanguinis, & succi nutritii *έκκρωσις*, five corruptio totalis, cum flammæ vitalis extinctione, & continuatione abolita conjuncta. Plura de *gangræna* vide apud Practicos, præsertim Hildan. integro tractatu de *gangræna* & *Sphacelo*. *Gangræna* quoque quibusdam vocatur avis quædam, quæ *Merops* alias dicitur, teste Aldrov. l. 12. Ornith. c. 43.

GANIMEDES, Chymicis dicitur *Sulphur album*, & verus *ganimedes*, p. 203. Fabri Panchymici, quia in cœlum rapitur, & extollitur, seu sublimatur. Johnf. in Lex. l. 2.

GARGALE, *gargalos*, *gargalisimos*, *γαργάλας*, *γάργαλος*, *γαργαλισμός*, *tirillationem*, *irritationem*, *pruriticum* quoque significat. Erotianus in Onomastic. Hipp. p. 33. b.

GARGARA, proprie *summitatem Idæ montis* notare, docent Historici. Late etiam pro omni *summitate montium* accipi posse, vult Keuchen. in proleg. ad Seren. p. 73.

* **GARGAREON**, *γαργαρέων*, *gurgulio*. Vide *Columella*.

GARGARISMA, *gargarismus*, *γαργαρίσμα*, *γαργαρισμός*, accipitur quandoque late pro omni *collutione oris*, quæ alias *επικλύσμα* dicitur, de quo supra. Proprie vero est hujus saltem species; diciturque ita medicamentum liquidum, affectibus oris, gingivarum, faucium, laryngis, aliquando & capitis dicatum, *gargarisando*, ut vocant, fauces colluens, sine degluti-

tionem. P. Morell. de remed. formul. l. 2. f. 2. c. 5. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 17. Special. l. 2. f. 10. Schrod. l. 2. c. 61.

GARGATHUM, vocabatur lectus, in quomente devij, & spiritibus afflatu immundis detinebantur. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 377.

GARIP, i. e. aliquid aliud. Th. Chym. Vol. IV. p. 730.

GARON, *γάρων*, etiam mascul. *γάρων*, *garum*, dicitur liquamen ex piscibus sale conditis, aut maceratis paratum, ita dictum a *garo* pisce, quem tamen se ignorare faretur Aldrov. l. 2. de pisc. c. 39. Qualis veterum ratio componendi, & parandi *garum* fuerit, etiam incertum est. Vid. Jul. Alexandr. l. 15. Salubr. c. 9. & l. 18. c. 15. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 53. Lind. Ex. IX. §. 69. *Garò* tribuitur vis alvum laxandi, Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 22. si ante alios cibos sumatur. Alias facultas ejus est calida, & sicca; unde ad ulcera putrescentia quidam usi sunt. Nonnulli & dysentericis injecerunt, l. 11. de Sim. Fac. in fin. Species *gari* sunt *σαύριον γάρων*. *Hispanum*, *οξύπορον*, *oxyporum*, *nigrum*, & *Sociorum* dictum, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. *αιμάτιον*, *cruentum*, Lind. d. l. Foef. Oec. p. 133.

† **GARSELLA**, animal moschum producens. Mercur. de comp. med. l. 1. c. 15.

† **GARUM**, ex intestinis, & oxelo, Sennert. pract. l. 3. prax. 1. §. 1. c. 1.

GARRULUS, nomen est avis ad picas pertinentis, unde & *Picamarina* dicitur, circa Argentoratam urbem abundantis; cujus descriptionem, & usum in cibo vide apud Aldrov. Ornithol. l. 12. c. 15. Quid *garruli* sint Bohemici, vide supra in *Ampelis*. Alias *garrulus*, & *garrulitas*, *αδρόσχητος*, *αδρόσχητος*, quale notet vitium, in Medico quoque improbandum, non est hujus loci. De hoc Gal. l. 3. de Hipp. & Plat. decr. c. 4.

GAS, nomen est Helmontianum, in genere denotans *spiritum non coagulabilem*, qualis e fermentante vino; itemque ruber ille, qui Chrysulca operante eructatur. Specialiter vero de variis subjectis prædicatum diversas quoque obtinet significationes: v. g. *Gas vitale* est spiritus vitæ nostræ, lumen, & balsamus, præservans a corruptione, &c. tr. Complex. atque Mistion. figm. n. 42. *Gas pingue sulphureum*, quod enecat homines, præsertim in cryptis, & fodinis: *Gas sylvestre*: *Gas ventosum*, quod est Aerium: *Gas siccum*, quod est sublimatum: *Gas cerevisiæ*, i. e. exhalans spiritus e doliis, vel lacubus, quando fermentatur, tr. de flatib. n. 3. 4. seqq. *Gas salium*, est aqua: item *uvæ*, &c. d. l. Complex. &c. n. 37. 38.

GASAR, i. e. *lomus*. Rul.

GASSELA, vel *Gazella*, idem quod *Capra Sylvestris Africana*, vel *Dorcas*. Vide *Rupicapra*.

GASTER, γαστήρ, *Venter*, accipitur late, & strictè. Late significat totum abdomen, sive eam corporis regionem, quæ septo transverso, hypochondriis, & pube circumscribitur. Gal. l. 4. de U. P. c. 9. princ. Junge C. Hofm. comm. in h. l. n. 210. Specialiter vero, & communiori usu γαστήρ notat *ventriculum*, cibi scilicet & potus receptaculum, officinam illam Chylificationem, cujus descriptionem vide apud Anatomicos, Barthol. l. 1. c. 2. Ita sumitur apud Hipp. l. 6. Ep. f. 4. t. 7. Hinc γαστρός, ἐκφυσις, i. e. *ventriculi appendix*, vocatur *Intestinum duodenum*, Gal. l. 2. de temper. c. 6. Aliquando totam alvum inferiorem, i. e. *ventriculum cum intestinis* notat, l. 4. Epid. l. 19. Sæpe vero accipitur pro *utero*, Hip. 5. aph. 30. 31. 34. 37. 38. 51. 52. 55. 60. 61. & 7. aph. 27. Jung: Diet. n. 157. Adde Lind. Ex. XI. §. 109. 110. 122. seq. Ex. XIII. §. 94. γαστήρ quoque dicta fuit *Rapa* apud Lacedæmonios, ut scribit Athenæus, Gorræus.

GASTERANAX, est vocabulum novissime effictum a Dolæo, quo exprimere voluit Facultatem Veterum Nutritivam, sive Animæ Vegetativam specialem, in ventriculo, & intestinis sedem habentem, præsidium Chylificationis, Distributionis, & Excrementorum secretionis, & si quæ sunt aliæ subordinatæ functiones. Vocatur eidem etiam *Bishnimalia* (de quo vocab. supra suo loco.) De utroque videatur D. Author Encyclopæd. l. 2. & loca specialia quærantur in Indice. Qua necessitate, & utilitate talia fingantur nomina, judicare nolumus.

GASTRICAVASA, Vena, & Arteria, nec non *gastroepiploica*, quæ in Anatomicis dicantur, quære in Bartholin. Anatom. libell. 1. & 2. & loca in Indice.

GASTRIMARGOS, γαστρίμαργος, *intemperantem*, qui ventre insanit, *comedonem* significat, apud Hesychem, Lind. Ex. XI. §. 126.

* **GASTROCNEMIA**, & *gastrocnemion*, γαστροκνήμια, γαστροκνήμιον, significat *Curam*; estque posterior carnosæ tibie pars, seu tibie venter, siquidem extuberat, propter musculorum eam tibie sedem occupantium crassitiem, ut anterior pars tibie carnis expers dicitur *Anticnemium*, ἀντικνήμιον, Hipp. 4. de artic. t. 10. l. 2. de iis, quæ in med. t. 16. Gal. l. 1. de musculor. anatom. c. 32. l. 2. Anat. administr. c. 4. l. 3. de U. P. c. 10. & l. 16. c. 8. Hinc & *Musculi Gastrocnemii* vocantur, quia suram constituunt, Barthol. l. 4. Anat. c. 13.

* **GASTROGRAPHIA**, γαστρογραφία, significat *abdominis futuram*, cujus operationis Chirurgice meminit Gal. l. 5. Anat. admin. c. 6. & Seribon.

n. 206. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Hanc describit ex Petro Pigræo Chirurgo Regio Jobus a Meekren in Obs. Medico-Chirurg. cap. 48. p. 212. seqq.

GATRINUM, i. e. *cinis clavellatus*. Rul. & Jonhf.

GAUDIUM, χαρὰ, ἄδουλία, εὐφροσύνη, est inter affectus animi etiam quandoque vehementiores; estque jucunda commotio animæ de fruitione boni, quod impressiones cerebri ei repræsentarunt ut suum, sibi impense gratulantis, dum spiritus et cerebro in cor, & sanguinem copiose motu interdum placido, interdum vehementiori efflusi efficiunt, ut hic celeriori motu circuletur. Charlton. Ex. VIII. Pathol. §. 29. *Gaudium nimium* aliquando morborum, & mortis causa extitit, Gal. l. 2. de causis. Symptom. c. 5. Forest. l. 17. obs. 8. Schol. RolfinK. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 106. Differentiam inter gaudium, & iram docuit Jul. Alex. l. 25. Salubr. c. 4. Discrimen inter *Letitiam*, *Gaudium* a RolfinK. propositum non observatur. De pulsu *Igitig*, & *Igotrum* vide Gal. l. 4. de causis. puls. c. 3.

GAVETA: Vide *Gajetanus*.

GAUSOS, γῦσος, & γωσός, *gibbosum*, obliquum, incurvum significat. Dicitur de femore, apud Hipp. 2. de fractur. t. 69. & 4. de art. t. 61.

GE, γῆ, γῆα, i. e. *Terra*. Significatio ejus triplex, Physica, Medica, Spagyrica. Physice accipitur, vel similiter pro Elemento siccissimo, & frigidissimo; vel dissimiliter, & mixte pro globo *terre*, sive *Tellure* alia corpora naturalia comprehendente; quæ consideratio est Physicis petenda, cum non sit hujus loci. Medice significat glebam, & portionem *Terre* virtute medicamentosa varia pro diversitate regionum, mineralium, aliarumque circumstantiarum, a spiritu Macrocosmico, vel universali imbutam; cujus varias species, earumque historiam, & Catalogum, usum, & præparationis modos vide apud Schrod. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Legi quoque poterit, cui ad manus fuerit, Rul. in Lex. Quid? quod species *terrarum* vel omnes, vel præcipuas sigillatim, & unamquamque in litera sua initiali explicatam in hoc Lexico reperitur sis. Ap. Hipp. mentio fit γῆς νεφελικῆς, i. e. *argille*, σμηκτιδος, vel σμηκτικῆς, *detergendi vim habentis*, χαλκιδίος, *Chalcididis*, εἰς τελευτῆς, *Eretrig*: quarum expositio etiam haberi potest in propriis suis literis initialibus. Ad Spagyricam, vel Chymicam significationem pertinet, 1. quatenus constituit corporum substantiam, & reliquarum fluidarum & mobilium retardat motum. Sunt enim particulae terrestres fluidarum, & mobilia solida, & quietæ recepta-

receptacula, in quibus medium quandam adfciscunt statum fixo-volatilem. 2. quatenus a nonnullis terra inter causas efficientes principales operationum Chymicarum refertur: v.g. quando in destillatione Salis Nitri additur argilla, bolus, Rolf. Chym. l. 2. c. 13. Item, quando proponunt *Terram Elementatam*; quæ nihil aliud est, quam *Sal Paracelsi*, in quo quatuor elementa, velut in proprio suo domicilio, sedem habent, atque mansionem. Ger. Dorneustr. Physica Genef. die tertio. Vel *Terra* a corporibus metallicis in Sulphur elevata *Naturg Sal* dicitur *Philosophorum*, vel *Mercurius vegetabilis*, vel medium extrema conjungens omnia ad unum finem, i. e. cælum cum forma, vel Clavem Philosophicam cum perfectis corporibus, & *hec terra* etiam dicitur *Elementata Mercuriata*. Idem in Philosoph. Chemica. Lapis Spagyricus etiam dicitur *Terra foliata*, quæ in oleum fixata germen est. Id. ibid. *Terra damnata mortua*, vocatur in Argyro, & Chrysopeia portio illa impura, in superficie Lapidis coquendi supernatans, & abiicienda. Gasto Claveus in Apologia, & Chrysof. Th. Chym. Vol. II. & tr. de Alchemia incerti Authoris, c. 33. in Th. Chym. Vol. III. Alias *Terra mortua damnata* in genere est omnis materia terrestris ab elixivatione residua, & ita omnibus facultatibus efficacibus destituta. Medicamenta quoque Chym. quædam *Terræ* nomine veniunt, ut *Terra Tartar. foliata secretissima*, Rolf. Chym. l. 5. f. 1. a. i. c. 14. *Terra sancta Rulandina*, Id. l. 6. f. 7. c. 1.

GEVULUM, i. e. *reparandum*. Coagulare, id. Rul. in Lex.

GEHYTON, γήχτων, significat externam terræ partem mollem, ac minime lapidosam, apud Gal. in Exeg. vocab. Hipp. Gorr.

GEONEQ, Geronisco, γενοισκω, γενοισκω, significat vociferor alta voce, & musculorum omnium expirationi inservientium contentione exclamo. Jul. Alexandr. annot. in Gal. l. de motu musc. c. 9.

GEYOMENOS, γενομενος, significat *enervatum*, & viribus exsolutum, a γινώω, *membra frango*, enervo. Descendit a nomine γυίον, *membreum*. Hipp. 3. ad R. V. l. A. t. 59. Gal. in comm. ad h. l.

GEISON, γείσον, & γείσον, item γείσον, per metaphoram dicitur pars, quæ in superciliis prominet, veluti imbricamentum quoddam aliorum humores derivans. Proprie *grundam*, vel *suggrundium* notat, h. e. tecti partem prominentem, qua stillicidia arcentur a parietibus. Gorr.

GELASINOS, γελασινός, epitheton dentium quatuor mediorum, & anteriorum; qui per ri-

sum patent. Vocantur alias *Incisores*, τριμύς. An & cavum illud, quod in media bucca per risum apparet, *Gelasinus* Martiali dicitur? Gorr.

GELATINA, Gr. γαλακτινὴ, teste Jul. Alex. V. 29. salubr. c. 16. est terminus Pharmaceuticus, (Rolf. inter Chymicas operationes refert, Chym. l. 4. f. 4. c. 1. sed non video, quid labor hic subtilitatis Chymicæ contineat) denotatque succum inspissatum puriorem, cum saccharo in scutulas effusum, & congelatum. Harum historiam vide apud Schrod. l. 2. c. 62. & Rolf. d. l. Parari solet quoque a Coquis e decoctis pedum vitulinorum, suillorum, vervecinorum, cujus modum tradit J. Alex. d. l.

GELATIO, πήξις, *Gelatum*, idem quod *congelatio*, *Congelatum*. Legitur apud Scrib. n. 179. 180. Vide *Congelatio*.

GELBUM, *Gelfum*, nomen *Marchasitæ* in Ungaria, vel potius *Pyrithis* sæpe Argento pregnantis. Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. *Gelbum*, vel *Geldum* quoque dicitur Lapis Phil. Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GELIDUS, ψυχρός, idem quod *Frigidus*. Et *Gelu*, idem quod *Frigus*.

GELION, idem quod *Folium*, φύλλον. Rul. in Lex.

GELOS, γέλως, *Risus*, est motus ex contractione laboriorum, & expiratione intercisa sonora hilaritatem declarans. Gorr. Pertinet ad Affectus animi, qui cum voluptate conjuncti sunt, & quidem vehementiori. Charlton. Ex. IX. Pathol. §. 24. In statu p. n. *Risus* est species convulsionis, vel spasmi convulsivi, qualis oritur ex usu herbæ Sardonix, sive *Apti risus* dicti, item ex abusu Croci, aut a præcordiorum inflammatione. Vide Senn. M. Pr. l. 9. p. 7. cap. 11. De vocab. γέλως vide quoque Diet. n. 158. Talia pharmaca risum p. n. moventia vocari possunt γελωτοποιά, Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 7. *Risus* etiam vehementior referri potest inter media potentiora, uti patet ex ridicula illa historia curati apostematis ex spina retenta in gutture Marchionis de Ferraria, qui a muliere quadam per verba quædam in aurem Marchionis dicta: Si anum meum invenies, anum meum verberabis: Si anum meum invenies, anum meum panges; terque repetita addendo signum Crucis, ita ad risum commotus fuit, ut apostema ruptum fuerit, cum profusione puris albi, & spinæ, & ita Marchio liberatus, uti notavit Galeatus de sancta Sophia in l. 9. Rhaf. c. 49. fin. fol. m. 38. b. seqq.

* GEMELLI, δίδυμοι, idem quod *Gemini*. Vide *Didymi*. *Gemellos* quoque oculos vocavit Paracelsus in *Fragm. Anatomix Oculor.*

GEMINI, διδύμοι, idem quod *Gemelli*. Ap. Mathematicos est nomen Asterismi certi in Zodiaco; quæ significatio non est hujus loci.

GEMMA, λίθος, diversimode accipitur. 1. Generaliter pro omni lapide pretioso; quorum singulorum mentio fit in suis locis, & literis initialibus. In hac significatione occurrit apud Schr. l. 3. c. 5. Chiocc. in Mus. Calceolar. f. 3. & alios. De *Gemmarum*, sive lapidum pretiosorum generationis modo vide Th. Chym. p. 427. 2. Specialiter pro *Unione*, sive *Margarita*, quales reperiuntur in certis concharum, quæ propterea Margaritiferæ vocantur, generibus: de quibus vide Aldr. l. 3. de Testac. c. 41. seqq. De utrisque valde adhuc controvertitur, an recte in usum Medicum veniant, an secus? De qua controversia vide Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. l. Paracelsus passim in scriptis suis videtur fortassis nimium extollere earum utilitatem. An quoque distinguendum inter *Gemmas* in speciali significatione, quibus propter vim vegetativam major efficacia concedi potest, quam mineralibus inanimatis, *Gemmarum* nomine venientibus? Nostrarum jam non est partium, litent hanc exacte dirimere. Helmontius *Gemmarum* in genere originem tribuit aquæ, quæ continet Ideam feminalem, & mineralem, tr. de Lithiasi, c. 1. n. 7. 8. Idem negare quoque videtur, *Gemmas*, quæ lapideam habent duritiem, quicquam agere, aut pati in nos, aut a nobis, de febr. c. 15. n. 15. 3. Abusive, quando Paracelsus *Tartarum* quoque in genere *Gemmarum* vocat, l. 1. de Tart. tr. 1. c. 1. & tr. 2. c. 2. & 3. in Fragm. ad h. l. *Gemma* quoque artificiales, sive factitiæ ita dicuntur *χημικὸς λίθος*, de quibus vide Libav. Synt. A. Ch. l. 3. c. 8. l. 7. c. 21. Tr. Chym. de Igne natur. c. 43. &c. De variis tincturis *Gemmarum* artificialium vide Morley. Coll. Chym. Leid. c. 202. An & *Sal Gemmae*, nec non pulvis Mynsichti ex illo paratus, & *Gemma vitæ* ab eodem appellatur, Arman. Medico-Chym. f. 1. p. m. 28. abusive saltem hujus vocabuli fruuntur significatione?

GEMONIS, γερμωνίς, idem quod *Aetites*, lapidis nomen, sic dictum, quoniam quasi prægnans sit, id quod etiam *Aetite* proprium est, Gorr. a γένος, plenus sum.

† GEMURSA, morbus quidam veterum inter pedum digitos. Sennertus de Scorbuto, ex Epif. Langii. Joan. Riolan. Enchirid. Anat. l. 4. c. 5. tuberculum sub minimo pedis digito generare faciens.

GEMURSA, nomen morbi apud priscos inter digitos pedum nascentis, hodieque penitus oblitteratum, teste Plinio l. 26. c. 1. & ex hoc Lang. l. 2. ep. 13.

* GENA, γένος, dicitur ea faciei pars, quæ inter nasum, & aures sita est, quæ bene coloratis, & ingenuis pudore suffulsis rubet. Vocatur & *Mala*, Gal. Introduct. c. 10. Imo γένος, *Gena*, significat *Maxillam* tam superiorem, quam inferiorem. Additur autem ad distinctionem ἡ ἄνω, ἢ ἡ κάτω. Dicitur & alio nomine γινέου, sed ambigua pariter significatione. Vocatur ἡ ἄνω γένος, *Maxilla superior*, pars faciei fronti proxime subjecta, auribus utrinque ab imo, & gingivis terminata. Non unico osse, sed pluribus solidis, duris, & levibus constat. ἡ κάτω γένος, *Maxilla inferior*, dicitur faciei pars infima, & mobilis, dentes inferiores continens. Constat osse non simplici, ut plerique putant, sed gemino, sicuti Hipp. & Gal. visum est, quorum distinctio medio in mento est, ubi Sutura apparet, in pueris quidem evidenter, in adultioribus autem paulo obscurius, quæ etiam in proventis tamen coctura fatiscit. Aliter namque ea duo ossa separari vix possunt, adeo inter se τῆ συμφύσει coaluerunt. Hæc Castell. Gorr. Accuratam *Genæ* utriusque descriptionem vide in scriptis Anatomicis, præsertim Barthol. libell. 4. Anatom. c. 9.

GENEAS, γενεάς, lanugo prima, qua genæ investiuntur. Sic dicitur & fasciæ genus, sive circuitus, qui sub mento circumagitur, ut habetur apud Gal. de fasciis. Gor.

* GENEION, γένειον, i. e. *Mentum*, dicitur pars genæ, vel maxillæ inferioris in acumen tendens. Ruffo quoque dicitur ἀνθηρόν, de quo supra, vide *Anthereon*. Ab aliis ἀγγέλιος vocatur, teste Polluce. Hac in parte duo ossa genæ inferioris συμφύσει conjunguntur, de qua junctura p. a. dictum. Vocab. γένειον legitur apud Hipp. in Epist. vel potius in Epist. Democriti ad Hipp. de nat. hum. n. 31.

GENER, vocatur Lapis Phil. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GENERALIS, γενικὸς, κοινὸς, idem quod *Universalis*, ὁ καθόλου. Gal. l. 1. de C.M.P.G. c. 6. dicitur de præceptionibus Medicis præmittendis, antequam ad exercitium artis circa particularia, vel singularia deveniamus, passim apud Gal.

GENERATIO, γένεσις, in genere dicitur via ex imperfecto ad actum perfectum, Gal. lib. an omnes particularæ fiant simul? in princ. Proprie *generatio* est ortus rerum naturalium ex femine, i. e. quo principia rerum, quæ proxime in femine existunt, ex præexistente materia parantur, ac subinde fœtu matricis in actum secundum speciem suam emergunt. Partes itaque *generationis* sunt tum seminis præparatio, tum ejusdem emersio. Et hic modus oriendi proprius est rebus nativis primariis, videlicet vege-

vegetabilibus, & animalibus, horumque membrorum genuinis. Schrod. l. i. c. 4. Quo & collimat Helmont. ita describens, quod *Generatio* nihil dicat aliud, quam fluxum feminis ad perfectionem, maturitatem, proprietatem, explanationem occultorum, & consummationem ordinum ad suos fines, tr. Ignotus Hospes morbus, n. 38. Dividi solet in *Univocam*, & *Aequivocam*. Verum hanc divisionem non solum improbat C. Hofm. l. i. de gen. hom. c. 1. lit. D. sed & Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. loc. In specie de *Generations* animalium, & hominis plurima vide in libris Physiologicis, & Anatomicis, præsertim recentioribus; Siquidem nobis nec licet, nec libet omnia huc referre. Improprie etiam dicitur *Generatio* productio Excrementorum, aut vitiosarum portionum, v. g. Paris, Hipp. 2. aph. 47. Accommodatum quoque *Generations* nomen Chymicis operationibus; & in genere describitur, quod sit ex occultatione manifesti mox occulti manifestatio; quod qua ratione intelligendum sit, Vide apud Rolsink. Chymia l. 2. c. 5.

GENEROSUS, idem quod *vehemens*, potens, *efficax*. Dicitur solet vel de vino, quod Gr. *πυλφίρον*, item *κροπικόν* vocatur, Linden. Ex. X. §. III. seqq. vel de remediis, præsertim universalibus, Venæsectione, & Purgatione. De V. S. Vide Nor. nostras ad Jessen. tr. de Jud. Sang. V. S. misso p. 31. seqq.

GENESIS, *γένεσις*. Vide *Generatio*.

GENETHLIACUS, *γενεθλιακός*, jam olim dicebatur de quibusdam *μύστεσι*, sive vatibus, uti patet ex Gal. c. 1. de R. V. l. A. t. 16. Hodieque tribuitur Astrologis ex figura cæli tempore nativitatis Thema quoddam, vel Computum aliquod instituentibus, & de natura hominis non solum, verum etiam de mere contingentibus, & fortuitis vaticinantibus; quorum vanitatem tamen egregie hæcenus, & cordate detexit Clarissimus, & Excell. D. Sturnius, Collega, & Compater noster amicissimus, passim in scriptis.

GENIOGLOSSI, vocantur Musculi linguæ proprii, quos Riolanus *Myloglossos* appellat, apud Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 546. & 549. Alii vero, qui ad hos hyoides pertinere existimant, vocant *Geniohyoideos*.

* **GENITALIS**, *γεννητικός*, dicitur cum de membris, & partibus organicis utriusque sexus generationi inservientibus, quæ alias *αἰδοῖα*, *Pudenda* vocantur, Rolf. hoc tit. part. 1. cap. 2. tum de meatu, quem parastatam varicosum vocant, qui maxima via est, quæ genituram a testibus hausit ad Colis radicem defert, Gal. l. i. de sem. c. 15. tum etiam de femine ipso, qui

Genitalis humor appellari solet a Medicis. Vide *Genitura*. Mediante humore dicitur etiam de *Spiritu*, qui causa generationis existit, & ex animali, vitalique spiritu compositus esse videtur, seminalis crassioris materiae veluti amiculo inclusus, de quo etiam erudite disseruit DD. Hofm. Jung. in diss. Anat. ad Jon. van Horne Microe. p. 176. 179.

* **GENITURA**, *γεννησις*, duplicem habet significationem. Vel enim plerumque notat *semen*, & quidem genitale, sive sæcundum, aut utero jam injectum, Gal. l. i. de sem. c. 9. quamvis hæc differentia inter *γεννησις*, & *σπέρμα* non semper conservetur, imo rarissime, cum & ipse Hipp. pro semine posuerit, uti patet ex 6. aph. 2. Vel significat ipsas *partes genitales* utriusque sexus, ex Hipp. l. de Humid. usu VI. 2. 3. Jung. Prosp. Martian. in Annot. ad h. l. p. 129. Diet. n. 167. Foef. Oec. p. 140. seq.

GENIUS, *δαίμων*. Vide *Dæmon*. Deum singulis hominibus *Genium* dedisse, qui in suprema corporis parte habitat, & nos a terra ad cælestem cognitionem extollit, docet Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. Plura circa vocis *genius* variam significationem vide apud Casp. a Rejes, p. 89.

GENOS, *γένος*, *genus*, proprie non est terminus Medicus, sed Logicus. Hinc etiam in foro Medico varias obtinet significationes. Interdum indifferenter *genus* pro specie, differentia, formaque dicitur. Gorr. Rhod. in Lex. Interdum contradistinguitur ab illis. Interdum etiam notat stirpem, vel familiam aliquam certam. Gal. 5. aph. 59. Tria *genera generalissima* vocat Trismegistus, Mineralia, Vegetabilia, & animalia, in Physica, Vol. I. Th. Chym.

GENILITIVUS, Epitheton Morborum a parentibus in liberis propagatorum, & ita idem significans, quod *Hereditarius*. Dicitur & *Parentalis*, Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 28. 35. & ex hoc DD. Joh. Zeller. Medicus Charitopolitanus, amicus noster singularis, Dif. I. inaug. Affectib. Hæreditar. theor. 1. §. 2.

* **GENU**, *γόνυ*, est femoris, & tibiæ dearticulatio, & artificiosissima connexio, in qua sinus est quidam prominens, alterius caput excipiens, quod anteriori parte, quo firmius fiet, *Rotula*, sive *Patella* munivit, quam *μύλλω*, & *ἐπιγονυτιδέα* vocant, quæ prohibet, ne femur curvatis, aut per declivia currentibus loco excidat, & dilabatur. Gal. l. de offib. c. 21. seqq. & l. Introd. c. 10. Est autem ea dearticulatio omnium expeditissima, justissima, magnoque naturæ artificio comparata, ut que in ea epiphyses, & cavitates ita construxit, & fabricata est, ut neque laxior sit Epiphysion in cavitates ingressus, neque etiam adstrictior. Continentur autem,

& firmantur extrinsecus superciliis quibusdam ipsorum ossium, & ligamentis, aliis quidem in profundo positis, aliis autem in circuitu rotam dearticulationem comprehendentibus. Hæc Gorr. & Castell. Jung. & Diet. n. 168.

GENUINUS, ἀψίγος. Vide *Opfigonos*.

GENUGRA, terminus Paracelsus pro *Genagra*, denotans speciem Arthritis in Genu.

GENYS, γένυς. Vide *Gena*.

GEODES, γεώδης, nomen lapidis a terra, quam inter se comprehendit, ita dicti, ejusdem cum *Ostracite* virtutis, siccatoris, & adstrictoria. Gal. l. 9. de S. F. §. de *Ostracite*, & P. Ægin. l. 7. c. 3. §. Lithi. Affinis habetur *Aetiti*, estque fortassis hic immaturus adhuc.

GEOGRAPHIA, γεωγραφία, proprie dicitur scientia Mathematica quædam, quæ docet descriptionem mundi, sive globi terrestris, & distinctionem in suas regiones, regna, & urbes. Paracelsus vero more solito etiam finxit *Geographiam Microcosmicam*, tr. Labyrinth. Medicor. c. 4. fin. Imo nec veritus est comminisci *Geographiam cælestem*, seu partem Mathematicæ adeptæ, tr. Philosoph. sagacis, l. 2. c. 4.

GEOMANTIA, γεωμαντία, proprie est ars, & scientia terrarum notissima. Sed h. l. juxta Paracelsum dicitur, cum astra terræ se patefaciunt hominibus, ut inde prophetiam, aut præfagium sumant, quod fortitur effectum. Dicitur etiam *Astronomia terræ*, quæ dupliciter operatur, aut per Astronomicas calculationes, aut per puncta. Rul. & Johnf. in Lex. Meminit aliquoties Paracels. in scriptis suis, v. g. de *Caducis tract.* 2. & in fragm. Medic.

GEOMETRIA, γεωμετρία, proprie etiam dicitur pars scientiæ Mathematicæ, docentis, agros, & partes terræ metiri: unde & Rulandus descripsit: *Geometria*, finitura, decempedatura, agri mensura. Paracelsus tamen etiam commentus est *Geometriam Medicam*, quæ docet metiri altitudinem cæli, & terræ, & eorum, quæ in se continent, tr. Alia declaratio totius Astronomiæ.

GEONOMUS, γεωνόμος, legitur apud Paracel. 3. de Tart. tr. 2. c. 3. & videtur idem esse, quod *Geomantes*, i. e. vates ex astris terræ.

GEOPILISIA, γεωπιλισία, est separatio per dilutionem. Vide *Separatio*.

GERÆTEROS, γεραιότερος, natu major, *senior*. Usurpatur ab Hipp. de iis, non qui simpliciter senes sunt, sed in collatione, & comparatione ad eos, qui trigessimum annum excefferunt. Qui enim ab ea ætate ad senectam usque annis excedunt, hi per comparationem *seniores* ab eo appellantur. Gorr. & Foes. Occurrit apud Hippocr. 2. Progn. t. 69. ubi opponitur τῷ τῷ νεωτέρῳ,

Junioribus. Vide *Comm. Gal. ad h. l.*

GERANDRION, γεράνδιον, dicitur vetus quæcunque arbor. Gorr.

GERANION, γεράνιον, 1. nomen est herbæ, cujus variæ sunt species, quæ spectant ad Botanicos. 2. Est nomen emplastri sic dicti, quod præter cætera gruis pennas ulsas recipiat. Tribuitur Polleti. Descriptio ejus habetur apud Ætium. Hæc Gorr. γεράνη, ἢ γερανίον quoque notat instrumentum quoddam, de quo supra, vide *Ciconia*. Latine etiam *Grus* vocatur.

GERANIS, γεράνης, nomen fasciæ, vel vinculi ad humerum excidentem, vel jugulum fractum, ab Hipp. vel, ut aliis placet, a Perigene inventi, Gal. l. de fasciis n. 74. Meminit & Æginet. l. 6. c. 99.

GERARAT, dicuntur animalcula venenata, sicut scorpiones, habentia corpus gibbosum, & caudas acutas, de quorum veneno calido, ejus læsione, & cura vide *Avic. l. 4. fen. 6. tr. 5. c. 4.*

GERAS, γήρας, *senectus*, *senium*, vocatur illa ætas, quæ habetur ut plurimum frigida, & sicca, quando homo jam est in descensu, h. e. quando humores vitales, præsertim sanguis, & spiritus animalis, defectionem naturalem patiuntur spiritualescentiæ, & activitatis, unde corpus, ejusque membra organica languent, nec adeo expedite muniis suis fungiqueunt. Cumque certa ætatum cum anni temporibus sit correspondentiæ, *senectus* respondet hyemi; quia sicut Sol tempore hyemis velut alto axe descendit, & saltem oblique radiis suis terram petit; ita quoque calor vitalis refractis plane viribus partes solidas afficit. Dividi quoque solet *Senectus* in tres classes, *crudam*, *mediam*, & *decrepitam*. Plura vide apud Diet. n. 161. Qui in *senectute* sunt constituti, dicuntur Gr. γέροντες, item παρῆβύται, *senes*, de quibus lege eundem n. 160. De proverbio, γέροντες δις παῖδες, *Senes* bis pueri, vide *Lang. l. 1. ep. 55.* & *Chiliad. Erasmi. γήρας ἐκ νόσου*, *senectus* ex morbo, dicitur marcoris species, vel febris *μυρασμοδης*, *tabida*. Gal. l. 1. de præfag. expulsi. c. 4. & l. de marcore, c. 5. Vide *Foes. Oec. p. 135.* & *C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 697.* Sumitur etiam pro *Exuvio serpentum*, Gr. alias λιβηδης dicto. Galen. in *Exeg. & l. 4. de C. M. S. L. c. 1.* Erot. in *Onom. de Senecta serpentum* vide *Libav. Tom. II. Op. p. 152. seqq.*

† GERMANDREA, Gordomii Lili, Part. 1. c. 5. chamdorys, Dioscor. Scholiastes ad marginem.

GERMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim appellativum habet significationem, & respondet Græco ἀδελφός, aut ἀδελφισμύς, si quidem omnia, quæ similia, congruentiaque

existunt, atque ut quispiam dixerit, genere juncta, cognataque sunt, consuevit Hip. vocare ἡδελφισμένα, h. e. *germana*, teste Gal. 2. de R. V. I. A. t. 33. Vide *Adelphixia*. Vel est nomen proprium certorum Europæ populorum, de quibus Geographi consulantur. De * *Germanulis*, sive cadaveribus exiccatis fere tripedalibus in Insulis *Canariis*, & Fortunatis repertis lege Helmont. tr. Demonstratur Thesis, n. 82.

GERMEN, βλαστός, βλάστημα, proprie arborum κνήματι, vel κνώματι, primas eruptiones denotat, de quibus Gal. 1. 2. de A. F. c. 60. Transfertur etiam ad alia, de quibus supra in *Blastema*. Quæ dicatur Spagyrica *germinis* pullulatio, & augmentatio, legatur in Jodoci Greveri Presbyteri Secreto, si poteris intelligere, & hariolari ex obscuris illis ænigmatibus, Vol. III. Th. Chym.

GERMINATIO, præter propriam significationem Physicis, & Botanicis relictam, qua notat additionem novellarum partium in plantis, teste Andr. Cæsalpino l. 1. de Plant. c. 3. & 4. Spagyricis quoque dicitur quædam peculiaris transmutatio Metallorum, præsertim Argentii, parvaque quantitate argenti, super prunarum igne mediocriter valido, in vitro germinant rami argenti; de qua germinatione videantur ex relatione Olai Borrichii Acta Philosph. Oldenburg. An. 1669. m. Septembr. & Novembr.

* GEROCOMICE, γηροκομική, dicitur ea Medicinæ pars, quæ senum regimen tradit, iisdemque convenientem vitæ, ac victus rationem præscribit. Gal. l. 5. de san. tu. c. 4. & de subfig. empir. c. 4. Lang. l. 1. ep. 79. Incertum vero videtur, an ad γηρινιά, an γερροκομική pertineat, cum senum corpus neutrum esse videatur, & senectus non exacta plane sanitas; sed vel morbi, & sanitatis affectio quædam media, vel omnino ejus generis non est, quæ firma, constansque sit, quam ἔξιν appellant, sed potius fallax, & incerta, quæ κατ' ἔξιν dicitur. Plures tamen eam salubris Medicinæ partem esse statuunt. Hæc Gorr. & Castell. & quidem recte. Nam & senum sanitas est Sanitas, licet infirmior, & inconstantior, quam aliarum ætatum. Hinc Gorr. & nos inter methodos sanitatis tuendæ particulares referre non dubitavimus, Dogm. Med. Gen. P. IV. c. 2. d. 5. p. 475.

GERON, γέρων. Vide *Presbyter*.

GERSA, i. e. *Cerussa*, Rul. in Lex. Sumitur & pro *Fecula*. Vide supra *Fecula*.

GERULA, Paracelso dicitur monstrosa planta, vel degeneratio ex transplantata *Pastinaca*, l. 3. de pustulis Gallicis, ulceribus, &c. c. 4.

GERYON, γερύων, nomen monstri, vel Centauri tricorporis, quem Hercules dicitur confecisse. Tribuitur per Metaphoram *Mercurio* a Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 15.

GESOR, i. e. *Galbanum*. Rul. in Lex.

GESTATIO, φρεσ, quid in genere significet notum est, nimirum oneris alicujus portationem. Unde Gal. dixit l. 12. de U. P. c. 13. quod *gestatum*, βασάζορθον minus esse oportet *gestante*, βασάζορθον. Strictè vero *Gestatio* Medicis dicitur nihil aliud, quam geniti in utero infantis ad partum usque permanens, atque mora, totum id complectens tempus, quod a genito intus infante ad ejus exclusionem interest. Diet. n. 486. p. 661.

GEUMA, γεύμα, Hippocrati dicitur id, quod gustatur, hoc est cibus, *edulium*. l. 1. Epid. f. 1. t. 59. l. 2. f. 3. n. 31. l. 3. ægr. 6. Foef. Oecon. p. 135.

GEUSIS, γεύσις, *gustus*. Vide infra *Gustus*.

GHITA *semou*, nomen exoticum purgantis simplicis vehementioris, & haud dubie venenosi, quod alias *Gummi Gotte*, *Gummi ad podagram*, *Gusta Cambodia*, aliisque nominibus appellari solet. Plura de hoc purgante vid. ap. Schr. l. 4. cl. 4. n. 445. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rolf. tr. de purgant. f. 13. art. 8. Nos experientia docuit, ejus usum non adeo securum esse, uti quidam Authores eundem commendant.

GIALAPPA, *Gialapium*, item *Jalappa*, & hoc nomen est purgantis electivi vulgo dicti, mitioris tamen, & propter majorem securitatem hodieque frequentissimi usus; cujus descriptionem prolixam petefis e Schrod. l. 4. cl. 13. n. 427. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. Rolfink. d. l. f. 2. art. 3.

GIBAR, i. e. *medicina metallica*. Ruland. & Johnf.

* GIBBEROSITAS, *Gibbositas*, *Gibber*, *Gibus*, κύφωσις, κυφός. Vide *Cyphosis*.

GIBUM, i. e. *Caseus*, Rul. & Johnf.

GICH, *Gepsin*, i. e. *Gypsum*. Rul. & Johnf.

GIGARTON, γίγαρτον, significat nucleum, vel gramum acinorum uvæ, virtutis siccantis in secundo, & refrigerantis in primo. Æginet. l. 7. c. 3. Meminit & Lind. Ex. X. §. 192. ubi docet, Latinis *vinacium* quoque vocari. Vocantur illi nuclei etiam Latine *Arille*, quamvis nomen hoc non in omnibus Lexicis occurrat. Ex *Arillis* passularum industria Chymicorum elicere audet Spiritum acidulum, item oleum Emphyreumaticum; imo sunt, qui Sal volatile ex iis parasse jactitant. Verum cui bono hæc superflua curiositas?

GIGAS, γίγας, dicitur de hominibus præter leges naturæ proceris, & elatis, Rul. & Johnf. cujus causam peculiarem investigare quidena cona-

conatus est Parac. sed magis obscuravit, quam declaravit. Nobis videtur acquiescendum esse in liberrima, imprescrutabili voluntate Summi, & Maximi Creatoris. De vocab. *Gigas* vide etiam Casp. a Rejes q. 25. n. 8.

GIGERIE, significat $\xi \epsilon \nu \tau \epsilon \alpha$, $\sigma \alpha \lambda \alpha \gamma \chi \alpha$, $\eta \alpha \kappa \rho \omega \alpha$, (vel $\alpha \kappa \rho \omega \alpha$) intestina, viscera, & extremas partes gallinarum, uti exponit Helysichius, teste Keuchen. not. ad Q. Seren. p. 261. Non. Marcell. & Nig. Perotus exposuerunt per intestina gallinarum, & quæ iis coquantur.

GILLA, vel *Grillus*, est Vitriolum sua sponte resolutum in aquam. Nonnulli putant, a natura talem exhiberi liquorem. Sunt, qui hoc nomine Salis Armoniaci aquam appellant. Purgat ventriculum, Rul. & Johnf. Meminit Parac. de viribus membro. l. 2. c. 4. *Gilla* est *Sal Vitrioli* solum emeticum, inquit Frid. Hofm. in clav. ad Schroder. l. 1. c. 3. p. 4.

* **GILVUS**, *Helvur*, $\mu \epsilon \rho \rho \delta \varsigma$, medium inter album, & rufum significat colorem. Dicitur & *Melinus*, *Citvinus*. Rul. & Johnf. Jul. Alex. not. ad Gal. lib. 2. de C. M. P. G. c. 4. Vide *Cirrhos*. *Diebromos*.

GINGIBER, pro *Zingiber*, nomen aromatis notissimi, de quo in Botanicis. Vid. Rhod. in not. ad Scribon. n. 165.

GINGBRACHIUM, & *Gingipedium*, idem quod *Scorbutus*; qui ita dictus a quodam Re-gnero Snoy, multæ eruditionis, & exercitæ praxis Medico, gingivis, brachiis, & pedibus corrupto sanguine infestis. Forest. l. 20. Obs. 11. in Schol. Denominatio quidem crassa, & pingui Minerva facta, iudicio Sal. Alberti apud Senn. de Scorbut. c. 1. Vide infra *Scorbutus*.

* **GINGIVÆ**, $\xi \lambda \alpha$, carnes sunt, quæ sunt circa dentes, Gal. 9. de U. P. c. 15. ubi primum è locellis suis, vel alveolis emergunt, l. 5. de C. M. S. L. c. 8. quarum connexio $\chi \alpha \lambda \iota \nu \delta \varsigma$ dicitur. In iis dentes nuper natorum latent, & veluti in præsepis conditi sunt; & ut sicioribus, astrictioribusque continentur, ita redundante humiditate laxioribus decidunt. Nervos habent a tertio pari, ut & dentes, per quos sentiunt, & dolent, sæpeque in iis dolor est, qui in dente putatur esse. Hæc Castell. Vid. *Ulon*. Jung. Dieter. n. 632. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

* **GINGLYMOS**, $\gamma \gamma \gamma \lambda \mu \omega \varsigma$, proprie *cardinem* significat, qui cum porta vertitur, aut potius ferramenta illa duo pectinatim invicem se subeuntia, clavo transfixa, quorum alterum ostio, alterum parieti inferitur, in quibus ostium ipsum ceu cardinibus vertitur. *Cardo masculus* dicitur *Clavus ferreus*, qui ingreditur in cavitatem, quæ *Cavitas* vocatur *Cardosami-na*. Fallop. Expof. de Ossib. c. 12. Tom. I. p. 482.

Hinc vocab. translatum ad speciem *Diarthro-seos*, sive *Dearticulationis*, qua ossa sese invicem ingredientia conjunguntur, ut vertebræ inter se, ac cubitus, humerique colligantur, Galen. l. de ossib. in procem. ita ut unius caput in alterius cavitatem condatur, & vicissim hujus caput in illius sinu excipiatur. Ab hac articulationis specie *Humeri orbita* $\gamma \gamma \gamma \lambda \mu \omega \delta \eta \varsigma$ dicitur, Vesal. l. 1. de H.C.F. c. 23. Est enim hæc $\delta \lambda \xi \delta \theta \rho \omega \sigma \iota \varsigma$ plerisque ostiorum cardinibus similis, in quibus ferramenti utriusque (quod proprie a Græcis $\gamma \gamma \gamma \lambda \mu \omega \varsigma$ appellatur) tum ejus, quod parieti inhxum est, tum alterius, quod ostio adhæret, pectines mutuo implexu sese subeunt. Quæ quidem compositionis ratio non videtur $\alpha \pi \delta \tau \eta \varsigma \beta \alpha \phi \eta \varsigma$, a *utura* valde differre. In quibus vero ostiis clavus crassior parieti affixus ostii verticillum subit, non $\gamma \gamma \gamma \lambda \mu \omega \varsigma$, sed verius $\gamma \omicron \mu \phi \omega \sigma \iota \varsigma$ dicitur. Hæc Gor. & Castellus. Adde Bartholin. libello IV. Anat. c. 1. p. 693. edit. ult.

GIR, *Gith*, i. e. *Calx viva*. Rul.

GIRGIES, i. e. *albi lapides fluminis*. Idem.

GIRMER, i. e. *Tartarum*. Id. & Johnf.

GISISIM, i. e. *Gummi*. Idem.

GIT, *Gith*, diversimode sumitur. Vel enim idem est quod *gir*, Rul. vel significat herbam *Nigella*, sive *Melantibium*, dictam: vel *Piper*, teste Rhod. ad Scrib. n. 69.

GITENON, i. e. *fatum commune*. Rul.

* **GLABRITIES**, *Glaber*, $\mu \alpha \delta \alpha \rho \epsilon \tau \eta \varsigma$, $\mu \alpha \delta \alpha \rho \delta \varsigma$. Vid. *Clavities*, *Madaros*.

* **GLACIES**, *Glacialis*, $\kappa \rho \delta \sigma \alpha \lambda \lambda \omega \varsigma$, $\kappa \rho \upsilon \varsigma \alpha \lambda \lambda \iota \omega \varsigma$. Vide *Crystallus*, *Crystallinus*. De *Glacie Mercuriali* vide Libav. Apocal. Herm. P. I. c. 9. *glaciale lepre* venenum descripsit Helmont. de Lithias. c. 9. n. 22. De *glacie*, & *Coagulatione* scripsisse tractatum Dan. Bartoli, patet ex Act. Lips. A. 1682.

GLADIALIS, est ars, qua juxta firmamenti cursum astrorum gladii cuduntur, & enses, quibus & incudes resistere nequeunt. Inde vocatur & *Incusida*. Parac. dicit esse speciem Philosophiæ adeptæ, l. 1. Philos. sagacis.

GLADIATOR, $\mu \omicron \nu \omicron \mu \acute{\alpha} \chi \omega \varsigma$, qui cum altero certamen subit gladio. Horum vulneratorum curam olim Galeno fuisse demandatam, ob peritiam Anatomicam, scripsit l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Cibus illorum frequens fuerunt fabæ, l. 1. de Al. Fac. cap. 19. De hoc vocabulo vide & Rhod. Scrib. n. 101.

GLADIUS, $\mu \acute{\alpha} \chi \alpha \iota \rho \alpha$, $\xi \lambda \phi \omega$, $\sigma \alpha \delta \eta$, quid significet, notum est. Optimus qualis esse debeat, docet Gal. l. 1. de U. P. c. 11. *gladiolus*, $\mu \alpha \chi \alpha \acute{\iota} \sigma \iota \rho$, refertur inter instrumenta Chirurgica, quo in excidendo utuntur Medici. Dicitur & *Cultellus*. Legitur apud Hippoc. lib. 1. de morb.

mul. XCVI. t. 22. l. de Medico V. 2. Alibi usurpat vocabul. *μυχαρής*, l. 2. de Morb. XLV. 21. *Glandiolus* cum epitheto *σπυροειδής*, usurpatur de scalpello utrimque acuto ad perforandum pectus, vel locum intercostalem, in abscessu pulmonum, vel Empyemate, uti descripsit Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. II. fig. 1. dicens ab Hipp. etiam *Sparbam* vocari, de quo tamen dubitamus, cum nec Foësius notaverit in Oecon. neque nos locum invenire potuerimus. De *Gladio Delphico* vide C. Hofm. com. ad Galen. U. P. 248. *Gladus*, *ζῆφλας*, est nomen piscis marini, de quo videatur Aldrov. l. 3. de pisc. c. 21. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. 81.

GLAGOS, *γλάγος*, idem quod *γάλα*, *Lac*. Hinc *γλαγύς*, *lacteus*. Lind. Ex. X. §. 43.

GLAMA, *Gleme*, *γλάμα*, *γλάμη*, *sordes oculorum*, lippitudo, pro *λῆμα*. Unde *γλαμυροὶ ὀφθαλμοί*, *glamiosi*, aut *gramiosi* oculi dicuntur, sordidi, ac humidi, pituita laborantes, Hipp. l. 1. de Morb. mul. IX. 6. XII. 5. Vid. Foëf. Oec. p. 126. Keuchen. Not. ad Seren. p. 241.

* GLANDIUM, vide *Thymus*.

GLANDOSUM corpus, Vesaliō dicuntur *Prostata*, l. 5. de H. C. F. c. 13. p. 645. seqq. Fallopius verò vocavit *Glandosum adstans*, in *Instit. Anat.* Vide *Prostata*.

GLANDULA, *ἀδύη*, corpus quoddam carniforme est, laxum, & fungosum, quod utique velut cunei quidam vasorum divisionibus incubantes, sulcimentum ipsius suggerunt, ut a nullo violento casu afficiantur. Gal. l. 4. de U. P. c. 20. Sunt autem proprie sic dictæ *glandulæ*, quas Græci *ἀδέες* vocant, imbecilliores corporis partes, ad quas valentiores corporis partes supervacua sibi tum quantitate, tum qualitate, & præsertim ad eas, quæ rariore natura sunt, transmittunt; quippe valentius est arteriarum, venarum, nervorum, musculorum robur, imbecillius autem, aut prorsus nullum corporum, quæ *glandularum* sunt naturæ, l. 13. Meth. M. c. 5. in princ. Hæc Castellus de *glandulis* in genere. Videatur & Hippocr. l. de *Glandulis*, & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 6. Verum earum descriptio, differentia, & usus hodieque accuratior habetur ap. Th. Warthon integro *Adenographiæ* libello, Nic. Stenon. de *Mulculis*, & *Glandulis*. Quibus jungatur *Illustratis*, & *Excellentiss.* D. Frid. Ferdin. Illmeri a Vvartenberg Phil. & Med. D. S. Cæs. Majest. Archiatri, & in inclyto Viennensi Athenæo Profess. Publ. celeberrimi, Fautoris, & Amici nostri colendissimi, *Adenographiæ Exercitatio*, succincte essentiam, & naturam *glandularum* in genere, & specie comprehendens. Ex his libet hanc adicere descriptionem: *Glandula* est *parenchyma spermaticum*, molle, friabile,

& spongiosum, una communi membrana universum, & frequenter pluribus privatis frustulatum coagmentatis inclusum, ex materia spermatica fabricatum, vasis omnis generis stipatum; partim depurationi, partim secretioni, partim etiam elaborationi inserviens. Dividuntur trifariam *glandulæ*: 1. in *Conglobatas*, & *Conglomeratas*: 2. in perpetuas, & adventitias: 3. in exteriores, & interiores. De usu *glandularum* alimentario vide Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 6. *Glandularum* potiorum descriptiones reperies quoque sub propriis nominibus sub literis eorum initialibus. *Glandulosa corpora*, & *ἀδενώδη σώματα*, olim distinxerunt a *glandulis*, teste Galen. l. 14. Meth. Med. c. 11. laxitate, & raritate majori. Verum hodieque illa distinctio non amplius observatur, teste laudatiss. D. Illmero d. l. th. 3. *Glandula* quoque Arab. dicitur *Apostema scirrhosum*, sicut *Nux avellana*, aut etiam paulo minus, multoties super volam manus, interdum super frontem, in principio dum comprimitur, dissolvitur, & aliquando vero redit in pristinam formam. Avicen. l. 4. fen. 3. tr. 2. c. 6. & 7. Videtur autem *ganglion* intelligere. Ita & *glandula guidonis* est *Tumor glandi* similis, mollis, solus mobilis, sine radicibus a circumjectis partibus separatus, maxime in emunctoriis, & juncturis proveniens. Blancard. in Lex.

GLANS, *γλάνη*, nomen est piscis marini, & fluviatilis; cuius descriptionem, & usum in cibis vide apud Aldrovand. l. 5. de pisc. c. 5. Habetur a nonnullis similis *Siluro*: Idem.

* GLANS, *βάλανος*, æquivocum est vocabulum. 1. notat fructum arboris, *Quercus diste*. 2. cum additione *Myrsinica*, sive *Unguentaria* est fructus arboris exoticæ *Myricæ*, de quo Galen. l. 6. de Simpl. Fac. quæ duæ significationes ad Botanicos pertinent, Lang. l. 1. ep. 66. 3. *glans* dicitur extrema totius colis, sive membri virilis pars, cuius cutis, quæ eam vestit, *Prepuzium*, *κόδνη*, dicitur, Galen. l. 5. Meth. M. c. 15. Rosink. de part. genit. Part. 1. c. 51. Barth. l. 1. Anat. c. 24. Porro 4. *glans* idem est quod *Suppositorium*, seu medicamentum topicum ano dictum, oblongum duos, tres, quatuorve digitos transversos, figura tereti, & rotunda, candelæ instar, olim glandis forma ad alvum sollicitandam maxime, & ad alios ani affectus comparatum, P. Morell. l. 2. f. 2. c. 13. de form. remed. Weker Antidot. Gener. l. 1. c. 49. Spec. f. 44. Schroder. l. 2. c. 83. In hac significatione *glans βάλανος*, occurrit apud Hippocr. 4. de R. V. l. A. t. 83. & l. 3. de Morb. XV. 20. Gal. 6. de C. M. S. L. c. 3. Aliquando & pro *Pessum* sumitur, Hippocr. l. 1. de Morb. mul. CXIX. 2. 5. 14. CXIX. 13. CXX. 9. *Pessaria* minora, *βαλάνιδες* sive

sive *glandes* parvæ eidem dicuntur, lib. 2. de morb. mul. XLV. 6. Tandem 5. accipit pro strumis, & scrophulis, quas Græci *Naphthas* vocant, patet ex Lang. l. 3. ep. 4. in fin.

GLAREALIS, idem quod *sabulosus*, Græc. *Ψαμμώδης*, a *glarea*, sive arena. *Aque glarealis* in vulnere meminit Helm. de Lithias. c. 6. n. 20.

GLASSA, est genus *verniciis* siccioris. Rul. & Johnf.

GLAUCOSIS, *glaucoma*, *γλαύκωσις*, *γλαύκωμα*, accipitur late, & stricte. Late, pro omni coloris naturalis in oculo mutatione in præternaturalem, & glaucum. Stricte, pro humoris crystallini colore in *glaucum* mutato, proveniens ab illius humoris nimia siccitate, & concretionem. Differt a *suffusione*, ἀπὸ τῆ ὑπερχύμασις, quod in hoc affectu peccat extranei humoris, & aliunde affluentis concretionem; in illo ipsius humoris crystallini condensatio, & resiccatio. Vid. Dieter. n. 163. Foef. Oecon. d. l. C. Hofm. Comm. in Gal. de U. P. n. 731. Aliquando tamen color ille est absque manifesta læsione visus; & tales homines dicuntur *γλαυκώπης*, unde & Minerva *γλαυκῶπις* dicta, cæcios oculos habens.

GLAUCOS, *γλαυκός*, *glaucus*, est nomen coloris misti ex viridi, & albo. Dicitur *Cyprius*. Differt omnino a fusco, uti recte demonstrat Libav. Defens. Syntagm. contra Scheunemann. not. 48. Dom. 3. p. 95. 96. *γλαυκός* quoque Hippocrati vocatur, qui cæsius est oculis, l. 2. Epid. f. 6. num. 7. Usurpatur & de urina, ἔρον *γλαυκόν*, quæ est cornu pellucido similis, media inter lacteam, & charopam, apud Aëtuar. l. 1. c. 8. teste Gorræo in definit. *Glaucus* quoque veteribus fuit nomen piscis majoris pelagi, sive marini; cujus descriptionem, usumque in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 16.

GLAURA, *glauve*, est nomen Paracelsicum mineralis, cum epitheto *Augurelli*, quod & *Electrum mineralo immaturum*, item *Nympha* vocatur, Th. Chym. Vol. VI. p. 649. Meminit & Helmolt. tr. Pharm. ac Disp. modern. n. 50. & Frid. Hofm. in Clav. Schroder. l. 3. c. 15. in fine. Legitur & hoc vocabulum apud Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 121.

GLAUX, *γλαύξ*. Vide *Noctua*.

GLEBA, *βάλανος*. Vide *Bolus*.

GLECONITES, *γλαυκωνίτις*, scil. αἶμα, nomen vini medicati ex *Pulegio*, quod Gr. *γλαυκων* dicitur, parati. Dioscor. l. 5. c. 62.

* GLENE, *γλήνη*, proprie, & primario oculi cavitatem, & *pupillam* significat. Per translationem quoque ita dicitur ossium cavitatem, & sinu leviter depressus, ac obscurus, ac leviter

sinuosa cavitatem, & obscure desidens, in quam os inferitur; quemadmodum contra profundior cavitatem, & altius descendens *ωστόλη*, h. e. *Acetabulum* vocatur, Gal. l. de ossib. procem. & c. 2. de frac. t. 52. Hipp. vero *γλήνην* vocat *χώραν γλήνωσιν*, i. e. *sinum pupillæ Jungi instar leviter depressum*, 4. de artic. t. 64. Jul. Foef. p. 136. Hinc primæ cervicis vertebræ sinus in inferiori regione leviter tantum cavi *γλήνωσιν* appellati sunt. Valles. l. 1. de H. C. F. c. 15.

GLINOIDES, *γλήνωσιν*. Vide *glene*.

GLEUCINON, *γλεύκινον*, epitheton Unguenti cujusdam, Lat. *Mustum*, a *γλεύκω*, *mustum*. Meminit illius Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 14. ubi varias compositiones tradit. Simpliciorum compositionem proponit Diosc. l. 1. c. 67. Inter alia copula refertur, & relaxantia a Gal. Emollit, calefacit, horribus, & nervorum, vulvæque vitis auxiliatur. Diosc. Gorr.

GLEUCOS, *γλεύκος*, *Mustum* significat. Estque succus uvarum recens expressus, crudus, flatuosus, unum hoc in se boni continens, quod alvum laxet, quod nisi contingat, tanto magis noxium corpori evadit. Hip. l. 2. de diæt. XXIII. 1. *Mustum* duplex habetur: *Lixivium*, Gr. *πρόχυμα*, item αἶμα *πρόσπορος*, *πρόδρομος*, h. e. sponte defluens, antequam calcantur uvæ; alterum *vulgare*, vel quod vi expressum est, quam vim velpes, vel prelum præstat, Græce *πραπιτός αἶνος*, Lind. Ex. X. §. 174. seqq. ubi plura de *musto* reperies. Idem Author etiam erudite demonstrat πὸ *γλεύκος* aliquando significare vinum dulce, generosum, valde inebrians, & caput aggravans, quod de *musto* alias dici nequit. Unde & *γλεύκιστος* olim dictus fuit, qui tali vino dulci nimium utebatur, §. 252.

GLEUXIS, *γλεύξις*, vel *γλύξις*, dicitur vinum, quod multum *hempematis*, i. e. sapæ, aut defruti admixtum sibi habet. Linden. d. l. §. 62.

GLIS, *έλειος*, *γέλειος*, *μοζός*, vel *μοζίνος*, dicitur muris species; estque animal quadrupes somnolentum, ita ut dormiendo pinguescat. Cujus descriptionem, usumque in cibis, & Medicina prolixè tradidit Ul. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 29. De symptomatibus ex esu pulveris *glirium* edulcorato abortis videantur Ephem. N. Cur. An. III. Obs. 40. *Glis montanus*, idem est, quod *Mus Alpinus*, sive *Marmota*, aut *Murmentum*.

GLISCHRASMA, *γλήχρασμα*, idem quod *γλήχρωσις*, *lentor*, viscositas. Hip. l. de R. V. I. A. t. 18.

GLISCROCHOLOS, *γλήχρόχολος*, dicitur de incrementis glutinosi, & simul biliosi. Hipp. l. 4. Epid. XXIX. 4. quamvis *γλήχρωσιν* alii legerint, verum inepte, siquidem glutinositas non de colore dici poterit. Vide Eror. p. 33.

GLISCHRODES, γλιχρώδης, idem quod γλιχρός.

GLISCHROS, γλιχρός, *lentum*, viscosum, glutinosum significat. Per metaphoram usurpavit Hippocr. de febribus, l. 4. Epid. XXII. 15. Hinc verbum γλιχρωδίαν *viscosum reddere* significat, & παραγλιχρωδίαν, *magis viscosum reddere*, quod legitur apud eundem 3. de R. V. l. A. t. 26. Ita & καταγλιχρωδίαν, d. l. t. 10. Dieter. n. 671.

GLISCO, ὠξω, ἐπιπνεύμαι, idem est quod *augeſco*, paulatim vires ſumendo, & intendendo. Proprie de incremento ignis dici videtur. Per translationem vero eleganter etiam de flamma vitali, de calore febrili, aliisque vomitibus morboſis accipi poteſt, & aſſolet. Febris dicitur *gliſcere*, quæ de paroxyſmo in paroxyſmum ingraveſcit. Linden. Ex. XV. §. 94. 95.

GLISOMARGO, eſt *Creta candida*. Rul. & Johnſ. in Lex.

† GLOBULI, apud Marcell. Compoſ. 59. nobis pilulæ Caſp. Barthi. Adverſ. l. 40. c. 4.

GLOBUS, *Globulus*, σφαῖρα, σφαίριον, quid ſignificet, notum eſt, & partim hujus non eſt loci. Reliqua vide infra voc. *Pila*, *Pilula*, & ſupra voc. *Catapoliſ*. Referuntur & *globi* ad instrumenta Chirurgica. Ita *globi*, & *globuli* uterini adverſus prociſidentiam deſcribuntur apud Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig. 8. In Anatomicis *globulus naſi*, vel *orbiculus* dicitur pars naſi inferior cartilaginea, & mobilis. Barth. l. 3. Anat. c. 11. p. 527. Alias *globuſſe particule* hodieque etiam referuntur inter principia materialia corporum naturalium, præſertim liquidorum, de quibus videantur Obſervationes Microſcopicæ Ant. Lewenhœ K, quarum mentio fit in Act. Erud. Lipſ. 1682. Ita Caſp. Bartholinus, Th. filius gloriatur ſe vidiffe beneficio microſcopii globulos in ſanguine exiſtentes; de quo legatur in Act. Hafn. Vol. III. Obſ. 3.

GLOEOS, γλοιός, *ſtrigmentum*, ita dicuntur ſordes, quæ in balneis, aut palæſtra ab hominibus deradebantur, multiquondam in Medicina uſus. Calefaciunt enim modice, emolliunt, & diſcutiunt, Dioſc. l. 1. c. 34. ſeq. ubi ῥύποι dicuntur, Ægin. lib. 7. cap. 3. t. Glœos. Inde deſcendit γλοιώδης, *ſtrigmentofus*, h. e. ſtrigmenti modo craſſus, & viſcidus. Dicitur de excrementis, apud Hippocr. lib. 7. Epid. II. 27. quamvis in Edit. noviff. Linden. legatur γλοιώδης, *viſcoſe*. Alia exemplaria habent γλοιώδεις. Foeſ. Oecon. p. 137. Et verbum γλοιώζαν, quod ſignificat conniventes oculos verſare, exponente Gal. in Exeg. diſt. Hipp.

GLOMER, id eſt *rotundum*. Rul. & Johnſ. in Lex. Inde *glomeratus*, & verbum *glomeratu*

ri, quod de nubibus uſurpat Q. Seren. cap. 3. Vid. not. Keuchen. pag. 99. Subſtantivum quoque habetur *Glomus*, τρομβός. Scrib. nu. 142. Adde Rhod. in not.

GLORIA, δόξα. Vide *Doxa*. *Gloria* Medicorum Deus ſit, & huic cedant, Lind. Ex. III. §. 16. Horridum eſt, *Gloriam* Deo debitam ratione aliqua frivola ſibi ex parte attribuiſſe, vere ſcripſit Helmont. tr. Confefſio Authoris, n. 14. Qui vero magis *gloriæ* ſtudioſus eſt, quam veritatis, ſuccumbit, ut amator puellarum. Gal. 2. de iis, q. in med. t. 1. Sophiſtiſ folius *gloriæ*, nullam veritatis eſſe curam, dixit Idem l. 10. de U. P. c. 9. Ignis *gloria* vocatur id, in quo velut gloriatur, & exultat ignis; quod eſt omnis materia facilis ad exardeſcendum, & in qua, ut citiſſime concipitur, ita ardet ſingulari cum vigore, tumoreque, h. e. vivida, & fugax flamma e virgultis ad repentinos uſus excitata, aliſque id genus cremis, ἀφλεῖς, vocant Gr. *Gloriam* vero χνώχρημα, Lind. Ex. IX. §. 6.

GLOSSA, *Glossa*, γλῶσσα, γλῶττα, *Lingua*, dicitur pars illa carnoſa, laxa, & fungoſa, præcipuum ſermonis, & guſtus instrumentum; cujus Anatomicam deſcriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 13. & alios Anatomicos, præſertim Malpighium, & Fracaſſatum hoc tit. Haud raro etiam accipitur tropice de voce, & ſermone: v. g. γλῶσσα ἀσφής, *lingua obſcura*, Hipp. l. 7. Epid. XII. 12. XIII. 19. ἀκρατής, *incontinens*, 7. aph. 40. &c. Vid. Foeſ. Oec. pag. 138. Diet. n. 164. Γλῶττα ἀκρη, *lingua ſumma* vocatur ſummum *linguæ* cacumen, Coac. t. 230. Vide *Lingua*.

GLOSSOCATOCHOS, γλωσσοκάτοχος, dicitur instrumentum illud Chirurgicum, quo lingua deprimitur. P. Ægin. l. 6. c. 30.

* GLOSSOCOMON, *Glossocomion*, γλωσσοκόμιον, γλωσσοκόμιον, vel κομίον, nomen eſt Atticum, ut ſcribit Galenus, & proprie ſignificat arculam, in qua homines recondunt res pretioſas, & quam multi iter facientes portant. Eſt autem oblonga, anguſta. Ab ejus ſimilitudine Medici Hippocrate poſteriores (nam Hippocratem idgenus instrumenti non noviffe, Galenus author eſt) machinam quandam Chirurgicam, fracto femori, vel cruri, ubi callus circumdatur, accommodatam, γλωσσοκόμιον appellarunt. Eſt autem machina cava, oblonga, & ad femoris proportionem arcata, ſuperna parte trochleas utrinque ſingulas habens ad latera ſitas, & inferna parte tranſverſum axem, ad quem alligati laquei contrarium nixum toti membro gemina tenſione efficiunt, uti depictam exhibet Gorr. in deſin. quamvis hodieque non amplius ſit in uſu, ſed minori apparatusu

ratu arcula, aut theca cruribus reponendis idonea adhibeatur, quæ etiam hoc nomine jure venire potest. Meminit hujus Instrumenti Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & 2. de fract. t. 64. Jung. C. Hofm. comm. ad LL. de U. P. n. 479. Foef. pag. 137. De hoc instrumento vide & Fabr. Hildan. cent. 5. Observ. 16. quamvis nomen hoc non usurparit, nec non Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIV. fig. 4. & T. XLIX. fig. 4.

GLOSSOMANES, γλωσσομανής, dicitur is, qui maternæ linguæ amore vesano captus mavult non intelligi in conversatione civili, quam peregrinis in sermone vocibus uti, quantumvis receptis, Lind. Ex. X. §. 208.

GLOSSOPETRÆ, dicuntur linguæ Serpentum in insula Melitea, sive Maltha repertæ, quarum, quemadmodum & oculorum luteorum singularem vim alexipharmacam intus, & foris applicatam nonnulli indubitatæ veritatis existimant. Vide Frid. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 3. cap. 2. p. 130. seq. Plura de *Glossopetris* vide apud Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 417. 418. Annumerat quoque Idem lapidibus fulmineis, d. l. p. 310. seq. Sunt vero corpora triangularia, quorum alia fossilia, alia marina statuuntur. D. Etmullerus de his credidisse videtur, quod sint dentes ex pisce Charcharia mortuo excidentis, in mari mediterraneo ad insulam Malthæ appellantes, speluncis insinuando, induratione lapidis speciem acquirentes, in annotat. ad D. D. Ludovic. Diss. I. Pharmaceutic.

GLOTTIS, γλωττις, Anatomicis proprie dicitur illa rimula modulandæ voci accommodata, quam efformant cartilagines duæ Arytænoides cum musculis ad angustationem, & dilatationem illius rimulæ destinatis. Videantur Anatomici, præsertim Bauhin. lib. 3. cap. 94. seq. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 473. Aquapend. de Larynge vocis Organ. c. 2.

GLUTA dicitur vis tenacis picis, & efficacæ. Rul. & Johnf.

GLUTEUS, γλυτώσ, epitheton musculorum nates constituentium, & femur extendentium; quorum descriptionem vide in Anatomicis, præsertim Barthol. Anat. l. 4. c. 11. p. 579.

GLUTEN, κόλλα, *Glutinum*, in genere omne id significat, quo duo corpora sicca firmiter uniantur. Variat vero pro corporum unientium diversitate. Vulgare gluten dicitur ξυλοκόλλα, ταιροκόλλα, item κόλλα τεκτονική, *gluten fabvile*, Galen. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Præstantissimum fit ex auribus taurorum, & genitalibus. Fit & ex quibusvis pelibus inveteratis, & decoctis, Rhodiacum cæteris præstantius. De hujus virtute Medica legatur Dioscor. l. 3.

c. 101. Scrib. n. 254. Rhod. in not. Metallis alia sunt *glutina*: v. g. auro est lanterna, aut borax, ferro argilla, massis æris cadmia, laminis alumen, æramentis stannum, stanno argentum, marmor, & plumbo resina, vitro mastiche, &c. Gorr. *Gluten librarium* ex similia, & polline (aliis garo) paratum, vim habet emplasticam, & coquendi, Gal. l. 7. de S. Fac. t. Colla. De *glutine Chondrilla Lemniæ* vide Libav. Syntagm. A. Ch. l. 8. c. 6. *Gluten* quoque est *fel tauri*. Item *Gluten*, vel *Synovia* est pars corporis nobilissima, subtilis, pura, alba, perspicua, sal resolutum dulce, & humor naturalis, seu liquor in omnibus juncturis membrorum, instar albuminis ovorum, in qua perspicua materia si generetur Tartarus, ob sal resolutum, quod habet in se quandoque coagulatum, oritur inde podagra, cujus etiam locum, & verum domicilium esse asserit Rul. Johnf. in Lex. De hoc legi etiam potest Paracelsi passim in scriptis, præsertim l. 1. de Tartaro, tract. 4. c. 2. *Gluten de aquatico*, vocatur prima ranarum materia, sive crystallina ranarum mucilago, vulgo Sperma ranarum dicta, Helmont. tr. Formarum ortus, n. 57. Fr. Hofmann. in Clav. l. 1. c. 2. p. 3. *Gluten Spagyricum Aquile*, est vera Aqua Mercurialis, Libav. Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 351.

GLUTINATIO, κόλλησις. Vide *Conglutinatio*.

* GLUTINATORIUS, κολλητικός. Vide *Collecticus*.

* GLUTIA, γλυτία, i. e. parvæ nates *Cerebri*, dicuntur duæ eminentiæ Cerebri oblongorotundæ, quarum concursus hominum conjunctis inter se semoribus, & natibus rectissime comparaveris, quibus & aliæ duæ minores junguntur, *Didymia*, sive *Testes cerebri* dictæ. Quarum omnium veram descriptionem, & usum reperire licet in Anatomicis, præsertim Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. & Th. Vvill. Anat. Cerebr. c. 14.

* GLUTOS, γλυπτός, *Nates*, i. e. musculosa illa caro in summa femoris parte prominens, quæ sedentibus pulvini vicem præbet. Hipp. 2. de fract. t. 44. γλυπτός quoque dicitur processus alter cervicis ossis femoris gibbosus, & exterior, quem & *Ἰσχαντήρα μέγαν* appellant, dictus vel a similitudine, quam habet cum natibus, vel quod musculi, quibus *nates* constant, ei præcipue inferantur. Gal. l. de Ossib. c. 21. Gorr. & Castellus. Musculi *nates* constituentes vocantur *Glutai*. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579. Vide *Nates*.

GLUTTUPATENS, epitheton ventriculi, vel stomachi, apud Q. Serenum, quod Keuchen. ita declaravit: id est, in quam cerebris *glutis saliva*,

sive decocta deglutuntur, & absorbentur. *Glutire*, proprie est salivam sorbere, quod fit per intervalla in gargarizantibus, in not. pag. 149.

GLYCASMA, γλυκασμα, γλυκασμός, significare coniectatur Linden. vinum dulce ex multo paratum, Exerc. X. §. 15.

† GLYCEA, potio dulcis. Janus Cornarius cap. 22.

GLYCYPICROS, γλυκύπιπρος, *dulcamarus*, præter significationem Botanicam, qua speciem Solani notat, significat saporis genus, ex melle, & absinthio mixtis oriundum; de quo Gal. l. 3. de S. Fac. c. 16. ubi etiam occurrit, quod Poetæ amorem γλυκύπιπρον vocarint, ob effectum, quem producit, diversum.

* GLYCYS, *Glycytes*, γλυκός, γλυκύτης. Vide *Dulcis*, *Dulcedo*, *Passum*.

GLYCYCHYMOS, γλυκύχυμος, dicitur de iis, quæ dulcem habent succum. Galen. l. 2. de Sum. Fac.

GLYPHO, γλύφω, *scalpere* sc. ulpere significat. Dicitur de phreneticis pilos evellentibus, vel *scalpentibus*. Hippoc. l. 3. Epid. ægr. 15. post. stat. pestil.

GLYXIS, γλύξις. Vide *Gleuxis*.

GNATHO, γνάθος, ambigue accipitur. Interdum idem est ac *Gena*, γένυς; & patet ex l. 5. Epid. XXVI. 10. notante Gal. l. 2. de art. t. 19. Interdum strictius significat Maxillam, & *Buccam*, seu eam partem, quæ sub mala est, vel gena, totumque illud spatium, quod ab aure ad aurem porrigitur. Hippoc. 4. aph. 31. & 6. aph. 19. Dieter. n. 165. Interdum sumitur pro ea tantum maxillæ parte, qua lactescit, & articulatur. Hipp. 2. de art. t. 19. Interdum pro integris ossibus maxillæ, quibus dentes infiguntur, l. 5. Epid. VII. 7. XII. 1. 3. XXXV. 14. Adde Foef. p. 138. seq. Vide *Maxilla*.

GNESIUS, γνήσιος, idem quod *Legitimus*, genuinus. Dicitur frequenter de morbis, qui præstitutam sibi formam, & ideam non excedunt. Hipp. etiam de Sudoribus usus est, 4. de R. V. I. A. t. 10.

GNIDIUS, γνίδιος, ab insula *Gnido*, γνίδος, sub Zona temperata, sita in mari Aegeo, Gal. 4. aph. 14. Epitheton sententiarum Medicarum ibidem conscriptarum de victu acutorum, quarum meminit Hipp. statim in princ. de R. V. I. A. Jung. Galen. in comm. ad priores textus illos. Est & Epitheton grani alicujus purgantis, quod *Coccum Gnidium* vocatur, Gal. l. 7. de S. F. estque fructus *Laureolæ*; de quo vide Botanicos, & Schrod. l. 4. cl. 3. n. 429. cum Rolfinx. tr. de purg. sect. 9. art. 2. qui saltem sub *Mezerii* nomine exposuit.

GNIEST, est saxi species. Rul. & Johnson. in Lex.

GNOME, γνώμη, est æquivocum. Interdum apud Hippocratem notat *Mentem*; & est idem quod γνώσις, *νῆς*, *Animus*: v. g. 2. aphorism. 6. 5. aphorism. 16. & 1. de iis, q. in med. t. 3. lib. 6. Epid. sect. 8. n. 5. 41. 74. & passim alibi. Vid. Diet. n. 166. Lind. Ex. XV. §. 40. Deinde etiam significat *sententiam* aliquam determinatam, & ab opinione distinctam. Vid. Galen. in com. ad d. l. de iis, q. in medic.

GNOMI, dicuntur homunciones, vel spiritus corporei sub terra viventes, alias *Pygmæi*, cubitali vix altitudine. Rul. & Johnf. Meminit & Paracelsus, v. g. Tract. 2. de pestil. cap. 1. in fragment. ad T. IV. & alibi.

GNOMOLOGIA, γνωμολογία, dicitur sententiarum elocutio, cum quis sententias loquitur, & oracula: aut *sententiosus sermo*, qualis a Medico elegante requiritur. Hippoc. l. de dec. ornat. V. 13. Jung. Lind. Ex. II. §. 28.

GNORIMOS, γνώριμος, communiter significat *Cognitum*, *notum*. Hipp. vero specialiter usurpavit de infantibus, qui communi, & usitato tempore partus excluduntur, h. e. nonimestrubus. l. de Septimest. part. V. 15.

GNYX, γνύξ, i. e. *genus flexo*, aut in genua, ὅτι τὸ γόνυ. Cui etiam responderet ὀκλήξ, *geniculatum*. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Adde C. Hofm. in Comm. ad h. l. n. 166.

GOBEIRA, *Mespila*, *Agabor*, i. e. *Pulvis*. Rul. & Johnf. Lex.

GOBIO, *Gobius*, γόβιος, item, γλοβός. Rondel. l. 6. de piscib. c. 16. est nomen piscis, cujus multæ sunt differentia: quocirca nihil mirum, si diversi authores diversa de his scripserint, & rerum ipsarum distinctio difficilior inde facta fuerit. Videatur Rondelet. d. l. & cap. seqq. & Aldrovand. l. 1. pisc. c. 20. Apud Galenum aliquoties *Gobionum* mentio fit. Semper vero inter cibos meliores, & boni succi referuntur, lib. 3. de bon. & mal. suc. cibis, cap. 9. Schrod. *Musstelam* quoque *fluviatilem* appellat *Gobium fluviatilem*, Gr. σῶβρον, l. 5. cl. 3. num. 48. An *Gobii saxatilis* species mutetur brevi tempore in vitro Hermetice clauso asservata in apum regem, fides sit penes Authorem Paracelsi. de Pestil. Tract. 1.

GOETIA, γοητεία, est species Magiæ dæmonicæ, id est invocatio dæmonum maleficorum juxta sepulchra facta, quæ ob id aspergine lustralis aquæ, & tædarum igne expiabantur, ne vel dæmones ea obsiderent, vel obessent; quem ritum ad Pontificios emanasse quispiam suspicari posset. Lang. l. 1. ep. 33. Est fors *Necromantiæ*, ib. & l. 2. ep. 46. Differre volunt a

Magia

Magia in hoc, quod hæc sit imploratio dæmonum bonorum ad boni alicujus asecutionem. Suidas, & Libav. Tom. IV. Oper. p. 23.

GOMPHIASIS, γομφίαις, γομφιατμός, vocabulum Dioscoridi, uti videtur, proprium, l. 2. c. 63. denotans morbum dentium, & quidem molarium, in specie vero eorundem mobilitatem. Hinc non absque ratione C. Hofm. manu sua addidit loco illi Dioscoridis, potius ἀγομφίαισιν dici debere, aut ἀγομφωσιν, quia γομφωσις dentibus fere molaribus propria conjunctio, vel infertio est. Vid. & Annot. Joh. Anton. Saraceni ad d. Dioscor. loc. *Vacillatio* vero dentium illorum, sive mobilitas oritur a superfluo ferofi humoris corrupti per ductus salivales affluxu, & collectione, gingivarumque relaxatione, & corruptione; quale quid scorbuticis familiare esse, patet ex Villis de scorbut. c. 3. §. 9.

* **GOMPHIOS**, γομφίος, & in plurali γομφιοί, dicuntur *dentes molares*, sive *clavales*, quod clavotum modo generis infigantur. Unde & γομφωσις dentium fere propria. Sunt vero dentes asperi, & ampli, lati, molendis, atterendisque cibis destinati, a caninis ad extremam usque mandibulam pluribus radicibus infixi. Dicuntur alias & μύλοι, vel μύλοι, h. e. *Molares*, quia molis usu, & asperitate quodammodo similes sunt. Ultimi, sive extremiorum vocantur σφραγιστήρες, qui omnium novissimi oriuntur, quasi *dentes sapientis*. item *Genuini*. Gorr.

* **GOMPHOS**, γομφός, Vide *Clavus*.

* **GOMPHOSIS**, γομφωσις, species συνάρθρωσεως, sive *Coarticulationis*, cum ad instar clavis ossi infigitur; vel cum os unum alteri penitus est infixum, ita ut ne tantillum quidem (veluti dentes suis alveolis) moveantur. Gal. l. de ossibus, proæm. Per γομφωσιν quoque juncta quædam ossa dici possunt in Carpo, Metacarpo, Tarso, Pedio, & aliis quibusdam partibus. Synarthroses Enarthrosi, & Arthrodia similes, sola motuum magnitudine ab ea differentes. Gorr. & Castell. Barthol. libell. 4. Anat. c. 1. Latine *Clavatis* dicitur D. D. Hoffmanno Jun. ad Microcosm. Horne Dissert. An. p. 27.

GONAGRA, γονάγρα, est species Arthritidis, quando causa solutionis continui dolorifica genua occupat. Vide *Arthritis*. Paracelsus passim dicitur *Genugra*.

GONCHOTOS, γογχωτός, idem quod γλωχινωτός, *fulcatus*. Usurpatur de telis ab Æginet. l. 6. c. 88.

GONE, γονή, vide *Genitura*. Aliquando etiam pro matre poni, ex Hesychio demonstravit Linden. Ex. IIX. §. 26.

GONGRONA, γογγρώνη, in genere notat omnem tumorem nervosorum corporum cum duritie

rotundiorum, a rotundis in arborum truncis tuberculis fungosis, & eminentiis (quas γογγρος Græci vocant) nominatum, uti ita sumitur in Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 14. Gal. in comm. Causa in succo nutritio, aut nervoso congelativo consistit. Specialiter vero tumorem in collo, qui βρογχολίλη, *Bronchocele* dicitur, significat. Vide *Bronchocele*. *Gongryona*, γογγρώνη, dicitur tumor quidam; estque Bronchocele species, sive Strumæ, rotundior gutturis eminentia, cum duritie, quales in quibusdam arboribus appendices sunt, quas *Gongros* vocat Ingrass. ad Avicen. de Tum. p. n. p. 371.

GONGYLION, vel *Gongylidion*, γογγύλιον, γογγυλίδιον, significat *pilulam parvam*, idem quod *καταπόσιον*. Erotian. Onomast. p. 33. f. Galen. in Exeg. a γογγυλίσ, quod *rapam* significat. Hipp. l. de intern. affect. XLIII. 33.

GONGYZO, γογγύζω, significat *murmuro*. Quod ipsum verbum fictum est ad imitationem soni, quem murmurantes ita proferunt, ut loqui audias; verum quid dicant, non intelligas. Lind. X. §. 37.

GONIMOS, γόνιμος, est *πλούτημον* in Medicina. Proprie, & primo significat *fœcundum*, ad generationem idoneum. Ita usurpatur de aetate ab Hipp. lib. 1. de diæt. XIX. 14. Deinde idem est quod *vitalis*, βιωσιμός, alias dictum; & dicitur de fœtu, vel infante in utero, Hipp. d. l. XIX. 9. l. de superfœtat. II. 20. III. 1. IIX. 3. Vel etiam accipitur pro *genuino*, & germano fœtu, non adoptivo, ὁ ἐκ ἐπιποιήσεως, Foef. Oec. p. 140. Denique cum de tempore, die, mense, vel anno prædicatur, significat *impar*, criticum; quia tempus impar fere criticum existit, & aliquid commodi gignit. Hipp. l. 2. Epid. f. V. 27. 30. sect. VI. 8. 11. 18. 20. Huic opponitur ἄγονος, dies, vel mensis *par*, ibid. 19. 24. Erotian. p. 32. A. B.

GONOIDEIS, γονοειδής, *genituræ similis*, dicitur de recrementis alvi, & urinæ albis, vitæid, crassis. Hipp. l. 1. Prorrh. f. t. 60. Coact. 186. 2. 3. 362. 580. l. 1. Epid. agr. 1. l. 2. Epid. f. III. 95. l. 3. Epid. agr. 3. & 4. l. 6. Epid. sect. 2. t. 28. l. 7. Epid. XV. 44. Vide & Erot. d. l. C. Foef. Oecon. pag. 141.

GONIOSIS, γωνίωσις, dicitur ab Archigene species pulsus decurtati, sive flexus in pulsu decurtato, quem in alto repræsentat, non autem circuli figuram. Fit hujusmodi pulsus ob imbecillitatem flammæ vitalis, quæ attollere onus nequeat. Gal. l. 2. de prælag. ex puls. c. 11. Gorr.

* **GONORRHOEA**, γονόρροια, generali quidem significatione dicitur omnis involuntaria feminis excretio, sive intento pudendo, sive citra

huius tensionem. Sed quæ proprie *Gonorrhæa* dicitur, est, auctore Gal. 6. de L. Aff. c. 6. perpetua seminis excretio sine pudendi tensione. Quæ vero intento pudendo fit, propter convolutionem accidit; inque ea duo morbi conjunguntur, videlicet Priapismus, & *Gonorrhæa*. Gorr. & Castell. De triplici *Gonorrhæa* differentia vide & Lang. l. 2. ep. 5. Est utriusque sexui communis, & cum noctu plerumque contingat, *ἰνερρωγμός*, vel *ἄξονερρωγμός*, *Pollutio nocturna* vocatur; de quo affectu vide Linden. Ex. XV. per totum. Nobis libet hanc annexere descriptionem: *Gonorrhæa* est præternaturalis, involuntaria, & intempestiva materiæ seminalis, vel veræ, vel vitiosæ, vel materiæ cujusdam excrementitiæ, & corruptæ excretio e genitalibus, cum corporis macie, oculis concavis, interdum & magna virium prostratione, proveniens a partium seminis asservatione dicatarum intemperie, laxitate, aut soluta continuitate, per varias causas externas oborta, & excitata.

GONOS, γόνος, idem quod γονί. Vide *Genitura*.

GONY, γόνυ. Vide *Genu*.

GONYALGIA, γονυαλγία, i. e. *Dolor genu occupans*; & idem fere quod *Gonagra*, legiturque apud Joh. Stephan. Consil. Med. Dec. 4. cons. 9. p. 336. operum ed. Venet.

GORGONIAS, γοργονιάς, dicitur a quibusdam *Corallium*, propterea quod quamprimum, ubi ex alto in aerem profertur, solet lapidescere, a Gorgonibus filiabus Phoni, præsertim Medusa, cujus crines in serpentes mutatos qui aspexit, in saxum conversus est; imo & virgulæ in littore lectæ, quas Perseus in littore subjecerat, induruerunt, nomenque *Corallium* adeptæ sunt, utifabulantur Poetæ, præsertim Ovid. l. 4. *Metamorph. fab. 16. 17. seq.*

GORGONEI FONTES, dicuntur illi, in quibus inest vis lapidifica, ita ut corpora indurentur in soliditatem lapideam; quorum meminit Liban. Synt. Arc. Ch. l. 6. c. 14. Hinc & *Spiritus lapidificus* a quibusdam effusus vocatur *Gorgonicus*; verum præter necessitatem videtur introductus, cum particularum diversarum excrementitiarum concursus in loco quieto, præsertim terrestrium, & salinarum, sufficere possit ad calculi generationem.

GOSEL, id est *animal cornutum*. Rul. & Johnf. in Lex.

GOSSIPUM, γοσσίμους, idem quod *Bombax*, *Cotonum*. Vide *Bombax*.

GOSSUM, idem quod *Borium Gule*. Vide *Bronchocèle*. For. l. 3. Chir. Obs. 13. in Schol.

GOTTE. Vide *Gamboidea*. *Ghitta jemou*.

* GRACILIS, ἰσχυρός, *Gracilitas*, ἰσχυρότης, item ἰσχυρατός, idem fere est quod λεπτός, tenuis, & λεπτότης, tenuitas; nisi quod hæc differentia intercedere videatur, quod *Gracilitas* plus sapiat aliquid præternaturale, & Maciem includat, quam Tenuitas: quamvis nec hoc dissimulandum, quod utrumque indifferenter & de statu naturali, & præternaturali aliquando accipiatur ab Authoribus. Prædicatur vero de variis rebus: v. g. de toto corpore, ejusque partibus, Hipp. 4. aph. 6. 2. de fract. t. 57. de faucibus, 2. t. f. prorrh. tex 54. & sect. 3. tex. 12. Coac. t. 62. 265. de mammis, 5. aph. 37. 38. 53. de musculis: In specie *Gracilis Musculus* dicitur quartus tibiam flectens, apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 11. p. 581. de respiratione, l. 4. Epid. XIX. 10. de pulsu, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 5. de linteis, & fasciis, 2. de fract. t. 72. de tumoribus subsidentibus, & detumescensibus, d. l. r. 73. de doloribus, Coac. t. 49. Verbum quoque ἰσχυρότης, *gracile scere*, legitur 5. aph. 25. 55. & de humid. usu X. 14. & 2. de fract. t. 72. Plura vide apud Foef. Oec. p. 289. Dieter. n. 411. 412. Linden. Ex. XV. §. 7. 22. 23. seqq.

GRACULUS, *Graculus*, κολοῖός, κερκίνας, primario nomen avis est, cujus variæ dantur species; de quibus, earumque usu in cibis, & Medicina vide Aldrovand. l. 12. Ornithol. c. 6. seqq. Deinde *Graculus* piscis marinus est, qui Græc. κερκίνας vocatur. Vide *Coracinus*.

GRADATIO, Gr. dici possit κλίμαξ, dicitur metallorum in gradu affectionum exaltatio, qua pondus, color, & constantia potissimum ad gradum excellentem perducitur. Neque enim in substantiam per se transfigurandam vim habet, sed duntaxat qualitates, vel quantitates in gradu ex occulto in manifestum producit, nihil mutata specie priori: veluti si natura dedit Aurum album, *Gradatio* id rubificat: si volatile, figit: si impurum, purificat, &c. Rul. & Johnf. in Lexico. Giard. Dornæus tr. de transm. quatuordecim *gradationes* recenset, c. 21. quæ tamen omnes vel per aquas fortes, vel per olea, vel per liquores fiunt. Paracels. de transm. metall. in princip.

GRADUS, Galeno Gr. dicitur τάξις, in Medicina denotat determinationem ordinatam excessus alicujus in qualitatibus medicamentorum, in comparatione, & respectu ad temperatissimum, sive ad τὸ σόφιστος. Gal. l. 3. de sim. fac. c. 13. & l. 1. de C. M. P. G. c. 2. De *gradu* vero inventione quæ nostra sit sententia, vide in Dogm. Med. Cen. P. VI. c. 2. dogm. 7. p. 703. seqq. Chymici alios *gradus* rerum tradunt, & quidem quatuor, juxta ordines matricum. Nam quæ ex terra proveniunt, primi dicuntur *gradus*: quæ ex aere, secundi *gradus*, quæ

quæ ex aqua; tertii: & quæ ex igne, quarti vocantur *gradus*. Porro, qua virtute singulo *gradu* seorsim aliud ab alio vincitur, punctorum est, non *gradum*. Johnf. in Lex. ex Paracelsi. l. 2. Paramir. c. 6. Helmontius partim impugnat *gradus* qualitatum, partim alios commentus est, & quidem Chymicos respectu ignis quindecim, tr. Calor efficienter non digerit, num. 33. seqq. *Gradus* quoque applicantis in Physiologicis, & Pathologicis caloribus in sanguine diversæ virtuti excessivæ, vel deficienti. Hinc recte scripsit P. M. de Calderia, *Gradum* non posse simul esse naturalem, & violentum. Tom. I. Oper. p. 24. Hæcticæ *Gradus* communiter numerari solent tres. In *scala transmutationis* metallorum septem *gradus* recensentur principales, Calcinatio, Sublimatio, Solutio, Putrefactio, Destillatio, Coagulatio, & Tinctura. Ger. Dorn. de Transmut. metall.

GRÆA, γρῆα, γρῆς, Moschion. de morb. mul. c. 19. significat i. anum, sive *vetulam*. 2. *pelliculam* illam, quæ lacti, aut *pulciculæ* refrigeratæ inducitur concrefcens. 3. *cutem rugosam* circa umbilicum, senectutis indicium, qualem *vetulæ* habent. Dicitur & γρῆς. Gorr.

GRÆCUS, Ἕλλησ, est denominativum a Græcia regione Europæ. Græca *Magia*, est ars superstitiosa a Græcis inventa, vel saltem culta, visiones vanas tractans, qua efficiebant, ut apparerent ea, quæ vere non erant; & indeque magnam apud ignarum vulgum sapientiæ captantem existimationem; cum nihil aliud esset, quam oculorum aciei per obfuscationem transmutatio, ex imaginationibus hominum sumens exordium, quorum assensus cum infideli conatu per omnis mendacii imaginationem conjungebatur in similitudinem. Rul. & Johnf. in Lex. qui merito addidit seqq. Quid non molitur in vanis hominibus nequam artifex?

GRATILAE, sunt instrumenta lignea ambulatoria, quibus utuntur claudicantes, aut plane pedum usu destituti ad ambulandum, vulgo *Steliben*. Ita sæpius loco trophæorum relinqui solent in Thermis, aliisque aquis salutiferis dictis, quando interdum fraus, & dolus malus ex conventionem delitescere soleat, teste experientia. Meminit harum in paralyfi Vvillis Anat. Brut. Part. II. c. 9.

GRAMIA, idem quod *Glama*, ἄγμ, *sordes oculorum*. Passim legitur in Practicis, præsertim apud Plemp. Ophthalmogr. l. 5. c. 3. Vide *Glama*.

GRAMMA, γραμμα, primo significat *Literam*, *Scriptum*. Vide *Litera*. Deinde notat *Scrupulum*, scripulum, vel *scriptulum*, quod est vigesima quarta pars unciz. Gal. lib. de pond. &

mens. c. 2. Ita vero dicebatur ponderis id genus, quod uncia in tot partes divideretur, quot essent apud Græcos literæ, quæ illi γραμμαται vocant. Ejus nota apud Latinos fuit inversum F. Hodieque signatur Θ.

GRAMME, γραμμῆ, *Lineam* significat. In Anatomis circulus pupillam ambiens, *Iris* vocatus, dicitur quoque γραμμῆ κυκλοσφῆς, *linea circularis*. Gorr. Vide *Linea*.

GRANA. Vide *Megana*.

GRANAGRANUM, Paracelso dicitur Arcanum aliquid in morbo caduco matricis, ob similitudinem formæ; quamvis incertum sit, quid per *Granagranum* velit intellectum, tr. de Caduco Matricis, c. 9.

GRANATRISTUM, Paracelso idem est quod *Anthrax*, sive *Carbunculus*, Chirurgiæ l. 5. tr. 1. cap. 5.

GRANATUS, inter lapides pretiosos refertur; estque gemma pellucida ex flavedine rubens, ignis instar, minique nativi, vel factitii colorem fere referens. Est species *Carbunculi*. Nomen obtinet a pomo *Granato*, cujus granorum colorem æmulatur. Dividuntur *Granati* in Orientales, & Occidentales. Inter hos Bohemici reliquos antecellunt. De virtutibus harum gemmarum vid. Schr. l. 3. c. 5. n. 2. Rul. & Johnf. in Lex. F. Hofm. in cl. ad Schrod. d. l. De monte *Granatorum* in Bohemia lege Ann. II. Eph. N. C. obf. 78. Paracellus abusive quoque accepit vocab. *Granatus*, omnibus Elementis attribuens, & scribens: *Granatus* aqueus coagulatur: Igneus carbonizatur: Terreus herbat: Æreus nubescatur. Sic Hominis sanguisatur, in *Fragm. Medic.* ad Tom. I. referendis. Tartari quoque speciem quandam esse formam *Granatam* statuit, *fragm.* ad Tom. III. referendis. *Granatum pomum* a Barbaris appellari Cartilagineum mucronatam, scribit Fallop. in *Expof. de Ossib.* Tom. I. Oper. p. m. 518. seqq.

GRANDA, est nomen Lapidis Philof. in Th. Philof. in Th. Ch. Vol. IV. p. 727.

GRANDEBALAE, vocantur Hadr. Junio *pili subalares*; quorum usus est, ne partes illæ, quæ citissime, & maxime sudant, a frequentioribus, & valentioribus brachii moribus atterantur, Gasp. Bauhin. Anat. l. 2. cap. 2.

* GRANDO, χράλα. Vide *Calaza*. Paracell. quoque abusive portiones calculosas, & Tartareas congelatas in ventriculo, renibus, aut vesica hoc nomine indigitat, dicens: *Grando* est granum generatum a liquido per sale. Ita *grandines Tartari*, l. 1. tr. 1. c. 1. in explicat. & in *fragm. Grandinosum os* idem est, quod *os Cubiforme*, sive *Tesseræ*, Barthol. libell. 4. Anat. c. 12. p. 753.

GRANULA, dicitur Chymicis *pufula*, five pulvis pufillus *granulando* concinnatus. Lib. Synt. Art. Chym. l. 4. c. 3. seqq. ubi *granula* metallorum in specie quoque exponit.

GRANULATIO, est in *granula* comminutio. Ei servit fusio. Est enim propria metallorum, & perficitur variis modis. Fusa metalla in aquam effunduntur, cujus vi diverberata diffiliant, fundi vero in catino, vel trulla cochleari ferreo debent. Nonnunquam aquæ imponuntur scopæ e viminibus exilibus, ut eo melius diffiliant. Loco scoparum tabella, vel colatorium angustissime pertusum, vel crates ad usum venit. Rul. & Johnf. in Lex.

GRANUM, *κόνιον*, *χόνιον*, vide *Coccos*, *Obondros*. *Granum* nil est semen Indici. Est & nomen ponderis, quorum 20. vel 24. scrupulum, vel scrupulum constituunt, Gr. *σίζελον*, Gal. de pond. & mens. c. 3. Intelligi autem debent *grana* hordei, vel piperis integra, & perfecta. *Granum nostrum* Spagyricis quid significet, Bœoticum ænigma est, de quo Libav. in Apoc. Hermet. part. post. Tom. II. Oper. p. 443. & 448. *Granum* frumenti dicitur Lapis Philosoph. in Th. Chym. Vol. IV. p. 719. *Granum incombusibile metallorum*, est radicale eorum humidum, & quasi semen quoddam Solis, & Lunæ, quod natura iis infertur, ut data occasione in Solem, & Lunam excoquerentur per naturam longo tempore, & per artem, brevi, p. 729.

† GRAPPA, morbus, apud Solen. f. 5. Con. 15.

GRAPHICON, *γραφικόν*, *κατ' ἐξοχὴν* dicitur *agrammentum scriptorium*. Gal. 4. de C. M. S. L. c. 8. Adde Lind. Ex. V. §. 26.

* GRAPHIOIDES, *γραφιοειδής*, idem quod *βελουοειδής*, ἢ *σπολοειδής*, i. e. acui, vel stylo similis. Estque epitheton processus tenuis oblongi in osse petroso. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Vide *Acus*. Eodem quoque nomine venit *cubiti processus*, quem e directo parvi digiti porrectum a *Graphi*, seu styli modo Græci Anatomici sic vocant. Gal. l. 1. de Admin. Anat. c. 10.

GRAPHISCOS, *γραφισκός*, nomen feramenti Chirurgici, cum epitheto *διουλέος*, *Dioclis*, ab auctore, qui inter præficos Medicos maximus habitus est. Fuit vero instrumentum telis e corpore extrahendis accommodatum, constans ex lamina ferrea, vel ænea ab altero capite duos utrinque deorsum conversos uncus habente, ab altero duplicata lateribus, leniterque extrema in eam partem inclinata, quæ sinuata est, insuper ibi etiam parte, quæ perforata est. Hæc juxta telum transversa demittitur; deinde ubi ad imum mucronem ventum est, paulum torquetur, ut telum foramine suo excipiat. Cum in cavo mucro est, illico duode digiti subjecti partis

alterius uncis simul & ferramentum illud extrahunt, & telum. Celsus l. 7. c. 5.

GRASSA, i. e. *Attincar*, vel *Borax*. Rul. & Johnf.

GRASTIS, *γράστις*, dicitur quibusdam *heredeaceæ farrago*; quanquam & multi non indolite *semiaridum fœnum* interpretentur. Reperitur & *κράστις*. Gorr.

GRATIA, *χάρις*. Vide *Charis*. Pestem quoque vocari *Gratiam Dei*, eo quod hoc malum *Flagellum Dei* sit, quoniam castigat, & in gratiam revocat, testatur Forest. l. 6. obs. 21. Schol.

* GRAVATIVUS, *βαρὺς*, idem quod *Gravivus*. Vide *Baros*, *Dolor*. Epitheton doloris, quando causa pondere, vel mole saltem molesta in partibus nervosis solutionem continui tentat.

* GRAVEDO, idem quod *Gravitas*, *βίρσις*. Vide *Baros*, *Carebaria*. Deinde significat speciem *Catarrhi*, quæ dicitur *Coryza*. Vide *Coryza*, *Catarrhus*. Rhod. in Lex. Scrib.

* GRAVEOLENS, *Graveolentia*, *δυσώδης*, *δυσωδία*. Vide *Dysodes*. Gal. l. 4. de S. F. c. 22. *Graveolentia* in ileo mortis signum. Lind. Ex. IV. §. 86.

GRAVIDA, ἢ *κύβητα*, Helych. *κύβητα ἢ οὐ γαστήρ ἔχουσα*. Hipp. l. 3. aph. 29. seqq. plur. dicitur fœmina, quæ concipit, & in utero gerit. Vide *Cyesis*, *Conceptio*, &c.

* GRAVIS, *Gravitas*, *βαρὺς*, *βαρύτης*. Vide *Baros*. Quibus addi potest, quod etiam morbus *magnus* vocatur *gravis*, vel propter excellentiam partis, vel propter vehementiam symptomatum, vel propter malignitatem. Alias *gravitas* in genere notat molestiam insignem ex præsentia rei obortam. Ita *gravitas* ventris, corporis, apud Scrib. n. 50. 183. 188. &c. Vide *Lex. Scrib. Rhodii*. Huc pertinet & verbum *gravari*, id est premi. Keuch. in not. ad Q. Seren.

GRAUS, *γρᾶς*. Vide *græa*. Gal. l. 4. de fan. tu. c. 4. Legitur & apud Hipp. lib. de Sterilib. XXII. 2. & apud Gal. com. 2. in prognost. Hipp. t. 35.

GRAVUS, *Marmor*, *Porphyrites*, marmor porphyreticus, rubeus, ad modum Purpuræ; cujus usus est in spontaneis rerum solutionibus. Rul. & Johnf. in Lex.

† GRESSURA, *πληχῆς*, *πληχῆς*, vocatur locus inter duo crura medius, quo videlicet in diductione feminum, gressuum vicissitudines deambulando efficiuntur. Locus est medius inter anum, & pudenda, cujus media pars *πύρινον*, *Interfemineum* vocatur, eo quod duobus feminibus interjaceat. Legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 70. 3. de artic. t. 90. Adde Gal. com. ad hæc loca, & in 4. de artic. t. 45. Jung. Foesl. in Oec. p. 515.

GRESSUS, *βόδινος*, idem quod *Ambulatio*, Gal. l. 3. de U. P. c. 2.

GRIPHOMENOS, *γριφόμηνος*, implicatus, revolutus, *irretitus*, a rete piscatorio *γρίψος*, aliis *γρίπος*, dicto. Usurpatur de doloribus circa precordia implicatis. Hipp. l. prorrh. c. 3. t. 8. Vide Gal. com. ad h. l. C. Hofm. in Notis *ἀνευδότης* notavit, alios *γριφόμηνος*, quosdam *γριπόμηνος*, alios *γριφομίηνος*, legere. Vide Foef. pag. 142. A Gorr. in def. *γριπόμηνος* etiam quæstionem ænigmaticam tropice significat, Lang. l. i. ep. 27. & l. 3. ep. 6.

GROSSUS, a, um, terminus barbarus, sed tamen in Pharmaceuticis, & Chymicis usitatus, significans *Crassum*. Legitur & in Th. Chym. Vol. IV. p. 770. Apud Avic. discrimen habetur inter *grossum*, & *viscosum*, quod illud indiget dissolutione, hoc incisione, & attenuatione; & ita differant, ut Lutum a Glutino, l. i. fen. 4. doct. 5. c. 24.

GRUMA, est *Tartarus vini*. Rul. in Lex.

* GRUMUS, *γρούβος*, est liquidæ rei in unam massam concretæ, & coagulatae frustum. Ad lac, & sanguinem translata vox est Medicis, imprimis Hipp. frequenter de sanguine usus est concreto, 4. aph. 80. Coac. t. 123. l. 5. 5. Epid. V. 5. Idem tamen etiam de excrementis usurpavit, v. g. bilis *grumo*, l. 2. de morb. LXXIII. 2. de urinis *grumosis*, 4. aph. 69. & Coac. t. 597. de vomitu *grumoso*, t. 636. Hujusmodi concretio dicitur Latin. *Grumescencia*, Gr. *γρούβωσις*, Gal. c. 2. de fract. t. 16. Jung. Diet. Jatr. n. 395. Hæc *grumescencia* in sanguine est indicium, & effectus acidi peccantis. Chymicis *grumus* dicitur species Pusulæ, sive pulveris crassioris, ex succorum consistentium congerie coacervatus, qualis fit in dilutis, & lixiviiis, in quibus crystallinorum granorum minuta congeries coagulando existit. Ita cum muria coquitur, fit *grumus* falsis. Libav. Synt. A. Ch. l. 4. c. 3.

GRUS, *γέρωνος*, æquivocum est. Proprie notat animal volucre magnum; cujus descriptionem prolixam, usumque in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 20. Ornitholog. c. 5. Adde Schr. l. 5. cl. 2. n. 56. Deinde significat piscis marini speciem, *gladii* pisci congenerem, uti patet ex Æliano l. 25. H. An. c. 9. Tertio Lapidem quoque quemdam Chymicis notare, restatur Aldrov. d. l. §. Æquivoca, quamvis in nullo scripto Chymico reperire licuerit. Tandem & Machinam, sive Instrumentum quoddam notat, quod *Ciconia*, *Geranium* vocatur. Vide *Ciconia*, *Geranium*.

GRYLLUS, *γρύλλος*, proprie dicitur insectum alatum vaginipenne, scarabæis potius, quam cicadis simile, focorum, terrarumque aridarum

incola, stridulo suo cantu sedulum; cujus descriptionem ulteriorem, cum usu in Medicina, vide ap. Aldrov. l. 4. de Insect. c. 2. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 104. Mustelam marinam Italis quoque *grillum* dici, author est idem Aldrov. d. l. *Grillus*, vel *grilla* vocatur quoque *Vivarium*, teste Ger. Dornæo de Genealog. mineral. c. 16. Rul. in Lex. vocab. *Gilla*.

GRYPALOPEX, *γρυπαλόπιξ*, cognomen quidem Satyri cujusdam, apud Hipp. l. 6. Epid. f. 8. t. 52. qui nimio feminis profluvio, vel gonorrhæa diurna, & nocturna in tabem lethalem incidit. Potuit tamen fortassis ita fuisse appellatus, quod lumbis fuerit incurvis, & dorso inflexo, ex tabe dorsali. Αὐλάπιξ enim dicuntur musculi dorsi inferiores ad lumbos siti. Foef. Oec. p. 143.

GRYPHIUS. Vide *Pes*.

GRYPHUS, vocatur *Lapis Philosophicus*, in Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

GRYPOSIS, *γρύπωσις*, generaliter dicitur *Incurvatio*, aut inflexio; & restringitur ad *unguium aduncationem*. Cœl. Aurel. 2. acut. c. 32. quemadmodum & verbum *γρύπωσις* de unguibus usurpatur, ap. Hipp. 2. progn. t. 60. Coac. t. 402. Foef. p. 112.

GRYPUS, *γρύψος*, nomen avis peregrinæ: unde adhuc dubitatur, an in rerum natura detur? Legi poterit Aldrov. l. 10. Ornithol. c. 1.

GUAJACUM, *Guajacan*, *Lignum sanctum*, Gr. *αγιόξυλον*, est Lignum arboris cujusdam exoticæ ex India allatum, cujus virtutes in lue Venerea curanda omnia reliqua simplicia alias commendata antecellunt. Fertur, Reges Castiliæ, & Portugalliæ Fernandum, Johannem Henricum, & Emmanuelem primum ex Australis Oceani insulis ad nos attulisse, Lang. l. 1. ep. 63. Lignum, & cortex solent in usum vocari. Plura vide ap. Schrod. l. 4. cl. 1. n. 161. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Claudin. append. l. de ingress. ad infirm. tit. de remediis generosioribus, f. 3. De extractione *gummi Guajacini*, Libav. Alch. Pharmaceut. c. 20.

GUAVIL, i. e. *Stellio*, species Lacertæ marinæ. Rul. & Johnf. in Lex.

GUARINI, sunt homines ex influenza cœli viventes. Rul. & Johnf. Meminit eorum Parac. l. 6. de vit. long. c. 2.

GUASSEN, vocantur *Stigmata*, sive Maculæ nigricantes; de quarum cura vide Avic. l. 4. fen. 7. tr. 2. c. 7.

* GULA, *οὐροφάγος*, *λαμὸς*, vide *Lamos*, olim & *εὐμαχὸς* dicta. Veteres ita nominabant eam partem, quæ inter fauces, & os ventriculi superius intermedia est. Aristoteles vero, & qui post

post ejus seculum scripserunt, *Stomachum*, quod nos *Gulam* appellamus, vocarunt. Via est eorum, quæ cum devorantur, tum vomitione rejiciuntur, Gal. l. 5. de L. Aff. cap. 5. Hippocr. meminit, & descripsit libell. de Anatomia, vel Refectione II. 13. Pleniorum juxta partes descriptionem vide apud Anatomicos, & inter hos Barthol. l. 2. Anat. c. 12. Villis Pharm. Rat. P. 1. f. 1. cap. 2. Lang. existimat, *Gulam* quoque vocari φάρυγγα, quæ tamen vox in genere fauces, & principium *Oesophagi*, & laryngis potius significat, l. 2. ep. 43.

† *GULEB*, vel *Juleb*, persicum, idem quod ὄρροάτων. Joan. Hen. Hottingerus de usu linguæ Arab. id est aqua rosea; pro quo Myreps vitiose δροάτων.

GULO, *Gulosus*, γαστροφαγός, dicitur, qui gulæ nimium indulget. Vide *Gastrimargos*. *Gulo* est quoque nomen animalis voracissimi, in Suecia notissimi. Helmont. tr. de magnetic. vuln. cur. n. 165. Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 11.

GUMA, *Gumma*, est vocab. æquivocum. Vel enim est idem, quod *Mercurius*, *Argentum vivum*. *Guma gumi* oleum, sulphur, coagulum. *Guma paradisi*, auripigmentum. *Guma cupri*, est stillicidium Veneris. Rul. & Johnf. in Lex. *Gumma Philosophicum*, vocatur fermentum illud compositum ex Mercurio, & materia prima metallorum, & oleo facta in ceratione conjunctis, Dorn. tr. de Artificio supernatural. c. 14. in Th. Chym. Vol. I. & plura Tom. IV. p. 77. 719. seqq. 987. Quære in Indice plura. Vol. V. p. 15. *Gumma* quoque notat rumorem, vel tuberculum durius, plerumque indolens, in lue Venerea periosio adhærens, a materia viscida congelata, & corrupta succi nervosi, aut potius lymphæ abortum; de quo affectu vide Aq. tr. de operat. Chirurg. tit. de *Gummatibus*. Meminit & Helmont. tr. Tumulus pestis, §. Præparata sedes.

† *GUMMI CARAGNA*, quid sit, docuit Nic. Maron. de eadem p. 17.

GUMMI, γύμμι, dicitur & *Gummiis*, *Commis* in fœmin. Rhod. in Lex. Scrib. & in not. ad Scrib. n. 72. in genere ita dicitur lacryma congelata, concretaque, sive liquor concretus in truncis arborum ipsam producentium; velut resina quoque in multis visitur, quæ resinam proferte possunt. Cæterum quod *Emplastica* sit potentia, constat, Gal. l. 7. de S. Fac. §. *Commis*, *Gummi* simpliciter dictum significat *Arabicum*. Rhod. ad Scrib. n. 21. *Gummata* vel sunt *Naturalia*, vel *Artificialia*. De utrisque vide Schr. l. 2. cap. 21. Naturalium resolutionem succinctè tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. l. 3. c. 3.

p. 206. Artificialium extractio proponitur & a Libav. Alchym. Pharmaceut. c. 20. Nec Chymici desistuntur *Gummatibus*. Ita *Gummi* legitur Joviale, apud Schrod. l. 3. c. 14. *Gummi crystallinum Mercurii*, tr. Ignis naturæ, c. 35. *Gummi Benedictum*, in magisterio Lapidis Philosophorum, Idem, Tom. II. Oper. p. 351. *Gummi ad Podagram*, *Gummi Gamandæ*, &c. Vide supra *Gamboidea*. *Ghitta Jemou*.

GUMMI RESINÆ, vocantur concretæ arborum lacrymæ in oleo promptius, attamen & in aqua, licet difficulter, solubiles. Schroder. l. 2. c. 20.

GUMMOSITAS, idem quod *Guma*, vel *Gumma*. Forest. l. 2. Obs. 19. in Schol.

GUNALGES, γυνκαλγίς, dicitur Hippoc. qui genium dolore conflictatur, l. 6. Epidem. sect. 4. t. 13.

GUR, terminus Spagyricus, ejus significatio ignota. Legitur T. Ch. D. VI. p. 322.

* *GURGULIO*, γουργυλιός. Vide *Columella*. *Gurguliones* quoque vocantur insecta, sive vermiculi in farina, uvis Corinthiacis, atque passis geniti. Legitur hæc vox in Act. Philos. Oldenburg. Ann. 1668. m. Jun. quamvis alias *Curculiones* dicantur. Vide *Curculio*.

GUSTABILIS, γαστρίς, dicitur de qualitatibus ad gustum pertinentibus. Gal. lib. 2. de L. Aff. c. 8.

GUSTUS, γαστρίς, item *Gustatus*. Hujus vocabuli homonymiam jam olim indicavit Gal. l. de odor. Instrum. c. 1. in princ. Non solum earum rerum sensum, quæ in *gustatum* cadunt, sed etiam vim gustandi *gustum* appellant. Nimirum *gustus*, γαστρίς, active sumpto vocabulo, denotat speciem sensuum externorum quandam tactui plane similem, cujus organum sensorium omnium Doctorum consensu *Lingua* habetur, cui aliquatenus, subobscurè tamen, palatum, & superior gulæ pars subserviunt. Quænam vero proprie pars Linguae primarium sit instrumentum, in eo nondum conveniunt. Varias sententias collegit Barthol. l. 3. Anat. c. 13. e quibus verosimillima videtur Malpighii, & Fracassati sententia, papillas nerveas linguæ statuentium, in Exercitat. h. t. quam & confirmavit D. Car. Reygerus in not. ad Jac. Rul. de Bellebad. Glosstomographiam, Ann. III. Ephem. N. C. p. 569. Alias de hujus sensus natura egregie quoque, & accurate scripsit Th. Villis An. Brut. P. 1. c. 12. Helmontius alium *gustum* linguæ, & alium stomachi esse scripsit, tr. Potestas medicam. §. 27. Passiva significatione *gustus* idem est, quod *Sapor*, de quo suo loco. Ita sumperunt vocab. Scrib. Larg. n. 190. seq. Adde Rhod. in Lex. Scr. Paracels. in Fragm. Med. & alibi.

† GUTTA, inusitatum quidem vocabulum; sed magis tamen proprium, & accommodatum, Hieronym. Salschet. de arthritide, c. 12.

GUTTA, *σκῆλον*, *σάγμα*, æquivocum est. Proprie notat particulam minimam, sive stillam materiz liquidæ; & ita refertur inter minimas mensuras Pharmaceuticas; qua ratione ingredi solent liquores Chymici nonnulli efficacissimi; v. g. olea quædam, & spiritus, aut Sales liquidi. *Gutta* quoque vocatur *Ros*, Th. Chym. Vol. VI. p. 753. *Gutta* etiam sumitur pro Embrochia, sive *Stillicidio*, Fallop. de Therm. aq. & met. c. 13. Tom. I. p. m. 249. Tropice vocab. *Gutta* de quibusdam morbis dici solet: v. g. *Apoplexia* ita dicta fuit, quia creditum a nonnullis sanguinis *guttam* e capite ad cor delabi, idque suffocare, Diet. n. 85. Parac. Paragr. l. i. §. 7. *Gutta serena*, vocatur affectus quidam oculorum, ubi visus est abolitus propter nervorum opticorum angustiam; nihilque vitii in oculis animadvertitur, nisi quod pupilla nigrior, & amplior apparet. *Gutta rosea*, dicitur quoque rubedo in facie, similis illi, quæ tinctura est lepræ incipientis. Rul. & Johnf. cujus causa sunt portiones lixiviosæ sanguinis coagulata, & stagnantes sub cute. Forest. l. 2. Chirurg. Obs. 9. in Schol. & alii Practici.

GUTTALIS, rectius *gutturiformis*, *ἀρτυροειδής*, dicitur Cartilago, apud Barthol. l. 2. Anat. l. II. p. 443.

GUTTATIM CONTABESCERE, significat lente consumi. Linden. Ex. IX. §. 52. Sudor *σάγμα* fluens, i. e. *guttatim*, est modulus exercitationum, Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 8.

GUTTEO, i. e. *gumma*, quæ est marinum. Rul. & Johnf. in Lex.

GUTTUR, *ἀέρων*. Vide *Arteria aspera*, *Larynx*.

GUTTURNIUM, *ἀρτυαίη*. *Gutturiformis*. Vide *Arytenoides*.

* GUTTUROSUS, *ἐξεχέβρογχος*. Vide *Exchebronchos*.

GUTTUS, dicebatur vas guttatim oleum fundens, quo post lavationem in balneo utebantur. Fumanell. de Baln. mox a princ.

GYION, *γυῖον*, Hipp. significat vel *totum corpus*, uti patet ex l. de intern. affect. XI. 17. XXXV. 6. XXXXI. l. 7. vel *membra majora*, & quidem juxta Erotianum carnosa, vel musculoſa; quod colligere est ex l. de artic. t. 26. Junge Foef. Oec. p. 143. scribitur & absque *i*, solo *v*.

GYIOO, *γυῖω*, significat membra frango, *eneruo*: dicitur de corporis, & membrorum imbecillitate. Frequenti in usu apud Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 33. &c. Vide *gegyomenus*.

GYMNASION, *γυμνάσιον*, non solum locum si-

gnificat *Palestra* quoque dictum, ubi se exercabant athletæ, & alii, uti vult Diet. n. 169. sed & ipsum *Exercitium*, vel *Exercitationem*, uti patet ex Hipp. l. 6. Epid. f. i. t. 6. & f. 3. t. 8. sec. Gal. Foef. d. l. Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. i. Vide *Exercitatio*.

GYMNASTES, *γυμναστής*, dicebatur olim is, qui exercitationibus publicis, & loco, ubi fiebant, præerat. Callebat enim omnia exercitationum genera, & earum usum, & modum noverat. Gorr. in def. Lang. i. ep. 51.

GYMNASTICA, *γυμναστική*, dicitur pars Methodi *γυμνῆς*, sanitatem exercitatione conservans; de qua passim videatur Gal. in lib. de san. tuend. Sed est & alia ars athletic propria, sed magis vitiosa, quia plerunque extra naturæ limites progreditur, & qui eam callent, vocantur *γυμναστικοί*, *athletæ*, quorum corporis habitus videtur quidem summe bonus, sed revera periculosissimus, ex Hipp. i. aph. 3.

GYMNOCRITHON, *γυμνοκρίθον*, quasi *hordeum nudum*, Latine *Scandella*, Cereale semen in Cappadocia proveniens, ut scribit Orifab. l. i. Coll. Medic. c. i. forte id hordeum, quod decortatum nascitur, & quod vulgo hordeo mundatum appellatur. Gorr. Meminit Gal. l. i. de A. Fac. c. 13. & Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 6. ut & in not. ad Gal. d. l. item in not. ad l. 6. de S. F. c. de Ægilope, ubi *γυμνοκρίθον* legitur.

GYMNOS, *γυμνός*. Vide *Nudus*.

* GYNAECEJA, *γυναικεία*, muliebres purgationes sanguinis significat, cum menstruas, Hipp. l. 6. Epid. f. i. t. 7. sec. Gal. & f. 8. t. 55. 56. dicuntur etiam *κατακλιθῆναι*, *ἐμμηναῖα*, Vide *Menstruum*; Tum partus purgationes, 5. aph. 28. (ubi utraq; intelligi possunt) Coac. t. 513. 518. 522. 548. Junge Foef. d. l. Diet. n. 170. Vide *Lochia*.

GYNAECEUM, *γυναικῆον*, interdum idem est quod *γυναικωνίτις*, *mulierum conclave*, cujus meminit Gal. l. i. M. M. c. 2. Unde & olim Gynæceorum præfectas obsterices plerumque fuisse, demonstrare conatur Rhodius ad Scribon. nu. 122. Interdum vero *γυναικῆον* a quibusdam dicitur *Stibium*, sive *Antimonium*, quod eo mulieres decoris causa cilia illinerent. Gorræus.

GYNECOMANES, *γυναικομανής*, dicitur nimio, & infano sæminarum amore captus. Lind. Ex. §. 208.

* GYNAECOMASTON, *γυναικομαστόν*, muliebris mamma, & subiectæ, additæque mammis pinguedinis auctio est præter naturam. Gal. in def. muliebrum *mammayum nimium incrementum*. Castell. & Gorr. Causa haud dubie in copia succi nutritii chylosi excessiva consistit.

GYNAE-

GYNÆCOMASTOS, γυναικίμαστος, dicitur tumor mamillarum in viris p. n. adeo ut mammis mulierum similes fiant. Est morbus auctæ magnitudinis. Gal. in defin. Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. 375.

GYNÆCOMYSTAX, γυναικονούσξ, i. e. *Barba muliebris*; & ita dicitur pubes supra pudenda muliebria erumpens, quando pubescunt. Rolf. de part. genit. Part. II. c. 34.

GYNÆ, γυνή, mulierem significat; estque nomen, quod ambitu suo tam conjugem feminam, quam sejugem complectitur; quamvis rarius de virgine usurpatur. Diet. n. 171. Lind. Ex. IIX. §. 25. seqq.

GYPΣ, γύψ. Vide *Vultur*.

GYPΣOS, γύψος, *gypsum*, ita dicitur, quod ex lapidibus tostis, & ambustis exprimitur. Cognata calci res est, sed non est ita calidum. Differunt, quod calx restincta humore aliquo acquirit calorem; *Gypsum* non accenditur. Duo sunt potissimum ejus genera: Unum *Nativum*, seu fossile et terra, fummitate potissimum illius; estque simile fere Nitro, latis venis: Alterum *factitium* ex lapide albo, simile Alabastro; cujus tamen varia sunt genera pro diversitate locorum. Rul. & Johnf. De virtute. Medica *gypsi* lege Gal. l. 9. de S. F. h. t. Diosc. l. 4. cap. 134. Ægin. l. 7. c. 3. In specie vinum conservare, testatur J. Alex. l. 17. c. 6. Salubr. Hinc *gypsata vina* accepta venenis omnibus contraria esse, scripsit Ardoyn. l. de venen. pag. 34. Nocet vero intus sumptum, Senn. M. Pr. lib. 6. part. 6. c. 2.

GYRINUS, dicitur apud Plin. rana recens nata, adhuc quoad formam imperfecta, nigra, oculo saltem, & cauda insignis, l. 9. H. N. c. 51. teste Aldrov. l. 3. de pisc. c. 61.

GYRIS, γύρις, i. e. *pollen* ex farina, qui amylo virtute sua respondet. Ægin. l. 7. c. 3. h. t. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Moschion. de morb. mul. c. 136. Gorr.

GYROFALCO, *girfalco*, nomen avis rapacis ad *falcones* pertinentis; cujus descriptionem, & usum vide ap. Aldrov. l. 6. Ornithol. c. 3.

H

HABENA, τελευθών, ad instrumenta Chirurgica refertur; & significat speciem vinculi, quo vulnerum labia contrahuntur, & vices futuræ sustinet. Legitur apud Galen. 2. de iis, q. in med. t. 8. fin.

HABEO, ἔχω. Vide *Echo*.

HABILIS, i. e. dispositus, commodus. Ita Corpus *habitissimum* quadratum vocatur, neque

gracile, neque obesum. Cels. l. 2. c. 1. Jung. Partin. nor. ad h. l.

HABITATIO, ἀκροσ, locum, in quo commorari, & vivere solemus, significat, i. e. *domicilium*. Pertinet inter ἑξωδόν, quæ etiam consideranda sunt in Medicina, ex Gal. cap. 1. aph. 1.

HABITUDO, καλίσυσις. Vide *Catastasis*. *Constitutionem* corporis vel bonam, vel malam significat. Gal. l. de opt. corp. constit. & l. de opt. habitu.

* **HABITUS**, ἕξις, variis gaudet significationibus, etiam in foro Medico. In genere notat *constitutionem*, vel *habitudinem* corporis, aut alterius alicujus rei constantem, & perennem, sive firmam, cui opponitur ἀβέβαιος, *dispositio*. Gal. ad Thrafsybul. c. 1. & l. de opt. habitu in princ. quæ ἀβέβαιος etiam vocatur σχῆμα, de quo suo loco. Deinde significat corporis, & partium constitutionem, sive *habitudinem*, structuram, & compositionem; qua ratione dicitur corpus esse *habitus* densi, rari, solidi, compacti, laxi, Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 31. & 40. Gal. in comm. Est vero corporis *habitus* duplex: *Bonus*, Gr. ἀεθία; & *malus*, καχεξία. Vide *Euxesia*, *Cachexia*. *Habitus*, ἕξις, etiam sumitur pro membrorum vinctorum *habitu*, & figura, sive constitutione post deligationis tempus; & huic ἕξις, positio, situs opponitur. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 21. Gal. in comm. ad h. l. Adde Foes. Oec. p. 218.

HADÉS, ᾍδης, *Infernus*. Vide *Orcus*.

HADID, id est *ferrum*. Ruland. & Johnf. in Lex.

HADROS, ἀδρὸς, significat *uborem*, *laxum*, abundantem; & dicitur de homine bene nutrito, crasso, pingui, adulto, Hipp. l. de genit. IV. 9. de pulsu largo, Gal. def. med. cui opponitur ἰσχυρὸς, gracilis: de diata, vel victu largiore, & pleniore, 1. aph. 5. & 7. de purgatione fortiori, 4. aph. 9. Jung. Diet. num. 7. & C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 855. & seqq.

HAECCEITAS, Scoto dicitur *quinta essentia* Chymicorum, sive *essentia specifica*, principium vitale activum, cujus virtute medicamenta operantur. Libav. tr. de Igne naturæ, cap. 25. fin.

HAEMA, αἷμα, Græcis vocatur *Sanguis*, liquor ille vitalis, & naturæ nostræ familiarissimus; de cujus origine, generatione, motu circulari, fermentatione, usu, & examine, quoad statum secundum, & præter naturam, passim in scriptis veterum, & recentiorum Medicorum quamplurima leguntur. Apud illos imprimis Hipp. Gal. & Avic. nunc *sanguis* sumitur pro omni in venis concluso succo, h. e. *massa*

massa liquida, e quatuor humoribus, pituita, utraque bile, flava, & atra, & sanguine stricte dicto constante; nunc stricte pro quarta ejus parte reliquis tribus e directo opposita. Enimvero cum illa opinio jam dudum propter varias absurditates, quibus scatet, obsoleverit, præstat recentiorum scripta consulere, præsertim Th. Willis Exerc. de Febr. c. 1. & 2. seqq. Gualt. Charlton. Exerc. Oec. Anim. IV. V. D. D. Maur. Hoffmanni Synops. & Prudent. Medic. Notas nostras in Jesseni judicium de sang. V. S. misso, & alios plures; quamvis nec in his omnibus cuncta applausum mereri, Adrastea cogat fateri, præsertim quando statuitur, universam Medicinam dependere ex sanguinis sec. & p. n. cognitione: qua hypothesi & morborum externorum plerorumque cognitio, & curatio e foro Medicinæ excludi, & internorum quoque plurium a succo nervoso, spiritibus, flatibus, quin & excrementis immediate dependentium tractatio magis obscurari, quam illustrari videtur. Nobis hac vice sufficit, ex veris principiis, & neotericorum monumentis hanc annectere descriptionem sanguinis Physiologicam: Sanguis est humor vitalis, sive substantia in brutis, & homine fluida, e particulis diversis activis, & passivis constans, rubicunda primum in conceptu ex colloquio seminali producta, & successive virtute flammæ, sive spiritus vitalis multiplicata, & ex chylo quotidie accedente continuata, & ita cum ad individui conservationem, tum ad speciei propagationem destinata. In resolutione Chymica sanguinem promere Aquam, Spiritum, Sal volatile, Oleum, & sal fixum, præter illos, demonstravit etiam Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 2. c. 1. p. 74. seqq. An vero talia sint propterea pro principiis constitutivis habenda, non est hujus loci ventilare. Potus sanguinis calentis, contra Epilepsiam, merito suspectus habendus. Tropice, & abusive quoque vocabulum Sanguis dicitur de Vegetabilibus, & Mineralibus, Dorn. de transmut. metallor. c. 17. Ita Sanguis Draconis, Arabibus Medicis est succus Anchusæ, Fallop. de Metall. S. fossil. c. 36. Tom. I. p. 342. Sanguis Satyrii (vitiöse Satyrionis) est liquor sanguineo colore ex radice Satyrii cum pane pistis, & longa digestionem quasi in oleum sanguineum liquefcentibus, Johnf. in Lex. Sanguis Antimonii, legitur apud Libav. Synt. Arc. Chym. l. 8. c. 22. Sanguis viri rufi, est Sulphur marchasitæ, Libav. de Igne natur. c. 20. & Apocal. Hermet. part. prior. c. 15. Johnf. Sanguis duorum fratrum, est sanguis draconis vena terræ. In magisterio lapidis Philosophici Mercurius quoque Sanguis dicitur Philosophorum. Libav. Synt. A. Chym. l. 7. c. 8. Ger.

Dornæus tr. Artific. supernatur. c. 5. ubi quidem variis epithetis ænigmaticis insignitur; v. g. Sanguinis Leonis, rufi, viridis, Medusæ, &c. Vide Libav. Tom. II. operum, & quære in Indice.

* HAEMALOPS, αἱμαλωψ, proprie dicitur cruenta suffusio oculi ex plaga, ictu, effuso nimirum sub locum læsum sanguine oborta, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. & l. de fac. parabil. Unde & Archigenes dicebat, Hæmalopa idem esse malum cum Hyposphagmate, atque etiam in omni alia parte contingere posse, præterquam in oculo. Dicitur autem αἱμαλωψ, quasi αἷμα ἐν ὀφθ. In latiori vero significatione sumpsit Hipp. pro omni sanguine concreto, & veluti sùgillato, l. de nar. puer. IV. 29. XV. 6. Coac. t. 53. Dioscor. t. 2. c. 95. ubi αἱμαλωπὴς legitur. Jung. Foef. Oec. p. 10.

HAEMASSO, αἱμάσω, significat sanguinare, cruentare, sanguinem profundere. Dicitur & ἔξαμαίωσω. Lind. Ex. XIII. §. 463.

HAEMATOS, αἱματώδης, i. e. sanguineus. Dicitur alias κάρωμα, vel ἔνομα. Lind. d. l. §. 449. Ita δούστερα αἱματώδη vocatur, quando sanguis evacuat per intestina absque exulceratione, Gal. c. 5. aph. 65. Sanguinea Chymicis quoque dicitur Nitrum, Rul. Johnf.

HAEMATIA, Hæmation, αἱματώδης, αἱματώδης, est epitheton Gari, sive liquaminis cujusdam subrubicundi, ex intestinis piscium, ceterisque, quæ abiicienda essent, sale maceratis parati: Lat. dicitur Sanguiculum, Lind. Ex. IX. §. 69.

HAEMATICOS, αἱματώδης, sanguineus, dicitur de partibus, quæ ex sanguine primum credebantur constitutæ. Lind. Ex. XIII. §. 446. Vide Sanguineus.

HAEMATINOS, αἱματώδης, sanguineus, dicitur de iis, quæ a sanguine sunt colorata, tanquam a causa. Lind. d. l. §. 447.

HAEMATITES, αἱματώδης, nomen est lapidis, vel glebæ duriusculæ, & mediæ naturæ inter terram, lapidem, & metallum; ita dicitur, vel quod colore sanguinem æmuletur, vel quod sanguinem sistendi vim obtineat. De cuius speciebus, & usu vid. Gal. l. 9. de S. F. Schrod. l. 3. c. 8. n. 9. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Andr. Chioc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 269. seqq. 403. Arab. Sedeneg, Rul. & Johnf. in Lex. Parac. negat quoque esse lapidem, sed potius litum coagulatum, l. de morb. Tart. c. 4. Hæmarites quoque vocatur Lapis Pilsoph. Th. Chym. Vol. IV. p. 727.

HAEMATITINOS, αἱματώδης, Epitheton Collyrii cujusdam, ap. Gal. d. l. quod ex lapide Hæmatite paratur. Alias & Tartarus Hæmatitinus legitur ap. Parac. d. l. qui facilius resolvitur, quia instar lapidis non induruit.

HAEMATITIS, *αἱματίτις*, *sanguinaria*, est epitheton venarum sanguinem vehentium. Hipp. l. de morb. fac. XVI. 28. qualis si intumuerit, vocatur *κονδυλώδης αἱματίτις*, l. de Hæmorrhoid. III. 12. ubi & simpliciter *κονδυλώσις* appellatur.

HAEMATOCÉLE, *αἱματοκύλη*, & in specie *αἱματοκύφηλος*, dicitur species *Herniæ*, juxta Ingrassiam, quæ a sanguineis portionibus oclusis oritur. Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. m. 254.

HAEMATODES, *αἱματώδης*, *sanguineus*, cruentus, idem quod *αἱματηρός*.

HAEMATOPHLOEOBOSTASIS, *αἱματοφλοβοστάσις*, dicitur *sanguinis* suo impetu exundantis, ac *intumescens* suppressio. Gal. in exeg. dict. Hipp. quasi dic. *αἱματος φλεβῶν εἰσῆσις*. De hujus vocis varia scriptio vid. Foel. p. 11. De affectu vero ipso junge Bonett. Anat. Pract. l. I. sect. 1. obs. 1. Schol. p. 2.

* HAEMATOSIS, *αἱματώσις*, *sanguificationem* significat; cujus rationem pete ex descriptione sanguinis. Vide *Hæmæ*. Junge Authores ibid. citatos.

HAEMOGERCHNOS, *αἱμογεργχνος*, exponitur bifariam ab Interpretibus. Vel enim dicitur de sanguine excreto per os, cum stridore quodam in faucibus, Gal. in Exeg. voc. Hipp. vel de excretis cruentis, sive sanguine perfusis, sed siccis: *κέρχνος* enim & stridorem, & Atticis siccum significat. Erotian. p. 12.

HAEMODIA, *αἱμοδία*, est affectus, qui dentes, gingivæque infestare solet, cum quispiam & austeros, & acidos cibos ingesserit, adeoque dentium quidem quasi stupor cum dolore conjunctus inde sequitur, cui portulacam manducatam mederi experientia probat. Gal. l. 2. de L. A. c. 6. Legitur & ap. Hipp. l. 2. prorrh. XXXV. 11. l. 2. de morb. XVI. 7. Verbum quoque *αἱμοδία*, ipsi in usu fuit, i. e. dentes obstupescere, d. de Humor. IV. 6. l. 2. de morb. LIII. 2. LXXI. 11. l. de int. aff. VII. 14. Sunt & qui *τῆς αἱμοδίας* nomine omnem simpliciter dentium dolorem intelligunt.

* HAEMOPHOBUS, *αἱμοφόβος*, i. e. *sanguinem mittendi timidus*. Gal. l. 9. M. M. c. 5. circa fin.

* HAEMOPTYCUS, *αἱμοπτύκος*, is est, qui sanguinem sputo per os ejicit. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. sive vomendo, sive tussiendo, sive screando, sive simpliciter expuendo, l. 4. de L. A. c. 4.

HAEMOPTYSIS, *αἱμοπτύσις*, dicitur symptoma retinendi excreti, h. e. sanguinis per os ejectionis, *ἀνεκγγῆ τῆς αἱματος*. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Aliquando est symptoma pestis aereæ. Paracels. tr. 2. pestil. c. 1. de curat. Observationem

Hæmoptyseos sine tussi vide in Eph. N. C. Ann. II. ob. 45. Quod *Hæmoptysis* non semper periculum Phthiæ conjugatum habeat, testatur Observatio D. Joh. Henr. Brechtfeld. in Act. Hafn. Vol. I. obs. 105. p. 196. cui plane simile (exceptis periodis, quæ in nostro subjecto non fuerunt statæ, sed incertæ) in quodam Studio *δυναμῶν* & nos notavimus, feliciterque curavimus. Perperam scribitur, aut pronunciantur *Hæmoptosis*, & *Hæmoptoicus*.

* HEMORRHAGIA, *αἱμορραγία*, generaliter significat *sanguinis profluvium copiosum*, largum, quacumque ex parte effundatur: *ἀπὸ τῆς ραγῆναι*. Vide Diet. Jat. n. 20. 21. Huc pertinet locus 6. Epid. l. 4. t. 9. & 4. aph. 27. ubi verbum *αἱμορραγῆν* legitur. Specialiter dicitur de ea, quæ per nares fit, sanguinis profusione. Ita accipitur passim apud Hipp. 1. prorrh. com. 3. t. 37. seqq. pluribus, & passim in Epidemiis. Vide Foel. p. 12. Est vero *αἱμορραγία* alia critica, & cum sanitatis commodo; alia symptomatrica, & noxia. Causa omnis consistit in aliqua solutionis continui specie, sive *ἀνεσώματος*, sive *διακρήσεως*, sive *εἰσβρωσεως* fuerit; de quibus singulis in suis locis. Dicitur & *αἱμορροία*, Hipp. Coac. t. 632. Unde & *αἱμορροϊκός*, sanguinis eruptionem efficiens, 5. aph. 24. quamvis & ap. Gal. *αἱμορραγικός* legitur, Diet. n. 22.

* HAEMORRHOIS, *αἱμορροΐς*, strictiori, & frequentiori usu Medicis significat *profluvium sanguinis ex venis, quæ sunt in ano*. Hipp. l. 3. aph. 30. l. 6. aph. 12. 21. & alibi. Interdum vero saltem tumorem illarum venarum absque sanguinis eruptione denotat, quem paulo superius *αἱματίτιδα κονδυλώδη*, ἢ *κονδυλώσιν* vocari notavimus. Latinis appellantur *hemorrhoides cæcæ*, ad differentiam fluentium, quæ aperte vocantur. Aliquando & ipsæ venæ in ano *hemorrhoidum* nomine veniunt, quæ alias *Venæ hemorrhoidales* vocantur Anatomicis: & de his vide Barthol. libell. 1. Anat. c. 4. Profluvium *hemorrhoidum* est vel criticum, & salutare, quod & hyperbolice Germanis vocatur *aurea vena*, *dieguldne Uder*; vel symptomaticum, & periculosum. Plura de hoc argumento lege ap. Diet. n. 23. De *hemorrhoidibus* morbois integrum libellum scripsit Hip. h. tit.

HAEMORRHOSCOPIA, *αἱμορροσκοπία*, hoc est *sanguinis effluxi inspectio*, & contemplatio; qui terminus inepte fictus legitur apud Helmont. tract. Scholar. Humorist. Pass. Decept. c. 1. n. 51. ubi *deceptoriam* vocat illam artem, nec absque verisimilitudine; siquidem & experientia confirmat, ariolatores, & cruoris inspectores sæpe falli, & fallere, præsertim qui vulgari, vana, & superstitiosa tabula *hemorrhoscopia*

scopie etiam Calendariis quibusdam adjungi solita utuntur.

HÆMORRHUS, αἱμορρῦς, contractus pro αἱμορρῶς, primo est epitheton vasorum ampliorum; & insignium, quæ aperta magna sanguinis copiam profundunt. Hippocr. 2. de fractur. t. 24. l. de Venis X. 1. 2. l. XIIX. l. 5. de Hamorrhoid. IV. 8. l. de Affection. XXX. 9. 10. l. 1. de morb. III. 4. VII. 21. &c. Vide Foef. d. l. Deinde est nomen serpentis venenosi, qui & Lucano *Hemorrhoidis* in fœmin. dicitur, cujus morfu multus sanguis prorumpit. P. Æginet. l. 5. c. 16. Forest. l. 30. Observ. 12. in Schol. Hujus serpentis descriptionem vero prolixius tradit Aldrov. de dracon. & serpent. l. 1. c. 5.

* **HÆREDITARIUS**, vide *Hereditarius*.

HAERESIS, αἵρεσις, sectam significat, h. e. peculiarem aliquam in arte, vel scientia præceptorum, & fundamentorum rationem. Ita in Medicina tres potissimum Sectas occurrere, docuit Galen. l. de opt. sect. cap. 7. & alibi, *Dogmaticam*, *Empiricam*, & *Methodicam*. Neque hodie ars Medica destituitur *sectis*, & *sectariis*, quamvis facile ad illas tres referri possint: v. g. *Chymica*, & *Helmontiana* ad Empiricam, & *Compendiaria* Medicina ad Methodicam. Enimvero consultius est, non se addicere uni *sectæ*. Nam ambitio unius *sectæ* indelebile malum est, Gal. l. 1. de fac. natur. cap. 17. & uni *sectæ* addicti facile mentiri solent, l. 3. de L. Aff. c. 12. Circa Anatomiam quoque hodieque *sectæ* occurrunt, v. g. de Bilis succi Pancreatici usu singulari, &c.

HAGER, *Hagiav*, Arab. i. e. *Armenius lapis*, de quo supra suo loco.

HAGIOXYLON, ἁγιόξυλον. Vide *Guajacum*.

HAL, dicitur *Sal*. Rul. & Johnf.

HALATION, ἁλᾶτιον, dicitur medicamentum ex *sale* confectum, purgandi vim habens. Constat ut plurimum magna salis portione cum purgantibus, scammonio, lathyridibus, epithymo, ut & aliis tenuium partium simplicibus; ejus formulam tradit Æginet. lib. 7. c. 5. Usus est cum cibis, sicut salis, aut mane etiam aliquo liquore dilutus jejunis certa mensura exhiberi potest. Gorraus.

HALCHEMIA, vocatur Artificium, vel ratio salis fusilem præparandi, ἁλὴ τῆ ἀλχῆ. Libav. Alchym. Pharmac. c. 6.

HALCYONION, ἁλκυόνιον, est spuma maris concreta admistis sordibus tenuissimis. Ita dicitur ab *Halcyonibus* avibus, quæ ex spuma innatante nidos effingunt. De quibus avibus, ut & *Halcyonio* vide prolixè Aldrov. lib. 20. Ornithol. c. 60. Schroder. lib. 5. cl. 2. n. 44. Quinque genera *Halcyonii* refert Dioscor. l. 5. c. 136.

& ex hoc Ruland. & John. in Lex. Theophrastus *Halcyonium* pumicem esse scribit. Hodieque *Halcyonia* minus sunt usitata: unde nolumus esse prolixiores.

HALEC, *Halex*, *Alec*, μαγῆς. Vide *Haven-gus*.

HALELEON, ἁλέλαιον, dicitur *oleum salimixtum*, & sal ex oleo diligenter tritum; quo in laxis articolorum doloribus utitur Galen. l. de facil. parabil. c. 23. ceu remedio confirmandis articulis idoneo, annotante Foesio Oecon. p. 27. Hoc nomine etiam exornavit Ol. Borrichius succum sulphureum rubei coloris inflammabilem, una cum cubicis salinis crystallis, per processum destillatorium aquæ nivalis, vel pluvialis productum; de quo processu legatur laud. Author in Hermetica, & Ægyptiorum sapientia vindicata contra Conring. l. 2. c. 7.

HALES, ἁλῆς, ἁλῆς, significat *confertum*, *coacervatum*, *cumulatum*. Frequenter occurrit apud Hipp. præsertim neutrum ἁλῆς. v. g. l. 1. de Morb. X. 50. XII. 2. XXX. 24. l. 2. II. 10. IX. 2. l. 4. XXV. 14. Coac. t. 300. & in plurimis aliis locis, quæ collegit Foef. p. 28. Hinc descendit verbum ἁλίζομαι, quod colligi, coacervari significat; & non minus Hipp. usitatum, v. g. Coac. t. 339. & alibi sæpissime, & adverb. ἁλῆς, satis, cumulate.

HALIÆTUS, ἁλιαιετός, nomen volucris rapacis, Lat. *Aquila marina*, Accipiter marinus, qui circa mare, & in littoribus, & oris piscibus, & aquatilibus insidiatur; cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 3.

HALICA, pro *Alica*, χαλκίτης. Vide *Alica*. Occurrit cum aspiratione apud Scribon. Mercurialem, & alios.

HALICES, dicuntur Pandiculationes post somnum, Avic. l. 1. Fen. 3. doct. c. 13.

HALIEUTICON, nomen Emplastri, quod duplex habetur apud Ætium l. 15. c. de Emplastri. discussorii, & attractorii, Gorr.

HALIMAR, id est *Cuprum*. Rul. & Johnf.

HALINITRON, ἁλινίτρον, i. e. *salnitrum*, Fr. Hofmann. in clav. ad Schroder. p. 3. Gorraus descripsit, quod sit succi concreti species, acris, falsi, subamari, rari, tenuis, levis, & aerei, qui facile in pulverem solvi potest, & ignem concipere, & in ignem mutari. Ex eo pulvis Tormentarius paratur, ad excutiendos globos ferreos, & plumbeos. Ubique fere *salpetrum* vocatur. Abstergit, & vires non valde a Nitro dissidentes possidet, etiamsi ab amaro, & vero illo Nitro multum differat. Hęc Gorr. Libavii vero ex Paracelso duplex *Halinitrum* statuit: unum animale ex lotiis hominum, & bestiarum in

terra natum, inque ea coagulatum in corpus: alterum *minerale*, quod *Petræum*, sive *Salem petræ* nominat. Plura de *Halinito* vide apud illum Apoc. Herm. part. pr. c. 17. Modum purificandi tradit Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 32. & 4. Vide *Nitrum*.

HALISCOME, ἀλισκομαί, capior, teneor. Dicitur de iis, qui lentis morbis, & chronicis infestantur. Hipp. 5. aph. 70. Gal. in comm. Dieter. n. 41.

* *HALITUS*, ἅλιος. *Halituosus*, ἅλιωδης. *Halitus* idem est, quod *Vapor*; estque humor attenuatus, describente Gal. l. 1. de Sympt. caus. c. 6. *Halituosus spiritus*, ἅλιωδης πύδμα, idem quod *Flatus*, 3. de sympt. caus. c. 3. & l. 14. meth. med. c. 7. Vide *Flatus*. Sumitur & aliquando latius, comprehendens & exhalationem humidam, quæ vapor, & siccam, quæ *Fumus* vocatur. Gal. c. 3; de humor. t. 13. Vide quoque *Exhalatio*, *Vapor*. Alimentata *halituosa* dicuntur, quæcumque per cutem foras exhalare apta sunt. Gal. l. 8. meth. med. c. 2. Vocantur alias *Diaphoretica*.

HALLE, ἅλλη, i. e. *salus*. Dicitur de sanguine a circumferentia, & partibus externis ad interiora recurrente in horrore, & tremore, Hipp. l. de flatib. XI. Foes. Oec. p. 30.

HALLERON, *Haleron*, juxta Hermetem, vera *Aquila* est. Parac. Scholiis in l. de grad. & compos. c. 6. Johnf. Lex. Chym.

HALLUCINATIO, παρόρασις. Vide *Paroras*.

HALMA, ἅλιμα, idem quod ἅλλη, *salum* significat. Vocatur & Gr. πύδμα. Et Hesychius scribit, ἅλιμα vocari primam fœtus in utero agitationem, & commotionem. Foes. p. 32.

HALME, ἅλιμη, significat *Muriam*; quæ est nihil aliud, quam aqua salfa, in qua res concluduntur, ut melius conferventur. Tres ejus summæ differentiæ recententur a Gorræo. Prima est *muria* valde diluta, in qua etiam caseus mollior demergitur, & in qua sal conjectus adhuc liquefit. Secunda est *muria* temperata, in qua nec sal amplius liquefit, nec caseus mergitur. Tertia est nimium salfa, ita ut plurimum salis, minimum aquæ insit. Ab ἅλιμη, *muria*, vocantur Olivæ ἀλιωδης, i. e. *muria condite*, sicut κολυμβιδης ea dicuntur, quæ suo oleo innatant; quamvis Græci hos terminos haud raro confundant, uti videtur fecisse P. Ægin. l. 1. cap. 81. Vide *Muria*.

HALMYRAX, ἅλιμαξ, est *Nitri species*, quæ sua sponte ex terra efflorescit, & extra terram reperitur, vel in convallibus, & campis, vel in lacu. Et per ætatem canescunt convalles apud Medos, ut Pl. scribit l. 31. N. H. c. 10. Sic autem dicitur partim ex sapore, quem habet subfalsum; partim ex eo, quod e terra erumpit, Gorr.

HALMYRIS, ἅλιμυρις, in genere notat *saluginem*. Hipp. l. de humid. usu VII. 8. In specie nomen *Brassicæ* est, teste Gorræo.

HALMYRODES, ἅλιμυρωδης, *saluginosus*. Est Epitheton quarundam februm, apud Hippocr. 6. Epid. l. 1. t. 29. quæ tangentibus prurium quendam excitant, perinde atque a sale, & aliis corporibus falsis. Unde & cutis δερμα ἀλιμυρωδης vocatur, ibid. l. 6. t. 12. Excretio quoque *saluginosa* cum alvi perturbatione occurrit, Coac. t. 641. Aliquando legitur ἀλιμυρες, quod idem est, ac ἀλιμυρωδης, l. de humid. us. XI. 8. & l. 7. Epid. XIV. 9.

HALO, proprie dicitur circulus ille candicans circa Solem, aere vaporibus nebulosis referto appaerens, uti constat ex Meteorologicis. Unde translatum nomen ab Anatomicis. Area rubra utrinque papillam mammarum ambiens, Halo quoque vocatur. Apud Bartholinum dicitur *Areola*, l. 2. Anat. c. 1. p. 326.

HALOSACHNE, ἅλοσαχνη, pro ἅλος ἄχνη, *salis spuma*, quæ est spumosi maris lanugo, sive ramentum in exilibus petris inventum, ut scribit Dioscorides l. 5. c. 127. estque nativi salis species ad mare geniti ex spuma maris exciccata. Virtus quoque salina, de qua Gal. l. 11. de S. Fac. fere in fine.

HALOSANTHOS, ἅλοσανθος, pro ἅλος ἄνθος, Galen. d. l. *salis flos*, quid proprie sit, non satis certum esse scribit Gorr. Dioscorid. docet d. l. cap. 12. ex flumine Nilo defluere, & lacubus quibusdam innatare, crocei coloris, & odoris ingravioris. Georg. vero Agricola hunc non *florem salis*, sed *florem maris* esse docet, quamvis *florem Salis* non describat.

HALS, ἅλς, *Sal*, quamvis quid vulgo significet, etiam pueris notum esse videatur; in foro tamen Medico valde æquivocum, obscurum, & intricatum est nomen; ita ut, si omnes de *Salis* significatione opiniones vellemus proponere, integro tractatu opus esset, & volumine. Vulgaris acceptio *Salis* est de corpore quodam minerali, in aqua solubili, ac denuo in salinam, crystallinamque formam coagulabili. Et ita *Sal* duplex est, *Naturalis*, & *Artificialis*. Illius species primariæ sunt, *Sal commune*, *Gemmæ*, *Nitrum*, (hæc vocat *salia muriatica naturalia* Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 13. p. 130.) *Alumen*, *Ammoniacum*, *Vitriolum*; quorum historiam, usum, præparandi modos, & alia vide apud Schroder l. 3. c. 20. Frid. Hofmann. clav. ad h. l. & in hoc Lexico suis sub literis initialibus. *Artificialium* materia triplex est, *Vegetabilis*, *Animalis*, & *Mineralis*; quorum salium tantus est numerus, ut non liceat omnes recensere. Videatur Schroder. l. 2. cap. 79. Hofm.

Hofm. in cl. Rolf. Chym. l. 5. f. 1. per tot. Libav. & alii Practici. Dividuntur *Salia* artificialia in *essentialia*, & *cinevitia*: item in *volatilia*, vel *fixa*. *Sal essentialis* quid sit, vide *essentialis*. Chymicis vero, & recentioribus Philosophis *Sal* accipitur pro simpliciori corpore, & principio corporum naturalium universalium, & essentialium, sine cuius præsentia corpus consistere, & perfecte mixtum corpus dici nequit. De qua significatione legatur Willis Ex. de ferment. c. 2. & Joh. Joach. Becher. in Oedip. Chymic. Tit. II. §. 1. 2. seqq. Consistit vero in corpusculis minimis variam figuram angulosam obtinentibus, & proinde penetrandi, incidendique vi pollentibus: Corpuscula illa esse duplicia, *Acida*, & *Alcalina*, communis fuit hætenus Chymicorum sententia; quam etiam arripuit JunKen. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 15. seqq. quamvis alii sint negantes Alkali naturaliter inesse corporibus naturalibus actu, sed artis opera saltem produci. Nos item hanc non facimus nostram. Missos quoque facimus ingenii lusum, quos Helwigius de *Sale Nature* prodidit in suo Introitu ad Physicam. A *salini* illius principii bona constitutione sanitas, corruptione morbi deduci solent. Medicamentorum quoque vires pleræque *salino* principio acceptæ referuntur. Impugnare etiam universalitatem hujus opinionis non dubitavit Fr. Hofm. in cl. negans, ad omnium corporum naturalium constitutionem *saltem* tanquam principium concurrere; quia multa dantur *salis* expertia, l. 1. c. 11. & l. 2. c. 79. Atque hæc pro institutione ratione hoc loco sufficere possunt.

HALTER, ἄλτηρ, massam significat plumbeam, lapideam, aut ex alia materia metallica, aut similiter graviore factam, qua utebantur olim palæstræ in exercendis corporibus, teste Gal. l. 2. de san. tu. c. 11. l. 5. c. 3. l. 6. c. 14. Hujusmodi jactus *halterum* Gr. dicitur ἄλτηροβολία, ap. Orib. Foef. p. 33. Meminit & hujus exercitii, vel ludi Jul. Alex. l. 6. Salubr. c. 10. ἄλτηρες quoque alias vocantur *palange*, vel *peritopille*, sive hastilia, quibus funambuli utuntur ad firmum æquilibrium, aut transilientes fossam ad majorem vim saltus.

HAMALGEMA, ἀμάλγημα, pro *Amalgama*, i. e. calcinatio per Mercurium, Libav. tr. de Igne nat. c. 30.

HAMARTEMA, *hamartia*, *hamartolia*, *hamartias*, ἀμαρτήμα, ἀμαρτία, ἀμαρτωλία, ἀμαρτίας, errorem, erratum, delictum in foro Medico significat, ap. Hipp. Vide *Erratum*, *Error*, adde Foef. p. 36.

HAMIA, pro *Amia*, nomen piscis duræ carnis, Gal. l. 3. de A. F. c. 31. Vide *Amia*.

HAMULUS, ἄγιστρον, *hamus*, instrumentum Chirurgicum, quo aliud apprehenditur, aut elevatur. Ita pro nervis elevandis *hamuli* meminit Gal. l. 8. admin. Anat. c. 4. Hildan. *Hamulum* pro mola extrahenda exhibet Cent. 2. obf. 52. Plura vide in Chirurgiæ scriptoribus, in specie apud Scult. in Armam. Chirurg. Part. I. Tab. VIII. fig. 9. T. XV. f. 5. T. XXXI. f. 8. T. XXXIV. fig. 3. *Hamus* quoque nomen fasciæ est apud Galen. de fasciis n. 91.

HAPALOS, ἀπαλός, *mollis*, mitis, lenis, significat. Ita ἀπαλὸν φάρμακον, *molle* medicamentum dicitur, quale ex ovi luteo, & rosaceo cerato confici potest; & oculorum inflammationibus adhibetur. Item ἀπαλὸν λοβώριον, *lene*, & mite collyrium, Gorr. Hinc verb. ἀπαλῶν, *emollio*, lenio, quod aliquoties occurrit ap. Hipp. l. de Humid. Uf. I. 17. l. 11. Mochlic. XXI. 11. 3. de artic. t. 63. Lingua ἀπαλωμένη, i. e. *mollis* reddita per affluxum humidum. Coac. 232. Substantivum ἀπαλυσμός, *emollitio*, occurrit 3. de artic. t. 64.

† HAPHE, 1. est contactus unctorum Ceromate. 2. Maculæ leproforum.

HAPHE, ἀφή, idem quod ἄψις. Vide *Hapsis*.

HAMMA, ἄμμα, dicitur *Nodus*, vinculum, & *nexus*, qui in fasciarum connexionem, & colligationem efficit solet. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 7. 8. 9. seqq. ubi vid. comm. Gal. Vide *Nodus*.

HAPLOTOMIA, ἀπλοτομία, dicitur *simplex sectio*; pertinetque ad Chirurgiam. Gal. Introduct. c. 18.

HAPLUS, ἄπλῆς, *simplex* significat. Usurpatur de linteis, Hipp. d. l. t. 4. Significat & *Similare*, Gal. l. 1. de nar. fac. c. 6. Tropice de animi *simplicitate*, l. de vet. med. XXII. 18.

HAPSOROS, ἀψίκορος, vocatur, qui, simulatque dapes delibavit, veluti satiatus prorsus statim abstinet, Latine *Tedulus*. Lind. Ex. XIV. §. 63.

HAPSIS, ἄψις, item ἀφή, diversa significat, juxta verbi ἀπῶ, & ἀπομα variam significationem. 1. notat *Tactum*, qui est sensus externus amplissimus, consistens in perceptione objecti tangibilis beneficio fibrarum nervearum spirituum animalium copia refertarum facta, & per nervorum ductus ad commune sensorium prorogata. De quo plura ap. Willis de An. Brut. Part. I. c. 11. Deinde significat *connexionem*, & fere idem quod ἄμμα. Tertio *lesionem* significat. Hinc Hipp. de *mentis alienatione* usurpat, ἄψις φρενῶν, 3. de R. V. I. A. t. 4. l. 1. de morb. mul. LXXXIIIX. 24. Vide Foef. p. 87.

† HAPSUS, Saccus ex lana, lino, aut omento, quo plagæ reguntur.

HAPSUS, glomum stuparum, filamentorum, aut lanæ significat, quibus Chirurgi utuntur. Hildan. de cista militari.

HAPTO, *Haptome*, ἅπτω, ἅπτομαι, tango, neclo, lædo, significat. Vide haplis, ἅπλισμα. Significat & accendo. Lind. Ex. XI. §. 171.

HARENA, idem quod *Arena*. Vide *Arena*.

HARENCHUS, *Harengus*, *Harenga*, ἁρῆς, nomen piscis notissimi in cibo, & Medicina usitati; cujus descriptionem, & usum vid. apud Aldrov. l. 3. de Pisc. c. 10. Schrod. l. 5. cl. 3. nu. 80. qui *Halecam* vocat, quod tamen improbat Aldrov.

HARMA, *Harmation*, ἅρμα, ἅρματιον, nomen Collyrii ἑσχαλωματικῶν, quod efficax est ad asperitatem palpebrarum; cujus descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 16. & Scrib. n. 28. Ita vero dicitur, quasi *Quadriga*, i. e. currus cum quatuor equis, quo Ptolemæus rex usus esse dicitur. Rhod. ad h. Scribon. loc.

HARMOS, ἅρμος, dicitur Polluci spatium illud, quod est inter dentes, seu *caro* inter dentes media. Gorræus.

HARMODIA, ἁρμόδια, adverbium pro ἁρμόδιως, significat *congrue*, apte, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXVII. ubi tamen apud Lind. ἅπως legitur, Foef. p. 94.

* **HARMONIA**, ἁρμονία, in genere *concordantiam*, concentum significat, sive *concinnitatem*. In specie vero ἁρμονία est species συναρσρώσεως, qua inter se ossa apte committuntur, & concinne junguntur, ut in capite. Sunt autem maxillæ superioris ossa, ad hæc narium, & quadam capitis ad hunc modum inter se juncta. Gal. l. de ossib. in procem. Differt a futura, quod in hac sint extremitates ossium veluti ferratæ: in *Harmonia* vero per lineam simplicem combinentur. Barth. libell. 4. Anat. c. 1. Ita omnes fere epiphyfes connectuntur. *Harmonia* etiam medicamenti nomen est in catapotia coacti, & perutilis ad sistendas fluxiones, sive distillationes, apud Galen. lib. 7. de C. M. S. L. c. 2. in fin. Est etiam medicamentum ἀνάδυσον βηχμῶν, h. e. ad tussim comparatum, doloris expert; cujus descriptio est apud Ætium l. 8. Est quoque Emplastri nomen apud eundem. Ad generalem *Harmonie* significationem pertinet locus elegans apud Langium l. 1. ep. 41. ubi per *harmoniam* in qualitatum proportione, & membrorum corporis compaginis unitate consistentem temperatam fieri voluptatem, per solutam vero dolorem excitari, ex Socrate docuit. De *harmonia* Macrocosmi, & Microcosmi vid. Paracels. in paragan. & alibi.

HARMOZOMÆ, ἁρμόζωμαι, significat apte compingor, coaptor, firmor, sulcior, apud Hipp.

2. de iis, q. in med. t. 6. & c. 3. t. 26. Galen. 2. de fract. t. 36.

HARPA, *Harpia*, ἄρπια, nomen monstrofi, & verminosi partus uteri, ex crebro fructuum, oleorum, aliorumque ciborum mali succi usu geniti. Ephem. N. Cur. An. I. obs. 1. Vocatur *Lombardorum fratres*. Est & nomen monstrofæ volucris, apud Aldrov. l. 10. Ornithol. c. 2. quæ tamen pleraque figmenta videntur Poetica.

† **HARPAX**, mistura ex calce, & sulphure vivis, Holler. institut. Chirurg. l. 3. cap. 5.

HARPAX, ἄραξ, vulgo significat *rapax*: Epitheton ferarum quarundam volatilium, & terrestrium. A quibusdam verovita vocatur *Succinum*, quod affricto calefactum paleas, & res alias leves ad se trahat, & retineat. Gorr.

HARUNDO, κλάμυς, pro *Arundo*. Ejus significatio propria pertinet ad Botanicos. Tropice *harundines* vocavit Helmont. venas, arterias, intestina, & canales omnes, tr. Tumulus Pestsis, §. Imaginat. Pestsis requisita, &c.

HASACIUM, id est *Sal Ammoniacum*. Rull. & Johnf. in Lex.

HASTELLÆ, vocantur *Plagule*, vel *Afferculi*, qui adhiberi solent in deligatione fracturarum, ad firmitatem membri. Avicen. lib. 4. fen. 5. tr. I. c. 7. 8. Vide *Ferula*.

HAUSTUS, Gr. ἕσφραξι dici posset, dicitur quantitas certa potus, quantum videlicet uno spiritu aliquis ebibere potest. Refertur inter doses medicamentorum liquidorum, purgantium, & alterantium. Hinc usus obtinuit, ut *haustus* nominemus, qui uno veluti *haustu* sorberi queunt. Lind. Ex. XIII. §. 356.

HEBDOMADA, *Hebdomas*, ἑβδομάς, significat tempus septem dierum naturalium. Dicitur & *Septimana*. Quod temporis spatium quomodo in crisiibus numerari debeat, docet Gal. com. 2. de humor. t. 20.

HEBE, ἥβη, tria notat hæc vox. 1. *Lanuginem* pudendorum, sive pilos supra pudendorum regionem erumpentes. 2. *locum*, ubi ista lanugo succrescit, & 3. *etatem*, qua incipit crescere, quæ Lat. *Pubertas* dicitur, nec certo definiri tempore potest. Dieter. n. 371. Jung. Gal. c. 3. aph. 27. 28. & l. 5. aph. 7.

* **HEBES**, *Hebetudo*, ἀμβλῦς, ἀμβλυωπία. Vide *Amavrosifis*, *Amblyopia*.

HECATOMBE, ἑκατόμβη, nomen Collyrii, vel medicamenti Ophthalmici ad cicatrices crassas, apud P. Æginet. l. 7. c. 16.

HECATONDRACHMON, ἑκατόδραχμα, scilicet ἑμπλαστῆς, nomen Emplastri viridis, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

HECTEUS, ἑκτάς, dicitur mensura Attica sex, aut octo choenices capiens, & est *sexpars*

pars mendimni, unde *Sextarius mendimni* dicitur. Meminit Hippocr. l. 2. de morb. mul. XXIV. 21. Adde Foef. p. 193.

* **HECTICA febris**, ἐκπνός πυρετός, sæpe simpliciter *Hectica*, duplicem habet significationem. Primum sic dicitur omnis *febris solutu difficilis*, qualiscumque fuerit; & ita opponitur τῇ ὀξυπνῇ, h. e. *febri solutu facili*. C. Hofm. de febr. c. 12. & 29. Deinde speciatim magis dicitur *Hectica febris*, quæ Diarriæ, & Putridæ opponitur; diciturque juxta nonnullos *Hectica*, quod in habitu corporis, ἔξιν appellant, h. e. in partibus solidis, tanquam in subiecto consistat. Est enim *Hectica febris* calor p. n. in solidis partibus ipsius cordis accensus. Castell. & Gorr. Verum Sennert. hanc denominationis rationem improbat, tr. de febr. l. 3. c. 1. & Piens tr. de febr. in specie c. 4. p. 45. 46. Nobis naturam hujus febris optime descripsisse videtur ex recentioribus Thomas Willis, quando inter symptomáticas retulit, & *Lentam* vocavit, & causam ejus in mala sanguinis diathesi, videlicet nimis falsa, & acri, ideoque circulationi, & nutritioni minus apta posuit. Hinc vel obstructions pulmonis, & viscerum, vel ulcera sequi docuit, c. 11. de febribus. Ex quibus hanc libet subijcere descriptionem. *Febris Hectica* est intemperies calida, & sicca totius corporis, cum variis symptomatibus, præsertim vero caloris externi in extremis partibus, post partum exacerbatione, corporis macie, sudore nocturno, & aliis conjuncta, proveniens a sanguinis acrioris, & falsi effervescentia p. n. lente continuata. Apud Paracels. sæpe barbæ dicitur *Febris Ethica*, pro *Hectica*, Paramir. & alibi.

* **HECTICUS pulsus**, ἐκπνός σφυγμός, Galeno dicitur, qui non magnopere variat, sed manet in perpetuum sibi similis, nec solvitur unquam, quod notus corporis habitus morbum induat in ejusmodi hecticis febribus, l. de puls. ad Tyron. c. 8. Estque species inæqualis pulsus, confinis formicanti, qui Græcis *μυρμηκίτων* dicitur, sed eo adhuc minor. Phthisi, Empyemati, & febr. Hecticæ proprius est. Gal. l. 3. de prælag. ex puls. c. 4. ubi etiam *stabilem* dici posse scribit, Gr. *μόνιμον ἀπομακρίαν σφυγμῶν*.

* **HECTICUS spiritus**, ἐκπνὸν πνεῦμα, dicitur tertia species insiti spiritus, Gr. *ἐμφύτης*, qui lapides continet, contradistinctus a reliquis duobus, *Naturali*, qui animantia, & stirpes nutrit, & *Animali*, qui sentiendi, omnisque motus facultatem animantibus exhibet. *Hecticus* in toto corpore sedem suam habere creditur, Gal. l. Introduction. c. 13. Verum tota doctrina de Spiritibus insitis non caret absurditate, teste C. Hofm. Instit. l. 2. c. 150. §. 10. seqq.

HECUSIOS, ἐκῦσιον, idem quod κατ' ἄρρωσιν. Vide *Voluntarius*.

* **HERERACEUS**, ἐλακοφθής, *Hederarius*: epitheton vasorum præparantium arteriæ, & venæ, ad testes utrimque excurrentium inter se intricato plexu junctarum; unde & *Plexus pampiniformis*, *capreolaris*, *κισσοφθής* vocatur, Gal. l. 1. de sem. c. 12.

HEDONE, ἡδονή, *Voluptas*, quid significet, notum est; estque perceptio animæ sensitivæ extrema, in qua omnes reliqui affectus acquiescunt. Consistit vero in grata, & concinna spirituum per objecta sensoria facta alteratione, expansione, agitatione, & motu; uti/prolixius eam describere ausus est Th. Willis An. Brut. P. I. c. 9. Add. Charlton. Ex. IIX. Patholog. §. 21. & 22. Vide *Voluptas*.

HEDOS, ἔδω. Vide *Sedile*.

* **HEDRA**, ἔδρα, æquivocum nomen est. Vel enim significat *podicem*, sive Anum, ἀρχὸν, δακτύλιον, vide *Anus*; vel etiam excretionem ipsam alvi, Lind. Ex. IV. §. 99. Hipp. l. 5. Epid. XXIV. 12. & l. 7. XIX. 15. Unde & vernacule *Sedis* nomine venire solet. Vide *Linden*. Ex. IV. §. 99. Vel denotat *sedem*, basin, ut in abscessibus, & sinibus subiectam abscedenti corpori partem. Hipp. 2. de iis, q. in medic. t. 27. Et in Mochlico. XXII. 6. locum proprium, & sedem partis congruam notat. Ἐδρῆ quoque Hippocr. dicitur ossis fracturæ species, ita ut teli vestigium maneat offe discisso, & qua infederit, apparet. Dicitur alias *καμάρον*, l. 4. de cap. vulner. XIV. 6. 7. & XVI. 12. Gal. cap. 2. de art. t. 9. Jung. Foef. p. 180.

HEDRAEOS, ἔδραον, significat *sedentarius*, sessilis: Epitheton somni sessim facti, apud Hipp. l. 6. Epid. f. 4. r. 15.

HEDRICOS, ἔδρηκός, epitheton remediorum ad podicis, vel sedis affectus, apud Ægin. l. 3. c. 59. ex quo allegavit Forest. l. 23. obs. 9. in Schol.

HEDICHRON, ἡδύχρον, est Magma per pastillos digestum, multis aromatis constans. Primum ab Andromacho inventum, & descriptum proditur. Descriptio habetur apud Gal. l. 7. de Antidot. c. 10. & de theriac. ad Pison. c. 13. P. Æginet. l. 7. c. 11.

HEDYNTOS, ἡδυαντός, *suaveolens*, sive odoribus vel aromatis suaviter imbutum significat. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 7. & l. de Steril. XI. 26.

HEDYS, ἡδύς, significat *suavis*, jucundus, gratus. Hippocr. vero sumit strictius de condimento aromatico, l. 2. de morb. mul. XLVII. 21. & LXXXIV. 3. ut ita idem sit cum τῇ ἡδυναντός. Oec. p. 261. Vide *Jucundus*.

* HEDYSMA, ἡδύσμα, in genere significat *condimentum* omne, alteri gratiam, & iuavitatem concilians. In qua significatione Gall. 3. de alim. fac. c. 11. pinguedinem quoque & adipem carniū ἡδύσμαζε esse dixit. Cibis enim iuavitatem potius conciliant, quam in alimentum convertuntur. Strictiori vero significatione ἡδύσμαζε vocantur illa, quibus suavis odor unguentis conciliatur. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXI. 1. Rhod. ad Scrib. nu. 122. Erant autem potius liquida, & plerumque olea, uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fine fere ad differentiam ἡδύσμαζων, quæ corpus, & consistentiam dabant unguentis; utrisque tamen eadem odoris gratia, uti patet ex Plin. l. 13. H. N. c. 1. Jung. Linden. Ex. X. §. 77.

* HEGEMONICOS, ἡγεμονικός, *principalis*, primarius: Epitheton facultatum animalium quarundam, quales sunt ratiocinatrix, imaginatrix, & recordatrix. Gal. l. de diff. symp. cap. 3. ἡγεμονικῆ sedes est in cerebro. C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 550.

† HEIL, idest Cardamomum. Rhod.

HEILEOS, ἄλεός, Idem quod ἄλεός. Vide *Eileos*.

HELESIS, ἄλησις, idem quod ἄλη, vel ἔλη; estque *solis ardor*, splendor, & æstus. Gal. l. quod anim. mor. seq. temp. corp. c. 9.

HEILIPUS, ἄλιπυς, quasi *flexipes*. Epitheton boum, apud Hipp. 1. de art. t. 28.

HEL, id est *mel*. Rul. & Johnf. in Lex. Ch.

HELCOMA, ἔλκωμα, *exulceratio*, idem quod ἔλκος, ἔλκω. Occurrit apud Hipp. l. 3. Epid. f. 3. t. 47. Vide *Helcos*.

HELICOS, ἔλκω, Latine *Ulcus*, vel *Hulcus*. Accipitur late, & strictè. In illa significatione notat omnem solutionem continui in partibus carnosis, & mollibus factam. Hinc Hippocr. ἔλκεα, carnis vitia, & calamitates dicuntur, l. de Medico, IX. 11. & ita sæpe confunditur cum vulnere, 2. Prorrh. XIX. 10. XXII. 12. XXIII. 1. l. 5. Epid. XIV. 7. l. 4. de morb. XXV. 1. Imo generalissime omnes morbos ἔλκεα vocare non est veritus Hipp. 3. de fract. t. 34. Strictè vero *Ulcus*, ἔλκω, ea dicitur solutionis continui species in partibus mollibus, quæ cum deperditione substantiæ ab erosione facta est. Vid. Dogm. nostr. Part. II. c. 5. dogm. 4. p. 137. seqq. & jungantur Chirurgiæ scriptores.

HELICOSIS, ἔλκωσις, idem quod ἔλκω, *exulceratio*.

HELCTICOS, ἔλκτικὸς, *atrabens*, attractivus. Dicitur de facultate ministra, & de medicamentis. Vide *Attractio*. *Epispasmus*.

HELICYDRION, ἑλικύδριον, i. e. *ulcusculum*, aut

pustula ulcerosa. Galen. l. 1. de C. M. S. L. c. 9. P. Aegin. l. 3. Foef. c. 3. p. 2090.

HELICYSMA, ἑλικύσμα, vocatur *argenti scoria*, quia uncino e catinis eximitur, iisdem fere viribus pollens, quibus *μολύβδωννα*. Gal. l. 9. de S. Fac. Dioscor. l. 5. c. 101. Aegin. l. 7. c. 3.

HELICYSMA, ἑλικύσμα, dicitur Hippocr. instrumentum ferreum, fœtui extrahendo accommodatum. *Τραχτορ*, vel attractorius dici possit. Estque *uncus quidam ferreus*, qui fœtui mortuo infixus, ex utero extrahit, *εμβρυολκός*, de quo vocab. supra. Illud occurrit l. 1. de morb. mul. XCVI. Alibi vocavit *ὄνυχα*, *Unguem*, l. de superfœt. V. 1.

HELICACUM, ἑλικάκον, est epitheton ἡδύσματος, quod alias *κῦφι μέγα* vocatur, rebus 36. consistans. Ejus compositio habetur apud Aegin. l. 7. c. 22. Vide *Cyphi*.

HELICIA, ἑλικία. Vide *Ætas*.

HELIOCAES, ἡλιοκαῖες, est nomen compositi medicamenti aridi, quod vel maximas carnis excrementas usque ad penitiora adurit. Descriptio legitur apud Aegin. f. 6. c. 13.

HELIOS, ἡλιος. Vide *Sol*.

* HELIOSIS, ἡλιωσις, *Insolatio*, h. e. corporis in sole apricatio. Remedium veteribus Medicis ad multos corporis affectus, Hydropem, Ischiadem, Nephritin, Paralyfin, &c. usitatum. Gorr. & Foef. p. 261.

* HELIOTROPIMUM, ἡλιοτρόπιον, est proprie nomen diversis plantis attributum, v. g. Cichorio, Flori Solis, &c. quod pertinet ad Botanicos. Verum hoc nomine quoque appellatur Gemma quædam, quæ nascitur in Aethiopia, Africa, Cypro, porracei coloris, Smaragdo similis, sanguineis tamen distincta est guttis. *Heliotropium* vero dicunt, quia dejecta in vas aquæ, fulgorem solis accedentem percussu sanguineo mutet, maxime Aethiopica. Eadem juxta aquam speculi modo solem accipit, deprehenditque defectus subeuntem Lunam ostendens. Magorum impudentia *Heliotropium* valere dicit, unctum succo herbæ ejusdem nominis, ne gerens illam conspiciatur. Hanc & reddere divites, & homines bonæ famæ, valere contra venena, & fluxus sanguinis. Videatur Plin. l. 37. c. 10. Hæc Rul. & John. Videatur & Andr. Chiocuss in Mus. Calceol. sect. 3. p. 219.

HELISSOMENOS, ἑλισσομένω, est epitheton doloris Iliaci vehementioris, qui facit, ut intestinum verti videatur, uti eleganter Celsus l. 4. c. 14. Videtur autem verti, quod torminibus, & tumultuantibus undis urgeri videtur. Linden. Ex. VII. §. 5.

HELITIS, ἡλίτις, dicitur *squama æris*, sic dicta quasi *clevaris*, quæ principem in desiccando locum

locum obtinet. Gal. lib. 9. de S. Fac. Dioscor. lib. 5. c. 89. Gorr.

HELIX, ἑλίξ, vocatur ambitus auris exterior, qui & *Capreolus* dicitur ob tortuositatem. Barthol. l. 3. Anat. c. Lind. Med. Physiol. lib. 2. c. 11. §. 4. Alias ἑλίξ etiam idem est, quod εἰλίπυς, *flexilis* pedibus; estque epitheton boum; teste Foef. Oec. p. 199. Occurrit apud Hipp. 1. de art. t. 28.

HELLE, id est *Viscus*. Rul. & Johnson. in Lex. Ch.

HELLEBOROS, ἑλέβορος, sæpe etiam sine aspiratione ἑλέβορος, significat *Veratrum*; estque nomen plantæ duplicis, quarum una *album Veratrum*, altera *Nigrum*, sive *Helleborus albus*, & *Niger* vocatur. Pertinet inter purgantia fortiora, & deleteria utrumque. Plura quoque de utroque vide non solum in scriptis Botanicis, verum etiam apud Dieter. Jatr. num. 274. Foef. Oec. p. 201. Rolsink. de purgant. sect. 7. art. 1. Purgatio facta per *Helleborum* vocatur Hippocr. ἐλεβοροισμός, de quo integrum vide ejus tractatum.

HELLESPONTIA, ἑλλησποντία, nomen Emplastri; cujus duplex legitur descriptio, una quidem Andromacho auctore, altera Hera, apud Gal. 6. de C. M. P. G. c. 10. II.

* HELMINTHES, ἑλμίνθες, interdum etiam sine aspiratione ἑλμίνθες, *Lumbrici* dicuntur, in genere *vermes* in corpore humano geniti: quorum tria genera notiora numerantur: *Teretes* rotundi, ἑλμίνθες τρογγύλαι, qui in intestinis tenuibus plerunque consistunt, & aliquando ventriculum subeunt, ita ut interdum per os rejiciantur, quibusdam e naribus egrediantur. Frequentes sunt pueris, & puberibus. 2. *Lati*, ἑλμίνθες πλατέαι, aliquando κρεβαί, item ταινίαι, *fasciæ*. Vocantur & *Cucurbitini*, ob figuram cum semine Cucurbitæ similitudinem. Longitudine hi adeo interdum excedunt, ut ego quoque excretum aliquem notaverim longitudine quinque circiter ulnarum Norimbergensium. Plin. l. 11. H. N. cap. 33. tradit, tricenum pedum tæniæ ventris aliquando visas, interdum plurium. Hi per tota intestina extenduntur, quibus arctissime cohærent. De *lumbriculato* novissime discursus edidit Eduard. Tyson, Medicus Lond. Anglus, uti constat ex Act. Erud. Angl. 1684. 3. ἀσκαρίδες, *Ascariides*, teretes, & tenues lumbrici, & vermiculi, qui in extremo intestino plerunque inveniuntur, infantibus, & pueris maxime familiares. Plura circa *vermium* in homine natorum descriptionem vide apud Ulyss. Aldrov. l. 6. de Insect. c. 2. ut & in Practicis. Pertinent vero *Lumbrici*, ἑλμίνθες, ad excreta, vel excernenda toto genere præter naturam,

licet eorum generatio a succo non plane excrementitio, sed crudo, & vitalibus portionibus scatente dependeat. Passim quoque leguntur Observationes *vermium* in aliis corporis partibus genitorum: v. g. in Pericardio, Sylv. l. 1. Prax. cap. 35. §. 12. in Renibus, l. 1. c. 55. §. 54. ita quoque aliæ adhuc dantur *vermium* differentiarum, a forma, figura, magnitudine; de quibus consulantur Observationum, & Historiarum Medicarum scriptores. Vide *Lumbricus*.

HELMINTHOGOGUM, ἑλμινθολογόν, dicitur medicamentum *vermes expellens*.

HELNESED, id est *Corallus*. Rul. & Johnf.

* HELODES, ἑλώδης, quæ & τυφώδης: Epitheton *febris humidæ*, cum a prima statim die ægrotantes sudant, sudore ipso aut nihilo, aut certe parum levantur. E contra sicca, ac scabra visitur lingua, duraque tanquam corium cutis, plurimulque adest in corpore squallor. Gal. advers. Lycum, c. 2. Jung. C. Hofm. de febr. c. 54. Haud dubie est species febris ardentis colliquativæ, a sanguinis ichorosi effervescencia, & accensione dependentis. An huc pertinet *Anglicus sudor*, sive febris sudatoria? Vide supra *Anglicus sudor*.

HELOS, ἑλός. Vide *Limne*.

HELOS, ἑλός. Vide *Clavus*.

* HELOSIS, ἑλώσις, vocatur palpebrarum inversio, & in utroque oculi musculo convulsio, qui affectus & κέρμπυλον vocatur. Vide *Campylo-* Galen. l. 10. de U. P. c. 9. Verum C. Hofmann. in comm. ad h. l. n. 747. vitium subesse, & potius appellandum esse ἰκθασίαν, ab ἰκθαίνω, ex Foefio docet. Vide *Illofis*.

HELOTIS, dicitur nonnullis *Plica Polonica*, sive *Cirrus capillorum*, teste Sennert. Med. Pract. l. 5. part. 3. f. 2. c. 9. Vide etiam *Dispp. Medic. Basilienf. Decad. IV. disp. 7. & infra Plica*.

HELUNHAI, id est *Annulus Salomonis* in Arte Nigromantiæ. Rul. Johnf.

HELVUS color dicitur similis coagulo, quo alutarii coria præparant. Th. Chym. Vol. IV. p. 765.

HEMERA, ἡμέρα. Vide *Dies*.

HEMERALOPS, ἡμεραλώψ, dicitur de affectu oculorum, opposito τῆ νυκταλώψ, & haud dubie notat illum morbum, quando aliquis interdiu saltem videt, noctu vero, vel vesperi nihil videre potest. Meminit Gal. in *Introduct. c. 15. in princ. sed in seqq. non exposuit. Substant. ἡμεραλωπία*.

HEMERESIOS, ἡμερήσιος, *diurnus*, sive unius diei. Vel etiam de eo, quod *interdiu* fit, dicitur; & opponitur τῆ νύκτωρ, *nocturno*. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXIII. 4.

HEMEROCETOS, & *hemerocætis*, ἡμεροκοίτης, ἡμεροκοίτης, nomen piscis, qui & ἡμεροκοίτης, & καλλιόνιμους vocatur, de quo supra in *Callionymus*. Vide C. Hofm. in comm. ad Gal. de U. P. n. 129.

HEMIANTHROPOS, ἡμιάνθρωπος, q. d. *Semihomo*, idem quod *Maniacus*, apud Joh. Stephano Decad. I. Confil. I. in Oper. p. 297.

HEMICERAUNIOS, ἡμικεραύνιος, fasciæ nomen ad dorsi, & pectoris deligationem, refertur a Gal. de fasciis n. 95. sub nomine Apollonii Junioris, Gorr.

HEMICHON, ἡμίχων, i. e. *dimidiatus congius*. Est nomen mensuræ, quod legitur apud Hipp. I. de int. affect. XLV. 9.

HEMICONGION, ἡμικόνγιον. Vide *Semicongius*.

HEMICOTYLION, ἡμικωτύλιον. Vide *Quartus*.

HEMICRANIA, ἡμικρανία, alias & ἑτεροκρανία, est species doloris capitis circa dimidiam capitis partem, aliquando dextram, aliquando sinistram, modo in latere, modo in syncipite, modo in vertice, modo in occipite; quæ varietas haud dubie dependet a mala quadam prædispositione partis affectæ; de qua legatur Willis P. II. An. Brut. c. I. Ex quo etiam caussa illius doloris peti potest. Jungantur huc ea, quæ supra tradidimus ad vocab. *Cephalæa*, *Cephalalgia*. Ἡμικρανικὰ φάρμακα vocantur medicamenta *Topica*, curandis *hemicraniis* convenientia. Gorr. & Castell. Singularem *hemicraniæ* curationem vide in Eph. N.C. Ann. III. obs. 184.

HEMIDOLICHOS, ἡμιδόλιχος, i. e. *dimidiatus dolichi cursus*, qui juxta Scaliger. in Addendis est ter repetitus δίσσολος. De quo vide C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. num. 481. Pertinet ad motum corporis. Vide supra *Diavlos*, & *Dolichos*.

HEMIDRACHMON, ἡμιδραχμον, *pondus drachmæ dimidiæ*, Gorr.

HEMIECTON, *hemiection*, ἡμικτετον, ἡμικτετον, quasi *semisextam* mensuram significat dimidiati sextarii quatuor chœnices capientem, estque pars duodecima Medimni Attici. Gal. de ponder. & mens. c. 5. Ægin. I. 7. cap. 26. fin. Apud Hipp. vero I. de Sterilib. XII. 14. 15. videtur potius significare sellam pro suffitu immittendo mulieri. Aut etiam ollam significare potest, quatuor chœnices capientem, cui veluti sellæ insidere debet mulier ad capiendum suffitum diductis cruribus, notante Foes. Oec. p. 262.

HEMIMOERION, ἡμιμοίριον, Exponit Erotian. in Onomastic. p. m. 51. E. per dimidium drachmæ; & ita idem esset, quod ἡμιδραχμον. Alias ἡμιμοίριον dimidiam partem significat Polluci, I. 6. c. 36. Foes. d. I.

HEMINA, ἡμίνα, κοτύλη, est nomen mensuræ, & ponderis, cujus tamen magna est differentia, pro locorum, & rerum mensurandarum diversitate. Ita alia est *hemina* Attica, alia Italica, alia Ephesia, Alexandrina alia, & hujusmodi. Porro si *hemina* oleum accipiat, minus pender, quam si eadem vino impleatur; ac vino etiam ponderosius mel invenitur, verbis Jul. Alexandr. comm. in Gal. I. 4. de tuend. san. & I. I. de C.M.P.G. c. 15. Tom. II. oper. p. 409. 747. 748. Vide *Acetabulum*. Refertur & *hemina* inter Mensuras aridorum: & continet cyathos octo, Gal. de pond. & mens. c. 5. Æginet. I. 7. in fin.

HEMIOBOLION, *hemiobolon*, ἡμιόβολιον, ἡμιόβολιον, ἡμιόβολον, pondus est *dimidii oboli*, sive duodecima pars drachmæ. Drachma enim sex obolos habet, Gorr. Et ungergo circiter quinque grana. Gal. I. de pond. & mens.

HEMIOLIUM, ἡμόλιον, est *pondus drachmarum duodecim*. Gal. I. 4. de C. M. S. L. c. 5. Significat alias *sesquialterum*, sive totum cum dimidio, Lat. *Sesquiuncia*, *Sescuncia*.

HEMIONIS, ἡμιονίς, i. e. *muli stercus*. Hipp. I. de nat. mul. LXXXV. 4. & I. 2. de morb. mul. LXXI. 5. Lind. legit ἡμιόνων ονίδα.

HEMIOPON, ἡμιόπον, exponit Gal. per *dimidium*, ἡμισυ, in Exeg. voc. Hipp. Foes. p. 262.

HEMIPERTOS, ἡμιπεπτός. Vide *Semicotus*.

*HEMIPLEGIA, *hemiplexia*, ἡμιπληγία, ἡ ἡμιπληγία, idem quod ἀδυναμία, ἀδυναμία, est plerunque in alterutro latere corporis immobilitas, sensusque privatio, quam etiam *Apoplexiam* vocat Hipp. c. 2. prorrh. t. 50. Differt igitur ab *Apoplexia*, ut a toto pars differt, quamvis differentia hæc potius cum *Paralysilocum* habeat. In *Apoplexia* enim & mente, & corpore resolutos, & attonitos esse constat; in *Paralysi*, quemadmodum & in *Paraplegia*, aut *hemiplegia*, mente sanos esse notamus ægrotos. Gal. defin. med. Vide *Apoplexia*. *Paralysis*.

HEMIRHOMBION, ἡμιρόμβιον. Vide *Hemitomon*.

HEMIRYPOS, ἡμύρωπος, *semisuccidus*. Dicitur de lana, Hipp. I. 2. de morb. mul. LXXXV. 10.

HEMISY, ἡμισυ, i. e. *Dimidium*. In Officinis exprimitur vocabulo *Semis*. Vide *Dimidium*.

HEMITOMON, ἡμίτομον, *dimidiatum*, & *semisectum* dicitur. Estque nomen alicujus deligationis, quæ alias ἡμιρόμβιον, sive *semirhombus* dicitur; & ad eisdem pene usus, ad quos *rhombus*, adhibetur. Meminit Hipp. 2. de iis q. in med. t. 2. Gal. in com. ad h. I. Foes. d. I.

*HEMI-

*HEMITRITEOS, ἡμιτρίτων, quasi *Semiteriana*; quamvis hoc Latinum nomen, ceu inceptum, improbet Keuchen. ad Seren. p. 274. Legitur apud Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 23. f. 2. t. 16. f. 3. t. 2. & 5. Quemadmodum vero nomen hoc febris quamdam gravissimam speciem denotare, unanimis Medicorum est consensus; Ita e contrario tantus inter eos est dissensus, qualis sit febris, & quæ ejus natura, ut nec hodieque certo constare possit de hac re. Spigel. integrum tractatum de *Semiteriana* scripsit. Videatur & Sennert. de febr. l. 2. c. 21. C. Hof. de febr. c. 51. Ex recentioribus Willis, & Sylvius plane omiserunt. Franc. Piens eam dari, aut peculiarem speciem constituere ἀσπίδων negavit, tract. spec. de febr. c. 13. Ut nostram, salvo aliorum judicio, addamus sententiam, statuimus, non quidem necessarium esse, ut hæc febris species afferatur, cum implicite sub malignis, & implicitis comprehendatur. Quod si tamen placuerit peculiariter illam determinare, posset describi, quod sit febris composita, maligna, putrida, participans in quibusdam de tertiana, proveniens a sanguinis biliosi cum serosis, & crudis portionibus permixti fermentatione præternaturali, ad dissolutionem malignam, vel putredinem vergente. Qui possunt, meliora in medium proferant.

HEMITYBION, ἡμιτύβιον, dicitur esse indumentum lineum, utrinque fimbriatum; & pro sudario, aut peplo sumitur. Legitur apud Hipp. 1. 2. de morb. LII. 33. & de artic. t. 46. Vide Foes. p. 263.

HEMIUNCIÓN, ἡμιῦνχιον. Vide *Semuncia*.

HEMIXESTON, ἡμιξέστον, idem quod ἡ κοτύλη, *Acetabulum*, quia ξέστης capit duas κοτύλας. Gorr.

*HENOSIS, ἧνωσις. Vide *Unio*, *Unio*.

HENRICUS *rubeus*, est Vitriolum ad rube-dinem calcinatum. Rul. & Johnf.

HEOLOS, ἧωλος, *hesternus*, *pridianus*; item *vetus*. Usurpatur apud Hipp. de pane biscocto, l. de int. aff. XXI. 8. & intelligendum de tempore præterito, sive propius illud ab hodierno, sive longius abfit. Lind. Ex. XVI. §. 148.

*HEPAR, ἧπαρ, *Jecur*, dicitur viscus illud maximum abdominis, situm in dextro hypochondrio; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 14. Circa hujus usum maxima inter veteres, & recentiores est dissensio, quorum illi principatum tribuerunt, & sanguificationis organum constituerunt, & venarum omnium principium. Hi vero de principatu illo desecerunt, exequias illi pararunt, & saltem usum colatorium bilis eidem attribuerunt; quamvis hodieque denno vete-

rum opinionem ab orco revocare ausus sit D. D. Joh. Jac. Waldschmid, Prof. P. Marpurgensis, in quadam Disputatione, in qua sanguificationem in *hepate* fieri ἀσπίδων defendere ausus est. An vero sat firmis rationibus? alii videant. Mihi sane non videtur. Ejus substantiam esse glandulosam, Malpighius in Exerc. de *hepate* demonstrare conatus est. Aliquando *hepatis* magnitudinem nimium quantum excedere, patet ex Observationibus apud Schenkium, Hemsterhusium, & alios: addi poterit & hæc nostra Observatio *hepatis* in gallo gallinaceo unius anni reperto tantæ magnitudinis, ut discum stanneum vulgarem tegeter, & quindecim unciam pondus haberet. Similis legitur in Act. Hafn. Vol. I. obs. 92. p. 180. seq. In utero quoque massa illa carnosa, quæ alias *Placenta* nomine venit, *hepar uterinum* vocari, constat ex Anatomicis scriptis. Vide *Placenta*. In medullis lapidum ad ædificia erutorum haud raro reperitur massa quædam friabilis, veluti succus concretus, insigni virtute siccante prædita, quam vulgo *hepar lapidum* vocant. Vide Eph. N. C. Ann. II. Obs. 63. Sæpe etiam legitur vocabulum *epar* absque aspiratione. *Hepar* quoque est nomen lapidis Phil. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. A Chymicis etiam *hepar*, cum additione Antimonii, vocatur ob colorem obscure rube-scentem Massa illa Antimonii, quæ alias *Crocus Metallorum* dicitur. Vide *Crocus*.

HEPATARIUS, idem quod *hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 60.

HEPATEROS, ἧπατηρός, *hepaticus*, sive *jecorarius*. Est epitheton dysentericæ cujusdam, quando aquosus sanguis excernitur, ei aquæ persimilis, in qua caro recens macerata lota sit, Gorr. Vocatur alias *Fluxus*, scil. alvi *hepaticus*. Hunc P. Barbetta negavit, Prax. l. 4. cap. 6. Sylvius quoque nunquam se observasse scripsit, l. 1. P. M. c. 13. §. 24. Vide *Fluxus*.

*HEPATICUS, ἧπατικός, generaliter dici potest de omni illo, quod ad *hepar*, sive *jecur* pertinet. Ita vena *hepatica*, alias *Jecoraria*, arteria *hepatica*, ductus biliaris *hepatici*, Medicamenta *hepatica* vocantur. In statu quoque præternaturali late vocari possunt *hepatici* omnes, qui morbo quodam hepatis laborant. Veteres tamen ita appellarunt eos, qui inflammatione hepatis laborarunt; quemadmodum pleuriticos, phreniticos, a parte affecta inflammata vocare solent. Ita & Hipp. videtur accepisse Coac. t. 446. seq. monente Foes. in Oec. p. 263. Hinc & inflammatio ipsa ἧπατιτις dicta fuit. Verum recentiores vocabula *hepatitis*, & *hepaticus* usurparunt de affectu hepatis citra inflammationem, quando imbecillitas hepatis peccat,

ut secretionis officio non rite fungatur, eum, vel sine tumore, & duritie. Hinc cachexia, aut fluxus hepaticus alvi oritur, Gal. l. de diff. sympt. c. 5. & l. 3. de sympt. cauff. c. 2. l. 5. de L. A. c. 7. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. Lind. S. Med. Ex. IX. §. 6. feqq. pluribus.

HEPATITIS, ἡπατίτις. Vide hepaticus. Dicitur etiam de vena, ap. Hipp. l. de Ven. XIV. t. 9. XV. 5. alibique. Lind. Ex. XIII. §. 419. Verum vanam esse hanc appellationem venæ in brachio, vel manu, patet ex Circulationis invento, & ex Anatomica inspectione, qua constat, venam illam nihil de hepatis substantia participare.

HEPATUS, ἡπατός, ἰββίς, nomen piscis; cuius descriptionem, usumque in cibo, & medicina vide apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 12. Meminit & J. Alex. inter mediæ constitutionis pisces, & Citbaris jungit, l. 14. Salubr. c. 8.

HEPHÆSTIAS, ἡφαιστίας, nomen Emplastri ad inducendam cicatricem optimi. Parabatur ex testa, ea maxime, quæ in fornacibus usta esset, eo quod desiccandi, abstergendique vim majorem haberet.

HEPHÆSTOS, ἡφαιστός. Vide Vulcanus.

HEPHTHOTES, ἡφθότης, generaliter coctionem, elixationem significat. Specialiter dicitur de excoctione corporis, & colliquatione, ap. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 55. quod Gal. in comm. per ἡφθότης ἢ σάμακτος, tarditatem corporis, exponit. Sic ἐφθόλι dicuntur, qui febricitantes ob nimiam humiditatem corpus exolutum acquirunt, l. 4. Epid. IIX. Foef. p. 254. seq.

HEPSANA, ἡψανα, dicuntur cocta alimenta, elixa cum jure, Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 9.

HEPSEMA, ἡψημα. Vide Desfrutum.

HEPTAMENOS, ἡπτάμηνος. Vide Septimestris.

HEPTAPHARMACUM, ἡπτάφάρμακον, medicamentum laxans, suppurans, carnemque gignens; sic dictum a numero ingredientium septenario, ut sunt Cerussa, Spuma argenti, Cera, Pix, Colophonia, Adeps taurinus, Thus, ut habetur apud Æt. l. 15. c. 22. Gorr.

HEPTAPLEUROS, ἡπτάπλευρος, i. e. septem costas habens. Fuit olim epitheton Ligurum, apud Pollucem, teste Vesalio l. 1. de H. C. F. c. 16. quamvis ordinarie omnibus hominibus competat, si costas spurias a legitimis separaveris.

HERACLEIOS, ἡράκλειος, i. e. herculeus: Epitheton Epilepsie, quæ herculeus morbus, ἡρακλείη νόσος, dicta fuit, Hipp. l. 1. de morb. mul. XVII. 6. vel quia solus Hercules ex heroibus hoc morbo laboravit; vel propter magnitudinem, & vehementiam morbi, & expugnandi difficultatem, uti voluit Gal. c. 6.

in 6. Epid. t. 7. Magnes quoque vocatur lapis heracilius, Gal. l. 6. de U. P. c. 15. & l. 6. de L. Aff. c. 5. Vide Magnes: item Lapis Lydius; Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 353.

† HERBA SANCTI PAULI, alius herba paralytica. Vulgo Primula Veris.

† HERBA INGUINALIS, ad tumores commendata, Aster atticus. Dodon. in histor. plantarum.

† HERBA VIPERARIA, Scorzonera. Bauhin.

† HERBA INGUINALIS, Ital. al. Bubonium Taber. neon. vulgo aster atticus. Massar. de peste lib. 2.

† HERBA VITRI, id est parietaria. Matth. de Grad. c. 36. in 9. Rhafis.

† HERBA UNGARICA, Aleæa, Anonym. Sylv. de med. compositione l. 2. c. 34.

† HERBA SALUTARIS, id est spina alba, qua Christus coronatus est. Marcell. Burdigalens. c. 23.

HERBA SANCTI FIACI, Verrucaria. Holler. l. 1. c. 43.

† HERBA S. INNOCENTII, Polygonum majus. Daret. Enarrat. in Holler. l. 1. c. 58.

HERBA, βοζύρη, dupliciter accipitur. Interdum late pro integra planta; interdum strictè, videlicet in Officinis Pharmaceuticis, ubi herbae idem fere sunt, quod Folia, & distinguuntur a Floribus. Schrod. l. 2. c. 11. De herba Ossifraga vide Eph. N. C. Ann. l. Obs. 38. Herba quoque dicitur Lapis Philos. Th. Chym. Vol. IV. p. 727. Item herbalis, quia habet animam vitalem, seu multiplicabilem, p. 721.

HERBARIUS, βοτανικός, dicitur apud Gal. l. 1. de Antidot. c. 2. qui herbas, & plantas colligit, & vendit ad usum Medicum. Hodieque etiam herbarum Scriptores Botanici, sive Herbarii vocari solent.

HERBEUS, ὄχρὸς, nomen coloris, quem vulgo olivaceum vocant. Estque pallor luteus, livor buxeus, color Ictericis proprius. Lind. Ex. IX. §. 18.

HERBIVORUS, ποιφάγος, epitheton animalium, ad differentiam κερτοφάγων, carnivorum brutorum, quorum hæc robustiora, & magis ferocia sunt illis. Hæc etiam pedes habent multifidos. Illa vero ungulas solidas, ἐπλάς, aut bifidas, χηλὰς, Gal. l. 3. de U. P. c. 2. princ.

* HERCULES, ἡρακλῆς, nomen proprium Herois fortissimi apud Gentiles, diciturque fuisse Jovis, & Alcmenæ filius. A quo Herculeus morbus, h. e. Epilepsia, nomen suum juxta nonnullos accepit, uti p. a. dictum. Cujus ratio gemina dari solet; vel quod Hercules hoc morbo laboraverit, & coturnicis ope ab hoc libe-

liberatus fuerit; vel quod per comparationem sicut *Hercules* invictus fuit habitus, ita & hic morbus inveteratus nulla Medicorum ope superetur. Vinc. Alfar. a Cruce de Epileps. l. 1. lect. 1. fol. mihi 3. 6. De hoc *Hercule* refert Athenæus ex Epicharmo, quod aures non minus, quam quadrupedia movere potuerit, notante C. Hofman. comm. in Gal. de U. P. n. 1110. Per translationem nomen hoc quoque tribuitur quibusdam validioribus medicamentis. Ita ἡρακλῆς, *Hercules*, fuit nomen Collyrii fistularis, quod ægilopas radicitus tollere credebatur, ap. Aer. l. 14. c. 55. & alius medicamenti siccantis, carnesque, quæ supercrefcit, excedentis, quod recipit squamæ æris, misyos calcitidis ustæ, atramenti sutorii, aluminis usti æquas portiones. Nomen fuit ἡρακλῆς ξηρόν, i. e. *Herculis siccum*, sive siccans, uti ex eodem notavit Gorræus. Inter Chymica celebre est catharticum, & emeticum, quod dicitur *Hercules Bovii*, de quo vide Schrod. l. 3. c. 15. Willis Pharm. Rat. Part. I. f. 2. c. 2.

HEREDITARIUS, ἑρῆδοῦς, ξυγγενῆς, alii cum diphthongo scribunt. *Hereditarius* legitur apud Grams Arbor. integr. & ruinof. l. 2. c. 4. §. 10. Latinum idem, quod *Connatus*. Epitheton morborum, quorum causa cum parentum semine in liberos, aut posteros translata est, quasi transplantatione facta; quales sunt Phthisis, Arthritis, Lithiasis, &c. Charlton. Ex. III. Pathol. §. 7. Gasp. a Rejes Camp. Elyf. q. 54. n. 17. Parac. Paramir. l. 2. c. 7. De *hereditariorum* morborum natura, causis, & differentiis ex professo scripsit Dermutius de Meara tractatum Pathologia *hereditaria* inscriptum, & a filio Edmundo de Meara editum, & annexum Examini suo de Febrib. Egregiam quoque industriam impendit in conscribenda disquisitione Inaugurali de Morbis *hereditariis* D. D. Johannes Zellerus, non ita pridem Profess. Publ. in Illustri Tubingensi Studio Universitate constitutus, Amicus noster, & Fautor singularis: Rolf. etiam vocavit *Parentales*. Vide *Parentalis*.

HEREOS, species amoris imaginarii, ap. Parac. in pollutione nocturna, l. 3. de orig. morb. invisibil.

HERMA, *hermasma*, ἕρμα, ἕρμασμα, *fulcimentum*, idem quod ἑρμαγμα, ab ἕρμαζω, item ἕρματιζω, *fulcio*. Dicitur & ἕρμασμα. Vide *Ereisma*. Legitur & apud Hipp. ἕρμασμός, 3. de fract. t. 21.

* HERMAPHRODITUS, ἑρμαφρόδιτος, dicitur cui vitiosa est genitalium conformatio, ita ut utriusque sexus pudenda adsint, vel adesse videantur. Hinc & hujusmodi homines vocantur ἀνδρογύναι. Plura de *hermaphroditis* videantur

ap. Casp. Rejes Camp. Elyf. p. 48. per totum, ubi simul tractat, An dentur *hermaphroditis*, qui utriusque sexus perfecta habeant genitalia? quod negasse videtur Gal. l. 2. de sem. c. 3. in fine. Addantur & Observationes aliarum, v. gr. Ephemer. N. Cur. Ann. II. Obs. 203. 253. & Ann. III. Obs. 168. Historia singularissimi *hermaphroditis* utriusque sexus membra genitalia simul referentis habetur in Oldenburg. Actis Philos. Ann. 1667. M. Febr. Quid Paracellus per *hermaphroditica experimenta*, & medicamenta velit, Lector ipse arietetur ex l. 4. Paramir. de orig. morb. matric. De *hermaphroditis* Spagyrico vide in Th. Chym. Vol. V. p. 804.

HERMES, ἑρμῆς, nomen proprium: & notat 1. *Mercurium*, Ethnicorum Deum, ceu Deorum nuncium, & interpretem. 2. Philosophum post Mosen in Ægypto clarissimum, qui *Trismegistus* appellatus fuit, teste Suida. Huic tribuitur peculiaris Philosophia Spagyrica paucis ænigmaticis dictionibus, sub titulo *Tabula Smeragdina Hermetis* comprehensa; de qua videatur Th. Chym. Vol. I. sub titulo *Physica Trismegisti*, cum notis Ger. Dorn. Hinc & *Pater Alchemistarum* vocatur in tr. Alchemia incerti Authoris, c. 30. Vol. III. Th. Chym. p. 28. 29. Ferunt etiam de eo, quod 2500. Volumina conscripserit, Vol. V. p. 256. Quam *hermeticam* doctrinam false perstringit Diet. n. 829. Jungatur & Conrig. tract. de *hermetica* Medicina. Libav. vero duplices constituit *hermeticos* Doctores, quorum alii sunt *Dogmatici*; horum antesignanum constituit *Quaracetanum*: alii vero sunt *Empirici*, quos vocat flagitiosos *Paracelsistas*, eosque repudiat in defens. Syntagm. Chym. contra Scheunem. Vide *Mercurius*. *Hermetis avis* vocatur in processu Lapidis Philos. quando vi sublimationis, ceu quarto igne separatur a corpore spiritus, Th. Chym. Vol. IV. p. 550. *Hermeticum sigillum* quid sit, vide *Sigillum*.

HERMESIA quoque vocatur *Chymia hermetica*, apud Libav. tr. de Igne Natur.

HERMETICUS. Vide *hermes*.

HERMOLAOS, ἑρμόλαος, nomen Collyrii τῆ σαπικῆ, hoc est reprimentis sistentisque fluxiones. Estque duplex, unus magnus, alter parvus, apud Ætium, & ex hoc Gorr.

* HERNIA, ἕρνια, *Ramex*, *Ruptura*, dicitur item *Creparura*: est in genere tumor p. n. umbilici, inguinum, scroti, obortus ex relaxatione, aut ruptura peritonæi, substantiam aliquam corporis, vel omentum, vel intestina, aut aliam materiam carnosam, flatulentam, scirrhosam, serosam admittente, & continente. Ejus quoad subjectum, & causas variaz sunt differentiaz, v. g. *Enterocoele*, *Omphalocoele*, *Hydrocele*,

cele, Sarcocole, &c. de quibus omnibus, & singularis propriis in locis, & literis initialibus.

HERODIUS, idem quod *Chrysaetos*, aut *Hierofalco*, h. e. Aquilæ species maxima, & veluti heros inter aquilas. Aldrov. lib. 2. Ornithol. cap. 2.

HEROION, *heroon*, ἡρώϊον, ἡρώϊον, h. e. monumentum, sive fanum heroi extractum. Legitur apud Hipp. 2. in 6. Epid. t. 35.

HEROS, ἥρως, quid proprie significet, notum est, nec hujus est loci ulterius exponere. Obiter saltem notari potest, Paracellum spiritum salis vocasse *Heroem coagulationis*, lib. de morb. Tartar. c. 9.

* **HERPES**, ἕρπης, est tumor erysipelaceus, pustulosus, sive cum exulceratione, proveniens a portionibus ichorosis, & lixiviosis sanguinis, in habitu corporis subsistentibus, corrodentibus, sive exulcerantibus, aut etiam ulterius depascentibus. Ejus duplex habetur species: *Miliaris*, κνιχέλιος, & *Esthiomenos*, sive exedens. Vide supra *Cenchrus*, & *Esthiomenos*, quorum ille benignioris est indolis, hic malignioris. De utroque vide Gal. l. 2. de art. cur. ad Glau. c. 1. In specie *ἐσθιομένους* meminit & Hip. 5. aph. 22. Plura ex Practicis, & Chirurgiæ Scripitoribus petantur, v. g. Hier. Fabr. ab Aq. l. i. Pentateuch. Chir. c. 20. Hildan. cent. 1. obs. 99. Senn. Med. Pr. l. 5. part. 1. c. 17. D. Barbette Chirurg. P. II. l. i. c. 8. Latine *Serpigo* quibusdam dicitur. Castell.

HERPETON, ἕρπυλον, ἕρπυσιδον, idem quod *herpes*, vocatur ulcus serpiginosum, *pustule serpiginosæ*, apud Hipp. l. 2. Epid. f. 3. num. 58. & Coac. p. 628. ἕρπυλλῶ quoque, *reptilia*, vocari pediculos capitis, & reliqui corporis, scribit Gorr. in defn. Alias & feles, mures &c. *reptilibus* annumeravit Gal. l. 6. de Anat. adm. c. 4.

HERPSIS, ἕρπης, ἕρπυσμός. Vide *Reptatio*.

HESMICH, i. e. quarta pars libræ. Ruland. & Johnf. in Lex.

HESPERA, ἑσπέρα, *vespera*, si vocis hujus usum spectemus, tripliciter accipitur. Primum de tempore, quando Sol inclinatur ad vespeream. Deinde, quando Sol jam occidit. Denique sera *vespera* dicitur sub crepusculo. Lind. Ex. XVI. §. 219. seq.

HESTIA, ἑστία, i. e. *Focus*. Vide *Focus*. Cui adde, quod Cor dicitur ἑστία τῆς φύσεως, *focus* naturæ. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 719. 311. ἑστία quoque nomen est Emplastri apud veteres nobilis; cujus descriptio habetur apud Aet. l. 15. ita dictum, quod ex Græci nominis literarum calculo indicetur, constare 516. drachmis. Refertur ad Nicephonem Regem. Gorræus.

HESYCHIA, ἡσυχία, h. e. *Quies*; estque res non naturali motui opposita, & ita indifferens causa procatarctica ad sanitatem, & morbum, quatenus vel moderata, & opportuna, vel immoderata, & importuna fuerit. De noxis *quietis* vitiosæ vide Charlton. Ex. VII. §. 3. ἡσυχίης, *quietus*, sumitur etiam pro moderato, sive non molesto. Usurpatur de tussi leviori, Hipp. l. 4. Epid. XIX. 19. Vide etiam de hoc vocab. Diet. n. 381.

* **HETEROCRANIA**, ἑτεροκρανία, idem quod *Hemicrania*. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 3.

* **HETEROGENEUS**, ἀνομοιογενής, vel idem est quod *Dissimilaris*, vide *Anomæomeres*: vel etiam hodieque usurpatur ad exprimendam naturam, & indolem alicujus rei naturæ nostri corporis, humorum, & spirituum adversam, & pugnantem: v. g. quando sanguis portionibus vitiosis excrementitius scaturit, dicitur sanguis *heterogeneus*, apud recentiores. Helmont. tr. Schol. Humorist. pass. decept. c. 1. n. 15.

HETERORROPOS, ἑτερόρροπος, dicitur de eo, quod in alteram partem vergit, h. e. *ambiguum*, v. g. de tumor. Hipp. 1. Epid. f. i. t. 10. 13. l. 2. Epid. f. II. 60. 79. Et ægri dicuntur ἑτερόρροποι, quando in illis insignis mutatio notatur vel ad salutem, vel ad mortem, 4. de R. V. I. A. t. 56. Vide Foes. p. 245.

* **HETERORRHYTHMOS**, ἑτερόρρυθμος, est epitheton, & species pulsus ἀρύθμους, quando aliquis alterius ætatis habet pulsum. Gal. in def. medic.

HETEOMOCOPIA, ἑτομοκοπία, dicitur Hipp. inanis labor, aut *prompta elatio*, nugacitas, vel loquacitas, in Præcept. IX. 31.

HEVRESIS, ἕβρης. Vide *Inventio*.

HEXAGIUM, ἑξάγων, ponderis nomen est, quo utitur Aëtuarius in Aurea Antidoto Alexandri. Pendet autem quatuor scrupula. Latini *Sextulam* appellant. Gorræus. At Jul. Alexandr. pendere scribit drachmam unam cum dimidia, Annot. in Gal. l. de fac. parab. Tom. II. Oper. p. 857.

HEXAPHARMACUM, ἑξαφάρμακον, nomen emplastri ad perniones exulceratos; cujus descriptio habetur e sex ingredientibus ap. Ægin. l. 3. c. 79.

* **HEXIS**, ἕξις. Vide *Habitus*.

HIANS, vide *Chasco*, *Eplexis*, *Channa*, *Seferos*.

HIANTICILLA. Vide *Galbulus*.

* **HIATULA**, χήμη. Vide *Chama*.

HIATUS, χωσμός. Vide *Chasme*.

HICESIA, ἱκείσια, ἱκείσιον, nomen Emplastri veterum utilissimi ad strumas, abscessus, lienem, & articulos; cujus meminit Gal. l. 4. de C. M.

C. M. P. G. c. 14. & descripsit Aeginet. l. 7. c. 17. Perperam Latine scribitur *Icesti* Emplastrum.

HICNEOMENOS, *Hicnevomenos*, *ἱκνεύμενος*, *ἱκνεύομαι*, *competens*, *conueniens*, *opportunus*. Dicitur de tempore, apud Hipp. 3. de fract. t. 63. Foef. p. 279.

* HIDROA, *ἰδρώα*, *ἰδρῶν*, *Sudamina*, sunt pustularum genus ex biliosis, & acris salinis humoribus cutem lancinantibus obortarum, praesertim aestatis tempore ex sudoribus prouentientium, & vexantium. Unde *papulas sudorales*, aut *sudorosas* non inepte quis diceret cum Dieter. Jatr. n. 401. Meminit harum Hipp. 2. aph. 21.

HIDRONOSOS, *ἰδρῶνοςος*, significat febrem, in qua plurimus sudor p. n. prodit, quæ alias Sudor Anglicus dicitur. Blancard. in Lex.

* HIDROS, *ἰδρῶς*, Lat. *Sudor*, est excrementum humidum tertie concoctionis, per cutis poros in aquæ speciem erumpens, cujus materia est humor tenuis de sero, & lymphâ participans, ejusdem cum urina, & lacrymis generis, in hoc saltem ab illa differens, quod *sudor* cum violentia quadam naturæ secernatur, & excernatur, quemadmodum & *Lacryma*; *Urina* vero magis spontaneo motu secedat. De *sudoris* causis, & differentiis vid. Baricellum integr. tract. de Hydroposa Natura, Dieter. n. 402. In genere sufficit, *sudorem* alium esse bonum, & salutarem; alium noxium, & malum. Ad Bonum pertinet Spontaneus, Criticus, & Artificialis; ad malum vero spectant *sudor Nimius*, *Deficiens*, *Paucus*, *Depravatus*; quorum utriusque classis descriptiones egregie tradidit D. Rotenbeccius in binis *Exercitationibus*. De *sudore* proferus nigro instar atramenti salutari, & excreto legatur singularis observatio D. Olai Borrichii in Act. Hafn. Vol. I. ob. 70. p. 155. *Sudor* Rulando dicitur aqua permanens. *Sudor hermaphroditici salis*, i. e. liquor, vel spiritus halimitri. Libav. Apoc. Hermet. Part. pr. c. 11. Quid sit *Sudor Mercurii Spagyricus*, vide apud eund. in Procem. Part. post. Apoc. Herm. Tr. II. Oper. p. 330. 331.

HIDROTICOS, *ἰδρωτικός*. Vide *Sudoriferus*.

HIDRYNOME, & *Hidryome*, *ἰδρύνουμαι*, *ἰδρύνωμαι*, significat proprie *firma sede collocor, firmor*. Frequens Hipp. v. g. 4. aph. 11. 1. Prorrh. f. 1. t. 36. Coac. t. 315. l. 6. Epid. f. 7. t. 1. De utero in suam sedem collocato, l. 2. de morb. mul. XXXVII. 2. In specie de urinæ sedimento usurpatur, Coac. t. 575. & aliquoties in Epid. Vid. Foef. p. 277. de venis perpetuo motis, l. 6. Epid. f. 2. t. 16. de tussi, l. 4. Epid. XII. 23. Per translationem etiam de mente tranquilla, & firma prædicatur, 1. prorrh. sect. 1. t. 20. l. 3. Epid. agr. 15. post pest.

HIDUS, i. e. *flōs aris*. Ruland. & Johnf. in Lex.

HIERACION, *ἱεράκιον*, nomen est plantæ, de qua vide Botanicos. Porro ita quoque vocatur Collyrium, ad obscurum visum, & scabras affectiones, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. haud dubie ab Hieracæ Authore ita dictum. Gorr.

HIERACITES, *ἱερακίτης*, nomen lapidis, vel ut Plinius vult, Gemmæ, vernacule *Lapis accipitrum*, ita dictus a colore *hieracis*, i. e. *accipitris* simili; de quo videatur G. Agric. l. 5. fossil. p. m. 263. Aldrov. l. 3. Ornithol. §. De nominata. Gal. l. 9. de S. F. §. Aphroselinus, & Aegin. l. 7. c. 3. §. Lithi. Laudant ad sistendas hæmorrhoides.

HIERATICUM, *ἱερατικόν*, epitheton 1. suffitus, sive *κῆφι* sacrificulorum; quod Diis gentilium adolebant. Gorr. 2. Malagmatis *Asclepiadæ Pontificium* inscripti, stomachicis, hepaticis, & ad viscerum dolores. Gal. l. 8. de C. M. L. c. 5.

HIERAX, *ἱέραξ*. Vide *Accipiter*.

HIEROGLYPHICA, *ἱερογλυφικά*, vel dicuntur de Characteribus in Medicina, ab Hermete Trismegisto, aliisque excogitatis, quorum adhuc valde ferax est Medicina, teste Schenk. Synt. compon. & præscr. med. p. 84. seqq. Vide *Character*. Vel de plicis, & rugis in manibus, pedibus, fronte, & quibus vana curiositas Chiromantarum multa prædicere solet.

HIEROS, *ἱερός*, h. e. *sacer*. Primum est epitheton cum *ossis*, vide *Os*, ut & vasorum ad illud os excurrentium, v. g. *Arteria*, & *Vena Sacra*: tum morbi, v. g. *Comitialis*, qui alias *Epilepsia* vocatur, ob magnitudinem, & vehementiam symptomatum. Hipp. l. de morbo *sacro*, vel *Erysipelatis*, quod *Sacer Ignis* dicitur, maligni. Siquidem veteres Græci omnia vocarunt *ἱερά*, quæ fuerunt horrenda, & magna. Keuchen. ad Samonic. p. 246. 285. Deinde est nomen medicamentum etiam Latinis *hiera disti*; cujus variæ prostant apud Authores, & in Dispensatoriis formulæ. Famosiores sunt *hiera Picra*, quæ & Galeni, nec non Andromachi; *hiera diacolocynthidos*, quæ & Antiochi; *hiera Logadii*; *hiera Ruffi*; & *hiera Archigenis*, Themisonis, Antipatri, Justii, &c. Gorr. Harum descriptiones vide ap. Aegin. l. 7. c. 8.

HILARIS, *hilaritas*, *ἱλαρός*, *ἱλαρότης*, dicitur de animi læritia; estque idem, quod *Gaudium*. Vide *Gaudium*. Theriacam quoque *ἱλαρὴν*, *hilarem*, appellatam fuisse, patet ex Gal. l. de Ther. ad Pison. c. 6.

HILUM, proprie dicitur macula illa nigricans fabarum propria; de qua egregie differit J. Alexandr. Annot. ad l. 2. de Al. fac. c. 19.

* HIMAS

* HIMAS, ἱμάς, proprie *corrigiam*, lorum significat. Vide *Lorum*. Per similitudinem vero ita vocatur Gurgulionis, vel *Uvule*, sive columella *laxitas*, quando longior, graciliorque evadit. Differre dicitur a *Cionide*, quod in hac Gurgulio non extenuatus est, sed crassitiem ex fluxione solito majorem adeptus esse videtur. In illo vero affectu & gracilescit, & secundum crassitiem imminuit. Aet. l. 8. c. 43. Dicitur & ἱμάσιος, Gorr. Vocatur & Latinis hic affectus *Lorum*, quia loro similis gurgulio propendet. Nic. Piso de M. C. & C. l. 2. c. 1.

HIMEROS, ἱμερος, notat cupidinem, & desiderium, præsertim amatorum, vel Venerum, uti demonstrat Foef. ex Homero Iliad. γ, & ζ, Oecon. p. 281. Descendit a verbo ἱμεύουμαι, & ἱμεύειν, quod frequens apud Hipp. significans appetu, desiderio, *virilem amorem concupisco*, l. 1. de morb. mul. X. 13. (quamvis apud Lind. ἀέρτου pro ἱμεύεται scriptum sit, an mendose?) XIV. 7. XXVI. 32. XXXIX. 14. cap. 4.

HINNULUS, ἱννύλος, pullum cervinum notat, cujus coagulum ingreditur Antidotum, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 10. Sumitur vero aliquando latius pro fœtu aliorum animalium; præcipue tamen cervi, capræ, damæ fœtus ita vocantur. Rhod. ad Scrib. n. 13. ubi plura de coagulo *hinnuloi* reperies.

HIPPACE, ἱππάκη, dicitur *caseus equinus*, Hipp. l. de A. L. & Aq. XLIV. 14. Diosc. l. 2. c. 50. quamvis ibidem etiam moneat, nonnullos coagulum equinum ita vocasse, quos imitatus Schrod. l. 5. cl. 1. n. 21. Plura de *hippace* vide ap. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. Seracen. not. ad loc. Dioscor. cit. Foef. Oec. p. 282. Linden. triplicem significationem vocabulo huic attribuit, quod notet 1. Caseum, 2. Oxygala, & 3. Equile, sive cubile equorum, Ex. XVI. §. 122. usque ad 130.

HIPPANTHROSOS, ἱππάνθρωπος, idem quod *Centaurus*, monstrum illud fictitium Poetarum. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. num. 122. Vocatur & *Hippocentaurus*.

HIPPOBINOS, ἱππίβινος, i. e. instar equorum valde *libidinosus*, qui inexplibiter Venerea seclatur. Lat. *Lastaurus*, validæ, & præservidæ libidinis homo. Casp. a Rejes. C. El. Q. 44. n. 24.

HIPPOCAMPUS, ἱππόκαμπος, est insectum animal marinum; cujus descriptionem, venenum, & usum in medicina vide apud Aldrov. l. 7. de Insect. c. 16. Meminit *Hippocampi* usi contra Alopecias Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Ægin. l. 7. c. 3. Per translationem *Hippocampus* vocavit processus ventriculorum cerebri superiorum, sive anteriorum Arantius,

notante C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 559. 643. & Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 134.

HIPPOCRATES, ἱπποκράτης, nomen proprium Medicorum aliquot antiquiorum, præsertim vero illius *Artis Medicæ principis Cei*, & qui *Magnus* dictus fuit; de quo plura apud Galen. & alios. Hunc fuisse tritavum Aristotelis Philosophi, pro indubitato habet Joh. Jac. Bassus l. 1. de Hipp. & Gal. decret. c. 1. p. m. 3. Hujus præsertim sententiæ, & aphorismi tantam invenerunt fidem, ut canonis instar habeantur. A Principe hoc vera *Ars Medicæ*, quæ *Dogmatica*, & *Rationalis* vocari solet; dicitur quoque *Hippocratica*. Quamvis vero *Hippocrates* merito dux artis, & omnis boni author laudetur, & si quæ sunt alia encomia; laus tamen illa non sine grano salis intelligenda. Hinc recte Gal. l. 9. M. M. c. 8. cum Trajano Imper. comparans scripsit, omnem ad medicationem viam aperuisse, sed ita, ut cura, & diligentia opus sit ad absolutionem. Præsertim vero hoc ipsi condonandum, quod in Anatomicis non adeo fuerit exercitatus, & ita in Physiologicis rem non ubique acu, quod dicitur, tetigerit. Vid. C. Hofm. c. ad Galen. de U. P. n. 35. 36. & alios. *Hippocraticis Manica* quid sit, vide *Manica*.

* HIPPOCRATICUS, ἱπποκρατικός, non modo dicitur *Doctrina Medicæ*; verum etiam in specie de *Vino*, alias *saccato* dicto, οἶνος σακκισθηδός, σακκίς, quando nimirum saccis indita sunt aromata, & post colaturam Saccharum additum. Vide Lind. Ex. X. §. 522. 223. ubi & *Lacrymam Sponsæ* appellari scripsit. Vocatur alias *Claretum*, de quo superius suo loco. *Hippocratica facies* quæ dicatur, vide supra in *Facies*. *Hippocraticum scammum* quid sit, vide supra *Bathron*.

HIPPOGLOSSUS, ἱππίγλωσσος, est nomen piscis, & quidem *Soleæ majoris*. Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. Vide *Solea*.

HIPPOLITHUS, ἱππέλιθος, dicitur *lapis*, vel calculus in ventriculo, aut intestinis eorum nonnullorum repertus, qui uti lapidi Bezoar occidentali figura, & laminea structura non absimilis est, ita & viribus eundem æmulari statuitur. Schrod. l. 5. cap. 1. num. 21. Jung. Fr. Hofmann. in cl. ad h. lib. p. 661. Hujusmodi lapidem magnitudine pomi pendente largiter dimidium libram pond. civ. ex liberalitate Viri Nobiliss. & Sapientiss. Dn. Wilh. Grasselii, Civis, & Mercatoris primarii Norimbergensis, ego quoque possideo, qualem alium & ipse laudatus Vir ejusdem magnitudinis asservat. De tali lapide equino in intestinis genito disseruit etiam D. D. Wedelius; & ex hoc Bonettus notavit

notavit Med. Sept. lib. 3. l. 26. cap. 37. p. 788.

HIPPOMANES, ἵππομανές, ambiguum valde est vocabulum. Vel enim significat fruticem, alias *Cynocrambe*, aut *Apocynum* dictam, i- deo quod equos in furorem concitet, si eo vescantur, Theocrit. Idyll. 2. Vel succum e *Tithymalo* expressum, Theophr. l. 9. G. Pl. cap. 15. quamvis alii *Hippophaes* legant. Vel notat succum extillantem ex equarum genitalibus, dum equiunt, Aristot. l. 6. H. A. c. 18. Vel id, quod pullis equarum adhæret in fronte, d. l. c. 21. Quidam pro secundina equarum accipiunt. Meminit *Hippomanis equarum* D. Ludovic. Dissert. Pharm. l. p. 516. Creditur a nonnullis habere virtutem conciliandi amorem, vel partum promovendi.

HIPPONE, ἵππων, nomen est malagmatis, cujus Philagrius author perhibetur. Descriptio habetur apud Aet. l. 12. notante Gorræo.

HIPPOTAMUS, ἵπποτάμος, i. e. *Equus fluviatilis*, est animal ferum, quadrupes, exoticum; cujus descriptionem, & usum varium prolixè exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 12. In specie corii hujus feræ usi usum monstrat Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. Testiculi aridi potu oblatis contra morsus serpentum, Aeginet. l. 7. c. 3. Quod *Hippopotamus* obesus, & plethoricus venam sibi vulneret arundine, & plagam limo obducatur, ex Plinio refert Rolfink. O. a. M. M. Spec. l. 4. f. 1. c. 4.

* **HIPPUS**, ἵππος. Vide *Equus*.

HIPPOSIS, ἵππος, mendose, pro ἵππος, *pressio*, de quo suo loco. Mendam hanc inculcavit Foef. p. 286. & C. Hofm. in *ὄψινδ* πος notis ad Gal. com. 3. de art. t. 49.

HIPPURIS, ἵππουρος, primum nomen plantæ, quæ *Equisetum* dicitur. Deinde apud Hipp. l. 7. Epid. LVIII. 12. videtur omnino indicare morbum quendam ex continua equitatione, sive quædam fluxio fuerit ad inguina, & partes, sive alius id genus affectus, norante Foef. Oec. p. 286.

HIPPURÓS, ἵππουρος, nomen piscis, qui & ἀρδής, item *Urnator* vocatur; cujus descriptio habetur ap. Aldrov. l. 3. de piscibus, c. 17.

HIRA, circa hujus vocabuli orthographiam, & significationem ambigunt, & discrepant authores. Veteres libri legunt *Chira*. Alii *Hilla*. Quidam restringunt ad *Intestinum Jejunum*, ἰνσίς dictum; quidam ad omnia intestina. Lind. vero adhuc latius ad omnia *Intestina* abdominis, & ἐντῆξ extendit; quæ sententia & nobis placet. Gr. dici potest ἰγκοίλιον, Lind. Ex. IX. §. 53. 57. &c. Diet. Jarr. n. 783.

HIRBELLUM, legitur apud Paracelsum,

quod deliros reddat homines, sed quid significet, non constat, tr. de Surditate.

HIRCUS, ἑρῦς, æquivoca sunt vocabula. Proprie notant animal quadrupes notissimum, quod & *Caper* dicitur; de quo supra in *Capra*. Ejus carnem pessimam dixit Gal. l. 3. de A. F. c. 2. & l. de atten. vict. c. 8. Paracelsus vero dicit, apud Spagyros *Hircum* quoque dici masculum Caniculum castratum, & nutritum herbis diaphoreticis, l. 1. de præp. tract. 3. tit. de Corallis. Sanguis *hirci* habetur pro singulari remedio adversus pleuritidem, & alios morbos malignos, insignique vi pollet sanguinem concretum dissolvendi: de cujus præparatione, præter Schrenforia Norimb. & Augustan. nec non Schroder. l. 5. cl. 1. n. 9. videatur & Helmont. tr. Pylorus Rector, n. 73. seqq. Propter fœtorem huic bruto familiarem, & salacitatem vocab. ἑρῦς, *hircus*, ad diversos quoque affectus hominum translatus observatur. Ita inumescentia testium tempore pubertatis in adolescentibus, cum mutatione vocis in graviorem, hoc nomine ἑρῦς venit: quod patet ex l. 6. Epid. f. 4. t. 27. & Gal. l. 14. de U. P. c. 7. Unde & verbum ἑρῦς, & ἑρῦς, *hircus*, in ea significatione accipitur, Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 25. & Gal. l. 2. de sem. c. 5. Ovidius quoque ille fœtor proprie sub alis incubans, ex quo *ἑραγονοχαλα* dicuntur, *hircus*, ἑρῦς appellatur; & illi juvenes ad virilitatem accedentes *hircosi*, aut *Hircuizalli* dicuntur. Foef. p. 621. Lang. l. 2. ep. 6. ἑρῦς etiam edulii genus est, quod ex zea parabatur, aut ex olyra, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 18. In vite, cum fructu carens frondium luxuria laborat, & fructuum inopiam foliorum ubertate compensat, vitium vocatur ἑρῦς, ex Aristot. l. 5. de Gen. an. c. 18. Theophr. l. 5. de causis plant. c. 10. 13. Tandem Anatomici ἑρῦς, *hircum* appellant eminentiam illam auribus tempora versus adnatam tegminis instar, quæ irruentia in aurem vel excipit, vel prohibet, quia hac in parte pili crescunt. Barthol. l. 3. Anat. c. 9. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 4.

* **HIRQUUS**. Vide *Angulus*.

HIRSUTUS, *hirtus*, *hirtitas*, idem quod *Pilosus*, & *Pilositas*. Vide *Dasyx*.

HIRUDO, perpetuo per y apud P. M. de Calderia, & alios, βδέλλα, *Janguisuga*, insectum est palustre, instar lumbrici oblongum, sanguinem ex hominibus, & equis exsugere valens; cujus descriptionem, usum in arte Medica, & noxam venenosam cum remediis vide apud Aldrov. l. 7. de Insectis, c. 11. & 12. Adde Schroder. l. 5. cl. 4. n. 105. Obiter hic notetur, ingeniosissimum alias Lindenium lapsum esse, quod crederet, *hirudines* elicere non nisi tenuem sanguinem,

nem, Ex. XIII. §. 409. Siquidem hoc manifeste repugnat experientia; cum & nos observaverimus, quod eliquerint etiam crassum, & fibrosum, & fœculentum sanguinem. Jung. Observatio, & discursus de *hirudinibus*, lectu dignus, D. J. Val. Willii Medici quondam Regii Dani Castellensis, Amici nostri desideratissimi τὸ πῶς ἐν ἀργείῃς, in Act. Hafn. Vol. III. obl. 73.

HIRUNDO, χελιδὼν, æquivocum est, diversa significans. (1.) animal volatile, five avem diversæ speciei; cujus descriptionem, usumque in Medicina vide apud Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 6. seqq. Schr. d. l. cl. 2. nu. 55. (2.) notat piscem marinum volentem, Veneris *Lucerna* dictum, quem etiam descripsit Aldrov. l. 2. de piscib. c. 3. (3.) χελιδὼν, *hirundo*, vocatur cavum illud, quod fit in flexura brachii humani, & flexura unguis equinæ, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 73. & Ex. XIII. Sel. Med. §. 414. (4.) Ex Suida quoque constat, hoc nomine venire *pubendum muliebri*; & mirum, Rolsink. hac in re valde curiosum non adjecisse appellationibus genitalium muliebrum in O. ac M. de Part. generat. dicatis. Tandem Aurelianus l. 1. cap. 4. testatur, *equorum impetiginem*, h. e. squamulas anteriorum crurum sub armorum partibus in ipsis animantibus natas, vocari *hirundines*, χελιδόνες. Vide Aldrov. l. prius citat.

HISCURIA, vitiose ponitur *Ischuria*, & occurrit apud P. N. de Calderia Tom. III. Oper. p. 221. seqq.

HISMAT, i. e. *spuma argenti*. Ruland. & Johnf.

HISPANICUM viride, i. e. *Hispalensis*, h. e. *viride avis*. Idem. Alias *Hispanicum* quoque epitheton *vini* generosi, a loco natali ita dictum.

HISPIDITAS, in genere idem, quod *hirsuties*, vel *hirsitas*, δασύτης. Specialiter vero juxta Ætium l. 7. c. 66. duos significat affectus, vel *relaxationem genarum*, quæ Græcis φιλύγγωσις dicitur, ob nimium humorum superfluorum affluxum; vel pilorum in genis suborientem depravatam propaginem, ita ut intro vergentes pungant tunicas, & oculorum defluxus provocent: Græce vocatur δυστοιχίσις. Vide supra *Distæchiastis*. Forest. l. 11. obl. 46. in Schol.

HISTAMENOS, ἰσάμβρο, *consistens*, ἀΐσημι, *consisto*, flo. Usurpatur non solum de ætate, quæ ad summum vigorem pervenit, annorum circiter 40. usque ad 50. sed etiam de tumoribus, qui ad summum pervenerunt, quibus opponuntur ὀπίμαξ, κτρωιόμβρο, *remittentes*, prognost. t. 3.

HISTORIA, ἱστορία, est oratio, vel enarratio eorum, quæ visu perspecta sunt. Gal. l. de subf. Empir. c. 10. Vel est enarratio eorum, quæ sæ-

pius iisdem de rebus experta sunt, l. de optima secta passim. Clarius fortassis ita describi poterit: Quod sit oratio, vel enarratio de aliqua re, vel persona singulari, secundum omnes circumstantias, & attributa circa illam rem, vel personam observata. Convenit cum *Casus Medico*, vel *Observatione Medica*. Vide *Casus*. Hujusmodi *historias* quamplures reperire libet in Theatro Galenico Mundellæ, & alibi, presertim etiam apud Casp. a Rejes in Indice Campi Elysi Quæstionum. Placet quoque descriptio *historie* a B. C. Hofm. relicta l. 6. V. L. c. 26. *Historia* est vera, ac seria rerum gestarum narratio. Tales *historie* Ægrotorum sunt veluti cynosura ad quemvis morbum in quocunque homine cognoscendum facilius, prænotandum certius, curandum denique tutius, si sanabilis, sin minus, palliandum jucundius, si abstinere curatione non licet, verissime scripsit Linden. Ex. IV. §. 1.

HISTOS, ἱστὸς, dicitur malus in navi, five lignum erectum, ex quo velum suspenditur. Sumitur vero ab Hipp. pro instrumento Chirurgico ligneo, in cuius summo aliud lignum transversum imponitur, ex quo trochlea dependet ad scælæ demissionem, 3. de artic. t. 25. Gal. ad h. l.

HISTRICUS, ἱστρικός, denominativum a provincia *Histria*, five Istria Illyrico contermina; & dicitur de oleo *Histrico*, quod optimum, ubi majori opus est adstrictione. Gal. l. 11. meth. med. c. 16. Adde Jul. Alex. notas ad h. l.

HIZO, ἱζω, significat *subsideo*, desideo. Dicitur de naso, quando os palati decessit. Hipp. l. 4. Epid. IX. 2. & l. 6. f. i. t. 4.

HOGLAX, hoclasti, ὀκλαξ, ὀκλασι, *flexis genibus*, ab ὀκλάζω, labasco. Gal. l. 1. de U. P. c. 14. Vide *Gnyx*.

HODOEPORIA, ὁδοίπορις. Vide *Iter*.

HODOS, ὁδός. Vide *Via*.

HOEDUS, ἕριφος. Vide *Eriphos*. *Capra*. Ad Gal. l. 6. de L. A. Mercur. l. 1. V. L. c. 25.

HOLCAS, ὀλκας, apud Hipp. significat *navim onerariam*.

HOLCE, ὀλκή, duo significat. 1. *attractionem*, ab ἔλκω, *traho*, Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXXXII. 18. Deinde est nomen ponderis; estque idem, quod *Drachma*. Gal. l. de pond. & mens. ut & in l. 2. de Antidot. Gorr. in defin.

HOLCIMOS, ἔλκιμος, dicitur de eo, quod trahitur, & ducitur, & in varias partes sequax est, nec divellitur, sed continuum manet, veluti quæ lenta sunt, tenacia, & glutinosa. Gal. c. 2. de artic. t. 45. ubi in Hippocr. verbis legitur ἔλκιμον. Dicitur & de hepate tumore affecto, l. 2. de L. A. c. 8. Lat. *Traetorius*.

HOLERA, antiq. pro *Cholera*. Keuch. not. ad

ad Seren. p. 152. Aliquando & pro plurali *Olera*.
Idem p. 173.

HOLLIPPE, dicuntur placentulæ tenuissimæ
instar laminæ, paratæ ex massa farinacea te-
nui, & saccharo, & ferventi ferro duplicato,
& figurato affusæ, & igni admotæ, pro Bella-
rio, quamvis & *Purgantes* olim paratæ in Dis-
pensatoriis extant.

HOLMISCOS, ὀλισκος. Vide *Mortariolum*.

HOLMOS, ὄλμος. Vide *Mortarium*, ὄλμος,
etiam dicitur *Truncus corporis*, exceptis artu-
bus, Fallop. Expos. de Ossib. Tom. I. Oper. p. 521.

HOLOS, ὅλος. Vide *Totus*.

HOLOPHLYCTIDES, ὀλοφλυκτίδες, idem quod
φλυκτίδες, sive φλυκτιώσις, *rustula*. Gal. in exeg.
voc. Hipp. & Erot. in Onomast. p. 85. quam-
vis sine aspiratione ibid. legatur, sicut & in
Gorræo.

HOLOSCHERES, ὀλοσχηρῆς, significat *integer*.
Ufurpatur ab Hippocr. de sanguine omnes
suas portiones integrales complexo, l. de alim.
V. 7.

HOLOTONICOS, ὀλοτονικός, dicitur de Convul-
sione universali, quæ Tetanus est, quando to-
tum corpus riget. Schenk. in Obs.

HOLSEBON, item *Helsebon*, id est *Sal com-
mune* præparatum. Rul. & Johnf.

HOMALOS, ὁμαλός, significat *equabilis*, ju-
sus: unde conjungitur cum τῷ δίκμος, apud
Hipp. 3. de fract. t. 31. Legitur & l. 4. Epid.
XX. 3. Verbum etiam ὁμαλύνω, h. e. *explano*,
ad æqualitatem redigo, occurrit l. de Hamor-
rhoid. IV. 2. Vid. Foef. Oec. p. 452.

HOMARTEO, ὁμαρτέω, id est *sequor*. Hipp.
l. 2. de morb. LIX. 8.

HOMERDA, dicitur *Stercus humanum*, sive ex-
crementum alvinum in intestinis, præsertim
crassioribus congregatum. Blas. Med. Univ.
Part. Hygiein. lib. 1. f. 2. p. m. 5. & l. 5. f. 2. sub-
sect. 4. pag. 10.

HOMELIA, ὁμιλία, triplicem habere dicitur
significationem, apud Hipp. Primo significat
conversationem, & colloquium cum aliis, l. de
Medico t. 31. Deinde *connexionem*, & cohesionem
partium, & præcipue ossium inter se, 1. de art.
t. 5. ubi verbum ὁμιλέω legitur. Et denique *exerci-
tationem*, d. l. t. 36. An fortassis *Collegiandi
rationem* hac voce innuere voluit Cous?

HOMO, ἄνθρωπος, quid significet, omnibus
est notissimum. Dicitur ita appellari ab *humo*,
quia et terra creatus. Parac. Philos. sag. l. 1. c. 8.
Vocatur etiam *Microcosmus*; cujus tamen no-
minis rationem Paracelsi nimium extendunt.
Vocatur quoque *Centrum mundi*, & *centrum or-
bium verum*, d. l. c. 6. & 7. *Quinta essentia mundi*,
d. l. c. 2. & in tr. Explicatio totius Astronomiæ.

Hic non solum est subiectum sanitatis, & morbo-
rum, atque ita totius Medicinæ, vide Dogm.
Nostr. p. 5. sed etiam objectum, quatenus refer-
tur inter βοηθηµατα, sive remedia. Quænam vero
sint remedia, quæ ab *homine* desumuntur, vide
in Daniel. Bekerii Medico Microcosmo, Schro-
der. l. 5. cl. 1. n. 23. & D. D. Joh. Paul. Wurf-
bain, Affinis, & Amici nostri singularis Exerc. de
Medicamentis ex Homine desumptis.

HOMOCHROEA, ὁμοχροία, *æqualitas super-
ficieï*, & lævor habitus exterioris in corpore,
vel parte ejus dicitur. Hipp. l. de cap. vuln. II. 1.
ubi Linden. per similitudinem coloris inter-
pretatus est, quod tamen non videtur cum sco-
po textus quadrare. Neque etiam necesse est
propter Etymologiam illam expositionem ap-
prehendere, cum χρῆς & habitum corporis,
& corpus ipsum significet. Idem l. 1. de fract. t.
9. Vide Foef. p. 254. Fallop. in Hipp. de vulner.
c. 6. Tom. I. p. 549.

* HOMŌOMERES, ὁμοιομερῆς, *similaris*. Di-
citur de partibus, quæ in similes dividi possunt
particulas, hoc est omnes earum particulæ &
sibi mutuo, & totis similes habentur. Vide
Dogmat. nostr. p. 29. 37. Opponitur *Dissimilari*,
non vero *Organico*; quia & *Similares* Medicis
sunt organicæ, d. l. Vide *Dissimilari*.

HOMŌEOTROPOS, ὁμοειτροπος, *conformis*, di-
citur de medicamentis, quæ inter se conveni-
unt, & optime misceri possunt. Hipp. 2. de
R. V. I. A. t. 11.

HOMOETHNIA, ὁμοεθνία, dicitur gentilitas,
cognatio, & partium inter se *consensio*, qua al-
tera alteri etiam affectum communicat, & qua-
dam inter se consensione conspirant. Hipp. l. de
Loc. in hom. III. 7. & l. 2. de morb. mul. LIIX.
17. Foef. p. 453.

HOMOGENES, ὁμογενῆς, opponitur τῷ ἕτερογενῆς.
Estque vel idem, quod *similaris*, ὁμοιομερῆς: vel di-
citur de omni eo, quod semper unam, eandem-
que indolem, & naturam retinet. Ita quoque fe-
bris dicitur ὁμογενῆς, qualis est Continua æqual-
is. Gorr. dicitur & Latine *Homogeneus*.

† HOMOLINON, Hipp. linum crudum, quid
sit, & quomodo fiat, res incognita fere omni-
bus, Mercur. lib. 3. cap. 23. de Comp. medicam.
Foef. in Definit. medicis omisit. Linimentum
potius ex flavo, & impolito filo textum. Sal-
mas. in Solin. p. 766.

HOMOLOGEO, ὁμολογέω, accipitur ab Hipp.
pro *consentio*, congruo: v. gr. 2. de iis, q. in
med. t. 16. & 2. Prorrh. XLIV. 8.

HOMOMOPAGIA, dicitur Arculano Dolor cap-
itis, notante Heurnio de morb. cap. in sing.
partib. c. 9.

* HOMONYMIA, *Homonymos*, ἁμωνυμία, ὁμώνυ-
μοι,

μ⊙, id est *Æquivocatio*, *Æquivocus*. Termini sunt potius Logici, quam Medici. Nihilominus aliquoties ejus mentionem facit Gal. l. 1. de temper. c. 7. fin. l. 2. c. 5. l. 2. de diff. puls. cap. 3. l. 1. Meth. Med. c. 5. in fin. Idem quoque *Homonyma* distinguit inter perfecte talia, & quodammodo talia, 4. de R. V. l. A. t. 13.

ΗΟΜΟΡΗΥΛΟΣ, *ὁμόφυλλος*, *Congener* significat, ejusdem generis, gentis, & ordinis, cognatum. Hippocr. l. 1. de nat. hum. t. 10. Huic opponitur τὸ ἀλλόφυλλον, *peregrinum*, alienum, exoticum, l. de A. L. & Aq. XXXIII. 3. Coincidit ergo *ὁμόφυλλον* cum *ὁμοειδία*.

ΗΟΜΟΡΑΤΑΕ, vide *Omo-plata*.

ΗΟΜΟΡΥΣΙΑ, est nomen Medicamenti, quod confert ad debilitatem hepatis, lienis, & eorum duritiam deobstruit, urinam provocat, & calculum frangit. Describitur ab Avic. lib. 5. l. 1. tr. 1.

ΗΟΜΟΥΣΜΙΑ, *Homoyusmia*, *ὁμορυσμία*, *ὁμορυσμῆς*, similitudo speciei, figuræ, similis, vel ejusdem speciei, aut figuræ. *Ῥυσμῆς* enim notat *σχῆμα ἢ τύπον*. Legitur apud Hipp. l. de Diffinitione, 3. II. l. 6. III. 6. 10. Jung. Foes. p. 454.

ΗΟΜΟΤΕΧΝΟΣ, *ὁμότεχνος*, dicitur ejusdem artis socius, & *Collega*, qui probe artem, quam proficitur, caller. Hipp. l. de præcep. VI. 9. in quo Medicus Naturæ ipsius dicitur *Collega*, & socius. Lind. Ex. XIII. §. 525.

* **ΗΟΜΟΤΟΝΟΣ**, *ὁμότοτος*, *æqualis*, æqualem tenorem fervans. Potest generaliter de omni morbo dici, qui eundem tenorem perpetuo servat. Specialiter tamen usurpat Galen. de febribus continuis, quæ alias dicuntur *ἀκμαστικαί*, quæ ab initio usque ad finem æquales perdurant, ad differentiam *ἐπακμαστικῶν*, & *παρεκμαστικῶν*, de quibus vide *Anabasis*, & *Epacmasticos*. Gorræus in defin.

ΗΟΜΥΝΚΥΛΟΣ, *ὁμόμυνησικος*, *ὁμόμυνησις*, hominis notat diminutivum. Quæ Paracelsus de *homunculis* habet, intelligens per illos vel imagunculas ad hominum similitudinem factas ex cera, ligno, metallo, quæ hominem sidereum in se habent, vel massam illam Negromanticam, quæ *Alveona* vocatur, cum præstignis sapiant Magicas, & Diabolicas, præstat silentii peplo involvere, aut Lethæis mergere aquis, quam prolixè explicando se suspectum facere, aut ansam dare aliis, ut in errores perniciosos seducantur.

ΗΟΝΟΡ, *τιμὴ*, quid significet, notum est. Capilli quoque dicuntur *Honor capitis* a Q. Sereno, id est ornatus, *κόσμος*. Vide Keuchen. in not. pag. 11.

ΗΟΡΠΛΕ, *ὄρπλη*, *Ungulam* significat, quales habent animalia herbivora. Galen. l. 3. de U. P. cap. 2.

ΗΟΡΠΛΙΤΟΔΡΟΜΟΣ, *ὄρπιτιδρόμος*, dicebatur ille olim, qui cursum vehementiorem (qui ad exercitia corporis vehementiora pertinet) armatus iniit; alii enim inermes hoc fecerunt. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 480.

ΗΟΡΠΛΟΜΑΧΙΚΟΣ, *ὄρπιμαχικός*, epitheton motuum armata manu factorum. Gal. l. 2. de san. tu. c. 11.

ΗΟΡΠΛΟΜΟΧΛΙΟΝ, *ὄρπιλομάχλιον*, nomen instrumenti Chirurgici universalis, toti corpori humano adaptandi, & applicandi; quod delineatum exhibet Aquapendens in figuris æneis Operibus Chirurgicis annexis.

ΗΟΡΠΛΟΝ, *Arma*, plur. *ὄρπλα*, & quidem uti- sitatus instrumenta bellica, & militaria significat. Apud Hipp. *ὄρπλα* vocantur *funes*, sive ex stappa, lino, aut alia re confectos, quales sunt navium etiam rudentes, 3. de art. t. 25. Adde Gal. in Exeg. dict. Hipp. Erotian. in Onomast. p. 84. a. Foes. p. 458.

* **ΗΟΡΑ**, *ἔρα*, variis modis accipitur. (1) generaliter pro omni anni tempore, Hipp. l. aph. 2. 3. aph. 1. 3. 4. & alibi sæpius. (2) Græci *ἔραν* vocantur illud anni tempus, quod est sub medio caniculæ, in quo fructus maturefcere contingit. Unde & fructus maturi *ἔραροι* vocantur. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 2. princ. & c. 4. in 6. Epid. t. 19. (3) significat particulam diei; quarum viginti quatuor integrum diem naturalem complent. Quæ significatione videtur accepisse Hipp. 4. aph. 30. & 5. aph. 5. Gal. l. 5. de tu. san. cap. 4. Quæ acceptio vocis *Hora* etiam apud Latinos usitatissima est. Vide Foes. pag. 693. Dieter. num. 694.

ΗΟΡΑΕΟΣ, *ἔραρος*, generaliter *tempestivum* significat, quod debito tempore fit, & opportune. Aurelian. l. 3. de tard. pass. cap. 8. præcipue vero Hip. 3. aph. 8. & l. 2. Epid. l. 1. n. 20. Strictius vero dicitur de fructibus tempore æstivo maturis. Vide p. 2. *Hora*. Aqua etiam quædam dicitur *ἔραρος* c. 4. in 6. Epid. t. 19. Strictissime quoque *ἔραροι* significant *menses sæminarum tempestivos*, sive fluxum menstruum opportunum. Hip. l. de superfer. XXIV. 1. Vide Foes. d. l. Dieter. n. 947.

* **ΗΟΡΑΡΙΥΣ**, *ἔραρος*. Vide *Horæos*.

ΗΟΡΚΟΣ, *ὄρκος*. Vide *Juramentum*.

ΗΟΡΔΕΑΤΥΜ, vocatur medicamentum liquidum internum, ex hordeo ad crepaturam cocto paratum, vulgo Decoctum hordei simplex dictum: quamvis & alia, v. g. semina frigida majora, & minora, amygdalæ etiam addi possint. Schenk. Synt. comp. & præscr. med. pag. 116. 135. seq.

* **ΗΟΡΔΕΥΜ**, *Hordeolum*, *κρόδη*. Vide *Crisbe*.

ΗΟΡΕΟΝ, *ἔραρον*, *inveteratum* significat.

ab ἄρῳ, *tempus*. Erotian. p. 124. b. quamvis Gal. in exeg. voc. Hipp. sine aspiratione legat, & per curam gerens exponat.

HORION, ὅριον, *terminus*, finis alicujus rei dicitur. Erotian. per confinium περιουσιμῶν exponit. Onom. p. 82. d. Occurrit apud Hippocr. lib. 6. Epid. f. 6. t. 17. de artic. t. 35. 36. 2. de iis, q. in med. t. 31.

HORISIMOS, ὁρισμός, est *definitio*, & artis præceptum sententia quadam comprehensum. Hip. l. de præcept. X. 6.

HORIZON, ὁρίζων, proprie est terminus Mathematicus; cujus descriptionem vide in Clariss. Sturmii Tab. Astronomicis Part. Gen. Tab. I. Spagyricis vero *Horizon* vocatur *Mercurius Auri*. Ruland. & Johnf. in Lex. *Horizontale aurum* Adeptis vocatur *Mercurius liquore alchests fixatus*. Vel juxta Jacoble Mort. in Chym. Medico-Phys. Pulvis præcipitati ruberrimi, quod Paracelso *Arcani Corallini* nomine venit, post affusionem spiritus vini rectificatissimi, & hujus abstractionem relictus. Vide Morley Coll. Ch. Leid. c. 266. process. 5. & 10. *Ens Horizontis* vocatur etiam Electrum minerale immaturum, apud Jenam Ch. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 7. p. 549.

HORME, ὄρμη, dicitur *impetus*, & appetitus naturalis, quo ad id, quod sensu percipimus, movemur. Opponitur τῇ προορρέσει, ἢ βυλήσει. Gal. l. 2. prognost. t. 6.

HORMON, ἰμῶν, *impetum faciens*. Vide *E-normon*.

HORNUS, *Hornotinus*, ὄρνις, ἢ ὄρνις, id est *hoc anno productus*. Dicitur de frumento, & in specie de tritici quodam genere, & ejus farina, apud Hipp. 2. de artic. t. 43. Galen. in comm. ad h. l. item Hipp. l. 2. de morb. mul. II. 5. V. 18. LXIX. 3. & 4. de R. V. I. A. t. ult. Dioscor. lib. 2. c. 103. ubi per jota scriptum est ὄρνις, quemadmodum & in Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 112. & l. 2. de morb. XX. 15. Vocatur alias τριμυρία πυρῆς, τριμυρία, Dioscor. d. l. Theophrast. l. 8. cap. 4. Hist. plant. Plura vide apud Foef. p. 563. 564.

HOROS, ὥρῳ, idem quod ἄρῳ, *Tempus*, *An-nus*. Legitur apud Hipp. in lib. spur. de sept. partu, n. 16. Inde ἄρῳ γράφοι, *temporum Scriptores*. Erot. dict. loc.

HOROSCOPOS, ὥροσκοπος, olim dicebatur præstigiator, qui ex herbarum indicio, quis dæmonum quavis hora præsideret, & quid ejus auspicio feliciter fieri, vel auspicari posset, indicabat. Tales vero herbas dari, merito Gal. inter plurasquam pueriles fabulas refert, lib. 6. de S. Fac. in procem. Confirmat Lang. l. 1. ep. 72. Alias *Horoſcopus* est terminus Astrologicus, nec hujus loci eundem explicare.

* HORRIDUS, φεικῶδης, *Horrificus*, dicitur de eo, quod vel ab horrore dependet, vel horrorem comitem habet. Ita cutis aspera, inæqualis instar cutis asperinæ (uti vulgo appellatur) dicitur φεικῶδης, Hipp. 6. Epid. f. 3. t. 29. φεικῶδης παροξυσμός, *paroxysmus horridus* dicitur in febre, qui cum horrore incipit; qualis esse dicitur semitertianæ legitimæ paroxysmus. Unde & ipsa febris φεικῶδης πυρετός, vocatur, i. e. *horrida*. Gal. l. 2. de diff. febr. c. 9. & 1. in 1. Epid. t. 23. quamvis Hippocrati etiam febres ita dicantur, quæ subinde inhorrescunt. Coac. t. 12. 13. Vide Foef. p. 667.

* HORROR, φεικῆ, est motus quidam convulsivus cutis, & cuticulæ, & coactus, minor, quam in rigore, & major, quam in frigore, proveniens ab aeris frigidissimi injuria vellicante habitum corporis, & cuticulam; vel a portione acrioribus, acidis, nitrosiis, in succo nervoso, & nutritio, aut in lymphæ, & sero sanguinis hærentibus, partes nervosas, & fibras cutaneas pungentibus, & ad motum leviolem convulsivum irritantibus. Vide Willis de febr. c. 3. & Fr. Sylvium Pr. Med. l. 1. c. 30. §. 83. Meminit Hipp. φεικῆς, five *horroris* aliquoties: v. g. 5. aph. 61. 7. aph. 4. Coac. t. 8. 16. 584. Est & φεικῆ ἀκράσιτος, i. e. *horror inconstans*, quando non servat eandem indolem in febribus inconstantibus. Vide Foef. d. l. Dieter. n. 910.

HORTUS, κῆπος, quid proprie significet, notissimum est. De *hortis* rarioribus quibusdam legantur Ephem. N. C. Ann. III. Obs. 31. Metaphorice *Hortus* dicitur *genitale membrum in sexu muliebri*, Rolfink. O. ac M. de part. gen. inser. P. II. cap. 33. *Hortus* quoque comparatur a Paracelso, ejusque sectatoribus Homini, vel corpori humano. Parac. de caducis, paragr. 3. Gerard. Dornæus in Philos. Chémica.

HUCHA, nomen piscis inter *Lucium*, & *Truttam*, seu *Trottam* medii, proximioris tamen *Truttis* & forma, & carnis qualitatibus. Aldrov. l. 5. de pisc. c. 137. ubi *Truttam fluviale* alteram vocat, & Jul. Alex. 15. Salubr. c. 5.

HULCUS, ἕλκος, pro *Ulcus*. Vide *Helcos*.

HUMANUS, æquivocum est vocabulum. Vel enim dicitur de eo, quod ad hominem spectat; v. g. *humana* caro, *humana* corpus, &c. Græce ἀνθρωπίνος. Vel ad mores, & conversationem pertinet; estque idem quod *Comis*, φιλόδημος, & *Humanitas*, φιλοδημία. Talis omnino decet Medicum, utpote quæ lucri, & gloriæ est parens. Lind. Ex. II. §. 32.

HUMECTATIO, ὑγρασις, ὑγρασιμὸς, Hippoc. 1. de hum. III. 14. idem quod *Madefactio*, ab ὑγρασία, *Humectio*, quod occurrit 7. aph. 70. *Humectatio* duplex est. Interna, quæ fit cibis, & medica-

dicamentis; & Externa, vel superficialis, quæ fit balneis, infusionibus. Huc pertinet καὶ ὑγροῦς. Vide *Catæonesis*. Remedia *Humectantia*, ὑγραίνοντα, ἢ ὑγραστικὰ, sunt duplicia, æstu, vel potestate talia. De *humectante* virtute remedium vide Dogm. N. P. VI. c. 2. dogm. 9. p. 710. *Humidum* effectivè hodieque omne id dicitur, in quo præpoller aqua cum paucissimo spiritu, & terra, & ita quæcumque materiam reddere potius est aquosam, ubi aliis occurrit corporibus, si in motum redigatur, verbis Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 8. p. 29.

* **HUMERARIUS**, ὑμῆριος, dicitur de eo, quod ad *Humerum* pertinet. Ita *Vena humeraria* est, quæ obliquius a Clavicula sensim recedens se porrigit ad *Humerum*. Gal. l. de venar. & arter. diff. cap. 6. l. 3. de Anat. admin. cap. 5. c. 1. de art. t. 53. Barthol. libell. 1. Anat. cap. 7. Vocata quoque fuit ab Antiquis *Cephalica*, quia in capitis affectibus secari solita, sed superstitiose. Huic venæ respondet Arteria *Humeraria*, sive *Humeralis*. Barthol. libell. 2. c. 2.

* **HUMERUS**, ὄμος, totum illud ita dicitur, quod apparet in ea dearticulatione, quæ superior *humeri* pars, quæ *Epomis*, & *Superhumeralis* dicitur, ad collum vergit, & a posteriori parte ossi *Scapulæ*, ab inferiori autem ei ossi, quod, dum totum brachium attollitur, manifestum fit, & *Ala* nuncupatur, Gal. c. 1. de art. t. 4. Alias *humerus* quoque dicitur de parte prima brachii, quæ unico osse constat, quæ alias *Brachium* κατ' ἐξοχὴν dicitur, Barth. libell. 4. Anat. cap. 20. Linden. Ex. XIII. §. 412. Plura de diversis *humeri* significationibus vide apud eund. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 64. seqq.

HUMIDUS, ὑγρὸς, sumitur i. vel substantive, vel adjective. Substantive idem est, quod *humor*, vel *humiditas*, de quo postea. Adjective vel ut efficiens, vel ut effectus consideratur. Efficientis respectu coincidit cum τὸ *Humectans*, de quo vide *Humectatio*. Effectus vero *Humidum* dicitur, quod *humectum* est, aut humorem in se continet.

* **HUMILIS**, *Humilitas*, ταπεινὸς, ταπεινότης, κατωσύνη, dicitur vel de animæ virtute, & proprietate; quæ qualis esse debeat in Medico, vide apud Lind. Ex. II. §. 23. seq. vel de re corporea. Musculus oculus deorum versus malas trahens vocatur *Humilis*, item *Deprimens*, Barthol. l. 3. Anat. c. 9. p. 513. Ita Pulsus *humilis*, ταπεινὸς Galeno dicitur, qui alto est oppositus, quando arteria non in altum extenditur. Galen. l. de puls. ad tyron. c. 2. Tumores quoque cum compescuntur, ut subsideant, eleganter Græcos ὑπεινώσαι, *humiliare*, exprimere, testis est Dieter. 604. in fin.

* **HUMOR**, *humiditas*, ὑγρότης, ὑγρασία, ὑγρῶδες, τὸ ὑγρὸν, latissime denotat omnem fluidam, & humectare aptam natam substantiam, vel materiam, comprehendens etiam succos. Restringerit tamen interdum a Medicis, ita ut *humor*, & *succus* idem non sint. *Humor* enim *humiditas* quædam est, quæ in corpore animantis est; *Succus humiditas*, quæ in fructibus, quibus vescimur, continetur, & ex medicamentis vegetabilibus exprimitur. Galen. c. 1. de humor. Hæc Castell. Verum nondum sufficiunt. In foro Medico *humores* appellantur ἡ ἰσχυρίσματα, vel ἐπισχυρίσματα, *contenta*, quæ in aliis receptaculis continentur: Suntque vel Naturales, vel Præternaturales. Illi rursus duplices: Utiles, & Vitales, inter quos *Sanguis* principatum jure merito tenet. Inutiles, sive excrementitii, qui ex necessitate missionis, & ob longiorem moram in corpore gignuntur; & de quibus omnibus passim in Institutionibus, ut & Dogmatibus nostris. Præternaturales plerumque ex Excrementitiis vitiatii sunt. Excrementitios Hipp. plerumque vocavit ὑγρασίαν, ὑγρῶδία, ὑγρῶτητα, uti patet ex 3. aph. 24. 31. aph. 56. lib. 1. de morb. mul. XXXII. 4. 13. XXXIII. 5. De quatuor *humoribus* commentitii in sanguine jam ante dictum est. Vide *Hæma*. *Humores* quoque oculorum, præsertim *CrySTALLINUS*, & *VITREUS*, minus accurate hoc nomine indignantur; cum potius sint partes solidæ, nec humectare aptæ. Linden. Ex. XV. §. 67. *Humor aqueus*, sive *elementaris* vocatur, quo tanquam visco terræ corporum partes junctæ cohærent; estque rerum omnium concretarum communis; & universum inanimatorum, sive lapidum, sive metallorum genus hoc ipso glutinatum sustinetur. Ewaldus Vogelius de lapid. physici condition. c. 4. Tom. III. Theatr. Chym. p. 589. seq. *Humor vitæ* dicitur, omnia viventia, ne arecant, sustentans, fomentum, & pabulum calidi naturalis, alias *radicalis humor*. Rul. & Johnf. *Humor radicalis Metallorum* statuitur a Spagyricis *Argentum vivum*. Georg. Ripleus in Axiom. Philosoph. Tom. II. Theatr. Chym. p. 124.

HUMORISTA, terminus Helmontianus, quo scoptice appellat Galenicæ sectæ Doctores Medicos, præsertim qui quatuor humores in sanguine statuunt, & elektivam virtutem educendi diversos humores credunt, & defendunt: quod vocabulum in scriptis ejus occurrit.

HUNC, *Hucci*, id est *Jupiter*, *Stannum*. Rul. & Johnf.

HUSO, *Huso*, Plinio *Mario*, nomen piscis grandioris, cetacei, ita ut aliquando quadringentas libras penderet, ossibus, excepto capite, squamis carentis, Danubio fluvio fere proprius; cuius

cujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina prolixè videre licet in Aldrov. lib. 4. de piscib. c. 11. succinctius apud Jul. Alex. l. 15. Salubr. c. 1. & Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81.

HYACINTHUS, ὑακινθός, nomen est plantæ, aut floris, quod pertinet ad Botanicos. Deinde ita dicitur gemma, vel lapis pretiosus, pellucidus, ex flavedine rubens, ignisque flammam imitans, quoad vires cordiales, & alexipharmacas in frequenti usu; & cujus duæ dantur species, *Orientalis*, qui pretiosior, & *Europæus* in confinibus Silesiæ, & Bohemiæ. Variat etiam colore. Plura vide apud Schroder. l. 3. c. 5. n. 3. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Rul. & Johnf. in Lex. Ger. Dornæus, in Gemmarum structura, Tom. I. Th. Chym. p. 487. docet, generari *Hyacinthum* ex cœlo, & terra Martis, cum terra Solis mixtis.

HIAENA, ἵαινα, nomen animalis, sed quale veteres intellexerint, non constat. Alii enim inter quadrupedia referunt, & vel speciem lupi, vel speciem felis, vel *Zibethi* constituunt; alii inter pisces grandiores referunt marinos, & vel *Glavidem*, vel *Gentrinen*, vel *Caprum* constituunt. Vide Casp. a Rejes Camp. El. q. 57. nu. 17. Rhod. ad Scrib. n. 38. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 9. fel inter ophthalmica præstantissima refert. De corio, vel pelle *Hyænæ* vide Scrib. n. 172. cum notis Rhodii ad h. l. In oculis *hyænæ* lapides *Hyæniæ* propterea dictos, & quidem in vasis inveniri, & si credimus, linguæ hominis subditos futura prædicere, notavit Plin. l. 37. H. N. c. 10.

*HYALODES, *Hyaloides*, ὑαλωδής, ὑαλοειδής, *vitreus*, *vitri speciem referens*, vel colore, veletiam consistentia. Primo dicitur de *humore oculi*, qui ambit crystallinum posteriori parte, ita ut diametrum ejus non excedat. Est instar vitri fusi, vel ad ignem liquefacti. De cujus structura, & usu vide in Anatom. præsertim Gal. l. 10. de U. P. c. 1. Linden. Med. Phys. l. 2. cap. 10. §. 48. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. Deinde prædicatur de excrementis: v. gr. de *Urina vitrea*, Hipp. Coac. t. 150. 358. De *pituita vitrea*, quæ alias vocatur *Praxagoræ*, ὑαλωδής χυμός, *humor vitreus*, & facit urinam γοιοειδῆ, genituræ similem. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 37. l. 1. de prælag. ex puls. c. 4. Foes. Oec. p. 630.

HYALOS, ὑάλος, dicitur *vitrum*, h. e. materia quædam dura, pellucida, & sale cinereo: & arenis, sive materia sabulosa, vi ignis fortissimi liquatis parata, quod artificium dicitur *Vitricatio*, de qua lege Willis de ferment. c. 12. *Vitrum* dicitur omnium ultimum, & extremum, quia non amplius converti potest in aliam rem. M. Joh. Isaac. Oper. mineral. c. 86. Libav. Syntagm. A. Chym. l. 7. c. 19. Quamvis au-

tem *Vitrum* adeo densum sit, & compactum corpus, ut plane impervium videatur, ejus tamen penetrabilitatem a ponderabilibus flammæ partibus detexit, experimentisque pluribus confirmavit Rhob. Boyle in Appendice Experimentis de sistendis, & ponderandis corpusculis igneis subnexa, ut tract. de porosit. corpor. solidor. c. 8. ubi & artificium describit vitra coloribus tingendi, qua superficialiter, qua intimius, non sine Lectoris oblectamento. Propter convenientiam quandam *Vitrum* quoque dicitur de quibusdam operibus Chymicis ex Antimonio, Mercurio, Minio, Stanno paratis, de quibus vide Willis d. l. Rolf. Chym. l. 5. f. 12. Schrod. l. 3. c. 17. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. & alios.

HYARITH, ἡ. Luna. Rul. & Johnf. HYBERNUS, χαμερῆνός, χαμερῆος. Vide *Cheimon*, *Hyems*.

*HYBOMA, ὑβωμα, idem quod κύψωσις. *Gibbositas*. Vide *Cyphosis*, & ὑβός, idem quod κύψος, Galen. l. 46. quamvis alibi ὑβωμα dixerit omnem vertebrarum everisionem p. n. significare, 3. de artic. t. 53.

HYDALEOS, *Hydatenon*, *Hydatenomenos*, ὑδαλέος, ὑδαταίνων, ὑδαταίνωμενος, significat *Aquosus*, vel *Aqueus*. Occurrit apud Hipp. lib. 2. Profr. I. 18. l. 6. Epid. f. I. t. 7. f. 2. Epid. f. III. 74. Vide Foes. p. 651.

HYDARTHROS, ὑδαρθρός. Vide *Meliceria*. HIDATAENOMENI, ὑδαταινώμενοι, dicuntur ap. Hipp. qui prompti sunt ad hypoderm, aut qui tenuem, & aqueum natura sanguinem habent, quasi *Aqueuscentes* dixeris, l. 2. Epid. f. II. 74. Jung. Foes. in not. ad h. l.

HYDATINON, ὑδατινον, nomen Collyrii, sive medicamenti ocularii, quod ex aqua pluvia conficiebatur, velut *Aqueum* dixeris, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 10.

†HYDATIS, gutta, pustula aquam continens. Vescicula unde *Hydatidas* interpretans Vesciculæ plenæ aqua, 7. aph. com. Gal. 57.

*HYDATIS, ὑδατις, *Aquila*, est pustula palpebrarum, vel pinguedinis superiori palpebræ substrata incrementum, propter quam oculi fluxione p. n. tentantur. Gal. def. Ægin. l. 6. c. 4. *Aquila* est pinguis quædam materia palpebræ, cuti p. n. substrata. Gal. l. 14. meth. med. c. 19. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 740.

HYDATISMOS, ὑδατισμός, vocatur sonus conclusi, & collisi humoris, in externis vomicis, & abscessibus. Aurelian. l. 5. Tard. pass. c. 8. allegante Foes. p. 631.

HYDATOCHOLOS, ὑδατόχολος, dicitur de excrementis *aqueosis simul*, & *biliosis*, sive dejectionibus *perliquis biliosis*, quamvis alii legant ὑδατόχολα, *pallide virefcentia*. Hipp. Coac. t. 67. 134.

608. l. Prorrh. f. 2. r. 49. 3. in l. Epid. t. 27. & 3. in l. Epid. 4. 73. Adde Foef. p. 632.

HYDATODES, *Hydatoides*, ὑδατώδης, ὑδατοειδής, *aqueofus*, *aqueus*, aquæ formam referens, ratione coloris, vel consistentiæ. Ita *vinum aquosum*, ἐλαφρόσιλον vocatur ὑδατώδης, quod multa aqua dilatum est, Gal. l. 5. de fan. tu. c. 12. Cui opponitur οἰνώδης, vinosum, l. 7. meth. med. c. 6. *Humor* quoque *oculi* dicitur ὑδατοειδής, vel ὑδατώδης, *Aqueus*, vitæ stallinum anteriori parte circumdans, & vireum complectens. de quo vide Lind. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 41. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 8. ubi negat, esse partem animatam, sed saltem excrementum. Vide supra *Aqueus humor*. *Urina* quoque *aque similis*, ὑδατοειδής ἔρον appellatur, Coac. t. 575. *Hydropici* denique dicuntur ὑδατώδεις, præsertim qui *Anasarca* laborant, veluti aqua intercute suffusi, l. 6. Epid. l. 7. n. 62.

HYDERENO, ὑδραῖνον, significat *hydropes laboro*, Hip. l. de nat. mul. l. 8. Vocatur alias ὑδραῖνον, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 7. h. e. aquosus fio: item ἐξυδραῖνον, 6. Epid. l. 4. t. 11.

* **HYDEROS**, ὑδρῶς, generaliter idem est, quod *hydrops*. Gorr. Apud Galen. tamen potius speciem *hydropis*, quæ *Anasarca*, aut *Leucoplegmatica* alias vocatur, significare, patet ex aliquot locis, ubi ægros illos vocat ὑδραῖνους, l. 3. de symptom. caus. c. 5. l. 11. de S. Fac. §. Caro, &c. *Diabetes* quoque dicitur ὑδραῖνον ἄμαλινον, *hydrops ad matulam*. Vide *Diabetes*.

HYDNON, ὑδνον, *tuber terre*, radicibus & bulbis annumerandum; de quibus Galen. l. 2. de Al. Fac. c. 68. & l. 8. de S. Med. fac. §. *bydnon*.

HYDOR, ὑδωρ, *Aqua*. Vide supra *Aqua*.

HYDRA, ὑδρα, nomen serpentis maxime venenati, in cuius tamen historia multa fabulosa coincidunt, quæ vide apud Aldrov. l. 2. de serp. & drac. 4.

HYDRAGOGIA, ὑδραγωγία, Latine *Aque ductus*, significat per metaphoram a similitudine *aque ductum* sanguinis motum localem per venas. Gal. in Timæo Platon. Magis proprie posset hoc vocabulum tribui *Lymphæ ductibus*, sive vasibus Lymphaticis.

* **HYDRAGOGOS**, ὑδραγωγός, Hippocr. dicitur de hydropico ex nimia aquæ ingurgitatione facto, l. 7. Epidem. LIIX. 11. Alias medicamenta ὑδραγωγὰ vocantur, quæ aquam Hydropicorum evacuant, l. de atr. bile, c. 6. Lang. l. 1. ep. 18. In specie duo *Hydragoga*, *minus* & *majus*, describuntur apud Fernel. Therap. l. 7. tit. de purg. compos.

HYDRALME, ὑδραλμῆ, *aquam falsam* significat, vel stricte *marinam*. Legitur apud Mofchion. de morb. mul. c. 66.

HYDRARGYROS, ὑδραργυρος, ἀργυρον χυτὸν, *Argentum vivum*, *Mercurius Chymicorum*, ubi statim circa nomina dubium obortum ex collatione locorum; Dioscor. l. 5. c. 110. & Plin. l. 33. c. 8. An nomina hæc *Argentum vivum*, & *hydrargyros* unum idemque significant; quod negavit Mercurialis, statuens, posterius nomen saltem competere factitio; prius vero nativo, l. 2. Var. lect. c. 4. Saracenus vero in not. ad Diosc. l. cit. vanam, ac falsam hanc esse subtilitatem censet, cum nec Græci, nec Latini discrimen hoc observaverint, cui & nos subscribimus. Est autem *hydrargyros*, vel metallum sui generis, uti vocat C. Hofm. Paralip. Off. c. 86. & Gorræus quoque per metallum describit; vel minerale metallis finitimum, aut liquor mineralis, seu metallicus volatilis, metallis; & præsertim auro avidissime adhærens. Schroder. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. vel est aqua viscosa in visceribus terræ, subtilis substantiæ, albæ terræ per calorem temperatissimum unica totali unione, perque minima, quousque humidum fuerit temperaturam a sicco, & siccum ab humido æqualiter, Rul. & Johnf. in Lexic. Duplex esse *Argentum vivum*, Nativum, & Artificiale, & quæ circa utriusque naturam variam præparationem Chymicam, usum, noxam notanda occurrunt, petantur passim ex rei medicæ scriptoribus non modo jam citatis, verum etiam aliis, qua antiquioribus, qua recentioribus. Meminit & Gal. l. 9. de S. Fac. §. *hydrargyros*, quamvis ibidem aperte fastus sit, se destitui propria experientia quoad usum & noxam. Ceterum Spagyrici ulterius progressi sunt, & extenderunt terminos hos ad principium materiale omnium metallorum, imo juxta nonnullos, omnium corporum naturalium. Ita Rul. in Lex. Est *Argentum vivum* altera pars lapidis Philosophorum, secundum Chymistas, & principium alterum, materque omnium metallorum; & secundum quod coit cum patre, & masculo suo Sulphure, causat perfectionem, & imperfectiorem in metallis, & metalla quoque (ut scetus) plus a matre, sic loquendo, quam patre, habent. Hinc plurimum trahunt originem, in hoc plurimum resolvuntur. Hoc *Argentum vivum* vocant *Animatum*, ad differentiam inter commune, & hoc Spagyricum. Dion. Zacharius in Opuscul. Tom. I. Theatr. Chym. comprehenso. Jung. D. D. Backeri Oedipum Chymic. Tit. I. inter quem, & D. D. Rolfsink. lis oborta de *Mercurio* corporum naturalium, quorum hic prorsus ceu *Non Ens* inficiatus est, ille vero non est veritus (quamvis meo iudicio figmentis potius, quam veris experimentis) impugnare. Utriusque pro lubitu legantur Opuscula, v. g. Rolfsink. *Mercurius Non*

Ens Metallorum: & Beckeri Supplement. in Physic. subterraneam. Inter barbara Nomina quoque usitatiora sunt, *Servus fugitivus*, *Azoc*, *Azob*, & siquæ sunt alia. Nobis non placet esse nunc prolixioribus.

* **HYDRELEON**, ὑδρέλιον, dicitur compositio ex aqua, & oleo; cuius tamen mixturæ incerta, & multiplex ratio est. Refrigerare creditur, ideoque adhibetur a Gal. ad dolores capitis ex febre, & ciendis vomitibus convenit, si tepida detur, l. 2. de S. F. c. 25. Meminit & l. 5. c. 9. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. & alibi.

HYDRELOS, ὑδρῆλος, vocatur aquosus, humidus; idem quod ὑδατώδης. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. II. 3.

* **HYDRENTEROCELE**, ὑδρεντερὸκύλη, herniæ species est composita, quando videlicet una cum intestino aquosus humor in scrotum descendit. Gal. in defin. Gorr. Castell.

HYDRIA, ὑδρῖον, ὑδρία, ὑδρῖον, nomina sunt vasorum aquariorum, quorum illud majus, hoc minus habetur, Lat. *Urnula*. *Situlus* autem diminutivum legitur apud Hipp. de humor. V. 8. Coef. d. l. Gorr.

HYDROCARDIA, ὑδροκαρδία, nomen fictum ab Hildano Cent. I. obs. 43. significans tumorem serosum, saniosum, & purulentum pericardii circa solutionem continui in ipso corde.

* **HYDROCELE**, ὑδροκύλη, species *herniæ*, quæ *Aquosa* dicitur, pertinens ad Tumores serosos, vel aquosos particulares, item ad hydropes particulares, proveniens a collectione feri, vel lymphæ in scroto, vel alii herniæ familiari subiecto. De hujus curatione vide H. Fab. Aquap. l. 1. Pentateuch. c. 27. & tr. de operat. Chirurg. Hildan. Cent. 4. obs. 65. 66. Barbette Chirurg. P. III. l. 1. c. 6.

* **HYDROCEPHALON**, ὑδροκέφαλον, Gorr. est tumor capitis aquosus, sive *hydrops capitis*. Colligitur enim aliquando tanta copia humoris, ut eo caput supra modum intumescat. Is ut plurimum aquosus est, aliquando tamen sæculentus, aut sanguine dilutus, qui aut inter cutem, & pericranium, aut inter cranium, & pericranium, aut inter cranium, & cerebri membranas coacervatur; quibus quartam differentiam loci addidere veteres, teste Aetio, inter cerebri substantiam, & ejus membranas, sed quæ nullam recipiat curationem. Plerunque causam agnoscit violentam solutionem continui, ex plaga, contusione. Hinc & puerulis maxime familiaris, quando ab obstetrice in puerperio caput illorum rudius contrectatur, & comprimitur, Gorr. De hujus affectus cognitione, & curatione vide Aquap. in Chirurg. operat. h. tit. Hilda.

Cent. 3. obs. 17. seqq. Cent. 4. obs. 10. Cent. 5. obs. 3. Forest. l. 3. Chirurg. obs. 5. M. A. Severin. I. de noviss. abscess. cap. 5. §. 1. Barbette Chirurg. d. l. & P. III. l. 2. c. 1. Eph. N. C. Ann. I. O. 47.

HYDROLEUM, est barbarum vocab. apud Fr. Hofm. in clav. p. 4.

HYDROGARON, ὑδρογάρον, id est *Garum aquosum*, sive aqua dilutum, quod minus calefacit, quam *Garum simplex*. Aetius etiam habet l. 4. c. 84. descriptionem ὑδρογάρον καθαρτικόν, sive purgantis. Gorr.

† **HYDRENTEROCELE**, Hernia ex delapsu intestini in scrotum cum aqua. Passerat. in Calep.

HYDROMANTIA, ὑδρομαντία, est ars magica sumpta ex affris aquæ, cum in ea se patefaciunt hominibus ab inundationibus insulatis, fluctuationibus, aliisque apparentiis. Rul. & Johonf. in Lex. Hujus aliquoties meminit Paracelsus, & Medicis scitu utilem & necessariam asserit; sed perperam, cum sit suspecta præstigiatarum Diabolicarum.

HYDROMELI, ὑδρομέλι, dicitur *Aqua mulla*, aqua melle mista, *Melicratum*, *Mulsum*. Cujus variæ occurrunt præparandi differentiæ, apud Columellam l. 12. c. 12. Palladium, & alios; ex recentioribus Claud. Deodat. Pant. Hyg. lib. 2. c. 1. Mel. Diet. num. 530. Penotum tr. de med. Chym. T. I. Th. Chym. Med. Germanorum Rhod. ad Scrib. n. 66.

HYDROMELON, ὑδρομήλον, *hydromelum*, est nomen potionis, sic dictæ a malis cotoneis, vel *cydoniis*, cujus componendi ratio variat, quemadmodum legi potest apud Diosc. l. 5. c. 30. P. Ægin. l. 7. c. 15. Aetium, Oribas. & alios, notante Gorr. Est species ὑδρομέλιτος, Lind. Ex. X. §. 160.

* **HYDROMPHALON**, ὑδρομφαλον, est species *herniæ aquosæ*, in umbilico obortæ, quando humor aqueus lentus sub tunica ibidem congeritur, & continetur. Gal. defin. Curatio non differt ab aliis *hydroceles* speciebus.

HYDRONOMUS, idem quod *hydromantia*, Paracels. l. 2. de Tart. tr. 2. c. 3.

* **HYDROPHOBIA**, ὑδροφοβία, i. e. *Aquæ metus*, & ὑδροφοβία, *aquam timens*. Est Symptoma *Rabiei*, seu Delirii a morsu canis rabidi, aut aliorum similibus brutorum rabidorum oborti; quemadmodum & nos affectum hunc ex morsu lupi rabiosi crudelissimo notavimus. Sumitur etiam vocabulum pro ipsa *Rabie*, ut est apud Sen. & alios Practicos. Aegri tales aquam, & omnia fluida reformidant, alii quidem statim, alii serius, & demum quadragesimo die. De hoc affectu vide Hildan. Cent. 1. obs. 86.

HYDROPHYSOCELE, ὑδροφυσόκυλη, vel ὑδρο-

πυλμοτιμήλη, i. e. *Hernia* caussam mixtam ex aquoso humore, & flatu supponens. *Paræus Chirur.* l. 7. c. 14.

HYDROPNE UMO SARCA, dicitur Tumor, vel abscessus a mixta materia, aquosa, flatulenta, & carnosa productus. Meminit M. A. Sever. l. de nob. obs. abscess. c. 4.

HYDROPIODES, *ὑδροπίωδες*, sumitur interdum pro ipso *hydropne*, Coac. t. 304. 424. 458. Interdum pro agro *hydropico*, t. 453. seqq. 461. Vide *Coef.* p. 633.

HYDROPEIDES, *ὑδροποειδής*, dicitur de aquoso, *aqueo* excremento, qualia in hydropne laborantibus visuntur. Coincidit cum *ὑδροπιδής*. Occurrit aliquoties apud Hipp. l. 4. de morb. XXIII. 23. l. 1. de morb. mul. XLVI. 3. LXXXVII. ubi pro *hydropica* accipitur l. 2. IX. 4. l. de intern. aff. XIII. 5.

HYDROPOTA, *ὑδροπίτης*, i. e. *potator aque*, qui alio potu præter aquam frui nequit; de quali *hydropico* factio, & per usum vini curato legatur *Observatio Helwigii* apud Bonett. *Med. Sep. l. 3. f. 23. c. 22. p. 717.* Alias & *hydropota* vocatur, qui multos cyathos aquæ ingurgitans, publico spectaculo iterum vitra, vel cyathos implevit diversissimis liquoribus, vino rubro, albo, aqua rosarum; qualem descripsit *Italum Petrum* de Manfredi dictum D. J. N. *Binninger Cent. I. Obs. Med. 4. p. 4. seq.*

* **HYDROPS**, *ὑδρωψ*, est nomen affectus gravioris generale, tumorem vel abdominis, & crurum, vel totius corporis denotans. Dividi potest in *humidum*, & *siccum*. Humidi *hydropis* duæ sunt species, *Ascites*, & *Anasarca*, sive *Leucophlegmatia*: Siccus, qui ex flatibus tantum ortus est, *Tympanites*: De lingulis suis locis, & literis initialibus. Dicitur & *ὑδρωψ*, *Aqua in zercus*, *Diet. n. 857. Hydrops ad matulam* vocatur *Diabetes*. Porro vocab. *ὑδρωψ* accipitur pro ipso sero, & ichore, Hipp. l. 4. de morb. I. 17. IX. 1. XXV. 34. item l. 2. de morb. XVI. 30. Junge *Coef. d. l.*

HYDROPYRETOS, *ὑδροπυρετός*, idem quod *Febris sudatoria* maligna, colliquativæ species. *Forest. Obs. I. Schol.*

HYDROROSATON, *ὑδροροσάτων*, dicebatur olim *potio ex rosis facta*; cujus descriptio habetur apud *Æginet. l. 7. c. 17.* Aliter vero *Oribasius*, qui aquæ fontanæ libras 60. coqui, donec ferveat, postea indere rosarum foliorum exemptis unguibus libras 10. & occluso vase coquere, donec perfecte cocta sint, tandem defecatis rosis mel seorsim coctum, & defæcatum decocto rosarum addere iussit, ad libras 30. Omnium delicatissime componi præcepit *Actuarius*, coquendo aquæ lib. x. cum sacchari lib. v. donec

spissa evadant, & tandem addendo succi rosar. libram unam. Sic febribus apprime utile esse scribit, notante *Gorræo*. Hæc formula videtur respondere Syrupo rosarum simplici dilu-
tiori, sive *Julapio*.

HYDRORRHODINON, *ὑδρορρόδιον*, dicitur *aqua cum oleo rosaceo* mista. Sumpta refrigerat, cietque vomitum. Dabatur a *Galeno* iis, qui venena hauserunt, si post vomitum ventriculus videbatur uri, notante *Gorr.*

HYDROSACCHARUM, *ὑδροσάκχαρον*, *aqua saccharata*. Respondet *hydromeliti*, sive mulso dilu-
tiori. Potest etiam dici de decocto aliquo sac-
charo condito. Legitur apud *Forest. l. 32. obs. 9.*

HYDROSARCA, dicitur tumor, vel abscessus quidam a materia mixta ex aqua, & carne productus. Legitur apud M. A. *Severin. l. de nov. obs. abscess. c. 4.*

HYDROTICUS, *ὑδροπικτός*, idem quod *ὑδροχυγός*, i. e. *aquosus superfluitates evacuans*. Ita *Libav. l. 9. Synt. Ar. Chym. c. 19.* vocat spiritum Tartari insigne *hydropicum*. *Calx hydropica* ex sibi, sive Antimonio, legitur apud eund. in *defens. I. Syntagm. contra Scheunem. c. 8.*

HYDRUS, *ὑδρῶς*, vocatur serpens aquaticus, valde venenosus, qui alias *Latine Natix* appellatur; cujus descriptio habetur apud *Aldrov. hist. Serp. & Drac. l. 1. c. 17. Jung. Ægin. l. 5. c. 17.*

HYEMS, *χειμών*, dicitur tempus anni frigidum, quod interdum humidum, interdum vero siccum esse solet; cujus constitutionem, morbos, victus rationem vide apud *Dieter. num. 920. Hyemem* apud veteres constituebant *Vergiliæ occidentes*, sicut orientes ætatem. *Lin. Ex. XI. §. 196.*

HYGEIDION, *ὑγιειδίων*, nomen est Collyrii, quod ad *Ammonium* authorem quidam referunt. Descriptio habetur apud *Ægin. l. 7. c. 16.* Commendatur etiam ad τὸς *παπύους*.

* **HYGIA**, *hygeia*, *ὑγία*, *ὑγεία*, dicitur *Sanitas*, *valetudo prospera* corporis, inter bona corporis præstantissimum, ultimus, & summus artis *Medicæ* finis, ac scopus, quem semper intendere debet, licet non semper in ipsius viribus sit eundem assequi. Est vero generaliter *Sanitas* nihil aliud, quam dispositio, facultas, & aptitudo agendi naturalis corporis, ejusque membrorum, consistens in bona temperie, legitima conformatione, & convenienti unitate, vel connectione (quæ sunt tres species, & essentielles sanitatis differentiæ) a debita principii vitalis animati in humoribus, & spiritibus sedem suam obtinentis præsentia, & facta appropriatione potissimum dependens. Plura petantur ex Institutionibus, & Physiologicis, & cui nostræ placuerint Hypotheses, videat *Dogmata Nostra Med.*

Med. Gen. P. I. c. 2. & seqq. Cum vero individua Hominum non uno eodemque modo sese habeant, *Sanitas* quoque in omnibus una eademque non est, sed in aliis *Perfectior*, in aliis vero *Imperfectior*; quæ *Latitudo Sanitatis*, πλάτος τῆς υγιείας vocatur, de qua suo loco. *Sanus* dicitur υγιής, υγιένος, Dieter. n. 850. 851. *Sanitas* quoque ad Animum transfertur; quæ tamen significatio Medico saltem est secundaria, quia mediante corporis sanitatem mentem quoque sanam adjuvat. Per tropum, & fortassis hyperbolice vocab. υγιεία tribuitur medicamento, & quidem Emplastro Cephalico, quod & *Panaceam*, & *Trium fratrum* vocant. Facit ad nomas, & omnia ulcera maligna. Valet etiam ad plurima: & ejus descriptio habetur in Ætio l. 13. cap. de Emplastr. Cephal. notante Gorræo, & Castello. Vide etiam *Sanitas*.

HYGIENO, υγιένω, significat *sanus sum*, valeo, quod tamen de prospera, & adversa valetudine accipitur ab Hippocr. 6. aph. 2. Adde Dieter. n. 849.

HYGIENOS, υγιένος, idem quod υγιής, *sanus*, salubris, sanabilis.

HYGIENE, υγιεινή, vocatur *Methodi Medicinalis pars prior*, quæ tractat modum *sanitatem conservandi* in sanis per certas indicationes, & congrua media; quemadmodum posterior appellatur θεραπευτική, *Curativa*, quæ monstrat modum sanitatem recuperandi in ægris per certas indicationes, & congrua remedia. Vide Dogm. M. Gen. Part. IV. & alios Institutionistas. *Salubre corpus* apud Medicos dicitur tripliciter, ut subjectum, ut causa, ut signum. Gal. in art. Med.

HYGIEROS, υγιέρως, idem quod υγιένος, *sanus*, salubris. Legitur in Hipp. de semine. de A. L. & Aq. XXXV. I. & lib. de morbo sacro V. 9. Opponitur τῷ νοσήει, morbofo.

† *HYGRA*, Emplastra liquida; ut Xeria arida. Joan. Ruellius in nomenclatura rei veterinariæ.

HYGRASIA, υγρασία. Vide *Humor*.

HYGREDON, υγρηδών. Vide *Humor*.

HYGROBLEPHARICUS, υγροβλεφαρικός, Epitheton ductuum, seu ostiorum novorum in utriusque palpebræ extrema ora, sive interna parte repletorum, quos Borrichius *Hygroblepharicos* vocat; de quibus vide Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 512.

* *HYGROCTRSOCELE*, υγροκροσθήλη, significat herniæ speciem compositam ex *Aquosa*, & *Varicosa*, quando & circa venas ad testes excurrentes varicosæ trices oriuntur, & humor copiosus in scroto simul colligitur. Gal. in def. Castell.

HYGROCOLLYRIUM, υγροκολλύριον, vocatur

Collyrium liquidum ex humidis medicamentis magna ex parte constans. Vide *Collyrium*. Æginet. l. 3. c. 22.

HYGROMYRON, υγρομύρον, nomen Unguenti *humidi* odorati; cujus descriptio, notante Gorræo, habetur apud Æt. l. 16. c. 144.

HYGROPHOBIA, υγροφοβία, idem quod *Hydrophobia*: ita vero dicta, quia non solum aquæ, sed cuiusvis liquoris metus a cane rabido morsos infestat. Rhod. ad Scrib. Larg. n. 171.

HYGROPTHALMICUS, υγροφθαλμικός. Vide *Hygroblepharicus*.

HYGROS, υγρός, vide *Humidus*. In Fœminino υγρόλιμ κατ' ἐξοχήν vocabatur *resina liquida*, cui opponebatur φρυγιά, *fraxa*, Gal. 6. Meth. med. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. Diof. l. 1. c. 93. seq. *Hygra* quoque tribuitur medicamentis Ophthalmicis; estque idem, quod υγροκοσθήλιον, de quibus videatur Scribon. n. 37. 28. & Rhod. in not.

HYLE, ὕλη, significat *Materiam*, & quicquid sub artis Medicæ præcepta cadit; eaque omnia, quibus cum in ægris, tum in sanis utimur, recte *Materia Medica* dicitur, ἅλαι τῆς τέχνης, Gal. com. 4. in 6. Epid. t. 19. Aliquoties etiam Latino idiomate occurrit in Petr. Aponef. Conciliat. Controvers. imprimis differ. 16. ὕλη quoque dicitur *Sylva*, & materia in sylvis cædua, unde ἑλοτύμ, *lignator*, qui in sylvis ligna cædit. *Hyle* Paracello etiam *Materiam* significare videtur, de morb. fossorum l. 2. c. 2. Theatr. Chym. T. II. p. 145. In specie quoque Lapis Philosophicus *Hyle* vocatur, Rob. Vallenf. de verit. Alchemiæ T. I. Theatr. Chym. p. 26. Unde & Mixtura illa in operatione Spagyrica circa Lapidem Philosophicum, sive Massa ex Terra alba foliata fermentanda fermento, & spiritu constans, alias *Chaos* dicta, *Hyle* quoque vocatur. Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Herm. P. Post. Tom. II. Oper. Libav. p. 340. Plura de *Materiis Chymicis* videantur in Bekheri Oedipo Chymico per totum. Jungi poterit quoque Theatrum Chymicum, & loca in Indicibus inquiri.

HYLOMANEO, ὕλομανέω, idem quod καθυλομανέω, frondibus luxurio. Vide supra *Cathylomaneo*.

HYLONOMOS, ὕλόνομος, epitheton ferarum in sylvis visum quæritantium. Hippocr. lib. 2. de diæt. XX. 2. ubi junguntur & ἀγρόνομα, in agris viventia.

* *HYMEN*, ὕμην, in genere significat *membranam*, & coincidit cum vocabulis χιτών, & μήνιγγ, quamvis & differentiam aliquam docuerit Barthol. l. 1. Anat. c. 4. Est autem *membrana* in genere pars similis, lata, plana, alba, & dilatabilis, ex portionibus colligamentis semi-

feminalis viscidis, & humidis producta. Barth. d. l. ubi plura de hac materia. In specie *hymen*, *subul*, vocatur *Claustum virginittatis*, *Eugium*: & si quæ sunt alia nomina, quæ videantur apud Casp. Rejes Camp. El. q. 39. n. 11. A quibusdam quæstio movetur, An revera talis membrana in medio perforata in sinu virginum muliebri detur? & an non potius caruncularum 4. myrtiformium cohæsi per membranulas pro hymene sit habenda? De hoc dubio videatur Barth. l. i. An. c. 31. Casp. a Rejes d. l. negativam defendit, item Joh. van. Horne Microc. §. 69. D. D. Hofm. Diff. An. ad h. l. p. 296. 288. Lullius *Hymenis* nomine insignivit ignem peculiarem clausum in unica fornacula humidum, vaporosum, continuum, ac digerentem, quem sufficere docet ad Magisterium Spagyricum Lapid. Philosophici, teste Dionys. Zachario in opusculo Th. Chym. Tom. I. contento, p. 731. Tunica quoque interior fætum involvens, Amnios dicta, *subul* vocatur ap. Mosch. de morb. mul. c. 42.

HYMENODES, *ὑμενώδης*, membranofus, pelliculosus. Dicitur de sanguine valde fibroso, & pituitoso, Hippocr. l. i. de morb. mul. XXI. 2. XXIV. 8. XXV. 1. XLV. 14. LXXXIII. 4. explicatur per *ὑμενίων ἀνάπλεον*, plenus pelliculis. Usurpatur de urina membranacea, Coac. 683. & 582.

HYOIDES, *ὑοειδής*, rectius *ὑψιλοειδής*, a figura literæ Græcæ υ, cum *ὑοειδής* potius figuram, aut formam Suis referens significat, recte momente C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 494. Dicitur os bicornis, pluribus ossiculis contextum, ad radicem linguæ situm, ut sit firmamentum linguæ, & laryngis musculorum. Junge Barthol. 3. Anat. 1. c. 12. Vocatur & *Lambdoides*, ab inversa litera Græca λ. item *Os gutturis*, *gulæ*. Gal. l. de muscul. dissect. c. 13. Appellatur & *Pharyngethron*, l. de vocal. instr. dissect. c. 6.

HYOPHTHALMOS, *ὑοφθαλμός*, i. e. Suis oculo similis, præter Botanicam significationem, qua Asteri Attico tribuitur, dicitur quoque de gemma quadam ex speciebus *ἑστῆ ἀχάρισ*, sic dicta, quod intus suillum oculum repræsentet. Gorraus.

† **HYOSCYAMUS**, quibusdam *ἑδαρίσις*. Salmaf. in Solin.

HYOTHIROIDES, dicuntur musculi rimam laryngis dilatantes, quorum descriptio videatur ap. Barth. l. 2. Anat. c. 11. p. 459. & alios.

HYPACUO, *ὑπακούω* significat *obtempero*, cedo. Usurpatur ab Hipp. de morbo, aut materia morbifica remediis cedente, v. g. l. 2. Prorrh. XLIII. 2. l. 4. Epid. XXX. 6. l. 7. XXII. 7. Jung. Foef. p. 634.

HYPETHROS, *ὑπαίθρο*, significat *locum*

sub dio, designatum ob deambulationem, quæ loca Græci & *αἰθροῖδας* appellarunt, in quæ per hyemem sereno cælo ex Xysto athletæ prodeuntes exercebantur. Lang. l. 1. ep. 51. *δὴ ὑπαίθρο*, cubile *sub dio*, legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 50.

HYPAGO, *ὑπάγω*, *subduco* proprie significat, sed in foro Medico tropice dicitur de alvo fluida, *καλὴ ὑπάγωσα*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 13. Vide *Subductio*.

HYPALEIPTRON, *ὑπαλειπτρον*, instrumentum vocatur illitorium, sive *Specillum*, quo ad illinendum utimur, vulgo *Sphæra*, Hipp. 1. de artic. t. 45. l. 2. de morb. mul. l. 9. ubi generaliter pro *Specillo* sumi videtur. Alibi vero vocavit *ὑπαλειπτὸν μήλιον*, l. de superfat. XIII. 1. Jung. Erotian. in Onomast. p. 56. a. qui *ὑπαλειπτρον* legit, quod reprobatur Foef. Oec. p. 635.

HYPALEIPTON, *ὑπαλειπτον*, vocatur medicamentum, quod illini potest, vulgo *Linimentum*. Hipp. l. de Ulcer. XIV. 3.

HYPANCONION, *ὑπανκωνιον*, dicitur *pulvillus*, qui cubito subjicitur, quasi *subcubitalis*; quemadmodum *ὑπαχένιον*, qui cervici supponitur. Gal. c. 2. de fract. t. 64.

HYPANTEROS, *ὑπανθρός*, id est *subfloridus*, sive aliquatenus floridus. De sputo subcruento, & subrubro usurpavit Hippocr. l. 2. Epidem. f. II. 21.

HYPAPHONOS, *ὑπάφωνος*, vocab. rarissimi usus, significans vel *subabsurdus*, non consentaneus, h. e. intempestivus, importunus; vel *horrendus*, quemadmodum Linden. versio reddidit. Hipp. Coac. t. 321. Alii legunt *ὑπόφωνος*. Vide Hollerii comm. ad h. l.

HYPAR, *ὑπαρ*, dicitur de eo, quod visu cognoscitur. Pertinet ad proverbialem locutionem *ὑπαρ*, *ἔνιαρ*, h. e. *vigilans*, & *soñnians*, quo usus Hipp. in Leg. III. 7. 8.

HYPAUCHENION, *ὑπαυχένιον*, vocatur *pulvillus*, qui cervici supponitur, Gal. 2. de fract. t. 64.

HYPECCAUMA, *ὑπέκκαυμα*, *fomitum*, fomentum proprie significat. Tropice vero & alimenta sic dicuntur, quia veluti ligna igni, calido nativo pabulum subministrant. Hipp. 1. aph. 14. Jung. Diet. n. 359.

HYPECLYOMÆ, *ὑπεκλύομαι*, significat *paullatim exsolvo*, aut subinde debilis fio, deinde vero rursus ingravesco. Dicitur de palpitationibus, Hipp. l. i. de morb. mul. XXI. 5.

HYPELEON, *ὑπέλαιον*, *olei fex*, seu *sordes*.

* **HYPELATOS**, *ὑπέλατος*, *defectorius*, dicitur de medicamentis alvum subducentibus; estque idem, quod *καποτεταμὸς*. Legitur ap. Hipp. l. 4. de morb. XXX. 16. & 2. de R. V. I. A. t. 11.

HYPENANTIOSIS, *subcontrarietatem* significat, seu mutuam repugnantiam. Hippocr. 2. aph. 22. Jung. Diet. n. 860. Ita indicata dicuntur indicantibus *ὑπεναντία*, *subcontraria*, Linden. Ex. IV. §. 19. Nota prepos. *ὑπὸ*, quæ limitare videtur contrarietatem.

HYPENE, *ὑπὴν*, *barbam* significat *sub mento*, sive pilos a mento pendulos. Lind. Med. Physic. l. 2. c. 13 §. 50. quamvis Gorræus notaverit, etiam labrum superius vocari *ὑπὸν*, quod & Vesalius affirmat l. 2. de H. C. F. c. 13.

HYPENEMIOS, *ὑπὲρνεμῖος*, *subventaneus*, quasi a vento productus: Epitheton Ovorum sterilium, seu irritorum, quæ gallina absque congressu cum gallo concipit, & excludit. Dicuntur & *Ova Zephyria*, a vento Zephyro, quod illum ad horum ovorum generationem aliquid facere creditum fuerit. Aldrov. l. 14. Orn. hol. cap. 1.

HYPEREOREOMĒ, *ὑπερῶρεομαι*, significat *elevator*, attollor. Hipp. 2. de fract. t. 52.

* **HYPERBOLICUS**, *ὑπερβολικός*, i. e. *Excessivus*, dicitur de figura corporis, quoties quatuor membra, Gr. *ἄλλα*, i. e. *Crura*, ac *Manus*, aut summe extenduntur, aut immodice inflectuntur: ipsa item spina, cuius partes vertebræ quoque in cervice exsunt, cum plus nimium incurvatur, aut extenditur. Gal. c. 1. in prognost. t. 13.

* **HYPERCATHARSIS**, *ὑπερκαθάρσις*, quasi *superpurgatio*, h. e. immodica, aut nimia purgatio, ex operatione violentioris medicamenti colligantis, urentis, stimulantis. Hipp. 5. aph. 4. Coac. t. 564. Jung. Diet. n. 861. Talem ex usu Mercurialium abortam observavit D. Mollenbroccius Eph. N. Cur. Ann. I. O. 54. Plures Authores de *Superpurgatione* vide ap. Walth. Sylv. Med. p. 764. seq.

HYPERCORYPHOSIS, *ὑπερκορυφήσις*, significat *eminentiam*, vel *protuberantiam*. Latine *Apex Summitas*, *Vertex*. Ita *Lobi pulmonum* vocantur ab Hipp. *ὑπερκορυφώσις*, l. de Dissection. t. 7. & *Hepatis*, ibid. II. 3.

HYPERCRISIS, *ὑπερκρίσις*, significat *Judicationem*, sive *Crisin morbi excessivam*, & acerbioram, quando natura materiæ morbificæ multitudine onerata evacuationem molitur nimiam, cum periculo graviore conjunctam. Gal. c. 3. prognost. t. 1. Dicitur & *ὑπερῆκρίσις*, *superexcretio*, l. 3. de C. M. S. L. c. 3. in pr.

HYPEREMEO, *ὑπερῆμῶ*, *superemomo* significat. Usurpavit vero Hipp. de venis sanguinem redundantem effluentibus, l. 2. de morb. XVII. 2. XIX. Vide *Supervomitus*.

HYPEREON, *ὑπερών*, exponit *Erot*. Onom. p. 117. per *commutans*.

HYPERESIA, *ὑπερῆσις*, *ministerium*, officium significat. Usus vero aliquoties Moschion. de morb. mul. c. 89. 91. &c. de usu partium corporis, sive functione organica.

HYPERETES, *ὑπερέτης*. Vide *Minister*.

HYPERETRIA, *ὑπερέτρις*, i. e. *Ministra*. Vocantur hoc nomine fœminæ obstetrici in partu suppetias venientes, quarum ad minimum tres requirit Moschion. d. l. c. 51.

HYPERINESIS, *ὑπερίνεσις*, idem quod *ὑπερῆκρίσις*, *nimiam evacuationem* significat. *ἰνῆσις* enim *vacuationem* notat. Unde & *ὑπερῆκρίσις* & *ὑπερῆκρίσις* dicitur *immodice vacuatus*, Hipp. l. de loc. in hom. LXI. 12. in principio l. 2. de morb. mul. l. 6. Epid. l. 5. t. 32. Gal. l. de sang. miss. advers. Erasistratum, c. 7. Junge Foel. p. 632.

* **HYPEROIA**, *ὑπεροία*, dicitur *pars oris superior*; estque modice concava, foraminulis pertusa, per quæ a cerebro pituita, sive mucus descendit. Dicitur & *Palatum*, item *Basis cerebri*, osse Sphænoide firmata, Gr. *τὸ κεντρικὸν ὑπερῶν ὄσθιν*, Gal. c. 1. in 6. Epid. t. 3. & 4. Castell. Barthol. l. 3. Anat. c. 12.

HYPEROCHE, *ὑπεροχή*, dicitur *prestantia*, excellentia, quæ decet Medicum, & *Divina* vocatur ab Hipp. l. de dec. ornat. V. 17. Hanc egregie exposuit Lindenus, appellans *Sublimitatem heroicam*, Ex. II. §. 36. seqq.

HYPERORAO, *ὑπερορα*, proprie significat *prætervideo*, quod prohibuit Hipp. in Medico, 6. Epid. l. 2. t. 25. & mirum, Foel. in Oec. non exposuisse hoc verbum emphaticum, quo indicatur, Medicum non debere temere, & *ἀπειραγμένους* *inconsiderate* quicquam aggredi, aut suscipere. Lind. Ex. XII. §. 34. XIII. §. 6.

HYPEROS, *ὑπερός*, *pillulum* significat, Hipp. 2. de fract. t. 41. Idem, quod *νεκρίς*. Vide *Cercis*.

HYPERPHERO, *ὑπερφέρος*, significat *emineo*, exto. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 14. quamvis in edit. Linden. legatur *ὑπεφέροτο*, fortassis mendose, pro *ὑπεφέροτο*. Foel. d. l.

HYPERPHYES, *ὑπερφύης*, supra naturam, & indolem alicujus rei excedens. Usurpatur de ægritudine, Græce *μυωσπηδεία* dicta, eaque gravissima, l. de vet. med. XIX. 5. Latine *Immensus* reddi potest.

* **HYPERSARCOSIS**, *ὑπερσάρκωσις*. Vide *Ex-crescentia*. Hinc & *ulcus*, quod habet *carnem excrescentem*, vocatur *ὑπερσάρκων*, Gal. lib. 2. M. M. c. 2. & l. 3. c. 6.

HYPERTONEO, *ὑπερτονέω*, significat *supero*, *superemineo*, Gal. in Exeg. dict. Hipp.

HYPERYDROS, *ὑπερύδρωσις*, significat *nimis aquosus*, aqua collecta distentus. Hippocr. l. de affect.

affect. 13. quamvis mendose legitur in Linden. *ὑπερύθρον*.

HYPERYTHROS, *ὑπερύθρον*, significat *subrubrum*. Legitur apud Hipp. 3. Epid. f. 3. t. 70. & l. 6. Epid. f. 3. t. 29. Lind. vocavit *Rubrum dilutum*, Ex. V. §. 57.

HYPEXODOS, *ὑπέξοδος*, dicitur *alvi secessus*, alvi fluxus. Hipp. l. 2. prorrh. XXXII. 3.

* **HYPEZOGOS**, *ὑπέζωγός*, *succingens*. Dicitur de membranis, quæ aliis partibus sunt *succinctæ*, v. g. Pleura costas *succingit*. Ab his differunt *διαφραγμάτιες*, *distinguentes*, ut sunt Diaphragma, Mediastinum, Gal. lib. 5. Anat. adm. c. 8. & l. 7. c. 2.

HYPHÆMOS. Vide *Subcruentus*.

HYPHE, *ὑψηλός*, *ὑψηλός*. Vide *Tela*.

HYPHEGESIS, *ὑψηλότης*, est *praetio*, & *deductio* quædam. Sic dicitur Hipp. via, quæ reliquæ puerperii purgationi sternitur, per illa, quæ primum cum fœtu eruperunt, lib. de nat. puer. XII. 7.

HYPHYDROS, *ὑφύδρος*, idem quod *hydropicus*. Hipp. l. 2. prorrh. II. 12.

HYPNELOS, *ὑπνηλός*, *somnolentus*. Vide *Somnolentia*.

HYPNOBATES, *ὑπνοβάτης*, *Somnambulo*. Vide *Noctambulo*.

HYPNODES, *ὑπνώδης*. Vide *Somnolentus*, *Somnolentia*.

HYPNOS, *ὑπνός*, *somnus*, quid significet, notum est. Pertinet inter res nonnaturales, seu causas indifferentes sanitatis, & morborum, cujus essentia consistit in quiete, & vacatione actionum sensitivarum potissimum, & locomotivarum, dependens a spiritu animalium illis functionibus destinatarum materiali præsentia, vel etiam activitate debita deficiente. Dividitur in *somnum naturalem*, & *præternaturalem*. Plura de *somni natura*, & differentiis legi possunt apud Th. Willis Tr. de An. Brut. P. I. c. 16. Dogm. nostra Med. Gen. P. V. c. 4. d. 2. p. 621. seq. & in specie de præternaturali, Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 4. Jungatur etiam, si placet, Diet. n. 863. Lind. Ex. VII. §. 39. seqq. XVI. §. 220. Helmontii sententia de *somno* videri potest tr. Jus Duumviratus, n. 14. seqq.

HYPNOTERION, *ὑπνωτήριον*, nomen est Epithematis Hepatici, apud Aetium de cura splenis indurati, teste Gorr. in defin.

* **HYPNOTICUS**, *ὑπνωτικός*, dicitur de eo, quod somnum conciliat, idem quod *ὑπνοποιός*, Latin. *Somnifer*, aut *Somnificus*. Ita vinum somniferum vocatur, Diosc. l. 5. c. 11. Medicamenta *ὑπνωτικά* sunt, quæ somnum faciunt. Coincidunt cum *Narcoticis*, nisi quod hæc violentiora saltem somnifera denotent.

Gal. l. 5. de S. F. c. 19. Vocantur & *Colica*, l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

HYPO, *ὑπό*, præpositio significans *sub*, quod tamen in vocabulis compositis accipiendum est non solum ratione loci inferioris, sed etiam sæpe exponendum de modo remissiori, & leviori, quod ex subseqq; nonnullis vocabulis intelletcet, & rectissime animadverterunt Casp. Hofm. in com. ad Gal. de U. P. n. 1062. & Lind. XII. §. 69. imo Gal. ipse c. 3. in 1. prorrh. t. 3.

HYPOBENO, *ὑποβαίνω*, significat *subeo*, h. e. subiicior, veluti fundamentum supponor. Occurrit ap. Hipp. in Mochlic. XI. 11. ubi etiam opponitur *τὸ διαβαίνειν*. Foef. p. 637.

HYPOBLEPO, *ὑποβλέπω*, significat *leviter suspicio*; & usurpatur de illis, qui per somnum apertis quodammodo sunt oculis; quod languentium, & extreme affectarum virium, aut nimia reficcationis est indicium. Hipp. Coac. t. 64. Vide *hypophasis*.

HYPOBORBORYZO, *ὑποβορβορίζω*, significat *aliquid murmur sentio*, *submurmuro*. Hipp. Coac. t. 62.

HYPOBRYCHIOS, *ὑποβρύχιος*, significat *submersus*, latens in profundo, delitescens. Usurpatur vel de partibus corporis, v. g. venis, Hippocr. l. de venis XXIII. 5. vel de febre delitescente, l. 1. Epid. f. 3. t. 19. Adde Foef. d. l.

HYPOCAPNISMA, *ὑποκαπνισμα*, *υποκαπνισμός*, i. e. *Suffumigatio*. Vide *Suffimentum*. Legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 4.

HYPOCATHARSIS, *ὑποκάθαρσις*, significat *levem per alvum purgationem*; & ita opponitur *ὑψηλὴ καθαύρα*: quamvis non possit negari, quandoque etiam simpliciter sumi pro omni inferioris alvi purgatione. Hipp. l. de ulcer. IV. 6. Confer ad Gal. l. 5. meth. med. c. 6.

HYPOCAUSTUM, *ὑποκαυστήριον*, proprie significat *balnearium*, vel *vaporarium*, quod sub suo pavimento habet fornacem, qua mediante calefacit. Confer ad Lang. l. 1. ep. 50. Rhod. ad Scrib. n. 60. Hodieque tamen sumitur pro omni clavi, quod mediante fornace calefieri potest, vulgo *Stube*. Jul. Alex. l. 28. Salubr. c. 8. cujus usum an Itali, Galli, & qui eos sectantur, prægnantibus fatis rationibus improbant, dubito.

HYPOCERPHALEON, *ὑποκεφάλαιον*, *pulvinum*, aut *pulvinar capiti supponendum* significat. Hipp. l. 1. de morb. mul. XCIV. 10.

HYPOCERCHALEON, *ὑποκερχαλέον*, significat *asperitatem* quandam *stridulam* in faucibus, & aspera arteria. Hipp. l. 7. Epid. XI. 7.

HYPOCEROS, *ὑποκέρως*, *impurus*, *interitui*, & *morti obnoxius*, idem quod *ὑπέρκρος*, quod *ἀκέραιον*, *pyro*, sincero opponitur, significat. Hipp. de morb. sacr. IV. 54.

HYPOCHASCO, ὑποχάσω, proprie significat *ore subbianti sum*, & aliquantulum apertum; uti solent illi, qui mente aliquid acriter contendunt, & tota cogitatione, ac oculis eam in rem defigunt. Hinc & significat *suspicator*, suspecto, animadverto, Hipp. l. 4. Epid. XXVII. 14.

HYPOCHEIRIOS, ὑποχείριος, significat *ægrum*, qui Medico tractandum se submittit. Hipp. l. de Medico, l. 34.

* **HYPOCHEOMENOS**, ὑποχέωμος, i. e. *suffusus*, sive suffusione in oculo laborans, Gal. l. 6. de tu. san. c. 9. in fin.

HYPOCHLOROMELAS, ὑποχλωρομέλας, dicitur qui ex pallido aliquantulum nigricat, *subpallidenigricans*, ex mista humorum, melancholici, & biliosi in sanguine abundantium dispositione originem ducens. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 21. Vide Gal. in com. ad h. t.

HYPOCHLOROS, ὑπόχλωρος, significat ex virore aliquantulum *palescens*, Hipp. d. l. Lat. *Subviridis*.

HYPOCHOLOS, ὑπόχολος, *subbiliosus*. Dicitur de colore; estque signum corporis extenuati. Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

* **HYPOCHONDRIACUS**, ὑποχονδριακός, dicitur & de Morbis, & de Aegrotis. Inter morbos antecellit nomine quidem notissima *Affectio hypochondriaca*, ὑποχονδριακὸν πάθος, alias *Fluulenta Affectio Mirachialis* Arab. dicta, & si melancholia conjuncta fuerit, *Melancholia hypochondriaca* appellata. Qualis autem vere morbus sit, nondum adeo perspectum. Est enim tanta congeries symptomatum diversorum, ut quædam plane contrariari invicem videantur. Hinc & apud veteres plerumque accusatur ἀντιπράξια viscerum, h. e. adversæ functiones. Hujus morbi descriptionem ex vulgari veterum, & quorundam recentiorum opinione vide passim in Præticorum scriptis, præsertim Sennert. l. 3. Med. Pr. Part. V. f. I. per totum, & de *Melancholia hypochondriaca* l. 1. P. II. c. 12. Malach. Geigerum, Joh. Freitag. & P. Zacchiam integris tractatibus de hoc Morbo. Junge Diet. d. l. Casp. a Rejes C. El. quæst. 73. n. 17. & seqq. aliosque plures. Nonnulli recentiorum hunc affectum aliter describunt. Ita Th. Willis inter spasmodicos affectus refert; & ita morbis cerebri annumerat in Patholog. Cerebri c. 11. Nath. Highmorus vero morbum Ventriculi esse statuit, in Epistola de hysterica, & *hypochondriaca* passione. Mihi salvo aliorum judicio hanc addere libet descriptionem: *Affectio hypochondriaca* est morbus valde complicatus, & compositus ex diversis speciebus, præsertim vero ex intemperie varia partium primariorum corporis, & obstructionibus viscerum, glandularum, vasorumque in hy-

pochondriis, congeriem plurimorum, gravissimorumque quandoque symptomatum, præsertim actionum naturalium, vitalium, & animalium læsarum, cum copiosa flatulentia, murmure, ructibus acidis, sputatione continua, alvi siccitate, urina tenui, quandoque vero valde lixiviosa, & tineta, interdum & cum delirio Melancholico conjunctam habens, & proveniens a mixta, & inter se pugnante fermenti in ventriculo sanguinis, & succi nervosi impuritate heterogenea, ad malignitatem lentam, & putredinem magis minulve vergente. In concreto pro Aegrotis morbo jam descripto correptis passim sumi legimus. Ita in Eph. N. C. Ann. I. obs. 63. 80. & A. II. obs. 66. &c.

* **HYPOCHONDRION**, ὑποχόνδριον, quasi *Subcartilagiium*, alias Celso *Præcordia*, quamvis minus congrue. Ita vero dicitur ea pars corporis, quæ sub costis spuris ad ilia usque utrinque protenditur, non solum musculosa, sed & interna viscera comprehendens. Foef. p. 645. Dividitur in dextrum, & sinistrum, quamvis *hypochondrium* simpliciter, & κατ' ἐξοχὴν positum Hipp. pro dextro sumpserit, propter prærogativam, teste Gal. c. 2. in Epid. hist. 2. uti Lind. notavit Ex. IV. §. 84. Adde Diet. n. 874.

HYPOCHOREMA, ὑποχόρημα, ὑποχόρησις. Vide *Defectio*. Diet. n. 874. Lind. Ex. XIII. §. 244. seqq. 255.

HYPOCHOROS, *subpallidus*, *subflavus*. Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 21. C. Hofm. C. de U. P. n. 1062.

* **HYPOCHYMA**, *hypochysis*, ὑπόχυμα, ὑπόχυσις, Latin. *Suffusio*. Vide *Cataracta*. Quomodo differat a *Glaucmate*, vide in *Glaucoma*. Rhod. ad Scrib. n. 38.

HYPOCHYTOS, ὑπόχυτος, epitheton vini; estque idem, quod ἀέχυτος οἶνος, de quo supra in *Diachyotos*.

HYPOCŒLON, ὑπόκοιλον, dicitur pars cavitati oculorum, quæ κόιλον dicitur, subjecta, Latine *Subcavum*, Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 10. §. 85.

HYPOCOPHOSIS, ὑποκόφωσις, Latine *Subsurditas*, *surdastritas*, si licet fingere, idem quod βερηκότης, *Obauditio*, Difficultas auditus. Vide *Cophsis*, Forest. l. 12. obs. 12. Schol.

HYPOCRINOMĒ, ὑποκρινομαι, Hipp. idem est, quod ἀποκρίνομαι, *respondeo*, indicio. Hipp. l. 7. Epid. XV. 29. l. 3. de fract. t. 11. 64. 68. Foef. pag. 639.

HYPODESIS, ὑπόδεσις, dicitur *Subligatio*; estque fascia, quæ ante injectas plagulas applicatur. Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 24. & Gal. in com. ad h. l.

HYPODESMIS, ὑπόδεσις, idem quod ὑπόδεσις, *subligatio*, sive fascia ante plagulas adhibita. Hipp. d. l.

d. l. f. 3. t. 3. Gal. in com. Opponitur τῷ ἐπιδέσ-
μῳ, de quo supra, *Epidemios*. Hipp. d. l. f. 39.

HYPODEXIS, ὑπόδεξις, vocatur *suscipio*,
vel exceptio familiaris, idem quod ὑποδεχῶ.
Legitur apud Hipp. l. de dec. orn. XI. 19.

HYPODYSCOLOS, ὑποδύσκολος, i. e. *paulu-
lum gravior*. Usurpatur de signo, Hipp. Coac.
t. 189. & notat *aliquantio malignum*.

HYPODYSPHOROS, ὑποδύσφορος, significat
submolestus, aliquantulum implacidus, & cor-
poris incontinentia jactatus. Hipp. i. prorrh. t.
2. t. 4.

* **HYPOGASTRION**, ὑπογάστριον, vide *Abdo-
men*, *Etron*. Est ima pars imi ventris, quæ
ab umbilico ad pubem, & pudenda porrigitur.
Hipp. 4. aph. 80. Latine *Umen*.

* **HYPOGLOSSIS**, *hypoglossium*, ὑπογλωσσις,
ὑπογλωσσιον, item ὑπογλωπίς, Physiologicam,
& Pathologicam habet significationem. Secun-
dum illam ὑπογλωσσις dicitur inferior pars lin-
guæ, maxillæ adherens, ubi affectus, Rana
dictus, oriri solet. Lind. l. 2. Med. Phys. c. 13.
§. 73. in qua significatione quoque accipi vide-
tur apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 3. Unde & affe-
ctus dictus ὑπογλωσσις βάρυχη, rana *sub
lingua* vocatur Aërio Tetrabibl. 2. l. 4. c. 39. Ab
hac quoque significatione contingit, ut medica-
menta quædam Arteriaca dicta sint ὑπογλωπί-
δης, i. e. *sublingualia*, l. 7. de C. M. S. L. c. 1.
Scrib. nu. 110. Vocantur & a Critone *hypo-
glossida*, Forest. l. 15. obs. 32. Schol. fine. De
his vide & J. Dan. Horstii Dispens. Pharm.
Part. I. c. 20. p. LXXXIX. Pathologicæ ve-
ro significat ὑπογλωσσις tuberculum sub lin-
gua, sive partem inferiorem linguæ intume-
scentem. Hipp. l. 2. de morb. XXVI. 2.

HYPOGLUTIS, ὑπογλυπίς, dicitur Anatomis
carnea pars, quæ *sub natibus* deorsum
femur versus pertendit. Gorr.

HYPOGYON, ὑπόγονον, ἢ ὑπογύον, significat
id, quod est præ manibus, vel *quod instat*.
Hipp. t. 7. Epid. XXIX. 13. 26. XXIX. ubi
Lind. vertit per Morti propinquus; quod ta-
men textus ipse non videtur exigere.

HYPOLAMBANO, ὑπολαμβάνω, significat 1.
deprehendo. Hippocr. l. de Medico VIII. 2.
deinde *suscipio*, *subeo*. Hipp. l. 1. de morb. XI.
14. Ita ὑπολαβὴν ῥίγη, rigor sensum *subiens*,
vel *invadens* legitur l. 5. Epid. X. 22.

HYPOLAMPSIS, ὑπολαμψίς, significat ali-
quem *obscurum fulgorem*, qualis observatur in
tumore hydropico. Hipp. l. 4. Epid. XX. 1.

HYPOLAPAROS, ὑπολάπαρος, aliquantulum *mol-
lis*, *subvacuus* significat; & usurpatur ab Hipp.
de hypochondriorum molli extensione, l. 1. E-
pid. ægr. 2. l. 3. ægr. 3. & l. 4. XXVI. 1. Foef. p. 639.

HYPOLEIBOMAE, ὑπολείβωμαι, idem quod
ἵπος ἄζω, *aliquantulum destillo*, defluo. Hipp.
l. 1. de morb. mul. LI. 2. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

HYPOMBROS, ὑπομβρος, significat vel *sub-
tus madidus*, & dicitur de offe ὑποπόσθον, subpu-
lento, Gal. d. l. & Erotian. Onom. p. 117. c. vel
potest etiam significare *leviter madidum*.

HYPOMIA, ὑπομία, dicitur de eo, quod
superiori humeri parti subjacet, aut ipsi hu-
mero. Gal. d. l.

HYPOMNEMA, ὑπομνήμα, vocatur *Commen-
tarius*, recensio, & domestica Adversaria eor-
um, quæ memoriæ causa sibi quisque ex le-
ctione Authorum collegit, & seorsum conno-
tavit. Libav. Apoc. Herm. P. I. in proem.
in Hofm. in com. ad Gal. U. P. n. 869.

HYPOMYSAROS, ὑπομύσαρος, h. e. *suboli-
dus*, subcætidus, aliquantulum graveolens.
Hipp. de excrementis usurpavit.

HYPOMYXON, ὑπομύξων, vocatur articulus
mucosus obductus, *mucosus*. Hipp. i. de art. 30.

HYPONOMA, ὑπόνομα, significat *animo con-
ceptam opinionem*, vel *suspicionem*. Hipp. l.
2. prorrh. IV. 2.

HYPONOMOS, ὑπόνομος, dicitur de *ulcere
subtus depascente*, & cuniculoso. Græci e-
nim ὑπόνομος vocant locos, & canales subter-
raneos, operas fossas, & cloacas. Gorr.

HYPONOS, ὑπόνος, ἢ ὑπέρισκος, dicitur *asel-
lus suppositus*, sive *succula supposita*, qua fit
extensio ad superiora. Pertinet ad Chirur-
giam veterum. Hipp. in Mochlic. XXII. 1.
ubi Lind. legit ὑπόστονος.

HYPOPELIOS, ὑποπέλιος. Vide *Sublividus*.

HYPOPERIPSYCHON, ὑποπεριψύχων, vocatur,
qui in exteriori habitu, vel *ambitu corporis
levi frigore tentatur*. Hipp. i. prorrh. f. 2. t.
49. & Coac. t. 134.

HYPOPHACODES, ὑποφωκώδης, lentis colo-
rem referens, vel *lenticolor*. Hippocr. l. 2. E-
pid. t. 75. qualem colorem habent plerumque
lienosi. Foef. p. 643.

HYPOPHASIS, ὑπόφασσις, dicitur *suspectio*,
vel *subapparitio*, quando inter dormiendum al-
bum in oculo subapparet. Hipp. i. Progn. t. 11.
a verbo ὑποφάσσωμαι, *subappareo*, quod in ead-
em significatione legitur 4. aph. 52. Jungatur
Dieter. n. 873. Tales homines vocantur alias
ὑποβλέποντες, Coac. t. 64. Vide *Hypoblepo*.

HYPOPHAVLOS, ὑπόφωλος, *aliquantum vi-
tiosus*, & pravus. Usurpatur de victu vulgari,
& mediocri, Hipp. i. de fract. t. 45.

HYPOPHERO, ὑποφέρω, *geminam* apud
Hipp. obtinuit significationem: unam, quan-
do denotat *suffero*, *tolero*, l. 2. Epid. f. 2. t.
35. & lib. 2. de morb. mul. C. 37. alteram

qua significat *labasco*, labor, titubo, l. de intern. aff. XXXIX. 11. Vide Foef. p. 644.

* **HYPOPHORA**, ὑποφώρα, vocatur Galeno *ulcus debiscens*, h. e. profundum, fistulosum, quod ex defectu repletionem exigit, lib. Intro. c. 3. & l. 5. de C. M. P. G. c. 2. princ. Nonnulli tamen ὑποφωρὴν de alvi dejectione dici arbitrantur, teste Foef. d. l. & apparet ex Hipp. Coac. t. 310.

HYPOPHTHALMION, ὑποφθαλμιον, vocatur pars oculis subjacens, quæ in cachecticis, & hypotropis intumescere solet. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 139. l. 1. de morb. mul. XXV. 7. lib. 2. III. 3. IX. 3. idem fere significat, quod ὑπόκοιλον, de quo supra, Foef. d. l. Est & ὑποφθαλμιον idem, quod ὑπόπαιον, de quo p. p. Forest. l. 11. Obs. 8. Schol.

HYPOPHTHEROMENOS, ὑποφθερόμενος, dicitur longo tempore contabescens, sive *leviter subtabescens*, ap. Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 17. quamvis potius legendum videatur ὑποφθορομένην, h. e. *perferentium*, notante Foef. ad h. l. & in Oec. d. l.

HYPOPHYSIS, ὑπόφυσις, Vide *Subortus*.

HYPOPICROS, ὑπόπικρος, *subamarus*, Gal. l. 7. de S. F. §. Crambe agrestis.

HYPOPION, ὑπόπιον, vocatur *Sugillatio* sub oculis, quando sanguis sub cutem effunditur, ex solutione venarum continuitatis, & ita sub cute efflorescit. Estque ἐκ τῶν ἐκχυρωμάτων, Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 1. in princ. Non vero confundendus hic affectus cum ὑπόπινον, de quo postea. Vide Forest. l. 11. obs. 8. Schol.

HYPOPLEURIOS, ὑποπλευριος, idem quod πλάξ, *Plevra*, membrana costas, & latera thoracis succingens. Gorr.

HYPOSPAPHAROS, ὑποσπάφαρος, *subasper*, sive aliquantum asper. Gal. in exeg. voc. Hippocr. Gorr.

HYPOSPATHYROS, ὑποσπάθυρος, significat *aliquantum friabilis*. Quod vero Hipp. de excrementis alvi usus sit, mirum, quod in expositione ita sese torqueant Interpretes, cum textus mihi satis videatur perspicuus, qui est 1. Prorrh. f. 3. t. 24. ubi alterum epitheton ὑγρὴ declarat prius, scil. intelligenda esse excrementa, quamvis crassis portionibus scatentia, propter admixtas humiditas tamen portiones copiosiores minus coherentia, sed dissolubilia. Jung. Gal. in com. Foef. p. 646.

HYPOSPORHEO, ὑποσπορῆω, *strepitum edo*, aut facio, v. g. inter potandum. Hipp. Coac. t. 62.

HYPOPSYCHOMAE, ὑποψυχόμαι, significat *leviter refrigero*. Gorr.

HYPOPTYCHTHESIS, ὑποπτυχθῆσις, *corrugatus*, complicatus in sinus, & rugas signi-

ficat. Hipp. l. de nat. mul. VII. 1. & l. 2. de morb. mul. XI. 10.

* **HYPOPYON**, ὑπόπυον, dicitur *Suppuratio* in genere. In specie vero de pure in oculis congregato quoque usurpatur, & quidem sub cornea oculi tunica, quod inflammationis consequens interdum esse solet. Gal. l. 14. M. M. c. 19. Gorr. in def.

HYPOPYRRHOS, ὑπόπυρρῶς, Vide *Subrufus*.

HYPORINION, ὑπόρινιον, partes sub naso dicuntur, & *Myrtax*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 62.

HYPORICMA, Vide *Emborisma*.

HYPORRHYSIS, ὑπόρρῆσις, defluxio, vel *subfluxio* dicitur Hipp. quando vel humor, vel etiam pars solida sensim deorsum labitur, 1. de iis, q. in med. t. 19. idem, quod ὑπόρρῆσις. Foef. p. 640.

HYPOSAPROS, ὑπόσαπρος, *subputris*, fere idem quod *putris*, quia opponitur τῷ καθαροῦ, puro. Hipp. l. de int. aff. l. 17. Legitur & 2. prognost. t. 42.

* **HYPOSARCIDIOS**, *Hyposarca*, ὑποσαρκιδιος, ὑπόσαρξ, idem quod *Anasarca*, species hydropis totum corpus infestantis. Vide *Anasarca*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 111. & l. 1. de morb. III. 8. Parac. vocatur *hyposarcha*, item *Undimia*, cujus naturam deduxit ex elemento aquæ mucilaginoso, & congelato, l. 4. Paragraph. c. 1. 2. seqq. & in Scholiis ad h. l. scripsit, *Undimiam* nihil aliud esse, quam alumen resolutum, secunda species aluminis, qua intumescunt rastetæ manuum, ac pedum, & tota facies.

HYPOSEISMOS, ὑπόσεισμός, Vide *Succussatio*.

HYPOSPADIAEOS, *hypospadias*, ὑποσπυδιαιός, ὑποσπυδιός, dicitur, cui glans non recta, sed sub vinculo, vel freno illo, quod κών, canis, sive κωνοειδής vocatur (vide *Canis*) perforata est. Hinc qui sic affecti sunt, urinam anterieus reddere nequeunt, nisi pudendum ad pubem reflectant. Aegin. l. 6. c. 74. Gorræus. At Gal. l. 16. de U. P. c. 3. ὑποσπυδιαιός esse dicit, quibus ob vinculum, quod ad finem virgæ habent, meatus seminalis est contortus; & ita ob læsa genitalia steriles sunt, non quod semen fecundum non habeant, sed quod in virgæ flexibus hærens ferri prorsus nequeat recta in uterum, quam rem curatio ipsa comprobatur: Vinculo enim abscisso generant. Vide C. Hofm. com. ad h. l. n. 106. 1. & seqq. J. Alex. nor. ad Gal. d. l.

HYPOSPATHISMOS, ὑποσπαθισμός, dicitur incisio tribus divisionibus facta, supra frontem ad pericranium usque; nec tamen tribus illis lineis, vel sectionibus frontem incidisse satis est, sed subjicienda etiam est spatha, unde sectioni

Etioni huic inditum nomen fuit, & per subditas partes transmittenda, totumque id spatium usque ad pericranium, quemadmodum prolixius modum illum docet Æginet. l. 6. c. 5.

* HYPOSPHAGMA, ὑπόσφαιγμα, idem quod ἀπόσφαιγμα, proprie dicitur sanguis, qui colligitur ex jugulo animali, vasculo exceptus, & in cibum varia conditura paratur. Hinc & foramen, quod jugulo infligitur, dicitur ὑπόσφαιξ, vel ὑπόσφαιγιον, Casp. Hofm. ad Gal. U. P. p. 1114. Unde & in specie tholi, vel atramenti sepiæ sedimentum ὑπόσφαιγμα vocatur, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Linden. Ex. V. §. 27. Pathologicæ tamen usus obtinuit, ut *hyposphagma* significet *suffusionem cruoris*, & *sugillationem* in oculi tunica adnata, ex plaga illata, & solutione continui vasculorum per illam excurrentium. Gal. l. 4. de C. M. L. S. c. 8. Ægin. l. 3. c. 22. ubi & *venarum commercii divortium* appellatur. Eorum, qui sic affecti sunt, proprium symptoma est, quod quæcumque videant, rubra esse putent. Vide *hemalops*. Obiter non possumus dissimulare, quod non videamus, quid obftet, quominus omnis *sugillatio* hoc nomine ὑπόσφαιγμα[Ⓞ] venire possit; cum sit una eademque ratio generationis.

HYPOSPLENOS, ὑπόσπλην[Ⓞ], dicitur, qui aliquantulum lienosus, & tumore lienis laborat, *Subsplenicus*. Hipp. l. 2. Epid. II. 16. l. 3. ægr. 6. post. stat. pestil. l. I. XIII. 6.

* HYPOSTASIS, ὑπόστασις, Latinis *Sedimentum*, vocatur crassior urinæ portio, & contentum in urina residens; quamvis & *Nubecula* mediam regionem occupans, aut *Enæorema*, sive *Suspensum* sub *Hypostasis* nomine comprehendatur. Variat vero *hypostasis* in sanis, & ægris; de qua varietate legatur Willis Ex. de Urin. c. 3. & 5. Multas quoque ὑποστάσεις differentias præternaturales collegit Foef. p. 641. seqq. quarum tamen explicationes præterea singulis suis litteris initialibus in hoc Lexico inventientur. Fallitur vero Paracelsus, quod *hypostasin* urinæ scribat esse excrementum renum, Paramir. l. 3. tract. 4. cum in sanis nihil aliud sit, quam congeries filamentorum succi nutritii superflua, uti Willis hoc rectissime docuit. Interdum & ὑπόστασις significat *retentionem*, *subsistentiam*, & *suppressionem* excernendi alicujus: v. g. Hipp. 2. de artic. t. 59. 2. prorrh. X. 8. Coac. t. 109. aut *suppositionem* partis solidæ, vel corporis alius durioris, 3. de artic. t. 92. Mochlic. XV. & ita idem est, quod ὑπόστασις, de quo p. p.

HYPOSTELLOMAE, ὑποστέλλομαι, significat *subtrahere*, *demon*, *evito*, *caveo*, *refugio*. Hippocr. 1. aphor. II. 4. aph. 6. 7. 8. Diet. n. 870.

HYPOSTEMA, ὑπόστημα, idem quod ὑπόστα-

σις, *sedimentum* in urina, ap. Hipp. l. de crisi. lib. I. 8. VI. 1. 2. VII. 4.

HYPOSTROPHE, ὑποτροπή, geminam obtinet significationem. Vel enim notat *conversionem* corporis, quando æger sese convertit. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 17. XLIII. 32. l. 4. de artic. t. 14. Vel idem significat, quod ὑποτροπή, de quo postea, vide *hypotrope*, id est *Recidiva*. Hinc ὑποτροπῶδες dicuntur, quæ recidivas facere solent. Hipp. l. 2. Epid. q. III. 62. l. 4. XII. 20. l. 6. l. 2. t. 22. Foef. p. 643.

HYPOSYRIZO, ὑποσυρίζω, significat aliquem exiguum sibilum edo, quasi *subfinito*. Hipp. l. 7. Ep. XV. 5. XXI. 6.

HYPOSTASIS, ὑπόστασις, dicitur Latin. *Suppositio*, *Subventio* alicujus, ut alteri sit veluti fundamentum. Hipp. 2. de fract. t. 66. a verbo ὑπείνω, *subtendo*, *suppono*, quod legitur 3. de artic. t. 50. l. de ulcer. IIX. 3. Hinc & ὑποστραχίτης ξύλον, lignum *suppositum* dicitur, t. 49. & de osse suræ, 1. de fract. t. 18. Adde Foef. d. l.

* HYPOTHENAR, ὑποθέτωρ, i. e. *subvola*, pars ea manus est, quæ opponitur volæ manus, & Gr. θέτωρ dicitur. Galen. l. Introduct. c. 10. quamvis Lind. dubitet, quod proprie denotet; cum alii montem Lunæ, sive quod inter carpum, & minimum digitum interjacet; alii omnes monticulos sub singulis digitis ab indice ad minimum denotare existiment. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 84. Musculus quoque adducens pollicem aliter dicitur *hypothenar* Rioloano, apud Barthol. l. 4. Anat. c. 12. p. 577.

HYPOTHESIS, ὑπόθεσις, significat *suppositum*, aut principium aliquod in arte, vel scientia loco fundamenti constitutum. In qua significatione etiam accepit Hipp. de vet. medic. II. 13. 15. XXII. 1. XXVI. 13. Lat. *Opinio*.

HYPOTINAGMOS, ὑποτινάγμῶς, idem quod ὑποσφαιξ. Vide *Succussatio*.

HYPOTRIMMA, ὑποτριμμα, est edulii genus, ex variis rebus leviter tritis, & contusis conflans, quod etiam *τριμμα*, seu *Inritum* dici potest. Lind. Ex. X. §. 78. Legitur ap. Hipp. l. 2. de diata XXXIV. 8. l. 3. XXV. 10.

HYPOTROPE, ὑποτροπή, item ὑποτροπή, dicitur *morbi reversio*, *reciprocatio*, & *usitatus Recidiva*, quando sc. prioris morbi causa non perfecte remota, aut ablata, ob ejus novam collectionem morbus, qui ad sensum videbatur extinctus, evidenter repetit, & recurrit. Dicitur & ὑποτροπισμός, Hipp. 4. ap. 36. a verbo ὑποτροπιάζω, *revertor*, d. l. aph. 61. l. de intern. aff. l. 87. III. 5. 7. Jung. Diet. n. 871. 872.

HYPOTRYGOS, ὑπότρυγος, h. e. *aliquantulum fæculentus*. Hipp. l. 4. Epid. XIV. 10.

HYPOXEROS, ὑπόξηρος, *subaridus*, aliquantulum

tum ficcus, significat. Nec video, quomodo expositio Galeni ad hoc epitheton quadret, quando explicavit per *πυπαιόττον υποκοιλον*, cum textus Hippocrat. talem expositionem non exigant. Legitur vero l. i. de fractur. t. 34. l. 4. de art. t. 61. Mochlic. XV. 2. l. de Hel-leborismo 12. l. 6. Epid. f. VIII. t. 49. l. 7. Epid. XIII. 18. Coac. t. 369. 378.

HYPOZOMA, ὑπόζωμα, i. e. *membrana succingens*, v. g. Diaphragma.

HYPOZYGUM, ὑποζυγιον, significat *subjuger*. Diciturque de *osse jugali*, quod ζυγιον Gr. dicitur, ubi os a maxilla superiori procedens cum eo osse, quod sub aurem annexum est, *subjugatur*. Hipp. 2. de art. t. 5. Inde ὑποζυγιον, *jumentum*, dicitur de animalibus quadrupedibus, quæ ad labores rurales jugo connectuntur, v. g. Boves. Gal. 1. aph. 15.

* HYSILOIDES, ὑψιλοειδής, pro *Xpsiloides*. Vide *Hyoides*.

HYSOPHONOS, ὑψιφωνος, dicitur, qui clara voce, aut sonora præditus est. l. i. Epid. f. II. t. 78.

HYPTIASMOS, ὑπτιασμός, duplicem habet significationem. Vel enim notat *supinum decubitus*, sive *resupinationem*. Hipp. 2. de fractur. t. 22. Adde Gal. Comm. ad h. l. qualis decubitus super ventrem ut plurimum in morbis malum habetur signum. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 1. c. 42. Vel significat *ventriculi eversionem*, cum nauseabundus cibum fastidit, & rejicit. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. ubi vomitum ex genere τῶν ὑπτιασμῶν, *supinitasum*, esse scripsit. Vid. Foef. p. 647. Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 7.

HYPULOS, ὑπυλος, dicitur de ulcere, sub cujus cicatrice delitescit sanies, *Ulcus sub cicatrice latens*. Hipp. l. de Medico IX. 4.

HYPURGEO, ὑπυργεω, significat *subservio*, officium administro, vel suppetias alteri eo. Hipp. l. de Arte l. 10. V. 10. X. 7. lib. 3. de Morb. XII. 63. l. 6. Epid. f. 5. t. 2.

HYPURGIA, ὑπυργία, recte dicitur *officium Medici*, sive ministerium, aut *administratio*, respectu scilicet Naturæ, cui primæ debentur etiam in sanitatis negotio. Usus Hipp. l. de dec. ornat. IX. 17. X. 9. XI. 14. XII. 3.

HYS, ὄε. Vide *Porcus*.

HYSMA, ὕσμα, *pluviam* significat. Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 6. Junge Foef. d. l.

* HYSTERA, ὕστρα, ἢ ὕσέρη, vocatur *Uterus*, ea pars corporis in hypogastrio sita, in qua fit conceptio, & ad humani generis propagationem necessario attributa. Appellatur & *Matrix*, item *Vulva*, quamvis hoc vocab. potius de exteriori pudendo muliebri sumi soleat. *Uteri* descriptionem pleniori vide in *Anatomicis scri-*

ptis, præsertim Barthol. l. 1. Anat. c. 28. 29. 30. Rolfink. O. ac Meth. part. genital. P. II. cap. 11. seqq. Vanum antiquorum est commentum *uterum* esse viscus adeo animatum, ut sit velut animal quoddam in animali, uti scripsit Aretæus l. 2. Acut. c. 11. quam opinionem etiam hodieque Obstetrices, & aliæ Mulieres sciolæ non patiuntur sibi eripi. Hunc omnium muliebrium morborum causam dixit Hipp. in princ. l. 2. de morb. mul. quod alias libr. de locis in homine annexum est. Intellige vel efficientem, vel materialem, sive subjectum. *Uterum* e sede sua prolapsum, & e corpore prominentem, aliis frustra tentatis remediis, feliciter, & absque vitæ periculo amputatum fuisse a Michæle Angelo Rota Medico Veneto, & Anton. Molineto Anatomico Patavino, testatur Henr. a Moinichen. Observ. Med. 4. annexa Cultro Lyseri Anatom. p. m. 200.

HYSTERALGES, ὕστραλγής, dicitur de eo, quod *Uteri dolorem excitat*; & usurpatur in specie de Aceto. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 39.

HYSTERICUS, ὕστερικὸς, *Uterinus*. Generaliter dicitur de omnibus morbis *uterinis*, & de ægris, quæ illis morbis correptæ sunt. Dieterich. n. 879. Specialiter vero, & usitatus accipitur de *suffocatione uteri*, & *strangulatione*, Græce πνιξ ὕστερικῆ dicta; cujus morbi natura quamvis sit intricatissima, mihi tamen videtur præ aliis illum explicasse Vvillis in Patholog. Cerebri, cap. 10. Inque hoc saltem hallucinatum esse, quod in affectionibus *hystericis* uterum falso accusari scripserit, cum tamen in seqq. expresse fateatur, quandoque hunc affectum ab uteri culpa dependere. Poterit vero affectus ille hoc modo describi: *Suffocatio uterina* est congeries quamplurimorum symptomatum, præprimis actionum animalium, & vitalium diversimode, & gravissime læsarum, proveniens a concursu morborum diversorum, cerebri, cordis, & uteri, propter succi nervosi, & sanguinis impuritatem, & motum inordinatum, per effluvia explosiva, aut etiam congelativa, ex retentis vitiosis portionibus seminalibus, aut sanguineis menstruis collecta inductum genitorum. Jungatur & Barbett. Pr. Med. lib. 4. c. 9. De symptomatum farragine lege etiam Dieter. d. l. Casp. a Rejes C. El. Q. 46. & 49. Fœminæ quoque *suffocatione uteri* laborantes vocantur ὕστρικά Hippoc. 1. Prorrh. f. 3. t. 27. Coac. t. 349. 554. Medicamenta quoque contra Morbos uterinos vocari *Hysterica*, patet ex Dispensatorio Libav. Schroder. Fr. Hofm. & aliis. E novissimis etiam Junken in ea esse sententia legitur, *suffocationē uterinam*, & alios *uteri* morbos vulgo creditos, exceptis vitii sanguinis Menstrui, esse potius Lienis, & vi-

tiatis sanguini, spiritibusque animalibus adscribendos, Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 21. p. m. 730. seqq. Enimvero nobis videtur, hos, & alios suffragantes committere fallaciam oppositorum.

HYSTERON, ὑστερον, vocatur *Secundaria*; estque idem, quod τὸ δεύτερον. Vide *Deuterion*. Usurpatur & in plur. num. & ὑστερον. Gal. 5. aph. 35.

HYSTEROTOMOTOCIA, ὑστεροτομοτική, dicitur *Partus Cesareus*, sive *Cæsar* (Vide *Cæsar*) & ὑστεροτομία sectionem ipsius uteri in genere significat.

HYSTRIX, ὑστρίξ, nomen est animalis; cuius duæ constituuntur species, terrestres alia, alia marina. Vocatur & *Porcus spinosus*. Hujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina tradit Aldrovand. lib. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 38. Vivum quoque An. 1685. Norimbergæ, & hic Altdorfi spectare licuit ex India allatum, si fides habenda ejus possessori, corpore nigricante, & aculeis elegantibus variatis ex albo, & nigro colore constants. Vocavit autem *Sayda*, & confirmavit, quod potu plane abstineret.

I

JACENS, ἴακων, dicitur proprie de corporis, aut membri situ, vel positu, cum cessatione actionum musculis, & tendinibus propriarum, Gal. l. 2. de muscul. c. 7. Qua ratione & κατὰ τὴν huc pertinet, vide apud C. Hofm. Com. Gal. de U. P. n. 123. Aures *jacens* vocantur, quæ nondum subriguntur, Scribon. Larg. n. 13. Tropice *Natura jacens* Helmontio dicitur, quando morbus in gradum surrexit, & naturæ nupit intime, h. e. quando causa morbifica supprimere conatur vires vitales, sive flammam vitalem, tr. *Natura Contr. nescia*, n. 145.

JACINTHUS, pro *Hyacinthus*. Vide supra. Lang. l. 3. ep. 1. c. 6.

JACTATIO, ἰάκωσις, ἰακωσις. Vide *Alyce*. Dicitur & *Jactare*, Gr. σαλθεῖν, quod fere idem est, ac divergere. Hipp. 3. de artic. t. 95. Alias *jactatio* quoque significat *gloriationem*, vel laudem propriam. Hinc & Gal. a nonnullis *Jactator* dictus fuit, teste Ant. Mus. Brasavolo in Indic. ad Gal. libros.

JACULUS, ἰακωτίς, nomen serpentis venenosissimi, cuius descriptionem, venenum, & usum in Medicina tradidit Aldrov. Hist. serp. & drac. l. 1. c. 13.

JENOME, ἰακωμοί, significat *refocillor*, translatione facta a plantis, & herbis, quæ pluvia,

aut rore perfusæ reficiuntur, & veluti exhilarantur. Usus Hipp. 1. de morb. mul. XCV. 4. Jung. Foes. Occ. p. 276. Lindenus vero prorsus contrariam tribuere conatur huic verbo ἰακωσις significationem, videlicet quod denotet *desicere*, solvi, fatiscere, & fere idem esse, quod κατὰ ἰακωσίην, Ex. XIII. §. 140. 141. Proprie alias significat *fervefio*, calefio, uti patet ex Henric. Stephani Thesaur. Græco-Latino. T. V. p. 1065.

JALAPPA, *Jalapium*. Vide *Gialappa*.

JALEMOS, ἰαλεμος, *frigidus*, nullius pretii. Dicitur de Medico inepto, qui nullam medendirationem sequitur, ab *Jalemo*, Calliopes filio, qui in carmine fuit ineptissimus: unde proverbium, *Jalemo frigidior*. Usus Gal. l. de præcognit. ad Posthum. c. 3. Jung. Eras. Adag. Chil. II. cent. 10. proverb. 86.

JAMBlichI sales, ἰαμβλιχῆς ἄλας, dicitur genus salis ex multis rerum generibus compositi, cui vis maxima humores crudos concoquendi. Compositionis vero hujus inventor fuit *Jamblichus*. Parabaturo vero ex salis ammoniaci lib. i. salis Cappadocici §. vj. piperis §. iij. Zinziberis §. iij. sem. cnici scrupulis xvij. feminis erucæ scrupulis sexdecim, ammi, hyssopi, cacuminum thymi, phylli, semin. apij, petroselini ana scrupulis xvij. origani uncia una, filphij scrupulo j. Contundantur, atque cribrentur. Gorr. Dosis cochleare unum, cum ovis sorbilibus, aut alio liquore.

* **JANITOR**, ἰανιτωρ. Vide *Pylovus*.

* **JANITRIX**. Vide *Portæ Vena*.

JANUA, ἰανυα, quid sit, notum est. Usus Hipp. ad repositionem articularum, ut patet ex 1. de art. t. 23.

JAOME, ἰαομω, significat sano, *medeor*, curo. Hipp. 2. aphor. 22. & 6. aphor. 12. Ab hoc verbo & *Ars Medica*, & *Medicus* nomina sua acceperunt. Dieter. n. 399. de quibus p. p.

JAPONICA Vernix, dicitur parata ex Gummi Laccæ spiritu vini rectificatissimo dissoluto, Morley Coll. Chym. Leid. c. 508.

JASPIDIS, ἰασπίς, gemma dicitur, seu lapis pretiosus, opacus, sed multorum generum. Diosc. l. 5. c. 160. septem numerat. Pl. vero l. 37. cap. 9. plures recenset: quæ omnia collegit, & excerptit Rul. in Lex. Plura de *Jaspidis* differentis vide apud Chioe. in Mus. Calceolar. 6. 3. p. 253. seqq. ub. etiam de virtutibus hujus lapidis differit. De viridis *Jaspidis* facultate peculiari adversus stomachi eversionem legatur Gal. l. 9. de S. F. §. *Jaspidis viridis*. Langius vero existimat, per *Jaspidem viridem* intellexisse Gal. *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. De singulari virtute sanguinem sistendi vide Hild. Cent. 3. Obs. 2. Quod *Jaspidis* cariosus fiat, testatur Obs. in Eph. Nat. Cur. Ann. 1. Obs. 154.

JATRALEIPTES, ἰατραλεῖπτες, vocatur *Medicus Unguentarius*, vel *Reuiviflor*, qui unguentis, & perfrictionibus corporis morbos curat. Talis fuit Diotas, teste Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Et hujusmodi curandi ratio dicta est ἰατραλεῖπτινῆ, primum instituta a Prodicō, Selymbriæ nato, Æsculapii discipulo, uti narrat Pl. l. 29. H. N. cap. 1.

JATREON, ἰατρῆον, Jon. ἰατρῆον, Hippocrati dicitur *Officina Medici*, vel *Medica*, in qua quæ ad Chirurgiam pertinent, potissimum tractantur, & locus, in quo Chirurgia exercetur. Hipp. l. 1. de iis q. in Medic. t. 5. l. 1. Epid. f. 1. t. 16. Latine *Medicatrina*. Confer & ad Linden. Ex. X. §. 128.

JATRICE, ἰατρικῆ, scilicet ἰατρικῆ, id est *Ars Medica*, Dieter. n. 399. Vide *Ars*. Ita vocavit Hipp. l. de flatib. lll. 1. Latine etiam *Medicina* communiter vocatur; quamvis hoc vocabulum etiam pro remedio haud raro sumatur. De definitione, & divisione, aliisque præliminariis ad *Medicinam* spectantibus videantur passim Institutionistæ, & inter hos Sennert. Casp. Hofmann. nec non nostra Dogmata Medicinæ Generalia in Præliminariis. Jungatur & Medic. Physiolog. l. 1. seu introductionem ad *Medicinam* comprehendens.

JATROCHYMICUS, ἰατροχυμικός, quasi *Medicus Chymicus*, ponitur pro *Chymiatro*. Libav. tr. de igne Natur. c. 33.

JATROS, ἰατρός, vocatur *Medicus*; quo nomine non solum venit, qui morbos curat, quæ quidem significatio vocis stricta, & propria est; sed usu quoque receptum est, ut & qui sanitatem conservat, ἰατρός appelleretur, qui alias ὑγιαίνος vocari solet. Plura de Medici persona, officio, proprietatibus, ornatu vide apud Hipp. l. de Medicatō, de decenti ornatu, Dieter. d. l. Lind. Ex. l. ll. & lll. C. Hofm. Orat. 2. Isag. de Officio Medici.

IBEX, ἰβξ, αἶξ, dicitur *Capra sylvestris*; cujus descriptionem, & usum in Medicina tradit Aldrov. l. 1. de quadrup. bifulc. c. 13. Nonnullis appellatur *Capricornus*.

IBIS, ἰβίς, nomen avis Ægyptiæ, ciconiæ valde similis, ad aquas, præsertim Nilum fluvium, degentis; cujus ulterior descriptio, cum usu in cibo, & Medicina, habetur in Aldr. l. 2. Ornithol. c. 3. Qua ratione Avis hæc aquam marinam, aut Nili pleno gutture absorbeat, & in anum rostro intruso eructet, atque ita clysteris usum docuerit, legi potest apud Lang. l. 2. ep. 2.

ICELOS, ἰκελός, idem quod ὁμοτός, equalis, similis, Hipp. l. 2. de morb. mul. LXIIX. 3. & l. 2. XXV. 27. l. 3. Epid. f. 3. l. 24. l. 1. de R. V. I. A. T.

35. Nonnulli cum aspiratione legunt ἰκελός.

ICESION. Vide *Hicesion*.

ICHNEUMON, ἰχθυόμων, nomen animalis quadrupedis amphibii, quod alias *Lutra Ægypti* vocatur; cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de quadr. digit. vivip. c. 14. Meminit & Gal. referens inter pugnacia animalia, & cum aliis concertantia, l. 5. de decr. Hipp. & Plat. c. 5. *Ichneumonem* utriusque sexus genitalia habere, testatur ex Aeliano Casp. a Rejes C. Elyf. q. 48. n. 5.

ICHNOS, ἰχνοός, dicitur ima pedis pars, quæ *Vestigium* etiam Latinis dicitur; item *Solea*, cutis illa pedis dura, crassa, & callosa. Gal. c. 2. de fractur. t. 10. unde & *Vestigium* proprio *Pedio* ponitur, Vesal. l. 1. de H. C. c. 33. quamvis & Hipp. usurpet de *solea* artificiali, ex pelle non admodum dura parata, 4. de art. t. 9. Jung. Foes. p. 292.

* **ICHOR**, ἰχώρ, vocabulum valde πολύσημον est, ita ut tam late pateat, quam late vocab. ὑγρὸς, ἢ ὑγρότης, *humidum*, aut *humiditas*. Variam hanc, & nimis amplam significationem veluti in fasciculum collegit C. Hofmann. peccatratu de *ichoribus*. Relictis vero aliis significationibus, illam saltem, quæ ad hominem, & forum Medicum spectat, paucis exponere libet. Accipitur interdum ἰχώρ in statu naturali, & Physiologicæ pro *sero sanguinis*, σέρων, seu vehiculo, h. e. portionibus aquosis. Gal. l. 2. de Elem. c. 2. in 6. Epid. t. 38. Plato in Timæo. Interdum Pathologicæ, & in statu p. n. & quidem duplici modo: uno, quando in sanguine saltem copia excedit; & dicitur *ichor mitis*, ἰχώρ ἡπιός, unde fit αἷμα ὑδατώδες, sanguis aquosus: altero, quando, prætercopiam, etiam qualitate acris, salsa, & mordaci magis minusve peccat, & vocatur *ichor acris*, Platoni ἰχώρ ἀγρός. Hinc redditur αἷμα ἰχωροειδές, aut ἰχωροειδές, sanguis *serosus*; quæ significatio videtur usitatior esse. Gal. d. l. Vide Mercurial. l. 4. V. E. c. 12. Casp. Hofmann. d. l. Foes. p. 292. seqq. *Sanies* quoque sive tenuis excrementum ex ulceribus effluens ἰχώρ vocatur Cels. l. 5. c. 26. Specialissime etiam liquor ille ex vulneribus articularum, & nervosarum partium cum dolore, gravissimisque aliis symptomatibus extillans *ichor* appellatur, qui alias *Meliceria* dicitur Hildano tr. de *ichore*, & *Meliceria*. Vide supra *Hydarthros*. Tandem & *ichoris* vocabulum tribuitur liquoribus ex aliis corporibus destillantibus. Ita succus ex jecinore assato hircino extillans ἰχώρ vocatur, Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8. fin. Latine *Cruoridici* posset: & Actius cochlearum magnarum terrestrium destillantem succum ἰχώρα vocavit, teste Foes. d. l.

ICHOROIDES, ἰχωροειδής. Vide *ichor*.

ICHTHYA, ἰχθύς, vel ἰχθύς, significat juxta Erotianum in Onomast. p. 54. d. *limaturam*, *scobem*, aut ramentum: idem quod ῥήμα, ἢ ῥήμα. Alias *squating marine pellem* significare, dixit Galen. in exeg. voc. Hipp. Locus est apud Hipp. de exsectione fœtus, l. 4. *Unguis* quoque *ferreus*, vel *uncus*, qui ad fœtus extractionem usurpatur, vel ex squammarum piscis, vel ab hami piscatorii similitudine, ἰχθύς vocatur, teste Galen. d. l. Foef. d. l. Gorr. Vocatur alias ὄνυξ. Vide *Onyx*.

ICHTHYELAEUM, ἰχθυέλαιον, i. e. *Oleum ex piscibus*. Joh. Laurent. Amalth. Onom. p. 436.

ICHTHYEMA, ἰχθυήμα, proprie vocatur *squama* piscium. Tropice vero tribuitur vocab. hoc scobi, *ramentis*, & limaturis, & corticium pefegminibus, apud Hipp. l. de ulcer. X. l. 2. XIII. 7. 8.

ICHTHYITES, ἰχθυίτης, vocatur Lapis quidam, in quo cavitas quædam interius conspicitur exacte in figuram, & typum piscis formata, ita ut quali matricem, aut formam exhibeat, cui alia corpora pro recipienda piscis figura imprimenda sunt. Occurrit in Musæo Societatis Londinensis, & mentio fit in Actis eruditorum Lips. A. 1682. p. 33.

ICHTHYOCOLLA, ἰχθυόκολλα, nomen piscis est cetacci, ossibus, & spinis carentis; cuius descriptio, & usus in cibo, & Medicina habetur apud Aldrov. lib. 5. de pisc. c. 4. Deinde ita dicitur *glutinum* vel ex illo pisce, vel alio glutinoso, qui *Morua*, sive *Molva* dicitur (Aldrov. l. 3. c. 6.) paratum, de cuius usu in Medicina videatur Dioscor. lib. 3. c. 102. Aegin. l. 7. c. 3. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 81. Ad vinorum defecationem etiam adhiberi, & pro illo usu per aliquot septimanas opus habere, maceratione, scripsit Jac. le Mort. Pharmac. Med. Phys. c. 10. p. m. 80.

ICHTYOLITHOS, ἰχθυόλιθος, lapis dicitur piscis figuram superficiariam exhibens; qualem mihi ostendit hisce diebus in Musæi sui Scrinio Metallorum, & Mineralium variorum plenissimo Norimbergæ supra laudat. D. D. I. P. Vvurfhai Affinis, & Fautor plur. honorandus.

ICHTHYOPHAGUS, ἰχθυοφάγος, qui piscium esu delectatur. Legitur apud Forest. l. 10. Observ. 10. Schol.

ICHTHYS, ἰχθύς, id est *Piscis*. Referuntur *pisces* inter alimenta humidiora, præsertim recentes. Dividuntur in marinos, fluviatiles, lacustres. De quibus omnibus vide Aldrov. Tom. de Piscib. C. Hofmann. Inst. Med. lib. 5. cap. 22. & alios.

ICMALEOS, ἰκμάλιος, dicitur satis humidus, *humectus*, Hippocr. l. de nat. puer. XXVI. l.

5. II. l. de genitura VI. 2. VII. 4. l. de morb. mul. III. c. XVI. 9.

ICON, εἰκόν. Vide *Imago*.

* ICTERICUS, ἰκτερός. Vide *Icterus*.

ICTERIAS, vocatur gemma aliti Jurido similis, ideo existimatur valere contra regium morbum. Est & alia eodem genere liquidior, tertia folio viridi similis, latior prioribus, pene sine pondere, venis luridis. Quartum genus in eodem colore nigris venis descendentibus. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

ICTERITIA, idem quod *icterus*. *Icteritiarubra*, vocatur etiam Erysipelas, apud Vvalther. Sylv. Med. p. 572. 779. Alba, idem quod Chlorosis, sive morbus Virginum, d. l.

* ICTERUS, ἰκτερός, alias *Morbus Regius*, *Arquatus*, *Aurigo*, est affectus p. n. & inter symptomata tertiæ classis, videlicet qualitatum mutatarum referendus. Est enim in toto ambitu corporis externo coloris nativi in flavum permotatio, proveniens a bilis flavæ retentæ diffusionem facta, obstructions vasorum, & organorum bilis segregationi dicorum, & intemperiem viscerum biliosam præsupponeate. Dicitur & *ictertia*. Plura qui de hujus morbi natura, differentiis, symptomatibus, & curatione scire desiderat, ille consulat Practicos, quorum serinia compilare non est nostri instituti. Quod attinet ad generalia, legatur Dieter. n. 403. Paracelsus *ictertia* naturam deducit e triplici sale in unum commixto, videlicet e vitriolo puro, sale myseo, & liquore sulphuris resoluti, l. de ictertiis, c. 1. Helmontius causam *icteri* collocat in fermento p. n. ventriculi virulento, quod pylorum sic male affectat, ut digestiva, simulque distributiva alienentur, tr. Scholar. Hum. pass. decept. c. 5. Potissima divisio *icteri* est in *Flavum*, & *Nigrum*. Ille etiam intelligitur per *icturum* simpliciter dictum. *Niger* dicitur colore cutis lurido, propter bilem corruptam, putrescentem, & portionibus acidis atrabiliaris infectam. Imprimis vero obstructio pancreaticæ, & lienis hic peccat, symptomatistque hujus auctores sunt. Confer ad Ephem. N. Cur. Ann. l. obs. 87. Qui *ictero* flavo corripuntur, vocantur Hippocrati *ικτερώδεις*, aut *ικτεράδεις*, *icteric*, 5. aph. 72. ita oculi quoque *auriginosi* hoc nomine veniunt. Coac. t. 388. l. 2. de morb. mul. LXIV. 12. Color *auriginosus* corporis, l. de nat. mul. XV. 7. l. 2. de morb. mul. XIV. 7. XV. 8. Vide Foef. p. 280. *Icterus* quoque vocatur avis, *Galbula* alias dicta, de qua supra vide *Galbula*.

ICTIS, ἰκτίς, æquivocum est. Vel enim idem est quod ἰκτιός, & significat avem rapacem, *Milvum*; cuius descriptio, cum usu in cibo, & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 13.

Gal. l. de Ther. ad Pifo. c. 9. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 58. Vel denotat animal quadrupes, quod Latine *Viverra*, *Furo*, & *Mustela sylvestris* vocatur; cujus historiam tradit idem l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 16. Jung. Foreft. l. 19. Obf. 15. in Schol.

* **ICTUS**, *πληγή*, vel dicitur de motu arteriæ in pulfu, qui *Diastole* arteriarum vocatur, Gal. de pulf. ad tyr. c. 4. & l. 4. de dignosc. pulf. c. 1. vel usurpatur de læsione quadam violenta, intrinsecus corpori illata, Hip. 7. aph. 14. Ita *Ictus* calami, Gal. l. 3. de fac. parab. c. 100. *Ictus* arenarum, scorpionum vocantur *πληγαί*, Æginet. l. 5. c. 7. seqq. & alibi. Usurpatur & sæpe adjective *Ictus*, pro percussus, *πληκτός*. Dieter. nu. 85. Foreft. Chirurg. Obf. l. 6. O. 22.

IDAM, id est *pulmentum*. Rul. & Johnf. in Lex.

* **IDEA**, *ιδέα*, aliquando & *εἶδος*, idem significat, quod *ἰδέο*; & accipitur cum pro integra alicujus rei natura, ita *Idea morbi*, idem quod *natura morbi*, Gal. 3. de crif. c. 4. tum de externa saltem forma, figurazione, conformatione, lib. 2. de Usu Part. c. 17. in princ. Vide J. Alex. annot. in l. 2. Gal. de cauff. fymp. c. 2. Helmont. vero, & alii ex Spagyricæ Philosophiæ feftatoribus per *Ideas* intelligunt imagines, conceptus, simula- chra, uno verbo *Entia rationis*, Platonicas *Ideas* revocantur, quas tamen non immerito perstrinxit Libav. T. IV. Oper. passim, quæ loca inquirantur in Indice. Videatur alias Helm. tr. de *Ideis* morbofis, & alibi in scriptis ejus plura de *Ideis*, aut morbis idealibus reperies. Pluribus etiam varias *Idearum* species tradidit passim in Oeconomia corporis animalis Benjamin a Brockhuyfen, quæ loca quarantur in Indice.

IDEACH, terminus Paracelsicus, cujus significatio an cum *Idea* conveniat, non licet certo affirmare. Dixit vero author, *Ideach* occurrere in omni planta, Chirurg. l. 3. Tract. 2. c. 2. fine.

IDECHTRUM, est etiam terminus Paracelsicus, quo indigitatur primus homo, prima arbor, aut prima creatura uniuscujusque rei ex *Idea* producta; de quo legantur ejusdem fragmenta Anatom. T. 8. Operum.

IDESTRUM, Paracelso dicitur conjunctio humoralis, naturalis, & mineralis, in composito, quia *Idestrum* sine composito non est. Ita in generatione Tartari durities a salibus minerali; liquor humeralis vero est *Idestrum*, & conjunctivum, l. 1. de Tartar. tract. 4. c. 2. in expof. & in Schol. ad h. l. referendis.

IDEUS, *Ideus*, Paracelso dicitur massa illa, & materia prima in Creatione, *Chaos* dicta, ex qua omnes creaturæ factæ sunt, Fragm. Anatom. l. 1. Tr. l. c. 1. In historia prologi. Meminit & l. 4.

de vit. long. c. 8. ubi tamen videtur potius ipsum creatorem, & ipse opificem denotare: & l. 1. de Tartar. tract. 5. c. 1. fin.

IDIOCRASIA, *ιδιοκρασία*, idem quod *ιδιοσυγκρασία*. Legatur in Jul. Alex. Indice Tom. I. Vide *Idiosyncrasia*.

IDIOGNOMON, *ιδιογνώμων*, dicitur Hipp. *peritax*, & in opinione concepta permanens, Hipp. l. de A. L. & Aq. LXI. 6. quibus conjunguntur *ωφέλιμα*, sibi nimis placentes, LIIX. 4.

* **IDIOPATHEJA**, *ιδιοπάθεια*, *proprius affectus*, & *πρωτοπάθεια*, i. e. *primarius affectus*, qui ab alio morbo non dependet, vocatur. Huic opponitur *συμπάθεια*, vel *δευτεροπάθεια*, *morbus per consensum*, a priori dependens. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 3. J. Alex. in Not. ad h. l. quamvis Rolf. arbitratus sit, *ωρατοπάθειαν*, & *ιδιοπάθειαν*, item *δευτεροπάθειαν*, & *συμπάθειαν* non esse prorsus synonyma, sed & *ιδιοπάθειαν* esse *δευτεροπάθειαν*. Ord. ac Meth. Med. Special. comm. l. 2. f. 3. c. 4.

* **IDIOSYNGRASIA**, *ιδιοσυγκρασία*, i. e. *corporum proprietates*, & convenientia, & cujuslibet peculiaris temperatura. Gal. l. 3. Meth. med. c. 2. & J. Alex. Not. ad ill. loc. Hanc ineffabilem, nec exactissima scientia comprehensibilem recte dixit idem Gal. d. l. c. 7. & l. 1. ad Clav. c. 1. Inexplicabilis singularis temperamenti ratio Philosophis, & Medicis *ιδιότης ἀρρήτος*, Rhod. in Not. ad Scrib. sub fin. Poterit vero hoc vocabulum exponi de specifica proprietate, quæ adhuc facilius comprehensibilis, & de individuali, sive singulari, quæ omnino certo determinari, & describi nequit. Hujus exempla vide passim, v. g. Rolf. d. l. 4. f. 2. c. Ephem. N. 5. Cur. Ann. II. O. 10. 11. 71. 205. seq. Casp. Rejes q. 84. n. 7. 8.

IDIOTA, *ιδιώτης*, duplicem habet significationem. (1) significat *hominem privatum*, qui nullum munus publicum obit, neque oppido, aut genti præest. Græce *ιδιωτοργέων* quoque dicitur. Occurrit apud Hipp. l. de sal. diat. t. 1. Adde Gal. comm. ad h. l. & Foef. 277. Deinde (2) significat *rudem*, *plebejum*, rei alicujus ignarum. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 10. & c. 3. in 1. Prorrh. t. 32. C. Hofm. C. in Gal. de U. P. n. 506. Specialiter vero *Idiota* vocantur Medici imperiti, qui contemptores sunt verarum artium, etsi falsarum peritissimi sint professores. Rul. & Johnf. in Lex. His in errorem incidere maxime pronum est. Casp. a Rejes C. El. Q. 21. n. 15. Hinc qui hos promovet, reus est omnium errorum, noxarum, & criminum ab illis per incitiam patratorem. Quæst. 6. n. 5.

IDIOTROPHA, *ιδιότροφα*, dicuntur animalia, quæ sui generis cibus utuntur. Diction. Græco-Lat. Budæi, aliorumque.

IDNOO, ἰδνω, significat *incurvus*, inflecto, intorqueo. Usurpatur ab Hipp. libr. 1. de morb. mul. III. 2. XVII. 2. Hinc compositum ἰδνωμας, obtorqueor, *circumsideo*, quod legitur d. I. LX. 3. Jung. Foef. d. I.

IDOS, ἰδος, idem quod ἰδρως, *sudor*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 106. quamvis Linden. ἰδρως scripserit, volvulus, sed Holler. magis probat ἰδρως, com. in libr. 3. Coac. t. 31. p. 164. Unde & verbum ἰδρως, *sudare*, quod occurrit l. 1. de morb. mul. LXVI. 12.

IDROAGIRA, id est *aqua alkali*. Ruland. & Johnf. in Lex.

* JECORARIA, vide *Hepaticus*.

JECOROSUS, idem quod *Hepaticus*. Linden. Ex. IX. §. 7.

JECTIGATIO, πάλωδς, fere idem quod *Palpitatio*, vocatur motus quidam tremulus, inordinatus, convulsivus, sive spasmodicus vel totius corporis, vel cordis, sive partis alterius, proveniens a succo nervoso, vel spiritu animali in fibris, nervosisque aliis partibus per halitus acidos, nitrosos agitato, & irritato. Helm. quoque speciem *Caduci* vocavit, tr. de Caduco. Et causam ex Tartaro deducere conatus est, l. 1. de Tart. tr. 4. c. 1. Vide & Forest. l. 10. Obs. 100. cum Schol.

* JECUR, ἰκωρ. Vide *Hepar*.

JEJUNIUM, ἰνεία, dicitur *abstinentia* a cibo, & potu. Hanc senes facilius ferunt. Hipp. 1. aph. 13. Vid. Diet. n. 571. Vide *Abstinentia*.

* JEJUNUS, ἰνεία, dicitur, qui cibum non assumpsit; item qui priora alimenta jam concoxit. Scrib. n. 78. 109. 111. ut ita corpus sit vacuum. Hinc & intestinum inter tenuia ordine secundum *Jejunum* appellatur, quod semper vacuum, & inane reperiatur; Gal. l. 6. de adm. An. c. 9. l. 5. de U. P. c. 3. Barthol. vero limitavit per ut plurimum, l. 1. An. c. 10.

JENTACULUM, ἄκρη πομώδς, vocatur assumptio alimenti circa horas matutinas. Hoc concessum, & utile esse assuetis, docet Rolfink. O. ac M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 57. Imprimis vero pueris hoc necessarium esse, patet ex Mercuriali l. 4. V. L. c. 17. Vide *Acratistos*, & Lind. Ex. IX. §. 66. 67.

JETREON, ἰνείον. Vide *Jaterum*.

IFFIDES, id est *Cerussa*, vel *cinis plumbi*. Rul. & Johnf. in Lex.

IGDE, ἰγδν, *pilam* significat, in qua condimenta permiscuntur, & contunduntur. Legitur apud Hipp. in notis ad l. 1. de morb. mul. III. 3.

IGNAVIA, ἀργία, ἢ ἀδύτης, idem quod *Pigritia*, quid significet, notum est. Opponitur corporis *Agilitati*, & ad labores promptitudini. Quod si præternaturalis fuerit, & a causa interna, oritur ab humoribus lentis, frigidis, minufque spiri-

tuosis. Gal. com. 1. in 1. Prorrh. t. 13. Quod sanitati corporis noceat, vide supra *Argos*. Quod menti officiat, vide apud Linden. Ex. I. §. 39.

* IGNIS, πῦρ, est vocabulum πολύσημον, & latissima significationis. In genere significat id, quod est inter omnia, quæ sub sensu cadunt, calidissimum. Gal. l. 1. de temper. c. 9. & alibi, quod Helmont. negavit esse substantiam. Quem admodum Helvvigius, alique negarunt esse Elementum, sed esse productum ex Elementis, vel Sale naturæ per motum p. n. & violentum; quamvis alii rursus illam impugnaverint opinionem; quod Physicis dirimendum relinquimus. Non incongrue dividitur *ignis* in *Actualem*, & *Potentialem*. Ille est vel Cælestis, aut Solaris, vel Terrestris, & vulgaris. Hic est motus particularum de loco in locum, mediantibus particulis moventibus præparatus. Ignem in genere esse veram Solaris Lucis sobolem, statuit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 3. p. 50. Ex specialibus significationibus receptissima, quando significat *ignem* urentem, sive focarium, vel coquinarium, qua flammantem, qua candentem, per quem *Pruna* intelliguntur. Vocatur & *Artificialis*; cujus usus adeo multiplex est in Medicinæ partibus, Diætetica, Pharmaceutica, & Chirurgica, ut instituti nostri ratio non permittat, illos usus speciatim adducere. Videantur hæc tenus citati auctores. Schrod. item Dispensatoria, Libav. Theatr. Chym. Rolfink. Chym. l. 2. c. 12. Fr. Hofm. negavit, *ignem* esse universalem omnium corporum mixtorum analysiam, Clav. Schroder. l. 1. c. 11. Dividitur plerumque a Chymicis in *quatuor gradus*. *Primus* est lentissimus, instar teporis ignaviusculi; vocaturque *ignis balnei mitis*, aut *fimi*, aut *digestionis*, *Circulatorius*, qui ad tactum ita describitur, ut eum digitus hominis teneri semper ferre possit. Et licet habeat suas intensiones, & remissiones; nunquam tamen evidentem, aut acrem sensum gignere debet. Hujus generis est *Ignis* vaporosus Philosophorum, qui describitur incubatu gallinæ excludentis pullos, aut hominis recte dispositi natura. *Secundus* gradus est intensior, adeo ut jam evidenter feriat tactum, neque tamen vim afferat organo. Appellat calorem cinerum, quod mediocris *ignis* sub catino cinerario incensus talem præbeat. Cineres enim ob raritatem non admodum aerem concipiunt. *Tertius* gradus est cum læsione tangentis; & confertur arenæ ferventi, vel scobi ferræ, ut dicatur *ignis arenæ*, vel *limaturæ ferri*, &c. *Quartus* est summus gradus, & plerumque destructivus. Nominant *ignem* reverberii, & viva flamma lignorum, vel congestarum prunarum foliibus alacriter inflatarum procuratur. Possit & *Ignis fusorius* appellari. Ruland. in Lex.

Lex. Jonf. vero *otto* numerat gradus, lib. 2. Lexic. *Primus* est *ignis* ventris equi, qui est calidus in primo gradu, & humidus in secundo. 2. *ignis* Solis, calidus in primo gradu, sed siccus in secundo. Qui aliis dicitur *ignis Parabolicus*, Morley in Collect. Chym. Leidenf. proleg. cap. 2. 3. *ignis* Furni, qualis esse solet post panis extractionem; estque calidus, & siccus in secundo gradu. 4. *ignis* furni fixationis. Hic fundit, & figit; non vero comburit, quia flamma non est. Non differt a præcedenti, nisi quia in hoc est calor continuus, in illo non. 5. Dicitur *Flammalis*; & est calidus, & siccus in tertio gradu. Et hic est *ignis* in furno calcinationis. 6. Est *ignis* furni fusionis; qui est calidus, & siccus in quarto gradu. 7. *ignis* folium, in eodem gradu, qui corpora dissipat, dispergit, & fundit. 8. *ignis* flammalis adhuc fortior, qualis est *ignis* vitrearius, in quo sola flamma operatur, & non dissipat, sed fundit, & calcinat. Quoad usum Chirurgicum, *ignis* nomine apud Hipp. 8. aph. 6. non solum venit *ignis* ipse, aut quod *ignem*, vel *igneam* qualitatem actu habet, ut *ignitum* ferramentum, lignum, fungus, radix, sulphur, *ignita* aqua, oleum, butyrum, fermenta; sed etiam quæ potestatem causticam, sive urentem obtinent; ut causticum medicamentum, quale est *Canterium* potentiale vulgo nominatum, Oleum causticum, quale est *Vitrioli*, Aqua caustica, aqua separationis nominata, capitellum, & cetera pyrotica. Liebaud. in Schol. ad dictum aphorismum, Dieter. n. 744. Deinde per *ignem* intelligitur vel principium aliquod calidum corporum naturalium simplicissimum, alias *ignis* Elementaris, item *ignis* Naturæ, vel Naturalis dictum, Schroder. lib. 1. c. 5. Casp. Hofmann. comm. de Us. Part. n. 305. Vocatur alias & *Sulphur*, sive illud calidum actu, sive potestate insit. Huc pertinet *ignis Vitrioli*, sive *Sulphur Veneris*, apud Helmont. tract. Lithias. cap. 8. Huc quoque referre libet *ignem subterraneum*, cujus beneficio fervescunt Aquæ Thermales, de quibus Lang. lib. 2. ep. 52. Vel specialiter accipitur de principio Vitali Animatorum, quod alias *Calidum Nativum*, *Flamma vitalis*, *Biolychnium*, *Spiritus Vitalis* appellari solet: de quibus terminis supra dictum est. Lind. Ex. XII. §. 140. XIV. §. 48. Paracelsus in homine vocat *Ignem Microcosmi* passim in suis scriptis. De *igne* ex corporibus hominum etiam cum scintillis emanante vide Casp. a Rejes C. El. q. 35. Pathologice vocab. *ignis*, & Græcum πῦρ diversis morbis tribuitur: v. g. *Febri præsertim ardenti*, Hippocr. frequentissime in Epid. de Glandul. & libr. de Morbis, quæ loca adduxit Foes. in Oecon. p. 545. Confirmat Keuch. ad

Seren. not. p. 268. vel *Erysipelati*, Vide *Erysipelas*. Vel *Herpeti* fero, qui *Zona*, alias *ignis Persicus* vocatur, Rhod. ad Scribon. pag. 122. Keuch. ad Seren. p. 246. seqq. Vel *impetigini*, quæ *ignis Volaticus*, *Volagrius*, *Sylvaticus* dicitur Fallop. de Ulcer. c. 15. Tom. I. p. 615. Spagyricæ quoque *ignis* diversimode sumitur. *Ignis*, juxta nonnullorum inventuram, sumitur pro oleo supernatante in destillatione. *Ignis* quoque omnium Philosophorum consensu vocatur *Mercurius*, Th. Chymic. Vol. IV. p. 756. 767. & alibi. *Ignis algiv* est *ignis* fortissimus. *Ignis* elementaris est Sulphur, sed non vulgi. *Ignis sapientum* est fimus equinus calidus. *Ignis extinctus* est sulphur extinctum. *Ignis pruinus adeptus*, est quinta essentia vini, (aliis *Vitrioli*) cum Tartaro rectificata. *Ignis lenis* elementum *ignis*, æther, jupiter, argos. *Ignis gebennæ* vocatur specificum corrosivum Paracelsi in Archidox. Rul. & Johnf. De *ignis* gradibus, & necessitate in Magisterio Lapidis Philosophici videntur scripta Basilii Valentini, & aliorum. Plura de diversis *ignis* significationibus legantur & apud Beker. in Oedipo Chym. Tit. 4. §. 3. Obiter hoc notandum, Helmontium docuisse, *ignem* nec esse substantiam, nec accidens, sed creaturam neutram, & Ens anomalum, Tr. Formarum Ortus, tr. 24. & Blas human. n. 1.

IGNITIO, πύρωσις, dicitur *calcinatio*; corpora *ignis* violentia in calcem reducens. Estque duplex, *Combustio*, & *Reverberatio*. Rul. & Johnf. De quibus nominibus suis locis.

IGIVORUS, πυροφάγος. Vide *Pyrrophagos*.

IGNORANTIA, ἀγνοια, & in ægrotis, & in Medicis pessimum est malum. Illud fatetur Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 30. Junge Gal. Comm. ad hunc locum. Hoc Galen. lib. 13. meth. med. c. 15. fin. ubi Græce vocatur ἀμαθία, Lang. l. 1. ep. 2. Helmontius quadruplicem non inepte numerat *ignorantiam Medicam*, nimirum *Inscientiam* caussarum Modi fiendi, Remedii, & Coaptationis, de Lithias. c. 5. n. 4. Præstat autem fateri *ignorantiam*, quam falsa operose docere. C. Hofman. in Gal. de U. P. n. 350.

IGNYS, & *ignys*, ἰγνός, & ἰγνών, dicitur *Popples*, posterior pars genu. Hipp. l. 6. Epid. f. 1. t. 6. Linden. Physiol. Med. l. 2. c. 12. §. 116.

* ILE, idem quod κενέον, item *ilia*. Vide *Ceneon*, *ilia*.

ILECH, *Ilech*, est terminus Paracelsicus; & videtur idem notare, quod principium, & primum aliquod. Ita *ilech primum* exponit Ruland. & Johnf. id est principium. *ilejas*, *ileadus*, *ilech supernaturale*, vel primum ex astris est conjunctio supercelestis, & siderum firmamenti cum astris rerum inferiorum unio. *Ilech magnum*,

est ascendens, sive astrum Medicinæ, quem accipimus una cum Medicina, in qua ille occultatus est, ut superiora sidera in firmamento, inferiora in homine. *Ilech crudum*, est compositio ex prima materia trium primorum, Mercurii, Salis, & Sulphuris, e quibus omnia sunt composita; & ita idem quod *iliafter*, vel *iliadum*. Meminit aliquoties Paracelsus, v. g. de Pestilitate tr. 2. lib. 2. de Tartaro tr. 2. c. 3. l. 3. Paragraph. c. 2. §. 4. In specie *ilech primi* ex astris, l. 1. Tartar. tr. 4. cap. 1. Schol. *ilech crudi*, quod ex aere deducit, l. 4. de grad. & comp. c. 5. Uno verbo φωτισματ. Paracelsica.

ILEIDOS, est aer elementaris, heoa pheresbios, (ἠὼα φερέςβιος, h. e. aurora, vel diluculum, vitam afferens) Cælum. In homine vero est spiritus, qui transit per omnia membra. Ruland. & Johnf.

* ILEUM, εἰλεόν. Vide *Eileum*.

* ILEUS, εἰλεός. Vide *Eileos*.

ILIA, vocatur cavitates laterales Hypogastrii, quæ & λαγόνες, & κενώνας vocantur; item ile. Barthol. libell. 1. Anat. c. 1. Hinc & *Ossium innominatorum*, quod constat ex tribus *Ossibus*, *Ilium*, *Pubis*, & *Ischio*, per cartilagineas junctas, primum *Os ilium* ideo dicitur, quia cavitatem illam continet, & intestinum *ileum* recipit. Barthol. libell. 4. Anat. c. 16.

ILIACA passio. Vide *Eileos*. *Iliaca vasa*, Venæ, & Arteriæ, videantur in Anatomicis. *Iliacus* Musculus, dicitur flexens femur secundus, apud Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 579.

ILIADUS, *iliadum*, *iliafter*, *ileidos*, (scribuntur etiam per Y) sunt figmenta Paracelsica, magis rem obscurantia, quam declarantia, cum non uno eodemque modo semper accipiuntur. Libet saltem descriptiones ex Rulando, & Johnsono adducere. *iliafter*, *Eliafter*, *Iliadum*, est prima rerum omnium materia, e Mercurio, Sale, Sulphure constans, *Cbaos*. Nihil enim est in tota rerum natura, quod non ex istis tribus consistat. Atque hæc tria sunt Theophrasti principia, quæ analysi Spagyrica deprehenduntur. Nihil præter ea tria inveniemus, quæ singula in singulis etiam elementis sunt. *iliafter* in genere dicitur occulta naturæ virtus, ex qua res omnes habent incrementum, aluntur, multiplicantur, & vegetantur; de quo legatur Paracels. de meteoricis generation. Variæ autem sumitur, vel de elementis, vel de homine. In elementis potentia, sive virtus est naturæ vegetativa; eaque quadruplex, juxta numerum Elementorum. Vocatur *Cbaos*. Quatuor quoque sunt *iliastri* hominum concernentes longævam vitam. *iliafter primus*, vel insitus, est terminus vitæ, imo ipsa vita, vel ejus balsamus in homine.

iliafter secundus, vel præparatus, est terminus vitæ, quem ex elementis, vel rebus elementatis habemus, vitæque ipsa. *iliafter tertius*, est terminus balsami præparatus, quem ex rerum quinta essentia habemus. *iliafter quartus*, est mentis, sive animi lapsus in alterum mundum, ut Enoch, Eliæ, & aliorum. Hæc hætenus ex Rul. & Johnsono, quæ pleraque desumpta videntur ex Paracelsi libris de vita longa, qui *triplicem iliastrum* præter quintam essentiam recenset, appellans *Sanctitum* unum, alterum *Paratetum*, tertium *Magnum*. Juxta *Magnum*, (qui est quartus Rulandi) homines illos appellat *Henochianos Heliezatos*, l. 4. de vit. long. c. 3. Vide & seqq. *Iliadus* quoque dicitur spiritus mineralis, quem omne elementum in se habet, & qui facit omnes morbos. *Iliadus* etiam facit crisin. Ex *iliado* omnes ægritudines veniunt; & in *iliado* omnes res, omnia simplicia consistunt; & alia sanitatem dant, alia ægritudines. Tres quoque *etates* tribuuntur *iliado*. Prima est, quando est incorruptus, etiam si homo sit 70. annorum, si non fuit morbo correptus, est in prima ætate *iliadi*: sed quam primum *iliadus* est infectus, tunc *secunda* ætas. Tertia ætas est, quando ad mortem est. In prima ætate non est medicandum, quia non eget; nec in tertia, quia non juvat; sed tantum in secunda. Hæc ex Paracels. l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 3. & 4. in Scholiis. Vide etiam p. a. *ilech*.

* ILINGOS, ἰλιγγός, dicitur *tenebrosæ vertigo*, qua omnia circumagi videntur. Præcedit plerumque Epilepsiam, vel Apoplexiam, Hipp. 3. aphor. 17. 23. 31. idem, quod κροτῖδις, Dieter. nu. 405. Vide *Dinos*. Hinc febres cum *vertigine* vocantur *ιλιγγάδες πυρετοί*, Hippocrat. Coac. t. 106. id est *vertiginosæ*. Foef. Oecon. p. 280.

ILISCUS, dicitur Avicennæ *Amor insanus*, sive delirium ex nimio amore, notante Foresto l. 10. Obs. 29. in Scholiis.

* ILIUM. Vide *ilia*.

* ILLAENO, ἰλλαινω, significat oculos contorqueo, distorqueo: & usurpatur aliquoties ab Hippocr. v. g. l. 3. Epid. æg. 3. & 11. l. 4. Epid. IV. 18. Coac. t. 218. fin. l. 3. de morb. XIII. 4. Unde & affectus ille oculorum eidem vocatur ἰλλαινωσις, *oculorum perversio*, sive distortio, 1. Prorrh. sect. t. 35. (quamvis a quibusdam εἰλλαινωσις ibidem legatur, quam tamen lectionem improbat merito Gasp. Hofmann. ἀνεκδοτοῖς ad h. l.) Coac. t. 314. Dicuntur etiam alias ἰλλαινω δριμυλῶ, *oculi contorti*, perversi, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. Junge Foef. d. l. Idem est, quod *Strabismus*. Estque motus convulsivus musculorum oculos moventium. Gal. l. 2. de sympt. caus. cap. 2. Derivatur ab ἰλλῶ, i. e. oculus.

ILLAMBONOS, *Collyrium*, ἰλλάμβωνος, καλλύειον, est nomen medicamenti ad oculorum ulcera; cujus descriptionem vide ap. Ægin. l. 3. c. 22. & l. 7. c. 16.

ILLECEBRA, ἰλλεκέβρα, nomen herbæ, quæ *Sempervivum minus*, sive *Vermicularis* vocatur. Meminit Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Junge Rhod. ad Scrib. n. 153.

* ILLEGITIMUS, ἰλλεγιμὸς, idem quod *Spurius*, *Nothus*, Epitheton costarum cartilaginearum quatuor ultimarum, quæ ad sternum, sive pectoris os non pertingunt. Gal. 5. Anat. adm. c. 1. & l. 8. c. 1. Vide *Costa*. Dicitur & de morbis, qui propter causam morificam mixtam non semper eandem servant indolem, sed variant, ut febres spurie. His opponuntur morbi γνήσιοι, *legitimi*. Vide supra *Gnestos*.

ILLIGATIO, ἰλλίγσιμος, ἰλλίγσις. Vide *Epidemios*, *Epidemisis*.

* ILLISIO, ἰλλίσις, dicitur species *Contusionis*, quando cavitas aliqua forinsecus apparet, quam rei collisæ percussor impresserit. Gal. l. de diff. morb. c. 11.

ILLITIO, ἰλλίτις, dicitur species, idem quod *inunctio*, quando vel digitis, vel penina linimenta, vel olea, vel unguenta corporis superficiem applicantur. Passim hujus vocabuli fit mentio apud Græcos, & Latinos Medicos. Ægin. l. 7. c. 9. in princ.

ILLOS, ἰλλος, significat *oculum*, ἰλλὸς vero dicitur, qui oculos perverfos habet, *strabo*. Legitur ap. Gal. c. 3. in 3. Epid. t. 32.

* ILLOSIS, ἰλλωσις. Vide *Illeno*.

ILLOTIO, ἰλλωσία, *abstinentia a balneis*, & *lavacris*, Gal. 2. aph. 50.

ILLOTA *lana*, ἰλλότιον ἰστυπηρόν, vide *Erion*. Dicitur alias *succida*, Keuch. ad Seren. p. 144. seqq. *Illoti* pisces dicuntur, qui odorem, & saporem squamarum cœnosum referunt ex sordibus aquarum stagnantium. Celsus vocat pisces virosos, l. 2. c. 21. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 186. & in Lex.

ILLUMINATIO, φωτισμός, φώτισμα, proprie dicitur de splendore, quia corpore lucido provenit. Tropice de intellectus humani exaltatione, & perfectione quoque usurpatur: estque duplex, supernaturalis, & naturalis. Illa miraculosa non requiritur necessario in Medico, uti quidem voluit Paracelsus: sed sufficit naturalis, quæ jugi studio, lectione assidua, & exercitatione sedula acquiritur.

ILLUTATIO, vel *Illuamentum*, est remedium externum, sive *Topicum*, quando membrum aliquod corporis vel in balneo, vel post illud luto illinitur, & si exsiccatum fuerit, immutat, novumque inducitur ad calefacien-

dum, siccandum, & discutendum. Gal. vocavit χρίσιν σπι τῶ περιῶ, l. 9. de S. F. Estque duplex: Naturalis, quæ fit luto in fundo aquarum medicatarum reperto: Artificialis, quæ ex variis paratur. Huc pertinet Ceroma veterum athletarum. Lege de his Andr. Bacc. de Therm. l. 2. c. 16. p. m. 115. seqq.

ILYS, ἰλὺς, dicitur *sex vini*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XCI. 22. Inde derivativum ἰλυώδης, *feculentus*, *limosus*; quod dicitur de urinæ sedimentis, Hipp. 1. Prorrh. f. 3. t. 64. Coac. t. 578. 582. de alvi excrementis, Coac. t. 523. Vide *Limus*.

IMAGINATIO, φαντασία, εἰκονήματα, est actus, vel functio animæ, qua brutorum, qua hominum: (in quibus tamen major est excellentia ob regimen intellectus, qui imaginationi præfidet) quæ beneficio spirituum animalium species sensibiles primo tantum sensuum organis impressas, & exinde spirituum irradiatione citissime introrsum traditas recipit; adeoque res quascunque singulares, & corporeas juxta exteriores apparentias apprehendit, componit, aut dividit, & veluti enunciationes concipit, & secum format. Quia tamen contingit, ut sensus sæpe fallantur, hinc accidit, ut *imaginatio* erronea sub speciebus apparentibus fiat, non semper sub veris; quemadmodum hanc imaginandi vim egregie, & accurate tradidit, & exposuit, ἔτις ἄλλος, Th. Vvillis de An. Brut. P. 1. c. 7. Licet vero *imaginatio* actio sit animæ; quatenus tamen anima percipit se agere, passionem quoque conjunctam esse rectissime collegit Charlton. Ex. IIX. Pathol. c. 8. Postest dividi ratione diversorum subjectorum in Sanam, vel naturalem, & Ægram, sive præternaturalem. Utriusque quanta sit potentia, testantur variorum effectuum independentium observationes, non solum circa formationem fœtus, de quo argumento integrum tractatum scripsit Th. Fienus, & impressionem variorum nævorum & stigmatum, de quo videatur Casp. a Rejes Camp. El. quæst. 50. imo integrorum morborum, Hildan. Cent. 6. O. 65. 66. Junge Act. Afn. Vol. II. Obs. 1. p. 1. sed & in proprium subjectum, & corpus; uti patet ex Ephem. N. C. Ann. II. obs. 137. 138. Ann. III. obs. 45. & c. Rul. & Johnson. *Imaginationem* descriperunt, quod sit astrum in homine cœleste, sive supracœleste corpus, haud dubie ex hypothese Paracelsi, & Crolli, qui plane divinos effectus non sine blasphemia *imaginationi* illi Astrali attribuerunt, quos propterea severissime perstrinxit Libav. Tom. IV. Operum p. 75. 76. & alibi. Quæ Helmontii sit opinio de natura *Imaginationis*, videatur in tr. Venatio Scientiar. n. 61. Idem quoque *imaginativam* vim attribuit

buit plantis, & mineralibus, tr. Tumulus Pestis, §. *Imaginatur* Mineralia, & Herbae, &c. *Prava imaginatio* recte refertur inter causas morborum procatarcticas a Rolf. O. & M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 110. De earum vero curatione legatur Idem d. l. 14. f. 3. c. 17. 18. Hinc melancholici sunt, & recte dicuntur *Phantasia*, Dieter. Jatr. p. 776.

IMAGO, εἰκὼν, *icon*, quid significet notum est. Accipitur vel de re quadam corporea, alterius corporis formam, & figuram representante, quales etiam olim a Paracelso ad curationem morborum, praesertim Chorea S. Viti, & similibus commendatae fuerunt; quae tamen jure merito, ceu superstitiosae, & magicae reprobantur. Et in hac significatione descripserunt Rul. & Johnf. *Imagines* sunt metallicae, sive cereae *effigies*, in quibus virtutes caelestes operantur. Vid. Parac. Paramir. tr. 4. c. 9. & alibi. Vel sumitur de incorporea *effigie* alicujus rei ab anima concepta; & ita est effectus *imaginationis*; unde & tales *imagines φανταστικαὶ* dicuntur, Gal. l. L. t. Aff. c. 2. Specialissime *Anima humana* vocatur *Imago Dei* a Paracelso. tr. 1. de Pestilit. in princ. Et Helmont. tr. Venatio scient. n. 36. scribit, quod Anima humana sine *Imaginem* Divina considerari nequeat.

* IMBECILLIS, idem quod *infirmus*, *Debilis*, Gr. ἀδυνῆς, ἀρρῶς. Vide *Arbustos*, *Asphenes*, *Debilis*.

IMBER, ἔμβρος, interdum late pro *pluvia*, interdum stricte pro *pluvia* larga accipitur. *Imber* temporarius, quis sit, vide apud Gal. 4. in 6. Epid. t. 19. Omnes *imbres* alkalizatos esse docet Paracelso, quia veniunt ex igne, l. 1. de tr. 5. c. 2. in Schol.

IMBIBITIO, Graece dici potest ἔμπος, quamvis non sit in usu, Chymicis vocatur Ablutio, quando liquor corporis adjunctus elevatur, & exitum non inveniens in corpus recidit, idque crebris humectationibus tantisper abluat, donec cum illo puro coagulatus amplius ascendere nequit, sed totus fixus manet. Haec operatio tota philosophica est, nec ad vulgares sese demittit. Rul. & Johnf. *Imbibitio*, *Destillatio*, & *Cobobatio* Philosophica, est spiritus descensus in corpus, id abluens, atque animans. Hic labor quoque *Rectificatio* vocatur. Beker. Oedip. Chym. Tit. 7. §. 4. Jung. & de *imbibitione* Spagyrica Th. Chym. Vol. VI. p. 186. 274. Paracelso refertur ad destillationem, de Natura rerum l. 7. Libav. duplicem *imbibitionis* modum tradit Alchym. Pharmaceut. c. 32. Tom. II. Oper. p. 204. 205. Denotat vero *imbibitio* aliquando quamcumque impregnationem alicujus corporis factam humore aliquo. Et in hac significatione Paracelso plu-

viam *imbibitionem* esse docet d. l. 2. in pr. *Imbibitio* quoque est, cum ad Arcani Tartari preparationem sal Tartari aceto destillato tamdiu impraegnatur nova affusione, donec ebrium sal acidum spiritum rursus emittat per alembicum. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Vocatur & *Nutritio*. Vide *Inceratio*.

IMBICK, vocatur vas quoddam Spagyricum, idem quod *Ethel*, & aliquoties legitur in Th. Ch. Vol. V. p. 66.

IMBRICATUS, accipitur pro *Squamosus*, tribuiturque lapidi *Ophiti* a D. Ludovic. Pharm. Dissert. I. p. 321.

IMITATIO, μίμησις, Galeno dicitur, quando Medicus in unoquoque morbo conatur evacuare tales humores, quales novit posse in spontaneis defectionibus, 4. aph. 2. Verum non solum in evacuationibus *imitari* debet Naturam, sed & in aliis officiis particularibus; quia in genere verum est, quod Medicus sit Naturae ὑπέρτας, minister, *imitator*. Gal. com. 2. in 1. Epid. t. 51.

IMMATURITAS, *immaturus*, ἀωρίη, ἄωρος, dicitur proprie de alimenti intrinseci cruda dispositione; quemadmodum e contrario *Maturitas* est alimenti intrinseci perfecta coctio. Et primo dicitur de Fructibus. Non vero plane idem est *immaturitas* cum Cruditate. Etenim infans, & reliqua sensibilia in prima aetate recte dici possunt Cruda, non tamen recte dicuntur *immatura*, cum in se sint *Matura*, & nutrantur coquendo alimentum, quod assumunt de novo forinsecus accidens, non intrinsece inclusum. P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 494. Vide *Maturus*.

IMMENSIOQUENTIA, ἀπεραντολογία, idem quod *Garrulitas*, Gal. l. 3. de Hip. & Plat. de cr. c. 4.

IMMERSIO, Chymicis dicitur species Calcinationis humidae, quando res calcinanda sali fluido *immergitur*; sive illud arte Chymica in fluorem redactum sit, sive mediante aqua dissolutum sit. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 3.

IMMERSIVUS, ἔμβαπτος, tribuitur a Chymicis speciei *Corrosionis*, quando corpora aliis rebus *immersa* in calcem rediguntur. Estque *Humida*, & *Sicca*. Rul. & Johnf.

IMMERSUS, epitheton Musculi inter scapulam, & costas latentis, & qui & *Subscapularis* propterea dicitur, brachium introrsum circumagens. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 563.

IMMINENS, ἐπισημνός, quamvis Graeca vox potius *instans* significet. Videtur autem *imminens* ab *instante* in eo differre, quod *imminens* magis ad futurum spectet: *Instans* cum praesenti magis conveniat. *Imminens* morbus dicitur, qui nondum actu secundo infestat; sed

fed qui metuitur mox futurus. *Imminentes* Epiphora, leguntur apud Scrib. n. 206.

IMMINUTIO, *μικρύνσις, μειώσις*, opponitur τῇ αὐξήσει, *augmento*; & quid significet, notum est. Gal. l. 2. de diff. resp. c. 4. Hinc & Hip. usurpat de carnium *imminutionibus*, 3. de art. t. 103. & in Mochlic. X. 9. XIII. 9. XIV. 8. de columellæ extenuatione, l. 2. Epid. II. 84. de spiritu, l. de Humor. III. 54. Significat & *senectutem*, in qua vires diminutæ sunt, l. 6. Epid. f. IIX. 29. vel 46. juxta Lind. Verbo quoque *μικρύνειν*, & *μικρύνωμαι* frequentissime usus est Hip. pro *imminui*: quæ loca quamplurima videantur apud Foef. Oec. p. 415.

IMMOBILITAS, *ἀκίνησις*. Vide *Acinesia*.

IMMODERANTIA, *immoderatio, ἀμετρία*, vide *Ametria*. *Immodicum* omne damnatur, Gal. de parv. pil. exercit. c. 3.

IMMORANS, *ἐλιπύων*, dicitur Hipp. de eo, quod nihil omnino operatur, sed prorsus quiescit, 3. de iis, q. in med. t. 20. Gal. in comm. Vide *Elynnio*.

IMMORTALIS, *ἀθάνατος, immortalitas, ἀθανασία*, non competit corporibus genitis. Gal. l. 1. de fan. tu. c. 12. Unde & apud homines *immortalitatis* spes cassa, & irrita in hoc mundo, scil. naturaliter. I. Alex. l. 2. Salubr. c. 7. Recte tamen Mens, vel Animus humanus statuitur *immortalis*, & incorruptibilis, etiam fortassis ex causis naturalibus, cum Helmont. de febr. c. 16. n. 7. 8. *Immortale* quoque dicitur Paracelso perpetuum, longissime absque mutatione aliqua durans. Ita lapidibus tribuit *temporalem immortalitatem*, l. de morb. Tartar. c. 4. Quid alias *Athanasia* significet, vide supra suo loco.

*** IMMUTATIO**, idem quod *Mutatio, μεταβολή*, vide *Metabole*. *Immutatio* etiam dicitur quædam operatio Chymica, qua accidentia quædam circa aliquod corpus immutantur: v. g. cum Salia per deliquium solvuntur in olea: Vel cum liquida fiunt solida, & vice versa: Vel cum volatilia fiunt fixa, & contra: Vel denique cum salia, aut terræ vitrificantur. Morley Proleg. Collect. Chym. Leid. c. 3. fin.

IMPACTUS, *ἐσπλωσμός*, a *σπλωμα*, *infarcior*, *intrudor*. Dicitur de materia partibus solidis fortiter inhærente. Gal. 2. de C. M. S. L. c. 1.

*** IMPAR**, *ἄριστος, ἀεικλής, ἢ ἀειπής*, dicitur de *diebus Criticis*, non quod revera *impares* esse debeant ratione arithmetica, qui videlicet nequeunt dividi in duos pares numeros; nam hoc modo 14. 20. 34. 40. &c. a diebus Criticis excluderentur: sed quia vere Critici in rationem septenarii incidunt, & ex septenariis coalescunt. Diet. n. 680. Gal. dies *impares* marem,

pares vero *fæminam* referre scripsit l. 4. de dieb. Crit. Vide *Criticus dies*. Quod vero olim *impavi numero* in exhibendis medicamentis vel virtus, vel felicitas operandi tributa fuerit, & hodieque adhuc apud nonnullos fidem inveniat, a superstitione veterum Medicina hoc esse recte judicavit Keuchen. ad Seren. in Not. p. 93.

IMPASTATIO. Vide *incorporatio*.

IMPERFECTUS, *ἀτελής, imperfectio, ἀτέλεια*, quid significet, notum est. Accipitur vero vel simpliciter, vel relative. In illa significatione Gal. l. Thras. c. 11. quando scripsit: Nos nullo *imperfectio* indigemus: In hac, quando *fæminæ* dicuntur *imperfectæ*, respectu masculinorum, cum tamen *imperfectio* illarum sit earundem perfectio. C. Hofm. C. in Gal. U. P. n. 982. Ita *Mercurius* dicitur Metallum *imperfectum*, Parac. de morb. metallifossor. l. 3. c. 2. 3. cum tamen sibi propriam habeat perfectionem. Ita cum aliis quibusdam mineralibus comparatum est.

IMPERFORATUS, *ἄτητος*, Vide *Atretos*.

IMPERITIA, *ἀπαθία*, idem quod *Ignorantia*. Hanc in medico malum esse thesaurum, recte dixit Hipp. in Lege fin. Junge Casp. a Rejes C. Elyf. q. 20. num. 7. seqq. *Imperitiæ* medelam Philosophiam dixit Linden. Ex. II. §. 29. Vide *Apeiron*.

IMPERIUM, *ἀρχή, ἀνακευήσις*, competit etiam Medicis. Licet enim sint Naturæ ministri, ægris tamen debent *imperare*. Quale vero *imperium* illorum esse debeat, egregie docuit Lind. d. l. §. 23.

*** IMPETIGO**, *ἀρχή, ἀνακευήσις*, dicitur summa cutis asperitas, cum multa prurigine, squamis, & furfuribus, Gal. def. med. Hipp. refert inter lepras, l. 2. Prorrh. XIX. 1. & l. de Aff. XXXV. 4. dicitur & Latine *Lichen, Volatica, Mentagra*, item *Impetix*. Paucies est species scabiei sicca pruriginosa, cum subsequenter squamis, & furfuribus, proveniens a portionibus salinis vitiosis siccioribus, corrosivis, ad ambitum corporis protrusus, unde corporis interiora per hujusmodi cutis vitia expurgantur. Gal. 3. aph. 20. Dividitur a Celso, qui Papulam vocat, iudice Plantino in not. ad h. l. & Foefio in Oec. in *Maiorem, Minorem*, l. 5. c. 28. ab aliis in *Mitiolem*, quæ absque insigni malignitate infestat; & *Feram*, quæ magis ad Leporam accedit, & maligna est. Hujus species quoque est *Mentagra*, quando non squamis tantum, sed scædo cutis fursure totos primum vultus, deinde vero & collum, pectusque, & manus occupat, oculis tantum immunitibus. Fuit vero novus morbus, & ante Tiberii principatum penitus incognitus. Nec vero iis tantum notis feritas ejus constabat, sed quod admodum contagiosus esset,

set, foloque osculo, vel contactu non humilem, aut mediam plebem, sed proceres solos invaderet. Plura de *impetiginis* appellationibus, & curatione vide apud Foef. Oec. p. 379. Ephem. N. C. Ann. 3. obs. 286. Diet. n. 495. Scrib. n. 249. Rhod. in Lex. Keuchen. ad Seren. pag. 128. 129. *Impetigines* quoque, vel *Lichenes* vocantur squamulæ anteriorum crurum in equis sub armorum partibus, in ipsis animalibus natæ, quas etiam *Χελιδόνες*, id est *hirundines*, vocant. (Vide *Hirundo*) Dioscorides *Callos* vocat, & in Epilepsia commendat, l. 2. c. 45. Foef. d. l. Paracels. vocavit *Verrucas equorum*, & commendavit ad suffocationem matricis, tr. 2. de morb. ament. c. 4.

IMPETUS, ἐρμή. Vide *Horme*. Cur *impetiosa* fuga cordis dicatur *καρδιωγμός*, Vide Linden. Ex. XIII. §. 137. *Impetus* vocatur, qui non sunt in nostra potestate, animæ sensitivæ primi conceptus adhuc inordinati, nondumque mentis imperio lustrati, Helmont. tr. Sedes animæ, n. 16. Idem quoque *Archeum* solum esse *impetum* faciens existimat, tam in fanis, quam in ægris, l. de morb. Archeal. n. 4. & tr. Respondet Author, nu. 1. *Impetus* quandoque sumitur pro Paroxysmo morborum. Scrib. n. 99. 160. *Impetus* quoque sumitur pro *impetigo*. Keuchen. d. l.

IMPINGUATIO, πύχυνσις, (an & πύωνσις?) idem quod *Pinguefactio*. Dicitur, quando corpus, vel ejus membrum aliquid artificioso modo redditur grandius, vel crassius, vel magis obæsum frictionibus, rubificatione, dropace, vel etiam operationibus Chirurgicis; de qua, ejusque noxis legatur Avic. l. 4. fen. 7. tr. 4. c. 4. quamvis descriptio iusto strictior sit; cum & alimenta, & medicamenta alimentosa inter media *impinguationis* includenda veniant. De qua vide Forest. l. 3. r. c. 10. Schol. *Impinguificatio* Sulphuris, legitur apud Paracel. in fragmentis de morbo Gal. & videtur intelligere imbibitionem.

IMPLACIDITAS, ἀσση, idem quod *Molestia*. Vide *Ase*. Legitur aliquoties apud P. M. de Calderia Tom. II. Oper. p. 63. D.

IMPLETIO, πλήρωσις, idem quod *Repletio*, de quo vocab. infra suo loco. Opponitur *Vacuacioni*, quæ Gr. κένωσις dicitur.

* **IMPLICATUS**, *implicitus*, ἐμπλεκτικός, idem quod *Complicatus*. Vide *Complexio*. Ita morbi *implicati* dicuntur, quando multæ partes simul affectæ sunt. Nam potest idem homo simul laborare ex thorace, ex capite, ventre, jecinore &c. Castell. In specie *implicitæ* febres vocantur, quando plures febres eodem tempore detinent, & evidenter distinguuntur, suntque

duorum generum: Vel enim sunt ejusdem speciei; ut duæ tertianæ &c. vel diversæ speciei; v. g. ex tertiana intermittente, & quotidiana continua, quæ proprio nomine *Hæmitritæus*, h. e. *Semitertiana*, item *Horrida* appellatur. Laur. Bellin. in Opusc. Medic. de febr. p. m. 252. seq. *Implicitæ* quoque vocantur *Medicinæ* partes; quia omnes adeo connexæ sunt, ut ex toto separari non possint, sed ex eo nomen trahant, a quo plurimum petunt. Celsus l. 5. proæm. Scrib. n. 200. Rhod. in not. ad h. l.

IMPORTUNITAS, ἀκαρῆα, *importunus*, ἀκαρῆος, idem quod *intempestivus*. Hoc valde noxium esse in Medicina, inde patet, quod Hipp. dixerit *καρῆον ὄρεα*, *occasionem*, sive oportunitatem esse valde celerem, 1. aphor. 1. *Ἀκαρῆος* legitur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 1. t. 26. l. 3. f. 3. t. 66. & 4. de R. V. I. A. t. 115.

IMPOSITIO, ὑπόθεσις, vel notat actum illum, quo medicamentum Topicum parti corporis applicatur forinsecus: Et ita sumitur a Scrib. n. 11. 53. 80. &c. vide Rhod. in Lex. Vel *denominationem* alicujus rei. Unde & *impositores* vocari constat ex Latina versione Galeni in indice Brassavoli, Gr. vocantur *ὀνομαζοῦτες*, ἢ *θέμενοι τῶν προσηγομένων*. Gal. 6. aph. 1.

IMPOSSIBILIS, ἀδύνατος, interdum idem quod *invalidus*, Diet. Jatr. n. 8. Interdum vero sumitur pro eo, quod fieri vel plane non, vel rarissime potest. Hipp. 5. aph. 60. & 1. progn. t. 3. *impossibile* enim raros casus non excludit, ap. Hipp. demonstrante hoc C. Rejes C. El. q. 79. n. 6. In stricta vero significatione *impossibilis* nullus est conceptus positivus, adeoque & nulla scientia. Helmont. de Lithias. c. 7. n. 12.

IMPOTENTIA, ἀδυναμία, vide *Adynamia*. Sumitur & sæpe strictissime pro *Sterilitate virili*, Hildan. Cent. 5. obs. 40. Cent. 6. obs. 59. 60. Paracel. tr. 4. de Pestil. c. 2. & de morb. ex Tartaro, tr. 1. c. 2. Eph. N. C. Ann. III. obs. 41. & 77.

IMPREGNATIO, proprie idem est quod *Gravidatio*, Gr. dici posset *κύησις*, ἐγκύησις, vel ἐγκυμβόσιον, notatque nihil aliud, quam sæcundum congressum maris cum fæmina, ita ut hæc concipiat ex illo coitu factum. *Impregnatio* nihil aliud est, quam conceptio, & embryonis generatio, dicit Forest. obs. 28. f. 59. & ita sumit ex parte mulieris passive. Tropice, & Enigmatische Spagyricis quoque dicitur *impregnatio* mystica in mysterio lapidis Philosophici, quando Mercurius virgineus, qui nullo alio metallo adulteratus est, conjungitur cum suo Sulphure, quod secum habet invisibiliter. Libav. Apocal. Hermet. P. poster. Hept. ad Hermet. Monand. 2. T. II. Oper. p. 351. 352. De hac quoque legi potest tr. de Alchymia Incerti Authoris, c. 32. in Theatr. Chym.

Chym. Vol. III. Vocatur alias Dealbatio , Vol. IV. p. 760.

IMPRANSUS, ἀνέχαιστος, vocatur, qui prandio abstinet. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 27. Vide *Anaristesis*.

IMPRESSIO, Gr. προσβολή, quid proprie significet, notum est. Videlicet & active, & passive accipi potest. Active notat actum quandam violentum extrinsecum, quando vel casu, vel arte corpori aliquid cum violentia applicatur, ut cogatur loco cedere, vel locum relinquere: v. g. quando Chirurgus in luxatione, aut fracturis ossa prominentia vi quadam imprimat in locum pristinum, dicitur *impressio*. Passive vero quoque accipitur pro illius violentæ actionis passione. Ita Hildan. *impressionem* Cranii pro Cranio *impresso* posuit, Cent. 5. obs. 9. obs. 95. ex 3. *Improprie* vero Paracelso, & suis sectatoribus *impressiones* vocantur fructus invisibiles, ut stellarum in inferioribus, Rul. & Johnf. h. e. effectus quidam occulti, & dispositiones, vel virtutes latentes inevitabiles, Paracel. Philos. sag. l. 1. quæ proveniunt vel ab influxu astrorum, & dicuntur *impressiones cæli*, astrorum, Parac. præf. in l. de morb. invisibil. Paramir. l. 4. vel ab Elementis intrinsecis; ita in herba Flammula dicta vis caustica est ab *impressionem ignis*, Paramir. l. 2. vel a meteoris *impressionem Meteoricæ*. Labyrinth. Medic. c. 3. a parentibus, Paragran. 2. & c. ab imaginatione *impressio imaginationis*, l. i. de peste, cum additionibus & c. Differre creditur ab *inclinatione*, quod hæc sit absque violentia, & possit negligi, vel mutari; *impressio* vero non possit mutari: Parac. d. l. l. 2. *Impressiones* vocantur ab eodem & *Prædeterminationes*, d. l. l. 1. Enimvero an non merito hujusmodi fictitias *impressiones fatuas* vocaverit Libav. Tom. IV. Op. p. 170. non est jam nostri instituti determinare.

IMPRESSURA, idem videtur esse quod *impressio*; & M. A. Severinus usus pro insigni, & contumaci iniquatione morbosa, vel infectione, qualis occurrit in lue Venerea, lib. de noviss. abscess. c. 23.

IMPUBER, *impubes*, *impubis*, ἄνδρῶν, proprie dicitur, cui nondum pili in pube, sive loco hypogastrii proruperunt, & ita nondum ad adultam ætatem pervenit. Gal. l. 8. de S. F. Hyacinthus. Usurpatur non solum de masculis, sed etiam de femellis. Helmont. tr. Retenta dicit, *impubes* etiam non raro concepisse.

IMPULSIO, ὥσιν, ἄθροισις, ἐπιπρωσις, significat motum factum violentum a movente tangente, ita ut quod movetur, non relinquat. Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 28. Ita Cor sanguinem in arteriæ magnæ principium *impellit*, qui

successive reliquum jam præsentem promovet eodem pulsu. Aliquando ὥσιν *inclinationem* jam ex violentia impulsione factam significat. Hipp. 3. aph. 26. Vide Diet. n. 948. Hodieque hypothesis de *impulsione* adeo applausum invenit, ut primum sibi vindicaverit locum inter motus naturales. Hinc & Joh. Marc. Marci *Orthosophiam*, sive Philosophiam *impulsus universalis* conscribere non dubitavit; cujus etiam mentio fit in Act. Erud. Lips. 1683.

IMPURGATUS, ἀκαθάριστος. Vide *Acatbarvsa*.

IMPURUS, ἀκαθάρτος, idem quod *impurgatus*. Opponitur τῷ καθάρῳ, puro. Vide *Catharos*. In omni corpore mixto *purum*, & *impurum* conjuncta esse, docet Paracels. de morb. Tartar. c. 3. ubi & duplex *impurum* statuit; *Coagulatum*, quod *Tartarum* appellat; & *Resolutum*. Patet vero ex aliis quoque locis, *Impurum* Paracelso idem esse, quod *Excrementum*. *Impurum alkali*, est ejus spuma, quæ auferitur in repurgatione post extractionem. *Impurum Tartari*, est ipsius Alkali. Rul. & Johnf. in Lex.

IMPURESCIBILIS, ἀσπιμιος dicitur, quando calidum, & humidum moderate sese habent. Gal. l. 5. M. M. c. 5. Vide & *Asaper*.

* IMUS, κντῶν. τος, idem quod *infimus*. Dicitur vel de tertia corporis regione, sive cavitate, quæ *Abdomen*, & *Imus Venter* vocatur: (Vide *Abdomen*) Vel de infima parte abdominis, quæ umbilicum, ac pudenda interjacet; ita ut in hæc tria totum abdomen dividatur, in Hypochondria, Locum umbilicalem, & imum ventrem. Gal. 2. aph. 35. Aut sicuti Anatomici faciunt, in quatuor, Epigastrium, Hypochondria, Regionem umbilicalem, & Hypogastrium. Vide Barthol. l. 1. Anat. c. 1. Vide & Etron. Caton. *Hypogastrium*.

In, quemadmodum alibi, ita & in Medicina duplicem potissimum, aut etiam triplicem habet significationem. Vel enim privative, aut negative accipitur; & ita exprimitur apud Græcos per vocalem ἀσθητικῶν, h. e. privativam, v. g. *Incurabilis*, ἀνίατος, *Inappetentia*, ἀνορεξία, ubi saltem euphoniæ gratia interpositum est. Vel notat In ad locum, & ita auget significationem vocabuli. Exprimitur vero per Græcam præpositionem ἐν, vel ἐν, v. g. *Inultus*, ἐσβολή, *Inductio*, εἰσγωγή, *Inustio*, ἐπικωμωξ, & c. Vel denotat actualem præsentiam; & exprimitur per præpositionem ἐν, vel ἐν: v. g. *Innatus*, ἐγγενος, *Innatus*, materia in urinis, ἀκαθάρτωμα, & c.

INACESCO idem quod *Acesco*, ἀξίνωμαι vel ἐποξινώμαι. Legitur apud Scribon. n. 104. de iis, quibus assumpta in ventriculo p. n. accescunt, & corrumpuntur.

* **INEQUALIS**, *inequalitas*, ἀνῆσ, ἀνόμοι, ἐνὶ μέρει, ἀνισομερία, opponitur *Equali*. Vide *Equalis*. *Anomalos*.

INALIENATUS, idem quod *Sincerus*, Purus, γνήσι. Legitur apud Scrib. n. 204. Vide Rhod. in Lex.

INAMBULATIO, idem quod *Ambulatio*, & quidem modica, ἀσπίτησι. Gall. 7. M. M. c. 1.

INANIMATUS, ἀψυχ, opponitur *animato*; diciturque de omnibus, ubi non est vitalitas. Paracelsus vero *inanimata* vocat homines sydereos: & sex eorum species refert, in quibus non est anima, *Nymphas*, *Gigantes*, *Lemures*, *Gnomos*, *Vulcanos*, & *Umbrales*, Philof. sagac. l. 1. & 2. Enimvero spectra potius, & præstigiæ Diabolicæ tales hominum species habendæ sunt, quam vera corpora humana.

* **INANIS**, κενός, κενός. Vide *Cenos*; *Cenon*.

INANITIO, κένωσις. Vide *Cenosis*.

INAPPETENTIA, ἀνορέξις. Vide *Anorexia*.

INARESCO, idem quod *Exiccior*, & quidem cum adhæione in vase. Ita *inavescere* mortario collyria, scripsit Scrib. n. 22.

INCALESÇO, idem quod *Calesco*. Vide *Calescens*.

INCARNANS, *incarnativus*, σαρκωτικός, nomen est remediorum carnis generationem in ulceribus promoventium. Dicuntur & Latine *Sarcosica*. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur, juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice calefaciunt, moderate detergent, & purgant, minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Videantur & Dogm. nostra Med. Gen. P. U. l. c. 2. dogm. 9. p. 613. Catalogum *incarnativorum* vide apud Senn. Jonston. Morellum, Tilemannum, Rolf. & alios. *Incarnativam* vim solum esse ex Mercurio, vult Paracelsus l. de tribus primis essentiis c. 7. Urina *incarnativa* eidem vocatur, quæ post usum Terebinthinæ, Mastichis, Thuris, Mumie, &c. redditur, & vim habet sarcoticam, l. 1. de Lat. tr. 3. c. 1. *Incarnativum* universale Balsamus Mumie eidem habetur, & post hunc *Spiritus Auri*, l. 2. de peste c. 4. Rul. & Johnf. *Incarnativa* sic descriperunt, quod sint medicamenta Chirurgorum vulneribus cutem obducentia, vel carnes concludentia. Internam *carnem generantia* ad alimenta potius spectant.

INCENDIUM, πυρκαϊά καὶ κῆσις, quid proprie significet, notissimum. In hac propria significatione sumitur a Gal. com. 3. in 1. Epid. t. 1. & l. de præfag. ex insomniis in princ. Translatitè etiam accipitur hodieque de paroxysmo febrili, vel ardore vehementiori febrili, qui *incendium febrile*, φλόγωσις, *incensio*

vocatur; uti passim apud Willis, Piens, & alios observare licet.

* **INCENSIO**, κῆσις, φλόγωσις, idem fere quod *incendum*. *Incensiones* quoque vocare Hipp. *Inflammationes*, & calidos tumores, notavit Gal. 3. de iis, quæ in med. t. 30. *Incensivus*, idem quod *καυσικός*. Vide *Causisticos*.

INCERATIO, ἐγκύρωσις, est mistio humoris cum re sicca, per combustionem lentam ad consistentiam ceræ remollitæ. Alias etiam *inhibitio*, de qua supra; quæ fit per irrigationem, re sicca potante humidam. Nec alia *Nutritio* est Medicorum, qua Sarcocolla, Lithargyrus, & alia paulatim succo quodam potantur, & ad usum evadunt commoda. Rul. & Johnf. *Incerationis* Spagyricæ in lapidis Philosophici opere aliquoties etiam mentio fit in Th. Ch. Vol. III. præsertim M. Joh. Isaaci Oper. Mineral. c. 16. 17. 26. 109. & Vol. VI. p. 250. Generalius, sed obscurius quoque describitur, quod fit fermentatio, vel potius informatio, seu prolis imperfectorum ad conditionem lapidis accipiendam formatio. Ger. Dorn. tr. Artificium supernaturale, c. 5. & tr. Philosophia Chemica, in T. 1. Th. Chym. 295. & 427. *Incerationis* quoque mentionem fecit Libav. Apoc. Hermet. post. P. T. II. Oper. p. 410. *Inceratio* Philosophica est, quando Mercurius Philosophorum cum Sulphure eorum, tanquam cera, ac vero glutine Philosophorum conjungitur. Bekker. in Oedip. Tit. 7. §. 4.

INCERNICULUM. Vide *Infundibulum*.

INCESSUS, βάδισις, idem quod *Ambulatio*, *Badisis*.

INCIDENS, τμητικός, est species facultatis medicamentosæ, quæ consistit in partibus salinis tenuioribus, facilisque extractionis, & actuationis. Coincidunt cum Attenuantibus, λεπνωπικῶσις. Vide *Attenuantia*. Jung. Gal. l. de atten. victu. c. 3. l. 2. C. M. S. L. c. 1. fine, & l. 6. de S. F. §. Amygdala. Propter eandem vim salinam *incidentia* quoque aliquando stimulant ad expulsionem. Quod enim vim habet *incidendi*, habet & *incitandi*. Lind. Ex. §. 117.

* **INCIDENS**, pen. brevi, ἐμπίπτων, vide *Empipto*. *Incidere* etiam absolute ponitur pro *incidere* in malum, vel morbum. Scrib. n. 172. notante Rhod. in Lex. *Dies incidentes*, περιμπίπτοντες ἡμέραι, Galeno dicuntur, in quibus imperfectæ solent fieri Crises, ut sunt tertia, quinta, sexta, nona. 3. progn. t. 1.

INCINERATIO, τέφρωσις, est ignitio, corpora vehementiori igne in cineres convertens. *Incinerantur* autem vegetabilia, & animalia. Mineralia vero (Chymico more loquendo) proprie non in cineres, sed calcem redigi dicuntur

euntur Rul. & Johnf. Vel *incineratio* est operatio, qua suo humido ingenito resignis violentia spoliata in cineres redigitur, ita ut nulla arte pristinum ejus corpus sit reparabile. Fr. Hofm. cl. Schrod. l. 3. c. 9. 22. Differt a *Calcinatione*, ut genus, & species. Omnis quidem *incineratio* est calcinatio, sed non vice versa. Id. l. 2. c. 43. §. 75. *Incinerationem* præcipue locum habere in vegetabilibus, & animalibus, cum salia parantur fixa, docet Rolf. Ch. lib. 2. c. 3. Dicitur & *Cineratio*, *Cinesactio*.

INCIPIO, ἀρχομαι, dicitur de morborum principio. Hipp. l. aph. 12. 4. a. 22. 2. aph. 29. Vide Diet. n. 110. Vide & infra *Principium*.

* INCISIO, ἐγκοπή, vide *Encope*. Quibus saltem hoc addi debet, quod vocab. *Incisio* non semper accipiatur in malam partem pro solutione continuitatis morbosa, sed etiam in bonam pro operatione Chirurgica, vel Anatomica. Frequentissime in usu est phrasis, *Incisio Venæ*, Nervi. De *incisionis* modo in calculo vesicæ vide Fab. Hildan. l. de lithotomia, c. 12.

* INCISOR, τρυβίς. Epitheton dentium quatuor anteriorum in utraque maxilla. Vide *Dens*.

INCISORIUM, τρυβίον, dicitur tabula, in qua fit sectio, vel incisio. Brassavol. in indic. Galenico.

INCITATIO, ὄρμη. Vide *Horme*.

INCLINATIO, ἐγκλίσις, κλίσις, ροπή, vel accipitur proprie, quando corpus, vel vas aliquod oblique vertitur; & idem est, quod *Reclinatio*, ἀνάκλισις, quæ significatio per se nota: vel Metaphorice, & translative, (quod Medicis frequentiori in usu) & quidem aut de humorum in hanc, vel illam partem conatu, vel *propensione*; & dicuntur humores *ρᾶπτον*, Hipp. l. aph. 21. Jung. Diet. n. 751. aut de totius humanæ naturæ vi, & propensione ad aliquid, Rul. in Lex. ita tamen ut nondum adsit coactio, aut violentia; & in hoc differt ab *Impressione*, vel *Prædestinatione*. Vide *Impressio*. De hac *inclinatione* plura apud Paracels. occurrunt, ut & Helmont. tr. Astra necessitant, non inclinant. Septem Planetæ vocantur *Duces*, & *Comites Inclinationum* a Ger. Dorn. tr. Duellum animi cum corpore, Th. Ch. Vol. I. p. 473.

* INCOCTUS, *Incoctio*, propter duplicem particulæ *In* acceptionem, *Privativam*, & *Intensivam*, duplicem etiam, & plane contrariam obtinet significationem. Juxta priorem dicitur Gr. ἀπεκτεῖν, ἀπέψαι, vide supra *Aperptos*, & *Apepsia*; & respondet *Crudo*, *Cruditati*, vide etiam *Cruditas*. Gal. l. de constit. art. med. c. 15. Denotat vero rem vel plane non coctam, vel insufficienter coctam; sive fiat per coctionem naturalem, si-

ve artificialem. Juxta posteriorem vero *Incoctum* significat, quod probe coctum est, vernacule *eingetrocht*. Vide Rhod. in Lex. Scrib. Unde & *Incoctilia* dicuntur vasa, Plin. l. 34. c. 17. quando album *incoquitur* æreis operibus Gallorum invento. Meminit & Libav. Synt. Arc. Ch. l. 7. c. 24.

INCOENATUS, ἀδενος, *Incanis*, Plauto dicitur, qui cœna abstinet. Scrib. nu. 140. Rhod. in Lex.

INCOMMODUS, δυσχρηστος. Vide *Dyschrestos*.
† INCOMPRESSA ANNOTATIO, Dunc. Lind. de febr. libera caloris invasio sine paroxysmi signo, Seenn. de feb. l. 3. c. 2.

INCOMPREHENSIBILITAS, ἀπληψία, idem quod *incertitudo*. Vide *Acatalepsia*. Gal. de opt. dic. gen.

INCONSTANS, *Inconstantia*, ἀκτῆστος, ἀκτῆσις. Vide *Acatastatos*.

INCONSUEtus, ἀσυνήθης, idem quod *Insuetus*, *Insolitus*. Vide *Asynethes*.

INCONTINENS, *Incontinentia*, ἀκρῆς, ἀκρῆσις, ἀκράτεια. Vide *Acrasia*, *Acratia*. Frequenter dicitur de *Incontinentia Urine*.

INCORPORATIO, Gr. dici posset ἐνομήτασις, est species missionis, vel commissionis, qua statim humida cum siccis in unum corpus per formam massæ contemperantur. Differt a *Nutritione*, vel *Imbibitione*, quod non lente, & successive fiat, sed tantum humoris statim addatur, quantum ad corporis misti consistentiam requiritur, ut fiat veluti pasta: unde & *Impastatio* nominari potest, in nonnullis *Subactio*. *Incorporatae* autem res in calore digestorio relinquuntur, ut mutua actione, & passione crasin communem nanciscantur. Rul. & Johnf. in Lex. *Incorporatio* quoque vocatur, quando spiritus in corpus convertitur, & reducitur. Th. Chym. Vol. V. p. 16.

INCORRUPTIBILIS, ἀφθαρτος. Vide *Aphthartos*.

INCORRUPTUS, ἀψωστος, ἀφθαρτος, quid generaliter significat, notum est, nimirum purum, sincerum, quod non est vitiatum. Ita Scrib. de se testatur, curam habuisse, ut *incorruptas* compositiones medicamentorum acquireret, n. 38. Specialiter vero accipitur de Virgine vera, illibata, quæ virum nondum passa. Casp. Rejes C. El. q. 41.

INCRASSANS, *Incrassativus*, πικνωπιδες, epitheton medicamentorum quorundam, quæ Galenus frigida potestate, & crassarum partium esse statuit, l. 5. de S. F. c. 20. Confer ad Dogm. nostra P. Ul. c. 2. p. 712. Talia medicamenta vocantur & Græcis abstractivè *πικρυσμοί*. Foef. Oec. p. 490.

* INCREMENTUM, ἀύξησης, ἐπικκία, idem quod *Augmentum*, vel *Augmentatio*: de quibus supra.

* INCRESCENS, ἐπακκιστικός, vide *Επακκιστικός*.

INCRUSTATIO, ἐχάρσις, κοίσις, ωλάσις, diversam obtinet significationem, pro varietate subjecti, de quo dicitur. In Chirurgicis notat crustæ generationem, vide *Crusta*. Vel significat *illitionem* quandam, & imbutioem sive liquoris, sive picis, aromatum, &c. vas interioribus factam; de qua videatur *Rhod.* ad Scribon. nu. 135. & in *Lex. Incrustatio* unius metalli super aliud fit cum Mercurio, vel salibus; & huc pertinent *Deauratio*, & *Deargentatio*, de quibus suo loco. *Jacobus le Mort.* Metallurg. contr. p. 272.

INCUBA, i. e. *Sponsa solis*. Rul. in *Lex.*

* INCUBUS, *incubo*, ἐφιάλης. Vide *Ephialtes*. *Incubus*, est nocturnus spiritus, illudens, fallensque mulieres in somno, ac si rem cum eo commiserent. Rul. & *Johnf.*

INCURABILIS, ἀνάτοϛ, ἀνήκασϛ, ἀδύνατοϛ, idem quod *Insanabilis*: dicitur vel de morbis: & dicuntur illi, qui vel simpliciter nullam, vel rarissime, & difficulter admittunt curationem, *Libav.* Tom. III. Op. p. 123. Quomodo vero differant a *Lethalibus*, vide in *Dogm. nostr. Med. Gen. P. II. c. 5. d. 12. p. 166. seq.* Jungatur *Nic. Taurell.* Method. prædictionis pag. m. 444. Vel de partibus corporis ipsis, quarum generalem scopum Gal. esse dicit, a corpore rescindere, l. 6. de C. M. P. G. c. 2. sed fallitur. Nam dantur partes *incurabili* affectu laborantes, quas tamen non expedit rescindere; ut sunt Tumores quidam fungosi, quædam Strumæ, & similes *Excrecentiæ*, &c. Vide *Insanabilis*.

INCURIOSUS, *Incurius*, ἀμελής, dicitur, qui cogitationibus non indulget nimis, aut curis, homo levioris animi. De *Incuriis* notavit *Helm.* eos raro canescere, de *Lith. c. 9. n. 55.* E contra imaginando canescunt pili, tr. *Imago mentis*, n. 40.

INCURSUS, dicitur *D. Laur. Bellin. Prof.* *Pifano* arteriarum motus extrorsum, sive dilatatio, qua digitos prementis ferit, & κωτ' ἐξοχλώ *Pulsus* vocatur. Opponitur *Subductui*, de quo infra. In oper. nuperrime edit. *Membro II. de Pulsibus*, p. 72.

* INCURVATIO, κύρσις. Vide *Cyrtofsis*. *Peculiarem spinæ dorsalis incurvationem* lege apud *Hild. c. 6. O. 74.* *Penis incurvatio*, legitur apud *Blaf. Med. Univ. p. 334.* Potest etiam vocabulum hoc in bonam partem sumi pro operatione Chirurgica, quamvis usitatus *inflexio* fortassis vocetur.

INCUS, ἄκμων, hujus vocabuli propria significatio spectat ad fabros metallorum, &c. in quâ etiam usus Gal. explicando pulsus dicroti naturam, l. 1. de diff. puls. c. 17. *Tropica* vero significatione usurpatur ab Anatomicis, dum *Officulum* aliquod in aure interna *Incus* dicitur, quemadmodum & reliqua *Malleus*, & *Stapes*, quibus additum legitur quartum a *Sylvio* inventum *Orbicularæ*, *Lindano Cochleare* dictum: de quibus videatur *Barthol. Anat. libell. IV. cap. 7.*

INDARION, ἰνδάριον, nomen Collyrii; cujus descriptio habetur ap. *Aet. l. 7.* citante *Gorr.*

* INDEX, apud Latinos in Medicina duplici gaudet significatione. 1. dicitur de digito proximo a pollice, qui & λιχχνός, & δεικτικός Græcis dicitur. Gal. l. introduct. c. 10. Vide *Dactylos*. 2. usurpatur de diebus, qui futuram crism prænuñtiant, & veluti indicant, & Gr. dicitur δεικτικός. Vide *Epidelos*.

INDICANS, δεικτικός, ὀνδεικτικός, in Medicina non solum significat id, quod nocet, uti quidem plerique terminum hunc cum Gal. de methodo medendi intellexerunt; sed debet applicari utrique Methodo conservandi, & medendi. Estque nihil aliud, quam res secundum, vel præter naturam, monstrans aliquid agendum esse Medico. Dividitur in *primarium*, vel *Essentiale*, quod nihil aliud est, quam *Causa* vel *Sanitatis*, vel *Morbi*; & *Secundarium*, quod constituunt *Accidentia* utriusque, & alia *Attributa* causarum, vel *Subjecti*. Plura petantur e *Dogm. nostr. M. gen. P. IV. c. 1. seqq.* *Indicans* quoque vel *Indicativum* idem est, quod *significans*, vel *significativum*; & usurpatur de signis: Gr. δεικτικός, Gal. l. *Ars Med. c. 2. & 3.* Vide *Deloo*.

* INDICATIO, ἔνδειξις. Vide *Endeixis*.

INDICATOR MUSCULUS, vocatur *Riolano* digitorum extendens. *Barthol. l. 4. anat. c. 9.*

INDICATUM, Gr. ἔνδειγμα, (quamvis communiter *indicium* significet) opponitur *Indicanti*, & ad utramque Methodum referri debet; nihilque aliud est, quam res juvenis, sive auxilium a Medico applicandum cum pro conservanda, tum pro recuperanda valetudine. Vid. *Dogm. Nostr. d. 1.*

* INDICIUM, idem quod *Signum*, σημεῖον. Vide *Semeion. Signum*.

INDICON, ἰνδικόν, est æquivocum in Medicina. Vel enim (1.) significat speciem piperis, uti plerique exponunt loca *Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 112. l. 1. de morb. mul. CXIX. 12. l. 2. XLVII. 14. LXV. 14. LXXXIV. 8.* junge *Foef. Oec. p. 281. seqq.* Vel (2.) lignum, quod vel ipsum *Guaiajatum*, aut *Sanctum*, aut ei prorsus simile habetur; de quo videatur ex *Manardo Fore.*

Forest. l. 32. obs. 7. in Schol. vide *Gūnjacum*. Vel (3.) significat materiam coloris cujusdam, præfertim cœrulei: cujus duæ differentiæ a Dioscoride l. 5. c. 107. assignantur: *Nativum Indicum*, quod tanquam spuma arundinibus Indiæ adnascitur. Hoc sibi inexplorata inventionis fuisse scripsit Pl. l. 35. c. 6. Vocatur ab *Ægineta Melan Indicum*, de quo etiam vide Fallop. Metall. f. Fossil. c. 34. Tom. 1. p. 339. *Facitium alterum*, quod offertur infectoriæ officinæ, sive tinctorum, & adhæret, vel innatæ æreis cortinis, quam detractam artifices exiccant. Optimum est, quod cœruleum præbet colorem. Refertur inter medicamenta leviter adstringentia, & quæ ulcera purgant. Diosc. d. l. Gorr. Alii vero succum herbæ dicunt, quæ nunc tinguntur panni; & vocatur *Glastrum*, vulgo *Maid*. Rul. & Johnf. Vel (4) dicitur de *lapide Indivo*, qui ejusdem cum *Hieraciæ* virtutis est, sanguinem sistens, teste Gal. l. 9. de simpl. fac. *Ægin. l. 7. c. 3.* Vel (5) est nomen *Balsami*, quod & *Peruvianum* dicitur; de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 2. n. 475. Schrod. in Clav. ad h. l.

INDIFFERENS, ἀδιάφορος, epitheton est rerum non naturalium medio modo sese habentium; quarum usus ad sanitatem, & abusus ad morbos facere solet. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. d. 2. p. 72. *Indifferenter vivere*, idem est, ac absque regimine, & cautione vivere, genio suo indulgere. Scribon. n. 123.

INDIGENTIA, ἔνδηξ, idem quod *Defectus*. Vide *Endeia*. *Defectus*.

INDIGESTIO, indigestus, ἀπεπτός, ὠμός, idem quod *incoctio*, *incoctus*, *cruditas*, de quibus suis locis. Potest dici de alimentis, humoribus, & excrementis, quemadmodum de *Coitione* dictum est.

INDIGNATIO, ἀγανάκτησις, est species iræ occultæ, & intrinsecæ, cujus character esse solet *σαρκάζειν*, i. e. *frendere*, sive labia fortiter comprimere. Gal. 1. de art. t. 28.

INDIGNATORIUS MUSCULUS, dicitur is, qui oculum ad parvum angulum in latus abducit. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 513.

INDOLENTIA, ἀνοδυνία. Vide *Anodynia*.

INDORMIO, ὄπιποιμαρμα, idem quod *Obdormio*; vel quando alicui affectioni somnus supervenit. Hipp. 5. aph. 27. Diet. n. 316.

INDUCTIO, ἐπιγωγὴ, a Latinis proprie sumitur pro *inunctione*, & *illitione*. Ita Emplastra in alutam, linteum *induci* dicuntur. Accipitur etiam pro *impositione* in partem corporis affectam. *Inducere* fronti, pedibus, &c. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Keuch. in not. ad Seren. p. 90.

INDULGENTIA, χάρις, idem quod *gratia*. Rolf. ac M. Med. Sp. l. 14. f. 1. cap. 28. Vide *Charis*.

De *indulgentia* parentum noxia lege Linden. Ex. I. §. 28. 29.

INDURANS, σκληρύνων, σκληρωτικός, dicitur de quibusdam medicamentis, quæ sunt frigidæ naturæ, vel temperamenti, cum defectu caloris, & fermentabilitatis. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 10.

INDURATUS, idem quod *Duratus*, σκληρωμένος, vide *Duratus*. *Indurata*, σκληρωσμοί, σκληρωσμοί, vocantur & σιρρήματα, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 7. Vide supra *Duritia*.

INDUS, ἰνὸς, idem quod *Indicus*: Patronymicum a regione *India*; estque Epitheton quorundam medicamentorum. Ita *Pilulæ Indæ Haly* vocantur valide purgantes; quarum descriptio habetur in Dispensatoriis, & meminit etiam Forest. d. l. item *Emplastrum Indum*, Tharsei Chirurghi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13.

INDUSIUM, χιτώνισμα, strictè significat linteum, vel lineum indumentum, quod pado corpori induimus. Talia in ægris mutare nonnulli dissuadent, alii commendant; de qua controversia legatur Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 2. cap. 3. & Casp. Rejes C. El. qu. 82. num. 10. 11. *Indusia* in mures mutata notavit Helmont. tr. Imago Ferm. impr. num. 9. *Indusium* etiam in fœtu fœminino vocatur *Tunica Amnios*, corpusculo obvoluta, & una in partu exclusa. Valles. l. 5. de H. C. F. c. 17.

INEBRIO, μεθύσκω, h. e. ebrium facio. Est autem nihil aliud *inebriare*, quam caput ferire, deliria progignere, κεφάλιν πλῆρῶν, ἡ πῶν φροσύλης ἐργάζεσθαι, uti vivis coloribus descripsit Gal. c. 3. de R. V. l. A. t. i. seqq. Quare rectissime scripsit Linden. Turpe est *inebriari* nocte, turpius die, turpissimum mane. Ex. X. §. 295. Quid? quod Paracels. odorem *inebriativum* causam Caduci, seu Epilepsiæ citra veritatis jacturam statuerit, tract. h. tir.

INEDIA, ἀσπία, est *abstinentia a cibo*, & potu. Potest etiam vocari, ἰλιγοσπία. Nam vel totalis, vel partialis *abstinentia* comprehenditur hoc vocabulo. Pertinet inter res Medicas non naturales; quamvis Gal. l. de V. S. adv. Erasistratum c. 9. e numero rerum existentium excludat, scil. Phycicarum. Favere potest sanitati promovendæ, & morbis gignendis. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 72. & lib. 18. f. r. c. 5. & 6. Extremam *inediam* septem dierum ὡς πὶ πῶν judicat Lind. Ex. XIII. §. 278. seq. Dari tamen & miraculosas, sive prodigiosas *inedias* multo longiores, crediderunt nonnulli Clarissimi in arte Medica Viri: v. gr. Lang. l. 2. ep. 27. Haldan. Cent. 2. Obs. 40. & 42. & c. 3. Obs. 85. Cent. 5. Obs. 33. Casp. Rejes C. El. q. 58. quas tamen ad unum omnes, & similes ceu omnino fictas, & ementitas rejicere non

veritus est D. Veschius Ephem. N. Cur. A. III. Obs. 35.

INEPTUS, *Ineptitudo*, ἀνεπιτήδεος, ἀνεπιτηδείότης, in genere significat naturalem *impotentiam*, vel ἀδυναμίαν. Sub se vero multa comprehendit. Hinc rectissime Linden. scripsit *ineptum*, quod est alienum a re, a persona, causa, loco, tempore, modo, Ex. XI. §. 123. Gr. dicitur ἀργίον. Et *ineptus risus*, Melancholicorum proprius, vocatur a Sere. c. de splene curando. Vide Keuchen. in Not. p. 178. Gr. ἀκαμῶ, *intempestivus*.

INERTIA, in genere idem, quod *ignavia*. Proprie tamen *imperitiam* in aliqua arte significat, Græce ἀτεχνία. Vide *imperitia*. Hanc recte temeritatis nutriticem, & matrem vocavit Hipp. in Lege III. 14.

INESIS, *Inestmos*, ἐνστάς, ἐνθμός, idem quod κένωσις, & *vacuationem* significat, a verbo ἐνέω, *vacuo*, quod legitur apud Hip. l. d. L. H. XXXIIX. 11. l. de morb. mul. LXXXII. 17. quemadmodum & ἐνθμός legitur apud eundem l. de Loc. in hom. XXX. 13. XLIV. 6. V XV. 3. 8. L. 14. Junge Foef. p. 282. Erotian. Onom. p. 54. 55.

INEXERCITATUS, ἀγύμναστος, idem qui *Ostiosus*, *Piger*, qui corporis quieti nimis vacat. Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 2.

INEXPERTUS, idem qui *imperitus*, ἀπρότος.

INFANS, apud Latinos lata gaudet significatione. Complectitur n. & foetum humanum in utero bimestrem, trimestrem, &c. & Græce vocatur Hipp. νήπιον, 4. aph. 1. & 3. Epid. l. 2. t. 7. & 8. ubi vide Gal. comm. ad h. l. Adde Dieter. n. 570. C. Rejes C. El. q. 55. Communiter tamen sumitur de recens natis usque ad illud tempus, donec incipiant sermone uti. Hæc enim videtur vocis derivatio a non fando. Et Gr. dicitur παιδίον, quamvis hoc vocabulum Diet. ad primum septennium usque extendat, n. 643. De sanitate tuenda infantum consule Gal. l. 7. de san. tu. c. 7. seqq. Spagyricorum *infans* qui dicitur in magisterio Lapidis Philosophici, & quomodo per imbibitionem nutriatur, legatur Libav. Syn. Arc. Chym. l. 7. c. 8. & Alchymia Pharmaceut. c. 7.

INFARCTUS, substantive, & adjective, ἐμφραξις, ἐμφρακτος. Vide *Empbraxis*, *Empbracliticos*, *Empbragme*.

INFECTIO, homonymum est vocabulum. Vel enim idem est, quod *Tinctus*, vel *Tinctura*, Gr. βαφή. Unde *Ars Infectoria*, sive *Tinctoria* vocatur. Et *infectores* sunt iidem cum *Tinctoribus*. Scribon. num. 57. Rhod. in Lexic. Vel quod Medicis usitatius, convenit cum *Contagio*, & denotat μίσημα, malignum, & venenatum, de quo supra. Vide *Contagium*. *Infectum corpus*, legitur apud Scribon. n. 185. De differentia inter

infectionem pestis, & *infectionem* Medicam, cui placet legere, videat Parac. l. 1. de peste, c. 1. Materia *infectionis* dicuntur & *Inquinamentum*, *inquinalium*, *Impressura*, apud Severin. l. de nov. obs. abicess. c. 23. & alibi.

† **INFELIX LIGNUM**, sambucum vocant. Laur. lib. 27.

INFERIOR. Vide *Cato*.

INFERNUS, ἄδης. Vide *Orcus*.

INFERVEFACIO, h. e. in aliquo vase fervefacio. Aliquoties legitur apud Scrib. 39. 53. 153. 371. Item *invervesco*, n. 37. 108. & c. Vide Lex. Rhodii Scribonian.

INFESTO, ὄνοχλω. Vide *Enochleo*. *Infestare* dicitur, quod aliquem vel adoritur vehementi impetu, vel festinans in perniciem ejus, vel opprimit mole turbationum. Linden. Exerc. XVI. §. 45.

INFIBULATIO, ἀγκυτημασις, vide *Ancleriasmos*. Adde Mercurial. V. L. I. c. 19.

INFIDUS, ἄπιστος, dicitur de signis *incertis*. Gal. 2. aph. 27.

INFIMUS, vide *imus*.

INFINITUS, ἀπειρος, idem quod *immensus*, Epitheton doloris, apud Scribonium num. 190. 194. Rhod. in Lex.

INFIRMARIUS, νοσοκόμος, vocatur *infirmorum curator*; quemadmodum & locus, ubi infirmi curantur, *infirmarium*, & *Infirmatorium* dicitur, teste Diet. n. 655. ferme circa fin.

INFIRMITAS, *infirmus*, ἀρρώστια, ἀδένεια, ἀδενής, ἄρρωστος. Vide *Arbostia*, *Asteneia*. Nullum hominem fuisse, qui omnes partes corporis simul *infirmas* habuerit, asserit Gal. l. 2. de L. aff. cap. 7. Omnibus morbis obnoxia *infirmitas* dicitur Lind. Ex. XIII. §. 366.

INFIXUS, ἐπιπεφυκτός, a κτηνῶν, transfigo. Dicitur de festucis, & aliis, quæ membris *infigi* possunt, & opus habent extractione, vel manu, vel medicamento. Gal. l. 1. de fac. Nat. c. 14. Dolor *infixus*, ὀδὴν ἐπέδρασα, describitur a Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 5. circa fin.

* **INFLAMMATIO**, φλεγμονή, φλόγσις, accipitur late, & strictè: late significat omnem immoderatam caliditatem, etiam momentaneam, absque tumore, quæ alias φλόγσις dicitur, qualis etiam in scorbuticis frequens esse solet. Vide *Phlogosis*. Strictè vero significat tumorem vehementer calidum p. n. in partibus carnis, & sanguineis, cum rubore, & dolore, proveniente a sanguinis fervidioris, & impetuosi affluentis, meatuumque minorum ordinem turbantis collectione, & stagnatione. Græce dicitur φλεγμονή. Nulla *inflammatio* magna est absque febris. Dividitur in Internarum, & Externarum partium *inflammationem*. Illæ sunt plerumque Erysipela-

lipelaceæ, & facile malignitatem contrahunt. Distinctio quoque frequens in *Legitimam*, quæ a sanguine sincero copia solum peccante oritur, & *Spuriam*, quæ a sanguine heterogeneo, vel biliolo, vel seroso, vel crudo provenit. Plura videantur apud Dieter. n. 905. Linden. Ex. IV. §. 27. seqq. multis Ex. XVI. 46. seqq. ut & in Chirurgicis Aquapendentis, Hildani, Barbetæ, aliorumque scriptis.

* *INFLATIO*, ἐμφύσησις, ἐμπνεύματος. Vide *Emphysema*, *Empneumatosis*.

INFLATIVA Medicina, vel materia Medica dicitur, in cujus substantia dominatur grossa humiditas extranea, in quam cum egerit caliditas, generatur inde ventositas, quæ non dissolvitur. Tales sunt Phascoli, &c. Avic. Libr. de virib. cord. tract. 2. c. 1.

INFLEXIO, κάμψις, idem quod *flexio*. Vide *Campe*. *Flexio*.

INFLUENS, epitheton caloris nativi vitalis, ad differentiam insiti, vel innati; & intelligitur ille Calor, qui mediante sanguine a Corde distributo corpori, ejusque membris communicatur, & influit; uti præter alios exposuit etiam Pompejus Caimus de Calid. innat. c. 5.

INFLUENTIA, ἐπιρροή, idem quod *influxus*, atque dicitur non solum de humorum motu in aliquam partem: ita sanguinis *influxus* omnis fit a corde per arterias, Linden. Ex. IX. §. 47. sed etiam de virtute quadam occulta, a corporibus cælestibus, vel sideribus descendente, & sese insinuante, a qua varios effectus dependere nonnulli statuunt. Gr. etiam ἀπὸ ἀστέρος vocatur. Ruland. & Johnf. ita descriperunt: *Influentia* naturalis est ea, quam *infundunt* astra superiora firmamenti ex naturali præscripto in hæc inferiora, quæ gubernant, ac regunt per inclinationem in hominibus, brutis, aliisque, & per vires, & efficacias etiam in insensatis. Helmont. per actionem quandam Regiminis hæcenus Scholis ignoratam expressit, quæ spirituum abstractorum instar, propemodum in sibi substrata objecta operatur; estque nihil aliud, quam Connexitas Stellarum, concitandi Gas inferum, juxta leges directionum ab omnipotente datæ, & fixas, tr. Astra necessit. &c. nu. 15. Plura de *influentiis* Stellarum vide apud Schrod. l. 1. c. 9. Verum alii hunc Astrorum in inferiora *influxum* commentitium, falsum, & propterea rejiciendum censent: inter quos est Lind. Ex. XI. §. 187. Fr. Hofm. in Clavi ad d. Schrod. loc. & inter Physicos Ampl. & Excell. Dn. Sturnius in Part. Spec. Cosmicæ Scientiæ, qui, excepto Sole, & Luna, reliquis Astris sive fixis, sive Planetis nullam concedit *influentiam*. Nobis placet ἐπι-

ρροή. Legatur & de hac controversia Casp. Rejes Camp. El. q. 34. n. 24. seqq.

INFLUXUS, vide *Influentia*.

INFÆCUNDUS, ἀγόνος, idem quod *Sterilis*. Vide *Sterilitas*.

INFRA, ὑπὸ. Vide *Caso*.

INFRASPINATUS, epitheton Musculi scapulæ partem externam, & gibbam totam tegentis, qui creditur brachium ad exteriora agere retrorsum. Barthol. f. 4. An. c. 2. p. 563. Dicitur & *Suprascapularis inferior*, ad differentiam *Suprascapularis superioris*, qui & *Supraspinatus* appellatur, de quo suo loco.

† *INFRIGIDANS GALENI*, alias ceratum rosatum, Mals. de feb. cap. 28.

INFRIGIDATIO, *infrigidans*, idem quod *Refrigeratio*, *Frigefactio*, καὶ ψύξης, ψύξης, ψύγμα. Vide *Captapsyxis*, *Frigefactio*, *Frigefaciens*.

INFUNDIBULUM, χόδον. Vide *Choana*. *Infundibulum* est vas metallicum, oblongum, cum manubrio, interius excavatum, liquata metalla recipiens, & in virgas, vel baculos conformans. Rul. & Johnf. in Lexic. *Infundibulum* argenteum pro cibo, & potu descripsit cum applicatione Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. X. fig. 11. & Tom. XXXII. fig. 8. In Anatomicis *infundibulum* quoque vocatur sinus renum medius, ad quem materia urinæ colligitur, alias *Pelvis*, item *Inceviculum* appellatum. Vesling. Syntag. Anatom. c. 5.

INFUSIO, *Infusum*, ἐγχύσις, ἐγχύσις. Vide *Enchytron*, *Enchyma*. Accipitur duplici modo, Late, & Strictè, & rursus Concrete, & Abstractive. In lata significatione concreta complectitur omnia medicamenta intus, vel foris applicanda, quæ citra coctionem certo tempore in liquore macerantur, sive postea sequatur coctio, sive non; de quibus vide Weker. Antidot. gen. lib. 1. c. 15. Blas. Medic. Gener. P. II. l. 7. f. 2. subsect. 4. c. 1. & alii. Describi possunt *infusa*, quod sint Extracta liquida corporum solidorum, ut plurimum præsentis usus dicata. In lata abstracta significatione denotat modum *infusionis* parandæ legitimum; qui videri potest apud Vveker. d. l. lib. 3. c. 12. Fr. Hofm. in Clav. Schroder. l. 2. c. 63. Blas. d. l. &c. Strictè accipitur in concreto vel pro *infusione* laxativa, vel purgante. Schroder. l. 2. c. 63. Anonym. Sylv. Medic. cap. 9. Vel pro *Clysteribus*, Lind. Ex. XIII. §. 362. seqq. In abstracto *infusio* modum non solum significat dictorum *infusorum*, qui in citatis Authoribus, & locis videri potest; sed etiam adhuc alium peculiarem, & novum; quo liquor medicamentosus in venam corporis apertam infunditur; unde & *Ars infusoria*, & *Clysmatica nova* audit, hujusque meminit aliquo-

ties Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 30. l. 11. f. 3. c. 11. l. 14. f. 1. c. 30. Eph. N. C. Ann. I. obs. 149. Joh. Dan. Major. Invent. Medic. I. Etmuller. diff. de Chir. Infusoria, quæ tamen curandi ratio hodieque fere rursus exolevit.

INGENITUS, idem quod *Innatus*, ἐμφυτός. Vide *Erphytos*. Inter curas ægritudinum æruginosarum, sive Luis Venereæ, quas Paracelsus proponit l. 7. de morb. Gal. c. 11. sexta eidem vocatur *Cura ingenita*, quæ pertinet ad verrucas, & fungosas excrefcencias.

INGENIUM, Græcis idem quod *Natura*, φύσις. Nam pro varietate naturarum, variant & *ingenia*. Gal. de cogn. & cur. an. morb. cap. 7. Lind. Ex. I. §. 14. Quid Hermes Trismegistus in Tabula sua Smaragdina intelligat per *Magnum ingenium*, expoluit Ger. Dorn. in Physica Trismegisti, dicens denotare summam diligentiam, & industriam esse adhibendam in applicatione ignis ad opus illud secretissimum. Vol. I. Theatr. Ch. p. 382.

INGERENDA, ἀροσθηόμενα, idem quod *Assumenda* per os, h. e. *Alimenta*. Et *ingestio* idem notat, quod *Assumptio* per os. Vide Gal. 3. de R. V. I. A. t. 22.

INGLUVIES, ἀκατασία τῆς Ἀγίτης, ἀπλησία, idem quod *victus intemperantia*, insatiabilitas. Galen. 6. aphor. 28. Causa est plurimorum morborum a cruditatibus dependentium, ita ut morbi, & ægritudinum pericula e culinis exeant. Casp. Rejes C. El. c. 25. n. 16. & q. 88. num. 280. Helm. matrem vocat trium peccatorum sanguinis, abundantia, stagnationis, & heterogeneitatis, tract. Retenta. *Ingluvies* quoque vocatur ventriculus ille membranaceus in volatilibus, vernacule *Srruma* dictus, in quo recipiuntur alimenta per os ingesta. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 9.

INGRAVIDATIO, idem quod *Impregnatio*. *Ingravidationis* facta absque immisione membri virilis observationem vide in Eph. N. C. Ann. III. obs. 273. Vide *Impregnatio*.

INGRESSIO, ἰνγρησις, late idem est quod *Ambulatio*, quæ fit, quando alterutrum cæus per vias & firmatur, & movetur. Hipp. 3. de art. t. 83. Vide *Ambulatio*. Strictè accipitur de accessu Medici ad ægros. Ita Claud. egregium libellum scripsit de *Ingressu* ad infirmos. Tropice sumitur de causa Ilei, quando dicitur esse *Ingressus* intestinorum mutuus. Lind. Ex. IV. 44. i. e. Insinuatio, Duplicatura. *Ingressio* Spagyrica est nutritio, conjunctio, submersio. Th. Ch. Vol. IV. p. 751. 764.

INGREDIENTIA, vocantur medicamenta simplicia, interdum & composita, quæ in formu-

la remedii compositi, quam *Receptam* vulgo vocamus, præscribuntur.

INGUEN, βυβών. Vide *Bubo*.

INHIBITIO, ὀπίσχεσις, idem quod *Cohibitio*, suppressio. Vide *Episcopsis*.

INHUMATIO, vocatur digestionis, vel putrefactionis species, quæ fit sub fimo equino, aut abscondendo in terram. Rul. in Lex. Vide & Th. Ch. Vol. VI. p. 563.

INJACULATIO, est terminus Helmontianus, notatque acerbum stomachi dolorem spasmodicum, in quo motus quoque corporis aufertur, & affectus Terano similis videtur, quem Belgæ rustici *Geschot* vocant, tanquam a sagis immissa, tr. Jus Duumviratus, n. 20. *Injaculata* quoque vocantur, quæ *injecta*. Vide *injectio*.

INJECTIO, accipitur diversimode. Communiter pro infusione facta in aliquam cavitatem. Et ita idem est, quod *Enema*, ἐνεμα, *Clyster*. Ita *injectiones* penis, uteri, Schrod. l. 2. cap. 41. Forest. l. 26. obs. 2. Vide *Clyster*. *Injectio* in nares, Scrib. n. 10. 46. Vel pro fasciæ applicatione, sive *Fasciatio*, Gal. de fasciis. Quid Græcis ἐπιβολή significet, vide supra *Eisbole*. *Injecta materialia* Helmont. vocat, quæ materiam supponunt visibilem, invisibili tamen modo corpus intrant, & insensibiliter injaculantur, ut sunt spicula, spinæ, aciculæ, &c. Vocantur & *injaculata*. Quem modum non a præstigijs Diabolicis semper dependere, conatur demonstrare idem tract. de *injectis materialibus*, & *injaculatorum* modus intrandi. Verum an satis firmiter demonstraverit, merito dubitatur.

INIMICUS, πλέμιος, idem quod *Adversus*. Nimium omne dicitur naturæ inimicum, Hipp. 2. aph. 51. Vide Diet. num. 703. *Inimicitia* mutua, nihil aliud est, quam *Antipathia*, de qua supra lit. A.

* INION, ἰών, i. e. *Occiput*, quod est postica capitis pars, ita dicta ἀπὸ τῶν ἰών, quod ob copiam tendinum fibrosa, & nervosa est. Terminatur sutura lamboide. Alii posteriorem cervicis partem esse volunt. Meminit Hipp. 3. aph. 26. Adde Diet. num. 406. Foes. Oec. p. 283. Barthol. l. 3. Anat. in præcæm. descripsit, quod sit pars capitis posterior ab initio suturæ lamboideis ad primam cervicis vertebram. Jung. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 17. Hoc occipitium ad præservandum ab Epilepsia Florentiæ omnibus pene infantibus, postquam mentem jam egerunt, fuisse inustum testatur inter alios Jacob. Truncon. de custod. pueror. san. tr. 4. c. 13. p. m. 201. seqq.

INITIUM, ἀρχή, idem quod *Principium*, de quo infra in Pr. *initia* quoque vocantur extrema in filo, aut fascia. Gal. l. 2. de jis, q. in med. l. 8.

Initia corporum omnium naturalium duo statuit Helmont. Elementum aquæ, quod est *initium* ex quo, & fermentum, sive *initium* seminale per quod, id est dispositivum, tr. Caussæ, & *initia* Naturalium, n. 23. In opere lapidis Philosophici spagyrico *initium* est corruptio, finis vero generatio. Ger. Dorneus tr. Artific. supernat. c. 7. *initiatrix*, *προκαθαρτική*, id est *Causa procatartica*, Gal. l. 6. de L. A. c. 4.

INITIATUS, *initiatio*, *τελετή*, *τελετή*, dicitur de solennitate quadam festivi, præsertim in Gentilium festis Eleusiniis; de qua legatur C. Hofmann. Com. ad Gal. LL. V. P. nu. 482. seqq. Transferitur vero sæpe ad alias sollemnitates. Ita Medici *initiatio* fit mediante jurejurando. Linden. Exerc. III. §. 23.

INJUCUNDUS, *ἀγδής*. Vide *Aedes*.

INJURIA, *ἀδικία*, quid significet proprie, notum est. Talem sæpius Medicus perpeti cogitur ab ægris, & adlātibus, & omnino præstat generoso contemptu vindicare. Accipitur vero haud raro *injuria* pro mala affectione: v. g. *injuria* aeris, *injuria* oculorum, dentium. Rhod. in Lex. Scrib.

INNATO, *ἐπισυμμαι*. Vide *Ephistamæ*.

INNATURALIA, vel *supernaturalia* corpora sunt ea, quæ concipiuntur animo dumtaxat. Inde factum, ut quandoque loquatur quis: Mihi videre videor hominem præ oculis, qui tamen plusducentis miliaribus abest, vel aliquando vita functus est ante viginti annos. Johns. in Lex. Summa. Sunt *Entia rationis*.

INNATUS, *ἔμφυτος*, vide *Emphytos*, idem quod *Nativus*.

* *INNOMINATUS*, *ἀνόμυμος*, dicitur de omni eo, quod laborat *ἀπορία τῶν οἰκείων ὀνόματος*, defectu proprii nominis. Ita Ossa *innominata* vocantur, quæ ossi sacro adjacent ad latus, quorum tria numerantur, & quodlibet nomen habet proprium, conjunctim vero sumpta carent nomine proprio. Ita & *Cartilago Cricoides*, vulgo *innominata* vocabatur, quia antiquis absque nomine, basis est reliquarum cartilaginum. Gal. l. de vocal. instr. diff. c. 4. Barthol. l. 2. Anat. c. 11. *Innominatus* quoque *morbis* in specie hic dicebatur, qui medio loco inter Lethargum, & Phrenitit collocatur, in quo ægri convnient oculis, somnolenti stertunt, &c. Gal. l. de puls. ad tyron. c. 11. Vide *Coma vigil*.

INNOVATIO, *νεωτεροποιεία*, idem quod *Novatio*, a verbo *νεωτεροποιείω*, *innovo*, novum quid molior, quo usus Hippocr. 1. aph. 20. Absit vero a Medico omnis vitiosa *Novatio*, quamvis lucrosa, qua augere, & extrahere solent morbos, eorumque curationem lucrinetæ, ut inde burfæ ære graviores fiant. Dieter. n. 569. Profecto res hæc non caret periculo, & lædit conscientiam,

Chirurgastris tamen nostris non adeo infrequens.

INNUENS, *ἐπιειδκός*. Vide *Epineucos*.

INOPINUS, *inopinabilis*, *ἄλογος*, & adv. *ἄλογως*, *inopinato*, dicitur de accidentibus, & eventibus, sive fec. sive præter naturam, quæ morbis superveniunt, & mutationem aliquam inferunt, quibus minus fidendum esse docet Hipp. 2. aph. 27. Jung. Diet. n. 650.

* *INORDINATUS*, *ἀτακτος*, *ἄτακτος*. Vide *Ataxia*.

† *INPINGUED.* porci, costa herba in phthi-si singularis. Jach. Camerar. Gorr. medic. 13.

INQUIETATIO, *Inquietudo*, *ἀλύκη*, *ἀλυσιτός*. Vide *Alyce*. Gal. c. 2. in 1. Prorrh. t. 27.

INQUISITIO, *ζήτησις*, item *indagatio*, *investigatio*. Hæc si in ulla alia, certe in Medicina summe necessaria est; præsertim cum non omnia sensui, & intellectui sint manifeste obvia, ut non indigeant *inquisitione*, ex Gal. l. de opt. dic. gen. fere circa fin. Neque etiam tanti putare oportet auctores, vel autoritatem, quamvis de publico meritissimorum, cum justo reverentia absterreamur ab *inquisitione Veri*, atque *Utilis*: *Veri* quidem propter utilitatem: *Utilis* vero propter sanitatem. Quo plenior enim, & certior est nostra de rebus cognitio, tanto majore ipsis cum fiducia, atque securitate utimur, verbis elegantissimis Linden. Ex. XI. §. 6.

INSALUBRIS, *νοσηρός*, *νοσηδής*, idem quod *Morbosus*, *Æger*, *Ægrotus*. Applicatur vero diversimode omnibus rebus p. naturaliter sese habentibus, subjecto, causis, accidentibus, signis, uti patet ex Gal. Art. Med. c. 3. 4. 5. seqq. Junge Oddi de Oddis Commentar. ad Gal. h. loc.

INSANABILIS, *ἀίατος*, idem quod *Incurabilis*. Vide paulo superius. Quibus addi potest, quod *insanabilitatis* essentia in hoc consistat, quando videlicet morbus superavit vim corporis, verbis Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 22. allegante Linden. Ex. XII. §. 64.

* *INSANIA*, *ἄσφροσωλη*, idem quod *Delirium*, *Insipientia*, *Dementia*, *Mania*. Vide *Delirium*. Nomen *insania* mentis significat ægrotationem, & morbum, i. e. *insanitatem*, & ægrotum animum, quam appellarunt *insaniam*, verbis Cic. 3. Tusc. 4. citante Diet. nu. 653. Paracelsus stri-tiorem commentus est *insaniæ* acceptionem, distinguens inter *Lunaticos*, qui delirant ex motu, & influxu Lunæ, *insanos*, qui hæreditarium malum, & a prima nativitate contraxerunt: *Vesanos*, qui per venenata alimenta infecti in delirium incidunt; *Melancholicos*, qui ex intrinseca vitiosa humorum, & spirituum dispositione vitiosa corripiuntur mentis alienatione; &

Obsessor, qui a Diabolicis insultibus infestati delirant, de morb. Amentium Tract. i. c. 5. *Infantia* labem communicari posse in posteros, confirmat quoque Helmont. tract. de Conceptis.

INSATIABILITAS, ἀπληστία. Vide *Aplestia*.

INSCITIA, ἀγνοία, ἀμαθία, ἀνεπιστημοσύνη, idem quod *ignorantia*, (quamvis Gal. inter ἀνεπιστημοσύνην, & ἀγνοίαν aliquod discrimen statuat, l. 7. de Hipp. & Plat. decr. c. 2. quod huc non pertinet) quid significet, notum est. Extremus gradus *inscitiae* est, quando quis ea, quae in vulgus nota sunt, ignorat, iudice Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 28.

INSECTILIS, ἀτιμῶ. Vide *Atomus*.

INSECTUM, ἔντομον, (particula *in* positive, non privative sumpta) est nomen animalis plerumque exanguis, imperfectioris alii, variis incisuris, aut annulis praediti, & commissuris insigniti, cujus species multifariae habentur, quas descriptas viderelicet in Ul. Aldrov. integr. Tom. 3. de *insectis*. Jungatur e novissimis Joh. Schvammerdamii Historia *insectorum* generalis, cujus etiam fit mentio in Actis Erudit. Lips. 1685. *Insecta* etiam divise vivere, & cur? demonstravit Casp. Rejes C. El. q. 3. t. n. 3. seqq. Aere nutriri, testatur observatio in Eph. Nat. Cur. An. I. O. 120.

INSENSIBILIS, duplicem obtinet significationem. Vel enim Graece vocatur ἀδύνη, i. e. *occultus*, minus evidens (vide *Adelos*) Vel notat stupidum, & sensationis expertus, & Gr. dicitur ἀναισθητος. Vide *Stupor*.

INSEPARABILIS, ἀχώριστος. Vide *Achoristos*.

INSERTIO, σύμφυσις, ἔνωσις, in Anatomicis denotat conjunctionem arctam, & insinuationem vasorum, fibrarum, membranarum in aliam partem. Unde & septem oculorum tunicarum *insertiones* vocantur Gal. l. 10. de U. P. c. 2.

INSESSIO, ἐνέδρα, Vide *Enedre*. Sumitur & apud Latinos pro *Vaporario*, & Balnei specie, & Gr. dicitur ἐγκλίσιμα, de quo Morel. l. 2. formul. rem. f. i. c. 4. Vide *Encatbisma*.

INSIDENTIA, ὑπόστασις, dicitur, quod *insidet*, aut supernatatur urinæ; cui opponitur ὑπόστασις, *subsidentia*. Vide *Epiptasis*. Diet. 324.

INSIDIANS, λοχῶν, epitheton morborum clandestinorum, seu clam cum vehementia infestantium; quod tamen eum ineptum improbat Gal. c. 1. in 3. Epid. t. 8. Verum an fatiis firma ratione, alii videant.

INSIPIDUS, ἀποιος. Vide *Apoeos*. *Inspida* magis nutrire, quam acria, & amara, docet Gal. l. 2. de Al. fac. c. 64.

INSIPIENTIA, idem quod *Desipientia*, *Dementia*, *infantia*, Gr. ἀγροσύνη. Legitur apud

Hildan. Centur. Ep. 41. de *insipientia* a purgantis fortioris usu inducta. Alias *insipientia* quoque pro affectata ignorantia accipitur, & Gr. ἀνεπιστημοσύνη dicitur. Vide *inscitia*.

INSOLATUS, ἀσοληθής, i. e. a sole calefactus. Gal. l. 8. meth. med. c. 2. Vide *Eilerberes*.

INSOLENS, ἀσοληθής, idem quod *insuetus*, *insolitus*. Vide *Asynethes*.

INSOMNIS, ἀγρυπνῶ, i. e. qui *vigilat* intempestive, & p. n. Ita tumultus, canes latrantes, & nuncii tristes reddunt homines *insomnes*. Gal. de art. med. constit. c. 18. Vide *Vigilia*.

INSOMNITAS, idem esse videtur, quod *Pervigilium*, h. e. somni privatio, ceu in omnibus dispositionibus malum. Avic. l. 1. fen. 2. doct. 2. c. 13.

INSOMNIUM, ἐνύπνιον. Vide *Enyption*.

† INSOMNIA, Pacuv. *Vigilia*, Charif. de differentiis vocum.

INSPECTIO, ἐσπίρασις, ἐπισκοπή, proprie significat attentam alicujus rei considerationem beneficio visus factam, quæ Medico ad accuratam cognitionem necessaria est, & utilis. Hinc & ægros, & alia circa ægrum contingentia probe inspicat. *Inspectio Urine* est phrasis notissima.

INSPECTURIO, ὀψείω, i. e. paratus sum ad inspiciendum, quemadmodum & *Confirmaturio*, ἰσχυροῦμαι, i. e. paratus sum ad confirmandum. Gal. 1. de art. t. 3.

* INSPIRATIO, εἰσπνοή. Vide *Eispnoe*.

INSPISSATIO, πύκνωσις, *Spissatio*, idem quod *Condensatio*. Est enim humidi per partium subtilissimarum exhalationem, & consumptionem condensatio; cui opponitur *Subtiliatio*, vel *Attenuatio*. Vide *Condensatio*.

INSTABILIS, ἀβέβαιος, ἀκλίβητος, idem quod *inconstans*. Vide *Abebeos*, *Acatastos*.

INSTAURATIO, ἀνάθεσις, Vide *Anathrespsis*, idem quod *Restauratio*, corporis iterata nutritio, & refectio.

INSTILLATIO, ἐνδάξις, ἐμβροχή, ἐπιβροχή. Vide *Embregma*, *Embroscha*.

INSTITUTIO, παιδεία, παιδασίς, διδασκαλία, id est doctrina, informatio. Hæc alia esse debet apud tyrones, vel qui introducuntur, & alia apud eos, qui perfecti omnia edocentur. Gal. l. de propr. lib. c. 5. Quid alias in genere valeat *institutio*, docet Linden. Ex. I. §. 21. 24.

INSTITA, idem quod *Fascia*, ἀσάγγιον. Scrib. n. 47. 133. Rhod. in Not. ad h. l. Inde & *Lumbicus latus instita* dictus est, teste eodem ad n. 140.

INSTITOR, πωλητής, κἀπιλλος, πώλη, i. e. *Venditor*. Hinc *unguentorum institor*, pigmentarius, μωροπώλης dictus fuit. Scribon. n. 22. Rhod. ad h. l.

* INSTRUMENTUM, ὄργανον, *Organum*, vocabulum plurimum etiam usus in arte Medica. Generaliter significat rem omnem actioni certæ, & usui, vel operationi dicatam. In Physiologicis *instrumentum* vocatur pars corporis, quæ perfectam edere actionem, aut usum perfectum præstare potest. Dicitur alias pars *instrumentalis*, sive *Organica*. Debent vero omnes partes corporis etiam simpliciores a Medico considerari, ut *instrumenta*, vel *instrumentales*, quemadmodum ostendimus in Dogmat. nostris P. 1. c. 2. d. 6. pag. 26. Recte vero dividuntur in *instrumenta* prima, & secunda; quorum illa censentur, quæ ex similaribus partibus simplicis alicujus functionis gratia sunt constituta; quæcunque vero rursus ex his componuntur, etsi uni totius *instrumenti* actui quam maxime inferviant, tamen inter secunda numerantur. Ita Musculus, Vena, Arteria inter prima *instrumenta* numerantur; Digitus vero inter secunda; atque hoc magis Pes; & pede magis Crus. Gal. l. de dif. morb. cap. 3. & 4. Morbi hujusmodi partium, quando vel naturalis illarum conformatio permutatur, vel numerus non servatur, vel magnitudo conveniens tollitur, vel naturalis positus deficit, vocantur *morbi instrumentales*, d. l. c. 6. Vide Dogm. nost. P. II. c. 4. p. 123. seqq. *Instrumenta communia*, vel publica, ὄργανα κοινὰ, appellantur Venæ, Arteriæ, Nervi, quæ & ὄργανα dicuntur, C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 1096. *Cerebrum* vocatur ὄργανον ἐπιδηλώσεως, id est *instrumentum*, ubi sensus se producit. Idem n. 523. *Manus* Galeno dicitur, & Aristotel. ὄργανον τῶν ὀργάνων, *instrumentum instrumentorum*, lib. 1. de U. P. c. 4. & l. 4. de part. an. c. 10. Jung. Hofm. d. l. n. 25. & 1. 3. Circa Materiam medicam triplicem occurrit quamplurima *instrumenta*. Circa Diæticam sunt omnia illa, quæ ad rem *Coquinariam* pertinent, in vulgus nota. *Instrumentorum Pharmaceuticorum* Catalogum exhibet Schroder. Med. Pharmac. Chym. l. 1. c. 30. *Chymica* tradit Rolfink. Chym. l. 2. c. 23. seqq. Beker. in Oeoid. Chym. Tit. 7. §. 2. Libav. Tom. II. Oper. pag. 131. *Chirurgica* recenset Hildan. in Cista militari, & sparlim in observationibus, nec non plurima apud Hippocr. Gal. Aquapendentem. Paræum, Scultetum &c. occurrunt, quorum nomina propria hoc quoque in Lexico sub literis suis initialibus exponuntur. *Ignis* quoque vocatur κατ' ἐξοχήν *instrumentum Chemicarum* proprium. Dorneus Art. Chemist. l. 2. c. 6. In negotio lapidis Philosophic. Jodoc. Greveverius Presbyter proponit *sexdecim instrumenta*, tr. Secretum Greverii dicto, quod est in Vol. III. Theatr. Chymici.

INSUAVIS, ἀδύς, idem quod *injuvundus*; de quo p. a. Vide Gal. l. 4. de Med. fac. c. 16.

INSUETUS, ἀσυνήθης, idem quod *inconsvetus*. Vide *Asynethes*.

INSUFFLATIO, ἐμφύσησις, ἐμφύσημα, dicitur, quando medicamentum per canalem ad partem aliquam impellitur flatu, vel oris spiritu, v. g. in nares ad curationem polypi; Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. & in os ad uvulæ morbos, l. 6. c. 3.

INSULTUS, εἰσβολή, dicitur primum paroxysmi tempus. Vocatur & ἐπιπρωσις, Galen. l. de morbi tempor. c. 6. Vide *Eisbole*, *Episemasia*.

INSUPERABILIS, ἀνυπέβλητος. Vide *Anyperbletos*.

INSUPPURABILIS, ἀνεκπίπτος, dicitur de tumore, vel abscessu, qui propter frigiditatem non vergit ad suppurationem. Legitur ap. Hipp. 5. aph. 20. Junge Diet. n. 64.

INTEGRASTRUM, terminus Paracelsicus, quo innuere videtur conjunctionem illam cruciatim, vel decussatim factam nervorum utriusque oculi opticorum, ita quidem ut ipsorum substantia totaliter confundatur ordinarie. Cui *unioni* etiam hodieque nonnulli hunc usum tribuunt, quod ideo sit a natura instituta, ne species visibiles geminentur. Enimvero non rem acutangunt; siquidem & species audibiles non geminantur, nec tamen nervi auditorii combinati occurrunt. Quid? quod Vesalius, Aquapendens, & alii observarint, nervos quoque opticos toto ductu divisos mansisse. Paracelsi fragm. de Anatom. Ocul. Bartholin. Anat. libell. 3. c. 2.

INTEGRITAS, integer, ἀνεκρίτης, ἀφθορία, ἀνέκτριος, ἀκμώσιος, accipitur in Medicina pro *sanitate* corporis *perfecta*, & actionum vigore illaeso. Opponitur igitur *Læsioni*. Occurrit passim in scriptis Medicis.

INTELLECTUS, vocabulum hoc diversimode accipi solet: Substantialiter, & ita idem est quod *Mens*, *Anima rationalis*, Gr. νῆς. Vide *Animus*. Hic *intellectus*, etiam si sit in se purus spiritus, & incorporea quædam substantia, utitur tamen subjecto aliquo, veluti sede sua, & regia, videlicet spiritibus animalibus intra cerebri medullium constitis, a quorum maxime subtilium manipulo ipsa *Phantasia*, vel *imaginatio* existentiam suam obtinet; quemadmodum hoc prolixius, & elegantissime exposuit Th. Villis P. I. de Anim. Brut. c. 7. quæ hypothesis tandiu nobis aridet, donec alii meliora, & certiora in medium protulerint. Vel accipitur de *Actu intelligendi*, & vocatur quoque *intelligentia*, Gr. νόσις, συνέσις, quæ quidem principaliter ab anima rationali dependet; secundario tamen, & instrumentaliter vicissitudinibus exposita est illa functio, per, & propter spirituum animalium in quantitate, qualitate, motu, & loco contingentem varietatem;

quemadmodum laudatus Author d. l. in aliis illius tractatus locis hoc egregie exposuit, & demonstravit. De *intelligentiæ*, & animæ discrimine legi etiam poterit Theatr. Chym. Vol. V. p. 158. 159.

INTEMPERANTIA. Et hujus vocabuli significatio variat. Plerunque denotat excessum in viſtu, Gr. dicitur ἀκρασία, (vide *Acraſia*) ἀκολασία, πλεγμασι, ἀπλησια. Hæc morborum promus condus, sicuti contra *Temperantia* sanitatis penu dicitur. Propterea & illa Mater, vel Nutrix; quemadmodum hæc contra Noverca Medicorum habetur. Junge Diet. Jatr. num. 696. Casp. Rejes C. El. q. 88. n. 123. Vel accipitur pro *intemperie*, Gr. δυσκρασία dicta, quæ & a Latinis *intemperatura*, *intemperamentum* vocatur, quemadmodum ex Theatro Mundellæ, & aliis Indicibus Galeni constare potest. Vide *Dyscrasia*. Et homines dicuntur *intemperati* secundum geminam illam significationem. Vel ἀκόλαστοι, ἀκρατεῖς, vel δύσκρατοι.

* **INTEMPERIES**, δυσκρασία. Vide *Dyscrasia*.

INTENTIO, homonymon etiam est vocabulum. Vel enim materialiter, & corporaliter accipitur pro *Tensione*, *Extensione*, Gr. ἔκτασις, ἐκτεσις, Latine & *intensio* vocatur. Cujus sunt species, ἐκτασις, ἀκίχσις, & κατὰ τινος, vide *Catastasis*, *Ectasis*. Vel de animi comprehensione, & conceptu; & ita idem significat, quod *Indicatio*, ἐπιδήξις, Scopus. Vide *Endeixis*.

INTEPESCO, χλιμαίνωμι, idem quod *Tepesco*, h. e. paululum caleſco. Vide *Chlignesteg*.

INTERANEUS, ἐντέριος, idem quod *internus*. Ita apud Scrib. legitur *interanea* vomica, num. 96. Rhod. in not. ad h. l. Stiecte vero *interanea* idem sunt, quod Viscera Abdominis, Ηίρα, τὰ ἐντέρια, & ἐντόδιον. Vide *Entera Hira*. Linden. Ex. IX. §. 57. Rhod. in Lex. Scribon.

† **INTERBASTARE**, pharmacop. interſuere, a Græco ἐπιβάσσει. Janus Cornar. rei medicæ annumerat.

INTERCALARIS, ἐμβόλιμος, dicuntur de mense, vel die, qui interſeritur ab Astronomis. Gal. c. i. in l. i. Epid. t. i. Posset tamen etiam de tempore aliquo, quod in morbis periodicis intercedere quandoque solet, accipi, si liberet. Et Substantivum *intercalatio* significat additionem dierum, aut mensium prototius anni Solaris, aut magni complemento. Augen. l. i. de hom. partu, c. 4.

INTERCAPEDO, τὸ μῆξον, idem quod *interstitium*, *intervallum*. Diet. n. 524.

* **INTERCEPTIO**, ἀπόληψις. Vide *Apolepsis*. Accipitur & pro Remedii genere, vel modo, quando nimirum humorum, & præcipue sanguinis motus intercipitur, Gr. ἀγλήψις. Unde &

medicamenta *intercipientia*, ἀγλήπτικὰ vocantur, quæ sunt e numero repellentium, saltem loco applicationis ab illis differentia. Siquidem non sit in ipsa parte affecta, sed in vicinis, ubi humor defluit. Vocantur alias *Defensiva*. Rolfinck. O. & M. Med. Sp. l. 4. s. i. c. 15. *Intercipientes* membranæ, ἀγλήφροπτες, vocantur Septum transversum, Mediastinum. Vide *Hypozocor*.

* **INTERCIDENS**, παρερπιπών, Vide *Empipto*, idem quod *interveniens*. *Intercidens* pulſus dicitur, cum inter duos icſus, qui ordine proprio inferuntur, icſus medius intercurrit. Gal. in def. Quomodo hic a Dicroto differat, ego non video.

INTERCISIO, ἀγκόπη, idem quod *Diffectio*. Vide *Diacope*.

INTERCLUSUS, est epitheton Curæ cujusdam peculiaris, quæ requiritur in quibusdam symptomatibus morbi Gallici gravioribus; v. g. ubi sal corrosivum malignum peccat, & maculas nigras excitat, aut unguis digitorum in manibus, pedibusque corumpit, ut decendant & c. Parac. l. 7. de orig. & cura morbi Gallic. c. 11.

* **INTERCOSTALIS**, μεσοπλευρικός, epitheton muscutorum, qui costis veris interjacent; suntque duplices, Interni, & Externi. De quorum structura, fibris, & usu vid. Gal. l. 8. Anat. adm. c. 3. & 6. l. 7. de Us. part. c. 30. Barthol. l. 2. Anat. c. 2. p. 34. & vasorum, Arteriarum, & Venarum, de quibus etiam in Anatomicis.

* **INTERCURRENTS**, παρερπιπών, idem quod *intercidens*: Epitheton pulſus, Galen. l. i. de diff. pulſ. c. 12. Est etiam apud recentiores Epitheton febrium quarundam continuarum, quæ contra distinguuntur *Stationariis*, quandoque non a particulari anni constitutione dependent, sed indifferenter cum stationariis, aut secum invicem commiscuntur, jam parcius, jam inclementius sævientes, & depopulantes, uti descripsit eas Th. Sydenham. Observ. Med. de Morb. acut. f. 6. cap. 1. pag. m. 409. De Stationariis vide infra suo loco.

INTERCUS, scil. *Aqua*. Vide *Hydrops*.

INTERDENTIUM, vocatur intervallum inter dentes ejusdem ordinis. Linden. Ex. XI. §. 72.

INTERDIGITUM, dicuntur Plinio Calli, vel verrucæ inter digitos, præsertim pedum, obortæ. C. Plin. Secund. Medicinæ l. 2. c. 56.

* **INTERFOEMINEUM**, ἀδιναιον, ἀδιναιον, vocatur Hippocrati media illa pars, quæ interjacet inter pudendum, & anum, quod duobus feminibus sit interposita. Hipp. 4. aph. 807. aph. 39. 2. de fract. t. 43. & 4. de art. t. 45. (Vide Galen. in comm. ad hæc loca) l. i. de morb. mul. Cl. 34. Adde Foef. p. 497. Dieter. n. 675.

INTERITUS, φθορά, quid significet, notum. In animalibus, & hominibus æquipollet *Morti*. Alias omne genitum corpus secum habet & generationis, & *interitus* sui causas. Galen. l. i. de san. tu. c. 5. Præcipuam *interitus* causam vocat *Fluorem*, i. e. deperditionem portionum quarumdam, quæ opus habent restauracione, Jul. Alex. l. 2. Salubr. c. 10.

* **INTERMISSIO**, Gr. ἀλλήλῃς. Vide *Dialeipo*.

* **INTERMITTENS**, ἀελλέπων, vide *Dialeipo*. Pulsus *intermittens* qui dicitur, vide Gal. l. i. de diff. puls. c. 12. scil. quando manifesta quædam mora in rhythmo observatur p. n. ob flammæ vitalis defectum. Non est tamen semper lethale signum, teste experientia in senibus, & aliis.

* **INTERNODIUM**, σκυθλῖς, φάλαγγς, dicitur de ossibus digitorum mutuo sibi colligatis, & articulatis, & ordine sibi succedentibus, Gal. l. i. Anat. adm. c. 5. l. de off. c. 19. ab acie, Gr. φάλαγγς, aut turma equitum, quæ σκυθλίη appellatur. Alias Græci iis ossibus peculiaria nomina tribuerunt. Prima metacarpo proxima dicuntur *προκόνδυλοι*, κόνδυλοι, media & postrema *μεσσοκόνδυλοι*. Castell. Alias & φάλαγγς vocatur articulus, quo magnus digitus ossi Carpi propinquo dearticulatur, Gal. l. 2. de U. P. c. 9. Sunt etiam, qui *Phalangis* nomine Metacarpi ossa comprehendunt, ordine etiam eodem, velut in acie constituta, quo ossa digitorum. Idem.

INTERROSSEI, dicuntur Musculi digitos in manibus, & pedibus abducentes. Barthol. l. 4. An. c. 9. p. 575. & c. 13. p. 583.

INTERPASSARE, Medicis est sacculum medicum trajectis ordine filis ita firmare, ut contenta æqualiter ubique distribuantur, neque conglomarentur, Joh. Micræl. Lex. Philol. col. 640.

INTERPELLATUS morbus, Paracelfo dicitur vagus, & varius, qui nunc hoc, nunc alio modo paroxysmat, (i. e. exacerbatur) & non habet certum paroxysmum, l. 2. de Tartar. tr. 1. c. 2. & in Expos.

INTERPOLATUS, usurpatur a Paracelfo pro *intercalari*, sive interveniente; & dicitur de diebus extra paroxysmum febrilem, sive *επιπρεξίας*. Schol. ad l. 2. de Tartar. tr. 2. c. 1.

INTERSCAPULUM, Bartholin. vocari statuit ipsam spinam scapulæ, sive processum illum in gibba parte illius occurrentem, quæ *στάσις*, & Ruffo *επιπροχὴ ἀμοπλάτης*, *eminentia scapulae*, Hippocrati in Mochlico τὸ ἀνέμαλον τῆς ἀμοπλάτης, id est *irregulare scapulae* vocatur, libell. 4. Anat. c. 9. Verum Lind. saltem *fos-*

sule longæ utrinque illius spinæ nomen hoc tribuit, Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 51.

INTERSECTIO, ἀσσοπή, idem quod *Intersessio*. Vide *Diacope*.

* **INTERSEPTUM**, κίων. Vide *Columna*.

* **INTERSTITIUM**, ἀσσημα, generaliter idem quod *Intervallum*. Vide *Diastasis*. In specie vero notat spatium duodecim horarum, in quo febris terminatur. Gal. l. 2. de cris. c. 9. *Interstitium ciliare* vocatur quoque circumferentia uveæ tunicæ oculi, ubi duplicata membrana ejus se reflexit ad humorem crystallinum; diciturque communiter *Ligamentum ciliare*. Plempius vocat *Nexum stamineum*; & sunt tenuia quædam filamenta ex uvea producta, referentia lineas nigras palpebrarum pilis similes, crystallinum humorem cingentes, qui horum ope necitur vicinis partibus, & cum uvea mobili quoque movetur. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 711.

INTERTRIGO, σφάτεμμα, significat cutaneum vitium, ex solutione continui cuticulæ primo per attritionem violentam facta, consequenter & a causa interna, falsis scil. particulis ferosis tenuioribus, sive ichorescentibus oborta. Convenire videtur vel cum *Sudaminibus*, vel cum *impetigine*, Scrib. n. 222.

* **INTERVALLUM**, ἀσσημα, vide *Dialeimma*. Quamvis non solum de febrilis paroxysmi remissione, & cessatione, verum etiam de aliorum morborum periodicorum exacerbationibus cessantibus usurpari potest, & solet. Vide Scrib. n. 99. 100. *Intervallum* quoque vocatur morula illa, quæ in pulsu contingit, si qua est, post subfidentiam arteriarum, antequam ab impulsu cordis denuo distendantur. Gal. de puls. ad Tyron. c. 4.

† **INTESTINA TERRÆ TRITA**, terreni vermes, Diosc. l. 2. c. 22.

* **INTESTINUM**, έντερον. Vide *Enteron*.

INTORTUS, επεσραμυθίον, vel idem significat, quod *Contortus*, σμυεσραμυθίον: vel præpositio in auget significationem, ut notet violentam infertionem, vel intrusionem: v. g. *intortum linteum*, Scrib. n. 43. *Intorta* papyrus, Cels. l. 5. c. 28.

INTOXICATIO, est idem quod *Infectio*; quamvis Paracels. restrixerit *intoxicacionem* ad externam venenationem apostematum, vulnorum, uti videre licet l. 1. de Peste c. 1. & 2.

INTRITUM, έντριπον, έντριμμα, ύπότριμμα, significat cibum, qui interitur, & infricatur, sive cibus in mortario subactus, recentioribus Medicis *Contusum* dictus. Rhod. in Lex. Scrib. *Intritum* specialiter quoque vocatur panis in cerevisia, quod & febricitantibus concedi potest, ex mente

mente Rolfincii. Verum cum vino, & saccharo ad refectiva merito refertur. Or. ac M. Med. Sp. l. 14. f. 1. c. 25. ubi βλήμμα Græce appellat, quod tamen, teste Athenæo, panem *intrivum*; sed calidum significat. Henr. Steph. in Thesaur. Alias ἐντριμμα ex Polluce significat quoque *fuscum*, qui vultui infricatur.

INTROCESSIO, idem quod *impressio*; de quo vocabulo p. a. Illo nomine usus est Scultet. Arm. Chir. P. II. Obs. 9. & 20.

* INTUMESCENTIA, οἰδή, οἰδημα, idem quod *Tumor*. Vide *Tumor*, *Oncos*.

INVADO, ἐπιπίπτω, vide *Empipto*. Usurpatur de actu ipso secundo læsionis a morbis provenienti, qui & *invasio* vocatur *morbi*. Alias *invasio* etiam dicitur *incubus*, Gr. ἐμβαλή. Dolæus Encyclopæd. l. 1. c. 13. §. 1. p. 197. a.

INVALESCO, ἐπιχρῶ, ἰχρῶ, intensivam obtinet significationem; & notat *robur*, *vires acquirit*, recupero. Hipp. 2. aph. 8. Junge Dieter. n. 415. Sed substantivum *invalescentia* accipitur privative; idemque est quod *invalezudo*, Gr. ἀρρώστια, ἀρρώστια, *infirmitas*. Vide *Arrhostia*. Ita & Adjectivum *invalidus*, idem quod *Debilis*, *infirmus*, *impotens*, Gr. ἀδυνάτος, ἀρρώστος, ἀδύνατος. Et ita privativam obtinet significationem.

INVENTIO, ἀρεσις, dicitur consecutio rerum Medicarum, sive in mente solum, sive etiam realis. Non enim solum remedia *inveniuntur*, sed & causæ sanitatis, & morborum debent per rationationem legitimam *inveniri* prius rite investigatæ. Est autem *inventio* duplex: *Dogmatica* una, quæ etiam sano sensu Methodica appellari potest, quia methodo, & via quadam ordinata procedit: Dicitur & *Logica*, vel *Rationalis*: Altera *Fortuita*, Casualis, quæ & *Empirica* nominatur, qua res temere, & incidenter reperiuntur, Gal. l. 1. Meth. med. c. 4. & l. 3. c. 1. *Inventio* hæc fortuita in Anatomicis haud solet esse infrequens, dum multa ab aliud agentibus inventa sunt, fatente etiam C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 413. *inventoribus* olim Divini honores fuerunt decreti, teste Lang. l. 1. ep. 3.

INVERECUNDUS, ἀναισχυντος, quid proprie significet, e Lexicis aliis constare debet. *Inverecundum* os vocatur ab Anatomicis Os frontis. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. p. 706. Dicitur alias Os pubis.

INVERSIO, ἐπιστροφή, vide *Epistrophe*. *Palpebrarum inversiones* propriis nominibus vocantur ἐξόπτιον, & λαγοφθαλμιοι. Vide *Exotropion*, *Lagophthalmian*. Jung. Scrib. n. 36. 37. Rhod. in Lex. Scrib.

INVERTENS, dicitur hodie virtus, vel facultas medicamentorum.

INVESTIGATIO, ζήτησις, idem quod *inquisitio*, vide superius. Est medium ordinarium inventionis, quam præcedere solet.

INVETERATUS, παλαιός, χροῖος, dicitur de morbis, qui altas jam radices egerunt; & distinguuntur a morbis recentibus. Non plane vero *inveterati* morbi iidem sunt cum *Chronicis*, aut Longis. Omnis quidem *inveteratus* est etiam longus, sive μακροχρόνιος, sed non vice versa, cum longi ab initio etiam fuerint recentes. *Inveteratum*, παλαιόν, etiam usurpatur de remediis, Gal. l. 4. de S. F. c. 9. ad fin. Verbum *inveterascere*, legitur ap. Scrib. n. 250. Junge Rhod. in Lex.

INVICTUM, ἀνίκητον, nomen Emplastri. Vide *Aniceton*.

INVIDIA, φθῆσις, est affectus animi, & species *tristitiæ*, cum quæ ex alienis bonis tristitia afficitur. Est vero pessima species tristitiæ. Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. Est causa morborum, præsertim languoris, & atrophie. Jung. Charlton. Ex. 8. §. 30. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 2. c. 107. Vocatur etiam *Livor*. J. Alex. l. 22. c. 3. Sal. Fascinationem quoque ab *invidorum* effluviis deduxit Lang. l. 2. ep. 36.

† IN VIRTUTE, i. e. in diluto. Capril. de febr. putrid. l. 2.

* INVISCATIO OCULI, idem quod λήμη, γλήμη, *glamia*, est quædam viscositas, palpebram vel cum pupilla jungens sive in ejus albedine, sive nigredine, vel utroque palpebras simul jungens; qualis sit propter vulnera in oculis. Gal. l. de ocul. c. 9. Est autem liber spurius.

INVISIBILIS, ἀόρατος, quid significet, notum est. Hominis *invisibilia* sunt commentum Paracelsicum, & Collianum, de quibus vide L. T. 4. Op. p. 19.

INUNCTIO, χρίσις, ἀλειψις, ἀλειμμα, μασταμός, idem quod *illitus*, vel *illitio*. Vide *illitio*. Sumitur vel pro ipsa actione, vel etiam pro materia, quæ illinitur. Ægin. l. 7. c. 20. Dicitur *Unguentum*, *Adeps*, &c. De cura morbi Gallici per *inunctionem* cum Hydrargyro, vel Mercurio vide Hildan. Cent. 5. obs. 92. seq. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 3. c. 2. seqq.

INVOCALIS, ἀφορος. Vide *Aphonia*.

* INVOLUCRUM, ἔλλωμα, dicitur de membranæ partem aliquam investientibus. Ita Periostrion est *involucrum* ossium, Galen. in def. Pericardion vocatur *involucrum* cordis.

INVOLUNTARIUS, ἀκούων, vel ἀκόν, idem quod *invitus*. Dicitur de eo, quod nobis insciis, & præter voluntatem nostram accidit: v. g. Mictio, vel Urina *involutaria*, idem quod *incontinentia Urinae*.

* INVOLUTUS, εἰλέμενος, vide *Eilumenes*.

Est & idem, quod *Ileon*, epitheton intestini tertii tenuis: vide *Eileon*. Instrumenta quoque aliquando *involuti* solent: v. g. Auriscalpium lana *involutum*, legitur ap. Scrib. num. 230. & Manus linteo *involuta*, n. 180.

INVOLVULUS, ἰψ, vermiculi nomen pampino sese involventis. Vide *Ips*.

* INUSTIO, ἔγκλωσις, πύγκλωσις. Vide *Encaustis*. Accipitur vel Pathologicae de intemperie nimis calida partis alicujus, vel inflammatione: Vel Chirurgicae de operatione, quae Cauterium actuale vocatur. Vide *Cauterium*.

INUSTORIA, Graecis Caeteria. Didac. Merin. de morb. internis, l. 3. c. 5.

INUTILIS, ἀχρηστος, ἀσυνεπτος. Vide *Dyschrestus*. Lind. *Inutile* descripsit, quod alienum est ab utilitate communi, & quod noxam nocere, & damnum dare, atque perniciem potest. Lind. Ex. XIII. §. 284.

JODES, ἰώδης, i. e. *aruginosus*, ab ἰός, *erugo*: Epitheton excrementitiae bilis p. n. Vide *Bilis*. Unde vomitus *aruginosus* oriuntur, ἔμετοι ἰώδεις, quorum aliquoties meminit Hipp. 1. prorrh. f. 1. t. 10. Coac. t. 169. l. 1. Epid. f. 2. t. 54. & alibi in Epid. Jung. Foef. p. 294. Causam vero talis Vomitus pete e Sylvii l. 1. Pr. Med. c. 39. §. 112.

JONTA, ἔ ἰόντα, dicuntur Hipp. prodeuntes dejectiones, & excretiones, quae videlicet per univ. morbum, aut saltem longo illius intervallo exeunt. Hipp. 4. aph. 2. & 21. Gal. in com. a verbo ἔξαι, *ire*, exire. Diet. 417.

* JONTHOS, ἰονθος, Latine *Varus* dicitur, tumor exiguus, & inflammatorius plerumque in faciei cute, ex portionibus sanguinis accenti crassioribus collectis, & stagnantibus ortus, Gal. 5. de C. M. S. L. cap. 3. Non est pruriginosus, neque ad scalpendum invitat. Aegin. l. 2. c. 25. duplices constituit *varos*; alios nondum induratos; alios vero in callum degenerantes. Aetius scribit, *varum* etiam *ἀκνὴ* vocari; quamvis hoc vocab. non occurrat in Lex. Gorr. tamen putat, *varos* *ἀκνὴ* dici, quod non pruriant. Foef. p. 17. Conveniunt *Vari* cum *Furunculis*. Vide *Dochien*.

JOS, ἰός. Vide *Erugo*. Rul. dicit *Jos*, i. e. *Venenum*.

JOSACCHAR, ἰοσάκχαρ, i. e. *saccharum violaceum*, apud Actuarium. Gorr.

IPNOS, ἰπνος, idem quod *κλίβες*, *Furnus*, φῦρος. Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 17. ubi ἰπνός legitur. Hinc panes *ἰπνίται*, *furnacei*, sive in furno cocti dicuntur, l. 2. de diata XI. 3. Vide Foef. p. 285.

IPOTERION, ἰποτήριον, nomen medicamen-

ti, quasi Latine *Expressorium* dicti, ab Heraclide inventi, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 7. ubi perperam ἰπποτήριον legitur, notante C. Hofm. in ἀνδότης notis ad h. l.

IPS, ἰψ, idem quod *involutus*, de quo p. a. *Vermiculus* videlicet sese vel foliis, & pampinis vitis involvens, vel vestib. Unde *Ips vitiarius*, & *Ips vestiarius* appellatur, Aldrov. proleg. de insectis p. 5. & 6. & l. 4. c. 5. edit. Bonon. Linden. Ex. V. §. 110. seqq.

IRA, *Iracundia*, ὄργη, ὀργιλότης, θυμὸς, ὄξυθυμία, inter affectus animi facile notissimus, frequentissimus, vehementissimus habetur; cuius impetum nihil ab insania, & furore differre, scripsit Gal. l. de cogn. & curand. anim. morb. c. 4. & 5. unde & vulgo *Furor brevis* dicitur. Hujus vero affectus formalis ratio adeo intricata est, ut difficile, imo pene impossibile sit generaliter, & simul accurate describere. Maxima vero spirituum, & sanguinis perturbatio concurrens, quod patet ex characteribus, & signis *iratorum*, dum mox pallent, mox rubore suffunduntur, frons corrugatur, labrum diducitur, dentes strident, &c. Operam tamen in exponendo hoc affectu egregiam impenderunt Charlton. Ex. IIX. Path. §. 27. Willis de An. Brut. P. l. c. 9. Jung. Rolf. O. ac. M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 103. Fabr. Hild. cent. Epist. 1. Sunt vero porissimum duae species *Irae*: quarum una celeris est, & ὄξυθυμία Hipp. dicitur, Latin. *Exscaudescencia*, & homines ὄξυθυμοί, Hipp. l. de int. affect. t. 68. l. 6. Epid. f. 4. t. 4. f. 5. t. 8. l. 1. de Diat. XXXVII. 5. altera gravior, longoque tempore praesa, Gr. θυμὸς, ὀργιλότης, L. *Iracundia*, & qui illam habent, θυμώδης Hipp. vocantur, & ὀργίλοι. Vide Foef. Oec. p. 457. Est vero *Ira* non solum causa morborum procatartica, ita ut mors quoque insecta sit illius vehementiam, contra auctoritatem Gal. qui negavit, quendam ex *ira* mortuum esse, l. 2. de sympt. caus. c. 5. uti patet ex Casp. Rejes C. El. q. 50. & 79. Verum etiam aliquando causa sanitatis, & remedium esse potest, si levior, moderatiorque fuerit. Hinc Hipp. suavit. l. 2. Epid. f. 2. n. 26. Jung. C. Hofm. inst. l. 5. c. 39. §. 6.

IRIS, ἰρις, vocabulum est πολύχρμον. In Physicis notat illum multicolore arcum caelestem, sive Meteoron illud aereum, de cujus generatione nondum plane conveniunt recentiores etiam Philosophi; quamvis in hoc omnes consentiant, quod ejus colores pingantur per radios solis in guttulas aqueas illapsos, & tum reflectendo, tum refrigerando varie ad visum transmissos. Hanc ante diluvium fuisse negavit Helmont. tr. Meteoron Anomalum n. 2. Verum

an satis valido argumento hoc fecerit, dubito. In Medicina *Iris* significationem habet, 1. Botanicam, quæ etiam non est hujus loci. 2. Anatomicam, & notat circulum, & coronam in oculo mediam, ubi inter se committuntur tunicæ universæ. Gal. l. 14. M. M. c. 19. l. 10. de U. P. c. 2. & 3. C. Hofm. in com. ad Gal. n. 727. Barthol. l. 3. An. c. 8. Inditum ei fuit nomen ab arcus cælestis similitudine. Hujus partes, quæ pupillæ proximæ sunt, nigræ, & *μασά* dicuntur; circulus vero, qui candido proximus, *άλως*. Gorr. & Castell. Lind. M. Phys. f. 2. c. 10. §. 10. 3. Pharmaceuticam; & est *Iris* nomen pastilli, Croco, Myrrha, & Alumine constantis, ut refert Æt. ex Herodot. l. 5. c. 129. notante Gorr. Est etiam Gemmæ nomen, Crystallique species, & secundum nonnullos *Radix Crystalli*, plerumque sexangula, quæ exposita Solis radiis per rimam, aut aliter subeuntibus, angulorum repercussu, arcus cælestis speciem in proximis parietibus imprimit; sed & in ipsa se arcus illius imaginem habere videtur in uno, aut altero sui angulo, si luci obversa conspicitur. Plin. l. 37. c. 9. Rul. in Lex. & Jonf. Chiocc. in Mus. Calceol. f. 3. p. 200. Si vis, huc referre poteris *Lapidem dæmonis* Alberti, qui bicolor etiam ut *Iris*, & confert fabricantibus, & pellit venenata. Rul. Tandem 4. Spagyricam habet significationem; & vocatur *Iris mystica*, in magisterio Lapidis Philosophici, quæ describitur ap. Libav. Apoc. Hermet. P. post. T. II. Op. 407.

IRRIGATIO, *εμβροχή*. Vide *Embregma*. *Irrigare Exuvias*, significat apud Seren. inficere, & madefacere urina vestes, lectos, & indumenta, ipsamque corporis cutem. Keuchen. in not. p. 214. De *irrigationis* necessitate in præparatione lapidis Phil. vide Th. Chym. Vol. IV. p. 759.

IRRITATIO, *ιρριτάμεντος*. Vide *Eretbismos*. *Irritatio* humorum quoque vocatur *όργασμός*, estque dispositio ad excretionem, Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 9.

IRRORATIO, Gr. dici posset *όροσμός*, vel *όπρόροσμός*, est species *Irrigationis*, & superficialia alicujus rei. Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 5.

IRREPTIO, *ερεβολή*. Vide *Eisbole*.

IS, *ἴς*, *ἴδς*, *fibram* significat. Vide *Fibra*.

ISADA, Hispanis, & Lusitanis vocatur *Lapis Nephriticus*. Eph. N. C. Anno III. obs. 30. de quo vide infra *Nephriticus*.

ISAGOGE, *ἰσαγωγή*, Latine *Introducchio*, significat brevissimam tractationem alicujus rei, sive scriptum, quo prima artis alicujus rudimenta, & elementa traduntur. Dicuntur & Latine *Præcognita*. Vel est Natura rei, quæ definitione, & divisione absolvitur, ut illius

cognitione Lector ad aditum subeundum in sequ. tractatione præparetur. Ita inter scripta Galeni refertur libellus *Isagoge*, vel *Medicus* vocatus. Et qui talia præcognita addiscere cupiunt, vocantur *ἰσαγόγητοι*, i. e. *Tyrannes*, l. de puls. ad tyrones. Vide Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. l. 1. cap. 1.

ISALE, *ἰσάλη*. Vide *Ixale*.

ISATODES, *ἰσατόδης*, i. e. *Glaustus*, ab *Isatis Glaustum*, herba tinctoribus usitatissima: Epitheton bilis excrementi colore cæfio glutum æmulantis, & occurrit apud Hip. l. 4. Ep. XXV. 17. Gal. l. de atr. bile c. 2. Est vero bilis species pessima, ob aciditatem acerrimam mordacissima, extremamque inter omnia bilis genera malignitatem obtinens. Foes. p. 287. Nobis potius videtur, atræ bilis, & succi pancreatici, quam liquoris biliosi corruptio habenda esse.

ISCA, *ἴσκα*, vocatur corpus fungosum, quercubus, & corylis adhærens, quo usi sunt veteres, tanquam caustico actuali, loco ferri imponentes ventri, & regioni stomachi. Verum barbaris solum receptum fuit hoc remedium, P. Ægin. l. 6. c. 49. An coincidit cum nonnullorum recentiorum invento caustico actuali per fungum *Moxa* dictum instito, de quo infra lit. M. quædam notanda?

* ISCHEMON, *ἰσχαιμον*, dicitur medicamentum sanguinem sistens, paulo diversum ἀπὸ τῆς *ἰσέμης*. Hoc enim non modo sanguinem supprimit, sed & inflammationem arceat. Illud vero rationem habet tantum sistendi sanguinem, & quidem per caustica, & crustam inducentia simplicia ingredientia, ut patet ex eorundem formulis, apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 15. Gorrh. Castell.

ISCHALEOS, *ἰσχάλειος*, idem quod *ἰσχίς*, *λεπτός*, tenuis. Gal. in expof. voc. Hipp. Foes. p. 288.

* ISCHIAS, *ἰσχιadicus*, *ἰσχίς*, *ἰσχιadicός*, dupliciter accipitur, Physiologicæ, & Pathologicæ. Illo modo epitheton est *venæ Cruralis* geminæ, quarum una *Ischias major*, altera *minor* vocatur. Barthol. libell. Anat. c. 9. Hoc vero respectu notat morbum *Coxæ*, sive dolorem *Coxendicis*, estque species *Arthritidis*, articulum coxæ occupantis, adeo ut dolor ad poplitem, & suram consequatur. Meminit Hipp. 3. aph. 22. l. 2. prorrh. XLV. 1. seqq. l. de affect. XXX. 1. seq. l. de int. affect. LIV. seqq. & c. Aegri tales vocantur *Ischiadici*, Gal. l. 10. de C. M. S. L. c. 2. Vide *Arthritis*, *Coxa*. Junge Foes. d. l. Dieter. n. 409. Morbus hic vocatur & *Passio ischiadica*. Helmetr. Jus Dominatus, n. 20. & corrupte ab aliis *Sciatica*. *Tabes coxaria*, vocatur *ἰσχιαδική φθίσις*, cum ex abscessu, aut rheumate in co-

xendicem, crus, & coxa emaciatur, & contabescit. Hipp. Coac. t. 144. l. de Gland. X. 8. 9.

* ISCHION, ἰσχίον. Vide Coxa.

ISCHNENO, ἰσχνῆνω, significat *attenuo*, minus: & usurpatur ab Hipp. 5. aphor. 25. & 55. Diet. n. 411.

ISCHNOPHONIA, ἰσχνοφωνία, ἰσχνόφωνος, primario significat *tenuitatem*, vel exilitatem *vocis*; in qua significatione videtur sumi ab Hipp. 1. Epid. f. 2. t. 78. notante Gal. in comm. ad h.l. Usitator tamen significatio videtur esse, quando sumitur pro *linguae hesitantia*, & de illis, qui inter loquendum titubant. Hippocr. l. 2. Epid. f. V. 4. 5. 6. lib. 2. prorrh. XVI. 21. explicante ita Foef. p. 298. quamvis in edit. Lind. per *gracilem vocem* expositum legatur.

ISCHNOS, ἰσχνός, *tenuis*, idem quod λεπτός, *attenuatus*. Accipitur plerumque de excessiva, & p. naturali tenuitate passim ab Hipp. notante Foef. p. 289. Diet. n. 412. Unde & ἰσχνότης *maciem*, sive macilentiam corporis significat. Lind. Ex. XIII. §. 197. XIV. §. 22. 24. Vide *Gracilis*.

ISCHOMENOS, ἰσχύμενος. Vide *Contentus*.

ISCHON, ἰσχόν. Vide *Continens*.

* ISCHURIA, ἰσχυρία, *winae* vocatur *suppressio*, & *retentio* p. n. symptoma abolitæ, vel imminutæ actionis, idemque grave admodum, & periculosum, præsertim in nephritide, notante Foresto l. 24. ob. 26. Plerumque sequi solet calculum vesicæ, sed quod tantum fit symptoma calculi, uti videtur statuere Lind. Ex. XIII. §. 102. 111. 113. hoc nimis stricte dictum arbitror, cum & grumus sanguinis idem facere possit, uti & nos olim in cive quodam hujus loci per longum temporis spatium mictione cruenta laborante, & tandem *ischuria* lethali ex grumositate sanguinis correpto notavimus. Nec videmus, quid obstat, quominus *Ischuria* dicenda sit illud quoque symptoma, cum urina in vesicam omnino non venit, obrenum etiam morbos eorum actionem secretoriam lædentes; quamvis improbare voluerit Gal. l. 3. de sympt. caus. c. 2. Est enim generale vocabulum ἰσχυρία, quod notat *retentionem urinae*, a diversis morbis vel renum, vel vesicæ dependentem. Consentit nobiscum D. Segerus in Eph. N. C. Ann. II. obs. 23. & Illustr. D. D. Illumer a Wertemberg, Archiater Cæsareus, & Professor Viennensis, Fautor noster honorandus, in iisdem Eph. Ann. 3. obs. 39. An & desidia vesicæ arguenda erit? quam causam *Ischuria* raræ ex observatione M. Georgii Hainæi Profess. Orthiniæ legere licet in Act. Hafn. Vol. III. obs. 8.

ISCHYO, ἰσχύω, h. e. *robustus fio*, vires recuperō. Hipp. 2. aph. 8. Diet. n. 415.

ISCHYRESIS, ἰσχυρήσις, significat *assertionem*, affirmationem. Hipp. in Præcept. II. 16. III. 7. a verbo ἰσχυρίω, *affirmo*, confirmo, i. de art. t. 5. Foef. p. 291.

ISCHYROS, ἰσχυρός, i. e. *robustus*, *validus*. Dicitur de hominibus, & morbis; & opponitur τῷ ἀδυνεῖν, debili, *infirmitate*. Occurrit passim ap. Hipp. præsertim in aphorismis, quos allegavit Diet. n. 413. Foef. d. l. Descendit ab ἰσχύς, quod *vigorem*, *robur*, vires significat.

ISCHYTERIOS, ἰσχυτήριος, idem quod ἰσχυρός, *fortis*, *validus*. Hipp. l. de loc. in hom. XXXII. 4.

ISENNYUSA, ἰσένυσσα, dicitur de ætate æqualibus, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. IV. 10. ubi ἰσένυσσαι legitur, Foef. p. 287.

ISICOS, ἰσικός, *Isicum*, est edulii genus, ex carne diligenter intrita, & minutissime incisa, quod nunc per se, nunc reticulo, aut omento circumdatum, aliis etiam junctis rebus, & aromatibus, aliquando in fartagine cum adipe, aut oleo, butyrove frigebatur, uti ex Apicio lib. 2. c. 1. docet Gorr. *Isicum* vocatur, quasi *Inscium*, ab Infectione. Meminit τῷ ἰσικῷ Al. Trallianus l. 7. c. 1. & l. 11. c. 1. Videatur & Mercurial. l. 1. V. l. c. 2.

ISIR, idem quod *Ixir*, vel *Elixir*. Th. Chym. Vol. IV. p. 502.

* ISIS, ἰσις, nomen Emplastri ad cruenta vulnera efficacie, præsertim capitis, ad glutinandum, carnem inducendam, purgandam, & multos alios usus: cujus duæ formulæ occurrunt; *Hermonis*, quod & *Epigoni* vocatur; & *Glyconis* viride: de quibus videatur Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 18. l. 5. c. 2. & 3. Scrib. Larg. n. 206. & Ægin. l. 7. c. 17. Et mirum, quod Castell. & Gorr. triplex constituerint, distinguentes inter *Hermonis*, & *Epigoni* Emplastra; cum tamen Gal. expresse scripserit d. l. c. 2. Non opinearis, aliud esse *Hermonis* sacri Scribæ, & *Epigoni*. Alias *Isis* nomen etiam fuit *Deæ Gentilium*, quam coluerunt, quod morborum medicamenta reperisset, eaque per somnium ægrotis suggerisset, Lang. l. 2. ep. 3.

ISOCHRONOS, ἰσόχρονος, *paritatem*, vel *æqualitatem temporis observans*, idem quod ἰσόδρομος, *æqualiter currens*. Dicitur de pulsum motibus æqualibus, apud Gal. l. 2. de dign. puls. c. 1.

ISOCHRYSON, ἰσόχρυσον, h. e. *Auro compar*, epitheton Collyrii ad multas oculorum affectiones, inveteratas lippitudines, aspritudines, ficosas eminentias, cicatrices, & callos: cujus descriptio habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. fere ad finem. Vocatur quoque *Isobrysum* compositio quædam Chymica ex æqualibus Reguli per Martem ex Antimonio parati, & Argenti
vivi

vivi sublimati partibus; cuius meminit Libav. Tract. Chym. de igne Natur. c. 35. & Apoc. Herm. Part. prior. c. 9.

ISOCRATES, ἰσοκράτης, epitheton vini, quod pari aque quantitate mixtum est. Hipp. l. 2. de morb. XXXIX. 6.

ISODROMOS, ἰσοδρομος, idem quod ἰσόχρομος. Vide *Isochronus*.

ISOMOERIA, ἰσομοερίη, dicitur partium omnium aequalitas, & æquabilis potestas. Hip. de A. L. & Aq. XXXI. 9.

ISORRHOPOS, ἰσορροπος, Latine dicitur *Æquilibrium*, æquis momentis, ac ponderibus libratus, *æquivalens*, in neutram partem vergens. Usurpatur ab Hipp. de partibus corporis, v. g. 2. de fract. t. 67. & 2. de artic. 22. ubi Gal. in comm. scribit, accurate loquendo ἰσορροπων μορίων vocari eam partem, quæ simillima est cylindro. Enimvero non video rationem, nec autoritatem hujus significationis. Occurrit & adverbium ἰσορροπως, 3. de art. t. 24. ubi & ἑτερορροπος opponitur, *inequalis*. Jungatur Foef. p. 287.

ISOS, ἴσος, *æqualis*. Vide *Æquale*. Adde Diet. n. 407.

ISOTHEOS, ἰσῆθεος, i. e. *Deo æqualis*. Epitheton est, qua Medici, apud Hip. quando Medicum, qui simul bonus est Philosophus, *Deo æqualem* dicit, lib. de dec. ornat. V. 1. Vide Gal. in libell. h. tit. & Lind. Ex. II. qua medicamentorum quorundam maxime utilium, & probatorum, quamvis meo iudicio hyperbolicum: v. g. Collyria quædam ita vocantur apud Ætium l. 1. Aegin. l. 7. c. 16. Confectio ad tuffim quædam appellatur ἰσῆθεος, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. alia contra Colicam, d. l. 9. c. 4. Unguentum Ischiadicum, Aet. l. 12. c. 5. notante Gorræo.

ISOSTATHMOS, ἰσοστάθμος, epitheton medicamenti cuiusdam Bechici, apud Aet. l. 8. Gorræus.

ISPIDA, ἰσπίδα, nomen avis parvæ, pulchræ, pennarum venustate clarissimæ, *Alcyonis* species; cuius descriptio, & usus videatur ap. Aldrov. Ornithol. l. 20. c. 61.

* ISTHMION, Ἴσθμος, ἰσθμῖον, ἰσθμῖος, vocatur ea pars corporis, quæ os & gulam interjacet, sive communis gulæ, & gutturi, per quam ea, quæ comeduntur, & bibuntur, transeunt, per translationem propter loci angustiam ita dicta. Unde & *Tonsillæ* inflammatae *περίσθμια* appellantur. Hipp. 3. aph. 26. Diet. nu. 657. Hac ratione ἰσθμῖος, & φάρυγξ idem erunt, h. e. quæ inter stomachum, & laryngem interjacet, latitudo, & capacitas, Latine *Fauces* dicta; quamvis Gal. φάρυγξ dicat corpus esse *isthmum* ambiens, l. de musc. dissect. c. 15.

ITALICUM, ἰταλικόν, nomen Emplastri, ἐμμότυον, quod vim habet purgandi ulcera sordida, & carnem inducendi; cuius descriptio habetur ap. Aegin. l. 7. c. 17. Ejus usus meminit & l. 4. c. 40. Balsamus quoque quidam compositus nervorum affectibus summopere conducens *Italicus* cognominatur; cuius descriptio extat in Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 29. p. 213.

ITER, ἰδοπορεύς, quid significet, notum est. Consideratur vero & in Medicina, tanquam causa sanitatis, & morborum. Hinc Hipp. l. de sal. diat. t. 9. docet, quo tempore anni, & quomodo *iter* faciendum sit? & Gal. inter morbos *iter* agentium in frigore summo refert convulsionem, l. de diff. morb. c. 5. item putredinem ex itinere laborioso, propter variam aeris mutationem, l. 1. M. M. c. 4. & alibi.

ITHAGENES, ἰθαγενής, *genuinus*, legitimus, proprie usurpatur de conceptu vero, ad differentiam molæ, aut alterius falsi conceptus. Hipp. l. de steril. XX. 2. l. 1. de morb. mul. XCVII. 3. Junge Foef. Oec. p. 278. & seq.

ITHYCYBOS, ἰθύκυβος, ex recto *gibbosus*; & usurpatur de spina, cum ex recto in gibbum elevatur. Hipp. 3. de art. t. 44.

ITHYLDOS, ἰθύλδος, oppositum est prioris: & dicitur de incurvato, & in *directum repando*: in specie de spina introrsum inclinante. Hipp. d. l. t. 42.

ITHYS, ἰθύς, idem quod ἄθύς, *rectus*, *directus*. Vide *Euthys*.

ITHYSCOLIOS, ἰθυσκόλιος, notat compositam recurvationem ἐν τῷ ἰθυκύβῳ, & ἰθύλδῳ, quando & in posteriore, & anteriorem partem fit incurvatio, & usurpatur etiam de spina. Hipp. d. l. t. 42. & Gal. in comm. ad d. l. t. 48. C. Hofm. reddidit Lat. *Reclivatus*, in com. ad Gal. de U. P. n. 922.

ITHYRIA, ἰθύρη, idem quod ἄθύρη. Vide *Euthyria*, *Reclitudo*, *rectus* processus. Usurpatur ab Hipp. l. 1. de fract. t. 9. 10. & 3. t. 31.

ITHYTRICHES, ἰθύτριχες, dicuntur, qui *rectos* habent capillos. Hipp. l. 6. Epi. VII. 28. quibus *crispi* opponuntur *capilli*, Gr. ἰθοί, vel ἰθύτριχες. Arist. & Alex. in probl. dict.

ITINERARIUM, ἰδοπορευμῆν, vocatur in Chirurgicis instrumentum, ex tenui argento, vel orichalco paratum, quo via ad exactam loci, in quo, & per quem incisio ad extrahendum calculum vesicæ faciendâ est, notitiam monstratur; cuius delineationem, & usum exhibet Hildan. l. de lithotomia vesicæ c. 14. 15. Hujus delineationem exhibet etiam Scultetus Arm. Ch. Bart. l. Tab. XVII. fig. 6. Alias *Itinerarium* in propria significatione, quatenus significat *descriptio*.

ptionem memorabilem in itinere, Medicis quoque commendatum esse debet, ad veram experientiam acquirendam, & confirmandam.

ITIS, ἴτις, terminatio est propria inflammationum, sive potius nominum inflammationum nunquam non significantium, v. g. *Phrenitis*, *Pleuritis*, *Nephritis*, &c. teste Lind. Ex. XVI. §. 11.

† ITRIA, Duc. Lind. Pract. Med. l. 5. c. 20. placenta genus, ex melle, sesamo, & farina.

ITRION, ἴτριον, late, & stricte acceptum fuisse vocabulum, constare poterit ex Authoribus diversis. In genere notat *placentalium* non fermentatarum genus, Latinis *Libum* dictum. Lang. l. 1. ep. 56. sub se comprehendens duas species: præstantiorem unam, quæ ῥύμιμα, & viliorem, quæ λάγρον dicitur. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 4. Foelius explicat ἴτριον per *dulciaria liba*, aut bellaria, vel panes dulcarios ex saccharo, nucibus, pincis, amygdalis, aut etiam seminibus papaveris, & sesamis confectos, quales hodie *Marzipanes* vocantur, corrupta forte ex μάζα voce. Oec. p. 292. De *Itriis* etiam legatur Mercur. l. 1. V. L. c. 11. Lang. l. 3. ep. 4. J. Alex. l. 8. Sal. c. 10.

IVA, vocatur Rul. & Johs. medicina, propter membra contracta: v. g. *Iva arthetica*, *Iva potabilis*. In Lex.

JUCUNDITAS, *Jucundus*, ἡδυσμα, ἡδύς, etiam ἡδύς, quid significet, notum est. Vide etiam *Hedys*. Refertur alias inter generales conditiones ad Methodum medendi spectantes, ex Gal. l. 14. M. c. 13. Quomodo tamen hæc conditio aliquando limitationem admittat, vide in Dog. nostr. P. IV. c. 3. dogm. 10. p. 512. seqq. Adde & C. Hofmann. Orat. Isag. 2. p. 114. seqq.

JUDAICUS, *Judeus*, ἰουδαϊκός, ἰουδαῖος. Est epitheton lapidis, qui in Palæstina Syriae reperitur, unde & *Syriacus* vocatur; estque glandis effigie candidus, scita admodum configuratione, a cujus obtusiori parte ad acutiorem procedunt eminentes lineæ, æqualiter inter se distantes, quasi de industria detornatæ. Vis eidem tribuitur insignis comminuendi calculum, & cum urina expellendi. Gal. l. 9. de S. F. §. Judaicus, Ægin. l. 7. c. 3. Hinc etiam ab effectu *πικρὸς*, atque *εὐροῖς* dictus fuit; a similitudine vero *φουκίτης* appellatus. Gorr. Commendat ejus quoque virtutem Paracel. l. de morb. Tartareis, c. 18. & 20. in specie oleum ex lap. Judaico, l. de morbis ex Tartaro, tr. 2. c. 21. Videatur & Schr. l. 3. c. 8. n. 19. Deinde est epitheton *Emplastri*, cujus geminæ habentur descriptiones: una apud Cels. l. 4. c. 19. quod dicit fracto capiti accommodatum esse:

altera apud Æt. l. 15. quod repugnans, carnemque gignens habetur, notante Gorr.

* JUDICATIO, *Judicium*, *Judex*, *Judicatorius*, κρισις, κριτής, κρισιμῶς. Vide *Crisis*, *Crisimos*.

* JUGALE, *Jugamentum*, ζύγωμα, os dicitur, quod temporis musculo præpositum transversam in medio futuram habet, cujus posterior pars cum capitis osse, quod juxta aures est, anterior cum parte superciliis extrema ad parvum oculi angulum continuatur. Gal. l. de off. c. 2. duplex ad utramque aurem, super foramina, per quæ facultas audiendi est, emergit, l. Introduct. c. 11. & com. 1. de artic. t. 14. Vide & Barth. libell. 4. Anat. c. 6.

JUGALIS, dicitur futura Cranii, quæ aliis *Sagittalis* vocatur, quasi futuram ossa syncipitis conjungentem diceret. Nominatur & *Virgata*. Vide *Virgata*. *Jugalis* etiam dicitur futura in osse jugali occurrens, & processum primum cum primo maxillæ superioris conjungens. Blas. M. Un. p. 105.

* JUGULARIS, σφαγίτις, φλέψ, vocatur *Vena* utrinque ad colli latera in *jugulo* ascendens. Dividiturque in *Internas*, & *Externas*; de quibus vide Barthol. libell. 1. c. 6. Meminit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 10. & l. de ven. & art. dissect. c. 7. Hipp. vocavit σφαγίτις τῶ τραχήλω, l. de gland. II. 19. Earum venarum sectionem valde periculosam esse, testatur Hildan. Cent. 4. obs. 2. Nihilominus tamen aliquando insitui posse, docet Idem d. l. obs. 14.

JUGULATUS, ἀποσφαζόμενος, dicitur de animalibus, quæ interimuntur, præciso jugulo, & venis jugularibus. Hipp. 1. de nat. hum. t. 31. Sumitur tamen aliquando verbum *Jugulare* latius pro occidere, *interficere*, uti patet ex Scribon. n. 84.

* JUGULUM, σφαγή, proprie significat cavum illud, sive scrobiculum, quo disparantur κλαῖδες, sive *Clavicula*, in qua significatione legitur ap. Gal. l. 13. de U. P. c. 12. notante C. Hofmann. in comm. n. 104. Authores tamen Latini frequentissime usurparunt vocab. *Jugulum* pro ipsis *Clavicularis*. Vide *Clavicula*. Unde passim in Gal. Latina versione, Foresto, & aliis de *Jugali* fracto, incurvato, fistuloso, &c. legitur. Ita & Barth. testatur, Celsum vocasse *Jugula*, libell. 4. c. 19. in prin. Alias *Jugulum* vocatur quoque primum os sterni, amplius, & crassius, pugionis referens nodum, teste eodem d. l. 18.

* JULEB, *Julapium*, *Julepus*, ζουλάβιον, aliis *ιολάβιον*, dicitur medicamentum liquidum, & potulentum ab Arabibus inventum, ex aquis, vel succis liquidis, cum saccharo, vel syrupo aliquo paratum, cum, vel sine concurrente

coctione : de quo medicamento genere legi possunt Morell. in Med. præscr. form. l. 1. f. 1. c. 2. Schrod. l. 2. c. 64. Schenk. in Syntagm. comp. & præscr. med. Part. spec. cl. 2. f. 5. c. 2. Rolf. 8. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 20. *Julepus*, vel *Syrupus Chymicus* paratur, si Extrahioni diminutæ additur saccharum purum, & coquitur ad perfectionem, filtratur, vel clarificatur. Libav. Alchym. Pharm. c. 24.

JULIA, rectius *Julis*, Ἰουλῆς, nomen piscis, quem inter saxatiles refert Gal. l. 3. de A. F. c. 28. J. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Hujus pisciculi descriptionem, usumque in cibo, & Medicina vide apud Ald. l. 1. de pisc. c. 7.

JULOS, *Julus*, Ἰουλος, æquivocum est vocabulum. 1. ita dicitur, quod in corylo, ut & alno, juglande, quercu, veluti prælongus vermis singulari pediculo dependet; quæ significatio ad Botanicos spectat. 2. Ἰουλοι dicuntur exortus pilorum circa tempora, ut & lanugines primæ in mento erumpentes, ex Ruffo. 4. Gor. 3. Est nomen Insecti multipedis rotundi, ad differentiam *Scolopendræ*, ad lumbricos terrestres pertinentis; cujus descriptionem, & usum tradit Aldr. l. 5. de Insect. c. 14. & 15. Denique piscis quidam hoc nomine quoque venit, os sceleratissimi veneni refertum habens, uti testatur ex Aeliano dict. Aldr. l. 1. de pisc. c. 7.

JUMENTUM, ἰποζύγιον. Vide *Hypozygion*.

JUMNISUM, *Jumizum*, i. e. *Fermentum*. Rul. & Johnf. in Lex.

JUNCATA, vocatur edulium quoddam lactarii operis, quod junceæ fiseellæ incluso lacte fiat, æstivis fervoribus expetitur valde. J. Alex. not. in Gal. l. 7. M. M. c. 4.

JUNCTURA, ἄρθρωσις. Vide *Diarthrosis*. Hinc & Arthritidis subjectum proprie habentur *Juncturæ*, *συμβολαί*, i. e. conjunctiones articulorum; & propterea etiam *Juncturarum* dolor a quibusdam vocatur. Forest. l. de Arthritide passim in Schol.

JUNO, tropice denotat *Aerem*. Th. Ch. Vol. V. p. 261. 334.

JUPITER, Ζεύς, vel sumitur pro stella erratica, sive *Planeta* lucido, quoad vires, & influxum in inferiora temperate calido, & humido, & propterea vitæ amico, qui malas Saturni qualitates temperare creditur. Hinc etiam varia mineralia, vegetabilia, & animalia ipsius regimini subjiciunt; de quibus videatur Schrod. l. 1. c. 9. quamvis fortassis hæc distributio corporum naturalium per Planetarum directionem imaginaria potius, quam realis dicenda sit. Licet vero adeo benignæ virtutis *Planeta* habeatur *Jupiter*, nihilominus Paracels. implicite eidem etiam certos adsignare morbos non veretur,

quos tamen non denominat, Paragr. II. tr. 2. de Astronom. Vel accipitur pro Deastro gentilium, *filio Opis*, & *Saturni*, supremo inter fictitia Ethnicorum Numina; quæ significatio est extra pomœria *Nedica*. Occurrit tamen apud Gal. l. 3. de U. P. c. 10. ubi meminit *Jovis Olympici* ornatus mirabilis, & l. 9. de C. M. S. L. c. 4. ubi ipse fatetur, fabularum scriptores finxisse *Jovem* in monte Dictæo Cretæ educatum, occultatumque a matre Rhea, ne a patre Saturno quoque devoraretur. Vel sumitur Spagyricè, & denotat *Stannum*, Rul. Johnf. ideo quod *Jovi* macrocosmico sympathice conveniat, & microcosmico, i. e. Hepati. Scrod. l. 3. c. 14. Vel etiam ab Hermeticis sumitur pro *Aere*, vel *Vento*, uti videre est in Physica Trismegisti, ut & Philosophia Chemica Ger. Dornei. Vid. Th. Ch. Vol. I. in Indice. Tropice *Jupiter* etiam *Vitam* denotat. Th. Chym. Vol. V. p. 261.

JURAMENTUM, ὄρκιον, item *Jusjurandum*, quid significet, ex aliis Lexicis constat. Medicis peculiare conscripsit Hippocrates non adeo ineptum. Non ab simile propofuit Lind. Ex. III. § 24. Hujusmodi vero præstatio *Juramenti* non solum lingua, sed corde, vel animo puro fieri debet, quem etiam certissime devinct, docente eodem Ex. X. § 280. Quæ contra *Juramenta* Medicorum Magistratibus præstitorum proponit in præfat. ad Paragr. tumetipse videas, an sint profus de nihilo.

Jus, apud Latinos æquivocum est. Vel enim significat Statutum Politicum, & Legale, Gr. δίκη, γέμει, quæ significatio huc non pertinet. Vel notat liquorem esculentum eorum, quæ cocta sunt, cum, vel sine condimentis. Dicitur Gr. ζυμὸς, Lat. *Brodium*, *Jusculum*. De *jure albo* veterum videatur Gal. l. 3. de A. F. c. 30. & l. 4. de san. tu. c. 10. Lind. Ex. X. § 66. seqq. Lang. l. 1. ep. 58. Plura de *Jusculis* variis J. Alex. l. 19. Sal. c. 15. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 14. f. 1. cap. 10. seq. Imprimis vero tabidis corporibus *Jus consumptum*, sive analecticum commendari solet; de cujus præparatione vide dictos Authores, J. Alex. & Rolf. & Claud. Deodar. Phanthei Hygiastic. l. 2. c. 5. p. 59. ubi *Jus congelatum*, & *Gelatinam consumatam* vocat.

JUSJURANDUM. Vide *Juramentum*.

JUSSA, i. e. *Lapis gypsius*. Rul. & Johnf.

JUSTUS, *Justitia*, δίκαιον, δικαιοσύνη. Vide *Diceon*.

JUVANS, ὀφέλιον, ὀφελίσιον, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, *Indicatum Medicum*; de quibus supra suis locis. *Juvans* dicitur, quo auxiliamur naturæ, h. e. vires ejus augemus excitando, aut confirmando, donec expulerit hostem

hostem morbum, & amicam sanitatem recuperari. Lind. Ex. IIX. §. 64. 65.

JUVENCUS, δάμλις, dicitur de bobus, vel vitulis ad secundum annum pervenientibus, quorum caro satis comoda ad nutritionem. Vocantur & *Junices*. De iis vide Jul. Alex. l. 11. Sal. cap. 9.

JUVENIS, *Juventus*, νέος, νεώτατος, μφράκιον, idem quod *Adolescens*, *Adolescentia*. Quam vero ætatis determinationem proprie comprehendat, inter se discrepant Authores: de quo dissenfu Diet. nu. 563. 565. Nobis videtur late, & stricte posse accipi, quatenus vel includit adultos, vel non. Nec multum refert, modo accesserit dextera expositio. *Juvenis* quandoque stricte distinguitur ab *adolescencia*, & eam superat, ita ut incipiat inter seniores numerari. Lind. Ex. 15. §. 105. Quod in senibus per Cælum Philosophorum, id est quintam essentiam Auri *juventus* possit recuperari, uti vult Raimund. Lullius, Theatr. Ch. Vol. I. de medic. Ch. pag. 628. hyperbolicum est. *Juvenis pulcher*, ænigmatice vocatur aqua rubra in labore Lapidis Philosophici, Th. Chym. Vol. IV. p. 945.

* JUXTANGINA, κωάγγη, ita vocarunt Latini Interpretes speciem *Angine*, quæ κωάγγη Gr. dicitur, vel potius ἀγγωάγγη, uti patet ex Gal. l. 1. aph. 12. Vide *Angina*.

IXALE, ἰξάλη, aliis ἰξάλο, significat *pellem capræ* non sectæ. Nam ἰξάλο, significat caprum salacem; quamvis Gal. etiam alterius animalis *pellem* significare statuat. Hipp. 3. de fract. t. 25. Gal. in comm. Erotian. p. 55. F. Foef. Oec. pag. 283. Latine *Petulca*.

IXIA, ἰξία, idem quod κροτός, *varix* (Vide *Varix*) quamvis sint, qui discrimen esse putent inter κροτός, & ἰξίω, illam vocem de omnivariæ in quacunque corporis parte accipientes; hanc vero ad eas modo, quæ in cruribus habentur, restringentes. Sed discrimen nullum censendum est. Gorraeus. Castellus. Legitur vocabul. ἰξίω apud Hippocr. l. 7. Epid. LII. 12. *Ixia* etiam vocatur succus plantæ, quæ *Chamelæon albus*, sive *Carlina* vocatur, vel viscum radici illius herbæ adhærens, quemadmodum & ipsa planta *Ixia*, & *Ixine* dicitur. Diosc. l. 3. c. 10. Scribo. n. 192. & Rhod. ad h. l. Forest. l. 30. Obs. 10. in Schol. Helmont. tr. Pharmac. & Dispens. mod. num. 12. & Tumul. pestis, in fine.

IXIR. Vide *Xir*.

IXIS, ἰξίς, usitatissimum Hippocrati vocabulum, *rectitudinem*, vel rectam viam significans; & ita idem, quod ἰσχυρία. Vide *Euthyoria*. Loca Hippocr. legantur apud Foef. p. 284. Propria κω' ἰξίω significatio dimens per lon-

gitudinem corporis *rectitudo*, ex dextra, vel sinistra parte est. J. Alex. not. in Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2.

IXODES, ἰξώδες, *viscosum* significat, ab ἰξός, *viscum*, & pro glutinoso medicamento lentore sumitur apud Hipp. l. de ulcer. IX. 5.

IXOS, ἰξός, vocatur *viscum*, quod nomen & plantæ arboribus, quercui, pyro, corylo, abieti, &c. adnascenti, & succo concreto glutinoso tribuitur, & paratur ex acinis confusis, & in aqua decoctis. Sunt, qui commanducando eum efficiunt. Optimum est recens, intus porraceum, extra fulvum, quod asperi nihil, aut furfurosi conceperit. Emollit, discutit, extrahit. Gorr. vide *Viscum*. Dicitur & de pasta frumentacea viscosa, Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

IXYS, ἰξυς, ἰξός, ἰξύς, ἰλία, vel *lumbi* dicuntur; magis tamen posterius, quam prius, uti patet ex text. Hipp. 2. de fract. t. 70. l. de nat. mul. II. 12. V. 3. VI. 3. VII. 4. IX. 3. XI. 5. XIII. 5. XIV. 1. & sæpius alibi: quæ loca videantur apud Foef. p. 285. Vide *lumbus*.

LYNX, ἰνυξ, avis quædam vocatur, quæ Lat. *Torquilla*, quod reliquis corporis partibus nihil agentibus solam cervicem contorqueat. Hujus descriptionem, & usum in cibo, & Medicina vide apud Aldrov. l. 12. Ornith. c. 42. & de *lynxi* congenere c. 43. De usu magico illius Lang. l. 2. ep. 59. quamvis in eo non conveniat cum Aldr. quod cum illa avicula mugiente inter cannas in piscinis confundat.

K

Græca vocabula ab hac litera quæ incipiunt, vide in littera C. exposita.

K AAVY, potus Indicus ex Tritico Indico, *Mays* dicto, paratus.

KABNOS, id est *fumus*. Rul. & John. Fortassis mendum est. & legendum *Kapnos*.

KACHYMIA, *Kakimia*, in est *Cachymia*. Vide *Cachymia*. Rul. & John. Parac. Chirurg. l. 3. de pustul. & exulcerat. Galen. c. 6. ubi dicit, Margasitam esse Extractum *Kakimia*.

KALB, id est *lac acidum*, coagulatum. Rul. & Johnf.

KAL, id est *Sal de torrente*. Rul. & Johnf.

KALD, id est *acetum*. Iid.

KALED, in negotio Lapidis Philosophici, ejusque primo opere vocatur *Volans*; uti videre est in Theatr. Chym. Vol. V. p. 206.

KALI, id est *cinis clavellatus*. Hinc *Alkali*. Vide supra *Kali*. Arabice Usnen. Rhafis vero scribit, *Kali* esse alumen asfur. Rul.

KAMAR, vel *Camar*, id est *Argentum*. Iid.
KAMIR, id est *fermentum*. Iid.
KANFOR, id est *Stannum*. Iid.
KAPRILI, id est *Sulphur*. Iid.
KAR, est *gemma lucens*, sicut ignis. Iid.
KARABE, id est *gumma*, sicut *saffiorata*, nota *Succinum*. Vide *carabe*. Paracelsi. etiam *Asphaltum nigrum* vocat *Karabe*, in prælect. Chirurg. de vulner. c. 12.
KARENA, est vigesima quarta pars minutissima guttæ. Parac. l. 6. de grad. & compos. c. 7.
KARABITUS, vocatur Arab. *Phyenitis*, quia alienationis mentis concurrens, quæ etiam hoc nomine indigitatur. Forest. l. 10. Obs. 1. Schol.
KASAM, id est *ferrum*. Rul. & Johnf.
 † *Κασαμος*, Gal. medicis vetustioribus coma vigil, ex *Aegineta* Altim. pract. c. 4.
 † *Καθεπλεγματός*, vulgo *syringatio*. Non. c. 17.
 † *Καθαίρετος*, intelligitur tam de Venæ sectione, quam purgatione. Joan. Baptist. Sufius c. 12. Quæst. 1.
KATIMIA, idem quod *Cadmia*, *lapis Calaminaris*, *Tutia*. Rul. & Johnf. Vide *Cadmia Calaminaris*.
KAYL, est *lac acetosum*. Rul. & Johnf.
KAYSIR, id est *spuma maris*, proprie *pumex*. Iid.
KAZDIR, *Kaadir*, *Kacir*, *Kassizeros*, id est *Stannum*. Rul.
KENKEL, vocatur animal ad Tyriam tineturam utile, in Th. Ch. Vol. V. p. 12.
KENNE, est lapis, qui in oculo cervi generatur, contra venena valens, uti *Bezoar*. Vid. Ludov. Dulcis de gemm. & lapid. An fortassis idem cum *Lacryma Cervi*? de qua vide in *Dacryon*.
KERMES, vide *Chermes*.
KERSUDRUS, nomen serpentis, qui alias *Chersydros*, *Hydrus* appellatur. Aldrov. Hist. serpent. & drac. l. 1. c. 17.
KIBRIC, diversa significat. Rul. describit, quod sit *Mercurii*, & aliarum rerum fusilium, vel liquabilium parens, & prima materia, ex qua fit *Mercurius*. Ipse Lapis quoque ita vocatur in Lex. Cui fere consentit *Libav. Synt. Arc. Chym. l. 7. c. 34.* scribens, *Kibric* caput, & pater *aluminum*, *salium*, & omnium liquabilium metallorum. Alibi tamen, nimirum d. l. c. 7. *Kibric Philosophorum* paulo aliter descripsit; quæ verba non necesse est transcribere. Idem vocat & *Sulphur Kibric* Apoc. Herm. P. prior. c. 2. *Kibric* vocatur *Gummi Philosophorum*, Th. Chym. Vol. V. p. 84. Junge p. 89.
KIBRITH, id est *Sulphur*. Rul.
KIBRIUS, *Kebric*, id est *Arsenicum*. Johnf.
KIDIBENGI, vocantur illi, qui *Bengi* ex semine, & foliis *cannabis* paratum ad *Veneris* stimu-

lum devorant, ex *Olearii Itiner. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 69.*
KISES, Sal e rivo, vel fluvio. Rul.
KIST, id est *grana quindecim*. Paracelsi. Paragraph. l. 7. c. 4. §. 4. in append.
KOBALTUM, vide *Cobaltum*.
KOLEBUS, dicitur *ulcus siccum*. Paracelsi. Gener. Vermium, & Apoftemat. Tab. 8.
 † *Κοιλίσμοι*, qui e palato loquuntur, aut e naribus, Jul. Cæs. Scaliger de causis ling. lat. l. 1. c. 14.
KOLTO, *Koltus*, Polonis vocatur *Plica Polonica*, Eph. N. Cur. A. II. Obs. 52. in Schol.
KOMA, *Komatos*, id est *Calx viva*. Rul. & Johnf.
 † *Κωφι*, *Thymiana* Diis apponendum. 2. medicamentum Coquens, pectori in hærentia, & Jecoris frigiditatem cortigens. Anonym. Sylv. medicam. Composit. c. 12. lib. 1.
Κωφου, apud Suidam morbus, quo homines reddebantur debiles, de quo *Zuerius Boxhorn*. Quæst. Rom. 27. *zaitura asini*. *Anchusa*, *Ponzettus* de venenis lib. 2. c. 10.
KUKUL, est minera plumbea, *plumbum Philosophorum*. Rul. Th. Chym. Vol. V. p. 14. Meminit & alibi sæpius hujus vocabuli.
KYMEN, est *coadunatio*.
KURIA, vel *Kymia*, vel *Kymus*, dicitur *Massa*. Unde *Alkimia*. Rul. & Johnf.
KUTUBUTH, vocatur apud Arabes *Melancholia* species, quæ *Errabunda* dicitur; & plerumque mense *Februario* ægros infestare solet, quando nullo in loco quiescere possunt, sed hinc inde continuo vagantur, nescientes tamen, quo vadant. Ita dicta ab *Animali*, quod in aquarum stagnantium superficie hinc inde perpetuo curstat. Hujus causa nostro judicio ponenda in spirituum animalium partim materiali fuliginositate, & atrabiliaria acerositate, partim inordinata agitatione, & mobilitate propter sanguinis vernalem effervescentiam inchoantem oborta. Meminit hujus *Melancholiæ*, & nominis Arabici *Sennert. Med. Pract. l. 1. part. 2. cap. 14.* Alias insectum illud palustre *Tipulæ*, vel *Tipullæ* nomine venit, uti colligere licet ex *Aldrov. l. 7. de Insect. c. 1.* Vocatur & ibidem *Pulex aquaticus*; tantæque est velocitatis, & levitatis, ut rarissime quiescat, & nunquam subsidat.
KYMENNA, id est *ampulla*. Iid.
KYMIA, vide *Kuria*. Vocatur etiam *Kymia Cucurbita*, e qua fit destillatio. Rul.
KYMIT elevatum, *Cinabrium album sublimatum*. Rul.
KHYMOLEA, dicitur lutum illud, quod sub cote colligitur, alias *Chymolea*. Rul. & Johnf.
KYMUS,

KYMUS, vide *Kumen*. *Kymum*. vel *Hymnum*, id est *coadunatio*. Rul.
KYRAM, est *Nix*. Rul. & Johnf.
KYRA, id est, *Oporanax*. Idem.

L

L ABDANUM, vide *Ladanum*. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 388.

LABE, λαβή, idem quod λαψίς, communiter apprehensionem, acceptionem significat, a λαμβάνω, accipio. Apud Hippocr. specialiter sumitur pro εσπιμαρπία, h. e. prima febrium accessione, præcipue periodicarum, Gal. in Exeg. voc. Hippocr. quamvis frequentius λαψίς vocabulo usus Hipp. l. de morb. XIII. 17. l. 1. Epid. f. 2. t. 20. l. 5. Epid. XXXII. 14. l. 9. XLVII. 5. XLVIII. 1. Vide Foef. Oec. p. 371. Gorr. in def. & verbum *Lambano*.

LABEO, cui labia protuberant mento, cui mentum prominat, ex Arnob. Riolan. Enchirid. Anat. lib. 4. c. 5.

LABEO, χελών, χελών, dicitur, qui prominentibus est labris. Usurpatur de hominibus, & piscibus. Vocantur & *Brochi*, aliis *Bronci*. Vide Linden. Ex. XI. §. 37. seq.

LABES, πῆλος. Vide *Macula*.

LABI, verbum, ὀλισθαίνω, κίπρω, vide *lapsus*, *Olisthæno*.

LABIS, λαβίς, vocatur *forceps*, aut *wolfella*, qua aliquid apprehenditur, & extrahitur. Hip. l. de sterilib. XXVI. 13. Galen. l. 3. de C. M. S. 1. c. 3. Vide *Acantibabolos*.

* **LABIUM**, *labrum*, χεῖλος, proprie vocatur oris extremitas musculoſa ipsum claudens, & aperiens. Dicitur *Oris margo*. Divisio est in *superius*, & *inferius*, quorum illud *labrum*, hoc *labium* dici rarissime fuit observatum. Gal. l. 11. de Us. part. c. 16. Diet. nu. 919. Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 13. §. 44. Barthol. l. 3. Anat. cap. 11. Quod in *labiis* prominat, πρόχειλον, & προχειλίδιον appellatur. Lind. l. §. 45. Per similitudinem etiam *labia* vocantur extremitates duæ pudendi muliebris, inter quas rima externa est constituta; & sunt corpora oblonga mollia, arque peculiarem substantiam habentia, qualis nulla alia est in toto corpore, Barthol. l. 1. Anat. c. 35. fin. Gr. κρημνὸς dicuntur, item Erotiano χεῖλη. Linden. d. l. c. 7. §. 139. Ita quoque extremitates vulnerum, ulcerumque vocantur *labia*, κρημνοί. Vide *Cremnos*. Processus ossium, qui ὑποφύσεις appellantur, *labra ossis* dici, quia instar *labrorum* prominent, constat ex Barthol. libell. 4. c. 1. in fin. *Labium leporinum* quid sit, vide *leporinus*, & *lagocheilos*. *Labrum* quoque vocatur vas

ad balneum, vel in alium quoque usum destinatum; unde *labra* vinaria, olearia, leguntur in lexicis.

* **LABOR**, πόνος, μόχθος, bisariam accipitur. 1. de *Exercitatione* corporis scitis, & vehementiori, unde & molestia quadam, aut lassitudo comitatur. 2. de *molestia* dolorosa ægrotorum; imo de ægritudine ipsa. Hinc usitatissima phrasis: morbo aliquo *laborare*; item *laborantes*, h. e. ægroti. Vide Gal. 5. in 6. Epid. t. 10. Foef. Oec. p. 523. Dieter. num. 711. Linden. Ex. XIII. §. 102. seqq. Rhod. in Lexic. Scrib. In specie operationes, vel ἐργασίαις Chymicæ vocantur *labores Chymici*. *Labav*. tr. de Igne naturæ, c. 50. *Labor Soppie*, Paracelsicum est figmentum, quod dicit esse alterum mundum, imo paradisum, in quo nullus morbus gignitur, nec permanet, nullum animal venenosum habitat, nulla sanitas vacillat, sed in quo operationes elementorum perfecte, & integris facultatibus fiunt; quemadmodum ita descripsit tract. vernaculo de vita longa. Meminit & tract. 2. de pestilitate Rul. & Johnf. in Lex.

LABORATORIUM, ἐργαστήριον, hodieque Chymicis notissimus terminus, qui significat locum destinatum operationibus Chymicis, sive *domum Chymicam*, cujus ingeniosa, & accurata constitutio maximum potest ad Exercitium artis hujus asserere momentum. Rolsink. Chymig. l. 2. c. 16. Per *laboratorium Naturæ* videtur Paracels. intelligere *Mundum*, præcipue loca subterranea, in quibus nunquam otiaur, l. de morb. Tartareis, c. 14.

LABRAX, λαβραξ, vide *lupus*, nomen piscis pelagii. Galen. l. 3. de Al. fac. c. 26. Lind. Ex. XI. §. 96. 98.

LABRISULCIUM, χηλοκάκη, vide *Cheilocace*.

* **LABRUM**, idem quod *Labeum*. Vide p. a. *Labium*.

* **LABYRINTHUS**, λαβύρινθος, significat proprie locum variis ambagibus, & anfractibus viarum inflexum. In Anatomicis vero ob similitudinem in aure interna meatus anfractuosi quoque vocantur *labyrinthus*, distincti tamen a cochlea, cujus anfractus in gyrum positi sunt. Vide Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. Scripsit etiam Paracels. tractatum, quem inscripsit *labyrinthus Medicorum errantium*, in quo more suo gravius invehitur in Doctores Galenicis, & simul peculiaria fundamenta Empirica addiscendi Medicinam tradit, & proponit, tanta tamen cum obscuritate in perisque occurrente, ut Bœotica ænigmata legisse videaris.

* **LAC**, γάλα. Vide *Gala*.

LACAPHTHON, λακάφθον, quid sit, incertum est, nec etiam sæpe a Medicis usurpatur.

Meminit ejus Aegineta l. 7. c. 22. in Chyphæos magni compositione, ubi simul exponit per corticem piceæ, aut alterius cujusdam arboris. Ruellius vero existimat, esse *nascaphthum*, five *nacaphthum*, aromatis genus, quod ex India deportabatur, suffimentis optimum notante Gorræo.

LACCA, *λάκκα*, vocabulum esse Arabicum, credit Garzius 1. arom. 8. significans humorem ad mellis crassitudinem coctum, & ita idem cum *loch*, *luc*, denotans. Quid vero hoc vocabulo specialiter indicetur, variæ sunt Medicorum opinionis; In hoc tamen omnes conveniunt, quod *lacca* duplex sit, *Naturalis*, & *Artificialis*. De utraque vide C. Hofmann. *Officinal. lib. 2. c. 119.* Schroder. *l. 4. cl. 2. n. 387.* Fr. Hof. in *Clav. ad h. l. Jac. le Mort in Chym. Medico-Pyf. Vide Morley Collect. Chym. 1. ind. cap. 492.* ubi *lacca Magisterium vegetabilium* vocatur: De *Naturali* Chioccum Mus. Calceol. *l. 5. p. 630.* De artificiali *Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 3. Lacca Florentina*, vel e pannis Scarlati tinctura infectis, vele cocco ipso conficitur, d. l.

LACCOS, *λάκκος*. Vide *lacus*.

LACERTA, *lacertus*, *σαῦρος*, *σαῦρος*, primo nomen est animalis quadrupedis digitati ovipari, (uti vulgo creditur, quamvis sint ex recentioribus, qui viviparas *lacertas* observasse se testentur) cujus descriptionem, differentias, & usum in Medicina videre licet apud Aldrov. *l. 3. de quadr. digit. ovipar. c. 5. seqq.* Adde Schroder. *l. 5. class. 4. n. 106.* qui tamen hallucinatus est, quando per insectum describere non est veritus. Fr. Hofmann. in *Clav. ad h. l. De lacertis in hominum corporibus genitis, nec non vomitu rejectis* vide Casp. Rejes. *C. El. q. 30. Eph. Cur. A. III. Obs. 311.* Deinde *lacertus* etiam tribuitur quibusdam piscibus, v. g. *Colie*, *Sauro*, *Scombro*, uti patet ex Aldrov. *l. 2. de pisc. c. 53. seqq.* *Lacertus porro* vocatur caro musculosa sine ossibus Ruland. & ita idem quod *Musculus*. Barthol. *l. 1. Anat. c. 5.* Gr. *μῦς*. Spagyricis *lacerta rubra* vocatur *Vitriolum Hungaricum Colcothar*. Rul. & Johnf. *Libav. in Apoc. Hermet. P. prior. c. 2.* Et *lacerta rubra* secretior quædam præcipitati Mercurialis præparatio, d. l. c. 4. *Lacerta viridis* dicitur, quando solutioni additur paululum Cupri. Morley *Collect. Chym. Leid. c. 266.* Vide *Saura*.

LACHANON, *λάχανον*. Vide *Olus*.

LACHLACHATUM, est nomen medicamento Stomachici; cujus descriptio habetur apud Avic. *l. 5. sum. 2. tract. 6.*

LACRYMA, *δάκρυον*. Vide *Dacryon*.

LACHRYMALE *Punctum*. Vide *Punctum*.

LACONICUM, *λακωνικόν*. Vide *Balneum*. Fuit olim pars prima balnei apud antiquos, & sola

fere ex toto balneo nobis superest, testudo scilicet illa thermarum, quæ igne concalefacta, vaporem siccum continet, a quo sudor in corporibus siccum movetur. Gr. *ὑπόκλιμα*, & *πυραυτήριον* ξηρόν, & *θόλος* ξηρός vocatur. Gorr. Adde Vveker. *Antid. gen. l. 1. cap. 23.* De antiqua *laconici* structura vide Rhod. ad Scrib. *n. 60. p. 103. seq. A Cicerone, & Celso Assa dictum.*

LACTANS, *θιλακὴ*, *θιλακίον*, *θιλάτις*, *nutrix*, vel mater, quæ lac e mammis sugendum præbet, a *θιλάζω*, quod verbum active pro *lactio*, & passive pro *sugo*, vel *lactor* accipitur, uti patet ex Lexicographis; & de pueris *lactentibus*, vel sugentibus a Galeno usurpatur *5. in 6. Epid. t. 37.*

LACTARIUM *edulium*, τὸ *πρὸς γάλακτος ἐδεσμα*, Gal. de bon. & mal. succ. *c. 13.* Dicitur & *γαλακτικὸν ἔδεσμα*. Item *ἐπιγαλακτική*, *lacticia*, hoc est edulia varia ex lacte parata. Talia propter lentorem bolarem Tartarum gignere vult Parac. *Paramir. l. 3. tract. 1.*

* LACTES. Hujus vocabuli non eadem est apud veteres, & recentiores significatio. Illi enim vel usurparunt pro intestinis tenuibus: vel pro succo, quem persimilem lacti in piscium maseulorum ventriculis cernimus, quemque genitalem succum, vel rorem appellare possumus, imo debemus: vel pro Mesenterio, Omento, Pancreate, pro Glandulis mesenterii. Recentiores vero optime nomen hoc tribuisse videntur *Venis lacteis*, vel *Chyliferis* per Mesenterium diffusis; quemadmodum hanc appellationem, & varietatem significationum egregie exposuit Casp. Afellius *tr. de lactibus*, five *Venis lacteis*, & præsertim *c. 1. & 10.* Confirmavit Barthol. *libell. 1. c. 3.*

LACTEUS, *γαλακτικός*, *γαλακτικός*, variis humoribus etiam excrementis tribuitur. *Chylus* dicitur *lacteus succus*. Talis succus *lacteus* chylolus sæpe etiam e sexta vena observatus fuit effluens, præsertim si aliquot horis post assumptum cibum V. S. fuit instituta. Vide Aët. *Philosoph. Oldenburg. An. mens. Novembr. Decembr. & Jan. An. 1666.* Et apud Paracelsi sæpe occurrit *lactea urina* in tract. de urinarum indiciis, *l. 1. c. 1. seqq.* estque ab alcola, five tartaro resoluta. Tribuitur & *Venis Chyliferis*, & *Lactiferis*, de quibus supra dictum. Vide *Galactophorus*. Dicitur quoque de *linea alba* in cælo, quæ *Galaxia* appellatur. Vide *Galaxia*. *Febres* puerperarum quædam vocantur *lactæ*, quod plerumque ab, & cum lactis in mammis proventu excitetur ebullitio sanguinis, & intemperies febrilis: de quibus febribus vide Villis *c. 16. de febrib. Lactea cura* vocatur, quæ instituitur per copiosum, & continuum lactis usum in cibo, & potu; & valde commendatur a plurimis in Arthritide,

tide, notante Bonetto Mercur. Compital. l. i. p. 35.

LACTICA, est epitheton febris Typhoidis alias dictæ, quæ ab Arabibus *lactica* dicta fuit, teste Lang. l. 2. ep. 41.

LACTIGINIA, γαλακτινια, dicuntur edulia e lacte parata, quæ in morbosa dispositione facile corruptibilia sunt, & tribus, vel quatuor partibus diversis imbuta, caseo, sevo, butyro, parte nitrosa, quæ corrupta ægros vario modo excruciare possunt. P. M. de Calderia Tom. II. Op. p. 203. B. Hoc nomine alias quoque veniunt *Glandulæ faucium*, quæ & *Animellæ* dicuntur. Vesal. t. 6. de H. C. F. c. 5.

LACTISMA, λάκτισμα, id est ictus calce inflictus. Et λακτιστής, calcitrator. Lex. Gr.

LACTIPOTOR, γαλακτοπότης, qui Lactis potu capitur. Pollux.

LACTUMEN, idem est quod *Achoves*, sive *Crusta lactea*, Vvalth. Sylv. med. p. 14. *Lactumina*, dicuntur *Crusta lactea*, apud Heurn. de morb. c. 7. Vvelfch. Cent. I. Observ. & Cur. 24.

* **LACUNA**, idem quod *Choana*, *Infundibulum*. Vide *Choana*.

LACUNE, id est *Terra sigillata*. Ruland. & Johnf.

LACUS, λίμνη, λάκκος, quid significet, notum est, nimirum Aquam stagnantem, & propterea facile corruptibilem: Idem quod *Stagnum*, *Palus*. Gal. l. 4. de S. Fac. c. 20. & l. 9. §. Chalcanthos. *Lacus* etiam dicitur de vasis ad lavandum idoneis, & ita coincidit cum *labro*. Rul. in Lexic. Quomodo differat ab ἔλας, vide Jul. Alex. not. ad Gal. l. 5. meth. med. c. 12.

LADANON, λάδανον, dicitur & *labdanum*, (perperam vero confunditur cum vocabulo *laudanum*, de quo inferius dicendum,) estque succus pinguis & roscidus fruticis, *Cistus ledon* dicti, foliis adhærescens. Cogitur facile in massam non abfimilem pilularum, colore opaco cinereo, inflammabile, suaveolens in suffitu, de quo videatur Dioscor. l. 1. c. 128. C. Hofmann. Offic. l. 2. c. 120. Schrod. l. 4. cl. 2. num. 388. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Laudat & Gal. aliquoties in scriptis suis virtutem *ladani*, præsertim l. 2. de C. M. P. G. c. 2. ubi dicit, & emolliendi, & repellendi virtutem simul habere. Abusive vero *ladanum* sumitur de sordibus barbæ hircorum adhærentibus, l. 1. de C. M. S. c. i. in fin.

LÆLAPS, λάιλαψ, dicitur *venius procellosus*, procella, turbo, præsertim si multam, & largam pluviam conjunctam habeat. Hinc cælum dicitur procellosum, & nimbosum, ἕρως λαίλαπιδος, Hipp. i. Epid. f. 2. t. 4. & 5. ἕρως λαίλαπιδος, aqua procellosa, nimbofa, quæ damnatur, l. 6. Epid. f. 4. t. 19. Junge Foes. p. 373. Gorr. in def.

LAEMOS, λαίμος, significat *gulam*, & eam præcipue œsophagi partem, quæ in cibis devorandis voluptatis sensum percipit, ut indicat Gal. 3. de R. V. I. A. t. 11. Occurrit alias vocabulum hoc in Hipp. l. de Corde II. 5. & l. 2. Epid. f. VI. 14. & latine redditur *Guttur*.

LAESIO, βλάβη, vide *Blabe*. Est vero proprius limes rerum præter naturam in Medicina dictarum, quarum quædam *ledunt*, quædam *leduntur*, quædam *lesionem* comitantur. Ubi per *lesionem* intelligendum nihil aliud, quam quando partis alicujus opus, vel functio incommodatur, & vitiatur. Dicitur alias *Affectio*, πάθησις, præter naturam. *Lesiones* externas communi nomine ἔωματα, *Vulnera* vocatas fuisse, testatur Gal. 2. de art. t. 17. quamvis in Græco habeatur κοινοπλάσμα, quod vocabulum mutandum esse in κοινὸς ἔωμα, volunt Interpretes.

LAETIFICANS, Græce dici posset ἁφραντικὸς, Epitheton est quorundam medicamentorum, & confectioinum sanguini, & spiritibus activitatem, & spirituositatem conciliantium, quæ prosunt in melancholia, & virium vitalium, animaliumque languore. Talia occurrunt in Dispensatoris Norimbergensi, & Augustano: quorum unum est Rhafis, alterum Nicolai Præpositi. Formulas quoque similes exhibet Langius l. 3. ep. 1. c. 6. & 7.

LAETITIA, χαρὰ. Vide *Gaudium*.

LAEVIGATIO, λείωσις, est actio, qua id, quod inæquale, & asperum fuit, redditur æquabile, planum, & leve. Usurpatur a Galeno de cibis, qui dentibus *levigantur*. Galen. l. 11. de U. P. c. 8. Chymicis *levigatio*, seu *Alcoolismus*, est calcinatio, quam rem pulverando in *Alcool* adducit. Et est hic redectio quorundam per glutinationem, quorundam per fusionem, aut fulminationem. Rul. & Johnf.

* **LAEVIS**, λευίτης, *Levor*, λείος, λείος, dicitur de rebus diversis, quæ ad contactum nullam habent inæqualitatem, sed æqualia sunt, & plana: Opponitur *Aspero*, & *Asperitati*. Usurpatur partim de corpore, & ejus membris: ita Arteria pulmonalis, olim Vena arteriosa dicta, ad differentiam *Asperæ* arteriæ, dicitur *Arteria levis*, Gal. l. 7. de U. P. c. 9. & apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 29. *cutis* totius *levitas* legitur, & opponitur τῷ φερμάδι, horridæ cutis asperitati. Usurpatur quoque de alimentis: ita viscositas ptisanæ hordeacæ *levis* probatur l. de R. V. I. A. t. 18. Item de sedimento urinæ, 2. progn. t. 72. Est etiam præternaturalis *levitas*, v. g. intestinorum. Vide *Leienteria*. Chymicis quoque *Levor* vocatur Gr. λείωμα, pulvis impalpabilis exquisitissimæ *levitatis*, qui & *Alcool* a

quibuldam dicitur, & fit quidam manu, vel tritura super marmore cum porphyrite, vel in mortario cum pistillo, ita ut quod contritum est, excutiat per setaceum, vellinteum. Et tales *Lepores* dicuntur *χεροπέοντες, χροποίντες*. Alius fit absque manu, *αχέσσουπίντες*, & pertinet ad mysteria Chymicorum. Huc pertinent Calces, Flores, Præcipitata, &c. Libav. Synt. Arc. Chym. lib. 4. c. 3. Alias *Lepor*, ponitur aliquando pro *Livor*, & *Lividus* pro *Lividus*, uti docet Keuchen. Not. ad Seren. p. 127.

LAGANIZO, *λαγγνίζω*, significat remitto, *lenis fio*. Usurpatur ab Hipp. de vento, qui opponitur vehementius spiranti, l. de morb. sacro XV. 10. quamvis mihi cum Foesf. videatur mendosa lectio, & potius legendum esse *λαγγάζει*, aut *λαγγαέζει*, *laxus* fit, & legnior; quia verbum *λαγγνίζω* neque in Thesaurio Henr. Stephani, neque Scapulæ, fortassis nec in aliis occurrit. Vide Foesf. p. 371.

LAGANON, *λάγγον*, *placente* genus est, & species *Itriorum*, vilior, crassique succi, & tarde commentis, utpote ex similigine parata. Gal. l. 1. de Al. facult. c. 4. Jul. Alex. in Not. ad h. l. Vide *Itrion*.

LAGAROS, *λαγυρός*, vocatur *laxus, mollis*, non distentus. Dicitur comparative de dextro cordis ventriculo. Hipp. de corde IV. 10. Junge Lind. Ex. V. §. 41.

LAGNEIA, *Lagneuma*, *λαγνεία, λάγνεια*, significat rem, vel *coitum Venereum*, concubitus cum emissione feminis. Frequenti in usu apud Hip. v. g. l. de nat. puer. XIX. 10. XXII. 8. XLIV. 1. l. de Genitura. II. 16. 21. l. 2. de diata XXXVI. 6. l. de int. affect. XXXV. 23. l. 30. (ubi *λάγνεια* femem ipsum in coitu emisum significat) l. 6. Epid. f. 5. t. 23. Verbum quoque *λαγνείω, coeo*, rem Veneream exerceo, non infrequens eidem dictis in locis, præsertim l. de Genit. Vide Foesf. p. 371. Mercurial. l. 1. V. l. c. 17. & l. 2. c. 15.

* LAGOCHEILOS, *λαγόχειλος*, dicitur qui *leporina* habet *labia*, Galen. l. Introduct. cap. 3. & in defin. Id vitii aliquando naturaliter provenit, aliquando a causa præter naturam, ut unctione, cicatrice, suturaliore, & malefacta, interdum etiam senectute. Idem si inferiori palpebræ contingat, *εὐβέπων* appellatur. Hæc Castellus. De curatione *Labiorum Leporinorum* videatur Aquapend. in operat. Chirurg. §. quomodo *curta labia* resarciuntur. Senn. lib. 2. M. Pr. P. 1. c. 4.

* LAGON, *λαγών*, idem quod *νεβρόν, Iliā*. Vide *Ceneon, Iliā*. Legitur apud Hipp. l. de int. aff. XXXIX. 6.

* LAGOPHTHALMOS, *λαγόφθαλμος*, id est *Leporinus oculus*, cum superior palpebra adeo re-

trahitur, ut oculum, dum clauditur, totum non tegat; estque affectus in partibus instrumentibus non magnitudine, sed defectu peccans, cuiusmodi omnia mutila, & curta, sicut in labris, sic & in oculis cernitur. Gal. dd. ll. Gorr. & Castellus. Tale vitium hic Altdorfi contigit in femina ex intumescencia serosa palpebræ superioris degenerante in putredinem, & totalem corruptionem, qua sublata, ex negligentia Chirurgi palpebra brevior relicta fuit, ut oculo aperto dormire necesse habuerit. De hoc affectu videatur & Paræus Chir. l. 9. c. 23. & l. 16. c. 6.

LAGOPUS, *λαγός*, *λαγός, λαγών, λαγώνη*, præter significationem Botanicam, est nomen *perdicis albæ*, quæ & *Perdix Alpina*, vel *Alpestris* dicitur: cuius descriptionem, cum usu in cibo, & Medicina, tradit Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 21.

LALIA, *λαλιά, loquelam, locutionem* significat. Ægyptijs anima rationalis, vel animus dicebatur *ετραλαλιά, alter sermo*, notante C. Hofmann. com. ad Galen. l. de U. P. n. 26. 816. Vide *Locutio*.

LAMAC, id est *Gummi Arabicum*. Ruland. & Johnf.

LAMARE, & *Lamare lampe*, id est *Sulphur*. Iid.

LAMBANO, *λαμβάνω*, communiter significat *Accipio, sumo*: v. g. *cibum capere*, Hipp. 2. aph. 8. in utero *concupere*, 5. aph. 59. Peculiariter vero etiam dicitur de morbis invadentibus homines, & significat *Corripio, Infesto*, v. g. *Causus*. Hipp. l. 1. de morb. XXXII. 1. 2. 3. & passivum *λαμβάνεσθαι, corripri* morbo denotat 5. aph. 30. 55. 6. aph. 17. 31. & alibi. Vide Diet. n. 492.

* LAMBDOEIDES, *λαμβδοειδής*, dicitur de eo, quod figuram literæ Græcæ Λ repræsentat. Communiter epitheton est *future* posterioris in capite, qua occiput incipit, transversa. Gal. l. de ossib. c. 1. & l. de nervor. dissect. cap. 7. Barthol. libell. 4. cap. 5. De hac futura scribit Gal. dicto de ossibus loco, illam aliquando deesse, ubi prominentia occipitis nulla est. Deinde etiam *Os Hyoides* ad basin linguæ vocatur *Lambdoides* a Gal. de muscul. dissect. c. 13. & d. l. de nerv. dissect. c. 10. Vide *Hyoides*. Tandem ab Actuario quoque *venæ cavæ descendens divisio*, qua in duo crura abit paulo supra initium ossis sacri, *λαμβδοειδής* appellatur, a figuræ similitudine, quam Gal. literæ V. comparat, l. de Anatom. venar. c. 8. Verum Casp. Hofm. in notis MM. SS. vitiosum hoc esse, expresse statuit: propterea cum *Revisioribus*, & Cornario corrigendum esse monet in A.

LAMBITIUM, idem, quod *Linctus*, vel *Lob*, *Eclegma*. Vide *Eclēstos*.

LAMENTATIO, *κλαυθμός*, idem, quod *Fletus*. Vide *Fletus*.

LAMIA, λαμία, ερίγξ, λαμρυγών, significat vel spectrum nocturnum diabolicum sub forma fœminæ, vel fœminam maleficam. Creduntur *Lamie* infantum tortrices esse, teste Keuchen. in not. ad Seren. p. 2. 7. seqq. latine etiam *Serix* appellatur. Proprie ad forum Medicum non spectat hæc consideratio.

* **LAMINA**, ἑλασμα, ἑλασματός, πέταλον, communiter ab Anatomicis tribuitur variis instrumentis ad secanda corpora accommodatis; eujusmodi sunt Scalpella, Spathomelæ, Amphimelæ, Specilla, &c. Gal. l. 6. admin. Anat. c. 10. Verum adhuc latius se extendit hujus significatio ad alias metallicas extensiones, sive bracteas, etiam si non ad sectionis usum faciant. Ita *Lamina plumbea*, legitur apud Ægin. l. 7. c. 2. §. Molybdos. Vide supra *Bractea*. Ita Hildan. meminit *Lamina ferrea* pro depressione gibbi, Cent. 5. Obs. 67.

LAMNEIA, λάμνεια, *laminam* significat. Moschion. de morb. mul. c. 138.

LAMPAS, λαμπάς, idem quod *Lucerna*, de qua vide infra. *Lampas vite*, est magicum artificium; de quo, si lubet, plura vide apud Libav. Defens. 1. Syntag. Arc. contra Scheunemann. c. 3. Tom. III. Oper. p. 5. 6.

LAMPE, λάμπη, λαυτή, significat vel *sputam*, & ita idem est quod *ἀρδός*, vel significat id quod in aceto supernatât vino adulterato; item pingue quiddam glutinosum, quod olivis muria conditis supernatât. Erotianus in Onomast. p. 70. d. Sunt & *λάμπαι*, *bullæ* quædam in urinæ superficie innatantes diaphanæ. Actuar. l. 1. c. 18. de urinis. Hinc ἀρδὸς λαμπῶδες, urina spumea, & limpida, legitur apud Hipp. 1. Protrhet. c. 2. t. 60. & Coac. t. 186. Jung. Fœc. p. 373.

LAMPEROS, λαμπρός, idem quod *λαμπρός*. Vide *Splendor*.

LAMPETRA, ἀλαβῆς, nomen piscis serpentino genere; cuius descriptionem, cum usu in cibis, exhibet Aldrov. l. 4. de pisc. c. 13. Lindexistimat, esse βδέλλα Strabonis, Ex. XI. §. 58. cui videtur assentiri Chioec. Mus. Calceol. f. 3. p. 426. seqq.

LAMPODES, λαμπώδης. Vide *Lampe*.

LAMPROPHONOS, λαμπρόφωνος, dicitur, qui vocem edit magnam, sonoram, ac quasi splendidam, monente Joh. Bapt. Persona Comm. in Galen. l. quod anim. mor. seq. temp. p. m. 287.

LAMPROS, λαμπρός, h. e. lucidus, *splendendus*. Specialiter vero Hipp. λαμπροί dicuntur *vegeti*, incolumes, & colore bene habito præditi, l. de A. l. & Aq. LV. 13. Vide *Splendor*.

LAMPTER, λαμπτήρ, dicitur *lucerna*, laterna, aut *Pharus*, qui in turribus suspenditur, ut na-

vigantibus præluceat. Legitur apud Hipp. l. de not. aff. XXIX. 21.

LAMPYRIS, λαμυρίς, idem quod *Cicindela*. Vide supra in *Ci*.

* **LANA**, ἔριον, vide *Errion*, *Erion*. De *lanarum* generatione, & differentiis legi poterit Aldrovand. l. 1. de quadrup. bifulcis, c. 8. *Lana* usus, præsertim vero *succida*, illotæ, fordidæ, quæ ἔρινοὶ στυπρῖν, item *Oesfpus*, οἴστυπος dicitur, olim fuit frequentissimus, ut patet ex Hipp. & Galen. Scribon. (vide Lex. Scrib. Rhodii) Keuchen. ad Seren. p. 114. 225. C. Hofm. l. 2. V. l. c. 14. Vide *Oelype*.

LANARIUS, est nomen *Accipitris*, vel *Falconis*, ita dicti vel a laniandis aviculis, vel quod multas molles plumas lanarum instar habeat: cuius descriptionem vide apud Aldrov. l. 5. Ornithol. c. 11.

LANCETTA, est cultellus Chirurgicus rectus, utrinque acie summa præditus ad venæ sectionem, & abscessus aperiendos hodieque usitatissimus, & ita notissimus.

LANGUOR, ἄφροσις, nihil aliud est, quam corporis, aut membrorum ejus veluti *dissolutio*, & remissio, cum non aliter ac resolutis, sive paralyticis dissolutæ appareant, Gal. 3. in 3. Epid. t. 37. videlicet ob deficientem flammæ vitalis, & succi nervosi spirituscentiam, & activitatem. Dicitur & *debilitas*, *infirmitas* corporis. Vide *Asthenea*, *Bleebros*.

LANIUS, idem, quod *Lanarius*, nomen *Accipitris*. Aldrov. d. l. & c. 12.

LANS, id est *Argentum mortuum*. Ruland. & Johnf.

LANUGO, χλόη, χνῆς. Vide *Chnus*. In Phytologia sunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ instar *lanæ* adnascencia. Schroder. l. 1. cap. 2.

LANX, ἑλάντων, ζυγός, significat *trutinam*, qua res ponderantur, vel potius duo vascula ampla in trutina, quibus res ponderandæ imponuntur. *Lanx* quoque dicuntur *Amygdalæ amare*. Rul. & Johnf. in Lex.

LAONICA, vocatur Curatio Arthritidis, que non fit purgantibus, & evacuantibus universalibus, ceu frustraneis partim, partimque magis noxiis, sed que fit Tropicis evacuantibus e parte affecta, dum materia est adhuc mobilis, cum ante statum, tum in ipso statu; quemadmodum hunc terminum exposuit Hieron. Sachtas Aelianus Medicus Brixienfis in Relatione de Podagricis, & Arthritic. morb. c. 10. p. m. 53.

LAOS, id est *Stannum*. Rul. & Johnson.

LAPARA, λαπάρα, λαπάρη, idem quod *κενέω*, laterum cavitas, ea corporis pars, que est inter costas spurias, & ossa, quæ ad ilia pertinent.

Gal. l. 2. de fractur. t. 71. Idem, quod λαγών. Vide *Ilia*. *Ceneon*. Linden. Ex. VII. §. 6.

* LAPAROS, λαπαρός, id est *mollis*, *vacuus*. Unde & ὑπολάπαρον, *subvacuum*, & *submolle* significat. Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. Linden. d. l. §. 4. A verbo λαπάσσω, vel λαπάσω, *emollio*, *evacuo*, Hipp. 2. prognost. t. 2. Gal. in comm. Coac. t. 204. l. 4. Epid. XX. 2. Vide Foef. p. 374. ubi plurima loca invenies.

LAPATTO, λαπάτω. Vide *Laparus*.

LAPE, λάπη, *pituitam tenuem* significat, Hippoc. quæ ore rejicitur, & salivationis comes est, l. 2. de morb. XV. 9. LIII. 6. LXIV. 5. LXXI. 7. l. de int. aff. VII. 12. XIII. 12. & alibi sapius. Foef. p. 375.

LAPIDESCENS, λιθιδής, λιθιδεύω, idem fere quod *Lapideus*, nisi quod illud vocabulum magis exprimat passionem illam mutationis in naturam saxeam, quam antea nondum habuit. Quale vero sit proprie illud principium *lapidificationis*, an succus, an spiritus, vel aliud quid, pertinet proprie ad Physicos. Videatur etiam Chiococcus Mus. Calceol. sect. 3. p. 405. seqq. Tale vero principium quandoque in sanguine, ejusque fero contineri præternaturaliter, colligere est ex generatione Calculi. Vide *Calculus*.

* LAPIDEUS, λιθιδής. Vide *Lithoides*.

LAPILLATIO, terminus Paracelsicus, indicans lapidescentiam, sive generationem calculi ex *Iliastro*, sive de visco in loco alieno, ubi possibile fuerit *lapillari*, vel tartarizari. Fragm. Medicis ad Tom. III. referendis, l. 1. de Tartar. c. 8.

LAPIDILLUS, vocatur Cochlear Chirurgicum, quo calculus post incisionem extrahitur. Blasius Med. Univ. p. 73. & 341.

† LAPIS STELLATUS, marchesta. Merc. l. 2. c. 8.

* LAPIS, *Lapillus*, λιθός, λιθίδιον, λιθάριον, λιθίς, quadrupliciter potissimum accipitur. 1. Physice de corporibus mixtis inanimatis duris, cujus innumeræ species, & differentiarum occurrunt; de quibus videantur rerum Physicarum scriptores varii. In hac significatione sumpsit Gal. l. 9. de S. Fac. quando ex sponte nascentibus corporibus esse scripsit a terra vulgo dicta diversis. (2) Pathologice pro *Calculo* renum vesicæ, & in aliis quandoque partibus genito; diciturque Gr. θίσις. Vide *Calculus*. (3) Pharmaceutice, quando vel ex Physicis *lapidibus* multæ species trāsumptæ leguntur in usum Medicum; dividunturque in pretiosos, qui *Gemmae* quoque vocantur, (Vide *Gemma*) & minus pretiosos; quorum plures apud Gal. d. l. & alibi allegatos reperies. Loca videantur in Theatro Mundellæ, & Indice Braslavoli, cum non opus sit hic omnia transcribere. Multos enim recenset Rul. & Johnf. in Lex. Adde Schrod. l. 3. c. 4. & seqq. Vel quando lege

artis Pharmaceuticæ præparantur *lapides*, ut sunt, *Medicamentosus*, vel *Saturis*, *Corrosivus*, & alii, de quibus vide Schroder. l. 2. c. 65. Jung. Fr. Hofm. in clavi. (4) Spagyricæ, ubi potissimum in omnium illorum ore resonat *Lapis Philosophorum*, qui dicitur, & habetur Medicina universalis, per quam metalla transformantur, & morbi omnes sanari possunt. Pollere creditur virtute intentissima, & velut in centrum arte contractata, quæ extensa tincturam exhibet absque numero. De cujus præparandi modis, hyperbolicisque encomiis prostant innumeri pene tractatus; nec adhuc cessant amatores hujusmodi commentorum in publicum proferre scripta, non obstante quod tantum non omnes tempus, & operam, & oleum perdiderunt. Si placet, videantur scripta Basilii Valentini, Theatrum Chymicum per sex Volumina, Libavius in suis operibus, & alii plures. Quid B. Rolfink. judicaverit de *Lapide Philosophorum*, & Panacea, videatur in ejus Chymia, l. 1. c. 9. Denique (5) sumitur etiam sæpe abusive, & æquivoce de diversis rebus vocabulum *Lapis*: v.g. *Lapides* *Carpionum*, *Percarum*. *Cancrorum oculi* vocantur quedam corpuscula in capitibus illorum piscium, & aquatilium reperta, duritiem pene lapideam obrinentia, revera tamen non sunt *lapides*. Ita in Chymia *lapis* vocatur omnis res fixa, quæ non evaporat. *Lapis Adiz*, est sal Armoniacum. *Lapis animalis*, id est sanguis humanus. *Lapis*, ex quo conflatur plumbum nigrum, minera plumbi. *Lapis non lapis*, h. e. efficacia, non substantia dicitur *Elixir*. *Lapis rebis*, vel testudinem, vel capillos hominis cholericis, aut sanguinei denotat. *Lapis calcis*, id est scoria ferri, vel battitura æris. *Lapis major*, compositum ex 4. elementis, filius unius diei. *Lapis occultus benedictus*, id est ovū. *Lapis aureus*, h. e. urina. Rul. & Johnf. in Lex.

LAPSUS, æquivocum est. Proprie significat idem, quod *Casus*, Græce πῶσις, καὶ πῶσις. Vide *Casus*. Hujusmodi *lapsus* ex alto innoxium vide Ephem. Nat. Cur. Ann. III. Obs. 71. Tropice *lapsus* etiam pro *Errore* sumitur, & μάστιγος. Vide *Erratum*. *Lapsus* demotivus, est repentina morte facta conceptio, periculosior apoplectico. Rul. & Johnf.

LAPTO, λάπω, significat lambendo bibo, *sorbeo*. Legitur apud Hipp. l. de corde LV. 1.

LAQUEUS, βρόχος, παχέτις, quid sit, notum est. Refertur quoque debet ad instrumenta Chirurgica, utpote ad quasdam operationes necessarius, uti patet ex Galen. l. 6. Meth. med. c. 5. in fin. & Orisbasi totus libellus de *laqueis*. In specie ad *Glossocomon* quoque requiritur, uti patet ex Gal. l. 7. de U. P. c. 14. & Orisbaf. de machinament. c. 7. Alias *laquei* consideratio quoque inter causas

causas morbificas, præsertim vocis privationis, spectat, ex Gal. l. i. de L. Aff. c. 6. Pathologicè quid dicatur *laqueus Gutturis*, vide infra *Tonsillæ*.

LAR, ἔσ'α, idem quod *Focus*, *Calor*, *Ignis*. Vide *Focus*. Usurpatur de flamma vitali, & Calido nativo. Charlton. Oecon. anim. Ex. 1. §. 4. & VI. §. 2. Vel Pathologicè de foco febrili. Gal. l. de marcore, c. 7.

LARBASON, dicitur Plinio l. 13. H. N. c. 6. *Srimmi*, vel *Stribium*, sive *Antimonium*, quod Hen. Scheunemannus ruditer corrumpit in *Tarbason*, ita ut Libav. eum propterea acriter perstrinxerit, T. III. Op. p. 25. seqq. 73. seqq.

LARGUS, ἄδρῆς, πολὺς. Vide *Hadros*, idem quod *Copiosus*: v. g. *Larga Venæ sectio*: *Larga excretio*: *Largus humor*. Rhod. in Lex. Scrib.

LARVA, μορμῶ, μορμῶν, idem quod *Lamia*, vel *Lemures*. Harum mater, vel avia dicebatur esse *Mania*. Forest. l. 10. obs. 20. in Schol.

LARUS, λάρῃς, dicitur avis palmipes, piscivora, clamosa; cujus descriptionem, species, & usum in Medicina tradidit Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 4. seqq. Lind. vocatur *Larum*, avium perniciosissimum in volando, & irruendo pisces summo natantes mari. Ex. V. §. 42.

LARYNGOTOMIA, λαρυγγοτομία, operatio Chirurgica est, qua in summo suffocationis, & angina periculo asperæ arteriæ fit incisio. Periculosum profecto, & valde anceps remedium. De qua operatione vide *Aquapend.* tr. de oper. Chirurg. tit. de perforatione asperæ arteriæ in angina. M. Aurel. Sever. Chir. efficac. P. II. c. 40. p. 102. seqq.

* LARINX, λάρυγξ, dicitur superior asperæ arteriæ pars, & caput faucibus continuum, Lat. *Guttur*. Gal. 4. aph. 34. Est igitur præcipuum vocis instrumentum, ex cartilaginibus, musculis, nervis, & substrata membrana constans, l. de voc. instr. dist. c. 2. Ejus pleniorum historiam descriptam vide in *Anatomicis* libris, præsertim *Bartholin.* l. 2. Anat. c. 11.

LASANON, λάσανον, vel *Chytropum*, significat ollarum sustentaculum, vel ollam culinariam, aut matellam, vas exonerandæ alvo idoneum. Apud Hippocr. sumitur pro sella, in qua puerpera desidere debet, l. de superfoet. V. 7. Junge *Foef.* p. 376.

LASCIVUS, λαιγῆς, ἀσελγῆς, epitheton est *Choreæ S. Viti*, apud Paracels. Vide *Choreæ*.

† LARIDUM, materia quædam tumorum, a laridi similitudine sic dicta. Fallop. de tum. p. n. cap. 3.

LASION, λάσιον, significat σινδόνιον, *findonem*, aut ὀθόνιον, *linetum*, & propterea hirsutum, villosum. *Erot.* p. 72. b. Occurrit vero ap. Hipp. l. 2. prorrh. XII. 7. *Foef.* d. l.

LASSITUDO, κόπῃς. Vide *Copos*.

LASTAUROCACABUS, i. e. operosa olla, prodigiorum lebes, Hispanorum Olla putrida. *Jof. Laurent.* *Amalth.* *Onom.* p. 476.

LASTAURUS, vocatur, qui inexplibili amore venereo debacchatur. *Casp. Rejes C. El.* q. 44. n. 24.

LASUR, Paracelso dicitur Extractum transplantatum ex Argento, l. 3. de Gallicis pustulis, aliisque symptomatibus, c. 6.

LATER, πλίνθος, κέρκυρα, idem quod *Tegula*, h. e. lapis fictilis, ex arena, calce, & luto paratus; cujus usus in Medicina nobilis, quatenus ex illo fit *Oleum Philosophorum*, sive de *Lateribus* dictum, aut *Lateritium*; cujus descriptio legitur in *Dispensatoriis*.

* LATERALIS MORBUS, πλάγιος. Vide *Pleuritis*.

LATERIUM, *lixivium*, item *capitellum*. *Rul. & Johnf.*

LATER, λιθῖρο, i. e. *Argentum vivum*. *Iidem.*

LATHRA, Λαθῆρας, λάθρα, λαθραίως, adverbium Hippocrati familiare, denotans *clam*, latenter, ex improvise, i. prorrh. f. 3. t. 36. ubi quidem Gal. in comm. per ἐξαίφνης, subito, exposuit. Verum rectissime animadvertit *Foef.* p. 372. non satis hoc probasse, *Coac.* t. 139. 379. & t. 580.

LATICA, dicitur quædam *Febris quotidiana continua*, sive phlegmatica, quando nulla signa apparent apyrexia. *Joh. Stephan.* in *Avic.* l. 4. fen. 1. c. 50. p. 274. Sunt autem, qui distinguunt, & spuriam saltem quotidianam continuam dici *Laticam* credunt, uti *Mercatus*. An vero dicatur a *latendo*, quod careat inversionibus manifestis, nolumus certo affirmare; quamvis ita velit de *Calderia*, qui prolixius de *febre Latica* disseruit T. I. Op. p. 284. seqq.

LATIO, φερέ, idem quod *Motus Localis*, mutatio, quæ fit in loco. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 2. l. 1. meth. med. c. 6. & l. 2. c. 3. Vocatur & *Motus Animalis voluntarius*, quem *Charltonus* ita plenius descripsit, quod sit inordinata, & ex appetitus dictamine instituta corporis animalis, vel alicujus membri particularis de loco in locum translatio, Ex. XI. *Oec. Animal.* §. 4. in qua etiam *motum* musculorum nervose exposuit. Videantur & *Willis Anat. Cerebri* c. 19. & *Anonymi tractatus* ibid. annexus de ratione motus musculor. item *Milliet Dechales P. Jesuit.* de motu locali, & elaterio, cujus mentio fit in *Act. Erud. Lips.* Ann. 1683.

LATITUDO, πλάτος, proprie notat affectionem corporis, quæ consistit in dimensione, ad differentiam longitudinis, & profunditatis. Vide

Latus.

Latus. Per translationem tamen sæpe applicatur etiam rebus incorporeis: præsertim vero in foro Medico frequenter usurpatur de *sanitate imperfectiori*, aut non omnibus numeris exacta. Vide *Hygieia*. Gal. l. 1. de san. tu. c. 4. Jung. Dogm. nostra Med. Gen. P. 1. cap. 4. d. 3. p. 51. seqq. Ad *latitudinem sanitatis* quoque pertinet corpus alias *Neurum* dictum, sive *Status* corporis *Neuter*, *ἰδέτης* Græci vocarunt: qui duplex est, *Decidentis*, & *Reconvalescentis*. Imprimis vero ille ad *latitudinem sanitatis* pertinet. Vide rursus Dogm. in prælim. d. 7. p. 8. & 9. Et quia sub sanitatis genere comprehenduntur *Temperamenta* corporis, & partium, de illis quoque sæpe dici solet, quod magna sit eorum *latitudo*. C. Hofm. Inst. med. l. 3. c. 4. §. 5. & alibi. Sumitur & aliquando pro *Dilatatione*, Gr. *ἐπέκτασις* dicta, Lat. *Ampliatio*. Jul. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. p. 279. Tom. II. Oper.

* *LATUS*, adjectivum, & substantivum est nomen. Adjectivum Gr. dicitur *πλατὺς*, *ἐυρὺς*, cui opponitur *angustum*, *σπῆν*. Dicitur de musculo, *μυὸς πλατύσμος*, dicto, qui sub cute in collo habetur; cujus descriptionem vide apud Gal. l. de musc. dissect. c. 1. De musculo *latissimo*, qui totum fere dorsum cum suo focio tegit, & *Aniscalptor* quoque vocatur, vide Barthol. l. 4. c. 2. *Latus pulsus* Gal. qui in latitudine materię, vel dilatatione major est naturali, l. de puls. ad tyron. c. 2. *Pulsus latę* dicuntur, quę non in altum prominent, Hipp. 6. aph. 9. Jung. Diet. n. 687. Substantivum Græc. vocatur *πλευρὰ*, *πλευρῶν*, de cujus vocabuli æquivoca significatione infra vide *Plevra*. Numerantur vero duo *Latera*, dextrum, & sinistrum: & in genere de dimidia totius corporis parte, altera dextra, sinistra altera sumitur. Strictius vero usurpatur de medii ventris regione *laterali*, utraque distincta a parte antica, quę *Sternon*, & postica, quę *Dorsum* vocatur. Barthol. l. 2. Anat. in pr. *Lateralis* dolor dicitur Hipp. ad differentiam Plevritidis, quando dolor est absque febre, & inflammatione, *πλευρῆς πάθος*, Hipp. 3. aph. 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. Vide Diet. n. 689.

LATON, est Aurichalcum, sive Cuprum aureo colore tinctum lapide calaminari, quod ab idiotis physicis *Electrum* dicitur; & componitur ex unico metallo, cum *Electrum* sit e pluribus. *Laton* quoque est artificiale, cum *Electrum* a natura sola compositum. Rul. Hinc lapis Calaminaris dicitur *Lapis Latoninus*, Lib. Synt. A. Ch. l. 7. c. 34. Spagyricis Philosophis *Laton* vocatur vel *Latona Terra virgo*, quando in operatione ad Lapidis Philosophici magisterium pertinente nigrescit; unde opus habet ablutione per ignem, & aquam permanentem, sive Mercuri-

rium; de qua re videatur Lib. Alchym. Pharmacut. c. 31. Item tr. Ignis Natura, c. 20. *Latron* quoque & *Azoch* propterea semper simul esse dicuntur. Laur. Ventura tr. de lapid. Phil. c. 19. Th. Chym. Vol. II. p. 263. Johnf. ita descripsit: *Latona* est terra nostra, quam sumimus ad Alchymiam peragendam. Et hæc terra Chymica præ rebus omnibus aliis creatis virtute, & energia excellit. Aurum enim, & Argentum, & reliqua metalla, & lapides pretiosos omnes in se coærcet; imo perfectionem omnium animalium, & vegetantium in se ipsa recludit. Sed cum impura sit, & fœculenta, uti arti nostrę proficit, ejus impuritates, & fœculenta excrementa separanda veniunt; & hoc est apud Chymicos, faciem *Latong* dealbare. Quocirca humiditatem ipsius terrę radicalem, seu sanguinem ipsius *Latong* ex venis suis exhaurire oportet, ut ex essentia, & puritate illius faciem ipsius *Latong* dealbare valeamus; alioquin nihil utilitatis habemus ex lotione *Latong* nostrę, nisi ex puritate ipsius sanguinis aquam faciamus, qua sola, & non alia uti debemus ad dealbandam faciem ipsius *Latong*. Hucusque Johnf.

LATRO, *ληστής*, idem quod *Predator*, *Predator*. Quamvis vero proprie ad forum Medicum non spectet; cum tamen aliquoties eorum mentio fiat in Scriptis Medicis, libuit inferere. Ita Gal. 3. Anat. admin. c. 5. *Latrones* inhumatos olim fuisse subiecta Anatomica, testatur. L. 3. de U. P. c. 5. refert historiam *latronis*, qui deprehensus hominibus digitos pedum extremos præcebat, ne sine baculo incedere possent. (Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 135.) & l. 1. Anat. adm. c. 2. cadaver *latronis* exiccatum sceletis annumerat. Langius recenset *latronis* truculentiam ex esu sanguinis, vel cruoris humani fuisse adjectam, l. 1. ep. 71. Forestus ex Benivenio adduxit observationem *latronis* suspensi, cujus cor pilis fuit repletum, l. 17. ob. 1. in Schol.

LAVACRUM, *λαβῶν*, idem quod *Balneum*. Sal nitrosus fusilis vocatur *Lavacrum* quoddam minerale venarum metallicarum, & semi-metallorum, imo & metallorum ipsorum; quod sciunt etiam aurifabri, & probatores metallici. Lib. def. Syntagm. contra Scheunemann. I. c. 9. T. III. oper. p. 22.

LAVATIO, idem quod *Lotio*, *λαβῶν*. Utrumque idem significat, quod *Balneum*. Gal. l. 8. m. m. c. 2.

LAVANIA, *λαβανία*, item *λαβανία*, poetice guttur, vel *gulam*, & œsophagum significat. Sunt qui promento etiam accipiunt. Gorr. in *λαβανία*. Descendit a *λαβῶν*, fruor, capio.

LAUDANUM, nomen medicamentorum enco-miasticum, quasi *laudatum medicamentum*. Diet. n. 560.

n. 560. Vel *laude dignum*, aut *laudabile*; quod vocabulum, ceu barbarum, & Paracelsico-Thra-sonicum reprobavit Libav. Synt. A. Ch. l. 8. c. 44. Non minus vero illi hallucinantur, qui cum *Ladano* confundunt. Vide *Ladanum*. Placet Rolf. ἑπιπρωσις, loquendum interdum cum vulgo, modo intelligamur. Chymia l. 4. f. 3. c. 6. Grace dici posset ἐπαιετόν, vel ἀξίεποιον. Quod vero præcipue *Opii extractio correctio* nomen hoc tributum fuerit, hoc omnino sapit Paracelsicum hyperbolice loquendi prurium. Alias de *Laudano opiato* videantur, præter Dispensatoria, & Paracelsi scripta, Rolf. d. l. Schr. l. 4. cl. 2. n. 314. Libav. d. l. Tutissimum esse, & saluberimum medicamentum ad omnis generis dolores, verbis Bern. Penotti de medic. Chymicis in Vol. I. Th. Chym. p. 65. cum grano, quod dicitur, falsis est intelligendum. *Laudanum Mercuriale Paracelsi* dicitur medicamentum ex Mercurio paratum. Descriptio quædam extat in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 276.

LAVIPEDIUM. Vide *Pediluvium*.

LAURAX. Vide *Labrax*.

LAUTUS, quid proprie significet, videatur in Lexicis variis. Gr. λαυτός, aut λελυ-μῆθος, quasi *Lotus*. *Lautissima vina* apud pri-ficos fuisse vina myrrha condita, testis est Lind. Ex. X. §. 138.

LAXA *Chimolea*, Paracelso vocatur medica-mentum purgans, præcipue in morbo Gallico commendatum; estque pulvis de floribus minerarum salinarum, l. 2. de morb. Gallico, c. 4. Johnf. ita describit: *Laxa chimolea* est sal adnascens lapidibus, quale est Anatron, aut Unea lapidea.

LAXATIO, χυλάσις, *Laxans*, *Laxativus*, χαλαστικός. Vide *Chalasticos*, *Chalao*. Hodieque autem frequentissime sumitur terminus hic de virtute leniter evacuante, & quidem per inferiora. Conveniunt igitur *laxantia* cum ἐκκορηπτικοῖς, κατωτερημοῖς, ὑπιδάτοις, de quibus vide suis litteris *Eccoprizo*, *Catovericos*, *Hypelatos*. Johnf. etiam ad vomitoria extendit, describens: *Laxativa* sunt medicamina sursum, atque deorsum expurgantia. Verum minus accurate, minusque usitate. Abusum quoque tribuitur Mercurio vitæ, qui *Laxativum minerale* dicitur, apud Schr. l. 3. c. 15. cum in minima dosi vim purgandi possideat. Ita quoque in veterum scriptis contingit, ut fortiora purgantia pro *Laxativis* posuerint. In Pathologicis accipitur de partium mollium extensio- ne præternaturali in longum. Uvulæ *laxatio*, legitur apud Blas. Med. Univ. p. 302.

* LAXUS, λαγρός, χαλαρός. Vide *Laga-ros*, *Chalaros*. Idem fere, quod *Mollis*:

& opponitur *Stricto*, vel *Duro*.

† LAZARI MORBUS, Elephantiasis. Tagul. Institut. Chir. l. 1. c. 2.

S. LAZARI malum. i. e. *Lepra*. Forest. l. 29. O. 26.

LAZOMÆ, λάζωμα, verbum poeticum, pro λαμβάνω, significat *prebendo*, *corripio*. Diciturque frequentissime de morbis infestantibus. Hipp. lib. de loc. in hom. l. 4. XXV. 5. 7. XLIX. 8. lib. 2. de morb. XX. 3. & l. de nat. mul. & de morb. mul. sæpius; quæ loca collegit Foef. Occ. pag. 372.

LAZULI lapis, λίθου κύανου, h. e. *Cœruleus*, est lapis opacus, Sapphiri colore, aut florum *Cyani*, aureis punctulis exornatus, Armeno durior. Vide *Armenus*. Schr. lib. 3. cap. 8. n. 11. Chioc. Mus. Calceol. f. 3. p. 228. f. 4. p. 464. seqq.

LAZURIUS, idem quod *Cœruleus*. *Lazurius color*, in lepra pessimum habetur signum, apud Parac. Paragraph. l. 6. c. 1. §. 2. & c. 2. §. 3. & in Scholius ad illa loca. Apparet autem ille color in frigore, ubi in nigrorem vertitur. *Lazurium argenti*, vel *pulvis Lazurinus*, nihil aliud est, quam *Crocus Lunæ*; de quo vide Lib. Synt. A. Ch. l. 5. c. 21.

LEÆNA, λέαινα, nomen animalis quadrupedis digitati femininum, cuius mas vocatur *Leo*. Vide *Leo*. *Λέαινα* quoque Emplastri nomen, quod in *Leæna* modum malum penitus extirpare creditur, applicatum ischiadicis, & hemicanicis, teste Æt. l. 12. & ex hoc Gorr.

LEBERIS, λεβηρίς, significat *exuvias*, sive senium serpentum. Hipp. l. 1. de morb. mul. CII. 26. & l. 2. LXIX. 6. Vide *Exuvie Geras*.

* LEBES, λέβης, i. e. *olla*, *trulla*, vas, in quod aliquid infunditur ad coquendum, vel asservandum. Pertinet ad instrumenta Diætica, Pharmaceutica. Venterculum egregie comparatum cum magno *lebe*, cui plures ignis foci adjacent, lege ap. Gal. lib. 3. de fac. nat. c. 7.

LECANE, λεκανή, *pelvim*, *catinum* significat. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 89.

LECHENEON, λεχηνέον. Vide *Lenos*.

LECHO, λεχὼ, strictè *puerperam* significat: & ita legitur apud Moschion. d. l. c. 61.

LECISCION, λεκίσκιον, vocatur *acetabulum parvum*; legiturque bis apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 123.

LECITHOS, λείθω, est genus leguminis, vel pisum, vel pisco congener denotans. Significat etiam sæpius *lomentum*, vel *farinam lentium*, cum, & sine additione φακῶν. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXI. 11. & l. 2. LXIX. 2. & in notis l. 1. additis VII. 8. ubi per v scri-

scribitur, quemadmodum & ap. Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 5. Significat & *ovi luteum*, sive vitellum; uti patet ex Hip. l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 2. Hinc λεκιθάδος ὑπόσκις, vocatur sedimentum urinæ, ovi luteum, aut lentium farinam referens, l. 4. Epid. VI. 11. & pus λεκιθαειδές ovi lutei speciem referens, l. 2. de morb. XLV. 35. Adde Foef. p. 379. Jul. Alexandr. l. 8. Salubr. c. 9. de omni polline, & farina leguminum molitorum exposuit λεκυθον, haud dubie ex Gal. d. l.

LECTIO, ἀνάγνωσις. Vide *Anagnosis*. Assiduam, & iteratam aliquoties *lectionem* laudat Gal. 8. de artic. t. 49. Refertur quoque *LECTIO* inter exercitationes vocis ἀκροφωνίσις, fanitati corporis proficuas, utpote quæ humores redundantes excernit. Ægin. l. 1. c. 19. & Celsus quoque aliquoties inter remedia curativa morborum refert.

LECTUALIS, vocatur morbus, qui ægrota-ntem lecto affigit, & diu detinet. Ira Spartianus in Hadriano: Peragratis, inquit, sane omnibus partibus, capite nudo, & in summis plerunque imbribus, atque frigoribus, in morbum incidit *lectualem*. Ipsi etiam, qui longis, ac lentis laborabant languoribus, *Lectuales* Latine dictos, Gr. κλιτικός, ἢ κλινοπέτεος, notavit Salmas. ad loc. cit.

LECTUS, κλίνη (vide *Cline*) quid sit, notum est; nimirum locus ille, & instrumentum ad recumbendum, & dormiendum paratum. Pertinet igitur ad res non naturales Diætæ. Delectus *lectorum* aliquando necessarius apud ægrotos, uti patet ex Gal. scriptis, quando febricitantibus, & quibus nervi per transversum vulnerati sunt, molliores lectos præcipit. De *lectorum* alias in quibusdam locis noxia præparatione legi etiam poterit Hip. Guarinonius de causis sanitatem destruentibus. *Lectos pendulos* usurpare Indos in promontorio Jamaica, legitur in Actis Philosophicis Oldenburgii Anno 1668. m. Jun.

LEFFA, i. e. herbarum prædestinatio. Rul. & Johnf.

LEFFAS, est occultus, & bulliens terræ vapor, per quem plantæ crescunt. Rul. & Johnf. ex Paracels. Philos. ad Atheniens. l. 3. text. 3. *Leffas*, est succus terræ recens in radicem, tanquam culinam, vegetabilis, tractus. Helmont. expositione aliquot verbor. Vide Helmont. tr. Elementa, n. 13. & tr. Imago fermenti imprægn. tr. 31. seq. *Leffas*, est occultus terræ succus, per quem plantæ crescunt. Fr. Hofm. clav. ad Schr. l. 1. c. 2.

LEGNA, λέγνα, neutr. plur. vocantur proprie extremitates vestimentorum, sive oræ. Per translationem vero dicitur de extremita-

tibus pudendi muliebris, sive matricis. Legitur apud Hip. l. 2. de morb. mul. XXXIII. 15. Vide Foef. p. 377. seqq. C. Hofm. com. ad Gal. de U. P. n. 964.

LEGUMEN, ὄσπερον, idem quod δημήτειον, sive *Cereale semen*. Vide *Cerealis*.

LEIBOS, λέιβος, & in fœmin. λέιβη, i. e. *liquida*. Gal. c. 3. de iis, quæ in med. t. 12. Verum mendum subest in Græco textu, & quia inusitatum esse adjectivum λέιβη ex aliis Lexicis constat, corrigendum esse, & substituendum vel *λειβη*, vel *λειβη* existimant Foef. in not. ad h. l. & C. Hofm. in M. S. & nondum editis notis ad hunc Gal. loc.

LEICHEN, λέχλι, relicta Botanica significatione, vide supra *Impetigo*. Dicitur & *Lichen*.

* LEIENTERIA, *Lienteria*, λειεντερίαι, q. d. *Levitas intestinorum*, λειότης ἢ ἐντέρων, est affectus, vel idem, vel maxime cognatus *Cæliacæ passioni*. C. Hofm. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 182. Diet. n. 493. Vide *Cæliaca*.

LEIPHEMOS, λέφαιμος, dicitur, qui *sanguinis defectu laborat*, quod malum sequitur ἀχροία. Vide *Achroi*. Sumitur vero etiam pro vitio depravati sanguinis, uti constare videtur ex Hip. l. 2. de morb. mul. VII. 20. XVII. ubi jungitur cum σπληνώδης, lienosa, quæ dispositio lienis vitiosa præsupponit sanguinis flatulentiam, & impuritatem. Notatur quoque, non esse confundendum τὸ λέφαιμος cum θλάμμα, vel ἀνάμμα, exsanguis, ubi vera privatio totalis sanguinis peccat. *Λέφαιμοι sunt, qui sanguine deficiunt*, hoc est deseruntur sanguine non in totum, sed ad sensum. Lind. Ex. VIII. §. 455. seqq. Junge Ex. IV. nostram de Remoris purgationis, §. 29.

LEIOBATUS, λειβητός. Vide *Leviraia*.

LEIOPODES, λειόποδες, vocantur *Planci*, *Plauti*, vel *Plori*, quibus pedum medium ab interiori parte non est cavum, sed planum, quasi tabella, quæ planca dicitur. Gal. 3. de art. t. 92. ad quem locum vide egregiam correctionem C. Hofm. l. 3. Apolog. pro Gal. c. 100. Pertinet ad Morbos Malæ Conformationis. Idem com. in Gal. de U. P. n. 137. Adde Alex. annot. in Gal. l. de diff. morb. c. 7.

LEIOS, λέιος. Vide *Levis*, λείος, *Levitas*.

LEIPODERMOS, λειπόδερμος, in genere significat defectum cutis, vel cuticulæ. Sumitur vero strictius de eo, cui præputium deest ex morbo, vel sectione, Latine *Apella*. Vide supra *Apella*. Junge C. Hofm. d. l. n. 824.

* LEIROPSYCHIA, λειροψυχία, idem quod ἀποθυμία, i. e. *Anime*, vel *Animi deliquitum*. Superfluum enim mihi videtur, discrimen ponere inter hæc duo vocabula, ex Gal. l. 12. m. m. c. 5. Posterius vocabulum est usitatus. Deficient-

entibus viribus vitalibus, deficient & animales, cum spiritus vitales sint quoque materia animalium. Consentit Diet. n. 494. Vide *Eclipsis*. Hujus gradus fortior dicitur *Syncope*, de qua infra suo loco. Utriusque vocabuli, & *λεπτοψυχίας* & *λεπτοθυμίας* mentio fit ab Hipp. illius quidem de R. V. I. A. t. 44. hujus 1. aph. 23.

LEIPOTHYMIA, *Lipothymia*, *λεπτοθυμία*. Vide p. a. *Leipopsychia*.

* LEIPYRIAS, *λεπυρίας*, est epitheton febris valde malignæ continuæ, cum inflammatione viscerum interiorum erysipelacea conjunctâ, ubi interna veluti uruntur, extrema, & *ἄκρα* frigit. Gal. com. 4. aph. 48. c. 2. prognost. t. 4. c. 1. prorr. t. 7. & c. 3. t. 6. l. de inæq. intemper. c. 8. Vocatur & *λεπυρία*, & *λεπυριώδης πυρετός*, & *ἡ λεπυριμία*. Scribitur & *λεπυρίη*. Meminit hujus febris Hipp. aliquoties; v. g. l. 2. de morb. XVI. 12. XLIX. 14. de helleborismo 54. l. de Crisib. IV. 4. 6. 8. Ut plurimum est lethalis, quia sanguinis dispositio maligna putrida ad *ἐκκρωσιν* vergit. Mirum vero, quod Sylvius hanc febrem non observaverit, uti scribit l. 1. Pr. M. c. 29. §. 31. Verum notandum, non esse peculiarem speciem febris, sed esse saltem *ardentem*, sive *Causum* valde malignum, & exitiale. Junge Lind. Ex. VIII. §. 47.

LELYGISMENOS, *λελυγισμένος*, i. e. *contortus*, inflexus, a *λυγίζω*, *contorqueo*, quod a *λύγος*, *vitex*, vimen, derivatur. Usurpatur de nervis *contortis*, Hipp. in Mochlico VII. 3.

LEME, *λήμη*, idem quod *γλαύκη*, vel *γλήμη*, sordes oculorum. Vide *Glama*. Vocatur & *Pizuita glutinosior oculorum*, Scrib. item *Lippa*. Fr. Valef. de febr. c. 2. notante Rhod. in Lex. Scrib. p. 424. Ad *Lemas* referri poterit *Lacryma Cervi* Bezoartica. Vide *Dacryon*.

* LEMMA, Græce dupliciter scribitur, per ε, & η. *Λέμμα* significat idem, quod *λέπος*, *corticem*, sive id, quod decorticando removetur. Hipp. l. 2. de morb. mul. X. 8. Gr. dicitur etiam *ἡ ἐπιδερματίς*, Foes. p. 380. *Λήμμα* vero significat *propositionem scientificam* per se credibilem, quam vocare consuevit aristoteles Axioma, Postulatum, Sumpptionem, Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 20. Propositionem, quæ concludendi gratia assumitur, in Logicis *Premissa*, l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 2. l. S. F. c. 12. & 18. lib. 1. m. m. c. 5.

LEMMATICOS, *λημματικούς*, dicitur Hipp. qui occasionem prudenter, & accommodate arripit; & pertinet ad *τὸ πρέπον*, sive *Ἀχρημοσύνη* Medici, l. de dec. orn. II. 27.

LEMNIA, *λημία*, epitheton *Terræ* medicatæ, quæ colligitur in insula *Lemno*. Est terra spissa, levis, pinguis, rubricæ colore, adstringentis

Virtutis. De hac videatur Gal. l. 9. de Simpl. Fac. §. de Terra Samia. An hodieque ad nos deferatur vera *Terra Lemnia* dubitatur. Gorræus eo videtur inclinare, cum illa, quæ a veteribus de hac scripta sunt cum nostra convenire existimet. Negat verò Schrod. l. 3. c. 2. & *Turcicas* esse scribit; quarum tamen illa quæ cineritii coloris Constantinopoli advehitur, pro *Lemnia* usurpari poterit, utpote præstantissima reliquarum. Videatur Fr. Hofm. in cl. ad h. l. De signatura veterum, & *Diane sigillo*, quod creditur fuisse capræ effigies, vide Diosc. l. 5. c. 113.

LEMNISCUS, *λήμισκος*, Lat. *Turunda*, linamentum vocatur in longitudinem implicatum, & oblongum, quod vulnere inditur, auctore Celso l. 5. c. 26. Ægin. l. 6. c. 34. & 73. Mercurial. l. 3. V. L. c. 9. in fine. Vide *Licinium*.

LEMPNIAS, est *Terra sigillata*. *Lempnias Calcis*, est battitura æris. *Lempnias lempnia*, est Auripigmentum. Rul. Johnf. scribit *Lempnias*, & *Lempina*.

LEMURES, idem quod *Larvæ*, *Lamie*. Vide supra. *Lemures* sunt spiritus elementi æris. Ethnici intellexerunt Manes defunctorum. Ruland. *Lemures* quoque in hominibus esse, finxit Parac. tr. 2. de Pestilit. c. 1.

LENIENS, *lenis*, *lenitivus*. Generaliter idem significat, quod *Mitis*, Gr. *ἡπιος*, *πραῦς*. Vide *Epias*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. Dieter. n. 717. Sed usitator est significatio stricta, quando accipitur pro *laxante*, vel *laxativo*, Gr. *επιωσρωτικός*, *ἡπλάτος*. Arab. vocatur *Medicina Benedictæ*. Rolf. O. ac M. M. Gen. l. 5. f. 1. c. 6. Idem quoque referri a nonnullis testatur inter causas morborum, d. l. 2. f. 3. c. 92.

* LENOS, *λωδός*, diversas habet in Medicina significaciones. Apud Hipp. notat *alveos*, aut oculos quosdam, h. e. cavitates excavatas, aut conceptacula quædam in Mochlic. XXIII. 8. Junge Foes. pag. 383. Vel significat *Torcular*, Lind. Ex. X. §. 192. Unde *Calcarea Torcular*, Gr. vocatur *λωποκατήν*, idem quod *ἔραπην*, d. l. §. 181. Hinc translata ab Herophilo ad concursum trium duplicatarum duræ meningis sub calvaria, quæ *Torcular*, Gr. *λωδόν* vocatur, teste Gal. l. 9. Anat. adm. c. 1. Et in hujus obstructione causam Apoplexiæ posuit Nynmanus, teste etiam Barthol. l. 3. Anat. c. 2. Dicitur & *ληχηθῶν*, Gal. Introduct. c. 11.

LENS, *lendiris*, *φθῆρ*, *λίθις*, insectum dicitur, & soboles pediculorum, sive *Pediculus* adhuc *tenellus*, *ova pediculorum* vulgus appellat. Meminit Gal. l. 7. de S. F. §. Cedrus, & Hedera. Pertinet etiam ad causas *Phibiriasis*, sive morbi *pedicularis*. De his Vide Aldrov. de Insectis l. 5. c. 4.

LENS, *lentis*, φακός, leguminum species quædam notissima est; de cuius usu in cibo, & Medicina frequentissima fit mentio apud Hipp. in lib. de morb. mul. & Gal. passim in scriptis suis, quæ loca compilare non est nostri instituti. Videatur Index Pini in Hip. Theatrum, Mundellæ in Gal. φακός etiam aliquando significat *vas Medicum*, forte ad focus faciendum accommodatum. Foes. p. 650. Et est terminus Mechanicus Mathematicus, dum *lentes* denotant in Telescopiis vitra illa crassifica lenticularia, quorum beneficio objectorum visibilibus species majores apparent. De qua significatione inter alia etiam legi poterunt Henr. Oldenburgii Acta Ph. Ann. 1665. M. Julio.

LENTICULA, vel idem est quod *lens*, φακός, vel significat *lentiginem*, de quo vocab. φακός: vel denotat peculiarem speciem febris malignæ contagiosæ, qualis est *Petechialis*, cum maculis efflorescentibus, *lentis* magnitudinem referentibus; unde & *lenticularis* dicitur: de qua vide Lang. l. 2. ep. 15. & Forest. l. 6. obs. 35. cum Schol. *Lenticulares Glandulæ*, sunt glandulæ intestinales in crassis intestinis, cæco, colo, & recto reperiundæ, quarum singulæ seorsim existunt, nec inplexus colliguntur, lentis magnitudinem æquant, & ex foramine, quo singulæ manifesto pollent, humorem viscosum excernunt pro scybalis liquandis, & alvo lubricanda. De his videatur D. D. Pejerus in Exerc. de Glandulis intestinalibus.

LENTIGO, φακός, *lenticula*, est affectus cutaneus, præsertim faciei, suntque maculæ lentes colore, & magnitudine referentes, quibus in fœminis præcipue facies, manus, brachia, & pectus, ceu aeri, & Solis radiis expositæ partes, consperguntur, sine dolore, & molestia, obortæ a portionibus acido fuliginosis, propter coagulationem subsistentibus in cuticula. De his vid. Forest. l. 5. Chirurg. obs. 4. cum Schol. & Senn. M. Pr. l. 5. p. 3. l. 1. c. 3. Meminit & Keuch. ad Sereñ. p. 126.

LENTOR, *lentus*, γλιχρότης, γλιχρός, αργόγλιχρος, vide *Glisthrasma*, *Glisthros*. *Lentum olivum*, ap. Sereñ. cap. 1. est oleum rofaceum, sive rhodelæxon, notante Keuchen. ad h. l. p. 92. Est ergo *lentor* qualitas tactilis, quæ opponitur *friabili*, diciturque de iis corporibus, quorum partes adeo velut conglutinatæ cohærescunt sibi invicem, ut nec flexa frangantur, nec pressa desiliant. Weker. Antid. Gal. lib. 4. cap. 5.

LEO, λέων, vocabulum est multæ significationis. Verum libet saltem in foro Medico usitatas proponere. (1.) significat animal quadrupes digitatum, ferum, & inter feras facile prin-

cipem, & atrocissimum, & fortissimum, cuius jubæ arma, & collum vestiunt in sexu masculino. Hujus forma vocatur *λεων*, λέων. Utriusque descriptionem cum usu tradidit Aldr. l. 1. de quadr. digit. vivip. c. 1. Anatomem *Leonis*, & viscerum interiorum structuram ab Olao Borrichio observatam, & descriptam legere licet in Act. Hafniens. Vol. I. obs. 17. pag. 43. seqq. (2.) *Leo* vocatur Insectum quoddam, quod formicis insidiatur. Hinc *μυρμηκολέων*, seu *leo formicarius* appellatur; estque vel ex formicarum majorum, vel ex erucarum genere. Idem l. 5. de Insectis, c. 1. p. m. 523. (3.) *Leo* quoque est ex Crustaceorum, & in specie *Astacorum* genere, qui & *Elephantus* vocatur; cuius descriptionem tradidit Idem l. 2. de Crustatis, c. 4. (4.) *Serpentis* quoque genus oblongum, & maculosum, alias *Cenchriten* dictum, *Leonis* nomine venire, patet ex Nicandro in Theriaca, & Aldrov. l. 1. hist. serp. & drac. c. 12. (5.) *Leo*, λέων, etiam dicitur morbus quidam, qui & *λεοντίαις* vocatur; estque species Lepræ, quæ *Elephantiasis* alias nominatur. Vide *Elephantiasis*. Tandem (6.) *Leo* Spagyricis mysticum est vocabulum. Verum in ejus significatione sibi met ipsis non constant. In primis duo *leones* leguntur in illorum scriptis, *Ruber*, ac *Viridis*. Paracelsi in Thesauro Alchymistar. *Ruber Leo sanguis leonis* dictus, est Sulphur Philosophorum, sive Solis, ex quo Aurum conficitur, Rul. De hoc *Leone rubro* vide Libav. Synt. Arc. Ch. l. 5. c. 12. *Leo viridis*, est *Æs Hermetis*, *Mercurius auri*, item *Vitriolum*, aliis *Antimonium*, opinione quorundam ipsum *Aurum*. Ita quoque vocatur *Auripigmentum*, Th. Ch. Vol. V. p. 79. *Leo citrinus foliasus*, alias *Auripigmentum* vocatur. Rul. & Johnf. *Leo* quoque simpliciter *Aurum* dicitur.

LEONTIASIS, *λεοντίαις*, dicitur, & *λέωνιον*, apud Æt. & Aretæum, teste Gorrao, idem quod *Elephantiasis*. Vide *Elephas*. Vocatur & Latine *leonina lepra*. Forest. l. 4. Chir. obs. 7. Schol.

LEPAS, λεπάς, vocatur *Concha petris adhaerescens*, Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Foes. p. 380.

LEPHANTEUS, *lephante*, est prima Tartari species, vel bolus, media inter lapidem, & lutum, scindique potest. Rul. & Johnf. ex Parac. l. 1. de Tartar. Tr. c. 1. & tr. 3. cap. 3. ut & in Fragm. ad hæc loca.

* **LEPIDOEIDES**, *λεπιδόειδης*, *squamosus*, vel potius squamarum speciem referens; dicitur de *suturis* & *conglucinationibus* juxta aures; suntque duæ lineæ in cranio, utrinque singulæ a recta sutura sagittali æque distantes, per capitis longitudinem a posteriore in priorem partem super

super aures feruntur, quæ in ossibus ad squamam similitudinem structis habentur, quæ sunt duobus ossibus inter se coherentibus, non per futuram quidem, sicut *Coronalis*, & *lambdoidea*, sed paulatim sincipitis os instar squamæ attenuatum descendit, atque in id os, quod infra ab auribus ascendit, subintrat. Gal. l. de ossib. c. 1. ubi & *squamose agglutinationes*, *πρωτοκλήμαλι κερπιδοειδή*, item *suture juxta aures*, *ρῆφαι κτλ & ὄβη*, ut l. 9. de U. P. c. 18. vocantur. Alias vero *Mendosæ*, & *Temporales* dicuntur. Castell. Barth. libell. 4. Anat. c. 5.

LEPIDOSARCOMA, *λεπιδοςάρωμα*, i. e. *Tumor squamiformis-carnosus*, dicitur a M. A. Severino abscelsum rarior in ore repertus carnosus, globosus initio, mox ligula crassioris modo ad guttur reflexus, post cujus dissectionem ossæ propemodum squamæ prodierunt in conspectum nullo ordine dispositæ. Plura legantur de h. l. de nov. observ. abscess. c. 18.

LEPIS, *λεπίς*, i. e. *squama*. Hipp. 4. aph. 81. Junge Diet. n. 496. Strictè vero accipitur de *squama aris*, l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 30. 4. de R. V. l. A. t. 123. Diosc. l. 5. c. 89. Scrib. n. 133. significat & *corticem*, putamen, aut tunicam. Unde *λέπις*, *decoritico*, & substantivum *λέπις*, quod idem cum *λεπίς*, quod nonnulli expriment per *λωπός*, l. 1. Epid. l. 49. Dicitur & *λέπις*, Erot. in Onomast. p. 70. Foel. d. l. *Lepis ferri*, sunt *squamæ ferri*. *Lepis calcis*, est *pulvis aris*. Rul. & Johnf.

* **LEPORINUS**, vide *lagophthalmos*. *Leporina labia* dicuntur ea, quæ ob vitiosam conformationem non coherent. Vocantur etiam *Rostra leporina*: de quibus vide Senn. Med. Pr. l. 2. part. 1. c. 4. Græce homines hoc morbo laborantes dici possunt *λαγόχειλοι*. Vide *lagochelios*.

* **LEPRA**, *λέπρα*, est cutis mutatio in habitum præternaturalem, cum asperitate, pruritu, & doloribus, nonnunquam & squamis deciditibus; interdum secus, pluresque corporis partes depascuntur. Gal. in def. *Lepra*, & *Psoa*, sive *Scabies*, sunt valde congeneres affectus, & affines, ita ut non aliud *Psoa* sit, quam mitior *lepra*. Est enim *Psoa* quædam ad *lepram* quasi via, ut *lepra* ad *elephantiasin*, si magis humor malignior evadat, & morbus diutius protrahatur. Uterque affectus pruritus habet inseparabilem, sed in *lepra* tantus est, ut etiam æger vehementissime scalpendo nullo modo jævetur, sed potius omnis generis ulcera, & phlegmonas accersat, quod cutem exasperet, & subjectam ei carnem multo, quam in *Psoa*, profundius depascatur. Unde & *squamulas* procreat, quales in *Psoa* non generantur, quæ furfuracea tantum cor-

pora ex se remittit, ut quæ a minori gignatur intemperie, & humore minus crasso, terrestri, asato, & maligno. Dicitur *Lepra* ab his squamulis, quasi *λεπρά*, i. e. *squamosa*. Ab Avicenna dicitur *Albaras nigra*, & *Impetigine excorticativa*, quod cutis in cortices quasi, squamæque resolvatur. *Lepram* hanc Celsus vocat *Imperiginem*, non eam quidem, quæ *λεπρά* Græce appellatur, de qua superius, sed quam ipse declarat l. 5. c. 28. & in quatuor species distinguit, quæ a superiori *Impetigine* plurimum distant. Ejus causa humor est melancholicus multus, viscosus, crassus, sed tamen acris, & immotus sub cute, & subjecta carne latens, sensumque eum doloris excitans, qui Pruritus dicitur. Hæc Castell. & Gorr. Jung. Diet. n. 497. Notetur, ea, quæ hæcenus descriperunt, intelligenda esse de *lepra Græcorum*, non vero de *lepra Arabum*, quæ est ipsa *Elephantiasis*, de qua suo loco. Doctrina gratia hæc addi poterit definitio. *Lepra* est scabies vel totius corporis, vel certæ partis sicca, furfuracea, squamosa, vehementissime pruriginosa, cum multis aliis symptomatibus stipata, proveniens a sanguinei liquoris impuritate salina, fixa, coagulariva, & lenta putredine totali, vel partiali. Non inepta essent, modo magis perspicua, quæ de *lepra* generatione, signis, examine tradit Parac. Paragr. l. 6. c. 1. seqq. Nec a vero etiam abudere videtur, quando ad luem Veneream referre non dubitat, in Chirurgia magna, l. 3. c. 3. quamvis Helmont. taxaverit Paracels. quoad causam, & signa, statuens, *lepra* causam esse quoddam venenum cruentum, anodynum, glaciale, ac propemodum mortificans, horrendo, ac fetido contagio communicabile, ac emanans. Vide tr. de Lithias. c. 9. n. 18. seqq. plur. Rolf. a sale reverberato luxuriante deduxit, O. ac M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 11. An *lepra* Judæorum alia fuerit a *lepra* Græcorum, & *Arabum*? legatur Casp. Rejes. C. El. q. 60.

LEPRICOS, *λεπρινός*, dicitur de facultate corrosiva, scabiem sædam excitante, & cutim exulcerante, e Gal. l. 11. de S. F. §. Salamandra.

LEPRYNOMÆ, *λεπρινώμα*, duo significat præternaturalia, *Exasperari*, & *Albescere*. Utrumque sumptum *ἀπὸ τῆς λέπης*, quod qui *lepra* laborent, utrumque perpetiantur. Hinc & *ἡ λέπρα* generali significatione dicitur *Albedo*, quæ in corporibus est præternaturalis, uti in *Theriaci* Græcus Nicandri interpres annotavit. Gorr. in def.

LEPIS, *λέψις*, idem quod *λεβή*. Vid. *Labe*. **LEPTOPHONOS**, *λεπτόφωνος*, idem, quod *ιχθύοφωνος*, dicitur is, qui est tenui, vel *exili*

voce præditus . Gal. 2. in Epid. t. 78. Vide *Iſchnophonos*.

LEPTOSPHEROS, λεπτόσφαιρος, i. e. tenuis orbis, Gal. l. 3. de fac. parab.

LEPTOS, λεπτός, tenuis, gracilis, idem quod ἰσχυρός, λεπτότης, Tenuitas. Vide *Iſchon*, *Gracilis*. Usurpatur ab Hip. sæpe de victu tenui, I. aph. 4. 5. 7. 8. 10. & alibi. Vide Diet. n. 498. item de medicamentis in *tenuis* partes comminutis, aut tritis, l. 1. de morb. mul. CI. 40. 47. de succo tenui, & liquido, l. 2. de morb. XXII. 18. l. 3. X. 16. De luteo raro, ac tenui, l. de superfætat. XX. 8. XXII. 4. de urina tenui, & aquea absque sedimentis crassioribus, 7. aph. 32. & comparative, 4. aph. 69. Λεπτός quoque dicuntur ingeniosi, acres, l. de A. L. & Aq. LIIX. 8. Junge Foef. p. 381. Lind. λεπτόν, tenue dupliciter accipi scripsit, proprie, & improprie. Proprie de contentia, & modo substantiæ cujusque materiali: improprie, de viribus rei, & impotentia. Ita vinum tenue, οἶνον λεπτός dicitur, quod est infirmum, ὀλιγοφόρος, Ex. XVI. §. 213. 214. seq.

LEPTYNON, λεπτινών, attenuans. Vide supra *Attenuans*.

LEPTYSMOS, λεπτισμός, Extenuatio. Vide *Attenuatio*.

LEPUS, λαγώς, λαγώς, est nomen æquivocum. Primario significat animal quadrupes velocissimum, digitatum, viviparum; cujus descriptionem, ulumque in cibo, & Medicina vide in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivipar. c. 23. Gal. passim in Lib. de Med. Fac. & Comp. Med. f. Loc. uti patet ex Indicibus. Schrod. l. 5. cl. i. n. 24. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Diet. Jat. p. 824. Singularis quoque *leporis* Anatome descripta legitur in Act. Hafn. Vol. I. obs. 136. p. 278. seq. Deinde etiam significat animal molle, marinum, omnium venenosissimum, *Lepus Marinus* dictum: cujus historiam, & facultatem venenosam describit Aldrov. lib. 1. de Mollibus, c. 7. Meminit & Lind. Ex. XI. §. 106. Veneni proprietas in hoc consistit, quod pulmonem maxime afficiat; contra quod remedium tradidit Gal. l. 2. de antidot. c. 7. Utriusque etiam meminit Wolf. Waldung. in sua Lagographia.

LEPYRION, λεπύριον, duo significat. 1. *ovipusamen*, & externam testam. Hip. l. de nat. pu. IV. 24. XLI. 23. Deinde *corticem* etiam in plantis, Ibid. XXIII. 17.

LEROS, λῆρος, significat *delirium mitius*, aut levem desipientiam; & ita idem, quod ἡμιφροσύνη, & verbum ληρῆσαι, ἡμιληρῆσαι, idem quod ἡμικόφαι, ἡμιφροῦσαι, Gorr. & Foef. Occ. p. 384. Vide *Delirium*.

LESCHÉ, *leschema*, λέχη, λέχημα, significat *nugas*, nugacem *confabulationem*, Hipp. in Epist. ad Damagetum, n. 345. Hinc verbum λεχιάδω, & λεχιάδωμαι, otiose, & nugaciter *confabulor*; quo usus Hipp. l. dec. orn. VII. l. 1. de morb. XIV. 11. l. 2. prorrh. X. 11. Foef. p. 381. seq.

LESEOLUS, Paracelso dicitur Sal summe diaphanum, quod curat Ictericum. Hinc & Ictericitia *leseoli morbus* vocatur. Est enim in *leseolo* diaphaneitas salis maxima, quæ magis, quam fusus Lopazius tingit & fixat. Et quia Ictericitia est Sal in flavo colore diaphanum, ideo suo simili pelli debet, l. de trib. principiis, c. 7. & ex hoc Johnf. in Lex.

LETA, est calor rubens. Rul. & Johnf.

LETHALIS, θανατικός, θανατώδης. Vide *Fanestus*.

* LETHARGUS, ληθαργός, ληθαργία, morbus est *Phrenitidi* plane contrarius; siquidem in eo inexpugnabilis dormiendi necessitas adest, perinde ut perennes vigiliæ phreneticos infestant. Latine dicitur *Veternus*. Dicit quoque posset vi nominis Græci *Desidia obliviosa*, Diet. n. 501. Signa ergo pathognomonica sunt *Torpor*, & *Oblivio*. Describi commode poterit ex recentiorum hypothesibus: *Lethargus* est nimia sensus communis, reliquorumque internorum immunitio, & depravatio, præsertim ad somnum intensa proclivitas, & desiderium cum oblivione, febrem plerunque malignam acutam conjunctam habens, cum urinæ valde turbidæ excretionem, proveniens a serosa colluvie, vel copia, vel qualitate maligna, cerebri substantiam, & anfractus irruente, spirituum activitatem profligante, temperamentum cerebri vitale opprimente. Hunc morbum egregie, si quis alius, exposuit Willis de Anima Brut. P. II. c. 3. De hoc morb. vide ap. Hipp. l. 2. de morb. LXIII. l. 3. V. Coac. t. 139. Morbus plerunque lethalis, aut summe periculosus habetur.

LETHE, λήθη, significat *oblivionem*. Estque privatio memoriæ, sive *Memoria abolita*. Quæ præternaturalis est, causam agnoscit spirituum animalium in cerebro activitatem deficientem, vel a rebus non naturalibus vitiosis, vel a morbis obortam. Gal. l. 2. de sympt. c. 7. Ita obstinatam *oblivionem* ex retentione mensium obortam observavit D. Ol. Borrich. Act. Hafn. Vol. II. obs. 70. p. 194. *Oblivisci* nihil aliud est, quam impressiones rerum, etiam obscuras, & superficiarias non conservare, id quod fit ob metum, ebrietatem, aut aliquid aliud ejusdem generis, l. 2. de motu musc. c. 7. *Oblivionem* in febribus ardentibus malam pronuntiavit Hipp. 3. Epid. l. 3. t. 37.

LEVAMEN, *ρᾶσων, κέρσιμα, κερσιμῆς*, proprie dicitur de mole, & pondere. Transferatur ad morbos, quorum aliqualis remissio, & reconvalescentia quædam ægrorum dicitur *levamen*, *Allevatio*: Estque vel fida, & vera, vel fallax, & apparens, quæ recidivam præcedere solet. Gal. 3. prognost. c. 22. Quæ non cum ratione levant, iis non est fidendum, 2. aph. 27. Jungatur Dieter. n. 473. Vide *Cupbos*. Alias *levare* etiam usurpatur pro *Elevare*, extollere. Vide Rhod. in Lex. Scribon. p. 402.

LEVATOR, vocatur Musculus scapulam elevans, qui & *Patientie Musculus* dicitur, quia elevat scapulam, quibus res ex voto non succedunt. Hujus plenior descriptio videatur, inter alios, apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 3. p. 564.

LEUCANIA, *λευκάνια*. Vide *laucania*.

* LEUCE, *λευκή*, Latine *Alba Vitiligo*, est species *lepræ*, & sædæ scabiei, cutis, carnisque subjectæ albedo p. n. Gal. in defin. & l. 2. Meth. med. 2. & l. 1. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *lepra alba*, Avicen. *Albara alba*. Differt vero a *lepra*, quod sine ulla aspredine, & cutem habeat lenem. Causa hujus ex causa *lepræ* desumenda.

LEUCISCOS, *λευκίσκος*, est nomen piscis ad *Mugiles* pertinentis, qui Latine *Albicula*, vel *Alburnus* dici posset; cujus meminit Gal. lib. 3. de Al. Fac. cap. 25. Ejus historiam, & usum tradit Aldrov. l. 5. de Pisc. c. 22. 23. Jungatur & Linden. Ex. XI. §. 41.

LEUCOCHRUS, *λευκόχρυσ*, scil. *δίνος*, est species *vini falsi*, ex passis prius uvis, mox calcatis, & aqua marina maceratis, deinde in album mustum conjectis compositi. Gorræus.

LEUCOGRAPHIS, *λευκογραφίς*, lapis dicitur in Ægypto nascens, qui cum subviridis appareat, tamen ea, si ad cotem affricetur, aut alpearius pallium, locum dealbat. Eo etiam lintea illustriora redduntur. Gorræus ex Aetio.

LEUCOMA, *λευκωμα*, *oculorum albugo*. Vide *Albugo*.

LEUCONOTUS, *λευκόνωτος*. Vide *Caurus*.

LEUCOPHÆON, *λευκοφῆων*, vocatur *glutinum auris*, quod ligno inducitur. Compositum est ex Sinopidis Ponticæ felibra, filis lucidi pondō decem, & melini Græciensis duobus mistis, tritisque una per duodecim dies. Gorræus. Alias *λευκοφῆων* dicitur *color mixtus ex albo, & nigro*, qualis esse solet in cucullis Monachorum Franciscanorum. C. Hofmann. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCOPHAGIUM, *λευκοφάγιον*, vocatur medicamentum internum, quod fit ex amygdalis aq. rosar. maceratis, carne caponis, vel perdicis elixa contusa, & per fetaceum trajecta. Usus est in phthisi Mæb. Synops. Epit. Inst. ultima, & in Epit. l. 5. f. 3. p. 2. c. 21.

LEUCOPHAGON, *λευκοφάγον*, dicitur *ferculum Hispanicum*, apud Forest. l. 17. Obs. 15.

LEUCOPHLEGMATIA, *λευκοφλεγματία*, idem quod *Anasarca*, *Hydropsis* species. Vide *Anasarca*, *Hydrops*.

LEUCOPHYLLON, *λευκοφύλλον*, est species *Unguenti sicci*, cuius usus præcipuus ad collum, & axillas est, quo illis odor gratus concilietur. Descriptio habetur apud Aetium. Gorræus.

LEUCOPORON, *λευκόπορον*, idem quod *λευκόφορον*, de quo p. a. Gorr.

LEUCOPYRON, *λευκόπυρον*, est nomen *Malagmatis*, apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. Alias *λευκόπυρος* dicitur *color mixtus ex albo, & fulvo*, qualis est tritici maturi, & cerasorum duracinarum. C. Hofm. l. 2. V. L. c. 10.

LEUCORRHOEA, *λευκόρροια*, id est *Fluor albus*, sive *Gonorrhœa muliebris*. Hoc vocabulo usus D. Georg. Ericcus Thill. in Dissert. Inaug. de Fluore albo, c. 3. in fin. an etiam in aliis authoribus occurrit non licuit inquirere. Interim sat aptum esse hoc compositum vocabulo, omnino statuimus.

LEUCOS, *λευκός*. Vide *Albus*.

LEVIATHANPENIS, dicitur *Priapus Ceti*, qui in fluore albo, & dysenteria a quibusdam commendatur. Legitur hoc nomen apud D. Ludov. Pharmac. Diss. I. p. 314.

LEVIRATA, *λειβύρατος*, i. e. *Raja levis*. Vide *Batos*. Aldrovand. lib. 3. de pisc. c. 49. Meminit Gal. l. 3. Al. fac. c. 36.

LEVIS, *λεῖπος, levitas, κωφότης*. Vide *Cupbos*. *Leve* recte in Medicina describitur, quod pondus habet exiguum, etiam si mole sit magnum, vel amplum. Weker. Ant. Gen. l. 4. c. 5. In Chymicis *levia* faciunt solutiones variæ, quando ex fixo fit volatile, ex spisso subtile, & quando corporeum in spiritum resolvitur. Libav. Synt. A. Ch. l. 6. c. 10. *Leve* etiam aliquando de viribus medicamentorum dicitur; & significat debile, mite, Scribon. n. 19. 27. 237. Junge Rhod. in Lex. Scrib. p. 402. ponitur tandem *levis* pro *levi*, aut *levigato*. Rhodius ibid.

LEX, *νόμος*, licet proprie non sit terminus Medicus, Hippocr. tamen transumpsit e foro Politico in Medicum, conscribens opusculum, *lex*, *νόμος*, indigitatum. Usurpavit etiam aliquoties Gal. v. g. *legem* non esse latam transcribentibus, 7. aph. 64. nec contradicentibus, l. contra Julian. cap. 1. princ. *κατὰ νόμον, secundum legem*, opponitur apud Hippoc. *τὰ κωφώσιν, secundum naturam*, l. 1. de nat. hum. 8. Vide C. Hofmann. comm. in Gal. U. P. n. 826. De necessitate *legum* adversus pseudo-Medicos vide C. Rejes C. El. q. 21. n. 16.

LEXIPHARMACON, *λεξιφάρμακον*, idem significat,

ficat, quod *Antidotus*. Vide *Antidotus*. Gal. l. 2. de Antidot. c. 6.

LEXIPIRETOS, λειπίρητος, pro ἀλεξιπύρετος, ὅστι τὸ λῆγειν τὰς πυρετὰς, quod febres finiat, *Febrifuga*.

LEXIS, λέξις. Vide *Dictum*.

LIBADES, λιβάδες, significat loca fossarum eminentiora, & præterea herbosa, aquosaque. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 40. Alias λιβάς significat quaque scaturiginem, *gustam*, in Lexicis.

LIBANION, λιβάνιον, est nomen *Collyrii* a *Thure*, quod recipit, ita dicti, quod refertur inter lenia, & morsu carentia, de quo videatur *Aegineta* l. 3. cap. 22. & l. 7. c. 16. Improbatur hanc appellationem Gor. Vide *libyanon*.

LIBANOTOS, λιβανωτός, Latin. *Thus*, *Olibanum*, ab Arbore Arabiæ cognomine proveniens. Dicitur & *libanos*, λίβανος, quod alias arboris ipsius nomen. Est duplex: *Masculum*, *συγγούσιον*, quod granis rotundis colligitur instar testium. Alterum *ὄροβίσιον*, granis minoribus existens. *Micæ thuris* concussu elisæ vocantur *Manna Thuris*. Meminit Hipp. aliquoties *Thuris*, præsertim l. de superfoet. XX. 5. 7. l. 1. de morb. mul. Cl. 25. lib. 2. LXXVI. 4. Vide *Foef.* p. 384. *Schrod.* l. 4. cl. 2. n. 409. *Fr. Hofm.* in *Clav. ad h. l. Lignum Thuris* arboris descripsit *Chioc.* *Mus. Calc.* f. 5. p. 474.

LIBELLA, ζύγοισσι, Lat. *Zygena*, nomen piscis cetacei, duræ carnis, insuavis, & mucosæ; cujus meminit Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. Descripsit vero *Aldrov.* l. 3. de pisc. c. 43. Alias *libella*, idem quod *libra*, vel *Trutina parva*. *Libelle probatorie* mentionem facit *Libav.* *Synt.* A. Ch. l. 1. c. 21.

LIBER, subst. βιβλος, βιβλίον, *libellus*, quid notet, pueris in trivio notum est. Observetur saltem ad hoc vocabulum, quod, licet *libris* sint subsidia memoriæ, rivi scientiarum, quorum lectione doctrina alitur, augetur, perficitur, Medici tamen cavere sibi debeant, ne sint veluti nautæ ex *libris*, juxta proverbium *Galenii*: Turpe est Medicis, nisi in *libris* non sapere. Consilium sæpe procul a *libris* capiendum est in arena, dum occasio adest. *Libros Chymicos* non esse scriptos doctrinæ gratia, sed occulte, enigmatische, & figurate, passim innuitur in *Theat. Ch.* Vol. III. p. 6. Vol. IV. p. 941. Mundum, sive *Macrocosmum* *Paracelsus* aliquoties vocavit *librum Naturæ*, attestant etiam *Libavio* in T. IV. Operum sæpius. *Libera* olim *Corticem* notavit, quemadmodum *Codex Truncum*, uti patet ex *Scrib.* n. 174. 252. *Jung. Rhod.* in *Not.* & in *Lex. Scribon.*

LIBER, adjectivum, ἐλαθέριος, dicitur, cui permissum est suo arbitrio vivere. *Linden.* Ex.

XIII. §. 549. *Libertas*, ἐλευθερία, vera quæ sit docet Gal. l. de cogn. & cur. anim. morb. cap. 10. *Libertas* vera Medici hæc est, sancte & caste vitam, artemque instituitur *Lind.* Ex. III. §. 29.

LIBERALIS, ἐλαθέριος, idem significat, quod *liber*, *Ingenitus*, 2. aph. 54. *Junge Dieter.* n. 271. Alias *liberalitas* Græce dicitur ἀφιλοργυρία, & refertur inter virtutes Medici ab *Hipp.* l. de dec. orn. V. 4. quam egregie exposuit *Lind.* Ex. II. §. 19. 20.

LIBERATIO, *Liberatus*, ἀπαλλαγὴ τῆς κακῆ, *Hipp.* dicitur, idem est quod *Curatio*, *Curatus*; vereque ita dicitur, quando quis sub hasta veluti morbi venditus, officiosa Medici fidelis opera, Deo benedicente, Natura allaborante, veluti manumissus asseritur Sanitati. *Lind.* Ex. XIII. §. 552. *Junge Rhod.* in *Lex. Scrib. Liberari* etiam in specie de parturientibus dicitur, teste *Keuchen.* ad *Seren.* p. 221.

LIBERTAS, vide *liber*.

LIBIDO, ἀσέλγεια, ἀκολασία, stricte significat desiderium in Venerem; idemque est, quod *lascivia*, *salacitas*. Accipitur tamen aliquando pro ἐπιθυμία, sive *Cupiditate*, notante *Rhodio* in *Lex. Scribon.* v. g. *libido* intestini, *libido* urinæ. Imo etiam pro *prurigine* morbo *Q. Seren.* cap. 6. *Keuchen.* in *not.* p. 113.

LIBOS, λίβος, idem quod λιβάς dicitur oculorum quoddam instillamentum, quod oculis instillatur. *Gal.* in *Exeg. Hipp.*

LIBRA, λίβρα, est nomen ponderis usitatisimum, verum multifariam quondam acceptum, ita ut nonnulli *minam*, *libram*, & *pondo* pro synonymis habuerint, notante *Jul. Alex.* *not.* in *Gal.* l. de C. M. P. G. c. 15. Communiter tamen *libra* significavit pondus, & mensuram unciarum duodecim, sive drachmarum nonaginta sex, uti constat ex *Gal.* l. de pond. & mens. c. 1. & 2. quæ significatio hodieque adhuc recepta in *Officinis Pharmaceuticis*. *Libra* vero *civilis* in diversis locis variat; in eo tamen omnes conveniunt, quod *libra civilis* unciis aliquot superet medicinalem, ipsæ quoque uncia paulo majores esse soleant, & ita *Civilis libra* ad *Minam* veterum magis accedat. *Jung. Dogm. nostr.* P. VI. cap. 5. d. 3. pag. 760. seq. Sumitur & *libra* pro ipsa *Trutina*, vel *Seatera*. Ita *libra exploratoria* vocatur, quæ adhibetur in arte *Docimastica* metallica, de qua vide *Ol. Borrich. Docimast. Metall.* §. 19. Ita in cœli *Zodiaco* signum aliquod dicitur *libra*. *Schroder.* l. 1. c. 9.

LIBROS, λιβρός, id est *tenebrosus*, obscurus, & niger, ut exponit *Erotian.* in *Onomast.* p. 71. E.

LIBUM, ἰτρίον, ψιψή, μάζα, vide *Ition*, & qui talia

ralia vendiderunt, *libarii* dicti sunt. Mercurial. l. 1. V. E. c. 1.

LIBYANON, *λιβυανόν*, epitheton quorundam *Collyriorum ἀδύκτων*, sive mordacitatis experitum, quæque longiori tempore affectæ partis vitiatum humorem consumunt; quorum varias formulas vide apud Gal. l. 4. C. M. S. L. c. 7. & Æt. l. 7. Appellatur & *Cygni*, *κύκνοι*, a colore albo, quod in iis prævaleat Amylum, & Terra Samia. Perperam vero apud Æginetam inscribuntur *λιβύνα*, animadvertente Gorræo in def. Vide *Libanion*.

LICHANOS, *λιχανός*, vocatur digitus ordine secundus, *Index* latinis, a *λίχνα*, linga, quoniam ad lingendum plerumque sumitur: vel *ἀπό τῆς λίαν χύαναν*, valde hiando, quia inter pollicem, & indicem magnus est hiatus. Occurrit apud Hipp. lib. 5. Epid. XXVIII. 16. l. 7. XX. 4. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. & 1. de iis, q. in medic. t. 20. Vid. Foes. p. 387. Junge supra *Index*, *Dactylos*.

LICHAS, *λίχας*, vocatur *Polluci* mensura interstitii inter pollicem, & indicem; & ita fuit apud Græcos mensuræ species, qua rerum intervalla metiebantur, continens duos palmos cum dimidio, sive decem digitos, intellige tranversos. Gorr.

* **LICHEN**, *λίχην*. Vide *leichen*, *Impetigo*.

† **LICHINIA**, lineamenta, Jo: Tagaul. l. 2. c. 4. Venetiis vulgo lichini.

LICINIA, Latine vocantur *linamenta* vel ex panni linteii frustulis, vel ex stappis bene pexis parata, quæ vulneribus, & ulceribus induntur, Gr. *μπατί*, vel etiam *λίμνισκοί*, Latine etiam *Tenta* vocantur. Vide *lemniscos*. Forest. l. 6. Chirurg. Observ. 14. in Schol. Parac. Paragraph. l. 3. c. 4. §. 1.

† **LICINIUM**, tenta. Trincavel. l. 4. c. 8.

LICULMEN, *λικυλάμην*, vocari credidit Langius falsum piscium liquorem colatum, sive *Garum*. l. 1. ep. 59. Verum lapsus fuisse una cum aliis cetera doctissimis viris, patet ex Linden. Ex. V. §. 77. qui *λικυλάμην* legendum esse demonstrat. Nam *liquamen*, idem quod *Garum* est.

* **LIEN**, *σπλίη*, Latine etiam *Splen*, viscus est in corpore humano, ad sinistram ventriculo accumbens, quod Hipp. humano pedis vestigio assimilari scripsit, de dissectione III. 5. 6. Cujus historiam tradiderunt Anatomici, & inter hos Barthol. l. 1. Anat. c. 16. ubi etiam de ejus functione varias veterum, & recentiorum reperire licet sententias. Nobis placet *ἐπέχθη*, cum nondum *lienis* usum genuinum per totius Medicinæ ætatem satis investigatum esse, recte statuerit Kerger. de ferment. sect. 3. c. 2. Interea con-

tenti esse possumus in hoc, quod sit organon sanguinis colatorium. Num vero denuo illam materiam, quæ ibidem separatur a sanguine, ita præparet, ut rursus sanguini loco fermenti adjiciatur, nondum satis demonstratum esse, sed commentitium saltem inventum recentiorum existimamus, interim unicuique permittentes liberum statuendi hac in re arbitrium. Videatur, si placet, & Malpighii Exerc. de *liene*. Variis etiam morbis obnoxius est *lien*; & ægroti, qui illis morbis laborant, *σπληνικοί*, *lienosi*, *σπληνῶδες* vocantur Græcis, præsertim qui obstructione, & tumore lienis laborant. *Magni lienes*, *σπληνῶδες* dicuntur, Hipp. 3. aph. 22. Vide Gal. comm. Diet. n. 783. Varias de *liene* observationes, ratione magnitudinis, excretionis, &c. vide passim in scriptis Medicis, præsertim Shenkium, Ephemerides Nat. Curiosorum, & alios, quorum Indices inspiciantur.

* **LIENTERIA**, *λεηστερία*. Vide *lejenteria*, *Celiaca*.

* **LIGAMENTUM**, *σύνδεσμος*, dicitur pars corporis simpliciter exsanguis, alba, solida, cavitate expers, cartilagine mollior, durior vero nervis, & membranis, corporis partes, præsertim ossa funiculi instar mutuo colligans, muniens, Gal. l. 1. de motu muscul. c. 1. Horum historiam lege in Barthol. libell. 4. An. c. 3. Junge D. D. Hofmanni Dissert. An. ad l. 1. Horne Microc. p. 26. 27. Apud Hipp. aliquando *νεύρον*, h. e. *nervum* abusive dici, monstravit Dieter. Jatr. n. 568. In specie nomen hoc quoque tribuitur *Freno* sub lingua, quod *ligamentum sublinguale* etiam vocatur: de cujus sectione periculosa vide supra *Ancylloglossum*.

* **LIGATIO**, *ligatura*, æquivocum est. Accipitur enim vel Chirurgice; & ita idem est, quod *Deligatio*, Gr. *ἑπίδεσις*. Vide *Epidesis*, *Deligatio*. Ita *ligatio* nervorum, legitur in Scrib. num. 255. *Ligatio vasorum*, ad sanguinis profusionem præcavendam, apud Hildan. de gangr. & sphacel. c. 19. De *ligaturis* vide & Rolfin. & O. M. Med. Sp. l. 4. sect. 10. c. 4. Vel Pathologicæ, & Gr. *ἀγκύλη*, vel *ἀγκύλωσις*. Vide *Ancyle*. Vel accipitur Magice: & iterum dupliciter, vel sub respectu morbi, quatenus *ligatio*, vel *ligatura* significat impotentiam generandi per præstigias diabolicas, & fascinum inductam; unde & vulgus tales *ligatos* vocat, teste Dieter. Jatr. p. 214. Vel sub respectu remedii Magici, quando superstitionis characteres *ligantur*, & suspenduntur: de qua arte ex quadam pestifera societate hominum, & angelorum malorum exorta (verbis Isidori) vide Keuchen. prolegom. ad Samonicum p. 54. 63.

† LIGATURA AUREA, quando pars continens ita coarctatur, ne partes contentæ amplius prolabi possint. Varand. de Indicat. 1. c. 11.
 † LIGNUM FENICULINUM SASSAFRAS. Joan. Hornungus.

LIGNUM, ξύλον, quid significet, omnibus notum est. Est vero *Lignorum* usus in medicina multifarius; potissimum triplex: Diæreticus, sive Coquiniarius, & Culinaris, quando comburuntur, ubi quidem ligna arida præ aliis eligenda, Gr. ἄκαπικ dicta, Gal. 1. 4. de san. tu. c. 6. Contra *ligna* viridia causa sunt virium exsolutionis, 2. aph. 41. Deinde Pharmaceuticus, dum quædam *ligna* ad usum internum adhibentur; quorum historiam vide apud Schrod. 1. 2. c. 14. Et inter illa *Lignum Guajacum*, vel *Sanctum* principatum obtinet, vide *Guajacum*. *Nephriscum*, vide infra lit. N. Denique Chirurgicus, quatenus ad instrumenta Chirurgica pertinet: v. g. de *ligni* cujusdam pro repositione articuli apparatu vide Hipp. 2. de artic. t. 19. Gal. in comm. Ad *ligna* rariora pertinet *lignum Zibethum olens*, in Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 97. Item *lignum fossile*, de quo integer tractatus prostat Francisci Stelluti in Ann. III. de Ephem. ad finem, *Lignum Magicum* vocat Paracels. *Arcana Herbarum*, tr. Labyr. Medic. c. 9.

LIGNODES, λιγνώδης, *Lignys*, λιγνός, *fuliginosus*, *fuligo*. Vide *Fuligo*.

LIGULA, item *Lingula*, homonymon est vocabulum. In Anatomicis sumitur pro *Clavicula*, (Vide *Clavicula*) aut pro *Glottide*. Vide *Glottis*. In Pharmaceutica notat mensuram aliquam cochleari majorem, continentem semunciam, exceptis duobus scrupulis. Scrib. num. 111. 114. 220. Rhod. in not. ad h. l. p. 217. Alias quoque denotat vinculi speciem: v. g. calceorum vincula dicuntur *ligulae*. Scribon. n. 208.

LIGURINUS, nomen aviculæ, quæ & *Spinus*, Gr. σπίνος, ἀκωνίδης dicitur: cujus historiam, & usum vide in Aldrov. 1. 18. Ornithol. c. 4.

LIGYSMA, λίσυσμα, vocatur *contorsio juncturae*, ita tamen ne sit perfecta luxatio. Gal. 1. 2. de C. M. P. G. cap. 19. Jul. Alexand. in not. ad h. l. p. 754.

LILI, terminus est Paracelsicus, denotans vel subjectum Tincturæ, quod & *Leoruber*, vel *rubeus* vocatur: vel ipsam *Tincturam*. Est vero illud subjectum, vel *Electrum minerale*, vel ipsum *Antimonium*, uti colligere licet ex tr. Helmontii inscripto, Arcana Paracelsi. nec non tr. Catarthi deliram. §. 43. & Pharm. ac Disp. mod. num. 49. item ex Libav. tr. de Igne naturæ. Tom. II. Oper. pag. 63. 64. 68. seq. Junge Fr. Hofmann. in Clavi ad Schroder. pag. 324. D. Emuller. statuit *Tincturam Antimonii*, cum liquore Alcahest

ratam; quia tamen Liquor Alcahest adhuc est obscurus, substituit D. Ludovici Sal Tartari volatissimum, Pharm. Dissert. I. p. 335. Aliam præparationem ex Regulo martis vide in Morl. Coll. Chym. Leid. c. 257.

LILIUM, præter Botanicam significationem, a Paracelsicis accipitur pro *Lili*, sive Tinctura. *Lilium* est *Mercurius*, & flores illius *lili*, de pellicano in Tinctura Philosophorum. Est quinta essentia Sulphuris, Sulphur fixum. Ruiland. & Johson.

LIMA, λίμα, instrumentum notat, quo scobs, aut ramenta fiunt deterendo. Usus est *limarum* in Pharmaceuticis propter res, quæ non facile tundi, atterique possunt. Est vero alia crassior, alia tenuior. Vek. Antid. gen. lib. 3. c. 25. & 48. Ita Cornu Cervinum *limatum* *lima lignaria* legitur apud Scribon. n. 141. id est quasi lignum sanctum radii, vel teri solet, explicante Rhodio ad h. l. p. 214. *Limatura*, Gr. λίμματα, λίμνωμα, idem quod *Scobs*, ramentum dicitur, vel *Rasura*. Ita ramenta *eris*, apud Hippoc. 1. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Gal. 1. 3. de C. M. S. L. cap. 3. *Limatura Chymica* dicitur, quæ fit per mercurium, scilicet calcinando. Libav. Apoc. Herm. P. Poster. T. 2. p. 428.

LIMACESTROS, rectius *Leimacestros*, ἀλιμακέστρος, exponitur ab Erotiano in Onomast. pag. 81. d. per *herbidior*, prati virorem referens. Dicitur de Locis palustribus, & arboribus confitis, apud Hipp. 1. de A. L. & Aq. XXXIV. 11.

LIMACODES, λιμακώδης, est positivum, significans locum udum, humidum, & herbaceum. Scribitur & λιμακώδης, Hippoc. 1. de A. L. & Aq. XLIII. 3. LV. 6. Jung. Foef. p. 386.

LIMANCHIA, λιμαγχία, dicitur summa inedia, & omnimoda abstinentia, cum quis fame cruciatur, aut strangulatur. Idem, quod λιμοπέτεια. Unde λιμαγχικοί, λιμαγχέμεδροι dicuntur, qui nimia inedia cruciantur. Hippoc. 2. Prothet. VII. 9. l. 2. Epid. s. l. 66. Item λιμαγχηρισμοί, de artic. t. 30. & verbum λιμαχονέειν, inediat ferre extremam, 4. de artic. t. 64. Foef. p. 385.

LIMATIO, *Limatura*, λίμματα. Vide *Lima*.

LIMAX, Vide *Cocblea*.

LIMBUS, Paracelso dicitur universus mundus, semen, & prima hominis materia, Superior, & inferior Sphæra, cum elementis quatuor, & quæcumque his comprehenduntur, Paracel. 1. 1. 2. 5. Rul. & John. Alias *Limbus* etiam dicitur fascia illa, alterius sæpe coloris, & majoris pretii, quæ vestium, præcipue muliebrium, extremitates circumquaque ambit. Quibus suturas in cranio comparavit Ingrass. Comm. in Galen. 1. de ossib. p. m. 45. seq.

LIMEN, ἕδος. Vide *Udos*.

LIMITATIO, διορισμός, idem quod *determinatio*, vel restrictio alicujus rei, vel sermonis. Hęc omnino in Medicina sepiissime necessaria est, propter varietatem circumstantiarum in singularibus, vel individuis, uti testatur Gal. l. 1. de Al. fac. 1. & l. 3. meth. med. c. 3. Vide *Diafole*.

LIMNE, λίμνη. Vide *lacus*.

LIMNOTHALASSA, λιμοθάλασσα, vocatur *stagnum maritimum*, Gal. l. 3. de Al. fac. cap. 25. ubi scilicet fluvius magnus stagnum efficit, quod mari conjungitur. ibid.

LIMOCRATUMENOS, λιμοκρατέμενος, dicitur *severus*, vel mancipium *famis*, sive esurie. Idem quod λιμαρχεόμενος. Lind. Ex. XIII. §. 29.

LIMOCTONIA, λιμοκτονία, idem quod λιμαρχία, vide *limanchia*. Legitur apud Hipp. l. 3. de diæta XV. 16. & 4. de R. V. I. A. t. 61. Verbum quoque λιμοκτονέω frequenti eidem fuit in usu, d. l. t. 116. l. de fistulis II. 20. lib. 1. de morb. mul. XXVII. 15. l. 7. Epid. LIII. 1. Jung. Foes. p. 386.

LIMOS, λιμός, *Fames*. Vide supra *Fames*.

LIMOTTO, λιμότω, *esurio*. Vide *Fames*.

LIMUS, ἰλύς, vide *Ilys*. Ita sanguinis *limus*, idem quod *Fex*. Gal. 4. aph. 21. Vocatur & *Cænum*, βόρβωρος, Diæter. n. 157. *Limus terræ*, Paracelsus vocatur totius mundi machina: estque eidem duplex, visibilis, & invisibilis, corpus, & spiritus sidereus. Idem quod *limbus*. Quod commentum tamen graviter perstrinxit Libav. Tom. IV. Oper. p. 39. 41.

LINAMENTARIUS, ἐμμοτός. Vide *Emmotus*.

LINAMENTUM, μοτός, μοτόν, dicitur *linæum carptum*, vel *vulnerarium*, quod vulneribus, & ulceribus inditur. Sunt vero variæ species *linamentorum*; quorum alii quinque, alii sex numerant, aut plures; v. g. σπρεπός, *tortile*, ἐλλυχνιώτης, *ex ellychniis factus*, ξυσός, *vasile*, vel *rasura linamentorum*, πλτός, *concerptum*, hæc duo vulgo *Carpia*, Gal. *Charpie*, vernacule etiam Chirurgis nostris *Carpei* dicuntur, πριεποκωτός, ad *priapi*, sive *mentulæ formam factum*, λημίσκος, *oblongum*, σφήνισκος, ad *cunei parvi formam paratum*: de quibus suis etiam in literis. Junge Foes. p. 417. Curatio per *lineamenta* ἐμμοτός vocatur. Vide *Emmotus*: item μότωσις, *usus lineamentorum*, 2. de artic. t. 58. Alias & Græcum vocab. μοτός aliquando significat *cannulam*, vel *penicillum*, ver. gr. *stanneum*, qui μοτός κωνιτέριος, Hippocr. l. 2. de morb. XLV. 32. LVII. 21. LXIII. 21.

LINARIA, nomen Aviculæ ad *Cardueles* pertinentis; de qua scribitur, quod morbo comitiali

laboret; nihilominus hodieque usuvenit ad cibos. Ejus historiam vide apud Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 8. 9. *Linaria* est quoque nomen herbæ alicujus, de qua vide in Botanicis scriptoribus.

LINCTUS, ἔκλεγμα, idem quod *looch*. Vide *Eclectos*, *Eclegma*.

LINEA, γραμμή, vide *Gramme*. Ejus significatio propria pertinet ad Mathematicos. In Anatomicis occurrit potissimum *linea alba*, quæ & *Galaxia* dicitur: estque concursus tendinum musculorum abdominis: de qua apud Bartholin. l. 1. Anat. cap. 6. Ad Pathologicam significationem pertinent Observationes *linearum rubicundarum* exterius occurrentium in cute ex interna inflammatione lienis, in Ephem. N. Cur. Ann. III. Obs. 215. Ad Semioticam referri possunt *lineæ* in manibus, & fronte, quas *Chiromantæ*, & *Metoscopi* explicare solent, a Bartholino *lineæ fatales* dictæ, l. 3. Anat. cap. 7. quarum significationi multum tribuit Paracelsus l. de morb. Podagric. §. Chiromantia, conferendo cum *lineis* plantarum. Verum nobis vana imaginatio, & phantasma potius videtur, quam realis quædam certitudo significativa.

† LINGUA CANIS, Mercat. de Ind. med. l. 2. c. 15.

† LINGUA AVIS, semen fraxini.

† LINGUA ARIETIS, Plantago. Matth. de grad. part. 2. cap. 7.

LINGUA, γλώσσα, γλώσσα. Vide *Glossa*.

* LINGULA, idem quod *Ligula*. Vide *Ligula*.

LINIMENTUM, ἀλειψα, ἀλειμμα, late dicitur id, quod illinitur, sive inungitur; & ita comprehendit *Olea*, & *Unguenta*, *Adipes*. Vide *Aleipha*. Interdum tamen in strictiori significatione accipitur pro medicamento externo liquido consistentia crassiori, quam *oleum*, liquidiori, quam *Unguentum*, cujus basis *oleum* est: de quo videatur Vvek. Ant. Gen. l. 1. c. 35. Spec. l. 2. f. 27. Morell. l. 2. de form. remed. sect. 1. c. 8. Schroder. l. 2. c. 87. Vocatur & *litus*. Horum usus plerunque commodior esse videtur, quam *Unguentorum*.

LINTEUM, λιντέα, ὀθόνη, ὀθόνιον, panniculus lineus, cujus usus varius in Chirurgia; unde varia in promptu esse debent, præcepto Hipp. 2. de iis, q. in med. t. 26. Comprehendit sub se μοῦξ, *linreamina vulneraria*, *fascias*, & *splenia*, de quibus etiam in suis literis. Vide & Rhod. Lex. Scribon. Confer & ad Hildan. Cistam militarem class. 20.

LINUM, λίνον, quid proprie significet, quare in Botanicis. Translatum vero etiam ad lapidem Amiantum, vel Asbeston, aut Carystium vivum, qui *linum incombustibile* dicitur, teste Lang. l. 1. ep. 66. Junge Mercurial. l. 1. V. L. 17.

LIPA, λίπα, idem quod ἔλαιον, oleum significat. Hippocr. l. i. de morb. mul. LVIII. 13. l. 3. XXV. 12. XL. 9. XLI. 2. XLII. 12. Hinc verbum λιπαίνω, *inungo*, idem l. i. de morb. mul. LVIII. 11. Et adjectivum λιπαρός, *pinguis*, quo usus de excrementis alvi, l. 3. Epid. sect. 3. t. 70. de urina, 7. aphor. 35. λιπαρότης, *pinguedo* urinis supernatans, 2. progn. t. 36. Medicamenta quoque vel *Emplastrum Topica Lenia* quædam vocantur λιπαρά, ρη. n. 220. 222. Rhod. in not. p. 200. & in Lex. q. d. *Pingues compositiones*.

LIPARIS, λιπαρίς, nomen piscis cujusdam adeo pinguis, ut nihil aliud esse videatur, quam pinguedo; cujus historiam tradit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 11. *Lapis* quoque quidam liparis dicitur Plinio l. 32. c. 12. qui suffitus omnes bestias evocare creditur.

* LIPODERMUS, vide *leipodermos*.

* LIPOPSYCHIA, vide *leipopsychia*.

LIPORRHINOS, λιπορρῖνος, epitheton *Salamandrae*, apud Nicandr. in Alexipharm. ita dictæ, quod tenuem ejus corporis pelliculam lentus, ac viscosus humor exudet, cujus frigore ignem extinguere olim creditum fuit. Lang. l. i. ep. 66.

LIPOTHYMIA, vide *Leipopsychia*, *Leipothymia*.

LIPPA, pro *leme*, vel *Gleme*, i. e. fordes oculorum. Vide *leme*, *Gleme*. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 424.

* LIPPITUDO, ἰφθαλμία. Vide *Ophthalmia*.

LIPURGIA, λιπυργία, id est *operis defectus*, quando quod sperabatur, & in expectatione erat, non succedit. In specie usurpavit Gal. de male curatis morbis externis, l. i. de C. M. P. G. c. 19. Verbum quidem non adeo usquequaque usitatum, sed quod tamen multorum usitatissimorum analogiam retineat. Jul. Alex. in not. ad h. l. Sane hodieque non infrequens apud nostros Chirurgostris ob imperitiam.

* LIQUABILIS, τικτός, idem quod *liquefcens*, dicitur de medicamentis, tum quæ virtute ignis colliquantur, tum quæ ex humidis quibusdam, velut aqua, aceto, vino, constant. Igne liquefcit Propolis, Cera, Resina, ladanum, Sevum, Galbanum: Aceto solo liquefcunt citra ignem Ammoniacum, Sagapenum, Opopanax, &c. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. in princ. Aquæ maxime *liquabiles* vocantur ὑδατι τικτόταται, quæ sunt optimæ, & opponuntur duris, σκληροίς ἢ ἀπεράτοις, l. de A. L. & Aq. XVI. 12.

LIQUAMEN, idem quod *Garon*, *Garum*. Vide *liculmen*. Alias & *liquamen* significat pinguedinem igne liquatam, & coquinario usui pro condiendis edulis reservatam. Gabr. Hamelberg.

ad Apuleii de medic. herbar. c. 89. nu. 12. p. m. 251.

LIQUAMUMIA, id est *Adeps humanus*. Rul. & Johnf.

LIQUATIO, τῆξις, accipi potest late, & strictè. Late pro omni dissolutione materiæ alicujus in fluidiorem consistentiam, sive fiat igne, sive liquore aliquo dissolvente, quod posterius dicitur etiam *Maceratio*. Strictè vero idem est, quod *Fusio*, quæ sola ignis, aut caloris Solaris virtute perficitur. Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 14. Rulandus latius descripsit: *Liquatio* est, cum quod in unum coaluerit, solvitur liquando, ut jam possit fluere. *Liquatum* est, quod consistentiam diffuentem instar undosorum accepit. *Liquatio* est vel *Fusio*, aut *Deliquium*. Vocatur & *liquefactio*; quæ est corporis mineralis vi ignis majoris resolutio. Estque *Simplex*, vel *Probatoria*. Simplex dicitur, quando corpus nullum alium in finem, quam ut fundatur, liquefcit. Probatoria, quando corpus liquatum probatur, imperfectumque a perfecto separatur, idque per Cineritium, aut Antimonium. Rul. & Johnf. Vide *Colliquatio*.

LIQUEFACTIO, *Liquefactivum*, vide p. a. *Colliquatio*, *liquatio*. *Liquefactivum* primum, vocatur *Aquaelementaris*: qualis vero sit, vide apud Libav. Apoc. Herm. P. pr. cap. 11. *Liquefactio*. Vide *liquatio*.

* LIQUIDUS, æquivocum est. Vel enim significat *fluidum*, & ita idem est, quod ὑγρός, vide *Hygros*, *Humidus*. Vel notat *Manifestum*; & ita Gr. dicitur φανερός, ἐπαργής. Vide *Enarges*. Gal. l. 2. de san. tu. c. 4.

LIQUIDAMBRA, q. d. *liquida ambra*, ob odoris suavitatem, est resina oleaginosa effluens ex arbore quadam procera, Indis *Oocol*, & *Ocosoli* dicta. Vide Schrod. l. 4. cl. 2. n. 389. Chiocc. in Mus. Calceol. f. V. p. 626. seq.

LIQUOR, ὑγρόν, ὑγρότης, in genere idem quod *Humor*, vide *Humor*. Scribon. n. 84. Rhod. in Lex. Scr. *Liquor* Physice dicitur, cum particulæ mixti corporis inter se invicem fluunt, situm indefinenter mutantes. D. de Cordemoy Diss. Phys. I. pag. m. 3. In Pharmaceuticis diversimode accipitur. Vveterus *liquorem* a *succo* distinguit, hunc appellans, qui confusione, & quassatione exprimitur: Illum vero, qui incisa, vel scarificata, aut terebrata plantæ alicujus parte extillat, sive emanat. Ant. Gen. l. i. c. 9. Sp. l. i. f. 16. Schrod. vero *liquores* vocat humores per deliquium, aut similiter paratos; eorumque catalogum recenset l. 2. c. 66. Junge Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. Ita & Chymici *liquorem* describunt, quod sit magisterium potabile per quandam in arte Chymica transmutationem, ad imitationem natu-

turalis ejus, qua ex terra fit aqua, ex terra materia resoluta concinnatum. Vel liquor est humor deliquio solubilium corporum factus. Libav. Synt. Arc. Ch. l. 3. c. 1. & seqq. ubi plura de hoc argumento videbis. Rul. quoque & Johnf. varias liquoris descriptiones, & significationes notarunt: v. g. *Liquor aquilegius*, id est vinum destillatum. *Liquor herbarum* fit ex herbis cum tota substantia contusis, & in vitro conclusis, & in balneo marie aliquot diebus coctis, succo colato per pannum calore cinerum, mellis piffitudinem acquirit. *Liquor essentialis*, qui a membris interioribus extrahitur, & in carnem, sanguinemque transmutatur. *Liquor Mercurii* est balsamus rerum omnium, in quo consistit vis sanationis. Talis Mercurius valde potens est in Terentabim, & Nostoch. *Liquor sulis* est balsamus naturæ, quo sustentatur corpus, ne putrescat. *Liquor* & multarum rerum oleum est, cum adiectione ejus rei, cujus est. Ita liquor Terebinthinae, est ejus oleum. *Liquor mumiæ de gummi*, est oleum gummi. Hæc Ruland. *Liquor carnes conservans*, est spiritus vini, spiritus falis leniter acutus, & infectus, admisto Elzofaccharo terebinthinae, ac lavendulæ. Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Observ. 255. *Liquor universalis*, est Mercurius, Paracel. Paramir. l. 2. qui & liquor æternus vocatur in Gastone Claveo def. Argyropœæ, & Chytop. in Theatr. Chym. Vol. II. p. 53. *Liquor terra*, est idem quod *leffas*. *Liquor vite* in homine est homo occultus. Parac. Traçt. 2. de gener. hom. c. 2. *Liquor vinosus sine vino*, ex floribus Hormini in fœcibus vini maceratis destillatus, omnes liquores vini odore inficere dicitur, & ita aquam in vini saporem vertere, si fides habenda Morley Coll. Chym. Leid. cap. 418.

LIRA, ὠλάξ, proprie significat fossam rectam, quæ contra agros tuendos ducitur, & in quam uligo terræ decurrit, ex Nonio, C. Hofm. comm. ad Galen. de U. P. n. 677. Linden. Ex. XII. §. 169. Hinc Delirare tropice ducitur, h. e. de recto tramite rationis recedere.

LITE, λιτή, nomen Emplastri viridis, quod ex æruginè, cera, & resina conficitur. Gal. l. de C. M. P. G. c. 2.

LITERA, γράμμα, quid significet, non est equidem hujus loci, quamvis sit notissimum. Eatenus tamen literæ ad forum Medicum pertinent, quatenus sunt partes vocis: & quidem duplices, Vocales, & Consonantes; quæ quomodo formentur, docet Barthol. l. 1. Anar. c. 11. in fine. Quatenus etiam literæ idem significant, quod Scriptura, Scriptum, neque hæc significatio a Medicina est aliena, quamvis non opus sit expositione.

LITTERISTUM, est nomen febris certæ, &

remedii contra illam, apud Paracels. in Theor. figuris Universal. morbor. Tab. 9. & quandoquidem ipse fatetur, Curam non esse naturalem, videtur intelligenda esse per *litteristum* Cura Characteristica, sive Magica.

LITHANTHRAX, λιθάνθραξ, vocatur carbo fossilis, sive e terra erutus. Lang. l. 1. ep. 53. Rul. & Johnf. ita descriperunt. *Lithanthrax*, *lapideus Carbo*, species est *Gagatis*. Est enim nihil aliud, quam induratum, & excoctum sub terra bitumen calore. Sunt autem duplices tales carbones: alii leves, & rari, ut aquæ nonnunquam innatent, propter terræ excoctionem, Theophrasto γωώδης dicti: alii graves, qui dicuntur λιθόδεις. Vide *Bitumen*.

LITHARGYROS, λιθάργυρος, *lithargyrium*, id est *Argentii spuma*: ita dicitur Medicamentum metallicum non sponte quidem nascens, sed in secundis fornacibus emergens, dum plumbum, vel ejus arena ab argento, aut auro secernitur. Gorr. Dioscorides triplicem differentiam constituit: unam ex arena, quæ μολυβδίτις dicitur: alteram ex mistura Plumbi, & Argentii, vel quod colorem candidum obtineat, quæ ἀργυρίτις vocatur (Vide *Argyritis*) & tertiam: vel quod ex Auro prodierit, vel quod fulvo colore constet, χρυσίτις dictam, l. 5. cap. 102. Verum Schroderus duas saltem posteriores communiter statui scripsit, ubi simul usum, & vires exposuit, l. 3. c. 19. n. 3. Vide Fr. Hofm. in Clavi. De differentia inter *lithargyrium Auri*, & *Argentii* legi quoque poterit Jac. le Mort. Coll. Chym. Leid. c. 175. Rulandus plures species numeravit, ut & Johnf. v. g. *Lithargyrum* 1. quod fit, quando argentum e plumbo separatur. 2. e mixtura plumbi, & auri. 3. e mixtura plumbi, & argentii. 4. e mixtura auri, & argentii. 5. ortum ex plumbo, & ære. 6. crementum *lithargyri* cœruleum, quo utuntur figuli. *Lithargyrum* Paracelsi est spuma Mercurii. Item *lithargyrum* est spuma ferri, argenti. Rul.

* LITHIASIS, λιθίασις, id est *calculi morbus*. Vide *Calculus*, unde & verbum λιθίζω, *calculo laborare*, in usum venit, Hipp. Coac. t. 472. Jung. Foes. p. 385. Dieterich. n. 503. Linden. Ex. XVI. §. 12. seq. Porro dicitur & λιθίασις oculi morbus in exteriori palpebrarum parte, in qua alba quædam, & crassa callis, aut lapillis similia apparent oculum pungentia. Gal. Isagog. c. 16. Causa est succus nutritius, vitiosus, coagulatus, & induratus.

LITHOCOLLA, λιθοκόλλα, dicitur *glutinum*, quo lapides inter se coagmentantur, paratum ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Usurpatur ad pilos palpebrarum incommodos

replicandos. Diosc. l. 5. c. 164. Gal. l. 4. de C. M. S. l. c. 7.

LITHOEIDES, λιθοειδής, petrosum, sive petræ simile. Epitheton ossis temporum, quod & lapidosum, saxeam, Galen. l. 9. de U. P. cap. 10. quod utrinque ad aures positum petræ speciem referens lambdoidis futuræ finibus terminatur, in quo inest processus columnæ similis, ευλοειδής, βελουσιδής, γρηφισιδής, sub quo auditorius meatus continetur, l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. c. 6. ubi ossa temporum appellat.

LITHOLABON, λιθάλαβον, vocatur instrumentum ferreum, quo calculus extrahitur; quorum varias formas, hamulos, cochlearia, specula, uncus, &c. videmus in Aquapend. de operat. Chirurg. & Hildan. l. de Lithotom. c. 14. Meminit hujus vocabuli Gal. Introduct. n. 18.

LITHONTHRYPTICOS, λιθονθρυπτικός, i. e. calculus frangens, Saxifragus. Epitheton est medicamentorum simplicium, & compositorum virtutem habentium calculum renum, vel vesicæ atterendi, & comminuendi. Gal. l. 5. de Sim. Fac. c. 2. a λιθός, & θρυπώω, frango; quamvis neque hoc vitiose scriptum sit, quando communiter lithontripticon, aut lithontripticon legitur, a τριβω, tero. Unde & in officinis Species lithontribon Nicolai occurrunt; quarum compositio licet videatur præter necessitatem prolixior, quod nec ipse diffiteor, earum tamen virtus per experientiam mihi innotuit haud vulgaris, profecto non minor, quam aliorum pulveres secreti lithontriptici præter necessitatem pretiosi habiti. Meminit & lithontribon Ducis Parac. l. 2. de Tartaro, tract. 2. c. 3.

LITHOPÆDION, λιθοπαίδιον, i. e. infans lapideus, vel in lapideam duritiem concretus; cujus variæ prostant observationes apud Augenum, Schenkium, Licetum, & alios, quorum etiam meminit Casp. Rejes C. El. q. 34. num. 23. Junge Sennert. Pr. l. 4. P. 2. f. 4. c. 8.

LITHOS, λίθος, id est lapis. Vide lapis.

LITHOSTROTON, λιθοστρωτόν, dicitur pavimentum vitreatis tessellulis versicoloribus lapidum crustis cœmento compactis exornatum; qualia etiam in magnificis balnearum veterum fabricis conspiciantur, teste Lang. l. 1. ep. 50.

LITHOTOMIA, λιθοτομία, λιθοτόμος, illud notat operationem Chirurgicam, & artificium sectione calculum removendi e corpore: Hoc vero artificem ipsum, sive Chirurgum. Res profecto dubii valde eventus, & periculosissima, ita ut non imprudenter Hipp. in Jurejurando cavere Medicis voluerit, ne hanc operationem in se suscipiant, sed aliis relinquât. Vid. Diet. n. 771. Alias de hoc artificio vide Paræum, Aquapendentem, Hildanum, h. tit. ut

& alios Chirurgiæ scriptores. Neque hic reticenda rara felicitas Chirurgica Dn. Georgii Protmanni, Chirurgi Norimbergenfis, qui in uno subiecto masculino diversis subsequenter annis, & temporibus ter sectionem calculi vesicæ feliciter perfecit, eximens insignes calculos, & ita ægrum e mortis faucibus eripuit, præsentem consilioque & remediis internis suppetias eunte celeberrimo D. D. Johanne Georgio Volcamero Reipubl. Norimberg. Archiatro, Fautore, & Collega nostro honoratissimo, quartam etiam sectionem rite absolvit, quâvis æger paulo post ob alia symptomata superveniëntia fati cōcesserit.

LITUM, id est filum aliquoties complicatum, & omnino tractatum. Rul. & Johnf.

LITOS, λιτός, lite, λιτή, significat simplex, tenue, minime operosum, aut elaboratum. Ita Compositiones Diamoron, & Diacodion vocantur λιτά apud Gal. l. 6. de C. M. S. l. c. 3. & l. 1. c. 2. Junge Foes. Oec. p. 387.

LITRA, λίτρα. Vide libra.

LITRON, λίτρον, idem quod λίτρον. Vide Nitrum. Keuch. ad Seren. p. 97.

LITTUS, littoralis, αἰγιατός, αἰγιαλίτης, quid significet, ex aliis Lexicis notum est. De piscibus littoralibus testatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 3. esse mediæ facultatis inter tenuis, & crassi succi cibos.

* LIVIDUS, περιλιδός, dicitur color inter plane nigrum, & rubrum, aut aliquem alium ex floridis medius. Fit autem talis color vel ex ipsis floridis in nigrum abeuntibus, vel ex nigro in album cedente, ut apparet in supurationibus, in quibus quod nigrum erat, livescere incipit, & ex livido ad colorem ignis tendere, & paulatim candidus fieri, proxime accedit ad fuscum. Contrahitur in corporibus vivis a sanguinis, & caloris nativi defectu. Frigus enim lividum, & nigrum eolorem inducit. Designat & aliquando humorem prava qualitate præditum, veluti viridis, uti ruber sanguinis copiam. Græcum vocab. legitur apud Hipp. 1. progn. t. 22. 2. progn. t. 8. 9. Aliquando etiam legitur περιλιδός, vel περιλιδός, 1. progn. t. 7. 10. 12. Lividus quoque est epitheton musculi, ac femoris internum latus tendine suo insertus. Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

LIVOR, vocatur περιλιδία, apud Hippocrat. Coac. t. 400. l. 6. Epid. sect. VIII. 63. Junge Foes. p. 491. Dieter. n. 666. Livor etiam haud raro sumitur pro Invidia, quæ bonis alienis angitur, & per colorem lividum se prodit. Vide Invidia. Jul. Alex. l. 22. Salubr. c. 3.

LIXIVIAM, λιξιμία. Vide Conia. Junge Rhod. in Lex. Scrib. Lixiviosū Sal, est species Salis Alkali.

† LIXIVUM Oleum, sponte fluens, non tertivū, ita & muslum Jo. Ruell. in nomencl. rei. veter.

LIXUS, i. e. *coltus*, idem fere quod *Elixus*, ἔλιξος. *Lixa* caro apud exercitum, vel *Elixia*, ap. vulgus. Jon. Fr. Mirandola l. 2. de auro, c. 6. T. II. Th. Chym. p. 338.

ΛΟΒΕΟΜΕ, λωβόμου, pro λωβόμου, significat, *dedecore afficior*, ludifico, aut damno afficio. Hipp. 2. de art. t. 39.

LOBOS, *Lobus*, λωβός, gemina gaudet significatione: Una est Botanica, quando significat *siliquas*, vel legumina siliquosa, quæ & *Dolichobi*, *Pbaseoli* vocantur. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 28. l. 2. c. 1. l. de atten. vict. c. 7. Hinc ἔλωβον, *siliquosa* femina vocantur, ibid. Altera est Anatomica, quando dicitur vel de *extremitatibus avium carnosis*, sive auriculari externa extremitate, Arist. 1. de hist. an. c. 11. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 11. §. 3. Vel de *extremitatibus hepatis*, & *pulmonis*, quibus illud ventriculum, hoc vero cor comprehendit, & complectitur, instar *siliquæ*. Gal. l. 4. de U. P. c. 8. C. Hofm. per ἀποσχάσεις, alas, & adnascentias exposuit, in comm. ad Gal. de U. P. n. 209. Ad Botanicam significationem quoque pertinet, quando *lobi* dicuntur candidæ illæ particulæ in rosarum foliis, quibus calici adherent infixæ, alias *Ungues* dictæ, quæ etiam refecantur. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Jul. Alex. annot. ad h. l. p. 812.

LOCALIS, τοπικῆς, epitheton i. motus animalis, de quo vide *Latio*, *Motus*. 2. Medicamentorum, ubi late, & stricte accipitur. Late pro medicamentis certæ parti corporis, vel membro affecto destinatis. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Ita Gal. libros decem conscripsit de medicamentis *localibus*, sive τοπικῶν, secundum loca, i. e. partes affectas distributis. Strictè vero pro medicamentis partibus externis destinatis sumitur, quæ & *Topica* dicuntur. Forest. l. 6. Chirurg. obs. 36. Schol. *Localis* Anatomia, Paracels. dicitur ea, quæ adhibetur circa partes, ad differentiam *Anatomie Materialis*, quæ concernit humores, & spiritus, & horum principia, Sulphur, Sal, Mercurium. Paramir. l. 1. de orig. morb. ex trib. subst. c. 6. *Localis* membrana appellatur Meninx cerebri tenuis, sive Pia mater, utpote cerebri locus proximus. Theoph. Protospat. l. 4. de H. C. F. c. 5. p. m. 188.

ΛΟΧΗ, idem quod *Linctus*. Dicitur & *Looch*, vide *Eclectos*, *Linctus*.

* **ΛΟΧΙΑ**, λωχεια, λωχεια, dicuntur omnia, quæ a puerpera post exclusum fœtum, & secundinas exeunt, alias *Purgamenta* dicta. Hinc & Hipp. frequenter λωχειαδιωσις, *puerperii purgatio* nominatur, l. 1. de morb. mul. sæpissime; quæ loca collegit Foef. Oec. p. 389. Sunt autem revera ἡ καταμήνια, sive sanguinis menstrui retenti tempore conceptionis reliquæ, a qui-

bus sola ratione differunt, quod hæc ante partum, illa post partum sic appellantur. Gal. l. de atra bile, c. 8. Lang. l. 2. ep. 8. Horum retentio causa variorum morborum, & symptomatum. Hildan. Cent. 5. obs. 42. seq.

LOCULAMENTUM, dicitur *seminum involucrem*, quod veluti parva capsula illa includit. Schroder. l. 1. cap. 2. Græce dici posset λωβύον, vel λωβός.

* **Locus**, τόπος, non Physice, sed Medice accepto vocabulo, significat *membrum*, vel *partem corporis*, secundum, vel præter naturam affectam. Ita Hip. libellum de *Locis in homine*, Gal. libros sex de *Locis affectis* conscripserunt; quos & alii imitati sunt. Inter recentiores C. Hofm. de *Locis affectis* libellum edidit. Usus est & hoc vocabulo Hipp. in aliis scriptis: v. g. 1. aph. 21. ubi χωρη in Græco habetur, 2. aph. 46. Diet. n. 835. 938. l. de flatib. IV. r. 2. & 4. de R. V. l. A. t. 27. Jung. Foef. p. 620. Specialiter *Locus*, & *Loci* usurpantur de *partibus generatio- ni inservientibus in sexu muliebri*, uti patet ex Scribon. num. 156. Junge Rhod. in not. p. 230. Seren. Sammonic. c. 37. Vide Keuchen. in not. pag. 237. Barthol. l. 1. Anat. cap. 28. Alias in Macrocosmo *Locus* quoque idem, quod *Regio*, vel *pars regionis*. Vide *Chora*. *Locus Pharmaceuticus*, est vel natalis medicamentorum, vel progressionis, vel præparationis, vel asservationis. Schrod. l. 1. c. 13. 22. 28. *Loci Chymici*, dicuntur *Fornaces*, & *Vasa*. Th. Ch. Vol. I. p. 206. In specie in artificio lapidis Philosophici *Locus seminis* vocatur *Ovum vitreum*, i. e. Vasculum ad ovi figuram conflatum, Vol. IV. p. 303.

† **LOCUSTA**, Rapunculus, sive radícula, divitum mensis repetita, a radice similitudine ita dicta, quæ forte Joan. Bapt. in deserto Cibus fuit. Baghus de re hortensi.

LOCUSTA, æquivocum est. Vel enim significat insectum alatum, & non alatum diversæ speciei, & formæ; quarum *Locustarum* historiam, & noxam, & usum prolixè exposuit Aldr. l. 4. de Insect. c. 1. seqq. Huc pertinent Observationes de *Locustarum* copia peste præcedente. Forest. l. 6. obs. 9. Schol. Lang. 1. ep. 81. Gr. dicitur ἀκρίς, κόρινθος, πύρονος. Rul. descripsit: *Locusta* est insectum infirmis pennis alatum, ab uredine locorum dicta ἀκρίς, μάστιξ, &c. Vel significat animalis marini crustati genus, quod alias κρηβόσος vocatur; cuius descriptionem, & usum in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 2. de Crustatis c. 2. Aliam tamen *Locustæ marinæ* effigiem exhibet C. Hofm. comm. in Gal. de U. P. n. 434. *Locustæ* quoque dicuntur ramorum extremitates in arboribus adhuc teneræ, quibus Divum Johannem Baptistam usum esse pro cibo, scripsit

psit Parac. l. 2. de cura ulcerum per interiora, c. 2. Ita *Locustæ Sambuci*, sunt germina illa laxantia, vel potius purgantia. Paragrani Tract. 3. de Alchymia. *Locustæ* quoque ab eodem vocantur extremitates membrorum, l. de ulc. & apost. c. 3. & c. 35. *Locustæ menstrui*, dicuntur esse in mammillis, d. l. Remedium quoque aliquod specificum contra paralyfin, & morbos spasmodicos biliosos Idem appellavit *Locustas Martis*. De Apocryphis ad vulnera.

LOCUTIO, *λοκουελα*, *λοκουελα*, *λογουελα*, idem quod *Sermo*. Vide *Lalia*. *Locutio*, actio linguæ dicitur, Gal. l. i. M. M. c. 6. in princ. De *loquela* amissa a variolis, & restituta vide Hildan. Cent. 6. obs. 14. Vide *Sermo*.

LOEMOS, *λοιμός*, *Pestem*, *Pestilentiam* significat, morbum Epidemicum, malignissimum, & omnium perniciosissimum; cujus descriptionem generalem vix dare licet, propter summam varietatem symptomatum, & latentem causam indolem, & dispositionem. Quatenus a febre pestilente distinguitur, ita memoriæ, & doctrinæ gratia describi poterit. *Pestis* est intemperies universalis, toto genere maligna, contagiosissima, Epidemica, cum omnis generis gravissimorum symptomatum congerie, præsentissimoque vitæ discrimine, proveniens a massæ sanguinæ, & liquoris animalis per contagiosum quoddam, & deleterium miasma subita corruptione, congelatione, coagulatione, fixatione, putrefactione, & interdum totali mortificatione. Plura videantur de hoc morbo apud Practicos, quorum innumera profant scripta. Nobis libet allegare ex recentioribus Th. Vvillis de febr. c. 13. c. 3. Gr. dicitur etiam *λοιμήν*, vocab. Hipp. transfuit ad juvenilem imperitiam in arte Medica, vocans *juvenilem pestilentiam*, in Præc. X. 4. Foef. pag. 388.

LOEMODES, *λοιμώδης*, i. e. *pestilens*. Epitheton vel morbi; & ita idem quod *Pestis*, *λοιμός*, Diet. Jatr. p. 850. vel februm, quæ *febres pestilentes* ab ipsa peste in hoc differunt, (quamvis sæpissime confundantur) quod in *febris pestilentibus* manifeste adhuc fermentatio sanguinis vitiosa concurrat; quemadmodum hoc egregie demonstravit Vvillis d. l. c. 14. Non igitur accurate scriptis Gorræus, quod *febris pestilens* nihil aliud sit, quam ipsa pestilentia.

LOGAS, *λογας*, vocatur *album oculi*, quod & alio nomine *σφραγίς*, & *κνυλλάσιον* appellatur. Gorr.

LOGIATROS, *λογιάτρος*, dicitur *Medicus ineptus* in obeundis operibus. Gal. l. i. in 3. Epid. t. 29. *Verbosus Medicus*, qui ea nescit, quæ nemo e vulgo ignorat, l. 8. M. M. c. 6. in fin.

in artis operibus non versatus, c. 2. nat. hum. t. 16. Sermone Medicus. Lind. Ex. XIV. §. 16.

LOGICUS, *λογικός*, i. e. *rationalis*. Præter significationem illam, quando de disciplina Dialectica, sive recte concludendi, & argumentandi accipitur, & eisdem authoribus, (quæ significatio non est hujus loci, licet ejus cognitio omnino tanquam præcognitum Medico sit necessaria,) *Logicus*, vel *Logica* dicitur de seâ certa Medicinæ, & ejus cultoribus, ubi quidem Gal. sibimetipsi non consentit. Interdum enim *Logicum*, *Methodicum*, & *Dogmaticum* pro uno eodemque habet, l. 3. M. M. c. 1. Interdum vero distinguit, & *Logicos* saltem convenire statuit cum *Dogmaticis*, de subfig. Empir. c. 1. & 2. quæ acceptio etiam accuratior habenda, & ab aliis quoque approbata. Gorr. Vide *Dogma*. Ita vero dicuntur *Logici Medici*, qui ratione, & experientia nixi artem exercent feliciter. *Logica* alias *quæstiones* Gal. dicuntur *λογικὰ ζητήσεις*, quæ usum artis transcendunt, l. 3. de L. A. c. i. minus necessariæ, utpote ad curationem inutiles, non tamen omnino spernendæ. J. Alex. not. ad Gal. l. 14. M. M. c. 19. p. 562.

LOGISMOS, *λογισμός*, idem quod *λόγος*, i. e. *ratiocinatio*, sive actus secundus animæ rationalis in homine; de quo legi poterit Vvillis tr. An. Brut. p. 1. c. 7. *λογισμός*, *ratiocinatio*, ab Hip. describitur, quod sit memoria componens ea, quæ per sensum sunt percepta, Præcept. l. 8. Apud eundem causæ abditæ dicuntur *λογισμοί*, quæ sola *ratiocinatione* investigantur, & deprehenduntur, 4. de R. V. I. A. t. 55. Gal. in c. ad h. l. Item & *λογισμός* facere significat, quando Medicus ex certa rerum notitia de promptæ indicationi innixus præstat, & applicat agenda, ex Hipp. 2. aph. 52. Lind. Ex. VII. §. 31. *λογισμοί* etiam in ægris dicuntur *ratiocinationes*, vel mentis agitationes, quæ animo obversantur, sed turbatæ a sensibus animæ corporeæ internis, imaginatione, sive phantasia, f. i. Epid. ægr. 8. Junge Foef. p. 388.

LOGDIARRHOEA, *λογδιάρροια*, *profluvium sermonis*, per elegantissimam Metaphoram, & opponitur τῇ βραχυλογίᾳ, *brevitati sermonis*. Illa laboravit Gal. Hanc calluit Hipp. judice Lind. Ex. XVI. §. 249.

LOGOSOPHIA, *λογοςοφία*, i. e. *commentitia*, & *imaginaria sapientia*; de qua conqueritur idem hisce temporibus, opponens τῇ σοφολογίᾳ veterum, Ex. VIII. §. 1.

LOGOS, *λόγος*, *Ratio*, *sermo*. Vide *Logifmos*, *Lalia*. Junge Diet. n. 507.

LOLIGO, *Lolius*, *πυθίς*, *πυθίς*, nomen animalis marini, sive pelagii mollis, utriusque sexus: *Majoris*, & *minoris* descriptionem, cum usu,

usu, vide prolixè apud Aldrov. l. 1. de mol-
lib. c. 6. Meminit & Lind. Ex. V. §. 39.

LOLIUS, λολιός. Vide *Loligo*.

LOMBARDORUM frater. Vide *Harpa*, *Harpya*.

† LOMENTUM. 1. Panis ex farina fabæ
confectus. 2. ipsa farina fabacea. 3. Creta
fullonum ad dealbandas vestes.

LOMENTUM, ἐρψυμός, idem quod *farina fa-
barum*, præsertim Ægyptiarum. Scrib. n. 159.
Rhod. in not. ad h. l. p. 232. & in Lex. Scri-
bon. Forest. l. 26. obs. 2. in Schol. l. 27. obs.
8. in Schol. *Lomentum* quoque significat pul-
verem tritum, & lævigatum, vel pigmentum,
quo pictores ad pingendum utuntur. Ita *lo-
mentum* ex cæruleo trito, & *lomentum auri*,
leguntur ex Plinio l. 33. c. 4. §. & 13. & ap.
Lib. S. Arch. Ch. l. 3. c. 18. & l. 4. c. 20.

* LONGAON, *Longanon*, dicitur *Intestinum
rectum*. Castell. Parac. l. 2. de Tart. tr. 1. c.
14. in Expl. Barthol. l. 4. An. c. 11.

LONGÆVUS, πολυχρόσιος, μικροχρόσιος, quid
significet, notum est. Dicitur enim de tempo-
ris longitudine, vel longitudine ratione æta-
tis. *Longævitas* causa consistit in tempera-
mento humido, & moderate calido. Gal. l. 6.
de san. tu. c. 3. circa fin. Exempla *longævitas*
recentiora vide in Eph. N. C. Ann. III. obs.
163. De *longævitate* in antiquissimis tempo-
ribus differit Lang. l. 1. ep. 79. De *longævitate* ad
annos CXX. protrahenda librum scripsit Thom.
Philologus, quo etiam collimavit Claud. Deo-
datus in Pantheo suo Hygiastico, qui tamen
prioris Authoris librum in vita, & tumultua-
ria Minerva conscriptum esse judicavit.

LONGUS, μακρός, *Longitudo*, μακρότης, μή-
κος, fere sapius in Medicina de tempore,
quam de corporis continua quantitate, & men-
sura usurpari solet. Ita *Medicina* dicitur ars
longa, 1. aph. 1. *Morbi longitudo*, legitur 2.
aph. 28. 3. aph. 36. 51. Coac. t. 67. Junge Diet.
511. 550. *Longus pulsus*, videtur differentia esse
imaginaria, apud Gal. de puls. ad tyron. c.
2. Sutura sagittalis, vocatur Gal. καὶ μήκος
& ἄρῃα, secundum *longitudinem* recta, aliquo-
ties l. de ossib. c. 1. quam inepte Castellus *lon-
gitudinalem* vocavit. Musculi etiam diversi in
corpore humano epitheto hoc cognominantur
ab Anatomicis: v. gr. *Longus Capitis*, *Dorsi*,
cubiti, *longissimus Dorsi*: de quibus vide in-
ter alios Barthol. l. 4. An. c. 5. 6. 7. 8.

LOPHADIA, *Lophia*, λοφιδία, λοφία, voca-
tur prima dorsii vertebra, quæ & ἀσφάλεια.
Gorr. in def. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 33.

LOPA, denotat squamam, vel scoriam me-
talli alicujus; & legitur in descriptione alicujus
fortius adstringentis medicamenti. *Lopa*

ferri, ap. Albert. Botton. de morb. mul. l. 1. c.
54. An fortassis coincidit cum vocab. *Loppa*,
de quo paulo post? Desumptum etiam videtur
a Græco λέπος, vel λωπος, de quibus suo lo-
co. *Lepos*, *loros*, aut a λωπάς, quod concham
marinam quandam, vel vestimenti genus a-
liquod significare docent Lexicographi.

LOPHAO, λωπάω, significat *remissionem*, la-
xamentum capio, quiesco, cessō. Usurpatur
de morbis remittentibus, apud Hipp. lib. de
int. aff. LII. 14. l. de affect. XXX. 6. l. 2.
de morb. mul. XII. 37. l. 4. de R. V. I. A.
t. 30. Desumpta est metaphora a jumentis,
quando jugum de cervicè remouetur. *Cervix*
enim λέφω vocatur. Junge Foef. p. 392.
Cur vero ἐμυρόν in ὑμέγα mutatum sit, Cri-
ticis inquirendum relinquimus.

LOPHOS, λωφω. Vide *Crista*.

LOPIMOS, λωπιμος, dicitur de fructibus ca-
staneorum, glandium, & similibus, ideo quod
possint decorticari. λωπίω enim *decortico* signi-
ficat. Idem quod λειπίω, & λωπιμα, *rusa-
men*. Gal. l. 2. de Al. fac. c. 38.

LOPOS, λωπος, idem quod λέπω, *corticem*
significat. Apud Hippocr. vero ita vocatur
corii pars durior, & densior, Tergus, teste
Gal. 2. de art. t. 28. 47. Mochlic. l. 2. De-
notat quoque apud eundem *squamam*, l. 2.
Epid. sect. I. 49. Vide Foef. p. 388.

LOPPA, terminus Spagyricus ad Cæmenta-
tionis artificium pertinens; estque nihil ali-
ud, quam massa illa metallica, quæ resul-
tat e calcinatione Cæmentatoria, sive cum Re-
gulo, sive absque illo. Vide Th. Chym. Vol.
I. pag. 548. seqq.

LOQUACITAS, μακρολογία, idem quod *Gar-
vulitas*. Meminit Gal. l. 2. de diff. resp. cap.
11. ubi idem est, quod λογοσπέρσια.

LOQUELA, λωλιξ. Vide *locutio*.

LORA, δατύρα, θάμνα, *Thamna*, vinum se-
cundarium, & vilissimum pro familia, indignum
vini nomine, paratum ex acinorum folliculis
expressis in dolia conjectis, quibus aqua affun-
ditur. Lind. Ex. X. §. 183. 196. 200. Vide
Deuteria. Vocatur & diminutive *loriola*.

LORCHA, est tota locustarum dulcedo usque
ad centrum substantiæ, id est germinum ar-
boreorum, sive extremitatum. Paracels. de
melle, c. 2. Rul. & Johnf.

* LORDOS, λωδός, λωδοσίς, λωδωσις, λωδω-
μα, dicitur de spinæ dorsalis vitio, quando in
partem anteriorem inclinat, aut recurvatur.
Latine *Repandum* dicitur, *Recurvatio*. Frequen-
ter occurrit in Hipp. 2. de fract. t. 62. 3. de art.
t. 8. 45. 51. 52. Mochlic. XXII. 10. Galen. com.
4. aph. 35. & 3. de art. t. 2. Plura loca vide in
Foef.

Foef. Oecon. p. 388. Pertinet vel ad morbos in situ vitiato, vel etiam figura vitiata.

LORICA, vocatur Chymicis massa tenax, nec nimis dura ex vitro, fragmentis crucibulorum pulverisatis, & cum luto figulino mixtis, & aqua calida, quæ inducitur retortis, aliisque vasis, ut muniantur. Morley Collect. Chym. Leidens. c. 229. Modus hic muniendi ibidem dicitur *Loricatio*.

LORINDE, est aquarum commotio cum contentus resonantia, mutationis indicium, ut alterationis in firmamento meta. Rul. & Johnf. *lorind*, est sonitus aquarum in lacubus stagnantibus, cum tremore, & agitatione. Estque veluti tonitru aquarum, ortum ex tribus principiis, Mercurio, Sulphure, & Sale, opera Astri aquei. Paracels. de caducis, paragr. 2. Per Metaphoram eidem *Lorind Matricis* vocatur Epilepsia uterina, vel *convulsivus uteri morbus*, ibid.

LORUM, *λύξ*. Vide *Himas*. Pertinet etiam ad materiam Chirurgicam. Ita Petr. Castellus *lorum urinarium* adhibuit, palmi longitudine, e corio rubro Turcico tenuissime secto, atque humectato, deinde circumvoluto tabella impolita rotundum factum, teste Rhod. ad Scribon. n. 180. p. 267. Imo & inter Pharmaceutica. Nam d. l. mentio fit *lori vomitorii*, quod fuit corrigia a coriariis nautea herba tractata, quæ in os demissa tetro sapore vomitum ciebat. An vero per *Nauteam herbam* Bryonia alba, vel nigra intelligi debeat, vide pluribus ibidem in d. Notis Rhodii.

LORUS, i. e. *Mercurius*. Rul. & Johnf.

LOT, i. e. *Urina*. Iid.

LOTIO, *λύξ*, idem quod *lavatio*. Vide *lavatio*, *balneum*. Particulares *lotiones* sunt Capitis, Manuum, ac Pedum, quæ etiam diversimode ad valetudinem tuendam faciunt, & commendantur. *Lotio* quoque tribuitur pani: unde *lotus panis*, i. e. liquore imbutus, & madefactus; de quo vide Mercurial. l. 6. V. L. c. 17. Sylvar. controv. 6. citante Moræo ad Schol. Salernit. 298. *Lotio* medicamentis etiam competit, quæ *lavantur*, si foris re aliqua sunt contaminata. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 30. Unde *lota medicamenta* vocantur, præsertim metallica, quæ dicuntur *πλεθύνει*, vel *πεπλυμένη*, Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1.

* **LOTIUM**, *ἔρον*. Vide *Urina*.

LOTURA, *πλύμα*. Vide *Plyma*.

LOXIA, *λοξία*, nomen avis, quæ & *Curvirostra* vocatur; cujus descriptionem, & usum exhibet Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 47. Sunt etiam, qui aquam, e qua potavit *loxia*, item Stercus, contra Epilepsiam hodieque commendant.

Loxos, *λοξός*, significat *obliquum*, & in

specie medium est inter rectum, & transversum. Gal. usus est de frictionibus, l. 2. de san. tu. c. 3. *λοξότης*, obliquitas, dicitur de septo transverso. Gal. l. 2. de mor. musc. c. 8.

LOZONGA, idem quod *Morsulus*: nomen formæ medicamentorum. Vide *Morsulus*, Schrod. l. 1. c. 3.

LUBAN, *luben*, idem quod *Olibanum*. Vide *Tbus*. Rul.

LUBRICITAS, *ὀλισθηρὸς*. *Lubricans*, *ὀλισθαίνων*, *lubricus*, *ὀλισθηρὸς*, dicitur de alimentis, & medicamentis, ob humiditatem materialem facile transeuntibus, & virtutem laxandi, vel solvendi habentibus. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1. Ita ptisana dicitur *ὀλισθηροτέρα*, i. e. *lubricissima*, Hipp. l. de R. V. I. A. t. 29. 30. & de oxymelite, quod *lubricitatem* facit in faucibus, ib. l. 3. t. 26. Alias *ὀλισθηρὸς*, *ὀλισθηρὰ*, *luxationem* articularum quoque significat, quando sede sua prolabuntur; & *ὀλισθαίνων*, *luxari*, excidere loco suo; ap. Hipp. l. de art. t. 1. 2. de fract. t. 39. & l. 3. t. 51. Gal. in comm. ad hos textus, & in defin. Hipp. in Mochlic. X. l. 10. Differt ἀπὸ τῆς διακινήματός, quod hoc significet aliquam *emotionem* ossis articuli; illud vero *luxationem*; & integram elapionem. Vide *Diacinema*. Junge Foef. p. 451. *Cura lubrica*, Paracelso dicitur ea, quæ competit ulceribus, pustulis, variolis, in quibus prædominatur excrementum lubricum, l. 5. de curat. morb. Gall. c. 1.

LUCANUS, idem quod *Scarabeus cornutus*, *Scarabelaphus*, Gr. *κάραβος*. Schroder. l. 5. cl. 4. n. 114. Vide *Carabos*.

LUCERNA, *λαμπάρις*, *λύχνος*, quid proprie significet, ex aliis quoque lexicis notum est. De *lucernis perpetuis*, & *inextinguibilibus* vide præter Mercurialem in V. Lect. Libav. Tom. III. Op. p. 219. seqq. C. Rejes in C. El. q. 58. De *lucernis fistilibus* Chiocc. in Mus. Calc. f. 6. p. 716. Est & nomen piscis *lucerna*, qui alias *Hirundo* vocatur. Vide *Hirundo*.

LUCIDUS, *λαφάνης*, idem quod *pellucidus*, *transparens*. Vide *Diaphanes*. *Lucida urina*, Paracelso dicitur ad manum diaphana, verum non procul, vel in distans, l. 2. de urin. judic. c. 2. & alibi.

LUCIUS, *λύκος*, *λύκος*, nomen piscis, quasi *lupus* dicti, fluviatilis, voracissimi, ita ut pernicios piscium in piscinis, & prædator vocetur a J. Alex. l. 14. Sal. c. 5. cujus historiam, usumque in cibus, & Medicina, atque vires vide ap. Aldr. l. 5. de pisc. c. 39. Schr. l. 5. cl. 3. n. 82. Jul. Alex. d. l. Linden. Ex. XI. §. 88. seqq. multis. Rolfink. O. & M. Med. Sp. l. 2. f. 3. c. 63. & l. 14. f. 1. c. 12. *Lucillus*, diminutivum est *lucii*.

LUCTA

LUCTA, πάλη, πάλη, σεϊταμένη, præfertim inter duos significat, & pertinet ad Exercitia corporis fortiora, consistens in premedando potissimum, & renitendo, vel continendo, Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. de san. tu. T. II. p. 392. *Αἰσλυβιατορία*, παλαιστρική, cujus species est *καβαλλική*, ad Gymnasticam refertur, ad Thrasybul. c. 45. Per translationem quoque *Luēa* vocatur motus intestinus portionum activarum, & passivarum in fermentatione; quemadmodum describitur a Villis de ferm. c. 2. Kergero, & aliis. *Luēa* quoque nomine haud raro venit conatus flammæ vitalis sive caloris nativi adversus caussam, vel materiam morbosam; qui conatus potissimum in statu, vel vigore morborum, præsertim acutorum, animadvertitur.

* LUCTUOSUS, κλαυδιώδης. Vide *Claudhmerizo*. 6. aph. 54. Diet. n. 466.

LUCUBRATIO, ἡ πρὸς φῶς ἀγρόνησις, significat proprie laborem vel antelucanum, vel nocturnum. Unde *Lucubrations* in *diurnas*, & *nocturnas* distinguuntur; quarum hæ vitandæ, ceu noxiæ, illæ quoque, si nimis fuerint, intermittendæ, Rolf. O. M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 111. & l. 14. f. 3. c. 20. Diet. Jatr. pag. 87. seqq. Alias *Lucubrations* quoque ponuntur pro scriptis, Gr. *πνευματικὰ* dictis, Gal. 2. in l. 3. Epid. t. 4.

LUCUMORIANDA DORMITIO, dicitur Somnus præternaturalis per aliquot dies durans, denominatione desumpta a fabulosa *Lucumorianæ* gentis hyematione inter mucum, & nives per semestre circiter durante, de quo somno p. n. videantur Obs. ap. Bonett. Med. Sept. l. 1. f. 11. c. 1. pag. 96. seqq.

LUDUS, παίγνιον, παίγνιον, quid significet jam ante constat. Pertinet in foro Medico ad exercitia corporis, cum animi recreatione conjuncta. Vid. Dogm. Nostr. Med. Gen. P. V. c. 5. d. 5. p. 637. seqq. Aliquando *Ludere* strictius sumitur pro operam venereis dare, ἀφροδισιάζειν, teste Lind. Ex. VI. §. 48. *Ludus Paracelso*, Helmontioque dicitur lapis peculiaris, & arcanum contra calculum remedium, ita dictus a forma tali, tessera, vel cubi, qua semper reperitur erutus. Legatur Paracelsi de morbis ex Tart. tr. 2. cap. 1. Helmont. de Lithiasi, c. 7. n. 21. seqq. quamvis hic d. l. §. 23. hoc nomen etiam tribuitur speciei Calcarii lapidis, ad littora Schedules fluit reperibilis. Th. Ch. Vol. VI. p. 454. Rul. & Johnf. restrinxerunt ad lapidem humanum e vesica excisum, in Lex. Bekerus ad omne sedimentum Tartareum, & fabulosum, quod in ureina subsedit, & matula adhærescit, applicat; ejusque usum, & facultates Medicas explicat Microcosm. Med. l. 1. c. 9. p. m. 109. seqq.

† LUES, est qualiscunque contagio, quæ homines, fruges, arbores inficit. Pestis significat omne malum, quod tam inanimatis, quam animatis mortem infert. Auf. Po. de differ. verb. l. 3. Pestilentia est morbus contagiosus infestans homines. Idem.

LUES, aliquando accipitur latissime pro omnis generis morbo, Gr. πᾶσι, νόσημα. Interdum restringitur ad morbos contagiosos, pestilentes; & ita respondet Græco λοιμός. Aliquando vero strictissime dicitur de Morbo Gallico, qui *Lues Gallica Venerea* plerumque appellatur. Vide *Gallicus*. Græcis ignotus affectus. Possset autem haud inepte dici νόσημα ἀφροδισιατικόν, vel ἀφροδισιον. Diet. Jatr. p. 274. seqq.

LUMBALIS, vel *Lumbaris Arteria*, & *Vena* dicitur Anatomicis, quæ ad regionem Lumborum excurrit. Barthol. libell. 1. Anat. c. 8. p. 643. & libell. 2. c. 6. p. 656.

† LUMBRICI, appellantur intestina terræ, præ intima, quam incolunt, statione. Copioso enim affluunt adipe. Joan. Nardius, de igne nubiterraneo c. 16.

* LUMBUS, ἰσφίς, ἰσφίς, proprie dicitur pars totius spinæ infra dorsum quinque vertebra omnium crassissimis, maximisque compacta, inter dorsum, & os sacrum mediis; estque ea regio corporis, qua homines cinguntur. Meminit aliquoties Hipp. 3. aph. 23. 4. aph. 11. 5. aph. 99. *Lumbago*, ἰσφίς ἀλγυμα vocatur, Diet. n. 630. Foes. Oec. p. 465. Lind. Ex. VI. §. 70. seqq. *Lumbi* libidinis sedes quoque vocantur, teste Keuchen. not. ad Sammonic. p. 183. Apri *lumbus*, inter delicias esculentas relatus. Mercur. l. 2. V. l. c. 22.

LUMBRICALES MUSCULI, vocantur *Adductentes digitos* in manibus, & pedibus, & opponuntur *Interosseis*. Barthol. l. 4. Anat. c. 9. p. 577. & c. 14. p. 538.

* LUMBRICUS, σκώληξ, idem quod *Vermis*. Vide *Helminthes*. *Lumbrici nitri*, intestina fimi, σκώληκες, a lubricitate dicti, vermes sunt in fimo, vel terra repti, Rul. & Johnf. Vocantur *lumbrici terrestres*, item ἔντερα τῆς γῆς, *intestina terræ*; quorum usus singularis in morbis nervosorum partium commendatur, Schrod. l. 5. cl. 4. n. 108. Fr. Hofm. in Clavi ad h. l. aliosque. Meminit & Hipp. *vermium stercoriariorum*, qui σκώληκες κοπρίωνες vocantur, iisque siccatis utitur ad uterum purulentum, lib. de superfer. XIII. 5. *Lumbrici* quoque in aquis putridis reperiuntur. Rul. & Johnf. in Lex.

LUMEN, φῶς, ἀγλή, quid sit, ex Physicis constat. Vocatur & quandoque *lux*. Refertur in specie ad media in Chirurgia necessaria: & dividitur in duas species, *Naturale*, & *Artificiale*, Hipp. 1. de iis, q. in med. t. 8. Gal. in comm. ad h. l.

h. l. Multa alia apud Paracelsi. & in genere ap. Spagyricos leguntur de gemino cognitionis principio, *Lumine Naturæ*, & *Gratiæ*, quæ succincte exposuit Schr. l. 1. c. 5. Jung. Fr. Hof. in cl. ad h. l. Quid sit *lumen fatale*, legi poterit apud Libav. T. II. Oper. p. 324. *Lumen perlarum*, ex Mercurio Philosophico qui fiat, vide Theat. Chym. Tom. I. p. 309. *Lumen luminum*, vocatur vis tenuissima Sulphuris pura, non urens; estque forma, & splendor omnium metallorum, qui illuminat omnia corpora; estque tinctura illustrans, & perficiens omne corpus. Th. Chym. Tom. IV. p. 879.

LUNA, *σέληνη*, proprie significat Astrum respectu visus nostri magnum inter Planetas infimum, & globo terrestri proximum, de cuius singulari efficacia, & regimine in inferiora prolixè disseruit Gal. l. 3. de dieb. critic. c. 2. seqq. quod etiam non negavit Cl. Dn. Strum. in Scient. Cosmica p. Spec. Tab. 3. In primis vero cerebrum afficere satis confirmat *Epilepsia*, quæ propterea *morbus Lunaris*, & ægri illa correpti *Lunatici*, *σεληνιακοί*, aut *σεληνιαζόμενοι* vocantur, quod Epileptici ad mutationes *Lunares* acrioribus corripantur paroxysmis, teste Diet. n. 319. p. 454. De *Lunæ* viribus quoque vide Casp. Rejes C. El. q. 75. Ab hac propria significatione contigit ut & ipsi dies appellati fuerint *Lunæ*, calculo facta a novilunio, ceu prima luna, seq. dies *secunda Luna*, & sic deinceps. Ita apud Scrib. n. 12. legitur, a *prima Luna ad tricesimam*, i. e. per tringinta dies: ad quem locum vide Rhod. notas p. 43. Chymicis vero, & Spagyricis *Luna* significat *Argentum*. Vide *Argentum*. *Luna compacta*, est *argentum* fixum, vel aurum album. Rul. & Johnf. De *Luna hydragoga* Angeli Salæ, ejus præparatione facillima vide in Morley Coll. Chym. c. 236. Interdum quoque *Luna* mystice vocatur *Margasyta argentea*, & essentia Bismuti, Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 14. *Mercurius* quoque *Philosophorum Luna* dicitur, vel *liquor lunaris*, c. 27. & l. 5. c. 12. alibique.

LUNÆ TRIA, Hermeticis dicitur *Febris Hæctica* species, quæ inter Lunæ periodum est curabilis. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 4. c. 4. §. 5.

LUNIFICUS, dicitur Spagyricis *Mercurius*, cum ad lapidem *argentificum* adhibetur. Lib. Ap. Herm. P. poster. T. II. Oper. p. 247. 346.

LUO, *λύω*, i. e. *lavo*. Vide *Lotio*.

LUPIA, vocatur tumor durus, glandulosus, qui alias *Glandula Avicennæ*, item *Nodus* vocatur, *Ganglio* valde similis, haud dudie eandem causam cum Scirrho obtinens; de quo affectu vid. Forest. Chirurg. l. 3. obs. 8. Schol. Jung. M. A. Sever. l. de abscess. anom. c. 14. Specialiter de *Lupia palpebrarum*, l. II. Pract. obs. 41. Schol. in fin.

Jung. Vvalther. Sylv. med. p. 938. *Lupia* dicitur Tumor in palpebrarum parte interna, & habetur pro specie Nodi; & videtur nihil aliud esse, quam Grando, five Chalazion. Ap. Guidonem vero *Lupia* dicitur tumor mollis, & rotundus in juncturis, & locis siccis, notante Ingrassia com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 367.

LUPINUS, *δέσμος*, præter Botanicam significationem, etiam Medicis significat speciem ponderis, quamvis inter Authores non conveniat. Sennert. per drachmam dimidiam exposuit. Vid. Instit. l. V. part. 3. f. 1. c. 3. qui summa industria, & scito ordine ponderum nomina explicavit.

† LUPH: i. e. *Serpentaria Vera*, cujus loco usurpatur radix Ari.

LUPUS, *λύκος*, est vocabulum valde æquivocum. (1.) significat animal digitatum quadrupes, ferum, rapax, ovium hostem, aliarumque pecudum; cujus historiam, & usum Medicum, & diversas species *luporum* vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 6. seqq. Junge Schr. l. 5. cl. 1. n. 25. (2.) *Lupus* nomen est piscis marini, qui & Gr. *λύβραξ*, a voracitate dicitur; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradit Idem l. 4. de pisc. c. 2. (3.) *Lupus* est phalangii, vel aranei species, quæ muscas perdit, eisque pascitur, corpus habens latum, & volubile, partes circa collum incisas, & tres oris eminentias, ex Ætio Aldrov. de insectis l. 5. c. 12. Forest. l. 30. obs. 12. in Schol. (4.) Denique *lupus* significat ulcus malignum cancerosum, partes inferiores, præsertim crura, infestans, celerrime proximas carnes depascens, & exedens instar *lupi famelici*, estque e genere *phagdenarum*. Forest. Chirurg. Obs. 7. l. 3. in Schol. Diet. Jatr. p. 383. (5.) Tropice *lupus* etiam vocatur *Antimonium*, quia in purificatione Auri cum Antimonio facta hoc per sulphur suum rodens absorbet, & imbibit omnia heterogenea, tam metallica, quam non metallica, uti hoc norunt ipsi etiam Aurifabri.

LURCO, *λύκος*, idem quod *Gulosus*, capacis gulæ homo, qui cum aviditate devorat, edit sine fame, bibit sine siti, super crudo cibi crudum inædificat, & ita sanitatem destruit. Diet. p. 1006. Lind. Ex. XI. §. 128. Hinc & Clemens Alexandr. scribit, *lurcones* nihil aliud esse, quam buccam, & maxillam, teste P. M. de Calderia Tom. II. Op. p. 149. B.

LURIDUS, *ώχρως*, & *luror*, τὸ *ώχρως*, colorem mixtum ex pallido, & luteo significat, vel ex candido, & flavo, cujus descriptionem vide apud Gal. 2. de R. V. I. A. t. 22. Junge Foef. Oec. pag. 694. *luror buxeus*, dicitur Apulejo apud Lind. Ex. IX. §. 18.

LUSCINIA, *αὐδῶν*, item *Philomela*, nomen avi-

avicula canoræ nobilissimæ: cujus historiam, usumque in cibus, Medicina, & deliciis prolixè descripsit Aldrov. l. 18. Ornithol. c. 2.

* LUSCIOSVS, $\mu\upsilon\sigma\phi$, *lusciositas*, $\mu\upsilon\sigma\pi\iota\alpha$, dicitur de vitio oculorum, quando quis non nisi oculis propius admota videt, eademque prope oculos contingit, & limis, semiclubisque adspicit, etiamsi parva sint; remota vero, quamvis magna, videre non potest. Estque vitium ab imbecillitate congenita spirituum visivorum, eamque ob causam incurabile. Differt a *Nyctalope*, ($\nu\upsilon\kappa\tau\lambda\omega\phi$ Græce) quippe qui non natura, sed ex morbo talis evasit. Castell. Gorr.

LVSTVM, dicitur pinguedo, *Cremor*, vel *Flos lactis*, Rul. & Johnf. in Lex.

LVTATIO, est *oblinitio luto* facta in operationibus Pharmaceuticis, & Chymicis necessaria. Vide *lutum*. Fr. Hofm. in clav. ad Schr. l. r. c. 14. *Lutatio* etiam vocatur *Nidificatio Hirundinum*.

LVTEA, nomen aviculæ, quæ & *Cirrus* vocatur; cujus descriptionem, cum usu, vid. in Aldr. l. 18. Ornith. c. 21.

LVTEVS, $\xi\kappa\theta\delta\omicron\varsigma$, idem quod *Flavus*, colorem significat rufum dilutiorem, qualis est in vitello ovi, propterea ovi *luteum* dicto. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 215. Vide *Flavus*.

LVTIGRADVS, item *luticalcus*, $\mu\lambda\omicron\kappa\acute{\alpha}\tau\iota\varsigma$, aut $\mu\lambda\omicron\beta\acute{\alpha}\pi\epsilon$, epitheton calceorum, vel succorum, quibus commodè per lutum transire licet, Hipp. 4. de art. t. 13. Gal. in comm.

LVTRA, $\epsilon\upsilon\delta\upsilon\delta\epsilon\iota\varsigma$, vel $\epsilon\upsilon\delta\upsilon\delta\epsilon\iota\varsigma$, animal dicitur quadrupes, *Castori* simile, quod nunc in terra, nunc in aquis degit, Arist. l. 8. H. A. c. 5. cujus descriptionem, usumque in cibo, & Medicina tradit Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivi. c. 13.

LVTRON, $\lambda\upsilon\tau\acute{\rho}\omicron\upsilon$. Vide *Balneum*. Latine *lavacrum*. Jungé Diet. n. 508. Est etiam nomen medicamento Ophthalmici, quod ad Hermiam authorem refertur, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

† LVTVM ARMENIVM, Bolus Armena. Joan. Pet. Arlunas.

LVTVM, $\mu\lambda\omicron\delta\epsilon$, alias idem quod *cænum* significat. Apud Fallopiam legitur in Masculino *lutus*, l. de Therm. aq. & metall. c. 16. In Medicina vero sumitur pro certa materia, & massa, ad oblinendum, & obturandum vasa figulina, vitrea, & alia; & conficitur vel ex farina, & aqua, vel ex calce viva, & albumine ovorum, vel ex srobe matris, farina laterum, cum oleo lini, &c. Fr. Hofm. antea cit. loco. Jungatur Rolf. Chym. l. 2. c. 21. Ex his *lutis* quædam vocantur *Lutum Philosophorum sapientia*. Th. Chym. Vol. IV. p. 1003. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 30. Per translationem etiam dicitur de quibusdam *æris*; v. g. *lutum sigillatum*, est *Terra sigillata*,

lutum Armenicum, est *bolus*, &c. Rul. & Johnf. Ita quoque de excrementis crassioribus humorum; v. g. *lutum Tartari* vocatur mucilago Tartarea, in urina notanda, Parac. in fragm. Medic. ad Tom. III. referendis. Hinc *lutosæ urina*, *lutosus Tartarus*, Ibid. De *Luto Thermalis*, & ejus usu vide Fallop. d. l.

LVX, $\phi\acute{\omega}\varsigma$, vel idem quod *lumen*, vel hujus efficiens. Nam indifferenter sumitur. *Lux*, si non omnis, certe potissima in Sole est, ceu *luminari* magno, quod præest diei. Lind. Ex. XL. §. 171. *Lux* inter creaturas prima bona dicta, corporalis quidem, sed spiritualibus proxima, Ex. XVI. c. 134. Differentia inter *lucem*, & *luminare* legatur in Th. C. Vol. I. p. 350. quod *lux* prius creata, deinde *luminaria*.

* LVXATIO, $\epsilon\kappa\pi\omega\mu\iota\alpha$, $\epsilon\zeta\acute{\alpha}\theta\upsilon\sigma\iota\varsigma$, $\delta\lambda\iota\theta\omicron\varsigma$, $\delta\lambda\iota\theta\eta\mu\alpha$, dicitur ossium articulatorum e propria sede emotio, excidentia absque fractura. Gal. l. de fract. 1. Vide *Ecpstoma*, *Exarthroma*. Est morbus in situ, a causa plerumque externa violenter agente proveniens. Videantur & scripta Chirurgica.

LVXVRIA, *luxus*, substant. *Luxuries*, $\alpha\sigma\acute{\epsilon}\lambda\gamma\epsilon\iota\alpha$, $\alpha\kappa\rho\acute{\alpha}\tau\epsilon\iota\alpha$, denotat omnem *intemperantiam* in cibo, potu, re geniali, ut & in aliis rebus non naturalibus; nec opus habet ulteriori declaratione. Alias etiam de Excrecentia carnis dicitur, quod fit caro *luxurians*; & Blasius Gingivarum *luxuriam* vocavit eam intumescentiam, Med. Univ. p. 301.

LVXVS, adiect. pro *luxatus*, ponitur apud Scrib. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

LVZ, nomen ossis, de quo tamen non certo constat, an de vertebra aliqua dorsi dicatur? an vero de officulo aliquo pedis? Eph. N. C. A. II. obs. 53. in Schol.

* LYCANTHROPIA, $\lambda\upsilon\kappa\alpha\kappa\theta\upsilon\sigma\iota\pi\iota\epsilon$, item $\lambda\upsilon\kappa\acute{\alpha}\omega\upsilon$ $\kappa\omega\kappa\alpha\theta\upsilon\sigma\iota\pi\iota\alpha$, Arabice *Catrab*, *Cutubut*, Latine *lupina*, vel *Canina insania* dicitur, juxta plerisque Medicos, species quædam *Melancholiæ*, quæ ægri noctu domo egressi urbem circumeunt, quadrupedum more incedentes lupos imitantur ululantes, donec dies illucescat, defunctorum monumenta quæritant, adaperiunt, cadaverum frustra arripientes, secumque collo gestantes, fugiuntque die vivos homines, nocte insequentes mortuos. Sunt autem eorum notæ, facies pallida, oculi ficci, & cavi, visus hebes, lingua siccissima, saliva in ore nulla, sitis immodica, tibiarum perpetuo exulceratæ, propter frequentes casus. Nonnulli etiam ut canes mordent, ex quo arbitratur, morbum ipsum $\kappa\omega\kappa\alpha\theta\upsilon\sigma\iota\pi\iota\alpha$ vocatum fuisse veteribus. Hæc Castell. & Gorr. ex Aetio, & Ægineta l. 3. c. 16. Jung. Dieter. p. 756. Causa igitur hujus affectus ex descriptione

Melan-

Melancholia petenda erit : de qua infra suo loco. Quamvis vero dari hujusmodi *Melancholica infania lupinae* speciem, quam Gal. l. 3. de fac. par. n. 233. *λυκοκεφαλίδαν*, dolorem capitis lupinum appellasse videtur, nolimus inficiari; est tamen sine dubio rarissima. Frequentius vero sumitur vocabulum hoc de imaginaria Diabolica hominum in *lupos* conversione, qua non solum ipsi hoc malo affecti se lupinam formam habere existimant, sed & aliis tales videntur; quod dæmonum ope accidit, objectu mentitarum formarum sensus ludificantium. Senn. l. 2. Inf. M. part. 3. f. 1. c. 7. & Med. Pr. l. 1. part. 2. c. 16. Verum cum ejus causa sit extra pomæria Medicinæ, pluribus hic non opus est verbis. Realis in lupum conversio merito negatur.

LYCAON, *λυκάων*, idem quod *λυκοανθρωπίαι*, Gorr. Ægin. d. l.

LYCHNION, *λυχνιον*, nomen est medicamenti ad inunctionem oculorum, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

LYCHNOMACHÆRA, *λυχνομάχαιρα*, instrumentum dicitur, quod manubrio suo lychnum gerere potest, acie vero usum cultri præbere, C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 248. seqq.

LYCIVM, *λύκιον*, dicitur succus concretus, extractus ex arbore quadam ejusdem nominis, Ericæ, vel Tamarisci simili; cujus modum extrahendi descripsit Diosc. l. 1. 132. Weker. Ant. Sp. l. 1. f. 16. Meminit hujus aliquoties Gal. l. 7. de S. F. §. h. tit. l. 2. de Ant. c. 14. ubi duplex constituitur, *Pataricum*, & *Indicum*, quod melius, l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi *Lycii spuma* legitur.

* LYCOIDES, *λυκοειδής*, *lypo similis*, dicitur affectus quidam, qui iis evenit, qui semen diutius præter naturam retinuerunt, quod veneni naturam induens in venis, & arteriis, dum nequivit ejici, anginosam generat affectionem in faucibus, & quandam quasi suffocationem. Unde & *Lupus*, item *Strangulator* vocatur. Castell. ex libro quodam spurio inter Galenicis relato de spermate.

LYCOS, *λύκος*. Vide *Lupus*.

LYDIVS lapis, *λύδιος λίθος*, *Coticula*, *Lapis Hevacleus*, *χρυσίτης λίθος*, dicitur lapis, qui reperitur in flumine Tmolo, & alibi, cui aurum, & argentum attritum colore examinatur. Hinc *judex auridicitor*, Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 353. seqq.

LYGISMOS, *λυγισμός*, dicitur *artuum consortio*, luxatio, contractio, a verbo *λυγίζω*, quod idem est, ac *τρέφω*, *κἀπύω*, *torquere*, flecto. Legitur apud Diosc. l. 4. c. 207.

LYGMOS, *Λυγμ*, *λυγμός*, *λύγξ*, Latine *Singultus*. Communiter statuitur esse motum convulsivum ventriculi, quo conatur aliquid tunicis

impactum quantitate, vel qualitate molestum expellere. Gal. c. 5. aph. 4. c. 6. aph. 39. c. 7. aph. 3. 3. & c. 4. de R. V. I. A. t. 69. Quamvis vero nullum sit dubium, *Singultum* esse motum convulsivum; merito tamen circa subiectum adhuc dubitari potest. Ita Fr. de le Boe Sylvius *περὶ ὀφθαλμοῦ* negavit, ventriculi affectum esse, quin potius Diaphragmatis, l. 1. Pr. Med. c. 34. §. 9. seq. quæ sententia & nobis verior videtur. Dolæus pro subiecto conjunxit ventriculum, sive stomachum secundum fibrillas suas, & nervos, & tunicam cum diaphragmate communem, Encyclopæd. l. 3. c. 2. §. 2. p. 392. Quare talis descriptio institui poterit; *Singultus* est motus convulsivus interpolatus diaphragmatis, in consensum trahens ventriculum, & vicinas partes, proveniens ab humoribus, vel vaporibus vel copia, vel qualitate acri peccantibus, & ad membranaceum diaphragmatis centrum, vel medium penetrantibus, ipsumque pungendo, vel rodendo, vel aggravando ad convulsivum illum motum irritantibus. Meminit aliquoties Hip. hujus affectus in aphorismis, 6. aph. 13. 39. 7. aph. 2. 10. 17. Junge Diet. n. 509. Placet nobis alias ingenua confessio Th. Sydenham in obs. de morb. acut. f. 1. c. 4. p. 70. scribentis: Ingenuè fateor, me mihi metipsi de *Singultus* causa disquirenti satisfacere non posse. *Singultuosi* dicuntur, qui diu, & frequenter singultiunt, Gr. *λυγυώδεις*, Hipp. Coac. t. 45. & *febres singultuose*, *πυρετοὶ λυγυώδεις*, & *λυγυώδεις*, quas frequens comitatur *singultus*, 4. de R. V. I. A. t. 69. 2. de fract. t. 23. Mochlic. XVII. Jung. Foef. p. 390. Observatio *singultus* periodici admiranda extat in Act. Hafa. Vol. I. obs. 73.

LYMA, *λύμα*, significat *purgamentum*, fordes, quæ vel abluendo deponuntur, vel etiam e ventre rejiciuntur. Occurrit apud Hip. lib. de Gland. VIII. 4. Erot. Onom. p. 72.

LYME, *λύμη*, significat *noxam*, exitium. Quo vocabulo crebro usus Hip. 1. de fract. t. 13. f. 2. t. 22. Hinc verbum *λυμάνομαι*, *noxam infero*, offendo; quod legitur 1. de artic. t. 67. f. 3. t. 103. l. de Epileps. XIII. 13. Foef. Oec. p. 392.

LYMPHA, proprie notat *aquam fluentem*, sive fluentum, Gr. *λύμη*. Hodieque vero vocabulum hoc in Medicum translatum usum frequentissimum; quamvis qualem humorem proprie significet, non adeo planum sit, & explicitum. Hoc tamen elici poterit ex recentiorum scriptis, quod *lympba* sit liquor aqueus quidam, vel una cum sanguine fluens; & ita idem quod *ὄρρος*, serum sanguinis, vel una cum spiritibus animalibus in nervis moveatur; & ita liquoris nervosi nomine venire posset; vel peculiaris quidam liquor in Glandulis conglobatis sive elaboratus, sive

sive segregatur, & per peculiaria quoque vasa *Lymphatica*, vel *Lymphæ ductus*, dicta, fluens, quamvis & hæc ex Sylvii sententia partim ex sanguinis parte tenuiore, partim ex spiritibus animalibus fiat. Paucis: quia humores illi utiles, & ad vitam, nutritionem, sensum, & motum sunt ἰδιόφισμῶν, etiam vocab. *Lymphæ* diversimode sumi poterit. Videatur Barthol. l. 1. Anat. c. 14. libell. 1. c. 3. in appendic. 3. Charlton. Oecon. Anim. Ex. IX. Sylv. med. Pr. l. tr. 1. c. 49. seqq. Hemsterhus. mess. aurea, & plures alii. Et ex novissimis D. D. Hofm. Diff. An. ad Joh. van Horn. microcosm. p. 114. seq. Ex constitutione præternaturali, sive ratione quantitatis, qualitatis, motus, & loci, varii oriuntur morbi, haud inepte *Lymphatici* dicendi. Unde jamdudum Serenus Sammonicus *Hydropem* vocavit *Lymphaticum Errorem*, specialiter *Anasarcam*, c. 28. Vide Keuchen. in not. ad h. l. p. 193.

LYMPHAEDUCTUS, *Lymphaticus*. Vi. *Lympha*.

LYNCEUS, λυγκῆς, Collyrii nomen, callos, & cicatrices oculorum exterentis, visumque exactentis. Descriptio ejus habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. de Aegin. l. 7. c. 16. ex quo Galeni descriptio emendari debet. *Lyncei* quoque dicuntur homines admiranda visus acie præditi, quales in Islandia esse, qui genios hominum, & umbras etiam aliquot horis ante adventum distincte conspiciunt, ut ex Borrichio refert Bonett. med. Septentr. lib. 1. f. 22. c. 44. p. 150. seq. Fides sit penes Authores.

LYNCURION, λυγκύριον, item *Lyncurivus*. Nonnulli plane idem significare volunt, quod Succinum, ἡλεξρον. Multi tamen ex Arabibus videntur a Succino distinxisse. Quam sententiam & Rulandus defendit, negans esse Electrum, sed potius esse *Lapidem Lyncis*, qui fit ex urina lupi cervarii, sive *Lyncis*, in sylvis, & montibus coagulata; & quidem masculorum urina fulvum, & igneum, e foeminarum candidum, & languidiorem. Egeritur autem terra, quia bestia hæc operit suam urinam, quod eam invidet usui hominum, aut pudoris innati causa, sicuti videmus alia animalia facere, lupos, canes, catosque, ex qua generatur calore *Lyncurivus*, teste Plin. lib. 37. c. 2. & 3. l. 8. c. 38. Et hoc voluit Rul. confirmare aliquo phænomeno, quod observaverit, in exitu vesicæ sylvestris porci, apri scilicet nonnunquam etiam porci domestici castrati, reperiri lapidem coagulatum ex urina calore animalis, flavum, & subpallidum, nonnunquam magnitudine fabæ, qui præsentissimum est remedium contra calculum vesicæ, quod per experientiam edoctus. Cur ergo urinæ *lyncis*, imo aliorum animalium, non coalescent calore nativo, & terræ? Verum

Schroder. & Hofman. hoc, ceu fabulosum, rejiciunt. Vide *Belenites*.

LYNGODES, λυγγῶδες, *Singultuosus*. Vide *Lygmos*.

LYNK, λυγξ, genit. λυγγός, significat *Singultum*. Quod si vero in genit. λυγκός habuerit, denotat *Lupum cervarium*, animal quadrupes, ferum, maculis in pelle eleganter pictum, visu acutissimo præditum; cujus descriptionem, & usum exhibet Aldrov. l. 1. de quadr. digit. vivipar. c. 3. Jung. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 26.

LYO, λυω, solvo. Vide *Lysis*.

LYPÉ, λυπη, proprie significat *Tristitiam*, vel *mœrorem*, *mœstítiam*, & ita ægritudinem animi, sive animi pathema, & affectum, quando fit quasi contractio animæ adversans rationi. Linden. Ex. XIII. §. 110. seqq. Pertinet inter Res non naturales, & causas morborum procatarticas; quatenus refrigerat, h. e. calorem vitalem debilitat. Opponitur vero λυπη, *tristitia*, *voluptati*, sive τῇ ἡδονῇ, & est languor quidam animæ ingratus, ex opinione mali præsentis exortus, & quo ipsa commovetur ad se quasi contrahendum, ut illud effugiat. Hinc spiritus intro revocantur, & sanguis non satis agitato lento motu cor pertransit. Plures *Tristitiæ* effectus, & characteres vide apud Charlton. Ex. VIII. pathol. §. 30. Willis An. Brut. P. 1. cap. 8. Jung. Rolink. O. ac m. m. Sp. l. 3. f. 3. c. 105. & de remediis, l. 14. f. 3. c. 11. Aliquando tamen etiam late sumitur vocab. λυπη pro *Dolore* etiam corporis, & molestia, quæ alias stricte πόνος dicitur solet. Linden. d. l. §. 112.

LYPIRIA, vel *Lypyria*, vitiose passim occurrit in scriptoribus medicis pro *Lipyrias*. Vide *Leipyrias*.

LYPROS, λυπρός, dicitur de terra arida, gracili, sicca, & solo sterili. Gal. in Exeg. dict. Hipp. Sic & apud Theophrast. arbores ἑδεδρα dicuntur λυπρά, i. e. *tristes*, steriles, quasi λυπηρά. Foel. p. 392.

LYRA, λύρα, significat instrumentum musicum olim honestum, & in conviviis receptissimum; ut patet ex Gal. l. 1. meth. med. c. 1. ita hodieque vilissimum, & abjectissimum. Deinde est nomen *piscis marini*, rubri, capite magno osseo, cujus duæ habentur species; quarum historiam cum usu lege in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 7. Dicitur & *Gallus marinus*.

LYSIGYIA, λυσιγυία, *membrorum dissolutio* dicitur, Hipp. l. de Loc. in hom. XXVIII. 11.

LYSPONION, λυσιπόνιον, est nomen medicamenti Acopi cujusdam; cujus descriptio habetur apud Aegin. l. 7. c. 19.

LYSIS, λύσις, dicitur *solutio*, a verbo λυω, solvo, resolvo. Diversas gaudet significationibus,

bus, pro varietate subjectorum, de quibus dicitur: v. g. de omni morborum remotione, Hipp. 6. aph. 21. 7. aph. 29. sive a natura contingat, sive ab arte. Linden. Ex. VII. §. 60. Dieter. n. 510. Vel opponitur Crisi; & ita est *Lenta morbi cessatio*, Gal. 1. de Crisic. 1. Rolfink. O. & m. m. Sp. 1. 3. f. 2. c. 46. Dogm. nostr. m. Gen. P. 3. c. 6. d. 12. pag. 442. seq. Vel significat *evacuationem alvi*, præsertim apud Latinos, ubi alvi solutio frequentissime occurrit. Vel dicitur de *frictione*, quatenus rarefacit, laxat, & solvit membranaceas partes. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 25. Gall. 2. de fan. tu. c. 3. Vel de vincolorum solutione. Hipp. 1. de fract. t. 44. Vel de *fluxu mensium*, l. de octimestr. partu V. 3. 15. Præternaturaliter sumitur de *neurofarum partium dissolutione*, ceu causa luxationis. Hippocr. in Mochlic. XXIV. 20. quamvis in Linden. νόσις legitur. Exponit quoque Gal. in Exeg. voc. Hipp. νόσις, per intervalla, quibus articuli invicem disjunguntur, & dissolvuntur. Vide Foef. p. 391. Vide *Solutio*.

LYSISOMATEO, λυσισωματέω, significat *exoluto esse corpore*, & *languido*. Hipp. 1. 5. Epid. XXXI. 1. 1. 7. XLIV. 1.

LYSITELES, λυσιτέλης, dicitur de remedio, quod perfecte tollit morbum. Lind. Ex. XIII. §. 541.

LYSSA, λύσσα, λύπη, proprie dicitur *Rabies canum*, sive furor ille, in quem diebus Canicularibus maxime feruntur canes omnium animalium ferme soli. Gal. 1. 6. de L. A. c. 4. Verum lupos etiam eodem furore corripit, experientia ante aliquot annos hic loci diversis exemplis nos docuit. Transfertur tamen ad hominum delirium furiosum, quando ex rabidi canis, vel lupi morfu mente alienantur, & graviter delirant, cum subsequente Hydrophobia. Quale vero hoc miasma sit venenatum, non certo determinare licet. Videtur tamen consistere in aciditate lenta salina vitiosa, & valde heterogenea. Vide *Hydrophobia*. De morsucanis rabidi, ejusque curatione scripsit quondam Opusculum Floridum dictum Ascanius Mancinellus Anglonensis; verum acu rem, quod dicitur, haud tetigisse nobis videtur. Nonnulli existimant, *vermiculum* quoque et sub canum lingua genitum vocari λύσσαν, λύπην, ceu causam *Rabiei*. Verum Casp. Rejes hunc vermem dari, negat. Vide Aldrov. de Insect. l. 6. c. 3. de Casp. Rejes C. El. q. 62. n. 1.

LYSSODECTOS, λυσσοδέκτος, a cane rabido morsus dicitur, idem qui ὑδροφόβος. Gal. 1. 1. de C. M. P. G. c. 16. Jul. Alex. not. ad h. l.

*LYTERIOS, λυτήριος, epitheton signorum, quæ magni, & vehementis morbi solutionem

solent præcedere, significat. Galen. 1. 1. de dieb. crit. c. 1.

LYTHRON, λυθρον, dicitur *pulvis sudore, & sanguine permixtus*, sive *sanguis pulverulentus*. In specie Hipp. usus de uterini sanguinis inquinamentis, vel purgamentis, in Epist. ad Damagetum n. 285.

LYZO, λυζω, id est *singultio*, vel corpus agito, & jactito, *anxius sum*. Hipp. 1. 3. de morb. X. 8. XV. 11. Foef. p. 390.

M

M μ, m, litera est characteristica in præscribendis formulis remediorum, notans *manipulum*. Vide *manipulus*.

MACEDONICUS, μακεδονικός, est epitheton medicamenti, in specie Emplastri; cujus descriptio habetur apud Ætium, ut & Ægin. l. 7. c. 17. Jul. Alex. Not. ad Gal. lib. 5. meth. c. 15. Plane simile est *Tetrapharmaco* dicto, quod solo thure saltem superat. Gal. 1. 12. meth. med. c. 5. meminit & l. 2. ad Glauco. c. 2.

MACER, μάκερ, substantiv. denotat omnium consensu aromaticum corticem, quemadmodum Dioscor. l. c. 110. Gal. 1. 7. de S. F. §. *Macer*, descriperunt. Num vero idem sit, quod *macis*, circa hoc non conveniunt Authores. Plerique tamen duo diversa esse existimant, ita ut *macer* significet corticem crassiorum alicujus arboris Indicæ, ejusdem nominis, juxta Plin. lib. 12. H. N. cap. 8. *Macis* vero sit amiculum nucis moscatæ hodieque usitatissimum, & notissimum. Ita sentiunt Matthiolus in Diosc. Clusius, a Costa, Schroder. & alii. Verum Jul. Alex. 1. 15. Sal. c. 22. & not. ad Gal. 1. de S. F. negat, diversa esse *macerem*, & *macim*; cujus rationes, & argumenta nec nobis videntur plane de nihilo esse. Verum cum hæc ad Botanica pertineant, litem non faciemus nostram.

MACER, adjectiv. idem quod *macilentus*, *Gracilis*, ισχνός. Vide *Ischnos*, *Gracilis*.

MACERATIO, μακέρωσις, idem quod *Liquefactio* solidorum mediante aqua facta. Vide *Liquatio*. Rhod. in Lexic. Scribon. *maceratio vegetabilium* quam diversa tempora exigat, succincte proposuit Jac. le mort. in sua Chymia Medico-Physica, & ex eo Morlaeus in Coll. Chym. Leid. c. 494.

MACHA, id est *vermiculus volans*. Rul. & Johnf. in Lex. Paracelsus vocat *Scavabium*, Schol. in lib. 2. Paragraph. cap. de vermibus.

MACHAERION, μαχαιρίον, μαχαιρίδιον, *Gladiolus*, instrumentum Chirurgicum; vide *Gladius*. *Machæria* quoque vocantur ossicula, vel nuclei Persicorum, Gal. 1. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MACHAL, id est, *fixum*. Rul. & Johnf.

MACHAON, μαχάων, nomen proprium medici Gentilium, qui habitus est filius Æsculapii, & frater Podalirii. Ab eodem sine dubio appellationem accepit Collyrium illud, quod vocatur *Asclepias Machaonis*: cujus descriptio habetur apud Scribon. Larg. n. 16. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. Aliquando tamen & appellative sumitur *machaon* promedico perfecto: unde *Ars Machaonia* pro *Medica* sæpissime ponitur.

MACHINA, μηχανή, μηχανήματα, significat in medicina generaliter omnia instrumenta Chirurgica grandiora, præsertim ad repositionem luxatorum ossium, & articularum necessaria. Unde Oribasius integrum tractatum scripsit de *machinamentis*. Ita *machina* Vitruvii *tractatoria* describitur a Scultero Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XXIII. fig. I. Specialiter vero de *scamno Hippocratico* intelligitur. Galen. lib. 4. de art. t. 49. seqq. Vide *Bathron*. Rulandus variarum meminit *machinarum* in metalli fodinis usatarum, quæ non sunt hujus loci; quemadmodum nec *machine Tragice*, quæ Græcis θύμματα, *miracula* dicuntur; de quibus C. Hofm. in l. 6. V. L. c. 25. 26. & cap. in Gal. LL. de U. P. num. 978. Vide *mechanicus*.

MACHIS, dicuntur Paracelso omnes Scarabæi, & Insecta, quæ non ex stercorebus generantur. Paragraph. l. 2. §. 6.

MACIES, ἰσχυρὸς, *macilentus*, ἰσχυρὸς, idem quod *Gracilitas*, sive corporis p. n. extenuatio. Vide *Gracilis*, *Ischnos*.

MACRAUCHEN, μακρῶν χυλῶν, vocatur *longo collo præditus*. Non vero confundi debet cum τὸ κραιπνῶν χυλῶν, robustum validumve collum habente, Gal. 1. in 6. Epid. t. 3.

MACROCEPHALOS, μακροκέφαλος, Latine *Capito*, qui magnum habet caput. Estque affectio Endemia quibusdam populis Asiæ, *macrocephali*, dictis, apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXV. 3.

MACROCOSMOS, μακροκόσμος, id est *Mundus major*, *mundus Universus*, quem Physici exponunt. Vide *mundus*. In hujus comparatione cum Homine, qui *microcosmus* vocatur, effingenda, exornanda, & amplificanda valde solliciti sunt medici nonnulli Paracelsici, & Helmontiani. Enimvero omnia in illa doctrina occurrunt superflua, inutilia, frivola, inepta, & cachinno digna. *Macrocosmica* in genere dicuntur, quæ extra hominem sunt in mundo magno; suntque vel simplicia, vel mista; hæcque vel imperfecte, vel perfecte talia. Libav. in Art. medicæ Hipp. & Hermeticæ Typo T. III. Oper. p. 149. seq. Schroderus restringit ad *mineralia*; unde & doctrinam

mineralium vocavit *macrocosmologiam*, l. 3. f. 1. c. 1. Jung. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. *Macrocosmi Spiritus*, sive Sal volatile quid dicatur, videatur apud Jacob. le mort & in Morley Collect. Ch. Leid. c. 242.

MACROPNUS, μακρόπνους, dicitur *longe*, vel *prolixè spirans*, & per longa intervalla. Hippocr. l. 2. Epid. f. III. 60. & l. 6. Epid. f. 2. t. 10. Affectus ille vocatur *μακρόπνοια*, *longa respiratio*, Gal. l. 3. de diffic. respir. c. 10. Junge Foes. Oec. p. 394.

MACROS, μακρός, *Longus*, μακρότης, *Longitudo*. Vide supra lit. L.

MACROSCALES, μακροσκελής; i. e. *crura longa habens*, cui opponitur βραχυσκελής, *cruribus brevibus præditus*. Meminit ex Arist. lib. 4. de part. an. c. 12. C. Hofm. com. in LL. de U. P. n. 519.

MACULA, ἐξάνθημα, σπῆλαια, κηλὶς, in medicina significat efflorescentiam cutaneam, sive colorem cuticulæ mutatum per varia interstitia. Vide *Exanthema*. Hujusmodi *maculæ* vel sunt *Pestilentes*, vid. *Petechie*, vel *Hepaticæ*, quæ sanguinis ichorescentiam cum aliqua coagulatione præsupponunt, vel *Volaticæ*, infantibus familiares, similem causam agnoscentes, ex fermentescentia ichoris sanguinei. *Maculas* quotannis recurrentes in ætate curatas vide Ephem. Nat. Cur. Ann. II. Obs. 249. De volaticis An. III. Obs. 4. *Maculæ* quoque vocantur *Nervi materni*: item character morbosus quilibet fœtui communicatus: v. g. *macula Ameniæ*, legitur apud Helm. tr. Demens Idea, nu. 46. Gr. μιάσμα. *Macula oculi*, idem quod *Cataracta*, *Suffusio*. Ruland. & Johnf. Posset etiam de Albugine, aut Nubecula intelligi. Vocantur etiam in Statu Sanitatis *maculæ* illæ nubeculæ albæ in Unguibus sæpe conspicuæ, quæ vernacule *Flores unguium* appellantur. *Mendacea* quoque dici scribit Fallop. in Expos. Hipp. de vuln. cap. Tom. Oper. p. 359.

* MADAROS, μαδάρος, *Glaber*, μαδάροτης, *μάδρις*, *glabrities*, capillorum defluvium, a verbo *μαδάω*, quod est nimio humore diffuere, maderare, madidum esse. Videatur *Calvities*. Specialiter quoque *μαδάροτης*, idem quod *μυλῶσις*, h. e. pilorum in palpebris defluvium. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 11. de S. F. in princ. & in l. 4. de C. M. S. L. c. 5. Tribuitur vero ulceribus quoque valde humidis, & sordidis. Hipp. de Humor. VIII. 3. & 6. aph. 4. ubi compos. *μαδάροτης* occurrit. Jung. Dieter. n. 674. Improprie, & plane insolenter dicitur quoque de sedimentis urinæ quibusdam, quæ *glabra* vocantur, h. e. non coherentia, sed dissipata, sive disjuncta. Hipp. l. 7. Epid. XLI. 6.

MADALCON, *μαδέλιον*, vocatur hoc nomine a quibusdam *Bdellium*, teste Dioscorid. l. 1. c. 80. Legitur & *μαδάκον*.

MADIC, id est, *lac post butyrum*. Ruland. & Johnf.

MADISTERION, *μαδιστήριον*, instrumentum, quo glabra redditur cutis, vel id, quo cutis redditur depilis, & laevis. Graeci alio nomine *τερχολαβίδω*, ἢ *τερχολάβιον*, a pilorum prehensione; Latini *Vulsellam*, aut *Volsellam*, ab evulsione vocant. Gorr.

* MADOR, *μάδος*, idem quod superflua, vel ascititia humiditas. Vide *Plados*. *Madida* quoque antiquis dicta fuerunt *cocta*. *Madeve* enim priscis fuit *coqui*, notante Rhodio ad Scrib. n. 41. Per coctionem enim *res madescunt*, & teneræ fiunt. In qua significatione etiam sumpsit Helmont. negans, *madida*, i. e. *decocta* exsiccare humores, tr. Asthma, & Tussis, n. 75. In statu praternaturali *sudor*, qui in syncope, & virium exolutione sive calidus, sive frigidus emergit, non sudor, sed proprie *mador* appellatur, notante Forest. l. 7. Obs. 27. in Scholiis ex Fernelio, Pathol. l. 4. c. 14. fin.

MÆA, *μαῖα*. Vide *Obstetrix*.

MÆNA, *μῆνις*, *μαίης*, nominatur piscis quidam littoralis fecundissimus, olim usitatissimus ad garum parandum; cuius descriptionem, & usum in cibus, atque medicina vide in Aldrov. l. 2. d. pisc. c. 39. De capitis *menidum* usu medico Gal. l. 11. de S. Fac. Meminit & Jul. Alex. hujus pisciculi, & commendat ægrotis elixarum *menarum* esum, l. 14. Salubr. c. 10.

MAGALE, *magalium* genus est, quicquid sit ex mineralibus, quod ex oleitatu consistere potest; proinde pars qualibet corporis non purganda, sed mundando curatur. Johnf. in Lex. Ch. l. 2. p. 50.

MAGDALIA, *magdaleon*, *μαγδάλιον*. Offa erat *magdalia* in massa quandam compacta, quales canibus offerebantur pro cibo. Ea figura hodie quoque *Cevata*, & *Catapotia*, quum compacta, congestaque in unum, *magdaleones* suos (ita enim vocant) redigunt Officinæ. Jul. Alex. not. in Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 10. Rhod. ad Scribon. n. 201. Vocantur & *Cylindri*, *κλίνδροι*.

MAGEIROS, *μάγειρος*, *mageiricos*, *μαγειρικὸς*, *Coquus*, & *Coquinarius*, pertinent ad partem Diæticam. Vide *Coquus*.

MAGIS, *μαγίς*, in genere significat *massam* quandam, & *offam*, aut molem quandam manum complementem. Idem fere quod *μάγμα*. Gal. in Exeg. dist. Hippocr. Lang. l. 1. ep. 59. Specialiter Hippoc. usurpat de massa, & offa ex aliorum nucleis, caseo acri, & polenta simul tritis, & compixtis parata, veluti pulte. Legitur l. 2. de mor.

mul. XXIIII. 49. & l. de Sterilib. 22. 13. Significat quoque *massam* ad panificium conficiendum, teste Polluce l. 6. & 7. c. 10. & l. 10. c. 24. citante Foef. Oec. p. 393.

MAGISTER, *διδασκαλός*, idem quod *Artifex*, *Doctus* in arte medica. Unde & Hippoc. summus artis medicæ *magister* apud viros doctos cluit. Ita in metallifodinis *magister* sal conficiens, ferrum concoquens, dicitur a Ruland. in Lexic.

MAGISTERIUM, terminus est technicus, Pharmaceutico-Chymicus, sed valde æquivocus. Derivatio a *magis*, aut *μαγίς*, a Rolf. est ficta. Immediate a *magister* descendit, de quo p. a. & ita notat peculiare *Artificium* circa præparationem medicamentorum. Dicitur vel de Pulveribus solutione, ac præcipitatione paratis: Vel de Resinis, & Extractis resinosis; unde *magisterium vegetabilium* etiam *Lacca* vocatur. Vide *Lacca*: Vel in Spagyrica, de *magisterio* Lapidis Philosophorum. Legantur de omnibus his Schröder. l. 1. c. 3. l. 2. cap. 67. & l. 3. passim sub mineralium, & metallorum explicatione. Fr. Hofm. in Clav. ad hh. ll. Rolfink. Chym. lib. 5. f. 2. per tot. Libav. Tom. I. & II. Operum passim, quæ loca quærantur in Indice. Vocabulum hoc magis adhuc ad *Artificiosam* præparationem, & exaltationem extendit Rulandus, & ex hoc Johnf. quas descriptiones libet annexere. *Magisterium* est species Chymica ex toto citra extractionem, imparitatibus duntaxat externis ablatis, elaborata, exaltataque. Servantur itaque hic omnis concretiones naturales, & homogeneæ partes, sed ita exaltantur, ut dignitatem essentialiorem prope attingant. Unde & eadem pene relinquuntur quantitas, seu moles, quam natura per se dedit: quanquam non semper caveri possit, quin cum alienitatibus, & foris adhaerentibus nonnihil succedat: & nonnunquam etiam studio propter finem, usumque certum quiddam negligitur; ex quibus intelligitur, maxime hic valere, quam Physici alterationem nuncupant. *Magisterium* aliud est *qualitatis*, aliud *substantiæ*. *Magisterium consistentiæ* est, cum servata essentia, consistentia ad præstabiliorem est immutata. Hoc autem fit pluribus modis, non tam ut ipsi rei aliquid nobilitatis accedat, quam ut ad usum varium evadat commendatior, habiliorque. *Magisterium fixorum* est, cum corpora volatilia figuntur ad constantiam, (vide *Fixatio*.) Illi vicinum est, quod e molli induratur. Itaque & hoc eodem comprehenditur titulo. *Magisterium odoris* est, cum res odore exaltatur. Idque artifices potissimum moliuntur in operibus, quibus inter elaborandum aliquid ingrati odoris accidit; ut in empyreumatis oleorum, aquarum, & similiarum.

deinde etiam in his, quæ alias per naturam odorem prævum, molestum, vel etiam nullum habent; cum tamen ad gratiam rei usui ejusmodi nota sint exaltanda. *Magisterium* Paracelsi est arcanum ex naturalibus rebus extractum, sine separatione elementalibus, qua cætera præparari consueverunt, sola tantum additione aliarum rerum, a quibus quod extractum est, separat. *Magisterium ponderis* est, cum pondere res exaltatur. Id autem potissimum in auro, & argenti requiritur; estque una ex notis perfectionis, cum inter metalla aurum sit gravissimum, ideo etiam externo valori in monetis adjectum pondus est. Quod si deficit, compensatur arte: v. g. massa aurea, vel argentea justo levior coquitur in urina, cum præcipitato corallino, vel affricatur hydrargyrus auro argenteove consentanea, & concolor factus: vel coquantur in lixivo concinnato ex sulphure, & calce viva: vel cœmentantur cum sulphure, aut præcipitato fixo: vel hoc: R. pulverisati salis semunciam, tantundem de lateris triti, colcotharis quadrantem, misce. Auri lamellas illine albumine, asperge calcem Lunæ, siccata prior pulvere. Fac stratum super stratum & cementa, vel in pyxide, vel inter tegulas. Aurum inde solet albecere. Indue ergo coloritum, & prehensum forcipe in igne tene, donec excandescat, post extingue in urina. *Magisterium coloris* est, cum rei cujusque color ad optimum, summumque gradum in genere quæsito perducitur. Neque vero tantum color præsens e gradu inferiore ad superiorem exaltatur, sed & qui in potentia est, seu in abdito, in actu vel manifestum evocatur. Nonnumquam etiam peregrinus inducitur, ad exemplum ejus, quod præstabilius in suo genere. Si color simul fixus, & constans est, *magisterium* est nobilius. *Magisterium Pulverum*, h. e. continuæ consistentiæ in pulverem perductæ; fitque potissimum calcinationum modis, unde efficitur, ut & *Calceis* vocabulo non raro appellentur, vulgo *Alcoolia*. Respicitur hoc principaliter, ut fracta tenacitate friari res possit. *Magisterium principiorum* est, cum principiatum compositum in principia resolvitur denuo. *Magisterium qualitatis* est, cum res formis, qualibus elaborata, exaltatur: fitque dupliciter, aut secundum qualitates occultas, aut manifestas. *Magisterium qualitatis occultæ* est, cum in his, quæ crasin totius substantiæ attinent, tantumque effectis per experientiam patent, exaltatio perfecta inducitur. Ea qualitas, si perniciofa est ad usum, in totum aboletur, vel cum aliqua jactura substantiæ; & tunc respicitur perfectio illa, quæ non in re, sed in usu rei est. In salutaribus utrumque observatur. Si aboleri in totum ne-

quit, reprimitur, ut ita citra noxam possit usurpari. *Magisterium qualitatis manifeste* est, cum res in sensibilibus formis elaboratur. Hæc totuplex est, quotuplicia sensilia, circa quæ exaltanda Chymicus in rebus occupatur. Quædam tamen propius spectant naturæ corpus: quædam sunt formaliora. *Magisterium saporis* est, cum in sapore fit exaltatio. Itaque & Pharmacopæja, & Coquina hinc instrui potest. Potissimum autem Chymicus hoc utitur in acrimonia corrigenda, & empyreumatis gustum attinentibus tollendis. *Magisterium sensilium* proprium est, cum res qualitibus sensibilibus propriis exaltatur. Idque fit vel in sensu primo, qui est necessitatis animalium; vel in his, quæ sunt melioris gratia sensus, primus tactus est. Itaque tactilium qualitatum primarum, quæ sunt calor, frigus, humiditas, siccitas, *magisterium* inde existit. *Magisterium soni* est, quo sonus corrigitur a Chymico. Id fit potissimum in mineralibus, in quibus aliqua præstantiæ nota ex sono capitur, ut in metallis, aut quæ in ignibus periculum minantur, propter spiritus vehementes cum sonitu erumpentes, obviaque disploentes. *Magisterium volatilium* est, cum e fixo fit volatile. Ei affine est *mollitum*; quod tractabile, ductileque, aut etiam fluidum (nam paulo latius accipitur *molle*, quam apud Physicos) efficitur e rigido, duro, & intractabili. Artificia, quibus hoc perficitur, sunt extinctioniones, macerationes, incerationes, sublimationes, solutiones, & similia. Fere enim hic quæritur restauratio humoris absumpti, vel deficientis, aut sublatio asperitatis convictæ, &c. in Volatilitate vero ut spirituum naturam induant, attenuatione essentia, &c. Hæc Rul. & Johnf.

MAGISTRALIS, nomen est differentiæ medicamentorum, præsertim compositorum, quæ in rem præsentem a medicis ordinantur, nec antea in officinis venalia extant: unde & Blasius non male *Extemporanea* vocavit, medic. Univerf. pag. m. 78. Jung. Dogmata nostra med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.

* MAGMA, μάγμα, late, & strictè sumitur. Late significat omne unguentum spissum, & paucò liquore subactum, ut non diffuat. Sic μάγμα ἠδύχρον ab Andromacho dictum est. Vide *Hedychroon*. Strictè notat Unguenti recrementum, vel *fecem*, quæ expressa reliqua liquidiori materia relinquitur. Gorr. Castell. Rhod. in Lex. Scribon. Galenus tamen adhuc strictius usurpavit *magma* vocans *myrabalanorum fecem*, l. 7. de C. M. P. G. c. 7.

MAGNALE, μεγαλειον, dicitur *opus Dei*. Rul. Lex. Lind. Ex. X. § 261. Paracelso, & ejus affectis significat *mysterium magnum*, sive occultam, Divinamque; aliquam virtutem, in *Fragm. ad Tom. I.*

referendis. Helmont. *Magnale magnum* descripsit per spiritum quandam, qui sympathiæ, & dyspathiæ leno, confabulator, & actionum promotor existit, & ratione cujus magnetismus, tanquam per vehiculum, ad distans objectum extenditur, tr. de magnet. vuln. cur. n. 151. Et alibi. *Magnale* in rebus mixtis æther est, aere rarius, & ab eodem dissociabile, inter corpus, & non corpus ambigens, externorum soli sui naturalitii astrorum impressiones suscipiens, &c. Paradox. II. n. 12. & alibi. *Magnale* est quod cum in creatis sui simile non habeat, ideo per sibi simile manifestari recusat. *Magnale* quidem non est lux, sed forma quædam assistens aeri, ejusdem velut focia, ipsi certo connubio velut conjugalis, tr. Vacuum Naturæ, n. 21. *Magnale* est theca in aere, creatura inter corpus, & non corpus media. Explic. vocabul. Helmont. in fine Operum. Enimvero Commentum hoc valde suspectum de obscuritate, & magica vanitate.

MAGNANIMUS, μεγαλόψυχος, dicitur, cujus animi robor validum est, & propterea affectus non adeo vehementes habet, ut ita neque ob mœstitiam, neque aliam perturbationem mœstitia graviolem succumbat. Gal. l. 5. de L. A. c. 1. fin.

MAGNES, *magnetis*, μαγνήτις, idem quod *Herculeus*, vel *Heracleus lapis*. Vide *Heracleus*, *Lapis nauticus*, quia ejus usus permagnus in navigationibus. Est lapis, qui ferrum, vel alium magnetem ad se trahit, ac plagas mundi ostendit. Reperitur circa ferri fodinas. Olim Ætiopicus fuit optimus, hodieque etiam in Germania, aliisque locis haberi potest. Hujus historiam, & vires vide apud Dioscor. l. 5. c. 148. Gal. l. 9. de S. F. Schrod. l. 3. c. 8. n. 13. Fr. Hofmann. ad h. l. Chiocc. mus. Calc. sect. 3. p. 259. seq. l. 37. c. 10. In primis *magneti* cum *Hematite* magnam esse cognitionem, docent Plinius, Rul. & alii. Hujus virtutem attractricem ferri plerique Physici occultam statuerunt. Ejus tamen rationem evidentem dare ausus est Pechlinus, tr. de purgant. c. 2. Verum an in omnibus satisfecerit, alii judicent. Hipp. quoque meminit τῆς μαγνήτιδος λίθου, *magnesi lapidis*, ad purgandam pituitam, l. de int. affect. XXIII. 12. Alias nomen *magnetis*, & virtutis attrahentis, tribui solet aliis quoque corporibus. Ita Paracels. montem *magnetem*, & Astrum *magnetem* vocat, l. de meteoris, c. 9. Cælestis *magnetis*, & *magnetis* in homine latentis meminit, tr. Philosoph. occulta prolixius de *magnetibus cælestibus*, & *aereis* diseruit Rob. Boyle in scripto h. tit. *magnes* etiam dicitur *mercurius*. Rul. in Lexic. *magnes arsenicalis* dicitur lapis artificialis, qui loco periapti in peste de collo suspenditur. Schrod. l. 2. c. 50. Vis illa

attrahens propterea etiam dici solet *Virtus magnetica*, vel *magnetismus*. Per hunc fucum Helmont. & alii curationem vulnerum cum pulvere, aut unguento armario institutam, aliasque magicas fraudes exponere, & excusare non dubitant. Videatur integer Helmontii tract. de *magnetica* vuln. curat. Descriptio *magnetis Arsenicalis* videatur in Morley Coll. Chym. Leidens. op. p. 77. ex Margravio.

MAGNESIA, communiter est *marcasita*. Sed ex arte dicitur *stannum liquatum*, in quod injectus mercurius aura permiscetur in fragilem substantiam, & massam albam. Est etiam *Argentum mercurio mixtura*, & fusile metallum valde, ut cera, liquabile, miræ admodum albedinis, quod *magnesia* dicitur *Philosophorum*. Dicitur & *materia Lapidis Philosophorum*. *Magnesia* quoque est *Testudo*, vel *Sulphur*. *Magnesia* est *femina*. Rul. & Johnf. Hujus *Arcani Philosophorum* in magisterio lapidis synonyma sunt *Lac maris*, *Coagulum*, *Aphroselinum Orientis*, *magnesia Lydiæ*, *Italicum Stibium*, *Pyrites Achajæ*, Theatr. Chym. Vol. I. p. 778. Vide etiam plura de hac *magnesia* Tom. V. & quære loca in Indice. *Antimonium* etiam vocatur *magnesia Saturni*. Schrod. l. 3. c. 17.

MAGNETICUS, epitheton medicamentorum, & præsertim quorundam Emplastrorum, non solum in propria significatione, quia magnes in substantia eorum compositionem ingreditur; qualia sine dubio fuerunt, quæ adhibita in utroque cultrivoro, Porusso, & Bohemo, Dieter. Jatr. num. 468. sed & in tropica significatione, quando vi attractoria occulta instat magnetis operari creduntur. Talia sunt Emplastr. *Magneticum*, apud Schrod. l. 2. c. 53. & aliud magis ἀπόμασον, D. Cnæselii e succino, & busone sicco paratum; cujus descriptio habetur apud Junken. med. Chym. P. II. f. 1. c. 5. p. 520. seq.

MAGNETINUS, epitheton Tartari; est lapis in homine durissimus, & spongiosus. Rul. & Johnf. ex Paracel. l. 1. de Tartar. & in frag.

MAGNITUDO, τὸ μέγεθος, *magnus*, μέγας, quid significant, notum est. Lege Dieter. n. 521. 522. De variis quoque dicitur, & prædicatur de rebus medicis naturalibus, & præternaturalibus, v. g. Arteria *magna*, *magnus* Pulsus, Febris *magna*, morbus *magnus*. Specialiter & Epilepsia *magnus* morbus dictus fuit, Hipp. 6. Epid. f. VI. t. 7. Quis morbus dicatur *magnus*, vide in Dogm. Nost. P. II. c. 6. d. 7. p. 152. seqq. Rolfin K. O. & m. m. Sp. l. 3. f. 2. c. 10. De *magno oportet* Helmontii vide *Oportet*. Major comparative, Gr. μέγζων, tribuitur ultimæ lapidis perfectioni; diciturque *majus perfectum*, constans quatuor coloribus, & habens potestatem suam speciem mul-

multiplicandi, de quo legatur Th. Ch. Volum. I. p. 292. *Maximus*, μέγιστος, a Paracelso tribuitur peculiari remedio contra dementiam, & suffocationem intellectus, de morbis amentium, Tr. 2. c. 4.

MAGORINA, Paracelso dicitur *Idolum Academicum*, turbans omnes speculationes, quod in odium Academicarum finxit, Fragm. de morbo Gallico, & in specie de Apople. c. 2.

MAGORREUM, Paracelso vocatur curatio vulnerum Characteristica, l. 2. de vit. long. c. 14.

MAGOS, μάγος, vide *magia*. Est & nomen *Emplastri*, quod nonnulli etiam ὑφαισίου nuncuparunt; cujus usus egregius ad sinus, & fistulas conglutinandas, & resiccandas, nec non ad hydropicos, & aquosam herniam laudatur. Descriptio habetur apud Aet. l. 10. cap. 25. citante Gorr. Vide *Hephestias*.

MAGRA, id est *Terra rubra*, item *Carnecolus*. Rul. & Johnf.

MAJA, μαία, μάϊα, vocatur *Cancerorum marinorum maximus*; cujus historiam, & usum lege in Aldrov. l. 2. de crustat. c. 18. Descripsit & Chiococcus mus. Calceol. f. I. p. 89. b.

* MALA, γνάθος, γένυς, vide *Gena*, *Gnathos*. Junge Gal. 2. de art. t. 3. & 17.

MALABATHRUM, μάλθαβρον, primario nomen est *folii Indici*, de quo dissentiunt, an paludosis innatet aquis, an vero sit folium arboris ejusdem Indicæ. Videatur Rhod. ad Scrib. n. 170. p. 254. C. Hofm. Offic. l. 2. c. 138. Chioc. mus. Calc. p. 546. seq. Nonnulli scribunt *malobathrum*. Secundario vero significat *Unguentum malabatrinum odoratum*; cujus meminit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 13. fin. Jungantur allegati *Authores*.

MALACEVNEO, μαλακάνειο, molliter cubo, placide dormio, Hipp. l. 3. de diat. XXV. 30. l. de Insomniis VI. 12. XV. 10. quamvis alia exemplaria aliter legant. Vide Foef. p. 394.

MALACHITES, μάλαχίτης, alii *molochites*, cum tamen a malvæ colore, quæ Gr. μάλαχη dicitur, denominationem obtinuerit, dicitur lapis minus pretiosus, vel Gemma non translucens, spissius virens, quam Smaragdus, nebulosa tota, & opaca, quasi pinguedine aspersa, valere credita contra omnia infantium pericula, singulari virtute; cujus ulteriorem descriptionem, & usum vide apud Pl. l. 37. c. 8. Chioc. mus. Calc. f. 3. p. 218. seq. Rul. & Johnf. in Lex.

MALACIA, μαλακία, νέτω. Vide *Pica*.

MALACION, μαλάκιον, dicitur *piscis squamas non habens*, uti Polypus, Lolligo, Sepia, Urtica. Aldrovandus vocat *mollia*; sed hanc appellationem ex Scaligero improbat Lind. Ex. V. §. 4. & substituit *mollusca*, quod nomen vero minus usitatum.

MALACODERMOS, μαλακόδερμος, epitheton animalium mollem cutem habentium, ad differentiam εσθηκόδερμων, Testaceorum, Hofm. comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 534.

MALACOS, μαλακός, mollis, item μαλθακός, mollities, μαλακία, μαλθακία. Horum nominum significatio nota. Opponitur Duro, vel Duritie. Describitur alias *molle*, quod ad contactum cedit, non tamen migrat. Vel *molle* est, quod cedit, nec tamen loco migrat. Gorr. Alii aliter: quod medium inter durum, & liquidum facile cedit, si premitur, non tamen ambit organum tangentis, ut cera, lutum. CL. Dn. Sturm. in Phys. novantiq. Compend. P. I. c. 3. Prædicatur de variis, de cute, de pulsu, Gal. de diff. puls. de piscibus. Vid. *malacion*. *Vina mollia* vocantur, quæ sunt suavia, lenia, delicata; & opponuntur austeris, generosis, duris. Lind. Ex. XVI. §. 216. & §. 11. *Molle* etiam aliquando pro *Humido* usurpatur. Hippoc. l. de sal. diæt. t. 7. de morbis remissioribus, 1. aph. 7. Dieter. n. 515. de ulceribus recentibus, Scrib. n. 201. Qualis vero morbus specialis sit *mollities*, apud Cœl. Aurelian. legatur Mercurial. l. 3. V. L. 14.

MALACOSARCOS, μαλακόσχηκος, dicitur, qui habitu corporis *molliori præditus* est. Gal. l. 9. de S. F. §. Terra Samia.

MALACOSTRACA, μαλακόστρακη, vocantur *Crustata*, *Crustacea*. Vide *Crusta*. Gal. l. 2. de Temp. c. 6. & alibi.

* MALACTICOS, μαλακτικός. Vide *Emolliens*.

MALACTOS, μαλακτός, dicitur de *mollificabili*, sive quod molles fieri potest: v. g. quæ sunt terrea concreta, beneficio liquoris fiunt *μαλακτα*. Gorr. in def.

* MALAGMA, μάλμαγμα, idem quod *Cataplasma*; quamvis adhuc strictiorem habeat significationem, dum saltem Cataplasmata vim emolliendi habentia denotat, Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 1. Diæt. n. 514. Gorr. Rhod. ad Scrib. n. 82. Chymicis *malagma* vocatur massa ex auro, & argento, cum emendato argento vivo; & exprimitur in corio pars argenti vivi, quæ perfluit, & qui relictus est globus, his salibus chrysolia abdita obvolvitur testaceo in vase, & postea ignis gradibus diversis liquatur. Th. Ch. Vol. IV. p. 390. seq. item p. 400. seq.

MALASSO, μαλάσσω, emollio, mollio, dicitur & μαλάσσω. Latine etiam *malaxare* usurpatur. Utitur & Hip. de remissione morborum, Coac. c. 386. Foef. d. l.

MALAXATUS, *malaxatio*, μαλάκωσις, μάλθαξις. Vide *malactos*, *Emollitio*.

MALACISSATUS, dicitur, cui genitalia masculina intus reclusa continentur. Alias *Emasculatus*,

latus, vel *mulieratus*, C. Rejes C. El. q. 57. n. 12.

MALEFICIUM, *maleficus*, κακουργία, κακουργία, κακοτέχνης, idem quod *Veneficium*, *Veneficus*; pertinet inter causas morbórum occultas, quando morbi inducuntur mala arte dæmoniaca, & a præstigiatoribus; de quo argumento vide integram quæstionem C. Rejes C. El. q. 28. & q. 97. n. 12. seqq. Meminit & Gal. 5. in 6. Ep. 1. 5. Paracelsus vero *maleficum* esse scribit non præstigiatorum, sed quemlibet artis veræ ignarum deceptorem, qui mentiri non veretur verum artificem, & simulat veram peritiam, l. de sanctor. benef. & vindictis.

MALEROS, μαλερός, idem quod *malus*, *exitiosus*, pravus, in specie acris, tabificus, causticus, & corruptivus mollium corporum. Lind. Ex. XIII. §. 269.

MALEVOLENTIA, επιχαιρεκακία. Vide *Epichairecacacia*.

MALEX, Arab. id est *Sal*. Rul. & Johnf.

MALICORIUM, σίδιον, h. e. *mali granatorum*, sive asperum putamen mali Punici exterius, uti vocatur a Scrib. n. 234. Rhod. in not. ad h. l. adstringendi, spissandique vi pollet insigni. Diosc. l. 1. c. 153. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 160.

* **MALIGNITAS**, *malignus*, κακοίδη, κακοίδης, opponitur *Benigno*, de quo supra lit. B. ubi simul *malignitas* describitur. Vide & *Cacoethes*, Diet. descripsit de morbis, qui non facile curationem admittunt, Jatr. n. 427. Ita & Linden. Ex. XIII. §. 268. *Malignum* dixit, qui malitiæ opus peragit. Verum hæc sunt nimis generalia. Imo dantur morbi etiam incurabiles, qui tamen proprie loquendo non recte dicuntur *maligni*. *Malignitas* igitur proprie dicta est soboles latentis *Cacoehymia* pessimæ. Lind. Ex. VIII. §. 57. & consistit in peculiari humorum, & liquorum spirituosorum corruptione, & dissolutione, sive putredine conjuncta cum nimia vitalium, & animalium virtutum prostratione; sive corruptio illa a contagio, sive ab intrinseca causa proveniat. Jung. Ex. nostr. III. de Remor. purg. 3. n. 12. Loca Hipp. ubi vocabulo κακοίδης usus, vide apud Foef. p. 301.

† **MALITIA**, id est *Cacoehymia*. Capivac. prax. l. 1. c. 30.

MALITIA, κακία, idem quod *Vitiositas*, proprie dicitur de morbis pravis hominum. Hanc *malitiam* rectissime Paracels. inter causas pestis refert, in Fragm. med. ad T. 3. referendis. *Malitia* semen in nobis esse docet Gal. l. quod animi mor. seq. temp. corp.

MALLEABILITAS, ελατόν, dicitur Spagyricis naturalis, vel artificialis dispositio metallorum, ut malleo tractari possint; & opponitur Fragi-

litati, vel Friabilitati illorum, Jacob. le Mort. metallurg. Contraf. p. 271.

* **MALLEOLUS**, πέραις, nonnullis idem quod *Talus*, σφυρόν; quamvis hanc confusionem improbet C. Hofm. com. ad Gal. LL. U. P. n. 165. Dicitur de extremitatibus Tibiæ, & Fibulæ inferioribus versus talum, quæ *malleoli* dicuntur. Gal. l. de ossib. c. 22. Barbari Cavillas, quasi clavillas, a clavæ nodis. Lind. med. Phys. l. 2. c. 14. 5. 121. Dividuntur in *Interiorem*, & *Exteriorem*, Barth. Anat. libell. 4. c. 21. Ab his *malleolis* appellata fuit σφυροίτης φλέψ, *vena malleoli*, quæ in suppressione mensium, aliisque uteri affectibus olim commendata fuit, vulgo *Saphena* dicta, Gorr. & alii. Vide *Saphena*.

MALLEUS, σφόρα, instrumentum notum, quo aliquid tunditur, etiam in Chirurgia usitatum; uti patet ex Hildan. aliisque Chirurgiæ scriptoribus. In Anatomia vero ob similitudinem quandam *malleus* dicitur Ossiculum illud, quod in aure interna adhæret processu suo tympani membranæ pertinaciter, & caput ejus incudi articulatæ, Barthol. d. l. c. 7.

MALOS. Vide *maleros*.

MALTA, *maltum*, βυΐη. Vide *Byne*.

MALTHACODES, μαλθακώδης, epitheton medicamentorum Topicorum mollientium, cum oleo paratorum: quorum meminit Hipp. l. de Ulcer. XII. 16. XIII. 1. eorum usum vero prohibet in ulcer. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. fin. ubi *mollicina* vocatur Latine, h. e. *medicamenta generis oleosi*.

* **MALTHACOS**, μαλθακός, idem quod *mallicós*. *Mollis*. Vide *mallicos*.

MALTHA, *maltbe*, μάλθη, ceram significat, præsertim molliorem, Gal. in dict. Hippocr. & Gorr.

MALTHACTICOS, μαλθακτικός, idem quod *mallicτικός*, *Emolliens*.

MALTHASIS, μάλθαξις, idem quod *μάλξις*, *Emollitio*.

MALTHEORUM, id est *sal gemma*. Rul. & Johnf.

MALTHODES, μαλθαδής, idem quod *malθακώδης*, vel *mallicτικός*, *Emolliens*. Gal. in Ex. dict. Hipp.

MALVASIA, dicitur vinum generosum, sive *passum Creticum*; quod paratur in Candia, & more antiquo ex uvis in vite passis, vel confortis pediculis, ac exemptis pampinis, vel conspersis in suspensa crate pertenui gypso, septem dierum spatio comprimunt, excipiuntque electissimum vinum, quod *malvasiam* dicunt; ex Andr. Baccio Histor. Vinor. l. 1. c. 9. Lind. Ex. XI. §. 104. Jul. Alex. vocat *malvisium*, item *marvisium*, & existimat, idem esse cum *Arvisio* e Chio insula,

sula, not. in l. 12. Gal. m. m. c. 4. & l. de bon. & mal. succ. c. 12.

* MALUM, substantivum, Gr. μήλον, fructuum arboreorum nomen est; quorum diversa genera vide in Botanicis. Dicitur etiam Latinis *Pomum*. Differt a *Nuce*, quod hæc dura cooperiatur cortice, & intus lateat, quod edendo est: *Malum* contrario se habeat modo. Lang. l. 1. ep. 67. Deinde etiam sumitur pro *Morbo*, vel re præter naturam, Gr. κακόν, μάλόν. In specie *Anxietas* cordis habetur pro *malo* maximo; estque rofus ignis flamma, & ligno. Lind. Ex. XIII. §. 128. *Malum* etiam venuste dicuntur ipsæ partes affectæ, Keuchen. ad Sammonic. pag. 121. Ita Chirurghi in specie vocant *malum mortuum*, speciem *Lepræ*, vel *Scabiei* gravissimæ, ita dictum, quia corpus nigrum, & quasi mortificatum apparet, cum livore, ac nigredine, pustulis crustosis, nigris, fœdis, sine sanie, sensu, ac dolore, in coxis præsertim, & tibiis, cujus causa haud dubie in sanguinis & succi nutritii summa corruptione, & νεκρώσει consistit. Vid. Senn. M. Pr. lib. 5. p. t. cap. 27. ad fin. Strictè *malum*, μήλον, vocatur *Procidencia oculi*, si palpebras exceßerit. Nic. Pis. de M. C. & C. l. i. cap. 33. Vide *melon*. *Malum* in adjectivo, Græc. κακόν, ποιηρόν, frequentissime ponitur pro signo *malo*, apud Hipp. in aph. Coac. prædict. aliisque textibus. Jung. Diet. n. 428. & 710. *Malus*, alias etiam de homine vitioso dicitur; & opponitur viro bono: quæ significatio ad moralem Philosophiam spectat. Vide etiam *Melon*.

* MAMMA, μᾶζες, μασές, μασές, τιτθές, est gemina carnosa, & glandulosa in pectore ad utrumque latus eminentia, sive protuberantia semicircularis, in cujus medio *Papilla*, Gr. θηλή, extuberat, quam ambit *circulus* quidam subniger, qui φῶς dicitur, gignendi latius vim a natura habens. Gal. l. 1. de san. tu. c. 7. & alibi. Verum glandulosa illa substantia admodum varia est. Viris namque, utpote calidioribus, & siccioribus, pene nulla, quemadmodum & valde puellis; Juvenculis compactior, & duriuscula; Vetulis flaccida. Quibusdam sæmelis grandiores sunt *mammæ*, propterea *mammose*, μεγάλιμαστοί dicitæ. *Mammariæ* accuratam structuram, historiam, & usum vide apud Anatomicos, præsertim Barthol. l. 2. Anat. c. 1. Jung. Diet. n. 520. & alios. Rariores observationes de *mammis* vide in Eph. N. C. A. II. O. 72. & in Annot. C. Rejes C. El. q. 39. & 47. Vide infra *Trimmamta*.

MAMMARIA *Vasa*, h. e. Arteriæ, & Venæ dicuntur, quæ ad mammas excurrunt, & ab Anatomicis describuntur.

MAMMILLA, idem quod *mamma*. *Mammillarum*. Vide *mastoides*.

MAMMILLARE, dicitur velum, quo mulieres mammas tegunt. Jos. Laurent. in *Amalth. Onom.*

MANATI, nomen *Piscis Cetacei*, Indorum qd. manibus instructi, qui & Bos, vel Vacca marina dicitur; cujus historiam & usum vide apud Aldr. l. 1. de Cetaceis, c. 11. Schr. l. 5. cl. 3. n. 77. Huic pisci ingentem esse affectum amicum erga homines, attestatur C. Reies C. El. q. 45. n. 3.

MANBRUX, i. e. *Argentum*. Rul. & Johnf.

* MANCITAS, *Mancus*, κούσις, κούσις. Vide *Cyllos*. Sumitur tamen latius quoque de quocunque defectu alicujus membri organici; & ita idem significat, quod *mutulus*, Græc. πηρός. Pertinet ad morbos in numero deficientes. Vide *Peros*.

* MANDIBULA, idem quod *maxilla*, γένυς, γνάθος, vide *Gena*. *Mandibularum liquor*, i. e. oleum ex *mandibulis*. Rul. & Johnf. *mandibularii* musculi. Gr. μασσητήρες, qui sint, vide infra *masseter*.

MANDUCATIO, Latinis aliquando late accipitur pro *Esu*, vel *Comestura*. Strictius vero idem est, quod *masticatio*, μάσησις, quæ efficitur, cum dentibus molaribus subiectum cibum solidiorem confringimus, & conterimus. Unde & *musculi manducatorii*, μασσητήρες, quorum illa actio est propria, appellantur. Hipp. 3. de artic. c. 6. De *manducatione* dicitur, quod ea, quæ dentibus carent, mandere non possint. Rhod. in Lex. Scrib.

MANE, πρῶτ, ἑωθιν, strictè significat illud diei tempus, dum post noctem præteritam dies sequitur clarus, sive quando lux matura, & plena est. Verum Medicis *mane* suam latitudinem habet, nempe quadrantem diei. Lind. Ex. XVI. §. 132.

MANES, Paracelso dicuntur *Fatum*, *Incantationes*, & *Superstitiones*, l. 1. de vit. long. c. 7. Alias etiam accipitur pro *genio*. C. Rejes C. El. q. 89. n. 3.

MANGANESE, dicitur Cæsalpino l. 3. de metall. c. 23. *Pseudomagines*, vel *Magnesia lapsis*, nimirum niger, qui mistus vitrariæ massæ clariorem reddit, alienis coloribus sublatis. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

MANGO, ἀνδραποδοκίπηλον, *mancipiorum venditor* olim dicebatur. His aliquoties Galenus etiam hanc functionem attribuit, quod illinitionem, picationem, & levem verberationem contra atrophiam corporis, & ad sordes deterendas in cute præstiterint, l. 1. de A. F. c. 19. l. 14. m. m. c. 14. 1. de R. V. I. A. r. 8. Artificium quo-

quoque illud cum remediis vocavit *manganiam*, μαγγανίαν, l. 6. de S. F. in princ. inter viliores, & abjectas referens artes. Jung. Mercurial. l. 2. V. L. c. 1.

MANGONARIA, alias Rul. & Johnf. dicitur ars illa, qua grave quodque sine negotio sublevatur.

MANHEB, i. e. *Scoria*. Rul. & Johnf.

* MANIA, μανία, *insania*, furor Latin. dicitur. Vide *Furor*, *Delirium*, *Insania*. Aliquando etiam μανία vocatur omne desiderium, atque studium cujuscunque rei. Lind. Ex. X. §. 208.

MANICA, χεῖρς, proprie significat vestimentigenus, quod manibus inditur. Quibus etiam progymnastas usos esse ad frictionem, patet ex Gal. l. 3. de san. tu. c. 4. Dicitur & Lat. *Chirotheca*, *Manus involucrum*, *Manicium*, Rhod. in Scrib. n. 16. p. 55. Pertinet & ad Chirurgica instrumenta: v. g. in amputatione membrorum: de qua *Manica* legatur Hildanus l. de gangt. & Spec. cap. 19. Per translationem vero etiam vocab. tributum Coli cujusdam speciei, quæ *Manica Hippocratis* in Officinis dicitur. Fuit vero ex junceis, vel sparteis fascellis paratum. Rhod. ad Scrib. n. 271. Hodieque vero ex lana paratur oblonge ad pyramidis figuram, notante Weker. Ant. Gen. l. 3. cap. 38. Fornax etiam in metallurgia, in qua æs separatur a lapidibus, & aliis, dicitur *manica*. Fall. de metall. f. foss. c. 16. Tom. I. p. 313.

* MANIFESTUS, φανερός, ἄλλος. Vide *Deloo*. Egritudines, earumque causas dicuntur *manifestæ*, quæ vel in sensus incurrunt, vel facile per signa, & ratiocinationem indagantur, & cognoscuntur; quibus opponuntur *morbi occulti*, cum horum causas latentibus.

* MANIODES, μανιώδης, idem quod *μανικός*, epitheton delirii vehementioris, propter atræ bilis malignitatem furem comitem habentis. Gal. com. 1. in l. 1. prorrh. t. 18. Castell.

MANIPULUS, ἀμυγδαλίαι, χερσὶν ἔλαν, significat mensuram usitatissimam ad herbas, & folia; estque quantitas, quam manus tota complecti potest, atque uncia dimidiæ fere respondere creditur. Morell. Proleg. de form. remed. quamvis hoc falsum esse examen per bilancem testabitur. Indicatur litera characteristica M. in receptis, Gal. meminit δόσης χειροπλάθους, *fasciculi manipularis*, l. 7. de C. M. P. G. c. 13.

* MANNA, μάννη, æquivocum est. 1. notat melleum succum concretum; estque idem quod *Aeromeli*, *Drosomeli*, mel aereum, roscidum. Estque mellis species non ignota veteribus, Dioscor. Gal. Plinio, sed mellis nomine comprehensa, ne quis ab Arabibus, (quibus *Terenia-*

bin, vel *Terniabin* dicitur) primum cognitam, proditamque putet. Vide Gal. locum, l. 3. de A. F. c. 39. Est vero ros aereus, condensatus, qui ex aere horis antelucanis tempore Vergiliarum in summo æstu decidit in folia arborum, plantas, & campos, sub forma granorum majorum, vel minorum, virtutem habens alvum blande movendi, asperitatemque faucium leniendi. Ejus historiam vide prolixius apud Schrod. l. 4. cl. 4. n. 446. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l. Rolliuk. de purgant. f. 9. a. 1. Lang. etiam existimat, dici *Sacchar*, vel *Sal Indorum*, l. 2. ep. 32. *Salivam* quoque *siderum* Ruland. & Johnf. vocant. II. Tribuitur *Thuris micis* concussu elisis, quæ vocantur *manna Thuris*. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 4. l. 5. de C. M. P. G. c. 2. l. 13. m. m. cap. 5. Alibi vero *Succussio*, & *Pollen*, ὑπέρσφαιμα nuncupatur, 2. de artic. t. 44. Vide *Libanotos*: quamvis Diosc. l. 1. c. 83. & 84. *Mannam Thuris* a polline manifeste distinguat. Vid. Rhod. ad Scrib. n. 205. III. Chymici vocab. *Manna* aliis quoque remediis per translationem attribuerunt. Ita legitur *manna magnetis*, apud Lib. l. 8. S. A. Ch. c. 11. *Manna Guajacina*, id est *Extractum*, Alchym. Pharm. c. 20. & ita aliis quoque *Extractis* applicari potest. *Manna Cælestis*, Quercet. Pharm. rest. c. 26. Schrod. l. 2. cap. 40. *Manna Solaris*, sive *Unicornu Solare*, Idem l. 3. c. 9. *Manna Martis*. d. l. c. 11. *Saturni*, c. 14. *Mercurii*, sive *Mercuri dulcis solaris*, c. 15. Exalbitur quoque ad omnem dulcedinem ex re qualibet extractam, teste Rul. & Johnf. *Manna vomitoriorum*, sive *Sal Vitrioli*, Rolf. Ch. l. 5. f. 1. a. 4. c. 2. *μανιώδες* ap. Hipp. dicitur medicamentum ex Thuris polline, aut ejus granis, & micis concussu elisis, adstringens, ficcans, & digerens. Legitur l. 7. Epid. Vide Foes. Oec. p. 396.

MANNUS, μάννος, βύρροχος, idem quod *Hinnulus*, pullus equinus. Keuch. ad Samon. p. 253.

MANSIO, μωνή, a verbo μένω, *maneo*, quid significet, notum est. Sumitur etiam pro *quiete* partium musculosarum a sua functione. Gal. lib. de rig. trem. & palpit. alibique, Diet. n. 534.

MANSORIUS, idem quod *Manducatorius*, μασσητήρ. Vide *masseter*.

MANTICE, μαντική, strictè vocabatur olim *ars vaticinandi ex avibus*, sive *augurium*, οἰωνομαντική. Et hujusmodi vates μάντις dicebantur vel οἰωνομαῖ, ex Hipp. l. de R. V. I. A. t. 16. Sed postmodo latius significato extensa ad alias quoque artes aliquid prædicentes, præsertim ad partem medicinæ prognosticam, teste Gal. in com. ad d. l. Foes. Oec. p. 397. *Vaticinia Paracelsica*, & *Caballistica*, quia de magia sunt suspecta, & fallacia, merito vitanda. Festivam

vam descriptionem *Vatis* ex Euripide vide apud Lang. l. 2. ep. 40.

MANTICHORA, *μαντίχορα*, vocatur animal in India reperibile, quod triplicem habet dentium seriem, teste Arist. l. 2. H. A. c. 1. & ex hoc Fallop. Expof. de offib. c. 16. Tom. I. p. 503.

MANTIS, *μάντις*, i. e. *Vates*, Augur. Vide *Mantice*.

MANUARIUS, *ἐγχειρητικός*, de arte Chirurgica, & Chirurgus dicitur. Gal. ad Thrasylbul.

MANUBRIUM, *ἀκβή, κόπη*, pertinet ad instrumenta Chirurgica; & estque ea pars, quæ manu apprehenditur, & tenetur. Dicitur & *Ansa*. Oribas. de machinam.

MANUCODIATA, nomen avis Indicæ, cujus proprium est, ut pedibus careat. Unde & *ἀπους* dici potest. Jul. Alex. not. in Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. Dicitur & *avis Paradisi*, vel quod vulgo credatur in paradiso terrestri degere, vel ob eximiam corporis venustatem. Hujus historiam, cum variis speciebus, & usu, vide ap. Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 21. seq.

* MANUS, *χέρ*, quid notet, pueris etiam notum est. Est organum utilissimum; unde & Aristoteli *ἐργατερον ποδὸ δργάνων*, instrumentum instrumentorum dicta fuit, l. 4. de P. An. c. 10. & Gal. Libros de V. P. propterea a *manus* expositione ordiri non dubitavit. Accipitur vero *manus* bifariam. 1. pro toto illo, quod a scapulis dependet; & dividitur in *Brachium*, sive *Humerum*, *Cubitum*, sive *Ulnam*, & *manum summam*. 2. pro *manu extrema*, quæ etiam distinguitur in tres partes; *Carpum*, sive *Brachiale*; *metacarpum*, sive *Postbrachiale*, & *Digitos*. De singulis his vocabulis vide in Literis propriis initialibus. Alias *manus* Historiam Anatomicam, præter Gal. & alios, lege apud Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Per catachresin etiam tribuitur *Rotulis Officinalibus* saccharatis, cum, & sine margaritis, quæ vulgo vocantur *Manus Christi simplices*, & *Perlatae*; de quibus vid. dispensatoria. *Manum* factitiam Chirurgicam, ex ferro parandam, exhibet delineatam Paræus Chirurg. l. 22. c. 12. *Manus* mortui hominis contactu, vel frictione tollere strumas, verrucas, & alios tumores, hodieque plures calculo suo comprobant Medici celeberrimi. Junge Act. Philos. Oldemb. Ann. 1666. m. majo.

* MARASMOS, *μαρασμός*, Lat. *marcor*, item *marasmus*, dicitur corporis nimia *Tabes*, ex ficcitate nimia oborta. Est igitur Atrophie gradus summus. Causa *marcoris* vera est defectus succi nutritii nimius, qui oriri potest vel citra febrem, ob sanguinis impuritatem salinam, serosam, purulentam, vel cum febre, ob sanguinis effervescentis colliquationem.

Febris Hæctica summus gradus vocatur *marasmus*, *μαρασμώδης*, de qua vide Sylv. l. 1. P. m. c. 32. Dantur etiam gradus, & species *marasmi*, dum alius est quasi secundum naturam, uti Senilis, alius præter naturam, & quidem alius *καταφρυγίς*, *comburens*, alius *συγκοπώδης*, cum animi deliquio conjunctus. Foef. p. 397. Extreme *consummatus marasmus* est, quando omnes corporis partes solida simul macrescunt, ita ut totus homo nihil aliud esse videatur, quam ossa, & cutis; in ventre nulla intestina inesse credas, contracta præcordia, collapsa tempora, atque cava, &c. Castell. Plura videantur in Gal. l. de *marcore*, & alibi, quæ rantur in Th. Mundellæ. In Latina versione etiam occurrit *marasmatum*, h. e. qui *marasmo* laborat.

MARASSO, *μαράσω*, *strepo*. Erotian. Onom. p. 75. F.

† MARATHRUM. Fœniculum, Dodon.

MARCASITA, est materia metallica imatura tot specierum, quot solidorum metallorum, ut aurea, argentea, stannea, ferrea, plumbea, & cuprea, quæ postrema pyrites, & lapis luminis vocatur, pyrotocus, lapis ærarius, rubeo scatens sulphure, & scintillas ex chalybe multas excutiens. *Marcasita plumbea*, est *Antimonium*. *Marcasita alba*, i. e. *Bismuthum*. Rul. & Johnf. Schrod. vero ita descripsit: *Marcasita* est *καταφρυγίς* metallicum in generatione metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans, durum, ac fragile mutatum, l. 3. c. 18. ubi etiam preparationes, usum, & vires explicat. Jung. Fr. Hofm. in clay. Vide & Lib. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Scribitur & aliquando *marcasita*, *margasita*, *markasita*. Vide etiam supra *Bismuthum*. Nonnulli restringunt, inter quos etiam D. D. Etmullerius fuit, dicentes *marcasitam* esse in radice sua minerale venereo-argenteum nondum perfecte maturatum, & Arsenicali substantia imprægnatum, atque hac ratione validum venenum. Merito igitur medicamenta Chymica ad internos usus, quæ hodierni artifices e *marcasita* promittunt, pro suspectis habenda, cum D. Ludovic. Ciss. I. Pharm. pag. 753. De *marcasitarum* multifaria natura videatur & Rob. Boyle tr. de prof. corp. solid. c. 6. p. 89.

MARCELLIUM, *μαρκέλιον*, nomen medicamenti ad perniones, apud Æginetam l. 3. c. 79. Legitur & in Indice *Marcellius thronus*, sed in allegato loco non occurrit.

MARCHED, id est *Litbargyrium*. Ruland. Johnf.

MARCIATON, *μαρκιάτον*, nomen est malagmatis, vel Linimenti, ad articularum dolores, & resolutiones comparati, apud Ægin. l. 7.

1. 7. cap. 18. Occurrit & hodieque descriptio *Unguenti maricati* in Dispensatoriis.

* MARGOR, *marcidus*, μαρμρός. Vide *marasmos*.

MARDECK, est terminus Spagyricus obscurus, ita ut ex contextu non certo constet, qualis minera denotetur. Turb. Philos. serm. 12. in Th. Chym. Vol. V. p. 10. An. *Marbec*? Vide infra.

MARE, θάλασσα, πέλαγος, quid vulgo significet, ex aliis quoque Lexicis, & Dictionariis constat. Vocatur a Paracels. *mater aquarum*, *Paramir*. l. 4. Appellatur & *Lacryma Saturni*, & quintum elementum; estque nihil aliud, quam Sal dissolutus. Th. Ch. Vol. VI. p. 122. seq. Ejus consideratio varia in medicina est: v. g. *Aque marine*, cujus multiplex usus est ad morbos, teste Hipp. de humid. usu VII. 1. seqq. Diosc. l. 5. c. 19. Scrib. n. 43. 160. cum not. Rhodii p. 86. Mercurial. l. 2. V. L. c. 26. fin. In specie *mare* ad curacionem dementiæ facere, vult Helmont. tr. Dem. Id. n. 46. Deinde *Loca maritima* faciunt ad Dispositiones latentes morbosas, præsertim Scorbutum. Senn. & alii h. tit. *Mare Chymicorum*, dicitur ænigmaticæ Caput humidum, cujus natura est calida, & sicca, quo nihil calidius. Th. Ch. Vol. V. p. 90. Clarius vero explicatur a Libavio dicente, quod *Mare* sit *Mercurius Philosophorum*, ex argento vivo magno labore, & subtili industria extractus, & elaboratus, ex una radice duplex, jamque auro naturæ fixo informatus, tr. Ign. Nat. c. 13. Et alibi. *Mare* est aqua secunda, quæ fit ex Elixire imperfecto, & aqua prima, perquam solvitur aurum, & argentum; qui liquor vocatur *Philosophorum Mercurius*, & dicitur regi radiis Solis, & Lunæ. In hoc *mari* monstrant piciculum *Echenein*, i. e. granum, & principium fixum prolificum, quod possit gignere sui simile, in Apoc. Herm. Part. post. Tom. II. Oper. p. 441. 442.

MARGA, est portio quædam pinguis, & quasi medulla in faxis nonnullis, dum franguntur, reperta: unde & *medulla saxorum* dici solet. Vim habet siccandi, Schrod. l. 3. c. 3. n. 5. Ejus varias species recenset Rul. in Lex. Pertinet ad Bolos, sive Terras sigillatas.

MARGARITA, μάργαρον, μαργαρίτης λίθος, alias *Perla*, *Unio*, dicitur de gemmis, & lapidibus pretiosis rotundis, vel ad rotunditatem vergentibus, in Conchis nonnullis (quæ propterea *Margaritifera*, & *mater Perlarum* dicuntur) repertis. Distinguuntur in *Orientalis*, & *Occidentales*, quarum illæ his nobiliores censentur. Tribuitur illis unanimiter insignis virtus cordialis, & corroborans balsamum vitalem; quarum historiam cum usu vide ap. Schrod. l. 3. c. 7. & Hofm. in clav. ad h. l. Eph. N. C. Ann. II. obs.

228. Aldrov. l. 3. de Testac. c. 41. 42. Earum tamen virtutem cordialem specificam, & aliis excellentiorem non sine ratione impugnavit etiam Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 4. c. 8. p. 315. seq. quamvis omnis vis medica denegari illis haud possit, ob particulas subtiles alcalinas terreas acido-volatili imprægnatas. Vide *Perla*.

MARGOS, μάργος, significat *insanum*. Unde γαστρίμαργοι dicuntur, qui ventre insaniant. Lind. Ex. XI. §. 126.

MARILE, μάρηλη, dicitur pulvis carbonum, sive eorum ramentum, præsertim prunarum accensarum, h. e. *favilla*, sive igniculus, & fomes sub cineribus latens. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXIV. 28.

MARIS, μέρις, vocatur mensura decem Choarum Atticorum, vel librarum 83. cum unciiis quatuor. Lind. Ex. X. §. 227.

* MARISCA. Vide *Ficus*.

MARITUS, ἀκοίτης, γαμέτης, quemadmodum vocabuli *Conjugium* significatio parabolica, seu tropica saltem ad Chymiam translata; ita & vocis *maritus*. Denotat enim in negotio lapidis Philosophici *Sulphur*, cujus mulier, vel uxor est *Mercurius*, qui a suo conjugate facili negotio imprægnatur. Th. Ch. Vol. IV. p. 179. Vide *Conjugatio*.

* MARMARYGE, μαρμαρυγή, vocatur splendor oculis obversans, incertus, & discurrens *lucis splendor*, aut *fulgor*, ante oculos coruscans. Legitur ap. Hipp. f. 3. Progn. t. 33. l. 7. Epid. XXV. 8. 15. in Epist. ad Philopœmenem, n. 21. Hinc & oculi vocantur *ὀμματί μαρμαρυγῶδες*, *splendore coruscantes*, f. 2. de R. V. I. A. t. 44. item ἐφθαλμὸς μαρμαρυγῶδης, l. 1. de L. I. Hom. XXIII. 8. Objectum etiam splendidum oculis obversans dicitur *μαρμαρυγῶδες*, 2. prorrh. XLI. 3.

MARMELADA, terminus est Pharmaceuticus, denotans speciem *Gelatine Cynodiorum*, qua simplicis, qua compositæ, & aromatibus conditæ, variis coloribus exornatæ. Schrod. l. 2. c. 62. in fin. Compositarum formulas plures vide in Hadr. a Mynsicht Armam. Medico-Chym. f. 12.

MARMOR, μάρμαρος, lapis dicitur insigniter durus, & ad splendorem suscipiendum, si poliatur, ita aptus, ut statua, & columnæ nitentes inde sculpi possint. Suntque ejus genera varia, quæ prolixè recenset Rul. in Lex. Verum cum non omnia ad usum spectent medicum, sufficit eorum meminisse, quæ in medicina locum invenerunt; ut sunt *Marmor candidum*, sive *Alabastrites*, *Rubrum*, *Nigrum*, sive *Lapis Lydius*, *Variatum*, ut *Porphyrites*, *Ophites*; de quibus singulis sigillatim sub literis suis initialibus. Jung. Schrod. l. 3. c. 8. n. 14.

De Arcano *marmor* colorandi non solum superficialiter, sed & profundius differuit ingeniosissimus Rob. Boyle; indeque probavit illorum porositate, tr. de porof. corp. solid. c. 6. p. m. 90. seqq.

MARMORATA, vocatur excrementa aurium, *Ceramina* dicta, Gr. *κεράιδες*, Charlton. Ex. Pathol. IX. §. 18. Notavit hoc etiam olim Foef. ad Hippoc. l. 6. Epid. f. 6. t. 18. Posset denominationis similitudo peti, quod Varro l. 3. de R. R. *Marmoratum* dixerit pro eo, quod e marmore, luto, & calce factum.

MARMOREUS *Tartareus*, vocatur lapis in homine durissimus, aut marmor, Ruland. & Johnf. *Marmoracei veneni*, quod adeo ingentis, & repentiæ fuit efficaciam, ut solo tritici grani pondere momento hominem necaret, meminit C. Rejes C. El. q. 64. n. 2.

MARMOTA, vocatur *Mus Alpinus*; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldrov. de quadr. dig. vivip. l. 2. c. 34.

MAROCOSTINUM, epitheton *Extracti*, vel *massæ pilularum* D. Mindereri, a *Maro*, & *Costo* ita dictatur, quas peculiari tractatu Alodarium disto laudavit. Vid. Dispenfat. & Animadvers. D. Zwolferri. Approbat Hildan. Cent. 6. O. 29.

MAROGUS, vocatur Paracelso somniferum, & narcoticum quoddam fortissimum, ita ut aliquis sustinere posset gravissimam torturam. Philos. Tract. V. in fine.

MARS, *ἄρης*, æquivocum est. Vel enim significat *Planetam*, qui habetur summe calidus, atque sicus. Hinc & homines Cholericis, sive biliosis *Martiales* dicuntur; & morbi quoque *Martiales*, ubi biliosus sanguis potissimum peccat. Hinc & a Paracelso Bilis vocatur *mars*, Param. tr. 3. c. 7. & Paragran. de Astronomia. Vel idem est, quod *Ferrum*, *Chalybs*. Vide *Ferrum*. Rul. Th. Chym. Libav. aliique.

MARSIPION, *marfypion*, *μαρσίπιον*, *μαρτίπιον*, dicitur *marfupium*, vel *sacculus*, quo aliqua pars fovetur, aut tegitur. Legitur apud Hip. l. de fistul. VII. 2. Gal. c. 6. in 6. Epid. t. 5. Dicitur & *μάριπος*, Foef. p. 398.

MARSUM, *Marsicum*, *μάριος*, epitheton vini, quod colligitur in *Marsia*, regiuncula Italiae, ultra Picenum, Samnites versus. Censetur autem valde austerum & acerbum. Gorr. Scri. propterea ad adstringendum in gingivis laxis, & dentium vacillatione commendavit, n. 57. Jung. Rhod. not. ad h. l. p. 100. Videatur & Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 1. & l. 1. de Antidot. cap. 3.

MARTACH, vel *martab*, est *Lithargyrium*. Rul. & Johnf.

MARTAGON, est nomen plantæ, *Lilium montanum* dictæ, de qua videantur Botanici; quæ etiam vernacule *radicis aueæ* nomine venit. Hinc Chymici transferunt ad materiam *Lapidis* Philosophici, quam *martagon* appellant, uti patet ex Th. Ch. Vol. I. p. 512.

MARTECH, *mardech*, est nomen Argenti vivi ex Cambar sublimati, cum album est factum. Vocatur & *Plumbum ex Ebmiob*, *Magnesia*, *Æs album*, Th. Chym. Vol. IV. pag. 728. Fallop. scribit esse *Lithargyrium*, l. de metall. & fossil. c. 27. Tom. I. p. 328.

MARTES, nomen est animalis quadrupedis, digitati, vivipari. Descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 2. de quadr. dig. viv. c. 18.

† MARTIANUM POMUM, apud Sveton. in Domitiano est *Aurantium*. Jan. Cornar. in Gal. de comp. med. l. 2. c. 1.

MARTIUS, dicitur i. mensis, in quo æquinoctium vernum esse solet. 2. de confectione gratissima polytropa; quæ *Martius Panis*, *Marsipanis*, *Massapanis* etiam vocatur. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 16. Morell. de form. rem. l. 1. sect. 3. c. 3.

MARUCHOLEUM *metallum*, idem. Ruland. & Johnf.

MAS, *masculus*, *ἄρρην*, vel *ἄρην*, nomen sexus differentiam denotans; cui opponitur *ἴλλο*, *fœmina*. Ratio differentiam potissimum in hoc consistit, quod *mas* in alio gignat, fœmina in seipsa. Est enim *masculus* plerumque calidior, sanguinis plenior, & solidior fœmina. Hipp. 6. Epid. f. 2. t. 46. Gal. in comm. Quod vero *maves* ordinarie in dextra uteri regione concipiuntur, nondum est certo demonstratum. Usurpatur alias nomen quoque hoc de plantis, apud Theophrastum. A Spagyricis in negotio lapidis Philosophici interdum Mercurio tribuitur hoc epitheton. Ita Rul. & Johnf. *Masculus*, id est *argentum vivum*. Jung. Th. Chym. Vol. IV. pag. 891. interdum Sulphuri, vide *maritus*, Libav. Apoc. Herm. P. post. Tr. II. Oper. p. 353. 357. seq. Ita sibimetipsis non constant in nugacibus his ænigmatibus.

MASCA, Longobardis idem quod *Strix*, Keuchen. not. ad Sammon. p. 289.

MASCULINITAS, apud Avic. dicitur conceptio masculinæ proles; & talis fœmina *masculinans*, vel *masculinitans*: quemadmodum *Fœminitas* vocatur conceptio sobolis fœmininæ, & mulier *Fœminans*, l. 3. fen. 21. tr. 1. c. 12. seq.

MASCHALE, *μασχάλη*. Vide *Ala*, *Axilla*, *μασχάλιος*, *Axillaris*, epitheton vitæ. Gorr.

MASCHALISTER, *μασχάλιστρον*, sic vocatur a quibusdam *secunda vertebra dorsi*, quæ τῆς κοφίης sub-

subest, Gorr. Confirmat Lind. med. Phys. l. 2. c. 14. §. 33.

MASLACH, medicamentum Turcis familiare, ex Opio paratum, quod & Anson, vel Amphion vocatur, cujus drachmam unam, imo quandoque duas, & tres innoxie devorant, cum ad Venerem, tum ad animositatem excitandam in prælium ituri, uti notavit ex aliis C. Rejes C. El. q. 43. n. 6. & 63. n. 3.

† MASSA CUMIA, nitrum factum de plumbo, vel aqua nitri, qua vasa terrea inducuntur. Matth. in Dioscor. l. 5. c. 46.

MASSA, proprie idem quod *maza*, μάζα, (quamvis & *massa*, a μάσσω, misceo, pinso, deduci commodè possit) olim strictius fumebatur de mixta farina hordei cum humore aliquo, præsertim aqua, & oleo, ceu cibo plebejo, & vulgari, qui crudus cum defruto, aut melle mandebatur, uti scribit Aetius. Meminit hujus cibi aliquoties Hipp. l. de vet. med. VIII. 8. XIII. 3. XIV. 19. l. 2. de diæt. VIII. 8. seqq. sect. 2. de nat. hum. t. 3. de sal. diæt. t. 3. l. de int. aff. XLIV. 20. XLV. 14. l. de Cap. vuln. XIX. 6. XX. 6. l. 2. Ep. f. V. 39. l. 5. XII. 4. l. 6. f. 3. t. 2. lib. 2. XXXIII. 12. Jung. Foef. p. 303. Lind. Ex. XVI. §. 150. Hodieque vero latius quoque accipitur pro omni misto, quicquid in unum veluti cumulum densatum, spissumque cogitur, teste Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 9. Latine *Offa* dicitur. Imo nonnulli haud dubitarunt de ipso liquore sanguinis in vasis contento usurpare, vocantes *massam sanguineam*; quamvis alii sint, qui hanc catachresim improbant. *Massa* enim in genere Physice accepta est contradistinctum quid liquori, quando scilicet particulæ alicujus corporis uncinis veluti inter se connexæ, vel immotæ omnino sunt, vel saltem parvo motu cientur, ut separari non possint, uti haud male descripsit D. de Cordemoy Diff. I. Phys. p. m. Μαζιον, diminutivum est, & *mazzam*, vel *massam parvam* significat. Legitur apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. CVI. 10. *Massa* quoque carnea, idem quod *Excrescentia*, legitur apud Hildan. Cent. VI. obs. 17.

MASSALOTICON, (vitiose *Massilioticon*) *μασσαλιωτικόν*, nomen Emplastri, ab auctore *Demosthene Massaliota*; quod commendatur ad carbunculos a Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 15. Describitur & ab Æginet. l. 7. c. 13.

MASSALIS, *mosel*, *massarium*, *mater*, i. e. *Mercurius*. Rul. Johnf.

MASSETER, *μασσητήρ*, i. e. *massorius*, *manducatorius*: Epitheton musculorum maxillam circumagentium bicipitum, & triangularium; quorum meminit Hipp. 2. de art. t. 6. Gal. l. 4. Anat. adm. c. 2. Descripsit eos Barthol. l. 3. Anat. c. 11. p. 535. Dicitur & *mandibularis*.

MASSO, μάσσω, subigo, pinso. Dicitur & μάτω. Compos. *εμάσσω*, etiam *exprimo* significat. Hipp. l. 2. de morb. XIV. 28. Significat μάσσω etiam *tango*, contrecto. Unde *εμασμάτω*, i. e. intus contrectans, & manum explorans, legitur 3. de art. 47. Vide Galen. in comm. Jung. Foef. p. 399.

MASTHLES, *mastible*, μάσθλης, μάσθλη, significat *corium*, *pellem*. Hipp. lib. 2. de morb. LVIII. 8.

MASTICATIO, μάσθησις, idem quod *manducatio*, videlicet cibi commansio, sive comminutio in ore facta, in primis linguæ auxilio cibum in ore pro arbitrio nostro, quo volumus, impellentis. Gal. l. 11. de U. P. c. 10. ubi τὸ μάσθησθαι vocat. Adde Jul. Alex. in not. ad h. l. *Masticationis* necessitatem demonstratam vide apud C. Hofm. comm. ad Gal. LI. de U. P. hum. 793. & Helmont. tr. victus ratio, n. 21.

MASTICATORIUM, μάσθημα, *μασθημα*, est species *Apophlegmatismi sicci*, quæ dentibus *masticatur*, de qua vide Schr. l. 2. c. 68. Morell. l. 2. de form. rem. f. 2. c. 6. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 6. f. 4. c. 3. & seq. *Masticatoriorum* usum in aurium affectibus laudat Barthol. l. 3. An. c. 9.

MASTICHE, *μασίχη*, *resina lentiscina*, *ρήτινη χηβήνη*, est gummi resinofum citrino-album, pellucidum, granulatum, bene olens, ex lentisco arbore, præsertim in Chio Insula extillans. De hujus facultatibus vide Gal. l. 7. de S. F. h. tit. Schr. l. 4. cl. 2. n. 391. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. p. 586. seqq. Rhod. ad Scrib. n. 60. Vocatur & *Lentisci lacryma*, Keuch. ad Sammonich. pag. 127. Latine etiam usurpatur *mastix*. In Officina laudatur pro singulari stomachico *Aqua masticina*.

MASTICHELEON, *μαστιχέλαιον*, i. e. *Oleum masticinum*: de quo Diof. l. 1. c. 51.

MASTICOT, est impropria cujusmodi calx, præter minium, & cerussam, ex Billichio, Johnf. Lex. Chym. II. Helmont. dicit *masticot* vocari flavum colorem, quem stannum præbet pictoribus de lithias. c. 1. n. 9.

MASTOIDES, *μαστοειδής*, *mammillaris*, vel *potius papilli*, aut *mamilli-formis*. Est 1. Epitheton processus, sive *apophyseos Ossis temporalis*, papillis mammarum, præsertim vaccinarum similis; de quo vide Barthol. libell. 4. An. c. 6. p. 711. unde par etiam musculorum caput flectentium, quod in illum *mammillarem processum* inseritur, dicitur *mastoideum*. Id. l. 4. c. 5. p. 567. Deinde tribuitur processibus *neravorum olfactivororum*; quos descripsit idem, libell. 3. c. 2. p. 671. Dicuntur & a quibusdam *Cornua uteri* processus *mammillares*, ob similitudinem, quam habent cum mammis. Gorr.

MASTOS, μαστός. Vide *mamma*.

MASTRUPATIO, item *manstrupatio*, vocatur illicita, & Christiano homine indigna titillatio genitalium, & prolectio feminis. Vocatur & *mollities*; de qua videatur Forest. l. 26. obs. 16. in Schol. & Tim. a Guldenkleel. l. 3. cap. 49.

MASUCHA, μασύχια, *masiaphion*, μασάφιοι, nomina medicamenti Synonyma; cujus descriptio habetur apud Aegin. l. 7. c. 23.

MATHALITIUM, idem quod *Stragula*, ad dormiendum usitata. For. d. l. obs. 14. in Schol.

* MATER, μήτηρ, vocabuli hujus significatio propria notissima est, quando significat feminam, quæ enixa est prolem, eamque nutriit. Translatum tamen ad varias Medicinæ partes hoc vocabulum: v. gr. ad Botanicam, quando *Artemisia* dicitur *mater herbarum*, Lobel. & Schr. Ad Anatomiam, quando membrana cerebrum investientes, exterior quidem crassior, vocatur *mater dura*; interior tenuis, & in anfractus substantiæ cerebri sese infinuans, appellatur *Pia mater*. Barthol. l. 3. Anat. c. 2. Relationem hujus appellationis geminat verosimilem vide in D. D. Hofm. Diff. Anat. ad l. van Horne Microcosm. p. 186. Ad Pharmaciā, dum *Concha margaritifera* vocatur *mater Perlarum*. Vide *Concha margarita*. Schrod. l. 5. cl. n. 83. Ad Chymiam, & Spagyriam, dum *mater* dicitur *metallorum Argentum vivum*. Rul. & Johnf. Hinc & *Aqua mercurialis*, quæ omnia metalla in materiam primam reducit, vocatur *mater Aquæ vitæ*. Libav. S. Ch. l. 7. c. 8. & Apoc. Hermet. P. post. T. II. Oper. p. 332. Luna quoque vocatur Chymicis *mater*, quemadmodum *Sol Pater*. Th. Chym. Vol. I. p. 201. Vol. IV. p. 719. 721. 733. 737.

MATERIA, ἄμα. Vide *Hyle*. Dicitur & *Materies*, Rhod. in Lex. Scrib.

MATERIALISTA, vocatur *mercator*, qui *materiam medicam*, præsertim simplicia, vendit. Fere idem, quod *Seplastarius*. Diet. p. 934.

MATERIATURA, terminus est barbarus fictus a Gardiano in divisione morborum receptus, dum morbos alios *materiativæ*, alios Structuræ, alios utriusque dixit, teste Plempio Fundam. medicinæ l. 4. c. 3. Haud dubie vero per morbos *materiativæ* intellexit morbos Intemperici. Vid. Dogmata nostra med. Gen. Part. II. c. 3. dogm. I. in not.

MATHEDORAM, id est Salgemmæ. Rul. & Johnf.

MATHEMA, μάθημα *matheſis*, μάθησις, late significat omnem Disciplinam. Strictè dicitur de diversis disciplinis; dum comprehendit *Arithmeticam*, *Geometriam*, *Geomantiam*, *Astronomiam*, *Physionomiam*, *Chiromantiam*, *Opti-*

cam, *Architectonicam*, &c. Gal. l. de cujusque anim. peccat. notit. & medela, c. 2. & 3. Rul. & Johnf. in Lex. Parac. aliam finxit distinctionem in *Mathematicam Elementalem*, vel *Elementarem*, quæ habet subiectum corpus visibile, & palpabile; in *Sydeream*, vel *Adeptam*, cujus subiectum est corpus visibile quidem, sed non tangibile, quale est Sol, aut Luna in aqua apparens. Philof. Sagac. l. 1. c. 8.

MATORIUM, est *Ammoniacum*, vel *Galbanum*. Johnf. Lex. l. 2.

MATOS, μάτος, idem quod ζήτης, *questio*. Erot. Onom. p. 74. B. Gal. in expof. voc. Hipp.

MATRACIUM, significat Vas ad liquorem aliquem, vel aquam excipiendam utile. Vvillis usus est pro matula, in Exerc. de Urinis. Blancard. descripsit per sacculum, cui inest Tartarus calcinatus, vel aliud quid; qui etiam interpungitur in modum crucis, ut liquores inde in cella humida resolvantur. In Lex. A. Beguino *matracium* etiam usurpatur pro *Cucurbita*.

MATRIMONIUM, συζυγία, idem quod *Conjugium*, *Connubium*. Vide supra *Conjugium*.

* MATRIX, μήτηρ, proprie idem est quod *viscera*, *Uterus*. Vide *Hystera*. Chymicis *Matrices omnium rerum* dicuntur *Elementa*. Rul. Joh. Paracels. tres *matrices* constituit: Unam *Aquam*, super qua Spiritus Dei quievit: Alteram *matricem mundi*, & Adg. Tertiam *Matricem omnium hominum* Evam. Param. l. 4. de orig. morb. *matrix*. item tr. de Caduco *matrix*, ubi *Uterum muliebrem* vocat *mundum parvum*. Denotat igitur Chymicis *matrix* id, in quo corpora naturalia primum oriuntur, foventur, & incrementum capiunt, perficiunturque. Libav. T. IV. oper. p. 175. ex quo loco etiam patet, *matrices* dividi posse in *Nativas*, & *Peregrinas*. Accipitur ab iisdem etiam pro *vase*, vel *Ovo Philosophico*, in quo operationes lapidis Philosophici parandi perficiuntur; de quo vide Th. Chym. Vol. I. p. 506. Partem quoque mediam stirpium post corticem, & lignum tertiam *matricem* vocari, aliis vero Cor, aliis medullam, scribit Johnf. Costæus de nat. stirp. l. 1. c. 8. p. m. 40.

MATTO, μάτω, μάττωμι, idem quod ζήτησ, *quæro*. Unde ἐπιματῶσ, *inquirere*, *investigare* significat; quo verbo aliquoties usus Hipp. 2. de art. t. 27. & 47. l. 1. de morb. mul. XCVI. 24. Ita & μάττωσ, idem notat, l. de int. aff. VII. 26. XXX. 37. Jung. Foes. p. 399. Alias & μάττωσ pro μάττωσ ponitur, & significat *pinſere*, *miscere*. Lind. Ex. XVI. §. 149.

MATULA, ἀπέλα, *matella*, significat vas urinatum, in quod urina mittitur. Pro inspectione

ne urinæ debet esse vitreum, & purum. Meminit Gal. l. 1. de diff. resp. c. 12.

MATURATIO, *πεπαισμός, πέπαισις*, proprie fumitur de arborum fructibus, cum ex immaturitate maturitatem adepti sunt. Per absorptionem vero de nostris corporibus, cum humores excrementitii cocti fuerint. Erotian. in Onom. p. m. 87. D. Vide notas Eustachii ad h. l. Differt a *Coctione*, *πέψις*, quod hæc sit alimentorum; illa vero succis excrementitiis, aut vitiosis tribuatur. Est enim *πέπαισις*, cum materia noxia morbum efficiens devicta est, ac superata vi naturæ, ut ad exeundum sit habilis, Diet. n. 668. In hac significatione sæpe usus Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 27. f. 2. t. 44. 45. l. 6. f. 5. t. 6. Plura loca vide apud Foef. p. 492. Medicamenta hujusmodi *maturationem* promoventia vocantur *matuvariantia*, *πεπαιστικά*, quæ & in specie *Suppurantia*, *εμπύστικοις*, pertinent. Gal. c. 2. in 6. Epid. t. 31. Hinc & Rul. *maturativa* hoc sensu descripsit. Apud Chymicos *maturatio* est exaltatio e rudi cruditate ad *maturum*, & perfectum. Estque quadruplex, *Digestio*, & *Circulatio*, *Fermentatio*, & *Projectio*: de quibus singulis suis in locis. Rul. & Johnf. De *maturatione metallorum*, & *Auro volatili* vide Th. Chy. Vol. IV. p. 361.

MATURUS, *τέλειος*, dicitur de omnibus, quæ ex coctione suam perfectionem acquisiverunt; v. gr. de fructibus, de humoribus, de excrementis. Hipp. 1. aph. 22. Jung. Dieter. d. l. Opponitur *τὴ δμῶν*, *crudo*, de quo supra.

MATUTINUS, *ὄρθρος*, dicitur de ea diei parte, quæ *mane* vocatur. Vide *mane*. Respondet veri; & est calidum, & humidum tempus. Mercur. l. 3. V. L. c. 1. ex Orisatio. Comprehendit interdum & *antelucanas* horas, vel diluculum. Eo tempore corporis, & ingenii vires vigere testatur, una cum experientia quotidiana, Lang. l. 1. ep. 55.

* **MAXILLA**, *γνάθος*, *mala*. Vide *Gena*, *Gnatbos*.

MAXINOS, *μάξινος*, *maxinus*, nomen piscis, qui & *Afellus*, & *Gallerida* dicitur. A lili legunt *μάξιμος*. Lind. Ex. XI. §. 34.

† **MAZA**, Vet. pulicula ex polenta, & aqua. Valf. in Hipp. de Visu.

MAZA, *μάζα*, *μάζιον*. Vide *Massa*.

MEATUS, *ὄρος*, terminus in medicina usitatissimus, notans viam, per quam humores, spiritus, excrementa, vapores, status vel influunt, vel effluunt. Unde *meatus* a Gal. quoque divisi sunt in *sensibiles*, & *insensibiles*, *apertos*, & *latentes*. Sub *sensibilibus*, & *apertis* comprehenduntur & vasa, canales, cavitates, & pori cutanei, qui *κῆτ' ἐξοχλῶν* in l. de diff. fe-

brum, alibique *πόροι*, *meatus* vocantur; de quibus vide Barth. l. 1. Anat. c. 2. Ita Herophilus *meatum*, sive *πόρον* simpliciter appellavit *Nervum opticum*, qui a cerebro ad oculum pertinet, sensibilis spiritus viam, teste Gal. l. 1. de sympr. causis, c. 2. *Meatus auditorius*, *πόρος ἀκουστικός* vocatur, qui in osse petroso est anfractuosus. Gal. l. 11. de U. P. c. 12. Apud Barthol. *meatus cochlearis*, *tortuosus*, *cæcus*, *capreolaris* dicitur, libell. 4. c. 6. *Meatus genitalis* est, qui semen, & genituram a testibus haustam ad penis radicem defert, & juxta radicem vesicæ varicosus existit; unde & *Varicosus parastata* appellatur Gal. l. de sem. c. 15. Barth. l. 1. c. 23. *Meatus Cysticus*, vocatur ductus a cervicæ vesicæ felleæ procedens, & in communem ductum cholodochum desinens, Id. d. lib. c. 15. *Latentes*, & *insensibiles* sunt meatus parvi, & visum fugientes, non solum partium superficiem occupantes, sed & per totam carnem, ossium, cartilaginum, nervorum, ligamentorum, &c. substantiam disseminati; a quorum ordine vel per causas externas, vel internas turbato, variæ ægritudines oriri possunt, ac solent. Gorr.

MECHANE, *μηχανή*. Vide *Machina*.

MECHANICA, *μηχανική*, vocatur *Ars manualis*, quæ alias *Opificium* dicitur. Qua ratione illas artes cum medicina comparaverit Galenus, lege in lib. ad Thrasylbul. c. 24. seqq. Ita Linden. non veretur præferre *mechanicum* in sua arte excellentem duodecadi Doctorum, qui præter inane nomen nil sunt, Ex. II. §. 36. Quandoque vero strictius sumitur vocabulum pro illa duntaxat arte, quæ succurrit nobis in illis difficultatibus, quas præter naturam molimur, & in quibus naturam ipsam vincimus. Hinc & *Mechanici* dicebantur, *μηχανικοί*, illi, qui præstant in excogitandis artificiosis instrumentis, quibus onera sublevantur, ex Vitruv. C. Hofm. in Gal. LL. de U. P. n. 477. Helmont. ad Chymiam applicare non dubitavit, uti patet ex tr. de febr. c. 9. n. 26. 26. Paracelsus vero more solito plane abusive sumpsit, tribuens *Mechanicam* cælo, sideribus, homini, morbis, passim in Paramir. l. 3. Tr. 1. in Fragmentis passim, in specie in fragm. ad Tom. III. referendis, ubi describit *Mechanicam morborum*, quæ tractat, quomodo morbi fabricentur.

MECHANOPŒTICA, *μηχανοποιτική*, est inventio artis aquaticæ, ut fontium in aerem pulsorum, syringarum, aquarum, exaltationum per fistulas, & ventilia, folles, ac similia. Dorn. Rul. Johnf. in Lex.

MECHILI, Paracelso dicuntur hominum quoddam genus monstrosum, quamvis non constare possit, quales sint, annumerat *Gigantibus*, *Cy-*
cla-

elephibus, & *Levipedibus*, tr. Philof. ad Athen. l. 1. text. 24.

MEGHOACANNA, nomen purgantis radicis, quæ & *Bryonia Indica Oriental.* aut *Rhabarbarum album* vocatur; cuius hifloriam, & vires prolixè descripsit Rolfink. de purgant. feft. 2. art. 2. Schroder. l. 4. cl. 3. n. 428. Hofm. in clav. ad h. l. *Gialappa* vocatur *mechoacanna nigra*.

* MECONIUM, *μκόνιον*, Latine *Papaverculum*, a *μκόνιον*, quod *Papaver* fignificat: Homonymon est. *Proprie*, & quidem late notat succum *Papaveris* concretum; & ita confunditur cum *Opio*. Gal. l. 3. de S. Fac. c. 20. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. l. 2. de Antid. c. 7. Alii tamen accuratiores differentiam inter *Opium*, & *meconium* conftituunt, illud dicentes *Lacrymam*, quæ stillat ex capitibus *papaveris* maturefcenribus, & leviter incifis; hoc vero succum ex capitibus, & foliis, vel ex tota ftirpe coctis, vel expreffis paratum, & concretum, *Opio* viliozem, & ignaviozem. *Dioscor.* l. 4. c. 65. *Plin.* l. 20. c. 18. *Rhod.* ad *Scrib.* n. 22. & 86. *Schrod.* l. 4. cl. 2. n. 314. *Improprie*, & propter aliquam coloris, & confiftentiæ fimilitudinem, dicitur de excremento, quod ex toto fœtus nutrimento in utero, in urinaculo congeri folitum, toto uteri gellationis tempore. Gal. l. An animal fit id, quod in utero est, c. 5. Verum potius est excrementum, quod in intellino cæco infantis, utpote grandiori, quam in adultis continetur.

MECOS, *μκός*. Vide *Longitudo*.

MEDEA, *μιδεία*, nomen proprium (1.) Incantatricis, vel veneficæ, quæ uxor *Jafonis*, quam *Euripides* introduxit in *Tragœd.* ejufque meminit *Gal.* l. 3. de *Hipp.* & *Pl. decr.* 3. (2.) nomen medicamenti, quod parabatur ex fulphure, & humido bitumine. Hoc illitum alii corpori, ftatim accendit, ubi calor in id incidit, uti feribit *Gal.* l. 3. de *Temper.* c. 2. (3.) nomen alicujus gemmæ, ita dictæ, quia reperia primùm creditur ab illa venefica *Medea*. Sed fortaffis verius vocaretur *Lapis medus*, quia adfertur e regione *Medorum*. Estque niger, habens venam aurei coloris, reddens succum croceum, & faporem vini. Laudatur præfertim a magis contra ebrietatem, & ad amorem conciliandum. *Rul.* existimat, esse speciem *Hematitis nigri*, qui reddit succum croceum. Confpicitur & in *Cheruffia* Germaniæ regione, ubi etiam ipse *Hematites niger*, licet venæ non fint adeo coloris aurei, fed pallæant. Meminit hujus Gemmæ *Plin.* l. 37. c. 10. *Rul.* & *Johnf.*

MEDELA, *Μεδική*, *ῥίζης*, idem quod *Curatio*, *Sanatio*. Vide *Cura*.

MEDENI, *Paracelfo* notat exulcerationem cutæream, fimilem *Furunculis*, *Formicis*, &c.

l. 3. de exulcerationibus, aliisque symptom. Gal. c. 6. Unde & *Vena medena* dicuntur ulcera in manibus, & pedibus, quæ alias *Dracunculi* vocantur. Appellatur & *Vena Saniofa*, *Walth.* *Sylv. medic.* p. 1474. Apud *Avic.* describitur, quod fit affectus corporis externus, quando pustula quædam in ambitu oritur, & postea fit vesicula, equa egredituraliquid rubrum ad nigredinem declive, & postea non cessat prolongari, quasi in veritate esset vermis. Unde & nonnulli existimarunt, quod fit animal, ita vocatum a loco *medina*, ubi frequens fuit. *Avic.* l. 5. fen. 3. tr. 3. c. 21. Integrum etiam de hoc morbo tractatum conscripsit *G. H. Velschius* medicus *Augustanus*.

MEDIANA VENA vulgo dicitur vena illa sub cubiti flexura, *Avic.* *Nigra*, *ramus Basilica*; & plerunque secari potest absque periculo, quia nullus subjacet nervus, nec arteria. *Bartholin.* libell. 1. An. c. 7. p. 462.

* MEDIANUM, *mediastinum*, Latinis Anatomicis vocatur duplicata membrana, thoracis cavitatem, & pulmones in duas partes veluti dispescens. Estque revera *duplicata pleura*, quæ *pleura* sub costis dicitur *ὄμην ἐπιπλευρῆς*, membrana *succingens*. *Mediastinum* vero *ὄμην ὑποφράττων*, *interseprens*, *Gall.* l. 6. de U. P. c. 3. *Barthol.* l. 2. *Anat.* c. 4. *Medianum* etiam de *Mesenterio* dictum fuisse licet colligere ex *Vafal.* l. 5. de H. C. F. c. 6. in princip. Ita & *Septum* illud *Cerebri* pellucidum, quod intercedit ventriculorum ejus dextrum, & finiftrum, anteriores vulgo dictos, vocatur *mediastinum cerebri*. *Barthol.* l. 3. An. cap. 6. pag. 492. *Medianum* quoque vocatur trabs transversa grandior, quæ ab una domus parte ad alteram protenditur, & alias trabes minores sustinet, *Gr.* *μεσοειν*. *Hipp.* 4. de art. t. 43. *Gal.* in comm. ad h. l. *Foef.* p. 408. Vide *mesodme*.

† MEDICA HEREA, fœnum *Burgundicum*. *Joan.* *Ruellius* in nomenclatura rei veterin.

* MEDICAMENTUM, *φάρμακον*, est valde *πολύσμιον*. Interdum nimis late sumitur pro omni eo, quod nostram naturam alterare potest, *Gal.* l. 1. de S. Fac. c. 1. & ita venena quoque *φάρμακα*, *medicamenta* dicuntur. Nimis stricte accipitur, quando significat purgans cum per superiora, tum per inferiora: v. g. apud *Hippocrat.* lib. 7. *Epidem.* VIII. 2. *Intermedia* significatio receptissima est, quando idem notat, quod *Remedium*, *Auxilium*, *Indicatum medicum*; & ita *medicamentum* est quo, homines confervantur, aut curantur. Ubi quidem generalius omnis apparatus, & materia, quæ hominum naturam, quæque ratione dicitur *φάρμακον*

ejus mutando, conservare apta nata est; & ita *Alimenta* quoque complectitur: uti patet ex loco Hipp. 3. de purgant. in princ. sed acceptio hæc rarior est. Propria magis notio *medicamenti* ad illa solum spectat, quæ vim non alendi habent, sed agendi in corpus, & naturam, aut invitandi, aut irritandi in officium, quoties id ignavus obit, uti eleganter scripsit Linden. Ex XII. §. 39. seq. Recte commendantur ex Herophilo, quod sint *Divinum munus*. Profusus enim, quod tactus Divinus efficere potest, id præstant *medicamenta* usu, experientiaque probata. Scribon. in Epist. ad Callistum in princ. Unde & Gal. *manus Deorum* vocavit. De definitione, divisionibusque diversis vide passim apud Institutionistas, & si placet, in Dogmat. nostr. P. VI. c. i. seq. Jung. & Dieter. n. 886.

MEDICATRINA, *ιατρικὸν*. Vide *Jatrico*.

† MEDICINA, vox origine Græca. *Μεδική* enim est Curo: unde Curatores sanitatis κατ' ἐξοχὴν medici sunt vocati. Mars. Cagnat. Variarum observ. lib. 2. c. 15.

MEDICINA, homonymon est. Vel enim idem significat, quod *medicamentum*, φάρμακον, de quo p. a. Vel sumitur pro *Arte medica*, Græce *ιατρικὴ* dicta. Vide *Jatrico*. Est scientia sanandi, non nocendi. Scribon. d. l.

MEDICINALES DIES, vocantur in morbis acutis illi, qui nec Critici sunt, nec indices; & ita ad applicanda, & propinanda remedia, præsertim evacuantia, commodi. Alias & *Vacui* nonnullis appellantur.

MEDICON, *μαδικόν*, epitheton pharmaci deleterii, sive venenati; estque idem quod *Pharicum*, notante Rhod. ad Scrib. n. 195.

MEDICUS, *ιατρός*. Vide *Jatros*. Medici sæpe etiam vocantur in plurali *medentes*.

MEDIMNOS, *μέδιμνος*, *medimnus*, nomen mensuræ aridorum Atticæ, sed agricolis frequentior, quam medicis, ob magnitudinem. Continet Chemicas 48. h. e. 108. libras mensurales, seu modios 6. non medicos quidem, sed georgicos. Ejus nota fuit apud Græcos *μυ*. Gorr. meminit, & Æginet. l. 7. de pond. & mensur. in fin. h. t. c. 2. & alibi.

MEDIOCRITAS, *mediocritas*, μεσότης, μετριότης, τὸ μέτρον, σύμμετρον, est nihil aliud, quam modus, & ratio temperandæ utrique extremitati, qua defectus, qua nimietatis viventis, quæ uti in omni re optima, ita quoque in sanitatis negotio medico maxime observanda, uti patet ex Galen. l. 5. de san. tu. c. 2. Jung. Dieter. Jat. num. 545. *Mediocritas* est illud, quod unicuique naturæ, ætati, & regioni convenit. Huic assuescere debet quilibet, ut sanus conservetur.

MEDITATIO, *μελέτη, μελετώσις, μελετών*, idem quod *Cura*, *Exercitatio*. Dicitur & *ἐπιμέλεια*. Vide *Cura*. Græca vocabula passim occurrunt apud Hipp. quæ loca collegit Foes. in Oecon. p. 404. 405. Spagyricis *meditatio* dicitur, quoties cum aliquo alio colloquium habetur internum, qui tamen non videtur: Ut cum Deo ipsum invocando, vel cum seipso, vel proprio Angelo bono. Rul. Laudant etiam propterea *Philosophiam meditativam*, ceu a qua per Spagyricam ad veram, & adeptam sapientiam tutissimum fieri transitum sibi persuadent; cujus *Philosophiæ* primus gradus dicitur *meditativum studium*, quod est inquisitio sedula veri, & oblivio mundani, quantumvis necessarii. Verum hoc studium sapit Enthusiasum. Vid. Th. Chym. Vol. I. p. 399. seqq.

MEDITULLIUM, *ἐγκάρδιον*. Vide *Encardion*.

MEDIUS, *μέσος, μέτρος*, variis accipitur modis, prout de variis rebus prædicatur. In genere, & communiter *medium* illud dicitur, quod inter duo extrema est, sive æqualiter, & Arithmetice, sive proportionaliter, & Geometricè: in qua posteriori significatione idem est quod *σύμμετρον, moderatum*, aut mediocre. Ad priorem vero significationem pertinet, quando *Umbilicus* vocatur *medium* ventris, imo totius hominis. Æqualiter enim distant partes extremæ omnes ab umbilico. Keuchen. ad Sammon. p. 118. Item *media figura membrorum*, quæ est inter pronam, & supinam, aut quæ nec habet musciculum agentem, neque violentiam patientem. Galen. l. 2. de mot. musc. cap. 3. *Medius digitus* quis sit, vide *Dactylos*. Analogicè etiam aliis tribuitur: v. g. *Vita media*, dicitur *ἐπιέργεια* animæ operationibus quidem suis, sed non vitalibus instructæ, ad quas tamen ei regressus dari potest; de qua vita media prolixius disseruit Kerger. de ferment. f. i. c. 6. p. 48. seqq. An fortassis Paracelsus in suis scriptis eam intellexit, quando aliquoties meminit illius? Porro *medium* quoque idem significat, quod *ἀδιάφορον, indifferens*: ita *Res non naturales* possunt dici *mediæ*, vel *medio modo* se habere ad sanitatem, & morbum. Dogm. nostr. P. I. c. 6. p. 72. Quo pertinet ea quoque Notio quando *media* ponuntur pro instrumentis medicis. Ita res Diætæ, & medicamenta, & Chirurgicæ operationes sunt *media*, quibus medicus utitur ad finem suum obtinendum, hoc est instrumenta, seu materiæ medicæ. Ænigmatice, sive Spagyricè tandem *medium Cæli* vocatur *Luna, & marga alba*, Rul. & Johnf. Alia *media* in opere Spagyrico vide in Theatr. Chym. Vol. I. p. 425. 432. 456. *Media mineralia* iis quoque appellantur, quæ *mediam* obtinent naturam inter

metalla, & lapides, quando scil. liquefunt, ut metalla, non vero producuntur malleo, sed diffiliunt, ut lapides; quo pertinent omnes margaritæ, & plura alia, de quibus videt. l. p. 204. 205.

MEDO, idem quod *mulsum*, vel *Aqua mulsa*. Vide *Hydromeli*.

* MEDULLA, *μυελός*, de diversis corporibus, & partibus dicitur. 1. de substantia pingui, albicante, sensus experte, in cavis ossium contenta, de qua controverti solet, an humoribus, aut partibus solidis annumerari debeat? Gal. defendit, esse ossium alimentum, l. 3. de fac. nat. c. 15. & l. 1. de U. P. c. 18. Junge C. Hofm. in Comm. ad LL. de U. P. nu. 847. seq. & Instit. l. 2. cap. 131. Deinde de ipsa cerebri substantia, quæ vocatur a quibusdam *μυελός ἐγκεφαλίτης*, *medulla cerebri*, vel τῆ ἐγκεφαλῶν, cerebri. Gall. l. 8. de U. P. c. 4. Vid. & Keuch. ad Sammonic. p. 186. quamvis hodieque recentiores interiorum saltem ejus portionem duriorum, candidiorumque, in qua fiti sunt ventriculi, vel sinus, hoc nomine insignire soleant. Barthol. l. 3. Anat. c. 3. ad differentiam exterioris partis, cinericii coloris, quæ *Cortex* appellatur. Porro & portio cerebri prolongata per vertebrae colli, dorsi, & lumborum, usque ad os sacrum, etiam dicitur *μυελός ἑσχιότης*, *Medulla spinalis*, Galen. lib. 1. de motu muscul. c. 1. Jung. Barthol. libell. 3. Anat. cap. 3. Hipp. dicitur *μυελός ἰσθμῶν*, *medulla dorsalis*, 5. aph. 17. Vide Diet. 556. Hujus accurata Anatomen, & artificiosam exemptionem e sua theca, vel sede ossæ tradidisse Blasium, patet ex Henr. Holdenburgii Actis Philosoph. Ann. 1666. m. Februario. Alias vocabulum *medulle* etiam latius accipitur, dum per metaphoram solemus ita appellare, quod in omni re optimum est; uti demonstravit Libav. tr. de Igne Nat. cap. 49. Schroderus æquivocationem vocabuli ita expedit: *Medulla* in Mineralogia partem molliusculam denotat, quæ in saxis nonnunquam reperitur, (cujus varias species refert Rul. in Lex. quæ non sunt hujus loci.) In Phytologia mediam cujuslibet partem molliorem, ac præstantiorem refert, quam & *cor*, *matricemve* appellant (Huc pertinet etiam *ἐγκάρδιον*, *meditullum*.) In Zoologia adipem significat, in ossium medietate contentam, vel molliorem illam substantiam, quæ in spina, & cranio est, l. 1. c. 2. Catalogum *medullarum officinalium* vide apud eundem, l. 2. c. 31. *Medulla tu cura*, Paracelso dicitur, quando morbi radices in *medulla* ossium quoque infixæ sunt; de qua videatur l. 7. de morb. Gall. orig. caus. cur. c. 10. & l. 8. c. 2.

MEGALEJON, *μεγαλειον*, Latine *magnale*; de

quo supra. Alias *μεγαλειον* est quoque nomen unguenti a *Megaleo* authore, qui composuit, quod & *mendesium*, *μυδιόνιον*, alio nomine a patria ipsius appellari, vult Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Verum Dioscorid. distincta esse unguenta *megaleum*, & *mendesium*, docet l. 1. cap. 69. & 72. Jung. Hier. Mercur. l. 2. V. L. c. 19. Clem. Alexandr. maluit, *megallium* appellari a *megallo*, vel *megallio*, Siculo inventore. Confer ad Saraceni Scholia in c. loc. Dioscor.

MEGALOCOELOS, *μεγαλόκοιλος*, *ventricosus*, idem quod *πεγύσιος*, *ventre prominulo præditus*, cui venter inferior cum intestinis justo amplior est. Gal. l. 1. de Al. Fac. c. 1.

MEGALOPHONOS, *μεγαλόφωνος*, qui magnam edit vocem, aut *vociferatur*, ideo quia lato est thorace, & calore nativo multo præditus. Hipp. 6. Epid. f. 4. t. 24.

* MEGALOSPLANCHNOS, *μεγαλόσπλαγχνος*, dicitur Hippocratiis, cui magna, & clara in tumorem sunt viscera; & quidem præternaturaliter ob tumorem aliquem p. n. sive scirrhum, sive œdema, sive inflammationem. Hippoc. 3. de R. V. I. A. t. 19. & 12. Gal. in comm. ad h. l. Dicitur & vinum *οἶνον μεγαλόσπλαγγνον*, effective, hoc est viscera in molem attollens, sive magna viscera faciens, d. l. t. 2. Alioqui etiam in bonam partem sumitur, significans *generosum*, cujus eximie sunt corporis, animique virtutes. Vide Foef. p. 400.

MEGALOTECHNOS, *μεγαλότεχνος*, idem quod *mechanicus*. C. Hofm. C. in Galen. LL. de U. P. m. 249.

MEGAS, *μεγέθος*, *μέγας*, *μέγεθος*, *magnus*, *magnitudo*. Vide *magnitudo*.

MEIO, *ἔρῳ*, idem quod *mingo*, h. e. urinam reddo. Vide *mixtio*.

MEJOSIS, *μείωσις*, Lat. *Imminutio*. Vel idem est, quod *μινύθσις*. Vide *Imminutio*. In qua significatione usurpat Hip. lib. 1. de Diæt. XI. 48. XII. 12. l. 2. Epid. f. 1. 67. Vel significat tempus illud in morborum circuitu, in quo ex febris magnitudine aliquid demitur. Foef. p. 402.

MEIRACION, *μειράκιον*, *adolescens*, scil. qui aetatem agit ab anno 18. ad 25. notante Gal. ad 5. aph. 9. Usus alias vocabulo hoc Hipp. 1. aph. 13. Vide Dieter. n. 525.

MEJUIROS, *μείριος*. Vide *myuros*.

† MEL CASSIÆ, *pulpa Cassiæ*. Franc. Sanchez pharm. l. 3. c. 8.

MEL, *μέλι*, quod fit, notum est; videlicet succus quidam dulcis, ex floribus variis ab apibus elicitus, in illis proprio mellifico fermento, & calore elaboratus, & iterum per os excretus, in alveariis artificiosissime cera, ac propoli mistus, atque depositus, consentientia neque nimis dilu-

tus, neque nimis crassus, odore, ac sapore jucundus, cum aliqua acrimonia. Cujus historiam, electionem, facultates, & præparandi modos vide passim in Authoribus, videlicet Gal. l. 7. de Al. Fac. c. 39. & alibi sæpius, quæ loca inquiri possunt in Theatro Mundellæ. Diosc. l. 2. c. 101. seq. Schrod. l. 5. cl. 4. nu. 94. Aldrov. l. 1. de Insect. cap. 2. Fr. Hofm. In Clav. ad Schroder. c. 1. Bruyerin. de re cibari. l. 10. c. 7. C. Hofm. Inst. l. 5. c. 14. aliisque pluribus. Jung. Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 2. c. 8. p. 132. seq. Catalogum Mellium Officinalium vide apud D. Schroder. l. 2. c. 84. ut & in Dispensatoriis. *Mel Cedrinum* Hip. dicitur, quod ex Cedris roris modo defluit, & coriis super terram extensis, excussisque arboribus in ollas, & fistilia excipitur, *melque roscidum*, vel *aereum* vocatur; estque vel ipsa manna, vel huic affine. Legitur de Ulcer. IX. 3. *Mel Vitrioli*, vocatur ejus *Oleum Saccharinum*, vel verum ejusdem *Sulphur*; cujus præparationem tradit Libav. Alchym. Pharmac. c. 28. *Mel arundinaceum Cannæ*, idem est quod *Saccharum*, de quo suo loco.

MELÆNA, μέλαινα, Lat. *Nigra*, a Masc. μέλας, *niger*, κατ' ἐξοχὴν morborum significare ex atra bile ortum, vult Gal. in expos. voc. Hipp.

MELANAGOGA, μελανίγωγος, vocantur medicamenta atram bilem evacuantia vulgo credita. Blas. Med. Univ. p. 61. 85. multique alii Authores.

MELANCHLOROS, μελάγχλωρος, epitheton a nigro, viridique colore desumptum, duorum diversorum medicamentorum: unius quidem *Trochiscorum*, apud Egin. l. 7. c. 12. circa fin. & alterius *Emplastri*, d. l. c. 17. ad nervorum vulnera, & cruentis apti.

* MELANCHOLIA, μελαγχολία. In hujus vocabuli explicatione quemadmodum plerique omnes consentiunt, duo præcipue denotare: 1. *Humorem* aliquem excrementitium, naturalem, & præternaturalem: 2. *Morbum*: ita in utriusque determinatione gravissimæ adhuc occurrunt tricæ, & difficultates, ob sententiarum, & opinionum varietatem, quas omnes ventilare excederet instituti nostri limites. Libet saltem succincte utramque significationem proponere. Quando *melancholia* humorem significat, intellexerunt Veteres, Gal. & ejus sectatores, humorem sæculentum, crassum, frigidum, & siccum, *fecem sanguinis*, naturalem tamen, & benignum, in liene collectum, & secretum. Enimvero quia talis limus sanguinis neque in hoc viscere reperitur, neque etiam alia loca excretoria adsunt, per quæ eliminetur illud excrementum e corpore; nobis verosimilius hæcenus visum fuit, per *melancholiam*, vel *melancholicum hu-*

morem naturalem intelligere *succum Pancreaticum*, sive liquorem illum limpido in Pancreate glanduloso vulgari collectum, & per peculiarem ductum Pancreaticum, vel Virfungianum dictum, ad intestinum duodenum una cum bile delatum, unaque cum materia fecum alvi excretum. De cujus origine integram Exercitationem conscripsit Regn. de Græf. h. tit. quamvis quoad usum illius liquoris nondum eidem, aut aliis consentiamus. Per *melancholiam* vero præternaturalem intelligendus nobis videtur idem *Humor Pancreaticus* diversimode corruptus, & præternaturaliter constitutus, ob sanguinis vitiosam variam diathesin, quam sequi solet, præsertim vero si acidior, & vitriolaceæ, aut penitus corrosivæ acidæ naturæ fuerit, ubi *Atræ Bilis* titulo insigniri commode poterit, ex veterum hypothesi. Vide supra *Bilis Atra*. Cui hæc non arriperint, illi liberum esto certiora, & meliora proferre, nosque paratos inveniet ad suffragium. In altera significatione, quam *melancholia* morbum denotat, communis consensus est, quod intelligatur *Delirii* species, cum tristitia, & metu, sine causa evidente, oborta. Nec dissensus occurrit circa divisionem in *melancholiam Essentialem*, vel *Idiopathicam*, & *Consensualem*, sive *Sympathicam*: quo pertinent *melancholia Hypochondriaca*, *Uterina*, &c. Verum circa causarum internarum expositionem minime inter se conveniunt, ob antea dictam humoris *melancholici* ignorantiam. In hac discrepantia, & obscuritate nobis præ omnibus perplacet descriptio *melancholice* a Cl. Willis proposita, tr. Anim. Brut. P. II. cap. 11. ubi demonstrat, mixtum esse morbum cerebri, & cordis, a spirituum animalium, & vitalium vitio, ac inordinatione procedentem: ex qua hypothese hæc plenior definitio dari poterit: *Melancholia* est delirium vel continuum, vel interruptum, absque febre, & furore, cum tristitia, & metu, profundis sermonibus, absurdis, & interdum desperatis, actionibus etiam quandoque ineptis, sibi, aliisve noxiis, infomniis terrificis, vigiliis, aliquando etiam cum inflatione hypochondriorum, ructibus, murmure, difficili respiratione, anxietate circa præcordia, tinoitu aurium, proveniens a spiritu animalium, & sanguinis impuritate p. n. diversimode acidæ, vel austera, aut acerba vitriolacea, intemperiem Cordi, & cerebro *melancholicam* cum obstructionibus viscerum inferente. Jungatur, si placet, Dieter. nu. 526. Observationes varias apud Schenk. & alios Authores reperies, quos allegatos videbis in Eph. Nat. Cur. Ann. III. Observ. 148. Adde C. Rejes C. El. q. 27. num. 21. seq. & Hypochondriaca, q. 73. A Chymicis, vel Spagyricis *melancholiam* quoque vocari ipsum

Lapidem Philosophorum, patet ex Th. Chym. Vol. IV. p. 717. 727.

MELANCHRUS, *μελάγχρης*, dicitur, qui nigro, vel atro colore praeeditus est, aut qui ietero nigro laborat. Hipp. l. 6. Epid. s. 2. t. 36. quamvis nonnulli legant *μελάγχρωσις*. Foef. p. 402. Linden. Ex. IV. §. 82.

MELANDERINOS, *μελανδέρανος*, nomen piscis, *melanuro* similis, quem *Sargum alterum* vocat Aldr. l. 2. de pisc. c. 17. ubi ejus historiam vide. Meminit & J. Alex. l. 14. Sal. c. 10.

MELANORRHIZON, *μελανόρριζον*, i. e. *nigras radices habens*. In specie de Helleboro nigro dicitur. Gorr.

MELANPSITHIUM, *μελαμψίθιον*, nomen vini passi, quod crassum est, multi nutrimenti, uti notavit ex Diosc. l. 5. c. 9. Linden. Ex. X. §. 103.

MELANTERIA, *μελαντηρία*, succus est in metallis concresecens, coloris nigri, quamvis exiccatus plerunq; evadat cinereus. Valde adstringit, simul tamen vim causticam obtinet, quemadmodum *nisy*. Quidam *Atramentum metallicum* nominant. Dioscor. li. 5. c. 118. Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Vocatur & *Creta sutoria*, *Atramentum sutorium*. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 408. Datur & *friabilis melanteria*, teste Chiocco, mus. Calceol. f. 4. p. 475. Rulandus vero, & Johnson. descriperunt, quod sit species Chalcanti, sive Vitrioli, fuscis in caeruleo coloris; duplicemque constituerunt; quarum quaedam in faucibus cuniculorum, e quibus aë eruitur, salis modo concresecit; quaedam in summa facie cuniculorum coit, estque terrena. Arabes *biriam* dicunt. Alias *melanterion* quoque est clavorum veterum ferreorum rasura. Idem.

MELANTHÆLON, *μελανθέλαιον*, i. e. *oleum e semine nigellæ expressum*. Diosc. l. 1. c. 46.

MELANUROS, *μελάνωρος*, piscis vocatur saxatilis, aut in arenosis littoribus degens; cujus historiam, & usum in cibo, & medicina tradit Aldrov. l. 1. de pisc. c. 13.

MELANONES, *melones*, vermiculi nigri, qui contriti odorem bonum reddunt; mense Majo in prato reperiantur: Item scarabæi viridis genus, luteo auri colore lucens. Rul. & Johnf.

MELAS, *μέλας*, *niger*, *ater*. Ita vocatur species coloris obscurissima, & infima, quæ ob id alium nullum recipit; contra quam Albus, cum sit summus, ceteros admittit omnes, & se interim remittit. Lind. Ex. XVI. §. 209. Diet. nu. 528. Reliqui ergo colores sunt medii, Gal. l. 1. meth. med. cap. 7. Verum etiam *melas* stricte accipitur, i. pro Veratro, vel *helleboro nigro*, ap. Hipp. 2. de R. V. l. A. t. 11. in fœminino *μέλαινα*, pro atrabile, l. 2. de morb. LXXI. 2. In neuro

μέλαν ponitur aliquando pro *Cinere Cyprio*, quo ad oculos utimur. Hipp. l. 2. de morb. mul. ubi tamen vitiose legitur *μελάνθιον*. Aliquando pro *excementis*, 4. aph. 25. 1. Prorrh. f. 3. tit. 36. 37. 38. Interdum additur certum substantivum; v. g. *μέλαν φάρμακον*, *nigrum medicamentum*, Hipp. l. de cap. vuln. XX. 5. & in Spuriis ad l. 1. de morb. mul. II. 8. Aut epitheton, v. g. *γρυφιδόν*, scriptorium; & ita notat *atramentum*, Gal. & Aeginet. passim. *Emplastrum* quoque vocatur *μέλας*, apud Æt. l. 15. quod alias proprio nomine *ἰπία* vocatur, vim habens anodynâ, & siccantem. *Trochiscorum* quoque nomen *μέλας* apud eundem legitur, citante Gorræo. Vide etiam *Niger*. *Nigredo*.

MELASMA, *μέλασμα*, vocatur species *fugillati*, vel *συχουώματι*, quando nigrescit. For. l. 5. Chirurg. Obs. 9. Schol. Differt a *pelionate*, ubi pars saltem livet.

MELASMOS, *μελασμός*, *nigrities*, *nigredo*, effectus frigidi. Hipp. 5. aph. 17. Vide *Niger*.

MELCA, *μέλκα*, edulii quoddam genus fuit apud Romanos, & fine dubio *ἐξυγλάκωτι* species refrigerantis, & humectantis. Constantinus Cæsar lib. 18. de agricult. citante Gorræo docet, *melcam* nihil aliud fuisse, quam lac repositum, & reconditum in fictile novum, ferventi aceto prius perfusum, atque imbutum. Inde vero secretionem feri a crassiore lactis substantia fieri constat, quam per grumos concresecere vero simile est, eamque obsonii speciem fieri; quæ Gallis *dulait caillè* dicitur. Gorr. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Jung. Jul. Alex. in not. ad h. l. Lind. Ex. XVI. §. 124. Keuchen. existimat, *μέλκα* idem esse, quod *Lac* simpliciter, Not. ad Sammonic. p. 159.

† *Μέλκα*, apud Gal. 7. meth. med. c. 4. quale sit edulii genus, hodie ignoratum scribit Masfar. Pract. lib. 3. cap. 2. Gorræus in Definit. Medic. ex Paulo lib. 3. cap. 37. colligit fuisse ex lacte paratum.

MELE, *μέλη*, vocatur *specillum*, sive instrumentum Chirurgicum, cujus varius esse solet usus. Hinc & variæ specillorum formæ. Iis namque vulnera explorantur, aut aliquid latens deprehenditur; interdum aliquid extenditur, extrahitur, finditur, iniicitur, immittitur, inspergitur: hinc & pro vario munere, & figura varia quoque sortitur nomina. Ita *Speculum uteri*, & *ani dilatans* vocatur *μέλη*, Hipp. l. 2. de morb. mul. XLVI. 22. quod alias *ἡγερομυτεῖς* dici possit. Plura loca collegit Foef. p. 312. seq. Confer ad Aquapendentem, Paræum, Hildanum, Scultetum, & alios. Vide *Speculum*.

† MELEGRIDES gallina indica vulgo.

MELEAGRIS, *μελεάγρις*, vel idem quod

Gallus Indicus, aut *Gallopavo*, vel huic plane similis, de quo supra. Vide Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 4.

MELEAGRIUS, μελεάγριος, epitheton ignis sulphurei, qualis est in spiritu omnia intrinsece comburentis, sine dubio desumptum a fabula de *Meleagro* Etoliae Rege, Oenei ex Althea conjugis filio, cujus vitam, uti mater post partum extracto stipite, quem igni iniecerat Parca cum vaticinio: O nunc, nate, erit æqua tibi cum stipite vita, protraxit: ita injecto tandem ex ira furore eodem stipite in ignem, ideo quod audivisset de cade fratrum, mortem acceleravit, ut internis flammis uri visus fuerit, uti prolixius descripta legitur in Cornucopiis Nic. Perotti ad martial. p. 718. 719. Usus autem hoc Epitheto D. D. Georg. Ern. Stahl. in elegantiss. sua Disp. de Sanguificat. c. 3.

MELECH, i. e. *Sal.* Rul. & Johnf. in Lex.

MELEDENO, μελεδώνω, id est *curo*, curam habeo, ago, fano. Hippocr. frequenter usus, l. 2. Prorrh. l. 4. IV. II. l. 1. de morb. mul. XXXIII. l. 1. μελεδάνωσθαι passivè, lib. de nat. pu. XIII. l. 1. de morb. mul. aliquoties. Vide Foes. p. 404.

MELEDON, *meledone*, μελεδών, μελεδώνη. Vide *Cura*. Loca, in quibus Hippocr. usus, vide apud Foes. d. l.

MELEIOS, μέλιος, i. e. *melinus*; Epitheton *Aluminis*, ex *Melo* Insula una Cycladum adjecti, quod est Aegypto proximum bonitate. Hipp. l. de ulcer. VIII. 4. IX. l. de sterilit. XIII. 25. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi vitiose legitur μελεσίος, pro μελίος, animadvertente Foes. d. f. & approbante C. Hofm. in *ανεικδοτοίς* ad h. Gal. locum.

MELETE, μελέτη, idem quod μελεδών, *cura*. Vide *Cura*. Loca ex Hipp. vide apud Foes. p. 405.

MELGA, est *Salamandra*. Johnf. Lex. Chymic. lib. 2.

MELI, μέλι. Vide *mel*.

MELIAS, μελίος, idem quod *melium*, ab Insula *Melo*: Epitheton *Aluminis*. Gorr.

MELIBOCUM, *melibœum*, id est *Cuprum*. Rul. Johnf.

MELICERIA, μελικηρία, idem quod *Hydarthrus*: ita vocatur *Ichor* ille nervorum. Unde & *ιχώρ*, Græce dicebatur, vide *Ichor*; quia plerique crediderunt, esse excrementum saniosum inutile, cum verosimilius sit liquor ipse animalis spirituosus; quod satis testantur gravissima symptomata hujus liquoris profusionem comitantia; de quibus videatur Hildan. tr. de *Ichore*, & *melicertia*, c. 16. seq. quamvis & hic Author pro materia vitiosa hunc liquorem habeat, & propterea affectum illum *Hydropem articulorum* vocarit, c. 3.

& 4. Paracelfo dicitur *Synovia*, de quo voc. infra in SY. Sunt & hodieque Anatomici clarissimi, negantes, liquorem illum naturaliter in nervis existere, & per illos diffundi.

MELICERIOLO, id est *melicervis parva*. Legitur apud M. A. Severin. l. de abscess. anom. c. 17. p. m. 25.

* MELICERIS, μελικηρίς, abscessus nomen est cum folliculo, humoremque melli similem continet, unde etiam nomen obtinuit; quemadmodum *αδέριμα* a pulte, & *σαάτωμα* a sevo, vel adipe dicta sunt. Meminit Hippoc. l. 2. Prorrh. XLVII. 7. quamvis mihi adhuc dubium videatur, an abscessum intellexerit, an vero *Hydarthrum*; licet prius interpretes existimaverint. Hoc certum est, etiam *melicervida* abscessum a corrupta, & collecta lymphâ nervea originem suam trahere posse, non obstante quod indolens sit, cum materia jam separata, & spirituositate vitali destituta sit. *Melicervis* quoque aliquando sumitur pro *κρίον*. Vide *Cerion*.

MELICHROOS, μελίχρος, μελίχρος, h. e. *melleum colorem referens*. Legitur apud Hippoc. l. de Int. aff. XVII. 13. l. 1. de morb. mul. XCI. 44. Vocatur alias *κρόος*, *fulvus*.

MELICHROS, μελίχρος, *mellius*, *dulcis instar mellis*. Sæpe confunditur cum priori, notante Foes. pag. 406. Epitheton vini, l. de affect. XL. 7. pomorum dulcium, apud Scholiasten Theocriti Idyll. 5. fabarum, Hipp. l. 7. Epidem. VI. 10. VIII. II.

* MELICRATON, μελίκρατον, idem quod *Hydromel*, *Aqua mulsâ*, *mulsum*. Vide *Hydromeli*.

MELIEDES, μελιδής, idem quod μελίχρος, *melleum saporem*, & *dulcorem habens*: Epitheton vini, t. 2. de morb. XXII. 19. l. de affect. L. I. quamvis aliis μελιτοειδής legatur, quod idem est ac μελίχρος. Junge Lind. Ex. X. §. 50.

MELIMELUM, duplicem habet significationem. Vel enim notat liquorem mulsei saporis, qui producitur ex peculiari conditura Cydoniorum, cum melle; quam tradit Lind. Ex. X. §. 161. ex Columell. l. 12. §. 45. Vel significat poma dulcia musteo sapore, vel melleo prædita, quæ alias mustea vocabantur. Lind. ibid.

MELINUS, μέλιος, epitheton emplastrorum, quæ *mellina* dicuntur, a μήλον, malum, striete Cydonium, cujus colorem æmulantur. De quibus pluribus apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 6. seqq. legere est.

MELITEA, vide, *Pauladadum*.

MELITERA, μελιτηρά, nomen est aridi medicamenti; cujus descriptio habetur apud Aeginet. l. 7. c. 13. & usus monstratur l. 4. c. 40.

MELITISMOS, μελιτισμός, dicitur *Linisus ex melle*

melle in tuffi, & *gravedine puerorum*. Ægin. l. 6. c. 7.

MELITITES, *μηλιτίτης*, duo significat. 1. *mulsum*, sive *οινόμυελι* ex musto factum. Dioscor. l. 5. c. 5. Lind. d. l. §. 50. Deinde, & quidem usitatus, *melizites* dicitur Lapis hodieque plane incognitus, præcipue in Officinis. Dioscor. similem esse scripsit *Galactiti*, & ejusdem effectus, præterquam quod habeat dulciorem succum, lib. 5. cap. 151. Jung. Galen. l. 9. de S. Fac. §. *Hæmatites*, &c. Ægin. l. 7. c. 3. Chioc. *mus. Calceol. sect. 3. p. 275. seqq.*

MELLAGO, dicitur medicamentum consistentiam, & saporem mellis habens. Parantur vero mellagine non solum ex vegetabilibus, sed etiam e metallis, & mineralibus. Schenk. *Synt. comp. & præf. med. p. 320.* Adulterina vero sunt, & improprie ita dictæ, quæ cum melle parantur. Hæc enim potius Eclegmata, & Linctus appellantur. Idem d. l.

MELITTOMA, *μελιττώμα*, vocatur in genere *Confectio ex melle*. Ægin. l. 4. c. 61.

MELLISODIUM, id est *plumbum ustum*. Rul. & *Johnf. Lex.*

MELLOSI, sunt *Lumbrici terræ*. *Johnf. Lex. Chym. l. 2.*

MELOCHITES, nomen lapidis in Comitatu Tirolensi, qui alias *Lapis armenus* vocatur, quod olim ex Armenia tantum ad nos translatus sit. *Schroder. l. 3. c. 8. n. 4.*

* MELON, *μήλον*, vocabulum est æquivocum. (1.) significat *malum*, quod & *Pomum* dicitur. Vide supra *malum*. (2.) significat *Ovem*; & idem est quod *πορβετον*. Galen. in *Exeg. dist. Hipp.* Unde & *μήλων* sunt *carnes ovilla*, Hippocr. l. de affect. XLVI. l. 10. lib. 2. de morb. XLVI. 43. XLVIII. 33. LXVII. 20. &c. Vide *Foef. pag. 412.* (3.) *μήλον* idem est quod *gena*, *mala*; pars faciei inter nasum, & aurem sub oculo leviter eminent, pilis nuda. Vide *Gena*, *mala*. Sic dicta a *mali* similitudine, sive rubeum colorem, sive rotunditatem spectemus. (4.) Pollux author est, & *μήλα* quoque vocari *tonsillas interiores*, in intimo ore positas, ad radicem linguæ. *Gorr. Cast. (5.) μήλον* significat affectum tunicæ uvæ in oculo, quando ita egreditur, ut palpebræ minus prævaleant, & pili palpebrarum pungentes, clausis oculis, dolorem inferant. Ita dicta, quod ita protuberet oculus, ut *malum* exertum referat. *Castell. Latine malum. Forest. l. 11. Obs. 24. in Schol.*

MELOPLACUS, *μηλοπλακῦς*, & Dimin. *μηλοπλακῦτιον*, edulium, & *placenta e malis cotoneis*, in vino coctis, adjecto postea melle, pipere, aliisque pro arbitrio Pharmacopœi. Galen. *meminit l. 2. de Al. Fac. c. 23. Ægin. l. 7. cap. 11.*

Gorr. Perperam vero, & contra Græcorum vocabula componendi morem a nonnullis melaplacuntion vocatur.

MELOS, *μέλος*, Latine dicitur *membrum*, quod est pars organica, vel dissimilariis magis, composita ex aliis partibus: v. g. Brachium, Pes, Oculus, &c. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 9. Vide *membrum*. Altera significatio, quando *carmen*, cantilenam significat, nota est ex aliis Lexicis, nec hujus est loci.

MELOSIS, *μήλωσις*, dicitur exploratio Chirurgica, specillo facta, a verbo *μήλωσαι*. Nomen, & verbum occurrit apud Hippoc. l. de capit. vulner. XI. 2. 3. l. f. de morb. V. 16. f. 3. de fract. r. 23. *Foef. p. 414.*

MELOTIS, *μήλωτις*, item *μήλωρις*, late significat *specillum minus*, quod adhuc tenuius est, quam *ιμφίμηλον*. Gal. l. 6. An. adm. c. 14. Strictè vero dicitur *specillum auriculare*, quo utimur in aurium doloribus. Sub quo etiam *Auriscalpium* comprehenditur. Idem l. 3. de C. M. S. L. c. 4. & l. 1. de C. M. P. G. c. 10. ubi compositum dicitur ex *μήλη*, *specillo*, & *ἄς*, auris.

MELOSINA, nomen creditur proprium regis filia, cujus soror Meliora, quæ ambæ quondam propter peccata desperabundæ a Sathana fuerunt raptæ, & in spectra transmutatæ, spiritus horribiles, & spectra immania. Vivere putantur aliqua anima rationali, & in brutali solum corpore phantastico nutrir elementis, & una cum illis in extremo iudicii die transituræ, nisi cum aliquo homine forte fortuna matrimonium contrahant, ut ipse naturali morte interire possint, & matrimonio naturaliter vivere hujus unionis. Hæc Rul. Eiusdem status, atque generis plura spectra haberi creditur in desertis, in sylvis, ruinis, monumentis, & in extremis littoribus maris. Vulgo *maledicti* vocantur *homines*, sed proprio nomine *Spectra* dicuntur, atque *Diabolorum sancti*, cum quibus versantur *cadæmones*, suas illusiones, & portenta perficiunt. Hæc addit *Johnf. Lex. l. 1. Paracels. inter Aereos effectus videtur retulisse: unde plura de his nugatus est, deque melosinico Ares, l. 4. de vit. long. c. 6. l. 5. c. 2. & 5. ut & l. 1. Philof. ad Athen. t. 13. 19. l. 2. c. 15. Nugamenta plane indigna Christiano homine!*

MELUSI, id est *Mercurius, albach messalis*. Rul.

* MEMBRANA, *μῆνιγγξ*, *subis*. Vide *Hymen. Membranacearum partium* Officinalium Catalogum vide apud *Schroder. l. 2. c. 24. Membranis stomachi*, sive ventriculi peculiarem vim, & admirandam potestatem tribuit *Helmont. tr. Sedes Animæ, n. 25.*

† MEMBRUM CONFORMATUM, organicum. Riol.

* MEMBRUM, μέλον. Vide melos. Sumitur aliquando pro parte Corporis, qua simpliciori, cujus particulæ videntur nomine, & definitione communicare cum toto, ut Caro, Os: diciturque alias Pars Similaris: qua composita, & Dissimilari, sive Organica, de qua in melos. Aliquando etiam strictius accipitur pro membro saltem virili, sive mentula.

† ΜΕΜΙΘΑ, species Chelidoniæ. Rud. l. 1. c. 29.

MEMESTOMENOS, μεμestομενος, id est fartus, impletus, confertus, idem quod μεσός. Lind. Ex. X. §. 51.

MEMORATRIX, vide memoria.

MEMORIA, μνήμη, accipitur vel de facultate animæ memoratrice, quam Galen. μνημονοποιον τῆς ψυχῆς appellat, l. de sympt. diff. c. 3. fin. Hæc etiam brutis perfectioribus competit: & consistit in spirituum animalium puriorum, & lucidiorum motu circa corpora cerebri striata, & specierum sensu admissarum perceptione, ut egregie de hac differit Willis tr. Anim. Brut. P. 1. c. 6. Et de hac loquitur Gal. l. 3. de L. A. c. 5. Vel sumitur de actu secundo memoriæ, sive memoratone. Unde idem dixit: Memoria rerum sensibilibus longa opus habet consuetudine, l. 1. Anat. adm. c. 2. estque nihil aliud, quam observatio, & conservatio eorum, quæ sensibus percipiuntur, de subfig. Empir. c. 3. Plura de memoria vide in Ephem. N. C. Ann. III. (sub fin. P. Lautemberg. præloque in mnemonicam Ciceronis, p. 599. seqq. Bonetr. medic. Septentr. l. 1. sect. 9. c. 6. p. 90. seq. Os memoriæ, dicitur os occipitis, quod alias Basilare vocatur. Barthol. libell. 4. Anat. c. 6. p. 710. Blas. med. Un. p. 107.

MEMPHITES, μεμπίτης, nomen Lapidis, qui reperitur in Ægypto, juxta Memphin, calculorum magnitudine, pinguis, versicolor, ut eum descriperunt Dioscor. l. 5. t. 158. & Plin. l. 36. c. 7. Verum qualis sit, hodieque ignoratur. Rul. & John.

MEN, μῆν, mensis, nomen determinati temporis, sive certus quidam numerus dierum, quos vel unaquæque regio, aut civitas ex proprio instituto observavit; & dicitur mensis Civilis, vel quos certus cursus Solis, aut Lunæ, sive motus proprius constituit; & vocatur mensis naturalis: qui propterea geminus habetur: Unus Solaris, dum Sol unumquodque in Zodiaco signum percurrit; cumque duodecim sint, hinc totidem etiam menses in anno statuuntur, qui tamen non æque inter se pares sunt: Lunaris alter, & magis medicus, quem constituit Lunæ motus ab una conjunctione cum Sole, sive Novilunio ad alterum, id quod fit circiter unde-

triginta diebus, cum dimidio. Gorr. Jungatur Rhod. ad Scribon. n. 12. & 13. Galen. l. 2. de crif. c. 2. Forest. l. 28. Obs. 59. Schol. Mensis Philosophicus, vocatur certum tempus digestionis, vel putrefactionis; & interdum paucioribus diebus definiri solet secundum naturam, & absolutionem operis; ita ut secundum quosdam sint tres dies, & tres noctes; & quidam per decem dies dicunt; alii quinque illis addunt: in aliquibus est 30. in aliquibus 40. dierum spatium. Th. Chym. Vol. II. p. 282. Rul. & Johnf. in Lex. Sæpe etiam vocab. Latin. Mensis sumitur pro fluxu sanguinis in fœminis menstruo, sive singulis periodis mensium Lunarium repente. Vide menstruum.

MENDACIUM, ψῆδος, quid sit, notum est, falsitas nimirum in sermone. Dividi solet mendacium in Officiosum, Jocosum, & Perniciosum. Ultimum uti adversatur humanæ societati, ita neminem, nec medicum etiam decet. De hoc etiam videatur Linden. Ex. XI. §. 120. seq. Primum vero concessum esse quandoque medico, demonstravit RolfinK. O. & M. M. Sp. l. 4. s. 2. c. 7. C. Rejes C. El. q. 11. n. 5. fin. Quod sit discrimen inter mentiri, & mendacium dicere, docuit Jul. Alexandr. Not. in Galen. l. 2. de decr. Hippoc. & Pl. 5. Brevis: Mentitur fallens; mendacia dicit oberrans. Tropice mendacia etiam dicuntur maculæ illæ albæ in unguibus spectandæ, quemadmodum scribit Fallop. Vide macula.

MENDESION, μῆδῆσιον, Unguenti genus est, Ægypto peculiare, ita dictum a Capro, qui ea Ægypti parte, ubi primum unguentum illud repertum est, colebatur, & μῆδῆσις vernaculo sermone dicebatur. Dictum est & Ægyptium unguentum, item μετώπιον. Meminit Galen. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. Descriperunt Dioscor. l. 1. cap. 72. Æginet. l. 7. c. 18. Vide megaleion. Mentionem fecit & vini mendesii Hipp. l. de int. aff. XIV. 19. estque vinum album, & molle. Foes. p. 407.

MENDICUS, πωχός, quid significet, extra forum medicum etiam patet. De mendicantium vero vassamentis varia collegit, lectuque digna Paræus Chir. l. 24. c. 18.

* MENDOSUS, ψῆδος, idem quod Spurius, Illegitimus; ut mendose Coste, sive spurix; Mendose futuræ, &c. Castell.

MENFRICE, i. e. mastix. Rul. & Johnf.

* MENINGOPHYLAX, μῆνιγγοφύλαξ, q. d. membrane custos. Describitur a Celso l. 8. c. 3. quod sit lamina aenea, firma, paulum resima, ab exteriori parte levis, qua Chirurgi in vulneribus capitis utuntur, quoties excidendum os est, & attollendum, metusque imminet, ne in ipso opere cerebri membrana negligentius, & ultra, quam res expostulat, premendo lædatur, &

contundatur; ex quo sopores, & graves inflammationes cum periculo mortis oriuntur. Meminit Gal. l. 4. de L. A. c. 2. fere circa fin. Eius delineationem, & modum applicandi tradit Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. T. II. fig. 10. & T. XXIX. fig. 7. Huic simile quoddam ferramentum habent Chirurghi nostri, inquit Gorr. quod *Vestem* dicunt, (Gr. *μοχλός*, vel *μοχλίδιον*) cum eo attollant os, quod ferme totum excisum est, & jam labat, non secus quam grandiores lapides vestibus impelluntur, quamquam eodem ferramento cerebri membranam custodiant. Est enim lamina ferrea angustior ab ea parte, qua os tangit, aspera, ab altera laevis, non recta, sed media, duobus locis recurvata. Castell. A Gr. *μηνιγγοφιλικα* quoque vocari membranam, quæ priorem cerebri ventriculorum contigit, scribit Forest. l. 10. obs. 9. in Schol. Verum auctoritatem reperire hætenus non licuit.

* **MENINX**, *μηνιγξ*. Vide *membrana*, *Hymen*.

MENIS, *μηνίς*, idem quod *δργή*, *ira* *gravior*, h. e. diuturna injuriarum memoria, & cum vindictæ desiderio reminiscencia. Hinc *μηνίξ* dicitur de illis, qui implacabiles sunt. Jul. Alex. not. in Galen. l. de dign. & cur. aff. anim. prop. c. 5.

MENO, *μῆνο*, i. e. *maneo*, unde *μονή*, *mansio*, *μόνιμος*, *permanens*, stabilis. Hipp. 1. aph. 3. Diet. Jatr. p. 534.

MENOS, *μῆνος*, significat *robur*, vim, vehementiam, idem quod *ισχύς*, vel *δύναμις*. Ita vini *μῆνος* legitur ap. Hipp. 3. de R. V. I. A. c. 41.

MENS, *μῆς*, *γνώμη*, *Δείσις*, idem quod *Animus*. Dicitur κατ' ἐξοχήν quoque de summo Creatore. Gal. l. 17. de U. P. c. 1. Lang. l. 1. ep. 14. Reliqua vide supra in *Animus*, & *Gnome*.

MENSA, *βράσεζα*, quid significet, pueri quoque norunt. Pertinet ad Instrumenta Diætica, pro cibatione peragenda: Pharmaceutica, ad medicamenta super illa præparanda: ad Chirurgica, & Anatomica pro utrisque operationibus perficiendis. Accipitur etiam tropice haud raro pro ipsis alimentis, & cibandi ratione. Ita dicitur *Mensa prima*, *secunda*, &c. *Mense* Italicæ, & Syracusanæ olim damnatæ a Platone, ceu nimium largæ, & lautæ, teste C. Hofm. C. Gal. LL. de U. P. n. 505. *Mensa* quoque, *τραπέζα*, tropice dicitur pars superior plana dentium maxillarium, sive molarium, quia veluti supra *mensam* collocantur cibi. Fallop. Expos. de ossib. c. 16. Tom. 1. p. 504.

* **MENSIS**, *μῆς*. Vide *Men*.

MENSTRUATIO, Blasio vocatur fluxus men-

strum naturalis in foeminis. Med. Univ. p. 10. & 452.

MENSTRUUM, apud Latinos Homonymum est in Medicina. Usitatissima significatio est, quando notat Excernendum, vel Excrementum naturale sanguinis, in sexu foeminino, ætate adulta, ut plurimum per stata mensis Lunarum, sive quatuor septimanarum intervalla repetens, Gr. *καταμήνια*, *εμμήνια* dictum; cujus causam optime referre licebit in Creatoris sapientissimum institutum, & sanguinis copiam turgescens, ut natura non possit diutius retinere. An Lunæ quoque influxus, & virtus quædam huc aliquid conferat, arduum est determinatu. Siquidem non in omnibus idem tempus observatur excretionis, cum apud alias circa plenilunium; alias novilunium; alias vero circa quadraturas; imo apud quosdam etiam diebus intercalaribus contingat. Sanguinem non successive ad uterum colligi intra illud temporis spatium, sed demum circa instans effluxus tempus eo moveri, satis testari videntur lumborum, laterisque dolores ex illo motu eo tempore aborti. Vvalæus Ep. 2. de motu sanguinis. *Menstruus sanguis*, si corrumptur, & dispositionem præternaturalem acquirit, fit variorum gravissimorum morborum auctor, & causa, uti passim ex veterum, & recentiorum Medicorum monumentis prolixè demonstrari posset, nisi instituti ratio prohiberet. Altera significatio est Chymica, & Pharmaceutica, quando *menstruum* vocatur *Liquor*, cujus beneficio *Extracta* fiunt. Schr. l. 2. cap. 57. Dividuntur in *Naturalia*, & *Artificialia*, Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Plura vide in Rolfsk. Chym. l. 2. c. 14. An detur *Universale* omnia corpora solvens, quod vocatur *aqua sapientie*, *Mercuriale Philosophorum*, *Aqua Cælica*, omnium horarum homo, vinum animatum, &c. dubitatur. Solliciti quidem sunt de eo Spagyrici, verum placet nobis *ἐμπειρίως* Rolfsk. d. l. Inconcussæ veritatis Thesis est: non datur *Menstruum* omnia corpora promiscue solvens: Agens non agit pro ratione patientis. De divisione *Menstrui* in *Vegetabile*, & *Minerale* videatur Th. Chym. Vol. VI. p. 223. seqq. De *minerali* legatur etiam Beker. in Oedip. Chym. Tit. 5. §. 2. *Menstruum Philosophicum*, habetur spiritus Aceti fortissimus; de quo legatur ex Jac. le Mort. Collect. Chym. Leid. c. 7. *Menstruum Circulatum*, eidem est Spiritus Nitri dulcificatus, d. l. c. 303. Egregie quoque, & succincte de *Menstrui* Chymica significatione, & ejus speciebus scripsit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 4. p. 53. seqq.

MENSURA, *μέτρων*, accipitur i. late pro omni determinata, & congrua alicujus rei quantitate, quæ

quæ optima habetur. Galen. l. 1. cogn. & cur. propr. anim. morb. c. 3. & ita quoque pro cibi mensura, rebusque solidis, quin & aliis rebus non naturalibus, l. de Conser. c. 4. Deinde strictè significat vasculum quantitatis certæ, siccæ, aut humidæ, l. de pond. & mens. c. 1. h. e. cuius cavitate recipiente certa quantitas determinatur, & iudicatur. Ægin. l. 7. c. 26.

* MENTAGRA, *μυρτίγγρα*, idem quod *Impetigo*. *Lichen*. Vide supra *Impetigo*.

MENTULA, idem quod *Penis*, sive *membrum virile*; de quo vocab. Rolf. de part. genit. P. I. c. 43. Idem tamen etiam tribuit *Clitoridi*, d. l. P. H. c. 42. De *mentula* e capite, & occipitio propendente vide Eph. N. C. Ann. III. obs. 42.

* MENTUM, *μῆτις*, vide *Geneion*. Dicitur omne id, quod labro inferiori longa, & orbiculari figura subjacet. Introd. c. 10.

MERPHITIS, *μερπίτις*, dicitur fœtor ex sulphure accenso: de quo J. Alex. not. in Gal. l. 7. de U. P. c. 8.

MERCAVAH, i. e. *Thronus Dei*, vel ejusdem fulcrum. Th. Chym. Vol. VI. p. 101.

MERGES, *μίσγες*, quandoque etiam usurpantur pro *Sostro*, & *Honorario*, quod Medicis debetur pro opera præstita; & illi quoque quandoque honesta ratione exigere possunt ab ingratis, & incivilibus. Rhod. ad Scrib. n. 171.

MERCURIALIS, epitheton est non solum rerum, & medicamentorum, quæ ex Mercurio parantur; sed etiam humoris melancholici, qui *Humor Mercurialis* appellatur; & morborum inde provenientium, *morbi Mercuriales* dictorum. Blas. Med. Univ. p. 349. 360. 443. Imo & spiritus, seu causæ sanitatis, & morborum, causæ *mercurialis* nomine exprimuntur. Significatio Botanica, quando herba quædam emolliens, & in Clysteribus usitata *Mercurialis mas*, & *fœmina* dicitur, non est hujus loci.

MERCURIUS, *έρμης*, vide *Hermes*. Præter illam Ethnicam, & Astronomicam significationem, terminus usitatissimus est Chymicis, & Spagyricis, quamvis sub varia quoque significatione. Libet saltem descriptiones Rul. & Johnf. adjicere. *Mercurius* dicitur unum e tribus principibus corpus, in quo proprietates rerum continentur, item *Argentum vivum*. *Mercurius* est principium materiale, vaporosum, naturæ aqueæ, subjectum nimirum generationis, cui per vim formativam, imprimiturque forma, & absolutio adest. *Mercurius metallorum*, quinta essentia, & aqua permanens, spiritus, semen fœmininum: item *Mercurius metallorum*, est *mercurius* corporis præcipitatus, corporalis, quando metalla ad primam materiam rediguntur, & ita in semetipsa præcipitantur. *Mercurius mi-*

neralium, est oleositas, vel unctuositas de mineris auri, & argenti tracta. *Mercurius*, *Argentum vivum*, CC. S. Z. item Auripigmentum. *Mercurius obambar* est magnesia, fluidum corpus, & aqua. *Mercurius regeneratus*, est primum Ens *Mercurii*. *Merc. crudus*, est is, qui nondum separatus est a sua materia, in qua generatus. *Mercurius laxus*, est Turbith minerale. *Mercurius* a natura coagulatus est solidum metallum. Arte vero coagulatur, aut cum metallis, aut cum mineralibus, vel sine ipsis, per se, aut per alia extra mineralem naturam existentia. *Mercurius, crystallinus*, qui sæpe sublimatus est in formam crystalli, & perspicuitatem. *Mercurius corallinus*, qui per oleum ovorum, & aquas alias in rubedinem corallinam est adductus. *Mercurium metallorum*, ut & Antimonii, inter Non Entia referre non est veritus B. Rolf. pec. tract. h. t. quam tamen opinionem impugnavit Beker. in Exper. Chym. Nov. Nonnulli ex recentioribus, inter quos & D. Etmullerus, *Mercurium* metallorum vocant *Mercurii* Corporum, nulli dubitantes, eum beneficio salium alcalinorum, qua fixorum, qua volatilium, elici posse, eumque sublimioribus inservire. An vero liquidum illud corpus, & in quod metalla perfectiora redigi possunt per dicta salia, revera cum *Mercurio* conveniat, non est nostri instituti dijudicare. Interea triplex ex illorum hypothesibus resultat *Mercurius*, *Vulgaris*, *Corporum*, & *Philosophicus*. *Mercurialis Sæva*, est aqua aluminum, in qua *Mercurius* generatur. Est enim sal purgativum aurei coloris, quod in salinis cavernis reperitur, fossilibus optime cognitum: utuntur hoc per os ad pneumoniam. Rul. *Mercurialia* medicamenta dicuntur, quæ *argentum vivum* recipiunt. Venena *mercurialia*, quæ indolem *mercurii*, sive *hydrargyri* imitantur, & similia symptomata excitant. Vide *Hydrargyros*. Junge Junken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 1. p. 27. 28.

MERDA, *κόπρος*, idem quod *Stercus*. Vide *Copros*.

MERDASENGI, id est de adusto plumbo pulvis. Rul. & Johnf. Fallop. putat esse Lithargyrium, tr. de metall. f. fossil. c. 27. Tom. I. p. 328.

MERDIVOMUS, *κοπήμετος*. Vide *Copriemetos*.

MERENDA, *πρὸ μεσημερίου, τὸ μετ' ἄριστον φαγεῖν*, est *cibus post meridiem sumptus*, pueris, & fortius laborantibus, & fortassis quibusdam morbo confectis reficiendarum virium gratia concessus, alias noxius, & incontinentiæ signum. Mercur. l. 4. L. c. 17. fin.

MERGEN, *Bassec*, id est *Corallus*, Ruland. & Johnf.

MERGUS, *αἰθυία*, nomen avis aquaticæ, cuius variæ dantur species, Descriptionem, & usum in cibis, & Medicina tradidit Aldrov. l. 19. Ornith. c. 49. Specialiter quod *mergus* voracissima sit avis, & plurima concoquat, ob id ejus pellem cum plumis paratam a pellifice, stomachoque applicatam vim concoctionis promovere, legitur & in Th. Ch. Vol. V. pag. 400. seq.

MERICOS, *μερικὸς*, *partialis*, idem quod *τοπικὸς*, *Localis*. Epitheton medicamentorum *Localium*. Gorr.

MERIDIES, *μεσημβρία*, dicitur 1. *medium diei*; & opponitur mediæ nocti. Sumitur tamen aliquando cum insigni latitudine. 2. significat *medium cæli*, sive illam plagam cæli, sub qua Sol apparet in diei medio. Unde *meridionales* populi, & regiones dicuntur, sub *meridie*, h. e. sub *meridiano*, & *medio cæli* habitantes. Gal. l. 2. de Temper. c. 6. Quid Spagyrici in opere Lapidis Philosophici intelligant per *meridies*, & *mediam noctem* ægyptice, meo iudicio nec ipsimet noverunt. Meminit Lib. Alchym. Pharmac. c. 7.

MERIMNE, *μερίμη*, vide *Cura*. Legitur hæc vox apud Hipp. l. 2. de diæt. XXX. 9. ubi simul effectus in corpus redundantes a cura proponuntur. Confer etiam ad Cels. l. 1. c. 3. §. de his, quæ extenuant corpus.

MERLUCIUS, *ἄσπις*, qf. *Maris Lucius*: piscis vocatur, qui alias *Asellus saxatilis marinus* dicitur; interque pisces etiam febricitantibus quandoque concessos refertur a J. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Laudatur & a Lang. l. 1. ep. 58. Vocatur & *Callarias*. Historiam, & usum vide prolixius ap. Aldr. lib. 3. de pisc. c. 1. Adde Lind. Ex. XI. §. 14. & 133. 147. 205. 206.

MEROPS, *μέροψ*, nomen avis, quæ & *Melissoptagus* dicitur, ideo quod apibus infidetur: cuius historiam, & usum vide apud Aldr. l. 12. Ornithol. cap. 45. Eiusdem pietatem erga parentes etiam deprædicat Lang. l. 1. ep. 63.

MEROS, *μέρος*, Latine *Pars*, interdum & *μαζιον*, generaliter dicitur id, quod totum essentialiter complet, atque integrat, vel in quod totum dividitur. Est enim vocabulum ex iis, quæ ad aliquid, sive *Relata* dicuntur. Gorr. Quo supposito, facile liquet, quam graviter hallucinantur, qui in homine vivo, ceu subiecto Medicinæ, humores, & spiritus e numero *Partium* excludere non verentur. Vide Lind. Ex. XV. §. 68. seqq. Dogm. nostr. P. I. c. 2. p. 24. seq. Alias & vocabulum *Pars* ad ipsam medicinam refertur, dum quædam *ministra*, & quæ-

dam *Principes* illius *Artis partes* constituuntur; uti passim in Compendiis, & Institutionibus Medicis videre licet. Vide *Pars*.

MEROS, *μέρος*. Vide *Femur*.

MERSOR. Vide *Urinator*.

MERULA, *κόρυθος, κοτιφός*, & nomen avis, & piscis habetur. Avis historiam, & usum in cibis Medicum tradit Aldrov. lib. 16. Ornithol. c. 6. Laudat & Rolfink. O. & m. m. Sp. l. 14. f. 1. c. 14. Piscis vero descriptionem, cum usu, Aldrov. l. 1. de piscib. c. 6. Meminit & Gal. l. 3. de A. F. c. 28. l. de bon. & mal. succ. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3.

MERUS, *Μερακός, ἀκρατός*, in genere dicitur de omni illo, quod homogeneum, sincerum, nullaque alia re permixtum est. Strictius tamen sæpe sumitur de *vino* aqua non diluto, sincero; quod Hipp. 3. de morb. XV. 33. *ωπύτην οἶνον* vocat. Lind. Ex. VII. §. 24. Diæt. n. 33. Rhod. in Lex. Scrib.

MERYCISMOS, *μυρικήσιμος*. Vide *Ruminans*. *Ruminatio*.

* MESARÆON, *Mesenterium*, *μεσάραιον, μεσεντέριον*, synonyma sunt. Ita vero vocatur corpus membranofum, medium inter intestina situm habens, per quod varia vasa, Arteriæ, & venæ *mesaraicæ* dicuntur, Venæ Lactææ, Lymphatica Vasa, Nervi quoque una cum multis Glandulis feruntur, intestinis annexum; cuius plenioris historiam vide apud Anatomicos, præsertim Barth. l. 1. Anat. c. 12.

MESERA, id est *Tutia Alexandrina*, Rul. & Johnf.

MESEL, *Mosel*, i. e. *Stannum*. Iid.

MESEMAR, vide *Misnar*.

MESENTERION, vide *Mesaræon*.

MESES, *μέσος*, nomen Venti, qui est medius inter *Ceciam*, & *Aparctiam*. Gal. comm. 3. de humor. t. 13.

MESIANUM, *μεσιανή*, nomen Emplastri, quod alias *ανήκτων* dicebatur. Author ejus fuit Crito; & describitur a Gal. l. 6. de C. M. P. G. c. 2. Vide *Anicetum*.

MESIRE, vocatur affectus quidam Hepatis cum gravitate conjunctus; cuius signa sunt Tumor, inflammatio, mordicatio, denigratio linguæ. Avic. l. 4. feb. 14. tr. 3. c. 5.

MESOCOLON, *μεσοκόλον*, generaliter significare videtur apud Hippoc. *membranam medianam* quandam, vel interstitium, 6. Epid. sect. 4. t. 7. Strictius vero dicitur de parte *mesenterii*, quæ intestina crassa, præsertim colon, annectit in dextro, & sinistro latere, & parte infima recto intestino adhæret. Gal. comm. ad d. l. Gorr. Foef. Oec. p. 408. Barthol. l. Anat. c. 12.

MESOCRANON, μεσοκράνον, idem quod κορυφή, vertex. Gorr.

MESODME, μεσοδμη, dicitur trabs grandior transversa, Lat. medianum, quæ ab una domus parte ad alteram transit, & alias minores trabes sustinet. Hipp. 4. de art. t. 43. Foef. d. l.

MESOGLOSSI, sunt iidem muscoli, qui alias dicitur Genioglossi. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 549.

MESOMPHALION, μεσομφάλιον, idem quod ὀμφαλός, umbilicus. Gorr.

MESOPHRYON, μεσόφρυον, dicitur Ruffo ea pars faciei, quæ inter ambo supercilia media est, supra nasum, ad frontis finem sita; & quia de pilis esse solet, Capella lepide vocavit *Glabellam*. Gorr. Dicitur alias etiam μετώπιον. Junge Keuchen. ad Sammonic. p. 230.

* MESOPLEURIOS, μεσοπλευριος, epitheton musculorum Intercostalium, πλάτρων enim costam significat; quemadmodum & loca illa Intercostalia μεσοπλευρία vocantur. Gal. l. 7. de U. P. c. 21. & l. de musc. dissect. c. 23.

MESOPOTAMENON, μεσοποταμιον, est species unguenti Oenantharii, h. e. ex vino, & flore liliorum alborum parati; cuius descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

MESOS, μέσος. Vide Medius.

MESSIS, ἀμνητος, προαμνητος, dicitur illud anni tempus, quo rustici fegetem maturam metunt. Gal. l. i. de Antidot. c. 18. Messis quoque ab eodem refertur inter Exercitationes corporis fortiores, l. 2. de San. tu. c. 8. Alias vocab. messis allegorice quandoque accipitur pro maturitatis tempore: v. gr. Messis mineralium, Th. Ch. Vol. I. p. 572. & Sibold. Hemsterhuis edidit libellum, quem inscripsit, *Messis Anrea Anatomica*.

MEST, i. e. lac acetosura, Misal, mosal. Rul. & Johnf.

MESTOR, μέτωρ, dicitur Artifex peritus. In specie de Chirurgo usurpatur ab Hippocr. l. Mochlic. XXII. 8. Jung. Foef. p. 414.

MESTOS, μεστός, plenus, refertus. Hipp. 5. aph. 45. Diet. n. 536. Idem quod μεμεσμημένος. Lind. Ex. X. §. 251.

META, μετα, Vide Campter.

METABASIS, μετέβασις, dicitur Transitus, vel transgressio Medici ad una indicatione ad aliam, ab uno remedio ad aliud; quæ debet fieri cum prudentia, non temere, aut cum violentia; uti colligitur ex Hipp. 2. aph. 51. & 52. ubi verbum μεταβαίνω, transeo, legitur. Junge Dieter. n. 538. Fere idem est quod μεταβολή, mutatio, nisi quod hæc latiore habet significationem.

METABOLE, μεταβολή, idem quod μεταμω-

γή, significat mutationem. Dicitur vero in medicina de omni generis rebus, de anni temporibus, de victu, remediis, causis morbificis, &c. Vide Foef. p. 408. Diet. n. 540. Ubi quidem in genere notandum, quod omnes magnæ, & celeres mutationes sint vitandæ. Gal. comm. 2. de humor. t. 29. 2. de R. V. I. A. t. 52. Mutatio a contrario in contrarium debet fieri per elementum intermedium. Th. Ch. Vol. V. p. 55. Quod vero mutatur de specie in speciem, debet reduci in primam materiam. Ibid. pag. 544. Crisis quoque dicitur mutatio repentina. De mutatione flexus pro, & contra quædam proposuit Rolsink. de par. genital. Part. 1. c. 2. & 3. Vide Transmutatio.

METACARPION, μετακάρπιον, Metacarpus. Postbrachiale, dicitur pars manus extremæ media inter digitos, & carpum, sive brachiale, cuius interior pars dicitur Vola, ἄνω, ὑπὸ ἄνω, Exterior, Dorsum, ὀπίθεν. Alii tribuunt metacarpio quinque ossa, tertium os pollicis quoque annumerantes; alii vero quatuor. Nobis perinde erit. Vide Barthol. Anat. l. 4. c. 1. & libell. 4. c. 20.

METACERASMA, μετακέρασμα, significat temperatam aquæ mixturam; estque idem quod κέρασμα, quando aqua frigida mutatur in temperatum, & veluti lacteum teporem. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 49. Gal. comm. ad h. l. Foef. 409.

METACINEMA, μετακίνημα, dicitur dimotio, vel transmotio; usurpaturque de pupillis. Hipp. 2. Prorrh. XXII. 28. Verbum etiam μετακινέειν sumitur pro transmutare, proprie transmovere, sive e loco movere. Hipp. l. de loc. in hom. LV. i. seqq. Lind. Ex. XLII. §. 329. seqq.

METACHEIRIXIS, μεταχειρίσις, idem quod χείρισις, tractatio manualia. Vide Cheirixis.

METACONDYLI, μετακόνδυλοι, dicuntur, teste Ruffo, postremi digitorum articuli unguibus proximi; quemadmodum medii κόνδυλοι, & primi metacarpio proximi προκόνδυλοι. Gorr.

METAGRAMMATISMOS, μεταγραμματισμός, Transliteratio, significat permutationem veteris literaturæ in recentiorem. Gal. com. 2. de iis, q. in med. t. 23.

* METALEPTICOS, μεταληπτικός, i. e. transsumptivus, vel translatus; & dicitur de motu quodam, quem natura musculis quibusdam conciliavit, & similis est motui, sive tensionis speciei illi, quæ a superiori laqueo Gloscomii perficitur. Gal. l. i. de U. P. c. 14. l. 6. m. m. c. 5. ad fin.

METALLAGE, μεταλλαγή, idem quod μεταβολή. Vide Metabole. Jung. Diet. 541.

METALLUM, μέταλλον, proprie dicitur corpus perfecte mixtum, subterraneum, durum, pondero-

derosum, ductile, fusile, ex Sulphure, & Mercurio, sive aqua Mercuriali conflans. Plura de *metallorum* descriptione, generatione, principis vide apud Cæsalp. de *metall.* Georg. Agric. h. t. Th. Chym. Vol. I. & seq. passim Schrod. l. 3. c. 11. Fr. Hof. in cl. ad h. l. Beker. in *metallurgia*, Aldrov. in Musæo *metallico*, &c. Numerantur sex, Aurum, Argentum, Ferrum cum Chalybe, Stannum, Cuprum, Plumbum. Dantur & alia corpora, sed imperfectiora; ut Cachymia, Electra, de quibus suis locis, quæ vocantur commode *ἡ μεταλλικά*, *Metallica*, Th. Chym. Vol. I. p. 588. seq. item mineralia. Libav. distinguit *metalla* in *Naturalia*, & *Sapientum*. Illa numerat septem, addens antea dictis sex adhuc Calæum. Hæc vocat Aurum Philosophorum, Argentum Philosophorum: Deinde & Mercurium Philosophorum, &c. S. A. Ch. l. 4. c. 18. Quæ Helmontii sit de *metallis* sententia, inquiratur in Indice Operum suorum. *Metalium currens*, dicitur Mercurius vivus. Rul. & Johnf. Metallum strictè dictum vocatur mixtura metallica ex Cupro, & Stanno, vel plumbo, ut & pauca quantitate argenti, quod ponderosius est *metallis* simplicibus, ob densitatem majorem, sed & propterea fragilius, quia flecti, nec resilire nequit. Jac. le Mort. Metallurg. contract. Chymicæ annexæ, p. 272.

METALLURGIA, vocatur pars Chymicæ inserviens subterraneorum, metallorum, & mineralium præparationi, & depurationi ad usum medicum necessariæ. Jac. le Mort. Ch. Medico-Phys. c. 1. p. 2.

METALLUS, ab Helmontio propria contra usum Grammaticum autoritate vocatur cum additione *primus*, vel *masculus*, minerale quoddam ex Mercurio, & Sulphure metallicis constans; & communiter credunt esse *Cinnabarin Nativam*, tr. Recepta Injecta in appendice. A Paracelso *Electri minoris immaturi* nomine venire, scribit Junken. Ch. Exper. P. 1. f. 5. c. 1.

METAMORPHOSIS, *μεταμόρφωσις*. Vid. *Transmutatio*.

METAPEDIUM, *μεταπέδιον*, idem quod *metatarsus*, cujus ossa sunt quinque; de quibus vide Barth. libell. 4. An. c. 21.

* **METAPHRENON**, *μεταφρενον*, idem quod *ἰσθμὸς*, *Dorsum*. Vide supra lit. D.

* **METAPOROPÆIA**, aut *metaporopæsis*, *μεταποροποιία*, *μεταποροποίησις*, est exiguorum meatuum corporis mutatio a statu p. n. ad naturalem; & ita idem, quod *μεταπύγκρωσις*, Gal. l. 4. m. m. c. 4. Unde & curatio *metasyneritica* a methodicis appellata, quæ in inveteratis affectionibus adhibebatur, cum nihil proficissent reliqua auxilia, l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Habent au-

tem *μεταπύγκρωσις* facultatem, præter medicamenta, alia etiam plurima; ut varia gestationum genera, deambulationes, vocis exercitia, unctiones, cucurbitæ, dropaces, insolatus, frictiones, pilothra, smegmata, sinapismi, vomitus, vires reficiens victus, balnea, vinum, varius cibus, ut scribit Æginet. l. 5. c. 3. & l. 3. c. 63. & 68. ubi Latine redditur *Recoorporaticium*. Apud Diosc. etiam complectitur *μεταπύγκρωσιν δυνάμει* virtutem ex alto evocandi, l. 4. c. 157. Jung. Foes. p. 409.

* **METAPTOSIS**, *μεταπτώσις*, dicitur *permutatio alicujus morbi* in alium, priori cessante: fitque duplici modo, vel per *πλάσιν*, aut per *μεταστάσιν*. *Diadoche* fit bonis ægri rebus, cum morbifica materia ad ignobiliorum partem superne deorsum, intus foras, & procul a morbi foco excluditur. *Metastasis* contrario se habet modo, & periculosa. Herun. lib. 2. Inst. Diet. n. 543. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 3. f. 2. c. 47. Verbum est *μεταπίπτω*, translo, *permuto*; quo etiam Hipp. in eadem significatione usus. Hipp. i. prorth. f. 1. t. 12. 27. f. 2. t. 8. 43.

METARSIOS, *μετάρσιος*, *sublimis, elevata*, Usurpatur de diversis rebus. *Facies elevata*, legitur in Hippocr. lib. 2. de morb. mul. III. 2. *Lectus elatus*, sive *sublimis*, lib. 1. d. tit. XCIII. 15. *Respiratio sublimis*, l. 2. XXII. 2. Vid. Foes. p. 409.

METAS, i. e. *pondus, mecal, mekal*. Rul. & Johnf.

* **METASTASIS**, *μετάστασις*. Vide *metaptosis*. Sumitur & pro solutione morbi, 5. aph. 7. Dieter. n. 543.

* **METASYNCRISIS**, *μετασύγκρωσις*. Vide *Metaporopæia*.

METATARSIIUM, *Metatarsus*, *μετατάρσιος*. Vide *metapedium*.

METHATHESIS, *μεθάθεσις*, *Transpositio* Latine dicitur. Refertur a Rolsink. inter indicationes præservatorias, quando causa morbifica solida, quæ evacuari nequit, in alium locum, ubi minus nocere potest, *transponitur*: e. gr. quando calculus vesicæ retro pellitur, aut cataracta in oculo acu deprimitur. O. & meth. med. Sp. l. 4. f. 2. c. 14.

METEMPSYCHOSIS, *μετεμψύχωσις*, terminus Philosophicus potius, quam medicus, notans *transmigrationem animarum*, commentum Pythagoricum, & Platonica Philosophiæ: de quo legatur J. Alex. l. 22. Sal. cap. 7. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 18. 19.

METEOROS, *μετέωρος*, proprie dicitur *pendulus, suspensus*, in sublimi elatus, sublimis. Usurpatur sæpe ab Hipp. v. g. de hypocondriis elatis, seu tumidis, 4. aph. 73. & 5. aph. 64. Tales etiam

tumores vocantur *μετεωραμοί*, quamvis & *μετεωραμοί* apud eundem dicantur *agrorum surrectiones*, dum exurgendo sese attollunt, & resistent, sect. 2. Progn. t. 6. & Coac. t. 49. Porro *μετέωρα* quoque dicuntur *πιδυκτα*, ἢ *ῥαδικτα*, humores, & spiritus *sublati*, & *penduli*, qui non fixi, sed ad fluxum, & motum habiles, atque dispositi, 4. de R. V. I. A. t. 28. aut humores excernendi, l. de ver. med. XXXIV. 13. Partes quoque solidæ in aere veluti *suspensæ*, nec *sustentatæ*, v. g. cubitus, 1. de fractur. c. 52. Respiratio sublimis, *πιδυκτα μετέωρον*, Hipp. aliquando dicta, ubi cum scapularum musculis agitatæ sit respiratio. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 4. de L. A. c. 8. Diet. n. 544. Dolores suspensi, *ἀγγυκτα μετέωρα*, qui in superficie corporis fiunt. Foef. p. 410. Tropice quoque antiquis *μετέωρον* dicebatur *animi pendulus*, qui dubius, & anceps nihil certi statuit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 118. & *Res ipsæ incertæ*, *μετέωρα πιδυκτα*, quorum eventus expectatur. Foef. d. l. p. 411. *μετεωρία* quoque usurpatur pro *ἀβελψία*, *incogitantia*, quod Hipp. alibi *ὑπεροψία*, q. d. supervidere. C. Hofm. in Gal. L. L. de U. P. n. 416. Alias in Physicis *Meteora* vocantur phænomena in æthere, vel aere diversa, quorum alia ignita, alia aquæ, &c. de quibus legantur scripta Physicorum, in specie etiam Joh. Merc. Marci Phil. Ver. rest. P. 2. l. 4. Schrod. l. 1. c. 4. de *Meteoris Microscopis* Observationes in Eph. N. C. A. I. obs. 77. Quid Paracelsus per *Meteoriam sagacem*, & *minorem* velit, Lector ipse colligat ex Philos. sagac. l. 1. item per *Meteoriam cælestem*, l. 2. Uno verbo, sunt *Ænigmata Bœotica*.

METER, *μήτηρ*. Vide *Mater*.

METEXETEROS, *μετεξέτης*, Hipp. dicitur *alius*, aliquis, quidam, 2. de fract. t. 18. 3. de art. t. 59. f. 3. t. 82. 93. f. 4. t. 26. Foef. d. l.

METHEMERINOS, *μεθήμερος*, idem quod *μεθήμερος*, epitheton febris *quotidianæ*, quæ ad integritatem non desinit. Gorr.

* METHODUS, *μέθοδος*, æquivocum est in medicina. 1. & primario sic dicitur via, & ratio, qua quid in arte investigamus, & quæ probe sunt inventa approbamus, retinemus, exequimur, quæ minus recte, redarguimus. Gal. l. 1. meth. med. cap. 4. Foef. pag. 401. Jungatur Cels. Martinengus de *methodis*. Huc pertinet *methodus medicinalis*, quæ est pars Medicinæ princeps, monstrans modum agendorum pro obtinenda sanitate; & in specie *methodus medendi*, quæ est brevis, certa, & tuta via reducendi ægros ad sanitatem pristinam. Utriusque *Conservativa*, & *Curativa methodi* carceres sunt Indicationes, Dogm. med. Gen. P. 4. c. 1. seq. Lind. Ex. IIX. §. 62. Deinde abusive, aut saltem *φωρη*

μηδὲς, significat *μέθοδος* illam viam artis, quæ saltem per paucas quasdam communitates apparentes ad artis finem obtinendum nonnulli tendunt. Unde & hujusmodi Medici *methodici* dicebantur; ut & ab Authore *Thessalo*, *Thessalici*: contra quos acriter pugnavit in scriptis suis Gal. Summa reprehensionis hæc esse poterit, quod scripserit, *Methodicam hæsesein* omnia artis bona destruere, l. 2. ad Glau. c. 2. Denique apud Hipp. quoque *μέθοδος* significat *secessum*, digressionem, aut transmigracionem, l. de septimestri partu, IV. 14.

ΜΕΤΗΕ, *μέθη*, vide *Ebrietas*. Verbum *μέθω*, *inebrio*. Hipp. 5. aph. 5. Diet. n. 524.

METHYPOSTROSIS, *μεθυπόστροφως*, Hippocrati *lecti substrationem*, vel permutationem significat, 2. de fract. t. 64.

ΜΕΤΟΡΙΟΝ, *μετώριον*, nomen unguenti; estque idem, quod *Mendesium*, vel *Ægyptiacum*. Vide *Mendesium*. Descriptionem vide apud Diosc. l. 1. c. 71. Aegin. l. 7. c. 20. qui ita dictum putat a *Galbano*, cujus germen *μέτωρον* vocatur. Occurrit & apud Hipp. l. de Loc. in hom. XX. 6. quamvis Foef. existimet, frequentius adhuc allegari in l. de superfæt. & l. de morb. mul. sub vocabulo *μέτωρον*, quod dd. ll. aliquoties occurrit, Oec. p. 411.

* ΜΕΤΟΡΟΝ, *μέτωρον*, vide *Frons*. Hinc *μετωπιών*, dicitur ad frontem pertinens: v. g. sudor *frontis*, Hippocr. l. 2. de morb. mul. LVI. 6. & fascia *frontis*, Gal. l. de fasciis c. 5.

METRA, *μήτρα*, *Uterus*, *Matrix*, locus, in quo fit conceptio, dicitur. Vide *Hysteria*, *Matrix*. Ita vero vocatur, quod ex ea veluti matre omnia animantia oriuntur, vel quod matres efficiat, vel quod sit mensura, *μέτρα*, temporis certi ad purgationes, & partus. *Μήτρα* etiam in plurali pro *secundinis* ponitur. Hipp. l. de nat. mul. XC. 1. quamvis Lind. scripserit *ὑστέρον*.

* ΜΕΤΡΕΝΧΥΤΗΣ, *μετρέγχυτης*, vocatur instrumentum, & sypho, quo fit injectio liquoris medicati in uterum. Gal. lib. 5. m. m. c. 5. Ejus delineationem vide apud Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig. 2. & modum applicandi T. XLIII. f. 6. Hinc & illa medicamenta liquida vocantur *μετρέγχυτα*, Schroder. l. 2. c. 45. Lang. l. 1. ep. 80. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 9. f. 9. c. 7.

METRETES, *μετρητής*, *metretes*, i. e. *Cadus*. Vide supra. Mensura maxima apud Atticos, capiens choas 12. aut libras 108. Gorr.

METRIOS, *μέτριος*, *mediocris*, τὸ μέτριον, vel *μετρίως*, *mediocriter*. Vide supra. Hipp. 2. aph. 3. & 4. Dieter. n. 545.

METROPOLIS, *μητρόπολις*, proprie significat arcem, castellum, urbem alicujus regionis primariam, munitissimamque. Tropice usurpatur de

de cerebro, & de calore, Hipp. l. de Carnib. f. de principiis IV. 11. 12.

METRON, μέτρον. Vide mensura.

METUS, φόβος, Dieter. n. 906. idem quod *Timor*, Pavor: vocatur affectus quidam animi; cuius character in hoc consistit, quod fiat animæ veluti contractio, & spiritus animales a superficie corporis subito recedant, & a solitis functionum suarum muniis inhiabantur. *Metus*, cum extremus est, degenerat in desperationem. Willis t. Anim. Br. P. 1. c. 9. & Charlton. Ex. IIX. Pathol. §. 24. Refertur inter morbos infantum, ab Hipp. 3. a. 24. & inter causas morborum, a Rol. O. & m. m. Sp. l. 2. f. 3. cap. 104. Remedia vero exhibet contra illum, l. 14. f. 3. c. 10.

MEVIUM, a Germanis vocari morbum Gallicum, auctor est Fallop. de morb. gall. c. 2. *mevium* notare obscœnum: verum quæ Germaniæ regio hoc termino utatur, nobis non constat.

MIASMA, μίσημα, *Inquinamentum*, idem quod *Contagium*: de quo supra lit. C.

MICA, ψιξ, ψιχίον, dicitur communiter minutissimum frustulum panis friati. Ita *Mica panis albi* tostis ingreditur pulveres pepticos, ap. Craton. in Consiliis aliquoties. *Mica* vero etiam prædicatur de sabulo lucido, argenti, vel auri colorem referente, vulgo *Argentum felium* dicto, in Eph. N. C. Ann. II. O. 78.

MICATIO, εἰληγή, εἰληθής, idem est quod *Fulgor*, *Coruscatio*, *Splendor*. Hodieque tamen dicitur quoque de *sanguinis Uudulatione*, & palpitatione aliqua, quæ oritur ex lucta portionum aëthivarum, & spirituosarum cum crassioribus, & passivis. Vide Charlton. Oec. Anim. Ex. V. §. 16.

MICHA, *michach*, i. e. *Venus*, *Cuprum*. Rul. & Johnf.

MICROCOSMETOR, Terminus novus a D. Doloæo fictus, denotans auram quandam Diviniorum toti mundo coextensam, in prima creatione sensu donatam, & esse a spiritibus animalibus distinctum quid; illis vero uti, tanquam præcipuo ejus instrumento, & in brutis solum dominari; in hominibus vero, ubi Anima rationalis conjuncta est, sub hujus imperio ope spirituum animalium ejus jussa exequi: quemadmodum ita explicavit in Encyclopædiæ præfatione ad Lectorem. Sedem suam habet in Cerebro, & spiritibus animalibus, a sanguine nimis effervescente, & scoriis sulphureis referto ostensis, & commotis, *microsmetor* fit *Cosmetorges*, h. e. Rex iræ; uti hoc fufius proposuit l. 2. Encyclop. c. 2. Vide *Cosmetorges*.

MICROCOSMUS, μικρόκοσμος, vocatur *Homo*, ad differentiam *Macrocosmi*, seu mundi majoris; quod epitheton valde arridet Paracelsis,

Spagyricis. Rul. & Johnf. ita descriperunt: *Microcosmus* est parvus, & medius mundus inter firmamentalem, & elementalem situs naturaliter, quia de utroque participat, i. e. *homo*: quia quicquid in illis realiter, & actu continetur, in homine pariter habetur spiritualiter, & potentia. Quo fit, ut una sit istius, & eadem, quæ de illis fieri potest, ac debet, Anatomia Philosophica vera, non mortua cadaveris, sed viva essentialis pariter, ac exacta. Prolixius hæc deducta legantur in Th. Chym. Vol. V. pag. 369. & Bal. Valent. Opusc. Germ. de Microcosmo. Quamvis vero non penitus improbanda sit illa comparatio *Hominis* cum mundo universo, & ita nomen *microcosmi* illi absque veritatis jactura tribui possit, approbante quoque inter Patres Ecclesiæ Joh. Damasceno, & allegante C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 157. nihilo tamen minus merito animadverterent viri docti, & Chymici periti in Paracelsi. & ejus sectatores, quod Elenchum secundum quid committant, dum quod quadantenus, & per similitudinem partis cum toto dictum est, universaliter interpretantur, & essentialiter exponunt; indeque postea, utpote ex falso principio, magnificas textum consequentias, verbis verissimis Libav. in Exam. Philos. viv. sec. desc. Hartm. l. 38. T. IV. Oper. p. 259. Idem fecit Rolf. in Chymia ad A. F. R. I. 1. c. 20. seqq. Helmont. tr. Invent. Tartari in morb. temerar. n. 15. seqq. quamvis hic sibi non adeo certo confliterit. Siquidem aliis in locis, præsertim in tr. de magn. vuln. cur. *Microcosmico cælo* singulares tribuit sigillandi virtutes. Alias *Hominis* contemplatio ex suis principiis vocatur *Microcosmica scientia*, Libav. in Typo Art. med. Hipp. & Hermet. T. III. Oper. p. 123. Præter illam significationem, *Microcosmus* quoque tribuitur *Lapidi Philosophico*, uti constat ex Th. Ch. Vol. I. p. 515. Libav. Apoc. Herm. part. post. Tom. II. Op. p. 418.

MICROLOGIA, μικρολογία, Galeno vocatur inanis illa subtilitas vocabulorum; & est idem quod λεπτολογία, *argutiae inanes*, l. 2. m. circa fin.

MICROPHTHALMOS, μικρόφθαλμος dicitur, qui *parvis oculis* præditus est.

MICROSPHYCTOS, μικρόσφυκτος, cui pulsus est parvus, vel debilis. Legitur apud Diosc. l. 5. c. 17. & allegavit Lind. Ex. §. 155.

MICROSPLANCHNOS, μικρόσπλαγχνος. Vide *Parvi visceris*.

MICROSCOPIUM, μικροσκοπίον, vocatur *Cospicillum*, sive vitreum arte paratum, quo atomi visibiles quasi, & minutula etiam insecta in molem colosseam transmutantur; cuius inventor creditur Franc. Fontana Neapolitanus.

Hujus

Hujus vitri ope quamplurima antea ignota inventa, & detecta sunt: unde integra Messis observationum *Microscopicarum* occurrit in Ephem. N. C. A. I. Obs. 13. & Anl. Obs. 27.

MICROTRAPEZOS, μικροτραπέζος, dicitur, qui tenui mensa, & viciis nititur; & opponitur gulæ, vel cupediis dedito. Linden. Ex. XVI. §. 166.

MICTIO, ἔργον, *mielus*, significat excretionem urinæ, ab ἔρω, *mingo*, *mejo*. Hipp. 4. aph. 83. Diet. n. 654. Foel. p. 469. estque vel secundum, vel præter naturam. Ad hanc quoque pertinet *mielus sanguinis*, vel *mielus cruenta*; de qua in Practicis plura occurrunt, præsertim ap. For. l. 24. Obs. 6. seq.

MICTURIENS, μίκτης, vocatur qui libenter urinam excernere conatur; unde & somnians se reddere urinam, fragula sua permingit. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 31.

MIFRES, i. e. *Asphaltum*. Rul. & Johnf. in Lex.

MIGRANA, idem quod *Hemicrania*, morbus capitis, qui modo dextram, modo sinistram ejus partem occupat, & ad futuram usque protrahitur, quæ doloris interstitium est. Ita dicitur a *Grana*, quam vocem pro *capite* acceperunt antiqui. Keuchen. Not. ad Sammon. p. 92.

MILES, στρατιώτης, quid significet, nec pueros latere potest ex Vocabulario. Ad forum medicum quoque *militēs* pertinent, dum eorum conditio miserabilis sæpissime est, ob vivendi rationem, dum excubiis, aliisque negotiis *militariibus* interdum noctuque defatigari coguntur. Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 12. hinc variis morbis gravioribus sunt obnoxii: v. g. Catalepsi ex nimio gelu, For. l. 10. obs. 41. Febris castrensis, & morbo Hungarico, ubi quandoque plures imperitia Chirurgorum Empiricorum, quam vi morbi intereunt. Lang. l. 1. in præf.

MILESIUS, μιλῆσιος, derivativum ἀπὸ μιλῆτης, *Mileto* urbe Asiæ, vel Cariz celeberrima. Tribuitur vero Epitheton *Lanzæ Milesiæ*, ceu mollissimæ, apud Hipp. l. de visu, l. 2. & l. de Sterilib. XI. 28.

MILIARIUM, dicitur vas altum, & angustum in balneis ad aquas calefaciendas olim usitatum. Rhod. ad Scrib. n. 60. C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. n. 280. Lang. l. 1. ep. 50.

MILIOLUM, μιλῆλιον, vocat Severinus tuberculum exterioris palpebræ magnitudinis, & duritie granulum parvum mili referens: quod prolixius descripsit l. de noviss. abscess. c. 9. §. 5.

MILLUM, μύλλιον, refertur inter semina *Cerealium* a Gal. l. de R. V. I. A. t. 18. Sed paucissimum præbet alimentum, estque magis medicamentum, quam alimentum, l. 7. de S. F. h. tit.

Miliacei panes, sunt friabiles, aridi, incommodi ad nutritionem l. 1. de A. F. c. 15.

MILLEPEDES, ἄροι. Vide *Afellus*.

* MILPHE, *Milphasis*, μιλφα, ἢ μίλφωσις, idem quod *μαδάρωσις*, defluvium pilorum e palpebris. Apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 5. in princ. legitur in masculino, οἱ μίλφοι, quod alibi reperire non licuit. Perperam vero, & vitiose *Castellus* quondam per y expressit *mylpha*; quem tamen imitatus etiam Stephanus Blankardus in Lexico Medico, sive ex negligentia, sive ex ignorantia Græcæ Linguae: quis vero etiam acceperit pro medicamentis adversus defluvia capillorum, nobis non constat. Vide *madarosis*.

MILTOS, μίλτος, dicitur Latine *Rubrica minium*; inter terras refertur, vimque habet exiccandi, detergendi, adstringendi, &c. Meminit Hipp. l. de ulcer. XIV. 5. Duæ vero leguntur *Rubricæ* celebriores, quarum una vocatur *μίλτος σινωπικὴ*, ἢ *σινωπὶς*, *Rubrica sinopica*, aut *Minium sinopicum*, Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 7. Dioscor. l. 5. c. 111. Altera *μίλτος λευκία*, *Rubrica Lemnia*, Gal. 9. de S. F. Est & *fabrilis*, sive *μίλτος τεκτυκικὴ*, quæ inferior est *Sinopica*. Diosc. d. l. c. 112. Schroder. l. 3. c. 2. in fin. Rul. in Lex.

MILVUS, ἰκπῦνος, vide *Ibis*. Est & nomen piscis volantis; cujus historia, cum usu, habetur in Aldrov. lib. 2. de pisc. c. 4. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 76.

MIMO, μῖμος, idem quod *πίθω*, *πίθκος*, *Simia*, animal quadrupes, digitatum, viviparum; ita dictum, quod hominis mores imitetur instar mimi. C. Hofm. c. ad Gal. LL. U. P. n. 168. & l. 1. V. L. c. 25. *Simia* vero historiam, & usum vide apud Aldro. l. 2. de quadr. vivip. dig. c. 5.

* MINA, μῖνα, nomen est ponderis certi: estque duplex: Una *Mina Attica*, & *Ægyptia*, quæ habet uncias sexdecim, h. e. drachmas 128. altera *Romana*, quæ uncias viginti continet. Gal. l. de pond. & mens. c. 3. Æginit. eodem. Plinius tamen l. 21. H. N. c. ult. dicit, *Minam* pendere drachmas centum. Quinetiam Fannius *Mnam* vocavit; nostrique *minam* dixere priores, centum hæ sunt drachmæ citante Castell. *μῖνα* quoque significare *μυρία*, i. e. *mille*, ait Hesychius, allegante C. Hofm. l. 6. V. L. c. 7.

MINERA, proprie dicitur terra, sive materia, ex qua mineralia, & metallica maxime fiunt; ut *minera Solis*, Cupri, Antimonii. Schrod. l. 1. cap. 2. Rul. Per translationem quoque *minera* vocatur *materia morbifica*: v. g. *Minera febris*, a recentioribus passim. *Minera Philosophorum*, vocatur *Lapis philosophicus albus operis minoris*. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 12. *Minera tropice* dicitur *Caus-*

Causa, vel *materia morbifica* antecedens materialis, contradistincta vaporibus, & dividitur in Animatam, & Inanimatam; indicatque in genere evacuationem, docente Capiaccio in Compendio Methodi med. c. 16. seq. p. 294. seq. Meminit & in prolixiori Methodo medend. c. 16. seqq. p. m. 266. In specie de Incubi *minera* legatur idem Pract. M. l. 1. c. 15. p. m. 515.

MINERALE, duplicem habet significationem, latam, & strictam. Late sumitur pro omnibus illis corporibus naturalibus mixtis, quæ non comprehenduntur sub vegetabilibus, & animalibus; & dicuntur alias *res macrocosmicæ*: quarum expositionem sub titulo *mineralogicæ* tradit Schroder. l. 3. per tot. Junge Fr. Hofm. in Clav. Strictè vero significat ea, quæ quidem participant quadantenus de metallis; sed non sunt perfecte talia: unde & *Semimetalla* a quibusdam dicuntur. Schroder. d. l. c. 15. Junge Libav. T. III. Oper. Deficit autem semper aliqua ex proprietatibus metallorum. Dividuntur a nonnullis in *majora*, *media*, & *minora*. Th. Chym. Vol. I. p. 304. *Mineralium* originem a Sale petendam esse, quod Paracelsus, ejusque affectæ Universales vocarunt, docet Joken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 6. in prin. p. 245. seq.

MINERVA, *ἄθλῶν*, nomen Deæ Gentilium, quæ & *Pallas* dicitur. Hanc e Jovis cerebro natam esse fabulosum dixit Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. dec. c. 8. Est & nomen medicamenti alicujus externi Emplastri, quo usum se scripsit Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

MINISTER, *ὑπέρτερος*, vocatur qui ægris officia præstat. Dicuntur alias i. aph. i. *οἱ ὑπέρτεροι*, quos exponit Gal. per *τὸς ὑπέρτερος*, in comm. ad h. l. & in c. 2. in 6. Epid. l. 43.

MINIUM, *μίλτος*, vide *miltos*. Significat *Rubicam*. Deinde dicitur Saturnus, vel Plumbum per calcinationem reverberatoriam precipitatum. Schroder. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dicitur & Crocus Saturni precipitatus, Rul. & Johnf. Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 25. Verum dicitur & *minium nativum*, quod ex lapide quodam argenteæ venæ permisto fieri, & a *Cinnabari* differre docet Diosc. l. 5. c. 109. quod Græce *ερμίου* vocatur. Jung. Chiocc. Mus. Calc. sect. 4. p. 464. Libav.

MINORATIO, dicitur levior quædam evacuatio, & moderata, sive per alvum, sive per vomitum, quæ veteres præmittere solebant in principii morborum, etiam febrium: Gr. vocatur *συνμείσμιος*, 2. de art. t. 51. quamvis mendose legatur *συνμεισμός*, notante Foef. Oecon. p. 601. Vide *Symæa*. De *minorativa* evacuatione plura lege apud Lang. l. 2. ep. 39. Forest. 29. Observ. 12. Schol. & l. 32. O.

6. Schol. Integrum quoque de *minoratione* tractatum olim scripsit Ludov. Panizza Venetius excusum. Medicamenta *minorativa* sunt eadem, quæ *Lenitiva*. Id. l. 10. Obs. 15. Schol. & l. 32. O. 13. Schol.

MINUTA, epitheton Febris Syncopalis acutissimæ, quæ scilicet pulsus, & vires prostermit, uno, aut altero paroxysmo, adeo ut ad quartum diem perdurare non valeant. Joh. Stephan. Paraphr. in Avic. l. 4. fen. 1. c. 55. p. 275.

MINUTIO, *μινύσις*, idem quod *Imminutio*. Vide *mesosis*. *Imminutio* sumitur pro *Extenuatione*, 3. de iis, q. in med. t. 25.

MINUTIÆ, *μινύται*, circa vocabula in Medicina quidem non semper sunt attendendæ, vide *micrologia*. Verum circa res ipsas, v. g. circa causas morborum, & usum medicamentorum minime negligendæ, monente Jul. Alex. not. in Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2.

MINYA, *μινύα*. Vide *Rubrum*.

MINYTHESIS, *μινύθσις*, idem quod *μείσις*, *Imminutionem*, *Extenuationem* significat, de quibus supra. Loca Hipp. ubi vocabulum hoc usurpavit, vide apud Foef. p. 415.

MIRACULUM, *θαύμα*, quid significet, etiam ex aliis Lexicis notum est, videlicet id, cujus ratio, modus, & causa videtur humanam rationem transcendere. Talia quoque inesse naturalibus, aliquoties Gal. docuit; præsertim circa generationem hominis, & partum, ut & membra utrique functioni interservientia. Ita ossium dearticulationem quoque vocat *miraculum*, l. 1. de V. P. c. 25. in prin. *Miracula* quoque sua jactitant Spagyrici, sed plerumque inepte, & *βαρυσίως*.

MIRACH, Arab. idem quod *Abdomen*. Forest. l. 6. Chir. Obs. 48. Schol. Bartholin. l. 1. Anat. in præcæm. *Mirachia*, vocatur Morbus, vel Dolor intestinalis, qui fit ab humoribus acutis, & pungitivis, vel ab Apostemate *mirach*, vel Mesenterii. Valefc. de Taranta Philon. Pharm. l. 4. c. 25.

MIRMIDONES, Paracelso videntur esse *deliramenta*, phantasmata, *inepte speculationes*, tr. de Surditate, §. Processus.

MISADIR, *mixadir*, id est *Sul Ammoniacum*. Rul. & Johnf. *Misadir* volatile est, quod volat suis alis, & non percipitur. Ideoque dictum est Aquila propter nimiam velocitatem, Th. Chym. Vol. V. p. 68.

MISERERE *mei*, *ἐλέησον*, barbarum nomen, denotans morbum gravissimum Ileon. Vide *Eileos*. Helm. tr. de flatib. n. 28. Lind. Ex. IIX. §. 59.

MISER, *miseria*, *τλήμων*, *τλημοσύνη*, vel dicitur de ægro, & morbo; vel etiam de aliis

concurrentibus aduersitatibus. Ita Linden. dixit; *miseriam* esse incidere in manus imperiti Medici, Ex. XII. §. 1.

MISERICORDIA, ἐλεος, inter affectus animi pertinet, quando alterius malo commouemur, & dolemus. Hæc non semper medico præsertim Chirurgo conuenit, sed potius expedit, sæpe austeritatem adhibere in tollendis morbis, momente Dieter. n. 822. Alias rectissime urget Paracellus in genere *miseriçordiam* in Medico, quod ægris prompte suppetias eundo imitari debeat Deum, de Caducis §. 1. in princ.

MISMAR, vel *mesemar*, dicitur *Nodus* rotundus albus, similis capiti clavi; & accidit in digitis pedum ut plurimum a percussione, & post exituras, h. e. erysipelationes, inflammationes exulceratas, Avic. l. 4. fen. 3. tr. 2. c. 14.

MISOPTOCHOS, μισόπρωχ, i. e. odio habens pauperes: Epitheton *Arthritidis*, quæ est Bacchi & Veneris filia, non nisi rarissime pauperes invadens, & tenuiter viventes, docente C. Rejes C. El. q. 88. n. 8. seq.

MISOS, μίσος. Vide *Odiu*.

MISSA, ænigmatica quoque translata ad *mysterium Lapidis Philosophici*: cujus descriptionem sub forma *missæ* proposuisse Nicolaum Melchiorum Cibinensem, testatur Libav. Tom. II. Oper. p. 350.

MISSADAM, est *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

MISSERASSI, id est *Gypsum*. Iid.

MISSIO, a verbo *mitto*, pro *Emitto*, sumitur frequentissime pro *Evacuatione*, si jungatur cum Sanguine, *Sanguinis missio*, *Sanguinis missus*. Jessen. in pec. tract. h. t. & alii.

MISTIO, *mixtio*, *mixtura*, *mistura*, μίξις, interdum etiam κρῆσις, late, & strictè accipitur. Late pro omni accumulatione rerum diversarum, & simplicium. Ita diversi pulveres, species, & medicamenta simplicia solida dicuntur *misceri*, ubi tamen nulla fit communicatio, aut transitio virtutis propriæ in alterum. *Strictè* vero significat compositionem simplicium diversorum cum unione, quemadmodum hoc ex Physicis constat Jung. Theatr. Chym. Vol. IV. p. 383. seq. & Volum. V. p. 609. Ex hac Unione oritur nova veluti qualitas, & virtus composita, quæ Temperamentum, κρῆσις, vocatur. Vide *Crafsis*. Chymici ita describunt: *Mistio* est compositio per minima undequaque. Ejus species sunt quatuor, Inceratio, Incorporatio, Colligatio, & Confusio. Rul. & Johnson. De his speciebus vide in suis literis. *Mistura* quoque vocantur certæ quædam formulæ remediorum compositorum; inter quas palmam fert *mistura simplex*, sive *Diaphoresica*, de qua in Dispensato-

riis. Legatur Rosink. Chym. l. 4. c. 4. per totum Johnf. in Lex. lib. 2. *Miscere* etiam aliquando poni pro *bibere*, vult Keuchen. not. ad Sammon. p. 129.

MISY, μίση, metallicum crementum dicitur cum Chalcitide cognatum, & cum chalcitide nascitur, præterquam quod tenuiorum sit partium. Mentio fit in spuris ad l. 1. de morb. mul. Hipp. III. 5. *Misy peregrinum* laudat Crito, apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 7. Rul. & Johnf. ita descriperunt, quod sit res metallica ex speciebus chalcianthi, ex humore coagulato, ut chalcitis. Duplex habetur, *Nativum*, & *factitium*. Jung. Schrod. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in clav. Chioce. Mus. Calceol. f. 4. p. 476. Rhod. ad Scrib. p. 76.

MITELLA, ταινία, idem quod *Fascia*: qualis adhibetur ad cubitum fractum, Hipp. l. de artic. t. 51.

MITHRIDATIUM, μίθριδάτιον, ita dicitur *Antidotus* a Mithridate Rege inventa, & composita, qua se a venenis tutum servasse dicitur. Verum variæ ejus prostant compositiones, de quibus apud Gal. in libr. de Antidotis, nec non in Dispensatoriis. Nobis videntur, salva aliorum autoritate, quo grandiores, eo inconcinjores, & ineptiores formulæ. Quænam simplicissima fuerit, tradit Plin. l. 23. c. 8. & ex hoc Keuchen. not. ad Sammon. p. 293. Paracel. quem admodum plurimis aliis terminis abusus, ita etiam hoc quoque, ænigmaticam, & mysticam tribuens significationem, quando finxit *mithridatium Olympi*, & *Theriacam celestem*, i. e. misturam fideream arcanam, l. 1. Philos. sagac.

MITIGATIO, παραγοεία, πρῶνσις, idem quod *Lenitio*. *Mitigativa* remedia, vel *mitigantia*, eadem cum *Anodynis*, Gr. παραγοεϊκά, quæ dolorem leniunt. Vide *Anodynos*. Quædam sunt per se, quædam per accidens talia, Galen. l. 2. de S. Fac. cap. 14. Dicuntur & λυσιπῶνα, πωσιπῶνα, Rul. & Johnf. *mitigativum magnum* vocat Paracel. quod ex *Sedativis Quintis essentiis* parari debet, l. 2. de morb. ament. c. 5. a verbo παραγοεϊά, de quo vide Foes. p. 487. Dieter. n. 656.

MITULUS, mendose pro *mysulus*, vide infra.

MIVA, est nomen medicamento, quod vel idem cum Syrupo, vel eidem valde simile. In officinis occurrunt *Miva Cydonior. simplex*, & *composi.* de quibus vide Dispensatoria.

MIXÆTHRIA, *mixæthriion*, μίξαιθρία, μίξαιθριον, dicitur constituto temporis serena intermixta cum pluviiis. Hipp. l. 1. Epid. c. 2. t. 4. Jung. Foes. Oec. c. 416.

MIXOPYOS, μίξοπος, *pure pemixtus*. Dicitur de urina, apud Hipp. d. l. t. 42.

MIXTIO, *mīstura*, *mixtura*, Vide *mīstio*.

* **MNA**, *μνα*, idem quod *mina*. Vide p. a.

MNASEI *pharmacōn*, *μνασίαι φάρμακων*, emplastrum est ab auctore *Mnasea*, secundo ordine emolliens; cuius descriptio habetur apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Paulo aliter Ægin. l. 7. cap. 17. *Mnaseas* autem fuit Methodicæ sectæ auctor. Gal. Introduct. c. 4.

MNEME, *mnemoneuticos*, *μνήμη*, *μνημονεύτικός*. Vide *memoria*.

MNEMECEPHALICUS, Epitheton est Balsami cuiusdam destillati, ob miram, & hyperbolicam virtutem, quam ipsi tribuerunt perpetuam rerum memoriam pariendi, ita ut Carolum Ducem Burgundiæ decem millibus florenorum ab Anglo quodam Doctore emisse, scriperint. Describitur a Sennerto l. 1. Med. Pr. p. 2. c. 5. & Schrodero l. 2. c. 41. qui nomen hoc illi imposuit.

MOBILIS, *κίνητος*. Vide *Eucinetos*.

* **MOCHLIA**, *μοχλία*, *μοχλία*, vocatur reductio ossium a loco præternaturali ad naturalem. Gal. in def. Derivatur a *μοχλῆς*, *veclis*; unde *μόχλιδος* dicitur *mollitio per veclētem*, Hipp. 2. de fract. t. 50. & f. 3. t. 40. 47. t. de artic. t. 21. & f. 4. t. 57. 58. Foef. p. 418. *μόχλιος*, idem quod *μόχλις*, *parvam veclētem* significat. Ægin. l. 7. cap. 107. De *Hoplomochlio* vide supra lit. H. Hippoc. libellum Chirurgicum quoque scripsit, & inscripsit *μόχλιος*, *Vecliaris*. Jung. Gal. cap. 1. in i. Prorrh. t. 4.

MOCHTHOS, *μόχθος*, idem quod *πόνος*, *Labor*, vide *Labor*. Adjectivum *μοχθῆρος*, *laboriosus*, item *malus*. Hip. 2. aph. 27. Diet. n. 555.

MODERATUS, *σύμμετρος*, idem quod *μέτριος*, dicitur de omni eo, quod propriam suam naturam obtinet; quemadmodum *Immoderatus* de omni, quod suam naturam relinquit. Gal. l. 2. de dign. puls. c. 3. circa fin.

MODIOLUS, dicitur illa pars Trepani, quæ circa os perforandum est circum volvenda, quam veteres Græci *κλέισκον* vocarunt: estque duplex; unus cum clavo in medio, & *mas* dicitur; alter sine clavo, *Fæmina*: cuius delineationem, & modum applicandi vide in Scultet. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. Tab. II. fig. 3. 4. 5. & T. XXVII. fig. 6. Vide & *Cyclistos*. *Terebella*. *Abapriston*.

MODIUS, *μόδιος*, mensura dicitur, continens sexdecim sextarios. Gorr. Gal. l. de pond. & mens. c. 5. Vide *Symmetria*.

* **MODUS**, *ἔσπεος*, vocabulum multiplicem, & variam habens notionem, uti notavit Gal. 3. in i. Epid. t. 1. & alibi. Usitatissima significatio illa est, quando notat *conditionem*, *differentiam*, *formam*, vel certam circumscriptionem, indolem, ac *rationem* alicujus rei. Huc pertinet recentiorum nonnullorum *modus substantiæ*,

qui nihil aliud est, quam certa ratio materiae ex particularum componentium quantitate, figura, atque positura resultans. Linden. Ex. XIII. §. 333. Jung. Rolink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 32. Ita *ἔσπεος διάνους*, *victus ratio*, & *τρόπος φαρμάκων*, medicamentorum *differentiæ* ac species dicuntur. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 62. l. de dec. orn. IIX. 11. lib. 2. Epid. f. III. 40. quemadmodum & ratio applicandi dicitur *modus usendi*, de quo vide Schroder. l. 1. c. 31. Imo ipsarum partium naturas diversas vocat idem *ἔσπεος*, XIX. 6. De morborum *differentiis* quoque frequentissime usurpatur ab eodem; quæ loca collegit Foef. in Oec. p. 246. seq. Porro sumitur etiam pro animi *moribus*, l. 6. Epid. f. 1. 26. pro *habitu corporis*, d. l. sect. 2. t. 18. Aliquando idem est, quod mensura, notante Rhod. ad Scrib. n. 73.

MOEROR, *μαστία*, *λύπη*, *δυσθυμία*. Vide *Lype*, *Dysthymia*.

† **MOGILALI**, qui laborant Angilloglossa. Gorr. Defin. med. p. 2.

MOGILALOS, *μογιλάλος*, vocatur, qui difficulter loquitur, ex aliquo vitio, vel mala affectione. Gorr. Coincidit cum *ἀγκυλογλώσσος*, l. 14. Obs. 30. Obiter monendum, ex ignorantia, & negligentia Græcæ linguæ perperam scripta legi apud P. Zacchiam vocabula, *moba-lia*, *molilagia*, *molilalia*, pro *mogilalia*, Quæst. Medico-Legal. l. 2. T. t. 3. q. 9. n. 18. 19.

* **MOLA**, *μύλη*, dictio est valde æquivoca. Proprie quid significet, ex aliis Dictionariis etiam pueris constat. Tropica in Medicina locum habet, & i. dicitur de *Patella*, quæ os latum, & rotundum toti genu suprapositum, Gr. *μύλη*, *μυλωνίς*, *ἐπιγονατίς*. Vide *Epigonatis*. 2. de ipsis *dentibus molaribus*, qui etiam *μύλη*, *mole* vocantur, Gal. l. de ossib. cap. 5. & l. 9. de U. P. c. 15. 3. de ipsis *maxillis*, quæ alias & *Malæ* appellantur. Linden. Ex. XI. §. 148. 150. 4. *Mola*, *μύλη*, vocatur caro, vel massa quædam informis, & inutilis in utero muliebris concepta. Hip. l. 1. de morb. mul. XCVI. 1. & l. 2. h. t. LXII. 1. de Sterilib. XX. 2. Respondere dicitur talis *mola* ovis subventaneis gallinarum, uti volunt Castell. & Gorr. Verum Gallinæ absque coitu concipiunt talia ova; sed mulieres citra congressum *molam* vix, aut nunquam concipient. Rul. ita descripsit; *Mola matricis* est abortivum quid in matrice generatum. Jung. Parac. de ulcer. cap. 58. Causa hujus conceptus vitiosus, & abortivi haud dubie in semine alterutrius, in primis masculini, deficiente activitate, ponenda erit. Observationes varias vide in Practicis, nec non Hildano, Ephem. Nat. Cur. & aliis. In specie de *molis Volatilibus* in Dania haud

infrequentibus legi poterunt Acta Hafniens. Vol. I. Obs. 26. pag. 56. & seq. De *mola* Philosophica Langelotti vide Eph. N. C. A. III. Obs. 59.

* **MOLARIS**, *μολικός*, est epitheton dentium, qui latiores, & crassiores sunt reliquis. Vide *Dens*. *Mola* 2. est nomen *medicamenti compositi*, dentium dolores mitigantis; cujus variaz formulæ leguntur apud Gal. l. 5. de C. M. S. L. c. 9.

MOLECULAE, dicuntur hodiernis Philosophis, & Chymicis portiones corporis naturalis, & artificialis paulo crassiores, quæ enascuntur ex combinatione atomorum vel homogenearum, vel diversarum, uti passim in eorum scriptis videre est.

MOLENDESIS, dicitur Calor defectivus; cui opponitur vehementior, qui *Opressis* vocatur, Th. Chym. Vol. V. p. 433. Haud dubie debet idem esse cum *μολωσις*, de quo p. p. vide *molysis*.

MOLESTIA, *μolestus*, *δυσφορία*, *δυσφορία*. Vide *Dysphoria*.

MOLGA, *μόλγη*, idem quod *Salamandra*. Vide infra suo loco.

MOLIBATO, *calchum*, *æs plumbi*. Ruland. & Johnson.

† **MOLLIFICATIO**, Latino-barbaris ea paralyticos species, quæ medicis *πάρεσις*, quando humor undecunque regurgitans non ruit ad nervorum principium, sed musculus, & tendinibus nervorum se tantum infinuat. Thomas Renesius V. I. l. 2. cap. 18.

MOLITIO, *μόχλευσις*, in specie dicitur, quæ *vestibus* fit. Vide *mochleia*.

MOLITURA, *ἀλθουσις*, ab *ἀλῆω*, *molo*, significat proprie ipsam *molendi* actionem, quæ fit in *molis*; estque species trituræ, quando grana rediguntur in farinam. Hinc & apud Scribon. leguntur *molita* faba, ervum *molitum*, piper, &c. n. 168. seq. Vide Lex. Rhod. Scrib. De *molitura* vide etiam Jul. Alex. l. 8. Salubr. c. 11. Chymice *molere* est *calcinare* metalla per hydrargyrum; estque idem quod *Amalgama*, Libav. tr. de igne naturæ, c. 30. *Lomenta* quoque *Auri*, & *argenti* fiunt mediante *molitura*. S. Arc. Ch. l. 4. c. 10. & 11. Tropice *molere* quoque idem significat, quod *Coire*. Rolfink. de Part. genit. P. 1. c. 1.

* **MOLLICINUS**, *μαλθακός*, epitheton medicamentorum, quæ connatam humiditatem habent; qualis est in pinguibus, singulisque oleosis medicamentis, &c. Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 5.

* **MOLLIS**, *μαλακός*, *μαλθακός*. Vide *malacos*.

MOLLITORIUS, *μολιτικός*, idem quod *Emolliens*. Legitur apud For. l. 3. Chir. Obs. 9. Schol.

MOLLUCA, dicitur *Cancer*, cui amissa veteri crusta nova subit tenera. Linden. Ex. VI. §. 4.

MOLLUSCUM, idem quod *μαλάκιον*. Vide *malacion*. Linden. d. 1.

MOLOCH, Chymistis vocatur Saturninus, sive *plumbeus Catinus*, per quem in igni fervente argentum vivum trajicitur. Libav. tr. de Igne natur. c. 35. Tom. II. Oper. p. 72.

MOLOCHINE, *μολοχίνη*, epitheton Emplastri cujusdam viridis, apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 2. fere ad fin. a *μολόχη*, quod idem est ac *μαλάχη*, & significat *malvam*. Gorr.

MOLOCHITES, vide *malachites*.

MOLOPS, *μόλωψ*, proprie dicitur *vibex*, cutis sugillata ex verberibus. Transferitur tamen etiam ad maculas rubras febrium quarundam malignarum. Forest. l. 6. Obs. 39. Schol. & lib. 5. Chirurg. Obs. 9. in Schol. marg.

† **MOLUCRUM**, *mola*, apud Astronium Salmas, in Solin.

MOLUMÆ, *μολῆμαι*, idem quod *μολῆω*, *procedo*, venio. Legitur apud Hipp. Coac. t. 511. quamvis Foef. & Jonston. in Annot. ad h. l. de hac lectione dubitent.

MOLYBDAENA, *μολυβδαίνα*, *Plumbago*, idem quod *Galena*. Vide *Galena*, *Lithargyrium*.

MOLYBDITIS, *μολυβδίτις*, epitheton alicujus *Lithargyrii*. Vide *Lithargyros*, Gorr.

MOLYBDOCHROS, & *Molybdochrus*, *μολυβδοχρῶς*, *μολυβδοχρῆς*, dicitur *plumbeus colore*; usurpaturque de iis, qui leniosi sunt. Lang. l. 1. ep. 11. Legitur & apud Diosc. l. 5. c. 100. de *plumbaginis* specie pejori.

MOLYBDOEIDES, *μολυβδοειδής*, *Plumbarius*. Epitheton *Lapidis*, sic dicti a *plumbi* similitudine, viribus iisdem præditi, quibus & *Plumbi scoria*, sive *recrementum*. Quid vero sit, nemo veterum explicavit. Gorr. An fortassis ipsa *minera Plumbi* ita dicitur?

MOLYBDOS, *μολυβδός*, *Plumbum*. Vocatur Metallum vilissimum, constans ex multo mercurio, sulphure indigesto, sale aluminoso, ponderosissimum; cujus historiam, præparandique varietatem ad usum medicum vide apud Schrod. l. 3. c. 13. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rul. & Johnson. in Lex. Jung. & alios Authores. Libav. Junken. Ch. Exp. Cur. Part. 1. sect. 5. c. 3. p. 414. seq. apud Chymicos dicitur *Saturius*, signoque h notatur. Rolf. in pec. disp. h. t. Hipp. quoque aliquoties meminit *μολυβδῶν*, *plumbi*, ad usum externum in curatione Polyporum, l. 2. de morb. XXXIII. 22. XXXIV. 9. 28. 34. de sterilit. XV. 8. alibique. Foef. p. 415.

MOLYNOMAE, *μολυνωμαι*, *μολύνωμαι*, Hipp. significat sensim *dispareo*, *evanesco*; & usurpatur de tumoribus, aut calore remittentibus, & evanescentibus frequenter: v. gr. l. 1. Epid. f. 2. t. 38. (quamvis in nonnullis legatur

μελαίωσιν, aut μη λυόσθαι, absque ratione, animadvertente Foef.) l. 2. f. II. 17. l. 6. f. 2. t. 46. l. 7. aliquoties. Vide Foef. d. l. p. 423.

MOLYNSIS, μολυνσις, dicitur imperfecta, & insufficientis *Elixatio*, ex Aristot. l. 4. Mercor. c. 3. quando ob defectum caloris, aut propter copiam humoris, in eo, quod coquitur, coctio perfecta fieri nequit. Gorr.

MOLYZA, μάλυζα, vocatur *caput Allii*, vel *Allium simplex* caput habens, & non in plura divisum. Gal. in Expos. voc. Hipp. Occurrit sæpius in Hipp. in l. de morb. mul. & de sterilit. quæ loca vide apud Foef. d. l.

MOMISCUS, μόμισκος, dicitur Polluci pars dentis molaris, quæ gingivæ adiacet. *Momisci* etiam vocantur omnes dentes molares, apud Ingrass. comm. in Gal. l. de Ossib. p. 140.

MONÆ, Paracelso idem quod *Nates*, Scholiis in Libros de Urinis, in append. Tom. V.

MONARCHIA, μοναρχία, hujus vocabuli propria significatio spectat ad Politicos. Translatum vero a Paracelso, & Helmontio ad ipsam Medicinam non minus obscure, quam abusive, dum ille non modo tres *monarchias* corporum naturalium asseruit, primam *monarchiam* mundi, alteram maris, tertiam fœminæ, Paramir. l. 4. & alibi sæpius; ad quas spectant tres *monarchiæ* Medicinæ, & remedium, passim in scriptis: sed & non veritus est, semetipsum *monarchiam* dicere illius *monarchiæ medicæ*, Fragment. libri quatuor columnar. Medicinæ, &c. Hic verosimiliter tres *monarchias* corporum statuit, Animalem, Vegetabilem, & Mineralem, tr. Tartarus non in potu, n. 3.

MONAS, μονάς, *Unitas*: Terminus Spagyricus, & Hieroglyphicus, dum ex uno ad unum omnia deducere conantur. Vide Theatr. Chym. Vol. II. pag. 183. seq. Vocatur aliis *Clissus*, vel *Elixir*, quando extractæ partes ex simplici iterum copulantur; quam operationem Philosophi, & Arcanorum Professores *Unitatem ex Triade*; alii *Circulum ex quadrato* dicunt. Libav. Alch. Pharm. c. 27.

MONEDULA, nomen avis, Aristoteli λυκος, *Lupus*, dicitur, quæ est species *Graculi*, qui Gr. κολοιός in genere vocatur; cujus historiam vide in Aldrov. l. 12. Ornith. c. 9.

† MONEMERA COLLYRIA, quæ uno die applicabantur cum successu. Massar. prax. l. 1. c. 75.

† MONOCODIATA, avis Paradisi.

MONERES, μονήρης, proprie dicitur de navi, quæ uno remo constat. Tropice significat *solitarium*; & conjungitur cum φιλήτωρ, *deserti amatore*, & tribuitur atrabiliaris. Hipp. Epist. ad Philopœmen. 11. 12.

MONETA, νομισμα, quid significet, alias no-

tum est. Dicitur Galeno tessera, vel symbolon in qualibet urbe emptionis, & venditionis, l. 2. de diff. pulf. c. 5. Tales metallicas *monetas* excusas cum imaginibus, progressu temporis in lapides fuisse transmutatas, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 496. & 556.

MONOCEROS, μονοκέρας, Lat. *Urnicornis*, nomen animalis, & prominentiæ illius ossæ, quæ ex animali illo excrecere creditur; & pro singularissimo Alexipharmacum habetur, Latine *Urnicornu*. Verum quantis adhuc dubiis, & scrupulis implicata sit hæc de *Urnicornu* historia, legi poterit apud Aldrov. l. 1. de quadruped. c. 6. C. Rejes C. El. q. 67. Schrod. l. 5. cl. 1. n. 39. Fr. Hofmann. in Clav. ad hunc loc. qui existimat, *Urnicornu*, quod hodieque in diversis locis asseratur, esse nihil aliud, quam dentem Balæna. Verumtamen *Urnicornu* dari, existimat Chioco. Mus. Calc. f. 6. p. 687. Alias datur & *Urnicornu fossile*, *Lapis Ceratites*, *Ebur fossile*; estque lapis colore, & lævore cornu referens, interdum & forma ipsa. Schrod. l. 3. c. 8. n. 21. Fr. Hofm. ad h. l. Medicamentum quoque Chymicum ex Auro paratum, quod alias *Manna Solaris* dicitur, appellatur *Urnicornu Solare*, Schrod. l. 3. cap. 9. Johnf. lib. 2. Lex. Ch. qui & ex Mynfichto *Urnicornu mineralis* facit mentionem.

MONOCOLON, Paracelso. Parac. videtur appellare *intestinum cæcum*, Paramir. lib. 3. item *Monoculum*.

MONOCULUM, vide *monocolon*. Alias *monoculi* dicuntur, quibus alter oculus vel materialiter, vel saltem virtualiter deficit, Gr. κέρας, μονόφθαλμοι, μονόμυκτοι, Latine etiam, & quidem rectius, *Unoculi*, vel *Unoculi*. Hos distinctius videre minuta, legitur apud C. Hofmann. in Gal. de U. P. n. 729.

* MONOEMEROS, μονοήμερος, epitheton *Collyriorum*, quæ *unius diei* spatio ophthalmias curare possunt. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 2. Circa illorum usum tamen cautela opus est, ne adhibeantur, ubi plenitudo totius corporis peccat. Nam quia facultate frigida sunt, obstruunt, densantque meatus, & si copia humoris in oculis fuerit, in causa sunt plerunque, ut tunica κερατοειδής rumpatur. Gorr. Cast.

MONOMACHIA, μονομαχία, vide *Duellum*. *Monomachon* quoque vocatur *Intestinum cæcum* in spuris Galeni l. de compag. membr. five de nat. hum.

MONOMELON, μονόμελον, est nomen *Collyrii μονομελέρι*, ita dicti, quod unica *specilli*, Gr. μήλη vocati, inductione oculorum inflammationi medeatur; cujus descriptio habetur in Aetio. Gorraus.

MONONYCHA, μονόνυχα. Vide *Monycha*.

MONOPAGIA, idem quod *Hemicrania*. Valsc. de Tarant. Philon. l. 1. c. 7.

MONOPHAGIA, *μονοφαγία*, vocatur, quando quis solus comedit, mos Dynastis familiaris. Differt a *μοιστία*, C. Hofmann. ad Gal. LL. de U. P. n. 506.

MONORCHIS, *μόνορχις*, qui unum habet testiculum. Rolf. de part. genital. Part. 1. c. 11. Interdum autem ad tempus pubertatis saltem sunt *μόνορχοι*, postea vero prorumpit alter quoque testiculus; qualis historia a D. Brechtfeid observata legitur in Act. Hafn. Vol. 1. Obs. 106. p. 197.

MONOSITIA, *μονοσιτία*, dicitur, quando quis semel tantum de die cibum capit, a verbo *μοιστεύω*; idque de *αένα* intelligendum esse, patet ex opposito *ἀεσέν*, *prandere*, l. de veter. medic. XI. X. 4. 6. 12. 13. Meminit & Hipp. illius verbi, 2. de R. V. I. A. t. 20. & l. 2. t. 22. 27. 1. 3. de diæt. III. 2.

MONOXYLON, *μόνοξυλον*, vocatur *Navicula ex uno ligno*, vel arbore cavata *parata*. Occurrit apud Hipp. l. de A. L. & Aq. XXXVII. 7.

MONS, *ἄρος*, hujus vocis significatio ex aliis quoque Dictionariis nota est. Ad medicinam tamen spectat ejus quoque consideratio, cum propter subjectum, tum propter materiam medicam. Ita *montes*, nisi peculiaris peccet aeris contagio, gaudent aere puriori, & privilegium vitæ longioris præferunt. Helm. tr. *Mons Domini* in fin. Quod si tamen a Septentrione regioni adjacent, in his aquilones veluti perturbant, ac morbos faciunt. Hipp. l. 2. de diæt. II. 12. Jung. l. de A. L. Aq. LV. 3. seq. Sic & herbæ, animalia, & aves, quæ *montana* loca occupant, habentur pro salubrioribus plurimum. Gal. in LL. & Al. fac. & de atten. victu. *Mons Siliceus*, Helmontio dicitur solea, stratum, sive terræ intercapedo, in qua saxa, lapides, ac mineralia universa ortum suum ex aqua desumunt, tr. de Lithias. c. 1. nu. 7. Junge tr. Terra, n. 3. 4. Per metaphoram pars superior externa pudendi mulieris vocatur *mons Veneris*. Rolf. de part. gen. P. II. c. 35. Ita protuberantiæ musculosæ in vola manus a Chiromantis vocantur *montes*. Quid per *montes Philosophorum* Spagyricorum sit intelligendum, lector harioletur ipse e Th. Ch. Vol. VI. p. 550. Libav. scribit, *montibus comparari alembicos*, & superiorem partem sublimatorii. Tom. II. Oper. p. 247.

MONSTRATIO *δείξις*, idem quod *Demonstratio*. Hæc si ocularis fuerit, interdum plus præstat, quam præcepta, præsertim in Chirurgicis, argumento Gal. c. 4. de art. t. 47.

MONSTRUM, *τέρας*, quid significet, e Physicis petendam. Est enim nihil aliud, quam erratum

naturæ, sive effectus naturalis, a solita, & recta dispositione specifica degenerans. Rul. videtur strictius accepisse, quando descripsit *monstra* per orta quædam præter naturam animalia, quæ cælum excludit ovo suæ putrefactionis, illicitæ, ac nefandæ commixtionis. Variorum *monstrorum* observationes petantur ex eorundem scriptoribus, v. g. Schenkio, Ephemerid. Nat. Curios. C. Rejes. C. El. q. 45. &c.

MONTANUS, *ἄρος*. Vide *mons*.

MONTICOLA, *ἄρος*, idem quod *montanus*: dicitur de iis, quæ vel gignuntur, vel degunt in montibus; v. g. Aves *monticolæ*. Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

MONTIFRINGILLA, *ἄρος*, nomen aviculæ *montanæ*; cujus historiam tradit Aldrov. l. 18. Ornith. c. 7. Hic loci sub finem autumnii copiosissimæ capiuntur, & in mensa apponuntur.

MONYCHA, *μόνυχα*, contracte pro *μόνυχα*, h. e. *μόνον ὄνυχα* habentia, dicuntur animalia solidam ungulam unicam habentia, uti sunt equi: Latine *Solipeda*, aut *solunguia*, sive *solidunguia*, Hipp. 1. de art. t. 28. Galen. in comm. ad h. l. Foef. p. 423.

* MORA, *ἀσπίδι*, vide *Diatriba*. *Mora* illicita ignavorum est. Linden. Ex. VI. §. 15. *Mora* quoque dicitur id, quod Hipp. Gr. vocat *τρίβος*, i. e. attritionem, h. e. callo obduratam partem, & longiori attritione; sumiturque pro ipso callo, 1. de art. t. 21. Galen. in comm. ad h. l. Foef. p. 822. Ita quoque accepisse videtur Paracels. quando *moram* inter symptomata morbi Gallici retulit, conjungens Attritis, l. 5. de sympt. var. morb. Gallic. c. 9.

MORBILLI, nomen a recentioribus inventum, q. d. *Parvus morbus*, vel parva pestis, significat minutissimas pustulas, cum maculis rubentibus, aut quandoque purpureis, aut livescentibus, obortas a sanguinis portionibus tenuioribus, ichorescentibus, a prima nativitate delitescentibus, scateniti p. n. fermentatione cum aliquali coagulatione conjuncta. Quorum historiam recentioribus optime descripsit Willis de febr. c. 15. Jung. Fr. Piens h. t. Part. Sp. c. 8. An veteribus fuerint cogniti *morbilli*, non mihi videtur quæsitanti momenti, quanti olim habita. Quidni etiam sub nomine *εὐδυσμάτων*, vel *ἐξωδυσμάτων*? Pertinent inter morbos Epidemicos, malignos, infantibus familiares; quamvis nec adultos immunes esse experientia hoc ipso tempore, quo hæc scripsi, testetur in vicinia. Rul. Dorn. Johnf. consule descripserunt. *Morbilli* sunt pustulæ *Veneræ*: item puerorum albæ, vari, ecthymata, pituitæ eruptiones, ecbrasmata.

† MORBUS COMITALIS, sacer, quia *Cerebrum sacrum*, & honoratum. Nevius cap. 36.

† MOR-

† MORBUS SENTICUS, qui vehementiorem vim graviter nocendi habet. Gellius l. 20. c. 1.

† MORBUS OVILLUS, Typhomania, sive Carochus Pauli Tom. a Vega in Comment. in Gal. de loc. Aff. l. 4. c. 6.

† MORBUS MEDULLARIS, Plut. Apoplexia Mercur. Tom. I. Conf. 93. V. L. l. 1. c. 9.

† MORBUS SOLSTITIALIS, apud Plautum, nonnullis est syriasis. Mercur. V. L. l. 5. c. 3.

* MORBUS, νόσος, νόσος, νόσημα, terminus in Medicina adeo frequens, & notus, ut vix quidem ullus alius frequentior. Generaliter significat omne id, quicquid homini molestiam affert. Hippocr. l. de flatib. II. 8. quam etiam calculo suo comprobatur Lind. Ex. XV. §. 79. 80. Specialiter vero, & accuratius describitur, quod sit dispositio p. n. sive status p. n. corporis humani, & ejusdem partium, a quo actio primum læditur. Gal. l. de diff. sympt. c. 1. & l. de diff. morb. c. 7. quam definitionem expositam clarius reperies in nostris Dogm. Med. Gen. P. II. cap. 2. dogm. 1. 2. seq. p. 110. seq. Plura qui desiderat de notione morbi, videat Casp. Hofm. Montani, aliorumque scripta; jungatque Dieter. n. 576. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 2. c. 8. & 9. Ita & morborum differentias essentielles, accidentales, speciales denominationes vide passim in scriptis Medicis, præsertim Sennert. & Jonston. in Syntagm. Medic. Practic.

* MORBIDUS, morbosus, νοσερής, νοσώδης, idem quod *Valetudinarius*: dicitur partim de eo, qui actu ægrotat, partim etiam qui ad morbosam dispositionem inclinatur. Vide Dieter. nu. 575. 577.

MORDAX, mordicans, mordicatio, δυνάεις, δύνων, δύνεις. Vide *Dacno*. *Mordax* vinum, idem quod *Picans*. Vide infra *Picans*.

MORDILAPIDES, Græce dici possent δακνίδοι, vocantur pisciculi quidam; suntque species *Fundulorum*, sed vilior. Meminit Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 7.

MORES, & ἦθος. Vide *mor*.

MORETARIUM, idem quod *mortarium*: Rhod. in Lex. Scrib. p. 411.

MORETUS, *moretum*, dicitur species Julepi; estque potionis genus ex aromaticis, aliisque confortantibus commixtum, addito ad gratum saporem saccharo, vel syrupo. In specie vero ita vocatur a *moris*, vel *diamoro* ingrediente. Schroder. l. 2. c. 64.

MORGAMA, licet proprie non sit terminus Medicus; quia tamen inter admirandas res naturales pertinet, libuit inserere. Denotat autem mirabile quoddam phasma specularium, observatum ab Athanas. Kirchero in littore

maris Siculi, quod ulterius examinavit Joh. Marcus Marci in Phil. Vet. Rest. P. III. sect. 6. subsect. 3. p. 283. seq.

MORIA, μωρία, idem quod *μάρωσις*. Vide *Fatuitas*.

MORTON, μορσον, *Particula*. Sumitur tamen sæpe pro *Parte* in genere. Vide *meros*.

MORMYROS, μορμυρος, vocatur piscis quidam marinus; cujus historiam, cum usu in cibis, exhibet Aldrov. l. 3. de Pisc. cap. 19. Dicitur & μορμύλη.

MORO, *morus*, vocatur apostema carnis, ad similitudinem mori. Rul. Dorn. & Johnf.

MOROCHTHOS, μόροχθος, μόρος, Galen. l. 9. de S. F. Dicitur Lapis quidam mollior, candidus, ita ut eo lineæ ducantur; cujus descriptionem tradit Dioscor. l. 5. cap. 152. ubi & *Galaxiam*, ut & *Leucographida* appellari docet, quamvis ipse de Galactite seorsum egerit. Jung. Chiocc. Musf. Calceol. f. 3. pag. 275. seq. Schroderus *Osteocolle* hoc nomen ex Matthiolo attribuit, l. 3. cap. 9. nu. 15. Nasci in Saxonia, præcipue Hildesheimii, testatur Rul. in Lex.

* MOROSIS, μάρωσις, *moris*, μωρία. Vide *Fatuitas*.

MOROSUS, δυσάμοις. Vide *Dysanios*.

MOROXOS, μόροξος, idem quod *Morochthus*: de quo p. a.

MORPHEA, morphea, species *Lepre*, *Albaræ* non ab similibus, Dorn. Rul. & Johnf. Idem quod *Alphus*. Vide supralit. A. *Morphea* differt a *lepra*, quod hæc sit in carne; illa vero in cute. Forest. l. 5. Obs. Chir. z. Schol.

MORPHE, μορφή, significat *formam*, præsertim externam & accidentalem. Vide *Forma*.

MORPHNOS, μόρφνος, nomen avis, ad *Aquilas* pertinentis, quæ & *Anaticida*, *Clangos*, *Plangos* dicitur; cujus historiam tradit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 8. 9.

MORPIONES, vocantur *Pediculi* illi lati, quos Itali *Piatrole* appellant, ad pubem genitalium, aliquando & sub axillis enati. Legitur apud Aldrov. de insect. l. 5. c. 4. p. m. 544. & Rolfink. de Part. genital. Part. II. c. 34. p. m. 185.

MORS, ἔλκυσ, quid significet, e Physicis constat, videlicet dissolutionem animæ, & corporis in animalibus; quam cur neget Kergerus, vide in ejus tract. de ferm. sect. 1. c. 6. Nec male *mors* describitur, quod sit defectus vitæ, aut extinctio caloris nativi; Dieter. Jatr. n. 384. Item omnimoda naturæ prostratio, Galen. l. 3. de cris. c. 5. Parac. vocat *mortem* ultimam materiam morbi. Estque duplex, Lenta, & Violenta. *Mors Chymistica*, dicitur corruptio artificialis corporum insensatorum, consistens in separatione spirituum,

& animarum eorundem in suiternariad unitatis reductionem, h. e. ad potioem vitam, licet non perpetuam, excellentiorem tamen ea, quam a natura prius habebant; uti describitur in Th. Ch. Vol. I. p. 360. *Mortis naturalis* terminum prorogare, quod sit in Medici potestate, rectissime negat Casp. Rejes C. El. q. 26. n. 4. & 6. idem etiam docet, qua ratione Medicus mortem prædicere debeat? q. 11.

MORSELLUS, *mosulus*, terminus Pharmaceuticus, significans genus medicamenti siccum saccharatum, quod & *Lozonga*, *Lozengia*, *Pasta Regia* vocatur; item *Tabula*, vel *Tabulatum*. Descriptionem pete ex Weker. Antidot. Gen. l. 1. c. 42. P. Morell. de form. remed. l. 1. sect. 3. c. 1. seq. Schroder. l. 2. c. 69.

MORSUS, *morsura*, Arduyn. l. 5. de Venen. c. 1. seq. δῆξις, δηγμός, δηγμα, vide *Degmos*. Proprie significat solutionem continui in partibus mollibus factam, per dentium impressionem. Huc pertinent *morsus canis* rabidi, lupi, viperarum, quin & hominum. Metaphorice vero usurpatur de omni dolore acerbiori. Rhod. in Lex. Scribon. p. 411. *Morsiuacula*, diminutivum est, & fumitur de dolore dentium infantili, Græce ὀδοντιμῶς, Dieter. n. 597.

MORTALIS, dupliciter fumitur. 1. subjective de omni corpore naturali vivo, quod etiam morti subiectum est. In specie Homines, ἄνθρωποι dicuntur *mortales*, Gr. θνητοί. 2. significative, & effective, Gr. θανατώδης: & ita idem est quod *Lethalis*. Vide *Funesus*.

MORTARIOLUM, ἄμυξος, dicitur de cavitatibus, quibus dentes sunt infixi, Gr. βόθρυξ alias distis, Lat. *Alveoli*, *Præsepia*, *morsariola*: Barthol. libell. 4. Anat. c. 9. *Mortariolum* quoque est modiolus catillorum cinereorum formandorum, in lati circuli modum, vel pertusi catini ex orichalco plerunque factus. Hoc *mortariolum* comitatur *pila*, (vulgo *monachus*) quæ est pistillum cum tubere rotundo, ex basilata media prominente, cujus incusu catilli fovea formatur. Sed ad catillos majores, h. e. majorem naturæ copiam capientes formandos, utimur circulo ferreo, & conveniente *pila* foveam producimus. Ruland. & Johnf.

MORTARIUM, ἄμυξος, instrumentum, & vas Coquis, Pharmacopæis, Chirurgis usitatum, in quo res cum *pila*, vel pistillo tunduntur, aut teruntur. Rhod. ad Scribon. n. 111. Parantur ex ligno, ferro, orichalco, plumbo, vitro, &c. Meminit Galen. l. 1. de antid. c. 15. & alibi. *Plumbei mortarii* usus esse solet ad unguenta, & emplastra conficienda, ulceribus malignis, & cancriosis accommodata, quia plumbum argenti vivi est particeps. Lang. l. 2. ep. 47. Legitur & *more-*

tarium, Rhod. in Lex. Scrib. p. 411. Alias Græcum ἄμυξος, etiam truncum corporis, h. e. totum illud, quod est a cervice ad coxendicem, notat: in qua significatione videtur usurpasse Moschion. l. de morb. mul. c. 79.

* MORTIFERUS, idem quod *Lethalis*, *Funesus*, νεκρώδης, θανατώδης. Ita *facies Hippocratica* vocatur *mortifera*. Gal. 1. prognost. t. 7. & 8.

MORTIFICATIO, νεκρωσις, dicitur caloris nativi in corpore, vel parte aliqua extinctio; qualis contingit in sphacelo post gangrænam. Dicitur & *Sideratio*. Vide Forest. l. 1. Chirurg. obs. 13. Schol.

MORUM, Pathologica significatione idem est, quod *Thymus*, vel ei similis affectus; videlicet ruber, cruentusque tumor, *morum* fructum referens, in partibus genitalibus viri, & femine, post concubitum, aut deambulationes, juxta nonnullos etiam in aliis corporis partibus mollioribus, v. g. in facie, & sede obortus. Ingrass. comm. ad Avicenn. de tum. p. n. p. 264. Hoc vocabulum etiam tribuitur affectui cuidam palpebrarum, qui Arab. *Alcube* vocatur, Gr. πλάκωρτης, habeturque pro morbo in numero, cum sit caro mollis interioris palpebræ adveniens, unde & sanguis rubens niger, & viridis emanat; quemadmodum descripsit Joh. Stephan. Paraphr. ad Avic. l. 3. fen. 3. p. 19. p. 176. Vide *Pladarotes*.

MOS, ἦθος, ἦθος, accipitur vel de animæ proprietatibus. Ita Gal. libellum scripsit, quod animi *mores* sequantur temperamentum corporis. Et hujusmodi *mores* probe Medico sunt observandi. Gal. c. 3. in 1. Epid. t. 1. & alibi. Vel de *consuetudine*, vide *Ethos*, Diet. n. 238. Vel de *certo modo* alicujus rei. Ita *Mos morbi*, dicitur ille modus, qui determinat, utrum morbus benignus, vel malignus sit? Gal. l. 1. de critic. c. 3. Vel etiam comparativam habet significationem, & ponitur pro *veluti*; v. g. *more* farinæ, emplastri, pulvis. Scrib. n. 44. 189. 224. Rhod. in Lexic. *Mos* idem est, quod *myra*. Rul. & Johnf. Lex.

MOSA, dicitur edulium, & pulmenrum ustratissimum in Germania ex farina triticea, vel Zea paratum cum lacte, qua non solum rustici utuntur, sed & pene omnes matres, & nutrices infantes replent, & infarciunt, cum hypochondriorum tensione, & epilepsiæ periculo, restissime animadvertente, & reprobante J. Alex. l. 8. Sal. c. 10. & not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 5. *Mosa*, alias Anglis dicitur fundi quoddam genus instar paludis, admodum adstringens, & pinguis, qui pro cespitibus comburendis laterum figura abscissis, & sole siccatis inservit. Plura vide in Act. Philosoph. Oldenburg. Ann. 1669. m. Novembr.

MOSCH, vocabulum exoticum, quod denotare debet peculiararia *vasa rosifera* ipsum tenentem.

corpus subeuntia; quæ Bilius primum se observasse gloriatus fuit; quamvis nemini adhuc demonstraverit, nec alii ante, & post illum observare eadem potuerint, teste D. D. Bohno Ex. Physiol. XIII. §. 5. & 6.

MOSCHUS, μόσχον, quam certum est, quod hoc nomine veniat certum quoddam genus odoramenti, sive materia fragrantissima a quodam animali Indiæ proveniens; tam incertum est adhuc, quale illud sit animal, & quomodo generetur in illo moschus, aut quomodo colligatur, & præparetur. Quamplures sunt, qui Capram sylvestrem moschion, μόσχον, propterea dictam, sive Dorcadem moschi dicant, eandem etiam depictam exhibent. Vide Aldrov. l. r. de quadrup. bifulc. c. 19. 20. Chioc. Mus. Calceol. l. 6. p. 661. Schrod. l. 5. cl. r. n. 27. Alii vero illud impugnant; inter quos non modo Amatus Lusitanus, verum etiam ex novissimis Fr. Hofm. in cl. ad d. Schrod. loc. ubi prolixè reperies moschi ortum, & historiam, quæ omnia exscribere non concedit angustia chartæ. In Actis Philosophicis Oldenburgi Anno 166. m. Jun. ex Dn. Thevenotti Relationibus variorum itinerum curiosorum legitur, moschum nihil aliud esse, quam Testiculos animalis Cervi similes reperiri in provincia Honan, eumque bonum, & haud mixtum vendi in Nakin, & Pekin. Alia de moschi origine, & constitutione rursus leguntur in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 58. p. 166. Nobis libet hac in re dubia ἐπιέχειν, cum destituamur propria experientia. Satis sit nobis scire, quod ejusvis medica sit insignis in reficiendis spiritibus vitalibus, & animalibus: quamvis etiam non careat omni noxa. Videatur præter dictos Auctores etiam Casp. Rejes C. Ek. q. 84. Quæ moschum redolent, dicuntur moschata. Ita in Officinis occurrunt Trochisci Galliæ moschate, Aliptæ moschate. Inter vegetabilia simplicia Geranium moschatum, Scabiosa moschata, &c. Cur vero Nux myristica, sive Nucleus interior Nucis Indicæ moschata dicatur, non est hujus loci; de cujus usu medico videatur inter alios Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 3. c. 1. p. 162. Paracelsus quoque non fuit veritus, epitheton hoc tribuere morbis; unde Colicam moschatam, Zibethinam commentus est, Paragr. Tr. 1. & 2. quamvis non satis explicet, quid velit per illam intellectum, μόσχον etiam Vitulum significat, de quo infra.

MOSYLLON, μόσυλλον, epitheton Cinnamomi optimi; cujus descriptionem vide ap. Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 2.

MOTACILLA, κίττα. Vide Cinclefsis. Ad. de Schrod. l. 5. cl. 2. p. 59.

* MOTOS, μωτός. Vide Linamentum.

* MOTUS, κίνησις, vocabulum latissimæ significationis. 1. Physiologicè complectitur omnes functionum, & mutationum species, Generationem, Corruptionem, Augmentationem, Diminutionem, Alterationem, & motum localem. Hinc divisio in motus naturales, animales, & spontaneos occurrit passim apud Gal. & alios. Prædicatur & de partibus solidis, & humoribus, & spiritibus. 2. Pathologicè de morbis quoque dicitur motus; & pertinet ad differentias accidentales: De quo vide Dogm. med. Gen. P. II. c. 6. dogm. 6. p. 157. seq. Ita dantur & motus animales diversimode præternaturales, ver. gr. Convulsivi, sive Clonici, Tremor, Palpitatio, &c. Motus quoque corporis localis excessivus, violentus, aut deficiens pertinet inter causas morbificas, noxam variam inferens; uti patet ex Charlton. Ex. Pathol. VII. Hildan. Ep. 92. Rolf. O. & m. m. Sp. l. 2. f. 3. c. 53. Ita quoque de humoribus ipsi sæpe occurrit, quod moveantur, sive motus humorum vitiosi dentur. Curative Hip. sæpe usurpavit τὸ κινεῖν, move, pro evacuatione aliqua insigni, in aphorismis, & alibi. Vide Foes. p. 338. Dieter. n. 463. 464. In Pharmaceuticis, Chymicis dantur varii motus artificiales, quos omnes exponere, non est nostri instituti.

MOXA, denotat medicamentum quoddam causticum actuale, potissimum in arthritide laudatum; quamvis Dolæus quoque in apoplexia, epilepsia, mania, asthma convulsivo commendaverit ejus usum. Estque Lanugo quædam lævissima, siccissimaque ex contritione plantæ alicujus exiccata, quæ vel Artemisia nostra est, vel ei consimilis, parata. Unde eos valde decipi credit Dolæus, qui ex India allatam expetunt, ab illa, quæ ex Artemisia paratur, plane nihil differentem, l. 2. Encyclopæd. c. 2.

MUCAGO, Vide Mucilago.

MUCCHARUM, Mucarum, vocabulum est barbarum, significans vel infusionem rosarum, cum aqua fervente factam, & aliquoties iteratam; vel infusionem ejusmodi cum saccharo in consistentiam syrupi redactam, & coctam. Estque duplex, Perfectum, & Imperfectum. Ex imperfecto, qui ex duabus saltem infusionibus constat, fit Syrupus Rosarum simplex. Ex perfecto, h. e. ex multis infusionibus, fit syrupus rosatus solutivus simplex, videlicet sine additione aliorum simplicium Purgantium, v. g. Rhabarb. Agar. &c. Hildan. Cent. 6. obs. 29. In Dispensatoriis occurrit descriptio Mucbari perfecti. Lang. tradit Mucarum compositum, l. 3. ep. 1. c. 4. Libavii conjectura saltem est ingeniosa, quod Mucbara videntur dicta ἀπὸ τῆς μυχῆς, quod significat intimum locum, penetrabile, & αἰσθητὸν τὸ ἴδιον, quasi

quasi sit arcanum exaltatum frequentibus infusionibus, Alchym. Pharmac. c. 24. fin.

MUCILAGO, item *mucago*, vocatur liquor viscosus, & glutinosus. Estque triplex, Naturalis, Præternaturalis, & Artificialis. Ad primam pertinet liquor nutritius; quemadmodum & Langius liquorem articularum vocat *mucilaginem*, l. 1. ep. 3. item *mucus intestinum*, Barthol. l. 1. Anat. c. 10. Ad secundam *mucilago Tartarea*, ex qua Tartarus in urinis generatur; de qua sapius Paracels. meminit in tr. de Urinis, & alibi. Ad tertiam Extractæ *mucilagines* ex seminibus, v. g. Pŷyllii, Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Cydoniorum, &c.

MUCOCARNEUS, dicitur *Abscessus* quidam, Gr. *μυζοσάρκωμος*, qui partim interne carneus, partim mucidus, h. e. e mucosa materia concretus. Describitur a M. Aur. Sever. l. de noviss. observ. abscess. c. 4. Jung. Mart. Bogdan. observ. med. 6. cultro Lyferi Anatom. addita, p. 216.

* **MUCOR**, idem quod *mucus*, *mucosus humor*, coincidit fere cum vocab. *Mucilago*, nisi quod *mucus*, & *mucor* accipi usitatus soleat de excrementitio humore viscido, qualis est, quia capite destillat in coryza, gravedine, aliisque catharris. Gal. l. 2. de nat. fac. 9. Gr. *βλέμμα*, *μούξα*. Vide *Blenna*. Jung. Diet. Jat. n. 558.

* **MUCRO**, *αίχμη*, *πρόξυ*, proprie significat cuspidem gladii, cultri, vellanceæ. Tropice vero dicitur de acuta parte cordis, quæ tantum protenditur, quantum cordis magnitudo occupat spatii. Gal. lib. 2. de H. & Pl. dec. c. 4. Gr. dicitur *κοροφή*.

* **MUCRONATUS**, epitheton *Cartilaginis* in pectore, quæ & *Ensiiformis*, Gr. *ξίφοδής* dicitur. Vide *Cartilago ensiformis*.

MUCUS, Vide p. a. *Mucor*.

MUGIL, *κέφαλος*. Vide *Cephalos*.

MUGITUS, *μούγκμα*, dicitur vox, & sonus armentorum proprius. Verum Laur. Bellinus transferre non est veritus ad sonum gravio-rem, & protractum, quem ægri sub initium apoplexiæ edunt, veluti suspirium intensius, & per majorem copiam inspirati aeris factum, tr. de morb. c. in Opusc. Medicis, p. 441.

MULÆ, dicuntur *pustule* ex frigore, vel calore ortæ. Dorn. in Diction. Ruland. & Johnf. in Lex.

* **MULIEBRIS**, *Mulier*, *γυναῖκα*, *γυνή*. Vide *Gynæceja*, *Gyne*. Chymici *Mulierem* vocant Mercurium, sive Argentum vivum, quemadmodum Sulphur maritum. Th. Chym. Vol. IV. p. 179. Libav. Tom. II. oper. p. 395.

MULLUS, *τείγλη*, vocatur piscis marinus, vel potius littoralis, squamosus: de quo Gal. l. 3. de A. F. c. 17. item l. 1. r. de S. F. Draco marinus,

J. Al. l. 14. Sal. c. 6. Prolixiorem vero ejus historiam tradit Aldrov. l. de Pisc. c. 1.

* **MULSA**, *mulsum*, *ιδρώμελι*, *μελίκρατον*. Vide *Hydromeli*.

MULTIPARUS, *πολυτόκος*, epitheton animalium multos fœtus gignentium. Eadem sunt, quæ *πολύσπερμα*, sive multo semine prædita, C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 1044.

MULTIPEDE, *πολύποδες*, idem quod *Millepedæ*, insecta, quæ alias *Aselli* dicuntur *άνοκοι*. Vide *Asellus*.

MULTIPLICATIO, *πολλαπλασιασμός*, præter vulgarem, & generalem significationem, qua res dicuntur vel corporaliter, vel virtualiter augeri, & propagari, frequenter usurpatur a Spagyricis, præsertim in negotio Lapidis Philosophici; quamvis diversæ occurrant descriptiones: v. g. *Multiplicatio* nihil aliud est, quam evacuationum reiteratio, continuatioque. Th. Ch. Vol. I. p. 294. *Multiplicatio* est evacuata rei super terram suam reductio, ut munditiæ spiritus oriatur, d. l. 313. 447. *Multiplicatio* est res, quæ facit augmentum medicinæ in colore, odore, virtute, & quantitate. Nam est ignis, qui excitatus nunquam moritur, sed semper tecum habitat, cujus una scintilla potest excitare plus ignis in virtute *multiplicati*, Vol. II. p. 116. Modos *multiplicandi* in lapide vide Vol. III. pag. 38. 397. Vol. IV. p. 408. Vol. VI. p. 150. 429. 554. Junge Libav. Tom. II. Oper. p. 360. 409. 418. 441.

* **MULTITUDO**, *πλήθος*, idem quod *Plenitudo*, *Pletthora*. Vide infra suo loco.

MULUS, *Mula*, *ήμιονος*, *άσπίβη*, vocatur animal quadrupes, quod communiter peperit equa ex asini coitu; quamvis ex asina, & equo, item ex onagro, & equa generari possit. Historiam *muli* utriusque sexus prolixè tradit cum usu Aldrov. l. 1. de quadrup. c. 4. Usum docet Schrod. l. 5. cl. r. nu. 28. *Mulam* recens ex aqua natam alia mula gravidam recenset ex Nierenberg. C. Rejes C. El. qu. 36. n. 28. & ex hoc Eph. N. C. Ann. I. Obs. 36. Paracelsus *mulus* quoque significat *morbum Gallicum*, l. 3. Chirurg. magnæ, c. 1.

† **MUMIA ARABUM**, a medicato funere diversa. Pet. Bellon. de medicato funere, l. 2. c. 1.

MUMIA, vocabulum est Arabicum, vel Persicum, sed hodieque variæ significationis. Vel enim significat *Pissaphaltum*, aut liquamen quoddam in sepulchris inventum, in quibus hominum cadavera aromatibus condita per multos annos servata fuerunt; vel ipsum cadaver humanum ita conditum, & sub arena Solis torrefactum. Imo non solum caro humana siccata, & condita, sed & quævis alia occisa vim fanan-

di habens, sic condita, quæ & *Mumia patibuli* vocatur, Schr. l. 5. cl. 1. n. 23. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. (qui rectissime judicavit, nos optima ratione posse carere hoc medicamento suspecto, & nauseabundo) Chiocc. Mulf. Calc. f. 6. p. 696. Rul. & Johnf. l. 2. Beker. Microc. Med. l. 2. f. 6. & novissime Dn. Wurfbaïn. Disp. de medic. ex homine desumptis. Egregie quoque de *Mumie* variis significationibus, & parandi modis differant Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 4. q. 116. seqq. Parac. tamen, & Helmontius (quos alii postea secuti sunt) ad alia quoque transtulerunt hoc vocabulum. Ita *Mumia medullæ*, vel de medullis, sunt osium ipsæ medullæ. *Mumia elementorum*, est balsamus elementorum exteriorum. *Mumia transmarina*, dicitur *Manna*. *Mumia versa*, liquor *Mumie*. Ruland. & Johnf. d. l. *Mumia Satyrii*, est medicamentum ex Satyro paratum, cujus descriptionem tradidit Casp. Rejes. C. El. q. 44. n. 20. Singularissima vero significatio hæc est, quando *Mumia* describitur, quod sit substantia corporis tenuissima, spiritualis, ætherea, cuique pro natura, & specie sua ingenita, in morte, & post mortem aliquatenus permanens, cum affectionum, tum virtutum ejusdem intimarum, & propriissimarum plurimum abundans, indeque cum suimet, tum proprierarum ejus rite extractæ Transplantationis medio mire fecunda, ad eum finem, ut vel in suo, vel in alieno subjecto, natura, seu dispositio vitiosa, morbidave corrigatur, integra, & sana confervetur, & roboretur. Beker. d. l. In qua *Mumiali* virtute commentitia magnetica vulnerum curationem stabilire annixus est Helmont. tr. h. tit. n. 3. seq. Enimvero merito admonere libet *φιδιάξες*. Fugite hinc: Latet anguis in herba.

MUMISATIO, dicitur præservatio cadaverum a putredine. Usitatus vocatur *Balsamatio*, *Conditura*.

MUNDATIO, idem quod *Purificatio*, *Depuratio*, Gr. καθαρσιμός. Dicitur & Lat. *Mundificatio*. Est prima clavis in negotio Lapidis Philof. Th. Chym. Vol. II. p. 523. Vol. III. p. 430. Talis mundatio terræ Philofophicæ perficitur 40. diebus, & aliquando plus, minusve, secundum quantitatem terræ, vel aquæ, Vol. IV. p. 547.

MUNDIFICATIVUS, καθαρτήσιμος, idem quod *Purificans*, *Depurans*. Usurpatur de medicamento, quæ & *detergentia* dicuntur; suntque vel interna, vel externa. Illa describit Gal. l. de oculis, spurio c. 3. Hæc passim in Chirurgicis reperitur. Vide *Detergens*. Lang. quoque Emplastrum *mundificativum* incarnans, & consolidans clare descripsit l. 3. ep. 1. c. 12. Jung. Hild. cent. 4. obs. 4. *Mundificativa* sunt in-

validam, & putridam carnem a bona, & viva separantia, & repurgantia, exteriora, rhyptica. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. De *mundificativis specificis* scripsit Paracels. Archidox. l. 7.

MUNDUS, adjective, & substantive sumitur. In illa significatione idem est, ac *Purus*, Gr. καθαρὸς, ἰόσιμος. Vide *Catharos*. In hac dicitur primario de Universo orbe, Cælo, & Terra, Gr. κόσμος, qui & propterea *Macrocosmos* dicitur. Vide *Cosmos*. Hunc maximum, & plucherrimum verissime dixit, & demonstravit Gal. l. 3. de U. P. c. 10. Plura de hoc vide ap. Physicos, Comparative de *Homine*, qui *Parvus mundus*, *Microcosmos* appellatur, vide superius suo loco. Et Paracelsus tres statuit mundos: Majorem, & primum, qui est Cælum, cum Terra: Minorem, & medium, qui est Vir: Minimum, vel postremum, qui est Mulier, Paramir. l. 4. Alii a Spagyricis alios tres nominarunt, Invisibilem, Cælestem, & Elementarem. Vide Vol. IV. Th. Chym. & quære in Indice. *Mundi* tria regna recenset Schr. l. 3. in princ.

MURENA, μυρῖνα, μυρῖνα, piscis dicitur oblongus, teres, & lubricus, carens squamis, similis quodammodo Anguillæ; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. lib. 3. de pisc. c. 27. Meminit & J. Alex. l. 14. Sal. c. 7.

MURARIUM, est epitheton *Nitri*. Vide *Nitrum*.

MUREX, τριβύλον, κίρυξ, e Concharum asperarum genere est, differens a *Purpura*; cujus descriptionem, & usum proponit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 8. & seq. Jung. ad Scrib. p. 104.

MURIA, ἄλμη. Vide *Halme*, *Salsifago*, vel *Conditura* salamentariæ jus, liquorve. De triplici specie *murie* vide Lang. l. 1. ep. 59. *Muria* naturalis, est aqua marina, vel illa, unde coquitur sal nostrum, ut fit Hallis Saxonie. De *murie* virtute alexiteria in peste, ejusque præparatione legatur Hildan. C. 2. & 34. conferre quoque Ischiadicis testatur Rolf. O. & m. m. Sp. l. 10. c. 14. Alia de viribus *murie* lege in Th. Chym. Vol. I. p. 578. De *muria acida*, Gr. ἐξάλμη, ib. p. 608. De *muria dura*, Mercur. l. 2. V. L. c. 26. Legitur aliquando & *muris*, Rhod. in Lexic. Scrib. *Muria* quoque dicitur menstruum sæctus, aqua fortis, Rul. & Johnf. Hodieque nonnulli ad declarandum qualitates salinas humorum p. n. etiam referunt *Acrimoniam Muraticam*, quæ est sali communi æmula in excessu; & corrigatur per alcalia, in specie per calcem vivam.

MURMENTUM, idem quod *Glis*, vel *Mus Montanus*, vel *Alpinus*. Rul. & Johnf. Vide *marmota*.

MURMUR, *βορβορυγμός*. Vide *Borborygmos*.
 MURRHA, dicitur lapis *Chalcedonius*, vel gemma, quæ præcipue in Carmania ex humore sub terra Solis æstu concreto, velut Lyncurium coalescit, quæque non splendet, sed purpureis, & coruscis in candore maculis verficolor, veluti muræna piscis nitet. Inde *myrrhina*, vel *murrhea vasa* parata, quæ vini saporem fovebant. Lang. l. i. ep. 29. quamvis aliam de *murrheis vasis* sententiam habuerit C. Hofm. l. 3. V. L. c. 29.

† MURRHINA. Sapa Plauto.

MURTEUM, pro *myrteum*, uti & *murtus* pro *myrtus*. Scrib. num. 220. 223. Vide Lex. Scribon. Rhodii.

† MUS PHARAONIS. Ichneumon. Trinc. de Curat. pract. l. 9. c. 12.

MUS, *μῦς*, animal quadrupes, digitatum, minus, notissimum, cuius variæ sunt species; quarum descriptionem, cum usu Medico, vide ap. Aldrov. l. 2. de quadrup. dig. vivip. c. 30. seqq. Jung. Schr. l. 5. cl. r. n. 29. Alias Græcum *μῦς* denotat quoque *Musculum*, sive *Lacertum*. Vide *Lacerta*. *Musculus*. Diet. n. 559.

MUSADI, *Sal Ammoniacum*. Rul.

MUSALOGIA, est titulus libri a Paracelso scripti; cuius meminit tr. 2. de Pestiliz. c. 2.

MUSCA, *μύγα*, insectum vocatur ætatis tempore notissimum; cuius varia quidem sunt genera, ad usum vero medicum saltem genus vulgare recipitur. Descriptionem *muscarum* omnium generis, cum usu, vide ap. Aldr. l. 3. de Insectis, c. 1. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 110. Jung. Ep. N. C. Ann. I. Obs. 13. *Musca Hispanica*, est *Cantharis*, de qua supra. De *muscis* venenatis lege C. Rejes C. El. q. 36.

MUSCERDA, *μυόχοδον*, dicitur fimus murium, cuius usus Medicus est notissimus, v. g. ad glandes pro alvo stimulanda. Vide *Mus*.

* MUSCULUS, *μῦς*, communiter in medicina significat partem corporis organicam ex carne, & fibris nerveis intertextis constantem, cuius extremitas dicitur *Tendo*, medium vero carnosum *Venter*. Ejus principium esse dicitur, in quod nervus pro affluxu spiritus animalis inferitur. Eorum sunt quamplurimi in corpore humano; quorum plenior descriptionem petere oportet e scriptis Anatomicis, speciatim Bartholino, in genere quidem l. r. Anat. c. 5. in specie passim per totam Anatomiam, quæ loca inquiri possunt in Indice. Jungatur & Anonym. Tract. de motu *musculor.* Anatomix Cerebri Vvillissii annexo. Item Charlton. Ex. XI. Oec. Animal. & Steno tr. de *musculis*, & Glandulis. *Musculus* quoque sumitur pro diminutivo *Muris*. Testaceorum quoque species quædam vocatur *musculus*, Gr.

μυρτίκητος, cuius historiam tradit Aldrov. l. 3. de Testat. c. 70. *Musculus* etiam in adjectivo sensu sumitur ab Anatomicis; v. g. *Arterie musculæ*, superior, & inferior. Barth. libell. 2. Anat. c. 5. p. 665. f. Venæ musculæ, libell. 1. c. 6. p. 637.

* MUSCULOSA *expansio*, Vide *μυῖδες*.

MUSCUS, *βρύον, σαλάγγιον, φάκος, σφάκος*, dicitur excrementum herbaceum, instar lanuginis corticibus arborum, vel offibus aeri expositis adnascens. Dicitur & *Usnea*. Interdum tamen certis etiam plantis attribuitur. Schr. l. 1. c. 2. Eph. N. C. Ann. II. Obs. 51. in Schol. De *muscis* plantarum, vel Botanicis, Gal. l. 6. de S. F. & laud. Schr. l. 4. quæ loca quære in Indice. De nominibus *muscorum* genericis legatur C. Hofm. l. 2. V. L. c. 30. De *musci clavati* terrestres, sive Lycopodii viribus antepilepticis vide Eph. N. C. Ann. III. Obs. 15. De ejus virtute contraplicam, & menstrua sistendi, Ann. II. Obs. 62. De *Usnea Cranii*, d. l. Obs. 53.

MUSICA, *μουσική*, quid significet, aliunde quoque constat ex Dictionariis. Ars sane nobilis, & indigens multa exercitatione, ad egregios concentus vel vocales, vel instrumentales formandos. Apprime quoque utilis ad curationem morborum, quin ad sanitatem conservandam: de qua virtute legatur Lang. lib. 3. ep. 6. Forest. l. 4. obs. 4. Rolf. O. & m. m. Sp. lib. 14. f. 3. c. 19. C. Rejes C. El. q. 28. n. 12. 13. *Musica mutua*, olim dicebatur, quæ vultu, gestibus, manuum, pedumque nutibus, & signis fiebat. Idem q. 7. n. 14.

MUSULA, *mussela, mussula*, Paracelso dicitur *Sciurus niger*, de quo statuit, morbumepilepticum provocare, Paragr. l. 3. c. 3. §. & in Fragment. vel Scholiis ad h. l. quamvis cum descriptione *Sciuri* ab Aldrov. tradita non quadret.

MUSTELA, *γλή*. Vide *Gale*.

MUSTELUS, aut fec. J. Alex. l. 14. Salubr. c. 9. *mustellus, γαλιός*. Vide *Galeos*.

MUSTEUS, *γλακίνος*. Vide *Glevucinos*.

MUSTUM, *γλακός*. Vide *Glevucos*. Legitur & G. *μῦσον*, in Rhod. Lex. Scrib.

MUSTUS, est *Calx alba urine*, veluti pinguedo. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. in Lex.

MUTATIO, *μεταβολή, μεταπηγή*. Vide *metabole*.

MUTILATIO, *Mutilum, κολόβωμα*. Vide *Coloboma*. Pertinet ad morbos in numero deficientes. Gal. Arr. med. c. 96. l. de diff. morb. c. 8.

MUTIS, *μῦψ*, dicitur illud *Atramentum*, sive Nigrum, quod in ore Sepiæ continetur. Sed & piscem quendam apud Hipp. significat, uti vult Gal. in Exeg. Diction. Hipp. Est & Arist. l. 4. H. A. c. 1. & 2. in mollibus piscibus viscerum

rum loco sub ore, & per eam gula tendit. Foef. p. 422. Jung. Aldrov. l. 1. de mollib. c. 4. & Linden. Ex. V. §. 27. seq.

MUTULUS, *μύαξ*. Vide *myax*.

MUTUS, *ἄφωνος, κωφός*, dicitur voce carens, aut qui sermonem proferre nequit. Vide *Aphonia*. Pertinet ad actiones abolitas.

MYAX, *μύαξ, mytulus, mutulus*, dicitur de *Conchis*, qua marinis, qua fluvialibus communibus; quarum plenior descriptionem, nec non usum in cibo, & medicina tradidit Aldrov. l. 3. de Testac. c. 71. Chiocc. Mus. Calc. f. l. p. 49. Meminit & quoad usum Gal. l. II. S. F. §. Caro viperæ, circa fin. Aeginet. l. 7. c. 3. lit. M. Inter novissimos Anatomiam *mytuli*, & ejus motum mirandum exposuit Anton. de Heide; cujus mentio fit in Act. Erud. Lips. 1684.

MYCE, *μύκη*, idem quod *μύσος, præclusio, conniventia, oclusio*. Gal. in Exeg. dict. Hipp. a verbo *μύω, claudo*, occludo.

MYCES, *μύκης*. Vide *Fungus*.

MYCHTHISMOS, *μυχθισμός, Mychthodes, μυχθόδης*, significat *suspirium cum gemitu*, a verbo *μύζω*, quod notat, clausis labris sonum quandam edo, qualis est *gementium*. Legitur utrumque vocabulum apud Hipp. Coac. t. 519. 540.

MYCTERES, *μυκτῆρες*, vocantur *Nares*, proprie dicuntur partes concavæ nasi utrinque posita, quæ meatum præbent spiritui, & odoribus, & exitum concedunt excrementis mucosis. Hipp. 5. aph. 49. Diet. n. 557. Quamvis & in singulari *μυκτῆρ Nasum* significat, Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 6. Coac. 603. *Nasi* alias, & *Narium* descriptionem videre licet ap. Anatomicos, in specie Barthol. l. 3. Anat. c. 10. Aristoteli quoque *Proboscis Elephantorum* vocatur *μυκτῆρ, Nasus*, teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. nu. 1126. Verbum *μυκτῆρ* etiam occurrit in Hippocr. l. 7. Epid. LIIX. 17. quod Foef. exposuit per sanguinem naribus effundere, Oecon. p. 419. Verum Linden. reddidit in editione Hipp. per *excandescere ira*; quæ expositio mihi quoque verosimilior videtur, cum nullam rationem videam, ob quam de hæmorrhagia narium explicari debeat. *Nasus* quoque Hipp. dicitur *μύσσηρ*, l. 2. de morb. XIX. 17.

MYDAO, *μύδα*, dicitur *superfluo humore redundando, marcesco*. Usurpatur de iis, quæ ex nimia uligine putrifica corrumpuntur, & liquefcunt; v. g. de carne, Hipp. l. de ulcer. VII. 6. & l. de c. vuln. XXII. 2. de membrana cerebrum ambiente, ibid. XXIII. 2. de Ulcerib. ipsis, l. 1. de morb. mul. VI. 12. Vide Foef. p. 418.

* MYDESIS, *μύδσις*, in genere significat *corruptionem partis*, ex nimio humore, & ulgi-

ne, a *μύδα*. In specie vero dicitur de affectu palpebrarum, ubi humore superfluo redundantes, & adipe tumentes humorem assidue emittunt. Gal. Introd. c. 15. Castell.

MYDON, *μύδων*, Polluci videtur significare *carnem fungosam* in ulcere fistuloso, in quo sinus sunt mucosi, oræ vero callosæ. Foef. d. l.

* MYDRIASIS, *μυδρίασις*, idem quod *πυλατιοεία, pupillæ dilatatio*, cum pupilla quidem nihil colore variat, dilatatur autem magis, quam natura poscit, ut Iridis circulo fiat proxima, & visioni noceat, Gal. 3. m. m. c. 3. & introd. d. l. Ægin. l. 3. c. 22. Videtur aliqua esse resolutio pupillæ, ejusque causa nimius humorum influxus, sive paulatim factus, sive repente coarctatus, a quibus tunica *ἡ βραχυστόδης* distenditur, pupilla dilatatur, & acies ejus hebecit. Accidit pueris, & qui nigros habent oculos, facile in hunc affectum incidunt. Gorr. & Castell.

MYDROS, *μύδρος*, dicitur Hipp. *globulus, lapillus, aut frustulum ferri*, quod ignescere debet; unde additur *ζέφυρος, ignitus*. Pertinet ad cauteria actualia, l. 2. de morb. mul. XXIX. 9. Dicitur etiam de Aere, l. de flat. XII. 8. Foef. d. l.

* MYELOS, *μυελός*. Vide *Medulla*.

MYGALE, *μυγάλη, Mus araneus*, ita dictus, quod sit muris species, colore autem muscellam referat, quæ Gr. *γυλί* dicitur, cujus mortuus venenatus habetur, uti patet ex Forest. l. 30. O. 12. Lang. l. 1. ep. 68. Plenior historiam *muris aranei*, cum usu, & noxa, vide apud Aldrov. l. 2. de quad. dig. vivip. c. 33.

MYIA, *μύια*. Vide *Musca*.

MYLACRIS, *μυλακρίς*, idem quod *μύλη, mola, h. e. Petalla*. Vide *Mola, Epigonatis*.

* MYLE, *μύλη*. Vide *Mola*.

MYLICOS, *μυλικός*. Vide *Molaris*.

MYLATES, *μυλάτης, molaris*: Epitheton lapidis quo frumenta teruntur. Ejus usus est in scirrhis ligamentorum, & tendinum tumoribus candefacti, & extincti; uti patet ex For. l. 10. Ob. 114. Schol. & l. 4. Chirurg. obs. 4. Schol.

MYLOHYOIDEI, sunt iidem linguæ musculi, qui alias vocantur *myloglossi*, Barthol. l. 4. Anat. c. 11. p. 546.

MYLOS, *μύλος*, nomen piscis marini; cujus meminit Gal. l. 3. A. F. c. 31. Pertinet ad *Coracinos*, quos *μύλας* dici testatur Aldr. Vide *Coracinus*. Significat & *scirrhum* in utero concretum. Erot. p. 44. f. Unde *μύλερ*, indurare. Jung. Mosch. de morb. mul. c. 135. ubi cum *mola durities* jungitur. Gorr.

* MYOCEPHALON, *μυοκέφαλον, h. e. muscæ caput*, rectius *Murium caput*. Dicitur affectu oculi-

oculi; estque exigua uveæ tunicæ porrectio in nigro oculi, muscæ capiti similis, per exulcerationem facta, Gal. in def. Est species Procidentiæ oculi. Cum ulcera, quæ erosa, vel rupta cornea tunica accidunt, profunda evaserint, portio uveæ excidit, quodque prolapsum est, nigrum, aut cœruleum apparet, in circuitu vero circa fundum ejus partis, quæ procidit, labra erosæ, ruptave corneæ candida apparent, eoque magis, si quod prolapsum est, induruerit, & corneæ tunicæ labra calum contraxerint. Ceterum, prolabente uvea, pupilla omnino divellitur, adeo ut vel nullo modo appareat, vel alio prorsus situ, & figura. Et his quidem notis τὸ μυκώδες ἀπὸ τῆς φανερώσεως distinguitur. Castell. & Gorr. Jung. Ægin. lib. 3. c. 22. J. Alexandr. not. in Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

* MYODES, μυῶδες, musculosus, epitheton musculi lati, μυῶδες πλάτυσμα dicti, apud Gal. l. de musc. dissect. c. 7. estque ille, qui sub cute in collo habetur. Est substantia tenuis, & fere membranosa, faciem totam proprie, & totum collum tegens, atque mōvens. Huic originem dat membrana quædam nervosa, toti nostræ cuti subnata, hic ut in fronte, & capitis parte aliqua carnosior facta. Dicitur alias Panniculus carnosus, aut membrana carnosia; cujus accuratorem descriptionem quære in Barthol. l. 1. Anat. c. 4.

MYOLOGIA, μυολογία, est doctrina de musculis. Blanch. in Lex.

* MYOPIASIS, μυοψία, μυωπία, μύωψ. Vide Lufciosus.

* MYRACOPON, μυράκωπον, epitheton medicamenti Topici, quod lassitudines tollit, cum quadam odoris suavitate. Gall. l. 7. de C.M.P.G.c. 12. Estque Acopo communi liquidius, & unguento crassius. Recipit enim aut ceram, aut resinam, aut aliquid ejusmodi, quorum nullum in unguenta admittitur. Gorr. & Castell.

MYRINGA, myrinx, Barbaris dicitur membrana Tympani, in aure interna, cujus densitas p. n. est causa surditatis, vel imminuti auditus. Capi vacc. Pract. l. 1. c. 50. p. m. 588. seqq. Barth. l. 3. Anat. c. 10. p. 525.

MYRINUM, μυρίνης, scil. οἶνος, vinum: item myrrhinum, myrrinum dicebatur vinum, cui unguentum superfusum erat: de quo Lind. Ex. X. §. 162. seqq.

MYRMECIA, μυρμική, μυρμηκισμός. Vide Formica.

MYRMECITES, μυρμηκίτης, lapis dicitur Formicarius, vel repentis formicæ effigiem habens, uti καρχαίος, scarabæorum; vel nigras habens eminentias, verrucis similes, quas verru-

cas μυρμηκίς, sive μυρμηκία nominare solent. Plin. l. 37. c. 11. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 1.

* MYRMECIZON, μυρμηκίζων. Vide Formicans.

MYRMEX, μύρμηξ. Vide Formica.

MYROBALANOS, μύροβάλανος, q. d. Glans unguentaria. Est fructus prunorum exoticus, diversi generis, inter purgantia pertinens. Quinque ejus species numerari solent; quarum descriptionem vide in Schrod. l. 4. cl. 3. n. 430. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. C. Hofm. Offic. l. 1. c. 24. Rolf. de purgant. §. 9. art. 3. Differt a Glande, vel Nucæ Unguentaria. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 261. Plura dari genera, quam quinque, vult Velschius Eph. N. C. Ann. Obs. 32.

MYRON, μύρον, late sumitur, & strictè. In illa significatione comprehendit & Olea, & Unguenta, apud Hipp. uti patet ex collatione quorundam locorum: v. g. l. de nat. mul. IIX. 14. & l. 2. de morb. mul. XXXI. 15. item l. de nat. mul. XXIX. 124. & l. 2. de morb. mul. XLVII. 22. LXXXIV. 4. Vide Forst. p. 426. Strictè vero significat Unguentum, quod est forma medicamenti mediæ consistentiæ, quo externæ corporis partes inunguntur. Gorr. Jungatur Vveker. Antidot. Gen. l. 1. c. 36. Spec. l. 2. f. 28. Schrod. lib. 2. c. 87. Morell. de formul. remed. l. 2. f. 1. c. 9. De differentia inter μύρον, χρίσμα, & έλαιον, videatur J. Alex. not. in Gal. l. 7. de S. F. c. de Lilio.

MYROPISSOCERON, μύροπισσόκερον, est nomen medicamenti compositi ad alopecias; cujus meminit Soranus in compositione pharmaci, quam citat Gall. de C. M. S. L. c. 1. quamvis non videatur scivisse ipse Gal. quale fuerit medicamentum, scribens, se existimare, picem fuisse, & ceram unguento quopiam, ut gleucino, laurino, nardino, lentiscino, cedrino, eliquatam. Gorr.

† MYROPOLÆ, veter. hodie perfumatores.

MYROPOLES, μύροπόλης. Vide Pigmentarius.

MYRRA, μύρρα, σμύρα, antiquis etiam myrrha, dicitur Gummi, vel lacryma arboris Arabicæ; de qua Dioscor. l. 1. c. 88. Jung. Schr. l. 4. cl. 2. n. 392. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. 5. p. 633. Quæ destillata colligitur, dicitur σμύρη, stacte. Myrrham aliquando etiam poni pro unguento, docet C. Hofm. l. 3. V. l. c. 4. confirmat Lind. Ex. X. §. 162. De myrrhato vino videatur idem d. l. §. 104. seqq.

MYRSINATON, μύρσινάτων, nomen emplastri; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17.

MYRSINELÆON, i. e. Oleum myrrinum; de quo legatur Diosc. l. 1. c. 48.

MYRSINITES, μύρσινίτης, idem quod myrrhinites, i. e. vinum myrrhatum. Lind. d. l. §. 159.

MYRTIDANON, *μυρτιάδιον*, triplicem habet significationem. Apud Diosc. significat aliquid Myrto adnascens, inæquale, & verrucosum, ejusdem coloris, quod perinde quasi manus caudicem myrtil amplexitur, Dioscor. lib. 1. cap. 156. Hoc Galen. vocat *μυρτιάδα*, l. 7. de S. F. Apud Hipp. significat fructum, vel plantam, quam Persæ Piper Indicum vocant, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 8. Apud Plin. *Myrtidianum vinum* dicitur ex myrtil sylvestris baccis confectum, lib. 14. cap. 16. notante Foef. p. 421.

MYRTOGHELIDES, *μυρτοχάλιδες*, dicuntur extremæ pudendi muliebris margines carnosæ, quæ etiam *πλευράματα*, Alæ appellantur. Gorr. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 141.

MYRTON, *μύρτον*, idem quod *κλιτορέας*, *Cliitoris*. Gorr. & Lind. d. 1.

MYRUS, *μύρος*, vocatur piscis *myrena mas*. J. Alex. l. 14. Sal. c. 7. Verum hoc impugnavit Aldrov. l. 3. de pisc. c. 27.

MYS, *μύς*. Vide *Mus*, *Musculus*.

MYSATTOME, *μυσάττωμα*, i. e. *abominor*, *detestor*. Legitur apud Hipp. lib. 2. de morb. XLVI. 12. Fortassis descendit a *μύσος*, *scelus*; quod occurrit l. de morb. sacro IV. 59. Vide Foef. pag. 422.

* **MYSIS**, *μύσις*. Vide *Mycæ*.

* **MYSTAX**, *μύσταξ*, pars dicitur, quæ est supra labra, & infra nares. Hinc & barba ibi exoriens eodem nomine venit. Gorr. Castell. Barthol. l. 3. An. c. 11.

MYSTERION, *μυστήριον*, in genere significat *Arcanum*, scilicet medicum. Unde & Gal. vocat *Mysteriorum* libros, l. 7. de S. F. in princ. In specie *μυστήριον* vocabatur *Antidoti species*, quæ & *τα εὐφάρμικα* dicitur, *Theriaca diateffaron*, quod ex quatuor rebus constet; cujus descriptio habetur apud Æt. l. 12. c. 47. citante Gorr. & occurrit in Disp. Aug. quam etiam Zvvolferus præferre non dubitat ipsi Theriacæ Andromachi, in Animad. Gal. quoque meminit *Confessionis Anodyne* antiphticæ, quæ *Mysterium* dicta fuit, l. 7. de C. M. S. L. c. 5. Alias medicina Paracelsica, & Spagyrica crepat mirum in modum *Arcana* pene innumera. Vide *Arcanum*. Dorn. Rulan. & Johnf. ita descripserunt ex Parac. Paramir. & aliis scriptis. *Mysterium magnum*, est prima omnium rerum materia, principium, & mater cunctarum corruptibilium creaturarum Dei, chaos illud rude. Item: *Mysterium* est essentia interioris naturæ totius substantiæ, in subtili, reconditaque materiæ parte vehens. Unde a succo tantum discedit, quantum succus a corpore. Et quia in intimis recessibus materiæ corpo-

rea latet, subtilemque admodum habet naturam, *Mysterium*, vel *Arcanum* appellari solet. Excipitur autem vel ex ipsis rebus statim, præmissa tamen præparatione debita, vel etiam ex magisterio interdum, & succo. Estque duplex, *Quinta essentia*, & *Arcanum specificum*. Alia *Mysteria Cabalistica* quare in Vol. V. Th. Chym.

MYSTRON, *μύστρον*, mensura est liquorum apud Atticos, tres drachmas ponderales capiens, sive cochlearia duocum dimidio, sive *χίμλιον* unam, & quartam ejus partem. Nota ejus fuit *μ*. Gorr. ex Gal. & Ægin. de pond. & mens.

MYTIS, *μύτις*. Vide *Mysis*. Dicitur & *μυτίς*. Lind. Ex. V. 32.

MYTTON, *μύττων*, dicitur intritum, vel *pulmentum ex allio*, & *nigra oliva* compositum, quod in cibo movet urinam, venarum orificia aperit, & hydropicis conducit. Dioscor. l. 2. c. 182. quamvis & alia admixta fuerint, capra, porrum, acetum, caseus, &c. Meminit Hipp. l. de visu III. 9. l. 2. Epid. VI. 54. Jung. Foef. p. 422.

MYTULUS, *μύτζ*. Vide *Myax*.

* **MYUROS**, *μύρος*, i. e. *muris caudam* referens, vel foricis. Epirheton pulsus deficientis, quando secundus pulsus primo est paulo minor, & sic deinceps. Gal. l. 7. de diff. puls. c. 11. Vocatur & *μύρος* Lind. Ex. XI. §. 65. Ejus duplex differentia habetur. Velenim continuatur illa imminutio, donec prorsus aboleatur pulsus, & vocatur *μύρος εκλείπων*: vel rursus augetur, & redit ad aliquem vigorem, vel magnitudinem; vocaturque *μύρος παλιδρομῶν*, recurrens. Gorr. Castell.

* **ΜΥΧΑ**, *μύξα*. Vide *Macor*, *Mucus*. *Myxa*, vel *Myxaria* quoque vocatur *Sebesten*. Schrod. l. 4. cl. 1. num. 315. Lang. l. 1. ep. 66. ad fin.

MYXINOS, *μύξιος*, q. d. *Muco*. Est species *Mugilis* piscis, Lind. Ex. XI. §. 34. ita dictus, quod muco alatur, §. 43. Vide *Mugil*.

MYXOSARCOMA, *μυξοσάρκωμα*. Vide *Mucoscarneus*.

MYXOTER, *μύξωτήρ*, idem quod *μυκτήρ*. Vide *Myceteres*.

MYZO, *μύζω*, Hipp. significat *sugo*, lib. de Princ. vel Carnib. IIX. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 85. 87. 89. Alias *occludo*, *comprimo*, significat. Vide *Myce*, *Suctio*.

N¹¹. Latinum est signum medicum in remedium formulis, denotans numerum, v. g. bacc. laur. Num. VI. &c.

† **NABIT PULVIS**, ex saccharo Cando, qui oculum confortat. Matth. de Grad.

NACTA, Paracelso dicitur *apostema pectoris*, in specie mammarum in foeminis, quod oritur ex sanguine menstruo retento, lactisque materiae permisto. Bertheonca l. 3. c. 3. & l. de apostem. & ulcerib. c. 27. Rul. & Johnf.

NADUCEM, Persis dicitur *molam*, scribit Avic. l. 3. fen. 11. tr. 2. c. 18.

NEVUS, etiam per simplex, e, *Nevus*, Scrib. n. 228. Rhod. in not. ad h. l. *σπίλος, σπίλωμα*, idem quod *Macula, Labes*. Vide *Macula*. Gal. l. 8. de S. F. §. Polygonatum, Eph. N. Cur. Anno III. obs. 38. Strictè dicitur de *Notis infantum* a matre gravida tempore gestationis per imaginationem fortiolem impressis, & communicatis, difficillime in infantibus, & rarius, in adultis nunquam curabilibus: de quibus legi poterit ex novissimis scriptoribus Bonett. Med. Septentr. l. 1. f. 1. c. 7. & f. 26. c. 1. & 2. p. 307. seq. Tales *nevi* in infantibus duplices observantur, protuberantes, & plani, figura varia, & colore diverso.

NAEDA *sinapta*, est Petroleum, vel *Asphaltum*. Rul. & Johnf. vero legit *Nasda*.

NAGEMULUS, nomen piscis, qui & *Scailus* vocatur; cujus descriptionem vide in Aldrov. l. 5. de pisc. c. 59.

† **NAKIR ALBUCAS**, l. 2. c. 93. non est arthritis. Sennert. de art. q. 6.

NAPHTHA, *νάφθα*, est bituminis Babylonii colamen, & flos coloris candidi, bitumine tenuior; & ignem ad se celerius e longinquo trahit. Ejus descriptionem, cum virtutibus medicis, lege apud Diosc. l. 1. c. 101. Verum Rul. prolixior est, distinguens *Naphtham* in *Naturalem*, & *Faustiam*: Illam esse docuit idem cum *Petroleo*: Hanc vero esse colamen bituminis, quæ si alba fuerit, posse respondere *Petroleo*, at non eam bonam: Si nigra, posse esse veteribus *stercus demonum* dictum. Imo ex illo bituminis colamine indurato fieri posse *Gagaten* credit. Schrod. negat, nostratibus esse usitatam, sed *Petroleo* ejus loco usurpari, l. 3. c. 32.

NAPTA, idem est quod *Naphtha*. Hinc Rul. dicit: *Naphtha* est Gumma.

NAPTA alba, i. e. *Petroleo* album. Vel idem significat, quod *nata*. Vide *Nata*.

NAR, est *pyr*, *πῦρ*, *Ignis*, Rul. & Johnf. in Lex.

NARBASAPHAR, i. e. *status mineræ*, *Aurichalcum*. Idem.

NARCE, *Narcosis*, *νάρκη, νάρκωσις*, Lat. *Torpor*, *Stupor*. Est proprie sensus, motusque diminutus nervosarum partium, *Hebetatio*. Frequens vocab. Hipp. v. g. l. 5. aph. 25. l. de humid. usu. X. 15. l. 6. Epid. f. 1. t. 6. lib. 2. de morb. mul. XXXIV. 2. & alibi. Vide *Foef. Oec. p. 424*. Differt a paralyti gradu, cum *Stupor* sit saltem difficultas sentiendi, & movendi, & propria quadam in paralyti dispositio. Ant. Alvarez part. 1. Consil. & Ep. med. Consil. 1. p. 108. Per translationem etiã de *animi torpore* dicitur, Hipp. 5. aph. 16. & ita coincidit cum *ἀνεσθησία*, Diet. num. 560. scilicet quia etiam spiritus animales torpent. Lind. Ex. X. 241. *νάρκη* quoque vocatur *Torpedo*, piscis cartilagineus, planus, cui insignis stupefaciens facultas tribuitur, non sine *ωφέλιση* hyperbolica. Ejus descriptionem, cum usu in cibo, & Medicina, vide ap. Aldrov. l. 3. de pisc. cap. 45. Meminit & virtutis medicæ Gal. l. 11. S. F. §. *Narce*.

NARCOTICUS, *ναρκοτικός*, i. e. *soporiferus*, *torporiferus*, *obstupefaciens*. Coincidit cum *Hypnotico*. Dicitur de medicamentis, quæ refrigerando corpus, & obstupefaciendo sensum, & dolore acerbum obtundunt, & mitigant, & si paulo liberalius sumantur, etiam mortem afferunt. Ruland. & Johnf. ita descriperunt, quod sint medicamenta soporifera, dolores auferentia, vel ut minus torqueant, efficientia. Cautus igitur eorum debet esse usus, ne quem obdormire voles, postea excitare non possis, ex Celsi l. 3. c. 14. Lind. Ex. XIII. §. 322. *Narcoticos* morbos Paracels. vocat urentes, qui nimio ardore sensum partium destruant, & delirium inferunt, ut Angina, l. 2. de Tart. tr. 2. c. 1. in Anot. & Fragm. ad h. l.

NARCAPHTHON, *Nascaphthon*, *νάρκαφθον, νάρκαφθον*, inter aromata recensetur, quæ ex India olim deportabantur, corticosum natura, & putaminibus arboris Mori simile; nunc solo nomine nobis cognitum est. Jucundi odoris gratia sufficit. Gorr. Ægin. l. 7. c. 3. ubi mendose in Lat. vers. legitur *Naocanthon*, vel *Nacaphthon*. In Græco enim *νάρκαφθον* occurrit. Thuris cortex quoque *Nascaphthon* dicitur ap. Schr. l. 4. cl. 1. n. 344.

NARDOS, *νάρδος*, duplici modo accipitur. 1. Significat ipsam plantam, vel fruticem odoratum; cujus descriptio spectat ad Botanicos, a nostro instituto aliena. 2. Oleum, vel Unguentum Nardinum; uti patet ex Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 2. l. 3. c. 1. in princ. & in medio. Jung.

Jung. Ægin. l. 7. c. 18. qui ad Embolas refert. Confirmat & hanc significationem Rhod. ad Scrib. comp. 1. Nardinum quoque dicitur absolute de vino *nardo* condito. Lind. Ex. V. §. 77. de Collyrio. Ægin. l. 7. c. 16.

* NARES, *μυκτήρες*. Vide *Mycteres*.

† NARIFUSORIA. Didac. Merinus de morbis Internis, l. 2. c. 4. medicamenta, quæ naribus infunduntur.

NARTHEX, *νάρθηξ*, æquivocum est. Vel enim significat plantam, quæ Lat. *Ferula* dicitur, de qua in Botanicis; vel instrumentum medicum e *ferula*. Etymolog. Vel est titulus quidam alicujus libri Græci Medici, teste Gal. l. 1. de C. M. P. G. cap. 13. Vocatur & *narthecium*, *νάρθηκιον*, i. e. *promptuarium*.

NASA, idem quod *nata*. Paracels. Vide *nata*.

NASALE, *ἐρρήινον*. Vide *Errhinon*.

NASCALE, idem quod *Pessus*. Schroder. l. 1. c. 3. Accuratus vero describitur a Morello, a *Pessario* distinctum, quod sit penicillus in nodi effigiem mollissimus, ex cottonis, vel lanæ flocculo, haud haplo, qui infucatur vel succo idoneo, vel unguento convenienti, lib. 2. de Form. remed. præsc. sect. 2. c. 12.

† NASCITAS, pronuntiatio per nasum. Pichotus de catarrho.

NASCOR, *φύομαι*, i. e. ex alio fio, & produtor; ita tamen ut cum origine sua sit ejusdem speciei. Gal. l. 2. Anat. adm. c. 11. Quomodo *nasci* differat ab *Esse*, vide Th. Chym. Volum. I. p. 368.

NASSA, proprie *corbem piscatoriam* significat. Diminutivum *nassula*. De *nassa naturali* vide Eph. N. Cur. A. III. obs. 245. Venas, & Arterias *nassis* comparatas lege in Gal. ad Timæum Plat. fragm. n. 9. 10. &c.

NASTOS, *πασός*, i. e. *confertus*, & *dense plenus*, ac veluti pressus, non secus ac amphoræ, quæ ad summum usque plenæ sunt, cui opponitur *χαῖνός*, & *μυκτός*, *rarus*, *laxus*. Usurpatur de mare in comparatione ad sceminam. Hipp. l. de glandul. XI. 11. de pulsu, & pane, Galen. l. 4. de dignot. puls. c. 2. Vide Foef. Oec. p. 424.

† NASTURTIVM, quod nasum torquere faciat. Joan. Ruel. in nomenclatura rei veterariæ.

* NASUS, *μυκτήρ, μύξωτης, ῥίον*, vide *Mycteres*. Oloratus est instrumentum. *Nasi deperditi* restitutionem Chirurgicam primus publice tradidisse legitur Taliacotius, quam felicissime exercuisse Joh. Graffonium, Chirurgum Bruxellensem, testatur Hildan. cent. 3. obs. 31. & Epist. 62. An vero *nafus factitius* ex alieno brachio post mortem illius, e cujus brachio fuit excisus, necessario corrumpatur, putrescat, &

decidat, uti vult Helmont. de magn. vuln. cur. n. 22. 23. non est hujus loci ventilare. Est & nomen piscis cujusdam, apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 26.

NATA, *natta, nassa, nasda, napta*, unum idemque significant, videl. excrescentiam magnam carnosam, veluti caro natium, vel ancharum, diversæ quidem magnitudinis, dolore carentem, ex Guidone Forest. l. 3. Chir. obs. 7. Schol. Rul. & Johnf. ut & Dorneus descripserunt *nassam*, vel *nattam*, quod sit gibbus. Parac. scripsit, quod sit incrementum præternaturale, partibus diversis corporis adnascens. Vocat etiam errorem naturæ. Hinc tot species *nattæ* constituit, quot partium solidarum sunt differentiarum: v. g. *Carnosam*, *Glandulosam*, *Cartilagineam*, *Ligamentosam*: & l. de ulcerib. & Apostem. c. 12. & alio lib. ejusd. tituli. c. 5. 1. Deducit vero a succo nutritio illius partis aberrante, & collecto. M. A. Severinus *nattam*, vel *nassam* descripsit per tuberculum ex anomali abscissibus unum, quod interdum ex graciliori basi, veluti ex pedunculo ficus, propendet; putavit etiam ad melicerides potius, quam ad steatomata referri, l. de anom. absciss. c. 27. & ult.

NATARON, vel *natron*, id est *nitrum*. Rul. John.

NATATIO, *κολύμβησις*, fortassis dici posset: sumitur apud Gal. pro balneo in labris amplioribus, quæ *διεξάρθρη*, & *κολυμβήθρα* vocantur. Vide *Dexamene*. Gal. l. 7. meth. med. c. 6. & alibi: Cor quoque *natate* dicitur vulgo, quando ad ventriculum feri influxus copiosior, & veluti fluctuatio sentitur. Linden. Ex. IV. §. 71.

* NATES, *γλυτοί, πονγυί*, vide *Glutos*. A similitudine quadam prominentiæ duæ orbiculares cerebri, vel potius medullæ oblongatæ quoque vocantur *nates*. Bartholin. l. 3. Anat. c. 6. Willis Anat. cerebri, c. 14. a Vesalio in diminutivo *natule* vocantur, ad imitationem Græci nominis *γλυτία*.

NATIO, *ἔθνος*, idem quod *Populus*, *Gens*, *Regio*: Vide *Chora*. Pertinet ad circumstantias causarum sanitatis, & morborum; uti recte docet Parac. l. de morb. Tartar. c. 2.

NATIVITAS, *γενέθλη*, vel accipitur de ipsa hominum origine, & generatione; vel de Astrologico judicio ex siderum certo positu, & aspectibus qui fuerunt puncto temporis, quando homo natus fuit; quod hodieque vanum, fallacissimumque judicatur; quemadmodum & ipse Helmont. reprobat in Tumul. Pestis. Jung. Theatr. Chym. Vol. VI. p. 549.

NATIVUS, *ἔμφυτος*. Vide *Emphytos*, *Calidum*. *Nativa* etiam medicamenta vocantur, quæ sola natura suppeditat, ad differentiam artificialium, Blas. Med. Univ. p. m. 53.

NATRIX, φῆσις, species dicitur serpentis, cuius descriptio videatur in Aldr. l. 2. Hist. serp. & drac. c. 18.

NATTA, vide Nata.

† NATURA, pro temperamento, secundum Gal. Claudin.

† NATURA SECUNDARIA, id est Avicen. quæ naturam primariam consequuntur.

* NATURA, φύσις. Huius vocabuli significationem varie apud Philosophos, & Medicos acceptum fuisse, jam olim Gal. observavit, & scripsit, 2. aph. 34. 2. de R. V. l. A. r. 34. alibiq; Ne dicam de hodiernis Scriptoribus, in quibus adhuc plures significationes occurrunt. Nobis nec libet, nec licet omnes adducere omnium opiniones, sed saltem ea persequemur, quæ ad Medicinam pertinent, & cum hodiernis veris principiis concordant. Qui plura generaliora desiderant, inquirere possunt in Theatr. Galenico Mundellæ, Foes. Oec. p. 670. Augustin. Donii Tract. de Nat. hom. Diet. n. 913. Casp. Rejes C. El. q. 25. ipsos etiam Physicos qua veteres, qua recentiores. Hac vice sufficere possunt sequentia, *Natura, φύσις*, dicitur generaliter de omni corpore naturali; vel specialiter de homine. Utroque modo consideratur vel substantialiter, vel accidentaliter, quamvis ambo modi considerandi haud raro confundantur. *Natura* substantialiter, & quidem incomplexè considerata est principium, & causa efficiens omnium rerum naturalium, parens rerum, Ars Dei, quæ sollicita fatagit, ut & individuo conservando, & speciei propagandæ studeat. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 3. cuius vis Divina sese immiscet materiæ corporum naturalium, inque illa opera sua exercet, efformando, conservando. Idem l. 2. c. 2. Hanc *naturam substantialem* non omnibus corporibus naturalibus esse propriam, & specificam, excepto homine, sed saltem dari universalem, diversas tamen corporum species ab ea dependere, propter varium mixtionis modum, hodiernorum Philosophorum plerorumque est hypothesis, de qua videatur Joh. Marcus Marci in Part. I. Philos. veter. restit. An vero illa opinio adeo sit expedita, alii iudicent. Nobis nondum videtur. Illa universalis *Natura* dicitur *Anima Mundi*, *Spiritus Mundi Æthereus*, &c. Ad hominem applicata vel esse debet *Anima Rationalis*, quæ iuncta corpori informat, & exaltat illam *Naturam*, quam habet cum aliis corporibus naturalibus communem, sive Mundanam, præsertim Calorem, sive Flammam vitalem; vel si non placet Animam rationalem, ceu peculiarem substantiam mere incorpoream, immiscere negotio rerum corporearum, *Natura* hominis substantialis dicenda erit modo dicta *Flamma vitalis*,

Calidum nativum, Biolychnium; quod propterea *Anima Medica*, item Willisio *Anima corporea*, vel *Brutalis Ignea* dicitur, non exclusa quoque *Anima lucida*, sive *Spiritu Animalis* in partibus nervosis, & ad sensum exsanguibus, Principii efficientis naturalis vices sustinente. Videatur Will. tr. de Anim. Brut. Hæc *Natura humana* est causa sanitatis, & Medicus morborum: quo tamen respectu Helmont. divisit haud fortassis inepte in *Naturam Stantem, Sedentem, & Jacentem*. Per *Stantem* intelligens, quæ sola morbis medetur spontanea bonitate, abique adminiculo Artis Medicæ; Per *Sedentem*, quæ surgere cogitur, antequam stet, ideoque surgit difficilius; hoc est quæ opus habet remediorum congruorum minime violentorum subsidio ad surgendum, ut postea stans morborum curationi præesse possit: Per *Jacentem*, quæ nunquam ex se surgere potest, ut in morbis desperatis, quales sunt Lepra, Asthma, Hydrops, Epilepsia, Tract. Ignot. Hosp. morb. n. 80. Jung. Dieter. d. l. Vel accipitur *Natura* substantialiter complexè pro ipso corpore naturali: in qua significatione de homine usus Hipp. quando scripsit tr. de *Natura* hominis, & Gal. quando *Nature* humanæ partes dixit esse spirituosas, solidas, carnosas, sanguineas, &c. notante Jul. Alex. not. lib. 1. meth. med. c. 1. Vel accidentaliter sumitur; & iterum generaliter, & quasi abstractè, uti sumpsisse videtur Helmont. describens, quod *Natura* sit iustus Dei, quo res id est quod est, & agit, quod agere iusta est, tract. Physic. Arist. n. 3. & tr. Blas Hum. n. 39. Vel complexè pro *Temperamento* uniuscujusque corporis Naturalis, quod in homine est facultas illa, vis, & potentia agendi, resultans ex præsentia, activitate, & appropriatione caloris vitalis, spiritus animalis cum humoribus, & membris solidis. Vide supra *Crasis*. Estque effectus *Nature* substantialiter, & complexè consideratæ. In qua significatione dici poterit de Viribus Medicamentorum: imo abusive de viribus morborum, uti notavit Dieter. d. l. ex Luciano, & Chrysostomo; & notat proprietatem accidentalem alicujus rei. Secundum hanc significationem *Natura hominis* dividitur in *Communem*, quæ omnibus hominibus competit, ad differentiam *Nature* Brutorum, & aliorum Corporum naturalium; & in *Propriam*, quæ unicuique humano individuo est propria, Gr. ἰδιόσυγκρασίη dicta. Vide *Idiosyncrasia*. Jung. Jul. Alex. l. 1. ad Glauc. c. 1. A. liquando vocab. *Nature* significat *Pudendum muliebri*, Barthol. l. 2. Anat. c. 32. Keuchen. ad Sren. p. 219. Quid Chymici per *Naturam* intelligant, quærat in VI. Voluminibus Theatri Chymici, cum instituti nostri non permittat ratio, omnia loca hic annexere. In genere dicitur

tur illis Cœli cum Elementis in generatione omnium, quæ sunt, exercitatio. Vol. I. p. 169.

† NATURALIS, interdum pro Consueto, quibus consuetudo altera natura. Dom. Leon. art. med. l. 4. cap. 10.

* NATURALIS, φυσικός, dicitur de omni eo, quod a Natura, tanquam a causa efficiente, dependet, vel quod naturam in se habet. Et ita opponitur Artificiali, τῆ τεχνηῇ proprie dicto; quamvis & improprie Natura dicatur optimus Artifex, vel, ut antea ex Lindeno diximus, Ars Dei, Ex. III. §. 8. Prædicatur de diversis rebus; v. g. de corpore, & ejus partibus: de facultatibus, & actionibus. Interdum vero a Medicis significatio illa restringitur ad eas facultates, & actiones, quæ abdomini, & ventri inferiori attribuuntur; ut sunt Nutritiva, & Generativa, Nutritio, & Generatio, cum subordinatis. Vide Institutio-nistas, & in Specie Dogm. nostr. p. 89. Spiritum quoque Naturalem in hepate elaboratum Gal. cum suis affectis statuit, quem tamen recentiores merito rejecerunt. Interim nos hoc nomine substituere non dubitamus pro Nutritio-nem Ventriculi, & pro Generatione Spiritum Genitalem. Vide Dogm. nostr. p. 64. seq. & Disp. D. D. Oheim ad mentem nostram conscripta de Liquore Nutritio, & animali, Confectario I. Naturale quoque interdum idem significat, quod secundum naturam, κατὰ φύσιν, id est sanum, Dogm. p. 16. Tandem Naturale opponitur prestigioso, & diabolico. Ita Magiam naturalem defendere ausus est Paracels. in Tr. de Podagra, alibi que; Et naturalia remedia opponuntur magicis. C. Rejes C. El. q. 28.

NATUS, ἔγγονος, ἔγγονος, idem quod filius, Gal. l. 2. de sem. c. 5. Hinc & νεογνός, recens natus, pro νεογόνος, Hipp. 3. aphor. 24. Jung. Diet. n. 564.

* NAVIFORMIS, σκαφοειδής, epitheton est ossis in Tarso, quod & Navicularè dicitur, a scaphæ, vel cymbæ similitudine; connectitur cum talo, & tribus ossibus tarfi superioribus. Barthol. libell. 4. An. c. 21.

NAVIGATIO, ναυπλία, quid proprie significet, non pertinet ad Medicum, sed ex aliis Dictionariis constat. Consideratur vero navigatio tanquam causa vomitus, ob motum corporis corpus, & humores hinc inde agitantem in nondum assuetis; uti patet ex Hipp. 4. aph. 14. Jung. Dieter. n. 561. Cererum de navigantibus observavit Helmont. quod duplo, imo triplo, & amplius edant plus, nisi ægrotent, minus vero excernant, quam dum in terra degunt, tr. Blas human. n. 36. tr. Alim. Tartar. in fontic. n. 15.

NAUSEA, ναυτία, proprie fastidium illud, & conatum ad vomitum significat navigantibus fa-

miliarem. Sumitur vero communiter pro omni ciborum fastidio. Est symptoma ventriculi, ad actiones læsas mixtas ex imminuta, & depravata pertinet: & potest describi, quod sit propensio, vel conatus quidam ad vomitum irritus, cum anxietate circa præcordia, & salivatione oris, proveniens ab halitibus fermenti in ventriculo vitiosi acido-biliofis, fibras vellicantibus, & spiritibus animales insufficienter ad explosionem iritantibus. Vid. Sylv. l. 1. c. 9. §. 3. & c. 30. §. 86. Dekers ad Barbette l. 5. c. 2. lit. a.

NAUSTIOSIS, ναυσίωσις, in genere idem significat, quod ναυτία, vel ναυσία, i. e. Nausea. Hippocrat. vero denotat peculiarem affectum vasorum sanguineorum, sive venarum, quando velut nauseabundæ sanguinem effundunt, & evomunt; qui affectus & εχθύσις vocatur, l. 2. de fract. t. 24. Jung. Galen. in com. ad h. l. & Foef. p. 425. Vide supra Ecchymosis.

NAUTEA, quid significet, nondum adeo expeditum est. Quidam existimant, aquam de coriis, vel, quod est verius, aquam de fentina dicta a nautis significare, ut Non. Marcellus. Alii vero statuunt, esse herbæ nomen, cum granis nigris, qua coriarii utuntur; quæ, quia nauseam facit, hoc nomine insignita fuit. Alii dicunt, Nauteam rubidum quid esse, quo Pontificum vestimenta quædam colorant. Rhod. ad Scribon. n. 180.

NAUTIA, ναυτία, Vide Nausea.
NAUTILUS, ναύπλος, vel ναυπλός, est genus Testacei animalis, cujus diversæ sunt species; quarum descriptionem vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 3. & 4. Nautili lapidei meminit Chioc. Mus. Calceol. f. 3. p. 415. seq.

NAUTILIA, ναυπλία, Vide Navigatio.
NAXIA, νάξια. Vide Cos, & Naxo, Insula.
NEANICOS, νεανικός, proprie dicitur juvenilis. Apud Hippoc. vero idem esse videtur, quod vehemens, fortis, magnus; uti patet ex Prorrh. f. I. t. 9. & f. 4. t. 42. Coac. t. 97. 226. 363. teste Foef. d. 1.

NEANIS, νεάνις, puellam juvenulam significat. Hipp. l. 2. de morb. mul. IIX. 38.

NEANISCOS, νεανίσκος, Vide Juvenis.
NEAPOLITA, νεαπολίτης, author quidam Medicus, a quo nomen accepit smegma quoddam Neapolite dictum, adversus μιλφώσες, ap. Ægin. l. 3. c. 22. Gorr.

NEAPOLITANUS, epitheton Morbi Gallici, ita dicti, ideo quod primo homines passim dicantur hanc ægritudinem in Italia, dum Rex Gallorum Neapolin occupabat. For. l. 23. obs. 1. Schol. Vide alios de hoc morbo autores. Parac. vocat Neapolitanum crimen, l. 3. Chirurg. magn. c. 1. 7. & 8.

NEAROS, νεαρὸς, i. e. recens, cui opponitur *vetus*, παλαιός. Usurpatur de sanguine, Hipp. l. 5. aph. 23. Junge Dieter. n. 562.

NEASTRON, terminus Paracelsicus, significans motionem Elementorum in Elementatis, sive in omnibus, quæ ab Elementis oriuntur, & diffundit sese veluti in suos ramos, & quo pervenit, sese exerit. Hinc quædam partes expositæ sunt *Nastro* Ignis; quædam aeris; aliæ Aquæ, vel Terræ. Dicitur etiam *Morbus Elementorum*. Vide Tab. 9. de generat. febr.

*NEBULA, νέφος, νεφέλη, νεφέλιον, quid proprie significet, ex Physicis notum esse potest, videlicet congeriem exhalationum, vel vaporum crassiorum circa Horizontem, ab aere nunc magis, nunc minus frigido condensatorum, instar nubis tenuioris; unde & *Nubes sterilis* vocatur, Aristot. l. 1. Meteor. c. 9. Pertinet interdum inter causas morborum procatarticas, præsertim si inquinata fuerit. Parac. de morb. metallifossor. l. 1. Tract. 2. c. 1. Per translationem in foro Medico de diversis rebus dicitur. 1. de vitio oculi, h. e. superflua *albedinetunicarum oculi* tenuiori. Nam si crassior fuerit *Albugo*, λάκκη vocatur. Hæc *Nebula* vocatur *Albugo tenuis*, Senn. lib. 1. Med. Pr. p. 3. f. 2. c. 16. Vel eandem habet significationem, quam *Nubecula*, *Nubes*; de quo vocab. paulo inferius.

NEBULGEN, est sal ex humiditate nebulæ super lapides in pratis decidentis, a calore Solis induratum. Paracels. Scholiis in lib. de Grad. & Compos. Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. in Lex.

NECANS, θανάσιμος, θανατώδης, idem quod *Lethalis*. Ita Cappadox apud Plaut. dixit: *Lien necat*, i. e. mori facit, magnitudine sua, & doloris, exponente Linden. Ex. IX. §. 30.

NECESSITAS, ανάγκη, vide *Anance*, *Ananceos*, ανάγκη. *Necessitas* duplex est, absoluta, & ex hypothesi; quemadmodum, & res *necessariæ* duplices sunt. Vide Dieter. n. 53. Helmont. non inepte *necessitatem* ingeniorum, & inventionum matrem vocavit, tr. Nat. Contr. nesc. n. 6. *Necessariæ* res alias dicuntur, quibus carere non possumus. Th. Ch. Vol. I. p. 238. sed illis, sive velimus, sive nolimus, corpus nostrum utitur. Gal. ad Thrasylbul. c. 19. Hæc sunt Res sex non naturales. Vide Dogm. N. p. 73. seq.

NECESSITUDO, ανάγκη πρὸς φίλους, est peculiaris quædam *necessitas*, sive tale jus, quo eorum, quos Deus, & sua voluntas insolubili religiose conjunctionis vinculo colligavit, atque innexuit sibi invicem, cuilibet concessa est potestas ab altero petendi, exigendi cum amoris debita, tum propinquitatis officia, & beneficia charitatis; uti elegantissime descripsit Lind. Ex. XV. §. 89.

NECHIASECH, terminus Paracelsicus, qui quid significet, non adeo planum est. Videtur tamen significare portiones salinas, corrosivas, & depascentes; & occurrit in l. 1. de ulcer. apostem. Syronib. & Nodis, c. 7.

NECROASTRALE, legitur etiam apud Parac. l. 2. de podagr. §. Necromantia. Verum quid significet, fateor meam hebetudinem. Spectat ad *necrocomicam*, & hæc ad *necromantiam*; de quibus mox.

NECROCOMICA, sunt prodigiosa præfagia, rei futuræ cuiuspiam prænuncia, per signa ex aere in terram decidentia, ut cruces olim temporibus Maximiliani I. Imp. ac alia multa. Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. in Lex. ex Parac. qui passim in scriptis meminit, v. g. d. loc. de podagric. & Fragm. de Anat. ocul. &c. l. 9. de Signat. rer. natur. &c.

NECROLIUM, est remedium, quod mortem pellere, ac vitam conservare potest, Dorn. in Dict. Rul. & Johnf. Unde & *necrolia artes* dicuntur, & qui eas callent, *necrolia*, apud Parac. l. 5. de vit. long. c. 5.

NECROSIS, νέκρωσις. Vide *Mortificatio*.

NECTAR, νέκταρ, vocabatur gentilibus *potus Deorum*, quemadmodum *Ambrosia*, eorundem cibus. Proprie vero *nectar* dicitur vinum mulsum, ex musto confectum, hoc modo: Mustum, quousque ad dimidias fere resideat, excoquitur, & in decem ejus sextarios unus Mellis Attici miscetur, post in cadum transfunditur, gypfateoque vasis spiraculo in umbra reconditur, ex Gorræo, qui ex Constantino Cæsare l. 8. de agricult. desumpsit. Verum inflationibus obnoxium esse perhibetur, & stomacho adversum, daturque alvi ciendæ causa. Aliam vero, & magis conditam aromatibus descriptionem tradidit Linden. Ex. X. §. 113. qui ex Festo, *nectar* idem quod *Myrrbinum*, vel *Murratum* vinum docuit. Laudavit quoque, quod sit suavissima confectio, nec dubitandum, fuisse inter veterum lautitias, §. 154. *Nectar* quoque peculiare proposuit Paracels. l. 2. de Tartar. t. 1. c. 2. ex liquoris Feticellæ unciis tribus, & Rubedinis de Colcothar unc. duabus, cujus dosis drachm. dimidia in vino bono, & commendat ad urinam promovendam. Videantur Schol. & Fragm. ad h. l. Johnf. scripsit: *Nectar* fit ex correcto, & claro vino: Correctum vinum rubrum est coagulatum: Clarum est vinum album. l. 1. Lex. Med. & l. 2. *Nectar* est confectio Albuminis ovorum.

NECTAREUS, *Nectarites*, νέκταρον, νεκταρίτης, Epitheton (1) *vini*, apud Diosc. l. 5. c. 66. (2) *Antidoti*, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 7. quæ duo tamen ab *Helenio* potius ita dicta videntur esse, quod *Nectarion* Gr. dicitur a quibusdam.

(3) *Eclegmatis* Anodyni contra colicam, pleuritidem, & dyspnoeam, l. 9. d. t. c. 4. ubi tamen *Helenium* non ingreditur; & ita ratione suavitatis, ob misturam vini generosi, & mellis, ita dictum fuit. Cur vero (4) *Collyrium* Marci *Nectarium*, καὶ ζεῆον, ad lippitudinem, & χημώσεις curandas faciens, vocatum fuerit, l. 4. tit. eod. c. 7. rationem nullam videmus.

NEDEON, quid Paracelso significet, nec Dornæus, nec alii ejus sectatores explicarunt. Videtur vero denotare aliquam specificam rei uniuscujusque naturalis proprietatem essentialem, vel virtutem. Occurrit l. 4. Philosph. tr. 2. c. 1.

NEDYIA, νιδύια, vocatur & ἔντερα, intestinalia, viscera abdominis. Gorr. & Foef.

NEDYS, νιδύς, significat ventrem inferiorem, & in specie ventriculum. Usus aliquoties Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 4. l. de A. L. & Aq. XLVI. 13. l. de Carnib. vel Principiis XII. 19. XIII. 1. l. de Arte XVII. 3. XXI. 21. l. de Corde I. 11. l. de nat. mul. LX. 2. Jung. Foef. 430. Legitur & apud Moschion. de morb. mul. c. 52.

NEDYUSA, νιδύσα, est epitheton τῆς διψῆς, sive sitis; & significat vehementem, inexhaustam, veluti in viscerum penetralibus alte infixam. Legitur Coac. t. 173. quamvis Interpretet adhuc ambigant circa lectionem hujus textus. Videatur Holler. in Comm. ad Coac. Hipp. p. m. 413. Jonston. p. 136. Foef. d. l.

NEFRENDÉS, νιδόι, dicuntur in genere, qui cavent dentibus: ita pueri quoque nefrendes sunt, qui per ætatem adhuc dentibus frangere non possunt; & senex nefrendis, vel nefrens, qui dentibus caret. Vide Keuchen. not. ad Seren. p. 96. Stricte tamen de porcellis plerumque dictum fuit, qui nondum fabas, & alia legumina dentibus frangere potuerunt. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 1. de Al. fac. c. 12. Quæ derivatio verosimilior est, quam illa Fulgentii Carthaginensis, apud Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 36. qui porcum castratum nefrendem dictum fuisse credit, quasi sine νεφρός, i. e. sine renibus. Etenim renibus non privantur castrati, sed testiculis.

NEJERA, νεῖρα, νεῖρη, vel oxytonos, νεῖρα, dicitur imus venter. Legitur aliquoties apud Hipp. Coac. t. 591. l. de nat. mul. IV. 6. quamvis Lind. pofuerit ἐς τὴν ἀνδρῆν, i. e. sub dio. Verum Foef. legit τὴν νεῖρα, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 4. Junge Foef. p. 425.

NEILION, νεῖλιον, nomen est malagmatis; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 18.

NENEMIE, νενεμῆ, venti cessatio, serenitas, aeris tranquillitas dicitur. Foef. Oec. p. 431.

NENUFAR, dicitur *Nymphaea*. Dieter. Jatr. pag. 90. ad fin.

NENUFARENI, dicuntur spiritus aerem inhabitantes. Dorn. Rul. & Johaf. ex Paracel. Philos. ad Atheniens. l. 1. text. 13. ubi tamen *Neufareni* legitur.

NEOCHMOS, νεοχμός, substantivè, & adjectivè sumitur; & denotat vel innovationem, vel rem recenti motu innovatam. Hipp. l. de morb. mul. XXIX. 24. & adverb. νεοχμῶς, noviter, l. 1. h. tit. XXXII. 6. Jung. Foef. p. 426.

NEOGNOS, νεογνός, recens natus. Vide *Natus*.

NEOPOTOS, νεόποτος, dicitur qui recens potum sumpsit. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 55.

NEORROPHETOS, νεορρόφητος, vocatur, qui noviter sorbitionem sumpsit. Hipp. d. l.

NEOS, νέος, duo significat, Novum, & Juvenem. Dieterich. n. 565. Vide *Juvenis*. A νέος, descendit adverbium νεῖσι, recens, noviter, nuperrime: de quo videatur Linden. Ex. XIII. §. 287. seq.

NEOTERICOS, νεωτερισμός, recentior. Usurpatur frequentissime de Scriptoribus, & Authoribus, ad differentiam veterum, & antiquiorum: quod passim occurrit.

NEOTEROPÆEO, νεωτεροποιέω, id est innovo, novi quid molior. Quo verbo usus Hippocr. 1. aph. 20. l. de Humor. III. 83. quod alibi expressit περινεργέω, l. de vet. med. XXXIX. 2. Passiv. νεωτεροποιέομαι legitur l. 2. Epid. f. 1. 29. Vide Foef. p. 430. Diet. n. 569.

NEPA, idem quod *Cancer*. Keuchen. ad Seren. p. 136. quamvis Aldrov. potius *Scorpionem* denotare velit, l. 2. de crustat. c. 16. p. 160. h. & 170. h. ad Thonon.

NEPENTHES, νεπενθής, potio olim vocabatur, quæ fecit oblivisci malorum; uti demonstravit Lind. Ex. X. §. 144. Casp. Rejes C. El. q. 2. n. 12. & q. 88. n. 13. per quam colloquium suave inter convivas fuisse intellectum quoque existimavit Lang. l. 1. ep. 56. quamvis alibi herbam aliquam *Oenotheram* dictam, vino inditam, statuerit hunc effectum producere, l. 3. ep. 6. Chymici tamen transfulerunt vocabulum hoc ad *Compositionem* quandam *Opiatam*; cujus meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 44. Beguin. in Tyrocin. Johaf. in Lexic. l. 2. Schroder. l. 4. cl. 2. pag. 314. descriptio vero occurrit in Dispenfat. Norimberg. p. 186.

NEPELE, νεφέλη, non modo vocatur *Nebula*, sed & *Nubes*. Vide *Nubes*.

NEPHELOIDES, νεφελοειδής, nubilosus, epitheton urinae, quæ multum alba nubeculae continet. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 43.

NEPHRIDION, νεφερίδιον, dicitur *pinguedo venalis*, quæ renibus adjacet. Hippocr. l. 2. de morb. mul. l. 14. Foef. p. 425.

* NEPHRITIS, νεφριτις, vocabulum valde æquivocum est. Physiologice ita dicta fuit *vertebra prima lumborum*, quæ & ἀσφαλτῆτις, Gorr. & Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 14. §. 34. Pathologice vocabulum accipitur vellate pro *omni morbo renum* sive similari, sive organico, uti colligere est ex 6. aph. 6. lib. 6. Epid. l. 8. t. 4. Gall. de affect. in renibus cogn. & cur. cap. 2. Consentiant Foef. p. 430. Dieter. n. 566. Castell. & alii. Vel stricte, & rursus dupliciter. 1. pro *Renum Calculo*. Vide *Calculus*, Gr. λίθιασις. Ita accipit Helmont. quoque tract. de Lithiasi passim. 2. pro *Inflammatione Renum*; quæ magis accurata, & propria est significatio, ad similitudinem aliorum morborum Græce in ἴτις desinentium. Vide *itis*. Describitur a Gal. in Def. Med. *Nephritis* est renum inflammatio cum vehementi dolore, cui interdum conjuncta est urinæ difficultas, cum fibrosis excretionibus aut urinæ difficultas, cum modico sanguine. Causa cum aliis inflammationibus est communis, videlicet sanguis acrior, & biliosus, vel erysipelaceus impeditus in transitu, ex arteriis emulgentibus, ad venas emulgentes & ita ex stagnatione inflammans. Forest. l. 24. obs. 1. seq. & alii. Vocatur & *Nephritis*, apud Helmont. d. l. Accipitur etiam adjectivum apud Hipp. ubi legitur νεφριτις φθίσις, *tabes renalis*, l. de int. aff. XVI. 18.

* NEPHRITICOS, νεφριτικός, duplicem potissimum habet significationem, unam Pathologicam, alteram Pharmaceuticam. Juxta illam dicitur vel de ipso morbo, & ita coincidit cum *Nephritide*; vel de *Ægris* sive *Calculo*, sive *Inflammatione*, sive alio affectu renum laborantibus, ap. Gal. passim: v. g. l. 6. de L. A. cap. 2. & alibi. Vel de Excretionibus, 1. Epid. l. 2. tit. 8. Juxta hanc in genere medicamenta renibus conferentia vocantur νεφριτικά, *Nephritica*, Gal. lib. 6. de tu. san. c. 11. l. 10. de C. M. L. S. c. 1. Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. 1. cap. 18. p. 679. seqq. Inspecie vero apud recentiores laudantur *Lapis Nephriticus*, & *Lignum Nephriticum*. De illo legatur Schroder. lib. 3. c. 5. nu. 4. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 331. seqq. De hoc Schroder. lib. 4. cl. 1. n. 228. Fr. Hofm. ad h. l. Chiocc. d. l. f. 5. p. 575.

NEPHROS, νεφρός, dicitur Latine *Ren*. Usitatus pluraliter νεφροί, *renes*, Dieter. n. 567. Horum historiam vide in Anatomicis, specialiter Barthol. l. 1. Anat. c. 17. Commentum Olhafii de *renum vi spiritali ποιητική*, quod tamen aliquot Medici clarissimi amplexi sunt, refutatam legere licet apud Lind. Medic. Physiol. l. 2. c. 5. §. 144. seq. multis Barthol. vero d. l. adhuc fluctuare videtur. *Ren* quoque accipitur abusive in-

terdum pro *Testiculo*: quo sensu sumpsit Jonston. Syntagm. Med. p. m. 1017.

NEPHROTOMIA, νεφροτομία, dicitur *sectio Renum*; de qua legi poterit apud Hipp. de int. aff. XV. 19. Enimvero non ibi sermo est de *sectione* ipsorum *renum*, sed de *sectione* abscissus juxta *renes*. Impossibilis igitur potius habenda est *Renum sectio*, cum Bonetto Mercur. Compit. l. 3. p. 43.

NERION, νήπιον, vide *Infans*. Foef. Oecon. p. 431.

NEPONES, vide *Barones*.

NERITA, νερίτις, dicitur species testaceorum, & quidem *turbinatorum*; cujus descriptionem, cum variis differentiis, vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 26. seq.

NERONIANA, epitheton *Vena sectionis*, quando plures, quam una, tunduntur *venæ* uno die. Hildan. cent. 6. observ. 92. ubi exemplis demonstrat, hujusmodi *venæ sectionem* merito esse reprobendam.

NERVALIA, ossa. Vide *Arcualis*.

† NERVI REVERSIVI, vulgo recurrentes. Trinc. lib. 5. c. 1.

NERVINUS, νέρβινος, νερωίνος, *Nervus*, *Νερωίνος*. Sumitur vel Physiologice pro partibus illis de nervorum natura participantibus, vel ad nervi naturam, & similitudinem accedentibus; ut sunt *Fibræ*, *Ligamenta*, *Tunicæ*, &c. quæ propterea communi nomine appellantur *partes Nervosæ* passim in Authoribus. Ad primam significationem referre libet nomen *Plantaginis*, quod dicitur πολυδάκτυλος, *multinerviæ*, vel *Nervalis*. Scrib. n. 12. Rhod. ad h. l. Vel Pharmaceutice tribuitur remediis ad *Nervos*, & *Nervosæ partes* utilis. Ita in Dispensatoriis *Emplastrum Nervinum* legitur, ut & *Unguentum*; nec non Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 8.

* NERVUS, νεῦρον, accipitur late, & stricte. Late includit, præter *nervos* proprie dictos, etiam *Tendines*, & *Ligamenta*: v. g. Hipp. l. de Arte XIX. 2. l. de Principiis, vel Carn. XI. 3. & alibi sæpius. Vide Foef. p. 427. Stricte dicitur de canalibus spiritum animale ad partes sensui, & motui locali destinatas deferentibus; unde & instrumenta sensus, & motus dicuntur; quorum historiam pete ex Anatomicis, in specie Bartholin. libell. 3. Anatom. per totum, Willis Anat. Cerebri, c. 17. 19. seq. *Nervum* non esse organum executivum motus voluntarii, scilicet quatenus est pars solida organica, sed organum delativum imperii voluntatis, recte scripsit Helmont. tr. Catarrhi delir. n. 59. & tr. de Lith. c. 9. n. 1. Quæ *nervorum* sit structura, & quæ conformatio ope microscopii deprehendatur, vide apud Bonett. Med. Sept. l. 1. f. 4. c. 15.

NESDER, legitur apud Paracelsi. l. 1. Philof. de Athen. c. 14. sed quid significet, non licet determinare.

NESIS, νῆσις, proprie significat *accumulationem*, σὺνδροσις, Gr. dictam, a νῆω, *glomerato*. Hinc Νῆμι, *filum glomeratum* notat. Per translationem vero dicitur de morbo ex humorum accumulatione facto. Hippocr. l. de L. in hom. XXXII. 1.

NESTEJE, νῆσις. Vide *Jejunium*. Νῆσις, vide *Jejunus*.

NETOPON, νῆτωπον, nomen est medicamenti cujusdam odorati, & ex variis aromatibus mixti, propterea sumptuosi. Qualia erant muliercularum Romanarum Unguenta, Spicatum, Foliatum, Comagenum, & Sufinum, cujus Hipp. passim meminit in libris de nat. mul. & morb. mul. de superferatione, in affectibus uteri pefariorum loco adhibendi, teste Lang. l. 1. ep. 67. Loca vero Hippocr. allegata vide ap. Foef. Oec. p. 426. Sunt qui confundant cum *Metopio*. Vide *Metopion*. Alii Galbanum, alii oleum amygdalarum dulc. esse crediderunt. At Prosp. Martianus omnes has opiniones suspectas reddidit ex ipsis Hipp. textibus, fatius esse dicens, ingenue fateri ignorantiam, quam temere animos legentium velle decipere, Annot. ad Hippocr. l. 1. de morb. mul. p. 271.

NEUROCHONDRODES, νευροχονδρῶδες, dicitur *ligamenti genus durum*, cartilagineum, partim latum, partim rotundum: Medium quoddam corpus inter cartilagineum, & ligamentum; hoc quidem durius, illa vero mollius. Ejusmodi habentur in articulo pternæ cum astragalo, & vicinis partibus. Tale etiam in intimo sinu coxendicis visitur, valde quidem durum, quod principio tam latum est, ut pubis foramen etiam attingat; deinde paulatim contrahitur, rotundiusque factum inferitur in medium cruris caput. Hæc Goræus. Legitur apud Gal. l. 2. de Temper. c. 3. In magnis etiam animalibus tale corpus νευροχονδρῶδες reperiri, scribit Idem l. 6. de U. P. c. 19.

NEUROLOGIA, νευρολογία, i. e. *descriptio accurata nervorum*: qualem Th. Willis in sua Anatom. cerebri, alique ex hodiernis Anatomicis exhibuerunt.

NEURON, νευρον. Vide *Nervus*.

NEUROMETORES, νευρομητορες, vel νευρομητρα, vocantur *Musculi Psoas*; uti scribit Fallop. in Obs. Anat. quæ extant Tom. I. Oper. p. m. 390. Vesal. l. de H. C. F. c. 38.

NEUROTOMIA, νευροτομία, vel Anatomiam nervorum sectionem significat, vel præternaturalem eorundem dissectionem.

NEUROTOTOS, νευροτῶτος, qui *nervum vul-*

neratum habet. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 21. Ita νευροτῶτος vocatur *nervorum vulnera*, l. 7. S. §. Nuces, Caryæ.

NEUTER, ἰδέτερον, dicitur de qualitate, vel facultate qua corporis humani, qua medicamentorum indifferente, tripliciter: vel quando non participat de duobus extremis: vel quando de ambobus: vel quando modo de uno, modo de altero participat. Gal. l. 1. de S. Fac. c. 21. & l. Art. Med. c. 6. An omnibus tribus subdivisio applicari possit *Neutrius* in *Neutrum* semper, *Neutrum*, ut multum, & *Neutrum*, ut nunc, ventilavit, sed absque artis emolumento, Hier. Cardanus in Contradictent. l. 1. tract. 6. contrad. 6. & 7. In specie de *statu* corporis humani *Neuro* nostram sententiam vide in Dogm. Med. Gen. in Prælimin. p. 8. 9. *Neutralitas* quoque a Chymicis describitur, quod fit *neutraliter* media dispositio, vel mediocritas, in qua per modum mediæ sese habituant actiones sui subjecti, ad conservationem speciei, ex Lullii Theorica c. 2. Vol. IV. Theatr. Chym. p. 4.

NEUTHA, est pellicula vel oculis, vel auriculis infantum adnascens, sive totam pueri faciem tegens in partu. Dorn. Rul. & Johnf. ex Paracelsi. l. 1. de Præparat. tr. 4. de Vitriol. alb. An fortassis Amnios?

NEVUS, idem quod *Nævus*. Legitur in Lex. Scrib. Rhodii, & alibi.

NEXUS, πλοκή, idem quod *Connexio*. Dicitur etiam de membranis fœtum involventibus, notante Keuchen. ad Seren. p. 223.

NICARION, νικάριον, vocatur genus quoddam *Collyrii nardini*, ex lacte præparati, ad multa oculorum vitia perutilis; cujus descriptio habetur ap. Æt. l. 7. c. ult. citante Goræo.

NICCOLUS, nomen Gemmæ, ap. Chiocc. in Mus. Calceol. sect. 3. p. 212. cui tribuitur vis movendi affectus, & spiritus turbandi, cogendique; adeo ut tristitiam, & audaciam excitet.

NICON, item *Ninon*, barbaris vocatum fuisse *Helleborum*, testatur C. Rejes Camp. El. q. 63. nu. 45.

NICOTIANA, vide *Tabacum*.

NIDOR, νίδουα, dicitur odor fœtens, & redolens adustionem. Lind. Ex. XIII. §. 283. Vel est odor fumosus pinguedinis; qualem dant tostæ cornua capræ, Keuch. ad Sammonic. p. 284. Qualem, si accidit, in ventriculo gigni, quod percipi potest ex saliva, ructu, vomitu, indicio est, pingue ciborum amburi, & transire in quid simile bili. Lind. d. l.

* **NIGER**, *Nigredo*, μέλις, μελασμός. Vide *Melas*, *Melasma*, *Melasmus*. De *nigredine* Mercurii fixa lege Libav. S. A. Ch. l. 3. c. 15. In opere

lapidis Philofophici *Nigredo corvina* quid fit, vide apud eund. T. II. Oper. p. 98. 468. 405. 407. Jung. Th. Chym. Volum. III. p. 726. Vol. IV. p. 546. & 891.

NIGRIFICATIO, dicitur illa ipsa operatio, quando aqua illa Mercurialis Philofophica supra nigra apparet, & veluti vellus nigrum, aut pellem nanciscitur. Et quia Sol, & Luna, i. e. aurum, & argentum inerant, dicebantur etiam *Eclipsin Solis*, & *Lune*, ac *Nigrificationem Maris*. Th. Chym. Vol. III. p. 434.

NIGROMANTIA, olim erat ars naturalium rerum in terra absconditarum, ut minerarum, & metallorum, &c. Postea Diaboli instinctu, & malorum hominum nequitia in abusum abiit, atque diabolica facta est. Rul. Dorn. vero in Diction. Parac. & Johnf. in Lex. paulo clarius ita descriperunt: *Nigromantia* est ars nefanda, & execrabilis, qua diaboli, malignique spiritus astute se cogi fingentes ab hominibus, ultra interitum obediunt in eorum perniciem tantum, non aliter, ut repente quide longinquis adferant, aut ad remotissima loca deferant. Noctu potissimum est destinata, quia lucem fugiunt maligni dæmones, umbrarumque sunt ministri, ac tenebrarum. Deplorandum igitur est, quod nihilominus sint inter Christianos, qui artem hanc diabolicam vel excusare, vel etiam ejus opera uti non verentur.

NIHIL, *Nihilum*, ἄδεν, μὴδέν, opponitur *Ali-cui*, sive *materiæ*: Idem proprie, quod *Non Ens*. Etenim quid vere non est, *nihil* est: & contra; Quod *nihil* est, vere non est. Th. Chym. Vol. I. p. 240. De *nihilo triplici* Crolliano, *Deali*, *Negativo*, & *Privativo*, δὴκίσιον Libavii vide To. IV. Oper. p. 83. An Paracelsi doctrina, quod omnia ad *nihilum* tendant, firmo stet talo, non est hujus loci ventilare. *Nihil*, vel *Nil album* quid fit, vide *Pompholyx*.

NILIACUM, ἡλιακόν, epitheton *mellis*, idem notans, quod *Atticum*, vel *Hymettium*; & principem tenet locum in Medicina, ex Diosc. Keuchen. ad Sammon. p. 158.

NIMBUS, ἄμβρος, idem quod *Imber*. Vide *Imber*. *Nimbos* ex tonitru fracedine decussos, fertiles testatur experientia, & cum hac Helmont. tr. Imago ferment. n. 32.

NIMIUM, πᾶν, idem quod *Multum*. Hoc naturæ inimicum dixit Hipp. 2. aph. 51. rationem addidit Gal. in Comm. ad h. l. quia destruit *συμμετέραν*, & moderationem, atque dissolvit compagem, εὐδυσίαν animalis.

NIPHETOS, νιφετός, dicitur *Nix* confertim, & cum impetu irruens, sive *nives confertæ*, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 8. Jung. Foef. 432.

NISUS, ἀνιζήλις, nomen *Accipitris minoris*,

sive *Fringillaris*; cujus historiam tradidit Aldrov. l. 5. Ornith. c. 2. *Nisus* quoque idem est, quod *Nixus*, i. e. *Conatus*.

NITEDULA, λαμπυρίς. Vide *Cicindela*.

NITIALA, nomen stellæ apud Parac. quam cum sale Vitrioli ejusd. esse naturæ, sibi persuasit, tr. de Podagra, §. Curia. An *Sirium* intellexit?

NITOR, εἰλβη, idem quod *Splendor*, *Fulgur*, λαμπυρίτης. Est effectus luminis, teste Lind. Ex. XI. §. 171.

NITRIALES, sunt res omnes adurentes, & in calcem redigentes; ut sal petrae, vel nitrum, sulphur, &c. Dorn. Rul. & Johnf.

NITRON, νίτρον, est species salis, sive *sal sulphureum*, φλογιστόν, salfo-amarum, ex terra pingui coëctum. Schroder. l. 3. c. 23. ubi integram *Nitri* historiam, vires, præparandi modos proponit. Jung. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Dicitur & νίτρον, ἀλνίτρον, *Bauwach*, *Cerberus Chymicus*, *Sab infernalis*, &c. Plura de *Nitro* vide apud Lang. l. 2. ep. 32. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. Chioce. in Mus. Calceol. sect. 2. p. 159. seq. Th. Ch. Vol. I. p. 636. seq. Willis Ex. I. de ferment. c. 10. Rolf. Chym. l. 5. f. i. art. 3. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. i. c. 2. p. 256. seq. An *Nitrum* hodiernum conveniat cum *Nitro* veterum, dubitatur: ita ut genuinum veterum *Nitrum* vix hodie reperiri nonnulli sibi persuasum habeant, nisi circa confinia Nili, quo loco ejusdem stirias efflorescentes reperiri scribunt, coloris nunc rubescentis, nunc blande cœrulescentis: unde & *Niliacum* vocat D. Ludov. Pharm. Dissert. I. p. 423. Quod si vero locum Plinii l. 3. t. c. 20. consideremus, nulla, aut certe exigua apparebit differentia. Rhod. ad Scrib. n. 153. *Nitri rubri* meminit Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 104. l. i. de morb. mul. CXX. 19. ut & Gal. l. i. de C. M. S. L. c. 8. Describitur quoque *Nitrum*, quod fit salfugo quædam ex urinarum congregationibus in sal præparata; verum videtur justo strictior. *Nitrum Muravianum*, quod vocat laud. Ludovici d. l. est nihil aliud, quam *Aphronitrum*, sive lanugo illa, quæ ex muris efflorescere conspicitur; & dependet ejus origo a calce viva, qua muri sunt constructi. *Nitrum* dicitur lapis salsus, i. e. sulphur album. *Nitrum Alexandrinum*, id est cinis clavellatus. *Nitron*, id est sæs vitri. Rul. & Johnf.

† **NIX FUMANS**, Q. Sereno c. 40. Calx viva, G. Barth. Adv. l. 56. c. 12.

NIX, χιὼν, quid sit, & quale meteoron, Physicorum est docere. Pertinet vero ad forum Medicum, quatenus vel pertinet inter causas sanitatis, & morborum, vel ad usum Diæticum, & Pharmaceuticum transfertur. Illud patet ex Hipp. 5. aph. 54. Junge Dieter. n. 923. J. Alex. l. 17. Sal. cap. 12. & alibi: Hoc ex Aldrov. l. i. de Insect.

Insect. c. 2. ubi p. m. 150. mentionem facit *nivis mulse*, h. e. cum melle mixtæ, quam veteres in æstivis febribus obtulerunt, *χρυσέλιον*, dictam; non ex C. Rejes C. El. q. 74. n. 27. ubi cos appetitus, & eximium embamma olim magnatibus habitum legitur, sine quo omnis ciborum apparatus ingratus fuit. *Nix fumans*, dicitur *Calx viva*, Keuchen. ad Sammon. p. 244.

NOAS, *Noac*, i. e. *as*, vel *cuprum*. Rul. & Johnf. in Lex.

NOBACH, *Noboch*, instrumentum est *Necromanticum*. Dorn. Rul. & Johnf.

NOCASIT, i. e. *cribrum*, vel *vas perforatum*. Rul. & Johnf.

NOCENS, *βλάπων*, idem quod *Nocius*, *noxius*, *βλαβερός*, opponitur *Juvanti*. *Nocentia* esse vitanda, *Juvantia* vero amplectenda, pertinet ad methodum medendi. Gal. cap. 2. de hum. t. 1.

NOCHAT, *Nuchat*, i. e. *venus*, *as*, *Nuchor*. Rul. & Johnf.

NOCHELES, *νωχελής*, i. e. *tardus*, *segnis*, a *νω* privativo, & *κέλλω*, curro, celeriter moveo. Dicitur in specie de secundinis tardantibus, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. CVIII. 50.

NOCTAMBULO, *νοκταμβυλος*, *νοκτοβάτης*, (rectius *Somnambulo*, *ύπνοβάτης*, cum & sati noctu ambulare possint, & soleant) dicitur de eo, qui dormiens e lecto surgit, & ambulat, imo varia vigilantium opera exercet. Ad quam classem morborum, vel symptomatum potius referri debeat hic affectus, non adeo planum est. Sennert. videtur ad *Coma vigil* referre, Inffit. Med. l. 2. s. 1. p. 3. c. 7. & l. 2. c. 4. Med. Pr. l. 1. p. 2. c. 19. Verum mihi minus videtur verosimile, cum *Comatosi* minime sint expediti ad opera vigilantium. Quin potius referri debet ad *Melancolie* species; vel constituet peculiarem speciem Somni præternaturalis, videl. *depravatum somnum*: quo videtur inclinare Willis tr. An. Brut. P. I. c. 16. Hujus affectus causa consistit omnino in spirituum animalium quorundam irrequietorum excursionem. Meminit hujus affectus Lang. l. 2. ep. 45. C. Rejes C. El. q. 37. n. 48. seqq.

NOCTIDIALE, *νοκτιδιαιον*, h. e. *spatium noctis*, & *diei*, sive viginti quatuor horarum. Gal. de septim. partu t. 1.

NOCTICULA, idem quod *Cicindela*. De animalculo *noctilucente* Indico, *Cocujo* dicto, consule Th. Chym. Vol. VI. p. 95. Vide *Cicindela*. De *Noctiluca Aerea*, & *Glaciale* vid. Acta Erud. Lipsienf. Ann. 1682. & ipsius inventoris Illustris Rob. Boyle tract. h. t.

NOCTUA, *γλῶξ*, dicitur avis noctu maxime videns, diurnam vero lucem non perferens;

cujus prolixiorum descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldr. l. 8. Ornith. c. 7. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 61. Sanguinem *noctue* inter absurda refert remedia contra orthipnœam Gal. l. 10. de S. F. §. Stercus anserinum. Ova *noctue* moderate elixa, & infantibus exhibita abstemios reddere, testatur Lang. l. 2. ep. 51.

NOCTUINI OCULI vocantur, qui sunt glauci, cæsi, Ital. Occhi di gatto. Joh. Laur. Am. On. p. 568.

NOCTURNUS, *νυκτιονος*, *νοκτιονος*, dicitur de morbis, præsertim de Febribus, quarum paroxysmi contingunt noctu; opponunturque *Diurnis*. P. M. de Calderia Tom. I. Op. p. 305.

NODOSUS, dicitur de certa *Arthritidis* specie, quando materia quædam tophacea, & fex terrestris articulis impacta, & coagmentata efficit, ut distorqueantur, cutis tandem diffiliat, & pereunte motu, membrum incurvetur. Forest. l. 29. obs. 2. in Schol. Jac. Balde vocat *tertium gradum Podagræ*, qui est *Perfeetorum*, *coagulatam Podagræ* assuetudine dolendi nutrientium, Part. I. Solat. Podagr. q. 12.

NODULUS, vel significat *parvum nodum*, & ita Gr. dici posset *ἀμμάπιον*, vel usitatus notat *sacculum*, *σακκίον*, vel *marsupium*, cui induntur species, medicamenta simplicia, & composita, pro vinis, & cerevisia medicatis. Et Synecdochice quoque sæpe pro illis ipsis speciebus vocabulum ponitur, uti ex Practicis libris passim constat. *Nodulus* quoque accipitur pro *globulo* rotundo, fabæ figuram referente, glandis, vel suppositorii usum obtinente, Vveker. Antid. gen. l. 1. c. 49.

* *Nodus*, *ἄνυξ*, est vocabulum æquivocum apud Latinos Medicos. Primam significationem vide in *Hamma*. Altera acceptio est Physiologica; & dicitur vel de *protuberantiis ossium*, sive capitibus circa articulos, Gr. *κόδύλλοι*, Vide *Condylus*: Vel de membranis carnosis, & crassioribus circa vasa umbilicalia occurrentibus, a quorum *nodorum* numero, & distantia de frequentia conceptus conjicere volunt obstetrices, sed absque verisimilitudine. De his vide Barth. l. 1. Anat. c. 37. & C. Rejes C. El. q. 52. Tertia est Pathologica; & significat varii generis *Tumores*, ex materiæ vitiosæ coagulatione, vel congelatione abortos in partibus externis, Helm. tr. Blas hum. n. 35. Ita tumorem in mala indolentem, & in dies augmentum capientem *Nodum* vocavit D. Binninger Obser. Med. Cent. 1. obs. 32. p. 34. Ita abscessus cum Folliculo, *Atheroma*, *Streatoma*, *Meliceris*, dicuntur *Nodi*, Forest. l. 3. Chir. obs. 7. Schol. Indurationes Gallicas vocat *Nodos* Paracels. in libris suis de morb.

morb. Gall. *Nodi* articularum sunt tumores indurati, Dorn. Rul. & Johnf. *Nodos* etiam vocavit D. Pejerus illas intestini tenuis in se retractiones, & situm mutatum, quales in uno subiecto quatuor vidit, ita ut portio truncialis coarctata, & retracta in vicinam partem delituerit, instar limacis in domuncula, aut gladii in vagina, & nonnisi vi quadam extrahi potuerit, uti legere est in Pœonis, & Pythagoræ Exercit. Epistol. Anatomico-Medicis, Exerc. XVII. ep. 2. Hanc veram causam esse Iliaci doloris nullum est dubium; sed an semper, & in omni subiecto, determinare nonlibet. *Nodus Barbavicus*, $\sigma\omega\lambda\delta\alpha\sigma\mu\circ\ \beta\alpha\rho\beta\alpha\sigma\mu\acute{\iota}\delta\epsilon\varsigma$, pertinet ad primam significationem; estque vinculi genus quoddam, & *ligatura* ad dolores sedandos, cuius meminit Gal. l. 2. de L. Aff. c. Jung. J. Alex. in Not. ad h. t.

NOERA, i. e. *coopertorium* vasis destillatorii. Rul. & Johnf.

NOLI *me tangere*, vocatur species Herpetis exedentis cancrofi, sive Phagedænæ (alii etiam ad *Lepram* referunt) ita dicta, quod vel tangentem inficiat, vel quia quanto plus tangitur, tanto magis crescit, ac in pejus vergit. Estque tumor, & exulceratio corrosiva in facie, circa os, & nasum, & supra mentum, proveniens ab ichore acri, maligno, & septico subsistente. De hoc affectu vide Forest. l. 2. Chirurg. Obs. 9. cum Schol. Senn. Med. Pr. l. 5. p. 1. c. 20. Meminit & aliquoties in scriptis suis Parac.

NOMAS, $\nu\omicron\mu\acute{\alpha}\varsigma$, epitheton *columbarum*, que in montibus degunt. Gal. l. 10. de S. F. §. Stercus Gallinac.

* NOME, $\nu\omicron\mu\acute{\eta}$, dicitur *Ulcus depascens*, Lat. *Pastio*, quod serpendo vicinas partes quoque corrumpit. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 4. & l. 5. de C. M. P. G. c. 14. Coincidit cum *Phagedæna*. Dicitur & *Ulcus obambulans*, ambulativum, Forest. lib. 7. Chir. obs. 3. Schol. Alias $\nu\omicron\mu\acute{\eta}$ etiam *Pabulum* significat.

NOMEN, $\acute{\omicron}\nu\omicron\mu\acute{\alpha}$, quid significet, & pueris notissimum est. Sæpe tamen late quoque sumitur, comprehendens quandoque ipsa *verba*: v. gr. quando Gal. scribit: Allaborandum, ut in Medicina semper *nomini*bus maxime perspicuis utamur, l. 2. de diff. puls. c. 2. non exclusa esse ipsa quoque *verba*, nemo non intelligit. Quæ sententia uti verissima, & notatu propterea digna, ita tacite refutat Helmontianam, Paracelsicam, & fere in genere Spagyricam Medicinam, plurimis novis, inusitatis, obscuris, & Bœoticorum ænigmatum similibus nominibus refertissimam. Quod vero *nomini*bus, præsertim sacris, aliqua inest virtus Medica, rectissime refutavit Diet. Jatr. p. 729. quia non sunt res

corporeæ, nec spirituales, nec accidentia subiecto inhærentia, sed notiones extrinsecus ab aliis attributæ, ex placito impostæ, omnis vitæ, & actionis expertes. Casp. Rejes C. El. q. 22. n. 8. Interim Medicis *nominum* inquisitio omnino necessaria, Id. q. 68. n. 1. 2. cum certis de causis imposta esse minime dubium sit, vel ut naturam, vel virtutem rei expriment. Schrod. l. 1. c. 37. Symptomata plerunque esse simul *nomina* morborum, docet Lind. Ex. III. §. 43.

NOMOS, $\nu\omicron\mu\omicron\varsigma$, Latine *Lex*. Vide supra lit. LE.

NOMOTHETEMA, $\nu\omicron\mu\omicron\theta\epsilon\tau\eta\mu\alpha$, proprie *legislatum* significat. Hipp. vero nomina vocavit naturæ $\nu\omicron\mu\omicron\theta\epsilon\tau\eta\mu\alpha\tau\alpha$, ob antea dictam rationem, quia certis de causis sunt imposta, veluti lege quadam, l. de Arte III. 5.

NONANUS, $\acute{\epsilon}\nu\eta\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$, epitheton febris erraticæ, cuius meminit Hipp. 1. Epid. l. 3. t. 17. quamvis eam dari, merito dubitet Gal. in com. vel ob hanc quoque rationem, quia est erratica. Ergo nihil certi de illius periodo dici poterit.

NON ENS, $\acute{\alpha}\delta\epsilon\acute{\nu}$, idem quod *Nihil*, cuius nullus conceptus, nulla scientia, cum non habeat sui speciem, sub qua se representet. Quamam sint *non Entia Chymica*, lege apud Rolf. Chymicæ l. 6. c. 3. seqq. quamvis Bekerus, & Langellottus eum refutare ausi sint; ille in supplemento in Physicam subterraneam; hic vero in Epistola quadam ad Nat. Curiosos, in Eph. N. G. Ann. III. obs. 59.

NORA, dicitur *Calx*, item *quodlibet sal*, item *Nitrum*. Rul. & Johnf.

NOSEROS, $\nu\omicron\sigma\epsilon\rho\acute{\varsigma}$, *Morbidus*, *valetudinarius*, qui in perpetua imbecillitate vivit. Legitur ap. Hipp. 6. aph. 2. Junge Diet. n. 575.

NOSIDIDAC, i. e. *Artum*, vel *Artus*. Rul. & Johnf.

NOSOCOMION, $\nu\omicron\sigma\omicron\kappa\omicron\mu\epsilon\acute{\iota}\omicron\upsilon\omicron$, dicitur locus, in quo ægri curantur. Latine etiam *Valetudinarium* dici posset.

NOSOCOMOS, $\nu\omicron\sigma\omicron\kappa\omicron\mu\epsilon\acute{\iota}\omicron\upsilon\omicron$, dicitur, *qui ægrotorum curam gerit*; Diet. Jatr. p. 933. & propterea haud inepte Jonston. in suo Syntagmate Med. Pract. partem tertiam vocavit $\nu\omicron\sigma\omicron\kappa\omicron\mu\epsilon\acute{\iota}\omicron\upsilon\omicron\kappa\omicron\mu\eta\acute{\iota}\omicron\upsilon\omicron$, describens, quod sit pars Medicinæ practicæ specialis, in qua de morbis, & symptomatibus in specie, eorumque cura agitur.

NOSODOCHIUM, $\nu\omicron\sigma\omicron\delta\omicron\chi\epsilon\acute{\iota}\omicron\upsilon\omicron$, idem quod *nosocomion*, vulgo *Hospitale*: de quo lege Diet. Diat. p. 444.

NOSOLOGIA, $\nu\omicron\sigma\omicron\lambda\omicron\gamma\acute{\iota}\alpha$, idem quod *Pathologia*.

NOSOS, $\nu\omicron\sigma\omicron\varsigma$, $\nu\acute{\iota}\sigma\eta\mu\alpha$. Vide *Morbus*.

NOSTER, $\eta\mu\epsilon\tau\epsilon\rho\omicron\varsigma$, dicitur Spagyricis de metallis Philosphicis, v. v. *Aurum nostrum* est *Elixir*

Elixir rubrum, & *album* est *Argentum nostrum*. Adjectum *Nostrum* facit discrimen inter vulgaria, & Philosophica; quorum illa sunt confusa cum elementis; hæc ab iis liberata, & ad astralem naturam perducta. Libav. Apoc. Herm. P. post. T. II. Oper. p. 412.

NOSTOCH, dicitur jaculum alicujus stellæ, vel potius ejus repurgatione dejectum quid in terram. Invenitur potissimum Junio, Julio, & Augusto super largos campos, vel in pratis, instar fungi magni, vel spongiæ foraminosum quid, & leve, tendens in fulvum, & ravam colorem, & ut coagulatum jus tactum contremiscit. Sunt qui per *Nostoch* ceram intelligunt metaphorice. Donn. Rul. & Johnf. Parac. jungit eum Terniabin, & vocat mansiones rerum supræcelestium, l. 4. de vit. long. c. 8. fructus aeris, Philos. Tr. I. it. l. de pustul. Gallic. & aliis sympt. cap. 7. fin. *Balsam Nostoch* meminit idem, Berthoneæ l. 2. c. 7. Cœlitus quoque demitti creditur Helm. tr. de magnet. vuln. cur. n. 43.

NOSTOS, νόστος, dicitur *dulcedo*, & suavitas ciborum. Unde νόστος, *dulcia*, & νόστος, quæ multum suavitatis in se habent; quod vocab. legitur ap. Hipp. l. 2. de diata XXXII. to. Junge Foes. Oec. p. 35.

NOTA, sæpe sumitur pro *Macula*, *Nevo*.

* *NOTHOS*, νόθος. Vide *Illegitimus*.

NOTHROS, νόθρος, dicitur *torpidus*, torpescens, segnis, & νόθρος, *torpor*. Utrumque frequens ap. Hipp. Ita *Auster* dicitur νόθρος effective, 3. aph. 8. Junge Diet. n. 581. Pulsus tardus, Coac. t. 139. ægri νόθρος, languidi, l. prorrh. f. 3. t. 10. 25. Substantivum νόθρος, l. prorrh. f. 1. t. 13. Coac. t. 91. Dicitur & νόθρος, x. prorrh. f. 3. t. 49. Coac. t. 208. Vide plura loca Foes. d. l. p. 436.

* *NOTIŒOS*, νοτίως, *dorsalis*, a νότος, *dorsum*: Epitheton medullæ spinalis, quæ & νοτίως ἐγκεφαλίτης vocatur, quia nihil est, quam cerebrum veluti prolongatum. Vide *Medulla*.

NOTIODES, νοτιάδης, *humidus*, a νοτίς, *humor*, humiditas, *mador*. Est epitheton febris cujusdam, ap. Hipp. l. 6. epid. f. 1. t. 29. quæ recentioribus *Humoralis* dicitur, species malignæ, & colligativæ febris, quando corpus continuo madore evaporat, cum maximo languore, & virium prostratione. Jung. C. Hofm. de febr. c. 54. & 58.

* *NOTIOS*, νοτίος. Vide *Auster*.

NOTIS, νοτίς, *humor*, vapor dicitur. Lind. Ex. III. §. 217. Vide *Notiodes*.

* *NOTON*, νότις, *Dorsum*. Vide supra in *DO*.

* *NOTOS*, νότος. Vide *Auster*.

NOVACULA, ξυρὸς, ξυρῶν, a ξύω, *rado*, in-

strumentum vocatur Chirurgicum, quo pili eraduntur; cujus usum nonnulli vere, vel simulate metuunt, notante Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 4. circa fin. Usurpatur tamen interdum ad alias operationes Chirurgicas. Ita *Novaculam* vocat cultrum ad abscidenda membra Hildan. in Cista militari p. 1042. operum suorum. Sic etiam Scultetus singularem *Novaculam* descripsit, quam Græci *Scodeghino* vocant, & Rossetus ad fœtum Cæsareum usurpavit, Part. I. Tab. II. fig. 2. & Tab. LXII. Alia etiam Magna descripta occurrit Tab. XX. fig. 5.

NOVALE, Paracelso dicitur *Portentum*; & in specie *Novalia cœlestia* vocat occultas imaginationes in homine, ex lectione, vel sermone obortas, l. 2. Philos. sagacis.

NOVATOR, νεωτής, in bonam, & malam partem sumi potest. Secundum illam dicitur sive Philosophus, sive Medicus, qui doctrina, judicio, prudentia, mentis acie præstans res novas invenit ad totius artis, sive scientiæ perfectionem utiles, & necessarias. Qualis fuit Harveyus inventor Circulationis sanguinis, C. Acellius venarum Lacream, &c. Secundum hanc vero *Novator* est, qui solo vanæ gloriæ studio præter necessitatem nova excogitat vel principia, vel terminos, & similia, &c. quo epitheto Helm. non immerito a plerisque appellari solet: quamvis & hodieque sint, qui gloriolam vanam similiter sectentur. Plura de utraque significatione vide apud Hor. Augen. Tom. III. l. 2. c. 4. seqq. p. 39. seqq.

NOVILUNIUM, νεοσκληνίον, νεοκλήσια, olim dicebatur prima dies mensis, sive *Calendæ*. Hodieque vero de Conjunctione Solis, & Lunæ accipi solet. Quod tempus Paracels. venenosæ naturæ esse, lædere cerebrum, nimis audacter scripsit contra experientiam, tr. 2. de pestil. circa fin. & tr. 3. c. 2.

Nox, νύξ, tempus illud notat, quo Sol infra Horizontem nostrum sese abscondit. Hanc ægris plerunque esse graviorem, quam diem, non solum in crisis, sed communiter, egregie declaravit Diet. nu. 580. ex Hipp. 2. aph. 13. In specie dolores Gallicos noctu exacerbari, scribunt omnes Practici hunc morbum pertractantes, & ex his Forest. l. 32. obs. 5. & 21. in Schol. *Nox* media, Spagyricè dicitur in Lapidis Philosophici labore, quando omnia nigrescunt magis magisque. Lib. Tom. II. Oper. p. 142. *Noctis*, Gr. νύκτας, Hipp. 4. aph. 83. *Nocturnus*, νυκτερινός, dicitur de febre quadam quotidiana, quæ noctu accedit. Hipp. 3. Epid. f. 3. t. 64. Gal. in com. quamvis Hofm. in Not. MS. monuerit, in aliis codicibus legi νυκτινὰ, & rursus in aliis νυκτερινὰ. No-

NOXA, βλάβη, idem quod *Damnum*, Nocuum. Vide *Blabe*. Verbum *Nocere* etiam pro *Ledere* ponitur. Keuch. ad Sammon. p. 258.

NUBA, duplicem habet significationem. 1. Est species *Mannæ*, vel Terniabin, roseo colore; qualis in Hibernia ut plurimum cadit. Paracels. Schol. in l. 4. de grad. & compos. c. 4. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. 2. *Nuba* idem est, ac *Cuprum*. Rul. & Johnf.

* NUBES, *Nubecula*, νεφέλη, νεφέλιον. Proprie significat meteoron aereum, ex vaporibus aqueis in sublimem elatis, & collectis productum: quæ significatio ad Physicos spectat. De *nubibus* superioribus, & inferioribus vide Th. Chymic. Vol. V. p. 334. Postea Medici transfulerunt ab aere ad urinas, in quibus materia illa immixta, & suspensa *nubis*, vel *nubecula* nomine appellatur, quæ alias & εναιώρημα dicitur. Vide *Enneorema*. Loca apud Hipp. sunt 1. prorrh. f. 2. t. 29. 36. Coac. t. 577. 582. 583. Supereminentiæ quoque in alvi dejectionibus subpingues interdum pallidæ, interdum flavæ, aut alio colore infectæ, νεφέλαι vocantur Erotiano Onomast. p. m. 76. c. *Nubes* etiam, & *Nubecula* significat vitium oculi, *Albugo*, *Pannus* quoque dictum, veluti *alba cicatrix* tenuior, in nigro oculi, exulcerationem superficialiorem comitatur. Hipp. 2. prorrh. XXII. 33. Ægin. l. 3. c. 22. Gal. in def. Hildan. cent. 3. obs. 23.

* NUCHA, vocatur locus, ubi initium est spinalis medullæ. Sumitur & pro ipso principio spinalis medullæ, quam partem cerebri vocat Parac. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 1. & sedem Epilepsiæ ibi constituit.

NUCLEUS, πυρήν, propriæ significat fructum arborum, ut *nuces*, vel mediam medullosam, & interioriorem partem nucum, vel etiam alia grana, v. gr. grana mali punici dicuntur *nuces*, Hipp. l. de Affect. XLII. 11. 12. Diosc. l. 5. c. 151. Vel etiam officula mespilorum, palmillarum, &c. Grana quoque thuris *nuclei* appellantur, Hipp. l. de superfoet. XX. 5. & baccæ sambuci, l. 2. de morb. mul. XXII. 38. Vide Foef. p. 547. Metaphorice vero ob aliquam formæ similitudinem tribuitur quoque specillorum quorundam Chirurgorum parti alteri minori, in *nuclei* modum rotundæ, quam Chirurgi ad usus diversos adhibent. Propterea dicuntur *Specilla nucleata* ἀγπύρηνη, quæ Hipp. φαλικυρά, *calvata* vocavit, 1. de art. t. 43. Gal. in comm. ad h. l.

NUDUS, γυμνός, *Nuditas*, γυμνότης, quid significant, non opus habent explicatione. *Nuditas* interdum est utilis, Hipp. de sal. diæt. t. 13. interdum noxia. Ita nudis pedibus saltem incedere, Veneri noxium. Casp. Rejes C. El. q. 56. n. 2. Hinc etiam ob stimulum Venereum

evitandum S. Franciscus suæ professionis Monachis usum calceamentorum denegasse fertur; & olim Sacerdotes Gentilium *nudis pedibus* sacrificasse, i. e. animo casto, & a libidinum criminibus expiato, & symbolis Pythagoricis constat. Idem q. 44. n. 19. Vide *Psiloma*.

NUHAR, i. e. *Venus*, vel *Æs*, *Cuprum*, item *Naaz*. Rul. & Johnf.

NUMEN, δαίμων, sumitur pro *Deo*, & ejus præsentia efficaci in rebus humanis; specialiter etiam in rebus, operibusque Medicis, quam egregie inculcat Lind. Ex. II. §. 6. 7. 17.

NUMENIUS, νεμηνίος, dicitur Avis rostrata, alias & *Arquata dicta*; cujus historiam, & usum in cibis vide ap. Aldrov. l. 20. Ornith. c. 21.

NUMERUS, ἀριθμός. Hujus significatio nota vulgo quoque est, & ad Arithmetica spectat. Helmont. dicit, *Numerum* nihil aliud esse, quam unitatum connexionem, tr. de Tempore, n. 22. Ejus usus insignis est quoque in medicina, non quod peculiaris virtus ei insit, quæ opinio merito refertur inter φλεδόνες, sive nugas, Gal. l. 3. de dieb. Critic. c. 11. sed ratio ejus habetur in diversis partibus Medicinæ: v. g. in Pathologia pertinet ad differentias morborum essentialis: *Morbi in numero* excedente, vel deficiente, Gal. de diff. morb. c. 4. & 8. Ad accidentales: an morbus sit Unus, & Solitarius: an plures, vel complicati? Dogm. Med. Gen. pag. 149. In Semiologia, quando attenditur *numerus* symptomatum, vel signorum Criticorum, Indicium, & non Criticorum. In Methodo medendi *numerus* Indicationum. In Pharmaceuticis res pleræque *numero* mensurantur. *Numerus* morborum quamvis certo determinari nequeat; a vero tamen nondum aberrasse arbitror Lindenum, quando tribus millibus, trecentisque plures statuere morbos non est veritus, Ex. III. §. 11. Notanter quoque Forest. scripsit, quod *numerus* malorum ostendat *numerus* remediorum, l. 20. obs. 11. *Numeri pares* vocantur *Fæminei*: *Impares Masculini*, Th. Ch. Vol. I. p. 465. *Numerus Ternarius*, & *Septenarius* habentur pro mysticis. De illo vide Th. Chym. Vol. I. in Physf. Trismeg. Keuch. ad Sammon. p. 222. 235. De *numeri* Philosophicis lege Libav. T. II. Oper. p. 337.

NUNCIUM, Helmontio dicitur perceptio illa, five sensatio, & primus conceptus appetitus, aut affectuum, vel perturbationum, qualem primum accidere putat in stomacho, tr. Sedes Animæ, n. 13. & tr. Jus Duumvir. n. 13.

NUNDINATIO, ἐμπόλησις, vel, ut aliis placet, ἀπεμπόλησις, (quamvis potius hoc vocabulum contrarium significet, videl. intermissionem *nundinationis*) Medicis dicitur passio cum

cum agris de soffro. Lind. Ex. II. §. 30. seqq. Vide *Apempolefis*.

NUS, *res*. Vide *Mens*, *Animus*.

NUSCITIOSUS, idem quod *Lusciosus*, vel *Luscitiosus*, *μωψ*, Foreft. l. 1. O. 37. Schol. Vide *Lusciosus*.

NUSIADAT, i. e. *Armoniacum*. Rul. & Johnf. in Lex. qui *Nusiadat* scripsit.

NUSTUM, Paracelsi dicitur partim in genere *pinguedo*, *flos laffis*, portio butyrofa supernatans, partim in specie hujusmodi *pinguedo in urina* supernatans, quæ interdum instar materiæ albicantis fabulose subfidet. Vide plura de *nusto* l. 2. de Tartaro, Tr. 3. cap. 3. in comment. & fragm. ad h. l.

NEUSIS, *νέσις*, *mutatio* dicitur, quæ fit, quando caput flecimus. Potest tamen proartuum flexione accipi, notante J. Alex. not. in Gal. l. 1. de mot. musc. c. 3.

NUTRICATIO, idem quod *nutritio*, de qua p. p.

NUTRICOLUM, vocatur Paracelsi membrum, in quo separatio, digestio, & expulsio ab elementatis factis concoquitur. Schol. in 1. de urinis tr. 2. c. 1.

* NUTRIMENTUM, *ἄρτιον*, idem quod *Alimentum*; de quo vocab. vide supra in AL. & in genere vocatur, quicquid substantiam corporis nostri conservare, & augere, & in eandem converti potest. Gal. l. 1. de S. F. c. 1. 1. 3. de temper. c. 2. Nec inepta descriptio Schrod. l. 1. c. 17. *Nutrimendum* est materia humida, spirituosa, quæ vi, & facultate rei nutricandæ præparatur, subindeque alterata, mutata, determinata membris incorporatur. Universalior enim est initio, & a natura rei nutricandæ diversa; unde paulatim alteratur, inque naturam rei nutriendæ transplantatur. Verum Rul. & Johnf. descriptio, quod *nutrimendum* sit res transmurtata in ventriculo per putrefactionem, accurata non est, & strictior suo definito. *Nutrimendum* Lapidis Philosophici quale sit, vide Lib. Op. T. II. p. 403. 405. 531. seq. sc. *Mercurius Philosophicus*.

* NUTRITIO, *τρέψις*, item *nutricatio*, in genere, vel est continue effluentis materiæ redintegratio. Unumquodque vero ea ipsa substantia, qua primum genitum est, ali etiam perpetuo consuevit. Gal. l. 1. de fem. c. 16. Vel est perfecta *Assimilatio*. l. 3. de Temper. c. 1. in fin. Ad generalem significationem quoque pertinet descriptio ap. Schrod. l. 1. c. 4. quæ ibi videatur. *Nutritionem cum Generatione* in hoc tertio convenire, quod loco deperditi substituatur nova materia congeneris priori, egregie demonstravit Charlton. Exerc. I. Oecon. anim. §. 2. in qua

Exerc. plura de *nutritione*. In specie *nutritio* corporis humani ita describi potest: *Nutritio* est Actio Naturalis, qua intercedentibus variis alterationibus, subordinatis, & segregationibus, beneficio caloris vitalis, succus naturalis partibus corporis univervis, ac singulis oblati, in substantiam nutriendi convertitur, & ita quod antea deperditum est, reparatur. An vero succus ille *nutritivus* per arterias, an vero per nervos ad partes feratur, non est hujus loci dirimere. Est ergo *nutritio* nihil aliud, quam singulis momentis renovata generatio. Charlton. d. l. Jungatur ex eleganti libello Rob. Boyle de corpor. animalium porositate c. 2. ubi succincte *nutritionem* pariter, & accurate delineavit. Quid Chymicis vocetur *nutritio*, videatur supra in vocab. *Imbibitio*, *Inceratio*. Adde Lib. Tom. II. Op. 408. Weker. Antid. Gen. l. 3. c. 11.

NUTRITORIUS, *τρέφικος*, *τρέφικος*, dicitur de partibus ad *nutritionem* facientibus; quales non solum sunt organa coctionis, sed & organa excrementorum secretionis, ex mente Gal. l. 5. de U. P. c. 12. in fin. ubi vocatur *ἄργανα τῆς τροφῆς*. Vide C. Hofm. in comm. ad h. l. n. 296.

NUTRIX, *ἑσφουσα*, proprie dicitur, quæ lactat infantem, *θάλυτρα παιδῶν*. Gal. l. 1. de san. tu. c. 9. quæ qualis esse debeat, videatur ibid. ut & J. Alex. l. 27. Sal. c. 5. Diet. Jatr. p. 935. ubi inter *Adstantes* refertur. Ejus vitia recenset Helmont. tr. *Nutritio ad vit. long.* Quid *nutrix Chymica* sit, videlicet peculiaris *Terra Virgo dicta*, cum nobis nec libeat, nec liceat nugis illis apocryphis tempus terere, quarat curiosus harum Lector in Th. Chym. Vol. I. p. 201. 378. Vol. III. p. 35. Libav. Alchym. Pharmacev. c. 31.

† NUX REGIA, i. e. Juglans. Ascan. Marin. de morf. Can. rab. c. 26.

NUX, *κάρυον*, in genere significat fructum, qui exterius duriori cooperitur cortice, & intus later nucleus, qui edendo est. Lang. l. 1. ep. 67. Strictè dicitur simpliciter de *Juglande*, Gal. l. 2. de A. F. c. 27. Pertinet ad Botanicam. *Nux* metaphorice vocatur *Capitis Doloris* species, quæ alias & *Galea* vocatur; estque totius *συντομοῦ πόνου*, h. e. æqualis undique dolor, & molestia. Heurn. de morb. capit. c. 5.

NYCTHEMERON, *νυκθήμερον*, significat spatium viginti quatuor horarum, diem, & noctem comprehendens. Vide *Noctidiale*.

* NYCTALOPS, *νυκταλῶψ*, *νυκταλωπίξ*, precipuo significato dicitur de iis, qui noctu melius vident, quam interdiu. Hippoc. 2. prorrh. XLI. Consentit Gal. in def. Medic. & in Isagog. c. 16. Helm. tr. Form. ort. num. 51. 52. ut mirum sit,

fit, nonnullos interpretes contra Etymologiam vocabuli, & usitatum acceptionem explicare de nocturna cœcitate, sive *Lusciofitate*; uti quidem Foef. fecit p. 436. & Cummenus in Eph. N. C. Ann. III. obs. 133. Vide *Lusciofus*.

NYCTERINOS, νυκτερινός, *Nocturnus*. Vide *Nox*.

NYCTERIS, νυκτερίς. Vide *Vespertilio*.

NYCTICORAX, νυκτικόραξ, Lat. *Corvus nocturnus*. An vero *Accipiter nocturnus*, aut *Bubo*, aut *Ulula* hoc nomine veniat? an in genere omnes nocturnæ aves rapaces ita vocentur, non est nostrarum partium extricare. Vide Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 1. Meminit ovi *Nycticoracis* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

NYCTOIDES, νυκτοειδής, dicitur, quod noctis speciem habet; & ponitur pro *nigro*. Eror. Onom. p. 77. d. Gorr.

NYGMA, νύγμα, idem quod νόσις, νύξις, *punctura*, quæ est solutio continui in parte molli eariosa facta per instrumentum acutum, & tenue. Gal. l. de const. art. med. c. 6. Est remedium genus, quod *Punctio* dicitur, & adhibetur hydropicis, Gr. πρυμάντησις dicta. Vide *Paracentesis*.

NYGMATICOS, νυγματικός, proprie *Punctorius* dicitur. Sed a Galeno sumitur pro *Emplastro contra puncturas*, l. 6. de C. M. P. G. c. 10. in princ. quemadmodum & hodieque *Emplastr. Sciticum Crollii*, vernacule *Stich Blaster* dici solet.

* NYMPHA, νύμφη, æquivocum est vocabulum. Quoad Anatomicam significationem, non conveniunt inter se Authores. Galenum, & alios ex antiquioribus partim pro *Clitoride*, partim pro *Hymene* accepisse, patet ex Gal. l. 15. de U. P. c. 3. C. Rejes C. El. p. 48. n. 16. & q. 57. n. 9. Recentiores vero prominentias illas geminas cutaneas intra pudendum muliebre sitas, rimam pudendi constituentes, ita vocarunt; de quibus legantur Gorr. Barthol. lib. 1. c. 35. Rolf. de Part. Genit. Part. 2. c. 38. *Nymphæ* quoque vocantur *Vermiculi apum*, vespertum, crabronum, noviter ex oculis prodeuntes, quemadmodum vermiculi fucorum. Aldrov. l. 1. de Insect. c. 1. p. m. 57. 58. *Nymphæ* quoque Paracelso sunt spirituales homines, ac mulieres, vel corporei spiritus, aquas inhabitantes; qualis fuit Melusina. Paracels. in Paramir. & alibi scribit etiam, se integrum tractatum conscripisse de talibus spiritualibus hominibus. Dornæus, Ruland. & Johnf.

NYMPHÆA, νυμφαία, primo nomen est herbarum palustris, vel aquaticæ; de qua quære in Botanicis. Porro *Nymphæam* quoque appellavit vitium Clitoridis in magnitudine aucta, quod

Caudatio, vel *Excrementia nymphæ* vocatur, author est Rolf. d. l. c. 42.

NYMPHES, Paracelso dicitur alius homunculus a *Nymphæ*, non aquaticus, sed in terris occurrens, qui alias antiquo nomine *Sylphes*, item *Pygmeus* vocatur. Fragment. libri *Philosophia* de sang. ultra mortem.

NYMPHIDICA, idem est Paracelso, quod *nymphæ*, i. e. spiritualis homunculus: & *nymphidica vita* de illis dicitur, l. de vit. long. Metaphorice *nymphidicæ* spiritus aquarum solventium in arte dici possunt. Dorn. Rul. & Johnf.

NYMPHOMANIA, νυμφομανία, idem quod *Furor uterinus*. Senn. l. 4. Med. Pr. part. 2. f. 3. c. 5. Hipp. vero hanc libidinem furiosam vocavit *οιστρομανία*, in epist. ad Damag. Possset etiam vocari *Hysteromania*.

NYMPHOTOMIA, νυμφοτομία, i. e. *nympharum sectio*, dicitur operatio Chirurgica apud Ægin. l. 6. c. 70. qua *Nymphæ* excrecentes, aut *Clitoris* (quæ etiam nonnullis *Nymphæ* dicta fuit) prominens rescinditur. Perperam igitur a Mercato vocabulum hoc pro *Nymphomania* sumitur, animadvertente Senn. d. l.

NYSADIR, idem quod *Nusiadat*, id est *Sul Armoniacus*. Rul. & Johnf.

NYSTAGMOS, νυσταγμός, dicitur *dormiendi cupiditas cum nielatione capitis*. Hip. l. de vet. med. XIX. 10. lib. 4. de R. V. I. A. t. 88. lib. 6. Epid. f. 4. t. 17. a verbo νυσάζειν, *nielando dormituri*, quod legitur l. 7. Epid. XII. 10. Jung. Foef. p. 436.

NYX, νύξ. Vide *Nox*.

NYXIS, νύξις, idem quod νύγμα, *punctura*. Vide *Nygma*.

O

O Gr. ο μικρόν, κημέγα, præter litteralem significationem apud Chym. Character est, denotans *Alumen*, de quo supra suo loco. Sic & tria minora σ , significant *Oleum*.

OBAMBULATIO, ὀβιπατός, proprie dicitur de motu corporis locali mitiori, a verbo ὀβιπατός, qua significatione legitur apud Gal. l. 1. de A. F. c. 1. Tropice vero usurpatur nomen de cura, & meditatione, quæ animæ est ὀβιπατός, veluti *obambulatio*. Hip. 6. Epid. f. 5. t. 11.

* OBAUDITIO, *Obauditus*, βαρηκοία. Vide *Barycoia*. *Cophosis*, *Surditas*.

OBŒCATIO, *Obœcatio*, ὀβιπλωσις, idem quod *Cæcitas*, Hipp. 6. aph. 56. Diet. n. 847. Vide *Cæcitas*. Paracelso *Obœcatio Nigromantica* vocatur quinta species *Nigromantie*, quæ corpus visibile invisibili potest occultare, l. 1. Philosoph. sagacis.

OBORMISCO, ἀφουπνέω, κοιμάομαι, hoc est dormiendi gratia cubo. Diet. n. 316.

OBUDUCO, ἐπιβάλλω, πείθω, proprie aliquid alteri circumduco. Accipitur vero etiam pro *Bibere*, teste Rhodio ad Scrib. num. 122. & Keuch. ad Samm. p. 194.

OBUDURO, ἀεὶσκληρυνώ, dicitur de frigore cutem externam, vel habitum corporis superficialium constipante, & *obdurante*, Hippocr. 5. aph. 20. l. de humid. usu XI. 15. Unde *obdurata tubercula*, ἀεὶσκληρὰ φάρμακα vocantur l. 6. Epid. f. i. t. 13. Vide Foef. Oec. pag. 500. Diet. n. 679.

OBEDIENTIA, ὑπακοή, πείθειν, idem quod *Obsequium*, cujus significatio etiam pueris notissima. Requiritur vero etiam ab ægrotis, si salutis suæ consulere cupiunt. De hac virtute vide Lind. Ex. II. §. 23.

* OBELÆA, ἐβελαιά, epitheton *Suture*, siue commissuræ *Reclæ* in Cranio, quæ a media sincipitis sutura ad mediam occipitis secundum longitudinem extenditur. Dicitur & ἑμβροφῆς ῥαφὴ, Latini *Reclam*, aut *Sagittalem* vocant, Gal. l. 9. de U. P. c. 17. l. de ossib. c. 1. Barth. libell. 4. An. c. 5.

OBELCHERA, id est *Cucurbita*. Ruland. & Johnson. in Lex.

OBESITAS, πολυαρμία, πῆχον, παχυσμός. Vide *Corpulentia*, *Craffities*. Est dispositio corporis, vel in latitudine sanitatis, vel etiam p. n. pertinens ad auctam magnitudinem. Opponiturque *Gracilitati*, ἰσχυρότητι. *Obesitas* naturalis quomodo procuranda, docet Gal. l. 6. de san. tu. cap. 8. Forest. l. 31. obs. 11. cum Schol. Præternaturalis vero est causa morborum acutorum, in specie etiam Ileii. Lin. Ex. IV. §. 28. quomodo tollenda, Hipp. de sal. diet. t. 14. Gal. l. 14. M. M. c. 15. Lang. l. 1. ep. 65. ubi Lactæ veræ potus cum aceto extollitur. Helmon. tr. Jus Duumvir. n. 59. & Latex Humor. neglig. n. 44. De *Obesitate*, quam inter tumores p. n. primum ponit, & πολυαρμία, παχυσμάτιαν, πολυαρμία dici vult, videatur Ingrass. com. ad Avic. de tum. p. n. p. 78.

OBEX, ἐμπόδιον, ἀνέβλημα, idem quod *Remora*, quæ adjectur ad retinendum aliquid. Refertur inter partes instrumentorum Chirurgicorum. Oribas. de Machinamentis. Vide *Problema*.

OBFUSCATIO, vel *Offuscatio*, ἀμύρωσις, obscuritas visus. Forest. l. II. obs. 35. in Schol. Hildan. Cent. 1. obs. 27. Diet. Jatr. n. 47. Vide *Amavrosi*.

OBJECTUM, terminus potius Logicus, quam Medicus, significans *materiam*, circa quam scientia, vel Ars versatur. Ita *Objectum Me-*

dicinæ sunt Res naturales, secundum naturales, & non naturales, & præternaturales. Aliquando tamen confunditur cum *Subiecto*, quod est materia, quæ agentis elaborationi subijcitur, siue *Materia in qua dicta*. Schr. l. i. cap. 36. *Objectum visuum* vocatur corpus, quod per visum cognoscitur. Willis tr. An. brut. P. I. c. 10. *Objecta* dicuntur movere sensus, Paracels. tr. de partu hominis, v. 3. 4.

OBITUS, idem quod *Mors*, θάνατος. Vide *Mors*.

OBLÆSIO, ἀρρωσῖς, idem quod *Mutilatio*: Privatio quoque, vel impedimentum functionis alicujus naturalis. Gal. def. Medic.

OBLATÆ, *purgantes*, dicuntur medicamentum quoddam figuratum, ferme coincidens cum *Holippis*; paraturque ex farina tenuissima, & faccharo, cum speciebus purgantibus.

OBLATIO, ἀποσφραγῖς, generaliter dicitur de omni remediorum applicatione. Restrigitur vero ad cibi, & potus assumptionem: Quemadmodum & τὴν ἀποσφραγῖδα, *oblata*, late de omnibus remediis, stricte de cibo, & potu exposuit Gal. 3. in 3. Epid. t. 56. ἀποσφραγῖς leguntur, siue *oblaciones*, apud Hipp. 2. aph. 33. Junge Foef. 537. Diet. n. 733. Aliquando & *oblata* dicuntur ἀποσφραγῖματα, apud Euripid. & προσοίσματα, Hipp. l. de L. l. Hom. LII. 7. LIII. I. LIV. 13.

OBLINITIO, ἐπάληψις, ὀπίχαισις, idem quod *Illinitio*. Legitur aliquoties apud Scrib. Confer ad Lex. Scrib. Rhod. Vide *Illitio*.

OBLIQUATIO, σκολιότης. Vide *Obstipatio*.

OBLIQUITAS, λοξότης, σκολιότης, *Obliquus*, generaliter opponitur *Rectitudini*. Vide *Loxos*. Specialiter idem est, quod *Obliquatio*. Vide & *Scoliosis*, *Scoliotis*. *Obliqui capitis Musculi superiores*, & *inferiores* qui vocentur, vide in Anatomicis; & inter hos apud Barthol. l. 4. Anat. c. 5. p. 567. Item *Oblique ascendentes*, & *descendentes abdominis*, l. i. c. 6. p. 47. 54.

OBLIVIO, λήθη. Vide *Lethe*.

* OBLONGUS, idem quod *Longus*. Vide supra *μακρὸς*. Vide *Longus*.

OBMUTESCENCIA, ἀφωνία. Vide *Aphonia*.

OBOLUS, ἔβολον, nomen ponderis continens octo æreos; & tres *oboli* faciunt drachmam dimidiam. Gal. de pond. & mens. c. 3. l. 6. de C. M. S. L. c. 1.

OBREDITUM, est *Caprum*, Ital. *Bronzo* vocatum, metallum ex ære, & stanno. Fallop. de metall. l. fossil. c. 17. Tom. I. Op. p. 314.

OBRIZUM, est *purum aurum*, in spadicem colorem arte calcinatum, aut pulveratum. Dorneus, Ruland. & Johnson. in Lexic. Sumitur etiam de auro puro naturaliter tali,

Theatr.

Theatr. Chymic. Vol. II. p. 342. Vol. III. pag. 209.

OBSCOENUS, αἰσχρὸς, idem quod *Turpis*, *Impudens*, αἰσχροῦ, αἰσχυρῶς. Dicitur de partibus genitalibus, quamvis elegantius *Pudenda*, αἰδοῖα, vocentur, quorum denudatio *obscenitatem* implicat. Diet. Jatr. n. 14.

OBSCURITAS, σκότος, proprie, & improprie accipitur. Illo modo pro defectu luminis debiti; & ita v. g. *obscuritas* visus, ἀμαύρωσις, idem quod *Obscuratio*. Hoc modo dicitur de vitio quodam sermonis, & dictionibus non perspicuis, Gr. ἀσάφεια. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 18. & alibi. Vide *Asapheja*. Talem *obscuritatem* affectare soliti sunt veteres plerique. Helmontius quoque cum suis affectis ejusmodi *obscuritatis* vitio laborat.

OBSEQUIUM, idem quod *Obedientia*, πειθαρχία, de quo paulo superius.

* OBSERVATIO, τήρησις, συμπληρώσεσις, vocabulum Empiricæ sectæ proprium, significans cognitionem rei alicujus sensuum fide comparatam. Unde & cum *Experientia* sæpe confundebant, ut & cum *Memoria*. Vide Gal. de opt. secta, c. 2. & in seq. passim. Secta quoque Empirica propterea vocabatur *observatrix*, τηρητική, & Empirici τηρητικοί, *observatores*, apud Gal. de opt. sect. ad tyr. c. 1. fin. Hodieque ut plurimum æquipollet *Historiæ Medicæ*; uti patet ex *Forest.* & *Eph. N. C.* aliorumque Authorum *observationum* Libris. Utinam vero semper ex fide nobis darentur *observationum* Libri! Libet obsignare voto *Linden.* Ex. XIII. §. 8. Vide *Casus. Historia*.

OBSESSUS, δαίμονιακός, ενεργώμενος, dicitur, qui a Diabolo, sive Cacodæmone corporaliter affligitur. Vide *Energumeni*. Quo etiam refert *Paracelsus* nonnullos, qui *Chorea S. Viti* laborarunt, tr. *Paramir.* de morb. invisib. An *obsessi* naturalibus remediis curari possint, ventilavit *Casp. a Rejes C. El. q. 28.*

OBSIDIANUM, nomen vitri, vel *lapidis fusorii*, qui & *Schmaltzum* dicitur; de quo vide plura apud *Pl. l. 36. H. N. c. 26. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 380.* Translatum etiam ad *Vitrum Antimonii* a *Libav. d. loc. c. 23.*

OBSTETRIX, μαία, μαιδύτρις, dicitur fœmina perita, quæ fœminis gravidis, & parturientibus operam suam præstat, qua ordinando remedia, qua manum admovendo. Egregiam quoque descriptionem tradidit jam olim *Moschion.* de morb. mul. c. 1. Debet ergo perita esse *Anatomix*, & corporis humani structuræ. Verum quam sæpe hoc fallat, testatur *Experientia*. Unde & apud *Forest.* legitur l. 19. obs. 14. quod

obstetrix, quæ diu artem obstetricandi exercuerat, satis insuper garrula, vesicam pro utero habuerit, nec discernere potuerit. Jungatur & *C. Rejes C. El. q. 52. 53.* Olim officium quoque *obstetricum* opus maximum fuisse, explorare temperamenta, & constitutionem corporum, & locorum secretorum maris, & fœminæ, ad fœcunditatem conjugii promovendam, & sterilitatem evitandam, testantur ex *Platon.* *Theæto Gal. 5. aph. 62. Lang. l. 1. ep. 49. Diet. Jatr. p. 75.* Talis fuit prima, post legem ab Atheniensibus latam contra mulieres, ne medicinam facerent, *Agnodice*, virgo & puella; de qua ex *Hygino* historiam recenset *Hor. Aug. l. 1. Epist. & conf. Medic. c. 6. Tom. I. Oper. p. m. 331.* De *obstetricum* officio legantur etiam & veterum, & recentiorum libri de morb. mul. & alii, & qui de arte *obstetricandi* scripserunt. Pertinet huc lectu quoque digna, quæ occurrunt in *Act. Hafm. Vol. II. obs. 22. pag. 53. sequ. Sella obstetricalis* dicitur, quæ peculiariter usurpatur in partu ad fœtus exclusionem commoda.

* OBSTIPITAS, σκολίωσις, *obstipus*, σκολίος, γωτός; dicitur generaliter de omni obliquitate, tortuositate, & incurvatione. Ita & *Hypochondriorum σκολιότης* legitur apud *Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 57. i. e. ἀνωμαλία*, & inæqualitas. Ufistatus tamen de partium ossearum tortuositate sumitur. Ita spinæ inæqualitas *σκολίωσις*, quæ alias *Gibbus* dicitur. De cruribus quoque *tortuosus* legitur *Græc. γωτός*, vel γωτός, *Hipp. 2. de fract. t. 69. 4. de art. t. 61. & 64. Jung. Foes. Oec. p. 34. & 574.* Pertinet ad morbos figuræ vitiata.

OBSTRUCTIO, ἐμφραξις. Vide *Emphraxis*. Dicitur & *Obturatio*.

OBSTRUENS, στεγνωτικός, epitheton medicamentorum, quæ meatus, & ora vasorum occludunt, & sensibiles excretiones prohibent; quorum natura est crassarum partium, terrea, & expers acrimoniæ. *Gorr.* Opponuntur τῶν ἀνκυσωματικῶν, *deobstruentibus*, & *aperientibus*. Vocantur illa quoque *obturantia*.

OBSTUPEFACIENS, ναρκαωτικός. Vide *Narcoticus*. *Obstupefactio*, νάρκη, vel νάρκωσις. Vide *Narce*.

* OBSTUPESCENTIA, ἐκπληξις. Vide *Eclipseis*.

OBURDESCO, i. e. *Surdus fio*, κωφόμαι, dicitur de νεκρώσει virtutis acusticæ, sive auditivæ; estque signum lethale in *Ileo.* *Lind. Ex. IV. §. 79. seq. Vide Copbos.*

OBTENSIO, περιπίπτεισις, a περιπίπτεισις, obtendo, sive circumtendo, quod legitur apud *Hipp. 5. aph. 71. Jung. Diet. n. 981.*

OBORTUS, γῶπος, idem quod *Obstippus*. de quo p. a.

OBTURATIO, ἔμφοραξις, ἐθήγνωσις, idem quod *obstruētio*. *Obturatoria* vocantur illæ materiæ, quibus vasa chymica, vel Pharmaceutica *obturantur*, vel incrustantur. Libav. T. II. Oper. p. 139. *Obturatores* Musculi femoris foramen interius pubis, & Ischii implentes, leguntur ap. Bart. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

OBTUSUS, ἀμβλὺς, idem quod *Hebes*. Diet. n. 48. Proprie de ferro; metaphoricè de oculis; nec non de animo dicitur.

OBVIAM ITIO, ἀπάντησις. Vide *Apantesis*.

OBVOLUTIO, περιέλλησις, idem quod *Circumvolutio*. Usurpatur de fasciis, quæ membro alicui *obvolvuntur*. Gal. de fasciis.

OCCASIO, æquivocum est vocabulum. Vel enim respondet Gr. καιρός, & notat *opportunitatem temporis*, cujus inventio est principium curationis morborum, For. l. i. Chir. O. 3. Sch. imo anima curationis, C. Rejes C. El. q. 24. n. 4. Vide *Ceros*. Vel resp. Gr. ἀφορισμός, ἀφορμή, & significat *causam procatarteticam*, extremam, evidentem; imò generalius omnem rei materiam, ex qua initium motus ad reliquas actiones prodit. Gal. com. 1. in 1. Epid. t. 10. c. 1. in 3. Epid. t. 15. & c. 3. in 6. Epid. t. 18. & c. 2. progn. t. 66. Jung. Foel. Oec. p. 539. Dieter. n. 736. Vide *Causa*.

OCCASUS, ὄπσις, communiter, & proprie dicitur de Sole, & Astris sub Horizontem sese abscondentibus. Vide *Dysis*. Per translationem vero quoque de *interitu*, vel hominum dicitur, & ita respondet vocabulo *Mors*: vel Morborum, & ita coincidit cum *Solutione*, vel *Curatione*. Spagyrici quoque in Magisterio Lapidis Philosophici transfulerunt ad nigredinem, quæ est signum putrefactionis, & solutionis secretæ, quam vocant *Occasum Solis*, & initium Artis. Libav. Tom. II. Op. p. 414.

OCCIDENS, ὄσμη, ὄσις, proprie dicitur de loco, ubi Sol occidit, & sese sub terram abscondit, visui nostro subducens. Dicitur & *Occasus*, *Occidentalis*, Gr. ὄσμηκός. Tropice Chymicis *Occidens* vocatur *Acerum*: item *Occidens stella*, i. e. *Sal Ammoniacus*, *Occidens*, *Mercurius*, Saturnus Hermaphroditus, Aqua viva, viscosa, &c. Ruland. & Johnf.

OCCIDO, ἀποκτείνω, idem quod *interimo*, neco. Gal. l. de Ther. ad Piso. c. 8. Helmont. queritur de Arte Medica, quod hodieque liberū sit *occidere*, ob imperitorum libertatem, tr. Tumul. Pestis.

OCCISTO, spiritus mundi, sive aquæ vivæ, & in sal naturæ conversio est secretum *Calcinationis* sapientum. Th. Chym. Vol. VI. p. 186.

* **OCCIPUT**, ἰνόν. Vide *Inion*. Dicitur ὀπίθωρον, Æginet. l. 6. c. 2.

OCCLUDENS, κλειών, idem quod *Obstruens*, *condensans*: opponitur *Aperienti*. Gal. l. 5. de S. F. c. 14.

OCCCLUSIO, in specie vocatur angustatio viarum similis obstruētionis, modo fit circa orificium ductus, vel canalis. Blas. Med. Univ. p. 27.

OCCÆCATIO, τυφλωσις, idem quod *Cæcitas* active sumpta. Vide supra suo loco. *Occæcati*, τυφλωθέντες, quidam celeriter Solem intuentes notantur a Gal. l. 10. de U. P. c. 3. circa fin.

OCCULTUS, κρυπτός, dicitur vel subjective. Ita *Cancer occultus* ad differentiam exulcerati. Vide *Cryptos*. Vel causaliter, & effective, quando alicujus rei, vel effectus causa later. Unde quondam Medici *Qualitates occultas* excogitarunt, quarum operandi ratio intricatior est, præsertim a priori; quas, licet sint, qui in totum negare audeant, nostro tamen judicio omnino non videntur negandæ. Vide Dogm. nostra M. Gen. p. 699. seq. quas Helmont. fortassis non inepte ad Archeum referre conatur, tr. Potestas Medicam. n. 33. Quomodo Spagyrici manifesta reddant *occulta*, & vice versa, Vide Th. Chym. Vol. III. p. 40. Item Libav. Tom. II. Oper. p. 144. & alibi sæpius.

OCEANUS, ὀκεανός, quid significet, ex aliis etiam Lexicis patere potest, nimirum vastum mare maximam partem orbis terrarum ambiens. De hoc statuit Helmont. nihil aquarum recipere a mari mediterraneo, tr. Aqua, n. 13. Unde *Oceani* fluxus, & refluxus proprie dependeat, Physicis inquirendum relinquimus. Legatur, si placet, integer tractatus Federici Delphini Mathematici quondam Veneti, hoc tit. & Th. Ch. Vol. V. p. 402. Item Acta Philosophica Oldenburgii An. 1666. Alias *Oceanus* quoque vocatur solum vastum in balneis, & omnino lacus, alveusque major ab amplitudine vocatus, & a lavantium quoque strepitu, & marino quasi æstu, teste Lampridio. Comparisonem *Oceani* Macro, & Microcosmici, h. e. analogum motum aquarum ex, & ad *Oceanum*, sic & sanguinis ex Corde, & ad Cor, dissertatione epistolica proposuit Philipp. Jac. Sachs a Levenheim ad D. Thom. Bartholin.

OHEMA, ὄχημα, Latine *Vehiculum*, vocatur Gal. portio humida, aquosa, & tenuis cum chyli, tum sanguinis; quia nec chylus, nec sanguis venas transire posset absque hujus adminiculo, l. 4. de U. P. cap. 5. Jung. C. Hofm. in comm. ad h. l. Schenk. de sero sang. c. 3. Hodie *Lymphæ* quoque nomine venire videtur. Vide *Lympha*. *Vehiculum*.

OCHETEUMATA, ὀχητῶματῶν, a quibusdam vocantur *foramina navium*, quæ etiam θαλάμῶν aliqui appellant. Gorr. Linden. Arist. tribuit, & Theodorum per *meatus* Latine expressisse statuit,

tuit, l. 2. Med. Physiol. c. 12. §. 9.

OCHESIS, ὀχρησις. Vide *Vectio*.

OCHETOS, ὀχητός, generaliter significat Rivum, *meatuum*, *viam*, ductum, *canalem*, per quem aliquid effluit, aut transit: ab Hippocrate vero tribuitur diversis rebus, v. g. viis circa urinam, & alvum, 3. de art. t. 52. venis, & arteriis, d. l. t. 59. exponente Gal. in comm. ad hec loca: poris, sive spiraminibus cutaneis, l. 6. Epid. f. 3. t. 8. Jung. Foef. Occ. p. 474. Erotian. Onom. p. 84. cap. Descendit a verbo ὀχέσθω, veho, *derivo*, transitum concedo; quod etiam legitur apud Hipp. l. de Ven. XXV. 12.

OCHUS, ὀχός, vocatur a quibusdam *scrotum*, quod magis usitato nomine ὀχέον appellant. Gorr. Rolfink. de part. gener. inserv. P. I. c. 14.

OCHLOS, ὀχλος, perturbationem, *molestiam*, negotium *molestum* significat, apud Hip. 3. de art. t. 27. & l. 4. Epid. II. 14. l. 6. Ep. f. VI. t. 12. Hinc ὀχληρός, ὀχληδής, *molestus* dicitur, 2. de artic. t. 59. Galen. in com. Erot. On. p. 83. C. Foef. d. l. Et verbum ὀχλέω, significat *turbare*, perturbare. Foef. Significat & *Vulgus*, *Populum*. Vide infra.

OCHRA, ὀχρη, terræ species est colore lutæ, a quo nomen habet. Duplex habetur: *Nativa*, sive fossilis, olim ex Attica, hodieque ex Dacia, & Hungaria: altera *Fæstiva*, quæ ex plumbo adusto fit, aceto extincto, pictoribus magis usitata. *Ochra* historiam, & usum vide pluribus apud Diosc. l. 5. c. 108. Rul. in Lex. Schroder. l. 3. c. 2. n. 6. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 4. & Alchym. pharmac. c. 10. Chiocc. Mus. Calceol. f. 2. p. 135. seq.

OCHROS, ὀχρός, colorem significat luteum, *pallidum*, nempe ex candido, & flavo permixtum, tanto candidiorem flavo, quanto flavum rubro. Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 22. Quod si adhuc plus albicet, ὀχρόλευτος, ex pallido albicans dicitur. Hipp. l. 7. Epid. notante Foef. p. 694. Linden. herbeum vocavit, ὀχρόν, vulgo *olivastrum* dictum, Ex. IX. §. 18. ὀχρῶ quoque pen. circumflexa notat leguminis genus, Lat. *Ervilla*, aut *Cicera* dictum. Gorr. Jul. Alex. com. in l. 1. de Al. fac. c. 25. Vide *Pallidus*.

OCROXANTHOS, ὀχροξανθος, ex pallido flavus. Legitur apud Gal. l. 4. de san. tu. c. 4.

* OCHTHODES, ὀχθώδης, verracofus, *prætumidus*, *callosus*, *torofus*. Dicitur de Labii ulcerum duris, & prætumidis. Gal. l. 3. Meth. Med. c. 3. lib. 4. de C. M. P. G. c. 1. seqq. quin & ipsa ulcera ægre cicatricem ducentia ὀχθώδη vocantur, Ibid. ὀχθοί quoque *tumores callosi*, verrucosi dicuntur, notante Henr. Steph. in Thefaur. & Scapula. Gorr.

OCTIUM, ὀκλί, ὀργία, refertur inter res non naturales; elique species *quietis*, Causa procatartica sanitatis, & morborum. Gal. comm. 2. de nat. hum. lib. 1. Hildan. de valet. tu. Dogm. nostr. M. Gen. P. V. c. 5. dogm. 5. p. 645. Charlton. Ex. Pathol. VII. §. 3.

OCLASIS, ὀκλασις, idem quod ἔκκλιση, *genuum flexio*, cum quis genibus flexis in crura subfidit. Hipp. 3. de art. 64. ab ὀκλίσει, i. e. *genua flectere*. Erotian. Onom. p. 82. d. Jung. Foef. p. 449.

OCLAX, ὀκλάξ, *geniculatum*, genibus flexis, curve. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. C. Hofmann. comm. ad h. l. n. 166. Gorræus vero exponit per ipsam *μύλων*, *molam*, aut ἐπιγοναπίδα, in desin.

OCNEO, ὀκνεώ, significat *cunctari*, *pigrum*, aut *segnem esse*. Unde compos. κινεοκνεώ, idem significans, *non possum*. Erot. d. l. Οκνεοί idem quod ἀδυνάεις, *pigri*, *infirmi*, *segnes*. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 22. Vide Foef. p. 450.

OLOB, id est *Sal Armoniacum*, *Ocop*, *Obac*, *Ocab*. Rul. & Johnf.

* OCREA, ὀκρηήμιον. Vide *Anticnemion*. *Ocreas Chirurgicas* pro varis, & valgis curandis descripta exhibet Paræus Chirurg. l. 22. c. 11.

OCRIS, ὀκρίς, vel ὀκρησις, vocatur *eminentia*, aut *prominentia oblonga*. Hinc adjectiv. ὀκρησιδής, aut ὀκρησίσις, *prominentiam oblongam habens*. Hipp. 2. de art. t. 42. Vid. Foef. d. l.

OCTAMENOS, ὀκταμήμιον, *Octimestris*. Dicitur de partu intemptivo, in cuius causæ inquisitione, propter quam fœtus non solet esse vitalis, valde laboratur Medici. Hipp. integrum libellum h. tit. conscripsit. Enimvero nobis res videtur valde suspecta, quod pleræque mulieres tempus conceptionis ignorare soleant.

† OCTHONIA HERBA, nonnullis Chelidon majus.

OCULARIS, ὀφθαλμικός, dicitur de omni eo, quod ad oculos pertinet: v. g. *Ocularis virtus*, vel facultas, Gal. l. 17. de S. F. §. Myrrha, sive Smyrna, &c. *Ocularia medicamenta*, l. 4. de C. M. S. L. c. 4. De *Ophthalmicis* medicamentis eleganter quoque scripsit e recentioribus Junken. Chym. Ex. Cur. Part. II. f. 1. cap. 8. p. 556. seq. *Ocularis Medicus*, l. 14. M. Medic. c. 19. Rhod. ad Scrib. n. 57. *Ocularia* quoque ægritudo dicitur a Dieter. ὀφθαλμία, in Jatr. p. 918. 920.

OCULUS, ὀφθαλμός, ὄμμα, sic dicitur inter sensuum externorum instrumenta plerorumque iudicio nobilissimum, nimirum visus totius pars organica, cuius summe artificiosam structuram, celerrimam sentiendi vim, amplissimam utilitatem merito Anatomici, aliique admirati sunt summopere, & deprædicarunt. Sunt enim revera *Oculi* custodes, defensoresque

corporis humani. In quorum Anatomica descriptione etiam nulli pepercerunt operæ celeberrimi Anatomici, v. g. Spigelius de H. C. F. I. 10. c. 9. Aquapendens tr. de *Oculo*, visus instrumento, Plempius in Ophthalmograph. Barthol. 3. Anat. c. 8. Vvillis Anim. Br. P. I. c. 15. & plures alii. De oculis insectorum videantur Observationes peculiare Abbatis de Catalan in Ephemeridibus Eruditorum Parisiensibus de An. 1680. n. 24. & 1681. n. 12. & 18. ut & Acta Erudit. Lipsienf. An. 1682. Tribuitur & vocabulum hoc lapidi cuidam peregrino, vel gemmæ, quæ *Oculus mundi* vocatur; de cuius porositate observata vide Boyle tr. de corp. solid. porosit. c. 6. An fortassis idem cum Belloculo? de quo supra in *Belloculus*.

† *OCYUMUM*, ab *ὄξυς*, quod alvum ciet animalibus. Joann. Ruellius in nomenclatura rei veter.

* *ODAXISMOS*, *ὀδαξισμός*, generaliter significat *prutium mordacem*, a *δάκνω*, præposito *O*. *Morsivunculam* dices voce Plautina, vel *Titillationem*. Hinc etiam de renibus *ὀδαξισμός* usurp. Diosc. notante Diet. Jatr. n. 597. Generaliter quoque videtur accepisse Helm. tr. Jus Duumvirat. n. 61. & tr. Retenta. Usitatus tamen accipitur strictè pro *pruvitu gingivarum*, quem sentiunt infantes tempore dentitionis, cum dentes eruptionem moliantur, & configunt gingivarum carnes. Hipp. 3. aph. 25. Foef. p. 443.

ODIUM, *μισος*, dicitur affectus animi oppositus *Amori*, consistens in alienatione mentis, & appetitus erga id, quod æstimatur ut noxium, adeoque malum. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 106. Vvillis An. Br. P. I. c. 9. Charlt. II. Pathol. §. 27. Est igitur inter causas procatarepticæ sanitatis, & morborum referendum *odium*. De odio etiam post mortem in cadaveribus duorum hominum durante lege C. Rejes C. El. q. 33. §. 10.

ODMALEA, *ὀδμηλέα*, Hipp. dicuntur *gravisser olentia*, sive fœtida, l. 1. de morb. mul. VII. 3. XX. 3. XXI. 18. Foef. d. l.

ODME, *ὀδμή*, idem quod *ὀσμή*. Lat. *Odor*, dicitur qualitas illa sensibilis, quæ ab alio corpore emanans naribus percipitur. Consistit vero in effluviis sulphureis, & fumosis emissis, quorum quædam suaveolentia, quædam fœtida, & naturæ nostræ ingrata habentur. Gal. c. 1. de natum. t. 6. Schrod. l. 1. c. 34. Gal. dicit, esse substantiam quandam, quæ nec ita tenuis est, ut aer, neque ita crassa, ut humor. l. de odoratus Instrum. c. 2. fin. Jung. Chioc. Mus. Calceol. f. 6. p. 649. seq. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 562. *Odores* bonos citissime reficere vires vitales docet ex Gal. Lang. l. 2. ep. 27. & Helmont. tr. Imago Fermenti imprægnat. & c. n. 16. seqq. *Odo-*

rem ingratum cavere debet Medicus ad ægros accessurus. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. *Odorem bircofum* sub axillis esse signum hominis devirginitati, vult. C. Rejes in C. El. q. 38. n. 9. seqq. *Odorum* suavitate offendi uterum, & cur? monstrat idem, q. 84. n. 1. seqq. Verum non est universale. Fœtoris correctio dicitur *Magisterium odoris*: de quo legatur Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 7. & Alch. Pharm. c. 16. *Odor* quandoque ipsam rem *odoratam*, vel *Aroma* notat. Rhod. in Lex. Scrib.

ODONTAGOGOS, *ὀδοντάγωγος*, vocatur *forceps dentarius*, quo dentes extrahuntur. Talem plumbeum olim in templo Apollinis fuisse suspensum, testatur For. l. 14. obs. 7. in Schol. quo significatur, non esse tollendum dentem, nisi vacillet, ut plumbeo forcepe excludi possit, i. e. nulla vi. Utinam hoc & ægri, qui dolore dentium affliguntur, & Circumforanei observarent, neque tam prompte ad evellendos dentes consentirent. Vide *Dentagra*.

* *ODONTALGIA*, *ὀδονταλγία*, i. e. *Dolor dentium*. Gal. l. 2. meth. med. c. 2. Est symptoma actionis læsæ, & p. n. auctæ in dentium cavernulis, & partibus fibrosis, proveniens a solutione continui ibidem per acidum resolutum, & fluorem passum facta. Qui dolor quandoque adeo vehementis esse solet, ut ægri violentas sibi inferre cogitent manus. Remedia contra dolorem dentium vocantur *ὀδονταλγικά* a Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 7. f. 2. cap. 9. Jungatur & Junch. Chym. Exp. Cur. Part. II. f. 1. c. 10. p. 567. seqq.

ODONTAGRA, *ὀδοντάγρα*. Vide *Dentagra*.

* *ODONTIASIS*, *ὀδοντίασις*, *Dentitio*, idem quod *ὀδοντοφυία*. Vide *Dentitio*.

* *ODONTOIDES*, *ὀδοντοειδής*. Vide *Dens*.

ODONTOGLYPHON, *ὀδοντόγλυφον*, *dentiscalpium*, quo ea, quæ dentibus inhaerent, vel adherent, eximuntur. Gorr.

* *ODONTOPHYIA*, *ὀδοντοφυία*, idem quod *ὀδοντίασις*. Vide *Dentitio*.

ODONTOTRIMMA, *ὀδοντότρυμμα*. Vide *Dentifricium*.

ODOR, *ὀδμή*, *ὀσμή*. Vide *Odme*.

ODORABILIS, *ὀσφρητός*, dicitur de omni re, quæ exhalationes emittere potest, vel suaveolentes, vel maleolentes. Gal. l. 1. de sympt. causf. c. 6. Dicuntur & *Odoratae res*.

* *ODORATUS*, *ὀσφρητικός*, idem quod *Olfaetus*, vocatur sensus quidam externus, cujus instrumentum est nasus cum suis partibus interioribus, præsertim processibus mammillaribus; Barth. libell. 3. Anat. c. 2. Hunc sensum accurate descripsit Vvillis An. Br. P. I. c. 13.

ODORAMENTUM, idem quod res *Odorata*, *ὀσφρητὸν*, *ἀρώμα*. In Pharmaceuticis describitur, quod sit medicamentum tam simplex, quam com-

positum, quod citra ignis accessionem suo odore spiritus alterare, aut reficere potest. Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 52. Præscribuntur partim ad voluptatem, partim ad sanitatem. Morell. de form. rem. l. 2. sect. 2. c. 10.

ODORIFERUM, ὀδωφόρον, idem quod *Odoramentum*. Diet. n. 112. Hinc & Rul. descripsit *Odorifera* medicamenta, quæ odore suo sanitatem inducunt, & morbos expellunt. *Specificum Odoriferum* Paracello dicitur ea materia, quæ specificè morbum expellit, Archidox. l. 7. Varietatem *Odoriferorum*, quorum alia per se multa, vel pauca effluvia fragrantia emittunt, alia, quæ magis incarcerata resinosis solidis partibus non nisi adhibita frictione, liquatione, aut alia interveniente violenta tractatione, odorem spirant, monstravit Jac. le Mort. Pharm. Medico-Phys. c. 24.

ODUS, ὄδός. Vide *Dens*.

ODYNE, ὀδύνη, ὀδυνη. Vide *Dolor*. Dieter. n. 601. seq. Lind. Ex. XIII. §. 121. seq.

OEEJOS, οἰκῆος. Vide *Domesticus*.

OECONOMIA, οἰκονομία, proprie *administrationem domesticam* significat. Hipp. tamen restrinxit ad ægrorum procuracionem, & dispensationem, l. 6. Epid. f. 2. t. 43. in qua administranda Medici diligentiam requirit. Foef. Oec. p. 446. Charl. quoque Physiologicas suas Exercitationes nomine *Oeconomie animalis* exornavit.

* OEDEMA, *Oedus*, ὀἰδήμα, ὀίδός, late, & strictè sumitur. Lata significatio antiquis fuit frequens, qua vocabulo hoc omnes *tumores* p. n. venterunt; uti ipse notavit Gal. ad 4. aph. 34. & 5. aph. 65. Jung. Foef. p. 444. Diet. n. 604. Et ita idem est, quod ἄγκυς πηχὺ φόντι. Stricta vero significatio adhuc hodieque usitatior, quando tumor frigidus, laxus, mollis, albicans, doloris expers, non renitens, a pituitoso humore exortus, vocatur *Oedema*. Cujus talis descriptio dari potest: *Oedema* est tumor p. n. in toto corpore, vel certa aliqua parte mollis, laxus, foveam post compressionem relinquens, sine magno dolore, proveniens a portionum sanguinis aquosarum, vel lymphæ substantia, & aliquali congelatione. *Oedema* totius corporis est *Anasarca*, species Hydropis; de qua suo loco. Helmont. ad Laticem stagnantem refert, tr. Ignor. Hydrops, n. 20.

OEDEMOSARCA, vocatur a M. A. Severino abscessus utriusque quidam rarior, & crassior, mollitie œdemati, & duritie ad contactum observata sarcomati, vel tumori carnosio respondens; cujus observationem descripsit l. de nov. obs. abscess. c. 4. Similis etiam habetur apud Hildan. Cent. IV. obs. 59.

OESIS, ὄσις, id est *opinio*, opinatio; & Hipp. dicitur speciosa artis peritia, absque ra-

men vera experientia, l. de dec. ornat. IV. 1.

OENANTHARION, οἰνωθάριον, epitheton *Unguenti* alicujus, ob condituram, quæ odoris, & deliciarum gratia additur, ex vino, & flore liliorum, οἶνω, καὶ ἀνθάριων parata. Gorr. *Dux Oenanthariorum* formulæ habentur apud Ægin. l. 7. c. 22. Dicitur & οἰνωθῆριον.

OENAREA, οἰνωρή, epitheton *cineris*, qui paratur ex *sarmentis*, vel pampinis *vitis*, quæ vocatur οἰνωρῆ, vel οἰνωρῆδος. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXIV. 21. & LXXXIX. 8. Erotian. p. 85. c. Foef. p. 446.

OENAS, οἰνός, Lat. *Vinago*, dicitur species *Columbæ montanæ*; cujus historiam, & usum in cibus tradidit Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 7.

OENELÆON, οἰνέλαιον, dicitur mistura vino, & oleo constans; cujus meminit Gall. l. 1. de C. M. S. L. c. 8. & l. de fac. parabil. Jung. Alexandrin. l. 18. Sal. c. 12. Gorr. Tali mistura Chirurgi quondam usi sunt ad omnium capitis vulnere curatioem: verum hoc plane improbat Joh. Baptist. Carcanus de vuln. c. ferm. 2. lect. 3. p. m. 71. seq.

* OENODES, οἰνώδης, *vinosus*, epitheton vini generosi, quod multam admittit aquæ mixturem. Dicitur & πλωφόρος, opponiturque ὀλιγοφόρος, tenui, & aquoso ὕδατος οἶνω, quod minima eget aquæ mixture, in se satis aqueum. Gal. 3. de R. V. l. A. t. 20. Castell. Linden. Ex. X. §. 111.

OENEVOME, οἰνέμου, i. e. *bibo*, præsertim vinum. Erot. Onom. p. 83. f. Foef. d. l.

OENEROS, οἰνωρός, *vinosus*. Usurpat Hipp. de curatione Chirurgica fracturarum, quando fasciæ, & splenia imbuuntur, & fracturæ vino perfunduntur, quæ vocatur οἰνωρῆ ἰντρῆν, 3. de fract. t. 46. Foef. d. l.

OENOGALA, οἰνώγαλα, dicitur potionis genus, quod ex vino, & lacte mixtis parabatur. Cujus meminit Hipp. l. 7. Epid. XL. 17. quamvis alii intelligant per *vinum lactei teporis*, sive tepidum veluti lac; quæ versio etiam a Lindeno retenta fuit. Verum meo judicio minus congrua hæc est acceptio, si ἀκρίβειαν compositorum vocabulorum spectaveris. Foef. d. l. Gorr.

OENOGARUM, οἰνώγαρον, *garum vino mistum*, garum vinosum, apud Æt. l. 3. c. 85. citante Gorræo, vel c. 90. allegante Keuchen. ad Seren. p. 155.

OENOMELI, οἰνώμελι, *vinum melle mistum*, dicitur & simpliciter *Mulsum*; nihilque aliud est, quam vinum melle conditum, deliciis magis, quam sanitati delinatum. Inflationibus enim obnoxium. Ejus varietatem parandi docet Dioscor. l. 5. c. 16. Meminit & Lind. Ex. X. §. 160.

OENOPHLYGIE, οἰνοφλυγίη, proprie *vinolentia*, ebrietas, vini nimius potus. Quæ dictione usus Hipp. l. de intern. aff. XXXI. 5. XXXV. 23.

Qui vitio huic dediti sunt, vocantur *οινόφλυγες*, *vinolenti*, ebriofii. Prorrh. II. 14. cujus emphasim quoque declaravit Lind. d. l. §. 112. Junge Foef. p. 448. Vide *Ebrietas*.

OENOPOLA, *οινοπώλης*, qui *vina vendit*. Meminit Linden. d. l. §. 61.

OENOPOS, *οἰνοπός*, epitheton coloris, q. d. *vinosus*, qualis est uvarum maturefcentium, cum ex rubro nigricant, & splendent, aut in purpuram, & nigrum transitus fit. Meminit Hippoc. l. 7. Epid. III. 22. & l. de nat. mul. l. 6. l. 2. de morb. mul. IV. 6. Jung. Foef. d. l.

OENOS, *οἶνος*, proprie dicitur *Vinum*, h. e. fuccus uvarum maturarum per expressionem collectus, per fermentationem depuratus a fæcibus, atque in doliis vi proprii, & nativi caloris perfecte coctus. De cuius natura, differentiis, virtutibus, & noxa passim veteres, & recentiores bene multa scripserunt. Videatur Hipp. lib. 2. de diæta: Mundella in Indice Oper. Gal. Foef. p. 446. seq. Dieter. Jatr. n. 606. Lind. Ex. X. Deodat. Panth. Hygiast. l. 2. c. 16. Moræus in Schol. Salern. p. m. 90. seq. C. Hofm. l. 5. Instit. c. 25. 26. Villis de ferment. c. 8. & de febr. c. 1. Schroder. l. 4. cl. 2. n. 412. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 3. c. 8. p. 207. seq. Et quis omnes recenset? De *vinis medicatis* diversis idem Schroder. l. 2. c. 63. Morell. l. 1. de form. remed. sect. 1. c. 6. Per quamdam similitudinem alii quoque Succu officinales expressi, & depurati *Vina* dicuntur, v. g. Cydoniorum Granatorum, Citri, &c. Idem d. l. c. 82. Nonnulli quoque spiritus e *vino* parati appellantur *Vina*; ut *vinum alcalisatum*, *Circulatum*, &c. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 25. *Vinum correctum*, est Alcohol vini. *Vinum essatum* est, quod herbarum vires attraxit, vel aliorum, quibus affusum fuit. Dorn. in Dict. Bul. & Johns. in Lex.

OENONISTA, *οἰωνιστής*, *Augur*, & *οἰωνιστήν*. Vide *Mantice*.

* OESOPHAGOS, *οἰσόφραγος*. Vide *Gula*. *Oesophageus Musculus*, dicitur ille, qui gulam ambit instar sphincteris: de quo vide Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 448.

OESTROMANIA, *οἰστρομανία*, dicitur Hipp. in epist. ad Damag. furiosa libido ad Venerem, & ita idem quod *Nymphomania*. Vide paulo superius.

OESTRUS, *οἴστρος*, proprie dicitur Insectum notissimum, *Tabanus* Veteribus quoque dictum, aculeo duriori in ore armatum, quam cæteræ Muscæ; cuius descriptionem tradidit Aldrovand. l. 3. de Insect. c. 4. Per metaphoram quoque *Clitoris* vocatur *Oestrus Veneris*. Barthol. l. 1. Anatom. c. 34. Imo omnis stimulus amatorius proverbialiter per *Oestrus* exprimitur. Hinc Gal. *οἰστράνη ἐπιθυμία* vocavit; cuius em-

phasim notavit Casp. Hofm. comm. ad Gal. l. de U. P. n. 1008.

* OESYPE, *οἰσύπη*, *οἰσυπέ* proprie est sordes, & fimus lanæ circa nates ovium adhærens; uti patet ex Hippocr. l. 2. de morb. mulier. LXXIV. 13. Erotian. Onom. p. 85. c. Postmodo vero etiam de ipsa *lana sordida*, vel *succida* usurparunt vocabulum, teste Diosc. l. 2. c. 84. confirmante Gorræo, & Foef. Oec. p. 449. Quid per *Oesyrium Atticum* intelligi debeat apud Galen. l. 14. meth. med. c. 7. ventilavit C. Hofm. l. 2. V. L. c. 14. De *Lana succida* legatur Schroder. l. 5. cl. 1. n. 30. Vide supra *Lana*.

OFFA, *μύζα*. Vide *Massa*.

OFFENSA, *Offensio*, duplicem habet significationem. Vel enim idem est, quod *Noxa*, *Dammum*, Gr. *βλάβη*, & *offendens*, *βλάπτων*, Gal. c. 1. de R. V. I. A. t. 13. Rhod. in Lex. Scribon. Vide *Blabe*. Vel respondet *Allisioni*, & Gr. dicitur *προσκοπή*, vel *προσκομικ*, estque ea læsio, quando corpus percutitur, aut violentè afficitur ab alia re exteriori obviantè. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 29. Schol. Ita & spiritus, sive aer in respiratione interruptus Hipp. dicitur *πνεύμα προσκόπιον*, *spiritus offendens*, 4. aphorism. 68. Jung. Dieterich. n. 730.

OFFICINA, generaliter omnem locum significat, ubi aliquid præparatur, & elaboratur, Gr. *ἐργαστήριον*. In Medicina vero duæ potissimum *Officinae* habentur: quarum una est *Pharmaceutica*; diciturque locus seu *Apotheca*, in qua simplicia, & composita medicamenta in quantitate, & qualitate selectissima debent parari, vel parata inveniri, cum instrumentis Pharmacopœticis. Fr. Hofm. cl. ad Schroder. l. 2. in prin. Schr. vero d. l. minus accurate descripsit, quod sit pars Pharmacologiæ, quæ seriem rerum medicamentosarum secundum classes officinales describit. Altera est *Chirurgica*, Gr. *ἰατρικὸν* Hipp. dicta. Vide *Jatreon*.

OFFICINALIA, vocantur medicamenta, qua simplicia, qua composita, quæ in Officinis Pharmaceuticis quotidie prostant; & ita opponuntur *Magistralibus*. Vide Dogm. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753. seq.

OFFICIUM, *δῖον*, *καθήκον*, *πρότερον*, vide *Deon*. Vocatur id, quod alicui agendum incumbit. Ita officium hominis est, omni modo, arte, opera, facultatibus devincire hominum inter homines societatem. *Officium Medici* exoptatissimum procurare homini bonum, quo sine nullo aliud gratum esse, aut jucundum potest, h. e. sanitatem. Lind. Exerc. III. §. 9. Speciale Medentis, vel Curantis morbose est, ut cito, tuto, & jucunde sanet. Ex. XVI. §. 1. Tribuitur & *Officium* partibus corporis humani; & respondet

Latino *Actio*, vel *Ufus*, Gr. $\chi\rho\acute{\alpha}\iota$. C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 8. Paracell. Paramir. l. 2.

OFFION, idem quod *Opium*. Eph. N. C. A. II. O. 69.

OFFUSCATIO, vide *Obscuro*, *Amaurosis*.

OGER, *Ogerinum*, *Ogerium*, Paracell. idem quod *Oebra*, passim in scriptis. Verum more solito transfert & ad hominem, & *Oger microcosmi*; item ad causas morborum salinas: hinc *Ogerina* pestis, pleurefis, icteritia, passim legitur in scriptis, præsertim in Fragm. ad LL. de Tartaro.

OIS, $\acute{\omicron}\iota\varsigma$, Latine *Ovis*, idem quod $\omega\rho\acute{\epsilon}\beta\alpha\tau\omicron\nu$, est animal quadrupes, lanosum, mansuetum, lupoinimicum, cujus mas *Aries*, castratus *Veruex*, hœmina striete *Ovis*, pullus *Agnus* vocatur. Forum omnium historiam, & usum incibo, ac Medicina vide apud Aldrov. l. 1. de quadrup. bisulc. c. 8. prolixissime, ut & Schrod. succincte, l. 5. cl. 1. n. 30.

OLCA, mendose pro *Holca*, vel *Holce*, $\acute{\omicron}\lambda\kappa\acute{\eta}$, i. e. *Drachma*. Vide *Holce*.

OLEAGINOSUS, $\acute{\omicron}\lambda\epsilon\acute{\iota}\mu\acute{\omicron}\delta\eta\varsigma$, dicitur de eo, quod pinguedinem instar olei in se continet; ut sunt Amygdalæ, Nuces, & alia quædam semina. Hujusmodi *oleaginosa* cerebrum gravare, docet Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 23.

OLEAMEN, *Oleamentum*, $\lambda\iota\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$, dicitur in genere omne linimentum mollius ex oleis paratum. Scrib. n. 222.

* OLECRANON, $\acute{\omicron}\lambda\epsilon\acute{\iota}\kappa\rho\alpha\tau\omicron\nu$, Gorr. etiam per o, sed mendose, scripsit. Idem quod $\acute{\alpha}\gamma\kappa\omega\acute{\nu}$, *Ulna*, cubiti pars gibbera; unde & *Gibber* dicitur, ab alii *cubitus*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXII. 6. Vide *Ancon. Cubitus*.

OLEITAS, idem quod *Pinguedo*. *Oleitas* rerum in omnibus earum Sulphur est. Dorn. in Diction. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur alias & *Olivitas*; cujus tres species recensentur, pro conditione triplici olivarum, apud C. Hofm. l. 5. V. L. c. 3.

OLENE, $\acute{\alpha}\lambda\epsilon\eta$, sic dicitur a quibusdam *cubitus*; sive os inter duos articulos $\acute{\alpha}\gamma\kappa\omega\acute{\nu}$, & $\kappa\rho\acute{\upsilon}\tau\omicron\nu$ medium, alio nomine $\pi\acute{\alpha}\chi\omicron$ appellatur. Gorr. Huic respondet Latinum *Ulna*. Barbaris *Focile majus*. Lind. Med. Physiol. f. 2. c. 14. §. 74. Barth. libell. 4. An. c. 20. Hinc $\acute{\alpha}\lambda\epsilon\acute{\iota}\kappa\rho\alpha\tau\omicron\nu$, q. $\acute{\alpha}\lambda\epsilon\eta\varsigma$ $\kappa\rho\acute{\upsilon}\tau\omicron\nu$, *ulna* galea.

OLEO, $\acute{\omicron}\lambda\epsilon\omega$, quid significet, notum est, videl. odorem emitto, est mediæ significationis. Nam $\kappa\alpha\lambda\acute{\omicron}\nu$ $\acute{\omicron}\lambda\epsilon\omega$, & $\beta\alpha\rho\acute{\upsilon}$ $\acute{\omicron}\lambda\epsilon\omega$, dicitur *bene*, & *male oliere*. Diet. n. 603. Gal. l. 4. de S. F. c. 22.

OLEOSUS, $\acute{\epsilon}\lambda\alpha\iota\omega\delta\eta\varsigma$, $\acute{\epsilon}\lambda\alpha\iota\acute{\eta}\varsigma$, idem quod *Oleaginosus*, *Pinguis*, Gal. l. 6. M. M. c. 6.

OLETHRIOS, $\acute{\omicron}\lambda\epsilon\theta\epsilon\rho\iota\omicron\varsigma$, *perniciosus*, valde noxius. Hinc Galeni proverbium $\acute{\alpha}\iota\acute{\omicron}\lambda\epsilon\theta\epsilon\rho\iota\omicron\varsigma$ $\xi\epsilon\delta\upsilon\sigma\alpha\delta\eta$, semper *perniciosa* sunt fœtida, c. 2. in

3. Epidem. t. 9. Lang. l. 1. ep. 53.

† OLEUM MELINUM, ex Cydoniis paratum. Trincavel. l. 7. c. 4. Joan. Cornar. in Galeum de compositione medicamentorum l. 2. c. 1.

† OLEUM CHEIRINUM, ex viola Citrina confectum. Trincavel. l. 6. c. 5.

† OLEUM DE ANDACOCA ad nervos.

† OLEUM SICYONIUM, ex rad. cucum. Syl. Saxon. prælection. Patavinarum part. 1. c. 14.

† OLEUM ROSEUM, quod fit ex solis rosis per insolatum; Rosaceum, quod additis aromaticis componitur, verius Rosaceum appellandum. Scacchus Eleo-Chrysmat. Myroth. cap. 25.

† OLEUM GERMINALE, Theod. Priscianus c. 1. i. e. sylvestris oliva. Jacob. Nicol. Loensis Miscell. l. 9. c. 5.

OLEUM, $\acute{\epsilon}\lambda\alpha\iota\omicron\nu$, vide *Eleon*: quibus addi possunt, quæ de *Oleis Chymicis* prolixè tradit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 17. seqq. & Alchim. Pharmaceut. cap. 9. Quare etiam in Theat. Chym. Indicibus. *Oleum ex lacte*, dicitur *Butyrum* Græcis, teste Lind. Ex. XVI. §. 119. Spiritus quoque rectificati præsertim a Chymicis *Olea* vocantur: v. g. *Oleum Vitrioli*, *Sulphuris*, &c. seu salia fluida concentrata, a phlegmatis confortio, quantum possibile, depurata, ita dicta, ob crassitatem, & ponderositatem particularum. Quin & salia fixa per deliquium resoluta, ut *oleum Tartari* per deliquium. Utraque significatio *Olei* est impropria. Vide Jacob. le Mort. Chym. Medico-Phys. c. 2. p. m. 12. 13.

OLFACTORIUS, $\acute{\omicron}\sigma\phi\rho\alpha\tau\iota\kappa\acute{\omicron}\varsigma$, idem quod *olfactilis*: dicitur de rebus odoratis, quæ odorem emittunt. Vide *Odorabilis*.

OLFACTORIOLUM, dicitur vasculum muliebre, in quo odoramenta gestantur. Vel myrotheca, & pyxis perforata, & ocellata, quæ odores suos, & suaves halitus per foramina expirat. Rhod. ad Scrib. n. 104.

OLFACTUS, $\acute{\omicron}\sigma\phi\rho\eta\sigma\iota\varsigma$, idem quod *Odoratus*. Vide p. superius.

* OLIGOPHOROS, $\acute{\omicron}\lambda\iota\gamma\omicron\phi\acute{\omicron}\rho\omicron\varsigma$, epitheton vini aquosi. Vide *Oenodes*.

OLIGOPSYCHIA, $\acute{\omicron}\lambda\iota\gamma\omicron\psi\upsilon\chi\iota\acute{\alpha}$, Lat. *Puffillanimitas*. Legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXVI. 23. $\acute{\omicron}\lambda\iota\gamma\omicron\psi\upsilon\chi\omicron\tau\epsilon\rho\eta$, i. e. *animi imminuti*, natura mulierum dicitur, l. de Virgin. morb. l. 10.

OLIGOS, $\acute{\omicron}\lambda\iota\gamma\omicron\varsigma$, *paucus*, *exiguus*. Opponitur vel $\acute{\alpha}\delta\rho\rho\acute{\alpha}$ pleno, vel $\omega\sigma\lambda\lambda\acute{\alpha}$, multo, vel etiam $\mu\alpha\kappa\rho\acute{\upsilon}$, longo. Vid. Dieter. n. 614. seq.

* OLIGOTROPHIA, $\acute{\omicron}\lambda\iota\gamma\omicron\theta\rho\omicron\phi\iota\acute{\alpha}$, i. e. *parcior nutritio*. Gal. l. 5. de san. t. c. 8.

OLISTHEMA, $\acute{\omicron}\lambda\iota\delta\eta\mu\alpha\varsigma$, item $\acute{\omicron}\lambda\iota\delta\omicron\varsigma$, *prolapsio*, dicitur integra articuli *clapsio*, vel luxatio perfecta, ad differentiam $\acute{\alpha}\lambda\gamma\kappa\iota\sigma\tau\omicron\mu\alpha\tau\omicron\varsigma$, quod parvam ossis emotionem significat. Hipp. 3. de fract. t. 51. Gal.

Gal. in comm. ad h. l. & in def. Med. a verbo *ἐπιθάνω*, *prolabor*, quod legitur 2. de fract. t. 39. & 3. h. t. 61. & 4. de artic. t. 1. quamvis in Exeg. dict. Hipp. Gal. posuerit *ἐπιθράζω*. Alias *ἐπιθρῶ* etiam significat *lubricitatem*; uti patet ex Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 26. & ptifana vocatur *ἐπιθρή*, *lubrica*, sect. t. h. t. 29. Articulus quoque *lubricus*, *ἐπισθῆρες*, legitur 1. de artic. t. 29. Vide Foef. p. 451.

OLIVA, *ἐλιά*, vocatur fructus, ex quo fit oleum. Gal. l. 2. de S. F. c. 27. *Olivarum* differentiam vide etiam apud Bruyerin. de re cibar. l. 11. c. 36. Potissima est, quod aliæ sint *colymbades*, aliæ *druppe*. De quibus vocabulis aëum in suis literis initialibus.

OLIVITAS, idem quod *Oleitas*. Vide p. a. OLLA, *χύβα*. Vide *Chytra*. De modo ollas parandi Vide Vvillis. Ex. de ferm. c. 12. Consentit Helmout. de Lithias. c. 3. n. 6.

OLODES, *ὀλῶδες*, pro *θολῶδες*, *turbibus*, niger, apud Hipp. legi vult Gal. in Exeg. dict. Hipp. ab *ὀλός*, atramentum sepiae. Gorr.

OLOPHLYCTIDES, *ὀλοφλυκτῖδες*, idem quod *φλυκτῖδες*, *pustule*, *bestiulis* peris similes. Erot. in Onom. p. 85. A. B. quamvis in Hippocr. loco l. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5. saltem *φλυκτῖδες* legatur, i. e. *pustule*.

OLOR, *ὀκνός*, vide *Cycnus*. Alias *Olor* veteribus positum legitur pro *Odor*, teste Keuch. ad Sammonic. p. 115. & 143.

OLOS, *ὀλός*, pro *θολός*, (quod significat *atramentum sepiae*) vult scribi Gal. in Exeg. dict. Hipp. Verum Linden. improbat hanc lectionem, & suadet præscribendum esse *theta*, *θολός*, Ex. V. §. 9.

OLUS, *λάχανον*, refertur inter alimenta e plantis desumpta, pauci nutrimenti, ita ut non vires tribuant, sed mortem saltem prohibeant, a morte defendant, sed robustam valetudinem non promoveant. Gal. l. 2. de Al. fac. 43. seq. Linden. Exerc. XVI. §. 160. 169. Jung. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 10. Bruyerin. de re cibar. l. 8. c. 3. seqq. quamvis sint, qui sibi, aliisque persuadere audent, plantas temperatas alimenta esse optima, succum alibilem vitalem sincerum promittentia, coctuum facilem. *Olus molle*, dicitur *pulmentarium Oleraceum*, cum substantia, tum effectu molle, ac tenerum, quod ventrem subducit. Rhod. ad Scribon. n. 99.

OLY, dicitur pinguedo metallorum supernatans menstruo illa solventi. Rul. in Lex.

OLYMPIACOS, *ὀλυμπιακός*, dicitur (1) *Collyrium* magna simplicium turba constans; uti describit Ægineta l. 7. c. 6. & commendat in prociencia oculi, & omnibus ulceribus, l. 3. c. 22. notante Gorræo. (2) *Olympicus spiritus*, est

astrum in homine, quod efficit, ut umbram de se præbeat; uti nugatur Paracels. l. 3. de morb. invisib. e quo desumpserunt Dorneus, Rul. & Johnf. in Lex.

OLYMPOS, *ὀλυπος*, vocatur quoque modo dictum Collyrium, apud Æginet. teste Gorræo. Alias idem est, quod *Cælum*; de quo supra lit. C.

OLYNTOS, *ὀλυνθός*, *ficum immaturam* significat, five *Grossum*. Aliquoties legitur apud Hipp. l. de nat. mul. X. 19. XVII. 8. XI. 7. 127. & alibi. Vide Foef. p. 452. Gal. l. 8. de S. Fac. §. Olynthi.

OLYRA, *ὀλυρα*, est species frumenti; de qua non conveniunt, an sit ipsa *Zea*, an vero ejus species. Helych. descripsit per speciem feminis mediæ inter frumentum & hordeum naturæ, e Gal. d. l. Gorr. Latin. *Siligo* vocatur. Lang. ad *Zeam* refert l. 1. ep. 56.

OMAGRA, *ὀμάγρα*, dici potest Arthritis humeri cum scapula articulationem infestans. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

OMASUM, Barthol. *Omasus*, *ἐχίνος*, dicitur venter peculiaris cancellatus in cornigeris, & ruminantibus. Vide *Echinus*. Aristot. l. 2. H. A. c. 17. l. 3. de P. A. c. 14. & Barthol. l. 1. An. c. 9.

OMELYSIS, *ὀμήλυσσις*, vocabulum est ambiguum significationis. Foreft. Oec. p. 692. seq. existimat, significari proprie farinam hordeaceam crudam, ad differentiam polentæ, quæ torretur: In lata vero significatione notare omnem farinam crudam. Et hanc sententiam confirmare videntur loca Hippocratis, in quibus vocabul. *ὀμήλυσσις* legitur; v. g. lib. de morb. XXX. 8. l. de nat. mul. XXIII. 5. lib. 1. de morb. mul. XXX. 9. LXXXII. 5. lib. 2. LXIX. 5. LXXVII. 2. Langius vero describit per puram hordei crudi farinam a furfuribus castratam, & ex ea in hydrelæo cum butyro dissoluta, Cataplasma phlegmonum, & synanchiæ supputativum parari docet, l. 1. ep. 57. Et hanc opinionem confirmat auctoritate Galeni. libris de C. M. S. L. aliquoties. Item l. Introduct. cap. 13. Alii, v. g. Ablyrtus, dicunt esse mixturem quandam seminis fœnugræci, lini, & hordei farinarum aequali pondere. Cæl. Aurel. l. 2. c. 24. & 37. interdum simplicis pollinis, aut panis infusi Cataplasma; interdum pollines aqua solutos significare docet. Jungatur & Auger. Tom. 1. Epist. & Conf. Med. ep. 6. p. 166. Scribitur & divisum, *ὀμὴ λῶσις*.

† OMENTA CEREBRI, & membranæ ipsum ambientes. Merc. l. 1. c. 2.

* OMENTUM, *ἐπίπλοον*. Vide *Epiploon*.

* OMIÆOS, *ὀμῖαιος*. Vide *Humerarius*.

OMMA, *ὀμμα*. Vide *Oculus*. Significat & *Visum*. Dieter. n. 617. Foef. p. 453.

OMNIS, πᾶς, ἅπας. Hujus vocabuli significatio extra forum quoque Medicum notissima. In memoriam vero revocat duo axiomata notatu digna: Quorum primum est, *Omnia esse in omnibus*, vel *Omnia ab omnibus* participare, id quod Hipp. quoque docuisse testatur Gal. l. 6. de U. P. c. 16. quo sine dubio respexit ad locum Coi fenis l. de Alim. IV. 24. ἐξ ἅρῃα μία, &c. *Confluxio una*, *Conspiratio una*, *Consentientia omnia*. Vide *Confluxio*. Vel etiam ad illum locum l. de Loc. in Hom. III. 6. Minima corporis pars habet *omnia* ea, quæ habet maxima. Jung. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 401. An vero Axioma illud recte ad Magicam virtutem extendatur ab Helmont. tr. de magnet. vuln. cur. num. 130. aliis dijudicandum relinquo. Mihi non videtur. Alterum est: *Omnia ab uno*, & *omnia ad unum*. Estque Canon Hieroglyphicus Chymicus, quo naturam, & virtutem *Lapis Philosophici* exornare conantur Spagyrici. Verum res magis ingeniosis commentis, quam ipsa veritate nititur. Videantur scripta Spagyricorum, ut & Libavii. Obiter quoque & hoc axioma notandum: *Omnia a tribus fieri*, videlicet artifice, instrumentis, & materia; quod eleganter, artificialia naturalibus applicando, exposuit Gal. l. de vocal. instr. diss. c. 2.

OMOLINON, ὀμόλιον, h. e. *linum crudum*, quo ad usionem faciendam utitur Hipp. l. de affect. XXX. 13. XXXII. 9. vel in fistulis ancurandis, l. de fistul. II. 13. quem curandi modum Ægineta vocat ἀπολιτισίον, l. 6. c. 79. Vel in lateris tuberculo post sectionem, & usionem, l. de int. aff. X. 20. in hydrope, ib. XXV. 31. Plura loca vide, si placet, apud Foef. Occ. p. 692. Alias ὀμόλιον quoque vocatur linteum illud, quod tendendorum humeris injiciunt tonfores, ne inquinetur vestis capillorum segmentis. Lind. Ex. V. §. 109.

OMOPHAGOS, ὀμοφάγος. Vide *Crudivorus*.

* OMOPLATE, ὀμοπλάται, item πλάται, (quæ & cum aspiratione *Homoplate* quandoque leguntur) vocantur *Scapule*, vel *Scoptula*, Celso l. 3. c. 22. l. 8. c. 1. quæ humeri articulum constituunt; suntque ossa in utraque humeri regione duo in dorso sita, admodum inæqualia, & omnibus suis partibus dissimilia, foris gibba, intus sima: quorum ulteriorem descriptionem petere licet ex Anatomicis. Gal. l. 13. de U. P. c. 30. Hofm. comm. ad h. l. Barthol. libell. 4. c. 19. Anat. Vide *Plate*.

* OMOS, ὀμος. Vide *Humerus*. Ea quoque pars uteri, quando post cervicis angustiam incipit in cavitatem majorem ampliari, Græcis ὀμος dicitur. Moschion. de mul. c. 6.

OMOS, ὀμός. Vide *Crudus*, *Cruditas*.

OMOTARICHOS, ὀμοτάριχος, late significat *falsamentum crudum*, quo carnes condiri solent, Gall. 5. de C. M. S. L. c. 1. Strictè vero dicitur de *Tbynnorum falsamento*, sive *carne Tbynnorū sale condita*: de cujus virtute videatur Diosc. l. 2. c. 33.

OMOTOKEO, ὀμοτοκέω, i. e. *crudum*, sive immaturum *partum edo*. Hinc fœmina ὀμοτοκέωσα, i. e. *abortivum factum pariens* dicitur, apud Moschion. de morb. mul. c. 155.

* OMOTRIBES, ὀμοτριβές, idem quod ὀμοφάκων, epitheton olei ex olivis immaturis expressi, q. d. *Oleum crudum*, h. e. acerbum. Refrigerat, & adstringit. Gal. l. 8. MM. c. 3.

OMPHACION, ὀμφάκιον, dicitur *succus uvæ acerbæ*. In Officiis vocatur *Agresta*. Schr. l. 4. cl. 2. n. 392. F. Hofm. in Clav. ad h. l. Meminit & Hipp. *Omphacii epulotici*, cujus usus est ad vulnera, & ulcera, l. de Ulc. IIX. 5. seq. Derivatur ab ὀμφαξ, quod significat *uvam acerbam*.

OMPHACINON, ὀμφάκινον, Vide *Omotribes*.

OMPHACIS, ὀμφακίς, vocatur cavum illud, ex quo glandes quæ enascuntur, & coriarii untuntur. Ægin. l. 3. c. 42. Plinius *calicem glandium*, recentiores Medici *capulam* vocant.

OMPHACITES, ὀμφακίτις, epitheton *vini acerbi* ex uvis nondum plane maturis parati; quale peculiariter in Lesbo factum legitur apud Diosc. l. 5. c. 12.

† OMPHACITIS, Galla.

OMPHACITIS, ὀμφακίτις, epitheton Gallæ parvæ tuberosæ, solidæ, nullo foramine perviæ. Dioscor. l. 1. c. 146.

OMPHACOMELI, ὀμφακομέλι, potionis conditæ genus ex succo uvæ acerbæ, & melle. Respondet *Syrupo de Agresta*. Officin. Gorr. Vide *Dispensatoria Augustanum*, & *Norimberg*.

OMPHALOCESTE, ὀμφαλοκήλη, *Hernia umbilicalis*, est species herniæ, in qua vel omentum, vel intestina prolapsa protuberant, cum solutione continui, & tumore regionis umbilicalis, vel umbilici prominentia, aut situ mutato. Dicitur ἐξομφαλος etiam. Vide *Exomphalos*. Observationes vide apud Forest. lib. 27. O. 18. seq. cum Scholiis. Jung. Responsoriam Epistolam Hildani ad Doringium, in operibus Hildan. p. 900. item Cent. 3. Obs. 63. seq. Fabr. ab Aquapend. de Chirurg. oper. cap. de Umbilici prominentia.

OMPHALOMANTIA, ὀμφαλομαντία, vocatur a Casp. Rejes vaticinatio illa obstetricum fabulosa ex nodis vasorum umbilicalium de numero prolis futuræ, q. 52. n. 6.

OMPHALOS, ὀμφαλός, *Umbilicus*. Sumitur dupliciter pro *Regione umbilicali*, & media regione abdominis, cavitate quadam prædita. Dieter. nu. 619. Deinde pro illo centro medio totius

corporis; quod nihil aliud est, quam complexus, & coalitio vasorum *umbilicalium* cum Uracho contortorum. Gal. de dissect. vul. c. 10. Bartholin. lib. 1. Anat. cap. 37. Vide *Umbilicus*.

OMPHALOTOMOS, ὀμφαλοτόμος, epitheton obstetricis, quæ umbilicos infantibus recens natis præcidit. Legitur apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXXVI. 13. Vide Foef. p. 454.

ONAGER, ὄνηρος, dicitur *Afinus sylvestris*; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldrov. lib. 1. de quadruped. cap. 3. Dæmones quoque, & spiritus *Onagri* vocantur Parac. in declaratione totius Astronomiæ.

* ONCOS, ὄγκος, Latine dicitur *Tumor*, subintellige præter naturam. Hinc Gal. scripsit lib. πρὸ ὄγκων πρὸ φέρον. Describitur, quod sit distensio in latum, longum, & profundum. Pertinet ad morborum compositorum species, ad eandem classem referendas, a qua actionum læsio potissimum dependet. Aquapend. Pentateuch. Chirur. l. 2. c. 1. Vide *Oedus*.

ONGYLLOME, ὄγκυλλομή, significat *intumescio*, apud Hipp. 1. Prorrh. f. 3. t. 7. ubi quidem Gal. ὄγκυλλομή posuit: propterea Barthol. Eustachius in not. ab Erotian. p. 79. negavit, se reperisse ὄγκυλλομήν. Enimvero & hoc verbum ὄγκυλλομα, usitatum esse, patet ex Lexicographis aliis. Apud Atticos significat tropice magna, & alta sapere. Gorr.

ONDA, vocatur inventor omnium medicamentorum, præsertim vero simplicium. Paracels. præfat. in libros Bertheoniæ.

ONEIROGOMOS, ὄνειρογόμενος, *somnia Venerea*, & *pollutionem nocturnam* significat: quamvis hoc posterius proprie ἐξονειρώσεως dicatur. Vide *Exoneirofisis*. Descendit a verbo ὄνειρώπω, *somniis Venereis tentor*, & inter somniantium semen profundo. Hipp. l. 1. de diæt. XXXVI. 3. l. 2. de morb. XLIX. 10. l. de inter. aff. c. 29. Verbū vero ἐξονειρώσεως, legitur l. 2. de diæt. XXVI. 6. l. de int. aff. XLVI. 20. f. 4. Epidem. XXX. 3. Vide Foef. p. 454. seq. Jung. Lang. l. ep. 25. Lind. Ex. XV. §. 35. 40. seq.

ONEIROPOLEO, ὄνειροπολέω, *somniare libidinem*, & videre *insomnium* significat, teste Lind. ex Suida, d. l. §. 43. Fere idem, quod ὄνειρώτω.

ONEIROCRITICOS, ὄνειροκριτικός, dicitur, qui de somniis judicat, *Divinator ex insomniis*. Theat. Chym. Vol. VI. p. 81.

ONEVOME, ὀνεύωμαι, significat apud Hipp. *per axem*, qui ὄνη, vel ὄνησκος, Gr. dicitur, *extendo*. Sunt, qui κλητροδεδωκεν scribunt. Gorr.

ONIS, ὄνης, dicitur *stercus asininum*, vel *firmus asininus*. Utitur sæpe Hipp. in tota muliebrium morborum tractatione, & de natura muliebri: quæ loca videri possunt apud Foef. Oec. p. 455.

ONISCOS, ὄνησκος, ὄνη. Vide *Afellus*.

ONOMA, ὄνομα. Vide *Nomen*.

ONOCROTALUS, Gr. πελεκῆδι, ὄνοκροτάλος, πελεκῆτις, vocatur *avis palmipes*: cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, vide in Aldrov. l. 19. Ornith. c. 2. Latine *Pelecanus*, de quo infra.

ONOS, ὄνη. Vide *Afellus*.

ONUS, βάρος, vide *Baros*. Sumitur etiam pro morbo, quia aggravat corpus. Lind. Ex. XIII. §. 379.

† ONYX, aliis *Alabastrum*.

* ONYX, ὄνηξ, Latine *Unguis*, vocabulum est æquivocum. Proprie, & Physiologie ita dicitur pars digitorum extima, & lata, qua firmiores ad apprehensionem redduntur; de quibus videantur Anatomici, & inter hos Bartholin. l. 4. Anat. c. 1. Injuria illis faciunt, qui e numero partium excludunt. Pathologie notat duos diversos affectus oculorum: primum excrecentiam aliquam carneam, vel membranaceam albidam adnatam, quæ in *unguis* similitudinem nascentis, vel crescentis Lunæ cornibus respondens paulatim sumit augmentum. Cœl. Aurelian. lib. 2. acut. cap. 32. Græc. dicitur πτερυγίον, vide *Pterygion*. De hoc affectu legatur Aquap. tr. de oper. Chir. c. h. t. Deinde ὄνηξ quoque vocatur collectio puris in nigro oculi, cum inflammatione, juxta Iridem, ungui similis. Gal. in def. med. Ægin. lib. 3. cap. 22. Vocatur & alias πύωσις. Chirurgice notat instrumentum ad extrahendum sctum mortuum, quod alias *Hamus*, vel *Uncus* dicitur, Gr. ἰχθύα, vide *Ichthya*. Legatur apud Hipp. ὄνηξ, l. de superfæt. V. 1. Tandem Pharmaceutice significat, vel Conchylii speciem, quæ *Blatta Byzantia* dicitur. Vide *Blatta*: Vel *Gemmam*, quæ & ὄνηξις dicitur, quod illi sit candor unguis humani; quamquam Rul. varii coloris *Onyches* recenset in Lex. Igneas, nigras, corneas, &c. Prolixiorem hujus descriptionem vide apud Chioc. Mus. Calc. f. 3. p. 209. seq. *Alabastrum* quoque ὄνηξ vocari, testantur Chioc. d. l. & Schrod. l. 3. c. 8. n. 2. Vide *Alabastrites*. Quid Gal. intellectum voluerit per ὄνηξ aromaticum, l. 1. de C. M. S. L. c. 1. fere ad fin. non licet certo determinare. *Unguis*, ὄνηξ, etiam Botanicis vocatur extremitas candicans illa foliis florum rosarum, qua affixi sunt calices dicti. Tabern. l. 3. Histor. Scrip. c. 100.

OEOIDES, *οειδής*, dicitur etiam *humor aqueus*, vel *albugineus in oculo*; qui & magis usitato nomine *ὄδαρσιδής* vocatur. Gorr. Lind. l. 2. Med. Physiol. c. 10. §. 42.

† **OOGALA**, Lac ovis permixtum. Aet. & Ægin. l. 9. c. 5.

OON, *ὄον*, Lat. *Ovum*, quid communiter significet notum est. Nimirum est peculiaris conceptus in animalibus, præsertim volatilibus, et testa (quæ & cortex, & vestis ovis vocatur, Keuch. ad Sam. p. 205.) membranis, albumine, & vitello constans. Inter *ova* gallinacea esse usitatissima ad victum, & Medicinam, patet ex Gal. l. 3. de A. F. c. 22. l. 11. de S. F. §. *Ovorum* facultas, & alibi. C. Hofm. l. 5. Inst. Med. c. 21. Deodat. Pand. Hyg. l. 1. c. 39. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 55. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Aldrov. l. 14. Ornithol. c. 1. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. f. 2. c. 6. p. 123. seqq. Verum Anatomici etiam hodierni extenderunt ad omnem conceptum a mare & fœmina proficentem; utriusque pariter virtute præditum, ex quo uno unum fit animal; uti descripsit, & prolixè exposuit Harvejus de gener. anim. Ex. 26. *Ovum* respondere mundo vult Paracels. Paragr. tr. 2. de Astronom. *Ovum aureum*, vernacule vocatur Antidotus, vel *Electuarium de ovo*: cujus descriptio habetur in Dispensatoriis Spagyricis. *Ovum Philosophorum*, vocatur *Lapis Philosophicus*, & *Benedictus*, *Ovum Hermetis*, quod oviforme Philosophicis operationibus inservit. Rul. & Johnf. Jung. Th. Ch. Vol. p. 18. 41. 289. & alibi. *Uterum* quoque *Ovum* dici ab Epicuro, vult Rolf. de part. gen. P. II. c. 11. De *Ovo* Crocodili, ut & Galli centenario vide eund. d. l. c. 44. 45. Quære etiam in Eph. N. C. Vide *Ovum*.

OONÆ, vocabantur quædam gentes ex argumento, quod avium ovis victitarent; ut est ap. J. Alex. l. 13. Sal. c. 12.

OPALUS, *Opali*, dicitur Gemma pretiosa, cujus mater est India; color varius, utpote in qua Carbunculi tenuior apparet ignis, & Amethysti fulgens purpura, & Smaragdi virens mare. Magnitudo ejus nucis avellanæ, propter proximam gratiam vocarunt *πυδέρωβα*, & privatum genus *Sanguinon* Indi dicunt. Ruland. & Johnf. Chiocc. Mus. Calceol. f. 4. pag. 207. 208. Lib. S. A. Chl. 7. c. 21. & T. III. Op. p. 89. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 8. f. 2. c. 11. De *Opalo* factitio, & ratione effingendi illum vide Acta Philos. Ultenburgii Ann. 1668. M. August.

OPE, *ὄπη*, significat *foramen*: diciturque de *foraminibus* cranii. Gal. l. 9. de U. P. c. 1. vide Casp. Hof. in Gal. d. l. n. 659. qui vertit per *fenestram*.

OPERATIO, *ἐργασία*, idem est in genere

quod *Actio*, videlicet motio effectiva, Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. cap. 1. Vide *Actio*. Verum hodieque usitatus dicitur de Actionibus Medicis Artificialibus; quales sunt Operationes Chemicæ, Pharmaceuticæ, Chirurgicæ. Dicitur & Gr. *ἐργασίας*. Vide *Encheirestis*. De ipsis medicamentorum effectibus sæpe quoque usurpatur; v. g. a Willisio, qui *operationes medicinales*, earumque causas, ceu scitu necessarias commendat, Ph. Rat. P. I. f. 1. c. 1. & *Operationes Emeticæ* describit, d. l. f. 2. c. 1.

OPERCULUM, *πῶμα*, dicitur id, quo aliquid tegitur aut occultatur. Ita *opercula* in machinamentis parantur, ut machinationes sub ipsis occultentur, ne idiotis pateant. Oribaf. de machinam. c. 5.

OPERIMENTUM, *πέρασμα*, *ὀπίβλημα*, idem quod *Tegumentum*, dicitur, quod forinsecus imponitur defensionis alicujus gratia; uti sunt vestimenta, & similia. Gal. l. 7. de U. P. cap. 22.

OPERIMETHIOLIM, est minerarum spiritus. Dorn. in Diction. Paracels. Ruland. & Johnf. in Lex.

OPHELEO, *ὀφελῶ*, significat *utilitatem assero*, juvo, *prosum*. Ejus contrarium *βλάπτω*, noceo, de quo supra vide *Blabe*. *τὸ ὀφελῶν* serio inculcat Hipp. & Medicus sibi commendatum habeat ex aureo illo loco, *ὀφελῶν, ἢ μὴ βλάπτειν*, *Prodesse*, aut non nocere, ex l. 1. Ep. f. 1. t. 50. Vide Gal. in com. ad h. l. & C. Hofm. orat. I sag. II. p. 124. seqq. *Prodesse* est Medicorum. Lind. Ex. XIII. §. 543. seqq.

* **OPHIASIS**, *ὀφίωσις*, dicitur species *Calvitiei*, Lat. *Area*, Vide *Alopecia*, *Calvities*, Dicitur affectus capitis, quo capilli decidunt certis spatiis in serpentis similitudinem, solaque figura differt ab *Alopecia*. Gorr. Castell. Gal. l. 2. M. M. c. 2. & l. 14. c. 17.

OPHIS, *ὄφης*, idem quod Lat. *Serpens*, nomen generale animalis reptibilis venenati, cujus variæ dantur species, & differentiæ; quas vide prolixè apud Aldrov. in Histor. serpent. & drac. Spagyricis *Serpens*, & *Basiliscus sapientum* dicitur *Mercurius sublimatus* summo studio. Th. Ch. Vol. III. p. 400. Lib. Tom. III. p. 247. *Serpens spiritus castitatis*, id est *Mercurius*. Ruland. & Johnf.

OPHITES, *ὄφίτης*, Latine dixeris *Serpentinus*, scil. *lapis*, est *Marmor maculosum*, in modum serpentis; cujus tres species constituit Diosc. l. 5. c. 162. omnibusque vim peculiarem contra capitis dolorem, & iclus serpentum tribuit alligatis. Jung. Schrod. l. 3. c. 8. n. 14. Fr. Hof. in cl. ad h. l. Rul. & Johnf. in Lex. Chiocc. Mus. Calc. sect. III. p. 379. Meminit & Lib. S. A. Ch. l. 1.

l. 1. c. 15. An vero Gal. ὀπίωνος, cuius virtutem descripsit l. de S. A. Fac. inter lapides, de Marmoris specie sit intelligendus, dubitandum adhuc videtur; quia & ille in dubium vocat, an recte inter lapides numerari debeat, quod tamen de marmore minime dubitandum. Imo Schr. *Opbieten* marmor instar porphyritis durissimum descripsit.

OPHRYS, ὀφρῦς, Latine *Supercilium*, pars inferior frontis, quæ pilos habet, & veluti terminus hujus. Vel sunt ipsi pili in frontis sine supra oculos excipientes ea, quæ a capite defluunt, ne in oculos delabantur; uti descripsit Barthol. l. 3. An. c. 8. Geminum igitur secundum oculorum numerum occurrit. Meminit Græci vocabuli Hipp. 4. aph. 49. & 7. aph. 73. Junge Dieter. n. 641. nec non Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 76. *Supercilia* quoque vocantur partes in ossibus ad sinuum orbem instar labiorum prominentes, & simul profunditatem augentes. Barthol. libel. 4. Anat. c. 2. in fin.

* OPHTHALMIA, ὀφθαλμία, sumitur late, & stricte: Late pro omni oculorum morbo, præsertim dolore: Stricte notat inflammationem oculi, vel potius tunicæ adnatæ in oculo cum rubore, & dolore, aliquando sine, aliquando cum lacrymarum profusione, proveniens a sanguinis ichorosi effervescentis in venulis stagnatione, & impedito reflexu. Celso Latine vocatur *Lippitudo*. Meminit Hipp. 3. a. 11. 16. & 6. a. 17. & alibi. Hujus species est ἕκτροφθαλμία, *Lippitudo sicca*, quando nullæ lacrymæ effluunt. Vide Dieter. num. 638. & seq. Foes. Occ. p. 475. Hildan. Cent. 4. obs. 14. & Cent. 5. obs. 17. seqq. aliosque plures Auctores.

OPHTHALMOS, ὀφθαλμός, ὀφθαλμικός, *Ophthalmicus*. Vide *Oculus*.

† OPIATA, idem est ac Theriaca per excellentiam ab opio. Holer. l. 1. c. 48. de Mat. Chir.

OPIATUM, sumitur late, & stricte. Late pro omni Confectione, vel Electuario, quod consistentia responderet Confectionibus veterum, & Antidoris, quæ Opium recipiunt. Diciturque alias *Conditum*, vide supra *Conditum*. Schrod. l. 1. c. 3. Legitur & in scæminino *Opiata*, Forest. l. 28. obs. 58. Stricte pro Confectione narcotica, quam ingreditur *Opium*. Ita sumpsit Helmont. passim in scriptis suis, Vveker. Antid. Gen. l. 1. c. 30. Vvillis Pharm. Rat. P. l. f. 7. c. 1. seqq. An. Brut. P. 2. c. 3. & 8. Paracelsus quoque ab *Opiatis* stricte dictis febris quoddam genus vocavit *Opiaticum*, cum insigni effervescentia sanguinis conjunctum, ita ut *Opiatis* curetur, Tab. IX. de generatione februm. Utramque significationem explicavit Morell. Form. rem. l. 1. f. 2. c. 2.

OPIFEX, *Opificium*, δημιουργός, δημιουργία, ge-

neraliter dicitur de omni artifice, vel opere. Vide *Demiurgos*. Specialiter pro Artificibus Mechanicis, & operibus eorum illiberalibus: quæ significatio non est hujus loci.

OPINIO, δόξα, ἰπίθεσις. Vide *Doxa*, *Hypothesis*. Sumitur & pro imaginaria peritia, & dicitur Gr. οἴσις, vide *Oesis*. Hujus speciosa scientiæ, & fallacis fructus est, ut fluctues inter varia consilia, nihil libere velis, nihil absolute, nihil semper, hoc hodie spernas, cras appetas, imo ne hora tecum esse possis, verbis Lind. Ex. I. §. 16. Jung. Ex. VI. §. 8. Est quoque *opinio* via, & ratio, qua pervenire nonnulli contendunt ad veram Philosophiam. Hac nititur Philosophia moderna Cartesianæ, & Spagyricæ: de qua vide Th. Chym. Vol. 1. p. 195. & 243.

* OPION, ὀπιον, *Opium*, dicitur succus papaveris, quem alii Lac, vel Lacrymam vocant. Gal. lib. 2. de Antidot. c. 7. Gorr. de cuius historia vide Dioscor. l. 4. c. 65. Interdum confunditur cum *Meconio*. Vide *Meconium*. Interdum strictius sumitur pro succo, vel lacryma stillante ex capitibus papaveris albi leviter incis. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 314. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Helmont. tr. Pharmacop. ac Dispens. n. 12. Vvillis supra d. l. Accuratus adhuc hodieque examinantur D. D. Vvedelius in *Opiologia*, & peculiariter ejus vim diaphoreticam demonstravit B. D. Mich. Etmullerus in Exercit. h. tit. Junken. Chym. Ex. Cur. Part. I. f. 3. c. 1. p. 232. seqq.

OPISTHOBARES, ὀπισθοβαρές, vocatur Collyrium quoddam, ad asperitates palpebrarum efficax; cuius descriptio habetur ap. Aet. l. 7. ex Oribasio. Quod aliis etiam nominibus ἀρματίον, & ἄπρον tradit appellari Gorr.

OPISTOCHEIMON, ὀπισθοχειμών, vocatur *extrema hyems*, aut frigus in extrema hyeme. Hipp. l. de Humor. VII. 12. l. 1. Epid. f. 2. t. 4. Vide Foes. p. 458.

OPISTOCRANION, ὀπισθοκράνιον, *Occiput*, vel *Occipitium*. Ægin. l. 6. c. 2. Vide *Inion*.

OPISTOCYPHOSIS, ὀπισθοκύφωσις, spinæ dorsi in posteriorem partem contorsio. Dicitur & simpliciter κύφωσις, de qua suo loco. Gorr.

* OPISTHOTONOS, ὀπισθοτόνος, est species convulsionis, quando corpus in partem posteriorem convellitur. Vide *Convulso*. Ægri hoc morbo laborantes vocantur *Opisthotonici*. Scrib. n. 170. Gal. l. 7. de C. M. S. l. c. 6. & 14.

OPIUM, ὀπιον, vide *Opion*.

OPOBALSAMUM, ὀποβάλσαμον, vide *Balsamum*.

OPOCALPASON, *Oporacarpason*, ὀποκαλπίσον, ὀπιναρπίσον, succus arboris *Calpasi*, Myrrhæ simi-

similis, sed venenatus, exitialis, & strangulationem inducens, teste Gal. l. i. de Antidot. c. 11. & Lang. l. i. ep. 62. Chiocc. Mus. Calc. sect. V. p. 636.

OPODELTOCH, nomen *Emplastrum* non solum Vulnerarii, sed & ad alios morbos externos, ap. Parac. cujus passim in scriptis suis facit mentionem, præcipue in Chirurgicis, & quidem diversis descriptionibus. Videl. de ulcer. & apostem. c. 2. & 33. in Apocryphis de vulner. testicul. & prælect. Chirurg. c. 3. Dispensatorijs vero hodieque receptis inserta est descriptio *Emplastrum Opodeltoch* D. Mindereri: quæ videatur cum animadvers. Zvvolferi.

* OPOPANAX, ὀποπανάξ, *succus Panacis Heraclei*. Ejus historiam, & modum colligendi, cum virtute Medica, lege apud Diosc. l. 3. c. 55. Gal. lib. 8. de S. F. & l. 3. de C. M. P. G. c. 5. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 395. Fr. Hofm. cl. ad h. l. Rhod. ad Scrib. n. 82.

ΟΡΟΡΙΑ, ὀρόρια, Hipp. dicuntur *oculorum ossa*, l. de ossium nat. V. 6. Foef. p. 459.

ΟΡΟΡΥΡΟΝ *laudani*, est Paracelsi remedium, quo febris, & ejus dilatatio pellitur. Dorn. in Dictione Paracelsi. Meminit vero Theophrast. l. 2. de vit. long. c. 5.

ΟΡΟΡΕ, ὀρόρη, duplicem obtinet significationem. I. Dicitur de certo anni tempore, videlicet *extrema æstate*, sive altera, vel etiam tertia æstatis parte, secundum varias veterum divisiones. Gal. l. i. de Antid. c. 18. com. 3. de hum. t. 19. lib. de cib. bon. & mal. succ. c. 8. quod nonnulli describunt a Canis ad Arcturi ortum ex Poetis, Rolfink. O. ac M. M. Sp. in addendis, p. m. 1050. Alii ad ipsum *Autumnus* referunt. 2. significat ipsos *fructus*, dicto tempore maturos, inter quos præcipue fuerunt *figus*, & *uvæ*. Interpretes quoque plerunque exponere solent per *Poma*. In hac significatione legitur ap. Hipp. l. 5. Epid. XV. 4. XXIII. 4. & l. 7. XL. 16. l. de int. aff. XXII. 3. 9. XLV. 2. 18. Gal. l. 7. M. Med. c. 6. Jung. J. Alex. in Annot. ad h. l. Adde Mercur. l. 2. V. L. c. 3. & 6.

ΟΡΟΡΙΣ, ὀρορίς, nomen medicamenti est ex fructibus compositi. Fit ad dysentericos, stomachique vitia in congio musti albi lento vapore decoctis malis cotoneis quinque cum suis seminibus, Punicis totidem, sorborum sextario, & pari mensura ejus, quod Rhun Syriacum vocant, croci semuncia, coquitur usque ad crassitudinem mellis. Hæc ex Plinii l. 24. H. N. c. 14. fin. refert Gorr. Gal. vocavit δι' ἀπορώων, eandem fere descriptionem ponens, l. 8. de C. M. S. L. c. 3.

ΟΡΟΡΕΤ, ὀρετ, δα. Ejus significatio ex Grammaticis nota. Vocabulum vero notatu dignissimum, & frequentissimum in Medicina

qua Medicis, qua ægris. Vide Diet. n. 177. ubi Medicorum *Oportet* explicat. Ægrorum *oportet* consistit in obsequio erga Medicos, & tolerantia. Vide *Obedientia*, Helmontius restrinxit ad *Necessarium*, quo vitæ mediæ qualitates remanent in transmutatis; & propterea vocavit *Magnum oportet*, tract. h. tit. 10. *Magnum oportet*, est tribulus, & spina terræ, in vita media hominis: de quo insig. tr. Explic. vocab. Helmont. in fine operum.

ΟΡΟΣ, ὀρός, Latine *Succus*, præsertim Plantarum crudus, sive expressus, sive sponte manans vocatur. Gal. l. i. de S. F. c. 36. fin. Idem fere, quod χυλός, vel χυμός, l. 5. de tit. c. 1. & l. 9. in præc. ad quæ loca vide J. Alex. in Annot. Strictè vero dicitur & κατ' ἐξοχὴν de Silphii, vel Laferis succo, ex Hip. l. 2. de morb. XXXIX. 12. 24. Aliquando tamen addit ipse σιλφίον. Vide loca apud Foef. p. 458. Quid sit ὀρός Κυρηναϊκός, *succus Cyrenaicus*, vide apud Rhod. ad Scrib. n. 67. Lang. l. i. ep. 62. Vide *Succus*.

ΟΡΡΑΝΓΟ, ὀρχήμαν, Vide *Enchirmito*.

* ΟΡΡΙΛΑΤΙΟ, ὀρριλατίς, στέγνωσις, idem quod *Obstructio*, & quidem arcta, notante Rhodio in Lexic. Scribon. & Barthii l. 40. Advers. c. 4. Helm. de Lithias. c. 6. n. 22. Hinc & *Oppilativus*, idem quod *Obstruens*, *Obstipans*, *στεγνωτικός*, diciturque de medicamentis. Ruland. & Johnf. in Lex.

ΟΡΡΙΛΕΤΙΟ, idem quod *Repletio*, *Impletio*, πλήρωσις. Vide *Impletio*.

ΟΡΡΟΡΤΥΝΙΤΑΣ, ὀρρορτύνη, δυνάμις. Vide *Ceros*.

ΟΡΡΕΣΣΙΟ, ὀρρεςίς, κατ' ἐξοχὴν, idem fere quod *Compressio*. Vide *Compressio*. Dicitur de Cordis, & præcordiorum anxietate in febribus ardentibus, a sanguinis turgescentis, vel coagulativi impedito per pulmones, & cor transitu. Forest. lib. 7. obs. 21. Schol. & 30. Schol.

ΟΡΡΙΜΕΧΙΟΛΟ, Paracelsi dicitur omnis fumus ex ære, l. 2. de Tart. tr. 2. c. 2. in Nor. & fragm. ad h. l.

ΟΡΡΑΡΙΟΝ, ὀρραρίον, significat *pisciculum*: de quo vocabulo vid. Lind. Ex. XVI. §. 162. seq. ὀρραρίδιον, *parvulus pisciculus*, Lang. lib. 1. ep. 59.

ΟΡΡΙΓΟΝΟΣ, ὀρρίγονος, *fero natus*: Epitheton *dentium molarium* novissimorum, qui jam adultis nascuntur, κρηντήρες, κὶ σαφρονήτες, etiam dictionum. Gorr. Vide *Craster*.

ΟΡΡΙΣ, ὀρρις, apud Hipp. sumitur pro ipso *oculo*: uti patet ex libello περὶ ὀφθαλμοῦ, & l. 2. Prorrh. XXII. 23. 27. 28. & c. Vide Foef. pag. 474. Alias dicitur de ipso sensu videndi, sive *Visu*, qui merito inter sensus quinque externos pal-

palnam sibi vendicat, ob celerrimam perceptionem etiam ad loca maxime distantia pertinentem, & sub specie subtilissima comprehendentem; cujus descriptionem, & modum vide in Physiologicis, præsertim etiam apud Willis An. Brut. P. I. item novam *Visonis* Theoriam tradidit alias Regiæ Societ. Anglic. Socius, Wilhel. Briggs; uti patet ex Act. Erudit. Lips. 1683. Significat quoque apud Hipp. ὄψις externam *faciem*, sive formam totius corporis, v.g. ægrotum, quæ varia habetur, 4. de R. V. I. A. t. 53. unde & ostentationem notat, 3. de artic. t. 27. Lat. quoque *Visio* pro *Apparentia* accipitur. Hinc describitur, quod *Visio* sit supernaturalis spirituum apparitio, hominum oculis quodammodo conspicua. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

OPSMETALLUM, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

OPSOMANES, ὄψομανής, dicitur, qui aliquo cibi genere ad insaniam usque delectatur. Lind. Ex. XVI. §. 161.

OPSON, ὄψον, *opsonium*, perperam *obsonium*, generaliter denotat omne id, quod præter panem, & vinum mensis imponi solitum est. Athenæus l. 7. restrinxit ad omnia igne cocta: sed J. Alex. dari quoque multa cruda *obsonia* asseruit. Hodicque strictior significatio usitator videtur, quæ dicuntur *opsonia* illorum pleaque, quorum ratio conjunctas patitur cum alimento medicamenti vires. Plura vide apud d. Alex. l. 18. Sal. c. 1. seq. *Arts parandi rite obsonia* vocatur *obsonatix*, Gr. ὄψαρτικὰ, eisdem d. l. pertinet ad *Coquinariam*. Meminit τὰ ὄψον quoque Hipp. l. de morb. mul. LXIII. 37. XCI. 13. 14. Jung. Foef. Oec. p. 475.

OPTESIS, ὄψις. Vide *Affatio*. Hinc ὄψις, *assus*. Rul. Calor excedens temperiem adultivam dicitur *Optesis*, Th. Ch. Vol. V. p. 433. Vide & Vol. IV. p. 395.

* OPTICOS, ὀπτικός, *Visorius*, sive ad *Visum* pertinens, & conferens. Ita Nervi *Optici*, spiritus *Optici*, sive *Visorii*, passim apud Medicos veteres, & recentiores leguntur. *Optica* quoque dicitur pars Mathematicæ scientiæ: unde ἐπικραὶ λόγος, ὀπτικὰ ὑποθέσις, leguntur apud C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 551. 757. seq. *Optica* medicamenta vocantur quæ oculis, & visui conferunt. *Opticarum* pilularum meminit Lang. l. 3. ep. 1. c. 8.

OPUS, ἔργον. vide *Ergon*. *Opera Chymica* dicuntur vel *Labores*, vel *Effectus*, qui prodeunt ex laboribus. *Opus trium dierum*, quid vocetur, vide in Th. Ch. Vol. II. p. 43. *Opus mulierum*, & puerorum, Vol. III. p. 39. & Vol. IV. p. 818. 894. *Opus Veris*, Æstatis, Autumni, Hyemis, p. 13. 17. & c. Vol. III.

ORA, ὄρα, idem quod φρονις, vel μελετη, *curam* significat. Gal. in expl. voc. Hippocr. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 294. Unde ὄρα, *curam* genero. Gal. d. l. Gorr. & Erotian. Onom. p. 124. e.

ORA, Lat. Græce dicitur ἔρατις, & notat extremitatem uniuscujusque rei. Ita *ora* ulceris, h. e. ejus extremitas, legitur apud Scrib. Larg. n. 240. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

ORACULUM, χρησμός, refertur potest inter infomnia; & describitur, quod sit ea visio, quam superi ad aliquid agendum, vel evitandum denunciant. Casp. Rejes C. El. q. 37. n. 3.

ORALE, id est *vas*. Ruland. & Johnf. in Lex.

ORATIO, λόγος, idem quod *Sermo*, λαλιὰ, *Locutio*. Vide supra *Lalia*. *Locutio*. Est autem breviter compositio nominum (subintellige, verborum) Gal. l. de sophism. in verbo conting. c. 3. *Oratio* animi sensum aperit, & tantum non est animi interpres, com. 2. de Humor. t. 3. Hinc debet esse moderata, quæ diluciditatem efficit, c. 3. de art. t. 55. cum *orationis* virtus sit perspicuitas; vitium vero obscuritas: 4. de R. V. I. A. t. 18.

ORBICULARE, epitheton est officuli quarti auditus. Vide *Cochlear*.

ORBICULUS, σφαιρίον, κικλίδιον, æquivo-cum est, diversisque rebus tribuitur. Ita *orbiculi* in machinis dicuntur, qui statuuntur ad trochlearum motionem, quæ per se sunt immobiles, & collocantur in medio earum. Orribas. de machin. c. 4. *Orbiculi* quoque idem sunt, quod *Rotule* in Offic. Wecher. Ant. Gal. lib. 1. c. 42. *Orbiculi* etiam vocantur particule catenarum, Eph. N. C. Ann. III. obs. 141.

ORBIS, σφαῖρα, κύκλος, etiam homonymon est vocabulum, variisque rebus tribuitur. Vel enim notat figuram circulearem; & ita idem est quod *Circulus*, κικλός. Vide *Circulus*. Qua de causa etiam tribuitur non solum partibus corporis rotundis; ita *Oculi* dicuntur *Orbes*, teste Keuch. in not. ad Samonic. p. 231. sed & totus *Mundus* dicitur *Orbis*, qui Græce κόσμος, vide *Cosmos*, & in specie *Orbis terrarum*. Vel est etiam nomen piscis marini, ob rotunditatem globosam *Orbis* dicti, durissimi; cujus historia, cum speciebus, & usu traditur ab Aldrov. l. 4. de pisc. c. 15. Etegregiam *orbis scrutati* figuram exhibet Chiocci. in Mus. Calceol. f. 1. p. 90. 91.

ORCA, ὄρχη, nomen piscis cetacei marini Delphino similis, apud Rondel. & Aldrov. l. 1. de cetis 6.

ORCHEA, ὄρχη, idem quod ὄρχη, h. e. *scrotum*. Gal. in exp. voc. Hipp. ubi tamen quidam codices legunt ὄρχηος, Gorr. Nobis mendosa

dosa hæc lectio videtur. Vide *Osebeos*.

ORCHILUS, ὄρχιλος, idem quod φοχίλος, nomen avis, alias *Regulus* dictæ: de qual. RE. Aldrov. l. 17. Ornithol. c. 1.

ORCHIS, ὄρχις, dicitur Lat. *Testis*, vel *Testiculus*, corpus glandulosum, molle, album, teres, generationis pars organica, in plurali ὄρχιδες, *testiculi*. Loca, ubi Hipp. usus hoc vocabulo, vide apud Foes. p. 464. Eorum vero accuratam descriptionem, & usum vide in scriptis Anatomicis, & inter hos Barthol. l. 1. c. 22. & in sexu fœminino c. 26. Vide supra *Didymi*, & paulo inferius *Ovarium*.

ORCHOS, ὄρχος, idem quod ἔρχος, & ὄρχοι a quibusdam dicuntur extremi palpebrarum ambitus, unde excrescunt cilia. At ἔρχοι plantæ ordine positæ, sive *Plantarum ordo*.

ORCHOTOMOS, ὄρχοτόμος, dicitur, qui testiculos excindit, uno verbo *Castrator*, quamvis & ad *Herniotomos* referatur. Vide *Castratio*.

ORCUS, ὄρκος, idem quod *Infernus*, proprie locus damnatorum, cujus significatio ad forum Theologicum spectat. Ignis quoque subterraneus, quem in medio terræ copiosissimum, æstuantissimumque nonnulli credunt existere, vocatur *Orcus*, vel *Baratrum*. Th. Ch. Vol. V. p. 333. *Divinum in morbis*, ab Hipp. excogitatum, *Orcum Platonis*, vel *Platonis* appellare non veretur Helm. tr. de Ideis morbos. nu. 26. De *Orcu Orphei*, *Hermetis*, fictitiis, lege iudicium Libav. T. IV. Op. p. 141.

ORDEUM, ὄρδιον, ponitur sine aspiratione pro *Hordeum*, passim apud antiquos Authores. Vide Rhod. in Lex. Scribon. & Indicem Galeni Frobenian.

* ORDINATUS, ὀρετυπιός, epitheton *pulfus*, qui pari semper numero, paribus partibus, & stans ictus suos servat periodis. Gal. de Pulf. ad tyron. c. 6.

ORDO, ὄρετις. Hujus vocabuli significatio aliunde nota. Quemadmodum vero *ordo* merito admirandus est in natura, & rebus naturalibus; ita quoque Medicis in suis actionibus, & sermonibus curæ cordique esse debet; quamvis notaverit Gal. veteres orationis *ordinem* neglexisse, c. 1. de fract. t. 1. & c. 1. de iis, q. in med. t. 7. Hodieque vero Doctores magis sunt solliciti de *ordine* servando in tractanda, & docenda Medicina. Hinc & Rolf. non dubitavit scripta sua titulo *Ordinis*, ac *Methodi* insignire. Quantum in Chymicis situm sit in observacione *ordinis*, passim inculcatur in eorum scriptis. Quære in Indice Th. Ch. per Vol. I. IV. V. & VI.

OREITYPIE, ὀρειτυπία, *montanus labor*: unde ὀρειτυπιοι dicuntur, qui ex montibus ligna,

lapides, & id genus alia in urbes deferunt. Occurrit apud Hipp. l. 6. Epid. f. 3. t. 17. Vide Gal. in comm. ad h. l.

* OREXIS, ὄρεξις. Vide *Appetitus*. A Paracello, & Helmontio *Orexis* fumitur pro *Ardoe Stomachi* passim in scriptis eorum; quæ loca quærantur in Indicibus. Nobis enim non licet omnia compilare, nec libet.

ORGANON, ὄργανον. Vide *Instrumentum*.

ORGANOPOEOTICA, est ars bellicorum instrumentorum inventrix. Dorn. Rul. & John.

ORGAO, *Orgasmos*, ὄργασις, ὄργασμός, latine *Turgeo*, *Turgescentia*, *Turgentia*. Emphatica sane vocabula apud Hipp. quorum propria significatio est, ardentem appetere coitum, & desiderio libidinis incendi, ubi semen turgens excretionem suam desiderat, & urget. Quam significacionem postea transtulit Hipp. & cum hoc ejusdem discipuli ad humores excrementitios, superfluos, & præternaturales, qui in corpore, vel hinc inde agitati, vel effervescentes, & p. n. fermentati, sui excretionem postulant. Hinc pravus humorum motus, & impetus cum stimulo excretionis dicitur *Orgasmos*. Verbo usus est Hipp. i. aph. 22. & 4. aph. i. 10. Vide Gal. comm. ad h. l. Adde Foes. Oec. p. 459. Diet. n. 624. Lind. Ex. VII. §. 48. J. Alex. Not. in Gal. l. 11. M. M. c. 15. & in l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Ex. nostras de Remoris purgat. disp. II. §. 31. & Disp. V. §. 27.

ORGIA, ὄργια, Hippocrati idem sunt, quod μυστήρια, *arcana*, *mysteria*; uti patet ex Lege illius in sine, & in orat. Thessali filii ad Athen. n. 144. Vide Erot. Onom. p. 85. f. & Foes. p. 460.

ORGE, ὄργη, vide *Ira*.

ORGILOS, ὄργιλος, idem quod ἔξυθμος, dicitur is, qui est *precipitissus ira*, & acerbæ, qui levissima de causa in iracundiam acerbam fertur, ob rationis imbecillitatem. Legitur apud Hipp. l. 1. Epid. f. 2. t. 78. Foes. p. 461. J. Alex. l. 3. Salubr. c. 3.

ORICHALCUM, ὀρείχαλκος, ὀρίχαλκος, ὀρίχαλκον. Vide *Aurichalcum*. Dicitur æs Cadmia fossili tinctum, factitium. An tale unquam fuerit nativum, & fossile, certo non constat. Gorr. Libav. *Orichalcum* ex ære, cadmia fornacum, lapide calaminari, & calaemo fieri, scripsit S. A. Ch. l. 7. c. 24. ubi etiam statuit *nativum*, quod est æs citrinum in Funduribus inter Mexicum, & Dariem America fodinas reperit. *Orichalcum nobile* parati ex argento, cupro, lapide calaminari, addito sæpius vitro, vel etiam magnesia, docetidem Tom. III. p. 204. seq. *Orichalcea fila*, leguntur apud Rul. in Lex. Junge Jac. le Mort. Metallurg. contract. p. 271.

ORICIA, epitheton Terebinthi, ab *Orico*,
ci-

civitate Epiri, juxta quam nascitur Terebinthus. Keuchen. ad Sammon. p. 214.

ORICILLA, pro *Auricilla*; quemadmodum & *Ores* antique pro *Aures*.

* ORICULARIS, *Orcularius*, pro *Auricularis*, dicitur de *Clystere*, de *Specillo*, apud Celsum, l. 7. c. 26. & 30. l. 5. c. 28. & l. 6. cap. 18. Rhod. ad Scrib. n. 39. Keuch. d. l. p. 87.

ORIENS, ἀνατολή, ἀνατολή, proprie dicitur de loco, vel plaga cœli, in qua Sol oritur, & supra Horizontem ascendit. Cui opponitur *Oriens*, quamvis Helmont. negaverit, contrarie opponitur. Natura contrar. neces. nu. 38. *Oriens Microcosmi* est in Pyloro, Parac. de Colica. *Oriens* quoque Spagyricis dicitur Urina, Sal urinæ; item Vitæolum, Oleum rubrum, Rubinus, Masculus, Aries: quæ omnia sunt Ænigmata Spagyrica. Rul. & Johnf.

ORIFICIUM, ὄρα, fere idem quod *Os, oris*; notatque meatus extremitatem apertam. Ita duo *Orificia* in ventriculo dicuntur: unum *Stomachus*: alterum *Pylorus*. Barth. l. 2. Anat. c. 9. Ita vasorum naturalium, ut sunt venæ, arteriæ, extremitates apertæ dicuntur *Orificia*, quemadmodum & artificialium, passim in scriptis Medicis.

ORIGO, ἀρχή, idem quod *Initium*, *principium*. Vide *Initium*.

ORIOLOS, χλωρός, idem quod *Picus*, *nidum suspendens*: cujus descriptio legitur in Aldro. l. 12. Ornithol. c. 39.

ORION, ὄριον, nomen proprium Deastri gentilis habiti pro filio Jovis, Neptuni, & Mercurii; de quo Poetæ fabulantur, ictu scorpil perisse, cum Dianæ vim inferre conaretur. Keuchen. ad Sammon. p. 265. Translatus deinde inter sidera; & mentio illius fit in sacris Literis. Hujus operationem in cadaver lupi esse, generare serpentes, finxit Paracels. de Pestilit. tr. 1.

ORIONIUS, id est *urinosus*. Dicitur de spiritu Urinæ, vel Sale Urinæ. Unde *Orionium Zuingeri* vocatur, quod est Tertius *Orionis* spiritus fixus, qui ex crassiore, salioreque parte losii evocatur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 29.

ORIX, sitibunda Ægyptiæ feræ nomen, quæ mœsta, & quasi supplex Caniculæ ortum intuetur, & lacrymabunda illius æstum deprecari videtur. Lang. l. 2. ep. 2.

ORIZEUM, idem quod *Aurum*. Hinc *Orizeum foliatum*, aurum in tenuissimas bracteas malleculum. *Orizeum præcipitatum*, est aurum in crocum suum redactum, adminiculo Croci Mercurii. Dorn. Rul. & Johnf. *Orizeus liquor*, Paracelso dicitur liquor ex auro præcipitato paratus: cujus descriptio habetur Paragr. l. 11. §. 3.

& meminit ejus aliquoties alibi in illis libris. *Orizeus color*, est flavedo in oculis, aut urina: cujus etiam passim mentionem fecit Idem.

ORIZON æternitatis (pro *Horizon*) est virtus supercœlestis. Dorn. in Dictionario Parac. Vide *Horizon*, ex Theophr. l. 2. de vit. long. cap. 2.

ORMS, i. e. *gallina*. Rul. & Johnf.

ORNAMENTUM, κόσμος, dicitur de partium *pulebritudine*, quæ quandoque obscuratur ab earum utilitate. Gal. l. 11. de U. P. c. 13.

ORNITHIAS, ἰσθίδια, nomen venti *Aquilonaris* frigidi, verno tempore spirantis, quando aves, & hirundines rursus adveniunt, Legitur ap. Hipp. l. 6. Ep. LI. 12. Foef. p. 462.

OROBION, ὄροβιον, significare videtur *Erve farinam*, apud Hip. l. 1. de morb. mul. CXXIII. 22. Apud Erotianum est adjectivum, & reditum per *ruffum*, aut æquale orobio, ὄροβιον, verruca *ruffa*, aut orobo similis. Onomast. pag. 84. d.

* OROBOEIDES, ὄροβοειδής, *orobo similis*, dicitur de sedimentis urinæ sulvi coloris, quæ hepatis colligationem indicant. Gal. c. 5. in 6. Ep. t. 15. & 4. aph. 76. Foef. p. 462.

OROBO, est *vitrum metallinum*. Dorn. Rul. & Johnf.

OROGAMO, est *Aurum*. Rul.

* OROS, ὄρος. Vide *Montes*. Dicitur & a quibusdam π. πεδίον, h. e. pars tota pedis superior, quam alii παλμοειδῆς appellant, id est multorum ossium. Castell. Gorr.

ORPHNODES, ὀρφνός, *tenebricosus*, ab ὀρφνη, *tenebræ*. Legitur apud Hipp. 3. prognost. 1. 30. & 32. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 4. Jung. Foef. p. 464. Erot. p. 79. c.

ORPHUS, ὄρφος, vel ὄρφος, vocatur piscis quidam, sive litteralis, sive marinus, cujus descriptionem, & usum in cibis vide in Aldr. l. 2. de pisc. c. 11.

ORRHODEO, ὀρροδέω, significat *metuo*, formido: & occurrit apud Hipp. l. 2. Prorrh. XX. 4. l. 2. de fract. t. 65. & t. 3. t. 17. l. 1. de morb. XLII. t. XCVI. 24. Jung. Erot. On. p. 83. a. & Foef. Oec. p. 463. seq.

ORRHOPISSA, ὀρροπίσσα, quasi ὀρροῦς πύσσις, est *piscis liquida serosum excrementum*, piscis veluti serum. Hoc legitur apud Hipp. lib. de Ulcer. IX. 12. Vide Erot. p. 28. f. Gorr. in def. Dicitur & πύσσις.

ORRHOPYGION, ὀρροπυγίον, rectius ὀρροπύγιον, ultima pars spinæ, qua vertebræ desinunt, manifestior in avibus, quam in homine. Gorr. Illud in præpinguibus, & altilibus grandius redditum gulæ placuisse, & præsertim milirum, testatur Bruyerin. de re cibar. l. 15. c. 18.

ORRHOS, ὀρῖος, Lat. *Serum*, id est aquosa portio lactis, & sanguinis. De illo Hipp. l. 4. de morb. XXV. 28. XXVI. 9. de hoc Gal. l. 5. de U. P. c. 5. & alibi. *Serum* hoc sanguinis uti per se est ὄχημα, sive vehiculum; ita per accidens, & ex longiori mora degenerans fit excrementitium, & urinæ, aliorumve liquidorum excrementorum materia. Plura de *Sero sanguinis* vide in Schenkii tract. h. tit. item apud Willis de febr. c. 1. ubi de *Sero lactis* egregie disseruit. *Serum* excrementitium etiam *ichoris* nomine venit. Vide *Ichor*.

ORRHOS, ὀρῖος, in penult. acuto notata, significat vel ossis sacri extremum, ad caudam usque protensum; vel *Perineum*, sive lineam subter penem medium scrotum interfecantem, per τῶρον ad anum usque tendentem, quæ & τράμις dicitur, ex Ruffo, Polluce, & Hefychio, Cast. Foes. p. 463.

* **ORTHOCOLON**, ὀρθόκωλον, quasi *rectus articulus*, est articulationis vitium, quando ob durum aliquem tumorem musculi partem inflectentes non sequuntur, sed articulus perpetuo tenditur, nec inflecti potest. Gal. scripsit ὀρθόκωλον, 3. de art. t. 100. Verum Foes. priorum lectionem approbat: quamvis C. Hofm. in suis Notis ἀνεκδότους ad h. l. & posteriorem lectionem non penitus rejiciat; cum videatur esse argutior compositio, si τῆ ὀρθότητι apponatur ad latus ἢ κωλότης.

ORTHODORON, ὀρθόδωρον, mensura est apud Græcos, qua rerum intervalla metiuntur. Est autem totum id spatium, quod inter primam palmæ partem, καρπὸν Græci dicunt, & extremum medium digitum interjacet. Sic enim Pollux, & Hefychius interpretantur. Continet autem digitos circiter undecim. Latine *rectus palmus* dici potest. Gorr.

* **ORTHOPNEA**, ὀρθόπνοια, quasi *rectam spirationem* dixeris, est magna spirandi difficultas, ut non aliter ea fieri possit, quam recta cervice, & thorace elato; quod etiam iis accidit, qui velociter cucurrerunt. Qui sic affecti sunt, dicuntur ὀρθοπνοῖοι, quia decumbentibus suffocationis periculum ob angustationem asperæ arteriæ imminet, vixque erecta cervice sufficiunt, dorso nulli rei innixo. Causam hujus vide in *Asthma*. Meminit Hip. l. 7. Ep. VI. 6. Junge Gal. cap. 4. de R. V. I. A. t. 21. & c. 2. in 1. Prorrh. t. 54. Foes. pag. 461. Qui inflammationem vel pulmonum, vel faucium quoque causam agnoscunt, confundunt Peripnevmoniam, aut Anginam cum *Orthopneæ*.

ORTHOS, *Rectus*, opponitur *Curvo*. Ita Vena recta, legitur apud Hipp. 5. aph. 68. Vide *Diet. n. 625*. Vide *Rectus*.

ORTHOSTADEN, ὀρθοστάδην, adverbium apud Hipp. quod significat in *erectum stando*, sive more eorum, qui erecti stant: & dicitur vel de exacte fanis, qui stant, ambulant, suisque negotiis præsentiam suam accommodant. Lind. Ex. XIII. §. 22. vel de leviter ægrotantibus, qui nondum decumbere coguntur: in qua significatione sumpsisse videtur Hipp. l. 1. Epid. f. 1. r. 10. f. 2. t. 12. 22. 41. f. 3. t. 65. 66. Vide Gal. comm. ad locum primum Hipp. Verbum ὀρθοστάην, *erecte stare*, occurrit l. 2. Epid. f. 2. 93. Adverbium illud opponitur τῶν κενωκυμένων, *decumbentibus*, vel *Clinicis*; de quibus suo loco.

ORTUS, apud Latinos ambiguum obtinet significationem. Vel enim dicitur de Loco, ubi Sol, & sidera ascendunt supra nostrum Horizontem. Erta idem est, quod *Oriens*: de quo p. superius. Vel de motu ipso solis, & siderum, quando supra Horizontem ascendunt, Gr. ἀναπλή, vel ὄμπλη, Lind. Ex. XI. §. 178. Vel idem est, quod Origo, initium, principium, *Generatio*. Gr. ἀρχή, ἄρσις, de quibus etiam suis literis. Ita Helmont. tractatum inscripsit *Formatum ortus*; quem nonnulli modernorum imitantur, & *Morborum ortum* dicunt pro generatione. In opere Lapidis Philosophici *Ortus Solis Mysticus* dicitur, quando ex caligine, & nigredine paulatim fit mutatio in albedinem. Libav. Tom. II. Op. p. 142. 373.

ORTYGOMETRA, ὀρτυγόμετρα, q. d. *Coturnix grandior*; unde & vernacule *Rex Coturnicum* vocatur; nomen avis, cujus descriptio habetur apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 23.

ORVIETANUS, cognomen Agyptæ, vel Circumforanei, alias *Hieronymus Fervantes* dicti, qui inventione alicujus *Antidoti* singularis, vel Electuarii Alexipharmaciarum contra omnia venena. Is enim primus ausus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum, teste Helmont. tr. Tumul. pestis; §. Hippocrates redivivus. Vide & Rhod. ad Scrib. n. 144. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 11. f. 2. c. 8. Descriptio Electuarii legitur apud Schrod. l. 2. c. 51.

ORUO, ὀρούω, i. e. *irruo*, impetum facio, irumpo. Legitur ap. Hipp. de mensibus sursum impetum facientibus, l. 1. de morb. mul. LXIX. 5. Vide Foes. p. 463.

ORYZA, ὄρυζα, de genere frugum est, mediocriter alit, & vim quandam adstringendi habet, qua ventrem modice sistit. Vide Gal. l. 1. de A. F. c. 17. & l. 8. de S. Fac. §. *Oryza*, li. 8. de C. M. S. L.

* **OS**, Genit. *Oris*, Gr. ὄστυ, proprie duobus modis accipitur: Primum de eo spatio, quantum diducta labra patent: Deinde de toto illo spatio, quod dictis labris ad imas usque fauces

ees interjacet; in quo dentes, palatum, lingua, gurgulio, & tonsillæ duæ continentur, quarum omnium partium una tunica est, etiam naribus communis. Hæc Gorr. & Castell. Est prima nutrimenti ad ventriculæ via, & vocis instrumentum. Aperitur, & clauditur. Ejus descriptionem vide apud Barth. l. 3. Anat. c. 11. Et quid multis? Qui, quid sit *σώμα*, vel *os*, nescit, *os* non habet. Diet. 791. *Oris sine lingua* perfecte loquentis descriptionem, a Jacobo Roland. de Bellegad. Gallice, & a Carolo Reigero Latine translata, vide in Eph. N. C. An. III. p. 559. seq. *Oris tartarus*, qui dentibus adheret, vocatur Paracelso, Paramir. l. 3. tr. 2. Porro vocabulum *Oris* solet etiam transferri ad alia; & notat meatus vel cavitatis, vel vasis initium, & aditum; estque idem quod *Orificium*, *Ostium*. Ita *os* ventriculi, vel stomachi, apud Helmont. legitur tr. Tum. Pestis, §. Proprietas pestis. *Os* uteri, frequenter legitur apud Hipp. 5. aph. 46. l. 1. de morb. mul. LX. 2. l. 2. IX. 17. Foes. p. 588. Rolf. de Part. Genit. P. II. c. 43. Ita & in artificialibus dicitur *Os* fornacis, *Os* vitri, *Os* spiritale, pro *Orificio*. Rul.

* *Os*, Gen. *Ossis*, ὀστέον, ὀστῆν, pars corporis organica durissima, atque terrestris naturæ; cujus historiam, differentias, catalogum prolixius vide in scriptis Anatomicis. Hipp. de *Ossium* natura. Gal. de *ossibus*. Specialiter etiam apud Barth. libell. 4. Anat. ubi integram ὀσσεολογίαν proposuit. Junge & Foes. Oec. 464. seqq. Diet. 629. Inter *Ossa* unum peculiari nomine eminet, quod ἱερὸν, *sacrum*, vocatur, quod sit omnium in spina maximum. Antiqui enim magnum *sacrum* vocarunt. A Galeno late, & stricte sumptum: Late, quatenus *Os coccygis*: Stricte pro ea saltem parte, quæ revera sacra est, h. e. magna, & lata, qua etiam cum *Ossibus* per synarthrosin conjungitur. Hujus descriptionem ulterius vide apud Barthol. d. l. cap. 15. *Ossa* in genere sunt totius corporis fundamenta, sustentacula, & munimenta; quodque parietes, & trabes in domibus, in tentoriis pali, in navibus carinæ præstant, hoc in corporis humani fabrica *Ossium* præbet substantia, verbis Vesalii in Anat. *Ossa officinalia*, lege apud Schrod. d. l. 2. c. 26. *Ossa* quoque pro amuletis collo appendisse, testatur Keuch. ad Sammon. p. 274. *Ossiculum*, diminutivum, est *os* parvulum; qualia sunt *ossicula* in meatu auditorio; *ossiculum* in corde &c. *Ossa* emolliendi modum docuit Dionys. Papinus Reg. Societ. Angl. Socius: & mentio fit in Act. Erud. Lips. 1682. de *Ossium* mollitie præternaturali, & flexilitate legatur stupenda observatio a D. Daniele Prottenio Medico Helsingorensi notata in Act. Hafn. Vol. III. obs. 24.

OSCEALIS, rectius *Oschealis*, ab *Obschion*, dicitur *Hernia scroti*. Galeat. de S. Sophia ad Rhaf. l. 9. c. 89. fol. m. 83. b.

OSCEDO, ὀφθαλμῶν, idem quod *Aphtha*. Vide supra lit. A. Keuchen. d. l. p. 142.

OSCHEON, ὄσχεον, ὄσχεον, ὄσχη, *scrotum* significat. Est *bursa*, vel marsupium, testes continens, multis rugis præditum, in infirma parte lineam habens secundum longitudinem excurrentem, quæ futura vocatur. Vide Barth. l. 1. Anat. c. 21. Rolf. de part. genit. P. 1. c. 14. Dicitur & *scrotum*. Loca Hipp. vide apud Foes. p. 465. Inde dicta est *Oscheocele*, ὄσχεοκύλη, *Hernia scroti*, in quæ ob rupturam, aut læsionem aliquam intestinum, aut omentum in scrotum delabitur. Lind. Ex. IV. §. 15. ὄσχεα quoque dictos fuisse palmites vitium botris onustas, quas in festo Scirados Palladis Atheniensium ephēbi detulerunt, testatur Lang. l. 1. ep. 58.

OSCILLATORIUS motus, dicitur apud Borellum de motu animal. part. 2. qui in horologiis rotarum motum dirigit, regulat, ac contemperat æquitemporaneis itibus, ac redibus suis. Et talem quoque locum habere existimat in sanguine per aerem inspiratum, æqualibus portionibus illi commistum, elasticitate sua spiritu motum regulantem, & moderantem; quod tamen negare non dubitat celeberr. D. D. Bohn. in Circulo Anatomico Phys. Progymn. IV. p. m. 68.

* OSCITATIO, χάρμη. Vide *Charme*.

* OSCULUM, æquivocum est. Vel enim diminutivum est *abore*, Gr. ὀσμία. Ita *Oscula vasorum*, i. e. extrema orificia arteriarum, & venarum, sæpe leguntur in scriptis Medicis. Vel significat impressionem labiorum in alterius velos, vel frontem, vel aliam corporis partem. Dicitur & *Basium*, *Suavium*, φίλημα, estque symbolum amoris. Tale *Osculum* fieri aliquando causam contagii Venerei, sive morbi Gallici, demonstravit Forest. l. 32. obs. 2. in Schol.

OSEUS, Paracelso dicitur *Scrotum*, in quo testiculi continentur, l. de Ulceribus, c. 54. & passim alibi, in libris de Tartaro. Fragment. ad h. l. Haud dubie corruptum vocabulum a Græco ὄσχεον.

OSIS, ὀσῆς, dicitur *pulsio*, impulsio, *irrusio*, idem quod ὀσθησις. Usurpatur ab Hipp. de vertebræ propulsione introrsum facta, quæ fit causa anginæ, 3. aph. 26. & l. 2. Epid. Vide Diet. n. 948. Sumitur etiam aliquando pro *expulsione*. Hinc nonnulli ὀσῆν tribuerunt purgantibus, quod expellendo operentur: v. g. Jonbertus in paradoxis, uti videre est in Disp. nostra de Purgationis modo, ac viis ad alvum addita Remoris purgationis, th. 5. & 10. seqq.

OSME, ὀσμή, idem quod ὀσμῆ. Vide *Odor*.

OSOROR, Id. e. *Opium*. Ruland. & Johnf. in Lex.

OSPHRESIS, ὀσφρησις. Vide *Oloratus*.

OSPRION, ὀσπριον, idem quod ἄνωπρον, *legumen*, *Cereale*. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 92. Gal. l. 7. M. M. c. 6. Vide J. Alex. in not. ad h. l. Strictè tamen ὀσπριον significare *fabam*, eeu primarium inter legumina, ex Athenæo, & Clemente Alexandrino, notarunt Mercur. l. 3. V. L. c. 7. Foef. Oec. p. 461.

OSPHYS, ὀσφύς. Vide *Lumbus*.

OSSA *parallela*, est universale medicamentum in podagra. Dorn. Rul. & Johnf.

OSSICULUM. Vide *Os*, Gen. *ossis*.

OSSIFRAGA, *Ossifragus*, primum est nomen avis fere ad Aquilas pertinentis; ita dictæ, quod ossa ex alto in rupes demissa frangat. Gr. ὄφης, & φνή vocatur; cujus descriptio habetur, cum usu in Medicina, apud Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 11. Deinde est nomen Lapidis, qui alias *Osteocolia* appellatur. Vide hoc vocabulum paulo inferius.

OSTAGRA, ὀστέγρα, instrumentum Chirurgicum, quo ossa vel attolluntur, vel deprimuntur, vel omnino loco moventur. Gorr. Gal. l. 6. M. M. c. 6.

Osteocolia, ὀστέκολια, dicitur lapis fixissimus, albo, cinereo colore ossis figuram referens. Dicitur *lapis Ossifragus*, quia celebratur ad ossa cito glutinanda. Usus internus, & externus. Legatur Schrod. l. 3. c. 8. n. 15. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Valde ejus virtutem commendat quoque Helmont. tr. Confirmatur morb. sed in an. sensu. n. 17. circa fin. item tr. Adit. præclus. ad condum. n. 12. Videatur etiam de ejus viribus, usu, & abusu Hildan. Cent. 1. Obser. 90. 91. Cent. 3. Obs. 90. Cent. 5. Obs. 86. De cujus origine, loco, & natura historiam tradidit Joh. Christoph. Beermannus in Epistola ad Henr. Oldenburgium, quæ habetur in hujus Actis Philof. Ann. 1628. mens. Septembr.

* OSTEOCOPOS, *Ostocopus*, ὀστέκοπος, ὀστέκοπος, *lassitudinis species* est in qua partes, quæ in alto corpore sunt positæ, ut muscoli circa ossa positi, & tendines ossibus adhærentes, ex nimio motu confusionis, vel inflammationis sensum habent; unde ex penitior sensu intimarum partium videtur, quod circa ossa molestia, & affectio hæreat. Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 2. Gal. lib. 3. de San. tu. c. 5. l. 2. de sympt. causf. c. 5. Add. Foef. p. 464. Lang. lib. 1. ep. 2. & l. 2. ep. 14. ubi ostendit, esse symptoma singulare Luis Veneræ, id quod & Castellus notavit, Keuchen. ad Sammonic. p. 268. ubi & *Hofstocopus* in libro ayito legi monuit. Scorbuti quoque symptoma esse, docet experientia.

OSTEOLOGIA, ὀστεολογία, h. e. doctrina, vel tractatio de ossibus.

OSTEON, *Ostum*, ὀστέον, ὀστέον. Vide *Os*.

OSTRACITIS, ὀστρακίτις, species *Cadmia* factiua, quæ in fornacum locis humidioribus ex crassa materia fit, & superficiei testam repræsentat. Gorr. Vide *Cadmia*.

* OSTRACODERMON, ὀστρακοδέρμων, dicitur omne animal, cui pro cute testa est. Gal. l. 1. A. F. c. 1. & l. 3. c. 33. Lat. *Testaceum*; aut, cum Scaligero, *Testicorium*. Lind. Ex. V. §. 41. *Testaceorum* omnium species descriptas, cum usu, vide apud Aldr. l. 3. de Exanguibus h. tit.

OSTRACON, ὀστράκων, significat *testam figulinam*, cujus usus etiam est in Medicina, præsertim ad forum. Hipp. l. 2. de morb. XLIV. 17. l. de nat. mul. XXXIX. 194. 204. Hinc vasa ὀστράκεια, ἢ ὀστράκεια, *testacea*, vel *figulina* vocantur, Hippoc. d. l. Cl. 12. lib. 2. de morb. mul. LXXII. 14. Vide & Gal. lib. 9. de S. F. §. *Ostracon*.

OSTREA, *Ostreum*, ὀστρεον, (non ὀστρεον, quod idem est cum ὀστρακοδέρμων, sive *Testaceo*, Lind. d. l.) est species Animalis *Testacei*; estque *Concha marina*, ex genere rotundarum. Harum usus hodieque adhuc viget in mensis lautioribus. Olim in principio cœnæ fuisse adhibitas, testatur Mercurialis. l. 4. V. L. c. 11. Earum prolixior descriptionem, cum usu in cibus, vide apud Aldrov. l. 3. de Exanguibus, c. 66. seq. Schrod. lib. 3. cl. 3. n. 85. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. r. c. 14. *Ostrei* Anatomem accuratam tradidit Vvillif. tract. An. Brut. P. I. c. 3. *Ostreas* sine capite vivere, ex Plinio notavit C. Rejes C. El. q. 31. n. 7.

OSTRITES, idem quod *Osteocolia*, teste Schrod. alleg. ibidem loco.

OSTRITIUM, *Ostrutium*, nomen est Herbae, de qua videantur Botanici. *Ostritii* vero *Mineralis* quoque meminit Parac. lib. 8. de cur. morb. Gall. cap. 1. in cura lubrica; quamvis non explicet, quid intelligat per illud.

OSTUN, ὀστέον, idem quod ὀστέον. Vide *Os*.

OTA, ὄτα, *Aures*. Sing. ὄς, *Auris*. Vide *Aures*.

* OTALGIA, ὀταλγία, generaliter dicitur omnis *Dolor aurium*, strictè vero is, qui in profundo meatus auditorii percipitur. Gal. lib. 2. M. M. c. 2. & c. 3. in prognost. t. 13.

OTEILE, ὀτειλέ, apud Hippocr. significat & *vulnus*, & *cicatricem*, notante Gal. Usurpavit Hipp. 1. de artic. t. 44. 45. & 56. (vide Gal. in comm. ad hæc loca) l. de c. vuln. XIX. 3. Adde Foef. p. 694.

* OTENCHYTES, ὀτεγχίτης, *Sypho auricularis*, dicitur instrumentum Chirurgicum, vel *specillum*, quo aliquid in aures infunditur. Celsus *strigilem*

gilem vocat, l. 6. c. 7. ubi Foef. mavult legi, striglen. Alias & *Clysteres auriculares* vocantur ὀρεγγύται, Galen. lib. 3. de C. M. S. L. c. 1. Vide Foef. p. 693. Rhod. ad Scribon. n. 39. Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. XIII. fig. 3.

OTHANI, est *Mercurius Philosophorum*, Rul. in Lex.

OTHONE, ὀθόνη, linteum, & ὀθόνιον, panniculum, vel fasciam e lino factam significat. Hoc legitur apud Theophrast. l. 7. Hist. plant. c. 3. circa finem. Jungatur, si extra oleas vagari libet, B. D. Hent. Mulleri Meditat. Passional. 92.

OTICOS, ὀτικός, dicitur de eo, quod ad aures pertinet: v. g. ὀτικός κλυσίρ, Clyster auricularis: ὀτικό φάρμακον, medicamentum auriculare. Gorraeus. De Medicamentis Otiois egregie quoque differuit Junken. Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 9. p. 560. seq.

OTITES, ὀτίτις, epitheton digiti proximi minimo, qui *Auricularis* dicitur. Gorr.

OTIS, ὀτίς, etiam apud Xenoph. per o, ὀτίς scribi, testatur Gal. Est nomen avis in Thracia, & Macedonia frequentis, quæ alias *Gradipes*, & *Avis tarda* vocatur; ejusque descriptio, cum usu, habetur in Aldrov. l. 13. Ornithol. c. 12. Meminit & Hipp. vetando ejus usum in Epilepsia, l. de morb. sacr. II. 14. Jung. Erot. Onom. p. 82. c. Foef. Oecon. p. 694. De *Otidis* interaneis accurate descriptis legi etiam poterit in Pæonis, & Pythagora Exercit. Anatomico-Medicis, Ex. 44. epistola posterior, & prior Ex. 43.

OTORRHÏTOS, ὀττορροῖτος, dicitur Hipp. cui aures fluxione, & destillatione tentantur, l. 6. Epid. l. 1. c. 3. Linden. vero legit ὀττορροῖτος, a ὀττο, sordes. Utraque lectio convenit.

OTUS, ὀτός, avis dicitur Noctua similis, pinulas circa aures habens. Dicitur & *Asio*. Descriptionem, & usum vide apud Aldrov. l. 8. Ornithol. c. 3. ex Aristot. l. 6. H. A. c. 12.

† OVA MEDICA, Cucurbita strictiores, a forma ovali. Merc. l. 2. c. 2.

OVARIUM, terminus est recens Anatomicus, significans congeriem globulorum, vel vesicularum, liquorem seminale continentium, in testiculis muliebribus, hodieque a Kerkringio, Stenone, & aliis inventorum, ita ut elixa etiam illa *ova* condensentur ad vitelli similitudinem. An vero ova illa constituentur τὸ κύημα, sive conceptum, & a semine masculo fecundentur, & actuentur? & an hoc in ipsa uteri cavitate, an vero in Tubis, aut harum alterutra fiat? adhuc valde controversum est; nec est hujus loci, nec instituti ventilare. Vide Barth. l. 1. Anat. c. 26.

OVIDUCTUS, idem quod *Tuba Fallopii*, canalus ab ovario ad uteri fundum excurrrens,

per quem τὸ κύημα, sive ovulum transit in cavitate uteri. Vide *Tuba*.

OVIPARUM, ὀπίπικον, est epitheton animalis, quod ad propagandam speciem suam ovum gignit, & excludit, ad differentiam *Viviparorum*, de quo vocab. vide infra suo loco: quamvis natura aliquando etiam extraordinarie aliquid præstet. Imo secundum recentiorum opinionem, sano sensu omnia *Ovipara* etiam dici posse, supra in voc. *Ova* indicavimus.

OVIS, ὄϊς, ὀρίαντον. Vide *Ois*.

OVUM, ὄον. Vide *Oon*. Quibus addi debet, quod *Ovum philosophicum* quoque dicitur instrumentum sublimatorium, pro sublimatione Mercurii: cujus figura exhibetur in Frid. Hofm. Clav. ad Schroder. p. m. 317. ubi scripsit, lapides etiam quosdam in Hassia repertos, minera Martiali scatentes, & aeri humido expositos in sal Vitriolinum abeunt, vocari *Ova philosophica*. *Ovum* dicitur etiam *Cephalagra*, vel *Capitis dolor*. Valefc. de Tartar. Philon. Pharmac. l. 1. c. 7. Ex Avicenna.

OXALME, ὀξάλμη, mistura ex aceto, & sale parata; cujus meminit Dioscor. l. 5. c. 23. Gal. l. 14. M. M. c. 3. Vocatur & *Muria acida*; ejusque descriptio, & virtus legi poterit in T. Chym. Vol. I. p. 608. ubi ridiculum, quod inter medicamenta Chymica referatur, cum quilibet Corydon parare possit hanc misturam. Est conditura Brassicæ, Forest. l. 4. Chirurg. Obs. 3. Schol.

OXELAEON, ὀξέλαιον, dicitur compositio ex aceto, & oleo, apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 7. & l. 3. c. 2. Vid. Forest. d. l. 6. O. 39. Schol. Sed & intrinsece sumitur pro conditura quadam, l. 2. de Al. Fac. c. 33. Jul. Alex. in comm. ad h. l.

OXINES, ὀξίνες, Vinum dicitur, quod coacuit aliquatenus, non tamen perfecte in acetum conversum est. Latine *Vappa*. Linden. Ex. X. §. 150.

OXOS, ὄξος, vide *Acetum*. Significat & vinum acidum, notante C. Hofmann. l. 3. V. L. c. 9. & 10. Lind. d. l. §. 101.

OXYBAPHON, ὀξύβαφον, idem quod *Acetabulum*, ὀξύβαλον, nomen mensuræ. Vide *Acetabulum*, *Coryle*. C. Hofm. d. l. 1. c. 11.

OXYCHOLIA, ὀξύχολία, ὀξύχολος, idem quod ὀξύθυμία, de quo p. p. vide *Oxythymia*.

* OXYCRATON, ὀξύκρατον, Latin. *Posca*, est compositio ex aqua, & aceto. Gal. l. 1. de S. F. c. 29. cujus miscendi, & componendi ratio pro varia intentione diversa esse solet. Rhod. ad Scrib. n. 46.

- OXYCROCEUM, dicitur Emplastrum quoddam: cujus gemina descriptio habetur in Dispensatorio Augustano: una cum croco, & aceto: altera sine illo. De ejus usu, & abusu vide Hildan. Gen.

4. Obs. 99. 100. ubi etiam Emplastrum Diabolicum vocasse Vigonem notavit.

* OXYDERGES, *Oxydarcicus*, ὀξυδέρης, ὀξυδορικός, i. e. *visus aciem promovens*. Dicitur de medicamentis, quæ oculos, nullo quidem sensibili affectu præditos, male tamen munere suo fungentes, corrigunt, & in integrum restitunt. Gal. l. 5. de S. Fac. c. 23. Pertinent ad Ophthalmica.

* OXYGALA, ὀξύγαλα, *lac acidum*: de quo legatur Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 16. Linden. Exerc. XVI. § 122. seq.

OXYGARON, ὀξύγαρον, *garum acidum*, h. e. garum cum aceto mixtum, species embamatis, vel intinctus, opsonii loco, ad pisces olim adhibiti; quemadmodum *Oxelaogarum*, ὀξελαιόγαρον dictum fuit, quando una cum aceto & oleum admiscebatur. Gorr. Jul. Alexandr. l. 18. Sal. c. 16. *Oxygarum purgans* tradidit Æt. l. 5. c. 86.

OXYGLYCY, ὀξύγλυκὸν, aut ὀξύγλυκῆς, est species *δουμέλιτος*; & dici potest *Mulsa acida*, vel *Acetum mulfum dulce*. Parabatur ex favis dulcissimis aqua maceratis, & decoctis. Gal. c. 2. de fract. t. 29. & c. 3. t. 49.

OXYLIPES, ὀξύλιπῆς, epitheton panis, cui exiguum aceri affusum est, *Panis acidus*. Ventrem sifit. Meminit Galen. lib. 8. M. M. c. 5. Vide J. Alex. not. ad h. l.

* OXYMEL, ὀξύμελι, *acetum mulfum*, vel accommodatius *Mulfum acidum*, potio vetustissima certa ex aceto, melle, & aqua parata, ut quæ etiam ante Hippocratis tempora in sanitatis usum venerit. Dividitur in *simplex*, & *compositum*. Descriptiones vide apud Hip. l. de intern. aff. LI. 45. Gal. l. 4. de san. tu. c. 6. 3. de R. V. l. A. t. 24. Dioscor. l. 5. c. 22. Jul. Alex. l. 26. Sal. c. 9. Vide & Dispensatoria August. & Norimbergense. Inter composita celebriora sunt *Scilliticum*, & *Helleboratum Juliani*. De quibus in dictis Dispensatoriis.

OXYNGION, ὀξύγγιον, significat *axungiam*, h. e. adipem suillum, nec eum quidem omnem, sed proprie qui ungendis rotarum axibus infervierit. Illi enim tum ex rotarum circumactu, tum ex earum ferrugine nova quædam qualitas accessit, ob quam & inflationibus imponitur, & sedis vitiiis opitulatur plus, quam recens, & sincerus adeps. Gorr. Legitur apud Diosc. l. 3. c. 10.

OXYNITRON, ὀξύνιτρον, nomen est *Emplastri rurtorii*; cujus descriptio habetur apud Æt. l. 15. c. 17. allegante Gorræo.

OXYOPIA, ὀξυωπία, *acies visus*, & ὀξυωπιῶν, *visu acuto præditus*. Opponitur τῇ ἀμβλυωπία. De quo supra in *Amblyopia*. Occurrit vero illud apud Aristot. l. 4. probl. 3.

† OXYPHAENICUM, est tamarindus. Dom. Leon. Art. med. l. 2. §. i. c. 8.

OXYPHONIA, ὀξυφωνία, *vox acuta*, qualis edi solet cum ejulatu, & planctu. Legitur apud Hipp. Coac. t. 257.

OXYPHLEGMASIA, ὀξυφλεγμοσία, dicitur *acuta*, & *vehemens inflammatio*, a nimium succenso, acriorique sanguine. Occurrit apud Hipp. de morb. virgin. II. 22.

OXYPORON, ὀξύπορον, ὀξυπόρονον, vocatur *medicamentum facile penetrans*, & permeans, viresque exerens; qualia sunt *λεπτομήνη*, tenuium partium, ut salina, volatilia, spirituosæ. Huc pertinent & pleraque Chymica, ὀξυπόρονον κενδαρπικόν, purgans *facilis activitatis*, legitur apud Aetium l. 3. allegante Gorr.

* OXYREGMIA, ὀξυρεγμία, *acidus rustus*; cujus causam vide supra in *Ereuxis*. Legitur aliquoties apud Hipp. v. g. 6. aph. 1. & 33. l. 2. Epid. f. II. 49. 50. l. 2. de Diet. XXIV. 15. XXV. 11. & alibi sæpius. Vide Foes. p. 457. Dieter. n. 620.

OXYRINCHUS. Vide *Sturio*.

* OXYRRHODINON, ὀξυρρόδιον, vel etiam ὀξυρρόδιον, in genere vocatur *medicamentum ex aceto, & oleo rosaceo paratum*. Practici tamen magis usurpant in strictiori significatione, pro specie *Epithematis Cephalici*, sive *Exontalis*, ex diversis proportionibus aceti, & olei rosacei mistorum parata: quamvis & alia olea pro indicationum necessitate substitui possint; v. g. Nymphetæ, Violaceum &c. Vide Morell. de Form. rem. l. 2. f. 2. c. 2. Schroder. scribendum esse putat hoc modo: ὀξυρρῶδιον, ab ὀξυς, ῥόδιον, & ὀδύνη, quasi *medicamentum ex aceto, rosique factum ad dolorem leniendum*, l. 1. c. 3. Verum prior lectio est usitata. De usu *oxyrrhodinum* lege etiam Rhod. ad Scrib. compos. 1.

* OXYs, ὀξυς. Vide *Acutus, Acidum*.

OXYsACCHARUM, ὀξυσάκχαρον, dicitur *medicamentum liquidum ex aceto, & saccharo paratum*, quemadmodum p. a. dictum fuit *Oxymel* *medicamentum ex aceto, & melle compositum*. Interdum enim ob certas, & urgentes causas saccharum pro melle accipitur; v. g. in febribus, & in sexu feminino: in quo mellis usus non omni tempore conveniens. Dantur etiam *Oxysacchara simplicia*, & *Composita* in Officinis. Vide Dispensatoria. Meminit & For. l. 3. Obs. 7. in Schol. & l. 5. Obs. 10. in Schol. *Oxysaccharum vomitivum*, ex Angelo Sala, describitur a Schroder. l. 2. c. 84. & commendatur a Casp. Rejes C. El. q. 70. n. 9.

OXYsAL, terminus est chymicus; cujus descriptio habetur apud Angel. Salam de preparatione Essentiarum. Paratur vero ex Sale Cardui bened. & Ace-

& Aceto destillato. Meminit & *Oxysalis* D. Ludovic. Pharm. Diff. I. p. 51.

OXITES, ὀξύτης, *Aciditas*, vel *Acidum*.

OXYTHYMIA, *Oxythymos*, ὀξύθυμία, ὀξύθυμου, idem quod ὀργίλος, dicitur de precipiti iura, & subito exandescens. Vide *Orgilos*. Loca Hippocratica vide in Foef. Oec. p. 457.

* OZENA, ὀζαίνα, dicitur *ulcus navium putridum*, & tetri odoris halitum emittens. Gal. I. def. & l. 3. de C.M.S.L. cap. 3. Descriptio ita potest perfici: *Ozæna* est exulceratio plerumque maligna, interna, vel externa nasi, cum fœtore, & profluvia faniei magis, vel minus purulentæ, serpens cum, vel sine corruptione cartilaginearum, & ossarum nasi partium, proveniens ab affluxu, & collectione ichoris sanguinei, vel lymphatici acrioris, & corrosivi, partes solidas molliores depascens. Sæpius symptoma esse Luis Venereæ, testatur experientia; notaruntque Gorr. & Cast. De hoc affectu legantur Forest. lib. 13. Obs. 4. & 5. River. lib. 4. prax. cap. 1. Hildan. Cent. 2. obs. 22. seq. Barbett. Chir. p. 2. lib. 3. cap. 7. *Ozæna* quoque nomen est piscis, vel potius *polypi*, qui & ὀσμύλη vocatur: cujus descriptio habetur apud Aldr. l. I. de Exang. qui est de mollib. c. 3.

OZE, ὀζή, vocatur Celso *factor oris*; qualis ante febres cum frigore sentitur. l. 3. cap. 11. Vide Rhod. ad Scrib. n. 40.

OZEMAN, id est *album ovorum*. Ruland. & Jonsf.

OZO, id est *Arsenicum*. Iid.

OZO, ὄζω, significat *oleo*, & tribuitur bono, & malo odori. Legitur apud Hip. 5. aph. 11. Vide Dieter. n. 603.

OZOS, ὄζος, vocatur *ramus arboris*, vel ejus veluti brachium. Theophrast. lib. 5. Hist. plant. c. 3. unde ἰζύμα, & διοζύμα, in ramos distribuor, *ramificor*: quod verbum usurpavit Hipp. teste Gorræo, quamvis locum non addiderit. Sunt vero l. de nat. puer. IX. 2. XV. 7. 8. XXVI. 1.

P

P Litera apud Latinos est character, vel nota mensuræ certæ aridorum; significans *pugillum*: quemadmodum hoc patet ex Schrodero, Morello, & aliis Dispensatoriis. Apud Scribonium editione Rhodii denotat Pondo; de quo vocabulo infra suo loco. Græcum n̄ est character apud Hippocr. in lib. 3. Epid. denotans vocabulum παιδων, probabile, sub finem ægrotorum historię annexum,

quamvis varia occurrat scriptura vel πι, vel ιι. Vide *Foesium* in Notis.

PABULUM, βόσκη, βοσκή, βοσκή, proprie dicitur de pascuo brutorum; & idem est quod *Alimentum*. A recentioribus tamen inepte translato pro declaranda continuatione caloris vitalis & sanguine ad portiones hujus oleosas, & spirituosas, quæ dicuntur illis *pabulum*; uti patet ex scriptis Charitonis, Willis, aliorumque.

PACCIANUM, πακκικόν, species *Collyrii*, apud Ætium l. 7. citante Gorræo. Meminit & Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 3. ad quem locum vide notas Jul. Alexandrini.

PACHETOS, παχῆτος, Hipp. dicitur *Laqueus*, l. 2. de morb. mul. II. 16. vide supra *Laqueus*. Jung. Foef. Oec. p. 490.

PACHNE, πιάχη. Vide *pruina*.

PACHOS, pachytes, πιάχος, παχύτης. Vide *Crassities*.

PACHYNTICOS, παχυντικός, vide *Incrassans*.

PÆDAGOGUS, παιδαγωγός, proprie significat eum, qui pueros informat, & educat. Zeno tamen *pædagogos* quoque eos vocavit, qui prompti, & idonei fuerunt ad corrigendum, & increpandum proximum, licet vocati non fuerint, teste Gal. l. de cogn. & cur. an. morb. c. 3. circa fin.

PÆDANCHONE, παιδαγχόνη, vocatur Anging species pueris familiaris, quæ & *Angina sicca* vocatur; cujus lethalem historiam notavit M. Aurel. Severin. tract. de Abscess. & ex hoc Bonett. Anat. Pract. l. I. sect. 23. Obs. 4. p. 382.

PÆDARTHROGACE, παιδαρθροακή, (perperam apud recentiores per simplex e, *pædarthrocace*, v. g. in Job. a Makeren a Blasio editis Chirurgic. Obs. c. 68. fin.) idem quod *Spina ventosa*. Vide *Ventosa*. Ratio nominis hæc est, quod affectus pueris fit frequentior.

PÆDEUSIS, πιδέσις, idem quod *pαιδείς*. Vide *Institutio*. Legitur apud Hipp. de Humor. II. 12. Vide Foef. p. 476. Linden. Ex. V. §. 12. Est & *pαιδείς*, idem quod τρόπος ἐπιστήμης, *modus certus scientiæ*. C. Hofm. Com. ad Gal. LL. de U. P. n. 373.

PÆDIA, παιδιά, idem quod *παιγμια*, *παιγνιον*, vide *Ludus*.

PÆDICOS, παιδικός, *puerilis*, dicitur de omni eo, quod pueris competit. Ita *Ætas puerilis*, morbus *puerilis*. Est nomen Cataplasmatum, quod & *φακός* dicitur apud Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 7. Sumitur aliquando late, includens etiam infantum primam ætatem; aliquando strictè, includens hanc. De morbis *infantilibus* & *puerilibus* succinctè etiam egit Junken. Chym. Exp. Cur. P. II. f. 2. c. 1. & 2. p. 763. seq.

PÆDION, παιδίον. Vide *Infans*.

PÆDOCTISÆ, παιδοκτήσαι, idem quod παιδοποιήσαι, hoc est *liberos procreare*. Erotian. O. nom. p. 85. b. Foef. p. 477.

PÆDOPHLEBOTOMIA, παιδοφλεβοτομία, id est *Vena sectio puerorum*. De qua magna olim fuit disceptatio inter Alex. Massariam cum Gale- no negantem, & Hor. Augenium illam approban- tem; quemadmodum hanc litem descripsit Joh. Muniter. h. tit. Affirmativam defendit et- iam Valer. Badilius Medicus Veron. tr. h. t. Nobis vero magis aridit negativa.

PÆDOTRIBA, παιδοτρέβις, dicitur *minister Gymnastæ*, quemadmodum Coqus Medici, qui debet etiam peritiam habere omnium exerci- tationum in palæstra, ut pueros exercere pos- sit. Gal. l. 2. de fan. tu. c. 9. 11. 12.

* **PÆDOTROPHICA**, παιδοτροφική a quibusdam olim dicta fuit pars Medicinæ, tractans modum infantes, & pueros educandi, & nutrien- di, l. de part. art. med. inter spurios Galeni li- bros relato, c. 5.

PÆONIA, πικνία, æquivocum est. Proprie nomen est plantæ commendatissimæ contra E- pilepsiam; de qua consule Botanicos. Deinde est nomen *Confectionis*, vel *Antidoti* apud ve- teres celeberrimæ contra tussim, destillationes, & thoracis, pulmonumque affectus, apud Æt. l. 13. c. 102. citante Gorræo. Πικνίον quoque vocatur *Catarocium Andree*, ad morbos lie- nis, apud Gal. l. 9. de C.M.S.L. c. 2.

PÆPALE, παιπάλη, pars dicitur farinæ tenuissima, flos ipse polentæ, *pollen*. Gorr.

PÆS, πᾶς, vide *Puer*.

PÆZO, παίζω, significat *Ludo*. Aliquando vero stricte sumitur pro *venerem exerceo*. Lin- den. Ex. VI. §. 48.

PAGAMENTUM, vocatur Docimastis Metal- licis massa impuriorum metallorum cum ar- gento permixta. D. Ol. Borrich. in Docimast. Metall. §. 17.

PAGANINA, est vox Italica, qua intelligi- tur primum infantum excrementum, in tenuissimum pulverem adactum, quod ad dies plures exhibitum receptissimum est contra Epilepsiam experimentum. Vid. p. Poter. in pharmacop. Spagyric. p. 191. 192.

PAGOYUM, terminus Paracelsicus, denotans *Ens spirituale*, a quo deducuntur morbi occul- ti, vel ab incantatione dependentes: de quo scripsit Paracels. paramir. Tr. 4. qui *Pagoyus* inscribitur, & tr. 4. de pestilitate, c. 1. & 2.

PAGRUS, vel *Phagrus*, πάγρος, vel φάγρος, vocatur piscis, q. d. *Vorax*, littoralis; cujus descriptio, cum usu in cibis, occurrit apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 8. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31.

PAGURUS, παγῦρος, vocatur aquatile, ὄστρα- κώδερμος, sive crustatum; estque *Canceri* species, Ægin. l. 1. c. 91. cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 2. de Exang. c. 19. Habentur inter *Cancros* laudatissimi, J. Alex. l. 14. Salubr. c. 14. *Paguri lapidosi* delineationem vide apud Chiocc. Mus. Calc. f. 3. p. 430.

PALEOS, παλαιός, *vetus, inveteratus*, pri- scus. Opponitur novo, recenti. Legitur de morbis *inveteratis*, 5. aph. 23. Jung. Dieteric. Jatr. n. 644.

PALESTE, παλαιστή, dicitur *mensura qua- tuor digitorum*. Vocatur & alio nomine δοχμή. Vide supra *Dochnæ*. Legitur apud Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 149. 153. Jung. Foef. p. 477. Gorr. in def. Latine *Palmus*: Dodrans.

PALESTRA, πάλαιστρα, dicitur locus exerci- tiorum corporis vehementiorum, præsertim athleticorum: unde & *Athletæ* dicti sunt πα- λαιστᾶι, id est *Luctatores*, Lat. *Palestricæ*. Gal. l. de Al. fac. c. 32. Junge & l. de parv. pilæ exerci- tiorum, c. 2. & 5.

PALATINÆ GLANDULÆ, dicuntur Stenoni glandulæ conglomeratæ Tonfillis continuatæ; de quibus vide Barth. l. 3. An. c. 12. p. 537.

PALATUM, ὑπερώα. Vide *Hyperoæ*.

PALE, πᾶλη, vel significat *lucram*, sive *certamen*, unde *Palestra*; Vel idem est quod παι- πᾶλη, *tenuissima farina*; in qua significatione sæpius usus Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIX. 17. C. 44. l. 2. II. 6. LXX. 5. l. 2. Epid. f. II. 2. Confer ad Foef. p. 477.

PALEAR, κἀλλιον, dicitur *barba galli galli- nacei*; cujus meminit Gal. inter alimenta nul- lius vel usus, vel noxæ, l. 3. de Al. fac. c. 21.

* **PALIMBOLOS**, πάλιμβολος, alibi παλίμ- βολος, vocatur *homo dolosus*, qui aliud loqui- tur, aliud sentit, quique facile mutat senten- tiam, Homo fluxa fide. Deinde quoque ita vocatur *morbus vagus*, inconstans, qui facile mutatur, fluctuat, & in diversum trahitur, aut fluctuat; aut qui spem levationis facit, sed in- tus malignus est Hipp. l. 6. sect. 6. Epid. t. 15. Gal. in com. ad h. l. Adde Foef. p. 478.

PALIMPISA, παλίμπισσι, vocatur a qui- busdam *pix arida*, vel sicca, quasi pix rursus cocta; quia pix sicca nihil aliud est, quam resina bis cocta. Diof. l. 1. c. 97. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 397.

PALINCOTOS, παλίγκωτος, epitheton morbi, qui *recredescit*. Estque nota malignitatis; quia causa morbifica ante quiescere quidem visa de- nuo movetur, & insurgit. Κόττος enim doloris acerbiteriam, & exardescentiam ex ira significat. Verbum παλίγκωταίνω, frequens apud Hippocr. 2. de fract. t. 28. 30. 31. lib. 2. de morb. mul.

LVI. 2. Occurrit & nomen *παλιγγιότης*, & *παλιγγιότης*, *recrudescencia*, *offensio*, apud eundem 3. de fract. t. 33. l. de Loc. in Hom. LIII. 7. Plura loca vide apud Foef. p. 477.

PALINDROMIA, *παλινδρομία*, vocatur *Recurfus*, vel *reversio*, regurgitatio p. n. humorum peccantium ad interiora, vel partes nobiliores. Legitur hoc nomen apud Hipp. 2. Prorrh. XIII. 1. a verbo *παλινδρομέω*, *recurro*, *regurgito*, quo sapius usus Hipp. f. 2. progn. t. 68. f. 3. t. 29. Coac. t. 143. l. 1. Epid. Sect. 2. t. 35. Jungatur Foef. Oecon. p. 478. & Dn. D. Merclini, Medici Norimbergensis, Fautoris, & Amici nostri haud e multis, Prodromus *Palindromiæ* lectu non indignus. Pulsus *παλινδρομῶν μύθος*, reciprocus deficiens, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 11.

PALINGENESIA, *παλιγγενεσία*, i. e. *Regeneratio*, dicitur de plantarum aridarum revirescentia beneficio alicujus aquæ Mercurialis; de qua vide Th. Ch. Vol. VI. p. 452. quam tamen ceu phantasticam jure merito rejecit Fr. Hofm. in Cl. ad Schrod. l. 5. p. 639. seq. & Rolfink. Ch. l. ult. De Quercetano narrant, illum habuisse substantiam quandam quasi subtilissimi cineris facie, parva quantitate, inclusam phialis hermetice sigillatis, quibus calorem lychni, vellampadis supposuit, terra illa excrevit in vitro sub forma Rosæ, vel etiam alius plantæ, e qua primitus confecta fuit; submoto igne, rursus collapsa fuit. Verum nostro tempore non constat de hoc experimento. Vide *Regeneratio*.

PALINDRYSIS, *παλινδροσις*, q. d. *Rursus subsidencia*, dicitur de humoribus prius elevatis, quando rursus subsidunt, & in sese velut redeunt. Legitur apud Hipp. l. de Hum. II. 8. opponiturque *μετεωρισμῶ* *elevationi* præcedenti. Adde Foef. d. l.

PALINOPTOS, *παλίνοπτος*, exponitur a Galeno in Exeg. diet. Hipp. per *aversum a Sole*. Foef. d. l. q. d. *visui rursus expositum*.

PALIRRHŌEA, *παλίρροια*, h. e. *retrogradus humorum fluxus* Aretæo dicitur, l. 2. de morb. fac. cap. 4. allegante Foef. d. l. v. g. in cholera morbo. Idem fere quod *παλινδρομία*.

PALLAX, *πάλλαξ*, vocatur lapis quidam fastitius ex cælo, & terra Lunæ, cum æquali pondere Solis, in Th. Ch. Vol. I. p. 487. quamvis nullibi alias hujus nominis significationem hanc reperire potuerim. Significat vero communiter *πάλλαξ*, *adulescentem*, uti patet ex Lexicis. *Pallax* significat massam auri fossilis grandiozem, apud Plin. l. 33. H. N. c. 4. & Joh. Agric. l. 8. de nat. fossil.

PALLIATIO, *Palliatiua cura*, vocatur Medicis, quando in morbis desperatis, & incur-

bilibus, præmissis prognostico eventus funesti, quædam remedia mitigantia vel dolorem, vel alia symptomata urgentia adhibentur, ut in canceris ulceratis, fistulis cancerosis, aliisque. Vide Forest. l. 7. Obs. Chir. 16. Schol. & Obs. 17. ubi & *Unguentum palliativum* legitur. Græce dici posset *ἴασις ἐπιπόλαιος*.

* PALLIDUS, *Pallor*, *ἄχρῶς*, *ἀχρότης*, *ἀχρόμα*, vide *Ochros*. Adde J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antidot. Tom. II. Oper. p. 779. *Pallor* p. n. faciei, & corporis habetur signum affecti Hepatis, & Stomachi, interdum & Renum. Scrib. Comp. 125. Lang. l. 2. ep. 51. Helmont. tr. Sedes anim. nu. 32. Species quoque *Ictericæ Pallidæ* vocatur a Paracelso, quam deducit ex scisso, mercurialibus liquoribus, & vitriolo albo, l. de Ictericis, c. 1.

PALLIUM, *ἱμάτιον*, quid significet, etiam pueris in trivio notum est. Tropice tribuitur cum epitheto, *Purpureum*, a Basil. Valentino pulveri cuidam Solari, parato ex Amalgamate Solis, & Mercurii retortæ indito, & hinc separato Mercurio remanenti, quicum Sulphure calcinatus evadit purpureus: unde in Germanica lingua vocatur a dicto Authore *Durpur Mantel*.

† PALMA ELATES, apud Gal. 1. tenerum germen palmæ. 2. fructus palmæ, sive Dactylus. 3. Cortex ipsius fructus. Merc. de Comp. med. l. 3. c. 10.

* PALMA, æquivocum est vocabulum. (1.) enim significat arborem, & ejus etiam fructus, Gr. *φοίνιξ*, & fructus *φοίνικος*, qui alias *Dactyli* vocantur: de quibus vide Gal. l. 2. de Al. fac. c. 26. & consulantur ulterius Botanici. (2.) Denotat internam manus partem, quæ & *Vola* dicitur, & *Postbrachiale*, *μεσυχάρπιον*. Vide *metacarpion*. *Palmaris Musculus* dicitur, qui expanditur in volam manus, cuti firmissime adhærens, & responder in pedibus *Plantari*. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 475.

* PALMOS, *παλμός*, Latine *Palpitatio*, item *Subsultio*, vocatur Motus localis præter naturam, quando partes solidæ nobis invitis attolluntur, & demittuntur. Gal. l. de trem. palpitat. &c. c. 4. & 5. Inter speciales *palpitationes* notabilior est Cordis *palpitatio*: & quemadmodum omnis membrorum *palpitatio* oritur a materia quadam vaporosa, & flatulenta agitata, & transitum non habente, uti testatur Gal. d. l. ita & *cordis palpitatio* est motus ejus depravatus, præcipue in contractionis urgentia consistens, interdum adeo vehemens, ut ab adstantibus percipi queat sonus percussionis costarum, cum prostratione viri, animi deliquio, & respiratione læsa, fonituque aurium, proveniens a flatibus, & vaporibus fibras cordis spasmodice irritantibus, & convellentibus. Videatur Sylv. Prax. Med. lib.

1. c. 35. Verum Willis potius causam *palpitationis* cordis proximam accusat obstructionem, & infarctionem vasorum, præsertim arteriosorum, pulmonalis, & magnæ, seu aortæ, vel ob sanguinis non satis activi fegnitium, vel etiam ob ejusdem nimium fervorem; uti videre est prolixius in Pharm. Rat. P. I. S. B. cap. 3. Sunt quidem alii, qui dilatationem cordis magis peccare credunt, sed testatur *ωπὸ ψίλα*, Cor non tempore dilatationis costas ferire, sed potius tempore constrictionis, in qua mucro ejus versus costas attollitur. Helmontius causam refert ad Gas heterogeneum, vitale nostrum Gas de natura salis balsamici existens potentissime, celerrimeque afficiens, tract. Complex. atque Mist. Elem. figm. n. 42. 43. *Παλμώδεις διόλως*, vocantur Hipp. quibus *palpitationes* in toto corpore sentiuntur, Prorrh. f. 1. t. 29. Dolores cum palpitatione, occurrit d. l. t. 35. Plura vide apud Foes. d. l.

* *PALPEBRA*, *βλέφαρον*, vocatur externa oculi pars superciliis subjacens, superne, inferneque interiores oculi tunicas contegens; atque una superior, altera inferior vocatur. Gal. l. Introduct. c. 10. Constant *palpebræ* cute, membrana carnosæ, musculis, tunica, tarsis, & ciliis; de quibus videantur Anat. & hos inter Barth. l. 3. Anatom. c. 8. De *palpebræ* superioris cum oculo coalitione vide Hildan. Cent. 6. Obs. 7. Vocantur & *καλύμματα*, hoc est *tegumenta oculorum*, vel *Cooperacula*, notante Dieter. n. 155.

* *PALPITATIO*, *παλμῆς*, vide *Palmos*.

PALUMBUS, *Palumbis*, *φάσγαν*, *φάσγαν*, vel *φάξ*, vocatur species quædam *Columbarum*, & quidem *Sylvestris*; cuius plenior descriptio, cum usu in cibus, & Medicina, habetur apud Aldrov. l. 15. Ornithol. c. 5. Adde Gal. l. de atten. vict. c. 8. in fin. Schrod. l. 5. cl. 2. nu. 62. Dicitur etiam *Torquatus*. *Palumbarius accipiter*, *φασγορόν* dicitur, qui *palumbis* insidiatur. Gal. l. II. de U. P. c. 18.

PALUS, apud Latinos æquivocum est. Vel enim Masculino genere denotat lignum acuta cuspidem, quod infigitur; item Vallus, & Græce dicitur *σκέλοψ*, Gal. 8. de S. Fac. §. Pycnocomon, & l. 5. de C. M. P. G. c. 2. Ral. in Lex. vel in Fœminino notat aquam stagnantem facile corruptibilem, Græce *λίμνη*, Lat. *Lacus*, *stagnum*. Vide *Lacus*.

PALYNO, *παλύνω*, significat *aspergo*, *conspingo*, item *επιπαλύνω*, *inspergo*. Hipp. l. 1. de morb. mul. CIV. 8. Foes. p. 479.

PAMMACHOS, *πάμμαχος*, *omnigenus*. Usurpator de infortunio, ab Hip. in Præcept. X. 4. Rectius exponitur, Omnia tentans, vel, *omnia impugnans*. *Πάμμαχοι*, alias dicuntur in

omni certaminum genere exercitati; notante Rhodio ad Scrib. n. 101.

PAMPATHES, *παμπαθῆς*, nomen Emplastri compositi ex Cinnabari, ad topbos, aliosq; tumores scirrhusos; cuius descriptio habetur apud Æginet. l. 7. c. 17. Ab Ætio quoque appellatur *τυρβωτικόν*, *Tyrrenicum*, notante Gorr.

PAMPHILION, *παμφίλιον*, quasi omnibus gratum, nomen est *Emplastri albi*; cuius descriptio habetur apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 17. & l. 2. c. 14.

PAMPHOROS, *πάμφορος*, h. e. omnia ferens, sive *omnium ferax*: Epitheton *Naturæ*, apud Hipp. Coac. t. 512.

PAMPINUS, *ἐλῆξ ἀμπέλης*, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & alibi, quid sit, ad Botanicos spectat, videlicet crispaturæ, & flagella, quibus vitis adhæret palis, *pampini* vocantur. Hinc propter similitudinem plexus vasorum spermaticorum præparantium ante ingressum ad testes dicitur ab Anatomicis *pampiniformis*, sive *vasa pampiniformia*, quæ & *pyramidalia* vocantur. Bartholin. l. 1. An. c. 21.

PANACEA, *πανάκεια*, id est *universale remedium*, olim fuit nomen quarundam Compositionum medicamentosarum, apud Gal. v. gr. Antidoti ejusdem, l. 2. de Antidot. c. 1. ab Aphrodisia auctore acceptæ; item alia, l. 7. de C. M. S. L. c. 2. quæ & *Stichus* vocatur, estque Catapotium anodynon. Emplastra quoque quædam dicta fuerunt *panaceæ*, v. g. Epulaticon Andromachi, l. 2. de C. M. P. G. c. 15. aliud Heræ, quod & *Sanitas* vocabatur, l. 5. c. 2. Verum quemadmodum tum temporis nomen illud hyperbolice fuit acceptum; ita & hodieque adhuc a Spagyricis abusive sumitur, dum varias excogitarunt *panaceas*, quæ tamen nihil minus sunt quam panacæ. Vide supra *Catholicus*. De *Panaceæ* Mercurii lege Schrod. l. 3. c. 15. Antimonii, c. 17. Nitri, c. 23. Ita *Panaceæ* olim *Arnaldina* decantata fuit; quæ sunt alia. Enimvero licet nolimus litem hanc facere nostram, an ex simplicibus natura sua deleteriis, aut certe venenosis, beneficio artis, possint præparari vere *panacæ*, quod quidem nobis non videtur rationi, aut veritati consentaneum; rectius tamen illi Medici statuere videntur, qui negant, dari *panaceas*; inter quos etiam B. Rolink. O. & MM. Sp. l. 13. c. 2. & alibi. Sane si *panacæ* non includunt aliorum remedium usum, uti legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 637. non recte dicuntur *panacæ*. Judicium de *panaceis* limitatum vide apud Dan. Ludov. in Diss. I. Pharm. p. 112. quod nota egregia illustravit B. Etmull. De *Panacæ Solaris* Wildengansii noxio usu vide quoque Ephem. N. C. A. III. Obser. 232.

Est & *Panacea* nomen Levistici, vel Centaurii majoris hyperbolicum. Gorræus. De herba vero illa, quæ in oppido Cæsareæ Philippi est statua Salvatoris ante fores mulieris, quam Christus ab hæmorrhagia 12. annorum liberaverat, erecta excrevisse legitur apud Eusebium lib. 7. Hist. Eccles. *Panacea* dicta, videatur Lang. l. 2. ep. 11. ad fin. & fides sit penes auctores.

PANALETHER, *παναληθής*, id est *universaliter verum*: Nomen Emplastri nigri inter Cephalica relati, apud Aet. l. 15. citante Gorr.

† PANARITUM, Paronychia.

PANARITUM, Gr. *παρονυχία*, dicitur tumor calidus ulcerosus, summe dolorosus, accidens in summitate digitorum in latere unguis, & quandoque tam vehementer afficiens, ut vigilias, & inquietudinem excitet. Forest. lib. 5. Chir. obs. 16. Lang. l. 2. ep. 42. Hildan. Cent. 1. obs. 97. Causam ejus proximam vulgo statuunt vermiculum corrodentem; unde & vernacule *Vermis digitorum* vocatur. Sed Lang. d. l. dubitat. Hoc certum est, materiam esse ichorosam, acerrimam, corrosivam, & vel cum ferro sanguinis, vel cum succo nervoso ad partem affectam delatam. A Parac. Dorn. & aliis vocatur & *Pandalitium*, item *Passa*, Parac. l. de ulcer. & apost. c. 17. De hoc affectu legatur & P. Barb. Chir. Part. II. l. 1. c. 15. Vide *Paronychia*.

PANATA, *Panarella*, nomen edulii in Italia usitatissimi, ex pane triticeo, vel simillagineo, interdum etiam additis seminibus melonum, cum ovo interdum admisso in aqua ad pulvis consistentiam cocti. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. 1. c. 11. Meminit & Forest. l. 10. obs. 4. & alibi. Scultetus parari scribit *Panattellam* ex mica panis simillaginei, jure carnis salito, & butyro recenti, Arm. Chirurg. par. II. obs. 24.

PANCARPIA, *παγκάρπια*, nomen placentæ ejusdem in modum rotæ papyro involutæ, quo diutius duret. Apud Alexandrinos celebre fuit hoc placentæ genus, teste Gorr.

PANCHRESTOS, *πύγχρηστος*, q. d. *ad omnia utilis*: Epitheton quorundam Collyriorum: v. g. apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. in princ. & apud Aegin. l. 2. c. 22.

PANCHRYOSOS, *πύγχρηστος*, i. e. *omnino aereum*. Nomen liquidi Collyrii, apud Aegin. d. l. idem cum præcedenti.

PANCHYMAGOGUM, *πανχυμαγωγόν*, est epitheton quorundam purgantium, quæ creduntur omnis generis vitiosos evacuare humores. Ita in Dispensatoriis legitur *Extractum Panchymagogum* Crollii; quale etiam refert Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 10.

* PANCOENOS, *πύγκωνος*, idem quod *ἐπιδήμιος*.

Vide *Epidemius*. Epitheton morborum contagiosorum publice per totam regionem, vel plebem grassantium. Vocantur & *πανδήμιοι*, Gorr.

PANCRATIASTA, *πανκρατιστής*, idem quod *πυλαιστής*, *luctator*, *athleta*, pugil in omnium certaminum genere exercitatus. Vide *Pamphobos*, *Palestra*, Diet. n. 11.

* PANCRATION, *πανγκράτιον*, non solum est nomen plantæ bulbosæ, de qua consulantur Botanici: Verum etiam est nomen certaminis duplicati, *luctam*, & *pugillatum* comprehendentis; cujus aliquoties meminit Gal. l. 2. de fan. tu. & exposuit J. Alexandr. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 392. *Lucta* in pulvere multo vocatur *Pancratium volutatorium*, teste C. Hofm. Com. in Gal. LL. de U. P. n. 812.

* PANCREAS, *πάγκρεας*, proprie, & *ἀπλῶς* ita dictum est corpus glandulosum, laxum, situm suum obtinens sub posteriori parte ventriculi, hujusque fundo; cujus accuratior descriptio, & historia quærat in Anatomicis. Barthol. l. 1. Anat. c. 13. Warthon. Adenograph. c. 13. Regner. de Graf. de nat. & usu fucci pancreatici, D. J. C. Bruner. de Experim. nov. circa *Pancreas*, & ejus vero usu. Celebris est hoc seculo hæc *Glandula*, ob peculiarem succum, vel liquorem, qui in illo colligitur, & per singularem canalem ad intestinum duodenum defertur; unde *Liquor Pancreaticus* vocatur, quemadmodum & Vas illud *Ductus Pancreaticus*. Hinc geminum quoque inveniri duodeno intestino insertum, patet ex Observatione in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 14. p. 31. De illius usu extollendo valde operosi fuerunt hæcenus plurimi Medici, non contenti, quod succus ille sit excrementitius quidam arteriosus sanguinis liquor; sed quod sit humor laudabilis ex sanguine, & spiritibus animalibus in ipso præparatus, & quidem subacidus, qui denuo alimentis, vel Chylo admiscetur. Enimvero non est hujus loci hanc dirimere litem: quamvis nolim dissimulare, Graßium cum suis *ὁμοτέλεισι* speculationes suas commentitias nondum sat evidenter probasse, ut ita verosimilius mihi videatur, liquorem illum *Pancreaticum* potius excrementum esse inutile, quam utilem aliquem humorem, denuo sanguini adjungendum; licet nolim penitus negare, quod in segregando Chylo utili a portionibus feculentis usum insignem præstet, quando in intestino duodeno massæ chylosæ transeunti permiscetur. Dicitur & *Callicreas*. Cæterum eodem *pancreatis* nomine mediam *Mesenterii Glandulam* Afellius, & nonnulli ejus sectatores indigitarunt, quam alias *Lactiam* titulo insigniverunt, & ita ansam dederunt, ut pro una eademque par-

parte haberentur, recte animadvertente Gra-
tio, d. l. §. 17. Junge Barth. d. l. c. 12. Vvar-
ton. d. l. c. 8.

PANDALEON, *Pandaleum*, vocatur medica-
mentum solidum internum, tabulatum, Ara-
bum inventum, pectori, & pulmonidicatum,
suave, a morsulis, & rotulis non nisi forma
differens; fitque, quando materia medicamen-
tosa saccharo soluto suscepta in pyxidem ali-
quam effunditur, ut inibi indurescat, unde u-
sus tempore frustum aliquod cultro, aut co-
chleari demitur. Schr. lib. 1. cap. 3. Morell. de
form. remed. l. 1. f. 3. c. 2.

PANDALITUM, idem quod *Panaricum*, de
quo p. a.

* PANDEMIOS, *πανδημιος*, vide *Pancænos*,
Epidemias.

* PANICULATIO, *σχορδύνημα, σχορδύνησις* di-
citur motus quidam violentus tenuisus mem-
brorum solidorum, a flatulenta materia ad fib-
ras, & nervosas partes delata dependens. Af-
finis valde *χάσμα*, sive *oscitationi*; de qua supra
vide *Chasme*. Hinc etiam *paniculatio* cum *osci-
tatione* coincidit. Fit quidem a natura, sed co-
acta. Meminit aliquoties & Hipp. l. 2. Epid. f.
III. 34. l. 4. f. 5. t. 4. l. de Superflet. IX. 3. Vide
Foef. p. 574.

PANICULA, diminutivum *Pani*, vocatur &
Panula. Rhod. ad Scrib. num. 82. & 263. item in
Lex. Scrib. Vide *Panus*.

PANIS, *ἄρτος*, quid vulgo significet, omnibus,
etiam puerulis, notum est. Ejus autem apud
veteres, & recentiores quoad materiam, fer-
mentum, coquendi, & condiendi rationem, tot
occurrunt differentia, & species, ut illas om-
nes hic recensere, nimis prolixum foret. Legi
possunt Foef. Oec. p. 95. seq. Gorr. def. Mundell.
in Indice vel Th. Gal. Bruyerin. de re cibarij. l. 6.
per tot. J. Alex. l. 8. Sal. c. 11. seq. Moræus in Sch.
Salernit. c. 17. p. m. 225. seq. & 258. seq. Deodat.
Panth. Hyg. l. 2. c. 4. C. Hofm. l. 5. Inst. c. 6. §. 3. seq.
Merito inter edulia primas tenet, & ab omnibus
expetitur. Siquidem rarissima sunt exempla eo-
rum, qui *panem* penitus abhorruerint; quorum
unum legitur in Eph. N. C. Ann. II. O. 144. al-
terum obs. 207. ex Hildan. De panis usu medico
vide Schr. l. 4. cl. 1. n. 316. & Fr. Hofm. in cl. ad
d. l. *Panis* repletionem esse pessimam, paradoxon
esse, & auctoritate carere, non male demon-
stravit C. Rejes C. El. q. 85. num. 4. seqq. *Panis*
perrefacti observationes vide apud Helm. tr. Nat.
Contr. nesc. n. 40. Th. Chym. Vol. IV. p. 884.
Chiocc. Mus. Calceol. p. 411. 412. Vocabulum
ἄρτος, ab Hipp. etiam acceptum legitur pro
pastillo, vel massa quadam compacta ex quali-
bet materia, & linteo inclusa, calideque pro

fomento utero applicata, l. de nat. mul. XXIX.
198. 203. C. I. g. 10. *Panum* æreorum tres esse spe-
cies, scripsit Johnf. Lex. Chym. l. 1. ubi & *Panes*
ex Pyrite, & Cadmia conflatos recenset, &
panem argenteum, item *panes æris* fatiscentes.
Panis quoque idem est, quod *Panus*, Gr. *φύμα*,
notante Keuch. ad Samon. p. 245.

PANNICULUS, *ράκισ, ράκίς*, idem fere quod
linamentum denotat. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 1.
l. 3. c. 9. & alibi. Pertinet ad usum Chirurgi-
cum, & Pharmaceuticum. Ab Anatomicis ve-
ro *Panniculus* accipitur pro *Membrana*, ut *Pan-
niculus carnosus*. *Panniculi cerebri*, &c.

PANNUS, æquivocum est. Proprie significat
textile quoddam ex lanis ovium paratum; de
quo notavit Helmontius, quod panni ex lanis
mortuarum ovium parati facilius foraminibus
pertundantur, Gr. *ράκισ, ὕψισμα*, Tr. Tumul-
pestis, §. Imaginantur Mineralia, &c. Metapho-
rice denotat 1. affectum oculorum; estque ma-
teria viscida crassior, adhærens tunicis oculo-
rum, & visum impediens; quem affectum non-
nulli confundunt cum *Ungue oculorum*. Forest.
l. 11. Obs. 6. Arab. dicitur *Sebel*. 2. notat *macu-
lam*, vel *navum* in cute, sive ex lue Gallica,
sive ex alio morbo maligno dependentem; de
quo legitur Parac. l. de apostem. & ulcer. c. 43.
& alibi.

PANNYCHIS, *πανυχίς*. Vide *Pernoctatio*.

PANOCHIÆ, vocantur a nonnullis Bubones,
sive Tumores inguinum. Fallop. de morb. Gall.
c. 90. Tom. I. Op. p. 758.

PANONICOLETE, terminus Paracelsicus, qui
legitur l. 3. de morb. Gall. circa fin. Cujus tamen
significatio mihi non constat, neque ex con-
textu patet.

PANSELENOS, *πανσέλινος*, vide *Plenilunium*.

PANSPERMIA, *πανσπερμία*, est commentum
Anaxagoræ, qui statuit omnium semina esse in
omnibus: quod merito rejicit Lib. T. IV. O-
per. p. 16.

† PANTHÆ, Lecti pensiles Italij. Anton.
Guainer. com. de pleur. c. 17.

PANTHERA. Vide *Pardalis*, vel *Pardus*.

PANTICES, idem quod *Incestina*: unde *Pan-
ticinari* est bibonum, & collarum more po-
tum ingurgitare, & ita ventrem saburrare.
Linden. Ex. IX. §. 56.

PANTODAPOS, *παντοδαπός*, varius, *omni-
genus*. Usurpatur ab Hippoc. de morbis, 2. de
nat. hum. t. 4. & l. 5. Epid. XXXI. 14. de excre-
mentis. Foef. p. 479.

PANTOLMIOS, *παντόλιμος*, est nomen hyper-
bolicum *Trochisci*, qui exerescentiam carneam
contra rofionem supprimit; uti legitur apud Æ-
ginet. lib. 7. cap. 12. An idem cum *Pastillis*
Fau-

Fausianis, l. 4. c. 43. uti Velle videtur Gortaus?

* PANUS, antiquis etiam *Panis*, unde diminutiva *Panicula*, *Panula*, Gr. φύγεθλον, Galeno etiam φύμα απεπιον, *tuberculum immaturum*, c. 3. de artic. t. 2. dicitur tuberculum inflammatorium, vel potius erysipelaceum absque suppuratione ad glandulas plerumque subcutaneas abortum cum dolore insigni urente, & mordicante, proveniens ab ichore sanguineo acriori ibidem stagnante Gal. l. de tum. p. n. c. 15. l. 2. de art. cur. ad Glauc. c. 1. Cels. l. 5. c. 18. Scrib. n. 236. Forest. l. 1. Chirurg. Obs. 7. cum Schol. Barbetto ad *Bubonem* refert, Chirurg. P. II. l. 1. c. 11.

PAPA, Paracelso dicitur vermis, h. e. *Basiliscus*, qui quamdiu vivit, tandiu erit pestis expectanda, l. 2. de Pelle cum addit. tract. 1. c. in fine.

PAPHAZO, παφάζω, proprie significat *æstuo*, & *ferveo*; & de maris æstu dicitur. Translatum vero ab Hipp. ad sermonem interruptum, & veluti bullantem, quando inter loquendum *hesitant*. Eo verbo usus Hipp. l. 2. Ep. f. V. 7. l. de Crif. 12. Jung. Foef. p. 490. Dicitur & φλαζω. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

PAPILIO, ψύχλη, ἰσπίτη σκελετοῦ, insectum est notissimum alatum, sed multifarii generis; cujus historiam prolixam, cum usu tradidit Aldr. l. 2. de Insect. c. 1. seq. Adde Lang. l. 1. ep. 14. & 50. *Bombyces* degenerare in *papiliones*, confirmat Helmont. Tract. Demonstratur Thesis n. 94.

* PAPILLA, Πηλὶ, vide *Mamma*. Est extremitas mammarum mulieris, quod ori infantis inditur. Gal. l. 15. de U. P. c. 7. Barthol. l. 2. An. c. 1. Tribuitur etiam hoc vocabulum Glandulis intestinalibus a Peiero in suis Exercit. de dictis glandulis. *Papilla* quoque est diminutivum a *Papula*, apud Sammon. c. 10.

PAPILLARES PROCESSUS; vide *Mastoides*, de nervis olfactoriis, Barthol. ibid. d. l.

* PAPULA, ἔκθυμα, ἔκτρωμα, *tuberculum ulcerosum* cutaneum notat. Vide *Ecthyma*. Gal. c. 3. in I. Epid. t. 51. Nobis videtur idem esse cum *Pustula*. *Papula* acuta est *Furunculus*, δοῦλω. Rhod. ad Scrib. n. 210.

PAR, duplicem habet significationem. 1. dicitur de diebus, qui Græce vocantur ἄρποι, ad differentiam τῶν ἀλειουμένων, *imparium*: in illis olim crediderunt rariores, & difficiliores fieri crises. vide *Artio*, *Impar*. 2. notat binas unitates alicujus rei: v. g. in formulis remedium quando scribitur: Recip. baccarum lauri, fructum jujub. aut sebest. *paria* tria, aut plura.

PARA, ἄρα id est *præter*, præpositio usitatissima in Medicina, cum simpliciter, tum in compositione. Plerumque vero accipitur in malam partem, ita ut significet aliquem recessum a statu integritatis, sive bonæ dispositionis; hac tamen limitatione, ut nihilominus residuum maneat *aliquid bonitatis*: ut hac ratione differentia elucet inter *Præter*, & *Contra*. Morbi omnes sunt ἄρα φύσει, *præter naturam*, eorumque causæ, & effecta: Mors sola, & quæ eam vel efficiunt, vel consequuntur, sunt *contra naturam*, ἐναντίον τῆς φύσεως, quamvis in latiore acceptione morbi quoque dicantur *contra naturam*, animadvertente J. Alex. not. in Gal. de diff. morb. c. 4. Alias & ἄρα significat *ad*, vel *juxta*, in 4. aph. 31. teste Diet. n. 648.

PARABILIS, ἀπόρροια, vide *Euporia*.

PARABLASTANO, ἀρβυλλισάνω, significat *progerminare*, vel *accrescere*, & quidem præter vel necessitatem, vel naturam institutum. Dicitur de palpebris, apud Hippoc. 4. de R. V. l. A. t. 63.

PARABOLICUS, epitheton *Ignis Solaris*. Vide *Ignis*.

PARACELSUS, nomen proprium Spagyricæ Medicinæ principis, qui alias nominatus *Philippus Aurelius*, vel *Aureolus Paracelsus dictus Bombast ab Hobenheim*; cujus vita legi poterit in Melchioris Adami vitis Medicorum. Scripta ejus plura, qua vernacula, qua Latina, adhuc passim prostant. De ejus Peritia singulari, & felicitate Medica diversa feruntur judicia. Nobis non libet esse arbitris. Valde tamen suspectus esse de Magia Diabolica, facile ex scriptis ipsius demonstrari posset, si institui concederet ratio. Gravius in eum invehitur C. Rejes C. El. q. 30. n. 8. Furti scriptorum, & arcanorum quoque arguit Libav. Tom. II. Op. p. 103. & alibi passim ipsum inculcat. Ejus sectatores vocantur *Paracelsistæ*, non minus suspecti magiæ, vel vanitatis, vel præstigiæ dæmoniæ, si in omnibus ducis sui principia retinuerint.

* PARACENTESIS, ἀρκενέτισις, Latine *Punctio*, *Compunctio*, vel rectius *Perforatio*, dicitur operatio Chirurgica, qua vel in Asciticis abdomen cultello, vel acu perforatur, ad evacuandam aquam collectam; cujus aliquoties meminit Hipp. lib. de loc. in hom. XXXVI. 17. seq. lib. de affect. XXIII. 25. seqq. l. de intern. affect. XXV. XXVI. seqq. l. 6. aph. 27. l. 6. epid. f. 7. n. 61. licet vocabulum ἀρκενέτισις in illis locis non occurrat. Modum operationis hujus ex recentioribus tradiderunt Aquapendens, tr. de Oper. Chirurg. c. de perforatione abdominis in hydropticis, Hildan. Cent. 1. Obs. 47. & ep. 8. Barbetto Chir. Part. 1. c. 14. Cautelam docuit & Dieter.

ter. Jatr. p. 1268. seq. Vel quando in infusione, five cataracta laborantibus oculi tunica perforatur acu, & materia illa viscida visum interceptans removetur: de qua Plin. l. 25. c. 23. Cæl. Aurel. l. i. Tard. pass. c. 5. allegante Foes. p. 480. Modum vide apud Aquapend. d. l. c. de suffus. Hildanum ep. 67. Barbetta d. l. c. 16. Cæterum non video, quid obset, quomano & alia Perforationes Chirurgicæ, trepano, vel terebra factæ, dicendæ sint *ᾠδνετησες*, licet non fiant punctione simplici.

PARACINDYNEVO, *ᾠδνεκινδυωνδω*, significat *audacius periclitator*, propter emphaticam præpositionem *ᾠδνε* exprimentem aliquam transgressionem, notante Linden. Exeg. XIV. §. 140.

* PARACMASTICOS, *ᾠδνεμαστικός*, *declinans*, vide *Acmaistica*. Dicitur de ætate, quæ jam vergit ad senium, & incipit secundum Gal. a 35. anno, duratque ad annum 49. quo scilicet senectus incipit. Gorr. & Castell.

PARACME, *ᾠδνεκμη*, vide *Declinatio*.

PARACOE, *ᾠδνεκοη*, *obauditio*, idem quod *βαρυκοη*, vide *Barycoia*, *Cophosis*.

PARACOLLETICOS, *ᾠδνεκολλητικός*, idem quod *κολλητικός*, *Agglutinans*. Lang. in Indic. epistol.

PARACOPE, *ᾠδνεκοπη*, late, & strictè accipitur: in illa significatione notat generaliter delirium, de quo supra lit. D. In qua etiam legitur Coac. t. 47. in hac *desipientiam leviozem*, & mentis emotionem in febris fervore; uti patet ex Hipp. 6. aph. 26. Lind. omnes *ᾠδνεκόπητες*, dicit, qui per morbos *delirant*, Ex. XII. §. 162. 169. seq. Vide & Diet. n. 649.

PARACRUSIS, *Paracrusticos*, *ᾠδνεκρυστις*, *παρικρυστικός*, etiam dicitur de *levi mentis emotione*, & *delirio mitiori* in morbis. Frequens Hippocr. l. i. Prorrh. t. 99. 104. Plura loca vide apud Foes. d. l.

* PARACYNANCHE, *ᾠδνεκυνανχη*. vide *Angina*.

PARACYPTO, *ᾠδνεκύπτω*, significat *prono corpore sese inclinare*, aut incurvare, ad aliquid inspiciendum. Translatum ab Hipp. ad insertionem caulis allii loco specilli in anum, l. de fistul. II. 8. Vide Foes. d. l.

PARADEIGMA, *ᾠδνεδειγμα*, vide *Exemplum*.

PARADOXOLOGOS, *Paradoxopæos*, *παρεδοξολόγος*, *ᾠδνεδοξοποιός*, qui aliena a recepta opinione, & sententia vel dicit, vel facit. Quod utrunque Epitheton ab aliis Medicis Galeno fuisse attributum, ipse testatur l. 10. M. M. c. 4. in fin.

PARADOXON, *ᾠδνεδοξον*, significat *sententiam* vel revera, vel saltem apparenter absur-

dam, vel *incredibilem*, a communi opinione recentem.

PARAETESIS, *παραιτήσις*, significat *recusationem*, subterfugium, indulgentiam; quæ ægro conceditur, apud Hipp. l. Præcept. in fin.

PARAGOGE, *ᾠδνεγαγωγή*, *adductionem*, adaptationem significat, in specie ossium, apud Hipp. l. 2. de art. t. i. Mochlic. IX. 16. Ossa quoque, quæ facilius adduci possunt, dicuntur *ᾠδνεγαγωτέρες*, 2. de artic. l. 64.

PARAGRANUM, nomen libri alicujus Paracelsici, in quo fundamenta se proposuisse Medicinæ aliis persuadere conatur. Sed revera plerisque obscurum.

PARAGRAPHI, etiam est titulus scripti cujusdam Paracelsici, Libros 14. *Paragraphorum* continentis, in quibus morborum quorundam curationem tradidit.

PARALAMPSIS, *ᾠδνελαμψις*, dicitur cicatrix in nigro oculi replendens, quod aliquando crassior sit Aegide. Hipp. 2. Prorrh. XXII. 35. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foes. Oec. p. 481.

PARALEGO, *ᾠδνεαλέγω*, significat Hipp. sermone delirare, *aliena loqui*, aut absurda, quale quid & ebriosis contingit. Hipp. i. Epid. f. 2. c. 75. ad quem locum vide Gal. comm. & l. 2. de diff. resp. c. 10. l. 3. cap. 11. Plura loca in Epid. vide apud Foes. d. l.

PARALEREO, *ᾠδνεληρέω*, *Paraleros*, *ᾠδνεληρῶ*, *delirio*, delirus, idem quod *ᾠδνεφροσώνη*, vide *Delirium*. Gal. quidem exposuit per *μικρὸν παρικρυστικόν*, c. 3. in 3. Epid. t. 34. Verum Hippoc. in eodem libro Epid. ægroto sexto expressè etiam scripsit, *πολλὰ παρεληήρησε*, multum *deliravit*, ita ut sit verbum *delirium* in genere exprimens. Foes. d. l.

PARALLAXIS, *Parallagma*, *ᾠδνεπαλάξις*, *παρέπαλαξις*, dicitur partium solidarum, præsertim ossium *alternatio*, emotio, & inter se facta perversio, aut *immutatio*, ubi alia super aliam effertur. Hipp. 2. de fract. t. 60. l. 3. t. 40. 46. 47. l. 1. de art. t. 72. Mochlic. l. 2. XXIV. 3. de dentibus l. 6. Epid. f. i. l. 8. de musculis, & nervis *παρεπαλαξις*, 2. de artic. t. 14. Metaphorice etiam de animo, vel mente aberrante, & delirante, 4. de R. V. l. A. t. 4. Vide Foes. d. lib. *Parallaxeos* significatio Astronomica petatur ex Mathesi.

PARALLELUS, *ᾠδνεπαλληλῶ*, terminus Mathematicus significans lines imaginarias, sub quibus, & *Zona* comprehenduntur; quarum notitiam Medico quoque commendat Gal. l. 3. aph. 14. *Parallela* quoque vocatur affectus malignus cutaneus internam manuum, ac pedum partem tantum obsidens, nec latius, quam ad latera, & phalangem digitorum in manibus serpens, Paty-

Pityriasi, five Furfuribus capitis similis, sed squamæ sunt majores, & cuti ita adherent, ut nisi unguibus divellantur, decidere nequeant. Estque symptoma Morbi Gallici. Plura de hoc effectu legantur apud Forest. l. 8. Obs. 13. Schol.

PARALOGOS, παράλογος, vide Inopinus.

PARALOXENOME, παραλόξινος, id est obliquor, in obliquum feror. Dicitur de utero, Hippocr. l. de nat. mul. XXXIV. 1. & l. 2. de morb. mul. XXXVI. 1.

* PARALYSIS, παράλυσις, item *Paresis*, πάρεσις, est nervorum resolutio, cum nervi, & corporis partes sensus, & motus expertes vel perfecte, vel imperfecte fiunt. Gal. 1. de Sympt. caus. 5. Ab Hippocrate sæpe confundi cum Apoplexia, notavit Foef. ad vocem ἀπληξία, quamvis Diet. aliquam differentiam conatus sit reddere, volens, ἀπληξίαν dici totius corporis resolutionem; παράλυσιν vero partis alicujus duntaxat. Jatr. n. 36. Plura de *paralyysi* idem p. 211. seq. Enimvero si rem accurate velimus perpendere, non tam nervorum resolutio dicenda paralyssis, quam *fibrarum* in musculis, & membranæ, quæ sunt partes nervosæ, non ipsi nervi. Accuratiores igitur ex recentioribus hæc notari poterit descriptio. *Paralyssis* est motus animalis, & tactus in parte quadam corporis abolitio, vel imminutio vehemens, cum ejusdem quandoque atrophia, pulsu debili, aliisque symptomatis, proveniens a partium nervosarum relaxatione, propter deficientem spirituum animalium præsentiam, aut activitatem, ab intemperie materiali cerebri, vel obstructione nervorum oborta. Legatur Vvillis, An. Brut. Part. II. Sylv. Prax. Med. l. 2. c. 22. Videantur & alii Practici, qui de hoc affectu prolixè scripserunt. Exempli de quodam, qui pro lubitu *paralyticus* fieri, & rursus sese curare pro lubitu potuit, quod ex Augustino allegavit C. Rejes C. El. q. 50. n. 22. fides sit penes Authorem. Affectus hic non male quidem vocatur ab Helmont. *pedissequa Apoplexie*, tr. de Lithias. cap. 9. Verum interdum etiam hujus esse prodromum, testis est experientia. Dicitur & *παραπληξία*, aut *παραπληξία*, uti rectè notavit Gal. c. 2. in 1. Epid. t. 59. Vide Foef. p. 483. Paracelsus speciem Guttæ statuit, Paragraph. l. 7. c. 1. §. causam refert ad Mercurium, & Sulph. l. de trib. primis essent. c. 1.

PARAMERIA, παραμήρια, dicuntur *internæ femoris partes*. Gorr. Lat. παραμήριον, *femen* vocat Lind. Med. Physiol. c. 14. §. 19.

* PARAMESOS, παράμεσος, digitus vocatur minimo proximus, *Medicus* a Latinis dictus, quod Medicinæ dicatus credatur. Gorr. Vulgo *Annularis* appellatur.

PARAMETHIEMI, παραμεθίμι, *dimitto*, prætermitto, negligo. Hipp. l. 1. de morb. mul. XI. 5. 8.

PARAMIRUM, titulus scripti Paracelsici gemini; quorum unum agit de quinque entibus omnium morborum, Astrali, Venenato, Naturali, Spirituali, & Divino, five Dei: alterum explicat causas morborum ex Sulphure, & Mercurio, ex Tartaro, ex Matrice: item tractat de morbis invisibilibus. Hæc *paramirica scripta* primum occupant locum in edit. Argent. Huseri.

PARAMINYTHEO, παραμινυθέω, significat *imminuo*, Hipp. d. l. XXXVII. 5.

PARAMPECHO, παραπέχω, & παραπέχομαι, *obvelo*, obduco. Ἀμπεχόν enim *velamentum*, tegumentum significat. Hipp. l. de morb. sacr. II. 5: adde Foef. p. 482.

PARANDRUMENOS, παρανδρῦμος, *nubilus*. Poterit usurpari de persona, & de tempore, five ætate: in qua significatione usus Hippocr. l. de Virg. morb. II. 2.

PARANGELIA, παραγγελία, παράγγελμα, *preceptionem*, *preceptum* significat, five comprehensionem aphoristicam, & brevem, quæ facit vel ad instruendum Medicum, vel etiam ægrum, aut adstantes. Ita Hipp. libellum præceptionum ad Medicum pertinentium conscripsit. Meminit & talium παραγγελμάτων lib. de Medic. II. 1. & eorum, quæ ad ægrum pertinent, l. de dec. orn. XII. 2. Vide Foef. p. 480.

PARANOEIA, παρανόια, etiam significat *Dementiam*, *Delirium*. Hipp. 2. progn. t. 20.

PARAPECHYON, παραπέχυν, a quibusdam dicitur brachii pars, quam proprio nomine *κρῦνδα* appellant. Dicitur & *προπέχυν*, Gorr. Latine *Radius*, & *Focile majus* appellatur. Adde Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 74.

PARAPEMPO, παραπέμπω. vide *Transmissio*. PARAPHASSO, παραφάσσω, significat *leviter contingo*, vel contrecto, manu sensim admota, & veluti errante. Frequens Hipp. in l. de nat. mul. VI. 10. l. 1. de morb. mul. quæ loca vide ap. Foef. p. 385.

* PARAPHIMOSIS, παραφίμωσις, vitium est *φίμωσις* contrarium, cum videlicet ea, quæ naturales meatus concludunt, opercula, & tegumenta ita deducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur *de præputio retractorum adducto*, ut glandem tegere nequeat: quod malum ex nervi contractione maxime contingit. Fit ex immodica præputii siccitate. Et contrarium vitium *φίμωσις* appellatur, Gal. in def. Gorr. & Castell. a φίμος, quod nexum summi orificii sacculorum, cum toto illius ambitu in angustum collecto funiculo clauduntur, & ligam-

gantur, significat, Rolf. de part. genit. Part. l. c. 50.

PARAPHORA, παραφορα, etiã significat parvum delirium, apud Hipp. & παραφοροι, leviter deliri vocantur, l. i. f. 3. prorrh. t. 37. l. 2. Epid. f. 3. n. 11. Gal. in comm. ad primum locum, & in c. i. ad l. 3. Epid. t. 2. quamvis ex aliis quoque textibus pateat, significare potius generaliter delirium, & delirantes; uti patet ex l. i. f. 1. prorrh. t. 35. Coac. t. 300. & Aretæus etiam l. i. c. 1. de cur. acut. morb. usus est de phreniticorum delirio, quod sane vehemens est. Deligationes quoque παραφοροι dicuntur, Hipp. h. e. errabundæ, vitiosæ, l. de art. t. 66. Jung. Foef. p. 485.

PARAPHRENITIS, παραφρενιτις, vide phrenitis.

* PARAPHROSYNE, παραφροσυνη, vide Delirium.

PARAPHYAS, παραφυας, dicitur id, quod adnascitur arbori, surculus, soboles, germea, ramulus. Idem est, quod ἀπφυας. Utrumque occurrit in Hipp. l. de Venis XVII. 8. XXVI. 6.

PARAPHYSIN, παραφυσιν, vide para.

* PARAPLECTA, παραπλεκια, παραπληγια, παραπληγια, est levior Apoplexia ad paralyin magis accedens, vel quando alterutro saltem in corporis latere, aut certo membro immobilitas, & sensus privatio animadvertitur. Gal. c. 2. in r. prorrh. t. 50. quamvis alii iterum discrimen fecerint inter παραπληγια, & παραπληγια, illud ad particularem, hoc ad totalem Apoplexiam referentes, notante Gal. c. 3. in r. prorrh. c. 26. & 3. de R.V.I.A. t. 27. & alibi. Vide Apoplexia, paralytis. Jung. Foef. p. 483.

PARARMA, παραρμα, fimbriam significat; quales ob mollitiem continendis, aut contringendis deligationibus superponuntur: Suntque velut texturarum exordia. Legitur ap. Gal. c. 2. de artic. t. 32.

PARARTHREMA, παραρθρημα, idem quod παραρθημα, parva luxatio, per quam articulus leviter suo loco naturali recessit. Gorr. Vide Diacinema. Lat. Subluxatio, prolapsus dici potest. For. l. 9. Chirurg. Obs. in Schol.

* PARARRHYTHMOS, παραρρυθμος, est epitheton pulsus incongrui ætati, vel naturæ alicujus subjecti; & ita species ἀρρυθμος. Gal. in def. Gorr.

PARASARCUM, titulus quidam scripti Paracelsi, quod secundum habetur inter opera Theophrastia dicta; in quo egit de summo Bono in Æternitate, uti scripsit Valentinus de Retiis. Vide Tom. VI. Oper. Paracelsi edit. Guleri.

PARASCEPASTRA, παρασκεπαστρα, dicitur vinculi simplicis genus, quo universum caput involvitur. Gal. de fasciis, n. 5.

PARASCEVE, παρασκευη, apparatus, preparatio, quæ & παρασκευη dicitur, Hipp. 2. de R.V.I. A. t. 16. a verbo παρασκευησθαι, instructum esse, paratum esse, quod legitur 3. de fract. t. 33. quid significet, notum est. Dicitur verò active, & passive non solum de personis, Medico, ægro, & instantibus, qui debent sese preparare, aut instructi esse ad præstandum ea, quæ singulis competunt, argumento I. aph. 1. sed etiam de rebus Medicis, morbo, vel potius causa, aut materia morbifica, & remediis. Preparatio materia peccantis, sive humorum vitiosorum consistit in dispositione per artem facta ad secretionem ab inutilibus, & vitabilibus humoribus, & excretionem per loca convenientia, quando crassi humores redduntur fluxiles incisione, tenues incaffatione, lenti destensione, mordaces attemperatione, verbis Rolfink. O. & M.M. Sp. l. 5. f. 1. c. 5. ejus varia preparatio meminit Gal. l. quos purg. oport. Jung. Sennert. Instit. Med. l. 5. p. 2. f. 1. c. 7. Media, vel medicamenta, quibus preparatio hæc producitur, vocantur preparantia, Gr. παρασκευασματα, de quibus Sennert. d. l. p. 1. f. 1. c. 5. & Rolfink. d. l. 5. f. 2. per tot. Huc pertinent & Exercitationes corporis, preparatorie dictæ Galeno, Gr. κωτικα δαστικα, l. 3. de fan. tu. c. 2. seq. quibus corpus, & humores ad secretionem, & excretionem inutilium, & retentionem utilium disponuntur, & preparantur. Preparatio remedium, est artificiosa elaboratio materiae Medicæ, ut commodius, & citius effectum suum exere possit. Harum preparationum species quamplurimas juxta seriem alphabeticam vide apud Schr. l. i. c. 14. Strictè dicta preparata, in officinis vocantur simplicia quædam medicamenta, solida, & duriora, in tenuissimum pulverem, accedente aqua aliqua convenienti, trita, & exiccata: quorum Catalogum lege apud eund. l. 2. c. 76. Jung. Fr. Hofm. in cl. ad l.

PARASCHIDES, παρασχιδες, dicuntur ossium fragmenta, aut fissorum ossium segmenta, quæ ab his separantur, & abcedunt ossis fissa. Hipp. 3. de fract. t. 2. adde Foef. p. 484.

PARASEISMA, παρασεισμα, dicitur concussio corporis; & inter exercitationes refertur. Hip. l. 2. de Diat. XLII. 1.

PARASITOS, παρασιτος, æquivocum est. Vel enim dicitur de cibo omni, qui cum pane comeditur; ut est apud Athen. vel de homine adulatore, qui gulæ gratia alteri assentitur. Hujus egregiam descriptionem vide apud Lind. Ex. XI. §. 29. seq. ubi ventris operarium, ad nutum manduconem, in ventre linguam habentem appellat.

PARASPHAGIS, *ὑποφαγίς*, vocatur pars colli jugulo proxima, ad claviculas sita, inter col- lum, & pectus. Gorr. Dicitur & *ὑποφαγίον*, teste C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 114.

* PARASTATE, *παράσταται*, quasi dic. Lat. *Adhites*. Quam certum est de hoc vocabulo, quod denotat aliquam partem corporis generationi inservientem, tam incertum adhuc, quænam hærum hoc nomine venire proprie debeat, ac possit. Apud Hippocr. *παράσταται* idem esse, atque *Epididymes*, volunt Interpretes, lib. de Venis XXI. 6. Vide Foes. d. l. Alii distinguunt inter *παράσταται* *πρωσώδεις*, & *ἀδενώδεις*, *varicosiformes*, & *glandulosiformes*, sive *glandulosos*, illos diceantes meatus feminales, ex vena, & arteria implicatis constantes, & in unam veluti naturam confertis, semen foveantes, & perficientes, Gal. in def. vel *corpus varicosum pyramidale*, incipiens paulo supra testem, & in superiorem hujus partem insertum: Hos vero appellantes corpus glandulosum meatui urinario suprapositum, vasorum deferentium insertionem excipiens: Gorr. Castell. Lang. l. 2. ep. 7. quod *corpus glandulosum tantum parastatarum* nomine exposuit Rolf. de part. genit. p. 1. cap. 5. quamvis alii *πρωσώδεις* appellent. Barthol. vero *parastatas* vocavit principium vasorum deferentium, l. 1. Anat. c. 23. Junge hic Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 7. §. 21. seq.

PARASTELLO, *παράστω*, *cursum cohibeo*, siffo. Hipp. l. 5. Epid. XXVII. 2.

PARASTREMA, *παράστρεμμα*, dicitur oris dif- portio convulsiva, & perversio, qualis in *Spasmo Cynico* contingit; vel cum faciei partes quoque alia, natus, oculi, aut labia contrahuntur, aut distorquentur. Legitur apud Hippocr. l. 2. prorrh. XVII. 7. Confer simul ad Foes. d. l.

* PARASYNANCHE, *παράσυναχη*, vide *Angina*.

PARASYNESIS, *παράσυνεσις*, *παράσυνεσις*, *παράσυνεσις*, dicitur sententia, vel *intelligentia erronea*, & *hallucinatio*, non quidem aperte falsa, & ex ignorantia, sed quæ probabilitatem aliquam habet, & verosimilitudinem. Legitur apud Hipp. 1. de art. 1. 36. 38. & l. 3. r. 71. Vide & Gal. in comm. ad h. loca, & l. 9. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Latine & *Deceptio* dici potest. Foes. d. l.

PARASYRO, *παράσυρο*, in *transversum tra- bo*, transversum serio, & in obliquum distra- ho. Dicitur de telis, apud Hipp. l. de Cap. vuln. XIV. 1.

PARDALIS, *pardus*, *πάρδαλις*, *πάρδος*, vocatur animal ferocissimum, quadrupes; cujus hi- storiam cum usu fuscè tradidit Aldrov. lib. 1. de

an quadr. dig. vivip. c. 2. *Pardalis*, est quoque nomen Emplastri, apud Ætium l. 10. c. 22.

PAREAS, *παρεάς*, nomen serpentis, qui in Syriæ locis reperitur, colore æs referens; alii vero nigricant: cujus venenum tantum ex mor- tuo non est, ut enecet, sed saltem inflamma- tionem infert, notante Forest. l. 30. Obs. 2. Schol. ex Æt. l. 13. c. 31.

PAREBOLE, *παρέβολη*, idem quod *εὐλογία*, *Excerptum*, Historia, Observatio. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 2.

PAREDRIA, *παρέδριον*, *affessio*, h. e. associa- tio affectionis, qua vehementia ejus innuitur, apud Hipp. l. præcept. VII. 6.

* PAREGORICOS, *παρεγορεύεις*, *mitigans*, le- niens. Vide *Mitigatio*.

PAREJA, *παρέια*, dicitur pars faciei, quæ ab oculis ad mentum usque protenditur, Lat. *Gena*, aut *Mila*. De quibus suo loco. Hanc *παρέιας*, vinculum, quod malas continet male affectas, teste Gorr. ex Gal. de fasciis, n. 6.

* PAREMPTOSIS, *παρέμπτωσις*, *Incidentia*, vi- de *Coincidentia*. Adde Mercur. l. 4. V. L. c. 13.

* PARENCEPHALIS, *παρέγκεφαλις*, vide *Cerebellum*.

† *Παρέγχυμα*, Interfusio Altimaro dicitur, Art. Med. c. 82.

* PARENCHYMA, *παρέγχυμα*, ab Erasistra- to dicta fuit propria cujusque visceris substantia, quæ inter vasorum intercapedines recipitur, quia non vult appellari carnem. Ea enim so- lum Caro dicitur, quæ est in muscularis. Gal. l. 2. de Temper. c. 3. com. in Hipp. de nat. hum. in proem. l. 7. Adm. Anat. c. 6. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 8. J. Alex. l. 12. Salubr. c. 1. Ita vero dictum ab eo, quia credidit, substantiam illam esse sanguinem vasis suis effusum, & demum ita concretum. Galen. l. 11. de S. F. in princ. C. Hofm. com. in Gal. de U. P. n. 218. J. Alex. not. ad Gal. l. 8. de C. M. S. L. & ad loc. de Hipp. & Plat. decr. citatum; quam tamen opi- nionem Recentiores dubiam reddere, imò rejicere ausi sunt, statuentes, hepatis, pulmo- nis, renum substantiam vel in totum, vel ma- ximam partem esse glandulosam, aut vesica- lem, ut Malpighius in Exercit. Epistolicis, & Willif. Phar. Rat. part. II.

PARENTALIS, idem quod *Hereditarium*, epithe- ton morborum a parentibus ad liberos propa- gatorum. Rolf. O. ac M. M. Sp. l. 3. f. 2. 28. & 53. ubi & *Gentilitio* vocat, atque *Connatos*.

PARENTHESIS, *παρέθεσις*, terminus alias Græ- maticus, vel Rhetoricus, a Paracello tamen trans- latus ad *Tractatus quinque Paramiri* præmissos libris quinque Paramiri, in quibus generaliter exposuit Entia quintuplicia. Vide *Paramirum*.

Hos tractatus appellavit *Parenthesin Medicam*, Prologo 4.

PARION, παρών, *presens*, adstans. Vel dicitur de personis, quæ ægro, vel Medico superperias ferunt, aut operam aliquam, vel ministerium præstant; Hipp. 1. aph. 1. Jung. Dieter. nu. 655. Vel de rebus fec. & præter naturam hoc, vel illud agendum indicantibus. Linden. Ex. XIII. §. 136. seq.

PARERMA, παράρμα, significat *affulcimentum*, & stabilimentum. Legitur apud Hipp. 3. de iis, quæ in medic. t. 10. & 30. Vide Foef. p. 487.

PARERAGON, παράργον, significat *opus secundarium*, & præter intentionem, & institutum. Unde proverb. παράργον ἔργον ποιήσασθαι, præposere aliquid agere: de quo vid. Gal. cap. 1. de R. V. I. A. t. 3.

* PAREISIS, πάρεσις, idem quod *Paralysis*: de quo vocab. p. a.

PARETHEO, παρεθέω, *percolo*, per colum transmitto. Legitur apud Hipp. 1. de dentit. II. 9. ubi Foef. mendum subesse censuit, & pro παρεθή, παρεθέτου legit. Verum absque ratione. Rectissime enim retinetur παρεθή, activum præsentis temporis conjunctivi modi, uti contextus hoc manifeste docet. Ergo quandoque bonus dormitat Homerus.

PAREXIS, πάρεξις, vide *Exhibitio*.

PAREXODOS, παρεξοδος, significat *apparatum ad peregrinationem* necessarium; qui simplicior, & frugalis esse debet Medico. Hipp. 1. de dec. orn. IIX. 1.

PARIETALIA *ossa*, vide *Arcualis*.

* PARISTHMIAM, παρίσθμια, duplicem habet significationem. Physiologicè ita dicuntur *Glandule faucium*, quæ Lat. *Tonsillæ*, *Amygdalæ* quoque vocantur; quarum historiam vide in Anatomicis, præsertim Bartholin. 1. 2. c. 11. Vvarthon. Adenograph. c. 22. in qua significatione legitur apud Hipp. 1. de Glandul. V. 2. Pathologicè verò παρίσθμια quoque vocantur *illarum glandularum morbi*, dum vel inflammantur, vel ob fluxum materiæ aqueæ, & pituitosæ intumescunt, vel etiam quando ob defectum humiditatis nimium resiccantur, & ita deglutitionem quovis modo impediunt. Ita accipitur ab Hippocr. 3. aph. 26. Adde Foef. p. 488. Dieter. nu. 657. Vide *Tonsillæ*.

PARLA, pro *Perla*, hoc est *Margarita*, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 182.

* PAROCHETEUSIS, παραχέτης, vide *Derivatio*. Hoc vocabulum legitur apud Hipp. 1. de Humor. t. 24. Et verbum παραχέτευσεν, *derivare*, 1. 6. Epid. f. II. t. 7. Vide Foef. p. 489.

PARODONTIDES, παραδοντίδες, vocantur quibusdam *tubercula* quædam dolentia *juxta dentes* in

gingivis; ut est apud Cels. l. 6. c. 13. quo tamen loco quidam *παραδόντιδες* legendum censent; quod nomen hoc *παραδοντίδες* a nullo Græcorum usurpatum observetur. Gorr. Enimvero non video, quid oblitet, quominus & hoc retineri, & in usum vocari queat. Meminit & Forest. l. 14. Obs. 26. Schol.

PAROECHOMENA, παραέχόμενα, vocantur *præcedentia*, præterita, apud Hipp. 2. de fract. t. 58. Foef. p. 488.

PARON, παρόν. Vide *Præfens*.

PARONYCHIA, παρονυχία, Latine *Reduvia*, item *Panaritium*, (de quo superius) vocatur abscessus ad radices unguium natus. Meminit Hipp. 1. 2. Epid. f. VI. 52. Æginet. 1. 3. c. 81. Est & nomen plantæ ab effectu, quod *paronychiæ* curet, dictæ. Gal. 1. 8. S. Fac. §. *Paronychia*.

PAROPIÆ, παραπίαι, dicuntur *anguli minores oculorum*, qui ad tempora spectant. Gorræus. Scholiastæ Nicand. *παραπίαι* vocantur, quia ad aures proclinantur. Linden. Med. Pyl. 1. 2. c. 10. §. 88.

* PARORASIS, παρόρασις, vocatur imbecillitas, aut parvitas quædam visus. Gal. 1. 1. de sympt. caus. c. 5. Fernelius vocavit *Hallucinationem*, describens, quod fiat cornea tunica alieno colore infecta, ut ita objecta omnia tincta appareant. Barthol. 1. 5. Actionem quoque visus depravatam *hallucinationem* vocavit Mich. Gavaisset. de reb. p. n. c. 21. p. m. 47.

* PAROTIS, παραπίς, generaliter significat omnem abscessum, & tumorem glandulas ad aures occupantem, & infestantem. Ægin. 1. 3. cap. 23. Lind. Ex. IV. §. 87. quamvis Gal. restrinxerit ad tumorem duntaxat inflammatorium in glandulis circa aures, 1. 3. de C. M. S. L. c. 2. & alibi. Causa eadem, quæ aliorum tumorum, vel inflammationum, videlicet materia sanguinea, vel cruda, vel serosa acida, aut coagulativa stagnans in glandulis. Hipp. sæpissime appellat illos tumores & παρά & ὄπι, aut παρά ὄπι, aut παρά ὄπι, interdum addit ἔπαρματι: cujus loca vide apud Foef. 484. seq. Quod vero ἔπαρμα simpliciter idem sit, quod *Parotis*, uti voluit Castellus, erroneum est. Vide *Eparyma*.

* PAROXYSMUS, παραξυσμός, *exacerbatio*, *accessio*, *Invasio* dicitur; estque tempus morbi vehementius, in quo causa morbifica validissime vires suas exerit per symptomata graviora, aut copiosiora: & quidem vel periodice, ut in febribus qua intermittentibus, qua continuis ad intermittentium indolem sese moventibus: vel absque etiam periodo; ubi παραξυσμός coincidere videtur cum *statu*, vel vigore morbi; quemadmodum & verbum παραξυσσομαι in hac significatione aliquoties accepit Hipp. 1. 4. Epid. XI. 17. XXXIX.

XXIX. 13. l. de fistul. V. 6. Vide Foef. 488. Dieter. n. 658. Aliquando etiam *παροξυσμός* pro *Crisifumitur*; quia hæcplerunque in *paroxysmos*, vel in statum morbi incidere solet; uti notavit Foef. Ex. 2. aph. 13.

† PARS SYLVESTRIS, i. e. exterior. Dom. Leon. art. med. l. 2. §. 1. c. 14.

† PARS, notat simillarem: Locus dissimilarem partem. Duret. ad Holler. de morb. inter. l. 1. cap. 1.

* PARS, *μέγ*, vide *Meros*. Pars cum parte, Chymicis dicitur massa ex auri, & argenti æqualibus partibus cementata graduata. Rul. Johnson. in Lex.

PARTHENOS, *παρθένος*, proprie significat *Virginem*. Est vero *Virgo κατ' ἀλήθειαν* illa sexus fœminini persona, quæ congressum Venerem non est experta, sive quam vir non cognovit. Linden. Ex. VIII. §. 28. Et in hac significatione legitur apud Hipp. l. de nat. mul. III. 15. & in lib. de Virgin. morbis, qui morbi simpliciter *παρθένιοι* ibid. inscribuntur: quo titulo specialiter quoque gaudet *Chlorosis*, *χλωρωσις*. Lang. l. 1. ep. 21. Plura vide infra ad vocabulum *Virgo*.

PARTICULA, *μορίον*, proprie quidem diminutivum est partis, sed sæpissime indifferenter ponitur pro parte. Galen. l. 1. M. M. cap. 8. & alibi.

PARTICULARIS, *μερίδος*, καὶ *μέρ*, opponitur *Universali*; diciturque vel de Morbis, qui partem unam, alteramve occupant, Dogm. nostr. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 3. p. 148. vel de Remediis, quatenus *Catholicis*, & panaceis opponuntur; qualia legi possunt in Theatr. Chym. Vol. VI. ubi quaras in Indice. *Tindure* quoque *Spagyricæ*, vel ad argentum, vel ad aurum vocantur *particularia*. Libav. Tom. I. Oper. p. 150. Tom. II. p. 25. 240.

PARTITIO, *μερισμός*, communiter idem quod *Divisio*. Alias nomen quoque fuisse *Exercitii* cujusdam, quod & *preparatio* dictum fuit, testatur Gal. ad Thrasylbul. c. 47. circa fin.

* PARTUS, *τίκος*, dicitur actio, qua fœtus excluditur ex utero, ita ut conatus, reciprocus, & connixus quidam concurrat matris parturientis, & fœtus excludendi in partu naturali: de quo lege Gal. l. 5. aph. 55. Harvejum de gen. anim. additamento t. D. D. Maur. Hoffmann. Inst. Anat. Disp. 12. C. Rejes q. 45. & 90. & alios plures. De partu difficili vide supra in *Dystocia*. Aliquando *partus* idem significat, quod *Fœtus*, apud Lang. Hildan. Helmont. & alios. Keuchen. existimat, *partum* dici de fœtu nondum edito, sive embryone, Not. ad Sammonic. p. 224. sed fallitur, cum exempla multa sint in contrarium.

PARVUS, *μικρός*, quid significet, notum est

ex aliis Lexicis. Dicitur de magnitudine minori, quemadmodum *paucus* de numero exiguo. Lind. Ex. VII. §. 26. *Parvi morbi* opponuntur magnis. *Parvus Mundus*, quid dicitur, vide *Microcosmos*.

PARVIVISCERUS, *μικροσπικχρ*, dicitur cui & parva, & prava sunt viscera. Gal. 3. de Hipp. & Pl. decr. c. 4.

* PARULIS, *παρῦλις*, vocatur inflammatio gingivarum, cum, vel sine subsequente supuratione. Quod si excreverit caro luxurians, dicitur *επῦλις*, Ægin. l. 3. c. 26. & l. 6. c. 27. Rhod. ad Scribon. n. 61.

PARUS, *αἰγύθαλος*, nomen aviculæ, cujus variæ dantur species; quarum descriptionem, cum usu in cibus, & Medicina, prolixè tradidit Aldrov. l. 17. Ornith. c. 12. seq. Adde Schrod. l. 5. cl. 2. n. 63.

* PARYGRON, *πάρυγρον*, dicitur medicamentum quoddam liquidum, vel humidum, quod medetur particulæ parva adhuc phlegmone consistant, protinus huic impositum, ubi duritiam a dolore alienam pars affecta acquisierit; quemadmodum etiam si phlegmonoso affectu omnino sit libera. Galen. l. 1. C. M. S. L. c. 8. l. 7. de C. M. P. G. c. 2. Castell. Gorr.

PASCUM, *νομή*, idem quod *pabulum* jumentorum, & pecudum; cujus bonitas, aut pravitatis multum facit ad lactis varietatem, notante Gal. l. 8. de san. tu. c. 7. *Pascere*, & *pasci*, proprie brutorum est: quamvis & de homine aliquando usurpari possit. Lind. Ex. XII. §. 155. 156.

PASIPHILLOS, *πάσιφιλος*, nomen *Emplastræ sicci* crustam inducentis, quod constat ex æqualibus portionibus vitrioli, sandarachæ, miltos, & chalcitidis, ex Aetio, Gorr. Latine significat *Omnibus obavum*.

PASMA, *πάσμα*, vocatur medicamentum *inspersile* in modum pulveris, aut farinæ. Dicitur & *πάσπισμα*, καὶ *πίπασμα*. Vide *Cataplasma*. Gorr.

PASPALETES, *πασπαλέτης*. i. e. *miliaceus*: Epitheton panis e milio confecti. Πάσπαλος enim *milium* significat idem quod *κέρχρος*. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 489.

PASSA, *σαφίς*, *άσαφίς*, Epitheton *uvatum*, ita dictarum sive a pando, sive a patior. Vid. J. Alex. l. 10. Sal. c. 14. Diminutivum usitatus est *passulæ*; quarum tres habentur differentiæ, *Zibebe*, *Majores*, & *Minores*. Sunt vero *Uvæ* vi caloris vel solaris, vel clibani siccata. Schroder. l. 4. c. 1. nu. 360. Bruyerij. de re cibar. l. 11. c. 41. *Passa* quoque Paracelfo idem est, quod *panaritium*, vel *pandeliitium*, de quo supra. Πασσαί quoque dicuntur Iridis partes nigrae, quæ oculi pupillæ proximæ sunt. Gorr.

PASSALISCOΣ, πικραλισκος, vocatur *paxillus*, h. e. *parvus palus*. Πάσσαλος enim *palum* significat. Legitur utrumque apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXII. 2. 6. Foef. d. l.

PASSER, æquivocum est apud Latinos. 1. enim est nomen avis; cujus variæ dantur species; inter quas vulgaris salacissima habetur avis; unde & cerebella ejus ad Venerem excitandam commendantur. Harum avicularum descriptionem, & usum in cibis, & Medicina vide apud Aldrov. l. 15. Ornithol. cap. 10. seq. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 64. J. Alex. l. 13. Sal. c. 1. & 8 & not. in Galen. l. 7. Meth. med. cap. 6. ubi *passeres* pro omnibus avicularis montanis accipiuntur. Gr. σπυρίδις. *Passeres* guttur acescere valde, notavit Helmont. adhuc puer. Et hinc eorum voracitatem deduxit, tr. Imago fermenti impr. n. 26. & Calor efficit non dign. n. 23. *Passeres* viros deplumatos, & glandulis circa aures, aut sub axillis, aut ad inguina impositos allicere venenum pestiferum, & postea mori, post mortem vero cremari, aut humari debere, docet Paracels. tract. 1. de pestilitate. *Passer* est nomen piscis, qui & *Rhombus* appellatur; cujus descriptio, differentia, & usus in cibis legitur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 46. 47. Meminit & Jul. Alex. l. 14. Salubr. c. 8. Bruyeria. l. 19. de re cib. c. 20. Græc. dicitur ψάρια.

† PASSIO BOVINA, Vermis inter cutem, & carnem totius Corporis. Alshar. pract. 31. §. 2. cap. 13.

* PASSIO, πάθος, πάθησις, generale nomen est, omnem motum denotans, qui ab altero in alterum fit, sive secundum, sive præter naturam fiat. Hinc & sensus externi *passiones* dicuntur Physice. Medicis tamen usitatus accipitur de rebus præter naturam; & æquipollet vocabulis *Affectus*, *affectio*, de quo supra lit. A. Junge Foef. Oec. p. 475. seq. Dieter. n. 642. Lind. Ex. XII. §. 99. Helmontius quoque peculiarem tractatum inscripsit, *Passiva Deceptio Scholarum Humoristarum*, in quo pugnat contra 4. humores olim receptos. *Passivum* Arabibus dictas esse *venas Carotidas*, sive somnificas, docet C. Rejes C. El. q. 56. n. 17.

PASSULA, vide *passa*.

PASSULATUM, vocatur forma medicamenti ex pulpa passularum coctarum, & per setaceum trajectarum parati; pertinetque ad Electuaria. Purgantis meminit Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 12.

PASSUM, γλυκός, dicitur *Mustum decoctum*, & quidem ex uva *passa*. De hoc potu, & ejus differentis vide plura apud Linden. Ex. X. §. 91. seq. Rhod. in Lex. Scribon. Tribuitur etiam aliis ibidem: v. g. Meconium *passum*, Lac *passum*.

PASTA, πάστα, πᾶσι, vocatur edulium, vel

jusculum farina mixtum, & ita quodammodo viscidum. Helychius exponit per edulium ex caseo infuso, similitagine, & sesamo confectum. Est & pulmentum ex frefis leguminibus farina mixtum. Foef. pag. 489. *Pastam albam* Spagyricam extrahi debere ex Jove, & Saturno, *rubram* vero ex Venere, Saturno, & Marte, docet Geber. & Theatr. Chym. Vol. 2. p. 165. *Pasta regia*, vocatur *Morsuli*, de quibus supra lit. M.

PASTAETUM, ἀρτίπικρος, Lat. etiam *Artocreas*, est nomen edulii notum, quod paratur ex omnis generis alimentis coctioni destinatis, peculiari pasta farinacea inclusa, & undequaque contentis, ita ut illa pasta repræsentet ollam, vel cacabum: de quo plura legantur apud Jul. Alex. l. 19. Sal. c. 7.

* PASTILLEUS, proprie idem quod *Trochiscus*, ξέχισκος, item *Rotula*, (quamvis & hic differentiam aliquam observaverint recentiores, unde de *Rotulis* infra suo loco dicitur) & dicitur de forma quadam medicamenti sicca solida, ex pulveribus variis liquoribus exceptis, & in formam circularem redactis paratum. Gal. lib. 5. de C. M. P. G. c. 11. l. 1. de Antidot. cap. 9. Vide Vveker. l. 1. Antid. Gen. c. 43. Spec. l. 2. sect. 40. Schroder. l. 2. c. 86. Morell. de Form. Rem. l. 1. sect. 3. cap. 6. Aliquando tamen, & latius acceptum legitur vocabulum *pastillus* de forma quoque oblonga, ita ut *Turundæ*, & *Glandes* comprehendantur, notante Rhodio ad Scribon. nu. 5. Blancard. etiam ad pomum odoriferum *pomambra* dictum retulit in Lexic. sed qua auctoritate, non libuit inquirere.

PASTINACA, æquivocum est, & vel plantam significat, de qua significatione consulantur Botanici; vel Animal aquatile venenosum, sive piscem, & Græce dicitur *βουγιό γαλαξία*, cujus historiam, veneni vim, & usum in Medicina tradidit prolixè Aldrov. l. 3. de pisc. c. 46. Meminit & Galen. lib. 5. de C. M. P. G. cap. 2. in fin. & Theatr. Chym. Vol. V. p. 394.

PASTIO, *Pastus*, πομή, vide *Nome*. *Pastus*, alias idem est, quod ciborum assumptio.

* PATELLA, μάχη, ἐμυσηταις, vide *Mola*. Alias idem quoque notat, quod *patina*, de quo p. Rhod. in Lex. Scribon. Est & nomen Testacei univalbis, Gr. λεπταῖς dicti; cujus historiam cum usu vide apud Aldrov. l. 3. de Testac. c. 79.

PATER, πατήρ, quid significet proprie, notum est, videlicet marem, qui genuit prolem: quamvis Helmont. argutias agat, negando, *patrem* esse causam efficientem filii, sed saltem seminis, tr. Cause, & initia natur. n. 10. Chymici ænigmaticè attribuerunt hoc vocabulum variis rebus, v. g. Sulphuri, Soli, Calcinationi. Rul. in Lex. Tb. Chym. Vol. 1. pag. 201.

Pater aris, vocatur *Larbasus*, quia matrix, & minera auri, argenti, aliorumque metallorum est. Libav. Tom. III. Oper. p. 14.

PATETOS, πατητός, proprie *Passus* Latine dicitur. Unde *σαφύλαι πατηθῆσαι*, uva *passæ* vocantur. Verum *Pateros* etiam vocantur species quædam *Palme*, teste Rhod. ad Scrib. plane ad finem. Gal. I. de cib. bon. & mal. succ. c. 4.

* PATHEMA, πάθημα, vide *Passio*.

PATHETICUS, παθητικός, est speciale Epitheton Nervorum quarti paris intra Cranium occurrentis, ideo quod totum in musculus oculorum impenditur; & ita verosimile est oculi motum juxta animi passiones, & impetus movere. Vvillis Anat. cerebr. c. 21. fere ad fin.

* PATHOGNOMONICUS, παθολογικὸς, epitheton signorum *Diagnosticorum* singulis morbis propriorum, & inseparabilium: quamvis Lin. a recepta hac significatione recesserit præter necessitatem. Vide *Diagnosis*. Raro datur signum unicum *Pathognomicum*, sed potius observanda *Pathognomica syndrome*, id est concursus symptomatum, affectuum p. n. index. Gal. I. I. de L. A. c. 1.

* PATHOLOGIA, παθολογία, vocatur ea Medicinæ pars ministra cognitioni inserviens, quæ docet, & exponit res præter naturam, (videlicet Morbum, Causam Morbificam, & Symptomata,) in homine occurrentes. Videantur Institutionistæ passim, ut & Dogmata Nostra Part. II. in princ. Minus accurate, & justo strictius nostro judicio appellatur *Ætiologia*, αἰτιολογία.

PATHOS, πάθος, vide *Passio*.

PATIAS, idem quod *squama aris*, vel metallica, Gr. λεπίς. Rul. & Johnf.

PATIENTIA, πάση, idem quod *Tolerantia*, ægro adeo necessaria, ut ejus habeatur panoplia, & unicum sæpe remedium, quam egregie commendatam lege apud Dieter. Jatr. p. 841. Non tamen intelligenda Stoica illa, de qua Lind. Ex. XIX. §. 14. 15. quæ supra humanam naturam, sed qualis in hominem, præsertim Christianum cadit, qua dolores, & cruciatus animose tolerat, & sustinet, hac spe firmus, ut, quando Deus voluerit, sibi collaturus sit sanitatem. Propter hanc virtutem ægri quoque communiter, & vernacule vocantur *Patientes*; quamvis haud raro ipsi etiam Medici debeant esse *Patientes* variis modis. In operationibus Chymicis prolixioribus quoque necessariam esse *Patientiam*, constat ex Theatr. Ch. Vol. IV. p. 898. *Patientia* Musculus qui dicitur, vide supra in vocab. *Levator*.

PATINA, δοπάς, dicitur vas patulum, quo aliquid recipi potest; item etiam *olla*, Δοπάδιον, *patina patella* vocatur, Gal. c. I. de art. t. 19.

PATOR, id est *hiatus*, χάρυξ, sinus apertus: Dicitur de narium cavitate aperta, Scrib. num. 46. 47. Adde Rhod. in Lex.

PATOS, πάθος, vocatur *sordes*, hoc est sudor cum pulvere mixtus certantum, & colluctantium in palæstris, qui & *βύπη* vocatur. Aeginet. I. 7. c. 3. §. *Rhypos*.

PATRIMONIUM, accipitur tropice etiam vulgo pro *Genitalibus*, & *Testiculis*: & ita legitur ap. D. Ludovici Pharm. Dissert. I. p. 517.

PATURSA, dicitur *Morbus Gallicus*. Falloper. h. t. c. 2. & est idem, quod *Scabies Indica*, eo quod ex India occidentali Hispanos transportasse credatur; quamvis hoc neget Helmont. tr. Tumul. Pest. §. *Peregrina lues nova*.

* PAUCIFERUS, ὀλιγοφόρος, vide *Oligophoros*. Opponitur τῷ ἐπιβά. Vide *Oenodes*.

PAUCUS, ὀλίγος. Vide *Oligos*.

PAULA, πῶλλα, nomen Emplastri ad bubones, & strumas efficacis, apud Aegin. I. 7. c. 17.

PAULADADUM, vel *Pauladada*, est species Terræ sigillatæ nascentis in Italia, quam circumforanei, qui sese jactant ex familia S. Pauli, passim in illis provinciis venalem habent. Dornus in Diction. Vocatur alias *Terra sigillata Melitea*, vel *S. Pauli*. Schrod. I. 3. c. 2. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

PAULATIM, κατ' ὀλίγον, opponitur τῷ Repente, & *confertim*. Hipp. 2. aph. 81. Junge Gal. comm.

PAVO, πῶα, significat *Cesso*. Vide *Pausis*.

PAVO, *Pavus*, πῶα, avis *Medica*, cujus descriptio, cum usu in cibis, & Medicina, habetur apud Aldrov. I. 13. Ornith. c. 1. Meminit & Gal. I. 3. de Al. fac. c. 19. J. Alex. I. 13. Sal. cap. 3. Add. Schrod. I. 5. cl. 2. nu. 65. Bruyerin. I. 15. de re cib. c. 28. Ejus Anatomem a Cas. Barth. Th. fil. observatam vide in Act. Hafniens. Vol. II. Obs. 114. 288. *Pavones* clamore prælagire mortem dominorum suorum, scribit Paracels. in Fragm. Med. In operatione Lapidis Philosophici quid ænigmatice dicitur *Pavonis cauda*, vide in Th. Ch. Vol. IV. p. 355.

PAVOR, φόβος, vel idem significat, quod *Timor*, vide *Metus*, (vel saltem gradu majori a Timore differt) & ita cum *Terrore* coincidit. Vide Jul. Alex. I. 22. Sal. c. 3. Rolsink. O. & M. M. Sp. I. 2. sect. 5. c. 105. Sæpe causa efficiens Epilepsiæ, notante Helmont. tr. A sede an. ad morb. n. 15. Aliquando *Pavor* idem, quod *Scabies*, *Prurigo*. Et *Pavidum* idem, quod *squamosum*. Keuchen. ad Sammon. p. 111.

PAUPER, πένος. *Paupertas*, πένια, quid significant, ex aliis notum est Lexicis. Dicitur de iis, qui destituuntur præprimis fortunæ bonis. Pertinet quoque consideratio *Pauperum* ad

Medicinam, quatenus vel sunt subjectum sanitatis, cum teste Luciano saepe eorum conditio vivendi sit optima, & tranquillissima, quia graves morbi illos non facile invadunt. Dieter. Jatr. p. 179. Vel etiam si aliquando ægrotent, quod Medici non debeant sese subtrahere ab eorum curatione, ad exemplum Hipp. notante Gal. l. quod opt. Medicus &c. nec sumptuosa, sed euporista ordinare remedia, l. 3. de C. M. P. G. c. 2. Chymicos non debere esse pauperes, cum Arshæc inimica sit pauperibus, expresse docet Joh. Isaac. Oper. Miner. cap. 13. in Theatr. Chym. Vol. III. p. 313. Hinc haud dubie ortum proverbium Italicum: Non tibi fidare all' Alchimista *povero*, e Medico ammalato. Utinam hoc observarent Magnates.

PAUSIS, πῶσις, dicitur *cessatio, remissio*, a πᾶσι, *cesso*, remitto, vel cessare facio, sedeo; uti patet ex 2. aphor. 2. & 4. aph. 15. Adde Diet. n. 661. Nomen vero πῶσις legitur apud Hipp. l. 7. Epid. VII. 7. Plura vide apud Foef. p. 489. seq.

PECCATUM, ἀμαρτία, ἀμαρτήμα. Vide *Delictum, Erratum, Hamartia*.

PECHEDEON, πηχέδειον, idem quod *Pevineum*, πέδιον, sive τῆρος, hoc est interstitium inter anum, & scrotum. Erotian. Onom. p. 94. b. Foef. p. 505.

PECHYAGRA, πηχυάγρα, dici potest ex mente Paræi Arthritis species cubitum occupantis, l. 17. Chir. c. 1.

* PECHYS, πῆχυς. Vide *Cubitus*.

PECHYTYRBE, πηχυτύρβη, epitheton *Scorbuti*, apud For. l. 20. Obs. 11. in Schol.

* PECTEN, πέτες, vide *Creis*. Quibus addi potest, quod *Pecten* etiam fuit nomen piscis apud Romanos; cujus historiam cum usu tradidit Aldr. 2. de pisc. c. 27.

† PECTINES, intervalla Lineæ secundum longitudinem, in arborum materia, per quas fandi possunt. Dodon. Pemp. l. 1. c. 1. hist. Stirp.

PECTINEUS, Riolano dicitur Musculus ad osium pubis commissuram prope cartilaginem ortus, alias *Lividus* dictus; & videtur esse *pars Tricipitis*. Barthol. l. 4. An. c. 11. p. 580.

PECTINATIO, κτενισμός, dicitur purgatio capitis, & capillorum pectine facta; cujus utilitatem Medicam laudat Rolfink. O. & M. M. lib. 4. Sect. 10. part. 3. c. 2.

PECTORALIS, στήθος, πειστήθιον, dicitur Musculus, qui totum fere pectus occupat. Bartholin. lib. 4. Anat. cap. 2. p. 459. *Pectorale* pertinet ad vestitum, quo pectus ab aeris injuria munitur.

PECTOS, πήκτος, *concretus, congelatus*, vel condensatus. Ita πήκτες γάλα, lac *concretum*. Gorr. Vide *Concretio*.

* PECTUS, στήθος, variis gaudet significationibus. Communiter, & late notat totam anteriorem thoracis, sive medii ventris partem; in qua significatione legitur apud Hipp. 3. aph. 5. 23. & 5. aphor. 24. Strictè pro *Sterno* sumitur, hoc est media pectoris parte jugulo subjecta, cui costæ annectuntur. Gal. Introduct. c. 10. ad quam significationem referunt Interpp. locum Hipp. 1. de artic. t. 68. Porro & notare videtur στήθος, sive *pectus* ipsum, *orificium ventriculi*, quod cartilagine mucronata delitescit: idque probari potest ex Hipp. Coac. t. 43. l. 2. Epid. ægr. 14. & l. 2. f. VI. 29. Tropica quoque significatio habetur, quando πείδιον, sive planta pedis ab Hipp. vocatur στήθος πείδιος, *pectus pedis*, 3. de art. t. 92. & vola manus, στήθος χφός, *pectus manus*, l. de Venis XII. 12. Vide Foef. p. 586. 587. Diet. n. 789. *Musculus pectoralis* qui dicitur, vide in Anatomicis, & Barthol. lib. 4. cap. 2. Anatom. *Pectoralia medicamenta* vocantur, quæ & *Thoracica* dicuntur; de quibus passim apud Practicos legi poterit.

PEDAGRA, est *Tartarus*. Rul. & Johnf. in Lex.

PEDESTIS, πέδιος, epitheton animalium, quæ pedibus incedunt, ad differentiam volatilium, & natantium. Ita apud Gal. aliquoties homo describitur animal *pedestre* bipes, lib. 1. de diff. puls. c. 5. in fin. & alibi.

PEDETHMOS, πηδημός, dicitur *saltus, pulsus* venarum, vel potius arteriarum, apud Hipp. l. 7. Epid. XXI. 21. Foef. n. 501.

PEDIASIMOS, πεδιάσιμος, dicitur quasi *campestris*, species *Myrrhæ* præpinguis, qua expressa lacte emittitur. Gor. ex Diosc. l. 1. c. 77.

* PEDICULATIO, idem quod *Phthiriasis*, seu *morbus pedicularis*. Vvalther. S. M. p. 1255. Heurn. de morb. cap. c. 6.

* PEDION, πείδιον, dicitur *planta pedis*, inter tarsum, & digitos sita. Vocatur & πέδιμα, *planum* pedis. Gal. l. 3. de U. P. c. 5. & c. 1. Casp. Hof. in Comm. ad Gal. LL. de U. P. 109. vocat *Metatarsium*. Barthol. vero *Pedium* dicit esse *Tarsum*, libell. 3. An. c. 21. Vocatur & πέζα.

PEDICULUS, φθέρ, nomen notissimum insecti morsu suo molesti satis hominibus, & brutis, quod ex succorum pravorum copia generari, docet Gal. l. 11. de S. F. &c. Caro viperæ. *Pediculorum* vero historiam, cum usu, & noxa, descriptam vide apud Aldrov. de Insect. l. 5. c. 4. Schr. l. 5. cl. 4. nu. 111. Devorare *pediculos*, adversus Isterum, uti sordidum, ita & vanum esse remedium, docuit experientia. *Morbus pedicularis*, Græce φθέρσις vocatur; estque plerunque comes scabiei humidæ, ex cujus materia acervatim pediculi generantur. Peculiaris vero species

morbi

morbi pedicularis habetur, quando in palpebris, & sub axillis, ut & in pube gignuntur cuti ar-
tissime infixi pediculi plani, & latiores, Italis
piattole dicti. De *pediculi* morbo mirabili
Ægyptiorum vide C. Rejes C. El. q. 36. *Pedi-*
culi quoque dicuntur summitates Scoporum,
quibus appendent acini, Græce *πέδιματι πέ-*
ματι, Linden. Ex. X. §. 92.

PEDILUVIUM, aliis *Lavipedium*, est species
balnei particularis, nimirum demersio pedum
intra aquam calidam, vel frigidam; de cujus
usu, præsertim calido, videatur Laur. Bellin.
in Opusc. Medic. tract. de sanguinis missione,
p. 153.

PEDITUS, *πορδὴ*, idem quod *Crepitus*. Vide
supra lit. C R. Vide Helmont. tract. de flatib.
n. 36. & 50.

PEDORA, vocatur *sordes oculorum, aurium,*
& *pedum*. Keuchen. ad Sammon. p. 241.

PEDUNCULUS, idem quod *Pediculus*.
φδέρ.

PEGANERON, *πιγανήρον*, vocatur *Emplastrum*
rutaceum; cujus tres descriptiones habentur,
una apud Ægin. l. 7. & duæ apud Æt. notante
Gorr.

PEGE, *πηγή*, significat *fontem*. Alias *πηγή*
quoque vocantur *oculorum anguli minores*, qui
sunt ad nasum, quos etiam alio nomine *βαν-*
τήρες appellant. Gorr. Linden. Med. Physiol. l. 2.
c. 10. §. 88.

PEGERNUS, id est *peregrinus*, hoc est *Mercuri-*
us. Rul. & Johnf.

PEINA, *πέινα*, idem quod *λιμός*, *famem* si-
gnificat. Vide *Fames* (a verbo *πεινάω*, esurio)
Gal. c. 3. in 6. Epid. t. 28.

PEIRA, *πέρα*, idem quod *εμπειρία*, *Expe-*
riencia. Vide *Empiria*.

PEITHOMENOS, *πειθόμενος*, *obsequens*. Di-
citur de odoribus in corporibus usum facile
cedentibus, & rescipientibus. Hipp. l. 6. Ep. f.
VIII. t. 14.

PELADA, species *Capillorum defluvii*, præ-
sertim e morbo Gallico provenientis. Fore. l.
8. Obs. 2. Schol.

PELAGIOS, *πελάγιος*, idem quod *θαλάσσιος*,
marinus. Epitheton piscium, qui ad mare
profundum secedunt. Gal. l. de Al. Fac. cap.
26. 27.

PELAMYS, *πελαγίος*, nomen piscis pelagii
non squamosi, carnis duræ, interdum generi-
cum, varias species comprehendens, interdum
speciale, pro illo pisce, qui e Ponto affertur,
sumptum. Gal. d. l. c. 31. Aldrov. l. 3. de pisci.
cap. 18. Jul. Alex. l. 15. Sal. cap. 9. circa fin.
Huc pertinent & *Thunni*.

PELARION, *πελάριον*, vocatur *Collyrium*

quoddam *μοιρήμερον*, a *πηλός*, *lutum*, ita dictum
ex ipsa compositionis forma, quasi *lutosum*.
Unde & *τρυγάδες*, *seculentum*, vocatur. De-
scriptio habetur apud Aetium, notante Gor-
ræo, & Ægin. l. 7. c. 16. Et apud eundem no-
men *Emplastri* ex scoria argenti, alias *ελ-*
κυσμακτος dicti, d. l. c. 17.

PELAS, *πέλας*, *prope*, *proximus*. Hinc Su-
perlativ. adverb. *πελαστάτως*, *proxime*, legi-
tur apud Hippocr. l. de morb. mul. XCI.
56. Et verbum *πελάζω*, *appropinquo*, d. l.
LI. 9.

PELECANUS, *πελεκάν*, æquivocum est. Pro-
prie significat avem, quæ alias *Onocrotal-*
os dicitur; de quo vocabulo supra in O N.
Tropice primo notat instrumentum Chirur-
gicum dentibus extrahendis destinatum,
ob extremitatem incurvatam rostri *Pelica-*
ni; cujus descriptionem vide apud Pa-
ræum l. 16. Chirurg. cap. 27. Chymistis de-
inde dicitur *Pelecanus* vas quoddam circu-
latorium, a figura Pelecani rostro pectus
suam fodientis nuncupatum, amplo ven-
tre sensim in angustius collum vergente,
quod retortum, & curvatum os rursus in
ventrem immittit. Hoc vas in fundo can-
nalem, per quem liquor infunditur, ha-
bet, qui liquore infuso, Hermetico sigil-
lo occluditur, & calori admovetur. Rul. &
Johnf.

† **PELICINISEMEN**, Æt. Tetrabili 5. Ser. 2.
cap. 9. id est Hedysari Tetr. i. Ser. i. hujus me-
minit Oribas. de effectis Curat. lib. 4. cap.
114.

PELIADES, *πηλιάδης*, epitheton serpentis,
cujus virus recenset ex Actio Forest. l. 30.
Observ. ult.

PELICIDE, id est *mel coctum*, *pelude*. Rul.
& Johnf. in Lex.

PELICOS, *πηλίκος*, idem quod *ποσός*, *quan-*
tus. Dicitur de quantitate morborum. Gal. l.
de diff. morb. c. 8.

* **PELIDNOS**, *πελιδνός*, vide *Lividus*.

PELIOMA, *πελιόμα*, dicitur pars fugillata
livida, ad differentiam *μυλάσματος*. For. l. 5
Chir. Obs. 6. Schol.

PELLACIA, idem quod *Pica*, apud Lu-
cret. notante C. Hofmann. lib. 3. Apolog.
pro Galeno Part. II. cap. 59. ubi simul re-
pote reprobatur Massariam, qui pelaptiam apud
Lucretium legit, libr. 3. Med. Pract. ca-
pit. 8.

PELLICULA, idem quod *Membrana*, *Tuni-*
ca, *χιτών*, *ύμη*, Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 2.
in princ. Vide *Hymen*, *Membrana*.

PELLIS, idem quod *Corium*, *δέρμα*, præpri-
mis

mis cutem animalium pilis, vel lana adhuc constantem significat. Hinc *pellis lanata*, apud Scribon. num. 80. *pellis canina*, num. 161. *Pelless manicatae*, χειρῶδες, alias *Manicia* dicta, manus involucrea ex *pellibus* facta leguntur. *Pel-libus* animalium si quis uti velit, plurimum referre, an illa animalia ferro jugulata, an sponte mortua sint, recte scribit Mercurial. l. 1. V. L. c. 25.

PELLOS, πέλλος, & πελός, idem quod πέλλος, aut πελιδνός, *Lividus*, subfulvus. Gorr. in def.

PELLUCIDUS, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

* PELMA, πέλιμα, i. significat *plantam pedis*; & ita idem quod *πέδιον*. Vide *pedion*. 2. Πέλιμα vocatur *solea* ex corio, aut alia materia parata, plantis pedum applicanda. Hipp. in Mochl. XII. 7. Alibi dicitur ἰχνη, 4. de art. t. 9. Vide *Ichnos*. Denique πέλιματι vocatur *pediculi pomorum*. Lind. Ex. X. §. 192.

PELOBATIS, πηλοβάτις, ἢ πηλοπάτις. Vide *Lutigradus*.

PELOR, *pelorogastor*, πέλωρ, πελωρογάστωρ, dicitur, cui *magnus* est *venter*. Linden. Ex. XI. §. 138. Πέλωρ, aut πέλωρ, magnum significat.

PELORIS, πελωρίς, vocatur species *Conchæ*, vel *Chama major*, ostreis, quæ in stagnis, ac paludibus reperiuntur, fere similis, cujus caro dura, & multi alimenti, notante Rhodio ad Scrib. num. 104. Describit etiam Aldrovandus sub nomine *Chamæ peloridis*, l. 3. Exang. c. 63.

PELTALIS, vide *Cartilago scutiformis*.

PELVIS, vide *Choana*.

PEMMA, πέμμα, vide *Cellaria*. Lang. l. 1. ep. 56.

PEMPELOS, πέμπελος, dicitur *senex*, qui ad tertiam senectutis ætatem pervenit, videlicet decrepitem, & propter infirmitatem omnibus rebus inutilem; ita dictus a πέπω, mitto, quasi mox ad manes ablegandus. Galen. l. 5. de san. tu. c. 12. fin.

* PEMPHINGODES, πεμφιγγώδης, epitheton certæ febris, quæ *stagulenta*, spirituosâ, inflata dicitur, in qua per cutem aereum effluvium exhalare sentimus. Hipp. l. 6. Epid. l. 1. r. 29. Gal. in Com. quamvis alii aliter explient, dicentes, eam notare febrim, in qua propter ichoris maligni & fervidioris copiam pustulæ ferventes cum in ore, tum in habitu corporis erumpunt. Foef. p. 492. Gorr. Est species febris synochi non putris vehementioris. Casp. Rejes. C. El. q. 68. num. 7. Πέμφιγγος vocab. multæ significationis esse, docuit Galen. dist. loc.

PEMPLOS, πέμπλος, idem quod πέμπelos, *senex capularis*, decrepitus, Acherunticus. P.

Zacchias Quæst. Medico-Legal. l. 1. tit. 1. qu. 9. nu. 24.

PEMPTAEOS, πεμπταῖος, *quintanus*: Epitheton febris intermittens, quinto quoque die accessionem repetens. An detur? nonnulli dubitant. Gal. negat, se vidisse, l. de typis, vel circuitibus. Gorræus vero testatur, se vidisse. Nobis videtur res valde incerta, & dubia, ob facilem lapsum in observatione temporum. Casp. Hofm. ad tertianam refert, in qua una dies est sine accessione. Apolog. pro Gal. l. 3. c. 298.

PENATES, dicuntur spiritus ignis elementi, & cœli, penetrales, penes nos nati, penuarii, *laves Hercii*, *Ephestii*, *Ethessii*, *Meilichii*. Dorn. Rul. & Johnf. e Paracels. tr. 2. de pestil. c. 1. & l. 1. Meteoror. c. 4.

PENES, πένης, vide *pauper*.

PENETRANS, περιεμπτικός, διαπερατικός, ἐφικτός, dicitur de virtute medicamentorum ad interiora transeunte. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

PENETRATIO, alias Chymicis idem est, ac *submersio*. Rul. & Johnf.

PENICILLUS, *Penicilla*, κερύσιος, ῥάκος, quid significet, ex aliis quoque Lexicis constat. Refertur saltem inter instrumenta quoque Medica, & præsertim Chirurgica, quatenus læsis partibus induntur, aut applicantur *Penicilla*, idem quod *Turundæ*. Lang. lib. 3. ep. 5. Forest. lib. 6. Chirurg. Observ. 14. Schol. Keuchen. ad Sammon. p. 252.

PENIDIUM, est epitheton *Sacchari* clarificati, purificati, & in bacillos redacti; cujus parandi modum vide apud Schroder. libr. 4. cl. 4. nu. 400.

* PENIS, κωλός, ἔσμα, idem quod *Coles*, *membrum virile*. Vide *Coles*. Adde Rolf. l. de part. genit. Part. I. c. 43. seq. pluribus. *Penis muliebris*, vocatur *Clitoris*. Vide *Clitoris*. *Glandula* quoque *pinealis* in cerebro a quibusdam *penis cerebri* vocatur. Barthol. l. 3. Anat. c. 6.

PENNA, κάλαμος. Vide *Calamos*. *Pteron*. *Pennarum* monstruosam concretionem intus reptam in anfore vide in Ephem. N. Cur. A. II. O. 80. *Pennam marinam* ex Plinio descriptam, & delineatam vide apud Paræum Chirurg. l. 4. cap. 21.

PENSILIS, epitheton *Verrucæ*, quæ Græce ἀκροχορδών dicta. Vide *Acrochordon*.

PENTACULA, πέντακτα, sunt signa, sigilla, & delineamenta admirandis, & incognitis aliquando literis, & characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur a malignis spiritibus, & fascino quovis præservare. Dorn. Dist. Parac. Rul. & Johnf. in Lex.

PENTAMYRON, πενταμύρον, nomen *Unguenti* cujusdam, ita dicti a quinque rebus, quibus con-

constat, puta styrace, massiche, cera, opobalsamo, (Æginet. opopanace) & unguento nardino. Describitur apud Ætium l. 12. c. 44. citante Gorr. & Æginet. l. 7. c. 18.

PENTAPHARMACON, πενταφάρμακον, proprie significat medicamentum constans quinque rebus. Verum nomen hoc inditum quoque alimentis, quali usum esse Imperatorem Adrianum, & reperisse Ælium, fuisseque fumen, pavonem, pernam, crustulatum, & aprugnam notavit Rhod. ad Scrib. n. 211. quemadmodum πενταφάρμακον fuit de fumine, safiano, perna, & crustulo. Ibid.

PENTATHETON, πενταθητον, Emplastri nomen ad collisa, vibices flagellorum, & cutem excoriatam. Ætius l. 15. c. 35. Gorr.

PENTATHLOS, πένταθλος, vocabatur olim is, qui quinque generibus certaminum valebat. Diet. Jatr. p. 103.

PENURIA, idem quod *Indigentia*, *Paupertas*, *ἀπορία*.

PEPADEVMENOS, πεπιδεμμένος, proprie olim dicebatur puer institutus in linguis, & artibus. Casp. Hofmann. Comm. in Galen. LL. de U. P. num. 9. Communiter significat omnem *Eruditum*.

PEPANSIS, πέπανσις, idem quod *πεπασμός*, *Maturatio*.

* PEPASMOS, πεπασμός, vide *Collio*. *Maturatio*.

PEPEGOS, πεπηγός, *fixus*, *immutus*, *compactus*. Usurpavit Hipp. de corporibus, lib. de sal. diar. & de oculis, l. 1. sect. 2. Prorrh. t. 11. Foef. p. 493.

PEPEIROS, πέπειρος, *concoctus*, ad maturitatem perductus. Usurpatur de morbis ab Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 40. & 42. de spul. 2. Epid. Sect. III. 57.

PEPIESMENOS, πεπιεσμένος, *pressus*, hoc est vexatus. Dicitur de ægris siti oppressis ob potum interdicitum. Hipp. l. 4. Epid. XXXI. 4.

PEPON, πέπων, *colium maturum* significat, a πέπω. Vide Dieter. num. 668 Est etiam nomen fructus, de quo consulantur Botanici.

PEPONATOS, πέπονάτος, *smegma* dicitur, ad faciei nigritiem confersens; cujus meminit Ægin. l. 2. c. 25. & l. 7. c. 13. Vide Gorr.

* PEPSIS, πέψις. Vide *Collio*.

PEPTICOS, πεπτικός, *Concoquens*. Dicitur cum de Facultate naturali alimenta in substantiam nutritioni commodam permutante, quæ *Concoctrix* vocatur; tum de Medicamentis, qua *Stomachicis* Ventriculi officium promoventibus, qua *Maturantibus*, & *Suppurationem* promoventibus. Gorr.

PEPYROMENOS, πεπυρωμένος. Vide *Torrefactus*.

PERACUTUS, κἀπότος. Vide *Acutus*. *Catoxys*.
PERAMBULANUS, Paracelfo vocatur amans peregrinationem, & qui per itinera experientiam, & firmam notitiam sibi acquirit; & hoc recte a Medico perfecto requirit aliquoties in scriptis suis, v. g. in Defens. 4. in prologo de herb. virtut. in Chirurgicis scriptis.

PERAS, πέρας, vide *Terminus*.

PERCA, Græce πέρις, περρίς, nomen piscis, & quidem duum generum. Alia enim est *Perca marina*, ceu major, cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 1. de pisc. cap. 9. Meminit & J. Alex. l. 14. Sal. c. 3. fin. Alia est *Perca fluviatilis* minor; cujus descriptionem cum usu in cibus, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 134. Jul. Alex. l. 5. cap. 6. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 87. Quid *Perca Ausonii* sit, dubitat Linden. Ex. XI. 227. seqq.

PERCIPIOLUM, est medicamentum ad morbum comprobatum. Dorn. in Dict. Parac.

PERCNOPTEROS, περιόπτερος, vocatur *Aquilarum* species ob deformitatem omnium vilissima; cujus historiam cum usu tradidit Aldrov. l. 2. Ornithol. c. 10.

* PER CONSENSUM. Vide *Consensus*.

PERCNOS, περιός, *nigrum* significat, apud Hipp. l. de cap. vuln. XXVI. 2. exponente Erotiano, & Foef. p. 502. Est etiam nomen aquilæ, Aldr. d. l.

PERCOLATIO, ἕρσις, idem quod *Colatio*. De quo supra in Co.

PERCRIBRATUS, vide *Cribratorium*.

PERCULSIO, πλήξις, a πλήγω, *percutio*, idem quod *Percussio*, Accipitur proprie, & tropice. V. Dieter. Jatr. p. 198.

PERCURRO, præter communem significationem, etiam denotat membrorum fotum, & frictionem levem, teste Keuch. ad Sammon. p. 112.

PERCUSSIO, πλήξις, quid proprie significet, notum est ex aliis quoque Lexicis. Spectat vero ad Medicos, vel sub respectu causæ aliqujus externæ violentæ: unde *Percussi*, βλητοί, item *πεπληγίτες* vocantur, in quibus fibrarum in partibus membranosis, & musculosis continuitas quadantenus solvitur, & turbatur: imo & ossis, dum percussio gibbositatem inferens legitur apud For. l. 29. Obs. 23. in Schol. Vel sub respectu remedii Chirurgici, quando v. g. membra extenuata ad restaurationem ferulis *percutiuntur*. Gal. l. 14. M. M. c. 16.

PERDESIS, πέρδσις, idem quod *πορδή*, *Crepitus ventris*. Hipp. 2. progn. l. 24. & Coac. t. 495. Vide *Crepitus*.

PERDETUM, Paracelfo vocatur *Sifaris radices*, vel aliud raparum lutearum genus, de ulc. & apostem. c. 57.

* PERDITIO, φθορά, vide *Abortus. Phthora.*

PERDIX, πέρδιξ, πέρδιμη, nomen avis inter delicias ciborum relata, salacissimæ, & vivacissimæ; cujus descriptio habetur, cum usu in cibus, & Medicina, apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 17. seq. Jung. Jul. Alex. l. 13. Sal. cap. 6. Bruyerin. de re cibarij lib. 15. c. 32. Schroder. l. 5. cl. 2. num. 66. *Perdicum ova* in cibo sumpta, pocula amatoria vocavit Kiramides apud C. Rejes C. El. quæst. 29. n. 26.

PERDONIUM, vocatur Paracello *vinum medicatum* ex herbis, d. l. Dorn. in Diction.

PERDUCO, præter vulgarem significationem omnibus notam, idem notat quod *Ebibio*, notante Rhod. ad Scrib. num. 135. & Keuchen. ad Sammonic. p. 194.

PERENDA, vide *Zenda*.

PERENNIS ponitur aliquando pro *Continuo*. Ita Febris tertiana *perennis*, legitur apud Joh. Steph. in Paraphr. super Avic. l. 4. fen. c. 39. p. 268.

PEREO, ἀπόλλυμαι, dicitur de iis, qui proximi sunt morti, & eunt in declivi umbræ mortis. Diet. n. 83. Lind. Ex. VI. §. 53.

PERETERION, περιτέριον, vocatur trepanum, vel *trebellum rectum*, & *acutum*. Gal. in Exec. voc. Hipp. Junge Foes. p. 494.

PERFECTIO, *perfectus*, τελείωσις, τέλειος, dicitur de unaquaque re, sive secundum, sive præter naturam, cui nihil deest virtutis. Gal. l. 5. de Hipp. & Plat. decr. c. 5. & l. de marasm. c. 4. *Perfectum minus*, Spagyricis dicitur Lapis albus terminatus tribus coloribus dumtaxat etiam ad oculum apparentibus, ex quibus componitur. *Perfectum majus* est ultima *perfectio* in opere majore, & quatuor componitur, constatque coloribus. De utroque vide plura in Th. Ch. Vol. I. p. 423. seq. 447. A *perfectis* ad *imperfecta* non licet argumentari, nec contra. C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. n. 531.

PERFLATUS, ἀεπινοή, idem quod *perspiratio*. Vide *Diapnoe*.

PERFORANTES *Musculi*, dicuntur Anatomicis *Digitos flectentes*, tertio internodio inserti per fissuram tendinum Perforatorum: dicuntur & *profundi*, quia substernuntur perforatis. Barth. l. 4. Anat. c. 9. p. 577.

PERFORATI, sunt *Musculi digitos flectentes*, qui secundo internodio inseruntur, habentes in tendine rimam, sive fissuram. Barthol. d. l. p. 576.

* PERFORATIO, ἀδυσκίτησις, accipitur late, & strictè. Late pro omni operatione Chirurgica, qua divisio fit in aliquam cavitatem insignem. Vide *paracenesis*. Ita & *perforatum* cribrum, *perforatæ* nuces, ollæ, leguntur apud Scribon. Vide Lexic. Rhod. Ita

quoque setaceum in nucha paratum vocatur *perforatio*, Forest. lib. 10. Obs. 130. Schol. Imo & præternaturales ossium erosiones *perforatorum ossium* nomine veniunt apud Hildan. de ich. & mel. cap. 29. Strictè *perforatio* dicitur apud Galen. σύντησις, operatio Chirurgica, vel Anatomica, quæ in spatiosam thoracis, & pulmonis sedem penetrat, lib. 7. Anat. admin. c. 14.

* PERFRICTIO, περιψυξις, idem quod κλιψυξις. Vide *Catapsyxis*. Dicitur & *perfrigeratio*, Scrib. num. 57. 268. Legitur apud Anton. Musam. l. de Veronica nu. 35. ubi Gabr. Humelbergius comm. ad h. l. p. 36. explicat per algores, & frigora.

PERFRIGERATIO, περιψυξις, κλιψυξις. Vide *perfrictio*.

PERFRIGIDUM, περιψυχρον, dicitur *intense frigidum*, quod veluti gelu obrigit, & immobile fit. Lind. Ex. IIX. §. 48.

PERFUMATOR, idem quod *Unguentarius*, μωρσφές, μωρσφίσις. Rhod. ad Scrib. n. 66.

PERFUSIO, κλιψυξις. Vide *Catapsyxis*.

PERIAERESIS, περιώρσις. Vide *Precisio*.

* PERIAMMA, περιάρτιον, περιάρτιον, περιάρτιον. Vide *Ambra*.

PERIBLEPSIS, περιβλεψις, *circumspectionem* significat; quales sunt phreneticorum, & delirantium instabiles oculorum intuitus. Occurrit apud Hipp. lib. 7. Epid. X. 20. Dicitur & *εμβλεψις*, d. l. V. 27. Vide Foes. p. 494.

PERIBOLE, περιβολή, duplici gaudet significatione. Primum significat *vestitum*, & cultum exteriorem corporis, Latine *Amictus* dictum. Hipp. l. de dec. orn. II. 9. In qua significatione & *pericardion* Hipp. dicitur περιβολος. C. Hofm. com. ad Gal. LL. de U. P. num. 322. 336. Deinde περιβολή vocatur *morbificæ materiæ excretio* per *habitum*, sive *ambitum* corporis, sive per exanthemata, papulas, vel alia corporis cutanea vitia. Hipp. l. 1. Epid. sect. 2. t. 38. Quamvis nonnulli legant *εγκρίσεις*, l. 2. Epid. f. 1. 51. Foes. d. l.

PERICAES, περικαίσις, dicitur, qui *circumcirca ardorem* in toto corpore sentit: vergr. in febribus ardentibus. Hippocr. 1. prorh. sect. 3. tit. 10. Coac. tit. 158. libr. 6. Epidem. sect. 1. tit. 29. Adde Foes. pag. 496. Dicitur & de utero plus æquo calido, & sicco, 5. aphor. 62. Adde Dieter. num. 672.

PERICALYPTO, περικαλύπτω, *circumligo*, undique obvolvo. Hippocr. 5. aph. 59. Diet. n. 673.

* PERICARDION, περικάρδιον, vocatur *Cordis involutum*, sive *αμπίσσημα*, estque *membrana ratiq.*

ratione substantiæ, *tunica* ratione usus. Gal. l. 7. de An. admin. c. 2. Adde l. 6. de U. P. c. 16. Dicitur & *Capsula Cordis*, *Theca*, *Domicilium*, in ejus medio cor est suspensum. Unde & eodem modo, quo cor ipsum, in quamdam Coni speciem, & acutiem definit, ossi pectoris annexum. Cujus historiam vide apud Barth. l. 2. Anat. c. 5. p. 349. seq. *Liquor* in illo contentus unde ortum suum habeat, varietat variorum sunt opiniones; quas etiam recenset Barthol. d. l. cujus sententiæ & nos subscribimus. Jung. & D. D. Hofm. Jun. Diff. Anat. in Horn. p. 122.

PERICARPIUM, περικάρπιον vocatur id, quod fructum, vel semen ambit; estque in quibusdam, v. g. pomis, pyris, & aliis edule; in aliis vero, v. g. nucibus, castaneis, non est edule. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de Antid. circa finem. *Pericarpia* quoque vocari medicamenta Topica carpi manu applicata, quæ alias *Epicarpia* dicuntur, (de quo vocabulo supra) patet ex interpretatione Latina Tentaminis Porologici Rob. Boyle, c. 4. p. m. 29.

* PERICHAREIA, περιχάρεια, dicitur *subitum*, & *vehemens gaudium*, contrarium Ecplexiæ, quæ est subitus timor. Ex amorum affectuum occasione scimus quosdam interiisse. Gal. l. 12. M. M. c. 5. Vide *Chara*, *Gaudium*.

* PERICHOLOS, περίχολος, dicitur vel *valde biliosus*, vel *circumcirca biliosus*. Usurpari potest cum de homine, tum de excrementis. Hippoc. 1. Prorrh. f. 2. t. 18. Gal. in comment. ad h. l. Foef. p. 502.

PERICHRISIS, *perichrison*, περιχρησις, περιχρησις, dicitur medicamentum liquidum, quo pars affecta *circumliniri* debet. Diosc. l. 1. c. 97. & 131. Scribon. n. 29. Rhod. in not. ad h. l.

PERICHIROS, *perichrus*, περίχρος, contracte περίχρος, *valde coloratum*, vel *circumcirca coloratum* significat; & sumitur pro περίχολος. Gal. d. l. ad Hipp.

PERICHYDA, περίχυδα, adverbium Hippocrati significans, *humore circumfuso*, aut undequaque affuso, lib. de Affect. XLV. 15. Foef. d. l.

PERICLISIS, περίκλισις, dicitur *fractura*, cum os in totum perfringitur; v. g. quando sura cum tibia media perfringitur cum insigni vulnere, nudatis ossibus. Gal. c. 2. de fract. t. 9. Foef. p. 496.

PERICLYDEN, περικλύδην, adverb. Hipp. fere idem significans, quod περίχυδα, hoc est *circumaffusa aqua*, vel cum aliquid affusa aqua undequaque abluitur, l. 1. de Diet. XXXVI. 23.

PERICNEMIA, περικνήμια, dicuntur Hipp. vel *partes tibiam circumdantes*, vel ipsa tibia. Hipp. l. 3. Epid. f. 3. t. 25. Quamvis alii περί κνήμια legant, notante Foef. d. l.

PERICOCHLIOM, περικόχλιον, dicitur *machina Medica*, quæ Latin. *Cocblea fœmina* appellatur. Orisaf. de Machinam. c. 4. in princ.

PERICOPE, περικοπή, proprie significat *circumcisionem*, quando aliquid circumcirca dissectatur. Metaphorice vero notat sententiam aliquam succinctam, & limitatam; item *Delineationem* alicujus operis. C. Hofm. Comm. in Gal. L. L. de U. P. n. 316.

PERICRANION, περικράνιον, dicitur *membrana cranio imposta*, orta a dura matre per cranii futuras exeunte; Gal. l. 8. de U. P. c. 9. Barthol. l. 3. Anatom. c. 2. ubi distinguit a *periostio cranii*, cum separari possint a perito Anatomico.

PERICULUM, κίνδυνος, vide *Cindynos*.

PERIDROMIS, περιδρομής, vocabatur *locus deambulationis sub dio*. Idem, quod περιάδρα, Lang. l. 1. ep. 51.

PERIDROMOS, περιδρομος, dicitur a quibusdam ἡ εσφάνη, *corona*, hoc est extremus capillorum ambitus. Gorræus.

PERIEGES, περιηγής, dicitur *circumactus*, rotundus; usurpaturque de annulis cartilagineis asperæ arteriæ, apud Hipp. l. de dissection. l. 4. Foef. p. 496.

PERIEPOMÆ, περιέπομαι, apud Hipp. significat *male tractus*, male afficior, exagitor, lib. 2. Prorrh. XXXI. 13. Foef. p. 395.

PERIERGIA, περιεργία, vocatur *superflua curiositas*, & labor supervacaneus; item apparatus *superfluus*, Hipp. l. de dec. orn. I. 3. II. 8. 12. Et adjectiv. περίεργος, *superfluum*, ambitiosum, frustraneum significat. Ita odor περίεργος, hoc est affectatus. Legitur in Præcept. IX. 15. Vina περίεργα, & jusculum περίεργον, Caryca, Linden. Ex. X. §. 81. 82. Jung. Casp. Hofm. C. in Gal. de U. P. nu. 247. Opponitur ἀπείεργος, *minime curiosus*: quod legitur etiam apud Hipp. de dec. orn. II. 19. Vide Goef. d. l.

PERIESTECOS, περιεστικώς, dicitur Lat. *superstes*; & Hipp. idem est quod *salutaris*. Usurpaturque & de morbis, & de signis, Hipp. 2. Progn. t. 9. 60. 65. & cap. 3. 23. lib. 2. Epid. f. 3. t. 12. & lib. 3. f. 3. tit. 87. Gal. in definit. Med. Adde Foef. d. l.

PERIGINOMÆ, περιγίνομαι, hoc est *superstes sum*, evado, morboliberor. Hippocr. 7. aph. 44. 2. Progn. t. 9. lib. 1. Epid. f. 2. tit. 66. lib. 5. Epid. XXII. 28. Aliquando etiam sumitur pro *abundante*, superfluum esse, l. de ostimesfri partu III. 14. Foef. d. l. Dieter. n. 670.

PERIGLISCHROS, περιγλισχρος, significat *omni ex parte glutinosum*, lentum. Hipp. 4. aph. 53. Adde Dieter. n. 671.

PERIGRAPHE, περιγραφή, vocabatur *rudis descriptio*, *delineatio*. Hippocr. l. de dec. orn. II. 2.

Latine *Lineamentum*, item *Circumstantia*, Foes. d.l. Ita περιγραφαί vocari lineas albas, & impressiones in abdominis Musculo recto occurrentes, scribit Vesal. l. 2. de C. H. F. c. 3.

PERILYPOS, περιλυπος, i. e. valde tristis, idem quod δυσθυμος, & λυπηρός. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 44. Foes. p. 497.

PERIMADAROS, περιμάδαρος. Vide *Madaros*.

PERIN, περιν, alii περιαν. A quibusdam exponitur per testiculum. Aliis significat perineum; Aliis έδραν, sedem. Erot. On. pag. 95. c. ubi περινα legitur. Gorr.

* PERINEON, perineon, περινεον, περινεον. Vide *Interfæmineum*.

PERINEMA, περινεμα, *Circumluitio*, a περινεός, *Circumluitio*. Idem quod περιελκυσμα, Foes. d. l.

PERINENEUCOS, περινευκός. Vide *Erinenuecos*.

PERINYCTIDES, περινοκτίδες, idem quod ολοφυκτίδες, *papulae*, pustulae, tubercula papulis familia. Erot. On. p. 85. a.

PERIODEUTES, περιόδοιτες, *circulator*, olim dicebatur, qui sanitatis restituendae causa per urbes circumvixit, & artem Medicam exercuit. Hodie *Circumforaneus*, *Agyrta*, *Circulator*. Rhod. ad Scrib. n. 171.

* PERIODOS, περίοδος, Lat. *Circuitus*, accipitur Physiologicae, & Pathologicae. In illa significatione notat Sanguinis Circulationem. Vide *Circulatio*. In hac dicitur morborum quorundam certa, vel incerta intervalla habentium ambitus quidam, veluti circulus, cum ex iisdem ad eadem per eundem ordinem feruntur. Gal. c. 1. aph. 12. de temp. morb. & alibi passim. In definitionibus descripsit, quod sit tempus ex intentione, & remissione constans. Unde *periodus* dividi solet in παραρυσμὸν, & ἀνεσιν, in *exacerbationem*, & *remissionem*. Castell. In febribus intermittentibus plerumque *periodi* sunt statæ, & ordinatæ. In aliis, v. g. Epilepsia, Arthritide, non item. Junge Foes. d. l. Diet. num. 676. Quomodo Paracelsus *periodos* temporum, & *periodicam digestionem* explicet, vide lib. 2. de Tartar. tr. i. cap. 3. *Periodus* etiam est celsa, vel musculus vitæ, pulsus in corpore succurrens. Ruland. & Johnf. in Lex.

PERIODYNIA, περιωδυνία, significat *vehementem partis dolorem*, & veluti circumtensum. Frequens Hipp. vocabulum: v. g. de capitis dolore, l. de affect. II. 7. de auris dolore, lib. 2. Epid. sect. VI. 46. quemadmodum & verbum περιωδυνίω, vel περιωδυνίω, 7. aph. 52. & lib. 3. de morb. I. 19. l. 5. Epid. VI. 5. & alibi. Vide *Loca* apud Foes. p. 502. Diet. n. 677.

PERIOMPHACODES, περιομφακώδης, valde cru-

cus, circumcirca immaturus. Usurpatur de tumore adhuc duro, & nondum ad suppurationem, vel maturationem disposito. Hipp. l. 4. Epid. XIX. 23. Foes. p. 498.

* PERIOSTEOS, περιοστέος, Latine *periostium*. In genere vocatur membrana tenuis, quæ singulis ossibus proxime adjacet, exquisito sensu prædita. Habet vero specialia nomina in quibusdam partibus; v. g. *pericranion*, in cranio; *υπεστωκός*, sub costis: de quibus suis locis. Oculi quoque tunica extrema septima in ordine a Galeno numerata περιοστίον επίφουσις dicitur, alias *Adnata tunica*, Gal. l. 19. de U. P. c. 2. & 3. *Periostium cranii a Pericranio* distinguit Barth. l. 3. Anat. c. 2.

PERIPATOS, περιπατος. vide *Obambulatio*.

PERIPHEREIA, περιφέρεια. Vide *Superficies*.

PERIPHIMOSIS, περιφίμοσις, vitium dicitur φιλμάσθ contrarium, cum videlicet ea, quæ meatus naturales occludunt, ita diducta sunt, ut reduci nequeant. Proprie tamen dicitur de præputio ita *retrosum adducto*, ut glandem rursus tegere nequeat. Vide *phimosi*, Gorr.

PERIPHORADEN, περιφοράδην, adverbium exprimens *circumductionem crurum* in ambulando: veluti boves faciunt, quod p. n. hominibus accidit, quibus femoris coxa excidit caput. Legitur apud Hipp. l. Mochlic. XI. 10. quamvis in edit. Lind. legatur περιεμφόδην, & 3. de art. t. 73. Vide Foes. p. 501.

PERIPLEO, περιπλώ, *circumfluo*, nimio humore diffuso. Usurpatur de ligamentis humore superfluo relaxatis. Hipp. l. de fract. t. 21.

PERIPLEUMONIA, περιπλευμονία. Vide *peripneumonia*.

PERIPLYSIS, περιπλύσις, Latine dicitur *proluvis*, aut *proluvium*. Usurpatur vero in specie de alvi *proluvio*, quando multis tenuibus, & liquidis diffluit, & veluti diluitur, i. prorh. c. 1. t. 2. Adde Gal. in comm. ad h. l.

* PERIPNEUMONIA, περιπνευμονία, Jon. περιπλευμονία, Lat. *pulmonia*, vel *pulmonaria*. Quibusdam, juxta vocis ἀκρίβειαν, significare videtur Inflammationem membranæ *pulmonem* investientis. Verum vocatur & a quibusdam simpliciter πνευμονία. Est igitur *peripneumonia* Inflammatio pulmonis quoque substantiæ cum febre acuta, spirandi difficultate, suffocationis periculo, ita ut erecti sedere cogantur ægri, a sanguinis ichorosi, & erysipelacei refluxu per venam pulmonalem impedito, & inde oborta stagnatione, & subsequente corruptione. Vide ex recentioribus de hoc affectu egregie tractantem Vvillis Pharm. Rat. p. II. f. C. 9. Singularem nos quoque in vicinia ante aliquot annos observavimus casum in Illusterrima quadam Persona mascula, *peripneumonia* totius pene pulmonis spha-

ſphaculoſa, & ita lethalis correpta, haud dubie ob juſto parciorem ſanguinis vena ſecta evacuationem, cum fuerit in ætate virili, vegeta, corpulentiffimæ conſtitutionis, & potui generoſioris vini diutius induſerit. De hoc vocabulo vide Foef. p. 498. Dieter. nu. 678. Confundi ſæpe cum *pleurivide*, notavit etiam Paracelſ. l. 2. de Tart. Tract. 2. c. 3.

PERIPODIEN, περιπόδιον, quod circulo ſub pedibus eſt, & infra. Gal. in Exeg. voc. Hip. & Gorr.

PERIPSYXIS, περιψυξις. Vide *perfrictio*. *Catapſyxis*.

* PERIPTOSIS, περιπτώσις, ſignificat *caſum*, vel *fortuitam occaſionem*; eſtque vox Empiricis propria, ſpecies una ſecta Empiricæ, quando ex *occaſione fortuita* remedia deprompſerunt, notante Gal. in Iſag. ad ſectas, c. 3. Uſus eſt vero & Hip. l. de præcept. l. 20. III. 1. Verbum περιπτώω, *incido*, occurrit lib. de arte XIX. 19. de vet. med. VII. 8. Vide Foef. p. 499. Alias quoque idem eſſe, quod περιεπιπίωσι, vult Caſtellus. Vide *Paremproſis*.

PERIPYEMA, περιπύημα, ſignificat *puris collectionem* circa partem aliquam factam, v. g. circa dentes, lib. 4. Epid. XXIX. 17. Lat. *Circumſuppurationio*.

† Περιπύωξις, eſt fluxus veſicæ, περιπύωξις, ventris. Holler. l. 1. c. 47.

PERIRRHÆA, tranſmiſſio materiæ a nervis ad alvum, venas, & meatus urinæ. Steph. Caſtrenſ.

PERIRRHEDES, περιρρηδες, dicitur in utramque partem reflexum, aut perfractum, aut *utrinque recurvum*, apud Hipp. l. 1. de artic. t. 73. Alibi vero generalius pro in *utramque partem labile* ſignificare videtur, lib. 2. de morb. mul. XLVII. 7. Adde Foef. p. 499.

PERIRRHEPSIS, περιρρηψις, dicitur *vinculi circumcirca declinatio*, cum in alteram partem vergit, & declinat; id quod fit ex immoderata faſciarum copia. Legitur apud Hip. 3. de iis, quæ in med. t. 6. Adde Galen. in comm. ad h. l.

PERIRRHEXIS, περιρρηξις, ſignificat *abruptionem*, quæ circumcirca fit, cum oſſa corrupta, & ſiderata, aut carnes emortuæ circumcirca abrupuntur. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 35. & in Mochlic. XX. 13. Vide Foef. d. l.

PERIRRHŒA, περιρρηωξις, dicitur Hip. *circumfluus humorum effluxus*, cum ex univerſo corporis ambitu humores in alveos, & cavitates ad repurgationem veluti per emiſſaria quædam deponuntur; atque ita totum corpus ſuperfluis humoribus repurgatur, aliquando per alvum,

aliquando per renes, & veſicam, & interdum per vomitum, aut alia effluvia corporis. Occurrit apud Hip. l. 1. Epid. ſ. 2. t. 7. Vocatur & περιρρηωξις, d. l. 1. Epid. ægr. 4. l. 7. Epid. XLI. 10. Coac. t. 639. Adde Foef. d. l. p. 499. & 500.

PERISCELES, περισκελις, ſignificat *durum, moleſtum*, irritans; mordicans. Uſurpatur ab Hip. vel de medicamentis mordacibus, & moleſtis, l. de Ulcer. II. 7. & l. 2. de morb. mul. LIX. 33. vel de doloribus, l. de Criſib. XI. 18. Coac. t. 94. quamvis communiter legatur diviſe, περισκελια, *circa crura*, notante Foef. d. l. de arboribus cum magno ſqualore conjunctis. Lind. Ex. XI. §. 189. Metaphorice de animo prædico, & præfracta mente, quæ nec precibus, nec verbis ſecti poteſt. Foef. d. l.

PERISCLEROS, περισκεληρωσ, *circumcirca durum* ſignificat. Uſurpatur de Tuberculis in ambitu duris, ab Hipp. l. 6. Epid. ſ. 1. t. 14. Adde Galen. in comm. Verbum περισκεληρωω, obduro, occurrit 5. aph. 20. & reperitur l. de hum. ul. XI. 15. Adde Diet. n. 679.

PERISCYPHISMOS, περισκευφισμός, ſectionis Chirurgicæ genus eſt in ſyncipite ad calvariam uique una, tribuſve lineis, quemadmodum deſcribitur apud Aegin. lib. 6. cap. 7. & Aet. l. 7. c. 3. Quæ tamen operatio hodieque exolevit, notante Gorræo.

PERISPHALSIS, περισφαλις, ſignificat generaliter *circumductionem*, circumactionem. In ſpecie vero ita vocatur modus leviffimus reponendi articulum luxatum, circumducendo illum, donec in ſedem naturalem recidat; quod fit, ubi acetabula exiguum labrum habent, nec profundi ſinus ſunt, v. g. in humeri, & coxæ capite. Gal. c. 1. de art. t. 7. Occurrit vero apud Hip. 2. de artic. t. 1. & in Mochlic. IX. 20. Alias vocatur ἀμφισφαλις, 4. de art. t. 47. Aegineta vocat περισφαλις, & περιφάρησι, l. 6. c. 118. Adde Foef. p. 501.

PERISSOS, περισσος, ſignificat *abundans*, ſuperfluum. Apud Hipp. vero ſumitur pro *Impari*. Vide *Impar*.

PERISSOSIS, περισσωσις, ſignificat *ſuperfluum abundantiam*, redundantiam, copiam, & plenitudinem. Hipp. l. 6. Epid. ſ. 5. t. 17.

PERISTALTICOS, περισταλτικός, *cicumpreſſorius*, coarctandi circumcirca vim habens. Vel uſurpatur de facultate miniſtra partium organicarum, v. g. ventriculi, uteri, &c. alimenta, & fætum complectentium. Gorr. in def. Vel in ſpecie *motus inteſtinorum*, quo alimenta, & excrementa promoventur, vocatur *peristalticus*; & incipit a pyloro, deſinitque ad inteſtinum rectum; eſtque inſtar lumbrici reptantis, qui in cholera quandoque p. n. invertitur,

tur, ut & sursum per os expellat. Lind. Med. Phys. f. 2. c. 4. §. 85. 86. & Barthol. l. 1. Anat. c. 10.

PERISTATICOS, περιστατικός. Vide *Circumstantia*. Usurpatur etiam de vitæ genere afflicto, & calamitoso; quale est eorum, qui negotiis publicis detinentur. Gal. in Hipp. de sal. diæt. t. 1.

PERISTELLO, περιεσθω, Hipp. significat *Obvolvō*, obtego, circumcirca contego, 4. de R. V. l. A. t. 44. Ita uterus fœtum *obvolvuit*, l. 1. de morb. mul. LI. 13. Vide Foef. d. l.

PERISTOLE, περιστολή, idem quod περιεσθητική δύναμις, facultas, & actio *circumpressoria*, quæ fere eadem cum *Retentrice*. C. Hofm. c. 2d Gal. LL. de U. P. n. 213. seq. Ipse motus quoque intestinorum *peristalticus* vocatur περιστολή. Lind. l. & Ex. IV. §. 23.

PERISTOMA, vocatur a Pecqueto *rugosum* illud, & spongiosum mollissimæ substantiæ veluti *velamentum*. Billius *muscum villosum*, Bartholinus *crustam* quasi *membranaceam, vermicularem crustam* Graevius, qua obteguntur orificia vasorum in intestinorum cavitatibus, & per quam vaporis specie transit Chylus subtilior, vocant. Lege de hoc *peristomate* Barthol. d. lib. c. 10. p. 81. An fortassis rectius περιεσθημα diceretur? Vide *Peristroma*. Hanc materiam viscidam interiora intestinorum investientem quomodo examinaverit per microscopium Levenhoek, & invenerit ingentem numerum vasorum sanguiferorum, aliorumque, videri poterit in Actis Eruditor. Lipsiens. Ann. 1686. M. Januario p. 5. seq.

PERISTREPHO, περιτρέπω, *circumvolvō*, circumverto. Legitur apud Gal. 1. prorrh. c. 2. t. 64. Vide Foef. d. lib. Unde περιεσθημα, *circumvolutio*, & specialiter pro περιεσθημα. Vide *Perisphallsis*.

PERISTROMA, περιεσθημα, proprie significat *Obvolvucrum*; & communiter accipitur de stragulis, & aulæis. Ex Athenæo l. 5. In Anatomicis etiam usurpari poterit de tunicis viscera investientibus; item de tunica intestinorum crustosa, quam Pecquetus *peristroma* appellavit. Vide p. superius.

PERISYSTOLE, περιεσθημα, dicitur quies illa, & morula inter systolen, & diastolen, quam nonnulli negant, alii affirmant. Barthol. in fanis vix observabilem, in moribundis vero satis manifestam statuit, l. 2. Anat. c. 6. p. 371.

PERITASIS, περιτάσις, *Circumtensio*, Lat. dicitur. Hipp. 1. prorrh. f. 3. t. 7. Coac. 1. 617. l. 4. Epid. XXI. 20. XXIX. 6. Licet in quibusdam locis περιτάσις mendose legatur, animadvertente Foef. d. l. p. 501. a verbo περιτένω, *obtendo*, circumtendo, quod legitur 5. aph. 71. Adde Diet. n. 681. Unde & περιτερής, *circumtentus*,

circumtentus, rigidus ex tensione descendit; quod occurrit 3. de arti. t. 47.

PERITERION, περιτέριον. Vide *Terebella*.

PERITEXIS, περιτέξις, *eliquationem* cum erosione, & morsione significat, apud Hipp. Coac. t. 481.

PERITIA, idem quod *Eruditio*, επιτήμη, εμπειρία. Hac requiritur in Medico, quia *peritiam* ars sequitur, *imperitiam* vero aliquando fortuna, C. Rejes C. El. q. 21. n. 8.

* PERITONÆUM, περιτόναιον, ή περιτόνωση, aut *peritonæos membrana*, dicitur tegumentum abdominis, proprium omnibus visceribus infimæ corporis regionis inter septum transversum, & crura sitæ superfratum. Gal. lib. 5. Anat. adm. c. 4. & l. 4. M. M. c. 6. Arab. dicitur *Siphac*. Hujus descriptionem vide etiam apud Anatomicos recentiores, & hos inter Barthol. lib. 1. Anat. c. 7. *Peritonæi vertex*, vel *sphæra*, σφæρα, vocatur illa portio, quæ musculorum abdominis lato tendini telæ araneorum similis fortiter adhæret. Gal. d. l. Anat. adm.

PERITTOMA, περιτίωμα. Vide *Excrementum*.

PERIZOMA, περιζωμα, idem quod *Cingulum*, inter instrumenta Chirurgica pertinens. Ita Cingulum pro herniosis vocatur *perizoma* ab Hildan. Cent. 6. Obs. 73. Alias περιζωμα idem quoque significat, quod περιεσθημα, Lat. *Cinctus*. Gorr.

PERLA, idem quod *Margarita*, *Unio*. Vide *Margarita*. Inde *Perlatum Medicamentum*, & *Saccharum*, aliaque dicuntur, quæ *margaritas* recipiunt. *Perlata materia*, pro *Hypochondriacis*, legatur apud Dan. Ludovici Diff. I. Pharmac. p. 121. Pertinet inter *Panaceas*; hujusque inventor habetur D. Crugnerus, crediturque a nonnullis elaborari ex lapide quodam odorem violaceum spirante, dum calefit. Fides sit penes Authorem. Verum Dan. Prutenius Medicus Helsingorensis, qui *Stenographicam* hujus arcani descriptionem Germanicam ingeniose detexit, arbitratur esse nihil aliud, quam *Magisterium Antimonii Diaphoretici*, in albidissimum, tenuissimumque alcohol redactum; uti patet ex Act. Hafn. Vol. III. Obs. 26. *Pathologica Perla* oculorum, idem quod *Panus*; & est macula directa coram pupilla in centro. Joh. Anglic. Ros. Anglic. p. m. 167. seqq.

PERMANENTES, διαμένοντες, morbi dicuntur, qui subsistere possunt, ablata quavis causa, & opponuntur *Successivis*. Th. Rhoder. a Veiga in Gal. l. 1. de L. A. p. m. 200.

PERMUTATIO, διαλλαγή, idem quod *Mutatio*, μεταβολή.

PERNA, πέρνα, quid sit, & significet, etiam

tiam pueris in trivio notum est e Comenio .
Perna Plinii vero est e *Concharum* specie ,
 cujus numerosum circa Pontias insulas proventum
 esse scribit dictus Author l. 32. c. 11. fin. ita di-
 cta a similitudine formæ , qua prioris , qua po-
 sterioris coxæ porcinae salinæ . Chiocc. Musf.
 Calc. f. I. p. 46.

PERNICIOSUS , ἐλέθερος . Vide *Olethrios* .
Perniciose habere dicuntur non solum ii , qui-
 bus desperata res est , sed & quibus gravismet-
 us , sine certa tamen desperatione , ex Celso
 l. 5. cap. 26. Lind. Ex. IV. §. 73. *Perniciose* febres
 eadem sunt , quæ *Malignæ* , P. M. de Calderia
 T. I. Op. p. 477. seqq.

* PERNIO , χίμεθλον , χίμεθλον , dicitur so-
 luta continuitas , aut fissura , vel intertrimen-
 tum manuum , & pedum hyberno tempore a sum-
 mis algoribus proveniens . Oritur vero frequen-
 tissime in talo . Gal. l. de med. fac. parab. cap.
 203. Castell. Gorr. C. Hofm. χίμεθλον quoque
 scripsit e Suida , & e Gal. ostendit , esse mor-
 tificationem a nive . C. in Gal. LL. de U. P. nu.
 136. Est *pernio* quoque cum exulceratione , &
 ulceribus voratur , tanquam ab igne combustus
 esset , notante Helmont. de Lithias. c. 9. n. 26.

PERNOCTATIO , παννυχίς , ita dicitur festum ,
 quod per noctem celebratur , Gal. c. 4. in 6.
 Epid. t. 20.

PEROLEDUS , terminus Paracelsicus , & Hel-
 montianus , denotans *aeris fundum* , vel circ-
 lum , vel terminum . Helmont. tr. Gas Aquæ ,
 n. 24. 25. Meminit Parac. l. meteor. c. 5.

* PERONE , πρῶνη . Vide *Fibula* . *Peroneus*
 Musculus pedem antrorsum flectens qui dicitur ,
 Vide in Anatomicis , in specie apud Bar-
 th. l. 4. An. c. 13. p. 582.

* PEROSIS , *Peros* , πέρωσις , τερπές , significat
læsionem membri in numero deficiente . Idem
 fere quod *Mutilatio* , & *Mutilus* . Quibus di-
 stinctionibus , & præsertim verbo *πέρωσις* sæpe
 usus Hipp. l. de Genit. IIX. 35. 36. 39. IX. 2. 4.
 7. 8. 14. &c. Sumitur tamen & pro alia læsione
 organica crurum , & artuum ; uti videre est ex
 locis a Foef. adductis p. 503.

PERPALLIDUS , εἰσχωρος , & verbum *perpal-
 lesco* dicitur , quando color pallidus per totum
 corpus diffusus est . Linden. Ex. IV. §. 82.

PERPERACUTUS , id est *Acutissimus* . Vide
Acutus .

PERPESSIO , Spagyricis dicitur metallorum
 tractatio per ignem , in Th. Chym. Vol. II.
 p. 72.

PERPETUATIO , dicitur apud Chymistas Fi-
 xationis species , quando volatile , aut valde
 mobile ad statum quietis reducitur . Morley.
 proleg. II. Coll. Chym. Leid. c. 2.

PERPETUO , idem quod *Semper* , ἄε πάντως ,
 ἄε . Opponitur τῷ *Interdum* . Gal. cap. 4. de R.
 V. I. A. t. 4.

PERSEVERANTIA , ἐπιμονή , idem quod *Dura-
 tio* . Dicitur de paroxysmi continuatione , quæ
 est signum febris longioris , & gravioris . For-
 l. 5. obs. 26. Schol.

PERSICUS , ὀσπυρίς , epitheton est patrony-
 micum , vel fructuum quorundam autumnali-
 um , *Mala Persica* dictorum , de quibus vi-
 deantur Botanici . Vel additur *Igni* , & de-
 notat morbum causticum , & igneæ naturæ ;
 estque vel plane idem cum *Anthraxe* , sive
Carbunculo , vel valde similis . Vide Senn. M.
 Pr. lib. 1. cap. 13. Paracelsus aliquoties in an-
 gina , sive prunella quoque *ignem* , vel calorem
persicum esse scripsit .

* PERSISTENS , idem quod *Constans* , καθε-
 στανός , dicitur morbus *constans* , qui iisdem ho-
 ris accedit , & remittit . Gal. l. de Typis , c. 3.

* PERSPIRATIO , ἀεπινοή . Vide *Diapnoe* .
 PERSULTATIO , ἀεπίδρισις . Vide *Diapedesis* .

PERTINACIA , ἐπιμονή , sumitur a Medicis pro
perseverantia , *Duratione* continua . Estque in-
 terdum mala , interdum bona . *Pertinacia* cause
 morbificæ uti mala est , morbi vehementiam gi-
 gnens ; ita *pertinacia* juvantis , sive remedii bo-
 na est , & malum corporis sæpe vincit , teste
 Celso l. 3. c. 12. allegante Linden. Ex. VIII. §. 386.

PERTURBATIO , apud Latinos æquivocum
 est in Medicina . Si de corpore dicitur , & in
 specie de alvo , Græce dicitur ἄταξις , apud
 Hipp. 1. aphor. 2. item ἄταξις , ἐκταξις , de qui-
 bus vocabulis vide infra *Tarache* , *Taraxis* .
 Si vero de animo , tunc æquipollent Græco
 πῦσις , & Latino vocabulo *Affectus animi* ,
 Gal. 4. de Hipp. & Plat. decr. c. 4. Vide *Affectus* .
 Aliquando & *perturbatio animi* , pro *Mentis-
 emotione* , & *Delirio* ponitur .

PERTUSSIS , vocatur Tussis convulsiva infan-
 tum , a Th. Sydenham Obs. de morb. acut. f. 3.
 c. 5. p. m. 302.

PERVERSIO , ἀεστῆσις , ἀεστῆσις . Vide *Dia-
 stremma* .

PERVIGILIIUM , ἀγρυπνία , idem quod *Vigilie
 nimie* , vel præternaturales ; estque symptoma
 infigne actionum sensitivarum læsarum , Gal. l.
 de diff. sympt. c. 3. oppositum *Somnolentiæ nimie* .
 Describi potest , quod sit sensuum exteriorum ,
 & communis p. n. exercitium nimium , cum cor-
 poris extenuatione , languore , oculis squali-
 dis , & aliquando delirii periculo , proveniens
 a continua agitatione spirituum animalium in
 cerebro elaboratorum , & expansione cerebri
 intemperiem siccam cum , vel sine calore exce-
 dente supponente . De hoc affectu vide *Vvillis*

An. Brut. P. Pathol. cap. 5. *Pervigil* legitur apud Linden. Ex. IIX. §. 50.

PERULA, legitur apud Paracelsum, additum *Isteriæ*; diciturque esse summum arcanum in Ictero Gallico, l. 7. de pustul. Gallic. ulcerib. &c. c. 6. Alias *perula* etiam pro *Spherula* usurpatum fuit, teste Keuchen. ad Sammon. p. 168.

PERUNCTIO, idem quod *unctio*, ἀλειψις, χρίσις, ἀλάχνημα.

PERUNDES, Paracelso dicuntur, qui cum femine crescunt; quemadmodum *Zenda*, qui sine femine. Tom. IIX. Oper. Fragm. Anatom.

PERUVIANUS, epitheton *Balsami* nativi, quod & *Indicum* vocatur. Vide *Indicus*.

PERYSIAS, πρυσίαι, epitheton *vini anni superioris*, ad distinctionem illius, qui dicitur ὠπίτης, quasi ὠποτεπίτης, *hujus anni*, a πέρυσι, quod significat anno præterito. Unde πρυσινός καρπός, fructus anni superioris, apud Theophr. H. Pl. l. 3. cap. 12. Vide *Foef.* p. 503. Apud Gal. in Exeg. dict. Hipp. legitur contracte πρύναι.

† **PES**, ab articulatione coxæ ad digitos extenditur. *Pereda* in *Pach.* l. i. c. 56.

† **PES CERVINUS**, ex *Alex. Trall.* purgans in arthriticis. *Cardanus* de nova *Simpl.*

† **PES CATI**, *Gnashalium*. *Renod.* de mater. Medica §. 5. c. 25.

† **PES MILVI**, *Dioscorid.* *Ranunculus*. *Rud.* l. i. c. 35.

* **PES**, πῆξ, quid significet notissimum est. A Medicis sumitur late, & strictè. Late pro toto illo, quod a natibus ad extremos pedis digitos continuatur; & comprehendit *Femur*, *Tibiam*, & *parvum*, sive extremum *pedem*. Strictè vero *pes* dicitur *pes minor*, sive *extremus*; qui dividitur in *pedium*, *metapedium*, & *digitos*. Organon est ambulatorium, βυδισκόν, quemadmodum hoc prolixè deduxit *Galen.* in *LL.* de *U. P.* Consultantur & alii *Anatomici*, & inter hos *Bartholin.* l. 4. *An.* c. 10. seqq. *Lind.* *Med. Physiol.* l. 2. c. 14. §. 102. seqq. *Pedis* hominis in lapidem conversi descriptionem tradit *Chiocc. Mus. Calc.* f. III. p. 417. *Pes* æquivoce quoque dicitur id, e quo uva dependet a samento, estque velut radix racemi. *Lind.* *Ex. X.* §. 192. Est & nomen mensuræ, qua rerum intervalla metimur; constatque uncias 12. sive sexdecim digitis, aut palmis quatuor. *Castell. Gorr. Rhod.* ad *Scrib.* n. 163. *Rul.* in *Lex. Pes Gryphius*, dicitur instrumentum Chirurgicum ad extrahendam malam, apud *Paræum*, *Chir.* l. 22. c. 35.

PESSOS, πῆσος, Latine *peffus*, *peffarium*, πῆσος, vocatur medicamentum Topicum sinui pudoris, sive pudendo muliebri indendum, figuram habens oblongam teretem, longitudine digiti, & crassitie, paratum vel ex sacculo lineo

oblongo, lana concepta gossypio res medicamentosas uterinas excipientibus, vel incorporatum melle, ladano, galbano, cera, succo, in dictamque formam redactum. *Vveker. Antid. Gen.* l. i. c. 51. *Sep.* l. 2. f. 45. *Morell.* de form. rem. l. 2. f. 2. cap. 12. *Schr. lib.* 2. cap. 82. Πηξίς φθόζα, Hipp. dicitur *talus*, sive *peffus* vulvæ substituitur ad abortum promovendum, quem prohibet in jurejurando.

PESTICIÆ, idem quod *petechiæ*, h. e. maculæ malignæ puliculares. Interdum & pro cunctis exanthematis ponitur. *Ingrass. comm.* ad *Avic.* de *Tum.* p. n. p. 195.

* **PESTIS**, *pestilentia*, *pestilens*, *pestiferus*, λοιμός, λοιμώδης. Vide *Læmor*, *Læmodes*.

* **PETALODES**, πετάλωδης, epitheton urinæ, quæ habet hypostasin similem squamis piscium, vel foliis, aut lamellis. *Hipp.* 2. prognost. t. 27. *Gal.* de *Urin.* sc. 37. Meminit & ad *Hipp.* 4. aph. 76. in com. ad h. loc. progn. *Foef.* p. 504.

PETECHIÆ, *peticulæ*, vocatur quedam febris pestilentis, & Epidemicæ species cum exanthematibus, sive maculis, pulicum similibus morfui, cum aliis gravissimis symptomatibus, plerunque lethalis, proveniens a sanguinis per fermentum tenue coagulativum, & putredinale inducta ichorefcentia, coagulatione, & dissolutione, sive putredine. Vocatur alias *Febris petechialis*, *lenticularis*, *pulicaris*. Vide *Lenticula*. Meminit *Jul. Alex.* com. in *Gal.* l. 4. de tu. san. p. 405. in l. de bon. & mal. succ. cap. 1. & in l. 3. de C. M. S. L. c. 2. De hac febre legatur *Vvillis* de febr. c. 14. *Rul.* de febre Hungarica, aliique. *Massarius* etiam *peticulæ* appellavit, l. 5. pract. c. 25. & *peticulæ lues*, legitur apud *Fallop.* de mor. *Gal.* c. 1. Tom. I. Op. p. 613.

* **PETIA oculi**, dicitur sanguis fluens de aliqua arteria, vel vena læsa, aut sauciata. *Gal.* l. spur. de oculis part. 4. cap. 7. *Constantin.* de oculis c. 12. & 17.

PETICULÆ, vide *petechiæ*. *Laur. Bell.* de febr. in *Oper. Med.* p. m. 264.

PETIGO, *petix*, idem quod *Impetigo*, *Lichen*. *Rhod.* in *Lex. Scrib.* n. 393.

PETIOLUS, πετάλιος, πῆδιον, idem quod *pediculus* fructuum, quo adhærent ramis, vel furculis. Sumitur tamen etiam de extremis pedibus animalium teneriorum, v. g. hedi, agnicelli. l. 2. c. 18.

PETRA, πέτρα, saxum, idem fere quod *lapis*, nisi quod *petra* duriorē saltē lapidē significare videtur ex usu recepto. Ita *petra Assia*, pro *Assio lapide*, apud *Gorr.* *Petra sanguinaria*, pro lapide *Hematite* ponitur apud *Rul.* & *Johns.* in *Lex.* πέτρα dicitur de osse *perroso* temporum, quod & *saxeum*, lapidosum vocatur: de quo vide *Barthol.* libell. 4. *Anat.* cap. 6. item

item de piscibus, qui alias Lat. *saxatiles* dicuntur, Gal. l. 3. de A. F. c. 28.

PETREFACTIO, vel *petrificatio*, dicitur de corporibus in lapideam substantiam mutatis, Eph. N. C. Ann. I. Obs. 14. De natura *petrificatio*nis, & origine corporum dissertationem quoque scripsit Thom. Schirlaus Medicus Anglus. Videantur & Acta Philosophica Oldenburgii Ann. 1665. M. Octobr. & Novembr. 1666. item Acta Hafnienf. Vol. I. Obs. 47. p. 8. 3.

PETRELEON, *πετρέλαιον*, *petroleum*. Dicitur a quibusdam *Bitumen liquidum*, *Oleum petree*, Axungia Macrocosmi; estque liquamen pingue liquidum, e saxis, & petris effluens, album, & rubrum in Italiae quibusdam provinciis, Mutinensi, & tractu Parmensi. Schrod. l. 3. c. 32. Fr. Hofmann. in cl. ad h. l.

PETRIFICATIO, vide *Ancubitus*. Alias idem est quod *petrefactio*.

PETROSUM, *λιθοειδές*. Vide *Lithoides*.

PEXIS, *πέξις*. Vide *Congelatio*, *Concretio*.

PEUCINE, *πυκνίμη*, epitheton *resine*, quæ *picea* dicitur, *απύκη*, arbor *picea*, *larix*. Jul. Alex. not. in Gal. l. 8. de S. F. §. de Resinis.

PEZA, *πέζα*, apud Hipp. vel *malleolum pedis*, vel imam *plantam* significat, lib. 2. de morb. mul. LIV. 17. Lind. reddidit per pedum extremitatem. Vide Foes. p. 490.

PHACELOS, *φάκελος*. Vide *Fasciculus*.

PHACODES, *φακώδης*, *lenticolor*, *lentis colore* referens, quales sunt Lienosi. Hipp. l. 3. Epid. in fin. stat. pest. Unde & compos. *ισοφακώδεις*, l. 2. Epid. I. 76. hoc est fere lentis colorem habentes.

PHACOIDES, *φακοειδής*, i. e. *lentis formam habens*. Epitheton Humoris Crystallini in oculo. Vesal. l. 7. de H. C. F. c. 14.

* PHACOS, *φακός*, vide *Lens*, *Lenticula*, *Lentigo*.

PHACOPTISANA, *φακοπισηνή*, edulium dicitur ex lente, & ptisana compositum, ita tamen ut plus lentis, quam ptisanæ contineat, quod hæc magis intumescat, illa autem minimum. Legitur apud Gal. l. 1. de A. F. c. 18. & Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8.

PHACOSIS, *φάκωσις*, refertur inter affectus oculorum a Gal. Introd. c. 15. Vocatur alias *Nigra oculi macula*.

PHACOTOS, *φακωτός*, *Lenticulatus*, sive *Lentis speciem referens*, idem quod *φακώδης*, dicitur de diversis rebus; v. gr. de vase vaporario; item de instrumento Chirurgico, sive scalpulo in fracturis ossium cranii. Gal. l. 6. M. M. c. 6.

PHENOMENA, *φαινόμενα*, dicuntur omnia illa, quæ in corpore nostro secundum, vel

præter naturam observantur in sensus incurrentia, quibus postea aliqua sententia stabiliri, & confirmari potest.

PHÆOS, *φαιός*, vide *Fuscus*. Est & epitheton Collyrii a colore, Italis *Bruno* dicti, quod & *παιδικόν*, hoc est *puerile* vocatur ob levitatem, Gal. lib. 4. de C. M. S. L. c. 6. Vide Rhod. ad Scrib. n. 23.

† PHAGEDÆNA, alias *βέλιμος* (quod *πῦρ λίμῳ* ab insatiabili edendi cupiditate. Holl. Perioche 88. & de morbis c. 34. l. 1. de morbis internis.

* PHAGEDÆNA, *φλεγμῆ*, vocabulum est æquivocum valde. Vel enim aliquando sumitur late pro omni ulcere sanas partes vicinas arrodente; & ita idem significat, quod *νομή*, item Ulcus Telesphium, Chironium: Vel strictè interdum pro ulcere tumido profundo, subjectam carnem, & vicinas partes erodente. Loca Hipp. & Gal. vide apud Foes. p. 648. seq. quod a sale caustico dependere docuit Helmont. l. Schol. Hum. pass. Dec. c. 1. n. 31. Vel etiam nomen hoc tribuitur affectui ventriculi, quando immodico ciborum desiderio tenetur, nec satiari potest. Et ita coincidit cum *Bulimo*, vel *Appetentia Canina*. Gal. in def. Med. & c. 3. in l. 5. Epid. t. 37.

PHAGOS, *φάγος*, dicitur *vorax*, comedo, edax. Lind. Ex. XIII. §. 159.

PHAGRAS, vide *Pagrus*.

* PHALACROSIS, *φαλακρωσις*. Vide *Calvities*.

PHALACROCORA, *φαλακροκόραξ*, dicitur *Corvus aquaticus*; cuius descriptionem vide in Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 56.

PHALAJA, barbarum est vocabulum, duplicem habens significationem. Primum enim a Basilio Valentino Spagyrico ita dicitur Medicamentum Catholicum, sive *Universale*, sive *Panacea*, intra corpus sumenda; quemadmodum *Astra* universale est remedium externum, tr. de Magno mysterio mundi, & illius medicina. Deinde a Rolf. ita vocatur *Tinctura Gialappe*, veluti per transpositionem literarum *Ihalapa*, tr. de purgant. f. 2. art. 3. c. 15.

PHALANGITES, *φαλαγγίτης*, dicitur planta, quæ morbis ab araneis medetur. Gal. l. 8. de S. F. §. h. t.

* PHALANGOSIS, *φαλαγγωσις*, dicitur effectus, quo pilorum subnascentium duplex, triplexve acies in superiores, vel inferiores palpebras provenit. Gal. Introd. c. 6. Ætius vero ex Severo scribit, *φαλαγγωσις* esse relaxationem palpebrarum, vel *χάλασις*, cum extremitas intro vergit, ut pili non facile appareant, nisi quis distendat palpebras. Æginet. l. 6.

l. 6. c. 8. & II. a *δισχιώσι*, & *τραχιώσι* in hoc distinguit, quod in his novi pili provenientes peccent afficientes bulbum oculi, in phalangosis pili naturales oculum pungunt intro vergentes. Castell. & Gorr.

* PHALANX, *φάλαγξ*, proprie *aciem*, sive agmen militum significat. Per translationem vero vocantur hoc nomine *articuli*, quibus digiti ossi carpi propinqui dearticulantur. Galen. l. 2. de U. P. c. 9. Græce *συνταλίδον φάλαγγες*, a *σύνταλι*, *turma equitum* ordine locata. Castell.

PHALÆNA, *φάλανα*, Lat. *Balena*, vide *Balena*. Casp. Hofm. Com. in Gal. LL. de U.P. n. 161.

PHALERE, *φάληραι*, proprie vocantur *equestræ ornamenta*. Per metaphoram vero ita quoque vocatur species deligationis, vel *fasciæ ad nasum* pertinentis. Gal. de fasciis n. 52.

PHANEROS, *φανήρος*, *Manifestus*. Idem quod *δηλός*. Vide Diet. n. 885.

PHANION, *φανίον*, hoc est *Lampas*, vel *facula*. Nomen medicamento duplicis compositi: unius *Neapolitæ* ad maximas epiphoras, & doloris molestias: alterius *Serapicum* diæti: quorum descriptionem vide apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHANLEC, id est, *ferrum*. Rul. & Johnf. in Lex.

PHANTASIA, *φαντασία*, vide *Imaginatio*.

PHANTASMA, *φάντασμα*, idem quod *φαντασία*. *Phantasmata* quoque Paracelso dicuntur *Spiritus* in locis desertis, & circa littora maris apparentes, qui terrefaciunt aliquando; & suam originem ducunt secundum illius opinionem ex imaginationibus hominum, quales vivi de, vel cum mortuis habent. Dorn. Rul. & Johnf. Vide Paracel. tr. de virtut. herbar. radic. tit. de Corallis, & de Hyperico. Refert idem inter homines sidereos, tr. Explicatio totius Astronomiæ. *Phantasma*, quoque dicitur apparitio in somno. C. Rejes C. El. q. 37. n. 5.

PHARCIDODES, *φαρκιδώδης*, *Rugosus* Latine dicitur, a *φαρκίς*, *ruga*, quod idem est ac *ρῆγίς*, unde & *ρυπιδώδης*, Foef. Occ. p. 650. Erot. Onom. pag. 121. f.

PHARICON, *φαρακόν*, nomen esse veneni simplicis, & quidem vehementissimi, uti ab omnibus Medicis veteribus, & novis statuitur, ita incertum adhuc est, quid, & quale venenum hoc nomine veniat. Confer ad Rhod. in Scribon. not. n. 195. Adde Lang. l. 1. ep. 68. Forest. l. 30. Observ. 10. in Schol. Meminerunt ex antiquis Dioscor. Galen. Plinius, Nicander, & alii, quorum loca vide in allegatis recentioribus.

† PHARICUM, quid sit, an toxicum inter venenatas stirpes, ignorat Codronch. Meth. restific. de quibusdam casibus.

* PHARMACEIA, *φαρμακεία*, sumitur late, & strictè. Late pro omni assumptione medicamento. Strictè vero Hipp. usitatus pro purgatione. Diet. n. 886. Foef. p. 650. Interdum etiam idem significat. quod *φαρμακεία*. In qua significatione sumitur a Jac. le Mort. Pharmac. Medic. Phys. c. 1.

* PHARMACEUTICA, *φαρμακεία*, vocatur pars ministra artis Medicæ, tradens descriptionem medicamentorum, rite adhibendi modum. Gorr. Vide passim Institutionistas, & inter hos Dogm. Medic. Gener. Part. VI. c. 1. p. 664. seq.

PHARMACITES, *φαρμακίτις*, idem quod *ἀμπελίτις* γῆ, nomen terræ duriusculæ nigrae, piceæ, longos carbones referentis, assulatim scissilis, æquabili splendore, quæ detrita accepto oleo statim liquefit. Estque nihil aliud, quam Bitumen fossile, vel Carbo fossilis. Vide Diosc. l. 5. c. 181. Gorr.

PHARMACOCHYMIA, *φαρμακοχυμία*, dici potest illa pars Chymicæ artis, quæ tradit præparationes medicamentorum Chymicorum, ad discrimen partis Spagyricæ metallorum transmutationem docentis. Legitur hoc vocabulum apud Lib. tr. de Igne natur. c. 37. quam alias *Alchymiam Pharmaceuticam* vocavit integri cujusdam tractatus Tom. II. Oper.

PHARMACON, *φάρμακον*. Vide *Medicamentum*. Præter hanc significationem usitatam, etiam idem quod *βάμμα*, vel *βαψών* notat, hoc est *tincturam*, vel *tinctum*; unde *φαρμάσω*, *singo*. Keuchen. ad Sammon. p. 252. Vocantur & *φαρμακῶνες*, *tincturæ*.

PHARMACOPOSIA, *φαρμακοποίησις*, dicitur vel in genere potio omnis medicamento liquidi, vel in specie purgantis. Hipp. l. 4. aph. 19. Gal. c. 7. aph. 25. Foef. p. 661. Diet. n. 888.

PHARMACOPEUS, *φαρμακοποιός*, dicitur *Artifex* callens modum rite præparandi medicamenta, qua simplicia, qua composita. Cujus personam, & attributa succincte, & egregie descripsit Fr. Hofm. in Clav. ad Schroder. p. 29. Est enim altera Medici manus, Diet. Jatr. p. 934. Dicitur & *Pharmacopola*, *Apothecarius*, *φαρμακοπόλης*, quia vendit quoque medicamenta. Ars rite præparandi medicamenta vocatur quoque a Schrod. in princ. *Pharmacopœia*.

PHARMACOPOLIUM, *φαρμακοπωλείον*, idem quod *Apotheca*, de quo supra: *Officina*, in qua præparantur, & venduntur medicamenta, qua simplicia, qua composita.

PHARMACOSA *medicamenta* vocat Fallop. quæ aliquid veneni sapiunt, a lata, & abuiuva vocab. *φάρμακον* significatione. tr. de purg. simpl. c. 2. Tom. I. Op. p. 131.

PHARMIANUM, φαρμακὸν, nomen Malagmatis, apud Galen. l. 7. de C. M. P. G. cap. 6. fere ad finem.

* PHARYNGETHRON, φάρυγγεθρον, apud Hip. fauces significat, l. de dissect. statim in princ. ita Galen. pro pharynge sumpfit, l. Introd. Sed in l. de voc. inst. diff. c. 6. pro osse hyoide accipi volunt Gor. & Castell. quamvis saltem ex Latina versione hoc habuerint: dubitandum vero, an in Græco textu (qui desideratur in Codicibus) explicatio illa occurrerit.

PHARYNGOTOMIA, φαρυγγοτομία, idem quod *Laryngotomia*: de quo supra.

* PHARYNX, φάρυγξ, vide *Fauces*.

PHASCIOO, φασκίω, i. e. *ligo fasciis*. Legitur aliquoties apud Moschion. de morb. mul. c. 57. 62. 68. ubi & substantivum φασκία, i. e. *fascia* occurrit.

PHASIANUS, φασιανός, vocatur avis quedam major, & inter alimenta delicatiora relata; cujus descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 13. Ornith. c. 5. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 5. Bruyerinum de reb. cib. l. 15. c. 39. Rol. O. & M. M. Sp. l. 14. f. i. c. 15.

PHASMA, φάσμα, *apparitio*, idem quod φάντασμα. Lang. l. 2. ep. 35.

PHASSA, φάσσα, vide *Palumbus*.

* PHATNION, φάτνιον, idem quod βέθριον, *alveolum*, vel *præsepialum* dentis significat. Vide *Botbrion*. Castell.

PHAULOS, φάυλος, duplicem habet significationem. 1. idem notat quod ἄπλος, *simplex*, *vilis*, levis, vulgaris: v. g. Hipp. de fract. t. 19. & t. 45. 4. de art. t. 35. Adde Gal. Com. Deinde *vitiosum*, *pravum*, 2. aphor. 32. Adde Foes. n. 652. Dieter. n. 890. Jul. Alex. not. ad Galen. lib. 5. de Hipp. & Pl. de cr. c. 2.

PHAVSINGES, φάυσινγες, dicuntur proprie intibiis rubri ab igne surgentes circuli, & per abusionem etiam reliqui. Alii maculas ab igne excitatas esse scribunt. Foes. Oec. d. l. Vocantur & φῶδες, vel φῶιδες.

PHAVSTIANOS, φάυστιανός, nomen *pastilli* admodum acris, & exedentis, adversus crescentias maximas canerosas. Descriptum habetur apud Aet. l. 9. c. 49. citante Gorr. Aeginet. l. 7. c. 12.

† PHAZALA, morbus equis mare rubrum ingredientibus. Joan. Ruell. Veter. Medic. lib. 11. c. 122. p. 114.

PHEGLE, φέκλη. Vide *Fecula*.

PHEREA, φήρεα, vocabulum inter Hippocratis voces obscurum, & oblongas glandulorum corporum, quæ circa aures sunt, eminentias significans usurpatur ab Hipp. l. 6. Epid. f. 3. l. 14. Plura de hoc vocab. vide in Foes. d. l.

PHEMOS, φήμος, dicitur medicamentum Martiano auctore contra dysenteriam, apud Aet. l. 9. citante Gorr.

PHENGITES, φεγγίτης, nomen lapidis luminosi, qui lumen acquirere, & iterum expandere potest; cujus meminit Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. m. 187.

PHERONYMOS, φερόνυμος, dicitur is, qui ob scientiam aliquam dignus est illo nomine, & opere ipso hoc ipsum nomen meretur. Ita Medicus φερόνυμος est, qui reapse medetur egris. Linden. Ex. XIII. §. 564.

PHIALA, dicitur vas vitreum ex ventre in modum sphaeræ rotundo gracilem canalem in proceritate emittens; cujus usus frequens in coagulationibus, & solutionibus. Rul. & Johnson. Rolink. ita dictum esse scribit a similitudine tegminis fœminei cephalici, quod Ger. *Daube* vocatur. Chym. J. A. F. R. l. 2. c. 18. Vulgo *Phiola* exprimitur.

PHIBALEOS, *Phibalis*, φιβάλιος, φιβάλιος, vel est *species* certa *ficuum*, Gal. in Ex. voc. Hipp. vel idem quod *Caricæ*, sive ficus excicatæ. Foes. d. l.

PHIBET, id est *rapax*. Rul. & Johnf. in Lex. PHILADYNAMOS, φιλადύναμος, in superlativo φιλადύναμωτος, quod occurrit apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 40. & aquæ est epitheton, significans eam, quæ vires facile frangit, & debilitat. Foes. d. l.

PHILAGRIANON, φιλαγριανόν, nomen Malagmatis; cujus descriptio habetur apud Aegin. l. 7. c. 18. Gorr.

PHILALYSTES, φιλάλυστες, significat Hipp. illum, qui animo anxio esse solet, & inquieto; unde & huc, & illuc se jactat perturbatus. Latine per *Fugitivus* exprimitur, l. Præcept. X. 10. Foes. d. l.

PHILIATROS, φιλιάτρος, dicitur *Studiosus medicinae*; qui adhuc in primis versatur disciplinis, & præceptis, quo intellectum suum exerceat. Gal. l. 3. de san. tu. c. 5. Est & nomen libri Democriti, teste Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2.

PHILIPPI *Trochiscus*, φιλίππου τροχίσκος, adversus dysenteriam describitur ab Aegin. lib. 7. cap. 12.

PHILISTÆA, terminus Spagyricus obscurus, qui legitur apud Basil. Valent. in Repetit. de Lap. Philosph. c. 6. de Antimonio ubi dicit, si Antimonium transiverit in *Philistæam*, tunc per se fieri vitrum.

PHILONIS *Collyrium*, φιλωνος κολλύριον, describitura Celso. l. 6. c. 6. citante Gorræo. Meminit *Philonis* Medici Gal. l. 1. meth. med. c. 7.

PHILONIUM ROMANUM, a frequenti ejus usu apud Romanos. Amat. Lusit. cent. 4. curat. 94.

PHILONIUM, φιλόνιον, nomen Antitodi narcoticae; cuius variae descriptiones extant in Dispensatoriis Norico, Augustano, aliisque. Non negligenda tamen Zvoelferi animadversio. Duo alia descripsit, Calidum unum, alterum frigidum appellans, Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 23. p. 174.

PHILOCOTYLE, φιλοκοτύλη, nomen Emplastri; cuius descriptio legitur apud Aeginet. l. 7. c. 17. ubi tamen φιλοκοτύχη in textu legitur. Gorr. vero φιλοκοτύλη scripsit, in defn.

PHILOCRATIS Emplastrum, φιλοκράτους ἐμπλάστρον, describitur a Celso l. 5. c. 19. allegate Gorr.

PHILOENOS, νία, φίλος. Vide *Vinosus*.

PHILOLAGNOS, φιλόλαγνος, vocatur *amans veneris*, *salax*, apud Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 3. Latine etiam exprimitur *Veneri deditus*.

PHILOTUTROS, φιλόλυτρος, *amans balnei*, qui balneo delectatur. Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 57. Dicitur & φιλόλυβρων, d. l. t. 60. Foef. d. l.

PHILOMELA, Vide *Luscinia*. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 14. f. i. c. 15.

PHILONION, φιλόνιον, nomen medicamenti anodynii, *Opiati*, ab Authore *Philone* ita dicti; cuius variae occurrunt descriptiones etiam in Dispensatoriis Norimbergensi, Cordi, Augustano, & Londinensi.

PHILOSOPHICUS, φιλοσοφικός, dicitur *amans*, vel *studiosus rerum naturalium*. Et ita dictum fuisse *Asclepiadem*, testatur Gal. l. 7. de C. M. L. S. cap. 5. fere circa finem.

PHILORISTIA, φιλορηξία vocatur Galeno nimum *studium conficiendi definitiones*; atque hoc etiam in Medicina, & Medicis reprobatur, vocans morbum, l. 4. de diff. puls. c. i. & c. 17. in fin.

PHILOSOPHIA, philosophia, φιλοσοφία, φιλόσοφος, *studium*, & *studiosum sapientiae* secundum literam significat. Proprie vero notat partim omnes illas disciplinas, quae rerum supranaturalium, aetherearum, naturalium explicant essentiam, causas & affectiones; & comprehenduntur titulo *Philosophiae Theoreticae*, quae continet *Metaphysicam*, *Mathematicam*, sive *Astronomiam*, & *Physicam*; partim has quoque disciplinas, quae hominis perfectionem, & felicitatem in actionibus Moralibus, Civilibus, vel Politicis, & Domesticis, sive Oeconomicis acquirendam docent; & nomine veniunt *Philosophiae Praeae*, quae complectitur *Ethicam*, *Politicam*, & *Oeconomicam*. Utramque *Philosophiae* partem scitu necessariam esse, extra dubium est. Et haud dubie inculcare hoc voluerunt Hippocr. egregio illo axiomate *ἰατρὸς φιλόσοφος ἰσθδεις*, Medicus *Philosophus* Deo aequalis; & Gal. lib. quod optimus Medicus opti-

mus quoque sit *Philosophus*. Jung. & Linden. Ex. II. §. 8. seq. quamvis fortassis Ethica, & Physica praereliquis maxime sint necessariae. Caterum nomina *Philosophiae*, & *Philosophi* partim iactuose, partim abusive sibi attribuerunt Spagyrici; & praesertim Paracelsus cum suis sectatoribus, dum in illius scriptis leguntur opuscula inscripta *Philosophiae Sagacis*, item *Philosophiae ad Athenienses*. Plura quoque in Th. Chym. inquiri possunt; qua Helmontius cum suis affectis, qui se *Philosophum per ignem* gloriose appellare non est veritus. Hinc & uterque artificium illud Panaceae, & Catholici non dubitavit appellare *Lapidem Philosophicum*. Vide *Lapis*. Nostri non est instituti in hujus *Philosophiae* ventilatione prolixiorem impendere operam. *Philosophus* etiam fuit nomen proprium vel Medici, vel Chirurgi, apud Aetium Tetr. 4. ferm. 3. c. 24. ubi legitur *φιλόσοφος ἐμπλάστρον*, *Philosophi Emplastrum*, ad calcitratus, & vulnera tumida, citante Gor. in def. Plane quoque abusiva acceptio verbi *φιλοσοφῆν* est pro *coire*, aut venerem exercere, apud Lucian. allegante Rolfink. de P. Genit. Part. I. c. 1. *Oleum Philosophorum* vocari Oleum de Lateribus, vel Laterinum, e Dispensatoriis, aliisque materiae Medicae scriptoribus constat.

PHILOTACHNOS, φιλόταχνος, *artium studiosus*, qui omnes artes, unam nempe post aliam, addiscere cupit, donec eruditorum choro inferi dignus habeatur. Linden. Ex. V. §. 12. *φιλόταχνῶν* quoque est *artificiose agere*, ut prudens artifex agit, apud Gal. notante C. Hof. C. in LL. de U. P. nu. 908.

PHILOTIMIA, φιλοτιμία, *ambitionem* cum invidia significat. Et verbum *φιλοτιμῶσθαι* usurpatur de illis, qui gloriam aucupantur studio reprehendendi alterum & criminandi. Hipp. l. de Arte l. 10. Foef. p. 656.

PHILTRON, φίλτρον, proprie significat *pharmacum*, vel *poculum amatorium*, hoc est ad amorem conciliandum datum, non quidem naturalibus viribus hunc effectum praestans, sed virtute beneficii Diabolici. Unde & ipse Galen. gentilis licet, horum pharmacorum notitiam Medicis non competere scripsit, l. 10. de S. Fac. mox a princip. *Philtronum* quoque nomine omnia alia veneficia, ceremoniae, ligaturae veniunt. Videatur Senn. l. 1. Pr. M. p. 2. c. 10. & l. 6. p. 9. c. 5. Diet. Jatr. p. 735. Meminit & Lang. l. 1. Ep. 33. Rolf. quoque incantamentis annumeravit, O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 29. prolixè C. Rejes, q. 29. Helmontius vero videtur ad naturalem aliquam *συμπύρεσην*, & mumialem confertmentationem referre, tr. de magn. vuln. cur. nu. 27. Verum ejus autoritas merito suspecta habetur, quemadmodum & hypothefis illa de magne-

magnetica curatione. *Philtrum* quoque ab Anatomis vocatur cavitas illa labii superioris media, valvulae similis, Latinis quibusdam *Lacuna* dicta. Gorr. Barthol. l. 3. Anat. c. 11. pag. 532.

PHILOSTROPHOS, φιλοστροφος, significat omne id, quod morborum reversionem, & recidivam facere solet. Hip. 1. Prorrh. c. 3. t. 13. Coac. t. 348. *Φιλαγορα*

* PHIMOSIS, φήμιση. Vide *Paraphimosi*.

PHIONITIDES, naturales dicuntur inimici, qui sese mutuo persequuntur ad mortem, ut ciconia ranas, felis mures, aranea bufones, &c. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

PHLASMA, φλάσμα, pro φλάσμα, Jon. *Contusio*, *Contusum*, *Collisio*, quemadmodum & φλάω, pro φλάω, contundo. Vide *Contusio*. Adde Foef. p. 656.

PHLAUROS, φλάυρος, visiosum significat, ita ut ubique in malam significationem acceptum apud Hipp. legatur, 6. aph. 52. f. 2. de R. V. I. A. t. 50. f. 3. t. 23. l. 1. Epid. f. 2. t. 80. 3. de fract. t. 17. Vide Foef. d. l. Dieter. n. 899. Linden. vero exponit per non bonum, sive *malum incipiens*, Exerc. IV. §. 92.

PHLEBION, φλεβίον, *Venula* dicitur. Diminutivum a φλέψ, de quo infra. Hipp. 4. aph. 79. Jung. Dieter. n. 903.

PHLEBODONODES, φλεβονοδός, vox habetur apud Hipp. peregrina, nova, & adhuc valde dubia, cum alii legant φλεβονοδός. Occurrit vero 1. Prorrh. f. 3. t. 9. & Coac. t. 20. ubi vide Gal. Com. ad loc. prim. qui exposuit per agitata, & distenta vasa sanguinea, propter magnum sanguinis fervorem, & effervescentiam febrilem. Verum C. Hof. in notis ἀνεκδοτάς ad Gal. loc. cit. existimat legendum esse φλεβονοδός, quod significat ægros delirantes, scil. in somnis. φλεβόνες sunt *nugæ*, *ineptia*, & φλυαρία, quam vocem & Linden. retinuit, nobisque etiam verosimilior videtur. Quod vero in quibusdam exemplaribus MS. etiam φλεγματώδες legatur, nobis plane ad textum non quadrare videtur; quamvis Jonston. ad d. Coac. text. retinuerit. Plura vide apud Foef. Oec. p. 657. Erot. On. p. 118. & f. 119. a.

PHLEBOPALIE, φλεβοπαλία, Democrito dictus fuit arteriarum motus. Nam φλέψ generaliter venas, & arterias complectitur. Verum Foef. p. 659. ad hunc locum Erotiani animadvertit, potius legendum esse φλεβοπαλία, aut φλεβοπαλία, quasi *venarum agitationem*, & fluctuationem. At vero non video tantum vitium, cum φλεβοπαλία facile per licentiam Græcam fingendi nova vocabula, & per derivationem a πάλω, salio, vibro, excusari, & declarari possit; præ-

sertim cum in statu p. n. hujusmodi arteriarum saltus evidentissime conspiciatur in aneurisma- te, ubi non tam fluctuatio, quam vibratio, & concussio arteriæ notari potest.

* PHEBORRHAGIA, φλεβορραγία, vocatur Hipp. ἡρξίς τῶν φλεβῶν, *ruptio venarum*, 4. de R. V. I. A. t. 86. Gal. in Com. ad h. l.

* PHEBOTOMIA, φλεβοτομία, communiter, & usitatissime Latine dicitur *Vena sectio*, vel *Sanguinis emissio* per venam scalpello divisam, vel incisam facta. Gal. l. 11. M. M. cap. 1. Remedium Chirurgicum notissimum, & frequentissimi usus, sæpius etiam præter necessitatem, in primis præservationis gratia. Refertur intergenerosa, & universalis præsidia; valetque primario ad deplendam copiam, scil. turgentem, & urgentem, secundario ad alia quoque in qualitate, aut motu sanguinis vitia. Jung. Diet. n. 900. Jessenii Judicium de Sang. V. S. miss. cum annot. nostris. Verum hoc remedium acerrime impugnare non fuit veritus Helm. de febr. c. 4. quamvis rationibus non adeo validis, uti quidem sibi visæ fuerunt, quas hoc loco examinare non concedit instituti ratio. Præter hanc receptam significationem, vox φλεβοτομία, & verbum φλεβοτομῆν, sumuntur vel pro quavis *divisione venarum* p. n. & violenta, v. g. l. 4. Epid. circa fin. quamvis non videam, quid obtet, quominus de artificiali *Vena sectione* explicari debeat locus ille: vel pro multiplicatione venæ alicujus majoris in ramos plures, & furculos, l. de Venis XXVI. 6. Vide Foef. d. l.

PHLEBOTOMUS, φλεβοτομῶν, vocatur *instrumentum Chirurgicum*, quo fit *Vena sectio*. Communiter duplex hæcenus fuit receptum: unum, quod vernacule *Flitto* dicitur, & pulsu celeri per digitum facto venæ intruditur; quemadmodum in scarificationibus vulnuscula infligi solent: alterum, quod hodieque receptius, & fortassis commodius, securiusque Italis *Lancetta* dictum, quo vena pungitur cum levi incisione. Debent vero hæc scalpella probe assevari, ne inquinentur, aut veneno inficiantur, unde gravissima oborta esse mala ex Historiis constat.

PHLEDONODES, φλεβονοδός. Vide *Plebodonodes*.

* PHEGMA, φλέγμα, *Pituita* Latinis dicitur. Olim a veteribus inter humores quatuor naturales relata, humor frigidus, & humidus in corpore existens, hyeme potissimum excedens. Galen. c. de nat. hum. t. 40. & alibi. Verum cum commentum hoc veterum hodieque exoleverit, per φλέγμα, vel *pituitam* intelligitur humor crudus, aqueus, excrementitius, vel naturaliter, vel p. n. in corpore genitus, & collectus. Quo pertinent *Mucus narium*, *Saliva*, *Phegma*

ventriculi, & intestinorum. Charlton. Ex. Physiol. VII. §. 6. Sylv. l. 2. Pr. M. c. 23. §. 213. seq. quamvis significatio hujus vocabuli Græci non respondeat cum ejus derivatione, & etymologia; siquidem præfert etymon hoc φλέγμα *accensionem*, utpote a φλέγω descendens, vide Dieter. num. 904. In arte destillatrice, & Chymia *Pblegma* dicitur liquor destillatus, spirituosus, & inflammabili liquori contradistinctus. *Pblegma* est mera aqua insipida, constans particulis levibus glabris, & flexilibus, merum vehiculum, & instrumentum omnis nutritionis, & conjunctionis, & matrix, ceu recipiens spiritus, & materiam omnis subtilis; quamvis Chymicorum industria illam ab his ubique separare, & rejicere intendat. Jac. le Mort. Ch. Medic. Phys. c. 2. p. 16. Schroder. l. 1. c. 3. Speciatissime vero in opere lapidis Philosophici *pblegma* vocatur aqua Mercurii prima, substantia media, in qua principium lapidis est, scil. ejus dissolutio, nec intrat cum ea, quamvis se invicem complectantur naturæ nexu: de quo plura vide in Theat. Ch. Vol. III. p. 730. seq.

PHLEGMAGOGUS, φλεγμαγωγός, epitheton purgantium quorundam medicamentorum, quæ pituitam educere per alvum creduntur; inter quæ Agaricus, Cnicus, Turbith, &c. referuntur. Vid. Lang. l. 2. ep. 18. Morell. de materia medic. cl. 2. purgant.

* PHLEGMASIA, φλεγμασία, vel idem quod φλεγμονή, *Inflammationem* significat, vel febrem inflammationi alicui conjunctam. Gal. 1. aph. 7. Castell. Linden. Ex. IV. §. 17. 25. Legitur alias apud Hipp. 3. de morb. XV. 4.

PHLEGMATIAS, φλεγματίας, Hippocr. idem est, quod φλεγματικός, sive *Pblegmaticus*, aut *Pituitosus*, scil. ex hypothesi de quatuor humoribus, h. e. qui temperamento ex sanguine crudo, frigido, & humido præditus est; & Cholericus opponitur. Hipp. de A. L. & Aq. LV. 11.

PHLEGMATORRHAGIA, φλεγματόρραγια, dicitur affectus hæmorrhagiæ narium similis, quando nares per aliquot dies sola pituita tenui stillant; qualis observatio extat apud Henr. Salmuth. Cent. I. Obs. 37. & ex hoc Bonett. in Anat. Pract. l. 1. f. 17. Obs. 10. p. 323. 324.

* PHLEGMONE, φλεγμονή. Vide *Inflammatio*.

PHLEGYROS, φλεγυρός, *ignitus*, veluti ardens, aut incensus. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Foes. p. 661.

PHLEMELIA, φλεμέλια, vel idem sunt quod κέδμηλα, de quo vide supra *Cedma*: vel latine *flemina* dicuntur; & vocantur tumores circa talos, qui labore viæ oboriuntur. Vide Keuchen. ad Sammon. p. 280.

PHLEPS, φλέψ, Latine vocatur *Vena*. Utrouque vocabulo Veteres comprehenderunt *Arterias*, & *Venas* proprie dictas, teste Gal. cap. 6. in 6. Epid. t. 2. & c. 2. de iis q. in med. t. 28. Verum recentiores contradistinguere solent, per *venam* proprie intelligentes vas sanguinem ad cor refluxum continens. Et numerantur hodieque primariæ tres. *Vena pulmonalis*, per pulmonis parenchyma diffusa, olim Arteria venosa perperam dicta: *Vena Cava*, quæ per totum corpus ramos suos dispergit: & *Vena Porta*, quæ saltem per organa tertii, vel infimi ventris, sive abdominis divisa est. De quibus videantur Anatomici, & in specie Barthol. libello 1. Anat. c. 1. seq. Proprium est *venarum* sanguinearum, ut habeant *valvulas* in pluribus locis, hoc est membranulas in interna cavitate venarum occurrentes, impediens sanguinis recursum ad partes, admittentes vero profluxionem ad Cor. Vide *Valvula*. Alias & *Veng* vocabulum aliis vas sanguinem non vehementibus tribuitur, ut *Veng Lactæ*, *Veng Lymphaticæ*, verum minus proprie. Rectius *vasa* vocantur. In Metallifodinis *Venas* vocari illa loca subterranea, ubi ipsa minera metallica habetur continuata, patet ex Rul. & Johnf. Lex. Chym. Dividuntur a Borrich. in *Mites*, quæ in catino fusorio percalescens facile subeunt plumbum; & *Refractarias*, quæ non sine labore, & artificio quoque vehunt pyriten, marcasitam, cretam, talem, &c. alia similia corpora, tr. Docimast. Metallic. §. 20.

PHLIA, φλιζ, Latine *Postis*; & φλιζ, *postes*, sive ligna, axes utrinque firmantia, aut firmamenta, quæ fuculas utrinque dissepunt, & continent; uti exposuit Gal. c. 4. de art. c. 51. Pertinet ad instrumenta Chirurgica. De hoc vocabulo plura vide apud Foes. p. 661. Legitur & apud Hipp. 3. de art. 49. & 4. t. 55.

PHLIBO, φλίβω, idem quod θλίβω, *premo*; unde compos. εφλίβω, *exprimo*, apud Hipp. l. de Loc. in Hom. XV. 5. 6. quamvis Linden. retinuerit εφλίβω. Foes. d. l.

PHLOGIAO, φλογιάω, verbum Hippocrat. usitatum significans *exardescere*, inflammor, lib. 2. de Morb. LXIV. 8. l. de morb. fac. XVI. 38.

PHLOGINON, φλογινόν, Latine *Flammeum*, Epitheton Collyrii liquidi, vel illitionis, apud Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PHLOGISTOS, φλογιστός, dicitur de omni eo, quod *flammam concipere potest*. In specie de Sulphure Hipp. dixisse, statuit Helmont. Tumb. Pest. §. Hipp. rediv.

PHLOGMOS, φλογμός. Vide *Flamma*.

PHLOGOIDES, φλογοειδής, *flammæ speciem*, vel colorem repræsentans, vel potius a flamma

excitatus rubor. Legitur apud Hippocr. lib. 3. de morb. VII. 14.

PHLOGODES, φλογώδης, significat *flammeum*, incensum. Usurpatur de colore faciei intense rubente, apud Hipp. 1. Prorrh. f. 2. t. 33. & Coac. t. 7. & 624. Vide Foes. p. 662.

* PHLOGOSIS, φλογώσις, olim idem fuit, quod φλεγμονή. Sed hodieque significat potius quamlibet *intensionem*, & fervorem, sive φλογώδη διάθεσιν, *dispositionem flammæ* etiam absque tumore. For. l. 1. Chirurg. Obs. 4. Schol. Dieter. num. 905. Talis fervor quandoque subitaneus, & momentaneus Scorbuticis solet esse familiaris: de quo apud Matth. Martin. de Scorbuto, §. 261.

PHLOTRON, dicitur species fluxus ex coostro generatus. Rul. & Johnf.

PHLUS, φλῦς, vel φλῦς, item φλεύς, *lanuginem* significat. Hipp. l. de int. aff. XXXIIX. 6. ubi *Cortex* Latine redditur. Vide Foes. p. 661. Adde Casp. Hofm. Com. ad Galen. LL. de U. P. nu. 431. Legitur & de cortice panis, apud Moschion. de morb. mul. c. 65.

* PHLYCTAENAE, φλυκταίναι, item φλυκταίνιδες, sunt *pustulae* in summa corporis planicie enascentes, a tenui sanie cuti subtenta, eamque sua salina tenui acrimonia erodente, & pungente. 2. Progn. t. 60. l. 2. Epid. sect. I. 5. Dicuntur & φλυκταίνιδα, Coac. t. 402. Inde φλυκταίνωσις, *pustularum eruptio*, 3. de fract. t. 74. & φλυκταίνωδές χρώμα, color corporis pustulosus, vel corpus pustulosum, lib. 2. de morb. mul. IX. 7. Vide Foes. p. 663.

PHLYCTIBES, φλυκτίδες, idem quod *Phlyctene*. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIIX. 5. Moschion. l. de morb. mul. c. 221.

PHLYDAO, φλυδαίω, id est *humeflor*. Hipp. de morb. sacr. XV. 20. unde φλυδαρός, *Humidus*. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

PHLYSIS, φλύσις, *eruptionem in cute* significat ex humoris alicujus excrementitii abundantia. Gal. d. l. a verbo φλύζω, *scaturio*, eruptio, l. 2. Epid. Foes. d. l.

PHLYZACION, φλυζάκιον, *pustulam bullam* in modum erumpentem significat, ab igne excitatam in cute, idem quod φλυκταίναι. Occurrit apud Hipp. Coac. t. 114. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Foes. d. l.

PHOBEROS, φοβερός, sumitur ab Hipp. active, & passive. In illa significatione notat *horrendum*, ac metuendum, Coac. t. 416. In hac significat *timidum*, perterritum; & de ægro dicitur l. 6. Epid. f. VIII. t. 45. Vide Foes. p. 663.

PHOBETRON, φόβητρον, *terriculamentum* significat, quod metum injicit. Hipp. l. de morb. sacr. quamvis in edit. Linden. non occurrat.

PHOBOS, φόβος. Vide *Metus*. Dieter. n. 306.

PHOCA, φώκη, nomen piscis *Cetacei*, vulgo *Vitulus marinus* dicti; cujus descriptio, cum usu in cibus, & Medicina, habetur apud Aldr. l. 1. de Cetis, c. 10. Meminit & Gal. l. 3. de Al. fac. c. 31. & 37. t. 10. de S. Fac. §. Coagulum, & l. 1. de C. M. S. L. c. 2. in fin.

PHOCAENA, φώκαινα, est etiam nomen piscis *Cetacei*, qui alias *Tursio*, item *porcus marinus* dicitur, ad *Delphinos* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibus, & Medicina, vide apud Aldr. d. l. c. 8. Ejus Anatomem vide in Eph. N. Cur. A. III. O. 20.

PHODES, *Phoides*, φώδες, φωίδες, idem quod φώσπγγες. Vide supra *Phausinges*. Legitur apud Hipp. Coac. t. 318.

PHOENICINOS, φαινίκεος, Lat. *punicus*, color dicitur rutilus, qui & *pheniceus* vocatur, & habet exuperantiam ruboris; qualis est color fructuum palmæ arboris non admodum sole incoctorum. Elephantiasis quoque vocatur φαινίκεος, *morbus pheniceus*, vel quia in *Phœnicia*, aliisque orientalibus regionibus grassatur, vel a colore rutilante. Hipp. l. 2. Prorrh. in fin. Vide Foes. p. 663. Est & nomen Emplastri φαινίκεον, quod alias *Diachalcitis*, aut *Diapalma* in Dispensatoriis vocatur. Gorr. in def.

PHOENICITES, φαινίκτης, lapis dicitur a figura, quam habet similem fructui palmæ. Diosc. vocavit *ἐδακτικόν*, l. 5. c. 155.

PHOENICOPTERUS, φαινικόπτερος, nomen avis est, quæ passim in antiquis scriptoribus occurrit; sed qualem proprie significet, nondum expeditum est. In primis linguam ejus, & cerebellum in deliciis fuisse, ex Martiale, & Lampridio constat. Legatur de hac Aldrov. l. 20. Ornithol. c. 4. Bruyerin. de re cib. l. 15. c. 45. Meminit & Celsus inter medii valoris alimenta referens, l. 4. c. 18.

PHOENICUROS, φαινίκερος, vide *Ruticilla*.

* PHOENIGMUS, φαινιγμός, Latine *Rubificatio*, *Rubefactio*; estque ruboris per medicamenta in cute excitatio, Cutis rubor. Pertinet huc *Dropax*, & *Sinapismus*. Meminit Gal. l. 7. meth. med. c. 4. Ipsa medicamenta quoque vocantur φαινιγμοί, Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. part. 2. c. unic. Alias *Rubificatio* quoque dicitur de *Rubedine* producta in processu lapidis Philosophici, Th. Ch. Vol. II. p. 302. seq. III. p. 41. 289. IV. p. 952. &c.

PHOENIX, φοινίξ, æquivocum est. Vel enim significat *Palmam* arborem; de qua superius in PA: Vele etiam aliam plantam arvensis loliaceam. Gorr. Vel avem significat, num veram, an fabulosam, non est hujus loci dirimere. Legatur de hoc Aldr. l. 12. Ornith. c. 28. Vel est nomen

Collyrii *ἔγχωμικῆ*, apud Ætium. Gal. l. 4. de C. M. S. L. cap. 7. *phœnix Apollonii* vocatur. Vel Spagyricis dicitur *Phœnix* quinta ignis essentia, vel *Lapis Philosophicus* celebratissimus. Ruland. & Johnf. Adde Theatr. Ch. Vol. IV. p. 447. & Vol. V. p. 401.

PHOETAO, *φοῖτω*, apud Hippocr. significat *prodire*, egredi. Dicitur de Urina, l. 7. Epid. LV. 19.

PHOLCOS, *φολκός*, dicitur Lat. *Strabo*, qui laborat *Strabismo*, sive cui obliqua oculorum est acies. Vide *Strabismus*. Gorr.

PHOLETER, *φολητήρ*, quise abscondit, *Lazebnicola*, qui libenter latitat, amans solitudinis, a *φολέτης*, *latibulum*, lustrum. Hinc verbum *φωλάω*, *oculto*. Linden. Ex. XI. §. 155. Pertinet ad Melancholizæ species.

† *φολίς*, Gal. squammæ Crurum præcipue ex nimio calore.

PHOLIS, *φολίς*, *squamam* significat. Hinc *φολίς χαλιῆ*, *squama æris*. Hipp. l. de Visu III. 8. Erot. Op. p. 120. idem quod *λεπίς*.

PHOLLICODES, *φολλικώδης*, significat *fungosum*, *laxum*. Legitur & *φωλλιδώδες*, quamvis fortassis mendose. Usurpatur de tumoribus, & habitu corporis laxiori, l. 4. Epid. XI. 5. XIX. II. Vide Foef. p. 644.

PHONASCI, *φωνάσκοι*, dicebantur olim ii, qui vocis exercitio magno utuntur; uti sunt tragœdi, comœdi, præcones. Gorr. Forest. lib. 15. Obs. 32.

PHONE, *φωνή*, Latine *Vox* dicitur; estque effectus vocalium instrumentorum, quæ sunt Larynx, hoc est principium asperæ arteriæ cum suis cartilaginibus, & musculis ad eas pertinentibus. Describi potest, quod sit sonus animalis a glottide ex percussione respirati aeris ad animi conceptus explicandos productus. In homine *vox* illa est articulata, & dicitur *sermo*, loquela, oratio, *Græcè λόγος*. De *voce*, & instrumentis ad *voce*m pertinentibus scripserunt Gal. de voc. instr. dissect. Aquapend. De *Voce*. Adde Barth. l. 2. Anat. c. 11. aliosque. De *Vocum* differentis vide etiam Foef. p. 672. seq.

PHONOS, *φόνος*, communiter *egdem*, vel *homicidium* significat, ut & sanguinem cæde profusum, aut cadaver: in qua posteriori significatione acceptum legitur apud Hipp. l. 2. de morb. LXXI. 9. Jung. Linden. Ex. XIV. §. 121. *φονικώτατοι πυρεπτι*, febres maxime lethales, leguntur l. de Crisib. II. 5. Foef. p. 664.

PHORA, *φώρα*. Vide *Latio*.

PHORBE, *φορβή*, *pabulum* significat. Vide supra *pabulum*. Legitur apud Hipp. l. de superfoet. XIII. 3. a verbo *φέρβω*, pasco. Foef. p. 665.

PHORGANODES, *φοργανώδης*, *laxum*, & *aperitum*

significat; diciturque de orificio uteri aperto, & ad conceptum idoneo. Hippoc. l. 2. morb. mul. LVII. 9. ubi ab aliis legitur *φορηνώδες*. Vide Foef. d. l.

PRORIMOS, *φώριμος*, epitheton est Aluminis, quod alias *Alumen Roche* in Offic. dicitur. Gorr.

PHORINE, *φορίνη*, *cutem*, vel *corium* significat; diciturque de pelle suilla, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 102.

PHOROS, *φορός*, Lat. *ferax*, *fertilis* dicitur; usurpaturque de fœmina ad conceptionem pro-na. Hipp. l. 1. de morb. mul. XXI. 20.

PHORTICOS, *φορτικός*, vocatur homo gravis, *molestus*, *odiosus*. Hipp. l. de Medico, l. 29. Dicitur quoque de aliis rebus *onerosis*, d. l. III. 2. IV. 9.

PHORYNO, *Phorysso*, & *Phoryo*, *φορύνω*, *φορύω*, *φορώ*, idem quod *φίρω*, *φύρω*, *subigo*, misceo, macero. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. C. 5. & l. de Sterilib. XI. 36. Vide Foef. d. l.

PHOS, *φῶς*. Vide *Lumen*, *Lux*. *φῶς* quoque dicitur circulus subniger, qui papillam ambit. Et Oribasius scribit, medium transversariorum, quæ in Nilei machinamento sunt, vocari *φῶς*, quod alias *plinthium* appellatur. Gorr.

PHOSPHOROS, *φῶσφορος*, Latine *Lucifer*, terminus alias Astronomicus, notans Veneris Astrum ante exortum Solis conspicuum; quemadmodum idem dicitur *Hesperus*, quando occasum Solis sequitur. Est vero etiam nomen *Collyrii*, quod alias *Diacrocu* dicitur; & describitur a Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & Ægin. l. 8. c. 16. vide *Diacrocu*. Proprie, & in genere *phosphorus* illud vocatur corpus, quod interna, & substantiali luce gaudet. Ita Sol potiori jure dici potest *phosphorus*, luminis, & diei effector. Possidet in se lucem, & lumen generat per radios. Hermetici vero hoc nomine exornant corpus artificio paratum, lucidum in sese, luminosum etiam *Luminarem Magnetem* dictum, luminis in aere tractorem, & ad tempus aliquod conservatorem. Dicitur & cum additione *phosphorus Smaragdinus*. Hujus naturam imitari dicitur *Lapis Bononiensis*: de quibus omnibus præter alios, ex professo scripsit Vvitteberge Dn. Georg. Casp. Kirchmeier Prof. p. tract. de *phosphoro*, natura Lacis, & Igne. Passim etiam in aliis Authoribus ejus fit mentio. Ex novissimis Dn. Comierius Theol. & Mathemat. Paris. de *phosphoris*, eorumque secreta præparatione tractatum scripsisse legitur in Act. Erud. Lips. 1684. Vid. etiam *Noctiluca*.

PHOXINUS, *φοξίνος*, nomen *pisculi fluviiatilis*, ad *Fundulos*, & *Gubiras* pertinentis; cujus mentio fit apud Aldrov. l. 5. de pisc. c. 10. & 32.

Duæ enim species recententur, *Levis*, & *Squamofus*. Jul. Alex. *Mordilapides* vocat, l. 15. Sal. cap. 7.

* *PHOXOS*, φοξός, dicitur is, qui p. n. *acuminato*, & fastigiato est *capite*, ita ut utrinque depressæ apparent frontis eminentiæ, aut etiam occipitis. Gal. l. de ossib. c. 1. l. 9. de Us. P. c. 17. & cap. 1. in 6. Epid. t. 3. Vid. Foes. pag. 664. Jul. Alex. l. 3. Sal. cap. 4. C. Hofm. in Gal. de U. P. nu. 693. seq.

PHRAGMOS, φραγμός, dicitur ab Anatomicis totus dentium ordo, atque acies. Gorr. Lat. *Sepes*. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 24.

PHRASUM VIRIDE, id est *Flos gris*. Ruland. & Johnf.

PHRAZO, φράζω, Lat. *significo*, denuncio, indico. Dicitur de signis futurum aliquod indicantibus, Hipp. 2. aph. 5. idem quod *σημαίνω*. Vide Dieter. n. 907.

* *PHRENES*, φρένες, Lat. *Precordia*. Hipp. & aliis antiquis medicis vocabatur *Diaphragma*, de quo in lit. Di. Vide Diet. n. 908. Unde & venæ ad illud excurrentes distæ sunt *Venæ Phrenicæ*, Barthol. libell. 1. c. 5. Arteria *phrenica*, libell. 2. c. 5. h. e. *Diaphragmatica*.

* *PHRENITIS*, φρενίτις, φρενίτις, licet generali etymi significatione omnem mentis emotionem videatur denotare; usus tamen apud veteres, & recentiores obtinuit, ut saltem vocabulum hoc acciperetur de delirio continuo, cum febre acuta, & inflammatione interna cerebri, & meningum ejus conjuncto. Gal. c. 1. ad l. 1. Prorrh. t. 1. Hinc & Celsus l. 2. cap. 1. *insaniam febricitantium* vocavit. Poterit vero ita accuratius definiri: *Phrenitis* est delirium perpetuum vehementius, cum febre acuta, pervigilio, furore, risu, clamoribus, aliisque vehementioribus symptomatibus, pro majori videlicet, minorive causæ morbificæ benignitate, aut malignitate, proveniens ab inflammatione meningum cerebri, per sanguinis acrioris, & ichorefcens effervescentiam immoderatam, & impetuosiore ejus affluxum, cum impedito refluxu, & stagnatione oborta, spiritum quoque animale in substantiam cerebri incedente, & tumultuarie agitante. Quod si vero cerebrum, ejusque meninges per consensum saltem afficiatur, *παρὰ φρενίτις*, Latine etiam *paraphrenitis* a plerisque dici solet; quamvis non semper observatum fuerit, ut patet ex Gal. l. 5. de L. A. c. 4. ubi agitur de *phrenitide* ex inflammatione *Diaphragmatis*. Plura, & accuratiora de hoc affectu videantur apud Villis tr. An. Brut. P. II. c. 10. A Latinis quoque introductum est vocabulum *phrenesis*, quasi sit Gr. φρέσις. Videatur Dieter. n. 909.

PHRICE, φελίη. Vide *Horror*. φεμώδες πυρετοί, *febres horrificæ*, five cum horrore invadentes, l. 1. Epid. f. 1. t. 23. Foes. pag. 667. C. Rejes C. El. q. 68. n. 11. Vide *Quevquirvera*.

PHRONESIS, φρόνησις, proprie *prudentiam* significat. Sumitur tamen ab Hip. pro sentientiæ virtute, vel *sensu*, potissimum tactus. Hip. l. de morb. sacr. l. IX. 12.

PHRONTIS, φροντίς. Vide *Cura*.

PHRYCTE, φρυκτῆ, Latine *Frisia* simpliciter; & intelligitur *Resina Colophonis*, ad differentiam liquidæ, five *humidæ*, quæ *δραπέ* dicitur. *Frisia* vero vocatur, quod torreatur, aut uratur; ut docet Dioscor. l. 1. c. 93. Meminit vero φρυκτῆς Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Adde Foes. p. 668.

PHRYGANON, φρύγιον, significat *sarmentum*, *virgultum avidum*, vel *surculum exuccum*. Unde & *Cremia* dicuntur, quasi ad cremandum apta. Occurrit apud Hipp. lib. de morb. mul. XCIII. 11. 15. 16. Vide Foes. p. 667.

PHRYGIUS, φρύγιος, vocatur Lapis quidam in Phrygia, & Cappadocia occurrens, vel gleba pumicosa, pallida, modice gravis, non folida, intercedentibus albis segmentis. Aliqui pro *Lyncurio* vendunt, alii pro *Belemnite*. Vim habet exsiccandi, astringendi, & cicatricem inducendi. Gorr. Meminit Gal. l. 6. de San. tu. cap. 12. & l. 9. de S. Fac. §. *phrygius*. Dioscor. l. 5. cap. 141. Chioco. Mus. Calceol. f. 3. p. 385. Crudum esse acerrimum; ignitum vero dare præstanteum oculis remedium, scribitur in Theat. Chym. Vol. I. p. 87.

PHRYNOS, φρυός, vide *Rubeta*.

PHTHARTICOS, φθαρτικός, idem quod *δλητηριος*, *deleterius*, *lethalis*, *φθοροποιός*: diciturque de venenis *deleterius*, eorumque facultatibus, Gal. l. 5. de S. Fac. c. 18. in fin. Cui opponitur *ἀλεξίτηκος*. Gorr.

PTHHEINAS, φθεινός, dicitur de *morbo tabifico*, qui tabem excitat. Hipp. l. de Gland. X. 1. idem quod *φθεινός*, de quo p. p.

* *PTHHEIRIASIS*, φθειρίασις, *morbus pediculus*. Vide *pediculus*.

PTHHENXIS, φθειγίς, Lat. *Liquela*, a φθειγῶμαι, *loquor*. Nomen occurrit apud Hipp. l. 2. Epid. f. VI. 11. Verbum 5. aph. 5. φθειγγώδης *φθεινός* dicitur Hipp. *periculosus affectus* multorum sermonibus illustris, vel clamoribus, aut ejulatu plenus, l. præception. VI. 14. Adde Foes. pag. 652. Diet. n. 882.

PTHHINODES, φθίνωδης, *Tabidus*, Lat. dicitur a verbo φθίω, *tabesco*. Usurpatur de egris, & de morbis tabem conjunctam habentibus. Vide Foes. p. 654. Dieter. n. 895. seq.

PTHHINOPORON, φθινόπωρον. Vide *Autumnus*, Dieter. n. 893.

PHTHISICUS, φθισικός, idem quod φθισικός. Vide *phthisinodes*, *Phthisis*.

* **PHTHISIS**, φθίσις, Latine *Tabes* dicitur: accipiturque communiter vel late pro omni corporis, aut partis extenuatione, macritudine, & consumptione; & ita coincidit cum vocab. *Atrophia*. Rul. & Johnf. in Lex. Vel proprie, & stricte φθίσις vocatur corporis *tabes*, & *consumptio* colliquativa, cum tussi, sputo purulento, aliisque symptomatibus, proveniens ab ulcere pulmonum, vel etiam alterius visceris nobilioris sanguinei, sanguinis dispositionem ulcerosam, & lixiviosam supponente. Legantur, præter veteres, ex recentioribus Vvillii *Pharmac. Rat. P. II. s. l. cap. 6. Sylv. Pr. Med. l. 4. tr. 4. Crift. Benettus Theatr. Tabul. Barbetel. 3. P. M. c. 2. Dicitur & φθίσις. In huius causa, ex acido præternaturali deducenda, hodieque nonnullos Doctores sibimetipsis, & aliis imponere, & ex falsa hypothesi ægris acria, & alcalica commendare, cum præsentissimo vitæ periculo, remedia, docuit experientia. Ægri hoc morbo correpti dicuntur *phthisici*.*

* **PHTHOS**, φθίσις, idem quod φθίσις. Dieter. n. 898. Legitur apud Hipp. 7. aph. 87.

PHTHOIS, φθίσις, *pastillus*, *placenta* dicitur Græcis, contracte φθίσις. Legitur apud Hipp. in Spur. ad l. i. de morb. mul. III. 11. 26. 30. l. 2. LXXXIX. 9. 10. Inde Diminutivum φθισικός *pastillus*, *trochiscus*, quod legitur d. l. i. LXXX. 8. C. 45. & l. 2. LXXXVII. 3. adde Foef. p. 655. seq.

PHTHORA, φθώρα, generaliter *corruptionem* significat: Hippocrati vero idem quod ἀποφθώρα, & *abortum*, hoc est fœtus imperfecti ejectionem denotat. Vide *Abortus*.

PHTHORIOS, φθώριος, dicitur de medicamentis abortum, sive φθώραν promoventibus. Alio nomine *Ecolia*, *εμβόλιον* dicitur. Gorr. Gastell.

* **PHTHOROPŌEOS**, φθωροποιός, idem quod φθωροποιός, *deleterius*. Vide *phtharticos*. Adde Jul. Alex. Not. in Gal. l. 2. de Antidot. p. m. 738.

PHUSCA, φῆσκα, videtur respondere Latino *fosca*, si Æginetæ descriptionem attendimus; siquidem ex aceto, & aqua paratur. Ab Ætio tamen potus ita dicitur, in quo ebur aliquandiu maceratum ceræ instar emollefcit, ut flexile in quodcunque opus tractetur, l. 3. c. 80. 81. citante Gorræo.

PHYCIS, *phycen*, φυκίς, φυκίον, nomen *pisces saxatilis*; de quo vide Aldrov. l. i. de pisc. c. 8. adde Linden. Ex. V. §. 36.

PHYCOTYCHE, φυκοτύχη, nomen est Emplastri, ad omnia ulcera, præsertim in ano, vel sede, commodi, apud Ætium, notante Gorræo.

* **PHYGETHLON**, φύγεθλον. Vide *panus*.

PHYLACTERIOS, φυλακτήριος, olim dicebatur amuletorum, & remediorum magicorum præbitor, teste Keuchen. in proleg. ad Sammon. p. 68.

PHYLLON, φύλλον. Vide *Folium*. Apud Hipp. etiam strictius accipi videtur pro herbis, & foliis hortensibus condimentariis, l. 2. de morb. XXXIX. 8. XXX. 7. adde Foef. p. 668.

PHYLLOTROGES, φυλλοτρόγες, vocantur *ole-ribus visitantes*, & ita μικροτρόγες, tenui vitu utentes. Lind. Ex. XVI. §. 166.

* **PHYMA**, φύμα, Lat. *Tuberculum*, generaliter dicitur omnis tumor p. n. erumpens, præsertim in exteriori ambitu corporis, vel alicuius partis, a causa interna proveniens. Deducitur a φύμασι, & terra nascor. Comprehendit igitur abscessus, pustulas, ulcera, &c. Vide Foef. d. l. & Dieter. n. 911. Strictè vero glandularum inflammationes mox erumpentes, & ad suppurationem tendentes significat. Gal. l. 2. de art. cur. ad Glauco. c. i. & Ægin. l. 3. c. 22.

PHYNON, φύνον, nomen est *Callyriti*, apud Cels. l. 6. c. 6. citante Gorræo.

PHYRAMA, φύρημα, generaliter notat omnem *massam mistam*, & subactam, liquoreque maceratam, a φύρω, *misceo*, quod idem est ac φορέω, de quo supra. Præsertim vero *farina aqua macerata*, & subacta in panificio φύρημα dicitur. Specialiter tamen hoc quoque nomine venit genus quoddam *Ammoniaci thymiamatis*, ita dictum, quod cum terra, arenis, & calculus mistum sit. Gorræus.

PHYSA, *Physodes*, φύσις, ἢ φύση, φυσώδης. Vide *Flatus*.

* **PHYSEMA**, φύσημα, φύσησις, præter communem significationem, qua idem fere notat, quod φύσις, *flatus*, inflationem, tumorem flatulentum, peculiariter quoque hoc vocabulum tribuitur *resinæ piceæ*, quæ πύση vocatur a Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12. l. 2. c. 3. & 10. l. 3. c. 4. l. 7. c. 3. adde J. Alex. in not. ad Gal. d. l. 2. c. 3.

† **PHYSICA REMEDIA**, Octavio Horatiano, quæ sine manifestatione profunt. Scholiast. ad marg. l. i. c. 27.

PHYSICA, φυσική, quid significet, ex Philosophicis patet, videlicet eam scientiam, quæ corporis naturalis, qua naturalis essentiam, causas, & affectiones explicat. Hinc & *Physicus* dicitur Philosophus naturalis, Gal. in proleg. ad Hipp. de nat. hum. qui nullum naturæ opus velit intactum relinquere, l. 11. de U. P. c. 18. princ. Nihilominus usus quoque obtinuit, ut & Medici vocentur *Physici*, quatenus omnia in naturæ utilitatem dirigere debent. Vide *Poliater*.

PHYSIGRA, φύσιγρη, vocatur *caulium exortus*, & ma-

& maxime pars ejus concava. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Erot. On. p. 108. b. Gorr.

PHYSINX, φύσιγξ, *fistulam*, vel canalem concavum significat, caulem cavum, vel *scarpum*. Hipp. aliquoties usus l. de fistul. II. 1. 2. 7. 8. Vide Foef. p. 670.

* **PHYSIOGNOMIA**, φυσιογνωμία, dicitur ars, quæ de hominis natura judicat ex externo habitu corporis. Unde & illa signa, ex vultu, & facie desumpta, vocantur *physiognomonica*. Hanc artem integro volumine exposuit Joh. Bapt. Porta l. de humana *Physiognomia*. Huic arti nimium attribuisse Paracelsum, passim ex illius scriptis constat; quemadmodum & Crollium de Signaturis. Enimvero licet non penitus rejicienda videatur, quam & Gal. aliquoties commendavit, v. g. l. 2. de Temp. c. 6. l. 5. de Hip. & Pl. decr. c. 5. l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 7. in multis tamen quoque esse fallacem, experientia satis superque hæcenus docuit.

* **PHYSIOLOGIA**, φυσιολογία, ἢ φυσιολογική, vel idem est quod *Physica*; vel specialiter in Medicina ea dicitur pars ministra, quæ explicat tres res secundum naturam, puta Sanitatem, & Causas ejus, & Accidentia, in rebus naturalibus corporis humani fundatas. Videantur passim Institutionistæ recentiores, & in specie Dogmata Nostra part. I. p. 13. seq.

* **PHYSIS**, φύσις. Vide *Natura*.

PHYSOCELE, φυσικήλη, idem quod *Pneumatocèle*; de quo paulo inferius.

PHYSTE, φύσι, dicitur *massa non subacta*, saltem non nihil irrigata, nondum vero exacte intrita, aut non multum subacta. Linden. Ex. XVI. §. 153.

PHYTALIA, φυτελία, vocatur *postrema hymis pars*, sic dicta a veteribus, quod eo tempore insitiones optime fierent. At φυτελιά, locus est vitibus, aliisque arboribus consitus, apud Hom. Gorræus.

PHYTANE, φυτήν, vocatur Hipp. *plantandi*, vel *serendi tempus*. Gal. in Expos. voc.

PHYTEUTERION, φυτεπύριον, *plantarium*, vel *furculorum in terram plantatorum congeriem* significat. Legitur apud Hipp. de nat. puer. XXIV. 1. XXV. 2. 11. Foef. p. 671.

PHYTICE, φυτική, vocatur *anima vegetativa*, & quæ cum brutis nobis communis est, C. Hofm. Com. in Gal. U. P. n. 1144.

PHYTOLOGIA, φυτολογία, Schrodero dicitur pars *Pharmacologiae*, quæ agit de vegetabilibus, & plantis, l. 4. in princip. φυτον enim *plantam* significat.

PHYXIMOS, φύξιμος, quasi *φύξιμος*, qui effugi, vel *vitari potest*. Usurpatur ab Hipp. de morbo benigno, & ad salutem vergente,

l. de intern. aff. II. 9. Sumitur & active de eo, quod mala fugare potest. φύξιμος βουός, *ara salutis*, vel *asylum*, ad quam confugitur securitatis gratia. Foef. pag. 669.

* **PIA Mater**, dicitur membrana tenuior, μύριγγξ, cerebrum immediate involvens, ad differentiam exterioris, & crassioris, quæ *Dura* dicitur. Vide *Durus. Mater*.

PIALOS, πιάλος, aut *παλέος*, *pinguis*. Hipp. l. 2. de morb. mul. XXV. 11.

PIANTERIA, πιαντήρια, dicuntur *edulia*, quæ *pinguefaciunt*, & obesum reddunt corpus. Hipp. l. 2. de L. I. hom. XI. 2. a verbo *πίνω*, *pinguefacere*: quod legitur l. de morb. mul. LXXXII. 2. adde Foef. p. 506.

PIAR, πίαρ, *pingue*, vel *pinguedinem* significat, idem quod *πείρον*, aut *πρόν*. Legitur apud Hipp. l. de nat. puer. XXI. 7. XXXIII. 7. lib. 2. de morb. mul. LXXXV. 14. lib. de Ulcer. XI. 3. Foef. dict. loc.

PIATTONES, ex Italico idiomate in Latinum translati vocantur *pediculi inguinum*, vel *pubis latiusculi*, & *plani in cute hærentes*, quemadmodum & aliquando sub axillis, & oculorum ciliis. Legitur in Marcell. Cumanii Observationibus apud J. H. Velschium in Sylloge Consil. & Observ. Med. Cent. I. Obs. 80. p. m. 80. Vide *pediculus*.

PIEROS, πέρω, ἢ *πέρω*, *pinguis*. Legitur de facultate, Hip. l. de nat. puer. XXIII. 22. XXXIII. 2. 3.

* **PICA**, πίσα, πίτα, æquivocum est. Primo significat avem, & corvino, vel corvicum genere; cujus historiam, & varias species, cum usu, vide apud Aldro. l. 12. Ornith. c. 11. seq. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 68. Deinde est nomen morbi, qui & *Malacia*, *μυλακία*, item *Picatio*, *πίττωσις*, dicitur; estque appetitus depravatus, & vitiosus rerum ad nutritionem ineptarum, aut certe incongruarum, vel quoad quantitatem, vel qualitatem, cum languore, anxietate, & quandoque deliquio animi, proveniens a miasmate quodam inexplicabili, fermentum ventriculi, & nervosas partes afficiente. Affectus foeminis, præsertim gravidis, familiaris. Rarissima legitur *Picae* species, qua mulier quædam in Anglia laborabat, excipiens ventum ore aperto e follibus inverfis propria manu motis impulsum, in Henr. Oldenburg. Act. Philos. An. 1667. m. Novembr. Viros pro gravidis uxoribus hoc affectu laborasse, legitur d. l. Obs. 215. C. Re-

C. Rejes C. El. q. 50. n. 5. Helmontius quidem ad uterum referre conatur, l. de Magn. vult. cur. n. 162. quomodo causa hæc in viros cadet, qui hoc quoque morbo laborant?

PICACISMUS, vide *picatio*, *Dropax*.

† PICANS, SAVOR, sive Recens Italici; de quo Merc. de Comp. med. l. 1. c. 18.

PICANS, dicitur vinum, quod gustui singularitatem suavitatem infert, & adumbrata velut imagine formam excellentem exprimit. Plerumque cum recenti, & dulci conjungitur. Legitur aliquoties apud Bernardin. Cajum de Aliment. c. 28. p. 109. seq. Dicitur & *Mordax*, Andr. Chioec. q. Philof. & Med. l. 1. q. 4. p. m. 41.

*PICATIO, homonymum est apud Latinos. Vel enim idem significat, quod *Pica*, *πίκα*, Gal. l. 1. de sympr. caus. c. 3. & 7. *Picaceus affectus* dicitur, Rejes d. l. Vel est nomen remedii, Gr. *πίκωσις* dicti; estque species dropacis. Vide *Dropax*. Dicitur & *picacismus*. Schenk. synt. comp. & præscr. med. p. 271. 274. seq. Unde & illi, qui adhibent, *πίκωται*, *picatores* vocantur. Gal. l. 7. meth. med. c. 7. Adhibetur ad atrophiam tollendam, d. l. & l. 14. c. 16. Ceratum *ἡγπίσις ποσῶν* sive *picatum* vocat, c. 1. de fract. t. 21. Adde Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. p. 2. c. unic.

PICERION, *πιέριον*, Hippoc. idem est quod *βύτιρον*, *butyrum*. Hipp. l. 1. de morb. mul. LXXXIIX. 28. l. 2. XII. 31. XIV. 14. 16. Foes. pag. 507.

PICOTA, dicitur ægritudo consistens in pusulis minoribus rubri coloris; vocatur & *Sarrampio*. Vital. de Furno Medic. c. 264. fin.

*Picrocholos, *πικρόχολος*, Hip. dicitur *homo amara bile abundans*, 2. de R. V. l. A. t. 29. & alibi. Vide Foes. d. l. Transfertur vero etiam ad iracundos, qui iram gravem sovent, qui & *πικροί*, *amarulenti*, & *ξύθυμοι* vocantur. Hip. d. l. t. 44. *Πικρόχολοι ἔστω*, sunt illi apud Hip. qui in superioribus partibus, puta in ventriculo, bilem coacervant, & quibus inedia molestissimam esse scripsit, d. l. t. 29. Gal. in com. ad h. l.

PICROS, *πικρός*, Vide *Amarus*, *Picrocholos*. *Hiera*. Aliquando etiam pro *acri* sumitur. Ita *πικρόν* piper dicitur; & *πικρότης* vini non ejus amaritudinem, sed acrimoniam denotat. Linden. Ex. X. §. 116.

PICUS, *πέλεκτος*, *ξύλοκόπος*, *δρυκόπος*, nomen avis, quæ arbores rostro tundit, & perforat; cujus historiam, species, & usum in cibo tradit Aldrov. l. 12. Ornith. c. 30.

PIESMA, *πίεσμα*, dicitur *retrimentum* quodlibet post expressionem relictum. Dicitur & *επιπίεσμα*, Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. l. 1. c. 8. l. 3. c. 1. l. 13. M. M. c. 15. Jul. Alex. in not. ad h. l.

Vocatur alias & *δύσθλυμμα*. Adde Foes. p. 506.

PIESTER, *πιέστηρ*, *πιεπέριον*. Vide *pralum*.

PIESTRON, *πιέστρον*, vocatur *Instrumentum Chirurgicum*, quo usus Hip. ad contundenda ossa capitis in extrahendo fœtu mortuo. Latine *pressorium*, aut *Contusorium* redditur ab Interpretibus. Legitur l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Dicitur alias *ἐμβρυοθλάστης*, Gal. in Ex. voc. Hipp. Adde Foes. p. 507. Vide *Embryo blastes*.

PIETAS, *εὐσέβεια*, caput virtutum, & anima Medicinæ merito habetur. Linden. Ex. II. §. 17. Rectissime vero negavit Gal. veram *pietatem* consistere in hecatombis sacrificandis, aut aliis pretiosis suffumigiis; sed in notitia propria, & eruditione aliorum, quid sit vera sapientia, bonitas, & c. l. 3. de U. P. c. 10. Clarius expressit laud. Lind. Ex. III. §. 8. *Pietatis* exercitium consistit cum in vero cultu Dei, tum in fideli executione muneris suscepti. Et per hanc Medici se Deo gratos, hominibus charos, actisque operibus prosperos, inclytos, opulentos, beatos reddunt, §. 3.

PIGMENTARIUS, *μυροπώλης*, *μυροπέρας*, *unguentorum institor*, qui unguenta vendit, Rhod. ad Scrib. nu. 22. *Pigmenta* enim inter medicamenta habentur.

† PIGMENTUM, potio ex melle, vino, & pulvere calidarum rerum, cum adjurationibus propinata. Tagault. l. 1. c. 4.

PIGRITIA, *Piger*, *ἀργία*, *ἀργύς*, vide *Ignavia*, *Argos*.

PILA, *σφαῖρα*, *globulum lusorium* notat, ad corporis exercitia ludicra pertinet; de quo exercitio Gal. integrum conscripsit libellum, de parvæ *pila* exercitio inscriptum. In specie & oculis conferre, docet ex Gal. Linden. Ex. VI. §. 48. *Pila* quoque vocatur globuli plumbei, qui vi ignis tormentis exploduntur. *Pila* porro dicuntur vasa, vel lignea, in quibus veteres frumenta contundebant, Rhod. ad Scribon. n. 74. Vel Pharmaceutica, lapidea, fictilia, ænea, in quibus semina, & nuclei teruntur, aliaque diversi generis subiguntur, & miscentur, quæ hodieque sub mortariis comprehenduntur. Weker. Ant. Gen. l. 3. c. 49. *Pilam* aliquando pro *pilula* usurpari, testatur Keuchen. ad Sammon. p. 121.

PILAPPELLA, idem quod *pelada*. Forest. loc. ibidem citat. Vide *pelada*.

PILARIS morbus, vide *Trichiasis*.

PILETOS, *πλητός*, dicitur *ex lana*, vel *pilo coagmentatus*. Dicitur de amiculis, quæ vocantur *πλητέα κτήματα*, apud Gal. l. 1. de U. P. c. 13.

PILEUS, *πῖλον*, *πλήμα*, *pileolus*, *πῖλον*, quid sit, notum est. Pertinet quoque ad Pharmaceutica. *pilei delicati*, *ἀσφαλὴ πλήματα*, Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. vide *Cucurba*. Inter Chirurgica quo-

quoque instrumenta refertur *pileolus* argenteus (hodieque etiam ex ligno, cera alba efformatus) undique in vertice perforatus, qui exulceratis papillis nutritive applicari solet pro lactatione commodiori. Vid. Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XIII. fig. 7.

PILI Zenii, sunt pili circa caudam leporum nascentes. Dorn. Rul. & Johnf.

PILIGREPI, vocabantur olim Balneatores, vel eorum ministri, qui pilis, globulisve pice illitis per præfurnium in fornaculam actis, ignem excitant. Ant. Fumanell. de Baln. mox a princip.

* *PILOPOEETICOS*, *πλοποιητικός*, dicitur de *κονία*, sive *Lixivio*, quo *Coactores lanarii* utuntur ad cogendas, & parandas lanas. *Πλοποιός* enim *Coactiliarium*, vel *coactorem lanarium* significat; sive sint pilei, sive alia etiam vestes, ex lana, villisque confectæ, quæ *Coactilia* dicuntur. Foef. pag. 508. Gorr. Rhod. ad Scribon. n. 230. C. Hofm. in Gal. de U. P. n. 883.

PILOS, *πίλος*, vide *pilus*. *Pilopoeeticos*.

PILULA, *καθόπιον*, *σφαίριον*, Lat. etiam *Caerpotium*, medicamentum siccum globuli formam habens, quod deglutiri debet integrum ad fallendum amarum, & ingratum saporem, juxta proverbium: *Pilule*, & injuriæ non masticandæ, sed deglutendæ sunt. Sunt vero *Purgantes*, & *Alteantes pilule*: quarum Catalogum, & historiam vide in Pharmaceuticis, præsertim Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 44. & Spec. l. 2. f. 38. Morell. Form. rem. l. 1. sect. 3. c. 5. Schroder. l. 2. c. 73. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Dispens. Norimb. & Augustan. Sunt tamen quidam, qui *Caerpotia a pilulis* distinguunt, & illa de Bolis majoribus exponunt, teste Rhod. ad Scribon. n. 87.

PILUS, *πῆξ*, in casibus obliquis, & plurali numero per *τ* *τελχός*, *τελχες*, quod sit, etiam pueris notum est. Controversiam arduam, An in numerum partium recipiendi sint *pili*, nec ne? non est hujus loci ventilare; quamvis non dissimulemus, nobis magis placere affirmativam. Bartholinus vero negativam tueri conatur, l. 3. Anat. sed rationibus minus solidis, cum petitionem ejus, quod est in principio, in plerisque committere videatur. *Pili* alii sunt congeniti, alii postgeniti. Dantur & *pili præternaturales*: vide *Trichiasis*. Plura de *pilis* vide apud Barthol. d. l. adde Dieter. n. 394. vide *Tbrix*. *Pilorum* formam, & figuram ope Microscopii deprehensam vide descriptam in Bonetti Med. Septentr. l. 1. sect. c. 1. in princ.

PILUM, idem quod *Pistillum*. Vide *pila*.

PIMELE, *πυμῆλη*, *pinguedo*. Vide *Adeps*.

PINDO, h. e. *pilo tundo*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

PINEALIS Glandula, vide *Conarium*.

PINEATUM, vocatur medicamentum, quod *nucleos pini* potissimum, vel instar basis recipit. Ita *Confectiones pineatæ*, sunt Morfuli, vel *Tabellæ ex pineis nucleis* paratæ: & *Unguentum pineatum* describitur a For. l. 2. Chir. O. 9. Schol.

* *PINGUEDO*, *πικρὸν*, *πῆρ*, *πῆρρον*, *λίπρον*, vide *Adeps*. Adde Bartholin. l. 1. Anat. cap. 3. quamvis dubii adhuc sumus, an suffragium nostrum tribuere debeamus, quod inter humores retulerit, & e partium solidarum classe removere ausus sit. *Pinguedines Officinales*, quæ & *Axungie* dicuntur, vide apud Schroder. l. 2. c. 32. *Pinguedo mineralis*, quid sit, vide in Theatr. Ch. Vol. IV. p. 326. *Pinguedines* per alias *pinguedines* tolli, patet ex smegmate, Th. Chym. Vol. VI. p. 57. *Pinguedinosa* dicuntur quævis *pinguia*. Rul. & Johnf. in Lex.

* *PINNA*, idem quod *penna*, vel *Ala*, *πτερυγιον*: v. g. *pinne* apum, aquilæ, vid. Rhod. in Lex. Scribon. Ita *pinne* nasi vocantur *Alæ* narium, Gal. in def. Barthol. lib. 3. An. c. 10. vide *Ala*. Auris quoque externæ pars superior, & latior nonnullis *pinna*, aliis *Ala* vocatur. Id. d. l. c. 9. p. 522. *Pinna*, Gr. *πῆνα*, est etiam species Ostracorum, vel Testaceorum; ejus descriptionem & usum in cibis vide apud Aldrov. l. 3. de Exang. cap. 76. Junge Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 46.

PINNOTER, est species parvi Cancris; quem descripsit Paræus Chir. l. 24. c. 21.

PINODES, *πινός*, *sordidus*, idem quod *οἷον* *πῆρρον*. Dicitur enim de lana succida, sive *sordida*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXV. 6. 7. Alias & *πινός* vocatur, d. loc. LXVI. 11. & lib. 2. de morb. XIII. 27. XII. X. 12. Derivatur a *πῆρρον*, quod idem ac *πῆρρον*, *sordes*; significat vero & *vinum hordeaceum*, aut quod e sordibus vellerum elutis conficitur. Vide Foef. p. 508. seq.

PION, *πίον*, significat apud Hipp. *pingue*, & *dulce* cum in lacte, tum in sanguine. Hipp. l. de nat. puer. XXI. 11. l. 3. de Morb. XXV. 24. l. de nat. mul. XXIX. 104. l. 1. de morb. mul. C. 26. l. 6. Epid. aliquoties. Vide Foef. d. l. *πίον* etiam *pinguem* denotat. Dieter. n. 685.

PIPERINÆ Thermy in Helvetia; quarum descriptionem legere licet apud Hildan. Oper. p. 657. seq.

PIPISCO, *πίπισκον*, significat *propino*, potui exhibeo. Hippoc. l. de Loc. in hom. XXXIII. 11. XXXIV. 2. XXXIX. 9. 11. &c.

† *PISCES BESTIALES*, Bernard. Gordonius, Belluæ marinæ, Part. 7. c. 14.

† *PISCIS ASELLUS*, vulgo Canis. Aquapen. de form. fœtus c. 3. Part. 1.

PISCIS, *ἰχθύς*, vide *Ichrys*. *Echeneis*.

PISO, idem quod *Mortarium*. Keuchen. ad Sammon. p. 185.

PISSANTHOS, *πίσανθος*. Vide *Orrhopisse*. Lat. *Picis flos*.

PISSASPHALTOS, *πίσσασφαλτος*, *pissasphaltum*, bituminis genus est, aut nativum, quod Epiri ad Apolloniam gignitur; ita dictum vel quod naturaliter mixta sit bitumini pix, ut scribit Plin. l. 24. H. N. c. 7. vel quod bitumen oleat, ut Diosc. tradit, l. 1. c. 100. Aut factitium, mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditur; ut est apud Schrod. l. 4. cl. 2. n. 396. l. 5. cl. 1. n. 23.

PISSELAEON, *πίσσαλαιον*, dicitur *oleum picinum*, compositum est medicamentum ex pice, & oleo mixtis. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 3. & l. 2. c. 1. Dioscor. l. 1. c. 9. Verum aliis idem est, quod *πίσσαρος*, sive *pix liquida*. Gorr. Schroder. d. l.

PISSE, *πίση*, latine *pix*. Est fluxus ex accensis tædis, vel pars resinosa ex arboribus, per senectutem nimia pinguedine quasi strangulatis; de qua videatur Schroder. l. 4. cl. 2. n. 397. *Πίση υδωπή*, hoc est *pix condita aromatibus*, & suaveolens, aliquoties legitur apud Hip. l. 1. de morb. mul. LXIII. 17. CXXXIII. 17. 18. & l. 2. LXXXIV. 7. Vide Foef. p. 510. Alias *pix* quoque *ποτάριον* vocatur, Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3.

PISSEROS, *πίσρος*, epitheton Ceroti, quod ex cera, oleo rosato, & pice arida componitur, Latine *Ceratum picatum*; item *Tetrapharmacum*; cujus aliquoties meminit Hip. l. 2. de morb. mulieb. XXXIIX. 14. LVI. 17. 3. de fract. t. 3. 23. & 2. de art. t. 47. adde Foef. d. l.

PISSOCEROS, *πίσοκρος*, vocatur *crusta alveorum*, & testorium, ceræ veluti initium, estque secundum operis apum veluti fundamentum. Gorr.

PISSOSIS, *πίσσις*, vel *πίσσις*. Vide *picatio*. PISTARE, id est *contundere*. Rul.

PISTATIO dicitur, quando materia quædam vasi inclusa massa panis incrustatur, & coquitur. Ita paratur oleum quoddam lubricorum, quando hi aliquandiu putrefacti una cum vase vitreo illos continente massa panis incrustantur, & coquantur, ita in liquorem flavum crassum, & oleosum facessunt, contra dolores arthriticos lancinantes externo usu laudatum, si prius filtraretur. D. Etmull. ad D. Lud. Ph. p. 422.

PISTILLUM, *πίστος*, & *πίστον*, l. de artic. t. 15. Vide *Hyperos*, *Cercis*.

PISTOS, *πίστος*, æquivocum est apud Græcos pro diversa derivatione. Si a *πίστω*, & *πίσις*, *fides*, deducitur, significat *fidus*, fide dignus. Si vero a *πίνα*, *bibo*, idem est ac *πίπιμος*, *potabilis*; & dicitur de medicamentis fluidis, & potabilibus. Linden. Ex. XIII. §. 323.

PISUM, *πίσον*, inter legumina pertinet, & cum fabis habet cognationem. Galen. l. 1. de Al. fac. c. 22. Bruyerin. de re cibari. l. 7. c. 2.

PITHECOIDES, *πίθηκοειδής*, *simie formam habens*: dicitur de animalibus *simie* confinis, quæ Gal. ad Anatomicas exercitationes elegit, ut & *simias* ipsas, l. 6. An. adm. c. 3.

PITHEROS, *πίθηρος*, idem quod *πίθηρος*, id est *pinguis*. Usurpatur ab Hip. de terra *pingui*, l. de A. L. & Aq. LVII. 4.

PITHEX, *πίθηξ*, Lat. *Simia*, dicitur animal quadrupes, homini maxime simile; cujus descriptionem tradidit, cum usu, Aldr. l. 3. de quadr. dig. vivip. c. 5.

PITTACIUM, *πίττακιον*, proprie significat tabulam e pice paratam, vel pice obductam. Attribuitur vero etiam panno medico, qui medicamento illitus affecto loco imponitur. Differt latitudine majori a splenio. Occurrit apud Cels. l. 3. c. 10.

PITTOSES, *πίττωσις*, vide *picatio*. Et *πίττωσις* medicamenta e pice parata vocantur, apud Gal. & Æt.

* PITUITA, *φλέγμα*, vide *phlegma*.

PITUITARIA Glandula, dicitur, quæ excrementa cerebri & ventriculi per infundibulum excipit: describitur passim ab Anatomicis, præsertim Bartholin. Anat. l. 3. c. 6. p. 487. Willis Anat. cereb. c. 12. &c.

* PITYINA, *πυίτη*, vide *physema*.

PITYLISMA, *πυίλισμα*, dicitur *gesticulatio manuum*: unde & verbum *πυίλιζω*, *manibus gesticulari*; quod refertur inter corporis exercitia a Gal. l. 2. de san. tu. e. 10. Deducitur a *πύλλω*, quod proprie significat strepitum, vel sonum aquæ remota percussæ. Foef. p. 510.

PITYOCAMPE, *πυιτοκάμπη*, vide *Eruca*.

* PITYRIASIS, *πυίριον*, *pityrodes*, *πυίριασις*, *πίτυρον*, *πίτυριδος*, vide *Furfur*.

PIX, *πίση*, vide *pisse*.

† PLACENTA SUMINALIS, Alexander Tralian. l. 7. c. 1. libum suminale, Ibid. c. 2. *πέρον*, placenta quædam præternis. De qua Athen.

PLACENTA, *μάστα*, vide *Massa*, *Maza*, æquivocum est apud Latinos. Vel enim denotat proprie varias eduliorum species, subactas ex caseo, lacte, melle, farina, &c. de quibus Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 4. vel in Anatomicis *placenta* appellatur rotunda illa massa, tempore graviditatis in utero occurrens, quæ infinitis acerabulis constat, & *Hepar uterinum* vocatur; cujus historiam vide apud Anatomicos, præsertim Bartholin. l. 1. c. 36. Harv. de gen. Anim. Addit. 5. *Placentæ* quoque *rosacæ* vocantur folia florum Rosarum, per exsiccationem, & comprehensionem coherentia, in Officinis venalia, pro Epithemate capitatis.

tis. Legitur & in Morley Coll. Ch. Leid. c. 363.

PLACITIS, *πλακίτις*, est species *Cadmia* fossilis, in fornacibus crustarum modo concretæ. Gorr. Vide *Cadmia*.

PLACUS, *πλακῦς*, ἢ *πλακῶεις*, vocatur panis crustaceus, placenta crustacea; liquidum Græc. *πλακῆς crustæ* dicuntur. J. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

* PLADAROTES, *πλαδαρότης*, affectus palpebrarum internæ partis, in qua molliuscula corpora lævia maxime decolora oboriuntur. Gal. l. Introd. c. 15. Vocatur & *Morum*: de quo vocab. supra.

* PLADOS, *πλάδος*, dicitur omnis humiditas superflua, quæ partem aliquam languidam, & flaccidam reddit. Hipp. l. 1. Epid. f. 2. t. 11. adde Gal. in comm. 2. de R. V. I. A. t. 34. 3. de fract. t. 19. & alibi. Inde & verbum *πλάδαν*, nimio humore diffluere, l. de A. L. & Aq. XXV. 11. & Adjectivum *πλαδαρός*, humidus, mollis, laxus, præ nimio humore: & de variis rebus dicitur; de carnibus, l. de int. aff. XLIII. 3. de sputo, l. 1. de morb. muliebr. XXV. 4. de dejectionibus, 3. de R. V. I. A. t. 7. de ulceribus, Castell. & Gorr. Aliquando & insipidum significat, præ nimia feil. humiditate, l. de vet. med. XXIV. 26. XXVII. 6. 11. 14. adde Foes. p. 511.

PLAGA, *πληγή*, Latinum accipitur late pro omni morbo; & strictè pro morbo externo, & vi quadam inflicto.

PLAGIOS, *πλάγιος*, *obliquum*, & ad *latus aliquod reclinatum* significat. Aliquoties legitur de situ foetus p. n. ad partum, apud Moschion. de morb. mul. c. 146.

* PLAGULAE, *σπληνῆες*, *σπληνία*, vocatur *Splenia*, h. e. panni linci, & pulvini vel madefacti, vel compacti; vel cerato aliquo imbuti. Suntque firmamenta fasciarum, quæ *ὑποδερμίδες* dicuntur, in fracturis, aut luxationibus, quæ os repositum, & confirmatum continent, prohibentque inflammationem. Hipp. l. de fract. t. 32. & 3. de iis, q. in medic. t. 11. *Splenia* quoque dicuntur *lincicola oblonga*, ut & Emplastrum magis, quam lata fronti imposita, & deligatione firmata ad mitigandum dolorem, aut alium quempiam usum. Keuchen. ad Sam. p. 89. 90. Legitur & in Græco *σπληνικός*, lib. 2. de Morb. XII. 12. Junge Foes. Oec. p. 579. seq.

PLANCUS, *λέπκυσ*. Vide *Lejopodes*.

PLANETES, *πλανήτης*, errabundus, vagus, erro. Usurpatur ab Hip. de morbis, & in specie de febris nullum certum periodorum ordinem habentibus 3. aph. 22. & alibi. Vide Foes. p. 511. & Dieter. n. 686. *Planete* alias Astronomis dicuntur stellæ, ut ex illorum scriptis addiscendum. Eorum nomina a Chymicis quoque translata esse ad metalla, patet ex horum monumentis:

v. g. *Sol auro* tributus, *Luna Argento*, *Venus Cupro*, &c. de quibus singulis in suis locis, & literis propriis.

PLANIPEDES, *λέπιδες*, idem quod *Planci*, vide *Lejopodes*.

* PLANITIES, *πεδίον*, dicitur de solea, si ve *planta pedis*. Vide *Pedion*.

* PLANTA, apud Latinos homonymon est; vel enim respondet Græco *φυτόν*, vide *Phyton*; vel Græco *πεδίον*, vide etiam superius *Pedion*. *Planta noctis*, Arab. *Benath* vocatur asperitas, pruritus, & pustulæ parvæ, quæ plerunque in frigore noctis post defudationem, & obstructionem pororum cutis ex ambientis frigore oriuntur. Avic. l. 4. fen. 7. tr. 3. c. 10. Jung. M. Aurel. Sever. l. de epinyct. & roseol. p. 130.

PLANTARIS MUSCULUS, dicitur pedem extendens; responderetque *Palmari* in manu. Barthol. l. 4. Anat. c. 13. p. 582.

PLASTICUS, *πλαστικός*, i. e. *formans*. Ita dicitur *δύναμις πλαστική*, facultas, vel virtus formatrix inesse semini masculo in generationis negotio; estque nihil aliud, quam anima vegetativa, si ve principium illud vitale activum, e motu intrinseco, & locali resultans, ovuli feminei corpusculum fecundans, & ex illius materia corpusculum cum suis membris, & partibus efformans. Injuriam igitur fecit veteribus Blancardus, quando in Lexico scribere non est veritus, illam viam plasticam fuisse apud veteres asyllum ignorantiae, ita ut quod non rectè explicare poterant, vocaverint vim plasticam. Enimvero non accidentale quid per *δύναμιν πλαστικὴν* voluerunt intellectum, sed ipsum spiritum in aerei seminis substantia comprehensum: uti hoc egregie demonstravit ἔθνος Casp. Hofm. l. 1. de generat. hom. cap. 1. seq.

PLATAE, *πλάται*, idem sunt quod *ὠμοπλάται*, *scapulae*, *scorptulae*: & legitur ap. Hipp. l. de loc. in hom. XI. 3. seq. adde Foes. pag. 512. Vide *Omoplate*.

PLATAMON, *πλαταμών*, vocatur petra e mari prominens lubrica, lævis. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foes. d. l.

PLATEA, Ant. *πελεκῆ*, nomen avis fluviatilis, rostro cochlearis formam habente, vide *Pelecanus*. Lang. ejus industriam laudat, l. 2. ep. 2.

PLATIASMOS, *πλατσιασμός*, Gorræo dicitur vitium oris, cum, eo nimium diducto, sermo male promitur.

PLATYOPHTHALMON, *πλατυόφθαλμον*, cognomen *Antimonii*, si ve *στίμμεως*, sed feminae, quod proprie *σπίς* dicitur. Nomen inditum, quod a mulieribus ad comparandam oculi gratiam usurpatur. Gorr.

* PLA-

* PLATYSMA, πλάτυσμα, non solum de *Latio musculo* usurpatur, vide *Latus*: Verum etiam quicquid in latum extenditur, hoc nomine venite potest. Ita in Chirurgicis *linteum latum*, cui emplastrum illitum est, πλάτυσμα appellatur. Gal. l. 4. de C.M.P.G.c. 14. Ita *Ætius* l. 9. c. 48. *laminam ferream* vocat πλάτυσμα σιδήρου, notante Gōr.

PLATYS, πλατύς, vide *Latus*. Πλατύς quoque vocatur *Lumbrici lati*. Forest. lib. 21. Obs. 26. in Schol.

PLAUTUS, idem quod *Planus*, h. e. pedes planos habens, λείπυς. Casp. Hofm. ad Gal. l. de U. P. n. 137.

PLECHAS, πλιχάς, aliis & πλιχάς. Vide *Gressura*.

PLECTANE, πλεκτήν, *plicam*, *plexum*, & complicaturam significat. Legitur apud Hipp. l. de Venis XXI. 2. de venis capillaribus, aut furculis minoribus. Et verbum πλεκτήν, h. e. *instar cirrhorum dispergi*, de venarum plexura intricata in hepate, d. l. XXV. 12. πλεκτήν quoque dicuntur Cornua uteri. Vide *Cereæ*, & *Polypti brachia*, & cirrhi, Lat. *flagella*, quibus adheret. Vide *Polyptus*, Foes. p. 512. Lind. per *amplexabula* reddidit, Exerc. V. §. 57. Commode etiam *Plicæ Polonicae* πλεκτήν applicari posset.

* PLECTRUM, πλιχτήρ, dicitur *appendix ossis petrosi* oblonga, & acuta, quæ propterea *Belenoides*, & *Graphioides* vocatur. Gorr. Bartholin. libell. 4. c. 6. Linguam quoque, ut & Uvulam, *plectri* nomine insigniri, docet C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 447.

PLEGE, πλιγή, vide *Plaga*, *Ætus*.

PLEGMA, πλέγμα, *plexus*, idem quod πλέκτών. Ita parasitæ variciformes, sive corpora *varicosa* vocantur πλέγμα δικτυοειδές, *plexus retiformis*, Lang. l. 2. ep. 7.

PLEIAS, πλειάς, *pleiades*, & pl. *Plejades*, sidus septem stellarum dicitur in Tauro, quod alias & *Virgilia* Latinis dicitur: quarum stellarum occasus pro fine autumnus, apud Hipp. 1. Epid. f. 1. t. 1. & f. 2. t. 2. Gal. in comm. Foes. pag. 514. Lind. Ex. XI. §. 186.

PLEMMYRA, Πlemmyris, πλιμμύρεν, πλιμμύρεν, proprie significat maris *intumescens* ex æstu, cum affluit inundans, & accedit. Per translationem vero de *omni humorum abundantia*, & excessu usurpatum ab Hip. 3. de R. V. I. A. t. 40. & Gal. in comm. ad d. l. t. 42. Verbum quoque πλιμμύρεν, *inundo*, legitur l. de Sacr. Morb. XI. 9. adde Foes. p. 514.

PLEMNE, πλέμνη, dicitur *vota modiolus*. Hip. 2. de fract. t. 41. 46. 48. (adde Gal. in comm. ad h. l.) ut & in Mochlic. XXIII. 6. Foes. d. l.

PLENNA, πλέννη, idem, quod *Blenna*, *mu-*

cus. vide *Blennæ*.

PLENILUNUM, πανσέλιον, dicitur, quando Luna Soli e diametro opposita in totum fulgida apparet: de cujus viribus differit Gal. l. 3. de dieb. decret. c. 3. seqq.

* PLENITUDO, πλήθος, πλιθός. vide *Plethora*.

* PLENUS, πλήρης, quid proprie significet, notum est. Opponitur enim *vacuo*, τῶ κενῶ. Per translationem vero etiam dicitur de pulsu, Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. *Plenus* etiam pro *forti*, & *plenus*, *profortius*, accipitur, Gr. ἀρροτέρως, 4. aph. 9. *Plena solutio morbi*, vocatur *perfecta* ejus remissio. Lind. Ex. VII. §. 60.

PLEONASMOS, πλεονασμός, vocatur *excessus in divisione*, vel enumeratione specierum, & differentiarum. Foes. p. 512. quamvis & *omnem redundantiam* significet. J. Alex. annot. in Gal. l. 2. de Hipp. & Pl. decr. c. 5.

PLEONEXIA, πλεονεξία, vocatur *insatiabilis avaritia*, Medico sane indigna: de cujus vocabuli emphasi vide Alex. Annot. in Galen. de dign. & cur. anim. pathem. propr. c. 9. Vide *Aplestia*.

PLEROSIS, πλέρωσις, *repletionem*, & *refectionem* significat, a verbo πλιρῶν, quod utramque admittit significationem. Hippocr. 2. aphor. 11. & 6. a. 39. Jung. Foes. p. 514. Dieter. num. 694. 695.

PLEROTICUS, πλιρωτικός, i. e. *replendi vim habens*. Legitur apud Dioscoridem. Convenit interdum cum *Sarcotico*.

† Πλισημονή, Hipp. quod Gal. πλήθος, πλιθός, κῆ πλεονεξία. Fuchf. 5. paradoxorum.

PLESMONE, πλισημονή, *plenitudo*, *satietas*. Diciturque potissimum de ciborum abundantia: & opponitur *fami*. Hipp. 2. aph. 4. Significat & *repletionem*; & ita coincidit cum πλιρῶσι, 2. aph. 22. Jung. Foes. d. l. Dieter. n. 696.

PLESTINX, πλισηπγξ, idem quod πλιρῶσι, *fenula*. Gal. in expl. voc. Hipp.

* PLETHORA, *Plethos*, πλιθός, πλήθος, Lat. *Plenitudo*, *Multitudo*, *Copia*. Accipitur communiter in foro Medico pro humorum omnium abundantia: quamvis minus accurate; cum hac ratione a *Cacochymia* non recte possit distinguere. *Plethora* igitur proprie *sanguinis redundantiam* significat. Lind. Ex. l. V. §. 19. Estque vel secundum naturam, vel præter naturam. Alia *legitima*, ubi sanguis laudabilis redundat; alia *spurva*, in qua sanguis cum impuritatibus mistus excedit; hac tamen lege, ut copia sanguinis prævaleat. Præternaturalis alia dicitur *quoad vasa* talis; alia etiam *quoad vires* talis dicitur, quæ corporis functionibus incommodat. *Plethora urgens*, & *turgens* vocatur, quæ solum indicat sanguinis detractionem, vel emissionem. Plura vide in Institutionibus, & Dogm. Med. Gen. p. 181. seq. Adjecti-

vum *Plethoricus* quoque frequentissimo est in usu.

PLETHRON, πλεθρον, sextam partem stadii significat. Unde verbum ἐπὶ πλεθρονίαν, cursum in tam brevi spatio prorsum retrorsumque in utramque partem sine flexura: pertinetque inter motiones corporis. Gal. l. 1. de tu. san. c. 10.

PLEUMAO, πλεμάω, Ionice significat *pulmonis vitio laboro*. Hip. l. 2. de morb. XLVI. 1. vel potius ex pulmonis morbo *tabesco*. Nam πλεμάω, Gal. idem est ac φθάν, *tabes*, in Expl. vocum Hipp. & πλεμάωδης significat *tabidum*. Foef. p. 512. seq.

PLEURIPNEUMONIA, πλεριπνευμονία, dicitur recentioribus quibusdam species complicata, & composita ex *Pleuritide*, & *Pleuripneumonia*; & accedit iis, quibus pulmones male affecti costis adhærent. Plura de hoc affectu vide apud Bonett. Mercur. Compil. l. 14. p. 558. 578. Et integram de hac dissertationem conscripsit Christ. Schroderus, quam inseruit suæ Medicinæ Septentrionali Bonettus l. 2. sect. 10. c. 6. pag. 348. seq. Vocatur & inverso nomine *Pneumopleuritis*, de quo p. p. Placuit etiam illud vocabulum apprimè Dolæo in Encyclopæd. l. 2. c. 3. §. 1. p. 270. seq.

* PLEURITIS, πλεριτίτις, morbus *Lateralis* dicitur, & Paracels. *Pleuritis*, late significat omnem morbum, & dolore lateris alterius, vel utriusque; & qui tali laborant, *Pleuritici* appellantur. Strictior vero significatio usitator est, quando *Pleuritis* dicitur dolor lateris punctorius vehementissimus, cum tussi, febre acuta, sputo citius, vel tardius subsequente proveniens ab inflammatione membranæ costas succingentis, ob sanguinis biliosi effervescentis impeditum per venas ibidem refluxum oborta. Subjectum hujus morbi πλεριτίτις, etiam πλεριτίτις, *Pleura*, h. e. membrana ὑπεζωγός, costas succingens vocatur. Alia est *legitima*, alia *spuria*. De hoc affectu plura vide in Practicorum scriptis. De vocabulo lege Foef. Oec. p. 513. Dieter. n. 690.

PLEURON, *Pleura*, πλεριόν, πλεριόν, vocatur generaliter *Latus*: unde πλεριόν νόσος, morbi *laterum*, 3. aphor. 5. & 23. 5. aph. 65. 6. aph. 5. adde Diet. n. 689. Vide *Latus*. Strictè vero significant hæc vocabula vel ipsas *Costas* (vide *Costa*) vel membranam intrinsecus thoracis cavitatem succingentem; cuius descriptionem vide apud Barthol. l. 2. Anat. c. 4.

* PLEXUS, πλέγμα, πλεγμαίνω, πλεγμαίνω, tribuitur ab Anatomicis diversis vasorum sanguineorum intricatis connexionibus: v. g. *Plexus Chorooides* cerebro. Vide *Chorooides*. Barthol. l. 3. An. c. 6. Hunc negavit Helm. tr. Jus Duumviratus, n. 32. *Plexus Retiformis*, sive *Rete mirabile*, Bar-

thol. d. l. in princ. Vide *Dictyoides*. *Plexus capreo-laris*, vel *Variciformis*, vasorum spermaticorum, quæ & *Pyramidalia* dicuntur, Rolf. de Part. genit. l. 1. c. 35. Bartholin. l. 1. c. 21. *Plexus glandiformes* tres nervorum, Id. libello 3. c. 2.

PLICA, πλεγμαίνω, *Plicatio*, *Plicatura*, usurpatur vel de vitio capillorum Polonis familiari; quando capilli in cirrhos contorquentur; ut extricari nullo modo possint. De quo affectu legatur Sennert. Pr. Med. l. 5. p. 3. sect. 2 c. 9. Eph. Nat. Cur. Ann. II. Observ. 52. & in pube muliebri Ann. III. Obs. 220. Mentio quoque fit literarum Abr. a Gehema ad Corn. Bontekoe de *Plica Polonica* in Act. Erudit. Lips. 1683. Vel dicitur de ossium contorsione, & comprehensione, citra fracturam: v. gr. *Costarum plicatura*, Forest. l. 8. Chir. obs. 6. *Plicatio* facilius brachii, obs. 8. in Schol. aliorum etiam ossium tenellorum in pueris, obs. 9. in Schol.

* PLICHAS, πλιχάς, vide *Plechas*.

PLINTHYON, πλινθίων, est genus machinamenti, auctore Nileo, ad similitudinem tractoriorum quadratorum oblongorum. Figuram exhibet Gorr. ut & Scultet. Armam. Chir. Part. 1. Tab. XXIV. figur. 5. modumque applicandi scilicet docet Tab. XLIX. fig. 1. Propter formæ quandam convenientiam fasciæ quoque genus quoddam vocatur *Plinthis laqueus*, qui & *quadruplex circulus* dicitur, Gal. de fasc. n. 13.

PLINTHITIS, πλινθίτις, species dicitur *Aluminis*, teste Aetio, quæ alio nomine πλινθίτις appellatur. Gorr.

PLOODES, πλοοδός, fluctuans, & veluti innatans. Dicitur apud Hip. de Jugulo firmamento debito carente, 1. de fract. r. 69. Vide Foef. in comm. ad h. l. Oec. p. 515. Erot. p. 94. d.

PLUMA, idem quod *Penna*, & quidem levior, tenuior, πτερόν.

PLUMACEUS, epitheton est quorundam Magisteriorum, levitatem eorum exprimens, apud Zwolfer. in appendic. ad Pharmac. Reg.

PLUMACEOLUS, vide *Pulvillus*.

PLUMOSUM, dicitur species *Aluminis*, quæ & *Lapis Amiansus*, vel *Asbestos*, vide *Amiantos*. Paracelsus vero etiam ad Salinas portiones in homine productas transtulit, passim in scriptis suis de Tartaro, & alibi.

PLUMBAGO, μολυβδαίτη, γαλιώνη. Vide *Molybdæna*. *Galæna*. *Lithargyrium*.

† PLUMBUM, Plin. l. 25. c. 11. vitium oculorum a similitudine, γλαυκωσις, Humel. in c. 13. Q. Ser.

PLUMBUM, μολυβδός. Vide *Molybdos*.

PLURALITAS, dicta olim fuit a Philosophis de metallis, ita ut non singulariter vocabulo *Metalium* usi sint, sed pluraliter: *Metalla*, &c.

ad indicandam arctam inter se cognationem, quod omnia ex uno fonte, videl. Mercurio, promanent. Th. Chym. Vol. VI. p. 305. 315.

PLUTEA, vocatur Avic. reduplicatio, quam facit membrana crassior, sive meninx dura, aut dura mater, qualis est Sinus falciformis, l. 1. fen. 1. doct. 5. c. 3.

PLUVIA, *ὕδωρ, ὑμβροσ*, quid significet, ex Physicis, imo ex Lexicis trivialibus constat. Vide *Imber*. *Aquam pluvialem* esse limpidi-ssimam, ac tenuissimam, & magni etiam usus, testatur *Ægin.* lib. 1. c. 50. & præsertim Hipp. de A. L. & Aq. XVII. Schröder. l. 3. c. 3. Fr. Hofmann. in *Clav.* ad h. l.

PLYMA, *πλύμα, loturam* significat, h. e. aquam, in qua aliquid elutum sit. Legitur apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 123. l. 7. Epid. XXXIX. 22. Hinc *πλυσις, elotum*, aqua maceratum dicitur, 2. de art. t. 44. Foes. pag. 515. *πλύμα σαπις ὄπι πνεύ*, esse *Cerevisiam* nostram, vult Linden. Ex. VI. §. 9. quamvis locum Hipp. invenire non potuerim; neque etiam Foes. in expos. vocabulorum, *πλύμα*, & *σαίς* allegaverit.

PNEUMA, *πνεύμα*, Latine *Spiritus*. Utrumque vocabulum valde æquivocum est, plura significans. Græcum *πνεύμα* apud Hippocratem (1) denotat substantiam quandam aeream, tenuem, halituosam, vel vaporosam, & ad constitutionem corporis nostri essentialiter pertinentem; quæ Latine etiam *Spiritus* a plerisque dicitur, l. de Arte XVII. 9. Junge Lind. Ex. XIII. §. 216. (2) idem significat, quod *φύσα, Flatus*, l. de Flatibus IV. 7. l. 2. Epid. f. III. 62. (3) accipitur sæpissime pro *Aere*, d. l. V. 3. & *vento*, l. de Sacramorb. XI. 7. l. 6. Epid. f. II. t. 24. f. VIII. 20. 23. (4) sumitur pro tota *Respiratione*, in aliquot locis; præsertim c. 1. de R. V. I. A. t. 32. f. 4. t. 34. f. 1. Progn. t. 24. Junge Gal. com. ad hæc loca, (5) pro *difficili respiratione*, uti demonstravit Gal. de diffic. resp. l. 3. c. 12. Adde Foes. p. 515. seq. Dieter. n. 697. Ita & Lat. vocabulum *Spiritus* easdem admittit significaciones. In primis vero quando substantiam corporis essentialiter denotat, triplex olim *Spiritus* a Galeno introductus fuit, *Naturalis, Vitalis, Animalis*. Quomodo vero hodieque ad vera principia debeant intelligi, & exponi, videatur in Dogmat. nostris Med. Gen. P. I. c. 5. dogmat. 6. p. 63. seq. De *Spiritu Nitro-aereorum operationibus* in homine scripsit Ludov. Maria Barberius. Vid. Acta Lipf. A. 1682. In Pharmaceuticis *Spiritus* notat substantiam tenuem, limpida, vi ignis, ex misto, per artem destillatoriam elevatam; quæ licet, atomis collectis, adstantis aeris frigore in liquorem condensetur, nomen non mutat. Eliciuntur ex vegetabilibus, animalibus, & mineralibus: suntque vel Sim-

plices, vel Compositi. Utrorumque historiam vide apud Schrod. l. 2. c. 81. Rol. Chym. l. 3. sect. 1. ar. 2. per tot. ut & in Dispensatoriis. Apud Spagyricos, & Paracelsicos frequentis quoque in usu est vocabulum *Spiritus*, diversi sub significacionibus, plerisque tamen ænigmaticis, & parabolicis. Generaliter dicitur principium primum corporum naturalium, instructum facultatibus peragendi curriculum sibi natura commissum: vel est substantia subtilissima, vi creationis primum producta, ac postmodum vi benedictionis propagata, cujusunque rei principium formale, actionum omnium scaturigo, &c. Schrod. l. 1. c. 5. Estque vel *Universalis*, sive *Spiritus Mundi*; vel *Particularis vegetativus*, singulorum corporum sublunarium; qui in vegetabilibus *humor aereus*; in animalibus *humor radicalis*, vel *calor innatus*, generaliter *Ignis natura* dicitur. Th. Chym. Vol. II. p. 104. Apud Dorn. Rul. & Johnf. hæc occurrunt acceptiones, & descriptiones *Spiritus*. *Spiritus* est aqua solvens, e re simplici, & acri producta, cum ignei halitus natura. Potissima ejus pars est halitus igneus, mistus tamen parte vaporosa. Itaque & consistentiam obtinet aqueam. In tali substantia specificam vim rei gerit. *Spiritus* ambigit inter aquam, & oleum, & ad liquorem accedit. Itaque etiam oleum vocatur, præsertim in mineralibus. Et *Spiritus* quidam sunt oleosiores, quidam aquosiores. Alias *Spiritus* nominantur etiam exhalationes earum; sicuti fumi metallici, item stibii, stanni, flos salis, vini, &c. Quibus placet, poterunt melioris doctrinæ gratia *Spiritus Chymicos* in sex classes dispescere: ad primam pertinent *Spiritus Acido-sulphurei volatiles*: ad 2. Salmo-volatiles rigidi: ad 3. Inflammabiles. ad 4. Acidi post phlegma subsequentes: ad 5. Acidi, fixi, & graves, Olei nomine indigitati: & ad 6. Oleosi subtiles. Vid. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 2. p. 10. *Spiritus animalis* vocatur vis animæ, per quam corpus appropinquat, acquisita similitudine, ad cæli proportionem adæquatam, & incorruptam. *Spiritus fixus*, i. e. *sulphur*. *Spiritus* quoque dicitur argentum vivum, a sex corporibus tractum, & in evacuationum aquis consistens. Th. Chym. Vol. I. p. 294. & 426. Alias quatuor nonnulli numerarunt *Spiritus: Sulphur*, quod habet naturam igneam: *Sal Ammoniacum: Argentum vivum*, quod habet spiritum aqueum, & vocatur alio nomine *Servus fugitivus: Auripigmentum*, seu *Arsenicum*, quod habet spiritum terreum. Th. Ch. Vol. III. p. 276. Rul. vero septem, imo plures recenset. Verum Lector curiosus ipsemet in scriptis Paracelsi & apud Lib. inquirat plures acceptiones commentitias. Nobis enim nec libet, nec licet omnium scrinia compilare.

PNEUMATIAS, πνευματίας, idem quod πνευματώδης, de quo p. p.

PNEUMATICOS, πνευματικός, spiritualis proprie dicitur. Verum quatenus πνευματικὴν flatuum significat, apud Hip. πνευματικοὶ dicti fuere Medici quidam hoc cognomine, qui a flatu, seu spiritu in corpora subeunte, omnia vel secundum naturam se habere, vel in morbos incidere censebant. Fortasse Hip. aut si quis alius author libelli de Flatibus, huic sectæ occasionem præbuit; cui sese inter Medicos Athenæus, & Archigenes in primis addixerunt. Gorr. Meminit horum Gal. l. 3. de diff. puls. c. 1. & alibi. Pneumatica scientia dicitur, quæ exponit naturam aeris, præsertim ambientis corpora naturalia, & Atmosphæram constituentis. Sam. Reyher. in diff. de Aere, c. 1. seq.

* PNEUMATOCELE, πνευματωκύλη, vocatur Hernia flatulenta, ramex ventosus, quando a flatu fit distentio scroti, vel umbilici. Gorr. Castell. ex Ægin. lib. 6. c. 64. Hujusmodi observationem vide in Job. a Meekren Chirurg. Observ. posthumis, c. 4. p. 757. edit. Lat. Dicitur & Phrysocele, apud Paræum Chir. l. 7. c. 14.

* PNEUMATODES, πνευματώδης, idem quod πνευματικός, vocatur Hippocrati 4. aph. 72. flatibus distentus, vel anhelosus, & suspiriosus ex flatuum distentione, teste Gal. l. 3. de diff. resp. c. 12. adde Foef. p. 520. Diet. n. 698. Tales dicuntur etiam πνευματέμνητοι, c. 3. in 1. Prorrh. t. 72. & Gal. ἐμπνευματωμένοι, d. l.

* PNEUMATOMPHALOS, πνευματόμφαλος, vocatur Hernia umbilicalis flatulenta, sive a flatu distendente oborta. Gal. in def.

PNEUMATOSIS, πνευματώσις, vocatur inflatio ventriculi, sive flatuum collectio in ventriculo, cujus generatio petatur ex descriptione Flatuum. Vide Flatus.

PNEUMENOS, πνευμένος, dicitur Hipp. l. 6. Epid. l. 4. t. 5. anhelosus, difficultate spirandi laborans. Foef. in not. ad h. l. & Oec. p. 521. Approbavit hanc expositionem C. Hofm. in notis MS. ad Gal.

PNEUMON, πνεύμων, Lat. Pulmo, vocatur viscus thoracis, cor ambiens, mollissimum, & laxissimum, respirans, ut & vocis instrumentum; cujus visceris structuram merito admirandam dixit Dieter. nu. 699. de qua videantur Anatomici, & ex recentioribus Barthol. lib. 2. Anat. c. 9. Jungatur Vvillis Pharm. Rat. P. II. sect. 1. c. 1. In Pharmaceuticis Pulmo vulpis præ aliis in phthisi maxime commendatur; uti patet ex Dispensatoriis. Vide etiam Vulpes. Inter Zoophyta marina refertur Pulmo marinus, Gr. πνευμονες, cujus historiam, cum usu in Medicina, tradidit Aldrov. de Zoophytis l. 4. c. 3. Jung.

Chioec. Mus. Calceol. f. 1. pag. 86.

PNEUMONICUS, πνευμονικός, dicitur de medicamentis pulmone destinatis; quorum historiam vide apud Rol. O. & M. Med. Sp. l. 8. f. 1. c. 1. seq. Pneumonica etiam Vena a Sammichelio observata vocatur, quæ a vena cava in pulmonem inseritur, quamvis ab aliis adhuc in dubium vocetur. Barthol. libell. 1. An. c. 5. p. 637.

PNEUMOPLEURITIS, πνευμοπλευρίτις, idem quod Pleuripneumonia (de quo vocab. paulo superius) quamvis hoc posterius convenientius indicaverit allegatus ibid. Schrod. in sua dissertat. Vide Bonett. ibid. alleg. loco.

PNEUSTIAO, πνευστία, significat apud Hip. crebro spiro, anhelu, frequentem spiritum duco, l. de int. aff. XLVII. 16. l. 7. Epid. X. 40.

* PNIGALION, πνεγάλιον, idem quod ἐπιάντης, id est Incubus, a suffocando ita dictus. Vide Ephialtes.

PNIGITIS, πνεγίτις, epitheton cujusdam Terre, quæ colore Ericetis similis, magis nigricans: cujus descriptionem tradunt Dioscor. l. 5. cap. 277. & Plin. l. 35. c. 16. Verum quæ sit proprie illa terra, nihilominus nescitur. Rul. in Lex.

PNIGMOS, πνεγμός, idem quod πνήξ, Strangulatio, suffocatio, 4. aph. 34. & 4. de R. V. I. A. t. 63. Coac. t. 61. Aliquando & πνεγμός legitur, lib. 7. Epid. XIII. 2. LII. 11. Foef. p. 521. Vide & Apopnixis. Hystericus.

PNIGOS, πνεγός, estum pleniorum, & veluti suffocantem significat. Legitur in Hipp. lib. 3. Epid. f. 3. t. 6. l. 5. XXXIII. 11. Hinc πνεγώδης, strangulationem, vel suffocationem inducens, l. 1. f. 2. Prorrh. t. 54. 55. Coac. t. 324. Adde Foef. d. l.

PNIX, πνήξ, suffocationem in genere notat. Hipp. 4. aph. 34. Diet. nu. 700. & dicitur de uteri suffocatione; de qua vide supra Hystericos.

POCULUM, ἐπιπομα, Gal. l. 1. meth. med. l. quid significet, notum est, videlicet Vas ex varia materia præparatum, e quo poculenta, vel alimenta, vel medicamenta ebibuntur. Olim varia parata fuisse pocula medicata, ex ære, ex electro, h. e. auro, & quinta argenti parte, ex cornibus, ex lignis medicamentosis, constare poterit ex Lang. l. 1. ep. 29. C. Rejes C. E. q. 64. n. 15. Lib. S. A. Ch. l. 1. c. 16. & 18. Pocula triplicia constituit ab usu Rol. videlicet Necessitatis, Hilaritatis, Ebrietatis, O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 74. Poculum amatorium, est Philtum: de quo supra.

† PODAGRALINI, Cuscuta. Matth. de grad. p. 2. cap. 7.

* PODAGRA, ποδάγρα, est Arthritis pedum, proprie: vide Arthritis. Quamvis vulgo receptum sit, vocabulo hoc abuti generaliter, pro omni Arthritide. Inde verbum ποδάγρα, podagra

laboro, quod legitur apud Hipp. 6. aph. 28. seq. & adjectivum *πόδαγμος*, d. l. aph. 49. 55. Jung. Diet. n. 701. ubi plura de hoc affectu lectu jucunda, & utilia proposuit. In scriptis etiam Helmontii, de *podagræ* origine e semine, e stomacho; cujus character ipsi vitæ Archeo conceditur est, de que ejus remediis legi, & inquiri poterunt in Indice. *Podagræ* nonaginta species numerasse olim Esculapium, patet ex Seren. e. 42. adde Keuch. in notis p. 249. De *podagra* novissime scripti Th. Sydenham, uti patet ex Act. Erud. Lips. A. 1684. Tropice etiam *podagra plantarum*, dicuntur plantæ illæ aliis adnascens; quales sunt Cuscuta, Epithymum, Viscus, &c. Fallop. de med. purg. simpl. c. 42. T. I. Op. p. m. 116.

PODANIPTRON, *ποδανίπτρον*, dicitur *vas pro lotione pedum*, apud Lang. l. 2. ep. 45.

PODEON, *πόδειον*, vocatur *extremum utris*, vel quod ex utre propendat, petiolus in utre pendulus, per quem liquor infunditur, & effunditur. Legitur apud Hipp. l. de Aff. XXII. 10. adde Foes. p. 521.

PODEX, *πόδεξ*, *ἔδρα*, idem quod *Anus*. Vide supra in AN.

POECILEON, *ποικίλον*, *varians*, sive variis expositum affectionibus. Usurpatur ab Hippocr. de hypochondriis, 1. Prorrh. c. 2. t. 60. Coac. t. 186. Foes. d. l. *ποικίλον*, *varium* significat; unde & *Acopium* quoddam a varietate *Pœcilon*, *ποικίλον*, dictum fuit apud Ægin. l. 7. c. 19.

POEOTES, *ποιότης*. Vide *Qualitas*.

POGON, *πωγων*, vide *Barba*.

POLA, *Πολλα*, pro *Pala*, antiquos legisse, testatur Keuch. ad Sam. p. 168.

POLEMIOΣ, *πολέμιος*, *inimicus*, adversarius, dicitur de Nimio, quod naturæ adversatur. Hipp. 2. aph. 51. vide Diet. n. 703.

† POLENTA, quæ fiebat ex hordeo viridi. Auct. Gal. l. 1. de simpl.

POLENTA, *ἀλφίτων*. Vide *Alphiton*. adde Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9.

POLIATER, *πολιήτης*, vocatur *Medicus ordinarius* in arce, aut oppido quodam jussu, & autoritate Magistratus artem suam exercens. Dicitur & *Physicus ordinarius*. Vide *Physicus*.

POLIOSIS, *Πολιότης*, *πλιώσις*, *πλιότης*. Vide *Canities*.

POLITURA, *ἔξις*, *λάξις*, dicitur artificium rem aliquam nitidam reddendi, expoliendi, & lævigandi: item ipsa materia, qua effectus ille præstat. Lib. S. A. Ch. l. 1. c. 24.

POLLEN, *γύρε*, *farina tritici tenuissima* dicitur, sicut flos siliginis. Vide *Gyris*. adde J. A. lex. l. 8. Sal. c. 9. Tribuitur tamen & aliquando aliis farinis tenuioribus: v. gr. *Pollen Thuris*, le-

gitur apud Scrib. n. 46. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

* POLLEX, *ἀντίχειρ*, vide *Anticheir*.

POLLINCTURA, *πιδέα*, est *Balsamatio moriturorum*: de qua Andr. Rivinus integrum scripsit libellum. Vide *Conditura*.

POLOS, *πόλος*. Vide *Pullus*.

POLPHOS, *πόλφος*, Latine dicitur *Bulbus*, v. g. ceparum, raphani, &c. Alii cibum quendam ex pulve factum esse dicunt. Erotian. Onomast. p. 96. b.

POLUS, *πόλος*, vocatur tota capitis rotunditas, quæ etiam *Testa* dicitur. Keuch. ad Samon. p. 92. Quid vero apud Astronomos *Polus* significet, videatur in eorum scriptis.

POLLUTIO, *ἐξονέρωσις*, vide *Exoneirosis*. *Γονορροία*.

POLYAEMIA, *πλυαιμία*, significat *veram pleboram*, h. e. abundantiam, & ubertatem. Fernel. tr. Patriolog. c. 14.

POLYARCHION, *πολυάρχιον*, nomen *Malagmatis*, a *Polyurcho* auctore; cujus descriptiones habentur apud Galen. l. 8. de C. M. S. L. c. 5. & l. 7. de C. M. S. G. c. 7. Aegin. l. 8. cap. 18. Est etiam *Cataplasmaticum* nomen, apud Aet. l. 9. c. 34. citante Gorræo.

* POLYCHRESTOS, *πολύχρηστος*, *ad multa utilis*: Epitheton commendatitium medicamentorum illorum, quæ multis affectibus curandis conveniunt. Suntque eorum non modo genere, sed & specie diversa, & contrariis quandoque viribus prædita. Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 1. quamvis interdum nomen hoc hyperbolice nonnullis attributum esse, videri alicui posset.

* POLYCHRONIOS, *πολυχρόνιος*, idem quod *χρονικός*: vide *Chronicus*. adde Diet. n. 706.

POLYCLONOS, *πολύκλωνος*, *ramosus*, Gorr. Epitheton *Arthemisia*.

POLYGALACTOS, *πολύγαλακτος*, *lacte abundans* dicitur: cui opponitur *ἀγάλακτος*, *lacte deficiens*. Erot. Onom. p. 19. d.

POLYGRAOS, *πολυγρός*, idem quod *πολυφάγος*, *multivorus*, vorax. Gal. in Exeg. voc. Hippoc. Foes. d. l.

POLYEIDAE, *σφραγίς*, *πλυσιδία σφραγίς*, nomen *Trochisci* olim celebris ad ulcera diuturna, & contumacia; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 11.

* POLYMORPHOS, *πολύμορφος*, *multiformis*. Ita in specie a quibusdam dictum *os cuneiforme*, sive *σφαινοειδές*. Ita & *Os cubiforme* vocatur *πολύμορφον*. Barthol. libell. 4. Anatom. capi 6. & 21. p. 718. 753.

POLYNOSTOS, *πολύνοστος*, vide *Nostos*.

POLYOSTEON, *πολυστέον*, a quibusdam dicta pars pedis ea, quæ multis ossibus constat, & alio nomine *πεδίον* appellatur. Gorr.

POLYPHARMACOS, πολυφάρμακος, idem quod πολυχρηστος, dicitur de medicamentorum facultatibus ad multa conducentibus. Galen. lib. 1. de C. M. P. G. cap. 1. vel potius de medicamentis compositis.

POLYPHOROS, πολυφόρος, epitheton vini generosi, idem significans, quod οἰώδης. Oenodes. Lind. Ex. X. §. 111.

POLYPODES, πολυπόδες, vide *Afinus*. Dicuntur & *Millepede*.

POLYPODITES, πολυπόδιτις, epitheton vini ex *Polypodio* facti, cujus descriptio habetur apud Æt. l. 3. c. 60. & 61. citante Gorr.

POLYPSIA, πολυψία, significat multam, vel *largam portionem*, non aquæ, sed vini, apud Hipp. 7. aph. 7. adde Diet. n. 704.

* POLYPUS, πολύπους, Hipp. πολύπους, equivocum est. Generaliter notat omne animal, quod multos habet pedes. Unde & *Afelli*, sive *Millepede* dicitur πολυπόδες, de quibus p. a. Proprie vero ita dicitur animal exanguis, molle, marinum, ad *Sepias* pertinens; cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, prolixè vide apud Aldr. l. 1. de mollib. c. 2. Chiocc. in Mus. Calc. f. 1. p. 71. 72. Nimia ejus quantitatis meminit & Lind. Ex. V. §. 80. 81. Tropicè vero, & per translationem, ob aliquam figuræ similitudinem, *polypus* vocatur tumor quidam p. n. in naso consistens, carnem veluti substantiam solidam habens, cum multis appendicibus; cujus meminit Hipp. l. de affect. VI. n. Gall. 3. de C. M. S. L. c. 3. Æginet. l. 6. c. 25. Scribon. nu. 51. Vide Rhod. in Not. ad h. l. Hildan. ep. 61. Nos quoque in utraque parte Illustris cujusdam Personæ vidimus *polypum* nasci, & feliciter opera Chirurgi manuarum, adhibitisque debitis remediis, A. 1673. m. Octobri extraximus. *Polypus* vero ita accuratius describi poterit: *polypus* est excrecentia carnea mollis, laxa, colore varia, in naribus genita, interdum versus palatum, interdum extrosus vergens, pluribus appendicibus adhærens, proveniens a portionibus nutritii succi vitiosi luxuriantibus, & propter solutionem aliquam continui in naribus præcedentem subsistentibus, & in massam carnem concretescentibus. Sunt, qui & in Cordetales *polypus* observari aliquoties statuerunt. Verum non immerito Kekring. suspectos reddidit, existimans, esse solum sanguinis post mortem congelati, & coagulati portiones. Eph. N. C. An. I. Obs. 31. *Polyptum* in rene observavit Jac. Spohnius Lugduni Gallor. uti constat ex Act. Erud. Lips. 1684.

POLYSARCIA, πολυσάρκεια, dicitur *Carnositas*, sive excedens corpulentia. Jul. Alex. Not. in Gal. l. 14. meth. med. c. 15.

POLYSCHEDIA, πολυσχῆδιον, *multiplex divisio*,

& multifida sectio vocatur: usurpaturque de varietate dogmatum, vel præceptionum, apud Hipp. de Præcept. X. 16.

POLYSEMOS, πολύσημος, multa significans, insignis. Erot. On. p. 19. d. Opponitur ἀόριστος nullius momenti.

POLYSPASTON, πολύσπαστον, dicitur *machinamentum* articulis reponendis accommodum, ita dictum, quod multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præstet. Refertur ad Archimedes auctorem. Gorr. Meminit & hujus vocabuli Casp. Hofm. Com. in Gal. de U. P. n. 79.

POLYSPERMOS, πολύσπερμος, *semine abundans*, fere idem quod πολυτίκτος, *fecundus*. Dicitur de animalibus. C. Hofm. d. l. n. 1044.

POMA, πόμα, Latine *Potus*, *Potio*, dicitur, ejusque significatio est nota. Pertinet ad alimenta fluida, quæ sola infusione, & deglutione absumentur. Dieter. n. 707. Linden. vocat *Cibum sordibilem*, Ex. IIX. §. 34. Gr. dicitur & ποτόν, item πόσις. Dantur & *portiones medicæ*, sive *Pharmaceuticæ*; suntque *Medicamenta liquida*, quæ bibuntur, atque solæ fere mixtione liquidorum constant: de quibus Schroder. l. 2. c. 74. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. de form. rem. l. 1. f. 1. c. 3. Suntque vel *Purgantes*, vel *Alternantes*. Confortantes commode quoque Alternantibus annumerari possunt.

POMAMBRA, quasi *Pomum Ambrae*, dicitur *Odoramentum siccum*, paratum ex suaveolentibus rebus, & in formam *pomi* minoris, vel globuli redactum, cum, vel sine Moscho, Ambra, & Zibetho: cujus descriptionem, & formulas vide apud Scrod. l. 2. c. 75. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Morell. l. 2. de form. rem. sect. 2. c. 10. Vveker. Antidot. gen. l. 1. c. 52. & spec. l. 2. f. 48.

POMPHOLYGERON, πομφολυγγήρον, est nomen Emplastri, cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 17. notante Gorr.

* POMPHOLYX, πομφόλυξ, duplicem habet significationem, propriam, & translaticiam. Secundum illam denotat *Bullam*: de quo vocabulo vide supra in BU. Secundum hanc denotat medicamentum metallicum, quod in coctura æris sursum fertur; & in cameris, parietibusque fornacum, bullarum modo tumens colligitur: cujus historiam, & descriptionem lege apud Dioscor. l. 5. cap. 85. Gorr. Sch. l. 3. c. 19. nu. 5. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. Chiocc. Mus. Calceol. sect. 4. p. 461. Dicitur alias *Nil album*, item *Turia Arab.* Differt a *Spodio*. Ruland. vocat *cinerem metallicum*: Chiocc. æris, & cadmiæ favillam. Hinc Ung. *Diapompholygos* in Officinis prostat: de quo vide *Dispensatoria*.

POMPHOS, πομφός, dicitur *eminentia cutis tumida*, simulque humore redundans, & rubi-

cunda . Hipp. l. 2. de Morb. LXVIII. 10. quamvis Linden. ibidem *πορφ* pofuerit, & l. 2. de morb. mul. XI. 5. Adde Foef. Oec. p. 522. feq. Latine *Papula rubens*. For. l. 6. Obf. 41. Schol.

POMUM, *μῆλον*, idem quod *Malum*, vide *Malum*. *Poma Hesperidum*, in arte Spagyrica, quæ dicantur, vide apud Lib. T. III. p. 213. *Pomum Adami*, dicitur vulgo protuberantia illa in collo anteriori conspicua, quam facit cartilago Thyroides; propter fabulofam opinionem in Adami faucibus pomi partem de verita arbore fubstitiffe, & ad pofteros translata fuiſſe.

PONDO, *Pondus*, *εὐθμῶς, εὐθμῶν*, ſignificat quantitatem rei alicujus gravitate determinatam; quemadmodum menſura vaſculi recipientis concavitate certa notatam. Dantur vero quamplurima, & pene infinita pondera, pro regionum, & conſuetudinum diverſitate. De quibus videatur inter antiquiores Gal. l. de ponder. & menſur. & Æginet. tit. eodem. Inter recentiores, Sennert. Inſt. Med. l. 5. p. 3. f. 1. c. 3. Dogm. noſtr. p. 758. feq. De ponderibus Spagyricis Theat. Ch. Vol. I. p. 485. Vol. III. p. 489. *Pondo* indeclinabile olim additum fuit, ad denotandam differentiam menſuræ. Rhod. in Lex. Scrib. pag. 425. *Pondus* ſæpe idem ſignificat quod *onus*, Græc. βάρῶν. Vide *Bavos*.

PONEROS, *πομπῶς, Pravum*, vitioſum, malum ſignificat. De cujus vocabuli expoſitione vide plura apud Foef. pag. 523. Dieter. nu. 710. Lind. Ex. XIII. §. 267. feq.

* PONOS, *πόνοσ*, vide *Labor*.

PONS, *γέφυρα*, quid proprie ſignificet, ex aliis petendum eſt Lexicis. Varolius tranſtulit in Anatomiam; & hoc nomine inſignivit proceſſus quosdam cerebelli globoſos, prope vermiformes: quorum deſcriptionem vide apud Barthol. l. 3. Anat. c. 5. p. 484.

PONTAGIUM, terminus eſt Paracelſicus, denotans rem mixtam, ſcil. pontici cum amaro, vel ſtypticum, & ponticum; ſicuti in aceto, acacia, & ſimilibus. Paracelſ. de Tart. l. 2. tract. 1. c. 5. in not. & in Fragm. ad h. l.

PONTICUS, epitheton eſt ſaporis certi ſalini, reſpondentis aquæ marinæ: & denotat ſal eum ſæculentia conjunctum: de qua *pontica* qualitate plura vide apud Parac. diſt. l. Meminit & Vvillis l. de febr. c. 6. & applicat ſanguinis diſpoſitioni aceſcenti, & ſæculentæ. *Pontica vina* ſunt acida, ſæculenta, Tartarea.

PONTIFICIUM, *ιερατικόν*, vide *Hieraticum*.

POPANAX, pro *Oporanax*, de quo ſupra in OP. Rul. & Johnſ.

* POPLES, *ἀγκύλη, ἰγυῶς*, dicitur articuli illius, quo os magnum femotis articulatur offi ti-

biæ pars interior, qua crus ſieſtitur. Galen. l. Introd. c. 10. Vide *Ignyſ*.

POPULITEUS, dicitur partim de Vaſis ſanguineis, Vena, & Arteria Crurali, quæ dicuntur Popliteæ: partim de Muſculo Tibiam adductente, qui vocatur *Popliteus*. Barth. libell. 1. An. c. 9. p. 644. libell. 2. c. 6. p. 658. & l. 4. c. 12. p. 581.

POPULEON, *ὑλὴ αἰγυῶν*, nomen *Unguenti*, in officinis notiſſimi, & ipſis ruſticis frequentiffimi uſus una cum Ung. Dialtheæ. Ita dictum eſt a gemmis Populi albæ arboris, quæ baſin conſtituunt. Vide diſpenſatoria. Laudat etiam Lang. l. 1. Ep. 54. *Unguentum populeon*, cum aqua portione Eleſtuarii purgantis mixtum, & plantis pedum inunctum purgare corpus, vult Parac. in Conſil. Medic.

POPULARIS, *αἰδήμιος, ἐπιδήμιος*, vide *Endemius*. *Epidemicus*, *ἀδημιος*, *populus*.

PORCELLIO, *κισβαρός*, idem quod *Aſellus*, *Millepeda*. Vide *Aſinus*. Lind. Ex. XI. §. 21.

PORCELLUS, *porcus*, *ὄσ, χοιρῶς*, idem quod *Sus*, Scropha, animal quadrupes notiſſimum; cujus hiſtoriam, cum uſu in cibo, & Medicina, prolixè deſcriptam lege apud Aldrov. l. 1. de quadrup. biſulc. c. 37. Bruyer. de re cib. l. 13. c. 1. & 2. Tribuitur quoque nomen *Porci*, & *Porcelli* piſcibus, v. g. *Delphino*, & alii, qui more porcorum roſtro terram fodere dicuntur. Aldrov. l. 2. de piſc. c. 69. *Porcus* etiam, Gr. *χοιρῶς*, ponitur pro *puſſendo muliebri*. Roſſ. de part. Gen. P. II. c. 32.

PORCETRA, dicitur, juxta Pomponium, *Sus* quæ ſemel peperit, atteſtante Ingraffia, Com. ad Avic. de Tum. p. n. p. 230.

PORDE, *πορδῆ*, vide *Crepitus*.

PORFILIGON, id eſt *baſitura ferri*. Rul. & Johnſ.

PORFIRETICUM, vel mortarium æneum, aut orichalceum, vel radulam ſignificat. Rul.

* POROCELE, *παρακῆλη*, vocatur *hernia tophacea*, vel calloſa, in teſticulo, aut membrana erythroide concreſcens, inſignis, renitens, dura, & inæqualis. Gal. in def. Med. & Intr. c. 18. Ægin. l. 6. c. 63. Gorr. in def.

* POROMPHALON, *πυρόμφορον*, eſt concretio calli, vel tophi, in umbilico. Gal. in def.

* POROPOEIA, *ποροποιία*, vocabulum eſt Methodicorum proprium; & ſignificat exiguorum meatuum, ſive pororum apertionem. Galen. l. 4. meth. med. 4.

POROS, *πόρος*, vide *Meatus*. *Foramen* notat, Lind. Ex. V. §. 37.

POROS, *πῶρος*, vide *Callus*. *Topus*.

POROSITAS, dicitur de corporibus meatuum exiguis habentibus. Paſſim in ſcriptis Medicorum.

POROTICOS, *παρικῶς*, i. e. *Callum faciens*. Dicitur.

Dicitur de medicamentis callum generantibus. Vocantur & *σολυτικά*.

PORPHYRA, *πορφύρα*, Latine *Purpura* dicitur. Proprie significat, inter turbinatas conchas nobilissimam, ob succum illum, sive florem, qui etiam *Purpura* nomine venit, nobilissimum, ad tingendum præstantissimum; unde color purpureus vocatur. De hujus Conchæ historia, & usu, qua Medico, qua alio, vide Aldrov. l. 3. de Testac. cap. 5. Chiocc. Mus. Cal. sect. 1. p. 41. seq. *Purpuram filorum*, sive *Purpuratum fixatum*, inter remedia probatissima, contra Amentiam, refert Paracels. tract. 2. de morb. ament. c. 5. De *purpura Gregorum scriptoria*, *Encauftum* dicta, lege Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 6. Tinctura illa *purpurea*, sive color, vocatur eidem *Purpurissum*, d. l. c. 3. in fin. *Purpurina Arsenici*, est compositio mercurialis rubea; cujus meminit idem l. 7. c. 26. Late sæpe sumi *Purpureum colorem* pro omni eleganti rubro, & ita cum *Phœniceo* confundi, testatur C. Hofm. l. 4. V. L. cap. 44. *Purpura* quoque præternaturalem habet significationem; diciturque de maculis febrium pellentialium, *Petechie* dictis. Forest. l. 6. Obs. 59. adde Schol. *Porphyra*, *πορφύρα*, quoque est nomen Emplastri, cruenta vulnera glutinantis, apud Æt. l. 15. c. 12. citante Gorræo.

PORPHYRIO, *πορφύριον*, vocatur avis quædam, circa fluvios degens, cœrulea, longis erubris, & rostro purpureo prædita; cujus descriptionem, cum usu in cibo, & aliis, vide apud Ald. l. 20. Ornithol. c. 20.

* **PORRACEUS**, *πορρακός*, *Prasinus*, dicitur de omni eo, quod colorem porri viridem refert, v. g. bilis *porraceæ*. Gal. l. 2. de temper. c. 6. & alibi, c. 5. in 6. Epid. t. 14. Excrementa alvi *porracea*, c. 2. In Progn. t. 23. Vomitus *porracei*, d. l. t. 39. Vide Foes. p. 526.

PORRIFIGI, Ital. nomen, idem significans, quod *Ficus*, sive tumores, in quos Crisæ neglectæ degenerant. Alex. Massariæ l. 3. P. M. c. 24.

* **PORRIGO**, idem quod *Furfuratio*. Vide *Furfur*.

PORRUS, *Porrus*, Fallopio de Tum. p. n. c. 24. dicitur species *Verruce*, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa. Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. in Schol. Meminit & aliquoties Paracels. in script. Chirurg. præsertim vero de ulcerib. & c. cap. 61. vulgo *Oculus gallinæ* Germ. dicitur. Adde Vvalth. Sylv. Med. p. 1513.

PORTA, *πόρτα*, vel etiam pluraliter *Portæ*, *πόρται*, dicitur de hepatis parte sima, ubi duæ parvæ sunt protuberantiæ, quas *Portas* dixerunt, credentes, per eas omnem chylum, pro sanguificatione, in hepar deferri: verum hodie

que fere exolevit hæc de Chyli ad hepar transitu hypothesi. Vena quoque ibidem exorta, & per viscera abdominis dispersa, *Vena portæ* propterea vocatur. Vide Linden. l. 2. Med. Physiol. c. 5. §. 88. seq. Barthol. l. 1. cap. 14. *Porta* quoque sumitur pro vulva, Rolf. de part. gen. P. II. cap. 33. De Chymicis *portis*, h. e. operationibus propriis, in negotio Lapidis Philosophici, lege Libav. T. II. Op. p. 131.

PORTATILE, in sacco acetum quid sit, vide supra in *Acetum*.

* **PORTONARIUM**, vocatur nonnullis primum intestinorum, quod alias *duodenum* dicitur, l. de Anat. vivor. inter spurios Gal. Verum nomen hoc potius competit Orificio ventriculi dextro; siquidem respondet Græco *πυλωρός*, i. e. *Janitor*. In qua significatione etiam sumitur in Avicennæ scriptis Latine redditus, l. 2. fen. 16. t. 1. c. 1.

* **PORUS**, *πόρος*, i. e. *Meatus*. Vide *Meatus*. **POSCA**, item *Pusca*, *ὄξυκράτων*. Vide *Oxycraton*.

POSITIO, *θέσις*. Vide *Situs*, *Thesis*. Dicitur & *Positura*.

POSIS, *πόσις*, *Potio*. Vide *Poma*.

* **POSTAPPARENS**, *επιφανέμενον*. Vide *Epi-phenomenos*.

* **POSTBRACHIALE**, *μετακάρπιον*. Vide *Metacarpion*.

POSTCOENIUM, *επίδειπνον*, h. e. *secundaria cæna*. Diet. n. 310.

POSTHE, *πόδη*, Latin. *Præputium* vocatur, glandis in pene tegumentum: cujus extremitas Judæis, & Turcis circumciditur. Barthol. lib. 1. Anat. c. 24.

* **POSTHIA**, *ποδή*, idem quod *κρητή*, *Hordeolum*. Vide *Crithe*.

POSTIS, *φλιά*. Vide *Pblia*.

POSPPOSITIO, *πρόσπειρίσιον*, dicitur reditus paroxysmi, in febribus intermittentibus, tardior: & opponitur *Anticipationi*: estque species *επιδότησεως*, & signum, cæteris paribus, declinationis, vel remissionis morbi. Gal. l. 1. de Cris. c. 4. Forest. l. 3. obs. 26. Schol. Ita & Menstrua *postposita*, Gr. *ύστερητικά*, vocat P. M. de Calderia, eo quod repetant per tardiora intervalla, quam statui naturalis hujus individui conveniat; & opponit *Anticipatis*, sive Antevertentibus. Tom. IV. Op. p. 208. seq. vide *Anticipans*.

POTABILIS, *πίσιμος*, *ποτός*, *πόσιμος*, dicitur de omni eo, quod per os hauriri debet. Roland. & Johnf. in Lex. vel quod poculis porrigitur, liquidum, Libav. S. A. Ch. lib. 2. c. 1. seq. ubi Magisteria *potabilium* describuntur. *Potabilia* ad generationem Tartari facere, aliquoties scripsit Paracels. in scriptis suis, præsertim in

Paramiro, & Paragrano. Loca quarantur in Indice. De *Auri potabilis* variis descriptionibus vide Schroder. lib. 3. c. 8. Fr. Hofmann. in Clav. ad h. l. Sunt, qui etiam plane negant. Nos li- tem non facimus nostram. Mars *potabilis*, tri- plici processu, juxta Carol. de Maers, propo- nitur a Morley in Collect. Chym. Leid. c. 256.

POTENTIA, *Ποτεντία*, δύναμις. Vide *Dyna- mis*.

POTERIUM, *Ποτέριον*, nomen *Malagmatis* gemini absorbentis humores hydropicorum, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 3. mox in princ.

POTIMOS, *Πότιμος*. vide *Potabilis*.

POTIO, *Πόσις*, *Πόμα*, *Potus*. Vide *Poma*.

POTOS, *Πότης*, adjective, idem quod *Πότης*, *Potabilis*, de quo p. a. Substantive vero apud Hippocr. *comporationem* notat, & convivium, l. 1. Epid. f. 4. t. 19. & l. 5. XXX. 20.

PRACTICA, *πρακτική*, dicitur vel *Artis Me- dicæ exercitium*, vel Authorum scripta, quæ continent descriptionem & modi, & materiæ faciendi Medicinam, qua pro conservanda, qua pro recuperanda sanitate. Opponitur *Theoreticæ* Medicinæ, quæ tradit præcepta Artis, & fundamenta, prius addiscenda, antequam ad ar- tis exercitium quis sese accingere cupit. *Practi- cus* quoque dicitur Medicus, qua curans, qua conservans sanitate. *Theoreticus* vero proprie est Professor, qui docet præcepta. Præsupponitur igitur *Practice* studium Theoreticum; nec bonus dici poterit *Practicus*, nisi prius fuerit bonus Theoricus. Dogm. Med. Gen. in præli- min. dogm. 8. p. 9. 10. Dicitur sæpe & *Praxis Me- dica*. Utrumque vocabulum applicarunt & Spagyrici labori lapidis Philosophici; uti videre est in Theatr. Chym. Vol. IV. p. 2. & alibi.

PRÆCAUTRIX, *προφυλακτική*, vide *Præserva- tio*.

* PRÆCEDENS, *προηγμένη*, idem quod *Antecedens*. Vide *Causa Proegumene*.

PRÆCEPTUM, *Προαγγελία*. Vide *Parangelia*.

PRÆCIPITANTIA, dicuntur Medicamenta san- guinis fervorem, & motum inordinatum sedantia, acidum corrigendo, & absorbendo. Per- tinent inter Diaphoretica, de quibus supra suo loco dictum fuit. Os sepia *Præcipitans magnum* a nonnullis vocatum fuit. Lang. verò Pulve- rem compositum hoc Epitheto exornavit.

PRÆCIPITATIO, dicitur operatio Chymica, ad *σίγησιν*, vel coagulationem pertinens, per quam soluta corpora in præcepta aguntur, & demittuntur. Sumitur vel generaliter pro qua- vis solutorum ex mensuris suis repercussione: eaque est cum *spontanea*, quando imprægnatum menstruum, nullo addito alio motore, demittit calcem; v. g. spiritus Vitrioli Philosophicus,

vel Phlegma Vitrioli vulgare solvens corallia, margaritas, oculos cancerorum; tum *violenta*, cum affundendo alium liquorem, solum pe- tit fundum. Vel specialiter pro *præcipitatio- ne Mercurii*, qua per aquas fixatorias, & gra- datorias liquabilitas Mercurii fititur, & ex menstruo suo præcipitatur: unde & *κατ' ἐξοχήν* *Præcipitatus*, vel *Præcipitatus* dicitur; quam- vis pulvis ille ruber Mercurialis, qui vulgo *Præ- cipitati* nomine venit, nihil minus sit, quam *Præcipitatum*; cum fiat evaporatione potius mensuræ solventis ad siccitatem. Plura vide apud Libav. l. S. A. Chym. fere per totum. Al- chym. Pharm. cap. 36. Rol. Chym. l. 2. c. 4. Fr. Hofm. in Cl. ad Schrod. p. 93. 94. Rul. & Johnf. in Lex. Aliquando etiam Pathologice *Præcipi- tatio* accipitur pro *Procidencia*. Ita *Præcipi- tatio Matricis*, legitur apud Valefc. de Tarant. l. 6. cap. 11. Philon. Pharmac. pag. m. 668.

PRÆCISIO, *περίτμησις*, rectius *circumcisio*, est operatio Chirurgica, quæ adhibetur in aliis, inguinibus, natibus, & ano. Galen. Intro- duct. cap. 18.

* PRÆCOGNITIO, *προγνωσις*, idem quod *Prenotio*, dicitur pars Semiologiæ, qua constat Medico de futuro eventu, in utroque statu san- itatis, & morbi; quamvis communiter saltem de prænotione futuri eventus ægrorum acceperint Doctores. Fit vero per certa signa *prognos- tica*, *προγνωστικά* dicta, quæ in homine futuras res denunciant, qua secundum, qua præternaturam; nec sunt alia realiter a *diagnostica*, sed saltem modo considerandi distinguuntur. Plura vide apud Institutionistas, in primis verò inno- stris Dogmat. Med. Gen. Part. III. c. 1. c. 5. & 6. Paracels. etiam barbare vocat *Prægnostica- tionem*. Differt a *Predictione*, *πρόβησις* dicta, quando verbis, vel scriptura indicatur id, quod scimus de futuro eventu; quæ non semper est adeo necessaria, uti *prenotio*. Lind. Ex. XV. §. 149.

* PRÆCORDIA, *φρένες*. Vide *Phrenes*. Gal. l. 6. de Hipp. & Pl. decr. c. 9. A Celso tamen latius accipi videtur pro *Hypochondriis*, aut pro eo, quod utriusque hypochondrio interiacet. Barthol. l. 1. Anat. in præcæm. & Lind. Ex. IX. §. 35.

PRÆCOCIA, *πρωκόνηια*, in specie dicuntur fructus quidam, sive species *malorum Armeniacorum*; ita dicta a maturitate, qua Perfica, & Armeniaca alia antecellunt, ut & bonitate: de quibus Galen. l. 2. de Al. fac. c. 20. Jul. Alex. l. 10. Salut. c. 6.

PRÆCURSORES, Paracelso dicuntur accidē- tia, & signa futuri, vel imminētis morbi, l. 2. de Tartar. tract. 2. c. 1. in Annot.

PRÆCUSTODIA, *προφύλαξις*, idem quod *Præ- servatio*.

PRÆDEBILITATI, προαιωδής, προεξυ-
νωσθέντες. Vide Proaudejanes.

PRÆDESTINATIO, terminus Paracelfo fre-
quentissimus: & significat idem, quod *Fatum*,
de quo supra, in FA, videlicet imperferuta-
bilem necessitatem, & terminum fatalem alicujus
rei, Deo soli cognitum. Paramir. Tract.
3. c. 6. seq. & alibi passim.

PRÆDICTIO, πρόρρησις, προαγγελία, di-
citur *prænotio* Medici verbis, vel scriptura pa-
tefacta. Vide *Prænotio*. Est quandoque neces-
saria ad conciliandam fiduciam ægri. Lind.
Ex. XV. §. 4. seq. Dieter. n. 719.

PRÆDIVINATIO, προθεσμία, idem quod
Divinatio, *Prædictio*. Gal. l. de const. medic.
18.

PRÆFATIO, προοίμιον, est operis, vel scripti
alicujus preparatorum quandoque necessarium.
Gal. c. 1. prog. t. l. Lind. Ex. XV. §. 10.

PRÆFOCATIO, πύξις, idem quod *Suffocatio*:
& dicitur de uterina suffocatione. Vide *Hy-
stericos*.

PRÆGNANS, κυμᾶς, ἐγκύμων, idem quod
Gravida, fœtum in utero gerens. Vide *Cy-
mas*, *Encymon*, *Cyasis*, *Gravida*.

PRÆGNATIO, idem quod *Imprægnatio*: de
quo supra, in IM. Legitur in Theatr. Ch. Vol.
III. p. 163.

PRÆHUMECTO, προημίω. Hipp. 4. aph. 13.
Jung. Diet. n. 734.

* PRÆINCIPIENS, προαρχητική, vide *Causa*.
Procatarticos.

PRÆLUDIUM, terminus Paracelficus, deno-
tans vaticinationem influxus, vel virtutis A-
stralis in homines: & meminit Paramir. l. 2.
de orig. morb. c. 7. & l. de caduco matricis, §. 4.

PRÆLUM, item *Prelum*, πύξις, πίσιον, in-
strumentum, quo succi exprimuntur, in of-
ficinis quoque Pharmaceuticis usitatum. De
prelo pro musto vide Lind. Ex. X. §. 187.

PRÆMACERATIO, i. e. *maceratio præmissa*.
Legitur apud Rhod. in Lex. Scrib. & n. 193.

PRÆMEDITATIO, προεξέλιξις, denotat
diligens judicium, & singularem prudentiam
Medico necessariam, non solum in recta ap-
plicatione remedium, præsertim generoso-
rum, & evacuantium, quæ uti magnifice pro-
desse, ita & apprimè nocere possunt; sed et-
iam in cognitione, & prædictione circa mor-
bos instituenda. De qua virtute legatur Diet.
n. 721. Ex. XII. §. 59. Verbum προεξέλιξις, le-
gitur apud Hipp. 1. aph. 24.

PRÆNES, προνής. Vide *Pronus*.

PRÆNOTIO, πρόρρησις. Vide *Precognitio*.

PRÆPARANS, dicitur partim de Vasis, Ven-
is, & Arteriis ad testes, & epididymides ex-

currentibus, Spermaticis dictis, de quibus videan-
tur Anatomici, v. g. Barthol. l. 1. Anat. c. 21. p. 202.
seq. partim de medicamentis. Vide *Parafœve*.

PRÆPARATIO, *Præparatum*, *Præparans*.
Προσθηή, προσφρασηή. Vide *Parafœve*.

PRÆPOSTERE, πάρεργον. Vide *Parærgon*.

* PRÆPUTIUM, πόθη. Vide *Posthe*.

PRÆSAGIUM, τὸ προλέγειν, πρόρρησις, idem
quod *prædictio*. Sumitur & pro ipso signo pro-
gnostico. Hinc Rul. Dorn. & Johnf. descripserunt
præfugium, quod sit præcedens aliquid no-
tabile signum rei futuræ historiam, ex quo pro-
phetia sumitur quandoque.

PRÆSCIENTIA, πρόγνωσις, idem quod *præco-
gnitio*, *Prænotio*.

PRÆSENSIO, πρόνοις, πρόγνωσις, idem quod
prænotio, Latinis Hipp. interpretibus. Gal. in
com. 1. ad prognost. t. 1. & alibi.

PRÆSENS, παρών, παρών, quid communiter
significet, etiam pueri norunt. In Medicina
οἱ παρόντες, *præsentes*, qui agris adfunt, iisque
administrent, ex Hip. 1. aphor. 1. Junge Dieter.
n. 655. Deinde ὁ παρόντων, dicuntur status hominis
præsens, sive secundum, sive præter naturam;
cujus cognitio Medico necessaria, antequam
de futuro eventu velit prænoscere. Gal. l. 4. de
præs. ex puls. c. 11. & alibi. *Præsens auxilium*,
vel remedium dicitur, quod efficax est, &
mox juvat. Et, *præsenti Numine Curare*, pro-
verbialiter dicitur, repente, & fere præter
spem medelam afferre. Keuchē ad Sammon. p. 85.

PRÆSENSIO, πρόγνωσις, idem quod *prænotio*.
Ultrapatur ab Auger. Tom. III. Epistol. & Conf.
Medic. l. 3. ep. 9. p. m. 97.

* PRÆSEPIOLUM, φανίον, vide *phanion*,
Bohrion.

PRÆSERVATIO, προφυλική, dicitur de ea
Medici functione, qua prohibetur aliquid, ne
fiat; & opponitur *Curationi*, τῇ Θεραπείᾳ. Ga-
len. aph. 22. Hinc προφυλικτική, pars Medicinæ
præservatoria vocatur, quæ a morbo *præservat*,
lib. 11. meth. med. c. 2. Est igitur pars τῆς ὑγιεινῆς.
Tuetur enim sanitatem, & providet, humo-
res lentos incidendo, crassos attenuando, mul-
tos evacuando, calidos refrigerando, frigidos
calesfaciendo, mordaces contemperando, (scil.
in latitudine sanitatis,) ne morbum gignant.
Gorr. Stantes hoc principio omnino hallucinati
sunt, & adhuc hallucinantur communiter Docto-
res, qua veteres, qua recentiores, quando *indica-
tionem præservatoriam* etiam in Methodum me-
dendi intruferunt, eamque causæ remotiori op-
posuerunt. Gal. Art. medic. c. 99. Videantur no-
stra Dogmata P. IV. cap. 3. dogm. 4. p. 484. seq.
Ita erravit quoque Lind. Ex. XIII. §. 342. quan-
do *præservationem* indicationem morbi fientis,

seu, quod in idem recidit, causæ jam agere incipientis esse dixit, Rectius vero Helmont. scribit: *Præservatio* est futuri præcautio. tr. de Lith. c. 7. n. 21. *Præservativa remedia* dicuntur, quæ vitam a suis inimicis, & corruptionibus defendunt, Dorn. Rul. & Johnscil. prohibendo, ne infestent. *Præservativum summum Philosophicum* dicitur Lapis Philosophicus: & has habere qualitates debet, non ut ratione odoris, aut similibus cujusdam qualitatis, sed ratione caloris naturalis confortet, & præservet; quod si non fit, resinanis est. Theatr. Ch. Vol. VI. p. 690.

PRÆSIDIUM, βοήθεια, idem quod *Auxilium, Remedium, Indicatum*. Occurrit passim apud Authores Latinos veteres, & recentiores.

PRÆSTIGIÆ, *Præstigiatura, γοήτεια, μαγανεία*, est Diabolica medendi ratio, quæ omnino abesse debet; qualis est vetularum, fagarum, quam & Gal. l. 6. de S. Fac. in princ. rejecit. Jung. Diet. n. 683. Non utatur talibus rationalis Medicus, aut Dogmaticus, Galeni exemplum secutus, infamiam, atque artis dehonestamentum veritus, ideo quod ratione nixum Medicum omnino dedecent talia; qui quæ methodo, & recta ratione curare potuerit, non aliunde (præsertim a Diabolo) ad ea auxilium quarat. Jul. Alex. Not. ad Gal. l. 9. de S. Fac. c. de Butyro. Pseudo-Chymici quoque sunt *præstigiatores*, & impostores: qualem Guibertum fuisse, scribit Libav. T. III. Oper. p. 233.

* **PRÆTER**, πρὸς, vide *Para*.

PRÆTERITUS, προγεγονώς, quid significat, ex Grammatica constat. Præteritorum cognitio dicitur Gal. notitia causarum, quæ morbos inducunt, l. 4. de præf. expulsi. c. 11. Enimvero nimis stricte accipit; cum & *præterita*, in statu secundum naturam, Medico sint observanda, in Methodo ὑγιεινῇ. *Signa præterita* docet pars semiologiæ ἀκμωσιμῆ, sive *rememorativa*, ad Diagnosin pertinens.

* **PRÆTEXTUS**, πρόφασις, dicitur *causa evidens, procatartica*, & quidem Hip. vera, quæ occasionem præbet, & dispositionem in corpore inducit, sive inclinationem. Hipp. 2. aph. 41. & 3. aph. 12. aliquando tamen & causam fistam, vel simulatam notat. Gal. c. 2. de fract. t. 62. & 3. t. 46. Junge Foef. p. 539. Diet. n. 736.

PRÆVIDEO, idem significat quod Prænoscio, *Prædico*. In qua significatione sumpsit Celsi Martinengus tr. de *providendis* morborum eventibus.

PRAGMA, πράγμα, vocabulum, pro varia rerum, de quibus usurpatur, natura, variis gaudet significationibus. Ita omnem *egri statum*, & que in rem ejus peraguntur, denotat Prognost. l. 1. t. 2. Omnes res, & negotia lib. 1. de morb. mul.

XXXII. 13. Significat etiam rem, vel negotium, de quo impræsentiarum quæritur, & circa quod versamur, institutum, 2. de R. V. I. A. t. 40. l. de Steril. XI. 4. Plura vide apud Foef. Oec. p. 525. seq.

PRAMNIOS, πρᾶμνιος, epitheton *vini nigri, & austeri*, apud Hip. l. 2. de morb. mul. LXIX. 1. & LXXXI. 8. adde Foef. pag. 526. Linden. Ex. X. §. 100. 106.

PRANDIUM, ἀριστον, vide *Ariston*. Plura vide apud Jul. Alex. & alios, qui de re cibaria scripserunt.

PRASIA, πρασιὰ, significat *areolam in borbis*, torum quadrangularem, vel alterius figuræ, oleribus serendis dicatam. C. Hofmann. C. de U. P. n. 677.

PRASIMUS, πρᾶσιμος, idem quod *Porraceus*. Vide in **PO**.

PRASSIUS, πρᾶσιος, nomen lapidis, vel gemmæ viridantis, vilioris turbæ; *Smaragdi Domus*, vel palatium dictæ; quia hic in illa, veluti inclusus, reperitur. Vide Chiocc. Mus. l. 3. p. 217.

PRASOIDES, πρασοειδής. Vide *Porraceus*.

PRASIS, Rul. dicitur *Creta viridis*: Idem fortassis, quod *Prassius*.

PRASINUM viride, *flos aris*.

PRAVUS, φῶλος, idem quod *Vitiosus*. Vide *Phaulos, Ponevos*.

PRAXIS, πράξις, proprie actionem, & quidem Medicam, hoc loco significat. Sumitur vero communiter pro *Practica*: de quo vocab. paulo superius.

PRAYS, πρᾶϊς, Jon. πρᾶϊς, *miris*, remissior. Dicitur de morbis minoribus: v. g. febres *pernēs* leguntur apud Hipp. l. 1. Epid. l. 1. t. 44. & lib. 6. l. 1. t. 29. Suntque eæ, quæ non stipatæ sunt vehementioribus symptomatibus. Adde Foef. p. 527. Fere idem significat, quod *ἀήθης, Benignus*, vel *boni moris*. Comparativus πρᾶϊτερος, sive πρᾶϊτερον, legitur 4. aph. 47. Diet. n. 717.

PRÆGES, *Præcatio*, προσᾶχη, ἄτησις, & hoc vocabulum merito ad Medicinam referimus; siquidem & *præcibus*, & venerationi assiduæ locus esse debet apud Medicum, pro obtinenda Divina præsentia, & providentia in rebus Medicis, ad gloriam ejus nominis, ad honorem artis ab ipso creatæ, & ad salutem denique ejus opera utentis ægri, verbis elegantissimis Linden. Ex. III. §. 6.

PREHENSIO, κατέληψις, Sylvio dicitur pro *Catalepsis*. Dolæus Encyclopæd. l. 1. cap. 7. §. 1. p. 95. Vide *Catalepsis*.

PREMNON, πρέμνον, proprie *stirpem, stipitem*, & truncum significat. Polluci tamen ex-

zvenitatem albi in oculo vocari πρῆμιον, vult Gorr. in def.

PRENES, πρηνές, dicitur Hipp. quod ad terram reclinat. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Gorr. Locus est apud Hip. I. de fract. t. 3. Vide Foef. p. 527.

PRESBYTES, πρεσβύτες, senex, vel idem quod γέρον, senex, vel saltem gradu differens, ita ut πρεσβύτες dicantur in primo senio constituti, γέροντες vero in extremo. Legitur apud Hipp. 2. aph. 39. & 3. aph. 31. Jungatur Foef. Oec. p. 527. & Diet. n. 316.

PRESBYTEROS, πρεσβύτερος, comparativus est vocab. precedentis, significans seniozem. Verum non semper de senibus sumitur, sed sæpe etiam respectively applicatur aliis ætate grandioribus, quam prius fuerant. Ita fœtus grandior dicitur πρεσβύτερος, 5. aph. I. pueri grandiores, 3. aph. 26. adulti, d. I. aph. 27. Vide Dieter. n. 315.

PRESES, Πρῆσμα, πρῆσις, πρῆσμα, Gal. exponit in Exeg. dict. Hip. per ἐμφύσησιν, inflationem; & approbat Foef. p. 3. & 527. Enimvero non video, quomodo cum verbi origine quadret. Descendit enim a πρῆσις, quod significat incendio, inflammo: ut ita potius inflammationem significare deberet; quæ etiam notatio tribuitur in Lexicis, nisi fortassis respexerit Gal. ad effectum, quod inflammatio, vel incensio in cute etiam bullas, & vesicas excitet.

PRESMUCHUM, Πρῆσμουκίς, id est Cevussa. Rul. & Johnf.

PRESSORIUM, idem quod Prælum, Torcular, piestron. Dorn. Rul. & Johnf.

PRESSURA, Πρῆσις, idem quod Compressio. Ita Πρῆσις σωματικῆς, pressura Stomachi, sive compressio, legitur apud Gal. de puls. ad tyrones, a copia moleste assumptorum alimentorum. Pressura gentium, dicitur Paracelfo morbum quoque comprehendere Gallicum, l. 3. Chirurg. magnæ, c. 4. fin. Pressus etiam sæpe ponitur pro impressus. Vid. Rhod. in Lex. Scribon. pag. 427.

PRESTER, πρῆστερ, æquivocum est. Vel enim significat partem coli exterioriorem, quæ per iram incensa, tumensque inflatur; ut author est Pollux, notante Gorræo. Vel est nomen serpentis venenosi; cuius descriptio habetur apud Aldr. l. de Serp. & Dracon. c. 8. Vocatur alias Dipsas, quod venenum ejus igneum intolerabile sitim excitet.

PRETIOSUS, τίμιος, ἔργυρος, a Pretium, τίμη, dicitur de materia Medica, quæ vel ob raritatem, vel ob efficaciam singularem carior habetur. Ita Lapidés pretiosi vocantur Gemmæ, ad differentiam minus pretiosorum. Utrumque Catalogū vide apud Schrod. l. 3. c. 4. seq.

PRIAPISCOS, πριάπισκος, vocatur lignum parvum in medio scamno Hippocratico insertum, octo fere digitorum, magna ex parte rotundum. Vocatur & εὐλισκος, & σκυλμός, Gorr. in definit. Πριάπισκος quoque dicitur linamentum, in penis formam redactum, Pessario respondens, vel Turunda major, apud Ægin. l. 3. c. 24. circa fin.

* PRIAPISMUS, πριάπισμος, Lat. Tentigo, est auctio pudendi virilis, stabilis, in longitudinem, ac orbem tumefacti, citra rei Venereæ appetentiam. Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 9. a flatuoso spiritu l. 14. Meth. Med. c. 7. nullo présente stimulo ad libidinem, aut desiderio coitus; ut quibusdam accidere consuevit, ducta denominatione a Priapo. Nam hunc, ut cui suapte natura hujusmodi coles esset, ita finxerunt, atque pictura descripserunt homines, l. 6. de Loc. Aff. cap. 6. Addit Ætius, dolores inde moveri, quales esse in tetano solent; quod inflatum, distentumque pudendum, convulsionis modo, afficiatur. Scribit etiam, qui sic laborant, cito perire inflatos, & frigidum sudantes, nisi illico auxilium eis adferatur. Fit hic morbus a flatu vaporoso, cavernosum penis nervum distendente, &c. Hęc Gorr. & Castellus. Quibus libet addere paulo accuratorem descriptionem: Priapismus est convulsio particularis, vel rigiditas convulsiva penis, absque stimulo ad libidinem, vel coitum, proveniens a spiritibus spuris, & flatuosis, spongiosis nervosi corporis meatus occupantibus, & distendentibus. Vocatur & σατυριασις, Satyriasis, vel σατυριασμός, a Satyris, quibus etiam rigida genitalia tribuuntur: quamvis alii hoc nomen inexplibili coeundi cupiditati, penem excitanti, competere doceant. Habet & hoc vocabulum alias significationes. Vide infra Satyriasis. De priapismo Monachorum, in coitu cum moniali defunctorum, vide Dieter. Jatr. p. 1116.

PRIAPOLITHUS, πριάπολιθός, nomen lapidis a Petro Borello impositi; quales reperiuntur juxta urbem Castrensem, subalbi, rotundi, oblongi, figuram penis, & quandoque vulvæ habentes, aliquando etiam, sed rarius, testiculis instructi sunt, & glande, in medio vero eorum percurrit vena crystalli purissimi, adeo ut totus lapis veluti cepa cuticulis variis constructus videatur. Alii sunt recti, alii incurvi, alii etiam cancrofi, & erosi tanquam veneno Venereo observantur. Existimatus dictus Author, vim habere forsan ob signaturam adversus morbos genitalium, & Venereos. Hist. & Obs. Medico-Physicent. III. obs. 85.

PRIAPUS, πριάπος, non modo nomen est Deastris gentilium, magno mutone præditi; sed & ipse Penis hoc nomine indigitatur. Rolf. de part. gen. P. 1. c. 43. Eph. N. C. Ann. III. O. 20.

Priapi cervini, in pulverem redacti, meminit Lib. S. A. Ch. l. 4. c. 28.

PRIMATES, dicuntur corpora fallacia, nobis ab astris ob oculos posita; de quibus Paracellus in exposit. prima super Matthæum c. 14. fufius differit. Dicuntur alias *Prunalia*. Dorn. in dict. Paracell. Rul.

PRIMITIÆ, vocantur Aqua Puerperii, quæ ordinarie ante fœtus exclusionem profunditur. Blas. Med. Un. p. 365. 460.

PRIMOGENIUS, *Primogenitus*, πρῶτόγονος, ἀρχόγονος, dicitur vel de eo, quod origine primum est; ita calidum nativum dicitur ἀρχόγονος, Gal. adv. Lycum. c. 7. Ita filius natu primus dicitur *Primogenitus*. Vel idem est, quod *Similaris*, ὁμοιωμῆς, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 3. Vide *Homœmeres*.

PRIMITIVUM, est idem quod *Procatarteticum*; diciturque de illa causa remota πρῶτογενικῆς.

PRIMUS, πρῶτος, quid significet, & pueris notum esse debet; quamvis diversas quoque admittat significationes; uti patet ex Fal. l. 2. de H. & Pl. de cr. c. 8. Aliquando *primum* idem, quod *simplex*, l. 3. meth. med. c. 10. Vel *Simulare*, de diff. morb. c. 3. *Prima materia* Helmontio est Aqua, tr. Latex humor negl. n. 45. De *prima materia* Lapidis Philosophici vide Carmen vernaculum, additum scripto Fr. Basili Valentini de Lapide Philosophorum; ubi vocat *Duplicem Mercurium*. *Primum* movens, in naturalibus est spiritus mundi vegetativus, Th. Ch. Vol. 11. p. 104. *Prime vie* quid sint, vide *Via*.

PRIMORES *Dentes*, i. e. anteriores, vocantur *Incisivii*. Barthol. libell. 4. c. 13. p. 731.

* PRINCEPS, ἀρχὸς, dicitur *Intestinum rectum*, vide *Archos*. Galen. de vulv. dissect. c. 1. *Principes* quoque dies vocantur perfecte Critici. Blancard. in Lex.

* PRINCIPIUM, ἀρχὴ, idem quod *Initium*. Vide supra IN. In Medicina magna disceptatio occurrit circa *principium* morbi, de quo non inter se conveniunt. Verum recte distinctionem tradidit Dieterich. docens, *Principium morbi* esse duplex: Aliud *indivisibile*, & momentaneum, sineque ulla latitudine; estque punctum temporis, in quo cepit ægrotare homo: Alterum *cum latitudine*, quodque aliquot horarum, quandoque & dierum spatio, pro morbi conditione, brevioris, vel longioris, determinatur. Jatr. n. 109. 110. *Primum* rarissime notari potest a Medicis: & optandum esset, ut de secundo saltem possent esse certiores. Nobis placuit hanc dare descriptionem: *Principium morbi* est, quando morbus animadvertitur per aliqua symptomata. Dogm. Med. Gen. P. II. c. 6. d. 10. p. 160.

De *principiis corporum naturalium* hodieque inter Physicos, & Chymicos magnus quoque adhuc est dissensus. In genere describuntur, e quibus primis res in quolibet mistorum genere est facta, quæ quia insunt, & jam certam naturam sibi substratam habent, in qua vigeant, & cum qua educi possunt. Alia sunt simpliciter prima: alia in quovis genere prima, & illis analogæ. Rul. & Johnf. in Lex. Verum Schrod. paulo distinctius *principia* tractavit, distinguens inter *Principia constituenta*, quæ ipsam rem constituunt; quorum duo esse dicit, *Spiritum*, & *Corpus*, illud formale, hoc materiale: quibus addidit tertium, *Ignem*; & inter *Principia cognitivæ*, quæ etiam duo habentur apud Hermeticos, *Lumen Nature*, & *Gratiæ*. l. 1. c. 5. Adde Fr. Hofm. in Clav. ad h.l. Chymicorum alii tria numerant, *Salem*, *Sulphur*, & *Mercurium*; alii plura, *Spiritum*, & *Terram* addentes. Videantur Theatr. Chymici Volumina, & quærat hoc vocab. in Indice. ut & Libavii Opera. Nobis enim nec licet, nec libet esse prolixioribus. *Principia* quoque corporum, olim instrumentalia vocata, fuisse *Cerebrum*, *Cor*, *Hepar*, scripsit J. Alex. not. ad Gal. l. 6. meth. med. c. 2. vide *Initium*.

PRION, πρίον, vide *Serra*.

PRISIS, πρίσις, proprie *ferrationem*, sive sectionem *serra* factam significat, a πρίω, *serra seco*. Improperie vero stridor dentium dicitur Hipp. πρίσις & πρίση, 1. Prognost. t. 21. Gal. in comm. ad h.l. Alias πρίσις quoque vocatur *tebrebratio*, vel perforatio, terebra, aut trepano facta, de vuln. c. IX. 5. 6. ut & terebra vocatur πρίσις, d. l. XXIIX. 9. quæ alias πρίσιον eidem quoque appellatur, d. l. XXV. 4. Vide Foes. p. 527.

PRIONODES, πριονώδης, *ferratus*. Lind. Ex. XI. §. 67. item πριονώδης, *serræ formam habens*; qualis dicitur ossium commissura quadam apud Fallop. in Obs. Anatom. Tom. I. Oper. p. 361.

PRISCUS, παλαιός, idem quod *Vetus*, antiquus. Vide *Palaos*.

PRISMA, πρίσμα, vide *Scobs*.

PRIVATUS, ἴδιος, dicitur Physiologicæ de *partibus*, quarum functio immediate, & primo cedit in commodum partium publicarum. Dogm. M. Gen. P. I. c. 2. d. 9. p. 29. Patholo. de Morbis, qui dicuntur πρῶτοι, ἀσπράδες, ἀσπράδινοι. Vide *Sporades*.

PROACMAZO, προαιμάζω, significat existo in ætate ante vigorem; & denotat *adolescenciam*, vel *juventutem*; legiturque apud Hipp. Coac. t. 635. Vide Foes. Oec. p. 527.

PROÆRESIS, προαίρεσις, est terminus proprie Philosophicus; cuius significatio ex Ethicis petenda. Ab Hippocr. tribuitur Lacrymis *voluntariis*, sive quæ scientibus nobis, & volentibus

tibus profluunt, 4. aph. 52. quibus opponuntur lacrymæ involuntariæ, ἀπροαιρέτως, vel μη κατὰ προαίρεσιν fluentes, non ex dolore, aut ob mœsticiam, sed ratione morbi acuti. Vide Dieter. n. 718.

PROAGOGEJA, Proagogos, προαγωγία, προαγωγός, illud significat omnem illegitimam, amoribusque licitis non conciliatam productionem maris ad foeminam, vel foeminæ ad marem, uno verbo, *Lenocinium*: hoc ipsum productorem, vel *Lenonem*. Lind. Ex. IX. §. 22.

PROAGOREUSIS, προαγορεύσις, vel προαγορεύουσις, *Predictionem* significat, 2. aph. 14. & προαγορεύων, *predicens*, 1. Prognost. t. 4. Junge Diet. n. 719. idem quod πρόρρησις.

PROAIPAUESANTES, προκλιπιδύσαντες, iidem sunt qui προεξανητήσαντες, h. e. *prædebilitati*, quorum vires a priori morbo sunt nimis fractæ. Illud legitur 1. Prorrh. f. 1. t. 3. & προεξανητήσαντες, Coac. t. 100. Jung. Erot. Onom. p. 86. f. & 87. a. b.

PROAUKES, προαυκίς, *provehior*, *adultior*, & qui paulo amplius increvit. De pueris legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 4. adde Gal. in com. ad h. l. Foef. d. l. Et προαύκησης dicitur corporis *aucta moles*, 1. 2. Epid. f. l. 67. Lat. dicitur præproprium incrementum corporis.

PROBATIO, βράτιον, βρατισμός, vide *Basilismos*.

PROBATON, πρόβατον, idem quod οἶς, id est *Ovis*. Vide *Ois*.

PROBLEMA, πρόβλημα, æquivocum est. Proprie significat objectaculum, vel *obicem*, quo aliquid retinetur, aut quod obtenditur. In qua significatione legitur apud Hipp. 1. de nat. mul. LXII. 4. & 1. t. de morb. mul. XXXVI. 3. Jung. Foef. p. 528. Improperie notat *questionem dubiam*, sive quæ in utramque partem ventilari potest. Horum tria genera Aristotelem statuisse, quorum alia solutionem, alia supplicium, alia sensum postularunt, testatur Gal. 1. 8. de U. P. c. 3. in princ. *Problematicum Ens* vocatur *Ratio*, ab Helmont. tr. Venatio Scientiar. n. 27.

PROBOLE, προβόλη, dicitur *prominentia* quædam, vel eminentia alicujus partis. Hip. 1. de art. t. 27. & 1. de vuln. c. 1. adde Foef. d. l.

* PROBOSCIS, προβουσίς, προβουσία, dicitur pars oblonga, flexilis in Elephante eo loco, ubi est natus, & utitur ea loco manus. Gal. 1. 17. de U. P. c. 1. Junge C. Hofm. in not. ad h. l. n. 1126. Vide *Elephas*.

PROBULEVOMENOS, προβυλεύωμενος, non solum dicitur *prenoscens*, sed etiam qui præmeditate deliberat, aut perpendit. Hipp. 1. Progn. t. 4.

* PROCATARGTICOS, προκαταρτητικός, termi-

nus receptissimus in Medicina, etiam Latina; & dicitur de Causis. Verum interdum confundi cum προγενεσίς, patet ex Foefio, & aliis. Latine dici possit *Præincipiens*. Proprie dicitur de *Causis externis*, & remotis, qua sanitatis, qua morborum; & comprehendit non solum res non naturales, verum etiam omnia; vel contingentia, vel etiam violenta, & fortuita, quæ ansam dare possunt ad sanitatis, vel morbi generationem. Dicuntur & προκατάρχοντα αἴτια, aliis προφάσις, *occasiones* vocantur. Vide Dogm. nostra P. I. c. 6. p. 71. seq. & II. c. 8. p. 213. seq.

PROCELLA, *Procellosus*, πάλλαξ. Vide *Lelaps*.

PROCEPHALOS, προκεφαλος, idem quod μικροκέφαλος, Lat. *Capito*. Linden. Ex. XI. §. 38. vide *Capito*, *Macrocephalos*.

PROCEVITAS, μικρότης, *Procevus*, μικρός, proprie dicitur de statura hominis, quoad longitudinem, & quidem majorem.

* PROCESSUS, est æquivocum apud Latinos. In Anatomicis notat *promineantiam ossis continuam*, & ita partem illius ossis, in quo protuberat, Gr. dicitur ἀπόφυσις. Vide *Apophyse*. In Chymicis vero significat *laborem* aliquem, vel *operationem Chymicam* integram, & e multis operationibus constantem. Ita *processus* ad Lapidem Philosophicum Paracelsi, Th. Ch. Vol. I.

PROCHEILON, προχέλον, vide *Prolabia*.

PROCHEIMASIS, προχέμασις, Plinio dicitur *precedens tempestatum significatio*, lib. 18. H. N. c. 25. in princ.

PROCHEIRON, προχέρον, q. d. *ad manum promptum*. Epitheton spiritus, vel spirationis, idem significans, quod μετέωρον, h. e. spirationem *expeditam*, *elatum*, *sublimem*: & legitur apud Hipp. 1. Prorrh. c. 1. t. 24. & Coac. t. 252. Vocatur & spiritus πρὸς χεῖρα, id est *ad manum*, 1. 7. Epid. XII. Junge Foef. p. 519. Gorr.

PROCHORESIS, προχόρησις, *progressum* ad aliquid significat: v. g. πρὸς ἀφροδίτην, ad alvi secessum. Hipp. 2. de tract. t. 64. a verbo προχωρέω, *progredior*; item commodus sum, *accommodatus*: quod legitur d. l. t. 62. Foef. p. 540.

PROCHYMA, προχύμα, vocatur *mustum*, quod sponte, antequam uvæ calcantur, exstillat. Dicitur & πρόβρωος οἶνος, ἢ πρόδρομος, *Protropum*, aut *Prodromum*, scil. vinum. Linden. Ex. X. §. 176. 177.

* PROCIDENTIA, πρόπτωση, nomen est generale Pathologicum, denotans morbum in situ vitiatum, quando pars quædam prolabitur extra suum locum genuinum. Ita *Procidentia oculi*, πρόπτωσις vocatur, quando a causa quadam violenta, ictu, strangulatione, &c. bulbus oculi.

oculi sede sua dimovetur. Gal. in def. *Procidencia ani*, quando intestinum rectum extra sedem prominet, cum insigni dolore, proveniens a sphincteris resolutione, vel relaxatione, per causas vel internas, vel externas inducta. Vide Forest. l. 23. Obs. 1. & 2. Aquapend. in Oper. Chirurg. *Procidencia uteri*, est ejusdem extra locum suum descensus, & prominentia, etiam a ligamentorum soluta unitate, aut paralyti oborta. Jonston. Syntagm. l. 5. Nosocom. tit. 11. c. 2. art. 7. p. m. 1040. Barthol. l. 1. An. c. 28.

PROCLISIS, *πρόκλισις*, dicitur Lat. *provocatio*, aut invitatio, sensuum ad externa revocatio. Legitur apud Hipp. l. de Humid. Uf. IV. 7. quamvis Lind. *πρόκλιση* legerit. Verum non est quoad significationem magna inter utrumque vocabulum diversitas. *Πρόκλιση* proprie *advocationem* significat; & legitur etiam l. de dec. orn. VII. 10. adde Foef. p. 530.

PROCOELOS, *πρόκοιλος*, idem quod *προγάστωρ*, *ventrosus*, cui venter tumidus prominet, & extat altius. Linden. Ex. XI. §. 139. Vocantur a Galen. *προγάστρος* etiam *μεγαλόκοιλοι*, l. 1. de Al. fac. c. 1.

* PROCONDYLOS, *προκόνδυλος*, dicitur *primus singulorum digitorum articulus*; quemadmodum medius *κόνδυλος*, & ultimus *μετὰ κόνδυλος* appellatur. Castell. Gorr. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

PROCONIA, *προκόνια*, vocabulum ancipitis significationis. Apud Hipp. jungitur cum *ἄλφιτα*, & notat *farinas recentes*, tenues, si ve polentas: quas tamen Gal. specialiter de hordeacea exponit, in Exeg. præter necessitatem; cum & de tritico usurpaverit recenti Hippoc. l. de nat. mul. LIV. 3. Varinus per *προκόνια* intelligit *triticum melle inunctum*. Aliis est *hordeum confractum*, & contusum cum aromatibus. Vide Foef. d. l. & 531.

PROCREATIO, idem quod *Generatio prolis*, *γένεσις*, *παίδωποιία*, uti passim ex Authoribus constat. Ita & *procreatio metallorum* ex sulphure, & mercurio legitur T. Chym. Vol. IV. p. 825.

PROCTOS, *πρωκτός*, idem quod *ἄρχος*, Lat. *Anus*, *podex*, pars ea, per quam ventris excrementa exonerantur. Gorr. vide *Anus*.

PRODESSE, *ὑπερέειν*, vide *Opheleo*.

PRODIGIUM, *τέρας*, idem quod *Portentum*, rem miraculosam, vel admiratione dignam significat. Parac. *morbum Gallicum* inter alia nomina quoque appellavit *Prodigium sceleris*, ob gravissima, & sæpe prodigiosa symptomata, l. 3. Chir. magn. c. 1. Utinam hoc probe attenderent lasciviæ dediti porci, hircique humanam tantum naturam non exuentes.

PRODROMUS, *πρόδρομος*, in genere Lat. dicitur *Præcurrens*. Specialiter tribuitur vino, vel musto. Vide *Prochyma*. *Prodromi*, *πρόδρομοι*, quoque vocantur venti, qui ab initio Canicularium, si ve Syrii exortum spirantes ex septentrionali plaga æstus solis attemperant; quemadmodum *Etesie* ad finem illorum dierum, Gal. c. 3. de hum. t. 13. & c. 3. in 3. Epid. t. 6. *Prodromus* etiam Pathologica dicitur affectus quidam p. n. alium morbum superventurum indicans. Ita v. g. Vertigo aliquando *prodromus* dicitur Apoplexiæ.

* PRODUCTIO, apud Latinos ambigua est significationis. Vel enim fere idem est quod *Procreatio*, *Generatio* alicujus rei; si ve ille actus, quo res aliqua fit, Gr. *φύσις*, *ἔκφυσις*. Dividitur hæc *productio* in nativam, & artificialem. Ad nativam pertinent *Creatio*, *Generatio*, *Nutritio*, cum aliis hic concurrentibus actibus. *Productio artificialis* pertinet ad Pharmaceuticam. Vide Schroder. l. 1. c. 4. seq. Fr. Hof. in Clav. ad h. l. Ad hanc primam significationem etiam referri debet *Morbi productio*, id est *generatio*. *Productum morbosum materiale* requirit remedium. Helmont. tr. Aditus præclus. n. 2. *Productio* porro idem est, quod *prolongatio*, Gr. *μάκρυνσις*. Ita *productiæ hemorrhoides*, i. e. prominentes, Scrib. n. 230. Rhod. in Lex. Scrib. *Productio*, & *productor*, idem quod *Lenocinium*, & *Leno*. Vide *Proagogeia*. *Productio Caballistica* est fictitia, improba, magica, ac diabolica. Lib. Com. IV. p. 164.

PROECNITROO, *προεκνιθῶ*, significat *prius nitro locum perfrico*. Legitur apud Dioscor. l. 5. c. 1. & in remediis Græcis Moschionis libro de morb. mul. additis, c. ult.

PROECREGNYME, *προεκρήγνυμαι*, *preumpo*, ante tempus erumpo. Usurpatur vel de anni tempore, v. g. hyeme, tempus consuetum antevertente, apud Hipp. l. 1. Epid. f. II. t. 1. vel de morbis Criticis, aut Crisin mentientibus morbi mutationibus repentinis, l. de Humor. VII. 16. Vide Foef. p. 529.

PROEGUMENE, *προεγμένη*, epitheton causæ, qua sanitatis, qua morborum, interna, sed latentis. Latine dicitur *Antecedens*. Differt a proxima, in particularibus, loco, & modo considerandi; in universali corporis constitutione, saltem *ἑξέσθ*, si ve modo considerandi: & ut actus primus a secundo, juxta Philosophos. Legantur nostra Dogm. P. I. c. 5. p. 57. seq. Charithon. Ex. IV. Patholog. §. 8.

PROEXADYNATESANTES, *προεξαδυνατήσαντες*, idem quod *προαπαιδήσαντες*, *predebilitati*. Vide *Proaudefantes*.

PROEXUCRINEO, *προεξυκρινέω*, *premeditor*, prius

prius probe aliquid perpendo . Vide *premeditatio* .

PROFESSOR , ἐξηγητής, διδάσκαλος, in Medicina vocatur, qui Theoremata Artis docet, & alios instruit, ut aliquando Medicinam rite facere queant . Vide *Practica* . Paracelsus olim, nimis petulanter, in illos investiva usus immerito, Tr. de Peste aliquoties . Tropice etiam *Professor publicus* a Pachenio vocatur *Ignis*, ob communem in Chymia usum explicandi virtutem remediorum latitantem .

PROFICIO, proprie est passivæ significationis, & notat *Juvare* . Recte Linden. *Proficere* est ægrorum, *Prodesse* Medici . *Proficit* ille, quando in via salutis, sive fanitatis progreditur, ut sentiat se in dies plus plusque ejus boni consequi, ad quod votis omnibus contendit . Ex. XIII. §. 322. seq. & 543. seq. Græce dicitur ὠφελέομαι . Sumitur tamen frequenter etiam Active, pro *Confero*, *Profum*, *Juvo*, ὠφέλω . Scribon. n. 125. & alibi . Vide Lex. Scribon. Rhodii . Ab activa significatione Latini- dum *Proficiuus*, χρησιμος, ξύμφορος, πέρσφορος, id est *utilis*, usum præstans . Dieter. n. 590 .

PROFLUVIUM, accipitur late, & strictè, cum, & sine additione materiæ effluentis . Generaliter respondet Gr. ῥύσις, ῥῆς, vel ῥῶος, ἐκροή . Vide *Fluor*, *Ecroe* . Strictè dicitur de *fluxu alvi*, Græc. ἄρροια, Vide *Diarrhœa* . Sanguinis, Vide *Hæmorrhagia* . Seminis, Vide *Gonorrhœa* . Muliebris, Vide *Fluor* . *Gonorrhœa* .

PROFUNDUS, dicitur *Carpi Musculus*, qui alias *Perforans* vocatur, quia adhuc subperforato delitescit: de quibus vocabulis vide supra suo loco .

PROGASTOR, προγάστωρ, vide *Proœolus* .

PROGERMINUS *Abscessus*, vocatur a M. A. Severino ille, qui a lenta, corrupta, aut, si mavis, semiputri pituita collecta gignitur: quasi dicas, ex terra humoris luxurie germinans tumet . Plura de his proposuit in l. de noviss. obs. abscess. cap. 1 .

PROGLOSSIS, πρόγλωσσις, dicitur Anatomica pars lingue anterior acuta . Gorr. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 13. §. 73 .

* PROGNOSIS, Προγνωστικός, πρόγνωσις, vide *pregognitio* .

PROGRESSIO, προχώρησις, vide *Prochorests* .

PROHIBENS, idem quod *Contraindicans*, sive quod dissentit ab altero indicante, & ei repugnat . Mich. Gavassetius de Indic. curat. c. 11. pag. 61 .

PROJECTIO, terminus est Chymicus, vel Spagyricus; diciturque hoc nomine facta, per Medicinam, super re mutanda projectam, cum repentino ingressu, ex mutatione exaltatio . Convenit cum fermentatione, quod rem intus in

substantia mutet . Differt autem, quod non fiat cum digestionem lenta, qua paulatim mistilia alterantur, & crasin accipiunt; sed violenta, & repentina penetratione facta, quasi in momento ingressionis transfiguret . Vocatur vero illa medicina mutans, non fermentum, sed *Tinctura*, item *Elixir* . Ruland. & Johnf. Add. Libav. Alchym. Pharm. c. 33 . In primis vero extollitur *Projectionis* usus in labore lapidis Philosophici: de quo vide in Theatr. Chymici Voluminibus aliquot, & loca quære in Indice .

PROISTAMÆ, προϊσταμαι, præsum, vide *Prostasis* .

PROLABIA, πρόχλα, προχληθία, dicuntur partes laborum extremæ eminentes . Lind. Med. Phys. l. 2. cap. 13. §. 45. Barthol. l. 3. Anat. c. 11 .

PROLACCION, προλάκκιον, dicitur proprie de Vasis illis in vindemiis, in quibus fit vinum πρόξπον, sive mustum spontaneum, citra calcinationem profluens . Applicavit vero Aristoteles tribus ventris majoris in brutis ruminantibus appendicibus, videlicet Reticulo, Omaso, & Abomaso, lib. 3. de Part. An. c. 14. notante C. Hofm. l. 2. Inst. Med. d. 3. §. 2 .

* PROLAPSIO, ἐκπίπτωσις, ἐπίπτημα . vide *Ectopisis* . *Olisthema* .

PROLECTATIO, dicitur extractio per extenuationem partium subtilium, ita ut rarefacta, inclinatione suæ naturæ, a crassioribus in diversum ferantur, ibique consistant . Itaque etiam ejusmodi res, e quibus aliquid *prolectamus*, attenuatoriæ vocantur, seu rarefactiles; & antequam consistat *prolectatum*, vel igneum, vel aereum, vel aqueum sufficitur, ut ita, mediante horum elementorum forma, fiat *prolectatio*, & absistat a terreis fixis, vi levitatis suæ, vel fluxus . Rul. & Johnf. in Lex .

* PROLEPTICOS, προληπτικός, vide *Anticipans* .

PROLUVIES, ἐκπλύσις, vide *Periplysis* . Alias *Proluvium* ponitur pro *profluvio* . Keuch. ad Sammonic. p. 225 .

PROMALACTERION, προμαλακτήριον, prima vocatur domus, vel pars balnei, in qua corpora præmolliri solebant, teste Gal. l. 9. de S. Fac. §. Chalcantios . Jung. Jul. Alex. not. ad Gal. lib. 10. meth. med. c. 10. Lang. l. 1. ep. 50 .

* PROMANUS, ἀντίχειρ, idem quod *Pollex* . Vide *Anticheir* .

PROMECES, προμήκης, Latine *Oblongus*, non *Prælongus* notante C. Hofm. in not. ad Gal. L. L. de U. P. n. 89. 934. 1177. 1181 . In specie dicitur de Instrumentis Chirurgicis, sive scalpellis extremitatem acutam; & ita *oblongam* habentibus, ad oppositionem τῶν φάλαγγων . Hipp. de art. t. 43. Gorr .

PROMETHEOMĒ, προμηθεΐομαι, idem quod προμηθεύω significat, apud Hipp. *Provideo*, prius *prospicio*, & *perpendo*. Usurpatur aliquoties ab Hippoc. 2. de fract. t. 71. 1. d. art. t. 62. 63. t. 3. t. 49. f. 4. t. 36. lib. 1. de morb. mul. XCIV. 8. & adjectivum προμηθεΐς, *provivsum*, 1. de R. V. I. A. t. 24. Jung. Foef. p. 531.

PROMETOPIS, *Prometopidion*, προμετωπίς, προεσωπίδιον, dicitur cutis, quæ fronti præten- ditur, in qua rugæ στυλίδες notantur. Gorr.

PROMPTITUDO, ἀπείρη, vide *Euporia*.

PROMYLLĒNO, προμυλλήνω, significat *productis labris os contraho*, apud Hip. l. de vet. med. XXXIX. 25. quamvis προμυλλήνωσιν ibid. legatur: rectius tamen Foef. e M. S. correxit, Oec. p. 531.

PROMYSSO, προμύσσω, significat *pecuniam extorqueo*, præmungo. Hipp. l. Præcept. IV. 16. Latoden reddidit per *Præconturbo*. Verum μύσσω significat *emungere*, mucum e naribus elicere.

PRONATORES, vocantur Musculi manus oppositi *Supinatoribus*. Barth. l. 4. An. c. 8. p. 574. Suntque radii *Rotundus*, & *Quadratus*.

* PRONERVATIO, ἀπνεύρωσις, idem quod *Tendo*. Vide *Aponeurosis*.

PRONŌEA, πρόνοιη; idem quod πρόγνωσις, *prænotio*, *præcognitio*. Hipp. & Gal. in princ. Prog. Significat & *providentiam*. vide infra.

PRONOMAEA, προνομία, idem quod *Præbucis*, de quo p. superius.

PRONUBA, προμνήστειν, dicitur *fœmina*, cuius ars consistit in instituenda felici conjunctione maris, & *fœminæ*. Gal. l. 5. aph. 59.

PRONUS, πρῶνός, dicitur de figura corporis, vel situ; quando in ventrem collocatur homo. Cui opponitur *supinus* situs, ὑπὲρ, quando in dorsum reponitur. Gal. c. 4. de art. t. 59. vide etiam *Hypriasmus*.

PROORISMO, προορισμός, *predestinatio*, *prelimitio*. Hipp. in præcept. III. 6.

PROOSIS, προώσις, *propulsio*, & *proflite*, προωτική δύναμις, *propulsatrix* facultas dicitur, in genere eadem, quæ *Expultrix*, ἀποκλειτική, in specie vero dicitur de virtute uteri, qua fetum expellit. Gal. l. 3. de fac. nat. c. 3. Gorr.

PROPAGATIO, ἀξέδοχη, proprie dicitur de conservatione humani generis per multiplicationem individuorum. Gal. 5. aph. 39. Dicitur vero etiam de metallorum multiplicatione, apud Libav. Tom. III. Oper. p. 208.

PROPETES, προπέτης, *prociduus*, *proclivis*, *propensus*. Accipitur vel de corpore, & partibus illius labascentibus, ad casum pronis: v. g. Hip. f. 1. Prognost. t. 15. Coac. t. 497. l. 1. de morb. mul. XCH. 14. 1. de art. t. 4. f. 2. 1. 8. 24. &c. vel per translationem de vitæ, linguæ, & morum *præcipitantia*, *protervia*, & temeritate, l. de Medi-

co l. 20. l. 4. Epid. XXV. 2. Junge Foef. p. 532.

PROPHANES, προφανής, dicitur *conspiciuus*, manifestus, apertus. Usurpatur de uteri oculis *hiantibus*, apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXII. 12.

* PROPHASIS, πρόσφασις, *Occasio* Latine dicitur. Accipitur *pro causa* evidente *æmota*, sive *procatartica*. Vide *Occasio*. Lind. vero *pro causa* antecedente, & corporis ad morbum inclinatione accepisse videtur, Ex. IV. §. 27.

* PROPHYLAGE, προφυλακή, προφύλαξις, προφυλακτική, *Preservatoria*, vel *Preservatio*.

PROPNIIGEION, προπνίγιον, dicitur *presurnium* hypocausto annexum, in quo, igne succensso, hypocaustum incalescebat. Lang. l. 1. ep. 51.

† PROPOLIS, gluten, quo aluci oras obturant apes, ex Plin. And. Jun. in Nomenclatur. fex ceræ nova, ex Chalmeteo p. 54. l. 2. c. 10.

PROPOLIS, πρόπολις, dicitur *crassior apum materia*, flava, odorata, & styracem referens, ceræ finitima, gluten in alveorum foribus repletum. Quidam *ceram sacram* vocarunt, teste Scrib. n. 82. De hujus virtutibus videatur Gal. l. 8. de S. F. §. Propolis. Diosc. l. 2. cap. 176. Schroder. lib. 5. cl. 4. n. 94.

† PROPOMA, Vinum factitium, lib. 7. cap. 11. H. Steph.

PROPOMA, πρόπομα, dicitur *potio ex vino*, & *melle* concinnata, ita dicta, quod ante cibum biberetur. Æginet. lib. 7. c. 15. Mercurial. l. 1. V. L. c. 7. Poterit tamen commode ad alios potus, & vina medicata, quæ ante cibum sumuntur, extendi, notante Rhod. in not. ad Scribon. n. 135. Gr. quoque dicitur προποτισμός, uti patet ex Merc. d. 1.

PROPEPONEGOS, προπεποννητός, dicitur *ante morbum dolens* pars corporis, a προπέω, ante doleo. Hipp. 4. aph. 33. adde Diet. n. 723.

PROPORTIO, ἀναλογία, ἀνολογισμός, dicitur respectiva quædam convenientia vel in quantitate, vel in qualitate. Ita *proportio* personæ testatur de natura, & indole hominis. Parac. Phys. sagac. l. 1. De *proportionis* materiæ, & formæ lapidis Philosophici vide Th. Ch. Vol. I. pag. 520. *Proportio* ponderis, & numeri, aliorumque metallorum, est pars Cabalæ. Vol. II. p. 97. De *proportionem* circa lapidem Philosophicum vide etiam apud Libav. Tom. II. Oper. p. 203. seq.

PROPOTISMO, προποτισμός, q. d. *Præpotio*, proprie significat medicamentum præparans, ante purgationem haustum. J. Alex. in not. ad Galen. l. 6. de S. F. c. 1. Dieter. nu. 358. Late etiam coincidit cum vocab. πρόπομα, vide p. a.

* PROPRIETAS, ιδιότης, *proprius*, ἴδιος, vel dicitur de Facultatibus, viribus, & *Temperamento*: Græce dicitur ἰδιοσυγκρασία. vide *Idiosyncrasia*. Vel de Morbis: vide *Idiopatheia*.

* PRO-

* PROPTOSIS, πρόπτωση, vide *Procidencia*, adde Rhod. ad Scrib. n. 27.

PROPYUNTES, προπύοντες, dicuntur *pus prae-mature colligentes*, apud Hipp. l. 7. Epid. LVIII. 14. ita exponente Foef. in Oec. p. 532. verum apud Lind. versio legitur, *Præpotens*.

PRORA, quid dicatur in navi, ex aliis Lexicis notum est. Per metaphoram denotat in capite Occipitis locum; unde & Os illius Os *proræ*, & sutura Lamboidea, Sutura *proræ* nuncupatur. Vesal. l. 1. de H. C. F. in fin. Barthol. Anatom. libell. 4. c. 5. pag. 702. & 710. Blas. Med. Univ. pag. 104.

PRORRHESIS, προρρησις, Lat. *Prædictio*. Προρρήσις, idem. Vide *Præcognitio*. Hujusmodi tententias conscripsit in duobus libris *Prædictionum*, προρρητικῶν.

PROSAGOGÉ, προσαγωγή, non est ejusdem significationis. Proprie significat *adductionem*, vel *admotiōnem*. Unde ἐν προσαγωγῆς Hipp. notat *paulatim*, sensim accedendo, facto progressu, additione quadam aliquid fieri: v. g. de R. V. I. A. t. 20. sect. 2. t. 28. 1. de fract. t. 48. & alibi sæpius: quæ loca videt apud Foef. p. 533. Strictius vero sumpsit Hip. voc. προσαγωγή etiam l. 1. de diat. XXXII. 18. de *exhibitione ciborum*, & l. de Insomn. V. 12. Verbam προσάγω, etiam eandem habet significationem diversam, *Exhibeo*, *admoveo*: & neutraliter *accedo*. 3. aphor. 25. Junge Dieterich. n. 724.

PROSAPTOMÉ, προσάπτωμα, vide *Somatomatheo*.

PROSARMA, πρόσαρμα, dicitur *alimentum*, cibarium, *quod offertur*, idem quod προσφορά, πρόσδοσις. Hipp. 1. aph. 15. l. de Humor. III. 82. Jung. Foef. p. 534. Diet. n. 725.

PROSARSIS, πρόσαρσις, *oblationem ipsam cibarium significat*, idem quod προσφορά. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 16. 18.

* PROSARTESIS, προσάρτησις, h. e. *Appendix*, vocatur longiorum membranarum ad vicina loca applicatio. Gal. in defin. Unde & προσρητιμῶνα sunt *appendices*, & *retinacula*, apud Hipp. 3. de fract. t. 29.

PROSARTHROSIS, προσάρθρωσις, *adarticulatio*, idem quod ἀσάρθρωσις. Vide *Diarthrosis*. *Adarticulatio*.

PROSCEPHALÆON, προσκεφάλαιον, dicitur *cervical*, pulvinus, qui capiti, aut membro fracto supponitur. Hipp. 2. de fract. t. 67. l. 7. Epid. X. 9. l. 1. de morb. mul. XCIV. 7. sed p. p. ib. 10. ὑποκεφάλαιον quoque dicitur, l. de Steril. XXVI. 10. adde Foef. p. 536.

PROSCHEIRA, πρὸς χεῖρα, *ad manum*. Vel idem est, quod πρὸ χεῖρα, vide supra *Procheiron*: vel ad *contactum* significat, usitata phra-

si Hipp. d. 3. Epid. ægr. 15. p. ft. pest. l. 6. f. 8. t. 41. Foef. p. 537.

PROSCLESIS, πρόσκλησις, *Advocatio*. vide *Proclesis*.

PROSCLYSMA, πρόσκλυσμα. Vide *Aspersio*. *Gorræus*.

PROSCOLLEMA, προσκόλλημα, *Agglutinamentum*. Vide *Agglutinatio*.

PROSCOMMA, πρόσκομμα, *Prospectus*. Vide *Offensa*.

PROSCOPTON, προσκόπτον, id est *offendens*. Vide *Offensa*.

PROSCRIPTIO, idem quod *Retardatio*. Rul. in Lex.

PROSCYRESIS, προσκύρησις, proprie *appropinquationem* significat. Hip. vero sumpsit de *authoritate Medica*, l. Præcept. IX. 14. Foef. p. 536.

PROSDECHOMÉ, προσδέχομαι, Latin. *admitto*: item *Expecto*. Hipp. 4. de ar. 3. t. 37. Mochlic. XX. 9. & 3. aph. 4. 5. 6. Vide Foef. pag. 534. Dieter. n. 727.

PROSECHES, προσέχης, idem quod συνέχης, *contiens*, epitheton causæ proximæ, quæ semper cum morbo præsens est. Vide *Contiens*. Gorr. a verbo προσέχω, quod significat *adherere*, *permaneo*. Hip. l. 2. Prorrh. XVI. 22. & pluribus aliis locis, apud Foef. d. l. citatis.

PROSECON, προσέκων, idem quod μέδικον, *officium*: item *conveniens*, *idoneum* significat. Hipp. 6. aph. 47. adde Dieter. n. 728.

PROSECTIO, *Prosector*, ἀνατομή, ἀνατομικός. Vide *Anatome*. Bart. princ. Anat. p. 1.

PROSENES, προσενής, significat, *mite*, benignum, placidum. Hip. 1. de R. V. I. A. t. 18. & in compar. προσενέστερον, 1. de fract. t. 32.

PROSESTALMENOS, προσεσταλμένος. Vide *Prosteltome*.

PROSEGETOS, προσέγδος, idem quod *Littoralis*, accola littoris: Epitheton piscium. Lind. Ex. V. §. 58.

PROSISCHÓ, προσίχω, *admoveo*, applico. Hipp. 3. de artic. t. 70. Vel est idem quod προσέχω, *permaneo*, duro, l. de int. aff. LX. 15. Vide Foef. p. 536.

PROSO, πρόσω, idem quod ἔμπροσθεν, *ante*, *anterius*. Usitatissimum Hipp. l. 4. Epid. IV. 6. Sæpe etiam pro *ultra* ponitur, d. XXII. 16. & alibi. vide Foef. p. 537.

PROSODOS, πρόσωδος, Hip. strictè significat *congressum*, vel *conubitum viri cum muliere*, l. 6. Epid. f. 3. t. 26. Gal. in comm. ad h. f.

PROSOEMA, πρόσωμα, idem quod πρόσαρμα, id quod offertur ad assumendum. Gorr.

PROSOPON, πρόσωπον. Vide *Facies*.

PROSOPSEMA, προσόψημα, vocatur, quicquid ad panem adhibetur comedendum. Alias

lias & προσφάγιον . Linden. Exerc. XVI. §. 159. idem quod ἔψον.

PROSPECTIO, πρόνοια, προβλέψις. Vide *Prometheome*.

PROSPEGMA, πρόσπηγμα, concretio dicitur; v. g. mucosæ materiæ in ano, procidendam promovens. Hipp. 2. Prorrh. XXXII. 8.

PROSPERPTOCOS, προσπεπτικός, epitheton fasciarum adhaerentium, & ita membro veluti occurfantium, coactarum, & adstrictarum. Hipp. l. de fract. t. 40.

PROSPHAGION, προσφάγιον, idem quod προσόψημα. Vide *Prospsema*. In specie pulcullam notare, aut potius iusculum, colligere licet ex Moschion. de morb. mul. c. 55.

* PROSPHEROMENA, προσφερόμενα, dicuntur hæ res non naturales, quæ assumuntur intra corpus, Alimenta videlicet, & Aer. Gal. l. 10. meth. med. c. 7. sæpe strictius de alimentis tantum usurpatur & verbum προσφέρω, & ἡ προσφερόμενα. Haud raro tamen, & generaliter omnia præsidia, & auxilia, etiam externa, quæ circa ægrum parantur, nomine veniunt τῶν προσφερομένων, cuiusmodi sunt ligamenta, medicamenta, & lintea circa vulnus, cataplasmata. Hipp. de medico III. 9. seqq. Junge Foef. d. l. Lind. Ex. XIII. §. 291.

PROSPHORA, προσφορά, oblationem, & id, quod offertur, significat. Hoc etiam προσφορήμα, πρόσσημα dicitur, & coincidit cum τῶ προσφερομένῳ, Dieter. n. 733. Alias πρόσφορον, idem quod πρόσφορον, i. e. utilis, congruus. Linden. d. l. §. 295.

* PROSPHYSIS, πρόσφυσις, vocatur *Annexio*, Connexio. Hipp. 3. de artic. t. 3.

PROSPOEEO, προσποιέω, *simulo*, vide *simulatio*.

PROSTASIS, πρόστασις, significat *prestantiam*, *dominium*, vel *abundantiam*, v. g. humorum excrementitiorum. Hipp. l. 6. Epid. l. 5. t. 16. & ita descendit a πρόσσημι, vel πρόσσημαι, quod significat *præesse*, *dominari*, *antecelle*re, l. 5. Epid. XVIII. 5. quamvis ibi in malam partem accipiatur de spirandi difficultate. Προστατήν vero etiam *dominari* significat; & dicitur de Medico, dum morbo præest, l. Præcept. X. 8. Πρόστασις vero, quatenus descendit a προσένω, extendo ad aliquid, dicitur de carnis *protensione*, facta ad os, l. de Loc. in hom. XXIII. Jung. Foef. p. 530. 536.

PROSTATÆ, προστάται, vocantur binæ glandulæ, sitæ ad radicem penis, supra sphincterem ejus, ad utrumque latus: quamvis Columb. *Parastatas* dixerit, Fallop. *Glandosum assistens*: quarum glandularum historiam vide apud Barthol. l. 1. Anat. c. 23. Warthon. Adenog. c. 30. Junge Exerc. XII. Anat. Pæonis, & Pythagoræ.

PROSTELLOMÆ, προσέλλομαι, h. e. *gracilesco*, unde προσεταλλῶμαι, *graciles*, & *ficciores* dicuntur, Hipp. de sal. diarr. l. 6. & 16.

PROSTHEMENOS, προσθέμενος. Vide *Prosthemi*.

* PROSTHESIS, πρόσθεσις, *Appositio*. Vide *Additio*.

PROSTHETA, πρόσθετα, in genere dicuntur omnia *medicamenta Topica*, sive externa, quæ apponuntur corpori, & partibus ejus. In specie vero apud Hip. vocantur illa medicamenta, quæ utero vel insinuantur, vel applicantur, *Subdititia*, vel *subdita*; quales sunt pessif, glandes. Gal. c. 3. in l. 1. Epid. t. 22. quorum ingentem Catalogum reperies apud eundem, l. de nat. muliebr. & de morb. mul. Dicuntur & προσθέματα, ibid. Vide Foef. p. 535.

PROSTHETIS, πρόσθετις, dicitur pars carnosæ, quæ in manu, & pedum cavitatibus, & inter digitos nascitur. In manu εἰδῶ χεῖρὸς, in pede εἰδῶ ποδὸς vocatur. Gorr. Castell.

PROSTHION, πρόσθιον, *rudendum virile*, sive penem, vel mentulam significat; quamvis Foef. existimet, legendum esse πρόσθιον, l. 5. Ep. VIII. 19.

PROSTITHEMI, πρόσθηναι, significat *appono*, offero, exhibeo, sci. alimenta, 1. aph. 11. cui opponitur τὸ υποπέθεσθαι, *subtrahere*. Dieter. n. 732. Hinc πρόσθεσις, *appositio*, *additio*. In specie deinde significat *προσθέειν*, *subdere*, *subponere* in, vel ad uterum; quod frequens apud Hipp. in l. de nat. mul. & morb. mul. alibique. προσθέσειν, *suppositio*. Vide Foef. d. l. Unde πρόσθετα, *subdititia*, p. a.

PROSTRATORIA, υπερβλητική, dicitur species artis *Gymnasticæ*, quæ alias *Luctatoria* dicitur. Gal. ad Thrasylbul. c. 45.

PROTARICHEVO, προταρχέω, *præmacero*, vel prius exicco, Lat. dicitur. *πυρρῶς* enim *exiccare* significat. Dicitur de iis, qui corpus inedia exiccant præpropere; quod Diatriarios fecisse, Gal. testatur. Legitur apud Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 18. adde Foef. p. 538.

PROTASIS, πρότασις, *protensionem* significat. Dicitur de spiratione protensa, 4. de R. V. I. A. t. 21. Gal. in comm. ad h. l.

PROTEUS, πρωτός, nomen est Collyrii in principio suffusionum efficacis ad omnem visus hebetudinem, callos, & cicatrices. Aeginet. l. 7. c. 16. Gorr.

PROTHEUS, dicitur *Mercurius*, qui se in omnes formas vertit, & denuo propriam recuperat. Johnf. Lex. Chym. l. 2. *Protheus* quoque dicitur *prima materia*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 344. & *ignis*, vel spiritus ignis; quod non habeat formam, sed in se omnia transmutet, quæ attin-

attingit; sicut *Protheus*, Ægyptiorum genius, fecisse fingitur. Vol. VI. p. 16.

PROTHYMIA, προθυμία, *alacritas*, promptitudo, quemadmodum & adject. προθυμῶς, *alacris*, vegetus, Latine redditur, quod in comparat. occurrit apud Hipp. i. aph. 13. Jung. Diet. n. 722. Verbum προθυμία non modo significat alacri esse animo, sed & idem est quod προμηθεύω, præmeditato consilio, & animo sibi proponere. Coac. t. 47.

* **PROTMESIS**, πρότμησις, a quibusdam dicitur *Umbilicus*, quod primum in infante refectur. Gorr.

PROTOGALA, πρωτόγαλα, vocatur *Lac*, quod statim a partu multum est, quodque cinere calido tefefactum, citra coagulum, statim concrefcit. Hoc veteres Comici περιγάειν, in Asia περιγάειον appellabant; teste Gal. & norante Gorræo, l. 3. de Al. Fac. c. 16. J. Alex. l. 12. c. 9.

PROTOGONOS, πρωτόγονος, vide *Primigenius*.

* **PROTOPATHËIA**, πρωτοπάθεια, *primarius affectus*, vel morbus dicitur; quemadmodum morbus per consensum superveniens, δειροπάθεια. Ille dicitur & ιδιοπάθεια, Gal. l. 1. de Loc. Aff. c. 3. Vide *Idiopathia*.

PROTOPEPTICUS, πρωτοπепτικός, vide haud ineptum epitheton fermenti in ventriculo chylificantis, & alimenta digerentis, inque chylum permutantis, quod legiffe meminimus in Andr. Buxbaum Disp. Inaug. de ventric. Inflatione in proœmio.

PROTOPLASTUS, *primus homo* Paracelfo, Com. IIX. Oper. ubi & *Protoboma* dicitur.

PROTORRHËYOS, πρωτορρῆυτος, dicitur *Resina*, quæ primum sponte fluit: unde & ωπτόρρῆυτος vocatur. Alias κηπέλαιον. Gorr.

PROTOSMA, Paracelfo vocatur *prima mulier*. d. l.

PROTOSTACTOS, πρωτόστακτος, epitheton *lixivii*, quod primum extillat, in quod parandum calx ad cinerem quemcunque additur. Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PROTOMI, πρωτόμοι, dicuntur caules bractificæ teneriores, sive *asparagi*, ex Gal. l. 2. de al. fac. notante Gorr.

PROTROPON, πρότροπον, idem quod πρόδρομον, vel πρόχυμα. Vide *Prochyma*.

PROTUBERANTIA, sumitur pro omni *eminentia*, sive naturali, sive præternaturali. Ita *protuberantia ossium* sunt ἀποφύσεις. Vide *Apophyssi*. *Protuberantia in cerebro*, & cerebello leguntur variæ in Anatomicis. Vide Barthol. l. 3. Anat. c. 2. & 3. *Protuberantia* p. n. dicuntur ἐξοχή. Vide *Eminentia*.

PROVECTUS, *Provector*, προωχτός, vide *proauxes*.

PROVIDENTIA, πρόνοια, dicitur de *Divina virtute* gubernatrice, & directrice omnium rerum, Gal. l. de fœt. format. c. 6. Vel idem, quod *precognitio*: de quo vide supra.

PROULIMATESIS, legitur apud For. l. 18. obs. 34. in Schol. & denotat vitium ventriculi in situ, quando extrinsecus prominet, cum tumore; estque incurabile malum. Verum alibi hoc vocabulum reperire non licuit. An fortassis mendum subest? An vero deducendum vocabulum a Græco, & Poetico ἔλιμα, vel ἔλιος, ἀδάμα, occurrit, Lat. *perniciosus*, *noxius*, & ita legendum sit προελιμάθεις, h. c. *præexistens perniciosa positio*. Refert enim Author inter ventriculi vitia naturalia incurabilia.

PROVOCATORII DIES, sunt iidem, qui *Intercalares*, vel *intercidentes* dicuntur, qui inter criticos, & indices numerantur, & in quibus etiam aliquando crises imperfectæ fiunt. Blanc. in Lex.

PROXENOS, πρόξενος, dicitur, qui peregrinos hospitio excipit, & hospitalitatis officium præstat. Erot. in Onom. p. 96. Coef. Oec. p. 531.

PRUDENTIA, φρόνησις. Generalior vocabuli significatio spectat ad Philosophos. *Prudentia Medica* est, quæ nititur recta ratione, comparatur discendo, & faciendo; estque neque tumida, neque timida. Recte dicitur *Oculus scientiæ*, vel *Artis*. Lind. Ex. XIII. §. 534. Ex. XV. §. 1. 2. &c.

PRUGRËNO, προγρῆνω, pro προγράνω, *Præhumeſco*, Latine dicitur. Hipp. 4. aph. 13. Idem quod ἀροποιῆν, *Corpora fluida facere*, 2. aph. 9. Vide Diet. n. 734.

PRUINA, πᾶχνη, quid sit, e Nomenclaturis, & Physicis contiit. Aquam *pruinæ* minus esse salutarem, docet J. Alex. l. 17. Sal. c. 12. *Pruina in urina* Paracelfo dicitur contentum urinæ sabulosum, quod & *Ufnea* vocatur, l. 1. de urin. judic. tr. 2. cap. 2. ut in Schol. *Pruinam* vocat Dorn. Rul. & John. primam Tartari speciem. *Pruina Chymica* sunt *Sublimata*. Libav. Alchym. Pharm. cap. 1.

PRUNELLA, Paracelfo idem est quod *Angina*, l. 2. de Tart. tr. 2. c. 5. ut & in fragm. Vocatur & *Prunella alba*. Vvalth. Sylv. med. p. 810.

PRUNA, ἀνδραξ, æquivocum est. 1. notat particulam torris, qua differt a flamma, quod ejus materia sit magis terrea, quam flamma. Gal. l. 3. de Temp. c. 1. Deinde Pathologicè idem est, quod *Carbunculus*, *Ignis persicus*. Paracel. l. de ulc. & apostem. c. 32. Vide *Antbrax*. *Ignis Persicus*.

PRUNUS, idem quod *Pruna*, est ignis mortuus, rapiens membrum, & vitam, natus

ex incensione trium primarum. Paracels. Schol. in l. de grad. & compos. c. 6.

PRURITUS, κνησμός, vide *Cnesmos*. In specie *Prurigo*, vel *Pruritus* dolorificus *dentium* dicitur *ἰσχυρισμός*, vide *Odaxysmos*.

PSAERO, ψάω, apud Hipp. significat *leviter moveor*, agitor: & usurpatur de utero post partum difficiliorem leviter moto, l. 2. de morb. mul. XXXIIX. 6. de pulsibus leviter ferientibus, d. l. LXIII. 8. adde Foef. Oec. p. 688.

PSÆSTA, ψαστά, vocatur *liba*, placentæ, ex maza, oleo, & melle subactæ. Vide *Istrion Libum*. ψαστή, μέζα, legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLIV. 20. Vide Foef. d. l.

PSAGDAS, ψάγδας, dicitur species Unguenti cuiusdam. Gal. in Ex. voc. Hipp.

* PSALIDOEIDES, ψαλιδοειδής, sive ψαλοειδής, Lat. *Fornicatus*, dicitur de cerebri parte convexa. Vide *Camara*.

* PSAMMISMOS, ψαμμισμός, dicitur genus curationis, quod per *arenam* perficitur, cuius meminit *Ægineta*, in cura hydropis, lib. 7. c. 3. in *ἀμμισμός*, unde & *ἀμμισμός* appellari posset. Gorr.

PSAMMODES, ψαμμώδης, i. e. *Arenosus*, Sabulofus. Hipp. 4. a. 79. Vide *Arena*. Diet. n. 939.

PSAMMOS, ψάμμος, vide *Arena*.

PSAPHEROS, ψαφρός, ψαφερός, idem quod ψαθρός, *friabilis*. Dicitur de excrementis ficis, Coac. t. 608. De urina turbida cum asperitate, t. 583. de substantia glandularum, ac cerebri, l. de Glandul. l. 3. VII. 2. adde Foef. p. 89.

PSARON, ψαρόν, nomen medicamenti ficci, acris, & erodentis, ad carnis excrecentias in ulceribus depascendas; cuius meminit *Æginet.* l. 4. c. 43. & descriptio habetur apud *Æt.* l. 14. c. 36. citante Gorr.

PSATHYROS, ψαθρός, idem quod ψαφερός, *friabilis*. Vide *Hypopsathyros*.

PSAVO, ψάω, duplicem habet significationem. i. *attingo*; & ita idem quod *ἄπνομι*. Ita ψαυόμενον dicitur, quod *attingitur*, vel *tangitur*. Hipp. l. de fract. t. 17. l. 3. t. 63. 3. de art. t. 47. deinde *vellico*, & ψαίωμαι, *vellicor*, l. 2. de morb. mul. LVI. i. add. Foef. p. 588.

PSAGMA, ψήγμα, sic a nonnullis olim vocatum fuisse *græ florē*, Dioscorides author est, l. 5. cap. 88. quasi *ramentum* veterum clavorum. Gorr.

PSELAPHIA ψηλαφία, dicitur *palpatio*, *conrectatio*, quæ fit manibus, vel more cæcorum, vel investigantium; nec video necessitatem, cur Interpretes reddiderint per frictionem, & in loco Hipp. de dec. orn. VII. 17. cum commode propria significatio *conrectationis* retineri possit; dum præcipit Hipp. manuariam omnem operam,

& inter eas quoque *conrectationem*, si quæ necessaria, procurandam esse *ἢ κωνιστολής*, cum omni submissione. Verbum ψηλαφῶν significat manibus palpare, & *conrectare*, legiturque l. 3. Epid. l. 3. t. 86. Inde ψηλαφόμενοι egri dicuntur, qui *manibus palpant*, conrectant, vestigantium more, i. Prorrh. l. 3. t. 16. & Coac. t. 267.

PSELLOTES, ψελλότης. Vide *Balbutiens*.

PSEPHOS, ψεφός, idem, quod σκότος, i. e. *Tenebræ*, unde ψεφαρός significat *caliginosum*, nigricans. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foef. p. 689.

PSETTACEUS, αψίττα, epitheton *piscium planorum*, duplicis generis, lævium, & spinosorum; quo pertinent *Passeres*, *Rhombi*, *Salæ*, &c. de quibus vide *Aldrov.* l. 2. de Pisc. c. 42. seqq. ubi vocantur *Psettacei*.

PSEUDOASTHMA, ψεδοασθμα, vocatur *Asthma* ab abscessu, carunculis, vel aliis caussis solidis originem suam trahens, Alex. Bened. Veronenf. l. 8. c. 33.

PSEUDOCADMIÆ, vide *Anticadmia*.

PSEUDOHYDROPS, legitur apud Zac. Lusit. Prax. admir. l. 2. obs. 89.

PSEUDOMEDICUS, Gr. dici posset ψαδίωτρος, dicitur, qui Medicinam imposturis suis defendat, quorum hodieque infinitus est numerus. De iis legatur elegans *Epistola Langii* l. i. ep. 1. & l. 3. ep. ult. Casp. Rejes C. El. q. 6. n. 4.

PSEUDOPHTHISIS, ψεδοφθισις, hoc vocab. legitur in *Ephem. N. Cur. Ann. II.* in *Indic.* Significat vero *Tabem*, quæ mentitur *phthisin*.

PSEUDOPOLYPUS, ψεδοπόλυπος, dicitur excrecentia membranacea, & fungosa in cerebro, & utero genita absque rubore, apud *Bonetum Med. Septentr.* l. 1. sect. 3. c. 5. §. 3. p. 60.

† PSIDA, cortex mali granati. *Euchar. Rhod.* de partu c. 12.

PSILOMA, ψίλωμα, ψίλωσις, *Nudationem*, *denudationem* significat: v. g. ossis, 7. aphor. 19. Epid. XXXV. l. 1. 7. XIX. i. Dicuntur & ossa *ψιλωμένα*, *denudata*. 5. aph. 22. ψιλός *nudum* significat. Tropice tribuitur aquæ puræ, vino non permixtæ, l. de int. aff. XXXIIX. 38. Jung. Foef. d. l. Diet. n. 940.

* PSILOTHRON, ψίλωθρον. Vide *Depilatorium*.

PSINKUS, id est *Cerussa*. *Rul. Johnf.* item *Psincus* dicitur, ibidem.

PSIMMYTHION, *Psimmitthon*, ψιμμύθιον. Vide *Cerussa*.

PSITTACION, ψιτάκιον, nomen *Emplastris emollientis*, & discutientis, quod describitur apud *Æginet.* l. 7. c. 17. & *Æt.* l. 15. citante Gorr. Est quoque nomen *Collyrii*, apud *Scribon. Larg.* n. 27. Jung. *Rhod.* in nor. ad h. l. ita dicti a coloris varietate. Meminit & Gal. 4. de C. M. S. L. c. 7.

PSITTACUS, $\Psi\iota\tau\tau\alpha\kappa\omicron\varsigma$, vel $\Psi\iota\tau\tau\alpha\kappa\omicron\varsigma$, item $\pi\alpha\pi\alpha\gamma\omicron\varsigma$, nomen avis peregrinæ, & apud Indos frequentis; cuius descriptionem, cum speciebus variis, & usibus, tradidit Ald. l. 11. Ornithol. c. 1. seqq. & ejus Anatomem C. Oliger. Jacobæus communicavit Actis Hafniens. Volum. II. Obs. 124. p. 314.

* PSOÆ, $\Psi\omicron\alpha\iota$, dicuntur & Musculi lumborum, & Lumbi ipsi, apud Hipp. uti notavit Foes. d. l. ex 2. de nat. hum. t. 9. de Off. nat. vel juxta Lind. de Venis XII. 2. 3. de art. 43. Legitur & $\Psi\omicron\alpha$, d. l. XXV. 9. & l. de facr. morb. VI. 8. De musculis psoas vide Barthol. l. 4. Anat. c. 11.

PSOMISMA, $\Psi\omicron\mu\iota\sigma\mu\alpha$, vocatur Gal. cibum qui pueris offertur, & ori inditur, l. 6. de C. M. S. L. c. 4. a verbo $\Psi\omicron\mu\iota\zeta\epsilon\upsilon$, cibum in os indere: quod aliquoties usurpavit Hip. l. 4. de morb. XXVII. 11. l. 1. de morb. mul. LVI. 12. l. 7. Epid. III. 21. a $\Psi\omicron\mu\omicron\varsigma$, quod buccam notat. Rhod. ad Scrib. n. 201. adde Foes. p. 690.

PSOPHOS, $\Psi\omicron\phi\omicron\varsigma$, strepitum significat, & pavorem ex strepitu. Coac. t. 96. & 386. Hinc $\Psi\omicron\phi\omicron\alpha\delta\omicron\varsigma$ dicuntur, qui strepitum facile sentiunt, & expavescunt. Gal. c. 1. in 1. Prorrh. t. 16. adde Foes. d. l.

* PSORA, $\Psi\omicron\psi\omicron\alpha$, dicitur Scabies, cum asperitate summæ cutis, & pruritu, proveniens ab ichoroso corrupto sanguine, multis salinis, lixiviosis, & corrosivis particulis fixis scatente, cutimque, & integumenta dissolvente. Dicitur & $\Psi\omicron\alpha\zeta\iota\sigma\iota\varsigma$, Gal. in def. med.

* PSORICA, $\Psi\omicron\psi\omicron\alpha\iota\kappa\alpha$, dicuntur medicamenta, quæ contra psoras, & scabiem profunt, & cutis asperitatem emendant, & in specie in palpebris. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 3. seqq. Gorr. & Castell.

* PSOROPHTHALMIA, $\Psi\omicron\psi\omicron\phi\theta\alpha\lambda\mu\iota\alpha$, dicitur oculi palpebrarum scabies pruriginosa. Gal. l. de fac. parab. c. 10. Castell. Gorr.

PSYCHE, $\Psi\psi\chi\eta$, vide Anima. Psychicos, $\Psi\psi\chi\iota\kappa\omicron\varsigma$, vide Animalis.

PSYCHAGOGICA, $\Psi\psi\chi\alpha\gamma\omicron\gamma\iota\kappa\alpha$, vocantur Contr. V. Schneidero Medicamenta illa, quibus Apoplexia, & Syncope curantur, quatenus spiritus animales evocant, & sensus internos movent, tract. de nova trium morb. curat. 6. in fin. p. m. 105. quamvis fortassis sine autoritate, & contra receptam significationem verbi $\alpha\gamma\epsilon\iota$ in aliis compositis vocabulis, in quibus semper evacuationem, & educationem significat, v. g. Choalagoga, Phlegmagoga; & ita vox Psychagoga, vel Psychagogica notaret medicamenta animam educentia, h. e. venena lethalia.

PSYCHOLOGIA, $\Psi\psi\chi\omicron\lambda\omicron\gamma\iota\kappa\alpha$, doctrina de anima. Barthol. in proem. Anat. Hæc quomodo ad Me-

dicinam pertineat addiscere licet ex Th. Vvill. erudito tract. de Anima Brutorum.

PSYCHROLUTRON, $\Psi\psi\chi\rho\lambda\upsilon\tau\omicron\upsilon\tau\omicron\upsilon$, balneum aquæ frigidæ, quod olim antiqui adstruxerunt balneis æstivis, ad corpus a sudatione reficiendum, & natando exercendum. Lang. l. 1. ep. 50.

PSYCROPHOBOS, $\Psi\psi\chi\rho\phi\omicron\beta\omicron\varsigma$, dicitur, qui timet aquæ frigidæ usum. Gal. l. 9. meth. med. c. 5. circa fin.

PSYCHROS, $\Psi\psi\chi\rho\varsigma$, $\Psi\psi\chi\rho\tau\omicron\varsigma$. Vide Frigidus.

PSYCTERIOS, $\Psi\psi\chi\tau\epsilon\iota\omicron\varsigma$, $\Psi\psi\chi\tau\epsilon\iota\omicron\varsigma$, $\Psi\psi\chi\tau\epsilon\iota\omicron\varsigma$. vide Frigefaciens.

PSYDRACIA, $\Psi\psi\delta\rho\alpha\kappa\iota\alpha$, dicuntur papule, vel vesiculæ, in capite obortæ, a tenui lymphæ, minus acri, & calida obortæ: unde a Phlyctænis in hoc differre docent Authores. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 9.

PSYGMA, $\Psi\psi\gamma\mu\alpha$, dicitur medicamentum refrigerans, Hipp. l. 2. de morb. XVI. 15. 18. XIX. 9. l. de morb. mul. XXXIIX. 8.

PSYLLOS, $\Psi\psi\lambda\omicron\varsigma$, vide Pulex.

PSYTHIOS, $\Psi\psi\theta\iota\omicron\varsigma$, epitheton vini dulcis, apud Lind. Ex. X. §. 100. 101.

PSYXIS, $\Psi\psi\chi\iota\varsigma$, Refrigeratio, frigus, frigiditas dicitur. Vide Frigefactio, alias $\Psi\psi\chi\tau\epsilon\iota\omicron\varsigma$.

PTARMOS, $\Pi\tau\alpha\rho\mu\omicron\varsigma$, Lat. Sternutatio dicitur: estque species motus convulsivi, quamvis non semper mere præternaturalis, violenti tamen; in quo, post aliquam inspirationis inchoatæ suspensionem, vi magna, sed interrupta, per nares & os, cum vehementi universi corporis concussionem, & sono quandoque magno, aer, cum occurrentibus, una vice expellitur: uti recte descripsit Sylvius P. M. l. c. 23. §. 3. Irritatio illa fit in naribus ab aura, vel effluviis acribus volatilibus, & alkalicis, aliquando etiam a nimio splendore, nervosas partes narium vellicantibus, quamvis modum affiendi exacte nemo adhuc expresserit. Hinc C. Hofm. vocavit opus mirabile Sternutationem: ut hætenus nemo vel Philosophorum, vel Medicorum explicavit modum, quo fit: l. 5. Inst. c. 36. §. 5. Jung. Diet. n. 737. Ptarmica, $\Pi\tau\alpha\rho\mu\iota\kappa\alpha$, Sternutatoria medicamenta dicuntur Errhina, quæ sternutationem promovent, usitatissima, & notissima. Veker. A. Gen. l. 1. c. 47.

PTERNA, $\Pi\tau\epsilon\rho\eta$, Lat. Calcis os. Vide Calcaneus.

PTERON, $\Pi\tau\epsilon\rho\eta$. Vide Avis, volatilis.

* PTERYGION, $\Pi\tau\epsilon\rho\gamma\iota\omicron\upsilon$, proprie parvam alam significat. Unde alæ narium vocantur $\Pi\tau\epsilon\rho\gamma\iota\omicron\upsilon\alpha$. Vide Ala. Per translationem vero etiam ita vocatur Unguis in oculo; qui est morbus in numero aucto; & consistit in membranacea quadam materia duriuscula, vel molli, adhærente tunicæ plerumque adnatæ, aliquando cum

visus abolitione, dum ad pupillam usque pro-
tenditur, & oritur a succi nutritio-excrementi-
titi affluxu superfluo ob lationem aliquam in
oculo prægressam. vide *Oxyx*. Legatur Aquapend.
de Oper. Chirurg. h. e. Forest. l. 11. Obs. 7.
Riv. l. 2. c. 18. *πτερύγιον* quoque vocari incremen-
tum carnis p. n. in unguibus pedum, aut ma-
nuum, partem unguis operiens, author est
Celsus, l. 5. c. 18. notante Foef. p. 554.

PTERYGOIDES, *πτερυγοειδής*, i. e. *Aliformis*.
Vide *Alaris*.

PTERYGOSTAPHYLINI, vocantur Musculi
exigui Uvulam suspendentes. Barthol. l. 3. Anat.
c. 12. p. 540.

* PTERYX, *πτερυξ*, Latine *Ala* dicitur, idem
quod *μαχάλη*. vide *Ala*. Hinc *πτερυγοειδής*, *ala-*
ri vocantur qui oblongo sunt collo, & ut plurimum
lata, & eminentia habent pectora, l. 3. Epid. f. 3. t. 70. Gal. in comm. ad h. l. adde
prolixius differenter Foef. d. l.

* PTILOSI, *πίλωσις*, est *palpebrarum destu-*
rium, quando pili e palpebris excidunt; quod
oritur ab acrimonia ichorosa corrosiva. Gal.
de fin. med. & in Isagog. c. 16. Ægineta vero
l. 3. c. 22. per callositatem palpebrarum rubi-
cundam descripsit. Verum *πίλωσις* Gal. dicuntur,
quibus perire ex ciliis pili, l. 14. meth. med.
18. sub fin. & l. 4. de C. M. S. L. c. 8.

* PTISANA, *πίσανη*, *πίσσανη*, proprie signifi-
cat *hordeum decorticatum*, & mundatum, sive
pistum; aliquando tamen & pro succo, & juscu-
lo ex illiusmodi hordeo parato sumitur. Gal.
9. de plac. Hipp. & Plat. c. 6. *Ptisana* laudes
non modo prolixè scripsit Hippocr. in l. de B. V.
I. A. quod sit inter omnes forbitiones optima,
omnibus frumentaceis edulius anteferenda,
&c. verum etiam confirmavit hoc continua
experientia usque ad nostra tempora. Jung.
Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 8. Lang. l. 1. ep. 57. Bruy-
rin. de recibar. l. 5. c. 10. Dividitur etiam *Ptisana*
in colatam, & non colatam, a P. M. de
Caldeira Tom. I. Oper. p. 404. Alias *ptisana*
quoque dicitur cum additione *πυρήνη*, *triticea*,
apud Hippocr. l. de affect. XLII. 7. & l. de morb.
mul. XCIII. 24.

PTOODES, *πτοόδες*, dicitur *timidus*, meticu-
losus, *expavescens*. Hipp. l. 6. Epid. sect. 2. t.
38. a *πτοῖον*, quod vel *periculum*, vel *metum*
nonnullis significat. Foef. Oe. p. 542.

* PTOSIS, *πτόσις*, generaliter significat *ca-*
sum, *lapsum*. vide *Lapsus*. In specie vero i-
dem significat, quod *φαλάγγωσις*. vide *Phalan-*
gosis. Gorr. Castell.

PTYALAGOGOS, *πυαλάγωγος*, dicitur de medi-
camentis *salivationem efficiendis*, quæ laudan-
tur in morbis Chronicis etiam febribus quar-

tanis, ex Tulpio, a Bonetto Mercur. Compit.
l. 6. p. 207. n. 21.

PTYALISMOS, *πυαλισμός*, *πυελισμός*, dicitur
crebra sputatio, vel oris salivatio, cum os con-
tineret saliva redundat. Ortum habet a copio-
so sero, & lymphæ glandularum, præsertim sa-
livalium, & excedente, ductusque salivales pa-
tentes reddente. Vocabulo hoc frequentissi-
me usus Hipp. passim in scriptis suis, quemad-
modum & verbo *πυαλιζέει*: quæ loca, si ex-
petuntur, reperire licet apud Foef. d. l.

PTYAS, *πτυάς*, nomen serpentis, vel *Aspidis*,
quæ, perinde ac si ratione prædita fuisset, di-
stantia emensa, collum protendisse, & iter
facientibus venenum inspuisse, fertur Gal. l.
de Ther. ad Pison. c. 8. Meminit & Aldr. l.
1. hist. serp. & drac. c. 4.

PTYELON, *πτύελον*, Latine *Sputum* dicitur:
estque excrementum corporis naturale, quod
per os rejicitur. Plenius ex recentioribus ita
describi poterit: *Sputum* est excrementum pi-
tuitosum, a sanguine, in cerebri membranas,
per carotides, & cervicales arterias delato se-
gregatum, & in glandulas circa basim cerebri
existentes collectum, indeque destillans, per
palatum denique excretum. Charlton. Oec. Anim.
Ex. VII. §. 6. Jung. ejusdem Exerc. Pathol. IX.
§. 13. Sæpe incidit, & confunditur cum *Saliva*
σάλις dicta, de qua videatur p. inf. in *Saliva*. De
sputi differentiis præternaturalibus variis qua-
ratur in Theatro Galenico Mundellæ, alibi-
que, in Foefio p. 543. qui Author strictius vide-
tur descripsisse *sputum* per excrementum, quod
tussiendo ore rejicitur. Neque enim in natura-
li constitutione tussis ad *sputi* excretionem
concurrit. Scretatio quidem potest concedi, si
inter *sputum*, & salivam hoc discrimen est,
quod illud crassius sit, quam hæc, sed tussis non
semper. Circa nominis etymologiam, & varias
acceptiones consulatur Diet. n. 738.

PTYGMA, *πτύγμα*, vocatur *panniculus com-*
plicatus, sive in sinus convolutus, apud Cœl.
Aurel. l. 1. c. 1. Tard. passion. & l. 2. c. 13. allegan-
te Foefio. Latine *Plagula*.

PTYSMA, *πτύσμα*, idem quod *πτύελον*, *spu-*
um: quamvis Gal. l. 1. de cris. c. 5. *πτύσμα* di-
stinxerit a *πτύελο*. Vide *Sputamen*, & *πτύσις*,
idem quod *πτυσμός*, *expunitio*, vel *sputio*. Lo-
ca apud Hip. vid. Foef. d. l. Latine *Scretatio*.

* PUBES, *Πυβείας*, ἡβη. Vide *Hebe*.

* PUBLICUS, *δημόσιος*, *πάγκοιμος*, *πάνδημος*.
Usurpatur Physiologie de *partibus* corporis,
quæ dicuntur *publicæ*; quarum functio totius
corporis saluti, bonoque *publico* ministrat prima-
rio, ut organa sanguificationis, chylicationis,
&c. Vide Dogm. nostra M. Gen. P. I. c. 2. d. g. p. 28.

vel

vel de Morbis. Vide *Cænos*, *Endemos*, *Epidemos*, &c.

PUDENDA, ἀδῶν, dicitur de utriusque sexus membris genitalibus, vide *Ἄδων*. Diet. n. 14. *Pudenda* etiam vocantur Vasa sanguinea, quæ ad Genitalia excurrunt, Vena, & Arteria. Barthol. libell. I. c. 8. p. 644. & libell. 2. c. 3. p. 658.

PUDENDAGRA, vocatur *Lues venerea*, vel morbus Gallicus Augerio, notante For. l. 32. Obs. 1. Schol.

PUDOR, *Pudicitia*, αἰδώς, αἰσχυνή, pertinet inter animi Pathemata; estque tristitia quædam, ac animæ confusio, propter mali nostri opinionem, ab aliis conceptam. Licet vero spiritus, & anima sensitiva sese contrahant, flamma tamen vitalis sanguinem sæpe exterius propellit, & genas rubore tingit; unde & *pudoris sedes* dicuntur *Genæ*; quemadmodum *pudoris* naturam egregie exposuit Villis, An. Brut. P. I. c. 9. Quodammodo jam eo quoque inclinavit Jul. Alex. in not. ad Gal. lib. 2. de caus. sympt. c. 5. dicens: In *pudore* caloris, spirituumque intro actorum, cum sanguine, reciprocationis foras factæ causam esse rationis impulsum. Est alias affectus & Medicis competens, præsertim erga sexum fœmininum; & ægris, ne videantur pudorem penitus devorasse. Linden. Ex. II. §. 21. Dicitur & *Verecundia*.

PUELLA, dicitur Gr. θήλυ, παιδίον, Gal. I. de ren. aff. cogn. & cur. 2. πρῶτον. Respondet ætatis ratione puero. Quamvis vero ordinarie *puella* nondum sit apta ad imprægnationem, Spagyrici tamen finxerunt *puellam prægnantem*, per quam intelligunt primam aquam albam; quemadmodum aquam rubram juvenem pulchrum, in labore Philosophici lapidis: de quibus nugis ænigmaticis vide Vol. IV. Th. Ch. p. 945.

PUER, πῦς, *Puellus*, παιδίον, illud proprie dicitur de secunda annorum hebdomade; quemadmodum hoc de prima, Diet. n. 643. *Puerilis*, παιδικός. Vide *Pedicos*.

PUERPERA, τούρας, παιδοτίκον, dicitur proprie, quæ enixa nuperrime est infantem; quamvis & aliquando accipitur pro adhuc *pregnante*; uti colligere est ex versione loci apud Hippocr. de Sterilib. XIV. 2. ubi τούρα dicitur *puerpera*.

PUGIL, ἀθλητής, idem quod *Athleta*, *Lutator*. Vide *Athleticus*.

PUGILLATUS, πυγμῆ, est species certaminis, & inter exercitia fortiora refertur, quod propulsando peragitur, & robore indiget. J. Alex. not. ad Gal. 2. de san. tu. Tom. II. Oper. p. 392.

PUGILLUS, δρᾶξ, δρᾶκίον, nomen mensuræ siccæ, quantum scilicet extremis digitis invicem junctis, & adductis comprehendi potest, sive

omnibus, sive tribus saltem. Sennert. in l. 5. p. 5. f. 1. c. 3. Schenk. de medic. compos. &c. p. 66. aliique.

PULBION, πάλβιον, idem quod ἰσχυροφάλοιον, *pulvinar*.

PULCHRITUDO, κάλλος, est *fructus sanitatis*, quatenus bonam corporis conformationem cum laudabili temperie, & continuatione integra sequitur. Gal. ad Thrasylbul. c. 14. fin. *Pulcher* etiam Gr. dicitur καλός, h. e. *formosus*, cui opponitur αἰσχρός, deformis. Vid. Diet. n. 9. *Pulchritudo* quoque ornat Medicum, nempe ut vel solo aspectu Medici in spem valetudinis ægri erigantur. Lind. S. M. Ex. I. §. 10. *Pulchritudo* est scopus Naturæ secundarius. C. in Gal. Hofm. LL. de U. P. nu. 768. verum amoris philtum, C. Rejes, C. El. q. 29. §. 33. 34.

PULEX, ψύλλα, ψύλλος, nomen insecti notissimi, & molestissimi, fœminis præsertim, & canibus; cujus historiam vide apud Aldrov. l. 5. de insect. cap. 6. Ejus structuram admiratus Gal. l. 17. de U. P. c. 1. fin. adde ea, quæ per microscopium observata leguntur in Eph. N. Cur. An. I. Observ. 13. Alias & *Psylli* Latine vocabantur, qui venenum e vulnere labiis exugebant, cum quis a serpente morsus erat, notante Keuchen. ad Sammon. p. 257. seq.

PULLUS, πῦλον, νεοπίς, quid significet, notum est. In genere denotat omnem sobolem tenellam animalium quorumcumque; quamvis videatur frequentius dici de volatilibus, quam terrestribus, aut aquatilibus. Imo simpliciter sæpissime apud Authores ponitur pro *pullo galinaceo*.

PULMENTUM, idem quod *Puls*. De quo p. infr.

* **PULMO**, πνεύμων, Jon. πνεύμων, vide *Pneumon*. *Pulmonaria* vena, & Arteria, dicuntur a nonnullis Arteria venosa, & Vena Arteriosa veteribus alias nuncupata, teste Barth. lib. 2. Anat. c. 7. p. 404.

* **PULMONIA**, idem quod *Peripneumonia*. Vide p. supr. Hoc vocabulo usus est P. M. de Caldeira, Tom. III. Oper. p. 136. & Hor. Aug. Tom. III. Ep. & Conf. Medic. l. 7. c. 7. p. m. 268.

PULPA, σάρξ, Theophr. l. 1. hist. pl. c. 4. dicitur caro, seu substantia succulenta, præsertim fructuum, inter corticem, ac nucleum comprehensa; v. gr. pomorum, ceraforum, passularum, prunorum, tamarindorum, &c. Schrod. l. 1. c. 2.

PULPEZIA, *Pulpezia*, idem quod *Apoplexia*, *Sideratio*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

PULS, *Pulmentum*, *Pultica*, ἐπιπῦλον. Vide *Etnos*.

PULSATIO, σφύξις, σφύγγος, in genere omnem motum arteriarum notat, ob sanguinis a

corde impulsus, qua naturalem, qua præternaturalem; uti ex pluribus locis demonstravit Foef. p. 605. seqq. Jung. Dieter. n. 81 r. Hodieque tamen receptior videtur acceptio præternaturalis, ad differentiam *Pulsus σφυγμῶν*, qui primario naturalem arteriarum distensionem, a sanguinis motu factam, denotat: Secundario, & cum additione, etiam de præternaturali dicitur. De *pulsuum* differentis præcipua saltem reperies in nostris Dogm. M. Gen. P. III. f. 4. p. 361. seqq. Novissime quoque hoc argumentum erudite pertractavit D. Laur. Bellin. in Operis Membr. II. de Pulsibus. *Pulsatio* quoque in Pharmaceuticis dicitur, quæ fit malleo, aut pistillo, ut partes a se mutuo avellantur. Ita semina e plantis cortices a nucleis, medulla radicum ab exteriori substantia *pulsando* separantur. Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 28.

* *PULSATORIUS*, σφυγματώδης, dicitur *dolor*, qui ob sanguinis effervescentiam, & motum vehementiorem in arteriis percipitur, & in aliis partibus membranaceis, & nervosis; estque magnarum inflammationum accidens. Gal. l. 2. de Loc. Aff. c. 7.

PULSILOGIUM, vocatur instrumentum Medicum, quo arteriarum motus, & quies exploratur; cujus inventorem se esse gloriatur Sanctorius, ita ut centum, & triginta tres æqualium motuum differentias illo instrumento exactissime dimetiri liceat, incipiendo ab observatione rarissimi, & procedendo ad creberrimum. De hoc plura legantur in d. Authoris Method. vitand. error. l. 5. c. 7. fol. 109.

PULSIO, ὄσις, ἄθροσις, vide *Osis*. Refertur inter causas morbificas, vel potius modos cauſandi, aut afficiendi p. n. a Rolink. O. & M. M. Spec. l. 3. f. 3. c. 28.

* *PULSUS*, σφυγμῶς, vide *Pulsatio*. Communiter etiam motui cordis attribuitur, sed accuratius Arteriis. Nam Cor non *pulsat* ab impetu sanguinis influentis, sed a constrictione, & evacuatione repentina. De *Pulsifica virtute* vel cordi, vel Arteriis insita, adhuc controvertitur inter Anatomicos; quam litem hujus loci non est expedire; quamvis non videamus urgentem rationem, quæ permoveat, ut illam *pulsificam* virtutem credamus, aut statuamus.

PULTATIO, idem quod *Atheroma*. Ingrass. Comm. in Avic. de Tum. p. n. p. 83.

PULVERATIO, *Pulverisatio*, κοιόπρωσις, dicitur operatio Pharmaceutica (quamvis & in Diætetica usum habeat) qua in pulverem contundendo, aut terendo, solida sicca corpora rediguntur. Vide *Pulvis*.

PULVILLUS, idem quod *Plumaceolus*, ὑπερφάλακτον, ὑπαρχέσιον, vocatur *parvum pulvinar*,

paratum, vel ex pluma tenuiori, inter duos lintea munda, ac mollia confuta, vel stappa cannabina diligenter pexa, & mundata, vel ex lana, aut gossypio: De quorum *pulvillorum* descriptione, & usu vide apud For. lib. 6. Chir. Obs. 13. in Schol. & Obs. 36. in Schol. Possunt etiam referri ad *Plagulas*. Sculter. Arm. Chirurg. Part. I. Tab. I. VI. p. 144.

PULVINAR, *Pulvinum*, ὑπερφάλακτον, πορσιον. *Φάλακτον*, quid sit, pueri quoque norunt ex Nomenclaturis. Vide *Hypocephalaion*, *Prosepalaion*.

PULVIS, πῶσις, vocatur species medicamenti sicci, in minutissimas particulas contundendo, vel terendo redacti. Sunt vero *pulveres* alii simplices, alii compositi, alterantes, vel purgantes, vel Diaphoretici: de quibus plura vide apud Practicos, præsertim Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. f. 20. Morell. de form. rem. l. 1. f. 2. c. 7. Schrod. l. 2. c. 77. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 5. seqq. & plures alios. *Pulvis pinguis* dicitur Galeno, in quo nec asperum quicquam, nec acre subest, l. 5. de san. tu. c. 3. circa fin. De *pulveribus Philosophicis*, qua medicamentoſis, ex auro, argento, mercurio, qua aurificis, quare in Th. Chym. Vol. I. pag. 23. 609. Vol. II. 46. Vol. III. p. 170 91. 410.

PUMEX, πῶσις, est lapis porosus, & innumeris foraminulis, & cavernulis plenus, instar spongiae. Ejusduæ sunt species: *Niger*, vulgo lapis Balnearum, ad læviganda, & purganda corpora aptus: & *Albus*, levis, trituque facilis. De cujus viribus, præparatione, & usu vide Gal. l. 8. de S. F. §. Cifferis, Diosc. l. 5. c. 125. Scrod. l. 2. c. 8. n. 16. Fr. Hofm. in Clav. Rul. & Johnf. De *pumice* cremato, ignito, ejusque viribus auri tincturam forbendi vide Libav. Tom. II. Op. p. 147. & 302.

PUNCTULARIS, dicitur Febris aliquando omnis maligna, aliquando strictè illa, quæ cum Maculis, & Exanthematibus in habitu corporis est conjuncta. Petr. Mich. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 569. seqq.

PUNCTIO, *Punctura*, ὑξίση, ὑξίσι. Vide *Nygma*. Sæpe etiam ponitur pro *dolore punctorio*, qui a causa interna, particulis acerbis salinis, vel ulcerosis, vel corrosivis acidis dependet, apud Paracel. passim in scriptis, & alibi.

PUNCTUM, πῶσιον, vocatur, cum additione *Lacrymale*, Foramen ossi nasi insculptum, cui apposita est Caruncula lacrymalis, in oculi cantho majori. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. *Punctum* saliens, dicitur primum cordis rudimentum, & delineatio in formatione fœtus, quando motus quidam pulsans observatur, ceu principium vitale.

PUNCTURA, idem quod *Punctio*, ὑξίση.

* PU.

* PUPILLA, *πύρι*, vide *Cora*.

PUPPIS OS, vocatur *Os frontis*, vel *syncipitis*, & sutura in illo offe, Sutura *puppis*. Vesal. in Exposit. termin. Anatomic. ad fin. l. i. de H. C. F. Jung. Barth. Anat. libell. IV. cap. 5. p. 702. Blas. Med. Un. pag. 104. ad differentiam scil. suturæ Lambdoideæ, quæ Sutura proræ vocatur.

PUPULAE, vocantur communiter extremitates digitorum, quæ Arab. *Alanemel* vocantur. Andr. Bellunen. explicat. vocum Arabic. annexa operibus Avicennæ. T. II. p. 402.

* PURGAMENTA, dicuntur strictè excreta post partum ex utero, Græc. *λόχη*. vide *Lochia*. Aliquando tamen pro *alvi sordibus* accipi, docet Keuch. ad Samonic. p. 129.

* PURGANS, *καθαρτικόν φάρμακον*, late interdum, quamvis rarius, accipitur pro omni vacante, qua interno, per alvum, vomitum, &c. qua externo: ut ita idem sit, quod *purificans*: dum etiam ulcera curari dicuntur, imposito *purgante*, *καθαρτικῷ*, Hipp. 7. de fract. t. 3. adde Foef. Oecon. p. 297. interdum strictè, & frequentissime pro *purgante* solum per alvum. Et in hac significatione describi possunt, ac debent *Purgantia*, quod sint medicamenta, quæ virtute fermentativa, magis, vel minus vehementiori, vel colliquativa, humores excrementitios, & vitiosos, ad segregationem a vitalibus, & ad loca convenientia, præprimis ductum biliarium, & pancreaticum, disponunt, simulque irritando & vellicando fibras intestinorum excretionem illorum recrementorum eo depositorum promovent. Dividuntur in *Mitiora*, & *Fortiora*; quibus nonnulli *intermedia* præter necessitatem adjiciunt. Catalogum utrorumque & quidem cum *Simplicium*, tum *Compositorum* passim reperies in Practicis. Elective humores *purgare*, aut vi magnetica allicere, commentum est. Plura de *purgantibus* qui desiderat, legat, præter Hipp. Gal. & alios antiquiores, etiam ex recentioribus præprimis Schrod. lib. 4. cl. 3. cum Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Rolink. Tr. de Purgantibus, O. ac M. M. Sp. l. 5. sect. 1. per tot. Linden. Ex. XIII. §. 349. seqq. Villis, Pharm. Rat. Part. I. f. 3. c. 1. Pechlin. tr. de Purg. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. c. 2. p. 456. seqq. ut & nostras Disputationes de Remoris Purgationis, Disp. II. & appendicem de *purgationis* modo, ac viis ad alvum. An vero *purgantia* in se, ac sua natura dentur adeo secura, ut nec putrefaciant, nec vitalia resolvant, nihilque expellant foras, nisi quantum peccent, ideoque non aggravent, sed ab onere saltem sublevent, uti voluit Helmont. tr. Potestas medicam. §. 34. & Fr. Hofm. d. l. de eo valde adhuc dubitatur, ob naturam omnium *purgantium* naturæ nostræ vel ad minimum quodammodo

adversam. Vide allegatam nostram Disputationem.

* PURGATIO, *καθάρσις, φαρμακεία*, aliquando latissime sumitur pro omni evacuatione; ut ita idem quod *κένωσις* sit, sive a natura proveniat, sive arte procuretur; quemadmodum hoc pluribus ex Hippoc. & Gal. locis demonstravit Foef. p. 296. 297. aliquando vero strictè pro *purgatione* artificiali, quæ per inferiora instituitur: & ita describi potest. *Purgatio* est evacuatio humorum excrementitiorum, & vitiosorum e viis convenientibus, Ductu Biliario & Pancreatico, ad intestina depositorum, mediante horum irritatione, & ad expulsionem stimulatione, virtute purgantium magis, vel minus colliquativa facta. Videantur Authores p. a. allegati. *Purgatio* Chymicis quoque idem est, quod *Purificatio*: & fit septem modis, *Destillatione, Sublimatione, Solutione, Latione, Ustione, Segregatione, Colatione*. Rul. in Lex.

† PURGATORIUM INFERA, est Scamonium, supra Elleborus albus, apud veteres. Mercurialis de Com. med. l. 2. c. 8.

* PURGATORIUM, Paracelso dicitur *quilibet morbus*, Paramir. l. 5. c. 2. & 3.

PURIFICATIO, idem quod *Depuratio, Mundatio*. Gr. dici possent *καθαρισμός*. Vide *Depuratio, Purgatio*.

PURPURA, *πορφύρα*. Vide *Porphyræ*.

* PURULENTIA, idem quod *Suppuratio, Empūsia*. Vide *Empyema*.

* PURULENS, *ἐμπύουσ*, *πυώδης*, idem quod *Suppuratus*. Vide *Empyema*.

PURUS, *καθαρός*, vide *Catharos, Puritas, καθαρότης*.

PUS, *πύον*, dicitur materia quædam liquida præternaturalis, & semiputris, in exulceratis partibus, e sanguine extravasato, & stagnante, mediante caloris intensioris colliquatione putredinali remolliente particulas concretas, & transponente partes subtiles, producta. Quo & Hipp. respexisse videtur, scribens, *pus fieri ex alterato, calefacto, & putrefacto sanguine, in ulceribus*, l. de Ulcer. II. 10. & Ga. propterea *ἡμιμόχθηρον μέγ. βολὴν*, *semipravam* mutationem vocavit, 2. aph. 47. Hinc Helmont. *pus* dixit non esse excrementum ulceris, sed cruoris in materiam noxiam, & corruptam depravationem, & degenerationem, tr. Scab. & Ulcera Scholar. v. 17. 18. 19. quamvis alibi negaverit, *pus* esse partem cruoris, tr. Schol. Humor. Pass. Decept. cap. 1. n. 42. sc. quando *pus* est factum, non amplius dici potest pars sanguinis, sc. vitalis. Plura de *puris* generatione, cujus notæ bonitatis sunt albedo, lævitas, æqualis consistentia, & foetoris absentia, vide apud Forel. p. 544.

Diet. n. 743. Lind. Ex. XIII. §. 333. *Puris generatio* alias dicitur *Suppuratio*, & a Neotericis tribuitur Acido exuperanti. Hinc Dolæus ita descripsit, quod fiat, quando acidum materia defervelcente incipit exuperare, & avolantibus plus minus particulis volatilibus, seu spirituosis, & accedentibus hinc inde heterogeneis, unde inflammationis tragœdia catastrophen suam sortitur ex tumore inflammato in ulcus purulentum abscedens, Encyclopæd. l. 2. c. 3. §. 2. p. 279.

PUS, πῦς. Vide *Pes*.

PUSILLATUM, *Pusulatum*, dicitur *Pulvis* non perfecte tenuissimus, sed adhuc asperitatem sabulosam, & granula quædam continens. Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3.

PUSTA, est saniei digestio, a pure dicta. Paracels. lib. 1. de Tart. tract. 5. cap. 1. ut & in Fragm. ad h. l. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

* PUSTULA, ἐξάνθημα, ἔρυσμα, ἐνζέσμα, idem quod *papula*, morbus dicitur in habitu corporis, soluta cutis, vel cuticulæ unitas, sive parvulus tumor in exteriori cuticula, vel cute, Tuberculum, &c. Vide *Exanthema*, *Echyma*, *Phyma*, &c.

† PUSTULA, facer ignis, qui pustulas excitat. Inde Oves pustulosæ, quæ eo morbo laborant. Colum. l. 7. c. 5. Marc. Don. dilu. in Sueton. c. 44.

PUSULA, idem quod *Granula*, *pulvis pusillus*, granulando concinnatus. Libav. antea c. l.

PUTAMEN, idem quod *Cortex*, φλοιός, λέπτα, λέπτα. Vide *Cortex*, *Lepos*.

PUTEUS, φρέξ, quid sit, ex aliis Lexicis patet. Aquæ e puteo calidiores tempore hyberno reliquis. Gal. l. 3. de S. F. c. 8. Flamma e puteo, ut & exhalationes malignæ observatæ leguntur in Eph. N. C. A. I. Obs. 33. *Puteus* in metallifodinis vocatur *crypta*, e qua metallica terra, vel minera extrahitur. Rul. in Lex.

PUTOR, idem quod *Fætor*, ὀσμή, Graveolentia, dicitur de ore. Gal. c. 4. in 6. Epid. t. 9. ad fin.

PUTORIUS, est nomen *Mustelæ sylvestris*, ex ore fœtidum halitum emittentis; cujus historia habetur in Aldrov. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 17.

PUTREDO, *Putrilago*, σπυδαίον, σπύδης. *Putris*, *Putridus*, σπυδαίος. Usitatissimi eisdem hi termini sunt in Medicina, præsertim etiam doctrina de febribus: sed in quo consistat vere essentialis ratio *putredinis*, nescio an aliquis exacte, & ex asse descriperit. Licet enim generalis descriptio, a Gal. & Arist. proposita, non sit rejicienda, quando *Putredo* dicitur totius corporis substantiæ mutatio ad corruptelam a calido externo; non tamen sufficere videtur ad

omnem difficultatem eximendam. Nos, salvo aliorum judicio, hanc dabimus descriptionem generalem: *Putredo* est corruptio corporis mixti naturalis, vel inchoata, vel consummata, consistens in dissolutione principii formalis, & specifi a principio materiali, & consequente deunione etiam diversarum materialium particularum, antea exactissime per principium formale unitarum, & mistarum. Hæc vero descriptio dextere nunc applicanda erit diversis corporum mixtis; & alia observabitur *putredo* corporum liquidorum a *putredine* corporum siccorum, horumque vel mollium, vel duriorum; alia animatorum; alia inanimatorum; alia incipientis; alia perfectior; alia consummata. Jungatur Vvillis, de ferm. c. 8. de febr. c. 9. Notæ nostræ ad Jesenii Judicium de Sang. V. S. misso p. 43. seqq. Kerger. tr. de Ferment. f. 2. c. 9. Si quis meliora, & certiora docuerit, ei cum gratiarum actione herbam porrigemus.

PUTREFACTIO, σπύδης, idem quod *putredo* active sumpta. Hinc Dorn. Rul. & Johnf. descriperunt, quod sit misti resolutio per putredinem naturalem, cum partes, inter sese commistæ, reseratis claustris internis, operante calore per humorem, & resolvente, discedunt. Est vero *putrefactio* etiam via ad varias Pharmaceuticas operationes: unde artificiosa quoque datur *putrefactio*, in qua attendere oportet, ne fiat resolutio καθόλου totalis, & destructio, sed duntaxat eouque, quo vel aliquid activi eliciatur, vel nova quædam veluti rerum natura introducatur, & fructus etiam alterius generationis producat. Estque talis *putrefactio* digestio quædam fermentativa, substantiam rei, calidi externi accessione, ad rem præstantiorem producendam dissolvens. Habeturque duplex, *Putrefactio*, & *Resolutio per medicinam*. Est etiam *Putrefactio* quædam ambigens inter calcinationem corrosivam, & *putrefactionem*: vocaturque *putrefactio sicca*, & *Philosophica*. Imo a quibuslibet nomen habet, cum quibus aliqua ratione consentit; ut sublimatio, separatio elementorum, coctio, solutio, &c. Fit autem in aqua Philosophorum sicca, seu aceto acerrimo: nec est alius rei, nisi Solis, & Lunæ. Dorn. Rul. Johnf. Vveker. Ant. Gen. l. 3. cap. 33. Quærat etiam in Indicibus sex Voluminum Theatri Chym.

PUXIS, pro *pyxis*. Scrib. n. 230.

PYCNOS, πυκνός. Vide *Creber*.

* PYCNOSIS, *Pycnoticos*. Πύκνωσις, πυκνωτικός. Vide *Condensatio*.

PYCTE, πυκτή, dicitur *lac coagulo concretum*, cui, dempto sero, mel additum est. Ventrem subducit, maxime si serum adjectum fuerit. Gorr.

* PYELOS, πύελος, i. e. *pelvis*, Alveolus. Vide *Choana*. Balneæ quoque minores, vel *alvei abstrictiores*, πύελου dicti fuerunt, Gal. l. 7. M. M. c. 6. J. Alex. not. ad h. l.

PYGARGUS, πύγαργος, nomen valde æquivocum, notans vel *capram feram*, Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 15. vel *Ardeam*, vel utatius *Aquilæ* speciem, cujus descriptionem tradidit Aldrov. l. 2. Ornith. c. 5. Dicitur & metaphorice de homine delicato, & ignavo. C. Hofm. in not. ad Gal. LL. de U. P. n. 229.

PYGMACHOS, πυγμαχός, dicebatur is, qui in certamine & lucta, & pugillatu exercebatur. Rhod. ad Scrib. n. 191.

PYGMÆI, πυγμαῖοι, proprie dicuntur populi vel in India, vel in Gronlandia minimæ longitudinis, πυγμαῖη, h. e. mensuram cubiti ad digitos non superantes, nihilominus pugnacis naturæ, ita ut cum gruibus certare fingantur. An unquam tales fuerint in orbe populi, adhuc controvertitur: & varias opiniones scriptorum collectas legere licet apud Erasum. Francisc. Part. I. Horti Indici Orient. & Occid. pag. 540. seqq. Deinde de quibusvis *nanis*, & *pumilionibus*, quales etiam artificiosa, & longiori inunctione produci posse, opinatur Dobrzenzky de Nigro Ponte, Medicus Regius Pragensis, in Eph. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 79. Paracelso vero *pygmei* dicuntur *homunciones*, vel subterranei spiritus, quos & *faculas*, & *scintillas* vocant. Non natos esse perhibent, neque habere parentes, sed non aliter ex corruptione terræ, quam ex equino fimo putrefacto scarabæi, generari. Dorn. in Dict. Parac. Rul. & Johnf. in Lex. Meminit eorum aliquoties Parac. in l. de partu hominis, de pessil. & alibi: & fatetur, se integrum de *pygmeis* scripsisse tractatum, de quo nobis non constat.

PYLA, πύλα. Vide *Porta*.

* PYLORUS, πυλωρός, Lat. *Janitor*, vocatur *dextrum orificium ventriculi*, vulgo inferius dictum, angustius sinistro, sive Stomacho; cujus usus est, transmittere cibum in liquorem, sive cremorem liquidum mutatum ad intestina tenuia: siquidem cum Duodeno immediate continuatur. Plura vide in Anatomis, & in specie in Barthol. l. 1. An. c. 9. *Pyloro* peculiare regimen attribuit Helmont. in digestionis opere, ut patet ex tract. Pylorus Reñor.

PYODES, πυώδης, *purulentus*: ita leguntur *purulentæ mitiones*, apud Gal. c. 3. in 1. prorrh. t. 20.

PYON, πύον. Vide *pus*.

* PYOSIS, πύωσις, in genere significat *suppurationem*. Specialiter vero idem est quod *enūξ*, vel *ιπέπνον*. Vide *Onyx*.

PYR, πῦρ. Vide *Ignis*.

PYRACTOSIS, πυρακτώσις, *Combustionem* significat. Fuchf. com. in Gal. l. 1. de morb. diff. c. 5. p. m. 24. a.

PYRAMIDALES *Musculi* vocantur, qui quartum par musculorum abdominis constituunt, & tendinibus rectorum incumbunt. Barthol. l. 1. An. c. 6. p. 55.

PYRAMIS, πυραμῖς, præter figuram Geometricam, & turres quædam Ægypti, quas significat, in Chymicis vocatur vas metallicum, aliis *Catinus coniformis* dictum, in modum *pyramidis* excavatum, ut pars ejus superior lata, inferior autem in acutum vergens, proliquantis mineralibus in regulam formandis accommodari possit. Ruland. & Johnf. in Lex.

PYRAMIDALIA VASA, dicuntur vasa spermatia præparantia, quæ alias & *pampiniformia* vocantur. Vide *Pampinus*.

PYRAUSTA, *pyraustum*, πύραυστος, dicitur insectum quoddam, ad papiliones pertinens, quod ignis flamma gaudens, ad lucernas advolat, & sæpe sese comburit; cujus historiam vide apud Aldrov. l. 1. de Insect. c. 2. *Avi* quoque *Spiritus* vocatur *pyraustum*, quod ignis sit ipsius pabulum, & alimentum. Th. Ch. Vol. I. p. 35.

PYREN, πύρη. Vide *Nucleus*.

* PYRENOIDES, πυρηνοειδής, vocatur processus secundæ vertebræ cervicis, qui alias *Dens Hipp.* vocatur: aliis *Dentiformis*, *odontoides*. Vide *Dens*.

PYRETERION, πυρητήριον, dicitur pars illa Furni Chymici, quæ ignem continet. Dicitur & *pyriherion*, apud Morley in Collect. Chym. Leid. proleg. cap. 2. quamvis minus accurate ad leges Grammaticas Græcæ Linguæ.

PYRETOLOGIA, πυρητολογία, i. e. *doctrina*, vel tractatio de *Febribus*, hodieque magis magisque exulta.

PYRETOS, πυρετός. Vide *Febris*. *Pyretion*, πυρέτιον, *febricula*.

PYRGITE, πυργίται, *Turriti*, vocantur passeruli, qui in turribus altioribus nidificant. Gal. l. 6. de san. tu. c. 11. Laudantur in calculosis, l. de ren. morb. cur. c. 6.

* PYRIA, πυρία, idem quod *θέρμασμα*. Lat. *Fomentum*. Legitur apud Hipp. 5. aph. 28. & 6. aph. 31. adde Foesf. p. 547. Diet. nu. 747. Dicitur & *πυρίαιμα*, Gorr. Vide *Fomentum*.

PYRIASTES, πυρίαστis. Vide *Protogale*.

PYRIATERION, πυριατήριον, locus dicitur, ubi fit sudatio, *Laconicum*, *Sudatorium*. Vide *Laconicum*, Pantin. in not. ad Cels. l. 2. c. 17. p. 271.

PYRIATOS, πυριπός, scil. κίριμ, i. e. *Lactar ferrefactus*.

* PYRICAUSTOS, πυρίκωστος. Vide *Ambulista*.

PYRIEPHTHOS, πυρίεφθος. Vide *protogala*.

PYRIFORMIS, epitheton primi e *Masculis Quadrigeminis* dictis femur abducentibus, & circumagentibus. Barth. l. 4. Anat. c. 11. p. 580.

PYRIMACHUS, vel pyromachus, πυρίμαχος, vocatur veteribus *Stribum*, vel *Antimonium* coctum, & in lapidis duritiem concretum, ideo quod igni repugnet, & inardentes tantum fornaces conjectum suat. J. Agricol. l. 10. de nat. fossil. Aristotel. vocavit lapidem *pyromachum*, l. 4. Meteorol. c. 6. Ex recentioribus tamen sunt, qui nomen hoc ad cuprum cum sulphure fufum, & in lapidis duritiem concretum restringunt.

PYRINE, πυρίνη, nomen *Emplastrum* ad scirrhos, & durities, apud Ægin. l. 7. c. 17. Gorr.

PYRIPHLEGES, πυρίφλεγής, homo dicitur febricitans, qui valde ex febre illa fervet ad contactum, i. e. igneo ardore flagrans. Hipp. 4. de R. V. I. A. l. 63. Dicitur & πυρίφλεγής, l. 1. de morb. mul. LXXXI. 2.

PYRISTRION. Vide *pyretion*.

PYRITES, πυρίτης, vocatur lapis quasi ignarius, flex e chalybe scintillas evocans, alifus. Ab aliis quoque dicitur *Lapis luminis*. Variat vero valde quoad colorem, prout in metallifodinis diversis reperitur. Ejus varia genera recenset Rul. De ejus usu vide Gal. l. 9. de S. F. §. *Pyrites*. Diosc. l. 5. c. 143. Forest. l. 19. O. 114. Schol. Schrod. l. 3. c. 8. nu. 18. Chioc. Mus. Calc. sect. 3. p. 382. seq. *Marcastia* dicitur etiam *pyrites argenteus*, Th. Ch. Vol. I. p. 777. Item *Lapis phlogophorum* a quibusdam dictus fuit *pyrites*, utpote qui totus sulphur fit, & argentum vivum, e quibus lapis ille constat, d. l. p. 42.

PYRIUS, πύριος, dicitur *pulvis* ille tormentarius, qui pro sclopis, & tormentis bellicis explodendis usurpatur, notissimus. Paratur ex nitro, sulphure, & carbonibus: cujus modum parandi etiam ad Chymiam pertinere, vult Libav. Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Ejus vis sclopetans, vel fulminans potest etiam reprimi; & dicitur *Repressus*. Idem l. 6. c. 9.

PYRONOMIA, πυρονομία, est caloris ad suas operas adhibendi, ignisque regendi scientia. Et ita idem est quod *pyrotechnia*, de qua p. p. Rul. Verum Paracelsus *pyronomus* dicitur, qui prognosticat ex ignis Elemento: & ita cum *pyromantia* coincidit, l. 2. de Tart. tr. 2. c. 3. in comm. Eiusdem sententiæ est Johnf. in Lexic. Ch. l. 2.

PYROPHAGUS, πυροφάγος, dicitur *Ignivorus*, qui vel peculiari artificio, vel præstigijs

ignem devorare audet; quales hodieque inter circumforaneos conspiciuntur lucellum hinc captantes. Meminit & talis *pyrophagi* Bonett. Medic. Sept. l. 3. f. r. c. 19. p. 510.

† Πυροφωβία, hoc est Ignis, lucisque metu corripitur.

PYROPUS, πυροπός, æquivocum est. 1. notat gemmam rubram, vulgo *Rubinus* dictam, alias *Carbunculus*: vide *Carbunculus*. 2. significat *Ævis Cyprii Coronarii misturam*, cum auri quarta parte, in tenuem bracteam redactam, qua pyramidum summitates obducebantur. 3. *Electrum igneum* ex genere succini, vel Philosophorum tinctura, &c. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 24.

PYROS, πυρός, significat *Triticum*, frumentum notissimum, & usitatissimum in Diætetica, sive Victu, & Medicina. Optimum habetur, quod densum est, & substantiam habet adeo compactam, ut dentibus vix dividi queat. Vide Gal. l. 1. de A. F. c. 23. l. de atten. Vict. c. 6. l. 8. de S. F. §. *Pyros*, Bruyerin. de re cib. l. 5. c. 12. *Triticum hornum*, vel hornotinum, i. e. hoc anno collectum, vocatur *σπίριον*, & commendatur ab Hipp. 2. de art. r. 43. Adde Gal. com. ad h. l. quid sint *πυροί σκληροί*, dura *tritica*, lege apud Lind. Ex. XVI. §. 143.

PYROSIS, πύρσις, est ille *ardens rubor*, quo facies tota accenditur, præsertim illis, qui fervidis diebus faciunt iter. Rul. Ex. XI. §. 189.

PYROTECHNIA, πυροτεχνία, vocatur illa ars, quæ operatur in præparatione naturalium rerum adminiculo ignis, tanquam potissimo medio, & instrumento. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Ejus usus maximus in Pharmaceuticis, & Chymicis. Quam etiam laudavit Helmont. de Lith. c. 5. n. 4. Ut *pyrotechnia* corpora reserat coram oculis, ita januam ad Philosophiam naturalem. *Pyrotechnia Hermetica* vocatur, quæ pertinet ad præparationem Lapidis Philosophici. Th. Ch. Vol. VI. p. 398.

PYROTICOS, πυροτικός, idem quod *πυροκός*, *urendi vim habens*. Vide *Cauticus*.

PYRHOCORAX, πυρροκοράξ, quasi *Corvus ruber*, nomen avis ad *Graculos* pertinentis: cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 12. Ornithol. c. 8.

PYRRHOS, πυρρός, Latine *Rufus*, notat colorem ignis coloris similem, & ad flavum maxime accedit. Foes. existimat, esse Latine exprimendum per *Fulvum*, i. e. ex flavo pallefcentem, qualis est Orichalci, Oec. p. 548. ubi plura vide. J. Alex. verodicit, πυρρόν esse colorem similem arei coloris, aut capillorum, & barbæ illorum, qui propterea *Ænobarbi* dicuntur. Qui si pallefcant, *fulvum*, κίρρον faciet: Rufumque colorem notari in vinis Creticis, & Malvaticis,

ticis, not. in Gal. l. 12. M. M. c. 4. Gorr. dicit ad flavum accedere, sed eo esse pallidiorem. Nobis placet Alexandrini expositio ad significatiōnem vocabuli propriam maxime accedens.

PYRRHULA, πυρρῦλλα. Vide *Rubicilla*.

PYTHMEN, πυθμῆν. Vide *Fundus*.

PYTHON, vel *pythius Draco*, πύθων, dicitur serpens acuti visus, oculis magnis, & triplici dentium ordine præditus: descriptio habetur ap. Aldrov. l. 2. hist. Drac. & serp. cap. 3. *Pythones* alias, & *pythonissæ* Paracelso dicuntur præstigiatores, incantatores, & sagæ, quibus attribuitur, quod divinare possint, & tempestates excitare, tonitrua, &c. passim in scriptis, Paramiro, de podagra, & alibi.

PYTIA, πυτία, ita Gorr. (quamvis nobis mendose scriptum videatur, pro πύτιξ) vide *Coagulum*.

* PYULCON, πυυλκόν, dicitur instrumentum Chirurgicum, quo pus, vel sanies et profunda, & sinibus extrahitur. Meminit aliquoties Gal. v. g. l. 2. de C.M.P.G. c. 5. l. 5. M. M. c. 8. l. 2. ad Glauc. c. 8. quale vero fuerit, non certo constat. Videtur tamen fuisse non dissimile, aut forte idem cum eo, quod vocatur *Syringa*, vel *Fistula*, quo hodieque Chirurgi utuntur. Gorr. Castell.

† PYULCUS, est Cannula argentea, oblonga, vulnere percussione respondens, cujus extremitas, quæ intra vulnus admittitur, varie perforata, altera quæ extra ulcus manet, orbiculariter investitur, ac dilatatur, ne vulnus intret. Eustach. Rud. de vulneribus l. 1. c. 17.

PYXINON, πύξινον, q. *buxcum*, nomen *Collyrii*, apud Cels. l. 6. c. 6. notante Gorr.

PYXIS, πύξις, proprie, & strictè vasculum, quo aliquid asservatur, ex buxo paratum significat: sed hodieque communiter accipitur pro quovis ex quacunque materia parato vasculo. Qualia variæ formæ, & e varia materia parata requiruntur in Pharmaceuticis, & Chirurgicis. *Pyxides* lignæ, stannæ, plumbeæ, æræ, lapideæ, fistiles, vitreæ. Weker. A. G. l. 4. c. 13. *Pyxidem* unguentariam vocat Hild. illam, qua instructi esse debent Chirurgi ad ægros accedentes, & quidem in sex, vel plures classes distinctam, in Cista Militar. p. 1041. *Pyxis* nautica vocatur, in quam magnetis declinatio observatur, ad directionem navium hodieque necessaria. Th. Ch. Vol. V. pag. 352. *Pyxis* quoque est nomen unguenti acopi, cui præcipua vis est emolliendi. Valer ad omnes inflammationes. Ita vero dictum, quod commodissime in vase buxeo servetur. Ejus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 19. & Act. l. 15. sed diversis paulo ponderibus, citante, & notante Gorr. Ab

Anatomicis etiam amplam, & profundam cavitatem in offe Ischii, sive coxendicis pro excipiendo ossis femoris capite globoso, alias *Acetabulum* dictam, vocari *Pyxidem*, scribit Barthol. libell. An. c. 16. p. 739. Os *pyxidis*, dicitur Os occipitis, quod est Os prææ, memoriæ appellatur. Id. d. l. c. 6. p. 710.

Q

QUADRAGESIMUS, τεσσαρτηκοστός, scilicet dies, qui habetur pro principio morborum Chronicorum, argumento 4. aph. 36. Gal. in comm. adh. l. quamvis alii sint, qui adhuc Criticum esse concedunt, ex 5. aph. 15. & 6. aph. 49. ex mente Dieter. n. 8. 23. Verum utrumque verum esse potest. 1. quod posterius allegati duo aphorismi loquantur non de die *quadragesimo* in specie, sed intra dies *quadragesima*; ut ita *quadragesimus* nihilominus excludatur a morborum acutorum termino. 2. non absurdum nobis videtur, Crises quoque tribuere morbis chronicis, ex 6. aph. 48. 6. aph. 29. &c.

QUADRANGULUM, τετραγωνον, Lat. *Tetragonum*, *securatum sapientum*, sive Spagyricū. Vide Th. Ch. Vol. IV. p. 609. & infra *Tetragonum*.

QUADRANS, τετραρτημόλιον, dicitur quarta pars libræ, τεσσαρτον μέρος της λίβρας; hoc est uncie tres. Gal. 3. de C.M.P.G. c. 5.

QUADRANTAL, idem quod *Ampibora*, Sextarios 48. continens, vel urnas duas, Fernel. Therap. l. 4. c. 6.

* QUADRATUS, i. e. *Temperate carnosus*, δισταρμῶς. Vide *Eusarcos*. Alias in propria significatione, propter figuram quadrilateram, hoc Epitheton tribuitur diversis Musculis in corpore humano occurrentibus: v. g. musculus labii, & buccis communis, quem Galen. cum aliis veteribus a cute non distinguit, sub colli cute adeo arcte situs vocatur *Quadratus*. Barthol. l. 3. An. c. 11. p. 533. Ita in Dorso per latum, & carnosum vertebrae flectens *Quadratum* dicitur, l. 4. c. 7. p. 568. Musculus quoque Radii, qui manus est pronator, d. l. c. 8. p. 574. & quartus inter Quadrigeminos dictos femoris musculos, *Quadrati* appellantur, d. l. c. 11. p. 580.

QUADRIGEMINI, vocantur muscoli femur abducentes, & circumagentes; quorum primus *pyriformis*, ultimus specialiter *Quadratus*, nominantur, reliqui nomine proprio carent. Barthol. d. l.

QUADRILATERA OSSA dicuntur, quæ quadratâ habent figuram, licet lineis non exacte æqualibus constantem. Talia infirmissima esse scribit

bit Fallop. de Offib. c. 13. Tom. 1. Oper. p. 495.

QUADRUPES, vel *Quadrupedum*, τετραπους, dicitur animal quatuor pedibus incedens. *Quadrupedum* tria genera summa constituuntur, *Solidipeda*, *Bifulca*, & *Digitata*: quamvis alia postea adhuc differentia dentur; dum alia vivipara; alia ovipara; quaedam ruminantia; quaedam non ruminantia; nonnulla cornuta; alia non cornuta observantur. Sunt & quaedam feræ, quaedam vero cicure bestia, de quibus omnibus Aldrov. prolixè satis tractavit in diversis voluminibus.

QUÆ EX QUIBUS, ὅσα ἐξ ὧν, phrasis Hipp. l. 1. Epid. f. 3. t. 1. qua indicatur morborum vicissitudo, successio, & transmutatio, quæ Medico scitu necessaria est: Cujus mutationis, & successionis quatuor præcipue species numerantur, *Epignesis*, *Metaptosis*, *Metastasis*, & *Apostasis*, sive Abscessus. Hæc phrasis movit Stephan. Rodericum a Castro, ut elegantem libellum conscripserit hoc titulo, *Quæ ex quibus*, de morborum vicissitudinibus.

QUÆSTIO, ζήτημα, ζήτησις, idem quod *problema*, quid sit, notum est. *Quæstiones Logicae* dicuntur, quæ ad usum artis nihil faciunt, Gal. l. 4. L. A. c. 1. Has tuto ignorare licet. Lind. Ex. XIII. 31. Qui delectantur hujusmodi *quæstionibus*, non inepte vocantur *Quæstionarii*, qui adolescentibus aperiunt impudentia ludum. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 374.

QUALITAS, ποῖότης, terminus est receptissimus in Medicina; & denotat aliquam proprietatem corporis naturalis, a substantia inseparabilem. Consistere enim videtur, juxta recentiorum principia Philosophica, in particularum materialium minimarum peculiari dispositione, & contextu taliter, vel aliter modificato, unde corpus nostrum quacunque ratione *quale* denominari potest. Divisiones variæ occurrunt apud Auctores: quarum potissimæ sunt, quod alia *Qualitates* sint *Elementares*, alia *Occultæ*, & a tota substantia dependentes. *Elementares* iterum subdividuntur in *primas*, *secundas*, & *tertias*. *Primæ* sunt quatuor, Calor, Frigus, Humiditas, Siccitas. Ad *secundas* referuntur qualitates Subtilitas, Crassities, Obstructio, Apertio, Densatio, Rarefactio, &c. *Tertiæ* dicuntur, quæ certæ alicui parti appropriantur, &c. Verum hæc omnia magis sunt Physica, imo Logica, quam Medica. In Medicina sufficit, *Qualitates* ita accepisse, quatenus sunt proprietates corporum, fundatæ in tota ejus substantia, & ita in concreto, non abstractivè sumptæ. Paucis: *Qualitates* idem sunt, quod *Facultates*, ἰδιοσυγκρησίου, *Complexiones*. Vide *Dynamis*. An *qualitates* dentur

occultæ, disputant adhuc inter se Doctores, vide *Occultus*. Chymici *qualitates* nitrosas, sulphureas, mercuriales, aluminosas, &c. excogitarunt, fortassis ad usum magis facientes, quam Philosophorum commentitiæ, primæ, secundæ, &c.

QUANDROS, dicitur lapis, seu gemma, quæ reperitur in cerebro vulturis, coloris candidi; & dicitur replere mammæ lacte, & contra nocivos casus valere. Rul. Johnf. Aldrov. l. 3. Ornithol. c. 1. §. usus in medicina.

QUANTI, i. e. *plumbum*, Rul. & Johnf.

QUANTITAS, ποσότης, ποσόν, πελίκιον, quid significet, e Logicis petendum. Duplicem esse, *Continuam*, & *discretam*, Gal. quoque docuit, de diff. morb. c. 8. in fin. Utriusque consideratio summe necessaria in subjecto Medicinæ, & objecto, sive in homine, omnibusque rebus secundum, præter, & non naturalibus; quamvis non ex asse, aut accuratissime dici, aut determinari omnino queat, præsertim in remediis applicandis. Gal. l. 3. M. M. c. 3. & l. de cur. rat. per S. M. c. 12. & l. de V. S. adv. Erasistr. c. 7. Opus est igitur artificiosa conjectura, peritia virium, vel facultatum, & frequentis exercitio, c. 2. de R. V. I. A. t. 37. In præparatione quoque lapidis Philosophici *Quantitas* ignis probe observanda, Th. Ch. Vol. V. p. 189.

QUAQUILA, vel *Quisquila*, idem quod *Coturnix*, Gr. ὄρνις, vel ὄρνις, Aldrov. lib. 13. Ornithol. c. 12.

QUARS, petra fellis. Rul. & Johnf. in Lex.

* QUARTANA, τεταρταῖα, est species febris primario intermittens, quæ inclusive in diem quartum extenditur: sive de quarto in quartum paroxysmos suos repetit, cum interveniente intermissione. Secundario etiam de continuata dicitur, ubi intermissio vera non est; interim singulis quatruidis exacerbatio major animadvertitur, τεταρτομοφής Gr. dicta. Illam intermittentem Hippoc. dixit securissimam, facillimam, & longissimam, l. 1. Epid. f. 13. t. 4. quod quidem verum esse, experientia confirmat, & consensus Doctorum; non tamen simpliciter, & absque ulla limitatione; quandoquidem ejus causa consistit in sanguinis dyscrasia melancholico-ferosa, simulque vappescente, minusque spirituo-fa; quæ si altiores jam egerit radices, aut non rite consideretur in curatione, facile transit in scorbuticam dispositionem, & alios morbos chronicos graviore producit. Hinc rectissime scripsit Diet. Jatr. p. 1192. Aspera, & duri ingenii est morbus *Quartana*, non huc, & illuc fluctuans, sed humoribus lentis agitatis, firmo progressu, in corpus venit, totum illud concutiens, & exagitans. Hinc & *Saturni filia* vocatur.

tur. Plura de hac febre vide apud eund. d. l. n. 836. Willis de febr. c. 6. Sylv. Pa. Med. l. 1. c. 27. Piens de febr. Tract. Spec. c. 12. C. Rejes C. El. q. 71.

QUARTARIUS, τετάρτον κοτύλης, quarta, vel potius dimidia pars Heminae, est mensurae nomen liquidorum, vini continens uncias quinque, olei uncias quatuor, cum dimidia, mellis sex cum drachmis sex. Gal. de pond. & mensur. vel potius Diosc. in addit.

QUARTATIO, est separatio auri, & argenti invicem commistorum: quae ideo dicta *Quartatio*, quod misuræ ex auro, & argento tantum sit addendum argenti, ut hujus tres partes sint ad illius unam, sicutque omne quatuor. Dorn. Rul. & Johnf. Meminit & Libav. Tom. II. Op. p. 96. 98. De hac leg. & Jac. le Mort. Chym. f. 2. sive Metallurg. Contr. p. 268. ubi hanc puriorum metallorum separationem præfert Cupellationi, quippe meliorem.

QUARTURA, idem quod *Quartatio*, summum auri examen, hac via videlicet, ut argenti partes novem ad omnia auri commisceantur, liquatione per ignem. Deinde aqua stygia, vel forti resolvantur ambo simul. Argentum totum in aquam confluit, auro solo subsidente, pulveris instar spadicei, nigricantisque coloris. Rul. & Johnf.

QUARTUS, τετάρτος, dicitur de die morbi, præsertim febrilis; estque index septimi, bonam crisin, vel malam, h. e. acrisian ostendens, ex Hipp. 2. aph. 24. & 4. aph. 71. Diet. nu. 827. *Quartam* digestionem in sinistro stomacho cordis finxit Helmont. tr. Blas. hum. n. 21. Τετάρτον quoque significare pondus unciarum quatuor cum dimidia, & ἡμικοτύλιον etiam vocari, e Dioscoride docuit Schenk. Synt. comp. & præsc. med. 67.

* QUASSATIO, σῆσις, idem quod *Concussio*, κλύσεις. In specie vocatur *Quassatio*, τετάρτος, quarta species luxationis vertebrarum, quando vertebra in suo loco manent, sed juncturae, vel compages sunt dimotæ. Gal. c. 3. de artic. t. 2. V. *Quatio*. *Quassatio*, dicitur etiam solutio facta in tendinibus, aut ligamentis, Arab. *Rabathe*, Andr. vero Bellunensi *Adheretib.* Avicenn. Cantic. part. 1. tract. 2.

QUATERNARIUS, *Quaternio*, τετάρτος, vocatur periodus quatuor dierum, observanda Medicis in morbis acutis; quia vel solutio, vel significatio aliqua futuræ solutionis in illo termino fieri solet. Gal. l. 3. de dieb. decr. cap. 1. *Quaternarius* Numerus elementorum ab Helmontio rejectus, cum in natura universa, tum in mistorum constitutione, tr. Tamul. Pest. §. A labe nostra immune, & innocuum cælum.

Est & numerus mysticus Spagyricorum. Th. Ch. Vol. I. p. 547. & Vol. II. p. 210. 211.

QUATIO, σάω, idem quod *concutio*, hoc est violenter agito, impello. Dicitur vel proprie de materiali corporis manu facta concussione; v. g. quando suppurati *quatiuntur*, ut exploretur, quam parte pus delitescat. Hipp. l. 2. de Morb. XLV. 11. & l. 3. XXVI. 30. Coact. 432. 499. Vel improprie, & virtualiter de rebus non naturalibus, quæ sanguinem agitando corporis partes *concutiunt*; v. gr. Caput, Coac. t. 167. l. i. prorrh. f. 3. t. 51. Jung. Foef. p. 561. Ita tussis dicitur *quaterere* pulmonem; quamvis hoc ad propriam significationem potius referat Diet. Jatr. p. 281.

QUATRIO, idem quod *Talus*, Gr. τετραγώνος, ita dicta quatuor lateribus. Bartholin. libell. 4. de ossib. c. 21.

QUATUOR, τέσσαρες, τεσσαρι, numeri certi nomen est notissimum. *Quatuor* mundi prima non esse eadem cum Elementis Aristotelis, videlicet terram, aquam, spiritum, lucem, vult Libav. T. II. p. 113. Verum non satis demonstrasse videtur hoc asserum. *Quatuor* naturæ essentialium mistorum eidem quoque sunt, Terra virgo, Liquor aqueus, Oleum aereum, vel spiritus, Ignis cœlestis, vel astralis, d. l. p. 193.

QUEBRICUM, aliis dicitur esse *Arsenicum*, aliis *Sulphur*. Rul. *Quebrith*, *Quibrith*, *Sulphur*. Rul. & Johnf.

QUELLEM, dicitur terra *originalis*, sabulum, ad quod ligo nunquam penetrat. Helmont. tr. Terra, nu. 4. 5. terra elementalit, futura basis hominis. Idem, ib.

QUELLES, i. e. *Elixir*. Th. Ch. Vol. V. p. 455.

QUERCINUS, *Quernus*, δρύινος, δρυῶδης, quod vel in *quercu* occurrit, vel e *quercu* nascitur. Ita *Viscus quernus* vocatur, qui in officinis potissimum in usu est, & a Paracelso laudatur. Vide *Viscus*.

QUERQUEDULA, βοσκῆς, nomen *Anatis sylvestris*; cujus varias species descripsit, cum usu in cibus, Aldrov. l. 19. Ornithol. c. 30a seqq.

QUERQUERA, κάρικρος, nomen est *febris*, quæ Gr. φρικώδης, *horrida* vocatur, ab horrore, & tremore, cum sonitu. Mendose *querzera* dicitur, animadvertente Keuchen. ad Samon. p. 269. adde C. Rejes C. El. q. 68. nu. 10. 11. Vide *Phricodes*.

QUIANOS, i. e. *Vena terre, cuperosum*. Rul. Johnf.

QUID PRO QUO, i. e. absque judicio, vel consensu, vel præscitu peritioris vel præscribere, vel præparare, vel offerre, vel applicare remedium. Merdam pro Musco. Hoc jure merito

rito improbat, & detestatur Paracelsus aliquoties in scriptis suis; & vocat *Librum Pæanorum*, i. e. rudium asinorum: quandoquidem, si Medicus hoc fecerit, imperitus est, & rudis; si Pharmacopæus, aut Chirurgus, malitiosus: Omnes vero hi læsam conscientiam habent. Paracelsi. def. 6. & in fragm. Med. Utinam vero Pharmacopæi ab hac culpa essent hodieque immunes, profecto ars Medica non ita detrimentum pati cogeretur, & jacturam dignitatis suæ citra culpam propriam faceret!

QUIES, *ἠσυχία*. Vide *Hesychia*.

QUINTANA, *πενταίνας*. Vide *pentheos*.

QUINTA, *πέμπτος*, vel *πεντή*, ubitatissimus terminus Chymicis, dum *Quinta essentia* mentionem frequentissime faciunt. Vide *Essentia*. Quibus ibidem traditis addi possunt & hæc: *Quinta Essentia* est natura, vires, virtus, color, vita, spiritus, ipsa medicina, & proprietates rerum, a corpore suo per artem extracta; aliis forma specifica, quæ si specie removeatur, ad suum genus accedit, altiusque progreditur, donec in centro quiescat. Vel: Est mysterium ad ætheræ naturæ puritatem, virefque præstantissimas exaltatum. Inde solet appellari Cælum, & cælestis substantia, in qua purissima, sincerissimaque crasis hæret, & radix substantialis, tanquam esset defluvium ætheris, vel radius firmamenti, voce Creatoris, per ima dispersus, animæque mundanæ *δυνάμει*. *Quinta essentia* vegetabilium est, quæ ex vegetabilibus, eorumque partibus extrahitur. Fitque potissimum ex succo extracto. Primatum obtinet hic *Quinta Essentia Vini*, quam & *Mercurium vegetabilem* nominat Lullius; alii *Aquam primi Entis*, cælum, & *Clavem philosophorum*. *Quinta essentia animalium* est, quæ extrahitur ex partibus animalium, ratione missionis naturalis, & vegetabilis: itaque & praxis parum differt a vegetabilium apparatu. *Quinta essentia mineralium* est, quæ ex mineralibus conficitur. Excellunt hic *quintæ essentia* metallorum, & gemmarum. Hæc Dorn. Rul. & Johf. Exempla variarum *Quintarum Essentiarum*, præfertim Mineralium, quære apud Libav. & in Th. Ch. Enimvero sunt alii, qui prorsus illas impugnant, & inficiantur: inter quos est Rolf. Chym. l. 6. c. 2. At nescio, an in omnibus satisfecerit. Hoc quidem concedi potest, quod non videatur verosimile, essentiam formalem, & specificam alicujus rei a rebus ipsis posse artificiose sub forma alicujus medicamenti separari, & extrahi: verum quod illa ipsa substantia in mixtis, ex qua Medicæ facultates promanant, & ab aliis *Quinta essentia* nomine venit, sit elementaris naturæ, non-

dum adeo planum est, & expeditæ veritatis: quamvis hujus quæstionis decisio non sit hujus loci. Sed & Helmontius improbat Epitheton *Quinta*; quia negat *Quaternarium* Elementorum, tria saltem concedens: ut igitur inventum illud Chymicorum rectius *Quarta essentia* dici deberet, tr. Tria prima Ch. princ. &c. n. 44. *Quintum esse idem est*, quod *Quinta essentia*, sive cujuslibet elementi esse per se solum, sive animal ex eo solo productum; uti loquitur Rul. & Johf. &c.

QUISQUILA, idē quod *Quaquila*, de quo p. a.

† QUISQUILIUM, Cocci granum, seu Kermes, unde vestis quisquiliata. Blasf. Bernard.

QUOMODO, *ἵπως, ὅπως, πῶς*, qualitatem quandam rerum, quæ doctrina traduntur, significat. Gal. c. 1. de iis, quæ in Med. f. t. 6.

QUOTIDIANA, *ἀμφημερὴς, καθημερινὴς*, est species febris, quæ singulis diebus paroxysmos suos repetit, vel cum intermissione intercedente, ut *Quotidiana intermittens*, vel sine intermissione, ut *Quotidiana continua*. Gal. 2. de diff. febr. c. 7. Causa vera hujus febris non est pituita excrementitia, sed consistit in sanguine portionibus crudioribus fermentativis adturgescentiam usque scatente, & celeriter quidem effervescente, sed lentius deflagrante, ob fomitem febrilem crudiorē, & ligno viridi similem. Jung. Villis, de feb. c. 5. Pienf. tit. eod. tr. spec. c. 10.

R. Gr. P. p.

R Litera difficilis pronuntiationis. Dietr. Jatr. p. 1216.

RABEOBIA, sunt *radices Flammulae majores*. Rul. & Johf. in Lex. apud Dorneum legitur *Rebeboja*, fortassis mendose.

RABIEL, *Robel*, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Johf.

RABIES, *λύσσα*. Vide *Lyssa*.

RABIRA, vide *Radira*, i. e. *Stannum*. Rul. & Johf.

RACHAMMELCA, terminus novus a D. Dolgo effectus, & desumptus ex Hebr: *Rechen*, quod Uterum significat, & *Melech*, quod *Regem*. Exprimere autem voluit principium generationis æctivum, sive *spiritum plasticum* uterinum, Encyclopæd. l. 5. c. 1. §. 1. & 3. p. 860.

RACHI, vel *Racho*, i. e. *Mercurius*. Iid.

RACHITIS, vide *Rhachitis*.

RACRI, i. e. *Sal Armoniacus*, *Raan*, vel *Rana*. Iid.

* RADENS, *ξύων, ξυσινός*, epitheton *Atrabilis*, p. n. sese habentis, & in corrosivam aciditatem degenerantis. Gal. l. 2. de nat. fac. c. 9.

RADI-

RADICALIS, idem quod *Innatus*, vel *Infitus*, $\epsilon\mu\phi\omicron\tau\omicron\varsigma$, dictum olim de *Humore* quodam *infuso* cum ipso semine. Galen. ad *Thrasymb.* c. 19. Paracels. l. 2. de morbis metallifodin. c. 5. Hoc ex recentioribus acerrime tanquam pro aris, & focus defendit contra Helmont. D. Jac. Joseph. Jæpferius Manuduct. ad vit. long. c. 4. p. 18. seqq. *Radicales dies* quoque dicuntur perfecti Critici, qui & Principes vocantur. Blanchard. in Lex.

RADICATIO, $\rho\acute{\iota}\zeta\omega\tau\iota\varsigma$, vocatur principium plantarum, quando incipiunt progerminare. Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 3.

RADICISECA, priscis temporibus dictus fuit Minister Medicorum colligendis medicamentis simplicibus destinatus.

RADIAEI, dicuntur *Musculi* quidam *interni*, quidam *externi*, carpum flexentes, & extendentes. Barth. l. 4. Anat. c. 11. p. 575.

* RADIUS, est vocabulum multæ significationis. Proprie notat luminis Solaris, & Lunaris expansionem ad distans, Gr. $\acute{\alpha}\rho\tau\iota\epsilon$, $\acute{\alpha}\rho\tau\iota\varsigma$, de qua significatione legantur Physici. Translativè vero in Anatomicis dicitur *Radius* os cubiti majus, quod Græce $\kappa\acute{\upsilon}\beta\iota\tau\iota\varsigma$ appellatur. Vide *Cercis*. In Mechanicis, & metallifodin *Radix* vocantur in rota ligna illa, e modiolis, ad obsides, orbile constituentes, excurrentia, veluti e centro ad circumferentiam, quorum plerunque duodecim numerantur. Vel etiam *Radius* est rutrum ligneum. Rul. In Spagyricis *Radii* quoque per similitudinem attribuuntur Planetis mineralibus, præsertim *Soli*, & *Lunæ*, h. e. *Auro*, & *Argento*: Suntque nihil aliud, quam halitus illi, qui in vitro Hermetico ex corporibus exurgunt, & secum ferunt tincturam, seu animam corporis: unde & *Radii tingentes* vocantur. Libav. Tom. II. Oper. p. 441. item p. 341. 342. in qua significatione etiam jam olim sumpsit Paracelsus, quando Mercurio attribuit *radios*, h. e. effluvia, quæ in corpora hominum immittit, & imprimit, l. 3. de morbis fodinar. c. 4.

* RADIX, $\rho\acute{\iota}\zeta\alpha$, etiam valde æquivocum est. Propria significatio e Physicis, & Botanicis nota, quorum usus frequens est & in victu, & in Pharmaceuticis. Vide J. Alex. l. 9. Sal. c. 2. seq. Bruyer. de re cib. l. 9. c. 1. seq. C. Hofm. Inst. Med. l. 5. c. 11. Schrod. l. 2. c. 15. *Radicum* Chymicam analysin e fundamentis Cartesianæ philosophiæ tradidit Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 2. p. 187. seqq. In specie *Radícula* sumitur pro *Raphano*, apud Gal. l. 2. c. 15. *Raphanis*, Gr. $\rho\acute{\alpha}\phi\alpha\upsilon\iota\varsigma$. Per metaphoram vero *Radices* in Anatomicis dicuntur partium veluti principia, vel vera, vel etiam ex impositione hominum,

pro principiis habita. Ita *radix vasorum* habetur cor, respectu arteriæ aortæ, & venæ cavæ: quemadmodum, respectu venæ portæ, Gall. 5. M. M. c. 3. in fin. Ita *Radices dentium*, vocantur illæ portiones, quæ infixæ sunt alveolis, suntque vel simplices, ut primorum, sed altius insiguntur, & firmius, vel bifidæ, aut ternæ, ut molarium. Vide Barthol. libell. 2. c. 13. Quid vero Plautus per *Radices Cordis* intellexerit, in descriptione Leonis Cappadocis, vide Expositionem Lind. Ex. IX. §. 50. Apud Chymicos *Radix Metallorum* vocatur *Antimonium*. Johnf. l. 2. Lex. De *radicibus mineralium in genere* vide Th. Ch. Vol. I. p. 571. In specie de *radice Elixiris citrini*, in negotio Panacææ, vel lapidis Philosophici, Vol. IV. p. 871. Clarius vero *radices Arboris Solavis*, i. e. lapidis Philos. recensentur, Sal, Sulphor, & Mercurius, Vol. VI. p. 181. *Radix auea Zechneri*, dicitur *Precipitatus ruber compositus*. Rolf. Chym. l. 5. f. 6. c. 4.

RADULA, idem quod *Scalprum*. Paræus Chir. l. 9. c. 4.

RAJA, $\beta\alpha\tau\iota\varsigma$, $\beta\acute{\alpha}\tau\iota\varsigma$. Vide *Batos*.

RAINALE, dicitur lapis, e quo insecta nociva fiunt, Rul.

RAMAG, i. e. *Cinis*. Rul. & Johnf.

RAMED, i. e. *Rhabarbarum*. Johnf. l. 2. T. Ch.

* RAMENTUM, $\xi\upsilon\sigma\mu\alpha$, $\rho\acute{\iota}\zeta\omega\mu\alpha$, idem quod *Strigmentum*, in genere dicitur de omni eo, quod *radendo* deteritur, & destringitur, sive lima, sive simili alio instrumento. In specie vero *Ramenta* Hipp. vocantur particulæ membranacæ interioris intestinorum, vel etiam vesicæ superficiæ, deorsum ab acriori, & corrosiva materia excrementitia: v. g. in dysenteria, 7. aph. 64. 3. de R. V. I. A. t. 32. Gal. l. 1. de L. Aff. c. 4. com. 4. aph. 26. & alibi. Vide Foef. Oec. p. 441. *Ramenta stomachi*, leguntur apud Scrib. n. 191. adde Lex. Rhodii. In metallicis portio venæ, violentia aquarum, aut alia, abrupta, aut protrusa, *ramentum* nuncupantur. Estque vel *scobs*, vel *strigura*. Vide Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 3. *Ramentum Elephantis*, pro rasura eboris: & *Ramentum navis*, i. e. unguen rasum de navibus, Gr. $\zeta\acute{\omega}\mu\iota\omega\tau\alpha$, leguntur ap. Keuchen. p. 162. & 206.

* RAMEX, $\kappa\acute{\eta}\lambda\eta$, idem quod *Hernia*. Vide *Hernia*.

RAMOSUS, hodieque a nonnullis refertur inter principia compositionum; describiturque, quod constet particulis globosis crassis, terrestribus, spiritui subtilissimo innatantibus, sibi que invicem coherentibus, flexibilibus, & fluidis. Jac. le Mort. Pharm. Medico-Phys. c. 3. seqq. Vide *pluidus*.

RAMUS, $\kappa\lambda\acute{\alpha}\delta\omicron\varsigma$. Vide *Clados*.

RAMIGRI, i. e. *Cotophonia*. Rul.

* RANA,

* RANA, βάτραχος, est æquivocum vocabulum. Propria, & recepta significatione notat animal aquaticum, quadrupes, oviparum, notissimum; & cuius descriptionem, differentias, ut & usum in cibis, & Medicina, quære apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivipar. c. 1. seq. Schr. l. 5. cl. 3. n. 87. Libav. Tom. II. Op. p. 155. De harum generatione, & successiva corporacione legi quoque poterit Observatio Oligeri Jacobai in Act. Hafn. To. II. Obs. 39. p. 109. seq. *Ranas* per vomitum ab Ancilla Altenburgensi rejectas communicavit Th. Reines. d.l. Obs. 40. p. 110. Est etiam nomen piscis cartilaginei, & dicitur *Rana* marina, sive *piscatrix*; & cuius descriptionem, & usum tradidit Aldr. l. 3. de pisc. c. 64. *Ranae καλαμίται* vocantur *rane virides*, inter ealamos aquaticos, & gramina morantes, & γέγραυοι e nubibus, vel cælo lapsæ. Keuch. ad Sammon. p. 232. *Rana* quoque, vel *Ranula* dicitur in Pathologicis apostema quoddam sub lingua; estque tumor, vel potius abscessus, cum folliculo, materiam meliceridi, aut muco similem continens, oblongus, aut rotundus, ad frenum linguæ, & venas, propterea *rani-nas* dictas, occurrens; aliquando & in lapidem, vel tophaceam duritiem concretus, cum impedimento sermionis, proveniens a materiæ crudæ, & excrementitiæ, cum sanguine, vel etiam saliva, affluentis collectione, sibi fixam sedem cum concrezione parante. De qua videantur Practici, præsertim Forest. l. 14. Obs. 29. Senn. M. Pr. l. 1. p. 3. f. 5. c. 4. Paraus l. 7. c. 5. Aquapend. tr. oper. Chirurg. h. tit.

RANCIDITAS, σαπιρότης, dicitur species corruptionis putridæ, quæ competit rebus sulphureis, & oleosis, pinguibus; quando aut fervore, aut vetustate corrumpuntur: v. g. naves *rancide*. Forest. l. 30. Obs. 10. Schol. Willis de ferment. c. 8.

RANCULA, vocatur Joh. Anglico dolor erraticus in vulnere propter humorum affluxum ad locum vulneratum; estque cum pulsatione, & tumore. Derivatio vero illius est planericula, dum scripsit dici *ranculam*, quasi replens locum. Ros. Angl. p. m. 1038.

RANGIFER, dicitur animal quadrupes, cervi speciem repræsentans, cursus celerrimi, in extremis Septentrionalibus regionibus, Suecia, Lappia frequens, & ad labores usitatum; cuius historiam vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. bisulc. c. 31. Meminit & Helmont. dicens, quod Rangifer extra suum clima non vivat, tr. nat. contr. nescia, n. 1. Horum animalum recens mactatorum sanguinem calidum manu exceptum haurire incolas contra Scorbutum, ex communicatione D. Joh. Diet. notavit, si-

mulque rationem aliquam adjunxit Sennert. de Scorbut. c. 7. Anatome vero *rangiferi* a Nic. Stenone exhibita legitur descripta in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 135. p. 274. seq.

* RANULA, βαβάχιον. Vide *Rana*.

RAPAX, ἀρπαξ. Vide *Harpax*.

† RAPHANUS, idem cum Caule, ex Scholiaste Aristoph. & Jul. Poll. l. 6. c. 8. Jacob. Constantius c. 14. Collectaneorum.

RAPTUS, ἄδυσιατμός, i. e. occulta quædam, & supernaturalis cognitio alicujus repentina, & spiritu quodam, vel dæmone infusa. Vide *Enthusiasmus*. De *raptu* Prophetarum legitur in T. Ch. Vol. VI. p. 67. De *raptu* latius accepto Paracels. l. 2. philos. ad Atheniens. text. 15.

* RAREFACIENS, ἀραιωτικός, epitheton medicamentorum tenuium partium, & calidorum, virtute coincidentium cum *Aperientibus*, & *Diaphoreticis*; utpote quod cutis spiracula referant. Gal. l. 5. S. F. c. 14. His opponuntur *Condensantia*, πυκνωτικά, de quibus suo loco.

* RARITAS, *rarus*, σπανιότης, σπάνιος, ἀραιότης, ἀραιός, proprietates, vel attributum corporum, quorum partes multis spatiis inanibus interceptæ sunt; sive quæ, spongiarum instar, foraminibus pervia. Gal. l. 1. S. F. c. 13. & l. 2. de san. tu. c. 5. His opponuntur *Densa* corpora, πυκνά. Alias & *raritas* est circumstantia ad tempus pertinens, quando tardius aliquid iteratur, aut redit. Ita *rarus pulsus* dicitur Gal. l. de puls. introduct. c. 4. Huic opponitur *Creber*.

RASA, idem quod *resina*. J. Alex. Annot. in Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 12.

RASA, vel *rasis*; h. e. *Stannum*. Iid.

RASAHETI, *rusatagi*, *rusangi*, i. e. *Æs ussum*. Rul. & Johnf.

† RASCATIO, barbaris. Screamus latinis. Vinsen. Alfarius in resp. Medic. pro Asthmate.

RASCATIO, idem quod *Screamus*, vel *Excretio*; quando v. g. sanguis cum *rascatione* ejicitur, h. e. gutture, & adjacentibus membris uvulæ. Isaac. l. 3. Viatici, c. 8. & 9.

* RASCETA, idem quod *Brachiale*, vel *Carpus*. Vide *Carpus*. Dicitur & de pede, sive nodo claviculæ pedis. Forest. l. 6. Chir. Obs. 49. Schol. Dicitur & *rasetta*, Barthol. libell. 4. c. 20.

RASORIUM, *rasporium*, ξυστήρ, idem quod *Scalprum*. Vide infra *Scalpellum*. *Scalprum*.

RASETA, idem quod *Rasceta*. Paracels. de Urin.

RASTOL, i. e. *Æs. Rasoes*, idem. Rul. & Johnf.

RASTUL, id est *Sal*. Iidem.

RASURA, ξύσμη, ξυσμός, sumitur vel active, vel passive. Active idem quod *Rasio*, ξυσμός, ξύσις. Usurpatur vero & in Pathologicis de humo-

humoribus acrioribus, *radentibus* vel intestina, vel alias membranaceas partes, ventriculorum, vesicam, &c. qui humores ideo vocantur *ξυσταί*, *rasorii*. Et in Pharmaceuticis, dum parantur quaedam simplicia per *rasionem*, vel limaturam; ut *rasura* Cornu Cervi, Eboris, &c. Vel in Chirurgicis, quando lima, aut aliis instrumentis fit officium *rasio*, vel *abrasio*, aut quando capillorum fit *rasio* cultro. Passive idem est quod *samentum*, *Srigrimentum*, *ξόσμα*. Vide *samentum*.

RATIO, λόγος, λογισμός. Vide *Logos*. Accipitur vel substantialiter pro *Anima rationali*, Mente, Animo humano. Vel effectivo pro *rationatione*. Vide *Logismos*. Vel pro *indicatione*, ex methodo Medicinali desumpto argumento, 2. aphor. 27. 42. & 3. aphor. 1. Vide *Diet. nu.* 507. *Lind. Ex. VII. §. 31.*

* RATIONALIS, λογικός. Vide *Logicos*.

* RAUCEDO, *Raucitas*, βράχυνος. Vide *Brancho*. Adde illis Bonetti Sepulchret. l. 1. sect. 22. obf. 18.

RATED, i. e. *Rhabarbarum*. Schrod. Vide p. inferius.

REXACH, i. e. *Gummi Ammoniacum*. Joh. Lex. Ch. l. 2. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 369.

REALGAR, proprie etiam non uno modo describitur. Rul. Dorn. & Johnf. scripserunt, quod sit fumus mineralium, quicquid Arsenicale est, aut Operimenti naturam habet. Apud For. l. 30. obf. 8. in Schol. hæc leguntur. *Realgar* fit ex sulphure, calce viva, & auripigmento (idiomate nostro, inquit Pandectarius, dicitur *Sorivaria*) interficisque forices, & omnia animalia. Pulvis est mordicans fistulas, ac vermes equorum, & corrodendo absumentes omnem malam, superfluumque carnem. Libavius hæc notavit: *Realgar* modo speciem auripigmenti rubei vocant, in quo aureus color miscetur sandarachæ fissili, glebarum specie, & gracili venarum discursu; vel etiam pulverem rubeum, in scaptenfulis argentariis collectum, designari putant; modo recrementum rubeum foetidum, & venenatum, quod circa fornacum metallicarum oras, & spiracula concrefcit; non raro etiam citrinum, cinereum, vel alterius coloris. Santes Ardoynus arsenicum, sulphure mistum, iudicavit, denotans fortasse halitus illos Offinarum concretos, quos vernacule, fumum officinarum, *Destenrauch*, indignant. Aliis *realgar* fixum, est arsenicum halinito adjecto crematum. Omnino autem est cum arsenicalibus ejusdem naturæ, aut vicinæ. Libav. S. A. Ch. l. 3. cap. 16. Metaphorica acceptio est tnerum commentum Paracelsicum, qui distinguit *Reagalgar* in *Macrocosmicum*, & *Microcosmi-*

cum. Illud quadruplex iterum finxit; juxta numerum Elementorum: Ut *Realgar aquæ*, spuma nata super aquas; *Realgar terræ*, Arsenicum: *Realgar aeris*, Tereniam: & *Realgar ignis*, Conjunctio Saturnina. Dorn. Rul. Johnf. e Paracels. Paragr. & l. 3. c. 2. §. 1. & alibi. Imò attribuit quoque *Realgar Astris*, & singulis Planetis, quo aquas inficiunt, in *Fragm. Medic.*

REBIS, id est, *excrementum alvi*. Parac. de hydrope, & l. 3. de morb. fodin. c. 4. *Rebis* etiam, id est *lapis Rebis*, *capilli*. Dorn. Rul. & Johnf. In Chrysopeja *Rebis* dicitur materia, ex qua semen artificum generatur; estque aurum, & solum argentum vivum. Dicitur vero barbaro nomine *Rebis*, quod ex bina re primum componitur, quæ tandem, diuturna coctione, fit una specie, & numero. Th. Ch. Vol. II. p. 43. adde pag. 252. & 395. Vol. III. p. 751. Vol. IV. p. 400. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 40. & 426. Quibusdam recentioribus *Rebis* dicitur Mercurius Philosophicus duplicatus, sulphure Solari, & Mercurio universali constans. Dicitur & *Azoth*.

* REBISOLA, dicitur arcanum urinæ ad icteritiam, quæ si coquatur, ac desumpetur optime, post triduum quiescens, lapillos *rebisoleos* edit. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Paracel. etiam commendat ad morbos metallifodinarum, l. 3. h. tit. c. 11.

REBOLEA, mumia. Rul.

REBONA, *stercus adustum*, *mumia*. Rul. Dorn. & Johnf.

REBUS, est ultima rerum materia. Idem. *REBUS*, *υσαρὸς*. Vide *Neavos*.

* RECENTATUM, apud Lat. Trallian. Propomatis genus. Guil. Stuck antiquit. convict. l. 3. cap. 11.

RECEPTACULUM, δοχεῖον, εὐδοχεῖον, δειπνοδοχεῖον, dicitur omne id, quo aliquid excipitur, & colligitur. In specie, apud Anatomicos occurrit *Receptaculum Chyli*, a Pecqueto inventum; cujus historiam vide apud Barthol. l. 1. Anat. c. 12. In Chymicis *receptaculum* vocatur vas amplum, & globosum, destillantes humores recipiens. Variare vero debet, pro rei destillande ratione. Nam si res vaporosæ flatulentæ, ac spirituales dissolvuntur, amplum esse debet; alioquin a spirituum vi magna, magno bombō, ac crepitu, nec sine adstantis periculo, rumpitur, atque in frustra dissilit. Si vero res calidæ, tenuisque fuerint, collo longo formatum esse debet. Sin autem res mediæ fuerint, medium *receptaculum* requiritur. Rul. & Johnf. Terra dicitur *receptaculum* Influentiæ Cælestis, Vol. VI. Theatr. Chym. p. 403.

RECEPTA, *Receptum*, vocatur barbare formula *remedii*, vel medicamenti, quæ præscribitur

bitur a Medico ; vel quales descriptiones occurrunt jam in Dispensatoriis. Longas *Receptas* scribere , magna ex parte, non videtur tam pertinere ad salutem ægri, quam fortassis ad vanam gloriam, & acceptionem excitandam: e Scherpii Thef. Med. Disp. X. §. 2.

RECEPTARIUM MEDICI, Langio dicitur, qui a Pharmacopœis, & Chymistis, absque ulla ratione, integros *receptorum* fasciculos colligunt, & recipiunt; quibus plausra onerare possunt, &c. Lang. l. 2. ep. 23.

RECESSUS, ἀποστασις. Vide *Apostasis*.

RECHA, id est *marmor*. Rul. & Johnf.

* RECIDIVA, ἀποτροπή, ἀποτροφή. Vide *Hyporope*.

RECIPE, usitatissima hodieque vox, notata per abbreviaturam & præmittitur formulis remedium, quam prolixius ventilavit Schenk. Synt. comp. & præfer. med. p. 83. 84. Respondet autem antiquo vocabulo *Sume*, quod integris literis expressum præmisit veteres suis formulis, testatur idem d. l.

RECIPIENS, idem, quod *Subjectum* morborum. Vide *Subjectum*. Vocatur & instrumentum, vel vas in Destillatoria arte, quod excipit & destillatione materiam prolectam, *Recipiens*, estque usitatissimum.

RECIPROCATIO, ἀπαλόδοσις, vide *Antapodosis*.

* RECIPROCUS, παλινδρομῶν, idem quod *Recurrentis*, epitheton Pulsus myuri, vel deficientis. Vide *Myuros*.

RECLINATIO, καλίλισις, est motus musculorum voluntarius. Gal. l. 1. de mot. muscul. c. 7. Vide *Cataclisis*.

RECLUSIO, ἀνεύρωσις, morbus dicitur partium instrumentalium, sive organicus. Gal. l. de diff. sympt. c. 6. Estque morbus in meatibus apertis, vel ampliatis. Vide *Anastomosis*.

RECOCTA, dicitur Caseus, qui fit ex fero, vel lacte acetoso, Arab. Raib. dicto. Vocatur talis caseus vernacule *Duarf*, Arab. *Atachat*. Avic. l. 2. tract. 2. c. 127.

RECOLATIO, idem quod *Percolatio*, vel *iterata Colatio*. Scrib. n. 268. Vide *Colatio*.

RECOLLIGO, ἀναφέρω, idem quod *vires recuperero*. Hipp. 2. aph. 43. Diet. n. 63.

RECOQUO, ἀφεψέω, pro *Decoquo*, *Coquo*. Keuchen. ad Sammon. p. 88.

RECORDATIO, ἀνάμνησις, ὑπόμνησις, est prætitarum rerum memoria; & ad actus animæ sensitivæ pertinet, consistentes in impressione, & specierum sensibilibus in spirituum animalium ideam. Vide *Vvillis* d. A. Br. P. I. c. 6.

RECREATIO, ἀνάληψις, idem quod *Refectio*: & *Recreans* idem quod *Reficiens*. Aug. Tom.

III. Ep. Medic. p. m. 366.

* RECREMENTUM, πείρωμα, idem quod *Excrementum*. Vide supra in *Ex. Recrementa* mineralia, vel metallica vide apud Rul. & Johnf. Dicuntur & *Scorig*, de quo vocab. infra suo loco.

* RECRUDESCENTIA, *Recrudescens*, παλιγνώσις, παλίγνωσις. Vide *Palincotos*.

RECTRIX, ἡγεμονική, epitheton animæ rationalis. Vide *Hegemonicos*.

* RECTUS, ὀρθός, vide *Orthos*. *Rectum* quoque *intestinum* vocatur tertium crassorum, & ultimum, quoad anum usque porrectum est. Gal. l. 6. Anat. adm. c. 9. ad cuius extremitatem musculus sphincter est. Vocatur & *Princeps intestinum*, Gr. ἀρχή. De quo vide in Anatomicis, Barthol. l. 1. An. c. 11. Vide & *Longaon*. *Recti* musculi abdominis dicuntur, qui rectis fibris a sterno, & costis spuris protenduntur usque ad regionem pubis, & lineis albis transversis signati observantur, l. 1. An. c. 5. p. 54.

RECTIFICATIO, nihil aliud est, quam destillationum iteratio, vitreis (plerunque) organis facta. Th. Chym. Vol. I. p. 211. Vel *Rectificatio* destillationibus fere omnibus communis est, tum aquarum, tum spirituum vegetabilium, mineralium, animalium, tum oleorum. Est terminus artis, notatque purificationem, aut *exaltationem* alicujus substantiæ, &c. Rolfinx. Chym. l. 2. c. 2. Fere idem est cum *Cobobatione*.

* RECURSIO, *Recurrentis*, παλινδρομία, παλινδρομῶν. Vide *Palindromia*. *Nervi recurrentes*, vel *recurfivi* qui sint, vide apud Barth. libell. 3. An. c. 2. Alias *Recursus* etiam accipitur pro repetitione proximorum; in qua significatione usus Laur. Bellinus de febr. propof. 26. Oper. suor. p. m. 398.

RECURVUS, *Recurvatio*, λάρδωσις, idem quod *Curvus*, *Curvamen*: de quo supra in *CU*.

RECUTITI, idem quod *Apelle*, quibus præputii portio resecta, & circumcisa est. Barthol. l. 1. An. c. 24. quamvis rectius generalior significatio tribuatur a Paræo, *recutitos* dicente, quibus præputium brevius est, ut colis glandem operire non possit, sive hoc naturæ vitio a prima conformatione, sive casu, & resectione contigerit. Chir. l. 16. c. 31.

REDARGUTIO, ἐλεγχοί. Vide *Elenchos*.

REDUC, *Redux*, est pulvis, quo calcinata metalla, & mineralia liquantur, iterum in metallinum regulum redeuntia. Dorn. Rul. & Johnf. in Lexic.

REDUCTIO, ἀνάσσεις, ἀναγωγή, ἔγδοσις, quasi *resuscitatio*. Vox est æquivoca, etiam Chymicis. 1. Ita dicitur corporis alicujus, in formam cal-

calcis, pulveris, aut liquoris redacti, pristinae formae restitutum. Locum habet praecipue in metallis, quae menstruorum additione formam quasi amiserunt. *Reductio* talis est, cum salia mineralia, v.g. Sal Vitrioli, alumen, in humido calido soluta, *reducuntur*, in frigido humido, in pristinam solidam consistentiam. 2. *Reductionis* vox etiam attribuitur *resolutioni* corporum in prima Entia, & principia, ut vocant: Cineres vegetabilium volunt reduci in arborem, fruticem, &c. Sed est nulla, & merum commentum. Plura de hoc vocabulo vide apud Rol. Ch. l. 2. c. 4. Junge Th. Ch. Vol. I. p. 696. 697. 699. Vol. IV. p. 848. Vol. V. p. 542. & 716. Vol. VI. p. 215. 229. *Reductionem calcium* in metalla opus habere circumspicere magistro, docet Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 9. fin. *Reductionem Tartari* urget Paracels. Paramir. lib. 3. tract. 2. & 3. *Reductio cibi* in sua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, fit per Archeum Stomachi, tract. 2. de pestilentia in princ. In genere quoque; *reductio* Paracelso dicitur omnis mutatio in alium statum: v.g. mutatio morbi in sanitatem eidem vocatur *reductio*, l. de renovatione, & restauratione, in princ.

REDUNDANTIA, *πλεθώρα*, *περισσότης*, *περίσσεια*. Vide *Pevissosis*.

REDUPLICATION, *ἀναδιπλασις*, *ἐπαναδιπλασις*. Vide *Anadiplosis*.

* REDUVIA, idem quod *Paronychia*, *παρονοχία*. Vide supra in PA. Dicitur & quibusdam *Redibia*, *Redubia*. Keuch. ad Samon. 241.

REFECTIO, *ἀνάληψις*, *ἀνάδρσις*. Vide *Analepsis*, *Anathrepis*.

REFINATIO, idem significat in genere quod *Depuratio*. In specie hoc nomine venit Ars, qua saccharum e cannis extractum, ut candorem, & duritiem acquirat, ab omnibus impuritatibus per lixivium e calce viva paratum liberatur: de qua legatur Angel. Sala in Saccharologia cap. 3. Casp. Barlaeus de rebus gestis Classis Nassovicæ in Brasilia, aliisque, & ex his Erasmi. Francisc. Hort. Indic. Orient. O. Occident. Part. I. p. m. 267. seq. Ita & Spagyricis metalla depurata dicuntur Refinata, v.g. Aurum, & Argentum, &c.

REFLEXIO, *ἀνάκλισις*, vel idem est quod *recurvatio*, vel dicitur de visione, ubi species visibiles in circulos *reflectuntur*. Paracels. de An. ocul. hæc dicitur usitatus *refractio*.

REFRACTARIA *Vena*. Vide *Pbleps*.

REFRACTIO, *ἀνάκλισις*, est vox *Optica*, idem quod *reflexio* significans. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. num. 83. Barthol. lib. 3. An. cap. 8. ad fin.

* REFRICTIO, *ἀνάκλισις*. Vide *Anatrispsis*.

REFRIGERATIO, *κλιμακία*, *κλιμακία*. Vide *Catapsyxis*.

REFRIGERATORIUM, dicitur Chymicis omne illud vas, quod aquam frigidam comprehendit, qua mediante vapores in destillatione exaltati per refrigerationem condensantur in aqueam substantiam, sive rostrum saltem alembici transeat, sive ipsum ambiat alembicum, sive alio modo adhibeatur: de quibus legantur scripta Chymicorum: quamvis & vas ligneum sale communi plenum pro *refrigeratorio* exhibeat Joh. Francisc. Viganii in Medulla Chymicæ tabul. 2. fig. 5. f.

REGALE, cementum est, quo repurgatur aurum. Dorn. in Dict. Paracels. Johnf. Ejus descriptionem vide in Th. Chym. Vol. I. p. 548. seq. *Regale fatidum menstruum* Spagyricum, dicitur aqua regia, quæ aurum solvit, cum Mercurio, & stella Antimonii. Libav. Tom. II. Oper. p. 231.

REGENERATIO, *παραγενεσία*, vide *Palingenesia*. *Regeneratio Philosophica*, sive Spagyrica est nihil aliud quam corruptionis separatio, in corruptionis restitutio, mortis ablatio, vitæ redintegratio, virtutum elementarium remotio, & cælestium instauratio, tandem malignitatis extirpatio, & bonitatis excitatio, elementorum steriliū regnantium mors, & mortificatio, & virtutis immortalis, atque cælestis vita. Th. Ch. Vol. VI. p. 374. Plus, quam satis, encomiorum, & titulorum, dummodo non essent bullæ inanes.

REGIBBUS, *λορδός*, idem quod *repandus*, *recurvus*. Vide *Lordos*. Occurrit hoc vocabulum in Brasavoli Indice Galenico.

REGIMEN, usitatum est vocabulum in Medicina, significans alicujus rei *ordinationem*, *ἀρίστην*, *ὄψισιν*. Ita victus *regimen* passim occurrit in Practicis. Sufficiat locus apud Forest. l. 32. Obs. 9. Schol. Paracels. l. 4. Paramir. *Regimen lapidis Philosophici*, legitur in Th. Chym. Vol. II. p. 296. Vol. III. pag. 654. Vol. IV. pag. 820. 830. 860. &c. Vol. V. pag. 20. &c. *Regimen ignis*, in operationibus Chymicis, Vol. IV. pag. 526. 816. 860.

REGINA, *βασιλίσ*, est nomen liquidæ ocularis compositionis, quæ *reparatrix*, *ἀνακλητική* vocatur, apud Galen. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. *Regina* quoque ænigmatico nomine vocatur *Luna Philosophorum*, sive *Lapis Philosophicus*, metalla inferiora, cuprum, stannum, ferrum, in argentum constantissimum transformans. Th. Chym. Vol. I. p. 531.

REGIO, *χώρα*, vide *Chora*. *Regiones* quoque Anatomicis dicuntur certæ corporis, & determinatæ portiones; uti videre est apud Barthol. in præm. fin. v.g. *regio umbilicalis*, lib. 1. in princ.

REGIONALIS, ἐνδήμιος, dicitur de morbis certæ regionis familiaribus. Gal. in princ. com. in libr. Epid. Vide *Endemios*.

* REGIUS, βασιλικός. Tribuitur & morbis, & medicamentis. *Morbis regius*, idem est quod *Icterus*. *Aqua Chrysulca*, sive aurum solvens, vocatur *Aqua Regia*, alias *Stygia*. Schr. l. 3. c. 23. in fin.

REGNUM, βασιλεία, translata hæc vox in Medicina, notans certam classem rerum naturalium. In primis vero tria Regna communiter traduntur; *Vegetabilium rerum*, in quo *Vinum* primum locum tenere creditur; *Mineralium*, in quo *Aurum*; & *Animalium*, in quo *Homo* primus sibi vendicat. Th. Ch. Vol. VI. p. 682.

REGULA, κανὼν, vide *Canon*.

REGULUS, homonymon est in Medicina. 1. significat aviculam, quæ & *Trochilus* Plinio dicitur, Gr. βασιλάδης, βασιλιτικός, cujus descriptionem, cum usu, vide ap. Aldrov. l. 17. Ornith. c. 1. Deinde est terminus Chymicorum Technicus, qui in probatione, aut fusione alicujus mineræ, illud, quod manet in crucibuli fundo, vel cupula, *Regem*, vel *Regulam* appellant. Rolf. Chym. l. 5 f. 11. cap. 1. Usitatissimus est *Regulus Antimonii*, ibid. Schr. l. 3. c. 17. Libav. S. A. Chim. 3. cap. 11. & l. 6. c. 21. item To. II. Op. p. 181. seq. Hic describi potest, quod sit Mercurialis *Antimonii* substantia metallica a superfluo sulphure, mediantibus Nitro, & Tartaro, vi ignis cum detentione operantis alcalifatis sequestrata.

REJECTIO, ἀναγωγή, sæpe usurpatur specialiter pro excretionem præternaturali per os, sive per vomitum. Scrib. n. 180. 181. 183. Vide Rhod. in not. ad nu. 173. & in Lex. Scrib. Vide etiam supra *Anagoge*.

REITERATIO, idem quod *Iteratio* simpliciter, h. e. *Repetitio* alicujus laboris, vel rei. In Chymicis *reiteratio* est species exaltationis. Parac. Paragr. tr. 3. de Alchym. *Reiteratio* fit, quum terra sublimata ponitur in cælum, & in eo putrefactione, divisioneque solvitur. Th. Ch. Vol. I. p. 436. *Reiteratio sublimationis Mercurii*, legitur Vol. IV. p. 1002. *Reiteratio examinis metalli per plumbum*, vel tribulationis, Vol. VI. p. 78.

REB, rebus, i. e. *lac acetosum*. Rul. Joh. n.

RELATIO, terminus alias Logicus, translatus etiam in forum Medicum, denotat respectum rei indicatæ ad rem indicatam; qui respectus alias communiter vocatur *Indicatio*. Anton. Alvarez. Epist. & Consil. Med. P. I. p. m. 241.

* RELAXANTIA, χαλαστικά, vide *Chalasticos*, *Relaxatum*, κεχαλασμένον, opponitur contento. εὐωτὸν περιέχον. Gal. in 6. Epid. t. 30.

RELIQUIÆ, τὰ ἐγκαταλείπεται ὄμματα. Hipp. 2. aph. 12. Vide *Encatalsimpano*.

RELOLLÆUM, est virtus ex complexione, ut in Hyperico, prima virtus est in calido & curativo: Accidentalibus vero Cherionia, & occulta, in eo, quod vermibus adverteretur, atque corruptioni. Dorn. in Dict. Parac. Rul. Paracels. vero ita descripsit. *Relolleum* (attractiva vis rerum) est natura ultra primam: & est duplex; scilicet permanens, ut in magnete, & mastiche; & non permanens, ut est in igne. Et sic in morbis est duplex: *Relolleum permanens*, & non permanens: *Permanens*, ut de febribus, & species ejus: non permanens, ut in Rosca, Catocha. *Relollea* extra naturam, de simplicibus, ut Zinziber, Nitrum, Asphaltum, in Scholiis ad L. de grad. compos. cap. 1. Unde & in aliis ad h. l. Scholiis. Meminit *Relollacearum* ægritudinum, & separationis *Relolline*. Helmontius paulo distinctius de *Relollæo*: *Relolleum* est qualitas efficiens, non procedens ex fermentis, & seminibus rerum: estque duplex, unum videlicet in corpore proprio, alterum vero in alieno. Inter *Relollea propria* quædam sunt separabilia; ut frigus in aere, & aqua: Alia vero inseparabilia; ut calor in lumine Solis, candelæ, & ignis, quæ nunquam frigere possunt. *Relolleum alienum* est violentum, quod si non foveatur, perit per suos gradus, & momenta: Ideoque dicitur *transiens*; ut est calor in aqua, tr. Nat. contr. nesc. nu. 25. 26. Calorem in Elementis esse merum *relollæum*, scripsit in tr. Scholar. Hum. pass. decept. nu. 4. Johnf. triplex constituit *relollæum*, *Incorporatum*, *Innatum*, & *Momentaneum*. *Incorporata* sunt omnia Mercurialia; videlicet Mercurius Sulphuris, Mercurius salium. *Innata* sunt ex tribus, Consolidativa, Mundificativa, Confortativa, *Momentanea*, ut Mors est improvisum *relolleum*, cum tinctura velocissima, Lex. Chym. l. 1. Libav. *relollaceas* qualitates refert inter cœnosc terminos spurci Parac. Tom. IV. Oper. p. 246.

REMEDIIUM, βούθημα, idem quod *Auxilium*, *Indicatum*, *Juvans* qua ad sanitatis conservationem, qua ad ejusdem recuperationem. Comprehendit sub se Res non naturales, non solum Medicamenta, & Chirurgicas operationes, verum etiam victum, & quæ ad Diætam pertinent. Lind. Ex. VII. §. 32. Estque de materia Medica simul intelligendum hoc vocabulum, & de ejus formalitate, & virtute. Vide Dogm. nostr. G. P. IV. cap. 1. d. 4. pag. 462. seqq. imo & de dextro usu. Nam rectus usus est & anima materiæ, & vita *remedii*, & forma utriusque. Quod enim hæc materia *remedii*, hoc *remedii* auxilium, & vere existant, & recte dicantur, hoc totum habent ab usu recto. Lind. Ex. II. §. 65. Consentit J. Alex. not. in Galen. lib. 1. de A. F. cap. 1. *Remedia* inventiuntur per duo instrumenta, quæ sunt Ratio, & Ex-

& Experientia; estque hæc periculosa, & fallax; illa vero difficilis, h. e. non facilis cognitum. Gal. in 1. aph. 1. *Remedia* quoque *spiritualia*, h. e. quæ animi vigorem promovent, prodesse ad corporis sanitatem, vide in Th. Chym. Vol. V. p. 358. Verbum *remediare* aliquoties occurrit apud Scrib. Larg. num. 11. 14. 18. 27. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

REMIGATIO, ἐρεσις, vel ἐρεσία, pertinet inter Exercitationes corporis fortiores. Gal. l. 2. de san. tu. & comprehendit motum mistum, l. 1. de Ul. part. c. 19.

REMINISCENTIA, ἀνάμνησις, idem quod *recordatio*. Vide *Anamnesis*. *Recordatio*.

* REMISSIO, ἀρεσις, idem quod ἀλόγουα, παρηλαξία. Vide *Declinatio*. *Dialemma*. *Remissus* etiam sæpe pro *debili* ponitur: v. g. *remissus* pulsus, *remissus* passillus. *Remissa* aqua frigida, Rhod. in Lex. Scrib.

REMORA, ἐχέρις, nomen piscis marini, faxis adhærentis, qui navibus adhærens, motum earum retardare posse creditur. Cujus descriptio, cum usu, videatur in Aldr. l. 3. de pisc. c. 12. De *Echneide* Spagyricorum vide supra in *Echneis*. Peculiare quoque instrumentum Chirurgicum *Remora* nomine exornavit Hildanus a se inventum, Cent. V. obs. 86. e quo etiam descripsit Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XXII. fig. 3. & T. XLVII. f. 3.

REMOTIO, ἀφάρεσις, idem quod *Ablatio*. Vide *ἀφάρεσις*. *Remotionem* sui indicant omnia, quæ sunt præter naturam, uti docemur in *Methodo* medendi.

RENCHUS, nomen piscis in Bavaria frequentioris, quem a sapore, carnisque bonitate, valde laudavit J. Alex. l. 15. sal. c. 5. fere ad fin. In Aldr. non occurrit hoc nomen.

* REN, νεφρός, vide *Nephros*. *Renalis*, νεφριτικός, vide *Nephritis*, *Nephriticus*.

RENISUS, *Renitentia*, ἀντιτοπιξία, dicitur proprie de duritie, quæ resistit ad contactum. Vide Lind. Ex. IV. §. 55. Hinc *renitens* duro jungitur. Gal. ad 5. aph. 67. *Renitentes* corporis dispositiones sunt, quæ non facile concedunt transitum miasmatis morbofo, sive contagio; & difficulter læduntur. Gal. lib. 1. de diff. febr. cap. 4.

RENOVATIO, (Græce dicitur ἀνακαίνωσις, ab ἀνακαίνωσις) terminus est Paracelsicus, idem significans, quod *restauratio*; & accipitur de reductione mineralium a statu corruptionis ad integritatis statum. Postea transfertur etiam ad reductionem corporis ægri in sanitatem pristinam, l. de *renovatione*, & *restaurazione*.

RENUNCIATIO, dicitur sententia, vel iudicium Medici, aut Chirurgi ad Magistratum datum, vel

iudicem de ægri, vel vulnerati statu; v. g. de lethaltate vulneris, de contagio, de veneno propinato, de fœtus propulsione, &c. Legitur integer tractatus Ambr. Paræi de *renuntiacionibus* Chirurgiæ annexus, in quo & *Elogium* posuit interdum pro *renunciacione*. Videatur & Bonet. Merc. Compit. l. 15. p. 596.

RENUTRITIO, ἀνάθρεψις, idem quod *refectio*. Vide *Anatbrepfis*, *Analepsis*.

RENUTUS, dicitur Plinio motus capitis in partem posteriorem. Fallop. de offib. c. 19. Tom. I. oper. p. 509. quemadmodum in partem anteriorem *Annutio*, vel *Annutus*.

* REPANDITAS, λήρωσις. Vide *Lordosis*.

REPELLENS, ἀποκρουστικός. Vide *Apocrufticon*.

* REPERCUTIENS, ἀποκρουστικός, idem quod *repellens*. Gal. l. 5. S. F. a. 17. Ita & Dor. Rul. & Johnf. in Lexic. Ita & *repercussio* describitur per humoris in aliquam partem fluentis repulsionem, a Leonh. Botolo de cur. vuln. scolpet. c. 7. p. m. 17. describuntur *repercussiva* quod sint medicamenta fluxiones retrorsum agentia. *Repercussio* etiam in Chymicis coincidit cum *Præcipitatione*. Hinc *Repercussa*, vel *Repercussiva* dicuntur, quæ fiunt per subsidentiam, & præcipitationem ad fundum. Libav. Tom. II. Oper. p. 125. 216.

REPETENTIA, idem quod *Repetitio*. Usurpatur de Accessionibus febrilibus; suntque vel Evidentes, vel Obscuræ. P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. p. 424.

REPETITIO, επανάληψις, ἀνάληψις, vel dicitur de morbis, & eorum periodis, ac paroxysmis, Gal. l. de morb. tempor. cap. 8. vel de præceptis Medicis, quorum *repetitio* maxime necessaria, ac utilis est; eamque passim Gal. in scriptis suis inculcat, cujus loca afferre prolixius foret. Videatur Th. Mundellæ.

REPLETIO, πλήρωσις, πλησμονή. Sumitur & in malam, & in bonam partem. Vide *Pleorosis*, *Plesmone*.

REPOSITIO, ἐμβολή, vocatur operatio Chirurgica, qua membrum aliquod, quod loco suo naturali excidit, cum violentia, & artificiose in pristinum locum reponitur. Gal. c. 3. de fract. t. 62. Vide *Emballo*. Quæ etiam in Indice operum Hildani, aliorumque Chirurgiæ scriptorum.

REPRESENTATIO, ἐμφασις, vide *Emphasis*.

REPRESSIO, ὑπόκρησις, idem quod *suppressio*. Vide *Epischesis*.

REPRIMENS, ὑποκρουστικός, vide *Apocrufticos*, idem quod *repellens*.

REPTATIO, reptatus, reptus, ἔρψις, ἐρπυσμὸς, est species motus localis totius animalis, qui per terram continue eandem contingendo peragitur, ipsique innitendo; qualis in serpente

anguilla, verminibus conspicitur. Hier. Fabr. ab Aquapend. l. de motu loc. animal. sec. totum. h. tit. p. m. 21.

REPTILE, ἔρπον, ἔρπητιν, epitheton animalium, quæ humi gradiuntur. Vide *Herpeson*.

REPULSIO, ἀποκρῆσις, ἄντισις. *Repulsivus*, idem quod *repellens*, δὲ ἀποκρῆσις, *repultrix* facultas refertur interminitras. Vide *Apocrysticos*. Dicitur vero *repulsio*, quando humores in affluxu retunduntur; & parte constricta, aditu quasi prohibentur. Diet. n. 46.

REPURGATIO, ἀπακαθάρισις, ἐκκαθάρισις. *Repurgantia*, καθαρτικὰ, ἀντικαθαρτικὰ, dicitur vel de purgatione pororum cutaneorum, pro fuliginum, & vaporum exclusione. Gal. l. 6. de S. Fac. c. 12. Vel de purgatione per sputum, 5. aph. 8. & 4. de R.V. l. A. t. 20. Vide *Anacatharsis*.

REQUIES, ἀτάραξις, communiter idem significat, quod *quies*. Vide *Hesychia*. Proprie vero dicitur vacatio ab exercitatione. Gal. ad. 4. aph. 13. adde Diet. n. 59.

RES, vel Græcedicitur ἄρῳμα, vel saltem exprimitur per articulum neutrum τὸ, cum additione proprietatis alicujus specificæ. Ita triplices occurrunt *res* in Medicina, *Secundum naturam*, ἢ τὸ φύσιν, & *res præter naturam*, ἢ τὸ φάρμακον, & a recentioribus dictæ *res non naturales*. Helmontius *rem* generaliter descripsit, quod sit id in se, quod est abque reflexione sui, ad aliquam humanæ rationis discursum, inventionem, Tract. Venatio scientiarum, num. 25. *Res Macrocosmicæ* sunt, quæcunque extra familiam vegetabilium, & animalium collocantur; sive primariæ sint, & macrocosmi membra, sive secundariæ, i. e. ex peritotomate macrocosmico productæ. Schrod. l. 3. c. 1. *res naturales*, ἢ φυσικὰ, pertinent ad Transumpta Medica, quatenus ad *res* triplices antea dictas diversimode applicantur. Vide Dogm. Med. G. p. 13. seq.

RESECTIO, ἀφαίρεσις, vide *Anatome*. Alias & *refecare* dicitur pro *reprimere*: v. g. *refecare* dolores podagricos. Keuch. in not. ad Samon. p. 250.

RESIDENTIA, ὑπόστασις, idem quod *Subsidentia* in Urinis. Vide *Hypothesis*.

RESIMUS, σιμίς. Vide *Simos*.

RESINA, ῥητίνη, est lacryma, vel liquor pinguis, & oleaginosus, cum sponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulnere. Estque duplicis consistentiæ, liquidiuscula, & duriuscula, quæ communiter etiam Gummatibus annumerantur. Catalogum vide apud Schrod. l. 2. c. 19. de virtutibus, Gal. l. 8. de S. F. h. tit. Olim *Lentiscina* fuit præstantissima. Gorr. *Resina* simpliciter ponitur pro vulgari pice flava, & molliori, sutoria dicta. Dorn. *Resinas rariores* exoticas quasdam descripsit Chioc.

Mus. Calc. sect. 5. p. 624. seq. Porro vocab. *resina* translatum etiam ad alia: v. g. ad *Magisteria Scammonii*, & *Gialappe*, quæ vocantur *Resinae*. Rolfink. Chym. l. 5. sect. 2. cap. 16. de purgant. l. 2. art. 3. c. 12. A Chymicis *resina terræ* dicitur *Sulphur*, Th. Chym. Vol. I. p. 583. fin. *Resina terre potabilis*, est *sulphur sublimatum* in liquore, balsamum, vel oleum redactum. *Resina auri*, est crocus ex auro tractus. Dorn. Rul. Johnf. Prorsus abusive sumpsit Paracelsus de materia Tartar. glutinosa, l. 1. de Tartar. tr. 4. c. 2. in Annot.

RESINATUS, ῥητινωτός, epitheton est vinorum: aliquoties meminit Celsi. l. 2. c. 24. fin. & c. 28. Dicuntur vero *Vina resinata*, quia olim Musta Italica pice, vel resina inspersa condebantur, ut odoris, & saporis acumina iis accederent. De modo condiendi legatur Plin. l. 14. H. N. c. 19. 20.

RESINOCERUM, ῥητινώκερον, dicitur mixtura ex *resina* cum *cera*; cujus differentia triplex legitur apud Gal. 6. de C. M. P. G. c. 2. fere ad fin.

RESISTENTIA, ἀντιπαθία, est qualitas, vel potentia naturalis, secundum quam aliquid non patitur ab agente etiam implicito. Estque duplex, perfecta, & imperfecta. Plura de hoc vocabulo vide apud H. Aug. T. I. Ep. & Conf. Med. l. 2. ep. 3. m. 52. & T. II. l. 5. 18. p. 498.

RESOLVENS, διαφθορητικός, epitheton medicamentorum Topicorum, quæ vim habent materiam textam, & tenacem liquandi, & attenuandi; de quibus Gal. li. 2. ad Glauc. c. 7. Suntque salinæ naturæ. Hinc & Helmont. vocat *resolutiva* salia, lixivia, & alkalia, quæ virtutibus feminalibus sunt orbata, exceptis paucis, tr. Potestas Medicam. n. 31.

*RESOLUTIO, aquivocum est apud Latinos. Vel enim accipitur Pathologice; & respondet Græco ἀδύνασις. Vide *Paralysis*, *Lysis*, *Dialysis*. Vel sumitur technice, Pharmaceutice, aut Chymice; & ita Gr. dici posset ἀνάλυσις, estque Coagulationis oppositum: describitur, cum commista violenter separantur, adjecto resolvente, & quamlibet mixturæ partem segregante. Estque idem quod *solutio*, λύσις, item *Dissolutio*, de quo supra suo loco. *Resolutio* duplex proponitur in Theatr. Chym. Vol. II. p. 30. alia *totalis*, cum interitu totius: alia *partialis*, ubi quædam sensilia remanent, communia cum primæ, tum posteriori jam dissolutæ materiæ. Ita & Basil. Valent. in suo ult. Testamento l. 1. c. 2. duplicem statuit *resolutionem* metallorum: unam, quæ fit a Fusoribus metallicis: alteram, quæ fit a Chymista. John. in *resolutione* Chymica quinq; sese offerre scripsit. 1. *Ethereum corpus*, sive spirituosam substantiam, aut Mercurium. 2. *Sulphureum quoddam corpus*, seu oleagineam sub-

Substantiam, sulphur dictam. Quæ duo tantæ subtilitatis sunt, ut, si non bene referventur, sæpius evanescant in auram. 3. Sal, quantumvis crassius, virtutem tamen non obscuram habens. 4. Phlegma, & aqueum elementum. 5. Terreum, & caput mortuum dictum: quæ duo nullarum sunt virium, & mortua. De hujus vocabuli variis significationibus vide & Fallop. de Tum. p. 4. c. 18. Tom. I. Op. p. 638.

RESOLUTIVUS, tribuitur a modernis *Fermentationi*, quæ est motus efficientis in materia principiorum ejus singulorum segregativus; & opponitur *Fermentationi Combinatoriæ*, vel *combinatiæ*, quæ & *Confermatio* vocatur; estque motus efficientis in materia principiorum ejus, pro circumscriptione loci, temporis, & caloris conjunctivus. De utraque videatur Clar. Dn. Georgii Ern. Stahl's Dissert. de Sanguificatione c. 3.

RESONITUS, idem quod *Contrafissura*. Paræus Chir. l. 9. c. 8.

RESORBERI, ἀναίρειναι, fumitur ab Hipp. pro *absumi*, 2. de art. t. 51.

* RESPIRATIO, ἀναπνοή, dicitur actio vitalis, vel potius vita animalis, constans ex *Inspiratione*, & *Expiratione*: de quibus partibus vide *Expiræ*, & *Eispiræ*. Ceterum de *Respirationis* organis, & usu vide ex recentioribus Charleton. Oec. An. Ex. IIX. Th. Villis Pharm. Rat. P. I. in princ. Malach. Truiston. h. tit. & alios. An *respiratio* fœtui competat, ventilavit etiam Barthol. l. 2. Anat. c. 8. Usus *respirationis* per se quod sit sanguinis accensio, nobis adhuc est suspectus.

RESPUO, ἀναπύω, ἀναπύω, proprie dicitur sputum sursum revoco, & ejicio, idem quod *Exspuo*. Metaphorice vero notat *rejicio*, averfor aliquid. Gal. l. 3. de Hipp. & Pl. de cr. c. 5.

RESSELLA, est terminus Paracelsicus, de quo non constat, quid significet. Dicitur vero quod sit colorem auferens quid, quemadmodum *Assa* colorem promovens. Legitur Paramir. l. 4.

RESTAURATIO, idem quod *Resectio*, ἀνάληψις, ἀνάψις, q. *Renutritio*. Gal. c. 1. de fract. t. 48. Paracelsoidem est, quod *Renovatio*. Vide p. supr. *Renovatio*. Helmontio *Restauratio* dicitur inclinatio susceptæ obtruncatio; & opponitur *Preservatio*, quæ est futuri præcautio, per impedimentum materiæ disponibilis, tr. de Lithiâ. c. 7. n. 21.

RESTINCTIO, ἀποβύσις, Chymicis dicitur gradatio, qua res candefactæ in liquore exaltante restringuntur; atque ita ad nobilitatem perveniunt in eo genere optimorum. Hic enim est principalis, primusque finis inventæ *restinctio*. Rul. & Johnf. in Lex. descendit a verbo ἀποβέννυμι, *restringo*. de quo apud Diet. n. 88.

* RESTITUTIO, ἀναίρειναι, ἀναίρειναι, dicitur membri sede sua emoti in pristinum locum repositio, vel constitutio, vel collocatio. Gal. 3. de fract. t. 38. quamvis & latius sæpe accipitur pro additione deficientis: v. g. Laetis *restitutio*, Hildan. cent. 4. obs. 27. Nasti abscissi *restitutio*, Id. cent. 3. obs. 31. Imo pro curatione absolutæ ægri, quando æger *restitutus*, i. e. ad pristinam sanitatem reductus dicitur.

RESUDATIO, dicitur laboriosa ægritudo, faciens ægrum diu pati; estque accidens superveniens hydropi, quando inflatio communicatur femori. Avic. l. 3. fen. 14. tr. 4. fin.

RESUMPTIO, ἀνάληψις, idem quod *Resectio*, sive virium recuperatio. Diet. n. 57.

RESUPINATIO, ὑπὸ πρῶτος. Vide *Hypnismus*.

RESURRECTIO, ἀνάστασις, est vocabulum ad Theologiam magis, quam ad Medicinam spectans. Tropice tamen *Resurrectio metallorum* dicitur immortalis *regeneratio*, mediumque, per quod ejusmodi tincturæ promoventur ad sui generationem. Vol. I. p. 524. Th. Chym.

RESUSCITATIO, est terminus Spagyricus, idem significans quod *Restauratio*, *Regeneratio*, *Renovatio*. Paracels. l. 6. de nat. rer. *Resuscitationem* vegetabilium inter non entia Chymicorum retulit Rol. Chym. l. 5. c. 3. Eandem tamen exemplis defendere videtur Barth. in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 41. p. 78. 79. De *resuscitatione* Terræ virginæ in processu lapidis Philosophici, vel Chrysopeias Vide Vol. VI. Th. Ch. p. 188.

* RETE, δίτυρον, *Reticulum*, κερύφαλον, diversis attribuitur corporis partibus. Antiquis *Rete* dictum fuit *Omentum*. Castell. In brutis quibusdam, quæ quatuor habent ventres, secundus *Reticulum* vocatur. Vide *Cecryphalos*. *Rete mirabile*, vocatur plexus arteriolarum carotidum glandulam pituitariam in ambitu complectens. Vide *Dictyoides*.

* RETENTIO, ὀπισθοστάσις, vide *Epischesis*. *Retentrix facultas*, ἀδύναμις διώματις, refertur inter quatuor ministras, & opponitur *Attrahenti*. Gal. l. 3. de fac. nat. n. 6.

* RETENTUM, dicitur vel *Retinendum*, id, quod naturæ familiare est, & opponitur *Excernendis*, vel *Excretis*. Helm. peculiarem librum inscripsit *Retenta*; & intelligit, quæ vel forinsecus assumuntur, vel intus domestica nascuntur, per internam inordinationem. Accipit vero præternaturaliter, & Pathologicè; cum tamen & *Retenta* dentur *naturalia*, de quibus vide nostra Dogm. P. I. c. 9. dog. 3. p. 99.

* RETICULARIS, *Retiformis*, *Retinus*, ἀπὸ τοῦ ῥητός, vide *Dictyoides*. *Rete*. *Reticulum*, κερύφαλον, Vide *Cecryphalos*.

RETICULUM, vide p. a. *Rete*.

RETINACULUM, vocatur Instrumentum Chirurgicum, quo Herniotomi in Castratione, & Herniæ scroti sectione commode utuntur, ne intestina in scrotum prolabantur. Vid. Sculter. Arm. Chir. Part. I. Tab. XVII. fig. 2. & modum applicandi Tom. XXXIX. fig. 2. 3. 4.

RETORTA, est vas globosum, cujus collum paulatim a ventre procedit, ac sensim in oblongum canalem reflexum transit; Chymicis frequens; & ad destillationem mineralium, spirituumque potissimum pertinet. Rul. Johnf. in Lex.

RETRACTIO, *Retrabens*, ἀντίσπασσις, ἀντίσπαστικόν, idem quod *Revulso*, *Revellens*. Vide *Antispasis*.

RETRANSMUTATIO, Paracelso dicitur materiæ alicujus, v. g. Tartaræ, quæ prius liquor fuit, postea coagulata, vel indurata, iterata permutatio in liquorem. Param. l. 3. tr. 5.

RETRIMENTUM, ἀπόκριμμα, accipitur de variis minutiis, quæ secedunt ex corporis alicujus ficcioris, & friabilis frequentiori tractatione, & agitatione. Ita *Retrimenta sæni* vocantur; quæ vulgo flores sæni, & semina appellantur, & pro usu externo commendat D. Ludovic. Dissert. I. Pharm. p. 615. 627. quamvis *Retrimentum* etiam de aliis excrementis accipitur.

RETROCESSIO, idem quod *Revocatio*, Gr. ἐπιστάσις. Vide *Epanaclesis*.

REVELATIO, quid significet, ex aliis Lexicis constat. De ea valde gloriari solent Spagyrici, Helmontius quoque, & alii: sed res est valde suspecta.

REVERBERATIO, terminus est technicus in Chymia, significans ignitionem, qua corpora igne vivo reperiunt, & *reverberante* in calcem subtiliorem reducantur: estque vel clausa, vel aperta. *Clausæ*, quando corpora in furno *reverberis* clauso calcinantur. Hac *reverberatione* ignis gradus adamussim administrari possunt, ut calor intendi, remittique possit; quod in vulgaribus non accidit. *Apertæ*, quando materia in *reverberatorio* furno, omnibus foraminibus apertis, calcinatur. Hæc valde vehemens est; & utimur ea in corporibus duris, ac tenacibus resolvendis. *Reverberatorium*, furnus est, in quo per flammam materialia calcinantur. Dorn. Rul. & Johnf. Rolfsk. Chym. l. 2. c. 3. Et Ignis *Reverberatorius* dicitur, quando undique flamma vasculum ambit. Janken. Chym. Exp. Cur. P. 1. f. 1. c. 3. p. 51. Est igitur *Reverberatio* fere idem, quod *Calcinatio*. Th. Chym. Vol. III. p. 385. *Reverberationem* etiam in corpore humano finxit Paracels. Paramir. l. 2. c. 5. l. 4. de vit. long. c. 6.

REVELLENS, ἀντίσπαστικόν, vide *Antispasis*. Gal. l. 6. Epid. c. 2. l. 32.

* REVERSIVUS, ὑποστροφικός, epitheton febris, apud Hipp. quæ non est acuta, sed diuturna, & imperfectas habet solutiones, erroneasque accessiones. Hipp. l. 6. Epid. f. 2. t. 21. Gal. ad h. l. *Reverso* dicitur ὑποστροφόν, idem quod *Recidiva*, vide *Hypostrophe*.

REVIVIFICATIO, idem quod *Resuscitatio*. Libav. Tom. II. Op. p. 231. Ita *Revivificatio Mercurii* proponitur e Jac. le Mort. in Morley Collect. Chym. Leid. c. 281.

REVOCATIO, ἐπιστάσις, vide *Epanaclesis*.

REVOMO, ἐπακίεσις, i. e. vomitum repeto. Vide *Epanemeo*.

* REVULSIO, ἀντίσπασσις. Vide *Antispasis*, idem quod *Retractio*. Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 8.

REX, βασιλεύς, propria significatio non est hujus loci. Tropice vero Rex dicitur Rul. Aqua spiritualis, vel spiritus in aqua. Lapis Philosophicus vocatur *Rex Regum*, metalla inferiora in optimum aurum transformans. Th. Chym. Vol. I. p. 531. Vol. III. p. 41. Vol. IV. p. 898. Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 8. & Vol. II. Oper. p. 345. 346. 394. Ceterum, quoad propriam significationem, quod Reges quidam a Deo habere credantur singulare beneficium certos curandi morbos, v. g. Angliæ spasmus, & Galliæ strumas, de quibus vide C. Rejes C. El. q. 25. in medio relinquimus, sitque fides penes Auctores.

RHA, ῥῆ, idem quod *Rheum*, ῥῆον, κατ' ἐξοχὴν ita vocatur *Rhaponiticum* verum, apud Gal. Diosc. Schrod. l. 5. cl. i. n. 281. ab amne *Rha* dicto. Gorr.

RHABBARBARUM, ῥῆον βαρβαρικόν, notissimum inter purgantia mitiora, alias ad Botanicos pertinens; cujus securitatem communiter quidam Medici laudibus extulerunt (videatur Rolfsk. de purgant. sect. 12. art. 1.) verum Lind. non immerito suspectam reddere conatus est, Sel. Med. Ex. XII. §. 57. & 128.

RHABDOS, ῥῆβδος. Vide *Virga*.

* RHABDOIDES, ῥαβδοειδής, epitheton *suture rectæ* in cranio, quæ & *sagittalis* dicitur. Vide *Obelga*.

RHACHIA, ῥαχία, Jonice ῥαχίη, a ῥήγω, frango, rumpo, dicitur *inundatio*, vel *restagnatio maris*, aut potius crepido littoris petrosa, cui alliduntur fluctus. Transfertur ab Hipp. ad *inundationes* humorum, & supernatantias in corpore. Gal. in Exeg. dict. Hipp.

RHACHIS, ῥαχίς, Latine *Spina*. Dieterich. n. 749. Diciturque vertebrarum omnium a cervice ad imos usque lumbos structura, erigendo, recurvandoque corpori conveniens; cujus descriptionem vide in Anatomicis, in specie apud Barthol. libell. 4. An. c. 14. Per totius spinæ vertebrarum foramina media transit medul-

medullaris substantia, a cerebro continuata, quæ *Spinalis medulla* vocatur. Vide *Medulla*. Vide *Spina*.

RHACHISAGRA, *ῥαχισάγρα*, vocari potest species Arthritidis particularis spinam dorsi infestantis. Paræus l. 14. Chir. c. 1.

* RHACHITE, *ῥαχίται*, vel *ῥαχίται*, vocantur *Musculi Dorsales*, qui universis costarum commissuris in toto thorace superinjecti sunt, a posteriore parte, nihil relinquentes, quod non contegant; sed omnes costarum radices, & vertebrarum processus, qui a lateribus sunt, ad hæc quod inter ipsas radices est, complectuntur. Hipp. 7. aph. 36. Gal. in comm. & l. 4. Anat. adm. c. 6. Barth. vocat *Spinatos*, l. 4. Anatom. c. 6. 7.

RHACHITIS, *ῥαχίτις*, morbus dicitur rarior, & Anglis quondam Endemius in figura vitiata, quando caput, spina dorsi, costæ, tibiæ, aliaque ossa a debita sua figura sensim alienantur: cujus essentiam, & generationem erudite descripsit Glisson. integro libello de *rhachitide*, adde Charlton. Ex. Pathol. X. §. 42. Profecutus est quoque hujus affectus descriptionem Joh. Mayow, Medicus Oxontens. Anglus Collegiatus, tractat. h. t. & novissime Dolæus Encyclopæd. d. l. 6. c. 13. p. 1027. seqq. cujus descriptio plenior est hæc: *Rhachitis* est affectus ex inæquali succi nutritii distributione obortus, ob cujus defectum, vel superabundantiam partes illæ nutrimento privatæ marcescunt, ac emaciantur; aliæ vero plus satis nutritæ ad molem justo majorem augentur.

* RHACOS, *ῥάκος*, *lacerum linamentum* dicitur, quo utuntur Chirurghi in ulceribus, & vulneribus. Hipp. l. 2. de morb. XXXIV. 26. Unde & cutis dicitur *ῥακώδης*, i. e. *lacerata*, & erosa, instar vestis laceræ; quod contingit in abscessibus suppuratis, & ob timiditatem, vel imperitiam tardius apertis. Gal. 2. ad. Glauc. c. 8.

* RHACOSIS, *ῥάκωσις*, i. e. *derivatio*, vocatur *morbos scroti*, quando laxata ejus cutis, & excoxiata est. Galen. in defin. Cast. Ægin. l. 6. c. 67.

RHÆBOIDES, *ῥαιβοειδής*, vel *ῥοιβειδής*, idem fere quod *ῥοιβός*, *motus incurvatus*. Hipp. 3. de artic. t. 38. quamvis *ῥοιβοειδής* ibidem extet. sed recte C. Hofm. in *ἀνεκδότοις* censet, legendum esse *ῥοιβοειδής*, aut *ῥαιβοειδής*.

RHÆBOS, *ῥαιβός*, idem quod *ῥοιβός*, *ἰάμπελος*, i. e. *incurvus*, obortus. In specie vero usurpatur de morbo crurum, in figura vitiata, quando versus anteriorem partem incurvantur; quibus opponuntur *Bleph.* Gal. l. de caus. morb. c. 7. Jung. C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 146.

& l. 3. Inst. Med. c. 59. §. 5. in quo loco Galeno contrariari videtur. Latine *Vari* vocantur. M. Aur. Sever. l. de gibb. valg. & var. c. 2.

RHAGADIÆ, vocantur Dorn. Rul. & Johnf. & describuntur, quod sint notæ, vel apostemata pudendorum. Paracels. etiam ad genua refert, l. 5. Paragr. in fin.

* RHAGAS, *ῥαγάς*, Lat. *Fissura*, & in plur. *ῥαγάδες*, dicuntur solutiones continui partium molliorum, v. g. labiorum, manuum, item in ano; quæ proveniunt ab intemperie sicca nimis, & salsa, succum nutritium falsum, & sicciorem supponente. Forest. l. 23. obs. 10. & l. 14. obs. 1. Scrib. n. 223. Vide *Fissura*.

RHAGE, *ῥαγή*, i. e. *Rima*, fissura. Vide *Fissura*.

* RHAGES, *ῥάγες*, dicuntur summitates digitorum, & pulpulæ interiores, quæ & *κορυφαί*, *vertices*, & *acini* vocantur. Castell. & Linden. Med. Physiol. l. 2. c. 14. §. 91.

RHAGIUM, *ῥάγιον*, est species *Phalangii* venenati, ita dicti a similitudine acini uvæ nigræ, quasi *Acineum*; & os quidem juxta medium ventrem habet, pedes vero ex utraque parte quam brevissimos. Forest. l. 30. obs. 12. ex Ætio l. 13. c. 18.

* RHAGOIDES, *ῥαγοειδής*, Latine *uvea*, epitheton tunicæ oculi ab uvarum colore ita dictæ, ordine *Secundæ*, quæ & *perforata* dicitur a structura, alias & *Choroïdes*; cujus historiam, cum usu vario, vide apud Lin. Med. Physiol. l. 2. c. 10. §. 23. seq. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. & alios plures.

RHAIZO, *ῥαίζω*, vel *ῥήζω*, Jonice, significat *Levo*, *Allevo*. Hipp. 5. aph. 25. l. 2. Epid. f. II. 81. 132. l. 4. XXIX. 13. & c. adde Foef. p. 552. Dieter. n. 756.

RHAMMA, *ῥάμμα*. Vide *Acia*.

RHANTERES, *ῥαντήρες*, a quibusdam dicti *oculorum anguli interiores*, naso proximi, & majores; & *πηγαί* vocantur, ceu *fontes lacrymarum*. Gorr. Lind. d. l. §. 88.

RHAPHANEDON, *ῥαφανδόν*, epitheton *fracturæ raphani modo factæ*, quæ *κωνίδιον κλέγγυμα* vocatur, quando secundum crassitatem os frangitur transversim. Ægin. l. 6. c. 89. Gorr.

RHAPHANELÆON, *ῥαφανέλαιον*, i. e. *oleum Raphanium*: de quo legatur Diosc. l. 1. c. 45.

* RHAPHNE, *ῥαφή*, Latine *Sutura*, duplicem habet significationem, propriam, & impropiam. Proprie notat, præter communem, etiam opificibus notam juncturam duorum corporum mollium, filo, & acu mediante factam: in foro Medico etiam aliquando necessariam conjunctionem labiorum, vel vulneris *acia* factam; a qua tamen, quantum fieri potest, Chi-

Chirurgi cavere debent, ob dolorem, metum convulsionis, & facilem ex putredine fili dissolutionem, in cuius locum applicantur, ubi licet, Emplastra glutinantia, vulgo *Deffis O-flaster*. Improprie vero *Sutura* dicitur species quaedam *συνερθράπτειος*, vel juncturae, aut commissurae ossium, confutis rebus similis, & feratae; quales in capitis ossibus observantur; dividunturque in *veras*, & *spurias*; quarum Historiam vide apud Barthol. libell. 4. Anat. c. 5. *Sutura* quoque dicitur inferior pars penis, in longitudinem vergens. Castell. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63.

RHAPHIS, *ῥαφήσιον*, *ῥαφίσις*, *ῥαφίσιον*, significat *acum*, vel *faciculam*, sive instrumentum. Hippocr. l. 2. de morb. LXIV. 11. Foef. p. 551.

RHASTONE, *ῥαστώνη*, dicitur *Levamen*, *Allevatio*. Terminus Hipp. familiaris. Vide *Levamen*. Significat & *facilitatem* in curando, oppositam violentiae, Medicoque commendat, l. de Art. XX. 3. adde Foef. d. l.

RHEBOS, *ῥεβός*, idem quod *ῥαυβός*. Vide *Rhebos*.

RHECHIA, *ῥήχιν*, Jon. pro *ῥαχία*. Vide *Rachia*.

RHEGE, *ῥήγη*, pro *ῥήγμα*, *ruptura*, *scissura*. Gal. in Ex. dist. Hipp.

* RHEGMA, *ῥήγμα*, Lat. *ruptura* dicitur; estque species solutae continuitatis partis mollioris, ex violento ictu, vel casu, absque sectione, aut punctione facta, a nimia distensione proveniens. Foef. d. l. Dieter. n. 753. Dogm. Nost. P. II. c. 5. Dog. 6. pag. 40. Peculiaris quoque significatio *ῥήγματις* occurrit apud Hipp. l. 1. de morb. XVI. 2. estque species *σπασματις* in carnibus, aut venis non suppuratae, cum doloribus diuturnis. Lindenius quoque *ῥήγματις*, *jugillata* aliquando significare existimat, praesertim in loco l. 3. de morb. t. XIX. 7. 8. vide Ex. XII. §. 15. verum non videmus rationem sufficientem; cum *ruptio* abscessuum interna intelligi possit, uti & Foef. exposuit.

RHEGMATIAS, *ῥηγματίας*, vocatur is, cui abscessus intus rumpitur, aut in quo ruptura facta est. Hipp. l. 1. de morb. XXIV. 8. l. 2. XLI. 8. *ῥηγματία* quoque in foem. idem quod *ῥήγμα*, *ruptio*, d. l. LI. 20. quamvis fortassis mendum sit per omissionem *σ*; ut ad ipsum ægrum referendum potius sit, animadvertente Foef. p. 552. qui tamen etiam rursus hallucinatus, quando loca l. de A. L. & Aq. V. 6. & VI. 5. abstractive *ῥηγματίας* exposuit, cum tamen contextus doceat, de ægris esse explicandum. Alibi æger talis vocatur & *ῥηγματιδής*, l. 7. Epid. XVI. 3. quamvis perperam in Gr. legatur *ῥηγματιδής*, Latine *rupturarius* dici posset.

RHEGMOCHASMOS, *ῥηγμοχασμός*, legitur ap.

Cels. l. 4. c. 4. ubi causas sputi sanguinis recenset. Quia vero nemo alius videtur eam dictionem usurpasse, dubitat Gorr. num legendum sit *ῥήγμα*, aut *ῥήσμις*. Approbavit vero For. l. 16. obs. 13. Schol. nec video, quid absurditatis inferat, cum vasis sanguineis propria habeatur, quæ cum *ruptura* simul *brant* quoad orificia.

RHEMBE, *ῥέμβη*, idem quod *πλάμη*, *error*, *aberratio*, a verbo *ῥέμβω*, *vagor*, *erro*. Hipp. l. 7. Epid. XII. 9. *ῥεμβάδες* *πυρετοί* vocantur *Areeo* l. 2. *febres erraticæ*, *vagabundæ*, notante Foef. d. l. p. 551.

RHENANUM, epitheton *Vini*, a fluvio *Rhenno* dicti; quod hodieque refertur inter præstantiora Germanica, ita ut ad externa quoque regna transferatur. Estque revera tenuium valde partium. Verum, ob illam ipsam tenuitatem, noxium statuit arthriticis, & cavendum monet Forest. l. 29. obs. 1.

RHENCHOS, *ῥήγχος*, *ῥήγγις*, dicitur Latine *stertor*, i. e. sonus ex naribus editus, profundæ dormientibus communis; & aliquando etiam apoplexiæ nota. Hipp. l. 5. Epid. XXXVI. 14. l. 7. XIII. 4. 15. XVI. de R. V. l. A. t. 34. a verbo *ῥήγχο*, *sterto*, quo etiam frequenter usus Hipp. praesertim 6. aph. 51. & alibi. Vide Foef. d. l. Diet. n. 750. Ejus modus fiendi valde est abstrusus, praesertim & in felibus.

RHEON, *ῥέον*, idem quod *ῥῶ*. Vide *Rha*.

RHEPO, *ῥέπω*, verbum emphaticum, *vergo*, *inclino*. Usurpatur de humoribus ad excretionem dispositis. Hipp. l. 1. aph. 21. adde Dieter. n. 751. Lind. Ex. XIII. §. 402.

RHETINE, *ῥήτινη*. Vide *Rhesina*.

* RHEUMA, *ῥέυμα*, Lat. *Fluxio*. Vide *Fluor*.

* RHEUMATISMOS, *ῥευματισμός*, aliquando accipitur late pro omni *Fluore*, & *Fluxu*; & ita idem est quod *ῥέυμα*. Hodieque vero restringitur ad certum aliquem affectum; quamvis nec inter illos de ejus certa essentia constet. Videatur River. Pr. l. 16. c. 13. & Chicotius Epistol. & Dissert. Med. 4. Nobis, salvo aliorum judicio, videtur *Rheumatismus*, in stricta significatione, notare affectum mixtum ex *Catarrho*, & *Arthritide*. Et fortassis ita describi posset; quod sit dolor partium musculosarum, membranarum, glandularum, ut & periosiorum, cum febre quandoque erratica lenta, impotentia movendi, languore totius corporis, proveniens ab intemperie humida p. n. serosa, cum salinis vitiosis particulis conjuncta, totius corporis, sanguinis, & succi nervosi cacochymiam serosam, quandoque & flatulentam praesupponente. Qui quartam Catharri speciem vellet constituere, forte non adeo a vero aberraret. Vocatur & *rheumaticus affectus*,

ῥέυμα-

ῥιμακία *ῥιμακία* : nec inepte etiam, ad hodierna principia, descripsit Gal. l. de cur. rat. per V. S. c. 8. & l. 2. ad Glaucon. c. 2. dum ad glandulas, excipiendis recrementis idoneas, protrudi noxios humores docuit.

* **RHEXIS**, *ῥήξις*, idem quod *ῥήγμα*, *ruptio-nem*, vel *rupturam* significat, præsertim venarum. Hipp. 3. aph. 28. & 4. aph. 78. quamvis & de puris eruptione dicatur, 5. aph. 15. & de tuberculi ruptione, 7. aph. 8. Vide Foef. p. 562. & Dieter. n. 757.

RHICNOSIS, *ῥικνωσις*, vocatur *cutis corrugatio*, cum extenuatione, & macie corporis: cui opponitur *ῥικνωσις*, cutis distensio, a repletionem. Hipp. l. 6. Epid. f. III. t. 29. Inde *ῥικνωδὲς* sunt *rugosi*, ibid. tr. 26.

RHICNOS, *ῥικνός*, *ῥικνός*, *rugosus*. Gal. c. r. progn. t. 12. & in Exeg. voc. Hipp.

RHIGOS, *ῥίγος*, Latine *Rigor*, dicitur perfrigeratio totius corporis, præsertim panniculi carnosii, cum concussionem spasmodicam, vel convulsivam; cujus causam veteres ad pituitam vitream, vel aliam vitiosam phlegmatis dispositionem retulerunt. Verum ejus causa vera consistit in succi nutritii, & nervosi, per particulas acidas tenuiores, vel etiam halitus saltem acidus, vitriolaceos, aut nitrosos, corruptione, dictas partium cutis, & cuticulæ, & panniculi carnosii fibras vellicante, & irritante. Videatur Willis de febr. cap. 3. Quamvis enim ibidem de *rigore* in febre tertiana paroxysmum inchoante loquatur: poterit tamen etiam causa illa applicari ad aliam quoque occasionalem acescentiam succi nutritii nimiam, aut præternaturalem e causis externis obortam. Videatur & de hoc vocabulo Diet. n. 758. Foef. d. l. Significat alias *rigor inflexibilem duritiem*, & *tentionem nervorum*, vel *musculorum*. Keuch. ad Sammon. p. 149.

RHIN, *ῥίη*, *ῥίνας*. Vide *Mysteres*, *Nasus*.

RHINARION, *ῥιναρίον*; nomen *Collyrii ομικτικῆς*, cujus meminit Ægin. l. 3. cap. 22. Descriptio vero habetur l. 7. c. 16. Gorr.

RHINE, *ῥίη*. Vide *Squatina*.

RHINEMA, *ῥίημα*, significat *ramentum*, *Scobem*, quæ lima deditur. Hipp. de ulcer. & l. 1. de morb. mul. CIX. 2. & Galen. l. 3. de C. M. S. L. c. 3. Vide Foef. pag. 534. & supra *Ramentum*.

RHINENCHYSIA, *ῥινηχυσία*, i. e. *infusio in nasum*, vel *nares*. Et *ῥινηχύτης*, instrumentum, siphunculus, quo aliquid in nares infunditur. Legitur apud Cæli. Aureliani. de morb. Chron. lib. 2. c. 4. allegante scapula, qui etiam ex Diosc. verbum *ῥινηχυσῆσαι*, i. e. *infundi in nares*, adduxit.

RHINION, *ῥιόνιον*, Collyrii nomen, ap. Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. sic dictum, quasi *Limula*. Aliud ejusdem nominis describitur a Celso l. 6. c. 6. ad xerophthalmiam, & oculos scabros.

RHINOCEROS, *ῥινοκερὸς*, dicitur animal quadrupes, magnitudine Taurum, forma Aprum æmulans, cornu unicum in proboscide gerens pyramidale, quod commendatur tanquam insigne alexiterium adversus venena, ut & morbum Epilepticum. Hujus animalis descriptio prolixior, cum usu, videatur apud Aldrovd. l. 1. de quadr. bisulc. c. 33. Add. Schroder. l. 5. cl. 1. n. 32. Chiocc. Mus. Calceol. l. 6. p. 687. seqq. Meminit & Casp. Rejes C. El. q. 67. De spiritu e *Cornu Rhinocerotis* parato, & hujus singulari effectu legatur Observatio D. Herm. Nic. Grimm. in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 89. Est nomen Avis peregrinæ rarioris, & fortassis monstruæ, ap. eundem l. 22. Ornith. c. 20. Piscis quoque quidam hoc nomine appellatur; cujus saltem meminit in loco allegato priori. In historia vero Piscium non descripsit Author.

RHINOPTES, *ῥινοπτης*, dicitur, qui per narium meatus patentes ex prægresso morbo circa angulum majorem oculi perspicere, & videre potuit: cujusmodi observationis meminit Rungius in Exerc. de Visus symptom. §. 68.

RHIPIDION, *ῥιπίδιον*, vide *Flabellum*.

RHIPTASMOS, *ῥιπτασμός*, significat *Jactationem corporis*, idem quod *ἀλωσις*, *ἀλύκη*. Vide *Alyce*. Legitur apud Hipp. l. 3. de morb. XVI. 7. f. 3. de R. V. I. A. t. 14. Coac. t. 82. l. 4. Epid. X. 16. l. 5. XIX. 3. Descendit a verbo *ῥιπτίζω*, *jactio membra*: quo etiam aliquoties usus Celsus 4. de R. V. I. A. t. 48. l. 2. de morb. XVII. 6. LXVII. 3. l. 3. l. 14. &c. Vide Foef. d. l. Est & verbum simplicius *ῥίπτω*, idem significans, quod legitur l. 6. Epid. f. 3. t. 17.

RIZA, *ῥίζα*, vide *Radix*.

RHIZAGRA, *ῥιζάγρα*, dicitur Græcis forceps pro radice post exemptum dentem relicta exprimenda. Cels. l. 7. c. 12. Hujus delineationem rostro corvino similem exhibet Schultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. X. fig. 5.

RHIZIAS, *ῥίζιας*, vocatur liquor ex radice incisa collectus, & in specie radice *Silphi*, suavi fragans odore. Lang. l. 1. ep. 52.

RHIZOTOMOS, *ῥιζοτόμος*, dicitur proprie, qui radices scindit, *Radicifeca*. Et *ῥιζοτομική*, *radicum sectio*. Et *ῥιζοτομική* vocatur ars sinistra Pharmaceuticæ, simpliciorum, & compositorum medicamentorum repositionem monstrans. J. Alex. de Medicin. & Med. l. 2. pag. 138. Alias metaphorice hoc epitheton *ῥιζοτόμος* de ipsis reme-

remediis morbum radicitus tollentibus accipi etiam potest.

RHODAPSINTHATON, ῥοδαψίνθατον, compositio est ex rosis constans. Descriptio multiplex habetur apud Æt. tetrab. 4. ferm. 4. citante Gorræo.

RHODELEON, ῥοδέλειον, Lat. *oleum rosatum*. Rolf. Chym. l. 3. f. 2. art. 1. c. 5. ubi destillati saltem meminit: quamvis & decoctum hoc nomine venire possit ac soleat.

RHODIACON, ῥοδιᾶκον, nomen *Emplastri* compositi secundum Asclepiadem; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 17. fin.

RHODIDES, ῥοδίδες, dicuntur *pastilli rosacei*, descripti a Diosc. l. 1. c. 121.

RHODINON, ῥόδιον, *rosaceum*, ponitur sæpe simpliciter, subintelligendo *oleum*. Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. & alibi. Dicitur & ῥόσων, vel ῥόσων, *rosatum*. Keuch. ad Sammon. p. 226. *Rosacea Gutta*, quis sit morbus, vide *Gutta*.

RHODION, ῥέδιον, nomen est medicamenti sicci sub forma pulveris acris, & corrosivi; cujus variæ descriptiones habentur apud Ægin. l. 7. c. 13. Æt. l. 14. c. 36. citante Gorræo. Usus monstrat Ægin. l. 4. c. 43. & 53.

RHODITES, ῥοδίτης, epitheton *vini rosati*, seu rosis conditi; cujus parandi modum tradidit Diosc. l. 5. c. 35.

* RHODOMELI, ῥοδόμηλι, *mel rosaceum*, quod simplex, & purgatorium habetur in Officinis. Descriptiones videantur in Dispensatoriis.

RHODOMELON, ῥοδόμηλον, confectio dicitur ex rosis, & malis cydoniis parata: quia vero rosæ non eodem tempore cum cotoneis reperiuntur, oportet rosas cum melle suo tempore componere, & postea, alio tempore, cum cotoneis compositionem absolvere, addendo aquæ sextarios quinque ad coquendum, ita ut succi cotoneorum sit sextarius, rosarum libræ tres, mellis sextarii tres, notante Gorræo.

RHODON, ῥόδον, Latine *rosa*, flos est notissimus, suaveolens ut plurimum; cujus significatio ad Botanicos pertinet. Ponitur & aliquando pro *oleo rosaceo*, monstrante Rhodio e Scribon. n. 194. & in Lex. Scrib. *Rosa* quoque dicitur *Tartarum*, item *Erysipelas*. Rul. & Johns. in Lex. *Rosa capitis* quid sit, vide *Rosa*. *Rosa mineralis*, quale sit medicamentum Chymicum ex Antimonio paratum, vide in Morley Coll. Ch. Leid. c. 55.

RHODOSACCHARUM, ῥοδοσάκχαρον, i. e. *Saccharum rosatum*; quod nomen vel *Conservæ rosarum*, vel etiam *Tabulato* e succo rosarum, & saccharo parato tribui solet. De utroque vide Dispensatoria.

RHODOSTACTON, ῥοδοστακτόν, idem quod ῥοδόμηλι, *mel rosaceum*; uti patet ex descriptione apud Ægin. l. 7. c. 15.

RHODOSTAGMA, ῥοδοστώγμα, vocatur *liquor stillatitius rosarum*. Lang. l. 1. ep. 53.

* RHOEAS, ῥοιᾶς, vel ῥυᾶς, est affectus oculorum, *Encanibidi* contrarius, consistens in carunculæ lacrymalis nimia imminutione, in oculi majori angulo. Gal. l. de diff. morb. c. 9. & in def. Med. Causa ejus materia depascens, & exiccans, vel corrosiva est; & ita sequitur fistulam lacrymalem, vel comitatur. Vide River. l. 2. Pr. Med. c. 16. Vocatur & oculi ita affecti ῥοιᾶδες, vel ῥυᾶδες ὀφθαλμοῦ, Actio tetrab. 2. l. 3. c. 90. allegante Foes. Oec. p. 556.

RHOECOS, ῥοικός, idem quod ῥυβός, vide *Rhubos*.

RHOEZOS, ῥοιζός. Vide *Stridor*.

RHOGMATIAS, ῥωγματίας, idem quod ῥηγματίας. Vide *Rhegmatis*.

* RHOGME, ῥωγή, idem quod ῥήγμα, *ruptura*. Specialiter tamen ita vocatur *ossis rupcio*, vel fractio, per superficiem recta, vel angusta, vel lata. Gal. in Def. Vel est divisio cranii superficialiaria, vel profunda quidem, sed eatenus, ut fractum os non loco moveatur: de qua Ægin. l. 6. c. 90. Cast.

RHOGMOS, ῥωγμός, *sonus eii*, & *stertor*, quem dormientes supini edunt, *ronchus* Latine dicitur, aut gutturis stridor, vel pectoris resonans stridor, apud Aurel. l. 2. c. 10. & 27. Acute allegante Foes. p. 555. Vide p. p. *Rhoncus*.

RHOICOS, ῥοικός, *fluidus*, *fluxus*. Dicitur de corporibus ob multam humiditatem mollihus, & fluidis. Hipp. l. de A. L. & Aq. XLVII. 6. 10.

RHOIDARION, ῥοιδάριον, dicitur medicamentum aridum; cujus præparandi modum vide ap. Æt. l. 2. c. 68. allegante Gorræo.

RHOITES, ῥοίτης, epitheton *vini e malis punicis facti*, apud Diosc. l. 5. c. 34. ῥόες enim sunt *mala punica*. Unde & ῥοίτη, *confectio* dicitur ex succi *malorum punicorum* partibus tribus, & una mellis ad tertias decoctis parata, ap. Ægin. l. 7. c. 15.

RHOMBOS, ῥόμβος, *rhombus*, dicitur species deligationis Chirurgicæ, figura *rhombum* referens, hoc est quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum: aut etiam *rhomboides*, quadrangulum, in quo duo semper latera opposita æqualia sunt, neque rectangulum. Hujus deligationis varias differentias tradidit Gal. l. de fasciis. Meminit Hipp. c. 2. de iis, quæ in med. t. 2. & ῥομβοδέων, 2. de ar. t. 40. Adde Foes. d. l. *Rhomboides* quoque, ob aliquam figuræ similitudinem, dicitur Musculus scapularum oblique sur-

farsum ad posteriora trahens. Barthol. l. 4. Anat. c. 3. p. 564. Porro *rhombus* est quoque nomen piscis marini ad Passeres pertinentis; cuius descriptio, species, cum usu in cibis, & Medicina, videantur apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 48. Meminit & J. Alex. l. 14. Salubr. c. 7. Bruyerin. l. 19. de re cibar. cap. 25. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 424.

RHOMMA, ῥόμμα, idem quod ῥόφημα, sorbitio. Vide *Rhophema*.

RHONCHOS, ῥόγχος, Latine etiam *ronchus*, idem quod ῥογμός, *Stertor*, est sonus cum strepitu, vel stridore intra fauces, & præsertim circa meatus narium, quando in fauces dehiscunt: cuius tamen soni causam, & generationem nemo Physicorum, quantum memini, exacte descripsit, in primis qui & in fetibus observatur, a verbo ῥέγγω, *sterto*, quod legitur 6. aph. 51. Vide Diet. num. 750. & supra, *Rhenchos*.

RHONNYMI, ῥώνυμι, i. e. *valeo, vigeo*, firmo, roboro; dicitur non solum de corporis, sed & de mentis, vel animi vigore. Hipp. 2. aph. 33. Adde diet. n. 765.

RHOODES, ῥόδης, idem quod ῥοῖνός, *fluidus, fluxus*. Dicitur de oculis præ fluxione continua humidis. Hipp. l. 1. Ep. f. II. t. 6. & l. 6. Ep. f. 2. t. 32. de alvi fluxu, d. l. t. 36. de mulieribus, l. de vuln. cap. Adde Erot. p. 97. e. f.

RHOOS, ῥόος, contr. ῥός, Latine *Fluxio, Fluxus*. Vide *Fluor*.

* RHOPALOSIS, ῥοπαλωσις, pilorum est affectus, cum illi veluti in baculos coagmentati sunt, ut seungi, & amplius crescere nequeant. Gorr. concretio summorum pilorum indivisibilis, veluti in baculos, Gal. in def. Videtur coincidere cum *Plica Polonica*.

RHOPHEMA, ῥόφημα, Lat. *Sorbitio* dicitur; estque cibus humidior, vel multo liquore dilutus, ut modica valentioris cibi vis humore frangatur. Medium quasi alimentum inter cibum, & potum. Hipp. l. de vet. medic. XI. 6. 7. 8. Specialiter vero, & eminenter hoc nomine venit apud eundem *Cremor ptisanæ dilutus*, 3. de R. V. I. A. t. 35. Gal. in comm. ad h. l. & c. 4. t. 77. alibique. Vide Foef. p. 556. Diet. n. 561. Legitur & ῥόφημα, in quibusdam locis, teste Foef. d. l. quamvis hæc mutatio in v facile contingere potuerit etiam ex errore. *Sorbitiones attractivæ*, quæ sint apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 18. Vide *Epispasticos*.

RHOPOPOLA, ῥοποπόλις, vocatur *coemptor omnigenarum rerum*. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 2.

RHOROTOS, ῥωπός, idem quod ῥορητός, *sorbilis*, & ῥωπός, *sorbilia*. Gal. in exeg. voc. Hipp. Gorr. Foef. p. 555.

RHOSATON, ῥόσατον, dicitur *confectio erosiva*, purgans vitiosum humorem, descripta apud Æt. l. 3. citante Gorr.

RHOSCOMENOS, ῥοσκόμνος, dicitur, qui *bene valet*, & adv. ῥοσκόμνως, *valenter*, apud Hipp. l. de Corde l. 6. Foef. p. 557.

RHOX, ῥόξ, idem quod ῥαγοσός, sic dicta *tunica uvæ*, Gorr. Vide *Rhagoides*. *Papillam* quoque hoc nomine expressit Moschion. de morb. mul. c. 96.

* RHUS, ῥύς, idem quod ῥόος. Vide *Fluor*.

* RHYAS, ῥύας, idem quod ῥοιός. Vide *Rhoeas*.

RHYBDON, ῥύβδον, *anchoram* significat. Unde ῥυβδοειδὲς τρεπὼν, i. e. *instar anchoræ* dicitur, apud Erot. p. 98. b.

RHYEMA, ῥύημα, species dicitur liborum, & *Itriorum* ex melle, & similigine parata, melior laganis. Gal. cap. 1. de nat. hum. t. 36. & l. 1. de A. F. c. 4. Vide *Itrion*.

RHYMA, ῥύμα, idem quod βοήθημα, *remedium, auxilium, præsidium*. Gorr. Diet. n. 762. a ῥύω, *solvo, libero*.

RHYME, ῥύμη, idem quod ἐρημῆ, *impetum in fluxu* significat. Hipp. l. de Medico V. 3. idem quod ῥύσις.

RHYMMA, ῥύμμα, dicitur *medicamentum abstergorium*, corpori nitorem concilians, a verbo ῥύβην, *abstergere*. Gorr. in def. Gal. *pulverem abstergorium* vocat; & in specie cucumeri esculento attribuit, l. 8. de S. F. §. Sicyos.

RHYNDACE, ῥυνδάκη, vel ῥυνδάκη, nomen avis exoticæ ignotæ, *Manocodiæ* similis. Aldr. l. 12. Ornith. c. 27.

RHYODES, ῥυόδης, idem quod ῥοῖνός, *fluidus*. Hipp. 3. de art. t. 51.

* RHYPODES, ῥυπόδες, epitheton medicamentorum, quæ a sordium similitudine, & quasi *strigmentosa* appellantur. Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 1.

RHYPOS, ῥύπος, Lat. *Sordes*, vocatur excrementum tertiaræ coctionis, quod in ambitu corporis colligitur, quando portiunculæ crassiores, in transpiratione insensibili retentæ, ad cutem, vel etiam in indusiis, & vestimentis adherent, & commaculant. Dicitur & γλοιός. Quin etiam in ulceribus, quemadmodum tenue excrementum *Ichor*, sive *Sanies* appellatur; ita quod crassum est, *Sordes*, ex quo ulcus redditur *sordidum*. Gal. l. 3. M. M. c. 3. De *sordium* facultatibus Medicis vide eund. l. 8. de S. F. §. *rhypos*, ubi de *sordibus* athletarum oleo inunctorum potissimum agit.

* RHYPTICOS, ῥυπτικός, i. e. *Abstergens, Abstergorius, Detergens, Extergens*, epitheton medicamentorum, quæ vel in cute, vel in su-

perfi-

perficie, vel in ulceribus sordes purgant, & auferunt. Vide *Abluentia*. Gal. l. 3. de S. F. c. 12. & l. 4. de C. M. S. L. c. 4. ad fin.

RHYSIS, ῥύσις, *fluxus*, idem quod ῥόσος: sumitur interdum late pro omni *fluxu*; in qua significatione etiam Methodici sumperunt unam ex tribus communitatibus, dicentes ῥύσις, sive *fluxionem*, h. e. refractionem nimiam corporis, & retinendorum excretionem. Gorr. Interdum specialiter pro *fluxu sanguinis*; & ita idem quod *Hæmorrhagia*. Vel de *fluxu feminis*, qui dicitur ῥύσις νυκτός. i. e. *Gonorrhœa*. Lind. Ex. XV. §. 56. Vel de *alvi fluxu*, ῥύσις νοκτίας, Hipp. 2. aph. 14. & 3. aph. 16. Vel *defluvio capillorum*: 5. aph. 11. 12. Interdum specialissime de *Hæmorrhagia narium*, 3. aph. 27. 7. aph. 9. &c. Vide *Foef.* p. 557. Diet. n. 762.

RHYSSEMATA, ῥυσημᾶτα, *ruggæ*, & *sordes*, quæ in senili facie cernuntur. Gorr.

* **RHYTHMUS**, ῥυθμῖς, dicitur proportio pulsuum, prioris cum subsequentibus. Gal. l. 1. de diff. puls. c. 7. sive est comparatio pulsus prioris cum posteriori, secundum varias circumstantias celeritatis, magnitudinis simul consideratas. Est igitur *relativum pulsuum*. Dogm. P. III. c. 4. d. 5. p. 370. Est vero suus cuique ætati, naturæ, anni tempori, sexui, &c. pulsuum *rhythmus*; quem qui servat, *ῥυθμισθεύς* dicitur; qui non servat, *ἄρρυθμοσθεύς*, Gorr. Castell.

RHYTIDOSIS, ῥυτιδώσις, dicitur *oculi tabes*, & *corrugatio* imminutæ pupillæ, ob defectum affluentium spirituum, & humorum. Gal. l. 3. M. M. cap. 2. l. 10. de U. P. comm. c. 5. in c. 3. aph. 16. Unde & ῥυτιδώσις ἀφθαλμοῦ, oculi *ruggosi*, vel *corrugati* dicuntur, lib. 6. Epid. s. 1. t. 26. Alias & ventres *ῥυτιδώδεις*, i. e. *ruggosi*, leguntur apud Hipp. 2. prorrh. XXXI. 10. Vide *Foef.* d. l.

RHYTOS, ῥυτός, duplicem habet significationem secundum duplicem derivationem. 1. a ῥέω, *fluo*, significat *ῥυτός*, *fluidus*: Ita ῥυτώδες, vocantur ova forbilia, Moschion. l. de morb. mul. cap. 126. Et poculi quoddam genus ῥυτώδης dictum fuit, cornibus simile, teste Athenæo, 2. a ῥῶω, traho, *tractus* significat. Vide *Lexica* alia.

RICINUM, *ricinus*, κρέτων. Vide *Croton*.

RIGATIO, idem quod *Irrigatio*, εὐβροχή, h. e. *Humectatio*, *Irroratio*: de quibus omnibus in ipsorum literis.

* **RIGOR**, ῥίγος. Vide *Rhigos*.

RILLUS, vocatur instrumentum Chymicum, in quod metalla liquefacta infunduntur in formas oblongas. Dorn. Rul. Johnf.

RIMA, æquivocum est. In Anatomicis sumitur de pudendi muliebris externo hiatu, & fissura, quæ ῥίσιμα Gr. dicitur: item *rima magna*, &

grata. Barth. l. 2. Anat. c. 32. Rolf. de part. gen. P. II. cap. 36. Pathologicè vero idem est, quod *Fissura* in manibus, pedibus, ano, &c. Vide *Rbagas*, *Fissura*.

RIMOSUS affectus, dicitur de fissuris, & rhagadibus, quales a lue Venerea in diversis membris post aures, in lingua, labiis, mammis, genitalibus, manibus, ac pedibus observantur: uti scribit M. A. Severin. l. de novis. absc. c. 13. §. 2.

RIMULA, in diminutivo tribuitur ab Anatomicis apertura illi inter duas cartilagineas Arytænoides occurrenti, quæ alias *Glottis* dicitur. Vide *Glottis*.

RINAR, i. e. *Limatura*. *Rion*, idem, Rul. & Johnf.

RINGENS, σερπηρός. Vide *Seseros*.

RIPARIUS, ῥιπαρίος, ὠκεωπέλαγος, epitheton animalium, præsertim volatiliū, quæ in ripis, aut littoribus degunt, & ex aquis vicium sibi quærunt. Aldr. l. 6. Ornithol. §. Genera, & Differentiæ. In specie vero *Meropem* dictam fuisse *ripariam*, docet idem l. 12. c. 45.

RISIGALLUM, idem quod *Auripigmentum*. Schrod. l. 3. c. 27.

RISTORUM, nomen alimenti nutritii comparati cum vitellis ovi, & propterea in febribus acutis improbat. Aliquoties legitur in Bernardini Caili. de aliment. cap. 31. quamvis quid proprie sit, non extet. An ab Italico *ristoro*, quod significat fructum, utilitatem, restaurationem?

RISUS, γέλιος. Vide *Gelos*.

RIVUS, ῥιπέτις. Vide *Ochetos*.

ROADES, Paracelsus dicitur *Medicus ineptus*, indoctus, l. de Tartareis morb. c. 19.

ROB, dicitur succus inspissatus. Johnf. Vel est nil aliud, quam Syrupus crassior, e succis fructuum cum saccharo ad consistentiam crassiorum coctione redactis paratus. Habentur vero in Officinis *rob simplicia*, & composita; quorum Catalogum vide apud Schrod. l. 2. cap. 82. & 84. Weker. A. Gen. l. 1. cap. 13. fin. ut & in Dispensatoriis.

ROBES, i. e. *Acetum*. Rul. & Johnf. *Roscod*, idem.

ROBORANS, vide *Confortans*.

ROBORATIO, ῥόβις, idem quod *Confortatio*, *Confirmatio*: de quibus suo loco.

ROBUR, κράτος, ἰσχύς, ῥώμη, quid significet, notum est. Corporis *robur* omne consistit in mole, ac soliditate debita. Lind. Ex. XVI. §. 214.

ROBUS, epitheton panis, ex optimo tritico parati, & in clibano pisti. Lang. l. 1. ep. 56.

ROCHUM, Epitheton *Aluminis*, & quidem quod *Rupeum* vocatur. An a Gallico *roch*, quod

Rupem significat? Paracelsus simpliciter *roebum* vocavit, l. 4. paragraph. c. 1. §. 3. & alibi. In Officinis vocatur *Alumen rochæ*. De hoc vide supra *Alumen*.

RON, id est *libra*, *Rotula*, idem. Rul. Johnf.

RONDESSA, dicitur *felis Americana* grysea, quæ dicitur pullos toties, quoties placet, reponere rursus in ventrem, & eximere. Fides sit penes Authores. Eph. N. C. Ann. I. Observ. 109. Schol.

† ROSALIS ODOR, Avic. acetosus est insipidus. Mercur. de comp. Med. l. 1. c. 15.

RORIFERUS, dicitur vel de Venis Lacteis, quemadmodum Bilio videtur rorem saltem, sive lympham transire in venas lacteas, non chylum: Vel de venis lymphaticis, quæ liquorem limpidum tenuem inlatur Roris vehunt. Barthol. Anar. libell. 1. p. 613.

Ros, ῥόδον, propriam, & impropriam habet significationem. Illa pertinet ad Physicos; estque *vapor aqueus*, circa Horizontem, ab aere frigidiori in guttulas condensatus, & graminibus, terræve incumbens: De cuius virtutibus Medicis, qua salutaribus, qua noxiis, passim tradiderunt quædam Authores. *Ros* est nihil aliud, quam sudor veluti spirituosus salinus hujus mundi, materia subtili imbutus; quemadmodum non inepte descripsit, prolixius de hoc argumento differens, Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 9. p. 89. 90. Helmontius insignem efficaciam attribuit, præsertim *rosi Majali*, quod salem saccharinum contineat, tr. Arbor vitæ in Tumul. pestis, & alibi. Schroder. *Aquam rosis* omnes alias subtilitate, & penetratione antecellere scripsit, & constare liquore volatiliori, saleque acriori, l. 3. c. 3. Hinc & noxa provenit, quod scabiem, & prurium inducat. J. Alex. l. 17. Sal. c. 13. Lang. l. 2. ep. 30. Helmont. *Rorem* non inepte vocat *vernâ nubem*, non putidam, tr. Progymnasium. Meteor. n. 23. Impropria significatio varia est. Vel enim nomen hoc tribuitur plantis, ut *ros solis*, quæ & *Rosella*, cui nescio quam hodieque attribuunt vim antiphthasicam, & tamen simul calidam, & siccam esse docent, item *frugis generi* in Stiria familiari, panico profus simili, sed multo adhuc minori, imo grano omnium minimo ex jusculis usitatissimo, teste Alexandr. l. 8. Sal. c. 6. vel *portionibus succi nutritii*, mox partibus corporis nostri appropriandis, & assimilandis, jam per earum substantiam sparsis. Gall. l. 7. M. M. c. 6. in princ. Tandem spagyricæ, & ænigmaticæ *ros* vocatur *Mercurius Philosophorum*; & quidem specialiter *ros Madian*, ex historia Gedeonis in libr. Judic. c. 6. Lib. S. A. Ch. l. 7. c. 3. An vero ex *rove Majali* pro-

prie dicto artis opera acquiri possit, uti docetur in Th. Chym. Vol. VI. p. 450. Spagyricis examinandum relinquimus.

ROSA, *rosacium*, *rosata*, ῥόδον, ῥοδαίον. Vide *rhodon*. *Rosa Capitis*, Severino dicitur ulcus quoddam nullo antehac nomine donatum, & spina natum, rubore nobile, ambitu flexili circumductum, minime tamen suavi odore halans, ad declive caput, aut super aurem ex parva pustula, quæ abscessit, aut thymo maligno, aut parvo herpete profectum: ejus ulteriorem descriptionem, & ferme incurabilitatem tradidit l. de noviss. abscc. c. 12.

ROSBOTH, Arab. significat mollitiem aliquam excrescentem in parte dura; de ejus induratione, & regimine æquationis scripsit Avic. l. 4. fen. 5. tr. 2. c. 13. & 14.

† ROSÆ ALEXANDRINÆ, communiter Persicæ. Nic. Montard. de Ros. Alexand.

ROSEA, i. e. *Erysipelas*. Dorn. Ruland. & Johnf.

ROSEOLAE, dicuntur pustulæ rubræ ignitæ, & erysipelatis indolem referentes. Coincidunt cum *Morbillis*, Gall. *rougeole*, vide *Morbilli*. Dolaus Encyclopæd. l. 4. c. 6. §. 1. p. 778. De *roseolis saltantibus* prolixius quoque scripsit M. A. Sever. P. II. de Epinyctidib.

ROSIO, ῥωσις, ῥωσισμός, idem quod *Corrosio*, *Erosio*. Vide *Corrosio*.

ROSMADIAN, vide *Ros*.

ROSMARUS, nomen bestię marinæ, veteribus forsitan ignotæ, quæ *Vacca marina* alias dicitur, falso pro Hippotamo habitæ, dentes firmissimos habentis, pretio, nitore, viribusque cum Ebore certantis, deorsum e cranio prominentis; quale cranium dentibus adhuc integre armatum in Musæo D. D. Majoris videre licet. Vide Diss. de aurea Jovis catena sub præsidio Laud. D. Majoris habitæ c. 8. §. 11.

ROSSANIA, vel *rossallia*, idem quod *roseole*. Ingrass. comm. in Avic. Tum. p. n. p. 194.

ROSTRIFORMIS, ῥοστροειδής, vide *Coracoides*.

ROSTRUM, ῥίγχιον, ῥάκισμα, quid proprie significet, ad Physicos pertinet. Ejus substantiam pene cartilagineam esse, cute obductam, docet J. Alex. l. 12. Sal. c. 1. Alias *Caput*, vel *rostrum Corvi* vocatur principium Lapidis Philosophici, quod nigredine innotescit. Libav. Tom. II. Oper. p. 205. *Rostrum Leporinum*. Vide *Leporinus*. *Rostra* quoque vocantur partes anteriores quarundam forcipum Chirurgicarum bifidæ; v. g. *Rostrum Gruis rectum*, & *curvum*, *psittacinum*, *stulturis*, &c. de quibus vide Scultet. Arm. Chir. P. I. Tab. XI. fig. 1. 2. 3.

ROTATIO, idem quod *Gyratio*.

ROTATOR, ῥοτατήρ. Vide *Trochanteres*.

ROTI-

ROTILA, Paracelso dicitur *rubrica*: Inde & *Tartara rotulina* vocatur, l. de morb. Tartar. c. 4.

* **ROTULA**, ῥότιλα, homonymon est. 1. vel significat idem quod *Patella*, Mola, Gr. μάλα, ἐπιγορεύς. Gal. l. 3. de U. P. c. 15. Vide *Epigonatis*. Vel notat certam formam medicamenti ficci, quæ & *Pastillus*, & *Orbicularis* vocatur, item *Tabella*, e pulveribus, vel succis, vel oleis destillatis, cum saccharo mixtis, parati, & in figuram rotundam cum planitie ad basin redacti: de qua videatur Schrod. l. 2. c. 69. Morell. de Medic. form. l. 1. f. 3. c. 3.

ROTUMHA, dicitur vas simile cucurbitæ. Rul. in Lex.

ROTUNDITAS, *rotundus*, dicitur de figura globosa, vel circulari, & corpore talem figuram obtinente, Gr. κυκλωδής dicitur, & laudatur a Gal. lib. 8. de U. P. cap. 11. ubi & περιφδής vocatur. *Rotunditatem* oculorum prædicat quoque Paracels. de Anatom. Oculor. Musculi quoque diversi cognominantur *rotundi*: v. g. in Humero duo, quorum unus *rotundus major*, alter *rotundus minor*, vel *Transversus brevis* appellatur. Barthol. l. 4. Anat. c. 2. p. 561. & Musculus primus eodem epitheto exornatur. d. l. c. 8. p. 574.

RUB, idem quod *rob*, i. e. succus inspissatus. Rul. in Lex. An per errorem fortassis Typographicum?

RUBEA Ictericia, vocatur Paracelso *Erysipelas*, l. de Ictericis, c. 1. seqq.

RUBECULA, ῥυβικία, ῥυβικία, nomen aviculæ minoris, ita dictæ a rubro pectore; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 17. Ornith. c. 30.

RUBEFACIENS, idem quod *rubificans*, φορτίστων, dicitur medicamentum ruborem in cutē excitans, quo pertinent *Sinapismi*. Vide *Phænigmos*.

RUBELLA, dicitur essentia spiritualis, extrahens vi sua solutoria tincturam e corporibus. Dorn. in Diction. Paracels. Meminit Parac. l. 2. de vit. long. c. 8.

RUBELLIANA, dicitur de *uviv ruberrimis*. Rhod. ad Scrib. n. 249.

* **RUBER**, *rubens*, ῥυβρός. Vide *Erythros*. *Ereuthos*.

RUBETA, ρεβή, ρεβή, dicitur rana venenosa: cujus historiam, cum virtutibus Medicis, vide in Aldrov. l. 1. de quadrup. dig. ovip. c. 2. Huc pertinent *bufones*. Vide *Bufo*. Acopum ex *rubetis* proponit Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

RUBETRA, βετρίς, nomen aviculæ; cujus descriptionem lege apud Aldrov. l. 17. Ornitholog. c. 29.

RUBICILLA, πυρρίδα, idem quod *pyrrhula*, nomen aviculæ, Ital. *Tranguello montano*, & Bononienfibus *Stufotto* dictæ: cujus descriptionem vide apud Aldrov. d. l. c. 31.

* **RUBOR**, *rubedo*. Vide *Ereuthos*, *Erythros*, *Pyrrhos*.

RUBIFICANS, *rubicatio*, vide *Phænigmos*.

RUBIGO, ῥός, dicitur recrementum ex corruptione metallorum; in specie Cupri dicitur *Ærugo*. Vide *Ærugo*. Dicitur & de recremento fructuum, ex rore noxio proveniente. Bonnett. Sepulchreti l. 3. sect. X. obs. 16. Sch.

RUBINUS, πυρρός, vide *Pyropus*. *Carbunculus*.

RUBRICA, ῥυβικία. Vide *Miltos*. Paracels. vocavit *rotilam*. *Rubrica* etiam tribuitur Impetiginis speciei secundæ, quando pustulæ rubræ asperæ apparent; uti vult Blancard. in Lex.

* **RUCTUS**, ῥυβίς, ῥυβή, ῥυβμός. Vide *Ereuxis*.

RUDICULA, πικρία, dicitur lignum, quo medicamenta, liquida præsertim, permiscuntur, & agitantur.

RUFFUS, πυρρός. Vide *pyrrhos*.

RUGA, ῥυτίς, significat cutaneam plicam, unde *ῥυτίδης*, *rugosus*. Vide *Rhytidosis*. Item *Corrugatio*. Vocantur & *σολίδες*, ἢ *ἀμυργαί*, Keuchen. ad Sam. p. 128.

RUGITUS, βρυχηθμός, proprie vox leonum est. Sumitur autem aliquando pro *murmure* in intestinis, & hypochondriis, Gr. βορβορυγμός dicto. Vide *Borborygmos*. Gal. l. 2. de Antid. c. 3.

RUMANI, dicitur Cabalisticis seminis celestis portio, succum quandam referens: quæ in terram decidit, dulcis est. Th. Chym. Vol. VI. p. 356.

RUMINANS, μρυκιάτων, dicitur de animalibus cibum jam deglutitum revolventibus; unde & plures habent ventres reliquis. Galen. l. 6. Anat. adm. c. 3. (quamvis lepus, & cuniculus etiam *ruminant*, unico saltem ventriculo donati: vide D. D. Hofm. Diff. Anat. J. V. Horn. Micr. p. 19.) Hinc & in Sacris pro purioribus habita, ob perfectiorem ciborum coctionem. Helmont. tr. Vict. rat. n. 21. & Barth. l. 1. An. c. 9. qui etiam *ruminacionem* descripsit, quod sit cibi in ore repetita masticatio, ad perfectiorem coctionem; unde alimentum optimum. Hominem cornutum generasse *ruminantem* filium, extat in Eph. N. C. Ann. I. Obs. 30. Schol. *Ruminatio* Græce dicitur *μρυκιάσις*, & verbum *ruminare*, *μρυκίαν*, *μρυκίαν*, *μρυκίαν*. Rarissime in hominibus observata fuit. Legatur vero de *ruminacione* humana peculiaris Disputatio Johannis Burgoweri in Dispp. Medicis Basileensib. Decad.

cad. VII. disp. 3. & peculiare exemplum juvenulæ ejusdem, apud Bonett. Med. Septentr. l. 3. f. 2. c. 13. p. 518.

RUPICAPRA, ἀγλασπον, δροπίς, est species *Capræ sylvestris*, rupes montium, præsertim Alpium, colentis; cujus totam historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradit Aldr. l. 1. de quadr. bisulc. c. 11. Aliis *Caprea*: dicitur aliis *Dama*: quamvis Aldr. c. 12. de *Dama* seorsum egerit; quemadmodum & J. Alex. distinctas species esse docuit, l. 1. Sal. c. 10. Legatur & Schrod. l. 5. cl. 1. n. 10. Dicitur & *Gassela*; de qua observationes Anatomicæ leguntur in Oldenburg. Actis Philosoph. A. 1669. m. Jul.

* **RUPTIO**, *Ruptura*, ῥήγμα, ῥήγμα. Vide *Rhegma*, *Rhogmie*. Aliquando & specialiter sumitur pro *Hernia*. Parac.

RUPTORIUM, vocatur Chirurgis medicamentum causticum, quo interdum aperiri solent abscessus. For. l. Chir. observ. 2. Schol. Parari solent ex cinere farmentorum, & calce viva; laudatque in sphacelosis membris applicanda Hildan. de Gang. & Sphac. c. 16. *Ruptorium secretius*, ex corticis recentis fraxini cineribus, laudatur ex Jac. le Mort. in Collect. Chym. Leidens. c. 365.

RUSMA Tartarorum, paratur ex melle, quod ad spissitudinem instar sapæ incoctum, & loco dropacis impostum cum violentia abrum-pitur, Fr. Hofm. ad Schrod. l. 5. cl. 4. p. 702. Hoc utuntur etiam Turcicæ mulieres pro Psilothro, ad tollendos pilos pudendorum, teste Rul. de part. genit. P. II. c. 34. In Actis vero Philos. Oldenb. *Rusma* species Terræ in Turcia repertæ, Ann. 1666. m. Decembr.

RUSTICULA, vide *Gallinago*.

RUSTICUS, γεωργός, ἀγροΐκος, dicitur in genere de omnibus, qui vitam ruri degunt. Eorum cutem densam esse, testatur Gal. de opt. sect. c. 26. nec facile podagrici sunt, ob articulo-rum vigorem laboribus bene firmatum, & aquæ potum. Diet. Jatr. p. 1026. Eorum vivacitatem longevam demonstrat in primis exemplum Thomæ Barre pauperis in Comitatu Angliæ Salopiens. *rustici*, qui ætatis annos 152. complerit cum novem circiter mensibus; in cuius post mortem corpore aperto reperas. Observationes Anatomicas legere licet in antea laudati Henr. Oldenburg. Act. Philos. 1668. 1669. m. Febr.

RUTABULUM, est uncus, vel baculus ferreus, longus, in altera parte cochlear, in altera radulam habens, docimasticis operationibus inserviens. Rul. & Johnf. in Lex. Galenus Græce vocat *μοχλόν*, l. 1. de Antid. c. 15.

RUTETA, idem quod *Tarantula*, species

Araneæ. For. l. 30. Obs. 12. Schol.

RUTICILLA, φονίνυρ, nomen aviculæ, a cauda rubra ita dictæ; cujus historiam cum usu vide apud Ald. l. 17. Ornith. c. 32.

RUTILUS, est epitheton coloris, ad aureum flavescens, Gr. πυρρός. Vide *Pyrrhos*. Keuchen. ad Sammon. p. 103. Ita sanguis dicitur *rutilus*, p. 165.

RUBRUM, *Rutum*, idem quod *Bipalium*, *μύρια*, instrumentum rusticum, pro comminuendis glebis paratum; cujus meminit Gal. c. 2. de fract. t. 3. Rul. in Lex.

S.

S Græce Σ, vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in usu fuisse, docet e Casaubono, & aliis C. Hofm. Com. in Gal. LL. de U. P. n. 385. seq. Alias Latinum S est nota caracteristica ponderis, vel mensuræ, denotans dimidium præcedentis, vel semis. Rhod. in Lex. Scrib. Senn. Morell. & Dispensatoria.

SABACOS, σαβακός, putridum significat, & purulentum, apud Hipp. l. 1. de morb. Jung. Foel. p. 557. Idem quod *σακρός*, de quo inferius vide *sabros*.

SABANON, σαβανον, dicitur in balneis pannus, aut velamentum, quo corpora ad sic-candos balnei madores circumdabantur, Hesy-chio, & Phavorino *σάβανον* dictum. Keuchen. in not. ad Sammonic. pag. 112. seq.

† **SABANUM**, pannus crassus. Janus Cornarius ad c. 5. Marcelli.

SABINUM, σαβίνον, est epitheton, qua vini generosi tenuium partium, & urinam moventis, qua olei tenuium partium, & relaxantis, apud Gal. l. 4. de fan. tu. cap. 6. & l. 6. meth. med. cap. 2. ad fin. & alibi sæpius, a loco natali.

SABON, vel *sabena*, dicitur *sapo*, vel *Lixivium*, unde *sapo* fieri solet. Rul. & Joh. in Lex. Chym.

SABULUM, ψάμμος, ἄμμος, ψάμδος, idem quod *Arena*, de quo supra. *Sabulum marinum* facere multum ad fecunditatem terræ, legitur in Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 122. *Sabulosa urina* est, in qua portiones Tartaræ, instar arenæ, vel fundum petunt, vel lateribus matulæ adhærent. *Sabulosa arena*, legitur apud Scrib. n. 144. & defendit illam lectionem a pleonasmò Rhod. in not. ad h. l. *Sabulum Quellent* quid sit, vide in lit. Q. In Metallurgia *sabulum*

V u dicun-

dicuntur arenæ metallicæ, quando pilis, vel mortariis venæ contunduntur. Libav. S.A. Ch. l. 4. c. 3.

SABURATIO, idem quod *Arenatio*, de quo supra in *Ar*.

SACCELIZO, *Saccizo*, σακκέλιζω, σακκίζω, significat *saccare*, i. e. per *saccum* colare. Frequens apud Gal. teste Gorr. Hinc *vinum saccatum*, legitur apud Keuch. in not. ad Sammonic. p. 110. & Scrib. nu. 122. Jung. Rhod. in not. ad h. l. Gr. οἶνος σακκίσις, vel δαλιτισμῶς, Hinc & *saccus vinarius* dictus est ὄλιστρον, item σακκίον, ibid. *Urina* quoque dicitur *humor corporis saccatus*, Keuch. dict. loc.

SACCHAR, *Saccharum*, σάκχαρ, σάκχαρον, est succus dulcissimus, in arundinibus concretus, candidus, & salis modo dentibus fragilis. Ex hodiernis nonnullorum principiis, particulis diversis, præsertim viscoso-ramosis, & terrestribus constans, aquosæ enim mediante arte separantur. Jung. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 24. p. 188. seq. Vocatur & quibusdam *Mel arundinaceum*, vel *Calaminum*. De ejus parandi, & coquendi ratione legi poterunt scriptores exoticarum rerum, & inter hos, e recentissimis, qui collegit ex aliis, Erasim. Francisci in Hort. Ind. Orient. & Occid. P. I. p. 261. seq. plurimis. De ejus vero virtutibus legantur Diosc. l. 2. c. 104. Schrod. l. 4. cl. 4. n. 400. F. Hofm. in Cl. ad h. l. J. Alex. l. 118. Sal. c. 14. Bruyer. de re cibari. l. 10. c. 8. Lang. l. 1. ep. 64. & l. 2. ep. 21. Rol. O. & M. M. Spl. 8. f. i. c. i. *Saccharum Candum*, rectius *Cantum*, κωντόν, a κωντός, i. e. *Angulus*, monente Lind. Ex. X. §. 16. dicitur depuratum, & crystallifatum, h. e. concretum in angulares crystallos. *Saccharum Tabarzet*, Parac. quid dicatur, vide *Tabazert*: Alias & *saccharum* a Chymicis tribuitur aliis arte paratis salibus; v. g. *saccharum saturni*, sive sal Plumi: *Saccharum Aluminis*. Videantur scripta Chymicor. Schrod. l. 3. c. 13. & 24. &c.

SACCHARINUS, dicitur de eo, quod dulcedinem *sacchari* obtinet: ita legitur *saliva saccharina* in peculiari observatione, quam notavit Bonett. Med. Septentr. l. 2. f. 3. c. 1. p. 319.

† SACCITOMINUM VINUM, Saccis lineis percolatum, ut frangantur ipsius vires, & a recrementis liberetur.

SACCITOMINUM, dicitur Codronchio *vinum saccatum*, sive sacco percolatum, teste Rhod. d. l.

* SACCUS, *Sacculus*, σάκκος, μάρσιππον, quid proprie significet, etiam pueris in trivio notum est. *Saccorum* usus varius in Medicina, ad receptionem, colationem, fotum, & alia. Vi-

deatur Gal. c. 6. in l. 6. Epid. t. 5. Vvæter. A. G. l. 1. c. 50. l. 4. c. 13. Morell. de form. rem. l. 1. f. i. c. 15. Schrod. l. 2. c. 78. *Sacculi* pro vinis medicatis vocantur & *Noduli*, de quo vocab. in N. Tranfertur & ad partes corporis, qua s. n. qua p. n. per similitudinem *sacci* formam referentes. Ita apud Barthol. de *sacculis* pinguibus a Malpighio observatis legi poterit l. 1. Anat. c. 3. p. 30. & de Diaphragmatis procidentia, instar *sacci*, apud Bonett. in Sepulchreto, vel Anat. Pract. l. 4. f. 1. obs. 36. Schol. p. 1448. *Saccum* quoque vocatum a quibusdam fuisse *Cæcum* intestinum, notavit Castellus. Receptaculum etiam Chyli commune, ad quod venæ lacteæ per Mensenterium dispersæ tanquam ad centrum concurrunt, *Saccus lacteus* vocatur Hornio in Microcosmo, teste Barth. l. 1. Annot. c. 12. p. 104. & Pericardium *Sacculus cordis*.

* SACER, ἱερός, vide *Hieros*.

SACRANUS color, i. e. *Color purpureus*. Joh. Lex. Chym. l. 9.

SACRES, dicebantur iidem, qui *Nefrendes*, h. e. Porcelli decem circiter dierum, ad sacrificia olim idonei. Lang. l. 1. ep. 61.

SACROLUMBUS, nomen Musculi inter proprios Thoracis posticam partem occupantes sit; de cujus usu non conveniunt Anatomici. Barth. l. 4. An. c. 4. p. 566.

SACTIM, est *Vitriolum*. Rul. in Lex.

SADIR, i. e. *Scoria*. Ruland. in Lexic. & Johnf.

ΣΑΡΡΑΕ, dicuntur *pustule magnæ*, ab erodendo dictæ: inde rectius σάρρα, *sepp* fortassis scriberentur. Mentio fit earum apud Foef. l. 6. c. 40. Schol.

SAFFATUM, est *species Salis*. Joh. in Lex.

SAFFUSPANIS, Paracelso dicitur *panis S. Johannis*, medeturque orexi p. n. in Schol. ad lib. de Tart. pertinentibus.

SAGA, idem quod *Prestigiatrix*, dicitur, que hominibus nocet virtute diabolica; quamvis etiam sub prætextu juvandi velint tales foeminae commodare. Helmontius de his concedit, Sathanæ esse organa, nihilominus operari virtute naturali, tr. *Recepta Injecta*, & tr. de *Injectis Materialibus*.

SAGACITAS, ἀγχινοια, in genere dicitur bona quædam conjectura, & investigatio, quæ cum recta ratione fit. Diet. Jatr. pag. 55. Nec male Helmont. vocavit filiam judicii, atque discursus, tr. *Mentis complementum*, n. 4. In Medico vero debet potissimum esse duplex: Altera est *vera sagacia* (verbis Linden. Ex. XIV. §. 141.) quæ auxilium adinvenit ex certa notitia Indicantis, sive ejus, quod curandum est, additione, ac detractione. Altera vero consistit in *accurata*

præfagitione, qua præ omnibus aliis excellit, & admirabilis fuit Hipp. teste Lind. Ex. XVI. §. 163. Parac. vero *sagacem adeptam Philosophiam*, h. e. supra naturalem, Astronomicam, Magicam, ceu partim fictitiam, partim superstitiosam mistam facimus.

SAGADENON, *σαγαδένιον*, nomen *Opobalsami*, a loco, in quo plurimum, & optimum provenit, cunctis aliis melius, quod in Palæstinæ prædiis colligitur; ut annotavit Gal. l. 1. de Antidot. c. 4. & ex hoc Gorr.

SAGANI, dicuntur Spiritus quatuor Elementorum. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Parac. vero *sagaras* vocat, l. Meteoror. c. 4.

SAGAPENUM, *σαγαπένη*, succus est ferulacei fruticis, nascentis in Media. Laudatur translucentum foris, colore rufo, & cum frangitur, intus candido, odore medio inter Lafferpitii succum, & Galbanum. Gorr. Hujus historiam, & usum vide apud Gal. l. 8. de S. Fac. §. h. tit. Diosc. l. 3. c. 95. C. Hofm. l. 1. Offic. c. 31. qui inter purgantia retulit. Schrod. l. 4. cl. 2. n. 401. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rhod. ad Scrib. nu. 69. Vocatur & *serapinum*.

SAGDA, vel *Sagdo*, gemma est coloris præfii, secundum Albert. Solin. & Plin. l. 37. c. 10. attrahit lignum, ut *Gagates* paleas; imo ita fortiter adhæret ligno, ut avelli non possit, nisi abscindatur. Reperitur ad naves tabulis fortiter affixa. Rul. & Johnf. in Lex.

SAGIMEN VITRI, i. e. *Sal vitri*, vel *sal alkali*, Rul. & Johnf.

SAGINATIO, *σάγινα, σάγινας, πάχυνσις*, idem quod *Pastio* brutorum, sed cum crassitie corporis. *Sagina*, cochlearum olim fuit urtica, cum fursure, teste Sam. c. 28. Vide Keuch. p. 201.

SAGITTA, *βέλη*, idem quod *Jaculum*, *Telum*, pertinet ad Medicinam, quatenus est causa morborum externorum, v. g. vulnere, & si veneno infectum fuerit, etiam malignorum internorum. Confer ad Lin. Sel. Med. Exerc. IV. §. 50. C. Rejes Camp. El. q. 63. n. 44. Ad Chirurgiam in specie pertinet Extractio congrua *sagittarum*; ad quod artificium opus esse cognitione Anatomica partium corporis humani, testatur Galen. l. 17. de U. P. c. 2. fin. Jung. Forest. l. 6. Chirurg. Obs. 9. ut & Paræus, alique Chirurgi.

* SAGITTALIS, *ὀβελαία*. Vide *Obelæa*.

SAGZENEÆ, nomen medicamenti, quod ex Avicenna commendatur ad Matricis ventositatem, a Valesco de Taranta in Philon. Pharmac. l. 5. c. 13. Est duplex, *Magna*, & *minor*; & utraque valere dicitur contra affectiones frigidas stomachi, intestinorum, uteri. Describuntur ab Avic. l. 5. summ. 1. tract. 1.

* SAHAFATUM, apud Avicenn. & Plin. *manantia capitis ulcera* nominantur, quæ Gr. *ἀχώρας*, & *νόστα*, Haliaabbas *vincam*, sub quo & ficus, & *ψυδράκια*, & *ἐξαρθραχί* collocavit, nominant. Castellus Walther. in Sylva medica vocat *sahaphati*, p. 1328.

SAHANA, idem quod *vigilie nimie* p. n. vel *Pervigilium*. Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 1. For. l. 10. obs. 35. Schol.

SAIC, est *argentum vivum*. Joh. l. 1.

SAIRE, idem quod *Essere*, h. e. *pustula livens*, For. l. 1. Chir. obs. 15. Schol.

SAL, *ἅλα*. Vide *Hals*.

SALACITAS, *ἀφροδισιακὸς, ἀσέλαγος*, proprie significat cupiditatem ad rem Veneream; idemque quod *Libido*, notat. Vide *Libido*. *Salax* dicitur *ἀφροδισιακὸς*, Gal. l. 2. de Temp. c. 6. *Salacitatem* plerumque in sexu masculino comitatur *Priapismus*, vel *satyriasis*, de quibus suo loco. Unde & conjunxit Walter. in Sylv. Medica.

SAL ALKALI, idem quod *Alkali*: de quo supra.

SALAMANDRA, *σαλαμάνδρα*, proprie nomen est animalis quadrupedis, e genere lacertarum; cujus historiam, cum usu, & noxa, prolixè tradidit Aldr. l. 1. de quadr. dig. Ovipar. c. 8. (quamvis sint, qui velint potius ad vivipara referre) Jung. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 113. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. Multa quoque ex variis Authoribus de *salamandræ* historia collegit Cl. Dn. Mollerus, Collega, & Affinis noster honorandus, in pecul. disquisitione de *salamandra*; quam uti publice in hoc Lyceo cum applausu defendit, ita eandem adauctam non ita pridem edidit Nob. & Exp. C. J. P. Vvurfba Medicus Norimb. & S. R. I. Nat. Curios. Collega Hermes II. dictus, Affinis & Fautor noster colendus. Meminit hujus Animalis Gal. l. 5. de S. Fac. c. 6. & alibi. Legatur & Lang. l. 2. ep. 4. Chiocc. Musc. Calc. sect. 6. p. 676. Quod *salamandra* nullis sit obnoxia flammis, uti Serenus Sammonicus in Medic. Materia tradidit c. 8. & confirmatur Th. Chym. Vol. V. p. 400. id cum grano salis accipiendum. Resistere quidem potest ad spatium igni, sua nimia frigidityte; interim comburi quoque posse, testantur per experientiam varii Medici Veteres, & Recentiores. Ex hac opinione, quod ignis vim eludat, *salamandræ capilli* dicta sunt filamenta, vel capillamenta lapidis Amianti, quæ & *linum Asbestinum*, sive *incombustibile* vocantur. Lang. l. 1. ep. 66. *Salamandræ* coctæ innoxie devoratæ mentio fit in Ephem. N. Cur. A. II. Obs. 206. Improperie, & ægnimatice Spagyricis vocab. *Salamandræ* tribuitur *Terræ rubræ*, vel *sulphuri Solis*; vel substantiæ per Mercurii sublimationem purificatam, quæ ad condensationem, vel fixationem

nem pervenerit; ita ut in igne, more *salamandrae*, perdurare possit. Aldr. d. l. Quæ posterior significatio etiam legitur in Th. Chym. Vol. VI. p. 148. quod per conjunctionem Mercurii, ceu Animæ mundi, & Solis, vel Auri vulgaris refulet, & nascatur vera *salamandra*, & *filius Solis*; qui cum totus ignis sit, in uno momento omnem impuritatem imperfectorum metallorum, super quæ projicitur, consumit, & in ipso tempore substantiam mercurialem, quæ in imperfectis metallis est, in argentum, & aurum coquit.

SALAMANDRI, vocatur Paracels. Spiritus ignis inhabitantes, vel ignei homines. Dorn. & Joh. Lex. ex. Paracels. Philosophiæ tract. 5. Hic etiam meminit *salamandrinæ Essentiæ*, h. e. igneæ; quam & *Melusnicum Ares* appellat, l. 4. de vit. long. c. 6.

SALAMITAS, vocatur Parac. *Procus Sagarum*, Meteoron igneum dæmoniacum, quod vulgo *Draco volans* appellari solet, l. i. de Meteoris.

SALAPPA, pro *Gialappa*, legitur apud Chiocc. Mus. Calc. sect. 5. p. 584.

SALCA ELEON, *σαλκᾶ ἑλεων*, i. e. *Salce oleum*, quod fuit olei aromatici conditura pretiosa, apud Ætium, l. 1. & ult. citante Gorr.

SALDATURA, dicitur *stannum*, quo artifices utuntur ad ferrum inandum, & obtinendum vasa, lucernas, & similia. Fallop. de metallis fossil. c. 22. Tom. I. Oper. p. 322.

SALDINI, idem quod *salamandri*, homines, quos influenza ignis sustentat, & ex elemento ignis nutriuntur: uti fuit illa gentilis mulier, nomine *Zifer*, quæ statim atque infirmabatur, sese in ignem conjiciens reficerebatur, & convalescebat, in eo sedens, gaudensque tanquam in aliquo balneo. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Videtur tamen Parac. aliquam distinctionem fecisse in *saldinos*, & *salamandros*, l. 5. de vit. long. c. 2. in fin.

SALEBROT, vel *salalambros*, h. e. *Sal acutum*. Rul. & Joh.

SALEFUR, i. e. *Crocus bortenstis*. Idem.

SALEVO, *σαλῶ*, id est *fluctuo*, in hanc, & illam partem vergo, & vacillo. Dicitur ab Hip. de his, quibus utrumque femur excidit, quique corpus in hanc, & illam partem jactant, & agitant, 3. de artic. 1. t. 95. Improprie de animi incertitudine accipi solet. Vide Foesl. Oec. p. 557. seq.

SALIA VIRGULA, vocatur geminus bacillus, quo indagare solent Metallurgi exhalationes metallicas, quas vernacule *Mitterung* appellat. Fr. Basil. Valent. l. 2. Ult. Test. c. 24.

SALICIUM, est affectus quidam externus ad curam Cosmetice pertinet, quamvis quid pro-

prie sit, non constat. Legitur vero apud Joh. Stephan. Cosmet. Oper. p. 462.

SALINACIDUM, *ἑξάλμυρον*, vel *ἑξάλμυρον*, dicitur de mixto sapore ex salino, & acido; cui opponitur *ἑξήλυρον*, *Dulcacidum*. Keuchen. ad Sam. p. 126. seq.

† SALINATORES, & Salitores, qui funus condiebant. Pet. Bellonius cap. 5. de funere medicato.

SALITURA, *ἄλις*, vocatur species conditura, quæ fit sale; de qua legatur Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 9. & Weker. Ant. Gen. l. 2. c. 20.

SALIVA, *σίαλον*, *σίελον*, & in neutro, *σίαλον*, *σίαλον*, Dieter. num. 738. communiter accipitur indiscriminatim pro *spu*, de quo supra in *Ptyelon*. Proprie vero hoc nomine venit humor quidam tenuior aquosus, vel lymphaticus, albicans, in glandulis maxillaribus congregatus, & per ductus salivales ad glandulas oris anteriores delatus, & inde per intervalla profluens, pro diverso modo considerandi, vel inter excreta, vel inter retenta referendus, ut gustationi, masticationi, deglutioni, sermone, & in ventriculo fermentationi inserviret: cujus ulteriore historiam, & usum vide apud Warthon. Adenog. c. 21. Stenon. de Musc. & Glandul. Barthol. l. 2. Anat. 11. Bonetum Anat. Pract. l. 1. f. 21. obs. 16. p. 358. seq. & l. 4. f. 2. obs. 6. p. 1529. Helmont. negavit *salivam* a sanguine sequestrari, tr. Latex Humor. n. 24. 25. *Salivæ* virtutes medicas tradidit Gal. l. 10. de Simpl. fac. §. *Sialos*. In specie venenis, & venenatis animalibus resistere, legitur apud Rhod. ad Scrib. q. 164. Rejes C. El. q. 24. n. 10. Aliquando & causam fieri contagii, recentissimæ Medicorum Observationes confirmant. Porro Græcum vocab. *σίαλος* etiam denotare *pinguedinem*, patet ex Hipp. 4. de R. V. I. t. 83. unde & *σαλῶδες*, *pinguis* eidem significant, l. 1. de Sterilib. IIX. 28. Jung. Foesl. Oec. p. 564.

SALIVALIBUS, epitheton speciale nonnullorum vasorum Lymphaticorum noviter ab Anatomicis inventorum, *Ductus salivales* dictorum; unde etiam alius horum Ductus Warthonianus, alius Stenonianus &c. dicitur. Novissime publicavit D. Caspar Bartholin. Observationem de *Ductu salivali* hæctenus nondum descripto, Hafniæ, 1684.

SALIVATIO, *σάλισμος*, duplicem habet significationem. Unam Pathologicam, qua notat symptoma excernendi p. n. aucti, quando saliva plus æquo per os excernitur, ob viarum laxitatem, & copiam ferositatum aequarum ad glandulas collectarum; de quo symptomate legatur Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 4. Ægin. l. 3. c. 37. Vide *Sialochos*. Alteram Therapeuticam,

qua significat remedii genus, quando virtute alicujus medicamenti *salvæ* affluxus ad os promovetur. Inter quæ medicamenta propterea Pyrethrum *Herba salivaris* dicitur, teste Rhodio ad Scribon. p. 39. In primis cura per salivationem inunctione Mercurii, in lue Gallica, a nonnullis laudari solet; quamvis periculo rem non carere, monuerit Hildan. præsertim in Arthriticis, Gent. IV. Obs. 82. & C. V. O. 92. Alias *salivatio* quoque laudatur certissimum Plicæ remedium, in Ephem. N. Cur. A. H. Obs. 52. Schol. De ejus causa, & aliis mediis vide & Libav. S. A. Ch. lib. 4. cap. 25. & T. II. Oper. p. 162. ubi vitiose per yfyalismus scribitur.

† SALIVATIONES, Cæl. Aurel. alias extenuationes. Mercurialis Tom. 3. Confil. 6.

† SALIX AMERICANA, Vitex. Guil. Gratarol. de conservanda literator. valetudine.

SALLENA, species est *salis petreæ*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex. Chym.

SALMERINUS, nomen piscis, qui *salmunculus fluvialis* dici posset, ad differentiam *salmonum*. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 4. Aldr. l. 8. de pisc. c. 11. *Salmo* caret Græco nomine proprio. Dicitur piscis marinus, juxta tamen fluviorum majorum ostia sæpenumero occurrens, utpote dulcibus gaudens etiam aquis, & in fluyios transiens: historiam cum usu vide apud Aldr. d. l. 4. de pisc. c. 1. J. Alex. d. l. c. 1. Rolink. O. & M. M. Spec. l. 14. sect. 1. cap. 13. ejus laudes in cibus suspectas reddidit ex Gesnero, ob crassius, & viscosius nutrimentum.

SALNITRUM, idem quod *Nitrum*: de quo supra C. Hofm. C. in Gal. LL. de U. P. n. 366.

SALOME, *σαλώμη*, nomen *Emplastri melini*, apud Gal. 2. de C. M. P. G. c. 7.

SALPA, *σάλπη*, piscis vocatur vilissimus, lacustris, & marinus, stercore, & alga vescens; unde & *σκατοφάγος* dicitur; cujus descriptio, cum usu in cibus, habetur apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 21. (al. & *sarpa* dicitur) Jul. Alex. lib. 14. Sal. cap. 10. fin.

SALPETRA, idem quod *Nitrum*, præsertim artis industria paratum. Lang. l. 2. ep. 32.

SALSAMENTUM, *σάλμα*, vocatur omne id, quod sale conditum est, proprie quidem piscium, & præsertim *Thunnorum carnes sale conditæ*, & asservatæ; uti patet ex Hipp. l. de int. aff. XXIX. 17. XXXIII. 24. 32. Plura loca e Gal. quoque vide apud Foef. Oec. p. 612. De *salsamentis* etiam plura lege apud Jul. Alex. lib. 15. Sal. c. 9. & 10.

SALSATURA, vocatur in opere Lapidis Philosophici *Dealbatio*, in Th. Chym. Vol. V. pag. 206.

SALSEDO, *ἀλας*, proprie falsum saporem alicujus rei significat. Gr. vero vocabulum plerunque de *Muria* accipitur. Vide *Halme*. *Salsedinem* causam dispositionis sanguineæ posuit Parac. Paramir. tr. 2. c. 10.

SALSEDO MURORUM, est *sal petreæ*. Johnf. Lex. l. 1.

SALSUGO, *ἀλας*, idem quod *Muria*, sive liquor falsus, quo carnes, vel aliæ res condiuntur, & asservantur. Vide *Halme*. Rhod. in Lex. Scr. p. 412. Ita homines *salsuginosi* dicuntur, quorum in sanguine ichor *salsuginosus* peccat, quibus recte commendantur liquida moderate calida. P. M. de Caldeira Tom. II. Op. p. 49.

* SALSUS, *ἀλμυρός*, est species saporis, cujus natura ex sale gustato optime innotescit. Gal. c. 4. de R. V. I. A. t. 8. *Salsa* est *Argilla*. Johnf. Lex. l. 1. *Salsum* simpliciter vel cum epitheto, *Græcum* olim dicebatur *vinum*, cui aqua marina admixta fuit. Lind. Ex. X. §. 63. *Sal falsum*, quale & commune culinare est, materialiter constare ex acido quodam universalis concentrato cum aqua alcalina, hodieque unanimiter docent, & demonstrare conantur Chymici. Dicitur & *Enixum*; cujus exemplum etiam datur Tartarus Vitriolatus.

SALTABRI, idem quod *sal alembrót*. Rul. in Lex.

SALTATIO, *χορεία*, *ὄρχησις*, vide *Chorea*.

* SALTUS, *παλμύς*, idem quod *festigatio*. *Palpitatio*. Vide *Palmos*. Alias & *saltus* dicitur *πήδησις*, *πήδημα*, estque motus violentus pedum, quando totum corpus, mediante celeritate pedum vel amborum, vel alterutrius, elevatione violenta extollitur, & promovetur. Hinc & *saltici* dicebantur gymnastæ, qui *saltus* pernecitate certant. Diet. Jat. p. 103.

* SALVATELLA VENA, est ramus venæ auxiliaris media, percurrens inter medium digitum manus, & auricularem. Gal. l. 3. An. adm. c. 5. & l. de Anat. viv. Arab. dicitur *sele*; estque furculus rami externi Venæ Cephalicæ brachii, per externam carpi superficiem excurrens, & inter digitum annularem, & minimum pergens. Barthol. libell. I. Anat. cap. 7. Controversiam illam, Num sectio hujus venæ peculiariter faciat contra Melancholiam, & affectus lienis, nec ne? in medio relinquemus, propter experientiam fallacem, & propterea judicium difficile. *Salvatellam* quoque dici Cephalicam, inter pollicem, & indicem sitam, ex Mundino docet Barthol. d. l. circa fin.

* SALUBRIS, *ὕγιος*, idem quod *sanus*, vel *sanabilis*. Vide *Hygieinos*. Aliquando & effectivam habet significationem. Gal. l. de sectis ad eos, qui introducuntur, c. 1. *Salubria* de

antiquis dicta, & quæ & præsentem sanitatem conservant, & collapsam redintegrant. Lind. Ex. V. §. 117. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. de Al. fac. c. 70. fin.

SALUS, *ὑγία*, idem quod *Sanitas*. Vide *Hygieia*. Dicitur & Gr. *σωτηρία*, Gal. l. 11. M. M. c. 9. Ubi desperata omnino *salus*, frustraneum foret exponere calumniis vulgi remedia, quæ multis fuere usui. *Salus* dubia certa desperatione potior. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 4. f. l. c. 32.

SALUTARIS, *σωτηρία*, idem quod *salubris*. Diet. n. 814. Morbus *salutaris* dicitur, qui potest curari. Hipp. 7. aph. 37.

SALUTATIO, *Saluator*, *ἄπικυός*, *ἀπικύω*, quid significet extra quoque forum Medicum innotescere potest. Licet vero *salutandus* merito laudetur, Lind. Ex. IX. §. 23. non sine ratione tamen Gal. exprobravit eorum Medicorum antiquorum morem, qui matutinas horas triverunt *salutationibus* circumeundo, l. 1. M. M. c. 1. & ult. *Salutatores* quoque olim dicti sunt, præsertim apud Hispanos, *Præstigiatores*, qui Italici *S. Catharine alumni* vocantur, & gloriantur, se plurimos posse solo contactu, & afflatu morbos curare; & quorum fraudibus legatur C. Rejes C. El. q. 24. n. 10. seqq.

SALZ, *Sulz*, vel *selenippum*, est *salsugo*, vel muria falis, ex sale resoluta, frigore, vel humiditate penuarii, vel cellæ vinariæ. Johnf. in Lex.

SAMECH, *Samach*, idem est Paracelso, quod *Tartarus*, vel *sal Tartari*, remedium omnium vulnerum. Dorn. Rul. & Joh. Meminit vero Paracelsi hujus vocabuli Fragm. Med. ad To. III. referend. capit. de febb. hepatis, & Archidox. l. 9. §. Remed. in vulnus. Et Helmontius vocat *Arcanum Samech*. tr. Progymnasma Meteor. n. 27. Descriptionem *Balsami Samech Paracelsi* vide in Morley Collect. Ch. Leid. c. 469.

SAMEN, i. e. *Hordeum*, vel *ordeum*. Rul. & Johnf.

SAMIES, terminus Parac. obscurus, denotans effectum aeris arcanum; quemadmodum effectus Terræ arcanus *Tbronus* vocatur, Philof. ad Athen. l. 2. text. 13.

SAMIOS, *σάμιος*, epitheton *Terræ argillaceæ*, a loco natali; cujus terræ duæ sunt species: una, quæ simpliciter *Terra Samia* dicitur: altera vero, quæ *ἀστὴρ* vocatur, crustacea, & cotis modo prætenfa, glutinosior, & magis emplastica. De *terræ Samiæ* virtutibus legatur Gal. l. 9. de S. Fac. Diosc. l. 5. c. 172. In hac terra invenitur & *lapis Samius*, *λίθος σάμιος*, candidus, subdurus, adstringendi, & refrigerandi virtute pollens. Hoc utuntur aurifices in poliendo auro, ut resplendat. Diosc. d. l. c. 173. Chiocc. Musf. Calceol. f. 3. p. 386. seqq.

SAMPSYCHINON, *σάμψυχινον*, epitheton *Olei*, & *Unguenti*, a planta *Sampsuco*, quæ *Amaracus*, & *Majorana* alias vocatur. Gorr.

SANATIO, *ἰασις*, *θεραπεύω*, idem quod *Medela*, *Curatio*. Vide *Cura*.

SANCTUS, *ἅγιος*, *ιερός*, idem quod *Sacer*. Attribuitur communiter ligno *Guajaco*, quod propterea nonnulli *ἀγιόξυλον*, i. e. *Lignum Sanctum* vocant. Ita & Paracelsi inter remedia contra amentiam refert *Appropriatum sanctum*, *Oleum Sanctum*, Tract. II. de morb. ament. c. 4. fin. Ceterum idem Parac. *Sanctis* etiam demortuis singularem virtutem corpora sanandi tribuisse, legitur passim in scriptis suis Paramiri; quamvis eorum invocationem rejecerit, ceu non Christianam: quæ cum sint extrâ Medicinæ limites, merito missa facimus.

SANDALION, *σανδαλίον*, nomen *laquei*, descripti ab Orbasio, quem ipse *τὸ χιαντὸν*, laqueum implicat; ut videre datur l. de laqueis, allegante Gorr.

SANDARACA, *σανδαράκη*, *Sandaracha*, æquivocum est. Primum significat, juxta Gorr. materiam duritæ ceræ proximam, quam apes reconduunt; estque dum operantur, earum cibus, amari saporis, qui sæpe invenitur infavorum inanitatibus sepositus. Gigni dicitur rore verno. Dicitur alias *Cerintbus*, *κηρίνθος*. Jung. Aldr. l. 1. de Insect. c. 1. p. 83. ed. Bonon. Deinde Arabibus dicitur *Sandaracha Gummi Juniperinum*, sive *Vernix*. Rul. Johnf. Schrod. l. 3. c. 27. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. qui merito nomen hoc improbat, & ab eò abstinendum monet, imitatus J. Alex. l. 10. Sal. c. 10. Denique *Sandaracha* usitatissime dicitur succus quidam concretus terreus, quodammodo ustus, & friabilis, arsenicalem naturam, & vires obtinens, in metallis fere iidem, ubi Arsenicum, vel Auripigmentum occurrit, proveniens. Unde & *Arsenicum rubrum* vocatur. De ejus viribus Gal. l. 9. de S. F. Diosc. l. 5. c. 122. Schrod. & Hofm. dd. ll. Chiocc. Musf. Calc. sect. IV. p. 473.

SANDYX, *σάνδυξ*, est *Cerussa usta*, donec rufa, & similis *Sandaracæ* evaserit. Gorr. ex Diosc. l. 5. c. 103. Facultatibus respondet *Cerussa*. Gal. d. l.

SANDIX, *Terra rubra*: *Paulus Philosophicus*: item *Auripigmentum rubrum*. Rul. & Joh. Vocatur & *Syricon*. Vide infra SY.

SANGUIIFICATIO, *αἱμάτωσις*. Vide *Hematosis*, *Hæma*.

* **SANGUIFLUUS**, *αἱμώδης*. Vide *Hæmorrhus*. **SANGUIFUCA**, i. e. *filivum*, colum. Ruland. Johnf.

SANGUICULUM, *αἱμυκτὸν*, *αἱμύκτειον*. Vide *Hæmatia*.

SANGUINALIS, αἱματίνης, epitheton *Lapidis*.
Vide *Hematites*.

* SANGUINARIUS, ἐνυμῶ. Vide *Enemos*.

* SANGUINEUS, αἱματίνος, vel dicitur de partibus, quæ primum credebantur constitutæ e sanguine, Lind. Ex. XIII. §. 446. Vel in specie, *dexter cordis ventriculus* ita dictus fuit; quia e vena cava, mediante auricula dextra, omnem refluxum sanguinem accipit, & iterum per arteriam pulmonalem in pulmonem distribuit; ad differentiam sinistri, quem *spirituosum* nominarunt, ex præconcepta opinione erronea, solum, aut maxima ex parte spiritum vitalem in illo produci, & per arteriam magnam in totum corpus distribui. Gal. I. 6. de U. P. c. 7. Vel dicitur de *abundantia Sanguinis* in corpore, qua fec. qua p. nat. Vide *Pletthora*. *Sanguinea* quoque Rul. dicitur *Salmirum*, in Lex.

SANGUINIOLUM, vocatur Paracel. in urina signum futuræ exulcerationis, & apostematis, l. 1. de morb. ex Tart. tract. 5. c. 1.

SANGUIPURGIUM, vocatur a quibusdam ipsa *Febris benigna*, quia per talem effervescentiam sanguis a portionibus fuliginosis depuratur. Franc. Pien. de Febr. part. gen. c. 1. p. 4.

† SANGUIS conturbatæ humiditatis, ichoroides, & excrementosus. Campolong. de Variol. c. 19.

* SANGUIS, αἷμα. Vide *Hæma*.

SANGUISUGA, βδέλλα, idem quod *Hirudo*: de quo vide supra in HI.

SANGUISUGUM, quoque barbaris medendi magister dictum fuisse affectum cordis, quando sanguis in eo nimium cumulat fuit, testatur Bonetr. Anat. Pract. l. 2. f. 1. obs. 91. Schol.

* SANIES, ἰχθῆρ. Vide *Ichor*. Helm. dicit, esse productum feminum, vel radicem ulceris, tr. Scabies, & Ulcera Scholar. n. 17.

SANTODES, σανιδῶδες, vel σανιδῶδης, Gal. dicitur, cui thorax, tabulari ritu, angustatus est, l. 2. de Temp. c. 6. Derivatur ἀπὸ τῆς σανιδῶς, quod *asserem*, sive tabulam significat. Obiter hic notandus error Scapulæ in Lex. qui *σανιδῶδες* dici vult eos, quibus scapulæ instar alarum protuberant: quæ explicatio plane contraria est Galeno, & confundit ἀνεργῆτα vocabuli *περυπόδων*. Hoc enim usurpatur de iis, quibus scapulæ instar alarum protuberant. Verum τῶς σανιδῶδες thorax cum scapulis compressus, & coarctatus est.

* SANITAS, *Sanus*, ὑγιᾶς, ὑγιανῶς, ὑγιᾶς. Vide *Hygieia*. *Sanitas* triplex corporis, & Mentis: *Jovis Virtus: Lung potentia: solis Miraculum*: legatur in Th. Ch. Vol. I. pag. 454.

SANNION, σανίων, denotat *caudam*, *membrum virile*, τῶς τῆ σάνου, i. e. quatio. Rolf. de Part. genit. P. c. 43.

SANTERNA, dicitur ærugo scolecia, cum urina pueri resecta ad auri glutina; unde in chryfocollas recipitur. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 23. Unde & *santerna* factitia *Chryfocolla*, sive *Borax* vocatur. Fallop. de metallis fossil. c. 31. Tom. I. Oper. p. 374.

* SARA, σῆραον, ἢ Σάρα, est *mustum coctum* ad tertias, vel dimidias. Vide *Defrutum*. Adde Gal. 7. de C. M. S. L. c. 2. Vocatur & *Apothermus*. Potest etiam ad omnes succos per coctionem inspissatos extendi, qui alias *Rob* dicuntur. Vveker. A. G. l. 1. c. 13. Vide *Rob*. Legitur Gr. vocab. *σάραον* etiam apud Hippocr. l. 1. de morb. mul. XCI. 53. & apud Ægin. l. 3. c. 28. ubi decoctum caricarum significat. Plura vide apud Lind. Ex. X. §. 39. seq. Foef. p. 567.

SAPERDA, σαπέρδα, nomen piscis est; & pro opsonio sumitur, apud Hip. l. de int. aff. XXIX. 17. Foef. p. 558.

SAPHATA, Parac. dicuntur *squamæ pilis* adherentes, & parum rubent; & idem sunt in forma, ac *tinea*, nisi quod *tineæ* sint albæ, l. de ulcer. & apostem. c. 87.

* SAPHENA, est nomen venæ, quæ desuper ad partem cruris interiori descendit, & descendendo occultatur, donec partem super malleolum interiori attingere incipiat. Castell. Dicitur alias *σφηνίτις φλέψ*, *vena malleoli*, & describitur a Barthol. libell. 1. Anat. cap. 9. Vide *Malleolus*. An peculiarem habeat prærogativam in obstructionem mensium præ aliis venarum in pede sectionibus, merito hodieque ex Anatomicis principii dubitatur. Febris ex oppilatione *saphenæ* meminit Paracel. l. 2. de Tart. tr. 3. c. 4.

† SAPIENTIÆ MORBUS, Plin. l. 7. c. 15. id est Phrenitis. Salmast. in Solin. 37.

SAPIENTIA, σοφία, quid in genere significet, ex aliis quoque Lexicis trivialibus notum est: de qua Lind. Ex. II. §. 8. *Sapientia medica* in quo consistat, docuit eleganter Idem Exerc. III. §. 19. seq. videlicet in devota invocatione Dei, recta notitia morbi, inventione remedium, & horum commoda administratione. Jung. & Ex. II. §. 4. seq. An ad Medicos quoque pertinet illud Scaligeri: *Vera sapientia est, nolle nimium sapere?* Exerc. 307. Paracell. summum, ac primum librum totius Medicinæ vocavit *sapientiam*, ut aliquis sciat certo, non vero opinetur, Labyrinth. Medic. c. 1. princ. Græc. σοφία ipsam quoque *Artem* significare, scripsit Erotian. Onomast. pag. 102. a *Sapiens*, σοφῆς, recte dicitur, cui memoria non solum est viva bibliotheca, ingenium perspicacissimum, iudicium solidum, atque incorruptum; sed etiam qui labore, & exercitatione has Naturæ dotes

extulit, & ad maturitatem plenam perduxit. Lind. Ex. V. §. 12. Vide *Philosophia*. Quæ Paracelsi de *sophia adepti* factitant, tanquam signa missa facimus. A Chirurgis plantæ quæque vulnerariæ vocantur *sophie*, non solum *Consolida aurea*, sive a floribus, sive a virtute ita dicta, Illyricis, & Liburnis familiarissima, cujus folium si ore masticaretur, labia contrahit, & si super caulem adhuc existens laceratur, per seipsam consolidatur, nobilissima dulcedine pollet, ac balsamo. Dorn. & Rul. & Johnf. sed etiam alia *Thalictri species*; uti patet ex Adversariis Lobelii, & Pinace Böhni.

SAPRO, σαπρον, σήψιμα, quid sit, etiam tonforibus, & pueris notum est. Gallorum inventum esse, scripsit Gorraus ex Plinio: verum meminit & Gal. *saponis*; & refert inter abstergentia potentissima, l. 8. M. M. c. 4. circa fin. & alibi simplicissima compositio est ex febo, cinere, & sale. Qui apud Venetos paratur, primas hodieque tenet. Sed prostant & aliæ compositiones odoratorum *saponum*; de quibus Schr. l. 2. c. 80. ex antiquioribus Æt. l. 6. c. 54. Ægin. l. 7. c. 13. citante Gorr. Ex recentioribus etiam de *Sapone*, & ejus usu Pharmaceutico Chym. scripsit Junken. Chymia Exp. Cur. P. I. f. 2. c. 10. p. 143. seq. *Sapo sapientie*, dicitur sal *commune præparatum* Dorn. Rul. & Johnf. *Smegma* idem etiam est, quod *sapo*.

* SAPOR, χυμὸς, dicitur qualitas illa, quæ gustu percipitur; cujus plurimas esse differentias, docuit Gal. l. 1. de S. Fac. c. 36. Enumeravit quoque illas Schrod. l. 3. c. 34. Weker. Ant. Gen. l. 4. c. 4. Quod vero in his, & aliis *saporum* differentis & ortus morborum, & curationes unice consistant, uti scripsit Joh. Lex. Chym. l. 2. autoritate nixus Hipp. l. de vet. med. XXIV. illud cum grano salis intelligendum arbitror; cum hæc *saporum* differentiarum saltem signa sint diversarum virtutum, & facultatum medicamentosarum, & morbosarum; non vero ipsæ causæ efficientes: nisi velis per *saporem* ipsum Chymum, h. e. materiam *sapidam*, intelligere, cum Gal. d. l. Vide *Chymus*.

SAPPHIRUS, σάπφειρος, *Saphirus*, gemma est pretiosa, cærulei coloris, pellucida, & diaphana; cujus historia, vires, & usus legantur apud Gal. l. 9. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 5. c. 157. Lan. l. 2. ep. 49. Schrod. l. 2. c. 3. n. 6. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Chiocc. Mus. Calc. f. III. pag. 223. seq. Rul. Johnf. *Sapphirus* ex cælo Lunæ, & hujus terra terræ Jovis permixta factum esse, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 487. paulo aliter, & clarius, Vol. IV. p. 189. seq.

SAPRIAS, σαπρίαις, nomen *vini generosi* fragrantissimi, ipso nectare nobilioris, quod & *Az-*

thofmias alias vocatur. Linden. Ex. X. §. 129.

SAPROS, σαπρός, *putridum*, & potissimum vetustate corruptum significat. Frequenter occurrit apud Hippocr. uti legere est apud Foef. p. 558.

SAPYRUS BRIONIA, ex Pandectario Gabriel. Humelberg. in c. 6. Quin. Sereni.

SAPYRUS, pro *Saphirus*, legitur apud Keuch. ad Samon. p. 112.

SARAFFI, id est *Gypsa*. Rul. & Johnf.

SARAPUS, σαράπυς, dicitur, *qui magnos*, & propterea *disparatos habet pedes*. Foef. pag. 558. C. Hofm. C. ad Gal. de U. P. n. 147. C. Hofm. vult legendum, vel scribendum esse *σαροπύς*, exponens de inferioribus, sive extremis pedibus, ita ut horum digiti introrsum flectantur, malleoli vero extantes sint, & minuti; & conjectatur Latine tales homines dici *scauros*, Apolog. pro Gal. 3. c. 101.

SARATELLULA, legitur apud Parac. in Fragm. Chirurg. de apostemat. p. m. 657. de quo termino tamen constat, quid notare debeat.

SARCAZO, σαρκίζω, significat *supremis labris aliquid avello*: Diciturque de animalibus utrinque dentatis, apud Hipp. l. de art. r. 28. Ad. de Foef. d. l. Per translationem vero significat etiam morsis labris *subsannare*: unde *σαρκισμός* amarulentæ irrisionis genus dicitur, ibid.

SARCA, *sarysa*, *farra*, id est *Ferrum*. Rul. & Joh.

SARCION, σαρκίον, Lat. *Caruncula* dicitur, Hippocr. 4 aph. 76. Diet. n. 766. *Sarcion* quoque dicitur *lapis coloris rufi*. John. Lex. l. 2.

SARCITES, σαρκίτης, idem quod *Anasarca*, vel *Leucophlegmatia*, Hydropis species. Gorr. Cardan. l. 7. tract. 3. contradist. 21.

* SARCOCELE, σαρκώδης, i. e. *hernia carnosa*, testiculis induratis contingens: & ad scirrhos pertinet. Gal. l. 14. meth. med. c. 7. Ejus felicem exemptionem Chirurgicam per dissectionem inventam structuram vide in Act. Hafn. Vol. I. Obs. 28. p. 59. & Obs. 97. p. 188. in quo loco recte negat, *sarcocelen* medicamentis posse discuti, aut curari.

SARCOCOLLA, σαρκώδης, est lacryma arboris in Perside nascentis, thuris pollini similis, colore subrufo, amara gustanti. De cujus natura, & viribus legantur Gal. l. 8. de S. Fac. h. tit. Diosc. l. 3. cap. 99. Schrod. l. 4. cl. 2. num. 403. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 5. f. 4. c. 11.

SARCOEPIPLOCELE, i. e. *hernia carnosa omentalis*, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & induratur, sive circa umbilicum, sive in seroto fiat. Legitur apud Gal. Introduct. c. 18.

* **SARCOMA**, *σάρκωμα*, est carnis in naribus, aut aliis etiam partibus p.n. accretio. Gal. in def. Differt a Polypo magnitudine, & forma. Est quidem Polypus *sarcoma*, sed non contra. Polypus enim Polypi piscis similitudinem quodammodo habeat oportet: quod in *sarcomate* non requiritur. Castell. Johnf. l. 2. Lex.

* **SARCOMPHALON**, *σαρκόμφορον*, est incrementum carnis in umbilico mitis, vel malignæ. Gal. in def. Gorr. & Castell. Causa solutio continui, & succi nutritii largior propterea affluxus, quemadmodum in aliis excrescentiis contingit.

SARCOPHAGOS, *σαρκοφάγος*, in genere *carnivororum* significat. Lind. Ex. XI. §.67. Est aliquando epitheton *Mortis* Poetis familiaris. Aliquando usurpatur pro *Cathartico*. Specialiter vero epitheton hoc tribuitur *lapidi*, qui *ἄσιος*, *Asius* alias appellatur: de quo suo loco in *Assius*.

SARCOPHYIA, *σαρκοφυία*, excrescentia carnea dicitur, Hipp. 3. de fract. t. 45.

SARCOPYODES, *σαρκοπωδής*, epitheton sputi, quod est ad instar carniū purulentarum, & insigne pulmonis ulcus indicat: uti in tabida muliere, ap. Hipp. l. 4. Epid. III. 26. Vide Foef. p. 559.

* **SARCOSIS**, *σάρκωσις*, in genere carnis generationem significat. Sæpius tamen præternaturaliter, & idem est, quod *sarcoma*, Excrescentia carnea. In specie *sarcosis* in utero est carnis ibidem prognata, & collectæ expullulatio; quam, si magna sit, recidere convenit vellicatam scalpris; sin parva, protinus tollere. Gal. in def. Videtur proinde nihil aliud esse, quam mola. Castell.

* **SARCOTICON**, *σαρκωτικόν*, dicitur *medicamentum carnis generationem promovens*, vel quod carne ulcus implet. Gal. l. 3. M. M. c. 2. l. 2. de C. M. P. G. c. 4. Nam quamvis carnis generatio naturæ opus videatur; juvatur tamen illa medicamentis, quæ modice detergent, calefaciunt, & purgant, atque minimum siccant, nulloque modo adstringunt. Castell. & Gorr. Catalogum vide passim apud Authores materiam Medicam proponentes.

SARDA, *sardina*, *σάρδα*, *σαρδίη*, homonymon est. Vel enim est piscis marini, & lacustris nomen; cuius historiam, cum usu, vide apud Aldrov. l. 2. de pisc. c. 37. J. Alexandr. l. 15. Salub. c. 5. Vel est nomen lapidis, aut gemmæ, quæ & *lapis sardus* vocatur, a *Sardibus*, ubi primum reperta, alias *Carneolus* quoque dicta, loturæ carniū similis colore, & semiperspicua: cuius descriptionem, & vires vide apud Schrod. l. 3. c. 3. n. 7. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Chiocc. in Mus. Calc. f. 3. p. 238, seq. Ru-

land. etiam multas hujus species recenset in Lex.

SARDONIUS, *sardous*, *σαρδόνιος*, *σαρδῶν*, est epitheton *risus* p.n. & convulsivi, ab *Herba sardonica* ita dicti, quæ sua malignitate hanc convulsionis speciem producere creditur; & alias *Apium risus* vocatur: de quo risu differit Barth. l. 2. An. c. 3. p. 340. Junge Keuchen. ad Samon. p. 178. Vide *Gelos*. Attribuitur etiam interdum lapidi antea explicato; & vocatur *sardonius*, vel *sardous lapis*.

SARDONYX, *σαρδόνυξ*, gemma est, vel lapis pretiosus, ruber, pellucidus, habens speciem unguis humani, impositi manibus in superioribus partibus apparet Onyx, in altera parte farda. Rul. & Johnf. Chiocc. d. l. p. 241.

SARE, idem quod *Effere*. Blancard. in Lex.

SARFAR, i. e. *ferrum*. Ruland. & Johnf. in Lex.

SARGOS, *σάργος*, vocatur piscis marinus littoralis, ad cibum maxime commodus; cuius descriptio, cum usu, legatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 16. J. Alex. l. 14. fal. c. 10.

SARMATICA Lues, idem quod *Plica Polonica*. Luc. Lælius consultat. de *Lue sarmatica*. Vide *Plica*.

SARMENTUM, *φρύγανον*. Vide *Phryganon*. Plin. l. 23. H. N. c. 1. partes illas, in quibus acini fuere, *sarmenta* vocavit, notante Rolf. O. & M. M. Sp. l. 10. c. 7.

SARNICUM, *sacn* est *Draconis*. Johnf. Lex. lib. 1.

SAROPUS, *σαρόπος*. Vide *Sarapus*.

SARRAMPPIO, idem quod *Picota*. Vital. de Furno c. 264. fin. vide *Picota*.

SARTAGO, *τάρταγος*, dicitur vas coquinarium, etiam Chirurgis necessarium, ad coquenda Unguenta, & Emplastra. Hildan. in Cist. milit.

SARTORIA COSTA, juxta nonnullos *Costa Ceti*; quamvis alii dicant esse potius firmamentum *Mandibule ceti*, cui infiguntur dentes. Confer Gotofr. Martheri Itiner. Grunlandic. Nomen vero primum legitur apud D. Ludovic. Diss. I. Pharm. pag. 314. *sartorius Musculus*. Vide *Pascialis*.

SARX, *σάρξ*. Vide *Caro*.

SATHE, *σάθη*, significat *penem*, sive membrum virile, teste Rolf. O. & M. M. Sp. p. I. c. 43.

SATHROS, *σάθρος*, *marcidus*, *lacerus*, putris. Legitur apud Hipp. l. 1. de diæt. XIII. 18. 22.

SATIETAS, *Saturitas*, *πληθος*, *πλεσμονή*, sumitur plerunque in excessu p.n. Vide *Plesmone*.

SATTO, vel *sasso*, *σάτω*, *σάσω*, significat *insarcio*, *sartim impleo*, Hipp. l. 2. de morb. XIV. 22. l. 4. VII. 9. 10. IIX. 15. IX. 10. X. 12. &c. Adde Foef. p. 560.

SATURATUS, *saturitas*, idem quod *satietas*, *πλησμοσύνη*. Usurpatur vero etiam haud ineleganter de sufficiente humectatione, cum aliquo excessu. Scrib. n. 227. Adde Rhod. in Lex. Scrib. p. 438. Est etiam terminus Chymicus in eadem significatione humectationis acceptus, quando v. g. salia alcalia fixa cum spiritu salis *saturati* dicuntur. Vide Dan. Ludov. Pharmaciam.

SATURVUS, *κρόνος*, proprie significat Deastrum gentilium, porro translatum inter sidera. Hinc Planetarum a terra remotissimus. *Saturvus* habetur pro maligno, summe frigidus. Quas res naturales influxu suo dirigere finxerint, lege apud Schrod. l. l. c. 9. Talia figmenta etiam reperire licet in Paramiro, aliisque scriptis Paracelsi. Chymici nomen hoc tribuerunt *plumbo*. Vide supra *Molybdos*. Adde Rul. & Johnf. & alios Chymicæ scriptores.

SATYRIACE, *σατυριική*, est nomen confectionis, & Antidoti Venerem stimulantis, apud Ægin. l. 7. c. 11.

* **SATYRIASIS**, *satyriasmus*, *σατυριασμός*, *σατυρισμός*, ambigua adhuc significationis vocabulum, propter Hipp. 3. aph. 26. ubi inter puerorum nondum pubertatis terminum attingentium morbos refertur: in quo communis illa acceptio, pro *Tentigine* membri virilis, sive *priapismo* (vide *Priapismus*) locum non videtur posse invenire. Licet enim sæpius rigiditas penis illis etiam dormientibus esse soleat familiaris; minime tamen morbus dicenda, quia nihil offensæ inde percipiunt. Hinc Interpretes de glandularum juxta aures tumoribus exponunt Gal. in Exeg. pag. 560. Dieter. n. 767. quæ expositio nititur loco parallelo Hipp. l. 7. Epid. LI. 16.

SAVICH, Arab. est *farina subtilis*. Valefc. de Tarant. Philon. Chirurg. c. 6. p. 810.

SAVNIA, olim fuit confectio lenis, & suavis instar massæ panis valde nutriens, & restaurans, parata ex amygdalis dulcibus, saccharo ana l. i. amyli l. ff. ol. amygd. dulc. ℥. i. ff. aq. Violar. q. s. F. Massa in formam quadrat. oblong. pondere ℥. i. Clement. Clement. Lucubrat. p. m. 144.

SAVRA, *σαύρα*. Vide *Lacerta*. Præter illas vero acceptiones ibidem adductas, occurrit adhuc alia apud Hipp. 4. de artic. t. 64 ubi *σαύρα* dicuntur *Viminea* quædam *texture*, ex palmis, intextæ, aut digitorum integumenta, sive digitalia, a *lacertarum* similitudine *Lacerte* dictæ. Foes. p. 560.

SAVONEA, nomen confectionis Arteriaceæ delicatæ, contra tussim, apud Forest. l. 16. Obs. 4. Schol.

SAXATILIS, *πῆξις*. Vide *Petra*.

SAXIFRAGVS, *λίθονθρυπτικός*. Vide *Lithon-thrypticos*. *Saxifraga*, vel *saxifragia*, omnia, quæ calculum, lapidem, vel arenam expellunt, denotat. *Saxifragium*, quivis lapis, qui tartarum in homine frangit, & dissolvit, est Rul. Johnf.

SAXVM, *πέτρα*, idem quod *Lapis*, *Petra*: de quibus vocabulis suo loco.

SBESIS, *σβέσις*. Vide *Extrictio*.

SBESTEN, id est *Calx viva*. Ruland. & Johnf.

SCABER, *Scabrities*, *εραχμός*, *εραχμός*, quamvis communiter in malam partem accipi ex Lexicis vulgaribus conslet, significancia *asperitatem præternaturalem*: a recentioribus tamen hodieque nomina hæc in bonam quoque partem transferri legimus, ad exprimendum facultates quasdam medicamentorum a figura dependentes, quando asperitate sua crassiora attenuant, viscosaque divellunt: qualia sunt Lapides pretiosi, Corallia, Limaturæ Martis, Solis, Lunæ, &c. Frequentissime occurrunt in Lumine Rationali Medico, & explicantur in appendice Examinis in Dan. Sennert. l. 5. Instit. p. 8. 9.

* **SCABIES**, *ψώρα*. Vide *Pfora*. Pertinet ad solutiones continui partium solidarum. Gal. l. 14. M. M. c. 17.

SCABRVVS, Paracelso videtur dici affectus aurium, consistens vel in dolore, vel in asperitate aliqua p. n. & meminit Paragraph. h. 12. §. 1. l. 13. §. 2.

SCACURCULA, est *spiritus ossis de corde Cervi*. Dorn. Rul. & Johnf.

SCAJOLAE, sunt commentum vel impium, vel vanum Paracelsi, quo fingere conatus *quintuplices spiritus*, quorum singuli virtute propriæ suæ imaginationis, & quidem alter alteri noxam, & detrimentum inferre, & quilibet suum corpus, in quo residet, peculiari modo lædere potest. Quam doctrinam confirmavit Paramiro suo de quinque *Entibus*, item tractatu de Nymphis Pygmæis, Sylvestribus, Gnomis, & Lemuribus. Et hoc ex fundamentis fictitio fatetur oriri Philosophiam Medicinæ sagacem, Adeptam supernaturalem, de Pestilente tr. 2. c. 1. At in l. 5. de vita long. c. 5. quatuor saltem *scajolas* statuit. Hinc & Dorn. in Diction. Paracelsi. & ex hoc Rul. & John. in Lexicis suis quatuor saltem numerarunt *scajolas*, describentes, quod sint spirituales mentis, & animi vires, proprietates, virtutes, atque potentia; quæ juxta numerum elementorum sunt quadruplices. Sunt rotæ quatuor ignei currus, quo raptus est Elias in Cælum; quæ sumunt originem ex animo, & mente hominis, a quo recedunt, & in quem

iterum reflectuntur. Sunt quidem phantasia, imaginatio, speculatio, & agnata fides. Sunt etiam, & præcipue quatuor illi principes articuli totius fidei nostræ Christianæ, ut Baptistinus, Fides in Christo JESU, sumptio Sacramenti cœnæ Domini, & Charitas in proximum, quæ fidei fructus maturos exhibet. Per quæ omnia vitam longam, quin etiam æternam consequimur. De his latius lege Paracelsum, in Eucharistia, & expositionis libro de Cœna Domini: & audies, quæ satisfaciant animo pietatis, & veritatis cupido. Hactenus Dorn. Ruland. & Johs. Enimvero cui bono hæc ἀμύθη commenta Paracelsica? Caveant quin potius sibi Philiatræ, & alii Christiani ab hisce ænigmaticis figmentis, animum magis turbantibus, quam illustrantibus.

SCALA, κλίμαξ, quid sit, pueri e Dictionariis norunt. Pertinet inter Chirurgica instrumenta, ad repositionem articulorum, teste Gal. c. 4. de art. t. 43. Talem *scalam* Chirurgicam sex gradibus constantem exhibet Sculter. Arm. Chirurg. P. I. Tab. XXIX. fig. 3. & modum utendi, Tab. XLIX. fig. 1. Metaphorice *scala* quoque vocatur curriculum vitæ humanæ per certas ætatum differentias; qualem *scalam* Dieter. proposuit humani initii, & incrementi, in Jatræo, n. 599. Ita in Metallurgia operationes transmutationis per *scalam* fieri, legitur in Th. Ch. Vol. I. p. 496. seq. & Elementorum cognitio vocatur *scala Jacobi* mystice, qua ad mundum cœlestem ascendere licet, Vol. VI. p. 88.

SCALENOS, σκαλιώδης, significat *obliquum*; & proprie ad Mathesin pertinet. Legitur vero & apud Hipp. de vena quadam, quæ ad renes tendit, l. de Refectione, sive Anatome II. 5. & canales *obliquos*, σκαλιωδέεις vocat, ibid. 8. Musculi quoque in collo siti cognominantur in Anatomicis *scalenii*. Barth. l. 4. An. c. 6. p. 568.

* SCALPELLUM, ξυστήρ, κνήσφι, Scalprum, ξύσπρα, dicuntur instrumenta Chirurgica, quibus ossa raduntur, vel alium etiam in usum adhibentur. Illud legitur apud Hipp. de cap. vuln. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 6. & alibi. Hoc aliquoties apud Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ubi pro *strigili* sumitur. Vide Foes. p. 442. Hildan. in Cista militari, alibique. Vide Cnester. *Simile. Scalprorum*, quæ & *Rasatoria*, *Raspatoria*, item *Radula* dicuntur, varias formas descriptas etiam exhibet Sculter. Arm. Chir. P. I. Tab. VI. fig. 3. seqq. ad 10. Quare etiam in Indic.

* SCALPTUS, *scalptura*, κνησμός. Vide Cnestmos. Vocatur & ξυσπός, apud Hipp. 3. aph.

21. Adde Diet. n. 595. *Scalpturam* prohibendam esse ægris ob pruritum, & quod pessima, & præter excoarationem humores illiciat, & dolores graves excitet, docet Sculter. Arm. Chir. P. I. Tab. p. 146.

SCAMMA, σκάμμα, vocatur terminus, aut *limes deambulationis*, in arena, aut spatii, quod transiunt, qui se saltu exercent, apud Cœl. Aurel. l. 2. Tard. pass. c. r. allegante Foes. Oec. p. 568.

SCAMMONTON, σκαμμώνιον, vocatur succus purgans fortior, e planta *scammonea*, σκαμμωνία collectus; qui cum malo cotoneo præparatus, & correctus vocatur *καλαμίδιον*, quasi *Lacrymula*, vulgo in offic. *Diagyridium*. De hoc purgante vide plura apud Rolf. de purgant. f. 13. art. 4. per tot. C Hofm. Offic. l. 5. c. 34. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 13. Schrod. l. 4. cl. 4. n. 468. Fr. Hofm. in cl. ad h.l. Solenander hujus usum valde suspectum habuit, inter *capita diaboli* Vernacule dicta referens, f. 5. conf. 22. p. 504. 505.

* SCAMNUM, βέδρον. Vide *Barbron*.

SCANDELLA, γυμνικήθρον. Vide *Gymnocrithon*.

SCANTON, id est *scator Urine*. Johs. Lexic. l. 1.

SCAPPELLATUM, id est *retectum*, dicitur de præputio retracto, qui affectus Græce φέμωσις vocatur. Marcell. Cuman. obs. 74. apud J. H. Velschium syllog. Cur. & observ. Med. Cent. 1. pag. 78.

SCAPHA, σκάφη, proprie *labrum balneariorum*, vel *solum*, vel *naviculam* significat; & usurpavit Hip. l. de steril. XXII. 3. l. 3. de morb. XV. 28. Sæpius Aurelianus, Trallianus, allegante Foes. p. 569. Per translationem vero *scapha* Anatomicis quoque dicitur ambitus auris interior, Helici oppositus. Barth. l. 3. An. c. 9. σκάφη vinculi quoque nomen est, quod adhibetur, ubi summum caput, quod inter ipsum, & frontem est, vincire convenit. Dicitur alio nomine *Tholus Diocleus*, Gal. de fasciis.

SCAPHION, σκαφίον, æquivocum est vocab. Vel enim *parvum scapham* significat, & idem est quod *σκαφίδιον*. Foes. p. 570. Vel *Ligonem*, quo terra foditur. Hipp. 2. de fract. t. 3. Vel *Cranium* notat. Gorr. ex Aristophane, Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 8. §. 30. Sel. Med. Ex. X. §. 185.

SCAPHIS, σκαφίς, dicitur *multa pastorealis*, alveus, *scaphula*, quo vase pastores untur in lacte reponendo. Significat & *μέγεθρον*, sive vas, in quo farina subigitur. Ab Hipp. accipitur pro *mensura*, quæ alias *Concha* dicitur, l. 1. de morb. mul. CXXXIII. 13. CXXXVI. 4. Adde Foes. d. l. Vide *Concha*.

* SCAPHOIDES, σκαφοειδής, epitheton Occisus, Tali caput anterius, & oblongum excipiens. Os *Naviculare*, vel *Naviforme*, ita dicitur

etum a scaphæ similitudine. Gal. l. de offib. c. 24. & l. 3. de U. P. c. 1. Barth. libell. 4. An. c. 21.
 * SCAPULA, ὠμοπλάτη. Vide *Omo-plata*. Vena, & Arteria scapularis, interna, & externa, quæ dicantur, videantur apud Barth. libell. 1. & 2. p. 640. & 652.

SCAPUS, σῦλον, κωλός, idem quod *Caulis*, medium inter caput, & radicem. Linden. Ex. X. §. 185.

SCARABAEUS, κάθαρσος, vide *Cantharus*.

SCARABELAPHUS, σκαρβελάφω. Vide *Cantharus*.

SCARDAMYSSO, σκαρδαμύσσω, significat *Nihil*, oculis *conniveo*. Scribitur & καρδαμύσσω, teste Erotiano, Onom. p. 56. Legitur σκαρδαμύσσω apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 6. LI. 14. l. de dieb. judic. III. 16. Coac. t. 77. l. 6. Epid. l. 16. t. 2. Jung. Foef. 569. *Nictantibus* opponunt ὑπκαρδαμύσσω. Vide *Ascardamyctes*.

SCARDULA, vocatur piscis, qui & *Brama* dicitur, Cyprino similis, longe vero ignobilior, stagnantibus aquis gaudens, fædo mucore, & luto victitans. J. Alex. l. 15. sal. c. 6. Adde Aldrov. l. 5. de pisc. c. 42. qui *Cyprium latum* appellat.

* SCARIFICATIO, ἐγγύρησις. Vide *Encharaxis*.

SCARLATINA FEBRIS dicitur, quæ cum maculis conjuncta est, instar morbillorum, ut plur. tempore æstivo frequentior, & infantibus præ cæteris familiaris: cujus plenior descriptionem tradidit Sydenham, Obs. Med. de morb. ac. f. 6. c. 2. p. m. 417. seq.

SCARUS, σκάρω, piscis vocatur saxatilis, squamosus; cujus historia, cum usu, videatur ap. Aldrov. l. 1. de pisc. c. 2. Jul. Alexandr. l. 4. Sal. c. 3.

SCATEA, dicitur *secunda tartaree urine species*, a fœtore nomine sumpto; estque indicativa omnium ex Tartaro putrefactionum, ejusque signum. Johnf. Lex. l. 1. Vide Paracels. l. 6. Paragr. c. 2. §. 1. Et in fragm. ad h. l. docet, talem urinam esse lepræ signum.

SCATULA, est vas ligneum vulgo notum, in quo aliquid asservatur. Ad medicamenta vero non debent sumi e lignis resinosis paratæ, ne odore suo resinoso confectiones inficiant. Hinc majoris adhuc securitatis gratia muniti solent intus, & foris charta alba, cœrulea, rubra, aut variegata. Schenk. f. Comp. & Pr. Med. p. 233.

SCAURUS. Vide *farapus*.

SCEILEN Vena dicitur *salvatella*, ramus inter medium, & annularem. Avicenn. l. 1. fen. 1. doct. 5. c. 4.

* Sceletos, σκελετός, quasi cadaver aridum, & exiccatum; estque offium corporis

humani, aut brutorum etiam invicem coherentium universa compactio. Gal. l. de offib. c. 25. in fine, & l. 1. Anat. adm. c. 2. Dicitur & σκελετών communiter. Barthol. libell. 4. An. c. 1.

SCELETYRBE, σκελετύρβη, rectius σκελοτύρβη, quasi *crurum turbam*, ac resolutionem dicas, qua erectus homo ambulare nequit, sed latus quandoque finistrum in dextrum, nonnunquam dextrum in finistrum circumfert; interdum quoque pedem non attollit, sed attrahit, velut ii, qui magnos clivos ascendant. Gal. in def. Epitheton scorbati. Vide *scorbatus*. Latine *Crurum enervatio*, Lang. l. 1. ep. 42.

SCELIPHROS, σκελιφρός, i. e. *aridus*, ficcus, idem quod ξηρός. Occurrit apud Hipp. l. de int. aff. XLVI. 11. l. de A. L. & Aq. V. 2. f. 1. de art. t. 28. Jung. Foef. p. 571.

* SCELOS, σκέλω, *Crus*. Vide supra *Crus*.

SCELOTYRBE. Vide *sceletyrbe*.

SCEMPSIS, σκῆψις, idem quod ἀπόσκηψις. *decubitus*. Gal. in Ex. Dict. Hipp. In textu legitur σκῆψις. Vide *scepssis*.

SCENOS, σκῆνω, apud Hipp. *totum corpus* significat, l. de Refect. 1. l. 15. de Corde V. 13. Foef. d. l.

SCEPARNOS, τρέπαρνω, aut σκῆπαρνον, vide *Ascia*.

SCEPASTRA, σκεπάστρα, sic dicitur fasciæ genus ad operiendum, & deligandum caput; Lat. *Operculum*. Gal. de Fasciis, Gorr.

SCEPE, σκεπάσμα, σκῆπη, σκεπάσμα, tegumentum, velamentum corporis significat, inter causas sanitatis procatarticas pertinens, pro aeris nos ambientis attemperazione. Legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. VIII. Gal. l. 2. de S. F. c. 24. Quamvis etiam pro *tugurio*, & *tecto* usurpasse videatur, 4. de R. V. I. A. t. 44. Vide Rhod. ad Scrib. in not. n. 60. p. 105.

* SCEPTICUS, σκεπτικός, dicitur in genere is, qui nihil sciri posse statuit, & in singularibus rebus hæret, atque hæsitat. Quæ philosophandi ratio etiam a Cartesio hodieque introducta videtur, & olim *sceptica schola Medicorum* a Galeno notata, l. an sang. in art. natur. cont. c. 5. fin. & l. de subfig. Emp. c. 1.

SCEROS, σκῆρός, i. e. *laxum*, *spongiosum*; quamvis Helychius per σκλήρον expofuerit. Erot. Onom. p. 103. b.

* SCETHROS, σκεθρός, idem quod ἀκέρβης, *accuratus*. Hinc σκεθροτέρη ἴκσις, *accuratio curatio*, apud Hipp. 3. de art. t. 60. Gal. c. 1. de fract. t. 44. Vide Foef. p. 570.

SCEVASTOS, σκεβάστος, i. e. *facilius*. Dicitur de *vino*, apud Diof. l. 5. cap. 45. Adde Linden. Ex. X. §. 198.

SCHASIS, σχάσις, æquivocum valde est nomen, & variæ significationis, ob verbum, a quo

quo derivatur, *σχίζω*, vel *σχίζω*, quod diversa etiam significat, videlicet *sacrificio*, *laxo*, *transfere*, vel *transpono*, inhihero. Ap. Hipp. 2. de art. t. 14. exponit Gal. verb. *σχίζω* per subito e priori statu in alium movetur. Interpretes vero Latini reddiderunt per *Decutitur*, & *σχίζω* per *decussionem*. Ap. Gal. in LL. M. M. *σχίζω*, est *scarificare*, ut & apud Arist. l. 8. H. A. allegante Henr. Steph. in Thef. Hinc & *σχίζω*, ap. Theophr. l. 4. c. 3. Histor. plantar. *scarificationem* notat. Junge Foef. p. 607. seq.

SCHASTERIA, *σχαστήρια*, instrumentum notans funem, vel aliud quid, quo corpus aliquod vel intentum relaxatur, vel erectum demittitur. Gal. comm. ad d. Hipp. loc. C. Hofm. in *ἀντιδότις* notis ad Gal. negat, recte exponi *σχαστήρια* per funem, qui cursoribus præteritur, sed potius notare *trochleam*, sive quodcumque aliud organum, quod præteritum funem sustinet, & quo moto, concidit funis: *σχαστήριον* quoque scalpellum, vel *cutellum* *scarificationem* significare, e Lexicis aliis constat.

SCHEDIA, *σχέδια*, idem quod *βάθρον*, *scammum*. Hipp. Vocatur & *ξύλον*. Oribas. de machin. c. 29.

SCHENDINGI, i. e. *Canabis*, vel *semen ejus*, Rul. & Johnf.

SCHEMA, *σχῆμα*, vide *Figura*. Adde Hipp. l. de vet. Med. XXXIX. 7.

* SCHESIS, *σχέσις*, corporis dispositionem nondum confirmatam significat, quæ facile inducitur, aut removetur; ad differentiam *ἔξις*, quæ stabilis dicitur habitu. Deinde etiam significat *adventitiam* corporis *habitudinem*. Gal. c. 1. de art. t. 26. & l. 3. de caus. puls. c. 10. *Σχέσις* quoque interdum idem est, quod *ὑπόσχέσις*, i. e. *retentio*, *inhibitio*. Hipp. l. 5. Epid. XXIX. Junge Foef. p. 608. Diet. n. 812.

SCHETEA, *σχετήαια*, dicuntur, quæ competenda sunt, & *cobibenda*. Hipp. l. de morb. mul. XXIV. 5.

* SCHETICOS, *σχετικός*, *dispositivus*, epitheton febris, quin & aliorum morborum, qui non adeo altas radices egerunt, sed faciliorem admittunt solutionem, ad differentiam *τῶν ἐκπῶν*, sive *habitualium*, qui difficilius discutuntur. Gal. l. 8. M. c. 1. C. Rejes C. El. q. 68. n. 12.

SCHIAS, *σχίον*, *Schiaticus*, pro *Ischias*, *Ischion*, *Ischiatricus*, legitur apud Keuchen. ad Samonic. p. 238.

* SCHIDAGEDON, *σχιδάγον*, species est *fracturae*, per *longitudinem ossis*, non per *transversum* factæ, quæ *καυλιδόν* vocatur. Gal. l. 6. M. M. c. 5.

SCHINDALMOS, *σχινδαλμός*, *fissuram* significat. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XXV. 17.

Diof. l. 1. c. 17. citante Foef. p. 609. *σχινδαλμός* etiam *fissionem assulosam* significat.

SCHINELAEON, *σχινέλαιον*, i. e. *oleum lentiscinum*. Diof. l. 1. c. 50. In remediis Mofchionis libro de morb. mul. annexis extat *σχινέλαιον*, sed videtur menda.

SCHISMA, *σχίσμα*, i. e. *fissura*, *scissura*, *rima*. Strictè de pudendo muliebri ponitur. Vide *Rima*.

SCHISTOS, *σχιστός*, dicitur *lapis Hematites affinis*, pallidior tamen colore, & virtute infirmior, suapte natura *fissilis*, & *friabilis*; de quo legatur Gal. l. 9. de S. F. Diof. l. 5. c. 145. Chioce. Mus. Calc. f. 3. p. 273. Rul. & Johnf. in Lex. Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 3. c. 8. p. 179. *Alumen* quoque *schiston* vocari, testatur Lang. l. 1. ep. 32. *Λαβ σχιστή* vocatur, in quo lapides igniti fuerunt extincti. Gal. l. 10. de S. F. §. *Stercus caninum*: Vel quando *laeti* fermenti acetum infusillatur, l. 3. de A. F. c. 16.

SCHOENOBATES, *σχοιβάτης*. Vide *Funambulo*.

SCHOENOTONOS, *σχοιτόνος*, epitheton selæ ex junceo, vel *sparte* fune nexæ, & contextæ. Hipp. l. de Steril. XVI. 5.

SCHOLE, *σχολή*. Vide *Orium*. Quid Latine *Schola* vero significet, notum est, videlicet locum, in quo *Disciplina*, & *Artes* docentur. Ita *Scholæ* veteres Medicæ Romæ fuisse dicuntur ad *Esquilias*. Rhod. ad Scribon. p. 15. *Schola Herophileæ* meminit ex Strabone idem p. 14. Accipitur etiam pro ipsa doctrina. Ita Paracels. triplicem *Scholam* finxit, *Elementalem*, *Sideveam*, & *Æternam*. Philof. sagac. t. 1. Et Helmont. aliquoties invehitur in *scholam* Galenicorum, sive *Humoristarum*, i. e. doctrinam, & hypotheses illorum.

SCIAMACHIA, vel *Sciomachia*, *σκιμαχία*, dicitur exercitatio manuum, vel brachiorum levior, quum vel celeriter manus aliquo pacto ventilamus, aut micamus, aut cum altero leviter conferimus colluctatione languidiore, citra vehementiam, aut roboris provocationem. Jul. Alex. l. 6. Sal. c. 8. ex Gal. l. 3. de san. tu. c. 11. q. d. *Umbratilis pugna*, & meditatio potius pugnae. Alexandr. not. ad h. l. Accipitur & tropice pro vano aliquo, & leviori animorum dissidio, & colluctatione.

SCIATICA, pro *Ischias*: de quo affectu suo loco.

SCIAUGEO, *σκιαύγω*, Hipp. significat *caecutio*, eorum more, qui ex umbra, aut tenebris prodeuntes ad lucis aspectum caligant, l. de int. aff. LI. 12. & l. de dieb. judic. III. 13.

SCIDEN, i. e. *Cerussa*. Rul. in Lex.

SCIDNAMAË, *σκιδναμαί*, apud Hippocr. signi-

gnificat *dissipor*, dispergor. Hipp. d. l. Adde Foef. p. 572.

SCIENTIA, *ἐπιστήμη*, in foro Medico non obtinet strictam significationem; sed sufficit accipere pro *certa alicujus rei cognitione*. Ad quam acquirendam etiam in arte Medica opus est, ut prius mens ab opinionibus purgetur, antequam vera scientia inducatur. Gal. c. 1. de fract. t. 6. In praxi quoque opus *scientiæ* est, non perturbari, nec transire ab iis, quæ recte visa sunt, etiam si nondum appareat manifesta utilitas ex his, quæ facta sunt, c. 2. aph. 52.

SCIMPIDIUM, *σκιμπίδιον*, significat *lectulum discubitorium*, in quo cervicem reclinare possumus, v. g. tempore somni meridiani, si opus fuerit. C. Hofm. c. in Gal. de U. P. n. 1150. Dicitur & *σκίμπος*, extrat apud Moschion. de mor. mul. c. ult. 163. Utrumque etiam significare potest, & solet scabellum, cui non minus, quam dicto lectulo insidere possumus.

SCINCUS, *σκίνκος*, vocatur animal e genere lacertorum, quadrupes; cujus plenior descriptionem, cum usu in Medicina, videtis apud Aldrov. l. 1. de quadr. digit. ovipar. c. 12. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 115. Lang. l. 1. ep. 66. Nonnullis etiam vocatur *Crocodylus terrestris*: sed minus accurate ob parvitatem.

* SCINDAPSUS, *σκινδαψές*, nomen fictum a Gal. quemadmodum & *Blityri*, l. 1. de diff. puls. c. 4. ad improbandam nimiam in omnibus eligendis curiositatem. Vide C. Hofm. comm. de U. P. n. 228. & 533.

SCINTILLA, *σκινθίλη*, particula ignea dicitur; estque causa horrois, si cutim nudam attigerit. Gal. l. 2. de sympt. caus. c. 5. *Scintilla*, quæ interdum ex oculis erumpere videntur, non sunt veræ igneæ particulae, uti quidem Paracels. credidit, Param. t. 3. c. 9. sed saltem sunt ab aeris illuminatione, vel spirituum animalium luciditate emanante. Vid. Plemp. Ophthalmograph. l. 4. problem. 21. & Willis A. Br. P. l. c. 15. Dicitur hæc *scintillarum* eruptio *σκινθίλησις*, *scintillatio*, *coruscatio*. *Scintilla* quoque Paracelsi significat articularum quandam resolutionem, & impotentiam movendi, seu symptoma luis Gallicæ, quæ *scintilla Venæ* propterea vocatur, l. 7. de orig. caus. & cur. morb. Gall. c. 10. l. 8. c. 2.

SCIODES, *σκινδής*, *Umbrosus*, caliginosus, a *σκιά*, *umbra*: tribuitur autumnus ab Hipp. l. 3. Epid. l. III. t. 3.

SCRONA, est *Ros autumnus*. Dorn. Ruland. & Johnf. in Lex.

* SCIRRHUS, *σκίρρος*, proprie est tumor durus, renitens, indolens. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 21. & alibi: quamvis distinguant inter *scir-*

rum legitimum, sive exquisitum, & non exquisitum, quem vocant *ἄγρον σκίρρωδον*. Galen. l. 14. M. M. c. 6. Verum non semper illa distinctio observatur. Interea *scirrhus exquisitus* ita plenius describi poterit, quod sit tumor durus, renitens, indolens, in glandulis obortus, proveniens a succi lymphatici atrabilaris acido-austeri, & congelativi subsistentia, & collectione. Ex hac definitione facile confici potest quoque descriptio *scirrhii non exquisiti*, ad dita particula, fere indolens, & causæ morificæ limitatione, prout succus ille glandularum vel de phlegmate, vel de aliis portionibus vitiosis salinis, acibus, minusque congelativis participat. Rariores observationes *scirrhii veri* totius abdominis, & dimidii Pulmonis invenies in Eph. N. C. Ann. II. Obs. 69. & Ann. III. Obs. 262.

SCIRRHOMA, *σκίρρωμα*, refertur inter morbos externos, suram pedis infestantes, d. l. c. 16. fin. quamvis non describat, qualis proprie affectus sit.

SCIRRHONES, vocari pediculos subcutaneos vix visibiles, scribit Fallop. l. de ulcer. cap. 23. Tom. I. Op. p. m. 612. seq.

* SCIRRHOISIS, *σκίρρωσις*, dicitur Gal. *livescens*, & *crecscens caro*, ex vehementia diuturnæ inflammationis orta, l. Introduct. c. 15.

SCISSILE, *σχίστον*. Vide *schistos*.

SCISSIO, communiter idem quod *sectio*, *τομή*, de quo p. inferius. Dicitur tamen & *σχίσις*, *scissio*, quæ competit lacti, quando fervido huic vel acetum, vel oxymel instillatur, ut fiat coagulatio. Gal. l. 3. de A. F. c. 16.

SCISSURA, Paracelsi idem quod *Fissura*, *σχίσις*, in Fragm. Med. & alibi. Vide *Fissura*.

SCIURUS, *σκίρρος*, item *πικύρρος*, vocatur animalculum quadrupes digitatum, viviparum, cauda præditum totum corpus obtegente, arborum amantissimum: cujus descriptionem, cum usu in cibus, & Medicina, vide apud Aldrov. lib. 2. de quadr. dig. vivip. cap. 24. Junge Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. lib. 5. p. 682. seq. De cerebri *sciuri* usu contra vertiginem laudatissimo vide Achill. Gasseri Obs. 1. apud Joh. H. Velsch. in Sylog. Cur. & Obs. Med. Cent. III. p. 5. cujus etiam notam leges.

SCLERIA, *σκληρία*, dicitur *palpebrarum interior durities*. Gal. l. Introduct. c. 15. Quamquam & in significatione generali omnem duritiem denotat, & ita idem est quod *σκίρωσις*, sicque accepisse videtur, dum addidit *της μήτρας*, i. e. uteri, l. de morb. mul. c. 133.

* SCLEROMA, *σκληρώμα*, idem quod *σκληρυσμὸς*, strictè tamen dicitur de *duritie*, quæ in

in parte aliqua vulvæ oritur, & coincidit cum σκλήρωσι. Gal. in defin.

SCLEROCOETIA, σκληροκοιτία, vocatur *decubitus in duro cubili*, & strato. Hipp. l. 3. de diat. IV. 1. & verbum σκληροκοιζέειν, l. de fal. diat. t. 13.

* **SCLEROPHTHALMIA**, σκληροφθαλμία, dicitur *Lippitudo dura*, in qua oculus durior, ad motum pigrior, dolens, rubicundus redditur, palpebræque similiter duriores, siccioreque redditæ, post somnum, aperiri facile non possunt, vel inverti, propter duritiem. Differt a ξηροφθαλμία, sola magnitudine doloris, duritiei, & siccitatis, quod hæc sit illa satis imbecillior. Gorr. Castell. Causa sine dubio in portione lymphaticarum sanguini admistarum aciditate congelata ponenda erit.

* **SCLEROS**, σκληρός. Vide *Durus*. Significat & *avidum*. Lind. Ex. XVI. §. 143.

SCLEROSARCOMA, σκληροσάρκωμα, est abscessus progerminis, ut plurimum in gingivis enatus carneus, durus, interdum galli coronam, vel cristam, interdum ostracodermi carnem referens. Differt ab Epulide, ut vult M. Aurel. Sever. l. de nov. abscess. c. 16. ubi plura de hoc affectu invenies.

SCLEROSIS, σκλήρωσις, id est *durities*. Vide *scleria*.

SCLEROTICA, vocatur tunica oculi, cujus pars anterior dicitur Cornea; de qua supra vide *Ceratoides*. Posterior vero est densa, & opaca, duraque. Barthol. l. 3. Anat. c. 8. p. 515. Significare etiam σκληρωτικός potest *Indurans*, a verbo σκληρώω, quamvis non sit in usu apud Græcos.

SCLIRUS, corrupte etiam pro *Scleris* legitur, idem, quod *scirvus*, significans. Walther. Sylv. Med. p. 1343.

SCLERYNTICOS, σκληρυτικός. Vide *Indurans*.

SCLERYSMOS, σκληρυσμός, σκλήρυσμα. Vide *Induratus*.

SCLOPETUM, quid sit ex Lexicis aliis constare potest. Est singularis causa vulnerum, in quibus curandis, præter alias indicationes communes aliis quoque vulneribus, respiciendum quoque ad empyreuma, a pulvere pyrio, & ignito globulo inductum auferendum. Vide Sennert. l. 5. Med. Pract. P. 4. c. 20. & Fabr. Hildan. tract. de *sclopetaria* curatione.

SCNIPS, σκνίψ, item κνίψ, dicitur *vermiculus*, qui ineunte vere nascitur, cum germinare vites, earumque pars turgere incipit; unde germen, quod oculum vocant, exit. Gal. l. 9. de simp. Fac. §. terra Samia. Alii ad *formicæ* hoc nomen applicant nostrates minimas. Aldrov. l. 5. de Insect. c. 1. p. 426. Ed. Bon.

SCOBIS, σκρίσμα, ξύσμα, idem quod *ramentum*, *rasura*: de quo superius in RA. Ita *scobis ebovea* legitur apud Scrib. n. 16. Apud Cels. legitur *scobis*. *Scobis* striete quoque notat cinerem clavellatum, h. e. *alkali*; item *scoriam* cujusque metalli. Rul. & Johnf. in Lex. in qua significatione etiam accipitur a Fr. Basilio Testam. Ult. l. 1. c. 20.

SCODEGHINO *Italorum*. Vide *Novacula*.

SCODINEMA, σκωδίνημα, vel σκωδίνημα, idem quod κωρβόμα. Erotian. Onom. p. 99. e. Verum Gorr. & alii tribuunt hoc vocab. Græcum σκωδίνημα, *pandiculationi*, sive distentioni membrorum cum oscitatione. Vide *pandiculatio*.

SCOLECIA, σκώληξ, Epitheton *eruginis*, cujus duo sunt genera, *Fossilis*, & *Fætitia*. Diosc. l. 5. c. 92. Libav. synt. A. Ch. l. 8. c. 23.

SCOLECIZON, σκωληξίζων, *vermiculans*, epitheton *pulsus inequalis*, in quo tota arteria non simul, & semel videtur distendi, sed successive, adinstar vermium reptantium. Fere coincidit cum formicante, & undoso. Est autem signum debilioris flammæ vitalis. Gal. de puls. ad Tyr. c. 8. & l. 1. de diff. puls. c. 26. 27.

SCOLECOIDES, σκωληκοειδής, i. e. *vermiformis*, scilicet ὄψιφος, dicitur de quodam *processu cerebri*. Estque corpus ex particulis quamplurimis, per membranas tenues connexis, varie, densequè compositum, quod a medio cerebri ventriculo ad postremum fertur. Gal. l. 9. Anat. adm. c. 5. & l. 8. de U. P. c. 14. Barthol. ad cerebellum refert, l. 3. Anat. c. 5.

SCOLEX, σκώληξ, *vermis*, idem quod *Lumbicus*. Vide supra, LU. item *Helminthes*.

* **SCOLIOTES**, σκολιότης, *Oblivitas*. Dicitur de Hypochondriis, apud Hipp. 4. de R. V. l. A. t. 87. ubi Gal. in com. exponit per ἀνωμαλίαν, i. e. inæqualitatem. σκολιότης quoque significat *obstipationem*; & dicitur in specie de spinæ dorsii in lateris perversione. Gal. c. 3. de artic. t. 2. quemadmodum & verbum σκολιότης, in hac significatione usurpavit Hippocr. 3. de art. t. 48. Jungé Foes. p. 574.

SCOLOPAX, σκολόπαξ. Vid. *Gallinago*.

SCOLOPENDRA, σκολόπεδρα, nomen est animalis venenati, cujus tamen varia dantur genera. Alia enim *terrestris*, alia *marina*: de quibus omnibus, cum earum usu, vide apud Aldrov. l. 5. de insect. c. 15. & l. 7. c. 6. l. 1. Hist. Serp. & Drac. c. 21. Diosc. saltem *marine* meminit, l. 2. c. 16. Quam Gal. intellexerit l. 3. de U. P. c. 2. vide Rhod. ad Scrib. n. 150. *Scolopendris terrestribus* lucem esse innotam, legitur in Eph. N. C. An. l. Obs. 238.

SCOLOPOMACHAERION, σκολοπομαχηάριον, dicitur *cultellus acutus*, in cuspide paulum

incurvatus, veluti rostrum *Gallinaginis*, Gr. *σκολόπαξ* dictæ, ad paxilli formam accedens, ad usum qua Anatomicum, qua Chirurgicum. De illo legitur apud Gal. l. 8. de U. P. c. 6. de hoc apud Ægin. l. 6. c. 74. & Forest. l. 4. Chirurg. Obs. 11. Schol. Hipp. simpliciter vocavit *μαχίαιον*, l. 1. de morb. mul. XCVI. 4. Jung. Foef. d. l. Delineationem exhibet Scultetus Arm. Chirurg. P. 1. Tab. XXIV. fig. 1.

SCOMBER, *scombrus*, *σκόμβρος*, vocatur piscis; cujus historiam, cum usu in cibis, legitur ap. Aldrov. t. 2. de pisc. c. 53. Meminit & Lang. l. 1. ep. 59. quamvis non accurate quadret cum Aldrov. descriptione.

SCOPOS, *σκοπός*, *scopus*, latine denotat *metam*, *intentionem*, finem, ad quem tendit Medicus suis actionibus. Generalis *scopus* dicitur id, quod secundum naturam est. Gal. de ossib. in princ. Quomodo *scopus* ab *Indicatione* differat, docet J. Alex. not. ad Gal. l. 11. M. M. c. 8. quamvis non semper observetur.

SCOPI, *σκόπι*, nomen avis; cujus descriptionem cum usu vide apud Aldrov. l. 8. Ornithol. cap. 4.

* SCOPTULA, idem quod *scapula*. Vide *O-moplate*.

SCORAX, i. e. *Gummi olivæ*. Rul. & Johnf. SCORBUS, *scorbutum*, morbus dicitur olim septentrionalibus saltem populis, & maris Baltici accolis familiaris, & veluti endemius: hodieque vero adeo late sese diffundens, ut tantum non Epidemius pluribus aliis populis esse videatur. Describitur, quod sit congeries plurimorum symptomatum omnis generis, proveniens a morbo complicatissimo, intemperie lenta maligna, obstructione viscerum, & vasorum, solutione continui diversa, per sanguinis succi nutritii, & nervosi, vel lymphæ glandularum multifariam corruptionem, ichoreascentiam, vappescentiam, aciditatem, acrimoniam, stagnationem, coagulationem, & lentam putredinem oborto. Prolixiorem hujus definitionis declarationem habere poteris ex lectione quamplurimum Authorum recentiorum, qui de hoc affectu ingenium suum exercentes scripta in publicam ediderunt lucem; inter quos nominasse sufficiat Sennertum, Eugeleum, Brunerum, Reufnerum, Willisium, Charlton. &c. Jung. & Barbette Prax. l. 4. c. 3. Hipp. etiam cognitum fuisse, sub nomine *magni Lienis*, & *llei hematisis*, nullum est dubium. Peculiariora, & particulariora quoque nomina sunt *stomacace*, & *scelotyrbæ*, de quibus suis in locis, quæ synecdochice pro ipso *scorbuto* usurpari possunt.

SCORDINEMA, *σχορδίνημα*. Vide *Pandiculatio*.

† SCORDOLASER, id est *Assa foetida*. Alex. Bened. l. 7. c. 13.

SCORIA, *σκόρια*, proprie dicitur *sordes metalli*, *sex*, vel recrementum ejus. Gal. 9. de S. Fac. §. *Scoria*, Dioscor. l. 5. c. 94. 97. 101. *Scoria* argenti, plumbi, ferri virtutes explicat. Rul. *Scoriam* vocat recrementum illud, quod in prima corruptione ad substantiam Mercurii non pertinet. Basil. quoque d. l. c. 21. de *scoria metallorum* tractavit. Helmont. *scoriam* vocavit stercus, sive excrementum liquidum urinæ, de Lith. c. 4. n. 21. & c. 6. n. 16.

SCORITH, id est *sulphur*. Rul. & Johnf. in Lex.

SCORPIACA, *σκορπιανή*, Epitheton est *Antidoti* cujusdam, quæ ictibus scorpionum medetur, apud Gal. l. 2. de Antidot. c. 12.

SCORPAENA, *scorpiis*, *σκορπίς*, nomen piscis, a *scorpio* distincti; cujus historiam, cum usu, tradit Aldrov. l. 2. de pisc. c. 27.

SCORPIO, & us, *σκόρπιος*, est æquivocum. Proprie notat insectum animalculum, cancos fere imitans, ictu gravissime nocens; cujus historiam, cum noxa, usu, & antidotis, vide apud Aldrov. l. 5. de Insect. c. 11. Schrod. l. 5. cl. 4. n. 116. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 164. *Scorpiones* tales in cerebro genitos notavit Bonett. in Anatom. Pract. I. S. I. obs. 121. p. 75. In ovis quoque costis observatum *scorpionem* esse, legitur in Eph. N. C. Ann. I. Obs. 36. Schol. in fin. sed fides sit penes Authorem. *Scorpionem* coctum innoxie comestum vide in Ann. II. Obs. 205. Deinde propter ictum ab aculeis malignum *scorpius* quoque vocatur piscis quidam, qui cum usu describitur ab Aldrov. l. 1. de pisc. c. 25. Chiocc. Mus. Calc. s. 1. p. 63. Tropice *scorpius* quoque inter signa Zodiaci refertur, & Chymicis *scorpius constrictus* dicitur ferrum præparatum. Rul. & Johnf.

SCORTUM, homonymon est: Vel enim idem quod *Meretrix*, quæ ad Medicinam non spectat significatio: Vel idem est quod *scortum*, *δὲξρον*. Vide *Oscheon*. De vocab. *scortum* plura invenies apud Rolfink. de Part. genit. P. I. c. 14.

† SCORZONERA, a montibus Gallitiæ adfertur. Scorzo animal venenosum reptile, cujus morsu lethali homines demorsi hac herba liberantur. Inceat. medic. Pis. ad Capivac. Prax. l. 6. c. 37.

* SCOTODINOS, *σκοτόδιον*, *tenebricosa vertigo*, quando tenebræ obversantur. Vide *Dinos*. Legitur apud Hipp. 4. aph. 17. Jung. Diet. n. 777. *σκοτόδιον* etiam dicitur Coac. t. 161.

* SCOTOMA, *σκότομα*, Paracels. *Scotomia*, idem quod *σκοτόδιον*, *vertigo*. Vide *Dinos*. SCOTOS,

SCOTOS, σκοτός, significat *Tenebras*, & in specie *Caliginem oculorum*. Hipp. l. 5. Epid. XII. 6. & XXI. 13. quamvis etiam per *vertiginem tenebrosam* exponi possit. Vide Foef. p. 574.

† SCREANTIA, a *Screando*. Varro de lin. Latina l. 6. *Screantia* personæ distortis oribus deformes, idem ibidem.

SCREATIO, sumitur dupliciter. 1. pro actu *expuitionis*, Gr. ἀπέχρυσις, πύσις. Vide *Apotheosis*, 2. pro materia, quæ ore rejicitur, sputum, Gr. πύσις dicta. Vide *Ptyelon*.

SCRIPTIO, *Scriptura*, scriptum, γραφή, γράμμα. Vide *Litera*. Libet saltem annexere unum, & alterum præceptum de *scriptis* Medicis observandum, ex Gal. in Hipp. & ceteris antiquorum *scriptis* nihil negligere oportet, c. 2. in l. 6. Ep. t. 25. *Scripta* recentiorum examinanda a probatorum simul, & eruditorum hominum Collegio, priusquam in publicum quæ bona sunt exponant, aut quæ mala sunt perdant, l. contra Julian. c. 1.

SCRIPTULUS, idem quod *Scrupulus*, de quo p. p.

SCROBICULUS CORDIS, ἀντικάρδιον, vide *Anticardium*.

SCROPHA, χοῖρος, χοίρας, idem quod *sus femina*, ὄς, porcus. Vide *Porcus*, *scrophula*, *scrofula*, χοίρας, idem quod *struma*, tumor glandularum in collo obortus. Vide *struma*.

* SCROTUM, vel *scortum*, ὄρχος. Vide *Oscoron*, *Scrotum* Cordis dici quoque *Pericardium*, scribit Blancard. in Lex.

SCRUPULUS, *scriptulus*, *Scriptulus*, γράμμα. Vide *Gramma*.

SCUMA, idem quod *squama*, Gr. λεπίς. Dorn. Rul. & Johf. in Lex.

SCURBUTUM, idem quod *scorbutus*: de quo superius. Legitur apud For. l. XX. Obs. 12.

SCUTA TABESI, id est *Testudo*. Ruland. & Johf.

* SCUTIFORMIS, θυροειδής. Vide *Cartilago scutiformis*. *Scutum*.

SCUTRUM, *scutricum*, idem quod *Cucuma*, κωκέμιον, lebetis genus, vas, in quo aqua balnearum, vel oleum calefit. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 280.

SCUTUM, ἄσπίς, θυροειδής, πέλτη, proprie significat instrumentum bellicum, quo corpus munitur ab invasione hostili. Translatum partim ad Anatomica, ubi *Cartilago scutiformis* legitur. Vide *Cartilago*. Ita & *Patella* genu constituens vocatur *scutum*, vel *Oscutiforme*. Bartholin. libell. 4. cap. 21. p. 571. Partim ad Pharmacia, & Chirurgiam, in quibus *scuta* vel dicuntur *Emplastrum quædam*, v. g. *Cordialia*, & *Stomachalia*, plerumque fidone obducta, & vel collo appensa, vel

corpori alligata ligulis, Morell. l. de form. remed. sect. 2. c. 11. Vel etiam alia munimenta; quale *scutum* cum successu finxit, & adhiberi iussit Hildanus in membri virilis nimia longitudine ad coitum inepta, Centur. VI. Obs. 61.

* SCYBALA, σκύβαλα, vocantur *excrementa alvi sicciora*, & quasi in nucleum efformata, fere combusta, non semper ab interno fervore phlegmonoso, uti Gal. voluit 4. de R. V. I. A. l. 17. sed etiam aliquando a longiori mora, & succi pancreatici nimia aciditate vitriolacea, defectuque excrementi biliosi; uti in hypocondriacis, & melancholicis quibusdam observare licet. Jung. Gal. c. i. de R. V. I. A. t. 32. Dicuntur & σκυβαλάκη, *caprilla stercora*, in globulos veluti cocta. Vide Lind. Ex. IV. §. 36.

SCYBELITES, σκυβελίτης, nomen vini, vel potius *musti*, quod sua sponte ex uvis passis extillat, utpote vinum ultro effundentibus. Æt. l. 9. c. 24. Fuit e genere *Protoporum*, & a Gal. aliquoties laudatur. Vide Lind. Ex. X. §. 179.

SCYLACION, σκυλάκιον, proprie *catulum*, vel potius *carnem catulinam* significat. Hipp. l. 2. de diæta XVI. 18. l. de Steril. IIX. 28. l. de superfoet. XVI. 1. a σκύλαξ, *catulus*. Vide Foef. p. 575. Deinde σκυλάκιον vocatur *collyrium quoddam*, a Gal. & Ætio descriptum, sed diversimode, notante Gorr.

* SCYPHUS, κύπελλον, idem quod *Cyathus*, poculi genus, olim ligneum, teste Lang. l. 1. ep. 29. Vide *Cyathus*. Cereorum *scyphorum* duodecim fit mentio apud Gal. l. de opt. sect. c. 14. De experimentis *scyphorum* vitreorum per certum humanæ vocis sonum ruptorum legatur sagacissimi scrutatoris rerum naturalium, D. Dan. Georg. Morohoff. epistola ad D. Joh. Dan. Majorem.

* SCYROS, σκύρος, idem quod κύρος, *Callus*. Vide *Callus*. Legitur apud Hipp. l. 1. de morb. mul. XXXIV. 5. 6. 7. Adde Foef. d. l.

* SCYTALIDES, σκυταλίδες, vocantur ossicula digitorum singulorum terna, excepto *Pollice*, qui duo habet, mutuo inter se colligata, & ordine succedentia, veluti in acie turma equitum, quæ σκυτάλη vocatur. Latine *Internodia*. Vide *internodium*. Alias *Scytale*, σκυτάλη quoque appellatur serpentis species; cujus historiam, & veneni naturam descripsit Aldr. l. 1. Hist. Serp. & Dracon. cap. 9. *Scytalides* quoque dicebantur telorum ligneorum species, alia pedis, alia cubiti mensuram adæquantes, ut est apud Lang. lib. 2. ep. 4.

SCYTOS, σκύτος, *Corium* significat in genere; quamvis Gal. restrinxisse videatur ad capitis cutem, vel ea, quæ sunt inter cervicem, & tendines. Enimvero præter necessitatem illa restrictio urgetur, uti constat ex 2. de fract. t. 3. ubi

& σκίττος, & σκίπρον, *corium*, & *coriaceum* legitur absque restricta significatione. Jung. & 2. de art. t. 30. & c. 3. t. 49. Leg. & Foef. d. l.

SEB, i. e. *Aurum*, vel *Alumen*. Sel, idem. Rul. & Johnf.

SEBASTON, σεβαστόν. Vide *Sebaston*.

SEBEL, Arab. idem quod *Pannus oculorum*. Dorn. Rul. Johnf. Forest. lib. 11. obs. 6. & in Schol. Val. de Tarant. Philon. Pharm. l. 2. c. 4. Vide *Pannus*. Discrimen inter *Sabel*, & *Pterygion*, sive *Unguem oculi* vide apud Nic. Pis. de Mo. Co. & Cu. l. 1. c. 18.

SEBESTEN, σεβαστόν, dicuntur & *Mixa*, *Mixaria*, μύξα, μύξαρα. Vide *Myxa*.

* SEBUM, vel *sebum*, σέβον, dicitur oleosa, & pinguis substantia, adipe ficior, & magis concreta, compactaque, ejusdemque interim cum adipe generis, cum utrumque e sanguinis, & chyli oleosis portionibus gignatur; nisi quod *sebum* fragile usquequaque sit, nec ad ignem admotum tam facile liquecat, & cum refrigit, denuo concreseat, uti ovis, & caprae; pinguedo autem liquidior sit, minimeque apta durari, oleo longa vetustate incrassato similis, ut equi, & suis. Cast. *Sevorum Officialium* Catalogum vide apud Schr. l. 2. c. 34. Quod σεβον etiam fermentum significet, aut farinam aqua subactam, in medio, ceudubium, relinquimus.

SECALE, σεκάλη, frumenti genus nobis hodie quam optime notum, cum panis quotidianus ex eo parari soleat: vilior panis est triticeo, aut e zea parato. Vocatur & *Siligo*, *Rogga*, item *Secla*.

SECESSUS, *secessio*, apud Latinos varias habet significationes. Vel enim idem significat quod *Abscessus*, *Abscessio*, απόσπασις, Diet. num. 93. Vel accipitur pro *dissolutione*, sive *deunionem* diversarum portionum in aliquo mixto. Lind. Ex. X. §. 55. Vel stricte pro actu excretionis alvi, & habitu ad locum, Gr. ἀπόδρασις, απόπατος, Id. Ex. XIII. §. 251. de quibus omnibus vocabulis suis in locis.

† SECHA, Santicum. Santes Ardoinus de Venenis l. 8. c. 31.

SECLA, idem quod *secale*. Schrod. Vide *secale*.

SECORS, ἀκάρδιος. Vide *Acardios*.

SECRETIO, etiam variae significationis vocabulum est apud Latinos. Vel enim pro *Excretionem* sumitur; & dicitur ἐκκρησις, Diet. num. 249. 250. Gal. lib. 6. de L. A. c. 6. & c. 2. progn. t. 37. Vide *Excrisis*. Vel saltem notat disjunctionem; & idem est, quod *Segregatio*, Græc. διάκρισις: & ita dicitur Secretioe numero dividendum esse, Gal. l. 1. de sympt. caus. cap. 6. Vide *Diacrisis*. Quod vero Jul. Alex. Not. in Gal.

l. quos purgare op. T. II. Oper. pag. 584. statuit, excretionem, & *secretionem* fieri una eademque opera, mihi non videtur universaliter verum, sed saltem καὶ π, quando omnis excretio præsupponit quidem *secretionem*, sed non viceversa. Potest enim materia quædam *secerni*, licet non excernatur; uti patet in abcessibus; & μετὰ τὴν excr. materiæ peccantis.

SECRETUM, idem quod *Arcanum*, de quo supra in AR.

SECTA, αἵρεσις. Vide *Heresis*.

SECTACROA, idem quod *Flos secliarum*; & denotat *Florem nucis moschatae*. Dorn. in Lex.

SECTIO, τομή, quod significet divisionem aliquam continui, per violentiam instrumenti dividendi, & incidentis factam, notissimum est. Gal. lib. 3. de Anat. adm. c. 2. Occurrit vel inter causas solutæ unitatis, & ita Pathologicae accipitur; vel inter Actiones Pharmaceuticas, Vveker. Ant. Gen. l. 3. c. 25. Vel inter Chirurgicas operationes, Hipp. lib. 6. Epid. c. 6t. 5. &c.

SECUNDINÆ, δάτερα, δάτεριον, ὕδαρ. Vide *Deuterion*.

SECUNDIFORMIS, χροφός. Vide *Chrooides*.

* SECUNDUM NATURAM, κατὰ φύσιν, terminus est in Medicina usitatus, & opponitur τῇ *Præter naturam*, παρὰ φύσιν. Quemadmodum igitur *præter naturam* quicquid est, aut affectus sunt, a quibus functio læditur, aut causæ horum, aut symptomata, Gal. l. 3. de præf. ex puls. c. 1. Ita e contrario quicquid vel sana dispositio, vel causa sanam dispositionem produciens, vel accidens aliquid, quod eandem comitatur, & consequitur, *secundum naturam* dici potest, & debet. Vide Dogm. Med. Gen. nostra, P. 1. c. 1. dogm. 3. p. 16. Alias *secundum rationem* agere, in Medicina idem est, ac ex Indicatione agere. Lind. Ex. VII. §. 31. Aliquando etiam pro *juxta*, *post*, *prope*. Vide Rhod. in Lex. Scrib. & Lind. Ex. IIX. §. 39.

SECUR, id est *Aurum*. Rul. Johnf.

SECURITAS, *securus*, ἀσφάλεια, ἀσφάλεια. Vide *Asphaleja*. In duratione *securitas*, ἀσφάλεια, duplex constitui potest: una simpliciter talis; altera secundum quid. Vide Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 3. cap. 5.

SECUS, pro *sexus*, antiquis. Keuch. ad Sam. p. 289.

SEDAFF, id est *Chonca marina*. Ruland. & Johnf.

SEDATIO, πάσις, κατὰ πάσις. Vide *Passis*, *Cataractoma*. *Sedativa*, πάσις, medicamenta sunt, ut mitigativa, dolorum, quietem ægris adferentia, simul curativa, & sanativa. Dorn. in diet. Paracels. Ruland. Johnf. ex Paracels. de morb.

morb. ament. tract. 2. c. 5. Dicitur alias *Paregorica*, *Anodyna*.

SEDENEGI, dicitur *Lapis hematites*; ut est apud Libav. Apocal. Herm. Part. I. c. 2. Tom. II. Op. p. 232.

* SEDES, ἔδρα. vide *Hedra*.

SEDHE, i. e. *Cinabrium*. Rul. & Johnf.

SEDIGITUS dicitur, qui sex in una manu habet digitos. Quo nomine appellatus fuit *Vol-datus* Poeta, teste C. Hofm. c. in Gal. LL. de U. P. n. 71.

SEBILE, ἔδρα, compages quædam lignea, vel alius materiæ arte facta, ad sedendum parata. Specialiter *sedile Thessalicum* dictum commendat Hipp. I. de art. t. 22.

* SEDIMENTUM, ὑπόστασις. Vide *Hypostasis*.

SEDINA, *sedem*, i. e. *Sanguis Draconis*. Rul. & Johnf.

SEDMA, h. est *hematites*. *Scedune*, idem. Rul. & Johnf.

SEGAX, id est *Sanguis Draconis*. Rul. & Johnf.

SEGES, ἄρον, dicitur vel de frugibus, vel de arvo, in quo fruges coluntur. Metaphorice quoque legitur *seges* pilorum, apud Samm. Vide Keuch. in not. ad eund. p. 231.

SEGITH, *seyneth*, i. e. *Vitriolum*, *Sagith*. Rul. & Johnf.

SEGNITIA, *segnis*, idem quod *Pigritia*, *Ignavia*, ἠδρότης, ἠδρός. Vide *Notbros*, *Ignavia*.

SEGREGATIO, ἀπορροήσις, in genere etiam *sequestratio* dicitur; estque solutio integri in membra dislocata. Hic enim non confluent resoluta, ut colliquabilia; sed quælibet pars secretim tenetur. *Segregatio* est *Distraçtio*, & *Extractionis*. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur etiam *Dissolutio*, *Separatio*, ἀλλοτρίωσις, quam primam partem operationis Chym. constituit Rol-fink. Chym. I. 2. c. 2.

SEIRA, σείρα, σείρα, *restis*, *funis*, lorum, aut *habena* dicitur: legitur apud Hipp. 2. de fract. t. 3. Jung. Foef. p. 561.

SEIRIASIS. Vide *Siriasis*.

SEIRIOS, σείριος. Vide *Sirius*.

SEISIS, σείσις, σείσις, *Concussio*, Lat. idem quod κατάρσις. Sumitur vel proprie, quando violento ictu corpus afficitur. Ita verbum σείω sumpfit Hipp. de purulentis, qui concussione indigent, ut exploretur, quam parte pus delite-scat. Hipp. I. 2. de morb. XLV. 11. & I. 3. XXVI. 30. Coac. t. 432. Vel per translationem, pro *bu-morum agitatione* in partibus solidis. Ita arterig a sanguine fervido pulsantes dicuntur caput concutere, Coac. t. 163. 167. Vel σείσις specialis-sime vocatur *concussio*, & *quassatio* vertebra-rum; quod spine dorsalis vitium est, cum earum

junctionæ, & compages fuerint dimotæ, verte-bræ autem suo loco manent. Gal. c. 3. de art. t. 2. Adde Foef. d. I. Diet. num. 768. Vide *Suc-cussatio*.

SELA, idem quod *Nodus*, five *Abscessus cum folliculo*. For. I. 2. Chir. obs. 7. Schol.

SELACHOS, σέλαχος, dicitur *piscium genus cartilagineum*, cui cartilago cutis loco est; ve-luti *squatina*, *pastinaca*, *raja*. Gal. I. 3. de Al. fac. c. 36. ubi & σέλαχια vocantur: σέλαχος ve-ro legitur apud Hipp. I. 2. de morb. XLVI. 46. XLII. 33. LXXII. 15. & alibi. Jung. Foef. d. I. Lind. Ex. XIII. §. 174. seq.

SELAS, σέλας, exponitur *Hefychio lux*, ful-gor, *splendor*, nitor, &c. Lind. d. I.

SELATUS, *saïr*, *saic solat*, id est *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

* SELDONIUM ALKALI, quid Paracelsus pro-prie vocet, non constat. Hinc sine dubio Dorn. in Dictionario Paracel. omisit. Intelligit vero rem in liquore facile solubilem, & Tincturam emittentem; uti patet Paragraph. I. 3. c. 2. §. 4.

SELENIACON, σεληνιακόν, nomen est τῆ κίψους, sic dictum, quod *Luna sacratum*, & dicatum fue-rit, quod 28. medicamentorum mistura con-stat, quot diebus Luna cursum menstruum pera-git. Gorr. ex Aet. & Aegin. I. 7. c. 22. Vide *Cyprii*. *Seleniacon* quoque dicitur antiquis *A-muletum* contra *Epilepsiam*, quod puerorum collo appendebant. Keuchen. ad Sam. p. 286.

SELENITES, σελήνιτης, dicitur *Species lapidis specularis candidissima*, unde sunt fenestra li-gnis lævigatis loco plumbi. Dicitur & *Aphro-jelenus*, quia noctu inveniatur Lunæ imagi-nem reddere. Diosc. I. 5. c. 159. Rul. Johnf. in Lex. De occultis ejus viribus differit Lang. I. 2. ep. 18. & 36. Vide & Chiocc. Mus. Calc. sect. 3. p. 283. Fr. Hofm. Clav. ad Schrod. p. 186.

SELEUCIDAE, σελευκίδες, vocantur *aviculae in Asia* frequentes, quæ jugiter locustas edunt, easque celeriter excernunt. Gal. I. 6. de Loc. Aff. c. 3. Pro fabulosis habet Aldrov. I. 10. Ornith. c. 5. Jul. Alex. saltem incognitas nobis statuit, com. ad Gal. d. I.

SELIBRA, ἡμισυ λίβρα, *dimidium librae*, h. e. unciæ sex. Gal. I. 2. de C. M. P. G. c. 4.

SELINITES, σελίνιτης, epitheton *vini medi-cati* ex femine apii, quod *Selinon* vocatur, pa-rati. Dioscor. I. 5. c. 74. Gorr.

SELINUSIA, σελινυσία, epitheton Terræ, haud dubie a loco, quæ cum *Cbia* terra, in-ter optima refertur remedia, contra ambusta. Gal. I. 9. de S. Fac. §. de Samia Terra.

SELLA, ἔδρα, ἔδρα, quid communiter signifi-cet, pueris quoque notum est. In foro Medico

ustitiores, & frequentiores sunt *Selle familiaris*, aut familiares, pro exoneranda alvo, *σκληράειν*, *ἀπεδρώνες* dictæ, unde *Adfellare*, verbum, i. e. alvum deponere. Keuch. ad Sam. p. 197. Rhod. in Lex. Scrib. 440. *Sella obstetricalis*, For. l. 28. obs. 73. ex Moschione, aliisque Gynecorum scriptoribus. *Sella balnearis*, sive sudatoria; cujus figuram quoque exhibet Rhod. ad Scrib. nu. 183. Paræus Chir. l. 16. c. 38. In Anatomicis quatuor processus interiores ossis cuneiformis, sive Sphœnoideis vocantur *Sella Turcica*, aut *sella sphœnoideis*. Barthol. libell. 4. Anat. c. 78. Hanc in pueris perforatam reperit testantur Ep. N. Cur. A. I. obs. 76.

SEMAFOR, i. e. *Lucidum carici*, femar idem. Rul. & Johnf. in Lex.

SEMASIA, *σημασία*, idem quod *σημασία*, primum morbi insultum, & invasionem significat, quæ *Accessio* Lat. dicitur. Aret. l. 1. acut. c. 5. Foef. p. 562. Rhod. in Lex. Scrib. p. 345. Vide *Episemasia*.

* SEMEIOSIS, *σημείωσις*, significatio, notatio, aut designatio dicitur. Comprehendit sub se *Dignotionem*, & *Pœnorionem*: de quibus suis locis: & pars Medicinæ doctrinam *Signorum Diagnosticorum*, & *Prognosticorum* comprehendens, vocatur *semeiotica*, *σημειωτική*, rectius *semiologia*, *σημειολογία*: sive est pars Medicinæ, signorum omnium differentias, & vires expendens: de quibus passim legantur Institutiones, & Dogmata nostra Med. Gen. Part. III. per totum.

SEMEJON, *σημείον*, Lat. *Signum* dicitur; estque in genere id, quo cognito in alterius ignoti notitiam pervenire possumus. Gal. defn. med. *Signa* dividuntur in *salubria*, *insalubria*, & *pejora*; verum hæc ultima facile ad priora duo reduci possunt. Vide Dogm. d. l. p. 300. seqq. Sufficit etiam constituisse duas classes signorum, *Diagnosticorum* videlicet, & *Prognosticorum*; cum *Anamnestica*, sive *Rememorativa* etiam vel usum *Diagnosticorum*, vel *Prognosticorum* habeant, d. l. nu. 303. seq. Vide Diet. Jatr. n. 769. *Signa cognitionis medicamentorum* vide apud Schrod. l. 1. c. 34.

† SEMEN MELONUM, apud Gal. & veter. etiam pulpam Melonis significat. Mercat. Tom. 4. Conf. 2.

* SEMEN, *σπέρμα*, in genere dicitur omne id, ex quo tanquam ex vitali principio materiali aliud corpus vitale gignitur, & fit. Omne *femen* vita, & forma est dotatum substantiali. Helm. t. Form. ortus, n. 10. Sub qua significatione omnia plantarum, & vegetabilium, & animalium *semina* comprehenduntur; e quorum numero Catalogum *Officinalium* vide ap. Schrod. l. 2. c. 16. qui etiam l. 1. c. 11. hanc *femini* generi-

cam descriptionem tradidit, quod sit materia humido-spirituosa, in creaturam certam proxime, ac natura sua emergere determinata. *Semen contra*, scilicet subintelligendo *Vermes*, vocatur a quibusdam *semen Chynæ* Officin. sive *santonicum*. Bonett. Mercur. Compit. l. 10. p. 460. Alias frequentissime strictiori in significato sumitur de *Excremento utilissimo Hominis, maris, & femine*, ad generationem fœtus humani necessario; unde & *γόνι*, *genitura* vocatur; licet alii differentiam aliquam urgeant. Vide *Genitura*. Jung. Diet. n. 781. An *semen* maris materialiter ad fœtus productionem concurrat, hodieque adhuc controversatur. Negat Harvey. Alii affirmant. Institutio ratio non concedit hienodationem hujus dubii, nec aliorum. *Semen muliebri* an sint *Ovula*, etiam expediant ulterius Anatomici. Chymici quoque & Metallurgi ad suos labores transfulerunt *spermatiss*, & *feminiss* vocabula. Ita *Aurum* fieri dicitur ex auri *femine*, *femen* appellando vim prolificam. Est enim indita cuique rei naturali virtus quædam, ut se propaget. Th. Chymic. Vol. II. p. 334. Adde Libav. Tom. II. Op. p. 142. In opere lapidis Philosophici interduum unum, interduum duplex *femen proponitur*. In hoc tamen conveniunt, quod *Mercurius Philosophorum* dicatur *femen*, aliquando tamen cum limitatione, *femininum*, ad differentiam *Masculini*, quod est *Aurum in calcem purissimam redactum*. Th. Chym. Vol. IV. p. 401. & alibi. Plura de *femine* quære in Indice VI. Vol. Voluminum. *Semen veneris*, dicitur *squama æris*. Ruland. & Johnf. *Sperma aque fortis*, id est feculentia ejus. Rul.

SEMENTIS, varias habet significationes. 1. notat ipsam *sationem*, sive actionem ferendi; & Gr. dicitur *σπαρά*. 2. denotat *segetem*, sive illud, quod e semine progerminavit, Gr. *σπόρος*. 3. a Gal. sumitur pro *hyemis extremo anteriore*, in quo satio fieri solet, Gr. *σπορητός*, comm. 1. in l. 1. Epid. t. 1.

SEMICOCTUS, *ἡμίπεπτος*, dicitur de *humoribus chylosis*, qui a ventriculi calore, & fermento alterationem acceperunt, sed perfectionem debitam non adepti sunt. Gal. l. 4. de S. F. c. 15. Ita quoque de sanguine, aliisque humoribus, etiam excrementitiis dici poterit, si nondum debitam coctionis sue perfectionem acquisiverunt.

SEMICONGIUS, *ἡμικόνγιον*, *dimidium congi*, est nomen mensuræ liquidorum, continens a quæ libras quinque, olei libras quatuor cum dimidia, mellis libras septem, & dimidiam. Gal. de pond. & mens. e Diosc.

SEMICOCTYLE, *ἡμικοτύλειον*, est *dimidium coctyle*. Gal. l. 10. de S. Fac. §. De sanguine vespertilionum. Qualis vero sit mensuræ, aut pon-

ponderis determinatio, non constat; cum Acetabulum, vel Cotylis quantitas variet apud Auctores. Vide *Acetabulum*.

SEMICUPIUM, ἡμικύβητος. Vide *Encatbisma Inseffio*.

SEMIDALIS, σεμιδαλῆς, *similago*, Lat. est farina ex tritico communi facta, ex qua panis confectus σεμιδαλίτης, *similagineus* vocatur: estque paulo vilior *siligineo*, qui σιλιγίτης dicitur, eque optimi, & purissimi tritici farina conficitur. Gorr. & Gal. l. 1. de Al. fac. cap. 2. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 510. seq. Lan. l. 1. ep. 56.

SEMIMARES, idem quod *Castrati*, *spadones*, *Eunuchi*. Rolf. de part. genit. P. I. c. 5.

SEMIMEMBRANOSUS, cognomen est Musculi secundi tibiam flectentis, Barthol. l. 4. Anat. cap. 12. p. 580.

SEMIMETALLA, idem quod *Mineralia*. Libav. l. 2. S. A. Ch. cap. 24. & l. 5. cap. 11. Talia sunt *Marcasita*, *Scibium*, *Bismutium*. Tom. III. Oper. p. 20.

SEMINATIO, vocatur Blasio feminis e vasis asservantibus, & ejaculantibus in uterum immisio, Med. Un. p. 10. & 454.

SEMINERVOSUS, vocatur tertius Musculus Tibiam flectens Barthol. d. l. p. 581.

SEMILOBOLUS, ἡμιλόβηλον. Vide *Hemiobolion*.

SEMIREVERBERATORIUS, vocatur Ignis, qui fundum saltem vasis ambit, & collum liberum relinquit. Junken. Ch. Exp. Cur. P. sect. 1. c. 3. p. 51.

SEMIPESTIS, vocatur Febris Petechialis, apud Jonston S. Synt. Med. p. m. 672.

SEMIROMBUS, ἡμιρόμβιον, idem, quod ἡμιστον. Vide *Hemitonon*.

SEMIS, ἡμισυ. Vide *Dimidium*. *Hemisy*.

SEMISEXTUM, ἡμιέκτον. Vide *Hemiection*.

* SEMISIDERATUS, ἡμισίδηκος. Vide *Hemiplegia*.

SEMISPECULUM, vocatur instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus in collo vesicæ; & describitur ab Hildan. de Lithotom. c. 16.

SEMISPINATUS, cognominatur Musculus Thoracem erigens. Barthol. d. l. c. 7. p. 569.

* SEMITERTIANA, ἡμιτρίαιος. Vide *Hemiverticos*.

SEMIUNCIA, ἡμιδράχμιον, *Semiuncia*, idest *Uncia dimidia*, sive drachmæ quatuor. Vulgo dicitur *Uncia semis*. Legitur apud Gal. l. 2. de C. M. P. G. cap. 10. fin. Jug. Rhod. Lex. Scribon. p. 440.

SEMOTIM, veteres vocarunt *Achores*, vel *Tineam*. Valesc. de Tarant. Phil. Ph. l. 1. c. 2.

SENA, vel *Senna*, purgans, inter vegetabilia etiam in vulgus notissimum, & frequentissimum; cujus integram historiam prolixè tradidit

Rolfink. Tr. de purgant. sect. XIII. art. 15. Jung. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 18. Schrod. l. 4. cl. 3. n. 436. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Accufatur de flatulentia a Lind. Ex. IV. §. 13.

SENDANEGUM, *Sendanegi*, id est *Hemarteres*. Rul. & Johnf.

* SENECTUS, γέρων, *senex*, γέρων. Vide *Gerias*. De *senecta* serpentum lege iudicium Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 13.

SENILIS, γρονθικός, dicitur de omni eo, quod ad senes pertinet; v. g. Morbus *senilis*, ætas *senilis*, &c. In specie Visum *senilem* vocavit Blasius morbum oculorum, quando aliquis admota objecta non recte videt, remota vero bene. Medic. Univ. p. 394.

SENIO MAXIMUS, dicitur author vitæ longæ. Dorn. in Diæt. Parac.

SENSIBILIS, αἰσθητός, dicitur de omni re, quæ in sensus incurrit. Gal. l. 3. de dign. pulf. c. 1. Dicitur & *sensilis*. Plura e Physicis petenda.

SENSIO, αἰσθησις, proprie dicitur de actu sentiendi, qui consistit in perceptione rei sensibilis sensorum alterantis, & afficientis. Ab interpretibus Gal. Latinis *sensio* quoque ponitur pro cognitione, Gr. γνώσις dicta, c. 1. Progn. t. 3. Legitur & *sensatio* in Authoribus.

* SENSIFICUS, αἰσθητικός, dicitur de nervis sensuum externorum, qui spiritum animale, ceu efficientem causam instrumentalem, organum sensoris vehunt. Gal. lib. 7. de Hipp. & Pl. dec. cap. 5.

SENSORIUM, αἰσθητήριον, vocatur *sensus allicijus instrumentum*. Gal. l. de odor. instr. cap. 5. J. Alex. not. in Gal. l. 7. de Hip. & Pl. decr. c. 7. Dicitur & *sensitorium*. Idem not. in Gal. l. 7. de U. P. c. 8. πρώτον αἰσθητήριον vocatur *commune sensorium*, quod sensibile omnium ius, a nervis cujusque organi delatos, accipit; adeoque omnis sensationis perceptionem efficit; hocque rectius fortassis dicitur de corporibus cerebri striatis, docente Vvillis, Anat. Cerebr. c. 13. & ex hoc Bonetto Anat. Pract. l. 1. f. 15. obs. 1. p. 122. quam de Glandula pineali, cum Cartesio, hujusque affectis.

* SENSUS, αἰσθησις, quid sit, & quot cum externi, tum interni, ex Physicis constare potest, ac debet. In Medicina enim considerantur, quatenus sec. vel præter nat. sese habent. Lectu dignissima sunt, quæ de *sensibus* externis, & internis scripta reliquit Vvillis de Anim. Brutor. P. 1.

SENTENTIA, γνώμη. Vide *Gnome*.

SEPARATIO, διακρίσις, διαχωριστις, idem quod *secretio*, *segregatio*, de quibus p. a. De excrementorum ab humoribus utilibus separatione læsa lege Gal. 3. de symp. causi. in fin. *Separati-*

vativa virtus interna consistit in caloris vitalis æquali continuatione, ex fermentatione sanguinis moderata, & æquali. Hæc enim si vel nimia fuerit, vel insufficientis, non dimittit inutiles ab utilibus portionibus, sed crudus manet sanguis. *Separatio* artificialis potissimum duplex est: *Pharmaceutica*, quo & *Chymicam* referre libet: & *Chirurgica*. Ruland. & Joh. certas *separationis* species ita descripserunt: *Separatio per abscessum* est, cum partes naturarum diversarum e commistione abscedunt a se mutuo, & ad regiones distinctas feruntur, absistentes mutuo. Estque duplex, *Discessus*, & *Dilutio*. *Separatio per abstractionem* est, cum aliquo instrumento partes diversæ a se mutuo disclusæ, altera ab altera abstrahuntur. Et fit hoc quoque dupliciter, *Ablatione*, & *Subductione*, sive sint res liquidæ, sive siccæ. *Separatio per dilutionem* ad latus perficitur, per lintrem humili margine, oblongum, & altera parte in acutum tendentem, qui manibus versari, & hinc inde agitari possit, alteraque parte latiori impelli. *Separatio per dilutionem* est, cum terrea copiose diluta ita separantur, ut gravibus subsidentibus, levia emineant, medium occupent media. Et quoniam ejusmodi lotio in lutosis, terreis que vel ad hanc consistentiam redactis, per pulverisationem, calcinationem, & alia locum habet, potissimum veterib. γιοπλαστία recte est dicta. Ministrat autem ei abstractio, depletio, nonnunquam & filtratio, & similes functiones. Soluta enim, turbataque & ad sua spatia delata, mox sunt deplenda, transfundendaque per filtrum setaceum: alioquin confunduntur de novo. Hæc Rul. & Joh. Legatur & de diversis *separationis* artificiosæ speciebus Libav. T. II. Oper. p. 477. seq. *Separatio Chirurgica*, (quo & sano sensu *Anatomicam* referre possumus) perficitur partim manu, partim instrumentis. Hinc *separatio* quoque inter officia refertur Chirurgicæ partis. Vide Institut. & Dogm. nostra P. VII. c. 1.

SEPARATORIUM, est vas transmittens, quodammodo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo in modum acus acuato, materiam rursus emittendi gratia, præditum, cum annexis ansis duabus, liquoribus invicem separandis accomodatam. Rul. Joh. Dicitur etiam *Vivum Hypoclepticum*, si fides habenda Blancard. in Lex. *Separatorium* quoque vocatur instrumentum quoddam Chirurgicum pro pericranio separando, apud Blas. Med. Un. p. 73.

* *SEPEDON*, σηπέδον. Vide *Putredo*. *Sepe-donodes*, σηπεδονώδης, *putredinosus*, qui ad putredinem est dispositus. Gal. I. 8. M. M. c. 7. σηπεδονώδες ἕλκος, *ulcus putridum*, legitur apud For. Chir. Observ. I. 7. obs. 3.

SEPHIROS, dicitur *apostema durum*, & *excitatum*, Gr. idem quod σκληρότης, σκληρόμακ, *scirrhus nobis*. For. I. 4. Chir. Obs. 2. Schol. Parac. de ulc. & apostem. & c. c. 49. Dorn. Rul. & Joh.

SEPIA, σήπια, dicitur animal molle, ex sanguine, marinum; cujus prolixam historiam, cum usu in cibis, & Medicina, ut & nocumento, vide in Aldr. I. 1. de Moll. cap. 4 Schrod. I. 5. cl. 3. n. 88. Fr. Hofm. in clav. ad h. l. in specie de nocumento, quod volvulum excitet *atramentum sepiæ*, testatur Aretæus, I. 2. acut. c. 6. quem locum integra Exercitatione exposuit egregie Lind. Ex. V. Sel. Med.

SEPIUM, σήπιον, dicitur *Os sepiæ*, pars firma sub dorso corporis, d. I. §. 42. σηπίδιον, diminutivum est, significans *sepiolam*, §. 84. *Os illud sepiæ* interno usu est insigniter præcipitans, ita ut etiam superet Oculos Cancri. Hinc a nonnullis *Præcipitans Magni* nomine exornatum, quamvis externæ Martialia, & alia Mineralia illud vincant.

SEPLASIARIUS, idem quod *Materialista*, apud quem materia medica proliat: a foro Capuæ, *Seplasta* dicto, in quo unguentarii vendebant. Pertinent ad *Pharmacopolas*, quibus materiam vendunt. Referuntur etiam ad *Myropolas*. Vide Dieter. Jatr. p. 934. Langius in numerum *Medicastroorum* referre non dubitat, lib. 3. ep. 6.

SEPS, σήψ, duplici gaudet significatu. 1. ita dicitur *serpentis* species, quæ morsu putredinem infert; de quo serpente lege Aldr. I. 1. Hist. serp. & Drac. c. 62. idem est, quod σήψις, *putrefactio*. Erot. Orom. p. 99. f.

SEPSIS, σήψις. Vide *Putrefactio*.

SEPTAMEN, id est *Scrapinum*. Joh. Lex. I. 1. Verum in Rul. legitur *Septimen*.

SEPTANA, ἐπτάως, epitheton febris, septem diebus periodum absolventis. Verum dubito, an detur. Meminit Parac. tr. de Venæ sectione, 5. de Febris.

SEPTEM, ἐπτά, numerale hoc vocabulum, & Criticum exponitur a Diet. num. 336. Numerus quoque Spagyricis emphaticus. In igne sunt *septem* Planetæ. In aqua *septem* metalla. In terra *septem* herbæ. In Aere *septem* Terreniabin; & in animalibus sunt *septem* principalia membra. Joh. I. 2. Lex. e Parac. *Septem* calamitatum publicarum genera recensentur a For. I. 6. Obs. 9. Schol. Cardan. I. 8. de rer. var. c. 45. Terræ motus, Inundatio, Ventus, Animalia noxia, Pestis, Bellum, Fames; quibus alii octavum, Incendium, addunt.

SEPTENARIUS, ἐπτάς, ἑβδωμάριος, Numerus hic a plerisque Veteribus, & a Recentioribus habitus fuit pro *Critico*, & *Climaterico*; imo & *Mystico*, ita

ita ut non dubitaverint ei vires quoque attribuere in Macrocosmo, & Microcosmo. Verum magis ex præconcepta vana persuasione, veluti per traducem multiplicata, quam ex rei veritate. Unde non dubitavit Rhodius appellare nugas, cum Gal. l. 3. de diab. de cr. c. 11. Vid. Rhod. in not. ad Scrib. nu. 152. Adde Diet. n. 230. Keuch. ad Sam. p. 222.

SEPTENNIIUM, ἐπταετία, periodus, vel ætas septem annorum. De septennio secundo vide J. Alex. l. 28. Sal. c. 1. 2. seq.

SEPTENTRIO, Septentrionalis, ἄρκτος, ἀρκτικός, ἀρκτικός, dicitur illa plaga cæli, quæ est sub signo Ursæ majoris, & Polo Arcticodicta, frigidioris, imo frigidissime nature. Tropice septentrio, vel septentrionalis ventus Microcosmi dicitur esse in spina dorsii, a Paracel. tr. de Colica. Septentrio quoque vocatur *Adua fortis*. Rul. & Joh. Cabalisticæ Septentrionem semper in malam partem capiunt, quia Sol ibi non transit, & medio noctis similis est, &c. Th. Ch. Vol. VI. p. 81.

* SEPTICUS, σήπιος, putrefaciens. Dicitur de Medicamentis, quæ tum eliquare, tum colliquare, ac potissimum carnem tenellam consumere valent; quo pertinent & *Cathartica*, sive *Corrosiva*. Vide *Corrosio*. Gal. l. 7. de S. Fac. §. Cedrus. Sunt valde calida, & salinis lixiviosis partibus tenuioribus, & facillimæ actionis prædita.

SEPTIMANA, ἑβδομάς. Vide *Hebdomada*.

SEPTIMESTRIS, ἐπτάμηνος, dicitur de fœtu humano, qui excluditur septimo mense, & habetur pro vitali, & legitimo; de quo Hipp. integrum scripsit libellum, hoc tit. Jungatur Gal. commentar. ad hunc libellum in Græco codice desideratus. Videatur & C. Rejes C. Elyf. q. 90. Enimvero licet non negare velim, septimestrem posse esse vitalem fœtum, & partum; verum an sit perfecte vitalis, aut an mulieres certo sciant esse septimestrem fœtum, de eo adhuc dubitatur.

SEPTUAGENARIUS, ἑβδομηκοντάτης, dicitur annos 70. natus. De his testatur Gal. quod aliquando ferant sanguinis missionem, l. de cur. rat. per S. M. c. 13. fin.

* SEPTUM TRANSVERSUM. Vide *Diaphragma*. *Septum pellucidum* quoque vocatur Fornicis in cerebro dicti pars inferior. Lyser. Cult. Anat. l. 3. c. 6. p. 88. *Septum Cordis*, dicitur partes sinistri ventriculi a dextro secernens. D. D. Hofm. Dissert. An in Micr. Horn.

SEQUESTRATIO, idem quod *separatio*, *segregatio*, ἀξίωσις. Membra *sequestrationis* vocat Parac. organa colatoria.

SERANGODES, σπηγγώδης, antrosus, cavernosus, rimofus, idem fere quod σπηγγώδης, fi-

stulosus. Legitur apud Hipp. l. de Carn. IV. 4. IX. 3. XVI. 3. l. de corde VI. 1. l. de vuln. c. 11. 3. Vide *Foef.* p. 562. seq.

SERAPHIN, est ineffabilis virtus, & immensa potentia cæli, & præsertim Angelicus chorus, & schola cælestis. Dorn. Rul. & Joh.

SERAPINUS, id est *gummi Arabicum*. Rul. & Johnf.

* SERAPIUM, idem quod *sirupus*. De quo paulo infer.

SERENITAS, *serenus*, ἠέλιος, ἠέλιος. Vide *Eudia*.

SEREX, id est *Lac acetosum*. Rul. & Joh.

SERGETICUM, σεργητικόν, epitheton unguenti *Irii*, apud Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16.

SERICIACUM, id est *Arsenicum*. Rul. & Johnf.

SERICUM, σερικόν, æquivocum est. 1. apud Gal. significat *fructum* aliquem edulem quidem, nihil tamen vel ad sanitatis conservationem, vel ad morborum profligationem conferentem, l. 2. de Al. fac. c. 32. Deinde notat lanam illam, quam gignunt, & in globulum ovalem conglomerant sese una obvelantes vermes, *Bombyces* dicti. De quo *serico* vide supra *Bombyx*. *Sericum* crudum omittendum esse in Confectione *Alkermes* vult Jac. le Mort. in Chym. Med. Phys. Vide *Morley* Coll. Ch. Leid. c. 221. Adde *Helmont.* de febr. c. 8. n. 13. Denique *Sericon* idem est, ac *Minium*. Rul. & Joh. *Serica* quoque dicuntur Gal. *Zizipha*, sive *Jujubes*. Vide *Zizipha*. *Serica Cauterica*, quæ dicuntur *Paræo*, vide apud eund. l. 25. c. 32. p. 128.

SERIDES, σερίδες, vocantur *olera esculenta*, apud Gal. l. de attent. diet. c. 3. Alias σέρπς est *cichorii*, vel *endiviæ* genus, apud Diosc.

SERMO, λόγος, λαλιζ, vide *Lalia*, *Locutio*, *Logos*, &c. Aliqua tamen differentia legitur inter *Vocem*, *Loquelam*, & *Sermonem*; dum vox ad loquelam; loquela vero ad *sermonem* pertinet; *Sermo* vero non est omne, quod proprie in sensum auditus cadit; neque id solum, quod ore emittitur, sed solam hominum vocem, qua inter se colloquantur, veteres appellabant. Gal. comm. 1. de humor. t. 24. & c. 3. in l. 3. Epid. t. 73. ubi Gr. ὠδὴ vocatur. In primis vero in Medicina considerari debet non solum *sermo Medicorum* ad ægros, de quo Gal. c. 4. in l. 6. Epid. t. 9. ne sit fatuus, aut molestus, sed gravis, utilis, ægroque acceptus; sed etiam *sermo ægrovum*, siquidem & hic præsentium notitiæ, & consequentium divinationi potest adjumento esse, c. 3. in l. 1. Epid. t. 1. Junge *Rolfink.* O. & M. M. l. 3. f. 2. cap. 14.

SEROSUS, σερρώδης, ἰδατωδης, idem fere quod *Aqueus*, vel *aquosus*; dicitur partim de ipso aqueo sanguinis vehiculo: Gal. l. 4. de U. P. c. 5.

& alibi: partim de constitutione corporis, & Temperamento inde dependente, quod pro varietate caloris, aut frigoris concurrentis, ad Melancholicum, vel Phlegmaticum pertinet, imo & ad Cholericum: partim etiam de superfluo, & excrementitio humore *Cachexiam serofam* constituyente: unde Carol. Pifo elegantem librum conscripsit de Morbis a *serofa* coluvie obortis.

SERPENS, ὄφεις. Vide *Ophis*.

SERPETHA, est *medicina lapidem liquefaciens*. Dorn. Rul. & Johnf. Meminit ejus Parac. l. 2. de Tart. tr. 2. c. 5. & in fragm. ad h. l.

* SERPIGO, ἔρπης. Vide *Herpes*. *Impetigo*. Nam utrique affectui tribuitur hoc vocab. *Impetigo*. Vide Vvalther. Sylv. Med. p. 1368. & Valefc. de Tarant. Philon. Chir. c. 10.

† SERRA, Hipp. de vulner. Cap. Terebella, seu modiolus. Claudin. Perralius in Not. ad Jul. Arant.

SERRA, ὄφισ, equivocum est. Proprie notat instrumentum, & quidem in Medicina Chirurgicum, quo membra amputantur: Habeturque duplex: *Magna*, qua artus gangranosi, aut sphacelosi: & *Parva*, qua digiti manuum, & pedum refecari debent. Vide Hildan. de Gang. & Sphacel. c. 19. & Cist. milit. class. 19. ut & alios Chirurgiæ scriptores, Aquapend. Paræum, Scultetum, &c. Ob similitudinem vero rostri, quod capiti adnatum, cum *ferra*, *Piscis* quoque quidam *Cetaceus Serra* vocatur, Gr. πέρσις, peperam ὄφεις, cujus historiam vide in Aldr. de Cet. l. 1. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. sect. 1. p. 82. seq. *Serrulam versatilem* Sculteti videre licet descriptam in ejusdem Armam. Chir. Part. I. Tab. V. fig. 1.

SERRATUS, ὄφισάδης, cognomen est diversorum Musculorum, quorum alii *serrati majores*, alii *minores*, alii *postici* appellantur, apud Bart. l. 4. An. c. 3. & 4. p. 563. 565. *Serra*, ossium commissura, quid sit, vel ossium compages, docet Vesal. l. 1. de H.C.F.c.4. Vide *Priornodes*.

SERVITUS, δουλεία, dicitur de functionibus, & usibus partium ministrarum: estque duplex, *Præparatoria*, & *Latoria*. Illa vocatur *Utilitas*. Hæc retinet nomen. Declaratur exemplis: v. g. Cordi ministrat *servitute præparatoria* Pulmo, Latoria, Arteriæ, Venæ. Testiculis ministrant *præparatorie* Vasa spheratica præparantia: *Latorie* Penis, & Vasa deferentia. Avic. l. 1. fen. 1. doct. 5. c. 1.

* SERUM ὀρρὸς, vide *Orrhos*. De *seri* statu præternaturali plura quare in Indice Bonetti, Anatom. Practicæ.

SERVUS, δούλος, quid significet in statu Oeconomico, pueri quoque e dictionariis norunt.

Quod vero olim Medici *servis* annumerati fuerint, ex l. 1. r. §. 5. de com. serv. manumiss. & l. 3. in pr. C. Com. de legat. illud non de Medicis veris ἀρχιτεκτονικοῖς, sed de horum saltem ministris, Pharmacopolis, Chirurg. intelligendum esse, egregia oratione jam olim demonstravit, & partes Medicorum cordate defendit quondam J. Ctorum decus, Georgius Richter, in Orat. Panegyrica. *Servorum* valetudinem etiam esse observandam, sed horis saltem subcisivis, docet J. Alex. l. 33. Sal. c. 19. Per similitudinem quomodo *Ager* vocetur *Morbi servus*, ostendit Lind. Exerc. XIII. §. 549. seqq. Chymici cum Hermete *Mercurium* vocant *servum fugitivum*. Rul. Libav. & alii. Vide *Fugitivus*.

SES, σῆς. Vide *Tinea*.

SESAMION, σισάμιον, vocatur placenta ex *sesamo*, melle, atque oleo parata. Vocatur & σισάμιες, σίσμιον. Foef. p. 653. σισάμιον & etiam dicuntur, quæ ex *sesamo* sunt parata. Hipp. l. de affect. XLIV. 29.

SESAMOIDEA, σισαμοειδέα, dicuntur *Officula* a *sesami* leguminis minuti specie, cui forma, & magnitudo respondent, & natura multis manuum, & pedum articulis veluti auctarium apposuit securitatis gratia. Gal. l. 2. de U. P. c. 12. Jung. Barthol. libell. 4. Anatom. c. 22. & ult.

SESEROS, σισέρως, h. e. laboris *valde distans*. etiam *divaricatum* vocatur. Occurrit apud Hipp. 3. de fract. t. 43. ἀφιδύμαζι σισέρωζι, dicuntur *visus effusi*, & labris ductis facti, l. de Glandul. IV. 11. Adde Foef. d. l.

SESCUNCIA, idem quod *sesquiuincia*, ἡμισίον, h. e. drachmæ duodecim. Gal. l. 1. de C.M.S.L. c. 8. Vide *Hemolion*. *Sescuncia* aliquoties legitur in Scrib. n. 50. 60. &c. Vide Rhod. Lex. Scrib.

SESQUI, ἡμισίον, notat *integrum cum dimidio*. Rhod. Lex. Scrib. p. 441.

SESQLIALTERA, dicitur ab Helmontio *febris spuria*; qualis est *Hæmitritæos*, erraticæ, &c. & eam deducit ex scoræ, & lotii deficiente secretionem, & excretionem, de febr. c. 11. n. 14. *Sesquialterum*, idem quod *Hemolium*, de quo supra.

SESQUIHEMINA, i. e. *Hemina*, κτόλη, una cum *dimidia*. Gal. d. l.

SESQLIBRA, i. e. *libra una*, & *dimidia*. Scrib. n. 222.

SESQUIOBOLUS, i. e. *obolus unus cum dimidio*, i. e. *grana quædecim*. Gal. l. 3. de C.M.S.L.c. 1.

SESQLICXATHUS, est *bemina quadrans*, vel *sextrans cum uncia dimidia*. Gal. l. 9. c. 6. ad fin.

SESQLIPEDALIA, βόλα, dicuntur *verba ampullosa*, quæ grande quid sonare videntur, cum audis, ceu inflata vento jactantiæ; cæterum inania rei, & rationis. Lind. Exerc. XIII. §. 68.

Hæc

Hæc dedecent Medicum Hippocrate, & Æsculapio dignum.

SESQUIPLUM, idem quod *sesquipondus*, ἡμίλιον, & refertur ad præcedentem determinationem, i. e. *Integrum cum dimidio* pondus. Gal. 1. de Antid. c. 9. fin. & alibi.

SESQUISEXTARIUM, i. e. *sextarius unus cum dimidio*. Gal. 1. 3. de C. M. S. L. c. 1.

SESQUIUNCIA. Vide *sefcuncia*.

† SESSA VENETORUM antiquorum byssus ex gossypio. Prosp. Alpin. de plantis Ægyptiorum, c. 18.

* SESSILIS, epitheton *Verrucæ*, quæ alias *μορμυκία*, *formica*, vocatur. Vide *Formica*.

SETANIOS, σιτανιός, rectius quam σῆνιός, *Hornus*, *homotinus*: epitheton tritici, ap. Hipp. Vide *Hornus*.

SESTRON, σῆστρον, idem quod *κοσκίνον*, *Cribrum*, a σῆστρο, *cribro*. Vide *Coscinus*, *Cribrum*. Lac *σσεστρουμίδιον*, *cribratura*, legitur apud Lind. Ex. XVI. §. 108.

SETA, τρίχον, proprie *pilum suillum* significat. Dicitur tamen & de lanis: unde *pannus fetaceus* τρίχον vocatur. Gal. 1. 3. de C. M. S. L. c. 4. circa fin.

† SETACEUM, ab Italico *feta*, i. e. *sericum*, unde *fonticulus paratur*, quo *ulcus aperit* tenetur. Campolong. de Arthr. c. 45.

SETACEUM, vocatur operatio Chirurgica; estque species fonticuli, vel cauterii, quod parari solet ut plurimum in occipitio, tribus instrumentis, forcipe, acu, & *feta*, vel *setone*: cujus parandi modum vide apud Aquapend. de oper. Chirurg. c. hoc. tit. Hildan. Cent. I. obs. 40. Paræum 1. 9. c. 24. qui *setonem* vocat, quemadmodum & *Helmont*. tr. *Cauterium* num. 22. Laur. *Bellin*. in *Masculino fetaceo* posuit, describens per fonticulos duplicis emissarii per majus, & minus spatium sub cute crassiori filo serico, aut simili tenui funiculo, in *Opusc. Med. de sang. miss. p. m.* 187.

SEULO, i. e. *plumbum*. Rul. in *Lex*.

SEVATIO, idem quod *Steatoma*, secundum *Ingraff. Comm. ad Avicenn. de Tum. p. n.* pag. 84.

SEVUM, idem quod *sebum*, de quo *superius*, Gr. *σέβον*.

† SEXUPES, pediculus. *Santes Ardoinus* de venenis l. 8. c. 22.

SEXTANS, ἑκτατη τῆς λίβρας, sexta pars libræ: pender uncias duas, Gal. 1. 4. de C. M. P. G. c. 14. vel drachmas sexdecim, l. 8. de C. M. S. L. c. 1.

* SEXTARIUS, ἑξῆς, dicitur *mensura liquidis*, & *avidis communis*: de qua tamen Gal. notat, ap. Athenienses olim non fuisse, postea vero etiam a *Gracis receptam*; sed aliter, quam *Romanos sumpisse*. Apud *Romanos sextarius* unus

libram unam, semissem, & sextantem, ut simul juncta constituent uncias viginti, pendere dicitur. Athenienses vero minore paulo constituerunt mensuram per *sextarium*, videl. libram cum semisse, h. e. uncias octodecim. Gal. 1. 1. de C. M. P. G. c. 1. Jung. J. Alex. not. ad h. l. Adhuc minor legitur ἑξῆς, *sextarius*, qui pender uncias tres, l. 6. de C. M. P. G. c. 16. Rhod. in not. ad *Scrib. distinxit* in mensuralem, & ponderalem, illum continere duas heminas, hunc vero tredecim uncias docens, ad comp. 127. 130. *Linden. Sextarium* pendere vini uncias sexdecim, totidemque scrupulos: Mellis uncias viginti quinque, scripsit, Ex. X. §. 156.

SEXUNX, i. e. *pondus sex unciarum*, h. e. *libra dimidia*, semissis. Gal. 1. 1. de C. M. P. L. c. 8.

SEXUS, γένος, φύς, vocatur *differentia viri, & feminae*: de qua Gal. 1. 9. de Hipp. & Pl. Decr. c. 3. & alibi. Discrimen hoc animalibus saltem perfectioribus competere, accuratiores Philosophi, & Medici statuunt. *Alit* tamen etiam vegetabilibus quoque attribueri non dubitant; inter quos *Schrod.* l. 1. c. 35. & quidem realiter. Reicitur hæc opinio in *Th. Chym. Vol. I. p. 349. Sexus* discrimen quomodo faciat morbosam dispositionem, monstrat *Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 36. Sexum* non posse mutari naturaliter, proluxe docuit *C. Rejes C. El. q. 57.*

SIAGON, σιαγον, idem quod γένος, γνάθος, *maxilla*, ita dicta, ὅτι αἰστανται πρὸς τὴν ἀγοστήν, quod circumacta moveatur. *Gorr. Lind. l. 2. Physiol. Med. c. 13. §. 4. 5. Arist. l. 3. H. A. c. 7.*

SIAGONAGRA, σιαγονάγρα, dicitur *Arthritidis particularis species*, *maxillæ articulum infestans*. *Paræus Chirurg. l. 17. c. 1.*

SIALOCHOOS, σιαλοχόος, vel *πυλοχόος*, idem quod *σικάλζων*, vocatur *Hipp.* qui multam salivam ore effundit, l. 2. *Epid. f. II. 90. l. 3. de mor. X. 13. l. 2. de diæt. XVII. 4. 6. Gal. c. 1. in l. I. prorrh. t. 3. Jung. Foef. p. 564. Lat. Salivator* dici solet. Vide *salivatio*.

SIALOS, σιάλον, *σιαλον*. Vide *saliva*.

SIBAR, i. e. *Argentum vivum*: item *stella eruta*, *Dorn. Rul. & Johnf.*

SIBARE, *Avicennæ dicitur species Phrenitidis*, quæ *ferina* dicitur, *Forest. l. 10. obs. 1. Schol. Vel Inflammatio Erysipelacea*, aut potius *Gangrenosa cerebri*, & meningum. *P. M. de Caldeira T. III. Op. p. 20. seqq.*

SIBEDATA, id est *Hirundinaria*, *Paracels. lib. 2. de Tart. tr. 2. c. 6. Dorn. Ruland. & Johnf. item lapis*, quo colores teruntur. *Rul. & Johnf.*

SIBETINA, epitheton *Colicæ*, quæ & *Zibethina* dicitur, *Parac. Paragran. Tract. 1. & 2.*

SIBILUS, σιβίλος, σιβίλιον, λεπτόν, est sonus acutior, tenuior, qualis in Asthmaticis observatur in inspiratione, quia humores crassi obfederunt fistulæ laryngis osculum, ita ut aer hanc viam angustatam transire non possit, sed lateribus allisus sonum acutum edat. Dolaus Encyclopæd. l. 2. c. 2. §. 10. p. 258. Vide *Syrizo*. *Hyposyrizo*. Tropice etiam *Uvulam* vocari *Sibilum*, scribit Vesal. l. 6. de H. C. F. c. 6. *Sibilus* etiam accipitur pro sono præternaturali in auribus percepto a flatu quodam, vel halitu in anfractibus organi auditorii agitato. Vide *Sonus*. *Tinnitus*.

SICCANS, ξηραίνω, ξηραίνω, epitheton medicamentorum, quæ temperamenta corporum ad sicciorum statum permutant. Gal. lib. 1. de C. M. P. G. c. 6. Talis effectiva *siccioris* a terrestreitate particularum dependet, cui humidæ particula involvuntur, & excipiuntur, cui & leves salinæ particulae intermixtæ sunt. Dividuntur in mediocriter, & valde *siccantia*. l. 3. d. tit. c. 6. Vide etiam Schrod. Morell. & alios, qui de materia Medica scripserunt.

* **SICCITAS**, *siccus*, ξηρότης, ξηρός, de qualitate dicitur elementari, inter primas vulgo relata, humidæ opposita, communi igni, & terræ, & in se notiori, quam ut descriptione aliqua indigeat, aut ulterius explicari possit. Optima descriptio videtur, quæ per absentiam humiditatis exprimitur. In foro Medico variis tribuitur rebus, secundum, non nat. & præternaturalibus. Ventres *sicci* opponuntur humidis, 2. aph. 53. quo pertinet *sicca* mulier, l. 4. Epid. XIII. 9. Temperamentum etiam *siccum*, aliquoties legitur ap. Gal. passim. Anni temporum *siccitates*, Gr. dicuntur *αιχμοί*. 3. aph. 16. *Siccus* hydrops, 4. aph. 11. i. e. Tympanites. Ophthalmiæ *siccæ*, 3. aph. 11. *Sicca*, & valida frictio dicitur, quæ corpori foris adhibetur, nullo humido, aqua, vel oleo foris circumfuso. Gal. l. 2. de S. F. cap. 25. Gr. dicitur ξηραίνω.

SICCASIA, σικχασία, vocatur *molestum fastidium*, & *ἀνορεξία* mulieribus gravidis familiaris: Adjectiv. *σιγγής* in aliis Lexicis occurrit; & exponitur a *Svida* per *ἀνορεξία*, ἢ ἀσθενής, i. e. *inappetens*, & infirmus. Substantivum vero legitur in Moschion. l. de morb. mul. c. 28.

SICELICA, *sicula*, σικελική, epitheton medicamenti contra colicos dolores, apud Gal. l. 9. de C. M. S. L. c. 5. fere circa fin.

SICILICUS, *sicilium*, σικλίον, ponderis nomen, veterinariis usitatum, pendens unciam dimidiam, sive drachmas quatuor; uti patet ex Gal. de pond. & mensur. confirmante C. Hofmann. in notis M. S. nondum editis. At

Rhod. ad Scrib. *Sicilicum* dicit esse uncia quartam partem, in qua sunt serupuli sex, & pendet drachmas duas, n. 71. p. 133.

SICYA, σικυά. Vide *Cucurbita*.

SICYEDON, σικυεδόν, est species fracturæ, quæ & *καλλιδόν*, & *ραφηνιδόν* dicitur, quando os totum per transversum frangitur. Gorr.

SICYONE, σικυώνη, quatuor habet significationes, juxta Gal. in Ex. d. Hipp. *Colocynthidis*, *Cucurbitæ* pyro similis, *Cucurbitæ* *Chirurgicæ*, & *Cucurbitæ* fundo carentis, ac metæ formam præ se ferentis. Foef. Oec. p. 565.

SICYONION, σικυονιον, nomen *Unguenti*, vel *Olei* compositi, cujus basis est *Cucumis sylvestris*, ap. Ægin. l. 7. c. 20.

* **SIDERATIO**, vel *Syderatio*, æquivocum est. Vel enim idem significat, quod *Apoplexia*, aut subita *paralysis*; quam significationem approbat Lang. l. 1. ep. 25. & l. 2. ep. 53. Rhod. ad Scribon. n. 101. p. 168. Vel notat *morificationem* alicujus membri, quæ alias *Sphacelus* vocatur, σφάκελος, de quo vocab. inferius, quam retinuit Castell. Vide *Morificatio*. *Sphacelus*.

SIDEROS, σίδηρος. Vide *Ferrum*.

SIDIA, i. e. *Lima*. Rul. & Johnf. Lex.

SIDIODES, σιδιοδής, dicitur *color malicorium*, hoc est corticem mali Punici, Gr. σιδιον dictam *representans*, σιδιον enim *malum punicum* significat. Legitur aliquoties apud Hip. l. de judic. dieb. VII. 2. l. de int. aff. XXXI. 3. XXXIV. 7. XXXIIX. 4. XLVIII. 6. l. 3. de morb. XII. 3. Jung. Foef. d. l. Keuchen. ad Sammon. p. 271.

* **SIDUS**, *Sydera*, idem quod *stella*, ἄστροι, σήματα. *Sydera* vocantur a siderando, quod est incendere. Veterum fuit dogma, *sidera* esse omnia igneæ naturæ. Lind. Ex. XI. §. 161. seqq. 188. Hoc dogma hodieque revocavit Gassendica, & Cartesiana Philosophia. *Sidereum corpus* Paracelso dicitur *spirituale*, *Magicum*, *Cabalicum*, cui peculiaries attribuit virtutes in herbis, & aliis naturalibus, tr. Labyrinth. Med. c. 9. & 10. l. de Pestil. tr. 1. & 3. & Philof. sagac. l. 1.

* **SIEF**, i. e. *Collyrium*, medicamentum Ophthalmicum siccum. Vide *Collyrium*.

SIEGONES, σικγιόν, idem quod *σικγιόν*, *Maxilla*. Vide *Siagon*.

* **SIELISMOS**, σικλισμός, vel *σικλιτισμός*. Vide *salivatio*, a verbo σικλίζω, *multam salivam effundo*. Unde σικλιζοντες, iidem qui *σικλοχοί*, de quo paulo superius. Legitur vero apud Hipp. 1. prorrh. c. 3. t. 21.

SIFANTIS, i. e. *terra argentina simphus*. Rul. & Johnf.

SIGE, σιγή, *silentium*, *taciturnitatem* significat. Pessimum signum in phreniticis, & deliriosis.

ris. Hipp. 1. prorrh. c. 2. t. 19. Coac. t. 56. Vide *Aphonia*. *Silentium* alias egregie diluixit Libav. in *Silentium Prudentia*, & *Tolerantia*, T. III. Op. p. 154. Non minus recte & *Silentium Crollii sacrum* vocavit diabolicum, & execrabile, T. IV. p. 69. Eto utinam hodieque persuadere sibi paterentur Christiani plebei (quamvis etiam non sint pauci, qui prudentiores videri volunt) qui existimant, nihil magici, nihil praestigiarum praese ferre, dum talia remedia commendantur, cum *silentio* vel colligenda, vel applicanda. Revera tale *silentium* execrabile est, non sacrum: verba sunt laud. Authoris verissima.

SIGIA, i. e. *storax liquida*, vel sygra. Rul. & Johnf. Gal. de ocul. c. 3.

† SIGILLATIO, cicatricis indicio. Fallop. de re cor. c. 2.

SIGILLUM, σφραγίς, ita fuit dicta Terra Lemnia sigillata; cuius modum preparando, & sigillandi signo Dianae descripsit Gal. l. 9. de S. Fac. quemadmodum & hodieque Terra Turcica, Melitensis, S. Pauli, Silesiaca, Hersbrucensis, aut Veldensis Norica, certis sigillis notari solent: de quibus vide Schroder. l. 3. c. 2. Fr. Hofm. Cl. ad h. l. C. Hofm. Paral. Offic. c. 44. 45. Ita & Trochisci sigillis, & asteriscis signari solent, praesertim viperini, in officinis Venetis. Sigillum Hermeticum dicitur, quo vitrum fustum, & igne fusorio liquatum occluditur; quamvis nonnulli massam aliquam ex succino albo, vitro Veneto, Borrace, aequalibus portionibus, ad hanc obturationem usurpent. Rul. Olim vasa cera, & annulo signabantur a Medicis. Rhod. ad Scrib. n. 269. p. 331. Sigillis vero magicam virtutem adscribere cum Paracelsicis, de quo etiam in Th. Chym. Vol. VI. p. 351. superstitiosum est. Vide *Character*.

* SIGMOIDES, σημοειδής, h. e. literam Graecam C. referens, non Σ. Vide C. Hofm. comm. ad Gal. de U. P. n. 385. Tribuitur variis corporis partibus. Ita dicitur processus scapularum, qui & Ancyroides, & Coracoïdes vocatur. Barthol. libell. 4. An. c. 19. Deinde sinus, seu cavitas semicircularis in cubito inter duas cubiti apophyses comprehensa, in quam brachii extremum trochæ simile inferitur, d. l. c. 20. Porro tres Valvulae cordis, ad ostium arteriae pulmonalis in dextro ventriculo foras spectantes, sigmoideae vocantur. Gal. l. 6. de U. P. c. 14. qui tunicas saltem appellavit. Barth. l. 2. c. 7. Cartilagines quoque asperæ arteriae cum non sint integre circulares, sed parte posteriori membranosa, & ita cartilaginea sua substantia antiquum C. referant, σημοειδής vocantur, d. l. c. 10.

SIGNATIO, Signatura, σηματογραφισμός, alia est necessitatis, quando vasa obliquantur; aut

ipsa medicamenta, ad evitandam vel exhalationem virium, vel suspicionem fraudis. Ita & Acidularum Egranarum vasa fictilia publica autoritate obliquantur. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 441. Vel est *superstitio*, & vanitatis. Quo, salva auctoritate, pleraque etiam referenda mihi videntur, quæ Crollius de *signativis Plantarum* scripsit; cum plurima profus ridicula nitantur, & inepta similitudine. *Signata ars*, Paracelfo dicitur *Caballa*: estque, ex illius mente, pars Astronomiae, & introitus ad Medicinam; verum ob magiae suspicionem vitanda. Labyrinth. Med. c. 9. & tr. de morb. Tart. c. 16. Vide *sigillum*, *Character*.

SIGNIFICATIO, σημασία, σημασία. Vide *semasia*, *semeiosis*.

* SIGNUM, σημεῖον. Vide *semeion*.

SILACH, Arab. *silac*, dicitur *crassities palpebrarum*. Forest. l. XI. Obs. 46. Schol. Alii ad πιδωσον, h. e. *defluvium capillorum* applicant. Johann. Steph. Paraphr. in Avic. l. 3. fen. 3. c. 3. 173.

SILEX, κόχλαξ, vocatur genus lapidum, vel saxi durissimum, extrinsecus leve. Hujus species est *Pyrites*, de quo superius. Alias plures recenset Rul. in Lex. De *silicis* virtutibus, & usu vid. Schroder. l. 3. c. 8. n. 18. & Fr. Hofm. in cl. Th. Chym. Vol. VI. p. 453. Quare & in Indice Helmontii.

SILICETUS, idem quod *Marmoreus*, epitheton *Tarsari*, in renibus, aut vesica nimio opere indurati, apud Paracels. l. de Tartareis morb. c. 20. & 21.

SILIGNIS, σιλιγνίς, Latine *Siligo*, dicitur purissima tritici farina, e qua paratur *panis siliginus*, σιλιγνίτης. Gal. l. 1. de A. F. c. 2. Lang. l. 1. ep. 56. J. Alex. l. 8. Sal. c. 6. & not. in Gal. d. l. Lind. Ex. XIII §. 510. seq.

SILIPIT, i. e. *Æs*, *Caprum*. Rul. in Lex.

SILIQUA, κεράτιον. Vide *Ceration*.

SILO, homonymon est. Vel enim idem est, quod *Simus*, σιμός, qui naso est sursum versus repando. Lind. Ex. XI. §. 39. Vel ap. Chym. idem est, quod *Terra*. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

SILURUS, σιλύρῳ, nomen piscis: de quo tamen inter se dissentiant Auctores, dum alii *sturionem* esse dicunt; in qua sententia est Aldr. lib. 4. de pisc. cap. 9. alii cum *Glanide* confundunt, ut Gesnerus. Vide Aldr. l. 5. de pisc. c. 5. Meminit alias Gal. l. 9. de S. F. §. Halme, ad fin. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 2.

SIMIA, σιμάξ. Vide *Pitheca*.

SIMILA, *similago*, σιμιδάλις. Vide *semidalis*.

* SIMILARIS, ομοιομερής, ἀπλῆς. Vide *Homœomerus*. *Haplus*.

SIMILATIO, idem quod *Assimilatio*: de quo supra

supra in AS. Gr. ὁμοίωσις.

SIMILIS, *similitudo*, ὁμοίος, ὁμοίότης, quid significet, notum est, videlicet aliquam convenientiam rerum inter se diversarum. Gal. *simile* duobus modis dici docet: uno quidem, quando est ἁπλοῦς καὶ ἁπλοῦς, & nulla intercedit varietas: altero, quando secundum magis, & minus saltem est convenientia, ὡς ἡ μᾶλλον ἢ ἧττον, c. i. de iis, q. in med. t. 4. fin. *Similia similibus* conservari, est generalissimus scopus methodi Hygiænes; de quo in *Hygiene*; limitationem suam tamen admittit, uti videre est in Dogm. nostr. P. IV. c. 2. d. 3. p. 468. *Similitudinem* formæ liberorum cum matre demonstrare, quod mater etiam materiam conferat ad formationem fœtus, vult J. Alex. not. in Gall. 2. de sem. c. 1. Plura de *similitudine* inter generans, & generatum, inter parentes, & liberos, vide ap. C. Rejes C. El. q. 54. Quamvis vero *similitudinis* observatio in Medicina insignem, multumque usum habeat; probe tamen etiam observanda est cautela Hip. quod *similitudines* Medicis pariant errores, & difficultates, l. 6. Epid. f. IIX. 80. vel t. 49. quem locum notatu dignum bis citavit Lind. Ex. XII. §. 71. & XIV. §. 114. *Similitudo* enim saltem est instar syllogismi Dialectici, vel Topici, nihilque certi concludit, J. Alex. not. in Gal. l. 4. M. M. c. 4. Utinam hoc vero probe observarent Chym. & Spagy. qui nimium quantum *similitudinibus* nituntur; & ita sæpissime fallunt, & falluntur. Fallax quoque in multis est *similitudo* plantarum cum partibus corporis humani, quæ tamen vires indicare creditur a Schr. l. 1. c. 38. Quin potius verissime Lib. negavit a *simili* ad essentiam recte aliquid colligi, T. IV. Op. p. 259. 277. *Similitudines* quoque dicuntur figuræ cœlestes, quæ rebus assimilantur nos concernentibus. Rul. Johnf.

SIMISSA, σπῆ, rectius *semissa*, i. e. ad dimidiam coctum. *Simissator*, vel *semissator*, qui ad dimidias coquit, Gr. σπῆστις. Linden. Ex. X. §. 52.

***SIMITAS**, *simus*, σιμός, σιμός, duplicem habet significationem: unam naturalem, in qua dicitur de Hepatis concava parte, ex qua prodit Vena portæ; cujus opposita pars *convexa*, & *gibba* nuncupatur. Gal. l. 4. de U. P. c. 13. Barthol. l. 1. An. c. 14. & alibi: alteram præternaturalem, qua notat vitiatam figuram nasi; cum medius nasus subsidet, aut deprimitur. Galen. com. 1. in l. 6. Epid. t. 4. Jung. Foef. p. 566. Alias & σιμόν etiam de rebus non naturalibus usurpatur: v. g. de *ferularum* Chirurgicalium parte *refusa*, & resina, apud Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 11. Σιμόν quoque dicitur *vinculi* quoddam genus, quod ab orbicu-

lari plurimum inclinatur, d. l. comm. 2. t. 2. **SIMIVULPA**, πιδυκκλώπηξ, vel *Vulpissima*, ἀλωπεκοπίδηξ, animal quadrupes, digitatum, viviparum, peregrinum, *vulpis*, & *simie* formam ex parte referens; cujus historiam, & usum in cibus vide ap. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 4.

SIMMITIUM, i. e. *Cerussa*. Rul. & Johnf. **SIMOS**, *simotes*, σιμός, σιμός. Vide *simitas*.

***SIMPLEX**, ἀπλῆς, *simplicitas*, ἀπλότης, usitatissimus terminus in Medicina; de rebus naturalibus, præternaturalibus, & non naturalibus. Quando de partibus dicitur, idem est quod *Similaris*, vel *Homogeneous*. Quando de morbis, intelligitur ille, qui unam saltem partem affectam occupat; quamvis & febris *simplex* dicitur Galeno, quæ mitis est, & cum signis tuis cumprimis, qualis est *Ephemera*, l. 1. de Crif. c. 16. Remedia *simplicia* dicuntur ad differentiam compositorum, quibus etiam communiter anteferuntur. Helmont. tr. Pharmac. ad Disp. n. 5. quamquam experientia testatur, hoc universaliter verum non esse, ob frequentissimam in corpore humano heterogeneitatem valde mixtam, & intricatam. Vide Dogm. nostra P. VI. c. 4. d. 3. p. 747. seqq. In genere vero *simplex* & natura, & doctrina prius esse composito, recte dicitur a Gal. l. 1. de diff. resp. c. 2. 3. aph. 15. & alibi. Chymici tria *simplicia* materialia corporum naturalium statuerunt, ceu principia, *vaporosum*, *inflammabile*, *fixum*, Th. Chym. Vol. I. p. 101. Aliis vero quaternarius numerus placet: de qua sententia alibi dictum.

SIMULATIO, προσποιήσις, dicitur de iis, qui morbum *simulant*. Lege Gal. libell. de iis, qui morbum simulant. *Simulata* quoque *Medicatio* dicitur, quando causa morbifica non perfecte removetur, sed saltem movetur. Ita v. g. quando febris supprimitur non depurato sanguine ab inquinamentis suis. Lind. Ex. XII. §. 115.

***SIMUS**, vide *simitas*. *Simus* quoque dicitur Gilla. Rul.

SINA, idem quod *China*. De Medicina *Sinica* vide Act. Lipf. 1682.

SINAPELAEON, σινάπελαιον, i. e. *Oleum Sinapinum*: de quo Diosc. l. 1. c. 47.

SINAPISIS, i. e. *Bolus armena*. Rul. & Johnf. in Lex.

***SINAPISMUS**, σινάπισμός, & de medicamento tenuium partium, acri, & vehementer calido ex *sinapi* compositum dicitur. Gal. l. 3. de L. Aff. c. 4. ubi σινάπισμός ἢ ἰάπωνος vocatur: & de ipsa operatione, quæ est species *Rubificationis*, vel *Phœnigmi*. Vide *Phœnigmi*. Hor. Aug. vocat *Sinapisma*, Tom. II. Epist. & Conf. Med. l. 3. p. 497. seq. quamvis vitiose per y legatur. In prioris significatione sumitur a Schrod. i. 2. c. 44. in

in posteriori l. 1. c. 3. Adde Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 41. Spec. l. 2. f. 33. Morell. l. 2. de form. rem. f. 1. c. 41.

SINAPIUM, vocatum *Embamma*, vel *Intin-
Eus ex sem. sinapi* paratus; cuius meminit J. Alex. l. 20. Sal. c. 15.

SINAROS, *σιναρός*, hoc est *Læsus*. Legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 45. 2. de artic. t. 37. & c. 3. t. 70. l. 6. Epid. f. VII. 72. a voc. *σινος*, quod *lesionem*, *noxam* significat. Unde & contrarium *ἀσινός*, *illegus*, Foef. p. 567.

SINCERUS, *γνήσιος*, idem quod *Legitimus*. Vide *Gnesios*. Interdum etiam pro *puro* sumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

* SINCIPUT, vel *synciput*, *βράγμα*, anterior capitis pars, supra frontem, capillis instructa, l. de Introduct. c. 10. Barthol. l. 3. Anat. præm. Vide *Bregma*.

SINGULARE, idem fere significat, quod *specificum*: estque epitheton Medicamenti, quod legitime adhibitum, *singulari* plane vi, ac proprietate huic, vel illi affectui p. n. mederi dicitur. D. Velfchius in Disp. de *singularibus*.

* SINGULTUS, *λύγξ*, *λυγμός*. Vide *Lygmos*. *Singultosa febris* dicitur Practicis, non illa ubi aliquando *singultus* molestat, sed quam fere per omnia tempora comitatur hic affectus, & cum febre exacerbatur, notante Petr. Mich. de Calderia T. I. Op. p. 423.

SINISTER, *ἀεριστός*. Vide *Dexios*. Dieterich. n. 104.

SINOMOROS, *σινόμορος*, dicitur *Malignus*, *noxius*, *perniciosus*. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 51. & 54. Jung. Foef. d. l.

SINOS, *σίνος*, *Noxam*, *offensam* significat, idem quod *βλάβη*. Frequenter legitur apud Hipp. v. g. 3. de R. V. I. A. t. 14. 2. de fract. t. 15. l. 5. Ep. XIV. 3. l. de vuln. cap. X. 2. & alibi. Vide Foef. p. 566.

SINOPIS, *σινωπία*, species *Rubricæ* melior. Vide *Miltos*. Apud Rul. etiam *sinopida* in nomine dicitur.

* SINUS, *κόλπος*. Vide *Colpos*.

SIPHA, terminus obscurus apud Paracels. de quo dicit, quod *saga*, vel *Pythonista* ignem veluti e filice hoc eliciat, & tempestatem excitet, tr. de Podagra, tit. Processus.

SIPHAC, idem est quod *Peritonæum*. Forest. l. 6. Chir. obs. 48. Schol.

SIPHITA, *syphita*, nomen morbi, ap. Parac. & distinguitur in *pravam*, & *strictam*. *Siphita pravæ*, morbus est, vulgo *Chorea S. Vizi* dictus. *Siphita stricta*, est morbus phantasticus eorum, qui *noctu dormientes ambulat*, *Noctambulatio*. Dorn. Rul. Johnf. e Parac. de præp. l. 1. tract. 4.

SIPYIS, *σπυρίς*, *pyxidem* significat, apud Hipp. l. de steril. XXII. 15.

SIRA, id est *Auripigmentum*. Rul. in Lex. * SIRAEON, *σπράον*. Vide *Sapa*.

SIRENES, *sirones*, dicuntur *pustule manuum*, & *pedum*. Walther. in Syll. Med. p. 1373. Dorn. Rul. Johnf. in Lex. Lang. l. 2. ep. 42. Jungatur D. Etmulleri observatio de *siroibus* in Act. E-rud. Lips. 1682. *Sirenes*, *σπρήνες* quoque dicuntur *monstra marina*, partim piscis, partim hominis formam, & quidem fœminæ, sive virginis, repræsentantia; de quibus legantur Ep. N. C. A. I. O. 23. ubi *ἰσθρῶπιδόμορφοι* pisces vocantur: & Erasim. Franc. Horti Indic. Or. & Occ. P. II. p. 1412. seq. *Syrenes*, perperam per y, apud Dorn. Rul. & Johnf. describuntur, quod sint *monstra marina* e nymphis nata.

* SIRIASIS, *σιρῖασις*, item *σχιρῖασις*, est nomen morbi infantilis, vid. *inflammatio cerebri*, & *membranarum*, quam consequuntur *sincipitis*, & *oculorum cavitas*, *febris ardens*, *pallor*, *totius corporis siccitas*, & *inappetentia*. Derivatur a *σπρός*, quod *foveam*, in qua femina recondunt, & asserunt, significat. Gorr. & Castell. Ita & in *syncipite*, ubi *sutura sagittalis*, & *coronalis* coeunt, *membranacea illa portio*, *folium* vulgo dicta, omnium postremo in *osseam duritiem* coalescens, tum temporis subsidet, & *foveam* quasi constituit; quod plerumque *lethale* habetur signum. *Causa eadem*, quæ *aliarum inflammationum*, *sanguis videl. acrior*, *fervidiorque circa membranas cerebri stagnans*, *malignitatis ichorosa salina* haud dubie *particeps*. Vid. Senn. Med. Pr. T. IV. tr. de Infantili mor. cur. P. II. c. 7. h. tit.

SIRICON, de *plumbo*, id est *Cinis plumbi*. Rul. & Johnf.

SIRINGA, id est *Calx*. Iidem.

SIRIUS, *σείριος*, proprie dicitur de *sidere*, antiquis etiam *famigerato*, quod *Canicula*, *κύων* dicitur; cui *singularem virtutem fervoris* in diebus *Canicularibus*, quando cum *Sole* exoritur, *attribuerunt*. Unde & Hipp. tempus illud ante *Canem*, sub *Cane*, & post *Canem*, aliquoties *incolavit*. Verum rectissime *expedit* hanc *opinionem*, non *astro huic*, sed *Soli κύων* illud *adscribens*, Linden. Ex. XI. §. 170. seq. *quamplurimis*, & *confirmavit succincte calculo suo* Cl. Dn. Sturmus, Scient. Cosmic. Part. Spec. Tab. IX. in fin.

SIRONES, Vide *Sirenes*.

SIROTES, *σιροτής*. Vide *simissa*.

SIRUPUS, *syrupus*, *serapium*, *σφάσιον*, Actuario est *medicamenti forma fluida*, ex *decocto*, vel *succis*, aut *infusione confata*, *saccharo*, aut *melle dulcorata*, atque in eam *consistentiam cocta*,
nc

negutta in marmore defluat, ad alterandum, vel purgandum comparata. Morell. l. 1. de form. rem. f. 1. c. 4. Vveker. Antid. Gen. lib. 1. cap. 13. Spec. l. 2. f. 2. Schrod. l. 2. c. 84. Fr. Hofm. in cl. ad h. l. Obiter scrupulum addere libet meum, quod nullam rationem videam, cur per Y scribatur communiter, præfertim quod Græcis ignota fuerit hæc medicamenti forma, nec origine sua Græcum sit vocabulum. Hinc & Elthii opinio, *syrupum*, quasi *συροπόρον*, hoc est liquorem Syris usitatum dici, magis commentitia, & coacta, quam veritati consona nobis videtur.

SIRSEN, Arab. rectius, quam *Birsen*, significat apostema capitis calidum: estque idem, quod *phrenitis*. Forest. l. 10. obs. 1. Schol.

SIRZA, idem quod *Eschara*. Dorn. Ruland. Johnf.

SITANION, *σιτίων*. Vide *setanios*. *Hornus*.

SITION, *σιτίον*, latam, & strictam habet significationem. Late omnia *alimenta*, *esculenta*, & *potulenta* *επίων* nomine veniunt. Hipp. 2. aph. 38. l. 6. Epid. f. 5. t. 20. Strictæ *panes ex tritico σίτιον* vocantur, 4. de R. V. l. A. t. 95. Vide Linden. Ex. XIII. §. 160. Diet. IX. 173.

* SITIS, *δίψα*. Vide *Dipsa*.

SITOS, *σίτος*, in genere *Cibum*, *alimenta* significat, strictè frumentum. Vide *Cibus*.

SITOSPELTON, *σιτόσπελον*, sic dicitur a quibusdam *Festuca*, sive *Egilops*. Gorr.

SITTA, *σίττα*, nomen avis, & species *Pici*; cujus descriptionem vide in Aldr. l. 12. Ornith. cap. 38.

SITUS, æquivocum est apud Lat. Proprie respondet Græco *θέσις*, Lat. *positus*: denotatque partis solidæ locum naturalem, & positionem, a Medico probe ex Anatomicis addiscendam; quo vitiato, Morbi malæ Conformationis oriuntur, qui dicuntur *Morbi in situ*. Multum etiam confert novisse *situm* partium ad curationem. Gal. l. de art. med. const. c. 17. Deinde *situs* significat mucidam lanuginem, quæ superficie materiæ lentæ pituitosæ adnascitur ex corruptione. Lind. Ex. X. §. 45.

SMALTUM, idem quod *Amausum*. Vide supra in Am.

SMARAGDINON, *σμεράγδιον*, nomen est *Emplastri*; cujus descriptio habetur apud Celsum, l. 5. c. 19. ita dictum ob summam *viriditatem*.

SMARAGDUS, *σμεράγδος*, dicitur lapis quidam pretiosus, vel gemma pellucida, amœno virore pulcherrima, & inter reliquas fragillima: cujus plenior descriptionem, species, vires, & usum vide ap. Plin. l. 38. c. 5. Chiocc. Mus. Calceol. f. 3. p. 212. seq. Schrod. l. 3. c. 3. n. 8. Fr. Hofm. in cl. Rul. & Johnf. Th. Chym. Vol. V.

p. 389. Lang. existimat, Galenum per *Jaspides viridem* intellexisse *Smaragdum*, l. 2. ep. 49. *Prasinam gemmam*, *πρασινόν λίθον* quoque vocari, testatur Keuch. ad Sammon. p. 277. *Smaragdum* fieri ex cælo Veneris, & ex terra Lunæ, legitur in Th. Chym. Vol. I. pag. 487. E liquore Veneris quoque deduxit Libav. S. Arc. Ch. l. 3. cap. 8.

SMARAGEO, *σμεραγιέω*, *strepitum edo*, resonno. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XLIV. 2. Foef. p. 576.

SMARIS, *σμερίς*, piscis dicitur ex *Menarum* genere: cujus descriptionem, & usum vide in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 40.

SMECTIS, vel *smectris*, *σμεκτρίς*, ἢ *σμεκτερίς*, epitheton *Terræ Cimolig*, quod detergendi vim habet. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXVII. 11. l. de fistul. II. 10. adde Gal. in expos. d. Hipp. & Erot. Onom. p. 108. a.

SMEGMA, *σμήγμα*. Vide *Sapo*.

SMELE, *σμήλη*, fere idem quod *smegma*. Pulvis dicitur siccus, qui cuti non uictæ aspergitur ad eam detergendam. Eiusmodi facultatem habet nitrum, sal, mel, salis flos, cimolia, lomentum fabarum, fursur, pumex, &c. Gorr.

SMILE, *σμίλη*, vocatur *scalpellum*, & est instrumentum Chirurgicum, quod utrinque aciem habebat, & lineas utrasque secantes, utrinque curvas; sed alteram concavam, alteram vero illi oppositam, gibbam. Cuspis autem acuta erat. Diversi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre. Gorr. Meminit hujus vocabuli Gal. de fœt. form. c. 6. ubi Lat. Interpres addidit, esse cultrum sutorium.

SMILION, *σμίλιον*, nomen medicamenti acris, ad rumpenda apostemata, apud Ægin. l. 3. cap. 23. l. 4. cap. 18. l. 7. cap. 17. Scribitur & *σμηλίον*, non male forsitan, *σμήζ* τὸ σμήσαι, a *detergendo*. Gorr.

SMINTHIOS, *σμήθιος*, epitheton *salis lacustris*, cujus meminit Gal. l. 11. de S. Fac. §. Sales.

SMIRIS, *σμίρις*, *smiris*, *σμίρις*, apud Rul. est *lapis durissimus*, & asperimus, quo utuntur sculptores annularii, & alii artifices, ad scindendum vitra, & alios lapides. Utilis habetur ad erodendum, ut & ad gingivas exulceratas, & dentificia. Rul. Ægin. l. 7. c. 3. in Lith. f. *Lapides*, Diosc. l. 5. c. 166.

SMODICON, *σμοδικόν*, idem quod *μολοπιχόν*, h. e. *pharmacum* ad *vibices* conveniens: *σμούδιζεν* enim *vibicem*, sive liquorem ex plaga denotat. Gal. in exeg. voc. Hipp. Foef. p. 576.

SMYRNA, *σμύρνα*. Vide *Myrrha*.

SOBOLES, *σόβολον*, idem quod *Libevi*. Gal. l. 2. de sem. c. 5.

SOBRIETAS, ἡφελότης, idem quod *Temperantia*, virtus præscribens voluntatis imperio cibum, potumque, prout satis est ad necessitatem, Medico commendata a Lind. Ex. II. §. 27. quin & alis, ceu morborum noverca, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, Lang. l. ep. 55. Opponitur *Ebrietati*. Utriusque vocabuli ridiculam Etymologiam videtis apud Diet. Jatr. n. 524.

Soccus, ἀρβύλη. Vide *Arbyle*.

SODA, Arab. *Dolor capitis* dicitur, vel *Cephalalgia*, Dieter. Jatr. p. 624. Valefc. de Tarant. Phil. Pharm. l. 1. c. 7. p. 20. Walth. in Sylv. Med. p. 1376.

SODA SUBETHICA, vocatur *soporiferus capitis dolor*. Bonett. in Anat. Pr. l. 1. sect. 3. Obs. 31. pag. 139.

SOL, ἥλιος, quæ propria sit significatio, pueri quoque e Nomenclaturis norunt. Cujus insignem virtutem, & efficaciam in corpora naturalia, & in ipsum etiam hominem, præsertim vero in aerem nos ambientem, si quis vellet in dubium vocare, nã ille recte diceretur adversus *solem* loqui, & in manifestis dubitare, quod stupidi esse, vel si invertere conaretur manifesta, stolidi proprium dixit Gal. l. 2. de mot. musc. c. 5. In primis vero author caloris dicendus, eisdemque in aere mutationis. *Sol* enim causa est caloris ejus, quem aer ambiens nos per æstatem habet, prope nos juxta verticem accedens faciensque diem longiorem. Et ipse ad eundem modum causa est frigoris hyemalis, qui obliquus, & humilis exiguo tempore super terram fertur. Gal. com. 1. de nat. hum. t. 36. Hinc *Sol* aeri præsidere, quemadmodum *Luna* aquis, dicitur Helmont. tr. Form. ort. n. 94. *Sol* recte dicitur universalis motor. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 1. p. 32. 33. An *sol* est ipsa Mundi Anima Platonica? Tropice *sol* dicitur primum ignis in corpore humano invisibilis, a sole cælesti influens, nativum ignem fovens in homine. Dorn. Rul. & Johnf. Imo quantum a Parac. colligere licet, *Sol microcosmi* est ipse ignis, vel calor natus: quem causam etiam phthifcos dixit tr. de Tabæ, & Paragraph. l. 5. §. 2. Deinde *sol* Chymicis dicitur *Aurum*; de quo passim in scriptis Chymicis. Vide *Aurum*. *Sol Gabanale*, est Paracelsi Nematicum figmentum, tr. Philos. sagacis.

SOLADINI, sunt *spiritus corporei*, in igne degentes invisibili. Dorn. in Dict. Paracels. supra *saldini* dicti.

SOLATER, id est *Argentum vivum*, Rul. & Johnf. apud quem *solatur* legitur.

† **SOLDA**, ex qua fit vitrum. Chalm. Chirurg. l. 3. c. 11.

SOLDURA, dicitur *spex salis alkali*, quod ad vitra alba sumitur. Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 38.

SOLEA, βυγλωπρον, Lat. etiam *Buglossum* dicitur, piscis planus marinus, squamosus, *passeribus* affinis: cujus historiam, cum usu in cibis, vide apud Aldr. l. 2. de pisc. c. 43. Meminit & Gal. l. 3. de A. F. c. 30. Jüng. J. Alex. l. 14. Sal. c. 8. Bruyerin. l. 19. de re cib. c. 21.

SOLELASAR, id est *Alkali*. Ruland. & Johnf.

SOLEN, σολών, æquivocum est. Primum notat *canalem* ad aquæductus. Lang. l. 1. ep. 44. Deinde *solén* dicitur *instrumentum Chirurgicum oblongum*, intus cavum, in quod membrum fractum, crûs, aut femur imponitur, & continetur. Hipp. l. 2. de fract. t. 64. 75. & c. 3. de iis, q. in Med. t. 18. Gal. l. 6. M. M. c. 5. Cels. l. 8. c. 10. Egin. l. 6. c. 106. Denique *solén* est species conchæ marinæ oblongæ, rotundæ, duum generum, maris, & fœminæ. Utriusque descriptionem cum usu vide apud Aldr. l. 3. de Testac. c. 75. Chiocc. Mus. Calc. f. 1. p. 47.

SOLENAEUM, σολινάριον, instrumentum Chirurgicum, canalis instar, quod supponitur membro virili, instar *solenis*. Legitur apud Gal. l. 14. M. M. c. 16.

SOLEUS, dicitur Musculus pedis. Barth. l. 4. c. 13. p. 582.

SOLICITUDO, idem quod *Cura*, φροντις. Vide *Cura*. Gal. l. de parv. pilæ exerc. c. 3.

* **SOLIDUS**, στερεός, dicitur de *partibus corporis*, quæ consistentiam certam, figuram, circumscriptionemque habent, contradistinctæ ab humoribus, & spiritibus. Gal. l. 1. de nat. fac. c. 7. Adde Dieter. n. 788. Hipp. τρυφοντα, continentia dicuntur. Has solas partium nomine dignari voluit Fernel. Sennert. & alii illorum affectæ; sed absque ratione prægnante. Vide *Metos*. Omnes *solidæ* partes sunt etiam *Organicæ*. In genere *soliditas* corporum debetur solis particulis terrestribus, quæ vinculi, & carceris loco existunt fluidis. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phys. c. 5.

SOLIMEMBRIA, legitur in Galeno Latino, c. 1. de art. t. 46. ubi in Gr. habetur ελομενδης, denotaturque *solidam*, atque *integram* alicujus rei *naturam*, & in illo loco quidem, glandularum in specie; quemadmodum & de illis usurpavit Hip. l. de Glandul. in princ. statim, & IV. 9. Generaliter vero de omnibus corporis membris, l. de Alim. IV. 25. ubi opponitur etiam χυ μέρῳ, *juxta partem*, sive particulariter. Legitur & in Epist. Democriti ad Hippocratem, circa fin. in generali significatione. Vide Foef. pag. 466. Quemadmodum vero quoad Græcum vocabulum, res est expedita, si emphasin Etymi

attendas, quod scilicet ἄλλο pro ἄλλο Ionice scribatur; & significet totum, sanum, integrum: μέλος vero membrum dicatur: & ita ἐλομελὴ, nihil aliud sit, quam integritas membrorum corporis: Ita e contrario non video, quid sibi velit fictum illud Latinum nomen *solimembra*, quod merito inter barbara referri debet.

SOLIPEDA, idem quod *solunguia*, κοῖονυχα, μώνυχα. Vide *Monycha*.

SOLITARIUS, μονήρης, id est amans solitudinem. Vide *Moneres*.

SOLITUDO, μόνωσις, βίος μοναδικός, dicitur Melancholix pabulum; & ita vel inter causas, vel signa morbi melancholici referenda. Diet. Jatr. p. 771.

SOLIUM, κολύμβηθρα, δεξυμθρα, nihil aliud est, quam vas, in quo homines sedentes lavantur: idem quod *Labrum*. Vide *Dexamene*. Weker. Ant. Gen. l. 1. c. 23.

SOLOMA, idem est quod *Brumasar*: & videtur enigmatice denotare *Argentum*, vel *Lunam Chymicorum*. Vid. Th. Ch. Vol. IV. p. 986.

SOLSEQUIUM, id est *sulphur*. Rul. & Johnf. in Lex.

SOLSTITIUM, Gr. Ἰση, quæ duo nomina invicem videntur pugnare. Quando enim in Latino dicitur *Sol* veluti *stare*, in Græco exprimitur per *vertere*. Utrumque recte. Cum enim duo sint *solstitia*, æstivum, & hyemale; & utrumque ita sit comparatum, ut sol tardius motu proprio videatur progredi; dicta sunt Latinis *solstitia*: E contrario, quia in æstivo sol summam accessionem ad verticem nostrum attingit, & paulo post ab illo rursus recedit; ita & in hyeme, cum remotissimus fuerit a vertice, & mox ad illum rursus ascendere incipiat motu suo proprio; non inepte ἔσται, q. d. *Versiones*, scilicet. motus solis appellantur. De iis lege Ægin. l. 1. c. 100. Meminit & Hipp. de A. L. & Aq. XXX. V. l. 3. de diæt. X. 9. V. 20.

SOLVAS, Paracelso dicitur materia quædam liquida, dissolvens lutum, de morb. ex Tartaro tr. 1. c. 4.

† SOLVERE, Hipp. est omnino liberare. Steph. Castr. l. 2. c. 9. Quæ ex quibus.

* SOLUTIO, λύσις, homonymon est. Vide *Lysis*. Quibus addi debent, quæ de *solutione* artificiali Chymica leguntur apud Rul. Johnf. *Solutio*, Ἀλκυσις, est prior Chymicæ Practicæ pars, qua rerum coagularum compages solvitur, & attenuatur. Hæc multis quidem distincta est speciebus; sed nomen, apud artifices, in usu disciplinæ, de una familiarius, & frequentius usurpatur, quam de altera; nunquam certa quædam species generis vocabulo solo designatur. *Solutio* est duplex, *Liqua-*

tio, & *segregatio*: vel *Calcinatio*, & *Dissolutio*. Quære etiam in Th. Chym. Indicibus. *Solutio* per aquas fortes meminit Rolf. Chym. l. 2. c. 3. *Solutionem* Chymicam triplicem constituit Morley: una fit *Calcinatione*: secunda *Extractione*: tertia *Purificatione*: Proleg. Chym. Leindens. c. 3. princ. Accuratus de *solutione* Chymica scripsisse videtur Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 1. c. 5. p. 54. seq. *Solutio* Spagyrica in opere Lapidis Philosoph. dicitur corporis in Mercurium reductio; & est artis fundamentum, & principium hujus Magisterii. Theatr. Chym. Volum. III. pag. 132. 430.

SOLUTIVUM, Latinis aliquando idem est quod *Laxativum*, sive *purgans mirius*, apud Lang. & alios Authores passim.

SOMA, σῶμα. Vide *Corpus*.

SOMATO-MACHEO, σωματομαχέω, idem quod προσητομα, denotat athleticum corporis exercitium, quando toto corpore, & amplexibus certantur gymnastæ. Gal. c. de salubr. diæt. t. 14.

SOMNIUM, ὄνειρον. Vide *Enypnion*. Dicitur & *Insomnium*. *Somnia* sunt operationes, quæ fiunt inter dormiendum ab Altris in homine. Rul. & Johnf.

SOMNAMBULO, ὑπνοβάτης, idem quod *Noctambulo*, de quo supra in NO. *Somnambulatio*, ὑπνοβάτης, etiam legitur in Lum. Ratio. Medic. c. 10. p. 90. seq. & commodius videtur nomen, quam *Noctambulatio*; cum propria experientia simus edocti, Theologum quendam celebrem olim somno meridiano indulgentem inter dormiendum surrexisse, prodeambulasse, cum conjuge locutum esse, a qua etiam rursus ad fellam, in qua dormiverat, reductus, paulum adhuc dormivit, evigilans deinde omnium plane fuit ignarus.

SOMNIFERUM, ὑπνωτικός. Vide *Hypnoticos*. Laudatissimus, inter omnia, habetur Lindeno *Syrupus de Papavere*, Ex. IIX. §. 81. Jungatur Ol. Borrichii dissertatio de *Somno*, & *Somniferis*, maxime *Papavereis*; cujus mentio etiam fit in Act. Lips. 1682.

SOMNOLENTIA, (an non licet Græce vocare ὑπνολότης?) dicitur in somnum propensio, & inclinatio. *Somnolenti*, ὑπνώδης, vel ὑπνολοί appellantur.

SOMNUS, ὕπνος. Vide *Hypnos*.

SOMPPOS, σομφός, diversis gaudet significationibus, pro conditione earum rerum, de quibus prædicatur. Vel enim significat *laxum*, spongiosum: Hipp. l. de Loc. in hom. IV. 6. Vel *obscurum* in voce, l. 2. de morb. XXXIII. 6. Vel colorem *fuscum*, & obscurum, ut scribit Gaza, apud Foes. Oec. p. 576. seq.

SONATH, Parac. Terminus denotans remedium aliquod in apostematibus laudatum; in quo inest aliqua vis expulſiva: lib. 2. de vit. long. c. 6.

SONTICUS, idem quod *verus*, magnus, sacer, ἀληθής, ἰσός. Dicitur de morbo, qui, quid agendum, agere non permittit. Keuch. ad Sam. p. 285.

SONUS, ἦχος, *sonitus*, dicitur qualitas illa aeris, quæ auribus percipitur, sive naturaliter, sive præternaturaliter habuerit. Sonorum differentiarum, & species sunt *Tinnitus*, *sibilus*, *sonus gravis*, & *obtusus*. Schrod. l. 1. c. 34. De *sono*, & *magisteriis* circa *sonum* vide Libav. S. A. Ch. l. 6. c. 9. & Alchym. Pharmac. c. 7. & ex recentioribus Georg. Morhofii tractatum: Stentor ὠκεκλάστης, sive de Scypho vitreo per hum. vocis sonum fracto.

SOOS, σόος, *impetum* significat, inde σωστικός, *Impetuſus*. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de Hipp. & Pl. decr. c. 5. Descendit a verbo σώω, quatio, agito. Alias σόος, *salvum*, sanum notare, e Lexicis novimus Græco-latinis.

SOPHIA, σοφία. Vide *sapientia*.

SOPHISTÆ, σοφισταί, olim in bona significatione dicebantur illi, qui solertia Politica, ac negotiosa prudentia excelebant. Postea vero receptior facta significatio mala, qua *sophistæ* dicuntur, qui se sapientes videri magis, quam esse student, pecuniarum, honorisve gratia. Tales etiam inter Medicos reperiri quamplures, conqueritur Lind. Ex. X. §. 89. Quos Hipp. alibi vocat σοφιστωρῶδες, qui sibi arrogant sapientiam Medicam, 1. de fract. t. 5. Junge Foef. d. l. p. 577. Dorneus in Diction. Par. ita descripsit: *Sophistæ* sunt magistri nostri, qui se præsumunt omnium sapientissimos, omnia scire, ac intelligere, nihil etiam ignorare; cum nihil sit istorum Doctorum sapientia, præter meram stultitiam, eloquentiam, vel facultate linguæ potius, astu, fastuque palliatam, captiosisque munitam syllogismis; quorum omnium si neget principia, mox ruit eorum Gigantum fabrica Nembrothica. *Sophistæ* sunt, qui multum laborant, & parum proficiunt; quoniam nec definites, nec distinguentes omnia confundunt. For. lib. 16. obs. 1. Schol. ex Jachino. Jung. C. Refes C. El. q. 49. num. 24. *Sophismata* dicuntur fallaces vel rationes, vel conclusiones. Gal. l. de cujuscunque animi morb. cogn. & cur. cap. 3. quamvis & in bona significatione aliquando sumatur. Th. Ch. Vol. I. p. 171.

SOPHRONESTERES, σωφρονιστήρες, vocantur *dentes* intimi, ac ultimi, in superiori maxilla ab utraque parte unus; qui in tertio, vel quarto septenario nascuntur. Suntque ex genere Mo-

larium; dicunturque *Dentes sapientie*, vel *sapientes*. Legitur apud Hipp. l. de Carnib. XIV. 4. Foef. p. 609.

SOPHIENS, idem quod *Mitigans*, ἀνάδωκος. Vide *Anodynos*.

† SOPIO, nis, *Opium antiquis*. Catul. Epig. 38. SOPIO, antiquis vocabatur *Opium*, teste Rhod. in Lex. S. p. 418.

* SOPOR, κόπος, κόμη. Vide *Caros*, *Coma*.

* SOPORARIÆ ARTERIÆ, vel *soporales*, καρότιδες. Vide *Carotides*.

* SOPORIFERUM, idem quod *Somniferum*, ὑπνωτικός.

SORA, idem quod *Esſere*, de quo supra.

SORBET, *forbetum*, est potio apud Egyptios familiaris, parata ex saccharo, succo Limonium, Moscho, Ambra, & aqua rosarum, de qua hospitibus suis offerunt post haustum poculum de potu Cafe, vel Cahue, uti extat in T. P. M. C. vernaculo tractatu de potu Cafe, The, & Chocolata p. 62.

SORBITIO, ῥόφημα. Vide *Rophema*.

* SORDES, ῥύπος. Vide *Rhypos*.

SORDITIES, dicitur pus crassum, coagulatum, album, aut ad nigrendum proclive. Avic. l. 4. fen. 4. tr. c. 1. in princ. Huic opponitur Pus tenue, quod dicitur *Virus*, d. l.

* SOREX, idem quod *Mus*, μῦς, vel species muris, ore acuminato prædita. *Soricum* fibras dierum Lunæ numero respondere, legitur apud Lang. l. 2. ep. 18. Unde *soricis* cauda dicitur pulsus, qui & *Myuros* vocatur. Vide *Myuros*.

SORITICE, σωριτική, *acervalis dubitatio*, & intricatio, quæ multa indefinita, & nullis limitibus circumscripta comprehendit. Legitur apud Gal. l. de Marcor. c. 4. De vocabulo *soritice* vide Diet. p. 842.

SORNI, *spagyricis* dicitur *Mars*, qui rubeus est experientia, aspectu vero Citrinus siccitate superatus, quemadmodum Mars est, & suæ Tincturæ color, qua suum arcanum in sua alvo occultum est dulci aqua extrahendum. Ita describitur in Arcanis Sapientum super l. Turba Philosphor. distinct. 3. Th. Ch. Vol. V. pag. 46. ubi etiam modus extrahendi *Tincturam Sorni* traditur.

SORTILEGIUM, χρησμοδία, χρησμολογία, est præſagium spirituum, idem quod Divinatio, *Magia*. Parac. quatuor species *sortilegiorum* numerat, *Geomantiam*, *Astromantiam*, *Pyromantiam*, *Hydromantiam*, l. de arte præſaga, Tract. 1. Alibi tamen, nimirum Tract. 2. *Necromantiam* quoque annumeravit.

SORY, σῶρυ, *ſorus*, *ſori*, σῶρα, Ægin. est minerale, vel medicamentum metallicum, lapidosum, odore tetro, colore nigro, cognationem

habens cum *Chalcide*, *Melanteria*, & *Misy*, utpote in iisdem metallis proveniens. Cujus historiam, & vires vide apud Diosc. l. 5. 119. Gal. l. 4. de S.F. c. 7. & alibi. Schrod. l. 3. c. 18. Fr. Hofm. in Clav. ad h.l. Chiocc. Mus. Calc. f. 4. p. 475. Rul. & Johnf. in Lex. Ferr. Imperat. Hist. Nat. l. 13. c. 16. Rhod. ad Scrib. n. 51.

SOSTRATI *vinculum*. Vide *Vinculum*.

SOTEIRA, *σώτειρα*, Latine *servatrix*. Est nomen Antidoti; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. c. 11.

SOTERIOS, *σωτήριος*. Vide *salutaris*.

SPACIUM, vel *spatium*, *χωρὰ*. Vide *Chora*.

SPADON, *σπάδων*, primo idem est, quod *εκτομίας*, *Castratus*, *Eunuchus*, C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 1062. J. Alex. l. 11. Sal. c. 6. &c. Vide *Castratus*. Deinde idem significat, quod *σπᾶσμα*, vel *σπασμός*, *convulsio*. Erotiano enim est corporis convulsio. In qua significatione legitur apud Hipp. de varice, quando in vena quædam fit convulsio, lib. 1. de morb. X. 59. XI. 19. XV. 3. Jung. Foef. p. 577.

SPAGIRIA, *spagyrica*, idem quod *Chymia*, *Chymia*, vel *Alchymia*, *σπαγίρεια*, Parac. dicitur Ars, quæ purum ab impuro segregare docet, ut rejectis fecibus, virtus remanens operetur. Et *spagyrius* dicitur, quicumque novit discernere verum a falso; a bono sequestrare malum; impurum a puro separare; & abjicere binarium, servata unitate. Rul. & Johnf. in Lex. Rolfink. existimat, esse Gr. vocab. a *σπᾶν*, & *ἀγῆρην*, *disgregare*, & *congregare*. Verum in Lexico non occurrit. Vide *Chym.* l. 1. c. 8. fin.

SPALAX, *σπάλαξ*. Vide *Talpa*.

SPANIA, *σπᾶνία*, & *σπᾶνιον*, pro *Hispania*, epitheton *Picis*, apud Scrib. n. 256. Vid. Rhod. in Lex. Scrib. p. 443. Lang. l. 1. ep. 67. meminit, ex Gal. *olei spanii*, vel *Hispani*, *σπᾶνός ἐλαιον*.

SPANDARAPUM, pro *spadarapo*, aliquoties legitur apud Schenk. Syntagm. comp. & præsc. med. p. 272. 275. 277. 284. ut non sit verosimile esse vitium typographicum.

SPANOPOGONES, *σπανοπόγωνα*, dicuntur quasi *Raribarbi*, qui raram habent barbam, & quibus e mento pili excidunt. Gal. l. 3. de fac. parab. Adde Foef. p. 578.

SPARA, est *vis mineralis*, ex *Hech prima substantia*, i. e. mineralibus majoribus. Dorn. Rul. Joh. & Parac. l. 1. de Tart. tract. 4. cap. 1. & in not. atque fragm.

SPARADRAPUM, & *sparadrapus*, dicitur Lintheum Emplastro ad ignem fluenti immersum, extensum, & refrigeratum. Vocatur & *Tela Emplastica*, Schrod. l. 1. c. 3. *Tela Gualteri*, forsitan ab Authore. Jung. Morell. de form. rem. l. 2. c. 1. c. 12. Meminit & Forest. l. 6. obs. 56.

† SPARADRAPUS, Italicis medicis, quod pauperibus sumptus sublevarent, quos alias facerent in pannos comparandos. Anonym. medicam. Compos. Sylv. l. 2. c. 4.

SPARAGMOS, *σπαργμός*, idem quod *σπασμός*, *Convulsio*. Unde *σπαργμώδης*, qui convulsione tentatur. Hipp. lib. 7. Epid. XIII. 4. (quamvis Lind. *σπασμώδης* posuerit) a verbo *σπαργισσω*, *vellico*, dilacero; quod occurrit in Coac. t. 557. Foef. d. 1.

SPARALIUM, i. e. *Clyster uterinus*. Parac. lib. de ulcer. & apost. cap. 56. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

SPAREDIA, vocatur Parac. ligatura, quæ albumine ovi illinitur, in Apocryphis, c. de vuln. ossium.

SPARGANON, *σπάργγανον*, dicitur *fascia*, qua infantes obvolvuntur, *cuna*, & *incunabula*. Hinc verbum *σπαργάνωσις*, i. e. *fasciis involvi*, quod legitur apud Hipp. 3. de fract. t. 76. Vide Foef. d. 1.

* SPARGANOSIS, *σπαργάνωσις*, est dum ob lactis redundantiam mamillæ tumefactæ sic distenduntur, ut copiam hanc vix ferre queant. Gal. l. 2. ad Glauc. c. 2. Vel est Tumor mammarum p. n. in lactantibus, a Lactis stagnantis, & collecti copia, continuitatem illarum cum dolore solvente; quemadmodum fatis accurate hunc affectum descripsit, & explicavit Affinis, & Amicus noster Dn. D. Joh. Paulus Vvurf bain, in Disp. sua Inaug. h. tit. Jungatur & ex veteribus Valesc. de Tarant. Philon. Pharm. l. 3. c. 15.

SPARGAO, *σπαργάω*, idem fere significat, quod *εργάω*, *turgeo*; diciturque de humorum luxuriante, & ferociente impetu ad excretionem. Legitur apud Hipp. l. 2. Epid. f. VI. 40. In specie de *Lactis turgentia* in mammis etiam exposuit Helychius, teste Foef. d. 1.

SPARUS, *σπᾶρ*, nomen piscis littoralis, Auratis non prorsus dissimilis: cujus historiam, & usum in cibis quoque tradidit prolixè Aldrov. l. 2. de pisc. c. 18. & J. Alex. l. 14. Sal. c. 10. Bruyer. de re cib. l. 20. c. 5.

SPASMA, *σπᾶσμα*, vide *Convulsium*.

SPASMOS, *σπασμός*. Vide *Convulsivus*.

SPASMODICUS, dicitur de remediis convulsioni resistentibus, rectius fortassis *Antispasmodica* dicerentur: quamvis in Gr. Lex. neutrum occurrat vocabulum.

* SPASMOS, *σπασμός*. Vide *Convulsio*.

† SPASMUS SICCUS, Avic. Tetanus. Mass. de feb. c. 4.

SPASNIA, vehemens tussis, & musculorum thoracis velut lacinatio. Mercurial. in prælectionibus Pisanis.

* SPATHA, *σπάθη*, valde est æquivocum. Significat interdum *gladium*, ensen: hinc & *semispa-*

mispatha gladium minorem notat. Rhod. ad Scrib. n. 13. Inde & fortassis *spatharius* dictus, qui corporis custos habetur, ο σωματοφύλαξ. Id. n. 212. Aliquando significat instrumentum, quo Pharmacopœi utuntur ad coquendum, miscendum, detergendum, in cacabo, aut mortario. Materia earum vel ferrum, vel lignum, palmæ, quercus, rubi, &c. Gorr. ex Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4. Dicitur etiam alias *Rudicula*. *Spathæ*, σπάθη, quoque vocantur *costarum ofsa*, vel costæ ipsæ, uti probavit Foef. d. l. ex Polluce, & Ruff. Vel etiam *scapulam* significat, apud Hipp. l. de glandul. X. 10. *Spathula* diminutivum est. *Spathe*, σπάθη, etiam dicitur operimentum Palmæ fructus exterioris. Aegin. l. 7. c. 19. in §. Galeucinum. Chir. significationem vide in *Schetoides*.

* *SPATHOMELE*, σπαθουλή, *specillum instar gladioli*, vel *rudicula*, Chirur. ad illinendum, & ad alios usus Chirurgicos. Pertinet ad δ. πύλων. Meminit Gal. c. 2. de art. t. 47. & l. 6. An. adm. c. 10. Junge Rhod. ad Scrib. n. 26. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de C. M. P. G. c. 4.

SPATILE, σπατήλη, vocatur *liquida alvi excretio*. Legitur apud Hippocr. 2. de R. V. I. A. t. 22. Junge Foef. pag. 578. Apud Erot. legitur σπατύλη.

SPATULA, idem quod *spathula*, de quo p. a. *Spatula* etiam ponitur pro *sphatula*. Marcell. Cuman. Obs. XLIII. apud J. H. Velsch. Syl. lab. Cur. & Obs. Med. Cent. I. p. 63.

SPAUL, id est *sanguis*. Rul. in Lex.

SPECIARIUM, σπεκιάριον, idem quod *Lapis specularis*, alias *σενλιούτης* dictus. J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de S. F. §. de Ostreis.

SPECIES, εἶδος. Vide *Eidos*. *Specialis*, εἰδικός, *specialiora* sub generalioribus comprehendit, scribit Gal. c. 2. de R. V. I. A. t. 53. Quomodo *species*, & pars differant, lege apud eund. l. 6. de Hipp. & Pl. dec. c. 1. J. Alex. in not. ad h. l. In Pharmaceuticis *species* dicuntur *Pulveres compositi*: quarum descriptionem, & Catalogum vide apud Vveker. Ant. Gen. l. 1. c. 26. Spec. l. 2. f. 20. Schrod. l. 2. c. 77. ut & in Dispenf.

SPECIFICUS, non solum dicitur de medicamentis, & eorum virtutibus a tota substantia, & forma intrinseca essentiali primario dependentibus; atque idem est, quod *ιδιοσυγκρασία*. Vide *Idiosyncrasia*. Item *Oculus*. Hinc Rul. & Joh. ita descriperunt: quod *specificum formale* sit, quod speciem per formales proprietates saltem refert. Et licet materiales quoque virtutes concurrant, formales tamen excellunt, & illæ potissimum elaborando respiciuntur. Tales sunt *Tinctura*, & *Oleum*. Verum etiam Paracel. non veritus est extendere ad ægritu-

dines, eas appellando *specificas*, quæ sperma suum peculiare habent in corpore, Paramir. l. 2. c. 7. De *specificis* vero medicamentis lege eundem Archidox. l. 7. Imo & medicorum sectam quandam constituit, quos vocavit *specificos*, qui alias *Experimentales*, & *Empirici* vocantur, in Paramiro de 5. entib. morbor. proleg. 3. Hujus vocabuli significationem variam clarius explicatam vide, si placeat, aut ad manus fuerit, in Theoduli Kemperi Dissert. Medicamentis *specificis* c. 1. Dicuntur & nonnullis Singularia: de quo vocab. superius. Pertinent & huc *Appropriata*: de quo etiam supra suo loco.

SPECILLUM, σπῆλη. Vide *Mele*. Alias proprie *specillum* dicitur *perspicillum*, quo aliquid *specimus*, id est videmus, ex Varrone, Rhod. ad Scrib. n. 10. in qua significatione quoque legitur apud Bonett. Anat. Pract. l. 4. Obs. 33. append. 2. p. 341. *Specilla* quoque pro *Penicillis*, & *Turundis* usurpari, testatur Lang. l. 3. ep. 5.

SPECLARIUM, σπεκιάριον, idem quod *διόπτρον*, *specillum*, *perspicillum*, per quod aliquid videmus accuratius. Dicitur & σπεκιάριον, *specularium*. Vide Aegin. l. 7. cap. 3. Keuchen. ad Samm. p. 166.

SPECTACULUM, θέαμα, vocatur id, quod visu dignum habetur, aut visu percipitur. Quod fitale horrendum fuerit, rigorem excitare aliquando, testatur Gal. l. de rigor. c. 7.

SPECTRUM, φάσμα, idem quod *Visio*, quid significet, ex aliis Lex. constat. Hæc pertinent inter causas supernaturales morborum, quamvis Parac. naturaliter quodammodo *speetra* se habere existimet, ex Astralibus corporibus defunctorum deducere commentus, Tr. de Corallis, & l. 8. de nat. rerum.

SPECULARIS, ἀσφηνός, nomen lapidis, de quo vide supra in *Diaphanes*. *Specular*, vel est *Lapis Lunæ*, vel *Aphroselinum*, vel *Gypsum*. Rul.

SPECULATIO, σκέμμη, θεωρημα, proprie quidem dicitur de eo, quod oculis contemplamur; verum frequentissima quoque est impropria acceptio, quando id, quod animo volvimus, & revolvimus, *speculatio* vocatur. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 6. fere in princ. Hanc *speculationem* multum facere ad varietatem generationis, docet Parac. Tract. 1. de partu hom. c. 2. seq. ut & alibi.

SPECULATIVUS, θεωρητικός, dicitur etiam de Medicinæ parte illa, quæ in præceptis ad praxin futuram proponendis occupata est; non quod acquiescat in contemplatione; sed saltem comparative ad ipsum Artis exercitium. D. D. Vvedel. Physiol. Med. sect. 1. c. 105.

SPECULIA, Paracelso dicitur *species Magiæ*; quam etiam ex supercœlestibus corporibus

dependere commentus est l. i. de vit. long. c. 7. fin.

SPECULUM, καθήκον, δίοπτρον, 1. significatur vitrum materia aliqua obductum, vel chalybs etiam politus, & lævigatus, in quo species visivæ repræsentantur. De iis vide Libav. l. 1. S. A. Ch. c. 21. & 24. De speculi talis usu Chymico vide Th. Chym. Vol. VI. p. 484. seq. 2. idem est quod *specillum*, de quo p. a. Vide *Mele. Specula Chirurgica* varia cavitatem aliquam distendentia, *Dilatatoria* dicta, v. g. *Speculum Ani, Uteri, Oris, Oculorum* descripta occurrunt in Scultet. Arm. Chir. Part. I. quæ quæri possunt in Indice Instrumentorum. In Anatomicis quoque Aranea Tunica oculi vocatur *speculum*. Barth. l. 3. Anat. 8. p. 518. De speculo ustorio, vel fusorio, quod *Concavum metallicum ardens* dicitur, vide supra *Concavus*. 3. Improperie *speculum* cum adj. Citrino, appellatur *Arsenicum citrinum*. *Speculum album*, id est *Arsenicum descensum*. *Speculum Indicum*, id est *Limatura ferri*. Rul. & Joh. Arnold. quoque de Villa nova scriptis tractatum, quem inscripsit *speculum Alchymie*; & videri potest in Vol. IV. Th. Chym.

SPECUS, βράσπον, significat locum subterraneum, qui & *specula* dicitur; quæ si graveolens fuerit, respirationem lædit, docente Gal. l. de util. resp. c. 4.

SPIRA, σπείρα, Lat. *Spira*, funem in orbem convolutum, & contortum significat. Hipp. l. 2. de morb. XXXIII. 8. Jung. Foef. p. 579. Translatum communiter ad quandam formam panis similigineæ, *spira* dicti.

SPELTRUM, idem quod *Zinkum*, notante Rob. Boyle Latinitate donato in tract. de Flammæ ponderabilitate Experim. XI.

SPERCHNOS, σπέρχνος, apud Hipp. frequens est, & significat *vehemens, urgens*, l. de nat. mul. XXV. 16. XLI. 2. l. de morb. mul. XXXV. 13. & sæpius vide Foef. d. l.

SPERMA, σπέρμα. Vide *semen*.

SPERMA CETI, dicitur medicamentum quoddam simplex, exoticum, quod e mari, cui supernat, instar pinguedinis, colligitur. De quo nondum indubitato constat, unde proveniat; quamvis omnino falsa, & ridicula sit opinio illorum, qui crediderunt, esse *semen balænarum*, sive cetaceorum majorum: cujus historiam, vires, & usum vide apud Schrod. l. 3. cap. 31. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. D. Etmuller. dissertationem h. tit.

SPERMATICOS, σπέρματικός, q. d. *Seminalis*, dicitur in genere de partibus corporis omnibus, quæ post factam conceptionem ex colliquamento feminali efformantur, & postea, mediante succi nutritii chylosi additamento, incre-

mentum consequuntur, ad differentiam partium *sanguinearum*, quæ ex ipso sanguine fieri creduntur: quamvis non videatur veritati hoc consentaneum, partes quasdam ex sanguine, quæ tali, efformari. In specie vero dicitur de ceteris corporis partibus generationi dicatis, v. g. de *Arteriis, & Venis spermaticis*, Meatibus sive Poris *spermaticis*: de quibus legantur Anatomici.

SERMATOCELE, σπέρματοκύλη, improprie dicitur Herniæ species, quando non semen, sed vasa ejaculatoria feminis corrugata prolabantur in scrotum. Blancard. in Lex.

SERMOLOGEO, σπέρματολογία, dicitur de animalibus, quæ ad partum semina colligunt, iisque vescuntur. Hipp. l. 2. de diæt. XVII. 14. ubi volucres *seminileges* intelliguntur. Foef. p. 579.

SERNIOLA, *sperniolum*, vocatur *semen ranarum*, vel est cruor, liquor, aut *sperma ranarum*, viscosa, & mucilaginosa materia, in aquis concreta. Dorn. Rul. & Hofm. in Lex. Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 3. unde *Pulvis sperniolæ Compositus Crollii*, de quo in Dispensator.

SPES, ἐλπίς, vide *Elpis*.

SPHACELUS, σφάκελος, σφρακτισμός, Latine etiam *sideratio* vocatur. Accipitur late, & stricte. Late, pro omni corruptione. Gal. in Ex. voc. Hipp. At stricte, pro totali partium solidarum qua mollium, qua durarum *νεκρώσει*, & mortificatione: quando corruptione perfecta emoriuntur, sensu, motu, vitaque omni destitutæ, propter caloris vitalis extinctionem, cum putredine lethali humorum conjunctam; cujus curatio aut nulla, aut in sola amputatione quaerenda. Vide Foef. p. 603. Diæt. n. 807. Keuchen. ad Sammon. p. 247.

† **SPHACELUS**, dolor ingens. Hipp. l. 7. Aph. 50. Ætius c. 7.

SPHADAZO, σφάδαζω, significat apud Hipp. *molestæ, & egre ferre*, irasci: deque eo effertur, qui in summa anxietate constitutus est, l. 1. de morb. mul. LXIV. 7. Junge Foef. d. l.

SPHÆRA, σφæρα, Lat. *Globus, Orbis*, de quibus vocabulis suo loco. Gal. caput vocavit σφæρα πλωτική, oblongam sphaeram, t. 9. de U. P. c. 17. Jung. C. Hofm. in Com. ad h. l. n. 691. Meminit & Hipp. *Sphaerarum* Chirurg. ex aluta Ægyptia factarum, ad fracturas crurum utilium, 3. de fract. t. 29. *Sphæra Cæli Chymica*, cum suis figuris, legatur in Th. Thym. Vol. II. pag. 456. seq. Quid Parac. per *sphaeram superiorem, & inferiorem, externam, & internam* intelligat, quare in illius Paramiro, Paragrano, & aliis scriptis. *Sphæra Solis, & Lune* dicitur materia mixta utriusque seminis, e quo lapis Philosophicus paratur; & haud dubie Sulphur, & Mercurius Philosophorum intelligitur. Rul.

SPHÆRION, σφαιρίον, idem quod *Globulus*, *Pilula*. Vide *Globulus*, *Catapotion*. Keuch. ad Sammon. pag. 121. Hinc σφαιρίων dicitur *Cupressus*, quod globulos ferat. Galen. l. 1. de C. M. S. L. cap. 1.

SPHÆRISTICOS, σφαιριστικός, dicitur Gal. is, qui *pila exercitium docet*, & omnem pilæ motum callat, lib. 2. de fan. tu. c. 11. unde & locus, ubi exercetur pilæ lusus, *sphæristerium* vocatur. J. Alex. Not. ad Gal. l. 3. de tu. fan.

SPHÆROIDES, σφαιροειδής, i. e. *globi*, vel *sphæra figuram habens*, sed non prorsus exactam. C. Hofm. d. l. n. 692.

* SPHÆROMATA, σφαιρώματα, dicuntur *protuberantia natium*, *carneosa*, & *globosa*. Gal. l. 1. Introd. cap. 10.

* SPHAGE, σφαγή. Vide *Jugulum*. *Anticardion*. Hippocr. etiam pro ipsis venis *jugularibus* sumpsit, alias *σφαγιτίδες* dictis, l. de Glandul. II. 19.

* SPHAGITIS, σφαγιτίτις. Vide *Jugularis*. Lang. l. 1. ep. 10.

SPHALEROS, σφαλερός, *Fallax*. Periculosus, Hipp. 1. aph. 1. Vide *Diet. n. 808*.

SPHECLARION, σφεικλάριον. Vide *Speclation*.

† SPHECLE, id est *fæcula vini combusta*. Jo. Tagault. Instit. Chir. l. 1. c. 3.

SPHECLE, σφέκλι. Vide *Fex*.

SPHENDONE, σφενδόνη. Vide *Funda*.

* SPHENOIDES, σφηνοειδής. Vide *Cuneiformis*.

SPHENOPHARYNGEUS, dicitur *musculus lateribus oesophagi oblique implantatus*. Barthol. l. 2. Anat. c. 13. p. 448.

SPHENOSIS, σφηνώσις, q. d. *Cuneatio*, i. e. *Cunei impulsio*, vel *adactio ad findendum*. Hipp. 3. de fract. t. 40.

SPHEX, σφήξ, vide *Vespa*.

* SPHINCTER, σφινκτηρ, quasi *Constrictor*, *Constrictorius*, dicitur de *Musculis meatum aliquem occludentibus*: v. gr. *Musculus Sphincter Ani*, sive *Intestini Recti*, & *Vesicæ urinariæ*. Gal. lib. 6. An. adm. cap. 4. C. Hofm. cap. in Gal. de U. P. num. 258. 297. Barth. lib. 1. An. c. 11. & 20.

SPHINGONTA, σφίγγοντα, *medicamenta dicuntur adstringentia*, *obstruentia*, & eadem cum *σπιντικαίς*, *σφιγγωτικαίς*. Vide *Adstringens*, *Obstruens*. Gorr.

SPHINX, σφίγγξ, nomen monstri Thebani, quod *Oedipo* proposuisse fingitur *ænigmata*; uti legere est apud *Ærasm.* in *Chiliad.* 2. cent. 3. n. 9. Unde Proverb. *Sphingis ænigmata*, id est scripta, vel dicta obscura: cujus proverbii meminit Gal. c. 3. progn. t. 37. Talia quoque sunt quædam *Parac. Helmontii*, & aliorum *Spagyricorum* com-

menta. Unde & *Becherus Oedipum Chymicum* scripsit, ad obscura *sphingis Chymie* ænigmata resolvenda.

SPHINKIS, σφίγγις, *constrictionem*, aut *obstructionem* notat; & aliquoties de *matricis obstructione* dicitur apud *Mofch.* l. de morb. mul. cap. 124. 126. &c.

SPHODROS, σφοδρός, i. e. *Vehemens*, præsertim de *actione*, & *motu vehementiori usurpatur*: v. g. de *pulsu*, Gal. l. 3. de *diff. pulm.* c. 5. quamvis & de *morbo* dixerit, in *specie de dolore*, Hipp. 2. aph. 46. Vide *Foef.* p. 605. *Diet. num.* 810. Significatio vocabuli Latini per se nota.

SPHONGION, σφουγγίον, nomen *Malagmatis*, apud *Ægin.* l. 7. c. 18.

SPHRAGIDONYCHOGOCOMETES, σφραγιδο-
νυχροκουμήτης, epitheton *Medici superbi*, vel etiam *Medicæstri*; cui *annulatus ubique digitus prætentus*, pretium ab *exteriore cultu corporis*, non *interiore animi petens*, uti solent nonnulli *Circumforanei* sese exornare. Lind. Ex. II. §. 27.

SPHRAGIS, σφραγίς, Lat. *Sigillum*: de quo supra *SI*.

SPHRIGAO, σφριγῶ, idem quod *σφριγῶν*, *turgere*, significat; & legitur apud *Hip.* l. 1. de morb. mul. XLVII. 4. & l. de *sterilib.* XX. 5. Obiter hic animadvertendum est in *C. Hofm.* qui in *ἀνεκδότοις*, sive *M. M. S. S.* notis ad Gal. l. 2. de L. A. c. 2. & 7. improbavit hoc verbum *σφριγῶντες*, & substituit *σφρυγγῶντες*, cum tamen hoc non legatur in *Scapula*, aliisque *Dictionaryis*; illud vero omnino occurrit. Dicitur vero d. l. cap. 7. apud Gal. *σφριγῶντες*, *turgentes*, qui bene habito sunt corpore, succis que redundante, & quidem *juvenes*, non *senes*. *Foef.* d. l.

SPHYGMOS, σφυγμός. Vide *Pulsus*.

SPHYRA, σφυρά, σφουερίτις. Vide *Malleus*, *Malleolus*.

SPHYRADES, σφυράδες, dicuntur *globuli*, pro *σφυράδες*, *Foef.* d. l.

SPHYRAENA, σφυραῖνη, vocatur *Piscis longus*, *tenuis*, *acuminato rostro praditus*, Latine *sudis*; cujus descriptionem, & usum in *cibus* vide apud *Aldr.* l. 1. de *pisc.* c. 21.

SPICA, σῆχος, quid significet, jam ante notatum est, & ad *Botanicam* pertinet. Per translationem etiam tributum hoc nomen *speciei deligationis utriusque humeri*, quæ *spica duplex* Gal. dicitur, l. de *fasciis*, n. 78.

SPICATUM, σπικῆτον, nomen *Olei*, vel *Unguenti pretiosi*, *roborantis viscera*, & *ventriculorum*, alias *Foliatum*, *φολιατόν*, dictum, apud Gal. l. 4. de L. Aff. c. 8. & l. 6. de *fan. tu.* c. 10. Vide *Foliatum*.

* SPICILLUM, idem quod *specillum*, *μήλη*. Vide *Mele*.

SPICULUM, σπόλυψ, idem quos *festuca*: pertinet inter causas solutæ unitatis, & extractionem postulat. Gal. l. 6. de S. Fac. §. Aristolochia, lib. 11. §. Caro viperæ, & alibi. Hodieque usitatus hoc nomen esse solet, quo exprimuntur particula illæ salinæ, acidæ, acres, igneæ, quæ vim habent irritandi, lancinandi, dissolvendi corpora nervosa, fibrosa, & sensu exquisito prædita: v. g. Mercurii *spicula* dicuntur ignea esse, a celeberrimo D. D. Vespero Historia Cicutæ aquat. c. 21. hist. 3. Schol. 2. p. 305. seq.

SPILLOS, σπῖλλος, idem quod κηλῖς, i. e. *Macula*, de quo supra lit. M.

* **SPINA**, *Spinalis*, σπῖνῆς, σπῖνῆτις. Vide *Rhachis*, *Medulla*, *Ventosa*.

SPINATI, vocantur Musculi duo longi, & ampli, inter spinas totam cervicem occupantes. Barthol. l. 4. Anat. c. 6. p. 568.

SPIPOLA, dicitur avicula; cujus varias species descriptas exhibet Aldrov. Ornithol. lib. 17. c. 26.

SPIRACULA, σπῖρακουλά, πῆροι, sunt *meatus cutanei*, per quos insensibilis fit transpiratio, ut & sudoris exclusio. Gal. l. 7. meth. med. c. 5. Dicuntur & *Spiramenta*. Vide *Meatus*. Parac. vocat *spiraculum vitæ*, primam a Deo factam inspirationem, qua Adami corpus creatum vivificavit. Philof. sagac. l. 2. c. 1.

* **SPIRATIO**, ἀναπνοή, idem quod *Respiratio*. Vide *Αναπνοή*.

* **SPIRITUS**, πνεύμα. Vide *Pneuma*.

SPIRITUIFICATIO, πνευματώσις, legitur apud Ingrass. com. ad Avic. de Tum. p. n. 115. qui vocem licentiam sibi fumsit fingendi novas voces Latinas, ad exprimendam Græcorum emphasin.

SPIRO, dicitur Basilio Valentino Instrumentum ad Magisterium Lapidis Philosophici necessarium, quo aer dirigitur, l. 1. Testamenti ultimi c. 36.

SPISSAMENTUM, σπῖσμα. Vide *Stymma*.

SPISSUS, πυκνός, idem quod *Densus*. Opponitur *Raro*, ἀραιός. Vide *Creber*.

SPITHAMA, σπιθαμή, mensura est, qua rerum intervalla metimur; estque trium palmorum, vel duodecim digitorum spatium, extensis digitis, minimo, & pollice. Latinis etiam *Dodrans* dicitur, de quo supra in DO. Derivata sunt σπιθαμῶν, διασπιθαμῶν, τρισπιθαμῶν, quæ passim occurrunt apud Dioscoridem, teste Gorr.

SPLANCHNA, σπλάγχνα, dicuntur interiora *Viscera* præcipua, ut *Cor*, *Pulmo*, *Hepar*, & *Lien*, seu vitalitatis, vel sanguinis purificationis præcipua organa. Legitur apud Hip. 4. aphor. 66. & 2. de R. V. l. A. t. 24. Adde Foef. p. 579. Diet. n. 782.

J. Alex. not. ad Gal. l. 3. Hipp. & Pl. dec. cap 4. σπληγχνῶν vocari medicamenta adversus morbos viscerum infimi ventris, notavit e Diosc. Scapula.

SPLEN, *Splenicus*, σπλήν, σπληνικός. Vide *Lien*.

SPLENDOR, λαμπρότης, αἰθή, *Splendidus*, λαμπρός, quid hæc vocabula significant, aliunde, & potissimum e Phycis jam constat. Nimmii *splendores* inter causas morificas doloris oculorum referuntur a Gal. l. 1. de sympt. caus. c. 6. In Leonibus, & Pardis, aliisque quibusdam animalibus *splendidus* esse oculos, αἰθροδῆς, & *splendorem* in pupilla noctu apparere, docet idem l. 6. de H. & Pl. dec. c. 4. *Splendentes* *vinas* quas vocet Hip. vide supra *Lampe*.

SPLENETICUS, idem quod σπληνικός, h. e. ad Lienem pertinens: quamvis σπληνικός magis dicatur de statu p. n. lienis, splenicus vero fumatur de remediis, quæ *Splenetica* moderans dicuntur; de quorum materia consuli possunt *Materia Medica* scriptores: nec inepte de iis disseruit Junken. Ch. Exp. Cur. Part. II. sect. 1. cap. 15. p. 651. seq.

SPLENI, dicuntur quidam Musculi caput recta ad posteriora trahentes, vertebri utrinque instrati. Barthol. l. 4. Anat. c. 5. p. 566.

* **SPLENION**, σπληνίον. Vide *Plagula*.

SPLENISCOS, σπληνικός, idem quod σπληνίον, apud Hipp. l. 2. de morbis XIII. 12.

SPLENITIS, σπληνίτις, Lat. *Lienaris*, vocatur Hipp. venula *in manu sinistra*, alias *salvazella* dicta; quemadmodum eadem in dextra dicitur *ἡπατίτις*, h. e. *Jecoraria*, l. 1. de morb. XXIII. 18. 19. XXV. 6. Adde Lind. Ex. XIII. §. 510. Galenus vero hæc nomina σπληνίτις, ἡπατίτις attribuit morbo *Lienis*, & *Hepatis*, præsertim eorum viscerum *Tumori*, & *Obstructioni*, l. de diff. sympt. c. 5. p. p. princip.

SPODIACON, σποδιακόν, τριφυλόν, nomen *Collyrii tenuis*, a colore ita dicti, quasi *Cinerum*; non vero a Spodio, cum hoc non ingrediatur illas compositiones. Morsu caret, & vim habet anodynam, sive dolorem mitigandi. Ægin. l. 7. c. 16. Scribon. n. 23. Rhod. in not. ad h. l. Æt. l. 7. citante Gorr.

SPODION, σποδίον, *Spodos*, σποδός, in genere *Cinerem* significat. Communiter vero restringitur ad *Cinerem metallicum*, sive recrementum metallorum ustorum, cineris similitudinem, & nomen referens; unde & Latinis quibusdam *Cinerula* nuncupatur. Quæ uti ex varia materia paratur, ita & apud Hipp. diversa sortita est nomina: v. g. σποδός κυπρίη, *Spodos Cypria*, i. de Ulcer. X. l. *Illyrica*, ἰλλυρῶντις, d. l. 2. Χρυσίτις, ad *Collyria* adhibita, *cinis lithargyrii* in Not. ad l. 1. de

de morb. mul. III. 3. 7. 19. 20. Jung. Foef. p. 580. Est idem, vel minimum saltem differens a *Pompholyge*, vel *Tutia*, teste Schrod. l. 3. c. 19. Fr. Hofm. in Clav. ad h.l. Rul. & Johnf. in Lex. Dicitur *spodium Gregorum*, ad differentiam *spodii Arabum*, quod est *radix Alcanne* combusta. Schrod. d. l. Translatum etiam in Officinis Pharmaceuticis ad Calcinata: ita ut ibidem etiam legatur *spodium*, pro *Ebore calcinato*. Vide Dispensatoria.

SPODITES, *σποδίτης*, *Cineritius*, epitheton panis apud Hipp. teste Gal. in Expos. voc. Hip. vel a colore ita dictus, vel quod sub cineribus paratur. Foef. Occ. p. 580.

SPODOS, *σποδος*. Vide *spodion*.

SPOLIARIUM, *σπολιάρειον*, vel *spoliarium*, idem quod *Apodyterium*, de quo supra. Legitur apud Ant. Fumanell. libel. de Balneis, in princ.

SPONDA, idem quod *Lectus*, in quo ægri decumbunt. Ita *spondam* aliquam delineatam exhibet Hildan. Cent. V. Obs. 86.

* SPONDYLOS, *σπόνδυλος*, Latine *Vertebra*, quia per eas corpus varie vertitur. *Vertebre*, *σπόνδυλοι*, dicuntur ossa intus excavata, superius, & inferius plana, exterius variis processibus donata, quorum in collo septem, dorso duodecim, lumbis quinque numerant Anatomici; quibus adjunctum est Os Coccygis. Plura de *vertebris* vid. ap. Anatomicos, & in specie Barth. libell. 4. c. 14. De luxatione *vertebrarum* cervicis agit Hipp. 3. aph. 26. *Σπίνδυλος* quoque strictissime vocatur *secunda cervicis vertebra*, apud Hipp. l. 1. sect. 2. Prorrh. t. 55. Coac. t. 266. quæ alias proprio nomine *Dens* eadem dicitur, l. 2. Epid. sect. II. 69. Vide Foef. p. 580.

SPONDYLOLITHOS, *σπόνδυλλόλιθος*, dictum lapidum genus, ex Comitatu Tirolensi, a forma, vertebrae dorsales minorum animalium fatis accurate repræsentante, ex observatione Velschii, in Eph. Nat. Cur. A. I. Obs. 157.

SPONGIA, *σπόγγιον*, est corpus marinum, rarum, laxum, porosum, imbibens, & asservans aquam. Rul. existimat, esse Zoophyton, neque animal, neque fruticem, sed tertiam habere naturam, & illi commixtam esse naturam animalis, & plantæ. Hinc & Avicenna describit, quod habeat animas, scil. vegetativam & sensitivam. Dioscorides duo genera constituit; *Marem*, quæ densioribus foraminibus, & minoribus constat; & *fæminam*, foraminibus præditam majoribus, & rotundis. Quidam addunt & tertiam speciem, habentem intra se lapides duros, & plurimas cavernas. *Spongia* vocatur etiam a dicto Rul. *Fungus Marinus*, ad differentiam *Terrestriis*, quam *spongiam nostram* appellavit, in pratis occurrentem, vulgo *Bovista* dictam, quæ valde accedit ad naturam *spongiæ marinæ*. De *spongia-*

rum marinarum viribus, & usu vide Gal. 11. de S.F. & alibi sæpius. Diosc. l. 5. c. 138. *Spongia* quoque vocatur illa excrecentia in frutice *Cynosbatos* dicta sæpius occurrens. Schrod. l. 4. cl. i. n. 122. nec non interior substantia cucurbitæ, aut colocynthidis, Hipp. l. de steril. XI. 36. *Σπόγγιον* quoque Hipp. glandulæ faucium, quæ alias *Tonsillæ* Latinis vocantur, l. 4. Epid. III. 14. 17. Jung. Foef. d. l.

† SPONGITIS herba, apud Aetium, quid sit dubitatur. Pet. Tolet. in Appendic. Paul. Bagell. de morb. puer. ait e radic. Asparagi sativi, & hortenlis.

SPONGIOLÆ, vocantur *Boleti minores*, adulto vere e terra exeuntes, aliis boletis meliores. J. Alex. l. 9. Sal. c. 5.

SPONGION, *σπόγγιον*, nomen est epithematis, ex caprillo stercore compositi, apud Aegin. l. 3. c. 48. vel malagmatis, l. 7. c. 18. ita vero dictum, quod *spongiæ* modo humorem hydropicorum imbibat. Gorr.

* SPONGOIDES, *σπογγιοειδής*, i. e. *spongiosus*, sive *spongiæ* instar porosus. Dicitur de variis corporis partibus; quin & excrementis; v. g. de pulmone, l. de ven. XIX. 8. de renibus, d. l. VIII. 10. de glandulis, l. de glandul. l. 2. de Liene, l. 1. de morb. mul. LXXXVII. S. de ossibus nasi, quæ alias *Cribriformia* vocantur. Gal. l. 8. de U. P. c. 7. in princ. de alvi excrementis, Hipp. l. 7. Epid. XLVI. 9. Vide Foef. d. l.

SPONGOS, *σπόγγος*. Vide *Spongia*.

* SPONS, proprie voluntatem significat; unde adv. *Sponste*, & derivativum *spontaneus*, *αὐτόμακτος*. Lind. Ex. XV. §. 136.

SPONSUS, quid proprie significet, non est hujus loci, & in vulgus notum est. Chymicus vero *sponsus* dicitur *Mercurius*, Rul. & Johnf. quam inepte, alii judicent ex hoc, quod passim *Mercurius*, vel *Aqua Philosophorum* fit dicta *Uxor*, & *sulphur Philosophorum* *Maritus*, vel *Mas*. Vide *Maritus*.

* SPONTANEUS, *αὐτόμακτος*. Vide *Automatos*.

SPONTUM, dicitur Rul. cinis aqua madefactus, qui fornaci inditur, quando aurum, vel argentum depuratur; in Lex.

* SPORADES, *σποραδικοί*, *σποραδικοί*, dicuntur morbi dispersi, & spatium grassantes, qui singulos separatim corripiunt, absque contagii suspitione. Morbi sunt vagantes, & *privati*, & alius alium occupat. Opponuntur *Publicis*, qua *Endemiis*, qua *Epidemiis*, qui continentur multis hominibus uno eodemque in loco contingunt. Hipp. l. 1. de R. V. I. A. t. 9. Gal. in com. ad h.l. item in def. med. describuntur *sporadici*, qui omni tempore, omnique loco exoriri possunt, & separatim quemque invadunt.

Junge Foef. p. 580. seq. Lang. l. 2. ep. 13. *Sporades* quoque *Venas* nonnullis Medicorum dictas fuisse propagines Venæ Cavæ trunci, in totum crus ab interiore ipsius parte per inguina præcurrentis, inordinatas ad cutem permeantes, medicis intervallis dispersas, notavit Gal. l. 2. Anat. admi. c. 12. princ. Castell.

SPORETOS, σπορητός, dicitur prima pars hyemis, (aut fortassis etiam ultima autumnii) Lat. *Sementis*. Vide Supra SE. Gorr.

SPOROS, σπόρος, idem quod σπέρμα, semen significat, & quidem ap. Hipp. *semen genitale*, l. 2. de diæt. XXVII. 11. Vide Foef. d. l.

SPUDE, σπουδή, *Diligentiam, studium, & curam seriam* significat. Hippocr. 2. de fract. t. 24. cum delirio juncta periculum auget, 6. aph. 53. Junge Diet. n. 786.

SPUITIO, πύσις, πύσις, idem quod *Screatio*. Vide *Ptyfima*.

SPUMA, σφῆρα, quid significet, notius est, quam ut opus sit verbis. Causa est a conqussatione aquei; quassatio ab agitatione. Linden. Exerc. VII. §. 14. Vel, ut clarius constet, *spuma* in humoribus, qua utilibus, qua excrementitiis, est soboles effervescentiæ, & fermentationis præternaturalis. Hinc passim legitur apud Hipp. σφῆρες αἷμα, *sanguis spumofus*, 5. aph. 13. Coac. t. 450. quod sanguis αἷμα, vel αἷμα, *spumescat*, l. 2. de morb. VI. 10. De *spuma ægotantium*, v. g. strangulatorum, & dissolutorum, lege 2. aphor. 43. & Gal. comm. ad h. l. Dieter. n. 141. epilepticorum, l. de morb. sac. IIX. 17. 18. hysteriarum mulierum, quæ dicuntur *spumare*, l. 2. de morb. mul. XVI. 4. XLIV. 7. Jungantur Foef. Oecon. p. 113. Bonett. Anat. Pr. l. 2. f. 12. obs. 5. cum Schol. αἷμα αἰματώδη, *spumantia excrementa*, leguntur 5. aph. 30. Adde Diet. nu. 142. Coac. t. 607. Scrib. nu. 99. Porro *Spuma* quoque de aliis rebus dicitur; v. g. *Spuma lupi* est nomen lapidis, de quo apud Agric. l. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. l. 3. p. 398. *Spuma argenti*, i. e. *Lithargyros*, vide supra in LI. *Spuma Chymicis* simpliciter notat *Cinerem*. *Spuma maris*, id est *Halicyonium*. *Spuma nitri*, i. e. *Aphronitrum*, *Bauracib*, Rul. & Johnf. in Lex. *Spuma duorum Draconum*, h. e. *Butyrum Antimonii*, Johnf. l. 2. Lex.

* SPURIUS, ἰδίος. Vide *Illegitimus*.

* SPUTAMEN, πύσμα, Galeno dicitur *sputum*, cui alieni humoris aliquid est permixtum, ut bilis, sanguinis, faniei, l. 1. de cris. cap. 5.

SPUTUM, πύσμα. Vide *Ptyelon*. *Sputum Lunæ*, id est *Lithargyrium*, Theatr. Chym. Vol. V. p. 11. *Sputa maris*, i. e. *sulphur*. *Sputum Doletorum*; composita materia ex sulphure, & magnesia, vocatur & aurum spissum, aqua sul-

phuris, quando in Mercurium mutata est, Rul. in Lex.

* SPYRAS, *Spyrathos*, σπυράς, σπυράθου, significat *globosa caprarum excrementa*, Hipp. l. de nat. mul. XXIX. 25. 180. 182. Gal. c. 2. in Prorr. t. 6. σπυράθου, *excrementa eadem*, quæ σπύραλα. Hippocr. 1. Prorrh. f. 2. t. 6. Coac. t. 603. Vide *Scybala*.

SQUALOR, ὠχρῶς, *squalidus*, ὠχρῶδες. Vide *Auchmos*.

SQUALUS, nomen piscis, & species *Capitonis*; cujus descriptionem, cum usu, vide apud Aldrov. l. 7. de pisc. c. 17. Meminit & J. Alex. l. 15. Sal. c. 6.

* SQUAMA, λεπίς, vide *Lepis*. *Squamosus*, λεπίδοειδής. Vide *Lepidoides*.

SQUAMIFORMIS, λεπίδοειδής. Vide *Lepidosarcoma*.

SQUATINA, ἴσκη, piscis dicitur inter cartilagineos relatus; cujus descriptionem, cum usu in cibus, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 66. Mentio fit & apud Galen. l. 1. de Al. fac. c. 36. & Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 11. Bruyer. de re cib. l. 21. c. 19.

SQUATORIA, ῥιόβατα, species mixta ex coitu *Squatinae*, & *Rajæ*, apud Aldr. d. l. c. 67.

SQUILLA, aquivocum est. Vel enim denotat radicem *bulbosam* marinam amarissimam, Græce σκίλλα. Unde *Acetum*, & *Oxymel scilliticum* Offic. quæ significatio ad Botanicos pertinet. Vel significat animal crustaceum, Græce σκίλλη. Vide *Carides*.

SQUILLINUM, αζυγα, i. e. *fmus equinus*, Rul. & Johnf.

SQUINANTHIA, barbaro vocabulo idem est quod *Angina*, apostema colli. Dieter. nu. 487. Dorn. Rul. & Johnf.

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen, quo omnis tumor in ore, gutture, vel ano inflammatorius indigitatur. Eph. Nat. Cur. A. II. obs. 28.

STABILIMENTUM, ἀποστήγυμα, idem quod *Fulcimentum*, ἔρμασμα. Hipp. 3. de iis, q. in med. t. 36. Vide *Fulcimentum*.

STABILIS, ἀσταθής. Vide *Eustathes*.

STAG, vel *Stoac*, id est *congelatio*, vel *coagulatio*. Rul. Apud Johnf. legitur *Sivo*.

† STACTE, id. e. offic. styraç liquida. Styraç Dioscoridis, nostris styraç Calamita.

STACTE, σκῆλη, duplicem habet significacionem. 1. notat *Myrrham stillatissimam*, Arab. & Off. *Storax liquidus* dictam. Vide *Myrrha*, Lind. Ex. 10. §. 124. 137. 2. significat *lixivium* per cineres *destillans*, νοία σκῆλη, quasi *stillatium*, Gorr. Vide *Conia*. *Muria* quoque σκῆλη legitur, in qua injecta stagnent, vel supernatent, ad

ad gartum conficiendum, citra infolationem, sola decoctione, apud Lang. l. 1. ep. 59.

STACTICON, *στακτον*, *στακτικόν*, *στακτικόν*, nomen *Collyrii*, apud Scrib. Larg. n. 34. Aegin. l. 7. n. 16. Gal. vero & Aetio *στακτικόν* dictum. Vide Rhod. not. ad Scrib. locum.

STADIEUS, *σταδίου*, *stadiodromos*, *σταδιοδρομῶν*, dicitur, qui stadium percurrit, aut stadio certat. Gal. in ex. voc. Hippocr. Foef. p. 582. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 480. Diet. Jatr. n. 11.

STES, *στάς*, duplicem habet significationem, notante Foef. Oe. p. 582. Vel enim *farinam aqua maceratam*, & manibus subactam significat; velut fit in panificio: vel interdum *στάς*, sive *pinguedinem*. Illam confirmat J. Alex. not. in Gal. l. 4. de san. tu. Tom. II. p. 406. Hanc ipse Hipp. l. 1. de morb. mul. CXX. 24. *σταπίτις*, placentæ genus dicebatur ex melle, sesamo, & caseo, apud Athenæum l. 14. citante Foef. dict. loc.

STAGMA, *στάγμα*, vocatur latex, sive materia, quæ destillationi exponitur. Blancard.

STAGNATIO, vide *stagnum*.

STAGNEA, apud Scrib. n. 230. pro *cacabo*, & vasis genere ponitur stanno obducto. Alias *stagnum*, *vas stagnatum*. Rhod. in Lex. Scrib. p. 445. *Stagnea pyxis*, legitur apud eund. Scrib. n. 30.

STAGNUM, *στάγνη*, idem quod *Lacus*, de quo supra in LA. Adde Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 25. Inde derivativum in Medicinam hodieque usitatissime translatus *stagnatio*, i. e. humorum collectio, & subsistentia p. n. cuius causa est influxus impeditior. Lind. Ex. IV. §. 23.

STAGONIAS, *σταγονίαι*, epitheton *Tburis masculi* electi, rotundi, & guttæ simillimi. Gorr.

STALAGMOS, *σταλαγμός*, i. e. *destillatio a capite*, a verbo *σταλάζω*, quod idem ac *στάζω*. Gal. in exp. voc. Hipp. Foef. d. l. *Stalagma*, *στάλαγμα* dicitur materia, quæ destillatione prodit. Blancard. in Lex.

*STALTICA, *σταλτική*, dicuntur medicamenta, quæ carnes vulneribus æquant. Castell. ex libell. supr. Gal. de dynamid. Verum generaliter idem significant, quod *Repellentia*. Unde *Collyria staltica*, apud Aegin. l. 3. c. 22. Junge Diet. Jatr. n. 408.

STAMEN, i. e. filum. *Stamen album*, h. e. *filum crudum*, quod etiam leni evaporatione dolore mitigat. Scrib. n. 142. Rhod. in not. ad h. l.

STAMNOS, *στάμνος*, dicitur *urna*, vel *urnula*, vas aquarium. Hipp. l. 7. Epid. XLV. 8. quamvis & vinarium alibi significet, notante Foef. dict. loc.

STANCARE, pro *stagnare*, legitur apud Keuch. ad Sam. p. 163. seq.

STANNAR, est mater metallorum, fumus occultus, ex quo metalla generantur. Dorn. e Parac. l. 3. Philof. ad Athen. text. 3. Rul. & Johnf.

STANNUM, *κασσίτερος*, Attic. *κασσίτερος*, item *στέγγος*, Keuch. ad Sammon. p. 164. est metallum molle, album, splendens, cum livore quodam constans ex Mercurio quodam ignobiliori, sed puriore, fugaciorique, & Sulphure minus maturo, indigesto; cuius historiam, & usum varium in Pharmaceuticis vide apud Schrod. l. 3. c. 14. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Blas. Val. Test. Ult. l. 2. c. 8. Rul. & Johnf. negare videntur, *stannum verum* Arabum idem esse cum *Plumbo albo*, modo hanc opinionem etiam rationibus satis confirmasset. Gal. scribit, *stannum* plumbo adulterari, l. 1. de Antid. c. 8. *Stannum* omnia metalla reddere friabilia, & fragilia, si admisceatur, non modo Basil. d. l. testatur, sed & Helmont. tr. Compl. atque Mist. Elem. figm. n. 20. Quin & ipsum frangit Adamantem, teste eodem de Lithias. c. 1. n. 9. *Stannum* Chymicis dicitur *Jupiter*, ob aliquam commentitiam comparisonem cum Jove Macrocosmico; & designatur *Charactere Jove*. Dividitur *stannum* in *Dives*, *Mediocre*, *Pauper*. Vocatur & *Dominus aris*, item *Plumbum argentarium*. Johnf. lib. 1. & 2. Lex. Plura de *stanno* quare in Indicibus Theatr. Chym. Vol. I. II. III. V. ut & Libav. Tom. I. Junken. etiam scribit sola puritate *stannum* a plumbo differre, & temporis successu facile in argentum migrare: quod confirmare voluit singulari observatione Mechanica, Chym. Exp. Cur. P. I. sect. 5. c. 4. p. 41. Verum an ex illa observatione consequentia mutationis in argentum firmiter deduci possit, adhuc dubitamus. De *stanni fossilis* granis lege Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 78.

STAPES, vocatur officulum e tribus, vel quatuor unum in meatu auditorio, ejusque cavitate prima, seu concha: de quo videatur Barthol. libell. 4. c. 7. Anat.

STAPHIS, *σταφίς*, homonymon est, denotans i. plantam, vel herbam *staphisagria* dictam: de qua significatione consulantur Botanici. 2. Uvam passam. Vide *Passa*.

*STAPHYLE, *σταφύλη*, Latine *Uva* dicitur, significans proprie fructum vitis viniferæ, sive congeriem baccarum vitis: per translationem vero in Physiologicis denotat partem aliquam in faucibus, quæ alias *Gargareon Columella*, *κίων*, dicitur. Vide *Columella*. Pathologicæ vero denotat & morbos illius partis, præsertim inflammationem. Gal. l. de tum. p. n. c. 17. Restrin-

Restrinxit vero l. 6. de C. M. S. L. c. 3. At Hip. latius sumpfit pro morbo uvulæ, l. 2. de morb. X. 19. Adde Foef. p. 583. seq. Nicol. Pifo stavit, nomen *Uvae* rectius morbo Gurgulionis inflammatorio attribui, quando nimirum in rotunditatem creverit, feraturque deorsum; haudquaquam vero ipsi parti competere, de Co. & Cur. morb. l. 2. c. 1. Vide *Uva*.

STAPHYLEPARTES, *σταφυλεπάρτης*, instrumentum dicitur Chirurgicum, quo uvula laxior elevatur, & attollitur, quod & *σταφυλάγρον* vocatur. Meminit hujus Ægin. l. 3. c. 26. citante Gorr. Forest. l. 15. obs. 4. vocat *staphylepartum*.

STAPHYLIS, *σταφυλῆς*, vocatur vasculum illud, quo potus præbetur infantibus, & orificium habet pupillam quodammodo repræsentans. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 116. ubi & *καθηκρόν* vocatur.

STAPHYLOMA, *σταφύλωμα*, dicitur oculi morbus, cum in summa tunica quiddam acino simile evenit. Gal. l. 2. M. M. c. 2. Latine *Uvatio*, apud Forest. l. 11. O. 24. Schol. Duæ potissimum habentur species: una, quando erosa, rupta, cornea oculi tunica, altera, quæ ei subjacet, *βαγασθῆς*, *uvæa*, dicta, excidit ad eum modum, ut acinum *uvæ* repræsentet: Cum vero infra hunc modum excidit, *μυκρόφελον*, cum superat, *μύλον* vocatur. Ægin. l. 3. c. 21. J. Alex. not. in Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. Altera species, quando sine ruptione, aut erosione cornea intumescit, ac prominet certa parte in modum *uvæ* acini. Id quod plerunque contingit ex defluxione, humoribus intra corneam coacervatis, tunicam laxantibus, incurvantibus, & extendentibus. His addit tertiam speciem Aet. l. 7. c. 34. scribens, aliquid *σταφύλωμα* fieri ex pustula quadam inter strias corneæ tunicæ satis profunde excitata, quæ tunicam attollat, non tamen rumpat. Causæ hujus affectus variæ esse possunt; sed quæcunque ea fuerit, certum est, visum *staphylomate* omni aboleri. Gorræus, Castell.

STARAPHAXAT, dicitur medicamentum sistens, a stare faciendo dictum, ut creditur. Dorn. Rul. & Johnf. At Paracellus inter Characteres *synoviam albam* sistentes refert, l. 2. de vit. long. c. 14.

STASIMOS, *στάσιμος*, *stabilis*, & *stabilitas*, *στάσις*, quid significant, non opus est declaratione, cum per se notum sit. Illud legitur ap. Hip. l. de nat. mul. l. 14. l. 2. de morb. mul. II. 19. IV. 3. l. 4. de R. V. I. A. t. 30. Hoc d. l. r. 27. Adde Foef. p. 583. *Στάσιμος* etiam effectivam habere significationem, denotans, *vim sistendi habens*, *stativum*, vult Lind. Ex. V. §. 507. *Στάσις* humorum, idem est ac *stagnatio*. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 27.

STATERA, trutina, de ponderibus *Bilanz*. STATER, *στατήρ*, nomen ponderis, *quatuor drachmas* pendentis. Unde & *τετραδραχμων* dicitur. Gal. l. de pond. & mens. ex Cleopatra.

STATHEUSIS, *στάθεισις*, vel absque aspirat. *στάθεισις*, dicitur *inchoatu assatio*, non perfecta; fitque a calore externo imbecilliori in rem assandam, quæ *στάθεισιν* vocatur, hoc est quod *modice assatum* est. Gorr. Lat. *Tostio*.

STATHMION, *σταθμίδιον*, *σταθμῖον*, significat vel *pondus libræ*, ex ære, aut ferro, aut plumbo constans; Gal. cap. 2. de fract. t. 3. Vel *pyxidem*, in qua aliquid asservatur: l. 6. de C. M. S. L. c. 2.

STATICON, *στατικόν*, idem quod *σταλτικόν*, dicitur de Collyriis, quæ inordinatum fluxum impetum sistunt. Gorr. Vide *stalticon*.

STATIVUM, *στατικόν*, idem quod *stalticum*.

STATIO, *στάσις*, est actio utriusque cruris in terram firmati, & similiter protensi. Galen. l. 15. de U. P. c. 8. Jung. C. Hofm. in not. ad h. l. n. 177.

STATIONARIUS, Epitheton *Febrium* quorundam *continuarum*, quæ a particulari, at nondum satis cognita hujus, aut alterius anni constitutione pendunt, singulæ suo ordine invalescunt, grassantur admodum, & quasi cæteris dominantur per continuam illam annorum seriem. His opponuntur Febres *intercurrentes*, de quibus supra suo loco. Utraque descripsit Th. Sydenham in Obs. Med. Morb. acut. f. 6. c. 1. p. n. 408. 409.

STATURA, *μέγεθος*, proprie corporis magnitudinem significat. Hanc etiam a Medico recte considerari, docet inter alios J. Alex. l. 3. Sal. c. 1. & 7. Diet. Jatr. p. 413. & 762.

* STATUS, est homonymon vocabulum. Vel enim idem significat, quod *Constitutio*, Gr. *κατάστασις* (Vide *Catastasis*) Vel notat *morbi vigorem*, & summam vehementiam, Gr. *ἀκμή* dictam. Vide *Acme*.

STAXIS, *στάξις*, Hipp. dicitur *stillatio sanguinis* e naribus parva, & insufficientis: unde etiam damnatur in text. prorrh. & Coac. l. 1. prorrh. com. 3. t. 56. 237. 405. Dicitur & *ἀπόσταξις*. Jung. Foef. p. 582.

STEAR, *στάειρ*. Vide *Adeps*, *Sevum*. Præter hanc significationem, Foef. Oec. p. 585. existimat etiam *στάειρ* notare *fermentum*, vel *farinam aqua subactam*; & conatur aliquot locis ex Hip. Diosc. & Gal. probare. Verum C. Hofm. in MM. SS. notis ad Gal. l. 3. de C. M. S. L. c. 1. ad lin. 20. p. 196. edit. Basl. Græc. audacter scripsit: Ubicunque *στάειρ* pro fermento, aut pasta legitur, vitiosum esse; & substituendum esse *στάσις*. Nos litem hanc Philologis dirimendam relinquimus.

STEATOCELE, *σευατοκήλη*, hernia dicitur *sero- ti*, succrescente in eo quapiam *sevo* simili materia. Gal. Introd. c. 18.

* STEATOMA, *σεύτωμα*, vocatur *abscessus cum folliculo* dictus, in quo materia *sevo* simili inclusa continetur. Gal. l. de Tum. p. n. c. 5. Lang. l. 3. ep. 4. in princ. Hildan. Cent. VI. obs. 16. & Cent. Epist. 61. In libro vero def. Med. Galeno adscripto describitur *steatoma*, quod sit pinguedinis augmentum præter naturam. Jung. Foes. d. l.

STEGANOPODES, *σεγαυπόδες*, vocantur *plani- pedes*, apud C. Hofm. not. in Gal. LL. de U. P. n. 519.

* STEGNOSIS, *στέγνωσις*, *Constipatio, Condensatio, Obstructio*. In genere ita dicitur Medicorum communitas quædam, quam sequebantur, tanquam aliquam ex indicationibus, & per *στέγνωσι* intelligebant, quando vacuationes corporis naturaliter suppressæ fuerunt. Gal. l. de sectis, ad eos, qui introd. c. 6. a libi tamen, videlicet l. 3. de san. tu. c. 10. in princ. restrinxit vocabulum hoc ad *obstructionem* pororum cutis, cum per occultos meatus prohibetur transmitti, quod superfluum est, excrementum fuliginosum, quam densitatem pororum, & *μύση*, h. e. conniventiam vocant. Alias & Hipp. *σεγνότης* de *alvi adstrictione* usurpatur, 4. de R. V. I. A. t. 91. *Alvus* quoque, & vesica *σεγνή*, i. e. *adstricta*, legitur l. 1. de morb. mul. LIX. 17. Jung. Foes. d. l.

* STEGNOTICOS, *σεγνωτικός*. Vide *Adstringens*.

STELLAEOS, *στέλλαιός*, *manubrium*, aut *capulum* significat apud Hipp. 2. de fract. t. 3. & lib. 1. de morb. mul. CXXVII. 2. ubi *στέλλαιός* legitur. Jung. Foes. d. l.

STELIOSIS, *στέλιωσις*, i. e. *Scerilitas*. Legitur apud Moschion. de morb. mul. c. 142. p. m. 39.

* STELECHIAEA, *στέλεχιαία*, q. d. *Caudicatis*: ita dicitur Gal. *Vena porta*, quod sit aliarum venarum quasi caudex, l. 6. Adm. Anat. c. 8. l. 6. de L. Aff. c. 4. Lind. Med. Physiol. l. 2. c. 16. §. 203.

STELENCHIS, *στέλεγχις*, pro *στέλεγχις*. Vide *Stenches*.

STELLA, *ἀστὴρ*, idem quod *sidus*. Ejus significatio propria pertinet ad Astronomos. An *stellarum* quædam sit efficacia, & influxus in corpora quoque hominum, & ita caussis sanitate, & morborum annumerari debeant, non est hujus loci dirimere. Sane non incongrue scripsit Lang. l. 1. ep. 24. Ut *stellarum* nomina, & numerus soli Deo cognitus, sic illarum circa hæc inferiora effectus, & signacula soli Deo sunt explorata. Per translationem *stella* dicitur *Marinum* aliquod *Zoophyton*, vel *Insectum*, cujus plures dantur species; & de

quibus prolixius egit Aldr. l. 7. de Insect. c. 18. Vide *Aster tblastios*. *Stella Antimonii* quid vocetur, vide apud Lib. S. A. Ch. l. 6. c. 21. & Tom. II. Op. p. 72. 73. Rolliok. Ch. l. 5. sect. II. c. 1. & 2. *stella Occidens*, id est *sal Ammoniacus*. *Stella teris*, id est *Talcum*. Rul. & Johs.

STELLIO, *ἀσκαλαβότης*, vide *Ascalabotes*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 164. *Stellio adusta*, Rul. & Joh. dicitur *Cinabrium*, in Lex.

STEMPHYLA, *στέμφυλα*, dicuntur *vinacei*, vel *vinacea*, h. e. folliculi acinorum, corium, & cortex. Lind. Ex. X. §. 186. Galeno vero *στέμφυλα* dicuntur uvarum acinorum torculari expressorum solida recrementa, lib. 2. de Al. Fac. c. 9. quamvis & ibid. ad olivarum expressa recrementa, & βρύτιν ad vinacea referat.

STEMPHYLITES, *στέμφυλίτης*, Lat. *Lora*, *διδύμα*. Vide *Lora*, *Deuteria*. Gal. dicto loco. *Στέμφυλίτιδες βύγες* dicuntur *vinaceorum* aqua maceratorum faces, & recrementa. Hip. lib. 2. de diet. XXIII. 17. lib. 3. de morb. XXX. 9. Jung. Foes. p. 586.

STEMA, *σῆμα*, dicitur *membrum virile*, & ejus præcipue prominens, & pendula pars; cui opponitur *ὑπόστυμα*, portio ejus, quæ non propendet. Ruff. c. 12. Lind. Med. Phys. lib. 2. c. 7. §. 61. Gorr.

STENOS, *σενός*, locum *angustum* significat, apud Hipp. 7. aph. 51. Jung. Diet. n. 787.

STENYGROCHORIA, *σενυγροχώρα*, rectissime ab Erotiano exponitur per *angustiam loci*, in quo humiditas inest, vel inesse debet, Onom. p. 100. f. & legitur apud Hipp. 1. de art. t. 66. quamvis nonnulli *σενυχώρα* legant, ad mentem Galeni, qui negat in comm. ὑγρὸν inferum cum aspiratione legendum esse, sed esse saltem pleonasmum Ionicum *σενυγρὸν*, pro *σενός*. Enimvero nobis nondum hoc persuaderi patimur, ut credamus, non majorem delitescere sub hac voce *ἐμφασιν*, & *ἀνεσβῆαν*, quando ipsum textum inspicimus, ubi Hip. loquitur de utili deligandi ratione claviculam fractam, si lintea etiam traducantur per perinæum, ita ut splenia, & lintea, in angustia loci illius, in quem & urinæ humiditas, & alvi excrementa concurrunt, coarcentur, & moto saltem cruce, vel pede relaxentur. Ita & verbum *σενυγρῶσαι*, quod legitur l. 6. Epid. sect. 2. t. 1. non saltem pro *σενύσαι* positum est, i. e. *angustare*: sed omnino simul respectus habetur ad scopum, & usum coarctationis, qui revera est impeditio affluxus humorum; quemadmodum e contra *ἀρῖαια*, *dilatare*, indicatur, ad humorum influxum necessarium promovendum. Jung. Foes. p. 586.

*STEPHANE, *στέφανη*, *στέφανος*. Vide *Corona*.

* STE-

STEPHANIAEOS, στεφανιάϊος, Latine Coronarius, de variis rebus dicitur: v. g. *Sutura coronalis*, στεφανιάϊος, quæ in cranio occurrit, anterior. Barthol. libell. 4. An. cap. 5. *Vena*, & *Arteria coronaria*, quæ cor in orbem amplectuntur, l. 2. cap. 6. Dicitur quoque hoc nomine vinculi quoddam genus, quod coronarum modo inter frontem, & verticem tendit. Gal. l. de fasciis. Gorr.

STERA, στέρα, barbare abjecto υ, pro στέρα, Uterus quoque dicebatur, notante Rolfink. de part. gen. P. II. c. II. fin.

STERCUMEZEFF, est *Litargyrium*. *Stercorumceff*, legitur apud Rul. illud apud Johnf.

STERCUS, κοπρός, idem quod *Merda*. Vide *Copros*.

STEREOS, στῆσός. Vide *Solidus*.

STERIPHNOS, στήριφος, legit Erotian. pro στροφιός, On. p. 110. e. Vide *Stryphnos*.

STERILITAS, ἀγονία. *Sterilis*, ἄγονος. Dicitur de utroque sexu; estque abolita generatio, vel conceptio prolis, ob morbos varios partium generationi in utroque sexu destinatarum. Dicitur & *Infœcunditas*. De *sterilitatis* scrutinio vide Lang. l. 1. ep. 49. Keuchen. ad Sammon. p. 218. Dieter. in Jatr. p. 526. 802.

STERIGMA, στήριγμα, idem quod ἀποστήριγμα, *Firmamentum*, *munimentum*. Vide *Ereisma*, *Firmamentum*. Descendit a verbo σπρίξω, *firmo*, quod aliquoties occurrit apud Hipp. & quidem in significatione neutropassiva: v. g. 4. aphor. 33. Jung. Dieter. num. 790. Item 4. de R. V. l. A. t. 69. lib. 6. Epid. f. VII. aph. II. citante Foes. p. 587.

STERNOHYOIDES, vocatur *Par Musculorum Os Ypsiloides*, & simul linguam recta deorsum trahens. Barthol. l. 3. Anat. c. 12. p. 543.

STERNON, σῆρνον, dicitur *Pectoris pars anterior ossæ*, & cartilaginea, cui costæ annexæ sunt. Gal. l. 7. Anat. adm. c. 2. Barth. libell. 4. c. 18.

STERNOTHYROIDES, appellatur *Par Musculorum*, quod *Laryngem* coarctat. Bartholin. l. 2. An. c. II. p. 439.

STERNUTAMENTUM, vel idem est quod *Sternutatio*, uti passim in Theatro Mundell. & Latina versione Gal. sumitur, præsertim l. de odor. instr. c. 6. Jung. Rhod. in Lex. Scribon. Vel significat medicamentum siccum, ad sternutationem excitandam, alias *Sternutatorium* dictum, Gr. πτερυμικόν. Vide *Praymicon*. *Errhinon*.

* STERNUTATIO, πτερυμός. Vide *Praymos*.

STERTOR, σῆρχος, ῥογγμός, ῥύγχος. Vide *Rbencos*, *Rhogmos*, *Rhencos*.

STETHOS, στήθος. Vide *Pectus*.

STETHENION, στήθιον, *Pectusculum*, media pars pectoris. Gorr.

STETHOIDES, στήθοειδής, q. d. *Pectorosus*. Epitheton scalpelli lati, & ventosi, apud Hip. l. 2. de morb. XIV. 21. Foes. d. l. Ejus iconem, & usum descripsit Scultetus Arm. Chirurg. Part. I. Tab. II. fig. I. Celsus *Spatham* vocavit.

STETODES, στήτωδες, contracte pro στεκτώδες, *Adiposum*. Galen. in exeg. voc. Hipp.

STHENAROS, σθενάρος, dicitur *validus*, fortis, a σθένος, *Robur*. Hipp. lib. 2. de morb. mul. XIII. 2.

STIAE, στίαι, dicuntur *calculi*, vel *lapilli marini*. Gal. in Exeg. voc. Hipp.

STIBI, στίβι, *Stibium*, idem quod *Stimmi*, Alias *Antimonium*: de quo supra in AN.

STICHOS, στήχος, nomen *Confectionis Arteriacæ Platonis* e marthubio, quæ & *Panacea* dicta, apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin.

* STIGMATA, στίγματα, dicuntur notæ in facie, aut alia quapiam corporis parte inscriptæ, quales in manibus eorum, qui militiam exercent, notantur. Gorr. De *stigmatibus* vide etiam Rhod. ad Scrib. n. 231.

STILBUS, id est *Antimonium*. Rul. & Johnf. lib. 2.

STILLA, *Stillatio*, στίλις. Vide *Staxis*.

STILLATITIUS, idem quod *destillatus*: Epitheton liquorum per alembicum *destillatorum*. Lang. l. 1. ep. 53.

STILICIDIUM, duplicem habet significationem: Unam Pathologicam; & ita idem significat, quod *σπυγγωειχ*. Vide infra *Stranguria*. Hildan. Cent. 6. Obs. 54. Alteram Pharmaceuticam, quando denotat *instillationem* liquoris super aliquam corporis partem, quæ alias *Embrochatio*, ἐμβροχή, *Irrigatio* vocatur. Vide *Embrocha*. De *stilicidiis* cordis scrobiculi vide Rolf. O. & M. M. Sp. l. 9. f. 1. c. 10. Instrumenta ad *stillicidium* necessaria proponit Mercur. T. IV. conf. 64.

STIMMI, στίμι, idem quod στίβι. Vide *Antimonium*.

STIMULANS, κεντήρ, idem quod *Pungens*: Epitheton doloris cujusdam. Gal. 6. aphor. 5. Alias & *Stimulans*, & *Stimulus* dicitur de quibusdam medicamentis activioribus, quæ lentis adduntur, ad accelerandam operationem, sive evacuativam, sive alterativam. In genere de *stimulis* in Medicina observandis egregie differuit D. Laurent. Bellini, describens quod *stimulus* sit motio quædam momenti majoris, cujus sensus proinde ad dolorem revocandus est, & ejus exercitatio ad speciem majoris momenti productam in nervis ab aliquo impetu vehementiori urgente. In Operib. nuperrime edit. Membr. III. de Sang. missione pag. 165. seqq. ubi plura de *stimulorum* legi poterunt. Et est nostro etiam judi-

judicio valde accommodatum ad exprimentum causæ morbificæ motum peculiarem, præsertim in doloribus, affectibus spasmodicis, & aliis similibus.

STIPATIO, idem quod *constipatio*, *στέγνωσις*. Vide *Stegnosis*.

STIPHROS, *σπφρός*, pro *στυφρός*. Vide *Stryphnos*.

STIPTE, *Sciptria*, vitiose pro *Strypte*, *styptria*, i. e. *Alumen*. Johnf. in Lex. Ita & *Stiptica*, *στυπτική*, pro *Stryptica*, leguntur apud Ju. Alex. not. in Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1.

STLENGIS, *σπλεγίσις*, Lat. *Strygil*, dicitur Gymnasticum instrumentum, quo utebantur in balneis antiqui, ad desstringendum sudorem. Dicitur & *ξύστρα*. Illud vero vocabulum legitur apud Hipp. 3. de R. V. l. A. t. 51. quamvis *σπλεγίσις* occurrat, quod perinde est. De hoc vide infra *Xystra*.

STOCHASMOS, *στοχασμός*, *στοχασμὸς*, vide *Conjectura*.

STOECHAEION, *στοιχῆιον*. Vide *Elementum*.

STOLIDES, *σολίδες*, idem quod *ρύπιδες*, vocantur *rugæ frontis*. Unde *σολιδώδης*, *rugosus*, Gorr. c. Galen. expof. voc. Hipp. Adde Jul. Alex. not. in Gal. l. 9. de S. Fac. de Lacte, *σολιδώδεστερον* legitur in Hipp. 3. de art. t. 108.

STOLIDITAS, *ἄνομι*, *στυγνία*, idem quod *Dementia*, *Amentia*, *Stultitia*; de quibus supra suis locis dictum est.

STOLONES, *μόχλα*, *μόχμη*, dicuntur *tenella germina*, & furculi propullulantes plantarum, quæ referuntur inter victum attenuantem, Galen. de atten. vict. rat. c. 3.

STOMA, *στόμα*. Vide *Os*, *Orificium*.

STOMACACE, *στομακική*, idem quod *Scorbuius*, a symptomatibus oris, & dentium læsiones complectentibus. Vide Lang. l. 1. ep. 42. fere ad fin. & l. 2. ep. 14. fere a principio. Jungantur & alii Authores, qui de *Scorbuto* ex professo scripserunt.

* STOMACHOS, *στόμαχος*, vocab. est *πλύσιμον*: potissimum vero quadrifariam acceptum reperitur, Latissime, Late, Strictè, & Strictissime. In latissima significatione *stomachus* dicebatur quodecumque collum angustum, isthmi instar, alicui cavitati seu ventri præpositum, teste Arist. l. 3. de part. an. cap. 3. & ita etiam apud Hipp. *vesicæ cervix*, & orificium dictum legitur *στόμαχος*, l. de A. L. & Aq. XXII. 5. XXIII. 4. l. 1. de morb. muliebr. XVII. 8. & c. item *Uteri cervix*, l. 1. de morb. mul. XXXIV. 3. LX. 3. l. 2. XXIV. 30. LXXVI. 3. l. de Sterilib. aliquoties; quæ loca apud Foef. p. 589. citata reperies. In lata communiter apud Latinos scriptores *Stomachus* pro toto ventriculo ponitur. In qua significatione & Helmon. sumpsit, tract. Jus Duumvi-

ratus sæpius, & alibi: & Samon. Medic. metric. c. 17. ubi *Stomachus* regem totius corporis esse dixit: ad quem locum vide Keuch. in notis, p. 154. Strictè *stomachus gulam* denotat, teste Lang. l. 2. ep. 43. Strictissime vero *stomachus* dicitur alterum extremum Oesophagi insertum ventriculo, sive *Orificium ventriculi sinistrum*, situm sub cartilagine mucronata, quam ob id natura videtur comparasse, ut ipsius esset propugnaculum. Quod alias ob exquisitissimum sensum Græcis *καρδία* quoque dictum fuit. Vide *Cardia*. De hoc orificio, ejusque structura consulantur Anatomicorum scripta, & hæc inter Bartholin. l. 1. Anat. c. 9.

* STOMACHICOS, *στομαχικός*, duplicem præcipue habet in Medicina significationem, unam *Pathologicam*, alteram *Pharmacologicam*. Quoad illam *stomachici*, *στομαχικοί* dicuntur, qui morbo ventriculi, & præcipue orificii ejusdem finistri laborant: unde varia symptomata consequuntur, inappetentia, anxietas, ructus, vomitus, &c. uti prolixè hanc acceptionem explicavit Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 2. mox a principio. Quoad hanc, *στομαχικά* dicuntur *medicamenta*, quæ ventriculo, & ejus orificio profunt, & quidem ratione fermenti legitime, vel vitiose constituti, cum ab hoc dependere videatur totius hominis Oeconomia, quæ sana, quæ ægra cum illo prima valetudinis utriusque semina, ac radices conferantur, propagentur, inolegant, tandemque maturentur: quamvis nonnullis recentioribus hæc de Fermento ventriculi hypothesis commentitia videatur. Quorum Catalogum passim vide in materia Medica scriptoribus, & inter hos etiam Rolink. O. & M. M. Sp. l. 9. sect. 1. per totum. Junken. Chym. Exp. Cur. P. 11. sect. 1. c. 13. p. 61. seqq.

STOMATICOS, *στοματικός*, dicitur de medicamentis, quæ modice siccant; sic vocata, quod in assiduo sint usu: cujusmodi sunt, quod ex Moris conficitur, & quod ex Rubi fructu, aut succo corticis nucum juglandium viridis paratur, Gal. l. 5. meth. med. c. 20. fin. quamvis vera magis, & propria significationis ratio in hoc consistat, quod talia medicamenta ad affectus oris, & faucium adhiberi soleant, & debeant. Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 1. ubi prolixum horum Catalogum invenies.

STOMOMA, *στόμμα*, dicitur *ferrum purgari*, sive igne sæpius per liquefactionem depuratam, idem quod *Chalybs*. Rul. & Johnson. Meminit *squamam stomomatos* Gal. l. 4. de C. M. S. L. c. 7. & l. 4. de C. M. P. G. c. 7. Helmont. Paradox. 4. p. 14.

STOMOMANICON, *στομομανικός*, vocari *musculum latum*, sive *πλάτυρα μνώδες*, vult C. Hofm.

Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 838. de quo musculo vide supra *Latus*.

STOMOO, *σώμω*, idem quod *ἀνοσώμω*, hoc est *aperio*. Legitur apud Hipp. lib. 6. epid. f. 2. t. 29. five *aperio* fiata naturæ conatu; five ope medicamentorum *ἀνοσώματικῶν*, five ferri, aut ignis vi. Galen. in comm. ad h. loc. Jul. Alex. not. ad Gal. l. 2. ad Glauc. c. 7. Foef. Oec. p. 590.

STOPAROLA, est nomen aviculæ e genere muscicaparum, magnitudine *Motacillæ*; cujus descriptio habetur apud Aldrovand. l. 17. Ornithol. c. 27.

STORAX, *σφόρξ*, *Styrax*, duplicis generis in officinis prostat, Siccus, & Liquidus. Ille dicitur etiam *Calamites*. Utriusque historiam, vires, & usum vide apud Galen. l. 1. de Antidot. c. 14. l. 8. S. F. §. *Styrax*, Dioscor. l. 1. cap. 79. Schroder. l. 4. cl. 2. nu. 406. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Rhod. ad Scribon. n. 88. Chiocc. Musc. Calc. f. 5. p. 583. 526. seq.

* STRABISMUS, *στραβισμός*, *Strabismus*, dicitur musculorum oculi non omnium, sed aliquorum resolutio; ob quam causam vel sursum, vel deorsum, vel in latera nuunt oculi. Gal. in defin. Idem quod *ἰσθμισ*. Vide *Illæno*. Haud raro sequi Epilepsiam, testatur experientia, & confirmatur in Eph. Nat. Cur. A. III. O. 162. Apud Aeginet. l. 3. cap. 22. convulsio dicitur musculorum oculos moventium: quod rectius, & vero magis consentaneum videtur.

STRANGALIDES, *στραγγαλίδες*, symptoma *σπαργαλώσεως*, dum ita vocantur *globuli*, & *durities in mammis*, a lacte concreto obortæ, si lactis proventus nulla parte decedat. Gorr. Nic. Pis. de M. C. & C. l. 2. c. 10. princ.

STRANGOIDOS, *στραγγοειδής*, i. e. guttatim instar *guttarum*. Hoc adverbium aliquoties legitur ap. Moschion. l. de morb. mul. c. 125. seqq.

† STRANGURIA, veteribus interdum Gonorrhæam denotat, cujus Symptoma est. Prosper Martianus in Hipp.

* STRANGULATIO, *πνίξ*, *πνιγμός*. Vide *Pnix*, *Pnigmos*, *Pnigma*.

* STRANGURIA, *στραγγουρία*, *Stillicidium urinae*, quando guttatim urina desillat, cum frequentiori, & dolorifico ad excernendum stimulo. Causa in acescentia feri, & vellicativis inde emanantibus effluviis, partesque nervosas urethræ, aut vesicæ irritantibus, & partim etiam convellentibus sine dubio consistit. De hoc vocabulo, & affectu vide Hipp. 3. aphor. 31. & aph. 44. 7. aph. 48. Gal. in comm. ad primum, & tertium Hipp. loc. Foef. d. l. Dieter. n. 792. Linden. Ex. VI. §. 13. qui egregie hunc affectum veluti depinxit. Lang. l. 1. ep. 46. Helmont tr. Pleura furens n. 14.

STRATIFICATIO, vide *Seratium*.

STRATIOTICON, *στρατιωτικόν*, five *Stratiotæ*, *Collyrium*, commendatum adversus duram, & siccam lippitudinem. Acre est, & lacrymas provocat; ejusque descriptio habetur apud Scrib. n. 33. Aegin. l. 3. c. 22. Jungatur Rhod. in not. ad h. l.

STRATUM, communiter idem est, quod *Leclæus*, *κοίτη*, de quibus vocabulis supra. Vide *Cæte*, *Leclæus*. Gal. l. de marcor. cap. 5. At Pharmacopœis, & Chymicis *stratum superstratum*, est phrasî usitata, denotans alterno ordine factam positionem duarum diversarum materialium, uti fit in *cementatione* metallorum. Hanc phrasî etiam explicavit Rhodius ad Scribon. n. 60. e Palladio l. 12. de rusticis. dicente: Facere *straturam* alterno ordine subinde crescentem. Dicitur alias & *Seratificatio*. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 3. p. 201.

STREBLOS, *στρεβλός*, idem quod *στραβός*, hoc est is, qui oculos habet perversos, & tortos. Hippocr. l. 2. Epid. sect. VI. 30. Latine *Strabo* dicitur. Foef. d. l.

STREMMMA, *στρέμμα*, idem fere quod *luxatio*, vel *Tortio partium* circa articulos nervosarum, articulis illæsis. Meminit Hippocr. de iis, q. in med. t. 31. (Adde Gal. comm. ad h. l.) Foef. d. l. *Tortio*, idem etiam est quod *subluxatio*, quando ossa articulorum non prorsus excidunt. Joh. Costæus in annot. Avic. l. 4. Canon. fen. 5. tr. 1. c. 1.

STREPITOSUS AFFECTUS, dicitur Gr. *ἰσχυρὸς ἰσχυρῶς*, & est morbus flatulentus, & in Alpbis Austriacis non infrequens, quando in collo, facie, & brachiis oritur intumescencia ex flatuum distensione, ut instar vesicæ suillæ siccæ non prorsus distentæ strepitum edat ad contactum; & curatur fumo, vel suffitu ex Myrti foliis parato; de quo legatur ex P. de Sorbait Med. Septentr. l. 2. sect. 24. c. 3. p. 502.

STREPITUS, *ἰσχυρῶς*. Vide *Psophos*. De strepitu ossium, & affectu *strepitoso* legantur Observationes in Eph. N. C. A. III. Obs. 271. 275.

STRIA, duplicem habet potissimum significationem in Medicina. (I) Anatomicam; Ita Medullæ cerebri oblongatæ dissectæ interior substantia exhibet lineas radicosas, quæ Malpighio fibrillæ vocantur; Willisius vero *Serias medullares* vocat, & corpora *striata* Anat. cerebr. c. 1. & 13. Sensorii communis munus illis tribuit. (II) Chymicam, quando spiritus destillati, præsertim Salis, Nitri, &c. in recipientem exhibent lineas, & radios veluti emittunt coloratos; unde & *Spiritus striati* dicuntur.

STRIBILIGO, idem quod *ἐκφυμα*, *efflorescentia cutanea*. Hæc si nigra fuerit, notat *Atche-*

cheum male affectum. Helmout. in Tum. Pettis, S. Præparata sedes.

* STRICTOR, σφιγκτηρ, vide *Sphincter*. *Strictum* emplastrum exponit Rhod. ad Scribon. compos. 45. per *Densum*, in Lex. Scrib.

STRICTURA, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem significat quod *Durities*, σκληρώσεις, σκληρώματα. Ita in libris spurii Galeni legitur de Bdellio, Opopanace, &c. quod *stricturas* emolliant, & resolvant, Lib. de simpl. med. Vel *Strictura* est species *Ramenti*, Græce ξύσσιν, quando ferramenta ignita, aut æramenta candentia malleis stringuntur, aut extinguuntur aquis frigidis, a quibus abilit percussu, aut secedit pulvis quidam crassiusculus. Vocatur & *Battitura*, ab aliis etiam *Squama*. Libav. S. A. Chym. lib. 4. c. 3. *Stricturæ Chalybis*, leguntur Apocal. Hermet. Part. prior. c. 20.

STRIDOR, πείσις, est species soni, notior in se, quam ut verbis exprimi possit. *Stridor dentium*, dicitur πείσις, πεισμός, Hip. I. Progn. t. 21. Vide *Prisis*. Alias *stridor* Græce quoque ρόζος vocatur: quod vocabulum Poeticum magis, quam civile esse, judicavit Gal. l. 3. de diff. puls. c. 2. Unde & pulsus ξειζίδος, *Stridulus*, inter vehementes relatus ibidem commentitius potius dicendus, quam verus.

STRIGILIS, σριγίλις, σιλεργίς. Vide *Stilengis*.

* STRIGMENTUM, γλιός, vide *Gloeos*. Adde Lang. lib. 1. ep. 51. Dicitur & ξύσμα, & Lat. *Strictura*.

STRINGENS, pro *Adstringens*, συπιός. *Stringere mammæ* lacte turgentes, quid sit, apud Q. Serenum, c. 20. vide apud Keuch. in not. p. 159.

STRIX, σείγξ, proprie nomen avis nocturnæ, habentis nomen de sono vocis stridulo, quæ vulgo *Amma* dicitur, ab amando parvulos: de qua legatur Aldrov. lib. 8. Ornithol. c. 8. Translatum postea vocabulum ad *Sagas*, & *lamias* mulieres incantatrices, & præstigiosas, quæ *striges* vocantur. Vide Keuchen. ad Samm. p. 287. seqq. Harum patronum Paracelsum dixit Libav. Tom. IV. p. 24.

STROBILE, στροβίλη, dicitur *linamentum inortum*, aut penicillum turbinis in modum implicitum, & contortum, h. e. turbinatum linamentum, apud Hipp. de fistul. II. 6. 9. 11. A qua figura & nucis pinæ στροβίλοι dicuntur, & resina pinæ στροβιλίνη. Vide J. Alex. not. in Gal. t. 4. de tu. san. Tom. II. Oper. pag. 410. & p. 755.

STROMBITES, στρομβίτις, dicitur lapis similis cochleæ aquatili ex amplo in tenue turbinis instar deficiens in spiram a dextra tortus, qui ulterius describitur ab Agric. lib. 5. de nat. fossil. Chiocc. Mus. Calc. l. 3. p. 388. & 422.

STROMBOS, στρόμβος, nomen generale cochlearum marinarum, quæ Latine *Turbines* nuncupantur, aut στρομβώδης, *Cochleæ Turbinatæ*; quarum descriptionem prolixiorē lege apud Aldr. l. 3. de Testac. c. 2. & seqq.

STROMNE, στρομνή, idem quod στρώμα, *stratum*, quo lectus solet insterni. Extat apud Moschion. de morb. mul. c. 69.

STRONGYLOS, στρογγύλος, *rotundum*, teres, sive in formam rotundam, & turbinatam contractum significat, Dieterich. n. 793. Epitheton vermium ελαίνθων, *teretium*. Ita granum illud, quod inest piperi Indico, & *Myrridanum* dicitur, ab Hip. describitur per στρογγύλον, l. 2. de morb. mul. LXXXIV. 18. & l. 1. CXIX. 12. Est quoque epitheton *specilli*, quod alias σπαθουμήλη vocatur; de quo superius in *Spathomele*. Gal. in Ex. dict. Hip. Jung. Foes. p. 591.

STROPHOMATA, στροφώματα, vocantur *Vertebæ* in machinis artificialibus. Oribaf. de machin. c. 4.

† STROPHOS, quum intestina circa umbilicum torquentur.

STROPHOS, στρόφος, vocatur *dolor intestinalium* *Torminalis*, *Tormina* plur. unde & *Torminosi* vocantur, qui his doloribus frequenter vexantur. Dicitur & *dolor Strophosus*. Est symptoma concomitans Iliacam, & Coliacam passionem. Hujusmodi dolores, & cruciatus interaneorum *Verminea* Festo dicuntur. Plura de hoc vocabulo emphatico lege apud Foes. d. l. Dieter. n. 794. Lind. Ex. VIII. §. 42. seq. Dolor quoque vocatur *Verminalio*. Rhod. ad Scrib. n. 121.

STROTHER, στρωτήρ, parva trabes, *trabecula*, lignum, canterium, qualis inter duas columnas alligatur ad humeri elapsum articulum reponendum. Hip. 1. de art. t. 20. Foes. p. 592.

STRUCTURA, κατασκευή, vide *Cataceve*, De *structuræ hominis* encomio lege Lind. Ex. III. §. 7.

* STRUMA, χρορίς, idem quod *Scrophula*; estque tumor scirrhusus glandularum, vel in collo, vel sub alis, aut inguinibus, proveniens a materiæ congelativæ nutritiæ collectione, stagnatione, & induratione. Ejus species est *Broncocele*, quando *struma* in collo nascitur. Nec aberrabit, qui *berniam* testium carnosam, vel scirrhusam ad *strumas* refert. An vero abscessus tres cum folliculo, *Atheroma*, *Steatoma*, & *Melicevis* ad *strumas* recte referantur, quod Lang. l. 2. ep. 4. fecit, ut & Castellus, de eo adhuc dubito: quandoquidem in *strumis* ipsæ glandulæ secundum totam substantiam indurantur; in illis abscessibus materia prorsus alia a parte, in qua generantur, notatur. Quod Helmout. negarit, Tartarum esse causam *strumarum*, non videtur a verita-

tate alienum, dummodo aliam quoque veriorē majori perspicuitate proposuisset. Verum & hic quoque mancus, & obscurus est, quando nutritium succum in petrosom excrementum permutari virtute aquarum, tali efficacia propria Archeali, & vitali præditarum, docuit tr. Tartarus non in potu n. 11. seqq. An *strumæ* curari possint solo attractu Regum Angliæ, & Galliæ, fides sit penes Auctores. Legatur Dieter. n. 924.

STRUTHIO, *Struthiocamelus*, στρουθός, στρουθοκάμηλος, nomen avis exoticæ maximæ, de qua referunt, quod ferrum devorare non solum, sed & concoquere valeat; id quod & Lang. confirmat l. 1. ep. 12. & Eph. Nat. Cur. A. III. O. 37. negat vero C. Rejes C. El. q. 58. n. 41. Hujus historiam, vires, & usum prolixius tradidit Aldrov. l. 9. Ornith. c. 2. Jung. Schrod. l. 5. cl. 2. n. 68. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l.

* STRYPHOS, στρυφός, Latine *Acerbus* dicitur: & accipitur vel Proprie, vel Improperie. Proprie denotat qualitatem gustatilem, quando res acerba linguam nostram quasi contrahit, desiccatur, & in profunditatem exasperat, sicut pyra sylvestria, immatura, & similia. Differt ab *Austero* sola intensione, vel gradu majori, Galen. l. de S. F. c. 37. Consistit in portionibus terrestribus, crudioribus adhuc, & spirituosis, oleosis, vel activis insufficientibus, vel deficientibus. E Cartesianis principiis *Acerbi humores* describuntur, quod consistit particulis restantibus, stridenti, & acutiori serræ affimilantibus. Dolæus Encyclopæd. Med. l. 1. c. 11. §. 11. pag. 165. Medicamenta *stryphos*, *acerba*, opponuntur solutivis, quia valide adstringunt. Gal. l. 8. M. M. c. 2. *Urine acerbe*, *stryphos*, leguntur apud Hipp. l. 7. Epid. XV. 19. & exponuntur, quod cineris speciem referant, ita ut sicca quasi videantur, & haud dubie saporem quoque *acerbum* præbeant. Per translationem vero etiam prædicantur de corpore, ejusque partibus solidis ficcioribus, ap. Hip. v. g. *στρυφοναι* mulieres, l. de A. L. Aq. VII. 1. ubi steriles intelliguntur, i. e. sicca *acerbe*, arida, l. de nat. mul. l. 15. ubi Lind. *stryphos* posuit, cerebrum *stryphos*, id est *adstrictum*, siccum, lib. de morb. sacr. XIII. 3. ossa *stryphos*, i. e. *compacta*, *arida*, l. de Carnib. IV. 3. Jung. Foel. p. 592.

STUDIUM, σπουδή, ἐπιτήδευμα, quid significet, jam ante ex Lexicis notum est. *Studiose* pertinent etiam ad subiectum Medicinæ, cum ratione valerudinis tuendæ, tum recuperandæ; quia *studia* præ aliis laboribus corpus afficiunt, & labefactant. Helmont. tr. Jus Duumvirat. n. 27. de febr. c. 13. n. 5. Rolf. O. & M. M. Sp.

l. 2. f. 3. c. 111. Quæ igitur illis sint observanda, vide apud J. Alex. l. 28. Sal. c. 3. Rolf. d. t. l. 14. f. 3. c. 20. Dieter. Jatr. p. 1040. seqq.

* STULTITIA, εἰσοία, ἀφροσύνη, μάρωσις, idem quod *Amentia*, *Dementia*: de quibus vocabulis jam suo loco dictum est. Vide & *Delirium*. Quis vocetur *Stultulus* *Hermeticus* ænigmatically in Lapidis Philosophici negotio, legatur apud Libav. T. II. Op. p. 330.

STUPHA, idem quod *Balneum Laconicum*, vel *Sudatorium*: dicitur & *Vaporarium*. Morell. l. 2. f. 1. c. 6. Laudantur & a Forest. l. 32. Obs. 6. Schol. & O. 13. Schol. Vide *Balneum*.

STUPIO, id est *Stannum*, Rul. & Johnson. in Lex.

* STUPEFACIENS, ναρκατικός. Vide *Narcoticus*.

* STUPOR, *Stupiditas*, νάρκη, νάρκωσις, vide *Narce*. De *Stupore Dentium* post esum immaturorum, & acerborum proprie in homine dicitur *αίμαδις*. Gal. l. 3. de Al. Fac. c. 16. *Stupor mentis*, est ipsa *fatuitas*, Gr. *μάρωσις*. Vide *fatuitas*.

STUPPA, vel *Stupa*, σύπη, ἢ σὺπη, σὺπιόν, vocatur particula distracta lini, aut cannabis, qua utuntur Chirurgi vel ad obturandum, vel etiam pro Epithematibus ad frontem, nucham, item in fracturis.

STURIO, nomen piscis, nonnullis & *Oxyrinchus*, ab acuto rostro. Quamvis hoc nomen posterius etiam tribuatur pisci cartilagineo *Bos* dicto, de quo supra in BO. Vide Aldrov. locum ibi allegatum. De Græco nomine certo non constat. An *γαλατίας*? Neotericis tamen *ξύρι* dici, vult Aldrov. Hujus descriptio legitur, cum usu in cibus, & Medicina, apud dictum Authorem l. 4. de pisc. c. 12. J. Alex. l. 15. Sal. c. 1. Bruyerin. de re ciba. l. 20. c. 22. Schroder. l. 5. cl. 3. n. 89. *Accipenser* veterum nonnullis etiam dicitur.

STURNUS, ψάρ, nomen avis notissimæ, quod cicutā vescatur absque noxa. Cujus historiam, cum usu in cibo, & Medicina, prolixè lege apud Aldrov. l. 16. Ornith. c. 49. J. Alex. l. 13. Sal. c. 8. Bruyer. d. l. 15. c. 42.

STYCIA, epitheton *Aquæ causticæ*, sive *corrosivæ*, & præsertim *Regiæ*: cujus descriptio habetur in Dispensatoriis, & apud Schrod. l. 3. c. 23. Jung. Libav. l. 8. S. A. Ch. c. 30.

STYLOSOS, σὺλοσος. Vide *Priapiscos*. STYLOCERATOHYDEI, dicuntur Musculi, qui *Silyobidei* vocantur, & os Hyoides una cum Lingua ad latera movent. Barthol. l. 3. An. c. 14. p. 546.

STYLOGLOSSI, vocantur Musculi linguam retrorsum ducentes, d. l. c. 23. p. 549.

* STYLOIDES, σὺλοειδής. Vide *Graphioides*.

STYLOPHARYNGEI, sunt Musculi Gulamæ ampliæ. Id. l. 2. An. c. 12. p. 449.

STYLOS, ὑλός, dicitur de diversis instrumentis Chir. oblongis, plerunque teretibus, & acuminatis, quæ explorationi, quæ instructioni, aliisque operationibus destinatis: de quibus quære in Indice Operum Hildani, ut & Sculteti Arm. Chir. Indice primo.

STYMPHALIDES dicuntur avium species quædam maxime feræ; quarum historiam vide apud Aldr. l. 10. Ornithol. c. 3.

* STYMMATA, σύμματα, dicuntur *spissamenta*, quæ oleis adduntur, vel odoris gratia, vel ut confecta diutius immunia permaneant. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 2. Hinc & σύμματα ita vocabantur *unguenta spissiora*, solidiora, & corpus habentia, simulque odorata, vel suavolentia. Differebant ἀπὸ τῶν ἰδιουμάτων, quod liquida essent hæc, illa vero solida. Castell. Gorr. Paulo aliter Lind. exposuit, scribens, *stymmata* vocari, quæ consistentiam, seu corpus dant unguentis; *bedymmata* vero succos, quibus ea exciperentur. Ex. X. §. 77. Schroder. ita descripsit: *Stymma* est *spissamentum*, seu crassamentum rerum, (florum, rerumque aliarum) quod remanet, dum in oleis macerata exprimuntur, l. 1. cap. 3.

STYPHELIZO, στυφελίζω, significat apud Hipp. *exagito*, vexo, asperius tracto, 3. de fract. t. 33. Foes. p. 592.

STYPHON, σύφον, σύψις. Vide *Adstringens*.

STYPTERIA, στυπτήρια. Vide *Alumen*.

* STYPTICON, στυπτικόν, i. q. σύφον, *adstringens*. Vide suo loco. Adde Diet. n. 795.

STYRAX, σύραξ, vide *Storax*.

SUAVIS, ἴδως, vide *Hedys*, *Jucundus*: quibus adde, quod *suavia* gustu aliis insuavibus, eisdem licet bonitatis, sint præferenda, utpote ventriculo gratiora. Gal. l. 2. de Al. Fac. c. 26. J. Alex. notat. ad Gal. l. 3. h. tit. c. 19.

SUB, ὑπὸ. Vide *Hypo*.

SUBACTIO, χέρισσις, dicitur tractatio rei cujusdam manibus facta, & dicitur de missione, & emolitione Emplastorum, ceræ, & similibus massarum, manibus, vel in mortario cum pistillo facta. Vide Rhod. in Lex. Scrib. p. 446. Verbum est *subigo*, χέρω, κατ'ἄλογον.

* SUBALARIS, idem quod *Axillaris* vena, vel *Fasitica*, aut *Mediana*. Castell. e Gal. supr. l. de Anat. vivor.

SUBAMARUS, ὑπόπικρος. Gal. l. 7. de S. Fac. 9. Crambe agrestis, & alibi.

SUBBILIOSUS, ὑπόχολος. Vide *Hypocholus*.

SUBBUTEO, ὑπερίχνης, vel γυπατερόρχνης, nomen avis, *buteone* paulo minoris; cujus descriptio videatur apud Aldrov. l. 5. Ornith. c. 8.

* SUBCARTILAGINEUM, ὑποχόνδριον. Vide *Hypochondrion*.

SUBCAVUM, ὑποκόλον. Vide *Hypocœlon*.

* SUBCINGENS, ὑπεζώνως. Vide *Hypozoccos*.

* SUBCLAVIUM, κατακλείς. Vide *Catacleis*. *Vena*, & *Arteria subclavia* occurrunt in Anatomicis, in specie apud Barthol. libell. 1. & 1. p. 638. & 652. præsertim *Venaclavia* celebrata est propter insertionem ductus lactei Thoracici Pecquetiani, ut & Lymphatici peculiaris, d. libell. 1. c. 6. Dicitur Musculus & Thoracem dilatans *subclavius*. Id. l. 5. An. c. 4. p. 565.

SUBCRUENTUS, ὑφαίματος, significat colorem quodammodo sanguinis coloris respondentem. Hip. 5. aph. 23. Diet. vero exponit per sanguine, vel cruore perfusum, n. 881.

SUBCUTANEUS, dicitur de omni illo, quod sub cute locum suum obtinet, five naturale fuerit, five præternaturale. De *subcutaneis* abscessibus (ad quos etiam parotides referuntur) legatur M. A. Sever. l. de nov. abscess. c. 15.

SUBDITUM, πρόθετον. Vide *Prostheta*.

SUBDUCTIO, ὑπαγωγή, ὑποχώρησις, idem quod *Defectio* per alvum. Gal. l. 2. aph. 18. in Chym. quoque *Subductio* vocatur abstractio, quæ fit per inferna, & est duplex, *Filtratio*, & *Clepsydría*. Rul. & Johnf. de quibus suis in literis. Peculiarem *subductionis* significationem tribuit D. Laur. Bellini, ita vocans arteriarum systolen, five motum introrsum, quando post dilatationem in pristinam sedem redeunt, & ita tangentis sese *subducunt* manibus, in operis nuperrime editi Membr. II. de Puls. p. 7.

SUBETH, Arab. idem quod *Carus*, vel *somnus* p. n. For. l. 7. obs. 7. Schol. Valefc. de Tarrant. Philon. Pharm. lib. 1. cap. 10. Walth. Sylv. Med. p. 376.

SUBETH SAHARA, *Coma vigil*, denotat Arculano, apud For. d. l. 6. obs. 38. & l. 10. obs. 34. Schol. Walther. d. l.

* SUBFASCIATIO, idem quod *subligatio*, ὑποδεσμις. Vide *Hypodesmis*.

SUBFRONTALIS, est epitheton Suturae Cranii Offis frontis partem internam mediam cum maxilla superioris ossibus transverso primum, mox obliquo versus orbita oculorum ductu conjungens. Blas. Univ. Med. p. 105.

SUBHUMERATIO, καταμισμός. Vide *Catomismos*.

SUBJECTUM, ὑποκείμενον, est potius terminus Philosophicus, & denotat in Medicina *corpus humanum*, in quo sanitas vel conservari, vel restaurari debet. Estque duplex, *Mas*, & *Fæmina*. Dieter. Jatr. p. 43. De *subjecti* Medicis natura, & attributis vide passim Institutionistas,

ut & Dogmata nostra Medicinæ Generalia, in prælim. dogm. 3. pag. 5. P. I. cap. 2. p. 18. seqq. P. II. cap. 2. 114. seq. Rolf. O & M. M. Sp. 1. 2. f. 3. cap. 1. seq. De *subjecto Chymicorum* vide Th. Chym. Vol. I. p. 508. *Lapidis Philosophici*, sive *Tincturarum*, quod est *Mercurius corporalis*, d. l. 520. & 535.

SUBINTRANTES FEBRES dicuntur, quarum paroxysmus posterior invadit, antequam prior desinat. Laur. Bellin. de febr. in *Operib. Medic.* p. m. 253.

SUBJUGALE, ὑποζυγιον, idem quod *Jugum*. Vide *Hypozygion*.

* SUBLIGAMEN, ὑποδεσμὶς, idem quod *subfasciatio*, vide *Hypodesmis*, *subligaculum* in specie vocat *Hildan*. illud, quod herniosis applicatur, Cent. 6. obs. 69. Et simile mulieribus conveniens in procidentia uteri descriptum monstrat *Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. XLIII. fig. 9.*

* SUBLIMAMENTUM, ἐναέρημα. Vide *Enaerema*.

* SUBLIMATIO, *Sublimatum*, μεταωρατμός, ὑψωσις, ἐπάρσις, terminus est Chymicis usitatus, sed ambiguae significationis. Vel enim idem notat, quod *Elevatio*, *Exaltatio*, quando res quedam per operationem artificialem exaltatur. Vel stricte *sublimatio* appellatur sicca elevatio, in qua partes siccae, subtiliores, spirituosae, concretiles a fundo elevantur, excitatae in sublime tolluntur, ibique consistunt, instar nubis pendentes, & capitello adherent, in minimas atomos redactae. Rolf. Ch. l. 2. c. 2. Quæ hoc modo traclantur, & præparantur, vocantur *sublimata*: & hoc nomen tum aliis mineralibus, & metallicis tribuitur; v. g. Flores quoque sulphuris inter *sublimata* pertinent: tum stricte de *Mercurio sublimato* usurpatur. Quare *sublimata* varia in *Libavii Indice*, Tom. I. De *sublimatione* etiam plura invenire licet in *Theatr. Chymic. Vol. IV. pag. 525. 853. 855.* &c. Obiter *Paracelsus* & *sublimationis morbose*, vel morbiferæ microcosmicæ mentionem facit, *Paramir. lib. 2. cap. 4. Sublimatorium* vocatur locus, & instrumenta, quibus *sublimatio* perficitur. *Libav. d. l.*

* SUBLIMIS, μετέωρος. Vide *Meteoros*. De *sublimatione medica* vide supra in *hyperoche*: *Sublimis* Musculus Carpi vocatur, qui alio nomine *Perforatus* dicitur, ad differentiam *Perforantis* infra illum siti, & propterea *Profundus* dicitur. *Barthol. l. 4. An. c. 9. p. 575.*

* SUBLIMITORIUM, ὑπάληφτον. Vide *hypalepton*.

SUBLINGUALIS, ὑπογλωσσῖος, epitheton est etiam *Glandularum* ad latera linguæ sitarum; quarum descriptionem vide apud *Bartholin. l.*

3. An. cap. 13. pag. 550.

SUBLIVIDUS, ὑποπέδικος, *lividum colorem remissum* significat: & legitur 4. de artic. t. 64.

SUBLUXATIO, ὑποξέσθημα, ἀσθένεια. Vide *Paratubema*, *Diacnema*.

SUBMERSUS, καταπότισθεις, dicitur, qui in aquam marinam proicitur; quod laudat tantum remedium in *Hydrophobia* *Helm. tr. Demens Idea*, num. 47. 48. &c. ob hanc rationem, quod experientia testetur, *submersos* vitam diutius servare, etsi ad sensum videantur plane mortui, *ibid. n. 50. &c.*

* SUBMISSIO, diversimode accipitur. Interdum pro *remissione*, cequarto morborum tempore, Gr. ἀσθενεια, ἀνεσις dicto. *Gal. l. de morb. temp. cap. 6.* Vide *Anesis*. *Dialeimma* interdum pro arteriæ *subsidentia*, sive *systole*, Gr. συστολή. *Ægin. l. 2. c. 11.* Vide *Systole*.

SUBORTUS, ὑπόφρησις, dicitur species, vel differentia quadam τῆς τριχιάσεως, sive casus pilorum in palpebris. *Gal. in def. med.*

SUBPALLIDUS, ὑποχρῶς. Vide *hypochros*.

SUBPURGATIO, ὑποκάθαρσις, a verbo ὑποκαθαίρειν, subpurgare, quod significat, lenimedicamento, aut leviter purgare, aut ea dosi, quæ dari in periculum nequeat. *Linden. Ex. XII. §. 69.*

SUBRUBER, ὑπερθερος. Vide *hyperythros*.

SUBRUFUS, ὑποπύρρος, dicitur de urinæ igneo colore, diluto, & remissione. *Galen. l. 1. de Crisi c. 12.*

SUBSCAPULARIS, vide *Immersus*.

SUBSICCUS, ὑπόξηρος. Vide *hypoxeros*.

SUBSIDENTIA, idem quod *sedimentum*, ὑπόστασις, vide *hypostasis*. *Subsidere*, verbum Græc. dicitur καθίστασθαι, de quo vide *Linden. Ex. XVI. §. 147.* Accipitur & pro *Considentia*, συνίχθησι. *Charlton. Exerc. X. Pathol. §. 42.*

SUBSIDIUM, idem quod *Auxilium*, βοηθήματα. Vide *Auxilium*, *Remedium*.

SUBSOLANUS, idem quod *Eurus*, ventus dicitur, ab *Ortu æquinoctiali* flans; & opponitur *Favonio*, ab *Occasu æquinoctiali* prodeunti. *Gal. c. 3. de Hum. t. 17.*

SUBSPADONES, ὑποσπαιδίον. Vide *hypospadicos*.

SUBSPLENETICUS, ὑποσπληνικός. Vide *hyposplenos*. Extat Latina vox apud *Prosp. Martian. in annot. ad Hipp. p. 149.*

SUBSTANTIA, ὄσια. *Vocabulorum Latini, & Græci significatio aliunde, vel e Logicis, Metaphysicis, aut Physicis jam nota esse debet. In foro Medico accipitur pro uniuscujusque rei perfectione essentiali, Gr. ὑπερθεσις dicta. Gal. l. 7. de Hipp. & Pl. decr. c. 1. Unde a tota substantia agere nihil aliud est, quam qualitate propria*

pria rerum substantiam, vel essentiam necessario comitante operari. J. Alex. not. in Gal. l. 5. de S. F. c. 17. vel potius agere ex toto, ex omnibus qualitibus primis, secundis, tertiis, una cum substantia consideratis. Vide C. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 42. a. e. & c. 46. b. e. alibique in scriptis passim. Et hoc non solum de quibusdam saltem medicamentis recte dicitur, sed etiam de omnibus, imo & de alimentis, quamvis non adeo in eminentiori gradu. Nam omnia, quæ in corpus nostrum assumuntur debent mutari in eam substantiam. Ergo etiam a tota substantia agere, & pati debent. Coincidit hæc tota substantia cum *ιδιοσυγκροσία*, de qua supra in I. D.

SUBSTILLUM, idem quod *fillicidium sanguinis*, e naribus, Gr. *σάξίς*. Heurn. l. de morb. ocul. aur. & c. 10. For. l. 6. obs. 48.

* SUBSTITUTUS, *ἀντεμπαλάρομ*, dicitur de medicamentis, quæ in alterius locum surrogari queunt, de quibus Gal. integro libell. de *substitutis* Medicis, Ægin. l. 7. c. 25. Dicitur & Latine *succedanea*, in Proleg. Iagog. Dispensatorii August. c. 2. item apud Weker. l. 4. A. G. c. 11. ubi & *Quid pro Quo* vocatur. Jung. Dispensator. Universal. J. D. Horstii Instit. Pharmac. l. 4. c. 15. p. 73.

* SUBSULTIO, idem quod *Palpitatio*, *πάλμος*. Vide *Palmos*.

SUBSULTUS *spasmodicus*, vocatur affectio in febribus malignis, & scorbuticis familiaris, pertinens ad motus convulsivos, quando ægri artus, manus & pedes continere nequeunt, sed coguntur ob materiam elasticam in partibus nervosis accretionem, & copulam modo extendere, modo huc illuc agitare, varie transferre, imo interdum illorum extra cursu, saltu, aliisve motibus, durisque laboribus subigere, in febricitantibus vero spasmi creberrimi minores observentur. Bonett. Anat. Pract. l. 1. f. 13. obs. 4. p. 257. & l. f. 8. Obs. 40. Schol. p. 668. Alias & *subsultio* usurpatur pro palpitatione musculorum, & cutis commotione in facie a flatulento, & crassoque spiritu dependente, apud Joh. Stephan. Paraph. in Avic. l. 3. fen. z. c. 19. p. 154.

SUBSURTITAS, *βυρρηφοία*, *δυσρηφοία*, idem quod *Obauditio*, de qua supra. Extat apud Blas. Med. Un. p. 395.

SUBTILIATIO, *ἀεθμισις*, est terminus Chym. diciturque dissolutio, partes subtiliores a crassioribus separans: & habetur duplex, *Μικροχρονική*, & *Μικροχρονική*. Illa est, quando corpora brevi temporis spatio dissolvuntur. Estque iterum duplex, *Elevatio*, vel *Descensio*. Hæc dicitur, quæ tempore longiore res dissolvit. Estque *Exaltatio*, & *Digestio*. Rul. & Johnf. in Lex. Rolf. Chym. l. 2. c. 2.

SUBTRAHO, *ὑποστέλλομαι*. Vide *Hypostellomai*.
SUBUBERES, vocantur infantes, qui adhuc sub uberibus matris vivunt, *sugentes*. Quibus opponuntur *Exubereres*, *ἀπογάλατοι*. Keuch. ad Sam. p. 205.

SUBVENTANEUS, *ὑπινέμιος*. Vide *Hypenemios*.

* SUBVERSIO, *ἀνατροπή*. Vide *Anatrope*: quamvis Latinum non exacte respondeat Gr. proprie enim Gr. *ὑποτροπή* dicitur *subversio*. Vide *Hypostrophe*. *Subversio volvulosa stomachi*, *ἐλεώδης τῆς σαρμάχης ἀνατροπή*, vocatur fortis, & *σώτων*, contentiosus vomitus: nam quemadmodum in Ileo subversiones fiunt cum magna contentione, & violentia, adeo ut sterces etiam evomant; sic etiam alios vomitus violentiores concitatos, quos appellare volvulos posses. Gal. l. 8. de C. M. S. L. c. 3. Castell. Jung. Joh. Anglic. Ros. Angl. p. m. 328.

SUBVIRIDIS, *ὑπόχλωρος*. Vide *Hypochloros*.

SUBVOLA, *ὑπόθεκη*. Vide *Hypothenar*.

SUCCEDANEUS, idem quod *substitutus*, de quo p. a. *Succedentia* signa vocantur Bellino, quæ aliis *supervenientia*, *ἐπιπροσέρχοντα* dicuntur; quæ una cum Antecedentibus, & Coniunctis erudite collegit in Opere novissime edito, de Urin. Pulsib. & c.

SUCCENTURIATUS, vel *subcenturiatus* (Domin. de Marchett. Anat. c. 5.) epitheton est *Glandularum Renalium*, quas Celsarius *Remes succenturiatos* appellavit. Quorum historiam vide in Anatomic. præsertim Barthol. lib. 1. Anat. c.

SUCCESSIO, *successus*, *διεδοχή* proprie dicitur de motu locali posteriori priorem insequente. Helm. tr. de Tempore, n. 40. Deinde etiam accipitur pro *eventu* alicujus rei bono; & ita Gr. respondet *τύχη*, *ἐπιτύχημα*.

SUCCESSIVUS, est epitheton morborum, qui semper opus habent causa continente, qua cessante statim cessant. Th. Rhod. a Veiga Oper. p. m. 200. Opponuntur *Permanentibus*.

SUCCIDUS, *οϊσπηρὸς*, epitheton *Lanae*. Vide *Erion*, *Lana*, *Oesypus*.

SUCCINGENS, *succinctura*. Vide *Hypezococ*. *Diaphragma*.

SUCCINUM, *ἤλεκτρον*. Vide *Electrum*.

SUCCOLATA. Vide *Cochcolata*.

SUCCOTRINA, dicitur species *Aloes*, succi illius purgantiss amari; ita dicta, quasi *succo citrina*, quod pulvis ejus coloris citrei sit: vel pro *succotrina*, ab Insula *succotra*: ubi copiose crescit. Estque purissima species. Schrod. l. 4. cl. 3. n. 442.

SUCCUBUS, dicitur spiritus nocturnus muliebri, illudens inter dormiendum, ac si rem haberent *Veneream*; quemadmodum *Masculus*

culus spiritus vocatur *Incubus*. Dorn. Rul. & Joh. e. Parac. l. 3. de orig. morb. invisib. Causam ad solam imaginationem refert. Vide *Ephialtes*.

† **SUCCUS CYRENAICUS**, sitne assa dulcis, ser. de feb. c. 19.

SUCCUS, Gr. χυλός, χυμός, ὀπός, (vide *Chylus*, *Chymus*, *Opos*) quid communiter significet, notius est, quam ut opus sit explicacione. Nimirum idem est, ac *Humor*, *liquor*. Interdum tamen, & præsertim in Pharmaceuticis, strictius sumitur pro liquore in vegetabilibus potissimum contento; & artis beneficio diversimode inde elicito; & collecto. Tria vero, vel quatuor in unoquoque succo concurrunt. *Materia aquea*, vel liquida, *propria* uniuscujusque *essentia*, & *natura specifica*, & tandem *portiones excrementitiæ*, quarum aliæ tenuiores in segregatione supernatant, aliæ crassiores fundum petunt, *fecum* nomine venientes. Vide J. Alex. l. 16. Sal. c. 3. Ad duo priora saltem respectu videtur Rul. describens *succum*, quod sit essentia proxime e corpore consistentia chyliformi extracta: quem uti in aliis omnibus, ita & hic secutus est Johnsonus. De *succis officinalibus* medicamentosis, & eorum modo præparandi, & colligendi vario videantur Weker. A. G. l. 1. c. 8. Spec. l. 1. sect. 15. Schrod. l. 2. c. 17. & 82. item Dispensatoria varia, Augustan. Norimb. &c. Porro vocabulum *succus* ab Anatomicis etiam translatum ad Liquorem *Nutritivum*, *Nervosum*, *fermentativum*, in ventriculo; uti passim ex illorum scriptis observari potest. Strictè pro *Chylo*, & *succo nutritio* accipit Lind. quando non modo *succum* dixit partem esse meliorem chyli; verum etiam e Donato ad Terentium addidit, quod *succus* sit humor in corpore, quo abundant benevalentes: Et quod *succus* proprie dicatur quasi *sagus*, quod eum sibi ex alimentis quasi membra sugant, ut se replent, atque reficiant eo, Ex. III. §. 282. *Succum* pro *Lacte* accipi, testatur Keuch. ad Sam. p. 159. *Succus albus*, Chymicis vocatur *Argentum vivum*. Rul. & Johnf.

SUCCUSSIO, vel *succassio*, Gr. σφύζω, σπασμός, τινάγγω, σπινγμός, ὑπερπινγμός, idem fere, quod *Concussio*, quid significet aliunde notum est. Refertur vero a nonnullis inter remedia Apoplecticos in paroxysmo revocandi. Enimvero non semper esse securum, notavit Forest. l. 10. obs. 14. *Concussionem* vocans. Profuisse autem *succationem*, & ad incessum coactionem, testatur Wepser. de Apoplex. & ex hoc Bonett. Mercur. Compit. l. 1. p. 22.

SUCTIO, *succus*, μύζωσις, proprie dicitur de infantium e papillis matrum lactis expressio-

ne, & extractione. Translatum postea ad naturam famis explicandam; quam etiam Gal. *suctionem* quandam esse, expresse dicit l. 1. de sympt. causis. cap. 7. quamvis fortassis ad trutinam veritatis examinata res illa non ita sese habeat. Hinc Lind. saltem more vulgi *suctum* appellari famem scripsit, Ex. XIII. §. 93. seq.

SUCCULA, proprie diminutivum est *suis*. Per translationem ita dicitur Instrumentum Chir. quod alias *Afellus*, ὄνησθρα vocatur. Gal. 2. de fract. t. 49. & c. 3. t. 40. quamvis in Gr. textu non occurrat.

* **SUDAMINA**, ἰδρώα. Vide *Hidroa*.

SUDARIUM, σιδάριον, in N. T. dictum vocatur *linteum*, quo abstergitur sudor: Helmont. affinxit virtutem magneticam naturalem *sudario S. Pauli*, qua sanavit ægros, tr. de magnet. vuln. cur. n. 46.

SUDATIO, ἰδρωσις, proprie dicitur ipsa actio qua sudor per poros cutaneos excernitur. Communiter tamen cum *sudore* confunditur.

* **SUDOR**, ἰδρῶς. Vide *Hidros*.

SUDORIFERUM, *sudorificum*, ἰδρωτικόν, ἀσφραγκτικόν. Vide *Diaphoresis*. Rolink. O. & M. M. Sp. l. 6. sect. 1. cap. 1. seq. *Sudorifica* vocavit J. Alex. l. 26. Sal. c. 11. *Sudorifici maximi*, P. I. Fabri meminit Fr. Hofm. in Clav. ad Schrod. p. 254.

SUFFERSURÆ, vulgo vocantur *Exanthemata*, vel pustulæ, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum humidiores. For. l. 6. Obs. 42. Schol.

SUFFIMENTUM, *Suffitus*, ἰσχυλάριον, θύμιον, ὑπερπινγμῶσις, ὑπερπινγμῶσις, (quæ vocabula proprie dictam suffumigationem expriment, quando v. gr. pueris talis sub matrice paratur per suppositionem materiæ prunis injectæ) ὑπερπινγμῶσις vocatur medicamentum simplex, vel compositum, quod prunis injectum, & incensum odorem suum fundit. Vocatur & *suffumigatio*. Horum descriptionem, & catalogum vide apud Weker. Antid. Gen. l. 1. c. 53. Morell. l. 2. f. 2. c. 9. (& Spec. l. 2. sect. 49.) *Suffimentum* ab *Oloramento* differt, quod hoc etiam sine igne odorem emittat. Hippoc. *suffimentorum* passim etiam meminit, 5. aph. 59. & in lib. de morb. mul. quæ loca Foes. collegit. Jung. Diet. n. 396. *Suffimenta* a rebus fœtidis, ridiculis facta demonem fugare creduntur, non sine ratione plausibili, quam dedit Casp. Rejes C. El. p. 28. n. 14.

SUFFLUXIO, ὑπερπινγμῶσις. Vide *Hyporrhysis*.

SUFFO, est *Panis porcinius*. Dorn. Rul. & Johnf.

* **SUFFOCATIO**, idem quod *strangulatio*, πνίξις, πινγμός. Vide *Pnigmos*, *Pnix*.

SUFFRICARE, i. e. *leniter fricare*, Rhod. in Lex. Scribon. Græce dici posset *ὑποστρέβειν*.

* SUFFUMIGATIO, *Suffumigium*, idem quod *suffimentum*, de quo p. a.

SUFFUSIO, *ὑπόχυμα*. Vide *Hypochyma*, *Cataracta*. *Suffusio auriginosa*, idem quod *Iberus*. Dolæus Encyclopæd. l. 3. c. 8. §. 1. p. 475.

SUFUFF, dicuntur pulveres compositi, qui alias in Officinis *species* vocantur. Libav. S. A. Chym. lib. 4. cap. 1. ex Sylvio *Sufuff æthereum*, est figmentum Paracelsicum, cujus meminit lib. 1. Philos. Sagac. §. quid sit Philosophia adepta.

* SUGILLATIO, *Sugillatum*, *ἑκχύματα*, *ὑπόφαγμα*. Vide *Eccchymoma*, *hyposphagma*. Hipp. 2. de fract. t. 30. seqq. aliquoties meminit *ἑκχύματα*.

SUGITIVUM, dicitur medicamentum, quod absumere valet serofitates hydropicorum. Avic. l. 5. sum. 2. tr. 6.

SULFUR, *Sulphur*, *θῆον*, communiter vocatur fucus mineralis, vel pinguedo terræ, vitriolacea aciditate imprægnata, h. e. constans copia puri sulphuris ingenti, modica salis acidi quantitate, & tantillo spiritus, aquæ, & terræ. Schroder. l. 3. c. 28. Fr. Hofm. in Clav. ad h. loc. Dividitur in *Nativum*, sive *Fossile*, & *Factitium*. Ad *nativum* pertinet illud, quod *glebosum* est, & *ἄσπερον*, Latine *Vivum* vocatur, optimumque habetur. Keuchen. ad Samm. pag. 97. *Sulphuris* prolixiorum historiam, vires, usum præparandi medicamenta ex eodem modum vide apud Galen. lib. 9. de S. Fac. §. Theion. Diosc. lib. 5. cap. 124. Schroder. lib. 3. c. 28. Fr. Hofm. Clav. ad h. l. Ferr. Imperat. hist. nat. lib. 15. c. 1. 2. 3. Chiocc. Mus. Calc. sect. 2. pag. 169. seqq. Rul. & Johnf. in Lex. Rhod. ad Scrib. num. 78. Junken. Chym. Exp. Cur. Part. I. sect. 1. cap. 1. p. 24. seq. & sect. 4. cap. 6. p. 294. *Sulphur factitium* fieri e mineralibus, vel aliis quibuscunque ramosis, v. g. ex oleo Vitrioli, & Terebinthinæ, scribit Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. c. 13. p. 153. Præter hanc ineptam significationem, Spagyricis, & Chymicis *Sulphur* dicitur *Pars lapidis Philosophorum*, principium, & pater metallorum; & vocatur *Sulphur philosophorum*. Principium metallicum describitur, quod nihil aliud sit, quam purus ignis occultus in Mercurio, qui longo successu in mineris excutitur, atque movetur motibus corporum cælestium, digeritque frigiditatem, & humiditatem in Mercurio, pro varietate graduum decoctionis, & alterationis in diversas formas, plumbi, stanni, cupri, ferri, argenti, auri, &c. Theatr. Chymic. Vol. I. p. 700. Quare de *Sulphure* plura in illo, & reliquis V. Tomis dicti Theatri, & multa reperies. Præterea etiam *Sulphuris* nomen multis compositioni-

bus Chymicis tribuitur: v. g. *Sulphur auratum* Antimonii; cujus varias descriptiones vide apud Rolfink. Chym. lib. 5. f. 9. cap. 2. seqq. Sunt etiam, qui *Sulphur* pro universalis principio corporum naturalium accipiunt. In qua significatione Rulandus describit, quod sit principium formativum, acreum partim, partim igneum, & æthereæ naturæ particeps, per quod virtus est, & vita rebus inest: quare & *Balsamus naturæ* appellatur. Ita sal terminator est, & *Sulphur* informator, vim plasticam habens. *Mercurius* vapor unctuosus est, qui ab illis patitur. Formam essentialem Chymici relinquunt Physicis considerandam. Cartesiani tribuunt illi corpuscula ramosa, quæ facile sibi invicem, & aliis implicantur. Continet hoc principium sub se olea omnia, & spiritus ardentis dictos. Acidum inest *sulphuri*, hodieque valde controversitur inter Chymicos. An distinguendum inter *Sulphur* mixtum, sive compositum, cui sal acidum concedi potest; & *sulphur simplex*, sive principium *sulphureum*, cui adungere Acidum, quod implicat contradictionem? Alii ita principia ista describunt: Quævis viva, mobilis, & spirituosa species, quæ in halitum attenuari potest, est *Mercurius*. Sicca, & conservans, & acuens est *Sal*. Urens, calida, & purissima est *Sulphur*. Plura de *sulphure*, ceu primo, & substantiali, vide apud Willis de ferment. Tit. 2. & 3. Tribuitur etiam aliis mineralibus: v. g. *Sulphur rubrum*, i. e. *Arsenicum*, vel *Operimentum*. *Sulphur vitriolatum*, est *sulphur* a vitrioli decoctione tractum per aquam communem, cui innatat. Rul. & Johnf.

SUMA, i. e. *Tartarus*. Rul. in Lex.

SUMBI, id est *Acetosus*, & *crocus*. Rul. & Johnf. in Lex.

† SUMEN, in mulieribus regio mammarum. Dur. ad Holler. l. 1. c. 57.

* SUMEN, ἧβον, *ὑπογάστριον*, pars ima ventris. Vide *Etron*, *Hypogastrion*.

* SUMMITAS, *summus*, *ὑψίστος*, *ἄριστος*. Vide *Acron*. *Summa operatio* fiderum in homine, quæ fit noctu. Rul. *summitates* etiam dicuntur herbarum cacumina: v. g. *Summitates Absinthii*, *Centaurii minor*.

SUMPTIO, *λήμμα*. Vide *Lemma*.

SUPERBIA, *Superbus*, quid significet, aliunde notum est. Idem quod *Arrogantia*. Vitium morale, a quo etiam Medicus cavere debet. *Superbus*, alias est Epitheton Musculi oculum attollentis. Bartholin. l. 3. An. c. 8. p. 513.

* SUPERCILIIUM, ὄφρυς. Vide *ophrys*.

SUPERCOMPOSITIVA, *ἑπισυμθετική*, vocatur secta Medica, quam Agathinces Lacedæmōnius invenisse dicitur; nonnulli vero *ἑκπλήξ*,

habitualem, alii vero *εὐλεπτική*, *electivam* appellarunt. Gal. in def. med.

* SUPERENCRETIO, *ὑπερέκκρισις*, idem quod *ὑπέριμεσις*. Vide *Hypercrisis*.

SUPERFICIES, *ἐπιφάνεια*, proprie dicitur, quod longitudinem, & latitudinem tantum habet. Gal. l. 1. M. M. c. 4. estque idem, quod *περιφέρεια*, *circumferentia* exterior corporis. Quæ læsa constituit speciem morborum organicorum, quæ dicuntur *Μορβὶν ἐπιφάνειαν* vel *aspera*, vel *lævi*. Gal. de diff. morb. c. 7. Jung. Institutionistæ, & inter hos Dogm. nostra Med. Gen. P. II. c. 4. cl. 5. p. 127. seq. *Superficies* etiam dicitur *Album ovarum*, Rul.

SUPERFLUITAS, *ὑπερπλοῦς*, *περιττός*, idem quod *Excernendum*, *Abundans*. Vide *Excrementum*. *Superflua materia* omnis vel est talis ratione quantitatis, vel qualitatis. Gal. l. de caus. morb. cap. 6. & indicat sui remotionem.

SUPERFOETATIO, *ἐπιφύσις*. Vide *Epicyema*.

* SUPERGEMINALIS vide *Epididymis*.

* SUPERGENUALIS, *ἐπιγοναίσις*. Vide *Patella*, *Epigonatis*, *Mola*.

* SUPERHUMERALIS, *ἐπιωμιάσις*. Vide *Epomis*.

SUPERIMPLASTARE, i. e. emplastrum superimponere, Joh. Dav. Rul. de Stercor. & Ur. in p. 60. Ad cancerum Succus stercoris vaccini in pure, vel vino injiciatur, & fimus *superimplastetur*. Ex Thef. Pauper.

* SUPERIMPRÆGNATIO, idem quod *superfoetatio*. Vide *Epicyema*.

SUPERIORES partes, *ἄνωτέρα*, dicuntur in respectu ad inferiores & *κάτωτέρα*, & quidem vel ratione situs, vel etiam ratione vicinitatis cum corde. Gal. l. 3. de dignof. pull. c. 2.

* SUPERLIGAMEN, *ἐπιδερμῶν*. Vide *Epidermis*.

* SUPERLIGULA, *ἐπιγλωττίς*. Vide *Epiglottis*.

SUPERMONICUM, i. e. *Ænigmaticum*. Dorn. in Dict. Parac.

SUPERNA medicina, cum purum ab impuro, i. e. virtus a substantia superatur. Rul. in Lex.

SUPERNATANTIA, terminus hodieque in Medicina usitatus, & emphaticus, denotans talem excessum vitiositatum cacochymicarum, qui urget excretionem. Quemadmodum enim non omnis abundantia, sive plethora sanguinis statim postulat sui excretionem, sed illa solum, quæ turget; ita nec omnis cacochymia indicat purgationem, sed quæ *supernatat*. Legatur elegans libellus Anton. Ponce Santacrucii de imped. magn. auxil. l. 3. c. 4. & 5. Jung. etiam Casp. Bravo Resolut. Med. aliique.

SUPERNE, *ἄνωθεν*. Dicitur de partibus, quæ

superno deorsum feruntur; ad differentiam aliarum, quæ *inferne*, *κάτωθεν* sursum feruntur; de quibus Gal. l. 8. de U. P. c. 1.

SUPERFURGATIO, *ὑπερκαθάρισις*. Vide *Hypercatharsis*.

SUPERSCAPULARIS, vide *Infraspinates*.

SUPERSTITIO, *δαιμονία*, significat in Medicina vanam, & imaginariam virtutem occultam, quam quis assensu suo, & fiducia tribuit citra rationem naturalem alicui rei, sive naturali, sive factitiæ, quin & ipsis characteribus, verbis, signaturis, cum ad generationem morborum, tum ad eorundem curationem. Quæ non solum apud veteres fuit frequentissima, sed & (proh dolor!) hodieque adhuc viget, & fovetur; quamvis multi clarissimi viri serio dehortati sint. In primis vero Medicus probus sibi caveat ab omnibus curationum *superstitiosarum* modis monente Diet. Jatr. p. 723. fin. Lind. Ex. II. §. 33. 34. Jungatur & C. Rejes q. 97. per totum. Rhod. ad Scrib. nu. 152. Brasavolus quoque in Indice suo Galen. plura exempla vanæ *superstitutionis* collegit. Et profecto etiam mirum, quod Parac. ipse tam serio dehortatus sit a *superstitutionibus*, expressis verbis scribens: Nemo audeat per *superstitutiones* alteri vel morbos inferre, vel etiam eos auferre, cum illi oriantur quamplurimi e causis naturalibus, scil. vitiatis; hoc vero fieri possit etiam mediis naturalibus rite cognitis: l. 5. de morb. invisibil. gener. & l. principiorum, sive de myster. vermium, c. 6. quamvis reapse multa *superstitiosa* admiserit. Vide in vocabulis *Cbaracter*, *Divinum*, *Amuletum*, &c.

* SUPERVACATIO, *ὑπέριμεσις*. Vide *Hypercrisis*.

SUPERVACUUS, idem quod *superfluus*.

* SUPERVENIENS, *ἐπιγινώσκων*. Vide *Epigenema*.

SUPERVOMITUS, *ὑπερέμετος*. Vide *Hyperemesis*. Adde Bonet. Anat. Pract. l. 1. f. 1. O. 5. Hoc termino Latino usus est Aurel. Severin. statuens, a venarum *supervomitu* dependere quorundam abscessuum sanguifluorum generationem, & originem, l. de noviss. abscess. c. 7.

SUPINATORES MUSCULI, sunt duo suppositi *pronatoribus* manus. Barthol. lib. 4. Anat. cap. 8. p. 574.

SUPINUS, *ὑπινός*, *supinitas*, *ὑπινωσις*. Vide *Hiptyasmos*.

SUPPASCENS, idem quod *Depascens*, Gr. *ὑπινωσις*. Vide *Hyponomos*.

SUPPLANTALIA, vocantur medicamenta externa, quæ plantis pedum supponuntur: v. gr. Massa farinacea fermentata mixta cum sinapi.

fale, fapone, nitro, & aliis. Blancard. in Lex. quamvis in alio Authore vocabulum illud nondum legerimus.

SUPPOSITIO, ὑπόθεσις, vide *Hypothesis*. *Suppositum* etiam accipi potest pro iudicio.

SUPPOSITORIUM, idem quod *Glans*, βάλανος. Vide *Glans*.

SUPPRESSIO, generaliter idem quod *Retentio*. ἐπίσχεσις. Vide *Epischesis*. Communiter vero de *suppressione urinae*, quae *Ischuria* alias dicitur, ἰσχουρία, & de *suppressione mensium* usurpari solet.

* SUPPURATIO, ἐμπύημα, idem quod *Purulentia*. Vide *Empyema*, *Empyema*.

* SUPPURATUS, εὑπύου. Vide *Empyos*.

SUPRASPINATUS. Vide *Infra spinatus*.

* SURA, γαστρονομία, & γαστρονήμιον. Vide *Gastrocnemia*. *Suralis Vena*, & *Arteria*, quae dicitur Anatom. vide apud Barthol. libell. 1. c. 9. p. 645. & libell. 2. c. 6. p. 658.

* SURDITAS, surdus, κωφός, κωφότης. Vide *Cophosis*.

SURRECTIO, ἀνάστασις, est motus corporis cum elevatione, notior, quam ut multis opus sit verbis.

SURRECTORIUM, vocatur instrumentum Chirurgicum manum pendulam ex læsione erigens, & erectam servans, apud Paræum f. 22. Chir. c. 10.

SURSUM, ἄνω. Vide *Ano*.

SUS, ὄς, idem quod *Porcus*. Vide supra in PO.

SUSINUM, σέσνον, epitheton unguenti, vel olei liliacei, h. e. ex liliis confecti, quod & κρήνην & ἀγύπτιον λαδόν vocatur. Meminit hujus Hipp. de nat. mul. XXIX. 98. LXIIX. 4. LXXX. 2. Gal. 1. 3. de C. M. S. L. c. 1. Jung. Foef. Oec. p. 577. Keuch. not. ad Sam. p. 216.

* SUSPENDICULUM, κρεμαστήρ. Vide *Cremasteres*.

* SUSPENSUS, æquivocum est in Latino, dum vel dicitur de illis, qui pœnis capitalibus afficiuntur, vel cruci affiguntur, vel hodieque de patibulo *suspenduntur*. De posterioribus differit Helmont. quod discontinuitas, id est separatio luminis vitalis in arteriis facta, scilicet per constrictionem arteriarum jugularium faciat, ut uno momento in suspensis pereat facultas princeps cerebri, tr. Blas hum. nu. 24. & tr. Ignota actio regim. num. 48. Græc. κρεμαστοί, & κληίρεμοι δέντες vocantur. Vel dicitur de contento in *urina medio*, vel superiori parte occurrente, & Gr. dicitur ἐπικόρημα. Vide *Empyema*. Vel idem est, quod *Elatius*, μετέωρον. Vide *Meteoros*. *Suspensores musculi*, sunt κρεμαστές. Vide *Cremasteres*.

SUSPICIO, ἀποψία, dicitur mentis quædam

comprehensio tacita super alia re, vel alium hominem, in dubium vocans, quod ita sese habeat, quemadmodum de iis dicitur. Hujus nullum esse solatium, dixit Gal. 1. de diff. resp. c. 11. a princ. *Suspectus*, ὑποπτός, vocatur. Ita *medicamenta suspecta* dicuntur, de quorum efficacia adhuc potest dubitari, vel ratione securitatis, vel etiam ratione perfectionis. Aliam quoque significationem obtinet vocab. *Suspectus*, quando sumitur pro *Expectatus*, apud Scrib. nu. 209. notante Rhod. in Lex.

* SUSPIRIUM, *Suspiriosus*, idem quod *Anhelitus*, *Anhelosus*, *Asthma*, *Asthmaticus*, ἀσθμα. Vide *Asthma*, *Dyspnœa*, &c.

SUTOR, σκεπτόμενος ἰατρῆς opifex est calceos conficiens. De his Gal. scripsit, ut & de aliis opificibus illiberalibus, quod jam suo tempore ausi sint, proprio artificio relicto, in artis Medicæ opera insulsi temere. Quare non mirum, si & hodieque tale quid contingat; quamvis in perniciem potius salutis humanæ, quam commodum: l. 1. M. M. c. 1. fere ad fin.

SUTORIUM *Atramentum*, χάλκιον. Vide *Vitriolum*.

SUTRATAR, Parac. dicitur remedium aliquod splenicum, aut splene paratum; quod descripsit l. 2. de virib. membr. c. 8.

SUTURA, ἰαφή. Vide *Raphæ*.

SYAGROS, σάγρος, *Aper*, sive *porcus sylvestris* vocatur. Lang. l. 1. ep. 61.

SYALI, σιάλοι, vocantur *sues vetule* ultra perfectionis terminum progressæ, & ita adalendum minus idoneæ, quin omnium pessimæ. Gal. cap. 4. de R. V. I. A. r. 102. Jul. Alex. l. 11. Sal. cap. 5.

SYALISMUS, perperam, & vitiose legitur pro *salismus*, σαλισμός, i. e. *Salivatio*. Vide *salivatio*.

SYCHNOS, συχνός, idem quod πυκνός, *densus*, *confertus*, cujus emphasis consistit in copia cum continuitate. Usurpatur ab Hipp. l. 5. Epid. XIII. 11. VIII. 21. l. 7. Epid. XXXIIX. 9. Jung. Erot. Onom. p. m. 98. b. ubi plura adhuc occurrunt loca ex Hipp. adducta. Foef. Oec. p. 602.

† SYCIÆ CUCURBITULÆ. Joan. Zechius consil. de lateris dolore p. 76.

SYCTON, συκίον, dicitur *decoctum ficuum aridarum*, sive *caricarum*. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. XXIIX. 8. XXX. 7.

SYCITES, συκίτης, epitheton *vini ex caricis*, aut *ficibus maceratis parati*; cujus meminit Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. quamvis vitiose legatur συκίτης. Dioscoridi dicitur *καρχίτης*, *Carchites vinum*, l. 5. c. 41. Jung. Foef. p. 448.

SYCON, σύκον. Vide *Ficus*.

SYCOSIS, σύκωσις, *Ficatio*. Vide *Ficus*.

* SYCOTOS, *συκωτός*. Vide *Ficatus*.

SYDERATIO, vide *sidevatio*.

SYDIA, id est *Luna*. Rul. & Joh.

SYDUS, sæpe legitur pro *fidus*, quod idem est ac *Astrum*. Vide *Aster*.

SYLETUM, Parac. dicitur composita Medicina ex tribus salibus, Sale gemmæ, Colchotar, scisso; cujus descriptio gemina legi potest de Tartaro, l. 2. tract. 2. c. 5.

SYLLOCHIA, *συλοχία*, significat *coacervationem*, collectionem, congregationem: & legitur apud Hipp. l. de Ostitimstri part. IV. 19. ubi *συλοχία* scribitur; quam tamen scriptio nem vitiosam judicavit Foef. p. 594. Vide *Xyllogos*.

SYLLOGISMUS, *συλογισμός*, quid sit proprie, jam ex Logicis Medico constare debet. Cujus usus adeo necessarius, ut non modo Gal. eum aliquoties inculcaverit, v. g. l. 1. de Elem. c. 4. l. 2. de S. Fac. c. 16. fed & J. Alex. negaverit cordate, Medicum esse posse verum Rationalem, & Dogmaticum, qui non calluerit ratiocinandi, demonstrandique scientiam, h. e. Logicam, & *sylogismorum* doctrinam: not. ad h. Gal. locum. Specialiter Hipp. *συλογισμοί* dicuntur *ratiocinationes* de morbis, & eorum remediis; item *consultationes*, & *disputationes* de iisdem: uti pater ex l. de dec. ornat. IX. 2. quod alibi *κωνολογία* vocavit, l. Præcept. VII. 4. aut *ἐξήγητον θεραπεύειν*, ibid. X. 12. notante Foef. p. 594. Imo si rem accuratius consideremus, ipsa *Methodus* conservandi, & curandi, quæ fit per indicationes debitas, nihil aliud esse videtur, quam *sylogismus Medicus Practicus*.

SYLO, dicitur *totus mundus*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

SYLPHEs, vocantur *Pygmæi*, *spiritus terræ*. Dorn. Rul. & Joh. e Parac. Philof. Tr. 4.

SYLVA, *ἔλη*, quid significet, in trivio jam innotuit. Metaphorice dicitur de *capillorum congerie*. Keuch. ad Sam. p. 108.

SYLVANI, *sylvestres*, dicuntur Parac. *aerei homines*, aut *spiritus aerei*. *Sylvestres* quoque homines vocantur nemora, desertaque loca sylvarum inhabitantes, nobis statura multo proceriores, & robustiores, & loqui nescii, &c. Dorn. Rul. & Joh. Flatus quoque hodie vocari *spiritus sylvestres*, pater ex Disputationibus Medicis, quos Tachenius *peregrinos* nominavit.

SYMAR, id est *Vivide Romanum*, vel *viride avis*, Rul. & Johnf.

* SYMBEECOS, *συμβεβηκός*. Vide *Accidens*.

SYMBOLE, *συμβολή*, Attic. *ἐμβολή*, *Commisuram*, connexionem, & conjunctionem significat, apud Hipp. l. 5. Epid. III. 1. & 4. de art. t. 64.

SYMBOLUM, *σύμβολον*, etiam sumitur pro *commercio*, & *conspiratione* diversarum rerum, & corporum ad unum effectum. Ita *symbolum Elementorum* describitur in Th. Ch. Vol. IV. p. 119. ubi & *Retinaculum* elementorum vocatur. Alibi vero dicitur *symbolizatio*, Vol. II. p. 96. *symbolizare* quoque in malam partem legitur acceptum ab Helmont. tr. Tumul. Pestis, §. Præparata sedes, quando scil. Tartarus cruoris peste subactus non paret amplius vitæ legibus, sed pristina obedientiæ suæ pœnitens, furoris libertatem effrænem sibi arrogat, eoque nos truculentius infestat, quo fidentius semel abdita intus Archei confilia receperit. Hoc dicit vocare Scholæ *symbolizare*.

* SYMMETRIA, *συμμετρία*, est temperies, vel *contemperatura*, seu debita convenientia, proportio, & consensus inter se cum similiarum partium, tum instrumentalium, in compositione, numero, magnitudine, & figura (adde & connexionem, vel unitatem) Gal. l. 1. de tu. san. c. 1. Hujus vero Harmoniæ, & convenientiæ primaria causa est Humorum, & ex his sanguinis, & spiritus animalis mutuus consensus, & debita ad partes solidas distributio, & reciprocatio; cujus beneficio vitale temperamentum his competit, ut functiones suas rite perficere, & præstare queant. Alias in genere, & absolute *σύμμετρον* est, quod nulli collatum medium est, & *moderatum*, & omnis temperiei cum activarum, tum passivarum qualitatum norma constituitur. Gal. l. 1. de Temp. c. 6. An tale vero in rerum natura corpus detur, non immerito adhuc dubitatur. Non absolute vero, sed respective *σύμμετρον* vocatur, quod collatum cum aliis facit, ut reliqua dicantur intemperata. Ita Gal. inter omnia animalia Hominem constituit *σύμμετρον*; & inter homines eum, qui *δευκρότερος*, & quadratus vocatur, d. l. & ex hoc Castell. *Symmetron Individuale*, nihil aliud est, quam ipsa *ἰσοσυγκρασία*. *Symmetrum medicamentum* est, quod & similis temperamenti est cum eo, cui admoveatur, & medii temperamenti omnium primarum qualitatum. Gal. l. 5. de Simpl. Fac. c. 27. Jung. & J. Alex. not. ad Gal. de diff. morb. c. 22. Vide *Moderatus*, Dieter. n. 798.

SYMMIO, *συμμίω*. Vide *Conniveo*.

SYMMYSTA, dicitur *Collega sacerdotii*; & usurpatur de illis, qui eandem profiteatur scientiam, vel artem; v. g. *Symmysta Philosophiæ adeptæ*, Helmont. de Lithias. c. 8. n. 6.

SYMPARATAXIS, *συμπαράταξις*, vocatur *naturæ conflictus cum morbo*, desumpto vocabulo e re bellica, ubi acies instructæ, & collocatæ consistantur. Usurpatur vero ab Hipp. de *conflictatione* inter morbum, naturam, & alimenta

l. de vet. medic. XXXVII. 24. Jung. Foes. p. 595.

SYMPARATERESIS, συμπαράτησις, dicitur indicatio apparentium, quæ non ex seipsis, verum ex aliis signis comprehenduntur. Vocabulum est Empiricorum proprium. Gorr.

* SYMPASCHO, συμπαύω. Vide *sympathia*.

SYMPASMA, σύμπασμα, idem quod σύπασμα, σύπασμα, h. e. id, quod corpori inspergitur, *Aspersio*. Aurelian. l. 2. acut. c. 38. & l. 3. tard. pass. c. 7. l. 5. notante Foes. d. l. Vide *Cataplasma*.

* SYMPATHIA, συμπάθεια, vide *Consensus*. Opponitur & τῇ ἰδιουπάθει, & τῇ ἀντιπαθεί. Quando illi opponitur, notat *Morbos per consensum* dictos; ad differentiam eorum, qui primario, & per se oriuntur. Quando vero huic opponitur, significat naturæ quandam convenientiam corporis naturalis cum altero. Ita & *sympathia Macrocosmica* dicitur, quando quodlibet sidus cum suo flore *sympathiam* habet. Th. Chym. Vol. V. p. 379. Plura vide in Johnf. Lex. l. 1. Verum neque hoc dissimulandum, multa concurrere signa in *sympathia*, & *Antipathia* exemplis ab Authoribus adductis, quæ cum veritate non concordant. *Sympathiam* quoque morborum dari inter fratres, & sanguinis vinculo conjunctos, vult Th. Barthol. uti patet ex Act. Hafniens. Vol. II. Obs. 38. p. 105.

SYMPATHETICUS, συμπαθητικός, in genere dici potest de omnibus rebus sive naturalibus, sive præternaturalibus, inter quas consensus, vel compassio quædam, sive *sympathia* intercedit. Specialiter vero dicitur de medicamentis quibusdam singularibus, quibus peculiaris quædam occulta virtus ad distans etiam sese extendens; qualia sunt *Unguentum armarium*, *Pulvis Sympatheticus Dygmæ*, &c. Quorum efficaciam Helmont. omnibus viribus conatus est a magiæ illicitæ suspitione liberare, & rationem referre vel in magneticam *sympathiam*, aut *antipathiam*, vel in occultam virtutem a Magnali magno dependentem, quod est spiritus quidam in universo latens; uti videre est in tract. de Magnet. vuln. curat. Hunc plures adhuc sequuntur sectatores Helmontii: neque etiam inter eos, qui Dogmatici audiri cupiunt, defunt hujus opinionis defensores. Ita & Dolæus in Encycloped. Med. l. 2. c. 4. §. 17. p. 313. 314. curas illas *sympatheticas* defendere, & cum Commenio approbare videtur. Enimvero quam frivolis hypotheseis illa nitatur argumentis, & phænomenis, jam alibi publice a nobis fuit ostensum. Nemo ergo vitio nobis verat, si cum Naudæo, Jordano, Dieterichio, aliisque Medicis veris Dogmaticis, & Christianis curationem per hujusmodi medicamenta, sive

Unguentum, sive Pulverem *sympatheticum* qua vanitatis, qua falsitatis arguamus, & inter curationes illicitas, Magicas, Diabolicas referamus. Vide Diet. Jat. p. 736. *Airamenti sympathetici* descriptio ex Jac. le Mort. traditur in Morley Coll. Chym. Leid. c. 78.

* SYMPEPSIS, σύμψις, idem quod πέψις, Lat. *Concoctio*. Vide *Coctio*. Legitur apud Gal. c. 3. progn. t. 23. ubi denotat eam naturæ *concoctionem*, qua crassis, & crudis humoribus, & concoctu difficilibus providet per abscissionem; calidioribus vero, & tenuioribus per excretionem. Castell.

SYMPEXIS, σύμψις, *Coagmentatio* vocatur. Legitur apud C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U. P. n. 658.

SYMPHLAN, συμφλάν, ξυμφλάν, significat *confringere*, collidere. Hippocr. lib. 5. Epid. XXII. 16.

SYMPHONIA, *symphonos*, συμφωνία, σύμφωνος, idem est ac *Harmonia*, *Consensus*. Specialiter vero σύμφωνος est nomen medicamenti ad tussim optimi; cuius meminit Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 2. fin. ubi & *Lexopyretos* vocatur, quia & febrem sedat. Describitur & ab Æt. l. 8. citante Gorr.

SYMPHORANEUROS, συμφοράνερος, dicitur ex mente Foresti passio illa, quando videlicet in acutis febribus tam gravis tremor fit, ut mentes etiã hebetentur; atque apprehenditur in strictura, vel in fluxu hæmorrhoidum, vel sanguinis fluxu; & hunc fluxum inhibere oportet, l. 7. Observ. 18. Schol. Alias vocabulum hoc nusquam reperire licuit.

* SYMPHYSIS, σύμφυσις, ξύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

SYMPHYTON, σύμφυτον, *connatum*, idem quod *Emphyton*. Vide *Connatus*.

SYMPIAZESTHÆ, συμπίεζεσθαι, significat *comprimi*: & legitur apud Hipp. l. 7. Epid. XXXVI. 7. Adde Foes. p. 595.

SYMPLESIASMOS, συμπλησιασμός, Lat. dici potest *Conjunctio*, appropinquatio, quo Gr. vocabulo veteres modeste appellarunt actionem generationis, vel officium procreandi liberos; ut est apud Rolsink. de part. gen. P. I. c. 1.

SYMPNOEA, σύμπνοια, ξύμπνοια, *Conspiratio*. Vide *Confluxio*.

SYMPORSYNO, συμπορσύνω, proprie significat *cooperor*, concilio, una præparo, & dispeno ad aliquid, a verbo πορσύνω, quod est poeticum, & significat *preparare*. Compositum vero legitur apud Hipp. c. de art. t. 73.

* SYMPTOMA, σύμπτωμα, vocabulum in Medicina notissimum; cujus variam significationem ipse Galenus optime expedivit, lib. de diff.

diff. *symp.* c. 1. & 2. quod scilicet & late, & *stricto* accipiatur. Late omne id notat, quicquid præter naturam homini accidit, sive causa morbifica, sive superveniens accidens p. n. fuerit. *Stricto* vero tertiam saltem speciem rerum præter naturam, hoc est *Consequens morborum*, & causarum significat, exceptis cum morbis, tum causis; & hoc sensu nihil aliud est, quam affectus præter naturam, qui morbum sequitur, velut umbra corpus. Et hujus iterum tres numerari solent communiter differentia, vel species, *Altio laesa*, *Excretorum vitium*, & *Qualitatum externarum corruptio*. De quibus omnibus passim prolixè apud Institutionistas videre est. Si placet, legantur Dogmata nostra P. II. c. 10. & seqq. Jung. Lind. Ex. VI. §. 62. Ex. XIII. §. 40. seqq. *Symptomata* uti sunt effecta morborum, ita & indicia, vel signa, Ex. IX. §. 12. Idem etiam sano sensu *symptomata* ipsos esse morbos, statuit, Ex. IV. §. 18. IIX. §. 68. XIII. §. 20. Non inepte quoque Helmont. *symptomata* vocat fructus morborum, tr. Ignot. Hosp. Morb. p. 73.

* SYMPTOSIS, *σύνπτωσις*, *ἐπιπτώσις*, Latine *Collapsio* dicitur, & *Concidentia*; & usurpatur vel de totius corporis imminutione, & contabescencia, ubi opponitur *διέγκωσις*. Vide *Dioncosis*. Galen. l. de opt. sect. c. 28. In qua significatione & Hipp. vius, de hum. III. §. 2. vel de vasorum *concidentia*. Hipp. 1. aphor. 3. l. 2. Epid. l. 1. 41. lib. 4. Epid. XXVII. §. 1. vel de faciei *collapsu*, ibid. XXI. 20. de oculorum *collapsione*, ibid. XXVII. 10. de temporibus *collapsis*, Progn. t. 7. Jung. Foef. p. 596. Vide & *collapsus*.

SYNACTICOS, *συνακτινός*, i. e. vim contrahendi habens. Fernel. Therap. l. 5. c. 2.

SYNAESTESIS, *συναίσθησις*, q. d. *Consensio*, usurpatur de sensu, quem æger ipse percipit ex morbo; v. g. ex tensione partis inflammatae. Gal. l. 13. M. M. c. 1. Cerebrum quoque dicitur habere non *αἴσθησι*, sensum, sed *συναίσθησι*. C. Hofm. ad Gal. LL. de U. P. n. 502. 594.

* SYNAETION, *συναίτιον*. Vide *Concaussa*.

SYNAGELASTICOS, *συναγελαστικός*, congregabilis. Dicitur de piscibus, qui segregatim degunt, non tantum inimici, sed adeo etiam, ut ne suæ quidem speciei parcent, sed bellum faciant valentiores imbecillioribus, hosque devorent. Linden. Ex. XI. §. 87.

SYNAGMA, *σύνικμα*, *concretio* materiae, vel contenti alicujus in urina vocatur. Hippoer. l. 6. Epid. l. 3. t. 15. Vide Foef. p. 596.

SYNAGRIS, *συναγρίς*, vocatur Piscis, differens a *synodonte*, fere adhuc ignotus; & describitur ab Aldrov. l. 2. de pisc. c. 13.

SYNALLAGMA, *συναλλάγμα*, *commercium*,

contractus, commutatio proprie dici posset. Ita Medico cum agrotis esse *συναλλάγματα*, dixit Hipp. l. de Medico, t. 33.

* SYNANCHE, *συναγχή*. Vide *Angina*.

SYNANDROTHENAE, *συνανδροθηνου*, significat una cum virilitate *increfcere*, & augetur: usurpaturque de morbis, qui post puentiam ad virilem aetatem usque perdurant. v. g. Epilepsia. Hipp. l. 2. Prorrhet. XVI. 1.

SYNAPTO, *συνάπτω*, *contingo*, *pertingo*. Hipp. 2. aph. 25. Adde Dieter. n. 800.

* SYNARTHROSIS, *συνάρθρωσις*. Vide *Abar-ticulatio*.

SYNCAMPE, *σύνκαμπή*, vocatur *flexura*, hoc est locus, ubi committitur brachii pars inferior cum superiore, & ad hanc inflectitur. Hipp. l. de Ven. XII. 12. Linden. Ex. XIII. §. 414.

SYNCATANASIPHAGOS, *σύνκατανασίφατος*, dicitur ad nutum *manduco*, hoc est coepulans aliis, & simul annuens dictis omnibus hospitis sui, solius ventris causa. Linden. Ex. IX. §. 130.

SYNCAUSIS, *σύνκαυσις*, Lat. *Combustio* dicitur: & usurpatur de excrementis per calorem internum febrilem veluti combustis. Gal. c. 4. de R. V. l. A. t. 113. Linden. *σύνκαυσις* per *tacitum incendium* vertit, & ad sanguinem ipsum quoque retulit, Ex. XIII. §. 401.

SYNCEPHALAEOSIS, *σύνκεφαλαίωσις*, dicitur *connumeratio*, vel collectio sententiarum in mente facta. Gal. c. 1. de iis, q. in medic. t. 3.

* SYNCERUS, *σύνκερος*, scribitur aliquando pro *Sincerus*.

* SYNCHONDROSIS, *σύνχόνδρωσις*, vocatur ea unitionis ossium species, quæ fit interveniente quadam cartilagine. Gal. l. de Ossib. proæm. Bartholin. libell. 4. Anat. e. 1. uti fit in ossibus maxillæ inferioris, & pubis.

SYNCHRISMATA, *σύνχρησμάτα*, vocantur *Inunctiones* acopæ, apud Aegin. l. 7. c. 19. Meminit & Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 16. fere ad fin. Jung. Rhod. ad Scribon. n. 175.

* SYNCHYSIS, *σύνχυσις*, in genere *Confusio* vocatur. In qua significatione usus Hipp. l. 6. Epid. sect. 3. t. 1. In specie vero notat *oculi vitium*, *confusis* secum ejus humoribus: id quod accidit, ut plurimum, ex vehementiori plaga, interdum ex uveæ tunicæ inflammatione, ruptis vasibus, effusioque eorumdem humore. Inde pupilla discolor, & turbida evadit; & principio quidem major cernitur, tandem vero contabescit, minorque re ipsa apparet. Gorr. & Castell. & Gal. in defn. Medic.

SYNCIPUT, vide *stnciput*.

SYNCLEISIS, *σύνκλεισις*, *conclusio*, vel *occlusio* dicitur: usurpatur de venis. Hipp. l. de morb. sacr. XIIX. 13. Adde Foef. p. 593.

* SYNCOMISTOS, συγκομιστὴς, συγκομιστὴς, dicitur de pane, qui & αἰτίπυρρὸς vocatur, vide *Autopyros*. Porro & συγκομιστὴς quoque appellantur in cibis, quæ ex toto sunt collata, & cum succo, non sicca. Hipp. l. 2. de diæt. XXXIII. 27. De pane vero usurpavit l. 3. III. 7. Vide & Foef. d. l.

* SYNGOPE, συγκοπή, vocatur præceps virium lapsio, Gal. l. 12. M. M. c. 5. solutio nature vocatur ab Aurel. l. 2. Acut. c. 3. estque animi deliquium fortius, & periculosius, quam *Lipothymia*. Consequuntur *syncopen* duo præcipue symptomata; *frigiditas totius corporis*, ob exolutum calorem nativum; & *sudor frigidus*, qui & *syncopticus* vocatur; pulsus defectio, & sensus, motusque privatio concomitantur. Gorr. Castell. Jung. Lind. Ex. XIII. §. 470. seq.

* SYNCRIMATA, συγκρίματα, concreciones dicuntur corporum simplicium, & elementorum confusiones, & concreciones. Gal. l. 5. de S. F. c. 25. item *animantium corpora*, quasi ex atomorum corpusculorum mixtura conflata, l. de diff. morb. c. 5.

* SYNCRISIS, σύγκρισις, Concretio, Contemperatio, proprie dicitur Gal. l. de marcor. c. 4. idem quod *Mistio*, a verbo συγκρίνω, *compongi, commisceri*, quod legitur apud Hipp. l. 6. Epid. f. 2. t. 45. & Gal. l. 4. M. M. c. 4. ubi opponitur τὸ ἀνεκρίνω, *dissolvi*. Chymicis quoque σύγκρισις, *concretio*, vel *coagulatio* est rei liquidæ ad solidam substantiam per humidam privationem redactio spontanea, & violenta. De utraque vide Rolink. Chym. l. 2. c. 4.

SYNCRITICA, συγκρίτικα, medicamenta non dicuntur Methodicis Relaxantia medicamenta, (uti perperam, & contra textum manifestum exposuit Castellus, & Blancardus) sed potius illis opposita, *Compingentia, Coagmentantia, Conjungentia*, Gal. l. 3. Anat. Adm. c. 2. De *syncriticis* integrum librum scripsisse Thessalum notavit idem l. I. M. M. c. 2.

SYNGYRIA, συγκυρία, dicitur casus, quod forte accidit, contingens; quod & συγκυρήσις appellatur. Hipp. l. de vet. med. XIIX. 10. Verbum συγκυρίω quoque significat *contingere*, evenire casu, idem quod συγκυρῶν, & legitur l. 1. Epid. f. 2. t. 68.

SYNDESIS, συνδεσις, significat *colligationem, coarctationem, connexionem*. Hipp. lib. 6. Epid. f. 3. t. 1. Foef. p. 597.

* SYNDESMOS, συνδεσμός. Vide *Ligamentum*.

SYNDESMOSIS, συνδέσμοσις, Spigelio dicitur ea ossium connexio, quæ alias συνδέσμοσις vocatur, l. 1. de H. C. F. c. 3.

SYNDIDONAE, συνδιδόναι, apud Hipp. est

remittere, laxare, 3. de iis, q. in med. t. 31. Gal. in comm. ad hunc locum.

* SYNDROME, συνδρομή, Lat. *Concurfus* dicitur: & ab Empiricorum secta introducta hæc vox ad exprimendam congeriem, vel *concursum* symptomatum. Hinc aliquoties Gal. descripsit, quod sit ἀπόσπασμα, *acervatio, cumulus, collectio symptomatum*: v. g. comm. 2. in 1. Prorrh. t. 52. c. 4. de R. V. l. A. t. 62. l. 2. M. M. c. 4. & alibi. Specialiter *syndrome plethorica* dicitur *concurfus symptomatum* morbos a *plethora* obortos consequentium, l. de plenit. c. 9. & de cur. rat. per S. M. c. 9. Ita etiam dici posset *syndrome Cacoehymica*, & in specie *syndrome Cholericæ, Phlegmaticæ, &c.* Imo juxta Gorr. adhuc specialiores excogitari possent *syndromæ*; v. g. *syndrome pleuriticæ, epilepticæ, &c.* Quamvis vero ab Empiricis hic artis terminus dicatur inventus, non video tamen fonticam rationem, cur Gal. illam *syndromen* adeo impugnaverit; cum potius omnino necessarium sit, & Hipp. & ipsius Gal. præceptis conforme, ut signorum, & symptomatum consideremus *concursum*, nec uni saltem temere fidamus.

SYNDYASMOS, συνδυασμός, conjunctionem proprie duorum significat, *combinationem*. Sumitur vero specialiter pro *coitu maris, & fornicatione*, & conjunctione Venerea, apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XL. 13.

SYNECCHYMOO, συνεκχυμός, significat *Coeffundo*, una, vel simul e vasis effundo, h. e. naturam evacuantem una adjuvo. Gal. c. 2. in l. 6. Epid. t. 9. Jung. Foef. p. 597.

SYNECHES, συνεχής, *Continuus*. Vide *Continuitas*.

SYNECTICON, συνεκτικόν, *Continens*: Epitheton causæ proximæ, quæ alias & *Conjuncta*, & *Contentiva* dicitur, quæ semper cum morbo conjuncta manet. Vide *Continens Causa*. Lang. l. 1. ep. 15.

SYNEDEUVONTA, συνεδέουοντα, Lat. *Affidentia*. Vide *Affidens*.

SYNEILEMMENOS, συνελεμμένος, *coarctatus* dicitur, qui adstricta est alvo. Lind. Ex. IV. §. 99.

SYNDEICNYMENA, συνεικνύμενα. Vide *Coindicantia*.

SYNENOMENA, συνωνύμια, vocantur *Unita*, simul conjuncta, idem quod & συνόντια. Gal. in Ex. dict. Hipp. Foef. p. 599. Gorr.

SYNEREIDO, συνέρειδος, significat *confero*, inter se collido. Usurpatur de dentibus *confertis*. Hipp. l. 2. de morb. mul. LXXXIX. 2. LXXXII. 4. & de maxillis, l. 5. Epid. XXXIX. 24. Adde Foef. p. 597.

SYNEREPHES, συνερηφές, i. e. *obvolutum*, con-

contentum, a verbo *συνεφερέω*, inumbro, obtego. Gal. in Ex. dist. Hipp. Foef. p. 599.

SYNERGASMA, *συνεργασμα*, *Cooperationem* significat. In specie Libav. *Synergasmata Chymica* recenset, Tom. 2. Oper. p. 131. dividens *Synergastica* in *ένεργητικά*, quæ efficaci vi prædita sunt, & *σκαδικά*, *preparatoria*. Alchym. mac. c. 3.

SYNERXIS, *συνέρξις*, h. e. *Conclusio*, Copulatio, idem quod *σύνθεσις*. Gal. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 597.

SYNESTEGOS, *συνεστικός*, *ξυστικός*, *consistens*, constans, compactus. Usurpatur de excrementis alvi, *consistentiam* suam coherentem habentibus, & coactis. Hipp. Prognost. sect. 2. t. 13. Coac. t. 601. alibi vero *συνιστάμενα* *διεχωρήματα* vocantur, & opponuntur *ένυγρανωδούς*, *liquidioribus*, Coac. t. 613. Adde Foef. d. l.

SYNETHES, *συνήθης*, *Consuetus*. Vide *Consuetudo*.

SYNSTAMENOS, *συνιστάμενος*, *Consistens*, idem quod *συνεστικός*, Foef. p. 599.

SYNZESIS, *συνίησις*, i. e. *confidentia*. Vide supra in Co.

* **SYNNEUROSIS**, *συννεύρωσις*, q. d. *Conneruatio*, est species unitionis ossium, interveniente aliquo tendine, vel ligamento *παχυλώς* nervo dicto. Galen. l. de ossib. in præcæm. Bartholin. libel. 4. Anat. c. 1. uti fit in osse coxendicis cum femore. Spigelius vero substituit duas alias, *συνδέσμων*, & *συντένων*.

SYNNEUSIS, *συνένδωσις*, usurpatur hoc vocabulum a Galen. l. de trem. palp. c. 6. tribuiturque calori nativo, quando æqualibus, & liberis transituum viis utitur, tempore, & mensura motus in se inclinans, deinde iterum se explicans. Unde & Latine *Inclinatio*, & oppositum *ένάπλωσις*, *explicatio* caloris vocatur. Videtur autem intelligi per hæc duo vocabula sanguinis veluti quies, in diastole cordis, & impulsus in systole.

SYNNOMA, *σύννομα*, proprie dicuntur *simul pascencia*, vel iidem pascuis utentia. Gorr. quamvis alii per *σύννομα*, unita, explicant.

* **SYNOCHOS**, *σύνωχος*. Vide *Continens*.

SYNOCOCHE, *συνωκοχή*, Lat. *Commissura*, Connexio, & cohærentia dicitur; legiturque apud Hipp. l. de Venis X. 8. Junge Foef. p. 599.

* **SYNODON**, *συνόδων*, vel *συνωδός*. Vide *dentes*.

* **SYNOPSIS**, *σύνωψις*, *Compendium*. Galen. l. de nerv. dist. c. 17. Ita & librum scripsit titulo, *Synopsis de pulsibus*. Vide *Compendium*. Idem quod *ένσπρωσις*.

SYNOVIA, Paracelsicus terminus, sed diversimode ab eodem sumptus, interdum Physiologicæ, interdum Pathologicæ. In illo sensu di-

citur *Synovia* nutrimentum partis suæ, (sive succus nutritivus parti appropriandus) & conservatio virtutis retentivæ, & motivæ virtutis ex viribus virtutis digestivæ. Ita liquor nutritivus in articulis, vel potius nervis ad articulos excurrentibus dicitur *synovia*, gluten articulorum album; alias *Hydanthros*, *Meliceria*, vide *Meliceria*. Ita quoque *Synovia* in renibus, in cerebro, in hepate, corde, &c. ex mente Paracelsi habetur. In sensu vero Pathologico *Synovia* dicitur morbus articularis, vel etiam aliorum membrorum morbi, ubi succus nutritivus proprius corruptus in causa est. Vide Paragraph. l. 7. cap. 1. & tract. de podagra in princ. ut & alibi. Hildan. de Ichor. Melic. cap. 3. Helmont. (ut & Dorn. & Ruland.) vocat *synoviam*, describens, quod sit mucilago quædam pellucida, spermati similis, qualis vitulo mactato amputatis pedibus e tibiis exstillat, inter ligamentorum capsulas, ossiumque contactus effusus liquor, tr. Volupe viventium morbus, &c. n. 15. 20.

* **SYNTAXIS**, *σύνταξις*, *Contentio*, vel *Tentio*, aut *Tensio*, opposita est τῇ χαλάρῃ, *laxitati*, & contingit in cute, & articulis, vel resiccatis, aut induratis, in cute vero potissimum, cum muscoli inter ipsam quovis modo aufcunt, tum maxime ex carnis copia, & abundantia, ut & in utre pleno aqua, & Tympania; quod Galenus in pluribus Methodi libris testatur, Gorr. & Castell. Hinc & *συντακτικά* medicamenta dicuntur *tendentia*, & *siccantia*, quæ opponuntur *χαλαστικαῖς*, *relaxantibus*. Galen. l. 4. M. M. c. 7.

* **SYNTAXIS**, *σύνταξις*, Lat. *Coordinatio* dicitur, id est mutua compositio, & connexio. Galen. lib. de ossib. in præcæm. Nam in specie de ossium naturali *coordinacione* usurpatur: vocatur & *σύνθεσις*, & *ομιλία*. Gorr.

SYNTECMAEROMAE, *συντεκμαίρωμαι*, Latine *Conjicio*, *Conjecturam facio*. Hipp. 1. aphor. 9. quamvis majorem emphasin adhuc in se hoc verbum contineat, quam prolixius exposuit Libavius in Scholiis ad h. ap. Vide Dieter. n. 803.

SYNTENOSIS, *συντένωσις*, est species *Syneuroseos*, a Spigelio excogitata, quando duo ossa per *tendinem* conjunguntur. Ita Ossa Sefamoidæ digitorum ossibus necantur: Patella femori, & tibi: l. 1. de H. C. F. c. 3. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYNTERETICE, *συντηρητικά*, i. e. *Conservatoria*, scil. *methodus* eadem, quæ *ένγιενή*. Blanchard. in Lex.

* **SYNTEXIS**, *σύντηξις*, *συντηρητικός*. Vide *Colliquatio*.

SYNTHENA, Paracelfo dicitur species epilepsię, vel caduci, aut apoplecticæ affectionis, cum

cum doloribus in stomacho, torminibus, est-que fere lethale symptomata; quod si unum paroxysmum sustinuerint ægri, & post illum evigilantes noscant adstantes, magis in paralyfin, quam in syncopem incidunt. Paragraph. l. 3. c. 1. §. 3.

* SYNTHESIS, συνθεσις, idem quod συντησις, *ossum compositionem*, & connexionem significat. Vide *Syntaxis*. Quamvis & alius morbus nec periculo, nec facie dissimilis Phthi- si hoc nomine veniat, apud Plin. secund. l. 1. de Medicina, cap. 62. qui tamen solus inter tam multos ita scripsit. *Synthesi* quoque dicitur medicamentum compositum a Q. Sereno c. 30. Vide Keuchen. not. p. 210.

SYNTHETOS, συνθετος, *Compactus, Compositus*. In specie vero Hipp. usurpavit de excrementis durioribus, & compactis, Coac. t. 110.

† SYNTHESIS, Quinto Sereno, quod ex pluribus rebus componitur. Pagan. Gaudent. additam. criticis c. 45.

SYNTIMOREO, συμπιωρεω, *Conditum*. Galen. c. 1. de R. V. I. A. t. 39. Vide *Timoreo*.

SYNTOMOS, συντομος, *concisus, succinctus, velox*: & adverbium συντομως, *brevi, celeriter*, quod legitur Hipp. 3. aph. 12. Vide Dieter. n. 805. Nomen vero adject. occurrit Coac. t. 160. Jung. Foef. p. 600.

SYNTONIA, συντονια, *contentio, robur, & firmitas dicitur*. Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 67. Galen. in comm. ad h. l. συντονω quoque significat *vehementem* dolorem. Coac. t. 160. Jung. Foef. d. 1.

SYNTROPHOS, συντροφω. Vide *Connutritus*.

* SYNULOTICON, συνυλωτικόν, idem quod επυλωτικόν, *cicatricem inducens*; Gal. l. 13. M. M. c. 5. Vide *Epuloticum*.

SYNYMENSIS, συνυμενσις, Spigelio vocatur species Ossium duorum conjunctionis, per aliquam *membranam*, qua ratione in recens natis ossa syncipitis cum osse frontis junguntur. l. 1. de H. C. F. c. 15. Barthol. libell. 4. c. 1.

SYPHAR, idem, quod exuvia, λεβηλις. Casp. Rejes C. El. q. 26. n. 1. Vide *exuvia*.

SYPHILIS, dicitur Fracastorio *lues venerea*, vel *morbus Gallicus*: unde & libros tres metricos suos de morbo hoc inscripsit *Syphylidem*. Rationem hanc dedit C. Rejes, quod indicet nomen hoc quasi concordia, & amicitia Venereæ partum, q. 59. n. 1. quasi dic. *σω*, & *φιλια*. Meminit & hujus Waltherius in Sylv. Med. p. 14. 28. Idem vult quoque Fallop. tr. de morb. Gall. c. 2. Tom. I. p. 684. Hoc nomine quoque usus M. A. Severin. l. de noviss. abscel. c. 23. non inepte describens in genere, quod sit implessura prodiens ab inquina-

bulo impense putri, crassoque, & tota substantia expugnante temperamentum humanum ad partes spermaticas primum spectante, mox alias etiam acris fermenti facultate, ac auræ virulentæ instar pervadente.

* SYPHON, idem quod *fistula*, σύριγγις, *can-nula*, pertinet ad instrumenta Chirurgica. Hildan. in Cist. milit. class. 19. *Syphon re-ticus* dicitur & σύριγγις, Gal. l. 5. M. M. c. 7.

SYRENÆ, *Syrenes*, sunt monstra marina ex Nymphis nata. Dorn. Rul. & Johnson. in Lex. Commentum Paracelsicum in Paragran. & alibi.

SYRIACON, συριακόν, epitheton *Unguenti*, quod & *Comagenium*, vel *Comagenum* vocatur. Vide *Comagenum*. Lapis quoque *Judaicus* dicitur *Syriacus*. Chioc. Mus. Calc. f. p. 2983. *Ulcus Syriacum*, quid sit, vide *Tonsilla*.

SYRICON, συρικόν, vel idem est quod *Sandyx*, i. e. *Cerussa usta*, si credimus Aetio l. 7. citante Gorrao, & Aegineta l. 7. c. 3. vel est mistum quid ex *Cerussa usta*, & *Sinopide*, juxta Plinium, aequalibus quidem portionibus, allegante eodem Gorrao. Vel est nomen *Collyrii adiantis*, & απαλα, apud Aet. l. 7. Gorrao.

SYRINGA, idem quod *syrix*, σύριγγις, *fistula*.

* SYRINGOTOMUM, συριγγωτόμον, instrumentum dicitur recurvum, in acutum desinens, incisorium, cultellus ad fistulas incidendas comparatus. Gal. l. 6. M. M. c. 4. Figuræ *Syringotomorum* videantur apud Aquapend. Scult. alioque Chirurgæ Scriptores.

* SYRINX, σύριγγις. Vide *fistula*.

* SYRIUS, vocatur *Pulvis* purgans fortior, ex Scammonio præparatus, estque nihil aliud, quam hujus *Extractum*, sive *Resina*, & *Magisterium*, Schroder. l. 4. cl. 4. n. 468. Rol-fink. Chym. l. 5. f. 2. c. 16. feqq.

SYRIZO, συριζω, significat *sibilum edo*; qualem edit sputum viscidum, & crassum in gutture. Hipp. l. 2. de Morb. XLVI. 6. Legitur & αποσυριζω. Vide *Hyposyrizo*.

SYRMA, σύρμα, idem quod αποσύρμα, *abrasum*, desquammatum. Vide *Aposyrma*. Leguntur vero σύρματα apud Hipp. l. 4. Epid. XIX. 24.

SYRMEA, συρμεία, nomen est plantæ alicujus; sive *Raphanus* fuerit, ad vomitum concitandum idoneus, qui & *Radicula* dicitur; sive alia herba *Selino* similis. Deinde etiam ita dicitur edulium quoddam ex adipe, & melle, quod veluti præmium certaminis cujusdam exhibebatur Lacedæmone, quod ejusdem erat quoque nominis. Porro hoc nomine etiam vocabatur portio ex sale, & aqua purgationi idonea, Foef. pag. 601. Hinc dicitur

SYRMAISMOS, *σὺρμαϊσμός*, mendose *συρμαϊσμός*, purgatio per vomitum, aut alvum minorativa, lenis, mitior. Hipp. 2. de art. t. 50. Gal. in com. Lang. l. 2. ep. 48. fin. C. Hofm. com. in Gal. LL. de U. P. n. 277.

SYRONES, vide *Sirenes*. Vocantur & *Pedecelli*, Arab. *Assobab*.

SYRRHOEA, *syrrhum*, *σὺρροία*, *σὺρρῶν*, *Confluxile*, idem quod *ξὺρροία*, *ξὺρρῶν*. Vide *Confluxile*, *Confluxio*.

† **SYRUPUS**, ab Arabico *Sirab*, quod est potio. Joan. Genric. Hottingerus de usu linguæ Arab.

SYRUPUS. Vide *Sirupus*.

* **SYSSARCOISIS**, *συσσάρκωσις*, dicitur *conjugatio* ossium, mediante carne, q. d. *Concarnatio*, ut in osse hyoide cum scapula. Ita caro gingivarum dura dentes ossibus maxillarum connectit, Gal. l. de ossib. proæm. Barthol. libell. 4. c. 1. Gorr. Deinde & *συσσάρκωσις* dicitur ratio curandi vulnera, præsertim capitis, ad cranium pertingentia, ubi interstitium non potest suppleri contractione labiorum, sed opus est concretionem carnis, vel *concarnatione*, de qua curandi ratione egit Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 1. & J. Alex. in not. ad h. l. T. II. Op. p. 795. fin. & p. seq. Denique *συσσάρκωσις* Pathologicè dicitur carnis intra vasa, & tunicas testium scroti p. n. generatio; unde *Hernia carnosa*, vel *σαρκοειδὴ* oritur. Ægin. l. 6. c. 63.

SYSTASIS, *σύστασις*. Vide *Consistentia*.

SYSTATHMOS, *σύσταθμος*, idem quod *ισόσταθμος*, *ejusdem ponderis*. Gal. in Exeg. voc. Hippocr. Foes. p. 602.

* **SYSTEMA**, *σύστημα*, idem quod *σύστασις*, *collectio*, *constitutio*, coitio. J. Alex. not. in Gal. lib. 4. de L. A. c. 9. In specie sumitur etiam pro sedimentorum in urina *concretionem*. Hipp. l. 7. Ep. XLI. 7.

* **SYSTEMATICOS**, *συσματικὸς* epitheton *inequalitatis* in pulsibus pluribus *collectivè*, Gal. l. 1. de diff. puls. c. 30. J. Alex. cit. loc. Hujus sunt tres species, *ἀελλήπιον*, *intermittens*, *παρειπτόν*, *incidens*, & *μύστρον*, *nystrum*. Castell. Gorr.

* **SYSTOLE**, *συστολή*, *constrictio*, *contractio*, proprie dicitur cordis motus, quo in angustum contrahitur, ut sanguis e ventriculis cordis in arterias, qua pulmonalem dextro, qua aortam sinistro coherentem, exprimitur. In qua contractione apex cordis versus costas, & sterni regionem sinistri lateris attollitur. Qui vero & Arteriis *systemole* attribuunt, illi minus accurati sunt in vobum applicatione; siquidem proprie non contrahuntur; sed saltem submittant: unde & a nonnullis *submitto* appellatur, quando tempore *Diafoles* cordis arteriæ

a distensione remittunt, & paululum confidunt. Enimvero nunquam inaniuntur, aut revera contrahuntur, quemadmodum Cor coarctatur. Igitur vera *systemole* dicenda non erit; quemadmodum nec vera *Diafole* cordi attribui poterit, cum non vere distendantur, sed saltem a contractionis motu ad pristinam naturalem figuram, & magnitudinem recurrat. Vide *Diafole*. Adde Barthol. l. 2. An. c. 6. ut & alios Anatom.

SYSTROPHE, *συστροφή*, Lat. *Convolutio* dicenda esset: verum vocab. Græcum apud Hipp. denotat *Tuberculum*, *Duritiem*, humorum concretionem, & tumores; 3. de artic. t. 9. 16. l. de humid. usu XI. 12. quamvis & generaliter usus sit de morborum collectionibus, de R. V. I. A. t. 21. Quemadmodum & verbum *συστροφή*, de humorum collectione sumitur, 5. aph. 50. & alibi. Junge Foes. p. 602. Diet. n. 806. Jonston. in not. ad Coac. l. 280. etiam scripsit, quod *συστροφή* apud Hipp. significet & humorum collectionem, & eorundem concretionem, tumoremque. *συστροφή* etiam *Globus* vertitur a Lind. Ex. V. §. 50.

SYSTREMA, *σύστημα*, idem quod *συστροφή*. **SYZEVMIS**, *σὺζεξις*, idem quod *σὺζυγία*, i. e. *Conjuratio*.

SYZYGIA, *σὺζυγία*. Vide *Conjugatio*.

T

T τῶν. De hac litera notavit Gal. quod conjuncta cum litera R reddat difficiliorem sæpe pronuntiationem, si lingua non satis se se ampliet, & prioribus dentibus innitatur. Gal. cap. 6. aph. 32. Paracelsus vero nescio quam peculiarem characteristicam, & magicam efficaciam tribuit lit. T. l. 2. Philos. Sagac. c. 4. Sed revera sunt nugæ.

TABACUM, *Tabacca*, proprie nomen est plantæ, quæ alias *Nicotiana*, *Petum* vocatur, de qua consulantur Botanici, & Schroder. l. 4. cl. l. n. 229. Communiter vero accipitur vocabulum pro fumo ex accensis illius herbæ foliis exiecatis, vel per se, vel cum aliis rebus permixtis, per tubulos varios ore attracto, hodieque notissimo, & usitatissimo, quamvis etiam quampluribus nocentissimo; quam noxam verissime non minus, quam severe inculcavit Lind. Ex. IX. §. 59. Inter mortis occasiones, & impedimenta retulit Helmont. ob hanc rationem, quod propter occultum virus late serpens, vires vitales prosterneat, tr. Mortis occasiones: & in specie, quod ejus usus nimius Apoplexiæ initium afferat, ob sulphur anodynum inebriativum, & si in gradu, nume-

numero, & quanto exceſſerit, apoplecticum, tr. de Lith. c. 9. n. 76. 86. Impotentiam quoque generandi promovere, legitur in Eph. N. C. A. III. Obſ. 41. Ex uſu ſumi *Tabaci* olfactum læſum fuiſſe, teſtatur Obſerv. apud Bonett. An. Præſt. l. 1. f. 20. obſ. 6. vomitum nimium lethalem obortum, l. 3. f. 8. obſ. 63. &c. Sunt & nonnulli, qui maſſicatione illius herbæ contortæ, & exiccatae adeo capiuntur, ut ſine hac ſeſe vivere non poſſe exiſtiment. Habet vero inſignem vim apoplegmatizantem. Tribuitur porro vocabulum *Tabaci pulveribus Sternutatoriis*, vel *Ptarmicis*, haud dubie ob hanc cauſam, quod pleraſque deſcriptiones & pulveris *Nicotiane* ingrediatur, in quorum pulverem uſu etiam exceſſu a multis hodieque peccatur.

TABAISIR, Arabice eſt *Spodium*. Ruland. & Johnſ.

TABARZET, epitheton *ſacchari albiſſimi*, & depurati, quod ſapius lixivio calcis vivæ deferbit. Helmont. tr. Pharmac. & Diſp. Modern. n. 67. Legitur & in Arabic. vocab. antiqu. expoſitione operibus Avicennæ addita.

TABELLA, δέλτα. Vide *Tabula*.

TABERGETA, i. e. *albificans*. Rul.

TABANUS, μύωψ, οἶστρ. Vide *Oestrus*.

† **TABELLETES**, Valentiniſ Fomenta Diaphoretica fortiora linteo cooperta. Mercat. de Ind. Med. l. 1. c. 12.

TABERNA, οἶκημα, ἐργαστήριον, idem quod *Officina*, παλιτῆριον. *Tabernam* aromatariarum diu occluſam, & poſt apertam cauſam fuiſſe graviffimæ peſtilentiæ, teſtatur ex Fallopio C. Rejes C. El. 65. Q. n. 29.

* **TABES**, φθῶν, φθίσις. Vide *Atrophia*, *Phthiſis*. *Tabida febris*, μαρμαρῶς. Vide *Marasmus*. Dicitur & *Tabitudo*. Augen. Tom. III. p. 142.

* **TABULA**, *Tabella*, homonymon eſt apud Latinos. Vel enim notat aliquod instrumentum ligneum, aut lapideum, rotundum, aut quadratum, cui affidemus, & reſpondet *mensie*; in qua ſignificatione legitur apud Lang. l. 2. ep. 47. & Gr. dicitur ἑπίπεδα, πίναξ. Vel aliud instrumentum latum, cui aliquid inſcribitur, aut inſculpitur, Gr. δέλτα, πίναξ. Ita veteres ægros remedia ſua, quibus ſani facti ſunt, *tabulis* inſcripſiſſe, teſtatur e Plinio, & Galeno C. Rejes C. El. q. 3. n. 9. Huc pertinet *Tabula Smaragdina Hermetis*, a Chymicis adeo ſummis laudibus decantata; quæ videri poteſt Th. Chym. Vol. I. p. 362. unde & ipſi Libri *Tabula* quandoque appellantur: nec non *Tabula marmorea*, Ægyptiis literis, & characteribus conſignata, quam exhibet Muſ. Calceol. f. 3. p. 293. Vel denotat instrumentum ferreum, aut etiam cupreum, cui aliquid inſunditur; v. g. *Rotulæ*, *morsuli*, *Tro-*

chiſci. Ita *Tabula ferrea*, eſt instrumentum ſcrobibus hæmiſphæricis, ſeu acetabulis compunctum, ad excipiendum probationem effuſiones, Rul. Tandem ſignificat *tabula confectionem ſaccharatam*, plana forma paratam, quæ vulgo *Morsellus*, *Morsulus* dicitur; quamvis & *Rotulæ* hoc nomine comprehendantur. Weker. A. G. l. 1. c. 42. Morell. l. 1. f. 3. c. 4. Vide *Morsulus*, *Rotula*, &c. Hiſuſmodi Confectiones ſiccæ, ut & *Trochiſci*, recte dici poſſunt *Electuaria ſolida*; ſiquidem pulveres diverſi excipiuntur ramoliſ, viſcoſiſque corporibus. Jac. le Mort. Pharm. Med. Phyſ. c. 24. p. 279. 186.

TABULATUM, etiam æquivocum eſt. Vel enim ſignificat partem ædificii, quando ex aſteribus, & lignis pars ſuperior ab inferiori diſcernitur; eſtque idem quod *Contignatio*. Ad cujus ſimilitudinem & *Tabulata* vocatur diſpoſitio ramorum, quos vitis uſque ad ſummum aſcendit: item *ſtrutura* intercedens, vel *ſtratum ſuperſtratum* hoc nomine venit. Rhod. in Lex. Scrib. p. 449. Græc. ὑπερώον, οὐρίδιον. Vel idem eſt, quod *Conſectio* in *Morsulis*, aut *Rotulis*. Weker. d. l. Vide *Tabula*.

TABUM, eſt ſanies tenuis e malo ulcere exiens. Blancard. in Lex.

TACAMAHACA, dicitur gummi reſinoſum exoticum, e nova Hiſpania huc deveniens; cujus vires, & uſus deſcribuntur a Schrod. l. 4. cl. 4. n. 407. Fr. Hſom. in cl. ad h. l. De *Tacamahaca liquida* lege Eph. N. C. Ann. III. obſ. 296.

TACEROS, ἄνερος, i. e. liquefactus, *colligatus*. Unde & *macilentum* a nimia *colligatione* ſignificat. In qua ſignificatione legitur ap. Moſch. de morb. mul. c. 87.

TACHYGLOSSOTEROS, ταχυγλωσσότερος, Hipp. dicitur, qui *petulantiori lingue inconſcientia*, & volubilitate præditus eſt, uti in ebriis obſervatur, l. 4. Epid. XXV. 2.

TACHYS, ταχύς. Vide *Celer*.

TACHYTHANATOS, ταχυθάνων, dicitur, qui *celeriter moritur*, vel potius qui pronus eſt ad repentinam mortem. Minime tamen cum Brevitate vitæ confundenda hæc diſpoſitio, ſed ſaltem exprimit mortis ſpeciem contrariam Lentæ. Hipp. 2. aphor. 44. Jung. Diet. n. 817.

TACITURNITAS, σιγή, idem quod *Silentium*. Vide *Sige*.

TACTILIS, ἀπὸ τῆς, dicitur ſpecies qualitarum in ſenſu incurrentium; ut ſunt calor, frigus, humiditas, ſiccitas, lavitas. Gal. lib. 1. de Elem. c. 9.

TACTUS, ἀφή, ἄψις, ſubſtantivum eſt notiſſimum, vide *hæpſis*. Jung. Malpigh. Ex. de *Tactus* organo. Barth. l. 1. An. c. 2. Adjectivum

Tactus

Tactus sumitur pro *Tractatus*, *Contrectatus*. Ita *Epiphora* medicamento *tacta*, legitur apud Scrib. nu. 20. aqua calida *tactus*, nu. 130. *Tangere* enim corpus, est externis medicamentis perducere corpus, sive tractare, & fovere. Keuch. ad Sammon. p. 107. De *tactu salutari*, sive curatione per *tactum* vide *struma*. Curare morbos visu, aut *tactu*, divinum quid est. C. Rejes C. El. q. 24. n. 29.

TÆDA, æquivocum est: & habet 1. significationem Botanicam, qua notat *pinus speciem*, Gr. *πάλμη*. Vide Gal. l. 8. de S. Fac. Latine *Picea*. Deinde significationem Pharmaceuticam; & notat pastam quandam, vel ad suffutum, vel ad supponendum utero paratam, Gr. *δαΐς*. Vide *Des*.

TENIÆ, *τάνια*, dicuntur *Lumbrici lati*, alias *νερμίδες*, *πλάτεις*. Vide *Helminthes*, *Lumbrici*. Gorr. Lang. l. 2. ep. 42. Aldrov. l. 6. de Insect. cap. 2. Keuchen. ad Sammon. p. 208. Refertur hoc nomen etiam ad diversos pisces a diversis authoribus; & quidem vel ad marinum, qui *Soleæ* species habetur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 43. vel ab Aristotele ad pisciculum, qui describitur ab eod. l. 3. c. 30. *Tenia* alias proprie *vittam muliebrem* significat, aut *faciam*. Hinc & *Tenia sulphurata* dicitur, qua vina conservantur in dolis, a Bonetto Anat. Pr. l. 1. f. 15. O. 6. in Schol.

TAGENITIS, *ταγνίτις*, idem quod *ταγνίτις*, vocatur panis quidam, vel potius *placenta ex solo oleo cum farina viticæ* mixta, & in sartagine super ignem fumo expertem frixa, apud Gal. lib. 1. de Al. fac. cap. 3. Jung. J. Alex. in not. ad h. Gal. loc.

TAJACU, nomen *Apri Maxicani Moschiferi*; cujus Anatomiam tradidit Eduardus Tyson Medicus Londinensis, & ejus mentio fit in Actis Eruditorum Lipsiensibus A. C. 1685. quod excerpta sit ex Philos. Transactionibus Anglicis mensis Novembr. A. 1683. n. 183.

TAL, i. e. *lutum pavorum*, vel Alkali. Rul. & Johnf. in Lex.

TALEPORIA, *ταλαιπωρία*, Hippocrati vocatur *labor immoderatus cum defatigatione*: unde opponitur huic *ἀνεπαυσις*, *quies*, l. de nat. hum. f. 2. t. 1. Gal. in comm. ad h. l. l. 2. Prorrh. IX. aliquoties, ubi & verbum *ταλαιπωρέω*, *laboro*, occurrit, l. de int. aff. XXVII. 2. XXXIV. 13. XXXVI. 11. XXXVII. 12. sect. 3. de art. t. 104. Alias *ταλαιπωρία* *miseriam*, *egestatem* quoque significat, 4. de R. V. I. A. t. 111. Junge Fœf. Oec. p. 610.

TALCUM, *Talk*, est materia pellucida, splendens, & clara, unionum similitudine, & tenuissimis foliis compacta, & scissilis: cujus sunt quatuor species, alba, flava, nigra, rubra. Dorn.

Rul. & Johnf. Alii inter lapides referunt, & quidem speculari lapidi similem dicunt. Scrod. lib. 3. cap. 8. n. 20. Fr. Hofm. in Clav. ad hunc loc. qui & vires, usumque descripserunt. In Mus. Cal. f. 4. pag. 458. seq. Mascul. genere legitur *Talcus* fossilis. E recentioribus ita describi potest: *Talcum rubrum* est fluor mercurialis metallicus, rubedinem a Sulphure Auri participans. Hinc etiam nonnulli Chymici per aquam Regiam rubedinem extrahentes, & solutionem de novo præcipitantes pulverem conficiunt, quem pro Croco Solis commendare non dubitant. Vide Dan. Ludov. Diss. I. Pharm. p. 520. seq. *Talcum album*, est corpus ex mineralibus fixissimis, & igni resistentibus, nec mensuris quibuscumque domandum, nisi quod Borace addito per Ignis gradum fortissimum in crucibulo fusile reddatur. Preparaciones *olei Taleri* pleræque; sunt commentitiæ, nec adeo necessariæ. Ludov. d. l. 791. Jung. poterunt Notæ, quibus earum copia est ad dictum Authorem D. Etmulleri hæcenus nondum editæ: ut & Junken. Chym. Exp. Cur. part. I. sect. 4. cap. 9. p. 330 seq. Meminit & aliquoties in scriptis suis Paracelsi. Aliquando & abusive transtulit ad aquam, & Microcosmum, fingens *Talk aquæ*, & *Microcosmi*, Paramir. lib. 2. c. 2. *Talcum* quoque; refertur inter nomina *Lapidis Philosophici*, quæ referentur Theatr. Ch. Vol. IV. p. 727.

TALC, id est *vinum coctum*. Rul. & Johnf.

TALÆA, *Taleola*, *αλίφα*, *σκυλάκη*, proprie dicitur *præsegmen lignorum*, particula ligni tabellata. Ita *talæa fraxinea*, apud Seren. c. 12. Junge Keuchen. in not. ad h. l. p. 130. Legatur & Rhod. ad Scrib. n. 122. Transfertur tamen etiam ad alias res scissiles, v. g. Cornu Cervi in *talæolas* dissectum.

TALENTUM, *ἑλάντων*, nomen ponderis majoris, pendens sexaginta minas. Quia vero *Mine* pondus variat in diversis locis, (vide *Mina*) J. Alex. not. ad Gal. l. 1. de C. L. P. G. c. 15. igitur & *Talenti* pondus variare necesse est. *Talentum Atticum* pendere libras Romanas 62. & uncias sex, vel Marcas Colonenses 87. lotones 8. momenta 4. docet Lind. Ex. V. §. 81.

TALISMANICA, species *Magiæ Diabolicæ*, quæ alias *Gamabei* vocatur. Vide *Gamabei*. Refertur & ab Helmont. inter Paganorum remedia, quæ pro peste abigenda adhibuerunt. Tumul. Peltus, §. Zenexton.

TALLE, vocantur *folliculi ceparum*, allii. Keuch. ad Samm. p. 133.

* **TALPA**, *σπάλαξ*, *ασπίδαξ*, homonymon est. Proprie dicitur mus terrenus, sub terra fodiens, & quasi serpens, acutissimi auditus, cruribus brevissimis; cujus plenorem descriptionem, cum usu in Medicina, vide in Ald. l. 2. de

de quadrup. dig. vivip. c. 36. Schr. l. 5. cl. i. n. 35. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Ephem. Nat. Cur. A. II. Obs. 57. Metaphorice *Talpa* dicitur tumor cutis capitis proprius, interdum albam materiam continens, & serpendo cuniculos, instar *Talpe*, sub cute efficiens. Dicitur & *Testudo*. Aldrov. d. l. Castell. De hoc affectu legatur ex novissimis Bonett. Medic. Sept. l. i. f. i. c. 6. pag. 13. seqq.

* **TALUS**, τάλως. Vide *Astragalus*.

TAMISON, τμισον, idem quod *ωπιών*, *coagulum*. Vide supra in CO. Legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LXX. 8.

TANGE, τγγή, apud Hipp. tumorem putrescentem significat, l. 2. Epid. f. l. 49. Alias τγγή, & τγγός, etiam rancorem notat. Unde ελλιον παγγον, oleum rancidum vocatur. Foes. d. l. Gorr.

TANGIBILIS, άπίς, idem quod *Tactilis*. Gal. l. 2. de L. A. c. 8.

TANTALUS, vocatur enigmatice in negotio Lapidis Philosophici *Mercurius*, sive *Argentum vivum*. Th. Ch. Vol. IV. p. 721. 725.

TAPEINOSIS, ταπεινωσις, *Humilitas*. Vide *Humilis*.

TAPHIUSIUS, vocatur quarta species lapidis Aetitis, a loco natali *Taphiusa*, juxta Leucadem, apud Plin. lib. 35. H. N. c. 21. quem lapidem nobis incognitum dixit Scroder. lib. 3. cap. 8.

TAPHNEUS, dicitur Paracelso species terræ, ex qua illa producuntur, quæ non mutant suam naturam, reverberando, calcinando: de grad. & comp. c. i. Vel *Taphneus* est medicina mundata. Schollis ad l. 7. de grad. & comp. cap. 9.

† **TAPSYA INFECTORVM**, rubia Romanis. Ægin. l. 3. c. 7.

TARACHE, ταρχή. Vide *Taraxis*.

TARACHODES, ταραχώδης, Lat. *Turbulentus*. Dicitur ab Hipp. de iis, qui sine ratione perturbantur; quod est delirantis, & male affectæ mentis indicium, l. i. Prorrh. c. i. t. 4. Vide Gal. in comm. ad h. l. Hinc & νοσήματα ταραχώδεια, morbi *turbulenti*, d. l. t. 32. & in specie febres ταραχώδεις, *turbulente*, Coac. t. 550. somni ταραχώδεις, d. l. t. 151. & γράμαι, sententiæ mentis, t. 308. Junge Foes. p. 611.

TARANTISMVS, vocatur morbus ille saltatorius, qui a morfu, & veneno *Tarantule* inducitur. Med. Sept. l. i. f. 16. c. i. p. 150.

TARANTULA, nomen est phalangii, vel *Ara-nei* exotici, in Apulia, & Persia frequentioris, cujus morfus peculiaria symptomata convulsivorum motuum non solum excitat, veluti saltantium, verum etiam curationem peculiarem per Musicum instrumentalem con-

centum postulat. Hujus descriptio accurata, & depicta reperitur in Itinerario Ad Olearii. Morbi vero convulsivi a *Tarantule* morfu excitati ideam, & curam descripsit Vvillis Pathol. cerebri c. 7.

* **TARAXIS**, ταραξίς, in genere idem quod ταραχή, *Perturbatio*. Et hoc posterius vocabulum legitur de alvi fluxu. Hipp. i. aph. 2. a verbo τάρσσω, turbo, *perturbo*, commoveo, agito. Diet. n. 815. In specie vero ταραξίς vocatur oculi vitium, cum oculus ex compressione, vel attritu, aut mora in fumo, aut alia re offendente conturbatur conspicitur. Galen. Isag. c. 18. Ægin. l. 3. c. 22. estq; inflammationis, vel ophthalmiæ initium, cap. 5. in l. 6. Epid. t. 3. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 19.

TARBASON, vox ficta a Scheunemanno, notans *Stribium*, vel *Antimonium*, pro *Larbason*, quem propterea false perstrinxit Libav. in defens. contra illum, p. 28. seqq.

TARDA, est nomen Avis, quæ & *Otis* dicitur. Vide *Otis*.

* **TARDITAS**, *Tardus*, βραδύτης, βραδύς, quid significet, notum est. Dicitur de pulsu, lib. i. de diff. puls. c. 7. *Tarditatem* in curatione sepe noxiam esse, patet ex Hippocr. i. aph. 3. Vide Diet. n. 161.

TARFATI, *Tarfe*, Barbar. idem quod *Ecchymoma*, sive *Sugillatio* in oculo. Forest. lib. ii. Obs. 4. Schol. l. 6. Chir. Obs. 45. Schol.

TARGAR, idest est *Oleum Juniperinum*. Rul. & Johnf.

TARICHOS, ταραχος. Vide *Salsamentum*. Inde ποταρχίδαν. Vide *Protarichevo*.

TARITH, i. e. *Mercurius*, *Ruscias* idem. Rul. & Johnf.

TARSVS, τάρσος, diversis pollet significacionibus: inter quas receptissima est, quando *Tarsus* vocatur pars pedis anterior post calcem, plana, ac lata, quæ inter talos est, & plantam, & carpo manus respondet; qui ut Cello prima palma dicitur, ita & *Tarsus* prima planta. lib. 8. cap. i. Galen. lib. 3. de U. P. cap. 8. lib. de Ossib. cap. 24. e quatuor ossiculis constare scribit: sed Barthol. septem attribuit, libell. 4. cap. 21. Deinde τάρσοι dicuntur *extremitates palpebrarum oculi*, e quibus pili emicant; quamvis alii ipsos *pilos tarsos* vocari potius existiment, cum Ruffo, Gorr. Castell. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 10. §. 87. *Τάρσος* quoque dicitur omne id, quod *dilatatum* est; unde verbum ταρασσοντα, *dilatata*. Galen. in Exeg. voc. Hippocr. Erot. Onom. pag. 111. c. d. Hinc τάρσος, *expansio alarum*, & pennarum productio proprie dicitur: nec non *remorum planities*: item vasa, in quibus casei exponuntur, ut est apud Suidam in τάρσος.

TARTARHAN, Scheunemanno notat *Tartavi spiritum*: sed inepte, & barbare, judicio Libav. in Defens. Tom. III. p. 19.

TARTARVS, *Tartarum*, τάρταρος, in Medicina non notat *Infernum*, sed est usitatissimum hodieque, & varias significationes admittens vocabulum. Proprie *Tartarus* dicitur terrea portio vini, coagulata in duritiem lapideam ad peripheriam doliorum. Unde & Paracelsus, & alii *calculus vini*, vel lapidem lateribus vasorum vinaceorum adhaerentem vocarunt: quod quidem Fr. Hofm. in Clav. ad Schr. improbat, ob hanc rationem, quod nullus lapis in aqua liquecat: hæc tamen de *Tartaro* scimus. Enimvero hæc subtilitas in Medicina non observatur; uti patet de *Lapide Corrosivo medicamentofo*, & aliis, qui omnino etiam liquefiunt. De *tartari vini* historia, viribus, & usu, cum medicamentis inde paratis, legantur passim Rei Medicæ Scriptores, præsertim Schr. l. 4. cl. 2. n. 408. Fr. Hofm. ad h. l. Helmont. *tartari*, & *tartari vini* historia. Angel. Sala in *Tartarologia*. Rolfinck. Chym. l. 5. f. 1. art. 1. c. 6. Freitag. Aur. Med. l. 2. c. 10. Junken. Chym. Exp. Cur. P. I. f. 3. c. 10. p. m. 215. seqq. aliq; Egregiam quoque descriptionem medicamentorum e tartaro paratorum a D. Federico Zobelio Archiatro Duc. Holsat. collectam edidit D. D. Vvedelius. Linden. *Tartari* hujus beneficio tribuit vim purgantem vino, ex Hipp. l. 2. de diæt. Ex. V. §. 78. Ad similitudinem *tartari* e vino vocabulum hoc tribuitur etiam aliis salibus e vegetabilibus extractis Chymicæ opera, quæ salia *tartaros essentialis* vocat Rolfinck. d. loc. Ita & *tartarum Philosophicum* ex aqua pluviali a Glosso paratum huc pertinet apud Schroder. lib. 3. cap. 3. Præter hanc Pharmaceuticam, & Chymicam significationem transfulerunt vocabulum *tartari* ad Pathologiam; alii nimis extendentes ad omnem pene causam, & materiam morbificam internam, sicuti Paracelsus, qui integros libros de *tartaro*, & de *tartareis morbis* conscripsit, accipiens pro omni alimentorum excremento, & vitiosa materia; quam latam acceptionem reprobavit Helmont. tract. integro. Inventio *tartari* in morbis temeraria, quamvis si cum aliis suis scriptis conferratur, non semper sibi constet. Nos salvo aliorum judicio arbitramur, omnino *tartari* significationem Pathologicam congruam esse, ob egregiam comparisonem vini cum sanguine, ita ut & in sanguine feculentæ, terræ, & coagulativæ portiones aliquando colligantur, & peccent, quæ variorum morborum Intemperiei materialis, qua Organicorum generationi favent.

TASIS, τῆσις. Vide *Tensio*.

* TASSVS, id est *Lumbricus*. Dorn. Ruland. Johnf.

TAVROCOLLA, ζυροκόλλα, vocatur *gluten* optimum, quod ex auribus taurorum, & genitalibus paratur. Verum accipitur etiam generaliter pro *glutine*. Gal. l. 5. de C. M. P. G. c. 12. Ægin. l. 7. c. 3. lit. T. Vide *Colla*.

* TAVRVS, ταῦρος, homonymon est. Vel enim notat *Bovem Masculum*. Vide *Bos*. Vel *Taurus* dicitur inferior penis pars; ejusque futura, in longitudinem vergens, usque ad sedem porrecta. Gal. Introd. c. 10. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 7. §. 63. Keuch. vocavit *Suturam testium*, not. ad Sammon. p. 236.

TAXATIO, *Taxa*, vocatur valor medicamentorum qua simplicium, qua compositorum, sive pretium pecuniæ numerandum pro medicamentis; & legitur passim apud Vveker. in Ant. Gen. nec non in Dispensatoriis Norimbergensi, & Augustano. In hoc pretio constituto, & exigendo Pharmacopœi interdum conscientiam non adeo exactam habent rationem, teste experientia. De qua re videatur D. Ludov. Diff. II. Pharmac.

TAXIS, τῆξις. Vide *Ordo*.

TAXVS, Gr. dicitur carere proprio nomine, quamvis Sohroder. μήτις posuerit. Verum non video, quid obstet, quominus & τῆξις vocari possit, ad imitationem aliorum e Latino ad Græcum translatorum. Animal dicitur quadrupes, digitatum, vel bisculum, pedibus variis, dum aliud canum pedes imitatur, & *Taxus caninus*; aliud porcorum, & *Porcinus* dicitur. Utriusque historiam, cum usu in Medicina, prolixè vide apud Aldrovand. lib. 2. de dig. quadr. vivip. cap. 11. Jung. Schroder. lib. 8. clav. 1. num. 36. De articulatione peculiari maxillæ in *Taxo* accurata mentio fit in Ephem. Natur. Cur. Ann. II. Observ. 12. *Taxus* quoq; nomen est arboris, de qua videantur Botanici.

TECHELLICA *Philosophia*, Parac. dicitur ab autore *Techello* Judæo, quem monumenta singularia Magica scripsisse laudavit de Pestilit. tract. 1. in princ. & l. princ. seu de mysteriis verm. c. 5. & 6. Verum omnino salutare nobis est, quod talia scripta interierint.

TECHNE, τέχνη. Vide *Ars*.

TECMARSIS, τεκμαρσις, in genere dicitur *cognitio conjecturalis* per signa syllogistica. Gal. 1. de R. V. I. A. t. 3. In Medicina igitur τεκμαρσις vocatur conjecturalis cognitio, quæ sub se comprehendit totam fere artem Medicam, cognitionem, dignotionem, præntionem, & curationem; siquidem omnes hæc partes conjectura artificiali nituntur, præsertim quoad respectum ad particularia, imo singularia subiecta.

Nam

Nam præcepta, & theoremata Artis universalia pleraque possunt esse demonstrativa. Lege Foef. Oec. p. 613. Vide *Conjectura*.

TECMERION, τεκμήριον, vocatur *signum determinatum* syllogisticum, certis conjecturis nitens. Vide Foef. d. l. & Rolf. O. & M. M. Sp. l. 2. f. i. c. 3.

TECNOPOEIA, τεκνοποιία, idem quod τεκνογονία, *Generatio sobolis*. Rolfink. de part. gen. P. I. c. 1.

TECOLITHOS, τεκόλιθος. Vide *Judaicus*.

TECOMÆ, τέκομαι. Vide *Colliquatio*.

TEGANISTOS, τεγανιστός, in *sartagine fixus*. Vide *Frixus*. Lind. Ek. V. §. 99. Τηγανίτης, *pannis fixus*. Vide *ibid.*

TEGULA, τέγυλα, vocatur vas aliquod ad tegendum destinatum. Ruland. ita descripsit. Tegula est vas terreum, ventilabris, & ostio pervium, oblongum, ad tegendum catillos, ne operæ polluantur favillis, utque calor eo temperatius materiam elaborare possit, formatum. Quidam hanc tegulam cum fundo connectunt; alii fundum ab illo segregatum faciunt, id quod in cujuslibet positum arbitrio. Iisdem verbis more suo & Johnf. descripsit.

TEGUMENTUM, τέγυμμα. Vide *Scepe*.

TEINESMOS, τέϊνισμος, Latine communiter *Tenesmus*. C. Hofmann. in *Institut.* lib. 3. c. 150. urget, τινασμόν, *Tinasum*, esse scribendum; quemadmodum & in *Apol.* pro Galen. lib. 3. cap. 244. lit. A. ubi addidit rationem, quam si suo tempore vidisset Dieterich. fortassis non improbasset novationem Hofmanni, *Jatr.* n. 818. Describi vero potest, missis aliorum descriptionibus, quod sit assiduum fere per alvum excernendi desiderium urgens cum dolore, præcipue in extremo ano cum excretionem pauca, mucosa, cruenta, aut purulenta, proveniens a reliquiis portionum acrim vitiosarum, intra intestinum rectum, & ad sphincterem hærentibus, & exulcerantibus. Comitatur plerunque dysenteriam. Meminit Hipp. 7. aph. 27. Gal. in *comm.* ad h. l. Alias legi quoque possunt Foef. p. 613. Forest. l. 22. Obs. 40. seq. cum Schol. River. l. 10. c. 7. Sylv. l. 1. prax. c. 13. §. 9. 27. 58.

* TELA, τέλη, τέλα, quid significet, ex aliis Dictionariis notum est. *Tela aranei* quem habeat usum Medicum, vide supra in *Araña*. Quomodo *telis araneorum* comparari possint Astrologi, ostendit ex Ambrosio Helm. tr. *Astra* non necess. sed inclin. n. 46.

TELAMONES, τελαμώνες, dicuntur *lintea conserpta*, quæ vulneribus accommodantur, vel fasciola potius, quibus oblata membra deligari solent. Gorr.

TELCHINÆ, idem quod *Lamiæ*, *Sagæ*, *Strigæ*, *Strigones*, i. e. homines qui cum Diabolo ad artem aliquam, vel potius ad præstigijs exercendas pactum iniverunt. C. Rejes C. Elyf. q. 97. §. 9.

TELEO, τέλειω, significat *perficio, consumo*. Usurpatur crebro ab Hippocr. de *consumitione* ciborum, l. de *Affect.* XXVII. 7. ubi tamen Lind. reddidit per *expetere*, XLI. 9. XXII. 4. Vide Foef. p. 614.

TELEIOS, τέλειος. Vide *Perfectus*.

* TELEPHIUM, τελέφιον, idem quod *Chironium*: Epitheton ulceris maligni, & difficultur curabilis, a *Telepho*, qui vulneratus ab Achille, unde tale ulcus malignum consecutus. Dicitur & Ἀχίλλειος, teste Keuch. ad *Sam.* pag. 259. Vide *Chironium*.

TELEVTAO, τελετώω, non significat apud Hippocr. lib. 7. *Epidem.* 30. 5. *Exitum nancisci*, aut finire, uti Foef. exposuit dict. l. sed, uti Linden. reddidit, ἐπιτετώω, hoc est *mortuus est*.

TELLINÆ, τέλλινα, dicuntur *Conche minores* marinæ, & fluviatiles; quarum descriptionem, cum usu in cibis, & Medicina, vide ap. Aldr. l. 3. de *Testac.* c. 72. Meminit & Gal. l. 2. S. F. §. *Telling*.

TELLURICA PHILOSOPHICA, Parac. quæ sit, non constat ex ipsius scriptis. Meminit vero tr. 1. de *Pestilit.* in *princ.* & l. 2. de *Podagricis*, §. *Necromantia*.

* TELMA, τέλημα, dicitur vel ea pars pedis, qua terram contingimus, aut calcamus, vel solidum densum, & durum, ac pilis etiam nudum pedis vestigium. Gal. l. de *musc.* dissect. c. 33. Alias in *Lex.* aliis *locum crenosum* significare legitur. Vide Foef. d. l.

TELMATODES, τελεματώδης, dicitur de *locis uliginosis, crenosis*, apud Hipp. de *glandul.* II. 10. Vide iterum Foef. d. l.

TELON, dicitur *ignis*, tanquam *telum*. Dorn. Rul. & Joh. in *Lex.*

TELOS, τέλος, *finis, perfectio, terminus*

TELUM, βέλος, idem quod *Jaculum*. Vide *Sagitta*. *Telum* quoque vocari *Pleuritidem*, patet ex *Sereni Medicina metrica*, c. 3. ad quem locum vide not. Keuch. q. 171. 172.

TEMACHOS, τέμαχος, *frustum sectione ablatum*, aut *tomaculum* significat, sed præcipue de *piscium frustis* resectis usurpatur. Hipp. l. de *affect.* XXXIX. 11. l. de *int. affect.* XIII. 55. LII. 26. Τεμάχιον *Dimin. frustulum piscis* vocatur. Foef. d. l. Jul. Alexandr. hallucinatus videtur, quando τεμάχη, *salsamenta* significare opinatus est, not. in *Galen.* de *puer. epilept.* cap. 4. & lib. 15. *Sal.* c. 9.

TEMERITAS, idem quod *Audacia, Incogitantia*.

tia, προπέττα, τέλυμ, quæ Medico est vitanda in verbis, & factis. De verbis vide locum Gal. l. 2. de mot. muscul. c. 5. & supra in *Propertes*. In factis præceptum legitur apud Hipp. l. de Arte XX. 2. & l. 6. Epid. l. 2. t. 25. In specie *temeritas* est in morbis permittere, quod non potest conferre. P. M. de Caldeira Tom. I. Oper. c. 414. fin.

* TEMPERAMENTUM, *Temperatura*, *Temperies*, κρᾶσις. Vide *Crasis*.

TEMPERATUS, σύμμετρον. Vide *Symmetria*. *Temperamentum* est omne, quod propriam naturam domat, frænaturque aliam admittendo; ut est vinum adustum, vel aqua ardens. Dorn. Rul. Johns.

TEMPERANTIA, σωφροσύνη, quid sit, ex Ethicis constare debet. Vocatur Noverca Medicorum, quia præcavet a morborum insultibus. Lang. commendavit, quod sit dux omnium virtutum, & omnium virtutis bonorum dispensatrix, l. 1. ep. 55.

TEMPERIES, κρᾶσις. Vide *Crasis*. *Temperamentum*.

TEMPESTAS, ἄνεμος, χρόνος, καὶ ἔρασις. Vide *Catastasis*, *Hora*, *Chronos*. *Tempestatas* etiam idem valet, quod ventus, ac cœli ratio, ap. Cels. lib. 2. cap. 2. notante Pantino in not. ad h. l. p. 115.

TEMPESTIVUS, ἀκμαῖος, idem quod *Opportunus*. Vide *Ceros*.

TEMPLUM, ναὸν, σῆμα, quid sit, pueris etiam notum est. Olim in *Templis* gentilium curationes Empiricas fuisse suspensas, unde Hipp. primus collegisse dicitur, legimus passim in Medicorum monumentis. Metaphorice quoque vocatur species quædam faciæ, vel deligationis *Templum Softrati*, alia *Templum parvum Apollonii Tirii*. Gal. de fasc. n. 97. 98.

TEMPORA, κρόταφοι. Vide *Crotaphi*. Hinc *temporales musculi*, κροταφίται. Vide *Crotaphitea*, & *temporales future*. Vide *Lepidoeides*.

TEMPORARIUS, ὥριμος, idem quod *Maturus*, *Bonus*. Vide *Horæus*.

* TEMPUS, χρόνος, κμαρῆς, & hujus vocabuli significatio jam aliunde innotuit, aut innotescere debuit, præsertim e Physicis. Quæ vero in specie *tempora morborum* dicantur, vide ap. Gal. l. de morb. tempor. in Inst. passim. Suntq; potissimum quatuor, *Principium*, *Augmentum*, *Status*, & *Declinatio*. De quibus singulis suo loco. *Tempus* quoque observandum in collectione medicamentorum simplicium, rectissime urget Weker. & alii. Ita & in assumendis, & retinendis remediis certo *tempore* opus esse per experientiam constat. Quod vero ad superstitionis *temporum* observationem attinet, v. g. *medicæ noctis*, aut ipsius momenti, quo Sol vel

punctum æquinoctii, vel solstitii alicujus ingreditur, vana sunt talia, & nullius pretii.

TEMULENTIA, idem quod *Ebrietas*, μεθύνη. Vide *Ebrietas*. *Temulentus* etiam vocatur οἰνοδέης. Gal. l. 2. de temp. c. 2.

TENACITAS, γλιχρότης. *Tenax*, γλιχρός, idem quod *Lentus*. Vide *Glicros*. *Tenacitas glutinis*, est refina mineralis, uti Refina abietis, Terebinthina laricis. Dorn. Rul. Joh. in Lex.

TENACULA, vocatur instrumentum Chirur-gicum, instar forcipis, quo aliquid tenetur: cujus varias delineationes vide apud Chir. Script. in specie apud Hild. Cent. I. O. 4. & l. de Lithot. Vesic. cap. 16. 22. 26. & duas quoque diversas, aliam cum, aliam sine Terebello delineavit Scult. Arm. Chir. P. I. Tab. XVI. fig. 1. & 3. quamvis in Textu *Tenaculas* non appellavit, sed saltem in Indice.

TENCHA. Vide *Tinca*. Schrod.

TENCTA, τεγκτά, vocantur ea, quæ humore perfusa eundem per meatus, vel poros admittunt, humidiora indeque fiunt, & molliora, ut lana, terra. His opponuntur ἀπεργνω, quæ non admittunt intra se humorem: ut as, sal, nitrum. Gorr. a verbo τεγγω, madefacere, humectare. Vide *Tenxis*.

TENDENTIA, τένοντα, dicuntur remedia, quæ cutim expandunt, & distendunt: & opponuntur χαλαστικοίς, relaxantibus. Gal. lib. 5. de S. F. c. 11.

* TENDO, τένων, vocatur ὑπερδύσσις, sive *extremitas musculorum* nervosa, vel potius fibrosa, & ligamentosa, ita dicta, quod ejus actio præcipue in tensione, vel contractione consistat. Gal. 2. de art. t. 5. Barth. l. 1. An. c. 5.

TENEBRÆ, σκότος. Vide *Scotos*.

TENEO, ἴχω, κατέχω, quid communiter significet, notum est. Est vero in Medicina verbum emphaticum, præsertim in Pathologicis; quam emphasin notavit Lind. Ex. XIII. §. 21. 23. 29. ubi morbus *tenere* dicitur hominem, quando tanta ejus est vehementia, ut non sinat hominem interesse rebus suis, sed lecto affigat; aut quando non facile abssistit affligere, sed moras nequit. Et *teneri* dicuntur ægri a morbo, qui cum vehementia ægrotant, & longiori mora. Unde & ap. Scrib. *tenere* pro *herere*, durare sumitur. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

TENERITUDO, *Tener*, ἀπιλότης, ἀπιλόδης, i. e. *mollities* recens. *Tenerum ceratum*, i. e. liquidius, molle. Scrib. n. 173. *Tenera folia*, id est mollia, n. 137.

* TENESMUS, τενεσμός. Vide *Tenesmus*.

TENON, τένων. Vide *Tendo*, *Tendentia*.

TENONTOTROTI, τενοντόρωτοι, dicuntur, qui in tendinibus sunt vulnerati. Gal. l. 3. de C. M. P. C. c. 2.

* TENOR,

* TENOR, τόνος, *Tonus*, æquivocum est, Anatomicam, Physiologicam, & Pathologicam habens significationem. Apud Hippocr. plurimis in locis accipi pro nervis, sive cerebro, sive a spinali medulla proveniant, ostendit Foef. p. 619. Sufficiat unum adduxisse, 1. de art. t. 47. seqq. Hunc secutus Gal. non modo in comm. ad text. dict. Hipp. sed & 1. 1. de musc. motu c. 1. Deinde *tenor membrorum*, quoque dicitur recta constitutio, ordo particularum in iis, & series. Vide Keuch. ad Sam. p. 81. Pathologicè vero τόνος contentionem significat, h. e. vim intendendi, & contrahendi per genus nervosum. Coac. t. 643. seqq.

* TENSIO, ἔσις, τάξις, idem quod *Distensio*. Vide *Diastasis*, *Ectasis*. Ita & τινάξις τάξις, *tensiva dispositio*, quæ est signum plethoræ, Gal. de mult. c. 10. Τάσις vocatur, 1. 4. de L. A. c. 3.

* TENSIVUS, τινάξις, Epitheton doloris, qui provenit a flatibus, vel spiritibus. Gal. 1. 3. de L. A. c. 9.

TENTA, ποτόν, δέριον, idem quod *Licinium*, *Penicillus*, *Turunda*. Vide *Licina*. Apud Parac. vocatur *tenta Magistralis*, Paragr. 1. 3. c. 4. §. 1. Not. in fragment. ad h. 1. vocatur *tentum Magistrale*.

TENTHRENIODES, τετηρηνώδης, *cavernosus*, *antrosus*. Usurpatur de pulmone ab Hippocr. ib. de resect. 1. 10. a τετηρηνή, & τετηρηδών, quod significat insectum aculeatum vespæ simile. Foef. pag. 613. Alii legunt cum Cornar. τετηρηνώδης.

* TENTIGO, πικπισμός. Vide *Priapismus*.

TENTIO, ἔσις, idem quod *tensio*. Sumitur & in specie pro *tensio*. Gal. 1. 7. aph. 27. ex interpretatione Leonicensi.

TENUANS, *Tenuatio*, idem quod *Attenuans*, *Attenuatio*, λεπύτων, λεπύσμός. Vide *Attenuans*.

* TENUIS, λεπτός. Vide *Leptos*.

TENXIS, τήξις, i. e. *humectatio*, *madefactio*; cui opponitur ξηρότης, *siccitas*. Legitur apud Hipp. 1. 6. Epid. f. VIII. 36. vel t. 25. a verbo τήγγω, *humectare*, quod occurrit 1. de ulc. in princ. 1. de c. vuln. XX. 5. &c. Jung. Foef. p. 612. seqq.

TEPHRA, τέφρα. Vide *Cinis*.

TEPHRICON, τέφρακόν, idem quod σποδίακόν. Vide *Spodiakon*.

TEPHRION, τέφρον, *Collyrii* nomen, haud dubie a colore cinereo, quod etiam κύθιον appellant. Describitur ab Aet. 1. 7. citante Gorr. & aliter a Celso 1. 6. c. 6. Meminit & Rhod. ad Scrib. n. 26.

TEPIDARIUM, dicebatur Balnei pars apud veteres, in quo vestes exuendo prius paululum

sudabant. Gr. ἀπιδυτήριον. Cell. 1. 1. c. 4. Jung. Pantini not. ad h. 1. Vide & supra *Apoditerium*, ad Ant. Fumanell. libell. de Balneis in princ.

TEPIDUS, χλιρός. Vide *Chliaros*.

TERAGOLINICA, est manu confecta. Ru-land. & Johnf. 1. 2.

TERAS, τέρας. Vide *Monstrum*.

* TEREBELLA, *Terebra*, ἔπιπλον, τέρεβρον, vocatur instrumentum, quo ossa forantur, non solum capitis, sed & alia, v. g. thoracis. Unde variæ ejus sunt differentiæ: v. g. recta, & acuta *terebra*, quæ ἀετιόειον vocatur, Gal. in Exeg. vocab. Hippocr. alia *servata*, cava, & teres, quæ πείων appellatur. Vide *Prisistis*. Huc pertinet *Abapriston trepanum*. Vide supra *Abapristos*. Adde *Aquapend.* in Chirurg. Oper. ubi prolixius describitur. Diversarum *terebrarum*, v. g. *Terebra triformis*, & *tripolis* in cranii vulneribus, & juncturis usitata, item *trepani Abapristi*, nec non *terebelli Magii* pro globulis extrahendis delineationem, cum modo utendi, tradidit Scultet. *Armam. Chirurg.* Part. I. Tab. 2. fig. 3. 45. Tab. III. fig. 1. & 3. Tab. XVI. fig. 6. Tab. XXXVII. fig. 1. Tab. XXII. fig. 3. & 4. Huc pertinent *tenacule* cum *terebellis*. Vide *Tenacula*. Iterum alia, quæ ἔπιπλον ἐπιγλοδυτήριον Hippocr. vocatur, qua costæ perforantur, 1. de int. aff. XXV. 29. Operatio ipsa dicitur *terebratio*, Gr. ἔπιπλις, idem *terebratus*, Rhod. in Lexic. Scrib. p. 451. Hildan. Cent. II. Obs. 4. seqq. Bonet. 1. 4. Anat. Pract. f. 3. Obs. 8. p. 1583. seqq.

TEREBINTHINA, τερμινθίνη, dicitur *Resina* liquidiuscula, balsamica, oleum crassiusculum referens, colore ex albo flavescens, sapore paulo acris, consistentia lenta, & tenax, propria ex arbore *terebintho* vulgaris e *Larice* arbore collecta: cujus historiam, & usum Medicum vide apud Dioscor. 1. 1. c. 91. Schroeder. 1. 4. cl. 2. n. 398. Fr. Hofm. in Clav. ad h. 1. Viribus antecedit omnes alias resinas. Rhod. ad Scrib. n. 262.

TEREBOTIN, idem videtur esse quod *terebinthina*, apud Parac. qui scribit, esse resinam arboris suæ, differentem a Balsamo, lib. 1. de Tart. tract. 4. c. 2. in expos. nec non in fragm. ad h. 1.

TEREBRA, Vide *Terebella*.

* TEREDO, τερεδών, homonymon est. Vel enim significat *vermem*, vel potius *vermiculum*, *ligna erodentem*; quem descriptum vide apud Aldr. de Insect. 1. 6. c. 5. Usus etiam monstrat Schr. 1. 5. c. 4. n. 117. Vel *τερεδών*, *offis erosio*, quæ alias Lat. *Caries* vocatur. Vide supra *Caries*.

TERENGIBIL, idem quod *Manna Terenibin*. Schr. 1. 4. cl. 4. n. 446.

* TERES, τρογγύλος, κυλινδρικός, dicitur de corporibus longis, & rotundis. Estque Epitheton *vermium*. Vide *Strongylos*, *Helminthes*. *Teres* quoque cognominatur Musculus Radii, qui alias *Rotundus* dicitur. Vide supra *Rotundus*.

TERESIS, τήρησις. Vide *Observatio*.

TERETRON, τήρετρον, id est *Terebra*, τέρητρον, *Terebella*. Vide p.a.

* TERGUM, νῶτον, idem quod *Dorsum*. Vide *Notum*. *Dorsum* significat posteriores corporis partes, quæ collo subjacent. Gal. *Introd.* c. 10.

TERGUS, λопός. Vide *Lopos*. Sumitur & in genere pro *corio*, Gr. σῦτον. Vide *Corium*, *Scytos*.

TERMA, τέμα, vocatur *finis*, & *terminus* in *palestra*, *meta*, in qua subsistebant cursores, quemadmodum initium βελβίς, *cavcer*, dictum fuit. C. Hofm. *comm.* in Gal. LL. de U.P.n.480.

* TERMINTHOS, τέρμινθος, est homonymon. Proprie denotat arborem, quæ Lat. *Terebinthus*, unde resina *Terebinthina* colligitur: quæ significatio spectat ad Botanicos. Per metaphoram vero dicuntur τέρμινθοι tumores, vel cutis eminentiæ plerunque in tibiis, vel cruribus obortæ, colore ex nigro, & viridi rotundæ, fructui *Terebinthi* similes. Legitur apud Hipp. l. 2. Ep. f. II. 13. l. de hum. XI. 1. Explicarunt Gal. in *Exec. dict.* Hipp. item *comm.* 3. de hum. Ægin. l. 4. c. 24. Aet. l. 2. tetrab. 4. c. 63. *Coef. Oec.* p. 615. 616. M. Aur. Sever. l. de Epinyctid. P. II. *contr.* 3. Aliquando & per Th. scribitur, v. g. apud Lind. in *dict.* Hippo. loc. de humor. Castell. *Causa* horum tuberculorum nulla alia esse poterit, quam stagnatio portionum ferosarum putrescentium, cum acerbitate aliqua atrabilaria, & indurativa: unde haud inepte inter *Symptomata Scorbuti*, ut & *Luis Venereæ* referri possunt, ac debent; licet in specie *Autores* de Scorbuto nullam fecisse mentionem, quod mirum, notaverim. Arab. dicuntur *Albotin*, vel *Albotis*. Fallop. l. de morb. Gall. c. 5. Tom. I. p. 686.

TERMINUS, πέρας, τέλος, quid significet, notum est. Videlicet extremum, in quo aliquid desinit. *Terminare*, τελέτην, legitur apud Gal. c. 3. de art. t. 33. Morbi *terminari* dicuntur vel ad salutem, vel ad mortem. An *Terminus vitæ* a Deo præfixus Medicinæ usum excludat, egregie ventilavit C. Rejes C. Elq. 18.

TERNA, idem quod *Impetigo*, *Mentagra*. Fallop. de *Ulcer.* c. 15. Tom. I. Op. p. 615.

TERNARIUS, τριὰς, numerus in Medicina etiam ad superstitionem usque mysticus, ita ut non solum Hipp. tres corporis nostri substantias statuerit, Continentes, Contentas, & Impetum facientes, & posteriores Medici tres res

secundum, & præter naturam constituerint; sed & Chymici Parac. sequentes *Tria* principia excogitaverint, *Sulphur*, *Mercurium*, & *Salem*, quæ Mosen in capite secundo per *Zabab*, *Bdola*, & *Schobam* indicasse vult Johnf. l. 2. ita ut *Zabab* aurum significans sit perfectissimus, & absolutissimus Mercurius: *Bdola* Margarita, seu Unio, optimus, & præstantissimus succus, seu oleagineus, Sulphur denotans: & *Schobam* Lapis concretus crassioris inter principia Salis concreti signaculum existat: (quis non rideret vana hæc nugamenta?) Unde & *Ternarium numerum* consummatissimum dixerunt, imo consumationem omnis numeri, & patrem reliquorum; quemadmodum *binarius* mater parium, & feminorum. Th. Ch. Vol. I. p. 481. Imo, quod omnino detestandum, summum *Trinitatis* mysterium non verentur applicare omnibus rebus naturalibus; quemadmodum expresse legitur d. l. p. 454. Ea, quam in Divinitate colimus summo decore, atque fitemur, *Trinitas* in unoquoque naturaliter productio rerum omnium, quæ creatæ sunt ab eadem, illis, qui secreta naturæ perquirunt abditissima, sui speciem, atque figuram ob oculos ponit. Ita in corpore humano *tria* sunt, quæ requiruntur ad ejus sanitatem conservandam, vitæque longæ tuitionem, utpote, *Sol*, *Jupiter*, & *Luna* Physice Spagyrica. O impiam confusionem figmentorum Ethnicorum cum mysterio sanctissimo *Trinitatis*! Tædet me plura allegare e dicto loco. Quid? quod ipse Gal. improbaverit has circa numeros nugas, l. 3. de dieb. crit. cap. 11. vocans ψυχολογίας, ἡλιθιώτατες, ληρημματα. Nec hodieque exolevit ritus supersticiosus Chirurgiarum, in deligationibus, ad sectionem venæ instituendam, ad vulnera, *ternarium* observare, imprimendo ter fasciam, numerum; imo non desunt etiam, qui veterum gentilium imitentur morem *ter* despuendi vel in vulnera, vel in terram, vel quando urinam reddiderunt. Lege Keuch. ad Sam. p. 235. Ita in usu medicamentorum *ternarius* numerus observatus legitur apud Scribon. n. 58. 71. 159. Vide & Rhod. ad eund. n. 71. Cæterum quod *ternarius* numerus etiam in morbis, v. g. febre tertiana, & in conatibus naturæ Criticis pro morborum solutione observetur, illud non fit propter aliquam mysticam, & peculiarem numeri illius virtutem, & efficaciam; sed dependet unice a materiæ turgescentia intra illud temporis spatium collecta. Unde etiam sæpe contingit, ut terminus ille, interveniente aliquo obstaculo, vel anticipetur, vel prorogetur.

TERNIABIN, *Tereniabin*. Vide *Manna*.

TERNIO, *Ternus*. Vide *Ternarius*.

TERPNOS, τερπνός, significat *Gratum*, suave, *delectabile*.

delectabile. In specie *τερπνόν* nomen est medicamenti compositi, quod describitur ab Aet. l. 6. c. 91. citante Gorr.

* TERRA, γῆ, γῆ. Vide *Ge*.

TERRÆUS, *Terrenus*, *Terrestrius*, γαῖώδης. Vide *Geodes*.

TERRELATI, sunt spiritus corporei, in terra degentes. Dorn. *Rul.* & *Johnf.*

TERRICLA, χάρξ, *Sudis*, *Redica*, sic dicta, quod terreant hostes, aut bestias ingrefuras. *Lind. Ex. XI. §. 75.*

* TERROR, φόβος, affectus est, & animi perturbatio fortior, timori affinis, & ejus quasi excessus. Pertinet inter res non naturales; & fit aliquando causa morborum, præsertim lipothymia, epilepsia, imo & mortis, procatarsica; aliquando vero salutaris, & vice remedii prodest. Utrumque docuit *Rolfink. O. & M. M. Sp. l. 2. f. 3. c. 105. & l. 14. f. 3. c. 12. Jung. C. Hofmann. Inst. Med. l. 5. c. 39. §. 1.* In specie *terrorem* præcordia afficere, & omnem esuriam tollere, vult *Helmont. tr. Jus Duumvir. n. 25.* Est etiam occasio pestis *Terror*. Idem in tum. pest.

TERSOMÆ, τέρσομαι, significat apud Hippoc. *fiacor*, idem quod *ξηραίνωμαι*, l. 1. de morb. mul. XXIII. 5.

TERTHON, τέρθρον, proprie dicitur artemo, & funis, quo utrinque velum trahitur, antennæ summum, extremumque jugum; & ita ad rem nauticam pertinet. Ab Hipp. vero sumitur vel pro summo, & extremo morbi, ex mente *Foef.* vel pro *soliditate morbi*, ut reddidit *Lind.* in *vers. Lat.* Locus est lib. 2. de morb. mul. XVII. 2. *Jung. Foef. p. 615.*

* TERTIANA, τέρταιον, vocatur febris, quæ de tertio in tertium exacerbatur: estque vel *Intermittens*, in qua integra dies intermedia est libera ab omni febrili effervescentia: vel *continua*, ubi quidem nulla intermissio, sed continuus animadvertitur fervor, nihilominus ejus vehementia major de tertio in tertium sentitur. Causa utriusque consistit in sanguinis biliosi, hoc est sulphureo-salinis portionibus scatentis effervescentia, & fermentatione p. n. Intermittentis quidem, ob fermentum crudum extraneum succi nutritii corrupti accedentis: Continuæ vero, ob copiam sulphurearum portionum a causa quadam externa ad accensionem, & agitationem irritatarum. Dividitur in *Legitimam*, & *Spuriam*. *Febris Tertiana* utriusque veram ideam descripserunt, ex recentioribus, *Vvilli* de febribus c. 4. *Sylvius Pr. Med. l. 1. c. 30. 31.* *Piens* de febr. tract. spec. c. 6. & 11. quamvis non in omnibus consentiant; quæ tamen fortassis facile conciliari possent. Non inconcinne etiam de hoc argumento scripsit nu-

perime *D. D. Dolæus* in *Encypæd. lib. 4.* *Februm* in genere essentiam, & rationem formalem in turbata sanguinis mixtione consistere statuens, postmodo singulis primariis speciebus, ita etiam *Tertianæ* applicans, c. 8.

TERTIUM, Chymicis dicitur medium inter duo extrema, & est medium inter durum, & molle: est quoque medium conjungendi *Tincturas*; & intelligitur *Sal*, quod merito medium inter corpus, & spiritum. *Theat. Chym. Vol. VI. pag. 961. seqq.* Alias & Chymicis *Sal Tertium* est, quod *Salsum* dicitur, & *Enixum* ex alcali, & acido junctis resultans. Vide *Enixum*, *Salsum*.

TERTIUS, τρίτος, quid significet, jam ante constat. In Medicina usitata est phrasia *ad tertias*, vel *ad duas tertias* decoquere; & vel indicatur decoctio tanta, ut residua maneat una tertia pars liquoris; vel, quod usitatus videtur, ut una saltem tertia pars decoquendo consumatur. Vide *Rhod.* in *Lex. Scrib. p. 451.*

TESSA, est vocabulum plane obscurum, novissime a *D. Helvvigio*, quantum nobis quidem constat, in Introitu suo in *Physicam* inauditam, in lucem productum. Si juxta nonnullorum opinionem Arabica vox est, significat *Occultavit*, *Spoliavit*, *privavit*, & c. *D. D. Mattias Schefferus* existimat, esse nomen Caballisticum, cujus literæ singularem contineant sensum. Significare vero *Sal Astrale*, seu *Aeris* essentiam, & esse idem cum *Mercurio*, *Chalybe*, *Fœmina*, *Aquila*, *Columba*, & c. *Attrahi* vero per *Magnetem*, id est *Sal Centrale*, cujus modus in literis hujus vocabuli Caballistice continetur, in *Epist. defensor*. Introitus *Helwigian.* pag. 21. *seqq.* Enimvero an non hic rursus ad hæc ænigmata licebit exclamare: *Nihil apprehende, & fortiter tene!* vel cum *Carneade* in *Rob. Boyle* *Chymista* sceptico sciscitari: In disquisitionibus ejusmodi speculativis, ubi ad nudam veritatis cognitionem primario collimamus, quid, quæso, ille me docet gratis dignum, qui si potest, conceptum suum mihi non reddit intelligibilem, sed terminis Mysticis, phrasibusque ambiguis obscurat, quod dilucidare debebat.

TESSAROCONTA, τεσσαράκοντα, *Quadragesima*. Vide *Quadragesimus*.

TESSARES, Τεσσαρα, τέσσαρες, τέσσαρα. Vide *Quatuor*.

TESTA, æquivocum est apud Latinos. I. Significat *vas figulinum*: deinde & ob similem duritiem *crustam animalium aquatilium*: utrumque dicitur *Gr. ὄστρακον*. Vide *Ostracon*. Unde & *Testacea animalia* vocantur *ὄστρακόδερμα*. Vide *Ostracodermon*. Tertio *Testa* dicitur *Rotunditas capitis humani*. *Keuch. ad Sam. p. 29. Gr. πέλμα*,

κορυφή. Hinc & Paracels. generaliter pro *Globo* cœli, & terræ sumit, lib. de caduco matric. Denique *Testa* corporis humani *pellis* est Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TESTAMENTUM, *ἡθεθήκη*, terminus Juridicus, proprie denotans *dispositionem facultatum* suarum omnium. Gal. de cogn. & cur. omni. anim. peccat. cap. 5. Translatum vero a Spagyricis ad Hieroglyphica, vel mystica, aut ænigmatica scripta, potissimum de *Lapide Philosopherum*: v. g. Arnoldi Villanovani *Testamentum*, Gallico primum idiomate descriptum, postea in Latinum translatum, quod legitur Th. Chym. Vol. I. p. 782. & Vol. VI. p. 446. seqq. Libav. S. A. C. l. 7. c. 2. Nicolai Melchioris Cibirensis Transylvani *Testamentum Artis*, quod extat apud Libav. Tom. II. Op. p. 350. Fr. Basillii Valentini *Testamentum ultimum* vernacula lingua scriptum, Argentorati 1667. Typis excusum. Hadr. a Mynsicht *Testamentum metricum*, scriptis ejus additum, &c.

* TESTICULI, *ἑστές*, *ἑστές*, *ἑστές*. Vide *Didymi*, *Orcheis*.

TESTIMONIUM, *μαρτύριον*, quid significet, notum est. Proprie alterius quoque affirmationem ejus, quod alius statuerat. Hinc Galen. dicit alicubi, ex *testimonio* veritatem dogmatis æstimari, l. quod an. mor. seq. temp. corp. c. 5. Sumitur vero ab Hipp. etiam *μαρτύριον*: *testimonium*, pro signo, 2. de art. t. 31. Galen. in comm. ad h. l.

TESTUDINATUM, *ἄστωμα*. Vide *Aetoma*.

* TESTUDO, æquivocum est, *χελώνη*. Vide *Chelone*, *Camara*, *Talpa*. *Testudo* quoque dicitur *spuma maris*: item *Limax*, anatum album, & rubeum. Rul. & Joh.

TETAGMENOS, *τεταγμένος*. Vide *Ordinatus*.

* TETANOS, *τέτανος*, accipitur aliquando late pro omni *Convulsione*, & rigiditate corporis, vel membrorum. Proprie vero, & strictè ita dicitur species *Convulsionis* gravissima, quando totum corpus erectum, & rigidum manet, sine motu, sicut lignum, aut trabs. Diet. n. 825. Vide *Convulsio*. Galen. 4. aph. 57. De *Tetano* alias agitur apud Hipp. lib. 3. de mor. XIII. 1. seqq. lib. de int. affect. LIX. 1. seqq. lib. de dieb. judic. V. 1. seqq. Jung. Foef. pag. 616.

TETANOTHA, *Tetanomata*, *τετανώθη*, vel *τετανώματα*, vocantur medicamenta *erugatoria*, sive quæ rugas emendant. Gorr.

TETARTEOS, *τεταρτέος*. Vide *Quartana*.

TETARTEMORION, *τεταρτημόριον*. Vide *Quadrans*.

TETARTOS, *τέταρτος*. Vide *Quartus*.

TETHALASSOMENOS, *τεθαλασσόμενος*, idem

quod *θαλασσίτης*, marinus: Epitheton *Vini aqua marina mixti*, cui opponitur *οἶνος ἀθάλασσοσος*, cui non est admixta aqua marina. Illius meminit Gal. l. 4. de R. V. I. A. t. r. & l. 4. de san. tu. c. 4. Hujus vero l. 4. de C. M. S. L. c. 8. Vide Foef. p. 448.

TETHELOS, *τεθέλος*, dicitur Hipp. *mollis*, laxus. Usurpatur de figuris, lib. de vet. medic. XXXIX. 16. rectius tamen *floridum* significat, ibid. XLI. 9. a *θάλλω*, *floro*. Vide Foef. p. 266.

TETHRENIODES, *τεθρηνώδης*. Vide *Tentreniodes*.

TETHYON, *τεθύον*, dicitur *Zoopyton tuber*; cujus descriptionem pleniorē vide, cum usu in cibus, & Medicina, apud Aldr. de Zoophyt. l. 4. c. 5. Chiocc. Mus. Calc. f. i. p. 87.

TETOCYIA, *τετοκία*, Latine *Puerpera*, quæ jam peperit. Hippocr. 5. aph. 39. Jung. Dieter. n. 828.

TETRADRACHMON, *τετράδραχμον*, *pondus quatuor drachmarum*, h. e. *uncia dimidia*, quæ & *Stater* dicitur. Gal. de pond. & mensur. Vide *Stater*.

TETRAGNATHUS, *τετραγνάθος*, species est juxta Aetium *Phalangis*, vel araneæ subalbida, pedes scabros habens, & juxta caput eminentias duas, unam rectam, alteram latam; ut existimes, eum ora habere duo, maxillas quatuor, & lineam per os æqualem. Ejus venenum Scorpii veneno simile. Forest. l. 20. Obs. 12. Schol.

TETRAGONON, *τετράγωνον*. Vide *Quadrangulum*. *Τετράγωνον* alias apud Hipp. vocatur medicamentum, quod caput purgat, l. de int. aff. XLIX. 14. & LII. 18. per quod nonnulli intelligunt vel ipsum Stibium, vel Crustas, quæ circa illud reperiuntur. Foef. p. 616. Rhod. ad Scrib. n. 23.

† TETRAGONUM, Hipp. non est *εὔμμα*, sed *εὔμμα*, id est odorum genus. Savotius de Tetragonon. Hipp.

TETRAMOS, *τέτραμος*, idem quod *ἔδμος*, *tremor*. Erot. in Onom. p. 113. b.

TETRAMYRON, *τετράμυρον*, i. e. ex *quatuor unguentis confectum*: vocatur *Acorum* linimentum; cujus descriptio, & vires habentur ap. Gal. l. 7. de C. M. P. G. c. 12.

TETRAO, *τέτρας*, *ἄραξ*, nomen avis montanæ majoris, quæ Latinis *Urogallus* dicitur; cujus descriptio videatur, cum usu, apud Aldr. l. 13. Ornith. c. 6. ubi simul demonstrat, non esse eandem avem cum *Oride*.

* TETRAPHARMACON, *τετραφάρμακον*, in genere dicitur medicamentum compositum ex quatuor simplicibus. Tribuitur vero diversis compositionibus: v. g. *Emplastro*, quod alias *βροσλικόν* vocatur. Galen. adv. Lyc. c. 7. l. i. de S. Fac.

9. Pinguedo, Stear. Vide Rhod. ad Scrib. n. 211. & supra in *Basilicum*. Deinde & *Antidotus* ita vocatur, quæ alias *μυστήριον* dicitur, & in officinis *Theriaca Diatessaron*. Vide *Mysterion*. Denique & nomen cibi cujusdam est *Tetrapharmacum*, apud Spartianum in Adriano, constantis ex fasiano, sumine, perna, & crustula, allegante Rhod. d. l. Meminit & Parac. *Tetrapharmacum*, l. de Isteritiis, c. 3. & videtur intellexisse Antidotum.

TETROBOLON, τετροβολον, pondus quatuor obolorum, h. e. scrupuli duo. Gramma enim in duos obolos dividitur. Gorr.

TETROROS, τετρορος, Lat. *Quartio*, Vefal. l. i. de H. C. F. c. 45. dicitur ab Oribaf. & Ruffo pars *Astragali*, vel tali superior, & sursum vergens. Gal. de ossib. c. 24. vel juxta Ingrasiam cap. 23. cujus commentarium vide p. 264. seqq. quamvis & totus *Astragalus* ita aliquando dicatur, a quatuor lateribus, dextro, sinistro, anteriore, & posteriore. Gorr.

TETTIGOMETRA, τετιγόμετρα, dicitur fœtus e terra cadens, e quo exit cicada. Aldrov. de Insect. l. 2. c. 13.

TETTIX, τέτιξ. Vide *Cicada*.

TEUCHOS, τευχος, duplicem apud Hipp. habet significationem. 1. ita dicitur totum corpus, l. 6. Epid. f. 2. t. 3. Gal. in comm. ad h. l. 2. notat vasculum, l. de ster. XII. 25. 26. l. de loc. in hom. II. 6. XXXVI. 7.

TEUTHLOPHACE, τευθλοφάκη, nomen cibi alicujus, constantis ex beta, & lente, a τευθλον, beta, & φάκη, lens. Id edulii genus Heraclidem Tarentinum non modo sanis, sed & ægrotantibus dedisse, scribit Gal. l. de A. F. 18. fin. Gorr.

TEUTHIS, τευθίς. Vide *Loligo*.

TEXTURA, proprie ὑφανσις, ad opificium pertinet, quod *ars textoria* dicitur; de qua & Gal. l. ad Thrasib. c. 17. & 21. Per translationem vero Lat. etiam usurpatur de organica structura corporis, & partium; & respondet Gr. κατ᾽ ἔξωσις, καπιτυαδῆ. Gal. 2. aph. 28. & c. 2. de R. V. l. A. t. 47.

TH, θ. ο. signum est, & nota mortis, θανάτος, apud Hipp. in lib. Epid. notante Gal. comm. l. in l. 3. t. 13. & alibi; quemadmodum γ. signum sanitatis. ibid.

THACOS, θάκος, sedile, sedes, idem quod θάκος. Legitur apud Hipp. lib. 7. Epidem. XXVI. 22.

THAIS, θάις, duo significat. 1. *Ceratum Cosmeticum*, quo faciei rubor conciliatur; cujus descriptio habetur apud Egin. l. 3. c. 25. 2. *Vinculi genus*, quod capiti adhibetur, ubi summum caput, & quod inter ipsum, frontemque est, vincire convenit. Ejus tres species recenset Gal. l. de fasciis, n. 9. 10. 13.

THALAME, θαλάμιον, dicitur cubile, & piscium latibulum, forulus, penetrabile. Legitur apud Hipp. de Arte XIX. 9. Vide Foef. Oecoon. p. 265.

THALASSERON, θαλασσηρόν, dicitur *Collyrium Hermophili*, accommodum suffusionibus, & hebetudini visus; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 4. de C. M. S. l. c. 7. Egin. l. 7. c. 16.

THALASSITES, θαλασσιτίης, idem quod τεθαλασσημένος. Vide *Tethalassomenos*.

THALASSOMELI, θαλασσομέλι, dicitur medicamentum compositum ex æquis portionibus aquæ marinæ, mellis, & aquæ pluvie defsecatis, & in picato vase per dies canalicæ insolatis, vim habens purgatoriam. Gorr. e Diof. l. 5. c. 20. Jung. Keuch. ad Sam. p. 201.

THALEROS, θαλῆρος, i. e. *floridus*, a θάλλω, floreo. Dicitur de spiritu vegeto magno, & concitato. Gaen. c. 2. in 1. prorrh. t. 4. & 60. quamvis in textu Hipp. legatur θαλῆρον, de quo infra in *Tholeros*.

THALLIA, & Thallos, θαλλία, θαλλός, dicitur germen omne, sed præcipue oliva. Egin. l. 3. c. 66. Gorr. Rhodius exposuit per ramum olivæ, ex quo diebus festis coronæ texebantur, ad Scr. n. 142.

THALPOS, θαλπος, idem quod θερμός, calor, æstus. Legitur apud Hipp. 3. aphor. 1. & 5. a θάλλω, foveo, calefacio. Jung. Diet. n. 383.

THALPIS, θάλπις, forum, fomentum significat. Legitur apud Mosch. l. de morb. mul. cap. 126.

THAMATICA, pro *Thaumatica*, ars dicitur, per quam inveniuntur machinæ, quæ vel aere, vel aquis impelluntur. Dorn. Rul. & Johnf. in Lexic.

THAMES, Thaminos, θαμῆς, θαμνός, frequens, & adverb. θαμῆως, frequenter. Sæpe occurrit apud Hipp. l. 2. de morb. mul. LIII. 4. de fistul. III. 1. l. de superfoet. X. 11. & alibi, notante Foef. p. 266. seqq.

THAMNA, θάμνα, idem quod Lora, vinum a vinaceis aqua maceratis factum. Vide Lora. Lind. Ex. X. §. 200.

THANATOS, θάνατος. Vide *Mors*.

THANASIMOS, Thanatodes, θανάσιμος, exνυτῶδης. Vide *Lethalis*.

THAPHNEUS, est medicina mundata, & purgata. Dorn. Rul. & Johnf.

THAVMA, θαύμα, in genere *Miraculum* significat. Vide *Miraculum*. Specialiter sumitur pro *Machinis ωπομάτοις*, mechanicis, qualibus utuntur histriones etiam in ludis. Tandem & pro ipsis *prestigiis* accipitur; unde θαυματουργοί, ἢ θαυματοποιοί, qui talia opera seria, jocosâ, impudica, pudica exercebant, & ostendebant.

stendebant in circulis otiosorum hominum, quæstus causa. C. Hofm. comm. in Gal. l. LL. de U. P. n. 979.

THECA, *θήκη*, vocatur *Receptaculum*, in quo aliquid asservatur. Ita *Theca instrumentorum Chirurgicorum* describitur ab Hildan. in Cista militari, Class. 19. sine qua nunquam accedere debet ad ægros Chirurgus; quod laud. Author etiam ipse observavit.

THEE, est nomen plantæ Japonicæ, & Chinenfis, hodieque etiam apud nos usitatæ, & magnopere commendatæ; de cujus historia, & usu vide Schroder. in Append. p. 8. seqq. & Fr. Hofm. in Clav. ad l. 4. f. 1. n. 348. seqq. Licet vero utilitas insignis negari non debeat, attamen non excedatur in encomio usus hujus plantæ, ob novitatis pruritus, aliis judicandum relinquimus. Videatur & Cl. D. Pechlini Archiatri Cimbriæ Ducis Dialogus inscriptus, Teophilus Bibaculus, sive de potu *Thee*.

THEETRICOS, *θεατρικός*, proprie *spectabilis* dicitur, h. e. ad ostentationem, & spectaculum factus. Ufurpatur ab Hipp. de deligationibus concinnis, & ad ostentationem saltem paratis, quæ nihil juvant: l. de Medico IV. 8.

THEILOPEDON, *θειλόπεδον*, dicebatur locus, ubi *insolantur*, & exiccantur uvæ. Hinc *θειλόπεδα θείου σουφύλη*, *uva insolata* dicitur. Lind. Ex. X. §. 92. Gorr. scripsit *θειλόπεδον*.

THEION, *θεῖον*, duabus gaudet significacionibus. Significat enim & *Divinum*, & *Sulphur*: de quibus Latinis vocabulis jam dictum sub suis literis initialibus. Vide *Divinum*, *Sulphur*.

* **THELE**, *θήλη*. Vide *Papilla*, *Mamma*.

THELEMA, *θέλημα*. Vide *Voluntas*.

THELOPEDON, *θειλόπεδον*. Vide *Theilopedon*.

THEMON, *θημών*, idem quod *σπῆρος*, vocatur *acervus*, & *cumulus*, v. gr. frumenti, tritici. Galen. in Ex. voc. Hipp. Foef. p. 269. Gorr.

* **THENAR**, *θέναρ*, accipitur late, strictè, & strictissime. Late pro cavitate omni interiori manuum, & pedum; quarum illa dicitur alias *Vola*, hæc vero *Planta*; suntque carnosæ portiones sub digitis manuum, & pedum. Quod enim etiam de plantis *pedum* usurpetur, patet ex Hipp. l. 2. de morb. mul. IX. 19. Strictè pro *vola manus* tantum, sive palma, h. e. parte manus interna eminente, & carnosâ a digitis usque ad carpum protensa, qua percutere solemus, a *θέναρ*, percutere. Gal. c. 1. de fract. t. 20. Strictissime *θέναρ* dicitur Ruffo *spacium carnosum inter pollicem, & indicem*, sub quo manus cavitas sita est: *ὑπόθέναρ* vero, quod reliquis quatuor digitis subtenditur. Foef. p. 267. seqq. Lind. Med. Phys. l. 2. c. 14. §. 85. Musculus etiam

unus ex abducentibus pollicem vocatur *θέναρ*. Barth. l. 4. An. c. 9. p. 579.

THEODOTIA, *θεοδοτία*, vocatur diversa *Collyria*, ab Authore *Theodoro* inventa, & excogitata, ad diversas oculorum affectiones; quorum descriptiones habentur apud Aet. l. 7. allegante Gorr. & Ægin. l. 7. c. 16. Meminit & in genere Gal. l. Intr. c. 14. circa fin.

THEODORETOS, *θεοδώρητος*, *Antidotus* vocatur, quæ alias *ἀντιδοτικῶν* appellatur, ad frigidæ capitis affectiones; cujus descriptio legitur apud Æginet. l. 1. c. 11. & Aet. l. 13. citante Gorr. Meminit & Forest. l. 21. Obs. 12. Schol.

THEOPEMPTOS, *θεοπεμπτος*, h. e. *Deo missa*, scil. *Antidotus*. Quo epitheto exornata legitur *Tinctura* quædam *Antimonii*; cujus descriptio habetur apud Schr. l. 3. c. 17. quamvis neque reliquæ pomposis ibidem, & hyperbolicis titulis inscriptæ magis aliquid habeant in recessu, quam *Tinctura* vulgaris *Antimonii*. D. Ludovic. Diss. I. Pharm. p. 325.

THEOPHILON, *θεοφίλιον*, vocatur *Collyrium* *ἐπιχρωματικόν*, & describitur apud Aet. l. 7. allegante Gorr.

THEOPHRASTICI, idem qui *Paracelsistæ* dicuntur, *Paracelsi* sectatores. Vide *Paracelsus*.

THEOREMA, *θεώρημα*, idem in genere quod *ἀξιόμα*, *sententia*, *aphorismus*. Vide *Aphorismus*, *Speculatio*.

THEORETICA, *Theoretica*, *θεωρητική*, *θεωρητική*, Vide *Speculativa*, *Practica*.

THEORETOS, *θεωρητός*, *Contemplabilis*, *spectabilis*, vel *considerationis*, & *observationis* dignus. Dicitur de diebus Medicis, sive Criticis, sive Crisim antecedentibus; quales sunt *Iudices*, *ἰσθητοί*. Hipp. 2. aph. 24. Gal. in com. ad h. l. Diet. n. 391.

THEOROS, *θεωρός*, vocatur Hippocr. qui oraculorum consulendorum causa ad Deos mittebatur, notante Erot. Onom. pag. 53. c. Foef. p. 269.

THEOS, *θεός*, Lat. *DEUS*. Vide *Deus*, *Dii*.

THERÆUS, *θηραῖος*, epitheton certum vini alicujus, quod in Creta insula nascebatur, dulce, nigrum, crassumque & citra adstrictionem. Meminit ejusdem Gal. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 4. de S. F. 8. Jung. Gorr.

THERAPEIA, *θηραπεία*, Lat. *Curatio*, *Medela*, *Auxilium*. Hipp. aph. 6. de quibus vocabulis vide suis in literis. Complecti vero & curam veram, h. e. qua morbus revera profligatur; & palliativam, ubi saltem ejusdem vehementia mulcetur, testatur Galen. 6. aph. 38. & confirmat Lind. Ex. XII. §. 97. Adde Foef. p. 268. Descendit vero a verbo *θηραπέω*, *curo*, *medeor*, ministro, quod legitur 6. aph. 38. Estque valde emphaticum verbum, exprimens

mens illud axioma Hippocraticum, Medicum, dum curat, esse, & debere esse saltem naturæ ministrum. Unde & ἑπακτορες, Hipp. dicuntur ministri, qui ea, quæ ad curationem necessaria sunt, administrant. 3. de R. V. I. A. t. 44. Adde Foef. d. l.

† Θυακιστῶν, Thucyd. Dion. Plutarcho est observantia, quod Galli Cortizer Petri. Fabr. semest. l. i. c. 20.

* THERAPEUTICE, ἑραπειὰ, vocatur pars Medicinæ Curatoria, Methodus Medendi. Vide Curatoria Methodus.

† THERAPIA, Pl. remedia, salmatius in sol.

† THERIACA, α ἑρῖα, seruo. Galeot. martius de promiscua doct. c. 5. quodvis antidotum, Marfil. Cognat. Variar. obs. l. 7. c. 14.

* THERIACA, ἑρῖα, dicuntur medicamenta, quæ ferarum morsibus medentur. Gal. c. 6. in l. 6. Epid. t. 5. circa fin. Duplicia vero statuisset Nicandrum, docet Gorr. quorum alia animantium morsus præcauent, sive illitu, sive suffitu, sive instratu; alia, quæ morsum jam inflictum curant, & innoxium reddunt. Theriaca, ἑρῖα, vocatur in specie Antidotus efficacissima ad venena omnia, imprimis vero ad morsus viperarum, cum ἑρῖον viperam κατ' ἔξοχῶν significet. Vel etiam ita dicta est illa compositio, quæ Andromachi habetur, quod carnes viperarum recipiat. Translatum tamen vocabulum postea ad alias quoque Antidotus, quamvis non recipiant carnes viperarum: quales fuerunt Elii Galli, Antiochi Philometoris, Euclidis, Zenonis, &c. & hodieque adhuc Theriaca Diatessaron, in Offic. De huiusmodi compositionibus vide Gal. l. de Antidotis, de Theriaca ad Pisonem, & ad Pamphilianum. Junge Rhod. ad Scrib. n. 165. n. specie de Theriaca Calceolaria Chiocc. in Mus. f. IV. p. 704. & alios, v. g. Marantam de Theriaca, Sylvaticum, Bonfinium, Jul. Alex. h. tit. Videantur & Dispensatoria, Norimbergense, Augustanum: item Pharmacopœa Collegii Londinensis, &c. Chymici cum viderent fortassis intricatissimam simplicium, & inconcinnam misturam Theriacarum, præsertim Andromachi, consulere voluerunt artificiosa extractione: hinc ortæ sunt Theriaca Cælestis, Essentia, vel Extractum Theriaca, &c. de quibus videatur Schr. l. 2. c. 57. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Junken. Ch. Exp. Cur. P. II. f. 1. c. 5. p. 499. seqq. Jonsf. quoque scribit Lex. l. 2. Theriacarum varia genera, Chymica, & Galenica inveniri in Pharmacopœa Spagyrica Myllii p. 349. seqq. Translatum porro Theriaca vocabulum ad medicamenta Mercurialia; v. g. Sublimatum, Corallinum album, &c. legitur, & quidem hyperbolice vocando Theriacam Theriacarum, apud Libav. Apoca-

lyps. Hermet. part. prior. c. 6. Verum ne permittant sibi imponi ab huiusmodi laudibus hyperbolicis Medici Juniores; cum usus horum sit suspectus, imo periculi plenissimus. In Lapide quoque Philosophorum & Theriacam, & venenum latere, docetur in Theatr. Ch. Vol. V. p. 621. seqq. ubi tamen mendose ob ignorantiam Græcæ linguæ Spagyricis maxime familiarem Thyriaca legitur.

THERENOS, ἑρῖον, epitheton vini Asiatici dulcis, simul atque pallidi; uti scribit Gal. lib. 5. de san. tu. cap. 5. Gorr. vero fortassis mendose ἑρῖον posuit in defin.

THERINOS, ἑρῖος, i. e. æstivus. Ita ἑρῖον ἑρῖον legitur, h. e. æstivum tempus, apud Hipp. 4. de R. V. I. A. t. 1. ἑρῖον ἑρῖον, febres æstivæ; 2. aph. 25. Vide Æstas. Diet. num. 387. Vocatur & collyrium Therinum, i. e. æstivum, l. 4. de C. M. S. L. c. 7.

THERIODES, ἑρῖος. Vide Ferinus.

* THERIOMA, ἑρῖον, idem quod Hipp. ἑρῖον, significat ulcus teterrimum, ferinum, & summe malignum, cum ex se nascens, tum alii morbo superveniens, ut refert Cel. colore lividum, nigrum, odore fædum, multo mucoso humore repletum, quod inflammatio, febris, prurigo, & dolor comitatur, a quo sanguis interdum fluit, serpit, & exedit partes finitimas; atque ob id aliqui Herpetem exedentem nominant, l. 5. c. 28. Quamvis alii sint, qui ἑρῖον ad sola Pulmonum ulcera maligna restrinxerint, teste Gal. c. 2. n. 6. Epid. t. 24. Ita Heurn. phthisin vult appellari ἑρῖον, l. de morb. pest. c. 7. Causa indubitata in sanguinis ichorescentia caustica, & putrefactione consistit. ἑρῖον vero pro tali ulcere sumi apud Hipp. patet ex l. de loc. in hom. XLI. 1. Jung. Foef. p. 270. Erot. Onom. p. 109. a. Gorr. Castell.

* THERION, ἑρῖον, proprie significat bestiam, ferum animal; quemadmodum & simplex ἑρῖον. Vide Fera. Adde Linden. Exerc. XI. §. 115. 119. In specie etiam accipi pro vermicibus, & animalculis in intestinis natis, nonnulli Interpretes Hipp. volunt, ita explicantes Coac. text. 285. 467. 468. & l. 6. Epid. f. VII. 55. Jung. Foef. d. l. Jonston. vero duos textus posteriores Coacos per ulcera ferina exposuit, in not. ad h. l. siquidem p. a. ad Therioma notavimus, Hippocr. etiam ulcera summe maligna appellasse ἑρῖον.

THERIOTOME, ἑρῖοτομή, idem quod ζωοτομή. Vide Zootome.

THERMÆ, θερμῆ, proprie vocantur Aquæ æstu calide mineralis sponte nate, h. e. quas Natura e liberali sinu terræ magna Dei benedictione affatim suppeditat ad sanitatem qua tuendam, qua recuperandam; quarum usus non solum

solum est externus ad lavandum, sed etiam quandoque internus ad potum. Gal. l. 6. de san. tu. c. 9. Dieter. n. 508. Quænam vera causa sit fervoris nativi *Thermarum*, pertinet inter intricatissimam Naturæ occulta; licet plures fuerint, qui ingenia sua in hac rimanda exacuerint; inter quos & Jul. Alex. l. 7. Sal. c. 4. Lang. l. 2. ep. 52. Nobis placet opinio Fr. Hofm. in cl. ad Schrod. l. 3. c. 3. p. m. 145. non tam a peculiari sulfure accenso, quam a continua lucta particularum inter se pugnantium dependere, stautentis; quamvis duratio illa per tot secula annorum admiranda magis, quam rimanda sit. Historias vero *Thermarum*, cum usu vero, & abusu, plures proposuerunt Authores. Sufficiat allegasse Baccium de *Thermis*, Thabernamont. in libell. Germanic. dicto *Thesaurus aquarum*, vulgo *Masser*, *Schab*. Weker. Antid. Spec. l. 1. f. 3. Hildan. de *Thermis* Leucensibus, & Piperinis, Sommer. de Carolin. Rolf. O. & M. M. Sp. l. 6. f. 4. c. 2.

THERMANTERION, θερμαντήριον, vocatur a rula, vel focus; in mensa solemus uti, ad recalcificandos cibos a diuturniori mora refrigeratos. C. Hofm. in Galen. LL. de U. P. n. 210.

* **THERMANTICOS**, θερμαντικός. Vide *Calefaciens*.

THERMASIA, θερμάσια, idem quod θερμότης, *Calor*. Legitur apud Hipp. 5. aph. 63.

THERMASMA, θερμάσμα, significat *foetum*, qui adhibetur per calefactientia: v. g. in pleuritide. Hipp. 2. de R. V. I. A. t. 1. & 2. Descendit a verbo θερμαίνω, *calefacio*, & θερμάνομαι, *calefio*, quod frequenter occurrit apud Hipp. notante Foef. p. 268. Diet. n. 388.

TERME, θερμία, *calorem* notat *excessivum*, intemperatum, apud Hipp. unde & Gorr. non veritus est per *febrem* exponere: quamquam nullam video necessitatem, ob quam omnis *calor excedens* statim febris dici debeat. Legitur vocab. apud Hipp. lib. 1. de morb. mul. LXVII. 4. in quo loco quidem *febrem calorem* notare connexio docet: & l. 5. Epid. XXXV. 8. ad quem locum vide Lind. Ex. IV. §. 53.

THERMEMERIA, θερμημερία, dicitur *repor diurnus*; qualis esse solet tempore verno. Hipp. 1. de nat. hum. t. 33. Jung. Foef. p. 269.

THERMOCOELIOS, θερμοκοίλιος, vocatur Hip. qui *intemperate calido præditus est ventriculo*. Legit. l. 6. Epid. f. IV. t. 25. Foef. d. l.

THERMOLE, θερμολή, idem quod θερμία, & *calorem excessivum* notat. Hipp. l. de L. lib. Hom. XXXI. 31. XXXIIX. 5. XLIV. 7. & c.

THERMOMETRUM, θερμόμετρον, est mensura caloris, tum cufusvis, tum caloris humani naturalis per pulsus dijudicanda.

† **THERMOPOLIA**, tabernæ in quibus portiones calidæ vendebantur.

THERMOPOLIUM, θερμopolίον, vocatur *taberna*, ubi confectæ dulcesque portiones veneunt; quas calidas bibere solitos ex Turnebo testatur Lind. Ex. X. §. 158. & hodieque potus Thee, & Caffè in quibusdam celebrioribus urbibus etiam Germaniæ ita venales habentur.

THERMOS, θερμός. Vide *Calidus*. Significat & *Lupinum*; ut est apud Gal. l. 6. de S. F. §. *Thermus*, quod pertinet ad Botanicos.

THEROLEXES, θερολέξης, idem quod ὀνομαπιδήρας, *aucupator verborum*, & dictionum, cujus omne studium in vocalularum observationibus, & novationibus positum Lind. Ex. XVI. §. 146.

THEROS, θερος, vide *Æstas*.

THESAUROINELLA cælestis, dicitur Paracelso *Necromantie species*, quæ occulta scripturæ rimari, & intelligere docet, l. 2. Philos. sagac.

THESAUROS, θησαυρός, quid proprie significet, ex aliis Lexicis constare potest, ac debet, videlicet *Divitias copiosas absconditas*, vel occultas. Per translationem etiam aliis tribuitur. Ita Studium Veritatis; & Philosophiæ dicitur *Thesaurus* pretiosissimus. Th. Ch. Vol. I. p. 238. Talis *Thesaurus* est in homine, non extra ipsum, p. 274. Ita Lapis Philosophicus dicitur *Thesaurus aurei velleris*, Vol. IV. p. 247. Adde Libav. Tom. II. Oper. p. 189.

THESIS, θέσις, significat *Positionem* partium corporis naturalem. Vide *Situs*. Quamvis Galen. quoque velit, significare *connexionem* cum proximis partibus, & respectum, com. 2. de fract. t. 8. Alias *Thesis* quoque *sententiam* aliquam, quæ in arte etiam Medica fundamenti loco ponitur, significare potest; uti ex Logicis patet.

THESPIANA, vel *Thespiæana*, Θεσπιανή, ἢ Θεσπιεσσανή, vocatur Confectio quædam Apollonii; cujus descriptio habetur apud Gal. l. 7. de C. M. S. L. c. 3. Gorr.

TESSALICUS, Θεσσαλικός, idem quod *Methodicus*, ab authore *Thessalo*, qui sectam Methodicam primus introduxit. Vide *Metodicus*. Alias *sedile Thessalicum*, legitur apud Hip. l. de art. t. 22. & describitur a Gal. in comm. ad h. l.

THEU CHEIR, Θεῦ χεῖρ, i. e. *Manus Dei*. In genere Herophilum omnibus medicamentis attribuisse, si recte adhibita fuerint, patet ex Gal. l. 6. de C. M. S. L. c. 3. In specie est nomen *Antidoti* ex hircino sanguine præparatæ, quæ nephriticis, calculosisque præsentis remedio est; & describitur ab Aer. l. II. citante Gorr. Vide *Manus*.

THEURGIA, θεωργία, dicta fuit Græcis *sacratior Magiæ species*; fuitque per *Sacrosancta nomi-*

nomina, & precatio Angelorum, & bonorum spirituum imploratio; ut est ap. Lang. l. 1. ep. 34.

THEXIS, ἄξις, vocatur *punctio per acum*, a θήξω, quod *acu transfigo* significat. Hinc cura καὶ θήξω vocatur Chirurgica operatio, quando vulnera per suturam acu factam coniunguntur: cuius meminit Archigenes apud Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2. Jung. Foef. p. 269.

THISMA, est mineralium ductus, & *vene subterraneae*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

THLASIAS, θλασίας, dicitur *Eunuchus factus per compressionem*, καὶ θλάσιν, testium: quem modum descripsit Ægin. l. 6. c. 68. Gorr.

* THLASIS, θλάσις, θλάσμα, *contusio, collisio* violenta dicitur. Eltque species solutionis continui. Gal. lib. de caus. morb. c. 11. Jung. Foef. p. 271.

* THLIPSIS, θλίψις. Vide *Compressio*.

THOCOS, θώκος, *sedile, sella*. Legitur ap. Hipp. l. 7. Epid. XLII. 29. & in Epist. ad Damagetum de Democrito sedente super sella lapidea, 20. Foef. p. 275.

THOLEROS, θολρός, *turbidus, turbatus: turbulenti* Lat. dicitur: & usurpatur de rebus diversis: v. g. de spiritu, vel aere, Hipp. lib. de humor. III. 18. Coac. t. 49. 186. 2. prorrh. c. 2. t. 4. & 60. de urina, l. 1. Epid. c. 2. sect. III. 19. de alvi excrementis; ibid. 99. de menstruis, l. 1. de morb. mul. XXXIV. 12. de sputo, ibid. LXIX. 13. Vide Foef. p. 272.

THOLOS, θήλος, æquivocum est. Primo significat in genere *limum*, vel *lutum*; unde θολρός, *turbidus*: in specie succum illum *turbidum*, quem habent *polyphi*, ac *sepie*, in peculiari myride, quemque fundentes aquam turbant, & collutulant. Hipp. l. 2. de morb. LXXI. 5. Junge Lind. Ex. V. §. 8. Deinde etiam ita dicitur *fasciæ genus*, quod Calvariae adhibetur. Gal. de fasciis, n. 8. *Tholus* quoque, vel quibusdam etiam *Tholum*, dicebatur locus Æsculapio sacer, in quo sacellum, vel adificium rotundum sex columnis suffultum, marmore candido incrustatum erat, quod proprie *Tholum* vocabant; uti legere est apud Lang. l. 2. ep. 2. & Casp. Rejes C. El. q. 3. n. 4.

* THORAX, θώραξ, Medicis communiter vocatur totum illud corporis spatium, quod duodecim costis utrinque circumscribitur; pertinet anteriore quidem parte ad pectorale os, & septum transversum; declinat vero posteriore ad spinam duodecim vertebra circumscriptam. Gal. l. de offib. c. 13. & l. 6. de U. P. c. 2. Dieter. n. 397. Jungatur Linden. Medic. Phys. c. 6. §. 3. Barthol. l. 2. Anatom. in princ. Dicitur & alias *Medius Venter*. Vola quoque sanguinea. Venas, & Arterias, quæ ad Tho-

racem excurrunt, vocari *Thoracica*, patet ex Bartholin. aliisque Anatomicis. Sic & Medicamenta affectibus pectoris dicata *Thoracica* dici, e Practicis constat.

* THOREXIS, θώρηξις, Hipp. dicitur *Vini*, præsertim meri, & *generosioris* potus: 2. aph. 21. Jung. Diet. n. 398. Aliquando vero immoderatum vini potum, & *inebriationem*, vel ebrietatem significat, apud eundem lib. 2. de morb. VI. 16. XXII. 1. XLIX. 41. LI. 28. Vide Foef. p. 275. quemadmodum & verbum θωρήξαι, & θωρήσασθαι, *inebriari*, accipitur l. 2. Epid. f. V. 24. l. 2. prorrh. IIX. 1. l. 4. de morb. XXXI. 14. Notetur, apud Linden. semper in medio saltem Jota inveniri, contra Lexicographorum, ut & Foefii scriptionem.

THOROS, θόρος, idem quod γένος, *semen genitale*, genituram significat. Hipp. l. 2. de morb. XLIX. 8. Gal. cum aliis hoc nomine semen actu ipso excretum, vel excretionem feminis indicari voluit. Vide Foef. p. 272.

THORYBOS, θόρυβος, *tumultus, perturbatio*, turbulenta commotio. Usurpatur vel de humoribus, & in specie sanguine; estque idem, quod ἄρδος. Vide *Arados*. Vel de animo, sive mentis *perturbatione*, desipientia; in qua significatione sæpius ab Hipp. sumitur: v. g. 1. prog. t. 28. quamvis Gal. in comm. de omni periculoso statu exposuerit, Coac. t. 282. unde & *mens θορυβώδης* legitur, i. e. *perturbata*, l. 2. prorr. XX. 3. risus θορυβώδης, l. 5. Epidem. XXXIV. 2. Verbum θορυβέειν occurrit in Epist. ad Philomenem n. 16. & θορυβέσθαι, *perturbari*, l. 7. Epid. XXI. 28. Jung. Foef. p. 272. seqq.

THRACIVS, θράκιος, epitheton *Lapidis graveolentis*; cuius meminit e Nicandro Galen. l. 9. de Sim. Fac. §. Gagates. Caret usu Medico.

THRANOS, θράνος, *scabellum, sella, sedes*, idem quod δίφρος. Gal. in Exeg. voc. Hipp. Non vero video, cur Foef. Gal. legisse existimet θράνον pro θώκον.

THRASOS, θράσιος, *Thrasys, θρασιός, audaciam, & ferociam*, nec non *audacem, ferocem* significat, & exprimit. Usurpatur ab Hipp. de delirio, & de oculis, l. 1. de morb. mul. LXX. 12. lib. 1. prorrh. sect. 2. t. 52. Coac. t. 85. 155. Jung. Foef. p. 273.

THRAVSMA, θράσμα, vocatur species una *Ammoniæ*, quod in minutis glebas, veluti in frusta fractum est, & facile friatur. Gorr.

THRAVSTOS, θραστός, idem quod ψαθρός. Vide *Friabilis*.

THREPSIS, θρέψις. Vide *Nutritio*. *Facultas etiam nutritiva* vocatur δυνάμις θρεπτική, estque species sanitatis, singulis membris, & toti corpori competens.

THRINCHOS, *Θρινχός*, *sepimentum*, vallum significat: & usurpatur ab Hipp. tropice de dentibus, in Epist. citante Foef. p. 273.

THRISSEIN, *Θρυσση*. Vide *Alofa*. Ita dictus piscis, quod multis spinulis instar *aristarum* refertus sit. Lind. Ex. XI. §. 228.

THRISSEIN, *Θρυσση*, exponitur ab Erotiano per *furere*, animo alienari. Onom. p. 53. c.

THRIX, *Θριξ*. Vide *Pilus*. Præter hanc receptam significationem, Græcum vocabulum etiam significare *partem hepatis superiorem*, juxta quam fibræ inter se dividuntur, vult Gal. in Exec. voc. Hippoc. quamvis merito dubitet Foef. Oec. p. 273.

* THROMBOS, *Θρόμβος*. *Thrombosis*, *Θρόμβωσις*. Vide *Grumus*. *Grumescencia*.

THRONOS, *Θρόνος*, est *excelsa sedes*, aut in sublimi posita. Legitur apud Hipp. lib. de dec. orn. XI. 4. ubi elatiorem decubitus ægrorum locum significat. *Θρόνος μαρκελλός*, *Thronus Marcellus* quoque vocatur *Trochiscus*; cujus descriptio habetur apud Ægin. l. 7. cap. 12. & Aet. l. 9. citante Gorr.

THROSCO, *Θρόσκος*, h. e. *salio*. Usurpatur de Corde, ap. Hipp. l. de Corde IX. 6.

THRYMMA, *Θρύμμα*, *fragmentum*, *frustum*, v. g. scoriz. Hipp. l. 1. de morb. mul. l. 4. 5. Jung. Foef. p. 274.

THRYPTICOS, *Θρυπτικός*, *vim frangendi habens*. Hinc *λίθων θρυπτικά*, *medicamenta calculos frangentia* dicuntur. Gal. l. 5. de S. F. c. 2.

THUNNVS, *Θύννος*, item *Thymus*, dicitur Piscis marinus grandior non squamosus, cujus caro quidem dura, variat tamen ratione ætatis. Gal. l. 3. de A. F. c. 31. Jul. Alex. J. 14. Sal. c. 9. Prolixius describitur cum usu vario ab Aldrov. l. 3. de pisc. c. 18. Bruyerin. de re cib. l. 22. c. 5. ubi *Thimnus* vocatur. Meminit & Lang. l. I. ep. 63.

THVS, *Λιβανός*. Vide *Libanosos*.

THYA, *Θύα*, *Θύν*, vocatur *pila*, aut *mortarium*, apud Hippoc. lib. 1. de morb. mul. LXXIII. 19. l. 2. LXVII. 8.

THYITES, *Θυίτης*, nomen *Lapidis viridis Jaspidi similis* in Æthiopia: cujus descriptio, cum usu Medico, habetur apud eundem l. 5. c. 154. Gal. l. 9. S. F. §. Diof. *Thyites*. Ruland. hodieque nobis incognitum esse existimat. Aldrov. ad marmor serpentinum viride una macula signatum refert, l. 1. hist. serp. & drac. c. 1. p. 51. a. ed. Bonon.

THYLACOS, *Θύλακος*, *Θυλάκιον*, id est *Saccus*, *Sacculus*. Diminutivum usurpatur de chorii portione protuberante, cum liquore in conatibus partus in matris cervice, quem digito rumpendum esse, monet Moschion. de morb. mul. c. 52.

THYMA, *Θύμα*, *pustulam pruriginosam* ab æstu excitatam significat, idem quod *εξθύμα*. Vide *Echyma*. Lind. Ex. XI. §. 189.

THYMALLVS, *Θυμαλλός*, nomen piscis fluviatilis nobilissimi: cujus descriptio, cum usu in cibus, & Medicina, traditur ab Aldrov. l. 5. de pisc. c. 14. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 10. ubi & *Thymus* dicitur.

* THYMIAMA, *Θυμίμα*. Vide *Suffimentum Suffius*.

THYMIION, *Θυμίον*, vocatur *verruca minor*, super corpus eminens in cute, ut *Acrochordon*, tenuis supra latior, subdura, & in summo peraspera. Idque summum colorem *Thymi* representat floris, a quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægyptiæ: Modo unum, modo plura nascuntur in palmis, talis, & plantis pedum: pessima sunt in obscenis partibus, maxime ubi sanguinem fundunt. Causa in salinis corruptis maligne, & coagulativis portionibus succi nutritii ponenda videtur. Vide Forest. l. 4. Chir. Obs. 10. Sch. Celf. l. 5. c. 28. Foef. Oec. p. 274. Diet. n. 299.

THYMOIDES, *Θυμοειδής*, *facultas irascibilis*, quæ cordi attributa motus animi in nobis gignit, & animi perturbationes. Gorr.

THYMOVS, *Θύμος*, *Thymus*, dicitur *eminentia quedam carnosa*, & *verrucosa*, modo rubens, modo alba, plurima ex parte indolens, *Thymi* corymbos referens, nunc in glande, nunc in præputio crescens. Ægin. l. 6. c. 58. & 71. Gal. in def. Med. in ano, & sede fieri, descriptit, l. 14. M. M. c. 13. quin & Hipp. ipse l. de Alim. IV. 10. Causa eadem, quæ *Thymii*. Differunt enim solum magnitudine. Suntque alii mites, qui exigui, scabri, candidi, dolore carentes; & hos secundum naturam vocasse arbitrator Hipp. d. l. alii maligni, lividi, dolorifici, ampliores; ut in morbo Gallico. *Thymus* quoque vocatur glandula jugulo adnata inter divisiones arteriarum, & venarum subclavium thoracis summa parte; pars in vitulis esui expetita ob molliem lacteam: cujus descriptionem vide ap. Barthol. l. 2. An. c. 4. Hunc a Plauto vocari *glandium*, scribit Joh. Riol. Antropogr. l. 2. c. 13. De osse *tibia* sponte elapso, & callo restituto legi poterit admirabilis Obs. in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 1. Warth. & Charit. glandulæ huic peculiarem usum elaborationis succi nutritii attribuerunt. Ille in Adenogr. c. 16. hic Oec. An. Ex. X. §. 16. Enimvero nobis nondum videtur nervorum succum illum nutritium, si in glandula elaboraretur, ad cerebrum, ceu organon dispensationis, revehentium; ne dicam de aliis inconvenientiis hæc hypothesein adhuc consequentibus.

THYMOS, θυμός. Vide *Animus*. Ita.

THYNNUS, θυύνος, Vide *Thunnus*.

THYROARYTÆNOIDES, vocatur Musculi Laryngem exacte claudentes, ita ut iidem inflammati faciant Anginam lethalem. Barth. l. 2. Anat. c. 11. p. 442.

* THYROIDES, θυροειδής. Vide *Cartilago Scutiformis*. Glandulæ quoque binæ inferiori laryngis regioni adstantes *Tyroideæ* vocantur Vvarrhor, Adenograh. c. 18. p. 107. Vide Barth. l. 2. An. c. 11. p. 445.

TIBENUM, τιβένος, epitheton *Vini* cujusdam, a loco natali *Tiba* ita dicti; cujus virtutem explicat Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. & l. 1. de Antid. c. 3.

TIBERIANUM tormentum, vocatur *Calica*, ap. Lind. Ex. IV. §. 12.

TIBIA, τibia, est tota cruris pars inter talem, & genu in interiori parte sita; cujus tibiæ pars anterior tenuis, & carnis expers *Ocrea* appellatur. Gal. l. de ossib. c. 22. 4. de art. t. 28. & alibi, Gr. ἀπὸ πρῶτου, posterior carnosa pars *Sura*, γαστρονήμιον dicitur, l. 16. de U. P. cap. 8. Jung. Barth. libell. 4. Anat. c. 21. Musculi *Tibiæ* affixi pedem flectentes vocantur *Tibiæ antici*, & *postici*. Barth. l. 4. An. c. 13. p. 581.

TIBURO, vocatur piscis quidam maximus, & truci aspectu, vitam in Mari Indico ducens, adeo insigni corporis robore, ut hominem ictu dentis secet medium, & devoret. Lapis ex ejus capite extractus utilissimus ferit nephriticis, & urinæ difficultate laborantibus. Chioc. Mus. Calc. f. 1. p. 104. Describitur & a Rond. l. 16. de pisc. c. 26.

TIBURTINUM, τιβερτίνος οἶνος, etiam nomen *Vini*, a loco natali, cujus vires iterum Gal. proposuit, dd. ll.

TICHUS, nomen piscis marini, ad ostia fluminum intrantis, apud J. Alex. l. 15. Sal. c. 1. quamvis neque ap. Aldr. neque apud Rond. ejus descriptio habeatur.

TICTO, τικτω, significat *pario*. Vide Foes. p. 617. seqq. Diet. n. 831.

TIFACOU, h. e. *argentum vivum*. Rul. in Lex.

TIFATUM, idem quod *Tin*, i. e. *Sulphur*. Rul. & Johnf.

TIGALA, epitheton certum *Sacchari Arabicum*; de quo disseruit Jul. Alex. lib. 18. Sal. cap. 14.

TIGRIS, τίγρις, animal est ferum, quadrupes, crudele, homines devorans: cujus historiam, cum usu, videtis apud Aldrovand. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 4.

* TILMATA, τίλματα, *vulsa* dicuntur; & idem significant, quod *σάσματα*, suntque, cum musculorum fibræ nimis distentæ rumpun-

tur. Gal. c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. quamvis in Græco legatur *πλεγμα*. Verum substituerunt *τίλμα*. Comes Montanus, Felicianus, Cornarius, Foesi. notante C. Hofm. in MM. SS. not. ad h. l. *τίλμα* quoque, vel *τίλματιον* vocatur *linamentum conceptum*. Hipp. l. de dec. orn. VII. 21. Gal. l. 2. de C. M. S. L. c. 2.

TILMOS, τίλμος, significat *vellicationem*, *evulsionem*; vel proprie dictam, qualem exercent sæpe deliri, & phrenitici, dum foccos legunt, aut pilos evellunt; vel improprie partium nervosarum *lancinationem*, ab humorum acrium, & corrosivorum substantia. Hipp. l. de hum. II. 24. & l. 1. Epid. sect. 3. t. 1. ad quem locum vide Gal. comm. Jung. Foesi. pag. 618.

TILTON, τιλτόν, *linamentum conceptum*. Gorr. Foesi. d. l.

TIME, τιμή. Vide *Honor*.

TIMIDITAS, *Timor*, idem quod *Metus*, Gr. φόβος, δειλία. Vide *Metus*.

TIMOREO, τιμωρέω, ab Hipp. sumitur in valde bona significatione, quatenus notat *opere ferre*, juvare, auxiliari, i. de R. V. I. A. t. 31. & 39. unde & *τιμωρέω*, *auxilium*, adjumentum significat, ibid. t. 41. Gal. in comm. ad h. l. Jung. Foesi. p. 618.

TIN, i. e. *Sulphur*. Ruland. & Johnson. in Lex.

TINA, vocatur *Balneum magni* juvenanti in dolore colico. Avic. l. 3. fen. 15. t. 4. c. 10.

TINCA, *Tincha*, de Græco vocabulo non certo constat, quamvis Schr. addiderit *σκαρπτιος*, est piscis in stagnis, & lacubus frequentior, quam in fluminibus; cujus historiam, cum usu in cibis, & Medicina, tradidit Aldr. l. 5. de pisc. c. 45. Jung. Jul. Alex. l. 15. Sal. c. 7. Bruyer. de re cib. l. 22. c. 12. Schr. l. 5. cl. 3. n. 92.

TINCONES, vocantur *Bubones*, sive tumores in inguinibus. Fallop. de morb. Gall. c. 90. Tom. I. Oper. p. 738.

TINCTURA, βεφα, terminus in Medicina hodieque usitatissimus, ambiguit tamen significationis. Sumitur enim aliquando vel active: in qua significatione descripsit Dorn. & Rul. *Tinctura* dicitur, quod colore suo penetrat, & tingit alia corpora; ut *Crocus* in aquam injectus. Et hæc dicitur Gr. *βεφα δασυπιδός*, *Tinctura inelutibiliter imbuens*, l. 2. de diffic. resp. c. 4. in princ. Vel passive: & ita in genere hoc nomine appellari solet *Extractum liquidum* coloratum, seu color a misto separatus. In specie vero *Tinctura* est portio aliqua substantiæ propriæ corporis, ex quo extrahitur, cum concentratione virtutis, & coloris in centro sedem habentis, differens a reliquis corporis partibus, idoneo menstruo soluta, & exaltata, eaque potissimum ad rubrum

brum vergens, Rolfink. Chym. l. 3. sect. 3. cap. 1. Differt ab Extracto, quod in hoc menstruum rursus sit separatum. Harum *Tincturarum* Catalogum vide apud laud. Rolf. d. l. capp. seqq. Schrod. l. 2. c. 85. F. Hofm. in cl. ad h. l. Dispens. Norimb. Augustan. Anglicum, & alia. De *Tincturis mineralium*, & metallicis vide Libav. S. A. Chym. lib. 8. cap. 16. Schrod. & Fr. Hofm. Specialissime vero, & Spagyricè accipitur *tinctura* active, & passive pro arcano quodam Philosophico specifico, quod cum essentia, qualitativisque formalibus etiam colorem rei habet, uti in sui similem naturam *tingere* possit alia non modo ad qualem qualem transmutationem, si non veram, saltem apparentem; unde & apud Paracels. variè leguntur *Tincturæ* ad album, & rubrum; sed etiam ad valetudinis humanæ conservationem, restaurationem, ob validam etiam renovandi virtutem ipsi attributam. Rolf. d. l. Rul. & Johnf. Plura de *tincturis* quæri, & legi possunt in Th. Chym. per omnes Volum. Indic.

TINEA, *σός*, diversis gaudet significationibus. 1. Notat insectum, rodens vestes e lana, & pellibus paratas; de qua videatur Aldrov. lib. 6. de Insect. c. 7. 2. Significat scabiem cutaneam capitis achoribus similem, aliquando etiam maligniorem, & sicciorem; de qua legatur Heurn. de Morb. cap. c. 7. 3. Vermiculos quoque capillos rodentes, & depascentes. *Tinea capillorum*. Sennert. Pr. Med. l. 5. part. 3. f. 2. c. 5. **TINESMUS**, vel *Tinasmus*, vel *Tenasmus*, de quo supra.

TINKAR, i. e. *Borax*. Dorn. Rul. & Johnf.

TINNITUS, vocatur Sonus quidam præternaturalis, qui in auribus percipitur instar tintinnabuli. Vide *Sonus*. *Sibilus*.

TINNUNCULUS, *κόγχυσις*, idem quod *Cenchris*, nomen avis; cujus duo genera; Mas, & Fœmina. Describitur ab Aldrov. l. 5. Ornith. cap. 6.

TINTINNABULUM, vocatur *Uva*, sive *Gargæon*, apud Vesal. l. 6. H. C. F. c. 6.

TIPSARIA, i. e. *aqua bordei ex Ptisana*. Rul. & Joh. vero scripsit *Tapfaria*.

TITACAZENUM, *τιτακάζωδος οίνος*, epitheton vini *Asiatici*; de quo legatur Gal. l. de bon. & mal. succ. c. 11. l. 1. de Ant. c. 3.

TITANOS, *τίτανος*, Lat. *Calx*, aut *cinis lixivus* ex calce eliquatus. Erot. Onom. p. 110. Gal. l. 1. de C. M. S. L. c. 5. Adde Foes. p. 618. *Titanos* dicitur *Calx* ex gypso, Rul. in Lex.

TITIANOS, *τιτιανός*, vocatur *peffus* emolliens ad uterum. Describitur ab Ætio lib. poster. ad uterum scirrho induratum: & Ægin. lib. 7. c. 24.

* **TITILLATIO**, *γεργάλη*, *γάργαλος*, *γεργα-*

λιτμός. Vide *Gargale*, quid proprie sit, sensu melius percipitur, quam ut verbis exprimi possit.

TITILLICUM, vocatur fovea, vel cavitas illa sub axillas, a titillatione, quæ facile ibi percipitur. Jon. Anglic. Ros. Angl. p. 1060. In hanc foveam imponitur pila durior ad dislocati ossis humeri repositionem.

ΤΙΤΘΟΣ, *τιτθός*, idem quod *μυσός*. Vide *Mamma*.

ΤΜΕΤΙΚΟΣ, *τμητικός*. Vide *Incidens*.

ΤΜΟΛΙΤΗΣ, *τωολίτης*, vinum celebratissimum fulvum, odoratum, simile prorsus *Falerno*. Gal. l. de atten. diæt. cap. 12. l. de bon. & mal. succ. c. 11.

ΤΟCΟΣ, *τόκος*. Vide *Partus*. Dieterich. n. 834.

TOLERANTIA, est æquivocum apud Latinos. Vel enim respondet Græco *ὑποχή*. Vide *Euphorie*. Vel respondet alteri vocabulo *ὑπομονή*. Vide *Patientia*.

TOLLES, *Toles*, *Tolæ*, idem quod *Tonsillæ*. Keuch. ad Sam. p. 151.

TOLME, *τόλμη*, *Audacia*, & *τολμηρός*, *audax*, dicitur; quæ si cum temeritate fuerit conjuncta, Medico vitanda, ex præcepto Hippoc. de Arte XX. 3. Vide *Temeritas*. Quod si debita confidentia nitatur, præcipitur ab eodem, imprimis ægris, 1. progn. t. 3. Jung. Foes. p. 618.

TOLUTANUS, epitheton a loco desumptum Balsami cujusdam nativi; de quo videatur Schrod. l. 4. cl. 2. n. 374. Fr. Hofm. in cl. ad h. l.

TOMACULUM, *άλλας*, genus *farciminis*, quod describitur inter alimenta a J. Alex. l. 19. Sal. c. 11.

* **TOME**, *τομή*. Vide *Sectio*. In specie etiam pro *Vene sectione sumi*, vult Galen. cap. 2. de nat. hum. t. 9.

TOMEION, *Tomeus*, *τομῆον*, *τομῆς*, vocatur *instrumentum incisorium*, vel *sestor*, incisfor. Foes. ex Hefych. p. 619. *τομῆς* quoque vocatur *Dentes Molares*. Vide *Incisor*.

TOMENTUM, *γνάφαλος*, pertinet ad Chirurgica instrumenta in deligationibus quandoque applicanda. Ægin. l. 7. c. 3. *Gnaphalion*. Adde Rhod. ad Scrib. n. 121.

* **TOMICOS**, *τομικός*, idem quod *τομῆς*, dicitur de dentibus *incisoribus*. Castell. Gorr.

TOMOTOCIA, *τομοτοκία*, idem quod *ὑπεροτομία*, quamvis ubi illud vocabulum occurrat, nobis haud constet.

* **TONICOS**, *τονικός*, vel *τονωτικός*, vel dicitur de medicamentis, quæ extrinsecus illinuntur partibus nervosis, ad robur illis conciliandum. Gal. l. 13. M. M. c. 22. Vel usurpatur de *μουσκούλουμα*, qui exercetur imprimis a corpore laborante *τετανο*, duabus contrariis virtutibus,

tibus musculorum oppositorum inter se quasi pugnantis: l. i. de mot. musc. c. 8. & l. 2. c. 1. J. Alex. not. ad Gal. l. loc. prior.

TONITRU, βροντή, quid sit, e Physicis constare debet. Refertur inter res non naturales, & ita ad causas sanitatis, & morborum. In specie mutationes aquarum etiam facere, patet ex Hipp. l. 6. Epid. f. 4. t. 19. ubi ὕδωρ βροντιῶν, aqua tonitrualis exponitur. Vide Gal. in com. Inter causas terroris, & Epilepsiae referenda. Gal. de pu. epil. Vide Fulmen. Tonitruum causam in aeris fermentativo motu majori cum cohaesione, & pressione aliqua solidiorum particularum consistere, plausibiliter quidem ex phaenomenis Chym. deducere conatur Jac. le Mort. Med. Phys. cap. 9. p. 91. verum an ex asse satisfaciatur omnino sciendi cupido, dubitatur. Blancard.

* **TONOS**, τῆνος, homonymon est. Vel enim significat Nervum; & quidem frequenter apud Hipp. lib. de ven. XVI. l. c. 1. de artic. t. 47. lib. 2. Epidem. sect. IV. 18. & alibi. Vide Foef. p. 619. vel tenorem partium, & vigorem. Vide Tenor.

* **TONSILLÆ**, παριδμια. Vide Paristhonia. Tonsillae pestilentes, vocatur Anginae species pestilens, & lethalis; de qua observationem notavit ex Severini tr. de Abscessibus Bonett. An. Pr. l. i. sect. 13. Obs. 3. p. 380. Dicitur Ulcus Syriacum, Laqueus Gutturis, Carbunculus Gutturis pestilens.

TONSOR, κερδς, hodieque etiam refertur inter Chirurgo; quemadmodum & apud Gal. legitur, quod tonsor, κερδς, Bithymensis habuerit egregium Emplastrum ad splenicis, hydropicis, & ischiadicis: l. 9. de C. M. S. L. c. 3. Utinam vero tonsores hodierni artem Chirurgicam probe addicerent, & rite exercerent, neque temere irruerent in fines ipsius Medici, contra scientiam, & conscientiam.

TONSURA, κερδ, κερδ. Vide Cura. De Tonsura strictiori lege Rhod. ad Scrib. n. 10.

TOPAZIUS, Topasius, τoπάζιον. Apoc. 21. gemma dicitur, vel lapis pretiosus, primum in Insula Chiti Arabiae inventus; cuius descriptio cum viribus habetur apud Chioec. Mus. Calceol. p. 244. seqq. Confunditur cum Chrysolitho, ita ut veterum Chrysolithum sit hodiernorum gemmarum Topazium, & viceversa Schr. l. 3. c. 5. Topazium ex caelo Martis, & Solis terra constare, legitur in Th. Ch. Vol. I. pag. 487. Factitium fieri ex natura duplici argenti vivi in speciem aeris, docetur Vol. IV. pag. 191. De differentia Topazii veri, & ficti vide Libav. S. A. Ch. l. 7. c. 21.

* **TOPHUS**, Tofus, τῶπος, vocatur materia dura calculosa, vel potius gypsea, & calci si-

milis; qualis solet proprie subsidere, ac accrescere in aeneis vasibus, in quibus aqua coquitur. Keuchen. ad Sam. p. 139. Ita tales producantur, & adhaerent passim in aquis mineralibus, praesertim Thermis, v. g. Carolinis Bohemiae, Aponitanis Italiae, &c. Huiusmodi Tophorum species quamplures recenset Rul. in Lex. Tophorum quoque nomine venit illa materia in articulis Arthriticorum quandoque concreta. Lind. Ex. V. §. 31. item materia calculosa in renibus, & vesica concreta; de cuius generatione Gal. c. 1. in l. 6. Epid. t. 6. Ita & materia dentibus accrescens, Tophus dicitur passim a Medicis. De Topho sublingua concreto vide Observat. in Eph. Nat. Cur. A. III. Obs. 43.

* **TOPICOS**, τοπίκος. Vide Localis.

TOPINARIA, idem quod Talpa: de quo voc. supra. Vel plane similem affectum significat. Senn. M. Pr. l. 5. p. 1. c. 36.

TOPOS, τόπος. Vide Locus.

TORMENTUM, quoque vocatur morbus gravior dolorificus, & acutus; quo nomine Colica Tormentum dicitur acutum. Linden. Ex. IV. §. 12. Vide Cels. lib. 7. cap. 4. & 11. Scrib. num. 9. ubi pro dolore sumitur. Rhod. in Lex. Scrib.

† **TORMINA**, intestinorum dolor. Quo modo apud Plin. urinæ tormina. Joan. Pet. Arlunus de balneis.

* **TORMINA**, στρόφος. Vide Strophos, 5. aph. 41. Galen. in comm. & alibi, &c. Dieter. num. 794.

TORNATA URINA vocatur, quando obscuratur, & obtenebratur, propter coagulationem: differt a conturbata, quæ adhuc est perspicua. Joh. Angl. R. A. p. 11.

TORNEVMA, τὸρνευμα, ramentum, quod torno decutitur, scobes, idem quod ζύσση. Ita accepit Diosc. de ramentis fraxini, l. 1. cap. 109. & hodieque Cornu cervi rasura torno etiam fieri solet. De tornatis poculis medicis vide Keuch. ad Sam. p. 172.

TOROSUS, idem quod Crassus, Corpulentus, πωχός. Diet. n. 664.

TORPEDO, νάρκη. Vide Narce.

* **TORPOR**, νάρκη, νάρκησις. Vide Narce.

TORQUILLA, τὺγγξ. Vide Lynx.

TORQUES, vel Torquis, idem quod Catena, ὄρμαθός, vel ὄρμαθιον. Talem Catenulam ex Jaspide viridi applicavit cum successu Gal. l. 9. de S. F. §. Jaspis viridis.

TORREFACTUS, idem quod tostus, πυρραμῖος, πεπυρραμῖος, adhibetur in quibusdam medicamentis. Ita Rhabarb. tostum in dysenteria laudatur, quamvis fortassis præter meritum. Castorei torrefacti in aurium affectibus meminit Gal. de fac. parab.

TORRIDUS, $\kappa\acute{\alpha}\tau\alpha\pi\theta\circ$, accipitur etiam pro *torrefactio*, vel *torso*. Keuchen. ad Sammon. p. 144 *Torrída tabes*, dicitur $\mu\alpha\rho\sigma\mu\acute{\omega}\delta\eta\varsigma$, quæ febrem ardentem sequitur. Forest. l. 4. Obs. 9. Schol.

TORSIO, $\sigma\rho\phi\theta\circ$, apud Parac. idem est quod *Cruciatus ventris*, & intestinorum, *tormina*, dolores vehementiores. l. 2. de tart. tr. i. c. 4. & in *Fragmentis*. *Torsio* etiam dicitur nervorum affectus, & durities, quæ accidit a verberatione, aut casu, & quando premitur, sentitur stupor. Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 7.

TORTA, dicitur J. Alex. idem quod *Artoceas*, $\acute{\alpha}\rho\tau\acute{\omega}\kappa\rho\epsilon\alpha\varsigma$, cujus varias species descripsit l. 20. Sal. cap. 14. Hodieque Confectiones Saccharatæ quædam ad ignem pistæ hoc nomine etiam venire solent.

* **TORTIO**, $\sigma\rho\epsilon\mu\mu\alpha$. Vide *Stremsma*.

TORTUALIS, Arab. dicitur *facies ægrotorum cadaverosa*, quæ alias *Hippocratica* nominari solet, notante Joh. Henr. Melbomio in *Disp. Inaug. de Phthisi* & quam Cœl. Aurel. *Morsuosam* vocasse, ibid. notavit.

TORTURA, $\beta\epsilon\tau\alpha\iota\sigma\mu\acute{\omega}\delta\eta\varsigma$, communiter dicitur inquisitio severior delicti capitalis cum cruciatibus variis corporis. In Medicina sumitur pro *spasmo*, præsertim particulari, v. g. oris, faciei. Vales. de Tarant. Philon. Pharm. l. 1. c. 30. Forest. l. 10. Obs. 124. cum Schol. Parac. Paragr. l. 3. c. 1. §. 3. *Tortura noctis*, eidem est species *Nigromantie*, Philos. sagac. l. 1. §. quid sit *Nigromantia*, &c. Meminit & *Torture Noctis* Hel. tr. Catarrhi deliramenta, nu. 67. & tr. Retenta.

TORUS, $\tau\epsilon\mu\acute{\alpha}$. Vide *Prasia*.

TORUSCULA, i. e. gutta: ut *toruscula* pini, proresinæ gutta ex pino, vel abiete, toto pro parte sumto. Dorn. Rul. & Johnf. in Lex.

TORYNE, $\tau\omicron\rho\upsilon\eta$, vocatur instrumentum, quo aliquid in olla agitur, aut teritur inter coquendum; ut sunt *cochlearia* lignea, *rudicula*, *spathæ*: unde verbum $\tau\omicron\rho\upsilon\acute{\alpha}\nu$, $\tau\omicron\rho\upsilon\acute{\alpha}\nu$, agitare, *rudicula terere*, quod legitur apud Hipp. l. de int. aff. XLVII. 29. Jung. Foef. p. 620.

TOSTIO, $\sigma\acute{\alpha}\tau\delta\omicron\varsigma$, vel $\sigma\acute{\alpha}\tau\delta\eta\varsigma$, idem quod *torrefactio*. Convenit fere cum *Affusione*: de quo supra suo loco. Quædam medicamenta *tostione* veluti castrantur. Ita Rhabarbarum *tostione* spoliari creditur vi sua laxativa, & squilla *tostione* fraudari suo sale volatili incisivo. Chymici quoque mineras metallorum ignobiliorum exploraturi, cum salibus, dum tentant, mediante igne, nunquid metalli nobilioris contineant, laborem illum vocant *tostionem*: uti patet ex Jac. le Mort. in *Metallurg. contraf.* Chym. annexa p. 269.

TOTUS, $\theta\lambda\theta\circ$, quid significet, notum est.

Opponitur Parti. Sumitur & aliquando pro *confertio*, accumulato, $\acute{\alpha}\delta\pi\theta\circ$, 7. aph. 35. Gal. in comm. *Tota substantia* agere quid sit, vide *Substantia*. Alias in Chymicis *tota substantia* dupliciter accipitur. 1. Pro *roto misto*, quod conflatur ex Elementis (ceu materia) & essentia (ceu forma) 2. Pro *Extracto essentiali*, quod elaboratum, secretumque præbet oleum, aquam, salem, tincturam, & alia pro modo elaborationis, &c. Libav. Tom. II. Oper. p. 112.

TOXEUMA, $\tau\omicron\chi\acute{\epsilon}\mu\alpha$, idem quod $\beta\epsilon\lambda\theta\circ$, *Sagitta*, *Telum*, *Jaculum*. Legitur apud Hipp. l. 5. Epid. XX. 1. Foef. d. l.

* **TOXICON**, $\tau\omicron\chi\acute{\iota}\kappa\acute{\omega}\nu$, proprie dicitur *venenum deleterium*, quo sagittæ tinctæ fuerunt. An species peculiaris fuerit, quæ hoc nomine venerit, dubium est. Accipitur etiam aliquando pro omni veneno lethali etiam intra corpus sumpto. Gorr. Keuch. ad Samm. p. 263. seqq. Lang. lib. 1. epist. 68. lib. 2. epist. 20. in fin. Rhod. ad Scrib. num. 176. $\tau\omicron\chi\acute{\iota}\kappa\acute{\omega}\nu$ quoque quibusdam est Ladani species in Syria, & Africa nascentis. Ibid.

TRABES, $\delta\omicron\kappa\acute{\omega}\delta$, *Trabecula*, $\delta\omicron\kappa\iota\varsigma$. Vide *Docos*.

TRACHEA, $\tau\omicron\chi\acute{\alpha}\lambda\epsilon\upsilon$. Vide *Arteria aspera*. Sæpe in Anatomicis occurrit *Trachea*, sine addito substantivo *Arteria*.

† **TRACHELAGRA**, impotentia circumvolvendi collum. Minadous de Arthrit. c. 3.

TRACHELAGRA, $\tau\omicron\chi\eta\lambda\acute{\alpha}\gamma\rho\alpha$, vocatur species Arthritidis articularis cervicem, sive collum occupantis. Paræus l. 17. Chir. c. 1.

TRACHELOS, $\tau\omicron\chi\eta\lambda\theta\circ$, vide *Cervix*, *Colum*. $\tau\omicron\chi\eta\lambda\theta\circ$ quoque vocatur Cochleæ quædam de genere *Purpurarum*; uti videre est ap. Keuch. ad Sam. p. 155.

* **TRACHOMA**, $\tau\omicron\chi\acute{\alpha}\chi\omicron\mu\alpha$, vocatur *asperitudo* palpebræ in parte interna. Provenit sæpe ex mala curatione, propter longiorem usum *Collyriorum*. Potest etiam excitari ob diuturniorem defluxionem humoris non mordacis. Coincidit cum $\delta\alpha\sigma\upsilon\mu\mu\alpha\tau\iota$. Vide *Dasyμμα*. Quamvis Aet. $\delta\acute{\alpha}\sigma\upsilon\mu\mu\alpha$ inæqualitatem palpebræ superficiariam exponat, & cum rubore; $\tau\omicron\chi\acute{\alpha}\chi\omicron\mu\alpha$ vero majorem statuat asperitatem, seminum milii, aut granorum ervi instar, cum dolore, & gravitate. Tandem degenerat quandoque in $\sigma\acute{\upsilon}\kappa\omega\sigma\iota\varsigma$, & $\tau\acute{\upsilon}\lambda\omega\sigma\iota\varsigma$, de quibus vocabulis suo loco. Vide *Sycosis*, *Tylosis*. Gorr. Castell.

* **TRACHOMATICON**, $\tau\omicron\chi\acute{\alpha}\chi\omicron\mu\alpha\tau\iota\kappa\omicron\upsilon\varsigma$, vocatur medicamentum oculare, vel ophthalmicum, sive *Collyrium*, quod deterget, tollendis oculorum asperitatibus efficax. Gal. l. 14. M. M. c. 19.

TRACHSAT, est *metallum in sua minera adhuc existens*. Dorn. Rul. & Johnf.

TRACHURUS, $\tau\omicron\chi\acute{\alpha}\chi\upsilon\rho\theta\circ$, piscis vocatur, qui perpe-

perperam cum Sauro confunditur; cuius descriptio cum usu in cibis videatur in Aldrov. l. 2. de pisc. c. 52. J. Alex. l. 14. Sal. c. 9. Bruyerin. l. 19. de recib. c. 32. Gal. refert inter pisces duræ carnis, l. 3. de A. F. c. 31.

* TRACHYS, *Trachytes*, τραχύς, τραχύτης. Vide *Asper*, *Asperitas*.

TRACTATIO, *Tractatus*, æquivocum est. Velenim sumitur pro opera manuali, & Gr. dicitur χράσις. Vide *Cbeirisma*. *Cbeirisis*. Vel *Tractare* idem est, quod palpare, & palpando, vel contrectando explorare, Gr. μιάσθου. Vide *Matto*. Vel in specie *Tractare* idem est, quod *ficare*: unde *Tractatrix*, *ficatrix* vocatur Keuch. ad Sam. p. 91. Vel *Tractatio*, *Tractatus*, idem quod *Liber*, *Scriptum*, Elaboratio Authoris de certa materia, uti passim hoc occurrit, Gr. ἐργασία.

TRACTIO, τράξις, ἄκτις. Vide *Attractio*.

TRACTOS, τρακτός, tractatus, dicitur de *Cera* ita tractata, ut alba evaserit. Keuch. ad Sam. p. 101.

* TRADUCTIO, vel sumitur Pathologicæ, & Gr. dicitur μεταστάσις. Vide *Metastasis*. Vel Chir. & Gr. dicitur μοχλῆς, i. e. *traductio* ossis ad naturalem situm. Gal. in def. med.

TRAGACANTHA, τραγάκανθα, vocatur lacryma, vel gummi mucaginosum, quia in aqua solutum mucilaginem exhibet, pellucidum, album, subdulce, leve, ac sincerum, granulis plerunque fragmentisve contortis constans, a radice plantæ ejusdem nominis vel sponte, vel vulnerata profluens, vim refrigerandi, humectandi, emolliendi, leniendi habens. De quo legatur Gal. lib. 8. S. F. §. *Tragacantha*. Schrod. l. 4. c. 2. n. 410. Fr. Hofm. in Cl. ad h. l. Dicitur & in neutro genere frequenter *Tragacanthum*. Rhod. in lex. Scrib.

† TRAGACANTHUM RUBRUM, Avicen. Et Auripigmentum. Ant. Chalmeteus Chirurg. l. 3. c. 11.

TRAGASIVS, τραγάσιος, epitheton *salis* ex aquis stagnantibus *Tragasis* non procul a *Smintho* collecti, respondentisque marino; cuius meminit Gal. l. 11. de S. F. §. Sal.

* TRAGEA, *Tragea*, τράγημα, olim idem fuit, quod *Bellarium*, πέμμη, *mensa secunda*, vocabatur olim omne id, quod post cœnam, voluptatis inter bibendum excitandæ gratia, assumbatur. Gal. l. 1. de A. F. c. 34. Jul. Alex. l. 8. Sal. c. 9. Lang. l. 1. ep. 56. Hodieque vero usitate significat *tragea* pulverem aromaticum saccharo plerunque ad pondus omnium, imo etiam in majori quantitate conditum, ventriculi corroborandi, flatuque discutiendi gratia usurpandum. Vvexer. A. G. l. 1. c. 27. Schrod. l. 2. c. 77.

TRAGELAPHUS, τραγέλαφος, qf. *Hircocervus*, animal quadrupes, hirco, & cervo simile; cuius descriptionem vide ap. Aldrov. l. 1. de quad. bifulc. c. 29.

TRAGOS, τράγος. Vide *Hircus*.

TRAGUM, *tragum*, τράγος, στυάδις, est cibi frumentacei genus; quamvis non adeo certo constet, qualem proprie denotet. Meminit Pl. l. 18. H. N. c. 7. & 10. & Cels. inter boni succi cibos refert, l. 2. cap. 20. ad quem locum noravit Pantinus p. m. 203. *Tragum* tamen ex *Olyra* generosissima decorticata: *Olyra* vero vel est ipsa *Zea*, vel *Zea*, aut *Tritico* optimo respondet: ut ita *Tragum* sit idem quod *Pisana*, quæ alias stricte ex hordeo parari dicitur. Convenire nobis videtur cum nostro vernaculo *Orieb*. Jung. Bruyer. de re cib. l. 4. c. 15.

TRAHA, terminus metallurgorum, vernacule per instrumentum attollens *Debeleugh* expressus, apud Basil. Valentin. Testam. ult. lib. l. cap. 41.

TRAHENS, idem quod *Attrahens*, ἑκπιός. Vide *Helicos*. *Attractio*.

TRAMIS, τράμις, vocatur Ruffo l. de part. corp. hum. hominibus c. 12. *Linea* per medium genitalis ad anum usque discurrens, quæ & ἕρπος appellatur. Erot. Onom. p. 111. d. Foesp. p. 622.

TRANQUILLITAS, æquivocum est. Velenim de corpore usurpatur; & ita idem est quod *Quies*, ἡσυχία. Vide *Hesychia*. Dieterich. n. 381. Vel de aeris serenitate; & dicitur ἄδια. Vide *Eudia*. Vel de mari, & dicitur γαλήνη. Vel etiam de animo quieto; & dicitur ἄνοια.

TRANSCENSIO, μεταβίβασις, idem quod *Transgressio*, *Transitio*. Vide *Metabasis*.

TRANSCOLATIO, idem quod *Colatio*, Gr. διωλισμός. Vide *Dilysmos*.

TRANSFIGURATIO, vel *Transfigurativa* vocatur species *Magiæ*, quæ docet formare corpora viventia magice, apud Parac. lib. 1. Philof. sagac.

TRANSFORMATIO, μεταμόρφωσις, idem quod *Transfiguratio*, vel *Transmutatio*: de quo vocab. paulo inferius.

TRANSFUSIO, quid in genere significet, notum est: Gr. χύσις dici potest, vel potius μεταχύσις, id est liquoris ex uno vase in aliud fusio. Specialiter sumitur de singulari artificio transmittendi per certos canales vivum sanguinem vel animalis, vel hominis alterius in aliud animal, vel alium hominem; quæ operatio uti non ita pridem inventa fuit, ita mox exolevit: nec immerito suspecta, minimeque in usum vocanda nobis etiam videtur. Hujus artificii inventores primi dicuntur fuisse Angli, quamvis ob metum periculi circa vi-

tam humanam, & pœnarum legis, quæ stillet in illo regno observantur, Experimentum hoc non aggressi sint in hominibus: quod tamen Galli postea fecerunt. Videantur Acta Philos. Societatis Regiæ Angl. Oldeb. de Ann. 1667. quamvis & in aliis locis (quæ in Indice dicti Authoris haberi possunt) de hoc argumento lectu digna occurrunt.

TRANSLUTITIO, μεταλυσίς, idem quod *Deglutitio*. Vide *Cataposis*.

TRANSITUS, μεταβασίς. Vide *Metabasis*.

TRANSLATIO, μεταφορά, in Rhetoricis tropus est notissimus; quo etiam aliquando usum esse Hipp. testatur Gal. l. 3. de fract. t. 44. Alias vero docenti vitanda *Translatio*, l. 3. de diff. puls. cap. 7. Accipitur etiam pro *Transmutatione*. Libav. T. III. Oper. p. 192. *Translativus motus*, Gr. dicitur μεταληπτική κίνησις. Vide *Metalepticos*.

TRANSMISSIO, ἀποπομπή, ἀποπομπή, idem quod *Emissio*. Dicitur de semine effuso, a verbo ἀποπέμπω, *transmitto*, quod hac in significatione accipitur ab Hipp. 5. aph. 63. Vide *Diet. n. 651*.

TRANSMUTATIO, μεταβολή, μεταλλαγή, μεταμόρφωσις, idem quod *Mutatio*. Vide *Metabole*. Hodieque terminus est receptissimus in Chymicis, quando sumitur de artificio conversionis metallorum imperfectorum in perfecta. De qua *transmutatione* evolvi poterunt varia scripta Spagyricorum antiqua, & nova: v. g. Th. Ch. Parac. Libav. & alii. Nobis placet candida ἐπιχειρησις, & dehortatio Rolsink. Chymia l. 6. c. 13.

TRANSNATURALIS, μεταφυσικός, alias *Supra-naturalis*, dicitur de iis, quæ nulla ratione dependent effective a natura, neque etiam proprie præternaturalia dici possunt, quia non directe naturæ adversantur, aut eam lædunt; quamvis etiam *Morbi* quidam *transnaturales* appellentur, quorum causæ aliunde, quam a natura petendæ, quales fortassis sunt *Morbi a fascino*, vel *incantatione*. Terminus hic occurrit apud Libav. T. III. Op. p. 4.

TRANSPARENS, διαφανής. Vide *Diaphanes*.

* TRANSPIRATIO, ἀεπνοή. Vide *Diapnoe*.

TRANSPANTATIO, μεταφυτεύσις, proprie dicitur plantæ alicujus de loco in alium locum plantatio, apud Theophr. l. 2. Hist. pl. cap. 17. Quam Chymici *Transplantationem* naturalem vocent, videatur prolixius apud Senn. de Consens. & diff. Chymicor. c. 12. Alias peculiaris quædam curandi ratio Paracelsica nomine *Transplantationis* venit, quando morbus hominis, seu Microcosmi, transferuntur in aliud Macrocosmi subiectum vel vegetabile, vel animale; quam commendavit Parac. tr. de Phthis. in

fin. Jung. Epistolæ D. Joh. Ludov. Ganmanni, & D. Th. Barthol. de hoc argumento in Act. Hafn. Vol. II. Obs. 107. p. 266. seq. Enimvero quod suspecta sit talis cura de Magicis præstigiis, jam alii notarunt: unde & Lib. eandem improbavit Tom. III. Oper. p. 4. & 8. Merito igitur admirandum, quod & hodieque inter Medicos, qui Dogmatici volunt haberi, & vere Christiani, nonnulli sint, qui hanc curandi rationem approbant, & in usum vocare non verentur. Latius hoc vocabulum sumit Pathologicæ, & Therapeuticæ, per varias significationes exponens, D. Hermannus Grube peculiari tract. de *Transplantatione* morborum.

TRANSPPOSITIO, μεταθέσις, idem quod *Translocatio*. Vide *Metathesis*. Sumitur & pro *Transmutatione* metallorum, in Theatr. Ch. Vol. I. p. 564.

TRANSUDATIO, Gr. dici posset ἐξέρωσις, in Chymicis vocatur, si in destillatione descensoria essentia prolecta transudat, guttatimque in receptaculum defertur calore supra admoto. Focus enim supra est circa ergastulum, unde & igne circulari agi dicitur. Furno fit descensorio, Balneo descensorio, arena descensoria, & simili arte. Rul. & Johnf.

* TRANSUMTIVUS, μεταληπτικός. Vide *Metalepticos*.

TRANSVERSALES, vocantur Musculi duo in dorso siti, cervicem extendentes, & in posteriora flectentes. Barth. l. 4. An. c. 6. p. 568.

TRANSVERSUS, ἐγκάρσιος. Vide *Encarsior*. *Transversaria machinarum*, ἀγπγράμματα. Vide *Diapegmata*. *Transversi* alias etiam cognominantur diversi Musculi, v. g. Abdominis. Barthol. lib. 1. cap. 6. pap. 56. *Humeri Transversus brevior*, qui & rotundus minor dicitur, l. 4. c. 2. p. 551.

TRAPETOS, τραπέτης epitheton vini primarii, quod uvis calcatis, seu pede pressis effluit. *Vinum pressum* vocatur. Lind. Ex. X. §. 181.

TRAPEZA, τραπέζα. Vide *Mensa*.

TRAPEZIUS, τραπέζιος. Vide *Cucullaris*.

TRARUMES, dicuntur umbrarum, & spectrorum invisibiles, auditæ tamen actiones. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

† Τρωλότης, sive τρωλισμός, vitium est qualitatis, qua sermonem non quimus recte efferre: hi latine balbi dicti sunt; quo vitio laboravit Arist. & Alcibiades, qui Q. in l. detorquebant; quamquam in substantia possis etiam peccatum dicere. Jul. Scaliger de Causis ling. lat. l. 1. c. 14.

TRAVLOS, τραυλός, τραυλότης. Vide *Balbuties*. Diet. n. 837.

TRAVMA, τραύμα, idem quod τραύμα. Vide *Vulnus*. Diet. n. 838.

TRAUMATICOS, *ῥωυματικός*, Lat. *Vulnerarius*. Dicitur de medicamentis, quæ alias *κολλητικά*, *glutinatoria*, item *consolidativa* vocantur. Gal. etiam *ἔρωμα*, vi adstrictoria prædita. Gorr. De decocto *Traumatico*, vel *Vulnerario* vide Hildan. de Ichor. & Meliceria c. 7. *Vulnerarium* virtus medicamentosa ex sententia recentiorum videtur consistere non in pure substantia volatili, neque in fixa, sed in media quadam inter volatilem, & fixam, ita in sale quodam Essentiali plus minus tartareo nitroso: unde fit, ut partim polleant facultate fordium deterfiva, partim consolidativa.

TRECHEDEIPNOS, *ῥεχέδειπνος*, vocatur *patinarum affectator*, h. e. qui ad convivia occurrit, etiam non vocatus. Lind. Ex. XVI. §. 226.

TRECHYSMA, *ῥεχυσμα*, pro *ῥάχυσμα*, Jonic. *Aspredinem* significat; & idem est quod *ῥάχυμα*. Vide p. a. *Trachoma*. Legitur vero ap. Hipp. l. 2. Epid. f. III. 21. item *ῥεχυσμός*, *exasperatio* intestini, 3. de R. V. l. A. t. 36.

TREMA, *ῥήμα*, Lat. *Foramen* dicitur, Lind. Ex. V. §. 37. h. e. locus apertus *forando*. Gal. l. de caus. morb. c. 11.

* TREMOR, *ῥόμος*, est motus convulsivus, consistens in impedita, vel imbecilliori causa, vel materia contractiva nihilominus indefinenter urgentis virtute. Causa ejus non materia quadam crassior, sed tenuis esse potest, videlicet aura, vel vapor quidam aciditate quadam volatili, & subtili spiritus animales irritans, æstri instar exercens, partes nervosas vellicans, & ad contractionem, sed insufficientem, continue instigans. Species ejus sunt *tremor* Cordis, Oculorum, Labiorum, Artuum, aliquando & totius corporis, &c. Plura de *tremore* legi possunt apud Galen. passim, imprimis l. de trem. & palpit. &c. apud Vvill. Pharm. Rat. P. l. f. 6. c. 3. ubi egregie *tremoris* naturam exposuit. *Τρομάδης*, *tremulus* dicitur; & sæpe usurpatur apud Hipp. de ægris, de febribus, manibus, &c. quæ loca videantur apud Foef. Occ. p. 623. Jung. & Diet. n. 844.

TREPANUM, *ῥύπανον*. Vide *Terebilla*.

TREPIDATIO, partim de corpore dicitur; & ita idem est quod *tremor*, *ῥόμος*: partim de animo; & ita coincidit cum *Metu*, ac *Pavore* vehementiori, cum animus consternatus est, & abjectus. J. Alex. l. 22. Sal. cap. 3. *Trepidum* morbum incurabilem dixit Parac. de morb. Ament. tr. 2. c. 6.

TREPONDO, i. e. tres *Libræ*. Legitur ap. Scrib. n. 165. 271. Rhod. in Lex. Scrib.

TRIENA, *ῥεῖανη*, L. *Tridens*, vocatur instrumentum triplici acie dentata constans: unde *ῥεῖανηδὲς καυτήριον*, *tridentiforme cauterium*, actuale, sive ferrum ignitum, legitur apud

Æginet. lib. 6. cap. 48.

TRIANGULARIS, dicitur in genere de omni corpore, quod figuram *Trianguli* repræsentat. Ita Musculus Thoracis, vel potius Sterni proprius hoc venit nomine: Barthol. l. 4. Anatom. cap. 4. pag. 566. & alius, quem in cubito se observasse scribit idem d. l. cap. 9. pag. 574. Ita & *Deltoides Musculus triangularis* Humeralis appellatur, d. l. cap. 2. pag. 560. Officulum quoque inter sutura lambdoideam, & sagittalem situm, *Triangulare*, aliis *Triquetrum* vocatur, ad Epilepsiam peculiari virtute conducere vana persuasione creditum; quamvis & præter hoc alia adhuc officula *Triangularia Cranii* in sutura lambdoidea inventa ab Olao Vvormio, scripserit idem Barthol. libell. 4. cap. 5. p. 704.

TRIANGULUS, *ῥεῖγωνος*, *Trigonus*, quid sit, ex Mathematicis cognosci debet. Translatum vero vocabulum a Spagyricis mystico sensu ad suas hypothèses, & commenta de triplicitate, vel Trinitate principiorum: de quo *Triangulo* vide Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 609. Aliud vero *Triangulum* legitur ex terra, fimo, & cineribus constans, Vol. I. pag. 431. Vide etiam *Trinitas*. Alias apud Galen. quoque *ῥεῖγωνος* medicamenta quadam narcotica ad torporem præsentem inducendum mitiora ex feminibus composita. Galen. lib. 2. Meth. Med. cap. 1. & in specie *Pastillus* quidam *ῥεῖγωνος* vocatur, non ex numero ingredientium, cum quatuor sint, sed a figura triangulari, qua fingebatur: Olim celebris ad sistendos dolores. Describitur diversimode a Galen. lib. 7. de C. M. S. L. cap. 5. Ægin. lib. 7. cap. 12. ubi & *Diaspermaton* vocatur. Gorr. Castell. *Trigonum* quoque Astrologorum figmentum vocatur spirituum astrorum transmutatio quadruplex, juxta numerum quatuor Elementorum, quorum unum quodque regere, ac durare dicitur 200. annos: Ut cum *Trigonum igneum* incipit, superni Planetæ suam conjunctionem habent in igneo signo, donec igneum hoc durabit: & sic de reliquis. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TRIA QUATUOR, *ῥεῖα τετταρι*, non videtur esse nomen medicamento compositi totius, apud Gal. l. 4. de C. M. P. G. c. 13. uti voluit Jul. Alex. not. ad h. l. sed potius nomen ponderis proxime præcedentis, videl. *Terebinthinæ* pondo septuaginta quinque: (quod *Triagatuor* inscribitur) quemadmodum & in eadem compositione pondo centum *Mina* vocatur.

TRIAS, *ῥεῖας*. Vide *Trinitas*.

TRIATETTARA, *ῥεῖατέτταρα*. Vide *Triagatuor*.

TRIBE, *ῥεβή*, Latin. *Exercitatio* dicitur, idem quod *ἄσκησις*. Vide *Exercitatio*. Hinc

πειρακή experientia dicitur Gal. quasi jam trita, quam ab experimentalis disciplina ductam soli artifices usu exercent. Gal. I. de subfig. emp. c. 2.

TRIBOS, τριβος, proprie viam tritam, & hominum calcatam vestigiis semitam, & callem significat. Translatitio vero pro loco, usu, & consuetudine attrito, aut calloso sumitur, teste Gal. c. I. de art. t. 21. Legitur & in Moch. XXIV. 21. item in 2. de iis, q. in med. t. 9. uti videtur notare ipsam partem membri, qua vel inflexum, vel intentum, vel in latus moram faciens operatur, exponente Galen. in c. quales sunt plantae pedum in ambulantes, nates in sedentibus, occiput in decumbentibus. Foef. p. 622.

TRICA, πλόκμος, significat proprie implicatas connexiones in nassis, & retibus. Gal. in Timæo Plat. t. 13. Usurpatur & de omni intricata re, vel oratione.

TRICEPS, est epitheton Musculi triplici principio ab osse pubis, & coxendicis ad femoris lineam asperam inserti. Bart. l. 4. An. c. 11. p. 579.

TRICHES, τριχες, Capilli, Pili. Vide Pilius. Capillus.

† Τριχίαις MAMMARUM, est vermiculus capilli speciei. Rondel. de pisc. l. 18. c. 25.

* TRICHIASIS, τριχίαισις, quemadmodum in genere certum est, hoc vocabulum significare pilarem affectum, vel pilare malum; ita non statim constat, quam ejus speciem denotet. Dicitur enim τριχίαισις morbus, quando cum crassa urina veluti pili una exeunt, ex Hippoc. 4. aph. 76. qualia corpora a sedimento crasso, & viscoso possunt concrefcere. Vide Lind. Exerc. XVI. §. 20. seqq. Deinde trichiasis vocatur affectus palpebrarum, quando pili inutiles, & pungentes iisdem innascuntur. Gal. l. 4. de C.M.S.L. c. 8. vide & Phalangosis. Tandem τριχίαισις quoque vocatur mammarum dolor, quem pilus aliquando movet in poculo forte haustus. Is autem non sedatur, donec pilus vel pressus sponte exeat, vel cum lacte exugatur. Ludov. Bona Mulierum l. 1. & extat inter Gynæciorum scriptores p. m. 632. Id mali genus etiam τριχίαισιν vocant. Foef. p. 623. Gorr. Castell.

TRICHISMOS, τριχισμός, dicitur fracture speciei tenuissima, & veluti pilaris, ita ut sensum fere effugiat: hinc etiam mortis aliquando causa est, quia non se facile prodit. Ægin. l. 6. c. 90. Gorr. Latine etiam Capillatio vocatur, in latina editione Observationum Medico-Chirurgicarum Jobi a Mekren. c. 1. p. 15.

TRICHOLOGEO, τριχολογία, floccos lego, vel vello. Signum phreneticorum perniciosum, ap. Hipp. lib. 3. Epid. ægr. 3. post stat. pestil. Foef. d. 1.

TRICHOSIS, τριχίωσις, idem quod τριχίαισις, affectus pilaris palpebrarum. Hipp. 4. de R.V. l. A. t. 123.

TRICHOTON, τριχίωτον, vocatur pars ea capitis, quæ capillis tegitur, Capillitium. Gorr.

TRICONGIUS, olim dicebatur, qui uno impetu epotavit tres congios vini; quemadmodum & Bicongius, qui duos epotare potuerunt congios. C. Hofm. not. ad Gal. LL. de U.P. n. 222. For. l. 24. Obs. 1. Schol.

TRICOR, i. e. Aurum. Rul. in Lex.

TRICOTYLOS, τρικότυλος, mensura dicitur capiens tres heminas, vel cotylas. Lind. Ex. XVI. §. 106. 107.

* TRICUSPIDES, τριγλωχίτες, vocantur membranae, vel valvulae cordis ante ostia venæ cavæ, & venæ pulmonalis foris intus spectantes, quæ admittunt sanguinem in cor. Gal. l. 6. de Hipp. & Plat. decr. c. 6. l. 6. de An. adm. c. 9. Barth. l. 2. Anat. c. 7. Lat. etiam trifolice appellatur.

TRIDUANUS, Τριδουανός. Vid. Diatritos.

TRIENTS, τριήτων τήσ λίβρας, i. e. uncie quatuor. Gal. lib. 4. de C. M. P. G. cap. 14. De triente aurivoro vide ex Plin. t. 34. c. 13. Libav. S. A. Ch. l. 5. c. 5.

TRIFERTES, Parac. dicuntur spiritus ignem inhabitantes. Parac. Philos. ad Athen. lib. 2. text. 15. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

TRIGLA, τριγλή. Vide Mullus.

* TRIGLOCHINES, τριγλωχίτες. Vide Tricuspides.

* TRIGONOS, τριγωνός. Vide Triangulus.

TRIMAMMIA, id est tres habens Mammillas: quod vocabulum legitur in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 83.

TRINITAS, τριάς, hoc vocabulum Sacratissimum Personarum Trium in Divina Essentia Mysterium exprimens, abusive translato a Spagyricis ad triplicitatem suorum principiorum; ita ut non solum passim in eorum scriptis legatur, Trinitatem inesse omnibus, Th. Ch. Vol. I. p. 454. Trinitatem esse naturalem ibid. p. 357. sed & simul mysterium illud Deitatis sanctissimum applicatum illi operi fallacissimo de Lapide Philosophico, Trinitatem unitatis esse faciendam, quæ sit certissima proportio. Riplaus in axiom. Vol. II. pag. III. Jung. & Vol. V. p. 338. O detestandam catachresin! Vide Ternarius.

TRIOBOLON, τριώβολον, pondus trium obolorum, h. e. drachma dimidia, idem quod ημίδραχμον, drachma enim sex obolos continet. Gorr.

TRIORCHIS, τριόρχις, proprie vocatur, qui tribus testiculis præditus est. Rolf. de part. gen. P. I. c. 11. Obeandem rationem & species Aeci-

cipitris vocatur *triorchis*, *τρίορχις*, Lat. *Buteo*: cujus descriptionem vide apud Aldrovand. l. 5. Ornithol. c. 7.

TRIPES, *Τρίπες*, *τρίπες*, proprie dicitur instrumentum tribus pedibus innitens, quo utimur ad vas aliud recipiendum, ut ignis ad calefaciendum supponi possit. Rul. Dicitur & de scamno, vel sella. *tres pedes* habente; qualis *tripēs* fuit ante ostium Speluncæ Apollinis Pythii: unde Proverbium ortum. *Ex tripode dictum*. Erasmi. Adag. Chil. i. Cent. 7. 90.

TRIPOLIS, *τρίπολις*, est terra coloris citrini intense, speciei que videtur *Ocyrgæ*. Usus ejus nullus, aut rarus in Medicina. Ad sordes metallicorum, præsertim orichalceorum vasorum vulgo adhibetur. Schr. l. 3. c. 2. fin.

* **TRIPSIS**, *τρίψις*. Vide *Friccio*. *Anatripsis*. *Trisio*.

TRIPUDIUM, idem quod *Saltatio*, *χορεία*, *Chorea*. Pertinet ad Exercitationes corporis. Vide *Chorea*. *Tripudiorum* varia genera recensuit J. Alex. l. 6. Sal. c. 5.

TRIQUETRUM. Vide *Triangulare*.

TRISCA, *Τρίσκα*, *Trissa*, idem quod *Muscella*, vocatur piscis fluviatilis, maxime lubricus, cujus hepar in deliciis habetur. J. Alex. l. 4. Sal. c. 2. Vide *Muscella*.

* **TRISMOS**, *τρίσμος*, vel *τρίγυς*, idem quod *τρίσις*, *Stridor*. Vide *Stridor*. Gal. lib. 2. de sympt. caus. c. 2. Scribitur & per *Υ*, sed perpetuum. Descendit enim a *τρίζω*, *strideo*.

TRISPASTRUM, *τρίσπαστρον*, dictum fuit Machinamentum, quod excogitarunt Apellides, & Archimedes Medici; & describitur ab Orib. de machin. c. 26.

TRISPERMON, *τρίσπερμον*, *Cataplasmatis* nomen est, sic dictum a tribus seminibus, quibus componitur, cumino, baccis lauri, & apii femine. Valet contra Colicum dolorem. Gorr.

TRISTITIA, idem quod *Mæror*, Gr. *λύπη*. Vide *Lype*.

TRISTO, Parac. dicitur ignis materialis, qui continetur in omnibus quatuor elementis, & operatur ad effectus cujusque elementi proprios: l. 2. Phil. tr. 1. de Elem. Ignis c. 1.

* **TRISULCÆ**, vide *Tricuspidēs*, *τρίγυλοι*.

* **TRITÆOPHYES**, *τρίταιοφυές*, dicitur *febris ad tertianæ naturam accedens*, non vero exacte typum tertianæ per omnia observans: ita omnes febres, quæ tertio die invadunt, possint in genere appellari *τρίταιοφυές*. Gal. c. 2. in l. 6. Ep. t. 23. Jung. Foef. p. 622. C. Hofm. applicavit ad *continuas tertianas* typum ratione exacerbationis observantes. Apol. pro Gal. l. 3. c. 311. D. E. F. quemadmodum & Lind. Ex. XV. §. 15. 16. Eodem modo descripsit C. Rejes C. El. q. 68 n. 9.

* **TRITÆOS**, *τρίταιος*. Vide *Tertiana*.

TRITARIUM, idem quod *Diatritarii*. Vide *Diatrite*.

TRITICUM, *πυρός*. Vide *Pyros*.

TRITIO, *Τρίτιον*, *τρίψις*, vocatur modus redigendi corpora crassiora sicca in pulverem, & miscendi diversos pulveres in unum. Meminit Gal. l. 1. de A. F. c. 12. Weker. A. G. l. 3. c. 26. Vocatur & *Tritus*: de cujus circa aurum usu mirabili, & instrumentum artificioso D. Langelotti, sive Mola Philosophica, vide Ephem. N. C. A. III. Obs. 59. *Tritio* mineralium, & Metallorum diuturnior faciliorem reddit Tincturarum extractionem. Jac. le Mort. Chym. Med. Phys. in fine p. 260.

TRITOMA, est instrumentum ad aures apud Albucasim: si vero surditas adfuerit, frustra est omnis cura. Parac. in Fragm. ad LL. Paragr. in l. 13. & 14.

TRITONES, vocantur *Homines marini* pisciformes, in Eph. N. C. A. I. Obs. 23.

TRITORIUM, vulgo *Infundibulum*, dicitur vas transmittens in superficie latum, & paulatim acutum, cum manubrio annexo formatum. Rul. & Joh. Parac. de morb. ament. tr. 2. c. 4.

TRITOS, *τρίτος*. Vide *Tertius*.

TRITURA, *τρίψις*. Vide *Tritio*.

TRIVIALIS, linea Parac. vocatur *Stratum*, sive *solea terre*, matrix seminibus mineralium graviora, quibus Dominus implantavit rationes, dona, atque semina in seculum sat futura. Helmont. de Lithias. c. 1. n. 6.

* **TROCHANTERES**, *Ἰσχιαῖοι*, Lat. *Rotatores*, vocantur *processus duo superiores ossis femoris*, quorum unus major, alter minor, & inferior habetur. Gal. l. de ossib. c. 21. quamvis alibi *majorem* saltem *Ἰσχιαῖον* nominari scripserit, l. 3. Anat. admin. c. 10. Vide & Barth. libell. 4. An. c. 21. qui etiam valde magnum hoc nomine indigitavit. Notetur, duos processus esse distinctos ab ossis femoris capite rotundo, quod acetabulum coxendicis insinuat, & quod Barth. processibus annoveravit; atque ita tres numeravit.

TROCHILODES, *Ἰσχιλοῦς*, vocatur *rotunda brachii regio*, apud Gal. l. 2. de U. P. cap. 5. Vide C. Hofm. in not. ad h. l. n. 95.

TROCHILUS, *Ἰσχιλοῦς*. Vide *Regulus*. Verum & alia avis aquaticæ species hoc nomine indicatur; quæ describitur ab Aldr. l. 19. Ornith. c. 65.

* **TROCHISCUS**, *Ἰσχιλοῦς*. Vide *Pastillus*.

TROCHITES, *Ἰσχιῖτις*, vocatur lapis quidam, forma similis *trocho* illi, quo pueri lustrant, in gyrum agendo, in superficie cinerei coloris, intus vero candidi: & ulterius describitur a Chiocco Mus. Calc. f. 3. p. 311.

TROCHLEA, Τροχλία, proprie vocatur instrumentum aliquod mechanicum, quod in gymnasium trahitur, ad attrahendum laqueos, & quæ illis annexa sunt. In qua significatione legitur apud Gal. l. 3. de art. t. 25. Oris. de mach. c. 4. Per translationem quoque Trochlea vocatur particula cartilaginea, per quam musculi sexti oculum oblique moventis, Trochlearis propterea dicti, tendo transit: cujus descriptio habetur passim in Anatomicis, & inter hos Barth. l. 3. An. c. 8.

TROCHOIDES, Τροχοειδής, epitheton est Articulationis, vel Commissuræ ossium, quando unum axis more in alterum inseritur, quod veluti rotæ rationem habet; uti in prima, & secunda cervicis vertebra apparet. Latin. posset *Axea Commissura* dici. Fallop. in Obser. Anatom. Tom. I. Op. p. 359.

TROCHOS, Τροχός, dicitur apud Hipp. *curfus circularis*; & opponitur recto, qui ἑρόμος, *curfus simpliciter* vocatur: lib. de Insomn. V. 4. 10. IX. 6. l. 2. de diat. XLI. 15. l. 3. XXI. 23. XXIII. 5. XXV. 21. Jung. Foes. pag. 626. Significat & ludi puerilis materiam ligneam: de quo vide Trochites.

TROCTOS, Τροκτός, idem quod Τρώξιμος, dicitur de illis, quæ *cruda comedi* possunt; ut sunt raphanus, lactuca, bulbi, &c. Illud legitur apud Hipp. l. 2. de morb. mul. XI. 21. Hoc vero l. de int. aff. XXXIII. 36. XXXVII. 3. Vide Foes. p. 628.

TROGLE, Τρωγλη, vocatur proprie *foramen*, vel *caverna* erosione facta: imo & incisiones, & fissuræ Τρωγλη dicuntur. Apud Hipp. vero Τρωγλαι appellantur *meatus*, foramina, & cavitates, quæ in carne insunt, in quibus humidum continetur: l. de Carn. vel princ. X. 7. 8. Foes. d. l.

TROGLODITES, Τρωγλοδίτης, vocatur species passeris, imo *passerculi*, cujus mirabilis virtus in expellendo calculo a veteribus deprædicata fuit; & describitur ab Aldrov. l. 16. Ornith. c. 3. Meminit & hujus virtutis Lang. l. 2. ep. 58. circa fin. Th. Ch. Vol. II. p. 155.

TROGLODYTICA, Τρωγλοδυτική, vocatur *Myrrina* optima a patria, videlicet Troglodytis, Ægypti populis. Vocatur & Τρωγλίτης. Vide Rhod. ad Scrib. n. 90. Gorr.

* TROMA, Τρώμα, idem quod Τρώμα. Vide *Vulnus*.

* TROMOS, Τρώμος. Vide *Tremor*.

TRONUS, & Tronossa, dicitur cælestis ros ex aere natus, omnium dulcissima species Mannæ, densa, tenax, & albissima præ cæteris, ex Mercurio regionis mediæ generata, & separata prorsus ab omni sulphure, & sale. Vere, & Æstate decedit, maneque reperitur foliis arbo-

rum adhærens, ut alia Manna. Dorn. Rul. & Johnf. ex Parac. lib. de Caduco matricis, §. 2. Fragm. ad l. Paragr. l. 9. de signat. rer. natur. l. de melle c. 2. Elixir e Trono meminit in Archidox. l. 8. Elx. n. 3.

TROPHE, Τροφή. Vide *Alimentum*. *Nutritivum*.

TROPHEMA, Τρόφημα, Lat. *Edulium*. Cibus. Hipp. l. de fistul. III. 7.

TROPHEs, Τρόφης, h. e. *bene nutritus*, & Τροφή. Gal. in Ex. voc. Hip. quamvis Foes. velit Τρόφης per Jota, Oec. p. 625.

TROPHIODES, Τροφιώδες, significat ap. Hipp. *crassamentum aliquod compactum* urinæ innatans, enærema quoddam globosum, & confertum; qualia in magna crudæ materiæ copia, & maligna febrium complexione, magno interno incendio, vehementi naturæ exagitatione, flatuumque & vaporum copia observari solent. Legitur l. 7. Epid. LVII. 14. 29. 34. Coac. t. 578. Usurpatur etiam de *excrementis alvi compactioribus*, ibid. t. 604. Est vero vox ratione derivationis inter obscuras reposita, & insolens, dum Τρόφης debet Τρώγιος significare. Vide Foes. p. 625.

TROPHOS, Τρόφος, nomen est medicamenti *εμψότυ*, quod lintes illinitur ad repellenda ulcera cava, & meminit ejus Ægin. lib. 4. c. 40. in fin.

† TROPICUS MORBUS, Chronicus. Arculanus c. 68. in 9. Rhil.

TROPOS, Τρόπος. Vide *Modus*.

TROTTA, Τροττα Æliano, Aldr. *Amian*, εμίω vocat, est piscis marinus, gaudens tamen etiam aquis dulcibus: cujus descriptio, cum usu in cibis, videatur apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 20. J. Alex. l. 15. Salubr. c. 4. Bruyerrin. de re cib. l. 22. c. 15.

TROXIMOS, Τρώξιμος, idem quod Τροκτός. Vide *Troctos*.

TRUNCULI, ἀκρη, dicuntur *extremi brutorum partes*, v. gr. pedes, aures, caput, quia post macstationem truncantur a reliquo corpore. Legitur apud Cels. l. 2. c. 20. & 22. ubi ad priorem locum vide Comment. Pantini, qui satis accurate exposuit. Calculum suum addidit Rhod. ad Scrib. in not. p. 6. Sunt tamen, qui mendosam vocem hanc habuerunt, inter quos Cæsarius ad Celsum.

TRUNCUS, τέλευμα, proprie dicitur ea arboris pars, quæ ex radice surgit, & postea in ramos dividitur. Sæpe etiam translatum sumitur ad corpus humanum, excepto capite, & artubus. Ita & arteria magna et cordis sinistro ventriculo, & vena cava a dextro ventriculo excurrentes vocantur *trunci*, respectu ramorum, qui in partes corporis reliquas distribuuntur.

Gal.

Gal. l. 1. de Hipp. & Pl. de cr. c. 7. Barth. libell. 1. An. c. 5. 8. libell. 2. c. 2. & 5.

TRUPHAT, vocatur Paracelso multa virtus minerarum, quæ metallum quodvis in suum esse prædestinatum cogit: l. 1. Philosophi. ad Athen. text. 9. Dorn. Ruland. & Johnson. in Lexic.

TRUTES, quid sit in metallifodinis, videatur ap. Basil. Valent. Testam. ult. l. 1. c. 40.

TRUTTA, τρυττα, nomen piscis fluviatilis, inter delicias habiti: cujus descriptio, cum usu in cibus, & Medicina, videatur apud Aldrov. l. 5. de pisc. 12. Jul. Alex. l. 20. Sal. c. 11. qui cum Trota, vel Trosta confundit, Schrod. l. 5. cl. 3. num. 93. ubi & Aurata, χρυσόφρος dicitur. De generatione Truttarum disserit & Helmr. tr. Demonstratur Thesis n. 89. seqq. Aurum in Truttis fuisse repertum, legitur in Th. Ch. Vol. I. p. 515.

TRYBLION, τρυβλίον, vel significat catinum, ollulam, in qua aliquid asservatur, vel in quam materia suffutium immittitur. Hipp. l. de Steril. XII. 14. Vel significat certam mensuram, Latine heminam dictam, l. de int. aff. l. 51. VII. 36. XIV. 14. XLIII. 36. XLIV. 14. XLV. 13. & c. Ap. Gal. quoque de pond. & mens. c. 4. Trybilum inter mensuras referunt, & habere dicitur uncias novem.

TRYGE, τρύγη, fruges cereales. Unde τρυγὰ βόλιον, locus, in quo frumentum reconditur. Foef. p. 626.

TRYCODES, τρυκώδες, vocatur species Collyriorum, τῆς μονοήμερων; & magna ex parte Acacia constat: Lat. feculentum dixeris. Gal. l. 4. de C. M. S. L. Idem quod πηλάριον. Vide Pelarion.

TRYCHO, τρύχω, Emphaticum verbum ap. Hip. significans detero, consumo. Ita corpus dicitur deteri, affligi, consumi a morbis, l. 3. de morb. XXVI. 24. l. 3. de diar. XXIV. 7. l. 1. de morb. mul. XIV. 10. 14. XIX. 8. LXXXVII. 36. XCII. 10. Et rursus Medici debent τρύχω, i. e. retundere, prosternere morbos, l. de morb. sacr. XI. 32. Jung. Foef. p. 627.

TRYCHOS, τρύχος, significat pannum lacerum, & attritum, ῥαχίον alias dictum. Hinc diminutivum τρυχίον panniculum attritum notat, idem quod ῥαχίον. Quo aliquoties usus Hipp. v. g. l. de morb. mul. XXIII. 3. l. 2. LXXX. 8. & alibi. Vide Foef. p. 628.

TRYGEPHANION, τρυγηφάνιον, species tertiariorum sive vini secundarii, quod fecatum Cantonem appellasse, scripsit Lind. ex fecibus vini expressis. Ex. X. §. 199.

TRYGON, τρύγων. Vide Turtur.

† Τρύπαρον, Perforaculum, Τέρψον, terebra. Salmatius in Solin.

TRYPANON, τρυπανόν. Vide Terebella.

TRYPHERA, τρυφερὰ, vocatur in genere medicamenta, quæ Lat. Delicata dici possent; & quidem vel ab effectu blando, minuscule dolorifico, vel a saporis suavitate. Ratione prioris olim dictæ fuerunt *tryphera due*, apud Scribon. n. 230. ubi docet, curare hæmorrhoidas. Suntque medicamenta caustica, quæ tamen sine dolore, & molliter exedunt, & urunt. Gorr. Ita & τρυφερὸν dicitur Collyrium ἀδύκτων, quod nullam mordacitatem infert. Gal. lib. 4. de C. M. S. L. c. 7. ad inuisiones, pustulas, χημύσος laudatum. Ratione posterioris olim *Pustillus*, vel *Trochiscus* ad hæmoptoicos utilis τρυφερὸν dictus fuit, teste eodem l. 7. de C. M. S. L. c. 4. Ita & in Dispensatorio Augustano occurrunt quatuor compositiones Electuoriorum, quarum unum purgans est, & *Tryphera persica* dicitur. Reliqua tria vero inter Antidota, & Compositiones Theriacaes referuntur; & dicuntur *tryphera Magna, minor, & Sarraceni-ca*. In pharmacopœa quoque Londinensi novissimæ duæ compositiones hujus nominis leguntur p. 272. seqq. An vero a suavitate ita dici mereantur, alii judicent.

TRYPHONIS Emplastrum, τρυφώνιος ἐμπλαστρὸς, cujus tria genera describuntur apud Scribon. unum *subviride*; secundum *nigrum*, quod & βασιλικὸν dicitur; & tertium *viride*, quod ἀχρὸν vocatur, n. 201. 203. 205. 210. Fuit vero *Tryphon* Chirurgus. Vide Rhod. in Lexic. Scrib.

TRYPHOS, τρύφος, significat frustum, fragmentum: & legitur apud Hip. de frusto amorphæ candente, cui materia ad suffutium imponitur; l. 3. de morb. mul. LXXXVII. 3.

* TRYSMOS, τρυσμός, & τρύζω, idem quod τρισμός, τρίζω. Vide Trismus. Foef. p. 626.

TRYX, τρύξ. Vide Fecula. Fex.

TUBA, σάλπιγξ, proprie instrumentum dicitur Musicum, sonorum, classicum, per inflationem aeris, cujus sonus fortior refertur inter causas epilepsiæ externas. Forest. l. 10. Obs. 54. in Schol. unde detestandos monet tales sonos, d. l. Obs. 4. Ab Anatomicis translatum hoc vocabulum *Tuba* ad canales duos graciles nerveos, & candidos, ab uteri fundo ad testes muliebres excurrentes, *Tubæ Fallopii* dictas; de quibus vide Barth. l. 1. An. c. 27. quas nonnulli hodieque pro adæquato conceptionis organo habere non dubitant. *Tubæ* quoque *aurifubrorum* exiguæ, σάλπιγγίς, qua ignem inflando excitant, ad usum Anatomicum translata meminit Gal. l. 9. An. adm. c. 2. fin.

TUBEL, idem quod *Squama eris*, vel metalli, Gr. λείπς. Vide *Lepis, Squama*. Ruland. in Lexic.

TUBELECH, pro *Duelech*, legitur apud Parac. l. de tart. morb. c. 4.

TUBER, apud Latinos æquivocum est. 1. habet significationem Botanicam, & Gr. dicitur ὑδνον. Vide *Hydnon*. Talia lapidosa describuntur a Chiocc. in Mus. Calc. f. 3. p. 411. ita & Fungi, sive *Boleti Cervini* vocantur *Tubera* a Schroder. l. 4. cl. 2. n. 415. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Deinde etiam habet significationem Pathologicam, quando *tubera* vocantur *tumores*, vel abscessus a corpore in rotundum erumpentes. Scribon. n. 82. Rhod. in not. ad h. l. Ita specialiter a lue venerea oborti Tumores in capite molles, *gummositates* alias dicti, vocantur *tuberositates* a Forest. l. 23. Obs. 23. in Schol. Lang. *tubera* vocavit, lib. 1. ep. 4. Ita etiam diminutivum.

† TUBERCULA ANTROSA, vet. bubones, quia in glandulis tanquam specubus latent. Reimundus vinarius de peste l. 3.

* TUBERCULUM, homonymum est; quod in Anatomicis tribuitur vel circulari fibrositati Pylori instar muscoli Sphincteris, quam alii vocantur *tubercula glandulosa*, teste Barthol. l. 1. Anat. c. 9. vel processibus ossium, *δυσφύσεις* Græc. dictis, qui alicubi *tubercula ossium* vocantur. Idem libell. 4. c. 1. fin. In Pathologicis *Tubercula* Gr. dicuntur φυμαλι. Vide *Phyma*.

TUBUS, *Tubulus*, *τύβυξ*, dicitur canalis quidam fistulosus, sive fistula; & quidem vel sensu proprio mecanico, in quo balnearum *tubuli*, & *tubi* leguntur apud Rhod. in not. ad Scribon. pag. 104. vel translative; eoque vel Physiologico, quando *Tubuli*, vel *Siphunculi marini* describuntur a Chiocco in Mus. Calc. f. 1. p. 56. Ita & *lactei tubi* vocantur canales ab ambitu mammarum ad papillarum veluti centrum coeuntes, Barth. l. 2. Anat. c. 1. p. 332. Vel Pathologico, quando fistulae, vel ulcera *Fistulosa* vocantur *tubi*, vel *tubuli*. Gal. l. 2. de C. M. P. G. c. 22.

TUERI, *φυλάττειν*, *προφυλάττειν*, idem quod *Conferuare*. Hinc *Methodus tuenda sanitatis*, dicitur primaria Medicinæ pars, Græc. *ὕγινη*. Vide *Hygiene*. Jung. Rhod. in Lex. Scrib.

TUMBABA, *Tumpabar*, id est *Sulphur vivum*. Rul. in Lex.

TUMBALUM, idem quod *tubel*, id est *squama metalli*. Rul. & Johnf.

TUMBIL, id est *Terra*. Ruland. & Johnf. in Lex.

TUMEFACIO, *διόγκωσις*. Vide *Dioncosis*.

* TUMOR, *ὄγκος*. Vide *Oncos*, *Oedos*. De *Tumoribus*, plane rebus alienis, v. g. pilis, lignis, testis, culicibus repletis vide Casp. Rejes C. Elyf. q. 36.

TUMULTUS, *θόρυβος*. Vide *Thorybos*. *Tumul-*

tus, & strepitus nimii quantum noceant in doloribus capitis, notavit Hildan. Cent. I. Observ. 20.

* TUNICA, *χιτώνας*. Late idem significat, quod *Membrana*, *μυμήξ*, *ύλη*, uti vult Galen. l. 3. de U. P. c. 9. Omnino tamen aliquod discrimen inter hæc duo vocabula admittendum esse arbitror; dum *Tunica* proprie ad usum spectat, in hoc consistentem, quod aliud corpus tegat, operiat, & involvat, & quasi vestiat. Dieterich. n. 912. ex 7. aphor. 45. id quod de *Membrana*, qua tali; necessario dici non potest, cujus idea consistere videtur in homogeneitate, sive similari natura, & expansione, sive dilatatione: quamvis Bartholino aliud visum fuerit, l. 1. Anat. c. 4. qui *Tunicæ* vocabulum ad vasa restrinxerit, contra Authorem usitatum receptionem. De *Tunicis oculi* vide eund. l. 3. c. 8.

TUPHUS, *Tufus*, pro *Typhos*, *τύφος*. Vide *Typhos*, Keuch. ad Sam. p. 10.

TURAS, Paracelso dicitur effectus arcanus *aque*: quemadmodum *Tbonus* terræ, & *Samies* Aeris sunt effecta: Philos. ad Athen. l. 1. text. 13.

TURBA *magna*, est figmentum Paracelsicum, pertinens ad *Evestrum Propheticum*, & cujus essentia consistit in præfagio omnium eorum, quæ fiunt in quatuor elementorum mundis, d. l. text. 20. Dorn. Rul. Nagæ.

TURBA, *ἄχθος*, vocatur hominum multitudo inordinata, Dieter. nu. 194. Dicitur & de rebus, ibid. *Turba* etiam idem quod *perturbatio*. *Turba* quoque pro *turban* ponitur a Dor. & Rul. de quo p. a. quamvis & hanc addiderint significationem, quod *turba magna* dicitur astrorum firmamenti innumera multitudo. *Turba Philosophorum*, vocatur scriptum quoddam spagyricum, quod occurrit in principio Vol. V. Th. Ch.

TURBATIO, *ταραχή*, *ἔραξις*. Vide *Taraxis*, idem quod *perturbatio*. Sumitur etiam ab Hippocr. pro *irritatione*. Galen. c. 1. de hum. t. 16.

TURBEDON, Arab. nomen purgantis, quod communiter *Turbith* vocatur: de quo p. p.

TURBINATUM, *κωνάριον*, *κωνοειδές*. Vide *conarion*. *Turbinata* quoque vocantur certa quedam *Testacea*: v. g. *Buccine*, & alia, de quibus Aldrov. l. 3. de testac. c. 1.

TURBITH, vocatur purgans quoddam exoticum, simplex, vegetabile: de quo uti certum est, esse radicem quandam; ita adhuc incertum est, cujus plantæ proprie radix sit dicenda. Hujus purgantis descriptionem, & usum Medicum simplicem, & in compositionibus Vide apud Schroder. qui *turpethum* vocavit, l. 4. cl. 4. n. 440. Fr. Hofman. in Clav. ad h. l. Rolf. de purgant. sect. 14. art. 4. per totam
qui

qui *Torbedon* scripsit; Freitag. Auror. Med. l. 2. c. 30. translata porro vox *Turbith*, & *Turpe-thi* ad Chymiam: ubi *Turbith*, & *turpethum minerale* vel in genere dicitur coagulum specificum fixum, quod abstractis impuritatibus, & indomita volatilitate, segregatis in imo vasaforum consistit, & paratur maxime ex mineralibus, quorum essentia, & vis specifica potissimum est in parte constante, aut saltem ut usus artificiosus sit accommodata, in hanc formam redigitur. Vel in specie vocatur *Mercurius absque corrosivo precipitatus* in dulcedinem. Rul. & Johnf. in Lex. Hujus usum noxium in affectibus hepatis, & viscerum abdominis noravit Hildan. Cent. 4. Obs. 40. Plura de *turpethis mineralibus* vide apud Libav. S. A. Ch. lib. 6. c. 14. In specie de *Turpetho Antimonii*, d. l. c. 21. de *Turbith Veneris*, d. l. l. 7. c. 15.

TURBO, homonymon est. Vel enim denotat *ventum procellosum*, qui Græc. *λάλαψ* dicitur. Vide *Lelaps*. Vel *conchyliorum* certa genera, quæ *turbines* vocantur, & describuntur ab Aldrov. l. 2. de testac. c. 16. seqq. Græc. *σερμβοι* vocantur. Vide *Strombos*. Jung. Chiocc. Mus. Cal. s. 1. p. 50. seqq. Differunt a *turbinatis*, quod *turbines* in longiorem, & acutiorem verticem deficiant, quam hæc. Legitur & apud Aldrov. *Turben*.

TURBOTUS, idem quod *Rhombus*, de quo superius sua litera. Mus. Calc. f. 3. p. 419.

TURBULENTUS, *Turbidus*, *παρχαδης*, idem quod *perturbatus*. Vide *Tarachodes*. In specie Urinæ *turbulentæ* dicuntur Hippoc. *ἔρα ἀνταπαρχαδης*, returbatæ. Coac. t. 333.

† **TURCHA**, quibusdam scabiota species infima. Matth. de grad. part. 1. c. 55.

TURCHOSA, *Turcois*, *Turcois*, vocatur gemma, vel lapis pretiosus elegantissime cœruleus: de cuius compositione vide Th. Ch. Vol. IV. p. 190. viribus admirandis, Vol. V. p. 388.

TURDUS, *αἰχλμ*, æquivocum est. Primum enim nomen est avium quarundam: sunt enim certa genera, quæ *turdorum* nomine veniunt: quorum historiam, cum usu in cibis, & Medicina, vide apud Aldrovand. l. 16. Ornith. c. 1. seqq. Jul. Alex. lib. 13. Sal. c. 8. Bruyer. l. 15. c. 37. Deinde nomen est piscis saxatilis, squamosi; cuius etiam plures dantur species, & descriptæ leguntur apud Aldrov. l. 1. de pisc. c. 3. Jul. Alex. l. 14. Sal. c. 3. Bruyer. l. 19. c. 7.

* **TURGENTIA**, *Turgescientia*, *ὄργασμός*. Vide *Orgao*, *Orgasmos*.

TURIONES, sunt teneritates summitatum in arboribus, quæ singulis annis crescunt. Schrod. l. 1. c. 2. lit. t.

TURPETHVM. Vide *Turbith*.

TURPILOQVIVM, Gr. dici posset fortassis

αἰχολαλία, improborum vitium proprium. Nam improbi bulimia *turpiloquii*, imperitica vaniloquii laborant. Utrumque a Medicis sit alienum. Lind. Ex. II. §. 29.

TURPIS, *Turpitude*, *αἰχμοσύνη*, proprie dicitur vitium oppositum formositati, *ἀχμοσύνη*, sive pulchritudini. Gal. l. 11. de U. P. c. 13. Dicitur etiam de moribus, affectibus, fermentationibus, & actionibus humanis, & Gr. dicitur *αἰχμ*, *αἰχρὸς*, l. de cogn. & cur. an. morb. c. 7. *Turpitudines* Hartmannianas false perstrictas a Libavio vide T. IV. Oper. p. 97.

TURREIS, est lapis quem Bood. & experientia, mille testimoniis, in casu a fractura ossa defiliencia conservare docent. Johaf. Lex. lib. 2.

TURRITI, *πυργίται*. Vide *Pyrgite*.

TURSIQ, *φουκινα*. Vide *Phocœna*.

TURTAS, *τέρτας*, vocatur panis, qui constat ex pinguibus palmulis, farina, aqua, & coquitur sub cineribus. Erot. Onom. p. 27. c.

TURTUR, *ἔρυδν*, æquivocum est. Primario ita dicitur *Columba montana*, vel sylvestris, de cuius historia, & usu in cibis, atque Medicina vide Aldrov. l. 15. Ornith. c. 9. Jul. Alex. l. 13. Sal. c. 7. Galen. l. de atten. diæt. c. 6. Bruyerin. de recib. l. 15. c. 34. Schroder. l. 5. cl. 2. n. 69. Fr. Hofm. in Clav. ad h. l. Deinde est etiam nomen pifeis, qui *Pastinaca* alias *marina* vocatur. Vide *Pastinaca*.

TURVA, vocatur cespes bituminosus, & gleba fossilis, quæ accensa facit, ut quotquot adsunt, aut ab eo illustrantur, colore appareant squalido, & morticino, ut mirari id satis rerum harum ignari nequeant. Linden. Ex. V. §. 122.

TURUNDA, *μοτίς*, refertur inter apparatus Chirurgicum: estque nihil aliud, quam linamentum, quod vulneribus inditur. Lat. Penicillus quoque vocatur. Diet. n. 280. Vide *Linamentum*, *lemniscus*, *licinium*, *motos*, *penicillus*, &c. In specie de usu, & abusu *turundarum* in sectione Calculi vide Appendicem aliquot Epistoliarum, apud Hildan. Oper. p. 762. seqq.

TUSSEDO, *βλξ*, idem quod *tussis frequentior*: uti colligere licet ex 2. progn. t. 50. ubi Interpres Gal. Latinus utitur vocabulo *tussedinis*. In Gr. vero legitur *ἄσ βλξων*.

* **TUSSIS**, *βλξ*, a Galeno ita descripta legitur: Est vehementissima quædam efflatio, qua plurimus simul, celerrimeque foras actus spiritus, sive aer attrahit, propellitque una secum suo impetu, quæ vias suas obstruunt, l. 2. de sympt. caus. c. 4. Cum enim externus aer in asperam arteriam trahatur, quæ cartilagineæ, duraque sunt, nec contrahi circa id, quod continet, potest, incitatum hunc excogitavit spiritus exitum, quem

quem vocant *tussim*, quo spiritus sibi ipsi violenter, & cum impetu delatus vias expurgat; non aliter quam tubos, & fistulas expurgant harum opifices: l. 4. de caus. sympt. c. 3. Quamvis vero hæc non sint aliena, recentiores tamen *tussis* naturam multo clarius, & accuratius descriperunt: inter quos cæteris palmam præripuisse videtur Willis Pharm. Rat. Part. II. S. I. c. 4. e quo talem descriptionem formare libet: *Tussis* est exspiratio vehemens, crebrior, inæqualis, & sonora, cum partium musculosarum expirationi potissimum destinatarum, thoracis, laryngis, lumbarium, & abdominis motu spasmodico, facta cum vel sine excretionem alicujus materiæ excrementitiæ, a molesti cujusdam objecti, aut expulsionem a pulmonibus per Tracheæ ductus urgentis irritatione proveniens. Ex qua descriptione simul elucescit differentia inter *tussim humidam*, quæ cum excretionem materiæ; & *siccam*, qua nihil excernitur; cujus meminit Hipp. 4. aph. 54. Videatur & Diet. n. 150. Sylv. Pr. M. l. i. c. 22. *Tussiculofus*, βροχιδης, dicitur; quod vocabulum legitur de Catarrhis 3. aph. 31. Vide Diet. n. 151.

TUTENAG, nomen Metallii Indiæ Orientalis, Europæis incogniti; cujus meminit Rob. Boyle in Experimentis de flammæ ponderabilitate, Exper. 12.

TUTIA. Vide *Pompholix*. *Tutis* factitiæ constructio legatur in Th. Ch. Vol. II. p. 519. De *Tutis* preparatione Vol. III. p. 103.

TUTUS, ασφαλής, Tuto, ασφαλής, idem quod *securitas*. Vide *Asphaleia*, *Securitas*, est primaria proprietas veræ curationis non solum Chirurgicæ, sed omnium etiam aliarum. Consistit vero *Tutum* hoc curationis in tribus, ut affectus percuteretur, ut læsio nulla interveniat, ut ne redeat malum. Gal. l. 14. M. M. c. 13. Junge C. Hofm. Orat. Ifag. 2. p. 112. seqq. Imo in omnibus actionibus *Caute*, & *Tuto*, medicorum Symbolum fit. Diet. n. 121. id quod meliori ratione fieri vix poterit, quam si generale præceptum Zenonis observetur, videlicet si ita agamus, tanquam paulo post pædagogis rationem reddiduri. Gal. de cogn. & cur. an. morb. c. 3.

† TYLLI GRANA; in offic. German. nihil aliud quam Risini minoris semen. Greg. Hymman. de Apopl. c. 39.

TYLODES, τυλωδης, τυλοδης, Gorr. *callosus*. Vide *Callus*.

* TYLOMA, τύλωμα. *Tylofis*, τύλωσις, τύλωσις. Vide *Callus*.

TYMMA, τύμμα, significat *plagam*, ictum, percussionem. Legitur ap. Hipp. l. 7. Ep. XX. 14. ubi apud Lind. legitur *luxatio*; cujus versionis rationem nullam video, cum τύμμα a τύπω, verbero, derivetur. Vide Foef. p. 628.

* TYMPANIAS, τυμπανίας, τυμπανίτης, vocatur species Hydropis sicca, in qua flatus totam abdominis interdum & thoracis regionem tumementem faciunt. Gal. 4. de R. V. I. A. r. 111. Vocatur & *Hydrops siccus*. Keuch. ad Sam. 191. Dicitur vero saltem abusive, & improprie Hydrops, quia nulla peccat aqua, sed flatus. Helm. tr. Ignor. Hydrops, n. 43. Consentit Willis Ph. Rat. P. II. f. 2. c. 4. qui communem Doctorem opinionem de *flatibus* seu causa tympanitis deserens novam excogitavit, & quidem satis plausibilem, ex principiis Physiologicis, & Anatomicis egregie declaratam, statuens, non flatus, sed spiritus animales spasmodico motu agitato, & in fibras partium, & viscerum abdominis membranaceorum adaptos, obque succi nervosi vitiosam dispositionem in recessu impeditos, tantam ventris intumescientiam excitare; unde & seq. hujus affectus construxit definitionem. *Tympanites* est tumor abdominis fixus, constans, durus, æquabilis, renitens, & a pulsatione sonitum edens, a partium, & viscerum membranaceorum inflatione τυμπανίως ortus, propter spiritus animales in fibras istas copia nimia adaptos, ibidemque succi nervei obstruentis vitio a recessu impeditos; cui affectioni consequenter flatuum in locis vacuis aggestio, velut complementum, accedit. Paracelsus statuit duplicem *tympanitem*, unum in *intestinis*, alterum in *Matrice*, l. 1. de tart. tr. 2. c. 2. in not.

TYMPANUM, τύμπανον, proprie vocatur instrumentum Musicum classicum, in quo corium fortiter expansum supra concavum quoddam corpus si percutiatur ligno, sonum edit gravissimum. Per translationem vero nomen hoc quoque attributum cum cavitati, seu *conche*, aliis pelvi in ossibus petrosi meatus auditorii, cui membrana quædam sonoras species transmittens, & ossiculis firmata obtrinsa est; tum ipsi *membranæ*. Vide Barthol. l. 3. Anat. c. 9. & libell. 4. cap. 6. Non esse primarium, & simpliciter necessarium organon auditus illam membranam *tympani*, vult ostendere Bonett. per Observationes in Anatom. Pract. I. f. 19. Observ. 4. p. 344. *Tympanum* quoque vocatur rotunda machina dentata. Oribaf. de machin. c. 4.

ΤΥΡΗΑ, τύρηα, vocatur *exile triticum*, & villius; de quo plura apud Lang. l. 1. Ep. 56. For. l. 4. Chir. Obs. 3. Schol.

ΤΥΡΗΛΟΣ, Τυρβλωτες, τυρβλός, τυρβλότης, τύρβλωσις. Vide *Cæcus*. *Cæcitas*. Dieterich. n. 847.

† TYPHODES FEBRES, id est succedentes, ut *Causodes*, incendentes.

* TYPHODES, τυφώδης. Vide *Typhos*.

* TY-

* TYPHOMANIA, τυφμανία, vocatur mistus affectus ex lethargo, & phrenitide, *lethargicum delirium*. Gal. in def. & l. de comat. c. 2. c. 1. Causa ergo complicata ex descriptione *Lethargi*, & *phrenitidis* petenda erit. Videatur Foef. p. 629. Meminit & Bonett. An. Pr. l. 1. f. 8. Obs. 6. Schol. P. M. de Caldeira exponit per *Coma vigil*, Tom. III. p. 33. quamvis vitiose *typhmania* ibidem ponatur.

TYPHON, τυφον, *Ventus* vocatur, qui densa nube inclusus, præcepit in terram elisus, pulverem soli turbine verrit, arbores evellit, & obvia quævis pessundat. Lang. l. 1. ep. 19.

† TYPHOS, stupor attonitus. Hipp. de Intern. Aff.

TYPHOS, *Typhodes*, τυφος, τυφώδης πυρετός, vocatur species quædam *Febris ardentis*, prolixius descripta, cum suis signis, & symptomatibus, apud Hipp. l. de int. aff. XLII. per totum. Vide Foef. p. 629. Latine redditur *stupor attonitus*, cujus rationem sufficientem non video. Coniuncta hæc febris plerumque cum erysipelate alicujus visceris interno, v. g. hepatis. C. Rejes C. El. q. 68. n. 4. Bonett. d. l.

* TYPUS, τύπος, vocatur *forma*, ordo, & modus *februm*, secundum intensiorem, & remissionem. Gal. l. de Typis l. 1. de Cris. c. 3. Vide Diet. n. 676. Keuch. ad Sam. p. 140.

TYRANNIS, τυραννίς, vocatur *antidotus*, apud Gal. l. 2. de Antid. c. 10.

TYRBE, τυρβή, Lat. *turba*, *turbatio*, idem quod *ἄταξις*. Legitur apud Hippoc. 3. de fract. t. 75. Foef. d. l.

* TYRIA, apud Arabes, & barbaram sectantes Medicinam idem est, ac *Ophiasis*: Tyri enim voce omnes serpentes, & potissimum Viperæ intelliguntur. Castell. Vide *Tyriasis*, *Tyria lepra*. Forest. l. 4. Chir. Obs. 7. Schol.

TYRIASIS, τυριάζις, idem quod *Satyriasis*, h. e. *Lepra Arabum*, *Elephantiasis*. Hild. Ep. 24. Vide *Elephas*.

TYRION, τύριον, vocatur Emplastrum, quod coctura colorem purpuræ *Tyriæ* adipiscitur; & describitur ab Aet. l. 15. c. 12. citante Gorr.

TYRO, *Tyrocinium*, εισαγγώδιον, εισαγγή. Illud dicitur de iis, qui noviter ad artem Medicam accesserunt, ut addiscant ejus præcepta. Hoc de compendiosa artis, & præceptorum comprehensione, Lat. *introducio* quoque dicta. Ita Gal. libell. de pulsibus ad *Tyrones*, sive eos, qui introducuntur, conscripsit, &c. Contra *Tyrocinii Chymici* scriptores invehitur Helm. de Lithias. c. 5. n. 9. & c. 8. n. 9.

TYROS, τυρός. Vide *Caseus*. Unde & *τύρος* dicitur, quando lac comestum in *caseosum* materiam coagulatur. Arist. l. 3. H. A. 120. vocat *τύρον*, *lacis in caseum coagulationem*.

TYRRHENICON, τυρρηνικόν, nomen Emplastrum, cujus sunt immensæ laudes apud Aet. l. 15. c. 14. allegante Gorr. Propterea & *παραπυρετός* dictum esse, idem testatur.

TYRSIS, τύρσις, idem quod *πύργος*, *Turris*. Legitur apud Hipp. 3. de art. t. 23. Gal. in comm. Adde Foef. p. 629.

TYRUS, *Tirus*, utrumque mendose, & ex crassa ignorantia Græcæ linguæ proserpente, vel viperæ *Theriacam* ingrediente sumitur a barbaris Authoribus: unde *Tyriasis*, *Tyria lepra* quoque appellationem adeptæ sunt. Debet enim *Therion*, *Therion*, hoc est *Bestia*, scribi, non per *Ty*.

V

VACCA, ἡ βόσ, dicitur Bos femina. Vide *Bos*. De *Vaccis civrini Scheunemani* per errorem in scripto adductis, & a Libavio acriter satis castigatis vide Tom. III. Oper. Lib. p. 82. *Vacca marina*, est nomen piscis, qui & *Bos* dicitur. Vide supra *Bos*. An vero idem piscis sit, e quo lapis *Vaccæ marine* dictus eximitur, de quo legi poterit Obs. in Ast. Phil. Oldemb. Ann. 1668. nolumus determinare; cum Aldr. nullam lapidis mentionem in descriptione Bovis, vel *Vaccæ marine* fecerit.

VACILLATIO, ἰσχυροσύνη, dicitur, cum de membris corporeis, quæ titubant, aut non sunt fixa; v. g. *dentes vacillare* dicuntur: tum de mente; & ita inconstantiam, vel leve *delirium* notat. Vide *Paraphora*.

* VACUATIO, κενώσις, idem quod *Evacuatio*. Vide *Cenosis*.

* VACUUS, κενός, κενός. Vide *Cenos*. Ardua adhuc hodieque est inter Philosophos disputatio, an detur *Vacuum* in rerum natura? Peripatetici, vel Aristotelici negant, ut Gal. l. 3. de diff. puls. c. 6. item in Th. Chym. Vol. I. p. 198. Recentiores vero Helmontium secuti asserunt, variis conati demonstrare phænomenis. Videatur Helmont. in pecul. tract. inscripto *vacuum Nature*. Vide & Marc. Marci Phil. vet. rest. Part. III. sect. 2. subsect. 3. Nostri jam non est instituti, hanc controversiam dirimere; quamvis tandiu inhæreamus illi sententiæ, dari quidem vacuum in rerum natura, sed non naturale, saltem violentum. Quid Democritus, & Asclepiades per *Vacuum* intellexerint, vide apud Gal. l. de Theriac. ad Pison. c. 11. In foro Medico non ita stricte accipitur, sed saltem pro spatio, in quo præter aerem nil continetur, dict. de diff. puls. loco. *Vacuum pulsus* vero allegorice dicitur, qui arteriæ elevationem quasi facit bullosam, ut digitorum impressioni egress-

egressus per vacua occurrat. Verum ineptam esse appellationem docuit Gal. d.l.

* VAGINA, ἔλυτρον, tribuitur etiam aliis partibus ob similitudinem. Ita *Capsula communis* in hepate Venæ portæ truncum involvens, vocatur *Vagina Portæ*. Barth. l. 1. Anat. c. 14. p. 136. Uteri collum dicitur *Vagina*, quia penem recipit instar vaginæ. Id. l. 1. c. 30. p. 280. Hanc duplicem in uno subiecto observavit Cent. 3. Obs. 2. allegantibus Ephem. N. C. Ann. I. Obs. 110.

* VAGINALIS, ἔλυτροειδής. Vide *Elytroeides*.

VAGITUS, βιβραμὸς, βιβραμῆς, vocatur *ejulat*, & ploratus *infantum*; qui si adhuc in utero fiat, merito habetur pro malo omine. Vide Guldenkle. l. 4. Cas. Med. 24. Ephem. Nat. Cur. Ann. I. Obs. 62. & Ann. III. Obs. 164. ubi quidem augurium illud fallax esse, ostendere conatus est D. Segerus, quo & inclinare videtur Gualter. Nedham Disquis. de format. fœt. c. 3. circa fin. statuens, *vagitus* causam naturalem consistere in aere contento in conceptaculis, sive membranis fœtum involventibus; adjungitque exemplum de Matronæ cujusdam filia, quæ *Vagium* in utero edidit, & vita nihilominus salubri fuit. Hujus vero aeris producti causam refert in liquorem spirituosum, in membrana pro formatione fœtus necessarium, & exhalationum copiam producentem.

VALEO, *Valitudo*, est vocabulum μέσος, & anepititis significationis. Sumitur enim & in bonam, & in malam partem. In illa accipitur pro *Sanitate*, pro *Robore*, & *Virtute*, Gr. ὑγιάνω, ἔρρωμαι, ὑγιάνω. Vide *Hygeia*, *Hygiano*, *Errhoma*. Adde Linden. Exerc. IX. §. 26. XIII. §. 491. XV. §. 108. qui semper de robore exposuit. Quære etiam in Rhod. lex. Scrib. p. 455. In hac pro *morboſa dispositione*: quamvis plerunque additum sit adjectivum, Adversa, mala, sinistra, &c.

VALETUDINARIUS, νοσῶδης, semper in malam partem sumitur de eo, qui morbis vivit semper obnoxius. Vide Dieter. n. 577. Tales vocari in militia *Cassarios*, & *Sonticos*, docet C. Hofm. Apol. pro Gal. l. 3. c. 10. lit. M. suntque qui utuntur incerta, fallacique *valetudine*, e Gal. l. 5. de san. tu. c. 4.

* VALGUS, βλαστός, βλαστέος. Vide *Blasus*.

VALIDUS, idem quod *Valens*, ἐρρωμένος, ἀσθενής, *Robustus*. Dicitur de corpore, & membris robustis, quæ optime ad opera strenua sunt disposita. Gal. 2. de nat. hum. t. 5. Alias & *Validum* sumitur pro *acido*. Scrib. n. 41. ubi Granata mala vocantur *Valida*, quæ Itali *garbi* vocant. Vide Rhod. in not. ad h. l.

VALLUM, χείμαξ, ἔρειον, quid sit, ex Ar-

chitectura militari constare potest; nimirum species munimenti exterioris circa urbem, aut arcem, aut castrum. Per metaphoram *Vallum* quoque vocatur oculorum tegumentum, sive *supercilium*. Keuch. ad Sam. pag. 230. Per similitudinem quoque species *fasciæ* hoc nomine venit. Gal. de fasc. n. 52.

VALRAT, id est *Folium. Ulcæ*, idem. *Rul. & Johnf. in Lex.*

VALVA, est quasi parva janua; uti describitur a Gal. c. 1. de art. t. 23.

VALVULA, vocatur in Anatomicis membrana quædam in vasis quibusdam, & cavitatibus una saltem parte adhærens, in hunc finem parata, ut retrocedenti liquori possit resistere, fluxum vero naturalem non admittere. Talis occurrit satis magna in Intestino Colo, & crassa; de qua vide Barth. l. 1. An. c. 11. p. 92. Hild. Ep. 88. 89. Aliquot in corde l. 2. c. 7. p. 402. seqq. & quamplurimæ in ramis venæ cavæ, libell. 1. An. c. 2. ubi prolixiorum *Valvularum* descriptionem invenies.

VANELLUS, nomen est avis, quæ & *capella*, ἀγυπῶ, *pavo agrestis*, τὸς ἀγροῦ, dicitur; & describitur, cum usu in cibus, & Medicina, ab Aldrov. l. 20. Ornith. c. 63.

* VAPOR, ἀτμός, ἀτμή, ἀτμῆς, proprie dicitur humor in auram resolutus, humor extenuatus; qualis per spiracula cutis naturaliter quotidie exhalat. Vide *Atmos*, *Exhalatio*, *Halitus*. Nec differt descriptio Libavii dicentis: *Vapor* est aer rudiore proxime ex aqua resoluta factus, Tom. IV. Oper. p. 241. Si præternaturaliter sese habuerint, fiunt quoque fuliginosi, fumosi *vapores*; quorum meminit Gal. lib. 8. Meth. Med. c. 5. fin. Contra *vapores* crassos, seu causas morborum hystericoꝝ, & convulsivoꝝ, acerbior scripsit Helmont. negans, se unquam vidisse tales dari *vapores* crassos, & esse contradictionem in adjecto. tr. Jus Duumviratus, num. 17. tr. de Lithias. cap. 9. tr. Ignora Actio regiminis, n. 36. In Chymicis tamen dari quoque *vaporem unctuosum*, qua naturalem, qua artificialem, qui nihil aliud est, quam *primum Ens Mercurii*, quod incipit consistere in vena argenti vivi, aut ex ipso extrahitur per sublimationem artificiosam, de quo *vapore* legatur Libav. Tom. II. Oper. p. 303. & 368. Quin & ipse *Lapis Philosophicus* vocatur *Vapor potentialis metalli*, d. l. p. 421. Alias non negandum, in nonnullis veteres hallucinatos esse in accusandis *vaporibus*, & eorum viis, quod tales e ventriculo ascendant, & capitis dolorem excitent; uti recte hoc notavit Willis de febr. c. 10.

VAPORARIUM, ἀτμιστήριον, idem quod *Balneum Laconicum*, sive *Sudatorium*. Vide *Balneum*.

neum. Quamvis & *sella singularis perforata*, vaporationi destinata, hoc nomine veniat, docente Rhod. ad Scrib. n. 193.

VAPORATIO, dicitur *fomentatio*, vel *fotus*, qui fit mediante vapore aquæ calidæ. Frequenter legitur apud Cels. l. 7. c. 7. 9. l. 8. c. 4. Vide rursus Rhod. in Lex. Scrib. p. 455.

VAPPA, *ξῆμα*, Vide *Oxines*, Vinum vocatur omnibus portionibus spirituosius privatum, quadantenus acescens. Hæc vini corruptio hodieque optime quoque applicari potest ad speciem corruptionis sanguinis, quando est in statu defectiosis; qualis est in sanis post nimios labores, & in morbosa dispositione quartana laborantium, cachecticorum, scorbuticorum. Vide Willis de febr. c. 2. 6. &c.

VARENI, idem quod *Vari*, est symptoma scorbuticum, quod alias *Arthritis vaga* vocatur, consistens in dolore vago, nervosas partes circa articulos affligens, proveniens a liquoris nervosi, vel lymphæ ferefcentis acida acrimonia maligna, & ob tenuitatem facili mobilitate, & vaporositate. De quo symptomate integros libellos scripserunt Drauvviz, & Molembroccius. Meminit hujus nominis Walther. Sylv. Med. p. 1464.

VARICOSUS, *κροσσός*, dicitur de diversis vasorum plexibus circa partes genitales, præsertim virorum. Nam *vasa preparantia pyramidalia* vocat corpus *varicosum* Barth. l. 1. Anat. c. 21. p. 203. & *vasa deferentia*, ejusque principium *Parastates variciformes*, d. l. c. 23. p. 223. Vide *Pyramidalia*. Pampinus. *Parastate*.

VARICULA, i. e. *Varix parva*, vocantur a M. A. Severino intumescens venulæ in adnata oculi tunica, ab acris sanguinis distentione procreatæ: l. de noviss. obs. abscess. c. 9. §. 6.

VARIOLÆ, *Varioli*, terminus antiquis ignotus Pathologicus, denotans peculiare genus Exanthematum pustulorum, cum febre conjunctorum: & ita describi possunt, ac debent: *Variolæ* sunt pustulæ, vel papulæ majores, minoresve, ab initio sub forma macularum rubentium in toto corpore, aut plurimis ejus partibus erumpentes, cum febre acuta Epidemica, in augmento sese elevantes, & sub statu materiam viscidam quodammodo puri similem continentes, interdum & aqueam, tandem in declinatione degenerantes in crustam, post exicationem decidentem, cum variis symptomatibus per diversa totius morbi tempora variantibus, & supervenientibus, genitæ a coagulativis crudioribus in peculiari fermento sanguinis connato delitescentibus portionibus, per contagium virtuale, aut corporale excitatis, in corporis superficie subsistentibus, & per fermentationem coagulativam prorumpentibus.

Qui meliorem hac dare poterit hujus morbi descriptionem, ei minime erimus adversi. Legatur Willis de febr. c. 15. Pienstit. eod. tract. spec. c. 8. & alii Authores, quos vide allegatos a Vvalthero in Sylv. Medic. p. 1466. seqq. E recentioribus adhuc non inepte quoque, & succincte descripsit Junken. Ch. Exp. Cur. Part. II. sect. 2. c. 2. p. 797. seqq. *Variolus*, & *variola* quoque dicitur piscis, alias *Trutta*, & *Aurata* dictus, apud Schr. l. 6. cl. 4. n. 93. Vide *Trutta*.

VARIUS, *πικίλος*, sumitur adjective, & substantive. Illa significatio ex aliis Lexicis jam nota est. Substantive *varii*, & *varie* dicuntur, qui & quæ maculas, & papulas in facie distinctas habere solent, notante Keuch. ad Sam. p. 125.

* VARIX, *κροσσός*, in genere significat omnem Venam dilatatam, Gal. l. de tum. p. n. c. 16. Æginetæ *εὐδελος φλεβός*, dilatatio venæ vocatur, l. 6. c. 82. Proprie, & accuratius describi potest, quod *varix* sit tumor p. n. mollis, inæqualis, nodosus, indolens in ima ventris parte sub umbilico, in seroto, circa testiculos, & frequentius in cruribus occurrens, proveniens a venarum subcutanearum propter sanguinem sculentum, & serosum subsistentem, & collectum nimia distensione. Vid. Diet. nu. 465. Foes. p. 338 seqq. Barth. in valvularum distensionem causam refert libell. r. c. 2. p. 594. Plures Authores de hoc affectu reperies apud Vvalther. in Sylv. Med. p. 1464. seqq. Diminutivum *varicula* vide p. a.

* VARUS, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est quod *vareni*; & notat affectum *arthriticum vagum scorbuticum*, in plurali *vari* dictum, de quo p. a. Vel *varus* dicitur tumor exiguus durus, plerumque in facie obortus, ut & in dorso non iniquens, Gr. *φοιδός*. Vide *Jonthos*. Vel denique adjectivum *varus* notat vitium crurum in figura, oppositum *vulgis*, & Gr. dicitur *καβός*. Vide *Rhebos*.

* VAS, *ἄγγιον*, sumitur Physiologicè, & Mechanicè. In Physiologia *vasa* vocantur canales omnes liquorem aliquem vehentes; & ita comprehenduntur hoc nomine *arterie*, & *vene*. Hinc passim leguntur *vasa spermatica*, *preparantia*, *deferentia*, *vasa lactea*, *vasa Lymphatica*, *vasa adiposa*, &c. Vide plura apud Barthol. in Indice. Diminutivum est *vasculum*: v. g. *vascula buccarum*, hoc est glandularum in buccis. Leguntur apud eundem l. 3. Anat. c. 11. p. 536. sudoris *vascula* in cuticula, l. 1. c. 2. p. 19. Καὶ ἐξοχλιῆτιαν *ἄγγιον* vocatur membrana sætum involvens, Chorion dicta, apud Moschion. l. de morb. mul. c. 36. 38. & ratio datur, quia fœtus in ea tanquam in vase convertitur.

titur. Mechanice vero *vasa*, & *vascula* dicuntur varia Instrumenta intus cava, in quæ liquida præsertim materiæ (quamvis solidæ etiam indi soleant) recipiuntur; quorum usus est in Diæticis, præsertim re Coquinaria, Pharmaceuticis, Chymicis, & Chirurgicis. Suntque fictilia, lignea, metallica. In specie catalogum, & apparatus *Vasorum Chymicorum* lege apud Rolf. Ch. I. A. F. R. lib. 2. cap. 18. Quære etiam in Th. Ch. ut & Libavii Indic. *Vasculum oculare* Chirurgicum Aquapendentis egregie delineavit; modumque applicandi monstravit Scult. Arm. Chir. Part. I. Tab. VIII. fig. 11. & Tab. XXXI. fig. 6.

VASTUS, idem quod *Magnus*, *Grandis*, μέγας. Dicitur de corporibus naturalibus: v. g. Musculi *vasti*. Barthol. l. 4. Anat. c. 12. pag. 582. Tumores *vasti*, dolores *vasti*. Vide Rhod. in Lex. Scrib.

VASUM, pro *Vas*. Legitur apud Scrib. n. 64. Vide not. Rhod. ad h. l.

UATA, ὠτίς, pro ὠτις, Lat. *Aures*; in sing. ἄς, *Auris*. Vide *Aures*. Sumitur & ab Hipp. pro *inflammationibus aurium*, vel etiam aliis morbis gravioribus, l. 6. Epid. f. VI. 28.

VATES, *Vaticinium*, μάντις, μαντεία. Vide *Mantice*.

UBERA, μαστοί, idem quod *Mammæ*: quamvis vocabulum *Ubera* alias brutis potius attribui soleat, quam fœminis. Vide *Mamma*, *Mastor*.

UDOS, ὠδός, Latine *Limen* dicitur, hoc est lignum, vel saxum in ima januæ parte, qua intratur. Legitur apud Hipp. 4. de artic. t. 64. Vide Foef. p. 466.

VECTIO, ἔχνησις, refertur inter motus corporis, & ita inter faciendâ. Gal. l. 1. de san. tu. c. 15. Ejus vero significatio pueris jam nota est e Dictionariis.

VECTIS, μολιός. Vide *Mochlia*. Indeliber Hipp. *Mochlicus*, q. d. *Vectiarius*. Refertur & inter instrumenta ad metallifodinas necessaria, a Rul. in Lexic. Diversorum *vectium* Chirurgicorum descriptionem vide apud Scultet. Arm. Chir. Part. I. Tab. III. fig. 2. & 4. & Tab. X. fig. 6. seqq.

† VEEGARES ZEBELLINAE, animalia Septentrionalia. Beniam. Tudel. Itiner.

VEGETABLE, φυτὸν, φυτικόν. Dicitur r. de anima (Vide *Phytice*) deinde de *plantis*, & *herbis*, quæ generali nomine vocantur *Vegetabilia*: unde pars Medicinæ illa tractans vocatur *Phytologia*: de quo etiam superius suo loco. In hac significatione describuntur a Dorn. Rul. & Joh. *Vegetabilia*, quod sint viridantia radicem in terra defixam habentia, truncum, & ramos in aere; ut sunt herbæ, plantæ, & arbores. Hæc

omnia e sola constare aqua, vult Helmont. tr. Complex. atque Mistion. El. figm. n. 12. 30. 32. Calculum suum addidit Becher. in Metallurgia. De *vegetabilibus* vide plura in Th. Chym. Vol. I. p. 205. 206. Eorum vis, & potentia consistere dicitur in spiritu vegetativo; & est proprie Ignis naturæ, Vol. II. p. 164. seqq. *Vegetabilia* non sufficere in Medicina, neque etiam curare omni noxa, scripsit Rolf. Chym. l. r. cap. r. de *Lapide Philosophico vegetabili*; vel ex *vegetabilibus* parando vide Th. Chym. Vol. III. p. 53. seqq.

VEGETATIO, nomen hodieque Physicis, & Medicis frequentiore in usum vocatum: & in genere ita vocatur proprie actio illa naturalis, qua omnia corpora vere viventia gaudent, dum a primo ortu nutriuntur, & augmentantur, debitamque magnitudinem adeptæ in vigore proprio vitali conservantur. Quæ functio naturalis sub se comprehendit plures subordinatas actiones, rarefactionem; condensationem, filtrationem, imbibitionem; & concoctionem, aliasque plures similes. Quamvis vero hæc *Vegetatio* primo plantis competat, propterea *Vegetabilibus* dicitur: hinc & eruditam scripsit Dissertationem Kenelm. Dygbæus de Plantarum *vegetatione*, a D. Olfredo Dappero ex Anglico Latinitate donatam, in qua præter alia insigne *vegetationis* auctæ exemplum legitur p. m. 65. de planta hordei a Patribus Christianæ doctrinæ Parisiensibus assertata 249. culmos, qui omnes ex una radice, aut grano originem duxerunt, 18000. hordei grana offerentes continente: Facile tamen & reliquis corporibus viventibus, puta animalibus, & homini applicari etiam poterit; quin & ipsi mineralibus, atque metallis attribui; cum videamus, & hæc non solum per appositionem, sed etiam per succi appropriati intrinsecam mutationem in substantiam minerali, & metallicam gigni, augeri, & conservari.

VEGETATIVUS, φυτικός, idem quod *Vegetabilis*. Hanc virtutem quoque inesse metallis, legitur in Theatr. Chym. Vol. IV. pag. 158. nec fortassis absque ratione; cum sensum fide constet, non in quibusvis fodinarum venis quodvis generari metallum, sed & iis inesse principium quoddam specificum determinatum. Verum hæc ad Physicam potius pertinent.

VEGETUS, ἀκμάζων, dicitur partim de corpore, & Gr. δρεως, etiam vocatur; partim de animo. Et qui *vegetus* animo est, Gr. dicitur πρόθυμος: quamvis hoc vocabulum de utroque accipiat. Vide *Prothymia*.

* VEHEMENS, σφοδρός. Vide *Sphodros*. *Vehe-mentia* morbi, σφοδρότης, eadem est, quæ *magnitudo*.

gnitudo. Gal. l. i. de cris. c. 3. *Vebemens* pulvis, idem cum *Forsi*.

VEHICULUM, ὄχημα, vide *Ochema*. *Vehiculum* quoque in Pharmaceuticis dicitur liquor, in quo olea, & arcana Chymica ad gratiorem gustum, vel faciliorem exhibitionem ægris præbentur. Joh. in Lex. l. i.

VELAMENTUM, στέπαγμα, idem quod *Tegumentum*. Vide *Scepasma*. Tribuitur quoque illud nomen interiori intestinorum tunicæ, præsertim tenuium, quæ alias *Crusta membranæ*, Pecqueto *Peristoma rugosum*, Billio *Muscus villosus* dicitur. Horne vero *velamentum bombycinum* appellavit. Barth. l. i. An. c. 10. p. 81.

VELLE, εἰθέλειν, θέλειν, βέλσθαι, ap. Hipp. aliquando accipitur pro *Posse*, 3. de art. t. 106. Adde Gal. in comm. ad h. l.

* **VELLICATIO**, πλῆξις. Vide *Tilmos*.

VELLUS aureum, ἄργυρος. Vide *Deras*. *Vellus aureum* quoque fit ex rore collecto Mensis Maji, ex tritico ante ortum Solis, cælo sereno, loco aperto, expanso linteo, & indifcūm expresso, inque vas fictile incluso. Joh. Lexic. Chym. lib. 2.

VELOCITAS, *Velox*, ἔχθρα, ταχύς, idem quod *Celeritas*, *Celer*: de quibus superius in *CE*.

† **VENÆ SANGUIFLUÆ**, Hæmorrhoidales. Merc. de Ind. l. i. c. 15.

† **VBNA PUTEALIS**, i. e. Cava. Am. Lusit. in Sch. curat. 52. Cent. 1.

* **VENA**, φλέψ. Vide *Phleps*. *Vena Medæna*. Vide *Medæna*.

VENÆ sectio, φλεβοτομία. vide *Phlebotomia*.

VENATIO, *Venator*, κωπηγία, κωπηγός, κωπηγίτης, quid significet, aliunde notum est. Merito refertur inter exercitia, quæ & corpus fatigare, & animum delectare possunt; quo etiam potissimum utuntur magnates, quamvis haud raro in excessu peccent. Meminit Galen. de parv. pil. exerc. cap. 1. Interdum Metonymice *Venatio* accipitur pro *carnibus ferarum*, notante Rhodio ad Scribon. n. 134. ex Sidonio Apollinar. lib. 4. epist. ad Indultrium. Ita & apud Cels. l. 2. c. 18. seqq. aliquoties sumitur.

VENEFICA, *Veneficus*, *Veneficium*, quid significet, ex aliis Lexicis jam notum esse debet. Pertinent hæc inter causas morborum transnaturalis, ut & remedia trans, vel supernaturalia, a quibus Medicus Christianus sibi cavere debet, conscientiam suam consulturus. Vide Diet. p. 977. Jung. C. Rejes C. El. q. 97. n. 12. seqq. Sennert. lib. 6. Med. Pract. part. 9. per totum.

VENENUM, φάρμακον, hujus quoque Latini vocabuli significatio nota est, dum proprie,

& usitate nunc significat omne id, quod corpori nostro quomodocumque communicatum illius universas, aut particulares quasdam, easque principes, ac vitæ summe necessarias functiones incomprehensio modo, atque ferocia indomita adoritur, & lædit, spiritus, & humores, præsertim sanguinem, & balsamum nervorum, corrumpit, coagulat, profligat, pervertit, & deinde partium quoque solidarum substantiæ corruptelam ocyus, tardiusve inducit, & ita in summum vitæ discrimen conjicit. Charl. Ex. X. Pathol. §. 23. Willis de febr. c. 12. Dogm. N.M. G.P. II. c. 8. p. 232. seqq. ubi & differentias *Venenorum* legere licet. Alias etiam vocabulum *Veneri* fuisse μέσον, & indifferens, ita ut in bonam partem quoque sumptum fuerit, patet ex l. 236. ff. de V. S. in quem locum & Theophilus Paraphrastes Græcus scripsit: ἢ μέσον ἐπὶ τὸ ἐνομιλῆ φαρμάκον. Qui *Venenum* dicit, adjicere debet, utrum malum, an bonum. Confirmat hoc Lind. Ex. XIII. §. 316. Paracels. quidem strictius sumit; nihilominus tamen latius, quam propria significatio admittit, dum omne id, quod naturæ nostræ quomodocumque adversum est, *Venenum* appellavit, Paramir. Tract. 2. de Ente Veneni, c. 8. & alibi: quam sententiam & Helmont. in scriptis suis videtur amplexus esse. In Chymicis *Mercurius* quoque dicitur *Venenum*; qui tamen & *Thebriaca*, & *Fermentum* vocatur. Rul. in Lex. Junge Th. Ch. vol. I. p. 741. vol. IV. p. 891.

VENER, id est *Mercurius*. Rul. & Johnf. in Lex.

VENEREUS, ἀφροδισιακός, vel dicitur de hominibus *libidinosis*, & *salacioribus*; vel etiam est Epitheton morbi ex impuro coitu orti, qui alias & *Morbus Gallicus*, *Lues Venerea* vocatur. Vide *Gallicus*. Usurpatur etiam de ipso actu conjunctionis maris, & fœminæ, qui dicitur *Actus Veneræus*. Exempla harum significationum passim occurrunt apud Scriptores Medicos Latinos.

* **VENETICUS**, *Venetus*, ὑπερός, denotat colorem glaucum, vel dilute cœruleum. Unde *oculi Venetici* vocantur, qui suffusione sunt affecti: fiuntque tales duobus modis, vel propter aquam, si nimium fuerit coagulata, vel propter siccitatem, quam patitur crystallinus humor. Gal. l. de ocul. part. 4. c. 12.

VENOSA Arteria, olim dicebatur vas illud sanguineum e pulmone ad auriculam cordis sinistram, & mediante hac ad sinistram ventriculum revehens, ex falsa hypothese, quod e sinistro cordis sinu tantum Arteriæ prodeant, quemadmodum e dextro solum venæ; cum tamen revera ex utroque distinctum par vasorum, *Arteria*, & *Vena* producantur, & reve-

ra *venosa* illa *Arteria* dicta sit vena quoad structuram organicam, & usum; neque pulsus, qui fortassis a nonnullis animadvertitur, arteriarum pulsui respondet. Vide Barthol. l. 2. An. c. 7. pag. 404. Rectius vero dicitur *Vena Pulmonalis*.

* **VENTER**, *κοιλία*, multifariam accipitur. Late a recentioribus Anatomicis, quibus *Ventres* dicuntur insignes cavitates, in quibus nobile aliquod continetur viscus. Hinc totum corpus dividitur in tres *Ventres*: *Inferum*, qui vulgo *Abdomen* dicitur: *Medium*, *Thorax* dictum: & *Supremum*, seu *Caput*. Vide inter alios Barth. Anat. proœm. p. 8. 9. Paulo strictius accipit Hipp. quando vocab. *κοιλίης* aliquando usus pro *Thorace*, & *Abdomine*, excepto capite. Ita de affect. VII. 1. seqq. ubi morbos thoracis recenser: item l. 2. de morb. XLIV. 25. XLV. 33. unde & ad differentiam interdum *Thorax*, ἢ ἄνω κοιλίην, venter superior; & *Abdomen*, ἢ κάτω κοιλίην, eidem vocatur, 7. aph. 38. (Gal. in comm. ad h. l.) l. 1. de morb. XI. 2. 3. XI. 1. 2. &c. Strictè vero accipitur frequentius *Venter*, *κοιλία*, pro *Abdomine*, sive regione sub diaphragmate usque ad genitalia. Neque opus est exemplis hoc demonstrare, cum passim occurrant. Strictissime tandem pro *Ventriculo*; de quo p. p. interdum & sola *intestina*; præsertim ubi apud Hip. sermo est de ventris, vel alvi laxitate, aut adstrictione; quæ affectiones magis spectant ad intestina, imprimis crassa; unde & sunt, qui *Colon intestinum* duntaxat *ventrem* inferiorem vocantur. Gal. 4. de R. V. I. A. t. 112. & comm. 7. aph. 38. In Gr. vocab. *κοιλία* pro excremento alvi acceptum, legitur apud Hipp. l. 4. Epid. XIII. 18. Jung. Foef. p. 344. seqq. Hoc etiam in Latino locum habere, vult Keuch. ad Samm. p. 206. In Chymicis *venter* dicitur Terra. Th. Chym. vol. I. p. 201. 378. *Venter Equi*, vocatur *simus equinus*, Rul. & Johnf. hoc est ignis *ventris equi*, instrumentum solutionis corporum: & fit in duobus vasis, quorum in uno est aqua, in altero *simus equi*, ubi est phiala cum medicina, statque in furnulo, & desuper comburitur levis ignis, ut aqua tantum evaporet, & non bulliat; ibique est canalus, per quem additur aqua, quando minuitur. Proprietas hujus caloris, vel ignis est, quod non destruat oleum, sed augmentet propter suam humiditatem: nam alii destruant propter suam siccitatem. Et uti puer ex calido, & humido augmentatur; sic equi ignis augmentat oleum sua humiditate. *Ignis equi* non fundit, neque comburit, sed domat, & humidum augmentat. Hæc Johnf. de ventre equi. Lex. l. 2.

VENTININA, Paracelfo dicitur ars vaticina-

trix ex vento, quomodo sese habeat celi, & astrorum cursus erga hominem, ratione boni, vel mali effectus. In altera explicatione Astronomiæ. Rectissime vero artibus incertis annumerat; cum nihil aliud sint, quam Nugæ.

VENTOSÆ, vocantur *Cucurbitæ*, absque scarificatione appositæ. Unde & Italis *le ventose* dicuntur. Forest. l. 29. Obs. 22. Schol. Est etiam *Ventosa* epitheton morbi, qui Avic. *Spina ventosa*, vel *Spina ventositas* vocatur: estque nihil aliud, quam cariota ossium affectio cum putrilagine conjuncta. De quo affectu maligno lege apud Avic. l. 4. fen. 4. tr. 4. c. 9. Lang. l. 1. ep. 42. Pandolfinum integro tract. de hoc affectu, *Spina ventositate*, cum notis D. D. Merclini Junioris, Amici nostri honorandi, elegantissimis edito. Imprimis vero integro etiam libro hunc affectum descripsit libro de *Pegdarthrocace* M. A. Severinus. *Ventositas* alias sæpe ponitur pro *Flatulentia*, sive *Affectibus flatulentis*, *φυσώδεις*. Unde & *apostemata ventosa* dicuntur *umores flatulenti*. Forest. l. 3. Chir. Obs. 3.

* **VENTRALIS dispositio**, *κοιλιακή διάθεσις*. Vide *Celiaca*.

† **VENTRICULI CERVIX**, stomachus. Ant. Boniven. de abdit. morb. caus.

VENTRICULATIO, idem quod *Ventriculosa passio*, ἢ ἄλλ' *κοιλιακὴ διάθεσις*. Legitur apud Aurel. l. 3. Acut. c. 17. allegante Foef. in Oecon. p. 346. quamvis incertum sit, qualis morbus hoc nomine veniat propter variam significationem vocabuli Græc. *κοιλίης*. Unde & Cels. plane peculiarem attribuit acceptionem, vel pro Tympanite, vel Colica flatulenta, l. 4. c. 14.

VENTRICOSUS, *Ventriculosus*, vel dicitur qui magnum habet ventrem, *μεγαλόκομος* (Vide *Megalocelos*) Vel qui laborat affectione *Celiaca*. Rhod. ad Scrib. nu. 95. vide *Celiaca*. *Ventriculatio*.

* **VENTRICULUS**, *κοιλία*, proprie dicitur, in quem primum animalia cibum protrahunt. Galen. l. 6. Anat. adm. c. 2. Dicitur quasi *parvus venter*: estque pars organica, in infimo ventre sita, statim sub diaphragmate, Chylificationis officina. Ejus historiam passim vide in scriptis Anatomicis; præsertim inter hos Barthol. l. 1. Anatom. cap. 9. In brutis pennatis quidem duos esse, in ruminantibus quatuor præter Aristotelem in LL. de part. an. & alibi, videatur & Galen. d. l. c. 3. & Barthol. d. loc. Translatum porro *ventriculi* vocab. ad alias cavitates; v. g. *Cordis* sinum dextrum ampliolem, & sinistram angustiolem, qui vocantur *ventriculi*. Barth. l. 2. c. 7. p. 398. seqq. Ad *Cerebri* cavitates; quarum alii tres, alii duas, alii quatuor, Barth. unam saltem numerarunt, l. 3. p. 490. seqq.

VENTRILOQUI, ἐγγαστριμοῖ, vocantur ariolatores, & vates præstigiosi, qui plebi persuadentes imponunt, dæmonem aliquem ab ipsorum ventre voces emittere, spiritum scilicet peculiari quadam arte intus attrahendo; quo fit, ut voces videantur non ab ipsis edi, sed ab alio intra ipsos latente, cum tamen ab ipsis saltem egredi videantur. Nam si id non advertas, putabis, ea a loco aliquo distanti proficisci. Eph. N. C. Ann. I. Obs. 35. p. 20. Jung. Libav. T. IV. Op. p. 27.

VENTUS, ἄνεμος, quid sit, ex Physicis notum esse debet. Quod vero *ventorum* cognitio, quam quisque habeat naturam, proprietatem, & virtutem, Medico sit necessaria, Hippocr. passim inculcavit in scriptis suis, de Diata, Aer. L. & Aq. in Aphor. & confirmavit hoc plerique Interpretes, præsertim Diet. nu. 578. & Charlt. Ex. Pathol. v. §. 12. Apud Spagy. *ventus* quoque de diversis rebus dicitur: v. g. *ventus albus* est Mercurius: *Rubeus*, Auripigmentum rubeum: *Cirinus*, Sulphur. Rul. & Joh. *Venti* quoque sunt *Spiritus*. Imodict. Johnf. l. 2. adhuc subtilius vult philosophari, dicens: *Venti Chymici* sunt Theauri naturæ; nec est aliquid in tota natura *ventis* ipsis pretiosius, & nobilissimum. Vita siquidem, & anima rerum omnium *ventis* deportatur ad res omnes. Est enim *ventus spiraculum* vitæ temporalis, quod alio vehiculo deferri non potest rebus omnibus, nisi *ventis*. Et *ventus* nihil aliud est, quam tenuissima, & subtilissima hujus materiæ pars, quam ignis naturæ, seu lumen cælestis, quod huic materiæ inest, sursum elevat, & fit vapor, & *ventus*, qui summopere custodiendus est, alioquin tota Alchymia esset inutilis. Custoditur autem *ventus* ille, & vapor, si in vasis vitreis, perquam optime obturatis, dum erit a materia sua, & corpore continuatur, nam frigiditate vasis, & aeris in vase conclusi *ventus* ille, & vapor fit tandem aqua, & pluvia Chymica, quæ terram suam irrigando sæcundat, non secus ac in magno mundo vapores, & *venti*; qui calore naturali terræ sursum in aerem pelluntur, frigiditate aeris, & ipsius humiditate convertuntur in pluviam, & aquam, quæ super terram decedit, & suo irroratu ipsam sæcundat; quia tenuissima, & subtilissima inferioris elementi pars, qua reliquorum Elementorum vires, & energias in se coarctet. Hætenus Joh. An non vero hic iterum Gal. adagium commode applicare liceret: Nihil apprehende, & fortiter tene? Quod & ipse *Lapis Philosophicus Ventus Hermetis* dicatur, legi poterit ap. Libav. T. II. Op. p. 428.

VENUCULA, est nomen *Uvæ*, quæ alias *Aspiana*, *Scirpala*, *Sticula*, *Stacula*, *Moschatella*

vocatur. Lind. Ex. X. §. 99.

VENULA, φλεβίον, diminutivum *venæ*, q. *Parva vena*. Sumitur ab Hipp. pro *Arteria*, l. 6. Epid. l. 6. t. 2. Junge Gal. in comm.

VENUS, ἀφροδίτη, æquivocum est. Tribuitur enim hoc nomen Planete circa Solem locum suum obtinenti, qui pro diverso positu ante Ortum Solis *Lucifer*, post occasum apparens *Hesperus* nominatur. Deinde ita vocatur *Dea Gentilium*, ex spuma maris nata credita, *Cupidinis* mater, *Cypris*, vel *Cypria* dicta, omnis lasciviæ, & salacitatis dux, & regina. Hinc translata vox *Veneris* a veteribus, & recentioribus Medicis ad ipsam generationem; ut *Venus* nihil aliud notet, quam congressionem maris, & fœminæ, licitam, & illicitam. Ita inter alios Linden. de licita scripsit. *Venus* concessa hominibus est, cum boni alicujus consequendi gratia, tum mali averruncandi; Ex. XV. §. 87. Jung. Diet. n. 140. Tandem & a Chymicis *Venus* vocatur *Cuprum*, sive *Æs*: de quo suo loco. *Veneris gradus* est mitis, atque dulcis naturæ, viridis vitæ. Dorn. in Dict. Parac.

VENUSTAS, idem quod *Formositas*, *Pulchritudo*, κάλλος. Leporum est *Venustatis* decorem in septimum, aut nonum diem prorogari, fabulosum omnino videtur. Lang. l. I. epist. 67.

VER, ἔαρ. *Vernus*, ἐκρινός. Vide *Ear*.

VERATRUM, ἐλέβορον, idem quod *Helleborus*: de quo supra in HE.

VERBERA, πληγαί, quid sint, pueri notunt, idem quod *Plagæ*, *Perussiones*. Pertinet inter causas quandoque morborum, quandoque & inter remedia. De hoc testatur Rolf. quod Empiricus quidam maniacos, & melancholicos solis flagris, & *verberibus* curavit. O. & M. M. Sp. l. 14. s. 3. c. 17.

VERBUM, λόγος, ῥήμα. Ejus significatio notior est, quam ut opus sit *verbis*. An *verbis* quædam insit virtus Medica, prolixè ventilavit C. Rejes C. El. q. 22. Et quomodo *Paracelsistæ* abutantur, & pervertant sententiam illam, *Verbum DEL* sanat omnia, docuit Libav. T. IV. p. 7. seqq.

VERDETUM, vocatur color viridis ex vapore fortis aceti æneas laminas perfundentis. Vital. p. m. 224.

VERECUNDIA, αἰδώς, αἰσχύνη, idem quod *Pudor*. Vide in PU.

VEREDARII, *Vermes*. Vide *Cutambuli*.

VERETRUM, idem quod *Penis*, membrum virile: de quo vocabulo vide Rolf. de part. genit. P. I. c. 43.

VERGILIAE, πλειάς, πλειάδες. Vide *Plejas*.

VERITAS, ἀλήθεια, est ens reale *verum*, uti rectè vocavit Helmont. tr. Venatio scient.

n. 27. Hanc etiam Medicum sectari debere, docet Gal. l. de Art. Med. const. c. 7. & alibi scribit. Et quis contra *veritatem* hiscere potest? Scrib. n. 84. & *Veritas* favori anteferenda. Amicus Galen. amicus Hipp. amicus Arist. magis amica *Veritas*. *Verum Spagyricum*, est rerum a natura productarum centrum, in quo virtus omnis, & ejusdem rei *Veritas*, atque potentia delitescit, per hanc artem ad actum deducenda. Th. Chym. Vol. V. p. 410. Enimvero modo negotium non magis imaginatione vana, & opinione niteretur, quam ente reali! Alias rectissime Rolink. *Veritatem* Medicam duplicem fecit: aliam ad *amussim talem*, quæ infallibilem infert certitudinem: & aliam, quæ ut plurimum talis. Ad primam pertinent nonnulla Theoremata Physiologica. Ad hanc Prædictiones salutis, & mortis. Ord. & Meth. Med. Spec. l. 3. f. 2. c. 3.

* VERMES, ἕλμινθες, idem quod *Lumbrici*. Vide *Helminthes*.

VERGO, ῥέπω. Vide *Rhepo*.

VERMICATA, vocantur a nonnullis *Lentiginos*. Fallop. de ulc. c. 23. T. I. p. 612.

* VERMICULANS, σκωληκίζων. Vide *Scolecizon*.

* VERMICULARIS, σκωληκοειδής, idem quod *Vermiformis*. Vide *Scolecoides*.

VERMICULUM, i. e. *Elixir*, *Tinctura*. Rul. & Jon. in quo *Vermicylum* legitur.

* VERMIFORMIS, σκωληκοειδής. Vide *Scolecoides*. Dicitur & vermis cerebri. Castell.

VERMILION, i. e. *Cinabrium*, vel *Minium*. Rul. & Joh. in Lex.

VERMINA, *Verminatio*, *Verminosus*, σφόδρα, σφοδρόχυσος. Vide *Strophos*. Alias *Verminosus* proprie dicitur de materia, in qua *vermes* generantur. Ita & sanguis *verminosus* hodieque passim legitur; & in specie in Bonetti Med. Sept. l. 2. f. 22. cap. 1. p. 493. Dicitur & ibidem *Verminans*. Affectus etiam talis *Verminatio* appellatur. Plura de hominibus *verminosus*, & *verminatio* continua legantur apud eundem d. l. 3. f. 16. c. 1. seqq. p. 626. seqq.

* VERNACULUS, ἔνδημος. Vide *Endemos*.

VERNICE, i. e. *Vernix guttosa sicca*. Rul. & Johnf.

VERNISUM, idem quod *Vernix*, *Sandaraca* alias vocatur, vel *Gummi Juniperinum*, & ita *Vernix sicca*, vel liquor ex hoc gummi paratus, estque *Vernix humidus*. Schr. l. 4. cl. 1. n. 179. *Vernisum* vero legitur ap. Helm. tr. de Lith. c. 3. n. 7. De *Vernicis* variis speciebus vide Morley Coll. Chym. Leid. c. 504. seqq.

VERNUS, ἐαρινός, dicitur vel de ipso tempore; & ita idem est, quod *Ver*. Vide *Ear*. Vel morbis, qui *Vere* solent esse frequentio-

res; & *Morbi verni*, sive *vernales* vocantur: quorum Catalogum recenset Hipp. 3. aph. 20. Jung. Diet. n. 228.

VERRES, vocatur *Sus mas*; quemadmodum *Aper Verves sylvaticus*. Lang. l. 1. ep. 61. Schr. l. 5. cl. 1. n. 3. & 34.

* VERRICULARIS, ἀμφιβληστροειδής, *Amphiblestroides*, vocatur tunica oculi propria, quæ a cerebro ad oculos profecta humorem vitreum, & crystallinum ambit; cujus tunicæ figuræ in latum diffusi, atque expansi nervi *verriculo* similis apparet. Vocatur & *Retina*, vel *Retiformis*; quod reti etiam sit similis. Gal. negat, esse veram tunicam, sed potius cerebri portionem quandam exemptam, l. 10. de U. P. c. 2. Confirmat hanc sententiam suo calculo Barth. l. 3. An. cap. 8. p. 518. statuens, esse medullaris substantiæ mucum.

VERRISTÆ, vocantur Paracelso summum arcanum in Epilepsia, una cum *Granagranis*, de caduco matricis §. 9. Quid vero sint, non explicat.

* VERRUCA, Græcum nomen non occurrit generale. Sunt vero *verrucarum* species duæ, *Acrochordon*, ἀκροχορδών, & *Myrmecia*, μυρμηκία, de quibus vide suis in literis. Galen. lib. 2. Meth. Med. c. 2. *Verrucosa ulcera*, vocantur dura, quæ alias ἐχθροὶ δὴ dicuntur. Vide *Ochthodes*.

VERSIO, Ἰσπὶ *Chymica*, vocatur formarum manifestarum in occultas; & sit corruptione formæ specificæ, generationeque generalis formæ, videlicet elementorum decompositorum in composita, & impurorum in pura conversione. Th. Ch. Vol. I. p. 199.

VERSUS, εἰχός, ἔπος, μέτρον, *Theriaca Versibus* descripta hanc habere utilitatem dicitur, quod facilius memoriæ mandetur, nec a suo ordine perverti possit. Galen. lib. 1. de Antidot. c. 16. princ. Q. Serenus Sammonicus etiam suam Medicinam metrice, sive *Versibus* conscripsit. Ita & Scholæ Salernitanæ Medici: quamvis non sustineant *Versus* illi regulas Poeticas.

* VERTEBRA, σπόνδυλος. Vide *Spondylos*. *Vertebratus Musculus* dicitur, cujus utraque extremitas *Vertebris* continua est. Barth. l. 4. An. c. 7. p. 569.

* VERTEX, κορυφή. Vide *Coryphe*.

VERTEBULUM, significat caput Ossis globosum, quod alterius sinui ad articulationem inseritur. Hieron. Fab. Aquap. de off. Deartic. P. II. p. m. 179.

VERTICELLI *marini*, σπόνδυλοι θαλάττει, vocantur *Zoophyta*, tuberosa, quæ & *Vertibula*, alias *Tethya* nuncupantur: de quibus vide Aldr. de Zoophyt. l. 4. c. 2. aph. 18. *Verticillum*, vel

vel *Verticulum*, etiam dicitur quodlibet Os Dorfi, i. e. *Vertebra*. Vesal. l. 1. de H. C. F. c. 3.

VERTIGO, *δινος, σκοπέδον, ἰλιγγος*. Vide *Dinos*.

VERTA, vocatur quarta pars libræ. Dorn. Rul. & Johnf.

VERVA, vocantur apud Scrib. n. 16. *Armille*, amuleti loco gestatæ; quamvis Rhod. legendum existimet *Virias*, aut *Viriolas* eboreas, Gr. *Ψάλλα, & βρεχιάλιον* dictas. Aut *Verucla*, vel *Verucula*, Not. ad h. l. p. 55.

VERUCLA. Vide *Verva*.

VERVEX, id est *Aries castratus*. Schr. l. 5. cl. i. n. 30.

VERUM, *ἀληθές*. Vide *Veritas*.

VESANUS, *Vesania*, in genere, idem quod *Insanus*, *Amens*, *Delirus*, *Furiosus*, *πρῶφρων, πρῶφροσύνη, μανία, &c.* Ita Amor *vesanus* vocatur delirium ex nimio amore erga fœminam obortum: de quo For. l. 10. Obs. 29. cum Schol. Parac. vero distinguit inter *vesanos*, & *insanos*; hos describens, quod sint amentes a nativitate, & hæreditario malo; *Vesanos* vero, qui per victum, aut medicamenta forinsecus advenientia: de morb. am. tr. i. c. 5.

VESCOR, idem quod *Edo*, *Comedo*.

* VESICA, *κύστις*. Vide *Cystis*. In Pharmaceuticis, & Chymicis *Vesica* vocatur vas metallicum ex cupro, in forma vesicæ, vel ovi, duorum, aut trium pedum altitudinis, convenientisque latitudinis formatum, & circa fastigium apertum, ut intra sinum suum convenientem alembicum recipere possit; qui adeo cum orificio *Vesicæ* quadrare debet, ut tam apte invicem concludatur, ne minimum inde expire queat. Impositum capitellum e suo vertice canalem duum, aut trium pedum altitudinis emittere debet, qui in summitate aliud capitellum ab aheno aliquo semper frigidum continente, qua spiritus in alembicum elevati refrigerari, & condensari possint, circumdatum sustinet. Ex hoc capitello Epistomium, seu canalis procedit, qui vapores condensatos guttatim in vas suppositum deducit. Hujus *Vesicæ* usus in vegetabilibus non est negligendus. Hæc Rul. & Johnf.

VESICATIO, vocatur symptoma superveniens combustionem ex aqua, vel igne: de quo plura videantur apud Valesc. de Taranta Philon. Chirurg. cap. 22. & ex hoc Forest. l. 2. Chir. Oper. Obs. 17. Schol. Unde & effectus vesicatorii remedii *Vesicatio* dicitur Blasio, Med. Un. p. 44.

VESICATORIUM, vocatur *Cauterium* quoddam *potentiale*; & est species *Sinapismi* fortioris, quo ut plurimum virtute cantharidum, aut alterius medicamenti cavistici vesicæ in

cuticula excitantur. De his vide passim in Practicis: Descriptio Schr. l. 2. c. 44. fin. Morell. de Form. Rem. l. 2. f. i. c. 14. Vocatur a Diosc. *ῥίζη καιθάρου καὶ ἰσχυροῦ*, l. 3. c. 63. a Rolf. *Vesicantia*, quorum historiam tradidit O. & M. M. Sp. l. 4. f. 7. p. 3. c. unic.

VESICULA, *λύσιγγος*, diminutivum *Vesicæ*. Frequenter usurpatur de folliculo fellis. Vide *Cystis*.

VESPA, *σφήγγος, ἀνέλυτρον*, dicitur insectum api simile, aculeatum; cujus historiam, cum usu, & noxa, recenset Aldr. de Insect. l. 1. c. 6. Ex cadavere equino putrescente generari, testatur Lang. l. 1. ep. 14. *Vesparum* puncturam quandoque esse periculosissimam, confirmant Obs. Hild. Cent. 4. O. 78. seqq.

VESPER, *Vespera*, *ἑσπέρα*. Vide *Hespera*.

VESPERNA, vocatur quarta cibationis diurnæ pars, merendam sequens: & legitur apud Franc. Bonamicum de Alim. l. 3. c. 40.

VESPERTILIO, *νυκτερίς*, est animal bipes, alatum, & volans, sed non pennatum, muribus plerunque simile, viviparum; cujus historiam cum usu tradidit Aldr. l. 9. Ornith. c. 1. Gal. l. 10. S. F. §. Sanguis *nycteridos*.

* VESTIGIUM, *ἵχνος*. Vide *Ichnos*.

VESTIMENTUM, *Vestis*, *ἱμάσιον, εἰμάς, ἐσθῆς*, quid proprie significet, aliunde constat. Metaphorice etiam tribuitur *telæ* araneorum, & *testis*. Keuc. ad Sam. p. 279. Abusive vero, & valde incongrue ignis Divinus, & Sal *vestium* nomine veniunt, in Th. Ch. Vol. VI. p. 16.

VETERASCENS, *παλαιόωρον*, dicitur de pinguedinibus, quæ progressu temporis acrimoniam, & rancorem acquirunt, Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 5. circa fin.

VETERANA, vocatur a Gilberto *Morbillus*; uti scribit For. l. 6. Obs. 44. Schol. fin.

VETERINARIA, *κτηνιατρική*, vocatur ars, quæ tractat curationem morborum in jumentis, & pecudibus. *Veterinarius*, *κτηνίατρος*. Quamvis vero ratione finis, & intentionis, cum arte Medica convenire videatur; ob subjecti tamen insigne discrimen, quo Homo nobilissima creaturarum multis parasangis antecedit bruta, ut & ob maximam differentiam inter eos, qui exercent *Veterinariam*, & veram Medicinam, minime conjungendas esse, rectissime judicant ii, qui dignitati suæ melius consulunt, contra Plempium in Fund. Med. & Bonett. An. Pract. l. 1. f. 13. Obs. 32. Schol. p. 272. Conscriptit talem Medicinam Publ. Vegetius appellans *Mulo-Medicinam*; in quo scripto plura occurrunt vocabula Latino-barbara, quæ etiam Lexico huic inferi potuissent: v. g. Morbus subtercutaneus, farciminosus, subrenalis, strophosi, epistomici, Appiosi, Pullaria, &c. nisi nefas duxissemus, artem

artem nostram *ἑπιμενεύτην Veterinariis* terminis sordidare.

* VETERNUS, *ἀθήρητος*, *Veternofus*, *ἀθήρητικός*. Vide *Letbargus*.

† VETERNUM, aqua intercus, Servio ap. Hadrian. Jun. in nomenclat.

† VETERNUS, Capitis affectus. Cato apud Festum. *Veternofus* quam plurimum bibit, tam maxime fitit.

VETUS, *παλαιός*. Vide *Paleos*.

VEXO, *λυκίω*. Sumitur in Med. in malam partem; & significat *molestiam affero*. Diciturque de Morb. uti explicavit emphafin hujus verbi Lind. Ex. 15. §. 79. Rhod. quoque *vexavi* explicat per *gravius affligi*, raptari huc, & illuc, distrahi: Lex. Scrib. p. 457. Cujus vero autoritate *Vexationem* pro cutis fugillatione accipi scripserit Blanc. in Lex. nobis non constat, cum in nullo eorum qui ad manus fuerunt, auctore invenire potuerimus. Alias *Vexatio* etiam sumitur pro paroxysmo doloris Arthritici a Joh. Th. Minadool. de Arthr. c. 33. p. m. 79. seqq.

VIA, *ὁδός*, quid proprie significet, non pertinet ad Medicinam. Nihilominus per translationem frequenti in usu est vocabulum hoc; dum sumitur pro *Ratione*, vel modo aliqui *tractandi*, aut perficiendi. Ita accipitur a Galen. c. 3. in 6. Epidem. t. 20. Ita *Via* veritatis vocatur Philosophia. Ita *Via* ad sanitatem, est *Via* rectissima ad Deum. Linden. Exerc. III. §. 19. *Via* quoque duplex, *humida*, & *secca*, dicitur esse in negotio Lapidis Philosophici; quorum illa facilior, hæc difficilior habetur. Th. Chym. Vol. VI. p. 529. 530. seqq. *Via* stomachi, & ventris, vocatur *Oesophagus*, apud Barth. l. 1. An. c. 12. p. 447. *Prima Vie*, dicuntur oesophagus, ventriculus, & intestina cum appendicibus eorundem, in quibus non tantum purgantia, & vomitoria, sed & alia medicamenta intus assumta virtutes suas exerunt, ut operationes suas postmodo determinate edere possint. Vvillis Pharm. Rat. P. I. l. 1. c. 2. Nonnulli etiam *Vasa Meseraica* inter *primas Vias* referre non dubitant.

VIBICES, *μόλωπες*. vide *Molops*.

* VIBRATIO, *κλόση*, est agitatio, & motio corporis, & membrorum involuntaria, ut conquiscescere non liceat, etiam si strenue renitatis. Gal. l. de rem. c. 6. Vide *Clonos*.

VIBISSÆ, vocantur Pili in naribus, quas Blanus (an ex errore) *Vibriscos* nominavit: Med. Univ. in proleg. p. 2. & p. 157. Illud vero habetur apud Barth. Anat. p. 530.

VICINITRAHA, aut *Vicinistractus*, respondet Gr. *ἐπιπέλας*; & illud Felicianus excogitavit; hoc Ingrassias. Vide hujus Schol. in Gal. de tum. p. n. Schol. 24.

VICTICELLE liquor, aut *Viticella*, dicitur Parac. genus vini: & legitur in Scholiis ad Libell. II. de Tartaro.

* VICTUS, *δίαιτα*. vide *Dieta*.

VIGESIMUS, *είκοστή*, scil. *ἡμέρα*. Refertur ab Hipp. 2. aph. 23. inter dies Criticos. Huncque fortiolem esse statuit, quam *vigesimum primum*, l. 3. de dieb. crit. c. 9.

VIGILANTIA, *Vigilia*, *ἀγρυπνία*, *ἐγρηγόρησις*, opponitur somno; estque res non naturalis, & causa sanitatis, morborumque procatartica, consistens in exercitio sensuum, & motus, a spiritu animalium activitate expedita dependente. Jung. Charlt. Ex. vii. Pathol. §. 4. & Dogm. nostra P. v. c. 4. Diet. n. 5. & supra vide *Egrogorsis*.

VIGOR, *ἀκμή*, vide *Acme*. Adde Lind. Ex. XII. §. 85. 86.

* VILLI, idem quod *Fibræ*, *ἴνες*. vide *Fibra*. *Villi* a Laurent. Bellini in præfat. Operis de Puls. Urin. &c. restringuntur ad fibras musculorum in tendinem coeuntes. *Villosa crusta*, quid sit, ap. Vvillis, vide supra *Crusta*.

VILTRUM *Philosophorum*, est *Alembicus*. Absolute tamen positum est *manica lanea*, in modum Hipp. velut *lingula*, per quam liquores clarificantur. Dorn. Rul. & Joh. At communiter per F scribi solet in hac significatione *Filtrum*. Vide supra *Filtratio*.

VINACEI, vel *Vinacea*, *τέμφαλα*. Vide *Stemphyla*.

VINCULUM, *δεσμός*. Vide *Desmos*. *Vinculum Sostrati* descripsit Gal. de Fasciis n. 81. & ex hoc Scultet. delineavit, Arm. Chir. P. I. Tab. XXXV. fig. 6.

VINDICTA, *ἀπειτιμώρησις*, est accessorium iræ, non hujus essentia. Gal. l. 2. de san. tu. c. 9. Dicitur & *Ultio*.

VINOSUS, *φιλονειός*, *amans vini*, qui non expectare potest commodum tempus ad bibendum vinum. Lind. Ex. XVI. §. 224. *Vinosus* liquor sine vino quis sit, vide *Liquor*.

† VINUM STYBELITES, quod sua sponte ex uvis passis distillat, vinum ultro effluentibus uvis: Tetr. 4. ferm. 3. c. 24. Egin. c. 8.

† VINUM GRÆCUM, a vite potius, quam a solo Alphonso Lopez, in Galen. de Euchimia fol. 48. item Guarnetum Altimar. lib. 1. c. 64.

† VINUM PONTICUM, Arabibus acerbum. Pifanellus de esculentis, & potulentis.

* VINUM PROTROPUM, quod ex vinis nostris expressum stillat. Mercat. de indic. Med. l. 1. c. 2.

* VINUM, *οἶνος*. vide *Oenos*.

VIOLENTUS, *βίαιος*, significatio hujus nota est; & dicitur de eo, quicquid a vi, & impetu quo-

quodam dependet. Opponitur *spontaneo exu-
sio*. *Violentam mortem* facere cadaver flacci-
dum, scribit Helm. de flat. n. 14.

VIPERA, ἕχιδνα, ἕχιδνα. vide *Echidna*. De
Vino viperino vide Libav. T. II. Oper. p. 198.
Viperæ caudinosæ Anatomiam scripsit Eduard.
Tyson. Med. Londinenf. uti patet ex Act. Erud.
Lips. An. 1684.

VIR, ἀνὴρ, recte dixit Lind. esse nomen *Sex-
us, Aetatis, Status, & Dignitatis*, Ex. XIII.
§. 9. seqq. Prima significatio frequentissima est:
quo pertinet quæstio illa, An *Viri* possint in fœ-
minas mutari, & vice versa; Id quod affirma-
re videtur Lang. l. 1. ep. 70. Rectius tamen negat
C. Rejes C. El. q. 57. nu. 19. dicens, esse talia
exempla vel pro fabulis, & figmentis Poeti-
cis habenda; vel utrumque sexum habuisse,
uno præ altero supereminente, vel dæmonis
vastritæ contigisse. Ad primam significationem
pertinent & Derivata *Virilus, Virilitas*. Ita
Virile membrum vocatur *Penis*, ad discrimen
Pudendi muliebris. Virilitas, ἀνδρεία, ἀρρεῖότης,
opponitur *θηλυπᾶτι, fœminæ naturæ*. Gal. l. 1.
de fem. c. 15. Altera significatio est præ reli-
quis emphatica, magis denotans *marem mediæ
aetatis*, qui neque iuventutis calore, neque senec-
tutis frigore infestatur. Cels. l. 2. c. 1. Et in
hac significatione sumisse Hipp. l. 5. Epid. II.
7. vult Lind. d. l. §. 15. In tertia *Vir* idem est,
quod *Mavitus*: de quo superius in MA. Quar-
ta Rhetoribus, & Jctis magis, quam Medi-
cis usitata; & exprimit *vigorem corporis, &
aumi*: Unde proverbialis locutio, *Virum* se
præstare. Vide Lind. Ex. III. §. 28. *Vir* quo-
que dicitur in negotio Lapidis Philosophici
illud *metallum*, vel ejus metalli semen, quod
jungitur *Argento vivo*, tanquam fœminæ. Li-
bav. Tom. II. Oper. p. 142.

VIRAGO, ἀντιάνδρα, epitheton olim *Amazo-
num*, vocatur fœmina quoad sexum, quoad
vires vero corporis, & animi mascula. Tales
non esse facile obnoxias morbis hysteris, &
muliebribus, scripsit C. Rejes C. El. q. 46. n. 15.

VIRE, ἰσχύς, ἰσχύς, idem quod *Facul-
tas, Virtus, Vis*. Vel dicitur de ipso corpore
humano; & indicant sui conservationem. Gal.
l. 9. M. e. 13. Suntque vel *Naturales*, sub qui-
bus & *Vitales* comprehenduntur, & *Animales*,
de quibus videatur Linden. Ex. XIV. §. 40.
seqq. Vel dicitur de Medicamentis. De his vi-
de Schrod. lib. 1. c. 30. & plures alios. Quæ
etiam supra in *Dynamis*.

VIRGA, ῥάβδος, proprie quid significet, ex
aliis jam constat Lex. videlicet *Bacillum*, præ-
sertim arboris viridis, æqualem, & longiuscu-
lum. Tribuitur vero postmodo & aliis rebus:
v. g. *Plastræ*, quæ est species *Consolidæ*; & di-

citur *Virga aurea*, alias *Consolida Saracenicæ*.
Deinde *bacillis*, qui applicantur in fracturis,
ap. Hipp. 3. de fract. t. 29. Jung. Gal. in comm.
ad h. l. Porro *Membrum virile* quoque in An-
atomicis vocari *Virgam* a Medicis, notissi-
mum est ex antiquis, & recentioribus Scripto-
ribus. Ita & *Clitoris virga muliebris* appel-
latur. Barth. l. 1. Anatom. c. 34. in princ. Di-
minutivum Latinum est *Virgula*; & ad pro-
priam significationem pertinet *Virgula bifur-
cata metallica*, vel *Divinatoria*, qua indagantur
diversa metalla, & eorum venæ; de cu-
jus virtutibus, præparandi, & utendi modo
legi poterit Bas. Valent. in Testam. ultim. P. I.
ubi variarum meminit *Virgularum, lucentis,
candentis, salis, furcille, trepidantis, cadentis,
obsis*, cap. 22. seqq. ad 28. Th. Ch. Vol. IV.
p. 242. 322. Libav. T. III. pag. 260. Fr. Hofm. in
cl. ad Schrod. l. 4. cl. 1. n. 108. p. 454. seqq.

VIRGATA, dicitur sutura Cranii, quæ alias
Sagittalis, Jugalis vocatur. Barth. libell. 4. An.
c. 5. p. 705.

VIRGO, *Virgineus, παρθένο, παρθένο*. Vi-
de *Parthenos*. Spagyricæ quoque *Virginis* no-
men tribuitur *Mercurio*. Libav. T. II. Op. p.
351. Et Aqua alba Mercurialis vocatur *Virgo
habens uber unicum*, Th. Ch. Vol. III. p. 22.
Virginale claustrum, vocatur *Hymen*: de quo
vocabulo supra in HY. *Virginalis* adstrictio,
Mercato dicitur *Matricis* post nimiam e par-
tu distensionem factam in pristina angustiam
reductio: l. 5. de Mul. affect. c. 14. p. 65.

VIRGULTVM, idem quod *Virga*. Hinc Dorn.
descripsit *Virgulta fossorum*, quod sint thesau-
rorum indices virgæ, in Dictionar. & haud
dubie respexit ad Parac. locum, l. 2. Phil. sa-
gac. §. Quid sit *Necromantia cœlestis*; cujus
duæ species recensentur, *Adech plumbeus*, &
Virgulta directa, quæ aperiunt occulta.

VIRIÆ, *Viriolæ*, idem quod *Verræ*, vel *Ver-
ruclæ*. Vide *Verræ*.

VIRIDELLVS morbus, dicitur Paracelso *E-
pilepsia*, vel *morbus Caducus*, ob hanc ratio-
nem, quia *Viridellus* curat illum: *Paramir. l.
1. c. 6*.

VIRIDIS, χλωρός, χλωρός, proprie vocatur
Color herbaceus, olerum, ciborum, plantarum.
Gal. comm. 2. in l. 6. Epid. t. 16. Hinc etiam
per translationem *viride* quoque dicitur, quod
vitalem adhuc continet vigorem. Tribuitur
vero etiam aliis rebus metallicis. Ita *viride
æris*, vocatur *Ærugo*: de quo superius in *Æ-
rugo. Viriditas salis*, est liquor, aut oleum
ejus *viride*. Dorn. Rul. Joh. *Viridis Leo*, quid
sit, vide apud Libav. T. II. p. 278. *Viriditas
æris*, est ejusdem perfectio; & magnis extol-
litur laudibus: Th. Ch. Vol. IV. p. 535.

VIRILITAS, ἀρρεότης, ἀνδρεία. vide Vir.

VIROSVS, proprie dicitur id, in quo inest virus, id est venenum, maligna qualitas, deleteria. Aliquando tamen etiam de graveolenti, aut saporis teterrimi materia prædicatur, apud Scribon. n. 103. 163. 245. notante Rhod. in Lex. p. 458.

* VIRTUS, æquivocum est. Accipitur enim vel de potentiis naturalibus; & ita coincidit cum vocibus *Facultas*, *Vires*, *Potentia*, Græc. δυνάμεις, vide *Dynamis*: vel de habitu mentis per crebras actiones morales bonas acquisito. De quibus virtutibus, præsertim moralibus, Gal. dixit, quod adeo connexæ sint, ut qui unam habet, habeat & reliquas, quasi ex uno fune revinctæ: l. quod opt. Medic. sit optim. Ph. Gr. ἀρετή.

VIRULENTVS, idem quod *Virosus*, ἰοβόλον. Ægin. l. 5. c. 1.

† VIRVS recentiorum, Gal. ἴχνη, sanies latinis: l. 3. c. 3. Tagault.

VIRUS, proprie dicitur *Humor fluens*. Hinc etiam usurpatur pro *semine*, Gr. γόνιον, dicto a Sereno c. 9. Vide Keuch. in not. p. 123. Eumvero usitatior est acceptio in malam partem, qua idem significat, quod *Venenum*, sive malignam, & deleteriam qualitatem. Ita & *Ichor* ex ulcere fluens maligno vocatur *Virus*, notante For. l. 7. Chir. Obs. 2. in Schol. Et ita opponitur puri crasso, quod dicitur *Sordities*. Vide *Sordities*.

† VIS ὑπερσική, mitigatoria acrimie excrementorum. Trinc. l. 5. c. 3.

i VIS, in genere est modus movendi. Accipitur vero vel de modo naturali: & coincidit cum *Viribus*, *Facultate*, *Virtute*. Ita *vis animi*, corporis, morbi, veneni, medicamenti passim legitur. Jung. Keuchen. p. 117. Vel de modo violento, extrinseco: & ita coincidit cum *Violentia*; diciturque Græc. βία. Vide *Violentus*.

VISCALEUS, est viscus ramosus, arboribus innascens; ut viscus quercinus malorum, &c. Dorn. Joh. in Lex.

VISCERA, πλάγχθη, vide *Splanchna*. Verum & in singulari *viscus* in usu esse, rectissime monuit Keuch. a Seren. pag. 251. Adde Diet. n. 782.

VISCEROSUS, μεγαλόσπλγχον dicitur. Vide *Megalosplanchnos*.

VISCIDVS, *Viscosus*, γλίχρως, πείγλιχρον, idem quod *Lentus*, *Tenax*. vide *Glischros*, *Perriglischos*. *Viscosa* Philosphorum aqua quid sit, vide in Th. Ch. Vol. I. p. 529. seqq. Libav. T. II. Op. pag. 142. Hodieque sunt, qui inter principia Compositorum corporum referre non dubitant, dicentes *Corpus viscosum* esse, quod

particulas obtinet plurimas aqueas in paucis ramosis, & terrestribus, instar vesicularum inflatis contentas in aqua, & aquosis mensuris dissolubiles: quemadmodum prolixius hæc principia proponuntur a Jac. le Mort. in Pharm. Medico-Chym. c. 23. seqq.

† VISCUM DAMASCENUM in Syria ex myxibus viscosis paratur. Hieron. Gabucinius de lumbicis c. 24.

† VISCILAGO, Mucilago. Tagault. lib. 5. c. 4.

† VISCVS, apud veteres, quidquid intercutem est, & ossa, & quidquid sub corio. Salm. in Solin.

VISCVM, ἰξός, vide *Ixos*. Adde Gal. l. 6. de S. F. §. *Ixos*. *Viscus* quoque dicitur pix decocta ex rimis, vel locustis arborum. *Viscus secundæ generationis* est cruor, qui descendit a salibus. Dorn. Rul. & Joh. Apud Libav. *Viscum* quoque vocatur *Mercurius*, vel liquor viscosus, sive Aqua viscosa, *Gluten* quoque dicta: S. A. Ch. l. 3. c. 1. circa fin.

VISIBILIS, ὁρατός, dicitur de qualitate externa; qualis est color. Galen. l. 2. de L. Aff. c. 8.

VISIO, apud Latinos homonymon est. Vel enim idem est quod *visus*, ὄψις. Vel significat apparitionem, φάσμα, v. g. in somno. Vide *Opsis*.

VISITATIO, ἐπίσκεψις, vocatur *Medici ad ægros ingressus*, cum cognoscendi morbum, tum ordinandi, & remedia præscribendi gratia. Dicitur quoque de aliis *Inspectionibus*: v. g. Officinarum Pharmaceuticarum, in quibus omnibus Medicus prudentiam, & peritiam suam demonstrare debet. De *visitatione* Obstetricum, pro cognoscenda virginitate, an admittatur de Jure, legatur Augen. T. II. Epist. & Conf. Med. p. m. 334. seqq.

VISORIVS, ὀπτικός. vide *Opticus*.

VISVS, idem quod *Visio*, ὄψις. vide *Opsis*.

VITA, βίον, ζών, quid proprie sit, magis ad Physicos, quam Medicos spectat. Quam varie vero possit sumi, & explicari Vitæ vocabulum, videatur inter alios Kerger. in tract. suo de ferm. l. 1. c. 3. & 5. Non minus late etiam sumit Schr. *Vitam essentialem*, dicens rei unius cujusque actum, vel ἐπιτέλεσιν, l. 1. c. 5. quod vero negat Fr. Hof. in cl. ad h. l. n. 8. Nobis hoc videtur animadvertendum, pace aliorum, hodieque in scriptis recentiorum non accurate distingui inter *vitam* Physice, & Metaphysice, vel Hyperphysice consideratam: dum non verentur non solum inanimata naturalia, sed etiam Deum *viventem*, Corpus Christi in Cæna Dominica immiscere; uti apud dictum Kerger. Marc. Marci &c. videre licet. Profectus hujus-

huiusmodi confusiones limitum non pariunt veram scientiam; quin potius destruunt, & ad barbariem, imo graviora intellectus vitia deducunt. Tantum!

* VITALIS, ζωτικός, dicitur partim de Spiritu, qui nullus alius est, quam *Calidum nativum*, *Flamma vitalis*; partim de Actionibus *vitalibus*, quæ Sanguini, & illi dicto principio *vitali* attribuuntur; uti sunt *Respiratio*, & *Motus sanguinis* a corde in totum corpus, & ejusdem corpore ad Cor refluxus, cum aliis connexis functionibus. Quo pertinet & *Temperamentum vitale*, *Nutritio*, &c. Vide *Calidum*, *Flamma*, *Temperamentum*, &c.

* VITELLUS, λευκός, vide *Leucyctos*. *Vitellum poli*, id est *Alumen*. Rul. *Vitellina bilis*, i. e. flava, ξυδή. vide *Bilis*.

VITILIGO, ἀλφός. vide *Alphus*.

VITISALTVS, idem quod *Chorea S. Viti*. C. Rejes C. El. q. 97. n. 3. vide *Chorea*. Paracels. vocat *Vitistam*, sive *Choream lascivam*, de morb. ament. tr. 2. c. 3.

VITIVM, in genere idem quod *Erratum*, *Morbus*, ἀμάρτυμα, νόσος. Alii vero distinguunt inter *Vitium*, & *Morbum*; *Vitium* dicentes, perpetuum corporis impedimentum: *Morbum* vero, temporalem corporis imbecillitatem: l. 101. ff. de V. S. ubi Theophilus Paraphrastes in Gr. *Vitium* expressit per *πάθος*. Jung. Rhod. ad Scrib. p. 16. Verum illa distinctio raro observatur.

* VITREUS, υαλώδης, υκλοειδής. vide *Hyalodes*.

VITRIOLUM, χαλκάνθος, χαλκάνθρον, *Chalcantum*, *Atramentum futorium*, item *Zegi*, est succus mineralis concretus; estque duplex, *Nativum*, & *factitium*. Ratione coloris tres species recensentur: *Cæruleum*, quale *Hungarium*, quod & *Cyprium* vocatur: *Viride*, quale *Goslarientis*, & *Svecicum*: 3. *Album*, quod & *λακδιόν*. Hujus historiam, cum usu, & variis ex eodem preparatis medicamentis, vide ap. Schrod. l. 2. c. 26. Fr. Hofmann. in clav. ad hunc locum. Adde Rul. Lex. Chym. *Atramentum futorium*, Libav. S. A. Ch. l. 8. c. 40. & Tom. II. p. 273. Junken. Ch. Ex. Cur. P. I. f. 4. c. 3. p. 270. seqq. *Vitriolum Chymicorum* factitium, ex scoriis ferri, legitur ibid. *Vitriola* quoque ex aliis parari possunt metallis; ut *Vitriolum Solis*, *Lung*, *Martis*, de quibus Libav. d. Synt. loc. c. 41. Schrod. Rolf. & alii consuli possunt. Quod vero etiam laudes *Vitrioli* sint in quibusdam hyperbolicæ, non erit dubitandum. *Vitriolum liquefactum*, aut *Vitriolatam*, est *Vitriolum* ex minera tractum, & liquidum, quod coagulari nequit amplius, vel a minera aris tractum *Chalcantum*. *Vitriolum novum*, est *Vitriolum*

album. *Romanum* dicitur, quod maxime viret. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

† VITRUM FOSSILE, lapis Specularis. Plat. c. 7.

† VITRUM HISPANICUM. Sofa. Mer. de Ind. med. l. 2. c. 7.

VITRUM, ὕαλος. Vide *Hyalos*.

VITTA, proprie dicitur *Reticulum*, quod capitibus mulierum imponitur. Per translationem quoque portio *Annii junice*, quæ capiti infantis quandoque adhæret; si foemella fuerit, *Vitta* vocatur, sicuti in Masculis *Galea*. Barth. l. i. An. c. 36. p. 303.

VITULUS, μόχος, proprie dicitur *Vaccæ proles*: unde *Bos juvenis* appellatur. Gal. l. 11. S. F. §. Medulla. Inter carnes *vitulina* habetur pro delicatiori. Bruyerin. l. 13. de re cib. c. 4. De usu *vituli* Medico lege Schrod. l. 5. cl. i. n. 38. Per translationem e similitudine quadam desumptam piscis quidam vocatur *Vitulus marinus*, qui alias *Phoca* appellatur. Vide *Phoca*.

VIVENS, ζών, idem quod *Animatum*: quomodo a *non vivente* differat, docet Gal. l. quod sang. nat. in art. cont. c. 8. videlicet non corporis mole, sed facultate agendi.

VIVERRA, ικτίς, idem quod *Mustela sylvestris*. Vide *Ictis*. Adde Forest. l. 19. Obs. 15. Schol.

VIVIPARUM, ζωτόκιον, est epitheton animalium quandam differentiam exprimens, quando multiplicationem suæ speciei productione novi animalis vivi sibi similis præstant; ad differentiam *Oviparorum*, de quibus supra. Interea naturam aliquando extraordinarie quid præstare, & ovipara quoque fieri *vivipara*, patet ex Observatione Mich. Lyseri, de gallina *vivipara*, quæ sex pullos conformatos uno partu exclusit, secuta matris propria morte; in Observat. Cultro Lyseri Anat. additis Obs. l. p. 197.

† ULCUS OSTRACOSUM, callosum. Paul. l. 3. c. 11.

ULCUS, ἕλκος, dicitur & *Hulcus*. Vide *Cicatrix*.

ULE, ἑλή. Vide *Cicatrix*.

ULNA, πῦχος, idem quod *Cubitus*, ἀλέκρον. Vide *Cubitus Olecranon Focile*.

* ULOMELIA, ἑλομελία. Vide *Solimembra*.

* ULON, ἔλον, Lat. *Gingivæ*, de quo vocabulo etiam supra in GI. quod vero etiam ἔλον inflammationes *gingivarum* significet, apud Hipp. l. 2. de morb. XI. 4. vana est Foesi imaginatio, & pugnat cum ipso textu.

ULOPHONOS, ἕλοφόρος, idem quod *Ixia*, planta venenata, teste Ægin. l. 5. c. 47.

ULPHA, *Lapsatura*, recrementum cotis. Rul. in Lex.

ULRACH, id est *Sanguis Draconis*. Rul. & Johns.

ULTIMUS, ἔσχατος, idem quod *summus*, vel *Extremus*. Vide *Efobatos*. De materia ultima passim in Paramiro, & aliis scriptis suis describit Paracelsus, statuens, eam esse Tartarum Coagulationem, Putrefactionem; ut nihil certi exinde liceat colligere. At in Th. Chym. *ultima rerum natura* dicitur summa perfectio, quæ jubilat in exaltatione sua: sicut aurum ab aliis duobus separatam gloriatur in igne, vitrumque. Vol. I. p. 275.

ULTIO, ὑπερμεγέθης, idem quod *Vindicta*: de quo paulo superius.

ULTRAMARINUM vocatur Magisterium quoddam e *Lapide Lazuli* paratum, pictoribus imprimis usitatum; sive pulvis impalpabilis elegantiter secundum diversos elegantiae gradus cœruleus; cujus parandi modum e Zvvolfro perspicue proposuit Junken. in Ch. Exp. Cur. P. I. f. 4. c. 9. p. m. 329. seqq.

ULULA, ἀγυλιός, ὀλοδυγών, est species *Noctua*; ejusque descriptio, cum usu Medico, habetur in Aldr. l. 8. Ornith. c. 6.

UMBELLÆ, sunt summitates plantarum sinuosæ, instar nidi avis formatae. Schr. l. 1. c. 2. Unde & plantæ *umbellifera* vocantur.

* UMBILICUS, ὀμφαλός, vide *Omphalos*. Præter illam significationem Anatomicam, tribuitur quoque ob formæ similitudinem aliis corporibus naturalibus: v. g. 1. *Plantæ* cuidam, *Umbilicus Veneris* dictæ; de qua consulantur Botanici. 2. *Cochleæ*, de qua legatur Aldrov. l. 3. de Testac. c. 35. 36. 3. *Lapidi*, vel gemmæ marinæ, quæ *Umbilicus Veneris* dicitur, coloris interdum rubri, interdum candidi, aut purpurei. Dicitur autem *Umbilicus Veneris*, quia ab altero ejus latere cum sit plana, ab altero, quo elevatur duobus lineis (velut in domunculis cochlearum) ventrem rotundum, quasi pomum, & *umbilicum* puellæ formosæ refert. Verum Germani magis respicientes ad formam ejus, quam refert a latere elevato, propemodum fabæ magnæ, deinde ad patriam, ubi reperitur, vocant vernacule *Fabam Maris*. Reperitur enim inter cochleas in littoralibus. Dicitur conciliare gratiam puellis, & plurimum facere ad formam, & amorem, deinde ad morbos puellarum. Hæc Rul. & Johns.

UMBLA, nomen piscis lacustris, qui & a colore *Rubeculus* a nonnullis vocatur: cujus descriptio, cum usu in cibus, videatur in Aldr. l. 5. de pisc. c. 47.

UMBRA, σκία, æquivocum est: Propria significatio nota, qua caliginem notat, quæ ex densitate corporea provenit luminis, radio-

rum Solis, vel candelæ penetrationem non admittente. Hinc *umbrosus*, σκιώδης, σκιάς, id est *caliginosus* vocatur *autumnus*, ap. Hipp. l. 2. Epid. f. 3. t. 3. Deinde *Umbra* vocatur piscis fluvialilis, & marinus, qui & *Senena*, σκίνα, σκίνας, vocatur: quorum hic describitur, cum usu in cibus, ab Aldrov. l. 1. de pisc. cap. 17. J. Alex. l. 20. Sal. c. 4. Bruyer. de re cib. l. 19. c. 24. Ille vero apud Aldr. l. 5. de pisc. c. 15. Bruyerin. l. 22. c. 16.

UMBRAGINES, dicuntur *Pygmei*. Rul. & Joh.

UMBRATILES, aut *Umbratilia corpora* transmutata, sunt in hominum conspectum ab astris, & suis adscendentibus occultis oblata, quæ, non secus ac lemures, apparent oculis; idque per magicam (imo diabolicam) efficaciam. Rul. & Johns.

UNCAM, i. e. *Argentum vivum*. Rul.

* UNCIA, ὀγγία, nomen ponderis Romanum, sed & a Græcis receptum, pendens drachmas octo, vel scrupulos viginti quatuor. Diosc. & Galen. de pond. & mens. & ex his Gorr. Est vero *uncia* duodecima portio libræ. Gal. l. 3. de C. M. P. G. c. 3.

UNCIVUS, idem quod *uncus*, ἄκιστον, *hamulum*, vel *hamum* significat. Vide *Hamus*.

UNCTIO, χρίσις, ἄλειψις, vide *Inunctio*.

UNCTUARIUM, ἀλειπτήριον, dicitur locus, & pars certa balnei temperati caloris: quod in ea homines ante, & post sudorem, & lotionem pro diversa corporis habitus ratione inungebantur. Lang. l. 1. ep. 50.

UNCTUOSITAS, λιπαρότης, quando ad contactum, vel gustum pinguedo quædam externa percipitur. Gal. l. 3. de S. F. c. 16. in princ. *Uctiosa* humiditas adhibetur a Libav. hoc modo, quæ non quidem adhaeret, ut *viscosa*, seu glutinosa, veruntamen unguine prædita est, unde quasi *uncta*, & *ungens* appellatur. Talis est aqua, quæ ex argento vivo sublimato destillatur; ut videre est, cum Mercurium vitæ faciunt, qui liquor *unctuosus* potest olei consistentiam assumere, ut & in pulverem niveum præcipitatur, &c. Tom. II. Oper. p. 420. Alia *Uctuositas Mercurii* descripta legitur in Th. Chym. Vol. IV. p. 426.

UNCUS, ὄγγιστος, idem quod *Hamus*, vide *Hamus*. *Uncos* pro calculo, & festu extrahendo descriperunt Aquapendens in Iconibus ad Op. Chir. & Scult. Arm. Chir. P. I. T. XVII. fig. 9. & 10. & T. XXII. fig. 1. Pertinent & *unci* inter Machinas. Orib. h. tit. c. 4.

UNDA, idem quod *Aqua*, ὕδωρ. Vide *Aqua*.

UNDATIO, dicitur motus cordis præternaturalis, ubi quædam & lateralis inclinatio secundum ductum ventriculi dextri quasi leviter sese contorquentis fit, sicut in equo potante; uti descri-

descripsit ex Harvæo Barth. l. 2. Anat. c. 6. p. 371.

UNDECIMUS, ἑδέκατος, est dies Index decimi quarti in Crisibus. Hipp. 2. aph. 24. Gal. l. 2. de dieb. crit. c. 8.

UNDAE, *Undena*, dicuntur Paracelso homines acrei, terrenique spiritus. Dorn. in Diction. Paracelsi. l. 6. de sign. rer. nat. qui Lemuribus associavit.

UNDIMIA, vocatur Paracelso tumor *edematofus*, cujus materia est mucilaginosum congelatum, glutinosum, ut clarum ovi. Constituit idem quatuor species, *Rocham*, *Scissam*, ex *Glacie*, vel *Nitro*: Paragraph. k. 4. c. 1. per totum. Waltherus etiam ad *Oedemata* retulit, Sylv. Med. p. 1132.

* UNDOSUS, i. e. fluctuans, *κυματώδης*, epitheton pulsus inæqualis. Gal. de pulsib. ad Tyron. c. 8. vide *Cymatodes*. *Undosa* quoque nonnullis vocantur quorumvis animalium excrementa. Dorn. Rul. & Joh. quamvis hic legat *ungosa*: & fortassis rectius.

UNGARICUS, *Hungaricus*, vocatur febris Epidemica maligna, plerumque cum nimio capitis dolore, delirio, aut angina periculosissima invadens; aliquando cum Petechiis, sive maculis pulicariibus. Vide *Petechie*. Ruland. integr. libellum scripsit de morbo, vel Lue Hungarica, quia *Hungaris* frequens esse solet. Jungatur Hildan. Cent. 6. Observ. 31. Libav. non inepte *Causum Hungaricum* vocavit, Tom. II. Oper. 292. ubi lapidem prunellæ maxime commendavit.

UNGOSA, vide *Undosus*.

UNGUEN, *Unguentum*, *μύρον*. vide *Myron*. Junge Keuch. ad Sam. p. 98. De *Unguento armario* Parac. vide verissimum judicium B. Rolf. Ch. l. 5. f. 14. c. 5. *Unguentum croceum*, dicitur *Elixir*. Rul. & Joh.

UNGUENTARIUS, *μυροποιός*, *μυροψός*, *μυροπώλης*. Vide *Pigmentarius*. Jung. Rhod. ad Scrib. n. 66.

* UNGUIS, *όνυξ*. Vide *Onyx*.

UNGULA, idem quod *Unguis*, *όνυξ*, *πρώγιον*. Alias de brutorum unguibus potissimum dicitur.

UNICORNU, *μονοκέρως*. Vide *Monoceros*.

* UNIO, æquivocum est apud Latinos. Vel enim idem est quod *unitio*, *unitas*; & Gr. dicitur *ἕνωσις*, pertinetque ad tertiam Sanitatis differentiam essentialem, vel speciem, quæ & *Continuitas* vocatur; de qua supra in Co. Gr. etiam *συνέχεια* vocatur. Vel denotat *gemma*, quæ alio nomine *Margarita*, & *Perla* appellatur. Vide *Margarita*. *Perla*. Ad priorem quoque significationem referri sano sensu potest Spagyrica, & Mystica significatio *unionis na-*

turæ, de qua in Th. Ch. Vol. IV. p. 120. & *unionis animarum exuberatarum* cum terris suis calcinatis: de qua Vol. IV. p. 245.

UNITAS, vel idem quod *unio*, *unitio*, *ἕνωσις*, vel Gr. dicitur *μονάς*, & denotat *unitarium* numerum Spagyricum, & Mysticum. vide *Monas*. Quamvis proprie non sit numerus: Th. Ch. Vol. I. p. 388.

UNIVALVIS, *μοιόθυρος*, est epitheton quorundam testaceorum, quorum testa in dorsis data saxis adhæret; ad differentiam *Bivalvium*. Ad priores pertinet *Patella*, *λεπάς*. Vide *Patella*.

* UNIVERSALIS, vel dicitur de morbis; & ita idem quod *Communis*, & Gr. *κοινός*, *πάντων*, vide *Canos*. Vel de medicamentis; & Gr. dicitur *καθολικά*. Vide *Catholicus*.

UNQUASI, est *Argentum vivum*. Dorn. Joh.

VOARCHADAMIA, dicitur *Metallorem caballa*: estque ars ænigmatica, in qua auri per cæmentationes, & alios modos, exaltationes, & præparationes proponuntur, & quidem per literas Hebraicas, & occultam, & peculiarem habentes significationem. De qua arte, & ejus principii materia prolixius tractatur in Th. Chym. Vol. II. pag. 500. seqq. pluribus. Meminit & Libav. Tom. II. Oper. p. 122. nec non Morhof. in epist. de transmut. metall. ad Langelottum.

VOCABULUM, *ὄνομα*, *λέξις*, idem quod *Nomen* generaliter sumtum, *Δίξιο*, *Vox*. *Vocacula* clara, & perspicua olim vocata fuisse a Rhetoribus *Civilia*, docet Galen. c. 3. in l. 3. Epidem. t. 32. *Vocabulorum* abusu artem non debere confundi, cum teste Hippoc. *ὀνόματα* sint *νομοθετήματα*, recte colligit Libav. Tom. III. Op. p. 97.

VOCALIS, vel sumitur Grammaticæ pro litera per se sonora, & Græc. dicitur *φωνήεν*: Gal. l. 1. Meth. Med. c. 3. Vel dicitur de partibus corporis organicis, ad vocis formationem pertinentibus, Gr. *φωνητικῆς*. Ita *vocales nervos* se invenisse scribit idem, quos *φωνητικὰ ἴδρυα* vocavit, l. 1. de L. A. c. 6.

VOCIFERATIO, *βοή*, *ἀναφώνησις*, *μεγαλοφωνία*, idem quod *Clamor*. Vide *Clamor*, *Megalophonos*, *Anaphonesis*.

* VOLA, *θέκρη*. Vide *Thenar*.

VOLANS, idem quod *volatilis*, Chymicis *volans*, idem quod *argenteus*, h. e. *Argentum vivum*. Dorn. Joh. in Lex.

VOLATICA, *λαχλύς*, idem quod *Impetigo*, *Lichen*. Vide *Impetigo*. Alias *Volaticam scorbaticam* vocavit D. J. L. Hummanus dolorem vagum cum tumore, modo hanc, modo aliam partem invadentem; uti videre est in Act. Hafn. vol. II. Obs. 112. p. 277.

VOLATILIA, πλωα, idem quod *volucres*, ἄπιδες. Vide *Aves*. Adde Bruyer. l. 15. de re cibarij per tot. Inter volatilia perdecies præ omnibus extulit Gal. l. 8. M. M. cap. 2. *Volatiles mole* quid sint, vide *Mola*. Alias in Chymicis *volatile* dicitur in genere levissima quævis, & facile sursum lata materia; ut cinis, pulvis, & similia. Opponitur *Fixo*. Unde in hoc Ænigmatico Canon involutum esse dicitur negotium Spagyricum, præsertim circa lapidem Philosophicum. Fac *fixum volatile*, & rursus *volatile fixum*; & totum habebis Magisterium: Theatr. Chym. Vol. I. p. 382. Imprimis vero salium quorundam differentiam constituit *volatilis*; dum *salia volatilia* dicuntur, quæ ignem non tolerant, sed cum spiritu, & oleo elevantur, & alembicis parietibus adhærent, rostrum etiam interius incurrent; de quibus vide Rolf. lib. 5. Chym. f. 1. art. 1. c. 1. feqq. Imo transferretur etiam vocabulum hoc *volatilis* ad causas morbosas; quatenus nonnullæ *volatiles* habent naturam, & celeriter moventur, præ aliis fixioribus, & magis impactis. De *volatilitate* acidi in falso vide Helm. tr. Sextupl. dig. n. 9.

VOLEMA, dicuntur quædam *poma*, vel *pyra orbiculata*; fortassis ita dicta, quod *volam* manus impleant. Rhod. ad Scrib. n. 104. p. 174.

VOLSELLA, λαβίς. Vide *Labis*.

VOLVA, vocatur *integumentum*, sive cortex pororum, ap. Scrib. & Rhod. p. a. d. l.

VOLUCRIS, πλωον, ὄρνις, idem quod *Avis*.

* **VOLUNTARIUS**, κατὰ προαίρεσιν, ἐκούσιος, dicitur de omni eo, quod est in nostra potestate ut fiat, vel non fiat. Ita *motus voluntarius* describitur, quem, si libet, possum sedare, aut, si nondum est, perficere. Galen. lib. 2. de mot. muscul. cap. 5. Dicitur & ἐκούσιον, voluntarium. Ita *Lacrymæ voluntariæ*, δάκρυα ἐκούσια, Hippocr. 4. aphor. 52. Junge Dieter. n. 718.

VOLUNTAS, θέλησις, vocatur actio hominis propria, ab ipsa anima profluens, & directe dependens. Charl. Ex. Pathol. VIII. §. 6. Villisio dicitur animæ rationalis affecta, ab intellectu procedens: estque species appetitus rationalis; quemadmodum appetitus sensitivus imaginationi coheret, & animæ corporeæ manus procuratrix perhibetur: de An. Brut. P. I. c. 7. Helm. Blaf. hum. n. 9. vocat *voluntatem* principium operativum motus, & primum movens.

VOLUPTAS, ἡδονή. Vide *Hedone*. *Voluptas* licentius progreditur, & sine modo, in detrimenta, pericula gravissima, interitum ipsum ducit, recte docente Dieter. n. 545. circa finem. *Voluptas dolorifica* vocatur *pruritus* ab eodem n. 467.

* **VOLVULUS**, εἰλός, idem quod *Ileus*, *Chordapsus*. Vide *Eileos*.

VOMER, ὄμορ, vel ὄμορ, dicitur officulum sextum Nasi in medio positum, proxime attingens septum narium. J. van Horne Microc. p. 9. Barth. libell. 4. c. 19. p. 721. fin. Jung. D. D. Hofm. Diff. An. ad Horn. d. l. p. 33.

* **VOMICA**, idem quod *Apostema suppuratum*, *abscessus* cum suppuratione, *Sinus*. Ita *vomica pulmonis*, legitur apud Lang. l. 2. ep. 40. Hinc & *vomici* dicuntur in adjectivo, qui pulmonum *vomica* laborant. Anton. Musa de Veronica n. 8. Jung. comm. Gabr. Humelbergii ad h. l. p. m. +2. Abusive *vomica liquoris æterni* dicitur *Argentum vivum*. Johnf. Lex. Ch. l. 2.

VOMILIVM, dicitur *Mercurius vitæ*, ab effectu. Libav. S. A. Ch. l. 6. cap. 19. & *Aurum vitæ*, c. 20. Extenditur vero etiam ad alia vomitoria; ita ut *vomilia* eadem sint cum *vomitariis*: T. II. Op. p. 168.

VOMITIO. Vide *Vomitus*.

VOMITORIA, ἐμετικά, dicuntur medicamenta, quæ sursum per os purgant. Dicuntur & *vomitiva*, item *vomilia*. Catalogum horum, & modum præparandi vide apud Rol. O. & M. M. Sp. l. 5. f. 8. per tot. Villis Pharm. Rat. Part. I. sect. 2. c. 1. Quod vero Thomson. in Epilog. Chym. Observ. 8. p. 4. nihil ad futuram salutem acquirendam magis conducere, nobis vult persuadere, quam *emetica lenia* in principio oblatum, illud, nisi cum grano, quod dicitur, salis accipiatur, ad quosdam duntaxat morbos applicetur, & quidem magna cum prudentia; hyperbolicum est encomium: quamvis eidem quoque subscripserit Junken. Ch. Ex. Cur. P. II. f. r. c. 3. p. 475. feqq. magis universalis dicens *vomitaria* Purgantibus Catotericis.

VOMITIVM, ἐμετικόν, id est *frequenter vomo*. Dieterich. nu. 278. Hinc & *vomitivum*, dicitur continuus ad vomendum conatus absque effectu; qualem lethalem fuisse ex Velschio refert Bonett. Med. Septentr. l. 3. sect. 4. c. 2. p. 526.

† **VOMITVS VENARVM**, exitus humorum. Merc. l. i. c. 4.

* **VOMITVS**, ἐμετός, item *Vomitio*. Vide *Emetos*.

† **VOPISCVS**, qui e geminis legitime nascitur, altero excidente fluxu, abortivus. Vvert. de diff. anim. l. 4. c. 16.

VORACITAS, ἀδδσφαγία. Vide *Addephagia*.

Vox, apud Latinos æquivocum est: Vel enim idem est quod *Disilio*, *vocabulum*, *nomen*: vel Gr. dicitur φωνή, de qua significatione vide supra *Phone*.

ΥΡΥΡΑ, ἔπυψ, avis dicitur spuria, *stercor*

core humano gaudens: cujus descriptio, cum usu in Medicina, habetur in Aldr. l. 17. Ornith. c. 11. Schr. l. 5. cl. 2. n. 70.

URACHOS, ὑραχός, Lat. etiam *Urachus*, item *Urinaculum*. Gal. l. 15. de U. P. cap. 5. circa fin. Dicitur vas aliquod, vel ligamentum, a vesicæ fundo exortum, intra vasa umbilicalia excurrentes, in tunicam Allantoidem desinens, ubi urina colligitur; in hominibus vero ad umbilicum terminum suum habens. De hujus structura legantur Anatomici; & inter hos Barth. l. 1. An. c. 37. p. 319.

URÆON, ὑραίων, Gal. dicitur *extremitas ossis*, in specie *sacri*, c. 4. de R. V. l. A. t. 83.

URAGION, ὑραγιον, dicitur mucro, vel *apex cordis*, apud Hipp. l. de Cord. IV. 12. ubi quidem Lind. habet ὑραγιόν. Est vero ὑραγός proprie extremi agminis ductor, veluti caudæ; & potest translatio admitti. Rectius tamen legitur ὑράγιον, quod vocabulum etiam calculo suo approbavit C. Hofm. in comm. ad Gal. LL. de U. P. n. 336.

URANÆ, ὑράνη, idem quod ὑρητῆρες, de qua voce postea. Gorr.

URANIOS, ὑράνιος, *Cælestis*. Sumitur tamen etiam pro *aereo*, apud Hipp. l. 1. Epid. f. 3. t. 1. Alias ὑράνιον etiam nomen est Collyrii ἀδάκτυον, ap. Ægin. l. 7. c. 16. Gorr.

URANISCOS, ὑρανόσκος, id est *parvum cælum*, dictum fuit *Palatum*, pars oris superior, a cæli similitudine nomen accipiens, quod in cæli modum cameratum sit. Unde & ὑρανός, *Cælum* quoque dictum. Gal. in def. Gorr. & Castell.

URANOS, ὑρανός. Vide *Cælum*.

URANOSCOPIUS, ὑρανοσκοπός, nomen piscis, qui & καλιώνιμος dicitur. Vide *Callionimos*.

URÆUS, est mensura liquidorum, in diversis tamen locis diversam quantitatem recipiens. In Pergamensi agro continet uncias 12. aut 15. vini: Fallop. l. de Therm. aq. & metall. c. 11. T. I.

UREDINES, vocantur vires metallorum, virtute Solis communicatæ: de quibus lege Basil. Test. ult. l. 1. c. 16.

UREMA, ὑρέμα, idem quod ὕρον, *Urina*, legitur ap. Hipp. de nat. hum. t. 19. & 20.

URENS, i. e. *urendi vi præditus*, καυστικός, πυροτικός. Vide *Cauticos*.

URESIS, ὑρέσις. Vide *Mictio*. Adde *Coac.* t. 263. 348.

* URETERES, ὑρητῆρες, vocantur *meatus urinarii*, vel *canales oblongi*, teretes, a pelvi renum prodeuntes, & ad vesicam *urinariam* obliqua insertionem desinentes, urinam e sanguine in renibus segregatam transmittentes. Gal. l. 5. de U. P. c. 5. Bart. l. A. hn. c. 19. p. 194. seqq.

* URETHRA, ὑρηθρα, *canalis urinarius*, sive *fistula urinaria*, in masculis per penem excurrentis, urinæ reddendæ accommodatus. Legitur apud Hipp. 4. aph. 82. & 7. aph. 57. lib. de int. aff. XV. 6. Gal. l. 1. de L. A. c. 1. Diet. num. 634. Barth. d. c. 34. p. 238. seqq.

* URETICOS, ὑρητικός, *uriam promovens*. Usurpatur vel de meatibus, & canalibus, qui vocantur ὑρητικοὶ πόροι, *meatus urinarii*, h. e. *ureteres*: Vel de medicamentis; & ita idem significat, quod *Diureticus*. Gal. l. 5. S. F. c. 20. de quo supra DI. Vel etiam de homine, qui *facile urinam reddit*; & quidem in superlativo, apud Hipp. ὑρητικώτερος, 4. de R. V. l. A. t. 111. Vel denique de Morbis: v. g. de Febre quadam symptomatica, quæ *Febris uretica* dicitur, comitem habens Diabetem. Dolæus Encyclop. Med. l. 4. c. 10. §. 1. 2. seqq.

UREUS, ὑράς, Jon. pro ὑράς, id est *mulus*, ἡμίονος. Erot. Onom. p. 80. d.

URIAS, ὑρίας, *fistula urinaria*, quæ in cervice vesicæ fieri solet. Gorr.

URINA, ὕρον, dicitur excrementum serosum in renibus, a sanguine segregatum, per meatus urinarios ad vesicam translatum, & per urethram excretum. Dicitur & *Lotium*. Ejus consideratio sese extendit per plures Medicinæ partes: v. g. in Physiologicis & Pathologia, tanquam causa, vel consequens sanitatis, aut morborum. In Semiologia, ut Signum Diagnosticon, & Prognosticon sec. vel p. n. In Pharmaceuticis, tanquam remedium: de qua consideratione legatur Schr. l. 2. c. 35. & l. 5. cl. 1. n. 23. Junge Fr. Hofm. in clav. ad h. l. vide & Foesl. p. 468. seqq. ubi plures *urine* p. n. sese habentis differentias proposuit. Diet. n. 636. A Chymicis *urina* dicitur *Sal cruoris*: Th. Ch. Vol. I. p. 578. Vel: *Urina* est sal resolutum generatum in hepate (in quo falluntur) per suum emunctorium, ut superfluum excrementum salis a natura pulsus. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Quomodo *urina* generetur, & fecernatur, legi poterit Barth. l. 1. An. c. 17. p. 186. *Urinam* in sua principia resolutam, cum usu diagnostico, & prognostico, tradidit inter alios eleganter Vvillis Ex. de Urinis. Et novissime Laur. Bell. Prof. Pisan. in Oper. Membr. I. de Urinis. Abusive *urine* vox tribuitur aliis liquoribus: v. gr. *Urina vini* est *acetum*; & usurpatur pro hominis urina vinum assidue bibentis. Dorn. Rul. & Joh. In negotio lapidis Philosophici *Aqua Alba prima*, antequam corpus album in ea solvatur, nominatur *urina puellarum*: & *aqua rubea*, *urina virorum*: utraque autem *urina infantum*: Th. Ch. Vol. III. p. 22. Nugè!

* URINACULUM, ὑραχός. Vide *Urachus*.

* URINARIUS, ὑρητικός. Vide *ureteres*, *ureticos*.

URINATOR, κολυβητής, dicitur, qui sub aquis natat, aut vivere potest. Vocatur & *Merfor*, in

8
Act. Philof. Oldenb. An. 166. — M. Januar. De *urinatorum*

respiratione vide Bonett. Anat. Pra. l. 2. f. 2. Obs. 168. De *urinatoria campana* lege CL. Sturmii Colleg. Experim. Curios. Tentam. I. ut & Bonett. Med. Septentr. l. 2. f. 17. c. 11. p. 444. Machinam quoque, & Navem *urinatoriam* tradidit Borellus in Opere posthumo, parte altera. Vid. Acta Erud. Lips. 1682.

URINOSUS, est epitheton falis alcalici volatilis, urinæ odorem ferme semper referentis; ad differentiam Lixiviosi. Videantur passim recentiorum Chymicorum scripta.

URNA, ὄρεα, nomen mensuræ liquidorum majoris, sed variantis; dum continet *dimidiam amphoram*, h. e. vini libras 40. olei libras 36. mellis libras 54. Gal. l. de pond. & mens. c. 2. quamvis Soranus Ephesius scripserit integram amphoram continere, & cum Cado confuderit, docente Rhod. ad Scrib. n. 105. Alias *Urna* quoque vasculum dictum fuit, in quo veteres gentiles defunctorum crematorum cineres attervarunt; uti videre est apud eundem n. 37. De *Urna Chymicorum mysteriorum* Patavii reperta vide Th. Ch. Vol. I. p. 29.

UROCRISIA, ὑροκρίσις, vel ὑροκρίσιον, dici potest iudicium de urina, & de morbi indole ex urinæ inspectione. Signa ex urina desumpta appellare etiam licet ὑροκρίσις.

UROGALLUS, idem quod Τετράο, τέτρας, ἔραξ. Vide Tetrao.

UROMANTES, ὑρομάντις, dicitur ex *urina Divinator*; sumiturque plerumque in malam partem, de eo, qui ex solo urinarum iudicio de essentia, & causa ægritudinis ob vile pretium perstricta fronte nugari (divinare, ignoscere, dicere volebam) non erubescit. Lang. l. 2. ep. 23. Alias ὑρομαντεία vera, quæ & ὑροσκοπία dicitur apud Helm. de Lithias. c. 3. n. 34. quomodo institui debeat, docet præter Forest. de Fallac. urin. iudic. & alios, ipse Willis de urin. c. 6. In Helm. perperam legitur *Uronoscopia*, *Uronomantia*.

† URONOSCOPUS, Tobia piscis. 46.

* URON, ὄρον. Vide *Urina*.

UROPYGION, ὑροπύγιον. Vide *Orrhopigion*.

UROSCOPIA, ὑροσκοπία. Vide *Uromantes*.

URSA, *Ursus*, ἄρκτος, vocatur animal quadrupes, ferum, lumbis robustissimis, capite imbecillo, lascivum, somnolentum: cujus prolixiore descriptionem, cum usu in cibus, & Medicina, vide apud Aldrov. l. 1. de quadr. dig. vivip. c. 5. Adde Schrod. l. 4. cl. 1. n. 40. Anatomicas etiam circa structuram observationes lege

in Oldenb. Act. Philof. An. 1669. M. Jul. De *Ursorum* luctatione digitorum extremorum in pedibus anterioribus, legatur Casparis Bartol. Th. F. Observatio Anatomica in Act. Hafn. Vol. III. Obs. 21. p. 34. seqq. Est & nomen syderis duplicis, circa Septentrionalem polum occurrentis, qui *Polus* propterea *Arcticus* vocatur; quorum syderum alterum vocatur *Ursa major*, a rusticis nostris *Carrus*, vel *Plaustrum*, apud Gal. *Ursa septistella*, ἑπτάσπερος, lib. 3. de dieb. Crit. c. 12. dicta: alterum *Ursa minor*.

† URTICA græca parva ardentissima. Heurnius Meth. ad prax. l. 2. c. 8.

URTICA, ἀκνιδίφι, æquivocum est. Primo enim est nomen plantæ notissima; de qua vide Botanicos. Deinde ita dicitur *Zoophyton marinum*, sive *plantanimal*; quod describitur cum suis speciebus usque in cibus, & Medicina, ab Aldr. l. 4. de Exang. c. 1.

URTICATIO (fortassis Gr. ἀκνιδίφισμός, dici potest) est operatio Chirurgica, qua membra corporis *urticis* recentibus percutiuntur, ad vocandum calorem. Ejus meminit ex Celso l. 3. c. 28. Rolsink. O. & M. M. Sp. l. 4. f. 9. p. 2. unic. in fin.

URUMENA, ὑρῦμενα, dicuntur Hipp. vel *ipse urina*, vel quæ cum *urina* *mezuntur*. Legitur Coac. t. 596. & l. 7. Epid. XV. 44. Foef. p. 467.

URUS, vocatur βῆς ἀγρία, *Bos ferus sylvestris*: cujus descriptio habetur ap. Aldr. l. 1. de quadr. bifulc. c. 2.

US, ἄς, *Auris*, Plur. ἑ ὄτα, vel ἑ ὄτα. Vide *Aures*.

USFIDA, est *Scoria auri*. Rul. & Joh. in Lex.

USIA, ὄσια. Vide *Essentia*, *Substantia*.

USNEA, ὑσνεα, generaliter Arabibus *Muscum* significat. Schr. l. 4. cl. 1. n. 220. Fr. Hofmann. in Cl. ad hunc locum. Ephem. Nat. Cur. An. II. Obs. 51. Schol. Hodieque tamen restrictius accipitur de *musco* in *cranio hominis* interempti, aerique expositi nato; quod specificum habetur certissimum in omnibus hamorrhagijs, a quacunque causa ortis: de qua *Usnea* legatur Schr. l. 5. cl. 1. n. 27. Fr. Hofm. in cl. p. 508. Eph. N. C. d. l. Beker. Microcosm. Med. l. 2. c. 5. Alias *Usnea* Parac. dicitur *Tartarus tenuissimus*, & spongiosus; qualis generatur in hepate, stomacho, renibus, vesica, l. i. de Tartaro, tract. 1. c. 1. item in fragm. ad h. l.

USRUB, vel *Ursub*, est *Saturnus*. Rul. & Johns. in Lex.

USTIO, κωστίς, dicitur operatio vel Pharmaceutica, vel Chirurg. In illa medicamenta simplicia *comburantur*, vel ut in cinerem redigantur, ut fit in salibus vegetabilium parandis; & huc pertinet *Incineratio*: vel ut excicentur, ut in pulverem redigi possint: v. g. Cornu Cervi,

Cervi, &c. quæ *ustio* fit in vasis, & fornacibus figulinis. De hac *Ustione* vide Weker. Ant. Gen. l. 3. cap. 19. *Ustio* metallorum, eadem est cum *Cementatione*. Th. Ch. Vol. III. p. 470. Rolfink. vocat *Combustionem*, Chym. l. 2. c. 3. Hæc fit *cauterio* actuali, h. e. instrumento ignito, quo pars tangitur, & uritur. Dicitur *Cauterisatio*. Vide *Cauterium*, & C. Rejes C. El. q. 56. n. 9. seq. *Ustio* quoque Pathologice sumitur pro *ulso*, Græc. *ὑσίων*, vel *ὑσίωνισμός*, dicto Lang. l. 2. epist. 4.

USTULATIO dicitur, quando medicamenta tantum humoris non habentia, ut coqui possint, frustulatum incisa laminis ferreis impostita, aut regulis torrentur, ut partes externæ exciccentur. Eadem cum *Tostione*, aut *Torrefactione*. Weker. d. l. c. 18.

USTUS, *ὑσθός*, *ὑσθώνιστος*, dicitur de medicamentis igne *calcinatis*. Unde & Libav. *imperfecte calcinata* vocat, T. II. p. 147. Talius *ustorum* meminit passim Gal. l. 11. S. F. & alibi; quamvis in nonnullis vis vera medicamentosa hujusmodi *ustione* potius pereat, & saltem vis siccans, & adstringens inferatur.

USUALIA, dicuntur medicamenta ad oppositionem Exoletorum, quæ adhuc in usu sunt, sive simplicia fuerint, sive composita. Coincidere igitur videntur cum *Officinalibus*. Vide Dog. N. Med. Gen. P. VI. c. 4. d. 6. p. 753.

USURAT, h. e. *Stannum*. Rul. in Lex.

USURPATIO, *ὑσῆσις*, idem quod *Utendi modus*, sive medicamentorum administratio, vel adhibitio: de qua Schr. l. 1. c. 30. Apud Weker. & alios etiam *usus* dicitur.

USUS, *ὑσῆσις*, *ὑσῆσις*, diversam obtinet significationem. Vel enim modum utendi denorat; & ita coincidit cum *usurpatione*: vel idem est quod *Utilitas*, *Officium*, *Auxilium*, *Efficacia* alicujus vel *Partis*, & *Membri* in corpore, vel *Medicamenti*. Ita Gal. scripsit prolixos l. de *usu partium*. Sunt tamen ex recentioribus, qui *usum* restringentes ab actione partium discernant, describentes; quod *usus* sit *auxilium*, quod partes minus præcipuæ conferant, ut pars præcipua functionem edat. Barthol. in Anat. præc. p. 2.

UTENSILIA, *ὑσῆσις*, vocantur res ad varios usus commodæ, vel utiles, apud Rhod. ad Scrib.

* *UTERARIA*, minus usitate apud Lat. dicitur, usitatus *Hysterica*, Gr. *ὑστερικὴ*. Vide *Hystericus*. Alias & *Uterinus* in usu est apud Lat.

* *UTERUS*, *ὑσῆσις*, idem quod *Matrix*, *Vulva*. Vide *Hysterica*. *Uterus Spagyricus*, est *Furnus*, *Atabanor*. T. Ch. Vol. I. p. 503. seqq.

UTILIS, *Utilitas*, *ὑσῆσις*, *ὑσῆσις*, idem quod *Usus*. Significatio horum vocabulorum

aliunde nota est. Vide & *Ophleo*.

UTRIFORMIS ABSCESSUS, idem quod *Oedemofayæa*: de quo vocab. vide supra suo loco. Legitur & hoc nomen apud eundem Severin. cit. ib. loc.

* *UTRIS*, *ὑσῆσις*. Vide *Ascus*. *Utriculus* etiam pro *utero*, & locis muliebribus aliquando sumitur. Barth. lib. 1. An. c. 28. p. 260. *Utricularii* dici quoque possunt in statu p. n. ii, qui *Ascite hydropæ laborant*. Castell.

* *UVA*, *σφουλί*. Vide *Staphyle*. Quibus addi debet; quod & *Insectum*, vel *Zoophyton* detur, dictum *Uva marina*, apud Aldr. l. 1. de Insect. c. 17. & *Uva quercina* sit, quæ veteribus fuit ignota, concretitium quoddam in forma uvæ ad radices quercuum sub terra tempore veris ex humore forsitan radicum superfluo genitum, saporis omnino styptici, colore foras purpureo, intus candido, & quasi lactifero. In æstate perit, & veluti sit ligæa. Debet ergo tempore veris colligi, & sicari umbra, deinde pulverisari. Quo pulvere nihil est præsentius in dysenteria, & in omni fluxu sanguinis. Rul. & Johaf. in Lex.

UVATIO, *σφουλί*. Vide *Staphyloma*. *Capivaccio* dicitur *Uveatio*, l. 1. Pract. c. 34.

† *UVÆ FABRILES*, quæ in officinis fabricorum furno siccabantur. Aurel. l. 4. c. 3. Chron.

UVEA, *Uviformis*, *ὑσῆσις*. Vide *Rbagoides*.

† *UVULARIA*, officin. *Laurus Alexandrina*.

VULCANUS, *ὑσῆσις*. nomen Deastrigentium. A Parac. ejusque aseclis translatum cum ad *Ignem*, qua *Naturalem*, qua *Artificialem*, imo & ad *Astralem*: Ita *Vulcanus Firmamenti majoris*, & *minoris mundi Microcosmus*, passim in scriptis ejus legitur: Ita & Helm. scripsit: In Univerfa natura unum esse *Vulcanum*, de Lithia. c. 4. n. 5. Jung. Th. Ch. Vol. V. p. 344. *Artificialis* vocatur *Castigator Mercurii*, a Basil. de lap. Philos. Tum ad *Ignis Magistros*, qui etiam duplices: *Naturalis*, qui est *Siamachus*, fragm. libror. Paragraph. & alibi: *Artificiales* sunt *Coqus Chym.* Spagy. Tales artifices vocantur *Vulcani*, vel *Vulcanici*, i. e. operarii, vel artifices, semper circa ignem versantes, eundo, liquefaciendoque. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. *Vulcani*, vel *Vulcanales*, Parac. dicuntur spectra ignea, hominis formam representantia. Phil. sagac. l. 1.

* *VULGARIS*, idem quod *Communis*, *κοινός*, *πύργων*. Vide *Cænos*, *Puncnos*: item & *Epidemius*. Ita etiam Interpretes Hipp. ejus libros *Epidemiorum* verterunt per libros de morbis *vulgaribus*. *Vulgares Medici* dicuntur, qui vulgi gratiam aucupantur. Galen. l. de præcogn. ad Posthum. c. 1. princ. *Vulgaris curandi ratio*,

φάλη Hipp. dicta, opponitur *accurate*, c. 4. de art. t. 35.

VULGUS, ὄχλος, i. e. multitudo imperitorum hominum. Gal. l. i. de Elem. c. 4. cujus nota est socordia in attendendo, indiligentia in observando, negligentia in memorando, ruditas denique in narrando. Lind. Ex. XIII. §. 5.

VULNERARIUS, ἔωμανκίς. Vide *Traumaticos*.

VULNUS, ἔωμα, ἔωμα, quamvis sint, qui ex Gal. & aliis discrimen faciunt inter hæc duo vocabula Græca, ἔωμα accipientes pro omni lesione gravi, a causa externa violenta facta, c. 5. in l. 6. Epid. t. 12. & alibi. Vide Foes. p. 628. Magis tamen placet sententia Dieterichii cum Helychio pro Synonymis habentis, Jatr. n. 838. Ita & Latinum vocab. *Vulnus* late, & stricte accipitur. Late pro omni plaga externa; præsertim vero cum *Ulcere* sæpe confunditur, & vice versa: c. 3. de iis, q. in med. f. t. 30. Strictè *Vulnus* dicitur solutio continui facta instrumento secante, vel pungente in parte carnosâ, & membranacea. Gal. l. 3. M. M. c. 1. & alibi. Videantur Chirurgiæ Scriptores.

VULPANSER, χηνάωπις, dicitur Avis, vulpinis moribus formam anseris habens; quæ describitur, cum usu in cibis, & Medicina, ab Aldrov. l. 19. Ornith. c. 19.

VULPES, αλώπηξ, dicitur animal quadrupes, digitatum, viviparum, dolosum, vel astutum, naturæ caninæ quodammodo particeps: cujus proluxa descriptio habetur cum usu in cibis, Medicina, & aliis, in Aldrovand. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 1. Jung. Schr. l. 5. clav. i. n. 41. In ejus cauda quosdam pilos violaceum spirare odorem, testantur Acta Hafn. Vol. I. Obs. 68. & Vol. III. Obs. 21. Diminutivum dicitur *Vulpecula*. Porro nomen *Vulpis*, & *Vulpeculæ*, Græc. αλώπηξ, tribuitur etiam pisci marino, qui & *Galeus Vulpinus* vocatur; & describitur ab Aldrov. l. 3. de pisc. c. 39. *Vulpina Tussis* dicitur, quæ ex causa salsa, acri, biliosa in asperam arteriam defluente excitatur. Joh. Steph. Conf. Med. Dec. III. Conf. I. in Op. p. 319.

* VULSIO, *Vulsum*, idem quod *Divulsio*, σάσµα. Vide *Convulsio*.

VULTUS, idem quod *Facies*, πρόσωπον. Vide *Facies*.

* VULVA, μήτρα, ὕδρα, idem quod *Matrix*. Vide *Hystera*. Quamvis usitatus saltem de externo *Pudendo muliebri* accipiatur. Rolfink. de part. genit. Part. II. c. 32. Consentit Barth. l. 1. Anat. c. 32. p. 287. Lind. in Medic. Physiol. penitus omisit, propter obscenitatem, l. 2. c. 7. §. 136. seqq. Alii vero licentius talia sæda vocabula usurpantes, etiam ad cerebrum transulerunt, non modo Nates, Testes, Penem

demonstrantes in illo, sed & *Vulvam* vocantes foveam aliquam inter eminentias oblongam. Barth. l. 3. c. 6. p. 494.

VULTUR, γύψ, vocatur avis rapax acuto odore prædita, cujus variæ species habentur; quæ omnes in genere, & sigillatim prolixè describuntur, cum usu, ab Aldr. l. 3. Ornith. c. 1. seqq. Jung. Schr. l. 5. cl. 2. n. 71.

* UVULA, γαργαρόν, κίων, σφαυλή. Vide *Columella*.

UXOR, ἀκοίτης, γαμετή, quid significet, notum est. De Mystica Spagyricorum significatione vide in *Fæmina*, *Maritus*.

UZIFIR, i. e. *Cinnabaris*. Dorn. Rul. Vocatur & *Ussur*. Th. Ch. Vol. II. p. 436. Forest. l. 30. Obs. 8. Schol.

V v

VVARNAS, i. e. *Acetum Philosophicum*. Dorn. Rul. & Joh.

VVISMAT, est leprosum, non tractabile, vel malleabile, rude *stannum*. Rul. & Johnf.

X

X, ξ, quemadmodum Litera hæc apud Latinos numerum denarium significat: ita aliquando etiam ponderis denarii notam esse, testatur Rhod. ad Scrib. n. 32. & 141. Ita etiam Græca litera ξ, apud Græcos non solum numeri sexagesimi nota, etiam in nonnullis scriptis Medicis usurpatur pro caractere ponderis, nimirum *uncie*; uti videre est in Sylva Medica Anonymi a C. Hofm. edita, & aliis.

XANTHOS, ξανθός, generaliter significat Coloris speciem, quæ *Flava* dicitur. Vide supra *Flavus*. Specialiter ξανθός, ξανθή, est nomen medicamenti ξηρά, vel aridi, acris ad inducendam crustam, sanguinemque sistendum, cujus meminit Ægin. l. 4. c. 43. & 53. & describitur l. 7. c. 13.

XELSES, apud Paracelsum vocatur *Stella*; de qua scribit, quod non deorsum, sed sursum luceat: Fragm. de Anat. Ocul. §. declaratio Rotunditatis.

XENEXTON, alii *Zeneton*, *Xenechton*, vocatur Paracelso, Helm. & aliis horum affectis *amuletum*, sive *periapton*, hoc est præservativum externum contra pestem collo appensum; ut argentum vivum avellanæ conclusum, & similia. Dorn. Rul. Johnf. in Lex. & ex professo Rolf. Chym. l. 5. f. 14. cap. 2. Meminit & Libav. vocans *Xenechdon*, Synt. A. Ch. l. 7. c. 31. Jung. Helm. Tamul. pestis tit. *Zenexton*. Meminit & *Zenexton*, tr. Nat. Cont. nesc. n. 45. & in specie *Xenexton Sapphiri*, tr. de Magn. Vul. Cur. n. 37. *Succini*, d. l. n. 145.

XENINEPHIDEI, sunt spiritus, quibus jucundum est, atque pro deliciis habent, delitescens naturæ proprietates occultas hominibus aperire, quibus etiam est concessum. Dor. Rul. in Lex.

XENOPREPES, ξηνοπρεπές, vox est Hippocratica, quam Scapula penitus in Lexico suo omisit. Duplicem vero videtur habere significationem; Primam, quando denotat *Jus Hospitii*, vel id, quod Hospitibus convenit, l. Præcept. IV. 17. Vel significat remedium *peregrinum ignotum*, de cujus virtute non constat, l. de fract. t. 6. Jung. Foef. p. 437. Cur vero Erotian. verterit per, *Mutatam est*, non video rationem. Onom. p. m. 78. F.

XENOS, ξένος, *Hospes*, Lat. *Peregrinus* dicitur. Usurpatur ab Hipp. in superlativo de aeris inspiratione, vel influxu *maxime peregrino*, ξηνοτάτη, de Nat. hum. comm. 2. t. 4. Foef. d. l.

XERALEIPHO, ξηραλίφω, q. d. *sicce inungo*, id est *sicca frictione uror*: & opponitur τῷ χυτλήματι, quod significat, cum oleo, & aqua perfundor. Legitur apud Gal. lib. 2. de S. F. c. 25. Vide etiam *Chylton*.

XERAPHION, ξηράφιον, vocatur species aliqua ξηρῶ medicamenti adversus capitis, & mentis exanthemata utilis; quod describitur ab Ægin. l. 3. c. 3.

XERASIA, ξηρασία, in genere idem quod ξηρότης, *siccitas*, vel *exsiccatio*. In specie vero vocatur *vitium capillorum*, cum similes lanugini apparent, perinde ac si pulvere conspersi essent. Gal. in def. Species Alopecie videtur esse, quæ ita dicta sit propter nutrimenti defectum, & ariditatem cutis. Gorr.

XERION, ξηρίον, vocatur *medicamentum aridum siccum*, quod in pulveris modum inspergitur; unde & alio nomine κωλύπατα appellatur. Exempla habentur ap. Ægin. l. 7. c. 13.

XEROCOLLYRION, ξηροκόλλιον, i. e. *Collyrium siccum*, vel aridum. Vide *Collyrium*.

XERODES, ξηρόδης, in specie dicitur, qui *arescit, exsuccus est*, c. 3. in t. prorrh. t. 25. quamvis alii βηχάδες legant, notante C. Hofm. in not. ἀνεκδοτοῖς ad h. l. alii χυλῶδες. Ita & Foef. dixit occurrere in Coac. t. 445. Verum Linden. posuit συλλογτες, ex putredine difficulter spirantes: Alii legunt ξηρόσφ, ut Jacotius, & Job. i. e. ex *siccitate* difficulter spirantes. Verbum ξηράνω significat *exicco, siccio*: de quo videatur Diet. n. 584.

XEROMYRON, ξηρόμυρον, h. e. *Unguentum siccum*. Est compositio odorifera, siccis aromaticis constans, ad suffitus, ad amulera, ad exciccationem fluxionis, contra hircosum odorem corporis, & axillarum. Gorr. ex Aet. l. 6. & 16.

* XEROPHTHALMIA, ξηροφθαλμία, h. e. *Ophthalmia sicca, sicca Lippiudo*. Rhod. in Lexic. Scrib. in qua oculi non fluunt, sed rubent tantum, cujus caussa haud dubie in sanguinis inflammantis ficciori salina dispositione p. n. ponenda est. Vide *Ophthalmia*. Quomodo differat a σκληροφθαλμία, vide *Sclerophthalmia*.

* XEROTES, Xeros, ξηρότης, ξηρός. Vide *Siccitas*; *Siccus*.

* XEROTRIBIA, ξηροτριβία, i. e. *sicca frictio*. Legitur apud Gal. l. 8. M. M. c. 2. in fin.

XESTES, ξέστης. Vide *Sextarius*.

XIPHIA, ξίφιος, ξίφος. Vide *Gladius*.

XIPHOEIDES, ξιφοειδής, *Ensisiformis*: epitheton *Cartilaginis* in sterno, quæ & *Mucronata* dicitur. Vide *Cartilago Ensisiformis*.

XIR, dicitur *Mercurius*, in omni dispositione sua. In Leone inceratus fit *Ixir* in terra, in fermento inceratus fit *Elixir*. Th. Ch. Vol. V. p. 490.

XISENUM, *Xisium*, dicitur *Acetum*. Dorn. Rul. & Johf.

XYLALOE, ξυλαλόη, *Lignum Aloes*, quod alias *Agallochum* dicitur: de quo videatur Schr. l. 4. cl. i. n. 13. De peculiari *Xyloaloe* Obs. Velschii vide in Eph. N. C. An. I. Obs. 151.

XYLARION, ξυλάριον, vel ξυλάριον, dicitur *lignum parvum*, apud Hipp. l. de steril. IIX. 25. quamvis Lind. ξύλον αιώσεσι posuerit, quæ lectio mihi non videtur commoda. Alias *lignum parvum* eidem quoque vocatur ξυλάφιον, & occurrit l. de steril. XVII. 3. 11. 13. 14.

XYLEPHION, ξυλήφιον. Vide *Xylarion*.

XYLLAMBANO, ξυλλαμβάνω, pro συλλαμβάνω, significat *concipio*; & legitur apud Hippoc. 5. aph. 46. Jung. Diet. n. 586.

XYLLOGOS, ξύλλογος, pro σύλλογος, *collectivus*. Usurpatur de *consultandi*, vel *collegiandi ratione*, apud Hipp. in Præcept. X. 12.

XYLOBALSAMON, ξυλοβάλσαμον, dicitur *frutex*, vel *sarmentum*, vel *surculus Balsami*. Amputabatur ab incolis, & venibat, propterea quod eo decocto in unguentis vice *Opobalsami* multi uterentur, etiam si ex toto balsamo minima illi inesset odoris gratia. Gorr. ex Pl. l. 12. H. N. c. 25. Vid. & Rhod. ad Scrib. n. 110. Chioc. Musf. Calc. f. 5. p. 559. Meminit & F. Hof. in cl. ad Schr. p. m. 419. Succedaneum *Xylobalsami* fuisse *Lignum Aloes*, testatur J. Alex. not. ad Gal. l. i. de Antid. p. 777.

XYLOCINNAMOMUM, ξυλοκιννάμωμον, est *Lignum Cinnamomi*, cortice suo multo ignobilius; siquidem in fastidio est propter Origani, quod redolet, acrimoniam. Gorr. Meminit hujus Gal. l. de Ther. ad Pisf. c. 12. Diosc. l. i. c. 13. Scrib. n. 271. Rhod. ad h. l. Chioc. Musf. Calc. f. 8. p. 572.

XYLOCOLLA, ξυλόκολλα, idem quod τριφύκαλλα, vel κόλλα simpliciter. Vide *Gluten*.

XYLOGUAIACUM, i. e. *lignum Guajacum*, vel *sanctum*, ἀγιοξύλον, ita legitur apud Parac. tr. de trib. essent. c. 5.

XYLOGEBENUM, *lignum Hebenum*. Parac. d. l.

XYLOPHTHOROS, ξυλοφθόρος, vocatur insectum, veluti in festucis delitescens, mirabilis structura, descriptum ab Aldrov. lib. 4. de Insect. c. 11.

XYLON, ξύλον. Vide *Lignum*. Vocatur etiam *Scammum*, Hipp. ξύλον, quod alias βάθρον dicitur. Gorr. Vide *Bathron*. *Scammum*.

XYMBOLE, ξυμβολή. Vide *Symbola*.

XYMMERI, ξύμμεροι, dicuntur femora inter se juncta, pro σύμμεροι, vel qui contractis sunt femoribus. Hipp. 4. de art. t. 61. Foef. Oec. p. 438.

XYMMYUO, ξυμμύω, pro συμμύω. Vide *Conniueo*.

XYMPATHESIS, συμπάθεια, pro συμπάθεια, idem quod συμπάθεια, *consensus*, vel strictius *Affectio per consensum*. Vide *Sympatheia*. *Consensus*. Legitur vero ap. Hipp. in præc. XIII. 1.

XYMPHERO, ξυμφέρω, pro συμφέρω. Vid. *Conferens*, quod Gr. dicitur ξύμφορος, r. aph. 21.

XYMPHYSIS, ξύμφυσις, pro σύμφυσις. Vide *Coalescentia*.

† *Ξυμπωσίας* autem vocat, quod vacuatis vasibus subsidat moles corporis.

XYMPTOSIS, ξύμπτωσις, pro σύμπτωσις. Vide *Symptosis*.

XYN, ξυν, pro συν, præpositio nota ex Grammaticis, Lat. *Cum*. Ad hanc notetur, quod composita ab illa præpositione, quæ hac litera X. non occurrunt, sint quærenda in *syn*, & quæ in S non reperiuntur, hic occurrant; quia indifferenti in usu est ξυν, & συν.

XYNAGOGES, ξυναγωγής, *Adducens*. Dicitur de musculis adstrictoris, qui aliis σφιγκτήρες vocantur. Hipp. de venis XXI. 5. Foef. p. 438.

XYNALTHASSOME, ξυαλθάσσομαι, *curor*, fanor: ab ἀλθάν, *curare*, *mederi*. Legitur ap. Hipp. 2. de fract. r. 12.

XYNAPOTHNESCO, ξυναποθνήσκω, *commorior*. Usurpatur de morbis usque ad senium, & mortem durantibus. Hipp. 2. aph. 39. & 5. aph. 7. Vide Diet. n. 591. Idem quod ξυακπιγράσκω, *consensesco*, de quo p. p.

XYNARACHNUMÆ, ξυαραχθῆμαι, *tenuibus venulis intertexor*, vel obducor. Usurpatur de uteri cervice. Hipp. lib. 2. de morb. mul. LIV. 3. Goef. p. 439. Verum Lind. legit ξυαρθῆται.

XYNAVLISTHENÆ, ξυαυλισθῆναι, id est *congregari*, qf. in unum stabulum revocari. Hipp. l. de præcept. II. 28.

XYNCATAGERASCO, ξυακαταγράσκω, hoc est *consensesco*, idem fere quod ξυαποθνήσκω, *commorior*. Legitur apud Hippocr. l. 2. de morb. mul. IX. 21. Dicitur alias ξυγγράσκω, l. de int.

aff. XXIX. 43. Jung. Hadrian. Spigel. lib. de Lumbr. lato c. 14. p. m. 40. 41.

XYNCECAVMENOS, ξυακεκαυμῆθος, *combustus*. Dicitur de excrementis, l. 3. Epid. ægr. 2.

XYNCHORIA, ξυαχυρία, *concessionem*, indulgentiam significat, quæ alias χύσις, τὸ ἐνδεχόμενον dicitur. Legitur apud Hipp. Præcept. XI. 6.

XYNCLERIA, ξυακλήρια, vocatur *commercium*, vel consensus morborum, confortium: Differt a συμπαθεια, quod hæc etiam dicitur de morbis consequentibus; illa vero vox usurpetur de eodem tempore concurrentibus, apud Hipp. l. 6. Epid. f. 7. n. 40.

XYNEREISIS, ξυαέρσις, *collisio dentium*. Hipp. l. 7. Epid. XIII. 4. Vide *Synereido*.

XYNERCHOMÆ, ξυαερχομαι, significat *una exeo*. Legitur in Hipp. 4. aph. 76. Diet. n. 592.

XYNGENES, ξυαγενής. Vide *Connatus*.

XYNGERASCO, ξυαγγράσκω. Vide *Xyncatagerasco*.

XYNISTHEMI, ξυαίσθημι, significat *Hippocdensare*, spissare, cogere. Vide *Synestecos*. Foef. p. 439.

XYNNOSEO, ξυανοσέω, *una egrosso*. Hipp. 2. aph. 15. Diet. n. 593.

XYNODOS, ξυαδος, *congressum*, *communicationem* per meatus significat. Hippocr. lib. de Gland. X. 16.

XYNOMOLOGEO, ξυαομολογέω, h. e. *consentio*, *conspiro*, *convenio*. Hipp. l. 6. Ep. f. VIII. 84.

XYNTASIS, ξυαπίσις, pro σιπίσις. Vide *Syntasis*.

XYNTHALPO, ξυαθάλλω, hoc est *confoveo*, *concoctacio*. Dicitur de ventriculo cibos calefaciendo concoquente. Hipp. de sal. diat. 25.

XYNTITENO, ξυατιτάνω, idem quod ξυατένω, *contendo*, *una distendo*. Vide *Syntasis*. Legitur in Hipp. l. 2. de morb. mul. l. 20.

XYRRHOEA, ξυαροια. Vide *Confluxio*.

XYSMA, ξύσμα. Vide *Ramentum*, *Strigmentum*.

XYSIS, ξύσις, *rasionem*, *rasuram* significat. Vide *Rasura*. Legitur apud Hipp. 3. de R. V. I. A. t. 36.

XYSME, ξυσμή, ξυσμῆς. Vide *Risura*. Illud occurrit l. 2. de morb. LII. 22. Hoc ib. LVI. 6. & alibi. Foef. p. 441.

* XYSTER, ξυστήρ, dicitur *scalpellus rasiarius*, quo os raditur, ad dignoscendum ossis vitium, quod conspectui non patet. Hipp. l. de cap. vul. XIX. 8. Gal. l. 6. M. M. c. 5. & 6. Deinde ξυστήρ dicitur *Collyrium* contra asperitates palpebrarum, ap. Ægin. l. 7. c. 16.

XYSTICOS, ξυστικός, dicitur *Atleta*, qui in *Xysto*, Græc. ὑπαιθρον, hoc est *ambulatorio*, vel *portico*, sub tecto, tempore hyberno pugnat.

bar. Diet. Jatr. n. 169. Meminit Gal. l. 7. de C.M.P.G. c. 12.

XYSTOS, ξυστός, dicitur *linamentum vasile*, materialinteolorum derasa. Gal. Introd. c. 17. *Xystus* etiam dicta fuit porticus in palæstra amplissima, in qua hyberno tempore athletæ exercabantur, *Xystici* dicti. Lang. l. i. ep. 51.

XYSTRA, ξύστρα. Vide *Scalprum*. *Strigil*.

XYSTROPHYLAX, ξυστροφύλαξ, dicitur *Theca Strigilis*. Rhod. ad Scrib. n. 39.

Y

Y Litera hæc apud Hipp. in Epid. notat *ύγιαν*, sanitatem; quemadmodum θάνατον, mortem. Gal. c. 2. in 3. Epid. t. 4.

YGAR, i. e. *Medicamentum*. Rul.

YDARGYROS, *Ydrocerum*, id est *Argentum vivum*, *Hydrargyros*. Rul. & Johnf.

YELION, *Yalos*, id est *vitrum*, pro Græco *ύαλον*. Vide *Hyalos*. Rul. & Johnf.

YERVA, idem quod *Contrayerva*, radix Indica Bezoartica, vel Alexipharmaca contra malignum virus. Schr. l. 4. c. l. n. 103.

YETTUS, est lapis sanguinei coloris, durus, & obscurus; & interdum vices lapidis Lydii subit. Vid. Ludov. Dulcis.

YGROPISSOS, pro *ύγρόπισσος*, id est *pix liquida*. Rul. & Johnf.

YLECH. Vide *Ilech*.

YLEIDUS, *Iliadus*. Vide *Iliadus*.

YLIASTER, *Iliastrum*. Vide *Iliaster*.

YO, *Yo*, bonus. Rul. & Johnf.

YOMO, *Yos*, *Yn*, i. e. *viride æris*. Rul. & Johnf.

YPSILOGLOSSI. Vide *Basioglossi*.

YPSILOIDES, rectius dicitur, quam *Hyoïdes*. Vide supra in HY. Unde *Musculi ypsiloides* dicuntur, qui alias *Basioglossi* audiunt. Vide *Basioglossi*.

YREUS (Rul. & Johnf. *Yrius*) est *Cuniculus magnus*, cujus sanguine vitra mollescere putantur, & silices, modo rebus diaphoreticis impastetur: Dorn. Diet. Parac. quod hirci sanguini alias adscribitur. Dicitur & ab aliis *Dasyppus*, *Lagis*, Gr. *λαγίς*, *δασύππος*, *λενικα*. Aldr. l. 2. de quadr. dig. vivip. c. 24. Vide *Cuniculus*.

YRIDIS, vel *Yride*, id est *Auripigmentum*. Rul. & Johnf.

YRIS, hoc est *Ferrum*. Iid.

YSAMBRA, vocatur venenum toxicum Hispanum ex *helleboro* paratum, vel ipse etiam *Helleborus*, qui & *Pedigambra* appellatur. Lang. l. i. ep. 68.

YSIR, est *pulvis*, vel *Lapis Philosophorum siccus* potandus cum aqua Mercurii: *Nigredo in fundo*. Rul. & Johnf.

YSOPUS, *Ysopaica*, veteribus dicitur *Arx separandi* in Spagyrica. Parac. l. de reb. natur. c. 7. de Sulphure. Rul.

YSPAR, idem quod *Ysir*. Rul.

YXIR, i. e. *bona Medicina*. Rul. & Johnf.

Z

Z Literam hanc olim quoque ponderis varii notam fuisse, docet Rhod. ad Scrib. nu. 145. ita ut quibusdam significaverit *sesunciam*, plerisque octavam unciam partem, sive *denarium*, h. e. *drachmam*, vel *semisiticium*. Ex veteri quadam tabella ænea constat, *Duelam* significasse, quæ tertiæ unciam pars octonis scrupulis terminatur. Hæc ex Rhod.

ZZ duplex hæc litera apud veteres Medicos *Myrrham*, *σμύρνη*, notavit; uti observavit Hermol. Barbar. l. 1. Corollar. propterea quod *ζωύρη*, perinde ac *σμύρνη*. Nunc tamen vulgo per duplex ZZ. omnes *Zingiber*, vel *Zinziber* intelligunt, magno, & periculofo errore. Gorr.

ZAAR, Arab. & Persis *venenum* significat. Hinc *Belzaar*, pro *Bezoar*, dicitur *Dominus*, *Rex venenorum*. C. Rejes C. El. q. 67. n. 36.

ZAARA, vocatur *Avicennæ Vigilia morbofa*, teste Capivacc. l. 1. Pract. c. 20.

ZACCHARUM, pro *Saccharum*, legitur apud For. l. 16. O. 21. & 55. alibique. Dicitur & *Zucacurum*. Salmast. de Manna, & Saccharo.

ZACYNTHIUS, *ζακύνθη*, epitheton a loco datum *bitumini liquido*, ap. Gal. l. 4. de C. M.P.G. c. 13. in compositione Indiæ Tharsei.

ZADURA, *ζάδουρα*, nomen barbarum est, sed tamen a Græcis recentioribus receptum: denotat *radicem exoticam teretem colore Zingiberis ex India ad nos delatam*: valet adversus pestilentiam. Gorr. An fortassis convenit cum *Contrayerva*?

ZAFFABEN, *putea*, *putta*. Rul. in Lex.

ZAFFRAMEN, i. e. *Crocus*: ita enim Marinus Sanutus, l. 1. P. 2. c. 7. *Æs*, stannum, seu ramum, *Zafframen*, corallia, &c.

ZAFRAN, *Zaffran*, *Crocum* primum, deinde & *Ochram*, vel *Ocrum* significat. Rul. & Joh. in Lex. Vide Libav. S.A. Ch. l. 5. c. 20. in princ.

ZAHIR, vocatur Arab. fluxio ventris dysenterica, quæ est ab intestino recto, cum dolore extensivo, & abrasivo. Avic. l. 3. fen. 13. tr. i. c. 2. seqq.

ZAIBAC, *Zaibach*, *Zaibar*, i. e. *Argentum vivum*: *Mercurius*, idem quod *Azoch*, vel *Azoth*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex. Schr. l. 3. c. 15.

ZALDIR, h. e. *Venus*, aut *Viride æris*. Dorn. Rul. & Joh.

ZALE, *ζάλη*, significat *turbinem*, procellam. Le.

Legitur ap. Mosch. de morb. mul. c. 7.

ZAMIE, vocantur Nuces Pinus arboris, quæ se jam dividerunt, & nisi detrahantur, cæteras nondum plene maturas lædunt, notante Pl. H. N. l. 19. c. 26.

ZANDIK, *aqua foliata*. Rul. & Joh. in Lex.
ZAOCEL, i. e. *Taxus*. Iid.

ZAPHARA, *Zaffara*, vocatur materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltba*, vel *Amaasa* pertinens, quæ tingit vitrum cæruleo colore; unde & figuli utuntur ad tincturam cæruleam: Cæsalpin. lapidem dixit, alii terram: Nonnulli *Lazurium* ex *Bismutho* dixerunt. Vide Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. l. 6. c. 4. & l. 7. c. 21.

ZAPHIRUS, pro *Sapphiro*, legitur in Franc. Indiæ dialogo de febr. malig.

ZARAS, i. e. *Aurum*. Rul. & Joh.

ZARATHAN, dicitur Tumor Mammarum durus, inæqualis, cum dolore molesto, non quidem plane continuo, & ardore similis pene cancro; unde & *Cancer spurius* appellatur. Ejus causa in sanguine ichoroso adusto, & acido quærenda. Plura de hoc affectu vide apud P. M. de Caldeira T. IV. p. 228. seqq.

ZARDA, est morbus eorum, hoc est quædam æstuatio admodum Ovi, vel major, vel minor, quæ tam in parte interiori, quam exteriori nascitur in gæctis. Ita Petrus de Crescentiis l. 9. de agr. sc. c. 10. & 35.

ZARFA, h. e. *Stannum*. Iid.

ZARNEG, *Zarneck*, *Zarnich*, id est *Auripigmentum*. Iid.

† ZARSAPARILIA, rubus viticosus. Amat. Lus. Cent. 4. Cur. 19.

ZATANEa, id est *Flos agni casti*. Dicitur & *Zuccajar*. Iid.

ZAVHIRON, i. e. *Crocus orientalis*. Iid.

ZEa, vel *Zeia*, ζῆα, dicitur & *Spelta*, frumenti genus est tritico simillimum. Ex hac olim fiebat *Alica*, sicut *Far* ex frumento. Gal. l. 1. de A. F. c. 6. J. Alex. in not. ad h. l. Hic Auth. se ignorasse fatetur, quod ex *Zea* panis fieret triticeo candidior; id vero edoctus ab Imperatore Ferdinando I. uti legere est l. 8. Sal. cap. 6. Hodieque præsertim hic loci in territorio Norimberg. *Zea* usitator ipso etiam tritico pro pane similagineo, & placentis parandis. Gal. mediæ facultatis inter hordeum, & triticum esse existimat, l. 6. de S. F. §. *Zeja*. Legatur de hac Bruyer. de re cib. l. 5. c. 13. Deodatus Panth. Hyg. l. 1. c. 27. tit. *Zea*.

ZEED, i. e. *Butyrum*. Rul. & Joh. in Lex.

ZEDEB, h. e. *Stercus*. Dicitur & *Chaya*. Iid.

ZEC, i. e. *Tragacanthum*, vel *Tragacanthum*. Rul. & Joh.

ZEDOARIA, est radix exotica vi alexiteria, & anticolica singulari pollens; de qua Jacob. de

Vitriaco in Historia Hierofol. c. 85. Sunt & alia arbores, scribit, quarum radices sunt Zinziber, Galanga, & *Zedoaria*, quæ vulgariter *Citovart* appellatur.

ZEFFR, id est *Pix*. Iid.

ZEGI, i. e. *Vitriolum*. Dicitur & *Zetus*, *Zezi*. Iid.

ZEHERECH, *Flos pris*. Dicitur & *Alkas*. Iid.

ZEIA, ζῆα. Vide *Zea*.

ZEITRABRA, i. e. *Fluxile*. Rul. & Joh.

ZELOTUM, est *Mercurius Lapideus*. Dorn. Rul.

ZELOTYPIA, ζῆλωσις, est affectus animi vehementior; & ita inter causas morbificas referendus, quando conjugem alteruter alterum suspectum habet de adulterio. Hanc causam fieri posse dementiæ, singulari exemplo cujusdam pistoris, qui testes sibi amputavit, ne uxor, quam frustra suspectam habuit de adulterio, si conciperet, ex se concepissem indicare posset, docuit Martin. Akakia in Gal. art. parv. p. m. 189.

ZELPHA. Vide *Zenda*.

ZEMA, ζῆμα, id est Jusculum, Decoctum Gallicæ *Bovillon* dicitur. Ita Apitius l. 8. de re cul. c. 1. Et mittitur in *Zema*, quod est Decoctum, & c. 6. Et bullienti *Zema*, quod est Decoctum, cum modico salis submittetur. Legitur Gr. ζῆμα apud Diosc. l. 6. c. 7.

ZEMASARUM, id est *cinabrium*, vel *cynobrium*. Rul. & Johnf.

ZEMECH, hoc est *Lapis Lazuli*. Iid.

ZENDA, figmentum Paracelsicum denotans generationes extraneas, & qui crescit sine femine, quemadmodum *Perenda*, vel *Perunda*, aut *Perundis*, monstruosam generationem hominum, qui & cum femine crescit. In animalibus vero hujusmodi Generatio, & Anatomia Monstruosa dicitur *Zelpha*. Vide Authoris fragm. Anat. Uno verbo: *Nugæ!*

ZENEXTON, idem quod *Xenexton*. Vide Lit. præc. XE.

ZENEXTOR, vocatur *Mercurius Paracelsi*. de pest. Tract.

ZENGIFUR, idem quod *Zemasarum*, h. e. *Cinabris*. Rul. & Joh.

ZENICON, ζῆνικόν, nomen *Veneri* Celtis Gallis ustrati, *Venenum cervarium* dicti, tantæ, & tam præsentis efficacitæ, ut quamprimum cervus, vel fera sagitta hoc veneno tincta læsus conciderit, confestim accurrere venatores necesse habuerint, antequam virus penitus dispergeretur, aut putresceret, carnemque telo virulento sauciatam exciderint, ad spithami circa vulnus latitudinem. Hujus antidotum, vel antipharmacum esse dicitur *Folium quercus*, vel *fagi*, aut folium *coracinum*. Hæc Arist. & aliis Lang. tradidit l. 1. ep. 68.

ZENITH, proprie Mathematicis vocatur *punctum verticale*. Cui opponitur & directo *Nadir*. Improprie vero, & plane ænigmatice translatum vocab. *Zenith* ad *Sanguinem menstruum virginum*, & quidem primum. C. Rejes C. El. q. 53. n. 11.

ZEON, ζέων, *feruens*, a ζέω, *ferveo*, *effervesco*. Lind. Ex. XIII. §. 211.

ZEOPIRON, ζεόπιρον, vocatur *frumenti genus*, quod *medium est inter Zeam*, & *Triticum*, & nascitur in Bithynia. Meminit Gal. l. 1. de A. F. c. 13. Gorr.

ZEPHENVM, *Zephena*, Paracelso dicitur *omnis extremitas*, vel *foramen externum*, & *peripheria*, v. g. *aurium*, *laborum*. Hæc si angustatur in rotunditatem aliquam præternaturalem, constituit primum signum lepræ. Parac. Paragrap. l. 6. c. 1. §. 2. & cap. 3. unic. in not. Non ergo penitus mentem percepisse videtur Parac. Dorn. & ex hoc Joh. quando in descriptione saltem ad circulos extremitatum laborum in auribus restrinxerunt. Apud Rul. legitur, *Zepheni* sunt circuli extremitatum laborum, & *aurium*.

ZEPHYRVS, ζέφυρος. Vide *Favonius*. *Zephyria ova*, eadem quæ *ὑπὸ σέλιμα*, sive *subventanea*. Vide *Hypenemios*. Forest. l. 24. Obs. 3. ex Plin. l. 10. c. 60.

ZERCI, h. e. *Vitriolum*. Rul. & Joh.

ZERICVM, i. e. *Arsenicum*. Iid.

ZERIFARI, h. e. *Aqua casei*. Iid.

ZERNA, dicitur *Impetigo ulcerata*. Dorn. Rul. Johnf. Legitur & *Zerina*, id est *Lepra*, vel *Impetigo*. P. Zacchias Quæst. Medico-Legal. l. 2. tit. 3. q. 6. n. 13.

ZEROS, est nomen Gemmæ translucidæ, & alii, quæ *Iris* dicitur, similis, alba, nigraque macula distinguente ipsum crystallum. Plin. l. 37. H. N. c. 9. ad fin.

ZERZERA, pro *Querquera*, epitheton febris cuiusdam. Vid. *Querquera*.

ZESTOLVSIA, ζεστολυσία, idem fere quod ζεστόν ὕδωρ, significat vel aquam ferventem; vel quia illa non uti possumus commode ad lavandum, notat *lotionem aquæ calidæ*, quatenus opponitur τῇ ψυχρῶσει, lotioni aquafrigida. Illud legitur apud Gal. lib. 3. de san. tu. cap. 8. ubi Interp. Lat. male per ferventem aquam reddidit, quando enim hoc esset remedium lassitudinis?

ZETAE, dictæ sunt veteribus *vaporaria*, & *conclavia*, quibus hypocaustum suberat, in cuius pavimentum calida, aut frigida pro temporis ratione aqua diffusa, illius vapor per meatus, & tubulos parietis inclusos *Zetas* calefaciebat, aut refrigerabat. Lang. l. 1. ep. 50.

ZETAE, vel *Zetecula*, vocantur propria calo-

rum in balneis, & ædibus conclavia, ubi lectuli essent ad delicias, & amores. Andr. Bacc. de Therm. l. 7. c. 16. p. m. 470. ex Plin.

ZETEMA, *Zetesis*, ζήτημα, ζήτησις. Vide *Quæstio*.

ZEVS, vocatur piscis, qui alias *Faber* vocatur: de quo supra in *Faber*. Legitur apud Pl. l. 9. H. N. c. 18. Hefych. Gr. Ζαυός vocavit, notante Aldr. l. 1. de pisc. c. 25.

ZIAZAA, est lapis a loco natali nomen habens, e toto coloribus mixtus, ut nullus verus appareat. Gestantem litigiosum facere dicitur, ac in somno videre terribilia. Vid. Lud. Dulcis.

ZIBACH, idem quod *Zaibar*, h. e. *Argentum vivum*, vel *Mercurius*. Schr. l. 3. c. 15.

ZIBELLINA, epitheton *Mustela*, quæ vulgo *Sobela*, vel *Zobela* dici solet, cuius pellis inter pretiosas numeratur, magnæque habetur æstimationis apud *Sarmatas*, & *Russos*, sive *Moscovitas*. Descr. ab Aldr. lib. 2. de quadr. dig. vivip. c. 19.

ZIBETHVM, ζιβέθρον, dicitur excrementum fragrantissimum ex genitalibus cati cuiusdam exotici, vel felis, *Civetta* dictæ, depromtum. Vide *Catus*.

ZIBIBIAE, vel *Zibebæ*, dicuntur uvæ passæ majores digitorum acinis propemodum similes, unde & *Dactyli* dictæ, carnis multæ, succi paucissimi, *Damascenæ* quoque vocatæ. J. Al. l. 10. Sal. c. 14. Schr. l. 4. cl. 1. n. 360.

ZIGIR, ζίγγη, epitheton *Cassia* aromaticæ purpureæ nigricantis melioris notæ, & odoris, apud Diosc. l. 1. c. 7. quamvis alii legant *Gizir*, γίζιρ. Vid. Not. Sarac. ad illum loc.

ZIMEX, *Viride aris*. Rul. in Lex.

ZINARIA, Arab. est epitheton *Bilis* vitiosæ, & præternaturalis, quam alias *Æruginosam* vocarunt antiqui Medici, acris, & adusta, ap. Zac. Lusitan. Prax. admir. l. 1. Obs. 40.

ZINDVLVS, nomen piscis fluviatilis, quem valde commendat a carnis teneritudine, & friabilitate J. Alex. l. 15. Sal. c. 5. in fin. Ap. Aldr. vero nomen hoc non occurrit. An fortasse subest menda, ut legendum sit *Fundulus*?

ZINETVS, est species *Marcassitæ*, quæ æmulatur æs, vel cuprum. Parac. Archidox. l. 3.

ZINGAR, i. e. *Viride aris*, vel *Flos aris*. Rul. & Joh.

ZINGIBER, vel *Zinziber*, ζίγγιβερ, vel ζίγγιβέρη, *Aroma*, vel *radix Aromatica* candidans, acris sapore, & calide virtutis. Hodieque frequentissimo in usu esse solet etiam ad *Coquinariam*. De hoc aromate vide Gal. l. 6. de S. F. Alex. l. 18. Sal. c. 19. Bruyer. de re cib. l. 10. c. 10. ubi *Gingiber* appellat. Schr. l. 4. cl. 2. n. 367. F. Hofm. cl. ad h. l. Parac. statuit *Zinziberi* inesse *Sal stypticum*, l. de trib. prim. essent. c. 2. Hinc &

& styptica pontica vocat *Zinziberata*, lib. 2. de Tart. Tract. 1. c. 5.

ZINGOITES, alias *Zingvites*, secundum Albertum est lapis vitrei coloris, qui gestatus in collo valet contra nyctalopiam, & sanguinem sistit, mentis alienationem repellit, & si tenetur ad lignum accensum, extinguitur flamma ejus. Vid. Barth. Angl. de gentin. rer. propriet. l. 9. A Ludov. Dulci vocatur *hiclapis Zivites*. A plerisque vero Physicis hic lapis pro fabuloso habetur; quod & nobis præfertim quoad ejus virtutem ita videtur.

ZINIAR, est *Viride eris*. Dorn. Rul. & Joh. Jung. & For. l. 30. Obs. 8. Schol. quamvis *Zimar* ibi legatur. Adde Libav. S. A. Ch. l. 4. c. 12. l. 5. c. 23. Dicitur Latine *Frugo*.

ZINIAT, est *Fermentum*. Rul. & Joh.

ZINK, *Zinkum*, est *metallica marcasita*, & mixtura quædam naturalis ex quatuor metallis immaturis *cuprea* potissimum apparens. Dorn. Rul. & Joh. Adde Libav. S. A. Ch. l. 2. c. 24. Parac. vocavit *Zinetum*. Est solubilissimum, volatileque mineralis, ita ut beneficio ignis facile totum in flores abeat, quemadmodum adjectiones picis in Regulum. An vero flores illius, ideo quod non sint corrosivi, sed dulces, statim ad internos usus juxta unius, vel alterius Alchemistæ opinionem vocandi sint, valde dubitamus, libentius longo usu comprobatis inhærentes remediis.

ZINZAMA, i. e. Parva musca, sive culex. Vid. Agutio celebris Vocabul. In *Zinzalarium*, i. e. conopeum ad parvas muscas arcendas. Idem.

ZINZIBER, Vide *Zingiber*.

ZINZIFUR, idem quod *Zengifur*, *Cinabrium*. Libav. d. l. l. 7. c. 25.

ZINZILLA, idem quod *Zona*, vel *Zoster*. Vide infra *Zona*. Rhod. ad Scrib. n. 63. Helm. de magn. vuln. cur. n. 50.

ZIRBUS, dicitur Arab. *Omenium*, de quo supra suo loco. Unde *Hernia Zirbalis* dicitur, quando omentum prolabitur in umbilicum, scrotum. Galeat. de S. Soph. ad Rhaf. l. 9. c. 86. f. m. 83. b.

ZIZANION, *Ζιζάνιον*, idem quod *Lolium*; quæ significatio spectat ad Botanicos. Parac. vero etiam non est veritus *Zizania* attribuere Afris, vel Stellis, Cometas, & alias Stellas novas ita appellans, de Pestil. tr. 1. & 2.

ZIZERIUM, ponitur pro *Gigeritum*; quo nomine Latini appellant Gallinarum intestina, & quæ cum iis coquantur. Ap. l. 5. de re culin. c. 3. Jecinora, & zizeria pullorum in cabum mittes.

ZIZIPHA, idem quod *Jujube*, *Ζιζιφω*, fructus arboris *Ziziphi*, saporis dulcis, magnitu-

dine olivas æmulantes, inter Pectoralia medicamenta pertinentes. Lang. lib. 1. ep. 66. J. Alex. l. 10. Sal. c. 8. Gal. Serica dictæ. Vide supra *Sericum*. Schr. l. 4. cl. 1. n. 178.

ZMILACES, vocatur gemma, vellapis marmoris Proconnesio similis, in Euphrate fluvio repertus, colore medio glauco, uti describitur ap. Plin. l. 37. c. 10. H. N.

ZODIACUS, *Ζωδιακός*, quid sit, ex Astronomia, vel doctrina Sphærica discendum. Videlicet portio cæli, vel orbis ille, ex, & sub quo perpetuo versantur Planetæ, ita ut in ejus medio via Solis, sive Ecliptica sit, & qui secundum longitudinem dividitur in duodecim signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, &c. Vid. Tabulæ Stirii, & Cl. Sturmii Astronomicæ, vel Sphæricæ. Verum Parac. finxit *Zodiacum* in Homine; uti patet aliquoties ex Paragrano ejus, de Astronomia. Verum sicut ausu temerario, ita fructu nullo.

ZOE, *Ζωή*. Vide *Vita*.

ZOEPILOS, *Ζωήπιλος*, nomen Arcani cujusdam Chymici ex Antimonio a Quercetano excogitati satis pomposum, & jactabundum, modo effectus responderet: de quo vide Libav. T. III. Op. p. 71. Enimvero cum ipsum Antimonium vix habeat aliquid vitale, dignum nomine vitæ in respectu ad hominem, an illud, quod ipsum non habet, alteri possit subministrare, alii judicent, glavcomate præconcepte opinionis non occæcati. Vide etiam Schr. l. 3. c. 17. ubi descripta quoque occurrit. Verum eadem est epierifis de hac, quæ de aliis similibus habetur apud D. Lud. Diff. I. Pharm. p. 335.

† *Ζωυήπιος*, Cochlear fusorum metallorum. Anonym. Sylv. Med. Comp. l. 1. c. 3.

ZOMOPŒUS, *Ζωμοπῶος*, qui callet jura esculenta bene parare; ut est apud Marcell. & Rul.

ZŒMOS, *Ζωμός*. Vide *Jus*.

† ZONA, Hipp. subligaculum ad uteri retentionem. Rhod. à Castro de morb. mul. l. 1. c. 6.

† ZONA, quod sub costis est os, Zona vocatur. Jul. Pollux. l. 2. c. 4. & Zona Corporis armatura, idem cum corporis parte nomen habens. Ib.

* ZONA, *Ζώνη*, æquivocum est. 1. Physiologicè significat locum, vel regionem corporis, scilicet sub costis, qua cingimur, sive ad quam cingulum applicamus. Erot. in Onom. p. 50. & Foet. p. 259. 2. Pathologicè Zona est *Herpetis species*, quæ occupat regionem illam mediam, ad quam homo cingi solet; unde & ab aliis *Circinus* appellatur; usitatus vero *ζώνη* vocatur; item *Zinzilla*, vel *Zinzillis*. Scrib. n. 63. Rhod. not. ad h. l. Eph. N. C. Ann. 3. Obs. 4. Keuch. ad Sam. p. 246. seqq. Singulares quoque de hoc morbo observationes communicavit D. Joh. Henr. Brechtfeld Actis Hafn. Vol. I. Obs. 108. p. 197. seqq.

teqq. Jung. & M. A. Sever. l. de nov. obs. abscell. c. 9. §. 10. 3. Mechanice notat *Cingulum*, item *Marsupium*, vel Petam cingulo annexam, qua usi sunt milites, & pecuniam, a liaque necessaria recondiderunt. Huc pertinet prov. *Zonam perdidit*, h. e. pecuniam amisit, & perdidit. Vide C. Hofm. c. ad Gal. LL. de U. P. n. 479. Et quia etiam novæ nuptæ *Zona* quadam, vel cingulo cinctæ olim fuerunt, 4. Allegorice hinc nata significatio, qua *Zona* pro *hymene* posita: & phrasis Poetica, *Zonam solvere*, i. e. virginem corrumpere. C. Rejes C. El. q. 39. n. 12. Ad artificiales alias quoque pertinent *Zona Chirurgica*; qualia *Cingula* ab Aquap. & Hild. inventa exhibet Scult. Arm. Chir. P. I. T. XXIII. fig. 2. & T. XXXVII. fig. 6. 7. Denique 5. neque excludenda penitus e foro Medico significatio Astronomica, vel Sphærica, quando globus cœlestis, & terrestis in *Zonas*, vel *certas plagas* dividitur a Mathematicis, duas temperatas, duas frigiditas, & unam torridam; quarum *Zonarum*, & præsertim *temperatæ*, meminit Gal. in c. ad 3. aphor. 14.

ZONITIS, ζωνίτις, dicitur species *Cadmie*, quæ in fornacibus colligitur *zonarum* similis. Gorr.

ZONNETTI, sunt *Gnomorum corpora phantastica*. Dorn. Rul. & Johnf.

* **ZOOGONIA**, ζωογονία, i. e. *animalium perfectorum generatio univoca*. Gal. de const. artic. cap. 13.

ZOOLOGIA, ζωολογία, vocatur Schrod. & Fr. Hofm. *pars Pharmaceuticæ medicamentæ ex animalibus desumpta recensens*. Vid. l. 5. Pharm. ut & cl. ad h. l.

ZOOPTHALMOS, ζωόφθαλμος, i. e. *oculi bruzalis formam habens*: Epitheton *Aizoi*, sive semper vivi majoris, ap. Pl. l. 25. H. N. c. 13.

ZOOPHYTON, ζωόφυτον, vocatur corpus naturale exangue, quod nec perfectam animalis, nec plantæ naturam, sed mediam ex utroque, & veluti tertiam habet, *ἐπιμφοτῆζον φυτῶν καὶ ζώων*, uti loquitur Arist. Horum historiam, & species vide integro libro apud Aldr. l. 4. de Exanguibus. Chioce. quoque attigit Mus. Calc. f. r. p. 86. Helm. lienem habere vitam *Zoophyti* vult tr. Jus Duum. n. 5. *Plantanimal* dici posset.

ZOON, ζῶον. Vide *Animal*.

ZOOSOPHIA, ζωσοφία, apud Helm. dicitur illa scientia de animalium singulorum natura, & proprietatibus, quam habuerunt Parentes Protoplastæ, imprimis Adam: tr. Nat. contr. nesc. n. 7.

ZOOTOME, ζωοτομή, vocatur dissectio Animalium, sive *Anatomia Brutorum*; quo nomi-

ne insignivit M. A. Sever. l. Anat. comprehendentem structuram animantium generalem; quando vocatur *zootome Democritea*. Legitur & apud eundem *Theriotome*, θηριωτομή.

ZOPHOS, ζόφος, tenebras, & *caliginem*, vel obscuritatem denotat, idem quod *σκότος*. Unde *ζοφεός*, *caliginosus*, obscurus; quod legitur ap. Hipp. 4. de R.V.I.A. r. 48. & l. de virg. morb. II. 24. Itē *ζοφῶδες*, *obscurus*, *caliginosus*. Usurpatur de urina, Coac. r. 581. vel *ζοφῶδης*, quod dicitur de menstr. l. 1. de morb. mul. notante Foef. quem tamen locum reperire non potui, de visu d. l. LIX. 18. Adde Foef. Oec. p. 258.

ZOPISSA, ζώπισσα, vocatur *pix navalis*, cum cera a navibus maritimis jam *deversa*, vim dissipandi habens ob vires falis marini. Dicitur & quibusdam *ἀπόχρυμα*. Ægin. l. 7. c. 3. in APOCH. Gorr. Schr. l. 4. cl. 2. n. 396.

ZOPYROS, ζώπυρος, vel *ζωπύριος*, nomen est *Antidoti*, quam dicitur *Zopyrus* regi Ptolemæo composuisse, atque *Ambrosiam* nominasse; ut scribit Cels. l. 5. c. 23. ubi etiam describitur, & commendata legitur ad dolores Colicos, alvi inflationes, hyporem incipientem, & venena. Jung. & Gal. l. 2. de Ant. c. 8. & 16. & Ægin. l. 7. cap. 11. Alia vero descriptio *Antidoti zopyri* reperitur ap. Scrib. L. ad lethalia venena, & ictum serpentum efficacis, comp. 169. Junge Rhod. notas ad h. l. & in Lex. Scrib.

ZOPYREO, ζώπυρέω, communiter significat fomitem ignitum reddere, a *ζώπυρον*, *fuscitabulum*, *fomes*. Verum majori cum emphasi usurpatur de ignitione, vel *ignescencia vitali*; uti exposuit Lind. Ex. XIII. §. 222.

ZORABA, i. e. *Vitriolum*. Rul. & Joh.

ZORONISIOS, dicitur gemma, vellapis, qui in flumine Indo nascitur, & magorum gemma esse narratur. Plin. l. 37. H. N. c. 10.

ZOROTERON, ζωρότερον, i. e. *meracius*, cui nihil aliud admixtum est. Dicitur de cibo, & potu: De illo quidem apud Hipp. l. de nat. mul. LXIV. 2. 3. quamvis Lind. transposuerit ad vinum: De hoc l. 1. de morb. mul. LII. 3. Legitur & *κζωρότερον*, *bene meracius*, l. de exfectione fœtus II. 4. Jung. Foef. p. 259. *ζωρίς* significat *vinum merum*. Unde *ζωρπίτης*, *meribibus*, vocatur ab Hesycho.

* **ZOSTER**, ζωστήρ, idem quod *zona*, in Pathologica significatione, *Herpetis* species. Vide *zona*.

* **ZOTICOS**, ζωτικός. Vide *Vitalis*.

ZUB, zubd, i. e. *Butyrum crudum*. Rul. & Joh. in Lex.

ZUCCAIAR, idem quod *zatanca*, Flos *Agni casti*. Iid.

ZUCCARUM. Vide *zaccbarum*.

ZUITTER, vel *zitter*, est *Marcafita*. Dorn. Rul. & Joh. in Lex.

* ZULAPIUM, *Ζυλάπιον*, idem quod *Juleb*, *Julapium*. Vide *Juleb*.

ZYGENA, *Ζύγεννα*, *Gazæ Libella*, nomen piscis monstrofo plane capite; cujus descriptio cum usu habetur apud Aldrov. l. 3. de pisc. c. 43.

ZYGIA, *Ζυγία*, epitheton *resine acernæ*, ap. Ægin. lib. 7. cap. 18. in descriptione *Malagmatis βαϊῦ*.

* ZYGOMA, *Ζύγμα*, i. e. *Os jugale*. Vide *Jugale*.

ZYME, *Ζύμη*. Vide *Fermentum*.

* ZYMONA, *Ζύμωννα*, idem quod *ζύμη*, *Fer-*

mentum. Castell. & Gorr. quamvis accurate loquendo hæc duo vocabula differant, ut causa, & effectus. *Ζύμη* enim notat *Fermentum*, quod aliam materiam fermentat. *Ζύμωννα* vero vocari debet illa ipsa materia, & *massa fermentata*, vi verbi transitivi *ζυμώνω*, *fermentesco*, a quo derivatur.

* ZYMOSES, *Ζύμωνσις* (Vide *Fermentatio*) a verbo *ζυμώνω*, *fermentari*. Dicitur & de *tumore hepatis*, a flatibus veluti distenti, apud Hipp. l. 4. Epid. III. 24. Jung. Foel. p. 259.

ZYMAR, aliis *zynar*, item *zynser*, id est *Vivide eris*.

ZYTHOS, *Ζύθος*. Vide *Cerevisia*. Dicitur & in neutro *zythum*. Jung. Gal. l. 6. de S. F. §. *zythos*.

Τ Ω Θ Ε Ω Δ Ο Ξ Α.

MANTISSA

NOMENCLATURÆ MEDICÆ HEXAGLOTTE,

Vocabula Latina Ordine Alphabetico,
cum annexis Arabicis, Hebræis, Græ-
cis, Gallicis, & Italicis proponentis.

CURÆ, & STUDIO

JACOBI PANCRATII
BRUNONIS,

Phil. & Med. D. hujusque Univerf. Altdorph. Prof. Publ. & Lib.
Imp. Reip. Norimb. Medici.

PRÆFATIO.

E hac Mantissa scias, mi Lector, eam non esse editam alicujus ostentationis gratia, cum non dissimulem meam præsertim in Arabica ignorantiam, nec non in reliquis exteris linguis insufficientem peritiam. Verum annectendi ansam arripui ex serie addita præcipuarum vocum Arabicarum, quibus Græcæ, & Latinae respondere debeant ad Castelli Lexicon ab Adriano Revensteinio curatum, & Roterodami 1665. editum; in qua nihil ineptius me legisse memini, quam illud, quod sæpe in columna Arabicarum legantur Latina, aut Græca, v. gr. statim in prima Abortus, Accidens, Adustiva, & ita in reliquis omnibus. In columnis Græcarum etiam pure Latina; v. gr. Summitas, Emulgentes, Ocrea, Sura, &c. ut ita nemini vitio verti posset, si statueret Editorem vel non intellexisse voces, vel plane perfunctorie, & inconsiderate adjecisse. Igitur loco illius Seriei, ne hac in parte deficeret Castellus renovatus, præsertim cum librorum necessariorum mihi copia fuerit, in gratiam eorum, qui delectantur Synonymis exoticis, quandoque etiam publicis Eruditionis Speciminibus inserendis; Nomenclaturam illam conscribere placuit; in qua Arabicas voces desumptas scias partim e Syllabo Arabicorum nominum Avicennæ editioni additorum, & ab Andrea Bellunenfi explicatorum, nec non Opusculis insigniorum Arabum, Serapionis, & Rhasis, Argentorati quondam typis excusorum, e Valentini Schindleri Lexico Pentaglotto, ubi & latinis literis expressa pronuntiatio plerunque apposta legitur; quam retinui, haud sollicitus, num recte sese habeat, necne? præsertim cum alias pronuntiationem maxime variam observari a linguæ hujus peritioribus intellexerim. Hebræa Synonyma e Joh. Buxtorffii Lexico, & prædicto Schindlero collegi; Literam Beth absque puncto per bh. alios imitatus expri-

mens, quemadmodum & Pe absque puncto per ph, aut f, Tau per T, aut Th, Tfade, vel Zade per Ts, Ds, aut Z, imitatus hac in re J. Megiferi Lexicon Polyglotton. Vocabula Gallica, & Italica sup-
 peditarunt mihi, prater Philippi Gisberti Medicin charitable, & Fer-
 rantis Imperati Historiam Naturalem, Dictionaria in illis linguis ho-
 dieque usitiora. Vale, mi Lector, & si libet, his fruire: sè uti nolue-
 ris, hand in malam partem conatus nostros interpretare.

A

ABDOMEN, *Ar.* Tenur, *Mirach.* *Hebr.* Beten, *Gahon*, *Kerebh*. *Gr.* ἕβρον, γαστήρ, ὑπόκοilon. *Gal.* Ventre, bas ventre, ventre inferieur. Le partie du ventre sous le nombril. *It.* Grasso ventre.

ABLACTATIO. *Ar.* Nacal. *Heb.* Higgamel (est Infinitivus) *Gr.* ἀπρηλατισμός. *Gal.* Sevrement d'enfant. Oster la mamille. *It.* Slat-tazione, Dislattazione.

ABLATIO. *Ar.* Zivil, *Tazvil*. *Heb.* Zivil. *Gr.* ἀφαίρεσις. *Gal.* Ostement, Decharge. *Ital.* Levazione. Tor via.

ABLUTIO. *Ar.* Igrisel. *Heb.* Rachaz, *Rachza*. *Gr.* ἀπύμιμα, κλύσμα. *Gal.* Levament. *It.* Levamento.

ABORTUS. *Ar.* Sift, *Sest*. *Heb.* Nephel. *Gr.* ἀμβλωσις, ἀποθροή. *Gal.* Avortment. *It.* Parto acerbo, dispersione, sconciamento.

ABSCCESSUS. *Ar.* Dubellati, *Dubellet*. *Hebr.* Achaffat. *Gr.* ἀπόστημα. *Gal.* Apostume. *It.* Postema, Apostlemazza.

ACCIDENS. *Ar.* Varid, *Ica*, *Vacaah*. *Heb.* Iron, *Gedifcha*, *Hovah*, *Meara*, *Keri*. *Gr.* συμβεβηκός. *Gal.* Accident. *It.* Accidente.

ACERBUM. *Ar.* Hamid, *Mar*, *Marir*. *Heb.* Mar (quamvis proprie Arab. & Hebr. amarum significant) *Gr.* στυφνός. *Gal.* Aspre, revêche, aigre, come fruit non meur. *It.* Acerbo, aspro.

ACETUM. *Ar.* Humida, *chal*, *mesus*, *acetum scilliticum* Arab. dicitur *Choilolohaceb*. *Heb.* Chomez. *Gr.* ἄζω. *Gal.* Vinaigre. *It.* Aceto.

ACHOR, vel **ACHORES**, plur. *Ar.* Ameda, *saaphati*, *sagrum*, vel *zagrum*, *sirengi*, *sehedi*. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀχάρ, ἀχάρες. *Gal.* & *It.* deficiunt.

ACHLYS. *Ar.* Ketamon, *adhasfue*, *adus*, *agildis*. *Heb.* Caret. *Gr.* ἀχλὺς. *Gal.* & *It.* defunt.

ACIDITAS, **ACIDUS**. *Ar.* Athaib, *muchallal*, *chalala*; *humuda*, *muhamid*. *Heb.* Chomez.

Gr. ἀξύτης, ἄξυς. *Gal.* Sur, aigre, aigrette. *It.* Agrezza, agro, accetoso.

AGROCHORDON, species verrucæ. *Ar.* Acruharad, *aforcan*, *afrochon*, *afrochoon*. (Ingrass. *Heb.* Proprium nomen deficit:) *Exprimi vero potest generali nomine* Jabbeleth, quod verrucam significat. *Gr.* ἀκροχόρδον. *Gal.* Verruedit *Achrochordon*. *It.* Porro delle mani. *A-crochordone*.

ACTIO. *Ar.* Hetifati, *Ketf*, *fall*. *Heb.* Katesf, *maafch*. *Gr.* ἐνέργεια. *Gal.* Acte, action, befogne. *It.* Azione.

ACUS. *Ar.* Ibra, *chiac*. *Heb.* Magat. *Gr.* βελόνη. *Gal.* Aiguille. *It.* Ago. NB. *Acus*, qua oculus perforatur in suffusione, *Arab.* dicitur *Almuhe*, *Alechidu*.

ACUTUS. *Ar.* Mahdud, *chod*, *harif*. *Heb.* Chadda, *charif*, *sanum*. *Gr.* ἄξυς. *Gal.* Aiguille, aigu, pointu. *It.* Acuto, pontuto.

ADAMAS. *Ar.* Diamas, *almas*, *almes*. (Si scribitur per Sin absque tribus punctis supra hanc, monente *Andr. Bellunensi*) *Mis.* *Heb.* Jahalon, *schamir*. *Gr.* ἀδάμας. *Gal.* Diamant. *It.* diamante.

ADEPS. *Ar.* Saham, *sacham*, *gilla*, *vadaq*. *Heb.* Cheleu. *Gr.* σάωρ, πικελή, ἀγγύγιον. *Gal.* Graisse. *It.* Grasso, assongia.

ADDITIO. *Ar.* zieda. *Heb.* Tosephed, *tosephedh*. *Gr.* πρόσθεσις. *Gal.* Addition, adjustment. *Ital.* Aggiunta, aggiuntazione.

ADOLESCENTIA, **ADOLESCENS**. *Arab.* Hadathe, *guilam*. *Heb.* Naar, *elem*. *Gr.* μετρώμιον. *Gal.* Adolescence, jeunesse, jeuneveau, gargon, jeune. *It.* Giovane crescente.

ADSTRINGENS, **ADSTRACTIO**. *Ar.* Daic, *dauduc*, *daat*. *Heb.* zok, *mazok*. *Gr.* σφίσις, σφίσις. *Gal.* Estreinte, estreignement. *It.* Strignente, strettura. Virtù di itagnare il sangue.

ADUSTIO. *Ar.* Aufume, *allicume*. *Heb.* charchur, *mochdah*. *Gr.* ἀπύμιμα. *Gal.* Aduftion, bruslure, brulement. *It.* Brusciamento.

- AGER, ÆGROTUS.** Ar. Alcuttab, alil, alem, alaleme, i.e. *membra infirma*. Heb. Cheri, anusch. Gr. νοσέρως, νοσάδης. Gal. Malade. It. Ammalato, infermo.
- ÆGRITUDO.** Vide Morbus.
- ÆGILOPS.** Ar. Garabe, hascilus. Heb. *deficit*. Gr. αἰγίλωψ. It. Egilope.
- AER.** Ar. Havah, Nasim. Heb. Schachak, Ripion. Gr. αἶρ. Gal. Air. It. Aere.
- ÆRUGO.** Ar. Zenziar, ziziar, & in *specie ferri*. Sada alhadid. Heb. Nechustah. Gr. ἰδὸς χαλκῦ. Gal. Ravillure de cujure, fer. It. Ruggine di rame, ferro.
- ÆS, CUPRUM.** Ar. Ahas, achabruse. Heb. Nechafeth. Gr. χαλκός. Gal. Cujure, airain. It. Rame.
- ÆS USTUM.** Ar. Rufasteh, nucham mucharak, Heb. *deficit*. Gr. χαλκός κεκαυμένος. Gal. Cujure bruslé. It. Rame bruciato.
- ÆSTAS.** Ar. Kaid. Heb. Kaia. Chom. Gr. ἔσθ. Gal. Esté. It. Estate.
- ÆSTUS.** Ar. Umed, Hur. Heb. Chom, chari, shareth. Gr. κῆμα. Gal. Ardeur, ferveur, grande chaleur. It. Calore estremo, ardore, fervore.
- ÆTAS.** Ar. San, plur. Asnan. Heb. Dor, cheled. Gr. ἡλικία. Gal. Age. It. Età.
- AFFECTIO, AFFECTUS.** Ar. Adib. Heb. Hachachah, & in *specie Animi*, Zevah. Gr. πάθος. Gal. Passion, disposition, accident. It. Affetto, affezione.
- AGALLOCHUM.** Ar. Agalugen, agalugi. Heb. *deficit*. Gr. ἀγάλλοχος. Gal. Bois d'Aloes. It. galloco.
- AGARICUM.** Ar. Garichun. Heb. *deficit*. Gr. ἀγαρικόν. Gal. Agaric. It. Agarico.
- AGITATIO.** Ar. Tabschir. dagdaga. Heb. Tiriah, zedah. Gr. κίνησις. Gal. Agitation, mouvement, bransle du corps. It. Commozione, movimento.
- ALA, AXILLA.** Ar. Gienaha, ibt, ganah. Heb. Eber, abrah, azil. Gr. μασχάλη, πτέρυξ. Gal. Aile, aiselle. It. Ala, ascella.
- ALABASTRUM.** Ar. Karurah. Heb. Schetopha. Gr. ἀλάβαστρον. Gal. Alabastré. It. Alabastró.
- ALBUGO.** Ar. Coloma (Rbas.) Heb. *deficit*. Gr. ἄλβουμα. Gal. La tache blanche en Fœcil. It. non occurrit.
- ALBUS, ALBEDO.** Ar. Abiad, tabarzet, caldicum. Heb. Laban, leben. Gr. λευκός, λευκότης. Gal. Blanc, blancheur. It. Bianco, bianchezza.
- ALBUMEN, sc. OVI.** Ar. Bulni, zenbach, rachich. Hebr. Chalbaz. Gr. λευκόν ὄστρον. Gal. Blanc d'œuf. It. Albume, chiara d'uovo.
- ALEMBOCUS.** Ar. Alnabic, allutel, catara. Heb. *deficit*. Gr. non extat. Gal. Alembic. It. alémbico.

- ALIMENTUM.** Ar. Cut. machal, mechel, rizq. Heb. Uchel, mazon. Gr. τροφή. Gal. Nourriture. It. Nutrimento.
- ALIPTES.** Ar. & Heb. Daphin. Gr. ἀλείπτης. Gal. Celuy qui oignoit les athletes. It. Chi onde i lottatori.
- ALOE.** Ar. Sabat, faber. Heb. Ahaloth. Gr. ἄλν. Gal. Aloe. It. Aloe.
- ALOPECIA.** Ar. Altigiariis, tyria. Heb. Neschirah. Gr. ἀλωπεκία. Gal. Alopecie. It. Alopecia. Cadimento di peli.
- ALPHUS.** Ar. Guada, grada. *Ingrass.* Gr. ἀλφός. *In reliquis Linguis non occurrit.*
- ALTERATIO.** Ar. Tahvil. Heb. Hifchtanuth. Gr. ἀλλοίωσις. Gal. Alteration, changement. It. Alterazione.
- ALTOR, ALTRIX.** Ar. Razzaq. Heb. Omeneth. Gr. τροφίμος. Gal. Nourissant, nourisse. It. Nutritore, nutrice.
- ALTUS.** Ar. Simmah. Heb. Gabbah, gebhrb. Gr. ὑψηλός. Gal. Hault, Sublime. It. Alto.
- ALUMEN.** Ar. Alume, altalch, cales, seba. Heb. Alum, zaripha. Gr. σπιθίμα. Gal. Alun de roche, plume, de glace. It. Alume.
- AMARUS, AMARITUDO.** Ar. Marr, marir. Heb. Mar, memer, memiroth. Gr. πικρός, πικρότης. Gal. Amer, amertume. It. amaro, amaritudine.
- AMBRA.** Ar. Hanbar. Heb. Caphat. *Græcum non extat, nisi quis etiam velit vocare ἡλεκτρον.* Gal. Ambre gris, & ambre jaune. It. ambra.
- AMBULATIO.** Ar. Gaib, melschia. Heb. Hica, Helech, Helicha. Gr. βῆδισις. Gal. Allee, Pourmenade. It. Passeggiamento.
- AMBUSTIO.** Ar. Ahtarac. Heb. Jikedad, se-rephah. Gr. πυρκαϊσμός, πυρκαϊσμός. Gal. Bruslute, embrasement. It. Scotatura, abrusciamento.
- AMENS, AMENTIA.** Ar. Hume, & *adject.* ahmak. Heb. Sigahon, mesugah. Gr. ἀνοια, ἀνους. Gal. Follie, fol, forceneire, forcen, for. It. Pazzia, pazzo.
- AMMONIACUM.** Ar. Assach, ufach, tursie, alascium. Heb. non habetur. Gr. ἀμμωνιακόν. Gal. ammoniac. It. ammoniaco.
- AMNIOS.** Ar. abgas. Heb. *deficit*. Gr. ἄμνιον. Gal. & It. amnios.
- AMOR.** Ar. Hub, Hubba, Ichqua. Heb. acheb, achabhah, jediduth, dod. Gr. ἔρως. Gal. Amour. It. amore.
- AMPHORA.** Ar. Fagdun. Heb. *deficit*. Gr. ἀμφορα. Gal. Seau, un festier. It. anfora.
- AMULETUM.** Ar. non occurrit. Heb. Kameah, nechalchim. plur. Gr. σφιδάκιον. Gal. Prefer-vatif ou armaillet qu'on pendau col. It. Medaglia, che si porta al collo.
- AMYGDALA, FRUCTUS.** Ar. Lauzi. Heb. Sche-kedim.

Kedim. Gr. ἀμύγδαλα. Gal. Amandes. It. Mandorle.

AMYGDALÆ, GULÆ, seu TONSILLÆ. Ar. Gavoni, gauze. Heb. defic. Gr. ἀμυγδαλῆς, παρὰ τὸ ἀμύγδαλον. Gal. Glandes de le gueule. It. Ghian-de della bocca.

AMYLUM. Ar. Nefastengi, Elueffe, Nefa. Heb. defic. Gr. ἀμύλον. Gal. Amydon. It. Farina d' amito.

ANASARCA, seu LEYCOPHLEGMATIA. Ar. Halahami. Heb. defic. Gr. ἀνασάρκη, ἀλακοφλεγματίου. Gal. Anasarc. It. Anasarca.

ANATOMIA, ANATOMICUS. Ar. Tasrich, batot. Heb. Chacmat hannitua. Gr. ἀνατομία, ἀνατομικός. Gal. Anatomie, Anatomique. It. Anatomia, anatomico.

ANCYLOSIS. Ar. Alachad, alzemena. Heb. defic. Gr. ἀγκύλωσις. Gal. & It. desunt.

ANGINA. Ar. Dabh, ichtinac, canchuarai-ch. Heb. Schinuk, tafshnik, machanak. Gr. συνάγχη, κινάγχη. Gal. Squinace. It. Squinancia.

ANGOR. Ar. Madio, corba, cahra. Heb. Jarah. Gr. ἀνδρομυρία, ἀνδρομυρία. Gal. Angoisse. It. Angoscia, anietà.

ANGULUS, ANGULI. Ar. Almachiu, almecheni. Heb. Zoviot, attik, attikim, akas. Gr. κνήμη, κνήμη. Gal. Angle, coinge, coinges d' œil. It. Cantone, angolo.

ANGUSTIA. Ar. Carb, akah, dñic, dica. Heb. Zeruvjah, zok, zokah, mazok, mezucab. Gr. στενοχωρία. Gal. Detroit. It. Angustia, Strettezza.

ANHELITUS. Ar. Fetirat, nacata. Heb. Nefama. Gr. ἀνελίτιος. Gal. Haleine, difficultè d' haleine. It. Respirazione con difficultà.

ANIMA. Ar. Nafima, nefs. Heb. Nefech, & in specie vegetativa, hazomechet. Brutalis habehemir, & Sapientia, seu Rationalis Hachemah, vel Maskelet, aut hafklit. Gr. ψυχή, φυσική, αίσθητική, λογική. Gal. Ame. It. Anima.

ANIMAL. Ar. Haivan. Heb. Chajah. Gr. ζῷον. Gal. Animal, beste. It. Animale.

ANIMALIS FACULTAS. Ar. Alcessenie, nafani. Gr. δύναμις ψυχική, αἰσθητική, ἢ κινητική. Gal. Faculté sentant, habilité de se mouvoir. It. Facoltà di sentire, e muoversi.

ANIMUS. Vide Mens. Ar. Dfamir, nafs. Heb. Nefech, levavh. Gr. νῆς. Gal. Coeur, courage. It. Animo.

ANNULARIS. Ar. & Heb. non extant. Gr. κερκιδής. Gal. Conforme d' anneau. Ital. Sembante d' anello.

ANNULUS. Ar. Tabi. Heb. Tabbath. Gr. δακτυλίδιον. Gal. Anneau. It. Anello.

ANNUS. Ar. Sanah, ohm. Heb. Jamim,

schanah. Gr. ἔτος, ἐπιώπις. Gal. An. It. Anno.

ANTHRAX. Ar. Althoni, thaun, bathara, gamra. Heb. Rescef. Gr. ἀνθραξ. Gal. Antrac, charbon. It. Carbone, carboncello.

ANTICIPATIO. Ar. Taqdim, laqdemo. Heb. Hacdamah. Gr. τὸ προλαμβάνειν, προἰσπίσις. Gal. Anticipation, prevention. It. Anticipazione.

ANTIMONIUM. Ar. Alenu, eferet, atemet, conol, aitmud. Serap. Heb. PUK. Gr. σίβη, σίμμυ. Gal. Antimoine. It. Antimonio.

ANTIPATHIA. Ar. Muchalata, ichtilef. Heb. Hefech. Gr. ἀντιπάθεια. Gal. Antipatie. It. Contrarietà, repugnanza.

ANUS, PODEX. Ar. Dubar, charc. Heb. Parcedonah. Gr. ἀρχός. Gal. Cul. It. culo.

ANUS, FOEMINA. Ar. Kehel, scheabh. Heb. Dfekenah. Gr. γυνή. Gal. Vielle femme. Ital. Vecchia.

AORTA ARTERIA. Ar. Orithi. Heb. Schirjan. Gr. ἀορτή. Gal. Artere aorte. It. Arteria grande.

APERIENS, APERTIO, Ar. Fataha, a verbo Fatah, fagar. Heb. Pitahon, miphtach. Gr. ἀνομοτικόν, ἀνομοτικόν. Gal. Ouverture, chefait ouverture. It. apertura, aperiante.

APHTHA. Ar. Alcola. Heb. defic. Gr. ἀφθῆ. Gal. Enleveure dens la bouche.

APOPLEXIA. Ar. Sachrah, mascut. Heb. Sctuk, baal hafchituc. Gr. ἀποπληξία. Gal. Apoplexie. It. Apoplefia. Male detto il cadere della goccia.

APOSTEMA. Ar. Hacar, dubellati, alcosbat, alliatam, veram, & plura alia. Heb. Buah, bach, safachat, chaburah, schechin. Gr. ἀπόστημα. Gal. Apostume, It. Postema.

APPENDIX. Ar. defic. Heb. Zan, Zin. Gr. ἐπιφύσις. Gal. Accessoire, dependance. Ital. Giunta.

APPETITUS. Ar. Temeni. Heb. Chemed, chemdah, teschucach, taavah. Gr. ἐρεσις. Gal. Appetit, convoitise. It. Appetito, brama.

APPOSITIO. Vide Aditio.

APPREHENSIO. Ar. Achdah, plur. Achdet. Heb. Sig, tisso. Gr. ἀντιληψις. Gal. Apprehension. It. Presa per mano.

APPROPRIATIO. Ar. defic. Heb. Jichud. Gr. προσημεσίωσις. Gal. Appropriation. It. Appropriazione.

AQUA. Ar. Ma. Heb. Maim. Gr. ὕδωρ. Gal. Eau. It. Acqua.

AQUEUS, AQUOSUS. Ar. Mai, mamavi. Heb. Memi. Gr. ὑδάτινος. Gal. Plein d' eau. It. Acquoso.

AQUATILE. Ar. Mei. Heb. Memi. pl. Memim. Gr. ἐν ὕδατι. Gal. Aquatique, qui vit dans l' eau. It. Acquatico.

ARANEUS, a. Ar. Anchabuta, hanchebut, D d d 4 ratla.

ratla, anquib, *pl. Heb.* Hachavis, matvajaah, semamit. *Gr.* ἀράχη. *Gal.* Araigne. *It.* Aragno, ragno.

ARCANUM, SECRETUM. *Ar.* Chafi, chafiat, firr, sarr. *Heb.* Raz, sod, lot, laot. *Gr.* ἀπόκρυφτον, μυστήριον. *Gal.* Secret. *It.* Secreto.

ARCHIATER. *Ar.* Mudevi rajs, vel Mutequadim. *Heb.* Rabb, ase, meaffe. *Gr.* ἀρχίατρος. *Gal.* Premier Medecin. *It.* Archiatro, principe di Medici.

ARDOR. *Ar.* Hammi, vاعد, taucad. *Heb.* Jecod, chari, charon. *Gr.* κάρμα. *Gal.* Ardeur, ferveur. *It.* Ardore, caldo grande.

AREA. *Ar.* Tyria, bidad. *Heb.* Goren, idar. *Gr.* ἐφάρας. *Gal.* Chauvete. *It.* Area.

ARENA. *Ar.* Horeb, Ramal. *Heb.* Chol. *Gr.* ἄμμος, ἄμμο. *Gal.* Arene, sable, gravier. *It.* Arena, rena, sabbia.

ARGENTUM. *Ar.* Fada. *Heb.* Kefef, sypa. *Syr.* Gr. ἀργύρος. *Gal.* Argent. *It.* Argento.

ARGENTUM VIVUM, hydrargyrum. *Ar.* Agricos, Zaibach, Zevec. *Heb.* deficit. *Gr.* ἰδρύργυρος. *Gal.* Argent viv. *It.* Argento vivo.

ARGILLA. *Ar.* Thin, tina. *Heb.* chafaf, tinah, melet, chamar. *Gr.* ἀργίλλος. *Gal.* Argille. *It.* Creta.

ARIDITAS, ARIDURA. *Ar.* Debul, fonsmo, dimbelez, jubs, jubisa. *Heb.* Jabesch, jibbalcha. *Gr.* ξηρότης. *Gal.* Ariditè, seichresse. *It.* Aridità, secca, seccura.

ARMENIUS LAPIS. *Ar.* Hagiar, harmeni. *Heb.* Eben, cardu. *Gr.* λίθος ἀρμενικός, ἀρμενικόν. *Gal.* Pierre Armene. *It.* Pietra Armelina.

ARMILLA. *Ar.* deficit. *Heb.* Ezadah, zamid, mancatah, totefeth. *Gr.* ἄρμιλλον. *Gal.* Braslet. *It.* Braccialetto, maniglio.

AROMA. *Ar.* Alfegin, tangebil, darira. *Heb.* Belem, sam, *pl.* Samim. *Gr.* ἄρωμα. *Gal.* Espicerie, espice. *It.* Speciarìa.

ARS. *Ar.* Choila, hicma, chuffeban. *Heb.* Chocmah, chesbbon. *Gr.* τέχνη. *Gal.* Art. *It.* Arte.

ARSENICUM. *Ar.* Zarnich. *Heb.* deest. *Gr.* ἀρσενικόν. *Gal.* Arsenic. *It.* Arsenico.

ARTERIA. *Ar.* Sarjan. *Heb.* Schirijan, arkim. *Gr.* ἀρτηρία. *Gal.* Artere. *It.* Arteria.

ARTERIA ASPERA. *Ar.* Zumara mazamar, halc. *Heb.* Gargeret. *Gr.* ἀρτηρία τραχέα. *Gal.* Artere de pulmon. Artere aspre. *It.* Arteria aspra, arteria del polmone.

ARTHRITIS, *Ar.* Vaga aluqvud. *Heb.* Ceebh happerakim. *Gr.* ἀρθριτις. *Gal.* Goutte, *It.* Gotta del piede, della mano.

ARTICULUS. *Ar.* Uced, Uqued. *pl.* Fenna. *Heb.* Scheri, scherejan. *Gr.* ἄρθρον. *Gal.* Articul. *It.* Articulo.

ARTIFEX. *Ar.* Hacim, muallim. *Heb.* Charafsch, chofschebb, ammon, amian, sicli. *Gr.* τεχνίτης. *Gal.* Artificiel. *It.* Artefice.

ASCIA. *Ar.* deficit. *Heb.* Azad, mazad. *Gr.* ἄξιμη. *Gal.* Coignee, hache, doloire. *It.* Ascia, pola.

ASCITES. *Ar.* Cebli, *Heb.* Godi. *Gr.* ἀσκίτης. *Gal.* Hydropisie. *It.* idropisia, ascite.

ASELLUS, ASINUS. *Ar.* Himar. *Heb.* Chamor, Air. *Gr.* ἄσινος, ἄσιος. *Gal.* Petit asne, *It.* Asinello, asino.

ASPERSIO. *Ar.* Nazah, nadvah, raschafsch. *Heb.* Havajah, reschasch. *Gr.* ψαστισμός. *Gal.* Asperision, arrousement. *It.* Spargimento, sbroffamento.

ASPHALTUM, BITUMEN. *Ar.* Chefer Alihend, cafra, & cafra aliud. *Heb.* Chamar, chofer. *Gr.* ἀσφαλτον. *Gal.* Ritume dit asphaltum. *It.* Asfalto.

ASSATIO, ASSUM. *Ar.* Habab, harea, safid. *Heb.* Hibhubh, zali, zeli. *Gr.* ἄσπις. *Gal.* Rostir, rosti, rost. *It.* Arrostitimento, arrosto.

ASSIMILATIO. *Ar.* Istimbre, tamtila, taqtib. *Heb.* Dimuon, Macchel. *Gr.* ἁμολώσις. *Gal.* assemblage. *It.* Assimiglianza, assimigliamento.

ASSIUS LAPIS, *Ar.* & *Heb.* deficit. *Gr.* λίθος ἄσιος, *Gal.* Pierre assius. *It.* Assia pietra.

ASTHMA, DIFFICILIS RESPIRATIO. *Ar.* Rahar. *Heb.* Genichah. *Gr.* ἄσθμα. *Gal.* Difficultè d' haleine, asthme. *It.* Respirazione con difficoltà.

ASTRAGALUS, TALUS. *Ar.* Chahab. *Heb.* harfol. *Gr.* ἀστράγαλος. *Gal.* Talon. *It.* Astragalo, talone.

ASTRUM, STELLA, *Ar.* Nagam. *Heb.* Cocabh, *pl.* Cokavim. *Gr.* ἄστρον. *Gal.* Astre, estoille. *It.* Astro, segno celeste.

ATHEROMA. *Ar.* & *Heb.* non occurrit. *Gr.* ἀθήρωμα. *Gal.* Atherome. *It.* Ateroma.

ATOMUS. *Ar.* Habba, munbata. *Heb.* Pirur. *Gr.* ἄτομος. *Gal.* Atom, *pl.* Atomes. *It.* Atomo, cosa indivisibile per esser picciola.

ATRAMENTUM. *Ar.* Ariegi, medad, ezezi, zagi, deja, devia, hibar. *Heb.* Dejo, charta, Schigor. *Gr.* μελαντηρία. *Gal.* Encre, *It.* Inchiostro, tinta.

ATROPHIA. Vide Macies.

ATTENUATIO. *Ar.* Kozra, Kozar, taclib, taclib. *Heb.* Muc, Rakik. *Gr.* λεπνωσις. *Gal.* Attenuation, amoindrissement. *It.* Sminuità, attenuazione.

ATTRACTIO. *Ar.* Garra. *Heb.* Gara nigra. *Gr.* ἄλλη, ἑλκυσμός. *Gal.* Attraction, attirament, & *adject.* attractif. *It.* Maneggiamento.

AUCTIO, AUGMENTUM. *Ar.* Zieda, taclib. *Heb.*

Heb. Marbit. Gr. *αἴσις, ἔπαυσις*. Gal. Augmentation, accroissement. It. Accrescimento, aumento.

AUDITUS. Ar. Samaf. Heb. Schemuah, mischmah, Hachmaoth. Gr. *ἀκοή*. Gal. Oïie, audience. It. Udito.

AURA. Ar. deficit. Heb. Hebbel. Gr. *πνέμα*. Gal. Vapeur, exhalation, petit vent. It. Venticello piacevole. Aura.

AURES. Ar. Sama, alsamach. Heb. Ozen, oznaim, pl. Gr. *ὄτια, ὕατα*, sing. *ὄς*. Gal. Oreiles. It. Orecchi.

AURIPIGMENTUM. Vide Arsenicum. Gal. Oripimen, oripiment.

AURISCALPIUM. Ar. Munacca aludnei. Heb. deficit. Gr. *ὠτογλυφίς*. Gal. Cure oreille. It. Cura orecchie.

AURUM. Ar. Deeb, deheb. Heb. Dshab. Gr. *χρυσός*. Gal. Or. It. Oro.

AUXILIUM. Ar. Jgatha. Heb. Jeschah, Fzer, fia, suah, Gr. *βοήθημα*. Gal. Secours, aide. It. Ajuto.

AXILLA. Vide Ala.

AXUNGIA. Vide Adeps.

B

BACULUS. Ar. Sabt, aza, uquis, &c. Heb. Choder, makkal, matteh, schefet, &c. Gr. *βακτηρία, βάλανος*. Gal. Baston. It. Bastone, bastoncello.

BALBUTIES; BALBUS. Ar. Magbus, *adject.* Heb. Illeg, gangum, megangem, *adject.* Gr. *ψεγάτης, ψεγάς*. Gal. Beguayer, beguayment, begue. It. Balbutimento, balbo.

BALNEUM. Ar. Hammim, gafal. Heb. Abhta rachaz, rachza, mefoth. Gr. *λὺτρον*. Gal. Bain. It. Bagno.

BALSAMUS. Ar. Mochel, hanut. Heb. Panach. Gr. *βάλσαμον*. Gal. Baufme. It. Balsamo.

BARBA. Ar. Dakam. Heb. Dsacan. Gr. *ωάγων*. Gal. Barbe. It. Barba.

BDELLIUM. Ar. Mumdilimon, mudemada. Heb. Bedolach. Gr. *βδέλλιον*. Gal. Bdeillum, gom, Bdeillion. It. Bdeillio.

BELLARIA. Ar. Nuola. Heb. Kinnuach, seg udah. Gr. *βελγάρια*. Gal. Dessert de la table. It. Confezione, e frutti doppio pasto.

BENEDICTUM. Ar. Mubaraca. Heb. Barak. Gr. *ἀλογιστόν*. Gal. Beniet. It. Benedetto.

BENIGNUM. Ar. Hanin, hannan, tib, taib. Heb. Bafim, tobh. Gr. *βενήδες*. Gal. Benin. It. Benigno.

BENZOI. Ar. Benzoi. Heb. non extat. Gr. deficit. Gal. Benjoin. It. Benzoe.

BEZOAR. Ar. Bezard. Heb. deficit. Gr. deficit. Gal. Bezoard. It. Bezoar.

BILIS, FEL. Ar. Marra, merara. Heb. Merora. Gr. *χολή*. Gal. Fiel, colere. It. Colera.

BILIS FLAVA, & NIGRA. Ar. Marra, zafra, & Seudi. Heb. Merara. Gr. *χολή ξαυρή & μέλαινα*. Gal. Colere jaune, & noir. It. Colera gialla, & nera.

BILIOSUS. Ar. Zafravi. Heb. *caver*. Gr. *χοληικός*. Gal. Bilieufe. It. Colerico, coleroso.

BISCOCTUM. Ar. Tortelle. Heb. deficit. Gr. *δύσσεφθον*. Gal. Biscuit. It. Biscotto.

BITUMEN. Vide Asphaltum.

BLATTA, TINEA. Ar. Egette, sus. Heb. Sas. Gr. *σίλφης*. Gal. Teigne. It. Tarma.

BOLUS. Ar. Lezma, lacma, cuthaira. Heb. Patbag, pat. Gr. *βῶλον*. Gal. Bouchee, morceau. It. Boccone, bolo.

BOLUS, idem quod Lutum, Argilla. Hinc

BOLUS ARMENA, Ar. Albin, alarmen. Heb. Tinah, cardanum, Gr. *βῶλον ἀρμενίου*. Gal. Bol d' Armené. It. Bol Armeno.

BONUM. Ar. Tib, taib. Heb. Tobh. Gr. *ἐγαυθόν*. Gal. Bon, bien. It. Buono.

BORAX. Ar. Trincar, borraca, luzara, aldeheb. Heb. deficit. Gr. *χρυσονόμα*. Gal. Borax de Venise. Borrax. It. Borace.

BRACHIUM. Ar. Hadab, hadan, alsahad, dara, dira. Heb. Derah, ezeroah, hazadh. Gr. *βραχίον*. Gal. Bras. It. Braccio.

BRACTEA, LAMINA. Ar. Varaca, Zafaha. Heb. ziza, tas. Gr. *ἐλασις*. Gal. Feuille de metal. It. Foglio di metalli.

BREVITAS, BREVIS. Ar. Ichtisar, muchtasar, cazir, cazar. Heb. Cazer, cozer, cuz. Gr. *βρεχύτης, βρεχύς*. Gal. Briefvete, brief. It. Brevità, breve.

BRODIUM, JUSCULUM. Ar. Marac, marca, Heb. vel Chald. Retaf. Gr. *ζωμός*. Gal. Brovet. It. Brodo.

BUBO, TUMOR GLANDULARUM IN INGUINE. Ar. Burules, thaun, barachien. Heb. deficit. Gr. *βύβων*. Gal. Bosse. It. Tartufo.

BUCCA. Ar. Ducam, fadex. Heb. Pch. Gr. *βέκκα*. Gal. Bouchee. It. boccone.

BUFO. Ar. Naraqua, tailum, tauluna. Heb. zabh. Gr. *μύζω*. Gal. Crapaud. It. Rospo. Ranocchio.

BUFONITES. Ar. Hagiari alnaraqua. Heb. deficit. Gr. *μυζονίτης λίθος*. Gal. Crapaudine. It. Pietra che nasce nel rospe.

BULIMUS, FAMES NIMIA. Ar. Goi. Heb. Ulzana, cagan, raabh. Gr. *βάλιμον*. Gal. Faim grande insatiable. It. Gran fame.

BULLA. Ar. Malchabara. Heb. Kezafah, abhabbuah. Gr. *βέλλα*. Gal. Bulle, buteille bovil.

bovillon sur l'eau. *It.* Bolla . *Gonfiatura sopra l'acqua.*

BYTYRUM . *Ar.* Zedib , *seman.* *Heb.* Chemah . *Gr.* βύτυρον . *Gal.* Beurre . *It.* Butiro .

C

CABALA . *Ar. & Heb.* est vocabulum significans traditionem, vel doctrinam per traditionem a majoribus acceptam . *Vid.* Schindler . *Lexic. Pentaglott.* pag. 1578. seqq. *Gr.* deficit . *Gal.* Cabale , cabaliste . *It.* Cabala ; quamvis fortassis verius dici posset Gabbaglia . Vel Gabbamento .

CACABUS, SARTAGO . *Ar.* Kadra . *Heb.* cacab , machabath , marcheseth , parur . *Gr.* κάκαβος . *Gal.* chaderon . *It.* caldaja .

CACATIO . *Ar.* charia . *Heb.* chari . *Gr.* κάκατος . *Gal.* chier . *It.* cacazione , cacarella .

CACHEXIA . *Ar.* Thebegi , therel , therbel . *Heb.* Nepichah . *Gr.* κάχησις . *Gal.* cachexie . *It.* deest .

CACOCYHMIA . *Ar.* chiltradi . *Heb.* Lafchadrai , lalchad merah . *Gr.* κάκοχυμία . *Gal.* Mauvassidè d' humeurs . *Humeur mauvais.* *It.* umore cattivo .

CADAVER . *Ar.* Gism , guttah . *Heb.* Nephelah , nappellah , pegar . *Gr.* κάρπιν πρὸς πᾶσι . *Gal.* harongen . *It.* corpo morto .

CADMLIA . *Ar.* climia , vasara . *Heb.* deficit . *Gr.* κάδμεια . *Gal. & It.* cadmia .

CALCANEUS . *Ar.* chaa , achabalium , aldip . *Heb.* Akkebh . *Gr.* κάκκα . *Gal.* Talon . *It.* calcagno .

CALCEUS . *Ar.* Naala . *Heb.* Naal , mafan . *Gr.* κάλκα . *Gal.* Soulier . *It.* Scarpa .

CALCINATIO . *Ar.* deest . *Heb.* Scherefadfid . *Gr.* κάλκασις . *Gal.* calcination . *It.* calcinazione .

CALCULUS LAPIS . *Ar.* Dil , hafa alcelia , renium , Hafa almethene , vesica . *Heb.* Chazaz . *Gr.* λίθις , λίθος . *Gal.* Gravelle , pierre . *It.* Pietra .

CALEFACTIO, calefaciens . *Ar.* Dafia , dafi , mischan , suchanna , hammi . *Heb.* Michammem , chom , habluth . *Gr.* κάλεισις , θέρμανσις . *Gal.* chauffant , eschauffant , chauffage . *It.* Riscaldamento , riscaldante .

CALIDUS . *Ar.* Haar . *Heb.* cham . *Gr.* κάλιος . *Gal.* chaud . *It.* caldo .

CALIGO . *Ar.* Dalam , ateme . *Heb.* Ophel , aphela , araphel , habhirah . *Gr.* κάλιος . *Gal.* Obscurite , eblaussement , caligineux . *It.* caligine .

Calix . *Ar.* cas , pl. cavas , acvas . *Heb.* cos , aschilch , *Gr.* κάλιξ . *Gal.* calice , coupe , tasse . *It.* calice , bicchiere .

CALOR, CALIDITAS . *Ar.* Harara , har ,

lehib . *Heb.* chamma , chom , scaraf . *Gr.* θερμότης , *Gal.* chaleur . *It.* caldo , calore .

CALLUS . *Ar.* Desbot , desbet , alchestrir . *Heb.* Spiecha . *Gr.* κάλλος , πᾶρος . *Gal.* cal , durillon . *It.* callo , durezza delle mani , e piedi .

CALVARIA, CRANIUM . *Ar.* Gangama , quahaf . *Heb.* Gilgoleth , cadra , tekhambach . *Gr.* κράνιον . *Gal.* crane , teste . *It.* Osso della testa .

CALVITIES, CALVUS . *Ar.* charha , alcharha . *azla , zala . Heb.* Kereah , gabachat , gibbeach . *Gr.* φαλακρότης , φαλακρός . *Gal.* chauvette , chauve . *It.* calvezza , calvo .

CALX . *Ar.* sheragi , schergi , mura , almora . (*calx extincta*) *Sevap. v. vult* Almura significare calcem vivam . *Heb.* Gir , schid . *Gr.* κάλις , κωνία . *Gal.* chauvux . *It.* calcina , calce .

CAMPHORA . *Ar.* chafur , ariage , alefek . *Heb.* cofer . *Gr.* κάμφωρα . *Gal.* campre . *It.* canfora .

CANALIS . *Ar.* Gedeguil , mugari . *Heb.* Zinor , schiker , telah . *Gr.* κανάλις . *Gal.* canal . *It.* canale .

CANCER, MORBUS . *Ar.* Ikila . *Heb.* Ikul . *Gr.* κενερίωμα . *Gal.* chancre . *It.* cancro , granecvole .

CANCER, ANIMAL . *Ar.* Acrabb . *Heb.* deest . *Gr.* κερκίτις . *Gal.* Ecrevice . *It.* cancro .

CANIS . *Ar.* Kelb . *Heb.* Kelebh , nibhchads . *Gr.* κύων . *Gal.* chien , chiene . *It.* cane .

CANINI . *Ar.* Kelbiin . *Heb.* calibim . *Gr.* κυνικοί . *Gal.* dechien . *It.* canini .

CANITIES, CANUS . *Ar.* Schib , siboh . *Heb.* Schebh , schabh . *Gr.* κανία , κανός . *Gal.* Blanchiffure des cheveux , chenu , grise , blanc . *It.* canutezza , bianco , canuto .

CANTHARIDES . *Ar.* Dararich , daruch . *Heb.* carer . *Gr.* κενταρίδες . *Gal.* cantharide . *It.* verme cantarelle .

CAPILLUS . *Ar.* Saar , shar , samaf . *Heb.* Sear , cenath , Kavuzoth , pl. *Gr.* τρίξ , τρίχες . *Gal.* cheveu , pl. cheveux . *It.* capello .

CAPRA . *Ar.* As , ans , anfi , maas . *Heb.* Esh . *Gr.* αίξ . *Gal.* chevre . *It.* capra .

CAPSA, CAPSULA . *Ar.* Oron . *Heb.* Aron , arggas . *Gr.* κάψα , κάψαλιον . *Gal.* coffre , casse , cassetin . *It.* cassa , cassetta .

CAPUT . *Ar.* Ras . *Heb.* Rosch , Gulgoleth . *Gr.* κεφαλή . *Gal.* Teste . *It.* Testa , capo .

CARBUNCULUS, GEMMA . *Ar.* Baric . *Heb.* Bareketh , puk , gemur . *Gr.* άνθραξ . *Gal.* Escarboucle , gros rubis . *It.* carbonchio .

CARBUNCULUS, MORBUS . *Ar.* Dumel , demenul , masmar . *Heb.* Ekkedah . *Gr.* άνθραξ . *Gal.* charboncle . *It.* carbonchio .

CARDIACA, CARDIALGIA . *Ar.* Naquin . *Heb.*

Heb. Zifcha delibba. *Gr.* καρδία, καρδίαλγία. *Gal.* Cardialgie, douleur de cœur. *It.* cardia-
ca, cardialgia.

CARICÆ. *Ar.* Dibal, armenisi. *Heb.* Debe-
lah. *Gr.* ἰχθῆς. *Gal.* Figues seiches. Figues
de cabas. *It.* Fichi secchi.

CARIES. *Ar.* Sufa. *Heb.* Racabh, Schabas.
Gr. τρεῖδων, ἄρως. *Gal.* Pourriture d'os. *It.*
caruolo, tarlo.

CARMINATIVUS. *Ar.* Nafisch. *Heb.* deficit.
Gr. ξανπκός, ραξξανπκός. *Gal.* Carminatif. *It.*
Scardassante, spinazzante.

CARO. *Ar.* Gism, laham. *Heb.* Bafar, sche-
er. *Gr.* σάρξ, κρέας. *Gal.* chair. *It.* carne.

CARPUS. *Ar.* Alkef. *Heb.* Rafech. *Gr.*
κάρπος. *Gal.* Jointure du main. *It.* Braccia-
le, giuntura della mano.

CARUS. *Ar.* Subeth, masbat, eger habens
carum. *Heb.* Taddemach. *Gr.* κάρπος. *Gal.*
Lethargie. *It.* caro.

CAROTIDES. *Ar.* Subeteni. *Heb.* deest.
Gr. καρτίδες. *Gal.* carotides. *It.* carotidi.

CARTILAGO. *Ar.* Gazruf, abadun, zudra.
Heb. Schagus, adilini, pl. hasechufim. *Ves-
sal.* An. pag. 206. *Gr.* χόνδρος. *Gal.* cartilage.
It. cartilagine.

CASEUS. *Ar.* Gieben, giaben, gabna, a-
cad. *Heb.* Gebinah, shephoth, cherizim pl.
Gr. τυρός. *Gal.* Fromage. *It.* Formaggio.

CASSIA LIGNEA. *Ar.* Seleguai, Salihacha,
chaiaklandar, caschar, alsalichah, dakia.
Heb. Kidda, Keziah. *Gr.* κασσία. *Gal.* casse.
It. cassia.

CASTOREUM. *Ar.* Gien dedestar, giendibi-
tester, gendbitaster, hezalmar. *Heb.* deest.
Gr. καστόρειον. *Gal.* castoree, ou castoreum. *It.*
castorio.

CASTRATIO, CASTRATUS. *Ar.* Hikian,
chafsi, mochz, mucappan. *Heb.* Saris mofa-
ras, & in pl. Ganchin, *Castrati.* *Gr.* ἀνωχισ-
μός, ἀνωχισμός. *Gal.* chastement, castre, eu-
nuque. *It.* castramento, castrato.

CASUS, LAPSUS. *Ar.* Alnattar, succot, sa-
kita. *Heb.* Mot, mappalag, vel mappelah.
Gr. πῆσις. *Gal.* Ruine, cheute. *It.* caduta,
rovina.

*CASUS, id est CONTINGENS. Item HISTO-
RIA.* *Ar.* Ica. *Heb.* Karih, Keri, Irion, ai-
roth. *Gr.* συμβεβηκός, ἰσορία. *Gal.* cas, aven-
ture. *It.* caso, avvenimento.

CATARRHUS. *Ar.* Nazla. *Heb.* Nezilah. *Gr.*
κατάρρως. *Gal.* catarre, defluxion. *It.* catar-
ro.

CATOCHE, CATALEPSIS. *Ar.* sachos, sac-
cos. *Heb.* deest. *Gr.* κατοχή, κατὰληψις. *Gal.*
catalepsie. *It.* catalepsia.

CAUDA. *Ar.* Danab, deneb. *Heb.* Dfanabh.

Gr. ὄρε. *Gal.* Queue. *It.* coda.

CAVITAS. *Ar.* Guf, tagvif, chava, chavi,
nacra. *Heb.* Bavobh, chalit. *Gr.* κενότης,
κοίλον. *Gal.* creux, caverne. *It.* concavità,
caverna.

CAVA VENA. *Ar.* Anguf. *Heb.* Gagabubh.
Gr. κοίλη φλέψ. *Gal.* Veine cave. *It.* Vena
cava.

CAUSA. *Ar.* Sebeb, pl. Asbb. *Heb.* Sibbah.
ella, illa. *Gr.* αἰτία, αἶτιον. *Gal.* causa, rai-
son. *It.* causa, contagione, ragione.

CAUSUS, id est FEBRIS ARDENS. *Ar.* Fari-
cos, harca, hamia, vel humi muharica.
Heb. charchur, Kaddachat, daleket a dhalac,
accensus fuit. *D. D.* Fafch. *disp.* Inaug. de
Causo cap. I. *Gr.* καῖος. *Gal.* Fiebre chau-
de, fort, cauld fievre. *It.* Febre ardente.

CAUSTICUM. *Ar.* Kavi, muharic. *Heb.* Mi-
cua. *Gr.* καυσικόν. *Gal.* caustique. *It.* caustico.

CAUTERIUM. *Ar.* Ki, mucavi, *Cauteri-
zatus.* *Heb.* charac. *Gr.* καυτήριον. *Gal.* cau-
tere. *It.* cauterio.

CELERITAS, CELER. *Ar.* Ziham, ichtelis,
chiffa, chafif. *Heb.* Mehera, cal, col, chi-
sch, chufch. *Gr.* ταχύτης, ταχύς. *Gal.* Lege-
retè, leger, favdaine, soudain, viffesse,
vifte. *It.* celerità, celere, prestezza, presto.

CEPHALALGIA. *Ar.* Soda, vaga alras, al-
chude. *Heb.* Azbah. *Gr.* κεφαλαλγία. *Gal.*
Douleur de teste. *It.* Cefalalgia, dolore del
capo.

CEPHALICUM MEDIC. *Ar.* Altesum, *Heb.*
deest, vel Realcha, au Marafcha usurpari pot-
est. *Gr.* κεφαλικόν. *Gal.* cephalique. *It.* cefa-
lico.

CERA. *Ar.* Num, Kir. *Heb.* Donnag. *Gr.*
κίρα. *Gal.* cire. *It.* cera.

CERATUM, vel CEROTUM. *Ar.* Zest. *Heb.* de-
est. *Gr.* κεράτιον. *Gal.* cerot. *It.* ceroto.

CEREBELLUM, CEREBRUM. *Ar.* Damaga,
dimaga, demag. *Heb.* Mohach. *Gr.* ἐγκεφα-
λις, ἐγκεφαλον. *Gal.* cervelle, cerveau. *It.*
cervello piccolo, cervello.

CEREVISIA. *Ar.* Fuca, curmi, foca. *Heb.*
non extat. *Gr.* ζύθος. *Gal.* cervoise biere.
It. cervosa bevanda.

CERUSSA. *Ar.* Siddavi, cholcotar, anach,
Rafa, afrelegi. *Heb.* Puch. *Gr.* ψευδιον.
Gal. ceruse, fard. *It.* biacca.

CERVUS. *Ar.* Ail. pl. alil, atud. *Heb.* Ajal.
Gr. ἐλαφρός. *Gal.* cerf. *It.* cervo.

CHALYBS. *Ar.* Fuiad. *Heb.* Nechafscheth.
Gr. χάλυψ. *Gal.* Acier. *It.* Acciajo.

CHARACTER. *Ar.* Aja, nadar, risam. *Heb.*
Ketem, cacca, nevasin, pl. *Gr.* χαρακτήρ. *Gal.*
carattere, signe, form. *It.* carattere.

CHARTA. *Ar.* Varaca, cagad, nagid, zha-fa. *Heb.* Megilla; gillajon, Kelef. *Gr.* χάρτιον, παπύριον. *Gal.* Carton, papier. *It.* carta.

CHIRURGIA, CHIRURGUS. *Ar.* Gartachi. *Heb.* Raphuat hajad, chobefch. *Gr.* χειρουργία, χειρουργός. *Gal.* Chirurgie, chirurgen. *It.* Chirurgia, chirurgo, chirurgico.

CHOLERA. *Ar.* Zafra, zafravi. *Heb.* Aromah. *Gr.* χόλη. *Gal.* Cholere; cholérique. *It.* colera, colerico.

CHORION. *Ar.* Chabas. *Heb.* deeft. *Gr.* χόριον. *Gal.* & *It.* retinent *Latinum*.

CHOROIDES, seu *Retiformis*. *Ar.* deeft. *Heb.* dici potest Sarag, reschet. *Gr.* χοροειδής. *Gal.* Fait a maniere le rezo file. *It.* Fatto a modo di rete.

CHRYSOLITHUS. *Ar.* non occurrit. *Heb.* Baretet, tharfchifch. *Gr.* χρυσόλιθος. *Gal.* Chryfolite. *It.* Crifoffo.

CHYLUS, CHYLIFICATIO. *Ar.* non occurrit. *Heb.* Iccul. *Gr.* χυλός, χύλωσις. *Gal.* chyle, chylification. *It.* Chilo, chilificazione.

CHYMOSIS. *Ar.* Guardenigo. *Heb.* caret. *Gr.* χύμωσις. *Gal.* & *It.* non occurrit.

CIBUS, cibarium. *Ar.* Macal, makela, matam, dabhab, &c. *Heb.* Okel, mekeleth, birjah, barut, berot, mazon, Zijun, &c. *Gr.* σίτος, βρώμα. *Gal.* Viande. *It.* cibo.

CICATRIX. *Ar.* Athara, garah, rafam. *Heb.* Refem, rufcham, famiah. *Gr.* ἐλή, ὠτελή. *Gal.* & *It.* cicatrice.

CILLA. *Ar.* deficit. *Heb.* Keridfin. *Gr.* βλεφάριδες, ὄφθωσις. *Gal.* Sourcils. *It.* cigli sopra l'occhio.

CINGULUM. *Ar.* Gabbid, algillala. *Heb.* Azor, armeth, zerads, &c. *Gr.* ζώνη. *Gal.* ceint, ceinture. *It.* cingolo, cintura.

CINIS. *Ar.* Kali, gobar, ramed, camad. *Heb.* Epher, deschen, Kitan. *Gr.* τέφρα, σποδός. *Gal.* cendre. *It.* cenere.

CINNABARIS. *Ar.* Zengiufer, uzifur, fedech. *Heb.* Schachar. *Gr.* κιννάβαρι. *Gal.* cinabre. *It.* cinabrio.

CINNAMOMUM. *Ar.* Dursini, parafini. *Heb.* Darzin, & in stricta signif. Kelef. *Gr.* κιννάμωμον. *Gal.* cinnamome. *It.* cinamomo, canella.

CIRCULATIO, GYRATIO. *Ar.* Dauran, tahlica. *Heb.* Sevev. *Gr.* κύκλωσις. *Gal.* circulation, circuit du Sang. *It.* Giramento, ravolgimento.

CIRCULUS. *Ar.* Halac, mazda. *Heb.* Chug, mechuga. *Gr.* κύκλος. *Gal.* cercle. *It.* Cerchio.

CLAMOR. *Ar.* Nida, zajah. *Heb.* Dfaca, zevachah, schua, schevah. *Gr.* βοή, κλαυγή. *Gal.* Clameur, cri. *It.* Plauso, grido.

CLAUDICATIO, CLAUDVS. *Ar.* Vuca, oroga. *arag.* *Heb.* Pifcagh, zela, zolah, *Gr.*

χλωασμός, χλωός. *Gal.* Boiteux, boitement, clochement, cloche pied. *It.* Zoppicamento, Zoppo.

CLAVICULA. *Ar.* Alchiab, althenduc, caab. *Heb.* Scechem. *Gr.* κλαδίον, κλαίς. *Gal.* Petit clef. *It.* chiavicina.

CLAVUS. *Ar.* Mefemar, vatad, mafmar. *Heb.* Racar. *Gr.* γέφυρος, ἦλος. *Gal.* Clou. *It.* chiodo.

CLOACA. *Ar.* Mugarì. *Heb.* Beth gelalim. *Gr.* ἀπόπαιτος. *Gal.* Latrine, retrait. *It.* Necessario, cacatorio.

CLYSTER. *Ar.* Mahcanas. *Heb.* deficit. *Gr.* κλύστηρ, ἐνύμα. *Gal.* clistere. *It.* cristifero.

COAGULATIO, COAGVLVM. *Ar.* Acquid, alec, anthac, anfhaa. *Heb.* Kepuah, Kip-paon. *Gr.* πήξις, πήχυς. *Gal.* cailee, figement, caille. *It.* coagulazione, taglio.

COCHLEARE. *Ar.* Maliaca, magrafa. *Heb.* Bazica. *Gal.* κηκλιέριον, δοίδουξ. *Gal.* cueilier. *It.* cocchiario, cucchiario.

CÆCITAS, cæcus. *Ar.* Avar, umi. *Heb.* Iwaron, Iwar, fanver. *Gr.* τυφλότης, τυφλός. *Gal.* Aveuglement, aveugle. *It.* cecità, cieco.

CÆLESTIS. *Ar.* non extat. *Heb.* Schemimi. *Gr.* ἄρηνος. *Gal.* Celeste, du ciel. *It.* celeste.

CÆLVM. *Ar.* Elzama. *Heb.* Shammaim. *Gr.* ἄρηνος. *Gal.* ciel. *It.* cielo.

CÆNA. *Ar.* Aschi. *Heb.* Achschemu. *Gr.* δᾶπιον. *Gal.* Soupper. *It.* cena.

COITVS. *Ar.* non extat. *Heb.* Mifchgal, mifchgala, *Gr.* συνουσία, ὀρχίς. *Gal.* compagnie du mari, & de sa femme. *Aktion* vennerienne. *It.* Coito carnale.

COLICA. *Ar.* Vaga alchazira, haida. *Heb.* deficit. *Gr.* κολική. *Gal.* Colique passion. *It.* colica.

COLON. *Ar.* Chazira. *Heb.* caret. *Gr.* κόλον. *Gal.* L'intestin, ou boyau grand. *It.* colo.

COLLUM. *Ar.* Ank, fafa. *Heb.* Garon, zavar. *Gr.* τράχηλος. *Gal.* col, cou. *It.* collo.

COLLYRIUM. *Ar.* Alcohol, alcosol, sciuf, fief. *Heb.* Retijah. *Gr.* κολύριον. *Gal.* collyre, medicament pour les yeux. *It.* collirio.

COLOR. *Ar.* Chol, laven, zibag. *Heb.* Zebbah. *Gr.* χρώμα. *Gal.* couleur. *It.* colore.

COLUM. *Ar.* Zec, zucuc. *Heb.* Sanan. *Gr.* ἴδρωσις. *Gal.* cuoloir. *It.* colatojo.

COLUMELLA, GYRGVLIO, UVVLA. *Ar.* Halc. *Heb.* deficit. *Gr.* σαφύλη. *Gal.* Luete. *It.* colonnella, campanella; ugola.

COMA. *Ar.* Subet, & in specie coma vigil, Subet afari. *Heb.* deficit. *Gr.* νῆπις. *Gal.* generaliter omnis Somnus p. n. dicitur Lethargie. *It.* Sonno-

Sónnolenza, sonno profondo.

COMMISSURA. Ar. Seren, doren, tavlif, taciil, rabta. Heb. Debec, cobereth, machberet. Gr. *συναρμογή*. Gal. Jointure, conjunction. It. Incastramento.

COMPLEXIO, sive DISPOSITIO, & NATURA. Ar. Tabl, mizig. Heb. Mezeg. Gr. *κρᾶσις*, *συμπλοκή*. Gal. Complexion. It. Complessione.

COMPOSITIO. Ar. Taalif, nadm, Taabia. Heb. Muakah, tarkibah. Gr. *συνθεσις*. Gal. Composition. It. Composizione.

COMPOSITUM. Ar. Mundam, muallaf. Heb. Murcabh. Gr. *συνθετον*. Gal. Compose. It. Composto.

CONCEPTIO, CONCEPTUS. Ar. Habila, haml. Heb. Heron, herajon, maadit, batna. Gr. *κῆσις*, *κῆμα*. Gal. Conception, conceu. It. Concezione, concetto.

CONDIMENTUM. Ar. Hanut, tabch. Heb. Recach, canat, mirchachet, te, rebhul. Gr. *ἄρτυμα*. Gal. Confiture. It. Conciatura.

CONDITUM. Ar. Muraba. Heb. Memadde-ma. Gr. *κοιδίτον*. Gal. Confit. It. Condito.

CONFECTIO. Ar. Maagum. Heb. Recach. Gr. *ἕδοςμα*, *ἄρτυμα*. Gal. Confettion, confiture. It. Confezione.

CONFORTANS. Ar. Gabir, misad. Heb. Michajelan. Gr. *κρατωτικόν*. Gal. Confortatif. It. Confortatorio.

CONGELATIO. Ar. Agmid. Heb. Ochud. Gr. *σὺμπηξις*. Gal. Congelation, gelement, geleure. It. Gelamento.

CONGLUTINATIO. Ar. Tabcit, talzic. Heb. Debhek. Gr. *συνκόλλησις*. Gal. Colement, conglutination. It. Legatura.

CONSOLIDATIO. Ar. Galc. Heb. *deficit*. Gr. *κολληήρωσις*. Gal. Consolidation. It. Raf-fodazione.

CONSUETUDO, CONSUETUS. Ar. Manhag, ada, *adject.* Maftaaved. Heb. Ajada, davalchi, derec, chalcaa. Gr. *ἕθος*, *ἔθισμός*, *ἡθισμός*. Gal. Coustume. It. Consuetudine.

CONTAGIUM. Ar. *non extat*. Heb. Tumcah. Gr. *ἀπόρροια*, *μίσημα*, *συνάφεια*. Gal. Contagion, maladie contagieuse. It. Contagio.

CONTENTUM. Ar. *deficit*. Heb. Niçal. Gr. *ἰσχύμυρον*. Gal. Content. It. Contento.

CONTINUITAS, CONTINUUS. Ar. Tizul, *adject.* Heb. Temida, tamid, mitdabek. Gr. *συνέχεια*, *συνεχής*. Gal. Continuitè, continu, continuel. It. Continuità, continuo.

CONTRACTIO, CONTRACTURA. Ar. Achd, tafac, alzemena. Heb. kehah, kalut. Gr. *συσολή*. Gal. Contraction, contract de nerfs, accourcissement. Ital. Incortazione, incortato.

CONTUSIO. Ar. Rhad, murad, sadach. Heb. Holem, mexicha. Gr. *θλάσις*, *θλάσμα*. Gal. Contusion, pilement. It. Pistamento.

CONVULSIO, SPASMUS. Ar. Chalda, *adject.* Macludd, tasnag, & in specie Spafmus cynicus, Chadr, heb, kephilah. Gr. *σπασμός*. Gal. Convulsion, spafme. It. Spasmo.

COR. Ar. Calb. Heb. Lebab, lebh. Gr. *καρδία*. Gal. Cœur. It. Cuore.

CORALLIUM. Ar. Basad, besed, besd, bre-filis, lulu, morgan, margi. Heb. Ramoth. Gr. *κοράλλιον*, *κόραλλος*. Gal. Coral. It. Corallo.

CORIUM. Ar. Geld, gelde. Heb. Zarad, schalchi, callacha. Gr. *δέρμος*. Gal. Cuir, peau. It. Cojo, cuojo.

CORNU CERVI. Ar. kurru alail. Heb. Keren ajal. Gr. *ἐλαφρόκερας*. Gal. Corne de cerf, ramure. It. Corno di cervo.

CORPULENTUS. Ar. Galal, galil. Heb. Gabih. Gr. *παχύς*, *μεγαλοσώματος*. Gal. Corpulent, charnu. *Subst.* corpulence. It. Corpolento, grasso, corpolenza.

CORRECTIO. Ar. *non extat*. Heb. Tiraz, tiruz, ticcun, toccant. Gr. *ἐπανόρθωσις*. Gal. Correction, redressement. It. Correzione.

CORROSIO. Ar. Takil, nachar, chaichaluf. Heb. Pecheteth. Gr. *ἀγβρωσις*. Gal. Corrosion, corrosi. It. Roduto, rofizzazione.

CORRUPTIO. Ar. Tacharic, tafsed, fisad, fasuda. Heb. Cheahel, schachat, Jafchah. Gr. *φθορά*. Gal. Corruption. It. Corruzione.

CORTEX. Ar. Geift, cocior, kerfe, quifchschara. Heb. Kelifah, schichaphah. Gr. *λέπος*, *φλοιός*. Gal. Escorce, cruste. It. Scorza.

CORYZA. Ar. Zachema, Zukem, tarviha, tarcam. Heb. *cauet*. Gr. *κόρυζα*. Gal. Rhevme catarrhe, defluxion du cerveau. It. Catarro, Scesa d'umore cattivo.

COS. Ar. Mefeu, hagar, almefen. Heb. Mischachan. Gr. *ἀκόνι*. Gal. Quæux, pierre a aiguifer. It. Pietra d'aguzzare, cote.

COSTA. Ar. Dala. Heb. Zela. Gr. *πλευρά*. Gal. coste. It. costa.

COXA, COXENDIX. Ar. Isarc, Alhafegi, fachad, fak. Heb. Schok, miphsaab. Gr. *ἰσχίον*. Gal. Cuisse, hanche. It. coscia.

CRANIUM. Ar. Gumgama, quahaf. Heb. Gulgoleth. Gr. *κράνιον*. Gal. Crane, os della teste. It. Osso della testa.

CRASSITIES, CRASSUS. Ar. Gilad, chaschan, vel chaschin, chaschuna, chofn. Heb. Abh, abi, meabeh, gas, gasud. Gr. *παχύς*, *παχύς*. Gal. Paisseur, grosseur. It. Grosfezza, grosso.

CREPITUS VENTRIS. Ar. Rihia. Heb. Dse-morah. Gr. πορρή. Gal. Per. Ir. Peto.

CRETA. Ar. Teffa, torab, tarab. Heb. deficit. Gr. κρημάλιον γῆ. Gal. De la croye. Ital. creta.

CRIBRUM. Ar. Crib. Heb. keuharah, mibhar. Gr. κρέβινον. Gal. crible, tamis, bluteau. It. cribro, crivello.

CRISIS, CRITICUS. Ar. Buchran, buchrani. Heb. Gebhul. Gr. κρίσις, κριτικός. Gal. Jugement, judicature, juge, jour de crise dans les maladies. It. Giudizio, giudicatura, giudicante.

CROCUS. Ar. Zardach, zardagi, zafran. Heb. Safta, saffran. Gr. κρόκος. Gal. Safran. It. Zafarano.

CRUDITAS, CRUDUS. Ar. Nei, fag. Hebr. chai, na. Gr. ἀμότις, ἀμός. Gal. crudité, cru. It. crudezza, crudo.

CRURA. Ar. Acra, ragla, raglin, pl. Heb. Regel, raglim. Gr. σκέλη. Gal. Jambes. Ital. Stinchi, gambetti.

CRUSTA. Ar. Gifchi. Heb. Karam, Kelifa. Gr. ἐσχάρα. Gal. crouste. It. Crosta. Scorza.

CRYSTALLUS. Ar. Gabisch. Heb. Gavisch, kerah. Gr. κρύσταλλον. Gal. Cristal. Ital. cristallo.

CUCUPHA, PILEOLUS. Ar. Gubbe, molota. Heb. Peir, coba. Gr. κελίδιον. Gal. cœeffe. coif. It. capello, capelletto.

CUCURBITULA. Ar. Oabel akara, chaelie, hagama, higema. Heb. carna, kefil. Gr. σκύβαλον. Gal. Ventouse. It. Ventosa, Zucchetta.

CUCURBITA DESTILLATORIA. Ar. cara, charha, harahah. Heb. deficit. Gr. σκύβαλον. Gal. Alambic. It. Zucca.

CULTER. Ar. Chidmi, seken. Heb. Sakin, maaklet. Gr. μάχαιρα. Gal. Couteau. It. Coltello, coltellino.

CUNEIFORMIS. Ar. Masfil alliziz. Heb. deficit. Gr. σφαιροειδής. Gal. Fait en forme de coing. It. conforme a cugno.

CUNEUS. Ar. Liziz. Heb. Aguda. Gr. σφῆρα. Gal. coing. It. cugno, cogno.

CURA, SOLICITUDO. Ar. Hamam, hemm, himma, c. arb. Heb. Belilut, cascascha, Jizfa. Gr. μέριμνα. Gal. cure, soin, soucy. It. cura, pensiero, travaglio.

CURA, CURATIO, SANATIO. Ar. Tadvia, ileg, far. Heb. Gegah, Jehabh, terufa, rifoht, siephuah. Gr. θεραπεία, ἔκσις. Gal. cure, guérison. It. curazione.

CURTUS. Ar. cazir. Heb. cazar, cazer. Gr. κούρτιος. Gal. court, petit. It. corto.

CURVUS, CURVITAS. Ar. chava, chavi, inchine, munchani, mochni, tacicaa, mucaac. Heb. cores, shecuach. Gr. κμπύλος.

κμπύλος. Gal. courbe, courb, courbeure. It. Piegatura, incurvatura, piegato.

CUSPIS. Ar. Manchas, Heb. Ibhchah. Gr. ἀχμή. Gal. Pointe. It. punta.

CUTICULA. Ar. Gulcida. Heb. deficit. Gr. ἐπιδερμὶς. Gal. Petite peau. It. Pelle picciola, coticella.

CUTIS. Ar. Geld, gelde macala. Heb. Gelled, or. Gr. δέρμα. Gal. Peau. It. Cotica, cotta.

CYATHUS. Ar. Analasat, kesat. Heb. κίσητα. Gr. κύπελλον. Gal. Gobelet, coupe. It. Bicchier, gottò.

D

DAMNUM. Ar. Chifarah. Heb. Nedsek, raah. Gr. βλάβη, πῆμα. Gal. Dommage, perde. It. Danno.

DEBILITAS, DEBILIS. Ar. Mashud, teshchut. Heb. Choli, cheleh, chalasch. Gr. ἀδυναμία. Gal. Debilité, foiblesse, debile, foible. It. Debolezza, debilità, debole.

DECLINATIO MORBI. Ar. Nacs, nekida, alruie, mefetet. Heb. Jeridah. Gr. ἀδυναμία. Gal. Declin, dechet des maladies, amoindrissement. It. Declinazione.

DECOCTIO, DECOCTUM. Ar. Tabcha, matbuh. Heb. Nazid, tabhschila, tufin. Gr. πέψις, ἔψημα. Gal. Decoction. It. Decozione, decotto.

DENIGRATIO. Ar. Savida, sevida. Heb. Caruth. Gr. μελασμός. Gal. Noircissure, Noircœur. It. Anneramento.

DENS, DENTES, Ar. Dars, pl. adras, & adaris. Dars cubumi, in specie dens incisorius, sive anterior. Heb. Schen. pl. Schinaim. Gr. ὀδὸν, ὀδόντες. Gal. Dent dens, pl. It. dente, denti.

DENSITAS, DENSUS. Ar. Ab, abia. Heb. Abh, abhi, maabhah, aboth, gas. Gr. πυκνότης, πυκνός. Gal. Gras, grasse, epais, epalfeur. It. Denso, densità.

DENTIFRICIUM. Ar. Sunum. Heb. deficit. Gr. ὀδοντίκιον. Gal. Poudre, ou autre chose propre a frotter les dens. It. Cura denti.

DENTISCALPIUM. Ar. Munacca. Heb. deficit. Gr. ὀδοντοκλίσις. Gal. Cure dent. It. Cura denti, scalza denti.

DENTITIO. Ar. Nubit alamanan. Heb. deficit. Gr. ὀδακτισμός, ὀδοντίσις. Gal. La venue des denr. It. Dentigazione.

DEPLATIO, DEPIILATORIUM. Ar. Tamrit, man tuf; alschaar. Heb. Carcha, merut. Gr. ἄλωσις. Gal. Depilatoire. It. Pelamento, rimecio.

DEPRESSIO. *Ar.* Alchafad. *Heb.* Jeschach, jeschaca, nimicar, schiffa. *Gr.* παύσις. *Gal.* Depressio, presseuree. *It.* Depressione.

DESPUMATIO. *Ar.* Tazfia. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀπυφρισμός. *Gal.* Ecumer. *It.* Despumazione.

DESQUAMATIO. *Ar.* Taqichira. *Heb.* deest. *Gr.* ἀπιδέπσις. *Gal.* Escailier. *It.* Scagliazione, scagliamento.

DESTILLATIO. *Ar.* Taqtir, hatla. *Heb.* Tencifa, nofet, delef. *Gr.* κηλίωβή. *Gal.* Destillation. *It.* Destillazione.

DESTILLATORIA INSTRUMENTA. *Ar.* Catarata, catarat. *Heb.* Keli hatenufa. *Gr.* ὄργανα κηλίωβητικὰ. *Gal.* Instrumentes distillatoires. *It.* Instrumenti distillatorii.

DIETA. *Ar.* Tadbir, Vidi, ratab, tartib. *Heb.* Nehagah. *Gr.* διαίτη. *Gal.* Diet, regime de vivere. *Ital.* dieta.

DIAPHRAGMA. SEPTUM TRANSVERSUM. *Ar.* deficit. *Heb.* Peder, dakim, dakin. *Gr.* διάφραγμα. *Gal.* Diaphragme. *It.* Diaframma.

DIARRHOEA. *Ar.* guri bikai, daaab, dabaten. *Heb.* deficit. *Gr.* διάρροια. *Gal.* Flux de ventre. *Ital.* Flusso di ventre.

DIASTOLE. *Ar.* non extat. *Heb.* Halpaschtot. *Gr.* διάστολή. *Gal.* Diastole. *Ital.* Diastole.

DIES. *Ar.* Jaom, nahar. *Heb.* Jom. *Gr.* ἡμέρα. *Gal.* Jour. *It.* giorno.

DIGESTIO. *Ar.* Hadma, ihdam, inhidam, andaga. *Heb.* Icul. *Gr.* ἀνάδοσις. *Gal.* Digestion. *It.* Digestione.

DIGERENS, DIGESTIVUS. *Ar.* Hadim, sam, hadima. *Heb.* Mebaschelet. *Gr.* ἀναδοτικός. *Gal.* Digestiv. *It.* Digestivo.

DIGITUS. *Ar.* Izba, Heb. Ezebba, pl. Hezbaoth. *Gr.* δάκτυλος. *Gal.* Doigt. *Ital.* dito.

DISJUNCTIO. *Ar.* Baad, tabaid. *Heb.* Machloxeeth. *Gr.* ἀζέξις. *Gal.* Separation, disjunction. *It.* Disgiunzione, separazione.

DISLOCATIO. *Ar.* Fagdun, cholah, anchola. *Heb.* Schemitah. *Gr.* ἐξάρθρωσις. *Gal.* Dislocation. *It.* Dislocazione, smozazione.

DISSOLUTIO. *Ar.* deficit. *Heb.* Nispah, mas, mafa. *Gr.* ἀλύσις. *Gal.* Dissolution. *It.* Dissoluzione.

DOCTOR. *Ar.* Muedib, mubadi, faquch, alfachi. *Heb.* Aluf, aabh. *Gr.* διδάσκαλος. *Gal.* Docteur. *It.* Dottore.

DOLOR. *Ar.* Vaga, alin, alem, anin, &c. *Heb.* Chebel, ehil, on, ezeb, Keeb, macobh, zirim, pl. *Gr.* πόσις, άλγος, ἀλγημα. *Gal.* Douleur. *Ital.* Dolore, doglia.

DORMITORIUM. *Ar.* Marcad. *Heb.* Beth madmeh, mischabh, cheder, alijah. *Gr.* δωματίον, κοίτη. *Gal.* Dortois. *Ital.* Dormitorio.

DORSUM. *Ar.* Dahar, Zulb. *Heb.* gev,

gubh, schechem, *Gr.* ὠτός. *Gal.* Dos. *It.* Schena.

DOSIS. *Est Græcum vocabulum, per Synecdochen dici possit.* *Ar.* Cavas. *Heb.* Cos. *Gr.* δόσις. *Gal.* & *It.* Dose.

DRACHMA. *Ar.* deficit. *Heb.* Adarboo, dar-kemon, Zuz. *Gr.* δραχμή. *Gal.* Dragme. *It.* Dragma, dramma.

DROPAX. *Ar.* Tanguia, thafal. *Heb.* deficit. *Gr.* δρόπαξ. *Gal.* Dropax. *It.* Dropace.

DULCEDO, DULCIS. *Ar.* gud, gaid, huiic, haliut, hali. *Heb.* Matoc, metec, arebh. *Gr.* γλυκύτης, γλυκύς. *Gal.* Douceur, douce. *It.* Dolcezza, dolcezza, dolce.

DYSENTERIA. *Ar.* Halfah, Zachia, adereb. *Heb.* Chadra, cbali meaim. *Gr.* δυσεντερία. *Gal.* Dysenteric, adject. dysenterique. *It.* Dysenteria.

DYSPNOEA. *Ar.* Albehar, alrabu. *Heb.* deficit. *Gr.* δύσπνοια. *Gal.* Asthme, difficulté d'haleine. *It.* Difficoltà di respirazione.

E

ECTASIS. *Ar.* Tamanina, faza, subet, fucos, *Heb.* deficit. *Gr.* ἔκτασις. *Gal.* & *Ital.* deficitum.

ECTROPION. *Ar.* Alsathere, Xatrati. *Heb.* deficit. *Gr.* ἑκτρόπιον. *Gal.* Inversion des paupieres. *It.* Riverfamento delle palpebre.

EFFECTUS. *Ar.* deficit. *Heb.* Maafeh, maafiat. *Gr.* ἔργον, ἀνέργημα. *Gal.* Effect. *Ital.* Effetto.

EFFERVESCENTIA, ebullitio. *Ar.* Taglia, galajen, rhas. *Heb.* Diceul, nabhuga. *Gr.* ζέσις. *Gal.* Ecausement, boulture. *It.* Bollimento.

EFFICACIA. *Ar.* Inquiham. *Heb.* Coah, tebha. *Gr.* δύναμις, ἐνέργεια. *Gal.* Efficace, vertu. *It.* Sforza, efficacia.

EFFLUVIUM. *Ar.* Mubacehor. *Heb.* non occurrit. *Gr.* ἀπόρροια. *Gal.* Ecoulement. *It.* Scolamento, esalazione.

EFFUSIO, *Ar.* Herq, ihtiraq, zabb, iza-bib. *Heb.* Schefek, esched, meschad. *Gr.* ἔκχυσις. *Gal.* Effusion. *It.* Spargimento.

ELECTRUM. *Ar.* Haur, carabe. *Heb.* deficit. *Gr.* ἤλεκτρον. *Gal.* Ambre. *It.* Elettro.

ELECTUARIUM. *Ar.* Alguarized, looh, laaca, maagun. *Heb.* deficit. *Gr.* ἑλετήριον. *Gal.* Electuaire. *It.* Elettuario.

ELEMENTUM. *Ar.* Ustaafis, racan, pl. arcan. *Heb.* Jesod, pl. Jesodoth. *Gr.* στοιχεῖον. *Gal.* Element. *It.* Elemento.

ELEPHANTIASIS. Ar. Hal. alphil, dialphil. Heb. *deficit*. Gr. ἐλεφαντίασις. Gal. Elephantia, laderie. It. Lepra, elephantia.

ELIXATIO. Ar. Rabs. Heb. Bifschul, bafchel. Gr. ἔψησις. Gal. Bovillir. It. Aleffazione, leslazione.

ELIXIR. Ar. Elixir, alexir. Heb. *deficit*. Gr. non habetur. Gal. Elixir. It. Elifiro.

EMBAMMA, Ar. Dars, darfa, tadrif. Heb. *deficit*. Gr. ἔμβαμμα. Gal. Saufe, faupiquet. It. Salsa, faporetto, guazzetto.

EMBROCHA, EMBROCHATIO. Ar. Natla, rantil, nonhilec. Heb. deeft. Gr. ἐμβροχή. Gal. Decoulement goutte a goutte. It. Gocciamento.

EMOLLIENS, EMOLLITIO. Ar. Tartib, marattab. Heb. deeft. Gr. μαλακτικὸς, μάλαξις. Gal. Amallifant, amoliffement. It. Mitigante, mitigazione.

EMPIRICA, EMPIRICUS. Gr. Tagariba, mugarrab. Heb. deeft. Gr. ἐμπειρία, ἐμπειρικὸς. Gal. Experimente, experience. It. Esperimento, esperimentato. Vide Experimentia.

EMPLASTRUM. Ar. Maran, dichen, malzam, admada. Heb. Tealah, tachboscher. Gr. ἔμπλαστρον. Gal. Emplastre. It. Empiafro.

EMPYEMA. Ar. Taquia. Heb. deeft. Gr. ἐμπύημα. Gal. Postume interieur. It. Postema intrinfeco.

ENTEROCELE. Ar. Odra alama. Heb. deeft. Gr. ὀντεροκήλη. Gal. Kompure, ouhergen intestinal. It. Rottura, crepatura intestinal.

EPIALA FERRIS. Ar. & Heb. non occurrunt. Gr. ἑπίπαιλος. Gal. Epiale. It. Epiala.

EPICAVMA. Ar. Alficume, aufume. Heb. *deficit*. Gr. ἐπίκαυμα. Gal. Embracement. It. Brufciamento.

EPIDEMIUS. Ar. & Heb. non occurrunt. Gr. ἐπίδημος. Gal. Epidemique, maladie populaire. It. Epidemio.

EPIGLOTTIS. Ar. Galfamac, changiar. Heb. Labtebah, schifucobah. Gr. ἐπιγλωττίς. Gal. Epiglottie, luebe. It. Epiglottide.

EPILEPSIA. Ar. Nocta, zara, *adject.* mazu. Heb. Chafia, tiful, choli hannufel. Gr. ἐπιληψία. Gal. Epilepsie, malcaduque, haut mal. It. mal caduco.

EPITHEMA. Ar. Lahale, atlia. Heb. Retiah. Gr. ἐπίθημα. Gal. Epitheme. It. Impofto.

ERRATUM, ERROR. Ar. Talaf, chata, chatia. Heb. Misge, chete. Gr. ἀμάρτημα. Gal. Erreur, faute, abus. It. Errore.

ERRHINUM. Ar. Alnifuchat, alshauthat. Gr. ἔρρινον. Gal. Errine. It. Errino.

ERUCTATIO. Ar. Geben, gafa. Heb. *deficit*.

Gr. ἐρυγή. Gal. Rot, rotament. It. Rotto, rotamento.

ERYSIPELAS. Ar. Mafere, messire, gedem. hambra. Heb. non occurrunt. Gr. ἐρυσίπτελος. Gal. Feu S. Antoine, feu volant, sacre. It. Fuoco di S. Antonio.

ESSENTIA. Ar. Schai, schiath, aschia. Heb. Tufchiah, naviah, hajut, ezem. Gr. ἔσσηα. Gal. Essence. It. Essenza.

EVACUATIO. Ar. Chala, Istifrig. Heb. Buc, buca, mebuca, characa. Gr. κένωσις. Gal. Evacuation, vuidange. It. Evacuazione.

EVAPORATIO. Ar. Buchar. Heb. *deficit*. Gr. ἐκθυσμαίσις. Gal. Evaporation. It. Evaporazione.

EVEXIA. Ar. Tabi, tibh. Heb. deeft. Gr. εὐξία. Gal. Buon estat de corps. Corps bien complexioné. It. Buona costituzione. Buono abito.

EUPHORBUM. Ar. Farbum. Heb. *deficit*. Gr. εὐφόριον. Gal. Euphorbe. It. Euforbio.

EVULSIO. Ar. Cala. Heb. Massachgazit. Gr. ἐκπύσις. Gal. Evulsion, arrachement. It. Estirpazione.

EXCREMENTUM. Ar. Codora, codora aged. Heb. Galal, geel, zeh, tfeah, zefiah, peresch. Gr. ἐκρίψωμα. Gal. Excrement, ordre du corps. It. Escremento.

EXHALATIO. Ar. Buchar. Heb. Hebel Kitor. Gr. ἀναθυμίασις, ἐκθυσμαίσις. Gal. Exhalation, exhalation. It. Esalazione.

EXPERIENTIA, EXPERIMENTUM. Ar. Tagrib, tagariba, burhan, garaba. Heb. Nifa, nifajon. Gr. πείρα, ἐμπειρία. Gal. Experience, experiment. It. Esperienza, esperimento, prova.

EXANGUIS. Ar. Naquis aldem. Heb. chafardam. Gr. ἀνομος, λείψαιμος. Gal. Sans sang. Qui n' a point de sang. It. Esanguo.

EXSICCANS. Ar. Mujabbis, manschaf. Heb. Jafesch. Gr. ξηραντικός. Gal. Seichant. Qui fait secher. It. Seccante.

EXSICCATIO. Ar. Jubifa, jubs, debul, nischaf. Heb. Jeboscher. Gal. Seichemente, seiche, seicheresse. It. Secca, seccagine.

EXPIRATIO. Heb. *deficit*. Heb. Mappesch, geriah. Gr. ἐκπνοή. Gal. Exhalation, haleine. It. Espirazione.

EXSPUITIO. Ar. Badfa coh, busac, antisath. Heb. Rikikah. Gr. πύσις. Gal. Crachement. It. Sputamento.

EXTENUATIO, EXTENUATUS. Ar. Ambafati, debul, tazhul, *adject.* Mazhol taqzif. Heb. *deficit*. Gr. ἀσπίσις. Gal. Extenuation, amoinriffement, extenué. It. Estenuazione, estenuato, indebolito.

EXTINCTIO, EXINCTUS. *Ar.* Intifa, itfa, mutfi. *Heb.* Kibhu, Kebhe. *Gr.* σβέσις, σβεσνυμός. *Gal.* Elsteigment, esteint. *Ital.* Estinzione, estinto.

EXTRACTIO. *Ar.* Arcrugg, inticad. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐξολή. *Gal.* Extraction. *It.* Estrazione.

EXTRACTVM. *Ar.* Calux, charrag. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐξελχθέν. *Gal.* Extrait. *It.* Estratto.

EXVLGERATIO, EXVLGERATVS. *Arab.* Naquia, munqui, tacra. *Heb.* deficit. *Gr.* ἕλκωσις. *Gal.* Exulceration, bleusure, entameure de peau. *It.* Impiagatura.

F

FACULTAS, POTENTIA. *Arab.* Taca, cundra. *Heb.* Fl, jacolet, coach, harschaah. *Gr.* δύναμις. *Gal.* Faculté, puissance, pouvoir, force. *Ital.* Possanza, facultà.

FAMES. *Ar.* gol. *Heb.* Casan, ruabh, reabon, sacfa. *Gr.* λιμός. *Gal.* Famine, faim. *Ital.* Fame.

FAR. *Ar.* Catnia. *Heb.* deest. *Gr.* χόηδρον, ζεία. *Gal.* Espeutre. *Ital.* Farra.

FARINA, POLENTA. *Ar.* Daccic, & daccac camh. *Heb.* Kemack, solet, calit, pericah. *Gr.* ἄλφιον, ἄλφιτον. *Gal.* Farine. *It.* Farina.

FASCIA. *Ar.* Lafasa, faiga. *Heb.* Chitul, chetulah, misgereth. *Gr.* δεσμός, σπάργανον. *Gal.* Bande, bandelette. *It.* Fascia, benda.

FASCINATIO, FASCINUM. *Arab.* Sihr, fahara. *Heb.* Chaschaph, lachasch, lathas, roten. *Gr.* βυσσάνις, βύσσανον. *Gal.* Enchantement, forceterie. *It.* Stregaria, stregamento.

FASTIDIUM. *Arab.* Bogda, beschem, melel. *Heb.* goal, tsara, deraon, cat. *Gr.* ναυτία, βδέλυγμα. *Gal.* Degoust. *It.* Fastidio.

FAUCES. *Ar.* Halch, halchu, sahafati, natq. *Heb.* Loa, chulcus, cheth. *Gr.* φάρυγξ. *Gal.* gorge. *It.* Foce, cana della gola.

FAVILLA. *Ar.* Ramad. *Heb.* Piach, Kidod. *zick.* *Gr.* αἰθάλη. *Gal.* Flammèche, cendre chauce. *Ital.* Favilla.

FAVVS, Morbus, & apum opificium. *Ar.* Schud sahafati, sirengi. *Heb.* Suf, noscet. *Gr.* μέλι. *Gal.* Rayon de miel. *Ital.* Favo.

FEBRIS, & eminenter ardens. *Ar.* Humi, humia. *Heb.* Daleket, chaschur, caddachat. *Syr.* Escheta. *Gr.* πυρετός. *Gal.* Fievre. *It.* Febre, febratta.

FEMUR. *Ar.* Pachad. *Heb.* Jarech. *Gr.* μῦς. *Gal.* Cuisse. *It.* Parte fuor della coscia.

FERMENTATIO. *Ar.* Chamar. *Heb.* Bezeket.

chumzach. *Gr.* ζύμωσις. *Gal.* Fairelever. *It.* Levitamento, levitazione.

FERMENTVM. *Ar.* Chamir, chalamita. *Heb.* Seor. *Gr.* ζύμη. *Gal.* Levain. *It.* Levito, lievito.

FERVOR, FERVIDUS. *Ar.* Taglia, gali. *Heb.* Dicul, retach, ratach. *Gr.* καύμα, ζέσις, θερμός. *Gal.* Ferveur, fort ardent. *It.* Fervore, bollente, fervente.

FEX, FECVLA. *Ar.* Dar, dardi, thefal, taluch. *Heb.* Schemer. *Gr.* τριξ, κωσάθμη. *Gal.* Lie, fondrille. *It.* Feccia.

FIBRA, FIBRÆ. *Ar.* Arac, pl. uruc. *Heb.* Pethilim, maphthilium. *Gr.* ἴς, pl. ἴνες. *Gal.* pl. Petits filets du nerf. *Ital.* Fili dei nervi o nervosi.

FIBVLA. *Ar.* Bizim, pl. abzam, cabal, pl. acbal. *Heb.* Chach, cahat, cane hagaton. *Gr.* περίνη. *Gal.* Boucle, ou aggrasse. In Anat. Os de la Jambe. *Ital.* Fibbia, fibula.

FICVS, MOREVS. *Ar.* Albir. *Heb.* deficit. *Gr.* σίκωσις, σίκον. *Gal.* Fic. *It.* Fico.

FIRMITAS, FIRMVS. *Ar.* Amanach, baxi, daman, adman, zahid, vataca &c. *Heb.* Amana, emuna, neeman, chezac, jazuc &c. *Gr.* βεβαιότης, βέβαιον. *Gal.* Fermetè, forme. *It.* Fermezza, fermo.

FISSVRA. *Ar.* Filla, zada. *Heb.* Bedee, chagava, schefa, arods, schac, schaca. *Gr.* ρήσις, ρήζα. *Gal.* Fente, crevasse. *Ital.* fessura.

FISTVLA. *Ar.* Zumara, mazamar, macalachat. *Heb.* Necafa, anhub, chahil. *Gr.* σύγγξις. *Gal.* Fistule. *It.* Fistola.

FIXATIO, FIXVS. *Ar.* Irtichaz, marcaz. *Heb.* Kebhiab. *Gr.* πῆξις, πηκτός. *Gal.* Faire siche. *It.* Siccazione, siccato.

FLAMMA. *Ar.* Lahib, lahlah, lama, marig, fab. *Heb.* Laabh, lehabhab, laebhet, labhat, massaah. *Gr.* εἰδός. *Gal.* Flamme. *It.* Fiamma.

FLATVS. *Ar.* Nascha, nasima, ruh, rih, riah. *Heb.* Ruach, nefama, nephicha, nefchibat. *Gr.* φύα, πνεύμα. *Gal.* Souffle, soufflement. *It.* Fiato.

FLETVS. *Ar.* Buki. *Heb.* Beki, bekah, Demah. *Gr.* κλυδμός. *Gal.* Pleur, plurement. *It.* Pianto.

FLOS, FLORES. *Ar.* Zahar, pl. Ahzar (Zar atuhas. *Flos gris*) *Heb.* Nizanim, perach, ziz. *Gr.* ἄθος, pl. ἄνθος. *Gal.* Fleur, fleurs. *It.* Fiore, fiori.

FLVCTVATIO, FLVCTVS. *Ar.* Haul, haulé, ahuel pl. manga, tamig. *Heb.* gal, mischbar. *Gr.* κλυδών, κύμασις. *Gal.* Flot, vague, flottement, agitation. *It.* Fluttuazione, ondeggiamento.

FLUOR, FLUXUS. *Ar.* gur. (*v. g.* guridem, *sanguinis bikai cum vomitu*,) dob, dabaren, filan, fil. *Heb.* Helek, cabh, zobh, zirna, gar. *Gr.* ῥῶς, ῥῶμα. *Gal.* Fluxion, coulement. *Ital.* Flusso.

FOETOR, FOETIDUS. *Ar.* Nachar, natan, nutana, natin, mantin. *Heb.* Neelab, baesch, boesch, zemora, mac. *Gr.* δισωδία, δυσώδης. *Gal.* Puanteur, puant. *It.* Fetore, fetido.

FOETUS. *Ar.* deficit. *Heb.* Ill, olel, scagav, speger. *Gr.* τῆθος, γονή. *Gal.* Fruict, & portee d'une femme. *It.* Parto.

FOMES. *Ar.* Locscha. *Heb.* Schual. *Gr.* ζῦπυρον. *Gal.* Drapeu du fusil, allumette. *Ital.* Esca.

FORCEPS. *Ar.* Culib. *Heb.* Machtah, malcacha, yebhat. *Gr.* πινάγχα, πινάχην. *Gal.* Tenaille, pincette. *It.* Tenaglia.

FORFEX. *Ar.* Machagad, michad. *Heb.* Mifparah, meliachah. *Gr.* ψαλῆς, τοπίς. *Gal.* Ciseau. *It.* Forfice.

FORMA. *Ar.* Zora, sebeb alzori, nava. *Heb.* Zura, toar matconet. *Gr.* μορφή, εἶδος. *Gal.* Forme. *It.* Forma.

FORMATIO. *Ar.* gabla. *Heb.* Jezira. *Gr.* πλάσις. *Gal.* Formatione. *It.* Formazione, fazione.

FORNAX. *Ar.* Atun, forn. *Heb.* Tanur, macben, atun, Kibschan. *Gr.* κλίμαξ, Gal. Fournaise. *It.* Fornace, forno.

FRACTURA. *Ar.* Casar, casra. *Heb.* Tenua, schebher, mischbar, masebber, pegima, pagma. *Gr.* κλάσμα, ἄγμα, κάταγμα. *Gal.* Fractio fracture, rompure. *It.* Rottura.

FRIGIDITAS, FRIGUS, FRIGIDVS. *Ar.* Tabrid, buruda, barid, gumid, gemeea, gumud, *adjec.* gimid. *Heb.* Cor, cara, car, kerir, dlinna. *Gr.* ψύχος, ψυχρός. *Gal.* Froidure, froid. *It.* Freddo.

FRONS. *Ar.* gebhe. *Heb.* Metfach. *Gr.* μέτωπον. *Gal.* Front. *It.* Fronte.

FRONTALE. *Ar.* deficit. *Heb.* Mitscha. *Gr.* ὑπὸ μαστώπιον. *Gal.* Fronteau. *Ital.* Frontale.

FRUCTVS. *Ar.* Fuache. *Heb.* Peri, nibh, renubha. *Gr.* καρπός. *Gal.* Fruict. *It.* Frutto.

FVLIGO. *Ar.* Vafara, dachan, dochen, Afich. *Heb.* Icrum. *Gr.* λιγνός, αἰθάλη, κηπίς. *Gal.* Suye. *It.* Fuligine.

FVMVS. *Ar.* Dachan, buchar. *Heb.* Achan, Kitor, calil. *Gr.* κηπίς. *Gal.* Fumee. *It.* Fumo.

FVNGVS, MORBVS. *Ar.* Fatas, fatera, futurati, muqq, hatar, acar. *Heb.* deficit. *Gr.* μύκως. *Gal.* Champignon, potiron. *It.* Fongo.

FVROR, MANIA. *Ar.* gienun, gin, (*manun, adj.* maniacus) gadab. *Heb.* Zahaph, hebrab, charon &c. *Gr.* μανία. *Gal.* Fureur, furie, folie. *It.* Furore, furia.

FVRVNCVLVS, DOTHIEN. *Ar.* Dumel, pl. Aldemenul, demamil. *Heb.* Tali. *Gr.* δοθίλις. *Gal.* Froncle, clou. *It.* Adronaccio.

FVRVRES, FVRVVRATIO, DITYRIASIS. *Ar.* Nocale, nacale, alebleati, hucha, hucala, cusear, naziz. *Heb.* Mappal, netec, moz, pesole, dsarid. *Gr.* πίτυρον, πιτυρίαις. *Gal.* Son bran de farine, morb, patits ordures blanches sur la teste. *It.* Crusca, femola.

FVSIO, LIQVATIO. *Ar.* Ihtiraq, herq. *Heb.* Muzaket, muzak, nesec, masseca, haduc, hindica. *Gr.* χύσις. *Gal.* Fusion, fonderie, action de fondere. *It.* Liquefazione, fusione.

G

G AGATES, *Ar.* Zabaga, gagathi. *Heb.* deficit. *Gr.* γαγάτης, γαγγίτης. *Gal.* gagat. *It.* gagate.

GALACTITES. *Ar.* Alazar almeres, hagiarilebenic, vel lebeni. *Heb.* deficit. *Gr.* γαλακτίτης. *Gal.* Pierre blanche come lait. *It.* galattite.

GALBANVM. *Ar.* Chenechalbebi, halcherina, barzard, beliatu ligma, hazad &c. *Heb.* chelbenach. *Gr.* χαλβάνη, σαχωνίτης. *Gal.* galbanon. *It.* galbano.

GALEA. *Ar.* deficit. *Heb.* Michbbah, cobah, culas, maclas, casda. *Gr.* κέρας, κόρος, τροπάλη. *Gal.* Heaume, casque. *It.* Celata, Elmo.

GANGLION. *Ar.* & *Heb.* deficit. *Gr.* γάγγλιον. *Gal.* & *It.* retinetur ganglion, ganglio.

GANGRENA. *Ar.* ganaga. *Heb.* deficit. *Gr.* γάγγραινα. *Gal.* gangraine, chair morte par ulcere, & inflammation. *It.* Carne morta di una piaga.

GARGARISMVS. *Ar.* & *Heb.* deficit. *Gr.* γαργαρισμός. *Gal.* gargarisme. *It.* gargarizamento.

GARVM. *Ar.* Muri, scenem, marc, almalah. *Heb.* deficit. *Gr.* γάρον. *Gal.* Saulmoure de poissons. *It.* Salamuja.

GAVDIVM. *Ar.* Farch, farcha. *Heb.* Simfach, safon, cheduah, alzath. *Gr.* χαρά, χαρμῆ. *Gal.* Joye. *It.* Allegrezza.

GEMMA, LAPIS PRETIOSVS, MARGARITA. *Ar.* gauhara, pl. gauhar, gavahir, jacura, pl. jacut. *Gr.* μαργαρίτης. *Gal.* Pierre pretieuse. *It.* gemma.

GENA, MALA, MAXILLA. Ar. Ilgene, chad, tahia. Heb. Lechi, lasa, pag. Gr. γένυς, γνάθος. Gal. Joue. It. guancia.

GENERATIO. Ar. Nasal, gil, dahar, tavaruth, con, tacoin. Heb. Dor, moledet, chavijah, toleda. Gr. γένεσις. Gal. generation. It. generazione.

GENITALIA, PUDENDA. Ar. Zubub, *sing.* Zubb, *pro utroque sexu*, Aurat, *per antiphrasin*, Ducura. Heb. Ervha, mebuschim, pot. Gr. αἰδοῖα. Gal. Parties genitoires, honteuses. It. Parti naturali, genitali.

GENV. Ar. Rocba, *pl.* rocab, rocbatini. Heb. Berec, arcubbah. Gr. γόνυ. Gal. genovil. It. ginocchio.

GIALAPPA, JALAPPA. Ar. & Heb. *deficit*. Gr. γιάλαππα. Gal. Jalap. It. Jalappa.

GIBBOSITAS, GIBBUS, GIBBOSUS. Ar. Hadube, hadubbi, mahaddab. Heb. Habh, gibben, dabbeschet. Gr. κνρτωσις, κνφωσις, κνφός, κνρτός. Gal. Bosse, bosfu. It. gobbo.

GINGIVÆ. Ar. Alderazi, algemur, latach. Heb. Chincaim. Gr. ἔλας, ἔλλα. Gal. gencive. It. gengiva.

GLABRICIES, GLABER. Ar. Hali, haloa. Heb. Chilec, chalec, scheiuth. Gr. φαλακρότης, φαλακρός, ψιλός. Gal. Pelure, pele. It. Pelamento, spelamento, pelato, spelato.

GLANDULA, GLANS. Ar. geuze, *pl.* geuz, sala, bolota. Heb. *deficit*. Gr. ἀδνώ, βάλανος. Gal. glande, petit glande. It. ghianda, ghianda picciola.

GLANS PENIS. Ar. *deficit*. Heb. Rosch hagevijah. Gr. βάλανος, κνρπυρ. Gal. Testa du queue. It. Capezzolo della coda.

GLAREA, GLAREALIS. Ar. Mahagara, muhagar. Heb. *deficit*. Gr. ψιφίς, ψιμμυρ, ψιφίδων ἐμπλεως, ψιμμυδης. Gal. gravier, gravois, plein de gravois. It. ghiara, ghiarofa.

GLAVCOMA. Ar. Zarca. Heb. *deficit*. Gr. γλαυκωμα. Gal. Aveuglement, tasche en l'œil. It. Accciamento.

GLUTEN. Ar. Babac, dabc, halc, ilc, giri. Heb. Debhec. Gr. κόλλα. Gal. Colle, glu. It. Colla.

GONAGRA, Ar. Vagal al rocba, alm arocbatim. Heb. Chebel haberec. Gr. γόνιγμα. Gal. goutte de genovil. It. gotta del ginocchio.

GONORRHOEA. Ar. Aludi, almeracha. Heb. Zebha, zob, mikkerelhajelah. Gr. γονόρροια. Gal. gonorree, flux de semence. It. gonorrea.

GOSSYPIMUM. Ar. Cotin. Heb. Zemer. Gr. γοσσίπιον, ἐριόξυλον. Gal. Cotton. It. Cottone, bombaggia.

GRANUM. Ar. Zara, Habbat. Heb. gargar, peret. Gr. κόκκος. Gal. grain. It. grano.

GRAVEOLENTIA, GRAVEOLENS. Ar. caret. Heb. Bavofch, beofch, ifachanah, namac. Gr. δυσωδία, δυσωδης. Gal. Mauvaise odeur. It. Puzza, cattivo odore.

GRAVIDA. Ar. *deficit*. Heb. Harab, battanna, meadjah. Gr. ἐγκύμων. Gal. Femme grosse, encainte. It. gravida.

GRUMUS, GRUMESCENCIA. Ar. gerf, *plur.* Agraf. Heb. Regebh, gulch. Gr. θρόμβος, θρόμβωσις. Gal. Caillee, caille. It. condensato.

GUAIACUM. Ar. & Heb. *deficit*. *ind.* guajacan. Gr. γυαίχυλον. Gal. Bois de gayac, fant. It. guaiaco, legno santo.

GULA, OESOPHAGUS, Ar. Meri, anhar. Heb. Loach, biliah. Gr. οἰσόφαγος. Gal. gueule, gosier. It. gola.

GUMMI. Ar. Zamach, samag. Heb. Dsamag. Gr. κόμμι. Gal. gomme. It. gomma.

GUMMI ARABICUM. Ar. Samag, alarabi. Heb. Althartuc. Gr. κόμμι ἀραβικόν. Gal. gomme Arabique. It. gomma Arabico.

GUTTURNIUM. Ar. *deficit*. Heb. Mischcabh. Gr. κνρτυνα, κνρτοχος. Gal. goutteron. It. Bacilo, bacile.

GYPsum. Ar. Gies, gipsf, gipsin, tali. Heb. *deficit*. Gr. γνψος. Gal. Gipsf, plastre. It. gesso, gipso.

H

HEMATITES. Ar. Sedenegi, sedine. Heb. caret. Gr. αιματιτης. Gal. Hematite, pierre sanguinaire. It. Hematite.

HAEMOPTYSIS. Ar. Nasfaldam, nazafaldam. Heb. Rocdam. Gr. αιμοπτωσις. Gal. Crachat de sang. It. Sputo del sangue.

HAEMORRHAGIA. Ar. Guridem nazalaldem. Heb. Dabh, vel zobhdam. Gr. αιμορραγια. Gal. Flux de sang. It. Fluore del sangue.

HEMORROIDES. Ar. deest. Heb. Apholim, techorim. Gr. αιμορροιδες. Gal. Hemorroides. It. Emorrhoid.

HALITUS. Ar. Nafima, habda. Heb. Nefchama. Gr. πνθμα, ἀτημα, ἐκπνοη. Gal. Haleine. It. Alito, spirito.

HEBETUDO VISUS. Ar. Alsedar, altabalazar. Heb. deest. Gr. ἀμβλυωπια. Gal. Foiblesse, debilité de veve, veve trouble. It. Debilità del viso.

HECTICA. Ar. Hami aldac, meselet, mucalif. Heb. Hadacia. Gr. εκπηη. Gal. Fiebre hectique, etique. It. Ettica, ettica febre.

HEPAR, *jecur*. *Ar.* Hebd, rebia. *Heb.* Cabed. *Gr.* ἥπαρ. *Gal.* Foye. *It.* Fegato.

HEPATICUS. *Ar.* Makbud, alorfingen, siagemalfee, *Heb.* deest. *Gr.* ἥπατικός. *Gal.* Hepatique, mal a foye. *It.* Fegatolo, mal difegato.

HERMAPHRODITUS. *Ar.* Chunte. *Heb.* deest. *Gr.* ἑρμαφρόδιτος, ἀνδρόγυνος. *Gal.* Hermaphrodite, garfon fillette, qui est masle, & femelle. *It.* Ermafrodito.

HERNIA, RAMEX. *Ar.* Lufe, burì, odra, adar, nafsch. *Heb.* deficiit. *Gr.* ἥλη. *Gal.* Rompure, hergne, greveure. *It.* Crepatura, rottura, hernia.

HERPES. *Ar.* Alchaichaluf, in *specie* exedens. *Heb.* Jecul, (etiam *exedens*.) *Gr.* ἕρπης, & quidem ἐσθρόμβρος, & ἐρπητογενήεις, i. e. miliaris. *Gal.* Herpete, loup des Alemans, & male dartre. *It.* Erpete, lupo.

HIRUDO, SANGUISUGA. *Ar.* Alag, alaca. *Heb.* Alucah. *Gr.* βδέλλα. *Gal.* Sangfue. *It.* Sanguettola, fanguefuga.

HOMO. *Ar.* & *Heb.* Adam. *Gr.* ἄνθρωπος. *Gal.* Homme. *It.* Uomo.

HORROR. *Ar.* Takim, azugub, palazut. *Heb.* Dharadab. *Gr.* φόβος. *Gal.* Effrayement, erayeur. *It.* Orrore.

HUMECTATIO, *Ar.* Bal, abtlal. *Heb.* Tartibh, ratbot. *Gr.* ὑγρασις, ὑγρασις. *Gal.* Humectation, movilleure, moiteur, *infinis*. *It.* Bagnamento, inumidito.

HUMERUS, *Ar.* Kest, mancaa. *Heb.* Kethph, Schebhet. *Gr.* ὤμος. *Gal.* Espaule. *It.* Spalla, omero.

HUMOR, HUMIDUS. *Ar.* Chilt, nadvah, pl, Nadvir, munedi, *adj.* rutuba, ratab. *Heb.* Leach, lechah, lefchad, teria, ratobh. *Gr.* ὑγρασις, ὑγρὸς, ἱκμύς. *Gal.* Gumeur, humide. *Ital.* umore, umido.

HYDATIS, AQUULA. *Ar.* Sarnac, fchernac, aximath. *Heb.* deest. *Gr.* ὕδρις. *Gal.* Bourgeon, ou ampouille plein d'eau. *It.* Acquetta, broffola piena d'acqua.

HYDROPS, HYDROPICUS. *Ar.* Jarcan, mualal, baliarcan, haben, naseh albatan, *adj.* manfuch. *Heb.* Nodi sechicu. *Gr.* ὕδρωψ, ὑδρωπικός. *Gal.* Hydropisie, hydropique. *It.* Idropisia, idropico.

HYACINTHUS. *Ar.* Jacuta, *quod etiam* Gemmam in genere significat. *Heb.* deest. *Gr.* ὕακινθος. *Gal.* Hyacinte. *It.* Giacinto.

HYEMS. *Ar.* Schiti, schetva. *Heb.* Kor. *Gr.* χεμών. *Gal.* Hyuor. *Ital.* Inverno.

HYPOCHONDRIA. *Ar.* Mefemen. *Heb.* Chomesch. *Gr.* ὑποχόνδριον. *Gal.* Hypochondres. *It.* Tela, che sta intorno al cuore.

HYPOCHONDRIACUS. *Ar.* Seralif. *Heb.* Cha-

musch. *Gr.* ὑποχονδριακός. *Gal.* Hypochondriaque. *It.* deficit. *Possit tamen usurpari* ipochondriaco, ad imitationem *ippocrita*, i. e. *Hypocrita*.

JASPIS. *Ar.* Hagar, jaspe. *Heb.* Jafchpe, *Gr.* ἵασπις. *Gal.* Jaspe. *It.* Pietra jaspe. jaspide.

ICTERUS, ICTERITIA. *Ar.* Jarcan. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ἰκτερός. *Gal.* Jaunisse. *It.* Itteritia.

ICTUS, PERCUSSIO. *Ar.* Haldah. *Heb.* Paam, makkeh, maccah. *Gr.* πλῆξις, πλῆγη. *Gal.* Coup, frappement, frappeur. *It.* Colpo, percossa, ferita.

JEJUNUM, epitheton intestini. *Ar.* Alsain, dsain. *Heb.* deficit. *Gr.* ἵεστο. *Gal.* Jaun. *It.* Digiuno.

ILIA. *Ar.* Hazarti. *Heb.* Kefalim, dapea. *Gr.* λαγῶνες. *Gal.* Flancs. *It.* Fianchi.

ILIACA, ILEUS. *Ar.* Vaga almaa. *Heb.* deficit. *Gr.* εἰλεός, εἰλική. *Gal.* Iliaque passion. *Ital.* Iliaca.

IMPETIGO, LICHEN. *Ar.* Cuba, scere, usga, haziza. *Heb.* Chazaz, chaziz, jafflephet. *Gr.* λαχλῦ. *Gal.* Volatique passion, gratelle. *It.* Volatica.

IMPREGNATIO. *Ar.* Haml. *Heb.* deest. *Gr.* ἐγκυμοσύνη. *Gal.* Engrossement des femelles. *It.* Ingravidazione, impregnazione.

IMPURITAS, IMPURUS. *Ar.* Chacela. *Heb.* Tu, mach, tame, tinufa, tanuf. *Gr.* ἀκαθαρσία, ἀκαθαρτός. *Gal.* Ordure, falete, ord, sale. *It.* Sporchezza, sporco.

INCISIO, *Ar.* Lachat. *Heb.* Seret, sareta. *Gr.* τομή, ἄγκυση. *Gal.* Incision. *It.* Taglio, tagliatura.

INCRASSANS, INCRASSATIO. *Ar.* Tegill. *Heb.* Maebheh. *Gr.* παχυμπίον, παχυσιμύς. *Gal.* Espais sissement, *verb.* Espaisfir. *It.* Ingrossamento, ingrossante.

INCUBUS, EPHALTES. *Ar.* Gatum, chanic, Kibus, Kabus, alantifac, altatum, alcatum &c. *Heb.* Kabudus. *Gr.* ἐφιάλτης. *Gal.* Couchel mare, *It.* Incubo, incubito.

INEDIA. *Ar.* Goi. *Heb.* deficit. *Gr.* νηστεία. *Gal.* Faute du boire, & de manger. *It.* Astinenza, dicta.

INFANTIA, INFANS. *Ar.* Tofula, tofolia, tiff, *Heb.* Jancuth, jeleth, naar, elem, taph, pirchak. *Gr.* βρέφος. *Gal.* Enfance, enfant. *It.* Fanciullezza, fanciullo, bambino.

INFLAMMATIO. *Ar.* Tahab, acalus. *Heb.* gar-

gur, beherah. Gr. φλεγμονή. Gal. Inflammation; embrasement. It. Infiammazione.

INFLATIO. Ar. Nafch. Heb. deest. Gr. ἐμφύσημα. Gal. Inflation, infleure. Ital. Infatura, infiazione, gonfiamento.

INFLUXVS. Arab. Mazhaca. Heb. deficit. Gr. ἀπόρροια. Gal. Influence. It. Influsso.

INFUSIO, INFVSVM. Ar. Naca, naka, muntaca, zabb. Heb. Jctfica, muzak. Gr. ἔγχυσσις, ἔγχυστων. Gal. Infusion, infus. Ital. Infusione, infuso.

INGENIVM. Ar. Gil, hadacha, chiel. Heb. Sechel, haskel, binad. Gr. νῆς, ἄλγεια, ἄφρα. Gal. Naturel. Ital. Ingegno.

INGREDIENTIA. Arab. Dachila. Heb. deficit. Gr. εἰσέρχόμενα. Gal. Entrants. Ital. Entranti.

INGVEN. Ar. Haleb, pl. Halebetein, arbut, arbutin. Heb. deficit. Gr. βυβώνις. Gal. Eine. It. Inguinaglia.

INQUIETVDO. Arab. deficit. Heb. Rescha. Gr. ἀλυσιμ, ἄσυ. Gal. Inquietude. It. Inquietudine.

INSANIA, INSANVS. Ar. Beleh, ebleh, vafuso, vafus. Heb. Schiggoon, meschugga. Gr. ἄνοια, μανία, μωρός, ἔμμανις. Gal. Furie, rage, insense, hors de ses sens. It. Pazzia, pazzo.

INSIPIDVS, INSIPIDITAS. Ar. Zehema, biletib, mafich, mischa, subst. Heb. Chesil, nabal, evil. Gr. ἀπίος, ἀπιότης. Gal. Qui n'a point de saveur. It. Senza sapore.

INSPIRATIO. Ar. Laufas, habca, pl. hubub. Heb. deficit. Gr. ἐμπνοή. Gal. Inspiration. Ital. Ispirazione.

INSPISSATIO. Ar. Tacatf, mucattif, adject. Heb. deficit. Gr. πύκνωσις. Gal. Espessissement. Ital. Ispessimento.

INSTRVMENTVM. Ar. Alach, & in specie Chirurgicum gamedui. Heb. Keli. Gr. ὄργανον. Gal. Instrument. Ital. Instrumento.

INTELLECTVS. Ar. Binah, abl. Heb. Sechel, haskel. Gr. νῆσιον. Gal. Intellect, entendement. It. Intelligenza, intendimento.

INTEMPERIES. Ar. Ifrat. Heb. deficit. Gr. ἀκρασία. Gal. Immoderation, intemperance. It. Immoderazione.

INTESTINVM. Ar. Bratan, pl. Bavatin, dachi, mazran, pl. mazarin. Heb. Kerebh, pl. Kerabhim. Gr. ἔντρον, ἔντρα. Gal. Entrailles, intestins. It. Entraglie, interiori.

INVNCTIO. Ar. Tamarich. Hebr. deficit. Gr. χεῖσμα, χεῖσις, ἄλφμα. Gal. Onction. It. Onzione, unguento.

IRRIGATIO. Ar. deficit. Heb. Zarzif, ri, schiku. Gr. ἐμβροχή, ἀρδεια. Gal. Arrousement. It. Adacquamento, inacquamento.

IRRITATIO. Ar. Mahadhab. Heb. Regaz, rag-

za, argzot, naatsa, neatia. Gr. ἐρεθισμός. Gal. Irritation. It. Irritazione.

ISCHIATICA, ISCHIAS. Ar. Itqualnifa. Heb. Ceehb hajerek, gid hanuafeh. Gr. ἰσχιακός, ἰσχιακός νόσος. Gal. goultrè sciatique. It. Sciattica.

ISCHION. Vide CONA, Ar. Nefaa. Heb. Nafch, jerek. Gr. ἰσχίον. Gal. Cuisse, hanche. It. Coscia, anca.

ISCHVRIA. Ar. Zeiba albeule, achia alhiraca, ihtibes albeule ihtecin albeule &c. Heb. Achjut haschtana, azira haschenim. Gr. ἰσχουρία. Gal. Ischurie. Ital. Iscuria.

JVGVLVM. Ar. Lebe. Heb. Zippor. Gr. ωχλῶν, κληῖς, δερή. Gal. gosier, gorge. It. gola, gozzo della gola.

JVGVLARIS VENA. Ar. guidem. Heb. deficit. Gr. σφαγίτις φλέψ. Gal. Veine du gorge. Ital. Vena di gozzo della gola.

JVLEP. Ar. Juleb. Heb. deficit. Gr. ἰούλεπος. Gal. & It. Julep.

JVMENTVM, JVMENTA. Ar. Behime, pl. Beheim. Heb. Beir, cudna. Gr. κτήνη. Gal. Beste servant a tirer, ou labourer. It. Bestiame, bestia da soma, giumenta.

JVS, JVSCVLVM. Ar. Marac, mana sam. Heb. Maiac, rathaph. Gr. ζωμίδιον. Gal. Brove, potage. It. Brodo, potaggio.

L

LABIVM, LABRVM. Ar. Supha. Heb. Saphah. Gr. χῆλος. Gal. Levre, lippe, lipe. It. Labro.

LABOR. Ar. Chidma, chotob. Heb. Torach. Gr. πόνος, μόχθος. Gal. Labeur, travail. It. Fatica.

LABORATORIVM, OFFICINA. Ar. Dar, zinaa, hanut. Heb. deficit. Gr. ἐργαστήριον. Gal. Ouloir d'un Apoticaire. It. Bottega.

LAC. Arab. Leben, lahan. Heb. Chalau. Gr. γάλα. Gal. Lait, lait. It. Latte.

LAC COAGVLATVM ACETOSVM. Ar. Raib, rab, mast, mest, machid. Heb. deficit. Gr. ὀξύγαλα, γάλα πεπηγός. Gal. Lait aigre, lait espais, caillebotes. It. Latte acetoso, agro.

LACCA. Ar. Luch, ancal. Heb. deficit. Gr. κάγκαμον. Gal. & It. Lacca.

LACRYMA. Ar. Dama. Heb. Dama, dima. Gr. δάκρυον. Gal. Larme. It. Lagrima.

LACTANS. Ar. Mardaa. Heb. Meneket. Gr. γαλακτίσσα. Gal. Allaitant. It. Lattante.

LACTEVS. Ar. Mulabban, labani. Heb. deficit. Gr. γαλακτικός, γαλακτώδης. Gal. Blaut, come lait, de lait. Ital. Di latte.

LADANVM. Arab. Laden, leden. Heb. deficit. Gr. λάδανον. Gal. Ladanum. Ital. Ladano.

M

MACERATIO. Ar. Bal, abtlal, dars, dar-sar, tadris. Heb. Mischtah. Gr. ὑγρῶν. Gal. Amolissement. It. Macerazione.

MACIES, MACILENTUS. Ar. Hazal, tazhil, mazhul, tacdif, cadif. Heb. Caschah, razah, razi, dalla, dal, patran, patranot. Gr. ἰσχυρῶς, ἰσχύς. Gal. Maigrete, maigre, maigreur. It. Macilenza, magrezza.

MACIS. Ar. Besbase, besbesi, talisafar. Heb. deficit. Gr. μάκισ. Gal. Macis, fleur de Muscade. It. Macis.

MAGNES. Ar. Hagar almes, magnatis. Heb. deficit. Gr. μαγνήτης. Gal. Aimant. It. Calamita.

MALLEOLUS, Anat. Ar. deficit. Heb. Carf. Gr. σφουρόν. Gal. Martellet. It. Martellino.

MALLEUS. Ar. Matraca, dafar. Heb. Hal-muth, arzob, mappets, pattisch, mepiz. &c. Gr. σφύρα. Gal. Maillet, marteau. It. martello.

MAMMA, MAMMILLA. Ar. Muche, pl. muchit, thad, pl. radi. Heb. Dad, schad, bizzi. Gr. θήλη, μαζός, μασός. Gal. Mammelle, tette, tetton. It. Tetta, poccia, mamella.

MANCUS, MUTILUS. Ar. Mabtul, mucalam. Heb. Paschig, calut. Gr. ὠπός. Gal. Munchot. It. Mancino.

MANDIBULA, MAXILLA. Ar. Chud, pl. chudub, lehia, pak, pl. pakin. Heb. Lechi. Lak. Gr. γνάθος, γένυς. Gal. Machoire. It. Mascella.

MANIPULUS. Ar. Bachat, chajam, chuzma, chuzem, galla. Heb. Glem, alumma, amir, tsachat, comets. Gr. χηρόβολον, ἄμικλα. Gal. Javelle, poigne. It. Manipolo.

MANNA. Ar. Man, terniabin. Heb. Man. Gr. μάνα. Gal. Manne de Calabre. It. Manna.

MARCHASITA. Ar. Marcasitb, alrusenhi. Heb. deficit. Gr. μαρκασίτη. Gal. Marchaute. It. Marchesita.

MARCOR, MARCIDUS. Ar. Indibel, madbul, nachar, inbedul, inabdul. Heb. Kemat, kemit. Gr. μαρκαρίς, μαρκασιώδης. Gal. Maigretè, maigre. It. Magrezza, magro.

MARGARITA. Ar. Gauhara, pl. gravahir, darra, jacuta, jacut. Heb. Peninim, marganit. Gr. μαργαρίτης. Gal. Perle. It. Perla.

MASSA. Ar. Gabla, agn, agne. Heb. Bazek, golem, Gusch, Kikkar. Gr. μάζα. Gal. Massa. It. Massa.

MASTICATION. Ar. Madg. Heb. Leifah. Gr. μάστιγος. Gal. Mastication. It. Masticazione.

MASTIX, MASTICHE. Ar. mastich. Heb. Lot, Lut. Gr. μασίχη. Gal. Mastic. It. Mastica.

MATERIA. Ar. Gabla, madad, mida. Heb. Chomoer. Gr. ἔλη. Gal. Matiere. It. materia.

MATRIX, UTERUS. Ar. Zifac, cis, ruham. Heb. Rechem, maschper, em, harah. Gr. μήτρα. Gal. & It. Matrice.

MATURATIO. Ar. Alandaga. Heb. Bischul. Gr. πεπαισμός. Gal. Maturation. It. Maturezza.

MEATUS. Ar. Bartac, magari, manfad. Heb. Nacabh, rachat. Gr. πόρος. Gal. Veinc, isfuer. It. meato, poro.

MECHOACANNA. Ar. Mechoacan. Heb. deficit. Gr. μηχανοκάννη. Gal. Mechoacan. It. Mechoacanna.

MEDIASTINUM. Ar. deficit. Heb. Rakim. Gr. μεσώλιον. Gal. Mediastin. It. Mediastino.

MEDICAMENTUM, REMEDIUM. Ar. Devi, pl. Advia. Heb. Aruca. Gr. φάρμακον. Gal. Medicament, medecine. It. Medicamento.

MEDICINA. Ar. Tadvia, tab. Heb. Alut, asia, schipha, repnuah. Gr. ἰατρικὴ, ἰατρική. Gal. Medecine. It. Medicina.

MEDICUS. Ar. Mudevi, tabib, pl. atibbe, alfachi, safi. Heb. Afe, measse, ropheh, schaphi. Gr. ἰατρός. Gal. Medicin. It. Medico.

MEDIUM. Ar. Haza, vasat, tavasit, nazif. Heb. Tavec, chazi, mecheza, Kerebeth. Gr. μέσον. Gal. milieu, moyen. It. Mezzo.

MEDULLA. Ar. Moch, much. Heb. moach. Gr. μυελός. Gal. Movelles. It. Midolla.

MEL. Ar. Afel, Karatan, alces. Heb. Deb-hafsch. Gr. μέλι. Gal. Miel. It. Miele.

MELANCHOLIA, MELANCHOLICUS. Ar. Sevid, feudi, adj. Seudavi. Heb. deficit. Gr. μελαγχολία, μελαγχολικός. Gal. Melancholie, melancolie, melancolique. It. Maninconia, malinconia, malinconico.

MEMBRANA. Ar. Race. Heb. Keleph. Gr. ὑμῶν. Gal. Membrane, petit peau. It. Membrana.

MEMBRUM. Ar. Uede, quatra. Heb. Hadam, netach. Gr. μέλη. Gal. Membre. It. Membro.

MEMORIA. Ar. Dihen, dihn, hisf, Iltihem. Heb. Zicron, zicaron. Gr. μνήμη. Gal. Memoire. It. Memoria.

MENSTRUUM. Ar. Hayda, niz. Heb. Nipda, yafat, sautha, richuc, subhan. Gr. ἐμμηρία.

καταμύωμι. Gal. Menstrue, fleurs, ou mois des femmes. It. Menstruo, flusso di sangue delle donne.

MENSURA. Ar. Eil, mafah. Heb. Medad, midda, madon, safleah, mesurah. Gr. μέτρον. Gal. Mensure. It. Misura.

MENTAGRA. Ar. Haziza fal lahia. Heb. Hazaz. Gr. μένταγμα. Gal. Datre. Ital. Volatica.

MENTUM. Ar. Dacan, lahiah. Heb. Lechi, sapham. Gr. μέντον. Gal. Menton. It. Mento, barboccio.

MERCURIUS. Vide ARGENTVM VIVUM. Ar. Cattab. Heb. Cocabh. Gr. έρμής. Gal. Mercure. It. Mercurio.

MERIDIES. Ar. Vafit alnahr. Heb. Tzahoraim. Gr. μεσημέριον. Gal. Midi. It. Mezzo di.

MESENTERIUM. Ar. Marhad, maraad. Heb. Sabhacat. Gr. μεσεντεριον. Gal. Mesenteric. It. Mesenterio.

METACARPUS. Ar. Alfelannat. Heb. Masrech caph hajad. Gr. μετεκάρπιον, εἴδος, χάρη. Gal. Dos de la main. It. Doffo della mano.

MINIVM. Ar. Afrengi. Heb. deficit Gr. μίνιον. Gal. Mine. It. Minio.

MORBILLI. Ar. Alureschin, safafin, algidra, alhasba, Forest. l. 6. Obs. 41. Schol. Heb. Chazabim. Gr. εξαιθήματα έρυθρά. Gal. Rougeole. It. Rosssetoli.

MORBUS. Ar. Dil, caaba, marad, pl. amrad. Heb. Chali, machalat, carah, caran, &c. Gr. νόσος, νόσημα. Gal. Maladie. It. Malattia, male, morbo.

MORS. Ar. Maut, mita, fain. Heb. Mavet, mut, met, &c. Gr. θάνατος. Gal. Mort. It. Morte.

MORSVLI. Ar. Lezmit. Heb. & Gr. deficit. Gal. Morceaux, morcelets, tablettes. It. Tavoletti.

MORSVS. Ar. Maldug, lezma, naschab, gad, hadah, maad. Heb. Nefchek. Gr. δάξεις, δάγμα. Gal. Morfure. It. Morfo.

MORTARIUM. Ar. Haven, maharas, casan. Heb. Metocah, mactesch, asitah. Gr. έλμα, έγδον. Gal. Mortier. It. Mortaro.

MOSCHOS. Ar. Mosch, mech. Heb. Bofem, besem, besam. Gr. μόσχον. Gal. Musc. Ital. Muschio.

MUCILAGO. Ar. Lahab. Heb. Rir. Gr. μύζα. Gal. Mucilage. Ital. Mucilage.

MUCOR. Ar. Chamg, afin, afuna. Heb. Iphusch. Gr. κρως, αρχυός. Gal. Moisissure. It. Muffa.

MUCRONATUS. Ar. Alchangeri. Heb. Ezembedesit rachaibh. Gr. ριψεσθής. Gal. Aigu ou forme come une espee. It. Come una spada.

MUCVS. Ar. Maihta, moq. Heb. Naja, tir. Gr. μύξα. Gal. Morve, morveau du nez. It. Mucco.

MVLIER, MVLIEBRIS. Ar. Nifivi, nifi. Heb. Ilcha. Gr. γυναίη, γυναικείον. Gal. Femme, de femme. It. Femina, Donna. Di femina.

MVLVSVM. Ar. Antabad. Heb. deficit. Gr. ύδρομέλι, alii οινόμελι. Gal. Vin mielle. It. Acqua melata. Vino melato.

MVMIA. Ar. Mumiai. Heb. & Gr. deficit. Gal. Mommie, mumie. Ital. Mumia.

MVRIA. Ar. Muri, marc almalah. Heb. deficit. Gr. έλμη. Gal. Saulmure. It. Muria, salamora.

MVSCVLVS. Ar. Mulch, plur. Amlach, adlah. Heb. deficit. Gr. μύς. Gal. Muscle. It. Muscolo.

MVSTVM. Ar. Mostar, asara. Heb. Tirofch, asis. Gr. γλεϋκον. Gal. Moust. It. Mosto.

MVTATIO. Ar. Abdil, tabdil. Heb. Caliphah, Gr. μεταβολή, μεταλλαγή. Gal. Change-ment. It. Mutamento, mutazione.

MYROBALANI. Ar. Dulegi, bendelegi. Heb. deficit. Gr. μυροβάλανος. Gal. Myrobalans. It. Mirobalani.

MYRRHA, Ar. Mura, mor. Heb. Mor. Gr. σμύρνη. Gal. Mirrhe. It. Mirra.

MYSTAX. Ar. dici potest Dacan. Heb. Sapham. Gr. μύσαξ, προσηγώνιον. Gal. Mouffache. It. Basette, barbocci.

NAPHTHA. Ar. Nafit. Heb. deficit. Gr. νάφθα. Gal. Nephthe. It. Bitume.

NARCOTICVM, STVPEFACIENS. Ar. Michdar. Heb. deficit. Gr. ναρκοτικόν. Gal. Narcotique. It. Narcotico.

NASVS, NARES. Ar. Manchar, pl. Mancharin. Heb. Aph, negirim, chotem. Gr. ρίν, ρίνης. Gal. Nez, narines. It. Naso, narice.

NATES. Ar. Aijatin, liatin, maciada. Heb. Schet, iggabhot. Gr. γαστρι. Gal. Fesses. It. Natiche.

NATVRA. Ar. geuhaa, tabi, gariza. Heb. deest. Gr. φύσις. Gal. Nature. It. Natura.

NATVRLIS. Ar. Tabai, garizi. Heb. deest. Gr. φυσικός. Gal. Naturel. It. Naturale.

NAVSEA. Ar. Zarà, chobal, beschem, cudd, tachmach. Heb. Zara mazor, baschem, deraon. Gr. ναυτία. Gal. Appetit de vomir.

degoult, degoultment. *It.* Nausea, inclinazione a vomito.

NEPHRITIS. *Ar.* Vaga alkalitin. *Heb.* defest. *Gr.* νεφρίτις. *Gal.* Na ou douleur de reins. *It.* Dolore di reñi, nefritide.

NERVUS. *Ar.* Vatar, *p.* Autar, atfab. *Heb.* Etsed, metar, *pl.* Metarim, gid. *Gr.* νεῦρον. *Gal.* Nerf. *It.* Nervo.

NEUTRUM, neuter. *Ar.* Lazmum. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀδῆτερον. *Gal.* Ni l' un ni l' autre. *It.* Neutrale, nè l' uno nè l' altro.

NITRUM, *Ar.* Baurach, malh, harud. *Heb.* Nether. *Gr.* νίτρον, λίθον. *Gal.* Nitre, salpêtre. *It.* Salnitro, salpietra.

NOVACULA. *Ar.* Sifre. *Heb.* Maspar, taar, morah, Izmel. *Gr.* ξυρίς. *Gal.* Rafoir. *It.* Rafoio, raforo.

NOX. *Ar.* Leile. *Heb.* Lail. *Gr.* νύξ. *Gal.* Nuit. *It.* Notte.

NUTRITIO. *Ar.* Tagdia. *Heb.* Tarbia, amannah, amanah. *Gr.* θρέψις. *Gal.* Nourriture, nourrissement. *It.* Nutrimento.

NUTRIX. *Ar.* Nena, rabbaia, mardaa. *Heb.* Om eneth, meneketh. *Gr.* θάλδισμα, πηγή. *Gal.* Nourrisse, nourrice. *It.* Nutrice, nena.

NYCTALOPIA. *Ar.* Gisiha, alghihar, alchar. *Heb.* deficit. *Gr.* νυκταλωπία. *Gal.* & *It.* deficient.

O

OBESITAS, OBESUS. *Ar.* Bari, gilad, galid. *Heb.* Abah, abih, maabeh, taphasch. *Gr.* πότης. *Gal.* Grosserie, grasleur, gras. *It.* Grassezza, grasso.

OBSTIPITAS, OBSTIPUS. *Ar.* Mudellibitas. *Heb.* deest. *Gr.* κατὰστυψις. *Gal.* Courbeure, caurbe. *Qui* a la teste tortue di travers. *It.* Storto di collo.

OBSTRUCTIO, OPPILATIO. *Ar.* Schidda, tacah. *Heb.* deficit. *Gr.* ἐμφρεξίς. *Gal.* Etoupe-ment, obstruction, opilation. *It.* Opilazione.

OCCIPUT. *Ar.* Alchafa, chamudue. *Heb.* Orepfi. *Gr.* ἴπνον. *Gal.* Derriere de la teste. *It.* Occipito.

OCULUS, *Ar.* Bizar, *pl.* Abzar, ajin. *Heb.* Ajin. *Gr.* ὀφθαλμός. *Gal.* Oeil, Yeux. *It.* Occhio.

ODOR. *Ar.* Buhar, tib, facha, raiha. *Heb.* Reah, Zeker. *Gr.* ὀσμή. *Gal.* Odeur. *It.* Odo-re.

ODORAMENTUM. *Ar.* Atara, schemumat. *Heb.* Basam, besem. *Gr.* ὀσφρημα. *Gal.* Odeur, Parfum. *It.* Odoramento.

ODORATUS, olfactus. *Ar.* Scham, *Heb.* Reah. *Gr.* ὀσφρησις. *Gal.* Flair, flaireur, flai-tement, odorament. *It.* Odorato.

OEDEMA. *Ar.* Undimia, trehel. *Heb.* deficit. *Gr.* οἴδημα. *Gal.* Enfure phlegmatique. *It.* Enfiatura flemmatica.

OLEUM. *Ar.* Dun, den. *Heb.* Jizher, schein, mescha. *Gr.* ἔλαιον. *Gal.* Huile. *It.* O-glio.

OMENTUM. *Ar.* Zirbus, Zorab. *Heb.* Chelebh, mecaste. *Gr.* ὀπιπλεον. *Gal.* Coife es tri-pes. *It.* Zirbo.

OPHTHALMIA. *Ar.* Aflen, guardenigi, ramad. *Heb.* Kezira. *Gr.* ὀφθαλμία. *Gal.* Male-vedie des yeux. *It.* Lippitudine.

OPIUM. *Ar.* Offien, ašun, marcad. *Heb.* Ofi. *Gr.* ὀπιον, μπιώνιον. *Gal.* Sue de pavor, *It.* Opio.

OPOBALSAMUM. *Ar.* deficit. *Heb.* Zeri, Zarah. *Gr.* ὀποβάλλισμα. *Gal.* Opoballam. *Suc* du Baume. *It.* Opobalsamo.

ORIFICIUM, OS, ORIS, *Ar.* Ducm, ducam, fe. *Heb.* Phe, phi, pum, adi. *Gr.* ὄσμη. *Gal.* Orifice, embouchure, bouche. *It.* Bocca.

ORIFICIUM VENTRICVLI. *Ar.* Ducam al-miede. *Heb.* Pehagaron, pum haberem. *Gr.* ὄσμη τῆς κοιλίης, estque duplex, ὄσμηχῶς, & πυλωρῶς. *Gal.* Orifice d' estomac. *It.* Bocca del-lo stomaco.

OS, OSSIS. *Ar.* Anamel, anemel, adam. *Heb.* Gerem etsem. *Gr.* ὄσεν. *Gal.* Os. *It.* Osso.

OS SACRUM. *Ar.* Hadam alhagjazi, alhavis. *Heb.* deficit. *Gr.* ὄσεν ἱερόν. *Gal.* Os sacer, saint. *It.* Osso sacro.

OVUM. *Ar.* Beid, baid, *p.* Alde. *Heb.* Betfa, betsim. *Gr.* ὄον. *Gal.* Oeuf. *It.* Ovo.

OXYMEL. *Ar.* Scheniabin. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀξύμελα. *Gal.* Oxymel. *It.* idem.

P

PALATUM, *Ar.* Chanq, halc, natque. *Heb.* Chek, malcochaim, magler. *Gr.* ὑπερώον. *Gal.* Palais de la bouche. *It.* Palato della bocca.

PALINDROMIA. *Ar.* & *Heb.* deficit. *Gr.* παλινδρομία. *Gal.* Palindromie. *It.* Palindromia; Ritorno d' umori.

PALLOR, PALLIDUS. *Ar.* Bilaleum, nihula nahil. *Heb.* Jeracon. *Gr.* ἀχρός. *Gal.* Coule ur uasl, pale, pasleur, pasle. *It.* Pallidezza, pal-lido.

PALPEBRÆ. *Ar.* Agfin. *Heb.* Aphaphaim schemuroth. *Gr.* βλέφαρα. *Gal.* Paupieres de yeux. *It.* Palpebre.

PALPITATIO. *Ar.* Alucbe, ichtelig. *Heb.*

deficit. Gr. *παλμός*. Gal. Palpitation. Tressail-
lisement du coeur. It. Palpitazione.

PANARITIUM, REDUVIA. Ar. Dahafas, dag-
ga, abuhalac. Heb. *deficit*. Gr. *παρονυχία*. Gal.
Paronychie, redivie. It. Panariccia.

PANCREAS. Ar. Bancharas, encharas. Heb.
Totereth. Gr. *πάγκρεας*. Gal. Pancreas. It.
Pancreate.

PANDICULATIO. Ar. *deficit*. Heb. Gichuk.
Gr. *σχορδιαισμός*. Gal. Sestendre de tout son
corps. It. Distirarsi, distenderfi.

PAPILLA. Ar. Muchaicha, dharah. Heb.
Pitmu, patmat. Gr. *θάλη*. Gal. Tetin, bout
de la mamelle. It. Cappezzuolo della poccia,
mamella.

PARACENTESIS, PERFORATIO. Ar. Bat,
bata, tucbah. Heb. Tucbah. Gr. *σφραγίστης*.
Gal. Paracentesie. It. Paracentesia, Forazio-
ne con la trivella. Sbucazione.

PARALYSIS. Ar. Butlan, lacvach, lacua,
alzamene. Hebr. Palig, pilug, Gr. *παραλύσις*,
πάρεσις. Gal. Paralytie. Ital. Parali-
sia.

PAROTIS. Ar. Vaga alhadani, fugille. Heb.
deficit. Gr. *παρῶσις*. Gal. Parote aposthume.
It. Postema dietro l'orecchia.

PAROXYSMUS. Ar. Neuba. Heb. Onach.
Gr. *παροξυσμός*. Gal. Acceses de malad, paro-
xisme. It. Parossismo, accrescimento, acerbazione.

PARS. Ar. gihe. Heb. Chelc, chelca. Gr.
μέρος. Gal. Part. It. Parte.

PARTUS. Ar. Tavalid, mavlad, muchuzah,
nalas. Heb. Ledah. Gr. *τίκτω*. Gal. Enfante-
ment. It. Parto.

PASSIO. Ar. Alm, infial. Heb. Hiphaalut,
chafchacha. Gr. *πάθος*, *πάθημα*. Gal. Passion.
It. Passione.

PASSULÆ. Ar. Zibib. Heb. *deficit*. Gr. *σαφίδες*.
Gal. Raisnis. It. Uva passa, uva, zi-
bibo.

PASTILLUS, TROCHISCUS. Ar. Areflatu,
caraz. Heb. *deficit*. Gr. *τροχίσκος*. Gal. Tro-
chisque. It. Pastella, pastillo.

PATELLA. Ar. Alhafafe, alrefatu, rasga,
radalih. Heb. Hayn au magen haharcuba.
Gr. *πάτη*. Gal. Palette du genovil. It. Padella.

PECTUS. Ar. Zadar, alcas. Heb. Chadi,
chadio, chazech, naah, jenaah. Gr. *σῆθος*.
Gal. Poitrine. It. Petto.

PELLIS, CUTIS, Ar. Giel, gelde, geld, cha-
bi, quifchichara. Heb. Gelad, or, dac, doc
&c. Gr. *δέρμα*. Gal. Pean. It. Pelle.

PENIS, MEMBRUM VIRILE. Ar. Dacar, de-
neb. Heb. Gid, ammah, schapheca, zanah.
Gr. *πένη*. Gal. Verge de l'homme. It. Coda,
membro virile.

PERIPNEUMONIA. Ar. Det alriah, itrif,
fosati, birsen, chaiana. Heb. *deficit*. Gr. *περι-
πνευμονία*. Gal. Peripneumonie, inflammation
des pulmones. It. Peripneumonia.

PERITONÆUM. Ar. Siphac, berbetiron, be-
riteron. Heb. deest. Gr. *περιτόναιον*. Gal. Peri-
tonee. It. Peritoneo.

PES, PEDES. Ar. Kiarach, kadam, ragla,
raglin, sak, fakin. Heb. Regel, peamum. Gr.
πῶς, *πόδες*. Gal. Pied, pieds, It. Piede, pie-
di.

PESSUS, PESSARIUM. Ar. *deficit*. Heb. Co-
phal manul, abbar. Gr. *πριαποχυσίς*. Gal. Pef-
faire. It. Chiavistello, pessario.

PESTIS, PESTILENTIA. Ar. Barathien, alen-
catan, itrama, vadi, maut, mita. Heb. De-
ber, mavet, negaph, keteph, katoph. Gr.
λοιμός. It. Peste, pestilenza.

PESTILENS. Ar. Vabii, masmam, musaffi-
da. Heb. Dibri. Gr. *λοιμώδης*. Gal. Pestilent,
pestilentieux. It. Pestilente.

PETECHIÆ. Ar. Alurefchin. Heb. *deficit*.
Gr. *ἔξαιθήματα* *λοιμώδης*. Gal. Macules pesti-
lentieux. It. Petechie, macchie pestilentiali.

PETROLEUM. Ar. Nafth. Heb. *deficit*. Gr.
πῆξέλαιον. Gal. Huille de oirre. Ital. Petro-
glio.

PHAGEDÆNA. Ar. Ikila. Heb. Icul.
Gr. *φαγέδαινα*. Gal. Phagedaine. It. Fagede-
na.

PHARMACOPEUM, PHARMACOPOLIUM, Ar.
Maagena, maagin. Heb. *deficit*. Gr. *φαρμακο-
πώλειον*. Gal. Boutique d'Apoticaire. It. Bot-
tega di Speciali.

PHARMACOPOLA. Ar. Aggin. Heb. *deficit*.
Gr. *φαρμακοπόλης*. Gal. Apoticaire. It. Specia-
le.

PHILTRUM. Ar. Sibr, sahara. Heb. deest.
Gr. *φίλτρον*. Gal. Philtre, poison pour faire
amer. Brevage d'amore. It. Veleno per farsi
amare.

PHLEBOTOMIA, VENÆ SECTIO. Ar. Baza-
ga, fazd. Heb. Hacazah. Gr. *φλεβοτομία*. Gal.
Saignee. It. Sanguigna.

PHLEBOTOMUS. Ar. Mibazag, fazzad. Heb.
kizai. Gr. *φλεβότομος*. Gal. Lancette. It. Lan-
cetta.

PHLEGMA, PITUITA. Ar. Cham. Heb.
Lebhanah. Gr. *φλέγμα*. Gal. Phlegme. Ital.
Flemma.

PHLEGMAGOGUM. Ar. & Heb. deficiunt.
Gr. *φλεγμαγωγόν*. Gal. Phlegmago. It. Flem-
magogo.

PHAENIGMUS. Ar. Ahmar. Heb. *deficit*.
Gr. *φαειγμός*. Gal. Faire rouge. It. Fare ros-
so.

PHRENITIS. Ar. Birsen, sirgen, carabitus.
Heb.

Heb. *deficit*. Gr. φρενῆσις. Gal. Phrenesie. It. Frenesia.

PHTHIRIASIS, MORBUS PEDICULARIS. Ar. Camla, mucammal, kimlin. Heb. *deficit*. Gr. φθίριος. Gal. Phthiriasie, maladie pediculaire. It. Pidocchiosità.

PHTHISIS, PHTHISICUS. Ar. Zell, malzlul, fall, massul, illat asfel, alil asfel. Heb. Tifimuc, schagaph. Gr. φθίσις. Gal. Phtisie, ulceration des poulmons. It. Tifischezza, tifico.

PIA MATER. Ar. Maschimi. Heb. *deficit*. Gr. ὑμὴν λεπίδες. Gal. Membrane menu de cerveau. It. Pia madre.

PILULE. Ar. Habbat. Heb. *deficit*. Gr. κωνόπια. Gal. Pilules. It. Pilole.

PILUS. Ar. Vabra, saar. Heb. Saar, saarah, schar. Gr. ἄβρα. Gal. Poil. It. Pelo.

PINGUEDO, PINGUIS. Ar. gilla, gallil, dasuma, dasem, vadaq, muvadaq. Heb. Dschchen, daschen, chesebh, schemen, schamea, duhen, dahan. Gr. λιπώδες, λιπαρότης, λιπαρός. Gal. graisse, gras. It. grassezza, grasso.

PISTILLUM. Ar. Marzaba, mudacca, Jed, almaharas, gras. Heb. Madok. Gr. ὑπερῶς, ὑπερῶν. Gal. Pilon de mortier. It. Pistello di mortajo.

PITUITA. Vide Phlegma.

PIX. Ar. Char, chir, zeff, alkitran, chutrut. Heb. Zephet, copher. Gr. πίσσα. Gal. Poix. It. Pece.

PLACENTA. Ar. Caach. Heb. Calah, ughah, ughab, geritfah, lebbibah. Gr. πλακῆς. Gal. Torteau, torte. It. Foccaccia, torta.

PLANTA. Ar. Benat, nebat, gars, nulita, nacla. Heb. Bannat, natah, schetilim, pl. Gr. φυτόν. Gal. Plante. It. Pianta.

PLANTA PÉDIS. Ar. Alselament. Heb. Caph, masrek haregel. Gr. πέλας, πῆδιον. Gal. Plante du pied. It. Pianta del piede.

PLENITUDO, PLENUS. Ar. Imbtal, mali. Heb. Melo, male. Gr. πληθῶς, πληθῶρα. Gal. Plenitudo, plein. It. Pienezza, pieno.

PLEURITIS, PLEURITICUS. Ar. Birsen sofat, vaga algenb, hubviga algenb, schafza. Heb. ghebel hazzad. Gr. πλεριτίτις, πλεριτικός. Gal. Plevresie. It. Pontura di sanchi.

PLICA. Ar. Farda, taja, tachbil aschaar. Heb. *deficit*. Gr. πλική. Gal. Pli, pliement, plisüre. It. Piegia, crespia.

PLUMBUM USTUM. Ar. Merdesengi. Heb. *deficit*. Gr. μόλυβδος καυρωμένη. Gal. Plomb brulé, It. Piombo bruciato.

PODAGRA. Vide etiam ARTHRITIS. Ar. Saiaa. Heb. *deficit*. Gr. πῶδαγρα. Gal. goutte des pieds. It. Podagra, gotta.

POLLEX. Ar. Buhan. Heb. Bohen, alion,

gudal, zecapha, ezebba hagam. Gr. ἀντίχειρ. Pouce. It. Dito grosso, pollice.

POLLUTIO NOCTURNA. Ar. Heis ihtelem. Heb. *deficit*. Gr. ἐξορέωσις. Gal. Flux de semence de nuit. It. Flusso del seme notturno.

POLYPUS. Ar. Alarhab, arbiyam, cassanum, arnaban. Heb. *deficit*. Gr. πόλυπος. Gal. Poulpe, poupe, polype. It. Polpo, polpa del naso.

PONDUS. Ar. Alsacrugia, vazan, mizin, tacal, ticle. Heb. Mischal, netel, manch, masah. Gr. σάβδος, βάρη. Gal. Poix, pesanteur. It. peso.

POPULUS. Ar. Rocba, rocube. Heb. Berek, arcuba. Gr. ἰγύς, ἰγύνη, κάλυψ. Gal. Jarret. It. garleto. Piegatura della gamba.

PORPHYRITES LAPIS. Ar. Rachama ahmar. Heb. Bahat. Gr. πορφύριτις. Gal. Marbe, rouge, ou rougeastre. It. Porfido.

POTUS. Ar. Tardia, secu. Heb. Schikkni, Gr. πόμα. Gal. Boire, boisson. It. Cosa da bere.

PREFOCATIO MATRICIS. Ar. Comac, ichtinac alraham, macnaca alzifac. Heb. Machahac harechem. Gr. πνιξ ὕστερική. Gal. Suffocation de la matrice. It. Affocamento della matrice.

PREPUDIUM. Ar. Arla, calfa. Heb. Arcelatah, marachak. Gr. πρόδη. Gal. Perpuce, peau du bout du membre viril. It. Pelle nella punta del membro virile, prepuzio.

PRESERVATIO. Ar. Charaz, tichraz, athiras. Heb. *deficit*. Gr. προφυλακή. Gal. Preservation. It. Preservazione.

PRIAPISMUS, SATYRIASIS. Ar. Ferismus, therfinus, samus. Heb. *deficit*. Gr. περιπρωμύς, σατυρίασις. Gal. Priapisme, satyriasic. It. Priapismo, satiraia.

PROGNOSTICUM. Ar. Hiseb, cahin, ichan, nuuah. Heb. Nabuah. Gr. προγνωστικόν. Gal. Prognostique, prediction. It. Pronostico.

PRURITUS. Ar. Sare, hace, hacac, uki. Heb. *deficit*. Gr. κνησμός. Gal. Demangement, demangement. It. Pizzicore, voglia di grattarsi.

PTISANA HORDEI. Ar. Kisch, Akesfen, disdhischmin, seheir. Heb. gersire, scheorim. Gr. πτισάμη. Gal. Ptisane ou Tisane. It. Ptisana, sugo d'orzo senza scorza.

PUBES, OSPUBIS. Ar. Rachaba, zub. Heb. *deficit*. Gr. ἕβη, ὄσειον ἕβης. Gal. Poil, qui viene aux parties honteuses. It. Lanugine, e peli delle parti vergognose.

PUDENDA. Ar. Zubub, aurat. Heb. Mebusolum, frevah, bachatin. Gr. αἰδοία. Gal. Parties honteuses. It. Parti vergognose.

PUDOR, VERECUNDIA. Ar. Dahfar, chischma,

fehna . Heb. Boscha, boscet , buschna , Ἰβafchena , tfenua . Gr. αἰδώς . Gal. Honte . It. Vergogna .

PUERPERA . Ar. Velada . Heb. Joleda . Gr. λεχών . Gal. Accouchee . It. Donna di parto .

PULMO . Ar. Rihe , ria , kieh . Heb. deficit . Gr. πνεύμον . Gal. Poumon . It. Polmone .

PULS , PULMENTUM . Ar. Idim , harifa , tabich , fahina . Heb. Nazid . Gr. κέσμιος , ἀδάρα . Gal. Fait de Farine , bovillie . It. Pulse , menestra .

PULSUS . Ar. Nahad , naf . Heb. Paam , dephek . Gr. σφυγμός . Gal. Paols . It. Battimento .

PULVIS . Ar. Suffuf , ugitur , darira , gohar , &c . Heb. Avak , apha , gufch , schavac . Gr. κόπς . Gal. Poudre , pouliern . Ital. polvere .

PUMEX . Ar. Chaifur , fanec , hagarashamim . Heb. deest . Gr. πωσπός . Gal. Pierre ponce . It. Pumice .

PUPILLA . Ar. Hadac alain . Heb. Bauah , charuds , gilgul , ifcon . Gr. κόρη . Gal. Prunelle de l'œil . It. Pupilla dell'occhio .

PURGANS . Ar. Munaqui . Heb. deficit . Gr. καθαρτικόν . Gal. Purgant , medicament qui purge . It. Medicamento purgante .

PURGATIO . Ar. Mushil . Heb. Tohar , Kenifcha . Gr. καθαρσις . Gal. Purgation . It. Purgazione .

PURIFICATIO . Ar. Tathir , tanquia . Heb. bar . Gr. καθαρσις . Gal. Purification . It. Purificazione .

PURPURA . Ar. Istablac . Heb. Argaman , margaman . Gr. πορφύρα . Gal. Pourpre . Ital. Porpora .

PUS . Ar. Mida , fadid . Heb. Magla . Gr. πύον . Gal. Bove , ordure . It. Marza , lordura .

PUSTULA , PAPULA . Ar. Bothor , sahafati , balchiati . Heb. Saphahat , hohac , cathita . Gr. φλυκίς , φλύκταινα . Gal. Pustule , apouille . It. Broffola .

PUTREDO . Ar. Tacrich , afuna , taafin . Heb. Racath , ricathon . Gr. σπείρα . Gal. Pourriture , pourrissure . It. Putredine .

PUTREFACTIO . Ar. Chamg , taafin . Heb. iphufch . Gr. κατέσχησις . Gal. Putrefaction . It. Putrefazione .

PYXIS . Ar. Schatipha . Heb. Ichusphan . Gr. πύξις . Gal. Boiste , boistolette . It. Buffetta , bosfoletta .

QUARTANA FEBRIS . Ar. Rabba . Heb. Rabbiah . Gr. τετραήμερος πυρετός . Gal. Fievre quartre . It. Quartana .

QUIÈS . Ar. Hudna , razane , fucum tafschal . Heb. Dam , manoah , schabbaron , fcheket . Gr. ἡσυχία . Gal. Repos . It. Quietè , riposo .

QUOTIDIANA FEBRIS . Ar. Humi aljaum jaum , antar telhos . Heb. deficit . Gr. ἀμφήμερος πυρετός . Gal. Quotidien fièvre . It. Quotidiana . Cotidiana .

RABIES . Ar. Ricalcalbe . Heb. deficit . Gr. λύσσα , λύπη . Gal. Rage . It. Rabbia .

RADIX . Ar. Batagen asis . Heb. Shorefchicar . Gr. ῥίζα . Gal. Racine . It. Radice .

RANA . Ar. Dasta , altabeul . Hebr. Zab , mafcar . Gr. βάτραχος . Gal. Raine , grenouille . It. Ranocchio , rana .

RANCIDUS . Ar. Mutarrac . Heb. deficit . Gr. σαρπός . Gal. Ranci , chanfi . It. Rancio , rancido .

RASURA . Ar. Guraga , nefare . halsa . Heb. garera , tafporeth . Gr. ξυρισμός . Gal. Rasura . It. Rasura .

RAUCEDO , RAUCUS , Ar. Tabahboh , mubabbah . Heb. Bichab . Gr. βράχχος , βραχχάδης . Gal. Enrovement , enrove . It. Raucità , rauco .

RECIDIVA . Ar. & Heb. defunt . Gr. ανατροπή . Gal. Recidive , recheute de maladie . It. Ritirata .

REMEDIUM . Ar. Devi , pl. Advia , tab , on , un , muant . Heb. Rephuah , aruc , asur , asc , asjah . Gr. βοήθημα , ἄκος . Gal. Remede . Ital. Rimedio . Vide etiam Auxilium , Medicina .

RENES . Ar. Kulie , kelit , kelitin . Heb. kelajoth , rochot . Gr. νεφροί . Gal. Reins , reignons . It. Reni , rognoni .

RESPIRATIO . Ar. Raha , Iftirah . Heb. Revach . Gr. ἀναπνοή . Gal. Respiration , respiration . It. Respirazione .

RESTAURATIO , RESTITUTIO . Ar. giemar , lefa , radd , radda . Heb. Schubhab , teschubhab . Gr. ἀνακατασκευός . Gal. Restauration , restitution . It. Restaurazione , ristoro , restituzione .

RETE, RETICULUM. Ar. Nasba, Facheh, medfida, sabaca, thorab, tharb, zirbus. Heb. Rescheth, micmar, macmor, madfud, mokefch, leked, malcodath, cherem, nafcubh &c. Gr. δίχτυον. Gal. Rets, file. It. Rete, reticello.

RETIFORMIS. Ar. Rescheth. Heb. deficit. Gr. διτρωειδής, χοροειδής. Gal. Fait an fecon de rets. It. Retiforme.

RHABBARBARUM. Ar. Raveno, ravedfeni. Heb. Deest. Gr. ραββαρβαρον. Gal. Rhevbarbe. It. Rabarbaro.

RHEVMATISMUS. Vide Destillatio. Ar. & Heb. deficiunt. Gr. ρευματισμός. Gal. Rhevme. It. Flusso, catarro.

RUBINUS. Ar. Jacuta hamar. Heb. Jahar. Cadeod, famcan. Gr. ῥυβινός. Gal. Rubi, rubis. It. Rubino.

RUBRICA. Ar. Magra. Heb. Migra, sammanin. Gr. μίλτος, σινωπίς. Gal. Terre rouge. It. Rubrica, terra rossa.

RUGÆ. Ar. Abagdan, tacmisch, pl. tacmische, curifcha, curifch. Heb. Kematim. Gr. ρυτίδες. Gal. Ripes, plis, pliures. It. Rugge, falde.

RUPTURA. Ar. Fecha, tahzima, mahzam, cazaq, tachariq. Heb. Bedek, tamacah, peters. Gr. ῥήγμα. Gal. Rompure, rupture. It. Rottura.

S

SACCHARUM. Ar. Succhar, tabarzet. Heb. deficit. Gr. σάκχαρον. Gal. Sucra. It. Zuccharo.

SAL. Ar. Garab, safaf, melah, melech. Heb. Melach. Gr. ἅλας. Gal. Sel. It. Sale.

SALACITAS, SALAX. Ar. Liab, laib. Heb. Hoge. Gr. λαγρία, λαγρός. Gal. Pailardise, pailard, safrette, safre. It. Salacità, salace.

SALIVA. Ar. Lahab, bezac, bifac. Heb. Rit, roc. Gr. σίλος. Gal. Salive. It. Saliva.

SALSEDO. Ar. Almuri, barachia, scenem. Heb. Melichud. Gr. ἀλμυρότης. Gal. Liqueur salée. It. Salatura.

SALSUS. Ar. Mumallah. Heb. Maloch. Gr. ἀλμυρός. Gal. Sale. It. Salato, falso.

SALTUS. Ar. Quafza. Heb. Dilug, raph, ruph. Gr. πύδησις. Gal. Saut. It. Salto.

SALUS, SANITAS. Ar. Mochliz, asia, ziha. Heb. Jafchah, tefchuah, asu, asjon. Gr. σωτηρία. Gal. Salut, fantè. It. Salute, fanità.

SANDARACHA. Ar. Sandarac, zarnich. Heb. deficit. Gr. σανδαράχη. Gal. Sandaraque. It. Sandaraca.

SANGUIS. Ar. Dem. Heb. Dam. Gr. αἷμα. Gal. Sang. It. Sangue.

SANUS. Ar. Beri, asia, zhahah, cavv. Heb. Asi, chalum &c. Gr. ὑγιής, ὑγιής. Gal. Sain. It. Sano.

SAPA. Ar. Schulila alafal, tille. Heb. deficit. Gr. εΨμα, σάπωμα. Gal. Vin cuit. It. Vino cotto.

SAPO, SMEGMA. Ar. Sabun. Heb. Bor, borith, ahala. Gr. σάπων, σμύγμα. Gal. Savon. It. Savone.

SARCOCOLLA. Ar. Azarot, anzarut. Heb. deest. Gr. σαρκούλλα. Gal. Sarcocolle. Ital. Sarcocolla.

SCABIES. Ar. Garab, in specie, exulcerata. Alkenebi, serap. Heb. garab, jalepheth, mispachath. Gr. ψώρα. Gal. rogne. It. Rogna, scabbia.

SCALPELLUM. Ar. Mubazah, sifra. Heb. Tear darban. Gr. μαχαίριον. Gal. Canivet, petit burin. It. Scarpello.

SCALPRUM. Ar. Magrad. Heb. Cherebh, tsiporen. Gr. ξυστήρ. Gal. Burin, raclair. It. Rasparola, scarpello.

SCAMMONIUM. Ar. Maffimuda. Heb. deest. Gr. θαμνίδιον. Gal. Scammonee. It. Scammonia.

SCAPULÆ. Ar. Kef, pl. Actaf. Heb. Keteoph, pl. Kephot, ketephim. Gr. ὀμοπλάται. Gal. Palerons, reniere d'epaules. It. Pallette.

SCARIFICATIO. Ar. Scharrad. Heb. garda, rabhda. Gr. χαρμύς. Gal. Scarification. It. Fare i tagli o picchi.

SCIRRHUS. Ar. Sephiros, futratiz. Heb. deficit. Gr. σκίρρος. Gal. Enflure dure. Ital. Scirro, durezza senza dolore.

SCORBUS. Ar. & Heb. ignotus. Gr. σκωβήτος. Gal. Scorbut. It. Scorbuto.

SCORIA. Ar. Tubel, chabt, chabat. Heb. Sig. Gr. σκωρία. Gal. Escume, & ordure de metaux. It. Sciuma di metallo.

SCORPIUS, SCORPIO. Ar. & Heb. Acrab. Gr. σκorpion. Gal. Scorpion. It. Scorpione.

SCRUPULUS. Ar. Bachila, garmia, kermet. Heb. Tlur. Gr. γραμμὴ. Gal. Scrupule. Ital. Scrupulo.

SECTIO. Ar. Bat, bata. Fazl. Heb. Bether, chetek, caticah, natuah, perek. Gr. τομή. Gal. Coupeure, tailleure. It. Segamento, intacco di taglia.

SECUNDINÆ. Ar. Chalas, abras, maschima, fursus. Heb. Schilija. Gr. δευτερά, ὑψήθη. Gal. Arrierefaix. It. Pelli di Fanciulli.

SEDES.

SEDES. *Ar.* Maglas, arsch. *Heb.* Molchab. *Gr.* ἔδρα. *Gal.* Siege, selle. *It.* Sedia.

SEDIMENTUM. *Ar.* & *Heb.* Rasubh, misfehah. *Gr.* ὑπόστασις. *Gal.* Affaïfement, ou Ordure du urine. *It.* Sedimento.

SEMEN. *Ar.* Dariah, zara, nafal. *Heb.* Zerah, zarah, mizrah. *Gr.* σπέρμα. *Gal.* Semen-ce. *It.* Seme, femenza.

SENSUS. *Ar.* Halm, his. *Heb.* Ragath, tuam. *Gr.* αἰσθησις. *Gal.* Sens, sentiment. *Ital.* senso.

SERICUM. *Ar.* Harir, sadus. *Heb.* Meschi. *Gr.* σερίμιον. *Gal.* Scye. *It.* Seta, ormesino.

SERPENS. *Ar.* Haja, afhai. *Heb.* Nachasch, tanin, zochel. *Gr.* ἔφις. *Gal.* Serpent. *It.* Serpente.

SERUM. *Ar.* Masal, magra. *Heb.* deficit. *Gr.* ὀρός. *Gal.* Lait clair. *It.* Scolodi latte.

SESAMOIDEA OSSA. *Ar.* Alsefsemanie. *Heb.* Helthefamimath. *Gr.* σεσαμειδέα ὀστά. *Gal.* & *It.* deficit; & *Latina* retinentur.

SICCITAS, SICCUS. *Ar.* Baal, gefef, gefaf, jub, jubisa, jabis. *Heb.* Chorebh, charebh, zachzachoth, zajon. *Gr.* ξηρότης, ξηρός. *Gal.* Seiche, sec, siccità. *It.* siccità, secco.

SIGNUM. *Ar.* Aja, bend, nadar. *Heb.* Oth, tav. *Gr.* σημεῖον. *Gal.* Signe. *It.* Segno.

SILEX. *Ar.* Serax, ferachs, hagar alzenet. *Heb.* Chalamish. *Gr.* πυρίτης. *Gal.* Caillou. *It.* Selce.

SILIGO, SIMILAGO. *Ar.* Hertaman, afeleth, famid. *Heb.* Saler. *Gr.* σιμιθάλις. *Gal.* Fleur de farine, pur farine. *It.* Amido, amido.

SIMITAS, SIMUS. *Ar.* deficit. *Heb.* Charum. *Gr.* σιμύτης, σιμός. *Gal.* Camus, nez tortu, aquilin. *It.* Schiacciato naso.

SINGULTUS. *Ar.* Faah, favaq. *Heb.* Anakah. *Gr.* λυγξ, λυγμός. *Gal.* Hoquet, sanglot. *It.* Singolto, singhiozzo.

SITIS. *Ar.* Taman, atsch, atfchi, taatfch, ach. *Heb.* Dfama, dšimmaon, tšima, tšichvan. *Gr.* δίψα. *Gal.* Soif. *It.* Sete.

SITUS. *Ar.* deficit. *Heb.* Matsabh, matsukah. *Gr.* θέσις. *Gal.* Situation. *It.* Sito, situazione, posto.

SMARAGDUS. *Ar.* Zmarad, feruzegi. *Heb.* Barket, barchat, nopek, pitdba, cachall, jarcan. *Gr.* σμάραγδος. *Gal.* Esmauraude. *It.* Smeraldo.

SMIRIS. *Ar.* Mesu, hagar sumbidig, sumbedegi. *Heb.* deficit. *Gr.* σμύρις. *Gal.* Elimeril. *It.* Smeriglio.

SOLUTIO CONTINUI. *Ar.* Chadessan. *Heb.* Peruk. *Gr.* λύσις τῆς συνεχῆτος. *Gal.* Solution du continuïté. *Ital.* Soluzione della continuïtà.

SOLUTIO VENTRIS. *Ar.* Darab, ashal. *Heb.*

deficit. *Gr.* ἀναχώρησις. *Gal.* Flux de ventre. *It.* Flusso di ventre.

SOMNIFERUM. *Ar.* Almaneumat, plur. *Heb.* deficit. *Gr.* ὑπνωτικόν. *Gal.* Qui fait endormir. *It.* Chi fa dormire. Vide Narcoticum.

SOPOR. *Ar.* deficit. *Heb.* Tarddemah. *Gr.* ὕπνος. *Gal.* Sommeil. *It.* Sonno.

SORBITIO. *Ar.* Tagria, haschua. *Heb.* Bela. *Gr.* ῥέφιμα. *Gal.* Humement, avalement. *It.* Sorbimento.

SPECILLUM. *Ar.* Tarfusa, munefid, targis. *Heb.* deficit. *Gr.* ἀλωπίς, μύλη. *Gal.* Eprouvete de Chirurgien, touche Chirurgique. *It.* Tasta per curar piaghe.

SPHACELUS. *Ar.* Aschachilos. *Heb.* deficit. *Gr.* σφάκελος. *Gal.* Sphacele. *It.* Sfacelo.

SPINA DORSI. *Ar.* Seuche, simunia. *Heb.* Ethem, schedarah. *Gr.* ῥάχις. *Gal.* Espine du dos. *It.* Spina del dosso.

SPODIUM. *Ar.* Tabafir. *Heb.* deficit. *Gr.* σποδίον, σποδός. *Gal.* & *It.* Spodium, spodio.

SPONGIA. *Ar.* Sefengi, asfengi alchar, gafisa. *Heb.* Ekebbah. *Gr.* σπόγγος. *Gal.* Esponge. *It.* Spongia.

SPUMA. *Ar.* Coffore, zabd, zebel. *Heb.* Cheleak, Ketseph. *Gr.* ἄφρος. *Gal.* Escume. *It.* Schiuma, spuma.

SPUTUM. *Ar.* Busac, nasth. *Heb.* Roc, rucuc, rir. *Gr.* πύσλον, πύσμα. *Gal.* Crachat. *It.* Sputo.

SQUAMA. *Ar.* Quisfchchara. *Heb.* Kaskefchet, Keliph. *Gr.* λεπίς. *Gal.* Escaille. *Ital.* Scaglio.

STAPHYLOMA. *Ar.* Musaragi, facaruli, debani &c. *Heb.* deficit. *Gr.* σταφύλωμα. *Gal.* Maladie de la lue. *It.* Stafiloma.

STERCUS. *Ar.* Bhar, zebel, char, cara, tabraz, hasa &c. *Heb.* Aschpoth, dabd, domen, tseah, perefch, &c. *Gr.* κόπρα. *Gal.* Bourbier, merde, fange. *It.* Lordura, sterco.

STERILITAS. *Ar.* Godabb, aquam, aquima. *Heb.* Acar, acara. *Gr.* ἀγονία, ἀγονία, ἀτενία, ἀτενία. *Gal.* Sterilitè, sterile. *Ital.* Sterilità, sterile.

STERNUM. *Ar.* Cassi. *Heb.* Ezem hehace. *Gr.* στέρνον, στήθος. *Gal.* Os de la Poitrine. *It.* Cartilagine di petto.

STERNUTATIO. *Ar.* Nachara, utas, utfa, taatis. *Heb.* Abifchah. *Gr.* παρμός. *Gal.* Esternument. *It.* Stranuto.

STERNUTATORIUM. *Ar.* Muttatis. *Heb.* deest. *Gr.* παρμηκόν. *Gal.* Qui fait esternuer. *It.* Chi fa stranuti.

STIGMA. *Ar.* Alguassem, garha, chatta. *Gr.* σίγμα. *Gal.* Signe & marque de playe. *It.* Segno, bollatura.

STILLA, STILLICIDIUM. *Ar. deficit.* Heb. Deleph, tiph, tipha. *Gr. σάξις, σάλιαγμα.* Gal. Goutte, gouttiere. *It. gocciolatoio.*

STOMACHUS. *Ar. Batan, fuad, geuf.* Heb. Beten, mafas. *Gr. στόμαχος.* Gal. Estomach. *It. Stomaco.*

STORAX. *Ar. Miah, micha, lebeni, miah-Selle liquida.* Heb. deest. *Gr. σόραξ.* Gal. Styrax. *It. Stirace.*

STRABISMUS, STRABO. *Ar. Astarac.* Heb. deest. *Gr. στραβισμός, στράβων.* Gal. Bigle, losche. *It. Losco, guercio.*

STRANGULATIO. *Ar. Ita, intfa, intifa, chanca, schanuk, tafchnik.* Heb. Machanac, schanuk, chenek. *Gr. στραγγαλισμός, ἰσχυρή.* Gal. Estrangement. *It. Strangolazione.*

STRANGURIA. *Ar. deficit.* Heb. Hataphah, hafchetem. *Gr. στραγγυρία.* Gal. Difficultè d'urine. *It. Difficoltà d'urina.*

STRUMA. *Ar. Chanzira.* Heb. deficit. *Gr. βρογχονίαλη, χοιρίς.* Gal. Escrovelle. *It. Scrofolà, gonfiamento della gola.*

STUPOR. *Ar. Chauf, chaufa, chadar.* Heb. Schamafi, meschammah, timmahon. *Gr. νάρκη.* Gal. Stupiditè, estonnement. *It. Stupidità.*

STUPA. *Ar. deficit.* Heb. Neorerh. *Gr. σπῆον.* Gal. Estopes de lin, ou de chanvre. *It. Stoppa di lino, o di canape.*

SUCCINUM. *Ar. Abra, ambar, karabe.* Heb. deficit. *Gr. ἡλεκτρον.* Gal. Ambre. *Ital. Siccino.*

SUCCUS. Vide LIQUOR, HUMOR. *Ar. Rob, halliq.* Heb. Lefchad. *Gr. χυμός, χυλός, ἡπός.* Gal. Suc. *It. Succo, sugo.*

SUCTIO. *Ar. Rida, tardia.* Heb. Janicut, henichah. *Gr. μύζοις.* Gal. Succement. *Ital. Succhiamento.*

SUDAMINA. *Ar. Hazef.* Heb. deficit. *Gr. ἰδρώα.* Gal. Eschaubonillures. *It. Broggie da sudore.*

SUDOR. *Ar. Arac, harac.* Heb. Jezah, Zehah. *Gr. ἰδρῶς.* Gal. Sueur. *It. Sudore.*

SUFFUMENTUM, SUFFITUS. *Ar. Buchar.* Heb. Azacahr, Keturah, mistar, miethereth. *Gr. θυμίαμα.* Gal. Perfument. *It. Profumo.*

SUFFUSIO, CATARACTA. *Ar. Anusmuma gubisch, umuscha.* Heb. Teballul. *Gr. ὑπόχυμα.* Gal. Cataracte en l'œil. *It. Cataratta.*

SUGILLATIO. *Ar. Tardid, alfac.* Heb. deficit. *Gr. σηχιδίωμα.* Gal. Tache noire ou meurtrissure. *It. deficit.*

SULPHUR. *Ar. Kabric, quibrit, cribit, albahat Ser.* Heb. Gapherit. *Gr. θῆον.* Gal. Soluffure. *It. Zolfo, zolfore.*

SUPERCILIUM. *Ar. Gesn, pl. agfin, hagib, pl. hagivib.* Heb. gabh. *Gr. ὄφρυς.* Gal. Sarcil. *It. Sopraciglio.*

SUPPOSITORIUM, GLANS. *Ar. Humula.* Heb. deficit. *Gr. βάλανος.* Gal. Suppositoire. *It. ghianda.*

SUPPURATIO, *Ar. Dubeleti, dubelati, taquia.* Heb. Mispatch, mischpachat. *Gr. ὑπερπυρμός, ἐμπούημα.* Gal. Suppuration. *It. Rostema.*

SURA. *Ar. deficit.* Heb. Cabak. *Gr. γαστρονήμιον.* Gal. grasidela jambe. *It. Polpa della gamba.*

SURDITAS, SURDUS. *Ar. guacce, zumuma, zumamum, azam.* Heb. Cheresch. *Gr. κωφότης, κωφός.* Gal. Sorditè, sourd. *It. Sordità, sordo.*

SUTURA. *Ar. Chajata, chaita, machut.* Heb. deficit. *Gr. ράψι.* Gal. Suttur, coufure. *It. Cucitura.*

SYMMETRIA. *Ar. Adorem.* Heb. deficit. *Gr. συμμετρία.* Gal. Symetrie. *It. Concor danza.*

SYMPATHIA. *Ar. Hanna, nod.* Heb. Schaphaca. *Gr. συμπάθεια.* Gal. Sympatie. *Ital. Compassione.*

SYNCIPUT. *Ar. Isce, Jafuc.* Heb. deficit. *Gr. βρέγμα.* Gal. Devant de la test. *It. Parte dinanzi della testa.*

T

TABES. *Ar. Ebdul, impedul.* Heb. Daab-hac, daabhon. *Gr. φθίσις.* Gal. Maladie sec, & etique.

TACTUS. *Ar. Tamis, gas, lams.* Heb. Milchschusch. *Gr. ἄφή.* Gal. Touchement. *Ital. Tatto, toccamento.*

TALUS. *Ar. Chahab, allechi.* Heb. Karfol, arcom. *Gr. ἀστέγαλον.* Gal. Talon. *It. Talone.*

TAMARIND. *Ar. Tamarindi.* Heb. deest. *Gr. φριφοβάλανοι.* Gal. Tamarindis. *It. Tamarindi.*

TARSUS. *Ar. & Heb. Rafegh.* *Gr. ἔρσο.* Gal. Talon. *It. Tarso.*

TARTARUS, TARTARUM. *Ar. & Heb. non occurrunt.* *Gr. ἔρσορον.* Gal. Tartare, pepins, qui sont au maro du vin. *It. Tartaro.*

TELEPHIUM ULGUS. *Ar. Balchie.* Heb. Icul. *Gr. τελέφιον.* Gal. Ulcere corrossif. *It. Piaga telefia maligna.*

TEMPERAMENTUM, TEMPERIES. *Ar. Mizig.* Heb. Mezeg. *Gr. κρῆσις.* Gal. Temperament, temperature. *It. Temperamento.*

TENASMUS, TENESMUS. *Ar. & Heb. non occurrunt.* *Gr. τενοσμός, τενατμός.* Gal. Tenesme. *It. Tinesmo.*

TREBELLA, **TREPANUM** Ar. Barrina, mayaba. Heb. Mak Kebbeth. Gr. τρέπανον. Gal. Trepan, tariere. It. Trepano, trevellino, trivella.

TREBINTHINA. Ar. Chalambat, ucalambat, alchalambat, albotin, &c. Heb. deest. Gr. ῥητίνη τρεβινθίνη, λαζική. Gal. Terebintine, tormentine. It. Terebintina.

TERRA SIGILLATA. Ar. Tin machtun. Heb. deest. Gr. γῆ σφραγίτης. Gal. Terre sigillée. It. Terra sigillata.

TERTIANA FEBRIS. Ar. Humi mutelit, neub. Heb. deficit. Gr. τριταΐα, πυρετός. Gal. Fevre tierce. It. Febre terzana.

TESTA. Ar. Chazuf, fachar. Heb. Cheresch, kelif. Gr. ὄστρονον. Gal. Coquille, coque. It. Testa, guscia.

TESTACEUM. Ar. Camseties, ganiel, guadam. Heb. deficit. Gr. ὀστρακόμορον. Gal. Poisson de coquille, ou à escalle Moules. It. Pesce con guscia.

TESTICULUS, **TESTES**. Ar. Chazi, surethun, baid, medcar, pl. madakir. Heb. Elchex, pechadim. Gr. ὄρχις, ὄρχις, Gal. Covillon, convillons, testicule. It. Testicolo, testicoli.

TETANUS. Vide **SPASMUS**. Ar. Cuzez, cuzem. Heb. deest. Gr. τέτανος. Gal. Tetane. It. Tetano.

THERIACA. Ar. deficit. Heb. Tfori. Gr. θηριακή. Gal. Thriacle, theriaque. It. Teriaca.

THERMAE. Ar. Hammat, hammiath, machararah. Heb. Dimsiu, mukin, udna. Gr. θερμαί. Gal. Thermes, bains chauds, estuves. It. Stufe, bagno.

THROMBUS. Ar. Dam gamid, alca. Heb. Dam hacaphah. Gr. θρόμβος. Gal. Sang fige. It. Sangue grosso.

THYMUS MORBUS. Ar. Hafce. Heb. deficit. Gr. θυμός. Gal. Thyme. It. Timo.

TIBIA. Ar. Zumara. Heb. Chaill, schok. NB. *Metaphorice debet ad Anatomiam applicari.* Cane hagadol. Gr. κνήμη. Gal. Greve oculos de la jambe. It. Osso della gamba. Tibia.

TINCTURA. Ar. Chadab, zibag, zabgah. Heb. Zebah. Gr. βροχή. Gal. Teinture. It. Tintura.

TINEA MORBUS. Ar. Alarde, sahafat, sagrum. Heb. deficit. Gr. ἀχώρα. Gal. Teigne. It. Tignolo.

TINNITUS. Ar. Ten. Heb. Tsalil. Gr. ἤχη. Gal. Tintement. It. Risonanza nell' orecchie.

TITILLATIO. Ar. Dagdaga, tcaluce. Heb. deficit. Gr. γαργαλισμός. Gal. Ghatovillement. It. Movimento. Far gattico.

TONSILLAE. Ar. Gavoni, geuze. Heb. de-

ficit. Gr. παρσίθυρα, ἀντιάδες. Gal. Glandes. It. Strangoglion, ghiandole.

TOPASIVS. Ar. Jacura. Heb. deficit. Gr. τοπάσιος. Gal. Topasse. It. Topazio.

TOPHUS. Ar. Hagar muramal. Heb. deficit. Gr. τῶφος. Gal. Tuf, tuseau. It. Callo, tofo.

TOPICUM MEDICAMENTUM. Ar. Devi bar-rani. Heb. deficit. Gr. τοπίκιον. Gal. Topique. It. Topico.

TORMINA. Ar. Vaga. Heb. deficit. Gr. τσόφο. Gal. Tranchee de ventre. It. Formento di ventre.

TOXICUM, VENENUM. Ar. Tufom, zachari. Heb. deficit. Gr. τοξικόν. Gal. Poison, venin fort soudain. It. tossico.

TRACTIO. Ar. garra. Heb. deficit. Gr. ὄλλη, ὄλλουσις. Gal. Tirade, tirement, trainement. It. Tratto, tiramento.

TROCHISCUS. Ar. Acraz, pl. Heb. deficit. Gr. τροχίσκος. Gal. Trochisque. It. non occurrit.

TRUNCUS. Ar. deficit. Heb. Scheled, gezah. Gr. τέλεχος. Gal. Tronc. It. Tronco.

TUBERCULUM. Ar. Asech. Heb. Scheth. Gr. φύμα, ὄγκος. Gal. Enflure, bosse. It. Gonfiatura.

TUMOR. Ar. Nafcp, intafach. Heb. Scheeth, saon. Gr. ὄγκος, ὄγκος φύσιν. Gal. Enfluere. It. gonfiatura.

TURCOIS, TURCESIVS. Ar. Feruca, farazegi. Heb. deficit. Gr. κυάσιος. Gal. Tourquoise. It. Turchina gemma.

TUSSIS. Ar. Tabahboh, saal. Heb. Scheol. Gr. βήξ. Gal. Toux. It. Tosse.

TUTIA. Ar. Succudus, tutia. Heb. deficit. Gr. πομφόλυξ. Gal. Tutie. It. Tutia.

TYMPANITES. Ar. Zachi. Heb. deficit. Gr. τυμπανίτης. Gal. Tympanie. It. Timpania.

V

VACUATIO. Ar. Chala. Heb. Characah. Gr. κένωσις. Gal. Vacuation. It. Vacuazione.

VACUITAS, VACUUS. Ar. Chava, chavi, parge. Heb. Bahah, bohu. Gr. κενότης, κενός. Gal. Vacuitè, vuïdetè, vuïde. It. Vacuità, vacuo.

VAGINA. Ar. deficit. Heb. Taar, nedhen, nadan. Gr. κολδος. Gal. Gaine, fourreau. It. Vagina, guaina, fodero.

VAPOR. Ar. Buchar. Heb. Ed, itra, neshchiim. Gr. ἀτμός. Gal. Vapeur, exhalaison. It. Vapore.

VARIOLA, VARIOLI. *Ar.* Botor, gadrihamica, alhumere. *Heb.* deficiit. *Gr.* ἐκπρήμω. *Gal.* Verole, picate, river. *It.* Variole.

VARIX. *Ar.* Dovali. *Heb.* Kiliah, delijah, *Gr.* κηρός. *Gal.* Veine pleine de gros sang, ou ang melancholique. *It.* Varice.

VAS, VASCULUM. *Ar.* Ana, inia, mata, abarich. *Heb.* Keli, man. *Gr.* ἀγγεῖον. *Gal.* Vase, vaisseau, vaiselle. *It.* Vaso, mendel.

UBERA. *Ar.* Muchit. *Heb.* Daddim. *Gr.* μαστοί, ἄσπερ. *Gal.* Mamelles, tetins d'une beste. *It.* Poccie, mamelle.

VENA. *Ar.* Magari aldem, varid, *Heb.* Varid. *Gr.* φλέψ. *Gal.* Veine. *It.* Vena.

VENEFICIUM, VENEVICUS, VENERICA. *Ar.* Sihr, sahara, fahir, sabara. *Heb.* deficiit. *Gr.* φαρμακώδεις, φαρμακός, φαρμακός, φαρμακώτερον. *Gal.* Sorcelleri, forcier, forciere. *It.* Incantatore, incantatore, incantatrice.

VENENUM. *Ar.* Tfadid. *Heb.* Chema, eres. *Gr.* φάρμακον δηλητήριον. *Gal.* Venin, poison. *It.* Veleno.

VENEREUS. *Ar.* Liab. *Heb.* deficiit. *Gr.* ἐφροδισιατικός. *Gal.* Venerien. *It.* Venereo.

VENTER, VENTRICULVS. *Ar.* Kars, Kers, cres, Kerephs, miada, chuanas, batan, Knifa. *Heb.* Beten, chuba, *Gr.* κοιλία, γαστήρ. *Gal.* & *It.* Ventre.

VENTUS. *Ar.* Gavah. *Heb.* Ruach, suphah. *Gr.* ἀνεμῶ. *Gal.* Vent. *It.* Vento.

VENVS. *Ar.* Algol. *Heb.* Abjonah, nogach. *Gr.* ἠφροδίτη. *Gal.* Venus, paillardise. *It.* Venere.

VERMES. *Ar.* Duaida, pl. Duaidit. *Heb.* rechefch, taccak, toaim. *Gr.* ἕλμινθες, σκώληκες. *Gal.* Vers, vermene. *It.* Vermi.

VERRUCA. *Ar.* Chalam, atual, Kalim, luteefula, borruca. *Heb.* Jabbeleth. *Gr.* ἀκροχόρδος, μυρμηκία. *Gal.* Verrue. *Ital.* Verruca.

VERTEBRA, VERTEBRE. *Ar.* Charaz, charza. *Heb.* Chamukum, Choljoth. *Gr.* σπόνδυλος, σπόνδυλοι. *Gal.* Vertebre. *Ital.* Offi delle spalle.

VERTEX. *Ar.* Alema, alchema, hic. *Heb.* Kadcod, rofch. *Gr.* κορυφή. *Gal.* Sommet da la teste. *It.* Sommità di testa.

VERTIGO. *Ar.* Sedere, duar. *Heb.* Sibub harofch. *Gr.* δίσκος, ἑλιγξ, σκοπόνιον. *Gal.* Vertige, tourment de teste. *It.* Stornimento di testa, vertigine.

VESICA. *Ar.* Metene, calla, mabuella, in specie vesicam urinae significat, a Buele urina, Ziphac. *Heb.* Zephecum, cah. *Gr.* κύστις. *Gal.* Vessie. *It.* Vesica.

VESICA FELLIS. *Ar.* Kis almarra. *Heb.* Kis hamara. *Gr.* κύστις χολυδόχου. *Gal.* Vessie du fiel. *It.* Vesica della colera.

VESICATIO, VESICATORIUM. *Ar.* Tanast. *Heb.* deficiit. *Gr.* κωσικόν, ἐχθαρωτικόν. *Gal.* Vesicatoire. *It.* Vesicatorio.

VIGILIA. *Ar.* Zaara. *Heb.* Schadarah. *Gr.* ἀγρυπνία. *Gal.* Veille. *It.* Veggia.

VIRES. *Ar.* deficiit. *Heb.* On, chail, toaphoth. *Gr.* δένδρον, δύσκαμιν, ἰχθύς. *Gal.* Vertu, force. *It.* Forze.

VIPERA. *Ar.* Alfahai. *Heb.* Tsehoah, Epheah. *Gr.* ἔχιδνα, ἔχιδνα. *Gal.* Vipere. *It.* Vipera.

VIRIDE HERIS. *Ar.* Zimar, ziniar, zaralnhas. *Heb.* deficiit. *Gr.* χαλκή ἀνθή. *Gal.* Couperose, roville d'airain. *It.* Verde di rame.

VISCERA. *Ar.* Dachil, achse, ama. *Heb.* Meaim, geva. *Gr.* σπλάγχχνα. *Gal.* Entrailles. *It.* Viscere, budelle.

VISUS. *Ar.* Bazar, mandar. *Heb.* Rai, rei, rauth, mare. *Gr.* ὄρασις, βλέψις, ὄψις. *Gal.* Veve. *It.* Esso vedere, vista.

VITA. *Gr.* Haja. *Heb.* Chajim. *Gr.* ζωή, βίος. *Gal.* Vie. *It.* Vita.

VITELLUS. *Ar.* Muchalbaiz, fas. *Heb.* Chalamulth. *Ar.* λευθες, χλωρόν τῷ ὄφθ. *Gal.* Jaulne, moyan, d'œuf. *It.* Torlo, rosso d'ovo.

VITILIGO. *Ar.* Baras. *Heb.* deest. *Gr.* ἀλφός. *Vide* Alphus. *Gal.* Tache laide sur le corps. *It.* Tache blanche.

VITRIOLUM. *Ar.* Chalcant, zag, zegi, colcothar. *Heb.* deficiit. *Gr.* χαλκαιοδός. *Gal.* Vitriol, couperose. *It.* Vitriolo.

ULCUS. *Ar.* Garha, acar, hacul. *Heb.* Mazor, chabbura, nega, schechin. *Gr.* ἕλκος. *Gal.* Ulcere. *It.* Piaga.

UMBILICUS. *Ar.* Tambur, farrah. *Heb.* Boar, tabur, schor, scharar. *Gr.* ὀμφαλός. *Gal.* Nombrii. *It.* Umbelico.

UNCIA. *Ar.* Sercos, fatil, avac, varia. *Gr.* ὀγγία, ὀγγία. *Gal.* Once. *It.* Oncia.

UNCUS. *Ar.* Vav, mazlag, machtaf, zannara. *Heb.* Vav, choach, mazileg. *Gr.* ἄγγιστρον. *Gal.* Croc, crochet. *It.* Uncino, rampino.

UNGUENTUM. *Ar.* Duhon, leden. *Heb.* Mischcha, rocach, rikuach, schemen. *Gr.* ἄλειψμα, ἄλειμμα. *Gal.* Onguent. *It.* Onto, unguento, onguento.

UNGUIS. *Ar.* Calcateron, dafar, tafar, casta. *Heb.* Tafar, tšiporen. *Gr.* ὄνυξ. *Gal.* Ongle. *It.* Onghia.

UNICORNU. *Ar.* Dison, vaid alcara, alchercheden. *Heb.* Reem, rem, Karash. *Gr.* μονόκερος. *Gal.* Licorne, unicorne. *It.* Licorno, unicornio.

VOLA. *Ar.* Achmas. *Heb.* Caph, ekeph, cheven,

choven , schaal . Gr. *θάλαρα* , *καϊλον χειρὸς* , *καὶ ποδὸς* . Gal. Paume de la main . It. Palma .

VOLATILIA . Ar. deest . Heb. Oph . Gr. *πλωιά* . Gal. Volaille . It. Volatile .

VOMITORIUM . Ar. & Heb. *non extat* . Gr. *ἐμεπικόν* . Gal. Vomitoire , vomitif . It. Vomitorio .

VOMITUS . Ar. Cudd , cadf , cai , Ki . Heb. Ki , Ke , pacta . *ἔμετος* . Gal. Vomissement . It. Vomito .

URETERES , urethra . Ar. Haloen . Heb. *deficit* . Gr. *ὑρητήρες* . Gal. Canal d'urine . It. Cana d'urina .

URINA . Ar. Aaul , beule , gau , hiraca . Heb. Schain . pl. Ichenim . Gr. *ὑρον* . Gal. Urine , pissat . It. Orina , piscio .

USTIO . Ar. Vaed , taucad . Heb. Kui , Ke-

vajah , serephah . Gr. *καῶσις* , Gal. Bruslure , bruslement . It. Brusciamento .

VULNUS . Ar. Garah , guazi , darb , darba . Heb. Mazor , mecha , machaz , makkeh . Gr. *ἔαμα* , *ἔμα* . Gal. Playe . It. Piaga , ferita .

Z

ZINGIBER , ZINZIBER , GINGIBER , Ar. Zingibil , lengibel . Heb. *deficit* . Gr. *ζυγγίβρα* , *γγγγίβρα* . Gal. Gingembre . It. Genogengiebero .

ZONA . Ar. Tahzim , mantaca . Heb. Abneth , zon , ponda , Kumer . Gr. *ζώνη* . Gal. Zone , ceinture . It. Zona , Cintura .

F I N I S .

Ad usum Dal. N. N.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la fede di revisione, ed approvazione del P. F. Ambrosio Lisotti Inquisitore, nel Libro intitolato : *Amaltheum Castello-Brunonianum, sive Lexicon Medicum Jacobi Pancratii Brunonis*, non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario Nostro niente contro Principi, e buoni costumi, Concediamo Licenza, che possa essere Stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e portando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Data li 8. Febraro 1696.

- (Ferigo Marcello Pr. Rif.
- (Antonio Giustiniano Cav. Rif.
- (Francesco Cornaro Pr. Rif.

Agostino Galdaldini Segr.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

Vendo veduto per la sede di revisione, ed approvazione del P. F. Ambrosio Liotti Inquisitore, nel titolo introdotto: *Abhandlung des Herrn Johann Jakob Fournier Librarian, non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per archivio del segretario nostro niente contro Principi, e buoni costumi, Concordiamo Licenza, che possa essere stampato, osservando gli ordini in materia di stampa, e portandosi le copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.*

Data li 8. Febbraio 1688.

(Feligo Marcello P. R. S.)
(Antonio Giuliano Cav. R. S.)
(Francesco Contarini P. R. S.)

Agostino Galbellini Segr.

